

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01146862 6

HANDBOUND
AT THE

UNIVERSITY OF
TORONTO PRESS

8999

60

GEOGRAPHI GRÆCI
MINORES.

VOLUMEN PRIMUM.

PARIS. — EXCUBEANT FIRMIN-DIDOT ET SOHN, VIA JACOB, 56.

GEOGRAPHI GRÆCI MINORES.

E CODICIBUS RECOGNOVIT,
PROLEGOMENIS, ANNOTATIONE, INDICIBUS INSTRUXIT,
TABULIS ÆRI INÇISIS ILLUSTRAVIT
CAROLUS MÜLLERUS.

VOLUMEN PRIMUM.

INSUNT :

HANNONIS CARTHAGINIENSIS PERIPLUS.	ISIDORI CHARACENI MANSIONES PARTHICÆ.
SCYLACIS, UT FERTUR, PERIPLUS.	ANONYMI PERIPLUS MARIS ERYTHRÆI.
DICÆARCHI, UT FERTUR, PERIEGESIS.	ARRIANI. INDICA ET PONTI PERIPLUS.
AGATHARCHIDIS DE MARI ERYTHRÆO LIBRI	ANONYMI PERIPLUS PONTI EUXINI.
SCYMNI CHII, UT FERTUR, PERIEGESIS.	ANONYMI STADIASMUS MARIS MAGNI.
DIONYSII CALLIPHONTIS F. PERIEGESIS.	MARCIANI HERACLEËNSIS PERIPLI.

PARISIIS,
EDITORIBUS FIRMIN-DIDOT ET SOCIIS,
INSTITUTI FRANCICI TYPOGRAPHIS,

VIA JACOB, 56.

M DCCC LXXXII.

278506
11. 10. 32

G

87

At

582

u.1

PRÆFATIO.

Studia geographica ut angustis apud Romanos limitibus continebantur ac subsistebant fere in dimetiendis imperii provinciis, sic apud Græcos latissime patebant eorumque per omne tempus erant deliciæ.

Nosti juvenile gentis ingenium. E Græciæ litore lacinioso vel serenis Ioniæ plagis mare prospectans puer ardescit longinquarum terrarum desiderio et ex ore pendet diu vagati nautæ Carici; vir deinde, si ferat fortuna, audita properat suis usurpare oculis atque nova addere notis, ut redux tandem visa circumstanti recitet coronæ literisque condita tradat posteritati. Sic in primo statim quod e prosæ orationis incunabulis prodiit opere ἀνὴρ πολυπλανῆς, Hecatæus, nativa nascentis sermonis simplicitate orbem terrarum pandere instituit. Cujusmodi ab initiis profecta geographia latius subinde exspatiata est. Et quum multiplex sit argumentum ac plerasque scientias humanas attingat, vix ullum Græcia studiorum curriculum inivit quin comitem se adjungeret geographia, quæ una logographos, sophistas, philosophos, historicos, rerum naturalium scrutatores, mathematicos, astronomos, nautas, mercatores, diversicolorem sane gentem, vastis suis spatiis excepit. Denique post Claudium Ptolemæum, lumen ultimum, per longum literarum crepusculum non aucta quidem est scientia geographica, haud pauci tamen commentandis, colligendis, excerpendis vetustorum geographorum scriptis operam navabant, usquedum ingruens barbariei caligo situ suo omnia obtegeret.

Post diram noctem renascente demum luce literarum, et unoquoque suam dinumerante fortunam, nobis quidnam perduraverat? O stragem immanem, jacturam irreparabilem! E tantis locupletissimorum librorum divitiis tria vix scripta majora, Strabonis, Ptolemæi, Hermolai, servari contigit. Et ne hæc quidem salva prorsus emergerant. Nam Strabonis et Ptolemæi libros quantopere temporum injuria et scribarum doctorum licentia, indoctorum socordia fœdaverit, Stephanum vero ab Hermolao brevium quam lacerum eripuerimus, quis est qui nesciat? Hæc igitur auctorum trias quum sit quasi κλειδοῦχος quæ veterem nobis orbem recludat, et magnorum geographorum nomine designetur, multum tamen abest ut modicis suis voluminibus magnitudinem et varietatem argumenti ingentis assequi potuerit.

Itaque plurimum refert cetera cognitionis geographicæ instrumenta curiose circumspicere et in usus nostros convertere. Principem vero inter ea locum te-

nent minuta illa scripta quibus capita quædam tanto majore diligentia et accuratione pertractantur, quo arctioribus materies finibus circumscripta est. Beatissima eorum copia veteres abundabant, nec pauca nobis fortuna fecit reliqua. Quæ etiamsi librorum mss. fatis iniquis pessime sunt affecta, vel sic tamen, quum plurima eorum sui generis exstent monumenta unica, pretium habent maximum.

Ceterum hæc opuscula quum minoris ambitus essent quam ut justis implendis voluminibus sufficerent, jam antiquitus mos erat complura in unum componere. Et quæ sic in codicibus nostris juncta occurrunt, eadem societate typis repetierunt primi geographicorum editores SIGISMUNDUS GELENUS et DAVID HOESCHELIUS. Quorum ille an. 1533 e codice Palatino edidit Arriani et Hannonis periplos et Plutarchi de fluviis libellum et epitomen Strabonianam (1), Hoeschelius autem an. 1600 e codicis Pithæani apographis Hervortiano et Palatino produxit Scymnum, quem vocant, Marcianum, Scylacem, Dicæarchum, Isidorum (2). His, ut sors obtulerat, in lucem emissis, proclivis erat cogitatio de justo concinnando Geographicorum syntagmate. Primus id consilium iniit LUCAS HOLSTENIUS, multiplicis vir doctrinæ, judicii subacti, indefessæ diligentiae. Verumtamen postquam copiosam rei gerendæ suppellectilem e bibliothecis Britanniae, Galliae, Italiae collegerat et jam peregerat partem laboris, mox ad alia negotia delatus susceptam provinciam deseruit (3). Aliquanto post JACOBUS GRONOVIVS libro qui *Geographica antiqua* inscribitur (4), quattuor edidit opuscula (an. 1697). Multo majora eodem tempore

1. Ἀρριανῶ περιπλοῦς Εὐθείνου πόντου. Τοῦ αὐτοῦ περιπλοῦς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἀγνωνος περιπλοῦς Αἰθῶς. Πλουτάρχου περί ποταμῶν καὶ ὀρίων. Ἐπιτομή τῶν τοῦ Στράβωνος γεωγραφικῶν. Arriani et Hannonis Periplus. Plutarchus de fluminibus et montibus. Strabonis epitome. Froben. Basileæ anno MDXXXIII. in-4°.

2. *Geographica Marciani Heraclæotæ, Scylacis Caryandensis, Artemidori Ephesii, Dicæarchi Messenii, Isidori Characeni.* Omnia nunc primum, præter Dicæarchi illa, a Davide Hoeschelio Aug. ex manuscript. codd. edita, Augustæ Vindelicorum, ad insignie pinus. Cum privilegio Cæs. perpetuo. MDC. in-8°.

3. Rationem edendi syntagmatis Holstenius exposuit in Epist. ad Peirescium (III Id. Febr. an. 1628). Opus meditabatur tripartitum, ita ut prima pars vett. geographicorum minorum opuscula contineret viginti, altera omnes auctores qui de urbe atque imperio Constantinopolitano scripserunt, tertia geographicam sacram. — PRIME PARTIS OPUSCULA: 1. Michaelis Pselli (In aliis codd. Nicephori Blemmidæ) opusc. de terræ situ, figura et magnitudine. — 2. Ἀγαθηνέρου τοῦ Ὀρθωνος γεωγραφίας ὑποτύπωσις. — 3. Ἀνωνύμου ὑποτύπωσις γεωγραφίας ἐν ἐπιτόμῳ. — 4. Anonymus de describenda terra in globo. — 5. Marciani Heraclæotæ περιπλῶν libri II. — 6. Artemidori Ephesii (i. e. Menippi, ut ipse H. postea vidit) epitomes fragmentum. — 7. Anonymi poetæ περιήγησις ad Nicomedem regem. — 8. Scylax Caryandensis. — 9. Hannonis periplus. — 10. Dicæarchi descriptio Græciæ. — 11. Dionysii Byzantii ἀνάπλους Βοσπορί Θυρακί. — 12. Petri Glylli commentarius in Dionysium. — 13. Arriani periplus Ponti. — 14. Anonymi per. Ponti. — 15. Pseudo-Arriani per. maris Erythraei. — 16. Isidori Char. mansiones Parthicae. — 17. Palladii ejusdem narratio de Indis et Brachmanis. — 18. Anonymi periegesis orbis terrarum, barbaro stylo ex Græco in Latinum conversa. — 19. Gemisti Plethonis emendatio errorum aliquot Strabonis. — 20. Strabonis Epitome. — PARS SECUNDA: 1. Hesychii V. Illustris origines Constantinopolitane. — 2. Codini antiquitates. — 3. Anonymi collectio antiquitatum Constant., e ms. Regio. — 4. Pauli Silentiarii ephrasis ecclesiæ S. Sophiae versus heroicis scripta. — 5. Ephrasis ambonis ejusdem templi eodem auctore heroico carmine scripta. — 6. Petri Glylli descriptio urbis Constantinop. — 7. De regionibus urbis CP. libellus. — 8. Emanuelis Chrysoloræ comparatio veteris et novæ Romæ. Atque hæc de ipsa urbe. Sequuntur qui de imperio CP. ejusque provinciis scribere: — 9. Hieroclis Συνέκδημος. — 10. Constantini Thematata. — 11. Notitiæ episcopopatium. — Subjunguntur mantissæ loco varii auctores qui de miraculis locorum scripserunt. — PARS TERTIA: 1. Eusebius Cæsariensis Περὶ τοπικῶν ὀνομασίων τῶν ἐν τῇ βελᾷ γραφῇ. — 2. Hieronymi liber de nominibus locorum in S. Scriptura. — 3. Bedæ liber de nominibus locorum in actis Apostolorum. — 4. Encheriri epistola ad Fanstium presbyterum insularum De situ Judææ. — « His adderem, Holstenius ait, Adamnani, Bedæ, Bocharti, Epiphani monachi et aliorum antiquiorum et melioris notæ auctorum descriptiones Terræ Sanctæ; item de terræ divisione inter liberos Noë ex Eusebii Chronicis et Chronico Alexandrino et duobus antiquis latinis interpretibus. »

4. *Geographica antiqua, hoc est: Scylacis Periplus maris mediterranei. Anonymi periplus Mæotidis paludis et Ponti Euxini. Agathemerii Hypotyposis geographica.* Omnia Græco-latina. Anonymi Expositio totius mundi latina. Cum notis Isaaci Vossii, Jac. Palmerii, Sam. Tennulii, edente Jacobo Gronovio, cujus accedunt emendationes. Lugduni Batavorum apud Jordanum Luchtmans, 1697. 4°.

præstitit JOANNES HUDSONUS, *Geographiæ veteris scriptores græcos minores* quattuor voluminibus complexus, Oxoniæ 1698-1712 (1). Is quum librorum rarissimorum acervum satis amplum collegerit, bene meruisse de republica literarum jure censetur. Quamquam eo nomine laus editoris continetur tantum non omnis. Nam ordinem rerum secutus est adeo nullum, ut, mixtis separandis, longeque disjunctis quæ jungi debebant, totum opus speciem præbeat farraginis hinc inde corrasæ ad implenda volumina quæ bibliopola postulabat. Notulis vero, quas majorem partem e Salmasii libris excerptas, partim de suo subjecit Hudsonus, nescio num affectare munus interpretis an eludere voluerit, sæpius quærens ille suscepti laboris tædium. Nec multum literis profuerunt insertæ Dodwelli de singulorum auctorum ætate scriptisque dissertationes, quas sanior quisque cum Bernhardyo dicet « mirifice perversas et aridas vanisque acuminibus differtas. » Ceterum quum incendio, ut fertur, theatri Sheldoniani major pars exemplarium periisset, hinc pretium factum est reliquis, adeo ut mox nonnisi numatissimo cuique integrum opus esset parabile. Sic elegans ejus exemplar e libris Firmini Didot soluto his mille francorum pretio felix quidam redemptor abstulit. In tanta igitur operis Hudsoniani raritate et caritate, ne dicam perversitate, nihil mirum est postea complures exstitisse viros doctos qui ad novum parandum geographorum syntagma accingerentur. Primus, ni fallor, PENZELIUS corpus geographorum quinque tomis absolvendum promisit (2). Spem monstravit egitque quietem. Sub idem tempus amplissimam collectionem moliebatur, operisque delineationem Parisino virorum sapientum collegio submisit BARONUS DE SAINTE-CROIX (3). Hujus quoque

1. *Geographiæ veteris scriptores græci minores, cum interpretatione latina, dissertationibus et annotationibus. Vol. I. Oxoniæ. E Theatro Sheldoniano. MDCXCVIII.* Insunt : 1. Hannonis periplus. 2. Scylacis per. 3. Agatharchides. 4. Arriani periplus. Ponti Eux. 5. Arriani periplus. maris Erythræi. 6. Nearchi parapulus ex Arriano. 7. Marcianus Heracleota. 8. Anonymi periplus. Ponti Euxini (ejus pars altera legitur in volumine tertio III). — VOLUMINI II, quod prodiiit an. 1703, insunt : 1. Dicæarchus. 2. Isidorus. 3. Scymnus Chius. 4. Plutarchus De fluviis. 5. Agathemeri libri II. 6. Chrestomathia Straboniana. — VOLUMINE III, edito an. 1712, continentur : 1. Excerpta e Dionysii Byzantii Anaplo Bospori Thracii. 2. Anonymi periplus. Ponti (cf. vol. I, 8). 3. Expositio totius mundi et gentium, latine. 4. Variæ lectiones in Anon. Ravennatem e cod. Vaticano. 5. Ptolemæi Arabia. — 6. Chorasmiæ et Mawaralnahra, hoc est, regionum extra fluvium Oxum, descriptio ex tabulis geogr. Abulfedæ Ismaelis, arab. et lat., cura et studio Johannis Grævii, cui seqq. quoque arabica debentur. — 7. Abulfedæ descriptio Arabiæ cum tabulis longitudinis et latitudinis locorum. — 8. Ejusdem descriptio maris Persici. — 9. Ejusdem descriptio maris Rubri. — 10. Binæ tabulæ geogr., una Nassir Ed-dini Persæ, altera Ulug Beigi Tatari. — 11. Excerpta ex Georgii medici Chrysococceæ Syntaxi Persarum per Ismaelem Bullialdum. — 12. Ptolemæi tabula longitudinis et latitudinis urbium insignium. — 13. Ptolemæi catalogus fixarum stellarum. — VOLUMEN IV, an. 1712, exhibet Dionysii Periegesin cum commentario Eustathii, versionibus Avieni et Prisciani (inserto etiam Avieni de ora maritima carmine), paraphrasi græca et scholiis. Subjiciuntur Fragmenta quædam geographica e codd. excerpta.

2. Vid. Fabric. Bibl. Gr. tom. IV, p. 667 ed. Harless. et *Jenaer Lit. Zeitung* an. 1785, N. 128; Bredovius in Epist. Parisin. p. 34, ex quo adnotationem syntagmatis Penzelianæ exscribam : TOMUS I. MATHEMATICUS : Aratus, Geminus, Cleomedes de mundo, Procli sphaera, Autolyçi sphaera, Agathemeri hypotyposes. — TOMUS II. UNIVERSALIS : Dionysius Periegeta, Scymnus Chius, Scylax, Strabonis Chrestom., Menippi Pergameni, Artemidori Ephesii et Ephori Cumani fragmenta. — TOMUS III. PARTICULARIS. VOLUM. I. *Asia et Africa* : Agatharchides de mari rubro; Arrianus Periplus maris Rubri; Ejusdem Indica; Hannonis per.; Marciani per. maris externi; Isidori statimi Parthici; Monumentum Adulitanum. VOL. II. *Europa* : Arriani et Anonymi per. Ponti Eux.; Dicæarchi fragm.; Plutarchus De fluviis. — TOMUS IV. SACER : Eusebius περί τῶν τοπικῶν ὀνομάτων cum vers. Hieronymi. Epiphanius διήγησις περί τῆς Συρίας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως. Phocæ ἑκκрасις τῶν ἐπ' Ἀντιοχείας χάστων Συρίας, Φοινίκης κτλ. Perdicaæ ἑκκрасις περί τῶν ἐν Ἱερουσόλυμοις κυριακῶν θεμάτων. Anonymi ἀπόδειξις περί τῶν Ἱερουσόλυμων. — TOMUS V. MEDIUS : Cosmas Indopleustes. Palladius De Braganibus. Constantin De them. et de adm. imp. Codini descriptio urbis C. P. Theodorus Gaza de origine Turcarum.

3. *Mémoire envoyé à Messieurs du Journal des Sçavans sur une nouvelle édition des petits géographes anciens.*

scriptoris elegantissimi consiliis sæva fluctuum Gallicorum tempestate obrutis et demersis, surgens BREDOVIUS « Mihi nunc soli labor » exclamat; Parisios vir optimus accurrit, Dionysii et Plethonis codicibus per menses aliquot insudat, quædam transcribit opuscula, deinde ad lares reversus aliis conquirendis subsidiis operam impendit, tandem cæpta sua in Epistolis Parisinis (Lips. an. 1812) annuntiat. Post hæc conticuit totumque negotium seu lubens seu invitum missum fecit. Interim Hudsonianæ editionis scripta plurima, notis græcanice versis, quidam Græcus natione repetivit Viennæ an. 1807 (1). Quod quidem opus vitiorum fœditate ceteraque immunditie omnium quæ nostro seculo prodierunt est spurcissimum. Ipsam denique rem strenue aggressus JOANNES FRANCISCUS GAILIUS, vir diligentissimus, inde ab anno 1826 *Geographos græcos minores* (2) variorum notis onustos suisque ipsius instructos edere cœpit; sed hic quoque postquam per tria volumina, quibus septem opuscula continentur, operam perduxerat, ultra non est progressus.

Eodem tempore vir criticus *Geographos minores* tractandos suscepit GODFREDUS BERNHARDY. Lucem vidit primi voluminis pars prior (3), quo Dionysius periegeta exhibetur ejusque commentatores et paraphrastæ atque docta editoris annotatio. Præclarum viri eximii opus dolemus seu foetum leoninum in hoc genere fuisse unicum. Causam derelicti vel sprete laboris ipse narrat in *Analectis in Geographos Græcorum minores* (Halis 1850, p. 2): « Scilicet postquam Dionysium periegeten, inquit, evulgaram, compendiarium illum artis magistrum, sed qui commentariorum et interpretationum abundantia reliquos obruerit, refrixit ardor redemptoris: itaque, ut fit, Musarum græcarum suavitate captus ad lætiora literarum spatia digressus sum, nec unquam illuc animos rettuli, nedum ut liberet operosissimam Geographorum partem a perpaucis lustratam ingratam et frustra

ciens, par M. le Baron de Sainte-Croix. in *Journal des Sav.* 1789 Avril. p. 217 sqq. Primum S.-Crucius græcos geographos minores ex ordine chronologico vult exhiberi; deinde Latinos geographos et itinerariorum auctores. His subiungit supplementi loco libellos de Roma urbe ejusque regionibus. Alterum vero supplementum destinat geographiæ sacræ et ecclesiasticæ. Singula scripta recensere supersedeo, quum nihil novi, quod momenti alicujus sit, S. Crucius attulerit. Cf. Bredovius in Ep. Par. p. 35 sq.

1. Συλλογὴς τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων, τύποις ἐκδοθέντων φιλοτιμῇ δαπάνῃ τῶν ἐξ Ἰωαννίνων φιλογενεστάτων ἀδελφῶν Ζωσιμαδῶν, χάριν τῶν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπιεικῶν Ἑλλήνων, τόμος πρῶτος, περιέχων Σκύλακος καὶ Ἀνωνύμου τινὸς περίπλους· Ἀγαθήμερος γεωγραφίας βιβλία β'· Ἀγαθαρχίδου, Ἀννωνος, Ἀρριανοῦ, Νεάρχου, Μαρξιανοῦ περίπλους· τεμνάχια τινὰ Μενίππου καὶ Ἀρτεμίδωρου Δικαιάρχου Βίον Ἑλλάδος καὶ Ἀναγραφὴν τοῦ Πηλίου ὄρους· Ἰσιδώρου σταθμούς Παρθικούς· Σκύμου Περιήγησιν· Μουτάρχου περὶ ποταμῶν, καὶ τὴν ἐπιτομὴν τῶν Στράβωνι γεωγραφουμένων. — Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀστρορίας ἐκ τῆς Σχραμβελικῆς τυπογραφίας, ΑΔΩ'. — Tomus secundus, qui an. 1808 prodiiit, continet: Διονυσίου οἰκουμένης περιήγησιν μετὰ τῶν παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου. Ἀνωνύμου περίπλου Εὐξείνου πόντου· Πτολεμαίου κανόνα ἐπισήμων πόλεων, Ἀραβίαν, καὶ τὴν τῶν ἀστερισμῶν ἐκδοσιν· Ἀνωνύμου παράφρασιν εἰς τὴν Διονυσίου περιήγησιν παρεκβολάς τινας· εἰς τὴν αὐτὴν περιήγησιν καὶ ἀποσπασματικὰ τινα γεωγραφικὰ.

2. *Geographi græci minores. Hudsonianæ editionis adnotationes integras cum Dodwelli dissertationibus edit suasque et variorum adjecit; lectum denuo recensuit et varias lectiones subjecti, versionem latinam recognovit; copiosissimis denique indicibus ac tabulis in ære incisus instruxit Joannes Franciscus Gail.* Volumen I continens Hannonis et Scylacis periplos. Typis reglis, Paris. 1826. Volumen II (an. 1828) continet Dicearchum, Scymnum, Anonymi Stadiasium. Volumini III (an. 1831) insunt: Arriani et Anonymi Peripli Ponti Euxini et Anonymi Exc. de mensura Ponti Euxini.

3. *Geographi græci minores. Voluminis primi pars prior: Dionysius Periegetes græce et latine cum vetustis commentariis et interpretationibus ex recensione et cum annotatione Godofredi Bernhardy.* Lips. 1826. In libra-ria Weidmanniana impensis G. Reimeri.

peragraré. Nec fuit posthac cur consilium mutarem, quamvis etiam ab exteris hominibus de hoc negotio compellatus. » Post Bernhardyū singulis quidem opusculis denuo edendis optime meruerunt Millerus, Letronnius, Hoffmannus, Fabricius et nuperrime Meinekius, sed justam omnium collectionem nemo instituit.

Itaque longum perlustravi campum quasi ἄτης πεδῖον, in quo spes inanes legere erat, vana consilia, conatus, tentamina, abortus. Nunc animos deferbuisse dixeris et clamori successisse silentium. At in arenam jam descendit strenuissimus bonarum literarum propugnator, FIRMINUS DIDOT. Is igitur quum ardentissimis nostri ævi studiis geographicis, quibus vetus orbis nova in diem luce affunditur, idoneum instrumentum deberi censeret, corpus geographorum plenissimum elaborari jussit. Curas operis Letronnio mihiq̃ue conjunctim sustinendas jam ante annos aliquot vir celeberrimus demandaverat. Sed delineato vix opere, Letronnium, Galliæ decus, vegetis in annis fatum acerbum patriæ, literis, amicis eripuit. Solus tanto acrius et desperantis fere nisu in laborem incumbere cœpi. Quem si exequi mihi quoque fatum denegaverit, in jacentis locum alius succedet ἑφεδρος : nam confido genio Didoti, qui quum tot opera ardua speique longæ ad exitum feliciter jam perduxerit, de hoc quoque ut optima quæque auguremur, auctor est.

Consilium instituti quo majus est, tanto paucioribus licet comprehendere. Straboni igitur et Ptolemæo et Stephano Byzantio sua singulis erunt volumina propediem illa edenda; minorum autem, quos vocant, geographorum collectio primum exhibebit periplos, periegeses, totius mundi systemata, varia excerpta geographica, quæ in codicibus supersunt. His subjicientur deperditorum geographorum fragmenta e veterum scriptis collecta. (Quæ sine nomine auctoris apud lexicographos, scholiastas, grammaticos, aliis in libris obscurioribus geographica vel topographica leguntur, porro quæ inscriptionibus suppeditatur apta nostræ rei supellex, ea omnia ex literarum ordine disposita ad calcem ponemus Stephani Byzantii.) Deinde habebis geographiam imperii Byzantini, geographiam sacram, geographiam ecclesiasticam. Appendicis loco subjungentur geographi latini, itineraria, tabula Peutingeriana. Tribus hæc absolventur voluminibus, quorum summam in unam rerum nominumque tabulam colligemus. Quarto volumine Arabum geographos minores edendos curabit vir clarissimus harumque literarum in paucis peritissimus NOEL DESVERGERS.

Ordinem in singulis partibus sequimur chronologicum, non ita tamen, ut ubique circa eum trepidemus. Si quæ ejusdem fere ævi scripta in eodem versantur argumento, componemus ea, quamvis dispar opus ex lege chronologica interponendum foret. Porro si scriptum aliquod ætatis est certius non definiendæ, alii jungetur simili. Sic in primo hoc volumine Arrianeo Ponti Euxini periplo

subjicitur ejusdem maris periplus, quem incerti ævi scriptor anonymus ex Arriano aliisque fontibus concinnavit. Similiter post periegesin iambicam, quæ Seymni Chii dici solet, versiculos Dionysii Calliphonte nati collocavimus.

Verba græca, ubicunque fieri potuit, e codicibus Parisinis, Romanis, Escorialensibus vel denuo vel nunc primum collatis recognovimus; latina aut novadamus aut priscis emendatiora. Crisis quum bonam partem in dijudicandis locorum nominibus et distantis posita sit nec rite possit exerceri, nisi in res ipsas penitus inquisiveris, annotationem elaboravimus paullo uberiores, quæ et verborum rationes et rerum momenta præcipua complectatur. Sedulo cavimus ne vestigia legeremus eorum, qui muneri suo satis fecisse sibi videntur, si priorum interpretum notulas nullo discrimine coacervarint iisque de suo penu subinde aliquid adperserint. Qua quidem re nihil novi ad fructum exilius et ad tedium literarumque contemptum efficacius. Præterea temperanda erat annotatio pro singulorum scriptorum pondere et interpretandi difficultate. Quod non monuissem, nisi mos contrarius obtineret. Nam Dionysii Periegesin, quum juventuti potius quam doctorum in usum scripta sit, et veterum et recentiorum commentariis habes onustam, dum inelegantes quidem sed accuratissimi geographiæ reconditoris scriptores neglecti jacent et contemti. Similiter in latinis Pomponius Mela, jucundus ille et lectu facilis, interpretationum mole obruitur, Plinianos vero libros geographicos, thesaurum ditissimum, at opus intricatissimum, quasi pestem omnes defugiunt. Jam ut illuc revertar, in Stadiasmo maris mediterranei et periplo maris Erythræi et similibus parum profeceris, nisi recentiorum viatorum libros et cetera subsidia in interpretationis partem traxeris. Paucioribus defungi licet ubi de Græcia aliisque regionibus notissimis sermo est, de quibus citasse volumina, quæ omnium manu teruntur, sufficit. In Marciano non est cur explicetur Ptolemæus, ex quo ille sua tantum non omnia desumsit, sed cardo rei versatur in indicandis locis quibus ab eo recedit Marcianus vel ubi melioribus quam nobis jam præsto sunt Ptolemæi libris usus esse videtur. Major etiam brevis cadit in descriptiones totius orbis terrarum, ubi summa posita est in definiendo, quod unusquisque auctor expresserit, systemate geometrico.

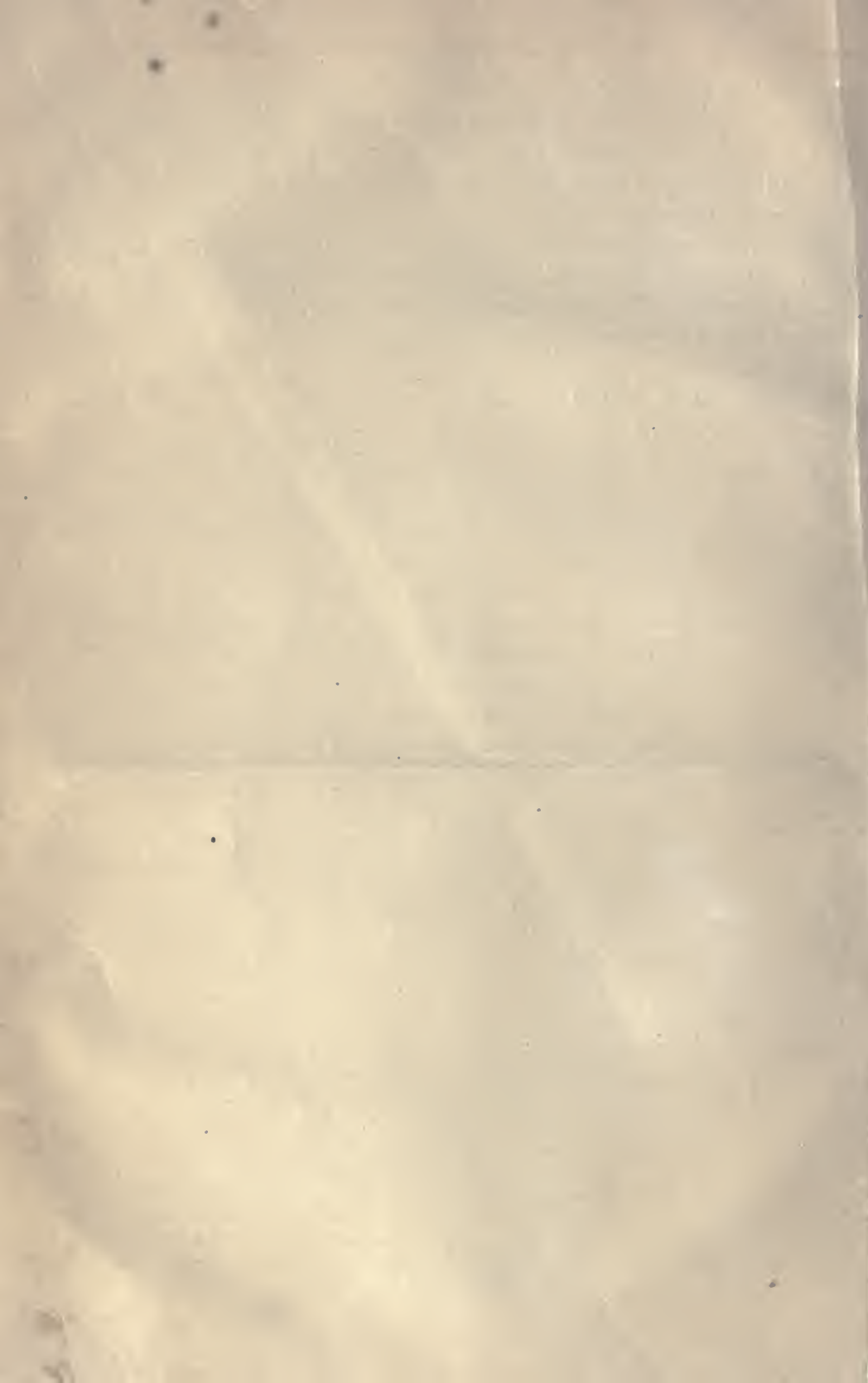
Tabulis æri incisis cur scripta destitui noluerimus, dicere putidum sit. Quibus in delineandis eandem quam in annotatione normam sequimur. Videlicet alias habebis tabulas minores, quæ vel orbem terrarum ex certi cujusdam mente geographi adumbrant, vel ad eos scriptores pertinent, in quibus non tam hoc agitur ut situs exploretur locorum, quam ut quænam et quot unusquisque loca memorarit et quibus regiones limitibus circumscripserit, uno oculorum obtuitu possit comprehendere. Contra vero amplas et accuratissimas sibi tabulas postulant ii periplorum auctores qui nullum non radunt maris recessum, nullum non recensent vicum vel fluviolum vel solitariam in saxoso litore ficum. Horum in

explicatione frustra allaboraveris nisi ad manum sint mappæ nauticæ, quibus oræ anfractus, scopuli, brevia, veterum locorum ruinæ, recentiorum nomina oppidorum ita exhibeantur, ut narrationem scriptoris per minima quæque spatia oculis prosequi et quid de situ locorum statuendum sit tuo ipsius judicio decernere possis. Cujusmodi auxilio quum veterum geographorum editiones hucusque carerent, ac omnino paucissimi his instrumentis instructi sint, studia jucunda mirum in modum præpediebantur. Ego autem non possum quin grates agam viris humanissimis qui asservandis tabulis nauticis in hac urbe præfecti quæcunque rei nostræ inservirent, promptissimo animo communicarunt.

PARISIIS MENSE APRILIS

MDCCCLIII.

CAROLUS MULLERUS.

PROLEGOMENA.

I. DE CODICIBUS.

Complexi hoc volumine sumus periplus et periegeson libellos qui ætatem tulerunt omnes præter unam Dionysii periegesin, quam ob veterum molem commentariorum in sequens volumen relegavimus. Demto igitur Dionysio, reliqui sunt auctores tredecim. Inter eos quinque numerantur, quorum ne nomina quidem habemus comperta; ceterorum etsi de nominibus fere constat, at de vita eorum scriptisque aut nihil prorsus aut paucissima quædam parumque accurata veterum testimoniis tradita accepimus. Itaque tantum non omnia quæ de ætate, indole, auctoritate uniuscujusque sciri queant, ex iis ipsis quæ manu tenemus eorum scriptis eruenda sunt. De his autem vix recte judicaveris, nisi codices, in quibus leguntur, probe noveris. Hinc igitur sumamus initium.

2. Rationes codicum nostrorum facile explicantur, quod numerus eorum perexiguus est. Non-

nulla enim scripta in uno tantum libro ms. leguntur, ut Hannonis periplus, Arriani et Anonymi auctoris periplus Ponti Euxini, Anonymi periplus maris Erythræi, Anonymi Stadiasmus maris Magni. Alia exstant sane in duobus vel tribus libris mss. (Paris., Roman., Monac.), sed ita illis comparatis, ut unius loco habendi sint, quoniam duo eorum ex tertio descripti auctoritate carent. Ejusmodi sunt: Scylacis periplus, Dicæarchi, quem vocant, fragmenta duo, Anonymi poetæ (Seymni, ut putabant) periegesis, Dionysii Calliphontis filii descriptio Græciæ, periplus Marcianei. Duos codices auctoritate pares habemus in Isidori Stathmis Parthisis, Complures numero libri mss. nonnisi de Indica Arriani historia et Photianis ex Agatharchide excerptis præsto sunt. Quibus omissis, reliqui auctores in undecim continentur codicibus, quorum ecce indiculum:

1. Parisinus N. 443, in-4 ^o . pergam. sæc. XII. Marcian. per. et ep.; Scylax; Isidor.; Dionys.; Dicæarch. fr. 1 et 5; Scymnus.	
2. Vaticanus Pal. 142, in-4 ^o . chartac. sæc. XV. Marcian. per. et ep.; Scylax; Isidor.; Dionys.; Dicæarch. fr. 1 et 5; Scymnus.	
3. Monacensis. . . 566, in-8 ^o . chartac. sæc. XVI. Marcian. per. Scylax; Isidor.; Dionys.; Dicæarch. fr. 1 et 5; Marci. ep.	
4. Parisinus. . . 571, in-fol. chartac. sæc. XV. Isidor.; Dicæarch. fr. 2.	
5. Gudianus	Dicæarch. fr. 2.
6. Altempsianus	Isidor.
7. Heidelbergensis 598, in-4 ^o . pergam. sæc. X. Anon. per. Ponti fr. 2; Arriani per. Ponti; Anon. per. maris Erythr.; Hanno.	
8. Vaticanus. . . 143,	Anon. per. Ponti fr. 1.
9. Vindobonensis	Anon. per. Ponti excerpt.
10. Haffniensis. . . 4983,	Anon. per. Ponti excerpt.

11. Matritensis. . . 421, in-4°. pergam. sæc. X. Anon. Stadiasmus seu periplus maris Magni.

Codex Parisinus 443 Supplementi.

3. Codex Parisinus 443 Supplementi postquam in privata bibliotheca pluteis diu latuerat, vix ante sedecim abhinc annos in publicam lucem protractus est. Etenim anno 1837 quum auctio institueretur librorum celeberrimæ ducis De Berry, inter libros typis expressos emicuerunt manu scripti nonnulli, antiquitatis æruginē nobiles, codex scilicet Theodosianus et Phædri fabularum et noster geographorum. Quo cognito, fieri non potuit quin bibliotheca Parisinæ præfecti thesauros istos emtione publicis usibus

vindicaret. Ceterum codices non erant ex libris Berryanis, verum clarissimus LEPÉLETIER DE ROSANBO ex sua bibliotheca eos selegerat, ut una cum illis divenderentur.

4. In historiam nostri libri data opera inquisivit Letronnius (*Fragments des poèmes géographiques de Scymnus de Chio et du Faux Dicæarque. Paris 1840, p. 13 sqq. Cf. Berger de Xivrey in præf. ad Phædri fab.*). Quo præeunte, potiora paucis comprehendam. Scriptus esse codex videtur in oriente; id enim e neogræcis quibusdam,

quæ in pagina 61 leguntur, conjicias. Hinc in Italiam migraverit, ubi fragmenta Dicæarchi et Scylacis periplum ex hoc ipso, ut videtur, libro Matthæus Budæus descripsit in Galliamque allata Henrico Stephano tradidit circa annum 1560, ut Letronnius opinatur. Nam Stephanus in Schediasmatis suis (VI, 14) anno 1578 ita scripsit : « *Dicæarchi Geographicon... pars quædam in manus meas ante multos annos allata ex Italia a Matthæo Budæo, G. Budæi filio.. fuit.* » Idem in editione Dicæarchi an. 1589 : « *Quod (opusculum) olim ex Italia Matthæus Budæus, G. Budæi filius, attulit.* Cf. idem in Epistola ad Nicolaum Brull. : « *Hæc autem Geographica (Dicæarchi fragmenta) ante multos annos jam excusa, ideo non prius edidi, quod cujusdam ad illa accessionis, sicut ad ea Scylacis, quæ ab eodem acceperam, pariterque quarundam emendationum facta mihi spes esset. Sed quum desperare ea de re cæpissem, de emittendis tandem quæ domus tamdiu parietibus inclusa manserant, cogitavi.* Codicem vero quem Budæus exscripsit, eundem esse cum nostro non certissimum quidem, sed per est verisimile. Nam Stephaniana Dicæarchi editio (non ignota illa Hæschelio) ita cum codice nostro facit, ut aut hunc ipsum aut ignotum nobis ejus apographon Budæus ob oculos habuisse debeat. Certum vero est ante Budæi ætatem complura nostri codicis exstitisse apographa, quum librum Palatinum sive Vaticanum et Hervuartianum sive Monacensem ex eo derivare luce clarius sit. Ceterum Itali codicis meminit etiam Holstenius, quamquam non ipse eum vidisse, sed nonnisi e Stephani libro novisse putandus est. Ita enim habet in Præfat. ad Dicæarch. ed. Manzi p. 7 : *Dicæarchi fragmenta Henricus Stephanus princeps in lucem edidit... Auctiora deinde dedit ea.. Hæschelius ex Palatini, Hervarti et Casauboni mss. codicibus, qui tamen omnes ex uno eodemque fonte promanasse mihi videntur, Italico nimirum codice, unde Budæus quoque descripserat. Ita eædem in omnibus lacunæ; neque desperatis atque depositis aliquot locis quidquam remedii adhiberi potuit.*

5. Ex Italia, ut videtur, codex in Galliam allatus in possessionem venit Claudii Dupuy (Puteani) inter annos 1590-1593. Ne prius hoc contigerit, obstat Stephani silentium, qui Claudii Puteani familiaris ignorare rem non potuisset. Anno autem 1593 librum jam fuisse penes Putea-

num, inde patet quod Josephus Scaligerus, qui anno 1593 Parisiis Lugdunum abiit, sua ipse manu eum (nescio an totum an ex parte) descripsit. Puteano vita defuncto (an. 1594), *Petrus Pithou* (Pithæus), vir clarissimus, qui summo studio veteres libros mss. colligebat, codicem nostrum acquisivit. Neptis vero Pithæi nupsit Ludovico Lepeletier, in cujus familiam transiit etiam geographorum codex, in eaque permansit usque ad annum 1837.

6. Scaligerus de suo apographo ita scripsit ad Hæschelium (mens. Sept. an. 1600) : *De Dicæarcho et aliis, quæ scribis, scito, quantum ex tuis literis colligere possum, nihil tua ab illis quæ habemus discrepare. Habuimus autem illa ex vetustissimis et optimæ notæ pagellis amplissimi Senatoris Parisiensis Cl. Puteani τοῦ μακροῦ. Sed multæ (²) paginæ ita exoletæ erant, ut ne literæ quidem vestigium in illis extaret ullum. Versibus comicis quædam concepta erant, sed perpetua oratione. Nos statim versus in illa continuatione odorati sumus, quod alios, quibus ante me plagellarum copia facta erat, fugerat. Si quid putas esse in nostris, quod te juvare possit, mittam quæ habeo statim.* Cf. Hæschel. in Geogr. p. 190 : *Quos versus (sc. periegeseos iambicæ) ut magnus ille Jos. Scaliger distinxit, imprimi curavimus.* Nunc Scaligeri hic liber asservatur Oxonii in bibliotheca Bodlejana. Margini ejus manu Casauboni adscripta leguntur : *Incerti auctoris περιήγησις ex ms. cod. Jos. Scaligeri, Jul. Cæs. fil., quem ille descripsit ex longe vetustissimo cod. ms. Pithæi, notante Hudsono Geogr. t. II præf. et ex Crameri epistola E. Millero in Marcien Præf. p. XXI.* Præterea Isaacus Casaubonus periegesein iambicam, quæ sub Marciani nomine tum circumferebatur, ad Velserum misit, hic vero cum Hæschelio communicavit. V. Hæschel. Geogr. p. 1 : *Marciani Periegeseis e mss. codd. Pal. Elect. et Isaaci Casauboni. Reliqua partim e Palat. partim ex Jo. Georg. Hervuorti libris calamo exaratis.* Idem in not. p. 190 : *Hujus periegeseos copiam primus.. Velsero nostro fecit Is. Casaubonus.* Quod quidem Casauboni scriptum vel ex ipso nostro codice vel ex Scaligeriano apographo fluxisse debet.

7. His præmissis, superest ut de indole ac habitu codicis Parisini exponamus. Pergamenteus est, quartana forma minima, exeunte sæculo duodecimo vel ineunte decimo tertio scriptus satis nitide, atramento egregio. Primæ capitum

seginumve literæ ut plurimum rubricatæ sunt. Lineæ in singulis paginis plerumque 22 vel 23; interdum tamen contractior scriptura, adeo ut 25-30 lineis pagina constet. Ceterum et initio et fine nec non medius codex mutilus est. Nunc quaterniones novem seu paginas 144 habet; integri libri minimum erant quaterniones tredecim. Docent hoc numeri, quos scriba codicis in prima et plerumque etiam in ultima uniuscujusque quaternionis pagina notavit. Primus vero quaternio, quem nunc habemus, signatus est litera γ' (*). Is igitur integri libri fuit tertius. Sequuntur ex ordine τὰ τετράδια δ', ε' (**). Quaternio ζ' excidit. Deinde continua serie habes ζ', η', θ', ι', ια', ιβ'. Postremus autem quaternio ιβ' quum in mediam periegesin iambicam desinat, liquet unum saltem quaternionem, fortasse complures, in fine operis nunc deesse. Accedunt damna minora. Ac primum quidem quaternionis postremi pagina ultima (144) adeo est detrita et inquinata, ut vix vestigia quædam literarum hic illic intervideri queant. Evanida hæc ut in lucem revocarentur, chemicorum operam adhibuerunt. Quibus tam male res cessit, ut quæ antea potuerint fortassis oculorum periculo erui ac servari, nunc in omne ævum sint pessumdata. Simile quid accidit in pagina 128 (Anon. perieg. iamb. v. 130 sqq.),

Codex Vaticanus 142.

9. De his vero antequam fusius dicamus, introducimus reliquos duos, quibus eadem exhibentur, libros manu scriptos. Alter eorum codex est Palatinus olim, nunc Romanus in Vaticanæ bibliothecæ libris Palatinis N. 142, chartaceus, quartanæ formæ maximæ, sæculo decimo quinto,

(*) Non vero litera ε', ut refert Haase in Annal. lit. Halens. 1839 N. 105 p. 227, et qui ex Haasio pendent, Hoffmannus Die alten Geographen etc. Erstes Heft. Leipz. 1841, p. 31, et B. Fabricius Ueber die Handschriften der kleinen Geographen, Dresden 1845 p. 12.

(**) Quinti quaternionis pagina prima recte notatur siglo ε', at in ultima pagina apponitur numerus ζ', aperto scribæ errore.

(***) Cf. Holstenius in Epist. ad Peirescium (an. 1628 m. Febr.) p. 45 ed. Boisson. : « Tum et σύνταγμα illud minorum geographorum, quod Hæschelius edidit, ex eodem Constantini Porphyrogenetæ ludo prodiit : quod haud facile quis negabit, qui Marciani περίπων libros duos legerit, passim truncatos. Et argumento mihi est codex ms. Palatinus, unde cetera exemplaria promanarunt. Is codex recens est scriptus aut a femina aut saltem a Græculo omnis hellenismi imperitissimo : sed literæ, quantum ferebat scriptoris genius, efformatæ ad speciem antiquæ illius scripture, quæ media est inter unciales sive capitales literas et minutas istas recentiores quibus posterioribus hisce sæculis Græci uti fuerunt ; ut manifeste appareat, codicem antiquum scriptum fuisse ævo illo Constantiniano. Aliter statuisset Holstenius si codicem Parisinum novisset. Quodsi literæ codicis Palatini uncialem scripturam quodammodo imitari videntur (sic α ubique scribitur λ), causa ejus rei non erat perantiquus codex oculis scribæ objectus ; aut enim ex ipso nostro Palatinus fluxit aut, ut mihi persuasum est (v. infr. § 17), ex nostri apographo.

(****) Scholium ultimum : καὶ νόμῳ ἀρχὴς ἱστοροῦσι τὸν Δάφνιν ἀγαπαθῆναι ὑπὸ τινος νόμου, ἣν Σωσίθεος Θάλειαν καλεῖ· παρακαλέσασα δὲ αὐτὸν μὴ ἄλλῃ γυναικὶ ὀμιλῆσαι, μὴ τηρῆσαι τὴν παραίνεσιν αὐτῆς· ὅθεν ὁ μὲν Θεόκριτος φησι τὴν νόμῳ ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ, αὐτὸν δὲ μεταβάλλοντα τὸν ἐκεῖνης ἔρωτα ὑπὸ λύπης μεταλλάξαι ἐκτός· εἰ μὴ αὐτὴν μὲν φησι τὸ ἀποσπᾶσθαι αὐτὸν ἄλλῃ ἐρασθῆναι ὥς πόνα γαῖν ἐκρίαστο Δάφνις· οἱ δὲ λοιποὶ φασιν αὐτὸν τυφλωθέντα καὶ ἀλώμενον αὐτὸν κατὰ κρημινισθῆναι. Sic hæc codex ; nihil mutavi ; v. schol. Theocr. p. 64 ed. Didot.

ubi lineæ 3-7 pæne evanuerant, jam vero post chemicæ artis experimentum prorsus exustæ sunt. Contra vero paginæ primæ priores duæ lineæ, quæ item oblitteratæ erant, et jam in vetustis apographis omissæ sunt, hodie satis commode legi posunt. Alio calamitatis genere affectum est folium paginarum 93 et 94, cujus major pars transverse abscissa est hunc in modum :

adeo ut in pag. 93 nihil nisi priorum linearum 18 initia, in p. 94 earundem verba postrema supersint (V. Scylac. Peripl. p. 79 edit. nostr.).

8. Scripta in codice continentur hæc : 1. Marciani periplus oceani orientalis et occidentalis, initio et fine mutilus. — 2. Particula periplus maris interni, quem e Menippo Marcianus brevaviit. — 3. Scylacis periplus et quæ ei appendicis loco subjiciuntur. — 4. Isidori mansiones Parthicæ. — 5 et 6. Dionysii ejusdam fragmenta duo iambica de Græcis urbibus insulisque. Poeticis interponuntur duo fragmenta prosaica auctoris, quem vulgo Dicæarchum esse putant. — 7. Prior pars periegeseos iambicæ, quæ Scymno olim vindicabatur.

ut videtur, scriptus manu male exercitata, quæ mulierculæ potius quam viri esse videtur (***). Singulæ paginæ lineis 24 constant. Insunt : Demosthenis oratio Olynthiaca tertia et oratio Procorona, Lycophronis Alexandra, Hesiodi theogonia, scholia in octo Idyllia Theocriti (****). Atque

hæc quidem pertinent usque ad fol. 175 vso. Inde a fol. 176 R. leguntur geographica Marciani, Scylacis, Isidori, Dionysii et Dicæarchi et anonymi poetæ, sive eodem ordine eadem omnia quæ præbet codex Parisinus. Lacunas, quæ in volumine Parisino ortæ sunt quaternionum jactura et folii dilaceratione et literarum detritu,

easdem Vaticanus quoque habet vactisque modo integris paginis modo spatiis minoribus indicat. Margini adscriptæ sunt paginæ editionis Hæschelianæ, haud dubie a Luca Holstenio, cujus manum agnovisse mihi videor, et qui solus, quantum sciam, post Hæschelium eo libro usus est.

Codex Monacensis.

10. Alter codex exstat Monacensis N. 566, quem Hervuartianum vocant ab Joanne Georgio Hervuarto, qui Hæschelii tempore eum possidebat. Dehinc in bibliothecam Hæschelii, postea in bibliothecam Augustæ Vindelicorum, denique in Monacensem migravit. Ipse non vidi eum; sed B. Fabricius descriptionem ejus a Schmelleri bibliothecario acceptam dedit in libello *Ueber die Handschriften der Kleinen gr. Geographen* p. 6. Hinc quæ scire nostra refert enotabo. Est igitur liber chartaceus formæ octavæ, sæculi decimi sexti, foliorum 73, scriptus a compluribus; nam alius scripsit folia 1-65, alius folium 66, alius folia 67-73, quæ reliquis sunt formæ minoris. Præfixum habet Hæschelii, ut censent, manu hunc indiculum:

Marciani Heracleotæ

Libri 2. Epitomes Artemidori Ephesii geographi ().*

Periplus Scylacis Caryandensis.

Isidori Characeni σταθμοὶ Παρθικῶν.

Dicæarchi descriptio Græciæ ad Theophrast.

Προθήκη γεωγραφικῶν βιβλίων, quæ catalogum ejus generis scriptorum et de iisdem judicium continet (i. e. Marciane Menippi epitome).

Davidis Hæschelii, A. M.

Περὶ τῶν δηλούντων τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰ μέτρα γεωγραφικῶν.

Προθήκη γεωγραφικῶν eadem rursum.

In his opusculis, si qua dictio mendosa occurrit, duo fere puncta superne appicta sunt.

Ex bibliotheca Davidis Hæschelii Augustani

10. Nonnulla in his titulis de suo auctor intulit (quem Hæschelium fuisse valde miror), ut Epitomen Artemidori, quæ in libro est nulla, et inscriptionem: *Προθήκη γεωγραφικῶν* etc., quam elicit ex argumento proœmii, quod Menippeo periplus Marciani præfixit. Missis indiculi ludibriis, vides Monacensem librum a reliquis duobus eo differre quod omittit periegesin iambicam, et quod Menippum Marciani ab altero Marciani libro disjunctum exhibet. Huc accedit quod in Dionysii ac Dicæarchi, quem vocant, fragmentis mutilus est, et quod Scylacis periplus non dat integrum, sed in verbis *λαμὴν Μυρίανδος* (§ 102, p. 77, 3 nostr. edit.) subsistit. Hæc verba in codice Parisino (p. 91, lin. 6 ab ima) proxime præcedunt folium dilaceratum, quod in causa fuisse suspicor, cur reliqua non describenda auctor libri Monac. duceret. In singulis verbis Vaticano interdum accuratior est. De lacunis cum Parisino et Vaticano consentit. Jam verum quum origo lacunarum e Parisini libri conditione repetenda sit: necessario sequitur Vaticanum et Monacensem derivare e Parisino (quanquam non ex eo ipso, sed ex ejus apographis descripti sunt). Quæ quidem res tam est in propatulo, ut minora indicia liceat negligere. Igitur quæcunque in posterioribus libris aliter ac in fonte eorum leguntur, ea omnia patet ad librarios vel negligenter exscribentes vel in pejus mutantes vel etiam aperta Parisini vitia corrigentes referenda esse, nec posse ad criticam factitandam adhiberi, uti primus monuit Letronnius.

De singulis horum codicum libellis.

11. Priores duo quaterniones codicis Parisini, quos excidisse dixi, quorumque jacturam decem foliis vacuis (fol. 176-185) indicat codex Vaticanus (non item Monacensis, ut videtur), quodnam scriptum exhibuerint, sciri nequit. De Artemidoro a Marciano in compendium redacto co-

gitaram parum probabiliter; verisimillimum est excidisse oceani periplus nescio cujus auctoris, aut scriptum aliquod de totius mundi systemate. In ultima deperditorum pagina legebantur prima verba proœmii in Marciani librum de mari extero priorem, qui pertinet in cod. Par. usque ad

(*) Juxta hæc alius quidam adscripsit: *Κρῶς* (lege *Κρύς*), *πόλις Λυκίας*. *Ἀρτεμίδωρος ἐν ἐπιτομῇ πρώτῃ.*

pag. 28, 20. Primæ paginæ duæ lineæ priores, quum in Par. exesæ fere essent, in cod. Rom. et Monac. omittuntur. Titulus fini libri prioris subscribitur in Paris. et Pal. et probabiliter etiam in Monacense. Omnino tituli librorum in Par. non præfiguntur, sed ad calcem notantur; a quo more recedit auctor in uno Scylacis periplo, qui non subscriptum modo, sed etiam præfixum idonea de causa (V. § 15) titulum habet. Minus in his sibi constant Romanus et Monacensis codices.

12. Sequitur inde a pag. 29 Marciani de oceano liber posterior usque ad finem paginæ 48 (i. e. paginæ ultimæ quaternionis ε'), ubi in media oratione abruptitur, quum quaternio ε' exciderit. Desinit pars superstes in verba τοῦ δυτικοῦ in Paris. et Rom. (f. 207 v.) et Monac. (f. 29 r.); apographa disertis etiam verbis, Λέπει μέχρι τοῦ τέλους, lacunam indicant, atque Romanum tria folia (208-210), Monacense folia quattuor et dimidium (29 vso et 30-33) habent vacua.

13. Deperditus quaternio ε' præter finem secundæ de oceano libri continuit Menippe peripli a Marciano breviati indiculum, cujus postrema leguntur initio quaternionis ζ' p. 49. Prima verba sunt : πὸ καννῶν, sicut in Roman. (fol. 211 r.) et Monac. (fol. 58 r. et 67 r.). Post capitulum indicem Parisinus : Μαρκιανὸς τῷ ἐταίρῳ Ἀμφιθαλίῳ εἰπὼν πράττειν, quæ omittunt Rom. et Monac. Deinde ipsius operis fragmentum sequitur usque ad paginæ 60 mediam lineam 22, ubi desinit in : καὶ ποταμὸν Χαρόεσιον σταδ. ρν'. Subscriptum manu ejus, qui codicem exaravit : Λέπει (Λέπει Rom. et Monac.); ultima paginæ pars vacua, item sequens pagina 61 integra, quam postea græculus neogræcis quibusdam inquinavit. In his igitur mancus erat ille ipse liber, quem scriba codicis Parisini ob oculos habebat. Palatinus unam item paginam explendæ lacunæ reliquit (fol. 216 R). Multo tamen angustius hoc spatium quam quod deperditæ operis parti sufficere posset. Sensisse id quodammodo videtur scriba libri Monacensis, qui tria folia (63-65) vacua habet. Præterea notandum in Monac. duo esse hujus fragmenti apographa non eadem tamen manu scripta, et interposito de ponderibus et mensuris libello sejuncta. Titulus nostri operis, ad calcem in integro libro subscriptus, ex argumento partis superstitis eruendus erat. Qua in re turpiter lapsus est Hæschelius, qui fragmen-

tum nobis servatum inscripsit : Τεμάχιον τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἰα' βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ἐφεσίου.

14. Sequitur p. 62 : Ἐτέρα συγγραφή. Σκύλακος Καρυανδέως περίπλους τῆς οἰκουμένης (Hæc omittunt Rom. f. 216 R et Monac. f. 34). Deinde habes de Scylace scholion : Σκύλαξ ὁ Καρυανδέως ἀρχαιότατος μὲν ἐστὶ κτλ.; tum indiculum argumenti : Περίπλους τῆς θαλάσσης τῆς οἰκουμένης κτλ., et inde a p. 63, 5 ipsum periplum (p. 91 et 92 lacerato folio mutilum), cui subjiciuntur duo maris Ἐγæi διαγράμματα et viginti insularum maximarum laterculus et titulus hujus operis ac in eadem linea alius operis inscriptio, quæ quo referenda sit quaeritur. Nimirum postremæ tres lineæ p. 107, 10 hæc sunt :

Ἰμβρος, εἰκοστὴ θάσος ∞ Σκύλακος Καρυανδέως περίπλους τῆς οἰκουμένης ∞ Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα καὶ ὁδοί ∞ καὶ περίπλους.

Eadem omnia Palatinus præbet, nisi quod folii dilacerati primam tantum paginam, notatis lacunarum spatiis, exhibet, alterius vero paginæ pannum omittit. In Monacensi libro Scylacis periplus mutilus paucis lineis ante folium dilaceratum in verbo Μυρίανδος (§ 102 p. 77) subsistit.

15. Primum igitur vides titulum non modo ad calcem operis sed in fronte quoque notari; id vero propterea Noster fecit, quod antecedens opus fine carens etiam subscriptione carebat, adeoque periculum erat, ne hoc quoque Scylacis esse putaretur, nisi verbis Ἐτέρα συγγραφή. Σκύλακος κτλ. præscinderetur dubitatio. Quæ deinde de Scylace scriptore notitia præmittitur, eam ab antiquioribus libris abfuisse suspicor. Certe quum ejusmodi scholia de reliquis auctoribus non exstent, proclivis conjectura est nostro loco chartam in libris vacuam, quæ supplendæ, si sors ferret, Marciane operis parti postremæ inserviret, invitasse aliquem ut de Scylace quædam, parum docta illa, annotaret.

16. Quod attinet titulum Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα, nihil præcedit vel proxime sequitur ad quod referri possit. Itaque Athenæi cujusdam vel Anonymi Atheniensis scriptum aliquid h. l. omisisse solamque operis inscriptionem vel argumentum incogitanter h. l. posuisse scriba videri debet. Jam vero quum mox duorum auctorum fragmenta poetica et prosaria inepte misceantur, alterum verum prosæ orationis fragmentum (in quo Bæotiæ urbes ut plurimum salsis dicteriis

traducuntur, viæque, quibus ab urbe ad urbem itur, fusius describuntur) ita sit comparatum, ut titulus ille majore sui parte referri ad id possit: vix erraveris si tituli loco priscam fragmentorum prosariorum sedem indicari censeas.

17. Sequuntur Ἰσιδῶρου Χαρακηνῶς σταθμοὶ Παρθικοί, qui pertinent a pagina 107, 13 ad p. 111, 10. Titulus, qui in Parisino ad calcem exhibetur, in Roman. et Monac. ad frontem translatus est. Deinde in eadem linea (p. 111, 10) habes initium fragmenti iambici de Græciæ urbibus, continuo stylo exarati. Pertinet usque ad p. 114, 13, ubi exit in verba Αἰχάιον λεγομένη πόλις. Sequitur in eadem linea fragmentum de Bæotiae urbibus prosaicum usque ad p. 121, 23, cui nulla distinctione adhibita subjicitur ejusdem scriptoris fragmentum alterum, quod p. 123, 19 desinit in verba καταπαύομεν τὸν λόγον. Sequenti linea redit codex ad poetam, alterumque ejus de græcis insulis fragmen exhibet, cui p. 124, 25 subscribitur titulus: Δικαιάρχου ἀναγραφή τῆς Ἑλλάδος. — Eodem modo hæc adornata sunt in cod. Romano (f. 238 sqq.), nisi quod titulus a fine secundi fragmenti metrici ad primi initium transpositus et hunc in modum auctus sit: Δικαιάρχου ἀναγραφή πρὸς Θεόφραστον, addita sc. Theophrasti mentione, quem initio prioris fragmenti poeta alloquitur. Præterea versus iambici in primo fragmento distincti sunt, dum in altero scribuntur oratione continua. — Codex Monacensis in his manca exhibet, quum in primo fragmento prosaico post verba ἀμαξήλατος δι' ἀγρῶν (quæ sunt in folii 57 v. linea ultima) oratio abrumptur. In superstitie parte cum Romano consentit tum de versuum distinctione tum de loco verbisque tituli. Qui quidem consensus, quum fortuitum esse vix dixeris, libros illos non ex ipso Parisino, sed ex apographo ejus derivare coarguit. Ceterum poetica fragmenta falso adscribuntur Dicæarcho, quum sint Dionysii Calliphontis filii.

Codex Parisinus 571.

19. Codex Parisinus 571, olim Medicæus, chartaceus, in fol., sæc. XV, ut videtur, nunc continet quaterniones 53 integros et sequentis quaternionis folia sex. Priores quaterniones 52 scriptis absumuntur theologiceis, quæ quum in media phrasi abrumphantur, patet in fine unum saltem quaternionem excidisse. Quaternio 53 et sequentis folia servata sex, quæ geographica habent, alia manu scripta et ex alio codice in hunc

Prosaica autem, quæ argumenti affinitate ductus perperam quidam interposuit, quo referenda sint paullo ante (§ 16) monuimus.

18. Post hæc cod. Par. ita pergit p. 125, 1: εὐτυχῶς Μαρκανῶ. Πάντων ἀναγκαιότατον ἡ κομωδία et cetera, quæ non discretis versibus exhibent periegesin iambicam, ejus pars superstes usque ad finem hodierni codicis pertinet. Ultima vero pagina ejus oblitterata legi nequit; penultima exit in verbum Αἶμος, quod ultimum est codicis Romani fol. 256 R, vacua relinquentis sequentia folia septem totius libri postrema. Monacensis liber hoc opere caret. Nomen auctoris, quum ad finem libelli nunc perditum legeretur, nos jam latet. In Romano codice titulus præfigitur Μαρκανῶ Ἡρακλειώτου (sic), qui hinc transiit in editiones Hæschelii aliorumque, quibus Hæschelius dux est. At Marcianum, quem quidem novimus, ab hac periegesi alienum esse recte jam monuit Holstenius (Ep. p. 57. 226); originem vero erroris repetendam vides ex Parisini verbis εὐτυχῶς Μαρκανῶ. Hæc sic nihili sunt; ac quum vox εὐτυχῶς nulla distinguatur litera majuscula, vel hinc colligis pannum nos habere, quem rescarire non licet. Pertinere videtur ad initium [ὁ δεῖνα πράττειν εὐτυχῶς Μαρκανῶ? Εὐτύχιος M.?] vel ad finem operis alicujus a Nostro omissi. Fortassis in codice, quem tractabat scriba, finis libelli præcedentis et periegesis iambicæ initium in eadem legebatur linea, quam totam Noster oscitanter transcripsit. Sed quæ sciri nequeunt, iis ne immoremur. Letronnius *Poëm. géogr.* p. 27 ita habet: « Que ces mots soient pour εὐτεχεῖν Μαρκανῶ (ou plutôt M. εὐτεχεῖν) et expriment un salut ou un bon jour donné par un copiste (?), peut-être fort ancien, qui destinait sa copie à un certain Marcianus, c'est là ce qui me paraît fort probable. »

translata sunt. Cujus rei indicium est quod hodierni codicis quaternio quinquagesimus tertius in summa pagina notatur numero ιγ', adeo ut fuerit quaternio decimus tertius codicis cujusdam geographici; hunc vero originem ducere ex majore geographorum syntagmate, e quo etiam codicis Parisini 443 auctor sua delibaverit, nullus dubito. Servantur in cod. 571:

1. Fol. 417 R-418 Isidori mansionum Parthi-

carum epitome eadem quam codex 443 Par. habet. Titulus ad finem legitur : Ἰσιδώρου Χαρακην-
νοῦ σταθμοὶ Παρθικοί. Ceterum codex 571 in nul-
nullis codice 443 accuratior est.

2. Isidoro subjiciuntur Excerpta e Strabonis
geographici, nulla præfixa neque ad calcem po-
sita inscriptione, et neglecta serie librorum
Strabonianorum, qui in Excerptis ita se exci-
piunt : XVI. XVII. VII-XVI. XI. Panni hi sunt ex
pleniore opere, quale codicis Heidelbergensis
Chrestomathia Straboniana exhibet, discerpta.
Parisinum librum cum Heidelbergense contulit
Bredovius, ex cujus schedis variantem lectionem
affert Bernhardus in Analect. p. 32 sq. Ea usus

Gudianus codex et Altempsianus.

20. Præterea monendum est fragmentum de
Pelio monte Fabricium reperisse in codice bi-
bliothecæ Marquardi Gudii, indeque transcrip-
tum et latine versum tradidisse Hudsono (V. Fa-
bric. B. Gr. II, 8, tom. III, p. 487 ed. Harl.
et Hudson. Geogr. m. tom. II, præf.). De quo
libro Gudiano nihil accuratioris habeo comper-

De communi horum codicum fonte et indole.

21. Quæ hucusque e variis codicibus recensui
scripta geographica, ex eodem fonte, majore
aliquo geographicorum syntagmate, manare
pro certo asseveraverim. Porro quum Strabo-
niana Excerpta in cod. 571 Isidoro subjuncta
ducant ad codicem Palatinum, in quo ante Stra-
bonis epitomen quattuor leguntur peripli (quam-
quam alienis duobus libellis disjuncti) : hos
quoque ex eodem syntagmate fluxisse ideoque
cum periplus, quos ante Isidorum exhibet codex
Par. 443, componendos esse suspicor. Denique
patet collectionem illam certum quoddam in dis-
ponendis libellis prodere consilium. Nam si pro-
saica fragmenta duo, quæ in medios iambos scriba
libri 443 intrusit, in suum locum, ipso mon-
strante codice, reposueris : dispositionem operis
habet ejusmodi :

A. PROSÆ ORATIONIS SCRIPTORES.

I. PERIPLI.

a. Peripli totius maris exteri.

1. (*Opus deperditum in cod. 443 quatern. 1 et 2.*)
2. Marciani oceani periplus libris II (Par. 443).
- b. Peripli totius maris interni.
1. Menippi a Marciano brevati libri III (Par. 443).
2. Scylacis periplus (Par. 443).

Kramerus ita habet (Strabo tom. III, præf. p. IV):
« Qui liber (Par. 571) nonnullos locos inte-
griores servavit quam Palatinus codex, in aliis
tamen haud paucis ab ejus manu, qui primus
composuit hanc epitomen, recessit, ita ut minor
in universum ejus sit auctoritas quam Pala-
tini. »

3. Deinde fol. 43o vso sequitur fragmentum de
Pelio monte et initium fragmenti ejus, quod de
Græciæ finibus in codice Parisino 443 inter poe-
tica Dionysii interponitur. Major ejus pars et
fortasse alia ejusdem scriptoris fragmenta operis-
que titulus cum postremis codicis foliis nunc
avulsis perierunt.

ut. Isidori autem stathmos Parthicos Holstenius
legerat etiam in codice *Altempsiano*. Nimirum ita
scribit ad Peirescium (III Id. febr. 1628) : ...
*Isidori Characeni mansiones Parthicae, quas e
regio (i. e. Paris. 571) et Altempsiano mss. op-
timæ notæ compluribus locis emendavi et sup-
plevi.* »

c. Peripli particulares.

1. Anonymi periplus Ponti Euxini (Heidelb.).
2. Arriani periplus Ponti Euxini (Heidelb.).
3. Anonymi periplus maris Erythræi (Heidelb.).
4. Hannonis periplus (Heidelb.).

II. GEOGRAPHICŌN EPITOMÆ ET EXCERPTA.

1. Excerpta De Græciæ urbibus (Par. 443. 571).
2. Excerpta Straboniana (Par. 571. Heidelb. 398).
3. Isidori mansiones Parthicae (Par. 443. 571).

B. POETÆ.

1. Dionysii periegesis Græciæ (Par. 443).
 2. Anonymi periegesis iambica (Par. 443).
- (*Alia, quæ in postremis cod. 443 quaternionibus
olim legebantur.*)

22. Accuratiora de ambitu hujus collectionis ne
conjectura quidem nunc assequi licet; originem
vero cum Holstenio (Ep. p. 45 ed. B.) refero ad
notissimum illud institutum Constantini Porphy-
rogeniti, qui sicut Geoponicorum syntagma,
curante Cassiano Basso scholastico, construxit,
ita Geographicorum quoque corpus colligi jus-
serit. Jam vero aliunde bene novimus quanta
negligentia et oscitantia Constantiniani veterum
scriptorum excerptores et breviores negotio
suo functi sint. Nec aliter res habet in Geogra-

phicis nostris. Poeticorum quidem vineta oratio conatibus eorum resistebat; in solutani tanto impunius amputando, contrahendo, mutando licebat sœvire. Sic Marciani libros truncarunt. Proœmia sane atque τὰς ὁλὰς τῶν χωρῶν περιγραφὰς, quibus strictim terrarum situs delineatur, intacta liquerunt, accuratiores autem locorum descriptiones distantiarumque numeros sive τὰ κατὰ μέρος, quæ præ ceteris servata velis, tanquam putida et inutilia ut plurimum abjecerunt. Similiter in Isidori stathmis vix ossa corporis concesserunt. In Excerptis ex Athenæo vel Atheniense anonymo orationem tam perturbatam effecerunt, ut de restauranda desperemus. Scylacis periplus quum florentissimis literis Græcis scriptus sit, nunc a plebejo quodam et tantum non barbaro profectus esse videtur; cuius rei culpam ex parte saltem in excerptores istos refero, qui ipsi jam male affectum magistorum industria libellum acceperint. His denique miseris cumulum addiderunt scribæ codicum, qui quum alia tum maxime nomina propria et numerorum notas adeo depravarunt, ut vix noverim librum Parisino codice corruptionem. Errores eorum, majorem partem e confusis vel

male lectis antiquiorum librorum majusculis, recentiorum minusculis literis ortos, enarrare ad rem parum pertinet. Nihil enim in his noster codex habet peculiare, sed eadem sunt sphalmata, quæ in quovis pejoris notæ libro manuscriptoprehendimus.

23. Primus totum librum 443 excussit Emanuel Miller (V. *Périple de Marcien d'Héraclée, építome d'Artemidore, Isidore de Charax, etc. ou Supplément aux dernières éditions des petits géographes, d'après un manuscrit grec de la bibliothèque royale, par E. Miller. Paris 1839*). Deinde de ratione codicis denuo monuerunt Haasius in *Hall. Lit. Zeitg.* 1839 n. 103 et Letronnius in *Fragments des poèmes géographiques de Scymnus de Chio et du Faux Dicéarque restitués principalement d'après un ms. de la Bibl. royale, etc. Paris 1840*. His innituntur dissertationes S. F. W. Hoffmanni in libro cui titulus: *Die alten Geographen. Erstes Heft. Leipz. 1841*, et B. Fabricii *Ueber die Handschriften der kleinen gr. Geographen. Dresden 1845*. Totum codicem denuo nec absque fructu contuli. Vaticani apographi quod Romæ comparavi, lectiones cur rarissime in annotatione apposuerim, sponte intelligitur.

Codex Heidelbergensis 398.

24. Codex in Geographis secundum a Parisino 443 locum obtinens omniumque antiquissimus est Palatinus sive Heidelbergensis, qui olim in Vaticanum, hinc, imperante Napoleone, Parisios migravit, tandem vero ad lares rediit. Est pergamenteus, formæ quadratæ maximæ, sæculi decimi, scripturæ quædratæ elegantia celebrer. Ad marginem passim appicta uncialibus literis pauca verba, vel argumenti indices vel scholia. Ceterum ἀκέραιος; priores quaterniones quinque avulsi; qui nunc primus est, numerum habet ζ'. Haud recte Bastius (Ep. crit. p. 3 ed. Wiedeburg.) nonnisi tria folia excidisse perhibet. — Varia insunt opuscula, ex quibus ad nostrum volumen pertinent primum, tertium, quartum, quintum, sive Anonymi periplus Ponti Euxini mutilus, Arriani Ponti periplus, Anonymi seu Pseudo-Arriani periplus maris Erythræi et Navigatio Hannonis. Primum opus descripsit Salmasius, e cuius apographo edidit Vossius; reliqua tria satis accurate transcripsit Gelenius. Quæ ab his omissa sunt, supplerunt qui iterum codicem excusserunt, Bastius in *Epistol. crit.* et Bernhardy in *Analect.* in *Geogr. min.* Nos gratias agimus

humanissimis bibliothecæ Heidelbergensis præfectis, qui rogantibus nobis ut Parisios codex reviseret, permiserunt. Serius tamen advenit, quum plurima jam erant typis expressa. Ceterum series opusculorum in codice hæc est:

1. Pars posterior peripli Ponti Euxini, cuius prima verba: σμοῦ τε πάθος, postrema (f. 6 vso): ἔστι δὲ καὶ ὁ περίπλους τῆς Μαϊώτιδος ἡμῶν σταθ. θ, μιλ. ρσ'. Subscriptionem caret; nec aliunde de nomine auctoris constat. Exemplar scriba adhibuit male castigatum.

2. Sequitur fol. 7 τοῦ [Ἀρριανοῦ Hoc voc. erasum] κυνηγετικοῦ κεφάλαια. Tum fol. 8 ipsum opus: Ἀρριανὸς κυνηγετικός. Recentior manus supra scriptis: Ξενοφώντος Ἀθηναίου τοῦ δευτέρου; eadem manus in folio 7 et aliis libelli locis Arriani nomen exstirpavit.

3. Fol. 3o vso: Ἀρριανὸς ἐπιστολὴ πρὸς Τραϊανόν, ἐν ᾗ καὶ περίπλους τοῦ Εὐξείνου πόντου. Redit titulus ad calcem libri, ubi scriba monet: Διόρθωται πρὸς οὐ σπουδαῖον ἀντίγραφον. Quamquam hic libellus multo minus quam antecedens et reliqua omnia laborat.

4. Fol. 4o vso: Ἀρριανὸς (i. e. Anonymi) πε-

ρίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Repetitur titulus ad finem fol. 54 vso, iterumque monetur, et recte quidem : Διόρθωται πρὸς οὐ σπουδαῖον ἀντίγραφον.

5. Fol. 55 v. 56 R : Ἀντωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους. Post Gelenium contulit Bastius l. l. p. 42 et Bernhardy l. l. p.

6. Fol. 56 vso : Φίλωνος Βυζαντίου περὶ τῶν ἐπὶ θαυμάτων. Mancus libellus exit in verba fol. 59 vso : μετεωροφανές καὶ περὶ. Recentior manus subiecit : Λεῖπει φύλλα τινά. Exciderunt folia septem posteriora quaternionis β'.

7. Fol. 60 : Σὺν θεῷ Χρηστομάθεια ἐκ τῶν Στρατωνος γεωγραφικῶν βιβλίων. Pertinet usque ad fol. 156 R.; altera folii pagina vacua est.

8. Fol. 157 R : Πλουτάρχου περὶ ποταμῶν καὶ ὁρῶν ἐπωνυμίας καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς εὕρισκομένων. Ad marginem alia manus : Ψευδεπίγραφον τοῦτο· πόρρω γὰρ τῆς Πλουτάρχου μεγαλοφυίας ἢ τε διάνοια καὶ ἡ φράσις· εἰ μὴ τις ἕτερος εἴη Πλούταρχος. Denuo

nuper contulit Hercher (Plutarch. De fluv. Lips. 1851).

9. Fol. 173 : Παρθενίου περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων.

10. Fol. 189 : Ἀντωνίνου Λιβεράλις Μεταμορφώσεων συναγωγή.

11. Fol. 209 : Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Ἡσύχιον ἱλλούστιον.

12. Fol. 216 : Φλέγοντος Τραλλιανοῦ ἀπελευθέρου [Ἀδριανοῦ] Καίσαρος περὶ θαυμασίων καὶ μακροβίων.

13. Fol. 235 : Φλέγοντος ἀπελευθέρου Ἀδριανοῦ Καίσαρος περὶ τῶν Ὀλυμπίων.

14. Fol. 236 : Ἀπολλωνίου ἱστορίαι θαυμάσιαι.

15. Fol. 243 : Ἀντιγόνου ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή.

16. Fol. 265 : Ἱπποκράτους ἱητροῦ Κήφου ἐπιστολαί.

17. Fol. 283 : Θεμιστοκλέους ἐπιστολαί.

18. Fol. 303 : Διογένης ἐπιστολαί.

19. Fol. 322 : Βρούτου Ῥωμαίων ὑπάτου ἐπιστολαί.

Vaticanus codex 143. Vindobonensis. Hafniensis.

25. Inter hos igitur libellos dolendum erat priorem partem peripli Ponti Euxini, quem auctor incertus ex Arriano et Menippo et periegesi iambica conflavit, in codice Heidelbergense desiderari. Sed fausta fortuna accidit ut codex Vaticanus 143 eorum quæ desiderantur non omnia quidem, majorem tamen partem suppeditet. Fragmentum hoc perperam inscribitur : Ἀρριανοῦ περίπλους πόντου Εὐξείνου; patet ejusdem esse auctoris, qui primum Heidelbergensis codicis periplum e variis scriptoribus concinnavit. Pertinet narratio superstes usque ad Ophiuntem fluvium, adeo ut, si ambo fragmenta in unum conjunxeris, ea tantum pars desideretur, quæ

est ab Ophiunte ad Tanain. Vaticani libri fragmentum exscripsit Holstenius; e schedis Holstenii primus edidit Hudsonus. — Ejusdem peripli excerpta quædam præbet codex bibliothecæ Vindobonensis, testante Lambecio in Commentat. De bibl. Vindob. V, p. 153. — Præterea Bibliothecæ Hafniensis codex 1985 notitias quasdam geographicas habet, quas a Blochio descriptas primus edidit Osannus (V. not. ad p. 424). Eas hoc loco memoramus propterea quod majorem partem versantur in describendo ambitu Ponti Euxini, idque ita quidem ut pateat sua auctorem ex periplo Anonymi nostri collegisse.

Codex Matritensis 121.

26. Superest codex Matritensis 121, ex quo Stadiasium maris Magni edidit Iriarte. De hoc vide quæ monuimus in annot. p. 427. Denuo li-

brum contulit E. Millerus, post ejus operam non subesse putavi, ut ipse quo tempore Matriti versabar, idem negotium subirem.

Photii et Arriani codices a nobis collati.

27. In Agatharchidis Excerptis præter eos Photii codices, quos Bekkerus inspexit, adhibui codicem Parisinum N. 1226. Vide not.

p. 111. In Arriani Indicis primus comparavi codices Parisinos 456. 1407. 1438. Vide not. p. 306.

28. Quæ de remotissimis orbis terrarum plagis antiquiores Græci cognoverunt, eorum plurima a Phœnicibus, qui nullam non regionem lucro admovebant, tradita acceperant. Itaque sortis quadam quasi justitia fieri dicas, ut vir e Phœnicum sobole oriundus primum inter geographos nobis servatos locum obtineat.

Hanno, Carthaginiensium imperator, jussu senatus classi navium sexaginta et trigesies mille Libyphœnicum multitudini præfectus, per fretum Gaditanum in Oceanum enavigavit, ut in Libyæ ora occidua colonias tum novas conderet, tum priscae novis frequentaret incolis. Ac primum in Mauritanian litorē Thymiatierum condidit, deinde in fertilissimo tractu, qui medius est inter Atlantidis juga et arenas deserti, urbes quinque colonis adauxit; hinc assumtis interpretibus, Saharæ solitudinem prætervectus, in Cerne insula, quæ facilitatem simul et securitatem commercii præbebat, constituit emporium. Quibus peractis, oram ulteriorem in futuros usus viginti sex dierum navigatione exploravit, donec reditum juberent itineris difficultas et inopia commeatus. Reversus autem Carthaginem, concisam, quæ æri vel lapidi conveniret, itineris narrationem tabulæ vel columnæ insculptam in templo Saturni dedicasse fertur. Atque hujus tituli versionem græcam, nescio a quonam confectam et quo casu ad nos propagatam, noster libellus profitetur. Qui quamvis in nonnullis locis temporum injuria læsus sit et de cetera integritate sua et fide variam dubitationem moverit, nihilo secius inter omnia, quæ de occidentali Libyæ ora apud veteres prostant, utilitatem habet maximam. Nam quum vel Ephori ætate Hannonis navigatio Græcorum de orbis figura opinionibus, deinde vero mythologorum commentis multifariam deformata esset, et ineptissimæ fabulæ Hannonei nominis auctoritate divenderentur: nostræ pagellæ si non in-

tegram, attamen, ut jejunam, sic genuinam historiam tradere videntur. — Singula rerum momenta diductius exponam.

29. Quo tempore Tyrii Hispaniam coloniis distinguere coperant, Gadibusque tamquam in arce commerciorum consederant (circa an. 1100 a. Chr.), fieri non potuit quin Libycum litus, oculis eorum objectum omnique divitiarum genere etiamnum beatissimum (*), negligerent. Quodsi igitur Hiempsal in libris Punicis (ap. Sallust. Jug. c. 18) prodidit exercitum, quem ex Asiaticis populis, Persis, Medis, Armeniis, Hercules collegisset, post obitum ducis ex Hispania in Libyam trajecisse, aliosque ad internum mare, partem ad oceanum sedes fixisse: neminem latent sub fabulæ involucris Phœnices conscriptis pro more undique colonis oram Libycam frequentantes. Quam antiquæ nonnullæ saltem harum coloniarum fuerint, ex eo intelligitur quod Herculis templum prope Lixum, Phœniciam Mauritanian urbem, positum ipso Gaditano antiquius esse ferebatur (**). Multitudinem autem oppidorum testantur apud Strabonem Eratosthenes, qui παμπόλλας ad oceanum fuisse dicit πόλεις Φοινικιάς, et Ophelas Cyrenæus (ejus periplum ex Eratosthenē Strabo citare videtur), qui in ora ab Emporico sinu meridiem versus excurrente trecentas olim Phœnicum colonias exstitisse retulit, nunc vero jacere dirutas a Pharusiis et Nigritis, ad quos iter sit dierum triginta (***). Pertinuerunt igitur usque ad desertum, cuius initium a Lixi urbe triginta dierum itinere distat, si cum Herodoto 200 fere stadia in singulos dies computaveris. Numerum oppidorum, quem Ophelas tradit, non premo, quamquam magnum fuisse nihil est cur negemus, quum in Hispania supra ducenta oppida Phœnices possedisserant, et in angusto veteris Carthaginis tractu ducenta cepit Agathocles (Diod. XX, 17), et in regione ad Tuscam fluvium

(*) V. Graberg di Hemso *Das Kaiserreich v. Marokko* (vers. germ.), 1833, p. 16 sqq.; Jakson *An account of the empire of Marokko* p. 15; Hæst *Nachrichten von Marokko u. Fez* p. 272 sqq.; Movers *Das Phœnizische Alterthum*. II, p. 522.

(**) Plinius XIX, 22: *Sed et arbor est malva in Mauritania Lixi oppidi æstuuario, ubi Hesperidum horti fuisse produntur CC pass. ab oceano, juxta delubrum Herculis, antiquius Gaditano, ut ferunt.*

(***) Strabo XVII, p. 829: Ἀρτεμίδωρος δ' Ἐρατοσθένει μὲν ἀντιλέγει διότι Λίξον τινὰ φησι πόλιν περὶ τὰ ἄκρα τῆς Μαυρουσίας· τὰ ἐσπέρια ἀντὶ Αὐγγός. Φοινικιάς δὲ πόλεις κατεσκευασμένας παμπόλλας τινὰς, ὧν οὐδὲν ἰδίῃν ἐστὶν ἴχνος. Idem p. 826: Πλείστα δὲ πλάσματα τῇ Λιβυκῇ παραλία τῇ ἐκτῇ προσεψεύσαντο οἱ συγγραφεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ Ὀρέλα (Ἀπελλᾶς ὁ Κυρηνάιος; ap. Marcian. p. 63 Huds.) περίπλου.... Ἐγγὺς δὲ τοῦτο (τῷ Ἐμπορικῷ κόλπῳ) ἐν τοῖς ἑξῆς κόλποις κατοικία· λέγεσθαι (φασι) παλαιὰς Τυρίων, ἧς ἀρχήμος εἶναι νῦν, οὐκ ἐλαττόνων ἢ τριακοσίων πέλων, ἧς οἱ Φαρουσίους καὶ οἱ Νιγρίταις ἐξεπόρθησαν· διέχειν δὲ τοῦτους τῆς Αὐγγός· φασι ἡμερῶν τριάκοντα ὁδόν.

prope fines Numidiæ quinquaginta memorentur (Appian. Pun. c. 68), et intra fossas Punicas vel tertii belli Punici tempore oppida fuerint trecenta (Strabo p. 833). Artemidorus quidem vestigia urbium non superes dictitans fidem Ophelia et Eratostheni denegavit, suffragante Strabone nec non Plinio V, 1, § 8, qui ad urbes ab Hannone conditas perperam transfert quæ de Phœnicum coloniis dixerat Artemidorus. *Fuere, ait, et Hannonis Carthaginensium ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africæ jussi; quem secuti plerique e Græcis nostrisque et alia quidem fabulosa et urbis multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria ulla nec vestigium exstat.* Sed hæc nec majoris facienda quam quæ contra Megasthenem et Pytheam eorumque sectatorem Eratosthenem præpostera judicii confidentia deblaterarunt, immemores illi quantopere cognitio terrarum una cum fatis populorum fluctuare soleat, et quam lubricum sit priscorum scriptorum fidem suspectari, ob præsentis ævi ignorantiam, et ex fabulosis nonnullis, quæ ejusmodi narrationibus ut plurimum adhærent, arreptum fraudis et mendacii argumentum ad reliqua omnia transferre. Simili levitate Artemidorus nullâ contendit apparere urbium vestigia in ora quam ex Græcis adierunt paucissimi, nec ipse explorasse putandus est, quum etiam nunc haud adeo rara exstent urbium ruinæ, et tanto plures deteguntur, quo curatius hæ regiones lustrabuntur. Præterea ipse ille Plinius V, 1 § 13 hæc scribit: *Indigenæ tamen tradunt in ora ab Salat* (hod. *Sla*) *CL M. p. flumen Asanam* (hod. *Om-*

merbia) *marino haustu sed portu spectabile, mox amnem quem vocant Fut* (hod. *Tensift*), *ab eo ad Dyrin* (hoc enim *Atlanti* nomen esse eorum lingua convenit) *CCM p., interveniente flumine, cui nomen est Vior* (hod. *Beni Tamer*, non longe a *Ras Agadir*). *Ibi fama exstare circa vestigia habitati quondam soli, vinearum palmetorumque reliquias.* Vitis scilicet in Africa non nascitur, nisi aliunde allata; attulerant vero Phœnices coloni, sicuti seculo decimo quinto Portugali importarunt denuo. Mitto quod Hanno quinque hujus oræ urbes non ἐκτίσε, sed ἐπέχισε; mitto quod nomina promontiorum, fluviorum, urbium, majorem partem sunt Phœnicia (*) aliisque in regionibus, ubi Phœnices consederant, recurrunt; mitto quæ ex Arabicis scriptoribus, qui Berberorum historiam consignarunt, afferri possint. Docte de his exposuit Moversius in opere egregio *De antiquitatibus Phœniciis* (tom. II, p. 530 sqq. et passim); nobis sat erat attigisse rem, quæ addubitari nequeat.

3o. Temporis spatium per quod coloniæ illæ deductæ sunt et floruerunt, iisdem seculis duobus et dimidio circumscribendum est, quibus pollebat Tyrus metropolis. Cujus viribus accisis, tutela destitutæ barbarisque populis impares pleræque præda evaserunt Numidarum, quorum tunc imperium surgere cœpit; restiterint paucæ, quas locorum firmitas et idoneum præsidium tutarentur. Postea in Tyri locum successit Carthago, quæ nono ante Christum seculo condita (**) adeo paullatim crevit, ut Hannone duce 30000 Libyphœnices in Atlanticas colonias di-

(*) Ut: *Rusibis* vel *Rutubis*, *Rusadium*, *Usadium*, *Solois*, *Soloentia*, *Sala*, *Lix*, *Chusarius fl.*, *Subur fl.*, *Bambotus fl.*, *Masitholus fl.*, de quibus post alios vide Movers I. l. II, p. 244. 274. 291. 295. 335. 344. 516. 534, et quæ in annot. ad Hannonem passim notavimus.

(**) Ad annum rem exigi non posse cum aliis recte censet Gesenius. Moversius I. l. p. 146 sqq., qui nuperrime diverrissima vet. chronologorum testimonia excussit, annum 814 vel 813 a. Chr. (quem tradunt Dion. Hal. et Vellejus I, 12 et inter alios etiam habet Hieronymus) indubitandæ fidei esse et ex Tyriorum annalibus fluxisse censet. Quod secus mihi videtur; neque aliter in Carthaginis epocha definienda græcos chronologos egisse puto quam in ceteris priscorum temporum παραρρήματα. Præcipua momenta paucis indicabo. Carthago, sicuti aliæ urbes nonnullæ, bis condita a compluribus dicebatur, primum circa Trojana tempora vel aliquanto post; deinde denuo, seculo nono secundum plurimos. *Carthago* autem quum significet *urbs nova*, *Utica* vero, quæ erat proxima, sonet *vetus urbs*: putaveris prioris illius Carthaginis epochas ad Uticam referendas esse. Ut ut est, Hieronymus de his tres affert annorum numeros:

An. Abrah.	804	1212	a. C.	; debebat :	808	1208	a. C.
	971	1045			975	1041	
	1001	1015			1005	1011	

In Eusebio Armenio prima epocha non legitur, tertia vero recte ponitur ad an. Abr. 1005; mediam eodem modo quatuor annis posteriorem esse debere liquet ex verbis Hieronymi: *Carthago condita est... post Trojanum bellum ann. CXLIII*; nam 1045 + 143 efficerent annum 1188, qui nullius est æræ Trojanæ; sin rem accommodare velis ad annum, quem Eusebius excidio Trojano perverse assignat (1181), ponenda epocha esset ad an. Abrah. 978, uti fit in Eusebio Armenio; at patet indicari notissimam æram anni 1184, ideoque Hieronymi epocham revera pertinere ad an. Abrah. 975. Eodem modo epocha prima an. Abr. 804 quattuor item annis recentior esse debet. — Jam vero ad annum 1041 recte Hieronymus notat *migrationem Ionicam*, quæ ita computata est ut ab excidio Trojano ad Doricam migrationem sint anni 80, hinc ad Ionicam cyclos annorum 63 (= 143). Vides igitur auctorem hujus computus com-

mittere valeret. Numerum cur stupeamus et exaggeratum esse putemus nihil video; sed sponte intelligitur deductam tantam multitudinem esse *Punicis rebus florentissimis* (ut Plinius ait V, 1), *Carthagini potentia florente* (Id. II, 67). Igitur et Sardinia tunc Carthaginienses potiti erant, et Phocenses adegerant ut, relicta Corsica, maris mediterranei imperio ipsis cederent (c. 536), et Romanos pacto fœdere (509) ab emporiis suis arceverant. Auctor vero hujus potentiae a Justino

(XIX, 1) celebratur Mago, pater Himilcaris, qui *primus omnium, ordinata disciplina militari, imperium condidit, viresque civitatis non minus bellandi arte quam virtute firmavit.* At Herodotus (VII, 165) Hamilcaris patrem non Magonem dicit sed *Hannone*. Neque aliter statuisse videtur Chrysostomus (Oratt. vol. I, p. 522 R.), qui de Hannone eadem fere quæ de Magone Justinus prædicat. Καρχηδονίους δὲ, ait, Ἄντων ἀντὶ Τυρίων ἐποίησε Αἰθύας, καὶ Αἰθύγῃ κατοικεῖν ἀντὶ Φοινίκης καὶ χροῖματα πολ-

posuisse Ionicam migrationem cum Tyria illa, qua condita est Carthago; ac placuisse sibi græcos chronologos in ejusmodi synchronismis satis jam constat. Haud aliter fecit alter ille, qui Carthaginem adscripsit anno 1011, quem item erat epocha migrationis tionicæ; nam si hinc retro computes annos 143, habebis annum 1154 (6×63 ante Ol. 1), quem fuisse alius æræ Trojanæ non nescis. Contra vero Philistus Carthaginem a Zoro et Carchedone conditam dixit an. 1208, ideoque origines urbis cum æræ Trojana composuit; nam an. 1208 deleta est Troja secundum aram apud antiquiores scriptores usitatissimam. Sic facillime numeri Eusebiani explicantur, neque est cur auctorem memoria lapsum diversa confudisse cum Moversio p. 156 censeamus. Quod præterea apud Appianum (Pun. c. 1) legitur Carthaginem a Zoro (fictum, opinor, nomen de voce Σῶρ, i. e. Φοινίκη, v. Herodian. p. 11, 16. A. p. 36, 10 ed. Lelirs.) et Carchedone conditam esse ἔστιν ὡς περὶ ἀλώσεως Τροίας, ut non accuratius dici videtur quam quod apud eundem l. I. c. 51. 132. 2 inde ab annis 146 et 149 et 239 usque ad recentiorum Carthaginem conditam ubique 760 anni numerantur ore rotundo. Ceterum quum de conditorum nominibus Appianus cum Philisto faciat, hujus etiam computum indicari suspicor; fortasse igitur pro ἔστιν ὡς περὶ ἀλώσεως Τροίας (qui numeri in codd. facillime confunduntur) pro accurato numero xδ' ($1184 + 24 = 1208$). — Hactenus de *vetere* urbe. Veteri si *nova* aliqua urbs opponitur, id ita apud Græcos chronologos fieri solet, ut certus quidam cycolorum numerus inter utriusque origines intercedat. Igitur si Eusebius novam Carthaginem conditam dicit an. Abrah. 1164 sive an. 852 a. Chr., hæc epocha componenda est cum anno 1041 urbis veteris; nam intercedunt anni 189 sive 3×63 . — Porro si Hieronymus et Syncellus p. 555 ed. Bonn. structam urbem referunt annis 748 ante annum 146, sive anno 894 a. C., hæc pendet e Philisti calculis, qui veterem Carthaginem assignavit anno excidii Trojani 1208; nam a 1208 ad 894 absoluntur cycli quinque (5×63) sive anni 315, salva minus anni differentia, quam nemo urgebit. Quodsi Philistus terminum a quo non in anno excidii (1208), sed, ut plerumque fit, in anno expeditionis (1217) posuisset, nova Carthago assignanda fuisset anno 902. — Tertiam epocham Hieronymus tribuit anno 814 (668 ante 146), quam eandem habet Dionys. Hal. I, 74, et uno anno differens Vellejus l. 12, qui computat 667 + 146 = 813. — Dubium vero non est in accuratiore computo pro an. 814 sive 813 notandum fuisse annum 815, qui item a Trojana æræ, sed a vulgari illa serioris ævi, exputatus est; nam $1193 - 815 = 378$ sive 6×63 . — Desideratur in Hieronymo et Eusebio novæ urbis epocha quæ pendeat ab anno 1001 urbis veteris, de quo supra vidimus. Quodsi ab hac epocha, sicuti ab epocha anni 1041, numerantur cycli tres sive anni 189, nova Carthago condita foret an. 822, quem e Servio ad Æn. I, 267 elicias, qui a Roma condita ad Carthaginem esse dicit annos 70 ($752 + 70 = 822$); quamquam in aliis codd. pro LXX scribuntur LX, uti est apud eundem ad Æn. I, 12. Justinus a Roma condita ad Carthaginem numerat annos 72, ut annus evadat 824 vel 825. Quod ad eundem computum pertinet. Nam si quis pro 63 annis inter Doricam et Ionicam migrationem intercedentes cum Eratosthene, Apollodoro, aliis rotunde poneret annos 60, Carthago tribus annis antiquior fiebat; adeoque pro an. 822 obtinebas annum 825. — *Timæus* ap. Dion. Hal. I, 74 (quem exscripsit Syncell. p. 155 a Dindorfio emendatus) Carthaginem et Romam eodem anno conditas statuit, annis 38 (debebat an. 39) ante Ol. 1. Romæ autem urbis æra vulgaris pendet ex Trojana æræ vulgari, et ita constituta est ut altera ab altera distet uno cyclo maximo sive annis 7×441 ($1193 - 441 = 752$). Sed hæc prorsus aliena sunt a Timæo, qui de Roma eodem modo statuisse debet quo Ephorus. Is enim ab æræ Trojana ad Romam numeravit sex cyclos sive an. 378 (1217-839, vel 1196-818). Timæus autem quum a Trojana æræ usque ad primam Olympiadem (Lycurgi) numeravit annos 417, et 39 annis ante Olympiadem primam Roma condita sit, sequitur ut a Troja ad Romam sint anni 378, ut apud Ephorum. Trojana vero æra sec. Timæus est anni 1343, adeo ut Roma et Carthago conditæ sint an. 965. Eosdem annos 378 si ad vulgarem æram Troj. transferas, obtines annum 815 (1193-378), ut supra vidimus; qui annus item 39 annis distat ab Olympiade prima anni 776, non fortuito consensu, sed propter rationem, quæ Timæi systemati chronologico intercedit cum Eratosthenico; de qua re vide Fragn. Chronol. p. 126. — Igitur ut summam paucis comprehendam, Philistus a Troja ad Carthaginem numeravit cyclos quinque; alii, præterea Timæo, et probabiliter etiam Ephoro, putarunt cyclos sex; nonnulli tamen hosce cyclos minuerunt annis 36, quum tot annis a cyclico computo recedat spatium annorum 90, quod pro annis 126 multi statuerunt inter Trojanam expeditionem et Doricensem reditum intercedere. — Ceterum probabile est alios hunc computum conjunxisse cum æræ Trojana uno cyclo remotiore, adeo ut inter Trojam et Carthaginem 7 cycli intercedant, sicuti inter Trojam et Romam. Quo facto, si quis a nova Carthagine distingueret veterem urbem, eamque cum Jónica migratione sive cum anno 153 ab Iliacæ expeditione componeret, a vetere hac urbe usque ad novam restabant anni 288 (nam $153 \times 288 = 441$). Fort. hunc computum indicavit Pseudo-Aristotel. Mir. c. 146, ubi ab Utica (sive vetere urbe) condita usque ad Carthaginis origines computantur anni 287; quibus calculis Phœnicum annales non magis subesse puto quam Ctesias quas gloriatur βασιλικὰς διαθέρας ad tempora rerum Assyriarum constituenda adhibuit. Igitur si Trojana æra est anni 1280, Utica condita 1027 a. C.; Carthago 839 a. Chr. Et quum Plinius, qui an. 77 p. C. historiam suam Nat. jam absolverat, in lib. XVI, 79 dicat: *Memorable et Uticæ templum Apollinis, ubi Numidicarum cedrorum trabes durant ita ut positæ fuere prima ejus urbis origine, annis 1178*: pertinerent anni illi 1178 usque ad annum 51 p. Chr. Sed de his jam satis sit.

λὰ κεκτῆσθαι καὶ συχνὰ ἐμπόρια καὶ λιμένας καὶ τριήρεις καὶ πολλῆς μὲν γῆς, πολλῆς δὲ θαλάσσης ἄρχειν. Hic igitur primus est, quem navigationis nostrae ducem fuisse statui possit (*), siquidem largiaris nostrum auctorem unum fuisse ex Hannonibus, quorum memoriam historia servaverit. Hannonis filius Hamilcar bello Siculo ad Himeram cladem passus periit (480), *relictis tribus filiis, Imilcone, Hannone, Giscone* (Justin. XIX, 2), qui una cum Hasdrubalis filiis publicis negotiis praeerant. Res autem Carthaginiensium post bellum Siculum per septuaginta annos in ipsa erant Libya. Scilicet *Mauris bellum illatum et adversus Numidas pugnatum et Afri compulsi stipendium urbis conditae Carthaginiensibus remittere* (Justin. l. l.). Sic rebus domesticis confirmatis, denuo in Siciliam bellum ducibus Hannibale et Himilcone *Hannonis filio* (Diod. XIII, 18, 2) translatum est (440). Captæ Agrigentum, Gela, aliae urbes ditissimæ; victus Dionysius; ingenti præda Carthago locupletata; Siculo Pœnorum ditio maxime aucta (409-405. V. Diodor. XIII, 54 sqq., 80. sqq.; 109 sqq.). Summum vero hoc potentiae fastigium subsecuta sunt tempora calamitosa, neque Hanno aliquis in historia apparet ante eum qui contra Agathoclem pugnavit (Diodor. XX, 10). Ad hujus vero ætatem quum nostra navigatio pertinere nequeat, sequitur aut ignotum aliquem Hannonem Libyphœnices deduxisse, aut patrem Hamilcaris aut filium. Tempora horum ita fere constituere licet :

560-500 Hanno I, pater Hamilcaris.

520-480 Hamilcar († 480).

490-440 Hanno II et Himilco, Hamilcaris f.

460-396 Himilco, Hannonis f. († 396).

31. Sub Hannone patre Hamilcaris circa an. 510 a. C. navigationem institutam esse cum aliis haud paucis censet Fridericus Kluge (**), qui alterius Hannonis ne mentionem quidem fecit. Videlicet Herodotus (IV, 196) refert secundum Carthaginiensium narrationem extra columnas Herculeas esse Libyæ regionem, in qua Pœni, merces suas cum auro indigenarum commutantes, non verbis

sed muta quadam ratione, quam fusius auctor describit, de pretio inter se conveniant. Id vero commercii genus constat earum esse regionum auriferarum quæ sunt a Sahara deserto versus meridiem. « Itaque, Klugius ait, *ante Herodoti ætatem* Carthaginienses ad eam Africæ oram, quæ nunc *aurifera* dicitur, navigare solebant, et insula Cerne, quam primus reperit Hanno, mercatoribus jam illo tempore erat itineris finis. ». Quod uti concedendum est, sic nihil impedit quominus alter Hanno, filius Hamilcaris, primus Cernen adierit; nam si decem vel etiam viginti annis post patris obitum Hanno iter suscepit (470 vel 460 a. C.), percommode de isto commercio comperire aliquid potuit Herodotus, qui anno 470 puer erat annorum quattuordecim.

32. Præterea Klugius alterum affert argumentum, quo navigationem Hannonis ante bellum Siculum circa an. 510 institutam esse comprobet. « Legitur, inquit, in Periplo hanc expeditionem a Pœnis esse decretam, ut urbes Libyphœnicum conderentur. Diodorus (XX, 55) Africam in quatuor hominum genera divisam esse tradit : in Pœnos, qui Carthaginem colerent, in Libyphœnices, qui, quod multas urbium maritimarum tenerent et matrimoniorum necessitudine Carthaginiensibus devincti essent, a nexu affinitatis compositam hanc appellationem reportarent; majorem deinde et vetustissimarum incolarum partem Afrorum (Αἰθίοων) nomen habuisse, et postremos tandem fuisse Numidas, vastos Libyæ tractus usque ad deserta occupantes. Illi autem Libyphœnices ex antiquis Phœnicibus primum cum indigenis, postea cum Carthaginiensibus mixti atque cognati, a Pœnis pluris aestimabantur quam ceteri ipsorum ditioni subjecti populi, et cauta quadam tractabantur prudentia, quod eorum vis et potestas reipublicæ perniciem minaretur, si liberiores, quam fas esset, spiritum sumerent, atrociter a metropoli divitiarum acquirendarum facultatem petentes. Qua recusata timendum erat, ne ad alias deficerent gentes Carthaginiensium nomini infestissimas. Nulla autem

(*) Memoratur sane Hanno quidam antiquior, ad quem Anacharsis, philosophus ille Scythicus, epistolam scripsisse fingitur ap. Ciceron. Tusc. Qu. V, 32 hancce : *Anacharsis Hannoni salutem. Mihi amictui est Scythicum tegmen, calciamentum, solorum callum; cubile, terra; pulpamentum, fames; lacte, caseo, carne vescor. Quare ut ad quietum me licet venias. Munera autem ista, quibus es delectatus, vel civibus tuis vel diis immortalibus dona. Sed vix est, cur doctos moneamus quem sit nulla ejusmodi epistolarum auctoritas, in quibus sophistæ celebria nomina, neglectis temporibus et historię fide, componere solebant. Mitto etiam nescio quem Hannonem, qui, (Plinio VIII, 36) teste, primus leonem mansuefecisse dicitur, et ad occupandum dolo regnum aves ita docuisse, ut regem ipsum salutarent* (Cf. Elian. H. An. V, 39; Plutarch. Mor. p. 799, Max. Tyr. II, 3.).

(**) Hannonis navigatio. ed. Fr. G. Kluge. Lips. 1829.

Pæzorū invenitur conditio, quā ab externis populis, quorū terras nondum occupavissent, minus esset timendum, quā felix illa sors, quæ reipublicæ ante bella in Sicilia gesta obtigerit. Sed Libycæ gentes, duro tantum imperio coercite, metum injicere poterant, si Libyphœnices, quorū necessitudo æque ad Carthaginienses atque ad Libyes pertinebat, cum his conjuncti contra usurpatam dominationem arma ferrent. Quod periculum, crescente hostium numero, eo magis imminerebat, quum Libyphœnices in Byzacio et in urbibus maritimis ad tantam frequentiam aucti essent, tantamque apud ceteros Afros haberent auctoritatem, ut bello terra gerendo vix superati forent. Itaque emiserrunt, ut eorum optatis satis facerent divitiarumque cupiditatem explerent, triginta millia Libyphœnicum ad novas colonias in ora maritima versus occidentem sita condendas veterumque Phœnicum emporia novis incolis frequentanda, fortasse etiam deprimenda. Tali autem multitudine emissæ Carthaginiensibus nullum et virium et potentiæ detrimentum ea tantum ætate, quæ ante Sicula bella præcesserit, inferri potuisse manifeste ex historia apparet. » Hæc Klugius, quem in his quoque minus confidenter locutum esse velis. Potuisse quidem ante bellum Siculum istam Libyphœnicum multitudinem in colonias educi, neque nego neque affirmo (nam quæ in ejusmodi rebus Carthago tunc præstare, quæ non potuerit, quis scire se gloriatur?); at non potuisse idem etiam postea fieri, tantum abest, ut ex historia appareat, ut tum maxime factum esse crederideris. Quid enim? Post cladem Himerensem Carthaginienses per annos septuaginta a bello

extero vacabant et deinde non appetiti a Siculis bello sunt sed ipsi eīs aggressi; quemadmodum autem singulas fere clades in Sicilia acceptas subsequutum est domesticum bellum contra Africæ populos sive liberos sive subjectos sustinendum: sic post Himerense quoque infortunium contra Libyes diu pugnandum fuisse auctor est Trogus Pompejus. Quam potentes adhuc hostes essent, ex eo liquet quod vectigal iis pro solo urbis vel tunc pendebatur. In hoc igitur bello quam maxime verendum erat ne socios Afris se jungerent Libyphœnices, non bellica quidem illi virtute, at numero ingenti valentes et odio Carthaginiensium, qui immanibus eos premebant tributis, adeo ut una Leptis civitas trecenta quotannis talenta solveret (Liv. XXXIV, 62). Itaque peropportunum illud tempus erat, quo impendentem tempestatem in longinquas plagas averterent (*) ac nova commerciorum commoda majore reipublicæ securitate compararent. Huc accedit quod ducem expeditionis fuisse filium potius quam patrem Hamilcaris suadere possit Plinius II, 67, ubi hæc: *Et Hanno, Carthaginiens potentia florebat, circumvectus a Gadibus ad finem Arabiæ navigationem eam prodidit scripto: sicut ad externa Europæ noscenda missus eodem tempore Himilco*. Proclivis enim suspicio est indicari Himilconem quem fratrem Hannonis II fuisse Justinus prodit.

In hac igitur de persona et ætate Hannonis questione, quæ probabilitatis specie magis quam testimoniorum pondere dijudicanda est, certioris quidem nihil affirmari potest, veri tamen similimum ducimus susceptam expeditionem esse medio fere seculo quinto (c. an. 470), ducemque fuisse Hannonem filium Hamilcaris (**).

(*) De ejusmodi populorum subjectorum deportationibus apud Tyrios et Carthaginienses v. Movers I. I. p. 24 sqq.

(**) Sic inter antiquiores statuerunt Florian d'Ocampo *Historia antig. de Españ.* I. III, c. 8 et 9. et Mariana *Histor. de Españ.* I. I, c. 22, citante Gaillo I, p. 83, inter nuperos vero Fuhr. *Pytheas aus Massilia* (1842) p. 11; Movers I. I. Eodem redit sententia Mannerti, I, p. 52: « Hanno ist wahrscheinlich Herodots Zeitgenosse oder vielleicht etwas älter als dieser. » quamquam certioris nihil posse asseverari bene monuit. Hannonem patrem Hamilcaris circa an. 510 vel 500 navigationem suscepisse statuerunt Heeren *Ideen* II, p. 737; Huglius et Klugius in edd. Peripli; Kannegiesser in *Ersch. u. Gruber*, s. v. Hanno; Ukert I, p. 61; Forbiger I, p. 65 etc. — Alii navigationem detrudunt in tempora secundo bello Siculo posteriora, ut in annum 408 Hagerus (*Geogr. Büchersaal* t. I, p. 408), in an. 404 Campomanes (*El periplo de Hañon ilustrado* p. 13.) et Maltebrun *Geogr.* I, p. 73. — Contra ad annum fere 570 rem retulerunt Bougainvillius *Mem. de l'Ac. t. XXVIII*, p. 288 (qui præterea etiam alias quasdam sententias propinavit), Salnte-Croix (ib. t. XLII, p. 378), Falconerus *The voyage of Hanno translated*, etc. Dissert. II, p. 88. His se addidit Gallius *Gr. min.* I, p. 82, cui Hanno est ille ad quem scripsit Anacharsis. « Huic, inquit, ego quidem non agere laudem suscepti itineris tribuerim, cui quum gratulari debuerint celeberrimi suæ ætatis viri, tum videtur suum decus quasi exprobrare, paupertatis amans, Anacharsis, quod novos divitiarum fontes quaesiverit. » Porro, ne quid omittam, Isaacus Vossius (*De magnit. Carth.* p. 52) et Gosselinus (*Recherches s. l. géogr.* I, p. 137) periplum scriptum esse putarunt paulo post vel etiam ante Troica, certe ante ætatem Hesiodi, qui primus de Gorgonibus fabulam narravit, fictam scilicet illam ex iis quæ de Gorillibus apud Hannonem leguntur. Vossii ineptias verbosa disputatione refellit Dodwellus (*Dissert. de vero Peripli, qui Hannonis nomine circumfertur, tempore* in Hudson. G. Min. tom. I); ipse autem periplum esse censet anteriorem primo bello Punico, quandoquidem florētissimis Carth. temporibus scriptus esse perhibeatur; at non potuisse antiquiorem esse primis rerum Carthag. historicis græcis. Nam etiam antea jam floruisse Carthaginienses,

33. Redux Hanno narrationem itineris in Saturni templo dedicavit, testante græci nostri libelli indiculo : Ἄννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους στήλας Λιθουκῶν τῆς γῆς μερῶν, ὃν καὶ ἀνέθηκε ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τεμένει. Dedicationem innuit etiam Aristides in Ægyptiaco t. II, p. 474 verbis hisce : Καὶ μὴν οὐδὲ Καρχηδονίων οἱ ἐκπλεύσαντες ἔξω Γαδείρων καὶ τὰς ἐν τοῖς ἑρήμοις τῆς Λιβύης πόλεις οἰκίσαντες τοῦτον ἤνεγκαν οἴκαδε τὸν λόγον, οὐδ' ἀνέγραψαν οὐδ' ἀνέθηκαν ἐν τῷ ἱερῷ, ἕτερα πολλὰ καὶ ἀτοπα γράψαντες. Idem: Εἰκὸς ᾗν δημοσίᾳ πράσαι καὶ ἀναγγεῖλαι ἀναθέντα λέγω καὶ τοῦτον, ὥσπερ οἱ τῶν Καρχηδονίων ἡγεμόνες γράμματα ὑπὲρ τούτων εἰς τι τῶν κοινῶν ἱερῶν (*). Similiter Plinius VI, 36 narrat Hannonem duarum Gorgadam cutes argumenti et miraculi gratia in Junonis templo posuisse, spectatas usque ad Carthaginem captam. His cur fides denegetur, causam idoneam non video. Hannonem suscepti negotii rationes in senatu reddidisse, easque literis consignatas et ἐν ἀρχεῖῳ asservatas esse sponte intelligitur. In his vero quum singula quæ ad coloniarum institutionem et commercia pertinerent, accurate descripta esse censenda sint, haud obvio cuique aditum ad ea patuisse tanto libentius concedes, quanto anxius cavere solerent Carthaginenses ne ad externos talia promanarent. Nihil vero impediēbat, quin summa itineris capita in honorem Hannonis titulo publico commendarentur tali, qualem græca nostra reddunt, in quibus de commerciis ne verbum quidem exstat et coloniarum vix nomina apponuntur, plurima autem sunt circa mirabilia itinerisque pericula, quæ deterrerent potius simile quid ausuros quam excitarent, adeo ut ex eo ipso consilio videantur suum traxisse colorem. Oratio autem vel in græcis præ se fert dicendi genus abscisum illud ac durum, quem stylum lapidarium vocant. Quanam probabilitatis specie multi consuerint græcorum auctorem fusam narrationem punicam in macilentum redegisse compendium, non assequor.

non tamen de tali rerum statu constare sine historicis coævis. Horum vero antiquissimis a Dionysio Hal. accenseri Antiochum Syracusanum... « Medio ergo inter Cyrum et Darium Nothum intervallo primi cœperint historici. Nec poterant adeo multo esse antiquiores res Carthaginiensium florentissimæ. Qui enim res Carthaginiensium lingua patria Punica prodiderit, neminem apud veteres reperimus. » His terminis, quos excedi non liceat, constitutis, Dodwellus Hannonem et Himilconem navigatores eosdem esse censet cum Hannone et Himilcone ducibus, qui Olymp. 118, 2 contra Agathoclem Syracusanum res gerebant. Ceterum periplus post mortem Hannonis sub illius nomine finxit Græcus quidam Carthaginiensium studiosus. Scylax Hannonem non adhibuit, sed omnia sua ex antiquioribus Phœnicum periplus hausit. Hæc Dodwellus, cujus tota disputatio ineptissimis hariolationibus setat.

(*) Cf. titulus rerum ab Hannibale gestarum in Italico templo Junonis Laciniae punica lingua et græca exaratus (Polyb. III, 33. 36; Liv. XXVIII, 46). Minus huc pertinent tabulæ fœderum in æde Jovis Capitolini (Polyb. III, 22) et quæ in duobus sacellis consecratæ erant fœderis cum Gelone initii (Diodor. XI, 26, 2). Magis etiam a re nostra aliena sunt monumenta Hamilcari, ut heroi, structa tum Carthagine tum in coloniis (Herodot. VII, 167).

34. Fama quædam novi commercii per nautarum mercatorumque vulgus mox ad Græcos penetrasse videtur. Quæ de auro Ceraunis insulæ Herodotus IV, 195 narrat, confusam Cernes insulæ et regionis auriferæ memoriam prodere censent probabiliter. Ipsum Cernes nomen primum obvium fit in fragmentis Ephori. Idem Ephorus in Oceani occidui ora novit Καρικὸν τεῖχος, quod tamen oppidum quum ab Hannone nonnisi novis colonis auctum sit, jam pridem Græcis notum esse potuit, sicuti Melittam, ejusdem tractus locum, jam novit e Caricis, opinor, nautis Hecateus Milesius. Conditum vero ab Hannone Thymiaterium et alia quædam quæ cum Hannonea narratione componi possunt, leguntur in Scylacei peripli parte postrema, quæ a reliqui peripli indole mire discrepans a seriore aliquo homine assuta est. Chremetis fluvii mentio fit in Aristotelis Meteorologicis I, 13. Sed horum nihil ita comparatum est, ut ex ipsa nostra peripli versione fluxisse debeat. Primus qui *laudato Hannonis periplus* de ignis torrentibus ea quæ pag. 11 leguntur, affert, ideoque græca peripli versione usus esse videtur, Pseudo-Aristoteles est in Mir. c. 37 ed. Westerm. Auctorem hujus collectionis liquet temporibus Agathoclis tyranni (cujus c. 110 mentio fit) non fuisse antiquiorem. Denique memorandus hoc loco est Arrianus qui in Ind. c. 43 (v. Hanno p. 14) de Hannonis navigatione ceteris habet luculentiora. Ipse quidem sequioris ætatis homo est, sed Historia Indica satis probat ignorasse auctorem plurima quæ, si sui ævi periplos legisset, scire debebat, totumque pendere ex paucis bonæ antiquitatis scriptoribus, Nearcho, Megasthene, Daimacho, Eratosthene. Vix igitur dubium est, quin quæ de Arabia nondum circumnavigata et Oceano occiduo et Hannonis navigatione Indicis subjungit, ex Eratosthene depromserit. Hunc de Phœnicum ad Oceanum coloniis Libycis haud pauca novisse vidimus, quæ Strabo tamquam fabulosa ridet, istas fabulas vero Ophe-

lam praevisse dicit. Ad Ophelam igitur Cyrenæum, peripli auctorem (Marcian. Heracl. p. 63 H.), ex quo sua Eratosthenes duxerat, etiam quæ de Hannonis itinere Arrianus habet, referenda esse duco. Ophelas autem vix diversus est ab Olynthio illo (Pseudo-Aristot. Œcon. 2, 35) qui sub Ptolemæo I in Ægypto fuit, deinde Cyrene potitus est, nec eo regno contentus περιεβάλετο ταῖς ἑλλήσι μειζονα δυναστείαν (Diodor. XX, 40, 1), et Carthaginiensium imperium evertere cum Agathocle aggressus est. Virum ejusmodi consilia agitantem probabile est vires Carthaginiensium et ditionem explorasse et oræ maritimæ periplus collegisse, adhibitis quæ e nautarum græcorum et pœnorum narrationibus et Carthaginis urbis monumentis comparari possent subsidiis.

35. Jam eo adducimur ut quæramus cuinam versio græca tituli punici vindicanda sit. Qua de re potiores virorum doctorum sententias paucis comprehendit Bernhardus in Analect. in Geogr. min. p. 19 : « Græcam orationem, inquit, temere Campomanes p. 15 sqq. ab ipso totius expeditionis duce repetebat. Nempe nobiles Carthaginienses Græcæ sciebant, pauci etiam probabiliter scribebant; eundemque Hannonem ille pro auctore habet senatus-consulti satis perplexi apud Justinum XX, 5, ne quis postea Carthaginiensis aut literis Græcorum aut sermoni studeret. Haud prudenter fuit Klugii suspicio p. 6, Hannonem scilicet bellis Persicis superiori Græcam linguam calluisse, ut qui Syracusanam mulierem duxisset (*); ab eo igitur monumentum Punicum Carthagine constitutum in Græcum sermonem esse translatum; huc accedere oratio-

nem parum explicatam et colorem peregrinum in dura minorum sensuum compositione, sic ut cogitata summis tantum lineis adumbrentur. Et hæc quidem observatio certa est; sed Hannonem ducem Carthaginiensium, quos constat arcana suæ civitatis et notitiam cursuum maritimarum procul a peregrinis anxie custodivisse, quæ causa vel quorumnam usus commovere debuit ut commentarium suum Græcum faceret et quasi bilinguem? Itaque recte Hugius, theologus olim literatissimus, qui in libello academico Frib. 1808 hunc Periplus illustravit, cum antea conversionem a Siculo quodam fabricatam sumpsisset, postea p. 31 Punici ingenii stilique vestigiis observatis eam ad Carthaginiensem vel Pœnum hominem rettulit, qui per commerciorum necessitudines Græcæ didicisset. Etenim, quod addimus, ipsa Carthago liberrimam utriusque nationis et sermonis præbuit consuetudinem, ubi coloni Græci suis opibus insignes popularia sacra colebant (V. Diodor. XIV, 77) ». Verum Hugii quoque sententia debili nititur argumentatione, minimeque liquet num Pœnus an Græcus homo versionis auctor fuerit. Si quid peregrini habet oratio (**), id a Græco auctore, mediocri sermonis artifice et ad punicum exemplar verba accommodante, non minore veri specie repetere licet quam a Pœno linguæ græcæ parum perito. Ac Græcum fuisse versionis auctorem per se probabilius est. Ceterum titulum nostrum tanquam peculiare opusculum per multa secula propagatum esse non credo, sed quemadmodum fœderis, quod Romani cum Pœnis inierant, versionem servavit Polybius, et monumentum Adulitanum in

(*) Klugius p. 4 ita habet : « Uxorem duxerat Hanno Syracusiam, ex qua Hamilcar natus est. Itaque (?) filius Syracusis eo tempore commorabatur, quo in hac insula quietus erat rerum status et Carthaginienses matrimonii aliisque societatis vinculis suas possessiones tutiores reddere et mercaturæ progressus adjuvare poterant. Quum vero Græci quoque frequentes aedes ibi collocassent, mutuumque inter hos et Carthaginienses intercederet commercium, nemini mirum videbitur, Carthaginiensium mercatores, principes et duces, Græcæ linguæ studuisse, cujus rei Justinus (XX, 5) exemplum affert memoratu dignissimum. Quæ quum ita sint eodem jure quo ceteri commentatores statuunt, Hannonis periplus Punicis literis consignatum, postea a Siculo nescio quo Carthagine transcriptum et in Græcam linguam conversum fuisse, id ab Hannone ipso, græci sermonis gnaro, factum contendo. Probabile enim est, Hannonem ad gloriam suam in Sicilia, ubi cognatorum et procerum consuetudine utebatur, propagandum, itinerisque tam novi et longinqui famam divulgandam, monumentum Punice scriptum et Carthagine in templo Saturni constitutum in Græcam linguam transtulisse. Nam e græca dictione demonstrari potest, periplus non a Græco quodam linguæ suæ perito, sed a Carthaginiensi mediocriter græcæ docto esse conversum, qui cavere non posset, ne vernaculæ linguæ colorem et punicum construendi modum in Græcum sermonem transferret. Hæc autem conversio Punici monumenti eo verisimilior est, quum Carthaginienses excellentium virorum præclara facta monumentis memoriæ tradere solerent. »

(**) Sic Punicum quiddam redolere Klugius censet verba indiculi : περιπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους στήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν. Ad hæc ab iisdem græculis profecta sunt, qui ceteris geographorum opusculis argumenti indices præfixerunt eodem dicendi genere utentes. V. g. in indice Marclani libri : τῶν κατὰ τὴν Λιβύην μερῶν (sc. τῆς γῆς), τῶν παρὰ τὸν δυτικὸν καὶ μεσημβρινὸν ὠκεανὸν μέχρι τῆς Αἰθιοπίας περιπλους. Alterum Punice structuræ exemplum affert verba § 15 p. 12 : παρ μεθόμβρα χώραν διάπυρον θυμαράτων. At locus ille aperte laevis est, et punicam istam, quam putat, verborum junctionem de suo penu Klugius intulit. Unicum exemplum quod probabilitalis aliqua specie in medium profertur, in illis habes § 13 p. 10 : γινόμεθα ἐν θαλάττῃ χάρματι ἀμετρήτῃ ἥ ἐπὶ θάτερα πρὸς τὴ γῆ πεδίων ἔχῃ.

Cosmæ Topographia Christiana perduravit, et Dionysii ἀνάπλου Βοσπόρου nonnisi e Petri Gillii De Bosporo opere novimus : similiter hoc quoque Punicum monumentum in geographico aliquo opere locum invenisse et hinc depromptum postea separatim editum esse suspicor. Apud Suidam laudatur Charon quidam Carthaginiensis, ævi incerti historicus, qui scripsisse dicitur τῶν ἀνδρῶν ὅσοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ γεγόνασι, Βίους ἐνδόξων ἀνδρῶν ἐν βιβλίοις δ', Βίους ὁμοίους γυναικῶν ἐν δ'. Ad eundem vero auctorem referenda haud dubie sunt quæ perperam Charoni Lampsaceno tribuuntur Λιβυκὰ et περίπλους τῶν ἐκτὸς τῶν Ἑρακλείων στηλῶν. Jam fieri vix potuit quin Charon Carthagine vitam agens in periplo illo Punicum Hannonis monumentum negligeret. Idem titulus fortasse legebatur etiam in Ophelæ Cyrenæi Periplo (v. supra. § 34), quem quinto post Christum seculo novit adhuc Marcianus Heracleota. Cujusmodi peripli quum a perpau- cis legerentur, Hannonis pagella diu latuisse videtur, et fortasse iis demum temporibus, quibus Byzantini multos obscurorum scriptorum libellos geographicos in unum syntagma collegerunt, denuo in lucem protractus est. Neque Cornelius Nepos neque Pomponius Mela neque Strabo neque Plinius nostrum scriptum noverunt, sed

quæ apud eos Hannonis nomine afferuntur, ex uberiore aliquo libro (ex *Hannonis commentariis*, ut Plinius ait) fluxerunt, qui a genuino non minus differebat quam ab Arriano Pseudocallisthenes.

36. Græca nostra, quæ unus codex Heidelbergensis exhibet, in nonnullis aperte manca sunt. Ut mittam librariorum sphalmata minora, desiderantur distantiae locorum, quæ sunt a Thymiaterio ad Lixum fluvium, corruptus vero est numerus dierum, quo a Lixo ad Cernen insulam Hanno pervenisse dicitur. Num alia, quæ jam indagare non liceat, exciderint, nescio; quamquam in tanta libellorum nostrorum corruptione ultro hæc quæstio sese offert.

37. Deitinerario Hannonis maritimo in diversas sententias viri docti abierunt. Causa dissensus ex parte quidem posita est in distantiarum notatione vel manca vel corrupta, præcipue autem ex eo repeti debet, quod quæ de Cerne insula Scylax et Plinius et Ptolemæus tradunt, alii cum nostra narratione conciliaturi quadrata jungere rotundis instituerunt, alii vero συγκρίσαν istam vel ἀκρισίαν caventes, iter Hannonis nonnisi ex periplo nostro expediri posse rectissime censuerunt. Horum nos legem secuti rationem navigationis, quam fusius in annotatione exposuimus, paucis nunc comprehendamus.

	codex.	nos.	
A freto Gaditano ad Thymiatrium (<i>Mamora</i>) dies.	2	2	2
Inde ad Soloentem promontorium (<i>Cap Cantin</i>).	*	4	6
Inde ad stagnum juncosum (in regione hodiernæ <i>Safi</i>).	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{2}$
Juxta eum usque ad Caricum tichus (<i>Agouz</i>).	1	1	$7\frac{1}{2}$
Hinc per Gythen, Acram, Melittam, Arambyn ad Lixum (<i>Acasse</i> s. <i>Drah</i>).	*	5	$12\frac{1}{2}$
Inde juxta desertum meridiem versus (usque ad <i>Pointe Durnford</i> aut usque ad <i>Cap Blanc</i>).	*2	12	$24\frac{1}{2}$
Inde versus ortum ad Cernen ins. (<i>Herne</i> ? <i>Argouin</i> ?).	1	1	$25\frac{1}{2}$
Inde per Chremetem fl. (<i>S. Jean</i>) ad lacum, in quo tres insulæ Cerne insulæ majores.			
Inde ad fluvium crocodilos et hippopotamos alentem (<i>Senegal</i>).			
Inde rediit Hanno in Cernen insulam.			
A Cerne ad montes silvosos (<i>Cap Vert</i>).	12	12	$37\frac{1}{2}$
Inde ad vastum maris hiatum (ostia <i>Gambie</i> fl.).	2	2	$39\frac{1}{2}$
Inde ad Hesperii Cornu (ad <i>Bissagos</i> inss. et <i>Rio Grande</i>).	5	5	$44\frac{1}{2}$
Inde ad Theon ochema (<i>Mont Sagres</i>).	4	4	$48\frac{1}{2}$
Inde ad Noti Ceras (prope insulam <i>Sherboro</i>).	3	3	$51\frac{1}{2}$

In priore navigationis parte, quæ usque ad Cernen insulam pertinet, ut manca suppleri possint, apprime facit Lixus fluvius. Is enim, quum sit μέγας ποταμὸς ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέων, inde a quo τὴν ἐρήμην Hanno præternavigavit, assumtis qui ulteriorum gentium linguam callerent interpretibus : quæri nuspiam potest nisi ad confinia *Saharæ* deserti, ubi nunc exit *Draa* vel *Acasse* fluvius, cursus longitudine reliquos qui sunt inde a freto

Gaditano, multum superans. Hucusque sunt fere sexies mille stadia, quæ ex vulgari computo efficiunt navigationis dies duodecim; et tot dies usque ad Lixum fluvium numerantur in Periplo Scylacis. Nec aliter Hanno statuerit. Itaque quum Solois prom. aperte sit *Cap Cantin*, quod a *Mamora* sive Thymiaterio distat 1800 fere stadia, hucusque computandi sunt navigationis dies $3\frac{1}{2}$ vel potius dies 4, quoniam fractis numeris

in majoribus distantiiis Noster non utitur. Altera quæ excidit distantia patet fuisse dierum quinque; nam a Carico muro ad *Tensift* fluvium ponendo usque ad Lixum sunt stadia 2000 (*). — Cernen insulam, qui ex ipso Hannone situm ejus definire studuerunt, ut Ramusius, D'Anvillius, Rennelius, Ukertus, Moersius, alii, in hodierna *Argouin* agnoscunt, adeo ut *navigatio versus meridiem* pertineat usque ad *Cap Blanc*, unde, *ortum versus* ora deflectente, post 400 stadia *Argouin* insula occurrit. Itaque quum ad *Cap Blanc* ab *Acasse* fluvio sint circa 5700 stadia, pro *duobus* diebus vulgaris navigandi ratio postulat dies *duodecim*. Quin falsus sit numerus quem codex præbet, dubitari nequit; suspicari vero possis eum profectum esse ab ipso auctore versionis græcæ. Etenim Arrianus in Indicis c. 43 refert Hannonem orientem versus navigasse τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας, deinde vero, quum in meridiem, i. e. in meridionalem Africæ excursum, deflexisset, in magnas incidisse angustias ob aquæ penuriam et æstum et igneos torrentes. Jam facile intelligitur adornata hæc esse ad Eratosthenis de Libyæ figura opinionem, angulum vero quo occidentale et meridionale Libyæ latus dirimerentur, poni ad Ἑσπέρου κέρα; hucusque igitur pertinent dies isti 35, qui prorsus quadrant in dies 34 1/2, quos nos quoque usque ad Hespericeras computaremus, si sana esset vulgata. Aut igitur hanc jam reperit apud Eratosthenem Arrianus et Eratosthenes in *Ophelæ* periplo, aut apud Arrianum pro τριήκοντα scribendum est τετταράκοντα. Sive hoc sive illud statueris, Hanno a Lixo ad Cernen computasse debet dies *duodecim*. At nihilominus hæret dubitatio an revera Cerne Hannonis in hodierna insula *Argouin* quærenda sit. Nam *Argouin* multo major est quam Cernen fuisse Hanno dicit; deinde multo longius *Argouin* a freto Gaditano distat quam Carthago, dum Hanno Cernen et Carthaginem eodem fere intervallo inde dissitas esse narrat; porro a Cerne usque ad montes silvosos (*Cap Vert*) computantur dies *duodecim*, quum distantia linea recta nonnisi 3600 stadiorum sit, adeo ut in singulos dies dinumeranda forent stadia 300, dum in antec. 500 stadia diurnæ navigationi attribuimus.

Sane quidem in iis quoque quæ post *Cap Vert* sequuntur, in singulos dies nonnisi 300-400 stadia computari possunt, ut recte monuit Rennelius, nec latet ejus rei causa; nam usque ad Lixum fluvium omnia nota erant, sequentes vero tractus nunc primum explorarunt; in illis igitur navigabant quam fieri poterat celerrime, in his de industria procedebant lentius. Cadit itaque lentior navigatio etiam in tractum qui est a Lixo ad Cernen, at non cadit in dies *duodecim*, qui esse dicuntur a Cerne ad montes silvosos; nam bis a Cerne insula Hanno profectus est; in prima expeditione exploravit fluvios *S. Jean* et *Senegal*, adeoque totam fere oram quæ est usque ad *Cap Vert*, non constat quo temporis spatio, lustravit; reversus deinde in Cernen insulam et mox alteram expeditionem, qua magis meridiem versus penetraret, suscipiens, *notam jam oram* uno tenore præternavigavit usque ad *Cap Vert*. Nulla igitur causa erat cur in hoc tractu celeritatem cursus inhiberet. Quæ quum ita habeant, vide an ita potius statuendum sit. A Lixo solvens juxta ignotum litus explorator, trecena fere singulis diebus stadia emetiens, *duodecim* dierum itinere pervenit usque ad promontorium, quod vocant *pointe Durnford*; quo circumflexo ingressus est angustum recessum qui boream et ortum versus per 250 stadia pertinet in intimo angulo habet ostium fluvii *Rio do Ouro* atque perparvam insulam quæ vocatur *Herne* (**). Hanc esse Cernen Hannonis ante omnia suadet nomen, deinde insulæ magnitudo, tum situs ἐν μυζῶντινος κόλπου, tum quod eadem fere a freto Gaditano ad *Hernen* et Carthaginem sunt distantiæ; porro si ab hac insula profectus Hanno primum exploravit oram usque ad *Sénégal* fluvium, et deinde eandem denuo præternavigavit usque ad *Cap Vert*, in secundam hanc navigationem dierum *duodecim* bene cadit computus vulgaris, ex quo 500 stadia in diem numerantur; nam a *Herne* ad *Cap Vert* sunt fere 6000 stadia sive 12×500 . Quæ omnia in Hannonis narrationem optime quadrant; quamquam fateor *Argouin* insulam eo sese commendare, quod ad commercia nectenda multo aptiore in loco posita sit.—Reliquam navigationis partem optime explicavit Rennelius, cujus rationes etiam eo

(*) Stadia in gradum geographicum computamus 600. Quod non monuissim, nisi etiam nunc passim occurrerent viri docti, varia olim stadiorum genera usu obtinuissim existimantes. V. Ukert *Geogr.* t. I, p. 67 sqq.

(**) Hoc nomen mihi exhibet tabula nautica quæ nuperrime prodit Parisiis: *Côte occidentale d'Afrique. Partie comprise entre le Cap Bojador et le fleuve de Sierra Leone. Dépôt général de la marine*, 1852. Uti ea, quo tempora annotationem scribebam, nondum licuit. Quod doleo.

confirmantur, quod insula quæ ad Hesperii cornu sita, aliam insulam in λιμνοθαλάσση complecti dicitur, manifesto est hodierna *Harang*. Denique quæ de ultimo hoc tractu narrantur fabulis similia, facili negotio ad veritatem revocari satis jam constat.

38. Superest ut paucis exponamus, quæ de regionibus et commerciis ab Hannone patefactis seriores scriptores acceperint, et quomodo Hannonis narratio variis commentis ansam dederit. Ac primum quidem Herodotus (IV, 196) narrat : Λέγουσι δὲ καὶ τὰ δὲ Καρχηδόνιοι εἶναι τῆς Λιβύης χεῖρον τε καὶ ἀνθρώπους ἔξω Ἑρακλέων στηλέων κατοικημένους, ἐς τοὺς ἑπεὶ ἀπικνύονται καὶ ἐξέλονται τὰ φορτία, θέντες αὐτὰ ἐπεξῆς παρὰ τὴν κυματογῆν, ἐσθάντες ἐς τὰ πλοῖα τύφειν καπνόν· τοὺς δ' ἐπιχωρίους ἰδομένους τὸν καπνὸν ἰέναι ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἔπειτεν ἀντί τῶν φορτίων χρυσὸν τιθέναι καὶ ἐξαναχωρεῖν πρόσω ἀπὸ τῶν φορτίων. Τοὺς δὲ Καρχηδόνιους ἐκθάντας σκέπτεσθαι, καὶ ἦν μὲν φαίνεται σφὶ ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀνελόμενοι ἀπαλλάσσονται, ἦν δὲ μὴ ἄξιος, ἐσθάντες ὀπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται, οἱ δὲ προσελθόντες ἄλλον πρὸς οὖν ἔθηκαν χρυσόν, ἐς οὗ ἂν πέλωσι. Ἀδικεῖν δὲ οὐδετέρους· οὔτε γὰρ αὐτοὺς τοῦ χρυσοῦ ἄπτεσθαι πρὶν ἂν σφὶ ἀπισθῇ τῇ ἀξίᾳ τῶν φορτίων, οὔτ' ἐκεῖνους τῶν φορτίων ἄπτεσθαι πρότερον ἢ αὐτὸ τὸ χρυσὸν λάβωσι. Patet hæc auri commercia pertinere ad regiones quæ a meridie sunt magni deserti; rationem vero quam Herodotus describit, etiam recentioribus temporibus obtinere viatores testantur (*).

39. Idem Herodotus IV, 195 : Κατὰ τοὺτους δὲ (τοὺς Γύξαντας) λέγουσι Καρχηδόνιοι κέεσθαι νῆσον τῇ οὐνομα εἶναι Κύραυνιν, μῆκος μὲν διηκοσίων σταδίων, πλάτος δὲ στεινὴν, διαβατὸν ἐκ τῆς ἡπείρου, ἐλαίῳν τε μεστήν καὶ ἀμπέλων· λίμνην δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι, ἐκ τῆς αἰ παρθένου τῶν ἐπιχωρίων πετροῖσι ὀρνίθων κεχρήμενοι πίσση ἐκ τῆς ἰλῦς ψῆγμα ἀναφέρουσι χρυσοῦ. In quibus Cyraunin insulam plurimi (ut Rennel, Mannert, alii) dici censent Syrtidis insulam Cercinam vel Cercinitin, alii vero Cernen Hannonis indicari putant, ut Castiglioni a Bæhrhio ad Herodotum l. l. laudatus, Niebuhrius (*Kleine Schriften* I, p. 148), Moversius (in *Ersch u. Gruber* tom. 24 p. 366). Certum est insulæ de-

scriptionem neque in Cercinam neque in Cernen Hannoneam cadere, quod vero de auro et puelis aurilegis narratur, referri non posse nisi ad Libyæ meridionalis regiones auríferas, ubi Mungo Park in Itin. p. 270 sqq. testatur *feminas* in arena et luto fluviorum aurum colligere et collecta grana in *pennarum alveolis* reponere. Ceterum in ipsa insula aurum colligi parum probabile est; subindicare potius insula videtur, ex qua Carthaginienses cum continentis aurilegis agere solerent. Fieri potest ut hæc sit Cerne Hannonis; attamen quum neque nomen neque cetera satis convenient, nescio an aptius conferam mythologica Diodori (III, 54). Is enim prope Hesperu ceras novit Κεραύνια ὄρη, et juxta hanc regionem ponit Hesperiam Amazonum insulam satis magnam ac frugibus gemmisque divitem; Hanno vero ad Hesperu cornu memorat νῆσον μεγάλην καὶ ἐν τῇ νήσῳ λίμνην θαλασσωδῆ (§ 14): ut hanc esse Κύραυνιν Herodoti duxerim (**). Ut ut est, quum præterea de isto auri commercio, quod præ ceteris huc allexisse Carthaginienses consentaneum, nihil ad nos transpiraverit, vides quam sedulo Pœni arcana sua custodierint.

40. Post Herodotum ex temporum ordine memorandus videatur Scylax, cujus periplus scriptus est paucis annis ante regnum Alexandri Magni. Attamen quæ in Scylacis periplus § 112 p. 91 sqq. de Libyæ oceano leguntur, postea deum aliunde annexa esse ex toto narrationis habitu colligitur; quibus adde auctorem hujus capitis duos adhibuisse fontes et inepte miscuisse (v. not. p. 91). Ac posteriorem ætatem etiam geographica narratorem ratio subindicat. Etenim Libycam oram non novit scriptor nisi usque ad Lixum fluvium et initium deserti. Cum ultimo autem oræ notæ termino componit etiam Cernen, ultimam quam novat insulam, duodecim dierum navigatione a freto distantem, ultra quam mare brevibus et cæno obstruitur. Verum ut de situ insulæ parum accurata vel accepit vel finxit, sic de mercatura, quam in Cerne insula exercebant Carthaginienses, satis multa habet quæ alius nemo tradit; auri tamen commercium non memorat. Notandum etiam Cernen, quam colonis

(*) V. Di Marco Polo e degli altri viaggiatori Veneziani più illustri del P. Ab. D. Placido Zurla. Venet. 1818 p. 126 sq.; Shaw Reise I, p. 393; John Wiede Reise in die Berberei tom. II, p. 143. Hæst *Nachrichten von Fez u. Marokko* p. 279. *Allgemeine Historie der Reisen* t. II, p. 76, citante Moversio. Adde quæ collegit Bæhr ad Herodot. l. l.

(**) Apollonius Mir. c. 15 hæc habet : Σκόμνος δὲ ὁ Χῖος τὴν Βρεττανικὴν νῆσον λέγει σταδίων εἶναι τετρακοσίων τὸ περίμετρον, γίνεσθαι δὲ ἐν αὐτῇ τὰ γεννήματα ἀπύρηννα, οἷον τὰς ἐλαίας πυρῆνας μὴ ἔχειν μηδὲ βότρους γίγαρτον μηδὲ τὰ ἐμπερὶ τούτοις. In his nescio an leg. sit τὴν Κεραυνικὴν. Certe quadrant quæ de hujus insulæ ambitu Herodotus, de ferti-

Hanno frequentasse narratur, tum temporis desertam fuisse, siquidem Scylax tentoria solummodo ab adventantibus nautis in insula figi perhibet (*).

41. Ab his quæ Herodotus et Scylax a nautis vel mercatoribus acceperant, ad ea me converto quæ ex ipso quidem Hannonis periplo ducta, sed ad opiniones Græcorum geographorum accommodata sunt. Nimirum Libyæ latus occidentale Græci a borea meridiem versus ita statuebant extendi, ut paulatim versus ortum deflecteret in latus meridionale, quod in parallelo regionis aromatiferæ recta fere linea ab ortu ad occasum tenderet. Ad hanc Libyæ figuram transtulerunt iter Hannonis. Itaque quum dierum 51 navigatio ex communi computo stadia 25500 (51×500) efficeret, Libyæ meridionalis partem longe majorem Carthaginienses circumnavigasse videri debuerunt, siquidem boreali lateri 28000 fere stadia cum Eratosthene aliisque tribueris; sin hoc minus longum esse censeretur, ut censuisse Herodotus videtur, vel si quis majorem stadiorum numerum in dies illos 51 computaret, usque ad Arabiam penetrasse classem Hannonis credi poterat. His ex opinionibus pendent quæ de Hannone passim produntur :

Plinius V, 1, 1 : *Fuere et Hannonis ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis et explorare ambitum Africæ jussi.*

Mela III, 9 : *Hanno Carthaginiensis exploratum missus a suis, quum per Oceani ostium exisset, magnam partem ejus circumvectus, non se mari, sed comiteatu defecisse memoratu retulerat.*

Arrianus Ind. c. 43, 11 : Ἄννων δὲ ὁ Αἰθύς ἐκ Καρχηδόνης ὁρμηθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείας στήλας ἐξέπλωσεν ἕξω ἐς τὸν πόντον ἐν ἀριστερῇ τὴν Λιβύην γῆν ἔχων καὶ ὅτε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς αὐτοῦ ἐγένετο τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα ἡμέρας ὥς δὲ ὅς ἐς μεσημβρίην ἐξετράπετο, πολλῶν ἀμυχάνων ἐνετύγχανεν θάλαττα τε ἀπορίη καὶ καύματα ἐπιφλέγοντι καὶ βύαξι πυρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσι.

Plinius II, 67 : *Hanno Carthaginiensis potentia flo-*

rente circumvectus a Gadibus ad finem Arabiæ navigationem eam prodidit scripto.

Martianus Capella De nupt. ph. VII, de rotund. terræ p. 201 : *Hanno dum Punicum floret imperium, Mauritaniam circuitu ac dehinc meridiani flexus excursu in Arabiæ terminos prolixa admodum navigatione pervenit.*

Porro quum navigatio Hannonis desinat in *Noti ceras sinum*, eodem autem nomine antiquiores geographi Alexandrini ultimum Libyæ orientalis promontorium designent : proclivis est conjectura nomen illud ex Hannone desumptum et in promontorium translatum esse, vel certe duorum locorum nomina quum eadem essent, nonnullis visa esse ad eundem etiam locum pertinere (Cf. Mannert X, 1, p. 76, 2, p. 502). Promontorium vero e sinu tanto facilius evadere potuit, quum de montibus potius quam de fluviis et sinubus vox *κέρας* usurpetur. Similiter alter Hannonis sinus, Ἑσπέρου κέρας, in promontorium abiit, quod primum quidem eodem in loco posuerunt quo Hanno sinum posuit, quattridui navigatione a Theōn ochemate distantem (sic Plinius VI, 35); postea autem nomen illud ad verum promontorium, ad hod. *Cap Vert*, omnium maxime versus occasum procurrens ac situ suo et figura huic nomini aptissimum, transtulerunt (sic Plin. VI, 36 et laudato Polybio, V, 1 et Ptolemæus). Fieri hoc tum demum potuit quum alia hujus oræ descriptiones suppetent, quibus inter ceteros usi sunt Polybius et Ptolemæus. Verba Plinii, quæ huc pertinent, quum simul alia nobis examinanda præbeant, adscribere liceat.

I. Plinius VI, 36, postquam de Cerne insula varias sententias adduxerat et inter alia dixerat : *Polybius in extrema Mauritania contra montem Atlantem a terra stadia octo abesse prodidit Cernen*, pergit : *Traditur et alia insula contra montem Atlantem, et ipsa Atlantis appellata. Ab ea quinque dierum navigatione solitudines ad Æthiopes Hesperios et promontorium quod vocavimus Hesperion ceras, inde primum circumagente se ter-*

(*) Quum Scylax p. 94, 3 prodat Phænices in Cernen appellentes τοὺς γαυλοὺς sive naves onerarias ibi sistere, Dicuil autem c. 7, 1, 4 ita habet : *Gaulæ (Gaudæ v. l.) insula in australi Oceano occidentalis Æthiopiarum, ejus vocabulum Isidorus in VIII libro Etymologiarum ostendit* : Letronnius (*Rech. sur Dicuil*, p. 128) censet *Gaulcam* istam non aliam dici quam Cernen, quam a γαυλοῖς sic nominassent; idemque nomen recurrere in altera Phœnicum insula, quæ *Gaulos* (hod. *Gozzo*) vocetur. — At quæ vulgo *Gaulos* dicitur, apud Strabonem et in Diodori libris melioribus vocatur *Γαυδο*; idque rectius fieri patet ex nomine arabico *Gaudech* (v. Movers, *Phœn.* II, p. 360), nec non e tertia *Gaudio* vel *Gaudæ* quam prope Cretam Phœnices insederant (v. not. ad Stad. p. 508). Similiter apud Dicuilum lectio *Gaudæ* rectius habet quam *Gaulæ*. Apud Isidorum p. 121 codices nostri habent *Gaulcon* et *Gaulcon*, quod ortum videtur ex diversa lectione *Gaulen* et *Gauton* (pro *Gauden* et *Gaudon*). Ceterum quæ fuerit insula, nescio.

rarum fronte in occasum ac mare Atlanticum.

II. Idem V, 35 : *Sita est Æthiopia ab oriente hiberno ad occidentem hibernum. Meridiano cardine silvæ ebena maxime virent. A media ejus parte imminens mari mons excelsus æternis ardet ignibus, Theôn ochema dictus Græcis, a quo navigatio quadridui ad promontorium, quod Hesperion ceras*

vocatur, confine Africæ juxta Æthiopes Hesperios.

III. Idem V, 1, ex Polybio : *Inde (sc. a Theôn ochemate) ad promontorium Hesperium navigatio dierum ac noctium decem; in medio eo spatio Atlantem locavit, a ceteris omnibus in extremis Mauritaniae proditum.*

Igitur locorum adornatio hæc est :

HANNO :	Ὅρη δασέα.	Χάσμα.	Ἑσπέρου κέρασ καὶ νῆσος.	Θεῶν δχημα.
	2 dies.		5 dies.	4 dies.
PLIN. II :			Hesperium prom.	Theôn ochema.
				4. dies.
PLIN. I :	Hesperion pr.		Atlas et Atlantis i.	
		5 dies.		
POLYB. III :	Hesperion pr.		Atlas.	Theôn ochema.
	5 dies et noct.		[Cerne ins. Polyb.]	5 dies et noct.
			[Cyraunis Herodot.]	
			[Hesperia Diod.]	

In distantis Polybius a ceteris longius recedit, pro undecim Hannonis diebus computans decem dies noctesque. Videntur seriores quidam intervalla ultimorum horum locorum de industria auxisse, ut majori cum probabilitate Noti ceras ad orientalem Africæ finem referri posset. Deinde vero animadvertas eos, qui Hesperium promontorium ad montes silvosos sive *Cap Vert* referunt, in eum locum quo Hesperu ceras Hanno ponit, introducere montem Atlantem. Nam respondere Atlantis locum Hannoneo Hesperu cerati tum ex apposis colligis, tum inde liquet quod Hanno in eo sinu conspexit ignes nocturnos auditque φωνὴν αὐλῶν, κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων πάταγον καὶ κραυγὴν, Plinius vero eadem in Atlante monte audiri narrat, nisi quod eum perperam in Mauritaniam transponit (v. not. ad Hann. p. 11). Eundem Æthiopiæ Atlantem memorat Diodorus III, 53, montisque accolat Atlantios (*) vocat, quorum pars fuerint in Cerne regione Cernæi. Jacere ibi ad Tritonem fluvium dicit Hesperiam insulam cum Mene urbesacra Æthiopum ichthyophagorum; ex hac insula Amazones profectas bello appetivisse Atlantios. Porro ex alio fonte Diodorus l. l. monet in Atlantiorum terra μυθολογεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν γένεσιν, idque fusius expo-

nit III, 68 sq., ubi Ammonem ait Amaltheam virginem offendisse πηλαίον τῶν Κεραυνίων καλουμένων ὄρων, eique imperium dedisse τοῦ σύνεγγυς τόπου παντὸς, ὄντος τῷ σχήματι παραπλησίῳ κέρατι βοῦς, ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου κέρασ προσαγορευθῆναι, deinde vero a domina dictum esse cornu Amaltheæ. Natum ibi ex virgine Bacchum ab Ammone Rheam metuente translatum esse in Nysam urbem in insula Tritonidis fluvii positam. Posterioris fabulæ initia quædam jam habes apud Herodotum (*). Atlantem vero montem qua ratione ibi posuerint, nescio. Ansam inter alia dare potuit geographia Herodoti, cujus si verba prenas, Atlas mons a Thebis nonnisi 50 dierum itinere vel 10000 fere stadia distabat, adeo ut in nostra hac regione collocandus foret. Præterea quum poetæ Atlantem componere solerent cum plagis *hesperis*, nonnulli certius locum definituri Hannoneum Ἑσπέρου κέρασ arripuisse videntur. — Insulam vero quam ad Hesperu ceras Hanno ponit, a Diodoro Hesperiam, a Plinio de monte Atlantidem dictam, Herodotus *Cyraunin* vocat, ut supra monui. Neque alia est *Cerne* quam contra Atlantem ponit Polybius, sicut Cernen apud Atlantios memorat Diodorus. Plinius quidem VI, 36 e Polybio refert insulam in extrema Mauritania contra Atlantem

(*) *Balantes* gentem habitare ad *Rio Geba* et *Rio Grande* (ad quos pertinet Hannonis Κέρασ Ἑσπέρου), video in mappa hujus oræ nautica, quæ prodiit Parisiis.

(**) II, 146 : Νῦν δὲ Διόνυσον λέγουσι οἱ Ἕλληνες ὡς αὐτίκα γενόμενον.. Ζεὺς.. ἤνευξ εἰς Νῦσαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου ἐούσαν ἐν τῇ Αἰθιοπία. Cf. III, 27, 111.

jacere; at nulla ibi est insula quæ intelligi cum probabilitatis aliqua specie possit; nam de *Fédal* insula vix 1800 stadia a freto Gaditano dissita, quæ Gosselino (*) est Cerne Hannonis, sanior nemo cogitabit; nec magis nos juvant terræ motus et inundationes quas Cernen, ut Platonis istam Atlantidem, absorpsisse quibusdam placuit. Immo Plinius verba illa: *in extrema Mauritania* de suo penu oscitanter adjecit. Nam confudisse eum Mauritaniæ et meridionalem Æthiopiæ Atlantem supra jam vidimus; præterea ex reliqua hujus oræ descriptione patet diversa eum miscuisse festinantia compilatoria (v. not. ad Hann. p. 7 extr.). Quodsi ipse Polybius de Cerne ad *Mauritaniæ Atlantem* ponenda monuisset, qui sit ut alio loco Plinius miretur Polybium Atlantem in ultima Æthiopia collocare, quem ceteri omnes Mauritaniæ assignarent? nonne tum scire debebat duos distinguere Polybium Atlantes (*)? Eandem ignorantiam et ἀκρισίαν prodit, ubi Atlantidem Atlanti adjacere ait; nam etsi hunc Atlantem 5 dierum navigatione ab Hesperii cornu orientem versus distare retulisset, non tamen a monte Mauritaniæ diversum facit.

Hæc igitur in aprico sunt. Minus liquet quomodo factum sit ut Cerne insula ad Atlantem sive ad Hannoneum Hesperii cornu transferatur. An merus est error scriptoris, cujus ætate Cernen insulam dudum Carthaginienses deseruerant? An Cerne cum Cyrauni confunditur? Nescio an probabilior ratio offeratur. Etenim in Cyrauni quoque insula Carthaginienses commercia exercuisse scimus ex Herodoto; Κέρνη autem nomen, Bocharto interprete, significat *habitationem ultimam*. Statui igitur potest nomen illud a Cerne Hannonea paullo post in longinquiorem hanc stationem esse transductum. Ceterum quæ de Cernes situ Polybius accepit, eadem jam novisse debet auctor, quo usus est ad adornandam mythologicam suam geographicam Dionysius Scytobrachion, ex quo sua Diodorus habet. Ac quomodo sic Cerne non ita longe a mari Erythræo abesse putari deberet, explicari quodammodo possunt quæ leguntur apud Plinium VI, 36, ubi, postquam in antec. Eudoxum, Timosthenem et Clitarchum laudaverat, ex uno alterove horum auctorum refert: *Con-*

tra sinum Persicum Cerne nominatur insula adversa Æthiopiæ, cujus neque magnitudo neque intervallum a continente constat; Æthiopes tantum populos habere proditur. Idem. ib. : Ephorus auctor est a Rubro mari navigantes in eam (Cernen sc.) non posse ultra columnas quasdam (ita appellantur parvæ insule) provehi. Nimis hæc vaga quam ut accuratiorem topographiam admittant; Ptolemæus autem sententia, ex qua Cerne Atlanti majori Mauritaniæ objacet, quomodo orta sit facile jam intelligitur. Sicuti Plinius duo antiquiorum scriptorum Atlantes in unum Mauritanium conflavit, sic Ptolemæus distinguit quidem, alterumque Atlantem minorem, alterum majorem dicit, sed utrumque vindicat Mauritaniæ. Quod quidem præter Ptolemæum an alius ullus fecerit, nescio; nam Stephani Byz. verba: Ἀτλαντες, ἔθνος Αἰθιοκῶν. Ἡρόδοτος δ' ἔστι καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν ὀρέων, τῶν δύο Ἀτλάντων, num Ptolemæi sententiam, an scriptorum antiquiorum, spectent, non liquet. Quæ præterea de Cerne insula afferuntur, poeticeam redolent licentiam. Sic Lycophron Cass. 16 in Cerne fingit cubile Auroræ, extremas terrarum plagas confundens, sicuti passim Indica et Æthiopica permutantur. Palæphatus in Incred. c. 33 narrat Perseum, pernavigato mari, quod a Gadibus usque ad Cernen pertinet (**) venisse ad Gorgones, filias Phoreynos Cernæi: Οἱ δὲ Κερναῖοι κατὰ γένος μὲν εἰσι Αἰθίοπες, οἰκοῦσι δὲ νῆσον τὴν Κέρνην ἔξω οὖσαν τῶν Ἡρακλείων στῆλῶν, ἀροῦσι δὲ Αἰθύνην περὶ τὸν Ἄνωνα ποταμὸν κατὰ Καρχηδῶνα, in quibus si revera fluvii mentio facta est, Ἄνωον fuerit Xίων Scylacis. At probabilius Palæphati sententiam fuisse: ἀροῦσι δὲ Αἰθύνην, ὥς οἱ περὶ τὸν Ἄνωνα ἰστοροῦσι, τὴν κατὰ Κ.

42. Hactenus de geographicis. Transeo ad reliqua commenta, quibus Hannonis narratio ansam præbuit. In insula ad Hesperu cornu ignes noctu Carthaginienses conspexerant; apud Diodorum l. l. Hesperia habet magna πυρὸς ἐκφυσθήματα. In Theon ochemate flammæ micantes Hanno viderat; posteris inde fit mons ignivomus. Gorillæ, quæ in conspectum venerant, majorem partem erant feminae; hinc alii fabulantur *feminas sine coitu marium sua sponte fecundas* (Mela III, 9), alii ἔθνος γυναικοκρατούμενον fingentes, ex Asia huc

† (*) *Recherches sur la géogr.* tom. I, p. 77 sqq. — De mira ratione quæ Gosselinus Hannonis navigationem adornavit, quum sapius viri docti judicium tulerint, non est cur agatur denuo. Neque magis immoramur opinionibus eorum qui Cernen quæsierunt in hod. *Madère* vel *Alegranza* vel etiam in *Madagascar*.

(**) Verba sunt: μεταξὺ τῆς Κέρνης καὶ τῆς Ἀδελφῶν (Σαρδίων codd.) διαπλέων τὰ παρά τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἐτέραν, τὸν ὀρθάλμην λαμβάνει. Nihil his inest cur Cernen nonnulli putarent a Palæphato ad fretum Gaditanum poni.

transferunt Amazonum historiam, quæ ex Libya postea in Asiam transierint. Nomen Gorillarum et feritas cum Gorgonum fabula, in Syrticis regionibus nata, coaluerunt. Itaque Phorceys Palæphato est Æthiops Cernæus, qui inter Gorgones filias divisit insulas tres (quas post Cernen in Chremete fluvio Hanno memorat). Diodoro (III, 54) autem Gorgones sunt in continente gens bellicosa, Cernæis Atlantii vicina et infesta; proelio victæ quum in saltuosa loca refugissent, *silva incensa* delere eas tentant, frustra tamen, Amazones. Utramque gentem postea Perseus et Hercules debellarunt. Xenophon Lampsacenus (ap. Plin. VI, 36) Gorgones collocavit in insulis quæ ab Hesperio promontorio (*Cap Vert*) distant bidui vel, secundum Sebosum, unius diei navigatione. A freto Gaditano ad eas juxta oram, eodem Sebosum teste, sunt dies 40 (37 usque ad *Cap Vert* sec. Hannonem). — Denique regionum fertilitas vinnique cultura fabulas evocavit, quæ de Amalthææ cornu deque Baccho in Æthiopia nato et educato apud Diodorum leguntur.

43. Appendicis loco subjungamus quæ e Polybii periplo enotavit Plinius V, 1, § 8 :

Scipione Æmiliano res in Africa gerente Polybius annalium conditor ab eo accepta classe scrutandi illius orbis gratia circumvectus prodidit a monte eo (Atlante) ad occasum versus saltus plenos feris, quas generat Africa, ad flumen Ananem (hod. Ommerbia) CCCCLXXXV. M. p.; ab eo Lixum (h. Lukkos) CCV. M. p. (Agrippa Lixum a Gaditano freto CXII. M. p. abesse), inde sinum qui vocetur Saguti (Emporicussinus Ptol. et Strab.); oppidum in promontorio Mulelacha (h. Moula Bousellam sive Vieille Mamara); flumina Subur (h. Sbu) et Salat (hod. Bouragrag ad urbem Sla) (*); portum Rutubis (Rusibis Ptol.; hod. El Bridja) a Lixo CCXIII. M. p.; inde promontorium Solis (Solois Hanno, Scylax; Ἡλίου ἄκρον Ptol. fort. e Polybio; *Cap Cantin*); portum Risadir (i. e. Râs Adir promontorium montis Adir s. Atlantis; hod. port. Agadir sub prom. cognomine); Gætulos Autololes; flumen Cosenum (h. Acasse); gentes Selatitos et Masatos; flumen Masathat (hod. Chibikah?); flumen Darat (h. Rio do Ouro), in quo crocodilis gigni. Dein sinum DCXVI. M. p. (qui pertinet a *Cap Barbas* ad *Cap Vert* sive

ad Hesperium prom.) *includi montis Barce* (Cap hæ ap. Ptol.) *promontorio* (*Cap Barbas*) *excurrente in occasum*, quod appelletur *Surrentium* (Arsinarium ap. Ptolem.); *postea flumen Salsum* (Stachir Ptol., R. S.-Jean), *ultra quod Æthiopas Perorsos, quorum a tergo Pharusios; iis jungi mediterraneos Gætulos Daras. At in ora Æthiopas Daratitas, flumen Bambotum* (Nia Ptol.; Senegal) *crocodilis et hippopotamis refertum. Ab eo montis perpetuos usque ad eum quem Theón ochema* (h. M. Sagres) *dicemus; inde ad promontorium Hesperium* (h. *Cap Vert*) *navigatione dierum ac noctium X; in medio eo spatium Atlantem locavit ceteris omnibus in extremis Mauritanie proditum.*

Igitur mensuræ in priori peripli parte ita habent

A freto ad Lixum (sec. Agrippam)	112 m.
Inde ad Anatin	205
Inde ad Rutubin	7
Inde ad Atlantem (C. Noun)	478
	802

Millia 802 (6416 stadia) pertinent usque ad initium deserti sive usque ad *Cap Noun*, in quod ultima Atlantis juga excurrunt (**). Longitudinem oræ desertæ enotare Plinius neglexit. Qui in hoc tractu memorantur fluvii *Masathat* et *Darat* Ptolemæus quoque memorat, *Massam* et *Daradum* vocans; sed perperam, ut videtur, *Massam* fluvium post Soloentem (C. *Bojador*) promontorium collocat; nam nullum ibi fluvium ante *Rio do Ouro* novimus. Hodiernum *Cap Bojador* a Polybio non memoratum esse vix credideris; omisit haud dubie Plinius, qui etiam Hesperii prom. (C. *Vert*) nonnisi extra ordinem in fine excerpti mentionem iniecit. Mensura sinus magni, quem *Hesperium* Ptolemæus dicit, satis recte habet. Ulteriora nonnisi vagum in modum definiuntur. Ipse Polybius num usque ad *Cap Vert* an solummodo usque ad initium deserti penetraverit, sciri jam nequit, quamquam hoc est verisimilius.

44. Ptolemæus neque Hannonis neque Polybii periplus addixit. Quod Soloentem promontorium vocat Ἡλίου ἄκρον sive Solis pr., id quidem e Polybio fluxisse diceret, nisi cetera alios prorsus fontes arguerent. Distantiæ lecorum parum accuratæ. Sic, ut in majoribus subsidiatam, a Subo

(*) Σάλης vocatur apud Philostratum (V. Ap. V, c. 1 p. 94 Didot.), cui ulterior tractus jam est terra incognita et ἄβυσσος Λιβύης.

(**) Ipsum litus prope *cap Noun* abruptum et peraltum (« Falaises de 52 mètres de haut. » Mappa naut.).

(h. *Sous*) ad Nuium fl. (*Noun*) quum duo sint gradus, Ptolemæus septem habet; hinc vero ad Hesperium prom. pro tredecim gradibus numerat duodeviginti.

45. De editionibus Hannonis ita habet Klugius, l. 1. p. 13: « Editiones et commentationes, in quibus græca aut latina translatio invenitur, hæc sunt: Editio Princeps: Ἀρριανῶς περίπλους Εὐξείνου πόντου, τοῦ αὐτοῦ περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἀντωνος περίπλους Λιβύης. Πλουτάρχου περί ποταμῶν καὶ ὄρων. Ἐπιτομὴ τῶν τοῦ Στράβωνος γεωγραφικῶν. *Arriani et Hannonis periplus. Plutarchus de fluminibus et montibus. Strabonis epitome. Basilæ anno MDLXXIII.* 4. Titulo impressum est Frobenii signum typographicum.

Hannonis Carthaginiensium ducis navigatio, qua maximam Libyæ oræ partem ultra columnas Herculis lustravit e Græco sermone in Latinum, Conrado Gesnero interprete, nunc primum conversa. Adjecta sunt etiam scholia. Tiguri excudebat Andreas Gesnerus F. Anno MDCIX. 8. 21. pagg. Invenitur plerumque hæc latina versio libro adjuncta, cujus inscriptio est: *Joannis Leonis Africani de totius Africæ descriptione libri IX, etc. His recens accedit Hannonis navigatio, etc. vid. supr. Tigur. per Andream Gesnerum. a. MDCIX.*

Hannonis periplus, græce et latine, sub auspiciis I. Henr. Bœcleri, cum versione et animadversionibus Io. Iac. Muellerei. Argentor. 1661. 4. rec. in dissertationes Io. Henr. Bœcleri, Argentor. tom. II. 1710, 4. p. 1220 sqq.

Genaina Stephani Byzantini de urbibus et populis fragmenta. Abrahamus Berkelius latinam interpretationem adjecit. Accedit Hannonis regis Periplus, græce et latine. Lugd. in Batav. 1674. 12. (al. 8.)

Ἀντωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους. *Hannonis Carthaginiensium regis periplus. Interprete Conrado Gesnero; in: Io. Hudsoni Geographiæ veteris scriptoribus græcis minoribus, Vol. I. Oxon. 1698.* 8. p. 173, ubi vero nova paginarum series incipit. Præmissæ sunt Henrici Dodwelli dissertationes.

Antigüedad marítima de la Republica de Cartago. Con el Periplo de su General Hañon, traducido del Griego e ilustrado por D. Pedro Rodríguez Campomanes. En Madrid. 1756. 8. Prima parte continentur: *Prologo y Discurso literario sobre*

el Periplo de Hañon; et: Apologia por el Viage de Hañon. Tunc sequitur: *Discurso preliminar sobre la Marina, Navegacion, Comercio y Expediciones de la Republica de Cartago.* Altera pars exhibet textum græcum cum versione hispana ad verbum expressa, ad quam accedit: *Ilustracion al Periplo de Hañon.*

Hannons Seereise, griechisch und deutsch mit Anmerkungen von Conrad Arnold Schmidt, in: Arrians Indische Merkwürdigkeiten und Hannons Seereise. Braunschweig und Wolfenbüttel. 1764. 8.

Ἀντωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείους στήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μέρων κ. τ. λ. in: *Bredows Untersuchungen über einzelne Gegenstände der alten Geographie, 2te Stück,* p. 93.

The voyage of Hanno, translated, and accompanied with the Greek text; explain'd from the accounts of modern travellers; defended against the objections of Mr. Dodwell and other writers, and illustrated by maps, etc.; by Thomas Falconer. London. 1797.

Συλλογῆς τῶν ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων τύποις ἐκδοθέντων, φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἐξ Ἰωαννίνων φιλογενεστάτων ἀδελφῶν Σωσιμάδων, χάριν τῶν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπιμένων Ἑλλήνων. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, ἐκ τῆς Σχραιμβλίχης τυπογραφίας. 1807. — In tom. I. p. 261 — 267 reperitur *Hannonis periplus.*

Hannonis periplus græce cum notis editus est a Leon. Hug in: Indice lectt. publ. in Univers. lit. Friburgensi habendd. Friburgi. 1808. 4. 32 pagg.

Δικταίρου τοῦ Μεσσηνίου Ἀναγραφῇ καὶ βίος Ἑλλάδος. Ἀντωνος περίπλους Λιβύης. Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου Γεωγραφία συνοπτικὴ. Τοῦ αὐτοῦ ἱστορίᾳ περὶ τῆς γῆς ἐν συνόψει. *Cum Lucæ Holstenii lucubrationibus ad priora duo opuscula. Accesserunt ad ceteros Geographiæ auctores Holstenii item notulae non antea editæ. Hæc omnia cura ac studio Gulielmi Manzii, bibliothecæ Barbarinæ Præfecti in lucem diemque proferuntur. Romæ. MDCCCXIX. Ex typographia Francisci Bourlié.* 4. 104. pagg. c. — Editio, ad externam speciem splendida, alioquin nullius pretii et mendis scædens. Notulae Holstenii ad Hannonem et ceteros geographiæ scriptores, neque criticis neque interpretibus multum afferent utilitatis.

Geographi Græci minores. Hudsonianæ editio-

nis adnotationes integras cum Dodwelli dissertationibus edidit, suasque et Variorum adjecit; textum denuo recensuit et varias lectiones subjecit; versionem latinam recognovit; copiosissimis denique indicibus ac tabulis in ære incisus instruxit Joannes Franciscus Gail. Vol. I. continens Hannonis et Scylacis periplos. Parisiis. Rege Christianissimo annuente, typis Regiis excusum. MDCCCXXVI. »

Ἀννωνος περίπλους. *Hannonis navigatio. Textum critice recognovit et annotatione illustravit D. Fr. Guil. Kluge. Lipsiæ, sumtibus Guilielmi Nauckii. 1829.* — Mitto versiones brevissimi nostri opusculi, quæ in recentiorum libris geographicis vel historicis passim exstant.

SCYLAX CARYANDENSIS.

46. Ætatem qua periplus, cui Scylacis Caryandensis nomen præfigitur, compositus sit, perangustis limitibus circumscribere licet; at nequeunt cum ea conciliari quæ de Scylacis vel Scylacum temporibus habemus comperta. Itaque opusculum nostrum aut non noti aliunde Scylacis est, aut ψευδεπίγραφον. Illud placuit nonnullis; hoc verisimilius est, præsertim quum ea sit libellorum geographicorum indoles, ut ali omnino nullum præ se ferant auctorem, alii vero claris nominibus temere affingantur. — Jam quæ paucis modo diximus fusius exposituri, primum videamus quæ de variis Scylacibus apud veteres testimonia exstant, deinde in peripli nostri rationes anquiramus.

TESTIMONIA.

1. Herodotus IV, 44, postquam de Libyæ circumnavigatione Neconis regis jussu a Phœnicibus instituta, deinde vero de simili Sataspis Persæ conatu dixit, subjicit hæc: Τῆς δὲ Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξευρέθη, ὃς βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, ὃς κροκοδείλου δεύτερος οὗτος ποταμῶν πάντων παρέχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐξ ὁμάσσαν ἐκδιδοῖ, πέμπει πλοίοισι ἄλλους τε τοῖσι ἐπίστευε τὴν ἀλήθειαν ἐρεῖν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα ἄνδρα Καρυανδέα. Οἱ δὲ ὀρηθέντες ἐκ Κασπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Πακτυκῆς γῆς ἔπλωον κατὰ ποταμὸν πρὸς ἥῳ τε καὶ ἡλίῳ ἀνατολὰς ἐς Ὀάλασσαν, διὰ θαλάσσης δὲ

πρὸς ἐσπέρην πλώοντες τριηκοστῇ μηνὶ ἀπικνέονται ἐς τοῦτον τὸν γῶρον, ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς τοὺς Φοίνικας, τοὺς πρότερον εἶπα, ἀπέστειλε περιπλῶειν. Μετὰ δὲ τούτους περιπλώσαντας, Ἰνδοῦς τε κατεστρέψατο Δαρείος καὶ τῇ θαλάσῃ ταύτῃ ἐχρᾶτο. Οὕτω καὶ τῆς Ἀσίης, πλὴν τὰ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνεύρεται ὁμοῖα παρεχόμενη τῇ Αἰθίῃ.

2. Scholion, quod periplo nostro præmittitur: Σκύλαξ ὁ Καρυανδὺς ἀρχαιότατος μὲν ἐστὶν ἀνὴρ· τῶν δὲ πλείστων ἐτι μερῶν τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης καὶ τῆς ἔνδον Ἡρακλείων στηλῶν θαλάσσης παρὰ (*) τῶν πολλῶν ἀγνοουμένων, περίπλουον τῆς οἰκουμένης ἀναγράψαι προεἴλετο. Τὰ μὲν γὰρ τῆς ἐφ' Ἄλεξάνδρου ὁ Μακεδὼν δῆλα τοῖς ἀνθρώποις πάντα κατέστησε· τὰ δὲ τῶν ἐσπερίων ἐθνῶν ἢ Ῥωμαίων ἀνδρεία πολέμῳ τούτων κρατήσασα. Τῆς μὲν οὖν ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν τόπων ἀπάντων διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας οὐκ ἴσχυον ἐφικέσθαι, μέρη δὲ πλείστα καλῶς καὶ ἀκολουθῶς περιέπλευσεν, ὥσπερ τὸν Ἰόνιον ἤτοι Ἀδριάν κόλπον, καὶ προσέτιγε τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Πελοπόννησον πᾶσαν μετὰ τῶν ἐνοικούντων ἐθνῶν, ἐτι μὲν ἕτερα μέρη τῆς θαλάσσης καὶ τῶν προσοικούντων αὐτῇ σαφῶς παραστήσας. Δοκεῖ δὲ πως καὶ αὐτὸς τῆς ἀγνοίας τῶν πλείστων τόπων τὴν βραχυλογίαν ὥσπερ ἀπολογίαν τινα πεποιῆσθαι, δι' ὀλίγων σφῶδρα χωρίων τὰ πλείστα τοὺς ἐντυγχάνοντας τῷ ἀναζητεῖν ἢ εἰδέναι βουλόμενος. Τῆς δὲ ἀρχαιότητος τοῦ ἀνδρὸς ἐναργῆς γνώρισμα τὸ μήτε Ἀλέξανδρον εἰδέναι τῶν Μακεδόνων βασιλεῖα μήτε [τινὰ] τῶν ὀλίγων ἔμπροσθεν ἐκείνου χρόνου· ὥστε οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι θαύματος ἄξιον ἡγούμενος τὸν ἄνδρα τῶν πλείστων ἐφικέσθαι δυνάμενα. Αἴλιος Δῖος ἐν τῷ περὶ Ἀλεξάνδρειας βιβλίῳ πρώτῳ φησὶν, ὅτι Δαρείῳ προσεφώνησε Σκύλαξ τὸ φρόντισμα.

3. Strab. XIV, p. 658: Εἴτ' εὐθὺς ἡ Μύνδος, λιμένα ἔχουσα, καὶ μετὰ ταύτην Βαργύλια, καὶ αὕτη πόλις· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Καρύανδα λιμὴν καὶ νῆσος δμώνυμος τούτῳ, ἣν ὥκουν Καρυανδεῖς· ἐντεῦθεν δ' ἦν καὶ Σκύλαξ ὁ παλαιὸς συγγραφεύς.

4. Stephan. Byz. v. Καρύανδα: Καρύανδα πόλις καὶ λίμνη δμώνυμος πλησίον Μύνδου καὶ Κῶ. Ἐκαταῖος Καρυάνδαν αὐτὴν φησι. Τὸ ἔθνικόν Καρυανδῆς, ὡς Ἀλαβανδῆς. Ἐντεῦθεν ἦν Σκύλαξ ὁ παλαιὸς λογογράφος.

5. Marcianus Heracl. Menippi periplus. § 2: Οἱ μὲν μερῶν τινῶν, οἱ δὲ τῆς ἐν τὸς πάσης θαλάσ-

(*) παρὰ] πέρα cod.; em. Letronne. Deinde ἀγνοουμένως cod.; em. apogr. Vat. — περίπλους τῆς οἰκ. apogr. Vat. — χρᾶ τῆς σαα] κρατήσας cod.; em. ap. Vat. — μὴν] μὲν ap. Vat. — προσοικούντων cod.; em. ap. Vat. — ἢ ἀναζητεῖν ἢ εἰδέναι] ἢ ἀναζητεῖν (αμαζνεῖν, sic, Vat.) τινι εἰδέναι cod. — μήτε τινα vel μήτε τι τῶν] μήτε τὸν ὀλίγων cod.; fort. tamen erat μήτε τὸν· χρόνον Post ἐκείνου editores addunt articulum τοῦ, præter necessitatem. — Αἴλιος Δῖος] Αἴλιος Δῖος; et apogr.; Αἴλιος Διονύσιος perperam editt. Vide Fr. Hist. tom. IV, p. 397.

σας, οἱ δὲ τῆς ἑκτὸς περίπλου ἀναγράφαντες· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς καὶ Βωτθαῖος· οὗτοι δὲ ἑκάτεροι διὰ τῶν ἡμερησίων πλῶν, οὐ διὰ τῶν σταδίων τὰ διαστήματα τῆς θαλάσσης ἐδήλωσαν.

6. Avienus Ora marit. 40 :

*Multa rerum junximus
ex plurimorum sumpta commentariis.
Hecataeus istic quippe erit Milesius,
Hellenicusque Lesbius, Phileus quoque
Atheniensis, Caryandæus Scylax,
Pausimachus inde, prisca quem genuit Samos,
quin et Damastes nobili natus Sige.*

7. Suidas : Σκύλαξ Καρυανδεὺς (πόλις δέ ἐστι τῆς Καρίας πλησίον Ἀλικαρνασσοῦ τὰ Καρύανδα), μαθηματικὸς καὶ μουσικὸς. Περίπλου τῶν ἑκτὸς τῶν Ἑρακλείδων τὰ κατὰ τὸν Ἑρακλείδην τὸν Μυλασῶν βασιλείᾳ γῆς περίοδον· ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν.

8. Cicero De divin. II, 42 : *Scylax Halicarnasensis, familiaris Panætii, excellens in astrologia, idemque in regenda sua civitate princeps, totum hoc Chaldaicum prædicendi genus repudiavit.*

Præter Scylaces, quibus in literis nomen erat, novimus ex Herodoto (V, 33) Scylacem, Aristagoræ Milesii familiarem, qui navi Myndiæ præfectus in expeditione contra Naxios destinata, quum navis custodiam negligentius egisset, et propter id a Megabate vinctus et contumeliose habitus esset, causa exstitit dissidii inter Megabatem et Aristagoram orti, ex quo natum est bellum Ionicum. Alius Scylax in inscriptione Tenia apud Boeckh. C. I. I, N. 203, et Scylax lapidarius ap. Bracci *Memorie* tab. 101 sqq.

FRAGMENTA LIBRI DE INDIA, DIALECTO IONICA SCRIPTI.

1. Aristoteles Polit. VII, 13, 1 : Εἰ μὲν τοίνυν εἶχαν τοσούτων διαφέροντες ἄτεροι τῶν ἄλλων (sc. οἱ ἄρχοντες τῶν ἀρχομένων) ὅσον τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας ἡγούμεθα τῶν ἀνθρώπων διαφέρειν, εὐθὺς πρῶτον κατὰ τὸ σῶμα πολλὴν ἐχοντας ὑπερβολὴν, εἴτα κατὰ τὴν ψυχὴν, ὥστε ἀναμφισβήτητον εἶναι καὶ φανερὰν τὴν ὑπεροχὴν τοῖς ἀρχομένοις τὴν τῶν ἀρχόντων, δῆλον ὅτι βέλτιον αἰ τοὺς αὐτοὺς τοὺς μὲν ἄρχειν τοὺς δ' ἄρχεσθαι καθάπαξ. Ἐπεὶ δὲ τοῦτ' οὐ βρᾶν λαθεῖν, οὐδ' ἔστιν, ὥσπερ ἐν Ἰνδοῖς φησὶ Σκύλαξ εἶναι, τοὺς βασιλείας τοσούτων διαφέροντας τῶν ἀρχομένων, φανερὸν ὅτι διὰ πολλὰς αἰτίας ἀναγκαῖον πάντας ὁμοίως κοινωεῖν τοῦ κατὰ μέρος ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι.

2. Athenæus II, p. 70, C, de locis ubi cynara

planta proveniat, primum laudat Hecataeum Milesium ἐν Ἀσίας περιηγήσει (εἰ γνήσιον τοῦ συγγραφέως τὸ βιβλίον· Καλλιμάχος γὰρ Νησιώτου αὐτὸ ἀναγράφει), ex eaque præter alia refert : καὶ περὶ τὸν Ἰνδὸν δὲ φησι ποταμὸν γίνεσθαι τὴν κυνάραν. Deinde pergit : καὶ Σκύλαξ δὲ ἡ Πολέμων γράφει « εἶναι μὲν τὴν γῆν ὑδρηλὴν κρήνησι καὶ ὀχετοῖσιν, ἐν δὲ τοῖς οὖρεσι πέφυκε κυνάρα καὶ βοτάνη ἄλλη. » Καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. « Ἐντεῦθεν δὲ ὄρος παρέτεινε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὑψηλὸν τε καὶ δασὺ ἀγρίῃ ὕλῃ καὶ ἀκάνθῃ κυνάρᾳ. »

Harpocratio : Ὑπὸ γῆν οἰκοῦντες. Ἀντιφών ἐν τῇ Περί δημοκρατίας. Λέγοι ἂν τοὺς ὑπὸ Σκύλακος ἐν τῇ Περιπλῷ λεγομένου Τρωγλοδύτας καὶ τοὺς ὑπὸ Ἡσίοδου ἐν γ' Καταλόγου Κατουδαίου ὀνομαζομένους.

4. Philostratus Vit. Apollon. III, 47, ubi Iarchas narrat : τοὺς Πυγμαίους οἰκεῖν μὲν ὑπογείους, κεῖσθαι δὲ ὑπὲρ τὸν Γάγγην, ζῶντας τρόπον, ὃς πᾶσιν εἰρηται· Σκιάποδας δὲ ἀνθρώπους ἡ Μακροκεφάλους ἡ πόσσα Σκύλακος συγγραφαὶ περὶ τούτων ἄδουσιν, οὕτε ἄλλοσέ ποι βιοτεύειν τῆς γῆς οὕτε μὴ ἐν Ἰνδοῖς.

5. Tzetzes Hist. VII, v. 629 :

Καρυανδεὺς Σκύλακος ὑπάρχει τι βιβλίον περὶ τὴν Ἰνδικὴν γράφον ἀνθρώπους πεφυκεῖναι, οὗσπερ φασι Σκιάποδας καὶ γε τοὺς Ὀτολίκους· ὧν αἱ Σκιάποδες πλατεῖς ἔχουσιν ἄγαν πόδας, καιρῷ τῆς μεσημβρίας δὲ πρὸς γῆν καταπεσόντες, τοὺς πόδας ἀνατείναντες σκιάν αὐτοῖς ποιούσι· μεγάλα δ' οἱ Ὀτολίκωνι τὰ ὅτα κεκτρημένοι ὁμοίως σκέπουσιν αὐτοὺς τρόπῳ τῶν σκιαδελῶν. Ὁ Σκύλαξ οὗτος γράφει δὲ καὶ ἕτερα μυρία περὶ γε Μονοφθάλμων τε καὶ τῶν Ἐνωτοχοτόων καὶ ἑκτραπέλων ἄλλων δὲ μυρίων θαυματίων. Ταῦτ' αὖ φησι δ' ὡς ἀληθῆ, μὴ δὲ τῶν ἐφευρεμένων· ἐγὼ τῇ ἀπειρίᾳ δὲ ταῦτα ψευδῆ νομίζω.

FRAGMENTA PERIPLI MARIS INTERNI.

1. Strabo XII, p. 566 : « Ὅτι ἦν κατοικία Μυσῶν ἢ Βιθυνία πρῶτον μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς, φήσας περιοικεῖν τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς· ἔπειτα Διονύσιος ὁ τὰς Κτίσεις συγγράψας κτλ. »

2. Schol. Apoll. Rhod. I, 1177, de Cio : Ἔστι δὲ πόλις Μυσίας... Καὶ ποταμὸς δὲ ἐστὶν οὗτως ὀνομαζόμενος, τὴν Μυσίαν περιρρέων, οὗ μνημονεύει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς.

3. Strabo XIII, p. 583, Eudoxi, Damastis, Charonis, Scylacis et Ephori sententias de Troadis

limite septentrionali recensens, de Scylace ait :
 Σκύλαξ δὲ ὁ Καρυανδεὺς ἀπὸ Ἀβύδου ἀρχεῖται. Ὁμοίως
 δὲ τὴν Αἰολίδα Ἐφορος μὲν λέγει ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι
 Κόμης.

4. Schol. Apoll. Rhod. IV, 1215: Τοὺς Νεσταίους
 Σκύλαξ φησὶν ἔθνος Ἰλλυρικόν. Ἀπὸ τούτων περίπλους
 ἐστὶν εἰς τὸν [Μάνιον] κόλπον.

5. Avienus, Ora marit. 370 :

*Sed ad columnas quidquid interfunditur
 undæ æstuantis, stadia septem vix ait
 Damastes esse. Caryandæus Scylax
 medium fluentum inter columnas adserit
 tantum patere, quantus æstus Bosporo est.*

Cf. Constantin. Porphyry. De them. I, 2: Τὸ θέμα
 τὸ καλούμενον Ἀρμενιακὸν οὐ κύριον ἔχει τὸ ὄνομα,
 οὐδὲ ἀρχαία τίς ἐστὶν ἢ τούτου προσγορία... οὔτε
 γὰρ Στράβων τῆς τοιαύτης ὀνομασίας ἐμνησθῆ, ...
 οὔτε Μένιππος ὁ τοὺς σταδισμοὺς τῆς ὅλης κατοικου-
 μένης ἀπογραφάμενος, οὔτε μὴν Σκύλαξ ὁ Καρυανδη-
 νός, οὔτε Πausanίας οὔτε ἄλλος τις τῶν ἱστορίας γε-
 γραφότων.

47. In appositis testimoniis Scylaces scriptores
 distinguendi sunt vel tres vel duo duntaxat,
 quorum primus est ὁ παλαιὸς λογογράφος, alter
 contra Polybium scripsit, tertius a Cicerone lau-
 datur, quamquam facile fieri potest ut hic non
 diversus sit ab eo quem secundo loco posui.

Horum igitur antiquissimus Scylax Caryan-
 densis ab Herodoto nominatim effertur inter eos
 quos Darius Hystaspis e Caspapyro Pactycæ re-
 gionis urbe (*) emisit ad explorandum ubinam
 Indus in mare efflueret. Navigationem eam literis
 mandatam esse pro more suo non tradit; at existi-
 tisse de rebus Indicis Scylacis opus (βιβλίον Tzetzes,
 περίπλους Harpocraton vocat), dialecto ionica

scriptum, ex Aristotele, Polemone sive Athenæo,
 Philostrato, Harpocrate et Tzetze modo vidi-
 mus. Porro auctorem in eo narrasse quæ ipse in
 Indo navigans viderat, colligas e verbis : ἐντεῦθεν
 δὲ ὁρος παρέρπεινε, pro quibus alius quivis dix-
 set ἐντεῦθεν δὲ ὁρος παρατείλει. Ne putemus serio-
 ris ævi hominem nomen Scylacis mentitum esse,
 eo impedimur, quod librum illum tractavit Ari-
 stoteles, cuius ætate illud fraudis genus in edendis
 libris prosaicis nondum invaluit, certe nullum
 ejus novimus exemplum. Si quid falsi de Scylace
 proditum est, id quæras in Herodoto vix credi-
 bilia narranti. Nam quum Darius jussisset ut Indi
 cursus ad mare usque exploraretur, adeoque na-
 vigationem in fluvio se continuisse putares, Scy-
 lax in mare egressus Indiæ, Gedrosiæ, Carma-
 niæ, Arabiæ oram legisse dicitur usque in inti-
 mum sinum Arabicum, ex quo Neconis jussu
 Phœnices, qui Africam circumnavigarunt, pro-
 fecti erant. Conjunctio harum expeditionum,
 quibus maritima ab Indo ad Gades patefacta sint,
 artificium sapit cum illo comparandum, quo τῶν
 διαδοχῶν scriptores per continuam magistrorum
 discipulorumque seriem, neglecta sæpe narra-
 tionis fide, philosophicæ doctrinæ historiam texe-
 re solent. Utriusque expeditionis fides est eadem.
 Non nescio nonnullos, quum *potuerit* Libya circum-
 navigari, reapse circumnavigatam esse, quoniam
 sic Herodotus acceperit, sibi persuasisse (**):
 idem vero scio neque Herodotum præter famam
 istam acceperit aliquid, quo de Libya meridio-
 nali accuratius edoceret, neque geographos
 Alexandrinos; qui si certius quippiam de ea re
 in annalibus Ægyptiorum traditum esset, negli-
 gere id omnino non potuere, neque Posidonius,
 quum similem Eudoxi Cnidii navigationem cre-

(*) Pro Κασπάτιρος leg. esse Κασπάτιρος, uti ex Hecataeo scribit Stephanus Byzantius, monent viri docti. Est hodierna *Kashmir* sive *Cachmir*. Regionem *Kashmir* sec. Indorum fabulas creavit Brahma nepos *Kajapa*. Urbs *Kajapa* indi-
 ce dicenda erat *Kajapapura*; hinc ortum Græcorum Κασπάτιρος, ut cum Wilsono (As. Res. XV, p. 117) censent Las-
 sen *Ind. Alterth.* I, p. 42 not. et Ritterus III, p. 1087. Apud postēiores scriptores habes contractas formas Κασπηρία,
 Κασπειραῖοι (Ptol. VII, 1) et Κασπεῖοι (Dionys. in Bassaricis ap. St. B.). — Πακτύς sunt nomine tenus hodierni
Afghanes, quise ipsi vocant *Pashtun* et *Pakhtun* (v. Lassen. I, p. 432); habitant in orientali et boreali Indiæ tra-
 ctu, ab oriente Sagartiorum (Herod. VII, 85), contermini eorum qui ad aurum in deserto conquirendum proficisci et a
 septentrione reliquorum Indorum sedes habere traduntur (Herod. III, 102). Regionem altam incolentes Pactyes in
 Xerxis exercitu pellibus amicti, σισυνοφόροι, apparent (VII, 67). Scythiæ vicina regio est apud Hecataem: Κασπά-
 τιρος, Γανδαρική πόλις, Σκυθῶν ἀκτή, in quibus verba Γανδαρική πόλις olim plurimos vexarunt, Gandaros Plinii et Pom-
 ponii Melæ perperam confundentes cum Gandaris Hecataei, ἔθνη Ἰνδικῶν, quam gentem (Gandhar indice) per totam
Pendjab regionem sparsim habitasse ex indicis libris docuit Lassenius De pentapot. p. 105. Cf. Ritter III, p. 1087.
 Ceterum de Caspapyro cum *Cashmira* componenda propterea nonnulli dubitarunt, quod Herodotus Indum ab occasu
 versus orientem fluere dicat; eoque indicari putarunt Scylacem a *Caboul* per Cophenem fluvium in Indum innavi-
 gasse. De his ita Lassen I. I. I, p. 433: « Der Anstoss, welchen man in der Angabe des Herodotos daran gefunden, dass
 Scylax nach Morgen bis ins Meer gefahren, ist in Wahrheit etwas einfältig. Er dachte sich ja die Inder als das äusserste
 Volk gegen Osten und daher den Fluss nach Osten laufend; so denkt er sich den Istros von Norden nach Süden fliessend.
 Es ist sein System, nicht der Bericht des Scylax, dem die Angabe gehört. » Eodem modo Ritterus.

(**) Variorum sententias collegit Bæhr in excursu ad Herod. IV, 42, tom. I, p. 667 sqq. et Ukert *Geogr.* I, p. 45 sq.
 c.

deret, adeoque etiam gemellam illam Phœnicum per se non improbabilem esse censere deberet, tamen Herodotea illa non minus quam quæ paria de mago aliquo Heraclides Ponticus narraverat, ἀμάρτυρα εἶναι asseverare potuit (Strabo II, p. 98). Hoc doctæ antiquitatis testimonio nobis acquiescendum est. Haud aliter vero etiam de Scylacis navigatione veteres statuissse, vix est cur moneatur. Alexandri Magni comites literatissimi ignorarunt an classis ex Indo in sinum Persicum deduci posset, ac Nearchus quasi diis se devovens oceanum fortasse innavigabilem tentasse traditur (*). Nihil hi tribuerunt Herodoto, quem ficta narrare vel menses isti navigationis *triginta* coarguunt, quamquam hos cum veri aliqua specie exputasse sibi visus fuerit is, qui Indum versus orientem fluere usque ad extremum orbem terrarum putaret. — Quæ de India Herodotus III, 98-105 narrat, si non omnia, plurima saltem a Persis accepisse videtur, ut ex verbis : ὡς Πέρσαι φασί (III, 105) colligimus. Scylacis de India libellum, etsi Carici hominis, vix adhibuerit. Omnino logographorum scriptis paucissimis usus esse videtur; certe quum quæ ex aliorum ore acceperit, ingenue semper fateatur, e Græcis auctoribus nonnisi unum Hecataëum nominatim excitat, et hunc solum novimus qui fortasse etiam aliis locis, ubi mentio ejus non injicitur, subesse possit. Quare si quid de rebus Indicis Græcis auctoribus Herodotus debet, id ex eodem Hecataëo assumserit. Hunc autem usurpasse Scylacis narrationem inde conjicias quod cynaram plantam ad Indum fluvium nasci e Scylace et ex Hecataëo refert Athenæus, apud quem si laudatur Σκύλαξ ἢ Πολέ-

μων, id ita cum Prellero interpretandum, ut Athenæus rem legerit apud Polemonem, qui ipse usus sit Scylacis testimonio (**).

48. Alterum opus Scylax composuit periplum maris interni, cui adjuncta fortasse erant quæ de ora extra Herculeas columnas sita innotuerant. Memorant Strabo, scholiasta Apollonii Rhodii, Avienus, Marcianus Heracleota, Stephanus Byzantius, quibus addi quodammodo potest scholion servato nobis periplo Pseudo-Scylaceo præfixum. Quodsi Niebuhrius et alii nonnulli putarunt hunc Scylacem a Darii Hystaspis æquali diversum esse, et Philippi demum Macedonis temporibus eum quem habemus periplum scripsisse: minime in hujus ætatis auctorem cadit Σκύλαξ δ παλαιὸς συγγραφεὺς et λογογράφος (***), quem Stephanus et Strabo vocant, et hic p. 566 inter varios scriptores ponit ante Dionysium Chalcidensem, Κτίσεων conditorem Ephoro antiquiorem. Scholion quod nostro periplo præmittitur, a sequioris ævi homine scriptum esse ex voce φρόντισμα pro libro, *elucubratione* usurpata collegit Niebuhrius (****), et ipse monui originem scholii seriorem ex codicum nostrorum ratione facile explicari. Compositum vero ita est, ut quæ lectio nostri peripli cuique vel indocto offerebat, ea auctor conflaret cum notitia literaria, quam de Scylace perantiquo scriptore lexicon aliquod suppeditaverit. Hinc fluxerunt illa: Σκύλαξ. ἀρχαιότατος μὲν ἐστὶ ἀνὴρ: et Ἀἴλιος Δίος ἐν τῷ περὶ Ἀλεξανδρείας βιβλίῳ πρῶτῳ φησὶν ὅτι Δαρεῖον προσεφώνησε Σκύλαξ τὸ φρόντισμα, in quibus facile concedes Ælium Dium non de Scylace quodam Darii Nothi coætaneo loqui, sed de vetusto logographo, quem sub Dario Hystaspis vixisse

(*) Cf. Vincent *The commerce and navig. of the ancients in the Indian ocean* tom. II, p. 14: « Far is it from my wish wantonly to discredit any historical fact supported on the testimony of such a writer as Herodotus; but there are insuperable difficulties in admitting this voyage of Skulax, or that of the Phenicians round the continent of Africa; the greatest of all is, that no consequences accrue from either. That Herodotus received the account of both from Persians or Egyptians, is undeniable; that they were performed is a very different consideration. I do not dwell upon the fabulous part of his account of India; because even his fables have a foundation in fact; but I cannot believe from the state of navigation in that age, that Skulax could perform a voyage round Arabia, from which the bravest officers of Alexander shrunk; or that men who had explored the desert coast of Gadrósia, should be less daring than an unexperienced native of Caryanda. They returned with amazement from the sight of Mussendon, while Skulax succeeded without a difficulty upon record. But the obstacles to such a voyage are numerous. » Enumeratis obstaculis, hanc apponit coronidem: « These and a variety of other difficulties, which Nearchus experienced from famine, from want of water, from the built of his vessels and from the manners of the natives, must induce an incredulity in regard of the Persian account, whatever respect we may have to the fidelity of Herodotus. »

(**) Præterea in Hecataei fragmentis mentio sit Casparyri urbis et Opiarum (Utiorum Herodoti?), qui Indum accoler dicuntur aliunde non noti, porro Gandararum et Calatiarum (quorum mentio exstat etiam ap. Herodotum III, 38) Argantæ urbis ignotæ.

(***) Quæ contra monuit Niebuhr l. I. p. 110 Dionysium Halicarn. afferens qui Antiochum vocat συγγραφεὶα πάνυ ἀργύριον, pondere caret.

(****) Niebuhr. l. I. p. 169 not.: « Älter als die zu Constantinopel wiederhergestellte grammatische Schule ist uebrigens dieses Scholium nicht. Der Gebrauch des Wortes φρόντισμα für Buch, Abhandlung, ist neubyzantinisch. »

aliunde bene novimus. Dedicationem libri e sui ævi more Dium Scylaci affinxisse suspicor, sive scriptum de navigatione in Indo fluvio intellexerit, sive periplum maris Mediterranei, cujus memorandi aptam occasionem offerre potuit primum de Alexandria volumen, in quo de prisce oræ oppidis quibus Alexandria successit, sermonem auctor instituit. Idem Dium in eodem de Alexandria libro etiam Hellanici meminit (Fr. Hist. IV, p. 397). Quare nescio an idem sit Dio Academicus, Pompeii æqualis, quem de re Ægyptia juxta Hellanicum laudat Athenæus p. 34.

49. Superest ut ostendamus ea quæ e Scylacis periplo veteres scriptores adducunt, nihil præbere quod a vetusto logographo alienum sit et ex superstitie potius periplo, quem inter annos 340-336 scriptum esse videbimus, fluxisse putemus. — Scylax Strabonis Troadem ἀπὸ Ἀβύδου ἄρχεσθαι statuit. Hoc si ita interpreteris ut ipsa Abydus, cujus regionem olim Troes tenuisse traduntur, a Troade excludatur, concinit periplus superstes, in quo Abydus est ultima urbs Phrygiæ. At Scylax Strabonis Dionysio Chalcidense et Ephoro est antiquior, ideoque peripli superstitis auctor esse nequit. Præterea e Scylace mentio fit Nestæorum, populi Illyrici, et Mysorum Bithyniæ et Cii fluvii, sicut in nostro quoque periplo recensentur Nesti et Mysia et Cius fluvius. Sed hæc quum in quavis oræ descriptione antiquiore memoranda essent, ad rem nostram nihil pertinere facile intelligis, nisi fortasse probes rationes eorum qui, quum Stephanus Byzantius duo oræ maritimæ loca e Scymno Chio afferat quæ memorantur etiam in Anonymi periegesi iambica, hinc Anonymi librum Scymno Chio vindicandum esse censuerunt, arreptis quæ nihil probant, neglectis vero quæ repugnant. Sic nobis quoque negligendum foret quod Scylax Strabonianus dicit περιτοικεῖν τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς; nam in nostro periplo memoratur quidem Mysia provincia, sed de Ascania lacu ejusque accolis ne verbum quidem. Porro legitur in periplo Mysiam pertinere usque ad Cium fluvium. Quo pacto hinc peti poterant verba scholiastæ Apollonii : Κίος.. τὴν Μυσίαν περιρρέων; Præterea quæ de freto Gaditano e Scylace Avienus affert, a nostri libelli

narratione longissime absunt. Denique Marcianus tradit Scylacem distantias nonnisi navigationis diebus definiisse; quod item in servato periplo secus habet. Itaque si quis Scylacem aliquem nostri opusculi auctorem Philippi temporibus vixisse censeat, sententia hæc, veterum testimoniorum præsidio destituta, non nititur nisi fide perambigua tituli, quem præbet libellorum geographicorum collectio, in qua quum Pseudo-Dicæarchus et Pseudo-Arrianus deprehendantur, non est sanè cur tertium nos miremur Pseudo-Scylacem.

50. Quomodo factum sit ut Scylacis nomen ad senioris ævi periplum transferretur, dicere non habeo. Letronnius (*) censet Scylacem, quem Strabo nonnisi de Asiæ minoris locis laudet, nihil nisi Asiæ minoris paraplum scripsisse, quo usus sit noster auctor e variis scriptoribus periplum suum colligens : adeo ut putari possit ab hac parte ad totum periplum Scylacis nomen translatum esse. At Scylacem nonnisi Asiæ minoris paraplum scripsisse nihil est quod probet, sed vetant complura. Nam obstat locus Avieni, in quo errasse auctorem Letronnius statuit; obstat porro in periplo mentio Leucarum, Asiæ minoris oppidi, quod anno demum 383 conditum est, adeo ut Letronnius censere debuerit auctorem non oppidum, sed promontorium indicare voluisse; obstant denique Nestæi, Illyrii, quos e Scylace laudat schol. Apollonii. Porro nihil inesse Asiæ minoris descriptioni, quod scriptorem Xenophonte antiquiorem prodat, infra monebimus. Quod Strabo bis solummodo de locis ad Troadem et vicina pertinentibus Scylacem laudat, ad rem parum facit, quamquam vel hoc explicaveris. Nam Strabo ex paucis notissimisque geographiarum scriptoribus sua collegit, nec vetustos illos obscurosque periplorum libros citare solet nisi in geographia Homerica, deliciis suis, quam eruditorem grammaticorum more et ditissima eorum scrinia usurpans tractare solet. Sic in descriptione Troadis ceterarumque regionum, quæ ad τὸν Τρωικὸν διάκοσμον pertinent, ex amplissimo Demetrii Scepsii opere persæpe veteres logographos laudat, in quibus Scylacem, Asiaticum hominem et antiquissimum, non neglexit, dum de

(*) Letronnius in Fragm. d. poems géogr. p. 240 : « Tous les passages de Scylax cités par les anciens ne se rapportent qu'à l'Asie mineure; il en résulte une grande probabilité que le livre de Scylax ne contenait que le périple des côtes qui formaient le littoral de l'Asie mineure, depuis le Bosphore jusqu'en Cilicie. Cet ouvrage serait alors la source d'où cette portion de notre périple aurait été tirée; et par là on expliquerait ce fait constaté plus haut, que la description des côtes de l'Asie mineure annonce une époque antérieure à la retraite des Dix-Mille. »

Græciæ geographia Homerica alii logographi luculentiores suppetebant.

51. Hactenus de Scylace logographo. Alter Scylax Caryandensis est mathematicus et musicus, qui contra Polybii historiam scripsit, testante Suida. Non diversum ab eo esse Scylacem Halicarnasense, astrologum et virum πολιτικόν, Panætii familiarem (ut Cicero l. l. tradit), cum Niebuhrio l. l. p. 125 et Gutschmidtio (in *Rhein Mus.* 1853, t. IX, p. 146) statuas probabiliter. Scripsisse etiam dicitur τὰ κατὰ Ἡρακλείδην τὸν Μυλασῶν βασιλέα. Memorari autem Heracles quidam Mylasensis apud Herodotum V, 121 in historia belli Ionici. Etenim Cares postquam ad Marsyam fluvium et iterum ad Labranda a Persis cladem tulerant, deinde damnum id resarciverunt. Πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ὀρμέονται οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφέων, ἐλόχησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ ὁδὸν, ἐς τὴν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς διεφθάρησαν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάχης· σὺν δὲ σφι ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. Τοῦ δὲ λόγου τούτου ἡγεμὼν ἦν Ἡρακλείδης ὁ Ἰβανώτιος, ἀνὴρ Μυλασεύς. Fortasse de hoc Heraclide, etsi non rege, dixisse Scylacem, non eum tamen quem Suidas habet, sed peripli auctorem qui vixerit Philippi temporibus, suspicatur Niebuhrius l. l. p. 126. Similiter Gutschmidtius l. l. statuit, nisi quod librum refert ad Scylacem belli Ionici æqualem. Quum alter Inabolis filius Oliatus unus fuerit ex ducibus Persarum, quem cum aliis Ionicarum urbium tyrannis in classe dolo comprehendit ab Aristagora missus Iatragoras, Gutschmidtius conjicit post dejectum Oliatum Mylasenses alium sibi tyrannum seu regem creasse, fratrem prioris, Heraclidem, qui cum ipsis contra Persas stetisset. Sed parum hoc probabile, quum Herodotus tradat tyrannorum in locum per singulas urbes στρατηγούς sive prætores substitutos esse. Scylacem vero logographum particularem historiam scripsisse de rebus gestis viri coætanei, a veteris logographi ratione, qualem novimus, tam alienum est, ut, si testata res esset, magnopere miraremur, de conjectura autem tale quid literarum historiæ inferre absonum foret. Quare in Suidæ testimonio acquiescens de Heraclide regulo Carico, nescio quo, scripsisse censeo Scylacem, cujus erat ἡ ἀντιγραφὴ πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν. Cujusmodi ἀντιγραφαὶ quum in erroribus quibusdam refellendis versarentur, facile fieri potest, ut Scyla-

cis ἀντιγραφὴ non esset diversa a scripto de Heraclide rege, quippe in quo quæ de hoc regulo parum recte Polybius narrasse videretur, Scylax exponeret. Mylasensium regulum illis temporibus fuisse non est veri dissimile. Nam post bellum Antiochicum Romani Mylasensibus immunitatem concesserunt (an. 188. Polyb. XXII, 27, 4. Livius XXXVIII, 39), atque res eorum deinceps eximie crevisse ex eo patet quod anno 167 Mylasenses Euromensium oppida, quæ Rhodiorum ditionis erant, occuparunt, et deinde una cum Alabandenis contra Rhodiorum exercitum aciem instruere auderent. Quo tamen prælio evaserunt inferiores (Liv. XLV, 25. Polyb. XXX, 5, 11. 15). Reliquam Mylasensium historiam, Polybii libris perditis, ignoramus. Præterea autem ad id attendendum est, quod Suidas quattuor Scylacis opera enumerat ordine hocce : Περίπλους τῶν ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν· Τὰ κατὰ τὴν Ἡρακλείδην τὸν Μυλασῶν βασιλέα· Γῆς περίοδον· Ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν II. ἱστορίαν. In quibus offendit alterum periplus, cujus argumentum non definitur, ab altero separari, interposito scripto historico. Jam si morem Suidæ noveris, sponte nascitur suspicio accidisse ei hoc quoque loco, quod de tot aliis querimur, ut scilicet e duobus lexicis sua corradens, eadem scripta, in altero fonte aliis verbis indicata, bis poneret diversaque esse censeret. Ceterum pro περίπλους τῆς ἐκτὸς θαλ. aut τῆς ἐντὸς aut cum Vossio et Niebuhrio τῆς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς legendum erit, neque alius quam Scylacis logographi periplus intelligendus esse videtur.

52. Dixi de scriptoribus, quibus Scylacis nomen fuisse constat. Accedo ad periplus qui falso Scylaci attribuitur. Auctor ejus, sumpto ab Herculis columna Europæa initio, obiter monet de Carthaginiensium ad oceanum borealem emporiis, ultra quæ navigari nequeat; deinde oram legit maris interni Europæam usque ad Tanaim, unde juxta Asiæ Libyæque litora redit ad fretum Herculeum, per quod in oceanum Libycum egressus usque ad Lixum fluvium et Cernen insulam, quam mare luto obstructum excipit, lectorem deducit. In singulis partibus satis habet recensuisse nomina populorum, fluviorum, oppidorum maritimarum, interdum etiam mediterraneorum, insulas potiores, et quæ sint distantiae a regione ad regionem, vel a continente ad insulam, vel ab ora ad urbem mediterraneam. Nonnusquam tamen vauca verba de re historica vel mytholo-

gica interponuntur. — Periplo in codice subjecta sunt διαπράγματα duo sive diapli ab Europa per insulas in oram Asiaticam; alter a Chalcide in Samum et Mycalen, alter a Maleo promontorio ad Rhodum eique proximam continentem. Post hæc maximæ insulæ viginti enumerantur.

53. In tractandis autem singulis argumenti partibus magna obtinet varietas. Quod *mensuras* distantiarum attinet, auctor noster modo secundum dies vel dies noctesque navigationis modo secundum stadia computat. Dierum numero definitur longitudo oræ ab Iberia ad Græciam et a Macedonia ad ostium Mæotidis. In Asiæ litore Pontico usque ad Bithyniam distantia in codice nostro librariorum negligentia omissæ sunt, sed vix est dubium, quin item secundum dies navigationis definitæ fuerint, qui computus regnat etiam in sequenti ora Asiatica a Bithynia usque ad finem Ciliciæ, et in ora Libycæ a fine Ægypti ad initium Pentapoleos Cyrenaicæ, et inde a fine ejus per reliquam Libyæ partem usque ad Lixum fluvium. Stadiis auctor utitur in paraplis Syriæ, Arabiæ, Ægypti et Pentapoleos Cyrenaicæ. Utrumque computum promiscue adhibet de ora regionum Græcarum. In summis autem paraplorum colligendis varias has metiendi rationes ad unam eandemque revocat, Europæ paraplum esse dicens dierum 153 (§ 69), Asiæ dierum 87 (§ 106), Libyæ usque ad Herculis columnas dierum 74 (§ 111). Qua in re ita versatur, ut noctibus quas notavit totidem dies substituatur, et ubi stadia scripta sunt, 500 stadia pro unius diei navigatione numerentur. Singulæ autem distantia pertinerent solent a populo ad populum vel a provincia ad provinciam; ab urbe ad urbem putantur in paraplo Libyæ inde ab Ægypto usque ad finem Pentapolis Cyrenaiæ. Ceterum quum secundum dies computandi ratio natura sua admodum vaga sit, in periplo autem distantiarum notæ sæpius omittantur, nec semel etiam depravatæ esse videantur: vix fieri potest ut navigationis adornatio in singulis quibusque ad mentem auctoris exigatur.

54. EUROPE quidem paraplus satis bene habet; esse dicitur dierum 153; nos in tabula p. 58 sq.

adscripta collegimus dies 151; sed ipsos illos 153 dies eruere facile licet. Etenim quum nos ita computaverimus:

§ 34. Acarnaniæ paraplus. . . .	2 d. [2] n.
§ 67. A Strymone ad Istrum. . .	8 8
§ 68. Ab Istro ad Criumetopon	
linea recta.	3 3
	13 13:

computandum potius est hunc in modum:

§ 34. Acarnaniæ paraplus. . . .	2 d.
§ 67. A Strymone ad Istrum. . .	7 7n.
§ 68. Hincad Criumetopon juxta	
litus.	6 6
	15 13

Quo facto, summa totius parapli efficitur dierum 153. In § 34 codex nonnisi duos dies habet, idque non mutandum videtur, quamquam Helladis Anagraphe metrica, quæ ex eodem fonte ducta est, dies noctesque duos habet. In § 67 codex quidem octo dies noctesque præbet, sed singulæ distantia ex quibus hæc summa conflanda, nonnisi septem dies noctesque efficiunt. Denique § 68 navigationem litoream quam rectam in computum recipiendam esse probabilius est. Quodsi igitur in singulos dies putaveris 500 stadia, paraplus Europæ foret stadiorum 76500 (*), dum ap. Marcianum p. 520 est stadiorum 69000, ap. Agathemerum I, 3 stadiorum 69700, secundum Artemidorum vero et Isidorum ap. Plin. IV, 37 § 121 a Tanai ad Gadés in codicibus numerantur vel LXXXII. XIII vel LXXXIII. XIII m. p., qui numerus corrigendus esse mihi videtur in LXXXVII. XIII (= 69712 stadia), suadente Agathemero, quem, sicuti Marcianum, ex Artemidoro plurima sua petisse constat. Itaque ad horum rationes Nostra si adaptare velis, singulis diebus tribuenda forent stadia 450-455.

55. ASIÆ paraplus a Tanai ad Nili ostium Canopicum in periplo nostro est dierum 87. Quæ summa ab aliorum computatione proxime abest; nam Marcianus l. I. habet stadia 40120, Agathemerus stadia 40110, quæ ipsa quoque ex Artemidoro fluxisse nunc nullus dubito, quamquam longe alia ex eo tradere videtur Plinius V, 9 § 47,

(*) Ad hæc in *Recueil des Itinéraires anciens* (Paris, 1845) p. 349 Lapius: « Le développement des côtes de l'Europe, de Gibraltar à l'embouchure du Don, en suivant les golfes, est de 76,600 stades (à 700 au degré), y compris le tour de la Sicile, ce qui est parfaitement conforme (!!) au calcul de l'auteur, et est une nouvelle preuve en faveur des stades de 700 au degré. Car si l'on mesure en stades de 600, il n'y a plus que 65, 572 stades ou 131 journées environ. » Admirabilis hæc argumentatio; quasi probare ejusmodi quid possit summa stadiorum, quæ ratione perfunctoria collecta est ex notis distantiarum, quæ partim a vero longe recedunt, et majorem partem ad accuratiores stadiorum numeros exigii omnino nequeunt.

ubi de suo penu Harduinus eumque secutus Sili-
gius scripserunt: *Universam vero Asiam cum*
Ægypto ad Tanaim Artemidorus et Isidorus LXIII.
LXXV. m. p. (= 51000 stad.); at codices plu-
rimi et optimi habent: *LXIII. DCCL*; quem
numerus si ita mecum distinxeris: *L. XIII m.*
DCCL p. (5013750 pass. = 40110 stadia), (*)
Artemidorus et Agathemerus non tradent diver-
sa. Timosthenes ap. Plin. l. l. a Canopico ostio
ad Ponti ostium putavit 2626 milia (21008 st.);
hinc ad os Mæotidis 1545 m. (12200 stadia);
hinc ad Tanaim num perrexerit Timosthenis
computatio nescimus; sin cum periplo nostro
statuamus Mæotidis ambitum fuisse dimidiam
Ponti partem, adeo ut ad Tanaim sint 6100 sta-
dia, summa colligeretur stadiorum 39308. Peri-
pli autem nostri dies quum in Europæ paraplo
viderimus cum stadiis aliorum geographorum
ita componendos esse, ut singuli sint 450 sta-
diorum: dies 87 paraplasi Asiatici ex eodem com-
puto efficerent stadia 39150. — Hæc igitur quum
bene habere videantur, illud quæritur, quomodo
e singulis distantis eam summam auctor eruerit.
Particulares parapli in codice nostro leguntur hi:

Bithyniæ.	3 d.	n. = circa 1200 stad.
Mysiæ.	1	= 800
[Phrygiæ.	3 2]	= 2600
Lydiæ.	2 1	= 3000
Cariciæ.	2	= 2800
Lyciæ.	2 2	= 1500
Pamphylia.	$\frac{1}{2}$	= 600
Ciliciæ.	3 2	= 3200
Syriæ. . 2700 stad.	} 10 $\frac{1}{2}$	
Arabia. 1200		
Ægypti. 1300		
5200	27	7

Ex his numeris quum dies 34 colligantur, desi-
derantur dies 40, qui in Mæotidem paludem et
Pontum computandi forent. Is vero numerus ut
longe nimius foret, sic justo minor est alter, qui
Asiæ minori juxta litus præternavigandæ tribui-
tur. Nullus itaque dubito quin in his periplus
mancus sit. Etenim quum Asiæ minoris ora quam
maxime sit sinuosa, in promptu erat duas notare
præternavigationes, alteram litoris anfractus le-
gentem, alteram rectam sive compendiarîam;
idque fieri videmus § 100 p. 75, ubi: *ἐπ' εὐθείας*
δὲ παράπλους ἐστὶν Λυκίας ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ὃ δὲ
παρὰ γῆν διπλάσιος τοῦτου ἐστὶ γὰρ κοιλώδης. Σί-

militer autem auctor fecisse debet in Lydia et
Caria et Cilicia, quarum compendiarium para-
plum codex exhibet, alterum omisit, sicuti omi-
sit quæ ad Ponticam oram pertinent. Hoc admis-
so, Asiæ paraplus facile ita adornatur, ut summa
dierum 87 colligi possit modo probabili.

56. LIBYÆ paraplus ab ostio Nili Canopico ad
Herculis columnam κατὰ τοὺς κόλπους κύκλῳ περι-
πλέοντι ἡμερῶν οἷ. Scribendum esse suspicor
ἡμερῶν νδ'; nam singulæ distantia ita habent:

	Stadia.	Dies.	Noc- tra.	Stadi- amidia Ano- nym.
Thonis				
Pharus.	150			
Chersonesus.	70"			
Plinthinus sinus. . . .		2	2	1550
Laodamantium.		$\frac{1}{2}$		
Parætonium.		$\frac{1}{2}$		
Tyndarides.		1		
Plynus.		1		1340
Petras.		$\frac{1}{2}$		
Menelaus.		1		
Cyrthanium.		1		
Antipyrgos.		$\frac{1}{2}$		
Petras magnus.		$\frac{1}{2}$		2210
Chersonesus.		1		
Naustathmus.		1		
Sozusa.	100			
Baræorum portus. . . .	500			1150
Hesperides.	620			
Philtenorum aræ. . . .		3	3	2000
Neapolis a Leucis ins.		4	4	3090
Graphara.		1		
Abrotonum.		1		
Tarichia.		1		2300
Brachion ins.		1		
Gichthis.		$\frac{1}{2}$		
Neapolis.		1		
Thapsus.		1 $\frac{1}{2}$		
Leptis.		[$\frac{1}{2}$]		3350
Adrymes.		[$\frac{1}{2}$]		
Neapolis.		1		
Hermæum.		1 $\frac{1}{2}$		
Carthago.		$\frac{1}{2}$		
(Utica 1 dies)				
Carthagine ad Herculis columnas navigatione faustissima.		7	7	
	1440	35 $\frac{1}{2}$	16	
	=	54 $\frac{1}{2}$	dies.	

(*) Hoc me fugit, quum scribebam notam ad Marcian. Perip. I, § 5 p. 520, secundum ea quæ modo dixi mutandam.

(**) Codex (p. 82) exhibet σ'. At legendum est ο', 70. Vide not. ad Anonymi Stadiasm. maris Magni § 1, p. 429.

Secundum Eratosthenem et Polybium (ap. Plin. V, 7 § 40) ab Oceano Carthaginem sunt 1100 milia pass. (8800 stad.), hinc ad ostium Canopicum 1628 m. (13024 stad.); secundum Artemidor. a Tingi ad Canopum m. 3559 (st. 28492); sed vereor ne legendum sit: mil. 3659, suadente Agathemero, qui Africæ longitudinem esse dicit 29252 stadiorum (= 3656 1/2 mil.). Isidorus Artemidori mensuram auxit milibus 40; Marcianus l. l. numerat stadia 30280.

57. Hactenus de distantiarum mensuris, in quibus tum auctoris inconstantia e variis, quos adhibuit, fontibus derivanda, tum librariorum socordia apparent. Similia deprehendis, si ad *locorum recensendorum delectum* attenderis; nam hic nota oppida prætermittuntur, illic memorantur obscura nec aliunde cognita; modo mediterraneas urbes mari propinquas auctor premit silentio, modo longe ab ora remotas in medium profert. Sic brevissimum Arcadiæ litus legens memorat Tegeam, Mantineam, Orchomenum, Stymphalum, et in Thessalia Pelinnæum fanum, Pharsalum, Scotussam, Cierium, Pheras, dum in Elide neque Pisæ neque Olympiæ mentio fit, dum in ora Laconica desideras Coronen, Pheras, Abias, Cetylum, Teuthronen, Acrias, Asopum, in Thracia Byzantium, in Iberia Massiliensium colonias et Baleares insulas, et sic porro. Cujus culpæ si qua pars penes ipsum peripli auctorem est, major tamen brevioribus vel vulgo librariorum vindicanda fuerit; hos enim haud pauca peccasse, manifesta produnt lacunarum indicia, ut § 4 p. 18, ubi nomina Massiliensium in Liguria coloniarum excidisse patet, et § 74 p. 60, ubi Toretas, et § 77 p. 61, ubi Coraxos lacuna absorpsit. Similiter § 96 p. 69 Æolidis urbes, § 110 p. 87 Neapolin Libyæ, p. 88 Leptin parvam et Adrumetum in integro libro memoratas esse ex superstitibus verbis intelligitur.

58. Contra vero sat multa nunc legimus, quæ auctor peripli non scripsit, sed a librariis vel ludimagistris ad marginem notata posteriores scribæ in ordinem verborum receperunt. Indicia rei præbent turbata verborum ratio grammatica, narrationis series interrupta, neglectus ordo geographicus. Itaque si § 2 p. 16 in codice legitur: εἴτα, sc. ἐστίν, Ἐμπορίον· (πόλιν Ἑλληνίδα, supple φησίν, ἧ ὄνομα Ἐμπορίον); nemo non glossam agnoscit, qua caveretur ne quis proprium urbis nomen pro appellativo haberet Similiter § 34

p. 36 verbis: Αὔτη, Leucas sc., ἐστὶ νῦν νῆσος τὸν ἰσθμόν ἀποτεταφρευμένη subijcitur nota marginalis: Εὐρίπος Διόρυκτος ἐν τῷ ἰσθμῷ. Porro § 107 p. 81 quum codex ita habeat: Ἐκ Θώνιδος δὲ πλοῦς εἰς Φάρον νῆσον ἔρρημον (εὐλίμενος δὲ καὶ ἄνδρος) σταδία ρν'. Ἐν δὲ Φάρῳ λιμένες πολλοί, ὕδωρ δὲ ἐκ τῆς Μαρείας λίμνης ὑδρεύονται; inclusa irreperunt e margine, ubi tanquam argumenti indiculum adscriptum erat: Φάρος νῆσος ἔρρημος, εὐλίμενος δὲ, καὶ ἄνδρος. His adde § 26 p. 32, ubi de Apollonia ita habes: καὶ ποταμὸς Αἴας παραρρεῖ τὴν πόλιν. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνίας εἰς Ἀμαντίαν ἐστὶ στάδια τκ'. (Καὶ ὁ Αἴας ποταμὸς ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους παρὰ τὴν Ἀπολλωνίαν παραρρεῖ), in quibus dubium est num inclusa variam lectionem exhibeant, an ex eo orta sint quod de cursu Æantis fluvii aliquis notulam adscripserit. Præterea § 2, p. 16 post Iberis fluvii mentionem sequuntur hæc: Καὶ νῆσοι ἐνταῦθα ἔπεισι δύο, αἷς ὄνομα Γάδειρα· τούτων ἡ ἐτέρα πόλιν ἔχει ἀπέχουσαν ἡμέρας πλοῦν ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν. Eadem vero iisdem fere verbis denuo leguntur § 111 p. 90 in Libyæ paraplo, ubi item a seriore homine addita sunt. Alius quidam videns hæc in Europæ descriptione ponenda fuisse, in initio peripli margini adscripsit, non ita tamen, ut quonam potissimum loco inserenda forent, indocto pateret librario, qui Gadium mentionem cum Ibere fluvio composuit, eoque errore ejecisse videtur Baleares insulas, quæ hoc loco memorandæ erant. Eadem ratio est § 13 p. 22, ubi in medium Siculorum oppidorum laterculum intruduntur verba: Ἔστι δὲ ἡ Σικελία τρίγωνος· τὸ δὲ ὅλῳν ἕκαστον αὐτῆς ἐστὶ μάλιστα σταδίων αφ', in quibus novitium addidamentum vel stadiorum usus coarguit, quum in reliquo harum regionum paraplo secundum dies noctesque navigationis computetur. Haud minus inepte § 26 p. 33 in Illyricæ oræ descriptione abrupte et insulsis verbis interponuntur quæ ad Thesprotiam pertinent: Ἐν τῇ Κέστριδι χώρα εἶναι λέγεται πεδίον, ὄνομα Ἐρύθεια. Ἐνταῦθα δὲ Γηρυόνης λέγεται ἔκειν καὶ τοὺς βοῦς βουκολεῖν. Porro § 13, p. 22 verba: Νῆσος Καλυψοῦς, ἐν ᾗ Ὀδυσσεὺς ὤκει παρὰ Κελυψοῖ non post, sed ante Crotonem ponenda erant. Sed hoc levius sit. Majoris momenti sunt luculentissima illa quibus linquens suetam narrationis ariditatem auctor de hortis Hesperidum vicinisque locis exponit § 108, p. 83 sq., inde a verbis Ἄνω δὲ ἐνταῦθα ἐστὶν ὁ κῆπος τῶν Ἑσπερίδων usque ad v. κῆποι πλείστοι, Ζήνετις. Quæ omnia

aliunde assumpta et inepto loco inserta esse ex geographia et ipsorum verborum ratione in not. ad Anon. Stad. § 57 p. 450 demonstravi (*). Alia quæ interpolationibus accensenda sunt, habes § 15 p. 24: Ἐν δὲ τοῦτω τῷ ἔθνει (in Samnitum regione) γλῶσσαι ἤτοι στόματα τάδε· Λατέρνοι κτλ., quæ in mediam phrasin intruduntur, et vocibus γλῶσσαι ἤτοι στόματα sequiorem ævum produunt, et argumento suo a reliquo peripli tenore discrepant. Simili librarii oscitantia in verba peripli inculcata sunt quæ § 62 p. 48 de Limodoriensibus traduntur; ne dicam istam populi hujus designationem a severiore historia et geographia prorsus videri alienam. Præter ordinem etiam memorantur, quæ de Canobomythologica leguntur § 106, p. 81. — Quæ quum ita habeant, jure tu quæras an ceteræ quoque notulæ historicæ, quæ passim intersperguntur (**), bonam partem non tam sint uberioris olim narrationis lacinia, quam magistellorum additamenta, etiamsi inustum hujus originis signum præ se non ferant. Quod ut de plurimis in medio relinquo, sic persuasum est postea demum addita esse quæ de Oceani ora in nostro libello leguntur. Nam quæ § 1 de Europæo Oceano exstant verba: Ἀπὸ Ἑρακλείων στηλῶν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐμπορία πολλὰ Καρχηδονίων καὶ πηλῆς καὶ πλημμυρίδες καὶ πελάγῃ, iis tam perfunctorie res absolvitur, quam non veterem periplum, sed præfixum ab obvio quovis centonem nemo non agnoscat. In fine autem opusculi nostri postquam auctor Libyæ paraplum ad Abilycen Herculis columnam Libyæque promontorium deduxerat, mirum est de Gadibus insulis sermonem fieri, quæ in Europa memorandæ erant; ac supra vidi- mus hunc locum jam pridem a docto aliquo ad initium peripli translatum ibique margini adscriptum esse. Nec minus offendunt quæ deinde deno monentur de columnis Herculeis. Videlicet

orta hæc sunt ex scholiis ad verba peripli p. 90: Ἑράκλειος στηλὴ ἢ ἐν Λιβύῃ, ἄκρα Ἀβιλικῆ, καὶ πόλις ἐν ποταμῷ καὶ ἀντίον αὐτοῖς τὰ Γάδεира νῆσοι. Post hæc denique sequitur de Libyæ occiduae ora narratio, cujus ubertas ab succincta maris interni descriptione mirum quantum discrepat. E pluribus fontibus male conflata esse probant geographica, sicuti quæ de Phœnicum commerciiis deque Æthiopibus leguntur, tam inscite composita sunt, ut ex arreptis hinc inde pannis consuta esse quisque perspiciat. Hæc igitur omnia a vetere maris interni periplo, qui fundus est nostri libelli, non minus aliena habeo quam sub- juncta dua maris Ægæi διαφράγματα et viginti insularum maximarum laterculum, cui addas quæ p. 58 Europæe periplo de tribus fluviis maxi- mis notula adspergitur.

59. Jam ut a rebus ad verba transeam, nihil nostro opusculo corruptius (**), nihil humilius est. Præterquam quod lacunæ et interpolationes orationem sæpe turbant, singula fere verba, præsertim nomina geographica, depravata sunt. In nonnullis locis omnis corrigendi conatus ina- nis; pleraque tamen vitia facili negotio tollun- tur. At sublata etiam hac mendorum fœditate, residet oratio hiulca, horrida, pessime nexa, in paucarum formularum tædiosa repetitione sese continens, plebeja ac tantum non barbara. Haud sane desideramus in periplus comptæ dictionis cincinnos, sed perspicua logographorum sim- plicitate libenter acquiescimus; at toto cælo ab ea differt nostri libelli oratio, quam bonæ græ- citatis tempora ferre omnino non poterant. Sen- sisse hoc videtur Gerhardus Vossius (De hist. gr. p. 167 ed. Westerm.), qui, « Propius, inquit, ad verum accedit aliquem ante secula non ita multa fecisse hoc compendium, fortasse tempo- ribus demum Cæsaris Constantini Porphyroge-

(*) Quod ne in notis ad Scylacem facerem impediverunt quæ de hac regione tradidit Pachio. Postea meliora de ea docuit Beechey. Itaque loca, quæ inter Phycuntem prom. et Hesperides cum dubita- tionis signo in mappa Scylacei pe- ripli posui, deleri velim.

(**) V. § 16, p. 24 de Umbris: τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος τιμὰ Διομήδην, εὐρηγρηθὲν ὑπ' αὐτοῦ· καὶ ἱερὸν ἔστιν αὐτοῦ. — § 21, p. 27 de gynæcocratia apud Liburnos. — § 22, p. 28, de Hyllis ab Herculis filio oriundis. — § 24 p. 30 de Cadmi et Harmonia monumentis ad Rhizuntum fl. — § 34 p. 36, de Corinthiis ab Acarnanibus auxilio accitis. — § 58 p. 47: ἐν ταύτῃ (10 ins.) Ὀμπρος τέλειται. — § 67 p. 54: Δάτον, πόλις Ἑλληνίς, ἡν ὥκισσε Καλλίστρατος. — § 81 p. 62 de urbe barbara ad Phasidem: ὅθεν ἢ Μήδεϊς ἦν — § 95 p. 69: Τένεδος... ὅθεν Κλαύστρατος ὁ ἀστρολόγος ἐστίν. — § 98 p. 71: Ἀχαιοὺν λικμῆν ἐν τοῦτῃ λέγονται Ἀχαιοὶ βουλευσάσθαι ἐπὶ τὸν Τῆλερον πότερον στρατεύσειεν ἢ ἀπίοιεν. — Ib.: Σμύρνα, ἐν ᾗ Ὀμπρος ἦν (Smyrna nostri auctoris ætate nulla erat). — § 100 p. 74 de igne sponte sua nascente in Lycio monte Vulcani. — § 105 p. 79, de Arabum vendendi more. — § 106 p. 80 sq., de Ægypti figura bipennem referente. — § 109 p. 85 de Macis stalis anni temporibus ad mare greges adducentibus. — § 109 p. 86 sq., de loto et lotophagis. — § 110 p. 88, de Gyzantibus et si quæ sunt similia, de quibus egit B. Fabricius in *Iahns Archiv* tom. XII, p. 5 sqq., notante Westerman- no in *Paulys Realenc.* t. VI, p. 893.

(***) « One of the most corrupted books in the world. » Bentley On Phalarid. letters, p. 377.

nitæ, quo regia auctoritate ex præstantissimis scriptoribus laudabilia excerpti solent (*) ». Verum si Constantini demum ætate liber ex antiquo auctore excerptus esset, neque immanis illa verborum corruptio, neque interpolationes crebræ doctæque explicationem habere probabilem; immo ea est operis indoles, ut nonnisi paulatim per longiorem scribarum seriem in istam miseriam delapsum esse possit. Itaque sponte sese offert conjectura scriptum nostrum, quod neque doctis destinatum erat, neque nautis ullam præbebat utilitatem, ex eorum esse numero, quæ in scholis a ludimagistris tractabantur (**). Cujusmodi compendia quum a multis describerentur, multifariam etiam corrumpebantur et magistro- rum annotationibus passim aucta interpolaban- tur. Luculentissima rei exempla præbent codices Palæphati (de quibus vide Westermann in Mythogr. præf. p. xi.), Apollodori, Dionysii Periegetæ.

60. Hactenus de libri argumento et habitu exte- riore. Videamus deinceps de ætate veteris peri- pli, quem in eam formam seriores breviores rede- gerunt. Pendet quæstio ex definienda æta- te, cujus statum geographicum liber repræsentet. Hunc vero eruimus tum ex iis quæ ante certum quoddam tempus scribi non poterant, tum ex iis quæ non memorantur, sed memoranda fuissent, si post certum aliquod tempus auctor scripsisset. Collecta in hanc rem a viris doctis, ut Bougain- villio, Sancta-Cruce, Niebuhrio, Gailio, Ukerto,

Letronnio, Clausenio, et quæ his addenda mihi relinquebantur, quum in annotatione fusius ex- posuerim, nunc potiora ordine chronologico paucis indicabo.

61. Memorantur in periplo : § 13. Messana Si- ciliæ urbs, id nomen nacta ab Anaxilao († Ol. 76, 1. 480 a. C.), antea Zancle dicta. — § 43. Elis, συνοικία πόλεως, post bella Persica constituta. — § 58. Muri longi Athenarum Ol. 84, 4. 451 a. C. structi. — § 12. Thurii Ol. 84, 1. 444 a. C. condi- ti. — § 10. Campani, cujus gentis initia perti- nent ad Ol. 85, 3. 438 a. C. — § 67. Amphipolis Ol. 85, 4. 437 condita. — § 12. Heraclea ad Si- rin condita Ol. 86, 4. 433 a. C. — § 62. Heraclea Trachiniæ condita Ol. 88, 3. 426 a. C. — § 10. Cuma Campanorum urbs, qua Campani potiti sunt Ol. 89, 4. 421 a. C. — § 57. Sunium et Thoricus τειχη, quorum locorum alter munitus est Ol. 91, 1. 416, alter Ol. 92, 3. 410 a. C. — § 13. Taurominium, cujus initia pertinent ad Ol. 96, 1. 394 a. C. — § 18. Celtæ ad Padum flu- vium ἀπολειφθέντες, sc. post Gallorum expeditio- nem an. 390 a. C. — § 23. Pharus ἡ νέος, Issa et Ancona a Dionysio circa Ol. 98, 4. 385 a. C. conditæ. — § 98. Leucæ in Asia minori Ol. 99, 2. 383 conditæ. — § 45. Lepreon pars Arcadiæ, cui adjecta est Ol. 103, 4. 365. Eadem tempora in- nuunt quæ § 46 de Messenia, tum recens insta- rata, leguntur. — § 67. Datum opp. Callistrato auctore colonis frequentatum circa Ol. 105, 1. 360 a. C. (**). — § 61. Locrorum Epicnemidio-

(*) Idem jam statuisset videtur Isaac. Vossius ad Melam I, 16, p. 638 : « Certissimis argumentis evinci potest periplum istum, qui Scylacis Caryandensis nomen præ se fert, quemque adolescens admodum recudendum curavi, cujusvis esse potius quam Scylacis. In omnibus fere ab ita Scylace quam longissime, ut in secundis curis clarius docebimus. Sic enim solebant Græculi sequioris ævi, ut anonymis scriptis notos sæpe affingerent auctores. »

(**) Letronnius, Poëm. géogr. p. 172 : « On sent qu'un livre aussi incomplet, aussi peu détaillé, n'était qu'un livre élémentaire, et n'a pu être, quoi qu'on en dise, d'aucune utilité pratique aux navigateurs. Note : Mannert I, p. 67 et Walckenaer, Géogr. anc. de la Gaule I, p. 30, croient le contraire. » Quibus adde Niebuhrium (Kleine hist. u. philol. Schriften tom. 1 : Ueber das Alter des Küstenbeschreibers Scylax von Karyanda p. 107, et Clausen in Scyl. edit. p. 261, ubi contra Sanctacrucem ceterosque, qui nostrum periplum Scylaci logographo vindicabant, disputat : « Itaque si in nautarum usum editum erat hoc opus, is haud dubie in eo status exhibebatur, qui erat ætatis editoris ipsius. Aliorum vero usui cum haud fuisse destinatum est certissimum (!) : soli (!) enim portus, litora, loca in litoribus conspicua et navigationum longitudines describuntur [At ita hoc fit, ut nautis nullus eorum usus esset. Quid nauticus sit periplus vide in Stadiasmo Maris magni. [...] Neque ab ullo homine ingenuo Atheniensi ferri poterat hic liber, nisi a nau- tis, quia universe prave scriptus est, omni carens orationis pulcritudine, puritate et ornatu. Neque hæ maculæ pro interpolationibus haberi possunt; manent enim sat multa quæ prava sunt, licet plura ejeceris : itaque hanc viam a novis- simo editore (Gailio sc.) initam omnino deserui. Sed est scriptus hic liber ab homine rudi, in scribendo minime exercitato, qui loca in litoribus obvia ordine recensuit ut ipsi nota erant et ut facillime enarrabantur, nulla omnino opera adhibita. Itaque oratio est vulgaris nautarum, est oratio hominis barbari, qui græce sciebat, sed minime eleganter, qui ea in scribendo usus est dialecto, quæ erat ejus urbis, quæ in maribus Græcorum imperium exercebat, etc. » — Cum Letronnio recte facit etiam Fabricius in Zeitschrift f. Alterthumsw. 1844 N. 137, ut disco ex Westermann in Pauly's Realencycl. v. Scylax t. VI, 1 p. 892.

(***) In annot. ad p. 55 putabam rem pertinere ad illud tempus quo Philippos Philippus condidit (Ol. 105, 3. 358 sec. Diodor. XVI, 8, 6); sed ponenda potius in Ol. 105, 1. 360, ut e collatis Zenobii et Diodori et Hyperidis locis proba- bile fit. Nam Zenobius IV, 34 : Καλλίστρατος ὁ ῥήτωρ ἐκπεσὼν Ἀθήνηθεν ἐπέισε τοὺς θαλασσοὺς τὴν ἀντιπέραν γῆν οἰκίσαι. Diodorus vero XVI, 3, 7 ad Ol. 105, 1 : ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Θάκιοι μὲν ὤκισαν τὰς ὀνομαζομένας Κρηίδας, ἀ-

rum urbes Phocensibus tribuuntur, quorum in potestatem venerunt Ol. 106, 4-107, 1. 353-352 a. C. — § 62. Echinus urbs est Maliensium. Thebanis eam ademerat Philippus ante Ol. 109, 4. 341, quo anno Demosthenes Philippicam tertiam dixit. Maliensibus urbem rex attribuisse videtur Ol. 109, 1. 344, quo tempore res Thessaliæ ordinavit. — § 62. Naupaetus non Locridis, sed Ætoliae urbs est. Ætoliae eam addixit Philippus, teste Strabone; sed an. 341 nondum dederat, promiserat tamen, ut e Demosthene novimus; dedisse igitur videtur e Thracia redux anno pugnae Chæronensis, Ol. 110, 3. 338 a. C.

62. Hinc igitur colligimus periplum non ante annum 338 scriptum esse. Neque vero etiam multo post hunc annum scribi potuit. Nam Macedonia orientem versus ad Strymonem usque pertinere dicitur, quum Alexandro regnante Nessus fluvius terminus esset. Porro non modo urbes a successoribus Alexandri conditas auctor noster ignorat, sed ne Alexandriæ quidem meminit (quod jam vetus scholii auctor animadvertit). Mitto quod Tyrus ei adhuc insula est; nam hoc temporis indicium, si solum exstaret, parum probaret, quum sæpius in periplo non ea quæ tunc erant, sed quæ fuerant quasi adhuc essent, memorentur. Sic inter urbes recenseri vides Smyrnam, quæ tunc nulla erat, et Himeram et Agrigentum, an. 409 et 405 deletas, et juxta Tauromenium habes Naxum an. 403 eversam, sicuti juxta Thurios affertur Sybaris. Porro memorantur Pydna Ol. 105, 3. 355 eversa, et Methone et Olynthus, eandem sortem nactæ (illa Ol. 106, 4. 353, hæc Ol. 108, 1. 348), et Apollonia aliæque Chalcidices urbes a Philippo dirutæ, nec non an. 345 Amphictyonum jussu solo æquatæ Cnemis, Panopeus et Anticyra. Quas quidem eversiones, quum partim ad urbes olim celeberrimas pertinerent, partim recentissimæ essent, vetus peripli auctor ignorare non potuit; non tamen inde sequitur de urbibus illis infortunio suo claris omnino non monendum fuisse; nec quidquam mirari licet nisi stuporem ejus, qui ex vetere illo periplo compendium nostrum excerpens nuda urbium nomina apposuisse satis habuit. Quod Eubææ urbs, quæ inde ab anno 445 Oreus vocabatur, nonnisi prisco Hestiaeæ nomine memoratur, non

premo, quoniam idem etiam aliis accidit. Eodem denique pertinet, quod § 46 Ithomen habet pro Messene tunc recens condita.

63. Igitur periplus, cujus epitomen habemus, scriptus esse videtur inter Ol. 110, 3 et 111, 2. 338-335 a. C. Inter pugnam Leuctricam et iterum Methonæ et Olynthi, sive 370-360, scriptum librum esse censuit Bougainvillius (*Mém. sur le voyage de Hannon in Mém. de l'acad. d. inscr. t. XXVIII, p. 266*); Niebuhrus l. l. p. 122, ob Dati a Callistrato colonis aucti mentionem auctorem scripsisse putavit post 362, et propter Olynthi mentionem ante an. 348. E. Niebuhrus pendet Ukertus. Fugit eos quod jam Palmerius viderat, non ante an. 352 Ol. 107 scribi potuisse quæ de Locrorum urbibus Phocidi attributis leguntur. Hac ipsa Olympiade 107 media vel exeunte periplus scriptum esse censet Clausen. l. l. p. 274 et 271, ubi dicit: « Urbs Leucæ conditæ Ol. 107, 1. 352 (Diodor. XV, 18). Et hinc et e mentione Thronii patet, scripsisse Scylacem non ante mediam Ol. 107. » Quæ repetit Forbiger *Geogr. I, p. 115*, quamquam Diodorus Leucas conditas tradit non Ol. 107, 1, sed Ol. 99, 2. 383. Letronnius l. l. eum rerum statum adumbrari censet, qui erat inter annos 349 et 345. Ita habet p. 212: « Selon le périple, toute la presqu'île de Chalcidique est comprise dans la Macédoine; ce qui n'a pu être vrai qu'après la prise d'Olynthe en 348: auparavant cette presqu'île était censée appartenir à la Thrace. » Idem p. 214: « Ainsi les indications les plus récentes de toutes se rapportent aux années 363, 353 et 348 avant notre ère; d'un autre côté, le périple compte comme existantes les villes d'Anticyre, de Cnémis et de Panopeus, villes qui furent rasées par l'ordre des amphictyons, en 345 avant notre ère. Il semble donc que les sources auxquelles le rédacteur a puisé pour cette partie du périple, ne sont ni antérieures à l'an 363 (deb. 348), ni postérieures à l'an 345 avant notre ère. » At si ultra eversionem Olynthi urbis a Nostro memoratæ progrediendum est, cur gradum inhibeat mentio Anticyræ, Cnemidis et Panopei? Addit Letronnius p. 216: « En résumé, d'après l'époque des faits les plus récents qu'offre la description de la Grèce, dans notre périple, on peut regarder comme très-probable qu'elle a dû être ti-

Ἰστέρον ὁ βασιλεὺς ἀπ' αὐτοῦ ὀνομάσας Φιλίππου ἐπλήρωσεν οἰκιστῶν. Himerius Or. VI, c. 1 p. 59 ed. Dübner: Ἦν γὰρ πόλις ἀρχαία καὶ πρὸ Φιλίππου Φιλίπποι· δῆμος Ἀττικὸς, ἔργον Καλλιστράτου. Callistrati historiam docte exposuit Arnold Schaefer in Philologo Göttingensi 1848 t. III, p. 577-609.

rée d'Éphore et de Philéas, qui avaient également servi au prétendu Dicéarque et à Scymnus de Chio. » At Ephori historia pertinebat usque ad annum 340, nec postrema ejus pars statim post hunc annum scripta est, siquidem an. 335 auctor adhuc in vivis erat, et liber ultimus ne ab ipso quidem, sed a Demophilo demum filio elaboratus est. — Et hæc fere sunt de ætate peripli sententiæ, quarum facienda erat mentio; ceteras quum dudum viri docti refutaverint, veterem cramben non recoquo (*).

64. Jam si quis totius maris interni periplus composuit, consentaneum est non ipsum omnia vidisse et emensum esse, sed plurima ex aliis assumissey adeoque statum geographicum, qualis ætate scriptoris erat, in iis tantum regionibus exhiberi, quæ præ ceteris ei notæ erant. Itaque quum ad postremos annos Philippi nonnisi in Græciæ, Macedoniæ et Thraciæ descriptione descendere liceat, in his vixisse auctorem conjicimus. Idem colligas e § 40, ubi postquam sinum Corinthium auctor legerat usque ad intimum recessum, hinc dicit per isthmum quadraginta stadiorum viam esse πρὸς τὴν ἐπὶ ἡμῶν θάλασσαν. Scripsit igitur ab oriente hujus isthmi, Athenis forsân, ut bene monuit Letronnius p. 243. De longinquiorebus regionibus scripta geographica adhibuerit, quæ tunc nancisci poterat recentissima. De *Italia et Illyria* nihil novit quod sit posterius ætate Dionysii tyranni, qui ad Anconam usque mare Adriaticum Græcis patefecerat. Quare Noster de intimo ejus sinu parum adhuc accurata habet, in cetera parte bene doctum se præbet. Dionysii res in mari Adriatico gestas fuse exposuerat neque geographica in his neglexerat Theopompus, qui in Hist. libro XXXIX, rebus Macedonicis anni 348 prolixum de Siculo tyranno excursum intexuit. At Theopompi historiis,

quæ pertinebant usque ad mortem Philippi, uti Noster non potuit, qui sua sumserit unde Theopompus sumserat, e Philisto vel alio Siculo scriptore rerum Dionysii. Nostrium non novisse statum rerum Italicarum, quæ erant circa 350 a. C., eo probatur quod Bruttiorum gentem an. 356 conflata non memorat. — De *Ponti* ora boreali accuratiora habet Herodoto, ut recte monet Ukertus. In meridionali litore inde a Phaside quum de populorum barbarorum serie alii alia tradere soleant, cum Nostro in singulis fere egregie consentiunt Argonautica Apollonii Rhodii et Dionysii Periegies. Sed quinam primus hæc sic in scripto aliquo geographico tradiderit, ego quidem dicere non habeo (**).

65. *Asiæ minoris* oram occiduam et meridionalem Noster ex auctore petivit, qui item junior erat Herodoto nec ita multum ante Philippi tempora scripsit. Rem testantur *Leucæ* Ioniæ (p. 71), quam urbem an. 383 conditam esse e Diodoro constat. Quodsi Letronnius *Leucarum* nomine non urbem sed promontorium nostro loco significari opinatus est, causa sententiæ in eo posita est, quod complura inesse hujus oræ descriptioni viderentur, quæ antiquiorem ætatem arguerent. Primum enim in Rhodo insula (p. 73) non Rhodum urbem, sed nonnisi tripolim memorari dicit. Ad eandem rem Mannertus attendens, ex hoc uno loco periplus ante an. 408 scriptum esse collegit. Contra Niebuhrius verba peripli laborare, nec posse argumentum peti e loco corrupto, rectissime monuit. Huc accedit quod Rhodi omisso nihil magis quam Byzantii aliarumque urbium probaret, quippe quam librariis vindicare licet; ac reapse vel horum culpa Rhodi urbis mentionem excidisse vel pro corruptis *Ῥόδος... νῆσος τριπόλις ἀρχαία πόλις* leg. esse *νῆσος καὶ πόλις τριπόλις ἀρχαία, κτλ.*, ex eo suspiceris quod quum tripolis

(*) Clausenius l. I. p. 273 : « Periplus tribuitur Scylaci antiquissimo ætatis Darii Hystaspis a Luca Holstenio (Bredow Epist. Par. p. 13), Fabricio (Bibl. gr. IV, 1, 106), Hagero (Geogr. Büchersaal, I, p. 560), Sainte-Croix (Mém. de l'acad. d. inser. XLII, p. 350; Exam. crit. des histor. d'Alex. ed. II, p. 730), Bayero (De situ Scythiæ comm. Pe-trop. III, p. 96). Quibus assentitur Gailius. — Scylacem paullo post Herodotum scripsisse censuit Mazocchi Tabb. Heracl. p. 101; ineunte bello Peloponnesiaco Mannertus (Geogr. I, p. 70); post Timæum Cluverius (Ital. Ant. IV, 4, p. 1166); Scylacem vixisse ætate Polybii cens. Dodwellus (Dissert. de Scyl.). Wasius (ad Thuc. II, 97). »

(**) Vivien de Saint-Martin *Recherches sur les populations primitives du Caucase* (Paris 1847) p. 57 : « Sur l'époque de la portion du Périples de Scylax qui se rapporte aux côtes du Pont, et sur les sources d'où elle fut tirée, voy. notre *Histoire géographique de l'Asie mineure*, tom. I, p. 278. » Eo libro uti mihi non licebat. Ceterum peripli nostri auctor Martino est Scylax, qui seculo sexto a. Ch. scripsit, ideoque Ponticum Scylacis periplus dicit l. I. « rédigé sur des matériaux milésiens » Cf. Idem. in *Mémoire historique sur la géogr. anc. du Caucase*. (Paris 1847) p. 22 : « Ces notions (quæ de Ponticis regionibus per Milesios innotuerint et ab Onomacrito in Orphica illata sint) sont d'ailleurs arrivées jusqu'à nous, au moins en partie, dans leur forme probablement originale; c'est le périples de Scylax de Caryanda, document précieux de la fin du sixième siècle avant J.-C., qui nous les a conservées... La partie qui se rapporte aux côtes septentrionales et orientales de l'Euxin ne porte aucune trace d'additions postérieures à la rédaction primitive. »

Rhodia dicatur ἀρχία, eo ipso recentiori insulæ urbi ab auctore opponi videtur. — Alterum sententiæ suæ argumentum Letronnius profert hocce p. 221 : « Selon le périple (§ 98 p. 79), ait, le pays d'Atarnée en Mysie appartenait aux habitants de Chios : c'est Hérodote (I, 160) qui nous apprend qu'ils obtinrent de Cyrus la possession de ce pays pour prix d'une trahison : ils le possédaient encore lors de l'expédition de Xerxès (Hér. VIII, 106) ; mais *il parait* qu'il était rentré sous la domination persane, lorsque les réfugiés de Chio s'emparèrent d'Atarnée en 409 (Xén. Hell. III, 2, 11. Diodor. XIII, 65). Cette ville appartenait aux Perses quand Eubulus y usurpa l'autorité vers 356, et elle entra sous leur domination à la mort d'Hermias (Diodor. XVI, 52. Strabo p. 610). Il me semble donc qu'on peut considérer cette indication comme antérieure à l'an 409 a. J. C. ». Vides hæc mera niti conjectura et ne probabilis quidem. Nam Chii qui ex insula ab adversa factione ejecti Atarneum se receperunt eamque urbem arcem belli constituerunt, unde reditum sibi pararent, quo tandem pacto tantos spiritus sumserint, ut regi Persarum urbem eriperent ereptamque non modo contra Persas defenderent, sed Chiis quoque bellum ex ea inferrent? Nonne res suadere potius videtur urbem tunc a Chiorum ditione nondum fuisse alienam? — Tertium Letronnius argumentum inde petit, quod Ciliciæ et Syriæ terminus apud Herodotum et Seylacem sit Orontes sive Thapsacus fl., dum apud Xenophontem (An. I, 4, 4, 4) pylis Syriis Cilicia a Syria dirimatur : adeo ut hæc periplus auctorem prodat qui ætate inter Herodotum et Xenophontem medius sit. At Herodoto Cilicia non est ea regio quæ vulgo sic vocatur, sed una ex viginti satrapiis regni Persici, quæ septentriones versus usque ad Armeniam (I, 72), versus ortum ad Euphratem, versus meridiem ad Orontem pertinebat. Eo igitur sensu Cilicia usque ad Orontem pertinuerit per omne tempus quo stetit regnum Persarum, dum regio Cilicia angustiore vocis sensu etiam Herodoti ætate eodem modo quo apud Xenophontem determinari potuit. Itaque si de Ciliciæ termino, sicut de aliis nonnullis, cum Herodoto Noster consentit, nihil hinc de ætate scriptoris, qui hæc suppeditaverit, concludere licet, et acquiescendum nobis est in certiore

temporis indicio, quod ex anno conditarum Leucarum elicitur.

66. In sequente ora *Syriæ, Arabiæ, Ægypti* quum non amplius diebus navigationis, sed secundum stadia distantiae definiantur, alium auctor fontem exscripsisse videtur, quem non adco antiquum fuisse ex stadiorum usu colligo, quippe qui recentiorum potius quam antiquiorum geographorum esse solet. Certius ætatis indicium frustra circumspexi. Letronnius l. I. p. 224 Ægyptiæ oræ descriptionem e periplo fluxisse censet, qui Herodotea ætate non junior, probabiliter vero antiquior sit : « J'ai observé (in Strabonis versione gallica tom. V, p. 359) que Canobe ville est présentée (§ 106, p. 81) comme *île* ou une presqu'île (je dis une presqu'île, parce que νῆσος a quelquefois ce sens dans les anciens auteurs) inhabitée, tandis que Thonis située auprès de Canobe, et qui fut ruinée (*) après la fondation de cette dernière, y est donnée comme une ville encore existante. Or la *ville de Canobe* est déjà citée par Eschyle dans le Prométhée lié (846. Adde Suppl. 309), écrit vers 450 av. J.-C. Il est clair que cette partie du périple est au moins de l'époque d'Hérodote et vraisemblablement elle est plus ancienne encore. Je suis disposé à croire que l'auteur a eu sous les yeux une ancienne description de la côte d'Égypte dressée par quelques-uns des pilotes ioniens qui, depuis le règne de Psammetichus, durent prendre une connaissance assez précise de cette côte. » At nimis hæc sunt opinabilia, quam ut firmitus argumentum suppeditent. Nam primum sumitur νῆσος dici continentis partem in qua Canobus urbs condita, aut tamen istam olim insulam fuisse, dum inter urbem Canobum et insulam distinguunt Eustathius ad Dion. 13 et Stephanus Byz. v. Κάνωπος, et Canobus inter insulas maris Mediterranei enumeratur apud Melam II, 7, 6 (*Parva et Canopos, Nili ostio quod Canobicum vocant, obvia est*) et Plinium V, 34, § 128 (*Insularum ante Asiam prima est in Canopico ostio Nili, a Canopo Menelai gubernatore, ut ferunt, dicta*) et Solinum c. 31. Deinde quaeritur an non etiam in continente urbem Canopum juxta Thonin periplus memoraverit; nam in antec., ubi oppida singulis Nili ostiis apposita recensebantur, ea quæ ad septimum ostium pertinebant, dilacerato codicis folio

(*) Cantius loquitur in Strabonis vers. l. I. : « *Il parait* que Thonis fut détruite d'assez bonne heure et que Canobe lui succéda. »

perierunt. Præterea autem mythologica hæc: Ἐπὶ δὲ τοῦ στόματι τοῦ Κανωθικοῦ ἔστι νῆσος ἐρήμη, ἥ ὄνομα Κάνωθος· καὶ σημειᾷ ἔστιν ἐν αὐτῇ, τοῦ Μενέλειου τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἀπὸ Τροίας, ὃ ὄνομα Κάνωθος, τὸ μνημα. Λέγουσι δὲ Αἰγύπτιοι τε καὶ οἱ προσχώριοι οἱ τοῖς τόποις Πηλοῦσιον ἔκειν ἐπὶ τὸ Κάσιον, καὶ Κάνωπον ἔκειν ἐπὶ τὴν νῆσον, οὗ τὸ μνημα τοῦ κυβερνήτου: hæc omnia, inquam, a vetere periplo aliena et postea addita esse inde colligis, quod non leguntur, ubi de Nili ostiis sermo erat, sed postquam alia his auctor subjunxerat et summam totius Asiæ peripli jam collegerat, tamquam appendix adjiciuntur, sicuti etiam Europæ et Libyæ periplis ejusmodi annotationes assuta esse videmus. Denique Canobum oppidum Herodotea demum ætate vel paullo antea exstitisse parum probabile est. Nihil sane tribuere liceat fabulis quæ originem urbis a Trojanis temporibus repetunt (v. Eustathius ad Dion. 13), at facile largieris Canobum Menelao navis gubernatorem e nomine loci Ægyptii effectum esse; de Canobo autem fabulam ex Νόστον, ut videtur, carminibus acceperunt logographi inter eosque antiquissimus Hecataeus (*), quem etiam locum Canobum in Libyæ periplo memorasse e Stephano Byzantio (**) constat. Itaque nisi statueris satis longe ante Hecataum et communem literarum usum a nautarum vulgo stadiasmos conscriptos esse, quos Philippi temporibus auctor peripli nostri, utpote ab omni interpolatione liberi, adhibuerit: nihil video quod ad antiquitatem fontis, ex quo Ægypti paraplus petitus sit, definiendam facere possit. Quod præterea in periplo legitur Ægypti figuram similem esse bipenni, cujus arcitissima pars sit ad Memphim, unde deinceps meridiem versus subinde latior fiat: id quidem parum accurate dictum est; at peripli auctorem de mediterraneis falsa afferre nihil adeo mirum habet, neque antiquitatis indicium hinc repetiverim.

67. In *Libyæ* paraplo usque ad Carthaginem auctor fontes adhibuisse debet optimos, quum in ora quæ inter Ægyptum et Cyrenaicam interjecta est, distantiae secundum navigationis

dies non a populo ad populum, sed a portu ad portum exputantur, in ipsa autem Pentapolis regione accuratior stadiorum mensura adhibeatur. Quodsi exceperis quæ multis seculis post Ptolemæus et Stadiasmi scriptor anonymus de Libyca ora tradiderunt, nihil habemus quod hac peripli parte sit luculentius. Auctorem ejus juniorem esse Herodoto, qui ne Syrtes quidem duas novit, dubium non est, sed certius ætas ejus constitui nequit. Multo minus liquet de ea peripli parte quæ a Carthagine pertinet ad columnas Herculeas.

68. Quemadmodum igitur Græciam et Macedoniam auctor quales ipse Philippi annis postremis noverat, describit, sic in reliqua maris interni ora fontes paullo antiquiores quidem, sed qui Philippi ætate recentissimi fuisse videntur, adhibuerit; certe in Italiæ, Illyriæ et Asiæ minoris paraplo nihil occurrit quod anno 380 sit recentius, et in reliquis nihil suppeditatur quod cogat ut ad altiore ætatem adscendamus. Nomen auctoris, quem in Græcia vel Macedonia scripsisse consentaneum est, nescimus. Post alios levi brachio rem tangentes Sainte-Croix, quem unus secutus est Gailius, nullus dubitavit, quin Scylax Darii Hystaspis æqualis intelligendus esset; nimirum si quæ vidit cum hac sententia non concilianda, ea ab interpolatoribus esse profecta censuit, alia vero, quæ item anteriorem ætatem arguunt, aut omnino non animadvertit, aut ita est interpretatus, ut ex iis ipsis antiquitatem peripli demonstrare conaretur. Quæ singula quum in annotatione passim indicaverim, et quam aliena sint a crisi saniore, certatim Niebuhrius, Letronius, Odofredus Müllerus, Clausenius demonstrarint, rem dudum profligatam denuo pertractare nihil attinet. Vetustissimum opus geographicum interpolatum esse per se nihil absolum habet, atque nostrum quoque opusculum magistellorum notis e margine assumtis sæpenumero auctum et turbatum esse supra vidimus. Itaque admitti Sanctæ-Crucis sententia posset, si uno alterove loci nomine ejecto, reliqua Darii Hystaspis ætatem referrent. Nunc vero ita res

(*) Ap. Aristid. Or. Æg. II, p. 359 Jebb.: Ὁ τοῖνυν Κάνωθος ὄνομα ἔστι Μενελάου κυβερνήτου, ὡς Ἐκτατῶς τε δὴ φησιν ὁ λογοποιὸς καὶ τὸ κρίνον τῆς φήμης· οὗ τελευταῖον περὶ τὸν τόπον τοῦτον λείπεται τὸννομα ταυτὶ, φημί, ὡς Ἑλλήνες λέγουσι. Locus addendus fragmentis Hecataei.

(**) St. B.: Ἐλένιος, τόπος πρὸς τὴν Κανώθω· Ἐκτατὸς περιγῆρσει Αἰθῶς. Τὸ ἐθνικὸν Ἐλενεῖος. Quum in Libya recensetur locus, ab occidente Canobici ostii ponendus. Ibidem collocandum esse Thonin urbem e nostro periplo colligitur, et ex ratione qua fabulæ Canobi, Thonis et Helenii nomina junzunt probabile fit. — In Hellenici fr. (F. II. t. IV, p. 632) ap. sch. Odys. δ' 288 pro vulgata: δ Θῶνος (I. Θῶν) βασιλεὺς ἦν τοῦ Κανώθου καὶ τοῦ Ἡρακλείου στόματος, legi possit τοῦ Κανώθου κατὰ τὸ Ἡράκλειον στόμα; at leg. potius τοῦ Κανωθικοῦ τοῦ καὶ Ἡρ., collata quæ absque auctoris nomine eadem refert Eustathius ad Hom. I. I.: Φασὶ δὲ αὐτὸν βασιλεῖα εἶναι τοῦ κατὰ Κανώθον Νειλώου στόματος, εὐρέτην ἱατρικῆς παρ' Αἰγυπτίοις, παρ' οὗ καὶ πόλιν Θῶνιν (Θῶνος schol. Hom.) ὀνομασθῆναι.

habet, ut dicendum foret totum opus in novam compagem redactum et ad senioris ævi statum geographicum accommodatum, et mensuras distantiarum aliter adornatas et orationis dialectum mutatam nec quidquam ex antiquo Scylacis opere servatum esse præter ea quæ cur mutarentur causa non subesset. Eodem igitur jure cuicumque auctori recentiori antiquiorem aliquem in eodem argumento versatum substituere licebit. Quod quam sit ludicrum, quum pateat, plurimi, ut Mannertus, Niebuhrius, Ukertus, Clausenius, de alio quodam Scylace Caryandense cogitarunt iis florente temporibus, quæ ex periplo nostro quisque sibi eruere visus est. Hujus sententiæ probabilitas unice pendet e fide tituli, quem codex noster exhibet. Cui si mordicus inhærere velis, quæ avellere valeant argumenta certissima non habeo. Quamquam in hisce rebus subleam esse nostrorum librorum auctoritatem exemplis constat, et opuscula quæ per scholas circumferebantur, præ ceteris falso inscribi notissimis nominibus solent. Huc accedit quod facile fieri potuit, ut titulus noster sero demum adscriberetur. Nam quum antecedentis operis pars posterior in codice nostris libris antiquiore, avulso uno quaternione, jam deperdita esset (v. p. xiii), et quum quæ initio nostri peripli leguntur, tam hiulca sint, ut postea addita videantur: nihil mirum foret una cum antecedentis operis fine etiam sequentis peripli initium cum eoque titulum fronti præfixum periisse.

69. Letronnius ad Scylacem nonnisi eam refert operis partem quæ est de Asia minore. Quod præter necessitatem et eversis veterum testimoniis fieri supra monui. De toto autem periplo nostro ita statuit p. 243: « Que la compilation de notre périple ait été l'ouvrage d'un Scylax dont l'histoire n'a point parlé, ou qu'on ait appliqué à la compilation entière le nom d'un des auteurs qui avaient été mis à contribution, c'est ce qu'il est maintenant impossible de décider; mais la dernière conjecture mérite selon moi la préférence; car il paraît à peu près certain que l'auteur de

cette compilation vivait à Athènes... A quelle époque cette compilation a-t-elle rédigée? Cette question, sur laquelle on a tant insisté, me paraît insoluble. Dans l'état où j'ai mis la discussion, il n'y aurait plus que les indications tirées du style dont on pourrait se servir; mais celui du périple convient au siècle d'Alexandre comme à celui de Polybe (!): aussi les partisans de l'ancienneté de ce livre, le baron de Sainte-Croix et M. Gail fils, ont-ils été obligés de supposer qu'il avait été *traduit* de l'ionien en langage commun; hypothèse toute gratuite, et j'ajoute bien peu probable pour un livre de ce genre; car le grand nombre d'anciens périples écrits dans le dialecte ionien avaient tellement habué à voir ce dialecte employé pour de tels ouvrages, qu'au second siècle de notre ère, Arrien le *choisit* pour la rédaction de ces *Indiques* qui contiennent le périple de Néarque. — Dodwell (*), d'après le passage de Suidas, a conjecturé que le rédacteur du périple était contemporain de Polybe: on lui a objecté que ce Scylax n'aurait pu manquer de glisser dans son livre quelque trace du temps où il vivait. Cet argument négatif n'est pas sans force; mais il ne suffirait pas à lui seul pour faire rejeter l'opinion du savant Anglais. L'histoire de la géographie fournit plus d'un exemple de compositions géographiques rédigées à une époque récente, et qui cependant ne présentent aucune trace de cette époque. Par exemple, S. Basile le Grand (in Hexæm. Op. I, p. 27 sq.), dans un résumé géographique assez détaillé, s'appuie uniquement sur la géographie d'Éphore, laissant de côté ou ignorant les résultats des découvertes de sept siècles; Nicéphore Blemmide, au treizième siècle de notre ère, a rédigé un abrégé géographique (γεωγραφία συνοπτική), qui n'est qu'un extrait fidèle du poème de Denis le Périégète; et si, ne connaissant pas plus Nicéphore Blemmide que nous ne connaissons l'auteur du périple dit de Scylax, nous étions obligés de chercher son époque dans les faits géographiques qu'il énonce, nous pourrions nous tromper de douze ou treize

(*) De Dodwelli dissertatione ita censet Niebuhrius in *Klein. Schriften* 1, p. 113: « Diese Abhandlung gehort zu den schlechtesten Arbeiten Dodwells in dieser Art. Ich kann aber überhaupt nicht darüber schweigen, dass die Autorität dieses absprechenden chronologischen Kleinkrämers durchgehends viel zu hochgehalten wird, und eine Menge Irrthümer festgestellt hat. Wenige werden Lust haben, seine in der allerermüdendsten Manier verfassten Abhandlungen prüfend durchzugehen: um so mehr verführt die scheinbare ängstlich gewissenhafte Genauigkeit seiner Festsetzungen, ihm mit Respekt auf das Wort zu glauben. Aber wenn man den Verdruß überwindet, und seine langen Argumente zergliedert, so wird man allenthalben ungerechtfertigte Folgerungen, und die unnatürlichste Verbindung der Fakta um Schlüsse zu erzwingen, dabei eine völlige Enthüllung von richtigen Sinn, entdecken, seine Meinungen vielmehr misstrauend als mit Gunst vernehmen, und in seinen weitläufigen Arbeiten nur Materialien suchen. »

cents ans. La seule chose qui nous avertirait de la méprise, ce serait le style, où le philologue exercé saurait bien reconnaître les traces d'un âge plus récent. D'après ces exemples, on voit qu'il n'est pas très-sûr de prendre l'époque des faits géographiques les plus récents que contient le périple, pour celle de la rédaction de l'ouvrage; ils montrent seulement la limite au-dessus de laquelle on ne peut la placer; mais ils laissent dans une grande incertitude sur la limite inférieure; et tout ce que l'on peut conclure du style, c'est que la rédaction est beaucoup plus ancienne que celle qui lui était assignée par Vossius le père dans la période byzantine. Pour moi, en rapprochant le style de l'ensemble des faits de l'ouvrage, je me sens fort enclin à en placer la rédaction entre l'an 356 et la mort d'Alexandre. Cette opinion me semble la plus probable et la plus concordante avec toutes les données; cela ne m'empêche pas d'avouer que je ne vois pas quelle raison solide on pourrait opposer à celui qui préférerait l'époque admise par Dodwell ou même une époque un peu plus récente encore. Mais ce qui n'est point incertain, ce qui résulte clairement de l'ensemble de ces observations, c'est que le périple est réellement une compilation, et que les diverses parties en ont été tirées de matériaux d'une date approximativement connue, dont les plus récents sont du règne de Philippe de Macédoine. Ce résultat était plus nécessaire à établir que la date précise de la rédaction, date qu'il me paraît maintenant impossible de déterminer autrement que par des suppositions plus ou moins probables, et qui, heureusement, n'est d'aucune importance pour l'histoire de la géographie. »

70. Letronnii sententiam approbavit Od. Müller (*), et Fabricius (**), nisi quod hic cum Vossio totum periplus Byzantinorum demum temporibus e variis fontibus conflatum esse censet propter orationis barbariem; in quo assentitur ei Westernmannus (in *Pauly's Real-Encycl.* v. *Scylax*). Ac sane quo pacto dictionem nostri opusculi tum

in Alexandritum in Polybii ætatem cadere contendas, non perspicio. Neque magis tibi persuaseris periplus hunc Polybii tempore potuisse componi. Nam literatissimo ævo Polybiano non ea quæ Byzantinis temporibus erat doctrinæ clades, adeo ut periplus scriberetur qui statum geographicum duobus seculis auctoris ætate antiquiorem exhiberet, nullamque haberet rationem ingentis rerum conversionis, quæ post Alexandrum Magnum faciem orbis terrarum mutavit. Ab altera parte nihil est cur ex oratione Nostri barbara colligamus Byzantinis demum temporibus, quibus magna totius maris interni periplorum copia præsto erat, nostrum periplus e variis singularum regionum paraplīs esse concinnatum. Quæ sententia fortasse probabilitatis speciem haberet, si reapse periplus noster ex incongruis prorsus fontibus collectus esset. Id vero nemo hucusque demonstrare valuit, nec ullos nos novimus periplos particulares, quos aptius Noster Philippi temporibus componere potuisset; adeo ut compilatoris nomen ad auctorem nostrum nonnisi eatenus pertineat, quatenus omnis fere maris universi periplus e compluribus fontibus corrivari consentaneum sit. Reducimur itaque ad sententiam sæpius jam significatam, ex qua periplus postremis annis Philippi auctor edidit qui ab occasu isthmi Corinthii, Athenis, ut videtur, degens, Græciam et Macedoniam Thraciamque marte proprio, ceteras oras ex paraplīs quos tunc nancisci poterat novissimis descripsit. Hoc opus sero demum, tertio vel quarto, ut suspicor, post Christum sæculo, in macilentum negligenter redactum est compendium; quod quum in scholis usurparetur, exemplaria ejus ludimagistri adscriptis passim notulis subjunctisque appendicibus pro more auxerunt. Præfixum libello est, nescio quam recenti mendacio, tanquam *τῆλαυγὸς πρόσ-ωπον*, nomen celebre Scylacis Caryandensis, vetustissimi logographi, a quo diversum aliquem geographum cognominem veteres novisse probari nequit.

(*) Die Etrusker I, p. 159 : « Scylax Periplus, er sei zum Behufe von Schiffern oder Schülern gemacht, ist sicherlich eine Compilation, bei der Materialien von verschiedenen Verfassern und Zeiten benutzt werden mussten... Ich stimme in dieser Ansicht Letronne bey. Cf. idem in *Gattinger Gel. Anz.* 1828 N. 66 (ubi censuram instituit Geographorum a Gaillio editorum) et hinc in *Klein. Schriften* tom. I, p. 259 : « Der Unterzeichnete schliesst sich daher der Ansicht an, welche Letronne in einer Abhandlung über den Periplus des Scylax (*Journal des Savans*, Febr. Apr. et Mai 1825), die eine Kritik der Gallischen Dissertation (Dissertation sur le périple de Scylax et sur l'époque présumée de sa rédaction. Paris 1825, 8.) bildet, auseinandergesetzt hat, nach welcher das Werk eine Composition von Materialien ist, die von verschiedenen Verfassern und aus verschiedener Zeit herrührten, aber gerade damals (in Philippus Zeit) die neusten waren, deren man habhaft werden konnte. »

(**) *Zeitschrift für Alterthumswiss.* 1844, N. 137.

71. *Épitomen nostram in nonnullis Pseudo-Arrianus, qui circa quintum post Christum seculum scripsit, adhibuisse videtur; nam quæ in periplo Ponti Euxini et Mæotidis paludis § 44 p. 412 habet: ἡ δὲ Μαϊώτις λίμνη λέγεται εἰς ἡμῶν εἶναι τοῦ Πόντου, eadem iisdem verbis apud Nostrom § 68 p. 58 leguntur. Integrum opus ante oculos habuisse videtur Pseudo-Dicæarchus codicis sive Dionysius Aglaophontis filius in Ἀναγραφῇ Ἑλλάδος, quod opus ex antiquis fontibus conflatum in aliis quidem a Nostro recedit, Naupactumque, ut unum asseram, nondum accenset Ætoliæ, sed Locridis oppidum dicit, in aliis autem cum Nostro facit, ita tamen ut pleniorum librum auctor excerpserit. Huc pertinet Cretæ descriptio, quam uterque ita instituit, ut non periplus insulæ exhibeat, sed borealis australisque lateris oppida, quæ situ sibi respondeant, simul recenseantur. Præterea de Ambraciæ urbis situ et portu clauso et Ambraciæ ditionis paraplo nihil ambo inter se differunt (*). Quare etiam quæ eodem loco (v. 31) Dionysius habet hæcce:*

‘Η δ’ Ἑλλάς ἀπὸ τῆς Ἀμβρακίας εἶναι δοκεῖ μάλιστα συνεχῆς· τὸ πέρας αὐτῆς δ’ ἔρχεται ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλέας γράφει, ὅρος τε Μαγνήτων Ὀμόλῃν κεκλημένον. Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἄγνοεῖν ἀποχωρίσαντα, τοῦτο δ’ εἶναι συμφανὲς τοῖς φιλομαθεῖν μάλιστα φιλοτιμουμένοις·

vix dubium est quin componenda sint cum iis quæ apud Nostrom leguntur § 33, p. 35: Ἐν-τεῦθεν (ἀπὸ Ἀμβρακίας) ἄρχεται ἡ Ἑλλάς συνεχῆς εἶναι μέχρι Πηνειοῦ ποταμοῦ καὶ Ὀμόλου Μαγνητικῆς πόλεως, ἥ ἐστι παρὰ τὸν ποταμὸν. Idem § 65, p. 51, postquam Magnesiae urbes enumeravit, addit: Ἐν μεσσογείᾳ δὲ ἐποικοῦσιν Ἴθνος Περραιβοί, Ἑλληνες. Μέχρι ἐνταῦθα ἐστὶν ἀπὸ Ἀμβρακίας συνεχῆς ἡ Ἑλλάς· ἐπεικῶς δὲ καὶ [ἡ] ἐπὶ θαλάσῃ πᾶσα Ἑλλάδι ὁμοίος (sic legi nunc velim; ὁμοιον cod.) ἐστίν. Nimirum quum in antecedentibus ora barbara græcis coloniis distincta describeretur, inde ab Ambracia uno tenore sequitur ora mere græca usque ad Peneum fluvium; quamquam etiam reliqua ora tot habet urbes Græcas, ut ipsa quoque haud immerito Græciæ assimilari possit. Hunc verba sensum præ se ferunt, quæ cur manca esse et ita redintegrandæ cum Gailio putarem (V. annot.), ut idem Noster

quod Dionysius, qualem nunc habemus, diceret, causa non erat. Immo Dionysius potius aut hariolatur aut corruptus est. Nam quod ille nunc dicit Græciam secundum Phileam pertinere ab Ambracia usque ad Peneum et Homolen, alios vero Phileam ignorantiae accusare quod Magnesiam Græciæ non accensuisset: id explicari nequit nisi ita ut verba τὸ πέρας αὐτῆς δ’ ἔρχεται, κατ., intelligantur de linea ab Ambracia per mediterranea pergente usque ad Thessalorum et Magnetum confinia. Eam explicationem in notis admisi, sed vereor ne parum considerate egerim. Nam et obscure hæc auctor significasset, et mira foret hæc definitio, et minime eam expectaveris in periplo (scilicet periplum Phileas Atheniensis scripsit), cui norma est ora maritima. Itaque recte Fuhrius (ad Dicæarch. p. 376) Dionysium e Philea non diversa a Nostro tradidisse censet, adeo ut verba in hunc modum refigenda putem:

Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν οὐχ Ἑλλάδος λέγουσιν εἶναι· τὸν δὲ Φιλέαν ἄγνοεῖν οὐκ ἀπορίσαντα.

Quibus nota sententia significatur eorum qui totam etiam Thessaliam a Græcia alienam esse contenderunt; nam eis qui oram in periplis legebant, nonnisi Magnesia memoranda erat. — Hæc igitur si recte habent, suspicari licet auctorem peripli, ex quo nostrum compendium ductum est, Phileam Atheniensem esse, ejusque nomini fortasse in Φύλαξ corrupto sciolum quendam substituisse notiorum geographum, Scylacem Caryandensem. Quanquam perpauca illa, quæ de Philea traduntur, ut nihil habent quod ejusmodi sententiæ prorsus repugnet, sic nihil suppeditant, unde firmare eam possis. Satis veterem geographum fuisse liquet, sed accuratius ætatem definire non licet. Fragmenta partim pertinent ad res quæ in nostra epitome negligi solent, ut de origine nominum Ambraciæ, Thermopylarum, Aoi, partim in mentione oppidorum versantur, quorum alia, ut Thebæ Phthioticæ, Assus, Gargara, Antandrus, in nostro quoque compendio reperimus, alia vero, ut Andria Macedonia et Anthea Pontica, ibi desiderantur.

Ceterum libri nostri quantumvis male affecti pretium est haud exiguum, sive fontium species antiquitatem, sive copiam eorum, quæ aliunde tradita non accepimus.

(*) Conferenda etiam quæ de Maliensium ditione apud Nostrom et Dionysium leguntur. Vid. not. ad p. 49.

71 a. EDIDERUNT Scylacis periplum: 1. *Hæschellius* cum Marciano Heracleota aliisque geographis, August. Vindelicorum 1600, 8; subjecta brevis annotatio. — 2. *Is. Vossius* cum Anonymi Periplus Pontis Euxini, Amstelodami 1639, 4; græce et latine, cum annotatione. — 3. *Jac. Gronovius* in Geographicis antiquis, gr. et lat. cum notis Vossii, Palmerii suisque, Lugduni Batav. 1697, 4. Repetita hæc editio an. 1700, præfixo titulo novo, additaque disputatione de Oxoniense Hudsoni editione et de Dodwelli dissertatione, qua ætatem scriptoris Anglus definire studuit. — 4. *Hudsonus* in Geographicæ veteris scriptt. gr. minor. tom. I, cum interpret. lat., notis et Dodwelli dissertatione,

in qua ostenditur Scylacem Polybio coævum fuisse, Oxoniæ 1798, 8. — 5. *Ioan. Franc. Gailius* in Geogr. gr. min. tom. I cum interpr., notis et præmissa introductione. Paris. 1826, 8. — 6. *R. H. Clausenius: Hecataei Milesii fragmenta et Scylacis Caryandensis periplus. Berolini* 1831, cum interp. lat., dissertatione de ætate Scylacis et brevi annotatione. — 7. *Scylacis Periplus ex recensione B. Fabricii. Dresdæ* 1848; græce; subjecta lectio varia. — Varietatem lectionis, quam codex Parisinus præbet, primus edidit E. Millerus in *Supplément aux dernières éditions des petits géogr., Paris* 1839, p. 195-244.

ATHENÆUS VEL INCERTUS ATHENIENSIS.

72. In codicis Parisini 443 pagina 106 solitarius exstat titulus hicce: Ἀθηναίου πόλεων σκώματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους, qui quo pertineat, frustra in hac quidem pagina circumspicis; contra vero inde a pagina 114 duo habes fragmenta prosaica quæ inscriptione carent et, quum in mediam periegesin iambicam inculcata sint, non eo quo nunc loco leguntur, olim legi poterant. Nascitur itaque suspicio et locum eorum pristinum et titulum in pagina 106 esse quærendum; nec conjectura sefellerit, quum indiculi verba ex argumentis fragmentorum facile explicentur. In priore fragmento auctor, homo facetus, postquam Athenas descripserat, pergit Oropum. Nosti oppidum fati variis memorabile ac historiæ Atticæ Bœotiaeque multifariam implicatum. Quid Noster? Memorat sane frequentes cauponas viæ ad urbem ducenti appositas, quarum beneficio molestiam itineris superaverit, de ipsa autem urbe nihil nisi hæc: ἡ δὲ πόλις Ὠρωπίων συνοικία θητῶν ἐστὶ, μεταβολῶν ἐργασία, τελωνῶν ἀνυπέριθτης πλεονεξία, ἐκ πολλῶν χρόνων ἀντιθέτω πλεονεξία συνθετραμμένη κτλ.... Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὠρωπίοις. Similiter Plataearum miseriam verbis Posidippi comici ridet perstringitque istos quasi Bœoto-Athenienses, qui si Serambum cauponem et prelium ad urbem olim commissum gloriati sint, aliud nihil in medium proferre habeant. Deinde recenset vitia, quæ in singulis Bœotiae urbibus sedem fixisse dicantur, ut Thespiis ἡ φιλονεικία, Anthedone ἡ πλεονεξία, in aliis ἡ αἰσχροκέρδεια, ὁ φθόνος, ἡ ὕbris, ἡ ἀλαζονεία, ἡ ἀναισθησία. Jam vides quid sibi velint in titulo verba πόλεων σκώματα. Quæ sequuntur: καὶ ὁδοί,

item facile explicantur. Scilicet viarum rationem accurate peregrinator noster describere solet. Sic fr. 1, § 1 via Athenas ducens est ὁδὸς ἡδεῖα, γεωργομένη πᾶσα, ἔχουσα τι τῇ ὕψει φιλόνηρον. — § 6. Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν δι' Ἀφιδνῶν καὶ τοῦ Ἀμφιαράου Διὸς ἱεροῦ ὁδὸς ἐλευθέρω βαδίζοντι σχεδὸν ἡμέρας, προσάντης πᾶσα· ἀλλ' ἡ τῶν καταλύσεων πολυπλῆθεια τὰ πρὸς τὸν βίον ἔχουσα ἀφθονα καὶ ἀναπαύσεις, κωλύει κόπον ἐγγίνεσθαι τοῖς ὁδοποροῦσιν. — § 8. Ἐντεῦθεν εἰς Τάναγραν στάδια ρλ'. ὁδὸς δι' ἐλαιοφύτου καὶ συνδένδρου χώρας, παντὸς καθαρεύουσα τοῦ ἀπὸ τῶν κλώπων φόβου. — § 11. Ἐντεῦθεν εἰς Πλαταιὰς στάδια σ'. ὁδὸς ἡσυχὴ μὲν ἔρημος καὶ λιθώδης, ἀνατείνουσα δὲ (τε ?) πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, οὐ λίαν δὲ ἐπισφαλής. — § 12. Ἐντεῦθεν εἰς Θήβας στάδια π'. ὁδὸς λεία πᾶσα καὶ ἐπίπεδος. — § 23. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀνθηδόνα στάδια ρε'. ὁδὸς πλαγία, ἀμαξήλατος δι' ἀγρῶν πορεία. — § 26. Ἐξ Ἀνθηδόνης εἰς Χαλκίδα στάδια σ'· μέχρι τοῦ Σαλγανέως ὁδὸς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λεία τε πᾶσα καὶ μαλακή· τῇ μὲν καθήκουσα εἰς θάλατταν, τῇ δὲ ὁρος ὑψηλὸν μὲν ἔχουσα, λάσιον δὲ καὶ ὕδασι πηγαίοις κατάρρυτον. — Quod vero deinde titulus habet: καὶ περίπλους, id sane in duo fragmenta codicis 443 non cadit. Suspiceris legendum esse καὶ εὐριπος, quum de Euripo sermo sit in postrema parte fragmenti prioris, ex quo antecedentia tituli verba explicavimus. Sed fieri etiam potest; ut verba καὶ περίπλους ad alia fragmenta pertinuerint; nam complura olim fuisse constat e codice Parisino 571, qui tertium exhibet, Strabonianis excerptis annexum, quod in pleniori codice ante secundum fragmentum codicis 443 locum obtinebat (v. not. ad p. 97). Ejus statim initio legis: τοῦ δ' ὅρου (τοῦ Πηλίου) ἡ με-

γίστη καὶ λασιωτάτη βίζα τῆς πόλεως (τῆς Δημητριάδος) κατὰ μὲν πλοῦν ζ' (?) ἀπέχει στάδια, πεζῇ δὲ χ'. Ac similiter de aliis oræ maritimæ locis disserens auctor paraplos memoraverit.

73. Ceterum verba πόλεων σχώματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους patet nihil esse nisi indiculum, quem librarius ex argumento fragmentorum collegerit. Vera operis integri inscriptio et ambitus jam nos latent. In primo fragmento auctor Eleusine, ut videtur, procedit Athenas; quibus descriptis, pergit Oropum, hinc Tanagrum, Plataeas, Thebas, Anthedonem. De his solis, quas ipsum adisse vel ex verbo κατινόησα § 10 intelligitur, agit accuratius. Deinde postquam verbo monuit de Thespiis et Bæoticarum urbium ἀκκληρήμασι, Anthedone transit in Eubœam, Chalcidemque urbem fusius describit. In secundo fragmento a Demetriade urbe excurrit in Pelium montem, de eoque exponit uberrime. Fragmento tertio, e postrema totius operis parte petito, auctor fines Helladis, sumto a Peloponneso initio, usque ad Homolium Magnesiae et Tempe Thessalorum pertinere dicit, ac refellere studet eorum sententiam, qui Thessaliam Græciæ accensendam esse negarent. Quantum ex his colligi potest, scriptor noster totius Helladis, quam nos dicimus, provincias una cum Thessalia et Eubœa descripsisse videtur, non tam justam omnium geographiam componens, quam suo quodam itineralio tamquam fundo narrationis utens. Librum hunc inscriptum fuisse suspicor: Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων; num singularis fuerit liber an pars majoris operis, in medio relinquo. Auctor secundum codicem fuit Athenæus quidam. Fidem testimonii neque firmare aliunde, neque certioribus argumentis evertere licet, adeo ut easit acquiescendum. Dubitationis tamen caussas non reticebo. Etenim quum ex Athenarum laude magnifica et ex eo quod Oropii et Plataenses tamquam Bæoto-Athenienses traducuntur, auctorem fuisse Atheniensem colligas, dubius hæreo, num revera de Athenæo quodam Atheniense cogitandum sit, an codex verbo Ἀθηναίου nihil nisi patriam scriptoris indicet, sive quod nomen viri exciderit, sive quod omnino id non noverit scriba, sed ex argumen-

to fragmentorum, ut reliquum indiculum suum elicuerit, sic etiam de patria auctoris conjecturam fecerit. Huc accedit quod opus nostrum Heraclidi cuidam vindicandum esse suadet Apollonius in Mirab. c. 19, ubi Ἡρακλείδης ὁ χριτικός (Κρητικός cod.; em. vv. d.) ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων de planta quadam Pelii montis laudatur, quam iisdem fere verbis Noster (fr. 3, § 5 p. 107 ubi v. not.) describit. Nam si in his verborum consensum mirari licet, multo majorem mirationem habet quod titulus libri, quo a re narrata alienior esse videtur, tanto aptius in nostrum opus cadit; adeo ut vix credas duos auctores de eadem planta iisdem pæne verbis in opere de Helladis urbibus disseruisse. Recte Olearium pro ὁ Κρητικός correxisse ὁ χριτικός, non dubitamus; nam si Cretensis scriptor esset, Κρής dicendus erat. Nihil itaque impedit quominus Atheniensis fuerit (*).

74. Vulgo fragmenta nostra ex Dicæarchi Messenii opere, quod Βίος Ἑλλάδος inscribitur, petita esse censetur. Vix ita statuissent plurimi, si geographorum codicem Parisinum novissent. Argumentum sententiæ sumserunt ex verbis: Δικαιάρχου ἀναγραφὴ Ἑλλάδος, quæ Græciæ insularumque Græcarum descriptioni metricæ subjiciuntur. Nimirum quum viderent poema istud quod nunc Dionysii esse constat, ad Dicæarchum Messenium nihil pertinere, nomen ejus transtulerunt ad prosaica nostra fragmenta, quæ poeticis inseruntur. Verum conjectura hæc nihil habet quo commendetur. Nam si ignorabatur auctor operis metrici, quod Theophrasto cuidam dedicatur, facile intelligitur quid factum sit, ut Dicæarchus vindicandum esse quidam putarent. Scilicet Theophrastus iis erat notissimus ille philosophus; quærenti autem inter amicos Theophrasti et discipulos Aristotelis geographum aliquem, sponte se obtulit Dicæarchus, qui sapiens una cum Theophrasto ap. vett. laudatur. Nihil igitur video cur nomen Pseudo-Dicæarchi ab eo libro cui attribuitur, divellatur. Deinde vero descriptionem Græciæ, qualem nostra fragmenta prosaica produnt, abhorrrere ab opere, quale τὸν Βίον τῆς Ἑλλάδος fuisse aliunde docemur, tum alii perspexerunt, tum nos fusius

(*) Fortasse Heraclides hic non diversus est ab Heraclide περὶ νήσων scriptore, quem una cum Philostephano, Callimachi discipulo, laudant Harpocratio v. Σπρῆμος (Ἡρακλείδης ἢ Φιλοστέφανος ἐν τῷ περὶ νήσων) et v. Ὠλίαντος (ubi Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, quod vix recte habet), Suidas v. Νέξος, Plin. IV, 23. Cf. Fr. Hist. II, p. 197 sq. Philostephanus, qui cum Heraclide componitur, etiam περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων scripsit; cui operi tanquam altera pars juncti fuerint libri περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ πόλεων, quamquam is titulus in fragmentis ad Europæ urbes pertinentibus non occurrit. Probabiliter in his quoque viam Philostephano prævit Heraclides.

diximus in *Fragm. Hist. tom. II, p. 227 sq.* Præterea ad chronologica attendendum erat. Nam quum in fragmentis Demetriadis urbis mentio fiat, et duobus locis Posidippi comici versus citentur, Dicæarchus, Aristotelis discipulus, etiamsi non ante annum 347 natum ponamus, nonnisi senex urbis illius et comici meminisse potuit, et ne senex quidem, nisi sumas scripsisse eum paullo post conditam Demetriadem et versus istos e primis Posidippi fabulis esse petitos. Nam Demetrias condita est inter annos 294-287; Posidippus vero, triginta fabularum auctor, docere cœpit anno 289. At quisnam crediderit Dicæarchum, doctissimum gravissimumque philosophum et historicum, canum jam caput, comici poetæ vix tum innotescens versiculis usum esse, ut probaret Thessaliam partem esse Græciæ? Manifesto hæc ætatem posteriorem arguunt. Adde quod tota illa de Thessalia Græciæ accensenda disputatio non tam doctum historicum quam grammaticum sapit. Nec non de Bœotiæ civitatibus narratio, quamquam multa habet quæ nobis jam acceptissima veniunt, a severæ tamen historiæ gravitate abhorret, nimiumque indulget levidensi facetiarum studio (*), adeo ut non ita longe absit ab istis itinerum descriptionibus, quas lepidi Parisienses in imis diarium foliis divulgant.

Ætatem auctoris nostri accuratius constituere vix poteris. Ni conjectura fallit, Atheniensis iste vixit inter annos 250-200 a. Ch.

75. Fragmenta nostra prosaica, quæ breviorum et scribarum culpa multis in locis manca et corrupta crisin habent difficillimam, una cum metricis fragmentis τῆς ἀναγραφῆς τῆς Ἑλλάδος sub Dicæarchi nomine edi solent. Editiones vero hæc sunt :

1. *Dicæarchi Geographica quædam sive de Vita Græciæ* (fragm. I et III). *Ejusdem descriptio Græciæ, versibus iambicis ad Theophrastum, cum Latina interpretatione atque annotationibus H. Stephani, et ejus Dialogo, qui inscriptus est, Dicæarchi Sympractorum; additis Is. Casauboni*

annotationibus. Excudebat H. Stephanus (Paris.). 1589. 8°. Stephanus græca acceperat a Matthæo Buddæo (v. supra p. xiii). Desideratur fragmentum iambicum de Creta et Cycladibus Sporadibusque insulis.

2. In Hæschelii *Geographis min.* p. 163 sqq. Augustæ Vindelicorum an. 1600. 8. Hæschel primus dedit fragmentum iambicum de Creta ceterisque insulis. Hæc editio recusa est :

3. In Gronovii *Thesaurο antiqu. græc. tom. XI, p. 1 sqq.* an. 1699. fol.

4. In Hudsoni *Geographis min. tom. II, p. 1 sqq.* an. 1703. 8. Hudsonus primus edidit fragmentum II de Pelio monte, quod a Fabricio acceperat (Vid. not. ad. p. 107 ed. nostræ). Accedit Dodwelli de Dicæarcho dissertatio.

5. In Zosinadum *Geogr. min. tom. I, p. 479 sqq.* Vindobon. 1806, 8.

6. *Dicæarchi Peripatetici Βίος Ἑλλάδος aliæque fragmenta Geographica emendata atque illustrata edidit M. Marx* in Fr. Creuzeri *Meletemat. P. III, p. 171 sqq.* Lips. an. 1819. 8.

7. *Δικαίάρχου τοῦ Μεσσηνίου Ἀναγραφὴ καὶ βίος Ἑλλάδος. Ἀνώνυμος περίπλους κτλ.* (V. supra p. xxxii). *Cum Lucæ Holstenii lucubrationibus, etc.* ed. G. Manzi. Romæ 1819. 4.

8. *I frammenti di Dicaarco da Messina, raccolti ed illustrati dall'avvocato D. Celidoneo Errante, de' Baroni di Vanella e Calasia. Palermo. 1822. 8. 2 tom.*

9. In Gailii *geograph. min. vol. II. Paris. 1828. 8.*

10. *De Dicæarcho ejusque operibus, quæ inscribuntur Βίος Ἑλλάδος, Ἀναγραφὴ Ἑλλάδος scripsit Augustus Buttmann, adjunctus Portensis. Numburgi (1832) 4.*

11. *Dicæarchi Messenii quæ supersunt composita, edita et illustrata a Maximiliano Fuhr. Darmstadt. 1841. 8.*

Leguntur tria nostra fragmenta prosaica etiam in *Fragm. histor. tom. II, p. 254 sqq.* ad calcem fragmentorum Dicæarchi Messenii.

(*) Mannert VIII, p. 193 : « Die Vorwürfe, welche man den Bœotiern wegen ihrer Esslust und wegen Vernachlässigung der Geisteskultur machte, übergehe ich; es machte sie der gewandtere, auf seinen etwas schwerfälligen Nachbar nie gut zu sprechende Atheniensier. Wer ähnlichen halbweisen Spott, welchen der witzige Grieche über das Auffallende einzelner Stædte ergoss, zu lesen wünscht, findet Unterhaltung in der kurzen Beschreibung einiger der wichtigsten Orte Bœotiens, welche unter Dicæarchs Namen vorhanden ist, aber wahrscheinlicher als das Produkt eines flüchtig reisenden Atheniensers gelten kann. »

76. De Agatharchidis Cnidii ætate diversissimas in partes viri docti abierunt. Opus de mari Erythræo, quod senex composuit, scriptum esse Mannertus (*) censuit Ptolemæi Philadelphi annis postremis vel Ptolemæi III initio, Gosselinus (**) circa annum 182 a. C., regnante Ptolemæo V, Droysenius (*Hellenism* II, p. 734) circa an. 160, Wesselingius (ad Diodor. III, 11) eo tempore quo regnavit Ptolemæus VIII Soter II sive Lathurus (117-108), Dodwellus (***) anno 105 vel 104 sub Ptolemæo IX Alexandro I (107-90 n. C.). Wesselingii sententiam probarunt Clintonus (Fast. Hell. III, p. 535 (****)), Ritterus (*Erdkunde* tom. XII, p. 247 (*)), alii, ipse ego in *Fragm. Histor.* tom. III, p. 191. Ceterum quum unus Dodwellus de ætate Agatharchidis fusius, sed confuse, disseruerit, reliqui paucis verbis, uno alterove argumento in medium prolato, rem attigerint, superest ut denuo argumentum tractetur accuratius.

77. Primum igitur Photius cod. 213 ita habet : *Ἔνιοι δὲ αὐτὸν (τὸν Ἀγαθαρχίδην) Ἀγάθαρχον ὀνομάζουσι. Τούτῳ πατὴρ μὲν ἦ Κνίδος ἦν, ἡ δὲ τέχνη γραμματικὴν ἐπεδείκνυτο· ὑπογραφεὰ δὲ καὶ ἀναγνώστην δ' Αἰέμος Ἡρακλείδης, δι' ὃν αὐτῷ ἐξυπηρετεῖτο, παρέσχε γνωρίζεσθαι. Ἦν δὲ καὶ θρεπτός Κινέου (Κινναίου codd.).* Ex his Heraclidem Lembum sub Ptolemæo VI Philometore vixisse et auctoritate apud regem polluisse Suidæ testimonio (v. *Ἡρακλείδης*) constat; Cineas vero, qui educavit Agatharchidem, idem fuerit cum Ptolemæi VI ministro, qui, Antiocho Epiphane in Ægyptum invadente (170 a. C.), *κοινοβούλιον* e viris claris-

simis conscripsit (Polyb. XXVIII, 16). Natum igitur Agatharchidem ponamus inter annos 190 et 180 a. C. Studiis Alexandriæ absolutis, nescio an Athenas juvenis inviserit. Certe urbem istam adlisse eum vel tunc vel postmodum, inde colligas, quod de nomine maris *Erythræi* edoctum sese dicit (§ 5 p. 112) a Boxo Persa, quem ταῖς Ἀθήναις, λιπόντα τὴν πατρίδα, ἐμειῶναι prodit. Deinde traditur Agatharchides scribæ et lectoris munere functus esse apud Heraclidem Lembum, historicum, philosophum, virum πολιτικόν (v. Fr. Hist. III, p. 168 sqq.), qui eo maxime tempore floruisse videtur, quo Ptolemæus VI cum Antiocho Epiphane pacta inivit, sive an. 170 post primum cum eo bellum, sive post alterum, an. 168; scilicet verba Suidæ *Ἡρακλείδης... γεγὼνως ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ ἔκτου· ὃς τὰς πρὸς Ἀντίοχον ἔθετο συνθήκας* ita intelligo ut ipse Heraclides de pace componenda legatus ad Antiochum missus sit (**). Usus hujus viri et familiaritatis ad excitanda dirigendaque Nostri studia magni momenti fuerint. Exemplum patroni secutus et cœpta ejus, ut videtur, continuans amplissima scripsit opera historica; neque a philosophia alienum fuisse tum e libro *Περὶ τῆς προσφιλοῦς ὁμιλίας* colligitur, tum Strabo p. 656 testatur, cui Agatharchides est δὲ ἐκ τῶν περιπάτων ἀνὴρ συγγραφεύς. Quodsi in his Heraclide inferior fuerit, superavit eum arte dicendi; nam illius dictio, Dionysio Hal. iudice, erat negligentior, hic vero, εἰ τις ἄλλος, δημιουργὸς τῆς περὶ τὰς λείας χρήσεως. Verba sunt Photii l. 1., qui postquam virtutes Agatharchidis scriptoris pluribus persecutus est, hanc apponit

(*) Mannert. X, 1, p. 65 : « Diese Afrikanische Küste blieb den ersten vom Ptolemæus Philadelphus abgeschickten Entdeckern völlig unbekannt; des Agatharchides Nachrichten schliessen sich daher mit der Meerenge des Arabischen Meerbusens. Aber noch in den letzten Jahren des nämlichen Königs erweiterten sich die Kenntnisse von der Ausdehnung der Erde, etc. »

(**) Gosselin *Recherches sur la géographie systématique et positive des anciens* tom. II, p. 161 : « Agatharchides parait avoir vécu environ quarante et un an après Evergètes. (La description du golfe Arabique) prouve qu'au sud de Ptolemæus on ne connaissait aucune habitation importante sur le rivage. Aussi n'a-t-il pu donner de cette portion de la côte que des notions très-vagues et tellement incertaines qu'elles ne conduisent pas même jusqu'au détroit. On ne peut, au reste, soupçonner Photius, à qui nous devons aujourd'hui un long extrait de l'ouvrage d'Agatharchides, d'avoir négligé de transcrire ce que celui-ci aurait dit des contrées africaines voisines du détroit, puisque Diodore, en copiant Agatharchides, termine sa description précisément au même endroit que lui. »

(***) *Dissertatio ostendens tempus quo de mari Rubro vel de gentibus potius meridionalibus scripsit Agatharchides* in Hudsoni Geogr. min. tom. I, p. 67 sqq.

(****) Adde Niebular. *Kl. Schriften* I, p. 405 : « Artemidor, jenes (des Agatharchides) Zeitgenoss, oder etwas jünger welcher nach Marcanus um Ol. 169, 1. d. St. 651 schrieb. »

(*) Ritter l. 1. Agatharchidem scripsisse putat c. an. 120, præeunte Ukerlo I, p. 120 et Forbigero I, p. 246. Lepidum est quod Ukertus dicit Agatharchidem linguæ Æthiopice peritum fuisse, laudata p. 46 ed. Huds., § 62 p. 154 ed. n. — Heyne De fontibus Diodori p. LXVI in ed. Bip. : « Et noster quidem Agatharchide maxime est usus, homine Cnidio, regis Ptolemæi pueri tutore, sive Alexander ille fuit, sive Soter II, s. Lathurus. »

(**) Sic etiam Bernhardsyus ad Suid. p. 879 verba interpretatur. At minus recte dicit : « Eundem Heraclidem inter legatos, qui controversiam inter Antiochum Epiphane et Philometorem dirimerent, profert Polybius XXVIII, 1. » Nam ibi de Heraclide *Antiochi* ad Romanos legato sermo est.

coronidem : Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν ἀνὴρ τοιοῦτος, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ἔχων κλέος· εἰ δὲ καὶ τὸ τῆς ῥητορικῆς ἐπώνυμον αὐτῷ ἢ μὴ νήφουσα ψῆφος οὐκ ἐπέθετο, ἀλλὰ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ οὐδὲν ἔλαττον τῶν γραμματικῶν οὐ δευτέρος ἢ τῶν ῥητόρων, δι' ὧν καὶ γράφει καὶ διδάσκει, καταφάνεσθαι. Ad linguæ elegantiam et variam viri doctrinam accedebat morum probitas et potentis patroni commendatio. Nihil mirum igitur contigisse ei, ut regii pueri magister eligeretur, eique regnum adepto consiliarius et tutor adisteret. Hoc enim munere functum esse, quo tempore senex jam libros de mari Rubro scripsit, ipse nos edocet. Nimirum complures in Excerptis (§ 11-18 p. 117 sq.) leguntur παραινέσεις ad regem juvenem, inter quas hæc habes dissertissima (§ 17) : Ἐγὼ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ τύχη με κατέστησεν ἐπίτροπον τοῦ σώματος τοῦ σου, νέου παντελῶς ὄντος, καὶ τῆς ὅλης βασιλείας, ἀπ' ἐκείνης εὐθὺς μέγαν ἑμαυτῷ πόνον ἐπέβαλον. Τίνα τοῦτον; τοῖς πρὸς ἡδονὴν ὁμιλοῦσιν ἐναντιοῦσθαι καὶ ὀυσχεραίνειν, σοῦ πρῶτον αὐτοῦ περιαιρούμενος οὐ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ τὴν ἄγνοιαν, ἵνα τῶν τοσούτων ἀγαθῶν φρονῶν ἀπολαύσῃς, μὴ διαμαρτάνων. Τοῦτο γὰρ ἐξήγουν πατρὸς ἔχων εὐνοίαν χρόνου στοχαζομένην, οὐ κόλακος εἰρωνείαν καιρῷ προσομιλοῦσάν. Οἶδα γὰρ πρεσβύτερος ὢν καὶ πολλῶν ἔμπειρος γεγονῶς πραγμάτων, διὰ τοὺς θωπεύειν ἐπιβεβλημένους τοὺς ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ τὰς μεγίστας βασιλείας ἄρδην ἀνηρημένους, τὴν Κασάνδρου, τὴν Λυσιμάχου, τὴν Ἀλεξάνδρου τηλικαύτην οὔσαν, τὴν Μήδων, τὴν Σύρων, τὴν Περσῶν, ὥστε μηδὲ σπέρμα καταλεῖφθαι τοῦ γένους. Οὐκ ἀλόγως· νέου γὰρ πολλὰ μὲν ἀγνωσῶντος διὰ τὴν ἡλικίαν, εὐλογούμενου δὲ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν οὐδὲν σφαλερώτερον οὐδὲ ἐπικινδυνότερον.

78. Niebuhrius quidem (*Kl. Schriften* I, p. 411) verba ista ad Agatharchidem nihil pertinere putavit, sed ex persona dicta esse alius cujusdam, qui tutor fuerit Ptolemæi Epiphanis. At orationes quales in historicis scriptis Agatharchides interponebat, a maris Erythræi descriptione alienæ esse videantur; deinde vero ex procœmio libri quinti (§ 21 p. 119, 32 : Ἐκατέρου δέ σοι προοισόμεθα παραδείγματα γένους, ἵνα... τοὺς ἀμεινον καὶ τοῦναντίον εἰπόντας ἐπ' αὐταῖς εὐρύς ταῖς δοκιμασίαις) apparet opus nostrum certæ cuidam personæ eique juveni vel puero fuisse inscriptum; unde sponte quisque conjicit ad eundem juvenem etiam παραινέσεις istas ab eodem dirigi Agatharchide.

Accedit quod verba : πρεσβύτερος ὢν καὶ πολλῶν ἔμπειρος γεγονῶς πραγμάτων eximie quadrant in Nostrum, quem provectæ tum ætatis fuisse discimus ex § 110, ubi sic : Τὰ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ἔθνων τῶν ἐκκειμένων πρὸς μεσημβρίαν, ὡς ἦν ἐφ' ἡμῖν, ἐν πέντε βιβλίοις ἐπιμελῶς ἱστορήκαμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν τῷ πελάγει νήσων ὕστερον τεθεωρημένων, καὶ τῶν ἐξ ἧς ἔθνων, καὶ τῶν εὐωδῶν ὅσα φέρειν συμβαίνει τὴν Τρωγλοῦτιν χώραν, ἡμεῖς μὲν παραιτησάμενοι τὴν ἐξήγησιν ἄρδην ἀπολελοῖπαμεν, οὔτε τὸν πόνον τῆς ἡλικίας δμοίως ὑποφέρειν ὀδυμένης, πολλῶν μὲν ὑπὲρ τε τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀναγεγραμμένων, οὔτε τῶν ὑπομνημάτων διὰ τὰς κατ' Αἴγυπτον ἀποστάσεις ἀκριβῆ παραδιδόντων σκέψιν. Simul hæc ostendunt virum rebus publicis occupatum; quippe qui ob defectiones Ægyptum tum perturbantes majoribus distraheretur negotiis quam ut in recentissimos navigatorum commentarios inquirere posset (*). Quodsi Niebuhrius miratur tantam numeris dignitatem viro delatam esse quem Photius *grammaticum* vocat, ego non perspicio cur Agatharchides grammaticus, philosophus peripateticus, historicus, a regio ministro enutritus, alius ministri usu formatus ab eoque commendatus, a summis dignitatibus arcendus fuerit, quas eunuchos et abjectissimæ conditionis homines, Eulæos, Lenæos, Agathocles, Sosibios, alios, obtinuisse constat.

79. Sin quæras quinam fuerit rex ille juvenis, paullo diligentius Ptolemæorum historiam lustranti patebit eligendi potestatem negari, neque de alio cogitari posse nisi de Ptolemæo VIII Sotere II, filio Ptolemæi VII Euergetis II et Cleopatrar, fratre majore Ptolemæi IX Alexandri I. Moriens Ptolemæus VII regnum reliquit Cleopatrar uxori secundæ (quæ prioris uxoris Cleopatrar e Ptolemæo VI erat filia) et alteri ex filiis quem illa legisset (Justin. XXXIX, 3). Cleopatra, Soteri filio majori infensa, minorem Alexandrum eligere voluit, sed a populo majorem creare regem compellitur, qui initio una cum matre, mox solus regnum administravit (117-107). Natales Soteris in illud tempus incidunt, quo Ptolemæus VII, repudiata uxore priore, filiam ejus vi stupratam in matrimonium rapuerat, Alexandrini autem eo scelere excitati regem dudum invisum ejecerunt, regnumque Cleopatrar repudiatæ tradiderunt. Quo facto, exul Ptolemæus, iræ impotens, Mem-

(*) Nescio quo pacto Droysenius II, p. 734 verba διὰ τὰς κατ' Αἴγυπτον ἀποστάσεις interpretari potuerit : *wegen der Entfernung dieser Gegenden von Ägypten*.

phitem filium in Cypro insula occidit membra-
que truncati misit Alexandriam.

80. Chronologiam harum rerum novissimus
constituere tentavit Letronnius (*Recueil des in-
script. grecques de l'Égypte*, tom. I, p. 79), ita
vero ordinavit, ut cum iis quæ Agatharchidis
historia sibi postulat, conciliari nequeat. Ilæc
enim quum regem flagitet, qui anno 117 puer

adhuc nec quattuordecim fere annis major esset,
Letronniano ex computo Soter tunc natus fuisset
annos viginti septem. At non probasse hoc mihi
videtur vir de Ptolemæorum historia meritissi-
mus. Ne longus sim, temporum rationes, quate-
nus ad rem nostram pertinent, Letronnii calcu-
lis meisque exputatas in tabula componam.

A. C.		A. C.	
146.	Évergète règne.	146.	Ptol. VII Evergetæ post fratris mortem annus pri- mus (<i>Porphyr.</i>).
145.	Répudie sa femme; tue son fils; épouse sa nièce.	132-131.	Pt. Cleopatram repudiat; filiam ejus Cleopatram ducit; pulsus in Cyprum abijt post regnum an- norum 15 (<i>Diodor.</i>).
144.	Naissance de Sôter II.		Ptolemæus VIII Soter II nascitur.
143.	Naissance d'Alexandre I.	130.	Ptol. Everg. Memphitem filium necat (<i>Liv., Diod.</i>). Alexander I nascitur.
132.	Évergète chassé d'Alexandrie.		
127.	Mariage de Sôter II.		
126.	Naissance de Cléopâtre, fille de Sôter II		
117.	Évergète meurt.	117.	Ptol. VII Evergetes moritur (<i>Porphyr.</i>).
117.	Cléopâtre règne seule.	117.	Cleopatra regnat cum Ptol. VIII Soter II (<i>Porph.</i>).
	Départ d'Eudoxe.		
	Sôter associé à sa mère.		
116.	Forcé de répudier sa femme.		
114.	Sôter remarié avec Selène.		
	Mariage d'Alexandre I avec Cléopâtre fille de son frère.	114.	Ptol. Soter Cleopatram sororem ducit.
	Sôter retranche le nom de sa mère des actes publiq.	113.	Eudoxus proficiscitur.
	Il règne seul.	112.	Ptol. Soter Cleopatram dimittit; Selenen ducit; mater ei regno cedit.
	Retour d'Eudoxe.	111.	Eudoxus redit. Cleopatra Antiocho Cyziceno nubit.
109.	Naissance d'Alexandre II.	111-108.	Cleopatra Soteris filia nascitur.
107.	Sôter II chassé d'Alexandrie.		
	Cléopâtre et Alexandre I.	107.	Soter pulsus in Cyprum abijt (<i>Porphyr.</i>).
			Cleopatra et Alexandri I regis annus 1. (<i>Porphyr.</i>)
		106.	Alexander I Cleopatram (priorem uxorem, non constat cujusnam filiam) ducit.
		105.	Alexander II, Alexandri I filius, nascitur.
103.	Sôter II en Syrie.	103.	Ptol. Soteris in Syriam expeditio.
	Cléopâtre envoie Alexandre II à Cos.		Alex. II infans in Con ins. transportatur (<i>Joseph.</i>).
		97-92.	Cleopatra, Soteris filia, Alexandro I nubit.
86.	Mithridate trouve Alexandre II à Cos, âgé de 24 ans.	86.	Mithridates Alexandrum II in Co ins. reperit et <i>παράβηεν ἑστρεπε βασιλικῶς</i> (<i>Appian.</i>).
81.	Alexandre II fait périr Cléopâtre.	81.	Cleopatra, Soteris filia, ab Alexandro II privigno et marito occiditur (<i>Porphyr.</i>).

81. Primum vides ad annos 132-130 me referre
quæ Letronnius (cujus laterculos repetivit Franz
in C. J. III, p. 288) annis 145 et 144 assigna-

vit (*), immemor, ut videtur, Titi Livii, qui accura-
tum exhibet temporis indicium in Ep. lib. LIX,
ubi inter res anno 130 a. C., M. Perperna consule,

(*) Idem l. l. p. 54 de his ita exponit : « Évergète eut de cette princesse (de Cléopâtre) un fils, qui naquit, pendant les
cérémonies de l'intronisation, à Memphis, ce qui suppose déjà une année d'union. On a lieu de croire (?) que c'est peu
de temps après, peut-être la même année, que, séduit par les charmes de sa nièce Cléopâtre, qui pouvait avoir dix-
huit ans, il lui fit violence et l'épousa, après avoir répudié sa mère. On sait (?), en effet, qu'à la mort d'Évergète II, en
l'année 117, son fils Soter, issu de ce second mariage, était déjà marié depuis plusieurs années à sa sœur Cléopâtre, ce
qui porte l'époque de son mariage au moins à l'année 121; mais elle a pu être antérieure de quelques années : et comme
il est difficile de supposer que Ptolémée se soit marié avant dix-sept ou dix-huit ans, sa naissance est reportée au moins
avant l'année 139, et, conséquemment, le mariage de sa mère avant l'année 140. »

gestas etiam hæc habes : *Ptolemæus, Euergetes cognominatus ob nimiam crudelitatem suis invisus, incensa a populo regia, clam Cyprum profugit; et quum sorori ejus Cleopatrar, quam, filia ejus virgine per vim compressa atque in matrimonium ducta, repudiaverat, regnum a populo datum esset, infensus filium quem ex illa habebat, Cypro occidit, caputque ejus et manus et pedes matri misit.* Porro in Diodori Excerptis de virt. et vit. (XXXV, c. 14 p. 542 ed. Didot.) historia de Ptolemæo filii occisore ita collocatur, ut proxime sequatur fragmentum de Antiochi Sidetæ sive Pii bello Parthico (an. 129-128 sec. Porphy.). antecedit autem in iisdem excerptis (cap. 8) locus ad servile in Sicilia bellum pertinens (an. 134-132), atque alius (cap. 9) de aris Jovis Ætnæi denuo consecratis, qui quidem ex rebus anni 131 petitus esse debet, quum post debellatos demum servos religio Ætnæi Jovis instaurari potuerit. Ex his igitur satis intelligitur de anno quo Memphites truncatus sit Diodorum cum Livio consentire. Uterque auctor in hujus temporis rebus Syriis et Ægyptiis Posidonium, duce[m] optimum, sequi solet. Illud tamen quæritur, num fuga quoque Ptolemæi ad eundem annum 130 referenda sit, an ad antecedentem pertineat, adeo ut paullo altius Livius rem repetiverit. Hoc ut credamus, facit Diodorus XXXIII, 6 p. 524 Didot., qui quum Ptolemæum regnasse annos quindecim prodat, fugam ejus retulit vel ad finem anni 132 vel ad initium anni sequentis. — Igitur Ptolemæus Soter quum circa annum 130 a. C. natus esse debeat, initio regni agebat vitæ annum quartum fere ac decimum.

82. Ceterum si quis Livium, Diodorum et Agatharchidem negligeret, in promptu erat Soterem credere antiquiorem fuisse. Nam ita Justinus XXXIX, 3 : *Igitur quum prior in minorem filium esset (Cleopatra), a populo compellitur majorem eligere; cui priusquam regnum daret, uxorem ademit; compulsusque repudiare carissimam sibi sororem Cleopatram, minorem sororem Selenen ducere jubet. Sed Cleopatra, non tam a viro repudiata quam a matre divortio viri dimissa, Cyziceno (a. 111 sqq.) in Syria nubit etc.* Secundum hæc Soter antequam regnum susciperet, jam uxorem habuisse videtur; quod de puero annorum quat-

tuordecim non est verisimile. Vehementer vereor ne in breve contrahens Trogi narrationem ut alias sic in his quoque Justinus obscuraverit. Rem ita adornandam esse conjicio. Soter Cleopatram duxerit quam primum fieri potuit, ætatis anno decimo sexto vel septimo (114. 113). Hucusque omnem potestatem penes matrem, mulierem dominandi libidine famosam, fuisse concesseris. Quare hosce regni annos uni Cleopatrar assignasse videtur Posidonius (ap. Strab. II, p. 99), qui Eudoxum Cnidium navigationem suscepisse ait *regnante Cleopatra*; reversum autem dicit οὐκέτι τῆς Κλεοπάτρας ἡγουμένης, ἀλλὰ τοῦ παιδός. Ac sane obtinuisse Soterem ut solus regnaret, probat papyrus Parisiensis (du Louvre N. 53. V. Letr. I. l.) qui ad sextum regni annum (111 a. C.) pertinens unum regis nomen, non simul Cleopatrar matris, exhibet. Auctor vero hujus rerum conversionis fuerit uxor Soteris, audax illa et Cleopatrar marito inimicæ consilii strenue obsistens. Cujus amovendæ causa nihil tentans mater filio *regnum dedit*, ut Justinus ait, id est, soli regnare concesserit, ea conditione, ut uxorem dimitteret et Syriæ regi Antiocho destinaret, ejusque loco Selenen duceret. Quo facto, mox recuperaturam se pristinam potestatem præsensit, nec spes eam fefellit. Sic rem habuisse crediderim; sin minus, aut præcox Soteris matrimonium sumere licet aut complures annos Cleopatram solam regnasse antequam populo cedens filium majorem regem crearet.

83. Sed hæc omnia corruerent, et Livii et Diodori et Agatharchidis auctoritas everteretur, si revera Soter filiam suscepisset anno 126, quam anno 114 duxisset Alexander I, ut in laterculo suo ponit Letronnius. At nihil historia suppedit quod in ejusmodi sententiam abire cogat(*). Duas Alexander I uxores habuit; utrique erat Cleopatrar nomen; priorem nonnisi ex Eusebii Chronico novimus, ubi Alexander II Cleopatrar filius esse dicitur. Duxisse eam Alexander debet ante an. 103, quo filius ex ea natus Alexander II in Con insulam transportatus est, ubi juvenem duodeviginti minimum annos natum reperit an. 86 Mithridates καὶ παραλαβὼν ἔτρεφε βασιλικῶς. Altera uxor erat Cleopatra Soteris filia, quam scimus mortuam esse anno 81 (Porphy.).

(*) Nec quidquam de hac re probatur titulo Apollopolitano (ap. Letr. I. l. p. 49, in C. I. III, p. 362) : Βασίλισσα Κλεό-
πατρα καὶ βασιλεὺς Πτολεμαῖος θεοὶ μεγάλοι Φιλομήτορες [καὶ Σωτῆρες, καὶ τέκνα Ἀρσώπει θεῶ μεγίστω καὶ τοῖς συννότοις
θεοῖς. In quibus si recte habet supplementum καὶ Σωτῆρες, titulusque ad Ptolemæum VIII pertinet, tamen de anno ei
assignando nihil liquet nec quidquam de eo admittendum, quod cum reliqua quam novimus historia conciliari nequeat.

postquam per dies aliquot uxor fuisset privigni sui (προγόνου Porphy.) Alexandri II. Quando nata, quando Alexandro I juncta sit, nemo tradit nec certius sciri potest. Si editam ponamus an. 111, Alexandro nubere potuit inde ab an. 97.

84. Semotis impedimentis, quibus recentiores chronologi viam obstruebant, ad auctorem nostrum revertor. Ptolemæus igitur quum post patris obitum quattuordecim fere annos natus esset, magistro adhuc usum fuisse sponte intelligitur. Tutorem vero regis non Ptolemæus iste constituerit, qui uxoris arbitrio regnum reliquit, sed voluntas populi, qui quum matrem coegisset, ut invisum sibi filium regem crearet, personam ejus odio et iræ Cleopatráe committere non potuit; in promptu vero erat maternis insidiis virum opponere probum, longæ vitæ experientia rerumque civilium usu valentem, regis personæ additissimum.

85. Alia quædam subjungam quæ ad ætatem scriptoris nostri definiendam aliquatenus pertinent. — Eo ipso tempore quo sua Agatharchides conscriberet, nova quædam de insulis orisque oceani meridionalis in notitiam venerant (uti patet ex § 110). Jam vero vidimus ad Cleopatráe et Ptolemæi VIII Soteris sive Lathuri regna a Posidonio referri navigationem Eudoxi Cnidii. Præterea cognitionem geographicam australis terræ sub Ptolemæo Lathuro auctam esse indicat Plinius VI, 35 § 188, ubi de Æthiopiæ gentibus: *Quibusdam pro sermone nutus motusque membrorum est* (Cf. Agath. § 41). *Quibusdam ante Ptolemæum Lathyrum Ægypti regem ignotus fuit usus ignium.* Porro Agatharchides § 102 de Arabibus dicit: *Οὔτοι πολύχρυσον τὴν Πτολεμαίου Συρίαν πεποιήκασι.* Igitur penes Ptolemæos tunc fuit Cælesyria, quam Antiochus Magnus prælio ad Pannium commisso Ptolemæo V Epiphani eripuerat, nec recuperavit Ptolemæus VI, etsi recuperasset, nisi jamjam vincens prælio cecidisset (an. 146). In potestatem denique provinciam redegerit Ptolemæus VII, quo tempore rebus Syriis se immiscuit, Demetrio Nicatori opponens Alexandrum Zabinam (128), et postea Tryphænā filiam Antiocho Grypo elocans (123).

86. Monendum etiam de scriptoribus nonnullis, qui ab Agatharchide landati ad ætatem ejus

proxime accedunt. Inter eos Dinias (§ 5 p. 112), Ἀργολικῶν scriptor, Arato, cujus res gestas prodidit, aut æqualis erat aut junior; si æqualis erat, senilis ejus ætas cum Agatharchidis juventute componenda. Porro § 64 p. 156 Ag. dicit terræ habitabilis partes occidentales explicasse Lycum et Timæum, orientales Hecataeum et Basilin, boreales Diophantum et Demetrium. Horum postremus est Demetrius Callatianus, quem Ponticas regiones diligentissime descripsisse constat ex anonymi periegesi iambica. Composuit Περὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης libros viginti. E fragmentis (t. IV, p. 381) tenuissimis nihil liquet nisi scripsisse eum post an. 216; Dionysius vero Halicarnassensis (De verb. comp. t. V, p. 30 R.) quum Demetrium inter historicos orationis elegantiam parum curantes memoret post Polybium et Psaonem, his ille non antiquior, adeoque Agatharchidis coætaneus fuerit. Diophantus vero Ponticōn auctor, si idem est cum Diophanto Mithridatis duce, Agatharchide fuit junior, attamen potuit Pontica edere antequam senex Noster de mari Erythræo scriberet. Basilis, Indicōn et Æthiopicōn auctor (Fr. H. IV, p. 346) inter quinque istos quos Plinius VI, 35 Æthiopiam explorasse dicit et ex temporum ordine recenset, loco ponitur penultimo, ut Agatharchide vix fuerit multo antiquior. Præter hos Arrianus, qui de comitis scripsit, laudatur § 111, p. 194. Scripsit hic post Eratosthenem (*) ideoque Agatharchidis fere coætaneus fuisse debet. Ex iis autem qui Agatharchidis libris usi sunt, antiquissimus est Artemidorus Agatharchide paullo junior, quippe quem floruisse Ol. 169 (104 a. C.) refert Marcianus Heracleensis.

87. SCRIPTA Agatharchidis a Photio cod. 213 recensentur hæc:

1. Τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν βιβλ. ι'
2. Τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπῃ ἐν βιβλ. μθ'.
3. Περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης βιβλ. ε'.
- (4. Περὶ τῶν Τρωγλοδωτῶν βιβλ. ε')
5. Ἐπιτομὴ τῶν περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐν βιβλ. α'.
6. Ἐπιτομὴ τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων ἀνέμων (ἔθων? νόμων?).
7. Ἐκλογαὶ ἱστοριῶν.
8. Περὶ τῆς προσφιλοῦς δμιλίας.

(*) Joannes Philoponus Comment. in Aristot. Meteorol. p. 79 Ald. 1551: Ἀρριανὸς δὲ ἐν τῷ περὶ μετεώρων φησὶν, ὡς Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηνάιος ἱσχυρίζεται, εἰκοσι καὶ πέντε μυριάδας σταδίων ἔχειν τὴν περίμετρον τοῦ μεγίστου τῆς γῆς κύκλου. Laudatur hic Arrianus etiam a Joanne ad Aristot. Phys. p. 21, quem locum in schedulis meis non exscripsi.

9. Ἐπιτομή τῆς Ἀντιμάχου Λύδης.

88. In Asiæ rerum libris decem exposita historia τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἀλεξάνδρου διαδόχων; in Europiæ auctor vel a morte Alexandri M., vel ab eo tempore, in quo Heraclidæ Lembi historia substiterat, exorsus usque ad finem imperii Macedonici narrationem deduxisse videtur (*). Haud pauca in his Agatharchidem interposuisse de rebus geographicis et ad historiam naturalem pertinentibus fragmenta probant. Sic in Europiæ fragm. 1 de anguillis Copaidis lacus, fr. 10 de phasianis, fr. 13 de vino Issæ insulæ sermo est; in Asiaticorum autem libro secundo excursus legebatur de Æthiopia, quæ angustiore vocis sensu dicitur et τὴν τε νῆσον τὴν Μερόην καὶ τὴν χώραν τὴν πλησίον Αἰγύπτου (Diodor. III, 7, 3) sive Meroes regnum comprehendit. Narravit ibi Agatharchides quæ de origine Æthiopum, coloniis in Ægyptum deductis, literis, legibus, institutis acceperat (v. Diodor. III, 2-7). His deinde nonnulla subjunxit de rudibus illis Æthiopum gentibus (Diod. I. l. c. 8-10), de quibus postea fusius exposuit in opere de mari Erythræo. Similiter scripto περὶ θαυμασίων ἔθων (si italegendum est) in multis præluserit mirabilibus illis ad quæ in geographicis libris præ ceteris auctor attendisse videtur, quorumque colligendorum studium sub Ptolemæo VII, talium rerum curiosissimo, imprimis vigerit.

89. Libros quinque Περί τῶν Τρωγλοδυτῶν non diversos fuisse puto a libris quinque Περί τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Horum *epitomen* non ipse Agatharchides senex, sed alius quidam elaborasse videtur. Librum primum et quintum excerpit Photius; quintum Diodorus Bibliothecæ libro tertio in compendium redegit (**). Præter hos Artemidorum in Geographicorum libro octavo descriptionem sinus Arabici ex Agatharchide potissimum petiisse comparata inter se Photii et Diodori ex Agatharchide excerpta et quæ ex Artemidoro Strabo enotavit, docent luculentissime.

90. Erythræum mare quum aliis sit australis oceanus universus, aliis mare ab India ad recessum sinus Arabici pertinens, aliis nonnisi illud quod Arabiæ latera tria alluit, angustiore hoc sensu Agatharchides nomen adhibuisse videtur. Certe quæ ex eo referuntur, omnia pertinent ad sinum Arabicum et mare Arabiæ meridionalis et sinum Persicum, cujus insulas Erythras Persa incolis frequentans nomen dedisse mari ab auctore nostro censetur. Præterea quum Photius § 47 p. 139, 3 insulas quasdam sinus Persici dicat τετραμμένας πρὸς τὸ δοκοῦν πέλαιος παρεκτείνειν τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὴν Γεδρωσίαν, in his Gedrosiæ ora tam vagis verbis indicatur, ut ab argumento operis nostri alienam fuisse suspiceris. Tum vero in circumscripto his limitibus opere Agatharchides præ ceteris tractaverit ea, quæ ad Africæ oram regionesque ei proximas pertinent. De his enim excerptorum pars est longe major, et antiquorum auctorum narrationes uberioris suppetebant. Omnino autem Agatharchides, si ad rem iudicium subactum attulit, et scientiæ geographicæ leges in scribendo non neglexit, non modo plenissimum sed accuratissimum etiam de istis regionibus opus componere potuit, quum subsidiorum copia uberrima tunc adesse deberet, aditusque ad ea, si cui alii, pateret Agatharchidi. Nam præter libros bibliothecæ Alexandriæ præsto erant τὰ βασιλικὰ ὑπομνήματα sive asservati in regii scriniis commentarii eorum, qui regum jussu plagas istas exploraverant; nec pauca etiam ex ore testium oculatorum accipere licebat.

91. Quæ nos jam novimus de iis qui post Alexandri M. et ante Agatharchidis tempora mare Rubrum descripserunt vel explorarunt, perpauca sunt. Eratosthenes apud Strabonem p. 768 de sinus Arabici juxta Arabiæ oram longitudine laudat *Alexandrum* et *Anaxicratem*; quorum ille haud dubie idem est cum eo qui ab Æliano (H. An. XVII, 1) citatur Ἀλεξάνδρος ἐν περίπλῳ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης de serpentibus cancrisque præ-

(*) Ultimum fragmentum e libro 38 petatum (Fr. H. tom. III, p. 192) de Dardanis agit, pertinetque ad historiam Philippi, qui sæpius eam gentem bello aggressus est, ut an. 207 (Liv. 28, 8), 200 (Liv. 31, 28, 43) et 197 (Liv. 33, 19). Reliqui libri undecim, si in annum 168 desinebant, complectebantur res annorum 30-40, adeo ut singulis libris inesset historia annorum trium quattuorve, quæ fere ratio etiam præcedentium librorum fuisse debet.

(**) Laudat Diodorus III, 11, 1 Agatharchidis librum secundum Περί Ἀσίας una cum Artemidori libro octavo, de Meroes Æthiopibus ceterisque. V. not. ad § 30 p. 129. In iis vero quæ lib. III, 12-48 ex Agatharchidis libro quinto refert, his laudat auctorem suum (III, 18 et 48. Vid. Agath. § 41 p. 135 et § 105 p. 192), non citato operis titulo. Epitome Diodori cum Photii excerptis in singulis interdum verbis concinit; de aliis modo pauciora, modo ubiora quam Photius præbet. Accidit etiam ut inepta ratione vestigia Agatharchidis legat, ut § 84. p. 174. Recte Heynius De fontibus Diodori p. 63 ed. Bip.: « Artemidorum Ephesium... quem ipse (Diodorus III, 11) in iis quæ de Ægypto et Æthiopia tradita sint, inter præstantiores scriptores refert, vix in iis, quæ de Troglodytice et Æthiopia exposuit, adhibuisse videtur; conveniunt enim omnia cum Agatharchide. » De his contra Heynius disputare non debebat Hoffmannus *Die Iberer*, etc. p. 201.

grandibus, Neptuno sacris, quos nemo lædatispe-
que auctor se vidisse narravit. De Anaxicrate
aliunde non constat, nisi forte huc pertinet is,
quem urbibus condendis Seleucus Soter præfe-
cerat (Tzetzes Hist. VII, 174). — *Pythagoræ*
εργα περι τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης novimus ex Athe-
næo p. 183, F (ubi de pandura Troglodytarum),
et p. 634 (de tetrachoro instrumento, quo 'Tro-
glodytæ utantur) et Æliani Hist. Anim. XVII, 8 (de
cepo. Cf. Agath. § 75) et XVII, 9 (de onocen-
tauro). Fuit Pythagoras ille Euphorione antiquior,
nec fortasse diversus a Pythagora *Ptolemæi regis*
præfecto, quem magnas gemmas in insulis maris
rubri ante Arabiam sitis reperisse prodit Plinius
XXXVII, 9. Nonnulli non inum similitudine se-
ducti censent a Pythagora non esse distinguen-
dum *Orthagoram*, cuius Ἰνδοῦς λόγους memorat
Ælianus XVI, 35, quemque de Ogyride insula
sinus Persici et Erythræ regis sepulcro una cum
Onesicrito testem affert Strabo p. 766, et de alia
re Philostratus in Vit. Apoll. III, 53, qui etiam
quæ deinceps leguntur c. 54 sq. de Gedrosiæ
ora ex eodem fonte hausisse putandus est, præ-
sertim quum inter hæc etiam de Ichthyophagis
pecora pisce alentibus sermo sit, quod ipsum
laudato Orthagora refert Ælianus l. l. His adde
Philonem τὸν συγγραψάντα τὸν εἰς Αἰθιοπίαν πλοῦν
(Strabo p. 77) sive Αἰθιοπικᾶ (Antigon. Mirab.
c. 145 ed. Westerm.). — Ipse Agatharchides
§ 44 p. 155 de certa quadam Ichthyophagorum
gente laudat *Simmiam* a Ptolemæo III missum
ad explorandos populos maritimos extra fauces
sinus Arabici. Alii memorantur duces Ptolemæo-
rum, qui num etiam libros de expeditionibus
suis in publicum ediderint, haud liquet. In exer-

ptis Agatharch. § 85 p. 175 mentio sit Aristonis
ad exploranda Arabiæ litora missi a Ptolemæo
(Philadelpho, ut puto (*)). Artemidorus apud
Strabonem p. 769 Satyrum Philoteram condidisse
narrat et a Ptolemæo II ablegatum esse ἐπὶ τὴν
διερευνῆσιν τῆς τῶν ἐλεφάντων θήρας καὶ τῆς Τρωγλο-
δυτικῆς. Ex eodem novimus Eumedem Ptolemai-
dis τῶν θηρῶν conditorem. Porro Philemonem
præfectum, qui e Topazōn insula primus gemmas
ad Berenicen Ptolemæi II matrem attulit, apud
Plinium habes. Alios viros huc pertinentes pro-
dunt nomina insularum, portuum, promonto-
riorum, specularum, venationum, castellorum,
stelarum, ararum. Sic ex Artemidoro in sinu Ara-
bico nota sunt : Σούχου φρούριον (**), Δημητρίου
σκοπίαί (***), Κόνωνος βωμοί, Κοράου φρούριον καὶ
κυνήγιον, Ἀντιφίλου λιμὴν, Εὐμένους ἄλσος, Φιλίπ-
που νῆσος, Πυθαγγέλου κυνήγιον, et extra fauces :
Λίχα θήρα, Πυθολάου ἀκρωτήριον, Λέοντος σκοπή,
Πυθαγγέλου λιμὴν, et Πυθολάου, Λέοντος, Πυθαγγέ-
λου, Χαριμόρτου στῆλαι καὶ βωμοί. Præterea apud
Ptolemæum memorantur : Διογένους ἄκρον, Ἀντιό-
χου σωλήν, Ἀγαθῶνος νῆσος, Μύρωνος νῆσος, Διοδώ-
ρου νῆσος, in Arabiæ ora Σωσίππου λιμὴν et juxta
eam Τιμαγένους νῆσος, Σωκράτους νῆσος, et extra
angustias Ἀγαθοκλέους νῆσοι δύο. Denique Plinio
teste (VI, 34), *a regum præfectis dictæ Maru*
(s. *Mareu*) *insulæ aquosæ et Eratonos* (Eranos
v. l.) *sitientes* (****). Non omittendi denique qui
terreno itinere Æthiopiam explorarunt, explora-
tamque descriperunt, *Dalion*, *Aristocreon*, *Bion*,
Basilis, *Simonides minor*, quos hoc ordine recen-
set Plinius, quorumque priores certe quattuor
Agatharchide antiquiores erant. Num accensen-
dus iis sit *Damocritus*, Αἰθιοπικῶν auctor, incertæ

(*) Aristonis statio vocatur una ex iis, quæ erant in via a Copto ad Berenicen a Ptol. II, ducta. V. Tab. Pent.

(**) Non scribendum esse ap. Strab. p. 770 contra codicum auctoritatem φρούριον, Τοσσόχου (τὸ Σούχου codd.) Ἰδρυ-
μα, ut Corayus et Cramerius fecerunt, liquet ex Plinio.

(***) Apud Ptol. IV, 7, 5 alia in regione memoratur Δμήτρος σκοπίαί ἄκρον; ubi legendum puto : Δημητρίου σκοπίαί,
ἄκρον. Eadem nomina in diversis oræ locis interdum redeunt; neque est cur ad Ptolemæum aut Artemidorum errasse
putemus. — Porro pro βωμός Ἐρωτος ap. Ptolem. l. l. probabiliter fuit βωμός Ἐράτωνος, quum insulas Eratonis et Plinio
noverimus. Similiter Droysenius *Hellenism.* II, p. 743 pro Σατύρων ὄρος ap. Ptol. l. l. leg. suspicatur Σατύρου ὄρος. Du-
bitari etiam possit an recte habeant Ἀθηνᾶς νῆσος et λιμὴν εὐαγγέλιον.

(****) Eratonis nomen habes in C. Inser. l. III, p. 426 N. 4901 in titulo templi Philarum ins. : ΕΡΑΤΩΝΟΣ [ΤΟΥ ΣΥΓΓΡ-
Ε[Ν]Ο[ΥΣ... ΠΡΟΕΚΥΝΗΜΑ] et N. 4902 in titulo mutilo, cujus initium : ΕΡΑΤΩΝΟΣ... ΥΝΙ? C. ΙΣ...

ΜΙΑΡΥ.....ΚΑΙ.....

* Initio versus 2 dixeris quidem fuisse Θηβαρχου aut στρατηγού, sed multo probabilius est fuisse KA]TAP[XI, e. c. ἀρχι-
κυνήγου, ἀρχιφυλακίτου etc. » FRANZ. Nescio an subsit præfectus qui apud Plinium VI, 33, § 169 cum Eratone memora-
tur, et a quo dictæ insulæ *Maru* vel *Mareu*; *Marja* νῆσος; ap. Diodor.; nec alia est, opinor, Μύρωνος νῆσος ap. Ptol. —
Præterea habes Διοσκοριδίου νῆσον (hodie *Socotra*) et Ζηνοβίου insulas septem (*Kuria-Muria* hodie), quas item a Græ-
cis nomen nactas esse putare possis. At hæc nomina ficta polius ad aliorum similitudinem. Nam Διοσκοριδίου ortum
ex *diu-sokotera*, i. e. insula beata (εὐδαίμωνες νῆσοι Agath. § 103); Ζηνοβίου autem insulæ nec a Zenobio quodam
dictæ, sed ab incolis earum *Djenobi* Arabibus. Similiter δ Σαραπίωνος et δ Νίκωνος ὄρη; in oræ Azaniæ fuerint ara-
bica nomina in græca deforma (V. not. ad. per. m. Er. p. 269).

ætatis (v. Fr. H. IV, p. 377), in medio relinquitur. Neque magis constat de Æthiopicis, quæ Suidas tribuit Charoni Lampsaceno, nos vero Charoni Naucraticæ historico vindicanda esse suspicamur.

92. Post tot virorum Græcorum itinera, expeditiones conditosque de iis commentarios quæras quidnam Agatharchides suis De mari Erythræo libris quinque præstiterit. Vereor ne minora fuerint quam exspectaveris. Quodsi ex parte superstitie de integro opere iudicium ferre licet, narratorem sane habemus suavem, perelegantem, omnesque illas orationis virtutes ostendentem, quas in historicis Nostri scriptis summo opere Photius laudavit, tantoque promtius nos prædicamus, quo minus geographicorum scriptores de iis solliciti esse solent. At ipsum illud elegantiae studium in causa fuisse videtur ut negligeret auctor ἀκριβειαν istam, quæ in ordine narrationis perspicua et in locorum regionumque nominibus, situ, ambitu, distantis accurate definiendis posita præcipuam geographi laudem constituit. Quaspreta diligentia, pinguntur nullis circumscripta lineis, et pro distincta imagine præbetur confusa nitidissimorum licet colorum farrago. Ea enim nostri operis species est, ut non tam a geographo elaboratum putes quam a rhetore concinnatum, qui hoc sibi proponeret ut e variis aliorum scriptis librum eliceret amœnum ac juventuti lectorumque multitudini tanto gratiorem quo magis procul haberet exactæ doctrinæ austeritatem. Missa igitur fecit aut levi brachio tetigit populorum barbarorum nomina horrida et jejunos numeros distantiarum et quæ cetera non poterant ornate nec ore proferri rotundo; contra vero operam dedit ut argumenta narrationis scite sciligeret et artificiose variaret et præ ceteris τὰ θαυμάσια καὶ παράδοξα amplectens iisque inhærens ipse videretur scriptor admirabilis.

93. DISPOSITO OPERIS. Terrarum, quas mare alluit, descriptiones ita veteres auctores disponere solent ὥστε σύμβουλον ποιῆσθαι τὴν θάλασσαν, τῇ παραλίᾳ χρώμενοι, ἡγεμονικὸν τι τὴν θάλασσαν κλίνοντες (v. Ephor. ap. Strabon p. 334). Et hæc quidem ratio, qua ducem scriptor sequitur oram maritimam, ab eaque ad mediterranea, ubi commodum fuerit, digreditur, ut simplicissima rei est accommodatissima. Agatharchides vero tritam viam et ab artificio alienam legere noluit, sed ita libros adornasse videtur, ut pars eorum esset historica potius quam geographica;

in geographicis autem distinguerentur rerum genera, separatimque ageretur de populis, de bestiis, de plantis etc.; populi rursus componerentur secundum vitæ rationes, ideoque ichthyophagorum titulo comprehenderentur omnes isti populi qui per utrumque sinus Arabici latus et meridionalem Arabiæ oram et sinus Persici insulas dispersi piscium captura vitam sustentant. Denique quum persæpe quidem in his narrationis partibus de ora maritima sermo fuisset, nec tamen justa ejus descriptio exhiberetur, separatim rursus de ea sermonem instituit, ita vero ut quæ in antecedentibus jam exposuisset, omitteret, ex reliquis autem nonnisi ad mirabilia et τὰ πόρρω κείμενα ἀπὸ τῆς συνηθείας attenderet. Sic mixtum, varium, diffusum opus conflavit, cujus geographica si quis in tabula delineare omnia tentaret, nullis aliunde assumtis auxiliis, perplexum sane negotium susciperet.

94. Sed paullo accuratius argumenta excerptorum perlustremus. Initio libri primi sermo erat de Ptolemæo II, primo venatore elephantum (§ 1). Deinde (2-8) auctor docere studet unde nomen habeat mare Erythræum; qua in re Persicam fabulam ipse secutus refellit aliorum sententias, et verbosa diatriba ridet vulgi credulitatem, quod Græcis fabulis fidem non denegat. His absolutis ad elephantos redit (§ 9). Quæ deinde leguntur, ex oratione petita sunt de bello contra Æthiopes suscipiendo (§ 11-18); subjiciuntur nonnulla de armis Æthiopum, et quomodo Ptolemæus nescio quis equites bello Æthiopico destinatos instruxerit (§ 19, 20). Hactenus pertinent excerpta libri primi. In quo quum de elephantis maxime et Æthiopibus sermo fuisse videatur, et elephantos venandi studium regnante Ptolemæo Philadelpho Æthiopicas regiones primum aperuerit, iisdemque bestiis debeatur ut sub ceteris Ptolemæis cognitio harum terrarum subinde aucta sit: sponte nascitur suspicio primi libri argumentum positum fuisse in historia rerum, quibus meridionales isti tractus in notitiam Græcorum pervenerint. Narraverit igitur primum de Ptolemæo II venatores emittente, deque Ptolemaidis ab Eumede conditæ originibus, deinde quomodo alii duces alias venationes instituerint, in certum quandam oræ locum appellentes ex eoque in mediterranea penetrantes. Qua in re non modo hoc spectandum erat, ut regionem elephantis frequentatam seligerent, sed ut portus etiam navibus ἐξερπνητοῖς accommodatus in propinquo esset, et simul lo-

cum nanciscerentur qui natura sua vel imposito castello Græcos a barbarorum impetu tutos præstaret. Jam quum a borea hodiernæ Abyssiniæ elephantes non reperiantur, venatio circa Ptolemaidem, ut prima erat, sic ceteris magis boream versus sita est. Deinde apud Artemidorum sequuntur Σάβα λιμὴν καὶ κυνήγιον ἐλεφάντων, Μηλινὸς λιμὴν, cui superjacet φρούριον καὶ κυνήγιζ, Εὐμέγρους ἄλσος et pone id Δάραθα πόλις καὶ κυνήγιον ἐλεφάντων τὸ πρὸς τῷ φρέατι λεγόμενον, tum Πυθαγγέλου κυνήγιον et deinceps aliæ venationes tam intra fauces sitæ quam extra eas ad sinum Avaliticum. De his igitur omnibus Agatharchidem libro primo, fortasse etiam sequente, exposuisse neque aliunde sua hausisse Artemidorum consentaneum est. Ac facile hinc explicatur ratio qua libro quinto ora Libyca describitur. Nullam ibi neque Photius neque Diodorus mentionem injiciunt Berenices, celeberrimi hujus oræ emporii; haud aliam scilicet ob causam quam quod de ea auctor jam dixerat libro primo; a Berenice enim proficisci debuerunt Eumedes ceterique qui in Abyssiniæ oram emittebantur. Ac de toto hoc tractu quj inter Berenicen et Ptolemaidem medius est, ipse Agatharchides libro quinto ad priora volumina lectorem relegavit. Sic enim intelligenda sunt verba Photii § 84 p. 174: Τὰ μὲν ἕως τῶν Ταύρων καὶ Πτολεμαΐδος ἡρμηνεύεται, quibus e Diodoro l. I, jungas: ὅτε Πτολεμαίου τῇν τῶν ἐλεφάντων θήραν ἀπηγγελλαμεν. Eadem de causa de tota Abyssiniæ ora in libro quinto nihil refertur nisi mirabilia quædam de umbrarum ratione quam Ptolemaide observarunt, deque balænis hujus maris ingentibus. Contra Gosselinus et Mannertus e libri quinti ratione collegerunt præter Ptolemaidem nullum in Abyssiniæ ora locum insigniorem Agatharchidi innotuisse, eique opinionem suam de ætate scriptoris sententiam, spretis historiæ testimoniis, accommodarunt. Similem in errorem incidit Reichardus (*). Etenim quum Artemidorus in ora inter Berenicen et Ptolemaidem media nonnisi pauca locorum nomina, multa autem in hod. Abyssiniæ litore recenseat, apud Ptolemæum vero contraria ratio obtineat: turbatam esse Artemidori descriptionem, et plurima eorum quæ in Abyssinia ille collocavit, ad Nubiæ oram transferenda esse sibi persuasit, arreptaque

nominum nonnullorum similitudine, novum prorsus locorum ordinem, ea qua solet temeritate, in credulorum usum efflinxit. Quibus immorari non est operæ pretium. Nam quæ florente regno Ægyptio magni momenti erant, elephantorum venationes inde ab ultimorum Ptolemæorum temporibus neglectas fuisse ac vicos oppidaque in Abyssiniæ ora et sinu Avalitico præter pauca barbarorum metu derelicta esse sponte intelligitur, si historiam rerum Ægyptiarum reputaveris. Itaque de his nihil fere legitur apud Claudium Ptolemæum, qui in tabulas suas præ ceteris loca mercatorum navigationibus nota recepit.

95. Libris II-IV quid Agatharchides egerit, nescimus. Pars eorum fortassis in eodem quo primus liber argumento versabatur; alia pars esse potuit de Arabiæ ora meridionali adjacentibusque insulis et de sinu Persico; de quibus Ptolemæi III expeditionem haud pauca suppeditasse credideris. Sed hæc in meras conjecturas retrusa.

96. Libro quinto proœmii loco rhetor noster præmittit μελέτην ῥητορικὴν de ratione qua magna infortunia decenter annuntianda sint. Deinde gentes quæ sint a meridie Ægypti, descripturus, primum de via agit quæ a Memphi ad fines Æthiopiarum itur (§ 22), tum nitidam narrationem interponit de auri metallis ad Ægypti et Æthiopiarum confinia sitis (§ 23-29). Post hæc ad præcipuum libri argumentum accedens, quattuor gentium classes distinguit, fluviorum accolas, paludum accolas, errantes, ichthyophagos oræ maritimæ (§ 30). Ac primum quidem de ichthyophagis agit, qui quum non solum per Libyæ oram dispersi habitent (**), sed etiam in Asiatico litore inde ab intimo sinus Arabici recessu usque ad Gedrosiam passim occurrant, hos omnes eodem loco describendos sibi sumens auctor, § 31-39 vitam depingit eorum qui sunt intra fauces sinus Arabici, dein § 40-49 (***) ceteros recenset in meridionali Arabiæ ora et sinu Persico degentes. In his § 41 laudatur Simmias, quem Ptolemæus ad Arabicam potissimum (non vero Libycam) oram explorandam misisse putandus est. Ejusdem Ptolemæi III temporibus reliqua, quæ de hac Arabiæ parte traduntur, primum innotuisse probabile fit e collatis inter se quæ in Monumento Adnilitano leguntur et quæ de expeditione regis in Babylo-

(*) *Myoschormus und die Ägyptisch-Äthiopische Küste des klassischen Zeitalters* in libro: *Kleine geogr. Schriften* p. 402 sqq.

(**) Vid. not. ad. § 31 p. 129.

(***) Pag. 141 not. ad § 49 a dele verba *Quæ apud Diodorum .. interposita.*

viam et Persidem novimus. Indicium rei inest excerptis p. 139, 4 sq. cum Plinii narratione IX, 2 (v. p. 135 not.) comparandis.

97. His defunctus (Διελθούσας δὲ περὶ τῶν παρ-
οικούντων τὴν ἀπὸ Βαβυλωνίας ἕως τοῦ Ἀραβίου
κόλπου, Exc. Diod. § 50 p. 141), ad Libycam
Æthiopiam auctor rediens populos ejus mediter-
raneos describit. Rhizophagos Astaboræ accolæ
(§ 50) excipiunt Hylophagi et Spermatophagi
(§ 51); proxime sequuntur Venatores (Gymnetæ
Artemidori) (§ 52), a quibus longe ad occasum
remoti Elephantomachi sive Elephantophagi
(§ 53), et ab his versus occasum Simi, versus
meridiem Struthiophagi (§ 57); modico hinc in-
tervallo occurrunt Acridophagi (§ 58), quibus
contermina regio ob scorpionum multitudinem
deserta (§ 59); postremi demum versus meridiem
Canimulgi habitant (§ 60). Inde narratio conver-
titur ad Troglodytas nomades, quorum vita
et instituta explicantur fusius (61 sqq.). — Deinde
postquam dixerat sua hac opera meridionales
terræ habitabiles regiones similiter explanatas
esse atque orientem Hecataeus et Basilis, aliî re-
liquas orbis plagas primi accuratius descripsis-
sent, generaliora quædam subjungit, ut de summa
regionum borealium et australium diversitate, et-
si cæ non ita magnis intervallis separentur, quum
a Mæotide paludē ad Æthiopiam iter 24 diebus
confici possit. Tum bestias describit, leones,
myrmecoleones, pardales, rhinocerotes, camelo-
pardales, sphinges, cynoscephalos, cepos, tauros
carnivoros, serpentes (§ 68-77).

98. In hac libri parte quæ de gentibus produn-
tur, pretii sunt maximi, neque meliora aliunde
suppetunt. Quamvis color narrationis rhetoricus
nonnulla offuscaverit, in universum tamen ad
vividum pingitur populorum istorum imago,
quorum vitæ ratio ad hunc usque diem eadem
fere permansit. At dolemus neque situm singula-
rum regionum exactius definiri, neque gentium
afferri nomina propria, ex quibus unum Mega-
barensium Troglodytarum in Excerptis apparet.
Ignorare ea non potuit Agatharchides, quum sat
multa eorum ex antiquioribus libris Plinius depromserit.

99. Sequitur sinus Arabici descriptio secundum
commentarios regios fidemque testium oculatorum
(τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν ὑπομνημά-
των ἐξεληγότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμέ-
νοι § 79 Diodor.). Sed ne justum periplum exspe-

ctes. Nihil nisi hoc Agatharchides agit, ut insoli-
ta et mirabilia exponat. Πολλῶν ὑπαρχόντων, ait,
θαυμασίων καὶ πόρρω κειμένων ἀπὸ τῆς συνηθείας,
αὐτοὺς ἐπελεύσομαι τῶν τόπων τοὺς μνήμης ἀξίους.
De mensuris tamen sinus nonnulla præmittuntur.
Longitudinem ejus docemur excurrere ἐπὶ πολλοὺς
πάνω σταδίους (§ 79); latitudinem minimam et me-
diam et maximam paullo disertius tradit; qua
occasione Panormus et Maria insula memorantur,
quorum mentio in ipsius oræ descriptione non
recurrit. Deinde ab Arsinoe proficiscens in occi-
dentali sinus ora memorat thermas aquæ amaræ,
lacum quendam et Nili rivum per spongiosa in
mare transcurrens (§ 80); sequitur mons mire
rubicundus, tortuosus Myos seu Veneris portus
apud eumque olivarum et meleagridum insulæ
(§ 81); tum peninsula per quam naves transdu-
cuntur, et sinus Immundus et Ophiodes sive to-
pazôn insula, de qua fabulosa quædam narrat.
Inde post Ichthyophagorum et Troglodytarum
oram, quæ ad Sotiras usque portum pertinet et
hinc Arabiam versus deflectit, mare palustre et
viride magnorum causa exsistit infortuniorum,
quibus pingendis auctor immoratur. Ceterum de
paraplo usque ad Taurum montem et Ptolemaidem
lector relegatur ad libros antecedentes; deinde
paucis monetur de umbrarum ratione quæ Ptole-
maide sit tempore solstitii. Sequuntur campi irri-
gui, elephantis aliisque bestiis frequentati, plan-
tisque suis memorabiles; deinde fretum insulis
distinctum, in quibus aves specie admirandæ;
tum mare profundissimum cete alit ingentia, non
molesta tamen, nisi forte in dorsi pinnas navis
incurrat. Claudunt extremam sinus Troglodyti-
cam acræ Psebææ (84). Hactenus de latere sinus
occidentali, quod tanto paucioribus auctor de-
scribit, quum plurima de eo jam exposuerat in
libris antecedentibus. Ueberiora et accuratiora tra-
dit de latere Arabico, in quo, ut capita narrationis
verbo indicem, memorantur Neptunium (85),
palmetum (86), Phocarum insula prætensumque
ei promontorium (87), Maranitæ a Garindanensi-
bus deleti, Læanites recessus et Nabatæi accolæ
(88), dein Bythemanenses (89), tum Batmizoma-
nenses ad sinum profundum (90), tres insulæ
(91), litus saxosum mille stadiorum (92), adja-
cens mons mirabilis; alti cumuli arenæ nigræ;
Charmutha peninsula et portus cothoni Carthagi-
niensium similis; montes quinque pyramidales;
sinus rotundus cum fanis deorum (93); litus irri-

guum, ad quod Chabinus mons (94); contermini Debæ Arabes, apud quos fluvius auri ramenta deferens (95); Alilæi et Gasandenses Arabes (96); tum Carpæ ad sinum profundum et deinceps gens maxima Sabæorum, quorum de regione ejusque proventu, de Saba urbe, regibus, vivendi genere, commerciis, divitiis narratio exstat amplissima (97-102). Subjiciuntur nonnulla de maris in hoc tractu colore deque insulis beatis, quæ Sabæorum terræ (a meridie) objacent (103). — Absoluta oræ descriptione, exponit auctor περὶ τῶν κατ' οὐρανὸν ὁρωμένων παραδόξων, de ventis, maris reciprocationibus, plantis in marina aqua nascentibus, piscibus quibusdam naturæ singularis. Hactenus de argumentis excerptorum; quibus quum egregia multa debeamus, haud pauca tamen insunt etiam falsa vel parum accurata, sive quod vulgi opinionibus fidem auctor adhibuit, sive quod rhetorum in morem exaggeravit res, sive quod de situ locorum non satis ei constabat. Ejusmodi sunt quæ leguntur de auro Arabico, de ratione topazos in Ophiode insula colligendi, de Sabæorum divitiis, de situ Myoshormi et sinus Immundi et de aliis quibusdam, quorum in annotatione mentionem injeci.

100. Jam si id agitur, ut ora sinus Arabici secundum veteres auctores describatur, excerpta Agatharchidis plurima præbent eorum, quæ spectant naturam oræ, vel montibus distinctæ et saxosæ vel arenosæ, modo rectæ modo sinuosæ, mare habentis modo profundum modo humile; quæ vero pertinent ad oppida et vicos portusque, quum libro quinto de industria Agatharchides neglexerit et nonnisi præteriens in Libycæ sinus latere Myoshormum et Ptolemaidem, in Arabico latere nonnisi Saba urbem mediterraneam commue-

moraverit: ea tantum non omnia petenda sunt ex Artemidoro et Plinio et Ptolemæo et si quid aliunde addi potest. Ex his Artemidorum Agatharchidei operis libris primo et quinto usum fuisse bene constat, ac consentaneum est non neglexisse eum reliquam operis partem, ex qua si non omnia, certe plurima fluxerint eorum quæ de singulis oppidis, vicis, portubus, venationibus Strabo excerpsit. Ceterum quum Artemidorus ea quæ de oræ locis et regionibus mediterraneis Cnidius auctor diversis in libris secundum genera rerum distincta tradiderat, uno loco in oræ descriptione complexus sit, nonnumquam ei accidisse videtur ut non suum cuique locum assignaret. — Plinius, qui nova habet non pauca, alios prorsus auctores secutus est, inter quos Juba princeps fuerit. Plurima autem loca ex uno novimus Ptolemæo; sed situm singulorum definire res lubrica est, quum meridionalem sinus partem et in hac rursus occiduum maxime latus falsissime Ptolemæus delineaverit, adeo ut ex graduum notatione parum proficias, omnisque fere utilitas in serie nominum reposita sit. Nihil mirum igitur nostri quoque ævi viros doctos in diversissimas de his sententias abiisse, præsertim quum ne ipsi quidem accuratior oræ delineatio suppeteret. Quam quum nuper demum Moeresbyi ejusque sociorum opera et studio nacti simus, de multis jam statuere licet probabilius, quamquam haud pauca etiam nunc manent semperque manebunt incerta. — Quomodo in occiduo sinus Arabici latere Agatharchidis, Artemidori, Plinii et Ptolemæi narrationes componendæ mihi videantur, paucis indicabo tabulâ synopticâ.

AGATHARCHIDES.	ARTEMIDORUS.	PLINIUS.	PTOLEMÆUS.			
			Long.	Lat.	Long.	Lat.
Ἀραβίη.	Ἡράκλειος πόλις.	Heroum oppidum. Arsinoë in sinu Carandra.	63° 20'	29° 30'	63° 20'	29° 30'
			63° 20'	28° 50'		
	Φλωτέρα (1).	Mox Ennum (2). Alii pro hoc Philoteram scribunt.	64°	27° 50'		
	Ἀλλή πόλις Ἀραβίη.	Abasxi Arabes.				
	Θερμῶν ὑδάτων ἐκβολαί (3).	Sarapine (Sapirene?) i. Scytala ins. Deserta ad Myoshorium; . . .			64° 50'	28°
	Πηγάσιον ἕως ἐν πεδίῳ μιλι- τάδε.	ubi fons Talnos.	64° 30'	27° 30'		
	Ἐἴτα Μυδὸς ὅριος,	Mons Æas.	64° 15'	26° 45'		
	Πηγάσιον τῆς λίμνης ὅριος		64° 20'	26° 45'		
	Ἐπεὶ τῆς λίμνης μέγας, δὲ πρότερον μὲν Μυδὸς ἐκα- λεῖτο, ἔπειτα δὲ		64° 30'	26°		
			64° 30'	25° 45'		
	Ἀρροδίτης ὀνομάσθη ἐν ὄλῃ καὶ νῆσοι τρεῖς· εἰσι πρὸς αἵματι	lambe ins. Portus multi.	64° 30'	25° 30'		
	Τούτοις ἐγγίξει χερσόνησος.		64° 50'	25°		
	καὶ κόλπος ἀνέσθαρτος.				65° 15'	25°
		Berenice. Arabes Antei, Zahadei. Troglodytice, quam pri- sci Midoen, alii Michoen dixere.	6° 5'	23° 50'		
		Mons Pentedactylos.	64° 5'	23° 50'		
		Insulæ Stenæ diræ aliquot. Italonesi non pauciores (6).				
		Cardamine ins. Topazon ins. (7).				
	Ὀρειώδης νῆσος πελαγία.		65°	23		
			65°	22° 30'		

AGATHARCHIDES.	ARTEMIDORUS.	PLINIUS.	PTOLEMÆUS.			
			Long.	Lat.	Long.	Lat.
	(Νῆσοι ἐξ Ἀζορίαι καλούμεναι.) (21).	Hinc Azanum mare (19). Promontorium quod aliqui Hispalum scripsere.	66° 30'	16°		Ras Assise, 18° 27' ant Ras Chakkul, 18° 19'?
		Lacus Mandalum (22). Colorasitis insula (23). et in alto multæ, in quibus testudo plurima.				Ras Chakkul?
	Σαδάτικὸν στόμα. Ἐν μεσογαίᾳ φερόμενον, τὸ Σοῦχου ἱδρυμα.	Oppidum Suchæ.	67°	15°		Anarat ins. duæ, 18° 20'. Core Nouarid? Deber et Albid, 18° 12'?
	Σάδα λιμὴν καὶ κυνήγιον ἐλαφάντων. Ἐν βάθει τούτων Τήνεσις γῶρα. Σεμῆριται ἐπὶ ἡλῶδες. Ῥιζοσάγοι ἢ Ἐλαῖαι παρὰ Ἀσταδόρα. Πλησίον Σπερμετοράγοι.	Μέγας αἰγιαλός (24). Κολόδων ὄρος, ἀκρον. Σαῶτα πόλις.	66° 68° 68°	14° 15' 13° 40' 12° 30'		osium recessus Core Nouaret, 18° 13' prope insulam Farragene. A.R. Cassar 18° 3' ad 17° 20'. North Bluff (Mor.), 17° 20'. Massawa. Arkiko, 15° 35'.
Ὁ πόρος νήσους δεξιήπται ἀκάριοις, ἐκτεφερούσαις δ' ὀρέον ἴδια γένη.	Ἐλαία λιμὴν.	Oppidum Adulitón. Ethiopes Arotères. Alian (Althei, Elazæ, Elza var. lec.) ins. (26). Bacchias et Antibacchias ins.	68°	12° 10'	Μέγων νῆσος. Λαρίνη νῆσος. (Πανὸς νῆσος. Ἀκακθινή νῆσος.	Harraat, 16° 10'. Hurrow chersenesus. Desset s. Dissel, 15° 19'. Haudha? 15° 31'. Ruine, 15° 12'. Ras Dellenia 15° 31'. Hazoria tribus. Dhaluc et proximæ ins.
		Stratonis i.	67° 68°	11° 40' 11° 40'		Insula ad Ras Dellenia sita eique objecta ins. Chummar (15° 32')? Larrouse? 15° 23'. Prom. ad Larrouse ins. (15° 21')? Haoukili-Bay. Mons ad Ras Undadad. (15°)?
Θάλασσαν βαθεύει παντῶδες.	Στάκτωνος νῆσος. Δημητρίου σκοπίαί.	Sinus incognitus.				
	Βιομὶ Κόνωνος. Ἐν μεσογαίᾳ Κορραίου γῶρα.					

1. In constituenda serie locorum, quæ sunt usque ad Berenicen, difficultatem movent urbes Arsinoe, Philoteræ et Myos-hormus. Bene novimus Arsinoen Plinii et Ptolemæi, sed nihil constat de Artemidori Arsinoe post Philoteram ponenda. Philoteram vero quum Artemidorus et Plinius ante Myos-hormum collocent, Ptolemæus Φιλοτέρα; λεγόμενα post Myos-hormum exhibet. Hæc quomodo sint componenda queritur. Primo aspectu dixeris duas fuisse Arsinoas, quarum altera apud unum Artemidorum memoretur, ac similiter distinguendum esse Philoteram a portu Philoteræ. Atque sic statuit Leletr-nius (*Inscr. de l'Ég.* I, p. 187), simul de locis Philoteræ et Arsinoæ Artemidori attribuendis promens conjecturam. Illam a Cap Zaffarana paullo meridiem versus juxta Cap Grady Rouemi collocat, ubi oppidum fuisse sepulchra in-dicant (Wilkinson *Journ. of the R. G. S. of London* t. II, p. 32 sq.); Arsinoen vero in maris recessu prope Drepa-num prom. fuisse suspicatur. Ego non nego exstitisse olim complura quam nos jam novimus in hac ora oppida, ad duas Philoteræ Arsinoasque non magis admiserim quam tres Myos-hormos, unam Ptolemæi, alteram Artemidori, tertiam Ano-nymi scriptoris, vel tres illas Adulas, quas ex scriptoribus dissensu eruit Gosselinus. Scilicet Artemidorus quum crassissimos Agatharchidis errores verbotenus fere repetat, accuratius de situ locorum edoctus esse vix potuit; haud igitur verisimile est omisisse eum Arsinoen Agatharchidis, aliamque cognominem urbem de suo introduxisse; contra vero quum Heroon-polin et Philoteram ex alio Agatharchidis libro vel, si mavis, alio ex auctore adjungeret, facile accidit ut Philoteram una cum Heroonpoli ante Arsinoen memoraret. Quod Philoteram attinet, apud Ptolemæum, ut passim, sic hoc quoque loco, ordinem duorum nominum invertendum puto, ita ut Philoteræ portus ponatur ante Myos-hormum. Qua in re non tam hoc me movet ut de Philoteræ loco Ptolemæus conciliari possit cum Artemidoro Plinioque, quam ut quæ de Myos-hormo traduntur incongrua, explicantur. Secundum Ptolemæum Myos-hormus ponendus foret ad Ras Abouchâr, ubi ruinas habes. Agatharchides autem ejusque sectatores quum ad Myos-hormum fuisse tradant montem rubrum (qui nullus est ad Ras Abouchâr) et insulas tres, Rozierus Myos-hormum ponit ad Ras Abousomer (sec. Ptolem. Philoteræ portui assignandum), ubi revera mons ruber et insulæ tres exstant. At simul Agatharchides Artemidorus et Strabo Myos-hormum dicunt propinquam fuisse Berenicæ, de cujus situ constat. Ad hoc attendens Reichardus Myos-hormum multo magis meridiem versus removit in eam regionem, ubi alter mons ruber occurrit prope portum Schakara (*Schem Scheikh* ap. Moresbyum, qui est portus bonus introitum angustum habens, intus in lacus modum dilatatus) et Schauna. Verum in hanc sententiam ea, quæ de tribus insulis Myos-hormo objectis Agatharchides habet, secundum recentissimam Moreshyi mappam minime quadrant. Ego de his ita sentio. Quod Myos-hormum Agatharchides non ita longe a Berenice et sinu Immuudo abfuisse putavit, hoc ut haud magni faciendum, sic non negligendum est. Patet his subesse eundem errorem, ex quo Berenice ponitur ad isthmii regionem sive ad eum oræ tractum, qui Copto et Apollinopoli objacet. Causa autem erroris Agatharchidi, mirabilia magis quam cetera curanti, existiterit mons rubicundus. Talis enim quum exstare trade-retur tum ad hod. Abousomer tum ad hod. Schakara, utrumque montem locaque iis propinqua confudit et miscuit. Rei indicium præbet loci nomen duplex; nam Μῶς ὄρεον postea Ἀφροδίτης ὄρεον dictum esse Noster perhibet, quum superiores auctores nonnisi Myos-hormi nomen noverint. Nimirum duo his productur, quorum alter, Veneris portus, componendus est cum hod. Schakara, cui adjacet insula magna Ianbo (in mappa Berghausii) s. Somaut (Moresby 24° 40' lat.) quam vernaculo nomine Jamben Plinius, Ptolemæus vero græce Ἀφροδίτης νῆσον (25° lat.) vocat: adeo ut sponte conjicias portum proximum item Veneris dictum esse, unumque fuisse e multis illis, quos juxta Jamben ins. memorat Plinius. Alter portus est Myos-hormus ad Ras Abousomer; ad hunc pertinent insulæ tres, dum mons ruber juxta utrum-que erat. Jam intelligitur quomodo Noster Myos-Aphrodites portum et ad isthmum collocare, et Berenicæ propinquum dicere poterit, quum illud ad Myos-hormum, hoc ad Veneris portum pertineat. Simul concesseris nomen transposi-tionem, quam in Ptolemæo proposuimus, præsertim quum rem suadeant non solum Plinius et Agatharchides ejusque sectatores, sed gravissimus etiam testis, auctor anonymus peripli mar. Erythræi, quem item Myos-hormum ad Ras Abousomer posuisse nullus jam dubito. Etenim a Berenice ad Myos-hormum stadia computat 1800; quæ quidem, si Ras el Anf, promontorium longissime in mare porrectum, circumnavigaveris, nonnisi ad hod. Cosseir pertinent; sed quum Cosseir cum Myos-hormo componi nequeat, Agatharchides autem (§ 82 p. 170) de promontorio isto dicat: ἡς κερὰ τὴν αὐχάνα στενὸν ὄντα διακομίζουσι τὰ σκάφη πρὸς τὴν ἀντιπέραν θάλασσαν, distantia illa computanda est a cervice illa, a qua ad Ras Abousomer reapse sunt stadia 1800-1850. Quod Veneris portum attinet, probabile est e via a Copto Bereni-cen ducente deflexisse aliam viam ad portum illum tendentem; deflexisse autem putaverim in statione, quæ ipsa quoque Veneris dicitur in Tab. Peutingeriana. Igitur ordo locorum in ora hic est: Arsinoe, Clysma, Ennum, Drepa-num, Philoteræ (Abouchâr), ad quam Abasæi Arabes et insulæ Sapirene et Scytalæ; tum Myos-hormos (Abousomer), cum monte rubro, fortasse Eas Ptolemæi; tum Albus portus, Acabe m., Nechesia, Veneris portus (Sherm Scheikh a meridie promontorii Uriah) cum Veneris insula; deinde Berenice.

2. De Wadi Enned palmis et tamariscis consito, rivoque aquæ limpidissimæ quidem, sed ita infectæ, ut nonnisi camelis potus sit, vide Wilkinson l. I. II, p. 41. Eundem, ut suspicor, rivum inter Enned montes vidit Lepsius *Briefe aus Egypten u. Ethiopien* p. 322, putans ille hunc fortasse esse Tatnum fontem Plinii. Ceterum quod Plinius dicit: pro hoc alii Philoteram scribunt, id non ita intellige ut ejusdem loci duo fuerint nomina, sed ita ut in aliis auctoribus inter Arsinoen et Myos-hormum memorari videret Ennum, in aliis Philoteram.

3. Ubinam thermæ et Nili rivus ponenda sint, dicere non habeo, quum indicia rei certiora mihi non suppetant.

4. In mappa Berghausiana Eas, tamquam hodiernum montis nomen, adscribitur in ora, quæ post Cosseir sequitur me-ridiem versus. Hoc si recte fit, iterum ordo nominum in Ptolemæo esset neglectus.

5. In mappa Berghausiana notantur: die drei Berge Akabe (25° 26' lat.) Significatur haud dubie mons triceps, qui apud Moreshyum anglice vocatur Cat ears (25° 21'); cui adjacet peraltus mons Aboue-Tiour.

6. Quod insulas attinet, constat de Topazo in alto sita (23° 26'). Itaque quæ proxime antecedit Cardamine est hod. Macour seu Cornaka; reliquæ a Ras el Anf boream versus esse debent. In Moreshyi mappa nonnisi quattuor non longe inter se dissitæ notantur (Showarit), quæ esse videntur Halonnesi Plinii; ab his boream versus nonnisi scopu-los Anglus nauta exhibet, dum Berghausius ibi collocat Siren inss.

7. Mons insulæ 800-1000 pedes altus; ἀγκυροβόλια insula non præbet, monente Moreshyo.

8. Mirsa Shab (Habesch ap. Berghaus) portus est parvis navibus idoneus. Ad hunc Bazium promontorium ponendum ex computo Ptolemæi. Sed fieri potuit, ut minus accurate latitudinem auctor notaverit, et cogitandum sit de sequente promontorio Abou-Darah (22° 40'), longius in mare procurrens, humile, tectum arbustis.

101. De orientali ora sinus Arabici ex Artemidoro Strabo, si paucissima quædam exceperis, nihil affert præter ea quæ plenius ex Agatharchide narrant Photius et Diodorus. Oppidorum vicorumque nomina, quæ in mappis nostris exhiberi solent, tantum non omnia debentur Ptolemæo; unum alterumve accedit ex iis quæ de expeditione Ælii Galli Strabo prodidit (*). Plinius, quum de Arabia plenissimam locorum farraginem habeat, nostræ tamen oræ accuratiorem descriptionem non instituisse videri possit. Verum si paullo attentius collectanea Pliniana examinaveris, mox patebit majorem partem eorum, quæ de litore sinus Persici narrari videntur, reapse pertinere ad oram sinus Arabici. Obiter de his monui in annotatione p. 177; nunc paullo distinctius rem exponam, quæ fugit etiam nuperimum de Arabia scriptorem, Carolum Forsterum (*The historical Geography of Arabia or the patriarchal evidences of revealed religion. In two volumes. London 1844*).

102. Etenim Plinius postquam generaliora quædam præmisit, ad oræ Arabicæ descriptionem sese convertens initium sumit ab intumo sinu Persico, ubi a Charace oppido oram Antiocho Epiphani primum exquisitam dicit (VI, 32 § 147 ed. Sillig.). Recensentur flumen Salsum, promontorium Chaldone (*Ras el Sur*), flumen Achenum, Ichara insula (hod. *Djeziret Abou-Aly*), sinus Capeus (ad hod. *el Kalif*) ejusque accolæ Gaulo-

pes et Chateni, sinus Gerraicus, oppidum Gerra, regio Attene, Tylos insula (h. *Somak* sive *Barreihn*) et juxta eam minor alia (h. *Arad*), Asclie insula (hod. *Allielie*), gentes Nocheti, Zuraci (Zeritæ Ptol.), Catarrei (ubi Κάταρα opp. Ptolemæi), Nomades, flumen Cynos (i. e. Κυνός ποταμός; Lar, i. e. *canis* arabice, ap. Ptolemæum; ad hodiernum *Chardja* sive, ut Forster scribit, *Saredsje*?). His enumeratis, addit Plinius § 149: *Ultra navigationem incompertam ab eo latere propter scopulos tradit Juba, prætermissa mentione oppidi Omanorum Batrasaves et Omanæ, quod priores celebrem portum Carmanicæ fecere; item Homnæ et Attanæ, quæ nunc oppida maxime celebrari a Persico mari nostri navigatores dicunt* (Cf. Mannert. VI, 1, p. 141).

103. Deinde vero ita pergit: *A flumine Canis, ut Juba, mons adusto similis. Gentes Epimaraniæ, mox Ichthyophagi, insula deserta, gens Bathymi; Eblitæi montes, insula Omænus, portus Mochorbe; insulæ Etaxalos, Inchobrize; gens Cadæi. Insulæ sine nominibus multæ, celebres vero Isura, Rhinneæ et proxuma in qua scriptæ sunt stelæ lapideæ litteris incognitis; Cobæa portus, Bragæ insulæ desertæ, gens Thaludæi, Dabanegoris regio, mons Orsa cum portu, sinus Duatus, insulæ multæ, mons Trycoryphus, regio Cardaleon, insulæ Solanades, Cacinna, item Ichthyophagorum. Dein Clari, litus Mamæum, ubi auri metalla, regio Canauna, gentes Apitami, Casani, insula*

(*) In his duo oræ loca memorantur, Leuce come, in quam appulit classis Romanorum, et Egra (Ἐγρὰ), a qua undecim dierum itinere Myoshozum rediit (Strabo p. 782). De situ Leuces comes cum hod. *Hauara* seu *Dar el Achrin* componenda satis nunc convenit inter viros doctos. V. not. ad Anon. peripl. mar. Erythr. p. 272, ubi addit Forsterum *The historical geogr. of Arabia* t. II, p. 282. Ceterum parum favent huic sententiæ verba Anon. l. I. : ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων Βερενίκης ἀπὸ Μυσοσόρου δυσὶ δρόμοις ἢ τρισὶν εἰς τὴν ἀνατολὴν διαπεύσαντι τὸν παρακειμένον κόλπον ὁρμας ἐστὶ Λευκὴ κόμη κτλ.; major enim distantia est quam ut bidui vel tridui cursu ex vulgari navigationis modo confici possit. Sed corruptum aliquid esse suspicari licet ex inconcinna ratione verborum. Fortassis legendum: ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων ἀπὸ Βερενίκης δυσὶ δρόμοις etc., ejecto vocabulo Μυδὸς ὁρμου, quod ex glossa illatum videtur. A Berenice si profisciscaris, distantia bene habet. Aliter Forsterus l. I. Is enim putat Anonymum ad ipsum Leucen comen non accedere, sed inde a Myoshozmo usque ad Sabæorum terram in medio sinu navigare, adeo ut dicat post bidui vel tridui cursum in eam medii sinus Arabici partem perveniri, cui in Arabicæ ora objecta sit Leuce come. Nititur hæc interpretatio verbis tὸν μέσον κόλπον κατέρχομεν § 20 p. 273, lin. 20. Quamquam artificiosior est, non caret veri specie. — De Ἐγρᾷ κόμης situ nemo fere certius aliquid asseverare ausus est. Diluisse tandem dubitationes sibi videtur Forsterus l. I. p. 296. Vicum eundem esse ait cum *Jambo* Ptolemæi; nam *Yambo* vocem arabicam significare *scaturiginem et fontem aquæ*; et revera non longe ab hodierna *Iambo* urbe esse puteos aquæ dulcis et cisternas pluvialis aquæ perbonæ, docente Burckhardio (*Travels in Arab.* II, p. 335); hoc nomen in suam linguam transferentes Græcos locum vocasse Νεγρὺν; nam νεγρὸν significare *aquam*. At ne dicam νεγρὸν vocabulum sequioris græcitatibus esse, apud Strabonem p. 782 codices optimi habent μέχρι Ἐγρᾷς κόμης, quod in duobus abiit in Ἰγρᾷς, in tribus in Νεγρᾷς, et hinc, ut videtur, ortum est Νεγρᾷς, quod in Aldina legitur. Ἐγρᾷ nomen etiam alibi obvium. Sic Stephanus: Ἐγρᾷ (sic), πόλις Ἀραβίας πρὸς τῷ Αἰλανίτῳ κόλπῳ. Eandem in mediterraneis locis memorat Ptolemæus VI, 7, p. 408 (70° 30' long., 26° lat.), ubi codices fluctuant inter Ἐγρᾷ, Ἐγρᾷν, Νεγρᾷν, nec non Geogr. Rav. II, 6, ubi legitur *Egram*. Ab hoc distinguendum est oppidum, cujus Stephanus meminit in hisce: Ἰάθριππα (hod. *Medina*), πόλις Ἀραβίας πλησίον τῆς Ἐγρᾷς. Hæc Egra si maritimum oppidum erat, a Straboniano vico et portu non fuerit diversa, eademque a Geographo Rav. l. I. *Negra* vocari videtur. Hinc situs ejus certius quidem constitui nequit; attamen quum *Jambo* portus proximus sit *Medinæ*, atque in Strabonianam de Ælii Galli expeditione historiam bene cadat, ipse quoque putaverim prope hod. *Jambo* situm fuisse *Egram* vicum. Cf. quæ infra de Plinianis verbis *Dabanegoris* regio monui.

Devade, fons Coralis, Carphati, insulæ Aleu, Annamethus, gens Darraë; insulæ Chelonitis, Ichthyophagon multæ, Odanda deserta, Basa deserta, multæ Sabæorum, flumina Thanar, Amnum, insulæ Doricæ, fontes Daulotos, Dora. Insulæ Pteros, Labatanis, Coboris, Sambrachate et oppidum eodem nomine in continente. A meridie insulæ multæ, maximum Camari; flumen Museeros, portus Laupas. Scenitæ Sabæi; insulæ multæ; emporium eorum Acila, ex quo in Indiam navigatur.

Hæc igitur ita habent, ut referenda videantur ad oram, quæ a Cane fluvio deinceps sequitur. Itaque Forsterus II, p. 226 Epimaranitas Plinii componit cum Anaritis Ptolemæi, porro Epimaranitas per anagramma dici censet pro Rhamanitis (*the people of Ramah, Rhegama* (Ptol.) or *Rhums*); *Acilam* autem emporium nomine et situ respondere hodierno *Al Ceti*, quod in mappa sua Forsterus ponit a *Mascate* orientem versus eo in loco ubi in aliis tabulis notatur *Ras Heiran* et regio *Al Catarey*. Sic omnia illa, quæ ex Plinio adscripsimus, ad brevem oræ tractum pertinerent, quem Juba incognitum dixit, in quo Ptolemæus nonnisi duo novit oppida, *Rhegmana* et *Κρυπὸν λιμένα* (h. *Mascat*), et cujus major pars, piratis infesta, Arabicis geographis ignota fere erat, sicuti etiam nunc tantum non est terra incognita. Hoc vero mirum esse dixeris; deinde autem quæras qui fiat ut Plinius, de inhospitali ista plaga uberrimus, oram sinus Arabici, quæ præ ceteris nota erat, vix levi brachio tetigerit. Porro quum in sequentibus memoret *Naumachæorum* (leg. cum Barbaro *Macæ*; *horum*) promontorium contra *Carmaniam* (*Ras Mussendum*), et *Ogyrin insulam* (*Ormuz*): ea non hoc loco memoranda fuissent, sed in antecedentibus, si quidem antecedentia ad latus Arabiæ orientale pertinerent. Vel hæc igitur suadent in Pliniana narratione turbatum aliquid esse; idque manifesto apparet, si locorum nomina supra adscripta accuratius perlustraveris. Quo facto facile intelligis ad sinum Persicum nihil pertinere nisi prima verba: *A flumine Canis, ut Juba, mons adusto similis*, qui quidem mons haud dubie est promontorium Soli sacrum (*ἱερὰ Ἥλίου ἄκρα*), quod post Larem fluvium habet Ptolemæus VI, 7, p. 405. Quæ deinceps sequuntur, sinum Arabicum attinent, cujus ad intumum recessum *Maranitæ* habitarunt, ad fauces vero situm erat *Acila* emporium (*Ὀκρίλις* Ptolemæus, An. Per. Er. mar., et ipse Plinius VI, 26, 104: *Indos peten-*

tibus utilissimum est ab Oceli egredi), uti Agatharchides et Artemidorus prodiderunt. Causa vero cur non monito lectore Pliniana narratio a Persico sinu ad Arabicum subito transiliat, non tam in codicibus lacuna mutilis quæsierim quam in sueta auctoris festinantia et oscitantia. Nimirum quum post Canem fluvium Anaritas collocari repperisset, eos cum Maranitis alio in loco memoratis confudisse et sic incongrua junxisse videtur. Ceterum illud: *Gentes Epimaranitæ* ortum suspicor ex græcis vel depravatis vel male a Plinio lectis: *ἔθνη ἐστὶ Μαρανίται*; haud semel enim ejusmodi vitia apud Plinium occurrunt, ut VI, 25, ubi græca *παρὰ Βέστην παραρρέει* redduntur verbis *Parabesten præterfluit* (V. Prolegg. ad Isidorum Charac.). — Post Maranitis sequuntur *Ichthyophagi* (*Hatemi*), ad quos pertinere videntur *Bathymi*, *Βαθυμνεῖς*, Agatharchidis. *Eblitæos* montes dixerit præruptos vertices pone *hod. Moilah* situs, quorum Agatharchides quoque meminit. *Omænus* sive *Omenus* (v. lect.) insula est *Αἴγου νῆσος* Ptolemæi, hodierna *Namân*. Vox *om* sæpe noninibus præfigitur; sic inter insulas hujus tractus sunt *Om-el-Hassani*, *Om-gieral*, *Om-ros*. Contra *Namân* jacet *Ras Mussarib*; prope quod fort. erat sequens apud Plinium portus *Mochorbe*. Post hæc notantur insulæ, quibus suum cuique locum certius assignare non audeo. Juxta oram pergens *Issuram* agnoscere putares in *hod. Sayourah*, et *Rhinnaem* (*Hnnæam* v. l.) in *hod. Rhiakah*, vel, quum ea perexigua sit, in *Ζυγαίνῃ* Ptolemæi, *hod. Hassanie*, insula apprimè conspicua. Nihil tamen asseveraveris; nam *insula proxima*, in qua scripta sunt *stelæ lapideæ literis incognitis*, vix alia est quam *Ἰσίδις νῆσος, παλαιῶν οἰκιδῶν ἔχουσα ὑποσταθμὰς καὶ στήλας γράμμασι βαρβαρικοῖς κεχαραγμένας*; hæc autem quum una sit ex majoribus insulis ante sinum Ælaniticum positus, suspicari licet eodem referendas esse etiam *Isuram* et *Rhinnaem* (*hod. Jouba* et *Tiran?*) et ordinem geographicum a Plinio negligi. Situs *Cobææ* (*Gobæa* v. l.) portus incertior; fortasse hodiernus est *Sherm Abban*. *Bragæ insulæ deserta* esse debent tres illæ quæ in sinu ad *Cap Baridy* sitæ sunt, quum alias in hoc tractu non videam. *Thaludæi* sunt *Thamudeni* Agatharchidis. Sequuntur *Dabonegoris regio* et *Orsa mons*. Novi *Daban* locum (18° 5') et *Djebel Orra* (16° 40'), sed hi a nobis alieni esse videntur, nisi seriem locorum susque deque habere velis. Nisi fallor, *Orsa mons* est *hod. Soubah*, quem Chabinum

dicat Agatharchides, in eo situm tractu, in quo Ptolemæus ponit *Arsas* gentem, quod nomen subest etiam Orsæ Plinii (*). Portus huic monti proximus est *Sherm Braika*. His constitutis redeo ad verba *Dabanegoris regio*; quæ nescio an corrupta sint. Etenim quum apud Agatharchidem post Thamudenos memorentur *Debæ*; porro quum in regione quæ ab Orsa monte boream versus est circa hodiernam *Jambo* quærendus sit Egra vel Negra locus, ut supra p. LXXII monui: sponte nascitur suspicio apud Plinium fuisse: *gens Thaludæi, Dabæ, Negris* (vel *Egris*) *regio*. — *Sinum Duatum* quæro in maris recessu ad *Ras Hatebah*; post quod sequuntur tres montium vertices, Plinii Τρικύρπος. — *Regio Cardaleôn* fortasse est eorum quos Uranius apud Stephanum appellat Κερδανίτας; hos cum hodierna hujus tractus tribu *el Kadera* componit Forster II, p. 138, eodemque trahit τὸς Καρδαίτας, quas Anon. Peripl. m. Erythr. p. 273 memorat, ubi Καρδαίτας corrigi vult. Sed tanto incertior res, quum ordo literarum apud Stephanum suadeat pro Κερδανίται legendum esse Κερδανίται, quod Hæschelio auctore recepit Meinekius. Ut ut est, Cardaleon regio ex serie narrationis fuisse debet circa *Ras Charah*. (21° 2'). Sequentes insulæ *Solanades, Cachinna et alie Ichthyophagorum* respondent insulis hod. *Abou-laud, Cichran, Serrain* ceterisque quæ sunt in 20°, ubi pars *Hatemi ichthyophagorum* etiam nunc degit (v. Ritter. XIII, p. 307). *Claros* aliunde non novi; *Mammæum litus, ubi auri metalla*, est in Alilæorum regione aurifera, de qua exponit Agatharchides. *Mammala vicum*, etsi magis meridiem versus, habet Ptolemæus. *Canaunan regionem* facile agnoscis in hodierno *Wadi Canuna* (19° 12') prope *Komfoda urbem*. *Mox Casani sive Gasani* (var. lect.) sunt Γασανδεῖς Agatharchidis. *Fons Coralis* in eadem regione quærenda ubi *Corolia, oppidum Sabæorum in litore rubro*, cujus de Sabæis agens Plinius meminit § 154. *Carphatos* Agatharchides *Carbas* vocat, et ipse Plinius ex alio fonte § 154 *Cerbanos* dicere videtur. Insulæ *Aleu* (*Alæa* var. lect.) in Arabico litore non novi, sed erant in objecta ora *Libyca* (*archipel de Dalac*). Num temere huc eas traxit Plinius? Harduinus scripsit *Calæu*, quod ejus nominis insulas in *Persico* sinu habet Anonymus in Peripl. mar. Erythr. p. 284. — Cum

Annametho componere licet, quoad nomen, *Amna* insulam, non longe a *Ghisan* urbe sitam. *Darras* memorat Ptolemæus, sed in boreali sinus parte. E sequentibus *Amnum* flumen pertinuerit ad *Mersa Ama* (18° 30'). In eadem latitudine posita *Dorich* insula cum aliis, ad quas *Doricas* Plinianæ refertur. — *Pteros* forsitan hodierna *Terran* (17° 10'); *Labatanis* sive *Labanis* (var. lect.) hodierna *Hacbane* (17°); *Caboris* vero hod. *Farsan Kebir*, in arabico litore insula maxima. De *Sambrachate* nihil suspicor. Inter insulas quæ hinc versus meridiem sunt, maxima nunc audit *Camaran*, Plinio est *Camari*, Geographo Ravenn. II, 6 *Camarin*, Ptolemæo minus recte Καρδαμίνη; Hecateus ap. Steph. B. hanc et proximas minores vocat Καμαρχινούς νήσους. — *Museeros* probabiliter est torrens qui exit ad *Ras Mussarib*, post quem mox occurrit *Lohaia* portus ad *Wadi Laa*; is sit *Laupas portus* Plinii. De *Acila* vel *Oceli* constat. Et hæc quidem hactenus. Quamquam singula quæque certius definire in scriptore parum accurato non potui, satis multa tamen supeditasse puto, quæ abunde probent quid de toto isto Plinianæ geographiæ capite statuendum sit.

104. EDITIONES: 1. Ἐκ τῶν Κτησίου, Ἀγαθαρχίδου, Μέμνονος ἱστορικῶν ἐκλογαί. Ἀππιανοῦ Ἰβηρικῇ καὶ Ἀντιβαλικῇ. Ex Ctesia, Agatharchide, Memnone excerptæ historiæ. Appiani Iberica, item de gestis Annibalis. Omnia nunc primum edita (græce). Cum Henrici Stephani castigationibus. Ex off. Henrici Stephani Parisiensis typographi. An. MDLVII, 8°.

2. Agatharchidis et Memnonis historicorum quæ supersunt omnia, e Græco jam recens in Latinum traducta per Rich. Brettum, Oxoniensem, e Collegio Lincoln, Oxoniæ. Ex officina typographica Josephi Barnesii. 1597. 16°.

3-5. In Photii editionibus Hæscheliana (August. Vindel. 1601 fol.), Schottiana (Genevæ 1611 fol.) et Rothomagensi (1653 fol.).

6-7. In Hudsoni Geogr. min. tom. I, et in geograph. min. editionis Vindobonensis tom. I, p. 191 sqq. Accedit in edit. Huds. Dodwelli dissertatio ostendens tempus quo de mari rubro vel de gentibus potius meridionalibus scripsit Agatharchides.

8. In Photii editione Bekkeriana. Berolin. 1824. 4.

(*) Arsæ isti sive Orsæ respondent hodiernis *Hurrub* vel *Harb*, de quibus ita Moersby: « Jebbel Soulibah is the stronghold of the Hurrub Bedouins, a tribe, whose character is proverbial throughout the sea for ferocity and treachery. Cf. Forster I. I. II, p. 139. Horum pars vel a parte eorum tota gens vocatur Καρχαίται ap. Anon. Peripl. m. Er. p. 273.

105. Grandiora opera quum in communi literarum naufragio tantum non omnia moles sua perdidit, læti nos levissimam quamlibet naviculam excipimus, cui salvæ sive læsæ ad ceteriorem ætatem transnatare contigerit. Eorum ex numero opusculorum nostra hæc periegesis est, quæ puerorum institutioni destinata perexiguum in docta antiquitate pretium habebat, nunc vero haud infimum locum obtinet. Compendia hujus generis geographica in scholis usurpabantur partim prosaica, partim poetica. Ex illis alia fuerint vetustissimorum geographorum, ut Hecataei, ᾗς περίοδοι sive περίπλοι, qui ob dictionis simplicitatem rerumque copiam modicam juventutis usibus peraccommodatæ erant; alia majorum operum epitomas exhibebant, cujusmodi libellum habemus periplum Pseudo-Scylacis; alia denique ex variis auctoribus collecta fuerint. Qui vero vinctam orationem solutæ substituerunt, ut memoriæ succurrerent, vel iambicis trimetris, liberioribus illis, vel etiam versu heroico usi sunt. Primus inter hos exstitisse videtur Apollodorus Atheniensis, qui metro iambico et chronica et orbis terrarum descriptionem condidit. Cujus exemplum secutus Noster suam scripsit periegesin, et sequi ævo simile opus iambis composuit Dionysius Aglaophontis; hexametris vero orbem terrarum Sullæ temporibus descripsit Alexander Ephesius, quem e Stephano Byzatino novimus, ac postea Dionysius Periegetes, cujus opus exstat integrum, dum reliquorum nonnisi minuta fragmina vel majores particulae supersunt.

106. Et nostræ quidem periegeseos qui factum sit ut pars longe major perierit, supra (p. xiv) monui. Servatos in codice Parisino habemus priores versus 742, quibus descriptio oræ Europæ ab Herculis columnis usque ad Apolloniam Ponticam et paullo ulterius deducitur; reliquæ Europæ ac totius Asiæ Libyæque periplum desideratur, nisi quod de Ponticis regionibus fragmenta aliquot apud anonymum geographum deprehenduntur, qui variis e scriptoribus periplum Ponti Euxini collegit (*). Nam quæ ille ex fonte poetico assumpsit, modo verbotenus transscripta modo paullulum mutata, ea ex nostro opere petita esse inde intelligitur, quod primam eorum partem habemus in codice Parisino superstitem.

107. Nomen auctoris, quod una cum titulo libri

in integro codice fini operis subscriptum legebatur, nunc nos latet. Nec tamen in editionibus auctor nomine carere solebat; *Marcianus Heracleota* erat Heschelio, Morello, Vindingo; deinde *Scymno Chio* opus vindicantur Lucas Holstenius (in Observatt. ad Porphyr. Vit. Pythagor. p. 117, an. 1631, et in Not ad schol. Apoll. Rhod. IV, 284, an. 1639) et Isaacus Vossius (in præfat. ad Anonymi peripl. Ponti Eux., an. 1639); quorum conjecturam quum Dodwellus approbasset, sub Scymni nomine libellum edidit Hudsonus, cui bona fide se addixerunt sequentes editores, Gaius Letronnus, Fabricius, usquedum Meinekius quam imbecillis et inanis esset Holstenii Vossiique argumentatio, liquido ostenderet.

108. Quod princeps editor periegesin Marciano Heracleotæ inscripsit, id fecit auctoritate apographi Vaticani; hujus vero scriba auctorem istum suo periculo eruit e codice Parisino, qui initio ejus paginae, in qua periegesis incipit, habet verba vel manca vel corrupta: εὐτυχῶς Μαρκιανῶ (Cf. p. XIV). Ex his librarius codicis Vaticani, qui in antec. Marciani Heracleotæ opuscula transcripserat, eidem geographo etiam poemam nostrum tribuendum esse conjecerit. Qua quidem opinione turpiter lapsus est. Et tamen facile fieri potest, ut nescius verum auctoris nomen apposuerit. Nam verba εὐτυχῶς Μαρκιανῶ ad nostrum opus, quod Nicomedi, Bithyniæ regi, dedicatur, aliquo modo pertinere omnium est veri simillimum, præsertim quum vox εὐτυχῶς dedicationis formulam subindicare videatur, qualem habes etiam Marciano maris interni periplo præfixam: Μαρκιανὸς τῷ ἑταίρῳ Ἀμφιθαλίῳ εὖ πράττειν. Quidni igitur nostro loco esse poterat: Νικομήδει βασιλεῖ πράττειν εὐτυχῶς (vel εὐτυχεῖν) Μαρκιανός? Scripsisse Nostrum in Bithynia ex eo quod Heraclea Pontica sita esse dicitur ἐν τῷ τῶν Κυανέων (v. 826 et 973), bene monuit Meinekius. Adde quod v. 920 Anisus tribus annis ante Heracleam Jonica colonia frequentata esse narratur. Quæ quum tempus deductæ coloniæ non doceant, nisi jam noveris Heracleæ historiam, de qua postea demum ex ordine periegeseos auctor monet, facilem explicationem habent, si auctor Heracleota fuit et præ ceteris scripsit civibus suis. Denique vs. 56 se consuluisse dicit Didymæi Apollinis oraculum Milesium; quod quidem ante cetera adierit

(*) Præter hunc duos Nostri versus non laudato auctore affert Stephanus Byz. v. Διονυσόπολις.

Heracleensis vir, cui Miletus erat altera metropolis. Hinc igitur conjicio Nostrum oriundum fuisse ex Heraclea, multorum scriptorum patria; in qua, quum Byzantinis temporibus doctos Marcianos exstitisse constet, quidni jam secundo et primo ante Christum seculo vixisse Marcianum quandam poematis geographici scriptorem, Parisini codicis indicio nitentes credamus?

109. Quod eorum sententiam attinet, qui, quum Marcianum Heracleotam, cujus peripli prosaici supersunt, a poematis auctore alienum esse recte perspexissent, Scymno Chio opus nostrum vindicarunt, res ita habet. Laudatur Scymnus Chius locis octo apud Stephanum Byz. (v. Ἀγάθη, Ἄρεως νῆσος, Ἐρμώνασσα, Πάρος), schol. Apoll. Rh. (IV, 271. 284), Apollonium (Mirab. c. 15) et Herodianum (De dict. solit. p. 19, 4). Ex his cum nostra Periegesi nihil potest componi nisi hæc Stephaniana:

Ἀγάθη, πόλις Λιγύων ἢ Κελτῶν. Σκύμνος δὲ Φωκῶν αὐτὴν φησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

Ἄρεως νῆσος, πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ Πόντῳ. Σκύμνος ἐν Ἀσίᾳ.

« Utrumque locum etiam in Periegesi nostra memoratum reperias, Agatham vs. 297: οἱ Μασσαλίαν κτίσαντες ἔσχον Φωκαεῖς Ἀγάθην Ῥοδανουσίαν τε, Martis insulam autem vs. 913: καθ' ἃς ἔρημος κειμένη [μικρὰ] παρήκει νῆσος Ἄρεως λεγομένη. Atqui ex hoc utriusque chorographi consensu tanto minus suæ sententiæ argumentum ducere debebat Vossius, quum illud potius justam admirationis causam habiturum esset, si de duobus scriptoribus in ejusdem argumenti explicatione occupatis alterutrum illorum locorum memoriam omisisse demonstrari posset. » MEINEKE. His igitur ut non probatur sententia, sic reliquis refellitur. Nam Scymnus Pharum, Adriæ insulam, Parum dixit (ap. St. B. s. v.), Noster cum ceteris Pharum vocat. Idem Scymnus urbem Bospori Cimmerii Ἐρμώνειαν dixit (St. B.), quæ apud poetam Hermonassa vocatur. — Porro apud schol. Apollonii Rhod. IV, 284 hæc leguntur: Οὐδεὶς δὲ ἱστορεῖ διὰ τούτου (τοῦ Ἰστρου) τοὺς Ἀργοναύτας εἰς πεπλευκέναι εἰς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν, ἔξω Τιμαγῆτου, ᾧ ἠκολούθησεν Ἀπολλώνιος. Ὁ μὲν γὰρ Σκύμνος αὐτοὺς διὰ Ταναΐδος πεπλευκέναι ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλασσαν ἐληλυθέναι. Καὶ παρεκβολεύεται, ὡς ἄρα ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡπειρον οἱ Ἀργοναῦται ἐπὶ σαυρωτῆρων ἐκό-

μισαν τὴν Ἀργὴν, μέχρις οὗ ἐπὶ θάλασσαν παρεγένοντο. Ad quæ Meinekius p. xvii: « De Tanai Periegesis nostra dixit vs. 668 et 875 sqq. locis a Peripli scriptore servatis, ubi quum nihil de Argonautis afferatur, tolli quidem hic a scholiasta dissensus potest ita ut, quæ nihil suo consilio conducere vidisset, consulto ab Anonymo omissa dicas. At precaria hæc est excusatio neque satis factura iis qui ipsæ periegetæ verba inspexerint, quibuscum quo pacto illud de Argonautis episodum conglutinari possit, minime apparet. Accedit quod ipsa illa, quæ e Scymno attulit scholiastes, nisi primitivam orationis formam prorsus immutatam dicas, ita comparata sunt, ut quomodo numeris illigata fuerint vix intelligas, præsertim quum illud ἐπὶ σαυρωτῆρων exquisitius dictum sit, quam quod a scholiasta demum inventum esse videatur: quam quidem suspicionem etiam augeri fatebitur, qui ista in scholiis Parisinis ita referri viderit: Σκύμνος δὲ διὰ Ταναΐδος πεπλευκέναι φησιν αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν μεγάλην θάλασσαν ἀφικέσθαι· ἐλκύνσαντας γὰρ, φησὶν, αὐτὴν (τὴν Ἀργὴν) εἰς τὴν ἡπειρον καὶ ἄραντες ἐπὶ σαυρωτῆρων ἐκόμισαν μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης. Quid multa? tenemus ipsissima Scymni verba, non sane e carmine ducta, sed e prosaico opere petita. Nec dissimilis eorum esse ratio quæ leguntur apud Apollonium Hist. mirab. cap. 15: Σκύμνος (cod. Σκυτίνος) δὲ ὁ Χῖος τὴν Βρετανικὴν νῆσον λέγει σταδίῳ εἶναι τετρακοσίῳ (τετρακισχίλων?) τὸ περίμετρον. γίνεσθαι δ' ἐν αὐτῇ τὰ γενήματα ἀπύρηνα, ὅν τας ἐλαίας πυρῆνας μὴ ἔχειν, μηδὲ βότρυς γίγартон, μηδὲ τὰ ἐμπερῆ τούτοις. Quorum postrema quamquam, qui ludere volet, haud magno negotio ad trimetros revocare poterit, e. c. in hunc modum,

οἷον ἐλάας (*) πυρῆνας οὐκ ἔχειν λόγος, οὐδ' αὖ βότρυς γίγартон, οὐδὲ τὰμπερῆ τούτοις —

tamen et violentior hæc ratio esset et tum demum aliquam probabilitatis speciem habitura, si de metrica Scymniani operis forma aliunde certo constaret. Denique addam quæ servavit Herodianus Dict. solit. p. 19, 4. Cujus verba adscribam, ut a Blochio et Dindorfio emendata sunt: Τό τ' ἴς ἐπὶ ποταμοῦ κείμενον παρ' Ἡροδότῳ ἐκτείνόμενον ἔχει τὸ ι. Οὕτω (i. e. ἐπὶ ποταμοῦ κείμενον) καὶ Σκύμνος ἐν τῇ τῆς Ἀσίας περίπλῳ » εὐρέθη ἔχεται Κελένδερις πόλις Σαμίων, καὶ ἱερὸν παρὰ τῇ πόλει Ἡρης (cod.

(*) « Vid. Comic. Græc. vol. III p. 503. »

νήρης) καὶ ἄλσος. Ἦς ποταμὸς παρὰ θάλασσαν ἔξει-
σιν. » Ἔστιν Ἦς τῆς (καὶ τῆς?) Ἰταλίας, ὡς Πάρθας
ἐν τῷ β' τῶν Ἰταλικῶν. » Ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Πο-
σειδωνίαν δ' Ἡρακλῆς· ἔστι δὲ ποταμὸς Ἦς καλούμενος
μέγας. » In his quæ Scymno tribuuntur verba,
manifestis solutæ orationis vestigiis impressa,
nullis unquam machinis efficiēs ut ad tolerabilem
metri speciem revocentur; et tamen trimetris ista
includere præter Cramerum in *Description of Asia
min.* vol. II p. 327 instituit Letronnus, quorum
conatus noli quærere quam infeliciter cesserint,
Sardi venales, alius alio nequior! At corruptæ
voci εὐρέη quid faciam non habeo, quæ mihi
quidem olim eo usque molesta fuit, ut eam pro
parte loci Scymniani haberem, ἔχεται autem in
Ἐκαταῖος mutandum existimarem, cujus conje-
cturæ fidem mihi facere videbatur ionicum Ἡρης.
At quid impedit quominus Scymnum ionicè scrip-
sisse existimemus? ita respondit mihi consultus
de Herodianis Herodiani futurus editor, Lehr-
sius(*), simul ex hoc ipso loco se de diversitate
Scymni et scriptoris Periegeseos conjecturam
cepisse adjiciens. Qui quod de dialecto Scymnia-
ni operis coniecit, id erunt fortasse qui usu vocis
σαυρωτήρ mihi quidem nisi apud Homerum et
Herodotum nusquam lectæ, confirmari putent.
ΕΥΡΕΘΗ autem ex ΕΥΡΟΝ corruptum videri
potest, ut Herodianus scripserit: οὕτω καὶ [παρὰ]
Σκύμῳ ἐν τῷ τῆς Ἀσίας περίπλῳ εὐρον, nisi malis
quod simplicissimum est, οὕτω καὶ Σκύμνος...
εὐρεν, quod quin recte ita dici possit non dubitan-
tem videtur; εἰρηκεν autem, quod Cramerus, vel
εὐρόθεν, quod Letronnus coniecit, rejiculum est. »

120. Superest locus scholiastæ ad Apoll. Rhod.
IV, 284: Τὸν Ἰστρον φησὶν (sc. Ἀπολλώνιος) ἐκ
τῶν Ὑπερβορέων καταφέρεισθαι καὶ τῶν Ῥιπαίων
ὄρων,... γινόμενον δὲ μεταξὺ Σκυθῶν καὶ Θρακῶν
σχίζεσθαι· καὶ τὸ μὲν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν
ἐκβάλλειν βρεῖθρον, τὸ δὲ εἰς τὴν Ποντικὴν θάλασσαν
ἐκπίπτειν, τὸ δὲ εἰς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον. Σκύμνος
δὲ ἐν τῇ ἐκκαίδεκάτῃ περὶ Εὐρώπης (Paris. ἐν τῇ ις'
τῶν περὶ Εὐρώπης) αὐτὸν μόνον φησὶν ἀπὸ ἐρήμου
(Paris. ἀπὸ ἐρήμου τόπων) φέρεσθαι τὸν Ἰστρον.
Ῥίπαια δὲ ὄρη ἐν ταῖς ἀνατολαῖς, ὡς Καλλιμάχος·

« Ῥιπαίου πέμπουσιν ἀπ' οὐρεος, ἧχι μάλιστα. »
Ἐρατοσθένης δὲ (Paris. ὡσαύτως Ἐρατοσθένης) ἐν
τρίτῳ Γεωγραφικῶν ἐξ ἐρήμων τόπων βρεῖν, ἐκβάλλειν
δὲ νῆσον Πεύκην. » Ad hæc igitur (verba Meinekii
sunt) Holstenius ita commentatus est: « Hic
« librorum numerus (ἐν τῇ ἐκκαίδεκάτῃ περὶ Εὐρώ-
« πης) perspicue falsus; neque enim Scymni
« Chii περιήγησις in libros divisa fuit(**), tantum
« abest ut de sola Europa sedecim libros scripse-
« rit; extat enim [etiam?] nunc magna opusculi
« pars, quæ hactenus sub falso Marciani Hera-
« cleotæ nomine delituit. Quod hujus loci aucto-
« ritate et indicio primus omnium vero auctori
« vindicavi in notis meis ad Porphyrium(***)-
« In MS fuerat ἐν τοῖς περὶ Εὐρώπης, sicut pag.
« præcedenti ἐν τοῖς περὶ Ἀσίας idem Scymnus
« laudatur [ad IV, 277: Ὅτι δὲ Αἰγυπτίῳν εἰσὶν οἱ
« Κόλχοι ἄπιοι, καὶ Σκύμνος ἐν τοῖς περὶ Ἀσίας λέ-
« γει]. Inde imperiti librarii fecere ἐν τῇ ις' pro
« ἐν τοῖς. Quod deinde voce expansa editum ἐν
« τῇ ἐκκαίδεκάτῃ. Neque minus corrupta sunt quæ
« ex Scymno de Istri cursu assert; nam pro illo
« ἀπὸ ἐρήμου φέρεσθαι τὸν Ἰστρον, scribendum ἀπὸ
« ἐσπέρου. Quod sequentia Callimachi verba
« evincunt, quæ Rhipæos montes ad ortum po-
« nunt, contra ac Scymnus, cujus hæc sunt
« verba de Istro: κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τό-
« πων. » Ad postrema quod attinet, de Istri
cursu quæ in Periegesi dicta erant, his verbis
perscripta servavit auctor Periplus: Οὗτος δ' Ἰστρος
ποταμὸς κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τόπων, τὴν
ἐκβολὴν πέντε στόμασι ποιούμενος, δυσὶ περισχίζομε-
νος καὶ εἰς τὸν Ἀδρίαν ρεῖ. Quorum priora, quæ vs.
774 sic edidi: ἀφ' ἐσπερίων μόνος κατέρχεται τό-
πων, etc., nunc ita corrigenda arbitror:

κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων οὗτος τόπων,
τὴν ἐκβολὴν πέντε στόμασι ποιούμενος.

Hæc igitur Holstenius cum Scymniani apud scho-
liastam ita conciliare conatus est, ut pro ἀπὸ ἐρή-
μου scribendum esse conjiceret ἀπὸ ἐσπέρου;
eamque emendationem etiam necessariam esse
existimat præpotationem Callimachi testimonium de situ
montium Rhipæorum. Atqui Callimachi versum
scholia Parisina non eo loco habent, quo in edi-

(*) Lehrsius in editione Herodiani (Regimont. 1848 p. 61) legit: Οὕτω καὶ Σκύμνος ἐν τῷ ι' τῆς Ἀσίας περίπλῳ
παρέθετο. » Ἐχεται κτλ. Idem confert Eustathium ad Hom. p. 877, ubi hæc: Ὅτι δὲ Ἦς καὶ ὀνομά ἐστι ποταμοῦ, ὡς
καὶ Ἡρόδοτος (I, 179, ubi Is Bahylonias fluvius memoratur) οἶδε καὶ τις δὲ Φύλαξ (Φύλαξ Etym. Gudian. v. 1 v. p. 279,
ubi eadem exstant) Ἰστορικός, παρασημειώσαντο οἱ τεχνικοί. In his nunc Σκύμνος Herodiani in Σκύλαξ, dein in Φύλαξ
depravatum sit, an alius scriptoris nomen lateat, Σκύλαξ, Φύλαξ, Φύλαρχος, parum liquet.

(**) « Atqui a Stephano Byz. s. v. Ἠέρος laudatur Σκύμνος δ' Ἰός ἐν πρώτῳ περιηγέσει. »

(***) « His verbis Vossium carpere videtur, a quo inventi sui laudem sibi præreptam existimabat. »

tis legitur, sed ad vs. 287, quo ipso loco Apollonius Rhipæos montes commemorat. Omnino autem Holstenius a mente scholiastæ aberravit, qui non hoc dicere voluit, apud Apollonium Istrum e septentrionalibus regionibus oriri, apud Scymnum autem ex occidentalibus, sed hoc potius, Apollonii Istrum in Scytharum et Thracum confiniis in duo scindi flumina, quorum alterum in Adriaticum, alterum in Tyrrhenicum mare (εἰς τὴν καθ' ἡμέκς θάλασσαν) effundi, apud Scymnum autem Istrum αὐτὸν μόνον, i. e. continuum neque in plura flumina discretum, e desertis regionibus deferri. Hoc autem si Scymnus dixit, apertum est longe aliam de Istri cursu sententiam sequutum esse scriptorem Periegeleos, qui et versu 664 et eo ipso, de quo Holstenius disserit, loco satis ostendit, se eandem quam Apollonius de Istro in plura flumina diviso sententiam sequutum esse; quæ res etiam clariùs intelligeretur, si integer Periegetæ locus servatus esset, qui non dubium est quin hoc dixerit, Istrum quinque ostiis in Pontum, duobus autem partim in Adriaticum partim in Tyrrhenicum mare effundi. Itaque non tantum inter περί et σχιζόμενος sed etiam inter σχιζόμενος et καὶ εἰς Ἀδρίαν aliquod omissum esse arbitror. His profligatis supervacaneum esse puto alteram, quam de librorum numero movit Holstenius, dubitationem refutare copiosius. Ac conjecturæ viri doctissimi non favere scholiastam Parisinum, qui hæc ita scripta profert, ἐν τῇ ις' τῶν περί Εὐρώπης, jam a Schæfero monitum video. Non negaverim tamen in numero erratum esse: quis enim serio sibi persuadeat, ullum unquam veterum chorographorum, nedum obscuri nominis scriptorem et rarissime a Stephano ad partes vocatum, de sola Europa sedecim libros condidisse? Itaque non vituperarem equidem, si quis non decimum sextum Scymni librum, sed sextum (ἐν τῇ ζ' τῶν περί Εὐρώπης) a scholiasta commemoratum existimaret. »

His igitur istam de Scymno Chio nostri poematis auctore quæstionem satis superque Meinekius profligavit. Verum scriptoris nomen, dum certior lux alicunde affulserit, in medio relinquimus.

III. DE ETATE SCRIPTORIS. In præfatione auctor Nicomedem regem, cui opus dedicatur, alloquens, periegesi sua metro comico scripta exemplum se secutum esse proficitur philologi Attici, qui Dio-

genis Stoici et Aristarchi discipulus simili modo historiam annorum mille et quadraginta (1184-145 a. C.), inde a Trojæ excidio usque ad præsentem ætatem (ἄχρι τοῦ νῦν βίου vs. 23), in discentium usum exposuerit, eamque Attalo Philadelpho nuncupaverit. Itaque anno 145, in quem desierunt Chronica Apollodori Atheniensis (nam hunc dici philologum Atticum unanimi consensu statuunt (*)), jam vixisse Noster videtur, quamquam tunc puerilem ætatem nondum egressus fuerit. Scripsisse eum quo tempore reges Pergamēni jam defecerant, sive post mortem Attali III, indicatur vs. 16 verbis:

τοῖς ἐν Περγάμῳ

βασιλεῦσιν, ὧν ἡ δόξα καὶ τεθνῆκότων

παρὰ πᾶσιν ἡμῖν ζῶσα διὰ παντὸς μένει.

Regem autem Bithyniæ, ad quem verba auctor dirigit, dici putaveris Nicomedem II Epiphanem, Prusiæ II τοῦ κυνηγοῦ filium, qui per quinquaginta octo annos (149-92 a. C.) regnavit; hujus enim tempora cum iis, quæ hucusque attulimus, optime convenire videantur. Attamen de his antequam judicemus, audiamus reliqua. Etenim poeta noster postquam Atticum istum philologum Chronicis Attalo dedicatis magnam regi gloriam comparasse dixit, se ipsum ait opus suum Nicomedi dedicatum ea de re adiesse Apollinem Didymæum, qui a Nicomede quoque religiose colatur et olim etiam patrem ejus in regno bene constituendo adjuverit. Verba hæc sunt v. 50:

Ἐγὼ δ' ἀκούων διότι τῶν νῦν βασιλέων
μόνος βασιλικὴν χρηστότητα προσφέρεις,
πείραν ἐπεθύμησ' αὐτὸς ἐπ' ἐμαυτοῦ λαθεῖν
καὶ παραγενέσθαι καὶ τί βασιλεὺς ἐστ' ἰδεῖν,
ἐν αὐτὸς ἐτέροις πάλιν ἀπαγγέλλειν ἔχω.
Διὸ τῇ προθέσει σύμβουλον ἐξελεξάμην
τὸν συγκατορθώσαντα καὶ τῇ σῇ πατρί
τὰ τῆς βασιλείας πρότερον, ὡς ἀκούομεν,
παρὰ σοί τε, βασιλεῦ, γνησίως τιμώμενον
κατὰ πάντα, τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Διδυμῆ λέγω.

Jam vero constat Nicomedem II Prusiam patrem, virum ignavum, sævissimum, Bithynis infensissimum, a quo per totam vitam dissenserat, cujusque insidias ægre effugerat, tandem, juvante Attalo, regno ejecisse inque Jovis templo occidis-
(Appian. Mithridat. c. 7; coll. Polybio XXXVII, 2).
Huncce Prusiam Noster Apollinis ope in regno firmatum esse censuit, idque Nicomedi II occisori dicendum in hac epistola dedicatoria

(*) Sunt tamen, quæ huic sententiæ adversari possint videri, ut ad fragmenta Apollodori geographica monebo.

existimavit? Vix tu credideris. Immo dei auxilium ad ipsum potius Nicomedem II pertinuerit, qui patris crudelissimi sævitiam effugit et post magna pericula regnum adeptus est quod per annos quinquaginta octo servare ei contigit. Itaque rex, qui ipse quoque Apollinem Didymæum summo opere honorare dicitur et cui opus suum poeta inscribit, filius prioris est, Nicomedes tertius, qui a pietate Philopatoris cognomen nactus, per sedecim annos regnum tenuit (91-76 a. C.).

112. Alia est Dodwelli sententia. Is enim verbis *μόνος βασιλικὴν χρηστέτητα προσφέρει* subindicari censet Socratem τὸν χρηστὸν, qui Mithridatis opera fratrem Nicomedem III eiecit, imperioque potitus nomen Nicomedis assumsit; sed paucis mensibus post ab eodem Mithridate interfectus et Nicomedes III a senatu Romano in regnum restitutus est (an. 90). V. Livius ep. 74; Justin. XXXVIII, 5; Appian. Mithridat. 10; Memnon c. 30 in Fr. Hist. III, p. 541. Attamen in brevissimum istud temporis momentum, quo penes Socratem res erant, vix cadere possunt, quod de Nicomede suo Noster prædicat v. 62: κοινὴν γὰρ σχεδὸν τοῖς φιλομαθοῦσιν ἀναδέδεικας ἐστίν. Quodsi verbis: *μόνος. χρηστέτητα προσφέρει* allusio subest, putaverim potius Nicomedi III veram *χρηστέτητα* vindicari, quam cognomine tantum Socrates, regni usurpator, præ se tulerit.

113. Scripsisse igitur Noster videtur circa an. 90 a. C., jam provectus ætate, vitamque agens in Bithyniæ urbe, quam Heracleam fuisse suspicari sumus. Natus fortasse in Græcia erat; certe regiones recensens, quas ipse viderit et αὐτοπτικῇ πίστει describat, ita incipit: ὃν θεατὴς οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ τῶν κατ' Ἀσίαν χειμέγων πολισιμάτων: adeo ut primo loco Græciæ mentio fiat. Præterea vidit oram maris Adriatici et Ionici, Tyrrheniam, Siciliam, Libyæ partem majorem in eaque Carthaginem. Scriptores vero adhibuisse se dicit v. 114 sqq. Eratosthenem (cujus meminit v. 412), Ephorum (quem laudat v. 472. 546. 802. 871. 881), Dionysium Chalcidensem, Demetrium Callatianum (de quo vid. v. 719, 796. 880), Cleonem Siculum, Timosthenem, Callisthenem, Timæum Siculum (cf. 214. 412), Herodotum (cf. v. 565. 929), aliosque quorum nomina in codicis illo loco graves injurias passo legi jam nequeunt; sed fuisse inter eos patet Theopompum Chium et Hecataum Eretriensem, quorum illum v. 370, hunc v. 870 laudat.

114. Ceterum quam in argumento tractando rationem sequatur, ita auctor exponit v. 68

ὅσα μὲν εὐσημὰ τ' ἐστὶ καὶ σαφῇ
ἐπὶ κεφαλαίου συντεμὼν ἐκθήσομαι,
ὅσα δ' ἐστὶν αὐτῶν οὐ σαφῶς ἐγνουςμένα,
δὲ κατὰ μέρος ταῦτ' ἐξακριβῶσει λόγος.

Ac sane notissimas Græciæ regiones obiter duntaxat perstringit, fusius vero describit Iberiam, Italiam, Siciliam, oram Adriaticam Pontumque Euxinum, nec subsistens in sterili nominum enumeratione, non pauca interponit de locorum temperie et proventu et incolarum moribus, præ ceteris vero ad urbium origines deductarumque coloniarum tempora attendit; in quibus, quam multa aliunde non nota occurrant, præcipuum libri pretium positum est.

115. Quantumvis autem longinqua itinera et πῶστιν αὐτοπτικῇ poeta jactet, quidnam lucri hinc in opus suum redundaverit, in superstitute saltem parte non apparet. Nam si unum alterumve excerptis, non sui ævi geographiam scriptor tradit, sed quam multo antiquiores scriptores prodiderant; adeo ut hosce in plurimis presso pede secutus esse, præ ceteris autem Ephoro se addixisse videatur, quippe quem et ipse sæpenumero testem citat, cujusque fragmenta cum Nostri versiculis persæpe comparare licet.

116. De *Iberia* multo disertiora quam Pseudo-Scylax habet. In quibus quæ de Celtarum sedibus, et hac oblata occasione de quattuor τῆς οὐκουμένης gentibus maximis, Celtis, Indis, Scythiis, Æthiopiis, inseruntur (170), ex Ephoro fluxisse patet. Notabilia in hoc capite traduntur de Æthiopum in Erythria insula colonia (157), de Tartessiditione (162), de Bebrycum sedibus (201), et de boreali columna, quæ apud ultimos Celtas in mare projicitur (190). — De *Liguria* regione cum Scylax Noster consentit, nisi quod accuratius Scylax inter regionem mere Liguricam atque eam quam Ligures Iberibus mixti teneant, distinguit. — *Italiæ* statum, si mittas Roman urbem tanquam ἀστρον κοινὸν τῆς ὅλης οὐκουμένης (233) honoris causa memoratam, antiquiorem quam Scylax exhibet. Nam Scylax Campanos et Lucanos jam oræ maritimæ accolæ novit; Noster eos adhuc in mediterraneis habet, oram vero meridionalem totam tribuit Ænotriæ, in qua Italiam et Japygum Messapiorumque ditiones memorat, adeo ut hæc proxime accedant ad ea quæ vetus ille Antiochus Syracusanus prodidit. — *Siciliæ*

colonias græcas alius nemo recenset plenius. — De mari *Adriatico* ejusque insulis populisque Illyricis Theopompum sequitur (370 sqq.), nonnullis Timæo et Eratosthene adjunctis. Græciam ex Ephoro, ut ipse profitetur (472) describit, nisi quod de Atticæ incolis antiquissimis ex Herodoto quædam, fortasse et ipsa ab Ephoro allata, interponit. In Ponticis denique ducem præcipuum sequitur Demetrium Calatianum.

117. His delineatis, superest ut quæstionem tantam intricatam. Scilicet geographica sua Noster composuit ad exemplum Chronicorum philologi Attici, quem Apollodorum esse uno ore omnes profitentur. Jam vero Apollodorus ille etiam periegesin versu comico scripsit, cujus frequens apud Stephanum Byzantium mentio exstat. Ex fragmentis autem nonnulla ita sunt comparata, ut vix quisquam dubitaverit alterum periegeseos auctorem ob oculos habuisse alterum. Nam ita Noster 391 :

Ἐνεσῶν ἔχονται Θρᾷκες Ἴστροι λεγόμενοι
Apollodorus vero apud Steph. Byz. v. Ὑλλεῖς.

Ὑπὲρ δὲ τοῦς Ὑλλοὺς Λιθυρνοὶ καὶ τινεὶς

Ἴστροι λεγόμενοι Θρᾷκες.

Porro in nostris v. 405 :

Ἐξῆς δὲ μεγάλη Χερσόνησος Ὑλλική

πρὸς τὴν Πελοπόννησόν τι ἐξισουμένη·

πόλεις δ' ἐν αὐτῇ φασὶ πέντε καὶ δέκα

Ὑλλοὺς κατοικεῖν.

Apollodorus vero ap. Steph. l. 1 :

Ὑλλίς πρόκειται χερρόνησος, ἥλική

μάλιστα Πελοπόννησος, ὡς φασί.

. πέντε καὶ δέκα

πόλεις ἔχουσα παμμεγέθεις οἰκουμένης.

Adde quod urbem Bospori Cimmerii, quæ reliquis omnibus Κῆπον dicitur, Nostro et Apollodoro (ap. St. B. v. Ἐρμώνασσα) Κῆπος vocatur. Ceterum alius periegeseos ordo in Nostro, alius in Apollodoro; nam hic post Hyllos memorat Liburnos et Istros, a meridie boream versus progrediens, dum Noster a borea ad austrum procedit; similiter in Bosporo Cimmerio Apollodorus ap. Steph. v. Ἐρμώνασσα post Hermonassam memoravit Cepum, dum inversus ordo apud Nostrum obtinet. Sed de majoris etiam momenti rebus auctores hi inter se differunt. Sic Apollodorus, quum Laum Lucaniæ urbem dicat, novit Lucaniam maritimam, dum Noster nonnisi mediterraneam memorat.

Præterea loca nonnulla ex Apollodori periegesi afferuntur, quorum apud Nostrum mentio desideratur. Hinc igitur quamvis pateat utrumque opus habuisse sibi propria, non satis tamen intelligis, qua de causa Noster, si post Apollodorum periegesin condidit, nonnisi de Chronicis ejus verba faciat, missa mentione operis in eodem prorsus argumento versantis et ab ipso usurpati. An dices Apollodorum, quum Chronica jam anno 145 a. C. Attalo Philadelpho dedicasset, circa annum demum 90 a. C. periegesin geographicam composuisse, eoque negotio Nostri poema imitatum esse? Parum hoc probabile foret. Sed attigisse rem jam satis habeo.

118. Ediderunt periegesin sub *Marciani Heraclæotæ* nomine *Hæschelius* cum Scylace aliisque geographis e codice Palatino et apographo Casauboniano codicis Pithœani, Augustæ Vindelicorum 1600, in-8°, p. 1-30; deinde cum versione metrica *Fred. Morellus* Parisiis 1606. 8°, et cum versione prosaria notisque *Erasmus Vindingius Pauli f.*, Hafniæ 1662, 8°. Post hæc sub *Scymni Chii* nomine excudit *Hudsonus* in Geogr. min. tom. II, Oxon. an. 1793 una cum fragmentis, quæ ex Anonymi periplo Ponti Euxini *Holstenius* et *Vossius* eruerant, et dissertatione *Dodwelli*. Hinc repetitus *Scymnus* in edit. Geogr. Vindobon. vol. I. Sequitur editio *Gailiana* in Geogr. min. tom. II, Paris. 1828. Varietatem lectionis ex codice Parisino 443 Supplem. dedit *Em. Millerus* ad calcem voluminis, quod inscribitur : *Périple de Marcien d'Héraclée*, etc. *Paris* 1839, 8°. Paulo post in lucem prodierunt *Fragments des poèmes géographiques de Scymnus de Chio et du faux Dicéarque, restitués principalement d'après un manuscrit de la bibliothèque royale; précédés d'observations littéraires et critiques sur ces fragments, sur Scylax, Marcien d'Héraclée, Isidore de Charax, le stadisme de la Méditerranée; pour servir de suite et de supplément à toutes les éditions des petits géographes grecs, par M. Letronne. Paris* 1840, 8°. — *Scymni Chii periegesis* ed. *B. Fabricius* cum annot. critica, Lips. 1846, 8° (Cf. ejusdem *Lectiones Scymniacæ*. *Dresdæ*. 1844, 8°). — *Scymni Chii periegesis et Dionysii descriptio Græciæ*. Emendavit *A. Meineke*. *Berolin.* 1846, 8°. Præcedit commentatio critica.

119. Anonymi Periegesi iambicæ similem subjecimus libellum metricum, cui in codicibus titulus est: Δικαιάρχου ἀναγραφή Ἑλλάδος. Similiter ἀναγραφή vocabulo Genistius Pletho utitur, capita quædam geographiæ e Strabone excerpta inscribens ἀναγραφή Θεσσαλίας, etc. Inerat opusculo nostro Græciæ insularumque græcarum perbrevis descriptio in usum puerorum. Super sunt fragmenta duo, quorum alterum Helladis regiones ab Ambracia usque ad Peloponnesum recenset, alterum Cretæ urbes et Cyclades Sporadesque insulas exhibet. Inter duo hæc fragmenta poetica librarius interposuit scriptoris incerti fragmenta duo prosaria de Attica et Bæotia deque Thessalia Græciæ accensenda, ut supra § 72 jam exposui. Priori fragmento metrico præmittitur proœmium, in quo Theophrastum quen-dam auctor alloquitur. Sermo et nexus sententiarum quum per totam scriptiunculam imbecillis est, tum vero in hac maxime præfatione puerilis prorsus anilisve. Causam rei Lehrsius docuit. Nimirum hoc unum allaboravit auctor, ut viginti tres versiculos acrostichos excuderet, quorum primæ literæ in unum collectæ librum nostrum proderent fætum esse Διονυσίου τοῦ Καλλιφώντος. Quod quidem artificium a multis inde seculis latuisse docent codices, in quibus opusculum Dicæarcho affingitur. Cui commento Theophrastus ille in proœmio memoratus ansam dedisse videtur (cf. supra § 74). Quamquam non defuerunt olim, qui misellum poema a Dicæarcho Messenio non alienum esse dictitarent. Alii

jejuniores id nomen a prosaicis fragmentis ad trimetrorum auctorem perperam translatum voluerunt; quod ipsum quoque admitti nequit.

120. Quando vixerit Dionysius nescio. De Le-badea agens dicit (v. 98): Τροφωνίου ὅπου τὸ μαντεῖον λέγουσι γεγόνει; quod oraculum quum Pausaniæ temporibus adhuc floruisse constet, Dionysius, si vocem γεγόνειαι sensu proprio usurpavit, in citeriora utique tempora rejiciendus est. Ex orationis miseria in ejusmodi versiculis mnemoneticis argumentum de ætate scriptoris certius peti vix potest. Ceterum fontes adhibuit antiquos; disertis verbis laudat Phileam (vs. 33); affinitatem quæ in haud paucis ei cum Pseudo-Scylacis periplo intercedat supra attigi (§ 70).

121. Utilitas libri exigua, quum plerumque nonnisi summa rerum capita obiter perstringantur. Nonnulla tamen deprehenduntur, de quibus aliunde non constat, ut vs. 28 de Ambracio Minervæ templo, vs. 55 de Herculis et Veneris fanis in Alyzia oppido, vs. 67 de Locridis fluvio Hylætho, v. 90 de situ Eresii, vs. 126 de Cretæ fluvii Didymis, Mænomeno, Cedriso, Amphimallo, Messapio Bæotiae urbes ita recenset, ut ad Homerica geographiam vel ipse vel auctor, quem sequitur, attenderit.

122. Ediderunt metrica hæc iidem qui interposita iis prosaica incerti auctoris fragmenta typis mandarunt omnes (V. § 75). Præter hos Letronnius et Meinekius ea adjunxerunt periegesi Scymni Chii (§ 118).

ISIDORUS CHARACENUS.

123. Isidori Characeni supersunt in codicibus excerpta geographica, quæ inscribuntur Σταθμοὶ Παρθίων. Delineatur iis itinerarium per Parthici imperii provincias inde a Zeugmate Euphratense usque ad Alexandriam Arachosiae. Præterea scriptoris nostri meminerunt Plinius, Lucianus, Athenæus, Marcianus Heracleensis; horum enim testimonia ad unum eundemque pertinere Isidorum nihil est cur negetur. Et Athenæus quidem (III, p. 93, D) margaritas in sinu Persico piscandi rationem e Παρθίας περιγητικῶ Isidori Characeni referens, eodem opere, ex quo mansiones Parthicae enotantur, usus esse videtur. Lu-

cianus (Macrob. c. 15 et 18) de Artaxerxis Persæ et Goæsi Omanorum regis longævitate Isidorum τὸν Χαρακηνὸν συγγραφεύς laudans, num Parthiæ descriptionem an aliud quoddam ignotum nobis opus ante oculos habuerit, quaeritur. Ego quidem ut hoc præfracte negare non ausim, sic illud esse veri multo similius duco; nam Persæ tunc ex Parthorum imperio pendebant, Omanorum vero principes ad regionem pertinebant ditioni Parthicæ conterminam et fortassis ipsam quoque Parthis obnoxiam (*). Huc accedit, quod regiones ad sinum Persicum sitas a periegesi Parthica non alienas fuisse ex Athenæo colligitur.

(*) Id enim suadet auctor peripli maris Erythræi § 31 p. 283, 6, qui oram Arabiæ orientalem inde ab Asich monte (Ras Hasik) τῆς Περσίδος esse dicit.

Porro vix est dubium, quin Lucianus ex Isidoro non modo Artaxerxis et Goæsi mentionem, sed ea quoque petiverit quæ eodem loco leguntur de Sinatrocle et Mascire, Parthorum regibus, et de Characis καὶ τῶν κατ' Ἐρυθρὰν τόπων regulis, Hispasiæ, Tiræo et Artabazo. Quæ quidem omnia ad Parthica commodissime referuntur. — Plinius in libro primo Isidorum recenset inter auctores ex quibus libros II, III, IV, V, VI collegerit, et decem fere locis librorum II, IV, V disertam ejus mentionem injicit; *Characenum* vocat in auctorum indiculo libri secundi, ceteris locis, missa nota patriæ, simpliciter Isidorum laudat una cum Artemidoro, Eratosthene, Pythea, aliis. Fragmenta omnia pertinent ad mensuras orbis terrarum et singularum regionum. Unde patet petita hæc esse ex descriptione totius orbis, qualem Eratosthenes et Artemidorus condiderunt. Idem opus innuit *Marcianus Heracleensis* in proœmio peripli maris interni, ubi inter varios periplon et geographiarum scriptores etiam Isidorum Characenum commemorat.

124. His præmissis, singula exponamus accuratius. Ac primum quidem patria Isidori quænam Charax fuerit quæras. Nam ut alias mittam Characes urbes, in ipso Parthorum imperio habes Characem Mediæ Rhagianæ (v. Mans. Parth. § 7 p. 251) et Characem Sidæ in Mesopotamia (v. Mans. P. § 1 p. 245) et Characem Spasini in Susiana inter Tigridem fluvium et Eulæum sita. Quam postremo loco posui, ut ceteris est longe nobilior, sic etiam Nostri fuisse patriam persuasum est. Facit huc quod Lucianus l. 1. inter ea, quæ ex Isidoro Characeno mutuatus esse nobis videtur, tres regulos Characis Spasini memorat. Sed multo magis eo pertinere censeo locum Plinii (VI, 31, § 138), quem de Charace urbe et de ipso, ut puto, Isidoro habemus omnium disertissimum. Totum liceat adscribere. *Charax oppidum, inquit, Persici sinus intuum, a quo Arabia Eudæmon cognominata excurrit, habitatur in colle manu facto inter confluentis dextre Tigridem, læva Eulæum, III mil. p. laxitate. Conditum est primum ab Alexandro Magno; colo-*

nis ex urbe regia Durine, quæ tum interit, deductis, militumque inutilibus ibi relictis, Alexandriam appellari jusserat, pagumque Pellæum a patria sua, quem proprie Mæcedonum fecerat. Flumina id oppidum expugnare. Postea restituit Antiochus quintus regum et suo nomine appellavit iterumque infestatum Pasines Saggodanaci filius rex finitimorum Arabum, quem Juba satrapam Antiochi fuisse falso tradit, oppositis molibus restituit nomenque suum dedit, emunito situ juxta in longitudinem III mil. p., in latitudinem paullo minus. Prius fuit a litore stadia X maritimum (), etiam Vipsanda porticus habet (ut Jamipsanda Parthicus habet?), Juba vero prodente, LM p.; nunc abesse a litore CXX M. legati Arabum nostrique negotiatores, qui inde venerunt, affirmant. Nec ulla parte plus aut celerius proficere terræ fluminibus invecæ mari; id mirum est, æstu longe ultra id accedente non percussas. Hoc in loco ingentium esse Dionysium (leg. Isidorum) terrarum orbis situs recentissimum auctorem, quem ad commentanda omnia in orientem præmiserit divos Augustus, ituro ad Armeniam ad Parthicas Arabicasque res majore filio, non me præterit, nec sum oblitus sui quemque situs diligentissimum auctorem visum nobis in introitu hujus operis; in hac tamen parte arma Romana sequi placet nobis Jubamque regem ad eundem Gaium Cæsarem scriptis voluminibus de eadem expeditione Arabicæ.*

125. Hæc Plinius; in quibus *Dionysium* Characenum perperam pro *Isidoro* legi, rectissime, opinor, suspicatus est Bernhardyus ad Dionys. Perieg. p. 497. Nam Isidorum, non vero Dionysium, in primis operis voluminibus de situ terrarum Plinius una cum nobilissimis geographis laudare solet; hujus igitur memoria in Characis mentione renovanda erat. Quo accedit quod in auctorum libri sexti indiculo Isidorus, nullus vero Dionysius memoratur. Laudatur sane Dionysius quidam una cum Ephoro de prisco nomine Eubœæ lib. IV, 21: *Antea vocitata est Chalcodotis aut Macris (**), ut Dionysius et Ephorus tradunt*; et de Co insula lib. V, 36: *Cos, ut plures existimant, Merope vocata, Cea, ut Staphylus,*

(*) *Ellam Uispanda* codd. PTδ Silligii; *etiam inpsanda* codices Barbari; *et jam Vipsanda porticus habet* dedit Silligius, ceterum de loco corrupto nihil dijudicans. Requiritur nomen auctoris. Quare in *porticus* latebit *Parthicus*. Præcedens nomen inceptit a literis *iam* vel *ian*, quum crebra sint ejusmodi nomina apud Asiaticos; nisi forte erat: *maritimum etiam ut Psanda* (vel: [ut] *Ipsanda*) habet, collato nomine Characeno *Hispasines, Spasines, Pasines*. Scriptorem Parthicum ne mireris. Memineris quæ de Hyrode Parthico et Artavade Armenio prodit Plutarchus in Crasso c. 33.

(**) De eo insula nomine Macrones Ponticos nomen habere Dionysius statuit. V. Schol. Apoll. Rh. I, 1024: *Διονύσιος δὲ ὁ Χαλκιδεὺς εἰρησθαί φησιν αὐτοὺς Μάκρωνας, ἐπειδὴ Εὐδῶσαν εἰσὶ Μάκρωνες ἀποικοί.*

Meropis, ut *Dionysius*, itemque inter auctores libri quinti componuntur *Dionysius* et *Ephorus*: verum hic *Dionysius* non est recentissimus ille situs orbis terrarum auctor, sed *Dionysius Chalcidensis*, Κτῆσεων scriptor ætatis Ephorææ. Quod autem nonnulli putarunt *Dionysium Plinii* esse periegeten istum cujus carmen habemus superstes, et quem Augusti ætate vixisse quidam crediderunt prodente *Eustathio*: id tantum non absurdum est. Nam *Plinii præconium* in istum geographum non cadit, atque ipse *Dionysius* (v. 708 sqq.) nunquam se vidisse regiones Parthicas fatetur, et omnino a longinquis itineribus navigationibusque alienum, solo Musarum afflatu terras explorasse affirmat. Contra vero fieri potuit ut librarius quidam *Dionysium*, utpote notissimum serioris ævi hominibus periegeleos auctorem, de suo penu in *Isidori* locum sufficeret. Sin ipsum *Plinium* memoria fefellit, fortassis animo ejus observabatur nomen *Dionysii* quem paullo ante (s. 21) dixerat a *Ptolemæo Philadelpho* in *Indiam* missum simili de causa atque *Isidorum Augustum* in *Asiam* legavit.

126. Hæc igitur si recte disputavimus, de *patria* simul et *ætate* *Isidori* bene constaret. Videamus an cetera in eandem sententiam conspirent. *Plinius* l. 1. *Characenum* suum dicit terrarum orbis situs auctorem *recentissimum*. Idem vero V, 38 et 39 *Isidori* mensuras tanquam recentes opponit mensuris veterum. Nam ita habet V, 38: *Chius circuitu CXXV m. p., ut veteres tradidere: Isidorus IX adicit*, et V, 39: *Tota insula (Lesbus) circuitur, ut Isidorus, CLXVIII m. p.; ut veteres, 195 m. p.* Veteres illi sunt *Timosthenes* et *Eratosthenes* et *Artemidorus*, ex quo in nonnullis pendere *Isidorum* ex fragmentis colligitur. Sic de *Asiæ* latitudine ab ultima *Ægypto* usque ad *Tanaim*, et de *Europæ* longitudine a *Tanai* usque ad *Gades* cum *Artemidoro Isidorus* consentit (v. p. 255 fr. 23 et 24); cum eodem facit de latitudine orbis terrarum, nisi quod *Artemidorus* solummodo ad *Tanaim* usque mensuris suis progressus est, ulteriora incomperta existumans, *Isidorus* vero a *Tanai* ad *Thulen* adjecit 1250 millia, ut refert *Plinius*, qui addit hanc esse conjecturam divinationis. Quod si est, certe non *Isidori* erat conjectura, sed *Pythææ*, quem in hac re *Noster* secutus est, sicuti eundem sequitur in definiendo ambitu *Britanniæ*. Deinde *Plinius* dicit se in describendis regionibus, de qui-

bus *Characenus* ille Augusti jussu omnia annotaverat, non tam hunc sequi quam *Jubam* et arma *Romana*. Ac sane nihil fere *Plinianis* inest, quod cum *Isidoreis* de *Parthia* excerptis componi possit, ut alios *Romanus* scriptor duces habuisse appareat.

127. Hactenus de loco *Plinii*. In *Parthicis* vero mansionibus quum mentio fiat *Tigranidis Armenii* (p. 250 § 6), et *Euphrates* fluvius *Parthorum* Romanorumque ditiones disternit (p. 248 § 1. 7), patet *Isidorum Pompeji* temporibus esse posteriorem. Terminum illum utriusque imperio fuisse Augusti ætate constat. *Gajus Cæsar* cum *Parthorum* rege in insula *Euphratis* coivit, utrinque stante hinc *Romano*, illinc *Parthico* exercitu (*Vellejus* II, 101).

128. In alia *Euphratis* insula (nunc *Koha*), *Isidorus* (p. 248, l. 12) narravit gazam fuisse Φραάτου τοῦ ἀποσπράξαντος τὰς παλλακίδας, ὅτι Τηριδάτης φυγὰς ὄν ἐισέβαλεν. Hæc nostram de *Isidori* ætate sententiam everterent, si recte de iis disputaret *Dodwellus* (*De Isidoro Characeno* in *Huds. Geogr. tom. II*, p. 60). « Erat, inquit, sub *Tiberio*, erat etiam sub *Nerone* *Teridates*, qui quum priore idemne fuerit, incertum est. At prior ille certe erat de cujus fuga hoc in loco mentionem fecit *Isidorus*. Et fugam hanc an. U. c. 789, post Chr. an. 36 memorat tam *Tacitus* quam etiam *Dio* primo e *Parthia* in *Mesopotamiam*, tum deinde e *Mesopotamia* in *Syriam*, *Parthiam* obtinente *Teridate* æmulo *Artabano*. Sed ne quidem fugam illam ætate sua fuisse innuit *Isidorus*. Nihil ergo habemus quo tum vixisse *Isidorum* aut scripsisse colligamus. » — *Dodwellus* igitur de eo *Teridate* cogitari vult, quem *Tiberius Parthis*, ab *Arsace XIX* sive *Artabano III*, viro sævissimo, abalienatis, regem dedit, sed vix imperio potitum *Artabanus* cum exercitu adortus in *Syriam* ejecit (*Tacit. Ann. VI*, 44. *Dio Cass. LVIII*, 26). At nostro loco non de *Artabano*, sed de *Phraate* sermo est. Itaque non video quo res pertinere possit nisi ad *Tiridatem*, qui *Arsacis XV* sive *Phraatæ IV* imperium invaserat, deinde vero ab eo expulsus (circa an. 24 a. Chr.) *Romanorum* ope recuperare regnum sperabat. Eadem est sententia *Santi-Crucii* in *Mém. de l'Acad. t. I* p. 79. Hæc igitur ipsius *Isidori* ætate evenerunt, viginti tribus fere annis antequam *Parthica* sua conscriberet.

129. Quod de *Artemitis*, græco *Apolloniatis*

oppido, Isidorus tradit : νῦν μέντοι ἡ πόλις καλεῖται Χαλάσαρ (p. 250), id ad ætatem scriptoris definiendam nullius momenti esse contra Dodwellum recte monet Santicrucius l. l. Nam nomen urbis Parthicum pro Græco apud Parthos obtinuerit, dum apud scriptores Græcos et Latinos, Strabonem, Plinium, Tacitum, Stephanum, ut in Tabula Peutingeriana, priscum nomen in usu permansit.

130. Et hæc quidem de excerptis nostris. Sequitur Lucianus (Macrob. 15); qui postquam de Artaxerxis Memnonis longævitate dixerat, subiicit hæc : Ἀρταξέρξης, ἕτερος Περσῶν βασιλεὺς, ὃν φησιν ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν αὐτοῦ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη τρία καὶ ἐνενήκοντα βιούς ἐπιβουλῇ τὰ δέλεφου Γωσίθρου ἐδολοφονήθη.

« Hunc Artaxerxem, Dodwellus ait p. 57, Ochum fuisse credidit Cl. Vossius, quem et Artaxerxis cognomen assumpsisse docet Diodorus Ol. 104, 3 lib. XV, 93 et veneno sublatum Ol. 111, 2 lib. XVII, 5. Sed ab Artaxerxe illo alienæ sunt notæ Artaxerxis Isidoriani. Nec tamen ullus est inter vetustiores Alexandro Magno Artaxerxes Persarum reges in quem conveniant. Hic autem Artaxerxes Ochus non fratris certe, sed eunuchi Bagoæ insidiis exstinctus est. Tantumque abest ut Gosethri fratris opera vitam amiserit, ut ne quidem fratrem eo vel alio quovis nomine habuerit, qui insidias in illum moliretur. Filium enim, non fratrem, Arsem suffecit illius vice Bagoas. Et filii Arsitis fratribus natisque sublati, stirpem illius universam sustulit, ἐρήμου ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεξιμένου τὴν ἀρχήν (*). Sic enim Diodorus, fratrem certe Ochi nullum fuisse innuens Bagoæ metuendum, alias procul dubio, si quis fuisset, illius eunuchi insidiis excipiendum. Obstat præterea ætas quam suo Artaxerxi tribuebat Isidorus. Annum scilicet agebat, quum interficeretur, no-

nagesimum tertium. Ochi ætatem minorem arguit ætas filiorum a Bagoa similiter interfectorum. Arses ipse, qui patris locum supplavit, νεανίσκος appellatur et μεираκίον a Diodoro, fratres autem reliqui νέοι παντελῶς. Fefellit, ni fallor, virum alioqui doctissimum, quod post tempora Macedonum nullos fuisse crediderit proprios Persarum reges. Contrarium testatur Strabo, testis omni exceptione major nec longe ab Isidori tempore remotus. Sic autem ille XV p. 728 : Καὶ γὰρ εἰ βασιλεύονται μέχρι νῦν, ἴδιον βασιλεῖα ἔχοντες οἱ Πέρσαι· τῇ γε δυνάμει πλείστον ἀπολείπονται, καὶ τῷ Παρθυαλῶν προσέχουσι βασιλεῖ. Sic iterum : Νῦν δ' ἡδὴ καθ' αὐτοὺς συνεστῶτες οἱ Πέρσαι βασιλεῖς ἔχουσιν ὑπηκόους ἐτέροις βασιλεῦσι, πρότερον μὲν Μακεδόσι, νῦν δὲ Παρθυαίοις. Hujusmodi regem Persarum designavit Isidorus, qui Parthorum juri fuerit obnoxius, in Parthiæ periegetico. Id enim agitabant Arsacidæ ut reges regum appellarentur, ut e multis constat monumentis. Hunc titulum quo meliori jure mereri viderentur, id satrapiarum omnium rectoribus concedebant ut reges appellarentur. Inde factum ut apud illos tantundem valeret regni nomen atque provinciarum. Inde Plinius VI, 25 : *Regna Parthorum duodeviginti sunt; ita enim dividunt provincias*. Solinus c. 29 de Parthia : *Regna Parthorum duodeviginti sunt*. Sic Persidis satrapa, etiam quum Parthum dominum agnosceret, regis tamen ipse titulo fruebatur. Nec ab Artaxerxis nomine alienos fuisse juniore quoque Persas, inde manifestum est, quod Artaxerxem Persarum regem vicerit Alexander Severus imperator, tum Persis denuo pristinis, quibus olim ornati fuerant, juribus quasi e postliminio restitutis. Parthis itaque rerum potentibus, quærendus erit Artaxerxes ille Persarum rex qui coævus fuerit parentibus Isidori. »

131. Hæc inter falsa multa recte Dodwellus disputavit, frustra obloquente Santi-crucio (**), qui

(*) Diodorus XVII, 5 ita habet : Βαγῶας... ἀνέλει φαρμάκῳ τὸν Ὠχον διὰ τινος λατροῦ, τὸν δὲ νεώτατον τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Ἀρσῆν εἰσάγαγεν εἰς τὴν βασιλείαν. Ἀνέλει δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ βασιλέως, ὄντας νέους παντελῶς, ὅπως μονοβέις ὁ νεανίσκος μᾶλλον ὑπήκοος αὐτῷ γένηται. Τοῦ δὲ μεираκίου ταῖς γενομέναις παρανομίαις προσκόπτοντος, καὶ φανεροῦ καθεστῶτος ὅτι τιμωρήσεται τὸν αὐθέντην τῶν ἀνομημάτων, φθάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς ὁ Βαγῶας ἀνέλει τὸν Ἀρσῆν μετὰ τῶν τέκνων τρίτον ἔτος ἡδὴ βασιλεύοντα. Ἐρήμου δ' ὄντος τοῦ βασιλέως οἴκου καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ κατὰ γένος διαδεξιμένου τὴν ἀρχήν, προχειρισάμενος ἓνα τῶν φίλων Δαρεῖον ὄνομα, τοῦτω συγκατεσκεύασε τὴν βασιλείαν.

(**) Mem. de l'acad. t. 4 p. 81 : « Pourquoi Gosithris, frère d'Ochus, n'aurait-il pu être le chef de la conjuration? Cela est d'autant plus vraisemblable, qu'il avait tout à craindre pour lui-même; car Ochus-Artaxerxès avait fait mourir ses autres frères. Ce passage d'Isidore, rapporté par Lucien, nous aurait donc conservé un trait d'histoire qui, sans être ailleurs, n'en est pas moins vraisemblable. Ajoutons que, si Artaxerxès-Mnemon a poussé sa carrière jusqu'à quatre-vingt-treize ans, son fils Ochus, qui lui a survécu de vingt et un à vingt-trois ans, a pu, sans doute, mourir dans un âge très-avancé. » Quibus suspiciouibus vis eorum quæ Dodwellus disputavit nequaquam infringitur. Theodorus Fink in Dissertatione *De Themistocle* (Götting. 1849, p. 102) apud Lucianum legi voluit ἐπὶ τῶν πατέρων αὐτοῦ, adeo ut Artaxerxes Ochus vivente adhuc patre imperium tenuisse dicatur. Quod attulisse satis est.

ipse quoque Artaxerxes Ochus a Luciano indicari censet, verbaque ἐπὶ τῶν πατέρων ἐκαστοῦ sensu laxiore interpretatur, adeo ut indicetur trium seculorum spatium, quod inter Isidori et Artaxerxis tempora intercedat. Sed ut mittam quæ de Bagoa Ochi interfectore Diodorus, Justinus X, 3, Ælianus V. H. VI, 8, Joannes Antiochenus fr. 38 uno ore referunt, ut mittam Arsæ juventutem cum Artaxerxis Isidorei senectute vix conciliandam: quo tandem pacto credideris, Lucianum notissimi Persarum regis ætatem tam ineptis verbis significasse, ut nemo ullus temporis notam ex iis elicere posset? Immo produnt hæc regem aliquem notari obscuriorem, cujus ætatem Isidori verbis definiendam esse Lucianum censuit. Sin cum Vossio ista ἐπὶ τῶν πατέρων de *parentum* tempore intellexeris, et tamen de *Ocho* rege cogitari velis, ad reliqua incommoda accedit quod antiquior aliquis Isidorus Characenus fingendus esset, qui eo ipso tempore vixerit quo Charax urbs a Pasine sive Hispasia condebatur. Quod quum per se improbable est, tum admitti nequit si ex eodem Isidoro fluxisse cum Dodwello, Santicrucio, aliis statueris quæ deinceps apud Lucianum leguntur hæc:

Συναπρόκλης δὲ ὁ Παρθυαίων βασιλεὺς ἔτος ὀγδοηχοστὸν ᾗδῃ γεγονὸς ἀπὸ Σακαυράκων Σκυθῶν καταθλῆς βασιλεύειν ἤρξατο καὶ ἐβασίλευσεν ἑτὴ ἑπτὰ. Hic est Arsaces XI († 68 a. C.), qui Σίντρικος vocatur ap. Appian. Mithrid. 15. 104. Cf. Mionnet Descr. V, p. 653. Scythæ illi Σακάραιλοι vocantur ap. Strabon. p. 511.

Τιγράνης δὲ ὁ Ἀρμενίων βασιλεὺς, πρὸς δὲ Λεύκουλλος ἐπολέμησε, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων ἐτελεύτα νόσῳ.

Ῥσπασίνης δὲ, ὁ Χάρακος καὶ κατ' Ἐρυθρὰν τόπων βασιλεὺς, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων νοσήσας ἐτελεύτησε.

Τίρατος δὲ ὁ μεθ' Ῥσπασίνην τρίτος βασιλεύσας δύο καὶ ἐνενήκοντα βιότος ἐτελεύτα νόσῳ.

Ἀρτάβαζος δὲ ὁ μετὰ Τίρατον ἑβδομος βασιλεύσας ἑξ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτων καταθλῆς ἀπὸ (ὕπο?) Πάρθων ἐβασίλευσε.

Καὶ Μνασχιρῆς δὲ βασιλεὺς Παρθυαίων ἑξ καὶ ἐνενήκοντα ἔτησιν ἔτη. Cf. Mionnet. Descr. vol. V, p. 663, 54. Raoul-Rochette *Journal des Sav.* 1836, p. 261.

132. Igitur novem minimum Characis reguli fuerunt usque ad ætatem Isidori, quorum nonus, Artabazus, quin ipsis Isidori temporibus vel paulo

ante regnaverit, nihil est quod impediat. Primus regum, Hyspases, quem vulgo Spasinen seu Pasinen, urbemque ab eo restauratam Characem Spasinu seu Pasinu vocant, quando vixerit eruendum est ex Plinio VI, 31 § 138, ubi: *Postea restituit* (Characem) *Antiochus quintus regum et suo nomine appellavit, iterumque infestatum Pasines, ... quem Juba satrapen Antiochi fuisse falso tradit*, etc. (v. supra p. LXXXI). In quibus verba *Antiochus quintus regum* magnopere viros doctos vexarunt. Nam Seleucidam quintum esse Seleucum III Ceraunum ajunt, adeo ut de Antiocho rege ejus nominis quinto cogitandum sit. Is vulgo est Antiochus Eupator (164–163). Sed ne hunc quidem admitti volunt. Dodwellus enim l. l. regnum ejus brevius fuisse dicit, quam ut restituendæ urbi operam navare rex potuisset. Itaque auctorem Plinii videri Eupatorem unius anni regem neglexisse, quintumque Antiochum dixisse Sideten (138–128). Et hoc quidem nihili est. Droysenius vero (*Hellenism.* II, p. 710) Antiochum Eupatorem propterea a Plinii verbis alienum esse monuit, quod jam Antiochus IV Epiphanes a *Charace* oram Arabiæ exquisivisse traditur ap. Plin. VI, 28. Itaque hunc ipsum Antiochum quartum (175–164) a Plinio quintum dici suspicatur; id vero ut fieri possit, auxilio advocat titulum Seleucensem (C. J. tom. III, p. 215), in quo quum legatur: καὶ Σελεύκου Καλινίκου καὶ Σελεύκου Σωτήρος καὶ Αντίοχου καὶ Αντιόχου μεγάλου: Antiochum illum, qui post Seleucum III sequitur aliunde non notus nec regio cognomine in hoc titulo distinctus, fuisse censet Seleuci III filium aliquem, qui regis titulum per brevissimum temporis spatium gessisset, ita ut Antiochus Magnus esset quartus ejus nominis, Epiphanes vero quintus rex. — Hæc si probaveris, verisimile non est novem regum, inter quos tres erant longævi, tempora nonnisi ad Augusti usque ætatem pertinere, adeo ut mentio eorum ab Isidoro nostro aliena esse aut ætas Isidori posterior videatur. At Droysenii ratio artificiosior, puto, quam verior. Viscontius, ut e Droysenio disco, Spasini regis initium ad annum sere 252 a. C, ideoque ad *Antiochi II Dei* tempora refert. Argumenta Viscontii ignoro, sed a vero proxime abesse hic computus mihi videtur. Etenim Antiochus II *quintus regum* apud Plinium dicitur eodem modo quo quintus est in Porphyrianis regum laterculis; nimirum quintus est

τῶν Ἀσίας καὶ Συρίας βασιλέων τῶν μετὰ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον (v. Porphy. fr. in Fr. H. t. III, p. 716), quorum priores quattuor sunt Antigonus, Demetrius, Seleucus Nicator, Antiochus Soter. Sic a Spasine usque ad Isidorum temporis spatium obtinemus annorum circiter ducentorum et quinquaginta, satis amplum illud quod novem regnis et compluribus etiam sufficiat.

133. Marcianus Heracleensis p. 566, postquam Isidorum Characenum inter alios geographos, Timosthenem, Eratosthenem, Pytheam, Sosandrum, Simmeam, Apellam, Euthymanem, Phileam, Androsthenem, Cleonem, Hannonem, Scylaceum, recensuit, pergit : Μετὰ δὲ τούτων τοῦς πλείστους Ἀρτεμίδωρος.. καὶ Στράβων γεωγραφίαν καὶ περίπλουν συνθεσικότες κτλ. : adeo ut unus alterve illorum scriptorum Artemidoro junior fuisse debeat. Id vero cadit in Isidorum, et fortasse in unum Isidorum; certe reliqui omnes quos aliunde novimus, Artemidoro fuerunt antiquiores.

134. Hæc fere sunt quæ ad ætatem Isidori definiendam ex Luciano, Marciano ipsisque excerptis adhiberi possunt. Probant scriptorem nostrum Augusti temporibus debere fuisse proximum, nihil vero suppeditant quod coarguat Augusteo ævo fuisse recentiorem atque alienum ab iis quæ de Characeno geographo refert Plinius (*).

135. SCRIPTA ISIDORI. Opera Isidori distinguimus duo, descriptionem orbis terrarum et Parthici regni periegesin. E priore nihil fere nisi mensuræ terrarum traduntur :

1. Terræ longitudo ab India ad Gades.	m. 9818, st. 78544.
2. Latitudo ab Æthiopia ad Thulen.	5740, 48920.
3. Asia cum Ægypto ad Tanain.	6375, 51000.
4. Eur. a Tanai ad Gades.	8214, 65712.
5. Africa a Tingi ad Canobum.	3599, 28792.
6. A Chalcedone ad Sigeum.	322, 2576.
7. Ab Alexandria ad Rhodum.	583, 4664.
8. Cypri ambitus.	375, 3000.
9. Sami.	100, 800.
10. Chii.	134, 1072.

11. Lesbi.	168, 1344.
12. Peloponnesi.	563, 5004.
13. Britannia.	4875, 39000.

His adde quem in fragmentis omisimus locum Plinii V, 33 : *Ex Asia interiisse gentes tradit Eratosthenes Solymorum, Lelegum, Bebrycum Colycantiorum, Trepsedorum; Isidorus Arimos, et Capretas (Capræatas, Capreatas, Camipantas, Campatas var. lect.), ubi sit Apamia condita a Seleuco rege inter Ciliciam, Cappadociam, Cataoniam, Armeniam; et quoniam ferocissimas gentes domuisset, initio Dameam vocatam.* De Capretis vel Capreatis illis aliunde non constat; neque Apamea ista alibi memoratur. *Ferocissimas gentes* Droysenius *Hellen. II*, p. 663 non Capretas intelligi vult, sed Galatas, qui hucusque contra Syriæ regem progressi sint, regionem vero, in qua hæc Apamea sita erat, a Strabone vocari Καπαδοκίαν τὴν Σελευκίδα.

136. Quod mensuras attinet cum Artemidoro Isidorus facit in N. 3 et 4; Africæ longitudinem paullo majorem quam Artemidorus statuit; de latitudine terræ ab Artemidoro eo differt quod distantiam a Tanai ad Thulen pertinentem in computum recepit ex fide Pythæ, cujus auctoritatem majoris fecisse debet quam Polybius, Artemidorus, Strabo. De Britannia magnitudine item sequitur Pytheam. Insularum maris Ægæi ambitum plerumque accuratius quam priores constituit. De Cypro et Samo insulis, sicut de Britannia, cum Isidoro facit Anonymus quem Millerus edidit ad calcem Marciani p. 321.

137. Alterum opus continebat descriptionem Parthiæ sive regionum, quæ a mari Rubro ad Caspium et ab Euphrate usque ad loca Indo fluvio proxima Parthorum imperio tunc subjecta erant. Apud Athenæum titulus operis laudatur Παρθίας περιήγησις; excerpta nostra inscribuntur Σταθμοὶ Παρθικοί, quæ quidem inscriptio nonnisi ad argumentum pertinere videatur eorum quæ excerptor vel ex periegeseos opere collegerit vel in certo quodam ejus operis capite ab ipso Isidoro composita repererit. Caute tamen de his statuendum est. Nam Amyntæ Σταθμοὶ Ἀσίας et Bætonis Σταθμοὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας (v. Script. rer. Alex. p. 134 sqq.) non subsistebant in notandis mansionibus earumque distantiiis, sed regionum, per

(*) Dodwellus ita statuit p. 67 : « Scripserit Isidorus post initium Hadriani et tamen Luciano tanto antiquior fuerit, ut ab eo potuerit ad partes advocari, nempe Luciano propior quam Plinio. » Atque hæc quidem de Parthiæ periegeseos auctore, a quo antiquiorem distinguit Isidorum qui orbem terrarum descripsit. Argumentatio qua hæc nituntur, quam sit inepta, monuit Sainte-Croix; ego in exponendis refellendisque ludibriis tempus terere nefas duxi.

quas via duceret, naturam et proventus atque populorum mores et instituta et quæ cetera in periegesin geographicam cadunt, fusius exponebant, adeo ut *Σταθμοὶ* titulus nonnisi ad stamina operis in expeditione militari scripti pertineret. Similis vero ratio etiam nostri operis fuerit; nam scriptum est auctore Augusto, quum Cajus filius expeditionem pararet. Ante omnia igitur Romanorum usibus inserviendum erat, cardoque rei versabatur in describendis viis exercitui idoneis. Itaque *Σταθμοὶ Παρθικοὶ* titulus non minus quam alter ille ab Athenæo allatus ad totum opus referendus esse, et quo exquisitior est tanto magis genuinam inscriptionem coarguere videtur. In excerptis quidem nonnisi una via per boreales maxime provincias tendens delineatur, quæ meridionalem imperii tractum vix attingit, quum tamen etiam de regionibus ad sinum Persicum sitis auctorem egisse ex Athenæo constet. Sed nihil hoc probare videtur nisi excerptorem reliqua itineraria, quæ sane minoris momenti erant, omisisse. Ubertatem narrationis, quam fragmenta ab Athenæo et Luciano servata ostendunt, in nonnullis vel tenuissima nostra excerpta indicant; nam præter mansionum, sive minorum sive regiarum, nomina et distantias, montium fauces, fluvios, regionum denominationes, passim notatur si quis locus vel naturæ dono vel artis opere vel religione vel historia insignis est.

138. Opus Isidori e serioribus scriptoribus perpauci adhibuisse videntur. Strabo, æqualis fere auctor, de Parthiæ regionibus ducem habet Apollodorum Artemitenum, qui num geographicum opus an historicum scripserit, nescimus. Plinius de his brevissimus arma Romana et Jubam sequitur. Qui postea Romanorum res contra Parthos gestas peculiaribus libris tradiderunt, sub Hadriano Arrianus, Lucii Veri tempore futile historicorum vulgus a Luciano explosum, denique sub Diocletiano Asinius Quadratus (v. Fr. H. tom. III, p. 586 sqq., 646 sqq.), Isidorum non magis usurpaverint quam Ammianus Marcellinus (XXIII, 6), qui in Juliani historia excursum geographicum de Parthici imperii provinciis intextit. Ptolemæus quoque suas harum regionum tabulas e pejoris notæ scriptoribus delineasse debet. Tabulæ Peutingerianæ itinera in ultimis his terris mirum quantum corrupta sunt. Omnino autem quæ aliunde novimus longe plurima ad provincias occidentales circa Euphra-

tem et Tigridem fluvios sitas pertinent; de remotiori tractu perpauca traduntur accuratius. Quæcum ita sint, excerpta nostra, quantumvis exilia, eximii pretii esse jure merito censentur.

139. Ratio autem itinerarii nostri hæc est. Initium sumit auctor ab eo loco qui Romanis ab Antiochia Euphratem petentibus erat proximus. Itaque a Zeugmate profectus orientem et meridiem versus per Anthemusiadem sive Batanam, regionem fertilem, et juxta Balicham fluvium ad Nicephorium tendit; inde juxta Euphratem pergit usque ad Neapolin; hinc transit ad Tigrin et Seleuciam. Hucusque 28 mansiones recensentur :

Zeugma. Apamea.			
1.	Dæara.	schœni	3
2.	Charax Sidæ, Anthemusias (<i>Saroug</i>)		5 8
3.	Coræa in Batane.		3 11
4.	Mannuorria Auyreth.		5 16
5.	Commisimbela ad Balicham fl. . .		4 20
6.	Alagma.		3 23
7.	Ichneæ.		3 26
8.	Nicephorium (<i>Rakkah</i>).		5 31
9.	Galabatha vicus desertus.		4 35
10.	Chombane.		1 36
11.	Thillada Mirrhada.		4 40
12.	*, regia, Dianæ sanum (<i>Subian Zebli</i>).	[7]	47
13.	Allan vicus.		4 51
14.	Beonan, Dianæ sanum.		4 55
15.	Phaliga et Nabagad (<i>Circesium</i>). .		6 61
Hucusque ab <i>Antiochiaschœni</i> 120.			
Hinc ad Seleuciam. 100.			
16.	Asicha vicus.		4 65
17.	Dura sive Europus opp.		7 71
18.	Merrhan cast. et vicus.		5 76
19.	Giddan (<i>El Erzi</i>).		5 81
20.	Belesi Biblada.		6 88
21.	* insula, gazophylacium (<i>Koha</i>). .		6 94
22.	Anath insula et opp. (<i>Anah</i>). . .		4 98
23.	Thilabûs ins., gazophylacium (<i>Telbes</i>).		2 100
24.	Izan insula et opp. (<i>El Uzz</i>). . .		12 112
25.	Is oppidum (<i>Hith</i>).		16 128
26.	Besechana.		12 140
27.	Neapolis (<i>Macdam?</i>). . (cod. 22).		12 152
28.	Seleucia ad Tigrim.		9 161
Mesopotamiæ et Babyloniaschœni. 171			

140. Situs horum locorum, postquam Euphratis fluvii cursum Chesneyus diligentissime exploravit, accurate, ut plurimum, possunt constitui. Distantias facile apparet ita computari ut

schoenus, quam mensuram alii aliter determinabant, stadiorum sit tricenorum. Singuli numeri modo scripti bene habent, nisi quod a Besechana ad Neapolin non 22, sed 12 esse debeant. Quod quum locorum ratione ductus bene monuisset Ritterus, ex ipsis etiam excerptis demonstrari potuit. Nam quum a Phaliga ad Seleuciam centum schoeni colligi dicantur, hunc numerum non obtinebis nisi eo quo diximus loco Isidorus notavit schoenos duodecim. Ceterum subductâ summâ schoenorum 171 docemur errorem non nostrorum esse librariorum, sed corruptum jam numerum præbuisse codicem ab eo usurpatum qui primus summam istam collegit. Ac quum in sequentibus quoque nonnulli deprehendantur numeri, qui cadant quidem in summam schoenorum 858 ex toto itineralio collectam, sed explanationem geographicam non admittant: hos quoque in prisco isto codice jam depravatos fuisse crediderim. Quamquam fieri etiam potuit, ut festinans excerptor in itinerarii mensuras transtulerit numeros, qui apud Isidorum alio pertinebant. Etenim quum Mesopotamiæ et Babylonis mansiones satis diligenter brevior recensuisset, mox tædio rei victus, perfunctorie negotio fungitur, satisque habet enotasse viæ in singulis provinciis longitudinem et oppidorum vicorumque numerum, de nominibus autem locorum et distantis et memorabilibus nonnisi selecta quædam hic illic interposuisse (*). Quæ brevitatis et negligentia in tanta aliorum subsidiorum penuria causa fuit, ut de situ locorum, quæ ex Isidoro afferuntur, in diversissimas partes viri docti abirent. Variorum sententias, quæ quidem innoverunt nobis et quas memorare operæ pretium videbatur (**), in annotatione indicavimus. Dissensus vero quum tolli prorsus de singulis quibusque vix unquam possit, angustioribus tamen finibus circumscriberetur, si ad rationem opusculi nostri attendissent. Vulgo enim ita agunt, quasi non itinerarium, sed Parthicarum provinciarum descriptionem haberemus, et in definiendo locorum situ ut plurimum pendent ex una sonorum similitudine, quæ recentioribus nominibus cum priscis intercedat; unde fit ut quæ in excer-

ptis componuntur oppida varium in modum distraherentur; porro si quod oppidum aliunde notum apud Nostrum non memoratur, Isidori ætate nullius momenti fuisse sibi persuadent. Id vero perperam fieri vel ex uberioribus de Mesopotamia et Babylonia excerptis intelligi poterat; in quibus Babyloniæ vix attingit auctor, et ex oppidis vicisque, quorum plurima afferre licuisset, nonnisi ea memorat, quæ certa in via sita mansiones præbebant. Eodem autem modo in sequentibus rem habere, ex parvo locorum numero, qui in singulis provinciis memoratur et ad longitudinem earum æquabili fere ratione accommodatus est, colligimus. Itaque de singulis oppidis nonnisi eatenus probabiliter aliquid statueris, quatenus situs eorum ad eandem viam ejusque mensuras referri possit, quamquam non nego auctorem passim nonnulla interposuisse, quæ ad itineris descriptionem nihil pertinebant. Hanc nos legem sequentes rationem itinerarii Isidorei paucis exponemus.

141. Post Babyloniæ sequitur APOLLONIATIS, 33 schoenorum regio, in qua nominatim memoratur una *Artemita* sive *Chalasar* urbs (***), ad Sillam (*Dijala*) fluvium sita, a Seleucia distans schoenos quindecim. Quæ mensura in nostris mappis pertinet fere ad *Bakuba* (****). Sed dubium vix est quin magis boream versus usque ad regionem inter *Howeiseh* et *Deli Abbas* sitam, ubi ruinæ exstant et *Dijala* fluvium trajicere solent, progrediendum sit. Ibi enim ut olim fuisse *Chalasar* (in quo *sar* est persicum *scher*, i. e. urbs) statuam, primum suadet *Chalis* canalis, quo *Silla* cum Tigride jungitur; deinde vero Tabula Peutingeriana, in qua a Charra (hod. *Gharfa*) ad Artemita computantur milia viginti, quæ item pertingunt ad *Chalis* canalem. Ab Artemitis autem ad Seleuciam eadem tabula consequenter habet milia 71, quæ exæquant schoenos 19. Itaque in Græcis nostris pro ΙΕ manu lenissima corrigendum puto ΙΘ. Quo admissio, quum reliqui fiant Apolloniatis schoeni, non 18, sed 14, ideoque ab Artemitis ad Chala (*Holvan*) Chalonitidis urbem sint schoeni 29, etiam hoc lucratur ut eandem fere viam regiam sequi liceat, qua etiam

(*) Similiter res habet in Marciano, in quo prima capita exhibentur accurate, in sequentibus autem peripli rationes nonnisi summis lineolis adumbrantur.

(**) Sic silentio pressimus quæ Reichardus in suis Asiæ tabulis deliravit.

(***) In verbis ἔχει δὲ κόμας, ἐν αἷς σταθμός, numerus vicorum, qui in ceteris locis semper apponitur, excidit. Præterea pro σταθμός et hoc loco et in aliis similibus reponendum videtur σταθμοί.

(****) Pag. 250 in annot. pro *Babuka* lege *Bakuba*.

nunc a *Baghdad* ad *Hamadan* (Ecbatana) profiscuntur, dum vulgata lectio ad ambages confugere nos cogeret. Defecerit Chalasar quo tempore surgere coepit Sassanidarum regia *Dastagerd* vel *Dystagerd*, ad quam referendae sunt vastae ruinae, quae non ita longe a Silla fluvio dissitae *Eski-Baghdad* nunc vocari solent. Quodsi nonnulli eas ad Chalasar sive Artemita pertinere putarunt, aut neglexerunt verba Isidori, aut *Djiala* fluvium mutasse cursum sinxerunt. Caput provinciae, Apolloniam, non memorat Noster, quod extra viam urbs posita, non vero, ut Ritterus (IX, p. 508) suspicatur, quod viribus tunc fracta esset (*).

142. CHALONITIS regio, quae deinceps sequitur ab Apolloniatiade separatur iugo montano, 14 schœnis ab Artemitis sejuncto. Caput provinciae Chala urbs (*Holvan* ruinae) a finibus occiduis in nostra via distat schœnos 15, a Zagri faucibus, per quas in Mediam inferiorem descendimus, schœnos 5: adeo ut viæ longitudo sit schœnorum 20, pro quibus in codice 21 schœni colliguntur, uno alterove numero corrupto. Distantiæ bene habent. Inter vicos quinque, qui regioni adscribuntur fortasse erant Ἀρραῖα (an *Rutarata* Tabuke Peut.?) et Σοῦρα, quos in hoc tractu habet Ptolemæus. Nescio an pertineant ad ruinas in hodiernis locis *Kasri Chirin* et *Hauch-Kerek* (V. Ritter IX, 486. 542).

143. MEDIÆ INFERIORIS schœni 22 a Zagri portis pertinent ad *Kara-Su*, qui in *Kerka* fluvium exoneratur. Proxime post Zagrum est Carina regio, ejus fuisse locum cognominem, *Kârvân* (hod. *Kirind*, *Kerent*, *Karund*, *Kurund* ad fluv. cogn. V. Ritter. IX, p. 391) e Ptolemæo intelligitur. Is fuerit unus de quinque Mediæ inferioris vicis viæ nostræ appositus (**). Reliqui quatuor responderint locis *Harunabad*, *Sewereh*, *Ma-hidecht*, *Kirmanchah*, per quæ hodie iter ducit.

144. Trajecto *Kara-Su* fluvio ad sinistram habes

Bostan-Tak, montem ruinis celeberrimum, et *Baptana* sive *Bagistana* (*Bisoutoun*) urbem, a dextra autem *Gambas-Ab* (*Gambashah* aliis, parum accurate) fluvium, qui CAMBADENÆ (*Chamabadan*) regioni nomen dedisse videtur. Pars ejus, per quam Itinerarium nostrum ducit, quum ad limitem a *Concobar* (*Kongawar*) tribus schœnis occasum versus dissitum pertineat, viæ longitudo tredecim schœnos excedere non potuit. Quare in Excerptis, quæ 31 schœnos Cambadenæ tribuunt, erratum aliquid esse debet, sive quod voces τρισκαίδεκα et τριάκοντα ἑνα scriba confudit, sive quod ad nostram viam excerptor transtulit quæ ἐν παράρῳ Isidorus fortasse monuerat, videlicet Cambadenen, si quis maximam ejus longitudinem peragraverit, esse schœnorum triginta et unius.

145. Jam sequitur MEDIA SUPERIOR, a cujus initio ad *Concobar* sunt schœni tres, hinc ad *Bazigraban* alii tres, tum ad *Adrapanan* quattuor; inde ad *Batana* sive *Agbatana* (*Hamadan*) in altero codice computantur schœni duodecim, in altero duo solummodo, idque rectius; nam usque ad *Hamadan* in Kiepti mappa metior schœnos circiter quindecim; in excerptis nostris forent duodecim. Reliqui Mediæ superioris schœni 26, haud dubie pertinent usque ad montes *Kharagan* (Ἰα-σόνιον ὄρος Ptolemæi), quorum jugum pone *Aweh* locum exporrigitur; quamquam distantia, si in plano metiaris, paullo minor est. Quod singula attinet, *Adrapanan* regia, duos ab *Agbatanis* schœnos distans, non diversa fuerit ab ea quam *Diodorus* memorat XIX, 44, 4: Ὁ δὲ Ἀντίγονος τὴν δύναμιν ἅπασαν ἀναλαβὼν εἰς Μηδίαν, αὐτὸς μὲν ἐν τινὶ κώμῃ παρεχόμενασεν οὐσὴν πλησίον Ἐκβατάνων, ἐν δὲ τῆς χώρας ἐκείνης ἐστὶ τὰ βασίλεια. *Bazigraban* telώνιον ad fauces inter *Elwend* et *Sungur* montes circa hodiernam *Saadabad* situm fuerit.

146. MEDIÆ RHACIANÆ schœni 58 a *Kharagan* monte usque ad *Sirdara* sive *Caspium* montem

(*) Ptolemæus VI, 1 p. 389, qui Artemita ponit 81° 15' long., 36° lat., Apolloniam collocat 81° 10' long., 36° 10' lat. (sic græci codd.; Wilbergus e latinis dedit 81° 30', 36° 30', nescio qua de causa). Situs urbis incertior. Inter varias conjecturas, quas Ritterus profert, verisimillima est illa (IX, p. 513), ex qua Apollonia quæriri debet in ruinarum tumulis prope hod. *Kara Tepe*. Locus hic adjacet *Narin*(-Su) fluvio, et canali, quæ ex *Djiala* fl. in *Narin* exit. Positus est in mappa novissima (*West-Persien bearbeitet von Kiepert. Berlin 1852*) in eodem longitudinis gradu in quo *Howeisch* et *Deli Adzra*, a quibus boream versus distat 25': adeo ut longitudinis nota apud Ptolemæum in vulgata satis recte habeat, latitudo vero in latinis codd. ad verum propius accedere dixeris. Montium jugum, quod juxta *Kara Tepe* a *Narin* fluvio ad *Tigrin* porrigitur, vocatur *Djebel Hamrin*, idemque est quod Ὀρεῖκον ὄρος dicit Polybius V, 52, 3, ubi Molonem a Duris et Tigride octavis castris superato Orico monte Apolloniam venisse tradit. — Pag. 249 lin. ult. deleri velim verba: quæ fuerit potius Apollonia.

(**) Cod. verba δὲ χώρα Κάρων, ἐν δὲ κώμῃ ε', ἐν αἷς σταθμοῖς (i. σταθμοί), ita intellige, ut ἐν δὲ referatur ad præcedens δὲ Μηδίαν. Quod in barbara excerptorum gravitate nihil habet cur mireris.

pertinent. In mappis nostris metior schœnos 50; alios octo effecerint ambages viarum. Urbes in hoc tractu memorantur Rhagæ (*Rei*) et Charax, quæ ad *Sirdara* montem ponenda, ubi *Kala Erig* ruinæ non longe ab *Aiwani Kei* exstant (*). De variis munimentis, quorum rudera ad utrumque faucium Caspiarum latus supersunt, vide recentiores viatores apud Ritterum IX, 451 sqq.

147. Ex Caspiis pylis in *Chowar* planitiem, *CHOARENEN* Isidori, descendimus. Schœni ejus undeviginti pertingunt fere usque ad hodiernum *Sourchkala*. Apagea oppidum, a pylis quattuor schœnos distans, ponenda ad *Chad* fluvium, ubi nunc *Aradin* vel *Habla* mappæ exhibent (**). Deinde quattuor Isidorus vicos notaverat; nunc in hac via occurrunt *Padi* et *Dehinemek* et *Abdaladad* et *Lazdjird*, prope quem vicum vulgo ponunt confinia regionum *Irak* et *Chorasan*.

148. Quæ deinceps montium radicibus regio prætenditur, nunc *Koumis*, apud veteres *COMISENE* vocatur. Eam schœnorum esse 58 in Excerptis nostris legitur. At viæ longitudine juxta montanum tractum, antequam Hyrcaniæ juga viator ingrederetur, pertinere debuit usque fere ad hod. *Daulatabad*, adeo ut Hecatompylon urbs, quam esse hodiernam *Damaghan* plurimi nunc recte statuere videntur (***), a dextra relinquere. Itaque via erat in Comisene schœnorum fere viginti, numerusque codicum vi, si ad Itinerarii rationes accommodandus est, corruptus esse videtur ex xii vel, quod malim, ex vii. Suspiciari etiam possis Isidorum præter itinerarium, quod in excerptis habemus, indicasse alterum multo brevius iter, quod ab initio Comisenes recta orientem versus in Parthyenen tenderet, adeo ut tota Comisenes longitudo peragrandæ esset, atque huc in integro Isidori opere pertinuisse schœnos istos 58, vicos autem octo Comisenes ad nostram viam spectare, siquidem ex altera illa ratione etiam Hecatompylon Comisenes foret (****), nec dicere Isidorus potuisset urbem non fieri obviam. At hoc vereor ne sit longius petium.

(*) Pag. 251 § 7 verba ἀπὸ σχοίνων ἢ Πάγα καὶ Χάραξ perperam habent, tum quod Charax non in eodem quo Rhaga seu Rhagæ loco erat, tum quod Rhaga non potuit sita esse septem schœnis post Mediæ Rhagianæ initium. Aut igitur ἢ numerus corruptus est, aut computandus est ab oppido, cujus mentio omissa est.

(**) Pag. 251 § 8 adde locum Plinii VI, 17 § 43, ubi inter Mediæ oppida memoratur *Apagea Rhagiana*. Choarenen olim Mediæ (Rhagianæ sc.) fuisse testatur Strabo p. 514.

(***) Hecatompylon a Caspiis portis distat sec. Eratosthenem ap. Strab. p. 514 stad. 1960 (si bene numerus habet). Seriores vero scriptores accuratius de his regionibus edocti multo minorem distantiam produunt; nam Apollodorus Artemitenus ap. Strab. l. I. pro 1960 affert st. 1260, quæ ad *Damaghan* pertinent; Plinius VI, 17 § 44 non nisi 133 mill. (1064 st.) computat; ad Plinium proximè accedit Ptolemæus.

(****) Sic Moses Chorenensis Hist. Arm. II, 2 65 Hecatompylon situm dicit in regione *Cuseorum*, quod de *Comisene* intelligendum esse probabiliter statuit Santicrucius l. I. p. 96.

149. Sequuntur *HYRCANIÆ* vicus 11 et schœni 60, quos satis commode eruere licet, si a montibus, qui sunt pone *Daulatabad*, pergas ad *Asterabad*, et deinde orientem versus juxta *Gurgan* fluvium Maxerem.) usque fere ad *Simalgan* locum, in quo tractu montium jugum boream versus ad *Atrek* (Σοχάνδαν Ptolemæi) fluvium tendens Hyrcaniam Isidoream ab Astauene regione diremissee videtur.

150. Deinde per *ASTAUENEN* via schœnorum sexaginta ita adornanda est, ut in Nisæam Parthyenes convallem exeat. Itaque primum orientem versus per hod. *Simalgan* et *Budjnurd* tendit, hinc juxta *Germechanek* fluvium meridiem versus, usque dum inter *Djegir* et *Djaghatai* montes in Nisææ αὐλῶνα desinat. Nomen Astauenes nescio an supersit in *Attak* jugo, quod in boreali regionis parte ab occasu versus orientem longe excurrit. Ac credere possis juxta hunc montem usque ad mare Caspium Astauenorum sedes pertinuisse. Nam Ptolemæus VI. 9 p. 416 ita scribit: Κατανέμονται δὲ τῆς Ὑρκανίας τὰ μὲν ἐπὶ θαλάσῃ Μαζῆραι (ad Maxerem, hod. *Gurgan* fluv.) καὶ Ἀσταυηνοί· ὑπὸ δὲ τοῦς Ἀσταυηνοῦς ἡ Σιρακηνή. Idem vero VI, 17 p. 432: Κατέχουσι δὲ τῆς Ἀρείας τὰ μὲν ἀρχτικὰ μέρη Νισαῖοι καὶ Ἀσταυηνοί. At haud magni hæc facio, quod omnino confusa sit et ex diversis fontibus male conflata harum regionum apud Ptolemæum descriptio; tum vero suspicionem movet quod infra Astauenos collocatur Siracene. Nam verisimillimum est hanc pertinere ad Σιρῶν urbem in Parthyenes parte orientali ab Isidoro memoratam; quam quidem infra Astauenos Isidori tanto facilius auctor quidam collocare potuit, si cum Ptolemæo nullos inter Astauenen et Margianen medios posuit Apauarcticos. Itaque Ptolemæum et Astauenen et Siracenen falso ad Caspium mare collocare puto. Quod idem Astauenos in Aria memorat, ex alio auctore fluxit, qui Astauenen et Parthyenes partem orientalem (ut Nysæi in *Aria* locati docent) Arianæ attribuit. Et hoc ipsum in causa fuerit, ut Ptolemæus, quum apud alios in

Hyrcania et supra Parthyenen Astauenos collocari videret, alteros Astauenos distingueret, ideoque mari Caspio proximos faceret. — Quod attinet Ἀσαάχ urbem, ἐν ᾗ Ἀρσάκης πρῶτος βασιλεὺς ἀπεδείχθη, situm ejus nescimus; caput vero fuisse putanda est exigui imperii, quod in Astauene inter Scythas obtinebat Arsaces, antequam in Parthiam invaderet, ut bene monet Lassenius in *Ersch u. Gruber. v. Parthien*, collato Strabone p. 515: Ἀρσάκης, ἀνὴρ Σκύθης, τῶν Δαῶν τινας ἔχων τοὺς Πάρνους καλοῦμένους νομάδας, παρ-οικοῦντας τὸν Ὠχρον, ἐπῆλθεν ἐπὶ τὴν Παρθυσίαν καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς.

151. Post Astauenæ mentionem pergit auctor: Ἐντεῦθεν Παρθυηνή· σχοῖνοι κε' ἤς αὐλῶν Παρθύνισα· ἡ πόλις ἀπὸ σχοίνωνς' (sic interpungas)... Ἑλλήνες δὲ Νισαίαν λέγουσι. Nimirum ex angustiis inter *Djegir* et *Daghatai* montes sitis, in quam desinere Astauenes itinerarium dixi, intramus in vallem longam latamque, altis cinctam montibus, in qua post sex fere schœnos occurrit caput regionis, *Nisapour* seu *Nichapour* urbs. Regionis hujus naturam beatissimam tum orientales scriptores tum viatores recentiores summis laudibus evehunt (*). Isidorus regionem urbemque Παρθαύ-νισαν vocat, i. e., opinor Νίσαν Παρθυσίαν, ut scilicet distingueret a locis cognominibus. Sic alia *Nisa* est sub *Attak* monte ad *Atrek* fluvium, quam nonnulli ab Isidoro indicari putarunt. — Nostra *Nisa* in Zendavesta inter beatas regiones recensetur nomine *Nisaya*, posteamque *Haroyā*, i. e. *Aria*. De eadem Strabo XI p. 509: τῆς δὲ Ὑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τινὲς δὲ καὶ καθ' αὐτὴν τιθέασαι τὴν Νησαίαν. Paullo accuratiora Plinius VI, 26 § 113: *Ab occasu eorum (Parthorum) urbes quas diximus (VI, 7 § 44), Issatis et Calliope, ab oriente æstivo Europum (Pyropum, Peropum v. lect.), ab hiberno Maria (Μαρῳή Ptolemæi l. l.), in medio Hecatompylos, Arsace, regio Nisicæ Parthyenes nobilis, ubi Alexandropolis a conditore. Ammianus XXIII, 6, 54 Jasonium, Antiochiam et Ni-*

seam Margianæ accenset; Ptolemæus Nisæos habet in *Aria*, ex antiquiore, opinor, scriptore; similiter Σουσία (hodierna *Tūs* non ita longe a *Nisapour* boream et orientem versus sita) scriptores rerum Alexandri, quos *Arrianus* (III, 25) sequitur, πόλιν τῆς Ἀρείας dicunt. Idem tamen Ptolemæus quum Parthiæ urbem maxime orientalem Μυσίαν habeat, eā non aliam quam Nisæam indicari nunc puto; scilicet uti Astauenos et in *Aria* et in Hyrcania ponit, ita etiam Nisæam variata paullulum nominis forma in *Aria* et in Parthiæ parte orientali collocat.

152. Post Parthaunisam 6 schœnorum intervallo sequitur *Gathar* urbs, post alios quinque *Siroc* urbs; deinde memoratur *Saphri* vicus, qui ultimus Parthyenes locus fuisse videtur et in ultimis regionis schœnis octo collocandus est. De his ita Sainte-Croix. l. I. p. 98: « Je crois retrouver la première de ces villes dans Carendar, place très-forte, que les généraux de Genghizkan vinrent assiéger aussitôt après avoir pris et pillé Nesa (Hist. de Ghenzisk. p. 344). Si l'on suppose que Siroc était à l'extrémité de la Parthyène (quod non ita esse ex Isidori verbis patet), son nom et sa position pourraient assez convenir a Sérakhs. » Eodem modo statuit Rennel (*Geogr. of Herodot.* p. 295), assentiente Lassenio l. I. p. 416. Præterea *Saphri* vicum in hodierno *Jafari* (Rennel) sive *Dchoffri* (Lassen) sive rectius *Robat-Zafrāni* (Ritter, Kiepert) agnoscere sibi videntur. Quæ omnia vereor ne sint inania, quum ab Isidori via et distantiiis abhorreant. Nam *Zafrāni* a *Nisapour* occasum versus sita est. *Carendar* vel *Caendar* (Rennel) ubi fuerit in recentioribus mappis non repperi; sin posita erat ubi posuit in Herodotea sua tabula Rennelius, ad urbem 6 schœnis a *Nisapour* dissitam referri nequit. Similiter *Serachs* urbs, quæ a *Nisapour* non 11, sed ultra 40 schœnos distat, non potest referri ad *Siroc* Isidoream, nisi omnia in Græcis nostris turbata esse finxeris. Ceterum *Saphri* vicum me-

(*) Ritter VIII, p. 316: « Die Ebene, in welcher Nischapur die Stadt und die zahlreich sie umgebenden Dorfschaften, meist an den Ausgängen der Bergreihen, in den Thalvertiefungen liegen, gehört mit ihrem gesegneten Anbau zu den schönsten, reizendsten Landschaften die B. Fraser in Persien gesehen. Die Bergabhänge bestehen zwar alle aus nacktem Kies, aber sie sind reich an klaren Bächen, fließenden Wassern und künstlichen Bewässerungsanstalten (Canals), welche die Felder und die schönsten Obstgärten befruchten, in denen alle jene Ortschaften am Fusse der Bergreihen hin ganz eingehüllt zu liegen scheinen. Die Felder sind in kleine Beete vertheilt, und prangen mit den mannichfaltigsten Farben ihrer Gewächse. Die angebauten Terrassen am Fuss der Berge und auf ihren Vorhöhen, stehen durch ihre reichere Bewässerung im schönsten Schmuck. » — P. p. 319: « Der Ruhm der Landschaft Nischapur ist sprichwörtlich unter den Persern geworden und daher nicht wenig übertrieben, wenn die dortigen Bewohner damit prahlen, einst habe man in den verschiedenen Mahalehs (Districten) Nischapurs an 14000 Dörfer gezählt, die von 12000 Wasserleitungen und 18 kleinen Flüssen befruchtet gewesen, etc.

morari video ubi non expectabam, in *Æthici Cosmograph.* p. 60 ed. Baudot, ubi hæc: *A Caris civitate usque ad oppidum Catippi inter Hyrcanos et Bactrianos (leg. Barianos?) mons Menalius.., a quo proximum jugum Partas dicitur. Ab oppido Catippi usque ad vicum Saphrim, inter Daas et Auracas et Parthyenas mons Oschobaris.* Cum his conferenda est Tabula Peutingeriana, quæ in tractu inter *Catippen* et *Sapham* (*Saphat* G. R. II, 3; Σούφα vel Σούφα Ptol. p. 400) loca sito montem habet, cujus nomen desideratur, sed cui gentis nomen *Bariani* subscribitur, adeo ut dubium non sit, quin mons iste sit *Æthici Oschobaris*, *Sapham* vero *Saphri* vicus, post quem deinceps sequuntur *Oscanidati* mil. 35, *Asbana* mil. 22, *Alexandria* mil. 20, *Antiochia* mil. 60. Sunt igitur ab *Antiochia* (*Meroutchak*) ad *Saphri* milia 137 sive 1096 stadia sive 36 1/2 schœni (quamquam auctoritas horum numerorum pæne nulla est); a *Saphri* autem et extrema *Parthyene* ad *Nisapour* urbem sec. Isidorum sunt schœni 19, adeo ut ab *Antiochia* ad *Nisapour* forent 55 1/2 schœni. Quod a vero non longe recedit; nam in mappa Kiepti a *Meroutchak* ad *Nisapour* linea recta habes distantiam schœnorum 60. Jam *Gathar* urbs a *Nisapour* orientem versus 6 schœnos distans eo fere loco fuisse debet ubi nunc est *Djeroud*; post alios schœnos quinque *Siroc* ponenda est ad hod. *Dizar*; reliquis schœnis octo, qui ad *Saphri* vicum et fines *Parthyenes* pertinent, ducimur ad *Tedjend* fluvium omnium in his regionibus maximum (*Ochum* Strabonis), qui a meridie boream versus fluens *Parthiæ* et *Ariæ* montes dirimit, ideoque cum adjacente *Saphri* vico aptissimus sese obtulit, quo *Parthi*corum montium jugum, *Oschobarin* (*), auctores *Æthici* ab oriente determinarent. — Apud Ptolemæum montes qui a *Parthia* orientem versus inter *Ariam* et *Margianam* excurrunt, dicuntur Σάφρια ὄρη, qui versus meridiem *Ariam* a *Parthia* dividere perhibetur, Μασδωρανὸν ὄρος (VI, 5 p. 399) vocatur (**). Posterius nomen

superest in hodierno loco *Masdoran*, non longe ad *Tedjend* fluvio in ipsis faucibus, per quas montes transit viator e *Nisæa* in *Margianam* proficiscens. Alterum nomen rectius foret Σάφρια ὄρη; nullus enim dubito quin sint montes ad *Saphri* vicum siti, quos Ptolemæus una cum accolis eorum *Nisæis* in *Ariam* transtulit (v. supra). Quid igitur de *Saphri* situ et *Parthyenes* termino orientali statuendum sit, satis jam patere existimo. Ceterum Isidori itinerarium non nisi per partem *Parthyenes* orientalem ducit; occasum versus provincia pertinuit usque ad confinia *Comisenæ* (cf. Ptol.), usque ad *Hecatompylon*, puto, quippe quam urbem *Parthyenes* potius quam *Comisenæ* olim fuisse consentaneum videtur. Priscam hanc *Parthi*corum regum ditionem Strabo p. 514 innuit verbis: ἡ δὲ Παρθυαία... πρὸς τῇ συμκρότητι διατεῖα καὶ ὀρεινὴ καὶ ἄπορος, et Plinius VI, 29 § 113: *Semper fuit Parthiæa* (sic codd. opt; *Parthia* vet. edit.) in radicibus montium supra dictorum. Postea addita *Comisene* et *Chorene*. Strabo l. I. : μέρη δ' ἐστὶ τῆς Παρθυηνῆς ἡ τε Κωμισηνὴ καὶ ἡ Χωρηνὴ, σχεδὸν δέ τι καὶ τὰ μέχρι Πυλῶν Κασπίων καὶ Ῥαγῶν καὶ Ταύρων, ὅντα τῆς Μηδίας πρότερον. Eodem tempore aut postea orientem versus usque ad *Margianam* et versus meridiem usque ad *Carmaniam* fines prolati, ut ambitus sit is quem Plinius et Ptolemæus *Parthiæ* nomine describunt. Hæc ipsa rursus erat pars magni *Parthorum* imperii. Quod Lassenius putat *Parthyenen* Isidori a vetere *Parthiæa* Plinii et Strabonis diversam esse, non probavit vir doctissimus (***). Nomina *Παρθυαία* et *Παρθυηνή* apud optimos scriptores usurpantur promiscue.

153. Sequuntur *ΑΡΑΥΑΡΚΤΙΓΕΝΕΣ* schœni 27, qui metiendi sunt in via, qua versus *Scherachs* opp., et hinc ad *Meroutchak* sive *Merwrud* proficiscuntur. Eadem, ut videtur, regio apud Mosem *Chorenensem* (Geogr. p. 365 ed. Whiston.) vocatur *Apachtharia*, quam ab *Aria* septentrionem versus sitam dicit; nomen vero e lingua *Zendica*

(*) Fortassis *Oschobaris* nomen a fluvio, quem *Ochum* Strabo dicit, ductum est. *Baris* tanquam montis *Armeniæ* nomen e *Josepho* et *Nicolao Dam.* notum est. Ap. Ptolemæum VI, 17 p. 433 in *Aria* tenent τὰ παρὰ τοὺς Παροπαντίδας Παροῦται, ὅς οὗτος Ὀδρεῖς.

(**) Quodsi Ptolemæus VI, 17 p. 433 *Μασδωρανούς* gentem in *Aria* ad confinia *Parthiæ* et *Carmaniæ* desertæ memorat, id censeo eodem errore fieri, quo alia loca in meridionali tractu veteris *Parthyenæ* provinciæ posita transfert ad meridionalia ejus *Parthiæ*, quæ usque ad *Carmaniam* desertam extenditur.

(***) Lassen l. I. p. 416: « Wir finden also bei Isidor, Plinius und Ptolemæus den Namen *Parthyene* für eine Provinz, deren Hauptbestandtheil (imo: deren Bestandtheil; nam ultra nihil prodit) das Land *Nesæa* war, in deren Hauptstadt die *Arsaciden* ihre Königsgräber hatten. Plinius und Ptolemæus unterscheiden es sehr bestimmt von *Parthia*, als einen Theil des Ganzen; das *Parthiæa* erwählen sie eben so wenig wie Isidor (imo Plinius l. I. sec. opt. codd. memorat *Parthiæam*, et in eodem capite eodem sensu *Parthyenes regionem Nisæam*; eodem modo Strabo l. I. in eodem

explicandum esse, in qua *apakhtaria* significet *septentrionalis* (ab *apak*, septentrio), censent Lassenius l. l. p. 416, Bournouf (*Mém. sur 2 inscriptions cunéiformes trouvées près d'Hamadan. Paris* 1836, p. 25. 132), Ritter VII, p. 824; VIII, p. 55. Præterea provinciam nostram, variante paullulum nomine, memorat Ptolemæus, sed perperam in meridionalem Parthiæ partem removet. Etenim postquam septentrionales Parthiæ provincias posuit Comisenen et juxta hanc Parthyenen, ita pergit : Εἴτα (i. e. ab his versus meridiem) ἡ Χοροανή (deb. Χοαρηνή) καὶ ὑπὸ ταύτην Ἀρτικηνή (v. l. Ἀρτικηνή) vel, ut Wilbergus edidit, καὶ ἡ Παρταυτικηνή; in quibus verba ὑπὸ ταύτην haud dubie bene habent, nec erant negligenda; nam in meridionalem Parthiæ regionem ejici Articenem (Artacenen) produnt urbes huic tractui assignatæ Παγαίε et Ἀρταχάνα, quæ aperte respondent urbibus Παγαῦ et Ἀπαυαρτικῆς, quas in Apauartecene habet Isidorus. Porro quum sæpius jam viderimus regiones de quibus agimus, a nonnullis Ariæ tribui, et hinc factum esse ut eadem loca tum in Parthia tum in Aria ap. Ptolemæum memorentur, vix erraverim si ad Παγαῦ Apauartecenes referam etiam Παγούρα oppidum quod in boreali Ariæ parte non longe a Sariphiis montibus Ptolemæus collocat. Quæ apud Plinium VI, 18 § 46 memoratur Apavortene (Aparvortene var. lect.) ad Isidori Apauartecenen referri nequit (*). Ubinam sita fuerint Apauartecæ et Rhagau (Rhagauna G. R. II, 4) oppida, parum liquet. In hodiernis Radgan et Abiward nomina habes similia, sed quæ in nostram viam minime cadunt. Secundum Tabulam Peut. ad hunc tractum pertineret Oscanidati (Oscanibate G. R. II, 3 An. hod. Osseinabad?) et Asbana (hod.

Masdoran?), fortasse etiam Alexandria (Scherachs?), quam eandem esse puto cum Alexandropoli, quæ Nisææ regioni apud Plinium adscribitur. In Tabula P. quidem Alexandria nonnisi 60 milia ab Antiochia distat; sed parva est numeri auctoritas, nec urbem in medio deserto ab Alexandro conditam credideris.

154. Sequuntur MARGIANÆ schœni 30 et Antiochia urbs et post Margianam Aria. Secundum mensuras Isidori Antiochia esse debet hod. Meroutchak sive Merwrud, non vero quæ ab ea boream versus 40 schænos distat Merw Schah Djehan, ut plurimi statuunt, quos ipse p. 252 not. secutus sum. Ptolemæus quidem Antiochiam ita collocat, ut ad hod. Merw Schahi Dehan referenda videatur, cujus origines Arabum geographi ab Alexandro Magno repetunt (**) (cf. Plinii verba in annot. p. 252). At Alexander in expeditione sua ad Oasin istam, in qua Merw sita est, non penetravit, sed nonnisi meridionalem Margianam partem adiit, quæ Ariæ montibus proxima est.

155. ARIÆ schœni 30 priores ducunt usque ad Herat fluvium (Arium Ptolemæi); pars Ariæ meridionalis, quæ Anauon vel Anabón dicitur nomine aliunde non noto, schœnis 55 usque ad Farrah urbem et paullo ultra pertinet. Ex uribus ab Isidoro memoratis Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀρείοις ad hod. Herat vel ejus viciniam recte refertur. Candæ et Artacauan ubi sita fuerint, nescimus. Phra (Φαρζάνα, 108°; 29° 40' Ptol.) hodie est Farrah; quæ urbs Anauon regionis primo loco affertur, utpote maxima; ex ordine autem itinerarii ultima fere esset debuit. Bis (Βίγης Ptolemæi? 108° 40'. 29° 20') ad hodiernum Bist vel Bast referri non posse, si distantiarum ratio habenda, luce clarius est (**); neque Nie (Ἰννα

capite Παρθυσίαν et Παρθυσινῶν nullo discrimine dicit) und Parthyene hatte eine andere Lage (sc. Lassen Nisæam fuisse putat ad boreale latius montium Hyrcanorum. Quod aliter habere supra vidimus). Es müssen daher die parthischen Könige die geographische Nomenclatur verändert haben, das alte Parthiæ aufgehoben und dafür ein nördlicheres Parthyene errichtet haben; sie versetzten das nach ihnen selbst benannte Land in die Gegend, wo die Anfänge ihrer Herrschaft sich gebildet hatten und wo die Stifter des Reichs ihre Ruhestätte sich gewählt hatten. »

(*) Plinius l. l. : *A Caspis orientem versus regio est Apavortene dicta in eaque fertilitatis inclutæ locus Daricum; mox gentes Tapyri, Anariaci, Staures, Hyrcani.* Cf. Justinus XLI, 5: *Seleucus urbem quoque nomine Darum in monte Zapoortenon condid.* Droysenius Hellenism. II, p. 413 situm loci a Plinio male definiri, et ad Apauartecenen Isidori pertinere opinatur; Lassenius l. l. p. 417 nihil dijudicat. Indicatur haud dubie eadem regio, quæ ap. Ptolemæum Δαρειτικῆς vocatur, quamquam non ab oriente portarum Caspiarum sed ab occasu in Media ponitur. Neque alio pertinet Daratæ Tabulæ Peutingerianæ.

(**) Ritter VIII, p. 531 : « Die Eingebornen weisen auf die Ruinen von Merw i muhan hin, welches die von den Griechen 'erbaute Stadt (Antiochia) sein soll, worüber aber die Geschichte nichts weiss. Dasselbe ungefähr ist es, was auch schon Ebn Haukal (*Oriental Geogr.* ed. Ouseley p. 215 sq.) von Meru Schahjehan sagte, die von Tahmura oder Dol Karnein (i. e. Alex. M.) erbaut sein solle, und dass man zu seiner Zeit noch Mauerreste und Bauten dieses alten Merw sehe. »

(***) Paulo supra Farrah urbem in Farrah-rud influu Gizi fluvius in mappa Burnesii (*Central Asia*); fort. an hunc erat Βίγης vel Βίξ.

Ptolemæi, 109°. 31° 30') pertinet ad hod. *Neh* sive *Nehbandan*, quæ 55 schœnos occasum versus a *Farrâh* distat. Gari fortasse quærenda ad montes *Ghorat*, quibus nunc *Ghore* vicus adjacet.

156. Ab Anauôn regione quæritur an auctor noster orientem versus via recta sed molestissima (Ritter VIII, p. 155) Arachosiam petiverit, an primum meridiem versus juxta *Zareh* lacum, deinde orientem versus juxta *Hilmend* fluvium longiore quidem sed commodiore via perrexerit. Illud Droysenius et Lapius statuunt; hoc nobis placet. Nimirum ex oppidis, quæ in seqq. memorantur, Βὺτ, prima Arachosiæ urbs, aperte pertinet ad ruinas urbis *Bist* vel *Bost* (*Beste* Plinii, *Bestia* T. Peut.), ac nescio an pro ΒΙΥΤ ap. Isidorum reponendum sit BICT. Hucusque autem a *Farrâh* linea recta nonnisi 40 schœni sunt, dum apud Isidorum 84 habes, quî multo longiorem viam produnt qualem modo designavi. Huc accedit quod Zarangiana aptissime refertur ad regionem prope *Zareh* lacum, et quod in *Palacenti* urbe facile agnoscis vastas urbis ruinas juxta *Hilmend* jacentes, quæ nunc vocantur *Poulki*.

157. Igitur ZARANGIANÆ schœni 21 juxta *Zareh* vel *Zareg* lacum pertinent usque ad *Hilmend* fluvium. Πάρις urbs nescio an potius fuerit Ζάρις, lacui cognominis. Positam fuisse puto ubi nunc est *Djelalabad*, quæ ipsa quoque *Zarang* vocatur in mappa Burnesii, dum Kieperti mappa in propinquo urbis exhibet vicum *Dareng*. Altera Zarangianæ urbs Κόροκ fuerit *Koluk*, quam Burnesius inter *Djelalabad* et *Pichawaran* urbis ruinas notat, Kiepertus vero non exhibet (*).

158. Sequitur SACASTANÆ sive Scytharum regio, quæ tum planitiem juxta *Hilmend* fluvium tum verò montana complexa esse videtur; quatenus ad montana pertinebat vocabatur Παραιτακηνή, quandoquidem nomen hoc Lassenius (l. l. v. *Parætakene*) derivare censet a sanscrito *parvata*, Zendico *pourata*, persico *parouta*. Idem nomen produnt οἱ Παρωῖται vel Παρούται, quorum mon-

tibus Paropanisadæ meridiem versus ab Aria et Arachosia apud Ptolemæum VI, 17 et 18 determinantur. Aliam Parætacenem in Mediæ et Persidis confiniis, aliam inter Oxum et Jaxartem fluvios novimus. Ceterum itinerarium nostrum nonnisi eam Scytharum regionis partem spectat quæ est in planitie. Urbes ejus Barda (*), Min, Palacenti, Sigal (Σίγαλα Ptolemæi) et huic finitima Alexandropolis aliunde non notæ; Palacenti in ruinis, quæ *Poulki* nunc vocantur, quærenda est; de ceteris certius quiddam fortasse proferri posset, si de crebris in hoc tractu vett. urbium ruinis earumque situ bene constaret.

159. Schœni Sacastanæ sexaginta pertinent usque fere ad ruinas urbis *Bist* vel *Bost*, quæ in excerptis nostris est prima urbs ARACHOSIÆ. De eadem ita Plinius VI, 25: *Annis Erymanthus* (Hilmend) *præterfluens Parabesten Arachosiorum*; debebat *præterfluens Besten*; nimirum in græco suo fonte legit παραρρέων Παραθήστην pro παρὰ Βήστην. In Tab. Peutingerianæ itinerario, quod a Persepoli per Arachosiam in Indiam ducit, dicitur *Bestia deselutta* (leg. vid. *desolata*, adeo ut tum jam deserta fuerit), et corruptius etiam in G. Rav. II, 1, *Bestigia deselenga*. De sequentiibus oppidis Pharsana, Chorochoad et Demetrias non liquet; Alexandropolis autem, Arachosiæ caput, in quam desinunt regionis schœni 36, hodierna est *Kandahar*, quam incolæ ab *Is Kandahar* sive Alexandro Magno conditam etiamnum perhibent, et in vetustæ urbis ruinis ædificatam tradit Court in *Journal of As. Soc.* t. V, p. 389 (V. Ritter. VIII, p. 121). Præterfluens Arachotus (Zendice *Araqait* vel *Haraqaita* vel *Haraqand* (v. Ritter. l. l.) est hod. *Argund-Ab*. Sec. Ptolemæi tabulas Alexandria hæc (114° long., 31° lat.) ab Ortospana (118° long., 34° lat.) sive Cabura (hod. *Caboul*) distat stadia 2250. A *Caboul* ad *Kandahar* in novissima mappa habes lineam rectam stadiorum 2400.

160. Hæc fere sunt quæ de adoratione itinera-

(*) De ruinarum copia in hac regione cf. Ritter VIII, p. 152: « Von hier (inde a Palalak) nordwestwärts am Strom (Hilmend) hinab bis Jelalabad durchreiste Christie 16 geogr. Meilen weit ein Land mit einer erstaunlichen Menge Ruinen zerstörter Städte bedeckt. In *Pulki* (Palacenti Isidori) nahmen sie einen Raum von 16 engl. Quadratmeilen ein und zeigten Gebäude, Wälle, Festen, Gärten; zwischen den Trümmern wohnten Schäfer. Belludschen und die gefährlichsten Räuberhorden des Landes, wie die Beduinen in der Thebais und um Palmyra. Die Ruinen von Duschak (jetzt Jelalabad) nehmen einen Raum ein so gross wie die von Ispahan; die Gebäude sind alle aus Backsteinen, oft zwei Stock hoch mit gewölbten Dächern erbaut, und auf ihren Trümmern steht das neue Jelalabad mit 2000 Häusern. Fünf geogr. Meilen im Norden von dort ist die Gränze zwischen Sejestan u Khorassan, und auch da liegen noch die Ruinen von Peshawurum in unaussprechlicher Ausdehnung. Niemand kennt die Geschichte dieser Gegend, die noch zu Timurs Zeit in hoher Blüthe stand. »

(**) Nescio an cum Βάρδα (Βάρδα?) urbe componendi sunt Βάτριοι, quos in Drangiana memorat Ptolemæus VI, 19, p. 436: Κατέχουσι τὰ μὲν πρὸς τῇ Ἀρείᾳ Δαράνδι, τὰ δὲ πρὸς τῇ Ἀρχαωσίᾳ Βάτριοι· ἡ δὲ μεταξὺ χώρα καλεῖται Τατακηνή.

rii nostri monenda putavi. Quatacunque sit excerptorum exilitas, distantiarum numeri, si duos exceperis, nihil vitii traxisse videntur aptamque admittunt explicationem, nec accuratioris aliquid de his regionibus in vet. scriptis traditur. Quæ in Tabula Peutingeriana per Parthici imperii provincias itineraria notantur, ob nominum obscuritatem et depravationem et ingentem numerorum corruptionem utilitatem habent perexiguam. Rationem eorum quum plerique parum assecuti esse mihi videantur, paucis perstringere liceat.

161. A SELEUCIA ad ECBATANA urbem hæc exhibentur :

Seleucia,	
Rache.	60
Rutarata (Ἀρράβα Ptol. ?)	40
Berdanna.	20
Ecbatanis.	120

De intermediis locis nihil constat. *Berdanna* fortasse est Baptana Isidori. Distantiæ ita comparatæ, ut summa earum ne rectam quidem lineam a Seleucia ad Ecbatana ductam exæquet. Pergit auctor tabulæ :

Ecbatanis	
Anarus	37 mil.
Sevavicina (hod. <i>Saweh</i>)	11
Thermantica	20
Orubicaria	18
Pyctis (h. <i>Peik</i>)	27
Ange	16
Rhages	10

. In his viæ directionem indicant *Sevavicina* (*Sewah*) et *Pyctis* (hod. *Peik*). Apud Plinium, VI, 17 § 43 in codicibus legitur : *Reliqua Medorum oppida Phisganzaga* (vel *Fiscanzaga* vel *Fisacanga*) et *Apamea Rhagiana cognominata*. Pro dubiis illis Harduinus dedit : *Phazaca*, *Aganzaga*; mihi eadem oppida latere videntur quæ in T. P. vocantur *Pyctis* et *Ange*. Præ ceteris Plinium notasse loca in via ad portas Caspias ducente sita consentaneum.

162. Alterum itinerarium Tabula exhibet ab Ecbatanis ad Antiochiam Margianam et regiones Indicas :

Ecbatanis.
Onoadas.
Darathe 16.
Concobas 10.
Beltra 20.
Hecantopolis 9.
Spæne 50.
Pascara 32.

Europus 10.

Nagæ 15.

Catippa 20.

Fociana 20.

Stai 10.

Sapham 35.

Oscanidati 35.

Asbana 22.

Alexandria 20.

Antiochia 60.

Palitas 45.

Parhe 15.

Propasta 75.

Aris 25.

Pharca 25.

Arate 17.

Bacinora 20.

Cetrora 35.

Tazora 10.

Thubrassene 40.

Aspacora 52.

Parthona 15.

Scobaru 70.

Magaris 50.

Carsania 50.

In his *Nagæ* (*Agæ* G. R.) Droysenius II, p. 715 ex *Rhagæ* corruptum esse censet; indeque probari putat falsum esse Strabonem qui Rhagas, Europum et Arsaciam tanquam ejusdem urbis nomina affert. Sane quidem Europum et Arsaciam diversas urbes fuisse e Ptolemæo et Plinio et ruinarum indicibus recte colligitur; at Europum etiam a Rhagis distinguendam esse non est cur putemus; nam quum alia sit Europus in orientali Parthiæ regione (Plin. VI, 29, § 113), hanc potius in Tabula indicari suadet præcedens *Hecantopolis*, quam ad notissimam Hecatompylum Parthorum recte retulit Lapius. Porro quum *Oēnoadæ* et *Darathe* apte componantur cum *Oivovvta* (95°; 38° 40' Ptol.) in boreali regione Parthiæ occidentalis, et cum *Dura* Justinii sive Plinii *Darieo a Caspiis portis orientem versus sito*: totum hoc itinerarium a Mediæ locis alienum esse, et, modo permisissent tabulæ dimensiones, priori ad Rhagas usque pertinente uno tenore jungendum fuisse censeo. De *Concoba*, *Beltra*, *Spæne* locis nihil constat; *Pascara* fuerit Παρβάρα Ptolemæi, a Hecatompylo orientem versus sito. *Nagas* ad *Nisapour*, Catippen ad *Kademga* probabiliter refert Lapius. De *Sapham* (Σαφφ) vidimus supra. — Quæ a Nagis deflectitur via in Indiam ducit; *Palitas* (*Paligas* G. R.) ignota; *Parhe*, *Propasta*, *Aris* fuerint Παρὰ Isidori, Προφασία, et Πάρης seu Ζάρις Isid.; *Pharca*, Βάρδα Isid.; *Cetrura*, Κάπουρα Ptolemæi, hod. *Caboul*; *Tazora*, hod. *Lahore*. — In altera via *Thubrassene* (*Thibrasene* G. R. II, 3 p. 42) fuerit Τριβραζήνα Ptolemæi; *Aspacora* (*Aspapagora* G. R. I. I.) ignota mihi; pertinuerit ad regionem τῶν Ἀσπίων seu Ἀσπασίων, ut ap. G. R. legi velim *Aspanagara*, i. e. Aspiorum urbs. *Scobaru* et *Carsania* in Geogr. R. p. 38 sunt *Scobarum* et *Carsamir* inter loca Indiæ. *Carsamir*, ni fallor, est antiquiorum scriptorum Κασπάρπος, *Caspiria*, hod. *Cachmir*. De *Parthona* et *Magari* tu videas.

163. Tertium itinerarium ab Ecbatanis per Persepolin in Indiam ducit :

Ecbatanis.

Rapsa 30 ($\rho\acute{\alpha}\psi\alpha$ 90° 10'. 35° 40' Ptol.).

Bregmana 22 ($\Pi\rho\alpha\chi\acute{\alpha}\nu\alpha$ 87° 40'. 36° Ptol.).

Nisaci 10 ($\Nu\sigma\epsilon\rho\gamma\eta$ 91°. 34° Ptol.).

Portipa 12 ($\Pi\omicron\rho\tau\omicron\pi\acute{\alpha}\nu\alpha$ 89°. 35° 50' Ptol.).

Persepolis 12 ($\Pi\epsilon\rho\sigma\acute{\epsilon}\pi\omicron\lambda\iota\varsigma$ 91° 15'. 33° 20' Pt.)

Pantylene 60, i. e. $\Pi\alpha\rho\theta\eta\nu\eta$.

Arciotis 30, i. e. $\text{\AA}\rho\epsilon\iota\omega\tau\iota\varsigma$.

Caumatis 20, i. e. $\text{\text{K}}\alpha\upsilon\mu\alpha\tau\acute{\iota}\alpha\varsigma$ s. $\text{\text{K}}\alpha\upsilon\mu\alpha\tau\acute{\omega}\delta\eta\varsigma$ χώρα.

Aradarum 10, i. e. $\Delta\alpha\rho\alpha\nu\delta\omega\nu$ χώρα Ptol.

Takarene 20, i. e. $\text{\text{T}}\alpha\tau\alpha\chi\eta\nu\eta$ χώρα Ptol.

Bestia deselutta 20, i. e. *Beste desolata*.

Rana 20 (*Bainna* G. R. II, 1; leg. *Ramna*).

Bauterna 20 (apud $\text{\text{B}}\alpha\tau\acute{\rho}\iota\omicron\upsilon\varsigma$ Ptolemæi).

Cotrica 20 (*Goriea*, $\Gamma\omicron\rho\upsilon\chi\iota\alpha$?).

Ochirea 16 (*Achirea* G. R.; $\text{\text{A}}\rho\iota\gamma\alpha\iota\omicron\nu$ ap. Arrian. IV, 24, 6.).

Phara 20 ($\text{\text{B}}\acute{\alpha}\zeta\iota\rho\alpha$ Arriani IV, 27, 5, 28, 1, *Baziphara* in Itin. Alex. c. 107).

Ora 15 (*Ora* Arriani IV, 27, 5.).

Pileiam 20, i. e. *Peucela*.

Arni 20, i. e. $\text{\text{A}}\delta\omicron\rho\nu\eta$ (*).

Alexandria Bucephalos.

Mediæ et Persidis oppida Ptolemæus præbet omnia, quamquam non ita semper posuit, ut in

eandem viam apte cadant. Deinde Tab. Peut. non oppida, sed regiones memorat, usque ad Besten. A Beste præter viam adscriptam habes alteram qua versus oram maritimam descenditur :

Bestia.

Rhana 20 (l. *Rhamna*).

Alcon 10.

Paricea 70.

Rhamna, quæ etiam in via per *Arachosiam* in Indiam ducente post *Besten* proxime sequitur, est regio τῶν Ῥαμνῶν, quos in *Gedrosiæ* parte Indo vicina ponit Ptolemæus. In *Alcon* latet Ἀρβίων. Similiter in G. Rav. II, 5 pro *Asciôn*, *Oritôn* lege *Arbiôn*, *Oritôn*. Juxta *Arbios* occasum versus degunt *Parsires*, quorum *Parsis* oppidum. Ptolemæus (VI, 21, p. 439) regionem dicit Παρσισηνὴν (rectius diceret Παρσιρηνὴν), quam habes in *Paricea* Tabulæ, cujus distantiarum numeros licebat negligere. Ceterum quam diverso modo hæcce Tabulæ itineraria in tabulis geographicis vulgo disponantur, ipse videas.

164. *Editæ* sunt *Isidori Characeni* mansiones *Parthicæ* in geographis *Hoeschelii* (an. 1600), *Hudsoni* (vol. II, an. 1703) *Zosimadôn* (*Vindob.* vol. 1. 1806). Nuper denique : *Isidori Characeni Stathmos Parthicos recensuit, brevi annotatione instruxit B. Fabricius. Dresdæ* 1849. *Marciano Isidororum junxit E. Miller* (*Paris* 1839). Cf. p. 137.

ANONYMI PERIPLUS MARIS ERYTHRÆI.

165. Negotiator quidam natione Græcus, primo post Christum natum seculo in *Berenice*, ut videtur, *Ægypti* emporio, sedem fixerat, inde que mercaturæ causa emporia tum oræ *Libycæ* ad *Azaniam* usque, tum *Arabix* usque ad *Canen* urbem frequentavit, nec non per altum etesiis ventis in *Indicas* stationes trajecit. His in itineribus quæ ipse viderat et quæ de reliquis oceani australis plagis aliunde acceperat, quatenus ad navigationis et commerciorum rationes pertinerent, literis consignata in usum mercatorum edere decrevit. Sic libellus noster exstitit, qui quum mercatorum, ut ita dicam, stylum, eumque Ἑλληνος αἰγυπτιάζοντος, præ se ferat, dictionis sane virtutibus non magnopere commendatur, toto-

que cælo distat ab epidicticis illis quæ de *Erythræo* mari *Agatharchides* λογοθάλαγος elaboraverat : rerum vero traditarum copia, varietate, fide, utilitate adeo præstat, ut pretiosissimi thesauri loco habendus sit. Nam quæ de longinquis *Libyæ* orientalis *Indiæ*que emporiis et de veterum in hac orbis terrarum parte commerciis accuratiora novimus, eorum longe plurima uni nostro debentur periplo.

166. Nomen auctoris latet. In codice *Heidelbergense*, qui solus libellum nostrum servavit et post *Arriani* periplus exhibet, titulus legitur : Ἀρριανοῦ περιπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Cujus fide acquiescens *Stuckius* (**) periplus vindicavit *Arriano Nicomedensi*, *Fabricius* (***) vero alii

(*) Ἀδρην pro Ἀδρνος est apud *Pseudocallisth.* III, 4 p. 99 not.

(**) Titulum *Stuckiana* peripli editio præfixum habet huncce : *Arriani historici et philosophi maris Erythræi periplus ad Adrianum Cæsarem Augustum etc. Genevæ* 1577.

(***) *Arriani Alexandrini Periplus maris Erythræi recensuit et brevi annotatione instruxit B. Fabricius. Dresdæ* 1849. — « Auctor hujus peripli, ait p. 1, est *Arrianus*, mercator *Alexandrinus*, qui regnante *Claudio* imperatore vixit, quod, *Vincentus, Anglus*, in libro egregio *The periplus of the Erythrean sea* (*Londini* 1800-1805, II vol. 4)

cuidam Arriano, homini Alexandrino, inscripsit. Quamquam quæ res sit, vix quemquam veterum librorum usu paullo exercitiorum latuerit. Videlicet quum non modo periplus maris Erythræi, sed etiam Anonymi periplus Ponti Euxini (cujus pars posterior ante Arrianum Ponti periplum in cod. Heidelb. legitur) Arriano tribuatur, nec ullo titulorum indicio diversi Arriani distinguantur: nihil dubium est, quin notissimum nomen scriptoris Nicomedensis ad vicinos libellos librariorum arbitrio translatus sit. Ac omnino sæpius fit, ut minuta diversorum auctorum opuscula que in eodem argumento versantur in eodemque volumine conjunctim exhiberi solent, ad eundem etiam auctorem referantur. Nostrum vero libellum tanto promtius aliquis Arriano tribuere potuit, si de paraplo maris Erythræi, qui in Indica historia Arriani legitur, quædam inaudiverat. Bene hoc sensit Vincentus, et pro certo statuerunt Schwanbeckius ac Bernhardus; nec aliter censuisse existimandi sunt ceteri qui periplum nostrum sub Arriani nomine circumferri passim monuerunt (*).

167. Auctorem in Ægypto vixisse patet. Ita habet § 29 p. 280, 5: Τινὰ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐν Αἰγύπτῳ δένδρων δακρυεῖ τὸ κόμμα. Nomina mensium cum romanis jungit ægyptia, ut § 6 p. 263, 6: ἀπὸ μηνὸς Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὃ ἐστὶν ἀπὸ Τυβίῳς Θώβ. § 39, p. 288, 5: Περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὃς ἐστὶν Ἐπιφί. Cf. § 49, p. 293, 36. § 56 p. 298, 28. Idem quum in describendis Libyæ et Asiæ paraplis a Berenice proficiscatur, alterunque litus τὰ δεξιὰ ἀπὸ Βερενίκης, alterum τὰ ἐξώνυμα ἀπὸ Βερενίκης dicat, probabiliter in ipsa Berenice, celeberrimo tunc emporio, sedem habuit. Mercatorem fuisse totius libri ratio clamat. Non aliorum negotiatorum nautarumque ex

narrationibus vel diariis totum opusculum consarcinatum esse, sed ipsum auctorem partem emporiorum, quæ describit, adiisse, tum per se probabile est, tum indicatur § 20 p. 273, 20, ubi contra morem veterum scriptorum Noster e sua ipsius persona loquitur: Διὸ καὶ εἰσπλέοντες τὸν μέσον πλοῦν κατέχομεν, καὶ εἰς τὴν Ἀραδικὴν χώραν μᾶλλον παροξύνομεν. Cf. § 48, p. 293, 12: τὰ πρὸς τὴν ἐμπορίαν τὴν ἡμετέραν. Quænam vero ipse viderit et quæ aliorum ex fide tradat, ex commerciorum ratione et narrationis indole in aliis libri partibus alia infra colligemus.

168. DE ÆTATE SCRIPTORIS quæstio non tam vere impedita est quam recentiorum quorundam opinionibus obscurata. Primum liquet scripsisse Nostrum post tempora Augusti, quoniam imperatorum Romanorum mentio fit § 23, p. 274, 5: Χαριτὰν, ἔνθεσμος βασιλεὺς ἐθνῶν δύο, τοῦ τε Ὀμηρίτου καὶ τοῦ παραχειμένου Σαβαΐτου, συνεχέσι πρεσβεΐαις καὶ δώροις φίλος τῶν αὐτοκρατόρων. Deinde autem Ptolemæo antiquiorem fuisse geographica probant. Nam de India extra Gangem sita nihil Noster sapit ultra ea quæ inde ab Eratosthene usque ad Plinium tradébantur, dum multo accuratius de his Ptolemæum edoctum esse constat (**). Scripsisse eum ante sublatum a Romanis regnum Nabateorum (an. 105 p. C.) liquet ex § 19. Porro Plinius VI, 26 § 104 de navigatione ad Indiæ emporia per altum Hippalo vento instituenda expositurus ita habet: *Diutque ita navigatum est, donec compendia invenit mercator lucroque India admota est. Quippe omnibus annis navigatur, sagittariorum cohortibus impositis, etenim piratæ maxime infestabant. Nec pigebit totum cursum ab Ægypto exponere, nunc primum certa notitia patescente.* Apud Nostrum vero de his ita legitur § 57 p. 298: Τοῦτον

studiose exposuit ac demonstravit. Hunc nuper Carolus Ritter in libro *Erdkunde* vol. XII, p. 245 sq. rectissime secutus est. — Nescio an alia Vincentus in prima operis sui editione, alia in secunda senserit. In hac, quam solam manibus teneo (*The commerce and navigation of the ancients in the Indian ocean* II, vol. in-4°. London 1807.), Vincentus de nomine auctoris nihil diducit, verum, si forte genuinum neque fictum esset nomen Arrian, referendum id esse censet ad mercatorem aliquem Alexandrinum. « Who the author was (ait, II, p. 4), is by no means evident, but certainly not Arrian of Nicomedia... It is not impossible, if the periplus of the Erythraean sea was found anonymous, that it was attributed to an author whose name on similar subjects was familiar. But if Arrian be the real name of the author now under contemplation, and not fictitious, he appears from internal evidence to have been a Greek, a native of Egypt, or a resident in that country, and a merchant of Alexandria. » Ritterus loco a Fabricio laudato de nostro scriptore non agit, verum XII, p. 14 ita habet: « In dem bekannten Periplus welcher einem sonst unbekannten Arrian im ersten oder wohl auch einem spätern Jahrhundert nach Ch. G. zugeschrieben wird. »

(*) Vid. Vincent I. I., Schwanbeck *Ueber den Periplus des Erythræischen Meeres in Rhein. Mus.* 1850 p. 350, Bernhardt *Analecta in geogr. gr. min.* p. 21; Gosselin *Géogr. systèm.* tom. III, p. 7; Mannert. tom. I, p. 131; Ukert tom. I, p. 209; Forbiger t. I, p. 443; Ritter XII, p. 209, alii.

(**) Quodammodo huc facit etiam quod Noster § 61 p. 301 dicit: νῆσος λεγομένη Παλαισιμούνδου, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις Ταπροβάνη, Ptolemæus vero, postquam duo hæc insulæ nomine memoravit, nunc eam Σαλακὴν vocari prodit. Monuit hoc Vincentus I. I. II, p. 53.

δὲ ὅλον τὸν εἰρημένον περιπλουν.. οἱ μὲν [πρότεροι?] μικροτέροις πλοίοις περικολπιζόντες ἔπλεον· πρῶτος δὲ Ἰππαλος κυβερνήτης... τὸν διὰ πελάγους ἐξεύρε πλοῦν,... ἀφ' οὗ μέχρι καὶ νῦν... ὕψηλοι διὰ τοῦ ἔξωθεν γῆς παραπλέουσι τοὺς εἰρημένους κόλπους. Itaque quum hæc navigandi ratio Plinii demum ætate invaluisse videatur, Nostro autem periplum scribente per aliquantum certe temporis in usu jam fuisset: Plinius, qui an. 79 mortuus est et an. 77 opus suum absolverat, librum Historiæ Naturalis sextum composuisse censebis antequam sua scriberet Noster. — Denique certiorum temporis notam periplus præbet § 5, p. 261, ubi Nostri ævo Zoscales apud Auxumitas regnasse traditur: Βασιλεύει δὲ τῶν τόπων τούτων ἀπὸ τῶν Μοσχοφάγων μέχρι τῆς ἄλλης Βαρβαρίας (*) Ζωσκάλης, ἀκριβῆς μὲν τοῦ βίου καὶ τοῦ πλείονος ἐξεχόμενος, γενναῖος δὲ περὶ τὰ λοιπὰ καὶ γραμματῶν Ἑλληνικῶν ἔμπειρος. In annalibus autem regum Abyssinorum hunc habemus laterculum (v. Salt. in Itin. Abyss. p. 460 sq. Cf. Ludolph. Histor. Æthiop. II, 4; Corp. Inscr. III, p. 513):

	An.	Mens.	A. C.
Za Bazen regnavit.	16	"	8 a.— 8 p. C.
Hujus anno octavo Christus natus.			
Za-Senatu.	26		9— 34 p. C.
Za-Les.	10		35— 44
Za-Maseuh.	6		45— 50
Za-Sutuwa.	9		51— 59
Za-Adgaba.	10	6	60— 70
Za-Agba.	"	6	70
Za-Malis.	6		71— 76
Za-Hakale.	13		77— 89
Za-Demahé.	10		90— 99
Za-Awtet.	2		100—101
Za-Elawda.	30		102—131
Za-Zigen et Rema.	40		132—171
Za-Gafale.	1		172
Za-Basiserk.	4		173—176
Za-Elasguaga.	76		187—252
El-Herka.	21		253—273
Za-Basi Tsawesa.	1		274
etc. etc.			

Vides Zoscalem Peripli esse *Zahakalen* Annalium, qui regnavit an. 76-89 p. C., quo tempore apud Romanos imperaverunt Vespasianus (70-79), Titus (79-81) et Domitianus (81-96). Igitur Nostrum scripsisse paullo post mortem Plinii inter annos 80-89 p. C. existimamus.

169. Restat ut aliorum de sententiis moneatur. *Salmasius* (ad Solin. p. 835) Plinium et Peripli auctorem, quamquam de iisdem rebus sæpe diversa traderent, eodem tamen tempore scripsisse censuit. Nimirum Muziris statio Indica secundum Periplus § 54 p. 296 sq. in regno Κηπροβότρου erat; Plinius autem VI, 26 § 104 de eodem loco: *Regnabat ibi, quum proderem hæc, Cælobothras*; denique Ptolemæus in hac regione habet Κάρουρα, βασιλειον Κηροβόθρου. Hos omnes *Salmasius* putat eundem regem memorare, quem Plinius et Noster suis temporibus regnasse dixerint recte, Ptolemæus vero falso ad suam ætatem pertraxerit. Ac sane facile fieri potuit, ut idem rex Nostri et Plinii temporibus fuerit, Ptolemæus autem fonte usus sit qui eandem ætatem repræsentaret; sed nihil est incertius, quum nomen istud non sit certi alicujus regis proprium, sed cognomen omnibus hujus tractus regibus commune (**). Idem cadit in Pandionem Plinii et Nostri et Ptolemæi (v. not. ad p. 297, 10).

170. *Dodwellus* (in Hudson. G. M. I, p. 85 sqq.) periplus scriptum esse censuit post an. 161 p. C., sub Marco Aurelio et Lucio Vero imp. Scilicet quum de Eudæmone Arabia (hod. *Aden*), vico in Charibaelis ditione maritimo, Noster § 26 p. 277 dicat: νῦν δὲ οὐ πρὸ πολλοῦ τῶν ἡμετέρων χρόνων Καῖσαρ αὐτὴν κατεστρέψατο: *Dodwellus* Cæsaris nomine indicari vult Trajanum, de quo *Eutropius* VIII, 2: *Arabiam postea in provinciam redegit*. Hæc enim verba quum emphatice dicta sint de Arabiæ particula Syriæ contermina, quam, ut *Ammianus* XIV, 8, 13 ait, *provincia imposito nomine et rectore constituto, obtemperare legibus nostris Trajanus compulsi imperator, incolarum timore sæpe contuso, quum glorioso Marte*

(*) Hunc fere regni Auxumitani ambitum prius constituit rex, qui insculpi jussit monumentum Adulitanum, nostro Zoscale antiquior. Idem vero rex quum in inscr. Adul. (C. I. tom. III, p. 512) de se prædicet: Καὶ πέραν δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰκοῦντας Ἀρραβίτας (Καναίτας sec. codicem Peripli?) καὶ Κιναιδοκολπίτας, στράτευμα ναυτικὸν καὶ πεζικὸν διαπεμφόμενος καὶ υποτάξας αὐτῶν τοὺς βασιλεῖς, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα καὶ ὀδεύεσθαι μετ' εἰρήνης καὶ πλεεσθαι, ἀπὸ τε Λευκῆς κόμης ἕως τῶν Σαβαίων χώρας ἐπολέμησα: haud diu tamen populi isti imperatis obtemperasse videntur. Certe Nostri temporibus latrociniiis suis adeo famosi erant ut ora eorum appropinquare nautæ non audent.

(**) Ad ea quæ de hoc nomine in not. p. 297 monui, add. Lassen De Tlaprobane ins. p. 8 et *Indische Alterthumskunde* tom. I, p. 154 et Schwanbeck l. l. p. 350. Regium Pandionis nomen jam occurrit in *Açokæ* inscriptionibus multis annis ante C. n.

Medos urgeret et Parthos (Cf. not. ad. p. 271) : Dodwellus suos in usus historiam Romanam ita constituit, ut Trajanus Arabiam universam ad Oceanum usque subegerit inque provincias distinxerit, quarum una dicta sit *Arabia prima*, quandoquidem meridionalis Arabiæ pars in Pcriplo § 16 p. 271, ἡ πρώτη Ἀραβία vocatur. Qua in re parum curavit Dodwellus verba peripli ita habere ut de provincia Romana cogitari omnino nequeat. Nimirum dicit auctor Azaniam ex vetere instituto subjectam esse τῇ βασιλεῖα τῆς πρώτης γινομένης (λεγομένης conj. Dodwell.) Ἀραβίας, et administrari a tyranno sive præfecto Mapharitudis regionis. Deinde vero quum Charibael rex p. 274, 5 crebris donis et legationibus amicitiam τῶν αὐτοκρατόρων colere perhibebat, his verbis Dodwellus tempus indicari censet, quo duo simul imperatores essent, videlicet Marcus Aurelius et Lucius Verus (161-181) (*). Quam quidem interpretationem verba nequaquam flagitant, nihilque impedit quin οἱ αὐτοκράτορες intelligantur (Vespasianus, Titus, Domitianus). — Reliquam Dodwelli disputationem imbecillis hisce fulcris innitentem non refero. Tortuosam ejus perversitatem fuse demonstrare operæ premium duxit Schwanbeckius l. l. p. 338-351.

171. *Vincent* l. l. II, p. 52 sq. ad Salmasii de scriptoris nostri ætate sententiam rediit. Ceterum voce Καῖσαρ § 26 Claudium indicari censet. Inde ab infausta Ælii Galli expeditione semper Romanos in ora Arabiæ loca quædam possedissee, certe in Leuce come præsidium habuisse et percipisse vectigalia putat. Nimirum, præeunte

Dodwello, hæc nescio quo pacto elicit e § 19 p. 272, ubi de Romanis ne verbum quidem est, ac sponte intelligitur præsidium et vectigalium exactores in Leuce come, Nabatæorum portu, non Romanorum fuisse, sed Malichæ regis. Ab hoc errore proficiscens Vincentus postea Romanos ad oceanum usque potestatem protulisse sub Claudio imp. suspicatur. Quum enim Plinius VI, 24 (v. not. ad per. p. 277) prodat Claudio imperante, Anni Plocami, qui maris rubri vectigal a fisco redemisset, libertum quandam circa Arabiam navigantem aquilonibus in Taprobanen esse delatum : navigationem istam vult a liberto illo non alio consilio susceptam esse nisi ut tributa Arabica colligeret; itaque Oceani oræ partem tum penes Romanos fuisse; haud dubie igitur tunc etiam Eudæmonem Arabiam a Romanis, ut suorum emporiorum negotia augerent, esse destructam (**). — Vides hæc omnia in meras conjecturas retrusa esse, quibus ex historia probabilitatem addere non licet. Quare vocem Καῖσαρ, quæ in tantas angustias interpretes conjecit, quum ad Ælii Galli expeditionem referri nequeat, corruptam (***) potius in libro corruptissimo esse quam historicos de re magni momenti siluisse maluimus.

172. *Schwanbeckius* (Rh. Mus. 1850 p. 350 sqq.), quamquam argumenta quibus Salmasius et Vincentus suam sententiam stabilire tentarunt, pondere carere recte intellexit, et ipse tamen Nostrum Plinii ætate vixisse et paullo ante Plinium scripsisse censuit (****), quoniam ea quæ de Indica navigatione Plinius sua demum ætate innotuise

(*) Similiter Letronnius αὐτοκράτορας dici Septimium Severum et Caracallam (193-210) putavit.

(**) Vincent. l. l. II, p. 52 : « The Romans, from the time they first entered Arabia under Elius Gallus, had always maintained a footing on the coast of the Red Sea. They had a garrison at Leuke Kome in Nabathæa, where they collected the customs, and it is apparent that they extended their powers down the gulf, and to the ports of the ocean, in the reign of Claudius, as the freedman of Annus Plokamus was in the act of collecting the tribute there, when he was carried out to sea. If we add to this the discovery of Hippalus in the same reign, we find a better reason for the destruction of Aden at this time, than at any other. Aden had been one of the great marts for the Indian commerce, and if Claudius or the prefect of Egypt, was now disposed to appropriate this trade to the Romans, this was a sufficient cause for ruining Aden, in order to suppress rivals or interlopers. The jealousy or opposition of Aden to the new discovery would naturally afford ground for quarrel, and if not, the Romans knew how to provoke one whenever it suited their interest. »

(***) Pro ΚΑΙΣΑΡ fuisse ΕΛΙΣΑΡ in annotatione coniecimus, ubi addendum erat Schwanbeckium nomen Χαρβαλ reponi voluisse, quod quidem longius a traditis literis recedit.

(****) Similiter Mannert. I, p. 131 : « Noch etwas älter als Plinius ist der Verfasser eines Periplus des Erythraischen Meers, den man gewöhnlich dem Arrian zuschreibt, oder wenigstens sind die Schiffstagbücher, auch einige Reisebeschreibungen, aus denen er verfertigt wurde, in die Zeiten zu setzen, in welchen noch das Caesarische Haus Rom beherrschte. Er hat von dem Erythraischen und Indischen Meere und den anstossenden Küsten und Häfen die nemlichen Nachrichten, welche Plinius, meist in mehrerer Kürze und mit eignem Raisonement gibt; er kennt den abgekürzten Weg von Arabien auf hoher See nach der Indischen Halbinsel, weiss wie Plinius, dass der Indus bei den Eingebornen Sindus heisse, und beide bestimmen die östliche Gränze der Erde gleich hinter dem Ganges bey der Stadt der Serer Thina : einzelner ganz genau miteinander übereinstimmender Angaben nicht zu gedenken. Ein Schriftsteller zu Zeiten des Ptolemæus, in welche Dodwell den Verfasser dieses Periplus versetzen will, müsste aus den damaligen Schiffsnachrichten

dicat, ita comparata sint, ut ex periplot nostro Romanus scriptor desumsisse debeat. Quodsi de nonnullis Plinius diversa vel etiam contraria prodat, ea compilatoris festinantiae vel oscitantiae esse imputanda (*). Videamus quæ res sit. Plinius post ea quæ supra § 168 citavi, primum describit viam ab Alexandria ad Berenicen, deinde ita pergit : *Navigare incipiunt aestate media ante Canis ortum aut ab exortu potius*. Noster § 57, p. 298 nihil nisi : Πλέουσι δὲ εἰς αὐτὴν (τὴν Λιμυρικὴν) κατὰ καιρὸν ἀναγόμενοι ἀπ' Αἰγύπτου περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα. Plinius igitur accuratiora tradens non Nostra festinanter excerptis. — Deinde Plinius : *Veniunt circiter XXX die Ocelin Arabiæ aut Canen turiferæ regionis* (Nihil Noster de XXX dierum itinere, quod tamen non finxit Plinius), *Est et tertius portus qui vocatur Muza, quem Indica navigatio non petit, nec nisi turis odorumque Arabicorum mercatores. Ictus oppidum, regia ejus, appellatur Sapphar, aliudque Save. Indos autem petentibus utilissimum est ab Oceli egredi*. Memorantur apud Nostrum § 21 Muza et Sapphar et Save; at Muzam Indica navigatione non peti non dicitur, longeque petatum foret, si quis statueret excerptorem sua eliciuisse ex § 24 p. 275, ubi Ozelin auctor narrat non tam emporium esse quam ὄρμον καὶ ὑδρευμα καὶ πρώτην καταγωγὴν τοῖς ἔσω διαύρουσι. Porro nihil Noster de turis mercatoribus; nonnisi myrrham et lygdam et Aduliticæ merces e Muza exportari tradit. Illud quoque : *Indos petentibus utilissimum est ab Oceli egredi*, in Periplot quæris frustra. — Post hæc Plinius : *Inde vento hippalo navigant diebus XL ad primum emporium Indiæ Muzirim non expetendum propter vicinos piratas, qui optinent locum Nitrias, neque est abundans mercibus. Præterea longe a terra abest navium statio lintribusque adferuntur onera. Regnabat ibi, quum proderem hæc, Cælobothras*. In his, si regis nomen exceperis, nihil est, quod cum Nostris narratione componi possit. Neque quadraginta dierum navigationis in periplot mentio fit, neque Muziris primum

Limyricæ emporium est, sed Naura, post quam sequitur Tyndis et tum demum Muziris; neque Muzirin, sed loca circa Cænetarum chersonesum piratis infesta dicuntur; neque Nitriam piratæ tenent, sed Naura, quæ a Nitria aut non diversa aut ei proxima erat, ἐμπόριον vocatur; neque mercibus Muziris caret, sed ἀμάρχει τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς εἰς αὐτὴν ἐρχομένοις πλοίοις καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς. Quam narrationis diversitatem quo quis pacto ab excerptoris negligentia repetiverit? Immo vera Plinius tradiderit, quum rerum status viginti fere annorum spatio, quo Plinii fons a periplot nostri tempore distare videtur, facile mutari, piratæque armis Romanorum, qui quottannis huc navigabant sagittariorum cohortibus impositis, in angustiorum oræ tractum coerceri potuerint. Quod vero Plinius de navium statione a terra longe remota habet, id non ad Muzirim, sed ad Neelyndam pertinere videtur, quum de hac statione tale quid rectissime Noster prodat. Præterea de navigatione per altum Hippalo vento instituenda Noster § 57 p. 298 nonnisi ἐν πᾶρόδῳ tanquam de re omnibus nota paucis verbis monuisse satis habet, nec ita hoc facit ut apud Plinium legatur. Dicit enim proficisci nautas aut a Cane Arabiæ aut ab Aromatum in Libya promontorio, et petere aut Indoscythiam aut Barygaza aut Limyricen. — Pergit Plinius : *Alius utilior portus gentis Neacyndon* (quod ortum videtur e γράφο Νελκύδων), qui vocatur Becare (perperam contra codd. auctoritatem editur Barace). *Ibi regnabat Pandion, longe ab emporio in mediterraneo distante oppido, quod vocatur Modura. Regio autem ex qua piper monoxyli lintribus Becaren convehunt, vocatur Cottonara. Quæ omnia gentium aut oppidorum nomina apud neminem priorum reperiuntur, quo adparet mutari locorum status. Ex India navigant mense Ægyptio Tybi incipienti nostro Decembri, aut utique Mechiris Ægypti intra diem sextum, quod fit intra Idus Januariæ nostras; ita evenit, ut eodem anno remeant. Navigant autem ex India vento Volturno et, quum in-*

die Erde weiter gekannt haben. An der Ostküste Libyens gehen seine Nachrichten viel südlicher, als man um diese Zeit eine Küste vermuthete; und nach aller Wahrscheinlichkeit hat Plinius diesen oder mit ihm einerley Quellen bey der Stelle vor Augen, wo er bekennt, dass Seelute schon viel südlicher gekommen waren, als man gewöhnlich die südliche Durchfahrt von Afrika ansetzte. »

(*) Schwanbeck. l. l. p. 367 : « Dass Plinius nicht ganz genau in allen Einzelnen mit dem Verfasser des Periplus stimmt, dass er sogar das Gegentheil von diesem sagt, ist bei seiner oberflächlichen Art sehr begreiflich. » Cautius Vincent. l. l. p. 50; qui quum monuisset apud Plinium nassim de Indicis locis et mercibus legi quæ etiam in periplot occurrunt, addit : « and yet there is no absolute proof that either copied from the other. But those who are acquainted with Pliny's method of abbreviation, would much rather conclude, if one must be a copist, that his title to this office is the clearest. »

travere rubrum mare, Africo vel austro. Noster memorat sane Nelyndam emporium et Bacari (non *Becaren*) vicum et Pandionem in mediterraneis degentem nec non piper Cottonaricum, at nihil habet de gente Neacyndon, de Madura urbe, et quæ deinceps de navigationis tempore apud Plinium leguntur. Hæc igitur ita sunt comparata, ut ista de Plinio e periplo nostro sua mutuato sententia ne tunc quidem admittenda foret, si aliunde ætatem Nostri definire non liceret (*). Quonam fonte Plinius usus sit, non liquet. Index auctorum græcorum, quos in libro sexto adhibuerit, nonnisi nota nomina præbet, quorum nullum ad rem nostram pertinere potest. Omnino Plinius quæ *apud neminem priorum* reperi dicit, non e periplo aliquo in publicum tunc edito sumserit, sed privato commercio accepisse videtur a negotiatore quodam, qui tunc in navibus sagittariorum manu instructis (de qua re nihil apud Nostrum legere est) stationes Indicas frequentavit. — Præter laudatos viros doctos neminem novi qui data opera de ætate nostri scriptoris inquisiverit. Qui verbo rem attingunt, ut plurimum Salmasii vel Vincenti sententias probant (**).

173. ARGUMENTUM peripli ita delineabo, ut primum geographica, deinde nautica, tum ea quæ commercia spectent, paucis comprehendam. A Berenice, ἐμπορίῳ ἀποδεδειγμένῳ, proficiscens auctor, post brevem Myoshormi, alterius emporii, mentionem, primum τὰ δεξιὰ ἀπὸ Βερενίκης sive Libycum litus describit (§ 1-18). Post Ægyptum igitur oram maritimam Ichthyophagi sparsim incolunt, mediterranea vero Barbari tenent, quos Agriophagi et Moschophagi excipiunt. Sequitur a Moschophagis ad alteros Aualitæ sinus Barbaros pertinens regnum Auxumitarum. Ibi in ora maritima quater mille a Berenice stadiis dissitum emporium portu carens, Ptolemais Venationum (§ 3); deinde post alia ter mille stadia Adulis ἐμπορίον νότιον in sinu profundo positum, in quod e mediterraneis per Cyenum et Auxumen et Colocen ebur confluit. Deinde præter Alalæi insulas aliumque sinum profundissimum,

ad quem opsianus lapis reperitur, post alia quater mille stadia deducimur ad τὰ πέραν ἐμπορία Barbariæ, Aualiten, Malao, Mundu, Mosyllum, post quæ occurrunt Nilotolemæum, Gaza, Elephas promontorium, Aromatum prom. et emporium, Tabæ prom., Opone emporium. Sequuntur Azaniæ Apocopa magna et parva, parvum et magnum litus, septem Azaniæ δρόμοι, quorum priores duo Serapionis et Niconis dicuntur, deinde Pyralæ insulæ, Menuthias insula, denique Rhapta Azaniæ emporium ultimum. Post hæc ora versus occasum deflecti et orientalis oceanus juxta australe Æthiopæ et Libyæ et Africæ litus mari occiduo misceri perhibetur. Hactenus τὰ δεξιὰ ἀπὸ Βερενίκης; in quibus quæ sunt usque ad Opopen, ipse Noster adiisse videtur; hucusque enim descriptio emporiorum accuratior testem oculatum prodit, et hucusque, non item in ulteriora, merces Ægyptias exportari videmus. Nimirum Azania pertinebat ad regnum Charibaelis Sabæorum regis, ab eoque demandata erat Chalæbo Mapharitidis regionis tyranno sive præfecto, ejus in præfectura Muzenses commercia Azaniæ a rege redemerant. Itaque Græci negotiatores Azaniæ portus non solebant frequentare, ac Noster sua ab Arabibus accepisse videtur. Ceterum quæ de Azania in periplo leguntur, in universum recte habent facilemque admittunt explicationem, dum Ptolemæi de eadem ora narratio vehementer laborat. Recte fortassis ille contra Marinum (cum quo Noster facit) contendit non esse inter magna et parva Apocopa distinguendum (v. not. p. 268), sed quæ idem de magnis Azaniæ sinubus, qui nulli sunt, deque eorum serie et de Menuthiadis insulæ situ habet, a vera oræ figura longissime recedunt et ex male mixtis fontibus conflata ad systema geographicum, secundum quod ultima Libyæ tunc notæ magis versus meridiem producenda erant, accommodata esse mihi videntur.

174. In altera peripli parte (§ 19 sqq.) τὰ ἐξ ὠνόμα ἀπὸ Βερενίκης exponens auctor primum memorat Leucen comen, Nabatæorum por-

(*) Idem Schwanbeckius censet periplo nostro usum esse Ptolemæum, nec non in Tab. Peutingeriana nonnulla ex eodem assumpta esse. Quæ in hanc sententiam attulit, quam sint levissima, non expono. Probent ista qui, si nomina quædam in duobus scriptoribus idem argumentum tractantibus eadem occurrant, alterum sua debere ex altero duxisse censent.

(**) V. Mannert. I, p. 131 (de quo cf. supra p. xcvi not.), Ukert *Geogr.* I, p. 209; Ritter loco supra p. xcvi laudato; Benfey in *Ersch u. Gruber's* Encycl. v. Indien p. 90 (qui periplum circa an. 60 p. C. scriptum esse censet.); Lassen *Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes* IV, p. 198. Lucas Holstenius in epistola ad Peirescium (p. 17 in ep. Parisinis Bredovii) de nostro auctore hæc habet: « Certum est fuisse mercatorem Alexandrinum σύγχρονον Marino Tyrio aut Ptolemæo geographo. »

tum, quem *Arabes* frequentare indeque terrestri itinere in Petram Malichæ regiam onerata transportare dicit, adeo ut hic portus ab Ægyptiorum commercio maritimo tunc alienus fuisse, ac merces Ægypti breviori via terrestri Petram transportatæ esse videantur. Nabatæorum ditionem excipit ἡ Ἀραβικὴ χώρα (modo recte id nomen habeat, neque legendum sit ἡ Ἀραβιτικὴ), quam præter ichthyophagos tenent gentes latrociniiis deditæ, Κανραῖται (?) dicti (Ἀραβῆται et Κιναιδοκοιλῆται in mon. Adulit.). Quare Ægyptii oram istam vitantes a Berenice in medio sinu Arabico usque ad Combustam insulam navigant εἰς τὴν Ἀραβικὴν χώραν (*), ubi in Charibaelis Sabæorum et Homeritarum regis ditione occurrit Muza emporium, deinde Ocelis statio et Diodori insula et in meridionali litore Eudæmon Arabia. Sequitur in regione thurifera sub Eleaze rege Cane emporium, Avium et Trulla insulæ, sinus Sachalites in eoque Syagros promontium (*Cap Fartak*), cuius situm Noster rectius quam Ptolemæus indicat. Subjunguntur quædam de Dioscoridis insula. Jam ad Canen et Syagrum usque oræ descriptio accurata est et locuples; quæ vero sequuntur usque ad Indoscythiam paucioribus absoluntur, in iisque falsa complura deprehendimus; porro ad Canen usque merces Ægyptias importari vide-

mus, in reliquæ autem Arabiæ et Persidis et Carmaniae portus nonnisi e Cane Arabicæ et e Barygazis et Limyrica Indicæ naves expediri solent: hinc igitur colligimus Nostrum non adisse hunc tractum, sed pro more ætatis suæ per altum Hippalo vento stationes Indicas petiisse. In ea autem navigatione, nisi ab Aromatum promontorio proficiscebantur, a Cane Arabiæ solvebant, inde vero usque ad Syagrum prom. juxta oram navigabant, et hinc demum tendebant per altum: itaque ad Syagrum usque litus Arabiæ bene novit auctor, deinde vero aliena ex fide pendens parum accurata tradit. Quibus accensendum videtur quod post Syagrum in hod. *Dzofar* Moscham portum et Omanam regionem collocat (§ 32 p. 282), hodiernam *Mascata* in *Oman* terra sita cum alio regionis thuriferæ portu (*Dzofar*, *Zafar*) confundens. Ptolemæus, qui cum Nostro hac de re fere consentit, ex eodem vel simili fonte hausisse videtur, quamquam is simul etiam hodiernæ *Mascate* situm indicateo loco, in quo ponit χρυπτὸν λιμένα, prò nomine proprio usurpans appellativum, quod in *Mascate* portum quadrat optime. — Sequuntur in periplo Asich monas, Zenobii insulæ, regio Barbara Persis subjecta, Serapidis insula (**), de Ca-

(*) Quod si in antec. verba ἡ Ἀραβικὴ χώρα recte habent, hoc loco fortasse legendum est εἰς τὴν Σαβαίτην χ. Cf. not. ad h. l. p. 273.

(**) Serapidis insulam (hod. *Massera* seu *Moseirah*) incolere dicuntur ἄνθρωποι ἱεροὶ ἰχθυοφάγων (§ 33 p. 283), pro quo scripsi ἄνθρ. πονηροί, quum eo nomine piratas auctor notare soleat, et ferocissimos in hoc tractu piratas degere constet. Fortasse tamen a mutanda vulgata abstinendum erat. Fieri enim potest, ut insulæ hujus memoria quædam sub-
sit fabulis, quas de Sacra sive Panchæa insula ex Euemero refert Diodorus, utque similia etiam Noster acceperit. Narrat Diodorus VI, 2, 4 Euemerum ἐκπλεῦσαντα ἐκ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας παύσασθαι τὸν πλοῦν δι' ὠκεανοῦ πλείους ἡμέρας, καὶ προσεγενθῆναι νήσοις πελαγίαις, ὧν μίαν ὑπερέχειν τὴν ὀνομαζομένην Παγχαίαν, ἐν ἧ' ἔθεσθαι τοὺς ὀνομαζόμενους Παγχαίους εὐσεβεῖα διαφέροντας καὶ τοὺς θεοὺς τιμῶντας μεγαλοπρεπεστάταις θυσίαις. Idem V, 41, 4 postquam de *Arabia* Felici egerat, pergit: Ταύτης δὲ κατὰ τὰς ἐσχατίας τῆς παρωικεανίτιδος χώρας καταντικρὺ νήσοις κείνται πλείους (*Moseira* et propinqua minores), ὧν τρεῖς εἰσὶν ἄξια τῆς ἱστορικῆς ἀναγραφῆς, μία μὲν ἡ προσαγορευομένη ἱερὰ, καθ' ἣν οὐκ ἔστι τοὺς τετελευτηχότας θάπτειν, ἑτέρα δὲ πληροὶν ταύτης, εἰς ἣν κομίζουσι τὰ σώματα τῶν ἀποθανόντων ταρῆς ἀξιοῦντας (*Hæc* ficta ad similitudinem eorum quæ de Delo et Rhenæa scimus). Fert insula sacra thus, myrrham, alia aromata. Thuris arbor δένδρον ἐστὶ τῷ μὲν μεγέθει μικρόν, τῇ δὲ προσοίμει τῇ ἀκάνθῃ τῇ Αἰγυπτίᾳ τῇ λευκῇ παρεμφερές... Ὅ δὲ λιβανωτὸς ὁ γινόμενος; ἐξ αὐτοῦ ὀπίζεται ὡς ἂν δάκρυον. Cum quibus confer quæ de eadem arbore in mediterraneis Arabiæ nascente apud Nostrom § 29 leguntur: Ἔστι δὲ τὰ δένδρα τὰ λιβανωτοφόρα οὐ μεγάλα λίαν οὐδὲ ὕψηλά,... ὡς τινα καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐν Αἰγύπτῳ δένδρων δακρυεὶ τὸ κόμην. Sed propius ad rem nostram pertinet quod Diodorus c. 42, 1 ait: τὸ δὲ πλάτος τῆς νήσου πρὸν εἶναι σταδίον ὡς διακοσίον: tot enim Serapidis insulæ, idque satis recte, in periplo tribuuntur; longitudinem insulæ Noster stadiorum 600 esse dicit, quum sit fere st. 450. — Incolunt Panchæam ins. Panchææ indigenæ, et adyenæ Oceanitæ, Scythiæ et Cretenses; mons Οὐρανὸς ἑίρρος et Τριφύλιος; Ὀλυμπος; urbs Panara, et alia tria oppida: Hyracia, Dalis, Oceanis. Noster vero tres vicos in Serapidis ins. esse narrat. *Massera* autem insulæ promontorium australe *Ras Bir-Rassas*, prom. boreale in mappa Arabiæ Berghausiana *Ras Alif*; cum quibus *Hyracia* et *Dalis* nomina componi possint. — Quod de incolis Panchææ et diversis gentibus mixtis Diodorus habet, non alienum est ab insula, quæ aptam navium stationem præbebat. Similiter in Dioscoridis insula (*Socotra*; *beata insula*) et Arabes et Græcos et Indos habitasse e periplo nostro discimus. Nec non Agatharchides § 103 p. 191 de beatis insulis Arabiæ australi adjacentibus: Ἐν ταύταις ταῖς νήσοις, inquit, ἰδεῖν ἐστὶν ὁρυμώσας ἐμπορικὰς τῶν προσχώρων σχεδίας, πλείστας μὲν ἐκείθεν οὐ κατεστή-
σατο πὰρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν δ' Ἀλέξανδρος ναύσταθμον, οὐκ ὀλίγας δὲ ἀπὸ τῆς Περσίας καὶ Καρμανίας καὶ τῆς σύνεγγυς πάσης. Denique videant indicarum linguarum periti an non Ἱερὰ νῆσος apud Diodorum sit interpretatio nominis indi-
ci *Ma-sera* sive *Mo-seira*. Quæ quidem suspicio inde mihi subnascitur quod in regis indicis nomine Σιρο πτολεμαῖος (apud Ptolemæum VII, 1, 82) voculam Σιρο indice *sanctum* significare monet Benfeyus (v. not. ad peripl. § 50 p. 294).

laei insulis narratio falsissima (*), Calon mons, Asabon montes e regione montis Semiramidis, Apologi emporium prope Pasinu Chiaracem, Omara aliud Persidis emporium; tum Parsidarum regio ad aliud regnum (Parthorum puto) pertinens et sinus qui corrupte, ut videtur, τῶν Τερζιβίων(**) vocatur, in eoque promontorium (*Ras Arubah*) et Oræa emporium; post hæc Scythia Parthis tunc parens cum Sintho fluvio ejusque ad ostium emporio Barbarico. Indoscythiam excipit ἡ Ἰνδική, in eaque primum quidem Ariace sub Mambane rege, deinde sub Ceprobothra Limyrice, tum regnum Pandionis. Novit Noster, quod non novisse videtur Ptolemæus, oram a Barygazis meridiemque versus exporrigi et hinc Indis eam terram dici Dachinabadam (*Dekan* hod.). Litoris ratio singulaque emporia accurate describuntur usque ad Nelcyndam; hucusque progressus auctor sistens paullulum periegesin, de ventis etesiis monet, quibus inde ab Hippali temporibus in Scythiæ et Indiæ hæc emporia navigari soleat. Ulteriора omnino rarius mercatores frequentaverint (**), neque Noster adissi peritandus est; nam quæ insequentibus de oræ configuratione leguntur, a vero tam longe recedunt, ut αὐτοπικὴ πίστις in his admitti nequeat. Quo accedit quod distantiarum mensuræ non amplius notantur, nec nisi perfunctorie regiones describuntur. Recte quidem auctor § 58 post Nelcyndam litus item versus meridiem exporrigi dicit, sed quum hæc oræ directio nonnisi usque ad Comori pr. (*cap Camorin*) pertineat, Noster multo longius eam producit usque ad Poducam

(*Pondichery*) et Sopatmam (*Madras*), et hinc demum navigationem πρὸς ἀνατολᾶς ἀπονεύειν (§ 61), et ibi demum objacere dicit Palæsimundu insulam, quam occasum versus usque fere ad Azaniam extendi opinatur. A Sopatma autem ortum versus navigari ait juxta Masaliam et Desarenen regiones, inde versus boream juxta gentes barbaras (quas ab oriente Gangis fl. Ptolemæus collocat), tum iterum ortum versus ad Gangem fluvium et emporium, a quo sequitur Chryse, ἡ ἐσχάτη τῆς ἀνατολῆς ἡπειρος, eique in alto objecta insula cognominis. Post hæc ora versus septentriones tendit usque ad Thinarum locum quandam, indeque occasum versus refluens oceanus cum Mæotide palude aquas miscere perhibetur.

Has igitur oras Noster describit et hanc quasi terrarum figuram periplo suo delineat. Quæ ipse vidit, nemo alius exponit accuratius, in ceteris inter multa egregia partim antiquiorum geographorum opiniones repetit, partim errores habet proprios.

175. Jam videamus quomodo nauta et mercator negotio suo fungatur. Ut a nauticis exordiar diligenter auctor notat, *quonam mense ex Ægypto in certa aliqua emporia εὐχάριως proficiscendum sit*, ratione habita ventorum, qui in sinu Arabico et Oceano statis anni tempestatibus regnant. Ubi de navigatione hippalo vento instituenda verba facit, loca indicat unde solvere nautæ soleant, et quinam sit itineris modus, prout quis aut Indoscythiam aut Barygaza et Limyricam petat (§ 57). Neque negligit *signa τοπικὰ*, quæ in alto navigantibus nuntient terram propinquam, ut

Deinde vero huc facit quod *Socotra* quoque insulæ nomen indicum est (*dvipa sukhata* i. e. *insula fortunata*). Quemadmodum ex hoc nomine tum Agatharchidis νῆσος εὐδαίμωνες, tum peripli Ptolemæique Διοσκουρίδος νῆσος derivant, sic fortasse ex *Mo-seirah* tum τὰ νῆσος Diodori, tum Σεραπίδος vel Σεραπίδος νῆσος aliorum deducenda sunt. Ptolemæus VI, 7 ita : Σεραπίδος νῆσος, ἢ τὴν ἱερὴν. Eandem notare videtur Ammianus Marcellinus XXIII, 6, 47 de Arabiæ insulis agens : *Insignior tamen aliis Turgana est, in qua Serapidis maximum esse dicitur templum*; in quibus *Turgana* est Ὀργανα Ptolemæi, qui insulam hanc a Serapidis insula distinguit, non procul tamen ab ea collocat. Quæritur an revera duæ insulæ distinguendæ sint, an duplex eidem nomen fuerit, an denique Ὀργανα nomen ex insula sinus Persici perperam huc translatum sit, ut cum aliis statui in not. ad Arrian. p. 658, ubi adde apud Plinium VI, 32 § 153 pro vulgata : *Ogyris distat a continente CXX (vel CXXV) m. p.* e codl. Voss. legendum esse *CXXV* vel *CCXX* (2000 stad.).

(*) *Calæu insulæ* Plinii VI, 32 § 150 nihil huc pertinere dixi in not. p. 284. Adde illud *Calæu*, quod editiones exhibent, a Ilarduino e periplot nostro in Plinium temere illatum esse. Codices præbent . *Alieu* et *Allæu* V. Prolegg. in Agatharchid. p. LXVII.

(**) Fort. sufficit manu lenissima corrigere Τερζιβίων. Ut Marcellinus pro Ὀργανα habet Turgana, ac Geographus Rav. eandem Gedrosiæ gentem et *Teritas* et *Oritas* dicere videtur : sic Noster Τερζιβίους dicere potuit pro Ἀραβίους adeo ut Ἀραβῶσι sint Ἀραβίται Ptolemæi. De formis Ἀραβίται, Ἀρβίται, Ὀρβίται, Ὀρείται monui in not. ad Arrianum — Oræa emporium probabiliter est Ἀρδῖ Ptolemæi ad Arabin fluvium, et quæ ab emporio septem dierum itinere distare dicitur metropolis, cuius nomen in codice peripli excidit, haud dubie est Πάρσις, Γεδρωσίας μητρόπολις, quæ in Ptolemæo tribus gradibus et dimidio ab ostio Arabis fluvii distat. — Ptolemæus enim quum ad Nostri geographica proxime accedere soleat, ex hoc incerta Peripli multo tutius explicaveris quam ex scriptoribus rerum Alexandri Magni.

(***) Cf. Strabo p. 686 : Καὶ οἱ νῦν δὲ ἐξ Αἰγύπτου πλέοντες ἐμπορικὸι τῇ Νείλῳ καὶ τῷ Ἀραβίῳ κλίμαῳ μέχρι τῆς Ἰνδικῆς σπάνιοι μὲν περιπεπνέουσι αἶγρ· τοῦ Γάγγου καὶ οὕτω δ' ἰδιώται καὶ οὐδὲν πρὸς ἱστορίαν τῶν τόπων χρήσιμοι.

serpentes nigri prope sinum Irinum, virides in mari Barygazenō (§ 40); sin versus Indi ostia cursum teneris, longe adhuc a terra semoto occurrunt fluvii aqua alba (§ 38). Alia sunt indicia τοπικὰ impendentis tempestatis. Quodsi ad Aromatum promontorium aqua turbari cœpit mutatque colorem, tremens nauta ad Tabarum promontorii tutamen confugit (§ 12). Quibusdam in locis maris fluenta navigationem secundant, ut si quis Tabis Oponen petat (§ 13); in aliis summopere cavendum est; sic in Arabico sinu inter Nabataeorum et Sabæorum regiones ὁ παράπλους ἐπισφαλὴς καὶ ἀλίμενος ἡ χώρα καὶ δόσσορος καὶ ἀκάθαρτος, βραχίαις καὶ σπίλοις ἀπρόσιτος καὶ κατὰ πάντα φοβερά (§ 20). Inter Arabiam vero et Diodori insulam ῥοώδης, καταπνεύμενος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὁρῶν, ὁ διάπλους (§ 24). Alia pericula vitanda ad Irinum sinum (§ 40), alia in sinu Barygazenō, ubi cautium tæniæ, mare breve, litus humile ac summa repentini fluxus et refluxus vehementia adeo navigationem præpediunt, ut advenæ naves non nisi remulco tractæ indigenarum piscatorum opera Barygaza attingere possint (§ 40). *Portus* commodi ubi suppetunt, rationem eorum non exponit Noster, contra vero monet ubinam boni quidem portus non sint, attamen stationes præbeantur modo securæ, modo periculosiores. Sic Barbariæ emporia insigniori portu carent, habent tamen ἀγκυροβολίαις καὶ σάλοις τοὺς ὅρμους κατὰ καιροὺς ἐπιτηδεύουσιν (§ 7). Ad Malao emp. ὁ ὅρμος ἐπίσφαλός, σκεπόμενος ἀκρωτηρίῳ τῷ ἐξ ἀνατολῆς ἀνατείνοντι (§ 8). Ad Mundu emp. ἀσφαλέςτερον ὁρμεῖ τὰ πλοῖα εἰς τὴν προσκειμένην ἑγγίστα τῆς γῆς νῆσον (§ 9). Mosyllum jacet ἐν αἰγιαλῷ δυσὸρμον (§ 10). Prope Aromatum emporium ὁ ὅρμος ἐπίσφαλός [καὶ] κατὰ καιροὺς ἐπικύνδυνος διὰ τὸ προσεχῆ τὸν τόπον εἶναι τῷ βορέᾳ (§ 12). Juxta Apocopa Azaniæ portus nullus, passim vero loca ἀγκυροβολίαις accommoda (§ 15). Muza emporium ἀλίμενον μὲν, εὖσλλον δὲ καὶ εὖορμον διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἀμμόγεια ἀγκυροβολία (§ 24). Ptolemaidis τόπος ἀλίμενος καὶ σκάφαις μόνον τὴν ἐπιδρομὴν ἔχων (§ 3). Similiter Nelcynda Limyricæ onustis navibus adiri nequit, sed ad Bacaren vicum subsistendum ibique onera expromenda sunt (§ 55). In Adulitico autem sinu quum olim ad Diodori insulam litori proximam appellerent, nunc ad Orinen insulam naves sistunt, quoniam prior statio barbarorum incursio-

nibus obnoxia sit. — Præterea *navigiorum genera* in aliis regionibus alia notare solet. Πλοῖα ῥα βαπτὰ καὶ μονόξυλα ad Rhapta promontorium (cui hinc nomen est) et Menuthiadem insulam usurpant (§ 15. 16); σχεδίαίς ἐντοπiais δερματίναις ἐξ ἀσκῶν Arabes thus in Canen convehunt (§ 27); ἐντόπια βαπτὰ πλοῖα ῥα τὰ λεγόμενα μαδάρᾳ Omanis in Arabiam expediuntur (§ 36); μακρὰ πλοῖα ἃ λέγεται τράππαγα καὶ κότυμβα in sinu Barygazenō naves peregrinas remulco trahunt (§ 44); alia sunt τοπικὰ πλοῖα, quibus e Paduca et Sopatma in Limyricen navigant (§ 60); alia ibidem ἐξ μονόξυλων πλοίων μεγίστων ἀφαις ἐξευγμένων, λεγόμενα σάγγαγα, alia quæ hinc in Chrysen trajiciunt, κολανδιόφωνα (*) τὰ μέγιστα. Alibi magnitudines navium distinguuntur. Sic Arabes Leucen comen adeunt πλοίοις οὐ μεγάλοις, dum grandibus navibus utuntur Indi qui ligna aliasque res magni voluminis in Arabiam deportant.

176. ΕΜΠΟΡΙΑ, in regum ditionibus sita, aut ἀποδεδειγμένα, νόμιμα, ἔνθεσμα sunt, aut τοπικά. Hæc commerciis inserviunt quæ inter portus ejusdem regionis intercedunt; illa recipiendis mercibus peregrinis aut exportandis indigenis lex vel usus destinabat. In Ægypti ora emporia ἀποδεδειγμένα dicuntur Myoshormus et Berenice (§ 1), in Auxumitarum regno ἐμπόριον νόμιμον Adulis (§ 4), apud Sabæos Arabes Muza (§ 21) (**), apud Persas ἡ Ἀπολόγου (§ 35); in regione thurifera Moscha est ὅρμος ἀποδεδειγμένος τοῦ Σαχάλτου λιθάνου (§ 32). In Ariaca Indica legitimum emporium est Barygaza; quod etsi expressis verbis non monet Noster, tamen inde patet quod reliqua hujus regni emporia, Suppara, Calliena, Mandragora, Palæpatmæ, Melizigara, Byzantium, Togarum, Tyrannosboas, vocantur τοπικά, in quæ si vel forte fortuna naves græcanicæ appellerent, imposita custodia Barygaza deducuntur. Ceterum ex his Callienam Saraganæ senioris temporibus ἐμπόριον ἔνθεσμον fuisse, sub Sandane autem imminutum esse traditur (§ 52). Similiter Eudæmon Arabia olim eximium fuit emporium, postea vero mutata navigationis ratione ad vici exilitatem redactum est, quem non ita multum ante Nostri ætatem Elisar destruxit (§ 26). In Limyrica Muziris, in Pandionis regno Nelcynda ἐμπόρια ἀποδεδειγμένα Nostri temporibus fuerint; certe hæ urbes dicuntur αἱ νῦν πράσσοσαι (§ 53),

(*) At vix sana vox κολ., quæ in codice accentu caret. Fort. erat: κολάνδια ὄντα μεγ. vel πάντων τὰ μ., vel κολάνια διαφέροντα τῷ μεγέθει vel κολάνα λέγονται ὄντα μέγιστα.

(**) Probabiliter etiam Cane erat ἐμπόριον νόμιμον, quamquam id in codice nostro disertis verbis non dicitur.

i. e. *penes quas nunc res sunt*, quod Plinii ætate de Muziri nondum valuisse e supra allatis colligimus. In Barbaria, ubi suos singula loca principes (tyrannos Noster vocat) habebant, νόμιμον aliquod emporium non memoratur. Neque in Azaniæ emporia ejusmodi distinctio cadebat, quippe quæ Arabibus subjecta nonnisi Arabicis Muzensium navibus frequentabantur. Qui in Gedrosiæ ora unus memoratur locus, Oræa, dicitur ἐμπόριον μικρόν (§ 37), sicut Aualites (§ 7) et Ptolemæis (§ 3). Leuce coine in Nabatæorum ditione ἔχει ἐμπορίου τινὰ καὶ αὐτὴ τὰξιν τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐξαρτιζομένοις, ibique præsidium regum erat et quarta mercium pars vectigalis loco percipiebatur (§ 19). Denique Ocelis οὐχ οὕτως ἐμπόριον ὡς ὄρος καὶ πρώτη καταγωγὴ τοῖς ἔσω (in Indicas stationes) διαίρουσι (§ 25).

177. Propter ea quæ de emporiis modo diximus, tum ob vectigalia et portitoria atque dona regibus vel præfectis destinanda plurimum mercatoris intererat bene nosse quorumnam imperio quævis regio esset subjecta. Ad hæc attendens Noster memorat regnum Auxumitarum sub Zoscale, Nabatæorum sub Malicha, Sabæorum Homeritarumque sub Charibaele, thuriferæ regionis sub Eleazo; regnum Persarum, aliud in Gedrosiæ ora, Parthorum in Indoscythia, Mambanæ in Ariace, Ceprobotræ in Limyrica, inque proximo hinc tractu Pandionis. Præterea in Sabæorum terra distinguit Mapharitidem regionem ejusque præfectum (τύραννον) Cholæbum, qui Charibaelis nomine etiam Azaniam administrabat. Ad eundem Charibaelem etiam Dioscoridis insulam pertinere, in Barbaria vero singulis emporiis suos esse principes narrat. Interdum de indole regis alicujus vel incolarum certi ejusdam emporii mōnet; sic Zoscales, Auxumitarum rex, avarus reique augendæ nimis intentus, ceterum probus vir nec literarum græcarum ignarus esse dicitur (§ 5); porro in Mundu emporio οἱ κατοικοῦντες ἔμποροι σκληρότεροι, in Aualite ἀτακτότεροι, in Malao εἰρηνικώτεροι (§ 7-9). His adde quæ de latronibus et piratis sinus Arabici et Indiæ leguntur § 20. 53.

14. Ceterum præter maritima passim etiam mediterranea loca, quibus cum portubus commercia intercedebant, auctor noster commemorat. Pertinent huc urbes regiæ vel principum sedes, ut Petra Nabatæorum (§ 19), Saphar et Save apud Sabæos (§ 21), Sabbathia in Arabia thurifera (§ 27), Parsis Gedrosiæ (§ 37), Minnagara

Scythiæ metropolis, in Ariaca India Minnagara alia et Ozene, quarum illa Nostri tempore regis sedes erat, hæc ante fuerat; præterea tanquam præcipua Indiæ emporia memorantur Pæthana et Tagara, unde Barygaza merces longis itineribus devehuntur (§ 51, p. 294), in Pandionis autem regno Argalu locus, ubi margaritides sindones conficiuntur (§ 59), et apud Auxumitas Cyneum, Axum et Coloe, per quæ ebur Adulin comportatur (§ 4). Eodem consilio § 47 auctor dicit Βαρυγάζιος ἐπιχειρῆσαι Aratrios, Gandaræos, Poclaidem in eaque Alexandriam Bucephalum, et supra hos suis sub regibus Bactros. Quas regiones indoctus Noster non aliam ob causam memorat et Barygazis finitimas dicit quam quod merces inde in maritimum emporium confluere novit, sicut paullo post § 48, p. 293 dicit: Κατάγεται δι' αὐτῆς (Ὀζήνης) καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων ἡ διὰ Πωκλαίδος καταφερομένη νάρδος καὶ ἡ Κατταβουρίνη (leg. puto Κασπάφυρνη, Caspapyri, *Cachmir*, regionis) καὶ ἡ Πατροπαπίνη (fuerit ἡ Παροπανισινή) καὶ ἡ Καβολίτη (*Caboul* regionis). Similiter malabathri commercium narrationi de Thinnarum et Sesatarum populis mediterraneis ansam dedit.

178. Præcipuam vero operam in eo ponit mercator, ut species (γένη) sive merces, quæ in singula emporia maritima navibus importentur (προχωρεῖ, εἰσάγεται, εἰσφέρεται) indeque exportentur (ἐξάγεται, ἐκφέρεται), accurate recenseat. Qua in re non satis habet nomina earum apposuisse, sed sæpius monet etiam de qualitate et minore vel majore mercis alicujus copia vel inferenda in certum aliquod emporium vel ex eo exportanda. Porro distinguit res mercaturæ causa (πρὸς ἐργασίαν) importandas ab iis quæ doni loco ad reges et præfectos mittendæ vel nauleris benevolentiae captandæ causa distribuendæ sint.

179. Quodsi in his Ægyptiam mercaturam præ ceteris ob oculos habet, haud pauca tamen etiam de commerciis affert quæ peregrina emporia inter sese exerceant, sive quod de instituto (προηγούμενος, συνήθως) ab alteris ad altera naves expediantur, sive quod præternavigantes negotiatores data occasione merces commutent. Sic Barygazen in Omana emp. naves lignis onustas mittunt συνήθως (§ 36), et in Ægyptum navigantes e Moscha portu (§ 32) et Barbariæ emporiis (§ 14) obvias res in prætervectione assumunt. Similiter Muzenses συγχρώνται τῇ τοῦ πέραν ἐργασίᾳ καὶ Βαρυγάζιον

ἰδίους ἐξαρτισμοῖς (§ 21), et quæ Cane ἔχει καὶ αὐτὴ σύγχρησιν τῶν τοῦ πέραν ἐμπορίων, Βαρυγάζων καὶ Σκυθίας καὶ Ὀμάνων καὶ τῆς παρακειμένης Περσίδος (§ 27), et si quæ alia ejusmodi leguntur.

180. Hæc sunt argumenti capita, in quibus ratio et indoles et pretium libelli eximii, quem unum ex hoc genere superstitem habemus, reposita sunt. Reliqua non adeo multa quasi πάρεργα intersperguntur. Quorum nonnulla et ipsa mercatorem virumque non ultra sapientem redolent. Ejusmodi est quod Barygazis narrat (§ 47) veteres drachmas in commercio occurrere signatas effigie Menandri vel Apollodoti; hos vero fuisse inter Alexandri successores, qui ad Gangem usque penetrasset, relictis a dextra Limyricæ et India australi. In Gangetica vero regione auri metalla esse ac monetam auream, cui Caltis nomen, reperiri monet. Alia ad geographicas descriptiones pertinentia habes § 15 de Menuthiade, § 33 de Serapidis insula, § 30 de Dioscuridis ins., § 61 de Taprobane, § 29 et 32 de regione thurifera, thurisque collectione et custodia, § 50 de bestiis Dachinabadæ, § 63 de Gangis incrementis; quibus adde § 59 de Comari deæ cultu notitiam, et historica quædam de Ptolemaide Therón (§ 3) nec non de Parthicis in Scythia regulis (§ 38).

181. Dictio auctoris, utpote hominis βαναύσου, paullo rudior et incultæ simplicitatis, angusto aliquot formularum giro sese continet. Quod ipsum, ut nunc res habet, non ingratum nobis venit, quum ad redintegranda verba in permultis locis corruptissima idoneum præbeat auxilium. Notanda sunt in mercium catalogo nonnulla vocabula Romana, ut λέντια (§ 6), σκοτουλάτος (§ 24),

δηνάριον (§ 6. 8), quæ ante Nostrum a græco aliquo scriptore usurpata esse vix probaveris.

182. Appendicis loco subjicio MERCUM, QUÆ IN PERIPLIO MEMORANTUR, INDICULUM.

I. ANIMALIA : Παρθένοι εὐτεῖς πρὸς παλλακίαν regi destinandæ importantur Barygaza (§ 49). — Δούλικα κρείσσονα, & εἰς Αἴγυπτον προχωρεῖ μᾶλλον, in Oponereperiuntur (§ 14). — Σώματα θηλυκὰ ex Arabia et India in Dioscoridis insulam transportantur (§ 31). — Σώματα, servi, Omanis et ex Apologi emporio imp. Barygaza (§ 36); item ex Mundu et Malao, rarius tamen (§ 8. 9). — Ἰπποὶ regi Canen, tyranno Muzam importantur (§ 23. 24). — Ἡμίονοι νωτηγοὶ tyranno Muzam imp. (§ 34).

II. RES, QUAS ANIMALIA SUPPEDITANT : Βούτυρον (?) in Ariace (§ 41); Barygazis imp. in τὰ πέραν ἐμπόρια Barbariæ Libycæ (§ 14 (*)). — Δέρματα Σηρικὰ (**) exp. ex Barbarico ad Sinthum fl. emporio (§ 39). — Ἐλέφας exp. Aduli (§ 6); ὀλίγος Aualite (§ 8); ὀλίγος, ὁμοῖος τῷ Ἀδουλιτικῷ, Ptolemaide (§ 3); σπανίως, Mossylo (§ 10); πλεῖστος, ἥσων δὲ τοῦ Ἀδουλιτικοῦ, ex Azaniæ emporiis (§ 16. 17); præterea exp. Barygazis (§ 49), Muziri et Nelcynda (§ 56). Cf. Βωσαρὴ ἐλέφας in Desarene regione, § 62. — Ἐριον Σηρικὸν e Thinarum regione per Bactriam Barygaza, et per Gangem fl. in Limyricen imp. (§ 64). — Κέρατα (?) Barygaza in Omana et Apologi emporia imp. (§ 36, ubi v. not.). — Κοράλλιον imp. Canen (§ 28), in Barbaricum Indi emporium (§ 39), Barygaza (§ 49), Nauram, Tyndin, Muzirin, Nelcyndam (§ 56). — Λάκκος χρωμάτινος Adulin exportatur (§ 6) ἀπὸ τῶν ἔσω τόπων τῆς Ἀραβιῆς (ex locis quæ intus sunt ab Arabia sive ab Arabia orientem versus, i. e. ex India?

(*) Βούτυρον significare oleum censet Lassen. *Ind. Alterth.* I, p. 213, addens : « Die Butter muss so heissen Landern wie Indien fremd sein ». Attamen de butyro (*Ghee* indice) in *Dekan* regione e lacte parato dicit Ritterus VI, p. 498. V, p. 895. Contra vero τὸ ἔλαιον, quod ex India in Moscham Arabiæ Noster deportari ait (§ 32), de butyro sive *Ghee* intelligendum esse suspicatur Ritterus XII, p. 335, præter necessitatem Intelligere oleum sesaminum, quod ex India etiam alio exportari scimus. — Ceterum quum butyrum nonnisi in altioribus minusque calidis *Dekan* regionibus parari videamus, idque consentaneum sit, mireris hanc mercem caloris impatientem in torridam Barbariæ zonam navibus transferri. Quare nescio an § 42 (πολυπόρος δὲ ἡ χώρα σίτου καὶ ὀρύξης καὶ ἐλαίου σησαμίνων καὶ βουτύρου καὶ καρπᾶσου) et § 14 (σίτος καὶ ὀρύζα καὶ βούτυρον καὶ ἐλαῖον σησαμίνων) pro βούτυρον legendum sit βόσπορον sive βόσπορον, quod cum ceteris cerealibus aptius componeretur, ut apud Strabon. p. 190 : λίνον σπείρεται (in India) καὶ ἐγγυρον, πρὸς τοῦτοις σῆσαμον, ὀρύζα, βόσπορον (cf. p. 692), et Diodor. II, 36 : τὴν ὄρυζαν καὶ τὸ βόσπορον, ἐπὶ δὲ σῆσαμον καὶ κέγγρον. Alibi nomen non occurrit; eandem fortasse plantam describit Theophr. H. Pl. IV, 4, 9. Quenam sit, inter herbarios non constat. Vide Ernest. Meier. *Botanische Erläuterungen zu Strabons Geographie* (Königsberg, 1852) p. 64.

(**) Vocem δέρματα in not. ad. § 39 cum Vincento fortasse corruptam esse dixi. Perperam. *Plinius* 34, 41 : *Seres hoc (ferrum) cum vestibus suis pellibusque mittunt*. Conferendus etiam esse locus, quem ex *Mahābhārata* II, e. 50, dist. 1847 affert Lassen I. l. I, p. 321 ubi dona quæ *Iudhisuthira* afferunt gentes *Čaka*, *Tukhāra* et *Kanka* recensentur : lana (cf. ἔριον Σηρικὸν in peripl. § 64), *pelles, texta serica (kitaga)*, i. e. quod a verme, ἀπὸ σπῆρος, κίος, provenit, μέτζα), texta e patla planta strata sive tapetes (« von patla gemachtes, i. e. aus der Patlapflanze, deckenähnliche Matten » Lassen. Cf. τέππωνες ὠμαμπλίνους παραπλήσιοι, quibus ὑποστρωμάτιον loco *Sesate* utuntur in Peripl. § 64), mollia ovium vellera etc. Quæ quidem omnia ad Sericam regionem (quam sic de σπῆρος proventu apud peregrinos dici usus obtinuit) spectare vix dubium est.

Potius legendum est τῆς Ἀριακῆς, quod etiam § 41 in Ἀραβικῆς abiit). Laccus purpura est, quam indice dicunt *laxd*, vulgari lingua *lakkha* vel etiam *raxd* (a *rang*, i. e. tingere), monente Lassenio l. l. p. 316, qui de insecto purpuram istam præbente laudat Guilielmum Roxburgh *On the Lac insect in Asiat. Res.* vol. III, p. 364 sqq. — Μαργαρίτης, ἱκανὸς καὶ διάφορος, exp. Muziri et Nelcynda (§ 56). Cf. πινικόν. — Νῆμα Σηρικὸν e Thinarum terra importatur Barygaza et in Limyrices emporia (§ 64); exp. Barygazis (§ 49) nec non ex Barbarico Indi emporio (§ 39). — Πινικίου κόγχου κολυμβήσεις πλείσται κατὰ τὸ στόμα τῆς Περσικῆς θαλάσσης (§ 35). Πινικόν, πολλὸ μὲν, χεῖρον δὲ τοῦ Ἰνδοῦ exp. ex Apologi et Omanis emporiis (§ 36). Πινικοῦ κολυμβήσεις ad Colchos in Pandionis regno prope Epiodori insulam; collectum transportatur in Argalu locum mediterraneum, ubi μαργαρίτιδες (?) συνδόνες conficiuntur (§ 59). Margaritas habet etiam Taprobane (§ 61). Importantur in Gangem emporium (§ 63). — Πορφύρα, διάφορος καὶ χυδαία, ex Ægypto imp. Muzam (§ 24) et Canen (§ 28) et ex Omanis et Apologi empp. Barygaza (§ 36). — Πινόχερος exportatur ex Aduli (§ 6) et Azaniæ emporiis (§ 7). — Χελώνη exp. Aduli (§ 6), Aualite (7); ἀληθινὴ καὶ χερσαία ὀλίγη, καὶ λευκὴ μικροτέρα τοῖς ὁστράκοις, Ptolemaide (§ 3); χελωνάρια ὀλίγα, Mossylo (§ 10); χελώνη πλείστη e διαφοροτέρα τῆς Ἀλγης, Oponone (§ 13); ὀρεινὴ e Menuthiade ins. (§ 15); πλείστη et διάφορος μετὰ τὴν Ἰνδικὴν, ex Azaniæ emporiis (§ 16. 17); ἀληθινὴ καὶ χερσαία καὶ ἡ λευκὴ, πλείστη δὲ καὶ διάφορος τοῖς ὁστράκοις μεῖζοσι ἡ ὀρεινὴ, ex Dioscuriadi ins. (§ 30. 31); ἱκανὴ e Serapidis insula (§ 33). Ἡ χελώνη τῆς Χρυσῆς νήσου πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν τόπων ἀρίστη, § 63. Ἡ τε Χρυσονησιωτικὴ καὶ ἡ περὶ τὰς νήσους τὰς προκειμένας αὐτῆς τῆς Αἰμυρικῆς exportatur Muziri et Nelcynda (§ 56). Denique Taprobane testimonium habet (§ 61).

III. PLANTE ET QUE EX PLANTIS PROVENIUNT. Ἀλόη exportatur e Cane (§ 28). — Ἀρώματα (εὐωδία, θυμιάματα) ex Aualite (§ 7), Mossylo (§ 10). Inter Tabarum species (§ 12) recensentur: ἀσύφη καὶ ἄρωμα, καὶ μάγλα, et similiter in Opones mercibus: κασσία καὶ ἄρωμα καὶ μώτω; in quibus forsitan certum quoddam aromatum genus κατ' ἐξοχὴν vocatur ἄρωμα (an cinnamomum?); fortasse etiam pro ἄρωμα leg. ἀρηβώ, ut in not.

suspiciatus sum. — Ἀσύφη, cassiæ genus, e Tabis (§ 12). — Βδέλλα (hanc formam pro vulgari βδέλλιον affert etiam Hesychius) nascitur in ora maritima Gedrosiæ (§ 37); exportatur e Barbarico ad Sinthum fl. emporio (§ 39); e mediterraneis fertur Barygaza (§ 48), unde auferunt peregrini mercatores (§ 49). Cf. Dioscorid. I, 80; Plin. XII, 9; Galen. therapeut. ad Glauc. II, p. 106, ubi Σκυθικὸν βδέλλιον ad Indo-Scythiam peripli pertinet. Apud Dioscod. pro Σαρακηνικοῦ βδέλλιου Lassenius l. l. p. 291 probabiliter Σαρακηνικοῦ reponendum esse conjicit, quum Charax emporium Gedrosiæ propinquum sit, neque de Arabico bdellio certius constet. Bdelium indicum est gummi *Amyridis Agallochi*. De Gedrosiæ bdellio res incertior. Vide quæ conguessit Lassen l. l. p. 490. Neque de nominis βδέλλιον etymoliquet; indicum esse Lassenius suspiciatur. — Γίσειρ, cassiæ genus, e Tabis (§ 12). — Δόχοι Barygazis vehuntur in Omana et Apologi emporia (§ 36). — Δούκα (probabiliter ea cassiæ species quæ apud Dioscoridem I, 12 δάκρυ s. δάρκρυ s. δάρκα vocatur) exportatur e Malao et Mundu empp. (§ 8. 9). — Ἐθένιναι φάλαγγες Barygazis exp. in Omana et Apologi empp. (§ 36). — Βόμορον s. βόσπορον? V. not. pag. CV — Ἐλαιον, οὐ πολὺ, ex Ægypto exp. Adulim (§ 6); ἔλαιον σησάμινον, in Ariace proveniens (§ 40), Barygazis exp. in Barbariæ empp. (§ 14) inque Moscham Arabiæ (§ 32). — Ἰνδικὸν μέλαν (*Indigo*) exp. e Barbarico Scythiæ (§ 39). Vid. Salmas. in Exerce. Plin. p. 181 veterum testimonia componens, ridensque quæ Plinius 35, 25 de *atramento* Indico tradit. — Κάγκαμον exp. e Malao et Mundu (§ 8 not. 9). — Καλάμινον μέλι. Vid. μέλι. — Κάρπασος (sanser. *Karpasi*; hebr. *Karpas*; *Gossypium arboreum*) in Ariace provenit (§ 41). — Κασσία seu κασία (hebr. *Kiddah* et *Keziah*) exp. e Tabis (§ 12); σκληροτέρη e Malao et Mundu (§ 8. 9); κασσίας γρόμια πλείστον e Mossylo et Oponone (§ 10. 13). Peripli auctor certam quandam cassiæ speciem κατ' ἐξοχὴν cassiam dicere videtur, siquidem quæ cum cassia ab eo componuntur γίσειρ, ἀσύφη, μώτω, δουάκα, aliis sunt genera cassiæ. Quodsi Strabo alique in Barbariæ regione et cassiam et cinnamomum nasci dicunt, cinnamomi nomine item cassiæ genus signari videtur (*). Ipsum hoc cinnamo-

(*) Quum genuinum cinnamomum (*cinn. Zeilanicum*) quod nos novimus, nonnisi in Taprobane proveniat, plurimi credunt in Libya nusquam id nasci, sed quod ex Indiæ emporiis in Barbariam et hinc ad alios devehebatur, in

mum a Nostro cassiam dici censet Cooley Anglus. Quamquam quænam lauri species in hac regione proveniant, et cassiam præbeant, nondum constat. Ceterum laurus cassia fuerit arbor τῶν δαρφύωνων, quos in ora Barbariæ Periplus memorat.

Κιννάβαρι, τὸ λεγόμενον Ἰνδικόν, ἀπὸ τῶν δένδρων ὡς δάκρυ συναγόμενον, in Dioscoridis insula (§ 30 ubi v. not.). — Κόστος (sanser. *Kushtha*) exportatur e Barbarico ad Indum emporio (§ 39), et Barygasis, quo fertur ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων per Poclaidem etc. V. Plinius XII, 25: *Radix costi gustu fervens, odore eximio, frutice alias inutili. Primo statim introitu amnis Indi in Patala insula duo sunt ejus genera; nigrum, et quod melius, candidans.* Lassen I. l. p. 287 duo nunc costi in India genera reperiri ait, alterum in *Multan* regione, alterum in *Kaboul* et *Kachmir*; in *Kachmir* regione nuper radicem plantæ denuo detectam esse (v. Royle ad *Vigne travels* II, p. 459). — Κρόκος ex Æg. fertur Muzam (§ 24) et Canen (§ 28). — Κύπερος, *juncus odoratus*, ex Ægypto in Muzam (§ 24). — Λέντια, lintea, exp. Adulin ex Ægypto (§ 6). — Λίβανος (hebr. *lebonah*, arab. *louban*), δ περσικὸς sive Libycus ἐν τοῖς πέραν τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου proveniens, exportatur e Barbariæ emporiis, Tabis (§ 12), Mossylo (§ 10), ὀλίγος e Malao et Mundu (§ 8. 9); ἐν

Ἀκάναις μονογενεὶς πλείστος καὶ διάφορος γίνεται (§ 11). — Arabici thuris ἐκδοχείον in Eleazi regno est Cane emporium (§ 28); ad Sachaliten sinum λιθάνου ἀποθήκη prope Syagrum prom. (§ 30). Præterea Moscha dicitur λιθάνου τοῦ Σαχάλτου ὄρμος ἀποδεδειγμένος, unde in Canen et Indiam (§ 32) et Indoscythiam (§ 39) transvehatur. In *Barbariæ* ora nuper thuris arborem denuo detexit Kempthornius (*Description of the Frankincence tree as found in Guardafui* apud Harris *The Highlands of Abyssinia*, London, 1844, Vol. I, App. III, p. 427), ex quo Ritterus XII, p. 360 refert arborem perfrequentem esse in jugo montano, quod mille pedes altum *Cassim* portui immineat; in nudis crescere saxis; aroma a pastoribus collectum vendi Banianis et Arabibus. Ceterum accuratius arborem Ritterus quidem non descripsit. Præterea ex Meiero I. l. p. 137 disco Richardum (*Tentamen Floræ Abyssinicæ* I, p. 148) in Abyssiniæ montibus et quater mille pedum altitudine reperisse *Boswellianam papyrifera*, ab indigenis *Makkar* seu *Makar* dictam (μάκαι Peripli?), ex qua effluat liquor resinæ similem, pellucidam, flavam (zitronengelb), et, si cremetur, albo vapore emittens suavissimum odorem thuris Indici; denique Russeggerum (*Reisen* vol. II, t. II, p. 330) referre a meridie *Kordofan* regionis inde

ipsa Libya natum esse a veteribus putari, præsertim quum similiter de aliarum plantarum patria sæpenumero erratum sit. Alia sententia est viri docti, *Desborough Cooley* in dissertatione *On the Regio Cinnamomifera on the Ancients* (in *Journal of the royal geogr. soc. of London* 1849. vol. XIX, p. 106. 191). Cujus disputationis summam paucis comprehendit *Ernst Meyer* (in *Botanische Erlæuterungen zu Strabons Geographie, etc.* Königsberg. 1852 p. 142): « Er beweist, inquit, dass der *Zeilanische* Zimmt vor dem sechsten Jahrhundert unserer Zeitrechnung gar nicht in den Handel gekommen, und dass ihm die Zingalesen selbst noch im dreizehnten Jahrhundert wenig Aufmerksamkeit schenkten. Weit früher, zeigt er, sei ein *Chinesischer* Zimmt überland durch Persien zu den Phöniziern gelangt. Daher der Name *Cinnamomum*, *chinesisches Amomum*, und der Persische Name *Darchini*, *chinesisches Holz*. Später hielten aber die Sabaer eine ähnliche Waare aus dem *östlichen Afrika* unter demselben Namen zu Markt gebracht, und allmælig die ursprüngliche chinesische völlig verdrängt. Theophrastos, Dioscorides und Andere unterschieden zwar *Zimmt* und *Kassia*, doch keineswegs durch wissenschaftlich festgestellte Merkmale, woraus sich auf eine spezifische Verschiedenheit ihrer Mutterpflanzen schliessen lasse. Die Zimmtinde sei nur mit, die Kassiarinde ohne das Holz zu Markt gekommen. Das habe sich indessen schon zu Galenos Zeiten geändert; damals wäre beides, Zimmt und Kassia, in beiderlei Formen, als blosse Rinde und als Rinde mit dem Holze auf den Markt gekommen, die beste Kassia dem geringsten Zimmt so ähnlich dass Galenos (vol. XIV, p. 56. 63. 70. 73 ed. Kühn) sie nicht mehr habe unterscheiden können; ja derselbe erzähle sogar, wie aus dem Kassiabaum zuweilen Zimmt werde, so dass das Ganze zwar einen Kassiabaum darstelle, einzelne Seitenzüge desselben aber Zimmt wären. Später verschwinde der Name Zimmt unter den Handelsartikeln des rothen Meeres ganz. Schon der Verfasser des Periplus dieses Meeres, der nach Letronne nicht vor Septimius Severus und seinen Sohn Caracalla, also in den Anfang des dritten Jahrhunderts unsrer Zeitrechnung zu setzen sei [perperum, utique], *scheine*, was man *vordem* Zimmt nannte, mit dem Namen *Kassia* zu bezeichnen, indem er die früher bekannten Kassiasorten, so weit sie noch im Gebrauch waren, mit ihren Eigennamen Gizi, Mofa, Duaka und Asyphe nennt, und die Kassia als einen besondern Artikel an ihre Spitze stellt. Bei Philostorgius komme zwar der Zimmt noch einmal vor; Cosmas Indopleustes *scheine* aber wieder wie der Verfasser des Periplus *unter Kassia auch den Zimmt zu begreifen*. Sehr natürlich; denn Kassia sei das acht semitische Keziah, der Name des arabisch-afrikanischen Produkts, auf welches man den Namen des ursprünglich chinesischen Produkts im Handel nur übertragen hatte. Erst nach der Gründung Bassorahs durch die Sassaniden habe sich der Handel aus dem rothen Meer in den Persischen Meerbusen gezogen; nun erst habe man Zimmt aus Malabar und später noch die bessere Art aus Zeilon kennen gelernt, welche den arabisch-afrikanischen gänzlich verdrängte. Nach dem einstimmigen Zeugnis aller Schriftsteller müsse man aber den letztern als ein Erzeugniss des Landes der Somauli betrachten. Nur die irrigte Voraussetzung dass im Handel derselbe Name zu verschiedenen Zeiten immer dasselbe Object bezeichne, habe bisher die Anerkennung dieser Thatsache verhindert. »

a duodecimo latitudinis gradu silvas esse *Amyridis papyriferae*, quæ dicatur *Luban*; indeque confirmari quod unus tradit Herodotus II, 8. — *Arabici* thuris arborem recentiores viatores oculis nondum usurpasse videri dixi in annot. ad § 29; at vidit eam in *Subahn* montibus *Hadhrauma* regionis Purser Smyth (*Journal of the geogr. soc. of London* XV, p. 119), quamquam accuratior ejus descriptio adhuc desideratur. Ceterum duo thuris genera nunc in *Makalla* portu Wellstedius divendi narrat, alterum *louban*, alterum *louban mati*; hoc est *thus eximium*, quod quum suffitum minus suavem præbeat, tamen sic vocari ab *Arabibus* potuisse Meierus l. l. p. 135 censet, quoniam ad manducandum præferatur, et manducando potius quam suffiendo apud Arabes *thus* inserviat. — Thus *Indicum* (e *Boswellia serrata* et *Boswellia glabra* in *Bandelkand* regione inter *Çona* et *Nággur* proveniens), cujus jam Strabo p. 782 et Dioscorides I, 81 meminerunt, a Nostri commercii alienum fuisse videtur. De thure Carmaniae, quod e Juba Plinius XII, 31 memorat, et nonnullos omnium optimum dicere Strabo l. l. refert, inter recentiores parum liquet (V. Meier l. l. p. 132). — *Λύκιον* exportatur e Barbarico Scythiæ (§ 39) et Barygazis (§ 49). Plinius XXIV, 77: *Lycium præstantius e spina fieri tradunt, quam et pyxacanthum Chironiam vocant, quales in Indicis arboribus diximus, quoniam longe præstantissimum existimatur Indicum*. Cf. Dioscor. I. 133; Galen. vol. XIII, p. 204; Celsus V, 26, 30. VI, 7. — *Μάγλα*, aliunde non notum, fortasse cassiæ genus, exportatur Tabis (§ 12). — *Μάκειρ* exp. e Malao et Mundu (§ 8. 9). Plinio et Dioscoridi, aliis, est cortex Indicus; fortasse cassiæ species. De aromatifera Abyssiniæ arbore *makar*, cujus supra mentionem fecimus, cogitari vix potest. — *Μαλάθεθρον* (sanscr. *tamdlapatra*, i. e. lauri cassiæ folium; nunc vocari solet *tegpai*, quod ortum ex *tvak* (laurus cassia) et *patra* (folium), docente Lassenio l. l. p. 284) quomodo a Sesatis Thinae accipiant proditur narratione fabulosa; hinc in Indiam depor-

tatur (§ 65); per Gangem fl. in Gangem emporium devehitur (§ 63); ἐκ τῶν ἔσω τόπων φερόμενον exportatur Muziri et Nelcynda (§ 56). Ptolemæus VII, 2, § 16 optimum malabathrum esse dicit in Cirrhædia, circa hod. Rangpur (*). Plinius XII, 59: *Dat et malabathrum Syria, arborum folio convolutum, arido colore, ex quo exprimitur oleum ad unguenta; fertilior ejusdem Ægypto. Laudatius tamen ex India venit... Sapor ejus nardo similis esse debet sub lingua, odor vero in vino suffervefacti antecedit alios*. — *Μέλι τὸ καλάμινον τὸ λεγόμενον τὰ χάρη* (sanscr. *çarkara*, præcr. *sakkara*, arab. *sukkar*, pers. *chakar*) Barygazis exp. in Barbariæ emporia. Cf. Plinius XII, 17: *Saccharum... mel in arundinibus collectum gummi modo candidum, dentibus fragile, amplissimum nucis avellanæ magnitudine, ad medicinae tantum usum*. — *Μελίλωτον* ex Ægypto importatur Barygaza (§ 49). — *Μοκρότου, θυμιάμα*, aliunde non notum (an de *makar* arbore collectum?), exportatur e Mundu emp. (§ 9); ἡσσον τοῦ Μουνδιτικοῦ e Mossylo (§ 10). — *Μότω*, cassiæ genus, exp. Tabis et Opone (§ 13). — *Μύρον*, οὐ βρώσιμον οὐδὲ πολὺ, sed ἔξοχον, regis in usum, ex Æg. imp. Barygaza (§ 49). — *Νάρδος* (sanscr. *naladd*, odorifera; pers. *narada*, *narda*, *nard*; hebr. *nerd*.) ἡ Γαγγητικὴ per fluvium in Gangem emp. deferitur (§ 63), indeque Muzirim et Nelcyndam (§ 56). Porro in Barygaza emporium κατὰγεται δι' Ὀζήνης ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων ἢ διὰ Πωκλαΐδος καταφερομένη νάρδος ἡ Κασπαυρηγὴ καὶ ἡ Παροπανισηνὴ (**) καὶ ἡ Καβολίτη καὶ ἡ διὰ τῆς παρακειμένης Σκυθίας (§ 48). Barygazis nec non a Barbarico Scythiæ nardum exportant Egyptii (§ 49. 39). Ceterum de nardo, e *Valerianæ* proveniente et de forma plantæ etiam στάχυς νάρδου seu νάρδοσταχυς dicta, v. W. Jones *On the Spikenard of the Ancients in Asiatic Researches* tom. II, p. 416 sqq.; Roxburgh *Additional remarks on the Spikenard of the ancients* ib. tom. IV, p. 97 sqq., et *Botanical observations on the Spikenard* ib. p. 433. — *Ναύπιλος* (?) ὀλίγος exportatur ex Azaniæ emporiis (§ 17). « Obscuræ est significationis et suspectæ scripturæ. » L. DINDORF in St.

(*) « Nach Royle p. 320 wird das *Tegpai* in Rangpur und Silhet aus Cinnamomum albislorum gezogen. » Lassen. l. l. p. 281. n.

(**) Sie § 177 correxii vulgatam Παροπανίγγη. Confer quæ de Dioscoridis loco monet Lassenius l. l. p. 288: « Dioscorides I, 6 sagt es gebe eine Indische und eine Syrische Art (der Narde); diese finde sich aber nicht in Syrien, sondern heisse so weil sie auf einem Berge wachse, der theils gegen Syrien, theils gegen Indien gewendet sei. Ein grossartiger Berg! Diese geographische Unwissenheit læsst sich nicht forschaffen, auch wenn wir Assyrien für gemeint halten; es muss aber etwa der *Paropamisus* gemeint sein. »

Thes. v. ναύπλιος. Quod apud Plinium IX, 49 legitur : *in Propontide concham esse acatii modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata : in hac condi nauplium, animal sepiæ simile*, id ad nos nihil facere videtur. Nescio an pro ναύπλιος fuerit ναπιπλιος. Nimirum inter merces hodiernas *Zanguebar* regionis Guillaïn in *Annales maritimes* 1843 p. 818 recenset *huile de coco*. Apud Arabes vero *Indica cocos nucifera* vocatur *nargil* (sanser. *nārikēla*. V. Ritter V, p. 836, Lassen. p. 267); *nargillus nux Indica* ap. Joannem de Marignola (an. 1340), monente Rittero; denique apud Cosmam Indopl. p. 336 quattuor locis nuces dicuntur ἀργέλλια, ubi num ναργέλλια (sicuti p. 337 ναρθόσταχς pro ἀνδρόσταχς) scribendum sit, an parum accurate nomen Cosmas noverit, in medio relinquo. Fieri igitur facile potuit, ut apud Nostrum cocos Azanica nucifera nomine indico appelletur ναργίλ vel ναργίλιος, adeo ut scribendum foret aut ναργίλιος ὀλίγος aut ναργίλιος ὀλίγον. — Ὁ θό- νιον τὸ Σηρικὸν e Thinis Barygaza et in Limyricen fertur (§ 64); Ἰνδικὸν χρυδαῖον ἱκανὸν in Ariace (§ 41) ex Ozene deportatur Barygaza (§ 48); multum etiam e Tagaris (§ 51). Ex India Limyrica Serica outhonia in Ægyptum feruntur (§ 56). Ὁ θόνιον παντοῖον καὶ Σηρικὸν καὶ μολόχινον Barygasis in Ægyptum (49); ὁ θόνιον Ἰνδικὸν τὸ πλατύτερον, ἥ τε λεγομένη (*) μοναχὴ (sc. θόνη) καὶ ἡ σαγματογῆνη (?), indidem in Barbariæ emporia (§ 14), nec non in Arabiam, si quidem ex Arabia transportatur Adulin (§ 6). Denique ὁ θόνιον Ἰνδικὴ fertur in Dioscoridis insulam. — Οἶνος, Λαοδι- κηνὸς καὶ Ἰταλικὸς, οὗ πολὺς ex Ægypto fertur Adulin (§ 6), Aualiten (§ 7), Malao (§ 8), Muzam (§ 24), Canen (§ 28), in Barbaricum Scythiæ (§ 39); Ἰταλικὸς, Λαοδικηνὸς καὶ Ἀραβικὸς Barygaza (§ 49); οὗ πολὺς Muzirim et Nelycyndam (§ 56). Vitem fert regio ab Oræa emporio mediterranea (§ 37) et Muzensis (§ 24), unde Arabes vinum portant in Azaniæ emporia, οὗ πρὸς ἐργασίαν, ἀλλὰ δαπάνης χάριν εἰς φιλανθρωπίαν τῶν βαρβάρων (§ 17). Barygaza mittitur etiam ex Omanis et Apologi emporio (§ 36). — Ὁ μφάκος Διοσπολιτικῆς χυλός ex Ægypto in Aualiten (§ 7). — Ὁ ρυζα (sanser. *vrihi*) in Oræa regione et Ariace (§ 37. 41) fertur Barygasis in Barbariæ emporia (§ 14) et

Dioscoridis insulam (§ 31). — Πέπερι (sanser. *pippali*) πολλὸ Κοττοναρικὸν export. Muziri et Nelycynda (§ 56); πέπερι μακρὸν Barygasis (§ 49). — Πυρὸς ὀλίγος ex Ægypto Canen mittitur (§ 28); modicum ejus copiam fert Muzensis regio (§ 24). — Σάκχαρι. Vid. μέλι. — Σανδαράκη ex Æg. Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelycyndam (§ 56) vehitur. — Σαντάλινα et σασάμινα (?) ξύλα Barygasis in Omana et Apologi empp. (§ 36). — Σησάμινον ἔλαιον. Vid. ἔλαιον. — Σινδόνες διαφορώταται αἱ Γαγγητικαί (§ 63); aliæ in Taprobane (§ 61); μαργαρίτιδες (?) in Argalu loco (§ 59); παντοῖαι καὶ μολόχρινοι ex Ozene mittuntur Barygaza (§ 48); (hinc in Arabiam,) ex Arabia Adulin (§ 6). — Σῖτος ex Ægypto importatur Adulin (§ 7), Malao (§ 8); οὗ πολὺς Muzam (§ 24) et Canen (§ 28); ὅσος ἀρκέσει τοῖς περὶ τὸ ναυκλήριον, διὰ τὸ μὴ τοὺς ἐμπόρους αὐτοῦ χρῆσθαι, Muzirim et Nelycyndam (§ 56). E Limyricæ et Ariace frumentum importatur in Barbariæ emporia (§ 14), Moscham (§ 32), Dioscoridis ins. (§ 32); et e Muza doni gratia in Azaniæ portus (§ 17). — Σμύρνη exp. e Malao, Mundu, Mosyllo (§ 8. 9. 10); ἐλαχίστη, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης, ex Aualite (§ 7); ἐκλεκτη καὶ στακτὴ, ἀθειρμιναία (leg. γαθειρμιναία vel Γαθειρμαία, Μιναία) e Muza (§ 24). — Στύρα ex Ægypto importatur Canen (§ 28), Barbaricum (§ 39), Barygaza (§ 49). — Φοῖνιξ πολὺς ex Omanis et Apologi emporiis Barygaza mittitur (§ 36. 37).

IV. METALLA ET METALLICA. — Ἀργυρᾷ σκευή, ἀργυρώματα ex Ægypto portantur Mosyllum (§ 10), Barbaricum Scythiæ (§ 39); τορνευτὰ sive τετορνευμένα Muzam tyranno (§ 24), Canen regi (§ 28); βαρύτιμα Barygaza regi (§ 49); τοπικῶ ρυθμῶ κατεσκευασμένα Adulin regi (§ 6). — Ἀρσενικὸν ex Æg. Muzirim et Nelycyndam (§ 56). — Δηνάριον, ὀλίγον πρὸς τοὺς ἐπιδημοῦντας, ex Æg. Adulin (§ 6); χρυσὸν καὶ ἀργυροῦν οὗ πολὺν in Barbariæ emporia (§ 8-13); ἔχον ἀλλαγὴν καὶ ἐπικέρδειάν τινα πρὸς τὸ ἐντόπιον νόμισμα, Barygaza (§ 49). Cf. χρῆμα. — Κάλτις, νόμισμα χρυσοῦν in Gangetica (§ 63). — Κασσίτερος (*kastira* sanscr.) ex Æg. in Aualiten (§ 7), Malao (§ 8), Canen (§ 28), Barygaza (§ 49), Muzirim et Nelycyndam (§ 56). Ipsa quidem India stannum habet, non eæ tamen regiones quas Ægyptia mercatura adiit.

(*) De significatione vocum μοναχὴ et σαγματογῆνη parum liquet. Vide not. ad § 6 p. 263. Addo § 6 in codice esse μονοχὴ et § 14 ἡ τε μοναχὴν (sine accentu). Unde fortasse elicias μολοχίνη, *malvarum colorem habens*. Sequuntur sane hæc § 6: καὶ περιώματα καὶ καννάκια καὶ μολόχρινα καὶ σινδόνες; sed in his quoque corrigendum putem μολόχρινα σινδόνες, quum μολόχρινα substantive positum offendat, et μολόχρινα σινδόνες § 48 memorentur.

— Μόλυβδος ex Æg. Barygaza, Muzirim, Nelcyndam (§ 49. 56). — Ὅρει χαλκος, ὃ χρῶνται πρὸς κόσμον καὶ εἰς συγκοπὴν ἀντὶ νομισματοῦ, ex Æg. Adulin (§ 6). — Σίδηρος, σιδηρᾷ σκευῇ, ex Æg. in Malao, Mundu, Tabas, Oponen (§ 8. 9. 12. 13); σιδηρὸς ὁ θαπανώμενος εἰς λόγχας, porro μάχαιραι καὶ σκέπαρνα, Adulin (§ 6); σιδηρὸς Ἰνδικὸς (*) καὶ στόμωμα ex Arabia Adulin (§ 6); λόγχαι αἱ τοπικῶς ἐν Μούζῃ κατεσκευασμέναι, πελὺκια, μάχαιραι, δπητία e Muza in Azaniam (§ 17). — Στίμιμι ex Æg. Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56). — Χαλκὸς ex Æg. Canen (§ 28), Barygaza (§ 49), Muzirim et Nelcyndam (§ 56); χαλκουργήματα Muzam tyranno (§ 24); ποτήρια in Barbariæ emporia (§ 8-13); ποτήρια χαλκῷ στρογγύλα μεγὰλα Adulin (§ 6); μελεφθα δλίγα in eadem (§ 26); μελεφθα χαλκῷ εἰς τε ἔλψιν καὶ εἰς συγκοπὴν ψελίων καὶ περισκελίδων τισὶ τῶν γυναικῶν Adulin (§ 6). — Χρῆμα ex Æg. in Barbaricum Scythiæ (§ 39); ἱκανὸν Muzam (§ 24) et Canen (§ 28). — Χρυσὸς ex Omanis et Apologi emporiis Barygaza (§ 36); χρυσώματα ex Æg. Muzam tyranno (§ 24); τοπικῶς ῥυθμῷ κατεσκευασμένα Adulin regi (§ 6).

V. LAPIDES. — Λιθία διαφανής, gemmæ, in Taprobane (§ 63); διαφανὴς παντοῖα exportatur Muziri et Nelcynda (§ 56). — Ἀδάμας exp. Muziri et Nelcynda (§ 56). — Καλλεανὸς λίθος exp. e Barbarico Scythiæ. Quinam sit lapis nescio an constet. Lassevius *kaljāna* indice esse *aurum* dicit, ideoque Καλλεανὸν λίθον significare suspicatur χρυσόλιθον. Forsan recte. Quamquam χρυσόλιθον (*topazos*?) Noster in Indiam importari dicit. — Λύγδος exp. e Muza (§ 24). — Ὅνυχιν λίθια πλείστη ex Ozene et Pathanis devehitur Barygaza (§ 48. 51), indeque exportatur (§ 49). — Μουρρίνη exp. Ozene Barygaza, hinc in Ægyptum fertur (§ 49). Μουρρίνη λίθια ἢ γινόμενῃ ἐν Αἰγύπτῳ ex Æg. Adulin (§ 6). — Ὁψιανὸς λίθος (**) reperiatur ad hod. *Baie d'Hauakil* (§ 5). Σάππειρος exp. e Barbarico Scythiæ (§ 39). — Ὑάκινθος exp. Muziri et Nelcynda (§ 56). — Ὑαλὸς ἀργὴ ex Æg. Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56); ὑαλᾷ σκευῇ in Barbaricum Scythiæ (§ 39); λίθιας

ὕαλῃς πλείστα γένη ex Æg. Adulin, Aualiten, Mosyllon (§ 6. 7. 10); e Muza in Azaniam (§ 17). — Χρυσόλιθος ex Æg. in Barbaricum Scythiæ (§ 39), Barygaza (§ 49), Muzirim, Nelcyndam (§ 56).

VI. VESTIMENTA. — Ἰμάτια βαρβαρικά ἄγναφα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενα exp. Adulin (§ 6); βαρβαρικά σύμμικτα γεγναμμένα, in Malao et Aualiten (§ 8. 7); ἱματισμὸς Ἀραβικὸς χειρῶντος ὅτε ἀπλοῦς καὶ ὁ κοινὸς καὶ ὁ σκοτουλάτος καὶ διάχρυστος, Muzam (§ 24); ἱματισμὸς πολυτελὲς Muzam tyranno (*ib.*); ἱματισμὸς Ἀραβικὸς κοινὸς καὶ ἀπλοῦς καὶ ὁ νόθος περισσώτερος et regis in usum διάφορος ἀπλοῦς, Canen (§ 28); ἀπλοῦς ἱκανὸς καὶ νόθος οὐ πολλὸς in Scythiam (§ 39); ἀπλοῦς καὶ νόθος παντοῖος, et regi ἀπλοῦς πολυτελὲς Barygaza (§ 49); ἱματισμὸς οὐ πολλὸς Muzirim et Nelcyndam (§ 56); ἐντόπιος ex Omanis et Apologi empp. Barygaza (§ 36). — Ἀβόλλαι ex Æg. Muzam (§ 34), Canen (§ 28); νόθοι χρωμάτινοι et regi ἀπλοὶ οὐ πολλοῦ, Adulin (§ 6). — Δι-κρόσσια ex Æg. Adulin (§ 6). — Ζῶναι πολύμιτοι πηχναῖοι ex Æg. Barygaza (§ 49), σκιωταὶ Muzam (§ 24). — Καυνάκαι ex Arabia Adulin (§ 6); ἀπλοὶ ex Æg. Adulin (*ib.*). — Λώδικες οὐ πολλὰ ex Æg. Muzam (§ 24) et Canen (§ 28). — Περὶζώματα Barygasis Adulin (§ 6) et in Barbariam (§ 14). Πολύμιτα ex Æg. in Barbaricum (§ 39), Muzirim, Nelcyndam (§ 56). Cf. ζῶναι. — Σάγοι Ἀρσινοητικὸι γεγναμμένοι καὶ βεθαμμένοι ex Æg. in Barbariam (§ 8-13). — Στολάι Ἀρσινοητικὰ ex Æg. Adulin (§ 6). Χιτῶνες ex Ægypto in Malao, Mundu, Mosyllum (§ 8. 9. 10).

His adde artis opera, ἀνδριάντες inter dona Charibaeli regi destinanda (§ 48). Cf. Strabo p. 784, qui inter res quæ in Arabiam importantur, habet τόρυμα, γραφὴν, πλάσµα. Denique Ariacæ regi donantur etiam μουσικά (§ 49).

183. EDITIONES PERIPLI. — 1. Ἀρριανοῦ περίπλους Εὐδελίνου πόντου. Τοῦ αὐτοῦ περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, etc. Froben. Basileæ. Anno MDXXX. 4º, (editore Gelenio (**)).

2. *Arriani historici et philosophi Ponti Euxini et maris Erythræi periplus ad Adrianum Cæsarem*

(*) V. J. M. Heath *On Indian iron and steel in Journal of the R. Soc. of Great Brit. and Irel.* V, p. 390. IV, p. 187.

(**) Cf. Caylus *De la pierre obsidienne in Mem. de l'Ac.* t. 36 p. 457 seq.

(***) Editionem paraverat etiam Lucas Holstenius, qui an. 1628 ad Peirescium de ea ita scribit: « Græcum textum ex conjectura multis locis emendavi, quum alia non supplerent auxilia præter ingenium, et maximo mihi adjumento fuisse chartæ nauticæ sinus Arabici et topographica delineatio omnium portuum ad oram Ægyptiacam, quas in Angliæ ex autographo Joannis de Castro prægels Indiciæ orientalis depinxit. Interceperant eas Angli temporibus Elisabethæ cum accuratissima descriptione ejusdem auctoris, qui jussu regis Hispaniarum totum sinum accuratissime circumnavigando lustravit. Tum in Indiciæ ora recte constituenda ad Arriani mentem et ex rei natura et veritate, unice mihi profuit charta imperii magni Magor, Indoscythiarum regis, quam eques Anglus, legatus eo ab Jacobo rege missus, delineavit et Anglica lingua publicavit. »

Augustum. Nunc primum e græco sermone in latinum versus plurimisque mendis repurgatus. Accesserunt et Scholia, quæ luculentam Regionum, Gentium, Insularum, Oppidorum, Fluminum, Mercium cæterarumque rerum memorabilium utriusque Peripli descriptionem continent, ex accurata veterum ac recentiorum authorum collatione. Addita est præter loca, in quæ solers Lusitanorum penetravit navigatio, omnium cum Oppidorum, quæ Danubius irrigat, tum fluviorum qui in eum devolvuntur, diligens et jucunda observatio, præterea ipsius Ponti chorographica tabula. Io. Guilielmo Stuckio Tigurino auctore. Cum gemino indice rerum scitu dignarum, quæ in utroque periplo explicantur. Lugduni. Barth. Vicentius. MDLXXVII. fol. Aliis in exempli. legitur: Genewæ apud Eustathium Vignon. MDLXXVII. — Editio neque verba scriptoris multo emendatiora præbet, neque rerum intelligentiam juvavit insulsa commentarii farragine.

3. Ἀρριανῶς τέχνη τακτική, Ἑκταξίς κατ' Ἀλανῶν, Περίπλους πόντου Εὐξείνου, Περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, Κυνηγετικός, Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον, τοῦ αὐτοῦ Ἀποφθέγματα καὶ ἀποσπάσματα τὰ ἐν τῷ Ἰωάννου Στοβαίου ἀνθολογίῳ καὶ ἐν ταῖς Ἀγέλλῳ ἀγρυπνίαις ἀττικαῖς σοξόμενα. *Arriani ars tactica, Acies contra Alanos, Periplus Ponti Euxini, Periplus maris Erythræi, Liber de Venatione, Epicteti enchiridion, ejusdem Apophthegmata et fragmenta, quæ in Joannis Stobæi Florilegio et in Agellii*

Noctibus Atticis supersunt. Cum interpretibus latinis et notis. Ex rec. et museo Nicolai Blancardi. Amstel. ap. Jansson. Wæsb. MDCLXXXIII. 8°. Versio est Stuckii, ex quo etiam in reliquis pendere solet Blancardus.

4. In Hudsoni Geogr. min. tom. I, an. 1798, cum Dodwelli dissertatione *De ætate peripli maris Erythræi ejusdemque auctore.*

5. In geographis edit. Vindobon. vol. I, p. 297 sqq.

6. *The voyage of Nearchus and the Periplus of the Erythrean sea, translated from the Greek by William Vincent. Oxford 1809.* Græca ex Blancardiana ed. repetuntur. Versio anglica Stuckii potius latina quam græca auctoris verba exprimit. Ceterum de interpretatione peripli optime Vincentus meruit opere quod inscribitur: *The commerce and navigation of the ancients in the Indian Ocean, by William Vincent, dean of Westminster. London 1807, 2 vol. 4°. Secundum operis volumen titulum habet: The periplus of the Erythrean sea.*

7. *Arriani Alexandrini periplus maris Erythræi, recensuit et brevi annotatione instruxit B. Fabricius. Dresdæ 1849.*

Codicem peripli Heidelbergensis post Gelenium denuo contulit Bernhardyus, selectamque ex eo lectionis varietatem dedit in *Analectis in Geogr. min.* Halæ 1852. Ego post impressam jam nostram editionem codicem nactus nonnulla ex eo notabo in Addendis.

ARRIANI NICOMEDENSIS PERIPLUS PONTI EUXINI.

184. Flavius Arrianus Nicomedensis, Epicteti discipulus, inter varia opera, quæ omnes novimus, condidit Indicam historiam et Periplum Ponti Euxini. Illa quasi supplementum est Historiæ Alexandri et in codicibus tanquam octavus Ἀναβάσεως liber exhiberi solet. Collegit eam scriptor ex Megasthene et Nearcho et his ipsis innitente Eratosthene: adeo ut omnis de eo opere disquisitio, si missam feceris excerptoris opellam, ad duces istos revocanda sit, de quibus dixi in *Fragm. Hist. tom. II* et in *Scriptt. Rerum Alexandri*. Proprio magis Marte rem gessit Arrianus in *Periplo Ponti Euxini*. Hunc vero ita instituit, ut primum a Trapezunte usque ad Sebastopolim procedat, deinde a Bosporo Thracio ad Trape-

zuntem oram legat, tum a Sebastopoli denuo exorsus reliquum Ponti litus describat. Quæ quidem rerum dispositio, ut perplexa est et a more geographorum recedit, sic ex ratione nostri libelli facile explicatur. Vel inscriptio: Ἀρριανῶς ἐπιστολὴ πρὸς Τραϊανὸν Ἀδριανόν, ἐν ᾗ καὶ περίπλους Εὐξείνου Πόντου, prodit rem nobis esse cum epistola et periplum fundi libertate ista, quam commercii epistolici familiaritati concedimus. Res vero ita habet.

185. Arrianus quo tempore has ad Adrianum literas scripsit, præfectus erat Cappadociæ. Quæ provincia tunc præter alia Armeniam minorem complectebatur et in ora inde ab Amiso pertinebat usque ad Dioscuriadem sive Sebastopolim (*),

(*) Apud Ptolemæum V, 6 ora Cappadociæ juxta regionem Leucosyrorum et Pontos Galaticum, Polemoniacum et Cappadocicum pertinens desinit in *Sebastopolim*, ut apud Arrianum, ita tamen ut Sebastopolis a Dioscuriade diversa sit ponaturque 44° 45' lat. inter ostia Apsoorrhii fluvii (44° 40') et Phasidis (45°), ubi alius nemo hujus nominis urbem me-

εις ὅπερ στρατόπεδον τελευτᾷ Ῥωμαίοις ἡ ἐπικράτεια (Arr. Peripl. § 26). Ab oriente autem raris Romanorum castellis gentes barbaræ inninebant, quarum impetus hostilis subinde retundendus erat. Sic Albani sub Pharasmane Ibere bellum intulerunt, quod ut in ipsis initis exstingeretur, Arrianus noster incusso metu effecisse proditur. Etenim Dio Cassius LXIX, 15: 'Ο μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων πόλεμος, inquit, εἰς τοῦτο ἐτελεύτησεν ἑτερος δὲ ἐξ Ἀλβανῶν (εἰσὶ δὲ Μασσαγέται) ἐκινήθη ὑπὸ Φαρασμανοῦ (*). Καὶ τὴν μὲν Μηδίαν ἰσχυρῶς ἐλύτρωσε, τῆς δ' Ἀρμενίας τῆς τε Καππαδοκίας ἀφάμενος, ἔπειτα τῶν Ἀλβανῶν τὰ μὲν διόροις ὑπὸ τοῦ Οὐδολογασίου πεισθέντων, τὰ δὲ καὶ Φλάειον Ἀρριανὸν τὸν τῆς Καππαδοκίας ἀρχόντα φροβήντων, ἐπέκυσσε. Tempus huius motus, de quo accuratiora non accepimus, in vigesimum ultimumque Hadriani annum (136 p. C.) incidit; nam Judaicum bellum ceptum est imperatoris anno decimo sexto (Euseb. Chron.), ἤκμασε decimo octavo (Aristo Pellæus ap. Euseb. P. E. IV, 6), finitum autem anno undevicesimo (Euseb. Chron. (**), adeo ut subsecutum Albanorum bellum ad sequentem annum referendum sit, quo Arrianum *Tactica* sua composuisse ipse nos docet (**). Horum vero scribendorum occasionem dedisse curam ordinandæ in provincia disciplinæ militaris et tuendi contra hostem nominis Romani, sponte intelligitur (*). Pericula ista a barbaris impendentia quum nullo non tempore cavenda essent, cuique prætori munus ineunti hoc injunctum negotium, ut provinciae partem hostium incursionibus obnoxiam obiret singulorumque castellorum muros, fossas, præsidia, arma, commeatum diligenter inspiceret. Id ipsum Arrianus fecit anno 131 vel 132 init., quo tempore Cotys II rex fato recens defunctus erat (**). Quid tunc in mediterraneis egerit,

nescimus; in ora autem maritima loca munita inde a Trapezunte usque ad Sebastopolim cum classe lustravit. Rationes rei gestæ ex officio reddidit *litteris latinis*, quarum bis in periplo fit mentio, primum § 7 p. 372, ubi hæc: Καὶ ἤλθομεν... εἰς Ἀψαρὸν, ἵνα περ αἱ πέντε σπεῖραι εἰσὶν ἰδρυμέναι. Καὶ τὴν μισθοφορὰν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον καὶ τοὺς κάμοντας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνοῦσαν. Ἦντινὰ δὲ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν τοῖς Ῥωμαῖκοις γράμμασι γέγραπται: deinde § 13, p. 377: Ἐς Χῳθὸν ποταμὸν εἰσεπλεύσαμεν... ὧν δὲ ἕνεκα, καὶ ὅσα ἐνταῦθα ἐπράξαμεν, δηλώσει σοι τὰ Ῥωμαῖκα γράμματα. Simul vero de hoc itinere privatas literas græce scripsit ad Hadrianum familiarem, virum græce doctum et eruditulum; in quibus quæ ad publicum prætoris munus pertinebant, hic illic paucis attigisse satis habet, pluribus vero exponit de iis quæ Hadriani personam (ut § 2 ubi de statua ejus, et § 3 de votis pro imperatore in sacrificio nuncupatis) vel sua ipsius in navigatione ista pericula (§ 5 et 6) spectabant, vel si de singulis locis memorabilia quædam suppeterent (ut § 7 de Apsaro olim Apsyrto, § 10 de Phasidis aqua, § 11 de Argûs navis ancora, § 16 de Strobilo monte, in quo vinctus Prometheus). Denique singula quæ sunt a Trapezunte usque ad Sebastopolim loca, portus, fluvios, eorumque distantias, populos etiam barbaros eorumque regulos recenset, adeo ut tota narratio ad formam peripli geographici proxime accedat (§ 1-16). Deinde latius exspatiatus alterum his caput adjungit (§ 17-25) paraplum oræ a Bosporo Thracio usque ad Trapezuntem, qui classi Romanæ in ultimas imperii stationes mittendæ usui esse posset. Quibus absolutis, ut ultro etiam progrediendum reliquæque oræ de-

morat. Vix dubium est, quin merus error sit Ptolemæi, sive quod Cappadociæ terminum, qui erat ante Trajanum cum superiore male miscuit, sive quod Sebastopolim, potissimum tunc Colchidis locum, perperam ad Phasidem, præcipuum veteris famæ Colchiæ sedem, transtulit, sicut invicem *Ææ*, *Ææte* urbs, tanquam priscum *Dioscuriadis* nomen ex Nicænoris Melonomastis memoratur apud Stephanum v. *Διοσκουριάς*. Ceterum in Ptolemæo error ille ab interpolatore proficisci possit videri. Nam in Colchidis descriptione (V, 9) sub 44° 45' non Sebastopolis, sed Phasis urbs ponitur, Sebastopolis vero tanquam alterum Dioscuriadis nomen (*Διοσκουριάς* ἢ καὶ *Σεβαστόπολις*) laudatur. Sic certe res habet in novissima Ptolemæi editione Lipsiensi. At Phasidis mentionem codices græci non habent, sed e latinis editores intulerunt; verba autem *καὶ Σεβαστόπολις* codices optimi (B. E. M. Palat. I ap. Wilb.) omittunt: adeo ut, si nostris copiis criticis res dijudicanda est, interpolatio in Colchidis descriptione locum habeat, et suus Ptolemæo error debeat relinquì.

(*) Pharasmana: Iberum regis mentio fit in Peripl. § 15 p. 379.

(**) Cf. J. M. Flemmer De itineribus et rebus gestis Hadriani imp. sec. numerorum et inscriptionum testimonia. Hauniae 1836, p. 98 sqq.

(***) Arrian. *Tact.* c. 44 p. 286 ed. Didot. : ἐς τήνδε τὴν παρούσαν βασιλείαν, ἣν Ἀδριανὸς εἰκοστὸν τοῦτ' ἔτος βασιλεύει.

(*) Pertinet huc etiam fragmentum Arriani, quod inscribitur Ἑκταῖς κατ' Ἀλξανῶν, in quibus Ἀλξανῶν pro Ἀλβανῶν scripsit senioris ævi homo, nominum confusione sæpius obvia. V. Ammian. Marc. XXIII, 5, 16; Zonaras XVI, 1. Cf. Ukert. *Geogr.* III, 2 p. 565.

(**) Vid. Peripl. § 23 p. 392. Cotym II diem obiisse anno 428 ante Bosporanæ (ab aeternitate anni 297 a. C. sive 457 a. n. c. computandæ) sive an 131 p. C. fide numerorum constat. Cf. not. seq.

scriptionem addendam Arrianus putaret, movit Cotyis Bosporanorum regis obitus tum Arriano nuntiat^(*). Etenim quum Cimmerici Bospori ^(**) sicut regionis vicinæ reguli ^(***) tunc Romanorum fere arbitrio constituerentur, fortassis illuc quoque classis mittenda erat ad ordinandas res Bosporanorum. Itaque hanc quoque navigationem juxta Asiæ et Europæ litora Noster addidit (§ 27-37), adeoque totius Ponti periplum in epistola adumbravit.

186. Ceterum geographi munere, quod data occasione scriptor epistolæ susceperat, paucissimis defungitur. Oratione pressa, eleganti tamen et a sueta periplorum ruditate vehementer discrepante, litora Pontica raptim ut plurimum perstringit; nonnullis tamen locis fama claris immortalur diutius, ut jejunitatem narrationis scitis mitiget temperamentis. Sic § 32-34 sermo prolixus interponitur de Achillis insula (quam perperam non distinguo a Cursu Achillis); § 10 de Phaside fluvio pluribus exponit, et § 29 quæstionem de Europæ Asiæque termino versibus Æschyleis illustrat. In singulorum locorum recensione interdum plenior esse potuisset. Præ ceteris neglexit Ponti tractum borealem, qui a Bosporo Cimmerico ad Istrum pertinet. Utilissima pars libelli est, in qua ora a Trapezunte usque ad Bosporum Cimmericum describitur; de hac

enim uberiore periplo nunc destituimur, quum Scylax nonnisi pauca præbeat, in Marciani autem et Anonymi periplus ea quæ huc faciunt, deperdita sint.

187. Arrianum, utpote Bithynum et Βιθυνιακῶν scriptorem et Cappadociæ præfectum, suis ipsius itineribus nosse Ponti oram meridionalem usque ad Dioscuriadem, in eaque describenda Marte proprio agere potuisse consentaneum est; idem vero num etiam reliqua Ponti circumnavigaverit, quærimus; sin fortasse hoc quoque iter peregerit, an ipse tum stadiasmum, quem nostro in libello profert, collegerit, dubitamus; id enim negotium ab Arriani ingenio videtur alienius, et haud pauci ante eum in hac re posuerant diligentiam, quorum copiis uti licebat. Accuratissimus autem et Arriani temporibus recentissimus periplus, quantum nos scimus, fuit Menippi Pergameni, qui Augusti et Tiberii temporibus floruit. Quare hunc maxime ab Arriano usurpatum esse facilis est conjectura. Accedit quod Marciane peripli, e Menippo breviati, pars superstes, a Bosporo usque ad Amisum pertinens, de plerisque locorum distantis, interdum etiam in singulis verbis adeo cum nostro libello consentit, ut vix dubium sit, quin vel in meridionalis oræ stadiasmo Arrianus Menippum adhibuerit ^(*).

188. Inter seriores scriptores Arriani Periplo

(*) Peripl. § 26 p. 392: 'Ἐπει δὲ ἐπυρόμενη Κότυν τετελευτηῆναι τὸν βασιλεῖα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἐπιμελὲς ἐποιήσαμην καὶ τὸν μέχρι τοῦ Βοσπόρου πλοῦν δηλώσαι σοι, ὥς, εἰ τι βουλευσίοι περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὑπάρχοι σοι καὶ τότε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦναι βουλευέσθαι. Successor Cotyis fuit Rhemetalcus, cujus hic est titulus in Panticapæa anno 1830 repertus et primum in Ephemeridibus Odessensibus, deinde a Bæckhio in C. I. II, p. 151 n. 2108 f. editus: [Ἀύτοισι] ἄτορα Καί[σ]αρος Τραϊανῶν Ἀδριανῶν Σεβαστῶν, ὕπαρχον τὸ [γ'], τὸν τῇ[ς] οἰκουμένης² εὐεργέτην καὶ ἱδιον κτίστην (h. e. statorem, qui regnum dederit), [Τιβέριος] Ἰούλιος βασιλεὺς Ρωμαίων φιλό[μισ]αρος ρ καὶ [φιλορώμαιος], εὐσεβὴς, εὐχάριστος τῆς εἰς; [ἐαυτὸν καλοκ[α]γαθ[ί]ας] ἀνέστησεν, δι' ἐπιμελήτου..... Ἰουλίῳ Φ[λαυ]ριανῷ³..... ἔτους λυ', Ἀπ[ε]λλαίου... Ad hæc Bæckhius: « Titulus pertinet ad mensem secundum anni Bosporani 430, fere Novembrem p. Chr. 133, a. u. c. 886. Rhemetalcus Res Cotyi II successit ep. Bosp. a. 428, imperante tum Hadriano; cui etsi Rhemetalcus biennio demum post statuam hanc dedicavit, tamen hoc ob receptum ab illo regnum fecisse videtur; et certe jam anno ep. Bosp. 428 nummi Rhemetalcæ Hadriani capite signati sunt. Ceterum notavit editor, Cotyem II sine certis et legitimis hereditibus defunctum videri, quod Arrianus in Periplo Ponti Euxini imperatori nuntians regis hujus obitum, describat oram hujus terræ, si qua velit de hac dicione constituere; et Rhemetalcæ jus aliquatenus fuisse dubium, inde patet, quod Antonino Pio imperatore inter Rhemetalcem et Eupatorem lis orta est. Tamen audito negotio hic imperator Rhemetalcæ imperium confirmavit (Jul. Capitol. Vit. Antonin. c. 9), Hadriani, ut videtur, iudicium secutus. »

(**) Cf. Strabo VII, p. 312: καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς Ῥωμαῖοι ἂν καταστήσωσι, ἅπαντά ἐστιν. Plinius Epist. X, § 13. 14. 15.

(***) Cf. Peripl. § 28 p. 393: Ζιχῶν βασιλεὺς Σταγέμας· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔσχεν.

(*) Ex antiquioribus scriptoribus laudantur: Agathon ἐν τῷ τοῦ Πόντου περίπλῳ ap. schol. Ap. Rh. II, 1015; Alexander Polyhistor περὶ Εὐξείνου Πόντου ap. Steph. Byz. sæpius. Polemonem περὶ τῶν ἐν Πόντῳ πόλεων scripsisse testatur Suidas (F. H. III, p. 125). Quamquam non liquet an his peculiaris de Ponto scripta, an partes operum majorum indicentur. Plurimum materiæ geographis præbuerunt Heracleotæ Argonauticῶν et de Heraclea urbe scriptores, ut Herodorus, Nymphis, Promathidas, Callistratus, porro de Odesso scriptores Heraclides et Demetrius Odessenus, deinde Demetrius Callatianus historicus, quem accuratissime Pontum descripsisse testatur auctor periegeseos Iambicæ; adde Bithyniacῶν auctores Demosthenem, Asclepiadem, Artemidorum Ascabonitum, et qui Mithridaticis condiderunt, ut Diophantus, et Theophanes Mytilenæus etc. Inter Romanos Sallustius in ea historie parte, ubi de Mithridaticis rebus sermo erat, (peculiari libro, ut Wernsdorf. ad Avien. præf. putat.) de Ponti situ exposuit, ut constat ex Avieno in Or. mar. 34 sq. et fragmentis in quibus Sallustius *in situ Ponti, de situ Pontico, de Ponto* laudatur. Tenuissima illa fragmina cum

præ ceteris usus est Anonymus Peripli auctor, in quem Arriani Nicomedensis nomen in cod. perperam transfertur. Præterea Nostrum laudat Stephanus Byz. v. Ἀθῆναι, Ἀλμύνη (quod in vitioso codice reperit pro Ἀρμένη, v. not. ad. p. 388, 1) Ἀψίδα, Ἴστρος (*), Κοτύωρα, Λαζοί, Τύανα, plura ille laudans ex Arriani Bithyniacis et Parthicis. Denique de Ponticis regionibus Arrianum citant Procopius De bell. Goth. IV, 14, p. 535 ed Bonn. et Leo Diaconus IX, 6. At quæ ab illis afferuntur, in nostro Arriano non exstant. Quare truncatum esse quem tenemus libellum complures existimant. Verumtamen quæ Leo Diaconus l. l. (not. ad p. 414) ex Arriani *Periplo* affert, Achillem in Myrmecione Bospori Cimmerici oppido (cujus in Pseudo-Arriano § 50 mentio fit) natum esse et hinc a Scythis crudelitatem ejus aversatis pulsum in Thessaliam abiisse, atque Scythicam hanc Achillis originem testari colorem capillorum et oculorum et ingenium et vestitum et alia quæ de Achille poetæ canant : ea longissime absunt a splendidissimo Achillis præconio, quod in nostro Arriani periplo (§ 34 p. 399) legitur, nec in eodem libello tam contraria tradi potuerunt, ut recte monet Bernhardus in *Analect.* ad geogr. p. 21 (**). Cimmerius iste Achilles haud dubie eidem Byzantinorum fabulæ debetur ex qua apud Malalam p. 97 ed. Bonn. Achilles ducit στρατὸν τῶν λεγομένων Μυρμιδόνων τότε, νῦν δὲ Βουλγάρων. Bernhardus Leonem censet fefellisse speciem scriptoris cognominis, cui de suo penu *Periplum*

affinxerit. Quod si est, indicari putaveris Arrianum historicum, qui Dexippi fere æqualis fuisse videtur (Fr. H. III, p. 673, 12). At malim cogitare de periplo aliquo Ponti Euxini, qui sub Arriani nomine apud Byzantinos circumferebatur. Fortasse illum ipsum quem ex parte adhuc habemus periplum Pseudo-Arriani variis e fontibus conflatum (in quo Myrmecii mentio fit, sed de Achille fabula nondum legitur), postea novis additamentis auxerunt. Procopius vero Bell. Goth. IV, 14, p. 535 ed. Bonn. ita habet : Ταύτην παραῖ τὴν χώραν (τὴν Λαζικήν) ποταμοῦ, ῥέοντος, οὗ δὴ τὸ φρούριον ᾠκοδόμησαν ἐκ παλαιοῦ Κόλχοι, οὐπὲρ ὕστερον αὐτοὶ τὸ πλεῖστον ἐς ἔδαφος καθεῖλον, ἐπεὶ ἐν πεδίῳ κείμενον ἐς ἄγαν ὑπὲρ εὐέροδον σφίσιν ἔδοξεν εἶναι. Κοτυάειον δὲ τότε τὸ φρούριον ὠνομάζετο τῇ Ἑλλήνων φωνῇ, νῦν μέντοι Κουτατίσιον (Κοτάν cod. Reg.) αὐτὸ καλοῦσι Λαζοὶ τῇ τῆς φωνῆς ἀγνοίᾳ τὴν τοῦ δνόματος διαφθείροντες ἀρμονίαν. Ταῦτα μὲν Ἀρριανὸς οὕτως ἱστορήσεν· ἕτεροι δὲ φασὶ πόλιν τε γεγονέναι ἐν τοῖς ἀνωγρόνοις τὸ χωρίον καὶ Κύταϊν καλεῖσθαι· ἐνθὲν δὲ τὸν Αἰήτην ὠρμηθεῖν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοὺς ποιητὰς αὐτὸν τε Κυταΐα καὶ γῆν τὴν Κολχίδα Κοταΐδα καλεῖν (Cf. not. ad Scyl. p. 62). Arrianus noster de his ne verbum quidem habet, etsi de Phaside fluvio multus est § 10 sq. Probabiliter eundem Procopius quem Leo Pseud-arrianum laudat; ex eodemque fluxerit quod de Phaside Europam et Asiam disterrimante apud Procopium legitur (v. not. ad p. 394 et § 12 p. 412).

189. EDITIONES. INDICA HISTORIA Anabasi tan-

ceteris omnibus quæ apud veteres scriptores græcos et latinos de Ponto accepimus, in narrationem continuam et quæ gallice stylum Sallustianum redderet, conflavit ediditque (in Mém. de l'Ac. t. 32, p. 627-49. t. 35 p. 475-503) *De Brosset*, præfixo titulo : *Le périple de l'Euxin; tel qu'on peut présumer que Salluste l'avait écrit, vers la fin du troisième livre de son histoire; rétabli sur les fragments qui nous en restent, à l'aide des anciens écrivains que Salluste a pu consulter et de ceux qui ont eu son ouvrage entre les mains.* — Inter superiores historicos amplum de situ Ponti excursus historiis suis inseruerunt Ammianus Marcellinus XXII, 8 et Procopius Bell. Goth. IV, 2 sqq.

(*) Hunc Stephani locum (Ἴστρος.. Ἀρριανὸς δὲ Ἴστρον, ὡς Ὀλβίαν, αὐτὴν φασὶ) non adscripti in not. ad p. 399, 25.

(**) Aliter olim Bernhardus ad Dionys. p. 941 statuerat : « qui (Arriani periplos) copiosior olim ac luculentior exstabat. », fortasse Vossium secutus, qui in præfat. ad periplum Pseudo-Arriani de genuino Arriani scripto dicit : « Compendium voco, quia revera sit. Multo enim locupletior fuit ille periplos, quam est hodie. Citat ex eo loca quædam Eustathius in commentariis ad Dionysium, quæ hodie tamen apud eum non reperiuntur. Unde non dubito, quin multum imminutum sit scriptum illud. » At quæ apud Eustathium de locis Ponticis leguntur aperte sumta sunt ex Bithyniacis Arriani, recteque Dodwellus (De auctore anon. peripl. Ponti Euxini § 3) : « Quæ habet (Eustathius), omnia ea istiusmodi sunt, ut in nullo fortasse periplo, sed in historiis ea scribere potuerit Arrianus. » Contra denuo Gailius in præfat. ad Arr. p. VII : « Scitent argumenta, quibus oratio apud Arrianum detruncata et imminuta cognoscitur, si illam cum Anonymo et Marciano comparaveris. » At quomodo ejusmodi comparatio rem probabit? Sane habet et Anonymus et Marcianus quæ in Arriano non leguntur; sed unde colligas hæc debuisse etiam apud Arrianum memorari? Res simplicissima hæc est : Arrianus habet quæ non legis apud Marcianum (Artanen fluvium, Rhoen, Lilæum, Lycum fl., Metroum, Tyndaridas, Nymphæum, Tium, Erythinos, Thymena, Zephyrium, Eusenen); contra Marcianus in servato fragmento præbet quæ non notavit Arrianus (Diam, Pallidum, Climaca, Timolalum, Callistratin, Garium, Euarchum fl., Zalecum fl., Lycastum fl., et Chadiisum fl.); Anonymus vero et Marcianum et Arrianum in unum confans habet quæ apud utrumque leguntur omnia, fisque de suo penu unum Gurzubandum locum addidit (Vid. tabula Stadiasmi Ponti Euxini). Ceteram Gailii de Arriano disputationem mire confusam attingere non erat operæ pretium. — Si quid in Arriani libello truncatum est, dixeris initium et finem epistolæ ab iis qui in geographica opuscula eam receperunt, omissa esse, utpote a proposito aliena. Fortassis etiam vocabulum aliquod hic illic in Arriani codice nostro excidit quod servaverit auctor anonymus.

quam octavus liber jungitur in editionibus *Gerbelii* (Basileæ 1539. 8) et *Vulcanii* (Genevæ 1575 fol.); a septem Expeditionis Alex. libris primum distinguitur in edit. *Blancardi* (Amstelod. 1668. 8). Deinde *Hudsonus* eam Indicæ hist. partem, qua Nearchi navigatio exponitur, dedit in Geogr. gr. tom. I (Ox. 1698. 8). Postea Indicam cum Exp. Alex. ediderunt *Gronovius* (Lugdun. Bat. 1704. fol.) et *Raphelius* (Amstelod. 1757. 8), et inter Arriani opera omnia *Borheck* (Lemgov. 1792 sqq. 8), separatim vero *Schmiederus* (*Arriani historia indica cum Bonav. Vulcanii interpretatione latina, permultis locis emendatiore, rec. et illustravit F. Schmieder. Halæ* 1798, 8). Hudsonum secuti Nearchi paraplum ex Indica hist. excerpserunt editores geographorum min. Vindobonenses (tom. I, an. 1807). Denique Indicam habes in Arriani opp. omn. quæ edidit Neophytus Ducas græcus (Vindobon. 1810. 8°), et in Arriani editione Didotiana (Paris 1846),

in qua Indicam denuo recensuit sermonemque ionicum ad certam normam quandam exigere studuit Dübnerus.

190. PONTI EUXINI periplum primus edidit *Gelelius* in Geographis Basileensibus (1533. 4°); deinde *Stuckius* (Genevæ 1577 fol.) et *Blancardus* (Amstelod. 1683. 8) una cum *Pseud-Arriani* periplo maris Erythræi (v. supra p. cxr), *Hudsonus* in Geogr. gr. tom. I (Oxon. 1698), *Borheck* in opp. Arriani (Lemgov. 1792 sqq.), editores Geogr. Vindobon. (1807), *Neophytus Ducas* in opp. Arr. (Vindob. 1810), *Gailius* in Geogr. min. tom. III (Paris 1831), *Hoffmannus* (*Arriani Periplus Ponti Euxini. Anonymi Periplus Ponti Euxini et Mæotidis paludis. Anonymi mensura Ponti Euxini. Agathemeri hypotyposes geographiæ. Fragmenta duo geographica. gr. et lat., cum aliorum selectis suisque notis ed. S. F. G. Hoffmann. Lips.* 1842. 8), nos denique in *Arriano Didotiano* (1846).

ANONYMUS AUCTOR PERIPLI PONTI EUXINI.

191. Præter Arriani de Pontica circumnavigatione epistolam alius exstat Ponti Euxini periplus ab incerto ævi senioris auctore Byzantino e variis fontibus collectus et eodem quo genuinus Arriani libellus modo inscriptus: Ἀρριανὸς περίπλους Εὐξείνου Πόντου... Τραπεζῶν Ἀδριανῶν Σεβαστῶν Ἀρριανός (V. p. 402). Non tamen integrum habemus. Desideratur pars media, in qua ora describeretur ab Apsaro fluvio ad Mæotidem pertinens. Duarum vero quæ supersunt particularum priorum (§ 1-42), a Bosporo Thracio exordientem, e libro Vaticano Holstenius descripsit et ex Holstenii schedis primus edidit in tertio Geographorum

volumine *Hudsonus*; altera, quæ paraplum a Mæotide palude usque ad Byzantium continet, initio legitur acephali codicis Heidelbergensis. Denique ejusdem libri excerpta quædam habet codex Vindobonensis 292, fol. 315-316, ut intelligitur ex loco mutilo (V. p. 402 not.) quem inde transcriptit *Lambecius* in Commentariis de bibl. Cæsar. Vindob. lib. V, p. 534 (*). Memorandum denique fragmentum de ambitu Ponti Euxini, quod inter miscellanea geographica præbent codex Hafniensis (V. p. 424) nec non, ut nunc video, codex Parisinus (**). Id enim quum singulas mensuras et in nonnullis etiam singula

(*) *Lambecius*, quæ fragmentum anonymi ab *Hudsono* tom. III editum non nosset, locum istum ad genuinum Arriani libellum, qui nunc mutilus esse videretur, pertinere putavit; atque *Hudsonus* Geogr. tom. I, *Lambecium* secutus, Arrianeis locum inseruit. Condonandum hoc; at non debebant errorem hunc repetere seriores Arriani editores. Vid. not. ad pag. 402.

(**) In codice Parisino N : 83 Supplementi fol. 46 post breve de *Dionysio Periegeta* scholion, Περιγηγοῦ Διονυσίου γένος inscriptum, varia leguntur excerpta geographica. Ac primum quidem ventorum duodecim laterculus hinc: Ἰστέον δὲ ὅτι ἀνεμοὶ εἰσι δώδεκα. Ἐγείρονται δὲ ἐκ τῶν τεσσάρων περάτων, ἀνατολῶν, δυσμῶν, ἀρκτου καὶ μεσημβρίας. Πρῶτος ἀπὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας καὶ κείας, τρίτος βορρᾶς ὁ καὶ θρᾶξ, τέταρτος ἀπαρκτίας, πέμπτος θρασκίας, ἕκτος λάπυξ (ἀπαξ cod.), ἑξοστὸς ζέφυρος, ὄγδοος κλύβ, ἑννατὸς λιθόντος, δέκατος νότος, ἐνδέκατος εὐρόντος, δωδέκατος εὐρος. Deinde Ponti Euxini habes stadiasium, in quo uncis inclusa supplēvi, parentheses signis efficienda indicavi: Ἔως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἦτοι στόμακος [τοῦ Πόντου] ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ λεγομένου πενταστομίου (leg. πέμπτου στομίου) Ἰστρου τοῦ ποταμοῦ (τοῦ πόντου) στάδια ἡχμ', γινόμενα μίλια ὁμοῦ υπε'.

Ἀπὸ δὲ Βορυσθένους (Βοσπόρου cod.) ποταμοῦ τοῦ [καὶ] Δανάπρους καλουμένου ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου στάδια εχ'. γίνονται μίλια ψμς', ἡ δ' ὁ (Pro ὁ δ' codex ubique habet στ'; sed tertias milliarii partes numeratas esse, ut in anonymi periplo, patet e seqq. ubi μίλια χλ'α' γ')

Ἀπὸ δὲ Χερσῶνος ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς στάδια η[χ]δ', μίλια αρπς', ἡ δ' ὁ.

Ἀπὸ δὲ τῆς Πορθμίας κόμης τῆς ἐν τῇ τέλει [τῶν] τῆς Εὐρώπης τοῦ Πόντου μερῶν (cod. μέρους) [καὶ ἐν τῇ στομίῳ] τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἦτοι Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου [στάδια α, α ρ', μίλια ανπ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως (ἔξω cod.) τῆς πόλεως Ἀμισσοῦ στάδια δ, χξ', μίλια γκα', γ'.

Ἀπὸ δὲ Ἀμισσοῦ ἕως τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ στάδια γωθ', μίλια φς'.

verba et vitia orationis eadem exhibeat quæ periplus Anonymi, ex hoc ipso repetendum est. Attamen quum ratio, qua stadia in miliaria Romana convertuntur, alia in fragmento isto, alia in periplo sit: quæritur an hæc discrepantia imputari debeat scribæ fragmenti, an plures fuerint ejus peripli recensiones, quarum singulæ sua quædam propria haberent. Hoc mihi verisimilius esse videtur. Quenadmodum Chronica nonnulla Byzantina et libri de antiquitatibus Constantinopolitanis et fabulosæ Alexandri M. historiæ et si quæ sunt similia, fundum quæque habent communem, quem deinceps scribæ pro arbitrio et ingenio vel servant, vel mutant, minuunt, augment: sic eandem sortem nacta sint Byzantina nostra de Ponto Euxino collectanea; indeque explicandum fuerit quod Procopius et Leo Diaconus ex Arriano asserunt, quæ in Arriano et nostro Pseud-arriano frustra quærimus (*).

192. Auctor hujus compilationis num ipse nomen suum celaverit, an alius quidam Arrianum ei substituerit, parum liquet. Opera autem, ex quibus conglutinatus periplus est, novimus hæc:

1. Marciani epitomen peripli Menippeï.
2. Arriani periplum.
3. Anonymi periegesin iambicam.

4. Pseudo-Scylacis periplus.

193. Fundus libri est *Epitome Marciani*; ex hac enim sumsit ordinem peripli et argumenti indiculum. Singulis etiam capitibus olim tituli, ut apud Marcianum, præfixi erant, quorum in codice nostro nonnisi primus (**) superest, reliquos librarii omiserunt. Stadiorum summas particulares iisdem locis quibus Marcianus colligit. Loca in superstite Marciani parte memorata ad unum habet omnia; ut plurimum ipsa etiam verba Marciani reddit.

194. Quæ in *Arriani* periplo loca memorantur, item exhibet omnia (**); quæ in Arriano et in superstite Marciani parte non occurrunt, ea ex Marciani parte deperdita fluxisse censenda sunt. Præterea ex Arriano passim assumpsit breves notitias geographicas et historicas vel mythologicas. Uberiora autem de originibus urbium et populis eorumque moribus quum neque Arrianus præberet neque Marcianus in excerptum Menippo (quem scimus historiam non neglexisse) curasset: Noster ea assumpsit ex Anonymi periegesi iambica, modo servatis versibus modo paullulum mutatis modo dissolutis prorsus et cum Arriani et Marciani verbis arcte conflatis (*).

195. E *Pseudoscylicis* periplo (§ 69) ducta sunt

Ἀπό δὲ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ ἕως τοῦ στομίου (τῶν σταδίων cod.) τῆς Μαίωτιδος λίμνης στάδια ,δρν', μίλια φνγ', [γ']. Γίνεται δὲ ὁ πᾶς περίπλους Εὐξείνου πόντου, τῶν δεξιῶν τῆς Ἀσίας μερῶν τοῦ Πόντου (τῶν τελευταίων) τῶν τε εὐωνύμων τῆς Εὐρώπης ἕως τοῦ Ἱεροῦ στάδια διαμύρια (τρισμ. cod.) ςπκ', μίλια γρμε'.

Ὁ δὲ περίπλους τῆς Μαίωτιδος λίμνης, εἰς ἣν ῥέπει ὁ Τάναϊς ποταμός, στάδια ,θ', μίλια ας'.

Ἔστι δὲ τὸ στάδιον ἔχον μῆκος ὅποιόν ἐστι τὸ ἱπποδρόμιον (l. τὸ τοῦ ἱπ.). Τοιαῦτα δὲ ἑπτὰ μίλιον ἐν ποιοῦσιν.

Ὅτι εἰκοσιπέντε μυριάδων [add. foret καὶ διαχιλίων] σταδίων ἐστὶν ἡ περιήγησις (l. περίμετρος) τῆς γῆς, ὡς τῷ Ἑρατοσθένει δοκεῖ.

Deinde alia sequuntur fragmenta quæ ex scholiis ad Dionysium vel ex geographia aliqua ad Dionysii poema accommodata (ut illa Nicephori Blemmidæ) fluxerunt.

Jam quod Ponti stadiasmum attinet, stadiorum numeri in fragmento superstite cum periplo nostro bene quadrant, excepto eo qui pertinet ad distantiam a Phaside ad ostium Maeotidis. Ea enim quum in periplo p. 422, 45 sit stadiorum 4025, mil. 536 $\frac{1}{2}$, in fragmento exhibentur stadia 4150, milia 553 $\frac{1}{2}$. Qua de re nihil nunc adjudicare licet, quum peripli pars, qua singulæ hujus tractus distantiae enumerabantur, jam deperdita sit. Summa totius peripli maris Pontici quum eadem sit in periplo et fragmento nostro, eaque bene quadrat in summas peripli particulares: consequitur in fragmento aut corruptum esse stadiorum numerum 4150, aut eam distantiam, quæ in antec. excidit, a nobis autem ex periplo suppleta est, aliter habuisse quam in periplo.

(*) Nescio an similis sit sententia Kœhleri, cujus meminit Osannus in not. ad fragmentum codicis Hafniensis: « Neque nunc exploraverim, inquit, viri sagacissimi, Kœhleri puto, sententiam, qui periplo, qualis hodie feratur, nihil aliud quam antiquiorem contractum periplum contineri contendit in libro Petropoli an. 1808 vulgato: *Mémoire sur quatre médailles du Bosphore Cimmérien* p. xxii. »

(**) Βιβυνίας τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ περίπλους. In Marciano nonnisi Βιβυνίας περίπλους codex habet. Supplendum ex Nostro videtur τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ, præsertim quum in proxime antec. Marcianus dicat: μέρος τοῦ Βιβυνῶν ἐθνους τὸ πρὸς τῷ Πόντῳ κείμενον.

(***) Quod non memorat Ἠόνας, quod loci nomen apud Arrianum p. 396, 6 esse videtur, id indicat aut intellexisse Nostrum errorem Arriani aut aliter legisse. Fortasse pro ἐκ δὲ τῶν ἐκρῶν τῆς λίμνης ἐς Ἠόνας στάδιοι τπ' legendum: ... λίμνης ἐστὶν Ἠών ἐς σταδίων τπ' vel εἰσι τῆς Ἠόνος στάδιοι τπ'.

(*) Locis e periegesi poetica petitis addenda sunt quæ leguntur § 51, p. 415, 20: ἐν ταύτῃ δὲ τῇ Θεοδοσίᾳ λέγεται ποτε καὶ συγάδας ἐκ τοῦ Βοσπόρου οἰκῆσαι. Jamhos refingere licet ita:

Ἐν τῇ Θεοδοσίᾳ ποτ' οἰκῆσαι φασὶ αὐτ' : Ἐν τῇδε τῇ Θεοδοσίᾳ λέγεται ποτε
καὶ συγάδας ἐκ τοῦ Βοσπόρου. . . . καὶ συγάδας οἰκῆσαι τινας τοῦ Βοσπόρου.

Alia nonnulla in Anonymo leguntur quæ item fluxerint e Scymno, quamquam manifesta orationis metricæ vestigia non supersunt.

§ 44 p. 412, 28 : Ἡ δὲ Μαϊωτὶς λίμνη λέγεται εἰς ἡμῖν εἶναι τοῦ Πόντου, quod parum concinit cum præcedentibus ex Arriano sumtis : Τῆς δὲ λίμνης, τῆς Μαϊωτὶδος περίπλους λέγεται σταδίον ἄμφι τοὺς Θ. Cum eodem Scylace (§ 92) faciunt hæc § 91 p. 422, 37 : Λέγεται δὲ τῆς Εὐρώπης ὁ παράπλους ἴσος εἶναι τῷ περίπλῳ τῆς ποντικῆς (*) τῶν τῆς Ἀσίας μερῶν, quæ parum apte cum suis ipsius mensuris auctor componit ; debet saltem : Ἐνίοις δὲ λέγεται κατὰ. Denique § 46 p. 412, 41 verba : εἴτα Φαναγόρου πόλις, Κῆποι πόλις, ex eodem Scylace § 69 assumpsit, ut colligitur tum e rariore nomine Φαναγόρου πόλις, tum ex ordine harum urbium, quem Noster e sui peripli ratione invertere debebat. Præterea in his quoque negligentem se præbet, quum easdem urbes mox denuo aliis nominum formis afferat ex periegesi iambica, Φαναγόρειαν et Κῆπον dicens. Quare nescio an Scylacis loca postea demum ab aliquo inserta sint. Certe si tollerentur, periplus foret concinnior.

196. Præter laudatos num alios fontes Noster adhibuerit quæritur. Artemidorum ad manus ei fuisse putari possit. Nam § 63 postquam a Chersone ad Tyram stadia 4110, a Tyra ad Cremniscos 240 stadia computavit, addit ex Artemidori sententia intervalla esse stadiorum 4420 et 480. Sed quum alias nusquam fontes suos laudet nec ulla auctorum nomina occurrant nisi ea quæ poeta in periegesi citaverat, hoc quoque loco Artemidori mentionem inde repetiverit. Fieri etiam potest ut Marcianus Artemidori mensuras cum Menippeis hoc loco composuerit. Contra vero ex ignoto nobis auctore fortasse petita sunt plurima eorum quæ de ditionibus populorum leguntur hæcæ :

§ 32, p. 409, 15 : Ἀπὸ δὲ Πολεμωνίου ἕως πλησίον τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ Χάλυβες ἔθνος ὄκουν.

§ 33, p. 409, 28 : Ἀπὸ δὲ Κοτυώρου ἕως πλησίον Πολεμωνίου πρῶτον Τίβαρην οἱ ὄκουν.

§ 35, p. 410, 7 : Ἀπὸ οὖν Φαρνακίας τῆς καὶ πάλαι Κερασσύντος (**) ἕως πλησίον Κοτυώρου πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μοσυνοικαί.

§ 37, p. 410, 38 : Ἀπὸ οὖν Τραπεζούντος ἕως τῆς Ἀρηντιάδος νήσου καὶ Φαρνακίας τῆς καὶ πάλαι Κερασσύντος ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μάκρωνες.

[§ 38, p. 411, 6 : Ἀπὸ οὖν Ὀφιοῦντος ποταμοῦ (occasum versus) τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων ἐστὶ τὰ δὲ ἐγόμενα (ortum versus) βαρβάρων διαφόρων ἐστὶν ἔθνων. Hoc e Marciano sumsit, ut ex fragm.

Menipp. p. 572, 2 colligis ; parum apte tamen nunc memorat, quum in antec. nulla duorum Pontorum facta sit mentio.]

§ 42, p. 412 : Ἀπὸ οὖν Ἀρχάθειας ποταμοῦ εἰς Ὀφιοῦντα ποταμὸν πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Ἐκχειριεῖς, γυνὴ δὲ Μαχελῶνες καὶ Ἡνίοχοι (Machelones et Heniochos in hoc tractu ponit Arrianus).

§ 50, p. 415, 3 : Ἀπὸ οὖν Ἀθηναίωνος μέχρι Κυτῶν Σκύθαι κατοικοῦσιν.

§ 57, p. 416, 24 : Ἀπὸ οὖν Καλοῦ λιμένος μέχρι τοῦ Ἰστρου πάλιν Σκύθαι κατοικοῦσιν.

197. Fieri potest ut hæc fluxerint e periegesi iambica, quæ in Ponti periplot ab ora Europæa sumsit initium. Certe eandem adnotationem fuisse peripli, unde nostra proveniunt, ex ratione qua termini a quo et ad quem designantur, intelligitur. In omnibus enim locis, excepto postremo, ita Noster loquitur quasi inversa directione circumnavigatio procederet. Sic post Cytarum mentionem dicit ab Athenæone ad Cytas Scythas pertinere, quum tamen Athenæonis in sequentibus demum mentio fieri possit, necdum situm ejus lector novit. Porro poetæ periegesin subesse his ditionum definitionibus tanto facilius credideris, quum quæ de moribus populorum passim monentur, ex ea petita sint. Quodsi metrica orationis forma nunc non satis apparet, excerptor eam solvisse putetur. At quomodo poeta ille Polemonii mentionem facere potuit? Num hæc est excerptoris? Res incerta. Itaque etiam de fonte, ex quo hæc hausta sint, nihil dijudico. — Præterea alia quædam minora Noster habet, quorum origo dubia est ; sed minimas quasque verniculati operis tesseræ scrutari nunc non vacat.

198. Congestam sic materiam neque subacto iudicio auctor concinnavit, neque novis copiis de suo penu magnopere auxisse videtur. In ea peripli parte, de qua et Arrianum et Marcianum conferre licet, unum Gurzubanthum locum (p. 407, 29) inter Carusam et Zagoram interposuit. Sed hoc ipso additamento prodit negligentiam. Nam quum recte Arrianus a Carusa ad Zagoram stadia esse 150 tradat, ille a Carusa ad Gurzubanthum computat stadia 60, hinc vero ad Carusam stadia 150, non mutato numero Arriani. Similem oscitantiam in aliis nonnullis deprehendimus, de quibus in annot. ad Arrianum passim monui. Qua ratione stadiasium Ponti Noster

(*) Verba τῆς π. vel post Εὐρώπης vel post Ἀσίας, vel potius post utramque vocem poni velis.

(**) Terminos Macromum, Mosynæcorum et Tibarenorum aliter definiunt Scylax et ceteri scriptores antiquiores. Diversa Nostri narratio ex errore repetenda, qua duæ Cerasantes confunduntur. Vide not. ad Scylac. § 86, p. 64.

instituerit, modo Arriani modo Marciani numeros assumens, modo neutrum secutus, ex subjecta tabula synoptica intelligitur, normam vero ac legem, cui in his auctor se addiderit, frustra circumspicis. Ceterum stadiorum numeris de suo addidit numerum miliariorum, quæ more Byzantinorum ita computavit, ut miliarium sit stadiorum septenorum et dimidii (*). Si quid gratum nobis fecit, id ponimus in notatis locorum nominibus recentioribus, sive quod a priscis ea prorsus differant sive populi ore paullatim in aliam formam abierint. Cujusmodi sunt quæ leguntur: § 3, p. 403 Μέλαιναν τὴν νῦν λεγομένην Καλὴν ἄκραν. § 6 Ἀπολλωνίαν νῆσον.. τὴν νῦν λεγομένην Ἀθήνην. § 11, p. 404 Ἀπολλωνίαν τὴν νῦν λεγομένην Σωζόπολιν. § 12 εἰς Τυνδαρίδας τὸ νῦν λεγόμενον (τὰ νῦν λεγόμενα?) Κυρσαιτὰ (Κυρσαιτόν?). § 13, p. 405, 13 Ψιδίδα ποταμὸν τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον. § 19 p. 406, 20 Καλλίστρατιν τὴν καὶ Μαρσίλλαν § 23, p. 407 Εὐαχρον ποταμὸν τὸν ἤδη Εὐτχρον λεγόμενον. § 24 Ζάχωρον χωρίον [τὸ] ἤδη Καλίππου λεγόμενον. § 26 εἰς Εὐσθῆνην τὴν καὶ Δαγάλην λεγομένην. § 38, p. 411, 1 Ὑσσου λιμένα τὸν νῦν λεγόμενον Σουσάρμια. § 51, p. 415, 18 νῦν δὲ λέγεται ἡ Θεοδοσία τῇ Ἀλανικῇ ἥτοι τῇ Ταυρικῇ διαλεκτῇ Ἀρδάδα, τούτέστιν ἐπτάθεος. § 57 τοῦ Ἰστρου ἥτοι Δανούβεως. § 58 Βορυσθένην τὸν νῦν Δάναπριν. § 75, p. 420, 24 νῦν δὲ αἱ Καρίαι λέγονται (ἢ Καρία λέγεται;) Καρέα. Ibid. εἰς Τετρισιάδα ἥτοι Τίριζαν ἄκραν.. νῦν δὲ λεγομένην Ἀκραν. § 90, p. 422, 18 λιμένα Ἀθήνης τῆς μαينوμένης τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην, in quo diversa loca male confundit auctor. Sæpe etiam duplices nominis formas, quas in fontibus suis reperit, componit; quarum nonnullæ nonnisi prava librorum lectione niti videntur. Sic § 75 formam Τετρισιάδα ex Arriano, Τίριζαν ex poeta assumisit. § 52, p. 415, 2 legis: εἰς Ἀθηνοῖωνα λιμένα ἥτοι Σκυθοταύρον λιμένα, quorum hoc est Arriani, illud alterius fontis, cui in hoc tractu se

addidit. Idem cadit in § 57, p. 416, 23: ἀπὸ δὲ Κορονίτιδος ἥτοι Κερκινίτιδος, quorum hoc Arrianus habet, illud alter fons præbuit fortasse librarium vitio. Similia hæc sunt: § 30, p. 409, 11: εἰς Φαδισάνην ἥτοι Φάδισσαν. § 34, p. 410, 1: εἰς Φαρμακίαν ἥτοι Φαρνακίαν. § 39, p. 411, 15: εἰς Ἀδινῶν τὸν ἤδη λεγόμενον Ἀδινῶν (quod in nostris libris habet Arrianus). § 90, p. 422, 12: εἰς Κυνάνας ἥτοι Κύλας. Ceterum non ubique ad mutata nomina attendit. Non monet Byzantium etiam Constantinopolim dici; vice versa § 36 Ἐρμούσαν affert, quæ Arriano aliisque vocatur Ἐρμώνασσα: adeo ut, nisi librorum vitium subest, dicendum fuisset: Ἐρμώνασσαν τὴν νῦν λεγομένην Ἐρμούσαν.

199. *Ætatem* auctoris sæculo quinto non esse priorem ex eo quod Marcianum exscripsit, colligitur. In eandem sententiam ducunt verba Ὑσσου λιμένα τὸν νῦν λεγόμενον Σουσάρμια (§ 38, p. 411, 1). Nam vetus nomen *Hyssi portus* reperitur adhuc in Tabula Peutingeriana et in Notitia imperii (p. 96 ed. E. Bæcking.), ubi: *Cohors Apuleja civium Romanorum Ysiporto*; apud Procopium vero (B. G. IV, 2) locus jam vocatur altero nomine Σουσούρμια (V. not. p. 371). Monuit hæc Mannertus VI, 2 p. 376, qui Anonymum ætate inter Notitiam imperii et Procopium media sive sæculo quinto scripsisse putat probabiliter (**).

200. Anonymi fragmentum secundum, quod codex Heidelbergensis præbet, primus edidit cum Scylacis periplo J. Vossius Amst. 1639. 4°, deinde Jac. Gronovius in *Geographicis antiquis* Lugd. Batav. 1697. 4°, et Hudsonus in Geogr. tom. I. (an. 1698). Idem Hudsonus alterum fragmentum primus edidit in Geogr. tomo tertio. Utrumque in eodem volumine non tamen tantum partes ejusdem peripli, dederunt Gailius in Geogr. tom. III (1831) et una cum Arriano aliisque Hoffmannus (1842).

(*) Cf. Leo Tacit. c. 17: τὰ δὲ ἐπτά καὶ ἥμισυ στάδια ποιοῦσι μίλιον ἑν. Heron in Isagoge ms.: τὸ μίλιον ἔχει στάδια ἐπτά ἥμισυ ... πόδας Φιλεταρίου 38', Suidas et Photius v. στάδιον: ἐπτά γὰρ ἥμισυ στάδια ποιοῦσι μίλιον. Eadem schol. Lucian. Contempl. 8; schol. in Platon. Critiam p. 211 Ruhnck., Bachmann Anecd. I, p. 369. Basilii Seleucensis p. 373: ἀπὸ δεκαπέντε σταδίων, ὅπερ ἦν μίλια δύο. V. plura in Thes. gr. v. μίλιον (Alii nonnisi septem stadii computant, minus accurate.) Cf. Ukert. I, 2, p. 76. Quomodo ortus sit hic computus certius quidem dicere non habeo; ni fallor, auctores nostri in stadium non Olympicis, sed Philetariis pedes 4500, quod milio tribuit Hero l. I. — Ubi miliarii partes exprimendæ erant, liberius in huius versatur peripli auctor, nonnisi 1/5 et 1/2 miliarii notans; quamquam ne ad has quidem particulas accuratius stadiorum numeri ubique exiguntur, nescio an auctoris an librariorum culpa.

(**) Cf. Kœhler in *Mém. de l'acad. de Saint-Petersbourg* tom. X, p. 615 (citante Gailio præf. p. xxiv): « Cet auteur donne des détails qui nous font connaître l'état de ces lieux dans le quatrième siècle de notre ère, temps où ce périple fut, à ce qu'il paraît, composé, au moins enrichi de nouvelles observations. » Ad Diocletiani tempora periplus pertinere opinabatur Dodwellus; quod recte improbat Osannus in not. ad fragm. De ponti ambitu, seriorisque ætatis scriptum esse censet.

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		MARCIANUS.		
A Byzantio ad Fanum Jovis.	120		120				
A FANO JOVIS AD HERACLEAM.							
A Fano ad Rhebam fl.	90		90		90		
Inde ad Melenam s. Calen acram. .	150	240	150	240	150	240	
Artanen fl.	150	390	150	390		»	
Psilin fl.	150	540	150	540	290	530	
Calpen portum.	210	750	210	750	[210]	740	
Rhoen.	20	770	20	770	»	»	
Apolloniam s. Thyniadem i. . .	20	790	20	790	60	800	
Chelas.	20	810	20	810	»	»	
Sangarium fl.	180	990	180	990	200	1000	1000 stadia Strabo p. 543.
Hypium fl.	180	1170	180	1170	180	1180	
Diam.			60	1230	60	1240	
Lilaum.	100	1270	40	1270	»	»	
Elauum.	60	1330	60	1330	90	1330	
Caletem empor.	120	1450	[120]	1450	120	1450	
Lycum fl.	80	1530	80	1530	»	»	
Heracleam.	20	1550	20	1550	80	1530	
In summa a Fano ad Heracleam. .	...	[1550]	...	1550	...	1530	1500 st. Strabo p. 543; 1600 st.
Item linea recta.	...	...	...	1200	...	...	(200 m.) Plin. VI, 1.
Ab Heraclea ad Apolloniam Thraciae.	...	...	...	1000	...	1000	
AB HERACLEA AD AMASTRIM.							
Ab Heraclea ad Metroum s. Auliam.	80		80				
Inde ad Posidium.	40	120	40	120	110		
Tyndaridas s. Cyrsaeta. . . .	45	165	45	165	»	»	
Nymphæum.	15	180	45	210	»	»	
Oxinam.	30	210	30	240	90	200	
Sandaracen.	*90	300	40	280	40	240	
Crenidas.	60	360	20	300	20	260	
			[60?]	[340]			
Psyllam emp.	30	390	30	330	20	280	
Tium.	90	480	90	420	»	»	
Billaum fl.	20	500	20	440	90	370	304 (38 m.) Plin. VI, 1 ab Heraclea
Psyllidem s. Papanium fl. . .			60	500	60	430	ad Tium.
Parthenium fl.	100	600	70	570	70	500	
Amastrim.	90	690	90	660	90	590	
				[700]			
In summa ab Heraclea ad Amastrim.	...	[690]	...	700	...	590	
A Fano Jovis ad Amastrim. . . .	...	[2240]	...	[2250]	...	[2120]	
AB AMASTRIM AD SINOPEN.							
Ab Amastri ad Erythinos. . . .	60		90				
Inde ad Cronnam.	60	120	90	180	150		
Cytorum.	90	210	90	270	90	240	
Aegialos.	60	270	60	330	[60]	300	
Climacem.	»	»	50	380	50	350	
Timolaium.	»	»	40	420	60	410	
Thymena.	90	360	20	440	»	»	
Carambin.	120	480	120	560	100	510	1300 st. ab Heraclea ad Carambin
Callistratin s. Marsillam. . .	»	»	20	580	20	530	Strabo p. 546.
Zephyrium.	60	540	40	620	»	»	
Garium.	»	»	30	650	80	610	
Aboutichos s. Ionopolin. . .	150	690	120	770	120	730	
Agineten.	150	840	120	890	160	890	
Cinolin.	60	900	60	950	60	950	
Stephanen.	180	1080	180	1130	150	1100	
Potamos.	150	1230	150	1280	120	1220	
Lepten acram s. Syriadem. .	120	1350	100	1380	120	1340	
Armenen.	60	1410	60	1440	50	1390	
				[60?]	[1400]		
Sinopen.	40	1450	40	1480	50	1440	700 st. a Carambi ad Sinopen Strabo
					[1400]		p. 546.
In summa ab Amastri ad Sinopen. .	...	[1450]	...	[1480]	...	1450	
A Fano Jovis ad Sinopen.	...	[3690]	...	[3730]	...	3570	3500 st. Strabo p. 546.

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		MARCIANUS.		
A SINOPE AD AMISUM.							
A Sinope ad Euarchum fl.			80		80		
Inde ad Carusam.	150	»	70	150	70	150	
Gurzubanthum.	»	»	60	210	»	»	
Zagora s. Calippos.	150	300	150	360	120	270	
Zalecen fl.	»	»	90	450	120	390	
Halym fl.	300	600	210	660	150	540	
Nauastathum.	90	690	40	700	120	660	
Conopium.	50	740	50	750	120	780	
Euseuen s. Dagalen.	120	860	120	870	»	»	
Amisum.	* 160	1020	160	1030	150	930	
			[607]	[930]	[170?]	[930]	
In summa a Sinope ad Amisum.	...	[1020]		[930]		950	900 st. Strab. p. 547; 1040 st. (130 m.)
A Fano Jovis ad Amisum.	...	[4710]		4660		4520	Plin. VI, 2.

AB AMISO AD TRAPEZUNTEM.

Ab Amiso ad Lycastum fl.	»	»	20		20		
Inde ad Chadisium fl.	»	»	40	60	150	270	
Anconeon port. et Irin fl.	160	»	100	160	100	370	Reliqua Marciani desunt. Pro 360 codex An. habet 160.
Heracleum.	360	520	360	520			
Thermodontem fl.	40	560	40	560			
Berin fl.	*90	650	60	620			
Thoarin fl.	60	710	90	710			
Cenoen.	30	740	30	740			
Phigamuntem fl.	40	780	40	780			
Ameletum fl.	»	»	20	800			
Phadisanen.	150	930	130	930			
Polemonium.	10	940	*50	980			920 st. (120 m.) ab Amiso ad Polemonium, Plinius VI, 4.
Iasonium pr.	130	1070	130	1110			
Cilicium insulam.	15	1085	15	1125			
Genetem fl.	»	»	55	1180			
Boonem.	75	1160	20	1200			
Colyra.	90	1250	90	1290			
Melanthium fl.	60	1310	60	1350			
Pharmathenum fl.	150	1460	150	1500			
Pharnaciam s. Cerasuntem.	120	1580	120	1620			640 st. (80 m.) a Polemonio ad Pharmaciam, Plinius VI, 4.
Aretiadem ins.	30	1610	30	1650			
Zephyrium.	120	1730	120	1770			
Tripolim.	90	1820	90	1860			
Argyria.	20	1840	20	1880			
Philocaleam.	90	1930	90	1970			
Coralla.	100	2030	100	2070			
Cerasuntem.	»	»	60	2130			
Hierum montem.	150	2180	90	2220			
Cordylem.	40	2220	*45	2265			
Hermionassam.	45	2265	45	2310			800 st. (100 m.) a Pharnacia ad Trapezuntem, Plinius VI, 4.
Trapezuntem.	60	2325	60	2370			1200 st. ab Amiso ad Trapezuntem, Strabo p. 548.
In summa ab Amiso ad Trapezunt.		[2325]		[2370]			
A Fano ad Trapezuntem.		[7035]		[7030]			

A TRAPEZUNTE AD PHASIN.

A Trapezunte ad Hyssi portum.	180		180				
Inde ad Ophiumtem fl.	90	270	90	270			
Psychrum fl.	30	300	30	300			
Calon fl.	30	330	30	330			
Rhizium fl.	120	450	120	450			
Ascurum fl.	30	480	30	480			
Adiennum fl.	60	540	60	540			
Cordyla.	»	»	100	640			
Athenas.	180	720	80	720			
Prytanin fl.	40	760	40	760			
Armenen.	»	»	24	784			
Pyxiten fl.	90	850	66	850			
Archabium fl.	90	940	90	940			
Apsarum fl.	60	1000	90	1000			1120 st. (140 m.) a Trap. ad Apsarum, Pl. VI, 4.

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		
Inde ad Acampsin fl.	*15	1015	»	»	
Bathyn fl.	75	1090	»	»	
Acinasen fl.	90	1180	»	»	
Isin fl.	90	1270	»	»	
Mogrum fl.	90	1360	»	»	
Phasin fl.	90	1450	»	»	560 st. (70 m.) ab Apsaro ad Phasin, Plin. VI, 4.
<i>In summa a Trapezunti ad Phasin.</i>		[1450]		[1432]	1400 st. circiter, Strabo p. 548.
Ab Amiso ad Phasin.		[3775]		3802	
A Fano ad Phasin.		[8485]		[8462]	8000 st. circiter, Strabo l. l.

A PHASI AD SEBASTOPOLIN.

A Phasi ad Charientem fl.	90		»	»	
Inde ad Chobum fl.	90	180	»	»	
Singamen fl.	210	390	»	»	
Tarsuram fl.	120	510	»	»	
Hippum fl.	150	660	»	»	
Astelephum fl.	30	690	»	»	
Sebastopolin s. Dioscuriad.	120	810	»	»	
<i>In summa a Phasi ad Sebastopolin.</i>		[810]			800 st. (100 m.) Plin. VI, 4; 600 linea recta,
A Trapezunte ad Sebastopolin. . . .		2260			Strab. p. 496.
A Fano ad Sebastopolin.		[9295]			

A SEBASTOPOLI AD OS BOSPORI.

A Sebastopoli ad Pityuntem.	350		»	»	360 st. Strabo p. 497. a.
Inde ad Niticum.	150	500	»	»	
Abascum fl.	90	590	»	»	
Borgyn fl.	120	716	»	»	
Nesin et Herculeum pr.	60	770	»	»	560 st., 70 m., a Sebastopoli ad Heracleum,
Masaiticam.	90	860	»	»	Plin. VI, 5.
Achæuntem.	60	920	»	»	1000 stadia Heniochorum, Strabo l. l.
Heracleum pr.	150	1070	»	»	
aliud promontorium.	180	1250	»	»	
Veterem Lazicam.	120	1370	»	»	
Veterem Achaïam.	150	1520	»	»	
Pagras portum.	350	1870	»	»	500 stadia Achæorum, Strabo l. l.
Sacrum portum.	180	2050	»	»	1088 st. (136 m.) ab Heraclea ad Hieron, Plin. VI, 5.
Sindicam.	300	2350	»	»	850 stad. Cercetarum usque ad Bata, Strab. l. l.
Panticapæum.	540	2890	»	»	400 stad. a Batis ad Sindicum portum, Strabo l. l.
Os Bospori (Porthmium).	60	2950	»	»	180 stad. a Sindico p. ad Corocondama, Strab. l. l.
<i>In summa a Sebastopoli ad os Bosp.</i>		[2950]			708 stad. (88½ m.) ab Hiero ad Bospori introitum,
A Phasi ad os Bospori.		[3760]		4025	Plin. VI, 5.
A Fano ad os Bospori.		[12245]		12487	

AB ORE BOSPORI AD CHERSONESUM.

A Porthmio ad Myrmecium. 60					
Inde ad Panticapæum. 25 lin. recta.	[60]		60		
Tyristacen.	»	»	60	120	
Nymphæum.	»	»	25	145	
Acrae.	»	»	65	210	
Cytas.	»	»	30	240	
Cimmerium.	»	»	60	300	
Cazecam.	420	480	180	480	
Theodosiam.	280	760	280	760	530 st. a Panticapæo ad Theodosiam, Strabo p. 309.
Scythotaur. port. Atheniona.	200	960	200	960	
Lampadem.	600	1560	600	1560	
Criimetopon pr.	»	»	220	1780	
Symbolorum portum.	520	2080	300	2080	1000 st. a Theodosia ad Symbolorum port., Strabo p. 309.
Chersonesum.	180	2260	180	2260	
<i>In summa a Porthmio ad Chersonesum.</i>		[2260]		2260	2200 sec. fragm. Anon.
A Panticapæo ad Chersonesum. . . .		[2200]		2200	

STADIASMUS PONTI EUXINI.

	ARRIANUS.		ANONYMUS.		
A CHERSONESO AD BORYSTHENEM.					
A Chersoneso ad Cercinitin.	600		600		
Inde ad Calon portum.	700	1300	700	1300	2600 st. ab Athenione ad Calon port., Anonym.
Inde recta linea ad Tamyracen.	300	1600	300	1600	2250 stadia juxta oram Cercinitidis sinus, Anonym.
Inde ad Hecates ἑλτος.	»	»	1200	2800	
A Tamyrace ad ostium paludis.	300	1900	»	»	
Inde ad Eonas.	380	2280	»	»	
Inde ad ostium Borysthenis.	150	2430	»	»	
Ab Hecates luco ad ostium Borysthenis.	»	»	200	3000	
(Inde ad Olbiam ἀνάπλους.)	»	»	240	3240)	
A Chersoneso ad Borysthenem		[2430]		3300	
A Panticapæo ad Borysthenen.		[4690]		[5200]	
A BORYSTHENE AD ISTRI OSTIUM SACRUM					
A Borysthene ad ins. anonymam.	60		60		
Inde ad Odessum.	80	140	80	140	
Scopelos.	»	»	160	300	
Istriarum portum.	250	390	90	390	
Istiacorum portum.	50	440	90	480	
	[90?]	[480]			
Niconium.			300	780	
Tyram fl.			30	810	600 st. a Borysthene ad Tyram, Strabo p. 306.
Neoptolemi (turrem).			120	930	4110 st. a Chersoneso ad Tyram, sec. Anonym.
Cremniscos.			120	1050	4420 » » » sec. Artem. ap. An.
Antiphili (turrem).			330	1380	4400 » » » sec. Strab. p. 308.
Psilon os Istri.	1200	1640	300	1680	
secundum ostium.	60	1700	60	1740	
Pulcrum ostium.	40	1740	40	1780	300 stad. a primo ostio ad Sacrum ost., Strabo p. 306.
Naracum ostium.	60	1800	60	1840	
Sacrum ostium.	120	1920	120	1960	900 stad. a Tyra ad Sacrum ost., Strabo p. 303.
		[1960]			
In summa a Borysthene ad Sacrum ost.		[1920]		1960	
A Panticapæo ad os Istri sacrum.		[6610]		7460	
AB ISTRI ORE SACRO AD JOVIS FANUM.					
Ab ore Sacro ad Istriam.	500		500		500 st. etiam Strabo p. 319.
Inde ad Tomos.	300	800	300	800	250 st. ab Istria ad Tomos, Strabo l. l.
Callatim.	300	1100	300	1100	280 st. a Tomis ad Callatim, Strabo l. l.
Carum portum.	180	1280	180	1280	
Tetrisiadem.	120	1400	120	1400	
Bizonem.	60	1460	60	1460	
Diospolin.	80	1540	80	1540	
Odessum.	200	1740	200	1740	
Hæmi prom.	360	2100	260	2000	
	[260?]	[2000]			
Mesembriam.	90	2190	90	2090	
Anchialum.	70	2260	70	2160	
Apolloniam s. Sezopolim.	180	2440	180	2340	1300 st. a Callati ad Apolloniam, Strab. l. l.
Chersonesum.	60	2500	60	2400	
Aulæi tichos.	250	2750	250	2650	
Thyniadem.	120	2870	120	2770	
Salmidessum.	200	3070	200	2970	
Phrygiam s. Philiam.	330	3400	310	3280	
Cyaneas.	320	3720	320	3600	1500 st. ab Apollonia ad Cyaneas, Strabo l. l.
Fanum Jovis Urli.	40	3760	40	3640	4440 st. ab Istri ostio ad Ponti ostium, Plin. IV, 18.
		[3660]			
A Sacro ostio ad Fanum Jovis.		[3760]		3640	
A Borysthene ad Fanum Jovis.		[5680]		5600	
A Chersoneso ad Fanum Jovis.		8110		8900	
A Portumio ad Fanum juxta Europ.		[10370]		11100	
A Portumio ad Fanum juxta Asiam		[12245]		12487	E Strab. numeris colliguntur 22550 stad.; in quibus
Totius Ponti periplus.		[22615]		23587	desideratur distantia a Corocondama ad Panticapæum et a Symbolorum portu ad Chersonesum.

ANONYMI STADIASMUS MARIS MAGNI.

201. Devenimus ad libellum qui inscribitur *Σταδιασμός ἤτοι περίπλους τῆς μεγάλης θαλάσσης*, i. e. *maris mediterranei* (quod *magnum* senioris ævi scriptores passim vocant) *periplus et per stadia emensio*. Auctor ejus anonymus, geographum aliquem Alexandrinum præ ceteris secutus, sumto ab Alexandria initio primum legit oram Libycam ad columnas usque Herculeas; deinde iterum ab Alexandria exorsus Asiaticum litus descripsit usque ad Fanum Δὸς Οὐρίου, ut ego censeo, vel, ut codex habet, usque ad Dioscuriadem; post hæc Europæ paraplum exhibuit a Fano Byzantium (quod e regione situm erat Fani Jovis Urii) usque ad Herculis columnas. His inserta erant insularum descriptiones variaeque diaplorum farrago.

202. Major ejus peripli pars nunc deperdita. Superstitēs in uno codice Matritense particulæ duæ vel tres; prima, peripli initium, loca maritima recenset ab Alexandria ad Uticam (§ 1-127). Hinc quæ sunt usque ad fretum Gaditanum et quæ deinceps in Asiatico litore sequebantur ab Alexandria ad Carnas Phœnicæ, ea omnia unius, ut videtur, folii jactura in codice aliquo absumsit. Servata pars altera præternavigationem Asiæ, multis insertis diaplīs, præbet a Carnis usque ad Miletum. His denique abrupte præter ordinem subjiciuntur Cypri et Cretæ insularum peripli, quos tertiam fragmentorum partem dicere licet. Vides plurima interiisse; adde quod servatæ particulæ lacunis modo aperte hiantibus modo male tectis nec non singulorum ferme verborum depravatione laborant.

203. Jam ut indolem operis laceri quidem sed pretiosissimi exponamus, progrediamur a libro, cujus in codice pars est. Etenim codex Matritensis (de quo v. not. p. 427) post Nicephori patriarchæ Cp. Chronographiam habet incerti auctoris narrationem de orbe terrarum inter Noë filios distributo et deinde laterculum maximorum montium duodecim fluviorumque quadraginta. Quibus absolutis, scriptor quendam in Jesu Christo fratrem alloquens, cui lucubrationem suam nuncupasse videtur, velle sese profiteretur his quæ modo exposuisset subjungere Magni maris periplum et de insulis notitiam variam. Dixit

nostrumque profert periplum, adeo illum a prioribus quisquillis discrepantem, ut seu margarita niteat in stercore. Videlicet quæ de terra inter Noë prosapiam divisa ferebantur, ea Byzantinis pro geographia quadam compendiaria erant, quibus alia nonnulla selecta geographica in usum discentium addebantur. Sic illa de maximis montibus, fluviisque in compluribus chronicis deprehenduntur; neque omnes in his substitisse docet Chronicon Paschale, in quo præterea urbes maximæ secundum septem orbis terrarum climata enumerantur. Simili igitur consilio Noster periplum dedisse censendus est.

204. Auctor iste Byzantinus quinam fuerit et quando scripserit, nescimus nec scire magnopere refert, quandoquidem de suo vix quidquam ad rem attulerit præter ignorantiam et supinam negligentiam, qua duces vel duces suos occitanter exscripsit brevavitque; quamquam non omnia libri vitia ad eum refero, quippe quorum multa adeo sunt barbara (*), ut seculo decimo, quo scriptus codex est, nonnisi a librario prorsus rudi exarari potuerint. Majoris momenti quæstio est de ætate fontium ex quibus opusculum vel a Byzantino monacho vel ante eum ab alio conflatum sit. Nimirum non ex uno eodemque veteris alicujus scriptoris periplo ea quæ nunc legimus promanarunt. Ac primum quidem duas distinguendas dixeris partes narrationis indole disparēs. Quarum altera (§ 148-296), Asiæ ab Oronte ad Miletum paraplus, nihil fere præbet nisi litoreæ navigationis stadiasium, in sinibus etiam compendiorum mensuras et præterea insularum distantias, et a Rhodo et Delo ad urbes nobiliores trajectus, sicuti ab Asia per insulas in Græciam diaplos; altera autem pars, quæ de Libya et Phœnicia et Syria usque ad Orontem (§ 1-148) et de Cypro Cretaque insulis (§ 297-335) agit, non solum nomina locorum et distantias habet, sed in plurimis etiam doctrina nautica navigationis rationem illustrat, ut in his auctor noster opus aliquod in peculiarem nautarum usum compositum adhibuisse debeat. Credi sane possit hæc ex eodem fonte fluxisse unde reliqua ducta sint, narrationis vero discrepantiam ab excerptoris vel librarii alicujus arbitrio repetendam esse, quippe

(*) Hujusmodi est quod ἀπὸ præpositio locis plurimis accusativo jungitur. Forma novitia *μαλὰνὸν* (pag. 450, 1) num ad auctorem Byzantinum an ad scribam referri debeat parum liquet. Idem valet de locorum nominibus depravatis.

qui in Libyæ paraplo (§ 1-127) notitias nauticas diligenter et plurimum enotaverit, in Phœniciæ autem et Syriæ litore (§ 128-153), quum ter duntaxat (§ 128. 134. 146) de rebus nauticis moneat, magnam jam festinantiam prodat, in sequentibus denique fatiscens vel tædio victus omnia quæ fugientem calamum inhiherent, abjecerit, post hæc tamen resumto spiritu in Cypri et Cretæ periplis ad pristinam diligentiam revertis sit. At non ita rem habere, sed complures Nostrum fontes usurpasse, si singula diligenter perpendas, veri fit similis. In ipsa Libyæ descriptione, in qua pars nautica præ ceteris conspicua est, auctor præter nauticum libellum etiam alium periplum (eundem, puto, cui in Asiæ minoris paraplo se addixit) ob oculos habuisse videtur. Id enim suadet quod in prima ejus parte (§ 1-9) notitiæ nauticæ nonnisi parenthetice inter nomina locorum et distantiarum notas inseruntur, ut in hisce : Ἀπὸ Ταποσίρων ἐπὶ τὸ Χιμῶν (κώμη ἐστὶ βράχνη φαίνόμενα) στάδιοι 4'. Ἀπὸ Πλινθίνης ἐπὶ Ταπόσιριν (πόλις ἐστὶν ἀλλόμενος· ἱερὸν τοῦ Ὀσίριδος) στάδιοι 4' et sic porro. Quam adorationem incommodiorem relinquit inde a § 10, ubi primo stadiasum affert, deinde cetera subjungit. Prior ratio indicare mihi videtur stadiasmo alicui ex alio periplo notitias nauticas additas esse. Eodem facit quod interdum duplex ejusdem loci nomen tam inconcinno modo apponitur, ut non veteris scriptoris manum sed seri ævi compilatorem agnoscas. Sic § 56 : Ἀπὸ Πτολεμαίδος εἰς Τεύχεϊρα στάδιοι σν· πόλις ἐστὶ Πενταπόλεως ἀρχαία. Αὕτη καλεῖται Ἀρσινόη. Ubi ne putes voculam καὶ ante καλεῖται excidisse, vetant gemella hæc § 95 : Ἀπὸ Ἐρμαίου ἐπὶ Γάρφαρα στάδιοι 4'... Καλεῖται Αἰνείσπορα. § 93 : [Ἀπὸ Κεφαλῶν εἰς Νεάπολιν στάδιοι χν']... αὕτη καλεῖται Λέπτις. His adde § 41 : Ἀπὸ τοῦ Βατράχου εἰς Πλατεῖαν στάδιοι σν'. Πρὸς τῇ πελάγει καίται νῆσος καλουμένη Σιδωνία (i. e. Ἀηδονία); nam Platea ab Aedonia vix fuerit diversa. Quæ quum in annotatione a glossatore profecta esse putavissem, nunc nihil video, quin ex fontium diversitate derivanda sint. Accensendæ videntur etiam ejusdem nominis formæ variæ, ut § 52 : εἰς Ἀπολλωνίαν et mox εἰς Ἀπολλωνιάδα. Deinde mira est confusio in titulis, qui singulis oræ Libycæ partibus præfiguntur, modo a barbaris accolis, modo a regnantium populorum ditionibus, modo a sinuum nominibus petiti. Tractus qui ab Alexandria ad Magnum Catabathum pertinet (§ 1-33), inscriptione caret. Sequitur Marmarica usque ad

Apolloniam. Proxima usque ad Berenicen inscribuntur Κυρήνης (voluit auctor πεντάπολις Κυρήνης). Quatenus ab Apollonia orientem versus ditio Cyrenaica pertinuerit, non notatur, quum tamen occidentalem terminum ad aras Philæonum ponendam § 84 memoret. Deinde a Berenice sequitur Σύρτις Κυρηναίων (§ 58) et mox (§ 62) post Boreum promontorium ex alio fonte novus titulus Σύρτις Κυρήνης; nimirum alios ad Berenicen, alios ad Boreum pr. Syrtis initium posuisse constat. Pertinet ea usque ad Aras; quibus memoratis, novus ponitur titulus (§ 85) Σύρτις μεγάλη, quasi antecedentia non essent pars ejusdem Syrtidis Magnæ. Sequitur § 100 Syrtis parva usque ad Thapsum (§ 113). Proximis titulus præfigitur : Λοιπὸν Φοινίκην, sive quod post finem Syrtidis novam inscriptionem flagitans auctor regionem Punicam eo nomine signare voluerit, sive quod sero demum titulus a librario additus est, qui truncatum jam codicem habens in seqq. (§ 128) Phœniciæ oppida recenseri videret. Hoc si est, ceteros quoque titulos indidem repetere licebit; sin minus, auctor e diversis libris hinc inde aliquid arripiens istam inscriptionum farra-ginem collegit.

205. Transeamus ad Asiæ minoris insularumque stadiasum, quem esse opus vermiculatum facile cognoscimus. Ac primum qui leguntur diapli a Rhodo ad Scyllæum (§ 275), a Co in Delum (§ 280. 282), a Myndo ad Sunium (§ 281), quum mirum in modum laceri sint, vel hinc suspicari licet initio eos nonnisi margini adscriptos fuisse; quam conjecturam firmat quod non suis omnes locis nunc in verborum ordine exstant. Nam qui § 280 habetur diaplus per insulas a Co ad Delum, is manifesto quasi commentarius sive scholion est ad verba stadiasmi § 279 : Ἀπὸ Κῶ εἰς Δῶλον στάδιοι 44', ideoque his verbis statim fuisset subjungendus. Similiter diaplus a Myndo in Sunium (§ 281) post § 278, ubi de Myndo agitur, ponendus erat. Quo neglecto, factum est ut alter a Co in Delum diaplus (§ 282) a priori (§ 280) male divelleretur. — Deinde laterculum distantiarum quæ sint a Rhodo ad viginti Asiæ urbes insulasve (§ 271), non ex eodem fonte manare ex quo continentis ora describitur, colligimus e verbis Ἐκ Ῥόδου εἰς Φύσκον στάδιοι σν'. Nam Phycus urbs in oræ descriptione non exstat, sed quo loco Phycus situs erat, Samos memoratur, quod navale Phyci fuisse videtur. Præterea a Samo ad Rhodum Stadiasmi satis recte computat sta-

dia 310, dum in laterculo isto a Rhodo ad Phycum 450 stadia numerantur perperam. Denique quum in oræ descriptione nihil offendam quod cogat ut auctorem ejus Augustea ætate juniorem fuisse putemus, laterculus ille mentionem habet Cæsareæ urbis, cui Herodes rex in honorem Augusti nomen indidit. — Pergamus ad diaplos, qui descriptioni Ciliciæ inseruntur. A Pyrami ostio ad Solos linea recta esse stadia 500 et Noster § 165 tradit et ex Artemidoro Strabo p. 675, quamquam reapse distantia stadiis quadringentis non major est. Similiter aliorum diaplôn mensuras, etsi falsissimas, eodem fere modo Noster et Strabo exhibent. Scilicet a Selinunte ad Acamantem Cypri promontorium Noster § 204 stadia 1006 (1060?), Strabo p. 682 stadia 1000 exputat, quum sint circiter 700. A Chelidoniis vero ad Acamantem et Marium Noster § 233 stadia 1800 numerat, Strabo l. l. stadia 1900, nos non ultra 1100. A Side ad Acamantem in Strabone l. l. sunt stadia 1600, in peripli codice 1006, qui numerus quamquam ad verum proxime accedit, tamen quum ob nimiam accurationem suspectus sit et de ceteris distantis inter Cyprum et Ciliciæ oram intercedentibus Nostrum Straboni simillimum videamus, probabiliter corrigendus est in : 1600. Conferenda etiam hæc (§ 197) : Ἀπὸ Ἀνεμούριου ἐπὶ τὰ τῆς Κύπρου ἔγγιστα, ἐπὶ Κρομβίου ἄκραν, σταδίων τ' cum Strabonianis p. 667 : καὶ ἦν (τὴν Ἀνεμούριον ἄκραν) ἥ ἡπειρος ἔγγυτάτω τῆς Κυπρίας ἐστίν, ἐπὶ Κρομβίου ἄκραν ἐν διάρματι σταδίων τν'. Qui præter hos notatur § 186 ab Aphrodisiade in Achæorum acten Cypriam diaplus apud Strabonem non occurrit. Proclivis igitur conjectura utrumque auctorem in his eosdem vel simillimos fontes adhibuisse. Quominus autem idem de tota Asiæ minoris descriptione statuamus impedit variis de urbibus regionumque terminis dissensus quo Nostra a Strabonianis distinentur. Censendum potius est compilatorem nostrum diaplos modo laudatos oræ stadiasmo aliunde addidisse. Com-

probatur hoc etiam eo quod § 233 una cum Acamante promontorio memoratur Marium urbs; quæ quum a Ptolemæo Lagi diruta, post restorationem autem Arsinoe dicta sit (quo nomine recensetur in Cypri periplo § 309), sequitur diaplum § 233 allatum e fonte manare antiquiore quam ut in reliquam oræ Asiaticæ descriptionem cadat, in qua, ut alia mittam, Attalia, Attali Philadelphi opus, memoratur. Præterea in § 233 codex noster ordinem rerum turbatum habet, adeo ut pateat aut diaplum a Chelidoniis ad Acamantem postea demum additum esse aut titulum Λοιπὸν Αὐξία non suum obtinere locum. Illud probabilius est. Quod denique attinet stadia 500, quæ a Pyrami ostio ad Solos linea recta esse dicuntur, ea Strabo ita exputat, ut ostium Pyrami prope Mallum ponatur; Noster autem suum Pyrami ostium multo magis versus occasum ponit, ab eoque usque ad Solos *juxta oram* nonnisi 360 fere stadia colligit. Liquet igitur stadia illa 500 lineæ rectæ, quum in nostrum periplum non quadrent, notari oscitanter aliunde arrepta.

206. Vidiinus Asiæ minoris descriptionem variis auctam esse additamentis, quorum indagandorum copiam faciebat narrationis ordo turbatus rerumque traditarum ratio inconcinna. His resectis, qui restat Asiæ minoris stadiasmus num ex eodem totius fonte petitus sit, non dijudico. Neque de ætate fontis vel fontium accuratius certisque futurum argumentis proferre quidpiam habeo. Nihil equidem deprehendi, quod ætatem primo ante Christum seculo posteriorem prodatur (*), nec refragor si de hac peripli parte statuas quod de toto Stadiasmo Gailius (**) sibi persuasit, geographica manare ex auctoribus Straboni coævis vel potius eo antiquioribus, quamquam firma ejus sententiæ argumenta non suppetere profiteor.

207. Antiquitatis indicium esse putarunt quod § 213, p. 488 Melas fluvius Pamphyliam a Cilicia dirimere proditur, quem *antiquum finem* fuisse tradit Plinius V, 22. Ac sane Scylax (§ 101 p. 76,

(*) Nam quæ serius ævum innuere videatur Ἰανουαρίας ἄκρας mentio (§ 160), vix dubium est quin debeatur librario geninum nomen corruptent.

(**) Gail. Geogr. min. tom. II, p. 432 in Dissertat. de stadiasmo : « Unum autem speraverim [spe sane fallaci], non bene multa me latuisse, quibus auctoris ætas et geographica materia natura, quoad licet, dignosceretur. Ex his omnibus concludam : 1. prologi auctorem, quem Stadiasmi editorem haud immerito dixerim, fuisse Christianum, sed cujus ætatis, incertum : at illius orationem puram esse et corruptæ linguæ anteriorem ; 2. irrepsisse quidem nonnullas dicendi formas, quæ recentem græcismum et librorum incuriam redolent, sed summam rerum geographicarum manare ex auctoribus Straboni coævis ; immo, ex quibusdam causam esse conjiciendi geninum opus illud ante Strabonem potius conscriptum esse quam post Christum natum : quod obiter subodoratus cl. Mannertus sententiæ nostræ adstipulari videtur, quamquam in hac questione immorandi otium viro docto defuerit ; 3. hoc Stadiasmo adimpleri ea, quæ scripserunt Strabo et Ptolemæus de litoribus iisdem etc. »

ubi v. not.), etsi fluvii non meminit, tamen Pamphyliam ad Melanem usque pertinere statuisse debet, dum aliter sentiunt Artemidorus, Mela, Strabo, Plinius. At nihil his profigitur; nam Ptolemæus (V, 8, p. 333 ed. Wilb.) iterum Melane fluvio Pamphyliam a Cilicia Aspera determinat. — In Cilicia Noster (§ 173) memorat *Elæussam*, quam Ptolemæus *Sebasten* vocat (Cf. St. B. : Ἐλαιούσσα ἢ νῦν Σεβαστή); nomen hoc Archelaus rex in honorem Augusti loco indidisse putandus est; at non inde sequitur periplum ante Archelai tempora scriptum esse; nam vetus Elæussæ nomen et Strabo et alii seriores usurpant. Similia dicenda forent si quis Solos (§ 170) non vero Pompejopolim in Stadiasmo memorari videns hinc temporis indicium petere vellet. Paulo aptius antiquitatis argumentum præbere videtur Coryci Lycii mentio (§ 228. 215). Etenim Strabo p. 666 in hujus oppidi regione non nisi Κωρυκὸν αἰγιαλὸν novit, idem vero p. 671 Corycum inter oppida a Servilio Isaurico (an. 78) capta enumerat, ut deletam tunc esse credideris, præsertim quum *hujus* Coryci mentio apud seriores geographos, quantum scio, non recurat. Quo concesso, periplum inter Attali Philadelphī, qui Attaliam (§ 223) condidit, et Servilii tempora sive inter an. 130-80 a. C. compositum diceres probabiliter. Reputandum tamen est Coryci mentionem redire § 271 in eodem illo Rhodio laterculo in qua *Cæsaream* Augusti ævo structam habes. Suspiciari quidem licet antiquum laterculum, forsā ex Timosthenis Rhodii Stadiasmis repetendum, novitiis accessionibus auctum esse; sed nihil ejusmodi suspicione probatur, quam ipsam hodierna *Kourgos*, non semper jacuisse Corycum docens, labefactat. — Alia hujus generis argumenta, speciosa et inania tamen, proferre possem, quæ, ne sermo longus inutiliter trahatur, lubens omitto.

208. Ab Asiæ Minoris paraplo ad reliquam operis partem me converto, in qua librum nauticum, quamvis non eadem ubique diligentia, exscriptum esse patet. Num totius maris interni oram an, quod est verisimilius, solummodo partem ejus nauticus ille tractaverit, parum liquet; attamen præter Libyam, Ægyptum, Phœniciam, Syriam et Cyprum Cretamque etiam objectum insulis litus Asiaticum descriptum ab eo esse tum per se pro-

babile est tum verbis nonnullis peripli nostri subindicatur. Nam quæ § 315 in Cypri periplot ab operis nostri adornatione prorsus aliena leguntur : Ἐντεῦθεν (ἀπὸ τῶν Ἀκρωῶν) μετέβημεν εἰς τὸ Ἀνεμούριον, haud dubie ex nautico illo libro ducta sunt, in quo Cypri periplus junctus erat paraplo Ciliciæ. Similiter eundem auctorem Caria per Rhodum et Carpathum et Casum insulas in Cretam transiisse e nostri Cretensis peripli initio (Ἀπὸ τοῦ Κάσου εἰς τὸ Σαμῶνιον τῆς Κρήτης κτλ.) colligitur (*).

209. Ceterum ratio libri egregii hæc est. Præter nomina et distantias locorum notat auctor num ἀλιμένος locus sit (§ 3. 4. 70. 99. 116. 311), an habeat vel λιμένα vel ὄρμον vel ὑφορμον vel σάλον; sæpe accuratius etiam rem definit, addens portum aliquem esse ἐπίσημον (101), καλὸν (331), παραχειμαστικὸν (125. 345), μεγάλοις πλοίοις (125), πλοίοις μικροῖς (86. 314), φορτηγῶς (2), τριπλοῦν (297), παντὶ ἀνέμῳ (16. 29. 297. 304); item ὄρμον vel ὑφορμον esse θερινὸν (8. 28. 38. 40. 48. 53. 66. 70. 84. 310), χειροποίητον (30), μακρὸν, παντοίοις ναυσὶν (14), πλοίοις μικροῖς (26. 57. 94), φορτηγῶς (12. 14. 41), καλὸν ἀπὸ λιθός (32. 78), τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις (14), τοῖς ἐτῆσiais (63). Præterea notantur σάλοι (7. 9. 126. 128), σάλος ἀνατείνων (51), ἀγκυροβόλια φορτηγῶς (25), κοιτῶνες πλοίοις μικροῖς (128), promontiorum ratio (ἀκρωτήριον ταπεινὸν 11; τραχὺ 18. 19; ὑψηλὸν 66; δασύ 48; σκοπὰς ἔχον 40. 34), αἰγιαλοὶ (60. 82. αἰγιαλὸς βαθὺς 60. 71. 72), θῖνες λευκαὶ (67. 93), ἱερὰ in litore conspicua (49. 38. 14. 297. 307) et deserta castella (70. 78), arbores denique in Libyæ litoribus solitariae (18. 30); deinde vero νῆσοι, νησία (72. 74. 38, etc.), σκόπελοι (28. 73), χοιράδες (304), πέτραι (46), βράχη (112. 114. 117, ὑψηλὰ 37, μετέωρα 57, ἐπιφανή μενα 5, καταφανῆ 113). Multum etiam nautæ refert de aquatione doceri accurate. Noster itaque non modo monere solet num locus quidam ἀνυδρὸς (80. 81) sit an habeat aquam, sed plerumque etiam significat cujusnam aqua sit generis et ubi reperiat (ὑδρὸς καλὸν 324; πάνυ καλὸν 31; πολὺ 29, 30; πλατὺ 35. 42; γλυκὺ 32; ποτάμιον 96; βρέματα ἔχον 77; ἀνακτον, 75; πηγαῖον ἀνακτον 26; σύνακτον 43; λακκαῖον 12; ὁμβριον 29; ἐν τῷ αἰγιαλῷ 38. 54. 34; ἐν φάραγγι 12; ἐν τοῖς ἀγροῖς 26; ἐν τῇ νάπῃ 29. 40; ἐν τῇ ἄμμῳ 15. 28. 35. 51; ὑπὸ τὸ δένδρον 18; ὑπὸ τῇ συκῇ 30; παρὰ τὸ ἱερὸν 14; ἐν τῷ πύργῳ 41; ἐπὶ

(*) Hinc simul proclivis conjecturâ est Europæ paraplum a scriptore isto nautico alienum fuisse; alias enim periplum Cretæ insulae, quæ non Asiæ, sed Europæ a geographis accensetur Europæ paraplo junvisset.

τοῦ πύργου 13; ἐπὶ τοῦ φρουρίου 63; ἀπὸ σταδίων ιε'). Huc accedunt quæ de navigandi ratione deque appellendis sistendisve navibus præcipiuntur. Cujusmodi sunt ista: Ἐντεῦθεν ἀναχθεῖς παράπλεε· πέτραι εἰσὶν ὑψηλαί (46). Ἀπὸ σταδίων ὀκτὼ παράπλεε· ἔχει γὰρ βράχην ὑψηλὰ (37). Τοῦτον τὸν τόπον παράπλεε ἀπὸ τῆς γῆς σταδίου κ' (146). Ὅρμίζου ἐπ' αὐτὴν τοῖς ἀνωθεν ἀνέμοις (34). Ὅρμίζου ἂν ὦπ' αὐτὸν τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις (53). Ἀσφαλῶς ὀρμίζου ἐπὶ τοῦ Ἑρμαίου (93). Ὅρμίζου ὑπὸ τὸ χῶμα (14). Ἐκ δεξιῶν τὴν ἄκραν ἔχων ὀρμίζου (13). Ταύτην ἔχων εὐώνυμον προσορμίζου (15). Εἰσάγου δεξιῶς εἰς τὸν πλαταμῶνα (11). Ταύτην ἔχων δεξιὰν κατάγου (16). Ἐν ἀριστερᾷ κατάγου (44). Καθορῶν τὸ βράχος κατάγου (23). Ἡ καταγωγὴ ἐστὶν ἐπὶ τῇ πόλει δύσκολος πάνυ (113. 114). Ἐπίσαλός ἐστιν ὁ τόπος· ἀσφαλίζου (55). Φυλάσσου παραπλέων (57). Διαφυλάττου (204). Et quæ sunt similia.

210. Jam videamus quænam huic peripli parti nauticæ insint momenta chronologica. In Libyæ ora memorantur Castra Cornelii cum portu egregio in quo naves magnæ soleant hibernare (§ 125). Ejusmodi portum oppido vel vico destitutum fuisse vix quisquam crediderit. At Julii Cæsaris temporibus locum, ubi Cornelius olim castra metatus erat, nondum fuisse habitatum ex Bell. Civ. II, 24 (v. not. ad p. 472) facile intelligitur. Strabo Castrorum illorum non meminit. Pomponius Mela III, 7 habet quidem *castra Lælia* (*), *castra Cornelia*, non satis tamen liquet an oppidum an nihil nisi locum historia celebrem significare voluerit, præsertim quum Plinius V, 3 non oppidum vel vicum sed *locum Castra Cornelia* consignaverit (**). Tutius jam de oppido cogitare licet apud Ptolemæum IV, 3 § 6 (Κορνηλίου παρεμβολή), quippe qui loca inhabitata nec nisi priscis castris nobilia notare non soleat. Sed hoc ut ut est, dubitari nequit, quin vicus in Castrorum locum non successerit ante tempora Augusti; nec minus probabiliter statuas portum istum a nautis hibernandi causa tum demum frequentari cœptum esse quum proximus Uticæ portus luto et arena inutilis evaserat. Nam por-

tum olim Uticam habuisse ex Livio (LXV, 31) et Appiano (Pun. c. 75) constat et testantur reliquæ, quæ arte factum et clausum fuisse produnt. Apud Nostrum vero (§ 126) Utica λιμένα οὐκ ἔχει, ἀλλὰ σάλον ἔχει. Igitur tum portus jam erat obrutus; et nondum vero fuerit Cæsaris temporibus, qui *Uticæ classem conscendit* (Bell. Afric. c. 98); nec proximis abhinc temporibus urbs, Cæsareæ familiæ favore pollens, artis opera, quæ portum tutarentur, neglexerit. Sed quando demum civium industriam vicerit Bagradæ fluvii vis lutifera aut antea jam fregerit vicinæ Carthaginis renascens potentia, propter testimoniorum penuriam dici nequit. Ipsa autem Carthago, sub cujus molem naves appellebant (**), Nostro vocatur πόλις μεγίστη (§ 124). Quæ quidem urbs tanta incrementorum celeritate usa est, ut jam Strabo de ea prædicet: εἰ τις ἄλλη καλῶς οἰκεῖται τῶν ἐν Λιβύῃ πόλεων, et Pomponius Mela jam *iterum opulentam* dicat. Ne tamen ad hæc novi splendoris primordia ætatem scriptoris nostri pertinere censeamus, impediunt quæ de aliis Libyæ oppidis in periplo referuntur. Videlicet quemadmodum Utica portu carere dicitur, sic Adrumetum quoque urbs est ἀλίμενος (§ 116). Igitur cothön ejus, quem Hirtius (Bell. Afric. c. 62. 63) memorat, jam evanuerat, sicuti qui postea ibi ab Arabibus constructus est portus egregius nunc ipse quoque adeo hominum incuria neglectus jacet, ut in salo navibus subsistendum sit. Similiter Leptis Magna λιμένα οὐκ ἔχει (§ 93); nimirum priscus portus tunc arenis obrutus erat, ut etiamnum videre est, dirutis molibus quæ fluxum maris et eluviem arcerent. Jam vero quum Leptis sub Romanis imperatoribus eximie floreret et a Septimio Severo maxime, cui ea urbs patria erat, splendidissimis monumentis ornaretur, portum, utilissimum divitiarum instrumentum, a Severo susque deque habitum undarumque ludibrio proditum esse nemo non cum Barthio, doctissimo Libyæ exploratore, negaverit. Itaque post annum 200 p. C. periplum scriptum esse persuasum est. Ab altera parte Leptis urbs Nostri temporibus nondum bellis Asturia-

(*) *Castra Lælia* (*Delia* codd., præter unum Paris.) aliunde non nota. Nescio an huc pertineat hodiernus locus *Aliah* (sic Smyth., *Kala Barthi* in mappa), prope quem *Castra Cornelia* quærenda esse censent.

(**) Quod Barthius *Wanderungen* I, p. 211, not. 6 habet: « Plinius nennt an irgend einer Stelle die Castra ein oppidum stipendiarium, wie Morcelli anführt », frustra quæsivi in Plinio, qui Corneliorum castrorum, quantum equidem scio, nonnisi loco laudato meminit.

(***) Ὅρμίζου ὑπὸ τὸ χῶμα Noster ait. Admovendus his verbis erat locus Appiani in Pun. c. 123: ἐς τὸ χῶμα κατέφυγον, ὃν πρὸ τοῦ τεύχους εὐρύχωρον ἐμπόροις ἐς διάθεσιν τῶν φορτίων ἐγεγένητο ἐκ πολλοῦ. Cf. Dureau de la Malle *Recherches sur la topographie de Carthage* p. 52.

norum barbarorum oppressa erat (c. 364 p. C.). Ptolemais vero quamvis adhuc esset πολὺς μεγίστη (§ 55), portum tamen jam obrutum habuisse debet, quum nihil de loco auctor moneat nisi hæc: ἐπιστάλως ἐστὶν ὁ τόπος, ἀσφαλίζου: adeo ut cogitandum sit de tempore inter florentem urbem et a Justiniano restauratam medio. Idem cadit in Berenicen, cujus portus hodie parvulis tantum navigiis patet, Nostri autem ætate pejus etiam habuisse videtur; nam signantur quidem breviter juxta Berenicen cavenda et promontorium ad quod naves sistendæ sint, de portu autem altum silentium. Denique animadvertas in Syrtis ora Eperum dici *castellum barbarorum* (§ 86), quod nisi labante jam in Africa Romanorum potentia locum habere vix potuit.

211. Transeamus in Cyprum. Memoratur ibi (§ 304) πόλις ἔρημος Ἀμμόχωστος λεγομένη, quæ quum in eodem tractu ponatur, in quo Strabo Leucollam et Arsinoen collocat, vel hæc, ut ego putem, vel illa tanquam urbs arenis obruta apud Nostrum significatur, ut primum hoc pateat periplus Strabonis ætate juniorem esse. Et quoniam Ptolemæus quoque neque Arsinoen hanc neque Leucollam novit, jam desertam tunc fuisse quam dicit Noster urbem conjicimus. Simul vero concedes ἀμμόχωστον non fuisse nomen urbis proprium, sed desertæ ruinis inditum, eamque appellationem serius demum, quum proprium nomen in oblivionem jam abiisset, usu communi esse receptam (*). Præterea citiorem ætatem redolet quod Ἱεράπυτνα Cretica urbs apud Nostrum ut in Dione Cassio et Hierocle Ἱεράπυδνα vocatur. Adde § 302 et 311 formas Κουρικὸν et Κρομμυκὸν pro Κουρικὸς ἄκρα et Κρομμύου ἄκρα, quorum hoc, etsi leviter corruptum, ipse Noster in Asiæ Minoris paraplo (§ 197) habet. Sed levioris hæc momenti sunt et fortasse in Κρομμύου ἄκρον, Κουρικὸς ἄκρον refingendæ. Ceterum inter Cypri urbes periplus Salaminem recenset, quam Constantini Magni anno 29 terræ motu dirutam et post restau-

rationem Constantiam dictam esse constat. — Quatenus igitur ex tenuioribus indiciis probabiliter aliquid colligi potest, periplus partem nauticam eum oræ maritimæ statum, qui erat inter regna Severi et Constantini, prodere et ex libro inter annos 250–300 p. C. scripto desumptam esse censeo. Nauticὸν auctorem antiquiores περὶ λιμένων libros Cleonis, Timosthenis, Timageti, Cratetis, aliorum in usus suos convertisse sumere licet. Quamquam de his non magis constat quam de temporibus quibus noster periplus seculo quarto vel quinto vel serius e variis, quos indicavimus, fontibus primum consarcinatus, deinde vario modo et auctus et truncatus sit.

212. Enumerandis vitiis quibus liber sædatur innumeris non immoror. Paucas paginas lustranti abunde cuique res patebit. Sortem hanc iniquam tanto molestius ferimus quanto clarius vel in tanta labe pretium opusculi eximium cognoscitur. Nullum novi librum, qui in locorum maritimum recensu copias expromat uberiores. Proxime accedit Ptolemæus, multo tamen inferior (**). Nauticus vero liber, qualem Libyæ et Cretæ descriptio ostendit, unicus est quem ex tota antiquitate habemus reliquum. Cujus quanta sit fides et in situ locorum definiendo utilitas, recentissimi maxime peregrinatores, in Creta Pashleyus, in Libyæ strenuissimus Barthius noster patefecerunt sæpiusque grati ac mirabundi professi sunt. Quare vehementer dolemus Smythium et Beecheyum, Anglos doctos diligentesque, quibus plurimum nos debemus, quum amplissimis copiis instructi Libyæ oram terra marique explorarent, Stadiasini nostri fuisse immemores. Quem si nossent, haud pauca constituissent accuratius vitassentque errores quos Ptolemæo duci infido addicti cavere vix poterant.

213. Ediderunt periplus Iriarte et Gailius et Hoffmannus. Codicem denuo contulit E. Millerus. Vide not. ad pag. 427.

(*) Quod olim in Ptolemæi (V, 13) editionibus e codd. aliquot legebatur Ἀμμόχωστος, ubi meliores codd. Ἱεράπυδνα habent, e nota marginali illatum est. Etenim quum postea in locum urbis desertæ nova urbs successisset, quæ nomen loci deserti, quod usu invaluerat, conservavit (hodierna *Famagusta*): hanc librarius quidam Cyprius (cf. not. ad § 307) margini adscripsit, postea alius in textum recepit, et quum graduum numeri non adessent, in notæ urbis gratiam Pedallum prom. eiecit.

(**) In oræ Libyæ locis 127 supra triginta occurrunt, quorum mentio apud Ptolemæum non occurrit. Vide § 9. 20. 24. 30. 32. 42. 44. 58–61. 64. 66. 67. 69–71. 76–78. 80–82. 96. 97. 100. 101. 114. 110. 120. 124.

MARCIANUS HERACLEENSIS.

214. Marcianus, ex Heraclea Ponticus, nomine Romanus, patria et lingua et studiis Græcus, Ptolemæo geographo, quem legebat, junior, Stephano Byzantio, a quo legebatur, antiquior, quoniam potissimum tempore vixerit, veterum testimoniorum fide asseverari nequit. Salmasius in Exerce. Plin. p. 495 floruisse eum censet Synesii temporibus. Eadem sententia est Lucæ Holsténii in epistola ad Peirescium (an. 1628. Febr.), ubi de Marciano: « *Author hic, inquit, σύγχρονος fuit Synesio, qui Epistola C ad Pylæmenem rhetorem Heracleotam, Marciani meminit.* » Videlicet Synesius l. 1. ad Pylæmenem rhetorem, quem Heracleensem fuisse ex epp. 103 et 149 patet, inter alia etiam hæc scribit: Πρόσειπε παρ' ἐμοῦ πάνυ πολλὰ τὸν σεβασμιώτατον Μαρκιανόν, ὃν εἰ προλαβὼν Ἀριστείδην Ἐρμού λογίον τύπον ἐν ἀνθρώποις ἔφην ἐληλυθέναι, μολὶς ἂν ἔτυχον τῆς ἀξίας, ὅτι πλέον ἐστὶν ἡ τύπος· ἐπιστολὴν δὲ ἐξ εὐθείας πρὸς αὐτὸν ἐπιθεῖναι καίτοι προθυμηθεὶς ἐνάρκεσα, ἵνα μὴ εὐθύνας ὑπόσχω τοῖς πανδέκταις τοῖς ἀπασμιλεύουσι τὰ ὀνόματα· οὐ γὰρ μικρὸς ὁ κίνδυνος ἐν τῇ πανελληνίῳ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνωσθῆναι· καλῶ γὰρ οὕτω τὸν τόπον, ἐν ᾧ πολλάκις ἐφρόντισα τὰς βαρεῖας φροντίδας τῶν ἀπανταχόθεν ἐλλογίμων συνιόντων, ἐπ' ᾧ τῆς ἱερᾶς ἀκοῦσαι τοῦ πρεσβύτου φωνῆς παλαιὰ καὶ νέα καταμαστεύουσας διηγῆματα. Habemus in his Marcianum quendam, quem fortasse in Heraclea Bithyniæ urbe vixisse, quoniam Pylæmenes Heracleensis erat, suspicari licet. Quamquam num eo tempore Pylæmenes Heracleæ artem suam exercuerit, et Heraclea vocetur Πανελληνίον, an non Byzantium potius, ubi diutius Synesium versatum esse scimus; porro num Marcianus ille etiam scriptor et geographicus quidem scriptor fuerit; num tantum Synesius studio et oris rotunditati indulserit, ut Ἐρμού λογίον τύπον appellet virum, quem nos non novimus nisi tamquam misellum

alienorum librorum breviter ac dicendi genere anilem et impotentem; num denique Christianus episcopus sanctam senis venerandi vocem in pagano nostro, Ptolemæi τοῦ θειοτάτου admiratore et θεοῦς λογίους obtestante (p. 567, 28), prædicaverit: hæc omnia mero nostro arbitrio dijudicanda relinquuntur. Itaque ex Synesii loco parum nos proficimus; ac omnino, nisi disertiora testimonia suppetant, tanto majus est errandi periculum, quo frequentius nomen Marciani apud sērioris ævi homines occurrit. A Ponticis id regionibus non alienum fuisse liquet ex Synesii epistola 191 ad Tryphonem, ubi: Μαρκιανὸν τὸν φιλόσοφον τὸν ἄρξαντα Παφλαγόνων προσεῖπε παρ' ἐμοῦ, sive hunc eundem cum Marciano epistolæ 100 (*), sive diversum ab eo esse putes. Adde titulum Amastris urbis Paphlagonicæ in C. Inscr. t. III, p. 385, n. 4151, ubi Ἀἴλιος Αὐρήλιος Μαρκιανὸς ὁ πρῶτος ἄρχων.

215. Paulo tutius de ætate scriptoris nostri judicare licet, si opera ejus in examen vocaveris. In quibus quum orationis indoles, quam e proœmiis maxime cognoscimus, labentem græcitatem arguat, citerioris ævi auctorem cum Byzantinis scriptoribus componendum facile agnoscis. Geographia, qualem Marcianus adumbrat, quum ex antiquioribus libris ducta sit, nihil fere suppeditat unde id quod quærimus erui possit. Quamvis enim multa se acceptis de suo penu addidisse passim auctor profiteatur, indicia tamen hujus operæ in libris de Oceano, quos præ ceteris suæ ipsius diligentiae opus (τῶν ἐμυτοῦ πόνων ἐναργὲς γνῶρισμα p. 567, 30) esse dictitat, tam exigua sunt, ac tam manifestum est longe plurima e Ptolemæo verbotenus fere excerpta esse, ut in his vaniloquentia hominis neminem lateat. Nec aliter res fuerit in compendiis ex Artemidoro et Menippo collectis. Si quid tamen in his mutavit vir

(*) Hoc placuit B. Fabricio (*Ueber Markianos aus Heraclea in Rhein. Mus.* II, 3, p. 369. 1843). Idem monet Grævium exemplari Geographorum Hæschelianorum in bibliothecā Heidelbergense asservato adscripsisse: *De Marciano Libanitus agit in epistola quadam ad Modestum* p. 30.; id vero admitti non posse, quum hunc M. Antiochenum fuisse liqueat ex Liban. ep. 602 b et 1535, ejusdemque Marciani mentionem fieri epp. 51. 213. 305. 732. 1444. 1446. 1535. 1537 et 1196, ubi Wolfius: « Marcianum hunc esse credo, ad quem aliquot Symmachii nostro (Libanio) æqualis exstant epistolæ, v. c. lib. VIII, 9. 22. 52. 57. 72. Fuit is sub Valentiniano juniore Vicarius. V. Jac. Gothofredi Prosopographiam codicis Theodosiani p. 371. » Adde Eunapii fragm. 44 in Fr. Hist. IV, p. 33. Græcum scriptorem, cui Marciani nomen, memorat Photius in Bibl. cod. 158 p. 101, a. 18, ubi Phrynichus, Marci et Commodi imp. æqualis, in σοφιστικῆς παρασκευῆς libro decimo inter alia etiam hæc tradere dicitur: Καὶ Μαρκιανὸν φησι τὸν κριτικὸν συγγραφεῖα ὑπερῶραν μὲν Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους, τὰς δὲ Βρούτου τοῦ Ἰταλοῦ ἐπιστολάς προκρίνειν καὶ κανόνα τῆς ἐν λόγῳ ἀρετῆς ἀποφάνειν κτλ. Is fortasse est Marcianus quem inter præceptores suos nominat Marcus Aurelius.

Ponticus, præ ceteris id in Ponticorum descriptione quæsieris. Invenisse autem hoc unum mihi videor. In Menippi Epitome § 9 p. 571 ita habes: Ὀῦτος ὁ ποταπὸς (Euarchus) ὀρίζει Παφλαγονίαν καὶ τὴν ἐχόμενην Καππαδοκίαν· τινὲς δὲ αὐτοὺς Λευκοσύρους ἐκάλεσαν. Νυνὶ δὲ μετὰ τὴν Παφλαγονίαν τὰ ἐχόμενα μέχρι τῶν βαρβαρικῶν ὁρίων ἰδίως Πόντος καλεῖται· διήρηται δὲ εἰς ἐπαρχίας δύο. Marcianus igitur, si ἐπαρχία vocem eo sensu usurpavit quo de regionibus Romanorum imperio subiectis adhiberi solet, Pontum ait in duas nunc dirimi provincias. Menippus, Strabonis fere æqualis, dicere id non potuit; ac duos Pontos (Galaticum, Galatiæ regni sub Dejotaro partem, et Polemoniacum, qui *Ponti* regnum constituit) et Ποντικὴν βασιλείαν, non vero provincias, eum memorasse constat e Stephano Byzantio (v. Fr. Menippi 1 p. 572). Pontus vero Polemoniacus sub Nerone demum (62 p. C.) in provinciæ formam redactus est. Deinde, nescio quando(*), adjectus est tertius Pontus, Cappadocius dictus, qui Ptolemæi ætate et deinceps una cum reliquis duobus pars erat unius Cappadociæ provinciæ. Diocletiani autem et Constantini temporibus quum veteres provinciarum rationes mutarentur, etiam magna ista Cappadocia in complures provincias ita est divisa, ut Pontica ejus pars, veteri Ponto Galatico et Polemoniaco respondens, distin-

gueretur in Heleno-Pontum provinciam, de Helena matre Constantini († 328) dictum, et in Pontum Polemoniacum. Eaque divisio permansit usque ad Justinianum, qui duos hosce Pontos in unum, cui Helenoponti nomen, contraxit (Novell. 28 et 31). Itaque apud Marcianum Ponticæ provinciæ duæ nonnisi ad tempora inter Constantinum et Justinianum media referri possunt (327–527 p. C.). Etsi igitur quæ de Marciano Synesii cœtaneo supra legimus, num ad Nostrum an alium pertineant, minime liquet, nihil tamen novimus quod impediatur quominus geographus Synesii ætate (c. 400 p. C.) vixisse possit(**), sive in Heraclea patria sive Constantinopoli.

216. SCRIPTA Marciani hæc sunt :

1. Ἐπιτομή τῶν ἑνδεκά τῆς γεωγραφίας Ἀρτεμίδωρου Ἐφεσίου (ἐν βιβλίοις α').

2. Περίπλους τῆς ἔξω θαλάσσης ἐν βιβλίοις β'.

3. Περί τῶν ἀπὸ Ῥώμης πρὸς τὰς ἐπισήμους τῆς οἰκουμένης πόλεις διαστάσεων.

4. Ἐπιτομή τῶν τριῶν τοῦ τῆς ἐντὸς θαλάσσης περιπλοῦ βιβλίων Μενίππου Περγαμηνοῦ (ἐν βιβλ. γ').

217. ARTEMIDOREÆ GEOGRAPHIÆ EPITOME periit, nisi quod nonnulla ex ea servarunt Stephanus Byzantius et scholiasta ad Apollonium Rhodium(***), quorum ille vicesies, hic semel mentionem ejus injiciunt. Ipse Marcianus in Epitom.

(*) Id jam factum esse quo tempore Archelaus ab Antonio Cappadociam obtinuit, suspicari possis ex Dione LI, 2, ubi Lycomedes quidam ἐν μέρει τοῦ Καππαδοκικοῦ Πόντου regnasse dicitur. At quum Menippus nonnisi duos Pontos noverit, neque alius ejus ætatis scriptor tertium memoret, Dio regionem, ubi Lycomedes regulus erat, e sui ævi consuetudine indicare videtur. Quod Mannertus VI, 2, p. 352 de origine nominis Ponti Cappadocii dicit, haud admittes, si tempora regni Cappadocii et Pythodoridis reputes.

(**) Ex Salmasii et Holstenii sententia Marcianus circa 400–410 p. Chr. poni solet in compendiis historiæ literarum, V. Saxe in Onomastico I, p. 477; Groddek. Init. histor. litt. II, 83. 91; Wolf Vorlesungen über die gr. Lit. p. 331; Schœll Literat. III, p. 325; Passow Grundzüge, etc. p. 46; Petersen Handbuch d. gr. Lit. p. 347; Bibliotheca Britannica by R. Watt. II, p. 643, citante Fabricio p. 368. Meinekius in Vindiciis Strabon. p. x : « Habuit (Straboniani) operis cognitionem Marcianus Heracleota, quinti seculi scriptor, quem Byzantii docuisse verisimile est. » Dodwellus (De scriptis et ætate Marciani Heracleotæ in Hudson. Geogr. t. I, p. 157) post longas perversissimarum disputationum ambages in hanc desinit sententiam : « Plane ergo nihil video quod Marciani ætatem multo inferiorem arguat ætate Ptolemæi. Nihil plane cur junior credatur tertio æræ nostræ Christianæ sæculo. » Adde aliorum quorundam sententias a Fabricio enotatas. Moreri in Dictionnaire histor. ita habet de Marciano : « Comme il ne parle point de la ville de Constantinople, il est à croire que c'est avant le règne de Constantin qu'il a écrit, et néanmoins après Ptolémée le géographe. » Similiter in Biographie univ. anc. et mod. (Paris 1826) t. XXVI, p. 615 : « Il paraît avoir vécu au commencement du quatrième siècle, un peu avant la translation de l'empire à Constantinople. » Non reputatur Constantinopolitanæ regionis descriptionem in Marciani libris perisse. Verum etiam si superstes esset in eaque nonnisi Byzantii nomen usurparetur, nihil certioris inde de ætate scriptoris colligi potuisset vix est quod viris doctis probetur. Denique apud Dureau de la Malle in Geogr. physique de la mer Noire, etc. p. 354 de Marciano legere est : « géographie du temps de Claude et par conséquent contemporain de Pline. » B. Fabricius l. l. nihil dijudicat. Vix enim quidquam tribuerit iis quæ scribit p. 374 : « Stephanus ist es, und er allein, der den Marcianus sehr oft anführt, den Menippus Z. B. nur (?) nach dieser Epitome des Markianus; und sehr natürlich war daher (!) die von mir früher öftentlich (nescio ubi) schon geäußerte Vermuthung, dass Markianus ein Zeitgenosse des Stephanus war, wenn denn wirklich keine anderen Gründe gelten sollten. Denn (!) der Gedanke liegt allerdings nahe, dass dem Stephanus diese Auszüge erwünscht sein mussten, da er die Hauptsache hier vereinigt glaubte und für sein grösseres Werk compendiarische Arbeiten den umfassendern Originalen selbst vorziehen musste. »

(***) Hic scholiasta locus (III, 359) unus est ex iis, quibus evertitur opinio virorum quorundam doctorum, nullum in scholiis laudari scriptorem Augusteo ævo juniorem.

Menip. p. 566, postquam dixerat antiquiores periplōn auctores, quorum nomina recenset, quibusque legendis diu se insudasse contendit, rem parum accurate tractasse et minus instructos ad negotium accessisse, pergit hunc in modum : Ἀρτεμίδωρος δὲ ὁ Ἐφέσιος γεωγράφος κατὰ τὴν ἑκατοστὴν ἑξακοστὴν ἐνάτην Ὀλυμπιάδα γεγωνὺς, τὸ δὲ πλεῖστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς τυγχανούσης θαλάττης ἐκπεριπλεύσας, θεασάμενος δὲ καὶ τὴν νῆσον τὰ Γάδεια καὶ μέρη τινὰ τῆς ἐκτὸς θαλάττης, ἣν ὠκεανὸν καλοῦσι, τῆς μὲν ἀκριβοῦς γεωγραφίας λείπεται, τὸν δὲ περίπλου τῆς ἐντὸς Ἡρακλείου πορθοῦ θαλάσσης καὶ τὴν ἀναμέτρησιν ταύτης μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας ἐν ἑνδεκα διεξῆλθε βιβλίοις, ὡς σαφέστατον καὶ ἀκριβέστατον περίπλου τῆς καθ' ἡμᾶς ἀναγράφει θαλάττης.... Ἐγὼ τοίνυν πάντων τῶν μνημονευθέντων προκρίνας Ἀρτεμίδωρον τὸν Ἐφέσιον, ἐπιτομὴν τῶν ἑνδεκα βιβλίων τοῦ μνημονευθέντος ἐποίησάμην, προσθεὶς καὶ ἐξ ἐτέρων παλαιῶν τὰ ἑλλείποντα, καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν ἰα' βιβλίων φυλάξας, ὡς μετρίαν μὲν γεωγραφίαν, τελειότατον δὲ περίπλου ἀπεργάσασθαι. Ibid. § 4, p. 567 : Τὴν ἔκδοσιν τῶν τριῶν βιβλίων (Menippi) ἐποίησάμην, οὐκ ἀφελόμενος τῆς προσηγορίας τὸν πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἑμαυτὸν μεταστῆσας τοὺς ἀλλοτρίους πόνοις, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ πᾶσι πεφροντισμένου ἐπεξεληθόντος Ἀρτεμίδωρου, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκείνων προσηγορίας ἐπιγράφας τοῖς βιβλίοις, ὡς ἂν μηδὲν εἰς τοὺς λογίους ἀμαρτάνειν δοκοῖν θεοῦς, τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἑμαυτοῦ ποιησάμενος πόνοις ἐναργεῖς γνώρισμα, ὥστε τοὺς ἐντυγχάνοντας μηδὲν μῆτε τῶν παρ' ἐκείνων συγγραφέντων μῆτε τῶν παρ' ἡμῶν προστεθέντων ἡ διορθώσεως ἐπιμελοῦς ἀξιωθέντων ἀγνοῆσαι. Peripl. maris ext. I, 1, p. 516 : Ἀρτεμίδωρος δ' Ἐφέσιος γεωγράφος ἐν ἑνδεκα τοῖς τῆς γεωγραφίας βιβλίοις τὸν περίπλου (sc. τῆς ἐντὸς θαλάσσης), ὡς ἂν ᾖ ἡ μάλιστα δυνατὸν, συνέγραψεν· ἡμεῖς δὲ τῶν βιβλίων τούτων τὰς περιττάς τοῦ μνημονευθέντος ἀνδρὸς παρεκβάσεις, προσέτι δὲ βαρβάρων Αἰθιοπικὰς πόλεις ἀφέντες, ἐν ἐπιτομῇ σαφέστατα μετ' ἀκριβοῦς τῶν ἐφευρεθέντων προσθήκης τὸν περίπλου ἐποίησάμεθα, ὡς μηδὲν ἐνδεῖν πρὸς τελειοτάτην σαφήνειαν τοῖς περὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γεωγραφίας σπουδάζουσι. Ibid. I, 3, p. 519 : Τὸν μὲν οὖν περίπλου τῆς θαλάσσης ταύτης (sc. τῆς ἐντὸς) διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἰα' βιβλίων Ἀρτεμίδωρου τοῦ γεωγράφου σαφῇ κατεστήσαμεν, ὡς προεῖρηται. Ibid. II, 2, p. 542 : Τῆς γὰρ ἐντὸς Ἡρακλείων στήλων ἀπάσης θαλάσσης, ὥσπερ καὶ προεῖρήκαμεν, ἀκριβῆ τὸν περίπλου (ὅς γε οἰόμεθα) πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς τῶν ἑνδεκα βιβλίων Ἀρτεμίδωρου τοῦ Ἐφεσίου γεωγράφου, ὃν νομίζομεν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἐπιτελείστατον

ἐν τοῖς τῆς Γεωγραφίας τὸν περίπλου πεποιῆσθαι.

218. Ex allatis facile colligitur opus hoc non tam justum fuisse Artemidoreæ geographiæ compendium quam periplum maris interni, ex Artemidoro eadem fere ratione collectum, qua Oceani periplum e Ptolemæi et Protagoræ geographiis Marcianus elicit. Videlicet quæ ad oræ maritimæ descriptionem pertinerent loca ex Artemidoro assumsit omnia et passim etiam aliunde petitis auxit, mediterranea autem vix obiter attigit. Fragmenta omnia ad loca maritima vel non longe a mari distantia pertinent, præter fr. 21 et 22, p. 574, quibus Themisonii Phrygiæ urbis et maris Caspii mentio fit.

219. PERIPLUS MARIS EXTERI libris constat duobus, quorum priore oceanus orientalis, occiduus altero describuntur. In illo post præmissum de instituto suo et ducibus quos secutus sit et causis variarum in periplus mensurarum et totius orbis terrarum dimensionibus deque aliis rebus ad propositum parum pertinentibus proœmium auctor ab Ælanitico recessu exorsus primum Libyæ oram usque ad Prasum promontorium, deinde Asiaticam ad Cottiārim usque, Sinarum fluvium, recenset. Liber posterior post proœmium exhibuit oceani occidentalis partem borealem, ab Herculis columnis sive a Calpe usque ad Sarmatiam, et deinceps partem australem usque ad Hypodromum Æthiopicum. In singulis ita rem Marcianus instituit. Primum fines uniuscujusque regionis indicat; tum urbes, vicos, fluvios, montes oræ maritimæ, eorumque distantias recenset; deinde quæ sit longitudo et latitudo regionis docet; post hæc apponit numerum gentium, provinciarum, urbium, vicorum, montium, fluviorum, etc., in unum collectis et maritimis et mediterraneis; postremo loco habet summam stadiorum quæ e paraplo regionis efficitur. Hæc constans ratio est in libro utroque; ceterum Europæi oceani paraplus eo præstat, quod locorum maritimorum intervalla non uno stadiorum numero significantur, sed duobus, ita scilicet ut ex numeris quos varii periplus suppeditabant auctori, et maximus et minimus apponatur. Præterea in hac operis parte non modo longitudinem latitudinemque singularum regionum exhibet, sed τῆς μεσογείας quoque τὸν περιορισμὸν sive summam stadiorum quæ ex longitudo omnium laterum mediterraneorum conflatur.

220. Periplum hunc non habemus integrum, sed, codicis Parisini quaternionibus tertio et sexto deperditis, ἀκέφαλον et μείζουρον. In libro

primo desunt proœmii initium capitumque indiculus, in altero paraplus Libyæ occidua. Deinde vero majus etiam damnū intulit scribæ ejusdam festinantia, qui opus nostrum excerpit potius quam transcripsit. Initio rem egit strenue, sed mox fatiscens in generali regionum descriptione ut plurimum acquievit, missaque fecit τὰ κατὰ μέρος (*). Sic in libro primo nonnisi oræ a Tigri ad Indum pertinentis, in secunda autem nihil nisi Baticæ, Lusitaniæ, Aquitaniæ, Germaniæ et Sarmatiæ peripli particulares supersunt, adeo ut ea quæ præ ceteris servata velis, per majorem operis partem jam desiderentur. Huc accedunt minores lacunæ, ac nominum numerorumque depravationes frequentissimæ.

221. Sed ne dolori indulgeas temporisque crepes injuriam. Jacturam ferre licet levius. Periplus ille bonam partem ex opere selectus est quod habemus integrum (*). Etenim de fontibus suis Marcianus in proœmio libri primi ita habet : Τῶν δὲ ὠκεανῶν ἑκατέρων τοῦ τε ἐξόρου καὶ τοῦ ἐσπερίου (ᾧ τὴν εἰδῆσιν ἐς ὅσον ἔφικτον ἀνθρώποις ἡ τῶν πολλῶν σπουδῇ καὶ φιλομαθίᾳ σαφῇ κατέστησαν) ἐκ τῆς γεωγραφίας τοῦ θειοτάτου καὶ σοφωτάτου Πτολεμαίου ἐκ τε τῆς Πρωταγόρου τῶν σταδίων ἀναμετρήσεως, ἣν τοῖς οἰκείοις τῆς γεωγραφίας βιβλίοις προστέθεικεν, ἐτι μὴν καὶ ἐτέρων πλείστων ἀρχαίων ἀνδρῶν, τὸν περίπλου ἀναγράψαι προσιλόμεθα. Inter hos quinam fuerint ἕτεροι πλεῖστοι, ne Marcianus quidem dicere potuerit. Protagoræ meminit etiam II, 5, p. 543, ubi hæc : Ὑπεὶ δὲ πολλοὶ τῶν ταῦτα τὰ μέρη περιπλευσάντων περὶ τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν διεσπάλανσαν, ... διπλοῦν ὡς ἐπίπαν τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσγράψαι προσιλόμεθα, τό τε μὴ πλεῖον καὶ τὸ μὴ ἔλαττον... Τοῦτο γὰρ σαφῶς καὶ Πρωταγόρας ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ ποιήσας δοκεῖ τὴν περὶ τοὺς σταδίου πλάνην ἐκπεφυγῆναι. Et II, 38, p. 558 : Τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς Σαρματίας κεφαλαιωδέστερον ἐτάξαμεν, μὴ προσθέντες τῶν σταδίων τὸν ἀριθμὸν τῷ ἀκριβῆ περίπλου τοῦ ἀρκτικοῦ τούτου ὠκεανοῦ σμερδὸν ἀγνωστον τυγχάνειν... μάλιστα* ὅτε καὶ ὁ Πρωταγόρας παραλειπομένην τούτων τῶν σταδίων τὸν ἀρι-

θμὸν δοκεῖ. Prætere Photius cod. 188, postquam de volumine in quibus Alexandri (Polyhistoris) Θauxμασίων συναγωγῇ legebatur, nonnulla retulit, subjicit hæc : Ἐν ταύτῃ (in eodem volumine) δὲ καὶ Πρωταγόρου γεωμετρίας (γεωγραφίας e Marciano legi jubet Casaubon.) τῆς οἰκουμένης ἐπιγραφὴν ἔχον, λόγοι γ', ᾧ τὰ μὲν ε', εἰ καὶ μὴ σπουδαίως καὶ ὡς οἱ ὑπερον ἀκριβῶς, ἀλλ' οὖν τὴν τῆς Ἀσίας καὶ Λιβύης, ἀλλὰ καὶ Εὐρώπης περιήγησιν ποιεῖται· τὸ δὲ ἔκτον σύστοιχόν πῶς ἐστι τῇ Ἀλεξάνδρου συναγωγῇ· τῶν γὰρ κατὰ τὴν οἰκουμένην παραδοξολογούμενων ἀναγράφει τὴν ἱστορίαν, ᾧ τὰ μὲν εἰς ἀρχαιότερους ἀναφέρει, πολλὰ δὲ καὶ εἰς αὐτοφάναν ἔλκει, οὐκ ἔλαττον τῶν ἄλλων προβαλλόμενα τὸ παράδοξον. Σαφὲς δὲ καὶ οὗτος καὶ κεφαλαιώδης κατὰ τὸ ἔκτον τὴν φράσιν μάλιστα. Mirabilium collectionem spectat Tzetzes in Chil. VIII, 647, ubi inter auctores qui mirabilia multa et mendacia tradiderint, cum Ctesia, Jambulo, Rhegino, Alexandro, Sotione, Antigono, Eudoxo, Hippostrato, aliis recensentur ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς τε ἅμα καὶ Πτολεμαῖος. In ejusdem Tzetze scholiis ad h. versum ap. Cramer. Anecd. Ox. III, p. 370, 2 legitur : Πρωταγόρας ὁ περιηγητὴς καὶ Πτολεμαῖος Διονύσιος, in quibus, modo recte Cramerus codicis lectionem exhibeat, latet mendum. Si ignotus nobis Ptolemæus quidam indicatur, legi possit ὁ Διονύσιος; sed nescio an scribendum sit Χέννος, nam Ptolemæus Alexandrinus grammaticus, Hephæstionis filius, προσσαγορευθεὶς δὲ Χέννος, scripsit περὶ παραδόξου ἱστορίας, teste Suida v. Πτολεμαῖος, sive περὶ τῆς εἰς πολυμαθίαν καινῆς ἱστορίας λόγους ἔξ, secundum Photium bibl. cod. 190 (**).

222. Jam ut illuc revertar, Marcianus fontibus suis ita usus est, ut quæ ad regionum divisionem, fines, loca, fluvios, montes, insulas pertinerent, e Ptolemæo assumeret, cumque in multis verbotenus exscriberet (adeo ut manca sæpe possint Ptolemæi verbis resarciri), stadiasnum vero e Protagora mutuaretur. Quodsi exceperis quæ in proœmio de orbis terrarum et trium continentium mensuris ex Eratosthene, Artemidoro

(*) Holstenius Ep. laud. ad Peiresc. : « Lacunæ ingentes singulorum ferme capitum. » Pluribus de his dixit B. Fabricius in libello quem inscripsit : *Lectiones Marcianæ* Dresdæ 1848. 8.

(**) Gosselin *Rech. sur la géogr. systèm.* III, p. 161 : « Nous ne faisons pas usage des distances données par le périple de cet auteur, parce que son texte est plein de lacunes, de transpositions, et d'erreurs dans les chiffres. Marcien (?) paraît avoir réduit la graduation de Ptolémée en stades, et il ne serait pas impossible de rétablir avec une sorte d'exactitude une grande partie de son texte : mais le travail qu'exigerait cette opération surpasserait beaucoup l'utilité qu'on pourrait en retirer, parce qu'en dernière analyse, on n'obtiendrait guères d'autres résultats que ceux que nous donnent les tables de Ptolémée. »

(***) Vixit Trajani et Hadriani temporibus, ut Suidas ait v. Πτολεμαῖος, vel potius ἐπὶ Νέρωνος καὶ μέχρι Νέρβα, ut idem habet v. Ἐπαρρόδος. Ceterum Ptolemæum istum non alium esse a Claudio Ptolemæo, qui una cum Protagora apud Marcianum componitur, putabat Fabricius l. l. p. 371.

et fortasse aliis affert et cum Ptolemæi geographia inepte miscet, nonnisi rarissima quædam occurrunt a Claudii verbis aliena, ex iisque nonnulla non tam ad alios fontes quam ad Marciani vel librorum negligentiam referenda sunt. Novi ne hilum quidem e Marciano discimus. Nam quem Stephanus ex eo laudat Ἀδισανίτην Arabiæ sinum (v. p. 528, 26) sumsisse debet e codice depravato, in quo literæ ΑΑΔΙ in ΜΑΙ mutandæ erant. Unicum, ni fallor, locorum nomen, quod in Ptolemæo nostro non legimus, habes p. 523, 29, ubi οἱ δρόμοι τῆς Ἀζανίας memorantur, quos accuratius novimus ex Anon. periploti maris Erythræi, Marcianus vero e Protagora habuerit, sicuti quæ de magnitudine Taprobanes insulæ (p. 534) et de sinus Magni et aliorum nonnullorum mensuris a Ptolemæi computo diversa deprehenduntur. Ceterum Protagoræ quoque geographia, quam de parte mathematica γεωμετρίαν Photius dicere potuit, in plerisque Ptolemæi operi superstructa fuisse videtur, adeo ut quæ gradibus ille, hic stadiorum numeris definiret, et præterea locorum maritimorum distantias e variis periplis colligeret. Quamquam accuratius quidpiam de hoc scriptore, cujus ne de ætate quidem constat, nequit asseverari.

223. Tertio loco inter scripta Marciani posui titulum: Περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐπὶ τὰς ἐπισήμους τῆς οἰκουμένης πόλεις διαστάσεων, qui quum in indiculo capitum periploti maris exteri locum ultimum obtineat, non opus particulare, sed appendicem periploti subjectum prodere videtur. Ipsum scriptum una cum extrema periploti parte in codice perit; semel memoratur a Stephano Byzantio v. Ἀμισα (v. p. 565). Autorem in distantiiis illis fuisse miliarii aurei et itinerariorum publicorum fidem secutum censet Lucas Holstenius in Ep. ad Peirescium supra jam laudata (*) Similiter alii. Ego ita existimo. Quemadmodum Ptolemæus libro ultimo in πινάκων indice tradit quænam sit præcipuorum orbis oppidorum ab Alexandria distantia (**), similiter in sua γεωμετρία sive γεωγραφία fecerit Protagoras, nisi quod calculis suis a Roma urbe, in qua vitam

egerit, proficisceretur et astronomicum Ptolemæi computum ad stadiorum numerum revocaret. E Protagora deinde etiam hæc corrasit Marcianus. Oppida, quorum mentio fiebat, eadem haud dubie erant quæ apud Ptolemæum habes. Certe quam unam ex hoc scripto Marciani Stephanus laudat Amisam Germaniæ, eandem etiam Ptolemæus præbet VIII, 6, 3, ubi hæc: Τῶν δὲ ἐν τῇ Γερμανίᾳ διασήμεων πόλεων ἡ μὲν Ἀμισία τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὥρων ἰς 2', καὶ διέστικεν Ἀλεξανδρείας πρὸς δύοσις δυσὶν ἔγγιστα. Scripsi Ἀμισία pro Ἀμάσεια, quod editiones et hoc loco habent et II, 10, p. 154 ed. Wilberg. At libro secundo l. l. codex editionis Argentinæ p. 18 præbet Ἀμισία (Ἀμισία, Ἀμεσία, Ἀμεσία alii codd. ap. Wilb.), quod apud Stephanum quoque reponendum fuerit pro Ἀμισα vel Ἀμισσα, sicut *Amisia* legitur ap. Tacitum (***) Ann. II, 8, et fluvius propinquus (hod. *Ems*) vocatur *Amisius* vel *Amisia* ap. Tacit. Ann. I, 60. 63. 70, Melam II, 3 et Plinium IV, 14. Strabo p. 290 et 291 qui urbis non meminit, fluvium vocat Ἀμισίαν, fortasse patriæ nomine seductus. E Strabone autem nescio an fluminis nomen Ἀμισίας jam pridem in Ptolemæum II, 11, p. 148, 2 illatum sit, quum consentire de eo codd. videantur (nisi quod Ἀμάσου pro Ἀμασίου præbet editio Argentinæ), nec dissentiat Marcianus p. 555, 11.

224. Hæc quum ita habeant, facilis conjectura est Marciani periplotum, e Ptolemæi maxime centonibus collectum, etsi copias geographicas non augeat, tamen non ut prorsus inutilem projiciendum esse. Nam constat nostros Ptolemæi codices cunctos ævi esse ceterioris, ac verba auctoris toties descripti locis innumeris librorum corrupta et doctorum arbitrio curtata, aucta, transposita vel alio modo esse mutata. Haud contemnendus igitur auctor qui circa quintum post Chr. seculum suos Ptolemæi codices verbotenus sæpe exscripsit. Spem quidem utilitatis in Ptolemæum hinc redundaturæ fore minimam credideris, quod Marciani codex Parisinus mendorum copia laborat, adeo ut e Ptolemæo sæpius Marcianus quam hic ex illo corrigendus sit; eandem-

(*) Wesselingius in præfat. ad Itin. p. 2: « Hadrianus Jnnius *Batavia* suæ pag. 263 Marcianum Itinerario auctorem dedit, qui, Stephano in Ἀμισα teste, Itinerarium ab urbe Roma ad nobilia oppida scripsit; quam conjecturam vir egregius sine dubio damasset, si Marciani reliquias cum hoc Itinerario contendisset. Diversum enim genus et discrepans utriusque institutum est. » Dodwelli hariolationes legere est apud Hudsonum tom. I, p. 144.

(**) Ptol. VIII, 2 init.: Ὑποτάσσοντες δὲ τῶν κατ' ἐκάστην χώραν διασήμεων πόλεων τα μὲν ἐξάμυα μεταλημένα εἰς τὰ μεγέθη τῶν ἐν αὐτοῖς μεγίστων ἡμερῶν, τὰς δὲ κατὰ μήκος ἐποχὰς εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ δι' Ἀλεξανδρείας μεσοκρινούσας κατὰ.

(***) Haud enim diversa fuerit Taciti urbs ab Ptolemæi urbe, cui non suum locum Ptolemæus assignavit.

que ob causam etiam locis non manifesto corruptis ubi in urbium nominibus aliisque rebus Marcianus a nostro Ptolemæo recedat, nihil inesse auctoritatis videatur. At falsam hanc esse opinionem ac perperam a Ptolemæi editoribus Marcianum negligi eo demonstratur quod de nominibus geographicis Marcianus cum certis quibusdam Ptolemæi codicibus in universum conspirat; unde sequitur quæ hoc consensu a vulgata Ptolemæi lectione recedunt, ea non posse recentioribus librariis imputari, sed ex antiquis omnis codicibus esse repetenda.

225. Inter codices vero Ptolemæi omnium maxime ad Marcianum is accedit quem Joannes Franciscus Picus Mirandulæ dominus Concordiæque comes transmisit ad Jacobum Æzlerum, hic vero adhibuit ad adornandam latinam Ptolemæi editionem, quæ prodiit Argentinæ an. 1513 (*Claudii Ptolemæi... Geographiæ opus novissima traductione e Græcorum archetypis castigatissime pressum, ceteris ante lucubratis multo præstantius: pro prima parte continens Cl. Ptolemæi Geographiam per libros octo partitam... una cum collatione dictionum Græcarum, e regione ad latinas, certissima graduum calculatione, etc.*) Num codex ille adhuc superstes alicubi lateat, nescio (*). Neque magis constat num Æzlerus omnia sua ad hujus codicis fidem exegerit, an, quod probabilius est, aliis quoque libris mss., ubi visum fuerit, locum concesserit. Alteri duo codices cum Marciano componendi apud Wilbergium sunt Palatinus I (a Sylburgio olim collatus) et Parisinus E (N. 1403); quos ambos exaravit Μιχαήλ Ἀποστολίδης Βυζάντιος πέντε συζών, Byzantii hand dubie, qua in urbe Marcianum quoque scripsisse statuas probabiliter. Cognationem quæ intercedat his Ptolemæi codicibus cum iis, quos Marcianus adhibuit, probabo exemplis

nonnullis ex posteriore libri secundi parte petitis.

226. Marcianus p. 552, 11 et Ptol. edit. Arg. Καντελλου; vulgo ap. Ptol. Καντελου. — Marc. p. 553, 17 et ed. Arg. Γαβαίου; vulgo ap. Ptol. Γοβαίου. — M. p. 556, 21 et ed. Arg. Σύτθον; vulg. ap. Pt. Σούτθον. — M. p. 557, 4 et ed. Arg. et alii complures codd. Ἀζόνων; vgo ap. Pl. Σαζόνων. — M. p. 561, 24 et ed. Arg. et alii codd. nonnulli Ὀκρινον; vgo ap. Ptol. Ὀκρινον. — M. p. 559, 12 et codd. Pal. 1 et Par. E Πούθωνος, vulgo ap. Pt. Πούθωνος (quod habet etiam ed. Arg.). — M. p. 559, 17 et codd. Pal. et Par. Χέσυνος; vgo Χέσινος (Χέσινος ed. Arg.) — Aliis locis Marciani et editionis Argentinensis et cod. Palat. differentia non nisi scribarum negligentia imputanda. Sic Marcianus p. 551, 28 Κουρίαννον, cod. Pal. Κουρίαννον, ed. Arg. Κουρίαννον, vulgo ap. Pt. Κουριανόν. — Marcian. p. 552, 21: Λαυακόν, ed. Arg. Ἀναρικόν, vulgo Ἀνάρικον. — Marcian. p. 551, 27 Σιγνάτιος, ed. Arg. Σιγμάτιος, vulgo Σίγμανος. — Marc. p. 553, 21 Καβυλλίνου, ed. Arg. Καβουλλίνον, vulgo Καβαλλίνου. — Marc. p. 554, 10 Ἀδρίκκα, ed. Arg. Ὀδρίκα, vulgo Ὀδρίγγα. — Marc. p. 561, 30 Νοουαντών, ed. Arg. et cod. Pal. Νουαντών, vulgo Νουαντών. — Marc. p. 559, 21 sec. codicem ἀγαθοῦροι, sec. Stephanum (**) σιαγαθοῦροι; lege utroque loco οἱ Ἀγαθοῦροι, uti est in edit. Arg., dum vulgata habet correctam nominis formam Ἀγαθοῦροι. — Jam ut a nominibus ad majora transeam, Cimbricæ chersonesi descriptio alia est apud Marcianum p. 555, alia in edit. Ptolemæi, quarum rationes quam sint incertæ, e codicum dissensu intelligitur; genuinam Ptolemæi sententiam procul dubio præbet Marcianus; ex editione vero Argentin. colligimus quomodo quæ nunc in Ptolemæo exhiberi solent orta sint. Aliud exemplum peto

(*) Mannertus *Geogr.* II, 2, p. 175: « Für wichtiger... halte ich die Strassburger Ausgabe von 1513 et 1520, schon deswegen, weil sie für die erste griechische gehalten werden darf. Picus von Mirandula schickte dem D. Jak. Æssler in Strassburg zu seiner Ausgabe einen alten griechischen Codex, von dessen ferneren Schicksalen ich nichts weiss; dieser benutzte ihn zu sehr vielen Umanderungen der bisher geführten Lesarten, und setzte des kräftigen Beweises wegen immer das griechische Wort dem lateinischen zur Seite. Wirklich werden dadurch nicht wenige Namen in das Reine gebracht, welche die Erasmische Ausgabe and folglich alle spätern verfälscht liefern; aber Schade ist es, dass er uns nicht den ganzen Codex, sondern nur die Eigennamen griechisch giebt, und den übrigen Text nebst den Zahlen sau ihm verbessert. Mehrere Aufklärung würde gewiss der Abdruck der ganzen Handschrift gewähren. » Usus hac editione inde a secundo libro Pt. est Wilbergius, non omnem tamen ex ea lectionis varietatem enotavit. Ego in annotatione ad Marc. ex copiis Wilbergianis pendo, quum editione Ptol. Argentinæ, quam nunc manu teneo, tunc carerem. Ceterum ad affinitatem quæ Marciano cum hac editione intercedit, non attendi nisi inde a Marciani lib. II, c. 21. Nunc ne idem faciam in cetera parte, temporum angustia impediunt.

(**) Stephanus Marciani codicem mendis laborantem ob oculos habuisse debet. In paucis illis quæ ex Marciano affert præter hocce σιαγαθοῦροι pro οἱ Ἀγαθοῦροι habemus p. 561, 20 ed. Marc. Αινδόνον pro Αονδόνον, p. 528, 26 Ααζακάτην pro Μαισανήτην, p. 562 Ἀμισα pro Ἀμισία.

ex Lusitaniæ paraplo. In Ptolemæo II, 4 (p. 40 Berth., p. 115 Wilb.) ita legi solet :

Ὀλισειπὼν 5° 10' long., 40° 15' lat.

Τάγου ἐκβολαὶ 5° 50' , 40° 10'

adeo ut Olisipo a Taji ostio sit versus boream ; quod tanto facilius admiserunt, quum nomen respondeat hodierno *Lisabon*. Nos vero ut quæramus, an non recentiores ipsum Ptolemæum correxerint, facit editio Argentinensis, ubi sic :

Ὀλισείπων 5° 10' long. 40° 15' lat.

Τάγου ἐκβολαὶ 5° 40' , 40° 30' »

et cum his consensienti Marcianus p. 547, 14, qui a meridie versus boream progrediens ab Olisipone ad Tagum 150 stadia, a Tago ad Lunæ promontorium alia 150 stadia esse prodit. Huc accedit quod hunc Olisiponis situm in Ptolemæo, item a meridie boream versus pergente, flagitat series nominum, et quod apud Melam quoque III, 1, 6 et Plinium IV, 35 § 116 series locorum ita habet, ut Olisipo a meridie Tagi ostii ponenda sit. Vix igitur dubium, quin e Marciano et codice edit. Arg. Ptolemæus noster corrigendus sit. Aliis in locis Ptolemæus unius Marciani auctoritate emendandus est. Sic ubique pro Βρεταννία, Βρεταννικαὶ νῆσοι e Marciano reponendum est Πρεττανία, Πρεττανικαὶ νῆσοι, quam veterem nominis apud græcos scriptores formam (in Diodori quoque et Strabonis codicibus melioribus obviam) paullatim expulerunt librarii Romanæ nominis formæ addicti (v. not. p. 428 sq.). — Ceterum Marcianus vel potius Protagoras codices Ptolemæi passim jam corruptos adhibuisse debet. Sic p. 549, 18 Marcianus ait Tarraconensis longitudinem a Nerio prom. (5° 15' long., 45° 10' lat. sec. Ptol.) ad Veneris templum (20° 20', 42° 20') esse stadiorum 7230, quum sec. Ptolemæum nonnisi circa 6000 stadia exputari possint. Ne tamen numerum Marciani corruptum esse putemus, impedit Ptolemæi editio Argentinensis, qui Veneris templum collocat non 20° 20' long. sed 23°, quod cum Marciani computo quadrat, quamquam ipse Ptolemæus ita statuere omnino non potuit.

227. Ultimum Marcianus opus scripsit *periplum maris interni, quem e Menippo brevavit*. Floruit

Menippus ὁ Περγαμηνός (p. 566, et 42) Augusti et Tiberii temporibus, æqualis Strabonis. Marcianus quidem ætatem scriptoris non indicat, nisi quod p. 566 inter geographos loco postremo memorat Artemidorum, Strabonem et Menippum; e qua nominum serie vel coætaneum Strabonis vel juniorem eo Menippum fuisse conjicias. Porro quum Diogenes Laertius VI, 101 inter sex Menippos, qui ad calcem vitæ Menippi Cynici recensentur, nostrum geographum non memoret, istos autem virorum cognominum indiculos Diogenes repetere soleat ex opere Περὶ δυνάμειον ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων Demetrii Magnesii, qui Ciceronis æqualis et Attici familiaris erat : hinc probabiliter colligas Pergamenum geographum floruisse post Demetrium Magnesium. Certiora suppeditat epigramma (*) Crinagoræ poetæ Mytilenæi, quem Augusto et Tiberio temporibus vixisse poematia docent, cujusque Strabo p. 617 inter sui ævi Mytilenæos illustres meminit. Crinagoras igitur ex Italia in patriam reversus ibique aliquamdiu commoratus quum redire tandem Romam ad amicos vellet, familiarem suum Menippum, geographum et peripli auctorem, rogat ut itineris maritimi ipsi dux sit :

Πλοῦς μοι ἐπ' Ἰταλίην ἐντύνεται • ἐς γὰρ ἐταίρους
στέλλομαι, ὧν ἤδη δηρὸν ἀπειμι χρόνον.

Διφέω δ' ἡγήτῃρα περίπλοον, ὅς μ' ἐπὶ νήσους

Κυκλάδας ἀρχαίην τ' ἄξει ἐπὶ Σχερίην.

Σύν τί μοι ἄλλα, Μένιππε, λαθεὺς, φίλος ἵστορα κύκλον
γράφας, ὃ πάσης ἰδρὶ γεωγραφίης.

Quæ ita reddidit Wesselingius in Itin. p. 538 :

Currere in Italiam, veteresque invisere amicos,

a quibus ah! longum cogor abesse, libet :

Quæro ducem, prudens qui me maria omnia cir-

Cycladas, antiquam ducat et ad Scheriam. [cum

Care Menippe, juva, tabulis positusque locorum

inscribere, o totam docte geographiam.

Quamquam postrema verba ἵστορα κύκλον intelligenda potius videntur de scripto ab Menippo periplo, quem mitti sibi vellet Crinagoras.

228. Scripsit Menippus τῆς ἐντὸς θαλάσσης περίπλοον libris tribus. Adornationem operis Marcianus docet p. 568 § 6. Sumto a fano Jovis Urri

(*) Primi epigramma ediderunt Salmasius in Exerc. Plin. p. 597 ; Holstenius ad Stephan. Byz. v. Σχερία ; Wesselingius in Itin. p. 538. Cf. Brunk Anal. tom. II, p. 146. Jacobs in Antholog. t. II, 134, cujus vide annot. ; Hudson tom. I p. 75 ad calcem Marciani ante fragmenta Menippi ; S. F. W. Hoffmann *Menippos der Geograph aus Pergamon, dessen Zeit und Werk in libro Die alten Geographen*, etc. *Eine Zeitschrift in zwanglosen Heften. Erstes Heft.* p. 14. Leipzig 1841, ubi disputat contra B. Fabricium, qui epigrammatis nostri immemor ætatem Menippi incertam esse dixerat in *Archiv für Philologie und Pädagogik*, 1810 t. VI, fasc. 4.

initio primum auctor Pontum universum, deinde ab eodem Fano Propontidis et Hellesponti litora circumnavigavit. Et hæc quidem librum primum absumsisse videntur. Sequebatur (libro II) Euporæe paraplus ab Hellesponto ad fretum Herculeum Gadesque. Unde in oppositam continentem transiens (libro III) legit Libyam, Ægyptum, Syriam ac reliqua litoris Asiatici usque dum ad Hellespontum descriptionis orbe reduceretur. Præterea Menippus dicitur p. 566, 7 scripsisse διάπλους, i. e. navigationes ab altera ad alteram continentem sive linea recta per altum nullisque stationibus interruptas (διάπλους διὰ πόρου) sive viâ per insularum stationes delineatâ (διάπλους διὰ νήσων). Qui quidem διάπλοι non diversum a periploti opus, sed inserti ei et subijuncti fuisse videntur. Sic διάπλους ab Heraclea Pontica ad Apolloniam Thracicam in Epitome Marciani memoratur p. 569, 25. Denique de insulis eorumque ambitu dixisse Menippum rei consentaneum est, ut vix egeamus teste Agathemero I, 5, qui, ἐροῦμεν, inquit, τῶν καθ' ἡμᾶς νήσων τὰς περιμέτρους, λαβόντες παρ' Ἀρτεμιδώρου καὶ Μενίππου καὶ ἐτέρων ἀξιόπιστων. Haud omittendus autem Constantinus Porphyrogenitus (Them. I, 2, p. 18) qui τὸ θέμα Ἀρμενιακόν, quod ipsius tempore dicebatur, sub Heraclio demum imperatore hanc appellationem sumsisse censet, quum neque Justiniani ævi scriptores ejus meminerint neque antiqui geographi, Strabo, Menippus δὲ τοὺς σταδιασμοὺς τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραφάμενος, Scylax Caryandensis, Pausanias Damascenus. Quæ si recte habent, non notum aliunde Menippi opus indicant. Quamquam, quum Seylacem periploti auctorem parum accommodate citet Constantinus de themate mediterraneo agens, fortassis haud majore jure laudatur Menippus, neque τῆς ὅλης οἰκουμένης σταδιασμοί, quos ille dicit, a periploti stadiasmis diversi erant.

229. Ceterum Menippus non totus versabatur in locorum nominibus et distantis, sed geographica illustravit historicis. Testis est Marcianus p. 566, 42 : Μένιππος δὲ δὲ Παργαμηνὸς inquit, δὲ αὐτὸς τῆς ἐντὸς θαλάττης περιπλοῦν ἐν τρισὶν ἡμέραις βιβλίους, ἱστορικὴν τινὰ καὶ γεωγραφικὴν ἐποίησεν τὴν ἐπαγγελίαν. Idem colligitur ex iis quæ de Sicilia ex integro Stephano transcripsit Constantinus. Vid. Menippi fr. 5, p. 573.

230. Hujus igitur periploti epitomen quidem sed nova quoque vel correctiora præbentem confecit Marcianus, quam Amphithalio (") cuidam amico inscripsit. De opera sua exponit p. 567, 16, ubi postquam de prioribus suis lucubrationibus, Artemidori epitome et Oceani periploti, dixit, pergit hunc in modum : Καταμαθὼν δὲ καὶ Μένιππον μετρίαν μὲν τινὰ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκ τῶν οἰκείων βιβλίων παρεχόμενον εἰδοῖσιν, μὴ πᾶσι δὲ ἀκριβῶς ἐπεξεληθόντα, τὰ ἐλλείποντα πλεῖστα ὄντα προσθεῖς καὶ προσέτιγε τὴν περὶ τοὺς τόπους καὶ τὰς διαιρέσεις τῶν ἔθνων σαρρήναιαν, ἥτις τὸ τέλειον τῆς γνώσεως τοῖς ἐντυγχάνουσι παρέχειν εἴωθε, τὴν ἐκδοσὶν τῶν τριῶν βιβλίων ἐποίησάμην, οὐκ ἀφελόμενος τῆς προσηγορίας τὸν πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἑμαυτὸν μεταστήσας τοὺς ἀλλοτρίους πόρους, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ... Ἀρτεμιδώρου, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκείνων προσηγορίας ἐπιγράψας τοῖς βιβλίοις, τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἑμαυτοῦ ποιησάμενος πόνων ἐναργὲς γνώρισμα. — Quæ de suo adjecerit Marcianus vereor ne multo minora fuerint quam esse videri auctor voluit; confidentius tamen nihil pronuntiare licet, quum præter indiculi capita postrema et proœmium ipsiusque periploti initium a Fano Jovis Urii usque ad Amisum et Chadisium fluvium pertinens nos nihil habeamus superstes (**). Pauca quædam e Menippo affert Stephanus, qui ut Artemidori, sic etiam Menippi tum integrum opus tum epitomen ad manus habuisse videtur (Vid. not. ad. p. 572 sq. p. 570, 6. 571, 9. 20. 572, 4).

(*) Aliud hujus hujus nominis exemplum non invenio; attamen Ἀμφθαλής quidam, Antiochenus, ut videtur, memoratur ap. Malalam p. 287 ed. Bonn.

(**) Titulus et argumentum operis deperditi quum ex superstite parte facile erueretur, mire in his cæcutivit primus editor Henschelius, qui titulum præfixit : Τεμάχιον τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἑπτὰ βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ Ἐφεσίου. Putarunt viri docti hæc sic reperisse Henschelium in apographo Vaticano; at nihil habet apogr. præter ea quæ sunt in codice Parisino; margini autem fol. 211 Henschelii, ut videtur, manu adscripta leguntur : *Artemidori Epitome, ut cognoscere licet ex secundo abhinc follo. A Marciano autem compilatam esse hanc epitomen patet ex ejusdem Marciani libro II, init. fol. 198 et 202.* Locis laudatis mentio sane sit epitomes Artemidori, sed ad nostram rem nihil pertinens. Henschelii errorem iterarunt Hudsonus et Millerus. Quamquam Menippi epitomen esse vel ex collatis inter se fragmento nostro et Stephano Byzantio v. Πύλλα, Τίος, Χαλκισία intelligere erat. Mitto quod sapius quæ res esset viri docti monuerunt, ut Holstenius in epist. p. 51 ed. Boiss. et in notis ad Steph. Byz., Dodwellus de Marciano § 6. Post Milleri editionem denuo de his dixit Hoffmannus *Die Iberer in Osten u. Westen und Artemidor der Geograph* p. 215 sq. (Leipzig. 1838), et in editione Marc. præf. p. V. (1811) ac Fabricius in *Archiv. f. Philologie u. Pædagogik* tom. VI, p. 611 sq. 1840.

Præterea in Arriani periplo Pontico ea quæ aliunde auctor assumsit, e Menippo nostro petita esse ex comparato Marciano viri docti collegunt. Anonymum autem Peripli Ponti Euxini auctorem non ipsum Menippum sed Marciani epitomen usurpasse censemus.

Editus Marcianus in Geographis Hoeschelii (1600), Hudsonianis (tom. I, cum Dodwelli diss.; 1798), Vindobonensibus (t. II, 1807); deinde a Millero: *Périple de Marcien d'Héracleé, epitome*

d'Artémidore, Isidore de Charax, etc... d'après un manuscrit grec de la bibliothèque royale avec une carte par E. Miller. Paris. 1839. 8°. gr. et lat. cum notis gallice scriptis. Novissima denique Hoffmanni editio: Μαρκιανός. Μένιππος. Σταδισμός. *Marciani periplos. Menippi peripli fragmentum quod Artemidori nomine ferebatur, etc...* ed. S. F. G. Hoffmann. Lipsiæ. 1841. 8. De Anonymi periegesi iambica a nonnullis sub Marciani nomine edita vid. supra § 107.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

In præfatione inter eos qui Corpus geographorum meditati sint, nominandus erat Fridericus, Aug., Guil. Spohn, qui de consilio suo exponit in editione Nicephori Blemmidæ (Lips. 1818) p. 1, ubi hæc: « Mors prohibuit quominus ille (Bredovius sc.) tunc hanc editionem alia multa absolvere posset. Post ejus mortem librariæ Weidmannianæ præfectus, vir bonas literas honorifice promoverè studens, quæcunque Bredovius edendorum Geographorum minorum causa collegerat, redemit eademque mihi, ut perficiatur editio, tradidit. »

SCYLAX. Pag. 37, l. 9, ἡμ. δόο] V. Prolegg. p. 39. — P. 51 § 63. De Magnesiae oppidorum situ post Leakium denno egit Alfredus Mézières in *Mémoire sur le Pélion et l'Ossa* (Paris 1853). Methone probabiliter fuit ubi nunc est Gennitzaro kastro, inter Lefocastro et Milies (Mez. p. 36). Coracæ quærendæ a septentrione hodierni Argalasti, ubi Lefokastri ruinæ, nec procul inde turris rupi imposita, quam vocant Korakai-pyrgos (Id. p. 80). Spalauthra sita fuerit in hod. Khortokastro, a meridie vici Lafkòs, inter hunc et Milina vicum (Id. p. 21 sqq.). Olizonem in angusta peninsulæ cervice cum aliis ponit Mezierus p. 15. Melibææ ruinas esse censet (p. 76) eas quæ non longe a Sciti distant et a Leakio Thaumaciæ Homericiæ vindicantur. Eurymenas a Karitza versus septentrionem sitas suspicatur (p. 96), quo loco nunc est monasterium S. Demetrii. Myras Scylacis componit (p. 65) cum hodierno Muresi, quod admitti nequit, nisi ordinem oppidorum Scylaceum nihil curandum esse dixeris. — P. 61 § 79 Αἰγίτιος] Vivien de Saint-Martin *Géographie anc. du Caucase* (Paris. 1847) p. 25 nomen hoc ortum censet ex Aig-hippios, l'eau de cheval vel l'eau-cheval, « par allusion à la rapidité des courans

alpins. C'est un composé tout à fait dans le génie des langues iraniennes, où le mot aḡp, cheval, est en effet si fréquent dans la composition des rivières; et il est d'autant plus présumable que le mot grec n'est que la traduction d'un nom local, que le nom Tskeni-Tsqali, que porte aujourd'hui chez les Mingreliens le principal affluent de la droite du Phase, et qui est très-probablement l'Hippos des anciens, signifie aussi l'eau-cheval. » Quod de Hippo fluvio dictum est probabiliter; Ægipium vocem e barbara et græca lingua conflata minus crediderim. Ceterum legi velim quæ in eodem libro p. 27 sqq. vir doctissimus de nominibus populorum Ponti orientalis accolarum disputat. Achæos agnoscit in trihu Abasæa quæ nunc vocatur Chakhe vel Sakhi; Heniochos autem in hodiernis Hhannoaatche; sic enim Lesghos hodie a Tcherkessis vocari. Confer ejusdem librum *Sur les populations primitives du Caucase* (Paris 1847) p. 57 sqq., ubi cum Bocharto Tibarenos et Moschos apud Ezechielem Toubal et Meschekh nominari docet. — P. 60 § 74. Τορικός] Fuerit: πόλις ἑλληνικὴ καὶ λιμὴν Τορετικός. — P. 61 not. col. 1 l. 18 post verba: Πτολεμαῖο Χάριστος, adde: vel, uti est in Wilbergi codicibus, Χαριούστος. — P. 63 § 83. Ἐχεχειριεῖς] Cf. not. ad Arrian. § 15, p. 370 init. — P. 69 § 96: Πιτύεια] Fortasse est Καλὴ πεύκη, de quo loco ita schol. Hom. II. 12, 20: Πεῖ δὲ (ὁ Ῥῆσος) πρὸς ἄρκτον ἀπὸ Καλῆς πεύκης, ἥτις ἀπέχει ἀπὸ Ἀδραμυτείου σταδίου ρπ', in quibus si cetera recte habent, falsus est numerus stadiorum; sin hic incorruptus, fontes Rhesi cum Æsepi fontibus confundi putes. — P. 74, lin. pen. pro Φασηλῆς rectius scripseris Φάσσηλις. In latinis l. 8 post v. Chelidoniae insere: tum Gagæ urbs. — P. 75 § 101. Σόληιον] V. not. ad Stad. § 217 p. 489. — P. 76 § 102.

Σητὸν, Σαλόν] V. not. ad Stad. § 192 sq. p. 485.
 — P. 78, lin. 1. Μάριον] V. not. ad Stad. § 233 p. 491. — P. 78 § 104 l. 5 ab ima : Βηρυτὸς πόλις καὶ λιμὴν, Βορινός] Legendum esse καὶ λιμὴν βορεινός censeat etiam viridocissimus Saulcyus (*Voyage autour de la mer morte*, etc.) et Isambertus (*Bulletin de la soc. de géogr. tom. VI*, p. 202, 1853), quum portus ab urbe boream versus situs sit. Quem tamen portus situm si præter morem sic significare Scylax voluit, insolita id ratione fecisse mihi videtur. Quare etiamnum hæret dubitatio. Introducere possis usitatum in periplus vocabulum, leni inanu pro βορινός scribens θερινός. Sed hæc omnia tanto incertiora sunt, quum maioribus turbis locus noster laboret. Nam patet post Beryti mentionem desiderari Leontonpolin, cujus paullo post auctor meminit loco item lace-ro, ubi notavit aut quæ fuerit oræ longitudo a Leontonpoli ad Ornithonpolin, aut quousque pertinuerit ager Sidoniorum; adeo ut scribendum sit aut : Ἀπὸ Λεόντων πόλεως μέχρι Ὀρνίθων πόλεως στάδια. Ἔττα Τυρίων πόλις κτλ., aut : Ὀρνίθων πόλις (Σιδωνίων [δὲ τὰ] ἀπὸ Λεόντων πόλεως μέχρι Ὀρνίθων πόλεως [ἔστι].) Τυρίων πόλις Σάραπτα κτλ. In antec. vero vox Λεόντων π. facillime a librario omitti potuit post vocem λιμὴν ob literarum similitudinem. Deinde autem Βορινός vox in codice supraducta linea rubra notatur tamquam nomen proprium. Hinc facilis conjectura est olim in codice fuisse Βο[στ]ρινός pro Βοστρηνός, quum Bostrenus fluvius memoretur a Dionysio periegeta v. 913; cujus quidem si verba premenda sunt veraque tradunt, fluvius ille Sidonem urbem præterlabeatur, adeoque Scylax eum non ante sed post Porphyreon polin memorare debebat. Quo errore non magnopere offendimur, quoniam sæpius ordinem locorum geographicum in Nostro negligi constat. Vox ποταμός, quæ in codice scribi solet ποτ, ob sequentes literas πορ fugit scribam. Quod situm Leontopolis attinet, de quo alii aliter statuunt, acu rem tetigisse mihi videtur doctissimus Isambertus l. l. p. 207 : « Il n'y a aucune difficulté, inquit, à reconnaître avec M. de Sauley et les voyageurs antérieurs, l'ancien Tamyras dans la rivière *el Damour*. Mais pourquoi n'avoir pas reconnu la ville de Leontonpolis ou ville de Lions et le bois sacré d'Esculape dans cette belle vallée? C'est à moitié chemin [μεταξύ] de Berytus et de Sidon, comme l'indique Strabon. Avec le Tamyras, il devait y

avoir une ville dans une position aussi favorable. Eodem ducit Ptolemæus V, 14, p. 364 ed. Wilberg., apud quem Leo fl. exit 33° 35', medius inter Berytum (33° 40') et Sidonem (33° 30'); qui quidem fluvius a Tamyra non fuerit diversus. Certe quod Robinsonus Leonem (qui illi perperam Leontes vocatur) quaerit in hodierno *Kasimiyeh* sive *Kasmieh*, prope Tyrum exeunte, id ut veterum testimoniis iudiciisque repugnat, sic debili nititur argumentatione. Scilicet quum *Kasimiyeh* apud Edrisium (l. p. 349 Jaubert) *Lanta*, et in superiore sui parte etiamnunc *Lantani* sive *Liettani* appelletur, componendum cum eo putavit *Leonem*. Ceterum quas de Scylacis loco conjecturas Saulcyus protulit, jure merito rejicit Isambertus. — Porphyreón oppidum refer ad *Ras Nebbi Yunes* e mensura Itinerarii p. 583. Ornithonpolis (*el Ourby?*) nequit esse statio ad *Nonum* Itinerarii, l. l., ubi pro *IV mill.* scribendum *IX mill.*, ut jam Wesselingius suspicatus est, aut intermedia Sarepta statio omissa est, monente Isamberto. — P. 78, l. 10 ἐστὶ Τρίπολις Φοινίκων.] Nisi e marginis notula verba Τρ. Φ. irreperunt, ita intelligenda sunt ut significant Phœnicum regionem Tripolitanam sive ditionem Aradi, Sidonis et Tyri. — P. 78, lin. ult. Verba laborant; ἄλλη vocem in annotatione suspicatus sum a librario proficisci; vix recte. Legam : ἄλλη (vel potius Ἀδλη) πόλις, [νῆσος καὶ πόλις] Τύρος. Quod pro ΛΑΛΗ mutatione fere nulla ΛΔΛΗ scribendum conjiciam, inducit hodiernus *Adloun* vicus, qui post Sareptam (*Sarfand*) sequitur, et Isaniberto p. 214 statio *Ad nonas* Itinerarii esse videtur. In propinquo exstant ruinae. Simili modo in Peripl. Maris Magni § 157 p. 479 cor-rexi εἰς κόμην Ἀλάς pro εἰς κόμην ἄλλην. — Ib. l. 7 pro ἡ στάδια leg. videtur κ' στάδια. Cf. not. ad Stad. § 136 p. 472. — P. 82 § 108 lege Τυνδραίου. Cf. not. ad § 25, p. 436. De Plyno portu cf. not. ad § 29, p. 438. Pro Πέτρωντος leg. Πατράντος. Omnino de Libyæ paraplo conferenda sunt quæ pluribus in not. ad Stadium expositimus. — Ibid. lin. ult. pro Ἀντίπυρος e Ptolemæo et Stadium lege Ἀντίπυργος. — P. 83, lin. 6, ἀνω δὲ ἐνταῦθα κτλ. Vide not. ad Stad. p. 450 sq. — P. 84, l. 5 leg. vid. : Ἀμπελος, Ἀπιος, ἀπὸ θαλάσσης στάδια λ' aut Ἀμπελος ἀπὸ θαλάσσης, etc. — Ib. l. 7 Ἐκχειρὸς] ἐκχεῖται? — Ib. l. ult. Πόντια] v. not. ad Stad. § 75, p. 454. — P. 85, 1 leg. : ἐν δὲ τῷ κοίλο-τάτῳ τῆς Σύρτιδος (glossa : ἐν τῷ μυγῶ ὅλης τῇ

Σύρτιδος) Φιλαίνου βωμοί, ἐπίνειον Ἀμμωνος. V. not. ad Stad. § 84 p. 456. — Ib. l. 10. Vide not. ad Stad. § 93 p. 461. — P. 86 not. col. 1, lin. 28 pro : *hinc Σαβράτα ap. Ptol. lege : apud Ptol. in mediterraneis Σαβράτα, in ora maritima Σάβαθρα s. Σαβάθρα s. Σαβάτρα*. Cf. not. ad Stad. § 99 p. 464.

DICÆARCHUS. Pag. 106. Pelium montem nuperrime exploravit et descripsit Alfred Mezières (*Mémoire sur le Pélion et l'Ossa. Paris 1853*). Enotabo quæ ad verba Dicæarchi proxime pertinent. Pag. 106 § 1 : Τοῦ δ' ὄρους ἡ μεγίστη καὶ λασσιωτάτη ῥίζα τῆς πόλεως κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, περὶ δὲ x'] Mezières p. 37 : « Plus loin, sur le bord de la mer, commence la plaine de Lekhonía : c'est la seule qu'on rencontre depuis l'extrémité de la presqu'île [*Trikéri*]. Sur toute la côte la plage est très-resserrée; la montagne arrive jusqu'à la mer, et l'on ne peut donner le nom de plaine aux vallées peu profondes que creusent les lits des torrents... C'est de Lekhonía que parle Dicæarque, quand il dit que la partie la plus grande et la mieux boisée qui s'étend au pied du Pélion est à cinq stades par mer et à dix de la ville Demetrias (auj. *Goritza*). Lekhonía est précisément à la même distance de *Goritza*. » At Dicæarchus non decem, sed viginti stadia habet. In meis mappis Lekhonía vicus non notatur. Leakius et Kiepertus ad hunc vicum referunt Neliám Strabonis (p. 436), quæ in tabulis Kiepteri a Demetria distat viginti fere stadia. — Idem p. 40 : « Au dessus de Lekhonía, on aperçoit sur la montagne les villages de Saint-Laurent et de *Drakhia* que dominant les plus hauts sommets du Pélion. Un torrent rapide, ombragé de beaux platanes, qui coule au pied de l'acropole, doit être ce fleuve Crausindon, cité par Dicæarque, « qui arrose les champs cultivés au pied du Pélion. » La riche plaine de *Lekhonía* répond bien mieux à cette indication que l'étroite vallée *Zervokhia*. » Idem p. 35 : « Le large torrent qui descend des hauteurs de la montagne et passe près de *Milies*, ne peut pas être, comme le pense M. Leake, l'un des deux fleuves nommés par Dicæarque; il n'arrose pas, comme l'un, les champs cultivés qui sont au pied du Pélion, et il ne sort pas, comme l'autre, d'une forêt pour se jeter dans la mer. Leake l'appelle à tort *Zervokhia*; on ne donne ce nom qu'à une petite plaine qu'il traverse pour arriver à la mer. Les habitants le

nomment simplement *Πεῦμα* (le torrent). — Idem p. 58 : « Les bois du Pélion « aux arbres agités par les vents (*Il.* 2, 757) » étaient renommés dans toute la Grèce; Hésiode (fr. 83) l'appelle ὕλην et Dicæarque ὠῶδες. Les arbres les plus variés y croissaient en abondance; on y trouve surtout, dit Dicæarque, des hêtres et des sapins. Aujourd'hui encore le sommet de la montagne est couvert de hêtres qui couronnent de verdure toutes les crêtes. Ceux qu'on aperçoit du rivage, au dessus de Makrinitza et de Milies, sont petits, peu touffus et couvrent à peine de leur ombre les rochers gris. Mais sur les dernières cimes, à l'endroit où se découvrent les deux mers, on se trouve tout à coup dans une forêt de hêtres à la tige élancée, aux branches énormes, qui descend sur les pentes abruptes du versant oriental jusqu'aux premiers jardins de Zagora... Les sapins dont parle Dicæarque, ces arbres si communs sur les hautes montagnes de Grèce, qui poussent au milieu des neiges et couvrent les sommets du Taygète, du Cyllène et du Parnasse ont disparu de la cime du Pélion. Il n'y en a pas un seul dans la montagne. Le vaisseau *Argo* n'eût pu être construit de nos jours. Ovide (*Fast.* 5, 381) couvre de pins les hauts sommets et le reste de chênes. Il est impossible d'être plus mal inspiré; ce sont les deux arbres qu'on y trouve le moins. Dicæarque dit qu'outre les hêtres et les sapins on trouve dans le Pélion des érables, des ζύγια (l. ζυγία), des cyprès et des cèdres. Le ζύγια est parfaitement inconnu; les érables et les cèdres sont rares; le cyprès, l'arbre des Turcs, croît en abondance près des villages qu'il couvre d'un rideau de verdure. Le géographe grec oublie le frêne et la lance de Pélée (*Il.* 16, 142). Néoptolème, lui aussi porte une lance de frêne cueillie sur les plus hauts sommets du Pélion (*Quint. Posth.* 8, 161), où l'on en trouve encore. Les ornes de Valérius Flaccus (*Il.* 6) n'existent pas plus que les pins et les chênes d'Ovide. — Les arbres fruitiers de toute espèce, dit Dicæarque, croissent en aussi grand nombre sur le Pélion que dans les pays où on les cultive. Aujourd'hui encore on en voit qui poussent naturellement : mais c'est surtout auprès des villages et dans les jardins qu'ils abondent. Sur les bords du golfe Pagasétique, dans les vallées, à Milina, à Lekhonía, à Perivolia, on rencontre de préférence les arbres du Midi, l'oranger, le citronnier, le figuier; plus

haut, à Makrinitza, à Miliès et sur le versant glacé de Zagora, les arbres du nord ou d'un climat plus froid, le pommier, le cerisier, le châtaignier. Je ne parle pas de l'olivier, qui pousse partout. — Les fables populaires ont leur part dans la description de Dicæarque. Je n'ai pas essayé de retrouver cette aubépine, semblable aux myrtes blancs, qui avait la vertu de rendre le corps insensible au froid de l'hiver et aux rayons ardents du soleil... Je n'ai pas non plus découvert cette racine d'arbre qui guérissait de la morsure des serpents. Mais un vieillard de Miliès semble avoir retrouvé la plante merveilleuse que Dicæarque recommande comme un remède souverain contre la goutte et contre les ophthalmies : seulement elle a perdu avec le temps une de ses propriétés, et ne sert plus qu'à guérir les gouteux. Ce vieillard, qui rappelle aux Grecs lettrés de Miliès le souvenir de Chiron, a découvert dans la montagne une plante connue de lui seul, et dont il n'a jamais voulu révéler le secret. Il en compose un breuvage très-fort qui produit, pendant quelques jours, une espèce de folie. Après cette crise violente dont le malade ne garde aucun souvenir, la goutte est guérie. Le moderne Chiron est en grand honneur dans la montagne, et on vient le consulter de toutes les parties de la Thessalie. — Sur le sommet le plus haut du Pélion se trouvaient, dit Dicæarque, l'autre de Chiron et un temple de Jupiter *Acræus*. La montagne a deux sommets principaux rapprochés l'un de l'autre et qui forment un col au-dessus de Makrinitza. Le plus élevé est celui qui domine le village de Drakhia; c'est un mamelon sec et escarpé; pas un arbre n'y pousse et pas une source n'en découle. Les hêtres s'arrêtent à son pied. Dans les flancs de ce pic isolé, du côté qui regarde le golfe Pagasétique, s'ouvre en effet une caverne fermée par un bloc énorme qui a roulé du sommet de la montagne. On ne peut y pénétrer, et l'on n'aperçoit, par une étroite ouverture, qu'une descente rapide qui se perd dans l'obscurité. C'était une triste demeure; on y cherche en vain les beautés dont parle Quintus de Smyrne (Posth. 4, 153). Mais si la tradition locale confinait sur le rocher sans verdure et sans eau le maître d'Achille, les poètes, plus libéraux, lui donnent pour séjour la montagne entière. « Il règne dans les vallées ombragées du Pélion (Pindar. P. 3, 5). » Il avait dans son domaine d'autres grottes plus belles, mieux situées, plus

accessibles. La plus remarquable se trouve sur le versant oriental, à une heure et demie au-dessus de Zagora. — Quant au temple de Jupiter *Acræus*, il n'en reste pas une seule pierre; il était sans doute au sommet du mamelon du *Plessidhi*, comme cet autel consacré à Apollon sur le plus haut pic du Taygète. Chaque année, les plus illustres citoyens de Démétrias et les hommes à la fleur de l'âge choisis par le prêtre y montaient au plus fort de l'été, pendant la canicule, « enveloppés de fourrures nouvelles, tant était vif le froid qui régnait sur ces hauteurs. » J'ai pu me convaincre que cette précaution n'était pas exagérée. Je traversai le Pélion par une chaude journée d'automne, avant que les premières neiges fussent tombées, et la température s'abaissa tellement, quand nous fûmes arrivés sur les dernières cimes, que ce brusque changement me donna la fièvre. Les Albanais qui nous accompagnaient, plus prudents que nous, portaient, comme les anciens Grecs, le vêtement de circonstance, la peau de mouton jetée sur les épaules. L'air le plus vif règne une partie de l'année sur le versant oriental du Pélion, sans cesse balayé par le vent du nord qui arrive du fond du golfe de Salonique, tout chargé encore des neiges de la Macédoine. Un Allemand qui traversait le canton de Zagora, pendant l'hiver, y retrouvait le climat de sa patrie. La différence de température des deux versants est bien marquée par la différence des arbres qu'ils produisent : du côté de Volos, c'est l'olivier toujours vert; au dessus de Zagora, c'est le châtaignier du Nord qui domine. » Ad calcem opusculi bonæ frugis plenî Mezières quatuor adjecit inscriptions mutilas; harum tertia in *Makrinitza vico ex muro ecclesiæ descripta* memorat sacerdotem Jovis *Acræi* (... σιας Ἐπιτελοῦς, ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου); nec non in quarto titulo prope *Calanera* in litore sinus *Pagasæi* reperto inter alia leguntur : τῶν προγεγραμμένων ἀρχόντων συμπαρόντων καὶ τοῦ ἱερέως τοῦ Διὸς τοῦ Ἀκραίου.

De plantis Pelii a Dicæarcho memoratis exponit Ernestus Meier in *Botanische Erläuterungen zu Strabon's Geographie und einem Fragment des Dicæarchus* (Kœnigsberg 1852) p. 186 sqq. Ὁξὺν εἰ non est *quercus Cerris* sed *fagus silvatica*, quæ arbor in cetera Græcia rarior in Pelio et Pindo montibus frequens sit. — Ἐλάτη, « die Fichte, hier sicher nicht unsere Edeltanne, *pinus*

picea du roi. » — Σφένδαμνος, *Acer campestre* aut *monspeulanum* aut *obtusatum* aut *tataricum* aut denique complures harum specierum. — Ζυγία *carpinus betulus*, *Hainbuche*; eam arborem in boreali Græcia provenire, non item in meridionali, ubi quum τὰ ζυγὰ ex acere campestri fabricarentur, ζυγία vox etiam de acere usurpata sit. — Κέδρος, *juniperus oxycedrus*, *Wachholder*. — Ἀγρία λείρις, *lilium candidum* et *Carneolicum*, *Feldlilien*. — Λυχνίδες, *Lichtnelken*, *agrostemma cononarium*. § 3 pro δένδρου Meier conjicit θύμβρου (*Satureja Tymbræ*), collato Nicandro Theriac. 533. Τὸ παναχὲς Χειρώνιον Dioscoridis (*Hypericum Olympicum*?) componendum suspicatur cum planta quam § 10 sq. describit Dicaearchus. Ego nescio an § 3 scribendum sit (καὶ ῥίζα δὲ ἡ ἄρου, adeo ut inclusa sint glossema. — § 4 κάρπὸν ἀκάνθης M. dici censet *Ruscum aculeatum*, τὴν ἔξυμυρσίνην sive μурτάχανθαν Dioscoridis IV, 144.

AGATHARCHIDES. P. 141, l. 1 in not. dele: *Quæ apud Diodorum... interposita.* — P. 168, col. 2, l. 11 ab ima, pro *Artemidorus... memoret lege: Plinius et Artemidorus memorent.* — P. 170, l. 5. τοπάζιον] De topazo lapide Agatharchides laudatur in scholio ad Clement. Alex. Pædag. II, 12, p. 241, quod edidit Bastius in epist. crit. p. 134 ed. Lips.: Ἐκψήγματα γῆς πάντες οἱ λίθοι οἱ τίμιοι οἱ τε γὰρ λυχνῖται τοιοῦτοι καὶ οἱ ἀνθρακες καὶ οἱ ἀμέθυστοι, πρὸς τούτοις καὶ οἱ βήρυλλοι τε καὶ σμάραγδοι καὶ ὑάκινθοι καὶ πάντες σχεδόν. Οἱ γὰρ μὴν τόπαζοι, εἴ τι χρὴ πείθεσθαι Ἀγαθάρχῃδῃ τῷ τὰ περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς ἱστορήσαντι θαλάσσης, μέσον ἀνευρίσκονται τῶν παραλίων ταύτῃ πετρῶν. Quamquam hæc non ex eo loco, ubi de topazōn insula Agatharchides dixit, desumta esse videntur. — P. 176, l. 1. Φοινικῶνος] *Palmetum* hoc non ad hodiernam *Tor urbem*, sed in *Wadi Firan*, et aram Neptuni probabiliter ad *Ras Zelimar* pertinuisse suspicatur Lepsius, *Briefe aus Egypten* p. 443. — P. 184, l. 2, ubi de fluvio aurifero. Wellsted. *Travels* II, p. 154, non longe a Magna esse narrat *Mersa Dahab*, i. e. portum aureum, « from the circumstance of the sand in its vicinity containing yellow, shining, micaceous particles, exactly resembling that precious metal. » De auro quod in Arabia reperiri perperam traditur, cf. Ritter XIV, p. 408. 416. — Debæ (sive Dedebe in Phot. codd.) Forsterio (*Geogr. of Arabia* II, p. 131 sq. sunt « the tribe of the *Zebeyde*, one of the numerous branches of the great *Harb* nation. Burk-

hardt represents the *Zebeyde* as occupants of the country between Yembo and Leith... The territory of the *Zebeyde*.. will be found, like that assigned to the *Dedebe* by Diodorus, to be accurately bisected by the *Bardilloi*, whose real, or supposed, stream, falls into the Arabian gulf at Djidda. »

ANONYMI PERIEGESIS. P. 224 vs. 710 adde in not.: στενωποῦ] στενωτάτου codex; em. Meineke in *Vindice*. Strabon. p. 250. — P. 228 vs. 790. Cf. not. ad Anon. § 68 p. 420. — P. 229 vs. 806. Quodsi verba Ὀλβία Σαβία ex dittographia orta esse noveris, Olbiam a vicinis Sais sive Saviiis Σαβίαν dictam esse putes. — P. 231 post vs. 834 alii duo versus ponendi, quos ex Anonymo elicui in *Prolegg.* p. cxvi. — P. 232 vs. 862 sq. « Hæc neque coherent et misere juncta arguit tam interpretatio vs. 862 quam contortus ille verborum positus εἶναι φησι δὲ: quamquam majora ausus *Letronnius*: καλοῦσιν. ἔθνος εὐσημότατον δὲ φησι τὸ. At utraque membra seorsim stare docet *Palatini* prima lectio εὐσημότατον εἶναι φησι τῶν Σαυροματῶν: nam δὲ et τὸ inter versus altera manus posuit. Perit igitur senarius unde pendent genitivi; voluit autem Anonymus (p. 413 lin. 33): ἔθνος εὐσημότατον εἶναι φησι τῶν. Σ. κτλ. » *Bernhardy* *Analect.* p. 27.

DIONYSIUS. P. 238 in not. post verba: *erunt Lehrsius* adde: in *Rhein. Mus.* II, 3, p. 354 (an. 1843).

ISIDORUS. P. 248, l. 7: x6'] Debebat excerptor ἐβ'. V. *Prolegg.* p. LXXXVII. — P. 251, l. 7 ἀπο σχοίων ζ'] Ante hæc aut nonnulla desiderantur, aut corruptus est numerus.

PERIPLUS MARIS ERYTHREI. P. 257 § 1, l. 4 ἀπὸ χιλίων δκτ.] Cf. *Prolegg.* p. LXIX, not. 1. — P. 258, l. 6. Codex inter voces μερῶν et σῆς μικρόν habet spatium vacuum 8-10 literarum. — P. 259, l. 9 πρόκειται] πρόκειται man. prim. cod. — P. 261, 1 vox ἀμμεῖναι in codice expuncta est. — P. 262, l. Ἀραβικῆς] leg. putō Ἀρακῆς. Eadem confusio p. 289 l. 17. — P. 263, 1 μονοχη codex sine acc. An μολοχίνη? — P. 263, 2 καυνάκαι] γαυνάκαι cod.; deinde pro καὶ μολόχαινα καὶ σινδόνες leg. putō μολόχαινα σινδόνες. P. 264, 1. Αὐαλίτης] αὐεῖτης cod.; l. 12 αὐαλείτην; l. 22 δουάκα sine acc. — P. 265, l. 7 et 16 μοκροτου sine acc.; l. ἄλλα εὐδοία sine acc.; an ἄλλα εὐσομα? — P. 265 § 10 sqq. Usque ad Mundu insulam de situ locorum satis constat. Quæ deinde sequun-

tur usque ad Oponem ex tabulis, quæ annotationem scribenti præsto mihi erant, certius definire non poteram; scilicet fides tabularum, quæ ante illam Carlessii (*Trigonometrical survey of the North-east coast of Africa by Lieut. T. G. Carless, Indian navy.* 1838) prodierunt, in hac oræ parte pæne nulla est; neque quæ post an. 1838 in publicum editæ sunt, quantum equidem scio, Angli istius operam in usus suos converterunt. Nunc demum Carlessii mappis potius quæ ad situm horum emporiorum pertinent melius quam in annotatione feci explicare tentabo. — Plinius VI, 34 § 174 e sinu Arabico in Aualiten progrediens primum memorat *oppidum Gazam*, deinde *promontorium et portum Mossyiten*. Gaza vero aperte est hodiernum *Bunder Gazim* (47° long.), caput gentis, quæ vocatur *Mijjerthaine Somauly*s. Quinque locus constat munimentis, quæ singula puteos habent, et centum fere tuguriis. Proxime hinc versus orientem montes altissimi ad ipsam oram accedunt, *Djibel Antarah* (5000 ped.) in *Ras Antarah* exiens, et post 60 stadia aliud jugum (4600 ped.), quod desinit in *Ras Gori*; juxta id adjacet *Djibel Haismah* (3800 ped.). Summa montium plana sunt thurisque arboribus tecta. In altero horum promonteriorum Mossyiticum nostrum quærendum est. Altitudo ejus in caussa fuisse videtur ut insignem ei Ptolemæus locum in tabulis concederet longeque in mare projiceret. Portus autem et emporium fuerit hodiernum *Bunder Barthe*, ab *Ras Antarah* 70 fere stadiis occasum versus distans, puteum habens et castellum et vicos duos. Alius vicus *Borah* nomine occurrit ad *Cap Gori*, minus ille ad navigationem commodus. Gaza, quam e Juba Plinius memorat, quum a Nostro non nominetur, mercaturæ frequentia ab illa Mossylum paullatim transducta esse videtur, quippe quod ipsis montibus thuriferis subiacebat. Distat a Mundu 1300 fere stadia, secundum periplum δύο δρόμους ἢ τρεῖς. — Τὸ λεγόμενον Νειλοποτλεμαῖον (1. Νειλοποτάμιον vel Νειλοποταμία?) pertinet ad fluvium satis amplum, qui minoribus quibusdam auctus post 130 a *Ras Gori* stadia occurrit. De eo ita in tabula Carlessius: « River with a stream of salt water 5 miles from the sea, navigable for small boats up to the town at high water; discharges a large quantity of water during the rainy season. » Ostio adjacet munimentum; paucis hinc stadiis occasum versus ruinæ exstant. In mediterraneis 40 ab

ostio stadiis ad ipsum fluvium oppidum est *Bunder Khore*. Huc pertinet Κόρη ἐμπόριον (80°) quod Ptolemæus medium ponit inter Mossylum (79°) et Elephantem montem (81°). Quum in hoc tractu nonnisi integris gradibus distantias locorum distinguat, non premendas esse mensuras intelligitur. Melius sane distantiae quadrarent, si Κόρη referre velis ad *Yibour Kubir*, at hoc nonnisi promontorium est habitatione vacuum, idque *Kubir* (*Kebir*) sive *magnum* vocatur ut a proximo *Yibour Sughir* (*Seghir*) sive *parvo* distinguatur. — Deinceps memorantur Ταπατηγη (sic) et δαρῶν μικρός. Utrumque nomen ad eundem locum pertinere puto, ut mox Ἀχάνναι et δαρῶν μέγας; alterum est vici, alterum adjacentis lauretini. Apud Carlessium post minorem vicum, *Ourbah* nomine, mox sequitur amœnum viretis fruticibusque oppidum, *Bunder Muriyah*, cui superjacent celsissimi montes (5000 ped.) thuriferi. Prope notatur aquæ fluentum in paludem exiens. « *Bunder Muriyah* is the principal town on this part of the coast, and contains 5 forts. » CARLESS. Hunc igitur locum Peripli auctor indicaverit. Apud Strabonem vocatur Δαρῶνς λιμὴν καὶ ποταμία Ἀπόλλωνος καλουμένη. Vocabulum ταπατηγη in ipso codice tamquam corruptum exhibetur; quæ quidem nominis corruptela et græcissans illud Ἀπόλλωνος ex eodem fonte manaverint. — Ἐλέφας ἀκρωτήριον est *Ras el Fil*, 48° 28' (*Ras Feeluk*, 800 feet high, shaped like an elephant, generally called by the natives *Ras Belmook* » CARLESS). Quamquam hoc nomen ab indigenis transfertur ad promontorium humile et arenosum, quod ab illo est occasum versus (48° 23'), et in propinquo habet locum *Bunder Filuk*. Is locus, etsi ancoris jaciendis commodus, emporium habuisse non videtur; memoratur tamen apud Strabonem (ex Artemidoro) verbis Ἐλέφας τὸ ὄρος καὶ διῶρυξ. Nimirum quum ad *Bunder Filuk* per angustas fauces mare intret in paludem longe patentem, id ipsum voce διῶρυξ indicatur. Sensit rem Letronnius ad Strabon. vers. gall. « Strabon, ait, entend, je crois, un de ces enfoncements étroits où la mer entre et pénètre à la marée haute assez avant dans les terres, et qu'on appelle creeks en Angleterre et en Amérique. » *Elephas fluvius* in Periplot memoratus ab oriente promontorii labitur in alveo profundissimo (« bed of a river 250 f. deep et 900 wide. In the dry season the river is navigable for boats 3 or 4

miles, and further inland there are pools of fresh water in its bed. » CARLESS.), inque paludem (*Khore Gulwainie*, i. e. lacus magnus) diffunditur, quæ ipsa quoque angusto ostio in mare exit prope *Ras Uloulah*, omnium maxime versus boream porrectum. Vicus fluvio appositus, *Bunder Uloulah*. Paucis stadiis orientem versus prope litus 3 putei aquam habentes optimam. Ad hæc igitur loca vix dubium est quin referenda sint ex Strabone Ψυγμός λιμὴν καὶ ὕδρευμα τὸ κυνοκεφάλων καλούμενον, e Periplo autem δαφνὸν μέγας λεγόμενος Ἀκανναι. Inter vocabula Ἀκανναι et Κυνοκέφαλοι cognationem intercedere suspicor. Quod olim in Strabone contra codd. auctoritem legebatur ἰδρυμα κυνοκ., et ad Sesostridis quædam monumenta ibi posita ab interpretibus referebatur, id rejiculum est. — Ultimum versus ortum Barbariæ promontorium et emporium dicitur τὸ τῶν Ἀρωμάτων. Ponendum igitur ad *Ras Jard Afoun* (900 p.) præruptis petris in mare descendens Ab indigenis vocatur *Ras Asair*, et nomen *Jard Afoun* sequenti promontorio quod Carlessius *Ras Shenarif* vocat, inditur. Navium statio in boreali promontorii latere. Quodsi tempestas imminabat, veteres nautæ, teste Periplo, confugiebant ad magnum promontorium, cui *Tabæ* nomen. Hoc esse debet *Ras Schenarif*, Aromatum promontorio longe altius (2500 p.), prope quod est vallis fertilis *Tohum* dicta, nomine ad *Tabas* Peripli prope accedente. Quod deinceps in Periplo legitur a *Tabis* prom. ad *Oponem* esse 400 stadia, cum aliis me induxerat, ut *Tabas* ad *Bannas* promontorium referrem; sed ferri id nequit. Distat enim ab Aromatum promontorio 400 stadiis sive diei fere navigatione, ut eo confugere imminente tempestate non liceret. Aut igitur pro υ' (400) in Periplo erat ω' (800), aut (quod malim) lacuna locus laborat hunc in modum refingendus : Ἀπὸ δὲ Τάβας μετὰ σταδίου τετρακοσίου [Πανὸν κώμη· ἐντεῦθεν δὲ μετὰ σταδίου τετρακοσίου] παραπλεύσαντι Χερσόνήσόν... Ὀπώνη. Panon vicum (hod. *Banna* vel *Bunna*) ad *Ras Banna* sive *Ras Ally Bech-Quail*, novimus e Ptolemæo. Opone ad Chersonesum promontorii *Hafoun* sita erat. Trahere huc etiam fluxum marinum auctor noster monet; Carlessius vero fluxum non ita longe ab ora a meridie boream versus tendentem in tabula significat. Probabiliter ita res habet ut in sinu inter *Ras Ally-Bech* et *Ras Hafoun* juxta ipsam oram fluxus sit contrarius ei qui in alto regnat.

— P. 266, l. 8 : δ δὲ ὄρμος ἐπὶ σαλι^{ος} κατὰ codex, in quo os superscriptum manu secunda. Licebit : δ δὲ ὄρμος ἐστὶ σάλος κατὰ καιροὺς ἐπικινδυνός, col-lato loco gemello p. 263, 14. — P. 267, l. 2 et 8 κασία; l. 17 ἥ τε μοναχὴν cod. sine acc. — P. 269, l. 5 πλείους cod. — P. 270, 5, l. 1. εἰπενδηίων cod. — P. 272 l. 3 ναύπλιος] V. Prol. p. CVIII; — l. 15 ναβαταίων] αναβαταίως codex. Leg. puto : δι' ἧς ἐστὶν εἰς Πέτρην πρὸς Μαλίχαν βασιλεία Ναβαταίων [ἀνά-θασις]. — P. 275, 12 ἀπὸ τοῦ πέραν cod. — P. 277 l. 3 : Εὐδαίμων Ἀραβία. Εὐδαίμων δὲ ἐπεκλήθη cod., expunctis verbis Εὐδ' Ἀρ. Apud Melam III, 8 pro *Cana et Arabia et Gaudamus* leg. videtur *Cana et Arabia Eudæmon*. — *Elisari* Ptolemæi et *Ilisar* Strabonis secundum Forsteri sententiam (*Geogr. of Arabia* II. p. 147 sqq.) nomen habent de regione *El Asyr*, cujus gentem numerosam et bellicosissimam in vicinis magnam exercere vim refert Burckhardt. Ptolemæi igitur ætate videri eam totum occupasse tractum qui Elisaris attribuitur. Habent hæc quo se commendunt. — P. 278, not. col. 1, lin. 17. Avium insulam nunc vocari dixi *Sikkah* vel *Djibus*. Forsterus l. 1. II, p. 189 scribit *Sekah*, quod significare ait *stercoraceous or birds' mute island*; *Djibus* autem (*Gibboose* Forsteri) sonare *White island*. Sita insula 48° 28' 20" long. Greenw., 13° 14' 40" lat. Altera Peripli insula, Τρόλλια, nunc audit *Burruggghur* (48° 32' 40" long., 13° 58' lat.); vetus illud nomen e Romanorum lingua derivare et significare *Spoon island* prodit Forsterus. « In Captain Haines Chart, inquit, the form of this island is, as nearly as possible, that of the bowl of an egg-spoon, or that of the old fashioned horn or sugar-spoon. » — *Sabbatha* urbs, cujus situm in annotatione definire nondum poteram, pertinere videtur ad *Saba* locum in novissima Arabiæ tabula Kiepertiana. — P. 280, 13. Σύαγρον pr. esse *Cap Fartak* vel ipsum nomen probare videtur, siquidem Forsterus l. 1. II, p. 171 : « Syagros, inquit, is simply the Greek rendering of the Arabik name *Fartask*, literally, *the boar's or wild boar's snout*. A glance at the map may suffice to indicate the origin of the name in the form of the Cape, which terminates in a point strikingly resembling the nose of the savage animal whose name it bears. » Addit : « The town seated under it preserves to this day the memory of the Syagrian promontory, and of the Arabian commerce of the Greeks, in

its actual name of *Suggar*. — P. 280, l. 18 lege *Διοσκουρίδου* cum codice. — P. 281, l. 14 τὰ ἐγγεγῆζοντα codex, ita ut inter ἐγ et γρ aliquid erasum sit; non vero expunctæ sunt literæ εγ. — P. 282, l. 11 Μόσχα λιμὴν.] Forsterus II, p. 174 vocem μόσχα ait arabice idem sonare quod græcis sit ἀσχός; jam quum Ptolemæus ad Syagrum pr. Ἀστίτας habeat et indigenæ in Sachalite sinu ἐπ' ἀσπῶν navigare dicantur: ab hoc more portui nomen inditum esse statuit probabiliter (Conferre licet Rhapta Libyæ promontorium de β-πτοῖς indigenarum πλοιαρίοις dictum). Idem censet pluribus portubus id nominis fuisse, quandoquidem Peripli auctor Μόσχα portum ab occasu Syagri, Ptolemæus autem ab oriente ejus collocet. Cui quidem argumento non multum tribuerim. — P. 283, l. 11. ἀνθρώποις ἱεροῖς] V. not. ad Prolegg. p. ci — P. 285, l. 5 et 16 Ὁμανα. ἀπ' Ὁμάνων] Ὁμανα... ἀπ' Ὁμᾶνα codex. Assumenda μ littera duplicata, collato Ptolemæo. Ceterum p. 286, l. 3 codex habet Ὁμαντικὴν. — P. 285, 8 σανταλίων] σαγαλινό cod. sine acc. — P. 288, l. 1 λύκιον] λύκον cod. — ib. l. 2. δέρματα] V. Prolegg. p. cvi not. — P. 289, l. 1: ἐμπεριλαμβάνων αὐτὸν τὸν κῆλον λεγόμενος Βαράκης νήσοις ἐπὶ ἐμπεριελημμένος codex. — Ib. l. 17. Μαμβάρου] legend. cum codice Μαμβάνου. P. — 290, l. 1 Συναρστήνη; l. 6. Μινναγάρα cod. — P. 293, l. 16. Καττοβουρίνη, etc. Locum emendavi in Prolegg. p. civ. — P. 293, l. 28. μουσικὰ καὶ παρθέναι] Non instrumenta musica intelligenda videntur, sed μουσικὰ παιδισκάρια, qualia Eudoxus quoque in Indiam navigatorum secum dixisse perhibetur. V. Posidonius ap. Strabon. p. 82, 13 ed. Didot. — P. 295, 4 καὶ γὰρ] Velim καὶ γὰρ καὶ. — P. 298, l. 9. τραχηλίζοντες]. Eo verbo de navigiis loquens utitur Strabo p. 268: βάλθος ἐξαίσιον, εἰς δ' αἱ παλῖροισι τοῦ πορθμοῦ κατάγουσιν εὐφῶς (φυσικῶς conj. Meineke; an κατάγουσιν [ὡς ἂν] τυφῶ;) τὰ σάκρη τραχηλιζόμενα μετὰ συστροφῆς καὶ δινῆς μεγάλης. — P. 288, l. 30. Ἰππάλος] De mari Hippalo vid. Alexandri Itinerarium c. 110. — P. 299, l. 14 codex ita habet: πυρρὸν ὅρος ἄλλη παρῆκε χώρα τη..... κῆς, ἥ πασαδία λεγομένη. Fort. igitur fuit: Πυρρὸν ὅρος [ὃ vel θεν] ἄλλη παρῆκει χώρα τῆς ὑπὸ Πανδίοιο Ἰνδὶ κῆς, ἥ λεγομένη Παράλια, deletis in sequente linea verbis ὑπὸ τὸν Πανδίοιο βασιλέα. Possis etiam: χώρα τῆς καλουμένης Κοττοναρικῆς. Apud Ptolemæum hic tractus est τῶν Ἀίων, quod ipsum fortasse post v.

παράλια excidit. Ceterum montes rubros occurrere in tractu quem Bacaræ assignavimus ex Cornwalli *Remarks of the coast of India* monet Vincentus II, p. 483: « They are red hills or land both to the nord and south of it (sc. a *Djilli* monte prope Bacaren sito); the red hill to the south lying near the sea, is that which we must prefer for the ruddy mountain of the Journal. » — P. 300, l. 2. Vincent e Paolino refert p. 486: « The convent still exists, and the same superstition is practised at a mountain, three leagues inland, where they still preserve the tradition of Cumari's bathing in the sea. The sanscreeet name is Canyamuri, *Cape Virgin*, but contracted by the natives themselves into Comari or Cumari. » — P. 301, l. 1. παρ' αὐτὴν τὴν ἡπειρώρου] An fuit π. αὐτὴν τὴν ἡπειρον? — Ib. l. 7. Καμάρα est Ptolemæi Κάρμαρα, quam ab oriente Chaberis fluvii ponit. Situs locus fuerit ad *Coleroun* fluvii ostium. — Ib. l. 12 post εἰς τοὺς τόπους adde τούτους e codice. — P. 302, l. 1 codex ita: πάλαι σιμούδου, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῶν χαρηρὶς προβάνη, in quibus senior manus expunxit χαρηρὶς et ante προβάνη scripsit τα. Subesse codicis literis videtur lectio diversa: παρὰ δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις. — P. 303, not. ad § 63. Quod de Thinis utpote ab Erato-sthene memoratis dixi, deleas. Nam recte, opinor, Cramer ap. Strabonem pro διὰ Θινῶν κύκλος ubique scripsit δ' οἱ Ἀθηνῶν κύκλος. V. not. Crameri ad Strabon. tom. I, p. 100. — P. 305, l. 5 lege: τὰ δὲ μετὰ τοὺς τόπους τούτους διὰ τε ὑπερβολὰς χειμῶνων καὶ πάγου μεγίστου δυσθῶτων τε τόπων, εἴτε καὶ etc.; sic enim codex habet, nisi quod voci μεγίστου superscriptum est ε, unde μεγίστους exhibent editiones.

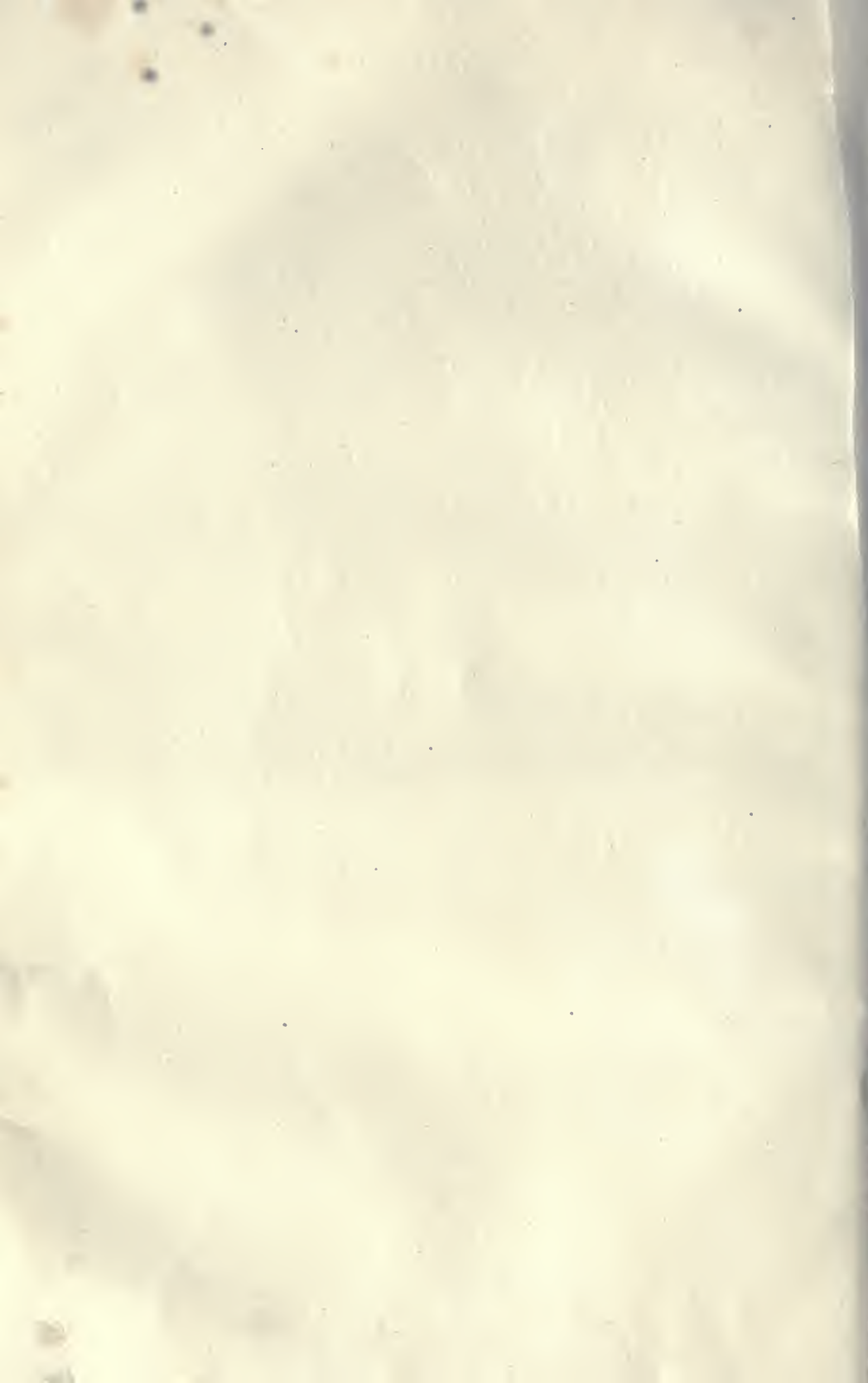
ARRIANUS ET ANONYMUS. P. 399, l. 25. Ἰστρίαν] Hanc nominis formam, laudato Arriano affert Stephanus Byz. v. Ἰστρος. — P. 395, in not. comm. 1, lin. 17 ab ima post verba: *nihil affert difficultatis*, adde: modo teneas numeros stadiorum ut in antec., sic etiam in his esse justis paullo majores. — P. 408, l. 35. Λαμυρών] Fuisse suspicio Δαμυρών. Cf. Δαμυρίας Siciliæ fluvius ap. Plutarch. Tim. 31, Δαμούρας Phœniciæ fl. ap. Polyb. V, 18, 9 (nunc *Damour*), quem Strabo p. 756 Ταμύραν vocat. Ταμυριακὴν ἄκραν in Ponto habemus prope Cursum Achillis. — P. 408, l. 36. ὕδροστολος] Legerim ὕδωρ στόλοις. — P. 415, l. 27. Κριτοῦ μέτωπον] sec. mensuras Anonymi est *Cap Aitodor*, ut Lapius expu-

tat, vel *Cap Kerkines*. Tailbout de Marigny (*Portulan de la mer notre* p. 62) componit *Cap Saritch*; Muraviev Apostol. (*Reise durch Taurien* p. 118) *Karadcha Bouroun* vel *Aja Bouroun*; Clarke (*Voy. en Russie* II, p. 446) et Dubois II, p. 9, 23 *Cap Aioudagh*, quod a peripli rationibus longe recedit. Indigenis Κριού μέτωπον dici Βρίζα refert Pseudoplutarch. De fluv. c. 28. — P. 416, l. 34 διήκουσα] διήκων cod. m. pr. — P. 425, l. 5 lege ἐν [τῷ] τέλει.

STADIASMUS. P. 429 not. lin. pen. lege : *In seqq. codex* λιμήν ἐστιν ἀγωγῆς. — P. 433, l. 11. αὐτὴν] ταύτην? — P. 459, § 224 et 225 vocem χωρίον verte *castellum*. — P. 470, l. 4 σταδίων μ'] Distantia postulat ρμ'. — P. 473 § 135 ἀπὸ Παλτηνῶν] Debebat : ἀπὸ τοῦ λιμένος : nam sic demum distantia quadrat. In § 137 stadia 170 computanda sunt linea recta, adeo ut post εἰς Βαλανέας exciderit vox εὐθυδρομοῦντι, quæ omissa etiam est § 138. — P. 488 § 211. Κίθουρα nomen derivare a כתר (i. e. magna) censet Movers. *Phœniz. Colonien* p. 247, ubi etiam de aliis locorum in hoc tractu nominibus phœnicicis monet. Sic Μυγδάλη (p. 489 § 222) est מגד turris, frequens locorum nomen; Μάσουρα (§ 221) מצור, castellum. Φάσηλις (§ 226) ידן, manus dei; idem nomen Palæstinæ loco (Reland Palæstina p. 953). — Μάλλος (p. 480 § 326) est מלח, utpote ἐφ' ὕψους χειμένη (Strabo p. 675); habuitque urbs cultum Tyrium (Movers. l. l. p. 167). — P. 488 § 215 vox ἐμπόριον corrupta esse videtur ἔ Κωρύχιον. — P. 489. Dele notam ad § 218. — P. 494 post § 225 excerptor Glauci fluvii mentionem omiserit. Fuisse puto : Ἐκ Τελεμησσοῦ [εἰς Γλαύκον πο-

ταμὸν στάδιοι ν'. Ἀπὸ Γλαύκου ποταμοῦ εἰς Δαίδαλα] στάδιοι ν'. — P. 497, l. 1. Ἀγνὴν] Ἀχνην, Casi insulæ nomen, teste Plinio, reponi vult Hoffmann. in Præfat. p. xxv. Refragatur tum series locorum tum nota distantiae. — P. 502, § 300. Treti promontorium cum Phrurio pr. Ptolemæi (*C. Blanc*) vix recte componitur. — P. 502 § 302 pro μ' legi velim ρμ', adeo ut Κραγαῖαι ponendæ sint ad fluvium quem *Kreigsimeone* vocat Pokoke. — P. 503 § 307. Lacunæ indicium post τὰ Ἀκρα delendum est. Ἀκρα tamquam urbs Cypri memoratur apud Steph. s. v. — Ib. in not. : *Dinaretum* vocabulum, quod Plinii editiones ante Silligium exhibebant, recte habere possit videri, siquidem non ita longe a promontorio dissita *Dinares* sive *Zinariton* insula, nisi ex hac potius recentiores nomen istud in Plinium intulerint. — P. 505 § 320 Βίενον] leg. Βίεννον ut § 335 sq. — P. 513 § 346 in not. adde: Ceterum a Pantomatrio ad Eleutherna non 50 sed minimum 80 stadia esse debebant. — Ib. in not. ad § 335 dele verba ultima : nisi ipse... stadia 50.

MARCIANUS. P. 528 in not. ad § 19 lin. 21 longitudo et latitudo Arabiæ confunduntur. — P. 539 l. 40 ἔθεν et p. 543 l. 42 ὅφ' ante me correxerat Piccolous meus. Idem vir doctissimus p. 538 l. 14 leg. conjicit σαφῶς τῷ φιλομαθεῖ ἀναγνώστῃ. — P. 558, l. 31 ἐτάξαμεν] ἐπάχομεν cum Piccoloo legi velim. — P. 560, l. 39 περαιοῦται δὲ εἰς τὸ Ῥοβόγδιον] Mensura stadiorum 1834 satis quadrat; ceterum aptius pro Rhobogdio memoraretur τὸ βόρειον ἄκρον, — P. 565, 10 pro ἐγγεγράφει Piccolo conjicit συγγεγράφει.

GEOGRAPHI GRÆCI
MINORES

ANNΩΝΟΣ

ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΣΤΗΛΑΣ ΔΙΒΥΚΩΝ
ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΕΡΩΝ,

ὃν καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τεμένει, δηλοῦντα τὰδε.

Ἔδοξε Καρχηδονίοις Ἄνωνα πλεῖν ἔξω Στῆλῶν
Ἡρακλείων καὶ πόλεις κτίζειν Λιβυφοινίκων. Καὶ
ἐπλεύσε πεντηκοντόρους ἐξήκοντα ἄγων, καὶ πληθεὺς
ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς ἀριθμὸν μυριάδων τριῶν καὶ
σίτα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν.

2. Ὡς δ' ἀναχθέντες τὰς Στῆλας παρημέψαμεν καὶ
ἔξω πλοῦν δυοῖν ἡμερῶν ἐπλεύσαμεν, ἐκτίσαμεν πρῶ-
την πόλιν, ἥντινα ὠνομάσαμεν Θυμιατῆριον· πεδίον
δ' αὐτῇ μέγα ὑπήν.

Βασιλέως] *Rex Hanno* noster apud Solinum quo-
que Polyh. § 56 appellatur; *imperator* ap. Plinium
VI, 31; *dux* ap. eundem V, 1, 1. Intellige unum ex
duobus Carthag. *sufetis* (v. Festus s. v.; Livius
XXXVIII, 37), quos Graeci vocare solent βασιλεῖς
vel πρωτεύοντες, Romani modo *reges*, modo *consules*,
modo *dictatores*. V. Kluge ad Aristotel. De Carthagin.
rep. c. 2 et 7. || — τῶν... μερῶν] In his dictionem
colore Punico tinctam auctorem prodere mediocriter
græce doctum censet Klugius, recte fortassis; quam-
quam jure quæris num hæc Periplus inscriptio ad ipsum
græcæ versionis auctorem sit referenda. Nam ple-
rumque longiores id genus inscriptiones ceterioris ævi
scribis debentur. || — ἀνέθηκεν] V. Prolegomena. ||
— Κρόνου] Gorillarum pelles, quas ex itinere Car-
thaginem asportaverat Hanno, apud Plinium V, 36 et
Solinum I. l. dedicasse dicitur non in templo Saturni
(sive Baali), sed Junonis (sive Astartæ), « quum huic
dæe, ut Klugius suspicatur, ejusmodi spolia tanquam
itineris primitiæ dedicarentur. » At quum omnia quæ
de Hannonis itinere apud Plinium Solinumque legun-
tur, ex impuris fluxerint fontibus, in hac quoque re
pæne nulla eorum est auctoritas. || — τεμένει] Han-
nonis navigationem ita in templo dedicatam fuisse,
ut tabulæ vel columnæ inscriptam quilibet consulere
posset, jure licet addubitare, quum satis constet celare
potius Carthaginienses studuisse quæcumque specta-
rent longinqua eorum commercia emporiaque. Quare
Letronnius (*Poèmes géogr.* p. 230) : « Rien n'empê-
che, ait, que cette circonstance, relatée uniquement
dans le titre, ne soit une addition de celui qui aura
traduit en grec l'original ou qui en aura donné un ex-

CEOGR.

HANNONIS

CARTHAGINIENSIIUM REGIS

PERIPLUS

EARUM QUÆ SUNT ULTRA HERCULIS COLUMNAS
LIBYCARUM TERRÆ PARTIUM,

quem etiam dedicavit in Saturni delubro, exhibentem hæcce.

Placuit Carthaginiensibus Hannonem navigare extra
Columnas Herculeas et urbes condere Libyphænicum.
Navigavit igitur naves quinquagenum remorum du-
centis sexaginta et virorum mulierumque multitudinem
ad triginta millia et annonam ceterumque apparatus.

2. Postquam evecti Columnas superavimus et extra
eas biduum navigavimus, primam condidimus urbem,
quam nominavimus Thymiamerium; campus ei magnus
suberat.

trait. » Id tamen cur statuamus nihil video, quum de
ratione qua monumentum nostrum in τεμένει asserva-
tum fuerit, omnino nihil constet, et ipsa illa ἐν τεμένει
verba late pateant. Fieri igitur potuit, ut in templi
ὀπισθοδόμῳ non cuivis patente vel etiam in alio ædifi-
cio ad templi τέμενος pertinente id genus tituli sepositi
essent.

§ 1. κατίζεν] Hæc vox hoc loco adhibetur sensu
laxiore; nam unam tantum urbem, Thymiamerium,
Hanno *condidit*, ἐκτίσε; reliquis novis incolis frequen-
tavit, κατόικισεν || — πεντηκοντόρους] « Bougainvil-
lius (*Mém. de l'Acad. d. Inscr.* t. XXVIII, p. 288)
ex Thucydide probare studet hanc navigationem 703
annos a. C. factam esse. Docet enim Thucydides trire-
mes 300 annos ante bellum Peloponnesiacum inventas
esse; ergo naves quinquaginta remis instructas certe
centum quinquaginta annos post conditam Carthagi-
nem in usu fuisse. Verum hæc ratio facile refutatur.
Tali enim expeditioni maritimæ conducebant naves
onerariæ, minores quidem, sed late ac planæ et ita
comparatæ, ut nautæ non solum oram maritimam le-
gere, sed vada et cæca saxa leviter superveli possent,
quibus triremes ceteræque naves magnæ molis illisuræ
forent. Apud Strabonem (I, p. 99) Eudoxus eadem
structura utitur ad simile consilium exequendum. »
KLUGE. || — μυριάδων τριῶν] Apud Grecos ad col-
oniam deducendum quinque vel etiam ad decem millia
hominum colligi ut plurimum solebant. Non nimis
igitur triginta millium numerus ad sex vel septem col-
onias rite instituendas et contra hostem in longinquis
pagis tendendas.

§ 2. Θυμιατῆριον] Meminerunt hujus urbis Sc

lax § 112 et Stephanus Byz.; apud utrumque vocatur *Θυματτήρις*. Quodsi in bidui navigationem, quæ fuisse dicitur in mari extero usque ad Thymiaterium, ex vulgari calculo computantur stadia mille, inde a promontorio *Spartel* deducimur usque ad ostia Suluris (hod. *Sebu*) fluvii. Ac revera ad hunc fluvium, in hoc tractu omnium maximum cumque navigabilem, urbem illam conditam fuisse omnia suadent. Primum huc facit Scylax l. 1., qui : Μετὰ δὲ Ἀἴξον, αἰτ, Κράβεις ποταμὸς καὶ λιμὴν καὶ πόλιν Φοινίκων Θυματτήρις. Fluvius vero post Lixum proximus, qui quidem momenti alicujus sit, Subur est paullo infra *Merdja* seu *Murza* lacum in mare exiens, ut hunc ipsum Crabis nomine Scylax signare videatur. Mnaseas apud Plinium XXXVII, 11 pro *Crabi* ponit *Crathin*, idque nescio an rectius habeat, quoniam cum græco hoc nomine quadrant græca nomina *Sicyonis* urbis et *Cephesiadis* lacus (*Merdja*), quæ una cum *Meleagridibus* avibus græci geographi in hæc loca transtulerunt. Nihil igitur mirum eidem fluvio diversa plane nomina tribui. Mnaseas quidem *Crathin* fluvium non infra lacum, sed ex ipso lacu in Oceanum exire dicit, adeoque diversum a Subure anmem indicare videtur. Verum quum non nisi rivuli quidam in lacum illum incidunt, nullus vero inde in mare exiens in mappis nostris accuratissimis conspiciatur, vix dubium est quin notus Subur fluvius sit ille quem perperam e lacu profluere Mnaseas refert. Hoc si recte dixi, consentaneum est Sicyonem illam, quam cum *Crathide* Mnaseas componit, ipsum nostrum esse Thymiaterium. Hodie ad Suburis ostia jacet *Mamora* sive *Mehedia*. Situs ejus urbis talis prorsus est, qualem fuisse Thymiaterii ex Hannone colligitur. Quemadmodum enim sub Thymiaterio planities patuisse dicitur, sic *Mamora* loco sublimi imposita per amplè dominatur planitie, quæ usque ad Salam (h. *Buragrag*) fluvium pertinet. V. J. Windu *Travels* p. 64; Barth. *Wanderungen* t. 1, p. 29; Jackson *An account of the empire of Morocco* (ed. tert. 1814) p. 6; Movers *Das phœnizische Alterthum* t. II, p. 541 sq.; qui viri docti situm hujus loci ad commercia et dominationem tam insignem in modum accommodatum esse movent, ut mirum foret Carthaginiensis urbis ibi condendæ opportunitatem prætermisisse. Quod attinet nomen *Θυματτήριον*, Bochartus de eo ita habet : « Notum græce *Θυματτήριον* esse acerram vel thuribulum, quod nomine cur Phœnices urbem appellaverint nemo facile dixerit. Sed quod a Græcis passim fieri jam alibi notavimus, Hannonis interpres barbaram vocem ita molliovit, ne læderet aures Atticæ. Nempe verum urbis nomen erat דמואתרית *Dumatiria*, quasi *πεδιώδα* dixeris, id est, campestrē urbem. Arabice saltem in Giggis דموאתير *dumathir*, et דכות *dumthor*, est terra plana; unde petitum urbis nomen docent ipsa verba Hannonis : ἐκτισαμεν πρῶτην πόλιν, ἤγουν αὐνομάσαμεν Θυματτήριον. πῶλον δ' αὐτῇ μέγα ἔπη. Δὲ pro γὰρ hoc loco sumimus, ut passim apud Homerum; quia nulla apparet causa cur Hanno addiderit Thymiaterio magnum subesse campum, nisi ut sciremus quorsum oppidum ita nominaverit. » Moversius l. I. p. 543 nomen *Θυματτήριον*, quoad formam

vocis, non phœnicium sed libycum esse, et quod significationem vocis attinet, componendum suspicatur cum *Themetra* nomine loci in Zeugitana siti (v. Inscr. ap. Maffei Mus. Ver. p. 472. Orelli Inscr. n. 3056); *Themetra* autem formam libycam habet phœnicii *Medera* (cujus nominis locus in Phœnicia memoratur in Tab. Peutingeriana), ita ut *The* syllaba libycum sit prefixum. Quæ quidem, quantum ego de his judicare possum, paullo longius petita videntur. Contra Klugius : « Sed et græci verbi significatio, inquit, defendi potest. *Θυματτήριον* est thuribulum, acerra, qua voce, si græca denominatio vera est, nihil aliud indicatur quam consecratio urbis, urbs diis consecrata. Quum enim hæc prima esset colonia, initium ex sacris rite faciendis sumendum erat, eamque ob causam hoc emporium thuribulum, i. e. urbs thuris sive sacrorum appellabatur. Hæc dicendi ratio Hebræorum sermoni respondet. » Idem jam Mannertus (X, 2, p. 512) statuerat, qui Punicum urbis nomen fortassis esse putavit Ποντίων Scylacis (§ 112). Parum hæc probabilia sunt. Ego quidem non græcam punice vocis versionem, sed punicam vocem in græcum vocabulum corruptam subesse cum Bocharto et Moversio statuo. Facere huc mihi videtur locus Itinerarii Anton. p. 2, ubi inde a Sala urbe juxta Salam fluv. sita usque ad *Thamu-sida* (*Tamu-sida*, *Tiamu-sida* var. lect., Ταμουσίτα Ptolem.) esse dicuntur millia 32. Hinc colligitur urbem fuisse ad Subur fluvium, adeo ut a *Thymiaterio* non diversa fuerit. Accedit, quod nominis compositi (cf. urbes Africa *Tocola-sida*; *Sida*) pars prior cum Hannonei vocabuli initio componi apte potest; non item altera; sed fieri potuit ut eadem urbs duplici nomine composito efflueret, ut passim. Porro quemadmodum Græci et *Θυματτήριον* et *Θυματτήρις* dicebant frequentissima illa formarum varietate, sic etiam Ὀμαρ-Σῆριον dictum esse facile largieris. Hinc vero, ni fallor, nata est Σαμῶν urbis Mnaseæ Græculi. Plinius V, 1 *Thamusidam* oppidum non memorat, contra vero *Banasam* urbem ad Subur fluvium ponit : *At in ora a Lixo 50 mill. annis Subur, præter Banasam coloniam defluens, magnificus et navigabilis. Ab eo totidem M. pass. oppidum Sala, ejusdem nominis fluvio impositum.* Hæc parvi sunt facienda. Tota enim Africæ occidentalis descriptio mira ap. Plinium rerum perturbatione laborat; hoc vero loco quam parum accuratus auctor sit, vel ex distantis quas inter Lixum et Subur et Salam fluvios esse dicit, luce clarius est. Itinerarii auctor qui ad Subur fluv. *Thamusidam* ponit, inde ad *Banasam* (hod. *Fetus Mamora* sec. Lapium, aut *Basra* sec. Graberg di Hemo) triginta duo millia esse dicit. Quare miror Mannertum (X, 2, p. 471), qui numeros Itinerarii mutando ad perversas Plinii rationes accommodat studeat. Magis etiam turbatus est Ptolemaeus IV, 1, p. 252 ed. Wilb., qui et *Banasam* et *Tamusidam* a meridie Subur fluvii ponit. Quod recentiores attinent, Heerenius Thymiaterium esse putavit hodiernam *Larache*, errore manifesto; Mannertus idem quasivit in *Vieille Mamora*, paullo minus errans; Bougainvillius urbem transtulit ad *Cap Cantin*, quousque non duorum sed quinque dierum navigatione opus fuisset.

3. Καίπειτα πρὸς ἐσπέραν ἀναχθέντες ἐπὶ Σολόεντα, Λιβυκὸν ἀκρωτήριον λίσσον δένδρεσι, συνήλθομεν.

4. Ἐνθα Ποσειδῶνος ἱερὸν ἰδρυσάμενοι πάλιν ἐπέ-
θημεν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἡμέρας ἥμισυ, ἄχρι ἐκο-
μίσθημεν εἰς λίμνην οὐ πόρρω τῆς θαλάττης κειμένην,
καλάμου μεστήν πολλοῦ καὶ μεγάλου· ἐνήσαν δὲ καὶ
ἐλέφαντες καὶ τᾶλλα θηρία νεμόμενα πάμπολλα.

5. Τὴν τε λίμνην παραλλάξαντες ὅσον ἡμέρας πλοῦν,
κατωκίσσαμεν πόλεις πρὸς τῇ θαλάττῃ καλουμένας Κα-

3. Hinc vesperam versus vecti ad Soloentem, Li-
byæ promontorium arboribus horrens, convenimus.

4. Ibi Neptuni sacello exstructo, denuo orientem
versus tenuimus per diei dimidium, donec pervenerim-
us ad stagnum non procul a mari situm, junco re-
pletum multo altoque. Inerant et elephantes et aliae
feræ pascentes permultæ.

5. Stagno ad iter diei præterito, novis incolis fre-
quentavimus urbes maritimas, quæ nominantur Cari-

In contrarium peccavit Gosselinus (*Recherches sur la Géogr. systém.* I, p. 71 sqq.), quem si audias, tota illa navigatio, inde ab Herculis Columnis usque ad Soloentem promontorium (quam quinque dierum esse Scylax ait), in freto versatur Gaditano usque ad promontorium *Spartel*. Thymiatierium igitur putat in promontorio quod *Mallabat* dicitur, situm fuisse. Quas quidem ineptias a multis jam explosas verbo tetigisse satis est superque. Gosselinum presso pede sequitur Galius.

§ 3. πρὸς ἐσπέραν] Usque ad Subur fluvium navigatio erat fere meridiem versus; hinc versus occasum (*sud-ouest*) ora flectitur usque ad *Cap Cantin*. Gosselinus p. 70 commentis suis inserviens vertit: « *continuant de naviguer à l'ouest*, etc. » || — Σολέοντα] Duo in hoc tractu occurrunt promontoria, *Cap Blanc* et *Cap Cantin*. De illo cogitarunt Heerenius, Klugius et alii; at posteriori nostro loco est intelligendum, ut recte monet Mannertus X, 2 p. 495. Nam hocce, non alterum, silvis horret; ab hocce, non ab altero, orientem versus ora retorquetur, id quod sequentia § 4 flagitant. Porro quæ § 5 leguntur, tum demum quadrant, si ad sinum qui *baie de Safi* dicitur, referre licet. Denique promontorium *Cantin* longissime in mare procurrentis præ ceteris memorabile videri debebat, nautisque erat periculosissimum, dum alterum illud nonnisi albo litoris colore animos advertebat. Nomen *Solois* ductum a סֶלַח (*sela*) et pluraliter סֶלַחִים (*selaïm*), i. e. *rupes*. Frequens nomen de Phenicum urbibus quæ in altis sitæ erant rupibus. Sic Σολοίσις sive Σολοῦς in Sicilia, Σόλοι vel Σόλος ἡ αἰτία in Cypro insula (cf. Suidas σόλος, ὁ βουνός), Σελινούς in Cilicia. V. Movers. II, p. 174. 243. 337. 332. Nostrium promontorium memorant Scylax § 112: ἀπὸ Θυμιατήριας εἰς Σολόεντα ἄκραν, ἥ ἀνέγει μάλιστα εἰς τὸν πόντον, Herodotus II, 32: Σολόεντος ἄκρης, ἥ τελευτᾷ τὰ τῆς Λιβύης, Crinagoras in Antholog. IX, p. 419: ἐς πύματον Σολόεντα, Hesyehius: Σολουοντὶς ἄκρα τῆς Λιβύης. Plinius ex Polybio sua referens V, 1 appellat *promontorium Solis*; allatæ ibi mensuræ probant nonnisi de prom. *Cantin* posse cogitari. Ex latino auctore Ptolemæus suum fecit Ἥλιον ὄρος (30° 15'). [Miror Lapieum qui in mappa sua distinguit inter Soloentem prom. (*c. Blanc*) et Solis prom. (*c. Cantin*); simili errore in Ponto duo scribit promontoria, alterum *Crimetopon*, alterum *Frontem Arietis* vocans.] Mentionem distantie, quæ a Thymiatierio usque ad Soloentem prom. 1800 circiter stadiorum est, abbreviator vellibrarius omisit. Tres vel quattuor navigationis dies notati fuerint. Scylax ab Hermæo prom. usque ad Soloentem exputat navigatio-

nem tridui. Bougainvillius Soloentem prom. cum prom. hod. *Bojador* composuit. || — συνήλθομεν] Igitur singulæ naves diversum cursum tenebant, et promontorium *Solois* classi communis erat conveniendi locus. » KLUGE.

§ 4. Ποσ. ἱερὸν ἰδρυσάμενοι] « Postquam Pœni promontorio Soloente superato pericula vicissent, quæ etiam Lusitanis nautis decimo quinto seculo vehementem terrorem injecerunt, Neptuno, deo marino ab Afris Herodoto teste (II, 50) potissimum in honore habito, ob secundam navigationem sacra fecerunt. In sacelli ara, postea [*id nemo tradit*] a colonis exstructa, ut Scylax (§ 112) tradit, tam artificiose expressæ erant virorum imagines, leones, delphines, ut hæc a Dædalo ficta viderentur. Ob hunc deorum cultum tota regio sacra nominabatur, imo hoc epitheton in promontorium ipsum transferebatur [*id per se non improbabile, sed teste caret*], quod in extremo et incognito mari situm propter imminetia pericula non sine singulari deorum auxilio circumnavigari posset. Quæ de causa Æthiopes hanc terram incolentes dicebantur *sacri* (Scylax I. l.); fortasse etiam quod extremis terrarum finibus solis cubili propinqui adjacerent. » KLUGE. || — πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα κτλ.] Nauta a promontorio Soloente orientem versus flectens in sinum intrat, qui ab adjacenti urbe nunc vocatur *baie de Safi*. Regio hæc a borea et austro et oriente montibus includitur; ita ut etiam nunc pluviali anni tempestate aquæ et colluvies undique in hanc cavitatem descendant (V. Jackson I. l. p. 45. Riley. I. l. p. 476). Priscis igitur temporibus quum deserta adhuc regio nec ullam hominum industriam experta esset, multo magis paludosa fuerit, monente Moversio I. l. p. 545.

§ 5. παραλλάξαντες] Sic recte codex habet, notante Bernhardy Analect. in Geogr. min. p. 18; παραλλάξαντος edit. Gelenii. || — ὅσον ἡμέρας πλοῦν] Regio illa montibus undique intercepta et juncosa pertinet usque ad *Tensift* fluvium (quem veteres appellant Phthuthi s. Fut) per trecenta fere stadia, quæ si communem unius diei navigationem non prorsus exæquant, probe tenendum est quam vagum sit et inæquale hoc mensuræ genus, quod sæpe temporis potius quam spatii est; deinde vero rectissime viri rerum maritimarum periti, ut Rennelius, alii, monuerunt Hannonem magnam classem ducentem in mari parum noto haud ita multum itineris singulis diebus emetiri potuisse; quanquam etiam ne nimis breviam spatia faciamus cavendum est, quum maris fluentia quæ juxta Africæ oram meridiem versus feruntur, accelerare cursum debuerint. || — κατωκίσσαμεν] κα-

περικύβητον codex; em. editt. Apposite Klugius notat hæcce : « Supra Hanno dixit ἐκτίσασιν πρώτην πόλιν, hoc loco κατοικίσασιν. Καίτιν est condere, κατοικίσειν est urbem colonis frequentare. Igitur hæc oppida jam condita erant a Phœnicibus (qui olim in his regionibus sedes collocaverant), et nunc ab Hannone novis tantum advenis implebantur. Utraque enim res vocabulo καίσειν exprimitur, ita tamen ut Hanno initio Periplus hoc vocabulo generale quasi consilium constituendum oppidorum indicet, hoc autem loco voce κατοικίσειν restitutas esse antiquas Phœnicum urbes novis colonis immittendis. Ex Periplus patet unum tantum novum oppidum, Thytiaterion, esse conditum, ceterasque urbes non in condendis sed in conditis numerandas, quem sensum verborum accurata interpretatio flagitat. Quum enim Hanno primam urbem exstrueret, dicit : ἦντινα ὠνομάσασιν Θυματήριον. Quum in recessu ejusdam sinus parvam insulam reperisset incolisque frequentasset, item dicit : ἦντινα ὠνομάσασιν Κέρνιν. At hoc loco quem tractamus legitur : κατοικίσασιν πόλεις καλούμενας Καρικὸν τε τεῖχος καὶ Ἰούτην κτλ.; et paulo infra : ὅρους ἐφάνητο μέγιστον, ὅθεν ὄχημα καλούμενον, et in extremo Periplus : ἀρικήμαθ εἰς κόλπον Νότου κέρας καλούμενον. Hoc non est : mons cernebat quem *appellabamus* Θεὸν οχημα, sed qui *appellabatur*, cui hoc nomen jam erat; ideoque κατοικίσασιν πόλεις καλούμενας Καρικὸν τε τεῖχος κτλ. nihil aliud significat quam : incolimus, i. e. invenimus et novis incolis frequentavimus urbes quibus jam nomen erat Καρικὸν τε τεῖχος etc. (Nunc egregie Carthaginiensium artificium intelligitur, quod non germanos Pœnos, sed Libyphœnices ad hunc finem exsequendum elegerint, qui tam Phœnicibus has urbes habitantibus quam Libyæ populis inprimis essent accepti atque affines.) Non video cur non verba § 1 memorata, πόλεις καίσειν, ad hæc quoque oppida et *coloniam* in insula Cerne fundatam referri possint, licet una tantum nova urbs sit condita et Libyphœnices modo cum veteribus Phœnicibus in unum coaluerint. Quam callidum Carthaginiensis fuerit ingenium elucet ex hoc consilio navigationis capto, quo ad commercium amplificandum et tutandum tanta hominum multitudine veteres colonias in his regionibus frequentarent et quasi subigerent. Accedit quod Ælius Aristides tom. II, p. 474 ed. Dindf. : Καρχηδόνιοι δὲ ἐκπλεύσαντες ἐξο Ταδερίων καὶ τὰς ἐν τοῖς ἐρήμοις τῆς Λιβύης πόλεις οἰκίσαντες. Sic enim habet codex P et Canterus pro vulgata lectione οἰκίσαντες. Egregie hæc interpretatio probatur Plinii verbis, qui (V, 1) illas urbes, quas supra memoravimus, *incolas* [hæc vox non est in Plinii loco] etab Hannone conditas esse narrat. Ex tota autem descriptione evidenter demonstrari potest hanc navigationem, quum via locorumque situs Hannoni usque ad Cernen non incognita fuerint, non primam fuisse, sed potius repetitam, novum vero iter inceptum ab insula Cerne et ad extremum promontorium versus austrum esse continuatum. Narrationis brevitatis et Pœnorum cauta prudentia omisit omnia quæ singularem locorum naturam et mercature fontes detegere possent. » Kluge. Jam quod urbes illas attinet, ex

Periplus nostri verbis hoc tantum patet, sitas fuisse inter juncosam regionem et Lixum fluvium. Uterque terminus satis accurate potest definiri. Alter ponendus est in montibus qui paludosam regionem a meridie claudunt, quosque proxime excipit *Tensift* fluvii, a vett. Phthuth vel Phut vel Fut (Ptolem., Joseph. Ant. J. I, 6, Plin. V, 1) nominati, ostium. Lixum vero hodiernum esse *Draa* fluvium ad *Sahara* initium in mare exeuntem ipso Periplus luculentissime demonstratur. Orae longitudo a *Tensift* ad *Draa* sive Lixum fluvium stadiorum est circiter 2600, quibus permetiendis quinque vel sex navigationis dies classis Punica consumere debebat. Convenienter Scylax a Solocente prom. ad Lixum fluvium septem dies exputat. Prima igitur urbs, Καρικὸν τεῖχος, si verba Periplus premas, ad *Tensift* fluvium vel certe haud longe inde foret collocanda. Novit urbem Ephorus ap. Stephan. Byz. : Καρικὸν τεῖχος, πόλις Λιβύης ἐν ἀριστερῇ τῶν Ἰρακλείων στεγλῶν, ὡς Ἐφορος πέμπτη. De nomine Bochartus : « Fallor an Καρικὸν τεῖχος, murus *Caricus*, Pœnis erat קיר קיר *Kir charès, murus Solis*; cujus nominis urbem in Moabitibus memorat Isaia 16, 11. » Sed hæc responsu esse censemus cum aliis plurimis. Nomen mere græcum est, neque in his locis offendit. Cares, notissimum nautarum et mercenariorum vulgus, cum Phœnicum navigationibus coloniosisque multifariam conjuncti sunt, ut prisco ævo una cum illis in diversissimis maris mediterranei Pontique regionibus occurrant. De quibus multa passim exponit Moversius l. I. p. 17. 78. 212. 227. 241. 246. 258. 263. 288. 306. 318. 550 sqq. Eisdem etiam in occiduas terras delatos esse sive nautas sive mercenarios, quos undique conscribere Phœnices solebant, consentaneum est, præsertim postquam prioribus sedibus crescente Græcorum potentia ejecti essent. Proxime vero ad nos pertinet quod Ptolemæus IV, 6 p. 295 Wilb., habet : Ἐλάσσονα δὲ εἰσιν ἔθνη καὶ κατέουσι τὰ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσῃ μετὰ τὴν Γαιτοῦλιν ἀποτολάμι καὶ Σιρζύγγι καὶ Μαύσωλοι μέγρι τοῦ Μάυδρου ὄρους. Igitur regionibus in quibus nos jam versamur *Mausolos* vindicari vides, quo nomine Cares significari testatur Stephanus Byz. s. v. Porro Μάυδρας nomen esse dei Carici, et in regionibus, ubi Cares habitabant, sæpius deprehendi Moversius notat laudato Letronnio in *Journal des savants* 1846, p. 112 sqq. 118 sqq. Quare Καρικὸν τεῖχος hoc loco non magis miramur quam Καρικὸν in Memphide Ægyptia (v. Steph. Byz. s. v.). Sita esse urbs debet, ut jam monui, prope *Tensift* sive Phthuth fluvium. In Ptolemæo IV, 1, p. 250 inter ostium hujus annis perampli (30° 30' latit.) et Solocente prom. (31° 15') unus tantum locus ponitur Μυσοκάρας λιμὴν (30° 50'), quem eundem esse cum Caricoticho vel nomen suadet. Eduardus Renou in mappa imperii Marocani ad ostiū latus boreale notat : *Agouz ruine*. Moversius p. 549 Καρικὸν τεῖχος esse censet hodiernam *Agader* urbem, quæ paullo post promontorium *Agader* sive *Geer* in alto Atlantis vertice sita est inexpugnabilis. Argumentum sententie affert quod *agader* in lingua Berberica (*Paradis, Dictionnaire Berbère* p. 110) significat *murum septum*; idque nomen ex phœnicia lingua

ρικόν τε τῆχος καὶ Γύττην καὶ Ἀκραν καὶ Μέλितταν καὶ Ἀραμβύν.

6. Κάκειθεν δ' ἀναχθόντες ἤλθομεν ἐπὶ μέγαν ποταμὸν Λίξον, ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέοντα. Παρὰ δ' αὐτὸν

cus murus et Gytte et Acra et Melitta (Melita) et Arambys.

6. Hinc evecti ad Lixum flumen magnum devenimus, quod e Libya fluit. Juxta id nomades homines

servatum esse docet saepiusque inter locorum nomina occurrere, ut in *Geder* (Jos. 12, 13), *Gedera* (Id. 15, 36), *Gedor* (Id. 15, 58), *Gadara*, *Gadir* sive *Gadira*. Verum admitti haec nequeunt, quum Peripli narrationi repugnent. Nam inde a *Safi* urbis sinu ad *Agader* stadia sunt supra mille et ducenta, quae vix duorum dierum, nedum unius, navigatione emetiri Hanno poterat. Cf. not. ad v. Ἀκρα || — Γύττη] De hac aliunde non constat, nisi forte eadem est quae *Gudda* dicitur in Geogr. Ravenn. p. 769, ubi : *Tamusida, Sala, Gentiano, Boballica, Bobiscianis, Aquis Batiscis, Bada, Tocolosion, Bobabili, Bonivrias, Gudda, Bati, Argenti*. De nomine BOCHARTUS : « Gytta nomen habet a pecu, ut Cretae urbs Πολυρρηγνία, quam sic appellari scribit Stephanus ἀπὸ τοῦ πολλὰ ῥήνεα, τούτέστι πρόβατα ἔχειν. Nempe Syris גֶּת, *geth*, est pecus, ejus plurale גִּתִּין, *giththin*. Sed veteres sine adspiratione scripserunt. Inde *Gath* Philistaeorum in Polybio, Josepho et Stephano *Gitta* dicitur, et a Plinio *Gettae*. Ejus nominis fuit etiam Samariae vicus, e quo Simon apud Justinum, Epiphanium et Zonaram. » || — Ἀκραν] « Ἀκρα est אֶרֶץ *Hakra*, id est *arx, munitio* ». BOCHARTUS, exempla etiam addens e libris sacris desumpta, quae afferre longum est nec attinet. Nomen urbis, sive versio, ut puto, sive corruptio vocis phenicie sit, egregie quadrat in situm *Agader* urbis, ejus paullo supra memini. Locorum natura ab omni vi tuta est; portum habet et navium stationem in tota hac ora longe optimam; circumjacet et ad desertum usque patet regio vitibus, olivis, aliis arborum generibus abundans, argenti, ferri, cupri venis dives, caelo beata, commerciis cum interioris Africae populis necandis accomodatissima, eoque nomine olim apud Portugallos clara, et nuper a Jacksono Anglis suis commendata (V. Jackson. l. l. p. 18. 20. 52 sqq. 226. Movers. l. l.). Fugisse multiplicem hanc opportunitatem Phoenices et Carthaginienes quis demum crediderit? Hodie regio ista vocatur *Suse*. || — Μέλιτταν] Ejus jam Hecateusio meminit ap. St. Byz. : Μέλισσα, πόλις Λιβύων, Ἐκαταῖος *Melita*. Ὁ οἰκῆτωρ Μελισσαῖος; ἡ γῶρα Μελισσιὰ. « *Melitta* vel מְלִיטָה *Melita* proprie significat calicatum urbem, si verbo datur venia, id est, in qua condenda multum calcis sit adhibitum vel in structuris vel etiam in tectoria. Radix מִלַּח *melet* reperit Jerem. 43, 9 pro cemento ex arena et calce. » BOCHART. Non arident haec. Fortasse a colore albicante litoris, in quo sita urbs, nomen nacta est. Ceterum rectius scribi *Melite* puto, collato nomine *Melite* insulae (*Malte*), quae item Phenicum erat colonia. || — Ἀραμβύν] Hanc aliunde non novimus. « Arambyn a situ puto vocasse Phoenices הר-ענבין *har-anbin*, montem uvarum, vel הר-ענב *har-anbi*, montem racemiferum; vites fuisse in illis locis constat ex Periplot Scylacis § 112, qui de vicinis [Cernae ins. sc.] Aethiopiibus ita habet : οἶνον δὲ ποιοῦσι πολλὸν ἀπὸ ἐμπέλων.

Quibus consona haec Plinii V, 1 : *Ibi fama existere certa vestigia habitati quondam soli vinearumque reliquias*. Sed Strabone nihil expressius, qui in Mauritania refert, ex aliorum fide, nasci vitem tam crassi caudicis, ut eam duo homines vix amplectantur, racemos cubitales nonnunquam producentem. » BOCHARTUS. Moversius p. 552 (qui pleraque Bocharti conamina etymologica, tanquam temeraria, rejicit) Ἀραμβύς idem esse nomen censet quod Κάραμβύς; literam K in nostro nomine vel periisse vel abjectam esse. Κάραμβύς autem, notum Ponti promontorium, quum in regione sit in qua Cares consedissee constat, ab ipsis Caribus sic dictum esse Κάραμβύς, quemadmodum alia Ponti loca sint Κάροσσα (Scylax § 89), Κάραων λιμὴν (Arrian. Periopl. Pont.), Κάροσσα (Ptol. III, 5 p. 199). Idem igitur etiam de nostro loco statuendum esse, idque tanto tutius, quum Cares jam in Καρικῶς τελεῖται deprehenderimus. Haec quam sint probabilia tu videas.

§ 6. Αἰξὼν] Notissimus est alter hujus nominis fluvius, qui ad hod. urbem *Larache* in Oceanum exit. Vide not. ad Scylac. § 112. Nostrum quoque fluvium idem Scylax memorat, nisi quod codex pro Αἰξὼς habet Ἐξῶν, nescio an errore librarii. Heerenius, Mannertus, Klugius esse censent hodiernum fluv. *Tensift*, quem Phthuth sive Phut sive Fut Ptolemæus, Josephus et Plinius vocant; Bougainvillio est *Rio d'Ouro*, qui e medio deserto in mare egreditur; Gosselinus denique Hannonis Lixum non diversum esse opinatur ab illo qui est apud urbem *Larache*. Haec omnia temere dicta, neque digna quae refutentur. Dubitari nequit quin Lixus hodie sit aut *Quad Noun*, ut Moversius p. 548 statuit, aut, quod malim, *Quad Draa*, qui in hod. provincia *Noun* ad ipsum litem deserti in mare se eruat. Primum enim Scylax a Soloente promontorio ad Lixum fluvium navigationem esse dicit dierum septem, id est, sec. Scylacis computum, stadiorum 3500. Jam si ora longitudinem a promontorio *Cantin* ad *Draa* fluvium in mappis maritimis metiaris, stadia habebis 3300 et quod excurrit. Deinde Hanno a Lixo solvens τῇ ν ἑρ ἡ μ η ν praeternavigavit; desertum vero incipit a *Draa* fluvio. Porro unum Lixum fluvium bucusque Peripli auctor nominavit et voce μέγας distinguat, adeo ut praeteris notatu dignus fuisse debeat. Ac sane *Draa* fluvius inter omnes, qui a deserto sunt boream versus, longe maximus est, adeo ut cursus longitudine vel Rhenum superet. In interiore Libya ex Atlante orsus meridiem versus fertur usque ad regiem deserto proximam; hinc flexo versus occasum cursu lacum *Debaïam* transit, indeque juxta solitudinis labitur. Praeterea Hanno quomodo dicat Lixum ἀπὸ τῆς Λιβύης ῥέειν e montibus, quos Aethiopes Troglodytae incolant : inuit se in regione versari, quae Libyae arctiore vocis sensu sic dicta non amplius accensenda esse videri poterat; quae ipsa quoque ad deserti accolae

νομάδες ἄνθρωποι Λίξιται βοσκήματ' ἔνεμον, παρ' οἷς ἐμείναμεν ἄγρι τινός, φίλοι γενόμενοι.

7. Τούτων δὲ καθυπερβην Αἰθίοπες ὄκουν ἄξεναι, γῆν νεμόμενοι θηριώδη, διελυτμήνην ὄρεσι μεγάλοις, ἐξ ὧν βρῖν φασι τὸν Αἶζον, περὶ δὲ τὰ ὄρη κατοικεῖν ἀνθρώπους ἀλλοιομόρφους, Τρωγλοδύτας· οὓς ταχυτέ-
ρους ἵππων ἐν δρόμοις ἔπραζον οἱ Λίξιται.

8. Αὐθόντες δὲ παρ' αὐτῶν ἐρμηνέας, παρεπλόμεν τὴν ἐρμήην πρὸς μεσημβρίαν δύο ἡμέρας· ἐκέϋεν δὲ

referuntur aptissime. Eodem adducere licet Pausaniam qui Lixitas Αἰθῶν τοῖς ἐσχάτοις dicit, I, 33, 5 : Μαύροις προσικοῦσι Αἰθίοπες ἄγρι Νασαμῶνων παρήκοντες. Νασαμῶνες γάρ, οὓς Ἀλαντας Πρόδοτος, οἱ δὲ μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι, Λίξίτας καλοῦσι, Αἰθῶν οἱ ἔσχατοι, πρὸς Ἀλάντι οἰκοῦσι, σπεύροντες μὲν οὐδὲν, ἀπὸ δὲ ἀμπέλων ζῶντες ἄγρην. Similiter Æthiopes, quos et Hanno et Seylax Lixitarum regionī vicinos ponunt, nonnisi in extremis Libyæ partibus ap. vet. memorantur. Denique Lixitæ norunt linguam populorum qui trans desertum habitant, ex iisque interpretes Hanno assumpsit. Quo item deserti accolæ indicantur, quibus cum iis, qui ab altera solitudinis parte erant, commercia intercedebant, fortasse etiam cognatio; certe mirum est Pharusios apud Ptolemæum cis desertum, apud Polybium (in Plin. H. N. V, 1) trans desertum collocari. Hæc igitur de loco quo Lixus ponendus sit sufficiant. Hodiernus *Noun* fl. apud Ptolemæum vocatur *Nuius* vel *Nunius*, quem deinceps sequitur a meridie Soloentii promontorii (*Cap Bajador*) in mare exiens Massa fluvius, quem Portugalli vocant fluvium Album (v. Mannert. X, 2, p. 528). Idem Polybio l. l. dicitur *Masatat*. Proximus vero a Masatat fluvio boream versus Polybius memorat *Cossenum*, qui respondere debet aut Nuio Ptolemæi, aut hodierno *Draa*. Illud probabilius, si recte habet, quod apud Moversium lego, hodiernum *Noun* etiam *Acasæ* vocari.

§ 7. Αἰθίοπες... ἄξεναι] Seylax l. l. : Περὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν (τὸν Αἶζον) περιιοκοῦσιν Αἰθίοπες ἱεροί. || — ἀλλοιομόρφους] Troglodytas istos Gosselinus non homines quales Mela I, 8, Herodotus IV, 183, Diodorus III, 8, 41, alii describunt, sed simias (*Orang-outangs*) fingit. || — ταχυτέρους ἵππων] Cf. Solinus Polyh. c. 70 : Troglodytæ tanta pernicitate pollent, ut feras quas sagittant, ipsi cursibus persequantur. Herodot. IV, 183 : Οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Αἰθίοπες πῶδας ταχύτεροι ἀνθρώπων πάντων εἰσι καὶ. Leo Africanus p. 13 de Rucheis nomadis : « Sunt cursu velocissimi, adeo ut turpissimum illis habeatur, si quis pedes a duobus equitibus superetur. Neque inter hos vix quemquam reperias, qui non cursu quemlibet etiam equum quantumvis velocem antevertat, sicut quatuorvis longum peragendum iter. » Inepte vero ad montanos nostros Troglodytas nonnulli retulerunt verba Agathemerī II, 5 : Πρὸς μὲν τῷ Αἰθιοπικῷ Ἰπποδρόμῳ (Ἰπποδρόμῳ Ptolemæus et Marcian.) ἵπποσάγοι Αἰθίοπες καὶ.

§ 8. παρεπλόμεν τὴν ἐρμήην καὶ.] A Lixio

Lixitæ pecora pascebant; apud quos mansimus aliquamdiu, quum amici essemus.

7. Supra hos habitabant Æthiopes inhospitales, terram colentes feris refertam, montibus magnis interceptam, e quibus Lixum fluere dicunt, circa montana autem habitare homines formæ diversæ, Troglodytas, quos equis esse cursu velociore Lixitæ narrabant.

8. Acceptis interpretibus a Lixitis, desertum legimus meridiem versus per dies duo (*duodecim*), hinc

profectus Hanno τὴν ἐρμήην, i. e. notissimam *Saharam* solitudinem, præternavigavit meridiem versus; deinde orientem versus tenens in sinum intravit, cujus in intima parte sita erat Cerne insula. Jam si in mappiam oculos conjeceris, patet navigationem meridiem versus pertinuisse usque ad promontorium Album, *cap Blanc*; nam ibi demum ora versus ortum flectitur magnumque efficit sinum cujus terminus meridionalis est promontorium *Mirik*. Præterditur sinui arenarum quædam quasi tænia, quæ maris impetum frangit, neque tamen introitum nautis intercludit. In sinus hujus parte interiori terræ continenti proxime adjacet parva insula, nunc *Ile d'Arguin* dicta, quæ, quum Portugalli has regiones adire cœpissent, ob situs opportunitatem sedes et quasi arx commerciorum evasit quæ cum *Sudan* regionis populis exercebant. Hanc igitur *Arguin* insulam Cernen esse Pænorum, quam prisce nominis corruptione indigenæ hujus tractus *Ghir* vocant, statuerunt quicumque ex ipso nostro Periplo, non vero e Plinio et Ptolemæo, navigationem Hannonis explicandam esse censuerunt, uti Ramusio (*Hannone, navigatione de Cartaginiensi in Raccolte delle navigazioni e viaggi*, Venet. 1588. t. I, n. 3), Danvillius (*Géogr. anc. t. III, p. 118*), Rennelius (*Geogr. syst. of Herodot. p. 719 sqq.*), Ukertus (*Geogr. d. Gr. u. R. I, p. 65*), Moversius (*Phœnix. Alterth. II, p. 529*), alii. Huc accedit quod etiam sequentia tum demum recte computari possunt, si ab hocce termino progrediari. Dubitare tamen liceat an non potius de una alterave insularum perexigiarum cogitandum sit, quæ mediæ inter *Arguin* et continentem site sunt; nam in has quadraret quod de *quinque* stadiorum ambitu legitur. Verum, ni fallor, pro e' cum Bocharto scribendum est u'. Id enim reperisse videtur Cornelius ap. Plin. VI, 35, qui Cernen insulam dicit non ampliorem circuitu duobus millibus. Quanquam hic quoque numeri iusto minor est. A continente insula abest stadiis octo, ut e Polybio et Cornelio refert Plinius l. l. Præterea Periplus noster in distantiarum notatione mendam traxit. Bene habet quod a *cap Blanc* usque ad *Arguin* ἡμέρας ὄρθους esse dicitur (lineæ rectæ vix 400 sunt stadia) ad falsum est quod a *Lixio* ad *cap Blanc* numeratur biduum. Hoc in causa erat cur Bougainvillius et Rennelius Lixum fluvium in medium desertum detruderent, ille de *Rio do Ouro*, hic de *Rio S. Cypriano* cogitans. At ferri tale quid non posse ex antec. patet. Adde quod Lixitæ, utpote *pastorum* populus, non arenas sed herbosam terram sibi postulant. Quare numeri notam in codice nostro corruptam

πάλιν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἡμέρας δρόμον. Ἐνθα εὐρόμεν ἐν μυθῷ τινος κόλπου νῆσον μικράν, κύκλον ἔχουσαν σταδίων πέντε· ἣν κατοικήσαμεν, Κέρνην ὀνομάσαντες. Ἐτεκμαίρομεθα δ' αὐτὴν ἐκ τοῦ περιπλοῦ κατ' εὐθὺς κεῖσθαι Καρχηδόνας· ἐξάκει γὰρ ὁ πλοῦς

esse censeo. Emendari vero potest manu lenissima. Etenim a *Draa* fluvio usque ad *cap Blanc* stadia fere sunt 5700 quorum si 500 in diem numeres, navigatio efficitur dierum undecim vel duodecim. Igitur pro β' ἡμέρας scribendum est ιβ' ἡμέρας. De nomine insulae Bocchartus : « Cerne, ait, Phoenicibus erat *Ἰνῆρη* *Cherna*, postremum habitationis, id est ultima habitatio. Plene scriberetur *Ἰνῆρη* *acherna* ab arabico *ἡν* *acher* vel *achir*, quod respondet hebraeo *אחרון* *acharon*. Sed prima radicalis saepe excidit... Nempe Phoenices ultra Cernen nullam deduxere coloniam. » Ego confere Kérnēn, phoeniciū Antaradī nomen, de quo v. conjecturam Moversii l. l. p. 67. Fama quaedam de Cerne ins. et de Carthaginiensis in hac regione aurum merce commutantibus jam in Herodoti (IV, 195 sq.) notitiam pervenerat (V. Prolegom.). Conplura de commerciorum ratione exhibet locus memorabilis in Scylacis Periplus § 112. Hausta sunt ex narrationibus nautarum vel mercatorum, qui latentes ibi auri divitias prudenti presserunt silentio. Neque aliunde ex vett. scriptis de hac re aliquid ad nos transpiravit, nisi quod Palæphatus Incred. c. 33 Cernæos σφόδρα χρυσοῦς appellat. Præter hos Cernes ins. meminerunt Eudoxus vel Clitarchus, Ephorus, Lycophron, Eratosthenes, Polybius, Cornelius, Diodorus, Strabo, Plinius, Ptolemæus, Dionysius ejusque paraphrastæ, Nonnus et Eustathius. Plinius VI, 35 (ex Eudoxo vel Clitarcho, quos in antec. laudavi) : *Contra sinum Persicum Cerne nominatur insula adversa Æthiopiæ, cujus neque magnitudo neque intervallum a continente constat, Æthiopes tantum populos habere traditur. Ephorus auctor est a Rubro mari navigantes in eam non posse propter ardores ultra quasdam columnas (ita appellantur parvæ insulae) provehi. Polybius in extrema Mauritania contra montem Atlantem a terra stadia octo abesse prodit Cernen. Nepos Cornelius ex adverso maxime Carthaginis a continente passus mille, non ampliore circuitu duobus millibus. Idem X, 9 : In insula Africæ Cerne in Oceano accipiters gignit Massyliae humi fetificant : nec alibi nascuntur, illis adsueti gentibus. Scylax l. l. Cernen insulam ad Xionem sive Lixum fluvium ponit. Ptolemæus IV, 6, p. 298 ed. Wilberg., eandem in alto mari collocat e regione fere Atlantis majoris sive *cap Geer*. Strabo I, p. 47, de Eratosthene loquens : Περὶ στεύκε δὲ καὶ περὶ τῶν ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων πολλοὺς μυθολογεῖν, Κέρνην τε νῆσον καὶ ἄλλους τόπους ὀνομάζων τοὺς μαζαροῦ νυνὶ δεικνυμένους. Lycophron Cass. 16 : Τιθωνὸν ἐν κοίτῃσι τῆς Κέρνης πέλας Λιποῦσα. Nonnus Dionys. XXIII, 190 : Ἄρμ' δὲ Κέρνη κυλιώσας περὶ κοῦρα βολαῖς ἀνθρώπων· Ἥους ἔπατο μευιδίων. Tzetzes ad Lyc. l. l. : Κέρνην] ἥτις ἐστὶ νῆσος ὀκεανῆτις. Dionysius Perieg. 219 : Ἐν δὲ μυχοῖσι Βόσκον· ἡμείροιο πανύστατοι· Αἰθιοπῆς Αὐτῶ ἐπ' Ὀκεανῶ πυμάτης παρὰ τέμπεα Κέρνης. Cf. Eustath. ad*

denuo orientem versus unius diei cursu. Ibi in sinus cujusdam recessu insulam parvam reperimus stadiorum 5 (15?) ambitu; quam colonis frequentantes Cernen nominavimus. Conjiciebamus e periplus eam ex adverso sitam esse Carthaginis : nam similis erat

h. l. et schol., nihil noviafferentes. Palæphatus Incred. c. 33 : Φόρυς ἦν ἀνὴρ Κερναῖος· οἱ δὲ Κερναῖοι κατὰ γένος μὲν εἰσιν Αἰθίοπες, οἰκοῦσι δὲ νῆσον τὴν Κέρνην ἔξω οὖσαν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἀροῦσι δὲ Λιβύην περὶ τὸν Ἄννωνα (Ἄννονα, Ἀώνωνα var. lect., Ἀάδωνα conj. Vædcker.) ποταμὸν κατὰ Καρχηδόνα· εἰσὶ δὲ σφόδρα χρυσοῖ. Diodorus III, 51 Gorgones ait ἐν τοῖς πέρασιν τῆς οἰκουμένης insulam Hesperiam ad Atlantem habitare, et præcio vixisse Atlantios τοὺς τὴν Κέρνην καλουμένην οἰκοῦντας. Cf. III, 68, 1, ubi Κερνάνα (1. Κερναία?) ὄρη memorantur. Hæc loca paucis indicasse nunc satis habeo, fusius de iis dicturus in Prolegomenis. Nihil fere iis inest quod Periplus nostro explanando inserviat, nisi forte etiam e Pseudocallisthene Arrianum illustrari posse putes. Causæ vero quæ turbas istas creaverint, partim quaerendæ sunt in licentia poetarum quæ extremæ Orientis et Occidentis plagæ misceri solent, partim in præoccupatis Græcorum de Libyæ forma et magnitudine opinionibus, partim in studiis mythologorum; partim denique inde fluxerunt, quod Africæ occidentalis cognitio ap. Græcos et Romanos semper perexigua nautarum mercatorumque Punicorum narrationibus de industria obscurata est, nec ut plurimum ultra desertum processit. Sic apud Scylacem ultra Lixum fluvium mare algis obstructum non amplius est navigabile, ut necessario ad hunc ponenda esset ultima illa Cerne, quamvis nulla ibi insula reperiatur. Idem valet de simili opinione Polybii et Ptolemæi. Quam qui temere amplexi sunt, Cernen insulam vel *Maderam* vel *Porto Santo* vel unam ex Canariis insulis, plurium dierum navigatione a continente remotis, intelligi voluerunt, aut, si hoc ineptum esse perspexerunt, ad terræ motus et inundationes confugerunt, qui e conspectu insulam absumserint, aut denique nullam unquam existisse Cernen putarunt, quæ de ea traduntur fabulis accensentes Milesiis. Singulas sententias diductis exponere, quam longum et inutile sit, supersedeo. || — κατὰ χίσαμεν] κατοικήσαμεν codex; em. Gessner. « Græcus interpres iterum verbo κατοικήσειν utitur ad indicandum in hac insula non urbem esse conditam, sed stationem tantum colonis suis constitutam. » KLUGE. || — κατ' εὐθὺς κεῖσθαι Καρχηδόνας] Idem expressit Cornelius ap. Plin. VI, 35 verbis : *ex adverso maxime Carthaginis*. Ad eandem rem alius pertinet Plinii locus (V, 1, 1), ubi hæc : *Prævalidam hanc urbem* (sc. Lixum, hodiernam *Larache*) *majoremque Carthaginem, præterea ex adverso ejus sitam et prope immenso tractu ab Tingi, quæque alia Cornelius Nepos avidissime credidit*. Patet Plinium festinantem diversa confudisse : nam Lixus urbs a Tingi distat diei fere itinere, non tractu prope immenso; neque de hac urbe Cornelius dixit, sed de Lixo fluvio meridionali et de Cerne insula, quam vel cum Hannone nostro statim post Lixum commemoravit,

ἐκ τε Καρχηδόνας ἐπὶ Στήλας κάκειθεν ἐπὶ Κέρνην.

9. Τὸν τεύθειν εἰς λίμνην ἀρικόμεθα, διὰ τινος ποταμοῦ μεγάλου διαπλεύσαντες, [ὃ ὄνομα] Χρετῆς.

vel, sicuti Scylax, ad ipsum hunc fluvium sitam esse putavit. Præterea cf. Palephati locus supra laudatus, ubi in verbis Κέρνην... κατὰ Καρχηδόνα Hannoneæ sententiæ, de qua jam agitur, supersunt vestigia. Quomodo autem intelligendum sit illud κατ' εὐθὺ, liquet ex sequentibus: ἐφκει γὰρ ὁ πλοῦς κτλ. Nimirum si quis lineis inter se junxerit Carthagem et Herculis columnas et Cernen insulam, triangulum ἰσοσκελὲς effici statuit, in quo lineæ a Columnis in Cernen itemque Carthaginem ductæ ejusdem fere sint longitudinis; Cernen igitur et Carthaginem eodem modo ex adverso jacere, quo basos extremitates in triangulo ἰσοσκελεῖ sibi oppositæ sint. Ceterum Cerne ins. multo longius quam Carthago a Columnis distat, siquidem rectas lineas duxeris; sin oræ flexus sequaris, computus Hannonis a vero non ita multum abhorret. « Ce calcul, Bougainvillius inquit, est juste. Selon l'Itinéraire d'Antonin, la distance de Carthage au détroit est de 1502 milles romains, en rangeant la côte de près: ces 1502 milles romains font 1200 milles ou 20 degrés; et si l'on reporte cette distance de l'autre côté du détroit, sur des cartes de marine exactes, on verra que c'est celle du cap Spartel au cap Blanc, situé seize ou dix-sept lieues à l'ouest de l'île d'Arguin. » Sane quidem nautæ non ita oram emetebantur, uti fecit itinerariorum mensor, sed variis viæ maritimæ utebantur compendiis, adeo ut reapse major sit differentia quam Bougainvillio visum est, etiamsi concesseris Hannonem, quum in Oceano oram proximè legisset, eandem navigationis rationem etiam in mari Mediterraneo intelligi voluisse. At omnino in ejusmodi computationibus ad vivum nihil rescandum est. Neque id voluisse Hannonem ex voce ἑρῆς, *similis* (non vero prorsus æqualis) *erat*, colligere. At quanto longius a vero Hanno Noster aberrasset, si Cerne insula eo loco sita fuisset, quo Ptolemæus opinatur ejusque pedissequi! Inter hos non defuerunt quidem qui contenderent Hannonem in suo computo non ad spatiorum intervalla, sed nonnisi ad tempus in utraque via percurrenda consumtum respexisse. Atqui nemo negabit ejusmodi ineptias, quum ab interpretibus quos Hanno perpersus est non alienæ sint, navarcho tamen Carthaginiensi affingi non posse. Ceterum sponte intelligitur Hannonem, quippe qui veram oræ maritimæ directionem ignorare non potuit, triangulum illum ita sibi cogitasse, ut ad Herculis columnas obtusus esset angulus; Græci autem geographi, quum terræ figuram ita sibi efformarent, ut occiduum Africæ latus paullo post Herculis columnas orientem versus declinaret, hunc angulum acutum esse opinari debebant. Hinc vero facilis est suspicio eosdem verba κατ' εὐθὺ Καρχηδόνας ita intellexisse, quasi Cerne sub eodem fere quo Carthago sita esset meridiano.

§ 9. Χρετῆς] sic sine accentu codex, uti fieri solet in vocibus corruptis vel dubiis. In margine codicis legitur λίμνη Χρετῆς. At non lacus nomen sed fluvii est, quem Græci vocant Χρεμέτην; quod Hannoni

navigatio a Carthagine ad Columnas et hinc ad Cernen.

9. Hinc per magnum fluvium cui Chretes (*Chremetes*?) nomen, navigantes in lacum venimus. Lacus ille

quoque restituendum erit. Præterea recte monuerunt viri docti supplendum esse ὃ ὄνομα ἦν vel καλούμενος. Chremetem memorat Aristoteles Meteorol. I, 13: Οἱ δὲ μέγιστοι τῶν θιονομασμένων (τῆς λιθῆς ποταμῶν) ὁ τε Χρεμέτης καλούμενος ὃς εἰς τὴν ἑξω βεῖθ' ἀλάτταν, καὶ τοῦ Νεῖλου τὸ βεῖμα τὸ πρῶτον. Hinc Basilius Hexæmer. Hom. 3: Ὁ καλούμενος Χρεμέτης καὶ πρὸς γε ἔτι ὁ Νεῖλος. Nonnus Dionys. XIII, 347: Ὁ τε βόον Χρεμέταο καὶ οἱ παρὰ Κίνυρος ὕδωρ. Id. XXXI, 163: Αὐτὴ δὲ Χρεμέταο μετ' ἦεν ἔσπερον ὕδωρ. Hesyclus et Suidas: Χρεμέτης, ὄνομα ποταμοῦ. De nomine Bochartus: « Fluvius Chremetes punice dicebatur נַחַר כְּרֵמַת *naar chremat*, id est, fluvius vinearum; nam Arabibus נַחַר כְּרֵמַת idem quod Hebræis כְּרֵמִים *cheramim*. » Firmare sententiam studet verbis Scylacis qui de Æthiopia ad Cernen insulam in continente habitantibus narrat: οἶνον δὲ ποιοῦσι πολλὴν ἀπὸ ἀμπέλων. Similiter Bochartus *Aramlyn* interpretatur *montem uvarum*, ut supra monui. Jam quum vitis in Africa non nascatur nisi ubi importata sit olim a Phœnicibus, postea a Portugallis: sequeretur ex hac etymologia jam ante Hannonis ætatem in his regionibus Phœnices consedissee. Quod fieri potuisse etsi negare non ausim, tamen Bocharti suspitione firmari rem minime dixerim. Kœnigsmannus in libro De geogr. Aristotelis Chremetes nomen græcum esse putat, notareque fluvium *streptentem* (a voce χρεμᾶσθαι vel χρεματᾶν). Equidem in Χρεμέτης agnoscere mihi videor formam græcissantem nominis peregrini. Hodie fluvius est *Rio de Guano* sive *Riv. de S. Jean*, quem alii etiam *Ria de S. Antonio* vocant In ipsum Cerne insulæ sinum egreditur. Eundem fluvium Ptolemæus IV, 6 p. 292, 8 post Rysadium promontorium (*cap Blanc*) memorat: Στάχυρος (Σταχέρον et Τράχυρος var. lect.) ποταμὸς ἐκβολαί (9° 30' long.; 11° lat.). Oritur ex Rysadio monte, ποιεῖν πρὸς αὐτῷ λίμνην Κλονίαν (17° long.). Polybius denique ap. Plin. l. I. fluvium hunc appellat *Salsum* (*Palsum* var. lect.); nam Salsum recenset ante Bambotum sive Hippopotamorum fluvium, qui hodiernus est *Senegal*; utrumque autem collocat in magno sinu 616 millium pass., qui pertinet a *Surrentio* prom. (c. *Blanc*, vel *Corveiro*) usque ad hodiernum *cap. Vert*. [Pro *Surrentio* ap. Plinium nescio an scrib. sit *Solocentium*, quæ vox phœnicia significat *saxum*, *promontorium*. Quo concesso, nomen componi potest cum *Rysadio* Ptolemæi, quod item significat altum promontorium (v. Movers. *Ph. Colon.* II, p. 516)]. Jam ut ad Hannonem redeam, λίμνη ista putari potest eadem esse, quæ Κλονία Ptolemæo vocatur et ex computo ejus ad quattuor millia stadiorum ab ostiis fluvii distat. Sed, præterquam quod aliunde de ejusmodi lacu nihil constat, dubitare licet Hannonem tam longe in mediterranea penetrasset. Deinde vero quum in sinu Cernæo antequam ad ostia fluvii *S. Jean* pervenias, præter alias parvulas insulas etiam majores tres longe porrecte oc-

εἶχε δὲ νήσους ἢ λίμνην τρεῖς μείζους τῆς Κέρνης. Ἄφ' ὧν ἡμερήσιον πλοῦν κατανύσαντες, εἰς τὸν μυχὸν τῆς λίμνης ἔλθομεν, ὑπὲρ ἣν ὄρη μέγιστα ὑπερέτεινε, μεστὰ ἀνθρώπων ἀγρίων, δέρματα θήρεια ἐνημμένων, οἱ πέτραις βάλλοντες ἀπῆραξαν ἡμᾶς, κωλύοντες ἐκβῆναι.

10. Ἐκεῖθεν πλεόντες εἰς ἕτερον ἔλθομεν ποταμὸν μέγαν καὶ πλατύν, γέμοντα κροκοδείλων καὶ ἵππων ποταμίων. Ὅθεν δὴ πάλιν ἀποστρέψαντες εἰς Κέρνην ἐπανήλθομεν.

11. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ μεσημβρίαν ἐπλεύσαμεν δώδεκα ἡμέρας, τὴν γῆν παραλεγόμενοι, ἣν πᾶσαν κατόικουν Αἰθίοπες φεύγοντες ἡμᾶς καὶ οὐχ ὑπομένοντες· ἀσύνητα δ' ἐφθέγγοντο καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν Λεῖξίταις.

12. Τῇ δ' ὅν τελευταία ἡμέρα προσωρμίσθημεν ὄρεσι μεγάλοις δασέσιν. Ἦν δὲ τὰ τῶν δένδρων ξύλα εὐώδη τε καὶ ποικίλα.

13. Περιπλεύσαντες δὲ ταῦτα ἡμέρας δύο ἐγινόμεθα

insulas habebat tres Cerne majores. Ab his diei navigatione perfecta interiorum lacus recessum attigimus, supra quem montes maximi assurgebant silvestribus hominibus referti, pelles ferinas indutis, qui saxorum conjectu depellentes nos quominus egrederemur navibus impederunt.

10. Hinc navigantes in alium venimus fluvium magnum latumque, qui plenus erat crocodilorum et equorum fluviatilium. Inde denuo reversi Cernen repetivimus.

11. Hinc meridiem versus navigavimus per duodecim dies, oram legentes, quam omnem tenebant Æthiopes fugientes nos nec expectantes. Linguam eorum vel Lixitæ qui nobiscum erant, non intelligebant.

12. Ultimo autem die ad magnos et silvosis montes appulimus. Ligna arborum odorata erant generisque varii.

13. His montibus bidui navigatione circuitis in im-

current, proclivis suspicio est illas ipsas in Periplus nostro designari. Obstat videtur quod Hanno per magnum fluvium navigans ad eas pervenit. Verum quum multe in hoc sinu sint arenarum tæniæ, quæ aliis temporibus alia esse solent, ad ostia præsertim magnorum fluviorum: probabiliter statuere licet arenas olim partem sinus paullo infra Cernen multo magis quam nunc obstruxisse, ita ut inter arenas et continentem non nisi modicum spatium relinqueretur, quod Hanno pro ostio Chretis fluminis habere poterat. Ab insularum parte boreali usque ad intimum sinus recessum in mappa oris maritimæ quam ante oculos habeo (*Carte de la côte occidentale d'Afrique depuis le cap Bojador jusqu'aux îles de Los, publiée par ordre du roi, etc.* 1829), trecenta fere sunt stadia; quod in Periplus ἡμερήσιον πλοῦν satis quadrat. Quodsi enim in antecedentibus, ubi vel nota vel deserta litora præternavigabantur, quingenta fere stadia in dies singulos computare licebat, alia ratio est inde a Cerne insula, quum singulae litoris partes et fluviorum ostia et insulae, etc., accurate perscrutanda essent; unde fit ut unius diei navigatio jam inter 300 et 400 stadia se contineat. || — μεστὰ] sic codex; Gelenius dederat μετὰ. || — δέρματα θήρεια ἐνημμένων] Cf. Diodor. III, 49, 3; Varro De re rust. II, 11; Hippocrates De morbo sacro p. 302; Mela I, 8; Movers I. I. II, p. 466. 568. 580. || — λίθοις βάλλοντες] Diodor. I. I.: εὐθὲς τῶν πρὸς ὁρόμων καὶ λιθοβολῶν. Cf. quæ de Libybus Balearidum inss. narrat idem V, 18 et Florus III, 8, sicut quæ de *Guanchis* leguntur apud Glas, p. 25. 71. 32 et Riley *Schicksale u. Reisen an der Westküste und im Innern Afrika's*, p. 171, 194, citante Moversio p. 582.

§ 10. ἕτερον ποταμὸν] *Bambotum* Polybius ap. Plin. V, 1 vocat: *Flumen Bambotum crocodilis et hippopotamis refertum*. Eadem ex Plinio Solinus c. 27. « Sed legendum *Bamothum*, nomine facto ex *Bamoth*. *Bamoth* seu בהמות *behemoth* esse hippopotamum, Job. 40, 10, iis argumentis probavi in libro De animalibus, quæ viros undecunque doctos traxerunt in assensum.

Ergo fluvius Bamoth seu Behemoth est fluvius hippopotami. » Hæc BOCHARTUS optime. Idem fluvius Ptolemæo p. 292, 17 dicitur Niz. Hodie est *Sanagal* sive *Senegal*, uti recte statuunt Bougainvillius, Heerenius, Mannertus, Klugius, Ukertus, Moversius, alii. Ne de *Gambia* cum Bocharto cogites, reliqua Periplus narratio impedit. Gosselini Gaillique sententiæ non est cur recenseantur.

§ 11. μεσημβρίαν] μεσημβρίας cod.; ut accusativum pluralis Gesner., ut genitivum singularis Klugius vulgatum male tuerunt. || — ἀσύνητα δ' ἐφθέγγοντο] « Alia igitur gens sermone moribusque dissona hanc oræ partem jam tum temporis incolebat. Quum Æthiopum nomen his nigris commune sit, mirum non est quod græcus interpres hoc loco eadem voce utitur. Interpretes quoque Cadamosti, qui hanc oram prætervectus est, horum nigrorum linguam non intellexerunt. » KLUGIUS.

§ 12. ὄρεσι μεγάλοις δασέσιν] Montes silvis virentes intellige *cap Vert*. A Cerne insula hucusque oræ longitudo est stadiorum circiter 4200, adeo ut in singulos dies computanda sint stadia 350. Inde a *cap Corveiro* stadia sunt ad 5000; quem tractum Polybius ap. Plin. I. I. memorat tanquam *sinum magnum* 616 mill. pass. (4928 stad.), qui a borea clauditur Surrentio promontorio (*cap Blanc* vel potius *c. Corveiro*). Idem sinus apud Ptolemæum p. 292, 6 vocatur Ἑσπέρου κόλπος, quippe quem meridiem versus claudit Ἑσπέρου Κέρας ἄκρον; sic enim vocat promontorium Viride, dum apud Hannonem Ἑσπέρου Κέρας, sicuti Νότου Κέρας, non promontorii est nomen, sed sinus, de quo mox videbimus.

§ 13. ἐγινόμεθα] γινόμεθα edit. et codex, ut videtur. Dies duo quum non in ipso circumflectendō promontorio consumti sint, sed pertineant usque ad Gambiam fluvium: vox περιπλεύσαντες laxiore sensu adhibetur, et περιπλουν promontorii et sequentem montium παράπλουν comprehensens. Quamquam nescio an scriptum fuerit παραπλεύσαντες δὲ ταῦτα ἡμ. δύο, aut περιπλεύσαντες δὲ ταῦτα, [μετὰ] ἡμ. δύο ἐγ.

ἐν θαλάττης γάσματι ἀμετρήτων, ἥς ἐπὶ θάτερα πρὸς τῇ γῇ πεδίων ἦν· ὅθεν νυκτὸς ἀφωρῶμεν πῦρ ἀναφερόμενον πανταχόθεν κατ' ἀποστάσεις, τὸ μὲν πλέον, τὸ δ' ἐλαττον.

11. Ὑδρευσάμενοι δ' ἔκειθεν ἐπλόμεν εἰς τοῦμπροσθεν ἡμέρας πέντε παρὰ γῆν, ἄχρι ἤλθομεν εἰς μέγαν κόλπον, ὃν ἔφρασαν οἱ ἐρμηνέες καλεῖσθαι Ἑσπέρου Κέρας. Ἐν δὲ τούτῳ νῆσος ἦν μεγάλη καὶ ἐν τῇ

mensum venimus maris hiatum, cuius ab altera parte in continente planities erat; unde noctu prospeximus ignes undique emicantes per intervalla, tum magis, tum minus.

14. Inde aquati ulterius navigavimus juxta litus per dies quinque, donec in magnum sinum venimus, quem interpretes vocari dicebant Hesperii Cornu. In eo insula erat magna, et in insula lacus marinus, in

— ἥς ἐπὶ θάτερα κτλ.] Concinnius foret οὗ ἐπὶ θ. Ingens ille hiatus quem mare in terram se insinuans efficiebat, cuiusque ab altero latere in continente planities erat, dum ad alterum latus montes modo memorati pertinebant: is hiatus, inquam, intelligi debet late effusum ostium Gambiæ fluvii (Ματιόλου ap. Ptolem. p. 292, 13), ut recte censet Rennelius (*Geogr. syst. of Herodot.* p. 719), vir rerum maritimarum peritissimus, qui de postrema Peripli nostri parte egregie meruit, cuiusque rationes Ukertus quoque probavit. Latitudinem Gambiæ ad exitum 60-80 stadiorum esse tradit Cadamosto. Ac tanto facilius accidit ut ostium fluvii pro maris hiatu haberetur, si præternavigasse Hannoneum statuamus mense Octobri, seu sicca anni tempestate, qua fluvius purus fuit placidusque. Hoc autem tempus itineris fuisse ex eo etiam concluditur, quod herbae exsiccatae tunc incendi solent; cuius incendi flammam agnoscimus in fluminibus illis igneis, quæ prætereuntes Carthaginienses conspexerunt. — νυκτὸς ἀφωρῶμεν πῦρ] Cf. § 14: ἡμέρας μὲν οὐδὲν ἀφωρῶμεν ὅτι μὴ ὕλην. νυκτὸς δὲ πῦρά τε πολλὰ κτλ., ibique not.

§ 14. κόλπον Ἑσπέρου Κέρας] Κέρας vocabulum plerumque de montium verticibus vel de promontoriis in mare excurrentibus usurpant; nonnunquam vero etiam fluviorum ostia tanquam Oceani cornua, nec non maris sinus tortuose in terram penetrantes eadem voce describuntur. Sic Apollonius Rhod. IV, 282 de Istro: ὕπατον κέρας Ὁκεανοῦ, ubi scholiasta: Κέρατα λέγουσι τοῦ Ὁκεανοῦ πάντας τοὺς ποταμούς τοὺς ἀπ' αὐτοῦ καταφερομένους. Hesiodus ap. Apollon. Lex. Hom. s. v. Φοῖβος· Φοῖβον ὕδαρ ἐπάγων κέρας Ὁκεανοῦ ῥοῆσι. Cf. Thucyd. I, 110, qui Mendesium Nili ostium appellat τὸ Μενοῦσιον κέρας. Strabo p. 458. Eustath. ad D. 431. Maris vero sinus Κέρας nomine erat ad Byzantium: κόλπος... τοῖς ἐκείνου κέρασι· εἰς γὰρ πλεῖστατος σχίζεται κόλπος, ὥς ἂν χλάδους τινάς (Strabo VII, p. 320). Eodem igitur sensu Peripli auctor vocem adhibet. Sinum vero Rennelius, suffragante Ukerto, intelligi jubet eum qui nunc vocatur *Bissago* sive *Bissao*; insulam autem ab Hannone memoratam esse putat hodiernam *Bulam*. Nam primum huc conducere distantias; sinum istum ab ostio Gambiæ abesse 190 millia maritima (1900 stadia), *Bulam* insulam millia 200; id spatii intervallum cadere in quinque dieum navigationem, quum 38 fere millia (380 stad.) in singulos dies dinumeranda sint; deinde autem κέρας nomine apte designari figuram sinus tortuosi. *Bulam* atque reliquas hujus archipelagi insulas arboribus vivere, ceterum humiles esse, quippe quæ magnorum

fluviorum (*rio Geba* et *rio Grande*) alluvie sint aggestæ. Id vero genus insulæ quum varias subinde mutationes pati soleant, nihil esse mirandum, si insula talis, qualem Hanno viderit, hodie non amplius exstet. Hæc Rennelius. Interpretationem viri doctissimi ex accuratioribus nostri ævi mappis maritimis confirmabo simul et emendabo. Nimirum insula ista singularis plane formæ, quæ aliam insulam includebat, etiam nunc, sicuti Hannonis ætate, existit. Hodie appellatur *Harang*. Hanno magnam dicit, ac revera in hoc archipelago omnium maxima est. Mare in eam per fauces intrans amplum sinum vel potius λιμενοθάλασσαν (λίμνην θαλασσοῦδην Periplus habet) efficit, quæ ipsa alteram haud exiguum insulam continet. Hæc igitur ita comparata sunt, ut de loco cui sinus Ἑσπέρου κέρας assignandus sit, omnis præcudatur dubitatio. Errarunt Bougainvillius, Danvillius, Mannertus, alii, qui Ἑσπέρου κέρας non sinum sed promontorium esse putarunt, quia seniores geographi ad promontorium nomen hoc transtulerunt. His adde Klugium qui, « Manifestum est, inquit, si Diodori et Plinii narrationem cum Periopo conferas, hanc oram (prope *cap Vert*) versus occidentem ita esse in mare projectam et promontorium cum sinu ita eminere, ut extremum idque ultimum Libyæ caput navigantibus putaretur, supra quod versus occidentem nullum amplius inveniretur. Ab hac parte ora versus meridiem flectitur et novum anfractum efficit usque ad promontorium in Periopo Νότου κέρας nominatum [*In Periopo non promontorium, sed item κόλπος appellatur*], quod extremum Africæ australis credebatur, quum ex veterum opinione ora tunc ad Ægyptum et Asiam inclinaret, inter septentriones et orientem extenta. Et profecto ora hinc statim versus orientem flectitur, ut omnino extremum caput versus austrum situm videatur. Ergo totus hic terræ tractus qui a promontorio Hesperio (Ἑσπέρου κέρας) incipit et ingentem anfractum usque ad promontorium Australe (Νότου κέρας) format, recte cum figura cornu comparatur, cuius extremæ partes sint Ἑσπέρου κέρας et Νότου κέρας. Illud autem est *caput Viride* (*capo Verde*), alterum vero *caput Rubrum* (*capo Roxo*) cum sinu suo. » Hæc probabiliter disputata esse videri possent, si ipso Periopo nostro careremus et senioris tantum ævi testimoniis res profliganda esset. Nam quantopere hæc ab Hannonis verbis abhorreant, satis patet. Ut unum afferam, quomodo a promontorio Viridi ad prom. Rubrum septem dierum iter esse potuit, quum intervallum illud nonnisi 1800 stadiorum sit? Quinam erit *mons Θεῶν Ὑλημα*? Quinam montes illi silvosi, qui septem

(4)

νήσῳ λίμνῃ θαλασσώδῃς, ἐν δὲ ταύτῃ νῆσος ἐτέρα, εἰς ἣν ἀποβάαντες ἡμέρας μὲν οὐδὲν ἀφωρῶμεν ὅτι μὴ ὕλην, νυκτὸς δὲ πυρὰ τε πολλὰ καίομενα, καὶ φωνῇν

quo insula alia. In hanc egressi interdiu nihil conspiciamus nisi silvas, noctu autem multos ignes ardent, et sonos tibiaram audiebamus et cymbalorum tym-

diebus antequam in sinum Hesperium classis veniret, circumflectendi erant? Nos igitur non miscere incongrua, sed recte destinere in seqq. studebimus. Constat *Hesperii ceras* ap. Ptolemæum, Plinium, Philostratum (V. Ap. IV, init.) non sinum esse, sed *promontorium*. Atqui eo loco, quo Hanno sinum Ἑσπέρου κέρας ponit, promontorium memorabile exstat nullum; optime autem quadrat nomen in hodiernum *cap Vert*, quippe quod reapse omnium maxime occasum versus procurrit. Indicabit id promontorium Hanno, sed neque nomen ejus asfert, neque de figura docet, adeo ut Ptolemæus ceterique aliunde accuratiora de eo accepisse debeant. Huic igitur promontorii nomen Ἑσπέρου κέρας indiderunt. Id translatum eo esse ab cognomine sinu Hannonis, non improbabile, etsi non certior res sit, quam si quis Νότου κέρας, in ora Libyæ orientali promontorium, ab cognomine sinu Periplus nostri denominatum esse dicat. Transferri tamen tanto facilius potuit, quum ex Græcorum loquendi usu κέρας vox de promontorio potius quam de sinu intelligi solet. Ptolemæus præter promontorium Ἑσπ. κέρας etiam κόλπον Ἑσπέριον memorat, at non a meridie, sed a borea dicti promontorii situm, de quo supra jam monui. A meridie prom. Viridis Ptolemæus nihil nisi Masitholum (*Gambia*) fluv. et Æthiopæ Hypodromum et in mediterraneis (sub eadem fere qua Masitholum fluvium latitudine) Theón ochema montem collocat. Hic igitur nihil fere cum Hannonis Periplus commune esse satis liquet. Polybius vero apud Plin. V, 1. refert a Theón ochemate usque ad *promontorium* Hesperium navigationem esse decem dierum noctiumque; in medio eo spatio esse Atlantem. In his quoque Hesperium promontorium respondet hod. *cap Vert*, inde a cujus parte meridionali usque ad Theón ochema sec. Hannonem est decem dierum navigatio et quod excurrit; Polybius totidem dies noctesque numerat; quod non calculus dici errori et confusioni passim obvia debet videtur. In medio fere hoc spatio Hanno insulam sinus Hesperii, Polybius Atlantem collocat. Jam quæ de insula illa narrat Hanno, eadem de Atlante refert Plinius (v. not. seq.). Nimirum mythologi Hannonis narratione usi, Atlantem et adjacentem ei Atlantidem insulam huc collocaverant. Quod ut magis pateat, alter facit Plinii locus, V, 36, ubi ab Atlante et Atlantide insula dicit quinque dierum navigationem esse usque ad Æthiopes Hesperios et promontorium Hesperion ceras, unde primum se circumagat terrarum frons in occasum et mare Atlanticum. Quinque illos dies vides eosdem esse quos Hanno ab insula sinus Hesperii numerat usque ad maris hiatum qui post montes silvosos promontorii *Viridis* sequitur. Quodsi alio loco Plinius (V, 35) refert quattuor dies esse ab Theón ochemate usque ad promontorium Hesperion ceras, eandem distantiam Hanno exputat a sinu Hesperio ad Theón ochema, Plinius vero, ut constaret sibi, dicere debebat, quattuor istos dies esse a Theón

ochemate usque ad Atlantidem insulam. Vides igitur Polybius et Plinii (V, 36) auctorem, quamvis Hesperium ceras hodiernum *cap Vert* intelligant, minime tamen ea quæ Hanno de suo Hesperii cornu narrat ad promontorium illud referre, sed eodem loco ponere quo posuit Hanno, ideoque haud censuisse apud Hannonem nomine Ἑσπέρου κέρας significari *cap Vert*. Eo tantum ab Hannonis narratione recedunt, quod Atlantem ad sinum illum ponunt, insulamque appellant Atlantidem, mythologorum secuti commenta, de quibus fusius exponit Diodorus III, 53. Narrat enim esse in his regionibus Atlantem, et prope eum in Tritonide palude (quæ cum sinu Ἑσπέρου κέρας Hannonis componenda est) fuisse Amazonum insulam, Ἑσπέραν dictam, quum versus occasum sita esset. Idem in hac Atlantiorum terra ait μυθολογεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν γένεσιν, idque c. 68 pluribus docet. Nempe Saturnum, πλησίον τῶν Κεραυνίων καλουμένων ὁρῶν regnantem, ex Amalthea Bacchum suscepisse, atque uxori dedisse imperium τοῦ σύνεγγυς τόπου παντὸς, ὅντος τῇ σχήματι παραπλησίον κέρατι βοῦς, ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου κέρας προσαγορευθῆναι; quod nomen deinde mutatum sit in Ἀμαλθείας κέρας. Diodorus igitur nomen a sinu Hanneo ad adjacentem terram transtulit; certe nihil quidquam video cur ad regionem promontorii Viridis potius referentem sit, quum Atlantem et Hesperiam insulam spectare ad sinum illum e Plinio et Polybio constet. || — πυρὰ τε πολλὰ κτλ.] Cf. Aristoteles Mir. c. 37 ed. Westerm.: Λέγεται δὲ καὶ τὰ ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων καλεῖσθαι, τὰ μὲν διὰ παντὸς, τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς ὁ Ἄννωνος Περπλουῖος ἱστορεῖ. Eadem poetici figmentis aucta Plinius V, 1 de Atlante monte narrat (quæ huc posuerunt nonnulli, Plinius vero cum Mauritanie monte confundit): *E mediis hunc arenis in cælum attolli prodiderunt, asperum, squalentem, qua vergat ad litora Oceani, cui nomen imposuit... Incolarum neminem interdiu cerni; silere omnia, haud alio quam solitudinum horrore; subire tacitam religionem animos propius accedentium, præterque horrorem elati super nubila atque in viciniam lunaris circuli. Eundem noctibus micare crebris ignibus, Ægipanum Satyrorumque lascivia impleri, tibiaram ac fistulæ cantu, tympanorumque et cymbalarum sonitu strepere. Hæc celebrati auctores prodidere præter Herculi et Perseo laborata ibi. Mela III, 9: Ultra montem (sc. Θεὸν ὄρημα) virescunt collis longo tractu longis litoribus obductus, unde visuntur patientes magis campi quam ut perspicere possint, Panum Satyrorumque. Hinc opinio cause fidem cepit, quod quum in his nihil culti sit, nullæ habitantium sedes, nulla vestigia, solitudo in diem vasta et silentium vastius, nocte crebri ignes micant, et veluti castra late jacenta ostenduntur, crepant cymbala et tympana, audiunturque tibiæ sonantes majus humanis. Cf. Solin. c. 27 et Diodor. III, 53, qui Hesperiam ins. πυρὸς ἐκφωσμήματα μεγάλα habere narrat. Quomodo ignes*

αὐλῶν ἡκούουεν κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων πάταγον καὶ κραυγὴν μυρίαν. Φόβος οὖν ἔλαθεν ἡμᾶς, καὶ οἱ μάντιες ἐκέλευον ἐκλείπειν τὴν νῆσον.

15. Τὰ γὰρ δ' ἐκπλεύσαντες παρημενιόμεθα χώραν διάπυρον θυμιαμάτων μεστ[ήν· μέγιστοι]οι δ' ἀπ' αὐτῆς

panorumque strepitum et clamorem ingentem. Tum terror nos invasit et vates relinquere insulam jussurunt.

15. Celeriter igitur enavigantes prætervehabamur regionem ignitam suffimentorum plenam, e qua ma-

quos Hanno vidit, explicandi sint, sæpius viri docti monuerunt. Verba adscribo Klugii : « Petrus Cintraeus (*Piedro de Cintra* in Cadamosti itinere) hanc oram prætervectus nocturno tempore frequentes ignes inter arbores et in ripa conspexit, quos incolæ accenderant, ut popularibus suis prodigium quoddam spectari indicarent. Quum enim Lusitani navigia litori promontorii Viridis appulissent, Azamaghi vicinarum terrarum incolæ vehementer terrore percussi fugerunt, quod naves Europæorum putabant volucres esse bestias, albis alis instructas, quæ paullo post contractis navium velis in nova monstra mutata viderentur (*V. Abrégé de l'Histoire générale des voyages*, tom. II, p. 9. Gosselin l. l. p. 95.) » Idem : « Nostris quoque temporibus hac oræ parte alisque regionibus magnum est interdiu silentium; appropinquante autem nocte ignes incenduntur, et aer tympanorum et cymbalorum strepitu percutitur. Nigri enim propter nimium solis calorem in silvis casisque quiescentes incipiente frigida nocte demum exsurgunt et cœna, saltationibus, cantu ludisque tumultuosis delectantur. Idem Bruceus de Shangallis tradit, quo Hannobis narratio bene illustratur, et aliam causam addit, cur nocturno tempore imprimis tot ignes incendantur. Quum enim feroces Africæ bestię noctu ex antris et speluncis prædam capturæ egrediantur, nulla alia re a gregibus Nigrorum et pastorum tentoriis arceri possunt quam flammis undique micantibus. »

§ 15. Μεστὴν· μέγιστοι] μεστοὶ codex. Fortassis leniori manu corrigi putes scribendo θυμιαμάτων δὲ μεστοὶ. Ego legere malim διαπύρων. Improbandi autem videntur qui cum Hugio phœnicissantem græcitatem odorantes jungi volunt διάπυρον θυμιαμάτων (*eine von Rauchdämpfen durchglühte Gegend* Klugii verit), atque μεστών absque genitivo in prosaico scriptore ferri posse vel certe ex Phœnicum loquela excusandum esse statuunt. At h. l. sicut § 4, 16, 18 μεστών vox genitivo nequit carere. Θυμιαμάτα non de fumo tantum, sed de fumo odoriferis plantarum fragrantium intelligas. Denique βύζακς illos igneos, quos per quattuor dies præternavigantes Carthaginienses conspicebant, non esse montis ignivomi, ut nonnulli opinati sunt, sponte patet. Ac omnino nemo unquam montes ignivomos vel eorum vestigia in his regionibus commemoravit. Quæ res sit multi monuerunt; inter quos ita habet Klugius : « Bruceus (*v. Reisen zur Entdeckung d. Quellen des Nils mit Ann. v. Blumenbach*, tom. II, p. 545) hæc refert : « Æthiopes Shangalli Africæ gramina a solis radiis exusta incendunt, et hi ignes incredibili celeritate atque impetu supra Africæ latitudinem extenduntur, et loca quæque invadunt, ubi exsiccata inveniuntur gramina et fruticeta. Postquam flammæ omnia quæ sunt arida in campis consumerunt, ad montium cacumina escendunt et reliquas plantas

in terræ faucibus, hiatibus et canalibus crescentes statim corripunt. Tunc ab altera clivorum parte per eosdem canales devolvuntur, in quibus aqua delapsa erat, et eo demum loco exstinguuntur, ubi montanus fluvius in mare effunditur. Ego (Bruceus) sæpe hoc spectaculum vidi et viatori et peregrino has flammæ procul intuitui earumque causam plane ignorantī sine dubio ardentes torrentes appareant necesse est. » — Idem in occidentali Africæ ora fieri accurate narrat *Adansonius* in itinere ad Senegam facto (ed. Germ. p. 193). Eandem rem refert *Mungo Parkinus* (*Reise aus dem Engl. Berlin* 1799, p. 233) : « Crematio graminum apud Mandingos spectaculum præbet pariter horridum ac magnificum. Ego media nocte planitiarum et clivorum tractum, quoad oculorum acies penetrare posset, igneo fulgore illuminatum vidi, et flammæ repercutiens effecit, ut cælum quoque flagrant videretur. Interdum vaporum fumorumque columen undique conspicebantur, et aves rapaces cum impetu circa incendia volitabant, ut serpentes, lacertas ceterosque vermes captarent, si qua ex flammis effugere conarentur. » Huc pertinet quoque memorabilis narratio, quæ in Winterbottomi descriptione Sierræ Leonæ (p. 70 vers. Germ.) legitur : « Auctumnali tempore undique ignei vapores columnarum iustar cælo exsurgunt et noctu nubes fulgore rubro relucent. Sæpe gramina octo pedes alta et solis ardore perarida facta vel ab incolis incenduntur vel sua sponte ignem concipiunt, cuius flammæ incredibili velocitate atque impetu late effunduntur. Quum igitur viator tales igneos torrentes sibi obviam fieri videt, hoc periculum nulla alia ratione effugere potest, quam ut ignem conflictu lapidum eliciat et ab adversa parte gramina incendens flammæ flammis depellat viamque sibi muniat. » Ex hac explicatione etiam intelligitur qua tempestate hoc iter susceptum sit, quum auctumno Æthiopes gramina incendant ad agros impendente tum pluvia fertilior reddendos; quod tempus coloniis condendis opportunissimum erat. Ceterorum commentatorum explicationes dijudicandi hic non est locus. Plures enim πρόδεις βύζακς maris splendorem esse putant, qui a lucentibus partim vermibus marinis et animalibus, partim ab affectibus qui ab electro et phosphoro nomen habent, oriatur. Vid. *J. R. Forsters Bemerkungen* p. 52 sqq.; *Kant Phys. Geogr.* ed. Vollmer. tom. I, p. 11 sqq.; *Spixii et Martii Itin. Brasil.* At tunc Hanno torrentes marinos igneos transnavigare debebat, quod non ita est. Malte-Brunius putat hos πρόδεις βύζακς aeris fuisse phantasmata, aeria phenomena, et magnos illos effectus aeris sole inflammati, quibus tonitrua et fulgura orirentur in montibus, qui ignivomorum montium speciem tunc præbuisent; θυμιαμάτα autem significare odores florum fragranter spirantium et *thymo* simillimorum, quorum in his regionibus magna copia

πυρώδεις ρύακες ἐνέβαλλον εἰς τὴν θάλατταν. Ἡ γῆ δ' ὑπὸ θερμῆς ἄβας ᾔν.

16. Ταχὺ οὖν καθεῖθεν φοβηθέντες ἀπεπλεύσαμεν. Τέταρτος δ' ἡμέρας φερόμενοι, νυκτὸς τὴν γῆν ἀφωρῶμεν φλογὸς μεστήν· ἐν μέσῳ δ' ἦν ἡλίβατόν τι πῦρ, τῶν ἄλλων μείζον, ἀπτόμενον, ὡς ἐδόκει, τῶν ἀστρῶν. Τοῦτο δ' ἡμέρας ὅρας ἐφαίνετο μέγιστον, Θεῶν ὄχημα καλούμενον.

17. Τριταῖοι δ' ἐκείθεν πυρώδεις ρύακες παραπλεύσαντες ἀφικόμεθα εἰς κόλπον Νότου Κέρας λεγόμενον.

18. Ἐν δὲ τῷ μυχῷ νῆος ᾗν, εἰκυῖα τῇ πρώτῃ, λίμνην ἔχουσα· καὶ ἐν ταύτῃ νῆος ᾗν ἐτέρα, μεστὴ ἀνθρώπων ἀγρίων. Πολλὴ δὲ πλείους ἦσαν γυναῖκες, δασεῖαι τοῖς σώμασιν· ἃς οἱ ἑρμηνέες ἐκάλουν Γορίλλας. Διῶκοντες δὲ ἄνδρας μὲν συλλαβεῖν οὐκ ἠδυνή-

gni torrentes ignei in mare effundebantur. Terra propter calorem inaccessa erat.

16. Confestim igitur etiam hinc metu perculsi discessimus. Post cursum dierum quattuor noctu terram conspiciebamus flammis refertam. In medio autem erat excelsus quidam et ceteris major ignis, ipsa, uti videbatur, tangens astra. Is interdiu apparuit esse mons altissimus, qui Theon Ochema vocatur.

17. Hinc tridui navigatione torrentes igneos praevertecti in sinum venimus, qui Noti Ceras dicitur.

18. In sinus recessu insula erat priori illi similis; nam lacum habebat, in quo insula erat altera, referta hominibus silvestribus. Erant autem multo plures mulieres hirsutis corporibus, quas interpretes Gorillas vocabant. Nos persequentes viros quidem ca-

esset. » His adde Mannertum (X, 2, p. 509), qui ρύακας istos revera fluvios esse censet, qui ignitorum speciem praebuissent non aliam ob causam nisi quod ignes in montibus accensi aquarum superficiem igneo splendore illuminarent.

§ 16 et 17. Θεῶν ὄχημα... Νότου κέρας] De his hunc in modum exponit Rennelius: Ab Hesperii cornu usque ad montem Theon ochema sunt quattuor, hinc ad sinum Noti ceras tres dies navigationis. Jam si per septem dies pergamus, ita ut in singulos millia triginta octo computetur, perducimur ad insulam *Plantain*, quae quadraginta fere millibus post montem *Sierra Leone* occurrit. Haec vero insula cum iis quae sunt ad promontorium *Sto-Anne*, introitum efficiunt sinus, qui vocatur *golfé de Sherboro* (*Sherbro sound*), forma et figura cum sinu Hesperii cornu comparandus. Mons autem qui medius inter utrumque sinum memoratur, Θεῶν ὄχημα, is est qui nunc dicitur *Sagres*. A parte occidentali sinus *Bissago* 180 millibus distat, quod intervallum cum quattuor dierum navigatione bene quadrat. Etenim ora inter *Rio Nunez* et *Sherboro* in 200 mill. longitudinem porrecta, in universum perhumilis est; triginta demum vel quadraginta ab ora millibus in mediterraneo tractu altum jugum assurgit; duobus tamen locis brachia quaedam huius jugi usque ad mare procurrunt; quorum alterum est mons *Sierra Leone*, alterum ab hoc 50-55 mill. distans mons *Sagres*, qui quum e depresso litore in auras attollitur, huius orae quasi dominus et custos apparet, et a mari advenientibus singularis quidam vertex esse videtur, quum colles, quibus cum mediterraneo montium tractu cohaeret, oculos lateant. Denuo montem detexit *Piedro de Cintra* (an. 1462), cuius socii altissimum omnium, quos unquam vidissent, esse credebant. *Sagres* nomen habere fertur a castello, quod extruxit *Henricus princeps Portugallus*. A Theon ochemate usque ad sinum *Noti ceras* quum tres fuerint itineris dies, facile colligitur non posse cogitari de sinu *Sierræ Leonæ* (quippe qui quinquaginta duntaxat millibus distans, nimis foret propinquus), sed in *Sherboro* sinum mensuras nos deducere. Introitum ejus si inter *Plantain* insulam et insulas Sanctæ *Annæ* statuas, distantia a *Sagres* monte est millium 92; sin ad ipsum S. *Annæ*

promontorium initium sinus posueris, millia sunt 112, adeo ut in diem numeranda sint millia 37. Inde a *Gambia* in summa sunt 482 millia, quæ inter duodecim dies divisa singulis diebus tribuant millia circiter quadraginta. — Insula ab Hannone memorata *Ukerito* (tom. I, 1, 66) esse videtur *Plantain island*. Id vero minus mihi probatur. Nam Hannonis insula non in introitu, sed ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου sita erat, et, sicuti prior illa, lacum in eoque alteram insulam habebat. Hæc si comparaveris cum accurata sinus delineatione, qualem in mappis exhibui (secundum: *Plan de la rivière de Sherboro, levé en 1826 par les officiers de la corvette Leven, capitaine W. F. W. Owen*, insertum in: *Carte de la côte occid. d'Afrique; partie comprise entre les îles de Los et le cap Lopez. Dépôt général de la marine, 1833*), dubium esse nequit Hannonis insulam nunc vocari *Macauley*. Hæc enim in ipso sinus recessu insulæ *Sherboro* proxime adjacet, et in occiduo latere tres habet sinus, quorum unus aliam insulam continet. Hactenus de ratione itineris Hannonei. — Ignis quorum hoc quoque loco Hanno meminit, in causa fuerunt, cur ignivomum montem dicerent posteriores. *Mela* III, 9: *Ultra hunc sinum* (in quo *Gorillarum* insula) *mons altus, ut Græci vocant Θεῶν ὄχημα perpetuis ignibus excelsus flagrat*. *Plinius* VI, 35: *A media ejus* (meridiani *Æthiopiarum* lateris) *parte imminens mari mons æternis ardet ignibus, Theon ochema dictus*. Cf. idem V, 1.

§ 18. Γορίλλας] « Sine dubio ea est simiarum species, quæ *Orang-Outang* vocatur. Ex tota descriptione id liquet; nam hirsutæ erant, mordebant, lacerabant. Quid? num hominibus tam facile pellis detrahitur, quam bestis? Hæ simiæ silvestribus hominibus forma gressuque similes sunt, et propter indolis sollertiam ad servilia ministeria institui possunt. Quam ob causam indigene existimant mutos homines, qui propterea loqui nolint, ne ad labores suscipiendos cogantur. Hanc opinionem inprimis *Mandingi*, *Nigrorum* gens, amplectuntur, qui has simias *Toorallas* vocant. Ingeniosa est *Hugii* conjectura, hoc nomen idem esse ac *Gorillas*, quum nihil facilius in scriptura permutari possit quam *Γορίλλας* et *Γορίλλας*. *Mannertus* (X, 2, p. 510) feros incolas insule [quam *Bussy* fuisse

θῆκαν, ἀλλὰ πάντες (μὲν) ἐξέφυγον, κρημνοβάται
ὄντες καὶ τῶς πέτραις ἀμυνόμενοι, γυναῖκας δὲ τρεῖς,
αἱ δάκνουσαι τε καὶ σπαράττουσαι τοὺς ἀγόντας οὐκ
ἔβηλιν ἐπισθαι. Ἀποκτείναντες μὲντοι αὐτὰς ἐξεδί-
ραμιν καὶ τὰς θορὰς ἐκομίσασαεν εἰς Καρχηδόνα. Οὐ
γὰρ ἔτι ἐπλεύσαμεν προσωτέρω, τῶν σίτων ἡμᾶς ἐπι-
πτόντων.

putat in sinu *Bissago*] Gorillas fuisse opinatur. Fieri enim non potuisse quin Pœni simias pro hominibus haberent. Recte quidem, si de vulgaribus simiarum speciebus ageretur; quæ autem dicuntur *Orang-Outangs*, ab ipsis incolis homines esse etiam nunc putantur, et Carthaginiensibus tum temporis notæ non erant. Tum vero descriptio omnino non ad homines, sed ad bestias quadrat. • *KLUGIUS*. Hannonis narratio postea multifariam adulterata est. *Mela* III, 9 ita habet : *Grandis litoris flexus grandem insulam includit, in qua tantum feminas esse narrant, toto corpore hirsutas et sine coitu marium sua sponte fecundas, adeo asperis effersisque moribus, ut quadam contineri ne relictentur vix vinculis possint. Hoc Hanno retulit, et quia detracta occisis coria pertulerat, fides habita est.* Alii ex Gorillis fecerunt Gorgones, quas ex boreali Africa ora mythologi una cum Atlante monte huc transtulerunt, iisque Amazonum muliebre vulgus adjunverunt. De sedibus tamen inter se non consentiunt. *Palephatus* c. 33 tres suas Gorgones in Cernæorum insulis collocat; *Diodorus* Amazonum et Gorgonum gentes in iis fere regionibus habitasse fingit, quas Hannonis narratio indicat. Insulas quæ ad Hesperium promontorium (*cap Vert*) jacent, *Xenophon Lampsacenus* et *Statius Sebosus* iis assignant ap. *Plinium* VI, 36 : *Contra hoc quoque promontorium Gorgones insulae narrantur, Gorgonum quondam domus, bidui navigatione distantes a continente, ut tradit Xenophon Lampsacenus. Penetravit in eas Hanno,*

pere non potuimus; omnes enim effugiebant, quum per præcipitia scanderent et saxis se defenderent; sed feminas cepimus tres, quæ mordentes et lacerantes ductores sequi volebant. Atqui occidimus eas et pelles detractas asportavimus Carthaginem. Neque enim ulterius navigavimus, quum annona deficeret.

Pœnorum imperator, prodiditque hirta feminarum corpora; viros pernecitate evasisse; duarumque Gorgadum cutis argumenti et miraculi gratia in Junonis templo posuit, spectatas usque ad Carthaginem captam. Ultra has etiamnum duæ Hesperidum insulae narrantur. Adeoque omnia circa hoc incerta sunt, ut Statius Sebosus a Gorgonum insulis prænavigatione Atlantis dierum quadraginta ad Hesperidum insulas cursum prodiderit, ab iis ad Hesperu ceras unius. || — πέτραις] μετρίοις codex; em. Gessner. Cf. § 9. || — σίτων ἐκλιπόντων] *Mela* III, 9 : • *Hanno Carthaginiensis, exploratum missus a suis, quum per Oceani ostium exiisset, magnam partem ejus circumvectus, non se mari, sed commeatu defecisse memoratu retulerat.* *Arrianus* Indic. c. 43, 11 : Ἄννων δὲ ὁ Λιβύς ἐκ Καρχηδόνης δρυχθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἰπρακτείου στῆλας ἐξέπλωσεν ἔξω ἐς τὸν πόντον, ἐν ἀριστερῇ τὴν Λιβύην γῆν ἔχων· καὶ ἔσπε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς αὐτοῦ ἐγένετο τὰς πάσας πέντε καὶ τριῆκοντα ἡμέρας· ὡς δὲ δὴ ἐς μεσημβρίην ξητεράπετο, πολλῶσιν ἀμυχάνησιν ἐνετύγγανεν, ὕδατος τε ἀπορίῃ καὶ καύματι ἐπιφλέγοντι καὶ ῥύαζι πυρὸς ἐς τὸν πόντον ἐμβάλλουσιν. Hæc *Arrianus* non ex ipso Hannonē habet, sed ex auctore, apud quem Hannonis iter ad Græcorum geographorum opiniones accommodatum erat. Navigavit igitur Hanno non occidentem versus, sed orientem versus usque ad Hesperii promontorium sive *cap. Vert*, ubi in meridionale Libyæ latus ora circumagitur. Hucusque sec. *Arrianum* erant dies 35; ex nostro computo sunt dies 37. Cf. *Prolegomena*.

ΣΚΥΛΑΚΟΣ

ΚΑΡΥΑΝΔΕΩΣ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΘΥΗΣ

καὶ ὅσα καὶ ὅποια ἔθνη ἕκαστα, ἔξῃς καὶ γῶραι καὶ λιμένες
καὶ ποταμοὶ καὶ ὅσα μήκη τῶν πλυν, καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐπτά
αἱ οἰκούμεναι, καθότι ἕκαστη καίται τῆς ἡπείρου.

ΕΥΡΩΠΗ.

Ἀρξομαι δὲ ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν τῶν ἐν τῇ Εὐ-
ρώπῃ* μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν τῶν ἐν τῇ Αἰθιῶ, καὶ
μέχρι Αἰθιοπῶν τῶν μεγάλων. Εἰσι δὲ ἀλλήλων
καταντικρὺ αἱ Ἡράκλειοι στήλαι, καὶ ἀπέχουσιν ἀλλή-
λων πλοῦν ἡμέρας. [Καὶ νῆσοι ἐνταῦθα ἔπεισι δύο, αἷς

Periplus noster exstat in codice Parisino N. 443
Suppl. p. 62-107 et in apographis hujus duobus,
quorum alterum est in codice Palatino-Vaticano, N.
142, fol. 216 r. - 236 r., alterum in codice Hervor-
tiano sive Monacensi N. 556, fol. 34 r. - 59 vso. In
Monacensi postrema Peripli pars desideratur; nam
desinit codex in verba καὶ λιμὴν Μυριανδρος (p. 40 ed.
Hudson.). Titulus ita habetur in Parisino: Σκύλακος
Καρυανδεὺς Περίπλους τῆς οἰκουμένης. Deinde sequitur
scholium: Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς ἀρχαϊότατος μὲν ἔστιν
ἄνθρωπος κτλ., quod in Prolegomenis inter veterum de
Scylace testimonia apposuimus. Post hæc p. 63, lin. 5
alter titulus sequitur: Περίπλους τῆς θαλάσσης τῆς οἰκου-
μένης κτλ., uti supra legere est. In Palatino codice
primum habes inscriptionem: Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς,
deinde scholium illud et libri titulum, ut in Parisino.
Eodem modo habet cod. Monacensis, nisi quod ea quæ
ante scholium in codd. Par. et Palat. leguntur, vide-
tur omisisse. || — ἐξῆς |] ἐξ ἧς cod. Paris. || — αἱ ἐπτά |]
Indiculi hujus auctor tratilicium istum maximarum
insularum numerum septenarium de suo intulit incaute,
quandoquidem quam plurimarum situm insularum
Scylax in Periplot notavit, neque usquam septem earum
tanquam præcipuos distinxit. In subjecto autem in-
sularum catalogo (§ 114) non septem, sed viginti
maximæ recensentur. Frustra Dodwellus scr. propo-
suit: αἱ ἐπτά αἱ μέγισται καὶ αἱ λοιπαὶ αἱ οἷα.

§ 1. αἱ Ἡράκλειοι |] αἱ Ἡρακλείαι h. l. codex. Ini-
tium auctor debebat: ἀπὸ Ἡρακλείου στηλῆς τῆς ἐν Εὐρ.
κτλ.; nam duas tantum columnas esse statuit § 111.
Quanquam variae de numero earum sententiæ erant.
Hesychius: Στήλας διςτόμοις τινὲς τὰς Ἡρακλείους στή-
λας, ἔνιοι αὐτὰς νήσους εἰναι φασιν, οἱ δὲ προσχωματὰ, οἱ

SCYLACIS

CARYANDENSIS

PERIPLUS

MARIS AD LITORA HABITATA EUROPÆ ET ASIÆ
ET LIBYÆ,

item quot et quales gentes quæque; deinceps etiam regiones et
portus et fluvii et quantæ navigationum longitudines; item
(septem) habitatæ insulæ, prout quæque adjacet continenti.

EUROPA.

Incipiam ab Herculeis Columnis quæ sunt in Eu-
ropa, [ac progrediar] usque ad Herculeas Columnas
quæ in Libya sunt, et usque ad Æthiopes magnos.
Sunt vero sibi ex adverso Herculeæ Columnæ, distant-
que inter se diei itinere. [Et insulæ ibi adjacent duæ,

δὲ τῶν ἡπείρων ἄκρας, οἱ δὲ πόλεις, καὶ οἱ μὲν δύο, οἱ δὲ
τρεῖς, οἱ δὲ μίαν, οἱ δὲ τέσσαρας. Cf. Gosselin. *Rech. sur
la géogr. systèm.* t. IV, p. 3 sqq. Ukert. *Geogr.* II,
1, p. 249. || — πλοῦν ἡμέρας |] Eadem distantia
denuo memoratur § 111: αὐταὶ δὲ εἰσιν ἄκραι καταντι-
κρὺ ἀλλήλων· διέχουσι δὲ αὐταὶ ἀπ' ἀλλήλων πλοῦν ἡμέρας.
Ex altero loco in alterum translata esse videntur. Ce-
terum noli putare hæc, uti sunt falsissima, sic etiam
corrupta esse. Etenim si compareris quæ infra de
opposito Libyæ litore leguntur, facile intelligas parum
accurate de his Peripli auctorem edoctum fuisse. Ut alii
scriptores antiquiores sic Noster quoque nullum no-
visse videtur fretum Gaditanum, sed ab ipsis Herculis
columnis usque ad Hermæum promontorium sinum
carvari censet, quem Cotes vocat (a cognomine prom.,
hod. *cap. Spartel*). Idem Gades ex adverso collocat
Columnarum tum hoc loco tum infra § 111, ubi: ἀντίον
αὐτῆς, sc. τῆς Ἀβιλύκης ἄκρας, τὰ Γάδερα. Nihil mirum
igitur si Herculeas Columnas inter se tanto fere inter-
vallo distare dicit, quanto ab Africæ litore Gadira di-
stare acceperat. Error tanto facilior, quum ipsas Colum-
nas nonnulli ad Gadira transferrent. In contrariam par-
tem peccarunt Damastes et *Scylax Caryandensis* apud
Avienum in Or. mar. 370: *Sed ad columnas quidquid
interfunditur Undæ aestuantis stadia septem vix ait
Damastes esse. Caryandens Scylax Medium fluentum
inter columnas adserit Tantum patere quantus æstus
Bosporo* (Cf. Trézès Lyc. 649: Εὐρώπης δὲ καὶ Αἰθιῶς
ἄκραι, πορθιμὸς σταδίων ἑπτὰ). In his memoriam fe-
cellisse Avienum, quum longe alia in Periplot nostro
legantur, censuit Clausenius. Assentirer, si constaret
vel si modo probabile esset Periplus nostrum revera
pertinere ad Scylacem Caryandensem; nunc Avieni

ὄνομα Γάδεϊρα. Τούτων ἡ ἑτέρα πόλιν ἔχει ἀπέχουσαν ἡμέρας πλοῦν ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν.] Ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐμπορία πολλὰ Καρχηδονίαν καὶ πηλὸς καὶ πλημυρίδες καὶ πελάγη.

2. ἸΒΗΡΕΣ. Τῆς Εὐρώπης εἰσὶ πρῶτοι Ἰβήρες, Ἰβηρίας ἔθνος, καὶ ποταμός Ἰβήρ... Εἶτα Ἐμπορίον (πόλιν Ἑλληνίδα ἢ ὄνομα Ἐμπορίον)· εἰσὶ δὲ οὗτοι Μασ-

quibus nomen Gades. Harum altera urbem habet, quae diei itinere ab Herculeis Columnis abest.] Extra Herculis Columnas Europaeas multa sunt Carthaginiensium emporia et caenum et aestus et vasta maria.

2. IBERES. Europae primi sunt Iberes, Iberiae gens, fluviusque Iberus.... Postea Emporium (Urbem Graecam dicit, cui nomen Emporium. Gloss.). Sunt autem hi

locus reliquis addendus est indicii, quae contrarium arguunt. Letronnius (Poèmes géogr. p. 241) Avienum confuse locutum esse opinatur : « Au lieu de dire que, selon Scylax, la largeur du détroit des Colonnes est égale à celle du Bosphore, il aurait dû dire que la largeur de ce détroit, selon Damastès, était égale à celle que Scylax donnait au Bosphore. » Verum quum ipse Letronnius censet eam certe Peripli partem, de qua nos jam agimus, a vetere Scylace probabiliter alienam esse, nihil cogit, ut tam artificiosa sententia Avieno obtrudatur. Quid genuinus Scylax de Bospori latitudine statuerit, num quatuor eam vel quinque an septem stadiorum fecerit, nescimus. In nostro Periplot (§ 67) septem ei dantur stadia. Potuit idem etiam Scylax dicere, et nihilominus tamen Avienus scribere quae scripsit, quum putare liceat Scylacem de freto Columnarum loquentem ea ipsa tantum dixisse quae dicit Avienus. Ceterum de latitudine huius freti vera vel vero proxima tradunt Strabo II, p. 122 (60 stad.) et XVII, p. 827 (70 stad.); Agathemerus I, 5 (70 stad.); Marcianus p. 5 Hudson. (80 stad.); Cornelius Nepos et Livius ap. Plin. III, prooem. et Mela I, 4 (6-10 mill. pass.); Turranius Gracilis ap. Plinium I. I. (5 mill.) Cf. Euctemon ap. Avien. Or. m. 340 (3 mill. sive 24 stad.); Scymnus v. 149 (120 stad. ; nisi haec potius ad longitudinem pertinent. V. Gosselin. IV p. 28, Mannert. X, 2, p. 400). Obiter moneo de Gailii sententia, qui verba Peripli ἡμέρας πλοῦν laxiori sensu accipienda esse putat, quum ventorum refatu alisq̃ue obstaculis transitus freti adeo interdum praeparari potuerit, ut per diem integrum duceretur. Quae nollem excidissent viro diligenti. || — Καὶ νῆσοι ἐν ταύτῃ] Haec et quae sequuntur uncis inclusa, huc transposui ex § 2, ubi post v. ποταμός Ἰβήρ praeter ordinem geographicum sunt inserta, haud dubie ex § 111, ubi eadem fere recurrunt. || — νῆσοι.. Γάδεϊρα] i. e. Gades insula cum urbe notissima et ἡ παραβέληται τῷ τῇ πῶλε νῆσος, πορθμῷ σταδίων διεργομένη, quam nonnulli Ἐρδύειαν dixerunt (Strabo II, p. 169). Cf. Plinius IV, 36 : Ab eo latere, quo Hispaniam spectat (Gadir), passibus fere centum altera insula est longa, III mill. pass. lata, in qua prius oppidum Gadum fuit (Hinc liquet quae utramque insulam Γάδεϊρων nomine recenseat auctor Peripli). Vocatur ab Ephoro et Philistide Erythia, a Timaeo et Sileno Aphrodisia, ab indigenis Junonis. Nunc isla S. Pedro. Gades ab Herculis columna sive Calpe prom. distat 750 stadia; πλοῦν ἡμέρας cum Scylace ponit Scymnus v. 150. Ceterum v. Mannert. I, p. 299; Ukert, II, 1, p. 385. || — ἐμπορία ἐπὶ αὐτῇ] Horum loco in cod. Paris. primum scriptum erat μάγρι Ἡρακλείων στηλῶν, quod deinde scriba erasit. De re v.

Strabo III, p. 149; Justin. XLIV, 5. Nostra ex eodem Himileone fluxerint ex quo eadem narrat Avienus 375 : Ultra has columnas propter Europae latus Ficos et urbes incole Carthaginis Tenere quondam : mos at ollis hic erat, Ut planiore texerent fundo rates, Quo cymba tergum fusior brevis maris Praelaberetur ; porro in occidentum plagam Ab his columnis gurgitem esse interminum, Late patere pelagus, extendi salum, Himileo tradit. Nullus haec adiit freta. Cf. idem 117 sqq. et 364 : Circum atque juxta (insulas quae Herculis columnae dicuntur) manare tradit (Euctemon Atheniensis) tenue prolixae mare. Navigia onusta adire non valent locos Breve ob fluentum et pingue litoris lutum. Cf. Movers. Das phänizische Alterthum II, p. 659. || — πελάγη] τενάγη, scribi voluit Ukert, II, 1, p. 251, not. 76, scripsit Gailius. Lenissima mutatio, at opus ea non est; loca caenosa jam indicantur voce πηλός; vocem πελάγη tuetur Himileo Avieni. Intellige magnos Oceani sinus. Cf. Avien. 394 : Plerosque (oceanus) extrinsecus curvat sinus... Prima huius ergo in cespitem insinuatio est Hesperius aestus atque Atlanticum salum.

§ 2. Πρῶτοι Ἰβήρες] Cf. Polyb. III, 37 : Καλεῖται δὲ τὸ μὲν παρὰ τὴν καὸ ἡμᾶς παρχον ἔως Ἡρακλείων στηλῶν Ἰβηρία· τὸ δὲ παρὰ τὴν ἔξω καὶ μεγάλην προσαγορευομένην, κοινήν μὲν ὀνομαζάντα οὐκ ἔχει διὰ τὸ προσάγειν κατοικεῖσθαι, κατοικεῖται δὲ πᾶν ὑπὸ βαρβάρων ἔθνων καὶ πολυανθρώπων. Charax ap. Constantin. De adm. imp. c. 24 (Fr. Hist. III, p. 637, fr. 5); Ukert, II, 1, p. 255. Apud Scymnum v. 199 Iberes excipiunt Tartessios; Hecateus inde a columis primum Mastienorum populum, deinde Iberes recensuisse videtur. Verba Ἰβήρας ἔθνος sic posita claudicant; nam Iberiae paraplus nonnisi usque ad Emporium pertinuisse dicitur. Potuit tamen latiori sensu Iberiae nomine etiam sequens regio mixtorum Iberum Ligurumque comprehendi. || — Ἰβήρ] Post hanc vocem intrusa sunt quae ordinis geographici causa in § 1 transposui. Haec vero in causa fuisse videtur, cur in genuino verborum contextu nonnulla exciderent, si quidem excidisse aliqua probabiliter statuerunt Ukertus (II, 1, p. 80), Gailius, Clausenius. Certe graecae urbes, Menace et Alone, Massiliensis coloniae, post Herculis columnas recensendae erant. || — πόλιν Ἑλλ... Ἐμπορίον] Glossa est, quae cur adiecta sit neminem latet, monente Ukerto II, 2, p. 21. Post πόλιν fort. excidit ἐπὶ αὐτῇ; sin nominativum reponi velis, per me licet; similiter § 49 codex habet Τίρυνθα pro Τίρυνς. || — εἰσὶ δὲ οὗτοι] Hoc de Emporitibus dictum pariter ac Liv. XXVI, 19 : Emporiis, urbe Graeca (oriundi et ipsi a Phocais sunt), copias exposuit. Sepius negligentius a Scylace junguntur sententiae, ut pluralis

σαλιωτῶν ἀποικοί. Παράπλους τῆς Ἰβηρίας ἐπὶ τῇ
ἡμερῶν καὶ ἐπὶ τῇ νυκτῶν.

3. ΛΙΓΥΕΣ ΚΑΙ ΙΒΗΡΕΣ. Ἀπὸ δὲ Ἰβήρων ἔχονται
Αἰγυες καὶ Ἰβηρες μιγάδες μέχρι ποταμοῦ Ῥοδανοῦ.
Παράπλους Αἰγύων ἀπὸ Ἐμπορίου μέχρι Ῥοδανοῦ
ποταμοῦ δύο ἡμερῶν καὶ μίαν νυκτός.

4. ΛΙΓΥΕΣ. Ἀπὸ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ ἔχονται Αἰγυες
μέχρι Ἀντίου. Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πόλις ἐστὶν Ἑλλη-

Massiliensium coloni. Præternavigatio Iberiæ est sep-
tem dierum septemque noctium.

3. LIGURES ET IBERES. Post Iberos sequuntur Li-
gures et Iberos mixti usque ad Rhodanum fluvium.
Præternavigatio Ligurum ab Emporio usque ad Rhod-
anum fluvium duorum dierum et unius noctis.

4. LIGURES. Post Rhodanum fluvium sequuntur
Ligures usque ad Antium. In hac regione urbs est

ponitur, ubi singularem expectamus. Cf. § 24 31. »
CLAUSEN. Urbem Ἐμπόριον cum Scylace dicunt Scym-
nus 204, Appianus Hispan. c. 7 et 40, Steph. Byz.
s. v.; reliqui scriptores aut Ἐμπορεῖον vocant (Polyb.
III, 39, 7. 76, 1; Strabo III, p. 159. 150, quo tamen
loco etiam Ἐμπόριον in var. lect.), aut Ἐμπορίας
(Ptol. II, 5, p. 120; Livius XXI, 60. XXVIII, 9;
Mela II, 6, 5; Plinius III, 4; Silius III, 369. XV, 176).
Nunc *Ampurias*. Iberiæ extremæ urbs adscribitur ap.
Polybium et Strabonem; Ligurum oræ primam esse
urbem Scymnus 204 dicit; Celtica vocatur ap. Stephan-
num. A columnis ad eam Polybium exputat stadia 7200;
revera sunt fere 6600; itaque in diem noctemque dinu-
meranda forent 940 stadia; quod satis quadrat cum
computo Scylaceo, quo mille stadiorum est navigatio
diei noctisque. [Semel monuisse sufficiat stadia nos ita
computare, ut 600 gradum efficiant geographicum.]

§ 3. Αἰγύων ἀπὸ] ἀπὸ Αἰγύος codex Par.; em.
Vossius. Ad Rhodanum usque sunt circa 1550 stadia;
Polybius III, 39, 7 ad 1600 numerat. Ceterum Iberiam
ὑπὸ τῶν προτέρων πᾶσαν τὴν ἔξω τοῦ Ῥοδανοῦ dictam
esse testatur Strabo III, v. 166. Rhodanum Iberiæ flu-
vium dicit Æschylus ap. Plin. XXXVII, 11; tanquam
terminum ponit ex antiquis scriptoribus Avienus Or.
mar. 608: *Hujus* (Rhodani) *alveo Ibero tellus atque*
Ligyæ asperi intersecantur. Ab altera autem parte
probari etiam potest Ligures olim usque ad Pyrenæos
pertinuisse. Nam Hecateus tamquam Ligysticam gen-
tem memorat Ἐλισύκους (v. St. Byz. s. v. Cf. Herodot.
VIII, 165; Theognost. in Cramer. Anecd. II, p. 60,
14; Zonar. p. 682). Horum vero caput Narbonem
fuisse docet Avienus 584: *Gens Elesycum prius loca*
hæc tenebat, atque Narbo civitas erat ferocis maximum
regni caput. Quæ de feroci regno Avienus habet, id
pluribus exponit Silius Italicus III, 442; at gentem
Bebryces vocat, quos in Narbonensi habitasse tradit.
Dio Cassius ap. Tzetzem ad Lyc. 516: *Δίων δὲ Κοκ-*
καιανὸς τοὺς Ναρθωνησίους Βέβρυκας λέγει, γράφων οὕτως
« Τὸν πάλαι μὲν Βεβρύων, νῦν δὲ Ναρθωνησίων ἐστὶ τὸ
Πυρρηαῖον ὄρος. » Id. 1305: *Βέβρυκες, ἔθνος Γαλατῶν,*
μεταβὴ Πυρρήνης καὶ Κεραινῶν (Κερρηανῶν conj. Gail.
ad Scymn. 200, Κερμῆνων Letronne in *Journ. d. Sav.*
1829 p. 112, prebante Ukerto II, 2, p. 375) καὶ Ἰβη-
ρίας κείμενον, οἱ καλοῦνται Ναρθωνήσιοι (Cf. Zonar. VIII,
21). Stephanus ambigue loquens *Bebryces* esse dicit
παρὰ τοῖς Ἰβήρσιν. Avienus autem v. 485 *Bebryces* in
Iberiæ montibus ab ora remotioribus supra Tyrin flu-
vium septentriones versus collocat (Cf. Ukerto. II, 1
p. 483). Scymnus quoque 200 sqq. *Bebryces* in medi-
terraneis ἐπὶ τῶν Ἰβήρων ponit; in ipsa autem ora

post Iberos recenset Ligures, quorum prima urbs sit
Emporium. Idem tamen paullo post narrat Massilienses
ἐλθόντας εἰς Ἰβηρίαν condidisse Agathen et Rhodanu-
siam, ut eandem regionem modo Ligurum modo Ibe-
riam dicat. Hæc igitur omnia quomodo concilianda
sint Scylax noster docet, mixtos ibi habitasse dicens
Liguribus Iberos. Eodem ducunt quæ Thucydides VI,
2 alique narrant de *Liguribus*, qui Sicanos Sicani
fluvii accolæ ex *Iberia* pepulerint, sive cum Ukerto
(II, 1, 244. 483) statuas Ligyes vel ultra Pyrenæos
sedes habuisse Sicanosque ad Iberum fluvium vel ad
hod. *Xucar* (coll. Avieno 483) quærendos esse, sive
putes Iberiæ nomine indicari regionem inter Pyre-
næos et Rhodanum interjectam, Sicanumque fluvium
non diversum esse a Sequana, uti haud improbabili-
ter censent Gailius ad Scymn. 203, Grotefend *Alt-Ita-*
lien I, p. 6. IV, p. 4 sqq. Forbiger *Geogr.* III, p. 5, etc.
Quodsi denique Polybius, I, 17, 4. III 34, 17, dicit
Carthaginienses olim (ante expedit. Hannibalis) mer-
cenarios habuisse Iberos, Celtas et *Ligures*: vix dubium
est quin id de Liguribus, qui ab occidente Rhodani
fl. erant, intelligi voluerit, monente Letronnio, *Poëmes*
géogr., p. 185.

§ 4. μέχρι Ἀντίου] « Vocabulum Ἀντίου nullo
pacto hic subsistere potest. Scribo igitur ubique Ἀρ-
νου. » CLUVERIUS. Quod merito respuens GRONOVIVS:
« Ipsæ literæ, inquit, offerunt Ἀπρίον, sive ita vocave-
rit extremum maritimum Alpium sive ipsum Albium
Intemelium (hod. *Ventimilla*). » Id probarunt Gail-
lius ad h. l., Clausenius et in mappis suis Kiepertus.
Valckenarius in *Géogr. anc. de la Gaule*, tom. I, p. 33,
Antium codicis nostri esse Genuum suspicatus est;
locum aliquem haud longe a Genua dissitum indicari
censuit Letronnius (*Journ. d. Sav.* 1826, p. 84). Haud
ita sensissent viri docti, si Scymnum Chium compa-
rassent, qui ex similibus ejusdemque ætatis fontibus
hauriens proxime ad Nostrum solet accedere. Is igitur
v. 216 postremam Ligysticæ regionis urbem Græcam
esse ait Ἀντιπολιν. Hoc ipsum in Scylace reponi vult
Ukertus, scripturæ compendio quo vox πόλις exarari
solet, factum esse censens ut ex Ἀντιπόλεως oriretur
Ἀντίου. Ego cum Gailio ad Scymn. l. l. vulgatam re-
liqui intactam; nam notissimum illud compendium,
in quavis linea obvium, nostro potissimum loco ter
esse neglectum haud credo; immo quæ vulgo dicitur
Ἀντιπόλις, eam Ἀντίον Noster dixit, sicuti v. c. Ἀθη-
νόπολις, Massiliensium colonia (Plinius III, 5; Mela
II, 5), ab aliis vocabatur Ἀθῶναι (Varro De ling. lat.
VII, 18. Stephan. Byz. v. Ἀθῶναι: Τετάρτη, Αἰγύων).
In eodem Galliæ tractu similia urbium nomina habes:

νίς Μασσαλία καὶ λιμὴν **. Ἀποικοι αὐταὶ Μασσαλίας εἰσι. Παράπλους δ' ἐστὶ ταύτης ἀπὸ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ μέχρι Ἀντίου ἡμερῶν δ' καὶ νυκτῶν τεσσάρων. Ἀπὸ δὲ Πρακλείων στηλῶν μέχρι Ἀντίου ἡ χώρα πᾶσα αὕτη ἐλλείμανος.

δ. ΤΥΡΡΗΝΟΙ. Ἀπὸ δὲ Ἀντίου Τυρρηνοὶ ἔθνος μέχρι Ῥώμης πόλεως. Παράπλους ἡμερῶν τεσσάρων καὶ νυκτῶν τεσσάρων.

ε. ΚΥΡΝΟΣ. Κατὰ δὲ Τυρρηνίαν κεῖται νῆσος Κύρνος. Ἔστι δὲ ἀπὸ Τυρρηνίας ὁ πλοῦς εἰς Κύρνον ἡμέρας καὶ ἡμέρας καὶ νῆσος ἐν μέσῳ τῷ πλωῖ τούτῳ οἰκουμένη, ἥ ὄνομα Αἰθαλία, καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐρημοὶ νῆσοι.

ζ. ΣΑΡΔΙΝ. Ἀπὸ δὲ Κύρνου νήσου εἰς Σαρδὸν νῆσον πλοῦς ἡμέρας τρίτον μέρος. Καὶ νῆσος ἐρήμη ἐν τῷ

Græca Massilia cum portu, [porro Taurois, Olbia, Antium,] Massiliensium colonia. Præternavigatio a Rhodano fluvio ad Antium quattuor est dierum (noctiumque). Totus hic ab Herculeis Columnis usque ad Antium tractus portus habet commodos.

5. TYRRHENTI. Post Antium sequitur Tyrrhenorum gens usque ad urbem Romam. Præternavigatio dierum noctiumque quattuor.

6. CORSICA. Contra Tyrrheniam sita est Corsica insula. Navigatio a Tyrrhenia in Corsicam est diei unius ac dimidiæ. In media hac navigatione occurrit insula habitata, cui nomen Æthalia, aliæque complures deserte insulæ.

7. SARDINIA. A Corsica insula in Sardiniam insulam tertie diei partis navigatio. In medio deserta insula

Anteis (h. Ampits) et Anthæe (hod. Aunae ?) in Tab. Peut. Ceterum Antipolis (hod. Antibes, ap. indigenas etiam Antiboul') 60 stadiis a Varo fluvio occidentem versus sita est, colonia Massiliensium. V. Strabo IV, p. 178. 180. 184; Mela II, 5, 3; Plinius III, 5, etc. A Rhodani ostiis usque ad Antipolin oræ longitudo vix 1500 stadiorum est; quare falsissimum est quod colat habet : παράπλους ἡμερῶν δ' καὶ νυκτῶν τεσσάρων; id enim oram 4000 fere stadiorum postulare. Error non est auctoris, ut equidem censeo, sed librarii; nam quum in antec. mensuras bene habere viderimus, et sequentes etiam satis accurate constitutæ sint, idem de hoc quoque loco valebit. Quemadmodum igitur in codicibus siglum numerale δ et vox δύο sæpius confunduntur, sic etiam nostro loco pro δ' ἡμερῶν καὶ δ' νυκτῶν olim fuisse puto δύο ἡμερῶν καὶ δύο νυκτῶν (Eadem numerorum confusio § 66, ubi v. not.). Hoc si paullo majus esse videtur quam pro communi computo expectaveris, reputes navigationem juxta oram illam haud esse facilem. Apud Polybium (II, 16. I. III, 41, 5) Ligures pertinent inde a regione quæ circa Massiliam est, usque ad Pisam, primam urbem Etruriæ; oræ ejus præternavigationem quinque dierum esse dicit. Strabonis vero et Plinii ætate sedes eorum a Varo fluv. usque ad Macram erant, adeo ut ex ea regione quam Scylax iis assignat, prorsus tum exulsi essent. [— ἀποικοι αὐταὶ] Nulla in codice notatur lacuna. E Scymno 215 supplere licet : καὶ Ταυροί καὶ Ὀλβία. [— πᾶσα ἐδὴ λείμανος] • Scribit tamen Strabo III, p. 159 : καὶ ἡ σμάρακα δ' ἀπὸ τῶν Στηλῶν σπανίζεται λιμὴς μέχρι διέθρο (ad Tarraconem) : ἐν τούτῳ δ' ἦν τὰ ἐξ ἑλλέμενα. Hæc igitur ex parte saltem falsa sunt. • GALLIUS.

§ 5. Quæ hoc segmine leguntur de Tyrrhenia usque ad Romam pertinente, sicuti quod sequitur de Latio haud ultra Grecium promontorium porrecta : ea Gallius (Dissert. De Scyl. § 17) manifesto illud tempus arguere statuit, quo regibus parens Roma paucissimis urbibus, immo nullis stabiliter imperitabat, usque ad an. 507 a. C. Quia ipsa ætate Periplo nostrum scriptum esse opinatur. Contra hæc Clausenius : • Quin sub Tarquiniiis late paterit regnum, cuius caput erat Roma, dubitari non potest, si ingentia hu-

jus ætatis opera spectantur. Sed post refugium sane exiguum erat Romanorum ager, neque tamen minor eo, quem post urbem a Gallis incensam tenebant (387 a. C.), quum Latini defecissent nulloque cum Romanis vinculo juncti manerent, usque dum an. 355 a. C. sædas Latinum restitutum est. Scylacem vero cum adumbrare contendimus statum Italiæ, qui erat annorum 370-360 a. C. Itaque ex his nihil efficitur. Sed majus est quod nulla sit mentio urbium Tuscarum quæ mari adiacebant, quum tamen satis accurate describantur urbes Carthaginiensium, qui multo magis alieni erant a Græcis quam Tyrrheni. Medio sæculo quarto ubi Romanæ maxime florebat Tyrrhenorum commercium et potentia maritima; exeunte sæculo quarto eadem hæc erat in his regionibus auctoritas Carthaginiensium; Tuscos jam an. 278 U. c. (474 a. C.) debellaverat Hiero; 299 a. U. Æthalia cepert Syracuse; 357 a. U. Veios Romani; 366 a. U. Pyrgos diripuerat Dionysius; neque quidquam in mari pollebant, nisi ut piratæ. Itaque jure omittuntur eorum urbes a Scylace, ut quas parum eo tempore mercatores adierint. Æthalia Tyrrhenorum esse tradidit Hecateus; nihil de ea re in Scylace, quia hujus ætate Tyrrhenis crepta erat hæc insula. • Ceterum quam ignari rerum Romanarum Græci Philippi adhuc et Alexandri M. temporibus fuerint, satis constat. Vid. Plinius III, 9; Theopompus fr. 144, tom. I, p. 363; Clitarchus fr. 93 in Script. rer. Alex. p. 83. [— ἡμέρων τεσσάρων καὶ νυκτῶν] Plinius III, 7 et 8 ab Antipoli ad Varum millia 7, hinc ad Macram millia 211, hinc ad Tiberim 284 millia exputat; unde summa conficitur mill. 502 sive stadiorum 4016, quæ explent navigationem quadridui et quatinocitii.

§ 6. Αἰθαλία (ἡ Αἰθάλη (Iva tusce) vocatur ab Hecateo. Ab Italia distat 90 stadia (ὡς ἔκατόν, Diodor. V, 31, 1); inde in Corsicam sunt 300. Hæc minus accurate in Periplo traduntur. Strabo quoque V, p. 223 de Æthaliæ distantia erravit.

§ 7. Κύρνου [Κύρου cod.] — ἡμέρας τριτὸν μέρος [60 stadia sec. Strabon. V, p. 223; 72 stad. sec. Plin. III, 6.] — νῆσος ἐρήμη [] • Forsan una est ex hodie dictis de la Magdalène • GAIL. E Sardinia in Africam via brevissima non excedit 115 mill. sive

μεταξύ. Ἀπὸ Σαρδοῦς δὲ εἰς Λιβύην πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς δὲ Σικελίαν ἀπὸ Σαρδοῦς πλοῦς ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν εἰς τὴν Κύρνον ἐξετραπόμην.

8. ΛΑΤΙΝΟΙ. Τυρρηνίας ἔχονται Λατῖνοι μέχρι τοῦ Κιρκαίου. Καὶ τὸ τοῦ Ἐλπήνορος μνημῆα ἐστὶ Λατίνων. Λατίνων παράπλους ἡμέρας καὶ νυκτός.

9. ΟΛΣΟΙ. Λατίνων δὲ ἔχονται Ὀλσοί. Ὀλσῶν δὲ παράπλους ἡμέρας μίᾱς.

10. ΚΑΜΠΑΝΟΙ. Ὀλσῶν δὲ ἔχονται Καμπανοί. Καὶ εἰσι πόλεις Ἑλληνίδες αὗται ἐν τῇ Καμπανίᾳ· Κύμη, Νεάπολις. Κατὰ ταῦτά ἐστι Πιθηκοῦσσα νῆσος καὶ πόλις Ἑλληνίς. Παράπλους δὲ τῆς Καμπανίας ἐστὶν ἡμέρας μίᾱς.

11. ΣΑΜΝΙΤΑΙ. Καμπανῶν δὲ ἔχονται Σαυνίται· καὶ παράπλους ἐστὶ Σαυνιτῶν ἡμέρας ἡμισυ.

12. ΛΕΥΚΑΝΟΙ. Σαυνιτῶν δὲ ἔχονται Λευκανοὶ μέχρι Θουρίας. Ὁ πλοῦς δὲ ἐστὶ παρὰ Λευκανίαν ἡμερῶν 5' καὶ νυκτῶν 5'. Ἡ δὲ Λευκανία ἐστὶν ἀκτὴ. Ἐν ταύτῃ πόλεις εἰσὶν Ἑλληνίδες αἵδε· Ποσειδωνία,

est. A Sardinia in Libyam dici noctisque est navigatio, in Siciliam vero a Sardinia navigatio bidui noctisque. Sed redeo ad continentem unde in Corsicam digressus sum.

8. LATINI. Tyrrheniam sequuntur Latini usque ad Circaum. Elpenoris quoque tumulus in ditione est Latinorum. Præternavigatio Latinorum diei noctisque.

9. VOLSCI. Latinos sequuntur Volsci. Volscorum præternavigatio diei unius.

10. CAMPANI. Volscos autem excipiunt Campani. Et Græcæ in Campania urbes hæ sunt : Cyme et Neapolis. Quarum in conspectu jacet Pithecussa insula cum urbe Græca. Præternavigatio vero Campaniæ est diei unius.

11. SAMNITES. Campanis contigui sunt Samnites. Præternavigatio Samnitum est diei dimidiati.

12. LUCANI. Samnites sequuntur Lucani usque ad Thuriam. Præternavigatio Lucaniæ est dierum sex (et noctium sex). Est autem Lucania peninsula. In ea Græcæ urbes hæ sunt : Posidonia, Elea, Laus Thu-

1020 stadia. Sec. Plinium III, 13 Sardinia abest ab Africa Caralitano promontorio 200 mill. pass. Pro 200 Strabo V, p. 225 habet 300 mill. pass., modo in corruptis sit numerus. || — Σαρδοῦς πλοῦς] Σαρδῶ πλ. codex.

§ 8. Cf. Strabo V, p. 231 : Νυνὶ μὲν οὖν ἡ παραλία μέχρι πόλεως Σινουέσσης ἀπὸ τῶν Ὠστίων Λατίνῃ καλεῖται· πρότερον δὲ μέχρι τοῦ Κιρκαίου μόνον ἐσχέματι τὴν ἐπιβόσιν. Plinius III, 9 : *Latium antiquum a Tiberi Circeios servatum est mille quinquaginta passuum longitudine*. Clausenius contra Gailium disputans (v. § 5) : « Id quoque, inquit, quod Latinorum et Volscorum terminus dicitur urbs Circei, posterioris ætatis statum arguit, quum tempore regifugii usque ad Cumas pertinuerit nomen Latinum (Niebuhr. *Röm. Gesch.* I, p. 593). Postea exorta est Volscorum potentia, qui Antium, quod medium inter Roman et Circeios situm est, occupaverunt et perpetuo tenebant, qui etiam Circeios tenebant ab anno Urbis 266 usque ad an. 362. Ne postea quidem Latinorum erat Antium; at quum Circeios hi recuperavissent, consentaneum erat his omnem oram adscribere, etsi una ejus urbs Volscis parebat, quum continuæ Volscorum ditionis initium post Circeios esset. » — De Elpenore in Circes insula sepulto v. Homer. *Odyss.* 12, 10 sqq.

§ 9. Ὀλσοί] « Ὀλσχοι reponentem Vossium rationem fugisse animadvertit Gronovius. Nec tamen vidit hanc esse primitivam nominis formam, ut *Gratius* est primitiva formæ *Græcus*, quod aliis exemplis ostendit Niebuhrus *Röm. Gesch.* I, p. 79. » L. DINDORF. in Steph. *Thes. s. v.*

§ 10. Sec. Diodorum XII, 31, 1, τὸ ἔθνος τῶν Καμπανῶν συνέστη Olymp. 85, 3, 438 a. C. Sic etiam Eusebius in *Chronicis*. Livius IV, 37 rem ponit in an. Urb. 331 sive 423 a. C. Cuma urbe Campani potiti sunt circa Ol. 89, 4. 421 a. C., teste Diodoro XII, 76, 5,

vel anno 334 U. c., 420 a. C. secundum Livium IV, 44. Haud igitur scribi hæc poterant Herodoti temporibus vel Thucydides, qui Κύμης τῆς ἐν Ὀπικτῆς meminit VI, 4, 4. Monuerunt de his Clausenius et Letronnius. || — Πιθηκοῦσσα] Πιθηκοῦσα cod. Palat.

§ 11. Samnitibus ad mare Tyrrhenum Scylax eandem regionem tribuit, quam Ptolemæus III, p. 173 ed. Wilb. Picentinis assignat, a Sarno fluvio usque ad Silarum.

§ 12. Σαυνιτῶν δὲ ἔχονται Λευκανοί] Λευκανοὶ ἔχονται Σαυνιτῶν cod. Palat. Jam novit auctor noster Lucanos ubi Hecateus et Herodotus Oenotrios noverant, sed nondum novit Bruttios (sicuti Antiochus quoque Syracusanus inter Lucanos et Bruttios nondum distinxit. V Strabo VI, p. 255), qui Ol. 106, 1, 356 a. C. e fugitivorum colluvie in nationem conflari cœperunt (Diodor. XVI, 15. Strabo VI, p. 256). Igitur eum Italiæ statum Periplus exhibet, qui erat ante Olymp. 106. || — ἡμερῶν 5' καὶ νυκτῶν 5'] Hoc nimium est. A Silaro fl. usque ad Thurios sunt ad 3700 stadia, quæ 6 vel 7 diebus percurri poterant. Similiter Iapygiæ paraplus sex dierum noctiumque esse dicitur, quum orælongitudo sit stadiorum circiter 3200. Nescio an utroque loco sigla 5' et 1' confusa sint. || — Θουρίας] Forma Θουρία utitur etiam Thucydides VI, 61. 104. VII, 33, de urbe loquens, non de agro, ut Poppo vult. Eadem forma, juxta vulgarem Θούριοι, in numis occurrit. V. Mionnet *Descr. des méd.* t. I, p. 170, n. 865, et *Supplem.* t. I, p. 324, n. 867. Cf. Steph. Byz. s. v. et schol. Aristoph. *Nub.* 331 : λέγεται καὶ Θούριον καὶ Θουρία. Th. Müller. De Thur. rep. p. 13 sq. || — Ποσειδωνία] Ποσειδῶν· Itai codd.; em. Cluverius Ital. IV, 14 p. 1252. Posidonia, Sybaritarum colonia, in Lucanorum potestatem venit inter an. 438-424. V. Strabo VI, p. 252. Niebuhr. *R. G.* I, p. 95 sq. || — Ἐλέα, Ἀῶς Θουρίων ἀπ.] καὶ Ἐλάα

Ἑλέα, Ἀζο; Θουρίων ἀποικία, Πανδοσία, Πλατεΐς, Τερίνα, Ἰππωνίον, Μέσμα, Ῥήγιον ἀκρωτήριον καὶ πόλις.

rurorum colonia, Pandosia, Plateenses (leg. *Clampetia*), Terina, Hipponium, Mesma, Rhegium promontorium et urbs.

Θουρίων ἀπ. codices, quae scriptura conflata e compendit 'ΕΛ' et ΑΖ'; em. O. Müller *Etrusk.* I, p. 159 et *Gotting. Gel. Anz.* 1832 n. 203, postquam Ἑλέα reposuerat Cluverius, et Ἀζο; in Elea locum sufficere voluerat Gallius. Scilicet Elea fuit Phocaënsium colonia (Herodot. I, 167; Strabo VI, p. 252; Scymnus 247; Suidas s. v.); Laus autem, quamquam ne ipsa quidem Thuriorum colonia, sed a Sybaritis post amissam patriam condita esset (Herodot. VI, 20; Strabo p. 252; Plinius III, 10; Steph. B. s. v.), facilius tamen Thuriorum colonia dici poterat, quod saepenumero Sybaritæ et Thurii confunduntur, ac omnino probabile est Thuriōs eas colonias quas Sybaritæ ad mare Tyrrhenum constituerant, Posidoniam, Laum, Scidrum, hereditario quodam jure fecisse suas. Summopere Thuriōs elaborasse in imperio ad mare Tyrrhenum dilatando, colligas etiam e Polyæno II, 10, 1, qui cum Terinæis eos bella gessisse testatur. V. Th. Müller. I. l. p. 30. Ceterum quum Thurii Ol. 84, 1. 444 sint conditi, Gallius, ut summam antiquitatem Scylacis sui tueretur, urbis hujus mentionem his repetitam interpolatori vindicavit. Quod inepte statui ostendit Letronnius I. l. Eleam Herodotus suo tempore ἸἸλγν dictam esse narrat, ut hinc quoque Noster Herodoto junior esse coarguatur. De nomine urbis v. Dindorf. in St. Thes. || — Πανδοσία De situ hujus urbis recentiores varia admodum opinantur. In mediterraneis sitam fuisse ad Acherontem quendam fluvium vel torrentem, qui pervadi facile poterat, dubium non est. Scylax occidentalem oram legens inter Laum et Clampetiam vel certe Terinam, Scymnus 306 orientalem oram legens inter Crotonem et Thuriōs eam collocat. Propriorem vero fuisse litori occidentali inde colligo, quod una cum hujus oræ urbibus Strabo quoque VI, p. 256 Pandosiam, et Plinius III, 10 Acherontem recensent. (Ceterum Plinius (III, 15) de ipsa Pandosia certum nihil novisse videtur, nisi fuisse eam Lucanorum urbem mediterraneam, testante Theopompo.) Deinde in artius contrahere limites licet ex Livio VIII, 24. Is enim de Alexandro Epirota ad Pandosiam necato exponens ita dicit: *Haud procul Pandosia, urbe imminente Lucanis ac Brutiis finibus, tres tumulos inssedit.* In antecedentibus vero dixerat Cosentiam urbem esse Lucanorum, Terinam Bruttiorum. Inde igitur consequitur Pandosiam Lucanorum urbem (cf. Theopomp. fr. 233) in finibus Bruttiorum sitam, in eo ponendam esse tractu, qui inter Cosentiam et Terinam medius interjacet. Porro quum Scylax ante Terinam et post Pandosiam memoret Clampetiam ex verisimillima Gronovii conjectura, accuratius etiam dici potest Pandosiam in angusto illo tractu fuisse qui inter Cosentiam et Clampetiam esse mediterraneus. Eaque cum sententia probe concinunt quod Livius I. l. narrat corpus Alexandri Cosentiae crematum esse, et quod Strabo VI, p. 256 Pandosiam esse refert μυχὸν ὑπὲρ Κωνσταντίας, et quæ apud Plinium

leguntur III, 10: *Terina sinusque ingens Terinæus; oppidum Consentia intus in peninsula; fluvius Acheron, a quo oppidani Acherontini.* Acheron esse debet unus ex fluviis, qui in Crathin Cosentiam præterlabentem incidunt. Hæc igitur omnia ita inter se coneiunt, ut nemo, puto, unam Seymini vocem dissonam potius audiendum esse contenderit. Mannertus, haud excussis vett. testimoniiis, arbitraria prorsus ratione ad alterum Italiae latus Pandosiam ponit; nimirum *Cirenza*, urbis hodiernæ nomen, sonare adhuc *Acherontinos* Plinii censet. Hæc sententia in mappis Kiepertianis migravit. Reichardus Pandosiam mediam ponit inter Cosentiam et Thuriōs; Lapius eandem paullo infra Laum notat. Aliam Pandosiam non longe ab Heraclea et Siri fluvio sitam memorat Plutarchus Pyrrho c. 16, quem cur errasse et nostram Pandosiam in illas regiones falso transtulisse cum Forbigero (in *Pauly's Realenc.* s. v. *Pandosia*) censeamus, causa nulla est. Eandem enim urbem etiam Aristoteles Mir. c. 97 ed. Westerm. affert, qui Iapygiæ esse et prope eam Herculis vestigia monstrari narrat. || — Πλατεΐς; Sic codex Par., non Πλαταιεύς, uti editt. Cluverus scribi voluit Πανδοσία Πλαταιών, Pandosia Plateensium colonia. Mazochius (Tabb. Heracl. p. 101 sq.) : « Fieri potest, ut sicuti in vicino Pandosia [*De hac vicinia nihil traditum*] Thebas Lucanas (a Thebanis utique conditas) exstitisset Cato apud Plinium (III, 15) memorat, sic Plateenses Bæoti Pandosiam, quæ olim regum Oenotriæ regia fuerat, immigrarint. Id fieri quidem potuit. Tamen nihil necesse est in textu mutari quidquam. Haud raro vox eadem urbis simul ac populi fuit... Itaque nihil prohibet, quominus aliquando Bæoti in vicinia Pandosiae tum Thebas tum Πλαταιεύς, *Plateas*, condiderint. At verisimile est neutram diu perdurasse. » Commendare hæc licet iis quæ de Bæotis in Iapygiæ (Strabo IX, p. 405), de Plateensibus in Sicilia (Polyæn. V, 5, 1), de Arne, Bæoti et Æoli matre, Metapontum abducta (Diodor. IV, 67. Valckenar. ad schol. Eurip. Phœn. 1186) collegit O. Müllerus in *Min.* p. 401. Sed codicis Parisini scriptura minus jam favet huic opinioni. Verum tetigerit Gronovius : « Ordo, inquit, quo in enumerando utitur Scylax, et literæ, prout edidit Hæschelius, clamant auctorem scripsisse : Πανδοσία, Κλαμπετία; » nisi quod scribendum potius Κλαμπετία. Urbs ad mare paullo supra Terinam sita (Mela II, 4; Plinius III, 10; Livius XXIX, 38. XXX, 19), *Clampetia* in Tab. Peutling., *Λαμπετία* ex Polybio ap. Steph. Byz. Cf. Lycophron 1068 : ἔθλα Λαμπετίης Ἰππωνίου περὶ ὧνος εἰς τὴν ὄν κέρας σκληρὸν νίνευεν. || — Τερίνα Sic etiam Strabo; Τέρινα Scymnus 306, ubi cum Salmasio leg. Τέρινα, uti habet Lycophron 726. || — Μέσμα; *Mésma* codex; Μέσμα Apollodor. ap. St. Byz. s. v. et Etym. M. p. 581, 15 : Μέσμα, πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ Λοκρῶν, ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ (χρήνη μεγάλη sec. Strabon. VI, p. 256). Heecætao ap. St. Byz. vocatur Μέδμη, quam formam etiam

13. ΣΙΚΕΛΙΑ. Κατὰ δὲ Ῥήγιόν ἐστι Σικελία νῆσος ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἀπέχουσα στάδια ιβ' εἰς Πελωριάδα ἀπὸ Ῥηγίου. Ἐν δὲ Σικελίᾳ ἔθνη βάρβαρα τάδε ἐστίν· Ἐλυμοί, Σικανοί, Σικελιοί, Φοίνικες, Τρῶες. Οὗτοι μὲν βάρβαροι, οἰκοῦσι δὲ καὶ Ἑλληγες. Ἀκρωτήριον δὲ Σικελίας Πελωριάς. Πόλεις δ' ἐσὶν ἀπὸ Πελωριάδος Ἑλληνίδες αἶδε· Μεσσάριον καὶ λιμὴν, Ταυρομένιον, Νάξος, Κατάνη, Λεοντίνου· εἰς τοὺς Λεοντίνους δὲ κατὰ Τηρίαν ποταμὸν ἀνάπλους κ' σταδίων· Σύμαθος ποταμὸς καὶ πόλις Μεγαρίς καὶ λιμὴν Ξιφώνιος. Ἐχομένη δὲ Μεγαρίδος πόλις ἐστὶ Σαρδάκους, καὶ λιμένες ἐν αὐτῇ δύο· τούτων δ' ἕτερος ἐν τῷς τεύχευς, δ' ἄλλος ἔξω. Μετὰ δὲ ταύτην πόλις Ἐλωρον καὶ Πάχυνος ἀκρωτήριον. Ἀπὸ Παχύνου δὲ πόλις Ἑλληνίδες αἶδε· Καμάρινα, Γέλα, Ἀκράγας, Σελινόους, Λιλύθαιον ἀκρωτήριον. Ἀπὸ δὲ Λιλύθαιου

13. SICILIA. In conspectu Rhegii est Sicilia insula, ab Europa distans stadia duodecim, quæ sunt (a Rhegio) ad Pelorum promontorium. In Sicilia gentes barbaræ sunt Elymi, Sicani, Siculi, Phœnices, Trojani. Verum præter barbaros hos etiam Græci incolunt. Promontorium Siciliæ est Pelorus. A Peloro urbes Græcæ sunt: Messana cum portu, Tauromenium, Naxos, Catana, [Symæthus fluvius et] Leontini; ad Leontinos vero per Teriam flumen sursum navigatur per stadia viginti; tum Megaris urbs et portus Xiphonius. Post Megaridem sequitur urbs Syracusæ cum duobus portibus, quorum unus intra murum, alter extra est. Post hanc urbs Helorum et Pachynus promontorium. Inde a Pachyno autem urbes græcæ sunt: Camarina, Gela, Agrigentum, Selintus; tum Lilybæum promontorium. Post Lilybæum est urbs Græca Himera,

Theognost. Can. p. 112, 4 exhibet. Codices Strabonis I. I. Μῆμα καὶ Μῆμα, quorum illud recepit Cramer (tom. I, p. 407), assentientibus numis (Mionnet Suppl. t. I, p. 316) et Plinio III, 10 et Mela II, 4, 9. Apud Scymnum 308 codex perperam Μῆμα. In Diodoro XIV, 78, 5 codices pro Μῆμα corrupte Μεδμαίνουσι. Ceterum Μῆμα et Μῆμα differunt ut δῶμα et ὀσμή, ἴσμεν et ἴσμεν, etc. Moversius Phœnix. A'terth. II, p. 344 urbis nomen phœnicium esse suspicatur, conferens Palæstinæ locum Medba seu Medaba (Num. 21, 30. Jesaia 15, 2), i. e. aqua quietis. Idem ad priscae Phœnicum colonias in Italia inferiori similiter refert urbes Tempsam, Hipponem seu Vibonem, Malacam, et fluvios Sybarin, Crathin, Sabatum.

§ 13. Ἀπὸ τῆς Εὐρώπης] « Insula non pro parte Europæ censetur a pluribus geographicis, sed adiacere dicuntur. Sic et infra Scylax de Creta (§ 47) loquens : ἐγγυτάτω γὰρ Λακεδαιμόνων κείται τῆς Εὐρώπης. » Vossius. || — σταδία ιβ'] Sic recte etiam Polybius I, 42, 6 et Plinius III, 14. Timæus ap. Diodor. IV, 22, 6 habet 13 stadia; Agathemerus (ex Timosthene) undecim. Falsus Strabo VI, p. 257 et schol. Apoll. Rhod. IV, 825, de sex vel septem stadiis loquens. Fuisse videtur qui freta celeberrima, Helleponticum, Gaditanum et Siculum, eodem heptastadii nomine celebrarent. || — εἰς Πελωρίαν] ἐς Πελωρίαν. codex; ἐς Πελ. edit. vgo; εἰς ex more Scylacæ scripsit Fabricius. Litera s compendio juncta fuerit literæ π; quamquam possis etiam leg. ἐπὶ. Verba ἀπὸ Ῥηγίου interpolata esse recte statuit Gaillius; nam a Rhegio ad Pelorium ad 80 sunt stadia; brevissimum vero a Rhegio tractus 50 fere stadiorum. || — Ἐλωρον] Ἐδωρον cod. Nota Elymos distingui a Trojanis, quum plurimi tradant Trojanos, qui in Siciliam venerint vel Laomedontis temporibus vel post Ilii excidium, Elymos dictos esse. Fabulas huc pertinentes vide apud Thucyd. VI, 2; Dionys. Halic. I, 52 sq.; Strabon. XIII, p. 608; Lycophron. 953. 964 ibique Tzetzem; Servium ad Æn. I, 550; Elymol. M. p. 333, 31; Tzetz. ad Lycophr. 1232; Apollodor. II, 5, 10, 10 et Antiochum ap. Pausan. X, 12, 3. Noster haud dubie cum Hella-

nico (fr. 53) statuit Elymos ex Italia ab OEnotris pulsos tertia ante bellum Trojanum generatione in Siciliam migrasse (Cf. Elymum Tyrrenhorum regem ap. Steph. Byz. v. Ἀλάνη et Ἑλλεσιανί); Troes autem post excisum Ilium huc venisse. Urbes Elymorum in Sicilia laudantur Eryx, Entella, Segesta et Asca. Cf. Clausen Æneas u. die Penaten I, p. 479, et Movers Phœnix. Alterth. II, p. 319 sqq. De Siculis et Sicanis, inter quos distinguere solent historici, quamquam nec nomine nec genere diversi sunt, v. Grotefend. Alt. Ital. II, p. 6. IV, p. 4. De Phœnicibus Siciliæ uberrime exponit Movers. I. I. || — Μεσσίνη] Pal.; Μεσίνη Par. || — Νάξος] Naxos an. 403 a Dionysio capta dirutaque; cives per insulam dispersi anno demum 358 in Tauromenium paullo infra Naxi urbis locum Andromachi opera collecti sunt. V. Diodor. XIV, 15. 87. In pleniore Periplo, ex quo Noster sua excerpsit, etiam de Naxo, quamvis tunc jam diruta, sermo institutus fuerit. Hinc nudum nomen excerptor assumssisse satis habuit. Similiter de aliis locis, qui ejusdem generis negligentiam testantur, statuendum est. || — Ταυρομένιον] Initia Tauromenii ad Ol. 96, 1. 394 pertinent (Diodor. XIV, 59, 2); aucta urbs est congregata in eam Naxiis, Ol. 105, 3. 358 (Diodor. XVI, 7, 1). || — κατὰ Τηρίαν] κατὰ τὴν Ῥίαν codd.; emendavit Cluverus ex Thuc. VI, 50, 3. 94, 2; Diodor. XIV. 14, 3; Plin. II, 14. || — κατὰ τὸν ποταμὸν] μ' legi voluit Cluver. || — Σύμαθος] Fluvius existit inter Catanæ et Leontinorum ditiones, quas dixerminat (Thuc. VI, 65). Igitur ordo geographicus neglectus. De nomine fluvii cf. Movers. p. 341. || — Ξιφώνιος] Ξιφώνιος codex. Strabo VI, p. 267 memorat τὸ τῆς Ξιφώνιος ἀκρωτήριον (Capo della S. Croce). Urbem Ξιφώνιος novimus ex Theopompi fr. 207 et Diodor. XXXIII, 4. Portum fortasse habes in Hesychio: Ξιφώνιος (Ξιφώνιος?) λιμὴν. Ἀισχύλος Γλαυκὸς Ποταμὶς. « Ὁ πορθυὸς *** » Ταύτην γὰρ πάντα (τὰ) περὶ Ῥηγίον. Ὀρίων. || — Μεγαρίδος] πόλις Μεγαρίδος cod.; em. Cluver.; πόλις μεγάλη conj. Gronovius. || — ἕτερος ἐν τῷς] Hic est portus magnus, inter Ortygiam et Plemmyrium prom.; alter exterior parvus est, sive Laccius. Cf. Göller. De situ

πόλις ἐστὶν Ἑλληνίς Ἱμέρα, μετὰ δὲ Ἱμέραν πόλιν Λιπέρα νῆσός ἐστι, καὶ πόλις Ἑλληνίς Μόλαι καὶ λιμὴν. Ἔστι δὲ ἀπὸ Μυλῶν ἐπὶ Λιπάρων νῆσον πλοῦς ἡμέρας ἑμισυ [Ἔστι δὲ ἡ Σικελία τρίγωνος τὸ δὲ κῆλον ἑκατὸν αὐτῆς ἐστὶ μέγιστα σταδίων, αἴψ'.]

Ἐπὶ αὖτις δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἤπειρον, θένει ἔξω τετραπόλιν. Ἀπὸ γὰρ Πηγίου πόλεις εἰσὶν αἵδε· Λοκροί, Καυλονία, Κρότων, Λακίνιον ἱερὸν Ἡρας καὶ νῆσος Καλυψοῦς, ἐν ᾗ Ὀδυσσεὺς ὄκει παρὰ Καλυψοῦ, καὶ ποταμὸς Κρήθις καὶ Σύβαρις καὶ Θουρία πόλις. Οὗτοι ἐν τῇ Λευκανίᾳ Ἑλλήνεις.

10. ΛΑΚΙΝΙΑ. Μετὰ δὲ τὴν Λευκανίαν Ἱάπυγός ἐστιν ἴθνος μέχρι Ὠρίωνος ὅρου τοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τῷ

et post Himeram urbem Lipara insula est, et Myla, urbs Graeca cum portu. A Mylis autem in Liparam insulam diei dimidiati navigatio. [Ceterum Sicilia triangularis est, ac quodque ejus latus est stadiorum circiter mille et quingentorum.]

Sed redeo rursus ad continentem, unde diverteram. Post Rhegium urbes hae sunt: Locri, Caulonia, Croton, Lacinium sanum Junonis et Calypsus insula, in qua Ulysses habitabat apud Calypso, porro fluvius Crathis et Sybaris et Thuria urbs. Ili sunt in Lucania Graeci.

14. ΙΑΠΥΓΙΑ. Post Lucaniam est Iapygium gens usque ad Orionem montem, qui est in sinu Adriatico.

et orig. Syrac. p. 67 sqq. || — Ἐλωρον] Ἐλωρον cod. || — Ἱμέρα] Ἱμέρα codex. Post v. Ἱμέραν in cod. sequuntur: ἐστὶ δὲ ἡ Σικελία τρίγωνος κτλ., quae ad sinum hujus segminis relegavi; nam patet ex margine in ordinem verborum male irrepisse. || — μετὰ δὲ Ἱμέραν] κατὰ περὶαν codex, in quibus vocem περὶαν corruptam esse omnis accentu librarius indicavit. Vossius scribi voluit καὶ' Ἱμέραν, idque verisimile foret, nisi falsissimum esset. Fabricius transposuit et mutavit hunc in modum: καὶ πόλις Ἑλληνίς Μόλαι καὶ λιμὴν κατὰ πέραν (sic) ταύτης Λιπάρων. At Seylax ubique eadem utitur formula, κατὰ ταῦτα dicens vel κατὰ ταύτην ἐστὶ κτλ. Accedit quod ipse scriba vocem περὶαν ut corruptam notavit. Gailius proposuit: κατὰ περάτην πόλιν, circa ultimam insulam urbem, quod sic nihili est. Potuisset in hanc sententiam: κατὰ τὰ περαιτέρω Λιπάρων ἐστὶν. Putare etiam licet fuisse in codice: Ἱμέρα κατὰ Ἱμέραν πο. (i. e. ποταμὸν). Λιπάρων νῆσος. ἔστι καὶ πόλις Ἑλληνίς Μόλαι, vel etiam: Ἱμέρα καὶ τὰ Θέρμα πόλις. Λιπάρων νῆσος. ἔστι καὶ κτλ. Himeria urbs an. 409 a Carthaginiensibus solo aequata ad Diodori usque aetatem delictus permansit (Diodor. XI, 49, 4. XIII, 62, 4), verumad oppositam Himeræ fluvii ripam an. 407 nova urbs, τὰ Θέρμα, exstructa et superstitibus Himeræis frequentata est. Igitur Himeræ mentio in Periplo nostro offendit: Therma memorari debebant; fortasse memoravit Noster utramque, sicuti juxta ponit Naxum et Tauromenium, Sybarin et Thurios, Trachinæ et Heraclæam. || — πόλις Ἑλληνίς Μόλαι] Thucydides VII, 58 et VI, 62 in septentrionali Sicilia litore unam tantam urbem Graecam, Himeram, agnoscit; Mylas commemorat quidem, sed addit τὰς τῶν Μεσσηνίων, adeo ut tum nondum sui juris urbs, sed Messeniorum castellum (ἐφορτίον Diodor. XII, 54, 5) fuerit. Cf. Theophrast. De plant. VIII, 3: τῆς Μεσσηνίας ἐν ταῖς καλοῦμαι Μόλαις. Strabo VI, p. 272: τῆς Ἱμέρας. οἱ ἐν Μόλαις ἔκτισαν Ζαγυλαῖον. De accentu (Μόλαι; et Μόλαι) v. Dindorf. in Thes. || — κῆλον] κελόν sine accento codex. || — σταθ. (σω)] στάδιον edidit; σταθ. codex. || — αἴψ'] αἴψ' cod.; αἴψ' olim edidit; em. Gailius. $3 \times 1500 = 4500$. Pseudoionius ap. Strabon. p. 266 exputat stadia 4500; eundem secutus Diodorus (V, 2, 2) stad. 4360; Timosthenes ap. Agathemerum I, 5 stadia 4740 (vel 4337); minus accurate Agrippa

apud Plinium III, 14 stadia 4944. Nostra aliunde illata esse etiam stadiorum mentio probat, quum in reliqua hac Periplus parte secundum dies noctesque navigationis distantiae indicentur, sicuti Siciliae Periplus ap. Thucydidem est δακάδι οὐ πολλῶν τινὶ ἡλασσαν ἢ ὅκτωι ἡμερῶν. Ephorus apud Strabon. I. I. nonnisi quinque dies posuit, si vera lectio, neque ἡ' pro ε' scribendum est. || — Λακίνιον] Junonis templum in Lacinio promontorio (capo delle colonne vel di nau, i. e. ναῶν) adjacensque ei Calypsus insula (Ogygia ap. Plin. III, 15. Cf. Procop. II. Goth. IV, 22 p. 375 ed. Dind.) ante Crotonem memoranda erant. De Lacinio promontorio ejusque templo, dea, panegyri, v. Stephan. Byz. et Suidas s. v.; Mela II, 4, 8; Tzetzes Lyc. 1006. 857; Plinius III, 6 et 15; Aristotel. Mirab. 96; Diodor. XIII, 3; Livius XXIV, 3. XLII, 3. XXVIII, 46 et passim; Cicero De div. I, 24; Servius Aen. III, 552; schol. Theocrit. IV, 22; Pausan. VI, 13, 1; Plutarch. Mor. p. 557, C. || Κελυψοῦς] Κελυψοῦς et mox παρὰ Κελυψοῦ codex. || — Κρᾶθις] Κράθις cod. || — Θουρία] Θουρία cod.; em. Cluver. || — Σύβαρις] ποταμοὶ Κρᾶθις καὶ Σύβαρις conj. Cluver., probante Gail. ad Scymn. 325; καὶ Σύβαρις ἢ καὶ Θουρία E. Miller in Marcin. p. 199, suffragante Letronio Poëm. g. p. 188. Quodsi Scylacis morem probe teneas, a mutando abstinueris. Fieri sane potest, ut fluvium intelligi voluerit auctor; sin urbem Sybarin, dudum deletam, memoravit, fecit quod fecit haud semel. Thurii in Sybaris locum successerunt quidem, non ita tamen ut starent ubi steterat Sybaris.

14. Ἱάπυγος] Ἱάπυγος codex; Ἱάπυγος edidit. || — ἐστὶν ἴθνος] μέσον ἴθνος cod.; em. Cluver. || — Ὠρίωνος ὅρος] et conjectura scripsi pro Ἀρίωνος quod codex habet. Gronovius legi jussit Ἀρίωνος. « Voce Ἀρίωνος, ait, quae Garganum intelligi statuit Cluverius, nequit esse dubium, quin residat Ἄριον memoratus Straboni VI, p. 284. » Adoptarunt hoc Gailius, Clausenius, Fabricius; et in mappis Kiepertianis Drion tamquam alterum Gargani nomen pictum est. Ac Gailius quidem de Gronovii conjectura: « Sat mihi ardet, inquit, quum reperiam in Tzetz. Lyc. 604 locum τὸν Δίωνα, quem juxta Apuli Peucetii quae habitant. » Eundem locum Clausenius quoque citat. Quod sane miror. Nam Tzetzeta verba κατὰ τὸν Δίωνα ἴθι significant: secundum Dionem Cassium (lib. I, c. 4, p. 6 ed.

Ἀδρία. Παράπλους παρὰ τὴν Ἰαπυγίαν ἐξ ἡμερῶν καὶ ἐξ νυκτῶν. Ἐν δὲ τῇ Ἰαπυγίᾳ οἰκοῦσιν Ἑλλη-
νες, καὶ πόλεις εἰσὶν αἷδε· Ἡράκλειον, Μεταπόντιον,
Τάρας καὶ λιμὴν Ὑδρούς ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀδρίου ἢ τῷ τοῦ
Ἰονίου κόλπου στόματι.

Præternavigatio juxta oram Iapygiæ est dierum sex (et
noctium sex). In Iapygia vero habitant Græci, urbes-
que eorum sunt hæ: Heraclea, Metapontium, Taren-
tum et Hydruntum portus in ore sinus Adriatici sive
Ionii.

E. Gros.). Unus igitur restat Strabo l. I, qui postquam
de Sipunte Dauniæ oppido dixerat, pergit: Δείκνυται
δὲ τῆς Δαυνίας περὶ λόφον, ὃ ὄνομα Δρίον, ἥρωζ, τὸ μὲν
Κάλχαντος., τὸ δὲ Ποδαλείρου. Hinc de situ collis cer-
tius nihil definire licet. Sed faciamus collem cohæsisse
cum Gargani montis ramo aliquo meridii versus pa-
tente: nemo tamen inde colligit quem *collem* Strabo
dicit, eundem a Scylace dici ingentem istum Garganum
montem qui ad triginta stadia in mare procurrat. Cui
opinionī ne nomen quidem favet. Nam collis ille non
Δρίον, sed Δρίων audit. Et ne hoc corruptum esse putes;
nam ut τὸ δρίον et τὸ δρίος dicitur, sic etiam montes,
quibus hinc nomen est, aut Δρίων, ut ap. Strabon. l. I.,
aut Δρίος, ut apud Diodorum IV, 50, 4 et 51, 4, vo-
cantur. Ceterum verba Scylacis de Gargano intelligenda
esse dubitari nequit. *Iapygiæ montem Garganum* di-
serte dicit Servius ad Virg. Æn. IX, 247. Nomen autem
in Periplo restituendum indicatur eo quod ad borealem
Gargani partem fuit urbs *Urium* (Strabo VI, p. 284)
sive *Uria* (Plin. III, 17) sive *Hyrium* (Ptolem. III,
1. Dionys. Per. 379), atque *sinus Urias* (Mela II, 4).
Fuit etiam altera ejusdem nominis urbs in mediterraneis
Iapygiæ, quam Ὀδρῶνα vocat Strabo VI, p. 282,
Ὑδρῶνα Herodotus IV, 99. VII, 170 (Cf. Müller. *Min.*
p. 99). Illud vero Hyrium Iapygiæ terminum esse
claris verbis canit Dionysius 379: φῶλὰ τ' Ἰαπύγων
εταναυσιμένη μέσφ' Ὑρρίοιο Παράλητος, Ὑρρίον, τὸ δὲ σύρεται
Ἀδριαὺς ἄλμη Πόντον ἐς ἀγγιτορον. Jungendam cum
hiscæ urbis sinusque nominibus Ἀρίωνα montem recte
jam Mannertus (IX, 2, p. 23) censuit. Ac nescio an
vetus nomen etiamnum supersit in *Monte Origone*; sic
enim unum ex præcipuis Gargani verticibus, nescio
quemnam, nuncupant. Sed hoc utut est, nullus dubito
quin ap. Scylacem reponendum sit Ὠρίωνα, quod fa-
cillime abiit in Ἀρίωνα, sicut apud Firmicum *Orion*
sidus vocatur *Arion* (Ideler, *Ursprung der Sternnamen*
p. 219). Quemadmodum enim cum Hyria Bæotiæ
urbæ arctissime junctus erat heros Orion (Ὁρίων
Pindar. et Callimach.), sic idem de Iapygiæ urbe sta-
tuas probabiliter. Nam præter Cretenses vel insulanos
vel Crissæos etiam Bæotes in Iapygiam migrasse, ac
Messapiam a Messapo Bæoto nomen habere tradit
Strabo IX, p. 405. Cf. Stephan. Byz. s. v. Μεσσάπιον;
Müller. l. I. Porro, ut Orion in Siciliam venit, ibique
Zanclo regi portum exstruxit ingensque Pelorum pro-
montorium posuit (Hesiod. ap. Diodor. IV, 85): sic
similia de Gargano promontorio Bæoti accolæ fabu-
lati fuerunt. Hæc hætenus. Ceterum de ambitu, quem
Iapygiæ Scylax tribuit, cf. Polybius III, 83, 3: ἤ (sc.
τῆς Ἰαπυγίας) διηρημένους εἰς τρεῖς ὀνομασίας, καὶ τῶν
μὲν προσαναγορευομένων Δαυνίων, [τῶν δὲ Πευκετῶν],
τῶν δὲ Μεσσηπίων. || — τῷ Ἀδρίᾳ.] Post hæc verba
Niebuhrus interponenda censet, quæ § 15 leguntur:

ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔθνει... Πευκετεῖς. || — Ἡράκλειον] ceteris est Ἡράκλεια. Similiter § 66 Macedoniae urbs
quæ aliis Heraclea, Scylaci Heracleum vocatur. Iapy-
giæ urbs Olymp. 84, 4. 433 condita a Tarentinis, qui
Siris oppidi incolas et proprios colonos eo traduxerunt
(Diodor. XII, 36, 3; Strabo VI, p. 264). Herodo-
tus (VIII, 62) Sirin adhuc memorat; Heracleæ men-
tionem nusquam injicit. || — Ὑδρούς] Ὑδρος codex.
|| — ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀδρίου ἢ τῷ τοῦ Ἰονίου κ.
σ.τ.] Adriatici maris terminum ad Garganum, ubi
Hyria urbs, cum Nostro ponit Dionysius 379, nec non
Ptolemæus III, 1, p. 175, 18 Wilb. Letronnius *Poèmes*
géogr. p. 197, nostri loci mentione facta, notat hæc:
Cet auteur étend le nom de *mer Adriatique* jusqu'à la
côte d'Iapygie. J'ai eu occasion de remarquer ailleurs
(*Recherches sur Dicuil.* p. 173 sqq.), que ce nom a
été primitivement borné à la partie septentrionale et
moyenne, et que le nom de golfe ionien s'étendait plus
au nord: Symnus de Chio (368, ubi vide), qui,
dans sa composition poétique, reproduit quelquefois
des notions fort anciennes, donne la côte des Ombriens
pour limite à l'Adriatique. Je persiste à croire que l'ex-
tension de ce nom est due à la fondation de la seconde
Adria par Denys. Si le temps et l'espace me le permet-
taient, je tâcherais d'établir que la description des côtes
de l'Italie dans notre Périples est un résumé des prin-
cipaux faits géographiques consignés dans les histoires
de Théopompe et d'Ephore. » Apud antiquiores scrip-
tores nomen sinus Ionici non modo magis quam
postea versus septentriones pertinebat, sed usque ad
intimum sinus recessum, adeo ut totus sinus ille pars
esset maris Ionii. Sic Hecateus Istros et Caulicos habi-
tasse refert ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ; sic Dionysius A. Rom.
I, 28, ubi Hellenici narrationem reddere jure censetur,
dicit: ἐπὶ Σπινῆτι ποταμῷ (ad Padi ostium Spiniticum)
ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. Adrias sinus his temporibus
nonnisi exigua quædam sinus Ionici particula, quæ ad
ipsam Adriam urbem fluviumque adiacebat. Nam hoc
sensu Hecateum ap. Steph.: Ἀδρία πόλις καὶ παρ' αὐ-
τὴν κόλπος Ἀδριαὺς καὶ ποταμὸς ὁμοίως, ὥς Ἐκαταῖος,
intelligendum esse patet ex reliquis Hecatei fragmentis
modo allatis, atque inde quod neque Herodotus neque
Thucydides norunt sinum Adriaticum. Scylacis vero
ætate quum nomen hoc jam usque ad Garganum perti-
neret, nondum tamen distinguebatur inter Ionium et
Adriaticum sinum, sed promiscue utroque nomine uti
licebat; id enim et noster locus probat et disertius
etiam § 27, ubi: τὸ δὲ αὐτὸ Ἀδριαὺς ἐστὶ καὶ Ἰόνιος.
Quodsi Bernhardus ad Dion. p. 548 nihil his inesse
putat quod recedat a sententia Strabonis (VII, p. 316.
II, p. 123) aliorumque posteriorum, qui Ionium sinum
nonnisi meridionalem hujus maris partem vocant, id
haud perspicio. — De paraplo Iapygiæ cf. not. ad § 12.

15. ΣΑΥΝΙΤΑΙ. Μετὰ δὲ Ἰάπυγας ἀπὸ Ὀρίωνος Σαυνίται ἔθνος ἐστίν [Ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔθνει γλῶσσαι ἤτοι σόματα τάδε· Ἀπέρνιοι, Ὀπικοί, Κραμόνες, Βορεοντίνιοι, Πευκετιῖς], διέκοντες ἀπὸ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους εἰς τὸν Ἀδρίαν. Παράπλους τῆς Σαυνίτικης χώρας ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός.

16. ΟΜΒΡΙΚΟΙ. Μετὰ δὲ Σαυνίτας ἔθνος ἐστίν Ὀμβρικοί, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ Ἀγκών ἐστι. Τοῦτο δὲ τὸ

15. SAMNITES. Post Iapyges et Orionem montem Samnitarum gens est [In hac gente linguae sive dialecti hae sunt : Laternii, Opici, Cramones, Boreontini, Peucetii], a Tyrrheno mari ad Adriaticum pertingens. Praeternavigatio Samnitis regionis duorum est dierum noctisque.

16. UMBRI. Post Samnites est Umbrorum gens, in eaque Ancona urbs. Haec gens Diomedem colit, bene-

§ 15. Σαυνίται] Δαυνίται, et mox Δαυνίτιδος et § 16 Δαυνίτας codex; em. Niebuhrius H. R. I, p. 104. 165. Corruptissae hae videtur sciolus qui quosque pateret Iapygia Scylacis haud considerans, ideoque non intelligens Daunios in ea comprehendi, mutando eos introduxit. — ἐν τούτῳ τῷ ἔθνει... Πευκετιῖς] Hae uncis inclusi, quippe quae e margine illata existunt. Nam praeterquam quod ejusmodi de barbarorum populorum dialectis excursus a reliqua Periplus sterilitate abhorret, verba γλῶσσαι ἢ σόματα seri aevi homines produnt, quum σόμα vox apud casti oris Graecos eo sensu non usurpetur; scripta sancta, in quibus σόμα de oratione verbisque pronuntiatis interdum intelligendum, nemo vocatit auxilio. Deinde vero intrusa nostra esse hinc quoque colligas, quod post vocem διέκοντες; codex distinguit pergitque: Ἀπὸ δὲ τοῦ Τυρρ. πελ. εἰς τ. Ἀδρ. παράπλους κτλ., qua ratione aliquis ruptam glossamate invadente orationem resarcire voluit. Quod attinet ipsum glossema, quaerunt num ad Samnitum regionem referendum, an cum Iapygiae descriptione jungendum sit. Illud suadet Opicorum mentio, hoc flagitare videntur Peucetii; nam reliqua nomina conjecturarum ludibrio relinquuntur. Niebuhrius censet locum huc translatum esse ex § 14, ubi post verba τῷ Ἀδρίᾳ inserendus sit; enumerari populos Iapygiae a meridie boream versus; Linternios esse Λευτερνίους Strabonis VI, p. 281, qui Linternios gigantes olim e Phlegra Campaniae [in qua Linternum] in extremam Iapygiae partem confugisse, ibique terra absorptos narrat, unde παρὰ ταῖς illa dicatur Λευτερνίαι [Nomen hoc citat etiam St. Byz. v. Ἀζολήα]; pro Ὀπικοί scribendum esse Ἀπολλοί; de Cramonibus nihil constare [Ad Grumentum urbem Cramones refert Grotefendus Zur Geogr. von Alt-Italien fasc. I, p. 48. Trahi huc possit etiam Carbina urbs quam a Tarentinis eversam dicit Clearch. fragm. I, p. 306, g. et Carminianum Calabrar urbs in Notit. imp.]; Βορεοντίνους cum Gronovio censet esse Βρεντεσιόνους [Forma Βρεντεσιόνος in vet. lapide occurrat. Grotefendus indicari putat Forenti opidi incolas]; de Peucetiis constare. Hae Niebuhrius; cujus rationes violentiores habet Theod. Mommsen (Iscritture Messapiche in Annal. dell' istit. di corrisp. arch. 1848, p. 115). Nomina populorum ad Samniticam regionem pertinere statuit, auctoremque in recensendo a Tyrrheno mari pergere ad Adriaticum; Laterniorum nominis vestigium praebere Linternum seu Linternum Campaniae, vel Nuceriam Alfaternam; sequi Opicos; deinde ignotos Cramones; Boreontinos graecissimo nomine dici Frentanos, uti jam Vossius statuit. Quod Peucetios attinet, quos vulgo

litus a Brundisio ad Barium incoluisse dicunt (Polyb. III, 88. Strabo VI, p. 277), eos vel ultra Garganum usque ad fines Frentanorum habitasse ex ipso Periplus loco colligit; videri Graecos antiquiores Πευκετιῶν sive pinuum terram vocasse totum illum ora tractum qui inde a Leuce promontorio sive extrema Iapygia est usque ad Tiferium fluvium, sicuti meridionalis regio de vitibus nominata sit Oenotria. — A vero propius hae abesse Niebuhrianis persuasum est. Sed quod de Peucetiis censet Mommsenius, non credo. Quod si enim Peucetios usque ad Tiferium pertinere auctor noster statuisset, hucusque etiam protulisset fines Iapygiae, quum Dauni, Peucetii et Iapyges geographice et mythologicae a Graecis scriptoribus coniungantur. Praefrenda Cluveri sententia, ex qua Πευκετιῖς nostri sunt Πικεντες, Πικεντίνιοι seu Πικυνοί. Hi sequuntur post Frentanos boream versus usque ad Umbrorum terram, quam deinceps Periplus recenset. Adjectivum Πευκετιῶν pro Πικ. praebet Dionys. Per. 361; nec mirum gentem istam Πευκετιῖς a Graecis dictam, quum Piceorum nomen non a pico ave, ut fabula fert, sed a pinearum silvis vel a πείσχαϊς derivare recte nunc censeatur. Ante Frentanos sive Βορεοντίνους Periplus habet Κράμονες (Καραμώνες?), Ptolemaeus vero III, 1, p. 184 Καρακηνούς; neutri aliunde noti; sed utroque nomine eosdem indicari puto. Urbs iis Aufidena ap. Ptol. assignatur ad Sarum vel Sagrum fluvium, ut probabiliter Καρακηνοί censeantur esse in Σαρακηνοί mutandi. In Laterniis Linterni Campaniae male quadrant. Subsunt potius Aternii ad Aternum fluvium, uti jam Gailius suspicatus est. Indicavit auctor Vestinorum populum, cuius Aternum caput erat. Certam populorum seriem in hoc glossamate non desidero. — Τυρρηνικοῦ] Sic h. l. codex; in sqq. Τυρρηνικοῦ. — ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός] Sic recte codex, non vero ἡμερῶν δύο καὶ νυκτῶν, uti est in edit.

§ 16. ἐν αὐτῇ] quasi praecederet ἡ Ὀμβρική. Similiter § 17, ἐν αὐτῇ, sc. τῇ Τυρρηνίᾳ, quamquam praecedit Τυρρηνοί. Ancona a Dionysio tyranno condita est circa Ol. 98, 4. 385 a. C., quo tempore Adriaticum sinum colonis frequentans maris imperium sibi vindicare instituit (Diodor. XV, 13). Vide Strabon. VI, p. 241, collato Plinio III, 18 : Numana a Siculis condita; ab iisdem Ancona. Vanos esse, qui majorem Anconae antiquitatem asserere studeant, ipso Periplus loco pro testimonio utentes (v. du Theil ad vers. gall. Strabon. tom. II, p. 235), bene monet Letronius l. l. p. 194. Samnitum regio usque ad ora cubitum, in quo sita Ancona, pertinuisse putanda est. Distat a Gargano Ancona 183 mill. pass. (sec. Plin. III, § 18)

ἔθνος τιμᾷ Διομήδην, εὐεργετηθὲν ὑπ' αὐτοῦ· καὶ ἱερὸν ἔστιν αὐτοῦ. Παράπλους δὲ τῆς Ὀμβρικῆς ἔστιν ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός.

17. ΤΥΡΡΗΝΟΙ. Μετὰ δὲ τὸ Ὀμβρικὸν Τυρρηνοί. Διήκουσι δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους ἔξωθεν εἰς τὸν Ἀδρίαν· καὶ πόλις ἐν αὐτῇ Ἑλληνίς [Σπῖνα], καὶ ποταμός· καὶ ἀνάπλους εἰς τὴν πόλιν κατὰ ποταμὸν ὡς κ' σταδίων. Καί ἐστιν ἐπὶ αὐτῆς ἀπὸ Πίσσης πόλεως ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν.

18. ΚΕΛΤΟΙ. Μετὰ δὲ Τυρρηνοὺς εἰσι Κελτοὶ ἔθνος, ἀπολειφθέντες τῆς στρατείας, ἐπὶ στενῶν μέχρι Ἀδρίου [διήκοντες]. Ἐνταῦθα δὲ ἔστιν ὁ μυχὸς τοῦ Ἀδρίου κόλπου.

sive 1464 stadiis; quibus respondet § 15 παράπλους ἡμερῶν δύο καὶ νυκτός (= 1500 stad.). Quodsi vero eandem longitudinem orā Umbriae assignat auctor, aperte erravit, quum ab Ancona ad Spineticum Padi ostium vix octingenta sint stadia. Scilicet usque ad Anconam sinus Adriaticus rebus Dionysii patefactus erat, multusque in eo describendo fuisse videtur Theopompus, e quo sua habent Diodorus, Justinus et Scymnus Chius; quæ vero ad interiorē sinus partem spectant, etiam tunc vaga admodum plenaque errorum. || — Διομήδην] De Diomedis in Italia cultu Gailius laudat Strabon. IV, p. 215; Heynium ad Æn. XI, excurs. I; Bæckh. Expl. Pindar. p. 463; Raoul-Rochette *Etabliss.* II, p. 306 sqq., Tzschucke ad Melam II, 7, 5, 13. || — ἱερὸν αὐτοῦ] = Cujus Strabo (V, p. 215) quoque meminit τὴν τιμᾶν appellans, et Theophrastus H. Pl. IV, 7. = Gail. At illud fanum apud Venetos erat ad Timavum fluvium inter Tergesten et Aquilejam. Scylax igitur aliud intellexerit. Aliud etiam fuerit in Spina urbe, quippe quam Diomedes condidisse ferebatur (Plin. III, 20).

§ 17. τὸ Ὀμβρικὸν sc. ἔθνος. Cluverius voluit τοὺς Ὀμβρικοὺς, Gailius τὴν Ὀμβρικὴν. || — τὸν Ἀδρίαν] τὸν Δαρνίαν cod.; em. Cluver. Post Δαρνίαν codex addit vocem διήκοντες, quam h. l. abundantem inserui in § 18. Ceterum eadem mox perperam repetuntur. || — ἐν αὐτῇ] V. not. ad § 16. Pro πόλιν codd. πόλεις. || — Σπῖνα] Sic recte procul dubio supplerunt vv. dd. Cf. Strabo V, p. 214 : Ἡ Σπῖνα, ἣν μὲν κωμῶν, πάλαι δὲ Ἑλληνίς πόλις ἔνδοξος... Φασὶ δὲ καὶ πάλαι ἐπὶ θαλάσῃ ὑπάρχειν, νῦν δ' ἔστιν ἐν μεσογαίᾳ τὸ χωρίον περὶ ἐννεμήκοντα τῆς θαλάσσης σταδίων ἀπέχον. Alluvione ostia fluvii paulatim prolata sunt. Cf. Plinius III, 20. Justinus XXI, 1 habet *Spinam in Umbria* (*Spinambris* codd.). Ostium Padi Spineticum ap. Stephanum s. v. vocatur Σπῖνος ποταμός. Apud Dionys. Hal. I, 28 legitur ἐπὶ Σπινῇτι ποταμῷ. Alterum vocabulum nostro loco supplendum erit. Grotefendus (*Zur Geogr. u. Gesch. v. Alt-Italien* fasc. I, p. 49) urbem fluviumque n. l. memoratum esse putat Adriam; urbem errore Scylacis Græcam vocari; fluvium Adriam vero esse Padum, adeo ut Eridanus, quem paullo post Scylax recenset, ad ignobilem quandam fluvium referendus sit. || — καί ἐστιν ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ Πίσσης κτλ.] Pro his in cod. legitur : Καὶ Τυρ-

ficii ab eo affecta, et fanum Diomedis habet. Præternavigatio autem Umbriae est duorum dierum et noctis unius.

17. TYRRHENI. Post Umbricum populum Tyrrheni: pertinent autem hi quoque a mari exteriori Tyrrheno usque ad Adriaticum; urbsque apud illos Græca est [*Spina*] et [*Spines*] fluvius, et navigatio adverso flumine ad urbem est viginti fere stadiorum. Ad eandem inde a Pisa urbe iter est trium dierum.

18. CELTÆ. Post Tyrrhenos autem est Celtarum gens, qui ibi relictī ab expeditione Celtica pertingunt angusto tractu usque ad Adriam. Est ibi Adriæ recessus intimus.

ρηγία ἔστιν διήκουσα ἀπὸ τῆς ἔξωθεν θαλάττης ἕως εἰς τὸν Ἀδρίαν κόλπον· ἀπὸ πόλεων πόλεως· καὶ ἔστιν ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν. Retinuerunt hæc interpretes, nisi quod pro corruptis ἀπὸ πόλεων πόλεως Cluverius scribi voluit : ἀπὸ πόλεως Πίσσης μέχρι Σπίνης πόλεως; Gronovius barbaram urbem inferens : ἀπὸ Ποπλωνίου πόλεως; Clausenius parum apte : ἀπὸ πόλεων Ῥώμης καὶ Ἀγκωνος μέχρι Σπίνης πόλεως. Grotefendus conj. : εἰς τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον ἐπώνυμον πόλεως, « um dadurch nachzuholen, was er vorher zu sagen vergessen hatte, dass Stadt und Fluss gleichnamig mit dem 'Busen Adrias sei. » Ego primum ejicienda putavi verba καὶ Τυρρηγία... κόλπον, utpote ex antec. repetita; deinde vero revocavi huc et post καί ἐστιν inserui verba : ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ Πίσσης πόλεως, quæ § 19 leguntur loco inepto, dum nostro loco antecedentibus junguntur commodissime. Verba ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν Clausenius ad Tyrrhenici litoris longitudinem retulit inepte, quum huic regioni nonnisi brevissima ora pars, quæ proxime ad Spinam urbem pertinet, assignari possit.

§ 18. ἀπολειφθέντες] « Celtæ relictī prope Padum amnem ab expeditione ea, quæ per Italiam profecta Romam cepit (364 a. U. 390 a. C.). Certum est antea nusquam pertinuisse Gallos ad mare Adriaticum, quum Herodotus eos in extremi Occidentis regionibus habitare tradiderit, II, 33. IV, 49. V. Niebuhr. H. Rom. II, p. 577 sqq. » CLAUSEN. De iisdem monuit Ukert. *Geogr. I*, 2 p. 294, contra quem quæ Gailius protulit p. 221 et p. 554 ex Argonautarum historia, pondere carent. || — ἐπὶ στενωπῶν] sc. in per angusto tractu qui est inter Spineticum Padi ostium atque illud quod *Olana* vocatur. Maximum fluvii ostium (*Padoa*) tanquam ipse Padus sive Eridanus jam est in Venetorum ditione. Vocem διήκοντες (*ex mediterraneis pertinentes usque ad sinum Adriaticum*) ex § 17 huc revocavi. || — ὁ μυχὸς τοῦ Ἀδρίου] Letronnius l. l. p. 196 : « Les anciens n'ont jamais bien connu la configuration de cette partie des côtes du golfe. Il suffit, pour s'en convaincre, de jeter les yeux sur les cartes de la Méditerranée, dressées par M. Gosselin, pour représenter les idées de Polybe, de Strabon et de Ptolémée. On voit que les deux premiers, croyant que la direction générale de la péninsule Italique était de l'E. à l'O. ou tout au plus de l'E. au S. à l'O. ¼ N., supposaient que la côte orien-

19. ΕΝΕΤΟΙ. Μετὰ δὲ Κελτοὺς Ἐνετοὶ εἰσιν ἔθνος, καὶ ποταμὸς Ἡριδανὸς ἐν αὐτοῖς. Ἐντεῦθεν δὲ παράπλους ἐστὶν ἡμέρας μῆξ.

20. ΙΣΤΡΟΙ. Μετὰ δὲ Ἐνετόους εἰσιν Ἴστροι ἔθνος, καὶ ποταμὸς Ἴστρος. Οὗτος ὁ ποταμὸς καὶ εἰς τὸν Πόντον ἐκβάλλει ἐνδιεσπενεύῳς * εἰς Αἰγυπτον. Παράπλους δὲ τῆς Ἰστριαίων χώρας ἡμέρας καὶ νυκτός.

21. ΑΙΒΥΡΝΟΙ. Μετὰ δὲ Ἴστρους Αἰθυρνοὶ εἰσιν ἔθνος. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔθνει πόλεις εἰσὶ παρὰ θάλατταν Αἰὰς, Ἰδασσα, Ἀττιενίτης, Δούρτα, Ἀλουβοί,

19. VENETI. Post Celtas Venetorum est gens, apud eosque fluvius Eridanus. Ab eo autem præternavigatio est diei unius.

20. ISTRI. Post Venetos sunt Istri et fluvius Ister. Hic fluvius etiam in Pontum Euxinum delabitur, *specians Ægyptum* versus. Præternavigatio Istriarum regionis est diei noctisque.

21. LIBURNI. Post Istros Liburnorum gens est. Ea in gente urbes sunt juxta mare: Lias, Idassa, Attienites, Dyyrta, Alupsi, Olsi, Pedetæ, Hemioni (*Alos,*

tale formait un coude très-sensible, un peu au sud de l'embouchure du Pô, parce qu'à partir de là ils faisaient courir la côte droit au N. C'est ce coude qu'on prenait pour le *μυχός* ou *fond du golfe*. Voilà l'explication géographique du passage de notre Périple qui met l'Eridan au delà du *μυχός*; c'est ce que ne paraît pas avoir compris Niebuhr (H. R. I, p. 171, 2e édit.), qui a cru que l'auteur du Périple portait les embouchures du Pô à l'orient de la mer Adriatique. — Similiter Mannertus tom. VII, p. 374 Eridanum dici putavit non Padum, sed eum fluvium, qui nunc *Isonzo* vocatur in intimum sinus recessum egrediens.

§ 19. Ἐνετοὶ] sic Paris. cod.; eddit. Ἐνετοί. Ceterum § 20 codex Ἐνετούς. De hac accentus fluctuatione v. Dindorf. in Thes. v. Ἐνετός. || — Ἡριδανός] Quod Padum auctor Eridani nomine introducit, eo vetustatem Periplus coargui putavit Gailius. Contra Letronnius l. I. monet quovis tempore Eridani nomen usurpatum esse non a poetis modo, sed etiam a geographicis et historicis, v. c. ab Agathemero (II, 10), Appiano (B. C. I, 109), Dione Cassio (XXXVII, 9). Ceterum Scylax non est antiquissimus eorum, qui certum notumque aliquem fluvium Eridani nomine designarunt, uti contendit Forbiger *Geogr.* III, p. 509. Padum esse jam dixerat Pherceydes (fr. 33, c.) ap. German. ad Arat. 264. Cui loco addendus est Hyginus fab. 154, ubi : *Fulmine ietus* (Phaethon) *in Padum cecidit. Hic amnis a Græcis Eridanus dicitur, quem Pherceydes primus vocavit.* Welekerus in *Trilog.* p. 569 hanc rem vel ad Hesiodum referre voluit, quod fabula 154 Hygini inscribitur *Phaethon Hesiodi*; quod quidem imbecillum est argumentum. || — παράπλους [αἰ]] Post hæc in cod. leguntur : ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ Πιστῆς πλῆως. Quæ in § 17 transposui. Mira verba hæc interpretes torserunt. Cluverius et Vossius conj. : ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ Σελίτης; Gronovius : ἐπ' αὐτῆς Ἀκουλῆς πλῆως, quod omnium absurdissimum est; Gailius : ἀπὸ τῆς Σελίτης πλῆως vel ἐξ αὐτῆς τῆς πλῆως; eiecit verbis ἀπὸ Πιστῆς vel Σελίτης. Ineptam h. l. esse Spinæ urbis mentionem monuit Mannert. IX, 1, p. 106. Mira etiam sunt quæ Grotæfendus l. I. conjecit : ἀπ' ἐκείνης vel ἀπὸ τῆς Ἰστῆς (pro ἰσωνύμου) πλῆως; intelligi autem vult Adriam urbem. Bene verba omisit Fabricius.

§ 20. Ἴστροι ἔθνος] cod. ἔθνος Ἴστροι; transposuit Fabricius. || — ἐνδιεσπενεύῳς] Sic codex. Quid potissimum reponendum sit, dicere non habeo. Vossius conjecit : παντασθενέως ὡς Νεῖλος κατ' Αἰγυπτον. Quod improhans Gronovius : « Scylaci, inquit, satis factum dices, si asseram : ἐν Δατα σελή ὡς; sic enim

scriptum fuit, quum significaretur ἐν Δέλτα σελή, *in literæ Delta habitu*, prout contigit ad Ægyptum. » Bene ad sententiam, non item quoad verba. Alii quid sibi velint illa εἰς Αἰγυπτον eruerunt ex Herodoto II, 34, qui non longe ab ostiis Istrum putat in meridiem cursum vertere, ita ut hinc ducta per Sinopen et Ciliaciam linea recta Ægyptum Nilumque tangat. (Similiter aliis Tanais fluvius κατὰ διάμετρον ἀντίρροπος τῷ Νεῖλῳ, teste Strabon. X, p. 493.) Quare Scylacis locum Holstenius vertit : *exit fluvius ad Pontum, fronte quasi in Ægyptum conversa*. Græce hanc in sententiam Gailius edidit : ἐνδιεσπενεύων; quæ vox vercor ne nihili sit. Potuisset : εὐδοσκοπῶν εἰς, *recta spectans versus Ægyptum*, vel εὐθείᾳ νενευκῶς, vel [ἐπ'] εὐθείᾳ νεύων. Proxime a codicis literis absunt quæ Clausenius edidit : ἐν διεσπενή ὡς εἰς Αἴγ. Vertit in *directione adversus Ægyptum*. Id vero quomodo Græcis insit, neque Letronnius perspexit l. I. p. 236, neque mihi liquet. Præterea Gailius : « Valde pronus forem, inquit, ad imaginem τοῦ Δ in Scylace restituendam, si recentior scriptor esset; nam res est usitata apud geographos posteriores, ut in Danubii exitu plurima ostia et triangularem insulam nomine Πεζύχη celebrent (V. Strab. VII, p. 405; Steph. B. v. Πεζύχη; Apoll. Rhod. IV, 329 ibiq. schol.; Ptolem. III, 10; Dionys. 302; Plin. IV, c. 12; Avien. Descr. Orb. 440;). Immo his reperitur ap. Xenophontem (An. VII, 1 et 5) τὸ Δέλτα καλούμενον τῆς Θράκης. Sed quum illud peculiare habeat Herodotus, ut Danubii conversionem ad meridiem discrete expresserit, et similia. Scylax coævus dicere videatur, sese ambo scriptores veterum tuerentur. » Ætas Scylacis non amplius impedimento est. Utramque virorum doctorum sententiam conjunctim exprimere licet scribendo : ἐν δισση εὐνή, vel ἐν δισκελεῖ εὐνή (sicut κολεῖ de alveo fluvii), ὡς εἰς Αἰγυπτον [διακρίτων] s. σποτῶν s. νεύων. Sed vercor ne nugum. — De Istro in Pontum simul et Adriaticum sinum hæc opinio erat fere omnium, ut Theopompi, Aristotelis, Timageti, Cleonis, Apollonii Rhodii, Eratosthenis, Scymni Chii, aliorum. Vide diligenter de his exponentem Ukertum *Geogr.* tom. III, 1, p. 146. Pro Istri ostio Adriatico veteres habuisse fluvium hod. *Quieda*, ex Diodor. IV, 56 et Plin. III, 18 probabiliter eruit Mannert. IX, p. 46.

§ 21. Αἰὰς, Ἰδασσα κτλ.] Difficile de nominibus his barbaris nec facilibus, ut Plinius ait, est judicium. Liburnia ap. Plinium III, 25 incipit ab Arsia fluvio, cui adjacet urbs cognominis. Idem Liburniæ initium quominus Noster statuerit, nihil refragatur. Hinc juxta

᾽Ολοῖ, Πεδῶται, Ἡμίονοι. Ὅσοι γυναῖκοκρατοῦνται καὶ εἰσὶν αἱ γυναῖκες ἀνδρῶν ἐλευθέρων· μίγονται δὲ τοῖς ἑαυτῶν δούλοις καὶ τοῖς πλησιοχώροις ἀνδράσι. Κατὰ ταύτην τὴν χώραν αἶθε νῆσοι εἰσιν, ὃν ἔχω εἰπεῖν τὰ ὀνόματα (εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι ἀνώνυμοι πολλάι). Ἰστρίσι νῆσος σταδίων τί', πλάτος δὲ ρκ'. Ἡλεκτρίδες, Μεντορίδες. Αὐταὶ δὲ αἱ νῆσοι εἰσι μεγάλαι.

Tarsatica, Seniles, Dyrrta, Lupsī, Ortopeletae, Hegini ?). Hi reguntur a mulieribus, quae sunt virorum ingenuorum uxores, coeunt vero (etiam) cum servis suis virisque regionis vicinæ. Ante hanc regionem hæ sunt insulae, quarum quidem nomina dicere habeo (nam sunt etiam aliae multae, quae carent nomine) : Istris insula longitudine stadiorum 310, latitudine stad. 120, Electrides, Mentorides.

oram proficiscenti occurrit urbs, quam Artemidorus (ap. St. B. v. Φλάνων) vocat τὴν Ἄλων (Alvona Plin., Albona hodie); deinde Φλάνων (nunc Fianona). Illa fortasse latet in voce Λιάς (sic codex; edit. Λιάς); an Ἄλως? Quamquam hoc tanto incertius dixerim, quum ap. Stephanum pro Ἄλων scribendum mihi videatur Ἄλδον. Quaeritur etiam an huc pertineat Stephanus: Ἰξ, Ἰλλυρίας μέρος· οἱ οἰκοντες Ἰᾶται. Sin nullum subest civitatis nomen, cum Gailio pro ΛΙΑΣ lege ΜΙΑΕ, πόλεις εἰσὶ παρὰ θάλατταν αἷες. Deinde in ora sequuntur urbes: Ταρσατικά (Ptol. II, 17, p. 165 et Plin.; nunc Tersat) et Σέγνια (nunc Segna). Harum memoriam ex Peripli verbis Ἰδασσα Ἀττεινίτης excitat Gronovius, rescribendum putans Δασσάτινα, Σενίτης. Recte, ut puto. Holstenius, qui pro Ἰδασσα legi voluit Ἰδῶρα, erravit manifesto, quum Ἰδῶρα (nunc Zara) in Hyllicia sit peninsula, de qua § 22 sermo erit. Post hæc in Liburnia sequuntur oppida Λοψίκα (Ptol. et Plinius, qui incolas Lopsos dicit), Ortopula (sic Plin.; Ὀρτοπλα Ptol.; Ospela in Geogr. Rav.; nunc Ortpula ruinae ad Starigrad) et Vegia sive Vegium (Plin. Ptol.; nunc Vezzo). In periplus autem primum habemus urbem Δυόρτα, de qua aliunde non constat; deinde Ἀλουψοί (sic enim cod. Par.; in edd. Ἀλουφοί) gentile respondet urbis nomini Λοψίκα; tum pro ᾽Ολοῖσι Πεδῶται fuisse puto Ὀρτοπεδῶται vel ᾽Ολοσπολιῆται (᾽Ολοσπολιῆται?), incolæ Ortopula. (Gailius illud ᾽Ολοῖσι de Volscorum Italicorum aliqua colonia intelligendum esse suspicatur, alteramque ejusmodi coloniam latere putat in v. Πεδῶται, allato Stephano: Πέδα, πόλις Ἀσσονική· τὸ θυνικὸν Πεδανός.. Quæ longissime sunt accessita.) Supersunt in Periplus Ἡμίονοι. Muli isti fuerint sequentis urbis Vegiæ incolæ, Ἠγῖνοι. Putari etiam possit intelligendos esse quos Hymanos Plinius dicit, III, 25: Pars ejus (gentis Liburnorum) fuere Mentores, Hymani, Encheleæ (Scyl. § 25) Buni (Bulini Scyl. § 22), et quos Callimachus Peuceτίας appellat. At quum apud Nostrom Encheleas præcedant Manii, hos potius Hymanos a Plinio dici puto. Apud Scymnum 401 Ἰσμενοὶ καὶ Μέντορες inter Istrum et Liburniam habitasse feruntur. — γυναῖκοκρατοῦνται etc.] Apud Liburnos uxores communes fuisse, aliaque hic pertinentia tradit Nicolaus Damascenus fr. 111 (Hist. fragm. tom. III, p. 458). Quæ de his disputat Welckerus in *Æsch. Trilog.* p. 587 nondum persuasit mihi. Ceterum post μίγονται inseri velim v. καὶ. — καὶ ἄλλα. πολλάι] Strabo VII, p. 315: αἱ Λιθύρινδες (νῆσοι) περὶ τετρακκοντα τὸν ἀριθμόν. — Ἰστρίσι εἰστρίσι codd. Eam intellige insulam, quæ hodie est Cherso, apud veteres appellari solet Ἀψωρος (Ἀψωρος, Absarus var. script.), quod nomen deinde cum Ar-

gonautarum per Istrum in Adriaticum sinum profectorum historia conjunctum, abiit in Ἀψυρτος (Artemidor. ap. St. B.), Absyrtis (Mela), Absyrtium (Plin.) et Ἀψυρτίδες (i. e. Apsyrtis et ponte juncta ei insula exigua, quæ nunc Ozora. Strabo III, p. 124). Illud Ἀψυρτίς nomen n. l. pro Εἰστρίσι reponendum esse censuit Holstenius: nam vertit: *Sunt enim Apsyrtis insula... Electrides, Istria, Mentorides.* Quod violentius est. Huc accedit quod hæc insula Ἰστρος vocatur in Chron. Paschali p. 541 ed. Bonn., ubi Gallus a Constantio interfectus esse narratur ἐν Ἰστρῳ (ἔσω cod. P.) νῆσῳ. Quibus verbis nostram insulam significari colligitur ex comparatis Socrate II, 34, et Sozomeno, qui id factum esse ajunt in Flanona insula; sic enim h. l. insula vocatur, quod Flanona urbi proxime adjacet. Quamquam putari etiam possit et Peripli auctorem et Chron. Pasch. auctorem Istriam, acten in mare procurentem, insulam dixisse. V. Meineke ad Scym. p. 133. — νῆσος σταδίων τί'] Post νῆσος excidisse v. μήκος suspicor. Longitudo recte definitur; latitudo nimia est. — Ἡλεκτρίδες] Κλείτρεαι λιτρίαι codex. Præter Istrin sive Apsyrtidem tres sunt ad oram Liburnicam insulae majores: Curicta (Plin. et Ptol.) sive Κυρκετική (Strabo p. 124. 325), nunc Veglia sive Kerek; Arba (Plin.), nunc Arbe; Pamodus (Tab. Peutling.), nunc Pago, quam Plinius Fortunatam dicere videtur. Scylax num duas an tres insulas nominaverit, dubitare licet, siquidem fieri potest, ut illa κλείτρεαι et λιτρίαι ex dittographia ejusdem nominis orta sint, monente Gailio. Holstenius scribi jussit: Ἡλεκτρίδες, Ἰστρία. Quodsi ita scriptum in codice erat, tamen Ἰστρία nihil foret nisi Ἰστρίς nomen male repetitum; Electridas vero a Nostro memoratas esse colligas et collato Scymno 372: τὰς μὲν λεγομένας Ἀψυρτίδας Ἡλεκτρίδας τε, τὰς δὲ καὶ Λιθύρινδας. Cf. Plinius III, 36: Juxta eas Electrides, vanitatis Græcæ certissimum documentum; adeo ut quas earum designat haud unquam constiterit. Vid. etiam Strabo V, p. 215; Aristot. Mir. 82. Initio Electridas ad Eridani ostia finxisse videntur; deinde accuratius de his regionibus edocti transtulerunt ad oram Liburnicam. Intelligenda aut Cyraetice aut Arbe Plinii cum parvulis insulis quæ his adpersæ jacent. Mentorides vero esse debent Pago hodierna cum proxime adjacentibus. Has præter Scylacem nemo memorat; at Mentores populum novimus ex Hecateo ap. Steph. s. v., Plinio, Aristot. Mir. 111, ubi Delphius mons esse dicitur μεταξὺ τῆς Μεντορικῆς καὶ τῆς Ἰστριανῆς, et Apollonio Rhod. IV, 551, qui quum Hyllum greges defendentes a Mentoribus occisum dicat, Scylax vero Mentorides ins. loco postremo ponat: jure hinc colligo insulam ad confinia Liburniæ et Chersonesi Hyllicæ sitam fuisse. ||

Καταρβάτης ποταμός. Παράπλους τῆς Λιθουρίας
χωρὰς ἡμερῶν δύο.

22. ΙΛΛΥΡΙΟΙ. Μετὰ δὲ Λιθουρίας εἰσιν Ἰλλυριοὶ
ἔθνος, καὶ παροικοῦσιν οἱ Ἰλλυριοὶ παρὰ θάλατταν
μέχρι Χαιονίας τῆς κατὰ Κέρκυραν τὴν Ἀλκινόου νῆ-
σον. Καὶ πόλις ἐστὶν Ἑλληνικὴ ἐνταῦθα, ἣ ὀνομα-
ζέται Ἡράκλεια, καὶ λιμὴν. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λωτοφάγοι
καλούμενοι βάρβαροι οἵδε Ἱεραστάμναι, Βουλῖνοι
(Ἰλλῖνοι)· Βουλῖνων ὁμοτέρμονες Ἰλλοὶ. Οἷτοι δὲ
ῥασιν Ἰλλων τὸν Ἡρακλέους αὐτοὺς κατοικίσαι· εἰσὶ
δὲ βάρβαροι. Κατοικοῦσι δὲ χειρρόνησον ὀλίγη ἐλάσσω
τῆς Πελοποννήσου. Ἀπὸ δὲ χειρρόνησου παραστάντων *
ὀρθόν· ταύτην παροικοῦσι Βουλῖνοι. Βουλῖνοι δ' εἰσὶν
ἔθνος Ἰλλυρικόν. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Βουλῖνων
χωρὰς ἡμέρας μακρὰς ἐπὶ Νέστον ποταμόν.

Hæ insulae magnæ sunt. Tum fluvius Catarbates.
Præternavigatio Liburniæ dierum duorum.

22. ILLYRII. Post Liburnos sequitur Illyriorum gens,
habitantque Illyrii secundum mare usque ad Chaoniam,
quæ est ex adverso Corcyrae, Alcinoi insulae. Estque
ibi urbs Græca, cui nomen Heracleæ, cum portu. Sunt
ibi etiam lotophagi qui vocantur barbari hi: Hiera-
stamnæ, Bulini; Bulinorum vicini Hylli. Hi Hyllum
Herculis filium sedes ipsis assignasse ferunt; sunt autem
barbari, incolentes peninsulam paullo minorem Pelo-
ponneso. Post peninsulam vero [* insula] ora præ-
tenditur quasi tania recta; juxta quam accolunt Bul-
lini. Bulini autem sunt gens Illyriorum. Præterna-
vigatio regionis Bulinorum usque ad flumen Nestum
est longi diei unius.

— Καταρβάτης] = Videtur hoc flumen idem esse atque
Plinianus Titius. Ita sentit Mannert. Geogr. VII,
p. 286. — GAIL. Id vero ferri nequit. Nam Scylacis
Liburnia nonnisi usque ad Chersonesum Hyllicam
pertinet; Titius vero fluvius, quo apud Plinium Liburnia
finitur, a meridie est hujus Chersonesi. Quodsi
Catarbates terminus fuit Liburniæ et Chersonesi Hyl-
licæ, uti videtur, idem est fluvius cum eo quem Teda-
nium vel Tidanium vocant Plinius et Ptolemæus; nunc
Kermanja dicunt. Eo secundum Plinium finiebatur
ditio lapydum, qui e mediterraneo imminabant Libur-
nis. Holstenius vertit: Juxta est Arbates fluvius,
quasi in græcis esset: κατὰ ταύτας ἡρβάτης ποταμός.
Quod ut statueret vir doct., movit haud dubie Arba
insula apud Plinium; verum prope eam nullum maris
fluvium exhibent.

§ 22. Χαιονίας] em. Voss; Χλωνίας codd. — καὶ
πόλις ἐνταῦθα κτλ.] Hæc, sicuti complura in hoc
segmento, mirum in modum sunt hiulca. Heracleæ urbis
mentio fort. illata est ex glossa ad verba: ῥασιν Ἰλλων
τὸν Ἡρακλέους αὐτοὺς κατοικίσαι. De urbe hac aliunde
non constat, ac probabiliter merum est commen-
tum. — λωτοφάγοι] Theopompus de his regionibus
dixit libro XXI; in quo quum de paliuro et con-
naro, ejusdem cujus lotus Libya est generis arboribus,
sermo fuerit (fr. 145): hinc lotophagos Illyriæ dictos
avertit. Cf. Hesychius et Zonaras: Λωτόβοσκος,
ἢ Θράκη ἢ Αἴγυπτος. — Ἱεραστάμναι] ignoti.
Præcipua urbs inde a Tedanio fluvio erat Ἰαδέρτα vel
Iader (Iadertini incolæ), quam deinde excipit Bla-
nona vel Blandona. Prioris certe urbis memoria
nostro loco inest. Fort. erat Ἰαδερταῖνη. — Ἰλ-
λῖνοι] Ejice vocem natam ex dittographia nominis
præcedentis. — ὁμοτέρμονες] Clausen.; codex
βουλῖνοι ἢ οὐτέρμονες; Voss. conj. ἀγ/τερμονες. Con-
termini vero ita erant, ut Bulini a meridie essent
Hyllicæ regionis. V. infra. Bulini ap. Dionys. Perieg.
387 vocantur Βουλῖται; ubi Eustathius annotat hæc:
Φησὶ Βουλῖται, οὗς τινες διὰ τοῦ βουλῖνης ἢ βουλῖνός.
Βουλῖνός ἐστιν Scymnus 404 dicit. Cf. St. Byz. : Βουλῖ-
νοι, ἔθνος περὶ Ἰλλυρίαν, Ἀρταμῖνός ἐστι οὗτος, ἀλλὰ
Βουλῖνην πόλιν ῥασιν, ἣς τὸ ἔθνος Βουλῖνός. — Ἰλ-
λοὶ] Sic etiam Apollodorus (fr. 119. Fr. Hist. I, p. 451)

et Scymnus 408, ubi vide. Ap. Dionysium 386 nunc
legitur Ἰλλεῖων χθονα; sed Eustathius reperit Ἰλλήων
(poet. pro Ἰλλέων); Bernhardus in Ἰλλεῖων jure of-
fendens, leg. proponit Ἰλλεῖνην χθονα. — αὐτοὺς κα-
τοικίσαι] Alii legerunt αὐτοὺς κατοικῆσαι; hinc codex:
αὐτοὺς τοῦ κατοικῆσαι. — εἰσὶ δὲ βάρβαροι] Scym-
nus l. l.: ἐκβαρβαρωθῆναι δὲ τοὺς τῶ χρόνῳ τοῖς ἤσει
ἰσσοροῦσι τοῖς τῶν πλησίον. Haud dubie ad Pelasgiæ
stirpem Hylli pertinent. V. Niebuhr. R. G. I, p. 53;
Müller. Dor. I, p. 11. Κελτικὸν ἔθνος dicit Etym. M.
p. 776, 39. — ὀλίγη ἐλάσσω] Formâ similis ali-
quatenus, sed ambitu cum Peloponneso non compa-
randa Chersonesus Hyllica. — παραστάντων
ὀρθόν· ταύτην] Corrupta. Gronovius conj. : παρὰ
τὸν ὄρθον ταύτην. Id contra Scylaceum loquendi usum.
Holstenius vertit: Post Chersonesum litus directum
accolunt Bulini. Ac sane hæc ora pars usque ad Ti-
tium fluvium lineam rectam refert, quum reliqua laci-
niata sit et sinuosa. Holstenii sententiam Græce sic
extulit Fabricius: παράκτιον ὀρθόν· ταύτην κτλ. At vox
παράκτιος nonnisi ap. poetas additoe substantivo oc-
currit. Quum juxta hæc oram insula perlonga et
tenuissima quasi tania porrecta sit, ceterasque insulas
majores accurate Scylax recenseat, tentari possit tale
quid: ἀπὸ δὲ Χερρόνησου [Σίσσα νῆσος] παρα[τείνει] ὡς
ταῖνόν ὀρθόν· ταύτην κτλ. Sissam ius. petivi e Tab.
Peuting., coll. Mannert. VII, p. 376. Ceterum videant
acutiores. — Βουλῖνοι. Βουλῖνοι] Semel hæc
voc. habent apographa Vatic. et Mon. — Νέστον
ποταμόν] em. Gail; Νεστόν κόλπον codd. Voces κόλπος
et ποταμός in codice nostro (in Marciano maxime) sæ-
pissime confunduntur. Νέστον dedi ex præcepto Arcadii
De acc. p. 79, 20. De re cf. St. Byz. : Νέστος, πόλις καὶ
ποταμός Ἰλλυρίας, ὡς Ἀρταμῖνός ἐστι Ἱερωγραφουμένων.
Schol. Apollon. Rh. IV, 1215: Τοῦς Νεσταίους Σκύ-
λαξ ῥησιν ἔθνος Ἰλλυρικόν. Ἀπὸ τοῦτων περι-
πλους ἐστὶν εἰς τὸν [Μάνιον?] κόλπον. = καὶ
Ἱερατοσθένης ἐν γ' Ἱερωγραφουμένων ῥησιν: Μετὰ Ἰλλυ-
ρίους Νεσταῖοι, καὶ οὗς νῆσος Φάρος, Φαρίων (l. Παρίων)
ἄποικος. Vides Scylacem ap. schol. Apollon. et populi
nomine et verbis ceteris cum Periplo nostro haud ita
concineri, ut in genuino opere expectes. Nestus flu-
vius esse debet in quem Titium vocant Plinius III, 24

23. ΝΕΣΤΟΙ. Ἀπὸ δὲ Νέστου πλοῦς ἐστὶ κολπόδης. Καλεῖται δὲ Μανίος ἅπας οὗτος ὁ κόλπος. Παράπλους δὲ ἐστὶν ἡμέρας μῖξ. Εἰσὶ δὲ ἐν τούτῳ τῷ κόλπῳ νῆσοι, Προτερὰς, Κρατεῖαι, Ὀλύντα. Αὐταὶ δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσι στάδια β', ἣ ὀλίγῳ πλέον, κατὰ Φάρον καὶ Ἰσσαν. Ἐνταῦθα γὰρ ἐστὶ νέος Φάρος, νῆσος Ἑλληνίς, καὶ Ἰσσα νῆσος, καὶ πόλεις Ἑλλη-

et Florus II, 5; *Titum* Ptolemæus; nunc *Kerkadicitur*. Ne sequentem fluvium, *Tilurum* in Itin. Ant. p. 337, 5 et Tab. Peut. (nunc *Czettina*), qui infra Salonom in mare exit, intelligas, obstat quod a Nesto proficiscentes in sinum venire Scylax ait; Tilurus vero fluvius in ipso est sinu. Apollon. Rhod. IV, 336 Colchos ait in Adriam ex Istro devenientes sub Absyro duce et illam occupasse insulam in qua postea cæsus est Absyrtus, et alias vicinas insulas μέγα Σαλάγκωνος (sive Σαλάγγωνος) ποταμοῦ καὶ Νέστιδος αἴης. Quibus verbis eam indicare videtur insularum farraginem, quæ pertinet usque ad Titum fluvium. Inde a Catarbate sive Tedanio usque ad Nestum sive Titum stadia sunt fere 700, sive ἡμέρας μακρὰς παράπλους. Comprehenditur in Bulinorum paraplo etiam Chersonesus Hyllica, de qua superest ut pauca quædam subjungamus. Etenim, si Plinium III, 26 audias, Hyllic habitantur a meridie Titii fluvii ad introitum sinus Manii. *Liburnia*, ait, *finis et initium Delmatie Scardona in amne eo* (sc. Titio).. *Dein Autariatarum* (sic em. Wesseling; *aut tariatarum* cod. Vat.; *Tariatarum* vgo. V. Sillig. ad h. l.) *antiqua regio et castellum Tariona; promontorium Diomedis vel, ut alii, peninsula Hyllic, circuitu CM pass. Tragurium*. Is merus est error. Recte quidem cum antiquioribus scriptoribus post Liburniam memorat regionem Hyllicam; sed in eo peccat, quod hanc Liburniam cum senioribus usque ad Titum producit, ideoque Hyllicam peninsulam in eam regionem detrudit, quæ non habet peninsulam. Quo animadverso plurimi recentiorum (ut etiamnum Forbiger. Geogr. III, p. 846) Hyllicem peninsulam etiam multo magis meridiem versus removerunt, in eam sc. peninsulam, quæ hodie dicitur *di Sabioncello*, et a Scylace in § 23 memoratur. Id a Scylace alienissimum esse bene monet Gailius, sed fallitur idem si Apollonii auctoritatem in errorem duxisse credit. Nam Apollonius Rhodius de Hyllorum regione eodem quo Scylax modo statuisset debet. Liqueat hoc ex IV, 563 sqq., ubi Argonautæ ex Hyllide terra meridiem versus profecti in Issam, deinde in Coreyam Nigram, tum in Meliten insulam venisse dicuntur. Immo peninsula *di Sabioncello* propterea pro Hyllica Chersoneso venditur, quod præ ceteris veræ peninsulæ formam exhibet. — Quod *Bulinos* attinet, Scymnus Chius 404 ita eos commemorat, ut inter Liburnos et Hyllolos medii habitasse videantur. Cum Scylace consentit Dionysius 385, qui ex ordine recenset Liburnos, Hyllolos, Bulimenses. Cf. etiam quæ de Mentoribus Liburnis in finibus Hyllorum supra ex Apollonio Rhodio attuli. Ceterum Bulini Scylacis, Apollonii Rhodii et Scymni haud diversi stirpe fuerint ab iis qui inter Apollonium et Ceraunios montes habitabant, dicti vel *Bullini* (Liv. 44, 30) vel *Bulliones* (Strabo 7,

23. NESTI. A Nesto autem navigatio est sinuosa. Universus hic sinus vocatur Manius. Præternavigatio ejus est diei unus. Insulae hoc in sinu sunt: Proterras (*Tragyras*?) Cratiæ, [*Brattia*,] Olynta. Hæ stadia duo (8 vel 12?) vel paullo plus inter se distant, contra Pharum et Issam sitæ. Istic enim est nova Pharus, insula Græca, et Issa insula, in iisque urbes Græcæ.

p. 326) vel *Bulliones* (Cic. Ad div. 13, 42) vel *Buliones* (Plinius 3, 26) vel *Bullenses* (Cic. in Pis. 40), quorum urbs *Bullis* vel *Byllis* (Plin. 3, 13, 4. Steph. B.) ad Aoum fluvium sita erat ea in regione, quam Amantius assignat Scylax. Scilicet quum Illyrica stirps late patens in plurimas gentes esset distincta, suam cuique sedem recte tribuere Ephori et Scylacis temporibus difficillimum erat. Idem prorsus est de Enchelensium regione dissensus. Vide infra.

§ 23. Νέστοι.] Νέστοι codex. Expectaveris Νέστοι vel Νεσταῖοι, uti est apud Scylacem in schol. Apoll., cujus verba paullo supra apposuimus. Nihil tamen mutandum, nisi forte etiam § 27 Ὅριχοι scribi volueris pro Ὅριχοι. — Μάνιος κόλπος], hodie *golfe de Spalatro*. Manii ex uno Periplus nostro noti; nomen habebant ab emporio. Eosdem Plinius III, 35 *Hymanos* dicere videtur, simul recensens: *Mentores, Hymanos* (Ἰσµένους Scymni 401?), *Enchelcos, Bunos* (Bulinos?). — παρὰ πλ. ἡμέρας μῖξ.] Inde a Titio fluvio usque ad Narum fl. ad 850 stadia sunt. Similiter in sequentes dies duos (a Narone ad Buthoam) computanda sunt supra 1600 stadia. — κόλπω] τόπω codd.; em. Salmasius. — Πρωτεράς] Nomen aliunde non notum. Lapius insulam indicari putat quæ nunc vocatur *Zirrona piccola*. Mihi Scylax scripsisse videtur *Τραγυράς*, atque sic appellasse insulam, ad quam vel in qua Τραγύριον vel Τραγούριον (h. *Trau s. Troglie*) oppidum erat, quamque aggere perangusto junxerunt terræ continenti. V. Constant. Porphyry. De adm. imp. c. 29, p. 138 ed. Bonn.: Το Τετραγυρούριον (sic) μικρόν ἐστι νῆσον... ἔξον καὶ τράχηλον ἕως τῆς γῆς στενότητων δίκην γεφύρας. Concinit pictura in Tabula Peutingeriana. Strabo II, p. 124 et VII, p. 315, nec non Ptolemæus II, 15 p. 168 ed. Wilberg. Tragurium una cum Issa, Pharo, aliis, inter insulas recensent. Insula ubi ab oppido Tragurio distinguitur, appellatur *Buas*, ut ap. Ammian. XXII, 3. XXVIII, 1, vel *Bavo*, ut ap. Plinium III, 30 (*Contra Tragurium est Bavo*); nunc *Boa*. Cf. Mannert. VII, p. 337. 379. — Κρατεῖαι] *Cratae* ap. Plin. l. I.; hodie *Crato* cum ins. adjacentibus. — Ὀλύντα] *Solentii* Tab. Peut. et Itin. Anton. p. 254 ed. Parthey.; *Solenta* Geogr. Rav.; nunc *Solta* vel etiamnum *Olunta*. Ceterum post v. Κρατεῖαι exidisse videtur Βραττία (h. *Brazza*), quæ quum inter insulas Pharo et Lissæ obiacentes sit longe maxima, Scylax eam non neglexerit, scriba vero facile omiserit, præcedente Κρατεῖαι nomine simillimo. — σταδία β'] Numerus justo minor. Fortasse: στ. γ'. — Ἰσσα] nunc *Lissa*. Syracusanorum coloniâ frequentata, teste Scymno 424. — Φάρος νέος νῆσος] Φ. v. μέσος cod. Nunc *Lesina*; slavonice *Huar*. Nova adhuc urbs erat quo tempore Peripli auctor scripsit;

νίδες αὐται. Πρὶν ἐπὶ τὸν Νάρωνα ποταμὸν παρα-
πλεῦσαι πολλή χωρά ἀνήκει σφόδρα εἰς θάλασσαν.
Καὶ νῆσος τῆς παραλίης γούρας ἐγγύς, ἥ ὀνομα Μελίτη,
καὶ ἑτέρα νῆσος ἐγγὺς ταύτης, ἥ ὀνομα Κέρκυρα ἡ μέ-
λαινα· καὶ ἀπερῆκει τῷ ἐνὶ τῶν ἀκρωτηρίων νήσος αὕτη
τῆς παραλίης χώρας σφόδρα, τοῖ δὲ ἐτέρῳ ἀκρωτηρίῳ
ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῶν Νάρωνα ποταμὸν. Ἀπὸ δὲ τῆς Με-
λίτης ἀπὸ τῆς στάδια κ', τῆς δὲ παραλίης χώρας ἀπέ-
χει στάδια η'.

21. MANIOI. Ἀπὸ δὲ Νέστον ἐστὶν ὁ Νάρων ποτα-
μός· ὁ δὲ εἰσπλοῦς ὁ εἰς τὸν Νάρωνά ἐστιν οὐ στενός·
εἰσπλεῖ δὲ εἰς αὐτὸν καὶ τριήρης, καὶ πλοῖα εἰς τὸ αἶμα
ἐμπόριον, ἀπὸ τῶν θαλάσσης στάδια π'. Οὗτοι δὲ
εἰσὶν Ἰλλυριοὶ ἔθνος Μανιοί. Αἰμὴν δ' ἐστὶ τὸ εἶσω
τοῦ ἐμπορίου μεγάλη, καὶ ἀνήκει ἡ λίμνη εἰς Αὐτα-
ριάτας, ἔθνος Ἰλλυρικόν. Καὶ νῆσος ἐν τῇ λίμνῃ
ἐστὶν σταδίων ρκ'· ἡ δὲ νῆσος αὕτη ἐστὶν εὐγέωργος
σφόδρα. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς λίμνης ὁ Νάρων ποταμός
ἀπορρεῖ. Καὶ ἀπὸ τοῦ Νάρωνος ἐπὶ τὸν Ἀρίωνα πο-
ταμὸν ἡμέρας ἐστὶ πλεὺς· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρίωνος πο-
ταμοῦ [ἐπὶ τὸν 'Ριζοῦντα ποταμὸν] πλοῦς ἡμέρας

Antequam vero ad Naronem fluvium perveniatur,
longus terræ tractus multum in mare prominet. Et
insula maritima huic regioni propinqua est, cui nomen
Melita; tum alia insula huic vicina, nomine Coreyra
nigra, quæ altero suo promontorio ab ora maritima
longe recedit, altero autem spectat versus Naronem flu-
vium. A Melita abest Coreyra stadiis viginti; ab ora
autem maritima distat stadiis octo.

24. MANII. Post Nestos est Naro fluvius. Introitus
in Naronem non est angustus; innavigat in eum vel
triremis, et naves onerariæ usque ad emporium, quod
sursum situm abest a mari stadiis octoginta. Incol-
unt autem Manii gente Illyrii. Porro lacus vastus est
ab interiore emporii parte, qui pertinet usque ad Auta-
riatas, gentem Illyricam; et insula in lacu est stadio-
rum centum viginti, agriculturæ perquam commoda.
Ex hoc lacu Naro fluvius profluit. A Narone ad
Arionem fluvium diei navigatio est. Ab Arione vero
fluvio [ad Rhizuntelem seu Rhizonem fluvium] naviga-
tio diei dimidiati. Suntque ibi Cadmi et Harmonie

scilicet condita c. Ol. 98, 4. 385 a. C. V. Diodor. XV,
13, 3 : Πάριοι... ἔκτισαν νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Φάρον,
συναρξάντες αὐτοὺς Διονυσίου τοῦ τυράννου· οὗτος γὰρ
ἀποικίαν ἀπεσταλκὸς εἰς τὸν Ἀδρίαν οὐ πολλοῦς πρότερον
ἔπειν, ἐπὶ ταύτῃ τῇ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἀσσον.
Cf. Ephorus fr. 150 (Fr. H. I, p. 274); Scymnus
437; Strabo VII, p. 315. Vanæ sunt dubitationes
Mannerti VII, p. 381. Apud Diodorum l. l. *Lissum*
intelligunt Illyriæ urbem ad Drilonem situm. Sed vereor
ne pro Ἀσσον scribendum sit Ἰσσαν. Idque etiam Nie-
buhrius sensisse videtur, qui (Kl. Schriften. I, p. 117)
Isama Dionysii conditam esse dicit. — πὸ λλῆ χώρα
κτλ.] Hæc est peninsula di Sabioncello, de qua dixi
supra. — Κέρκυρα (nunc slavonice Karkar) item
Græcam urbem habebat, Cnidiorum coloniam (Scym-
nus 428; Strabo p. 315; Plinius III, 30), que non re-
centior Scylacis ævo fuisse putanda est, sed omisit ejus
mentionem vel excerptor vel librarius. Deducta colonia
esse videtur circa Ol. 50. Cf. Fragm. Hist. IV, p. 396,
13. — ἐκ τῆς εἰς em. Cluver; ἐπερῆκει codd. — τῷ
ἐν τῷ ἀκρ.] περὶ τὸ ἀκρωτήριον codd. — τῷ δὲ
ἐτέρῳ] In his Coreyra cum Pharo confundi videtur
Mannerto (VII, p. 383). At reapse hoc Coreyræ pro-
montorium versus Naronem directum est, quamquam
interpositâ inter utrumque peninsulâ. — στάδια κ']
Fuerit στάδ. π'.

§ 24. τριήρης] sic codd.; non vero τριήρης, ut in ed.
Hersch., unde Voss. scr. τριήρης. — οὗτοι δὲ κτλ.]
- Οὗτοι dietum de incolis emporii, ut § 2. - CLAUSEN.
— ἐμπόριον], ubi nunc castellum Opus, ut Lapi-
rius censet. — λίμνη], nunc palus d' Utovo vel Po-
rino. — Αὐταριάτας] αὐγαριάτας codd.; em. edit.
— Ἀρίωνα] Arion ab uno Scylace memoratur.
Nunc Ombla. Pouquevillius *Foyage dans la Grèce* I,
p. 25 : « Dans la province de Breno, l'une de celles
qui composent les États de Raguse, est la vallée d'Omb-

bla, traversée par l'Arion, le prince des fleuves sou-
terrains, qu'on voit avec surprise sortir du mont Ber-
gat... Les habitants du pays assurent, sans le prouver,
que l'Arion est un écoulement des eaux du lac de Po-
povo. » Accole hujus regionis quum Autariatæ fuisse
dicantur, suspiceris cum Arione (Tarione?) fluvio
componendum esse *Turionam* castellum Autariatarum
apud Plin. III, 26 (v. not. ad § 22); quamquam series
locorum Pliniana huic sententiæ refragatur. — ἐπὶ
τὸν 'Ριζοῦντα ποτ.] Hæc supplevi. Deinde bis
scripsi 'Ριζοῦντος pro Ἀρίωνος. Ne præferrem formam
'Ριζωνος vel 'Ριζονος (utramque licebat), quæ ad cor-
ruptum illud Ἀρίωνος propius accedit, impediri mihi
videbar verbis § 25. Verba ἀπὸ τῶν τ. 'Ριζοῦντος ex seqq.
ἀπὸ δὲ τοῦ 'Ριζ. nata videri possint. Sin genuina sunt,
scribendum esse videtur οὐκ ἀπωθεν. In postremis de-
nique lacunam notavi. Fuisse videtur : εἰς Βουδὴν
ὁ πλοῦς ἡμέρας ἥμισυ, ὅσος καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Nam tale
quid situs locorum requirit. Fabricius ita locum adorn-
navit : ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρίωνος ποταμοῦ εἰς Βουδὴν καὶ τὸ
ἐμπόριον ὁ πλοῦς ἡμέρας ἥμισυ καὶ Κάδμου... ἱερὸν, ἀπω-
θεν τοῦ Ἀρίωνος ποταμοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρίωνος ποταμοῦ
Ἰλλυρίων ἔθνος εἰσὶν οἱ Ἑγγελεῖς κτλ. Quæ quum nihil
licet afferentes mutationes sint, silentio præterire licet.
Sed de Clausenio dicam, qui totum locum talem qualem
codex exhibet, tueri instituit : « Rupibus Cadmi et Har-
monie, inquit, vicina est Buthoa; itaque quum modo
rupes illas ut terminum navigationis posuerit, altero jam
loco iis vicino eundem terminum designat. Rupium
mentio peregrinatoris, Buthoæ mentio mercatoris gratia
facta est. Posterior navigationis terminus eodem modo,
quo hoc loco (non per μέγρι c. gen., sed per καὶ ἐν-
ταῦθα vel κατὰ δὲ ταῦτα) significatur § 110. Falsum
est, quod numerum post Βουδὴν ὁ πλοῦς excidisse
contentundum interpretes, quum in mentione rupium di-
ctum sit, quantum hæc regio distet ab Arione. Ejus.

ἡμισυ· καὶ Κάδμου καὶ Ἀρμονίας οἱ λίθοι εἰσὶν ἐνταῦθα, καὶ ἱερὸν [οὐκ] ἄπωθεν τοῦ Ῥιζούντος ποταμοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥιζούντος ποταμοῦ εἰς Βουθόην ὁ πλοῦς** καὶ τὸ ἐμπορίον.

25. ΕΓΧΕΛΕΙΣ. Ἰλλυρίων ἔθνος εἰσὶν οἱ Ἐγγελεῖς, ἐγόμενοι τοῦ Ῥιζούντος. Ἐκ Βουθόςης δὲ εἰς Ἐπί-

dem igitur regionis est emporium, quod post Buthoam commemoratur, neque dubium est, quin hoc sit emporium Rhizon, situm ad amnem Rhizuntem in intimo sinu, cui adiacebat Buthoa. Solet vero Scylax omittere emporiorum nomina (§ 2 et 4). Amnem et oppidum prope Buthoam memorat Stephanus. Quod per amnem Encheleorum regio, per Buthoam terminus navigationis designatur (§ 25), bene se habet, quoniam Encheleorum sedes in media terra, Buthoa ad mare sita fuerit. » Hæc CLAUSENIUS, haud feliciter. Nam mirum commentum est navigationem ab Arione ad Rhizuntem fl. semel in peregrinatorum, deinde iterum in mercatorum usum expressam esse; magis miraris Rhizuntem fluv., quum cardo sit horum locorum, ne nominari quidem, adeo ut ex § 25 demum conjectura colligendum sit, fluvio illi ad quem emporium, et infra quem Buthoa urbs sita fuerint, nomen fuisse Rhizunti; maximum vero est quod ad situm locorum non attendens Clausenius falsissima Scylaci affingit. Res ita habet: Ab Arione ad ostium Rhizuntis stadia sunt circiter 300, id est, πλοῦς ἡμέρας ἡμισυ. Deinde ab ostio Rhizuntis juxta oram maritimam usque ad Buthoam (Buthoam sec. Plin.; hodie Budua) stadia sunt ad 200. Totidem vero stadia sunt si per ostium fluminis ad emporium Rhizuntem (nunc Risano) naviges. Has distantias item diei dimidiati navigatione Scylax notavit. — Rhizon vel Rhizús non est sane fluvius, sed ita vocatur tum a Scylace tum a Polybio II, 11 et Philone (ap. Steph. Byz. v. Βουθόη) sinus perangustus longæque et multifariam in terram penetrans (hod. *golfe de Cattaro*). Ostium adeo est coarctatum, ut ipse sinus lacus speciem præ se ferat. Saxa quæ introitum sic quasi claudebant, Cadmi et Harmoniæ dicta esse suspicor. Ἀποτέρεσθαι ἐρηρῶσθαι δύο πέτραι, Αἵτ' ἄμω συνίασι δονέμενοι, εὐτέ τις ἀρχὴ γίνεταί... κακοῖτο. Verba sunt Dionysii 395, quanquam is petras sicuti τὸν τύμβον (i. q. nostro loco ἱερὸν) Cadmi et Harmoniæ ad sinum prope montes Ceraunios collocat. Est vero ibi quoque sinus vel lacus nostro simillimus, ille scilicet qui infra Aoum fluvium inter Apolloniam et Oricum situs angustissimo ostio, cui Aulon urbs adject, cum mari cohæret. Apollonius Rhodius, qui in multis cum Scylace nostro consentit, probabiliter de Rhizone cogitari voluit ubi dicit (IV, 516): Οἱ δ' ἄρ' ἐπ' Ἰλλυρικοῦ μελαμβάθους ποταμοῦ, Τύμβος τ' Ἰν' Ἀρμονίης Κάδμου τε, πύργον ἔδειμαν, Ἐγγελέσσιν ἐρέσται. Alii denique Cadmi monumenta ad Drilonem fl. ponebant, ut refert Eratosthenes (ap. Stephan. Byz. v. Δυρράχιον): Ποταμοὶ δὲ Δρῖλων καὶ Ἄδως, περὶ οὓς οἱ Κάδμου καὶ Ἀρμονίας τάφοι δείκνυνται. Jam vero uti sub Aoo est λιμνοθάλασσα, cui saxa Cadmi Dionysius tribuit, sic etiam paullo supra Drilonem magnus est lacus Labeatis cum parvulis insulis, centum fere stadiis a mari distans, eique

rupes atque fanum [non] procul a Rhizunte fluvio. A Rhizunte autem fluvio usque ad Buthoam navigatio est [diei dimidiati, sicuti etiam ad Rhizuntem] emporium.

25. ENCHELEI. Illyriorum gens sunt Enchelei, qui inde a Rhizone habitant. Ex Buthoa autem in Epi-

junctus Banasa fluvio, quem haud semel veteres cum ipso Drilone videntur confudisse (V. Plinius III, 56 et Livius XLIV, 31, ubi pro *Oriundi flumini* leg. vid. *Driloni fl.*). Regionem aut Driloni aut Rhizoni proximam indicare videtur Phylarchus (fr. 40) sepulcrum Cadmi esse dicens in loco Illyrico, cui Κόλιςες nomen. Jam ut ad Scylacem revertar, proxime ad eum pertinet, quod *Rhizon Cadmi filius* fuisse dicitur apud Chæroboscum in Theodos. p. 76, 24 et Theognost. Can. p. 33, 11, sicuti Illyrium Cadmi filium a serpente nutritum habes ap. Steph. B. v. Ἰλλυρίη et Interpret. Vatican. Virgil. *Æn.* I, 243, p. 311. Rhizon ille haud dubie ferebatur conditor emporii cognominis (Ῥιζόςος vel Ῥιζών cett.), quod in ditione Buthoæorum fuisse testatur Stephanus v. Βουθόη: Ἐχει δ' (ἢ Βουθόη) ἐπὶ τοῦ μυχοῦ Ῥιζόνα πόλιν καὶ ποταμὸν ὁμώνυμον. Ipsam Buthoam Cadmus condiderat (Steph. I. 1.; Etym. M. p. 207, 13), qui etiam Lychnidum Illyriæ urbem ad lacum cognominem condidisse fertur ap. Christodor. in Anthol. VII, p. 697: Δυχνιδόν, ἣν Φοῦνις Κέδμος ἔδειμε πόλιν. Denique duos locos Cadmi cultu celebres miscet nescio quinam Sophocles ap. Etym. M. I. 1.: Βουθόη, πόλις τῆς Ἰλλυρίας. Σοφοκλῆς Ὀνομακλεῖ (?). Βουθόη Δρῖλωνος ἐπὶ προχόῃσιν. Unde aliquis conjicere possit nostro quoque loco pro Ἀρῖλωνος fuisse Δρῖλωνος, nisi sequeretur Ῥιζούντος et alius Ἀρῖλων præcederet. Ceterum de Cadmo in Illyriam profecto ibique regnante et mortuo v. Apollodor. III, 5, 4; Strabo I, p. 46. VII, p. 326; Herodot. IX, 43. V, 61; Pausan. IX, 5, 1, 7; Diodor. XIX, 53; Nicander Ther. 607; Nonnus IV, 417. XLIV, 116. XLVI, 364; Tzetz. Chil. IV, 708; Parthen. c. 32. || — καὶ ἱερὸν] Ceteris est τάφος vel τύμβος. Quare καὶ ἱερὸν scribi vult Unger. Theban. Paradox. p. 51, quum sæpius ἱερὸν et ἡρίον confusa sint. Sed vox poetica in Scylacem non cadit; ac ἱερὸν vocabulum late patet.

§ 25. Ἐγγελεῖς] Secundum Scylacem οἱ Ἐγγελεῖς sive Ἐγγελεῖαι sive Ἐγγελεῖοι sive Ἐγγελεῖνες (v. Stephan. Thes. s. v.) juxta oram pertinuisse videntur usque ad Drilonem fl. vel paullo ultra; nam Epidamnus jam sita est in regione Taulantiorum (§ 26). Cum Scylace faciunt quicumque Buthoam vel Rhizonem vel Drilonem in Cadmi historia commemorant, quippe quæ cum Encheleis arecte conjuncta est. Hecateus vero et Strabo et Scymnus Chius, alii, Encheleorum regionem a meridie Taulantionum sive ab Aoo fere fluvio ad montes usque Ceraunios et Chaoniam, et in mediterraneis prope Lychnidum lacum, fuisse statuebant. Nam Hecateus (fr. 73) Dexaros tanquam ἔθνος Χαθῶν τοῖς Ἐγγελεῖσι προσχέει memorat, sicuti Strabo VII, p. 326 Dasarethios sive Sesarethios (Dexaros Hecatei) juxta Echelenses recenset. Scholiasta Apoll. Rh. IV, 507: Οἱ Ἐγγελεῖς (sic) περὶ τὰ Κεραυνία ὄρη. Scymnus Chius

δαμνον, πόλιν Ἑλληνίδα, πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός, ὁδὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν.

26. ΤΑΥΑΝΤΙΟΙ. Ταυαντίων δὲ ἐστὶ τὸ Ἰλλυρικὸν ἔθνος, ἐν ᾧ ἡ Ἐπιδάμνος ἐστὶ, καὶ ποταμὸς παρὰ τὴν πόλιν παραρρεῖ, ᾧ ὄνομα Πάλαιμος. Ἐκ δὲ Ἐπιδάμνου εἰς Ἀπολλωνίαν πόλιν Ἑλληνίδα ὁδὸς ἡμερῶν δύο. Ἡ δὲ Ἀπολλωνία ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀπέχει στάδια ν', καὶ ποταμὸς Αἶας παραρρεῖ τὴν πόλιν. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνίας εἰς Ἀμαντίαν ἐστὶ στάδια τλ'. [Καὶ ὁ Αἶας ποταμὸς ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους παρὰ τὴν Ἀπολλωνίαν παραρρεῖ]. Πρὸς [δ'] Ἀμαντίας] εἴσω

damnum, urbem Græcam, navigatio est diei noctisque, iter vero pedestre trium dierum.

26. ΤΑΥΑΝΤΙΗ. Taulantiorum ea est gens Illyrica, in qua Epidamnus urbs; et fluvius urbem præterfluit, cui nomen Palamius. Ab Epidamno autem in Apolloniam, urbem Græcam, duorum dierum iter pedestre. Apollonia abest a mari stadiis 50, et fluvius Aëas urbem præterlabitur. Ab Apollonia autem ad Amantiam stadia 320. [Et Aëas fluvius e Pindo monte labens Apolloniam præterfluit]. Ab [Amantia] autem magis intus ad Ionium sinum Oricus urbs est. Oriciæ di-

439 eodem prope Apolloniam habitasse refert [Ea igitur in regione ubi sunt Oricus et Bulis urbes. Quare apud Apollodorum II, 7, 8, 6 in Thestiadarum ex iisque natorum nominibus undique conquisitis pro Ἐλευθείας Βουλές, corrigo Ἐρχελείας Βουλές]. Polybius V, 108 8 Enchelanes urbem ad Lychnidum lacum a Philippo subactam dicit. Recentiores de hissentiant varie. Mannertus VII, p. 389 vera habet quæ de sedibus gentis tradit Scylax; hunc enim antiquissimum esse testem opinatur; ceterorum testimonia rejicit. Moversius (*Phæn. Alt. II*, p. 91) Phœnices olim in Illyriæ ora consedisse et religionis sue reliquisse ibi vestigia; Müllerus (*Min.* p. 231) Enchelenses censet in Epiri finibus habitasse, gentem prædatoriam, quæ olim in Bæotiam invasisset; ea quæ de Cadmi monumentis deque variis locis, ubi esse credebantur, feruntur, nullius videri momenti. De quibus disputare longum foret. Ego in antec. de industria accuratius inquisivi de locis, quibus Cadmi cultus et Enchelenses vindicantur. In his enim cardinem rei versari existimo. Vidimus autem veterum testimoniâ nos ad quattuor illos qui in inferiori Illyria sunt lacus majores deducere, quorum unus Aeo proximus, alter supra Drilonem Labeatis, tertius Rhizovicus, quartus Lychnidus. Cur ad hunc habitasse, ad alterum non habitasse Enchelenses putemus, causa est nulla. Priores innotuerunt, Hecatei ætate, ii Enchelenses qui Græciæ propiores erant; deinde alteri, patefacto Scylacis temporibus mari Adriatico. Reliqua sponte sequuntur. Nam lacus illi admodum sunt pisciosi (ἀλγανὰ αἱ περὶ Λαχινίδον παρυφίας ἀστάρκειες ἔχουσαι, Strabo VII, p. 327); gentis vero nomen aperte Græcum est vocabulum, non tam certam quandam stirpem indicans, quam ad vite genus istorum hominum pertinens. Quare nomen apud posteriores geographos, ut ap. Ptolemæum et historicos, non occurrit. Ἐρχηλαῖαι itaque sunt anguillarii seu piscatores. Deos eorum tutelares sive genios ad victum gentis questumque accommodatos fuisse sponte patet. Non modo, sicuti Bæoti Copaidis accolæ, anguillas prægantes coronis ornatas sacrificarint (Agatharchides in fr. hist. t. III, p. 192 1), sed ipsi etiam genii anguinam formam induere debebant (cf. schol. Lucan. III, 189: *Enchelia dracones dicuntur a Græcis*). Tales vero apud Illyrios in fabulis exhibentur Cadmus et Harmonia. Cur horum potissimum nomina a Græcis ad barbaras illas Illyriæ gentes translata sint, id partim ex fabularum quæ de Cadmo sunt ratione interiore, partim a

dispersis late post varia patriæ fata Bæotis repetendum esse videtur. — [Τῆς οὐντος] Hanc nominis formam de nostro sive sinu sive emporio alius nemo exhibet; Ῥίζων est ap. Polyb. II, 11; Strabon. VII, p. 316; Livium XLV, 26; Steph. Byz.; Ῥίζανα opp. ap. Ptolem. II, 17, p. 167 ed. W.; *Rhizinium* ap. Plin. III, 22. Sinus dicitur Ῥίζονικὸς vel Ῥίζωναλον. Contra Ῥίζους Thessalica Magnesiæ urbs vocatur ap. Strab. p. 436. 443. — πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός] Circa 850 stadia sunt.

§ 26. Ταυάντιοι] Ἰλλυριοί codex. Sc. quum Taulantiorum nomen insq. corruptum esset, librarius, qui titulos singulis capitibus præfixit, inepte scripsit Ἰλλυριοί] — [Ταυαντίων] κατ' ἀντίον codex; em. Gronovius. Cf. Ptolemæus: Ταυαντίων Δυρράχιον. Euphorion ap. Steph. v. Δυρράχιον: Ἀστερ Δυρραχίης τε καὶ ἔθνεα Ταυαντίων, et Eratosthenes ibid. — Πάλαμος] nunc *Lizana*. « Puto eandem esse ac illum qui Ptolemæo est Πανύσιος. » Voss. Ex mensuris Ptolemæi patet Panyasin esse potius *Genusum* (Cæs. B. G. 3, 75. Liv. 44, 33, etc.) sive *Gensin* (Vib. Seq.), fluvium multo majorem eo qui Dyrrachium præterfluit. V. Mannert VII, p. 397. Corrigendus etiam Forbiger. *Geogr.* III, p. 847. — ὁδὸς ἡμῶς] Circa 500 stadia. — Αἶας] Αἶας cod.; em. Voss. Sic Hecateus quoque (fr. 71) fluvium dixit, qui vulgo Ἄωος vocatur. Cf. Plinius III, 26: *Flumen Aous a quibusdam Aëas nominatum*. Nunc *Fiosa, Vuissa, Fovussa*. — στάδια ν'] Plinius l. l.: *Apollonia quondam Corinthiorum colonia* VII, (v. l. IV) *M. passum a mari recedens*; 60 stad. sec. Strabon. De conditoribus colonie v. Thueyd. I, 26; Strabo VII, p. 316; Scymnus 438; Dio Cass. XLI, 45. Ruinæ urbis ap. monasterium *Polonia* sive *Pollina*. — Ἀμαντία] Ruinæ urbis prope *Nivitzia Masiliotes*, ad Polyanthem fl., qui a meridie in Eæantem insluit. A monasterio *Pollina* ad hunc locum Lapiæus exputat stadia 270. V. Pouqueville. *Foy*, I, p. 274; Leake *Northern. Gr.* I, p. 375 sqq. Sec. Tab. Peut. ab Apollonia ad Amantiam sunt 30 mill. pass. — καὶ ὁ Αἶας... παραρρεῖ] « Hæc valde suspicor margini adscripta fuisse, ut præcedentibus καὶ ποταμὸς Αἶας παραρρεῖ τὴν πόλιν, adijceretur fluvium a Pindo delabi. Illud nempe supra prætermisit Noster; sed prorsus in tantam verborum repetitionem non incidisset, ut Pindi mentio hic fieret. » GAIL. Recte. Irrumpens in verborum ordinem glossæma turbavit sequentia. — πρὸς δ' Ἀμαντίας εἴσω μάλλον εἰς τὸν 16-

μᾶλλον εἰς τὸν Ἰόνιον Ὠρικὸς. Τῆς Ὠρικίας καθήκει εἰς θάλατταν στάδια π', τῆς δὲ Ἀμαντίας στάδια ζ'. Ἀπασιν ὅμοροι ἐν μεσογείᾳ Ἀντιτᾶνες ὑπὲρ τῆς Ὠρικίας καὶ Καρίας* μέχρι Δωδωνίας. [Ἐν τῇ Κέστρινδι χώρα εἶναι λέγεται πεδίον, ὄνομα Ἐρύθεια. Ἐνταῦθα ὁ Γηρυόνης λέγεται ἦκειν, καὶ τοὺς βοῦς βουκολεῖν.] Κατὰ ταῦτά ἐστι τὰ Κεραυνία ὄρη ἐν τῇ Ἠπείρῳ, καὶ νῆσος παρὰ ταῦτά ἐστι μικρά, ἥ ὄνομα Σάσων. Ἐνταῦθεν εἰς Ὠρικὸν πόλιν ἐστὶ παράπλους ἡμέρας τρίτον μέρος.

27. (ὨΡΙΚΟΙ. Οἱ δὲ Ὠρικοὶ κατοικοῦσι τῆς Ἀμαντίας χώρας.) Οἱ δὲ (Ἀμαντιεῖς) εἰς μέγρι ἐνταῦθα

tionis ad mare pertinent stadia octoginta, Amantiae autem sexaginta. Omnibus contermini sunt in mediterraneo tractu Atintanes, supra Oriciam et Chaoniam usque ad Dodoniam. [In Cestrinde regione esse campum dicunt, cui nomen Erythia. Eo Geryon venisse bovesque ibi pavissee perhibetur.] Circa hanc regionem sunt montes Ceraunii in Epiro, et insula parva juxta est, cui nomen Sason. Ab ea ad Oricum secundum oram maritimam navigatio est tertiae diei partis.

27. Hi sunt Illyrii pertinentes hucusque inde a Bulinis (Ὅτις εἰσι μέχρι ἐνταῦθα Ἰλλυριοί.). Os vero Ionii

νιον Ὠρικὸς] Codex : πρὸς Ὠρίκου εἰσω μᾶλλον εἰς τὸν Ἰώνιον (sic) τῆς Ὠρικίης κτλ. Quae sunt nihili. Possis etiam : πρὸ δ' Ἀμαντίας Ὠρικὸς, εἰσω κτλ. Ceterum sic fere scripsit non auctor Periplus, sed is qui irrumpe glissemate turbata verba in ordinem redigere studuit. Ipse auctor ita dederit : Οἱ δὲ Ὠρικοὶ κατοικοῦσι τῆς Ἀμαντίας χώρας εἰσω μᾶλλον εἰς τὸν Ἰόνιον. Etenim verba οἱ δὲ... χώρας leguntur § 27, ubi, nisi mutaveris, ferri nequeunt. Probabile igitur est in margine exemplaris adulterati priscam lectionem adscriptam esse, hanc vero deinceps inepto loco in textum receptam novas excitasse turbas. Vulgatae sensum intorquere studet Clausenius, interpretans hunc in modum : *Æas defluit a meridie e monte Pindo, unde boream versus delatus Apollonium præterlabitur. Qua regione si nosmet in litore pariter ac fluvius Æas per mediam terram progredimur, itaque in exhibendo litore ab Orici parte incipimus, ita ut ab hac intus per oram sinus Ionici pergamus, tractu 80 stadiorum per Oriciam, 60 stadiorum per Amantiam proficiscimur.* » Quae afferre est refellere. Bene autem Clausenius monet τῆς Ὠρικίας... στάδια dictum esse, ut § 51 : Καθίκει εἰς τὸν κόλπον τοῦτον στάδια λ' (τῆς Ἐπιδόρου χώρας). Hoc non perspicies priores editores in explicando loco frustra desudarunt. || — ἄπασσι : sc. Apolloniatis, Oriciis, Amantiis. || — Ἀντιτᾶνες] Ἀγιντᾶνες codex; em. Voss. V. Polyb. II, 5; Liv. XXVII, 30. XXIX, 2; Thucyd. II, 80 (Ἀντιτᾶνες); Strabo p. 326; Steph. s. v. || — Καρίας] Corruptum. Χανρίας em. Voss.; Δεξήριος conj. Clausen., quum Hecataeus (fr. 73) Dexaros finitimum Chaoniae populum commemoret. || — Δωδωνίας] Ἰδωνίας codex Paris.; Ἠδωνίας Palat.; em. Palmer. || — Κέστρινδι] Κέστρινδι cod.; em. Holstenius. Cestrina urbs Thesprotiae ap. Plin. IV, 1; Κεστρίνα Thesprotiae vel Chaoniae regio ap. Thucyd. I, 46 et Rhianum ap. St. B. v. Χάων. Celeberrimi erant boves Κεστρίνοι. Vid. Lycus Rheginus fr. 2 (Fr. H. tom. II, p. 370) ibiq. laudata, quibus adde Hesych. v. Κεστρινικοί βόες. Cf. de Cestrine Pausan. II, 23, 6. I, 11, 1. Ceterum verba ἐν τῇ Κέστρινδι usque ad βουκολεῖν, inepto loco interposita sunt ex margine. || — πεδῖον] em. Vossius. Codex : δὲ διὸς ὄνομα... (6 litt. spatium) ἐρυθεῖα. Deinde ἐνταῦθα primam litteram miniatam habet, quasi vox Ἐρύθεια novi segminis titulus esset. Quod fabulam attinet, cum Scylace facit Hecataeus fr. 349. Cf. Aristot. Mirab. c. 145.

GEOGR.

|| — ἐν τῇ Ἠπείρῳ] Hæc interpolata esse censebat Gailius, quod *Epiri* nominis unus Scylacea ætate recentior esset, neque in sequentibus *regio* Epirus, sed singuli tantummodo populi hunc tractum incolentes commemorarentur. Contra Letronnius (P. Géogr. p. 205) postquam attulit examinavitque verba Hecataei (fr. 349) ap. Arrian. An. II, 16, 6 (τῆς Ἠπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν καὶ Ἀμφιλόχους) et Pindari Nem. IV, 51 (Νεοπτόλεμος δ' Ἀπείρω διαπρυσίᾳ σε κρατεῖ) et Nem. VII, 38 (Μολοσσᾶ ἐκασθλευσεν σε. Νεοπτόλεμος) : recte docet hæc : « Ainsi, dès le temps de Pindare, de même qu'aux époques plus récentes, nous voyons l'expression générique *Epire* employée simultanément avec les noms des peuples qui se partageaient cette contrée. Ces peuples étant restés fort tard indépendants les uns des autres, et soumis à des princes particuliers, l'usage se conserva de désigner l'Epire par les noms de ces parties; et c'est pour cela que le nom même d'Epire se rencontre si rarement chez les anciens : car, jusqu'au temps de Philippe, je n'en connais que trois exemples. Thucydide (III, 2), dans un seul passage, désigne l'ensemble des habitants de l'Epire par le mot τὸ Ἠπειρωτικόν; partout ailleurs (I, 46. II, 80) il ne nomme que les divisions et les peuples. Xénophon (Hell. VI, 1, 4) parlant d'Alcétas, roi des Molosses, le qualifie *chef de l'Epire*; et l'orateur Lycurgue (in Leocrat. p. 156 ed. R.) se sert aussi du nom d'Epire en parlant de Cleopâtre, veuve d'Alexandre, roi des Molosses. » || — Σάσων] Σασών codex; Σασών edit. Memorari insulam (nunc *Sasena* v. *Sassoso* v. *Sassa* dictam) Polybius V, 110, 2; Strabo p. 281; Ptolemaeus III, 13, ubi Σασώ; Plinius III, 30, ubi *Sasonis*, ut in Itin. Ant. p. 489 (sed *Saso* Itin. p. 520, 3); Silius Italicus VII, 481 (*Sasson*); Mela II, 7, 13. Cf. Pouqueville *Voy. en Grèce* I, p. 41. || — ἡ μ. τριτον μέρος] tria mill. pass. sec. Plinius III, 3; 90 stadia ex mensuris Lapie.

§ 27. τῆς Ἀμαντίας χώρας] Sic codex; in editionibus legitur τῆς Ἀμαντίας χώραν. Totum hunc locum jure suspectum habuit Vossius. Gailius in sequentibus vocem Ἀμαντιεῖς expungi jussit. Clausen omnia sana habet, nisi quod post εἰσὶ excidisse Ἰλλυριοί censeat; adeo ut sensus sit : « Oricii habitant in Amantia regione (!); Amantienses vero Illyrii sunt. » Mihi verba οἱ δὲ Ὠρικοὶ... χώρας ex antecede. male huc translata esse videntur, ut supra § 26 monui. Nihil hoc loco fuit

Ἰλλυριοὶ ἀπὸ Βουλινῶν. Τὸ δὲ στόμα τοῦ Ἰονίου κόλπου ἐστὶν ἀπὸ Κεραυνίων ὄρων μέχρι ἄκρας Ἰαπυγίας. Ἐπὶ δὲ Ὑδρόντα πόλιν ἐν τῇ Ἰαπυγίᾳ ἀπὸ τῶν Κεραυνίων στάδια τοῦ διάπλου ὡς φ', [δ] ἐστὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου· τὰ δὲ ἐντὸς δ' Ἰόνιος. Λιμένες εἰσι πολλοὶ ἐν τῷ Ἀδρίᾳ· τὸ δὲ αὐτὸ Ἀδρίας ἐστὶ καὶ Ἰόνιος.

28. ΧΑΩΝΕΣ. Μετὰ δὲ Ἰλλυριοὺς Χάωνες. Ἡ δὲ Χάωνία ἐστὶν εὐλίμενος· οἰκοῦσι δὲ κατὰ κώμας οἱ Χάωνες. Παράπλους δ' ἐστὶ Χανονίας ἡμῖς ἡμέρας.

29. ΚΟΡΚΥΡΑ. Κατὰ δὲ Χανόναν νησὸς ἐστὶ Κόρκυρα, καὶ πόλις Ἑλληνικὴ ἐν αὐτῇ, λιμένας ἔχουσα τρεῖς κατὰ τὴν πόλιν· τούτων δ' εἷς κλειστός. Ἐπιβάλλει δὲ Κόρκυρα καὶ ἐπὶ τὴν Θεςπρωτίαν πλείον ἢ ἐπὶ τὴν Χανόναν. Ἐπ' αὐτῇ δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἔξεραπόμην.

30. ΘΕΣΠΡΩΤΟΙ. Μετὰ δὲ Χανόναν Θεςπρωτοὶ εἰσὶν ἔθνος. Οἰκοῦσι δὲ καὶ οὗτοι κατὰ κώμας· ἐστὶ δὲ καὶ αὕτη εὐλίμενος. Ἐνταῦθα ἐστὶ λιμὴν, ᾧ ὄνομα Ἑλαία. Εἰς τοῦτον τὸν λιμένα ποταμὸς ἐξίησιν Ἀχέρων· καὶ λίμνη Ἀχερουσία, ἐξ ἧς δ' Ἀχέρων ῥεῖ ποταμός. Παράπλους δὲ τῆς Θεςπρωτίας ἡμῖς ἡμέρας.

nisi : Ὅθεν εἰσὶ μέχρι ἐνταῦθα Ἰλλυριοὶ ἀπὸ Β. — Oricus vel Oricum (nunc *Ericho*) ab Eubœis Troja redeuntibus tempestatēque huc delatis condita est sec. Scymnum 441 sqq. (Cf. Lucan. III, 187 : *Dardanium Oricon*). Item Amantes esse Abantes Eubœæ post Trojā captam huc profectos refert Etym. M. p. 75, 54. Cf. Pausanias V, 22, 3. Plinius I. l. Oricum a Colchis conditam dicit, Argonautica quædam secutus. Græcam urbem fuisse vel ex Cesare B. C. III, 11 liquet. || — Ἰονίου] em. Vossius; ὀνίου codd. || — φ'] Strabo VI, p. 281 et Itin. ant. p. 489 a Sasonē ad Hydruntum exvulant stadia 400, minus accurate. || — τὸ στόμα τοῦ κόλπου] Hæc quasi titulum huius loci ad marginem adscripta fuisse censet Gailius. Inserui δ; quamquam etiam vulgatam tueri licet.

§ 28. οἰκοῦσι δὲ κατὰ κώμας]. « Chaones, Thesprotos, Cassopos, Molossos vicatim habitare Scylax refert, quod necessario ad atatem Philippo antiquiorem referendum esse contendit Gailius, quum jam ab Herodoto ibi memoretur urbs Posidium (III, 91), ab aliis aliæ. Posidium Herodotus non in Epiro sed in Ciliā situm dicit. Sed jam Hecateus ibi cognovit Buthrotum et Bracen (fr. 75. 76) : itaque nisi Scylacem nostrum Dario Hystaspis antiquiorem facis, fatendum est urbes Hecatei a vicis Scylacis haud esse diversas, et vixisse hos populos pariter atque Arcades. A Thucydide (II, 80) Chaones et Thesproti dicuntur vivere sine regibus, quum vicini eorum Molossi, Parauæi, Atintanes, Oreste regibus obtemperaverint. Eandem reperimus conditionem in ætate Philippī; manserat antiquus ille status usque ad tempora Macedonica. » CLAUDESK. — ἡμῖς ἡμέρας] Hoc justo minus. Nam Chaonia et Scylacis sententia minimum pertinet usque ad fretum Corcyraeum prope Posidium prom. vel Bu-

sinus patet a Cerauniis montibus usque ad Iapygiæ promontorium. Ad urbem autem Hydruntum in Iapygiā a Cerauniis montibus stadia tractus sunt circiter quingenta. Hoc est os sinus; quiddid intus est, Ionius sinus vocatur. Portus sunt in Adria multi; idem vero est Adriaticus ac Ionius sinus.

28. CHAONES. Post Illyrios sunt Chaones. Chaonia vero habet portus commodos; habitant Chaones vicatim. Præternavigatio Chaoniæ est diei dimidiati.

29. CORCYRA. E regione Chaoniæ Corcyra insula est, et urbs Græca cum tribus ad urbem portubus, quorum unus clausus. Objecta autem Corcyra est etiam Thesprotiæ, idque magis etiam quam Chaoniæ. Sed rursus ad continentem me conféro, unde digressus eram.

30. THESPROTI. Post Chaoniam sequitur Thesprotorum natio. Habitant hi quoque vicatim, et hæc quoque regio commodos portus habet. Portus ibi est, cui nomen Elæa, in quem Acheron fluvius egreditur; ibidem est etiam palus Acherusia, ex qua Acheron amnis profluit. Præternavigatio autem Thesprotiæ est diei dimidiati.

throtum urbem, uti liquet ex § 29, collato Ptolemæo III, 14, qui Thesprotiæ initium ponit ad Posidium. Hucusque autem inde a Cerauniis sunt stadia circiter 600.

§ 29. Λιμένας ἔχ. κρεῖς], sc. portum Alcinoi orientalem (Thuc. III, 72. Eustath. ad Dionys. 494), Hyllicum meridionalem et tertium portum borealem e regione situm insulæ Ptychiæ (*Scoglio di Fido*). Quem postremum nominavi, eo præ ceteris nunc utuntur; Hyllicus, hodie arenis obstructus, olim tutissimus esse debuit, quum in terram longe penetrat ostiumque habeat angustissimum, quod claudi facile possit. V. Dodwell Itin. I, p. 38; G. Müller De Corcyra. rep. (Götting. 1835) p. 4. || — κλειστός] κάλλιστος codex; em. Fabricius. || — ἐπὶ τὴν Θεςπρωτίαν πλεῖον] Quare solam Thesprotiam nominasse satis habet Scymnus 445 : Κόρκυρα νησὸς δ' ἐστὶ κατὰ Θεςπρωτίαν.

§ 30. Ἑλαία] Ἑλεὶδ codex, em. Vossius. Olin in cod. fuerit Ἑλεζ, quum Ἑλεζ et Ἑλαία sæpe confundantur. Vid. Steph. Thes. tom. III, p. 657, C. Apud Ptolemæum III, 14, 5 post Acherontis ostium memoratur Ἑλαίας λιμὴν. Cf. Thucyd. I, 46, 4 : ἐν τῇ Ἑλαϊατίδι τῆς Θεςπρωτίδος Ἐρύρη. « Etiamnum suum nomen retinet locus, Pouquevillio (*Voyage* tom. II, c. 33. p. 2) dictus *port d'Elia*. » GAIL. Vereor ne Pouquevillius nomen ex veteribus geographis desumpserit. Apud Strabonem VII, p. 324 Acheron exit in Γλυκὺν λιμένα (*Clycis limen* in Itin. Anton. p. 325), qui a nostro non diversus fuerit. Ipsum hoc nomen in Scylace reponi voluit Palmerius. Nunc *porto Tanari* sec. Leake *Northern Greece* I, p. 185. 232. — ἡμῖς] νῆσον cod.; em. edit. ▲ Posidio prom. ad Eliam portum quingenta fere sunt stadia. Igitur hoc quoque loco integri potius diei navigationem exspectaveris.

31. ΚΑΣΣΩΠΟΙ. Μετὰ δὲ Θεσπρωτίαν Κασσωπία ἐστὶν ἔθνος. Οἰκοῦσι δὲ καὶ οὗτοι κατὰ κόμας. Παρ-
οικοῦσι δὲ οὗτοι ἕως εἰς τὸν Ἀνακτορικὸν κόλπον. Πα-
ράπλους δ' ἐστὶ τῆς Κασσωπῶν χώρας ἡμισυ ἡμέρας.
Μικρὴν δὲ ἐλάττων ὁ Ἀνακτορικὸς κόλπος ἐστὶν ἀπὸ
τοῦ στόματος ἕως εἰς τὸν μυχὸν σταδίων ρκ'. Τὸ δὲ
στόμα εὖρος σταδίων δ'.

32. ΜΟΛΟΤΤΙΑ. Μετὰ δὲ Κασσωπίαν Μολοττοί
εἰσιν ἔθνος. Οἰκοῦσι δὲ οὗτοι κατὰ κόμας καθήκουσι
δὲ κατὰ μικρὸν ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν θάλατταν, εἰς μεσο-
γείαν δὲ πολλῇ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Μολοττίας
χώρας σταδίων μ'.

33. ΑΜΒΡΑΚΙΑ. Μετὰ δὲ Μολοττίαν Ἀμβρακία πό-
λις Ἑλληνίς ἀπέχει δὲ αὕτη ἀπὸ θαλάττης στάδια π'.
Ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ θαλάττης τεῖχος καὶ λιμὴν κλειστός.
Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ Ἑλλάς συνεχὲς εἶναι μέχρι Πη-

31. CASSOPI. Post Thesprotiam sequuntur Cassopi.
Habitant hi quoque vicatim. Litus accolunt usque in
sinum Anactorium. Præternavigatio Cassoporum re-
gionis est diei dimidiati. Sinus autem Anactorius ab
ore usque ad intimum recessum paullo minor est sta-
diis centum viginti. Os vero est stadiorum quattuor
latitudine.

32. MOLOSSI. Cassopiam excipit Molossorum gens.
Habitant pagatim. Pertingunt ibi ad mare exiguo
tantum spatio, majori autem ex parte mediterranei
sunt. Præternavigatio Molossiae est stadiorum qua-
draginta.

33. AMBRACIA. Post Molossiam Ambracia est, Gra-
eca civitas. A mari distat stadia octoginta. Habet
etiam ad mare munimentum et portum clausum. Hinc
Graecia continua esse incipit usque ad flumen Peneum et

§ 31. Apud Strabonem VII, p. 324 Cassopi, quos
Κασσωπαίους dicit, pars erant Thesprotorum, qui ideo
usque ad Ambraciam pertinebant, ut apud Herodo-
tum VII, 47. || — ἐλάττων] ἐλάττω codex. || — Ἀνα-
κτορικὸς] « Solus est Scylax qui eum sinum sic appel-
laverit; » Thucydidi I, 55 et omnibus aliis Ἀμβρακικὸς
dicitur. » PALMERIUS. Probabiliter vero auctor ex
quo hæc petita sunt, id nomen non nisi de eo sinu adhi-
buit in quo situm Anactorium, quique interioris sinus
Ambracici quasi πρόθυρον est. || — ρκ'] Ab Actio ad
intimum sinus recessum linea recta sunt ad 200 stadia.
Polybius trecenta dicens nimium dicit. Nostro autem
loco auctoris aut scribæ negligentia erratum esse vel
inde liquet, quod paullo post Ambraciæ parapulus
120 stadiorum esse dicitur, consentiente Dionysio in
Anagraph. Hellad. 44. Hic igitur in computanda sinus
longitudine addenda erant ab altera parte stadia 40
oræ Molossicæ, ab altera parte id quod ab Ambraciæ
finibus excurrit usque ad Argos Amphiloichicum. || —
ἀπὸ τοῦ στόματος] « Liquet aperturam huius si-
nus a Scylace collocari, non in ore illo quod mari
propius est et urbem hodiernam Prevesa alluit, sed
in ulteriore ore illo quod promontorio *Scaphidi* et
della Madonna coarctatur. Nempe versus sinum Ana-
ctorium navigantibus transeundum est per alterum
sinum, nunc dictum *bassin de Prevesa*. Sic intelligi-
tur cur extra sinum Anactorium Scylax (S 34) urbem
Anactorium recte ponit. » GAILIUS. Hæc ferri ne-
queunt, nec quidquam ea ratione expeditur. Os sinus
Scylax illud intellexit, quod Polybius IV, 63, 3 in-
tellexit et alius quisque designari existimaverit, id
inquam, per quod prope Actium mare Siculum vel
Ionium irrumpit. Hoc enim quattuor est stadiorum,
ut Scylax satis recte ait, sicuti Polybius de ejusdem
latitudine dicit: λέπειν τῶν πέντε σταδίων. Alterum os
duplo latius est. Quod autem S 34 in codice legitur,
Anactorium urbem extra sinum Anactorium sitam
esse, adeo ut Anactorius sinus diversus foret ab illo in
que urbs cognominis erat, id nonnisi librariorum stu-
pori vel negligentiae imputari potest. V. infra.

§ 32. Μολοττία] sic codex; Μολοττοί editt. || —
οὐτό] Fort. fuit καὶ οὗτοι. « Quod ad mare Molos-

sos pertinere dicit Scylax, antiquioris ætatis testi-
monium esse contendit Gailius p. 210. At Dicaearchus
[i. e. Dionysius Calliphontis f.] Anagr. Hellad. 45
Orestas prope Arachthum amnem ad sinum Ambraci-
um habitare refert, Hecataeus (fr. 77.) Orestas po-
pulum Molossorum dicit: itaque tum Hecatei tum
Dicaearchi ætate Molossorum Orestarum ditio exten-
debatur usque ad hunc sinum, sed haud dubie exiguo
tantum tractu, quum in media terra latiore habita-
rent ambitu. » CLAUSEN. At hæc demonstratio nulla
est. Nam Dionysius ille Orestas non ad Arachthum
fluvium, sed ad intimum sinum inter Ambraciæ di-
tionis fines et Argos Amphiloichium habitasse dicit.
Tale autem aliquid de Molossis Hecataeus dicere non
potuit. Hos vel belli Peloponnesiaci tempore non-
dum ad oram usque pertinuisse colligitur ex Hero-
doto VIII, 47, qui Thesprotos Ambraciæ finitimos
dicit (Cf. O. Müller *Zur Karte des nördlichen Grie-
chenlands* p. 25). Contra vero Philippi temporibus,
quibus Periplus nostrum scriptum esse aliunde satis
constat, potentia Molossorum eximie aucta est; tum
igitur ad oram maris ditio pertingere cœperit; postea-
que ipsam Ambraciam Pyrrhus regiam constituit.

§ 33. στάδια π'] Ex iisdem fontibus hauriens
Dionysius 27: Σταδίων δ' ἔχει ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὀγδοή-
κοντ'. ἐπιφανὲς δ' ἱερὸν Ἀθηνᾶς ἐστ' ἐν αὐτῇ καὶ λιμὴν
κλειστός. Parum distincte Strabo VII, p. 325 ad Am-
braciam ἀνάπλουον esse dicit ὀλίγων σταδίων. Urbs nunc
Arta vocatur. || — τεῖχος] Intellige Ἀμβρακίων castel-
lum, de quo Polybius IV, 61, 7: Ὁ γὰρ Ἀμβρακίος
ἐστὶ μὲν χωρίον εὖ κατασκευασμένον καὶ προτεγίστρατι
καὶ τεῖχει κείτ' ἐν λίμναις, μίαν ἀπὸ τῆς χώρας στε-
νὴν καὶ γωστήν ἔχων πρόσδοον. ἐπικείται δ' εὐκαίρως τῇ
τε χώρᾳ τῶν Ἀμβρακιωτῶν καὶ τῇ πόλει. Cf. ib. c. 63.
Situm ad ripam fluvii sinistram prope *Fido castrum*.
V. Leake I, p. 214. || — κλειστός] Sic Dionysius;
κἀλλιστος codex. Cf. Lucan. V, 651: *oraque mali-
gnos Ambraciæ portus*. || — ἐντεῦθεν ἀρχεται πλ.]
Hæc quoque eadem habet Dionysius 31 sqq., fontem
laudans *Phileam Atheniensem*, Peripli auctorem. Cf.
infra § 65. || — συνεχὲς] continua, non amplius in-
interrupta, ut in antecedentibus, ubi sparsas in barba-

νεοῦ ποταμοῦ καὶ Ὀμολίου Μαγνητικῆς πόλεως, ἥ ἐστὶ παρὰ τὸν ποταμόν. Παράπλους δὲ τῆς Ἀμβρακίας σταδίων ρα'.

34. ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ. Μετὰ δὲ Ἀμβρακίαν Ἀκαρνανία ἔθνος ἐστὶ, καὶ πρώτη πόλις αὐτοῖσι Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀνακτόριον καὶ λιμὴν, καὶ ἔξω τοῦ Ἀνακτορικοῦ κόλπου αἶθε· Ἀκτὴ καὶ πόλις Λευκάς καὶ λιμὴν αὕτη ἀνέχει ἐπὶ τὸν Λευκάταν, δὲστιν ἀκρωτήριον πόρρωθεν ἐν τῇ θάλαττῃ*. Αὕτη ἡ πόλις τὸ πρὶν καὶ Ἐπιλευκάδιοι ὠνομάζοντο. Ἀκαρνανες δὲ στασιάσαντες ἔλαβον ἐκ Κορίνθιος ἐποίκους χιλιούς· οἱ δὲ ἐποίκοι ἀποκτείναντες, τούτων τὴν χώραν αὐτοὶ ἔχουσιν. Αὕτη δ' ἐστὶ νῦν νῆσος τὸν ἰσθμὸν ἀποτεταρρεμένη [Εὐρίπος Διόρυκτος ἐν τῷ ἰσθμῷ]. Μετὰ

rorum ditionibus Graecas civitates praeter ceteris auctor recensuit.

§ 34. Ἄργος τὸ Ἀμφ.] Dionysius Anagr. 46 et Scymnus 455 Argos Amphilocheium tanquam peculiarem ditionem ab Acarnania distinguunt. Acarnaniam recenset Plinius IV, 2. Cf. Strabo X, p. 450. 462. Scilicet Amphilochi quum ab Ambraciis, quos in civitatis societatem acciverant, urbe ejeti essent, ad Acarnanes transierunt. Utrique auxilio advocant Athenienses, qui Phormione duce Ambraciotas debellarent. Ejecto sic hoste, Argos urbem Amphilochi et Acarnanes incolere communiter. V. Thueyd. II, 68. De situ urbis (hod. Filoki) prope Neokori v. Leake IV, p. 238, Pouqueville II, p. 116. — καὶ Ἀνακτόριον κατλ.] Sequentia mire turbata sunt in codice, qui ita habet : Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν· καὶ εὐρίπος καὶ οὐρίτον ἐν τῷ ἰονίῳ καὶ ἔξω τοῦ Ἀνακτορικοῦ κόλπου αἶθε· Ἀνακτόριον καὶ λιμὴν· Ἀκτὴν· (sic) καὶ πόλις Λευκάς κατλ. In his verba εὐρίπος... ἰονίῳ ε glossemate ad Leucadiæ descriptionem pertinente inepto loco illata sunt, ut rectissime monuit Mannert. VIII, p. 73, qui et καὶ οὐρίτον bene elicit Διόρυκτος ; quod sequitur, non minus corruptum, ἐν τῷ ἰονίῳ, intactum reliquit, quamquam lenissima manu sanari poterat. Nimis IKONIO librarii scripsit pro ΙΣΘΜῳ. Igitur verba Διόρυκτος ἐν τῷ ἰσθμῷ infra suo loco uncinis inclusa inseruimus. Reliqui interpretes voce εὐρίπος fretum aliquod sinus Ambracii vel etiam urbem Εὐρίπον ad euripum aliquem sitam intelligi voluerunt. Sic Lappieus Euripum urbem sitam fuisse suspicatur ubi nunc est monasterium S. Georgii, « sur la partie étroite de la baie de Caravanseraï, qui forme un euripe. » Sed neque hæc neque alia sinus pars euripus recte dici poterat, nisi forte angustissimum sinus ostium, de quo hoc loco cogitari nequit. Gronovius putavit εὐρίπον corruptum esse ex Ἐχίνος, collato Plinio qui ad sinum Ambracium urbes recenset : *Heraclium, Echium, Actium*, et St. Byz. v. Ἐχίνος. Porro pro οὐρίτον ἐν τῷ ἰονίῳ Vossius, Gilius, Osannus, Fabricius dederunt : Θύριον ἐν τῷ κόλπῳ (ἐν τῷ ἰονίῳ Gronovius). Quod admitti nequit ; nam, si veterum de hac urbe testimonia excusseris, intelligitur Thyrium non ad sinum, sed in mediterraneis situm fuisse. Sic Livius XXXVI, 11 narrat Acarnanes ut mediterranea sue

Homolium Magnesiæ civitatem, quæ est juxta fluvium. Præternavigatio Ambraciæ est stadiorum centum viginti.

34. ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ. Post Ambraciam Acarnaniam regio est, ac prima ibi urbs Argos Amphilocheium, deinde Anactorium cum portu, et extra Anactoricum sinum (hæc :) Acte et urbs Leucas cum portu. Acte hæc desinit in Leucatam, quod est promontorium procul e mari [conspicuum]. Leucas urbs olim etiam Epileucadii vocabatur. Acarnanes autem dissidiis intestinis laborantes, mille a Corinthiis colonos accipere, qui quum *Acarnanes* interfecissent, ipsi illorum regione potiti sunt. Peninsula hæc nunc insula est, fossa per isthmum ducta [Euripus Dioryctus sive manu fossus in

regionis contra Ætolos tutarentur, Thyreo et Medeon praesidia imposuisset. Cf. Liv. XXXVIII, 9. Polyb. IV, 25, 4. IV, 6, 2, passim, et plura ap. Forbiger. Georg. III. p. 896. et in Steph. Thes. s. v. Errasse Reichardum, qui urbem a Medea meridiem versus ponit, inde colligas quod Antiochus a Strato urbe profectus primum Medeonem venit, deinde Thyrium aggressus est. Sed hæc missa faciamus. Quæ deinde in codice leguntur, monente Osanno, ita transposuimus, ut Anactorium et sinu cognomine non expelleretur. — Ἀκτὴ] Reliquis omnibus est Ἄκτιον. Neque aliter dixerit Scylax. Fuisse olim putes hunc in modum : ... αἶθε : [Ἄκτιον, καὶ μετὰ ταύτην] ἀκτὴ καὶ πόλις Λευκάς κατλ., nisi forte librarius vel excerptor vocem αἶθε de suo intulit, quia voce ἀκτὴ urbem designari putavit, quum Scylax nonnisi de acte locutus esset. Quod tanto magis crediderim, quod nemo alius Romanis temporibus antiquior scriptor Actii loci mentionem fecerit. Peninsulam vero Leucadicam Ἀκτὴν dictam esse docet Stephanus, qui postquam de Acte Attica et Magnesiæ dixerat, pergit : Ἔστι καὶ ἑτέρα Ἀκαρνανίας, ἥς μὲνινται Δημάργετος ; dein alias actas addit ; urbem vero hujus nominis nescit, nec usquam reperiri puto. — αὕτη ἀνέχει] sc. acte Leucadia. Pro ἀνέχει nescio an fuerit ἀνήκει. Ceterum totum hoc caput laceris uberioris olim narrationis centones exhibet. — Λευκάταν δ'] λευκαταῖω codex ; em. edit. — πόρρωθεν ἐν] ἐν inserui e conj. Gronovii ; post θάλατταν excidisse videtur ἀποπτον vel ἐκπαρόμενον vel tale quid ; πέτρα τηλεφανής dicitur a Menandro ap. Strabonem X, p. 452, ubi vide. Sinu malis πόρρω εἰς τὴν θάλασσαν, nihil refragor. — Ἐπιλευκάδιοι] Sic Hecataeus. ap. Stephan. s. v. ; ἐπιλευκαδιστῶν ὀνομάζοντο codex. — ἀποκτείναντες, τοῦτων vel ἀπ. τοῦτους,] ἀπ., τοῦτων codex. Hiuleam orationem ne quis miretur. De Leucadiis Corinthiorum colonis verbo monent Herodotus VII, 45, Thucydides I, 30, Scymnus 464, Dionys. Hal. A. R. I, 40, Plutarch. Themist. 24. Timol. c. 15. Strabo X, p. 452 : Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυβέλου καὶ Γόργου ταύτην τε κατέστην τὴν ἀκτὴν, καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προσῆλθον. Nicolaus Dam. in Exc. Escor. (A. Hist. III, p. 392, § 57) : Ἐπεμψε δὲ (ὁ Κυβέλος) εἰς τε Λευκάδα καὶ Ἀνακτόριον, οἰκιστάς αὐτῶν Πολύδωρον καὶ

δὲ ταῦτα πόλις Φαρά καὶ κατὰ ταῦτα νῆσός ἐστιν Ἰθάκη, καὶ πόλις καὶ λιμὴν μετὰ ταῦτα νῆσος Κεφαλήνια. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἀπέλιπον. Μετὰ ταῦτα πόλις Ἀλυζία, καὶ κατὰ ταῦτα νῆσος Κάρνος, καὶ πόλις Ἀστακὸς καὶ λιμὴν καὶ ποταμὸς Ἀχελῷος καὶ Οἰνιάδαι πόλις· καὶ εἰς ταύτας (τὰς πόλεις) ἀνάπλους ἐστὶ κατὰ τὸν Ἀχελῷον. Εἰσι δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Ἀκαρνάνων ἐν μεσογείᾳ. Παράπλους δὲ Ἀκαρνανίας ἐστὶν ἡμερῶν δύο*. Ἡ δὲ Ἀκαρνανία ἐστὶ πᾶσα εὐλίμενος· καὶ κατὰ ταῦτα νῆσοι παράκεινται πολλαί, ἃς ὁ Ἀχελῷος προσχωινύων ἡπείρου ποιεῖ. Καλοῦνται Ἑχινάδες αἱ νῆσοι· εἰσι δὲ ἔρημοι.

35. Αἰτωλία. Μετὰ δὲ Ἀκαρνανίαν Αἰτωλία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ εἰσὶν αἶδες· Καλυδὼν, Ἀλικαρνα, Μολύκραια· καὶ ὁ Δελφικὸς κόλπος· στόμα δὲ τοῦ κόλπου ἐστὶ στάδια ι', καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἱερὸν καὶ Ναύπακτος πόλις· καὶ ἐπ' αὐτῇ πόλεις εἰσὶν ἄλλαι

isthmo est. *Gloss.*]]. Deinceps est urbs Phara; his opposita Ithaca insula, in qua urbs cum portu; postea insula Cephalenia. Sed rursus ad continentem redeo, unde abieram. Sequitur inde urbs Alyzia, cui opposita Carnus insula; tum Astacus urbs cum portu et fluvius Achelous et urbs Oeniadae; ad Oeniadas navigatio est sursum per Acheloum. Sunt etiam aliae Acarnanum civitates in mediterraneis. Prætervectio autem Acarnaniæ est dierum duorum [et noctium duarum]. Omnis vero Acarnania commodos habet portus; et multæ ibi insulæ adjacent, quas Achelous, dum humum aggerit, continentem reddit. Vocantur hæ insulæ Echinades; desertæ sunt.

35. ÆTOLIA. Post Acarnaniam Ætolia est regio, et in ea urbes hæ: Calydon, Halicarna, Molycria; tum sinus Delphicus; os hujus sinus est stadiorum decem; adjacet ei fanum; tum Naupactus urbs, et pone hanc multæ aliae Ætolorum civitates sunt in mediterraneis.

Ἡχιάνην (?) τάξας, παῖδας αὐτοῦ νόθους. — Mox codex ἀποτεταφρευμένη. De re v. Strabo l. 1.; Plinius IV, 2; Livius XXXIII, 17; Polybius V, 5, 12; Dionys. A. R. I, 50; Thucydides III, 81, IV, 8. Usus hujus fossæ perexiguus fuit, quum justa profunditate caret arenis sæpe obstrueretur. Quare Leucas promiscue modo insula modo peninsula dicitur. V. Mannert VIII, p. 72, et in universum Kendrick *The Ionian isl.* p. 64 sqq., Grandisson *Essay upon the islands of Corfu, Leucadia* etc. p. 85 sqq., Leake *N. Gr.* III, p. 11 sqq., Kruse *Hellas* II, p. 360 sqq., Bœckh C. Inscr. II, N. 1919. — Φαρά] Vossius et Gailius scripserunt Φεράι, absque causa idonea. Locus aliunde non notus. Ruinas ejus esse putant ad oram meridionalem in campo *Vasilichi*, prope ostium *Granada* fluvii, e regione Ithacæ insulæ. — Μετὰ ταῦτα] Μετὰ δὲ ταῦτα scriba agnographi Vaticani. — Ἀλυζία] Σαλυττία cod.; Ἀλυζία Thucyd. VII, 31, 2, Xenopho Hellen. V, 4, 65 (ubi codd: Ἀλυζία), Strabo X, p. 459, Cicero Ep. ad Fam. XVI, 2; Ἀλύζεια ap. Steph. Byz. s. v.; *Alyzea* ap. Plin. IV, 2; Ἀλύζεια (codd. Ἀλύζεια) Hecataeus ap. Steph. B. s. v. (cf. Diodor. XVIII, 11, 1, ubi codd. Ἀλύζοι, edd. Ἀλυζαῖοι); corrupte *Halysus* in Tab. Peut.; Ἀζυλία ap. Ptolem. Ruinæ urbis prope hod. *Candili*. — Κάρνος] Ex Artemidoro insulam memorat Stephan. s. v. Nunc *Calano*. — Οἰνιάδαι] Οἰνιάδα codex, quod tueri studet Clausenius, allata altera singularis numeri forma, Οἰνιάς, ex schol. Thuc. II, 102. Sed refutatur sententia sqq. κατὰ ταύτας, quæ verba ad solas Οἰνιάδας referenda, non simul ad Astacum, ut cum Gailio Clausenius credidisse videtur; nam Astacus non jacet ad Acheloum fluvium. Plerumque scribitur Οἰνιάδαι; Οἰνιάδαι in numis occurrit, et ap. Sophocl. Trachin. 509, Stephan. v. Ἐρυσίχη et Strabon. X, p. 459 (ap. eund. p. 434 codd. Οἰνιάδαι). — κατὰ ταύτας τὰς πόλεις] Verba τὰς πόλεις inclusi, quum a librario profecta videntur; nisi in antecedentibus putes fuisse Οἰνιάδας πόλεις. — ἡμερῶν δύο] Dionysius An.

Hell. 56: ἡμερῶν δὲ καὶ νυκτῶν δύο ἔσθ' ὁ παράπλους αὐτῆς. Orae longitudo stadiorum 1200 vel 1300; quibus percurrendis vulgo dies duo sufficiunt; at ora Acarnaniæ tam multifariam torta, ut circumnavigatio eo ipso duceretur. Quare noctium mentionem excidisse puto. — Ἑχινάδες] Ἀχινάδες codex.

§ 35. Ἀλικαρνα] Μύκαρνα codex. Ἀλικαρνα Strabo sec. Stephanum (Strabonis codd. X p. 459 Ἀλικύρνα et Ἀλικύρνα), quod ipsum reponi voluit Salmasius. Apud Plinium IV, 3 codices bibl. Barberinæ præbent *Halicarna*, ceteri *Halisarna*, *Halsarna*, *Halsorna*, *Alisorna*. Editores inde ab Harduino ediderunt ex Stephano *Halicarna*, quum scrib. esset *Halicarna*. Plinius locum in mediterraneis recenset; sec. Strabonem, qui ait: ἐπὶ τῇ Πλευρῶν, ἐπὶ τῇ Ἀλικύρνα κώμῃ, ἧς ὑπερκεῖται Καλυδὼν, non ita longe ab ora remota esse poterat, ut ex ipso etiam nomine colligas. Ceterum Gronovius pro Μύκαρνα scribi voluit Μακύννα, Gailius autem Μακρύνεια (prava lectio nonnullorum codd. Steph. Byz. pro Μακύνεια). Longius hoc ab acceptis recederet. — Μολύκραια] Plinius quoque et Mela III, 2 Molycriam et Naupactum Ætoliae accensent. Terminum Ætoliae Scylax stauertit (Hylaethum?) fluvium, qui paullo post Naupactum in mare exit. — Δελφικὸς κόλπος] Hæc sinus denominatio alias, quantum scio, non occurrit. — σταδίων ι', septem stad. sec. Thucyd. II, 86 et Agathemer. I, 5; idem voluit Plinius IV, 3 verbis: *minus mille passuum latitudine*. Scylaxis mensura bene habet. Græcos fretis angustis heptastadii latitudinem sæpius attribueri supra monui (not. § 13). — ἱερὸν] Neptuni sc.; Palmerius legi voluit Πόν. — Ναύπακτος] Plinium quoque et Melam urbem Ætoliae vindicare modo dixi; his adde Ephorum apud Scymnum 478. Attendere ad hoc debebant qui ætatem Peripli nostri definire certius instituerunt. Etenim Ætolia Naupactus data est a Philippo, teste Strabone IX, p. 426: ἐστὶ δὲ νῦν Ἀιτωλῶν, Φιλίππου προσκρίναντος. Anno 341 nondum dederat Ætolis Philippus, sed jam promiserat (cf. Diodor. XVI, 69), uti liquet e Demo-

πολλὰ Αἰτωλοῖς ἐν μεσογείῃ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Αἰτωλίας ἡμέρας μίᾱς. Ἡ δὲ Αἰτωλία παρῆκει τὴν Λοκρίδα πᾶσαν ἀπὸ μεσογείας μέχρι Αἰνιανῶν.

36. ΛΟΚΡΟΙ. Μετὰ δὲ Αἰτωλοῦς Λοκροὶ εἰσιν ἔθνος, ἐν οἷς εἰσὶν Ὀζολοὶ καλούμενοι, καὶ πόλεις αἶδε· Εὐάνθις, Ἀμφισσα. Εἰσὶ δὲ καὶ τούτοις πόλεις ἐν μεσογείᾳ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Λοκρῶν χώρας τὸ ἥμισυ ἡμέρας.

37. ΦΩΚΕΙΣ. Μετὰ δὲ Λοκρούς εἰσιν Φωκεῖς ἔθνος κατὰ τὸ Κιρραῖον πεδίον, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπολλωνῆος καὶ Δελφοὶ πόλις καὶ Ἀντικύρα πόλις, οὗ βέλτιστα ἐλλεβορίζονται. Παράπλους δὲ τῆς Φωκείων χώρας ἥμισυ ἡμέρας.

38. ΒΟΙΩΤΟΙ. Μετὰ δὲ Φωκεῖς Βοιωτοὶ εἰσιν ἔθνος, καὶ πόλεις αἶδε· Κορσιᾶ, Σίφρα καὶ λιμὴν, Εὐτρητος καὶ τεῖχος Βοιωτῶν. Παράπλους δὲ τῆς Βοιωτίας ἥμισυ ἡμέρας ἑλᾶττον.

39. ΜΕΓΑΡΕΙΣ. Μετὰ δὲ Βοιωτοῦς Μεγαρεῖς εἰσιν ἔθνος, καὶ πόλεις αἶδε· Αἰγόσθηναν, Πηγαί, τεῖχος Γεράνεια, Ἄρις. Παράπλους δὲ τῆς Μεγαρέων χώρας στάδια ρ'.

sthen. Or. Philipp. III, p. 120, 1 : Οὐ Κορινθίαν ἐπ' Ἀμ-
βρακίαν ἐληλυθε καὶ Λευκάδα· οὐκ Ἀχαιοὺς Ναύπακτον ἀπε-
λόμενος δρῶμοκεν Αἰτωλοῖς παραδῶσεν· οὐχὶ Θηβαίων
ἔθνος ἀφῆρται, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίου πορεύεται· Pro-
missum Philippus ratum habuerit, postquam Byzantio
redux Amphictyonum dux et Graecarum rerum arbi-
ter constitutus est, sive anno pugnae Chæronensis, 338.
Quodsi Periplos scriptus esset quo tempore Naupactum
in Achæorum potestate erat, auctor una cum Locridis
urbibus eam recensuisset, quum antea Locri urbem
tenuissent. || — ἐπ' αὐτῇ], e conj. Gallii; ἐπ' αὐτὴν
codex. || — ἡμέρας μίᾱς], vix 400 stadiorum.

§ 36. Εὐάνθις] Ceteris est Ὀζάνθεια, ut Hellanico
ap. Steph., Polyb. IV, 57, 2, Strabon. IX, p. 427,
Pausan. X, 38, 5 (cf. Οἰανθῆς ap. Thucyd. III, 101),
vel Οἰάνθη, ut ap. Steph. B. s. v.; Εὐάνθη legitur ap.
Ptolem. III, 15, 3. Cf. Εὐάνθη ap. Strabonem VI,
p. 259, quæ Locride Crissæa in Italiam Locrorum Epi-
zephyri. coloniam duxit. De situ urbis prope *Galaxi-
dhi* v. Leake II, p. 594. Ulrichs *Reise in Gr.* I, p. 5.
|| — Λοκρῶν χώρας] χώρ. Λοκρ. apogr. Palat. || —
ἡμισυ ἡμέρας], 320 fere stadiorum; οὐδ' ὅλης ἡμέ-
ρας Dionys. An. Hell. 59.

§ 37. Φωκεῖς ἔθνος] Fabricius; ἔθν. Φ. codd.
|| — Κιρραῖον] Palmer.; Κούραιον codd. Mox cod.
Paris. : Δελφὶς καὶ ἐν τῇ κύρᾳ. || — δὲ τῆς Φωκ.] δ'
ἐστὶ τῆς Φ. apogr. Palat.

§ 38. Κορσιᾶ] Sic etiam Diodor. XVI. 58. Ap.
Demosth. p. 385, 4 codices Κορσιᾶ καὶ Κορσιᾶ. Harpo-
cratio, laudato Demosthene et Theopompo, Κορσιᾶ.
Κορσιᾶ (var. lect. Κορσιᾶ) Pausanias IX, 24, 5 (Χορ-
σιᾶ Pausan. sec. Steph. Byz. s. v.). *Thebe quæ Cor-
siæ cognominata sunt juxta Heliconem*, Plinius IV, 3.
Situs locus est ad fines Phocidis prope *Khosia*. V.
Leake II, p. 521. Forbiger. III, p. 926. || — Σίφρα]
Σφάρις; codd.; em. Voss. V. Thucyd. III, 15, IV, 76;

Prætervectio Ætolia diei unius. Ætolia vero con-
termina est toti Locridi per mediterraneos locos usque ad
Ænienes.

36. LOCRI. Post Ætolos sequitur Locrorum gens, in
quibus sunt qui dicuntur Ozolæ, urbesque hæ : Euan-
this, Amphissa. Habent autem hi quoque urbes me-
diterraneas. Prætervectio vero Locrorum regionis est
diei dimidiati.

37. PHOCENSES. Post Locros est Phocensium gens
juxta Cirrheum campum, et Apollinis fanum et Del-
phi urbs et Anticyra urbs, ubi optime purgantur hel-
leboro. Prætervectio Phocensium regionis est dimi-
diati dici.

38. BÆOTI. Post Phocenses sequitur Bæotorum
gens, quorum urbes : Corsiæ, Siphæ cum portu, Eu-
tretus (*Eutresis?*) et munimentum Bæotorum. Præ-
ternavigatio Bæotia minor est quam diei dimidiati.

39. MEGARENSES. Post Bæotos sequitur Megaren-
sium gens, cujus urbes : Ægosthena, Pegæ, munimen-
tum Gerania, Aris (*Ægirus?*). Præternavigatio Me-
garensium regionis est stadiorum centum.

Ptolem. III, 15, 5; Plin. IV, 4; St. Byz. s. v.; Pau-
san. IX, 32, 3 (ubi τῆραι). Locus qui Thespiensium
navale erat, collocandus videtur ad portum *Aliki*, ubi
ruinæ. || — Εὐτρητος] Sic cod. Pal.; εὐτρητος cod.
Par. Fuerit Εὐτρησις, de quo v. Homer. II. II, 502,
ibique Eustath.; Strabon. IX, p. 411; Stephanus s. v. :
Εὐτρησις, κύμη· κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Θεσπιῶν
εἰς Πλαταιὰς ἀπάγουσαν, ἣν ἐτείχετο Ζῆθος καὶ Ἀμφίων,
κτλ. Eustathius : Ἐκλήθη δὲ οὕτω διὰ τὸ πολλὰς αὐτὴν
βυμοτομίας οἰονεῖ συντερεῖσθαι τεγμονομένην εἰς ἀμύδους
συχνάς. In Periplo plerique distinguebant : Σίφρα, καὶ
λιμὴν Εὐτρητος. Quod mutavimus, suadente Gallio,
quum Siphis portus esset, Eutresis vero in mediterraneis
vicus; cui vico parum probabiliter navale tri-
bueretur, si cum Müllero *Dor. II*, 432 scriberes λιμὴν
Εὐτρήσως; unde Fabricius minus etiam apte fecit λ.
Εὐτρήσιος. Quod loquendi usum attinet, cf. infra p. 35
Huds. : Ὀλβία καὶ λιμὴν, Καλλιπόλις καὶ λιμὴν et similia.
Quamquam putare possis fuisse olim : καὶ Εὐτρητος,
τεῖχος Βοιωτῶν. || — τεῖχος Βοιωτῶν] τεῖχος ἐβοιω-
τῶν codd.; em. Salmasius. Alibi hocce munimentum, in
ora ad fines Atticæ, ut videtur, collocandum, non me-
moratur; nomen ejus proprium excidisse videtur. Pegarum.
Pagurum a regione fortasse situm fuisse suspicatur
Müller. *Min.* p. 492. || — ἑλᾶττον Fabric.

§ 39. Αἰγόσθηναν] Αἰγούσθηναν cod. Par., Αἰγούσθηναν
Palat.; em. Salmasius. V. Xenoph. Hell. V, 4, 18.
VI, 4, 26. Pausan. I, 44, 6. Plutarch. Q. Gr. c. 7.
Plinius IV, § 11. Ruinæ prope *S. Basilio*, sec. Kruse;
locus hodie *Mazi* dictus sec. Pouqueville IV, p. 134;
Porto Germano sec. Lapieum. || — Πηγαί] sive Πηγάδι,
Psatho portus hodie, ut videtur. Certe ruinæ ibi exstant.
V. Kruse II, 1 p. 400; Leake II, p. 407; Forbiger III,
p. 960, qui præterea laudat Reinganum (*Das alte
Megaris* p. 100) aliter statuentem. Lapieum cum Pegis
componit *Alpechori*. || — Γεράνεια] Castellum est

40. ΚΟΡΙΝΘΟΣ. Μετὰ δὲ Μεγαρεῖς ἡ Κόρινθος πόλις καὶ ἱερὸν, Λέχαιον, Ἰσθμός. Ἐντεῦθεν ἤδη ἀρχεται ἡ Πελοπόννησος. Ἔστι δ' ἀπὸ θαλάσσης ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἐπὶ ἡμῶν θάλασσαν διὰ τοῦ ἰσθμοῦ στάδια μ'. Ταῦτα κληπώδη πάντα. Παράπλους δὲ τῆς Κορινθίων χώρας ἥμισυ ἡμέρας.

41. ΣΙΚΥΩΝ. Μετὰ δὲ Κόρινθον Σικυὼν πόλις. Ταύτης παράπλους σταδίων ρκ'.

42. ΑΧΑΙΟΙ. Μετὰ δὲ Σικυῶνα Ἀχαιοὶ ἔθνος, καὶ πόλεις εἰσὶν ἐν αὐτοῖς αἰδεῖ Πελλήνη, Αἴγαιρα, Αἴγαι, Λίγιον, Ρύπες, ἔξω δὲ Ῥίου Πάτραι, Δύμη. Παράπλους δὲ τῆς Ἀχαιᾶς χώρας στάδια ψ'.

43. ΗΛΙΣ. Μετὰ δὲ Ἀχαιοὺς Ἥλις ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἰδεῖ Κυλλήνη καὶ λιμὴν, καὶ ποταμὸς Ἀλφειός· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη συνοικία πόλεων Ἥλις ἐν μεσογείᾳ. Κατὰ ταύτην τὴν χώραν ἐστὶ νῆσος Ζάκυνθος, ἐν ἧί καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δὲ τῆς Ἠλείων χώρας ἀκριβῆς ἐπὶ τοὺς Λεπρεατῶν* στάδια ψ'.

44. ΑΡΚΑΔΙΑ. Μετὰ δὲ Ἥλιν Ἀρκαδία ἔθνος ἐστὶ. Κατὰ τὴν δὲ ἡ Ἀρκαδία ἐπὶ θάλατταν κατὰ Λέπρεον ἐκ

40. CORINTHUS. Post Megarenses est Corinthia civitas et fanum [Junonis], Lechæum, Isthmus. Inde jam incipit Peloponnesus. A mari usque ad nostrum mare iter est per isthmum quadraginta stadiorum. Tota hæc ora sinuosa est. Præternavigatio regionis Corinthiorum est diei dimidiati.

41. SICYON. Post Corinthum Sicyon civitas. Hujus prætervectio stadiorum 120.

42. ACHÆI. Post Sicyonem est Achæorum gens, in qua hæ sunt urbes : Pellene, Ægira, Ægæ, Ægium, Rhypes ; et extra Rhium promontorium : Patrae, Dyme. Prætervectio Achajæ regionis est stadiorum 700.

43. ELIS. Post Achæos est Elis regio, urbesque in ea sunt hæ : Cyllene cum portu, et fluvius Alpheus ; est etiam altera ex pluribus oppidis conflata urbs Elis in mediterraneis. Huic regioni est opposita Zacynthus insula, in qua urbs cum portu. Præternavigatio vero regionis Eleorum usque ad Lepreatarum terminos est stadiorum 700.

44. ARCADIA. Post Elin sequitur Arcadia. Pertinet autem Arcadia a tractu mediterraneo ad mare apud

ad montem cognominem (Pausan. I, 44, 8, ubi vlgo Ἐρένεια; Plinius IV, § 11), situm, ut vid., prope *Porto Germano*, ex sententia Krusii II, 1, p. 401 et W. Gellii p. 7. Ad Cerata montem prope *Kundura* locum collocat Leake *N. Gr.* II, p. 408. Γεράνεια ἀκρις vel ἀκρι conj. Palmerius; similiter Gailius scripsit Γεράνεια ὄρος, quoniam Ἄρις locus non notus sit. Verum quum Γεράνεια locus notus sit, montium autem perrara in Periplus mentio, locum, non montem, memorari probabile est. || — Ἄρις || « Videtur vox Ἄρις esse contracta ex Αἴγαιρος. » Gronovius, citato Stephano : Αἴγαιρους, πόλις τῆς Μεγαρίδος, ὡς Στράβων (p. 494 ex Homer. II, 2, 558). Λέγεται καὶ Αἴγαιρος, ὡς Θεόπομπος πενήντηστέῃ ἔκτῃ. His addo locum Plutarchi in Qu. gr. 59, ubi Peloponnesii ad Delphicum oraculum proficiscentes καταυλισθῆναι perhibentur ἐν Αἴγαιροις παρὰ τὴν λίμνην, ibique a Megarensibus nonnullis in aquam detrusos perisse. Haud recte Müllerus (Dor. II, p. 432), Theopompi immemor, ap. Plutarchum pro ἐν Αἴγαιροις scribi voluit ἐν Αἰγιοσθῆναις. Ceterum lacus ille est ἡ Γοργώπις λίμνη, quam Æschylus Agam. 309 inter Citharonem et Ægiplancum (Geraneii montis verticem, quem mare alluebat) interjectum esse dicit, sive recessus intimus maris Alcyonii. Eadem etiam Ἐσχατώπις dicebatur, θαλάσσης ἀπόπασις; illud vero nomen nacta esse dicitur a Gorge Megarici f. et Corinthi uxore. Vide Hesych. v. Γοργ. et Etym. M. p. 381, 32, qui in Corinthia vel μετὰ τὸν ἰσθμὸν mare illud ponunt perperam. Nos igitur hoc certe nacti sumus, Ægyrum vel Ægyros ad oram maritimam sitam esse, potuisseque n. l. commemorari. Ne violentiam mutationis crepes, coll. § 42, ubi codex Ἀσπρα pro Αἴγαιρα.

§ 40. πόλις καὶ ἱερὸν] π. ἐστὶν i. cod. Palat. || — Λέχαιον] αἰγνον codd.; emend. Gronovius; recepit Gailius; ἄγιον Ἥρας vel Ἥρατον Voss.; ἄγιον etiam Letronnius reponendum putavit, reposuitque Fabricius.

Quamquam ejusmodi epitheta a more auctoris nostri aliena sunt. Neptuni templum intellexit Letronnius, itemque Clausenius, qui adeo scripsit ἱερὸν Αἴγειον, i. e. Neptuni Ægei, utpote undarum numinis. Sed ut mittam αἴγειον illud ex mythologiæ penetralibus arcesitum, omnino nihil constat de Neptuni fano in hac ora; celeberrimum Neptuni Isthmii fanum in opposita erat Isthmi parte, ibique etiam a Nostro (§ 55) memoratur. Hoc autem loco intelligendum est templum Junonis Acrææ in promontorio cognomine, etsi ipsum hoc nomen inferre et pro αἰγνον corrigere ἀκραῖον (ut Müllerus Dor. II, p. 432 proponit) noluerim. Simplex ἱερὸν vocabulum, nulla adjecta mentione numinis, etiam supra vidimus (§ 35). Lechæum vero h. l. memoratum fuerit, uti alter Cor. portus, Cenchree, memoratur § 55. || — ἐντεῦθεν || Ante hanc vocem vlgo titulus ponitur Πελοπόννησος, qui in cod. Par. non est. Cf. Dionys. An. Hell. 108 : Ἐντεῦθεν ἀρχὴ τοῦ Πελοποννήσου etc. || — πρὸς τὴν ἐπὶ ἡμῶν θ.] « Cette expression, pour désigner le golfe Saronique, annonce assez clairement un Athénien. » Letronne p. 243. || — στάδιοι μ'] Sic etiam Strabo I, p. 54 et Agathem. I, 5. Palatinus cod. στάδιοι; in Paris. quum semper fere scriptum sit στάδ., parum liquet, num στάδιοι an στάδια auctor dederit. || — πάντα] om. cod. Palat.

§ 41. αὐτῆς] ταυτῆς cod. || — § 42. Αἴγαιρα κατλ.] Codd. : ἄσπρα, αἰγείον, αἰγιάς, ἔσπος, ἔξωχερὸς; emend. Voss. Palmer. Gail. Müller. (Dor. II, p. 432). Nota nullam Burræ et Helices mentionem fieri, quippe quæ auctoris nostri ætate absorptæ erant.

§ 43. Ἥλις ἐν μεσογ.] ἡλιεῖς ἐν μ. cod.; corr. Letronne; Ἥλεσις Gail. De Elide urbe post bella Persica ex octo pagis conflata v. Strabo. VIII, p. 336. || — Λεπρεατῶν] ἔρους excidisse videtur.

§ 44. κατὰ Λέπρεον] e conj. Gailii, x. Λεπρών codex. Lepreum (ruinæ prope *Strovitz*) 40 stadiis a mari distabat. De Arcadia ad mare pertinente cf. Cicero

μεσογαίας. Εἰσὶ δὲ αὐτῶν πόλεις ἐν μεσογαίᾳ αἱ με-
γαλαὶ αἶδε. Τέγεα, Μαντίνεια, Ἡραία, Ὀρχομενός,
Στύμφαλος. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις. Παράπλους
δὲ τῆς Λεπρεατῶν χώρας στάδια ρ'.

45. ΜΕΣΣΗΝΗ. Μετὰ δ' Ἀρκαδίαν ἔστιν ἔθνος Μεσ-
σήνη, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἶδε· (πρώτῃ Μεσσήνῃ καὶ
λιμῇ) Κυπάριστος ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάττης στάδια
ζ', Ἰθώμη ἐν μεσογαίᾳ ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάττης στάδια
π'. Παράπλους δὲ τῆς Μεσσηνίας χώρας στάδια τ'.

46. ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ. * Λακεδαίμων ἔθνος, καὶ πό-
λεις ἐν αὐτῇ εἰσὶν αἶδε· Ἀσίνη, Μολώνη, Ἀχιλλεῖος λι-

Lepreum. Mediterraneæ vero Arcadum urbes majores
hæ sunt : Tegea, Mantinea, Heræa, Orchomenus,
Stymphalus. Præter has etiam aliæ in ea sunt urbes.
Prætervectio Lepreatarum regionis stadiorum est 100.

45. MESSENIA. Post Arcadium est Messene regio, et
urbes in ea hæ sunt : Cyparissus, distans a mari sta-
dia 7 ; [*Prote insula cum portu* ;] Ithome in medi-
terraneo tractu a mari dissita stadiis 80. Prætervectio
Messeniæ est stadiorum 300.

46. LACEDÆMON. [*Post Messeniam est*] Lacedæmon
regio, et urbes in ea sunt hæ : Methone, Asine, Achil-

ad Att. VI, 2, ubi *Dicæarchi* (fr. 73) dictum affertur,
Peloponnesias civitates omnes maritimas esse ; quod
demirantem Ciceronem Dionysius docet : *Ad arcadiæ esse
Lepreon quoddam maritimum*. Lepreum, Triphylia caput,
olim contra Arcades auxilio Eleorum usa, tributaria
Eleis evasit. Deinde (Ol. 89, 2) ad Lacedæmonios
defecit (Thucyd. V, 31). Sed Ol. 91, 2 (quo anno Ari-
stophan. Aves fabula commissa) jam redierat in Eleo-
rum potestatem, uti liquet ex Aristophan. Av. 149. Non
ita multo post (Ol. 95, 1) denuo urbs in Lacedæmoni-
orum manus devenit (Xenoph. III. 2, 30, ubi pro
Λεπρίνος leg. Λεπρίους), apud eosque permansit usque
ad pugnam Leuctricam (Ol. 103, 4). Tunc enim Tri-
phylia cum aliis multis se Arcadibus adjunxerunt
(Xenoph. VII, 1, 26 : Ἀρκάδες ἔφασαν εἶναι), ideoque
ditio eorum a Peripli hujus auctore Arcadiæ tribuitur.
Docet hæc Niebuhrius *Kl. Schften* p. 117. Plinius IV,
6 Lepreum inter Elidis, et c. 10 iterum inter Arcadiæ
oppida recenset. || — ἐν μεσογαίᾳ] om. cod. Palat.
• Mirum est inter Arcadicas urbes non memorari Me-
galopolim. Sed facile mentio ejus excidit, quum paullo
ante ejus locum dictum sit πόλεις αἰμεγαλαί. • CLAUSEN.

§ 45. Messenia inde a bellis Messeniis usque ad
Epaminondam nulla erat, regioque Laconice accense-
batur ; urbs Messene ab Epaminonda condita Ol. 102,
4, uti constat. V. Niebuhr. I. I. p. 118. || — πρώτη
Μεσσήνη καὶ λιμὴν] uncis inclusi, ut corrupta et
non suo posita loco. Quæ viri docti protulerunt, parum
placent. Palmerius leg. consuit : πρώτη Μεσσήνης Πύ-
λος καὶ λιμὴν. At non Pylus, sed Cyparissia a borea
proficiscens prima occurrit. Sainte-Croix (in *Mém.
de l'acad.* tom. 42, p. 573) legit : πρώτη Κυπάριστος
καὶ λιμὴν Πύλος Μεσσήνη (sic dici posse opinatur pro
ἡ Μεσσηνιακή), ἀπέχουσα κτλ. At Pylus quæ erat Scyl-
acis tempore, ad ipsum mare sita erat. Gailius inde
a prisca temporibus urbem aliquam Messenen existi-
stisse censet, eamque an. 500 a. C. sive Scylacis ætate
nondum deletam fuisse. Quamquam etiam tum omnino
nulla Messenia, sed Lacedæmoniorum erat regio. Ipsa
denique Peripli verba Gailius artificiose distinguenda
putat : πρώτη Μεσσήνη (καὶ λιμὴν Κυπάριστος), ἀπέ-
χουσα κτλ. Tschuckius (ad Melam II, 3, 4) duas
Messenas ap. vet. distingui suspicatur, in eamque
sententiam utitur Ptolemæo (III, 16, 8), qui errore
manifesto Messenen inter maritimas recenset urbes si-
nus Messeniaci. Error probabiliter inde fluxit, quod
ad introitum hujus sinus in ora Laconia erat Μέσσα
urbs cum portu. Clausenius opinatur Epaminondam ad

Nedam amnem, qui Messeniam a Lepreatis distermi-
nat, portum extruxisse in usum Messenes urbis. Quod
quisque respuit, qui situm locorum perpenderit. Man-
nertus (*Geogr.* VIII, p. 550) verba de quibus agitur,
glossatoris esse censet. Idque ceteris commentis proba-
bilis est. Messenes mentio ex seqq. huc inepte
transferri poterat, sive quod auctor scripserat Ἰθώμη
καὶ Μεσσήνη, sive quod ad vocem Ἰθώμη in margine
adscriptum erat Μεσσήνη. Sed datur etiam altera ratio.
Paullo infra Cyparissum oræ adjacet Πρωτὴ insula cum
oppido cognomine (Thuc. IV, 13, 3 ; Strabo VIII,
p. 324 ; Ptolemæus IV, 12, 19 ; Ptolem. III, 16, 23 ; Steph.
s. v. ; Cedrenus p. 687, A ; Leo Diacon. p. 99, 6 ;
Joan. Curop. p. 844). Proclivis igitur conjectura
fuisse pro πρώτῃ Μεσσήνῃ : Πρωτὴ νῆς. ἐν ᾗ καὶ λιμὴν,
eaque extra ordinem geographicum irrepisse, quum
non ante sed post Cyparissi mentionem ponenda essent.

|| — Κυπάριστος] Sic etiam Mela II, 3, 4 ; *Κυπαρισσία*
ap. Strabon. VIII, p. 345. 348, etc. ; Pausan. IV, 36, 5 ;
Plinium IV, 7 ; Livium XXXII, 21 ; *Κυπάριστος* et
Κυπάρισσι : codd. Ptolemæi III, 16, 7. Jacet locus a
meridie Cyparissi fluvii ; nunc ruine *Arkadiæ*. V.
Leake, *Travels in the Morea* I, p. 68. *Expedition
scientifique de Morée* I, p. 84. || — ἀπέχουσα] post
ἐν μεσογαίᾳ om. cod. Palat. || — π'] Consensit Pau-
sanias. τ'] Igitur usque ad Pylum Messenia tunc per-
tinuisse videtur.

§ 46. Λακεδαίμων] • Forsan legendum μετὰ δὲ
Μεσσήνην Λακεδαίμων, quod suadet usitata series re-
rum. • GAIL. || — Ἀσίνη, Μολώνη,] Dicendum
erat : Μολώνη, Ἀσίνη. Ceterum quum Asine et Metho-
ne accensæ sunt Laconice, recte hinc Niebuhrius (*Kl.
Schften*, p. 118) colligit Messenios post instauratam
patriam (Ol. 102, 4) non statim ea omnia obtinuisse
quæ postea Messeniæ nomine comprehendebantur.
Scilicet post pugnam ad Mantineam fœdus solum, et
paullo post (Ol. 106, 4) aucti rursus potentia Lace-
dæmonii sunt adeo, ut in Megalopolim urbem invade-
rent, verendumque esset, ne ipsam quoque Messenen
aggrederentur (v. Demosth. Pro Megalopol. p. 202
sq.). Sed Agide ad Mantineam devicto, fractisque en-
clade viribus Lacedæmoniorum (Ol. 112, 3), tum de-
mum Messenii periculo exempti ea ditione, quam postea
tenebant, potiti sunt. Quibus addo Asinen et Methonen
tanto facilius Lacedæmonios initio retinuisse, quum
ipsi earum urbium incolæ non Messenii essent, sed
Argivi et Naupaetii, qui Lacedæmoniorum beneficio
has sedes acceptas habebant. || — Ἀχιλλεῖος λιμὴν

μῆν καὶ ἀντίπυγος τοῦτου Ψαμαθοῦς λιμῆν. Τούτων ἀμφοτέρων ἐν μέσῳ προέχον εἰς ὠλάσσαν ἱερὸν Ποσειδῶνος, Τάιναρος· καὶ Ἀῖς πόλις καὶ λιμῆν, Γύθειον ἐν ᾧ νεώριον, καὶ τεῖχος, καὶ ποταμὸς Εὐρώτας, καὶ Βοῖα πόλις, καὶ Μαλέα ἄκρα. [ΚΥΘΗΡΑ.] Κατὰ ταύτην κεῖται Κύθηρα νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμῆν. Κατὰ δὲ ταύτην ἐστὶ Κρήτη νῆσος. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν προειρημένην ἄκραν Μαλέαν Σίδη πόλις καὶ λιμῆν, Ἐπίδαυρος πόλις καὶ λιμῆν, Πρασία πόλις καὶ λιμῆν, Μέθανα πόλις καὶ λιμῆν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις Λακεδαιμονίων. Ἐν μεσογείᾳ δ' ἐστὶ Σπάρτη καὶ ἄλλαι πολλαί. Παράπλους δὲ τῆς Λακεδαιμονίων χώρας ἡμερῶν τριῶν.

47. ΚΡΗΤΗ. Κατὰ Λακεδαίμονα νῆσος κεῖται Κρήτη· ἐγγυτάτω γὰρ Λακεδαίμων κεῖται τῆς Εὐρώπης. Διάπλους δὲ ἀπὸ Λακεδαίμονος ἕως ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Κρήτης, ἐφ' ᾧ ἐστὶ πόλις Φαλάσαρνα, ἡμέρας δρόμος. Ἀπὸ δὲ Φαλάσαρνον Κριεῦ μέτωνόν

leus portus et huic obversum tergum habens Psamathus portus. Medius inter utrumque portum in mare procurrit Tænarus cum templo Neptuni; deinde Las urbs cum portu, Gythium in quo est navale, tum munimentum, tum Eurotas fluvius, tum Boæ urbs et Malea promontorium. [CYTHERA.] Huic vicina est Cythera insula cum urbe et portu, cui opposita est Creta insula. Post supra memoratum promontorium Maleam Sida urbs cum portu, Epidaurus urbs cum portu, Prasia urbs cum portu, Anthana urbs cum portu. Præterea aliæ multæ sunt Lacedæmoniorum civitates; in mediterraneo tractu est Sparta aliæque multæ. Prætervectio regionis Lacedæmoniorum est dierum trium.

47. CRETA. Ex adverso Lacedæmonis insula jacet Creta; nam Lacedæmon ex Europæ regionibus ei proxima est. Traiectus a Lacedæmone adCRETæ promontorium, juxta quod sita Phalasarna urbs, iter est diei. Post Phalasarna sequitur Crii metopon sive

πλ.] Achilleum portum memorat Pausanias III, 25, 4: Τευθρώνης δὲ ἀπέχει πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους... ἄκρα Τάιναρων, καὶ λιμένες ὅτε Ἀχιλλεύς ἐστι καὶ Ψαμαθοῦς. Deinde a Tænarō pr. lectorem ducit ad Thyrides. Hinc de situ utriusque portus accuratioris aliquid colligi nequit. Quamquam in mappis uterque ad sinum Laconicum collocari solet ita, ut viator Teuthrone proficiscens primum ad Achilleum, deinde ad Psamathuntem veniat. Scylax igitur hoc quoque loco ordinem periegeseos reliquisset; nam Psamathuntem ante Achilleum debebat memorare. In eamque sententiam verba Peripli transposuit Fabricius. At quum Psamathuntem portum ad sinum Laconicum fuisse certum sit, alterum a parte opposita fuisse inde colligas, quod Scylax medium inter utrumque procurrere Tænarum dicit. Eodemque ducit etiam Stephanus Byz., qui Achilleum esse ait vicum et portum Μεσσηνίας. Vix enim dubium est hæc de ipso nostro portu, Messeniaco sinui obverso, intelligenda esse; certe de Messeniæ portu Achilleo aliunde non constat. Atque sic recte Leakius I, p. 302 et Forbiger III, p. 990. Achilles p. nunc *Vathy* sive *Cisternes*; Psamathus (de quo cf. Strabo p. 363; Plin. IV, 8; Æschin. Epist. 1) hodie *porto Quaglio* sive *Kaio*. V. Leake. I. l. II. — Γύθειον] γυθείων cod. II. — καὶ τεῖχος] Hæc vulgo cum verbis Γύθειον ἐν ᾧ v. jungunt; ego interpunctione separavi. Indicatur v. τεῖχος quod deinceps sequitur castellum, Trinasus. Pausanias III, 22, 3: Ἐν ἀριστερᾷ δὲ Γυθείου στάδια προελθόντι ὡς τριάκοντα ἐστὶν ἐν τῇ ὑπερώῳ Τρινασοῦ καλουμένης τεῖχη, φρουρίου ποτὲ, ἡμοὶ δοκεῖν, καὶ οὐ πόλιν. Cf. Ptolem. III, 16, 9, ubi Trinasos (sic codd.) ἐπὶ τὴν post Gythium ponitur. Etiamnum *Trinisa* (Leake. I, p. 232). II. — Βοῖα] Βοιά Pausanias III, 21, 6 et alibi, Polybius V, 19, 8; Βοιά Ptolem. III, 16, 9; Βοιά Strabo VIII, p. 364; Βοία Plin. IV, 5. II. — Μετὰ δὲ τὰ ὅσα τὴν πλ.] Codex: Μετὰ δὲ ταύτην ἡ προειρημένη ἄκρα Μαλέα; mutavi cum Fabricio, dubitans tamen; nam parum accurata est locorum descriptio. Dicere debebat: καὶ Βοῖα πόλις καὶ Ὀνοου

γνάθος ἄκρα· κατὰ ταύτην κεῖται Κύθηρα... Μετὰ δὲ τὴν προειρημένην ἄκραν ἑτέρα ἄκρα Μαλέα, πλ. — Σίδη] Hanc præter Nostrum unus Pausanias III, 22, 9 memorat; sita ad portum Sancti Georgii secundum Boblaye *Recherches géogr. sur les ruines de la Morée* (Paris. 1826.) p. 89. II. — Ἐπίδαυρος] sc. Ἐπ. ἡ Λιμνηρά. II. — Μέθανα] Transposuit situm hujus urbis, si ita scripsit, Scylax. Nam Methana fuit inter Træzenem et Epidaurum Sacram dictam, quod sefellit Scylacem, qui supine et inadvertenter Methanam transtulit ad alterum litus, ubi fuit alia Epidaurum Limera dicta. PALMERIUS (Exerc. p. 273). — « Hic ego Scylacem a Palmerii vituperatione tueri tentabo. Nemp, tenui emendatione facta, legimus pro Μέθανα, Ἀνόθνα ex urbe Plinii (IV, 8) *Anthane*, vel Ἀνοθήνη ex Thucydide (V, 41). » GAILL. Cf. Stephan. Byz. v. Ἀνοθήνα; Harpocrat. v. Ἀνοθήνη. Pausan. II, 38, 6. Quamquam Anthana non maritima sed mediterranea urbs fuisse videtur. Leake II, p. 494 et Boblaye p. 69 sitam fuisse putant ubi nunc sunt ruinae *Hellenico* dictæ; Ross. *Reisen* I, p. 163 locum *Palæocastrum* apud *Hagio Triada* Anthanæ assignat.

§ 47. Quæ de Creta insula auctor affert non ex Periplus fluxerunt, sed ex periegesi quæ ab occidua parte proficiscens potiorum urbium ditiones, sitaque in singulis oppida recensabat. Ex eodem fonte sua petivit Dionysius in An. Hell. 110 sqq. At centones quosdam attulisse satis habuit uterque. II. — Φαλάσαρνα] Sic neutro genere nomen effert etiam Dionys. An. Hell. 119; Steph. B. s. v. et Strabo X, p. 474 (ubi codd. περὶ Φάλαρνα); quamquam idem p. 479 habet etiam Φαλάσαρνης, genere fem., ut apud Polyb. XXIII, 15, 3, Ptolem. III, 15, Plinium IV, 20. Trahi huc quoque possit, quod infra in codice legitur ἡ προειρημένη Φαλάσαρνα (accentur in penultima). Ruinae urbis prope hodiernum *Kutry*. V. Pashley. *Travels in Crete* (Lond. 1837), II, p. 69. Hæck. *Kreta* I, p. 26. II. — ἡμέρας δρόμος] Strabo X, p. 475: Ἀπὸ δὲ Κιμάρου [ἐπὶ Τάιναρων] εἰς τὰ στάδια ἑπτάκιστοι. Id. VIII,

ἔστιν ἀκρωτήριον. Πρὸς νότον δὲ ἄνεμον πλοῦς εἰς Λιθύην, ἐπὶ Χερρονήσου δὲ τὰς Ἀλιάδας τὰς Κυρηναίων πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός. Ἔστι δὲ ἡ Κρήτη μακρὰ στάδια βϛ', στενὴ δὲ, καὶ τέταται ἀπὸ ἡλίου δυσμῶν πρὸς ἡλίου ανατολάς. Οἰκοῦσι δὲ ἐν Κρήτῃ Ἕλληνες, οἱ μὲν ἀπὸικοι Λακεδαιμονίων, οἱ δὲ Ἀργείων, οἱ δὲ Ἀθηναίων, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἄλλης ὁπόθεν ἔτυχεν. Εἰσὶ δὲ τινες αὐτῶν καὶ αὐτόχθονες. Πόλεις πολλαὶ ἐν Κρήτῃ. [ΚΡΗΤΗΣ ΘΕΣΙΣ.] * ὡς ἀκρωτηρίου ἔστι πρώτη πόλις πρὸς ἡλίον δυσμῶν ἢ προειρημένη Φαλασάρνα καὶ λιμὴν κλειστός· Πολυρρηγία,

Arietis frons promontorium; hinc meridiem versus navigatur in Libyam, et ad Chersonesi *Achilides* Cyrenaicas navigatio est diei noctisque. Longitudinem Creta habet stadiorum 2500; angusta vero est et ab occasu solis in ortum extenditur. Incolunt Cretam Graeci, quorum alii Lacedaemoniorum coloni, alii Argivorum, alii Atheniensium, alii denique ex ceteris profecti Graeciae regionibus undecumque tulit sors. Pars vero incolarum etiam indigene sunt. Urbes multae in Creta. [CRETAE SITUS] *Ad Corycum* (?) promontorium prima urbs versus solem occidentem

p. 363 : Εἰς δὲ Κώρυκον ἀκρὴν τῆς Κρήτης ἐγγύτατα πλοῦς ἔστι σταδίων διακοσίων (ἑξακοσίων?) πενήκοντα. Plinius IV, 20 Cretam a Malea abesse dicit 75 mill. (= 600 stad.), quod vero proximum. || — ἄνεμον] ἀνέμου eod. Gronovius legi jubet : ἀκρωτήριον πρὸς νότον ἀνεμον. Πλοῦς δὲ ἐπὶ Χερσ. κτλ. Ac sane magis referebat Criumetopi quam Libyae situm indicare. || — ἐπὶ Χερρονήσου τὰς Ἀλιάδας τὰς Κυρηναίων] τῶν Κυρ. apograph. Palat. *Chersones* Cyrenaicae, Criumetopo opposita, memoratur ap. Strabo. XVII, p. 838 et Stadiasm. mar. magn. § 45. Apud Ptolem. IV, 5 p. 275 vocatur Χερρόνησος μεγάλη, quo epitheto distinguitur a Chersoneso parva ad Alexandriam. De eodem loco Stephanus Byz. v. Χερρόνησος : Ἔστι πέμμητη πόλις Λιθύης Χέρρουρα καλουμένη, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν Λιθυῶν τριῶν. * Ἐγεται Χερρόνησος, ὄνομα Χέρρουρα = (nunc *Ras-el-Tyn* vel *Raxatin*). Quod nostro loco legitur Ἀλιάδας, edd. mutant in Ἀλιάδας. * Ceterum sexies haec Cyrenaeorum Chersonesus memoratur a Scylace, ubique obscurius, tum hoc loco, tum § 108 : χερρόνησος Ἀχτιῶδες, λιμὴν; tum ibi : Πέτραντος καὶ χερρόνησος... παράγει δὲ ἀπὸ χερρονήσων ... πλοῦς ἀπὸ χερρονήσων... ἀπὸ χερρονήσων τῶν Ἀντιδίων. Patet igitur tum plurali tum singulari numero hunc locum esse designatum. Mihi pro ΑΧΤΙΔΕΣ et ΑΝΤΙΔΕΣ, in quo utroque nullus inest sensus, facili mutatione restituendum videtur ΑΛΙΑΔΕΣ, et ipse locus dictus fuisse χερρόνησος Ἀλιάδες vel χερρόνησος Ἀλιάδες, *Chersonesi piscatoriae* et *Chersonesi piscatoria*. Literas χ et λ permutatas habes etiam in Νῶταρος pro Ὠλιταρος (§ 48). * CLAUSEN. Quodsi ante omnia vox graeca circumspecta esset, illud Ἀλιάδες probarem. At non haec res est. Regio quae Chersoneso orientem versus adiacet ex adverso insulae Plataeae, ab Herodoto IV, 157. 169 Ἀζιρίς, a Callimacho in Apoll. 89 Ἀζιρίς vocatur (Cf. St. Byz. s. v.); porro versus occidentem centum a Chersoneso stadiis Ἀζαρίς locus notatur in Stadiasm. maris magni § 45. Ab hac autem regione vel ab oppido in cuius ditione sita erat Chersonesus, cognominata esse iure merito censebitur. Apud St. Byz. pro ὄνομα Χέρρουρα scribendum puto ὄνομα Ἀχέρρουρα, quod ad Herodotem vocis formam Ἀζιρίς propius accedit (Quanta in Libycis nominibus apud graecos auctores sit formarum fluctuatio nemo nescit). Apud Scylacem denique ex Ἀχτιῶδες, Ἀντιδές, Ἀλιάδες eliciendum Ἀχτιῶδες (vel fortasse Ἀχτιῶδες), quod nomen quasi locum medium tenet inter ea quae Alexander

Polyhistor et Callimachus Stephanusque praebent. || — ἡμέρας καὶ νυκτός], i. e., si Scylacis computum sequimur, stadiorum 1000. Consentit Agrippa apud Plinium IV, 20 et V, 5, qui a Phycunte promontorio Cyrenaico ad Criumetopon esse ait 125 mill. pass. At vera distantia a Creta ad Chersonesum est stadiorum 1750, quae potuerunt quidem unius diei noctisque, at nonnisi faustissima navigatione percurri. Strabo VIII, p. 475 : Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς (Haec in Scylacis Periplus intulit Fabricius)... Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου διασχίλους ἐστίν. Idem XVII, p. 838 : ... καὶ ἀκρὰ Χερρόνησος λιμένα ἔχουσα· κεῖται δὲ κατὰ Κόκλον (sic codd.; Κώρυκον scrips. vv. dd.; vix recte, quum Corycus sit boreale Cretae promontorium) τῆς Κρήτης ἐν διάρματι χιλιῶν καὶ πεντακοσίων (διασχίλ. x. π. Groskurd., parum feliciter) σταδίων. || — βϛ'] Sic etiam Dionysius. Non adeo falsus est hic numerus, si in metiendo oram insulae meridionalem ejusque flexus sequaris. Idemque redit § 112, ubi tamen omnes fere numeri mire corrupti sunt. Linea recta Cretae longitudo nonnisi 1500 est stadiorum, quem numerum praebet Agathemerus I, 5. II, 14. Idem tamen I, 5 etiam 2300 stadia affert, ex sententia Socratis, ut colligitur e Strabon. X, p. 474. Hieronymus ap. Strabon. computat stad. 2000, ac minorem etiam longitudinem statuit Artemidorus, qui ambitum insulae 4000 stad. esse censebat. || — Κρήτης θέσις ὡς ἀκρωτηρίου ἔστι.] Sic verba exhibet jungitque cod Parisinus. In apogr. Vat. est ἀκρωτέρω. Locus corruptus, probabiliterque ex margine quaedam illata sunt. Quid lateat certius dici vix potest. Verti quasi Κρήτης θέσις olim margini adscriptus titulus esset eorum quae in antec. de situ insulae leguntur; deinde vero irrumperente glossemate ipsa Periplus verba turbata essent, in hanc illa sententiam refingenda : ἐπὶ Κωρύκῳ ἀκρωτηρίου ἔστι πρώτη πόλις κτλ.; similiter Salmasius, Vossius, Osannus (V. Fuhr. ad Dicarch. p. 448). Clausenius voluit : Κρήτης θέσις ὡς ἀκρωτηρίων, * Cretae situs est sicut promontorium, i. e. Cretae ea est figura quasi e meris multis promontoriis composita sit. * At quis tale quid tam ineptis verbis efferret! Ceterum comparari fortasse situm Cretae cum aliqua re, non nego. Tu videas. || — Πολυρρηγία] Πολύρρηνα codex; em. Gailius. Πολυρρηγία Ptolem. III, 15, p. 245, 10 Wilberg. (ubi cod. A. Πολυρρηγία, probante Spanhemio De praest. num. p. 902) et Stephan. Byz. (ubi 3

καὶ διήκει ἀπὸ βορέου πρὸς νότον· Δικτυναῖον Ἀρτέμιδος ἱερὸν πρὸς βορέαν ἄνεμον, τῆς χώρας Περγαμίας· πρὸς νότον δὲ Ὑρτακίνα· Κυθωνία καὶ λιμὴν κλειστός πρὸς βορέαν· ἐν μεσογείᾳ δὲ Ἐλυρος πόλις· πρὸς νότον δὲ Λίσσα πόλις καὶ λιμὴν παρὰ Κριοῦ μέτοπον· πρὸς βορέαν δὲ ἄνεμον ἢ Ἀπτεραία χώρα· εἴτα ἡ Λαμπαία, καὶ διήκει αὐτὴ ἀμφοτέρωθεν, καὶ ποταμὸς Μεσάπιος ἐν αὐτῇ ἐστὶ· ** μετὰ δὲ Ὀσμίδα· Ἐλεύθερνα πρὸς βορέαν· πρὸς νότον δὲ Σόβριτα· ** καὶ λιμὴν· πρὸς νότον Φαιστός· πρὸς βορέαν Ὀαῖος καὶ Κνωσσός· πρὸς δὲ νότον Γόρτυνα, Ῥαῦκος· ἐν μεσογείᾳ

est Phalasarna cum portu clauso; tum Polyrrhenia, cuius ditio a boreali insula latere ad meridionale pertingit; Dictynnæum Dianæ fanum boream versus situm in Pergamia regione; notum versus Hyrtacina; Cydonia cum portu clauso boream versus; in mediterraneis Elyrus urbs; ad notum Lissa urbs cum portu prope Criumetopum; ad boream Apteraea regio; deinde Lampaea regio ad utrumque mare pertingens, in eaque fluvius Mesapius; [deinde Osmida]; post Osmidam Eleutherna ad boream; ad notum Sybrita; [ad boream Panormus urbs] et portus; ad notum Phaestus; ad bo-

codd. Πολύρρηγ et Πολύρρηγ); Πολυρρήγιον Zenob. V, 50; Polyrrhenium Plinius IV, 20. Cives Πολυρρήγιοι ap. Polyb. IV, 53, 6. 55, 5 et Strabon. X, p. 479. Sium urbis accurate definit Strabo l. I. Cf. Pashley l. I. II, p. 46. Hæck. l. I. I, p. 26. II, p. 440. || — Δικτυνναῖον] Cf. Dionys. An. Hell. 122. Templum erat in Tityro monte (Strabo X, p. 479), qui a fano etiam Dictynnæum vocatur (Dionys. 129; Plin. IV, 20; Solum. c. 17 ed. Stephan.), sicut Psacium Tityri promontorium vocatur Dictynnæum prom. ap. Strabon. X, p. 484. || — Ὑρτακίνα] Ὑρτακίνα codd.; em. Meursius Creta. p. 40. Vid. numos ap. Mionnet. II, 277 et alios. Stephano urbs vocatur Ὑρτακίος ἢ καὶ Ὑρτακίνοσ. Apud Ptolem. l. I. codd. Ἀρτακίνα. Ruinæ ap. Teminli. V. Pashley II, p. 116. Aliter de situ huius et aliarum urbium statuit Hæck. Creta I, p. 391. || — Κυθωνία], hodie Kthania codd. Pashley I, p. 11. || — Ἐλυρος] Σάλυρος codd.; em. Meursius. V. Pausanias X, 16, 3; Xenion, Creticorum auctor, ap. Steph. Byz. v. Ἐλυρος (Idem v. Σοῖα refert Syiam fuisse navale Elyri); Suidas v. Θάλυρας; Hierocles p. 650 Wess.; numi ap. Eckhel. Num. anec. p. 148; Pellerin. III, p. 63; Mionnet. Suppl. IV, p. 319. Ruinæ ap. Rhodhovan. V. Pashley II, p. 107. Hæck. I, p. 27. — δὲ Λίσσα] vel μὲν Λίσσα, Vossius; codd.: ἐλίσσα. Apud reliquos scriptores urbs vocatur Λιστός. V. Ptolem. l. I.; Hierocles p. 650; Stadiasm. mar. magn. § 316; Tab. Peut.; Herodian. Περί μνηρ. λέξ. p. 38, 26. Quod apud Strabon. X, p. 479 legitur Ὀλυσσής, et Λισσής apud Stephan. B. (s. v. Φαιστός), quam Phaestiadis oppidum fuisse dicatur, ab eo loco de quo nos jam agimus, alienum esse debet. Ceterum v. Pashley II, p. 91. || — παρὰ Κριοῦ μέτοπον] Post hæc in codice leguntur: πρὸς βορέαν δὲ ἄνεμον ὅρος καλλίστον καὶ λιμὴν ἐν αὐτῷ ὅλους καὶ πᾶν. Hæc non suo loco legi et Oluntis urbis situs et verba seqq. πρὸς βορέαν δὲ ἢ Ἀπτ. coarguant; transposuit Clausenius et post vocem Ῥαῦκος inseruit. Ego hæc inter Lycti et Præsi mentionem media posui. || — ἢ Ἀπτεραία] ἀνηκα πτερά codd.; em. Vossius. Cf. Dionys. An. Hell. 122: εἶπεν Ἀπτεραίων (Ἀγγαραίων cod.) λεγομένην ἐν μεσογείᾳ. Diodor. V, 64, 5: τῆς Ἀπτεραίων χώρας (ubi codd. plurimi τῆς ἀντισσπτερών vel ἀντισσπτεραίων; τῆς ἀντίκας Ἀπτεραίων probabiliter conj. Vossius). De urbe Ἀπτέρα v. Strabo X, p. 479; Steph. B. et Suidass. v.; Plinius IV, 20 (ubi Apterum); Ptolemæus p. 245, 11; Hierocles l. I.; Pashley l. I. I, p. 36, qui nunc esse

censet Palæocastron ad Suda sinum); Hæck. I, p. 380. || — Λαμπαία] De Lampe vel Lappe vel Lappa urbe cf. Fragm. Hist. tom. IV, p. 364, 4. 529, 9. Sita prope hod. Polis. V. Pashley. I, p. 84. || — Μεσάπιος] Μεσάπιος codex; em. Meineke ad Dionys. An. Hell. 128, ubi fluvius absurdo nomine Μεσάπολις appellatur. Ille ipse fuerit qui prope Lappen urbem notatur, nisi forte eundem habere malis cum Massalia (hod. Megalopotamos) Ptolemæi. || — Ὀσμίδα] Vossius voluit: Μετὰ δὲ, Ὀσμίδα. Num recte nomen habeat aliunde non liquet. Pashley locum hunc collocat ad fontes Massaliae fluvii. Ceterum lacunam notavi. || — Ἐλεύθερνα] Sic et eo accentu codex; Plinius (IV, 20) quoque: Eleutherna. Stephanus Ἐλεύθερνα (codd. Ἐλευθέρνα, quod emend. Meineke, laudato Lobeckio Pathol. p. 280); item Polybius IV, 53. 55 et Hierocles p. 650; Ἐλευθέρνα corrupte codd. Ptolemæi III, 15, p. 245, 15; quam formam reperit etiam Stephan. v. Ἐλευθέρνα; Ἐλευθέρα est in Stadiasm. § 329 et Dion. Cass. XXXVI, 1. Estiamnunc Eleutherna. V. Pashley I, p. 145. || — Σόβριτα] Sic codex; Σόβριτα edit. Σόβριτα etiam Ptolemæus p. 245, 13. Subrita Tab. Peut.; Σούβριτος Hierocles; Σόβριτος Steph. Byz. Urbis incolæ Σιβρίτιοι in C. Inscr. II, p. 637. Urbs inter mediterraneas recensetur a Ptolemæo, nec occurrat in Stadiasm. ab Eleutheris 8 mill. pass. distabat sec. Tab. Peut. Prope hod. Veni notatur in mappa Pashleyi. Quæ quum ita sint, simulque iterum ap. Nostrum sequatur πρὸς νότον, lacunam indicavi post v. Σόβριτα. Excidit: πρὸς βορέαν δὲ Πάνορμος (vel Παντομάτριον vel Ἀσάλη) πόλις. Panormum in hac ora ponunt Pashley I, p. 157 et Kiepertus et Forbiger III, p. 1036 ex Plinio IV, 20, eamque urbem agnoscunt in ruinis quæ hodie vocantur Mylopotami. Sec. Ptolemæum p. 244, 1 in eo tractu Pantomatrium, secundum Stadiasm. mar. magn. Astale urbs maritima erat. || — Ὀαῖος] vel Ἀῖος; codd. Πάος; emend. Vossius. Ἀῖος ap. Herodot. 4, 154. E digamma æolico natæ formæ Ὀαῖος ap. Xenion. in St. Byz. et Hieroclem, Ὀαῖος ap. Apollon. Rhod. I, 1130. Denique Faῖος in C. Inscr. II, n. 3050. Numos vide ap. Eckhel. D. N. II, 305. Mionnet II, 90. Pellerin. III, 72. || — Κνωσσός] Κνωσσος cod. Vatican. Κνωσας Paris., in quo haud raro ejusmodi formæ in ις ex sequioris ævi more occurrunt. || — Ῥαῦκος] Βαῦκος codex; emend. Holstenius e Polybio XXXI, 1, 1. XXXIII, 15; Ælian. N. An. XVII, 35 (V. Fragm. Hist. IV, p. 305, 1); Steph.

δὲ Λύκτος, καὶ διήκει αὐτὴ ἀμφοτέρωθεν πρὸς βορέαν
δὲ ἀνεμὸν ὄρος Κἀδίστον καὶ λιμὴν ἐν αὐτῷ Ὀλοῦς
καὶ πᾶν ῥῥ. Πραιὸς διήκει ἀμφοτέρωθεν ῥ. Γρᾶνος
ἀκρωτήριον Κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. Εἰσὶ δὲ
καὶ ἄλλαι πόλεις ἐν Κρήτῃ· λέγεται δὲ εἶναι ἑκατόμ-
πολις.

48. ΚΥΚΛΑΔΕΣ ΝΗΣΟΙ. Κυκλάδες δὲ αἶθε εἰσὶ κατὰ
τὴν Λακεδαίμονιαν χώραν οἰκούμεναι· Μήλος καὶ λι-
μὴν, κατὰ δὲ ταύτην Κίμωλος, κατὰ δὲ ταύτην Ὠλία-
ρος, κατὰ δὲ ταύτην Σίκινος, αὕτη καὶ πόλις· κατὰ
δὲ ταύτην Θήρα, κατὰ δὲ ταύτην Ἀνάφη, κατὰ δὲ
ταύτην Ἀστυπάλαια. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπει-
ρον, ὅθεν ἐξετραπόμην.

49. ΑΡΓΟΣ. Μετὰ δὲ Λακεδαίμονα πόλις ἐστὶν
Ἄργος, καὶ ἐν αὐτῇ Ναυπλία πόλις καὶ λιμὴν ἐν
μεσογείᾳ δὲ Κλεωναὶ καὶ Μυκῆναι καὶ Τίρυνες. Πα-
ράπλους τῆς Ἀργείας χώρας κύκλῳ (ἔστι γὰρ κόλπος
ὁ Ἀργολικὸς καλούμενος) στάδια ρν'.

50. ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ. Μετὰ δ' Ἄργος ἡ Ἐπίδαυρος χώρα·

ream Oaxus et Cnossus; ad notum Gortyna, Rhau-
cus; in mediterraneis Lyctus, ditione sua mare attin-
gens utrumque; versus boream Cadistus mons ad
eumque Olus portus et Pan (?); Præsus deinde ad
utrumque mare pertinet; Granus (*Itanus?*) Creta
prom. versus ortum. Sunt etiam aliæ in Creta ur-
bes; nam centum urbibus instructa esse perhibetur.

48. CYCLADES INSULE. In conspectu Lacedæmonis
regionis Cyclades insule sunt habitatae hæ: Melus cum
portu; ad eam Cimolus; ad hanc Oliarus; ad hanc
Sicinus, quæ et civitas; juxta hanc Thera; prope
quam Anaphe; prope eam vero Astypalæa. Sed re-
deo ad continentem, unde digressus eram.

49. ARGOS. Post Lacedæmonem est Argos civitas,
et in ea urbs Nauplia cum portu; mediterraneæ vero
Cleonæ, Mycenæ et Tiryns. Prætervectio Argivæ
regionis per orbem (est enim ibi sinus dictus Argoli-
cus) stadiorum 150.

50. EPIDAUROS. Post Argos sequitur regio Epidau-

Byz.: ῥ. Παῦκος, ἐν μεσογείᾳ τῆς Κρήτης. Lycophron 1304
habet gentile Δραῦκος, ad quod Tzetzes: Δραῦκη, πόλις
Κρήτης. Sita ad radices orientales Idæ montis prope
Hagio Myro, sec. Pashley. I, p. 235. Mireris igitur
eam a Nostro πρὸς νότον poni; debet certe ἐν τῇ μεσο-
γείᾳ. Fortassis in his quoque negligentia excerptoris
aliquid peccavit. Ceterum pro Βαῦκος Meursius scribi
voluit Κᾶνκος, quæ Creta urbs a Stephano s. v. me-
morata, aliunde non nota est. || — πρὸς βορέαν δὲ
ἀνεμὸν... καὶ πᾶν] Hæc codex in antec. habet
post verba παρὰ Κριοῦ μέτωπον, nisi quod pro Κᾶδιστον
et Ὀλοῦς legitur Κᾶλλιστον et Ὀλοῦς (hoc et in Ptolem.
codd. nonnulli). Illud corripit Slothoverus (v. Gail.
ad Scylac. p. 578), hoc jam Vossius. De situ Olun-
tis v. Stad. mar. m. § 332, collato Ptolemæo III, 15,
p. 244; II, 1; Pausan. IX, 40, 3; Steph. Byz. s. v.; Bæ-
ckh. C. I. II, n. 2554. Cadistus mons memoratur ap.
Solinum c. 17, p. 42 ed. Steph.: *Albet* (Creta) *jugis*
montium Dictynnæi et Cadisti. Hoc loco, ut videtur,
usi Forbigerus et Kiepertus Cadistum et Dictynnaeum
unum eundemque habent, falso utique. Contra Man-
nertus VIII, p. 722 Cadistum refert ad Albos mon-
tes sive τὰ Λευκὰ ὄρη, quorum jugum est in meridioni-
ali et occidentali insulæ parte (Strabo X, p. 475).
Nittur habet sententia loco Plinii IV, 20, ubi: *Montes* :
Cadistus, Idæus, Dictynnaeus, Coryceus. Ipsa (Creta)
abest promontorio suo, quod vocatur Criumetopon... a
Cyrenæorum promontorio Phycunte CXXXV mill. pas-
suum; item Cadisto; a Malea Peloponnesi LXXXV. Sane
si in his distantia a Libya ad Cadistum notatur, sequi-
tur Cadistum montem in meridionali Cretæ ora col-
locandum esse. Sed fugit geographos nostri Scylacis
locus, ubi Cadistus boreali lateri vindicatur, et aperte
maximum illud promontorium intelligendum est, quod
supra Oluntem in mare procurrit. Hunc vero locum
ei assignat etiam series montium ap. Plinium, qui ab
oriente occasum versus pergens primum ponit Cadistum
nostrum. Quod si repugnant deinde verba: *Item Ca-*
disto, id non fit culpa Plinii, sed librariorum: nam

locus mutilus est; suppleri jubeo: *item Cadisto* [*ab*
Astypalæa; et Coryco] *a Malea Peloponnesi* etc. Proba-
tur hoc altero Plinii loco IV, 23, ubi: *Astypalæa... abest a Cadisto Cretæ CXXXV mill. pass.* Eaque distan-
tia bene habet. Quod attinet Peripli verba καὶ πᾶν,
quid in iis lateat nescio; καὶ πόλις conj. Vossius, vix
recte. In Stadiasmo et Ptolem. juxta Oluntem recense-
tur quindecim stadiis distans urbs Κκαμάρα; num hæc
indicatur? an alia? an revera fuit locus Πᾶν, sicuti erat
Παννόννα urbs inter Lyctum et Cnossum sita? || — Πρα-
σός] πράσις codex; emend. Meursius. Fort. satis erat
scripsisse Πρᾶσος. De variis hujus nominis formis v.
Hæck. *Creta* I, p. 413. Bæckh. C. I. II, p. 405; Din-
dorf. in St. Thes. v. Πραισός. || — Γρᾶνος] Ejus nemo
meminit, nisi forte leg. Ἰτανον ex Plinio IV, 20. =
Vossius. — « Sed forsitan in hoc sedet memoria Γραμ-
μίων urbis, ut vocat Stephanus et collegit Meursius. »
Gronovius. Steph. Byz. Γράμμιον (Γράμιον cod. Voss-
sianus), πόλις ἐν Κρήτῃ. || — ἑκατόμπολις] ἑκατόν
πόλις codd. [Vid. Homer. II, II, 649. Strabo X,
p. 479, Plinius, alii.

§ 48. Κυκλάδες] Scylax igitur Cyclades Cretici ma-
ris aliasque maris Ἀγῶι distinguere videtur. Vulgo
insulæ ad Cretam site Sporadibus accensentur. Unum
laudasse sufficiat Strabonem X, p. 485: Ἀῦται μὲν
οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει· ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον αὐτῇ
τε ἡ Ἀῖλος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυκλάδες, καὶ αἱ παλαιῖαι
προσκειμένας Σποράδες, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ λεγόμεναι περὶ
τὴν Κρήτην. || — Ὠλιάρως] νωχίλιος cod.; em. Sal-
masius. Oliarus quum Paro insulæ proxime adiaceat,
hoc loco parum apte nominatur. Contra vero Phole-
gandrus insula memoranda erat. || — Σικίνος] κίνος
codex; em. Salmasius. || — καὶ πόλις] ἡ πόλις codex;
em. Vossius. || — Ἀστυπάλαια] Ἀστυπάλη co-
dex; em. Bentley.

§ 49. Ἄργος] Ἄρσος codex, ut mox Ναυπλία... Κλε-
ωνά... Τίρυνά. || — ρν'] Hic numerus, si sinum lege-
ris, justo minor est.

§ 50. Μετὰ δὲ Ἄργος κατλ.] ἡ Ἐπίδαυρος δὲ χώρα

γὰρ εἰς τὸν κόλπον τοῦτον στάδια λ'. Μετὰ δὲ τὴν Ἐπιδαυρίαν χώραν Ἀλία καὶ λιμὴν. Αὕτη ἐστὶ ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου. Περιπλοῦς ταύτης ἐστὶ σταδίων ἑκατὸν.

51. ΕΡΜΙΩΝ. Μετὰ δὲ ταύτην Ἑρμιῶν πόλις ἐστὶ καὶ λιμὴν. Ταύτης δὲ περιπλοῦς σταδίων π'. Μετὰ δὲ Ἑρμιόνα Σκύλλαϊόν ἐστιν ἀκρωτήριον τοῦ κόλπου τοῦ πρὸς ἰσθμόν· ἐστὶ δὲ τὸ Σκύλλαιον τῆς Τροιζηνίας. Καταντικρὺ δὲ αὐτοῦ ἐστὶ Σούνιον ἀκρωτήριον τῆς Ἀθηναίων χώρας. Κατὰ δὲ τοῦτο ἐστὶ νῆσος Βέλβινα καὶ πόλις. Τοῦτου τοῦ κόλπου ἀπὸ τούτου τοῦ στόματος εἰς τὸν ἰσθμὸν στάδια ἔστι ψμ'. Ἔστι δὲ ὁ κόλπος οὗτος αὐτὸς κατὰ στόμα εὐθύτατος.

52. ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ. Μετὰ δὲ Ἑρμιόνα Τροιζηνία πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δ' ἐστὶν αὐτῆς στάδια λ'. Μετὰ δὲ ταῦτα νῆσος ἐστὶ Καλαυρία καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δ' ἐστὶν αὐτῆς στάδια τ'.

53. ΑἶΓΙΝΑ. Κατὰ δὲ ταύτην νῆσος ἐστὶ καὶ πόλις Αἶγινα καὶ λιμένες δύο. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἐξετραπόμην.

54. ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ. Μετὰ δὲ Τροιζηνίαν πόλις Ἐπίδαυρος καὶ λιμὴν. Παράπλους δὲ τῆς Ἐπιδάουρου χώρας στάδια [ρ] λ'.

55. ΚΟΡΙΝΘΙΑ. Μετὰ δὲ Ἐπίδαυρον ἡ Κορινθίων χώρα ἐστὶν [ῆ] πρὸς ἡῶν, καὶ τεῖχος Κεγχρειαὶ καὶ ἰσθμός, οὗ ἱερὸν Ποσειδῶνος. Ἐνταῦθα ἡ Πελοπόννησος λήγει. Ἔστι δὲ καὶ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ χώρα Κορινθίοις, καὶ τεῖχος Σιδῶς καὶ ἕτερον τεῖχος Κρεμ-

ria. Pertinet enim ad hunc quoque sinum spatio stadiorum 30. Post Epidauriam regionem Halia cum portu. Sita hæc est in ore sinus Argolici. Prætervectio ejus est stadiorum centum.

51. HERMION. Deinceps est Hermion civitas cum portu. Hujus præternavigatio est stadiorum 80. Post Hermionem est Scyllæum, promontorium sinus ad isthmum pertinentis. Est vero Scyllæum in Trœzenia; ex adverso ejus est Sunium promontorium Atticæ regionis. E regione etiam est Belbina insula cum urbe. Hujus sinus ab hoc ore intus usque ad isthmum sunt stadia 740. Est vero hic sinus in ore rectissimus.

52. TRŒZENIA. Post Hermionem Trœzenia civitas cum portu. Prætervectio ejus est stadiorum 30. Post hæc est insula Calauria cum urbe et portu. Prætervectio (reliquæ Trœzenia) est stadiorum 300.

53. ÆGINA. E regione Trœzenia est Ægina insula cum urbe et duobus portubus. Sed redeo ad continentem, unde diverteram.

54. EPIDAUROS. Post Trœzeniam est civitas Epidaurus cum portu. Præternavigatio regionis Epidauri stadiorum 130.

55. CORINTHIA. Post Epidaurum est Corinthiorum regionis ea pars, quæ orientem spectat, et munimentum Cencreæ, et isthmus, ubi fanum Neptuni. Hic est finis Peloponnesi. Est vero etiam extra isthmum Corinthiis territorium, et Sidus munimentum et aliud munimentum Cremmyon. Præternavigatio Corin-

μετὰ Ἀργος codex Palatin. || — Ἐπιδαυρίαν] Ἐπιδάουρον codex. || — Ἀλία] Ἀλιεῖς ap. Strabon. VIII, p. 373, Diodor. XI, 78, Stephan. s. v., nec non ap. Thucyd. I, 105, 1, ubi: ἐς Ἀλιάς (vgo ἐς Ἀλιάς). Pausanias II, 36, 1 Ἀλικὴν dicit.

§ 51. Ἑρμιόνα] Ἑρμιῶνα cod. et mox iterum. — || σταδίων π'] Numerus procul dubio corruptus est. || — Βέλβινα] Meminerunt ejus insulæ Strabo VIII, p. 375. IX, p. 398, et Steph. B. v. Ἑρμιῶν, et Plinius IV, 19. Nunc S. *Georgia d'Arbori*. || — ψμ'] Non nimium esse numerum, si oræ anfractus legeris, exputavit Lapius. Fabricius scripsit υμ', 430. || — εὐθύτατος] id est: litora utrinque non statim flectuntur et convergunt, sed eandem distantiam servantia recta procedunt.

§ 52. Τροιζηνία] Τροίζην cod. Pal. || — παράπλους... στάδια λ'.] « Bis recensetur, quantum Trœzenia fuerit extensa, per triginta et per trecenta stadia. Triginta illa pertinent a promontorio Scyllæo quod initium facit Trœzenia, usque ad eum terminum qui e regione Calauria situs est, trecenta inde ab illo usque ad fines Epidauriæ. Propterea dictum est: μετὰ δὲ ταῦτα (τὰ στάδια) νῆσος ἐστὶ Καλαυρία. » CLAUSEN. Ceterum Scyllæum promontor. Scylax in Træzeniorum ditione situm dixit, non vero etiam ejus esse initium. Quodsi vero sic rem intelligi voluit (ut ipse quoque puto), 80 stadiorum numerus Hermiones oræ attributus falsus est; sin numerus ille recte habet, in

Trœzenia paraplo erratum est, ommissa ea parapli parte, quæ ab Hermionia finibus erat usque ad Scyllæum. || — Μετὰ] Κατὰ scr. Fabricius.

§ 54. ρλ'] λ' codex; illud Lapius posuit, probabiliter. Etenim a Scyllæo promontorio usque ad Isthmum Scylax stadia esse ait 740. Træzenis vero tribuit stadia 330; Corinthiis usque ad Cremmyonem 300, adeo ut iisdem usque ad Isthmum tribuenda sint circiter 260. Hinc summa efficitur stadiorum 590. Desiderantur igitur 150, siquidem Trœzeniorum stadia inde a Scyllæo promontorio exputata sunt; sin minus, fortasse scribendum est σλ' (230).

§ 55. Κορινθία] Κεγχρεια codex. Titulos codicis, utpote a librariis profectos sæpeque ineptos, parum curamus. || — ἡ πρὸς ἡῶν] Articulum addidi e conjectura Gailii. || — Κεγχρεια] Κεγχρεια cod. || — Σιδῶς] Cf. Xenophon. Hell. IV, 13: Αἰρεῖ πρῶτον μὲν Σιδῶντα, ἔπειτα Κρομμύωνα, et ibid. IV, 5, 19. Steph. Byz.: Σιδῶς, Κορινθῶν ἢ Μεγαρίδος ἐπίνειον. Euphorio et Nicander ap. Athen. III, p. 82, ubi Sidus κόμη Κορινθῶν dicitur. Hesychiuss: Σιδωντιάς, κόμη τῆς Κορινθίας. Ruinæ prope *Sousaki* sec. Boblaye *Sur les ruines de la Morée*, p. 35; prope *Cassidhi* inter *Kineta* et *Kalamaki* sec. Leake *Travels in the Morea*, III, p. 308. || — Κρεμμύων] Κρεμμύων codex; Κρεμμύων, κόμη Κορινθῶν ex Eudoxo citatur ap. Stephan.; Plinius quoque *Cremmyon*. De formis Κρεμμύων, Κρομμύων, Κρομμύων, v. Steph. Thesaur. v. Κρομμύωνος.

μούν. Παράπλους δὲ τῆς Κορινθίων χώρας μέχρι τῶν ὁρίων τῶν Μεγαρέων στάδια τ'.

56. ΜΕΓΑΡΑ. Ἀπὸ δὲ τῆς Κορινθίων χώρας Μέγαρὰ πόλις ἐστὶ, καὶ λιμὴν καὶ Νίσαια τείχος. Παράπλους δὲ τῆς Μεγαρέων χώρας μέχρι Ἰαπίδος (ἐστὶ γὰρ οὗτος ὁρος τῆς Ἀθηναίων χώρας), στάδια ρα'.

57. ΑΤΤΙΚΗ. Μετὰ δὲ Μεγαρεῖς εἰσὶν Ἀθηναίων πόλεις. Καὶ πρῶτον τῆς Ἀττικῆς Ἐλευσίς, οὗ ἱερὸν Δήμητρος ἐστὶ, καὶ τείχος. Κατὰ τοῦτο ἐστὶ Σαλαμὶς νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμὴν. Ἐπειτα δὲ Πειραιεὺς καὶ τὰ σκέλη καὶ Ἀθῆναι. Ὁ δὲ Πειραιεὺς λιμένας ἔχει γ'. Ἀνάφλυστος τείχος καὶ λιμὴν. Σούνιον ἀκρωτήριον καὶ τείχος ἱερὸν Ποσειδῶνος. Θορικὸς τείχος καὶ λιμένας δύο· Ῥαμνοὺς τείχος. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι λιμένας ἐν τῇ Ἀττικῇ πολλοί. Περίπλους τῆς Ἀθηναίων χώρας στάδια αρμ' ἀπὸ Ἰαπίδος χώρας ἐπὶ Σούνιον στάδια υἷ' ἀπὸ Σούνιου μέχρι τῶν ὁρίων τῶν Βοιωτῶν στάδια γν'.

58. ΝΗΣΟΙ ΚΥΚΛΑΔΕΣ. Κατὰ δὲ τὴν Ἀττικὴν εἰσι νῆσοι αἱ Κυκλάδες καλούμεναι, καὶ πόλεις αἶδε ἐν ταῖς νήσοις· Κέως (αὕτη τετράπολις· [Ποιήσσσα πόλις] καὶ λιμὴν, Κορησσία, Ἰουλίς, Καρθαία)· Ἐλένη·

thorium regionis usque ad terminos Megarensium, stadiorum est 300.

56. MEGARA. Post Corinthiorum regionem est Megara urbs cum portu et Nisea munimentum. Præternavigatio Megarensium regionis usque ad Iapidem (est enim hic terminus Atheniensium regionis), stadiorum 140.

57. ATTICA. Post Megareses sunt Atheniensium civitates. Et primum Atticæ est Eleusis, ubi fanum Cereris et munimentum. Circa hoc est insula Salamis et urbs cum portu. Deinceps est Piræus ejusque crura et Athenæ. Piræus vero portus habet tres. Anaphlystus munimentum cum portu; Sunium promontorium; templum Neptuni; Thoricus munimentum cum duobus portubus; Rhamnus munimentum. Sunt etiam alii complures in Attica portus. Circumnavigatio Atheniensium regionis est stadiorum 1140; ab Iapide regione usque ad Sunium stadia 490; a Sunio usque ad terminos Bootiæ stadia 650.

58. INSULE CYCLADES. Ad Atticam sunt insule quæ Cyclades appellantur, urbesque in iis hæc sunt : Ceos in qua urbes sunt quattuor, [Piceessa] cum portu, Coressia, Iulis et Carthæa; Helena; Cythnus insula

Situs locus prope *Hagios Theodoros* sec. Boblaye I. l. Paullo aliter Leake I. l.

§ 56. Μέγαρ[α] Megarëων cod.; em. eddit. || — Νίσαια] Megalia codex; em. Voss. || — Ἰαπίδος] Ἰαπίδος codex h. l. et mox iterum; em. Berkelius et Stephano : Ἰαπίς, χαράδρα Ἀττικὴ εἰς Μέγαρ[α] ἀπάγουσα, ὡς Καλλιμάχος Ἐξάλχ. « Quam Stephanus χαράδραν, recte Scylax in sqq. γῶραν vocat, intelligens vallem sic appellatam ab perfluenta fluviole ejusdem nominis. Erat ibidem locus quem Aristophanes (Acharn. 803) vocat Φίβαλαν, cujus scholiastæ propterea dicitur τόπος Μεγαρίδος, οἱ δὲ Ἀττικῆς, laudatus ὡς ἰσχυρὰς. » ΓΡΟΣΟΝΙΤΙΣ. Fluit lapis ad radices meridionalis montis Κίραττα dicti, quem Strabo Atticæ et Megaridis terminum esse dicit.

§ 57. καὶ τείχος] Munitam fuisse Eleusinem constat ἐξ Demosthene De coron. p. 238, 15 sqq. Cf. Livius XXXI, 25 : *Eleusinem profectus spe improviso templi castelleque, quod et imminet et circumdatus est templo, capiendi*. Post vocem τείχος in codice leguntur : καὶ νῆσος Σάλαμις; quæ ejeci. Quamquam ejecta voce καὶ retinere possis verba νῆσ. Σ., tamquam titulum iis quæ de Salamine sequuntur a librario præfixum. || — τὰ σκέλη γ] Structa illa Ol. 84, 4. 451 a. C. Quare hæc, utpote a Scylacis ætate aliena, ab interpolatore profecta putavit Gaillius. Idem etiam quæ de Piræeo portu sequuntur, condemnare debebat, quum Darii ætate ante Themistoclem solo Phalereo Athenienses uterentur (Pausan. I, 1, 2), notante Clausenio. || — λιμένας ἔχει γ'] sc. τὸν Κανθάρου λιμένα, deinde τὸ Ἀρροδίσιον et in intima Piræei parte τὸ ἐμπόριον. V. Menelles ap. Schol. Aristoph. Pac. 145 (Fr. Hist. IV, p. 450, 4); Pausan. I, 1; Thucyd. I, 93. Ζέα portus frumentarius, qui (ex Hesychio

s. v. Ζέα) Piræci pars fuisse putabatur, isthmo a Piræeo separatus, orientem versus situs erat, atque hodie *Pashalimani* vocatur, uti demonstravit Ulrichs (Οἱ λιμένες καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν in Diario Atheniensi quod Ἐρμινιστῆς inscribitur, 1843, et germanice in *Abhandlgen d. Bayer. Acad. d. Wiss.* 1843, III, p. 645 sqq.) Aliorum de hac re sententias recenset Forbiger. *Geogr.* III, p. 946. || — Ἀνάφλυστος τείχος] V. Xenophon. De vectig. 4, 43 p. 707 ed. Didot. : Ἔστι μὲν γὰρ δῆλον περὶ τὰ μέταλλα ἐν τῇ πρὸς μεσημβρίαν θαλάττῃ τείχος ἐν Ἀναφλύστῳ. ἔστι δ' ἐν τῇ πρὸς ἀρκτον τείχος ἐν Θορικῷ· ἀπέχει δὲ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ἀμφὶ τὰ ἑ' στάδια. Cf. Strabo IX, p. 398; Pausan. II, 30, 8; Ptolem. III, 15; Steph. B., Suidas, Harpocrat. s. v.; schol. Arist. Eccles. 902. || — Σούνιον τείχος] Hac quoque interpolatori vindicare debebat Gaillius. Nam Sunium munitum est Ol. 91, 1. 416 a. C. teste Thucydide VIII, 4. Porro Thoricum, cujus deinceps mentio fit, muris Athenienses instruxerunt Olymp. 92, 3. 410, ut Xenophon. Hell. I, 2, 1 docet. — Verba ἱερὸν Ποσειδῶνος· Θορικὸς (εἰρικὸς cod.; em. Miller) τείχος omisit cod. Palatinus. Neptuni templum ad Sunium fuisse alibi me legere non memini. Lapius nescio quibusnam ductus indicibus locum hujus templi his indicat verbis : « Tour sur un petit cap au sud du port Mandri. » || — Ῥαμνοὺς] Ῥάμνος codex. || — υἷ'] στῷ ἑ' cod. Parisin., ubi αἰτα scriptum, ut ductus ad αὐ proxime accedat. Apographum Palatinum habet μῆ'.

§ 58. Νῆσοι Κυκλάδες] Huc transposui titulum, qui in cod. legitur ante vocem Κέως. || — Ποιήσσσα πόλις] supplevit Vossius et Strabone X, p. 486. Dionysius quoque v. 135 tetrapolin fuisse insulam dicit. Ptolemæus III, p. 235, 1 nonnisi tres urbes, Coressum,

Κύθος νῆσος καὶ πόλις· Σέριφος νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμὴν· Σίρνος· Πάρος λιμένας ἔχουσα δύο, ὧν τὸν ἕνα κλειστόν· Νάξος· Δῆλος· Ῥήνη· Σύρος· Μύκονος (αὕτη δίπολις)· Τῆνος καὶ λιμὴν· Ἀνδρος καὶ λιμὴν. Αὐταὶ μὲν αἱ Κυκλάδες νῆσοι. Ὑπὸ δὲ ταύταις ἑτεραι νῆσοι αἰδὲ πρὸς νότον· Ἴος καὶ λιμὴν (ἐν ταύτῃ Ὀμηρος τέθαπται)· Ἀμοργός, αὕτη τρίπολις καὶ λιμὴν· Ἰκαρος, δίπολις.

Μετὰ δὲ Ἀνδρὸν Εὐβοία νῆσος· αὕτη τετράπολις· εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῇ Κάρυστος, Ἐρέτρια καὶ λιμὴν, Χαλκίς καὶ λιμὴν, Ἑστίαια καὶ λιμὴν. Ἡ δὲ Εὐβοία ἀπὸ Κηναίου Διὸς ἱερῶν ἐπὶ Γερασιῶν, Ποσειδώνιος ἱερὸν, ἔχει στάδια αὐτὴν· τὸ δὲ πλάτος στενὴ ἔστιν ἡ Εὐβοία.

Ἐν δὲ τῇ Αἰγαίῳ πελάγει εἰσὶ νῆσοι αἰδὲ κατ' Ἐρέτριαν Σκύρος καὶ πόλις· Ἴκος, αὕτη δίπολις· Πεπάρηθος, αὕτη τρίπολις καὶ λιμὴν· Σκιάθος, αὕτη δίπολις καὶ λιμὴν. Μετὰ ταῦτα ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἐξετραπόμην.

59. ΒΟΙΩΤΟΙ. Μετὰ δὲ Ἀθήνας εἰσὶ Βοιωτοὶ ἔθνος· καθήκουσι γὰρ καὶ οὗτοι ἐπὶ ταύτην τὴν θάλασσαν. Καί ἐστιν ἐν αὐτῇ πρῶτον ἱερὸν Δῆλιον, Αὐλὶς ἱερὸν, Εὐρύπος, τεῖχος, Ἀνθηδών τεῖχος, Θῆβαι, Θεσπία,

cum urbe; Seriphus insula cum urbe et portu; Siphnus; Parus cum duobus portubus, quorum unus clausus; Naxos, Delus, Rhene, Syrus, Myconus cum duabus urbibus; Tenus cum portu; Andrus cum portu. Hæ quidem sunt Cyclades insulæ. Sub his vero sunt aliæ insulæ meridiem versus: Ios cum portu, in qua Homerus sepultus est; Amorgus, quæ tres habet urbes portumque; Icarus cum duabus urbibus.

Post Andrum vero est Eubœa insula, in qua urbes sunt quattuor, Carystus, Eretria cum portu, Chalcis cum portu, Hestiea cum portu. Eubœa a Cenæi Jovis fano usque ad Geræstum Neptuni fanam est stadiorum 1350; latitudine vero angusta est.

In Ægæo autem pelago insulæ sunt hæ: circa Eretriam Seyrus cum urbe; Icus in qua urbes duæ; Peparethus, cui tres urbes cum portu; Sciathus, cui duæ urbes cum portu. Post hæc redeo ad continentem, unde deverteram.

59. ΒΟΕΟΤΙ. Post Athenas sunt Bœoti: pertingunt enim hi quoque ad hoc mare. Primum apud eos est fanum Delium, tum Aulis fanum, Euripus adeumque munimentum, Anthedon munimentum, Thebæ, Thespiæ,

Iulidem et Carthæam recenset, quum jam Strabonis ætate Pœcessa et Coressus non amplius exstarent. Cf. Plinius IV, 12. — Κορησσία] Κορησία codex. V. Strabo I. I. et Stephan. v. Κορησός. — Καρθαία] αἶρα codex; em. Vossius. — Ἐλένη] Quum in ceteris insulis recensendis certus quidam ordo sit, mireris Helenam, quæ Sunio proxime adiacebat, post Ceum collocari, ne dicam hanc insulam omnino non solere Cycladibus accenseri, ac secreta demum Helena, tralatitium Cycladum numerum duodenarium erui. Auctor ex quo hæc fluxerunt, eodem modo rem instituerit, quo Artemidorus fecit, qui ab Attica profisciscens primum nominavit Helenam, deinde vero ad Cyclades se convertit. Vide Strabon. X, p. 485. — κλειστόν] κἀθιστον codex; em. Gronovius; κάλλιστον scripsit Vossius alique, falso utique, nam AE et AΘ confusa esse, ut in Καθῶναι pro Κλεωνά etc., non est dubium. — Ῥήνη] Sicetiam Menander Rhet. ap. Walz. Rh. gr. tom. IX, p. 191 et Ptolemæus III, 14, p. 235, 15 et Stephanus: Ῥήνη, νῆσος μικρὰ πλησίον Δῆλου· λέγεται καὶ Ῥήνις (eiusus formæ exemplum desideramus) et Ῥηναία (Ῥηνία cod. Vat.). De usitatissimis Ῥηνεῖα et Ῥηναία v. Steph. Thes. s. v. et Meineke ad St. Byz. s. v. Rhenen inter Cyclades non enumerat Artemidorus, contra vero Melam iis accenset, nec non parvas illas tres: Gyarum, Oliarum et Propesinthus, quæ quamvis in gyro isto sitæ sint, ab antiquioribus tamen omnino non in censum vocabantur. — Σύρος] σάρως codex; em. Harduinus ad Plin. I. I., et Tzschucke ad Melam II, 7, p. 540. — Μύκονος δίπολις] Unius urbis meminit Ptolemæus p. 235, 18, alterius nemo. — πρὸς νότον] πρὸς πόντον codex; em. Vossius; πρὸς νότον, « a meridie in septentrionem eundo. » Gælius et Clausen, parum apte et contra usum scriptoris. Mitto Palmerii conjecturam: ὑπὸ δὲ ταύταις ἑτεραι νῆσοι αἰδὲ Σποράδων· Ἴος κτλ.]

— Ὀμηρος] Cf. Aristot. fr. 274 (Fragm. Hist. II, p. 186); Strabo X, p. 484; Plinius IV, 23; Pausanias X, 24, 2; Welcker Zeitschrift f. Alterth. 1841, N. 37-41. — τριπολις] Urbes erant Arcesine, Minoa et Ægiale, ut Stephanus v. Ἀμοργός et Ptolemæus V, 2 tradunt. Ceterum ignotæ urbes. — Ἰκαρος δίπολις] Plinius I. I.: Icarus... cum oppidis duobus, tertio amisso. Urbes Oënoen et Dracanum et Ὑρομνον, cui Ἴστος nomen, memorat Strabo XIV, p. 639. De Oënoe v. Eparchides in Fragm. Hist. tom. IV, p. 404. — Ἑστίαια] Histiea a Scylace memoratur nomine antiquo, ut ap. Herodot. VIII, 23, Thucyd. I, 114. 37, nondum Oreus, quod nomen accepit quo tempore Eubœam debellavit Pericles Olymp. 83, 3. 445 a. C., qui Histieenses in Macedoniam eiecit, urbem Atticis tradidit colonis, a quibus dicta est Oreus (Theopomp ap. Strabon. X, p. 445). Tamen non antiquior habendus est Scylax, quum post hoc tempus factum sit quod narrat Thucydides, et Pausanias etiam ætate sæpius antiqui Hestieæ nomine dicta sit Oreus (VII, 26, 4). » CLAUSEN. Cf. Scym. v. 578.

§. 59. Βοιωτοί] Βοιωταὶ codex, Βοιωτία edd. — Εὐρύπος, τεῖχος] codex: Εὐρύπος τεῖχος. Ἀνθηδὸν τεῖχος. Θῆβαι. Θεσπιαί: Ὀρχόμενος. Post vocem Εὐρύπος interpunxi; nam τεῖχος sic nude positum in antecedentibus iam vidimus; sin corrigere velis, scribe Εὐρέτιον τεῖχος; nam Εὐρύπος τεῖχος dicere vix licebat. De re cf. Strabo X, p. 403: πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐφ' ἑσσην, ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος, ὁ δὲ ἐκ τῆς Βοιωτίας. Letronnius legi voluit: Εὐρύπος, τεῖχος Ἀνθηδών, τεῖχος [Σαλγανεύς], Θῆβαι. Præstabat quod hinc dedit Fabricius: Εὐρύπος, [Σαλγανεύς] τεῖχος, Ἀνθ. τεῖχος; hanc enim seriem situs locorum flagitat (v. Dicæarch. fr. 60. tom. II, p. 260). At falsum est utrunque. Nam vicus qui ad tumulum Salganeî Bœoti post Per-

Ὀρχομενὸς ἐν μεσογείᾳ. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις. Παράπλους δὲ τῆς Βοιωτίας χώρας ἀπὸ Δηλίου μέχρι τῶν Λοκρῶν ὁρίων στάδια σν'.

60. ΛΟΚΡΟΙ. Μετὰ δὲ Βοιωτοὺς εἰσι Λοκροὶ ἔθνος. Καὶ εἰσι κατ' Εὐβοίαν αὐτοῖς πόλεις αἶδε· Λάρυμνα, Κύνος, Ὀπούς, Ἀλόπη· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ Λοκροῖς. Παράπλους δὲ τῆς χώρας αὐτῶν στάδια σ'.

61. ΦΩΚΕΙΣ. Μετὰ δὲ Λοκροὺς εἰσι Φωκεῖς διήκουσι γὰρ καὶ οὗτοι εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην. Καὶ πόλεις αὐτοῖς εἰσὶν αἶδε· Θρόνιον, Κνημῖς, Ἐλάτεια, Πανοπεύς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις αὐτοῖς ἐν μεσογείᾳ. Παράπλους δ' ἐστὶ τῆς Φωκείων χώρας στάδια σ'.

62. ΜΗΛΙΕΙΣ. Μετὰ δὲ Φωκεῖς εἰσι Μηλιεῖς καὶ ὁ κόλπος ὁ Μηλιεύς. (Ἐν τούτῳ [τῷ] κόλπῳ εἰσὶν οἱ Αἰμοδωριεῖς καλούμενοι οἶδε· Ἐρινεὸς, Βοῖον, Κυ-

Orchomenus in mediterraneo tractu. Sunt etiam aliae urbes. Præternavigatio vero Boeotiae regionis, a Delio usque ad Locrorum terminos, stadiorum est 250.

60. LOCRI. Post Boeotos sunt Locri. Urbes eorum Eubææ objectæ sunt : Larymna, Cynos, Opus, Alope; habent vero Locri etiam alias urbes multas. Prætervectio eorum regionis est stadiorum 200.

61. PHOCENSES. Locros sequuntur Phocenses : nam hi quoque ad hoc mare pertingunt. Urbes eorum sunt hæc : Thronium, Cnemis, Elatea, Panopeus. Habent quoque alias civitates in mediterraneo tractu. Prætervectio Phocensium regionis est stadiorum ducentorum.

62. MELIENSES. Post Phocenses sunt Melienses sinusque Meliacus. (Ad hunc sinum sunt qui dicuntur Limodorienses, quorum urbes sunt Erineus, Bæum,

sica tempora conflatus est (Strabo IX, p. 403), a Ptolemæo demum, Antigoni duce, mœnibus est instructus, Olymp. 117, 1. 312 a. C. Vid. Diodor. XIX, 77, 4. Ante Gallium jungebant τεῖχος ὄψεται, ex eoque Dodwellus demonstrare studebat scriptorem nostrum post eversas Thebas vixisse. || — Λοκρῶν ὁρίων] λευκῶν ὁρίων codex; em. Palmerius.

§ 60. Κῦνος, Ὀπούς] Κυνοςπόρος codex; em. Gronovius. Ceterum Opus ante Cynum memoranda erat. || — σν'] A Larymna ad Alopen linea recta sunt ad 250 stadia, sin anfractus litoris sequaris, vel supra 350. || — Λάρυμνα] sc. ἡ ἄνω Λάρυμνα, quæ Locridis erat : καὶ γὰρ ἑτέρα ἐστὶν ἐπὶ τῇ θάλασσῃ, ἡ Βοιωτικὴ, ἣ προσέθεσαν Ῥωμαῖοι τὴν ἄνω (Strabo IX, p. 406 extr., ubi v. Groskurd.). Cf. Plinius IV, 12; Pausanias IX, 23, 7; Gell. *Itin. of Greece* p. 117; Ulrichs *Reisen in Griechenland* I, p. 229 sqq.

§ 61. Θρόνιον, Κνημῖς] Debebat : Κνημῖς (Κνίμης cod.), Θρόνιον. Ac Thronium quidem, quamvis 20 stadia ab ora dissitum, sed portu tamen cum mari junctum, inter maritima loca recenseri poterat; reliquis duobus præmittenda erant verba : ἐν μεσογείᾳ δέ. Ceterum Cnemis, Thronium ceteraque urbes Locrorum Epicnemidiurum in potestatem Phocensium venerant tempore belli sacri. Ejus anno tertio (Ol. 106, 4. 353) Onomarchus Thronium expugnavit incolasque in servitutum abegit (Diodor. XVI, 33, 3); anno sequenti Phayllus reliquas urbes cepit diruitque (Diod. XVI, 30, 3 sqq.). Cf. Æschines *De fals. leg.* p. 45, 33 sqq. Hinc jam Palmerius (Græcia ant. p. 566 sq.) rectissime collegit Periplum nostrum non esse istis temporibus antiquiorem. Respondit Sancto-Crucius, vir ἀκριβεστάτος (*Mém. de l'Acad.* t. XLII, p. 366), haud ex Æschine documenta sua petivisse Scylacem, posseque Thronii expugnationem ad priora tempora removeri. Attamen belli Peloponnesiaci tempore Thronium non erat Phocensium, sed Locrensium, teste Thucydide II, 26, coll. Diodoro XII, 44, 1 : adeo ut his Locroide Phocenses petitos esse fingi deberet. Gallius vero ut probet verba Scylacis διήκουσι γὰρ οὗτοι εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην vetustissimam prodere geographiam, Strabonem affert, qui (IX, p. 416) : Ἡ

Φωκίς ἐστὶ, inquit, πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ παραπλησίως ἀπὸ θάλασσης εἰς θάλασσαν, τό γε παλαιόν. Sane quidem priscis temporibus Phocenses ad oram borealem pertinerunt, Daphnuntem ibi urbem possidentes, cujus ditione Locrenses Epicnemidii ab Opuntiiis dirimebantur (Cf. Plinius IV, 13 : *Phocidis in litore unum Daphnūs*); deinde vero Daphnunte diruta, hæc regio Locrensiurum facta est. Sed quid hæc ad Scylacem? qui non hanc modo regionem, ad totam oram, quæ Locrensiurum fuerat, Phocensibus attribuit. — Cnemis urbs etiam Plinio vocatur (IV, 12); reliquis Κνημῖδες. V. Strabo p. 246; Ptolem. III, 15; Mela II, 3, 6. || — Φωκεῶν] Φωκαίων codex.

§ 62. Αἰμοδωριεῖς] Hesychius : Αἰμοδωριεῖς οὕτω ἐκλήθησαν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου, ἀπορίας χαλεπῆς ἐκεῖ γενόμενης, ἀποικισθέντες διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ κατοικήσαντες περὶ Ῥόδον καὶ Κνίδον. Δίδυμος δὲ τοὺς περὶ τὴν Οἶτην (ὅτην cod.) κατοικοῦντες οὕτω λέγεσθαι διὰ τὸ λιμώττειν καὶ μοιρηρὰν ἔχειν ταύτην [τὴν γῆν]. Priorem nominis explicationem Suidas quoque et Photius s. v. exhibent, quibus adde Plutarchum in *Proverb.* I, 34 p. 326 ed. Schneidew. et Leutsch. : Αἰμοδωριεῖς. Σιτοδείξας ποτὲ γενομένης ἐν Πελοποννήσῳ, ἐφ' ὁδῷ τινα λαβόντες ἀπῆραν : πλανομένους δὲ αὐτοὺς ἀποδέξατο ἡ ἐν Ῥόδῳ τριπολις. Ἐκλήθησαν δὲ διὰ τοῦτο Αἰμοδωριεῖς. Severior historia non novit hanc populi denominationem, quæ comicorum dieteriis vel populari facetiarum studio deberi videtur. Neque in nostro libello mentio earum ab ipso Periplus auctore profecta esse possit existimari. Certe ratione introducantur inepta, quum tripolis Dorica in mediterraneis pone Malienses sita esset, minimeque ad oram maritimam pertineret, id quod ex verbis ἐν τούτῳ [τῷ] κόλπῳ rerum ignari colligere debebant. Clausenius quidem hæc recte habere censet : « Scylax, ait, a Phocensibus ad enarrandum sinum Maliensem pergit, ideoque populum a quo nomen is acceperit, commemorat. Tum meminit Doriensium, quorum ditio angusto tractu usque ad hunc sinum excurrit (Herodot. VIII, 31), quibus descriptis de ipsis dicit Maliensibus. Porum enim ditionis sunt Thermopylae, Trachis, Oëta, Hera-clea et amnis Sperchius. » At Herodoti loco nihil

τίνων). Ἐνταῦθα Θερμοπύλαι, Τραχίς, Οἶτη, Ἡράκλεια, Σπερρείος ποταμός. ΜΑΛΙΕΙΣ. Μετὰ δὲ Μηλιεῖς [Μαλιεῖς] ἔθνος. Ἔστι δὲ Μαλιεῦσιν ἡ πρώτη πόλις Λάμια, ἐσχάτη δὲ Ἐχίνος· εἰσι δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Μαλιεῦσι, μέχρι οὗ ὁ κόλπος ἐπιθίγῃ. Καὶ τῇ

Cytinium.) Illic Thermopylae, Trachis, Oeta, Hera-clea, Sperchius fluvius. MALIENSES. Post Melienses vero sunt [Malienses], primaque Maliensium urbs Lamia, postrema Echinus est. Ceterum aliae quoque civitates Maliensibus sunt quousque sinus pertingit. Regioni Maliensium finitimi sunt ex superioribus me-

inest, quo doceamur Doreas ad mare pertinuisse. Pendet Clausenius non ex Herodoto, sed ex Mülleri sententia in Dor. I, p. 40 exposita et in mappa Graeciae ab eodem delineata. Nimirum quum apud schol. Pindar. P. I, 121 sex tribuantur Doriensibus oppida, Erineus, Cytinium, Boeum, Lileum, Carphaea et Dryope: Carphaeam eandem esse censebat cum Scarphaea, Locrorum Epimenidiurum urbe maritima, a Thermopylis stadia 56, a Thronio stadia 80 distante, adeoque recte habere credebatur ea quae in Scyllace nunc leguntur. At ipse Müllerus sententiam retractavit in libello: Zur Karte des nördlichen Griechenlands p. 31 sq., ubi Carphaeam scholiastae intelligendam esse monet de ea urbe quae Τάρφην Homerus II. 2, 532 et Stephanus s. v. vocant, Σκάρφην vero Strabo I, p. 60 et IX, p. 426 dicit, posteaque Φαρύγας denominatam esse docet. Haec enim urbs haud longe dissita a Dorica tetrapoli erat inter Oetam et Parnassum montes. Idem Müllerus ad infringendum nostri loci auctoritatem Ciceronem laudat (De rep. II, 4): *Extra Peloponnesum Aenianes et Doreas et Dolopes soli absunt a mari*. Quod quidem testimonium tanto maioris faciendum est, quum ex Ep. ad Att. VI, 2 liqueat Ciceronem in Geographicis suis praeter ceteris secutum esse Dicaearchum (v. Fragm. Hist. II, p. 267, 73), virum Scyllaceo aeo proximum, quem supra § 44 de re satis recondita cum Periplo nostro composuimus. Denique Phocensium oram, sive veterem Locrorum Epimenidiurum ditionem, usque ad ipsas Thermopylas pertinuisse etiam inde colligo, quod Nicæa urbs, quae vix viginti a Thermopylis stadia distat, una cum Thronio ceterisque Locridis urbibus a Phocensibus occupata est, testante Aeschine De fals. leg. § 132, p. 45, 33. || — καλούμενοι οἷδε || καλούμενοι, καὶ πόλεις αἷδε proposuit Vossius, recepit Fabricius, praeter necessitatem. || — Ἐρινεός. Κυτίνιον ἔρινος. τὸ γούνιον codex; em. Vossius. Omisit auctor vel non agnovit quartam urbem, Pindum (Strabo IX, p. 427; Mela; Plinius, schol. Pind. P. I, 121) vel Aeypham (Theopomp. ap. St. Byz. s. v.). V. Müller. I. I. || — Τραχίς, Οἶτη, Ἡράκλεια Inepte Oeta mons inter Trachinis et Heraclae mentionem intruditur. Heraclaea an. 426 a Lacedaemoniis condita, sex tantum stadiis a prisca Trachine dissita. V. Thucyd. III, 92; Scymnus 598; Strabo p. 428; Diodor. XII, 59, 3 minus accurate loquens: Λακεδαιμόνιοι τὴν Τραχίνα καλουμένην ὤκισαν καὶ μετωνόμασαν Ἡράκλειαν. Inde ab hoc tempore Trachis deperisse fere videtur. || — Μηλιεῖς Μαλ. ἔθνος || Μηλιεῖς ἔθνος codex; fuerat Μηλιεῖς Μαλιεῖς ἔθνος, ut patet ex sqq. Ceterum Μηλιεῖς et Μαλιεῖς nonnisi ejusdem nominis formas esse diversas jam Palmerius monuit (v. St. Thes. s. v. Μηλος). Quod apud Diodorum (XVIII, 11) olim legebatur: Μηλιεῖς δὲ πλὴν Μαλιέων, id non in Μαλιέων, sed in Λαμιέων εἶδος.

mutandum esse recte vidit Eckhel. et Müllerus Dor. I, p. 43 et Z. Karte d. n. Gr. p. 11. Haec nomen confusio quum haud infrequens sit (e. g. ap. Strabon. X, p. 446, ubi v. Cramer.), simulque jure offendant apud Nostrum Melienses a Maliensibus distingui, Vossius (not. ad Catull. p. 257, 287), Hudsonus et Müllerus I. I. in Periplo Lamienses Maliensibus substituendos esse censuerunt, suffragante in mappa harum regionum Kiepert. Id vero quantumvis primo adpectu arrideat, haud tamen admittendum est. Nam primum de Lamiensibus totius orae inde a Spercheo fl. usque ad Echinum urbem dominis aliunde non constat; contra vero Lamienses Alexandri Magni temporibus partem fuisse Maliensium e Diodoro habemus comperit. Eundem rerum statum etiam Philippi annis postremis fuisse cur negemus, causam idoneam non video. Quid, quod vel fabulae pro nobis militat. Ita enim Stephanus: Λαμία, πόλις Θεσσαλίας τῶν Μηλιέων, ὡς Πολύβιος (IX, 29). Οἱ μὲν ἀπὸ Λάμου τοῦ Ἡρακλείους φασίν· οἱ δὲ ἀπὸ Λαμίας γυναικός, ἡ ἐβασίλευσε Τραχινέων. Cf. Plutarch. De Pyth. orac. p. 398, C: λέγεται τὴν πρώτην Σβούλλαν ἐκ τοῦ Ἑλικωνος παραγενομένην ὑπὸ τῶν Μουσῶν τραφεῖσαν· ἐνιοὶ δὲ φασὶν ἐκ Μαλιέων (sic em. Meinekius ad Steph. vulgatae eis Μαλιέων) Λαμίας οὖσαν θυγατέρος τῆς Ποσειδωνος. Deinde quod Echinum attinet, Scymnus 602: Κόλπος δὲ καί ται Μαλιακὸς ἐν τῷ μυχῷ, Ἐχίνο οὗ πόλις ἐστὶ, τοῦ Σπαρτοῦ καί τινος Ἐχίονος, καὶ Μαλιέων ἄλλαται πόλεις· ἔπειτ' Ἀχαιοὶ καλ. Vides haec cum nostris ad verbum fere concinere. In eadem ora etiam Ἄλος urbs fuisse videtur, ab ea Alo quae in Achaia Phthiotica erat diversa. Nam Parmeniscus (ap. St. B. v. Ἄλος) δύο Ἄλους ἱστορεῖ, τὸν μὲν Μαλιακὸν ὑπὸ Ἀχιλλεῖ, τὸν δὲ ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ. Ceterum ad Echinum usque Maliensium ditionem non ante Philippi tempora pertinuisse existimo. Nam uti fabula Echionem, Spartum Thebanum, conditorem urbis celebrat, sic revera urbs in Thebanorum potestate fuit, usquedum a Philippo iis adimeretur (Demosthen. Philipp. III, p. 120, 3: Οὐχ ἡ Θηβαίων Ἐχίνον ἀφῆρται; sc. Φιλίππος). Philippus igitur, uti Naupactum Aetolis dedit, sic Echinum Maliensibus attribuerit. — Hujus aetatis geographia quum Periplo delineetur, haud multum curamus si diversa a nostris apud antiquiores scriptores deprehenduntur. Sic Herodotus VII, 193, ait: οὐρα βύηλα καὶ ἄβασα περικληθεῖ παῖσαν τὴν Μηλιδα γῆν, Τραχίνας πέτραι καλεῖσθαι. Πρώτῃ μὲν νυν πόλις ἐστὶ ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπ' Ἀχαιῆς Ἀντικίτης, παρ' ἣν ποταμὸς Σπερρείος ῥέων ἐξ Αἰνιῶν εἰς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. Haec antiquiore vel certe arctiore vocabuli sensu Μηλις γῆ dicta sit. Num iisdem finibus circumscripti fuerint Μηλιεῖς οἱ ἐξυμναεῖς, quorum tres erant partes, Παράλαιοι, Ἰερῆς (leg. -v. Ἰερῆς) et Τραχινιοί, ut Thucydides III, 92 ait, non discerno. Nam de Irensium vel Iriensium urbe Iro vel Ira

Μαλιέων χώρα ἐποικοῦσιν ἄνωθεν ἀπὸ μεσογείας Αἰνιάνες, καὶ δι' αὐτῶν βεῖ δ' Σπερχεῖος ποταμός.

63. ΑΧΑΙΟΙ. Ἐξω δὲ τοῦ Μαλιαίου κόλπου εἰσὶν Ἀχαιοὶ Φθιώται ἔθνος· εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Παγασητικῷ κόλπῳ ἐπ' ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι, ὡς ἐπὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κόλπου. Ἀχαιῶν πόλεις αἶδε· Ἀντρῶνες, Λάρισσα, Μελιταία, Δημήτριον, Θῆβαι· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Ἀχαιοῖς ἐν μεσογείᾳ.

64. ΘΕΤΤΑΙΑ. Μετὰ δὲ Ἀχαιοὺς Θετταλία καθήκει ἐπὶ θαλάτταν ἐκ μεσογείας κατὰ στενὸν εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον στάδιοι λ'. Καὶ εἰσι Θετταλίας πόλεις αἶδε ἐπὶ θαλάττῃ· Ἀμφαναῖον, Παγασαί· ἐν δὲ μεσογείᾳ Φερὰι, Λάρισσα, Φάρσαλος, Κίερον, Πε-

diterranei tractus partibus Aenianes, per eosque Sperchius amnis labitur.

63. ACHAEI. Extra sinum vero Maliacum sunt Achaei Phthiotae, quae gens etiam Pagasetici sinus partem intranti sinistrum usque ad medium sinum obtinet. Urbes Achaeorum haec sunt: Antronae, Larissa, Melitaea, Cereris fanum, Thebae. Praeter has aliae Achaeis urbes sunt in mediterraneis.

64. THESSALIA. Post Achaeos Thessalia est, quae e mediterraneis ad mare sinumque Pagaseticum descendit angusto tractu stadium 30. Civitates autem Thessaliae ad mare sunt haec: Amphanaeum, Pagasae; mediterraneae vero Pherae, Larissa, Pharsalus, Cierum,

Steph. v. Ἰρα et Ἰρος; Lycoph. 903: οἱ δ' Ἐχῆρον, οἱ δὲ Τίταρον, Ἰρόν τε καὶ Τρηχίνα, non magis constat quam de Αἰγώνεῃ Maliensium urbe (Lycophron. l. 1, Tzetzes ibid., Hecataeus, Rhianus ap. St. B. s. v.) et de Κολακίᾳ, quam Thessali Maliensibus eripuisse dicuntur (Theopomp. f. 188). De his plura dederit Kriegh. De Maliensibus diss. Francof. ad M. 1833, quo libro uti non licebat. Jam ut ad Periplum revertar, Gailius et Fabricius per totum hoc segmen ubique scripserunt ille Μαλιεῖς, hic Μηλιεῖς. Scilicet censet Gailius omnia quae usque ad Sperchium fluv. nominantur, pertinere ad Limodorienses, et hinc denique incipere descriptionem Maliensium. Quare Fabricius etiam h. l. scripsit: Μετὰ δὲ [τούτους, sc. τοὺς Λιμοδοριεῖς] Μηλιεῖς ἔθνος. At mira emendandi ratio est, quae ut pravam opinionem expellat, non modo mutat scripturam codicis, sed multa majorem etiam errorem geographo nostro affligit. Severior critica praefracte jubet, ut auctorem Peripli inter Melienses et Malienses distinxisse statuamus, sicuti distinxit inter Syrmatas et Sauromatas. Improbare hoc, at non tollere licet. || — Αἰνιάνες. De sedibus eorum v. Strabo p. 441; Müller. Dor. I, p. 44 et Zur Karte d. n. Gr. p. 16.

§. 63. Ἐξω κ.τ.λ.] Codex ita habet: ... δ' Σπερχεῖος ποταμός· ἔξω τοῦ Μαλιαίου κόλπου. Ἀχαιοί. Εἰσὶ δὲ Ἀχαιοί, κ.τ.λ. Quae mutavi praecunte Gronovio. Nam illud ἔξω κ.τ.λ., aptam explicationem non admittit. Clausenius ita: «Lamiae ditionem fuisse non plane exiguum, sed pertinuisse usque ad sinum eo probatur, quod Lamiacum saepius cum sinum appellat Pausanias (I, 4, 3. VII, 15, 2. X, 1, 2), quum tamen in media terra sita sit Lamia quinquaginta ferme stadia ab eo distans. Sed quod ditio Lamienium sinum tangebatur, vindicabant hi Meliaco cognomen tum Maliaci tum Lamiaci, quod sinillime sonabat, proprie fortasse ita appellantes partem ejus borealem, in cujus ora Phalara et Echinus jacebant: ex qua re id interpretor, quod extra sinum Maliensium effluere Sperchium dicit Scylax, quem in sinum Meliacum effluere nemo possit negare.» Infelicius etiam Gailius putavit scribendum esse: εἰς τὸν κόλπον M., quod significare posse fuxit: *exit in intimam partem Maliensium sinus*. || — Μαλιαῖον] Haec adjectivi forma alibi, quantum scio, non occurrit. Vulgo Μαλιακός, uti constat. Μαλιέων Gailius, Μηλιέων Fabricius. || — καὶ ἐν τῷ] καὶ omittit apogr. Vatican.

Dein Παγασητικῷ codex. || — ὡς ἐπὶ τὸ ἥμισυ], sc. usque ad Pyrrhum promontorium paullo supra Thebas situm, uti Strabo IX, p. 435 docet. V. Müller. Zur Karte d. n. Gr. p. 10. || — Ἀντρῶνες] Ἀλγερῶνες codex; em. Palmerius optime. Vulgo urbs Ἀντρῶν (nisi quod Antronia ap. Melam II, 3, 4), sed pluraliter etiam dici docet Strabo IX, p. 432: πόλεως Ἀντρῶνος, ἡ νῦν πληθυντικῶς λέγεται. Vossius conjecerat Ἀλῶνη; Gailius παλιντροπῆς, retro cundo, ineptum in Scylace vocabulum, quod ineptius etiam conjector explicat; Fabricius legit Ἀλγερῶνες, ejusmodi nominis locum aliquem existisse putans. || — Λάρισσα] Haec Larissa Cremaste, urbs mediterranea, ante Antronae memoranda erat; saepius sic ordinem geographicum negligi multis docemur exemplis. || — Μελιταία] Melitaeas codex; em. Palmer. V. Thucyd. IV, 78; Strabo IX, p. 432. 434; Plinius IV, 16; Ptolemaeus II, 12, p. 226, 12; Polybius V, 97, 5; Diodor. XVIII, 15. De formis Μελιταία et Μελιταία cf. St. Thesaur. s. v. || — Δημήτριον] Strabo IX, p. 435: Τὸ δὲ Δημήτριον Δημήτριος εἰρηκε τέμενος; (Homerus II, 2, 695), καὶ ἐκάλεσε Πύρατον· ἦν δὲ πόλις εὐλίμενος ἡ Πύρατος ἐν δυοῖς σταδίοις ἔχουσα Δημήτριον ἄλσος καὶ ἱερὸν ἄγιον, διέχουσα Θηβῶν σταδίοις εἰκοσι. Ὑπερκεῖνται δὲ Πύρατος Θῆβαι. Cf. Leake N. Gr. IV, p. 358 sqq. || — Θῆβαι] οἱ κ.τ.λ. codex.

§ 64. Ἀμφαναῖον] Sic codex; Ἀμφ(ναῖον) apogr. Vaticanum V. Steph. Byz.: Ἀμφαναί, πόλις Δωρικῇ Ἐκαταῖος ἐν α' Γενεαλογίῳ. Θεόπομπος Ἀμφαναῖαν αὐτὴν καλεῖ ἐν α' Φιλιππικῇ. Ἔστι καὶ ἡ πόλις Θεσσαλίας εὐσεβέως. Müllerus Dor. I, p. 38, eumque secutus Meinekius ad St. Byz. Thessalicam urbem a Dorica non esse diversam censet. Nimirum suspicatur Müllerus Amphinaem in ea tetrapoleos Doricae parte sitam fuisse, quae mare versus tendebat, adeo ut a nonnullis urbs etiam Thessaliae adscribi potuisset. Haec falsa esse nostro docemur loco, cum quo conferri velim Euripidem in Herc. fur. 392 p. 542 ed. Didot, ubi Cyncum, quem Hercules interfecit, poeta dicit Ἀμφαναίας οὐκίτορα. Jam vero quum Cynus ad Itonum in Thessalia Phthiotica interfectus sit (Apollodor. II, 7, 7), vix dubium est quin Amphanae illa Euripidis in eadem regione collocaenda sit. Aliunde de hac urbe non constat. || — Κίερον] ἱερὸν codex; emendavi e Strabone IX, p. 435, ubi Κίερος, praecunte Müllerō

λινναῖον, Σχοτοῦσα, Κραννών. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Θεσσαλῶν ἐν μεσογείᾳ. Ἡ δὲ Θεσσαλία παρῆκει ἐν μεσογείᾳ ὑπὲρ Αἰνιάνων καὶ Δολοπῶν καὶ Μαλιέων καὶ Ἀχαιῶν καὶ Μαγνήτων μέχρι Τεμπῶν. Τοῦ δὲ Παγασητικοῦ κόλπου μῆκος ἐστὶν ἀπὸ στόματος εἰς τὸν μὲν Παγασῶν πλοῦς προαρσιτίδιος. Τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ ἐστὶ στάδια ε'. Ἐν δὲ τῷ Παγασητικῷ κόλπῳ ἐστὶ νῆσος Κικύνθηθος καὶ πόλις.

65. MAGNETES. Ἔθνος ἐστὶ Μαγνήτων παρὰ θάλατταν, καὶ πόλεις αἰδε· Ἰωλκός, Μεθώνη, Κορακαί, Σπάλαυθρα, Ὀλιζών, Ἰσαί λιμὴν. Ἐξω δὲ τοῦ κόλπου Παγασητικοῦ Μελίβοια, Ριζοῦς, Εὐρυμεναί, Μύραι. Ἐν μεσογείᾳ δὲ ἐποικιοῦσιν ἔθνος Περραιβοί, Ὁἱ Ἕλληνες. Μέχρι ἐνταῦθα ἐστὶν ἀπὸ Ἀμβρακίας συνεχῆς ἡ Ἑλλάς· ἐπεικὼς δὲ καὶ [ἡ] ἐπὶ θαλάττῃ πᾶσα [ἐν] Ἑλλάδι ὁμοίως ἐστὶ.

(Zur Karte d. n. Gr. p. 37. 21), qui Κιέριον scribi voluit ex Stephano : Ἄρη... πόλις Θεσσαλίας, ἡ Κιέριον καλεῖται. Nunc ibi *Mataranga* vicus. V. Leake *Transactions of the Royal society* 1827. vol. I, p. 154 et *North. Gr.* IV, p. 498. || — Πελινναῖον] Πελληναῖον apogr. Vatican.; hoc si codex Parisinus haberet, scribere liceret Πεληναῖον, quod in nummis occurrit (Eckhel. D. N. vol. II, p. 146); scriptores aut Πελινναῖον dicunt (Pindar. P. X, 4; Strabo IX, p. 437; Arrian. Anab. I, 7; Livius XXXVI, 10) aut Πελινναν (St. Byz. s. v.; Plinius IV, 15). V. Leake IV, p. 288. || — Κραννών] Κράνον codex; em. Vossius. || — Κικύνθηθος] Κικυνθός codex; em. Voss. e Strabon. IX, p. 936.

§ 65. ἔθνος ἐστὶ] ἔθνος δὲ apogr. Vatican. Pro more auctor dixerit : Μετὰ δὲ Θεσσαλίαν ἔθνος ἐστὶ πτλ. || — Μεθώνη] Μοθώνη codex; em. Vossius. V. Thucyd. VI, 7; Strabo IX, p. 436; Plinius IV, 16; Steph. v. Μεθώνη. || — Κορακαί] Κόρακαί codex; urbs aliunde non nota. || — Σπάλαυθρα] Sic codex; Plinius IV, 16 : *Spalathra*. Stephanus : Σπαλέθηρ, πόλις Θεσσαλίας. Ἑλλάνιος δὲ Σπάλαθραν (Σπάλαθρον cod. Vossianus) αὐτὴν φησι : τὸ ἐθνικὸν Σπαλαθραῖος. Ni fallor, urbis huius mentio fit apud Lycophron. 899, ubi Teuthredonius filius Prothous, qui Magnetum dux in Iliade est, ὁ ἐκ Παλαύθρων (Σπαλαύθρων?) vocatur. Müllerus *Zur Karte des n. Gr.* p. 9 Πάλαυθρα Lycophronis Magnetum dialecto idem fuisse censet, quod vulgo dicitur Πελαθρόνιον ad Pelium montem (V. Virgil. Geogr. III, 115, ibique Servius et Philargyrius; Plinius VII, 57; Hygin. fab. 274; Strabo VII, p. 299; Steph. Byz. s. v. || — Ἰσαί λιμὴν] Sic codex. « Lege Ὀλιζών καὶ λιμὴν, ut Salmasius. » Vossius, quem sequuntur Gail., Clausenius et Fabricius. « Fortasse leg. Ἰπνοί λιμὴν, de quo v. Herodot. VII, 188 et Strabo IX, p. 443. Sed tamen nihil definitio. » PALMERIUS. « Ἰπνός ille ponit manifeste istic in Pelio, quod non pertinuit ad sinum Pagasæum. Sed notissimus in eodem sinu fuit portus Ἀεραί, de quo idem Herodotus VII, 193 et ample Stephanus Byzantius. Inde priores literæ forsitan exciderunt. » GROENOVIIUS, qui certe regionem ubi urbs sita esse debeat, recte indicavit. Nam nomen

Pelinnæum, Scotussa, Crannon. Sed etiam alias Thessali civitates mediterraneas habent. Thessalia vero in mediterraneo tractu extenditur supra Ænians et Dolopes et Malienses et Achæos et Magnetæ usque ad Tempe. Sinus autem Pagasetici longitudo, ab ore usque ad intimum recessum, est navigationis antemeridianæ. Os ejus patet stadiis quinque. In sinu Pagasetico est insula Cicyneus cum urbe.

65. MAGNETES. Deinceps Magnetum gens ad mare habitat, urbesque in ea sunt hæc : Iolcus, Methone, Coracæ, Spalauthra, Olizon, Tisæ portus. Extra sinum Pagaseticum : Melibœa, Rhizûs, Eurymenæ, Myræ. In mediterraneo finitimi accollunt Perrhæbi, natio Græca. Ad hæc usque inde ab Acarnania Græcia est continua. [*Nonnulli tamen Magnesiam oram eximunt*]. Quamquam probabiliter etiam totus hic Magnesiae litoralis tractus Græciæ accensendus est.

proprium in Ἰσαί voce latere, supraducta lineola rubra librarius indicavit. Apollonius vero Rhodius Argonautas dicit e portu (quem vulgo Aphetæ dicunt) solventes, Τισαῖν δολιχὴν ἄκρην prætervectos esse. Ad hujus montis radices septentrionales Olizonem urbem collocat Leakius IV, p. 384; ego autem ad eundem montem etiam Τισαῖν portum situm fuisse, eumque in Periplus nostro reponendum duco. || — Ριζοῦς] Cf. Strabo IX, p. 436. 443; Stephanus s. v. Situs loci incertus. || — Εὐρυμεναί] Ἐρυμέναι codex; em. Vossius. V. Stephan. v. Εὐρυμεναί; Plinius IV, 20; Livius XXXIX, 25; Apollon. Rhod. I, 597; Strabo IX, p. 443. || — Μύραι] « Puto ex similitudine vocis præcedentis id vocabulum in textum irrepsisse. » Vossius. Includit nomen Gailius. Certe aliunde non nota urbs est. Μύραι, Thessaliæ urbs, quam Stephanus memorat, huc non pertinet; nam ex Livio XLII, 54 constat eam fuisse in Hestiotide ad Titurum montem. Ἄμυρον urbem Magnesiae ad Boebeiadem lacum ne huc traham, ordo geographicus vetat. Perrhæbos Græcos, Scylax dicit eam populi hujus Pelasgici partem quæ a Doribus Æolibusque non expulsa, cum iisque in unius populi compagine quodammodo erat conflata; Græcos eatenus dicere licebat, quatenus foderis Amphictyonici sive τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων συνεδρίου erant socii. || — καὶ ἡ ἐπὶ θαλάττῃ (vel ἡ ἐπὶ θαλασσῇ) πᾶσα ἐν Ἑλλάδι ὁμοίως ἐστὶ] Codex : καὶ ἐπὶ θαλ. (sic) πᾶσα Ἑλλάδι ὁμοίως ἐστὶ. Possis etiam : πᾶσα Ἑλλάδι ὑμῖν τί ἐστι vel ὁμοιωτέος ἐστὶ vel simile quid. Gailius et sequentes editores scripserunt : καὶ ἐπὶ θαλάτταν πᾶσαν Ἑλλάδι ὑμῖν ἐστὶ, quæ vel grammatico male habent. Vertit Clausenius : « *juxta maria vero omnia Græciæ plerumque similitudo est.* » Eodem modo Gailius interpretatur : « Hic desinit Græcia non interrupta, quæ ab Ambracia incipiebat; sed haud immerito dicas omne fere litus pro Græciæ usque haberi posse. Scilicet nunc agitur de tot Græcorum coloniis ». Ultro hæc se sententia offert, fateor; attamen aliud voluisse auctorem, idque excerptorem vel obscurius extulisse vel parum assecutum esse probat Dionysius (An. 31 sqq.), quem sæpius jam cum Nostris contulimus. Ait ille v. 32 : Ἠδ' Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς

66. MAKEΔONIA. Ἀπὸ δὲ Πηνειοῦ ποταμοῦ Μακεδόνες εἰσὶν ἔθνος, καὶ κόλπος Θερμαῖος. Πρώτη πόλις Μακεδονίας Ἡράκλειον· Δίον, Πύδνα πόλις Ἑλληνίς, Μεθώνη πόλις Ἑλληνίς καὶ Ἀλιακμῶν ποταμὸς, Ἄλωρος πόλις καὶ ποταμὸς Αὐδίας, Πέλλα πόλις καὶ βασιλεῖον ἐν αὐτῇ καὶ ἀνάπλους εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν Αὐδῆαν Ἄξιος ποταμὸς, Ἐχέδωρος ποταμὸς, Θέρμη πόλις, Αἰνεία Ἑλληνίς, Παλλήνη ἀκρα μακρὰ εἰς τὸ πέλγος ἀνατείνουσα, καὶ πόλεις αἶδε ἐν τῇ Παλλήνῃ Ἑλληνίδες· Ποτίδαια ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἰσθμὸν ἐμπράττουσα, Μένδη, Ἄφυτις, Θραμβίς,

66. MACEDONIA. Post Peneum fluvium Macedonum gens est, et sinus Thermæus. Prima Macedoniae urbs est Heraclium; deinde Diium, Pydna civitas Græca, Methone urbs Græca, et Haliacmon fluvius, Alorus urbs et fluvius Lydias, Pella urbs et regia in ea, navigaturque in eam per Lydiam; tum Axius fluvius, Echedorus fluvius, Therma urbs, Aenea civitas Græca, Pallene promontorium longe in mare prominens et Græca in Pallene civitates hæ: Potidæa isthmum in medio obstruens, Mende, Aphytis, Thrambeis, Scione, Canastræum sacrum Pallenens promontorium. EXTRA

Ἀμβρακίας εἶναι δοκεῖ μάλιστα συνεχίς· τὸ πέρας αὐτῆς δ' ἔρχεται ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλέας γράφει, ὅρος τε Μαγνητῶν Ὀμόλῃν κεκλημένον (Cf. Scyl. § 33). Τινες δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοεῖν ἀποχωρίσαντα, τοῦτο δ' εἶναι συμμηνὲς τοῖς φιλομαθεῖν μάλιστα φιλοτιμουμένοις. Ex his nostra explicanda esse ipse etiam Gailius in not. ad Dionys. intellexit (tom. II, p. 149 et 200), ubi modo appositam sententiam retractat. Igitur dicere Noster debebat Græciam pertinere usque ad Homolen montem, vel, ut supra Scylax dixit, usque ad adjacentem monti urbem Homolium. Nonnullos tamen excludere litoralem Magnesiam tractum. Sed probabilius hanc quoque oram universam Helladi accensendam esse. Ceterum mira hæc sententia. Cf. fr. Phileæ et Dicæarchi.

§ 67. Ἡράκλειον] *Heraclium* etiam Livius XLIV, 8; *Heraclæa* Plinius IV, 17. Sita urbs ad Aspilæ fl. ostium, nunc *Platamona*. || — Πύδνα] Urbem rebellem subegit, non tamen diruit Philippus Olymp. 105, 3. 358. Paullo post Potidæa capta. || — Μεθώνη Ἑλληνίς] Ab Etretrii condita sec. Plutarch. Qu. gr. c. 11; a Philippo solo æquata Ol. 106, 4. 353; postea fortasse restaurata, quum inter Macedoniae urbes nominetur ap. Strabon. VII, p. 330. Nunc ibi *Eleuthero-Khori*. V. Leake *N. Gr.* III, p. 435. || — Ἄλωρος] Ἄλωρις codex. Cf. Strabo VII, p. 303; Mela II, 3, 1; Plinius IV, 17; St. Byz. s. v. Nunc *Paleokhora* prope *Kapsokhori* sec. Leake l. l. || — Αὐδίας] *Lydias* (hod. *Karasmak* vel *Mauronero*) sec. Herodotum VII, 127 in Haliacmonem (hod. *Vistriza*) incidit. Non ita statuere videtur Scylax, qui fluvios in alios se fluvios effundentes nunquam memorat: Nunc *Lydias* cum Haliacmone non concreditur, sed ostium ejus confunditur cum ostio Axii fluvii. Quare Herodotus Axium cum Haliacmone confudisse censetur (V. Forbiger. *Geogr.* III, p. 1055): idque probabile sane est. Quamquam, quum terram ad ostia horum fluminum aggestam esse constet, regioque paludosa, ideoque alveorum mutatio perfacilis fuerit, lubricum etiam de his rebus est iudicium. Ceterum quæ apud Strabon. VII, fr. 20 de Haliacmone leguntur, aperte falsa sunt, nisi forte duos Haliacmones cum Passovio (Ind. schol. univers. Vratisl. 1824) distinguere esse putes. Vid. Cousinéry *Voyage en Macédoine* I, p. 62; Leake *N. Gr.* III, p. 270; Tafel *De via Egnatia* p. 51. 57. || — Πέλλα πόλις] πολὺ γὰρ codex; em. Salmasius. Cf. Strabo VII, fr. 20 p. 277

ed. Didot: 'Ο δὲ Αουδίας (sic unus Strabo) εἰς Πέλλαν ἀνάπλουν ἔχων σταδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. Vossius conjecit πόλις Αἰγαί, ad quam nullus est ἀνάπλους. || — βασιλείον] — Hoc respicit ad ætatem Philippo posterioriorem, quum ab illo βασιλεῖον Pella facta fuerit. || — GAIL. || — Ἐχέδωρος] Ἄωρος codex; em. Vossius. V. Herodot. VII, 124 (ubi plurimi codd. Χεδωρος, pauci Ἐχέδωρος); Ptolemæus III, 13; Etym. M. s. v.; Apollodor. II, 5, 11. Nunc *Gallico*. Leake III, p. 439. Cousinéry I, p. 38. || — Θέρμη] a Cassandro Thessalonica denominata, uti constat. || — Αἰνεία] ἀνεῖα apog. Vatican. Cf. Scymnus 628. Urbem ab Aenea ibi mortuo nomen nactam dicit Theon ap. Steph. Byz. v. Αἰνεία. Mannertus VII, 466 a Corinthiis conditam dicens, laudato Scymno l. l., quæ de Potidæa Scymnus habet, ad Aeniam transtulit. || — Ποτίδαια] Urbs solo æquata, agerque Olynthii datus Olymp. 105, 4. 357. V. Demosthen. p. 7. 19. 70. 656; Diodor. XVI, 8, 4; Strabo VII, fr. 25. || — Μένδη] Μένδω codex; em. Hæschelius. Μένδη etiam Herodot. VII, 123, Thucyd. IV, 7, Diodor. XII, 72, Strabo VII, fr. 27; Stephan. s. v.; Μένδης Apollodor. ap. St. Byz. l. l., Livius XXXI, 45; Μένδα ap. Pausan. V, 10, 27, et Plin. IV, 27. Sita urbs in ora occidentali Pallenens, haud longe a prom. Posidio. V. Leake III, p. 156. || — Ἄφυτις] Ἄφυστις codex; em. Hæschel. Sic etiam Herodot. Thucyd. I, 64; Strabo VII, fr. 27; Pausan. III, 18, 3; Plutarch. Lys. 20; St. Byz.: Ἀφύτη ἢ Ἄφυστις ἢ Ἄφυτος. Cf. Eckhel. D. N. I, 2 p. 68. Nunc *Athyto* sec. Leake III, p. 156. Quod si recte habet, Aphytis ante Mendam nominanda erat, sicuti mox etiam Scione ante Trambum ponenda fuisse videtur. Alii Aphytin in ora orientali Pallenens collocant, quod item a serie nominum, quam Periplus habet, discrepat. || — Θραμβίς] Θράμβος legi voluit Vossius e Stephano: Θράμβος, ἀκρωτήριον Μακεδονίας· τὸ τοπικὸν Θραμβούσιος. Lycophron. 1405: Θραμβούσιον δειρῶν. Herodotus VII, 123 Θραμβῶ urbem Pallenens memorat. Nostro quoque loco eadem urbs intelligenda videtur, quamquam fieri etiam potest, ut Θραμβίς ἀκρα sit supplendum. Leakeus, Forbigerus et Kiepertus urbem collocant ad Canastræum promontorium; quod quum in sequentibus ipse etiam Scylax commemoret, interposita Scione urbe, admitti hæc sententia vix potest. Immo ordo geographicus postulat ut Thrambus occidentale sit Pallenens promontorium, idemque quod a templo Neptuni, ut videtur, Thucydidus IV, 129 Πο-

Σκίωνη, Κανάστραιον τῆς Παλλήνης ἱερὸν ἀρχωτῆ-
ριον. Ἐξω δὲ τοῦ ἱσθμοῦ πόλεις αἶθε· Ὀλυνθος Ἑλ-
ληνίς, Μηχύθερνα Ἑλληνίς, Σερμυλία Ἑλληνίς καὶ
κόλπος Σερμυλικὸς, Τορώνη πόλις Ἑλληνίς καὶ λιμὴν,
Δίον Ἑλληνίς, Θυσσὸς Ἑλληνίς, Κλεωναὶ Ἑλλη-
νίς, Ἄθως ὄρος, Ἀκρόβωσι Ἑλληνίς, Χαραδρούς Ἑλ-
ληνίς, Ὀλόφυξος Ἑλληνίς, Ἀκανθος Ἑλληνίς, Ἄλα-
πτα Ἑλληνίς, Ἀρέθουσα Ἑλληνίς, Βολβὴ λιμὴν,
Ἀπαλλωνία Ἑλληνίς. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι Μακεδονίας
ἐν μεσογείᾳ πολλαί. Ἔστι δὲ κολπώδης· παράπλους
δὲ περὶ τοὺς κόλπους δύο ἡμερῶν. Μετὰ δὲ Μακεδο-

isthum sunt urbes hae: Olynthus urbs Graeca, Meco-
berna urbs Graeca, Sermylia urbs Graeca et sinus Ser-
mylicus, Torone urbs Graeca cum portu, Dium urbs
Graeca, Thyssus urbs Graeca, Cleonae urbs Graeca, Athos
mons, Acrothoi urbs Graeca, Charadrius urbs Graeca,
Olophyxus urbs Graeca, Acanthus urbs Graeca, Alapta
urbs Graeca, Arethusa urbs Graeca, Bolbe lacus, Apollo-
nia urbs Graeca. Sunt et aliae multae Macedoniae urbes
mediterraneae. Est vero hic litoris tractus sinuosus.
Prætervectio juxta sinuum litora est dierum duorum.

σειδώνιον, Livius XLIV, 11 *Posidium*, recentiores
Posidhi vel *Cassandra* vocant. || — Κανάστραιον]
Sic codex; quod non mutavi in *Καναστράϊον*. Vid. Ste-
phan. s. v. *Κάναστρον* ibiq. Meineke; Steph. Thesaur.
s. v. *Frequens* hujus prom. mentio (hod. *Palimi*).
|| — Ὀλυνθος] *diruta* Ol. 108, 1. 348. Sita olim
ubi nunc stat *Aio Mamas*, sec. Leake N. Gr. III,
p. 154. Cf. Voemel De Olynthi situ, civitate, potentia
et eversione. Francof. 1829, 8. Winiewski Comment.
de Demosth. or. De coron. p. 66 sqq. Navale Olynthi
olim fuit *Mecyberna* (nunc *Molivo*). V. Strabo VII,
fr. 29. Cf. Hecataeus ap. St. B. s. v.; Herodot. VII,
122; Scymnus 640; Diodor. XVI, 54; Plinius IV, 17;
Mela II, 3, 1. || — Σερμυλία] *Ἰσχυρία* codex; em.
Vossius ex Steph. Byz.: Σερμυλία, πόλις παρὰ τὸν
Ἄθω, ὡς Ἐκαταῖος. Eodem modo in Inscript. ap.
Bæckh C. I. I, p. 304. Herodoto I. I. et Thucydidi
V, 18 Σερμυλία dicitur. Nunc *Ornylia*, ad collum Cher-
soneisi Sithoniæ. V. Leake III, p. 154. || — Σερμυ-
λικὸς] Συρμυλικὸς codex, em. Vossius. Alibi hoc si-
nus nomen non occurrit; vulgo est Τορωνικὸς vel Το-
ρωνικὸς κόλπος; Plinio et Mela *Mecybernaeus sinus*. —
Torone antiquum etiamnum nomen servat. || — Δίον]
Dium memorant Herodot. VII, 122, Thucydides IV,
78, Strabo VII, fr. 33, Stephan. Byz.; ex iis liquet sitam
fuisse urbem ad Ἀκτὴν quam vocant; e nostro loco
colligis collocandam in ora occidentali, fortassis ad
hod. promontorium *Platy* et sinum *Erisso*. V. Leake
III, p. 151; Forbiger III, p. 1068. || — Θυσσὸς]
θῦον codex; em. Vossius. Cf. Herodot. VII, 22; Thu-
cyd. IV, 109, V, 35; Strabo VII, fr. 33; Plinius IV,
17. Situs incertus; forsani ubi nunc *Dhokhiari* vel
Zografu. || — Κλεωναὶ] Κλεῶναι codex; nunc fort.
Xeropotamie, sec. Leake. || — Ἀκρόβωσι] Ἀκροβῶται
codex. Ἀκροβῶται Ἑλλήνες conj. Vossius. Ἀκρόβωσι
est ap. Thucyd. IV, 109, Strabon I. I., Steph. Byz.:
Ἀκρόβωσι, πόλις ἐπὶ τῆς ἀκρας τοῦ Ἄθω. Τὸ θινὸν
Ἀκρόβωσι καὶ Ἀκροβῶται. Plinius IV, 17: *oppidum*
scit in cacumine Acrothon. Mela II, 2, 10: *Acro-*
thon. Sita urbs πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἄθω, sec. Strabon.
I. I. « Urbem in medio monte vel in litore positam
puto, non, ut Pomponius Mela et Plinius, in vertice,
quem minimi spatii esse constat, unius alteriusve ædi-
ficii capacem. » Tafel ad Strabon. I. I., conferri ju-
bens Zachariæ *Reise in den Orient im J. 1837*. Hei-
delberg. 1840. V. etiam Leake, III, 149. Ceterum non
hoc loco postea *Alexarchum Uranopolin* edificasse

patet ex Demetrio Scepsio ap. Strabon. fragm. Vat.
I. I. || — Χαραδρούς] sic codex; non *Χαράδραι*, ut
Vossius scribit. Urbs ignota. Fortasse sita erat ubi
nunc sunt ruinae ad *Vatopedhi*, sec. Leake. I. I. || —
Ὀλόφυξος] Ὀλόφυξις codex. || — Ἄλαπτα] Fortasse
legendum Ἀκτὴ conjecit Palmerius, ipse tamen jure
dubitans, quum Ἀκτὴ non sit urbis, sed regionis no-
men, quæ inde ab isthmo prope Sanen meridiem ver-
sus excurrit. Idem Palmerius: « Plutarchus Qu. gr.
c. 30 p. 298, A, id litus vocat Ἀραίου ἀκτὴν. An Scy-
lax scripserit Ἀραίου Ἀκτὴ, judicet lector. » Sermo ap.
Plutarchum est de loco circa Acanthum urbem, qui
quum olim Δράκοντος ἀκτὴ vocaretur, postea Ἀραίου ἀκτὴ
denominatus sit ἀπὸ τῶν ἀρῶν, quibus Chalcidenses
Parios devoverant. Sed hæc vix ad nos pertinent.
Gailius Stagira hoc loco memoranda fuisse dicit. Ac-
quiescendum est in nomine urbis aliunde non notæ;
recte autem, ut equidem censeo, Lapius in *Recueil des*
Itinéraires p. 346 urbem componit cum hodierno loco
Lybiadha vel *Lybtzadha*, quem Leake III, p. 166 pu-
tat antiquum esse Κάζρον, portum Stagirorum, e re-
gione insulae cognominis. V. Strabo VII, fr. 33.
Ipsum *Alapta* nomen phœnicium quiddam (cf. no-
mina *Lepte*, *Telepte*, *Talapta*. V. Movers II, p. 485)
sonat (Idem valet de proxima urbe, Στάχιρα, *sta-chir*
phœn.), neque ab his regionibus Phœnices alienos
fuisse constat. || — Ἀρέθουσα] Stephanus: Ἀρέ-
θουσα, πόλις Θράκης. Amphaxitidis urbs sec. Ptolem.
III, 12, p. 219, 27, inter Strymonis ostia et Stagira re-
censetur. Ammianus XXVII, 4, 5: *Acontisma, cui*
proxima Arethusa convallis et statio, in qua visitur
Euripidis sepulcrum, et Stagira. Stephanus: Βορμίσκος,
ἐν ᾧ κυνοσπάρκτος γέγονεν Εὐριπίδης. Itin. Hieros.
p. 604: *Mutatio Euripidis; ibi positus Euripides*
(20 mill. ab Amphipoli, 11 mill. ab Apollonia); Strabo
VII, fr. 35: πρὸς δὲ τῇ λιμνῇ τῇ Βόλβῃ Ἀρέθουσα. Ex
hisce situum urbis satis accurate licet constituere. Bor-
miscus Arethusa proximus locus fuerit, nisi eundem
plane fuisse malis cum Tafelio, cui certe aut Bormiscus
aut Arethusa esse videtur *Rentina* posterioris ævi ca-
stellum. V. Tafel ad Strabon. I. I. et in Thessalonica
p. 63. Cf. Leake *N. Gr.* III, p. 170. 460. || — δόο
ἡμερῶν] Inde a Peneo usque ad Strymonem stadia
sunt ad 3300. Navigatio per sinuum flexus multifarios
in hac regione perdificilis; adeo ut pro δύο ἡμερῶν,
quod haud dubie corruptum est, expectaveris δ' ἡμε-
ρῶν [καὶ νύκτων.] Similiter supra § 4 erat δ' ἡμερῶν,

νίαν Στρυμών ποταμός οὗτος ὀρίζει Μακεδονίαν καὶ Θράκην.

67. ΘΡΑΚΗ. Διίκει δὲ ἡ Θράκη ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Ἰστρου ποταμοῦ τοῦ ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ. Εἰσὶ δὲ ἐν Θράκῃ πόλεις Ἑλληνίδες αἰδεῖ· Ἀμφίπολις, Φάγγης, Γαλγῆς, Οἰσύμη καὶ ἄλλα ἐμπορία Θασίων. Κατὰ ταῦτά ἐστι Θάσος νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμένες δύο· τούτων ὁ εἷς κλειστός. Ἐπάνεμι δὲ πάλιν θέν ἐξ-ετραπόμην. Νεάπολις, κατὰ ταύτην Δάτον πόλις Ἑλληνίς, ἣν ὥκισε Καλλίστρατος

Post Macedoniam Strymon fluvius, qui Macedoniam et Thraciam disternit.

67. THRACIA. Extenditur Thracia a Strymone fluvio usque ad Istrum fluvium qui est in Ponto Euxino. In Thracia vero urbes Graecae haec sunt: Amphipolis, Phages, Galepsus, Oesyma aliaque emporia Thasiorum. Ex adverso est Thasus insula cum urbe et duobus portibus, quorum unus est clausus. Sed redeo [ad continentem,] unde digressus eram. Sequitur Neapolis, et prope eam Datum, urbs Graeca, quam colonis fre-

ubi esse debebat δύο ἡμερῶν. || — Στρυμών] Nondum igitur ad Nestum usque fluvium fines Macedoniae Alexander protulerat.

§ 67. Ἀμφίπολις] Quo tempore Periplus noster scriptus est, Amphipolis, sicuti aliae multae Thraciae urbes, in Philippi erat potestate, inde ab an. 358. || — Φάγγης] Φάγγη codex; em. Vossius e Thucyd. II, 99, Hecataeo ap. St. B. s. v., Herodoto VII, 112, Strabon. VII, fr. 33. Nunc *Orphano* sec. Clarke *Travels* VIII, p. 58, et Leake III, p. 176. Lapius ad Φάγγης nomen adscripsit: « Ruines près le cap *Karka*. » || — Γαλγῆς] Cf. Strabo VII, fr. 33: εἴτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί: εἴτα Φάγγης, Γαλγῆς, Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις. Thucyd. IV, 127: Καὶ Μύρκινος (prope Amphipolin) ... καὶ Γαλγῆς καὶ Οἰσύμη. Denique Livius XLIV, 45 et Plutarch. Paul. Aemil. c. 23 et Diodor. XXX, 21, 1 Perseum narrat Amphipoli Galepsum et hinc in Samothraciam fugisse. Haec igitur optime inter se concinunt et Scylacis testimonio corroborantur. Contra aliam Galepsum, Sithoniam in Toroneo sinu, habes apud Herodotum VII, 122, ubi simul recensentur Torone, Galepsus, Sermyle, Meeberna, Olynthus. Hanc vero Galepsum aliunde tueri non possumus, nisi eo quod Stephanus quoque duas huius nominis urbes distinguit: Γαλγῆς, πόλις Θράκης καὶ Παιόνων. Ἐκαταῖος Εὐρώπῃ. Θουκυδίδης τετάρτῃ (l. I.) ἑτέραν λέγει. Quae si bene habent, Galepsus ex Hecataeo allata eadem cum Herodotea urbe esse debet. Quamquam num recte Stephanus distinxit, probari jam nequit; nam Pæones tum inter Thermum et Acanthum (Herodot. VII, 124), tum ad utramque ripam Strymonis (Herod. V, 13. Thuc. II, 97) habitabant, adeo ut ex horum mentione nihil liquet. Miror autem Forbigerum III, p. 1064, qui nonnisi Galepsum sinus Toronei, quam Herodotus memorat, agnoscit, eique locos supra laudatos vindicat, quum potius nonnisi ea, quae Herodotus dicit, in dubium vocari queant. Galepsum Thasiorum coloniam fuisse docet Heraclides ap. Harpocrat. v. Στρώμη, et Etym. M. v. Γαλγῆς; deletam urbem a Philippo, sicuti Apolloniam in vicinia sitam, scimus e Strabon. VII, fr. 35. Situm ejus accuratius definire non licet; attamen non longe a Strymone dissitam fuisse e Strabonis verbis colligitur; nam ita habet fr. 41: τῆς ἐν τῷ Στρυμονικῷ κόλπῳ παραλλῆλως τῆς ἀπὸ Γαλγῆς μέχρι Νέστον ὑπέκεινται αἱ Φιλίπποι. || — Οἰσύμη] Σώμη codex; em. Mausacus ad Harpocrat. v. Οἰσύμη. Cf. Thucyd. I, 1; Scymnus 655 (ἡ Σώμη codex.) ibique not.; Diodor. XII, 68. Σώμη codd.

Ptol. III, 13, p. 219, 25, Plin. IV, 18, Stephan. s. v. V. Cousinier II, p. 69; Leake III, p. 178. 224. Situs incertus. || — Θασίων] Σαγίων codex; em. Slothouwerus ex Harpocrate s. v. Γαλγῆς, Στρώμη, Οἰσύμη, Thucyd. IV, 107, aliis. Palmerius coniecerat: Σαίων, quum Sai et Sapaei Thraeces oras istas obtinuerint (Archilochus in Poet. lyr. p. 468, 5 ed. Bergk.; Strabo X, p. 457; Pausan. VII, 10). || — Θάσος] ἔλσος codex; em. Vossius. || — Νεάπολις] Strabo VII, fr. 35: Παρὰ δὲ τὴν παραλλαν.. καὶ Δατηνῶν πόλιν Νεάπολις καὶ αὐτὸ τὸ Δάτον. Cf. Scymnus 685; Plinius IV, 18; Dio Cass. XLIV, 35; Ptolemaeus III, 13; Procop. De aedif. IV, 4; Hierocles p. 640 ed. Weiss. A Philippis distabat decem vel duodecim millibus sec. Itin. p. 321 et 603. Apud Byzantinos Neapolis audiebat *Christopolis*; nunc est *Cavallo*; Datum vero *Esci-cavallo*, i. e. *Vetus Cavallo*. V. Cousinier II, p. 109; Leake III, 180; Tafel. De via Egnatia II, p. 12-17; Weissenborn. *Hellen. Beitrage zur gr. Alterthumsk.* (Jena, 1844) p. 145. || — ὥκισε Καλλίστρατος] ὁ ἕκτος ἐν Καλλίστρατος codex. Contra morem suum auctor conditorum urbis memorat, quum ipsius fere aetate et ab homine apud Athenienses notissimo colonia ista deducta esset. Etenim Callistratus ille est Aphidnaeus, Atheniensium orator clarissimus, et qui militum dux fuerat una cum Timotheo, Chabria, Iphicrate (Demosthen. De fals. leg. p. 436; De coron. p. 301, Cont. Timoth. p. 1187; Aeschines De f. leg. §. 34; Diodor. XV, 29, 38; Xenophon Hell. VI, 2, 39, 3, 3). Is celebri τῇ περὶ Ὁρωπόω δίκῃ implicatus, tunc quidem (an. 365) iudicium suffragiis absolutus est (Diodor. XV, 76; Xen. Hell. VII, 4, 1; Demosth. De cor. p. 259; Aeschin. C. Ctes. § 26; Harpocrat. v. θεμίτων; Plutarch. Demosth. c. 2; Gellius N. A. III, 13). Mox tamen, anno 364 vel 363, non satis liquet an propter ipsum illud Oropiorum negotium an aliam ob causam, capitis damnatus Athenis aufugit in Macedoniam (Demosth. C. Polycl. p. 1221), ubi magna apud regem gratia et auctoritate polluisse videtur, adeo ut vectigalia administrationem Philippus ei committeret. Certe Aristoteles (Oecon. II, 22 tom. I, p. 645 ed. Didot) refert Callistratum in Macedonia, veniente portorio plerumque viginti talentis, effecisse ut his tantum perciperetur. Illo autem exilii tempore etiam coloniam in Thraciam deduxit. Cujus rei disertum testem habemus Isocratem De pac. § 24, p. 104 ed. Didot.: ὅπου γὰρ (sc. ἐν Θράκῃ) Ἀθηνώδωρος καὶ Καλλίστρατος, ὁ μὲν, ἰδιώτης ὢν, ὁ δὲ φυγάς, οἰκίσαι πόλιν οἶοι τε

Ἀθηναῖος, καὶ ποταμὸς Νέστος, Ἀδδῆρα πόλις, Κούδης ποταμὸς καὶ πόλεις Δίκαια καὶ Μαρώνεια. Κατὰ ταῦτα Σαμοθράκη νῆσος καὶ λιμὴν. Κατὰ ταύτην ἐν τῇ ἡπείρῳ ἐμπόρια Δρύς, Ζώνη, ποταμὸς Ἐβρος καὶ ἐπ' αὐτῷ τεῖχος Δουρίσκος, Αἴνος πόλις καὶ λιμὴν, τεῖγχι Αἰνίων ἐν τῇ Θράκῃ, Μέλας κόλπος, Μέλας ποταμὸς, Δερὶς ἐμπόριον, Κῶδρος ἐμπόριον Καρδιανῶν καὶ ἄλλο Κύπασις. Κατὰ τὸν Μέλανα κόλπον Ἰμβρος ἐστὶ νῆσος καὶ πόλις, καὶ Ἀῆμνος νῆσος καὶ λιμὴν. Ἐπ' αὐτῇ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην. Μετὰ δὲ τὸν Μέλανα κόλπον ἐστὶν ἡ Θρακία Χερρόνησος καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἶδε· Καρδία, Ἰδὴ, Παιὼν, Ἀλωπεκόννησος, Ἀραπλος, Ἐλαιούς, Μάδυτος, Σηστός ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Προποντιδός, [δ] ἐστὶ

quentavit Callistratus Atheniensis; deinde fluvius Nestus, Abdera urbs, Cudetus fluvius, urbesque Dicea et Maronea. E regione sita Samothrace insula cum portu. Ei in continente opposita Drys et Zone emporia, Hebrus fluvius ad eumque Doriscus castellum; deinde Aenus urbs portusque, Aeniorum in Thracia castella, Melas sinus, Melas fluvius, Deris emporium, Cobrys emporium Cardianorum et alterum Cypasis. Circa Melanem sinum Imbrus est insula cum urbe, et Lemnus insula cum portu. Sed rursus ad continentem redeo, unde abieram. Post sinum Melanem est Chersonesus Thracica, urbesque in ea sunt: Cardia, Ide, Pæon, Alopeconnesus, Araplus (*Drabus*?) Elæus, Madytus, Sestus ad os Propontidis quod sex

γεγόνασιν, κτλ. Postea quum ex exilio Athenas esset reversus absque venia populi, affectus est supplicio (Lycurg. C. Leocrat. § 92). Rectissime igitur Nieubrius (*Klein. Schiften* I, p. 121) contendit coloniam istam non ante an. 362 deduci potuisse. Ceterum Datus urbs non tum primum condita est; nam meminit ejus in Edonorum regione sitæ jam Herodotus IX, 75, ac Thasiorum coloniam fuisse Eustathius ad Dion. 517 refert. Ni fallor, Datus, sicuti vicinæ urbes Galespus et Apollonia, a Philippo subacta, ac deinde ab eodem novis incolis, duce Callistrato, frequentata est. Idque procul dubio in illud incidit tempus, quo Philippus post captam Amphipolin, Pydnam et Potidæam colonos misit Crenidas, easque de se ipso denominavit Philippos (Ol. 105, 3. 358. V. Diodor. XVI, 8, 6). Datus vero portus erat Philipporum (unde explicandus error Appiani in B. C. IV, 103, qui Philippos olim Datum dictas esse narrat). De Datenorum regionis felicitate proverbiali vid. Strabo I. 1, Eustath. I. 1, Zenobius III, 11; Suidas v. Δάτος; Bœckh. *Staats-haush.* I, p. 7. De nominis formis δ et ἡ Δάτος et τὸ Δάτον addit Steph. Thes. s. v. — Verba Scylacis κατὰ ταύτην si cum v. Νεάπολις jungere mavelis, ita ut sensus sit: « ex adverso hujus, sc. Thasi insulæ, est Neapolis, Datum, etc », nihil refragor. || — Νέστος] Νεστὸς codex. || — Κούδης ποταμὸς] Fluvius aliunde non notus. Probabiliter est, qui proxime post Abdera in mare egreditur. Deinde sequitur Bistonis lacus, in quem Herodotus VII, 109 influere dicit Τρᾶνον et Κόλυπαν; Pro Compato Aelianus N. A. XV, 25 habet Κορσινίτην, et Aelian. in V. Hist. IV, 17 Κόσατον, Porphyry. V. Pyth. c. 27 corrupte Κάζακτον. Hunc eundem fluvium etiam apud Scylacem intelligi et pro Κούδῃτον reponi Κούσητον voluit Vossius ad Melam II, 2. Quamquam fluvii in lacus exeuntes a Periplus nostri auctore non solent commemorari. || — καὶ πόλεις] αἶδε πόλεις codex; em. Fabricius. Gailio hæc e margine illata esse videntur, recte fortassis. || — Μαρώνεια] Μαρωνία codex. || — κατὰ ταῦτα κτλ.] Codex: κατὰ ταῦτα ἐν τῇ ἡπείρῳ· ἐμπόρια· δρυζώνη· σαμοθράκη· κατὰ (sic) καὶ λιμὴν· ποταμὸς δουρίσκος· ἀβδῆρος· καὶ ἐπ' αὐτῷ τεῖχος· αἴνος κτλ. Turbata in ordinem redegerunt Vossius et Fabricius. || — Δουρίσκος] Δουρίσκος Herodot. VII, 59; Steph. Byz.; Livius XXXI, 16;

Plinius et Mela. Nunc *Tusla*. || — Αἰνίων] αἶνων cod.; em. Palmer. || — Δέρις] ex uno Scylace nota. Thracia gens Δερραῖοι (Herod. VII, 110), Δερραῖοι (St. Byz.), Δέρσιοι (Hecat.) ad hunc locum vix pertinent. || — Κῶδρος] sic Theopomp. ap. Steph. s. v.; Κόδρος. Καρδιανῶν codex. || — ἄλλο Κύπασις] ἄλλος Κύπασις codex; correxerunt ex Hecateo ap. St. Byz. s. v. Post Κύπασιν in codice tamquam titulus legitur: Ἰμβρος καὶ Ἀῆμνος; itemque mox: Χερρόνησος post v. ἐξετραπόμην. || — Θρακία Χερρόν.] Θράκη ἄχερρόνησος cod.; em. Voss. || — Ἰδὴ, Παιών] De his aliunde non constat. Gronovius, probante Gailio, pro Παιών conjecit Ἰδιών, male intellecto loco Stephani: Ἰδιών, πόλις ἐν Χερρόνησῳ, ὡς Θουκυδίδης (I, 79), i. e. Eion Amphipolitenum, non longe dissitum a Chersoneso Chalcidica. V. Meineke ad Steph. I. 1. In Thucydide VIII, 104 memoratur Ἰδακος (ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀρριανῶν), at in altera Chersonesi latere, e regione fere Abydi. Palmerii conjecturas, utpote nihili, omittere præstat. || — Ἀράπλους] Ἀνάπλους conj. Palmerius absque causa idonea, suffragante tamen Gailio ad Scym. p. 389; Ἀψυνθος conj. Gronovius, perperam. Ni fallor, eandem urbem memorat Strabo VII, fr. 50, ubi: Μετὰ δὲ Καρδίαν Δράβος καὶ Αἰμναι· εἴτ' Ἀλωπεκόννησος., εἴτ' ἄκρα μεγάλη Μαζουσία. Quamquam Scylax Araplum post Alopeconnesum, Strabo autem Drabum ante eam memorat. || — Ἐλαιούς] Ἐλεσιός cod.; em. Voss. Infra habes Ἐλεσύντα, quum nostro loco aperte esset Ἐλαιούς. Utrumque licebat. || — Μάδυτος] Ἀβδύος codex; em. Gronovius. V. Herodot. VII, 33; Xenophon. Hell. I, 1, 3; Hecateus ap. St. B. s. v.; Strabo VII, fr. 54; Eustath. ad Dion. Per. 513; Scymnus 709 etc. Nunc *Maito*. || — ὅ ἐστι σιτὰδ. ζ'] ὅ ἐστι addidit Clausen. Plurimi fretum inter Sestum et Abydum septem stadiorum esse dixerunt, adeoque ἐπταστᾶδιον vocarunt, ut Herodotus VII, 34; Strabo II, p. 24; XVII, p. 591; Plinius II, 92, IV, 18, 24, V, 40 (875 pass.). Mela I, 1, 36; Agathemer. II, 14; Eustath. ad Dion. 140. *Octo* stadiorum est sec. Xenophon. Hell. IV, 8; schol. Dionys. 142; *duorum* stad. sec. Polybium XVI, 29, 9 (nisi hoc nitiatur confusione litt. β' et γ'). Multo magis discrepant recentiorum sententia (375 *toises*, Andressy; 715 Kiepert; 800 Juchereau de S.-Denis; 1150 Bouten,

σταδίων ζ'. Ἐντός δὲ Αἰγὸς ποταμοῦ Κρήσσα, Κριθώτῃ, Πακτύῃ. Μέχρις ἐνταῦθα ἡ Θρακία Χερρόνησος. Ἐκ Πακτύης δὲ εἰς Καρδίαν διὰ τοῦ αὐγένης πεζῇ στάδια μ', ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν καὶ πόλις ἐν τῷ μέσῳ, ἥ ὄνομα Ἀγορά. Χερρόνησου μήκος ἐκ Καρδίας εἰς Ἐλαιούντα (ταύτῃ γάρ ἐστι μακροτάτῃ) στάδια υ'. Μετὰ δὲ τὴν Χερρόνησόν ἐστι Θράκία τελεχὴ τὰδε· πρῶτον Λευκὴ ἀκτὴ, Τειρίστασις, Ἡράκλεια, Γάνος, Γανίαι, Νέον τεῖχος, Πέρινθος πόλις καὶ λιμὴν, Δαμινὸν τεῖχος, Σηλυμβρία πόλις καὶ λιμὴν. Ἀπὸ τούτου ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου εἰσὶ στάδιοι ς'. Καλεῖται δὲ Ἀνάπλους ὁ τόπος ἀνὰ Βόσπορον μέχρι ἂν ἔλθῃς ἐφ' Ἱερὸν. Ἀφ' Ἱεροῦ δὲ τοῦ στόματος ἐστὶ τοῦ Πόντου εὖρος στάδια ζ'. Εἰσὶ δὲ ἐν τῷ Πόντῳ πόλεις Ἐλ-

est stadiorum. Intra Ægos flumen Cressa, Crithote, Pactye. Huc usque est Chersonesus Thracica. A Pactye ad Cardiam pedestri itinere per collum isthmi sunt stadia 40, a mari ad mare. In medio isthmo est urbs appellata Agora. Longitudo Chersonesi a Cardia ad Eleuitem (hoc enim latus maxima ejus longitudo) stadiorum est 400. Post Chersonesum Thracica oppida hæc sunt: primum Litus album, tum Tiristasis, Heraclea, Ganus, Ganiæ, Novus murus, Perinthus urbs cum portu, Damium (Daonium vel Daunium?) castellum, Selymbria urbs cum portu. Ab hac usque ad os Ponti sunt stadia 500. Vocatur autem Anaplus navigatio per Bosporum donec perveneris ad Fanum (Jovis). Ultra fanum latitudo oris Ponti stadiorum

1130 Truguet), de quibus v. Ukert. *Geogr.* III, 2, 137. De fine Hellesponti ac initio Propontidis ad Sestum ponendo cum Scylace facit Polybius IV, 44. XVI, 29; Strabo XIII, p. 580. 583. 590; Agathem. I, 3; schol. Dionys. 136. Sec. Apollon. Rhod. I, 935 Hellespontus pertinet a Rhæteo usque ad Pityam; usque ad Lysiniachiam sec. Melam I, 1, 36. I, 2, 20. I, 3, 5. II, 2, 92. || — Κρήσσα] *Cissa* Plinius IV, 18. Fort. scrib. Κρίσσα et *Crissa*. Locum non diversum fuisse ab Ægospotamis oppido (quod πολλήνῃν κατεσκαμμένην dicit Strabo VII, fr. 54. Cf. Stephan. s. v. Αἰγὸς ποταμοί; Tzetz. Hist. II. 894) censet Mannert VII, p. 191. || — Κριθώτῃ] Κρήωτῃ cod.; em. Voss. e Demosthen. p. 672, 20, Scymnus 711, Strabone VII, fr. 54. X, p. 459; Plinio IV, 18; Stephano, Harpocrate, Photio, Suida s. v. || — στάδια μ'] sic etiam Strabo VII, fr. 50. || — Ἀγορά] Meminit ejus Herodotus VII, 58 et Eustathius ad II. p. 45, 10. Eodem fere loco postea Lysimachia condita. || — Ἐλεούνη] sic. h. l. codex; Ἐλαιούνη editt. || — στάδια υ'] μικρὸν πλείους τῶν υ' ἀπὸ Καρδίας, Strabo VII, fr. 50. || — Ἡράκλεια] V. Ptolemaeus III, 11, p. 217, 11 Willb. et Cedrenus p. 417. Etiamnum *Erecli* vel *Heraklitza*. Gailius et Clausenius Heracleæ mentionem interpolatori deberi censebant; referendam scilicet esse ad Perinthus, quæ postea (inde a quarto fere post Christum seculo) Heraclea appellata est. Quod nihili esse e Ptolemaeo et hodierno loco *Erecli* abunde patet. || — Γάνος, Γανίαι] Xenophon. Anab. VII, 5, 8 : Παραδῶσι αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος. Æschines Adv. Ctes. p. 65, 23 : Ὁς-τος (Demosthenes) ὁ πρῶτος ἔξερῶν Σέρριον τεῖχος καὶ Δορίσχον καὶ Ἐργίστην καὶ Μουργίστην καὶ Γάνος (Γάννος var. l.) καὶ Γανίδα (Δάνδια var. l.), χωρίαν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ἡδεῖμεν πρότερον. Harpocratio : Γάνος καὶ Γανιάδα Αλγίλης κατὰ Κτησιφῶντος. Χωρία ἐστὶ Θρακικὰ, ὡς Ἀρτεμίδωρος. Suidas : Γάνος ὀγλυκῶς· τὸ πρὸς τῇ Θράκῃ ὕρος ἡ Γάνος. Id. : Γάνος καὶ Γανιάδα (Γανίδα cod. V.), χωρία ἐστὶ Θρακικὰ. Hinc satis liquet Γάνος et Γανίαι ap. Scylacem non ejusdem loci nomina esse diversa, uti putat Forbiger III, p. 1081. Ceterum nescio an Γανίης pro Γανίαι scribendum sit. *Ganus* memoratur etiam ap. Plinium IV, 18 et Hieroclem p. 633, idemque hodie servat nomen,

sicuti etiam montes ex mediterraneis huc excurrentes nunc nominantur *Ganos-Dag*. Cf. Mannert. VII, p. 183. || — Νέον τεῖχος] Cf. Xenophon et Plinius I. l.; Cornel. Nepos Alcibiad. c. 7. || — Δαμινὸν τεῖχος] Leg. vid. Δαύνιον. Stephanus v. Δαύνιον. Ἐστὶ καὶ Δαύνιον τεῖχος, πόλις Θράκης· ὁ πολίτης Δαυνοτελής. || — Apud Scylacem an non rescribendum sit Δαόνιον, admodum ambigo. Daonii autem meminerunt Cedrenus et Nicetas Choniates, qui eam vicinam Perinthus facit. || Vossius. Adde Zonaram p. 470 : Δαόνιον, πόλις Θράκης. At forma Δαύνιον a codicis literis abest propius. Gailius putavit ap. Scyl. reponendum esse Καὶνὸν τεῖχος, quum *Cenophurium* post Perinthus orientem versus [at Scylacis locus occidentem versus est] nominetur in Itinerar. p. 322. 230. 138. 333, et apud alios, quos referre nihil attinet. || — ἐπὶ τοῦ στόμ.] τοῦ om. apogr. Vatican. || — Deest mentio Byzantii. Quod inde repetit Sainte-Croix, quod aufugerint incolæ metu Persarum. Respondet Niebuhrus (*Kl. Schften*. p. 129), tunc omnes Hellesponti urbes fuisse omittendas, quarum omnium nomina recensuit. Cui opponi possit occupatas esse has, non deletas; licet hoc non dixerit Gailius, qui tacite Sacrudici assentitur (§ 15). At certissimum argumentum in eo positum est, quod Chalcædonis meminit Scylax, cui tamen prorsus idem quod Byzantio accidisse narrat Herodotus (VI, 33). Itaque minime de illo tempore agitur. || — ΚΑΛΕῖΤΑΙ Δὲ Ἀ.] ἀνάπλους καλεῖται δὲ ὁ τόπος ἀναβόσπορον codex. Scriba reperit : Ἀνάπλους (titulus). Καλεῖται δὲ ἀνάπλους πλ. || — Ἐλθῇς] Ἐλθῇ codex; em. Gailius; nam ἡ ναὺς subintelligi cum Clausenio nequit. Fort. vero in antec. pro ὁ τόπος erat ὁ πλοῦς. || — Ἱερὸν] Cf. infra § 92. De Ἱερῷ Διὸς Ὁρίου, quod simpliciter Ἱερὸν vocari solet, v. Herodot. IV, 85; Philostrat. Vit. Soph. I, 34, 1; Dionysius ap. Strabon. XII, p. 566; Menippus ap. St. B. v. Χάλκηδων, Polybius IV, 43; Arriani et Anon. Periopl. Ponti, Cicero Verrin. II, 4, 57. Alii Bosporum pertinere dicunt usque ad Cyaneas, ut Mela III, 1, Plinius VI, 1, Strabo VII, p. 320. V. Ukert. III, 2, p. 145. || — στάδια ζ'] *quattuor*, Herodot. IV, 85, Agathemer. II, 14, Strabo II, p. 125, Eustath. Dionys. 140, Plinius IV, 24, Mela I, 19, 5; *quinque vel sex*, Polybius IV, 43, Strabo VII, p. 319, Agathem. I, 3;

ληνίδες αἶδε ἐν Θράκῃ· Ἀπολλωνία, Μεσημβρία, Ὀδησσόπολις, Κάλλατις καὶ ποταμὸς Ἰστρος. Παράπλους δὲ τῆς Θράκῃς ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Σηστοῦ δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δύο, ἀπὸ δὲ Σηστοῦ μέχρι στόματος τοῦ Πόντου δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δύο, ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ ἡμερῶν τριῶν καὶ νυκτῶν τριῶν. Ὁ σύμπας περίπλους ἀπὸ Θράκῃς καὶ ποταμοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ ὀκτὼ ἡμερῶν καὶ ὀκτὼ νυκτῶν.

63. ΣΚΥΘΙΑ. ΤΑΥΡΟΙ. Μετὰ δὲ Θράκην εἰσὶ Σκύθαι ἔθνος καὶ πόλεις ἐν αὐτοῖς Ἑλληνίδες αἶδε· Τύρις ποταμὸς, Νικωνίον πόλις, Ὀφιοῦσα πόλις. Ἐπὶ δὲ τῇ Σκυθικῇ ἐποικιοῦσι Ταῦροι ἔθνος ἀκρωτήριον τῆς ἡπειρου· εἰς θάλατταν δὲ τὸ ἀκρωτήριον ἐστίν. Ἐν δὲ τῇ Ταυρικῇ οἰκοῦσιν Ἑλληνες* αἶδε· Χερρόνησος ἐμπορίον, Κριοῦ μέτωπον, ἀκρωτήριον τῆς Ταυρικῆς. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσι Σκύθαι πάλιν, πόλεις δὲ Ἑλληνίδες αἶδε ἐν αὐτῇ· Θεοδοσία, Κύταια καὶ Νυμφαία, Παντικαίπαιον, Μυρμηκείον. Παράπλους εὐθὺς ἀπὸ Ἰστροῦ ἐπὶ Κριοῦ μέτωπον τριῶν ἡμερῶν καὶ τριῶν νυκτῶν, ὁ δὲ παρὰ γῆν διπλάσιος* ἐστὶ γὰρ κόλπος. Ἐν δὲ

est 7. Ad Pontum vero urbes Græcæ in Thracia hæ sunt : Apollonia, Mesembria, Odessopolis, Callatis, et Ister fluvius. Præternavigatio Thraciæ a Strymone usque ad Sestum est dierum duorum et duarum noctium, a Sesto usque ad os Ponti duorum dierum et duarum noctium, ab ore Ponti vero usque ad Istrum fluvium dierum trium et noctium trium. Omnis circumnavigatio a Thracia et a Strymone fluvio usque ad Istrum flumen est octo (*septem*) dierumque noctium.

68. SCYTHIA. TAURI. Post Thraciam sequitur Scytharum gens, urbesque apud eos Græcæ sunt : Tyrus fluvius, Niconium et Ophiusa urbes. Juxta Scythicam Taurorum gens accolit continentis partem quæ quasi promontorium in mare procurrit. Habitantque in Taurica Græci, quorum urbes hæ sunt : Chersonesus, emporium; deinde Criumetopum (i. e. *Arietis frons*) Tauricæ promontorium. Posthæc rursus sunt Scythæ eorumque in regione urbes Græcæ : Theodosia, Cytæa, Nymphæa, Panticapæum, Myrmecium. Recta ab Istro ad Criumetopum navigatio trium dierum totidemque noctium; sin litus legeris, duplex : nam

Plinius VI, 1. || — Ὀδησσόπολις] Ὀδησπολις codex; leg. vid. cum Palmerio Ὀδησσός πόλις. Dein Κάλλατις codex. || — ὀκτὼ ἡμερῶν κ. νυκτ.] Ex antec. nonnisi septem dies noctesque colliguntur; idque melius habet; quare pro ὀκτὼ legendum putes ἐπτὰ. A Strymone ad Sestum sunt circa 1900 stadia (2 dies noctesque); hinc ad Ponti ostium ad 1600 stadia (2 dies noctesque); hinc ad Danubium stadia 3000 (3 dies noctesque).

§ 68. Τύρις... Νικωνίον] Τρίσσης... Νεώνειον codex. Vid. Strabo VII, p. 306 : Ἀναπλεύσαντι δὲ (sc. Tyram fluv.) ρμ' σταδίους ἐφ' ἑκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφιοῦσα. Ex Strabone sua Stephanus, non absque mendo. Flumen vulgo vocatur Τύρας vel Tyra (Mela. Plin. Valer. Flacc. Arg. VI, 84), Ionicis vero Τύρης (Herodot. IV, 51); aliis Τύρις, Steph. Byz. v. Τύρας et Hesych. v. Τύρις. De Ophiusa urbe, quæ aliis Tyras vocabatur, cf. not. ad Scymn. 792. Alteram urbem Ptolemæus III, 10, p. 213, 26 Νικωνίον dicit. Cf. Anon. Peripl. Pont. p. 9 Huds. || — ἐπὶ δὲ τῇ Σκυθικῇ... ἀκρωτήριον ἐστὶ] « Sana hæc omnia, sed inficite dicta. Juxta Scythiam Tauri habitant in promontorio, quod est pars Scythicæ terræ continentis, excurrit vero in mare. Dicitur promontorium, non peninsula, quia isthmum totamque veram Tauricæ figuram ignorabant Græcorum historici, ἀκτὴν eam, non peninsulam putantes (Niebuhr. I. l. p. 137. Herodot. IV, 99). » CLAUSEN. || — Ἑλληνες* αἶδε] aut excidit : καὶ πόλεις αὐτῶν, aut fuit Ἑλληνες* οἶδε, ut supra § 62 etc. — Chersonesus, quam Scylax novit, Herodoto (IV, 93) nondum nota erat, monente Ukerto I, 2, 292. || — ἐμπόριον]. Si αἶδε vox recte habet, duo certe loci recensendi erant. Probabile igitur ἐμπόριον non ad Chersonesum urbem referendum esse, sed indicari *Symbolon portum*, quem Plinius dicit IV, 26 : *Heraclea, Chersonesus.. Inde*

Parthenium promontorium, Taurorum civitas Placia Symbolon portus, promontorium Criumetopon. Cf. Ptolem. III, 6; Strabo VII, p. 309; Anonym. Peripl. Pont. p. 4; Ukert. III, 2, p. 468 sq. || — Θεοδοσία] Sic numi (v. Kœhler. Nov. Act. Acad. Petrop. t. XIV, p. 122.) et inscriptiones (Bœckh. C. I. II, p. 98) et Anon. Peripl. § 6. Stephanus quoque Θεοδοσίαν habet laudato Strabone (VII, p. 309), ubi tamen codices præbent Θεοδοσία; idque ap. Stephanum reponendum esse series docet literarum. Sic etiam ap. Demosth. p. 933 optimus codex Θεοδοσίαν habet, quum in edit. et h. l. et p. 467, 10 legatur Θεοδοσία. || — Κύταια] Sic Lycophr. 1312 ex eoque Schol. Apoll. Rh. III, 228; schol. Ap. Rhod. II, 399 ex eoque Etym. M. p. 77, 45; Eustath. Hom. p. 1493, 26; Suidas s. v. (Cf. Κύταιον, Cretæ urbem). Idem Suidas etiam : Κύτῃ, ὄνομα πόλεως. Apud Stephanum est Κύτα, fortassis librorum vitio pro Κύταια. Cytæa Plinius IV, 26 et Anonym. Peripl. § 6, ubi : εἰς Κύτας πόλιν τὴν πρώην λεγομένην Κυδεάκαι (sic). De situ urbis inter montes *Opuk* et *Takil* Burtran præter Peripl. Anon. v. *Pallas Reisen in die südl. Statthaltertschaft. Russlands* II, p. 343. || — Νυμφαία] Ceteris Νύμφαιον, ut Straboni p. 309, Appiano Mithr. c. 108, Ptolemæo III, 6, p. 203, 29 Wilberg., Anon. Peripl. et Plinio I. l., Cratæro ap. Harpocrat. s. v. || — Μυρμηκείον] sic edit.; Μυρμηκίων codex. Μυρμηκείον Theognost. Canon. p. 129, 12; Μυρμηκείον Herodian. ap. St. Byz. s. v.; Μυρμηκίων Strabo VII, p. 310. XI, p. 494; Μυρμηκία Artemidor. ap. St. Byz.; Μυρμηκίων Arrianus ap. Leon. Diaconum IX, 6. Posterior hæc forma ad codicis literas proxime accedit. || — τριῶν ἡμερῶν καὶ νυκτ.] Stadia fere sunt 1650, quæ trium fere dierum tantum navigationem exæquant. In contrarium auctor peccat in seqq., ubi a Criumetopo ad Panticapæum esse dicit navigationem diei noctisque, quum oræ longitudine

τῇ κολπῷ τούτῳ νῆσός ἐστι, νῆσος δὲ ἑρήμη, ἥ ὄνομα Λευκῇ, ἱερὰ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀπὸ δὲ Κριοῦ μετώπου πλοῦς εἰς Παντικαπίον ἡμέρας καὶ νυκτός· ἀπὸ δὲ Παντικαπίου ἐπὶ τὸ στόμα τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἐστὶ στάδια χ'. Ἡ δὲ Μαϊώτις λίμνη λέγεται ἡμισυ εἶναι τοῦ Πόντου. Ἐν δὲ τῇ Μαϊώτιδι λίμνῃ εὐθὺς εἰσπλέοντί εἰσιν ἐπ' ἀριστερὰς Σκύθαι· καθήκουσι γὰρ ἐκ τῆς ἑξῶ θαλάσσης ὑπὲρ τῆς Ταυρικῆς εἰς τὴν Μαϊώτιν λίμνην.

ΣΥΡΜΑΤΑΙ. [Μετὰ δὲ Σκύθας Συρμάται.] ἔθνος καὶ ποταμὸς Τάναϊς, [δς] ὁρρεῖ Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην.

69. ΠΑΡΑΠΛΟΥΣ ΑΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ. Ἀπὸ Ἑρακλείου στηλῶν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ περιπλέοντι τοὺς κόλπους παρὰ γῆν, λογιζομένοις δὲ ὅσαι γεγραμμένοι εἰσι, νύκτες ἀντὶ τούτων ἡμέρας, καὶ, ὅπου στάδια εἰσι γεγραμμένα, ἀντὶ τῶν ὅ' σταδίων ἡμεραίων τὸν πλοῦν, γίνεται τῆς Εὐρώπης ὁ παράπλους, τοῦ ἡμίσεος μέρους τοῦ Πόντου ὄντος ἴσου τῆς Μαϊώτιδος λίμνης, ἡμερῶν ρν' τριῶν.

Μέγιστοι δὲ ποταμοὶ εἰσιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὁ Τάναϊς, ὁ Ἰστρος, ὁ Ῥοδανός.

sinus ibi est. In quo sinu insula est, deserta illa quidem, cui Leuce nomen, Achilli sacra. A Crimetoपो Panticapæum navigatio diei noctisque, a Panticapæo ad ostium paludis Mæotidis stadia sunt 20. Ceterum Mæotis palus dicitur ambitu suo dimidiam Ponti partem exæquare. In Mæotide autem palude, si recta (Tanaïm versus) innavigaveris, ad sinistram sunt Scythæ: etenim ab extero mari super Tauricam porrecti usque ad Mæotidem paludem pertingunt.

SYRMATÆ. [Post Scythas Syrmatarum] gens et Tanaïis fluvius, qui Asiam et Europam disternit.

69. PRÆTERNAVIGATIO UNIVERSE EUROPE. Inde ab Herculeis Europæ columnis si juxta terram navigando sinus sequaris, atque ita computaveris, ut singulis quas notavimus noctibus dies substituantur, et ubi stadia scripta sunt, quingena stadia pro unius diei navigatione numerentur, fit Europæ præternavigatio (Ponti parte dimidia Mæotidem paludem exæquante) dierum centum quinquaginta trium.

Maximi autem in Europa fluvii sunt Tanaïis, Ister, Rhodanus.

sit stadiorum 2200. || — Λευκῇ] Nunc *Adassi*, *Phidonisi* vel *Serpentium insula*. V. Kæhler *Mém. de l'acad. de St.-Petersb.* t. X, p. 599 sqq. Ukert. III, 2, p. 442. || — χ'] Stadia fere sunt ρχ', 120. || — λέγεται ἡμισυ εἶναι κτλ.] Ex eodem cum Nostro fonte Anonymus Periplus § 44 : ἡ δὲ Μαϊώτις λίμνη λέγεται εἰς ἡμισυ εἶναι τοῦ Πόντου. Hinc eī in Scylacem transtulit Fabricius. Mæotidem Ponto non multo minorem esse duxit Herodotus IV, 86, 101 ; παρὶσον τῷ Πόντῳ esse etiam Ptoleceus censuit ap. Strabon. XI, p. 508. Polybius IV, 40 ambitum ejus esse dicit stad. 8000; eodem modo Strabo VII, p. 310; 9000 stad. et ultra, Strabo II, p. 125, Arrian. Periplus § 29, Agathemer. I, 3, II, 14; 1125 vel 1406 mill. pass. Plinius IV, 24. || — Συρμάται κτλ.] Sic locum constituit Niebuhrus l. I., quanquam acquiescere etiam licet in hiulca codicis brevitate, qui ita habet : . . . εἰς τὴν Μαϊώτιν λίμνην. Συρμάται ἔθνος καὶ ποταμὸς Τάναϊς ὁρρεῖ Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην. Olim jungebant : καθήκουσι γὰρ εἰς τὴν Μ. λίμνην Συρμάται, quod retinuit Ukertus, quanquam tum illud καθήκουσι γὰρ nihil habet, quo referatur. Idem absque causa idonea verba ὑπὲρ τῆς Ταυρικῆς transposuit post ἐπ' ἀριστερὰς Σκύθαι. Denique ἡ ἑξῶ θαλάσσα non est Oceanus, sed quod est extra Mæotidem mare Ponticum, ad quod Scythæ habitare jam dixerat auctor. Quod Συρμάται nomen attinet, cf. Steph. Byz. : Συρμάται, οἱ Σαυρομάται, ὡς Εὐδοξος πρώτῳ * ποταμὸν τοῦ Τανάιδος Συρμάτας κατοικεῖν. In seq. § 70 ab altero Tanaidis latere ponuntur Σαυρομάται γυναικικοῦ τοῦ μὲν (Quare Fabricius etiam h. l. Σαυρομάται scripsit). Quæ nominum varietas comparanda est cum illa, qua Μηλιεῖς et Μαλιεῖς supra § 62 distingui vidimus. Unde orta sit, divinare licet collato Periplo Anonymi, qui ex similibus fontibus hauriens post modo opposita pergit : Τὸν δὲ Τάναϊν ποταμὸν, ὅς ἐστι

τῆς Ἀσίας ὄρος, . . . πρώτῳ νέμονται Σαρμάται (Συρμάται Gail.). Eἴτα μετὰ τοὺς Σαρμάτας Μαιωτῶν γένος Ἰαζματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος εἰρηκε, . . . ὡς δὲ Ἐφορος, Σαυροματῶν λέγεται γένος. Cum Nostro concinit etiam Plinius VI, 7 : *Tanaïm amnem. colunt Sarmatæ. . . et ipsi in multa genera divisi. Primo Sauromatae gynæcocratumēni*. Cf. idem VI, 5 : *Epageritæ Sarmatarum populus in Caucasii jugis, post quem Sauromatae*. || — λογιζομένοις δὲ ὅσαι] λογιζομένοις ὥσαι cod.; em. Gronov. || — τοῦ ἡμίσεος τοῦ Πόντου κτλ.] τοῦ Πόντου ὄντος ἴσου (sic) καὶ τοῦ ἡμίσεος μέρους τῆς Μαϊώτιδος λίμνης cod.; em. Fabricius. || — ρνγ'] Singularum regionum paraplos colligere liceat. Ecce laterculum :

	Dies.	Noct.	Stad.
§ 2. Iberum.	7	7	...
3. Ligurum et Iberum.	1	1	...
4. Ligurum.	4	4	...
5. Tyrrhenorum.	4	4	...
8. Latiniurum.	1	1	...
9. Volcorum.	1	1	...
10. Canianorum.	1	1	...
11. Samnitum.	1/2	1/2	...
12. Lucanorum.	6	6	...
14. Japygum.	6	6	...
15. Samnitum.	2	1	...
16. Umbrorum.	2	1	...
19. Venetorum.	1	1	...
20. Istrorum.	1	1	...
21. Liburnorum.	2	1	...
22. (Hyllorum et) Bullinorum.	1	1	...
25. Nestæorum.	1	1	...
24. Manlorum a Narone ad Arionem.	1	1	...
Ab Arione ad Rhizuntē fl.	1/2	1/2	...
Hinc ad Buttham.	1/2	1/2	...
A Buttho ad Epidamnū.	1	1	...
26. Ab Epidamno ad Apolloniā iter pedestre.	2	2	...
	46 1/2	53	...

ASIA.

ASIA.

70. ΣΑΥΡΟΜΑΤΑΙ. Ἀπὸ Τανάιδος δὲ ποταμοῦ ἀρχεται ἡ Ἀσία, καὶ πρῶτον ἔθνος αὐτῆς ἐστὶν ἐν τῷ Πόντῳ Σαυρομάται. Σαυροματῶν δὲ ἐστὶν ἔθνος γυναικοκρατούμενον.

71. ΜΑΙΩΤΑΙ. Τῶν γυναικοκρατουμένων ἔχονται Μαῖῶται.

72. ΣΙΝΔΟΙ. Μετὰ δὲ Μαῖώτας Σίνδοι ἔθνος· διήκουσι γὰρ οὗτοι καὶ εἰς τὸ ἔξω τῆς λίμνης· καὶ εἰσιν πόλεις ἐν αὐτοῖς Ἑλληνίδες αἶδε· Φαναγόρου πόλις, Κῆποι, Σινδικὸς λιμὴν, Πάτους.

70. SAUROMATAE. Post Tanaim fluvium incipit Asia; et prima ejus gens ad Pontum (*ad Maotidem paludem*) Sauromatae sunt. Sauromatarum vero gens a mulieribus regitur.

71. ΜΑΕΩΤΑΙ. Mulierum imperio subjectos excipiunt Maēotae.

72. SINDI. Post Maēotas sequitur gens Sindorum. Pertingunt hi etiam extra paludem, urbesque in iis Graecae sunt hae: Phanagorae urbs, Cēpi, Sindicus portus, Patūs.

	Dies.	Noct.	Stad.
27. Ab Apollonia ad Amantiam.....	46 1/2	53	
28. Chaonum paraplus.....	1/2		
30. Thesprotorum.....	1/2		
31. Cassoporum.....	1/2		
32. Molossorum.....			40
33. Ambraciæ.....			120
34. Acarnaniæ.....	2	[2]	
35. Ætolæ.....	1		
36. Locridis.....	1/2		
37. Phocidis.....	1/2		
38. Boeotiæ.....	1/2		
39. Megaridis.....			100
40. Corinthi.....	1/2		
41. Sicyonis.....			120
42. Achajæ.....			700
43. Elidis.....			700
44. Arcadiæ.....			400
45. Messeniæ.....			300
46. Laconia.....	5		
49. Argivæ regionis.....			150
50. Epidauri.....			50
Halie.....			100
51. Hermionis.....			80
53. Træzeniæ.....			350
54. Epidauri (30 stad. sec. codicem).....			150
55. Corinthi.....			500
56. Megaridis.....			140
57. Atticæ.....			1140
59. Boeotiæ.....			250
60. Locridis.....			200
61. Phocidis.....			200
62 et 63. Maliensium et Achæorum.....			**
64. Thessaliæ.....			50
65. Magnesiæ.....			**
66. Macedoniæ.....	2	2	
67. Thraciæ a Strymone ad Sestum.....			24, 2 ^a .
Hinc ad os Ponti.....	2	2	
Hinc ad Istrum.....	5	5	
in summa.....	7	7;	at codex:
68. Scythiæ, ab Istro ad Crimætopon.....	8	8	
Hinc ad Panticapæum.....	5	5	
Hinc ad os Maotidis.....	1	1	
Hinc ad Tanaim dimidia pars paraplus, qui est ab ore Ponti ad Maotidem.....			20
	54 1/2	54 1/2	
Summa:	75 1/2	52 1/2	5600
sive:	147		100
Excidit paraplus Maliensium, Achæorum et Magnesiæ, cui quatuor fere dies tribuendi.	4		
	151		

Desiderantur igitur dies duo, qui ubi supplendi sint, in tanta computorum inconstantia difficile dictu. Ceterum si ipse antiquus Periplus auctor istam dierum

153 summam collegit, pateret nihil esse mutandum in numeris qui justo sunt longe majores (v. c. § 4. 11. 12.), quum ne sic quidem summa adscripta conficiatur.

§ 70. Σαυρομάται] Titulus hic in cod. legitur ante v. καὶ πρῶτον. — γυναικοκρατούμενον codex; Ephorus ap. Anonym. Periopl. cm. Clausen. p. 2 (sive Scymnum 886): ἐπιμελεῖσθαι τὰς Ἀμαζόνιας τοὺς Σαυρομάταις λέγουσιν..., ἐφ' οἷς ἐπεκλήθησαν οἱ Σαυρομάται γυναικοκρατούμενοι. Ex pleniore hac narratione patet non esse Gynaecocraten gentem peculiarem inter Sauromatas et Maēotas mediam (Cf. Plin VI, 7 in not. antec.). Niebuhrius p. 382 scribi voluit: Σαυροματῶν δὲ [ἔχεται] ἔθνος γυναικοκρατούμενοι. Quod Letronnius p. 269 probare non debebat. Ut Noster et Plinius l. I. Sauromatas γυναικοκρατούμενους dicit (cf. Amazones Σαυροματῶας ap. Eustath. ad Dionys. 823 et Proclum ad Platon. De rep. V, p. 418 Bas.), sic ap. Melam *Maotici* γυναικοκρατούμενοι vocantur.

§ 72. Σίνδοι] Σιντοὶ codex; em. Gailius, quum mox sit Σινδικός. De accentu v. Arcadius p. 48, 9. Ceterum Σιντοὶ dicuntur etiam apud Polyæn. VIII, 55, nescio an librorum vitio. Vide de hac gente Herodot. IV, 28; Hellanic. fr. 92; Dionys. 681; Melam I, 19. — Φαναγόρου πόλις] Sic etiam Anonymus Periopl. p. 2, ex eodem fonte; nec non Strabo p. 495 (ubi absque causa mutavit Cramerus). De Phanagora sive Phanægora Tejo, urbis conditore, v. Arrian. ap. Eustath. ad Dion. 549. Plura præbet Ueckert. III, 1, p. 489. Sita olim Phanagoria secundum Dubois (*Voyage autour du Caucase*, tom. V, p. 64) « sur la dune sablonneuse qui longe le liman de Taman. » — Κῆποι] Κῆπος Scymnus 896 et Apollodor. ap. St. B. v. Ψηροί. E. Scylace et Strabone IX, p. 495 colligitur sitam fuisse urbem inter Phanagoriam et meridionale ostium Hypanis fluvii. Plinius VI, 6 ita: *Oppida in aditu Bospori primo Hermonassa, dein Cēpi Milesiorum; mox Stratoelia et Phanagoria*. Mela I, 19, 12: *Hermonassa, Cēpi, Phanagoriū, in ipso ore Cimærium*. Steph. Byz. v. Ψηροί: *Ἀπολλῶδωρος ἐν δευτέρῳ Περὶ γῆς: « Ἐπειτα δ' Ἐρμώνασσα καὶ Κῆπος πόλις, τρίτον δὲ τὸ Ψηρῶν ἔθνος*. Hæc igitur inter se satis concinunt; unus dissentire videri possit Scymnus l. I, ubi vide not. Meminit Κῆπων etiam Diodorus XX, 24. Accuratus situm ejus definire vix licet. Clarke (*Trav.* II, p. 277) locum quærit in ruinis quæ sunt apud hod. *Sienna*; Dubois V, 59 ad vicum *Akdenphisofka*; Lapius Κῆ-

73. ΚΕΡΚΕΤΑΙ. Μετὰ δὲ Σινδικὸν λιμένα Κερκέται ἔθνος.

74. [ΤΟΡΕΤΑΙ. Μετὰ δὲ Κερκέτας Τορέται ἔθνος] καὶ πόλις Ἑλληνίς Τορικὸς καὶ λιμὴν.

75. ΑΧΑΙΟΙ. Μετὰ δὲ Τορέτας Ἀχαιοὶ ἔθνος.

76. ΗΝΙΟΧΟΙ. Μετὰ δὲ Ἀχαιοὺς Ἠνίοχοι ἔθνος.

73. CERCETÆ. Post Sindicum portum sequitur Cercetarium gens.

74. [TORETÆ. Post Cercetas Toretarum gens] et urbs Græca Toricus cum portu.

75. ACHÆI. Post Toretas gens est Achæorum.

76. HENIOCHI. Post Achæos gens est Heniochorum.

πους componit cum hod. *Kichla*. || — Σινδικὸν λιμένα] Sec. Strabon. XI, p. 496 Σινδικὸς λιμὴν καὶ πόλις 180 stadiis a Corocondame, et 400 stadiis a Bata (Patūs locus vocatur ap. Scylacem) distat. Cf. Stephanus : Σινδικος (sic), πόλις προσεχὴς τῇ Σκυθικῇ, ἔχουσα λιμένα. Ἔνιοι δὲ Τορλίπην καλοῦσι. Anonym. Peripl. p. 2; Seymnus 893; Ptolemæus V, 9 (65°, 30'), qui a Sindico distinguit Sindam vicum (66°). Dubois I, p. 167 : « Le λιμὴν Σινδικὸς est le liman *Kisiltsche* d'aujourd'hui en Sindique; la ville était dans le voisinage d'Anapa, sans doute sur le Bougour ». Cf. Ukert. III, 2, p. 496. || — Πατούς] Hunc locum eundem esse cum eo qui *Apaturos* vocatur apud Plinium VI, 6 contendit Gronovius. At *Apaturos* ille ad paludem Maotiden situs est; nos vero in Ponto nunc versamur. Recte jam Vossius monuit locum nostrum ap. Strabon. I. I. dici Βάττα, ad quem secundum Artemidorum confinia sunt oræ Sindicæ et Cercetarum. Ptolemæus quoque Βάττα portum et vicum memorat (66°, 30'). Eundem portum Arrianus 18, 4 ἑρὸν λιμένα dicit, nec non Plinius VI, 5 : *In ora juxta Cercetas flumen Icarusa cum oppido Hiero et flumine ab Heraclea 136 mill.* Hodie esse *Anapa* sec. Mannertum et Klaproth. in *Nouv. Journal As.* tom. I, p. 305; *Songoudjak* sec. Gailium; *Gelindschik* sec. Tailbout *Portulan de la mer Noire*, p. 54; prope promont. *Issusup.* sec. Lapium. Alii aliter.

§ 73. Κερκέται] Cercetas (*Tscherkesses?*) inter Sindos et Achæos inde a Batis oram per 850 stadia tenere, deinde Achæos per stad. 500, tum Heniochos per stad. 1000, tum a Pityunte ad Dioscuriadem esse stadia 360 testatur Artemidorus apud Strabon. XI, p. 496. Sec. Hellenicum (fr. 109 p. 59) supra Cercetas (ἄνω Κερκετῶν), i. e. a septentrione Cercetarium, habitant Moschi et Charimatai (quorum nulla in Periplo nostro mentio); infra eos sive meridiem versus, Heniochi et Coraxi (de quibus v. § 75 et 76). Eodem modo statuit Palæphatus in Troicis ap. Steph. Byz. v. Χαριμάται. Cum his comparanda series gentium quam ex Μηριδατιῶν scriptoribus Strabo XII, p. 497 apponit hanc : Achæorum, Zygorum, Heniochorum, Cercetarium, Moschorum. Apud Hesychium : Κερκέται, ἔθνος Σινδικόν. Cf. Strabo XII, p. 548 : οἱ Ἀππαταί... οἱ πρότερον Κερκεταί, quibus quanquam alie sedes assignantur, vix tamen a Cercetis diversi sunt. Denique mentio Cercetarum occurrit in Nicolai Damasceni fr. 125 (tom. III, p. 461). Cf. not. seq.

§ 74. Uncis inclusa desunt in codice Parisino; supplavit scriba codicis Palatini, sed inepto loco post verba πόλις Ἑλληνίς Τορικὸς καὶ λιμὴν, quæ ad ipsos Toretas pertinent, inseruit. Idem scriba paullo post de suo addidit Coraxorum mentionem, quam excidisse

in cod. Parisino patere cuius debebat. Toretas cum Nostro medios inter Cercetios (Κερκετίους) et Achæos ponit Dionysius Per. 682. Ptolemæus V, 9 ἀρχὴν Τορρευτικὴν inter Cercetas et Heniochos memorat. Plinius autem, VI, 5, inter Sindos et Cercetas habet *promontorium Crunoë, a quo supercilium arduum tenent Toretæ*. Apud Strabon. XI, p. 495 Toretæ (sic eos vocat) una cum Sindis inter Maoticas gentes numerantur. Denique Mela I, 19 eos recenset, populorum catenam exhibens hancce : *Melancliani, Toretæ, Sedochezi, Coraxi, Phthiophagi, Heniochi, Achæi, Cercetici et jam in confinio Maotidis Sindones*. Vides quanta sit sententiarum fluctuatio.

§ 75. De ora Achæorum v. not. ad § 73. 74 et de origine eorum moribusque v. Strabo XI, p. 495. 416. XVII, p. 839; Eustath. ad II. 2, 511, p. 272 et ad Dion. 685; Aristot. Polit. VIII, 4; Dionys. Hal. A. R. I, 89; Sallust. ap. schol. Juvenal. XV, 115; Appian. Mithr. c. 102; Ovid. Ex Pont. IV, 10, 27; Seneca Consol. ad Helv. c. 6; Ammian. Marcell. XXII, 8, 25. Cf. Ukert. III, 2, p. 500. In Achæorum ditione fuerit *Achæus* fl., qui ap. Arrian. Peripl. § 27 Zilchos (i. q. Zygios) et Sanigas dirimit.

§ 76. Mithridaticorum scriptores ap. Strabon. I. I. inter Achæos et Heniochos Zygos collocant; Dionysius (685) quoque Zygios cum Heniochis jungit. Cf. Steph. Byz. s. v. De Heniochorum sedibus præter Strabon. XI, p. 492. 496. 506 et Melam I, 19, 14 cf. Ptolemæus V, 9, p. 349, 24, qui septentrionali Ponti oræ tribuit Achæos, Cercetas, Heniochos, Suanocechos. Plinius VI, 4 a Sannigis et Penio fluvio boream versus collocat *multis nominibus Heniochorum gentes*. Idem VI, 12 : *Ab iis (Suarnis) ad Pontum usque Heniochorum plura genera, mox Achæorum*. Idem VI, 5 Heniochos Pityunta diripuisse et Dioscuriadem condidisse tradit. Ad Phasin habitasse dicuntur ap. Heraclid. Pont. Rep. § 18. Sed magis etiam versus meridiem descendunt ap. Arrian. Peripl. § 15, ubi post Drillos Trapezunti vicinos memorantur Machelones et Heniochi in iis regionibus, quas Scylax § 83 Ecechiensis adscribit. Atque Anonymus Peripl. § 42 prisca cum recentioribus comparans diserte docet Ecechienses olim habitasse inter Archabim et Ophiuntem fluvios, ubi nunc sint Machelones et Heniochi. Cf. Plinius VI, 4 : *In ora ante Trapezuntia flumen Pyxitis; ultra vero gens Sannorum Heniochorum*. Fabulas de gentis origine vid. ap. Dionys. 694, ibique Eustath. et schol. et paraphrast. Priscian. 668 et Avien. 871; Eustath. ib. ad 687; Plin. VI, 5; Solin. c. 15; Mela I, 19; Justin. XLII, 3; Pausanias III, 19, 7; Ammian. XXII, 8; Isidor. Orig. XV, 1; Lucan. Phars. III, 269. De moribus v. præter laudatos Ari-

77. [ΚΟΡΑΞΟΙ. Μετὰ δὲ Ἡνιάχους Κοραῖοι ἔθνος.]
 78. ΚΩΛΙΚΗ. Μετὰ δὲ Κοραξοὺς Κωλικὴ ἔθνος.
 79. ΜΕΛΑΓΧΛΑΙΝΟΙ. Μετὰ δὲ Κωλικὴν Μελάγχα-
 λαινοὶ ἔθνος, καὶ ποταμὸς ἐν αὐτοῖς Μετάσωρις καὶ
 Αἰγίπιος ποταμὸς.
 80. ΓΕΛΩΝΕΣ. Μετὰ δὲ Μελαγγχαλίνους Γέλωνες.
 81. ΚΟΛΧΟΙ. Μετὰ δὲ τούτους Κόλχοι ἔθνος καὶ
 Διοσκούρις πόλις καὶ Γυηνὸς πόλις Ἑλληνίς καὶ Γυη-

77. [CORAXI. Post Heniochos gens est Coraxorum.]
 78. COLICA. Post Coraxos est Colicæ regionis gens.
 79. MELANCHLÆNI. Post Colicam sequitur gens
 Melanchlanorum, apud quos est Metasoris fluvius et
 Ægipius fluvius.
 80. GELONES. Post Melanchlanos sunt Gelones.
 81. COLCHI. Hos sequitur Colchorum gens, et Dios-
 curias urbs, et Gyenus urbs Græca, et Gyenus (Tye-

stot. Polit. VIII, 3, 4; Ovid. Ex Pont. IV, 10, 25; Valerius Flaccus VI, 41; Dio Cass. LXVIII, 18, LXXI, 14.

§ 77. Hoc segmen in cod. Paris. deest; supplevit scriba cod. Vaticani. De gente Hecateus fr. 185 sq. Κοραῖοι, ἔθνος Κόλχων, πλησίον Κώλων (de quibus § 78). Cf. Hellanicus, Plin. et Mela II. II., Aristot. Meteor. I, 13; Hesychius: Κοραῖοι, Σκυθῶν ἔθνος; Arca-
 dia De acc. p. 66, 14, ubi corrupte Κοραῖοι. Lanæ Coraxicæ data occasione meminit Strabo III, p. 144 et XII, p. 578. Cf. Hipponax ap. Tzetz. Chil. X, 380. XI, 842.

§ 78. Κωλικὴ ἔθνος sueta negligentia dicit pro Κωλικῶν ἔθνος vel Κωλικὴ χώρα. Hecateus fr. 185 sq. memorat Κώλους, Κωλικὴν χώραν et Κωλικὰ ὄρη (τὰς ὑπερεῖας τοῦ Καυκάσου). Plinius VI, 5 post Heniochorum mentionem: *Subjicite Ponti regio Colica, in qua juga Caucasii ad Ripheos montes torquentur, ut dictum est* (V, 27), altero latere in Euxinum et Mæotidem deveso, altero in Caspium et Hyrcanum mare.

§ 79. Μελαγγχαλῖνοι codex. Hecateo (fr. 154) Melanchlæni sunt ἔθνος Σκυθικόν. Herodotus (IV, 20) non esse Scythicam gentem dicit, sed vitæ ratione Scythiis similem, a borea habentem lacus et deserti, a meridie Scythos regio, ab oriente Tanain, ab occasu Androphagos (Cf. id. IV, 100. 107. 108). Cum his conf. Dionysium 309, qui ad Borysthenem, et Ptolemæum V, 8, qui ab oriente Mæotidis paludis Melanchlanos collocat. Longe aliter Scylax, cum quo faciunt Mela I, 19, 14 et Plinius VI, 5. Cf. Ukert. III, 2, p. 426. Quinam hodie sint Metasoris et Ægipius fluvii accuratius dici nequit. Lapius cum Metasori componit hodiernum *Kamisiliari*, cum Ægipio hod. *Kentchili*, quem eundem etiam habet pro Abasco Arriani, ab occasu Pityuntis urbis egredienti. Ceterum Metasoris idem mihi esse videtur cum *Thessyri*, quem Ptolemæus his regionibus assignat. Deinde apud Ptol. sequitur Κόραξ fluvius; i. e. *corvus*; idemne fortassis est Αἰγίπιος (leg. Αἰγυπίος i. e. *vultur*?) Corax fluvius sec. Ptolem. medius fere inter promontorium Pityuntis sive Carteronteichos et Dioscuriadem exit, terminus borealis regionis Colchicæ. Errant Forbigerus et Kiepertus qui juxta ipsum Dioscuriadem ponendum esse putant.

§ 80. Γέλωνες] sic codex; ceteris sunt Γελωνοί, quod nomen etiam editt. Scylacis exhibent. De his quoque longe aliter narrat Herodotus et qui eum sequuntur plurimi. Etenim Geloni sec. Herodot. IV, 108, origine Græci, agricolæ, ποταμάγοι, emporiis ad Pontum sitis ejecti migrarunt ad Scythas Budinos, qui a Mæotide boream versus habitantes nomadicam

agunt vitam et φθειροτραγέουσι μῦθοι τῶν ταύτη. Ceterum quanquam et colore et reliquis rebus Geloni a Budinis differant, utramque gentem a Græcis confundi solere dicit (Cf. id. IV, 119. 123). Scymnus quoque (v. 823 ex Ephoro) Gelonos cum Sauromatis et Agathyrsis recenset. Strabo eos non nominat. Horatius autem Od. II, 9, 23. 20, 19. III, 4, 35, Virgil. Georg. III, 361. II, 115. Æn. VIII, 725, Sidon. Apoll. IV, 1, Lucan. III, 28, 3, Mela I, 19, 19, Plinius IV, 26, Solin. 20. 30, Ammian. XXXI, 2, 14 omnes ad Herodoti rationes accedunt (Cf. etiam Aristot. Mir. 29, Eustath. ad Dion. 310, Orph. Argon. 1062). In ea regione, quam Scylax genti assignat, Gelonos discrete memorat nemo. Attamen Mela I, 19 juxta Coraxos collocat *Phthirophagos*. Porro Arrianus Periplus § 27 ad Niticam a Dioscuriade 500 stadiis distantem progressus, ibi, ait, «πάλοι ὧραι ἔθνος Σκυθικόν, οὐ μνήμην ποιεῖ ὁ λογοποιὸς Ἡρόδοτος, καὶ λέγει τούτους εἶναι τοὺς φθειροτραγέοντας· καὶ γὰρ εἰς τοῦτο ἔτι ἡ δόξα ἡ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν κατέχει. De iisdem regionibus Plinius VI, 4: *Gens Salæ antiquis Phthirophagi dicti et Suani*. Denique Strabo quoque XI, p. 497. 499 pone Colchos collocat Phthirophagos et sorde iis pares Suanos. Etiamnum ibi *Mingrelis* inter vicinos populos τῶ ἔστω καὶ πλεον ἰσignes esse narrat (V. Mannert IV, p. 375). Itaque quum Geloni cum Budinis a Græcis conjungerentur, Budini autem spurcitie essent famosi, ac eandem sordes apud Colchidis accolæ deprehenderentur: facile intelligitur quomodo factum sit, ut Gelonos Scylax una cum Melanchlænis huc transposuerit.

§ 81. Διοσκούρις] sic codex; ceteris Διοσκούριδας, uti constat; eadem postea Sebastopolis dicta; sita prope hodiernum *Isgaur* ad prom. *Iscuriæ* (V. Chardin, *Voyage en Perse* I, p. 121. Dubois *Voy.* I, p. 307. 317). || — Γυηνὸς] «Fortasse leg. esse Τυήνης ex Stephano: Τυήνης, πόλις Κόλχων ἀπὸ Τυηνίδος ποταμοῦ. Nisi mavelis Πυήνης. Stephanus: Πυήνης, πόλις Κόλχων.» Vossius. Equidem malim Τυήνης vel Τυηνὸς. Nunc *Tguanæ* seu *Iguanæ* sec. Dubois *Voy.* I, p. 309. 335. Pyenis et Tyenis Stephani ad eundem locum pertinuerint. Γυηνὸς fluvius Κυάνεος dicitur ap. Ptolemæum V, 9, p. 350, 30, qui primum post Dioscuriadem fluvium memorat Hippum, deinde Cyaneum. Plinius quidem VI, 4 et Stephanus s. v. Αἶψα Hippum et Cyaneum in Phasin influere dicunt, nec non Strabo XI, p. 498 et 500 Cyaneum et Glaucum in eundem se conjicere tradit. At horum testimonio narratio cedere debet auctoritati Arriani testis oculati, qui Hippum in mare eructari docet. Cyaneum Arrianus non nominat; verum Ptolemæi sententiam firmat Tabula Peutinge-

νὸς ποταμὸς καὶ Χερόβιος ποταμὸς, Χόρσος ποταμὸς, Ἄριος ποταμὸς, Φᾶσις ποταμὸς καὶ Φᾶσις Ἑλληνίς πόλις, καὶ ἀνὰ πλοῦς ἀνὰ τὸν ποταμὸν σταδίων ρπ', εἰς πόλιν (μάλιν) μεγάλην βάρβαρον, ὅθεν ἡ Μῆδεα ἦν ἐνταῦθα ἔστι 'Ρίς ποταμὸς. Ἰσις ποταμὸς, Ἀχσῶν ποταμὸς, Ἀψαρος ποταμὸς.

riana, ubi *Cyanes* fluvius medius ponitur inter Tarsuram et Singamem fluvios, quos ex Arriani Periplo novimus. Itaque de loco Cyanei fluv. dubitatio esse nequit; patetque errasse Kiepertum, qui Gyenum Scylacis eundem esse censuit cum Astelepho Arriani. || — Χερόβιος..., Χόρσος..., Ἄριος... Apud Arrianum et in Tab. Peut. usque ad Phasim tres sequuntur fluvii: Singames (Sicanabis *T. Peut.*), Chobus, Charieis (Cariente *T. P.*). In mappis autem Kiepertianis inter Singamem et Chobum quantum notatur fluvii ostium, qui in mediterraneo tractu a Singame divellitur. Plinius vero VI, 4 inter Singamem et Chobum memorat *Rhoam* fl. Hunc esse *Cherobium* Scylacis e nominum similitudine colligo. Χόρσος aperte est Χωρός Arriani, *Cobus* Plinii et, ut videtur, *Cohibus* Taciti in Hist. III, 48. Quidam Scylax scripserit, difficile dictu. Ἄριος nomen item corruptum esse videtur. Arriano est Χαριεῖς, Plinio *Charien*, Ptolemæo Χαρίστος. || — εἰς πόλιν μάλιν μεγάλην] μάλιν ex dittographia vocis μεγάλην ortum. Si urbem auctor nominasset, dicendum erat εἰς πόλιν μεγάλην Μάλιν vel εἰς Μάλιν πόλ. μεγ. Ac omnino nomina barbarorum oppidorum in Ponto non apponit Scylax. Patria Medæarum Ἄεα sive Ἄεα vel Cytæa perhibeatur, hocce nomen Vossius restitui voluit, illud vero Gronovius, in MAIIN latere putans AIAIAN. De Ἄεα urbe Plinius VI, 4: *Maxime autem inclaruit Ἄεα XV mill. pass. a mari, ubi Hippus et Cyaneus vasti amnes in eum (Phasin) conflunt.* Stephanus: Ἀῖα, πόλις Κόλχων, κτίσμα Αἰήτων, βαλάντης ἀπέκρουσα στήθια τριακόσια, ἦν περιρρέουσι δύο ποταμοί, Ἴππος καὶ Κυάνεος, ποιοῦντες αὐτὴν χειρρόνησον. Schol. Apoll. Rh. III, 1073: Νῆσος ἐν τῷ Φάσιδι ἔστιν ἡ Αἰαία... Αἴτη δὲ ἐστὶ Κόλχων μητροπόλις. Cf. idem v. Δία, ubi Steph. in libro corrupto invenit Δῖα pro Ἀῖα; Minnermus ap. Strabon. I, p. 47. 45 et XI, 498. 500; Mela I, 19; schol. Arist. Acharn. 733; schol. Theocrit. XIII, 23. De Hippo et Cyaneo fluvii qui non in Phasidem incidunt sed in mare egrediuntur, monui supra. Quare Ptolemæus *Ἄεα* non ad Phasidem collocat, sed infra istos fluvios. Alii putabant Ἄεα vetus fuisse nomen Dioscuriadis urbis (St. Byz. v. Διοσκουριάζ). Evamius urbem Plinius narrat. Mitto reliqua quæ trahi huc possent veterum testimonia, quorum potiora habes apud Ukertum III, 2, p. 512 sqq. Nemo hinc non colligat plurima quæ de Ἄεα urbe narrantur, poetarum debent licentiæ. Quatenus autem subest memoria urbis, quæ revera existit, Ἄεα non est diversa ab urbe Κώτη vel Κώτα vel Κώταις, quæ nomina sive de urbe sive de regione, Medææ patriæ, apud poetas celebrantur (V. Ukert. III, 2, p. 513). Etiamnunc non longe a Phaside habemus *Kutais* vel *Kchitais* urbem, caput provincię *Imireti* (v. Gamba *Voyage dans la Russie méridion.*

nus?) fluvius, et Cherobius fluvius, Chorsus (*Chobus*) fluvius, Arius (*Charieis*) fluvius, Phasis fluvius, et Phasis urbs Græca, et navigatio secundum hunc fluvium stadiorum est 180, ad civitatem magnam barbaram, unde erat Medea; ibi est Rhis flumen. *Deinde in ora sequuntur Isis fluvius, Latronum fluvius et Apsarus.*

I, p. 168); Justiniani temporibus castellum fuit, quod Procopius B. G. IV, 14, p. 535 ed. Bonn. Κοντατίσιον, Agathias III, 7, p. 150 Κοντασίον vocant. Nomen hoc corruptum esse ex Κοντάσιον Procopius apud Arrianum (historicum, Dexippi fere æqualem, de quo v. Fr. Hist. III, p. 673, 12?) legerat; ἔπειρο δὲ, addit, φασὶ πόλιν τε γεγονέναι ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις τὸ χωρίον καὶ Κόταϊαν καλεῖσθαι· ἐνθὲν δὲ τὸν Αἰήτην ὠρμηθῆναι κατλ. Situs locus sec. Procopium ad *Rheontem* fluvium, qui in Phasidem se conjicit (v. Procop. IV, 13, p. 524), et de quo nunc ipse Phasis vocatur *Rioni*. Ille *Rheon* fluvius, nisi egregie fallor, idem est quem Plinius l. l. *Surion* dicit, eodem nomine etiam urbem adjacentem designans: *Nunc (Phasis) habet Surium tantum et ipsum ab amne influente (cujus meminit etiam II, 103) cognominatum, usque quo magnarum navium capacem esse diximus.* Dixerat Plinius navigari Phasin 38 mill. pass. sive 304 stadiis, quod plane concinit cum 300 stadiis, quibus Ἄεα ab ora maritima distare refert schol. Apollonii; longius absunt stadia 180 Scylacis nostri. Sed nihilominus nullus dubito quin et *Surios* (*su-ri-on*, fluvius-Rhion?) Plinii sit 'Ρίς Seylaceus. Nam vel verborum tenor suadet fluvium illum ibi esse ubi Medææ urbs ad Phasidem erat. Sin fluvium post Phasidem in mare exeuntem significare auctor voluisset, pro ἐνταῦθα dicendum erat μετὰ ταῦτα vel ἔπειτα. Porro proximus a Phaside fluvius post 60 stadia est Μῶγρος vel Νῶγρος Arriani aliorumque; quod nomen a nostro plane diversum est. Ne denique cum Galilio putes voculam ῥίς habendam esse pro iterata scriptura sequentis vocis ῥίς, et delendam, vel eo impedimur quod codex non habet ῥίς, sed Ἰσίς, uti est ap. Arrianum, Plinium et in Tab. Peut. || — Ἀχσῶν ποταμὸς, Ἀψαρος... Verba Ἀχσῶ. ποτ. in cod. Vatican. omissa sunt. Apsarum fluv. (hod. *Chappa-Su*) novimus ex Arrian. Per. § 7. 8. 16, Anon. Peripl. § 40; Artemidor. ap. Steph. s. v. Ἀψαρος et Ἀψορτίδες; Plin. VI, 4 (*flumen Apsarum cum castello cognomine*); Tab. Peut. ; Vibio Seq. p. 7; Procop. B. G. IV, 2; Agathias III, 15; Chron. Paschal. p. 34. Ptolemæus Apsarum, quem Ἀψορρον dicit, cum magno Acampsii fluvio confundit, uti ex ipsa fluvii descriptione patet. Idem error in Appiano Mithr. c. 101 et Plin. VI, 9. Ptolemæus tamen errorem suum corrigit quodammodo, quum castellum Apsorrum 50 stadiis a fluvio removeat, ideoque in eo fere loco collocat ubi revera erat Apsorrum fluvius. V. Mannert. VI, 2, p. 364 sq. *Latronum* fluvius, quem Scylax ait, unus est ex iis quos inter Isin (*Schetatil Su*) et Apsarum medios ponit Arrianus, vel Acinasis (*Tschuruk-Su*) vel Bathys (*Tzulehuda*) vel Acampsis (*Tschorveh-S. Dschorah*). Postremus quum ceteris major et navigabilis sit, hunc designari nostro loco suspicor.

82. BYZHPES. Μετὰ δὲ τοὺς Κόλχους Βύζηρες ἔθνος καὶ Δαραανὸν ποταμὸς καὶ Ἀρίων ποταμός.

83. ΕΚΕΧΙΡΙΕΙΣ. Μετὰ δὲ Βύζηρας Ἐκεχειρίεις ἔθνος, καὶ ποταμὸς Πορδάνης, καὶ Ἀραβίς ποταμὸς, Λίμνη πόλις, Ὠδείνιος πόλις Ἑλληνίς.

84. ΒΕΧΕΙΡΙΚΗ. Μετὰ Ἐκεχειρίεις Βέχειροι ἔθνος, Βεχειρικὸς λιμὴν, Βεχειριάς πόλις Ἑλληνίς.

85. ΜΑΚΡΟΚΕΦΑΛΟΙ. Μετὰ δὲ Βέχειρας Μακροκέφαλοι ἔθνος, καὶ Ψωρῶν λιμὴν, Τραπεζοῦς πόλις Ἑλληνίς.

§ 82. Βύζηρες] Βούσηρες codex; Hecataeus (fr. 190) Δίξηρας dicit, post quos habitant Χοοί et deinceps Βέχειρες. Plinius VI, 4: *Colchi, Buseri, Bechires, Macrones*. Eodem modo Dionysius 765. Item Mela I, 19, 10: *Colchi, Buseri, Becheri, Macrocephali*. Ap. Apoll. Rhod. II, 394 et 1242 series est: *Colchi, Byzeres, Sapires, Bechires, Macrones*. Cf. Valer. Flacc. V, 175. 153. Apud Orph. Argon. 758: *Sigyni, Byzeres, Sapires, Napatae*. Ammian. XXII, 8, 2: *Chalybes, Byzeres, Sapires, Tibareni, Mossynectae*. Strabo XII, p. 549 Byzeres memorat inter Hæcæcometas barbaros, qui Scydisum montem tenent. Hinc sua Steph. Byz. v. Ἐπακωμῆται. Idem: Βύζηρες, ἔθνος ἐν τῷ Πόντῳ ἐστὶ, καὶ Βυζηρικὸς λιμὴν, quod e Stephano repetit Eustath. ad Dion. I. I. || — Δαραανὸν, Ἀρίων] Utrumque nomen corruptum esse videtur. Proximus ab his fluvius § 83 nominatur Πόρδανης. Is aperte est Πρύτανις Arriani. Nostri igitur fluvii medii esse debent inter Apsarum et Prytanum; duosque fluvios inter utrumque recenset Arrianus § 8, *Archabin et Pyxiten*. In tanta nominum plerorumque corruptione non improbabile est Scylacem pro Δαραανὸν fortasse scripsisse Ἀρχαδὸν (nunc *Archawah*. Cf. not. ad Arrian.). Pyxites autem Arriani (hod. *Witzeh*) an sit Arion Scylacis, dubito propter nominum discrepantiam et quod plures fluvii inter Archabin et Prytanum sunt medii, quorum prisca nomina ignoramus. Unus eorum hodie *Odscha* vocatur, ad quem ponenda est *Armene* urbs ab Anonym. in Periopl. Pont. memorata (v. not. ad Arrian. § 31). Fortasse hic est Arion Scylacis.

§ 83. Ecechirienses præter Scylacem unus memorat Anonymus in Periopl. § 41: Ἀπὸ οὗν Ἀρχάδεως ποταμοῦ εἰς Ὀριοῦντα ποταμὸν πρῶτον ὥκουσιν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Ἐκχειρίεις (sic), νῦν δὲ οἰκοῦσι Μαχεδῶνες καὶ Ἥνιοτοι. Hæc tamen non e Nostro desumpta sunt, quum Ecechiriensibus ora tribuatur, quam ap. Scylacem tenent Byzeres, Ecechirienses et Bechiri, qui quidem nonnisi tribus ejusdem gentis fuisse videntur. Περιώσια φύλα Βεγείρων et ἀπειρεσίων Βεγείρων γαίαν dicit Apollon. Rhod. II, 394. 1242, qui eo loco quo Noster Ecechirienses memorat, Σάπειρας recenset. Hecateus I. I. ibidem collocat Χοοῦς, modo recte nomen habeat. || — Πόρδανης] Πρύτανις apud Arrianum, hodie *Furtuna*. Cf. Ukert. III, 2, p. 210, et not. ad § 82. || — Ἀραβίς ποταμός, Λίμνη πόλις] Apud Arrianum § 8 post Pyxiten sequitur Ζάγατις fluvius (hod. *Sucha Dere*), qui respondere debet Arabi Scylaceo. Ne censeas Arabin esse Archabin Arriani

82. BYZERES. Post Colchos sequitur Byzerum gens et Daraanon fluvius et Arion fluvius.

83. ECECHIRIES. Post Byzeres sequitur gens Ecechiriensium, et fluvius Pordanis (*Prytanis*) et Arabis fluvius, Limne urbs, Odinius urbs Græca.

84. BECHIRI. Post Ecechiries est gens Bechirorum, Bechiricus portus, Bechiras urbs Græca.

85. MACROCEPHALI. Post Bechires gens est Macrocephalorum, et Psorôn portus, Trapezûs urbs Græca.

series locorum obstat. Num ad has regiones pertineat illud Ἀραβίας ἀρειον ἄνθος ap. Æschyl. Prom. 420, ut Clausenius censet, non quæro. Quod attinet Λίμνην πόλιν, Vossius putat eandem esse quæ est Εὐλήνη Ptolemæi (V, 6, p. 336, 12), ex quo corrupta nostra sint corrigenda. Idque si literas nominum spectes, probabile est; at situs, quem Xylinae Ptolemaeus assignat inter Archabin et Apsorrum, minime quadrat. Sin seriem locorum spectes, Λίμνη nomen cum Gronovio credas corruptum esse ex Ἀθήνη; nam *Athenæ* (hod. *Atina*) septem post Zagatin fl. stadiis memorantur ap. Arrianum. || — Ὠδείνιος] ὠδείνιος codex; *Godinio* in Geogr. Raven.; *Ardineo* in Tab. Peut.; Ἀδινός ap. Arrian. § 8; εἰς Ἀδίνον (sic) [τὸν] ἤδη λεγόμενον Ἀδινόν Anonym. Periopl. Pont. Eux. § 39. Nunc *Kanlu-Dere*.

§ 84. Βέχειροι] Paulo post Βέχειρας, quæ forma usitatio est. Βεχέροις occurrit ap. Apoll. Rh. II, 395, *Becheri* ap. Mela I, 19, 11. Cf. Steph. Thes. v. Βέχειρ. || — Βεχειρικὴ] sic cod.; Βέχειροι editt. || — Βεχειριάς] Vossius; Βεχειρίς Salmasius; Βεχειράς codex. Non est proprium nomen, sed appellativum. Jam quum supra ex Anonymo collegerimus Ecechiriensium et Bechirum oram usque ad Ophiuntem fluvium pertinere, urbs vero inter Adienum et Ophiuntem nonnisi una nota sit Rhizûs (nunc *Rizeh*) ad fluvium cognominem, ac omnino alia nulla sit deinceps urbs usque ad Trapezuntem: non dubito quin ipsam hanc Rhizuntem in Bechirum ora sitam auctor designare voluerit. Vide Ptolem. V, 6 p. 335; Arrian. § 7; Procop. B. G. V, 2 (Ῥιζάον); Tab. Peut. (ubi corrupte *Reila*); Mannert. VI, 2 p. 372 sqq. Ceterum De Bechiris cf. not. § 82.

§ 85. Ψωρῶν λιμὴν] Idem esse debet qui Ὑσσου λιμὴν (a fluvio) dicitur ap. Arrian., Ptolem., Tab. Peut. et in Notitia imperii orient. c. 27. Aliud ejusdem nomen præbet Anonym. Periopl. § 38: Ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Ὑσσον λιμένα, τὴν νῦν λεγομένην Σουσάρια (Σουσάρμειναν?), σταδ. ρπ'. (Procopius B. G. IV, 2 κώμην Σουσοῦρμειναν una cum τῷ Ῥιζάλῳ memorat.) Hodie: *Surmeneh* vel *Kara Dere*. Ψωρῶν λιμὴν, *scabiei portus*, dictus fuerit ab eventu. Sordidorum Phthiophagorum vicinos Macropegones esse dicit Strabo XI, p. 492, qui a Macrocephalis vix diversi fuerint. Feros et inconditos Macrocephalorum mores tangit etiam Mela I, 19, qui cum Plinio VI, 4 easdem sedes iis assignat, quas in Perioplo tenent (cf. n. § 82). Ditio eorum sec. Scylacem ab Ophiunte fere fluvio pertinuit

86. ΜΟΣΣΥΝΟΙΚΟΙ. Μετὰ δὲ Μακροκεφάλους Μοσσύνιοι ἔθνος, καὶ Ζεφύριος λιμὴν, Χοιράδες πόλις Ἑλληνίς, Ἀρεὺς νῆσος. Οὗτοι ὅρη κατοικοῦσιν.

86. MOSSYNŌECI. Post Macrocephalos sunt Mossynæci, et Zephyrius portus, Chærades urbs Græca, Martis insula. Hi montes inhabitant.

usque ad Cerasuntē vel paullo ultra. Contra Anonym. Peripl. § 22 τοὺς λεγομένους Μάκρωνες ἦτοι Μακροκεφάλους; habitasse refert inde a Trapezunte usque ad Aretiadem insulam (cf. not. ad § 83); cuius tractus maiorem partem in nostro Periplo tenent Mossynæci. Ceterum de Macrocephalis sive Macronibus v. Hesiod. ap. Harpocrat. s. v.; Strabo I, p. 43; VII, p. 299; XI, p. 520; XII, p. 548; Palephatus ap. Suidam v. Μακροκ.; Pollux Onom. II, 90; Hippocrat. De aere § 80 sqq.; Hecateus fr. 191; Herodot. II, 104. III, 94. VII, 78; Xenophon Anab. IV, 8, I. V, 18. VII, 8, 25; Schol. Apoll. Rhod. I, 1024. Apud Plinium VI, 4, ubi: *gentes Tibareni, Mossyni, ... gens Macrocephali, oppidum Chordule; gentes Bechires, Byzeri, flumen Melas; gens Macrones; Sidene flumenque Sidenum*, etc., Macrocephali et Macrones tanquam gentes diversæ videntur distingui; sed quum Plinianis nulla insit series locorum, patet hæc ex duobus fontibus mixta esse. Cum nostris conferri potest prima loci pars usque ad verba *flumen Melas*. Quæ deinde sequuntur ex alio fonte perperam assuta sunt.

§ 86. Μοσσύνιοι] sic h. l. codex. Infra § 87 habet τοὺς Μοσσίνους (i. e. Μοσσύνους). Dicere licet Μοσσύνιοι, Μόσσυνης et Μόσσυνοι. V. L. Diindorf. in St. Thes. v. Μόσσυ. Quod seriem populorum attinet, Macrocephalorum, Mossynæcorum sive Mossynorum, Tibarenorum, Chalybum, cum Scylace consentiunt Mela I, 19, 11 et Plinius VI, 4, et præ ceteris cum Nostro comparandi Dionysius Periegetes 766 Apolloniusque Rhodius II, 1241 sqq. De Hecateo (f. 192) hoc saltem scimus cum iuxta Mossynæcos, apud quos Χοιράδας memoravit, posuisse Tibarenos, quibus tanquam προσηχὲς ἔθνος adjunxit Mares (Cf. Herodot. IV, 78). Ex Ephoro (ap. Steph. B. v. Τιβαρηνία) constat Mossynæcos excipere Tibarenos, tum Chalybes, tum Leucosyros (Assyrios vocant Scylax, Apollon. et Dionys.). Paullo magis differt Xenophon in Anab. V, 4, 1, ubi post Mossynæcos, quorum regionem octo castris Græci peragrarunt, sequuntur Chalybes numero exigui et Mossynæcis subiecti (qui ap. Scylacem Mossynæcorum in ditione comprehenduntur); deinde Tibareni, quorum in agro sita est Cotyora (idem etiam sec. Scylacis rationes statuendum); deinde populos oræ singulitiam non amplius recensens Xenophon utpote navigatione jam utens, statim memorat Paphlagoriam. Præterea notandum est Dionysium et Apollonium II, 375 inter Macrones et Mossynæcos memorare Φιλύρας, sic dictos a Philyreide insula juxta Mossynæcorum oram sita, de qua pluribus poeta exponit II, 1231 sqq. (Cf. Steph. B. v. Φιλύρες; Ovid. Met. VII, 312). Turbatum gentium ordinem præbet Valerius Flaccus in Arg. VI, 120, ubi recensentur: Cissæi, Heniochi, Philyræ, Byzeres, Macrones, Mossynæci. Apud Ammianum XXII, 8, 20 enumerantur: Philyres, Macrones, Mossynæci, Tibareni, Sapires, Byzeres, Chalybes, Dahæ, Amazones. Tibullus IV, 1,

146 Mossynæcos ad Tanaim transfert. Curtius VI, 4, 17 Mossynæcos, Cercetas, Chalybes, Leucosyros et Amazones a Ponto deduxit ad mare Caspium. Strabo Mossynæcos commemorat inter τοὺς ἐπικαλωμένας Scydisæ montis. De aspera et montosa Mossyn. regionis natura Scylax quoque præter morem monuit; plura vide ap. Xenophon. I. l. Ditio Mossynæcorum ab ora quæ post Cerasuntē sequitur, pertinuit usque ad Chærades sive Pharnaciam. Cerasus sec. Plinium adhuc erat in regione Macrocephalorum; at non longe post eam initium fuisse Mossynorum e Xenophonte (An. V, 4, 1) intelligitur; pertinuisse autem usque ad Chærades sive Pharnaciam ex ipso Scylace liquet. Sec. Anonym. § 20 ditio eorum patuit a Pharnacia τῆς καὶ πάλαι Κερασσώντος ἕως τῆς πλησίον Κωτύρου. At hæc errore nituntur. Confundit auctor Cerasuntē-Pharnaciam cum altera Cerasunte, quæ ab illa orientem versus est; ab hac initium sumere poterat, non a Cerasunte Pharnacia. Ea autem confusione factum est ut Macrocephalorum gentem magis quam par erat occidentem versus collocaret (v. not. § 85). De Mossynæcorum feritate, moribus impudicis ceterisque institutis v. Xenophon An. V, 4; Diodor. XIV, 30; Vitruv. II, 14; Apoll. Rh. II, 1015 sqq.; Scymnus 901 sqq.; Nicolaus Dam. fr. 126; Eustath. ad Dion. 766; Strabo, Mela, Plinius, Ammianus II II.; Aristot. Polit. II, 2; Sextus Empir. Pyrrhon. Hypoth. III, 24; Artemidor. Onesicr. I, 9. || — Ζεφύριος λιμὴν] Cf. Arrian. § 24: Ζεφύριον, ἕρμος ναυσὶν; Anonym. § 36: Ζεφύριον χωρίον. Tab. Peutling.: Zepirium. Strabo ceterique locum non memorant. Nunc Zeffre vel Kaik Liman. V. Mannert. VI, 2, p. 385; Hamilton Research. I, p. 261. || — Χοιράδες πόλις] St. Byz.: Χοιράδες πόλις Μοσσυνολίων. Ἐκαταῖος Εὐρώπῃ: «Τιβαρηνοὺς δὲ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα Μοσσύνιοι κατοικοῦσιν ἐν δὲ αὐτοῖς Χοιράδες πόλις». Postea urbs a Ponti rege (ab avo Mithridatis magni, ut videtur) Pharnacia dicta. Χοιράδες nomen a rupibus, quibus litus ibi horret, inditum. Arrianus § 24 ex eoque Anonymus § 34 Pharnaciam olim appellatam esse Cerasuntē (etiam nunc Keresun), et a Sinopensibus deductam tradunt. Xenophon autem Anab. V, 3 alteram Cerasuntē, quæ a Pharnacia supra 500 stadia orientem versus distat, Sinopensem coloniam dicit. Nihil adeo obstat, quin verum tradat auctor uterque; sed fieri potest ut de conditoribus Cerasuntis Pharnaciæ Arrianus erraverit. Mannertus VI, 2, p. 386 statuit Arrianum confudisse nomina Χοιράδες et Κερασσὺς, vel potius receptam apud vulgus opinionem secutum esse, qua quidem effectum sit ut etiam nunc urbs Κερασσὺς dicatur. Suffragatur Forbigerus II, p. 423. Quamquam hodiernum nomen ex confusione urbium longe dissitarum repetere prorsus est absurdum. Immo non hæc duæ solum erant Cerasuntēs, sed etiam tertiam in eadem Ponti ora mox (§ 89) deprehendemus. Nomen Χοιράδες comparandum est cum nominibus Ψωρὼν λιμὴν, Λγ-

87. TIBAPHNOI. Μετὰ δὲ Μοσσύνους ἔθνος ἐστὶ Τιβαρηνοί.

88. XAATBEE. Μετὰ δὲ Τιβαρηνοὺς Χάλυβες εἰσιν ἔθνος, καὶ Γενήτης λιμὴν κλειστός, Σταμένεια πόλις Ἑλληνίς, καὶ Ἰασονία ἀκρόπολις Ἑλληνίς.

στών ποταμός, similibus, quæ non sunt nomina propria, sed a natura indoleque loci petita vel nominum propriorum synonyma vel versiones. Sic Χοιράδες, *rupes*, dici poterat urbs quæ ab ipsis incolis vocabatur eodem nominis sensu Κερασσοῦς (a κέρατα, rupis cornu). Similiter Κερασσοῦς locus quem § 89 Scylax memorat, apud alios vocatur Σκόπελος. Novum Pharnaciæ nomen cum Ponticorum regum imperio evanuit, pristinumque, uti fieri solet, resumptum. Ceterum plus semel utramque Cerasuntem confusam esse proclivis conjectura est, rei que exemplum supra attulimus. De ruinis Pharnaciæ v. Hamilton l. I. p. 262. — « Ἀρεως νῆσος » ex adverso Pharnaciæ sive Cerasuntis sive Chæradum sita; nunc *Kerasun-Ada*. Vide de insula fabulis clara Anonym. Peripl. § 37 et 34 (Ἀρῆος et Ἀρητιάς νῆσος); Apollon. Rh. II, 1031. 1047. 1069 sqq.; Mela II, 7, 2; Hygin. Fab. 30; Plinius VI, 13 (*Chalceritis*, quam *Græci Ariam dicerunt*).

§ 87. De regione Tibarenorum præter allata cf. Anonym. § 33, qui habitasse eos ait a Cotoyoro usque ad Polemonium. Ejus sententiæ originem supra exposui. Strabo Tibarenos Colchis vicinos facit (p. 129. 309. 527. 534. 540. 548. 555). De moribus gentis v. Apoll. Rhod. II, 1010 sqq. ibique schol.; Ephorus fr. 82; Scymnus 915; Mela I, 19, 10; Dionys. 767; Nymphodor. fr. 15 (Fr. Hist. tom. II, p. 379); Plin. XXXVII, 42.

§ 88. Chalybes post Tibarenos memorant Ephorus, Apollonius Rhodius, Dionysius, Mela, Plinius, alii (v. § 86); minor est consensus de ditone gentis certis limitibus circumscribenda. Chalybes enim nunquam in una eademque omnes regione habitasse videntur, sed per totam Ponti oram meridionalem, nec non per mediterraneos Asiæ Halii fluvio proximæ tractus ita dispersi erant, ut ubi ferri fodinæ et fabricæ memorentur, ibi etiam Chalybes deprehendantur. In Periplus nostro perangusta iis assignatur regio quadringentorum vix stadiorum, inde a Genete fluvio usque fere ad Thermodontem. Eodem modo Dionysius statuit et Apollonius Rhodius. Magis etiam fines coerces Anonym. Peripl. § 31, qui Chalybes habitasse dicit ἀπὸ Πολεμονίου ἕως πλησίον τοῦ Θερμώδοντος. Forsan hoc ex Eudoxo fluxit, quem laudat Stephanus: Χάλυβες, περὶ τὸν Πόντον ἔθνος ἐπὶ τῷ ποταμῷ Θερμώδοντι, περὶ ὧν Εὐδόξος ἐν τῷ πρώτῳ · « Ἐκ δὲ τῆς Χαλύβων χώρας δὲ σιδηρος δὲ περὶ τὰ στομῶματα ἐπιανοῦμενος ἐξαγεται. » (E Stephano suo habet Eustath. ad Dion. 767.) Ephorus (fr. 82) item Chalybes ὁμόρους esse dicit Tibarenorum et Leucosyrorum, ceterum eos inter mediterraneos populos recenset eodem modo quo Mysos, Cappadoces, Phryges, Milyas (fr. 80, collato Scymno 938). Apud Melam (I, 19) Chalybes pertinent usque ad Paphlagoniam; nam: *Paphlagoniam*, inquit, *finis Armenie; Chalybes proximi clarissimas ha-*

87. TIBARENI. Post Mossynos sequitur gens Tibarenorum.

88. CHALYBES. Post Tibarenos gens est Chalybum, et Genetes portus clausus, Stamenia urbs Græca, et Jasonium [*promontorium et Side urbs*] Græca.

bent Amison et Sinopen (de Amiseno ferro v. Aristot. Mir. 48; τὸ Σινωπιτικὸν στόμωμα celebratur ap. Steph. Byz. v. *Λακδαίμων*), *amnes Halyn et Thermodontæ; Themiscyrium oppidum. Tibareni Chalybas attingunt.* Herodotus I, 28 quoque inter populos quos cis Halyn habitantes Cræsus subegerit, Chalybes nominat. At partem Chalybum, quibus δ βίος ἦν ἀπὸ τῆς σιδηρείας, in Mossynæcorum ditone Xenophon in itinere suo (V, 4, 1) vidit (cf. § 86). Patet hæc intelligenda esse de regione quæ erat ad *Chalceritin* insulam et Pharnaciam, docente Strabone XII, p. 549: Οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὀνομάζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἴδρυται. De optimo Μοσσυνόει χαλκῷ v. Aristot. Mir. c. 6. Ab his autem Chalybibus, qui præcipuas sedes inter Genetem et Thermodontem habebant ac hinc per varias regiones ferro divites dispersi erant, geographo (non item, ut videtur, ethnographo) probe distinguendi sunt Chalybes Armenie vicini, viri ἀλιμώτατοι (Xenophon. IV, 5, 34.), *Armeno-chalybes* Plinii (VI, 4). Χαλύβους dicit Hecateus (fr. 195); Xenophon VII, 8, 25 in recensu gentium, quas peragravit, alteros Χάλυβας, alteros Χαλδαίους dicere videtur: Καρδοῦχοι δὲ καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Κόλχοι καὶ Μοσσύνιοι καὶ Κοῖται καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι. At legendum potius ἢ Χαλδαῖοι, sive hæc Xenophontis sint, sive, ut puto, ab alio addita. Κοῖται aliunde non noti. Τάχοι conj. Dindorfius. Corrigendum puto Χοῖται vel Χοῖται; sc. iidem sunt qui Hecateo dicuntur Χοῖ v. Χοῖ, in ea habitantes regione, quam Scylax et Anonymus Ecechiensis tribuunt (§ 83). Ceterum de Chalybibus sive Chaldaeis adi Ritter. *Erldk.* II, p. 727; Bernhardt ad Dion. 737; Ukert. III, 2, p. 522, ut mittam alios plurimos. || — Γενήτης λιμὴν] γενέσιντες λιμὴν codex; em. Vossius e Stephano: Γενήτης, λιμὴν καὶ ποταμός. Ἀπολλωνίους ἄκραν Γενηταίων φησί. Σοφοκλῆς ποταμὸν Γενήτῃ φησιν. Plinius VI, 4 Genetas tanquam gentem juxta Chalybes memorat: *Genetes Genetarum, Chalybum; oppidum Cotoyorum; gentes Tibareni, Mossyni.* Fluvium habet Strabo XII, p. 548: Εἴτα ἄλλη ἄκρα Ἰασόνιον καὶ δὲ Γενήτης. Anonym. Peripl. § 32: Ἀπὸ δὲ τοῦ Γενήτου ποταμοῦ εἰς Βοῶνα ἀκρωτήριον καὶ χωρίον στάδ. ν'. Ἐνταῦθα λιμὴν πάντων ἀνέμων καὶ ὄρους ναυσίν. Ille Bōdōn (*Vona* vel *Bona* hod.) Scylaxes est λιμὴν κλειστός. De promontorio Apollon. Rh. II, 1009: Γενηταῖον Διὸς ἄκραν γνάμψαντες σάωνα παρὲς Τιβαρηνοῖα γαῖαν. II, 378: Ζηνὸς Εἰζεῖνοιο Γενηταίων ὑπὲρ ἄκραν; schol. ibi meminit Γενήτος (sic) ποταμοῦ. || — Σταμένεια] Ἀμένεια codex; corr. Clausenius, assumpta ex antecedente vocalitera σ, collatoque Hecateo, qui Σταμένην Χαλύβων πόλιν dicit (fr. 196). || — Ἰασονία] ἀσινία codex; em. Voss. Vid. Xenophon Anab. VI, 2 (Ἰασονία ἀκτὴ, ἔνθα ἡ Ἀργὸν λέγεται δομίσασθαι); Strabo l. I; Arrian.; Ano-

89. ΑΣΣΥΡΙΑ. Μετὰ δὲ Χάλυβας Ἀσσυρία ἐστὶν ἔθνος καὶ ποταμὸς Θερμόδων καὶ πόλις Ἑλληνίς Θερμίσκυρα, Λύκαστος ποταμὸς καὶ πόλις Ἑλληνίς, Ἄλως ποταμὸς καὶ Κάρουσσα πόλις Ἑλληνίς, Σινώπη πόλις Ἑλληνίς, Κερασσοὺς πόλις Ἑλληνίς καὶ Ὀχέριανος ποταμὸς, Ἀρμένη πόλις Ἑλληνίς καὶ λιμὴν, Τετράκις πόλις Ἑλληνίς.

90. ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ. Μετὰ δὲ Ἀσσυρίαν ἐστὶ Πάφλαγονία ἔθνος. Ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ Στεφάνη λιμὴν, Κόλουσσα πόλις Ἑλληνίς, Κίνωλις πόλις Ἑλληνίς, Κάραμβις πόλις Ἑλληνίς, Κύτωρις πόλις Ἑλληνίς,

nym. 32; Ptolemæus (Ἰασόνιον ἄκρον). Etiam nunc *Iasun*. De urbe nemo monet, neque uti Noster solet voce ἀκρόπολις. Fortassis erat: Ἰασονία ἄκρα, [Σελ] πόλις. Nam Side urbs, postea Polemonium dicta, proxime sequitur.

§. 89. Ἀσσυρία] Sic etiam Apollon. Rh. II, 946: Ἀσσυρία δ' Ἀσσυρίης ἐπέδαν χθονὸς, ἐνθα Σινώπην. καθίστατο... Ζεύς. Pertinet ei Assyria usque ad Irin fluvium. II, 993: Ἀεῖπον Ἄλυν ποταμὸν, λείπον δ' ἀγγίττορον Ἴριν, ἥδη καὶ Ἀσσυρίης πρόχρυσιν χθονὸς (Assyriæ terræ campis aggestos) ἤματι δ' αὐτῷ γνάμψαν ἡμαζονῶν ἔκαθεν λιμενίσχον ἄκρην, ἐνθα ποτὶ... Μετανίσπην ἦρωις Ἰρακλέης ἐλογήσατο (i. e. Ἰράκλειον promontorium Strabonis p. 548, Arriani, Anonymi, Ptolemæi II. II.; prope hodiernum *Termeh*); sequuntur deinceps apud Apoll. Thermodontis ostia, τὸ πεδίον Δοιάντιον (988), Amazonum urbs Themiscyra; deinde Chalybes. Hæc locorum descriptio prorsus cadit in Periplus nostrum, nisi quod quam poeta separatim recenset Amazonum terram, eam geographus Assyriæ adscribit, quæ usque ad Sinopen et paullo ultra patet. Eosdem fontes adhibuit Dionysius 772, ubi item Amazonum regio nomine Assyriæ comprehenditur. De ipso nomine v. Arrian. ap. Eustath. ad Dionys. 772, qui Assyrios a Cappadoce Ninxæ filio Cappadoce dictos esse narrat. De iisdem Assyriis intelligendum est, quod ex eodem Arriano refert Eustathius Dion. 378. Hecateus (fr. 194), Ephorus, ceteri fere omnes hosce Assyrios appellant Leucosyros, de quo nomine v. Strabo p. 542. 544. 552. 554. 678. 737; Eustath. I. I.; Plinius VI, 3. Sec. Herodotum I, 72 οἱ Καππαδόκων ὑπὸ Ἑλλήνων Σύριοι ὀνομάζονται (ut ap. Plutarch. Lucull. c. 23); quod nomen ab illo Ἀσσυρίων grammatice nihil differt, quamvis inter ea distingui solet, uti constat. || — Λύκαστος ποταμὸς] Apollon. Rh. II, 999 Amazones Θεμισκυρέας, Λυκαστίας et Χαδίστας nominat a tribus quas habitasse dicuntur urbibus. Vid. schol. ad II, 999 et II, 373; Plinius VI, 3; Mela I, 19, 9. Fluvium Lycastum 20 stadia ab Amiso distantem memorat Anonym. § 28 et Marcian. in extr. || — Κάρουσσα] Plinius VI, 2: *Oppida Gangre, Carusa, Amisum*. Arrian. § 21 Κάρουσα, 150 stad. a Sinope. Anonymus § 24 eam dicit ἐμπόριον καὶ λιμένα ποτὶ δ' ἐσπέρας ἀνέμους, πρῶτον Πολύχλιον (?) καλούμενον. Ptolemæi codices præbent Κάρουσσα. Cf. Marcian. extr. Nunc *Gerzeh*. || — Κερασσοὺς, Ὀχέριανος, Ἀρμένη] De Harmene urbe bene constat e Xenoph. Anab. V, 9, 15 (ubi Ἀρμένη), Mela I, 19, 8,

89. ASSYRIA. Post Chalybes est Assyria et fluvius Thermodon, et urbs Græca Themiscyra, Lycastus fluvius et urbs Græca, Halys fluvius, et Carussa urbs Græca, Sinope urbs Græca, Cerasus urbs Græca, Ochieræus fluvius, Harmene urbs Græca cum portu, Tetracis urbs Græca.

90. PAPHLAGONIA. Post Assyriam sequitur Paphlagonum gens. Est in ea Stephane portus, Colussa urbs Græca, Cinolis urbs Græca, Carambis urbs Græca, Cytoris

Strabone XII, p. 545 (ubi Ἀρμένη), Plinio VI, 2 (*Armene*), Arriano § 21, Anon. § 21; Marciano p. 72 Huds., Stephano (Ἀρμένη), Geogr. Raven. (*Armone*). Ad Harmenen fluvium erat, qui Marciano Ὀχοσδάτης, Anonymo Ὀχορμένης dicitur. Idem Scylaci est Ὀχέριανος, corrupto haud dubio vocabulo; certe pro ΟΧΕΡ erat ΟΧΘ. Atque sic quidem recte Mannerto. Gronovius suspicatur Ὀχέριανον Scylacis fortassis esse *Ceraunum* Plinii VI, 3, ubi: *A Neocæsarea supradicta minorem Armeniam Lycus amnis determinat. Est etiam Ceraunus intus clarus*. Sed hæc a nostro loco prorsus aliena sunt. De Cerasunte (Κερασσοῦ codex) veteres et recentiores silent. Anonymus tamen § 21 (collato Marcian. I. I.) hæc notat: ἀπὸ δὲ Ἀρμένης εἰς Σινώπην... στάδια μ'. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἄκρων νησίον, δ καλεῖται Σκοπέλος κτλ. Huius Σκοπέλου nomen apud indigenas fuisse censeo Κερασσοῦς, sicuti § 86 res ipsa adducebat, ut Χοιράδες nomen eundem locum indicare staturum, qui ab incolis vocabatur Κερασσοῦς. Alter locus alterum firmat. || — Τετράκις] Locum aliunde non notum proxime ab antecedente abesse ex situ urbis sequentis intelligitur.

§ 90. Στεφάνη λιμὴν] Στεφάνη λιμυλῆς codex Paris.; Στεφ. λιμὴν cod. Vatican.; κόμη καὶ λιμὴν dicitur ap. Anon. § 20; πόλις καὶ λιμὴν conj. Fabricius. Cf. Ptolem. V, 4; Marcian. p. 72; Plinius VI, 2. Nunc *Istiphan* sen *Stephanio*. Stephanus Byz. ex Hecateo (f. 201): Στεφανίς, πόλις Μαρτιανῶν. Quæ urbs a nostra non diversa esse videtur, quamquam mireris hucusque pertinuisse Mariandynos. || — Κόλουσσα] Hæc aliunde non nota; idem valet de Κρόσσα urbe Pontica, quam ex Hecateo (fr. 199) Stephanus affert. Fortasse utrumque nomen ad eandem pertinet. Post Stephanen sequuntur: *Anticinelis, Cinolis, Æginetes, Abonutichus, Carambis*. Nisi fallor, Κόλουσσα, modo incorruptum sit, nomen proprium est ejus loci, quem alii propterea quod ex adverso erat Cinolis, Anticinelin dixerunt. De Abonutichio ne cum Mannerto cogitemus, series locorum obstat. || — Κίνωλις] κορωνίς codex; emendarunt e Strabon. XII, 545, Mela I, 19, 8, Plin. VI, 2 (*Cinolis*). Arrian. § 21, Anonym. § 20; Ptolem. || — Κάραμβις] κάραμωις codex; em. Vossius. || — Κύτωρις] sic codex. Cf. Suidas: Κύτωρις, τόπος παραθαλάσσιος. Zonaras: Κύτωρις, ὄνομα ποταμοῦ. Ceteris Κύτωρος (Hom. II, 2, 853; Apoll. Rh. II, 942), τὸ Κύτωρον (Strabo XII, p. 542. 544. 545; Ptolem. V, 1. p. 313, 1; Arrian. § 20 Anon. § 17; Marcian. p. 71. Valer. Flacc. II, 105),

Σησαμὸς πόλις Ἑλληνίς καὶ Παρθένιος ποταμὸς, Τίειον πόλις Ἑλληνίς καὶ λιμὴν, Ψύλλα καὶ ποταμὸς Καλλιχόρος.

91. ΜΑΡΙΑΝΔΥΝΟΙ. Μετὰ δὲ Παφλαγονίαν Μαριάνδυνοι εἰσιν ἔθνος. Ἐνταῦθα πόλις ἐστὶν Ἡράκλεια Ἑλληνίς, καὶ ποταμὸς Λύκος καὶ ἄλλος ποταμὸς Ὑπίος.

92. ΒΙΘΥΝΟΙ. Μετὰ δὲ Μαριανδύνους εἰσὶ Θράκες Βιθυνοὶ ἔθνος, καὶ ποταμὸς Σαγάριος καὶ ἄλλος ποταμὸς Ἀρτάνης καὶ νῆσος Θυνιάς (οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν Ἡρακλεῖται) καὶ ποταμὸς Ῥήβας. Εἴτ' εὐθὺς ὁ πόρος καὶ τὸ προειρημένον ἱερὸν ἐν τῷ στόματι τοῦ Πόντου, καὶ μετὰ τοῦτο πόλις Χαλκηδὼν ἔξω * Θράκης, μεθ' ἣν ὁ κόλπος ὁ Ὀλβιανός. Παράπλους ἀπὸ Μαριανδύνων μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τοῦ Ὀλβιανοῦ

urbs Græca, Sesamus urbs Græca et Parthenius fluvius, Tieum urbs Græca et portus Psylla et fluvius Callichorus.

91. MARIANDYNI. Post Paphlagoniam Mariandynorum est natio. Illic est Heraclea urbs Græca et fluvius Lycus et alius fluvius Hypius.

92. BITHYNI. Post Mariandynos sequitur Thracica gens Bithynorum et flumen Sangarius et aliud flumen Artanes et Thynias insula; inhabitant hanc Heracleotæ; tum fluvius Rhebas. Dein statim est fretum et supra memoratum fanum in ostio Ponti; post hoc est urbs Chalcedon jam extra Bosporum Thraciæ sita; deinde sinus Olbianus. Prætervectio a Mariandynis usque ad intimum sinus Olbiani recessum (tantæ enim magni-

τὰ Κύτωρα (Theoprast. H. Plant. III, 15, 5). Montem *Cytorum* Paphlag. memorat Plin. VI, 2 et Virgil. Georg. II, 437. — Eustathius ad Hom. p. 361, 42: Ἐδοξέ δέ τις καὶ διὰ τοῦ δ' γράφειν Κύδωρον. Hæc e Stephano petiverit, a quo duplicem formam indicatam esse nostri arguunt codices, Κύττωρος præbentes. || — Σίσσαμος; V. Homer. II, II, 853; Apoll. Rh. II, 941; schol. ad Apoll. Rh. II, 178; Mela I, 19, 18; Strabo XII, p. 544; Plin. VI, 2. Postea Amastris (Memnon c. 5); hodie *Amasserah*. || — Τίειον; τῆ-θιον codex, Τίειον Strabo ap. Stephan. v. Τίος; codices Strab. XII, p. 542 Τήιον, idque jam reperit Eustath. ad II, II, 855 et Od. III, 366. Vulgo Τίος vel Τίον; hodie Τίος vel Τίλιος. || — Ψύλλα; Ψύλλη ap. Arrian., Anon., Marcian.; Ψύλλιον Ptol., *Scylleum* corrupt. Tab. Peutling. || — Καλλιχόρος;] memoratur ap. Apoll. Rhod. II, 901, ubi Argonautæ ab Acherusio prom. et Acheronte fluvio ad Callichori fluvii ostia veniunt; Valer. Flacc. V, 75; Ammianus Marcellin. XII, 8, 24 (item ex Argonauticis); Schol. Apoll. Rh. I. 1.: ποταμὸς Παφλαγονίας, ἱερὸς Διονύσω, περὶ Ἡράκλειαν· οὗ μέμνηται καὶ Καλλιμάχος· ἔξεσι δὲ διὰ στομάτων δις αὖν· οὕτω δὲ κέκληται ἀπὸ τοῦ τὸν Διόνυσον αὐτόθι στήσαι χορόν, ὅτε ἀπὸ Ἰνδῶν ὑπέστρεψε. Τοῦτον δὲ πάλιν Ὁξύωντα (an Ὁξύωντα;) ἐκάλουν. Hoc altero nomine fluvius memoratur ap. Marcian. p. 70. (Ὁξίνης), Arrian. (Ὁξείνας), Anonym. (Ὁξίνας); Nunc *Oksina* sive *Koseh*. Usque ad hunc fluvium (inde a Lepte prom.) Paphlagonia Scylacis pertinuit. Eodem modo statuisset Apollonium inde colligis, quod ad utramque Billæi prope Tium egredientis ripam memorat Paphlagones (II, 792).

§ 91. Μαριάνδυνοι; sic etiam in sqq. Μαριανδύνων, Μαρσανδύνους. St. Byz. ap. Eustath. ad Dion. 787: Τὸ ἐθνικὸν Μαριάνδυνος μὲν λέγεται προπαροξυτώσως κατὰ τοὺς Λιολεῖς, ἡ δὲ κοινὴ δῶναι αὐτὸ. Cf. Arcad. p. 66, 3. || — Λύκος; V. Apoll. Rh. II, 724; Orph. Arg. 721; Arrian. § 18 Anon. § 9. || — Ὑπίος; Cf. Apoll. Rh. II, 795; Marcian. p. 70; Arrian. et Anon. I. 1.; Memnon c. 44. Salmasius Exerc. Plin. p. 616. Nunc *Milan-su*. Mariandynorum ditionem ultra Hypium usque ad Sangarium pertinuisse colligas ex Apoll. Rh. II, 723.

§ 92. Θράκες Βιθυνοί; V. Herodot. VII, 75; Xenophon An. VI, 2, 18; Strabo XII, p. 541; Dionys. 793; schol. Apoll. Rh. II, 117; Arrian. ap. Eustath. ad Dion. I. 1. || — Σαγάριος;] sic codex. In numis occurrit Σαγγάριος et Σάγαρις. Apud auctores: Σαγγάριος, Σάγγαρος, Σάγγαρις, Σάγαρις. Scylacis formam, si incorrupta est, exhibet etiam Hesychius v. Σαγάριος. Plura v. in Steph. Thes. s. v. Nunc fluvius *Sakaria*. || — Ἀρτάνης;] ἀρτώνης codex; em. Voss. Cf. Arrianus § 17; Anonym. § 3 (ubi cod. Ἀρτάνος). Nunc *Kabakoz*. || — Θυνιάς; V. Apoll. Rh. II, 675, ibique schol., Steph. Byz. s. v., Strabo p. 543. etc. Nunc *Kefken Adassi*. || — Ἡρακλεῖται;] οἰρακλ. codex; fort. οἱ Ἡρ. || — Ῥήβας;] Nunc *Riva*. V. Apoll. Rh. II, 650; Dionys. 794; Orph. Arg. 711; Arrian. I. 1.; Plin. VI, 1. || — ὁ πόρος;] addidi articulum. Malis δὲ Βόσπορος. || — Χαλκηδὼν;] Καλχηδὼν codex, sueta nominum confusione. || — ἔξω Θράκης;] Quomodo Chalcedon extra Thraciam Bithynicam sita sit non capio. Quare lacunam notavi. Erat, putō: ἔξω [τοῦ πόρου τῆς] Θράκης. || — ὁ κόλπος ὁ Ὀλβιανός;] Sic etiam Mela I, 19: *Olbianus sinus, cujus in gremio Astacus a Megarensibus condita*. Plinio V, 43 et Straboni XII, p. 459 et 563 dicitur x. Ἀστακινός. Mannertus VI, 3, p. 581 Astacum urbem Atheniensium colonia restauratam (Dydalso apud Bithynos regnante circa tempora belli Peloponnesiaci. V. Clinton F. H. III, p. 411) viribusque deinceps florentem (Memnon. c. 20) mutato nomine Olbiam dictam esse censet, ejusque rei certissimum argumentum in eo positum esse, quod Scylax sinum Olbium, non vero Astacenum, dicat. Abiit hæc sententia in libros plurimos mappasque. Num vera sit, anquirere non est otium; hoc tamen patet argumentum e Scylace petitum nihil probare; nam quum eidem Scylaci placuisset Anactorium sinum et Delphicum et Selymbrianum dicere qui reliquis est Ambracius et Corinthius et Toronæus: haud graviore de causa Olbium dicere licebat quem alii Astacenum vocant. Nihil firmitus est alterum argumentum, quod ex Stephano Astacum Olbiæ nympha filium esse tradente erui voluit Mannertus. Immo Olbia Astaci filia dicenda fuisset. Contra vero mireris Melam, I. 1. quum *Olbianum* sinum

(τοσαύτη γάρ ἐστιν ἡ Βιθυνῶν Θράκη) ἡμερῶν τριῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου, ἕως [ἐπὶ] τὸ στόμα τῆς Μαϊώτιδος λίμνης παραπλήσιός ἐστιν ὁ πλοῦς, ὃ τε παρὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν.

93. ΜΥΣΙΑ. Μετὰ δὲ Θράκην Μυσία ἔθνος. Ἔστι δὲ τὸ ἐπ' ἀριστερᾷ τοῦ Ὀλβιανοῦ κόλπου ἐκπλέοντι εἰς τὸν Κιανὸν κόλπον μέχρι Κίου. Ἡ δὲ Μυσία ἀκτὴ ἐστὶ. Πόλεις δ' ἐν αὐτῇ Ἕλληνίδες εἰσὶν αἰδε· Ὀλβία καὶ λιμὴν, Καλλιπόλις καὶ λιμὴν, ἀκρωτήριον τοῦ Κιανοῦ κόλπου, καὶ ἐν ἀριστερᾷ Κίος πόλις καὶ Κίος ποταμός. Παράπλους δὲ τῆς Μυσίας εἰς Κίον ἡμέρας μιᾶς.

94. ΦΡΥΓΙΑ. Μετὰ δὲ Μυσίαν Φρυγία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις Ἕλληνίδες αἰδε· Μύρλεια καὶ Ῥύνδακος ποταμός καὶ ἐπ' αὐτῷ Βέσβιος νῆσος, καὶ πόλις Πλακία καὶ Κύζικος ἐν τῇ ἰσθμῷ ἐμπαράττουσα τὸν ἰσθμόν, καὶ ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ Ἀρτάκη. Κατὰ ταύτην νῆσός ἐστι καὶ πόλις Προκόννησος καὶ ἑτέρα νῆσος εὐλίμενος Ἐλαφόννησος· γεωργοὺσι δ' αὐτὴν Προκοννήσιοι. Ἐν δὲ τῇ ἡπείρῳ πόλις ἐστὶ Πρίαπος, Πάριον, Λάμψακος, Περκώτη, Ἀβύδος, καὶ τὸ στόμα κατὰ Σηστόν τῆς Προποντιδος τοῦτο ἐστὶ.

95. ΤΡΩΑΣ. Ἐντεῦθεν δὲ Τρωάς ἄρχεται, καὶ πόλεις Ἕλληνίδες εἰσὶν ἐν αὐτῇ αἰδε· Δάρδανος, Ῥοπειν, Ἴλιον (ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς θαλάττης στάδια κ') καὶ ἐν αὐτῇ ποταμός Σκάμανδρος. Καὶ νῆσος κατὰ

tudinis est Bithynorum Thracia) dierum est trium. Ab ostio vero Ponti usque ad Maotidis paludis ostium secundum Europam et Asiam aequalis est navigatio.

93. MYSIA. Thraciam excipit gens Mysorum. Est vero ea ad sinistram Olbiani sinus naviganti in Cium sinum usque ad Cium. Mysia autem quasi peninsula in mare excurrit. Urbes in ea Graecae sunt hae : Olbia cum portu, Callipolis cum portu, promontorium sinus Ciani, ad sinistram Cius urbs et Cius fluvius. Praetervectio Mysiae usque ad Cium est diei unius.

94. PHRYGIA. Post Mysiam sequitur Phrygium gens, urbesque Graecae hae : Myrlea et Rhyndacus flumen, ad quod est Besbicus insula, et urbs Placia; in isthmo quem obstruit Cyzicus sita est, intra isthmum est Artace. Circa haec est Proconnesus insula cum urbe, aliaque insuper insula Elaphonnesus, conmodis instructa portubus. Hujus agrum colunt Proconnesii. In continenti est urbs Priapus, Parium, Lampsacus, Percote, Abydus, ostiumque hoc est Propontidis ad Sestum.

95. TROAS. Hinc Troas exordium capit, urbesque in ea Graecae sunt hae : Dardanus, Rheteum, Ilium, quae stadiis 25 a mari abest, et in ea fluvius Scamander. Circa haec est Tenedus insula cum portu; unde

memorat, non tamen Olbiam urbem, sed Astacum memorare; aut pro Olbiano dixisset *Astacum*, aut Olbiam pro *Astaco*. Magis offendit quod Memnon, qui fata urbis fustis exposuit, de mutato nomine nihil videatur monuisse. || — ἐπὶ] vel eis add. e conj. Gallii. || — ἡμερῶν τριῶν] A Parthenio fl. ad Astacum stadia sunt ad mille trecenta. || — παραπλήσιος] Recte.

§ 93. Κιανὸν κόλπον] De hoc sinu Mela I, 19 : *Sine nomine Cium amplectitur*. Neque Plinius neque Strabo nomen sinus memorant. || — Καλλιπόλις] Haec aliunde non nota, quantum sciam. || — ἀκρωτήριον] Ποσειδώνιον ἀκρὴν dicit Apollonius Rh. I, 1279. || — Κίος ποταμός] De hoc *Scylacem Caryandensem* laudat schol. Apollon. Rh. I, 1177, ubi postquam de urbe Cio ex Aristotele (Fragm. Hist. tom. II, p. 161) quaedam apposuerat, pergit : Καὶ ποταμός δὲ ἐστὶν οὕτω καλούμενος, τὴν Μυσίαν περιρρέων, οὗ μνημονεύει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς. Περιρρεῖ δὲ καὶ τὴν πόλιν ὁ ποταμός οὗτος (Cf. Etym. M. v. Ἀργανδώνιος; schol. Theocrit. XIII, 30 et Bernhardyus ad Suidam, tom. I, p. 694). Vides his cum Periplus nostri verbis nihil esse commune. Verba περιρρέων τὴν Μυσίαν ita intelligenda ut Cius fluvius Mysiam minorem sive Hellesponticam a Phrygia dirimat. Eandem sententiam de finibus Mysiae etiam Nostris inesse eo probatur quod ἀκτὴν Mysiam auctor dicat, id est tractum illum qui inter Olbianum et Cium sinum in mare procurrit. Praeterea aliud, quod in Periplus frustra quaeris, ex Scylace affert Strabo XII, p. 566. Videlicet pone Cium in mediterraneis situs est lacus Ascanius, ad quem Mysos

Phrygesque se attigisse dicit. Deinde pergit : Ὅτι δ' ἦν κατοικία Μυσῶν ἡ Βιθυνία πρῶτον μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς φήσας περιοικεῖν τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς· ἔπειτα Διονύσιος ὁ τὰς Κτλσεις συγγράψας. || — ἡμέρας μιᾶς] Ab Astaco ad Cium supra 800 stadia sunt. Notandum est in sequentibus quoque per totam oram Asiae minoris paraplum in unius diei navigationem multo maiora spatia quam Scylacei calculi ferunt, computari.

§ 94. Phrygia sec. Scylacem pertinet a Cio fluvio usque ad Antandrum. Distinguntur autem in hoc ora tractu Troas et Aëolis. Cf. not. § 96. || — Ῥύνδακος] Ῥύδανκος cod.; em. editt. || — Πλακία] Πλακίου codex; em. Clausenius. Vossius voluit Πλακίη (ex Herodoto) vel Πλάκιον. V. Herodot. I, 57; Mela I, 19; Plinius V, 40; Steph. Byz. v. Πλάκη. Holstenius hoc loco Thebas Hypoplacias Homeri (Il. 6, 425. 22, 479) quaerendas putavit, perperam. || — Κύζικος] V. Marquardt *Cyzicus und sein Gebiet*. Berlin. 1836. || — κατὰ τὰ ὅτι] v. κατὰ τὴν codex; em. Fabricius; κατὰ τὰτα cod. Vatican. || — Πάριον] σάριος cod.; em. Vossius.

§ 95. Ἐντεῦθεν ἄρχεται] Post Abydum incipere Troadem et Scylace etiam Strabo testatur XIII, p. 583, ubi postquam dixerat Troadis initium Homerum ponere ab Aësepo fluvio, Eudoxum a Priapo et Artace, Damastem a Pario, Charonem a Practio, addit : Σκύλαξ δὲ ὁ Καρυανδεύς ἀπὸ Ἀβύδου ἄρχεται, ὁμοίως δὲ τὴν Αἰολίδα Ἐξορος μὲν λέγει ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Κύμης· ἄλλοι δὲ ἄλλως. || — Ῥοπειν] Ῥύπειον cod.; em. editt. ex Herodot. VII, 43; Strabon. XIII,

ταῦτα κεῖται Τένεδος καὶ λιμὴν, ὅθεν Κλεόστρατος ὁ ἀστρολόγος ἐστὶ. Καὶ ἐν τῇ ἡπείρῳ Σίγη καὶ Ἀχ(ι)λειον καὶ Κρατῆρες Ἀχαιῶν, Κολωναί, Λάρισσα, Ἀμαξιτὸς καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ἵνα Χρύσης ἱερατο.

96. ΑἰΟΛΙΣ. Ἐντεῦθεν δὲ Αἰολίς γῶρα καλεῖται. Αἰολίδες δὲ πόλεις ἐν αὐτῇ εἰσὶν ἐπὶ θαλάττῃ αἶδε ** Κεβρήν, Σκῆψις, Νεάνδρεια, Πιτύια. Παράπλους Φρυγίας ἀπὸ Μυσίας μέχρι Ἀντάνδρου **.

p. 595; Steph. s. v.; Mela I, 18, 5; Plinio V, 33. [Ποσειδών ap. Thucyd. IV, 52. VIII, 101. || — Κλεόστρατος] Κλεόστρατος codex. Meminit viri Hygin. Poem. astron. II, 13: *Hædos Cleostratus Tenedius dicitur inter sidera ostendisse*. Plinius II, 8: *Oblivitatem ejus (signiferi) intellexisse Anaximander Milesius traditur primus Olymp. LVIII; signa deinde in eo Cleostratus, et prima arietis et sagittarii*. Censorinus De d. nat. c. 21: *Hanc octacteria vulgo creditum est ab Eudoxo Cnidio institutam. Sed hanc Cleostratum Cnidium primum ferunt composuisse, et postea alios aliter*. Præterea Theophrastus De sign. pluv. init. Cleostratum Tenedium et Matricetam Methymnæum et Phæinum Atheniensem (Metonis magistrum) meteorologicis observationibus operam navasse tradit. Ex quibus colligitur Cleostratum vixisse inter Olymp. 58 et Eudoxi ætatem (500-400). Accuratis nihil constat. V. Ideler *Techn. Chronol. d. Alten* t. I, p. 305. Alius Cleostratus Tenedius junior Φαινόμενα scripsit (Vit. Arat. p. 57 in Byogr. Westermanni et schol. Vatican. in Eurip. Rhes. 524 p. 299 ed. Cobet. || — ἐν αὐτῇ || ἐν αὐτῷ codex. || — Σίγη καὶ Ἀχ(ι)λειον] Τολχη καὶ Ἀγιάζον codex; em. Gronovius. Stephan.: Σίγη, πόλις Τρωάδος, ὡς Ἐκκατῆος Ἀσία. Avien. Or. m. 46: *Damastes nobili natus Sige*. Cf. Fragm. Histor. IV, p. 654. Ceterum Σίγη hæc et Σίγειον Herodoti (V, 65. 94), Strabonis, aliorum, non sunt diversa, ut puto. Quoad Ἀχ(ι)λειον, v. Herodot. V, 94; Strabo XIII, p. 600; Plinius V, 33; Arrian. Anab. I, 11; Stephan. s. v.: ἐστὶ καὶ πόλις ἐν τῷ Σιγείῳ Ἀχ(ι)λειον. || — Κρατῆρες Ἀχαιῶν] Nomen hoc aliunde non notum; locus vero, ni fallor, idem est cum eo, quem Ἀχαιῶν appellat Strabo XIII, p. 596: Μυκρὸν δὲ προελθοῦσιν ἀπὸ τῆς παραλλας τάτης (quæ est ad Sigeum) ἐστὶ τὸ Ἀχαιῶν, ἤδη τῆς Τενεδίων περαίας ὑπάρχον. Idem p. 604: Ἔστι δ' ἡ μετὰ τὴν Σιγιάδδα ἄκρον ἐλθὶ τὸ Ἀχ(ι)λειον ἡ Τενεδίων περαία, τὸ Ἀχαιῶν καὶ αὐτῇ τὸ Τένεδος... Ἦν δὲ τῷ Ἀχαιῶν συνεχὴς ἡ τε Λάρισσα καὶ Κολωναί, τῆς Δίως ὄσθα πρότερον, καὶ ἡ νῦν Χρύση... καὶ ἡ Ἀμαξιτὸς ἡ τῷ Λεκτῷ ὑποκειμένη συνεχὴς· νῦν δ' ἡ Ἀλεξάνδρεια συνεχὴς ἐστὶ τῷ Ἀχαιῶν. Vossius putavit intelligendas esse τὰς λιμνοθάλαττας ad ostium Scamandri, de quibus Strabo dicit XIII, p. 595: Μετὰ δὲ τὸ Ποσειδῶν ἐστὶ τὸ Σίγειον... καὶ ὁ Ἀχαιῶν λιμὴν, καὶ τὸ Ἀχαιῶν στρατόπεδον καὶ ἡ Στομαλὴν καλουμένη καὶ αἱ τοῦ Σκαμάνδρου ἐκβολαί: συμπεσόντες γὰρ εἰς τὴν Σιγείαν καὶ ὁ Σκαμάνδρος ἐν τῷ πεδίῳ, πολλὴν καταφέροντες ἰλὺν, προσοῦσι τὴν παραλλαν καὶ τὴν ἐν τῷ στόματι καὶ τὴν λιμνοθάλατταν καὶ ἔλθῃ ποιοῦσι. «Hauriunt enim hæc λιμνοθάλαττα et paludes omnem eorum fluviorum aquam non secus ac crateres. Et sane quem-

est Cleostratus astrologus. Porro in continentibus sunt Sige, Achilleum, Crateres Achivorum, Colona, Larissa, Hamaxitus et fanum Apollinis, ubi Chryses sacerdos erat.

96. ÆOLIS. Regio quæ sequitur Æolis appellatur. Æolicæ in ea urbes ad mare sunt hæc: [Assus, Gargara, Antandrus; in mediterraneis urbes sunt]: Cebren, Scepsis, Neandria, Pityia. Prætervectio Phrygiæ a Mysia usque ad Antandrum est **.

modum κρατῆρ proprie est, ἐν ᾧ τι κεράννεται, sic etiam hæc λιμνοθάλαττα et paludes κρατῆρες appellantur, quod in iis aqua Simoentis et Scamandri misceatur. «Hæc Vossius, etiam alia addens quæ longius omnia petita sunt, ut jam Gronovius recte monuit. Nominis ratio, e belli Trojani historia repetenda, latet nos. Eodem fere loco ponendum oppidum ex uno Hecatæo (f. 209) notum: Μυρικοῦς, πόλις καταντικρὺ Τενεδίου καὶ Λεσβίου (I. Λήμνου), τῆς Τρωάδος. || — Κολωναί] κολωναί codex, ut ap. Pausan. X, 14, 1 legitur; sed Κολωνὰ Thucyd. I, 131; Xenoph. Hell. III, 1, 13; Strabo XIII, p. 589. 605, etc. || — Ἀμαξιτὸς] Ἀμαξιτον cod.; em. Fabricius. V. Thucyd. et Xenoph. II, 11, Strabo p. 473 604. 612. 611; Steph. Byz. s. v.; Ælian. N. An. XII, 5; Plin. V, 33. || — ἱερὸν Ἀπόλλων] Chrysen templumque Apollinis Sminthei prope Hamaxitum fuisse testatur Strabo III, p. 612; putans ille Chrysen Homericam sitam fuisse in intimo sinu Adramytteno prope Antandrum, postea autem urbe diruta, sacrum Apollinis translatum esse eis τὴν Χρύσαν τὴν κατὰ Ἀμαξιτόν. Cf. id. p. 604 sq. Plinius V, 32: *Promontorium Lectorum determinans Æolida et Troada. Fuit et Polymedia civitas et Chrysa et Larissa alia. Sminthium templum durat*. Porro Ælianus N. An. XII, 5 de conditoribus templi: ἤκουσι μὲν εἰς τὴν Ἀμαξιτόν. In Tab. Peutingeriana *Sminthium* collocatur 4 mill. ab Alexandria Troadis. Quodsi hoc ipsum est illud, quod in Periplo nostro indicatur, memorandum erat non post, sed ante Hamaxitum.

§ 96. ἐπὶ θαλάττῃ αἶδε] Lacunam notavi, quum sequentes urbes non sint maritimæ, desiderenter autem oræ urbes maximæ Assus, Gargara et Antandrus, quarum postrema in sqq. ita memoratur, ut pateat de ea jam dictum esse in antec. Igitur fuerit: εἰσὶν ἐπὶ θαλάττῃ αἶδε: [Ἄσσοι, Γάργαρα, Ἀντανδρῶν· ἐν δὲ μεσογείᾳ αἶδε:] Κεβρήν κτλ. || — Κεβρήν] Κεβρήν codex. V. Arcadii. De acc. p. 9, g. De situ Cebreniæ regionis e Demetrio Scepsio, harum regionum peritissimum, nos docet Strabo XIII, p. 596 sq. 606 sq. Cf. Xenophon Hellen. III, 1, 17; Ephorus fr. 22 (ubi Cebren Cummæorum colonia dicitur); Demosthen. p. 671, 9; Steph. Byz. v. Κεβρηνία. Mannertus p. 466 Scylacis verbis, uti in editionibus exhibentur, innitens, sibi persuasit Cebrenem eo loco sitam fuisse, quo postea esset Assus urbs. || — Νεάνδρεια] De situ urbis Strabo XIII, p. 606: Τῆς μὲν γὰρ Ἀμαξιτοῦ Νεανδριῆς ὑπέρκεινται, καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐντὸς Λεκτοῦ, μεσογαίετροί τε καὶ πλησιαστικοί· ἴλῳ διέγουσι γὰρ ἑκατόν καὶ τριάκοντα σταδίων: τοῦτων δὲ καθύπερθε Κεβρηνία. Hanc quoque urbem Mannertus l. l. et Forbigerus II, p. 414 ad

97. ΛΕΣΒΟΣ. Κατὰ ταῦτά ἐστι νῆσος Αἰολίς Λέσβος, εἰ πόλεις ἔχουσα ἐν αὐτῇ τέσσαρες· Μήθυμναν, Ἀντίσσαν, Ἐρεσσόν, Πύρραν καὶ λιμένα, Μιτυληνὴν λιμένας ἔχουσαν δύο. Κατὰ δὲ ταύτην νῆσός ἐστι καὶ πόλις· ὄνομα δὲ ταύτης Πορδοσελήνη. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἐξετραπομένη ἐπὶ τὰς νήσους.

98. ΛΥΔΙΑ. Ἀπὸ Ἀντάνδρου καὶ τῆς Αἰολικῆς τὸ κάτω ἦν πρότερον μὲν δι' αὐτὴν ἡ χώρα Μυσία μέχρι Τευθρανίας, νῦν δὲ Λυδία. Μυσὶ δ' ἐξανέστησαν εἰς τὴν ἡπειρόν ἄνω. Εἰσὶ δὲ πόλεις ἐν αὐτῇ Ἑλληνίδες καὶ ἐν τῇ Λυδίᾳ αἰδε· Ἀστύρα, οὗ τὸ ἱερὸν [Ἀρτέμιδος, καὶ] Ἀδραμύτιον. Ἡ δὲ χώρα Λεσβία καὶ ὑπὲρ ταύτης ἡ Χίων χώρα καὶ πόλις Ἀταρνεύς· ὑπὸ δὲ ταῦτα ἐπὶ ὁλάτταν λιμὴν Πιτάνην καὶ ποταμὸς

97. LESBUS. Ibi ora objecta est Lesbos insula Aiolica, urbesque in ea quinque: Methymna, Antissa, Eresus, Pyrrha cum portu, Mitylene hiniis instructa portubus. E regione Mitylenes sita est insula cum urbe, cui Pordoscelenes nomen. Sed ad continentem redeo, unde ad insulas deverteram.

98. LYDIA. Quae post Antandrum et Aelolicam regionem sequitur ora maritima prius quidem sui juris erat Mysia terra usque ad Teuthraniam, nunc vero est Lydiae pars, Mysis in mediterranea ejectis. Urbes vero Graecae in vetere hac Mysia et in Lydia haec sunt: Astyra, ubi fanum est Dianae, et Adramyttium. [Deinde] est ditio Lesbica, et post hanc Chiorum territorium et civitas Atarneus. Infra haec loca ad mare est portus

oram marit. transponunt. Meliora vide ap. Leake in Asia min. p. 274. Ceterum cf. Xenophon. Hell. III, 1, 16 (ex quo item colligas non fuisse Neandriam ex maritimis urbis, quae Dericillidae se dederunt); Theopomp. fr. 310; Charax fr. 4; Plinius V, 32. || — Πιτάνεια] πετεια codex; em. Vossius, nihil tamen addens de hac urbe; neque ego de ea dicere habeo.

§ 97. Μήθυμναν] μέθ. codex; em. Fabricius. || — Πορδοσελήνη] πορδός ἐλένη codex. V. Strabo XIII, p. 618, ubi nonnullos τὰς δυσφημίας τῶν ὀνομάτων φυγόντας; insulam vocasse ait Πορδοσελήνην. Cf. Steph. Byz. s. v.; Poroselene ap. Plinium VIII, 83. V, 38; Ptolem. V, 2; Aelian. N. An. II, 6; Προσελήνη Hierocles p. 686.

§ 98. Αἰολικῆς] ἰνδίας codex; Ἰδης conj. Palmerius, Ἰλιαχθῆς Clausenius. Sed Antandrus non Troadi tribuitur, sed Aelidi, quam a Troade distinguit auctor. Itaque Αἰολικῆς scribendum erat. Τὸ κάτω (malis τὰ κάτω) est ora maritima, τὸ ἄνω sive ἡ ἄνω ἡπειρος regio mediterranea, uti constat. Deinde pro δι' αὐτὴν, quod in codice legitur et sic nihili est, scripsi δι' αὐτὴν, per se erat, sui juris erat, nondum pars Lydiae. Sin traditas literas minus curare liceret, proponerem: τὸ κάτω πρότερον μὲν καὶ αὐτὸ ἦν Μυσία χώρα, pars inferior olim ipsa quoque Mysia regio erat, sc. sicuti altera erat Mysia Hellespontica. || — Τευθρανία] erat Mysiae pars meridionalis ad convalles Caici fluvii, quae regio inter Eleam et Pergamum fere usque ad mare pertingebat, adeo ut ne 70 quidem stadia ab Elea abesset, teste Strabone XIII, p. 615. Cf. id. p. 571 et 551.

|| — ἐν αὐτῇ καὶ ἐν τῇ Λυδίᾳ] = in ea regione quae proprie Mysia et in ea quae proprie Lydia vocata est. Scylacis tempore per utramque pertinere nomen Lydiae. * CLAUSEN. Infra quoque utramque memorat: παράπλους δὲ Μυσίας καὶ Λυδίας ἀπὸ Ἀστύρων μέχρι Μαϊάνδρου. || — Ἀστύρα] ἄστυρα codex; em. Voss. Strabo XIII, p. 613: Μυσία μὲν οὖν ἐστὶ ἡ περὶ τὸ Ἀδραμύτιον ἦν δὲ ποτε ὑπὸ Λυδοῦς· καὶ νῦν Πύλαι Λύδαι καλοῦνται ἐν Ἀδραμύτιῳ. Μυσίας δὲ Ἀστύρα τὴν πλησίον κόμην φασίν. Ἦν δὲ πολλὴν ποτὲ, ἐν ᾗ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐν ἁλείν, προστατούμενον μεθ' ἀγιστείας ὑπ' Ἀντανδρίων, οἷς μᾶλλον γειννᾷ. Cf. id. p. 605. 614. || — Ἀρτέμιδος καὶ] οὗ τὸ ἱερὸν οἱ (sic) Ἀδραμύτιον codex; em. Vossius e Strabone l. l. Cf.

Xenophon Hell. IV, 1, 41: Ἀρτιόμενος δὲ εἰς Θήβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν. A Thebe Hypoplasia 70 stadia distabant Astyra, sec. Strabon. p. 614. Ipse locus a dea nomen acceperat, quae erat Astor vel Astarte. Phœnices olim ibi consedissee inde etiam colligas quod altera Astyra in Rhodiorum Peræa expresse tamquam Phœnicum urbs commemoratur. V. Stephanus: Ἀστύρα, πόλις Μυσίας, οὐδέτερος, πρὸς τῇ Τρωάδι· λέγεται καὶ ἐνίκως Ἀστυρον. Ἔστι καὶ κάκωμη πλησίον τοῦ Ἀδραμύτιου (a priori non diversa), ὡς Στράβων. Ἔστι καὶ πόλις Φοινίκων (Φοινίκης eodd.; em. Movers) κατὰ Ἰόδον, ἐν ᾗ ἐτιμᾶτο ἡ Ἀθηνᾶ Ἀστυρίς... Τὸ ἐθνικὸν Ἀστυρινός, ἀπ' οὗ καὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν. Tertia Astyra sec. Strabon. XIII, p. 591 ad Hellespontum supra Abydum erant; hanc quoque Phœnicum fuisse coloniam ex auri fodinis quae ibi fuisse dicuntur, recte colligitur. V. Movers. D. Phœn. Alterth. II, 2, p. 247. 295 sqq. || — Ἀδραμύτιον] sic codex; olim editt. Ἀδραμύτιον, quod numorum auctoritate defendere licebat. Ceterum haec quoque urbs origine non graeca fuit, ipso testante nomine; sed colonos accepit Athenienses. Strabo XIII, p. 606: Ἀδραμύτιον, Ἀθηναίων ἀποικὸς πόλις, ἔχουσα καὶ λιμένα καὶ ναύσταθμον. Quare Aristoteles etiam Rempubliacorum eorum scripsit (Fr. Hist. II, p. 163, fr. 191). || — ἡ δὲ χώρα Λεσβία] Haec verior ne negligentis sint excerptoris. Non enim probabile est Lesbiorum fuisse agrum in quo Astyra erant et Adramyttium, urbs hujus tractus maxima portuque et Atheniensium colonia pollens. Strabo l. l. post Adramyttium et extra sinum Adramyttenum, quem Pyrrha promontorium claudit, sitam fuisse dicit Cisthenen cum portu, supra hanc in mediterraneis Perperenam et Trarium, et tum demum ἐν τῇ παραλίᾳ τῇ ἐφεξῆς τὰς τῶν Μιτυληναίων χώρας Κορυφαντίᾳ καὶ Πράκλειαν. Sic Scylax quoque nihil dixerit nisi post Adramyttium in ora esse agrum Lesbicum: εἴτα ἡ χώρα Λεσβία. || — Χίων] Χίων codex; em. Vossius. || — Ἀταρνεύς] De Atarne a Cyro Chiis data mercede proditiōnis v. Herodot. I, 160. Cf. VIII, 106. Xenoph. Hell. III, 2, 11. Diodor. XIII, 65. XVI, 52. Strabo XIV, p. 610. Ceterum de hoc loco vid. Prolegg. || — Πιτάνην] Πατάνην, sed mox Πιτάνην codex; fuerit: πόλις καὶ λιμὴν Πιτάνην. || — Κάτ-

Κάϊκος. Μετὰ Πιτάνην Ἐλαία, Γρύνειον, Ἀχαιῶν λιμὴν ἐν τούτῳ λέγονται Ἀχαιοὶ βουλευσάσθαι ἐπὶ τὸν Τήλεφον πότερον στρατεύειν ἢ ἀπιοῖεν πόλις Μύρινα καὶ λιμὴν, Κύμη καὶ λιμὴν (ὕπὲρ δὲ Κύμης ἐν μεσογαίᾳ πόλις Ἑλληνίς ἐστιν Αἰγαί) καὶ Αἰῶνα καὶ λιμένες καὶ Σμύρνα, ἐν ᾗ Ὁμήρος ἦν, Φώκαια καὶ λιμὴν καὶ Ἐρμος ποταμὸς, Κλαζομεναὶ καὶ λιμὴν, Ἐρυθραὶ καὶ λιμὴν. Κατὰ δὲ ταύτας νήσος ἐστὶ Χίος καὶ λιμὴν. Ἐπ' αὖτις πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον. Γέραι πόλις καὶ λιμὴν, Τέως πόλις καὶ λιμὴν, Λέβδος, Κολοφῶν ἐν μεσογαίᾳ, Νότιον καὶ λιμὴν, Ἀπόλλωνος

Pitane et fluvius Caïcus. Post Pitanen sequitur Elea, Gryneum, Achivorum portus, in quo fama est Achivos deliberasse, utrum Telepho arma inferrent, an discederent; tum Myrina urbs cum portu, Cyme cum portu (Supra Cymen in mediterraneo tractu est urbs Græca Ægæ) et Phocæa cum portu et Leuca cum portubus et Hermus fluvius et Smyrna, ubi (unde?) Homerus fuit; porro Clazomenæ cum portu et Erythræ cum portu. Ad has est Chius insula cum portu. Confero me denuo ad continentem, ubi sequitur Geræ urbs cum portu, Teos urbs cum portu, Lebedus, Colo-

νος] Hucusque pertinuit vetus Mysia. Sequitur Lydia. Hæc suo loco monuisse auctorem consentaneum est. Porro quemadmodum in Phrygiæ ora distinxit et Troadem et Æolidem, sic etiam in Mysiæ Lydiæque paraplo distinguenda erat altera Æolidis pars et deinceps prima pars Ioniæ. Quæ nonnisi excerptoris negligentia ommissa sunt. || — Γρύνειον] Χρύνειον codex; em. Voss. || — Ἀχαιῶν λιμὴν] Strabo XIV, p. 622: Μυρίνα... ἔχουσα λιμένα· εἴτ' Ἀχαιῶν λιμὴν, ὅπου οἱ βωμοὶ τῶν δώδεκα θεῶν· εἴτα πολλοὺς Μυρινάσιον, Γρύνειον, καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος. Portus Achivorum in ipso illo sinu, cui Gryneum adjacebat, fuisse debet. De Telepho, Teuthrantis in regno successore, cum Græcis, qui in Mysiam irruerant, pugnante, v. Pausan. X, 28; Pindar. I. V, 52. O. IX, 107 sqq.; Hygin. fab. 101; Tzetzes ad Lyc. 206. 211; Antehom. 268 sqq.; Eustathius ad Hom. p. 46. || — λέγονται] λέγεται codex; em. scriba apogr. Vatic. || — καὶ Αἰῶνα] Ordo locorum turbatus. Series est: Phocæa, Leuca, Hermus fluv., Smyrna. Αἰῶνα (eo accentu etiam Diodorus nunc Leske. Vid. Strabo XIV, p. 646; Diodorus XV, 18, 1 (ubi Λεύκη) et 92, 1 (ubi Λεύκας); Plinius V, 31; Mela I, 7, 3 (ubi Leuca); Justin. XXVI, 4; Arundel Seven Churches p. 295. Urbs a Tacho condita est Olymp. 99, 2. 383, teste Diodoro I. I. Letronnius (Poëmes géogr. p. 220), quum hanc Peripli partem auctori vindicet qui bello Peloponnesiaco non sit junior, nostrum locum, quum ejusmodi sententiæ refragetur, ita interpretatur, ut non oppidum, sed nihil nisi promontorium memorari statuatur. Quod vix cuiquam persuaserit, præsertim quum reliqua quocumque argumenta, quibus eam quam vult Peripli Asiæ minoris ætatem eruere studet, parum firma sint. V. Prolegg. || — Σμύρνα] Strabo XIV, p. 646: Ἀνδῶν δὲ κατασπασάντων τὴν Σμύρναν περὶ τετρακόσια ἔτη διετέλεσαν οἰκουμένη κωμῆδόν· εἴτα ἀνήγειρεν αὐτὴν Ἀντίγονος, κτλ. Quare Gallius Smyrnæ mentionem interpolatori vindicat. || — ἐν ᾗ] ἐξ ἧς conj. L. Allatius De patria Homeri p. 191; probabiliter. Gallius conj. θεν. || — Ἐρμὸς] Τερμὸς cod.; em. Vossius. || — Γέραι] Ἄγραξ codex. Vossius putavit eandem dici urbem quam Ἀγάραν vocat Ptolemæus V, 2 p. 319, 25 Wilb. Verum hæc Lydiæ urbs mediterranea a nostra ora longissime abest, uti ex numeris Ptolemæi patet. Gallius conjecit Ἀκρην scribendum esse, ejusque nominis urbem fingendam in Corycio promontorio. Quemnam locum Scylax indicaverit recte jam vidit

Palmerius: « Omnino legendum, ait, Ἐραὶ, quæ urbs erat in eo ordine cum portu, Teis vicina, de qua Thucydides VIII, 19 et Strabo XIV, p. 644. » Videamus de his accuratius. Thucyd. VIII, 19: Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι... Λέβεδον ἀπέστησαν καὶ Ἐράς. Id. c. 20: Διομέδων... ἐπέλαστο Τηλοῖς., καὶ περιπλεύσας ἐπὶ Ἐράς καὶ προσβαλὼν, ὥς οὐκ' ἔλαβον τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν. Strabo XIV, p. 644: Ἡ Τέως δὲ ἐπὶ χειρρονήσῳ ἴδρυται, λιμένα ἔχουσα. Ἔστι καὶ ἄλλος λιμὴν ὁ πρόσβορος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων τῆς πόλεως Γερραΐδα· εἴτα Χαλκιδιεῖς καὶ ὁ τῆς χειρρονήσου ἰσθμὸς τῆς Τηλῶν καὶ τῆς Ἐρυθραίων. Livius XXXVII, 27 eundem portum, qui a tergo urbis est, vocat Geresticum. Strabo paullo post: Πρὶν δ' ἐλθεῖν ἐπὶ τὰς Ἐρυθράς (a Tejo profectum) ὁρώτων μὲν Γέραι πολλοὺς ἐστὶ Τηλῶν· εἴτα Κώρυκος ὁ βόρος ὑψηλόν. Pro Γέραι in aliis codicibus est γέρραι et γ'έρραι. Posterius hoc receperunt Tzschuckius et Corayus, quamquam illud μὲν γε vehementer claudicat, et Γέραι formam tuetur alter Strabonis locus nec non Livius. Nam jungendum esse Γερραΐδας vel Gerasticum portum cum Γέραις urbe, consentaneum est. Quod Thucydides habet Ἐραὶ, id tuetur numus in quo legitur ΕΡΑΩΝ (Mionnet Supplém. vol. VI, p. 212). Scilicet hæc est, opinor, nominis forma ionica; altera autem, Γέραι, æolica; nam mixti ibi Ionibus erant Æoles (V. Müller Min. p. 400). Strabo XIV, p. 633: Τέω δὲ Ἀθάμας μὲν πρότερον (ἔκτισε)... κατὰ δὲ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν Ναυκλὸς υἱὸς Κόδρου νόθος καὶ μετὰ τοῦτον Ἀποικὸς καὶ Δάμασος Ἀθηναῖοι, καὶ Γέρας ἐκ Βοιωτῶν. Geræ (cujus Pausanias quoque VII, 3, 7 meminit) haud dubie urbis cognominis fuisse dicebatur conditor. Apud Scylacem igitur pro Ἄγραξ, non Ἐραὶ, sed Γέραι vel saltem Γέρα scribendum est, nisi fortasse vel Ἄγραξ formam cum α mobili (ut in Λύκος et Ἄλυσος, etc.) admittere velis. Nunc Γερὰ est Sighajik; portus adjacens arenis obstructus. V. Hamilton Researches, t. II, p. 15. || — Τέως] γῶς codex; em. Voss. || — μεσογαίᾳ] sic h. l. codex; plerumque, non semper tamen, in Periplus nostro est μεσογεία. || — Λέβδος] λέβδος cod.; em. Voss. || — Νότιον] Post Colophonem in mediterraneis sitam primum nominandum erat quod primum oram legenti occurrebant fanum Apollinis Clarii sive Clarus locus (v. Strabo XIV, p. 641; Pausan. VI, 3, 1; Plin. V, 31, 5; Mela I, 7, 2; Müller. Dor. II, p. 226), deinde Notium, Colophoniorum navale (Hecatæus fr. 220; Herodot. I, 149; Thucyd. III, 34; Xenoph. Hell. I, 2, 4; Diodor.

Κλαρίου ἱερὸν, Κάυστρος ποταμὸς, Ἐρεσος καὶ λιμὴν, Μαραθῆσιον καὶ ἐν τῇ ὑπείρῳ Μαγνησία πόλις Ἑλληνίς, Ἀναία, Πανιώνιον, Ἐρασιστράτιος, Χαραδρούς, Φώκαια, Ἀκαδαμίς, Μυκάλη· ἐν τῇ Σαμίων γῶρᾳ ταῦτά ἐστι. Πρὸ δὲ τῆς Μυκάλης Σάμος ἐστὶ νῆσος πόλιν ἔχουσα καὶ λιμένα κλειστόν. Αὕτη ἡ νῆσος οὐκ ἐλάσσωσιν ἐστὶ Χίου. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ὑπείρον, ὅθεν ἐξετραπόμην. Ἐπὶ τῆς Μυκάλης ἐστὶ πόλις Πριήνη λιμένας ἔχουσα δύο, ὧν τὸν ἕνα κλειστόν· εἴτα ποταμὸς Μαϊάνδρος. Παράπλους δὲ Μυσίας καὶ Λυδίας, ἀπὸ Ἀστύρων μέχρι Μαϊάνδρου ποταμοῦ, δύο ἡμερῶν καὶ νυκτὸς μίση.

98. ΚΑΡΙΑ. Μετὰ δὲ Λυδίαν Καρία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ Ἑλληνίδες αἰδεῖ. Ἡράκλεια, εἴτα Μίλητος, εἴτα Μύνδος καὶ λιμὴν, Ἀλικαρνασσὸς καὶ λιμὴν κλειστὸς καὶ ἄλλος λιμὴν περὶ τὴν νῆσον καὶ ποταμὸς, Κάλυμνα νῆσος, Καρύανδα νῆσος καὶ πόλις

phon in mediterraneis, Notium cum portu, Apollinis Clarii fanum, Caystrus fluvius, Ephesus cum portu, Marathesium et in mediterraneis Magnesia urbs Graeca, Anaea, Panionium; Erasistratius, Charadrus, Phocaea, Acadamis, Mycale: haec in Samiorum regione sita sunt. Mycale objacet Samus insula, quae urbem habet et portum clausum Chioque non minor est. Sed ad continentem denuo me confero, unde digressus eram. Post Mycalen urbs est Priene cum portibus duobus, quorum unus est clausus. Deinde Maeander fluvius. Praeternavigatio Mysiae et Lydiae ab Assynis usque ad Maeandrum fluvium duorum est dierum et noctis unius.

99. CARIA. Lydiam excipit Caria, et urbes in ea Graecae sunt haec: Heraclea, deinde Miletus, deinde Myndus cum portu, Halicarnassus cum portu clauso, aliusque ad insulam est portus et fluvius, Calymna insula, Caryanda insula et urbs et portus (incolae ejus

XIII, 71; Liv. XXXVII, 26). De ruinis templi v. Arundel *Visit to the 7 Churches*, p. 306. || — ἐν τῇ ἡπειρῷ i. e. ἐν τῇ μεσογείᾳ. Paulo supra legimus ἐν τῇ ὑπείρῳ ἄνω; ibi tamen mediterranea indicantur accuratius addita voce ἄνω. Ceteris locis ὑπείρους opponitur ταῖς νήσοις. Quare nescio an h. l. in antec. exciderit Arconnesi insulae mentio. || — Μαραθῆσιον v. Strabo XIV, p. 639; Plin. V, 31; nunc ibi *Scala nuova* sec. Leake *Tour in Asia minor* p. 261. || — Ἀναία] Ἄναα cod.; em. Salmasius. De Anaea v. Thucyd. III, 32. IV, 75, VIII, 19. 61. Ephor. fr. 86. Ap. Stephanum Cariae urbs tribuitur. || — Πανιώνιον v. Herodot. I, 143; Strabo XIV, p. 639; Pausan. VII, 5; Mela I, 17, 2; Plin. V, 31. Nunc ibi *Tschangli* sec. Leake p. 260. || — Ἐρασιστράτιος κτλ.] De hisce Samiorum oppidulis sive vicis parum constat. Pro Φώκαιᾳ Gronovius legi voluit Φύγελα, idque receperunt Clausenius et Fabricius, neque ad situm locorum attendentes (nam Φύγελα inter Ephesum et Marathesium jacent; v. Strabo p. 639; Plin. V, 31; Mela I, 17, 2), neque Stephani memores, qui Phocae nostrae ad Mycalen montem sitae meminit v. Φώκαια, πόλις Ἰωνίας... Ἔστι καὶ ἄλλη Καρία ἐν τῇ Μυκάλῃ. — Quod attinet Ἐρασιστράτιον locum, memoria ejus exstare videtur ap. Suidam, qui de celebri Erasistrato Ceo medico (s. v. Ἐρασιστράτος p. 505 ed. Bernh.) : Τέλειται δὲ πρὸς τῷ ὄρει τῇ Μυκάλῃ καταντικρὺ Σάμου: adeo ut locus ille esset ὁ τάφος vel τύμβος Ἐρασιστράτου. Verum enimvero Erasistratus ille, Aristotelis et filia nepos, quem an. 300 a. C. jam clarum fuisse scimus, Eusebii autem floris mortisque tempora, ut puto, confundens an. 258 floruisse dicit, is Erasistratus ejusque monumentum a Peripli nostri auctore memorari non poterat; nam reliqua omnia clamant scriptum esse ante tempora Alexandri Magni. Non nego Erasistratum Ceum ibi sepultum esse; verum locus ille, nisi interpolatum fingere absque veri specie velis, antiquior esse debet, nomenque a majoribus acceperit notissimi medici, quem nonnulli pro Ceo Samium vocant. De Charadro et de Academi locis aliunde non constat. || — Μυκάλη] Quum neque ὄρος neque ἄκρα sive ἀκρωτή-

ριον additum sit, Mycale pro oppido habenda erit cum Stephano s. v., quamquam apud Herodotum I, 148, qui in Epitome Stephani unus laudatur testis, non nisi de monte sermo est. || — Χίου] In recensu insularum (§ 113) proximum a Chio locum Samus obtinet. || — Πριήνη] πριήνης cod.; em. Vossius. || — Ἀστύρων] Ἀστυρίων cod.; em. Vossius.

§ 99. Lydiae Cariaeque terminum esse Maeandrum adjacentesque a meridie montes Strabo quoque statuit, XII, p. 577. XIV, p. 651. 663. Alii, uti Ephorus, magis boream versus usque ad Anaeam et paullo ultra fines extendunt. || — Ἡράκλεια] i. e. Ἡράκλεια ἡ ὑπὸ Λατμῷ. v. Strabo XIV, p. 635. 658. Ptol. V, 2. Plin. V, 31. Hierocles p. 687, Stephanus s. v., qui alteram Cariae mediterraneae Heracleam, τὴν λεγομένην Ἀλδακίον memorat. Heateus ipsam urbem vocat Λατμόν, montem vero Φοιερῶν ὄρος (ex Homer. II. 2, 868). || — περὶ τῇ νήσῳ] sc. τῇ Ἀρχόννησον. v. Strabo XIV, p. 456. Arrian. An. I, 23. || — καὶ ποταμὸς] Notatur in mappis ad Halicarnassum (*Budran*) fluviolus, qui nunc e Salmaci fonte (v. Strabo I. l.) profluit necne, et quodnam ejus nomen fuerit, nescio. Sainte-Croix pro ποταμὸς legi voluit κρήνη. Gailius ex eo, quod Halicarnassi nomini non sit adscriptum τὰ βασιλεία τῶν τῆς Καρίας δυναστῶν, colligit auctorem nostrum Mausoli temporibus antiquiorem esse. Imbecillum sane argumentum. • Regiae mentio, Clausenius monet, omissa etiam § 69 in Dorisco Thraciae (v. Herodot. VII, 50) s. || — Κάλυμνα] Sic insulam (etiamnum *Calymno*) vocant Strabo X, p. 489, Diodor. V, 81, Plinius IV, 23, Stephanus s. v., a quo simul altera laudatur nominis forma Καλυμνία, quam habes ap. Melam II, 7. Demetrius Scepsius ap. Strabonem pluraliter dicit αἱ Καλυμναι. In nummis reperitur ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ (Sest. Class. gen. ed. 2. p. 91); porro ὁ δᾶμος Καλυμνίων in Inscript. ap. Boeckh. C. I. II, n. 2671; Καλλιπλῆς ὁ Καλύμνιος ap. Athenaeum XI, p. 474. • C. Aliis eadem insula Καλύονα vocabatur, ut Herodoto VII, 19: Κῶων καὶ Νισύριον τε καὶ Καλύονιον. Idem nomen in Homero occurrit II. 2, 677, ubi τὰς Καλύονας; alii, ut Demetrius, de una Calymna insula,

καὶ λιμὴν (οὗτοι Κῆρες), νῆσος Κῶς καὶ πόλις καὶ λιμὴν κλειστός. Κατὰ τὰυτα Κεραμιακὸς κόλπος τῆς Καρίας, καὶ νῆσος Νίσυρος καὶ λιμὴν. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον. Ἀκρωτήριον ἱερὸν Τριόπιον, Κνίδος πόλις Ἑλληνίδες καὶ χώρα ἥ Ῥοδίων ἡ ἐν τῇ ἡπείρῳ, Καῦνος Καρικὴ πόλις καὶ λιμὴν κλειστός, Κρυαστὸς ἀκρωτήριον. Ῥόδος κατὰ τοῦτο νῆσος καὶ πόλις· καὶ τριπόλις ἀρχαία ἐν αὐτῇ, πόλεις αἰδε· Ἰαλυσος, Λίνδος, Κάμειρος. Κατὰ δὲ τὴν Ῥόδον αἰδε νῆσοι εἰσιν οἰκούμεναι· Χάλκεια, Τῆλος, Κάσος, Κάρπαθος· αὕτη τριπόλις. Καὶ ὁ παράπλους Καρίας, ἀπὸ Μαϊάνδρου ποταμοῦ ἐπὶ τὸν Κρυαστὸν, ὅς ἐστι Καρίας ἀκρωτήριον, δύο ἡμερῶν. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρον, ὅθεν ἐξετραπόμην.

Cares), insula Cos et urbs cum portu clauso. Vicinus his et Ceramiacus sinus Cariæ et Nisyros insula cum portu. Redeo ad continentem. Sequitur promontorium sacrum Triopium, Cnidus urbs Græca, et Rhodiorum territorium in continentis situm, Caunus Carica urbs cum portu clauso, Cryassus promontorium. Ex adverso sita est Rhodus insula et urbs, et antiqua in ea tripolis est, urbes scilicet hæ: Ialysus, Lindus, Camirus. Prope Rhodum insulæ habitatæ sunt hæ: Chalcia, Telus, Casus, Carpathus tribus instructa urbibus. Et prætervectio Cariæ, inde a Meandro fluvio usque ad Cryassum Cariæ promontorium duorum est dierum. Sed rursum me ad continentem confero, unde digressus eram.

alii de Calymna et Lero, alii de Calymna vicinisque insulis intelligebant (V. Strabo l. I.). Utrumque nomen conglutinauit quodammodo auctor Etym. M. p. 486, 25: Κάλυμνος ὁ ἐν Αἰγύπτῳ σῖτος ἀντὶ τοῦ Κάλυμνιος· ὁ γὰρ Φιλᾶδελφος ἐκ Κάλυδων ν μετήνεγκε τὸ σπέρμα. Plinius denique, diversas fontes miscens, perperam duas recenset Calymnam et Calyndam, IV, 23: *Calymna in qua oppidum Coön; Calymna a qua Carpathum... XXV mill. pass.* Idem vero V, 36 nonnisi unam Calynden recenset: *Calymna cum tribus oppidis, Notio, Nisyro (?), Mendetero*. At tres iste urbes nonnisi in Calymnam insulam cadunt, quum præter hanc nulla ibi sit major insula, de qua tale quid prædicari probabiliter possit. Eodem facit quod apud Plinium mel *Calyndes*, apud Strabonem Stephanumque mel *Calymnium* prædicatur. Ut ad Scylacem revertar, Clausenius pro Κάλυμνα scripsit Κάλυνδα; idque repetivit Fabricius, probavit Forbigerus II, p. 238. At Calyndæ insulæ nemo unquam meminit. Fluxit illud ex hariolatione Berkelii ad Stephanum s. v. Κάλυνδα. Etenim quum Calymna urbs Cariæ mediterranea in Strabonis codicibus perperam Κάλυμνα scripta sit, idque ex reliquis auctoribus corrigendum esse Berkelius monuisset, idem Berkel. Κάλυνδα nomen apud Scylacem reponi iussit. Quo quid dici potuit oscitantur! — Καρύανδα ἡ Καρύνηνα, deleta litera η et superscripta lit. α, codex Parisinus; Κρύυνδα cod. Vatican.; em. Voss. Ordo locorum turbatus. Esse debebat scribæ: Caryanda, Calymna, Cos, Halicanasus. — Οὗτοι Κῆρες] sc. Caryandenses. Cf. infra verba: Καρικὴ πόλις. — καὶ νῆσος Νίσυρος] συνησὶς δὴ εὖρος codex. Σύμη νῆσος καὶ Νίσυρος conj. Vossius, bene, si literas fisteris, male quoad geographiam. — ἱερὸν] ludis fisterisque quæ Apollini Triopio celebrabantur, ut constat. — ἡ ἐν τῇ ἡπείρῳ] καὶ ἐν τῇ ἡ. codex. Hoc si genuinum est, scribæ arguit stuporem, qui verba Ῥοδίων χώρα ad insulam spectare putavit, quum de Rhodiorum περὶ αἰα dieta sint. — Καρικὴ πόλις] Cf. Herodot. I, 172: Οἱ δὲ Καίνιοι αὐτόχθονες, δοκεῖν ἐμοί, εἰσι. Αὐτοὶ μέντοι ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι· προσκυρωρήκασι δὲ γλῶσσιν μὲν πρὸς τὸ Καρίον ἔθνος κτλ. Strabo XIV, p. 652. — Ῥόδος] Quæ in edit. præfigitur inscriptio vel titulus: ῬΟΔΟΣ, a codice abest. — νῆσος καὶ πόλις: καὶ

τριπόλις ἀρχαία ἐν αὐτῇ] νῆσος τριπόλις ἀρχαία πόλις ἐν αὐτῇ codex. Hæc corrupta esse liquet, meritoque monuit Niebuhrius (*Kl. Schriften*. I, p. 115). Qui putant ἀρχαία πόλις de Rhodo insula dici sicuti poetis et declamatoribus dicere licet Εἰζοῖα πόλις (Eurip.), Πελοπόννησος πόλις (Eurip.), Κύρως πόλις (Himer. Ecl. 17.): hi inepta Scylaci affingunt. Licet sensum vulgatæ inferre ejecta voce πόλις, adeo ut nonnisi τριπόλις Rhodia, non ipsa etiam Rhodus urbs commemoretur; modo ne illata hæc emendatione pro argumento utaris scripta hæc esse ante annum 408, quo condita Rhodus est. Immo multo probabilius est factam esse Rhodi urbis mentionem. Nam ne dicam reliquas Periplus partes illud tempus arguere, quo Rhodus urbs exsistebat, illud ipsum ἀρχαία vocabulum, quo alias nusquam auctor utitur, satis indicat opponi veterem tripolim urbi recenti. Fabricius dedit: νῆσος καὶ πόλις: ἀρχαία τριπόλις, καὶ ἐν αὐτῇ. Clausenius suspicatur: τριπόλις [οὐ πάνυ] ἀρχαία πόλις, addens iis nonnisi Rhodum urbem indicari, qui tripolis sit, sive e tribus civitatibus convocata civitas. — Κάμειρος] Κάμαρος cod. — Χάλκεια] sic etiam Strabo X, p. 488. XIV, p. 655. Cf. Mela II, 7, 11. Steph. s. v.; Χαλκή ap. Thucyd. VIII, 41. 44. 55; Plin. IV, 23. V, 36. Nunc *Chalki*. — Κάσος] κράσος codex, em. Salmasius. V. Strabo X, p. 498. Plin. IV, 23; Diodor. V, 54. Steph. B. s. v. Nunc *Kaso*. — Τριπόλις] Strabo X, p. 489 de Carpatho: Τετράπολις δ' ἐπ' ἡρξεν, καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξίολογον... μία δὲ τῶν πόλεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος, ὁμονύμως τῇ τῶν Νισύρων νήσῳ. Altera urbs erat Posidonium teste Ptolemæo. — Κρυαστὸν] sic scripsi pro Κράσον, quod codex præbet. Vulgo legitur Κράγον. At *Cragum promontorium* (i. e. Cragi montis extremitas in mare procurrens), quod eo nomine dicit Plinius V, 28, Stadiasmi vero auctor § 222 τὴν ἱερὰν ἀκρὰν (etiamnum *Hiria* vel *Macri* vel *Efta Kavi*) vocat, quum inter Telmisum et Patara situm sit, a nostro loco abhorret. Dedi Κρυαστὸν collato Stephano: Κρυαστὸς, πόλις Καρίας. Plutarch. Moral. p. 246, D: τῶν Καρῶν οἱ Κρύασσαν (sic) οἰκούντες. Polyæn. VIII, 64: οἱ Κρύασσαι. Bekk. C. I. II, p. 397. Aliis urbs vocatur Κρύα (De Caricis urbium nominibus in ασος juxta alias formas, v. Moers II, p. 20); v. Mela I, 16; Plin. V, 28; Ptolemæus

100. ΛΥΚΙΑ. Ἀπὸ δὲ Καρίας Λυκία ἐστὶν ἔθνος· καὶ πόλεις Λυκίοις αἶδε· Τελμισσὸς καὶ λιμὴν, καὶ ποταμὸς Ξάνθος, δι' οὗ ἀνάπλους εἰς [Ξάνθον πόλιν,] Πάταρα πόλις [ἧ] καὶ λιμένα ἔχει· Φελλὸς πόλις καὶ λιμὴν· κατὰ ταῦτα νῆσός ἐστι· Ῥοδίων Μεγίστη· Λίμυρα πόλις, εἰς ἣν δ' ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμόν· εἴτα Γαγαία πόλις, εἴτα Χελιδονία, ἀκρωτήριον καὶ νῆσοι δύο καὶ Διονυσίας νῆσος, ἀκρωτήριον καὶ λιμὴν Σιδηροῦς. Ὑπὲρ τούτου ἐστὶν ἱερὸν Ἡραίου ἐν τῷ ὄρει καὶ πῦρ πολὺ αὐτόματον ἐκ τῆς γῆς καίεται καὶ ὀδέποτε σβέννυται. Καὶ ἐὰν προέλοιγος ἀπὸ θαλάττης ἀνώτερον, ἐστὶ Φασηλὴς πόλις καὶ λιμὴν (ἐστὶ δὲ τοῦτο κόλπος) καὶ Ἰδυρος πόλις, νῆσος Λυρνάτεια, Ὀλβία,

100. LYCIA. Cariam excipit Lycia regio. Lyciorum civitates sunt hæc: Telmissus cum portu et fluvius Xanthus, per quem navigatur ad [*Xanthum urbem*]; Patara urbs [*quæ*] etiam portum habet; Phellus urbs cum portu; objecta huic regioni insula Rhodiorum Megista, Limyra urbs, in quam adverso flumine navigatur; inde Chelidonia, promontorium et insulae duæ; Dionysias insula; promontorium et portus Siderus. Supra id est fanum Vulcani in monte, multusque ignis terra editus ardet sua sponte, neque unquam exstinguitur. Quodsi a mari ad superiora processeris, occurrat * urbs Phaselis cum portu; sinus vero ibi est; tum urbs Idyrus, insula Lyrnatis, Olbia, Magydus et flu-

(ubi Καρία), Stadiasm. mar. m. § 231, Artemidor. ap. St. Byz. s. v. A Telmissus urbs distat stadia 160, et stad. 110 a Dædalis, ad quæ confinia Carie Lyciæque collocat Strabo. Alii terminos Carie orientem versus minus longe protulerunt; sic Crya ab Artemidoro jam accensetur Lyciæ; secundum Scylacem in confiniis Carie Lyciæque sita erat.

§ 100. Τελμισσός; θεανισσαί codex. em. Vossius. || — ἀνάπλους εἰς Ξάνθον πόλιν κτλ.] ἀνάπλους εἰς Πάταρα πόλιν καὶ λιμένα ἔχει codex corrupte. Strabo XIV, p. 666: Εἰθ' ὁ Ξάνθος ποταμός... ἀναπλεύσαντι δ' ὑψηρετικοῖς δέκα σταδίοις τὸ Λητώων ἐστίν· ὑπὲρ δὲ τοῦ ἱεροῦ προσελθόντι ἐξήκοντα ἡ πόλις ἡ τῶν Ξανθίων ἐστίν... Μετὰ δὲ τὸν Ξάνθον Πάταρα, καὶ αὕτη μεγάλη πόλις λιμένα ἔχουσα. Cf. Plinius V, 28. De ruinis Patarae v. Leake I. l. p. 182. 320. Fellow Asia min. p. 222, Lycia p. 179. || — Φέλλος;] φελδὸς codex. Phelli nomine designatur navale Phelli sive Antiphelli (nunc *Andifilo*), vel utrumque potius verbis πόλις καὶ λιμὴν comprehenditur. De ruinis v. Leake et Fellow I. l. || — Μεγίστη] Cf. Strabo p. 666. Stadiasm. § 216. Ptolem. V, 3, p. 326 et Plinius V, 28. Nunc *Castel rosso*. || — Λίμυρα] Anaplis per Limyrum fluvium, a cuius ostiis urbs distat stadiis 20 secundum Strabonem. I. l., stadiis 60 sec. Stadiasm. Ruinae sunt eo loco quem Strabo indicat. V. Fellow Lycia p. 206 sqq. || — Γαγαία] λιγαία codex; em. Vossius. Plerisque urbs dicitur Γάγα. V. Alexander Polyh. ap. Steph. Byz. s. v.; Stadiasm. § 211; Plinius V, 28; Hierocles p. 683 (ubi Γάγα); Etym. M. p. 219, 6: Γάγας (sic), τόπος καὶ ποταμός, in quo Gagates lapis reperitur sec. Dioscor. V, 146; Gages ap. Plin. XXXVI, 34. De ruinis prope *Hagge velleh* v. Fellow Lycia p. 210. || — ἀκρωτήριον καὶ νῆσοι δύο] Chelidonium promontorium dicitur Plinio V, 27, nec non Livio XXXIV, 41; Χελιδονία ἄκρα Quinto Smyrnaeo III, 232 (etiam nunc *Cap Celidoni*); idem vocatur ἱερὰ ἄκρα ap. Strabonem XIV, p. 666, Appian. B. C. II, 119, Stadiasm. § 108; idem *Tauri promontorium* ap. Melam II, 7 et Plin. V, 35, quia Taurum hinc initium sumere putabant (V. Strabo I. l.). De insulis v. Stephanus v. Χελιδόνιοι· εἰσὶ καὶ Χελιδονία πέτραι, ὧν πολλάκις ἐμνήσθημεν· δύο δὲ εἰσι κεκλιμέναι ἡ μὲν Κορβόδελα, ἡ δὲ Μελανιππεσσα. Cf. Χελιδονία πέτραι ap. Lucian. Navig. § 7. 8. Straboni p. 466 sunt πρᾶξ νῆσοι τραχεῖαι. Cf.

id. p. 520. 651. 663. 677. Tres etiam ap. Dionys. Per. 506. 128 et Plinium V, 35. IX, 85; Χελιδονία σκόπελοι πέντε recte Ptolem. V, 3, p. 326. Cf. etiam Agathem. I, 4; Livius XXXIV, 41; Stadiasm. § 208; Solin. c. 41; Geograph. Nub. p. 196. || — Διονυσίας νῆσος;] Plinius V, 35: *Dionysia prius Carētha dicta*; hodie *Grabousa* vocari dicunt. Ptolemæus V, 5, p. 333, 11 Κράμβουσαν Pamphyliae insulam memorat. Quodsi hæc eadem est cum nostra, distingui certe ab ea debet Κράμβουσα Stadiasm. § 206 et Strabonis. p. 666. || — Σιδηροῦς;] Steph. Byz. Σιδηροῦς, πόλις [Λυκίας] καὶ λιμὴν. In Stadiasm. 206 corrupte, ut videtur, Ποσειδαρίου. || — ὑπὲρ τούτου ἐστὶν ἱερὸν] sic cod.; ὑπὲρ δὲ τούτου ἱερὸν editt. De re Plinius V, 28: *In Lycia igitur a promontorio ejus oppidum Simena, mons Chimæra noctibus flagrans, Hephestium civitas et ipsa saepe flagrantibus fugis. Oppidum Olympus ibi fuit.* Solinus c. 42: *Quoniam natura ibidem subest ignea, Vulcani urbem proximam Lycii dicarunt, quam de vocabulo sui nominis Hephestium vocant.* Stadiasm. § 205 mons vocatur Olympus, cui adjacet Φοινικοῦς. Strabo p. 667 Olympum urbem, montem Phœnicium dicit. Ille igitur Olympus sive Phœnicus mons (nunc *Delikash*, i. e. mons perforatus) etiam hodie ignes alens (Beaufort p. 151 sqq.) nostro loco indicatur. || — πρὸ ἐλθῆς;] προσέλθῆς cod. || — Φασηλὴς πόλις;] Hæc laborant, quum Phaselis ad mare sita esset. Scriptum fuerit: ἔστιν Φασελίς [ὄρος, καὶ ἐπὶ θαλάσση, Φασελίς] πόλις. || — ἔστι δὲ τοῦτο κόλπος;] sc. tractus qui est a Siderunte prom. ad Phaselidem. Μετὰ τοῦτο conj. Gailius, κατὰ τοῦτο Vossius, de sinu Pamphilio cogitantes. Mallem sic ipse; at opus eo non est. || — Ἰδυρος πόλις;] Steph. Byz.: Ἰδυρος, πόλις καὶ ποταμὸς Παμφυλίας· Ἐκαταῖος ἡ καὶ Ἰδυρίς δρυτονός. Τὸ ἰδυικὸν Ἰδυρίτης τῷ τύπῳ τῶν εἰς ις. Ad hæc Meinekius: « Fluvium cognominem memorat et Pamphyliae adscribit Theophrast. De vent. 53, p. 778: «Ἐτερόν τι πνεῦμα πελάγιον, ὥσπερ καὶ περὶ τὸν Παμφυλικὸν κόλπον· ἔωθεν μὲν γὰρ ὄρις καλούμενος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰδυρου πνεῖ μέγας καὶ πολὺς. Ubi nōn Δύρου scribendum pro Ἰδυρου, ut volunt editores Stephani Th. L. Gr. II, p. 1720, sed Ἰδυρίς pro Δύρις, quod venti nomen p. 25 comparativum cum Ἰολίκο venti nomine ὁρίζεται. Situm urbis Idyri accurate cognoscas e Scylacis loco, ex quo eam inter Phaselidem et Olbiam sitam fuisse intelli-

Μάγυδος καὶ ποταμὸς Καταρράκτης, Πέργη πόλις καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος. Ἐπ' εὐθείας δὲ παράπλους ἐστὶν Λυκίας ἀπὸ * ἡμέρας καὶ νυκτός· ὁ δὲ παρὰ γῆν διπλάσιος τούτου· ἔστι γὰρ κολπώδης.

ΙΟΙ. ΠΑΜΦΥΛΙΑ. Μετὰ δὲ Λυκίαν ἐστὶ Παμφυλία ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἰδεῖ· Ἀσπενδος πόλις· εἰς ταύτην ὁ ἀνάπλους γίνεται κατὰ ποταμόν· ὁ δὲ ποταμός ἐστιν Εὐρυμέδων· εἴτα πόλις Σύλλειον, ἄλλη πόλις Σίδη, Κυμαίων ἀποικία, καὶ λιμὴν. Παράπλους Παμφυλίας ἀπὸ Πέργης ἡμισυ ἡμέρας. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις Παμφυλίας, Κίβυρα, εἴτα Κορκήσιον.

vius Catarractes, Perge urbs, et fanum Dianæ. Recta prætervectio Lyciæ a [*Caria*] est diei et noctis; juxta terram vero altera parte longior; est enim tractus hic sinuosus.

ΙΟΙ. PAMPHYLIA. Lyciam excipit Pamphylia regio, urbesque in ea sunt hæ: Aspendus urbs, ad quam adverso amne navigatur; amni vero nomen est Eury-medon. Inde urbs Syllium, item alia urbs Side, Cumarum colonia cum portu. Prætervectio Pamphylia a Perga est diei dimidiati. Sunt etiam aliæ urbes in Pamphylia, Cibyra, postea Coracesium.

tur. Nec indignus est qui adscribatur locus Aristotelis De vent. posit. p. 973, 5, ubi de eodem, quem Theophrastus descripsit, vento, Senecæ N. Qu. V, 17 *Catægis* dicto, agitur: « Ἐν δὲ Ὀλίβῃ τῇ κατὰ Μύγαλον (leg. Μάγυδον) τῆς Παμφυλίας (καλεῖται) Γαυρεὺς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ νῆσου ἣ καλεῖται Γαυρὶς. Τινὲς δὲ αὐτὸν βορρᾶν οἰοῦνται εἶναι, ἐν οἷς καὶ Λυρνάταις οἱ κατὰ Φασήλιδα. Ubi pro corruptis nominibus ΓΑΥΡΕΥΣ et ΓΑΥΡΙΣ reponē ΙΑΥΡΕΥΣ et ΙΑΥΡΙΣ. Nec offensionē esse potest quod νῆσον appellat Aristoteles quæ reliquis est πόλις. Nimirum in peninsula sita erat Idyrus, de quo dicendi genere multis jam Stephani locis admonuimus. Jam vix dubium esse potest, quin apud Plinium V, 35, ubi inter alias Lycii maris insulas etiam *Illyris* memoratur, itidem *Idyris* restituendum sit. » || — Λυρνάτεια, Ὀλίβεια, Μάγυδος] ἀδριατικά: ὀλιβιάσσιδος codex; em. Salmasius. Cf. Stephan.: Λυρνάτια, χειρρόνησος καὶ χωρίον Λυκίας... Ἀρχάδιος δὲ διὰ τοῦ εἰ διφθόγγου. Idem: Λιρνύτεια, πόλις Παμφυλίας. Ἐκαταῖος. Uterque locus unus idemque. Cf. Strabo XIV, p. 667. 676; Dionys. 875; Plin. V, 26, qui Λυρνήσσον, *Lyrnessum*, vocant; Stadiasm. § 204, ubi: ἀπὸ Τενέδου εἰς Λυρνάνα χωρίον, quod non est corrigendum, collato gentili Λυρνάνατεις apud Arist. De vent. nom. p. 973. (ubi Λυρνάτεις Meinek.). Nostro loco νῆσος fuerit pro χειρρόνησος, ut passim; dubitari tamen possit, quum revera insula (*île Rachat*) in hoc tractu exstet; nisi hæc insula Lyrnatia dicta, una esse debet ex iis quæ in hoc tractu recenset Plinius V, 35: *Illyrin* (Idyris sec. Meineke) *Telendum* (Tenedum? v. Stadiasm.), *Atelabussum* (Ἀτελβούσαν Ptol. p. 333), *Cypriæ tres steriles et Dionysiam*. De Dionysia jam vidimus; Illyris, si est Idyris, ut ipse cum Meineke puto, vix certam quandam seriem in enumerando Plinius observavit. || — Μάγυδος] Hoc verum esse nomen testantur numi. V. Mionnet *Descript.* t. III, 1 p. 457 m. 63. *Suppl.* t. VII, p. 41. Rasche Lex. num. III, 1, p. 124. Apud scriptores nomen Μάγυδος præbent codd. Ptolem. V, 5 p. 331 (ubi editt. Erasm. corrupte Μάτυλος) et Hierocles p. 679. Geographus Rav. II, 18: *Perge, Antrapa, Cambra, Magdo, Erinudi, Attalia, Olivia, Phaselis*. Μαγιδων πόλις occurrit in Conciliis, notante Wesselingio ad Hierocl. Apud Aristot. De vent. modo legitur: ἐν τῇ Ὀλίβῃ τῇ κατὰ Μύγαλον; similiter in Stadiasmo § 200: εἰς Μυγδάλην et ἀπὸ Μυγδάλων. || — Καταρράκτης] Καταράκτης codex. V. Strabo, Pto-

lem., Plin. l. l. Plurali numero Καταρράκται Stadiasmus. Nunc *Dudensu*. || — Πέργη πόλις] πελρίπολις cod.; em. Salmasius. Urbs ad Cestrum fl., 60 stadiis ab ejus ostio sita, καὶ πλησίον ἐπὶ μεταώρου τόπου τὸ τῆς Περγαίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐν ᾧ πανήγυρις κατ' ἔτος συντελεῖται. Strabo XIV, p. 667. Cf. Mela II, 14; Dionys. 855; Hierocles p. 679; Ptolem.; Stadiasm. l. 1; Acta Apostol. 13, 13. || — ἐπ' εὐθείας] ἐντεῦθεν παρ. codex; εὐθὺς δὲ Fabricius. || — Λυκίας ἀπὸ *] ἀπὸ Λυκίας ἡμέρας cod.; mutavi e conj. Gailii, qui supplet Καρίας; probabilis est excidisse nomen loci. Deinde verba ἔστι γὰρ κολπώδης in codice leguntur post verba καὶ νυκτός. Transposui, monente Gailio.

§ 101. Ἀσπενδος] Sec. Strabon. XIV, p. 667 colonia Argivorum fuit. Sed uti Scylax non adscripsit πόλις ἑλληνίς, sic Alexander M. nullos ibi reperit Græcos, notante Mannerto VI, 2, p. 125. || — Σύλλειον] sic codex; Σύλειον Steph. Byz. s. v. et Livius XXXVIII, 14 (*Syleum*). Utramque formam tertiamque Σύλαιον enotavit Eustath. ad Dion. 815. Σύλαιον habet Suidas s. v. et Hierocles p. 679, Porphyrius in Villosis. Anecd. II, p. 104 et Concilia quæ laudat Wesseling. ad Hierocl.; fortasse hæc forma corrupta est ex Σύλλειον, quam habes ap. Polyb. XXII, 17, 11; Arrian. An. I, 26. *Syllio* in Tab. Peut.; Σύλουον (leg. Σύλειον) Ptolem. V, 5 p. 332. Ceterum sec. Ptolemæum et Tab. Peut. Syllium urbs in mediterraneis sita inter Pergen et Aspendum; sec. Scylacem inter Aspendum et Siden. Strabo quoque p. 667 inter Pergen et Aspendum memorat urbem quandam quadraginta ab ora stadiis distantem, quam Syllium fuisse e Ptol. et Tab. Peut. colligit Corayus et Groskurdus. Apud Arrianum de situ urbis accuratioris quidem nihil traditur, sed quum Alexandrum Side profectum esse dicat contra Syllium, hinc Aspendum, hinc Pergen: series hæc nominum cum Scylace nostro facit. Porro quum in Stadiasmo Syllium non memoretur, verum inter Aspendum et Siden collocetur urbs *Seleucia*, quam alius nemo memorat (monente Mannerto, frustra obloquente Gailio), nescio an hæc Seleucia sit nomen corruptum Syllei, quod noster exhibet Periplus. || — Κυμαίων ἀποικία] V. Arrian. An. I, 26, 4. Strabo XIV, p. 667. || — παράπλους Παμφυλίας] A Perge ad Siden sunt 300 fere stadia. Quinquaginta post stadiis in mare exit Melas fluvius (*Menargat-su*), quem olim Pamphyliam Lyciamque disternasse refert Plinius

102. ΚΙΑΙΚΙΑ. Μετὰ δὲ Παμφυλίαν Κιλικία ἐστὶν ἔθνος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἰδεῖ· Σελινούς, Χαραδρούς πόλεις καὶ λιμὴν, Ἀνεμούριον ἄκρα καὶ πόλις, Νάγιδος πόλις [ῆ] καὶ νῆσον ἔχει. Πρὸς δὲ τὴν Σητὸν λιμένα Ποσειδεῖον, Σάλον, Μυούς, Κελένδερις πόλις, καὶ λιμὴν Ἀφροδίσιος καὶ λιμὴν ἕτερος, Ὀλμοὶ πόλις Ἑλληνίς * ἀπέχουσα, Σαρπηδὼν πόλις ἔρημος, καὶ

102. CILICIA. Post Pamphyliam est Cilicia, urbesque in ea sunt hae : Selinus, Charadrus urbs cum portu, Anemurium promontorium et urbs, Nagidus urbs, quae etiam insulam habet. Ad Setum (Cetum?) vero portum est Posidium, tum Salum (?), Myus, Celenderis urbs, et portus Aphrodisius; item alius portus, Holmi urbs portum habens, Sarpedon, urbs deserta, et flu-

V, 22 : *finisque antiquus Ciliciae Melas fluvius*. Eodem modo statuit Stadiasm. § 194, itemque Ptolemæus V, 8, p. 333, 9, quandoquidem τὰ Κίβυρα, proximam post Melanem fl. urbem, jam Ciliciæ asperæ accenset (Contra alios fontes sequitur p. 343, ubi Synedram urbem Pamphyliæ adhuc tribuit). Hinc igitur colligas Scylacem quoque Melam fluvium pro limite habuisse. Quodsi deinde quasi postliminio adduntur urbes Cibra et Coracesium, aut alius quidem eas addidit, aut ipse Periplus auctor plures fontes adhibens diversa miscuit. Ceterum Pamphyliæ fines post Coracesium ponendos nemo alius corroborat; proxime tamen abest Strabo, cui Pamphyliæ παράπλους est stadium 650, terminus vero inter Ptolemaidem et Coracesium, quod ipsum est ἡ ἀρχὴ τῆς τριχλίας Κιλικίας. Longius etiam, usque ad Anemurium prom., fines producit Mela I, 13; neque aliter statuisse videtur Plinius V, 23. Quibus adde Hecateum (fr. 252) qui Nagidum urbem sitam fuisse dicit μεταρὺ Κιλικίας καὶ Παμφυλίας, in confiniis Ciliciæ et Pamphyliæ, ita quidem opinor, ut Nagidum et Celenderim, *Naxiorum colonias*, earumque ditiones a Pamphyliā et Ciliciā distingueret. Artemidorus initium Ciliciæ a Celenderi urbe posuit, teste Strabone XIV, p. 670, quod cum iis, quæ de Hecateo modo dixi, facile licet conciliare.

§ 102. Χαραδρούς] Sic etiam Strabo XIV, p. 669; Χάρδρος Stadiasm. § 179 sq. Nunc *Kharadra*. || — ἡ καὶ νῆσον ἔχει] ἡ addidi. Νάγιδος πόλις et Ναγιδούσιον (Ναγιδόσσα Meineke) ex Hecateo memoratur a Stephano s. v. Cf. Strabo p. 670 : Ἔστι Νάγιδος πόλις πρῶτον μετὰ τὸ Ἀνεμούριον· εἴτα Ἀρσινόη πρόσφορον ἔχουσα. Mela I, 14 : *Celenderis et Nagidus Samiorum coloniae*. || — Σητὸν] sic codex. Συκὴν conj. Gronovius collato Stephano : Συκαὶ ἔστι καὶ ἄλλη Συκὴ, πλησίον Συρακουσῶν, καὶ Κιλικίας, et Geographo Rav. ubi : *Anemurion, Arsinoe, Sicæ, Celenderis*. Adde Athenæum p. 78, B : καὶ Συκὴν πόλιν εἶναι ἐν Κιλικίᾳ. Emendatio, quam recepit Fabricius, paullo violentior esse mihi videtur. Manu lenissima reposuerim Κητὸν vel Κήτιον. Nam quum Anemurium et sequentes urbes maritimæ usque ad Zephyrium promontorium apud Ptolemæum Κήτιδαι regionibus assignentur, hanc ipsam, sicuti proximam Σελενίδαι, ab urbe nomen habere probabiliter statuere licet. Urbs vero, ni fallor, eadem est, quæ postea (sicuti Marium in Cypro) a Ptolemæis Arsinoe vocata est, dum regio priscum nomen retinuit. Κητὸν sive Κήτιον nomine responderet urbī Cypriæ Citiō sive Cittiō, quæ sic dicta est a gente *Kitim*, Χετίεμ (Jos. 2, 10. Ezech. 27, 6), sive, ut cum Septuaginta interpp. (Genes. 10, 4) loquar, ἀπὸ τῶν Κητίων. In Genesi auctor gentis est *Javan*, apud græcos scriptores *Yon* ex Ægypto in Cyprum transisse, filiumque *Ceten*

(*Celes* dicitur ap. Servium ad Virg. Georg. X, 8; Κέλτης in schol. Dionys. 509; quod optime correxit Movers *Phæn. Alterth.* II, p. 204) genuisse dicitur. Cetii hi et per totum Cyprum erant dispersi, adeo ut Χέθμια insula a nonnullis diceretur (Joseph. A. J. I, 6, 1 etc.), et in Phœnicia variis locis nec non in Rhodo deprehenduntur (v. Movers l. l.). Eosdem igitur etiam in Ciliciā transiisse jure statuiamus, ubi non in ora tantum condesunt, sed in mediterranea etiam penetrasse debent, siquidem Olbe vel Olbasa sec. Ptolemæum ἐν Κήτιδαι sita erat, atque Calycadnus fluvius e Cetide regione emergere traditur ap. Basil. in Vit. S. Theclæ, l. I, p. 120, notante Wesselingio ad Itin. p. 212. || — Ποσειδεῖον, Σάλον] Ποσειδέριον, Σάλον codex; em. Salmasius. De Posidio prom. v. Stadiasm. § 175 (nunc Cap. *Kizliman*); de *Salo* non constat, neque aliam urbem ante Myuntem et Celenderim ponendam novimus nisi *Sycam* vel *Sycas*, de qua supra monui, et *Melaniam* (ap. Strabonem l. l.). Σολοὺς conj. Vossius, quæ nihil lucramur; ἄλλος leg. voluit Gailius, sed ea voce in Periplus, qui nautarum in usum scribuntur, frequentissima, Noster ne semel quidem utitur. || — Μυούς] Plinio dicitur *Myanda*, in Stadiasio § 174 Μανδάνη. || — Κελένδερις] Κελενδρίς codex; em. Hoeschel. || — Ἀφροδίσιον] Ἀφροδισιάς Stadiasm. § 169 sqq., Ptolem. V, 8, p. 343, Diodor. XIX, 54; Livius XXXIII, 20; Stephan. s. v.; Plinius V, 22 : *promontorium et oppidum Feneris*. || — λιμὴν ἕτερος] Proximus ab Aphrodisiade portus in Stadiasm. Νησοῦλος, deinde Μύλαι, tum Ὀλμοὶ (ὄλμοι codex Scylac.). Post hac Seleucia (Strabo p. 670). || — ἑλληνίς ἀπέχουσα] Distantiæ nota excidisse videatur; at quum in ceteris nullæ notentur distantiae, neque hoc loco intervallum a loco præcedente indicatum fuerit; urbem fuisse mediterraneam, ut Gailius suspicatur, vel propterea non est probabile quod nulla ejus rei mentio sit in Stadiasio; imo mensuræ probant in ora sitam urbem fuisse idque disertè dicit Plinius V, 22 : *Seleucia supra amnem Calycadnum a mari relata ubi vocabatur Holmia* (coll. Strabon. p. 710). Gailii opinioni adhaerens Fabricius scripsit ἀπὸ θαλάσσης τετραράχοντα στάδια ἀπέχουσα. Suspicio scribendum esse ἑλληνίς [λιμένα] ἔχουσα. || — Σαρπηδὼν πόλις ἔρημος] De urbe Sarpedone aliunde non constat. Stadiasio Sarpedon est ἄκρα ἀμυδῶτης; reliqui nonnisi promontorium memorant, ut Strabo XIV, p. 677. 627. 682, Appian. Syr. c. 39, Ptolem. V, 6, p. 343, 21, Mela, Plin. etc. Vossius : « Forte leg. Σαρπηδὼν πόλις, ὅρμος καὶ ποταμός. Verius tamen puto : Σ., πόλις καὶ λιμὴν ἔρημος καὶ ποταμός. Sic quoque infra : αὗται πᾶσαι λιμένας ἔχουσι ἑρήμους. » Gronovius putavit pro ἔρημος leg. esse Λάτμος (deb. Λάμος) ex Stra-

ποταμός, Σόλοι πόλις Ἑλληνίς, Ζεφύριον πόλις, ποταμός Πύραμος καὶ πόλις Μαλλός, εἰς ἣν ὁ ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμὸν, ἐμπορίον Ἀδάνη καὶ λιμὴν Μυριάνδος Φοινίκων, Θάψακος ποταμός. Παράπλους Κιλικίας ἀπὸ τῶν Παμφυλίας ὁρίων μέχρι Θάψακου ποταμοῦ, τριῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δύο. Ἐκ δὲ Σινώπης τῆς ἐν τῷ Πόντῳ διὰ τῆς ἡπείρου καὶ τῆς Κιλικίας εἰς Σόλους ὁδὸς ἐστὶν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν ἡμερῶν ε'.

103. ΚΥΠΡΟΣ. Κατὰ δὲ Κιλικίαν ἐστὶ νῆσος Κύπρος, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ αἶδε· Σαλαμίς Ἑλληνίς, λιμένα ἔχουσα κλειστόν χειμερινόν, Καρπάσεια, Κερύνεια, Ἀθήνης Φοινίκων, Σόλοι (καὶ αὕτη λιμένα ἔχει χει-

vius, Soli urbs Græca, Zephyrium urbs, fluvius Pyramus et urbs Mallus, ad quam adverso navigatur amne, emporium Adana et portus Myriandus Phœnicum, Thapsacus fluvius. Prætervectio Ciliciæ a Pamphyliorum terminis usque ad Thapsacum flumen est trium dierum et duarum noctium. A Sinope vero Pontica per continentem et Ciliciam usque ad Solos iter a mari ad mare est dierum quinque.

103. CYPROS. Contra Ciliciam est Cyprus insula, urbesque in ea sunt hæc : Salamis Græca civitas cum portu clauso ad hibernandum commodo, Carpasia, Cerynia, Lepethus Phœnicum, Soli, quæ urbs item habet por-

bone p. 671. Quibus omnibus facile caremus. In mentem venit πόλις Ἀρίμων, quoniam Arimos ad Sarpedonium p. habitasse refert Callisthenes ap. Strab. p. 726. Sed hic quoque lusus inutilis sit. Mitto somnia aliorum. || — ποταμός] est Calycadnus, proxime post promont. in mare exiens. || — Σολοὶ π. ἑλληνίς] A Solone nonnulli conditam fabulabantur (V. Polyzelus in Fragm. Hist. t. IV, p. 482 not.). Nomen phœnicium esse et *saxum* s. *rupem* denotare recte monet Gailius. || — Ἀδάνη] Ἀδάνη codex; mutavit Salmasius. Reliquis urbs notissima dicitur τὰ Ἀδανα; neque ad mare sed in mediterraneis ad Sarum fluvium sita est, neque post sed ante Mallum recensenda erat. Quare de emendatione licet dubitare. Nescio an pro Ἀδάνη fuerit Ἀμάνη, ita ut locus significetur ad Amanides pylas situs. Strabo XIV, p. 676 : Μετὰ δὲ Μάλλον Αἰγᾶται πολὺ χιόνιν. εἴτ' Ἀμανίδες πύλαι ὑπορμον ἔχουσαι, εἰς ἃς τελευτᾷ τὸ Ἀμανὸν ὄρος. || — Μυριάνδος] Μυριάνδος codex, quod non mutavi cum edit. in Μυριάνδρος, quamquam sic vulgo dicitur Vid. Xenoph. Anab. I, 4, 6; Steph. Byz. s. v.; Strabo XIV, p. 676; Mela I, 12, 5; Plin. V, 8, II, 112; Ptolem. V, 18 et numi ap. Rasch. Lex. num. III, 1 p. 1005. At libri Herodoti IV, 8 exhibent Μυριανδικὸς κόλπου. Quod ducit ad Μυριάνδος. || — Θάψακος] Nomen fluvii aliunde non notum. Gailius indicari fluvium censuit qui aliis est Eleutherus. Is vero quum a meridie sit Aradi urbis inter Simyram et Orthosiam, uti recte dicit Strabo XVI, p. 753 (v. Mannert. VI, 1, p. 389. Forbiger. II, p. 662), a nostro loco prorsus est alienus. Bene Mannertus (VI, 1, p. 448) Thapsacum appellationem indigenam fuisse putat Orontis, suffragante Le-tronnio in *Poem. geogr.* p. 222 : « Dès le temps de Xénophon, les limites de la Cilicie et de la Syrie étaient les pyles Amaniques, à cinq parasanges (environ cinq lieues) au delà d'Issus; Myriandrus, cinq parasanges plus loin que les pyles, appartenait déjà à la Syrie. Mais Hérodote porte ces limites plus au sud; selon lui, Posidium, la première ville au delà de l'Oronte, était située sur les frontières de la Syrie et de la Cilicie; d'où il suit assez naturellement que l'Oronte séparait alors les deux contrées. Cet état de choses est évidemment représenté dans le Périple, où la ville de Myriandrus est située en Cilicie, et la limite de cette contrée portée au fleuve Thapsacus, qui me paraît ne pouvoir être que l'Oronte des autres

géographes. » Confirmare hanc sententiam licet ex sequentibus. Nam Scylax Syriæ parapulum usque ad Ascalonem esse dicit stadiorum 1700, αἰ'; sic codex; at numerum hunc corruptum esse luce clarius est; lenissima autem manu pro αἰ' repono βῆ' (quas numerorum notas sæpius jam vidimus confundi); quæ stadia 2700 ab Ascalone pertinent usque ad Orontem fluvium. Prisca Orontis nomina sec. Strabonem et Malalam p. 197 ed. Bonn. erant Τυρὼν et Ὀρίτης. Sed hæc quoque græca sunt. De *Thapsaco* vocabulo phœnicio ductisque hinc fluviorum urbiumque nominibus vid. Movers *Phæn. Alterth.* II, p. 154. || — Σόλους ὁδός] Σολουσιδός codex; em. Vossius. Eadem Herodot. II, 34 : Ἡ δὲ Αἰγυπτος τῆς θρεϊνῆς Κιλικίης μάλιστα καὶ ἀντὶς κέεται· ἐνθεῦτεν δὲ εἰς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πέντε ἡμερῶν ὁδὸς εὐζώνῳ ἀνδρὶ. Cf. id. I, 72. Septem potius dierum iter esse vero propior Scymnus v. 926 ait.

§ 103. Καρπάσεια] Hinc corrigendum Stadiasmus § 298, ubi codex : Καρπασαίαν. Ceteris est Καρπασία (Strab. XIV, p. 682; Diodor. XX, 48; Ptolem.; Steph. Byz.) et *Carpasium*, Καρπάσιον (Constantin. Porphyrog.; Hierocli p. 707; Plinio V, 35). || — Κερύνεια] Κερυνία Diodor. XIX, 56. 62. 69; Κερυνία Ptol. V, 13 p. 362; Κυρήνη in Boisson. An. IV, p. 38, 3; Κυρήνη Hierocles p. 707 et codex A in Steph. Byz. v. Πηγάι, ubi ex aliis codd. Κερύνεια repositum a Meinekio; Κυρηναῖον Stadiasm. § 297. « Non confundendum cum hoc loco est *Corineum* (ap. Plin. V, 35), quod etiam Κώρην et Κορόνη dicitur, vetus Salaminis nomeh, uti jam Harduinus ap. Plin. monuit contra Meursium (Cyp. p. 29, ex quo pendet Engel *Kypros* t. I, p. 81, et Kiepert in mappa Cypri). Nostræ urbis nomen deducendum ex phœnicio קרני, קרני (קרסא) vel קרניר (קרסטא). Totam etiam Cyprum insulam a κέρσι, promontoriis, Κερστίαν appellatam esse constat e Tzetze ad Lyc. 447. » Hæc notavi ex Moversio l. I, II, p. 223. || — Ἀθήνηθες] sic codex; Ἀττήθος Diodor. XIX, 59, Ptolem., Stadiasm. § 297, Stephanus, Plinius, alii, nisi quod in Ἀττήθος nomen passim corruptum; Ἀτπάθος Strabo XIV, p. 682; *Lapetha* ap. Hieronym. Vit. S. Hilarii, tom. IV, p. 1 et 89. Moversius p. 222 confert nomen loci in Syria *Bet-Lapeth* (*locus raporum*). || — Μάριον] Memorat

μερινόν), Μάριον Ἑλληνίς, Ἀμαθοῦς (αὐτόχθονές εἰσιν)· αὐταὶ πᾶσαι λιμένας ἔχουσιν ἐρήμους. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις ἐν μεσογείᾳ βάρβαροι. Ἐπ' ἀνέμῳ δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἡπειρόν, ὅθεν ἐξετραπόμην.

104. ΣΥΡΙΑ ΚΑΙ ΦΟΙΝΙΚΗ. Ἔστι μετὰ Κιλικίαν ἔθνος Σύροι. Ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ οἰκοῦσι τὰ παρὰ θάλατταν Φοινίκης ἔθνος, ἐπὶ στενὸν ἔλαττον ἢ ἐπὶ τετραράκοντα σταδίων ἀπὸ θαλάττης, ἐνταχθὲν δὲ οὐδὲ ἐπὶ σταδίων ἢ τὸ πλάτος. Ἀπὸ δὲ Θαψάκου ποταμοῦ ἐστὶ Τρίπολις Φοινίκων, Ἀραδὸς νῆσος καὶ λιμὴν, βασιλεῖα Τύρου, ὅσον ἢ στάδια ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῇ χειρρονήσῳ ἑτέρα πόλις Τρίπολις· αὕτη ἐστὶν Ἀράδου καὶ Τύρου καὶ Σιδωνος· ἐν τῷ αὐτῷ τρεῖς πόλεις καὶ περιβόλον ἑκάστη τοῦ τεύχους ἴδιον ἔχει καὶ ὄρος Θεοῦ πρόσωπον, Τριήρης [πόλις] καὶ λιμὴν, Βηρυτὸς πόλις καὶ λιμὴν, Βορινὸς, Πορφυρέων πόλις, Σιδὼν πόλις καὶ λιμὴν κλειστός, Ὀρνίθων πόλις Σιδωνίων (Ἀπὸ Λέοντων πόλεως μέγρι Ὀρνίθων πόλεως**), Τυρίων πόλις Σάραπτα, ἄλλη πόλις Τύρος λιμένα

tum ad hibernandum commodum, Marium urbs Græca, Amathus, cujus incolæ indigenæ sunt. Omnes hæc civitates portus habent desertos. Sunt etiam aliæ urbes barbaræ in tractu mediterraneo. Sed ad continentem redeo, unde discesseram.

104. SYRIA ET PHOENICIA. Post Ciliciam est Syrorum gens. In Syria autem regionem litoralem Phœnices habitant tractu angusto minusque quam per quadraginta stadia a mari versus mediterranea patente; interdum vero nō decem quidem stadiorum latitudo est. Post Thapsacum fluvium est (Tripolis Phœnicum,) Aradus insula cum portu, regia Tyri, octo circiter stadia a continente distans; sequitur in cherroneso sita (altera) Tripolis urbs, quæ est Aradi et Tyri et Sidonis; in eodem loco tres urbes suis quamque mœniis separatim circumseptas habet; tum mons Theuprosopon sive Dei facies, Trieres urbs cum portu, Berytus urbs cum portu, Borinus (?), [Leontopolis,] Porphyreōn urbs, Sidon urbs cum portu clauso, Ornithōpolis s. Avium urbs Sidoniorum. A Leontopoli ad Ornithōpolin [stadia*]; deinde Tyriorum urbs Sarapta et ipsa Tyrus urbs cum portu intra muros;

Diodor. XII, 3. XIX, 59. 80; Plinius I. I.; Stephanus s. v., qui postea urbem Arsinoen denominatam esse refert. Origine urbem esse Phœniciam inde colligit quod Marius Cinyra filius esse dicitur ap. Steph.. Postea vero uti Citium, Golgus, Soli, Paphos, sic Marium quoque colonis græcis frequentata fuerit. De situ Marii errasse Engel (*Kypros* I, p. 723) recte monet Droysen (*Hellenism.* II, p. 723). — Ἀμαθοῦς] Amathusii indigenæ dicuntur, quod inter antiquissimos erant eorum, qui ex Canaanitica stirpe in insulam transmigraverant. Cf. Stephan.: Ἀμαθοῦς, πόλις Κύπρου ἀρχαιοτάτη κτλ. Movers p. 221. 240 sq. — ἔχουσιν] ἔχουσιν scr. Fabricius. Portus deserti calamitosum inuunt tempus quo Cyprus tyrannorum Phœniciorum, quos pater constituerat, imperio depressa pristinum splendorem amiserat. Quam profligata res fuerit quo tempore Evagoras imperium sibi vindicavit, liquet ex Isocrate. Sic Salaminem recuperavit Evagoras οὔτε ἐμπορίῳ χρωμένην οὔτε λιμένας κεκτρίμενην (circa 410 a. C. Isocrat. Evagor. c. 20.)

§ 104. τετραράκοντα] τέτταρα ὄντων cod.; em. Palmerius. — Τρίπολις Φοινίκων] De hac Tripoli non constat. Sequitur infra ἑτέρα πόλις Τρίπολις. Quæ verba priorem urbem tueri videntur. Nililemoni puto eandem Tripolim librarii alicujus incuria bis positam esse, deinde ab alio additum esse ἑτέρα πόλις. — ἢ στάδια ἀπὸ τῆς γῆς] ἢ στάδια καὶ λιμὴν ἀπὸ τ. γ. codex. Verba καὶ λιμὴν, ex antec. male repetita, ejecit Fabricius. — ἔχουσιν] ἔχουσιν... ἔχουσιν (sic) codex, non ἔχων, uti est in editt. Si malis ἑκάστη, licet; nam iota subscriptum in codice sexcentis locis temere appingitur. — Θεοῦ πρόσωπον] Cf. Polyb. V, 68; Strabo XIV, p. 754; Ptol. V, 14, p. 364, 1. Ap. Melam I, 12, 3 corrupte *Euprosopon*. Λιθοπρόσωπον vocat Malala p. 485 ed. Bonn. Etiamnum ap. Arabes *Ouege al hiar*, facies lapidea. Vulgo *Ras el Schakkak*. — Τριήρης] τῆρος cod.; em. Gronovius e Strabon. XVI, p. 754. Cf. Polyb. V, 68, Steph. Byz. V, 17.

Mutatio Tridis corrupte in Itin. p. 583. — Βορινός, sic codex; βορεινός conj. Salmasius, fortassis recte, quamquam in codice nomen proprium esse indicatur appiata linea rubra. — Πορφυρέων] sic codex: item codices Stephani s. v., ubi inde a Xylandro editur Πορφυρέων. In Polyb. V, 68, 6: τὰ περὶ Πορφυρέων πόλιν. *Porphyryon* Itin. Hieros. p. 583; κώμην Πορφυρέων ἐπιθαλάσσιον Procop. Arcan. c. 30; ἐν Πορφυρέωνι idem De ædif. 5. Ceterum juxta Porphyreon urbem memoranda erat Leontopolis, cujus infra mentio injicitur. — Ὀρνίθων π.] Memorat Strabo p. 758: Διέχει δὲ τῆς Σιδωνος ἡ Τύρος οὐ πλείους τῶν διακοσίων σταδίων. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ πολυχνιον Ὀρνίθων πόλις λεγομένη, εἴτα πρὸς Τύρῳ ποταμὸς (h. *Casimir* vel *Casmy*) ἐξήρσι. Plinius V, 17: *Tyrus, Sarepta, Ornithon oppida, Sidon*. Eundem locum *Ad nonum* appellat auct. Itin. H. p. 583. — ἀπὸ Λέοντων πόλεως] πόλεων codex. Urbis mentio in antec. excidit. E Strabone p. 756 scimus τὴν Λέοντων πόλιν inter Berytum et Sidonem sitam fuisse; eodem ducit Ptolemæus qui inter Berytum et Sidonem ponit *Leontis* fluvii ostium. Mannertus VI, 1, p. 377 urbem putat eandem esse quæ supra Porphyreon dicebatur, sive quod simul utrumque nomen haberet, alterum a fluvio, alterum a purpura, sive illud antiquius, hoc recentius esset. Non credo. Memorat præterea urbem Plinius V, 17: *Berytus, Leonton oppidum, flumen Ty-cus, Palabyblus*. — Σάραπτα] Σάρα εἴτα cod.; em. Voss. e Stephano s. v. Σάραπτα; aliis *Sarepta* (Plin. V, 17; Sidon. Apollin. XVII, 16; Fulgent. myth. II, 15); Σαρεπθὰ (Josephus, A. J. VIII, 13). *Zarpath* in Vet. Testam.; nunc *Surafend* vel *Zerphant*. — ἀλλῇ τῇ πόλιν] v. ἀλλῇ librario iterum vindicavim. Mox codex βασιλεῖα Τύρου. — ἀπὸ θαλάττης γ'] Sphalma pro ἀπὸ γῆς vel ἀπ' ἡπείρου. Quattuor stadia notat Diodor. XVII, 40; septingentos passus Plinius; Scylax veriora habet (v. Mannert. VI, 2 p. 365). Nonnulli putarunt hæc cum seqq. jungenda

ἔχουσα ἐντός τείχους· αὕτη δὲ ἡ νῆσος βασιλεία Τυρίων,
καὶ ἀπέχει στάδια ἀπὸ θαλάττης γ'.

[Codicis pagina 93.]

Παλαίτυρος πόλις καὶ ποταμὸς [ὅς] διὰ μέσης ῥεῖ, καὶ πόλις
τῶν [Ἐκδιππων]
καὶ ποταμὸς καὶ Ἄκη πόλις, ἔξω πῇ πόλις Τυρίων· Κάρμηλος
ἕρος ἱερὸν Διὸς· Ἀραδὸς πόλις Σιδονίων.
καὶ ποταμὸς Τυρίων· Δῶρος πόλις Σιδονίων· [Ἰόππη πόλις·
ἐκτε·]
θῆναι φασιν ἐνταῦθα τὴν Ἀνδρομ[εδαν τῷ κήτει· Ἀσκά·]
λων πόλις Τυρίων καὶ βασιλεία. Ἐνταῦ[θα ἕρος ἐστὶ τῆς Κοίλης]
Συρίας. Παράπλους Κοίλης Συρίας [ἀπὸ Θαψάκου ποτ. μέχρι
Ἄσκαλωνος στάδια βψ'. Ἀραβία. Μετὰ δὲ Συρίαν εἰσὶν Ἀραβες]
ἔθνος, νομάδες ἱππεύοντες [καὶ νομάδες ἔχοντες παντοδαπὴν βοσ·]
κημάτων, οἷων καὶ αἰ[γῶν].
καὶ καμήλων· ἐστὶ δὲ αὔ[τη].
ἐστὶ τὰ πολλὰ ἄ.
τε τὴν Αἴγυπτον.
ἐν αὐτῇ κολ.
ἔστιν ἐκ τῆς. [ἔξω·]
θεν θαλ[αττι]. [ὁθλα·]
ταν.
καὶ.

[Codicis pagina 93.]

Palætyrus urbs, quam mediam fluvius perlabitur, et urbs
[Ecdippa·]
et fluvius et Ace urbs, * urbs Ty[r]iorum, Carmelus]
mons Jovi sacer, Aradus (?) urbs Sidoniorum,
et fluvius Tyriorum, Dorus urbs Sidonia, [Joppe urbs·
expo·]
sitam ibi ferunt Androm[edam bellæ marinæ; tum Asca·]
lon urbs Tyriorum et regia. Ibi [terminus est Cavæ]
Syriæ. Præternavigatio Cavæ Syriæ [a Thapsaco fl. ad]
Ascalonem stad. 2700. (§ 105.) A[RABIA. A Syria Arabum]
gens nomadum equitantium, [greges alens omnegenus pe·]
corum, ut ovium, ca[prarum],
et camelorum. Est vero hæc [regio sterilis et deserta]
ut plurimum [aquaque caret. Latus occiduum versus·]
que Ægyptum [spectans, mare alluit angustum; suntque]
in eo sin[us duo, Ælanites et Heroopolites. Porro]
est ex [Rubro quod dicitur mari sive inde ab ex·]
tero ma[ri Arabia porrecta usque ad nostrum ma·]
re
et.

esse, adeo ut Palætyrus tribus ab ora stadiis abfuisse opinandum foret. Sic Sainte-Croix, qui et aliud quippiam de hoc loco excogitavit, quod referre tædet. || — Παλαίτυρος] πάλιν Τύρος cod.; em. Vossius. Inde a voce πάλιν incipit folium 47 (p. 93 et 94), cujus major pars avulsa est eum in modum quem typis expressa ostendunt. Quæ in priore folii pagina supersunt, eadem notatis lacuinis habet apographum Vatican. fol. 23o rect. usque ad verba ἔστιν ἐκ τῆς; ultima vocabulorum in hac pagina fragmina et quæ p. 94 leguntur omnia omisit. Ceterum in codice Parisino quum post alterum quodque vel tertium vocabulum interpungatur, non erat cur hoc quoque exprimeremus. || — τῶν Ἐκδιππων] Vocis τῶν compendium agnoscere ex supersite particula licet. Ἐκδιππων supplavit Voss. De situ urbis v. Itin. Hieros. p. 584; Joseph. B. J. I, 13; Ptolem.; Plinius V, 17. Geogr. Rav. Hebræis *Achsib* (Josua 19, 29; Hieronym. De loc. sacr. s. v.) Nunc *Zib*. Ceterum de supplemento Vossiano dubitavit Gronovius, quoniam πόλις Ἐκδιππα Scylax pro more suo dicere debuisse. Ipse finxit : πόλις τῶν Ἰαλιτῶν, quum litus inter Tyrum et Acen plenum Ἰαλιτῶδος ἄμμου sit, teste Strabone. || — ἔξω πῇ] sic codex. ἔξῃς Βῆλος conj. Vossius. At de Belo urbe non constat; fluvius tantum Belus (h. *Numan*) prope Acen exiens memoratur (Strab. p. 758; Plin. V, 17; XXXVI, 65; Joseph. B. J. II, 17). In sinu inter Acen et Carmelum montem jacet Calamon (Itin. p. 584) et deinde Συχαμίων πόλις sive Συχαμινον (Itin.; Strabo p. 723; Ptol. p. 364; Steph.), qui locus teste Eusebio s. v. Ἰαρεθ : κόμη παράλιος πλησίον τοῦ Καρμήλου Ἡφὰ λέγεται. Idem nomen ap. Plin. in *Ieba* abiit V, 17 : *Promontorium Carmelum et in monte oppidum eodem nomine, quondam Ecbatana dictum; juxta Getta, Jeba* (*Jebba* v. l.) Ceterum Plinius ex multis sua corradens simul habet etiam *Sycaminum* oppidum, quod perperam

inter Dorum et Carmelum ponit. Hinc conijcere licet : ἔξῃς Ἡ[φὰ] πόλις. || — Κάρμηλος] suppl. Voss. || — Ἀραδὸς πόλις] Aradus in hoc tractu non nota. Gronovius putavit urbem innui quæ Straboni XVI, p. 759 Γαζαρὲς, et ap. Maccab. I, 14, 7. 15, 28 Γαζαρα vocatur. At Gadaris non hic locorum, sed inter Joppen et Ascalonem sita. Quid lateat, nescio. Deinde lacunam post v. Σιδονίων Vossius explevit insertis verbis : Συχαμίων πόλις; et hoc contra seriem locorum, quam negligentiam Plinii l. I. et Strabonis p. 758 exemplis excusare nolis. Strabo post Sycaminon polin nominat Βουκλώων καὶ Κροκοδείλων πόλιν καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Fluvium qui ante Dorum urbem memorari potuerit, novi nullum; paullo post Dorum Chorsus fl. exit. || — Δῶρος] Sic etiam Hecateus et Alexander Ephesius ap. St. Byz. s. v. Aliæ nominis formæ Δῶρα, Δῶρα, Δῶρον. V. Dindorf. in Thes. et Meineke ed Steph. Byz. || — Ἰόππη κατλ.] suppl. Vossius et Strabon. XVI, p. 759 : Ἰόππη... ἐνταῦθα δὲ μυθεύουσι τινες τὴν Ἀνδρομῆδαν ἐκτεθῆναι τῷ κήτει. || — ἕρος ἐστὶ τῆς κοίλης] suppl. E. Miller. || — ἀπὸ Θαψάκου ποτ.] recte suppl. Fabricius; ἀπὸ Σιδωνος μέχρι suppl. Miller, haud dubie ob sequentem numerum ψ', quamquam ad Sidonem ab Ascalone 1200 tantum stadia sunt. Pro ψ' aperte scrib. est, βψ'. Ap. Fabricium nescio quo lapsu exstat γψ'. || — Ἀ[ραβία κατλ.] suppl. Miller. Litera A rubricata titulum indicat. || — καὶ νομάδες κατλ.] suppl. Miller. Cf. Strabon. XVI, p. 765 : Σκηνῆται Ἀραβες... γεωργούντες ἢ οὐδὲν ἢ μικρὰ, νομάδες δὲ ἔχοντες παντοδαπὴν θρεμμάτων καὶ μάλιστα καμήλων. Id. p. 768 in meridionali Ar. parte esse dicit βοσκημάτων ἀφθονίαν πλὴν ἵππων καὶ ἡμιόνων καὶ ὄνων. || — αἰγῶν] Suppl. Miller : αἰγῶν καὶ βοῶν καὶ ἡμιόνων καὶ μάλιστα ἵππων. || — ἐστὶ δὲ αὔ[τη]] Hoc Millerus mutavit in αὐτοῖς, ita supplens : Ἔστι δὲ αὐ[τοῖς] λιθωντὸς καὶ σόρνα εὐώδης, καὶ ἐστὶ τὰ πολλὰ

[Παράπλους].

[Codicis pagina 94.]

.. 'Α' ραβίας δὲ (αὐτὴ) ἀπὸ Συρίας ὁρίων μέχρι τοῦ στόματος τοῦ
[Νεῖλου τοῦ ἐν Πηλουσίῳ, τοῦτο γὰρ ἐστὶν Ἀραβίας ὄρος,
στάδ. ατ'.

.. 'Α' ραβίαν Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Νεῖλου ἐξ ἧς Ἀρα-
.. Αἰγύπτιοι· φόρον δὲ φέρουσιν Αἰγύ-
.. ἀεὶ τοῖς Ἀραβῖν. Αἰγυπτος.
[Μετὰ δὲ Ἀραβίαν Αἰγυπτος] ἐστὶν ἔθνος· καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ
[αἰδε· Πηλούσιον πόλ. καὶ λιμὴν] καὶ βασιλεῖον· οὗ τὸ στόμα
[τοῦ Νεῖλου ποτ. Πηλουσιακὸν ἐστὶ] πρῶτον, τῆς Ἀραβίας
[ὄρος· δευτέρον Τανικόν, ἐρ' ὃ καὶ πόλις βασιλική· τρίτον
[Μενδήσιον καὶ πόλις· δ' Φατιντικόν· πέμπτον Σεβεννυ-
[τικὸν καὶ πόλις Σεβέννυτος· Βούτος· λίμνη, ἐν]θα πόλις καὶ βα-
[σιλεῖον· ἕκτον Βολβιτικὸν καὶ πόλις βασιλική· ἑβδομον
[Κανωβικόν, καὶ Θώνης πόλις· μετὰ ταῦτα λίμνη] ἣ ὀνομά-
[ἐστι Μάρεια. αὕτη δὲ ἡ λίμνη ἥδη ἐστὶν ἐν τῇ Λιθῷ
.. εἰ δὲ ἐ
.. β]ουλῇ
.. ε.

(Cod. p. 95) τὸ δὲ Πηλουσιακόν. Καὶ πάλιν σχί-
ζεται δίχα. Τὸ δὲ Σεβεννυτικόν, τὸ μὲν εἰς τὸ Μεν-
δήσιον, τὸ δὲ εἰς θάλασσαν· ἀπὸ δὲ τοῦ Μενδήσιου εἰς
τὸ Φατιντικόν στόμα· ἀπὸ δὲ τοῦ Πηλουσιακοῦ εἰς τὸ
Τανικόν στόμα· τὸ δὲ ἀπὸ Κανωπικοῦ μέχρι Σεβεν-
νυτικῆς λίμνης, καὶ στόμα τὸ Βολβιτικὸν ῥεῖ ἐκ τῆς
λίμνης. Ἔστι δὲ τὰ πολλὰ τὰ παρὰ θάλατταν Αἰ-
γύπτου λίμναι καὶ ἕλη. Ἔστι δὲ ἡ Αἰγυπτος τοιάδε

ἄλλα ἀρώματα ἃ μεταβάλλονται τοῖς ἐμπορίοις. Κατὰ]
τε τὴν Αἰγυπτον [ἐκτείνεται Ἀραβία ἡ Πετραία λεγομένη,
καὶ ἐστὶν ἐν αὐτῇ κόλπος Αἰλιαντῆς. Fortasse tale quid
erat : ἐστὶ δὲ αὐτῇ ἡ χώρα λυπρά καὶ ἔρημος καὶ] ἐστὶ
τὰ πολλὰ ἀνυδρος. Κατὰ δὲ τὸ μέρος αὐτῆς τὸ ἐσπέριον
ἐπὶ] τε τὴν Αἰγυπτον [νεῦον θάλαττα ἐκτείνεται στενὴ·
καὶ εἰσὶν] ἐν αὐτῇ κόλποι δ' Αἰλιαντῆς καὶ δ' Ἡρωπολι-
τῆς· καὶ] ἐστὶν ἐκ τῆς [Ἐρυθρᾶς λεγομένης θαλάττης· ἡ
τῆς ἔξωθεν θαλ.] ἄττης ἡ Ἀραβία ἕως ἐπὶ τὴν ἡμετέραν
θάλατταν. — Ἀραβίας δὲ αὐτῆς] In antec. reli-
quæ Arabie et eorum quæ deinceps in mari extero
sequebantur, brevis mentio facta esse videtur. Deinde
Νεῖλου τοῦ ἐν bene suppl. Miller. Idem in sequentibus
tentavit : [Μετὰ δὲ τὴν Ἀ] ραβίαν Αἰγύπτου μέχρι τοῦ
Νεῖλου ἐξ ἧς Ἀραβίας ἔχονται] Αἰγύπτιοι· φόρον δὲ φέρου-
σιν Αἰγύπτιοι καὶ πελοῦνται] ἀεὶ τοῖς Ἀραβῖν. Quorum
pars prior eadem exhiberet quæ mox altiore loco ser-
vata sunt : Μετὰ δὲ Ἀραβίαν Αἰγύπτῳ ἐστὶν ἔθνος· se-
quentia autem de Ægyptiis tributum solventibus tum
demum admitti possent, si quis ea addita a Byzantino
homine diceret quo tempore Saraceni Ægyptum obti-
nebant. Auctor dixerit Arabiæ nomine affici etiam eam

[Πρατερναvigatio].

[Codicis pagina 94.]

.. Arabiæ vero ejus, quæ est a Syriæ finibus ad ostium
[Nili] Pelusiæ (id enim terminus est Arabiæ), stadio-
rum 1200.

[Dicunt esse et] Arabiam Ægypti usque ad Nilum ab Ara-
[bico mari. Sunt ibi Arabo-] Ægyptii tributarii illi Æ-
[gypti regibus, infensis] semper Arabibus. (106) ÆGYPTUS.
[Post Arabiam sequitur Ægyptiorum] gens. In eaque urbes
[hæ sunt : Pelusium cum portu] et regia, ubi ostium est
[Pelusiæ Nilii fluvii], primum illud, idemque Arabiæ
[terminus ; tum, Tanicum, ad quod urbs regia ; tertium
[Mendesium cum urbe ; tum Phatnitic] um ; tum Sebenny-
[ticum et Sebennytus urbs ; Butus lacus], ubi urbs et re-
[gia ; sextum Bolbiticum cum urbe re] gia ; septimum
[Canobicum et Canopus urbs. Postea lacus], cui nomen
.. est Marea. Hic vero lacus jam est in] Libya

.. [Paulo infra Memphim urbem Nilus in tres scin-
ditur alveos, in Canobicum, in Sebennyticum inque]

Pelusiæcum. Ac rursus hi scindantur bifariam. Nam
Sebennyticus alveus partim in Mendesium exit, partim
in mare delabitur ; a Mendeseio autem denuo excurrit
in Phatniticum ostium. Ex Pelusiaco alveo alius exit
in Tanicum ostium. Qui vero a Canobico profisciscit-
ur, is in lacum venit Sebennyticum, e quo profluit
ostium Bolbitinum. Pleraque Ægypti, quæ ad mare,
lacus sunt et paludes. Ea autem est figura Ægypti,

regionem quæ media est inter Arabicum sinum atque
Nilum fluvium, uti docet Strabo XVII, p. 803 : ἡ δὲ
μεταξὺ τοῦ Νεῖλου καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου Ἀραβία μὲν
ἐστὶ καὶ ἐπὶ γε τῶν ἀκρων ἴδονται τὸ Πελοῦσιον, et di-
sertius p. 806 : ἐντεῦθεν δὲ ὁ Νεῖλός ἐστιν ὁ ὑπὲρ τοῦ
Δέλτα· τοῦτου δὲ τὰ μὲν δεξιὰ καλοῦσι Λιθῶν ἀναπλέον-
τι., τὰ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ἀραβίαν κτλ. Hinc in talem fere
sententiam supplere possis : [φασὶ δὲ εἶναι καὶ] Ἀραβίαν
Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Νεῖλου ἐξ ἧς Ἀραβικοῦ κόλπου. Οἱ
δ' ἐνοικοῦντες εἰσὶν Ἀραβαῖοι Αἰγύπτιοι, φόρον δὲ φέρουσι
Αἰγύπτου βασιλεῦσι, οἳ καὶ πολεμοῦσιν] ἀεὶ τοῖς Ἀραβῖν.
— τὸ δὲ Πηλουσιακόν] Quæ in proxime anteceden-
tibus dicta esse videantur, in latinis indicavi. Nostra
ab Herodoteis II, 17 eo recedunt, quod Saiticum
ostium Herodotus dicit a Scylace alisque Tanicum
sive Taniticum vocatum ; porro Bucolicum ille quod
Scylax Phatnicum sive Phatniticum ; denique Herodoto
Tanicum, sicuti Mendesium, ἀπορρώς est Sebennytici
alvei, quum apud Nostrum e Pelusiaco derivet. —
Quæ sequuntur in singulorum ostiorum recensum sup-
plementa sunt Milleri, nisi quod nonnulla mutavimus.
— τὸ δὲ ἀπὸ Κανωβικοῦ] τ. δ. ἀ. Κανώου cod. ;

τὴν ἰδέαν ὁμοία πελάκει. Ἔστι γὰρ κατὰ θάλατταν πλατεῖα, κατὰ δὲ μεσογείαν στενωτέρα, κατὰ δὲ Μέμφιν στενωτάτη αὐτῆς· ἔπειτα δὲ εἰς μεσογείαν ἀπὸ Μέμφως ἰόντι πλατυτέρα, κατὰ δὲ τὸ ἀνωτερον αὐτῆς πλατυτάτη. Τὸ μέρος τὸ ἄνωθεν Μέμφιδος Αἰγύπτου ἐστὶ τὸ πλείστον ἢ τὸ παρὰ θάλασσαν. Τὸ δὲ Κανωπικὸν στόμα ὀρίζει Ἀσίαν καὶ Λιβύην. Παράπλους δ' ἐστὶν Αἰγύπτου ἀπὸ Πηλουσίου στόματος στάδια α'. Τῆς δὲ Ἀσίας ὁ περίπλους (ἐστὶ γὰρ περιφερῆς), λογιζομένῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν περὶ Εὐρώπης γέγραπται, ἡμερῶν ἐστὶ πζ'. Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τῷ Κανωπικῷ ἐστὶ νῆσος ἐρήμη, ἥ ὄνομα Κάνωπος· καὶ σημεῖα ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Μενέλεω, τοῦ κυβερνήτου τοῦ ἀπὸ Τροίας, ὃ ὄνομα Κάνωπος, τὸ μῆμα. Λέγουσι δὲ Αἰγύπτου τε καὶ οἱ προσχώριοι οἱ τοῖς τόποις Πηλούσιον ἔχειν ἐπὶ τὸ Κάσιον, καὶ Κάνωπον ἔχειν ἐπὶ τὴν νῆσον, οὗ τὸ μῆμα τοῦ κυβερνήτου.

AIBYTH.

107. Ἀρχεται ἡ Λιβύη ἀπὸ τοῦ Κανωπικοῦ στόματος τοῦ Νείλου. ἈΔΥΡΜΑΧΙΔΑΙ. Ἐθνὸς Λιβύων Ἀδυρμαχίδαί. Ἐκ Θώνιδος δὲ πλοῦς εἰς Φάρον νῆσον ἔρημον [ἐὺλαίμενος δὲ καὶ ἄνδρος] στάδια ρν'. Ἐν

em. editt. || — ὁμοία πελάκει.] « Cette configuration n'est exacte que si l'on s'arrête à Fagoum ; au delà la vallée devient insensiblement de plus en plus étroite. Celui qui a écrit cette description n'avait donc évidemment qu'une connaissance très-imparfaite de l'Égypte au delà de ce point ; ainsi l'on peut regarder ce passage comme une preuve de l'ancienneté des matériaux d'où a été tirée la description de la côte d'Égypte. » LETRONNIUS *P. G.* p. 225. Aliorum de figura Aegypti sententias v. ap. Dionys. 242 ibiq. Eustath., et Strabon. p. 789. Cf. Forbiger. II, p. 767. || — αὐτης] editt.; αὐτῆς cod. || — Μέμφιδος Αἰγύπτου] Αἰγύπτου M. codex; em. Clausen. Fort. praestat ejicere v. Αἰγύπτου, uti Gailius voluit. || — πλεῖστον ἢ] ἢ interdu post superlativos poni constat. || — α', β' codex; em. Millerus. Etenim 1300 stadia computant Diodor. I, 34, Strabo XVII, p. 791 (p. 587 codd. praebent 3300, et p. 64 stad. 1500); Plinius V. 19 habet 170 mill. (i. e. 1360 stad.). || — νῆσος... ἐρήμη Κάνωπος] « J'ai observé (dans la traduct. fr. de Strabon., t. V, p. 359) que Canope, ville, est présentée dans le Périphe comme une ville ou une presqu'île inhabitée (je dis une *presqu'île* parce que νῆσος a quelquefois ce sens dans les anciens auteurs), tandis que Thonis, située auprès de Canope, et qui fut ruinée après la fondation de cette dernière, y est donnée comme une ville encore existante : or la ville de Canope est déjà citée par Eschyle dans le Prométhée lié, écrit vers 450 av. J. C. Il est clair que cette partie du Périphe est au moins de l'époque d'Hérodote, et vraisemblablement elle est plus ancienne encore. Je suis disposé à croire que l'auteur a eu sous les yeux une ancienne description de la côte d'Égypte, dressée

ut bipennem referat. Lata enim est secundum mare, in mediterraneis angustior, ad Memphin vero arctissima. A Memphide autem ad interiora ascendenti fit latior, et superior ejus pars latissima est. Atque ea pars quae supra Memphin est, major est altera quae ad mare est. Ostium autem Canopicum Asiam Libyamque disternit. Prætervectio Aegypti ab ostio Pelusiaco est stadiorum 1300. Asiae vero prætervectio (tortuosa autem est) eodem modo, ut de Europa scriptum est, supputanti est dierum 87. Ad ostium Canopicum est insula deserta, quae appellatur Canopus, et monumenta sunt in illa Menelai, scilicet Canopi, qui a Troja redeunti gubernator erat, sepulcrum. Aiunt autem Aegyptii locorumque accolae Pelusium venisse in Casium, Canopum vero in insulam, ubi monumentum gubernatoris hujus exstat.

LIBYA.

107. Incipit Libya post Canopicum Nili ostium. ΑΔΥΡΜΑΧΙΔΕ. [Prima] gens Libum sunt Adyrmachidae. E Thonide vero navigatio versus Pharium, insulam desertam [Commodis portubus ornata est, sed

par quelques-uns des pilotes ioniens qui, depuis le règne de Psammitichus, durent prendre une connaissance assez précise de cette côte. » LETRONNIUS I. I. p. 224. || — τὸ μνημα] Hac voce carere malim; nihil tamen ejicere eam, tanquam glossema ad voc. σημεῖον, cogit. De fabula Canopi vel rectius Canobi v. Strabo XVII. p. 801; Dionys. 13 ibique Eustath.; Conon Narr. 8; Aelian. N. An. XV, 13; Nicandr. Ther. 309 ibiq. schol.; Stephan. s. v.; Tacit. An. II, 60; Ammian. XXII, 16, 14; Servius Georg. IV, 287; Aristid. Or. Aeg. t. II, p. 359 Jebb. || — ἔχειν] ἔχειν et deinde ἔχειν codex; λαθεῖν Vossius. || — Πηλούσιον] De Pelusio, a quo Pelusium ad Casium conditum sit, aliunde non constat. Ad Peleum Phthiotam rem refert Ammianus XXII, 16, 3 (Pelusium est oppidum nobile, quod Pelus Achillis pater dicitur condidisse, lustrari deorum monitu jussus in lacu qui ejusdem civitatis alluit menia.) et Eustath. ad Dionys. 260, ubi vide. || — οὗ τὸ] αὐτὸ codex; em. Gailius.

§ 107. Ἀδυρμαχίδαί. Ἐθνὸς Λιβ. Ἀδυρμ.] Sic codex; editt. non nisi alterum voc. Ἀδυρμ. habent. Gailius : (Ἀρχεται ἡ Λιβύη.) Ἀπὸ τοῦ Κ. στόματος τοῦ Νείλου Ἀδυρμαχίδαί ἔθνους Λ. Ἐκ Θ. κτλ. Quae forent concinniora. Fortasse pro ἔθνους erat : πρῶτον ἔθνους. Cf. Herodot. IV, 168 : ἅπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι πρῶτοι Ἀδυρμαχίδαί... Παρήκουσι μέχρι λιμένος, τῷ ὀνόματι Πλυνός ἐστι. Aliter de sedibus eorum statuit Ptolemæus IV, 5, p. 279. Cf. Agrestas fr. 1 in Fr. Hist. tom. IV, p. 294. || — Θώνιδος] Urbis meminit Strabo XVII, p. 800; Diodor. I, 19; Stephan. B. s. v. Cf. not. ad § 106. || — πλοῦς] πλοῦς cod.; πλοῦς ὡς εἰς Gal. Deinde verba ἐὺλαίμενος δὲ καὶ ἄνδρος intacta reliqui, sed cum Gailio uncis inclusi, utpote e margine illata. || —

δὲ Φάρω λιμένες πολλοί. Ὑδωρ δὲ ἐκ τῆς Μαρείας λίμνης ὑδρεύονται· ἐστὶ γὰρ πότιμος. Ὁ δὲ ἀνάπλους εἰς τὴν λίμνην βραχὺς ἐκ Φάρου. Ἔστι δὲ καὶ Χερρόνησος καὶ λιμὴν· ἐστὶ δὲ τοῦ παράπλου στάδια σ'. Ἀπὸ Χερρόνησου δὲ Πλινθίνος ἐστὶ κόλπος. Τὸ δὲ στόμα ἐστὶ τοῦ Πλινθίνου κόλπου εἰς Λευκὴν ἀκτὴν πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός· τὸ δὲ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Πλινθίνου κόλπου δις τοσοῦτον. Περιουκεῖται δὲ κύκλω. Ἀπὸ δὲ Λευκῆς ἀκτῆς εἰς Λαοδαμάντειον λιμένα πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ Λαοδαμαντίου λιμένος εἰς Παραιτόνιον λιμένα πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἐγεται Ἄπιδος πόλις. Μέχρις οὖν ἐνταῦθα Αἰγύπτιοι ἀρχοῦσιν.

108. ΜΑΡΜΑΡΙΔΑΙ. Ἀπὸ δὲ Ἀπίδος ἔθνος Λιβύων ἐστὶν οἱ Μαρμαρίδαι μέχρις εἰς Ἑσπερίδας. Ἀπὸ δὲ Ἀπίδος ἐπὶ Τυνδαρίους σκοπέλους πλοῦς ἡμέρας. Καὶ ἀπὸ Τυνδαρίων σκοπέλων εἰς Πλύνους λιμένα πλοῦς ἡμέρας. Ἐκ Πλύνων εἰς Πέτραντα τὸν μέγαν πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἐκ Πέτραντος εἰς Μενέλαον πλοῦς ἡμέρας. Ἐκ Μενελάου εἰς Κυρθάνειον πλοῦς ἡμέρας. Ἀπὸ Κυρθανείου Ἀντίπυγος λιμὴν πλοῦς

σταδ. ρν'] Consentit Strabo p. 791. || — Μαρείας] Μαρίας cod. || — ἀνάπλους.. ἐκ Φάρου] ἀνάπλους sensu latiori dicitur. Gailius verba ἐκ Φάρου inclusit. || — Χερρόνησος.. σταδ. σ'] Secundum Ptolemæum (IV, 5 p. 277, 1), qui vixit Alexandria, Χερρόνησος μικρὰ, λιμὴν, ab Alexandria distat dimidia unius gradus parte, quod ad Scylacis computum proxime accedit, monente Mannerto X, 2, p. 24. In Stadiasmo § 1 corrupte codex præbet β' pro σ', δύο pro διακόσια. Strabo p. 799 : Χερρόνησος ἐφρουρίον πλησίον ἦδη τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Νεκροπόλεως ἐν ο' σταδίοις, ubi aut' o corruptum ex σ', aut septuaginta stadia ab Necropoli numerari voluit, uti Mannertus censet. || — Πλινθίνους xόλπος] Πλινθίη κόλπος et mox Πενθίνος κόλπου codex; em. Vossius. Πλινθίνης ar. Herodot. II, 6, qui eo terminari Ægyptum occidentem dicit; hodie golfe des Arabes. Plinthis urbs, cuius mentio excidit, sec. Stadiasm. nonnisi 13 stadiis a Chersoneso distabat; at corruptus numerus; erant supra 125 sec. Ptolem. Memorant urbem Hellenicus fr. 155, Strabo p. 799, St. B. et Joseph. B. J. IV, 10, 5, p. 223 ed. Didot, ubi a Pelusio ad Plinthis esse dicuntur stad. 3600 (lege 1600). || — τὸ δὲ εἰς τὸν μυχὸν παραπλεῖν. || — πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός] Ptolemæus p. 276 a Chersoneso ad Leucen actem computat duos gradus et decem scrupulos, quibus efficiunt fere 1000 stadia; sec. Strabon. X, 5, 17 Leuce actē ab Alexandria mille stadiis distat. || — Λαοδαμάντειον] a Leuce actē 110 stadiis abest sec. Stad. § 16. Eodem fere ducit Ptolemæus IV, 5 p. 281 (Λευκὴ ἀκτὴ 57°, 50'. Λαοδαμάντειον 57°, 30'), nisi quod is nostrum locum inter vicinos mediterraneos recenset. Portus respondet hodierno Mahadah. || — Παραιτόνιον] Nunc el Bareton sive Berek. || — σ'] V. Strabo p. 799; Mela I, 8, 2; Plin. V, 5; Arrian. An. III, 3, 3; Florus IV, 11; St. B. s. v.; Itin.

aqua caret], est stadiorum 150. In Pharo autem portus multi. Aquantur vero ex Maria palude; hæc enim aquam habet potabilem. Brevis in hanc paludem e Pharo navigatio. Est etiam Chersonesus cum portu; prætervectio ad eam est stadiorum 200. Chersonesum sequitur sinus Plinthis. Os vero sinus Plinthis usque ad Album litus patet diei noctisque navigatione; in extremum autem sinus Plinthis recessum si intraveris oram sinus legens, præternavigatio duplo major est. Circumhabitat hic sinus. Ab Albo litore ad portum Laodamantium est diei dimidiati navigatio. A portu Laodamantio ad portum Parætōnium navigatio diei dimidiati. Sequitur Apis urbs. Huc usque Ægyptiorum patet regnum.

108. ΜΑΡΜΑΡΙΔΕ. Inde ab Apide usque ad Hesperides sunt Marmaridæ, gens Libyca; ab Apide vero usque ad scopulos Tyndarios navigatio diei. A scopulis Tyndariis usque ad Plynos portum navigatio diei. E Plynis ad Petrantem majorem est diei dimidiati navigatio; e Petranthe usque ad Menelaum navigatio diei. E Menelao in Cyrthanium navigatio diei. A Cyrthanio Antipygos portus dimidiati diei navigatione

p. 72; Hierocl. p. 733; Pseudocallisth. I, 31. || — Ἄπιδος] 100 stadiis a Parætōnιο distat sec. Strabon. p. 799; viginti minutis sec. Ptolemæum p. 276, 13. Plinius V, 6 idem intervallum 62 mill. pass. esse dicit, numero haud dubie corrupto. Herodotus II, 18 Apidem una cum Marea tanquam conterminam Ægypto memorat, nescio an de nostro loco an de alio cogitans. Hodie ruinæ ejus esse videntur in valle Boum Adjoubah.

§ 108. Τυνδαρίους σκοπέλους] τὴν θαρρεῖον sc. et mox τὴν θαρρεῖον codex; em. Salmasius. V. Strabo XVII, p. 799 : Τυνδαρίοι σκόπελοι τέτταρες (τρεις sec. Ptolem.), ἔχοντες λιμένα. Stadiasm. § 26 corrupte : Θαρρεῖον σκοπέλους. Nunc rūpes Ichailao. || — Πλύνους λιμ.] Πλυνὸς λιμὴν sec. Herodot. IV, 168, qui lucusque pertinere Adyrmachidas ait. Πλυνὸς λιμὴν Strabo XVII, p. 838. Plynus Libyæ urbem, ex qua genus Menelai oriundum fuerit, memorat Tzetzes Lyc. 149 : Πλυνὸς πόλις Λιβύης, ὅθεν ἦν Ἄτλας. Lapiæ portum fuisse censet prope Ras Halem. || — Πέτραντα τὸν μέγαν] Ptolemæus p. 276, 4 : Πέτρας μεγάλη, λιμὴν (54°, 10'; 31°, 10'). Stadiasm. § 31 pro Πέτραντα corrupte Περδάντα. Idem a Tyndariis scopulis ad Petrantem exputat stadia 675; qui numerus aperte corruptus est. || — Μενέλαον] Ptolemæo p. 280, 16 Μενέλαος est vicus mediterraneus (53°, 40'; 31°). Herodotus IV, 169 : Μεγέλαος λιμὴν; Strabo p. 838 : Μενέλαος λιμὴν. Cf. Stadiasm. § 36; Cornel. Nep. Ages. c. 8. Erat ad hod. Cap Rezat sec. Della Cella, Viaggio da Tripoli p. 176. Lapiæ locum ponit ad hod. Al Cariat. || — Κυρθάνειον] Σκυρθάνιος λιμὴν (53°, 30') Ptolem. p. 276, 1; Περθμάνιος Stad. § 37. (= Ruines à l'est de Kabaisch, 278 stades d'Al Cariat = Lapiæ.) || — Ἀντίπυγος] Antipege in Tab. Peut.; Antipegei Geogr. Rav.; Ἀντίπυγος λιμὴν (53°, 20') Ptolemæus p. 275, 30; 220 stadiis a Cyr-

ἡμισυ ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ Ἀντιτύγου Πέτρας ὁ μικρὸς, λιμὴν· πλοῦς ἡμισυ ἡμέρας. Ἀπὸ Πέτραντος [τοῦ] μικροῦ Χερρόνησοι Ἀχιλίδες, λιμὴν (ταῦτα τῆς Κυρηναίων χώρας ἐστὶ)· πλοῦς ἡμέρας. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ Πέτραντος καὶ Χερρόνησου εἰσὶ νῆσοι Ἀἰθωνία καὶ Πλατεία. Ὑφορμοὶ δὲ ἐπ' αὐταῖς εἰσίν. Ἐντεῦθεν ἀρχεται τὸ σίλφιον φύεσθαι γύης*· παρήκει δὲ ἀπὸ Χερρόνησου διὰ τῆς μεσογείας μέχρι Ἑσπερίδων, παρὰ γῆν ἐγγὺς στάδια ρα'· μάλιστα. Ἀφροdisiās νήσος ὑφορμος· Ναύσταθμος λιμὴν. Πλοῦς ἀπὸ Χερρόνησου ἡμέρας μιᾶς, ἀπὸ δὲ Ναυστάθμου εἰς λιμέναν τὸν Κυρήνην στάδια ρ'. Ἐκ δὲ τοῦ λιμένους εἰς Κυρήνην στάδια ὀγδοήκοντα. Ἔστι δὲ Κυρήνη ἐν μεσογείᾳ. Εἰσὶ δὲ οὗτοι λιμένες πάνορμοι. Καὶ ἄλλαι δὲ καταφυγαὶ ἐπὶ νησιδίοις καὶ ὑφορμοὶ καὶ ἀκταὶ πολλαὶ ἐν τῇ μεταξὺ χώρᾳ. Ἐκ δὲ λιμένους τῆς Κυρήνης μέχρι λιμένους τοῦ κατὰ Βάρκην στάδια φ'· ἡ δὲ πόλις ἡ Βαρκαίων ἀπὸ θαλάσσης ἀπέχει στάδια ρ'. Ἐκ δὲ λιμένους τοῦ κατὰ Βάρκην ἐφ' Ἑσπερίδας στάδια γκ'. Ἐκ δὲ Κυρήνης εἰσὶ λιμένες, καὶ χωρία· ἐστὶν ἐσχισμένα μέχρι Ἑσπερίδων τάδε· Φυκοῦς κόλπος· ἄνω δὲ ἐνταῦθα ἐστὶν ὁ κῆπος τῶν Ἑσπερίδων. Ἔστι δὲ τόπος βαθὺς ὀρυκτῶν ἡ', ἀπότομος κύκλῳ, οὐδαμῶς ἔχων καταβάσιν· ἐστὶ δὲ δύο σταδίων πανταχῇ, οὐκ ἔλαττον, εὖρος καὶ μῆκος. Οὗτός ἐστι σύγκαιος δένδρεσιν ἐμπεπλεγμένοις ἐν ἀλλήλοις, ὥς οἱ μάλιστα πυκνοτάτοις. Τὰ δένδρα ἐστὶ λωτὸς,

abest. Ab Antipygo Petras minor portus; diei dimidiati navigatio. Post Petrantem minorem sequuntur Chersonesi Achilides (quæ quidem jam sunt in Cyrenæorum regione); navigatio diei. In medio autem Petrantis et Chersonesi insulæ sunt Aedonia et Platea; loci sub iis sunt navium stationi apti. Inde incipit Silphium nasci in arvis; procedit autem a Chersoneso per mediterraneam regionem usque ad Hesperides, secundum litus si computes stadiis circiter 1500 (1700). Sequitur Aphrodisias insula, statio navium, et Naustathmus portus. Navigatio ad hunc a Chersoneso unius est diei. A Naustathmo ad portum Cyrenes stadia 100. A portu vero ad Cyrenen sunt stadia 80: in mediterraneo namque tractu sita Cyrene. Portus autem isti commodum omni tempore appulsum præbent. Sunt etiam alia in parvis insulis refugia et stationes, multaque ora prominentes in hac interjecta regione. A portu Cyrenes ad Barces portum stadia 500. Barcæorum autem civitas abest a mari stadiis 100. A portu Barcæo ad Hesperides stadia 620. Ceterum inde a Cyrene usque ad Hesperides occurrunt portus, et loca sunt ubi litus recessus habet, hæc: Phycus sinus; in locis superioribus ibi hortus Hesperidum; locus profundus est orgyas duodeviginti, præruptus circumquaque, nusquam descensum habens: ubique vero duobus stadiis non minor est latitudine et longitudine. Hortus hic opacus est arboribus in se invicem im-

thano distans sec. Stadiasm. § 38. Hodie *Toubrouk*, qui locus 220 stad. distat a *Kabaisch*. Vocem Ἀντίπυγος de duplici portu in Laconia vide § 46. || — Πέτρας ὁ μικρὸς,] Πέτρας μικρά, λιμὴν (52a, 45') Ptolem., hodie *Magharat el Heubes*, sec. Lapiem, quod cum Ptolemæo parum quadrat. || — Χερσ. Ἀχιλίδες] χ. ἀχιλίδες cod. Vide supra not. p. 42. Gronovius h. l. scribi voluit: ἀπὸ Πέτραντος τοῦ μικροῦ Χερρόνησος, Πλατείας λιμὴν. Quod ob reliquos Periplus locos ferri nequit. Apud Ptolemæum: Χερρόνησος μεγάλη (500); hodie *Ras el Tin*. Ceterum mox pro Χερρόνησου scribendum erat Χερρόνησων, aut vice versa. || — Ἀἰθωνία] αἰθωνία codex; em. Vossius e Ptolemæo ubi Ἀἰθωνίς. In Stadiasm. § 40 codex Σιδωνία. Insula *Scal.* || — Πλατεία] sic codex; Πλατεία editt. Fort. leg. Πλατεία. Stephanus Byz. eandem insulam memorat v. Πλατεία καὶ Πλαταία. Apud Herodot. IV, 153. 165. 169 est Πλατεία. In Stadiasm. § 40: ἀπὸ Πλατείας. Nunc ins. *Ehurda* vel *Bomba*. || — ὕπ' αὐτὰς] ἐπ' αὐτῶν cod. || — ἐντεῦθεν κτλ.] Herodot. IV, 169: Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτου χώρου ἡ τε Πλατεία νήσος ἐπικείται, τὴν ἔκτισαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν τῇ ἡπείρῳ Μενελαΐος λιμὴν ἐστὶ, καὶ Ἀζίρις, τῆν' οἱ Κυρηναῖοι οἰκον. Καὶ τὸ σίλφιον ἀρχεται ἀπὸ τούτου· παρήκει δὲ ἀπὸ Πλατείας νήσου μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιος τὸ σίλφιον. Theophrast. Hist. Plant. VI, 3: Τόπον δὲ πολλὸν ἐπέχει τῆς Λιβύης· πλεῖω γὰρ φαίνονται τετρακισχίλια στάδια ἀπὸ τῶν Ἑσπερίδων· τὸ πλεῖστον δὲ γίνεσθαι περὶ τὴν Σύρτιν. V. quæ de silphio congescit Bæhr. ad Herod. || — γύης] Vox corrupta; γύας aut γυῖας, in arvis, conj. Wesseling. ad

Herod. Dixisset certe ἐν γύας. Gronovius conj. γυνήσιον. In mentem venit φύεσθαι ἰθαγενές. || — παρήκει] παράγει cod. || — ρα'] βρ' legisse videtur scriba codicis Paris, qui tamen ita exaravit, ut esse potius videatur μρ', quod habet codex Vatican., et in βρ' mutavit Vossius. Esse debet ρα', nisi forte fuerit αβ'; nam a Chersoneso ad Hesperides unius diei navigatio et 1220 stadia in sequentibus exputantur. || — Ναύσταθμος] Cf. Ptolem. p. 273; Stadiasm. § 51; Strabo p. 838; Mela I, 8, 2. || — λιμένα Κυρήνης] Σώζουσα, deinde Ἀπολλωνιάς, tum iterum Σώζουσα, uti constat. Nunc *Marza Susa*. Pro 100 stadiis Stadiasmus habet 120. Barcæ portus postea Ptolemæis dictus. || — σταδ. ρ'] 456 sec. Stadiasm. Revera sunt fere 550. Fabricius dedit ψ', haud dubie quod Lapiem (qui 700 stadia in gradum computat) habet stadia 640. || — ἡ Βαρκαίων] ἡ Βαρκαίων cod.; deinde χωρὶς pro χωρία; em. Salmas. || — ἐσχισμένα] fissa, i. e. laciniata ora recessus sinusque efficit. Gronovius locum ita transformandum putavit: ἐστὶ δὲ Κυρήνη ἀλλίμενος, καὶ χωρία ἐστὶν ἐσχισμένα. Μέχρι Ἑσπερίδων τάδε· Φυκοῦς κόλπος, ἄνω δέ, collato Mela I, 7 qui litus Syrtidis usque ad Phycuntem promontorium *importuosum* dixit. || — τάδε] ὕψος cod.; em. Gronov. || — Φυκοῦς κόλπος] De ejusdem nominis promontorio (*Ras Sem*) oppidoque cf. Strabo p. 837, Ptolem. p. 273, Stadiasm. § 52 (ubi corrupte Φοινικοῦντα), Plinius V, 5, Synæsius Ep. 100. || — ἄνω δὲ] ἄνω δὲ cod.; em. Gail. || — ἡ ἔπος] κόλπος cod.; em. Salmas. || — βαθὺς κτλ.] βαθὺς... ὀρυκτῶν... μεμῆκυλα, σύμνα codex; em. Salmas.

μηλέαι παντοδαπαί, ῥοαί, ἄπιοι, μιμαίκυλα, συκά-
μινα, ἄμπειλοι, μυρσίναι, ἄρναι, κισσός, ἐλαίαι,
κότινοι, ἀμυγδαλαί, καρύαι. Τῶν δὲ χωρίων ἃ οὐκ
εἴρηται, ἐστὶ (δὲ) κατὰ τὸν κήπον Ἄμπειλος, Ἄπιος,
ἀλλάσσει σταδία λ', Χερρόνησος, κήποι πλείστοι, Ζη-
νερτίς, Ταύχειρα, Καυκαλοῦ κόμη, Ἑσπερίδες πόλις
καὶ λιμὴν, καὶ ποταμός ἐπὶ τῇ πόλει Ἑκκειός. Κατὰ
ταῦτα τὰ χωρία ἀπὸ Χερρόνησων τῶν Ἀντίδων τὰ
μὲν Κυρηναίων, τὰ δὲ Βαρκαίων ἐστὶ μέχρι Ἑσπε-
ρίδων.

109. ΝΑΣΑΜΩΝΕΣ ΚΑΙ ΜΑΚΑΙ. Ἀπὸ δὲ Ἑσπερίδων
κόλπος ἐστὶ μέγας, ὃ ὄνομα Σύρτις, ὡς δὲ εἰπεῖν ὅτι μά-
λιστα εἰκάζοντι σταδίων ε. Ἐστὶν αὐτῇ τὸ πλάτος
ἀπὸ Ἑσπερίδων εἰς Νεῶν πόλιν τὴν πέραν πλοῦς
ἡμερῶν τριῶν καὶ νυκτῶν τριῶν. Περιεκοῦσι δὲ αὐ-
τὴν Λιθύων ἔθνος Νασαμώνες μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἐπ'
ἀριστερᾷ· τοῦτων δὲ ἔχονται Λιθύων ἔθνος παρὰ τὴν
Σύρτιν μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιδος Μάκαι. Εἰς
δὲ τὴν Σύρτιν ἀπὸ Ἑσπερίδων εἰσπλέοντι Ἡράκλειοι
θῖνες· ἔχονται δὲ τούτων Δρέπανον, νῆσοι Πόντιαι τρεῖς,

plicatis quam maxime densis. Arbores illae sunt lotus,
mali omnis generis, punicea, pyri, arbuti fructus, mora,
vites, myrti, lauri, hederae, olivae, oleastri, amygdali,
juglandes. Inter loca vero quae non recensuimus, sunt
ad hortum illum Ampelus, Apius, qui abest stadia 30,
Chersonesus, horti plurimi, Zenertis, Teuchira, Cau-
cali vicus, Hesperides urbs et portus, et fluvius prope
urbem Ecceus. In his regionibus inde a Cherso-
nesis Achilidibus alia Cyrenaeorum, alia Barcaeorum
sunt usque ad Hesperidas.

109. NASAMONES ET MACAE. Post Hesperides sinus
est magnus, quae appellatur Syrtis, stadiorum, ut quam
proxime dicam, 5000. Ejus latitudo ab Hesperidibus
ad Neapolim, quae in opposito litore jacet, trium die-
rum nocturnumque navigatione patet. Accolunt ejus
litora Nasamones, gens Libyca, usque ad intimum rec-
cessum, qui innaviganti ad sinistram est. His
proxima gens Libyca juxta Syrtim usque ad os ejus,
Macae. Ab Hesperidibus in Syrtim innaviganti oc-
currunt Herculei cumuli; hos excipiunt Drepanum et

sus. || — ἐστὶ δὲ κατὰ] ἔ. γε κατὰ conj. Clausen.; ej-
ciendum potius v. δέ. || — Ἄμπειλος κτλ.] Ampel-
us, Apius (Apis?), Cherronesus et Zenertis secun-
dum Periplus sita erant inter Phycuntem et Tauchira;
aliunde non nota sunt. Ptolemaeus in hoc tractu habet
Ἀποτόχου ἱερὸν et Ἀδύγδα (Ναῦσις κόμη ap. Stadi-
asm.). Verum post Hesperides meridiem versus
Ampalaentes locus notatur in Tab. Peutingeriana.
Suspiceris hunc fortasse esse Ampelum Scylacis; auget
suspicionem quod in eadem ora deinde occurrit *Apis*
oppidum (Stadium.), in quo agnoscere licet *Apium*
Periplus. Ac quoniam Scylax Hesperidum hortum ad Phy-
cuntem ponat (ubi revera regionem amenissimam
esse testatur Pachy Voyag. p. 171), alii autem ad He-
sperides sive Berenice urbem (Plin. V, 5), quamvis
ibi sterilis arenosusque ager esse a recentioribus dicitur:
facile fieri potuit, ut loca hujus tractus confunde-
rentur. || — ἀλλάσσει] vertunt distat; vereor ne
corrupta vox sit; conjicias ἐν ἄλλοις σταδίοις λ'. X. || —
Ταύχειρα] sic codex; Ταύχειρα editt. || — Καυκαλοῦ
κόμη] ignota. In Tab. Peut. inter Tauchiram et
Hesperides memoratur *Hadrianopolis*; *Adriane* ap.
Hierocl. p. 733. || — Ἑκκειός] Reliquis fluvius est
Lethon. V. Solin. c. 23; Plin. V, 5; Lucan. IX, 355;
Ἀθῶν Strabo XVII, p. 836, Ptolem. p. 273, 9, Athenae-
us II, p. 71, B. Nunc fluviolus, evanuit. || — κατὰ
ταῦτα κτλ γ.] fort. καὶ ταῦτα scr. conj. Gailius.

§ 109. ἀπὸ τῶν Ἑσπ.] Alii, ut Strabo, Ptolemaeus
et Plin. V, 28, Syrtis initium ponunt a Boreo promon-
torio, quod ab Hesp. est meridiem versus. || — σταδ. ε.]
π' codex; litera e cum supraducta lineola numerum in-
dicante, facillime abiit in π. 5000 stadiorum esse Syr-
tidis ambitum Eratosthenes statuit ap. Strabon. II, p.
123 (aliter XVII, p. 836) et Agathemerus I, 3. Lapi-
eus putat oram quae post Hesperides proxime se-
quitur in stadium 120 longitudinem appellari Syrtin,
deinde initium esse Magnae Syrtidis; quod nihili

esse quisque videt. Non esse sermonem de exiguo quo-
dam ora tractu, sed de sinu peramplio vel ex verbis
ὡς εἰπεῖν... ὅτι μάλιστα εἰκάζοντι intelligere est. || —
Νεάπολιν] e. q. Leptin Magnam. || — πλοῦς γ' ἡμ.]
bene ex computo Scylaceo; nam revera sunt ad 3000
stadia. || — Νασαμώνες] Cf. Strabo II, p. 131:
Ἐπὲρ δὲ ταύτης (τῆς Κυρηναίας) καὶ τῶν Σύρτιων Ὑψί-
λους καὶ Νασαμώνας. Idem XVII, p. 836: Ὑπερκεῖνται
δὲ τοῦ μήκους (τῆς μεγάλης Σύρτιος), τοῦ δὲ πλάτους
περὶ ἡμέρας καὶ μέχρι τῶν Φιλαινῶν βωμῶν οἱ παραγο-
ρεύμενοι Νασαμώνες. Herodot. II, 32: Τὸ δὲ ἔθνος τοῦ-
τό ἐστι μὲν Λιθύων, νέμεται δὲ τὴν Σύρτιν τε καὶ τὴν
πρὸς ἡῶ χώρην τῆς Σύρτιος οὐκ ἔτι πολλήν. Cf. idem
IV, 172. Recentiores scriptores sedes Nasamonum
magis orientem versus collocant (Ptolem. IV, 5,
p. 278. Plin. V. 5); alii denique ad oceanum occi-
duum eos remouent (Pausan. I, 33, 4. Philostrate. V.
Apoll. VI, 25). || — τούτων δὲ ἔχονται κτλ.] In
Fabricii editione legitur: τούτων δὲ ἔχονται [Ὑψίλοι]
Λιθύων ἔθνος, [καὶ] παρὰ τὴν Σύρτιν κτλ., mira teme-
ritate. Nasamones usque ad τὸν μυχὸν Syrtidis habitasse
auctor dicit; in isto μυχῷ erant arae Philaenorum, usque
ad quas Strabo quoque Nasamones pertinuisse testatur,
et inde a quibus ipse Scylax Macarum sedes incipere
ait. || — εἰς δὲ τὴν Σύρτιν κτλ.] Haec et seqq.
usque ad verba Σύρτιδος Μάκαι scriba codicis Vaticani
omisit. || — Ἡράκλειοι θῖνες] Sec. Stadium. a
Berenice ad Ἡράκλειον sunt stadia 530; deinde post 7
stadia sequitur Δρέπανον· ἀκρωτήριόν ἐστι ὕψιόν ἔχον
οἶνα ἄμμου λευκῆς. Cf. Ptolem. V, 3, p. 272: Ἡρακλείους
πύργους (47°, 20'; 30°, 50') et Δρέπανον ἄκρον (47°, 15';
29°, 20'). De albo litore hujus regionis v. Mannert.
X, 2, p. 111 et quos laudat. || — νῆσοι Πόντιαι
τρεῖς] Haud dubie sunt tres insulae Stadiasm § 72 seq.:
Σκοπέλλης (ad *Rahat Isoud* Lapi.), Ποντία (*Gha-
na Lap.*) et Μαῖα sive Μαῖα. Apud Ptolem. recensentur
Μύλωνος (44°, 40'), Ποντία (45°, 20') et Γαλα

εἶτα τούτων Λευκαὶ [α?] καλοῦνται. Ἐν δὲ τῷ κοι-
λοτάτῳ τῆς Σύρτιδος (ἐν τῷ μυχρῷ Φιλαίνου βωμοί,
ἐπίνειον, Ἄμμωνος ἁλοῦς * τῆς Σύρτιδος. Ἀπὸ τούτου
τὴν Σύρτιν παροικούντες οἱ Μάκαι χειμαῖσσι ἐπὶ
θαλάττῃ τὰ βοσκήματα κλείνουν, τοῦ δὲ θέρους,
ὁ περικλείοντων τῶν ὑδάτων, ἀπελαύνουσι τὰ βοσκή-
ματα εἰς μεσογαίαν ἄνω μεθ' ἑαυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν
Σύρτιν [ἐξω τῆς Σύρτιδος] ἐστὶ χωρίον καλὸν καὶ
πόλις, ἥ ὄνομα Κίνυψ· ἐστὶ δὲ ἔρημος. Ἀπὸ δὲ Νέας
πόλεως ἀπέχει εἰς τὴν Σύρτιν στάδια π' (πάντῃ)·
ὅπ' αὐτῶν δ' ἐστὶ ποταμὸς Κίνυψ, καὶ νῆσος ὕπεστι
πρὸς τὸν ποταμόν. Τὸ δὲ βάθος τῆς Σύρτιδος ἔσω
τῶν Ἑσπερίδων πρὸς τοὺς Φιλαίνου βωμούς εἰς τὸν
μυχὸν τοῦ κόλπου πλοῦς ἡμερῶν γ' καὶ νυκτῶν πλά-
τος δὲ ἀπὸ Κίνυπος ποταμοῦ πρὸς τὰς Λευκάς νήσους
πλοῦς ἡμερῶν τεσσάρων καὶ νυκτῶν τεσσάρων.

110. ΛΩΤΟΦΑΓΟΙ. Τὰ δὲ ἔξω τῆς Σύρτιδος παροι-

Pontiae insulae tres, quas deinde excipiunt Leuca sive
Albae insulae quae vocantur. In intimo autem Syrtidis
recessu sunt Phileni arae, navale, et Ammonis *lucus*
(ἄλος?) in Syrti. Dehinc juxta Syrtim habitantes Maeae
hiemen agunt ad mare greges claudentes, aestate vero,
deficientibus aquis, greges secum ad superiores in me-
diterraneo tractus abigunt. Post Syrtim vero est cam-
pus pulcherrimus, et urbs cui nomen Cinyps; est au-
tem deserta. A Neapoli versus Syrtim distat stadiis 80.
Prope est Cinyps fluvius, et insula subest fluvio. Pro-
funditas Syrtis intra Hesperides ad Phileni aras in
intimum hujus sinus recessum navigatio est dierum
noctiumque trium; latitudo vero a Cinyphe flumine
ad Leucas sive Albas insulas, dierum noctiumque
quatuor navigatione patet.

110. ΛΟΤΟΦΑΓΙ. Quae sunt extra Syrtim Libyca

(46°). Posteriores duae in mappa ore maritimae maris
mediterr. ed. Robiquet, Paris. 1847, vocantur *Ile de*
la Sidre et Ile des oiscaux. || — εἶτα τούτων Λευκαὶ
[α?] καλοῦνται | κατὰ τούτων Λευκαὶ καλοῦνται co-
dex. Complures post modo memoratas sunt insulae,
de quibus quasnam auctor intelligi voluerit nescio.
Lapideus in mappa ita rem exultit, ut Pontia et adja-
centes inss. dicta sint Leuca. Denuo earum mentio
fit in seqq. || — Φιλαίνου βωμοί | Φιλαίου βωμός codex;
idem paullo post Φιλαίνου βωμούς, ut Strabo 836.
Vulgo Φιλαίνων. V. Polyb. III, 39. X, 37; Sallust.
Jug. 41; Mela I, 7; Valer. Max. V, 6; Ptol.; Sta-
diasm. § 83, ubi de hoc loco : ὄρος δ' ἐστὶ θερινὸς
καλὸς· ὕδωρ ἔχει. *Banadedari* dicitur in Itin. Ant.
p. 65. Deinde in codice leguntur : ἐπίνειον (ἐπίνειον
em. Miller.) ἄμμωνες· ἁλοῦς τῆς Σύρτιδος. Quae quid
sibi velint, nescio. In Stadium. § 81 locorum series
est : ἄμμωνος πτῆλαι, deinde post 180 stadia Λύτομαλάχα
(Λύτομαλάχας Ptol., Λύτόμαλα Strabo); tum post 125
stad. Φιλαίνων βωμοί. Fieri potest, ut Ammonium illud
praeter ordinem etiam ap. Scylacem memoretur. Ubi
fontes erant, ibi etiam *lucus* fuerit. Quare in latinis
conj. : Ἄμμωνος ἄλος. Verba τ. Συρ. fort. ex antec.
male repetita. In Itin. p. 95 primus locus post aras est
Tergulus, in Tab. Peut. *Tagulis*, item in Ptol. IV, 3,
p. 271 Ὀθαγυλλίς, in Geogr. Rav. *Tagulis*. Fort. idem
locus subest corrupto nostro ἔλοῦς, nisi malis in
pleniore Periplus auctorem hoc loco monuisse de termino
(ὄρος) qui ad Philanorum araserat Syrtidis Cyrenaicae
et ditionis Carthaginiensis; sive mentionem desideres
magna quae ibidem est paludis (ἔλος). Fabricius denique
sales Ammoniacos odoratus scripsit ἔλος τῆς Σ. || — Μά-
και | V. Herodot. IV, 5. V, 42; Diodor. III, 49; Plinius
V, 5; Chron. Paschal. t. I, p. 52 ed. Bonn. Μάκαι οἱ
Συρτίται Ptol. IV, 3, p. 266, 17. Μακκαῖοι Polyb. III,
33, 15. Μακκῶνες Syncell. p. 90. Eadem stirps mutatis
paullum nominibus in aliis Libyae regionibus occur-
rit. Cf. Movers l. l. p. 369 not. || — ἔξω τῆς Σύρτιδος |
Conferunt simile quippiam quod de Nasamonibus nar-
rat Herodot. IV, 172. || — ἔξω τῆς Σύρτιδος | inclu-
sit Gailius. || — Κίνυψ | Cinyphis oppidi meminit Pro-

bus ad Virg. Georg. III, 312 : *Cinyps oppidum est et*
flumen Africae, regionis Garamantum. Apud eas hirci
villosissimi nascuntur, quos tendunt ad cilicia, quibus
navae utuntur. » Vossius. Coloniam eo deduxerat
Dorieus Spartanus (c. 520 a C.), sed triennio post a
Libybus et Carthaginiensibus expulsus est (Herodot.
V, 42. Cf. Movers. l. l. p. 42). Inde ab illo tempore
usque ad Periplus nostri aetatem perdurasse videntur
desertae urbis initia. Fluvii Cinyphis (etiamnunc *Cini-*
fi vel *Wady Quaham*) regionisque felicissima saepius
veteres meminerunt. V. Herodot. IV, 175. 198. Stra-
bo XVII, p. 835; Mela I, 7; Plinius V, 4; Ptolemaeus;
Lycophron 885; Nonnus Dionys. XIII, 31; Silius
II, 60. III, 275; Martial. VII, 94, 13. VIII, 51; Dio-
nys. Thrax ap. Bekk. An. p. 811, 13; Cherebosc. ib.
1200; Psellus in Boisson. An. III, p. 207; Arcad. De
acc. 94, 20; Zonaras p. 1208; Theognost. p. 98, 3
(ubi Κίνυψ ὁ λυμῆν); Hesychia : Κινύφιον, τὸν Ἄνταϊον
ἀπὸ Κινύφου ποταμοῦ. Forma Κίνυπος utuntur etiam
Strabo, Ptolem. et Nonnus. Ex recentt. v. Della Cella
Viaggio, p. 47. Movers. l. l. II, p. 473 sqq., 483 not. ||
— ἐστὶ δὲ ἔρημος | Haec illata esse marg. putat Gail-
lius. || — Νέας πόλεως | Strabo p. 835 : Νεάπολις, ἣν
καὶ Λέπτιν καλοῦσιν. Ptolem. IV, 3 p. 263 : Νεάπολις ἣ
καὶ Λέπτις μεγάλη. Mela I, 7 nonnisi *Neapolis* nomen
memorat; Plinius V, 4 Neapolin et Leptin tanquam
diversas urbes male distinguit. De situ, ruinis, histo-
ria urbis v. Barth. *Wanderungen* I, p. 306 sqq., Mo-
vers II, p. 483 sqq. || — πάντῃ | vox nihili h. l. est;
aut orta ex digtographia sigli π', aut fuit π' πέντες, 85.
|| — ὅπ' αὐτῶν | ὅπ' αὐτῶν cod.; em. Clausen. || — Φι-
λαίνου | sic codex || — πλοῦς ἡμερῶν γ' καὶ νυκτ. | fo-
rent 3000 stadia, qui numerus justo longe major. In
Stadiasmo exputantur 2000 stad.; Eratosthenes ap.
Strab. II, p. 123 a Berenice ad Antomala esse ait 1800
stadia; magis etiam spatium contraxit Ptolem. V. Man-
nert. X, 2, p. 118. Revera sunt ad 1600 stad. Lati-
tudo sec. Scylacem foret 4000 stad.; non multo major
est stadiis 3000.

§ 110. Λωτοφάγοι | V. Homer. Od. IX, 80. XXIII,
311 ibiq. Eustath.; Herodot. IV, 177; Xenoph. An.

κοῦσι Λίβυες Λωτοφάγῳ ἔθνος μέχρι τοῦ στόματος τῆς ἐτέρας Σύρτιδος. Οὗτοι λωτῶν χρῶνται σίτῳ καὶ ποτῶ. Ἀπὸ δὲ Νέας πόλεως τῆς Καρχηδονίων χώρας Γράφαρα πόλις. Ταύτης παράπλους ἡμέρας μίᾱς ἀπὸ Νέας πόλεως. Ἀπὸ δὲ Γραφάρων Ἀβροτόνων πόλις καὶ λιμὴν. Ταύτης δὲ παράπλους ἡμέρας μίᾱς. Ἀπὸ δὲ Ἀβροτόνων Ταρχεῖται, πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους ἀπὸ Ἀβροτόνων ἡμέρας μίᾱς. Κατὰ δὲ ταῦτ' ἔστι νῆσος, ἣ ὄνομα Βραχειών, μετὰ

Lotophagorum gens accollit usque ad alterius Syrtidis ostium. Hi loto utuntur pro cibo ac potu. Post Neapolin in Carthaginiensium ditione Graphara (Gaphara) urbs. Navigatio ad hanc a Neapoli unius est diei. Post Graphara Abrotonum urbs portusque. Navigatio eousque unius diei. Post Abrotonum Tarichiae urbs portusque. Navigatio inde ab Abrotono unius diei est. Post Tarichias insula, quae Brachion

III, 2, 25; Strabo p. 157. 829; Plin. V, 4; Silius III, 110; Hygin. fab. 125; Dionys. 260; Mela I, 7. De loto etiam nunc circa Syrtim minorem frequentius cibumque suppeditante v. Della Cella I, p. 188 sqq.; Shaw *Travels* p. 225; Ritter *Erdk.* I p. 949. Νέας πολ.] Neapól. hoc l. codex. || — τῆς Καρχ. χώρας] Hæc interpolatori vindicat Gailius. Auctor, ex quo periplus noster fluxit, haud dubie in antec. dixerat ditionem Carthag. incipere ab aris Philanorum. Quod suo loco notare quum excerptor noster neglexerit, nihil mirum est id hoc fieri loco, tantoque magis, quod præcedens urbs Cinyps non erat Punice originis, sed Græcæ. || — Γράφαρα] sic codex. Scrib. videtur Γάφαρα, ut est ap. Plin. V, 4 : Gaphara. Eodem redit lectio corrupta in Stadiasm. τὰ ἄφρα, i. e. Γάφαρα. Ap. Ptol. IV, 3 p. 263, 9 legitur Γάφαρα λιμὴν. Nomen Γάφαρα Ptol. p. 280, 27 habet etiam inter oppida Marmaricæ mediterranea. || — ἡμέρας μίᾱς] 300 stad. sec. Stadiasm.; secund. Ptolem. distantia non nisi quarta pars est gradus geographici. Lapiens sitam fuisse urbem censet prope *Ouad el Demseid*. || — Ἀβρότονον] Hoc nomine urbem memorant Strabo XVII, p. 835, Ephorus et Lycus Rheginus ap. St. Byz. s. v. et Plinius V, 4 : Neapolis, Gaphara, Abrotonum. Quæ forma est græcissans nominis phœnicii quod in numis occurrit : Sabroton vel Sabraton, שַׁבְּרָתוֹן, vel etiam Sabrat, שַׁבְּרַת (v. Movers I. I. II, p. 491); hinc Σαβράτα ap. Ptolem., Solin. c. 37, Itin. Ant. p. 61, Σαβρατά ap. Procop. De ædif. VI, 4, Σαράθρα corrupte in Stadiasm. Cf. etiam Silius III, 256 et Sueton. Vespas. c. 3. Ceterum Plinius præter Abrotonum etiam Sabrata nomen habet, quasi duo essent oppida. Vitium in compilato Plinii opere frequentissimum. Etiam nunc Sabrat urbs vocatur. Nomen significat *forum frumenti*. Scilicet urbis illa sicuti Leptis et Oea inter præcipua erant emporia, in quæ Libyes mediterraneæ frumenta statim anni temporibus asportabant. De foro Abtratæ urbis frequentatissimo etiam medio ævo loquitur *Ibn Abd-el-Hakem in Journal Asiatique* 1844, t. II, p. 358. Quodsi igitur Stephanus ait : Ἀβρότονον. Λύκος δ' Ὑργίνος χωρίον οἰεταί εἶναι, id ita intelligi posse censet Moversius, ut tota hæc emporiorum regio isto nomine affecta sit. Idem Stephanus de Abrotono urbe : Καλεῖται δὲ καὶ Νεάπολις, ὡς Ἐρσος. Leptin magnam ab Ephoro cum Abrotono confusam esse statuit Mannert. X, 1, p. 137. Fortassis recte; sed nihil incertius. Nam quum plurima Libyphœnicum oppida novis incolis a Carthaginiensibus frequentata sint, ideoque etiam nomina *Karthada* et *Macomada* i. e. Neá-

polis inter Phœnicia oppida crebro deprehendantur, nihil est cur Ephorum errasse contendamus. V. Movers. I. I. De ruinis v. Barth. I. I. p. 277. || — Ταρχεῖται] ταρχίτα codex h. l., sed in seqq. Ταρχεῖων. Apographum Vaticanum v. Ταρχίτα πόλις... ἀπὸ Ἀβροτόνου omisit; e conject. lacunam jam expleverat Mannertus X, 2, p. 144. Tarichias h. l. sitas alius nemo memorat; alteras Tarichias in Syrti majori habes ap. Stadiasm. § 90, ac omnino nomen hoc frequens est (v. Steph. Byz. s. v.); at quum mere græcum sit, alia fuisse debet appellatio indigena. Idem itaque fuerit oppidum cum eo quod 600 post Sabratham stadiis memorat Stadiasm. ac Ζεύχαριν dicit; apud Strabonem XVII, p. 834 Ζούχης vocatur : Μετὰ δὲ τὴν Σύρτιν Ζούχης ἔστι λιμὴν, σταδίων τετρακοσίων, στενὸν ἔχοντα ἔσπλουν, καὶ παρ' αὐτὴν πόλις ὁμώνυμος, πορφυροβαρεῖα ἔχοντα καὶ ταρχεῖας παντοῦ ἀπ' αὐτῆς· εἴτ' ἄλλη λιμὴν πολλὴ ἐλάττων, καὶ μετὰ ταύτην Ἀβρότονον πόλις. || — κατὰ δὲ ταῦτα] Parum accurate dictum, siquidem insula a Tarichiis distat diei navigatione, ut recte auctor paullo post dicit. Scribend. videtur Μετὰ δὲ ταῦτα. || — Βραχειών] Hoc insulæ nomen aliunde non notum. Vulgo a Meninge urbe appellatur Μῆνινγξ (V. Polyb. I, 39; Strabo III, p. 157. XVII, p. 834; Plutarch. Mar. c. 40; Dionys. 480; Ptolem. VIII, 14; Mela II, 7; Stadiasm. § 101; St. Byz. s. v.); apud posteriores a Girba urbe (Γέρρα est ap. Ptol. IV, 3, p. 272, 1, ubi tamen cod. Pal. habet Γέρρα. Repenendum vid. Γέρρα) vocatur Γέρβα, ut ap. Aurel. Victor. Ep. c. 31; Itin. Ant. p. 519. Cf. Anonym. De gener. gent. in Labbei Bibl. Nov. I, p. 302 : Girda quæ et Benigga pro Girba quæ et Meninga. Etiam nunc Gerbi vel Jerbi. Huc accedit nomen Λωτοφάγῳ ap. Ptolem. IV, 3 et Plin. V, 7. Nostro loco Mannertus X, 2, p. 144 nomen Βραχειών ejici voluit, utpote a glossatore profectum, qui multa ibi breviter esse notaverit; deinde scribendum censuit : κατὰ δὲ ταῦτ' ἔστι νῆσος ἣ ὄνομα Λωτοφάγων· ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη κτλ. Clausenius conjecit ἣ ὄνομα Ταρχεῖων, quod non improbabile videri possit, quum posteriore etiam ætate incolæ piscibus sale condiendis operam dederint, adeo ut nomen inde insulæ dare liceret, sicuti ap. Strabonem XVII, p. 834 inter Adrumetum et Thapsum memorantur αἱ Ταρχεῖαι λεγόμεναι, νηρία πολλὰ καὶ πυκνὰ, et ap. Melam II, 7 : Contra Carthaginis sinum Tarichiae. Verum quum piscatio ibi fructuosissima esset ob ipsa brevitas cum maris repercurssionibus conjuncta (μεγάλαι δ' εἰσὶ περὶ τὴν Μήνινγγα παλαιοῖσι Agath. I, p. 14. Cf. Strab. p. 835), et paullo supra Meningem ins. prope

Λωτοφάγους κατὰ Ταριχείας. Ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη σταδίων τ', πλάτος δὲ μικρὸν ἐλάττων. Ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς ἡπείρου ὥστε στάδια γ'. Ἐν δὲ τῇ νήσῳ γίνεται λωτός, ὃν ἐσθίουσι, καὶ ἕτερος, ἐξ οὗ οἶνον ποιοῦσιν. Ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς ἐστὶ τῷ μεγέθει ὅσον μιμαίκυλον. Ποιοῦσι δὲ καὶ ἔλαιον πολλὸν ἐκ κοτινῶν. Φέρει δὲ καρπὸν ἡ νῆσος πολλὸν, πυρούς καὶ κριθάς. Ἔστι δὲ ἡ νῆσος εὐχέως. Πλοῦς ἀπὸ Ταριχείων εἰς τὴν νῆσον ἡμέρας μίαις. Μετὰ δὲ τὴν νῆσόν ἐστι Ἐπιχος πόλις. Ἀπὸ δὲ τῆς νῆσου ἐστὶ Ἐπιχὸν πλοῦς ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ τῆς νῆσου * [εἰς Μαχομάδα ἢ Νεάπολιν] πλοῦς ἡμέρας· καὶ νῆσος ἐπεστὶν ἐπ' αὐτῇ ἐρήμη. Μετὰ δὲ ταύτην Κερκινίτις νῆσος καὶ πόλις, καὶ κατὰ ταύτην Θάψος.

Achullam urbem Βραχῶδης prom. memoretur (Ptol. III, 2; ἀκρα Ἀμμωνος Βαλιθῶνον πρὸς Ουννοσοπίαν ap. Strab. p. 834), sicuti Βραχέα prom. in Cyrenaica erat (Stadiasm.): nihil adeo obstat, qui Βραχείων insula nostra appellata sit. Certe critico a mutando abstinendum esse patet. || — μετὰ Λωτοφάγους κατὰ Ταριχείας] καταρχίας cod.; καὶ Ταριχίας Gail. ad Stadiasm. p. 518; κατὰ Ταρ. Fabricius. Ceterum locum turbatum esse liquet; vulgatam intactam reliqui, quum leni manu sanari non possit. Scriptum olim fuerit: Μετὰ δὲ ταῦτα (pro quibus aliis in libris legebatur Μετὰ δὲ Ταριχείας) ἐστὶ νῆσος, ἥ ὄνομα Βραχείων ἦτο Λωτοφάγων. Nam quum auctor in antec. dixerit Lotophagos pertinere usque ad ostium Syrtidis minoris, sequitur non post eos fuisse Meningem insulam, quam potius præcipuum eorum sedem tradunt. || — σταδ. τ'] *Longitudine XXV mill. passuum, latitudine XXII* Plinius V, 7 rectius. Agathem. I, p. 14: Ἡ δὲ Μήνιγξ μῆκος σταδ. γ' (corrupt.), πλάτος σταδ. ρπ'. || — σταδ. γ'] ἡ sec. Stadiasm.; a dextro Syrtis promontorio passibus MD sita, Plinius. Nunc ad viginti stadia distat. || — λῶτος] Præ ceteris v. Polyb. I. l., Herodot. IV, 77 ibique interpr. De insula adi *Al-Bekri* Arabem in *Notices et extraits* tom. XII, p. 464. Leon. African. p. 433; Barth. I. l. p. 258. 286. Movers I. l. p. 495. Wimmer. *Neuestes Gemälde von Afrika* I, p. 461. || — μιμαίκυλον] μιμαίνκυλον codex; em. editt. || — ἐστι... εὐχέως] glossama habet Gailius. || — ταριχείων] ταρχείων cod. || — Ἐπιχος] sic codex, mox vero ἀπὸ Ἐρχιδων. Probabiliter utrumque corruptum. Gronovius in ἐρχιδων latere putavit Ἐρεβιδων, quandoquidem Stephanus: Ἐρεβίδα, μέρος Λωτοφάγων. Φιδιστος. Mannertus X, 2 p. 156, assentientem Gailio, eandem indicari urbem censet, quam Stadiasmus § 102 vocet Ἠπειρον. Dicit enim Stad. auctor Epirum a Meninge ins. abesse stadia 200; idque bene quadrat in diei dimidiati navigationem. Ego quoque eandem utroque loco urbem innui puto, non ita tamen ut Ἠπειρον nomen urbis sit. Etenim Stadiasmi verba aperte sunt corrupta. Refert auctor a Gergi (*Girgi* sec. Procop. De ad. VI, 4; *Dscherdschis* hod.) ad Meneningu ins. esse stadia 150; deinde ἀπὸ Μήνιγγος, ait, εἰς τὴν ἡπείρον σταδ. σ'. πόλις ἐστὶ· ἔχει δὲ καλὸν λιμένα καὶ ὕδωρ. Ἀπὸ δὲ τῆς Γεργέως εἰς Κιδιφῶν στάδια

i. e. *Brevium* vel *Lotophagorum* appellatur. Longitudo insulae stadiorum 300, latitudo paullo minor; a continente ad tria distat stadia. Ea in insula lotus nascitur, quo vescuntur, aliaque ejus species, ex qua vinum conficiunt. Fructus loti magnitudine similis est fructui arbuti. Oleum quoque multum ex oleastris faciunt. Porro multum insula fert frumenti, triticum hordeumque; solum enim habet optimum. Navigatio a Tarichiis in insulam unius est diei. Post insulam sequitur *Gichthis* urbs. Navigatio ab insula ad *Gichthin* urbem diei dimidiati est. Hinc ad [*Macomada* sive *Neapolin*] navigatio diei. Insula urbi adjacet deserta; post quam Cercinitis insula est urbem habens. Contra hanc sita est Thapsus. Prætervectio ab ea ad

ρπ'. Vides nullam his inesse seriem locorum. Dicere auctor debebat ἀπὸ δὲ τῆς ἡπείρου, si hoc urbis nomen esset. At ἡπειρος h. l. nihil nisi *continens* terra, ad quam ex insula reducimur; urbis nomen excidit; esse deberet Γέργις, si recte haberent sequentia; at corrupta sunt et ipsa; nam Γέργις urbs jam memorata est in antec., ac inepte ad eam nunc auctor rediret. Urbs, cujus nomen desideratur, ea est quæ ap. Ptolemæum IV, 3 p. 263 scribitur Γυχθίς, Συχθίς, Γιθίς, in Tab. Peut. *Gigti*, in Itin. p. 60 et 518 *Gitti*: adeo ut in Stadiasm. scribendum sit: εἰς τὴν ἡπείρον σταδ. σ'. πόλις ἐστὶ [Γυχθίς]· ἔχει δὲ κλ... Ἀπὸ δὲ τῆς Γυχθέως κτλ. Similiter ap. Nostrum in ΕΠΙΧΟΣ] latet ΕΓΙΧΘΗΣ, et in Ἐρχιδων, Ἐγχιθέως vel Ἐγχιθίδος. || — ἡμέρας ἡμισείας] ἡμέρα ἡμισεία cod. || — πλοῦς ἡμέρας] Ante hæc nomen urbis excidisse recte monet Gailius. Cui urbi quum vicina visus dicatur insula deserta, non alia esse insula potest nisi ea quæ hodie vocatur *Surkenis*. Huic autem proxime adjacet *Μαχομάδα* urbs sec. Ptolemæum, *Macomades* sec. Plin. V, 3 et Itin. p. 43. 59. A Gichthis distat stadiis fere octingentis. Eandem Stadiasmus § 104 memorat græco nomine Νεάπολιν vocans; nam *Macomades*, *מקומאדס*, est *urbs nova*, νεάπολις. Nomen hoc in Libyæ oppidis perfectum est (v. Movers I. l. p. 494). Quod non reputans temere Stadiasmi auctorem vituperat Mannertus. Ceterum distantiarum notæ in Stadiasmo corruptæ sunt. || — ταύτην Κερκινίτις] αὐτὴν ἀκκινίτης cod.; em. Voss. Strabo XVII, p. 834: Παράκειται δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς Σύρτης νῆσος παραμύχης ἢ Κέρκιννα, εὐμεγέθης, ἔχουσα ὁμόνομον πόλιν, καὶ πολλὰ ἐλάττων Κερκινίτις. « Verisimile est hanc Strabonis distinctionem hic minime fieri, et Syclacis Cercinitem pro Cercinna Strabonis habendam esse; minorem vero insulam, quam Cercinitem Strabo vocat, apud Nostrum nomine carere. » GAILIUS. || — ἀπὸ δὲ Θάψου] Post hæc verba lacunam notavi. Priusquam sermo esset de sinu qui inde ab eo tractu, in quo Thapsus, Leptis et Adramys sitæ sunt, introrsum flectitur, ipsæ illæ urbes memorari debebant. Itaque Fabricius supplevit: ἀπὸ δὲ Θάψου εἰς Λέπτιν τὴν μικρὰν πλοῦς... ἀπὸ δὲ Λέπτιος τῆς μικρᾶς εἰς Ἀδρύμνητα πλοῦς... Deinde vero codex habet: ἀπὸ δὲ Θάψου τῆς μικρᾶς καὶ δρονίτις ἐστὶ κόλπος; em. Gronovius. Vossius, quem Clausenius atque Fabricius

Παράπλους ἀπὸ ταύτης εἰς Θάψον ἡμέρας καὶ ἡμίσεως. Ἀπὸ δὲ Θάψου ** [καὶ Ἀέπτειως] τῆς μικρᾶς καὶ Ἀδρύμητός ἐστι κόλπος μέγας εἴσω, ἐν ᾧ ἡ Σύρτις ἐστὶ ἡ μικρά, Κερκινίτις καλουμένη, πολλὴ τῆς ἄλλης Σύρτιδος χαλεπωτέρα καὶ δυσπλωτέρα, ἥς τὸ περίμετρον στάδια β'. Ἐν ταύτῃ τῇ Σύρτιδι ἐνέστηκεν ἡ νῆσος Τριτωνίς καλουμένη καὶ ποταμὸς Τρίτων, καὶ αὐτὸθεν ἐστὶν Ἀθηναῖς Τριτωνίδος ἱερὸν. Στόμα δὲ ἔχει ἡ λίμνη μικρὸν, καὶ ἐν τῷ στόματι νῆσος ἔπεστι· καὶ ὅταν ἀνάπλωις ἥ, ἐνίοτε ἡ λίμνη οὐκ ἔχειν εἰσπλουν ἐστὶ φαίνουσα. Ἡ δὲ λίμνη αὕτη ἐστὶ μεγάλη, τὸ περίμετρον ἔχουσα ὡς σταδίων χιλίων. Περιοικοῦσι δὲ αὐτὴν Λίβυες πάντες* ἔθνος, καὶ πόλις τὰ ἐπέκεινα πρὸς ἡλίου δυσμάς· οὗτοι γὰρ ἅπαντες* Λίβυες λέγονται ξανθοί, ἄπαστοι* καὶ κάλλιστοι. Καὶ ἡ χώρα αὕτη ἀρίστη καὶ παμφο-

Thapsum unius diei et dimidiæ. A Thapso [ad Leptin parvam navigatio; a Lepti parva ad Adrymen. A Thapso autem et Lepti] parva et Adrymete sinus magnus intus flectitur, in quo est Syrtis minor, Cercinittis appellata, altera Syrti multo sævior navigatuque difficilior, cujus ambitus est stadium 2000. In hac Syrti collocata est insula [et lucus] Tritonitis et fluvius Triton, ibique est Minervæ Tritonidis fanum. Os lacus exiguum habet, et in ore insula adjacent; quando recedit mare, interdum lacus nullum præbere navigantibus accessum videtur. Lacus autem hic est magnus, ambitum habens stadium circiter mille. Circumhabitant lacum *Gyzantes*, gens Libyca, atque urbs est trans lacum versus occasum sita. Hi *Gyzantes* Libyces dicuntur flavi omnes esse et pulcherrimi. Regio hæc optima est et secundissima, gregesque penes ipsos

sequuntur, ex καὶ θρονίτις eruit Τριτωνίτης (deb. Τριτωνίτις) ἐστὶ κόλπος; perperam, sive literas codicis sive geographica species. Ceterum sinus ille revera inde a Thapso demum urbe incipit, adeo ut Leptidis et Adrumeti mentio omittenda fuisset. Sed ipsum auctorem, non vero scribarum oscitantiam Adrumetum cum initio sinus composuisse, ex sequentibus colligis, ubi Neapolim, quæ sequitur post Adrumetum, introducit verbis : Μετὰ δὲ τὴν Σύρτιν. De Thapso in peninsula sita ubisque ruinis (ad *Ras-el-Dimas*) vid. Shaw. *Travels* p. 119. Barth. p. 163. De ratione nominum Θάψος, Θάψα, Θάψιπολις, Θάψας, Θάψακος v. Movers l. I. p. 164. 296. 329. 343. Leptis parva est prope hod. *Lemta*; Hadrumetum ubi nunc *Susa*. De ruinis v. Al-Bekri in *Extr. et Notices* t. XII, p. 485. Barth. 154. || — Κερκινίτις] καρκ. cod.; em. Voss. || — δυσπλωτέρα] δυσπλοτοτέρα cod.; em. editi. || — σταδ., β'] 1600 sec. Eratosth. ap. Strabon. II, p. 123, Agathem. I, 3, II, 14, Eusth. ad Dion. 199; trecentorum mill. pass. sec. Polyb. ap. Plin. V, 4. || — Τριτωνίς] Τρίτωνος cod.; mutavit Vossius; sin vulgata acquiescere velis, nihil refragor. Ceterum quum in seqq. ἡ λίμνη describatur, mentionem ejus hoc loco faciendam ab excerptore omissam esse recte monuerunt. Quod insula in Syrtide fuisse dicunt, id ita intellige, ut lacus mari junctus ideoque λιμνοθάλαττα pars fuerit Syrtidis. Insula, quam Φλᾶ Herodotus IV, 178 vocat, in lacu et prope ostium ejus sita erat. Ambitum lacus, qui nunc est *Schibkah-el-Loudjah* (Schaw l. I p. 275) satis accurate a Scylace definiri videtur. Triton fluvius est *El Hammah*, qui nunc tamen non amplius ex ipso lacu egreditur; quod ex aggestis arenis, quæ etiam insulam ostio adjacentem terræ junxisse debent, probabili ratione explicant. Herodotus quoque quatenus (IV, 178) ipsa loca describit, de lacu loquitur quem festiva pompa Libyces circumeunt; ubi autem veterem Jasonis fabulam refert, ibi etiam vagam fabularum geographiam representat atque ita loquitur, quasi Tritonis lacus idem foret cum Syrti minore. Quam sententiam ipsi etiam Scylaci Vossius obtrudere voluit. || — εἰς ἡ λίμνη] ἐχ. (sic) ἡ λίμνη

cod. Paris.; ἔχων ἡ λ. cod. Vatican. Totum hunc locum inde a στόμα usque ad σταδίων χιλίων interpolatori vindicat Gailius, quia multo accuratiora Noster præbeat quam Herodotus, quum tamen Scylax Gailianus multo sit Herodoto antiquior. || — ἔσαν] ὁ τῆς cod.; em. Salmasius. || — ἔχουν] ἐχ. cod. Paris.; ἔχων iterum cod. Vat. || — ἐστὶ φαίνουσα] vel ἐστὶν ἀναφαίνουσα legendum pro συναφαίνουσα codicis. Clausen dedit συμφαίνουσα, verbum h. l. ineptum; Salmasius conj. γαστὶν ὑποφαίνουσα. || — περιοικοῦσι] περιέπουσι codex. Vulgatum tuetur Gailius interpretans : *Colunt cum lacum omnes Libyæ gentes*. Cujusmodi sententiam tenor sequentium non admittit. || — Λίβυες πάντες] λίβιοι πάντες codex, corrupte; scribendum Ἀλβύες Γύζαντες vel Βύζαντες vel Ζύγαντες, momentibus Gronovio et Clausenio. Apud Herodot. IV, 180 lacum accolunt Ausenses et Machlyes; Machlyensium vero finitimos dicit Mazyes vel Maxyes et deinceps Gyzantes (qui aliis Byzantes, Hecateo Zyγantes sunt); Libyces vero qui inde a Tritonide palude habitent, non amplius esse nomades; Maxyes stabilibus uti sedibus, comæ tousura corporeque minio tincto insignis; neque Libyæ sed Asiaticæ stirpis; perhiberi enim εἶναι τῶν ἐκ Τροίας ἀνδρῶν (e Palaestina advenas dicit Procop. B. Vand. II, 10). Ad eandem stirpem pertinuerunt Gyzantes, quos item minio corpora tingere Herodotus narrat. Similiter vero Scylacem nostro loco gentem memorare a Nasamonum, Garamantum, aliarum nigrescentis coloris gentium stirpe diversam, inde liquet quod ξανθοὺς esse dicit. Quemadmodum in hisce regionibus Ζυγεῖς et Βύζαντες juxta habitasse narratur, sic Ζυγεῖς et Βουζεῖς (idem nomen est quod Βύζαντες) ap. Ptolem. IV, 5 p. 279 habes in Cyrenaica, ubi haud dubie fabula conjunxit eos cum Antenoridis advenis Trojanis. || — ἄπαστοι] i. e. jejuni. An *graciles* ea voce dicere voluit? Haud credas. Vossius conj. ἀπλαστοι, *vere pulcri, minimeque fucati*; Gailius πλαστοί, *fucati* (!); idem proposuit ἔφαστοι; Clausenius χριστοί. Possis εὐπλαστοί, bene formati, vel ἀσπλαστοί, moribus amœnis; sed veri quidquam his insolitis inesse dubito. Malim ξανθοὶ ἅπαντες καὶ κάλλιστοι. || — ἐπέ-

ρωτάτη, καὶ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς ἐστὶ καὶ μέγιστα καὶ πλείστα· καὶ αὐτοὶ πλουσιώτατοι (καὶ κάλλιστοι). Μετὰ δὲ τὴν Σύρτιν ταύτην Νεάπολις ἐστὶ. Παράπλους δὲ ἀπὸ Ἀδρύμης ἐπὶ Νέαν πόλιν ἡμέρας ἐστί. Μετὰ δὲ Νέαν πόλιν Ἑρμαῖα ἄκρα καὶ πόλις. Παράπλους ἀπὸ Νέας πόλεως εἰς Ἑρμαῖαν ἡμέρας καὶ ἡμίσεως. Ἀπὸ δὲ Νέας πόλεως ἐστὶν εἰς ἰσθμὸν στάδια ρπ' πεζῇ πρὸς τὴν ἐτέραν θάλασσαν τὴν πρὸς Καρχηδόνα. Ἐστὶ δὲ ἀκτὴ, δι' ἧς ἰσθμὸς ἐστὶ. Παράπλους ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν εἰς Καρχηδόνα ἡμισυ ἡμέρας. Ἡ δὲ Καρχηδονίων χώρα ἐστὶν ἐν κόλπῳ.

III. ΚΑΡΧΗΔΩΝ. Μετὰ δὲ τὸν ἰσθμὸν Καρχηδὼν ἐστὶ, πόλις Φοινίκων καὶ λιμὴν. Παράπλους ἀπὸ Ἑρμαῖας ἡμισυ ἡμέρας εἰς Καρχηδόνα. Ἐπεισι δὲ νηοῖα ἐν τῇ Ἑρμαῖα ἄκρῃ, Ποντία νῆσος καὶ Κόσυρος. Πλοῦς δὲ ἀπὸ Ἑρμαῖας ἐπὶ Κόσυρον ἡμέρας. Ἀπὸ Ἑρμαῖας ἄκρας πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα [μικρὸν ἀπὸ Ἑρμαῖας] εἰσὶ νῆσοι τρεῖς μικραὶ κατὰ τοῦτο, ὑπὸ Καρχηδονίων οἰκούμεναι· Μελίτη, πόλις καὶ λιμὴν, Γαῦλος πόλις, Λαμπάς· αὕτη πύργους ἔχει δύο ἢ τρεῖς. Ἀπὸ δὲ Κόσυρου ἐπὶ Λιλυβαίων ἀκρωτήριον Σικελίας πλοῦς ἡμέρας μιᾶς. Μετὰ Καρχηδόνα Ἰτύκη πόλις καὶ λιμὴν. Παράπλους δὲ ἀπὸ Καρχηδόνας εἰς Ἰτύκην μιᾶς ἡμέρας. Ἀπὸ Ἰτύκης Ἰππου ἄκρα [ἢ] Ἰππὼν πόλις, καὶ λιμὴν ἐπ' αὐτῇ ἐστὶ,

καίνα] βπεκ. cod. || — καὶ κάλλιστοι] «Hoc delendum est.» Vossius. || — Νεάπολις] hodie *Nabal*. V. Strabo p. 834. Ptolem. IV, 3 p. 362; Itin. Ant. p. 56. Ab Adrumeto distat 460 circiter stadiis sive unius diei navigatione. Quare ἡμέρας ἐστὶ scripsi pro ἡμερῶν ὅτ' cod. Paris., ἡμερῶν τ' cod. Vatic. || — εἰς ἰσθμὸν] Dicendum erat διὰ ἰσθμοῦ. Includit verba Gailius. || — ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ], cuius mentio in antec. excidit. Intelligi flumen Catedam (Ptol. p. 262, 3) prope Tunetam exeuntem censet Gailius, haud probabiliter; is potius fluvius esse debet qui ad ipsum isthmum in mappis notatur; nomen ejus nescio.

§ 111. Φοινίκων] Φοινίκων cod.; em. Gail. || — ἡμισυ ἡμέρας] Ab Hermæo Carthaginem circa 300 stadia sunt, in quæ satis quadrat dimidiati diei navigatio. || — Ποντία νῆσος] Nomen insulæ aliunde non notum. Slouthouverus pro ἄκρα, Ποντία scribi voluit Δρακοντία. Probat Gailius. Ad Δρακόντιος νῆσος, quam Ptolemæus IV, 3 p. 271 memorat, e regione est Hipponis urbis, ubi nunc sunt *Canî* insulæ. Hæc igitur ad nos pertinere vix potest. Pontia Scylacis eadem esse debet quæ aliis vocatur Αἰγύριος vel Αἰγίριος (Ptol.) vel Αἰγίρουρος (Strabo p. 123. 277. 834; Plin. V, 7; Liv. XXX, 24); nunc *Al-Djamur* vel *Zimbra*. || — Κόσυρος] nunc *Pantellaria*. V. Movers l. I. p. 360. || — Μελίτη] De Phœnicum in *Malta* et *Gozo* insulis coloniis vide amplissime exponentem Moversium p. 352 sqq. || — Λαμπάς] hod. *Lampeduses*. Alibi ap. vet. non videtur memorari. Palmerii conjectura fortasse leg. esse Λαμπεδοῦση vel Λεπαδοῦση, et πύργους pro πύργους, facile caremus. || — Ἰτύκη] Nomen

sunt maximi et plurimi; incolæ vero ditissimi (pulcher-
rimique). Post hanc Syrtin est Neapolis. Prætervec-
tio ab Adrymete ad Neapolim diei est. Post Neapolin
est Hermæum promontorium et urbs. Prætervectio a
Neapoli usque ad Hermæum est diei unius ac dimidiati.
A Neapoli per isthmum pedestri itinere stadia sunt 180
usque ad alterum mare quod Carthaginem alluit: est
enim litus ibi ad modum peninsula in mare porrectum
cum isthmo. Prætervectio a flumine ex hoc loco ad
Carthaginem est diei dimidiati. Carthaginiensium
autem regio in sinu sita est.

III. CARTHAGO. Post isthmum est Carthago, urbs
Phœnicum cum portu. Prætervectio vero ab Hermæo
usque ad Carthaginem est dimidiati diei. Ad
Hermæum promontorium sitæ sunt insulæ Pontia et
Cosyrus. Navigatio ab Hermæo usque ad Cosyrum
est diei. Ultra Hermæum promontorium versus solem
orientem tres jacent e regione hujus litoris insulæ
parvæ, a Carthaginiensibus habitatæ: Melite urbs
cum portu, Gaulus urbs, Lampadusa; in hæc turres
duæ aut tres. A Cosyro autem ad Lilybæum promon-
torium Siciliæ, navigatio diei unius. Post Carthaginem
Utica urbs cum portu. Præternavigatio a Carthagine
ad Uticam diei unius. Post Uticam sequitur Hippuacra
sive Hippo urbs, et palus ei adsita est, insulæque in

הכנה significat *diversorium, statio nautarum*, sec. Movers. p. 340. 512. Bocchartus (Chanaan I, 24 p. 517) nomen interpretatus erat *urbs vetus*, dum Carthago sit *urbs nova*. Quod vel propterea rejicit Moversius, quod sic Utica urbs, circa an. 1100 a. C. condita, nonnisi post Carthaginem conditam nomen hoc accepisse parum probabiliter censenda foret. || — ἀπὸ Ἰτύκης] Ἰππου ἄκρα [ἢ] Ἰππὼν πόλις] Sic scripsi pro ἀπὸ Ἰτύκης εἰς Ἰππου ἄκρα Ἰππου πόλις, quod codex præbet. Possis etiam εἰς Ἰππου ἄκραν [ἢ] Ἰππου πόλιν [παράπλους ἡμέρας μιᾶς, 300 fere stadiorum], licetque statuere distantie notam excidisse quum e margine irreperet illud Ἰππου πόλις. Etenim Ἰππου ἄκρα non notat promontorium, ut putari possit putavitque Lapius, sed urbem, ut bene monet Mannertus X, 2, p. 297, collato Diodoro XX, 55: ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὴν Ἰππου καλουμένην ἄκραν, ὠχυρομένην φυσικῶς τῇ παρακείμενῇ λίμνῃ. Cf. id. c. 57. Apud Polyb. I, 82, 8: ἡ τῶν Ἰππακρίων πόλις. Steph. Byz.: Ἰπποῦακρα, πόλις Λιβύης, ὁ πολίτης Ἰππουακρίτης. Appian. Pun. c. 110: τὰ Ἰππάγρατα. Quæ quidem nomina sunt græcissantia nominis Phœnicii; hoc vero sec. Moversium p. 511 erat אפאס, *Hippo acheret*, i. e. *altera Hippo*, quo distinguebatur ab *Hippone* Regia Numidiæ, quæ prisca temporibus potentior fuerit urbs, quum Zeugitana ab Agathocle deinum aucta sit (v. Diodor. l. I.). Alterum nomen idque mere græcum, quo nostra Hippo (nunc Bizerta seu Benizert) distinguitur, Διάρ-
ρωτος est apud Ptolem. IV, 2 p. 261 et Plinium V, 3: *Oppidum quod Hipponem dirutum vocant, Diarrhytum a Græcis dictum propter aquarum irrigua*. Que deum-

καὶ νῆσοι ἐν τῇ λίμνῃ, καὶ περὶ τὴν λίμνην πόλεις (ἐν ταῖς νήσοις) αἶδε: Ψέγας πόλις, καὶ ἀπαντίων αὐτῆς νῆσοι Ναξικαὶ πολλαί· Πιθηκοῦσαι καὶ λιμὴν· κατ' ἐναντίον αὐτῶν καὶ νῆσος καὶ πόλις ἐν τῇ νήσῳ Εὐβοία· Θάψα καὶ πόλις καὶ λιμὴν, Καύκακις πόλις καὶ λιμὴν, Σίδα πόλις, Ἰουλόου ἄκρα, πόλις καὶ λιμὴν, Ἐβδόμος πόλις καὶ λιμὴν, Ἀκίον νῆσος, πόλις καὶ λιμὴν ἔπεται, Ψαμαθὸς νῆσος, πόλις καὶ λιμὴν· καὶ κόλπος. Ἐν δὲ τῷ κόλπῳ Βαρτάς νῆσος καὶ λιμὴν, Χάλα πόλις ἐν τῇ ποταμῷ, Ἀρύλων πόλις, Μῆς πόλις καὶ λιμὴν, Σίγη πόλις ἐν τῇ ποταμῷ, καὶ πρὸ τοῦ ποταμοῦ νῆσος Ἄκρα, πόλις μεγάλη [καὶ] λιμὴν, Ἄκρος ἡ πόλις καὶ ὁ κόλπος ἐν αὐτῇ, ἔρμος νῆσος Δρίναυπα ὄνομα, Ἡράκλειος στήλη [ἡ] ἐν Λιθύῳ, ἄκρα Ἀβειλοχὴ [καὶ] πόλις ἐν ποταμῷ καὶ ἀντίον αὐτῆς τὰ Γάδειρα νῆσοι. Ἀπὸ Καρχηδόνος ταυτὴ ἑστίν ἐρ' Ἡρακλείους στήλης τοῦ καλλιέστου πλοῦ παράπλους ἡμερῶν ἑπτὰ καὶ νυκτῶν ἑπτὰ. ΓΑΔΕΙΡΑ. Εἰσι

ea, et urbes circa paludem sunt: Psegas urbs, et ex adverso ejus multae insulae Naxiae; tum Pithecusae cum portu; ex adverso earum sita est insula et in ea civitas Euboea; Thapsa urbs et portus, Caucacis urbs cum portu, Sida urbs, Iol promontorium, urbs et portus, Hebdomus urbs cum portu, Acium insula, in qua urbs et portus, Psamathus insula, urbs et portus; tum sinus. In hoc sinu Bartas est insula cum portu, Chalca urbs ad fluvium, Arylon urbs, Mes urbs cum portu, Sige urbs ad fluvium, cui objacet insula Acra; urbs magna et portus (Acrus urbs vocatur et sinus juxta illam); deserta insula appellata Drinaupa, Herculea Columna, Libyae promontorium Abilyce et urbs ad fluvium et ex adverso urbis Gades insulae. A Carthagine hucusque ad Columnas Herculeas navigatione prosperrima praetervehuntur diebus et noctibus septem. GADES. Insulae hae Europae adjacent; earum altera urbem

de in Itin. Ant. p. 21 et Christianos scriptores abiit in *Hippo Zaritus* (V. Ruinart. Histor. persecut. Vandal. p. 219 sqq.). Ceterum Hippuacram jam Hecateus memorasse videtur, siquidem recte, ut puto, locum Stephani refinxit Meinekius: Κύβος [ἡ Κυβώ], πόλις Ἰώνων ἐν Λιθύῳ Φοινίκων. Ἐκαταΐος περιηγήσει αὐτῆς· α καὶ λιμὴν Ἰππου (λιμὴν που ego.) ἄκρα καὶ Κυβώ. Notandum denique alteram Hipponem regiam apud Diodorum item vocari Ἰππου ἄκραν, nec longe inde promontorium Ἰππου ἄκραν (*Ras el-Hamah, Cap de garde*) a Ptolemaeo collocari. — ἐν ταῖς νήσοις] Hæc uncis inclusi, ut inepta. Vulgo vertunt: *per paludem in insulis*. Mappæ meæ non nisi unam in lacu isto insulam notant. Scylax plures ad lacum urbes esse dicens nonnisi unam nominat. — Ψέγας] aliunde non nota est. Vossius absurde conjecit Κόλλοι μέγας, qui locus longissime hinc dissitus (V. Ptol. IV, 2, p. 261). — Ναξικαὶ] Hæc si e regione Pescadis erant, in lacu Hipponitide collocandæ sunt. Nescio tamen an non potius indecentur insulae, quæ e regione Hipponis in mari erant, quæ *Canis* nunc vocatur, quarum una *Δρακόντιος* νῆσος est Ptolemaeo. — Πιθηκοῦσαι] Cf. Stephan.: Πιθηκῶν κόλπος, λιμὴν ἐν τῇ Λιθύῳ περὶ Καρχηδόνος. Το ἔθνος ἐν Πιθηκοῦσαις. Nostro loco non insulas Pithecussas, sed locum continentis vel vicos quosdam indicari et Stephanus suadet et inde colligit quod sequitur: κατ' ἐναντίον αὐτῶν καὶ νῆσος. Hæc insula non alia esse potest nisi ea quæ apud Ptolem. Κάλισθος, in Itin. p. 514 *Galata*, hodie *Galite*, vocatur. E regione ejus sita Tabraca (hodie *Tabarca*), prope quas silvæ simiarum plenæ memorantur ap. schol. Juvenal. 10, 194. Fortasse hanc ipsam urbem Græci Pithecussarum nomine appellabant. Aliæ Pithecussæ urbes tres in Libya interiore, ubi simiæ pro diis colebantur, in Agathoclis historia asserit Diodorus XX, 58. — Θάψα] Ad situm urbis constituendum facit Vibius Sequester *De fluv.*, qui *Thapsum* fluvium juxta *Rusicadan* memorat; quod prorsus cedit in seriem locorum quam Periplus exhibet. *Rusicada* (Ptol. p. 261; Mela I, 7; Plin. V, 2; Itin. p. 5. 19. Tab. Peut.) portus

erat Cirtæ urbis. Ruinæ ejus prope hod. *Stora*. Hanc igitur urbem a fluvio præterlabente (*Oued Resas vel Zefsas*) Thapsum vocavit Scylax. — Καύκακις] Locus ignotus. Sequuntur post Rusicadam Κόλλοι μέγας ἢ Κούλλοι, deinde *Tucca* ad Ampsagam fl. (Plin. V, 1). Vel hunc vel illum Noster intellexit; hunc malim. Vossius conj. scrib. Κάνουκις (Ptolem.; *Gunnugi* ap. Plin. V, 2; *Gunnugus* in Itin. p. 18). Hic vero locus quum ab Iol sine Casarea 12 mill. occidentem versus sit, intelligi omnino nequit. — Σίδα] Haud dubie est *Syda* Tab. Peutingerianæ, ubi locus hic 65 mill. a *Salda* vel *Saldis* occidentem versus distat. — Ἰουλόου ἄκρα Leg. videtur Ἰωλ ἄκρα; certe locum ad *Iol* (hod. *Cherchel*) seu *Casaream* situm indicari dubium non est. — Ἐβδόμος] Locus non notus; nomen suspectum. Quodsi Ἀκίον est hod. *Aschak*, uti verisimillimum est, Ἐβδόμος urbs eo loco ponenda erit, quo Κόβουσις vel *Gunugus* vel *Gunnugi* a Ptol. Itin. et Plinio collocantur, 22 mill. post Casaream. — Ἀκίον] ile *Aschak*? Ψαμαθὸς, ile *Colombi*? Βαρτάς, ile *Plane*? ΛΑΠΙΕΥΣ. — Χάλα] Cf. Steph. Byz. v. Χάλη. Situs incertus. Eadem obscuritate premuntur Arylon et Mes. — Σίγη] σίγι codex. V. Plin. V, 1; Mela I, 5; Strabo XVII p. 829; Ptolem. IV, 2 p. 253. Sita urbs ad fluvium cognominem, qui hodie vocatur *Taphna*. Supersunt ruinae. — Ἄκρα] hod. insula *Rachgoun* vel *Harchgoun* — μεγαλή] με apogr. Vaticanum; compendium vocis μεγάλης in cod. Paris. scriba non assecutus est. Ceterum noli putari magnam istam urbem in minima ista insula fuisse. Sermo est de *Rusadir* urbe quæ proxime sequitur. Hoc nomen punicum græce est ἄκρα, ἄκρος. — Δρίναυπα] Nomen aliunde non notum. Insula aut una est tribus illis quæ nunc dicuntur *Djafarin*, haud longe a *Malvæ* fl. ostiis; aut insula *Alboran*, quæ e regione *Rusadir* promontorii in alto jacet. Hoc probabilius. — Ἡρακλείους τὸν ἱτερον Ἡρακλείαν. Addidi ἡ et mox καὶ — Ἀβειλοχὴ] ἀπειλοχὴ cod.; em. Gronov. — νῆσοι] νῆσος cod. — Verba ἐρ' Ἡρ. στήλας inclusit Gai-

νῆσοι αὐται πρὸς τῇ Εὐρώπῃ· τούτων ἡ ἑτέρα πόλιν ἔχει· καὶ Ἡράκλειοι στήλαι κατὰ ταύτας, ἡ μὲν ἐν τῇ Λιβύῃ ταπεινῇ, ἡ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὑψηλῇ. Ἀδται δὲ εἰσιν ἄκρα καταντικρὺ ἀλλήλων· διέχουσι δὲ αὐται ἀπ' ἀλλήλων πλοῦν ἡμέρας. Παράπλους Λιβύης ἀπ' Αἰγύπτου τοῦ Κανωπικοῦ στόματος μέχρι Ἡρακλείων στήλων, τιθειμένου τοῦ λογισμοῦ κατὰ ταῦτά, ἅπερ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ γέγραπται, κατὰ τοὺς κόλπους κύκλω περιπλέοντι ἡμερῶν οὐδ'. Ὅσα γέγραπται πόλιστα καὶ ἡ ἐμπορία ἐν τῇ Λιβύῃ, ἀπὸ τῆς Σύρτιδος τῆς παρ' Ἑσπερίδας μέχρι Ἡρακλείων στήλων ἐν Λιβύῃ, πάντα ἐστὶ Καρχηδονίων.

112. Μετὰ δὲ Ἡρακλείους στήλας εἰς τὸ ἔξω πλεόντι, ἔχοντι τὴν Λιβύην ἐν ἀριστερᾷ, κόλπος ἐστὶ μέγας μέχρι Ἑρμαίας ἄκρας. Ἔστι γὰρ καὶ ἐνταῦθα Ἑρμαία ἄκρα. Κατὰ δὲ μέσον τὸν κόλπον κεῖται Ποντίων τόπος καὶ πόλις. Περὶ δὲ τὴν πόλιν λίμνη κεῖται μεγάλη, ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ κεῖνται νῆσοι πολλαί. Περὶ δὲ τὴν λίμνην πέφυκε κάλαμος καὶ κύπριος καὶ φλέως καὶ ὀρυόν. Αἱ δὲ ὀρυθες αἱ Με-

habet; e regione iis sitæ sunt Columnæ Herculeæ, illa quidem in Libya humilis, altera vero in Europa excelsa. Oppositi sibi invicem sunt hi vertex, distantque inter se diei navigatione. Prætervertico Libyæ ab Ægypto inde ab ostio Canopico usque ad Herculeas Columnas, si computus instituat eodem modo quo supra in Asia et Europa scriptum est, sinus circumnaviganti est dierum septuaginta quattuor. Omnia vero oppida vel emporia quæ in Libya commemoravimus inde a Syrti quæ ad Hesperides, usque ad Libyæ Columnam Herculeam, Carthaginiensium sunt.

112. Post Herculeas Columnas in mare exterum navigantibus, Libyamque in sinistra habentibus, occurrit sinus magnus qui pertinet usque ad promontorium Hermæum; nam ibi quoque est promontorium Hermæum. Medio in sinu est Pontion locus et urbs. Urbi autem adjacet lacus magnus, insulæque in eo sunt complures. Circa lacum nascitur arundo, cyperus, stæbe et juncus. Meleagrides aves ibi sunt, quæ alibi, nisi

lius; sane vel hæc vel vox ταύτῃ abundant. Ceterum cf. § 1, ubi eadem. || — ταῦτὰ ἔπερ ἐν Ἀ.] ταῦτα ἐν περασίζα codex; in. Clausen. || — οὐδ'] οὐδ' apog. Vaticanum.

§ 112. En hoc capite duos fontes auctor noster temere miscuisse videtur. Usque ad Anatis fluvii mentionem enarratio bene habet; quæ vero deinceps memorantur Lixus urbs fluviusque, Crabis et Thymiatium, ea ad ipsam illam oram pertinent quam modo auctor descripsit, ideoque aut omittenda aut in antec. suo loco inserenda fuissent. Deinde in ordinem rediens Soloentem memorat et Xionem fluvium, qui Lixus est Hannonis (*Drah.*). || — ἔστι γὰρ καὶ ἐνταῦθα Ἑρμαία ἄκρα] De altero Hermæo prom. v. § 111; hocce eo loco, ubi in Itin. Ant. p. 4 et 6 collocatur *Exploratio quæ Mercurii dicitur*. A Sala urbe flavioque usque ad *Mercurium* sunt 16 mill. pass., sive 128 stadia. Unde patet Hermæum illud esse promontorium ad quod *Jethem* fluvius egreditur. || — Ποντίων] sic codex; ποντίον editt. Nomen aliunde non notum et haud dubie corruptum. Quodsi premis verba κατὰ μέσον τὸν κόλπον, locus ponendus foret ab borealem extremitatem Cephesiadis sive *Merdja* paludis. Proclivis tamen suspicio sinum, in cuius medio Pontion collocatur, non esse totum illum tractum qui a Gaditano freto ad Hermæum promontorium est, sed eam ejus partem, quam Emporicum sinum veteres dicunt. Hoc si concesseris, Pontium ad meridionalem paludis extremitatem fuisse putes eodem loco ubi est Thymiatium Hannonis (quam urbem eo ipso nomine postea ex alio fonte Scylax memorat). Eandem urbem Mnaseas Sicyonem dixisse videtur. V. not. ad Hannon. p. 2. Mannertus X, 2 p. 470 Ποντίων suspicatur phœnicium nomen esse ejus urbis quam Θυματήριον Græci vocarint. || — λίμνη μεγέλη] hodie *Merdja* vel *Murjah*. Vid. Jakson, *An account of Marokko* p. 35; Movers. II, p. 538 ibique laudati. || — νῆσοι πολλαί] Unam in mappis notari video. || — κύπριος καὶ φλοιόν] codex: κύπριος καὶ φλοιόν καὶ ὀρυόν.

αἱ δὲ ὀρυθες λίμελελιφίδες... ἄλλον δὲ οὐδαμῶς... ἐξαχέωσιν; emend. Salmasius. De Cephisiade palude cf. Plinius XXXVII, 11: *Vivit adhuc Asarubas, qui tradidit juxta Atlanticum mare esse lacum Cephisiada, quem Mauri vocant Electrum. Hunc sole excalefactum e limo dare electrum fluitans. Mnaseas Africæ locum Sicyonem appellat, et Crathin, amnem in Occanum effluentem e lacu, in quo aves quas Meleagrides et Penelops vocat: et vere ibi nasci (sc. electrum), ratione eadem qua supra dictum est de Electride lacu.* Nomen lacus Mnaseas non videtur apposuisse; quare Plinius eum diversum putat ab eo, cujus Asarubas meminit; eundem vero esse Cephisiadem et Meleagridum paludem e nostro Periplus colligitur. Meleagrides aves cum electro ibidem nascente probabiliter eadem fabula componebat, qua Sophocles (ap. Plinium l. l.) finxit in India electrum fieri e lacrymis Meleagridum avium Meleagrum deflentium. *Crathis* fluvius idem est quem Periplus auctor appellat *Crabin* et cum Thymiatieri mentione conjungit. Secundum Mnaseam e lacu profluit, sed quum ex hodierno lacu fluvius nullus in mare profluat, ille potius est intelligendus, qui paullo infra lacum in mare exit. Nomen ejus punicum *Subur* (שבוּר i. e. fluentum) est; idem nomen phœnicium Moversius agnoscit in *Sybari* Italiæ fluvio; Phœnices enim non in Sicilia modo sed et in Italiæ quoque oris, quas postea Græci coloniis frequentarunt, consedis ex indicibus nonnullis haud contemnendis colligit. Sybaris fluvius in *Crathin* influit; quod item nomen punicum esse probare Moversius II, p. 344 studet. Nam fluvium dici vocatum esse de Crathide caprario, qui (sec. Probum ad Virg. Georg. I, 20. Elian. N. An. VI, 42) idem sit cum Satyro caprarium deo. Id vero Libycam cultus originem prodere, et *Crathin* ex libyco *ikerri*, i. e. *caprum*, deducendum esse. Quod fortasse paullo longius petatum est. Nam recurrit Crathidis fluvii nomen in Achaia, et ab Achaëis colonis idem nomen Italiæ fluvius tulisse fertur, et ab

λαγρίδες ἐνταῦθα εἰσιν, ἄλλου δὲ οὐδαμοῦ, ἃν μὴ ἐντεῦθεν ἐξαχθῶσιν. Τῇ δὲ λίμνῃ ταύτῃ ὄνομα Κη-φυσίας, τῷ δὲ κόλπῳ Κώτης. Ἔστι δὲ Ἡρακλείου στῆλῶν καὶ Ἑρμαίας ἄκρας ἐν τῷ μεταξῷ. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἑρμαίας ἄκρας ἔρματα τέταται μεγάλα, ἀπὸ δὲ τῆς Λιθύς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην, οὐχ ὑπερέχοντα τῆς θαλάττης· ἐπικλύζει δὲ ἐπ' αὐτὰ ἐνιαχρῇ. Τέταται δὲ τὸ ἔρμα ἐπὶ ἑτέραν ἄκραν τῆς Εὐρώπης τὸ καταντικρύ· τῇ δὲ ἄκρᾳ ταύτῃ ὄνομα Ἰερὸν ἀκρωτήριον. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἑρμαίας ἄκρας ποταμός ἐστιν Ἀνίδης· ἐξίησι δὲ οὗτος εἰς λίμνην μεγάλην. Μετὰ δὲ Ἀνίδην (εἰτά) ἐστὶν ἄλλος ποταμὸς μέγας Λίξος καὶ πόλις Φοινί-κων Λίξος, καὶ ἑτέρα πόλις Λιθύων ἐστὶ πέραν τοῦ

hinc exportatae fuerint, nusquam reperiuntur. Pa-
ludi huic nomen Cephesias (*Cephisias*), s' nui vero
Cotes: est autem in intermedio Columnarum Hercu-
lis et Hermæi promontorii. Ab hoc Hermæo promon-
torio magni extenduntur scopuli, inde a Libya Euro-
pam versus, non eminentes et fluctibus, nonnusquam
tamen ab iis verberati. Tenditur illa scopulorum tæ-
nia ad aliud Europæ promontorium Hermæo adversum.
Vocatur autem id promontorium Sacrum. Post Her-
mæum promontorium fluvius est Anides. Egredi-
tur hic in lacum magnum. Post Aniden est alius
fluvius magnus Lixus et Phœnicum urbs Lixus
aliaque urbs Libyum ultra fluvium est, cum portu.

Achaico fluvio ad Africæ quoque fluvium translatum
esse coarguit sociata ei *Sicyon* urbs. Quodnam sub-
sit his Græcorum commentum non quero. Fortasse
Africæ meleagrides aves, cultusque Meleagri ap. Si-
cyoniis (apud quos hastam, qua aprum interfecerat,
heros consecravit, Pausan. II, 5, 8), nominumque que-
dam puniicorum similitudo (v. not. sqq.) ansam de-
derit huiusmodi geographiam concinnandi. || — Κώ-
της] Ptolemæo IV, 1 p. 249 Κώτης est hodiernum
Cap Sparte; item Straboni XVII, p. 825, nisi quod
is pluraliter dicit τὰς Κώτας. Nomen punicum græce
vertit Mela I, 5: *Caput atque exordium est promon-
torium quod Græci Ampelusiam, Afri aliter sed idem
significante vocabulo appellant.* « Puto Pænos appel-
lasse קֹתֶף, *Kotef*, i. e. τὸν τρυφῶντος, vindemiantis. »
BOCHART. Cf. Movers. II, p. 529. Totum vero hunc
tractum Κώτης appellatum esse præter Nostrum nemo
tradit. Quamquam ad eum transferri id nomen apte
poterat; nam tota hæc regio vitium feracissima (Vitis
in numis Lixi urbis. V. Falbe et Lindberg *Announce
d'un ouvrage sur les médailles de l'ancienne Afrique*
p. 11, citante Moversio p. 828). Præterea Coten urbem
necio an recte memorat Plinius V, 1: *Promon-
torium Oceani extimum Ampelusiam vocatur a Græcis.*
Oppida fuerit Lixa, Cotes ultra Herculis columnas.
Strabo et Ptolemæus in hac ora sinum norunt Empo-
ricum. Ita enim Strabo XVII, p. 825: Πρὸς νότον δὲ
τῇ Λίξῳ καὶ ταῖς Κώτεσι παράκειται κόλπος Ἑμπορικὸς
καλούμενος, ἔχων Φοινικιακὰ κατοικίας. Atque nomen id
usque ad Hermæum promontorium pertinuisse inde
colligas, quod Ptolemæus p. 249 κόλπον Ἑμπορικὸν
post Subur demum fluvium memorat. Polybius apud
Plin. V, 1 post Lixum recenset *Saguti sinum*, nomine
utens phœnicio. Nam סַחַרְתָּ, *sacharut*, est ἑμπορία;
litera r nominum phœniciorum ab Afris sæpenu-
mero eliditur, docente Moversio II, p. 541, qui eandem vo-
cem *sacharun* vel libyæ *saguun* latere suspiciat in
Sicyone urbe Mnasæ, de qua modo vidimus. || —
ἐρματα Hesychius ait esse ὑράλους πέτρας ἢ τὸν πε-
τρῶν καὶ ἐπικυματιζόμενον, ὥστε μὴ βλέπειν, τόπον τῆς
θαλάσσης. Avienus Or. Mar. 322: *Sacrum superbas
erigit cautes jugum. Locum vocavit Herma quondam
Græcia. Est Herma porro cespitum munitio, inter-
fluvium quæ altrinsecus munit lacum. Alique rursus
Herculis dicunt viam. Stravisse quippe maria fertur*

*Hercules, Iter ut pateret facile captivo gregi.. Quod
Herma porro et Herculis dictum via; Amphipolis ur-
bis incolæ Eucemon ait, Non plus habere longitudi-
nis Modo quam porriguntur centum et octo millia
(864 stad.). Cf. Suidas v. ἔρματα; Mela I, 5; Plin.
III, 1; Diodor. IV, 18; Seneca Herc. fur. 237; Stra-
bo I, p. 52; Gosselin *Recherches*, etc. IV, p. 2; Ukert
Geogr. II, 1, p. 208. 251. || — Ἀνίδης] sic codex;
editt ἀνίδος. In seqq. pro Ἀνίδην, εἰτα codex ἀνιδεύτα.
Polybio ap. Plin. V, 1 appellatur *Anatis*. A freto
Gaditano ad Lixum esse dicit 112 mill., hinc ad Ana-
tin 205 mill., hinc ad Atlantem 485 millia pass. Hæc
summa mill. 802 sive stadiorum 6416 est oræ lon-
gitudō a freto usque ad desertum, ad quod extrema
Atlantis fides desinunt. Ex iisdem mensuris efficitur
Anatin fluvium esse hodiernum *Ommerbia* (ut recte mo-
nent Gosselinus I, p. 112 et Mannertus X, 2, p. 555)
paullo supra *Cap Blanc*. Fluvio nunc adiacet *Azamar*
urbs. Ptolemæus p. 249 fluvium vocat Ἀσάμαν, Plin-
ius V, 1 ex scriptore Africano, *Asanam: Indigenæ
tradunt in ora ab Sala 150 mill. pass. flumen Asanam,*
marino haustu, sed portu spectabili. Quæ prorsus ead-
unt in ostia *Ommerbia* fluvii. || — Λίξος] Quæ
jam sequuntur de Lixo, Crabi et Thymiatéria ex alio
fonte petita inepte præcedentibus assuuntur. Causa
erroris fortasse inde est repetenda, quod auctor
post Aniden fl. Lixi fluvii, qui ad desertum in mare
exit, mentionem reperit, eumque fluvium confundit
cum altero Lixo, qui non ita longe abest a freto Ga-
ditano. — Lixus urbs ad fluvium cognominem sita.
Nomen in numis scribitur לִיֶּשׁ (Falbe et Lindberg,
Announce etc. p. 11), quod hebraice pronuntiandum
foret *Lechesch* (cf. urbis Canaanitica nomen לִיֶּשׁ,
lachisch), a Phœnicibus vero pronuntiabatur *Liesch*,
ut Moversio docet II, p. 540. (Falsus igitur Bochar-
tus qui nomen a לִיֶּשׁ, *lis*, i. e. leo, derivare voluit.)
Græce in numo occurrit ΛΙΞ. Apud scriptores habes
Λῆξ, Λῆα, Λῆξας, Λῆξος, Λιγξ, Λύγξ. Frequentissima
forma est Λῆξος; Λῆξ præbet Ptolemæus, Λιγξ Artemi-
dorus ap. Strabon. XVII, p. 829: Ἀρτεμιδωρος δ' Ἑρα-
τοσθένει μὲν ἀντιλέγει, διότι Λῆξον ἀντὶ φησὶν πόλιν περὶ
τὰ ἄκρα τῆς Μαυρουσίας τὰ ἐσπέρια ἀντὶ Ἀγγύος (Cf. id.
p. 825, ubi *Linx* et *Tingis* confunduntur). Steph.
Byz.: Λιγξ ποταμὸς Μαυριτανίας καὶ πόλις· τινὲς δὲ
Λῆξον γράφουσι. Idem: Αὔγξ, πόλις Λιθύς πρὸς τοῖς*

ποταμοῦ καὶ λιμῆν. Μετὰ δὲ Λίξον Κράθις ποταμὸς καὶ λιμὴν καὶ πόλιν Φοινίκων Θυματηρίας ὀνομα. Ἀπὸ Θυματηρίας* εἰς Σολόνετα ἄκραν, ἣ ἀνέχει μάλιστα εἰς τὸν πόντον. Τῆς δὲ Λιθύης πᾶσα αὕτη ἡ χώρα ὀνομαστοτάτη καὶ ἱερωτάτη. Ἐπὶ δὲ τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς ἄκρας ἔπαισι βωμὸς μέγας, ποινὴς*, Ποσειδῶνος. Ἐν δὲ τῷ βωμῷ εἰσὶ γεγραμμένοι ἀνδριάντες, λέοντες, δελφίνες· Δαίδαλον δὲ φασὶ ποιῆσαι. Ἀπὸ δὲ Σολόνετος ἄκρας ποταμὸς ἐστίν, ὃ ὄνομα Ξιδῶν. Περὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν περιοικοῦσιν Αἰθίοπες ἱεροί. Κατὰ δὲ ταῦτα νήσος ἐστίν, ἥ ὄνομα Κέρνη. Παράπλους δὲ ἀπὸ Ἑρακλείων στηλῶν ἐπὶ Ἑρμαῖαν ἄκραν ἡμερῶν δύο. Ἀπὸ δὲ Ἑρμαίας ἄκρας εἰς Σολόνετα ἄκραν παράπλους ἡμερῶν τριῶν. Ἀπὸ δὲ Σολόνετος εἰς Κέρνην παράπλους ἡμερῶν ἑπτά. Σύμπας δὲ ὁ παράπλους οὗτός ἐστι ἀπὸ Ἑρακλείων στηλῶν εἰς Κέρνην νῆσον ἡμερῶν δώδεκα. Τῆς Κέρνης δὲ νήσου τὰ ἐπέκεινα οὐκέτι ἐστὶ πλωτὰ διὰ βραχύτητα θαλάττης καὶ πηλὸν καὶ ψυχός. Ἔστι δὲ τὸ

Post Lixum Crabis fluvius cum portu, et urbs Phœnicum Thymateria appellata. A Thymateria *navigatio* ad Soloentem promontorium, quod plurimum in mare prominet. Libyæ autem hæc regio tota est celeberrima et sacerrima. In summitate vero promontorii est ara magna* Neptuno consecrata. In ara expressæ sunt virorum imagines et leones delphines; Dædali esse opus aiunt. Post Soloentem promontorium fluvius est, qui Xion (*Lixus*) vocatur. Hunc fluvium circumhabitant Æthiopes *hesperii*. Circa hæc est insula, cui Cerne nomen. Prætervectio a Columnis Herculeis ad Hermæum promontorium est dierum duorum. Ab Hermæo autem promontorio ad Soloentem promontorium prætervectio dierum trium. A Soloente ad Cernen prætervectio dierum septem. Universa autem prætervectio ab Herculeis columnis ad Cernen insulam est dierum duodecim. Quæ deinceps sunt ultra Cernen insulam, navigari non amplius possunt propter breviam maris et cœnum al-

Γαδείοις μετὰ τὴν Ἀτλαντα καὶ νῆσος Ἀτλαντίας καὶ πόλις Ἀγξή, ὡς Ἀρτεμίδωρος (Pravum Artem. exemplar Stephanus adhibuisse videtur). Idem Ἀξά, πόλις Λιθύης, ὡς Ἀλεξανδρὸς ἐν ᾧ Λιδυκῶν, ἀπὸ Λίξου ποταμοῦ. Fluvium Ἀξαν appellavit Hecateus fr. 328; nunc Arabes vocant *Kos*, *Alkos* et *Lukos*. Urbs ad utramque fluvii ripam sita erat; borealis pars in collibus juxta fluvium porrectis edificata, etiam nunc ruinis spectabilis, vetus erat Phœnicum urbs; ab altera fluvii ripa Libyum vici erant, ut ex Scylace colligitur. Ceterum urbs non ad ostia fluvii exstructa erat, sed procul dubio navale ibi Lixitæ habebant, ubi nunc stat *Larache* cum portu hujus oræ optimo. Navale hoc et urbem duplicem in unum conjunxisse videtur Cornelius (ap. Plin. V, 1), qui *prævalidam hanc urbem majoremque Carthagine magna* dixit. V. Jakson *An Account of the emp. of Marokko* p. 35; Barth *Wanderungen*. I, p. 21 sqq.; Movers II, p. 539. || — Κράθις] Crathis Muasæ (v. supra); probabiliter idem qui *Subur* fluv., ad quem Thymateria collocanda est. || — Θυματηρίας] Θυματηρίας codex; em. Vossius, colato Stephano v. Θυματηρία. Apud Hannonem (ubi vide) est Θυματήριον. || — Σολόνετα] Σολόνετα h. l. codex, sed postea bis Σολόνετος. Ante verba εἰς Σ. excidisse videtur v. πλοῦς, non vero notatio distantiae, quum infra intervalla uno omnia loco apponantur. Licet etiam cum Gronovio scribere: ἀπὸ Θ. ἐστὶ Σολόνετος ἄκρα. || — βωμὸς] ἱερὸν dicitur in Hannonis Periplus, quod de ipsa arce percommode accipi potest, nihilque video cur fanum ab ara distinguatur. || — ποινὴς] μεν ποινὴς Ποσειδῶνος codex. Vocis corruptæ emendatio certa non suppetit. *prηνῆς* conj. Salmasius, quod proxime abest. Gosselinus I, p. 103 vertit *Neptune Phénicien*, non improbane Letronnio (*Recherches sur Dicuil* p. 167, laudante etiam Casseli cujusdam conjecturam Ποντοποσειδῶνος), in eamque sententiam Fabricius scr. φοινίκιον Ποσ. Clausenius : Πολυής, *ara magna Vindictæ et Neptuni*. Movers. p. 552 : Z-

νὸς Ποσειδῶνος. At codex arguit adjectivum in ἡς; an βωμὸς μεγαλοπρεπής? || — ἀνδριάντες] Si genuina vox significare debet hominum figuras, ἑλεφαντες conj. Movers. Apud Fabricium legere est ἄνδρες, γυναῖκες. || — Δαίδαλον] E Dædali mentione Moversius colligit ἱερὸν istud perantiquum et ab Hannonis ara distinguendum esse, levidensi nixu argumento || — Ξιδῶν] sic codex; esse fluvium Ἀξον Hannonis dubitari nequit; num ipsum hoc nomen reponendum sit, quaeritur. || — ἱεροί] ἐσπέραιο conjecit Slothouwerus eleganter nec improbabili, quum Hesperios hos Æthiopes vocari constet. || — Κέρνη] Κέρνης codex. Nulla ibi insula est. Verum usque ad desertum satis nota erat navigatio, ulteriora non posse navigari nautarum mercatorumque narratiunculis ferebatur, ultimam autem navigationem usque ad Cernen pertinere erat fama: ergo huc Cerne ponenda erat. || — ἡμερῶν δώδεκα] ἡ. δέκα δύο codex. Distantiarum notatio bene habet. || — οὐκέτι ἐστὶ πλωτὰ] « Hic jam communem geographorum morem imitatur Scylax, qui quum ad ea devenissent, quarum nullam haberent cognitionem, ut ignorationem suam hac in parte excusarent, nescio quæ non absurda fingebant loca æstu et frigore exusta, feris plena, vastis obsita montibus, insuper alga, cæno, variisque monstrorum generibus referta. Sic ap. Herodot. IV, 43 Sataspes apud regem Xerxem excusat se, quod ulterius non processerit navigando, quoniam navigium retineretur, nimirum alga aut cæno. Egregie de hac re Plutarchus Thes. init. : Ἐν ταῖς γεωγραφίαις... οἱ ἱστορικοὶ τὰ διαφεύγοντα τὴν γνώσιν αὐτῶν τοῖς ἐσχατοῖς μέρεσι τῶν πινάκων πιεζοῦντες, ἐνίοις παραγράφουσιν ὅτι τὰ ἐπέκεινα θῆνες ἄνδρες καὶ θηριώδεις ἢ πηλὸς αἰὼνῆς ἢ Σκυθικὸν κρύος ἢ πέλαγος πεπηγός. Tatianus Adv. Gr. p. 159 : Οἱ μὲν οὖν τὰς γεωγραφίας ἐκπονήσαντες, μέχρις ἣν δυνατόν ἀνθρώπων, τῶν χωρῶν τὴν ἀναγραφὴν ἐποίησαντο· τὰ δ' ἐπέκεινα λέγειν οὐκ ἔχοντες διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς θεωρίας, ἀμυβλῆσαι ἠτιάσαντο, καὶ θαλασσῶν τὴν μὲν προαπόδῃ, τὴν δὲ πηλόδῃ, τόπων δὲ

φύκος τῆς δοχμῆς τὸ πλάτος καὶ ἄνωθεν δὲ, ὥστε κατεῖναι. Οἱ δὲ ἔμποροι εἰσι μὲν Φοίνικες· ἐπὶ δὲ ἀφίκωνται εἰς τὴν νῆσον τὴν Κέρνην, τοὺς μὲν γαύλους καθορμίζουσιν, ἐν τῇ Κέρνῃ σκηνάς ποιησάμενοι αὐτοῖς· τὸν δὲ φόρτον ἐξελόμενοι αὐτοὶ διακομίζουσιν ἐν μικροῖς πλοίοις εἰς τὴν ἤπειρον. Εἰσὶ δὲ Αἰθίοπες πρὸς τὴν ἤπειρον. Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ Αἰθίοπες, πρὸς οὓς διατίθενται. Πωλοῦσι δὲ πρὸς δέρματα ἐλέφαντων καὶ λεόντων καὶ παρδάλεων καὶ δέρματα ἐλεφάντων καὶ δόοντας, καὶ τῶν ἡμέρων βοσκημάτων. Οἱ Αἰθίοπες χρῶνται κόσμῳ* στίχοις, καὶ ἐκπόμασι τοῦ ἐλέφαντος φιάλαις· καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν χρῶνται κόσμῳ ψελίοις τοῦ ἐλέφαντος· χρῶνται δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἵππους ἐλεφαντίνῳ κόσμῳ. Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ Αἰθίοπες ἥττοιστοι ἀνθρώπων πάντων ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, μέϊους ἢ τετραπῆχεις· εἰσὶ δὲ τινες αὐτῶν καὶ πενταπῆχεις· καὶ ποιγυνοφόροι εἰσὶ καὶ κομηταί, καὶ κάλλιστοι πάντων ἀνθρώπων οὗτοι εἰσι. Καὶ βασιλεύει αὐτῶν οὗτος, ὃς ἂν ᾖ μέϊστος. Εἰσὶ καὶ ἱππηλάται καὶ ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται, καὶ χρῶνται τοῖς βέλεσι πεπρακτομένοις. Οἱ δὲ Φοίνικες ἔμποροι εἰσάγουσιν αὐτοῖς μύρον, λίθον Αἰγυπτίαν, ἄπρους ἑξαράκτους, κέραμον Ἀττικὸν καὶ χοῦς· τὰ γὰρ πλάσματα ἔστιν ὧνα ἐν τοῖς Χουσί τῇ ἑορτῇ. Εἰσὶ δὲ οἱ Αἰθίοπες οὗτοι κρεοφάγοι, γαλακτοπόται, οἶνον δὲ ποιοῦσι πολὺν ἀπὸ ἀμπέλων· τὸν δὲ καὶ αὐτὸν οἱ Φοίνικες

gamque. Est vero haec alga palmi latitudine, et in acutum desinit, adeo ut pungat. Mercaturam ibi exercent Phoenices. Qui quum in Cernen insulam advenierint, gaulos suos sive naves onerarias in ancoris ibi sistunt, et in ipsa insula figunt sibi tentoria. Exemtas deinde e gaulis merces exiguis navigiis transvehunt in continentem. Accolunt eam Aethiopes, atqui hi sunt quibuscum negotiantur. Vendunt autem mutando sua pellibus cervorum, leonum, pardalium, pellibus dentibusque elephantum, et domesticorum pellibus pecorum. Aethiopes pro ornatu utuntur variegatis [pellibus], et phialis eburneis pro poculis; mulieres eorum ornatum gestant armilla eburnea; equos quoque ebore ornant. Sunt autem hi Aethiopes omnium hominum nobis cognitiorum maximi, majores quam quadricubitales; nonnulli vero etiam quinque sunt cubitorum. Porro sunt barbati et comati omniumque hominum pulcerrimi. Regit ipsos is qui statura est maximus. Sunt etiam equites exercitati et jaculatores et sagittarii; jaculis utuntur contis adustus. Phoenices autem mercatores important iis unguentum, lapidem Aegyptium, ** figlina Attica et congios. (Fictilia illa vasa in Congiorum festo venalia sunt). Ceterum Aethiopes illi carne vescuntur, et lac potant; porro vinum e vitibus multum conficiunt quod ipsum quoque Phoenices inde exportant. Est iis etiam civitas

τῶν μὲν τὸ ἔμπυρον, τῶν δὲ τὸ ψυχρὸν καὶ διαπεπηγός. » Vossius. || — ἔστι δὲ τὸ φύκος κτλ.] Cf. Theophrast. Hist. plant. IV, 7 : Γίνεται δὲ (τὸ φύκος) ἐν μὲν τῇ ἑξῶ τῇ περὶ Ἡρακλείας στήλας θαυμαστόν τι τὸ μέγεθος, ὡς φασί, καὶ τὸ πλάτος μέζον ὡς παλαιστειῶν. Cf. Heeren *Ideen* II, 1, p. 183. || — δοχμῆς] λοχμῆς cod.; em. edit.; τὸ πλάτος om. apogr. Vatican. || — Φοίνικες] Carthaginienses puta. || — ἐπὶ δὲ ἀφ.] ἐπὶ καὶ ἀφ. cod.; em. Huetius. || — γαύλους] καλῶς cod.; em. Salmas. Cf. Steph. Thesaur. s. v. « Ce passage m'a fait conjecturer que l'île de Gaulea, que Dicuill place sur la côte occidentale d'Afrique, est Cerne elle-même, à laquelle les Carthaginiens donnèrent le nom d'île des Vaisseaux. Voyez mes Recherches sur Dieûil, p. 125-128. » LETRONIUS *Poém. géogr.* p. 229. || — σκηνάς ποιησ.] Igitur nulla ibi tunc erat colonia. || — εἰσὶ δὲ Αἰθίοπες κτλ.] Codex ita : εἰσὶ δὲ οὗτοι Αἰθίοπες πρὸς τὴν ἤπειρον· εἰσὶ δὲ οὗτοι δὲ (sic) Αἰθίοπες πρὸς οὓς· em. Fabricius. Vulgo editi : εἰσὶ δὲ οὗτοι Αἰθίοπες πρὸς οὓς. || — καὶ δόοντας] κ. δόοντων cod.; em. Reinesius. μετ' δόοντων Vossius, parum apte. In seqq. vox δέρματα facile subintelligitur. || — κόσμῳ στίχοις] κοσμοστίχοις sc. ἐσθλῆματι conj. Salmasius; excidit potius δοράξιν vel δέρμασι. Cf. Herod. VII, 71. Ceterum tota haec narratio e variis centonibus male consuta. Sic hoc loco verbis ἡμέρων βοσκημάτων statim subiicienda erant : οἱ δὲ Φοίνικες ἔμποροι. || — μέϊστοι] μεστοί cod. || — πενταπῆχεις] Cf. Plin. VI, 35, ubi Syrbotæ Aethiopes octonum cubitorum fuisse dicuntur. Solin. c. 30. Herodot.

III, 20 de Aethiopibus Ichthyophagis : Λέγονται εἶναι μέϊστοι καὶ κάλλιστοι ἀνθρώπων πάντων· νόμοισι δὲ καὶ ἀλλοιοῖς χρᾶσθαι αὐτοὺς φασί κεχωρισμένοις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν βασιλιγὴν τοιῶδε· τὸν ἀντὶν ἀστῶν κρῖνωσι μέϊστον τε εἶναι καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ἔχειν τὴν ἰσχὺν, τοῦτον δὲξιοῦσι βασιλεύειν. Id. c. 23 : στήλην δὲ εἶναι κρέα τε ἐρῶθ, καὶ πόμα γάλα. Cf. III, 114. VII, 70. Eusth. ad Dion. 213. || — πεπρακτωμένοις] Herodot. VII, 71 : Αἰθῖες σκευὴν μὲν σκυτίνην ἵσαν ἔχοντες, ἀκοντιστοὶ δὲ ἐπικαύτοισι χρωόμενοι. Cf. quæ de Libybus Balearidum narrat Strabo III, p. 168. || — μύρον] De unguentis Phoeniciis v. Plin. XIII, 2; Athenæus XV, p. 688; Dioscorid. I, 63; deque alabastris unguentorum v. Lucian. Hætar. c. 14; Aristophan. Ran. 1125; Plinius XXXVI, 12 etc. || — λίθον Αἰγυπτίαν] λίθον Αἰγύπτιον voluit Falconer Diss. II in Hannon. p. 80; perperam. Succini genus intellexit Gailius. Est potius vitrum ex hyalidine lapide conflatum atque confectæ ex eo ab Aegyptiis res ad mundum pertinentes (v. Strabo XVI, p. 758), λίθους βαλῆς πλειονα γένη (Peripl. m. Erythr. p. 4. 7 Huds.), uti ἀρτῆματα λίθινα γυτὰ εἰς τὰ ὄτα (Herod. II, 69). || — ἄπρους ἑξαράκτους] sic codex; quid lateat difficile dictu. Gailius ἀπρους ἑξαράκτους, apros castratos; sed ἑξαράκτους tale quid significare non potest, nec quidquam huc facit vox ἐξάρματα Apollonii Rh. IV, 477, quam conferri Gailius vult. Mitto mirum istud mercis genus. Desideratur res vel supellex ad ornatum, quo gaudent ejusmodi populi, pertinens. Sic Cambyses ad Aethiopes Ichthyophagos dona misit

ἄγουσιν. Ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ πόλις μεγάλη, πρὸς ἣν οἱ Φοίνικες εἰσπλέουσιν οἱ ἔμποροι. Λέγουσι δὲ τινες τοῦτους τοὺς Αἰθίοπας παρῆκειν συνεχῶς οἰκοῦντας ἐν τεύθειν εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἶναι ταύτην [τὴν] θάλατταν συνεχῆ, ἀκτὴν δὲ εἶναι τὴν Λιβύην.

113. ΔΙΑΦΡΑΓΜΑ

διὰ τῆς θαλάττης [ἀπὸ] τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπεικῶς εὐθὺ κατ' ὁρθόν.

Ἀρχεται δὲ τὸ διάφραγμα ἀπὸ Εὐρίπου τοῦ κατὰ Χαλκίδα καὶ ἔστιν ἐπὶ Γεραιστὸν στάδια [ψ' καὶ ν']. Ἀπὸ Γεραιστοῦ ἐπὶ Παιώνιον τῆς Ἀνδρου στάδια π'. Ἀπὸ [Παιωνίου] τῆς Ἀνδρου ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα στάδια σ'.

Τοῦ Αὐλῶνος διάπλους εἰς Τῆγον στάδια ιβ'.

Αὐτῆς δὲ τῆς νήσου ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ κατὰ Ῥηναίαν στάδια ρν'.

Τοῦ δὲ διάπλου εἰς Ῥηναίαν στάδια μ'.

Αὐτῆς δὲ Ῥηναίας καὶ τοῦ διάπλου εἰς Μύκονον στάδια μ'.

Ἀπὸ δὲ Μυκόνου διάπλους ἐπὶ τοὺς Μελαντίους σκοπέλους προαριστιδίου μικρῶ ἑλάττων, σταδίων [ρ] μ'.

Ἀπὸ δὲ Μελαντίων σκοπέλων πλοῦς εἰς Ἰκαρον προαριστιδίου.

Αὐτῆς δὲ τῆς Ἰκάρου στάδια τ' ἐπὶ μῆκος.

Ἀπὸ δὲ Ἰκάρου πλοῦς εἰς Σάμον προαριστιδίου.

πορφυρίον τε εἶμα καὶ χρύσεον στρεπτὸν περιχυμένον καὶ ψεῖλα καὶ μύρου ἀλάδαστρον καὶ φοινικηίου οἴνου κάθον. Tale quid nostro quoque loco fuerit. In mentem venit crustaceis exorhincis, vitrum fossile, vel etiam allos (sc. λίθους) ἐξορκίτους (non χυτοὺς, ut erat λίθια Αἰγυπτία), vel ἀλάδαστρος ἐξ Ἀραβίας etc. — καὶ αὐτὸν] καὶ αὐτοὶ cod. — πῶλιν μεγάλην] Nescio an conferre liceat quæ de Mavi Æthiopum oppido habet Plinius V, 8, et quæ Diodorus III, 53, 6 de Mene Æthiopum Ichthyophagorum urbe in Amazonum insula narrat. — οἶνον ποιοῦσι] Cf. mythologos, qui Bacchum in his regionibus natum dicunt ap. Diodor. III, 68.

§ 112. ἀπὸ] add. e conj. Gaillii. — εὐθὺ κατ' ὁρθόν] infra ὁρθὸν κατ' εὐθὺ, quod h. l. reponi vult Vossius; καὶ εὐθὺ nescio cur ser. Fabricius. — ψ' καὶ ν'] ζ' νοινῆ codex. 647 stadia exputat Lapius, quæ ad antiquum computum revocata forent 555. Scribi itaque possit ϕ' καὶ ν'. Sed maiorem numerum posuisse auctorem ex summa stadiorum 2370 colligitur. Fuisse itaque puto ψ καὶ ν', 750. — Παίωνιον] aliunde non notum; promontorium Geræsto obversum fuisse debet. — σταδ. π'] Consentit Plinius IV, 22: abest (Andrus) a Geræsto X mill. pass. — ἀπὸ τῆς Ἀνδρου] αὐτῆς; τῆς Ἀνδρου conj. Gaillius. Vel hoc sententia postulat, vel ἀπὸ [Παιωνίου] τῆς Ἀνδρου. — τοῦ Αὐλῶνος] Αὐλῶνα dicit fretum inter Andrum Tenuumque; sic etiam mare inter Ciliciam Rhodumque vocabatur. — Τῆγον] τεῖνον cod.; em. Salmasius. — ιβ']

magna, ad quam Phœnicum mercatores navigant. Ceterum nonnulli perhibent Æthiopes illos continuo abhinc tractu habitantes usque ad Ægyptum pertinere, et mare hoc item esse continuum, Libyam vero figura referre peninsulam.

113. DIAPHRAMMA

per mare [ab] Europa in Asiam propemodum rectam ad lineam.

Incipit diaphragma ab Euripo qui ad Chalcidem est; hinc ad Geræstum stadia sunt [750].

A Geræsto ad Pæonium Andri stadia 80.

A [Pæonio] Andri ad Aulonem sive fretum stadia 280.

Aulonem sive freti tractus in Tenum stadia 12.

Ipsius insulæ usque ad promontorium Rhenææ oppositum stadia 150.

Trajectus in Rhenæam stadia 40.

Ipsius Rhenææ et tractus in Myconum insulam stadia 40.

A Mycono tractus ad Melantios scopulos paullo minor antemeridiano, stadiorum [1]40.

A Melantiis scopulis navigatio in Icarum antemeridiana.

Ipsius Icarum stadia 300 secundum ins. longitudinem.

Ab Icaro in Samum navigatio antemeridiana.

8 stadia sive mille passus sec. Plinium IV, 22. — κατὰ Ῥηναίαν] sic codex; κ. ῤηναίας scripsit Clausenius absque causa idonea. — ρν'] 120 sec. Plinium I. 1: Tenos in XV millia pass. porrecta. Noster accuratior. Lapius exputat stadia 170, quæ forent 146 stadia ex computo græco. — Ῥηναίας] Ῥηναίας h. l. codex. Idem deinde Μύκονον et Μυκόνον. — Μελαντίους σκ.] Meminerunt eorum Strabo IV, p. 636, Stadiasm. § 253. 270, Apollonius Rhod. IV, 1707, ubi scholiasta petras illas perperam collocat ad Theram insulam. — προαριστιδίου] προαριστιδίου codex; em. edit. — ρμ'] codex μ'. Inde ab orientali Myconi extremitate tot fere stadia absunt petræ Melantiæ; sed in computum referenda erat etiam ipsius Myconi insulæ longitudo, 100 fere stadiorum. Fortasse igitur excidisse putes: Αὐτῆς δὲ Μυκόνου στάδια ρ'. Sed commodius navigatio ab occidentali insulæ extremitate directo cursu in Melantia saxa dirigebatur. Atque infra majus etiam spatium computari videmus in πλοῦν προαριστιδίου, quæ fere tertia est diei pars. — προαριστιδίου] προαριστιδίου codex. Ad Icarum sunt circa 190 stadia. — σταδία τ'] Consentit Agathemerus p. 17. Contra Strabo p. 649 ambitum insulæ 300 stadiorum esse dicit, Pliniusque IV, 23 longitudinem refert 17 mill., sive 136 stadiorum. Vera est longitudo stadiorum circiter 214. — ἀπὸ δὲ Ἰκάρου] ἀ. δ. Ἰκάρου cod. — προαριστιδίου] Ab Icaro sunt fere 110 stadia. — σταδ. σ'] Accurata mensura est ad 250 stadia; sed justo minor

Αὐτῆς δὲ Σάμου στάδια σ'.

Ἐκ Σάμου εἰς Μυκάλην τοῦ διάπλου στάδια ζ'. (ιζ?).

Τὸ πᾶν, ἐν ἑκ Σάμου πλέωσι πρὸ ἀρίστου, στάδια β', μὴ προσλογιζομένου τοῦ πλοῦ [τοῦ ἐκ Μυκάλης εἰς Σάμον].

Ipsius Sami stadia 200.

E Samo in Mycalen trajectus stadiorum 7 (17?)

In summa, si quis e Samo naviget *navigacione utens optima*, stadia sunt 2370, non adnumerata navigatione [*quæ est a Mycale in Samum*].

113. Ἐτερον διάφραγμα ὀρθὸν κατ' εὐθύ.

[Ἀπὸ Μαλέας] ἕως Κυθήρων στάδια λ' (ρλ?).

Αὐτῶν δὲ Κυθήρων μῆκος στάδια ρ' (σ').

Εἰς Αἰγίλιαν πλοῦς προαριστίδιος.

[Αὐτῆς Αἰγίλιας μῆκος στάδια ν'.

Ἀπ' Αἰγίλιας εἰς Κρήτην, πλοῦς προαριστίδιος]

Κρήτης αὐτῆς μῆκος στάδια ββ' (ρρ').

Ἀπὸ Κρήτης εἰς Κάρπαθον στάδια ρ' (ρ').

Αὐτῆς Καρπάθου μῆκος στάδια ρ' (τ').

Εἰς Ῥόδον ἀπὸ Καρπάθου πλοῦς στάδια ρ' (τ').

Αὐτῆς Ῥόδου μῆκος στάδια χ'.

Ἀπὸ Ῥόδου εἰς τὴν Ἀσίαν στάδια ρ'.

Ἔστι τοῦ διάπλου τὸ διάφραγμα στάδια δσ'.

113. Alterum diaphragma rectum.

[*A Malea*] ad Cythera stadia 30 (130?).

Cytherorum longitudo stadiorum 100 (200?)

Hinc ad Ægiliam navigatio antemeridiana.

[*Ipsius Ægiliae longitudo stadiorum 50.*

Ab Ægilia in Cretam navigatio antemeridiana.]

Ipsius Cretæ longitudo stadiorum 2500.

A Creta in Carpathum stadia 100 (500?).

Ipsius Carpathi longitudo stadiorum 100 (300?).

A Carpatho in Rhodum navigatio stad. 100 (300?).

Ipsius Rhodi longitudo stadiorum 600.

A Rhodo in Asiam stadia 100.

Est trajectus hujus diaphragma stadiorum 4270.

114. ΜΕΓΕΘΗ ΝΗΣΩΝ.

Μεγίστη Σαρδία. Δευτέρα Σικελία. Τρίτη Κρήτη. Τετάρτη Κύπρος. Πέμπτη Εὐβοία. Ἑκτη Κύρνος. Ἑβδομή Λέσθος. Ὀγδοὶ Ῥόδος. Ἐνάτη Χίος. Δεκάτη Σάμος. Ἐνδεκάτη Κόρκυρα. Δωδεκάτη Κάσος. Τρισκαίδεκάτη Κεφαλληνία. Τεσσαρεσκαίδεκάτη Νάξος. Πεντεκαίδεκάτη Κῶς. Ἑξακαίδεκάτη Ζάκυνθος. Ἑπτακαίδεκάτη Ἀθήνη. Ὀκτωκαίδεκάτη Αἴγινα. Ἐννακαίδεκάτη Ἰμβρος. Εἰκοστὴ Θάσος.

[ΣΚΥΛΑΚΟΣ ΚΑΡΥΑΝΔΕΩΣ
ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.]

114. MAGNITUDES INSULARUM.

Maxima Sardinia. Secunda Sicilia. Tertia Creta. Quarta Cyprus. Quinta Eubœa. Sexta Corsica. Septima Lesbus. Octava Rhodus. Nona Chios. Decima Samus. Undecima Coreyra. Duodecima Casus. Decima tertia Cephallenia. Decima quarta Naxus. Decima quinta Cos. Decima sexta Zacynthus. Decima septima Lemnus. Duodevicesima Ægina. Undevicesima Imbrus. Vicesima Thasus.

[SCYLACIS CARYANDENSIS
CIRCUMNAVIGATIO ORBIS HABITATI.]

insula est etiam ap. Strabonem et Agathemerum, quorum ille 600, hic 630 ambitum ejus esse dicit; vero propior Anonymus qui 800 stadia exputat. || — στάδια ζ'] scrib. videtur ιζ'; tot enim sunt. || — πρὸ ἀρίστου] Hæc corrupta esse puto, quia nihil video quid ad navigationis spatium tempusve faciat, sive quis ante sive post τὸν ἀρίστον enavigaverit. Scribendum est, ni fallor, πλέωσι πλὴν ἀρίστου vel πλοῦν ἀρίστον. Cf. § 110 τοῦ καλλίστου πλοῦ παραπλοῦς. || — προσλογιζομένου] προσλογιζομένου cod.; em. Vossius. Quæ deinde uncis includuntur, supplvi. Stadia quæ diserte in antec. enumerantur, sunt 1992. Quæ desiderantur ad summam stad. 2370 conflandam stadia 378, referenda sunt ad duos πλοῦς προαριστίδιους, quamquam illi ex accurata distantiarum mensura nonnisi 310 vel 320 stadia continent.

§ 113. Ἀπὸ Μαλέας] supplvi. || — λ'] Auctor scripserit ρλ'. Sequentes numeri adeo sunt corrupti, ut ludicrum foret refingendi cōnemen. || — Αἰγίλιαν] em. Dodwell.; Αἴγινα codex. Inclusa supplvi.

§ 114. Ad hunc insularum laterculum Gailio respicere videntur verba, quæ indiculus Periplo nostro

præmissus habet: καὶ αἱ νῆσοι αἱ ἐπὶ αἱ οἰκούμεναι, καθότι ἐκάστη κεῖται τῆς ἡπείρου. Itaque initio nonnisi septem insulas maximas recensitas fuisse, reliquas postea additas putat. At verba καθότι ἐκάστη κεῖται τῆς ἡπείρου nonnisi in eas insulas cadunt, de quibus in ipso Periplo sermo est. Quod attinet septem priores, quas tamquam maximas recensere veteres solebant, jam Alexis comicus Alexandri M. ætate eatenus accuratiora habet, quod primum locum non Sardinia, sed Sicilia tribuit. V. Constantin. Porphyg. De the. II, 10 (cf. schol. Platon. p. 392. Eustath. ad Dion. 580), ubi ex comico ordinem insularum apponit hunc: Sicilia. Sardinia. Corsica. Creta. Eubœa. Cyprus. Lesbus. Cf. Diodor. V, 17, 1, ubi series: Sicilia. Sardinia. Cyprus. Creta. Eubœa. Corsica. Lesbus. Timæus primum locum Sardinia assignavit (ap. Strab. p. 654), in reliquis cum Diodoro consentiens, a Nostro autem eo differens, quod tertium locum Cypro, quartum demum Creta assignat; denique post septem illas maximas proxime sequi ait majorem Balearidum (sicuti Aristot. Mirab. c. 89). Ceterum cf. de his Marcian. p. 9 et Agathem. p. 46.

[ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ,

ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ,

ΜΑΛΛΟΝ ΔΕ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΤΡΙΑ.]

(ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΠΟΛΕΩΝ ΣΚΩΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.)

Α.

Ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἔπεισιν * ἄστυ· ὁδὸς δὲ
ῥοεῖα, γεωργουμένη πᾶσα, ἔχουσα [τι] τῇ ὀψει φιλάν-

[DICÆARCHI,

UT FERTUR,

POTIUS VERO

ATHENÆI

DESCRIPTIONIS GRÆCIÆ

FRAGMENTA TRIA.]

(ATHENÆI

IN URBS DICTERIA ET VIÆ ET PERIPLUS.)

I.

Hinc versus Atheniensium properant [ἐπελγουσιν] ur-
bem; via amœna, culta tota, humanitatem præ se ferens.

Quæ sequuntur fragmenta vel potius excerpta tria, ex Græciæ descriptione aliqua, fortassis etiam e majoris ambitus opere geographico, petita sunt. Primum atque tertium exhibent codex Parisinus Suppl. N. 443 p. 114 sqq. ejusque apographum Vaticanum. In apographo Monacensi (fol. 52-57 V^o) nonnisi primum habes, neque id integrum; nam desinit in verba ἀμαξήλατος τῶν ἀγρῶν, deperditis reliquis. Fragmentum secundum atque tertii initium præbet codex Parisinus N. 571, fol. 43o et codex Gudianus, e quo primus edendum curavit in Hudsoni Geographis (tom. II, init.) Fabricius. Nomen auctoris titulusque operis nusquam adscribuntur. Etenim fragmentum secundum in cod. 571 excerptis Strabonianis ita subjungitur, ut ne minimo quidem signo ab iis distinguatur. In altero autem codice 443 reliqua fragmenta duo continuo tenore posita sunt inter duo Periegeseos iambicæ fragmenta, quorum prius recenset urbes Helladis inde ab Ambracia usque ad initium Peloponnesi, missa tamen Attica, de qua primum nostrum agit fragmentum prosaicum, adeo ut suppleat quodammodo quæ in poeticis desiderantur. Atque hæc ipsa causa fuisse videri possit ordinis rerum quem codex 443 exhibet. — Vindicari fragmenta solent *Dicaearcho Messenio*. Nimirum quum Periegesi iambicæ subscriptus titulus sit: Δικαίρχου ἀναγραφὴ Ἑλλάδος, isti autem iambi ad Dicaearchum Aristotelium pertinere nequeant, sed Dionysii ejusdam fetus sint: nomen Dicaearchi ad prosam orationem poeticis insertam transferendum esse censuerunt. Opinio hæc quantumvis ob facilitatem probabilis esse videatur, justo tamen pondere, si singula momenta trutinaveris, caret. Missis quæ huc pertinent chronologicis et historicis (V Prolegomena), in ipsius

codicis 443 indicio quodam subsistam. Etenim excerpta nostri scriptoris in antiquioribus libris pleniora exstitisse, nec temere mixta alienis fuisse tum per se consentaneum est, tum inde colligitur quod in codice 443 p. 106 (sicut in apogr. Vatic. fol. 236 rect.) exstat titulus: Ἀθηναίου πόλεων σκώμματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους, nihil vero vel præcedit vel subsequitur quod referri ad eum possit; nam præcedit Scylacis Periplus, sequuntur Stathmi Parthici Isidori Characeni. Quare indicari Athenæi cujusdam opus cujus titulum librarius corrupte adscripserit, ipsum vero opus ejusve fragmenta omiserit, censuit Letronnius (*Poëm. géogr.* p. 265). Vana etiam sunt quæ ipse tentavi in Fr. Hist. t. II, p. 232. Dubitari enim nequit quin titulus pertineat ad ipsa Nostri excerpta, quæ olim ante Isidori Stathmos legebantur (sicuti in codice 571 excerpta Strabonis et Nostri iisdem Isidori Stathmis subjunguntur), in cod. 443 autem vel casu vel consilio male transposita sunt. Ceterum facile intelligitur non genuinum operis exhiberi inscriptionem, sed indiculum talem qualem ex argumento excerptorum librarius quidam collegerat. Primum igitur notavit πόλεων σκώμματα, urbium cavillationes, sive dicteria quibus vitia singulorum urbium exagitantur. Magnopere scilicet in ea re Noster sibi placet; nullam fere urbem memorat, quin cives ejus sale suo perfricet, Oropiis ἀσχροκερδῶν, φθόνον Tanagraeis, φιλονεικῶν Thespiensibus, πλεονεξίαν Anthedoniis, ἀλζουσίαν Plataënsibus, aliis exprobrans aliâ. Sequitur in titulo: καὶ ὁδοί. Nec mirum ad hoc animadvertisse librarium; nullum enim novi auctorem, qui tanto studio de viarum longitudine, declivitate, securitate periculose, umbra, diverticulis, ceterisque quæ huc faciunt, expo-

ὄρωπον. Ἡ δὲ πόλις ξηρὰ πᾶσα, οὐκ εὐδρος, κακὸς ἐρρουστομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. Αἱ μὲν πολλὰ τῶν οἰκίων εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμα. Ἀπιστῆθαι δ' ἂν ἐξαίφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὐτὴ ἐστὶν ἡ προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' οὐ πολὺ δὲ πιστεύσειεν ἄν τις. Ὡδεῖον τῶν ἐν τῇ οἰκουμένη καλλίστον· θέατρον ἀξιόλογον, μέγα καὶ θαυμαστόν· Ἀθηνᾶς ἱερὸν πολυτελές, ἀπόψιον, ἄξιον θεᾶς, ὁ καλούμενος Παρθενών, ὑπερκείμενον τοῦ θεάτρου· μεγάλην κατάπληξιν ποιεῖ τοῖς θεωροῦσιν· Ὀλύμπιον, ἡμιτελὲς μὲν, κατάπληξιν δ' ἔχον τὴν τῆς οἰκοδομίας ὑπογραφὴν, γενόμενον δ' ἂν βέλτιστον, ἐπεὶ συνετελέσθη· γυμνάσια τρία, Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες, πάντα κατάδενδρά τε καὶ τοῖς ἐδάφεσι πώδῃ, χόρτοι παντοθαλεῖς φιλοσόφων παντοδαπῶν, ψυχῆς ἀπάται καὶ ἀναπαύσεις· σχολαὶ πολλαί, θέαι συνεχεῖς.

2. Τὰ γινόμενα ἐκ τῆς γῆς πάντα ἀτίμητα καὶ πρῶτα τῇ γένει, μικρῶ δὲ σπανιώτερα. ** Ἄλλ' ἡ τῶν ξένων ἐκάστοις συνοικειομένη ταῖς ἐπιθυμίαις εὐάρμοστος διατριβὴ περισπῶσα τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ ἀρέσκον λήθην τῆς δουλείας ἐργάζεται. * Ἔστι δὲ ταῖς μὲν

Ipsa urbs tota sicca, neque aquis bene instructa, neque recte item in plateas secta oi vetustatem. Domuum pleraque viles, paucae commodae. Primo statim aspectu plane dubitarent peregrini, an haec esset illa celebrata Atheniensium urbs: mox tamen facile aliqui credat. Odeum ibi omnium in orbe terrarum facile pulcherrimum; theatrum memorabile mirandaeque magnitudinis; Minervae fanum sumptuosum, e longinquo conspicuum deque dignissimum, quod Parthenon vocant, theatro superjacens, intuentes in magnam rapiens admirationem; Olympium, semiperfectum illud quidem, sed structura delineatione stuporem incutiens, futurum vero praestantissimum, si perfectum fuisset, gymnasia tria, Academia, Lyceum, Cynosarges, omnia arboribus et solo gramineo decorata, horti virentes variorum philosophorum, animi delectationes recreationesque; feriae plurimae; spectacula frequentia.

2. Fructus terrae inestimabiles, magnanisque habent suavitatem, paullo tamen rariores sunt. ** Verum peregrinorum animis oblivione servituti affert studium atque opera quam in rebus, quae desideriis uniuscujusque sunt accommodatae et consentaneae, ponunt.

suerit. Quod deinde additur: καὶ περίπλους, id sane in servata nobis fragmenta non quadrat; sed quadra- bat fortasse in alia; nisi mavelis mecum statuere περίπλους confusionem passim obvia scriptum esse pro περιήγησης. De Athenæo quodam, qui nostrae periegesis auctor esse possit, aliunde non constat, quantum sciam. Ut statuamus nomen auctoris excidisse, nec nisi patriae mentionem vocī Ἀθηναίου inesse, causam idoneam non video. Nam etiam ex Athenarum laude eximia atque eo quod carpit auctor qui inter Bæotos se quasi Athenienses gerant, auctorem suspiceris Atheniensem fuisse, quidnam impedit quin fuerit Ἀθηναῖος ὁ Ἀθηναῖος?

§ 1. ἔπεισιν] corrupte. Ut quam minime ab acceptis literis recederem, verti quasi in græcis esset ἐπειγόντων, quod a vivida Nostri oratione non videbatur abhorre. In Fragm. Hist. t. II, p. 254 conjeci ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἄστν Ἐλευσινίαν ἐστὶν ὁδὸς, ἡδρεῖα κτλ., quod etiam nunc non displicet. ἐπείσιν conj. Gailius, male. εἰσὶν vel ἐστὶν ἄστν στάδια ad similitudinem aliorum hujus fragmenti locorum conjecit Stephanus, probante Osanno, nisi quod parum apte onitti vult vocem ἄστν. Ceterum non ubique stadiorum numerum excerptor notat (v. gr. § 6), neque usquam in indicandis stadiis utitur verbo ἐστὶν, neque denique probabile tritissimam vocem hunc in modum esse corruptam. || — τ] addidi e conj. Stephani. || — ἀπύστηθελ] ἀποστῆθελ codex; em. Stephanus. || — ἐὶ αὐτῇ] Maluerunt nonnulli ἐὶ αὐτῇ; malim et ipse. || — πολλὸ δὲ] δὲ deest in Vatican. || — Ὡδεῖον] Ὡδε (non Ὡδε) ἦν cod.; em. Hemsterhusius ap. Wesseling. Probabil. p. 335 et Boissonade ad Holsten. Epp. Ad div. p. 14. Ratio qua monumentorum recensio introducitur aperte excerptoris est. || — μέγα] μετὰ cod.; em. Stephan. || — ἀπόψιον] Dübner; ἀποπτον

Gronov.; ἀπόβιον codex. || — θεᾶς] θεᾶς codex. || — ὑπερκείμενον] fort. auctor scripsit ὑπερκείμενος || — τὴν ὑπογραφὴν] εἰς τὴν conj. Stephanus; καταπληκτικὴν (καταπληξίον s. καταπληκτὴν Salmas.) δ' ἔχ. τὴν τ. ο. ὁ Casaubonus; κατάπληξιν δ' ἔχον ἰδόντι τὴν etc., Jacobs. in Bottigeri Amalth. Careri his omnibus posse, praesertim in excerpto nostro, monet Osannus. || — Κυνόσαργες] κυνὸς ἄργος cod. || — χόρτοι παντοθαλεῖς] ἐορταὶ παντοδαπαὶ codex; ad inepta h. l. mentio festorum philosophorum, etiamsi fuisse putaveris. Quod sentiens Casaubonus verba transponi voluit hunc in modum: ἐορταὶ παντοδαπαὶ, ψυχῆς ἀναπαύσεις, φιλοσόφων παντοδαπῶν σχολαὶ πολλαί, θέαι συνεχεῖς. At tamen philosophorum mentio vix superanda erat ab commemoratione Academiae, Lycei, Cynosargis. Verba ψυχῆς ἀπ. καὶ ἀν. Holstenius transponi voluit post θέαις, ubi sane aptiora forent. || — ἀναπαύσεις] Marx; ἀνάπαυσεις h. l. codex, sed mox ἀναπαύσεις.

§ 2. Plura ab excerptore ommissa esse post v. σπανιώτερα patet. Quid supplendum sit dictu difficile, quum ne hoc quidem constet, quænam intelligenda sit δουλεία. Num Atheniensium Macedonico arbitrio subiectorum, sicuti de Chalcidensium servitute loquitur § 3o? an servilis inquilinorum conditio? || — ξένων] ξεινῶν codex. || — συνοικειομένη] συνοικειομένη codex; em. Vulcanius et Holstenius; distinctior etiam oratio foret, si cum Boissonadio legeris συνοικειομένη καὶ ταῖς ἐπ. κτλ. Marxius conjecit συνοικειομέναις, opinans ἐπιθυμίας συνοικειομένας esse cupiditates quibus aliquis obnoxius sit. Cui interpretationi refragatur forma verbi media. Ceterum locum nostrum jam bene sanum esse minime credo. Nescio an huc retrahenda sint verba ἡ πόλις, quæ mox loco legitur inepto, adeo ut leg. sit: ἄλλ' ἡ πόλις τῶν ξένων ἐκάστοις συνοικειομένη ταῖς ἐπιθυμίαις εὐάρμοστος (εὐάρμοστος cod.)

θείας (ἡ πόλις) καὶ σχολαῖς τοῖς δημοτικοῖς ἀνεπαίσθητος [δ] λιμός, λήθην ἐμπούσαις τῆς τῶν σίτων προσφορᾶς· ἐφόδια δὲ ἔχουσιν οὐδεμία τοιαύτη πρὸς ἡδονήν.... Καὶ ἕτερα δὲ ἡ πόλις ἡδὲα ἔχει καὶ πολλὰ. Καὶ γὰρ αἱ σύγγενος αὐτῆς πόλεις προάστεια τῶν Ἀθηναίων εἰσὶν....

3. Ἀγαθοὶ δὲ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν παντὶ τεχνίτῃ περιποιήσαι δόξαν μεγάλην, ἐπὶ τοῖς εὖ τετεχνημένοις ἐκβάλλοντες τὰς εὐημερίας, [ὥς] θαυμαστὸν τὴν πόλιν λιθίνων ζώων [εἶναι] διδασκαλεῖον.

4. Τῶν δ' ἐνοικούντων οἱ μὲν αὐτῶν Ἀττικοί, οἱ δ' Ἀθηναῖοι. Οἱ μὲν Ἀττικοὶ περιέρχονται ταῖς λαλαῖς, ὕπουλοι, συκοφαντοῦσι, παρατηρηταὶ τῶν ξενικῶν βίων· οἱ δ' Ἀθηναῖοι μεγαλόψυχοι, ἀπλοὶ τοῖς τρόποις, φιλίας γνήσιοι φύλακες. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν τῇ πόλει λογογράφοι, σείοντες τοὺς παρεπιδημούντας καὶ εὐπόρους τῶν ξένων· οὓς ὅταν ὁ δῆμος λάβῃ, σκληραῖς περιβάλλει ζημίασι. Οἱ δὲ εἰλικρινεῖς Ἀθηναῖοι δριμύει τῶν τεχνῶν ἀκροαταὶ καὶ θεαταὶ συνεχεῖς. (5) Τὸ καθόλου δ' ὅσον αἱ λοιπαὶ πόλεις πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ βίου διόρθωσιν τῶν ἀγρῶν διαφέρουσι, τοσούτον τῶν λοιπῶν πόλεων ἢ τῶν Ἀθηναίων παραλλάττει. Φυλάκτεον δ' ὥς ἐνὶ μάλιστα τὰς ἐταίρας, μὴ λάθῃ τις ἡδέως ἀπολόμενος. Ὁ στίχος Λυσίππου·

Εἰ μὴ τεθέασαι τὰς Ἀθήνας, στέλεχος σ'·
εἰ δὲ τεθέασαι, μὴ τεθῆρευσαι δ', ὄνος·
εἰ δ' εὐαρσέστων ἀποτρέχεις, κανθήλιος.

διατρίβῃ, ἢ περισπῶσα κτλ. || — ἡ πόλις] Hæc ab hoc loco aliena, ideoque ejicienda esse monuit Marxius. Jacobsius (ad Achill. Tat. p. 756) conjecit : θείας καὶ πομπαῖς καὶ σχ. || — ἐμπούσαις] ἐμπούσας codex ; em. Marxius. || — ἐφόδια κτλ.] Jacobs l. l. p. 447 proponit : ἐφόδια δὲ ἔχει ὅσα οὐδέμια τις ἄλλη πρὸς ἡδονήν. Marxius tentavit : καὶ ἕτερα τις πόλις ἡδὲα ἔχει καὶ πολλὰ· ἐφόδια δ' ἔχουσιν οὐδέμια τοιαῦτα πρὸς ἡδονήν. Frustra, puto.

§ 3. Ἀγαθοὶ] ἀγαθὴ cod. || — εὖ τετεχνημένοις] εὐτεχναζομένοις codex. In Fragg. hist. proposueram ἐπὶ τοῖς ἐν τέχνῃ αἰνούμενοις. Plerique vulgata interpretati sunt *obvitiis quibusque*, id quod græce dicendum erat τοῖς ἐντυγχάνουσι. Potuissent illi legere : τοῖς ἐντυγχάνουσιν εὐμενῶς vel εὐμενεῖς ἐκβάλλοντες κτλ., sed ipsa hæc sententia, quum a vero abhorreat, admitti nequit. Im. Bekker. ap. Buttmannum conjecit ἐπυτταζομένοις, i. e. τοῖς κατορθουμένοις πράγμασι. Similiter Marxius : εὐτυχαζομένοις, *operibus bene elaboratis*. At jure dubites an de artis operibus loquens aliquis ea voce usus fuerit. || — ἐκβάλλοντες] ἐκβαλόντες cod. || — ὥστε θαυμαστὸν κτλ.] Codex ita : ... τὰς εὐημερίας· θαυμαστὸν πλινθίνων ζώων ἀνὼν διδασκαλεῖον. Abrupta hæc et corrupta quomodo sint antecedentibus jungenda non latet. Dixit auctor isto artium amore et in artifices benevolentia effici, ut urbs statuis referta sit. Ex πλινθίνων eliciu πόλιν λιθίνων ; nam sigulinæ statuæ, si forte erant, tamen præ ceteris memorari non poterant ; contra vero λίθινæ ζώας haud raro statuæ appellantur. Deinde supplivi ὥς et εἶναι. Fieri

Plebeula autem spectaculis et otiosis confabulationibus adeo occupatur, ut famem non sentiat cibique obliviscatur : iis vero qui opibus instructi sunt, nulla est urbs quæ tot tantasque suppeditet amœnitates... (*Sequebantur exempla* .) Sed etiam alia quamplurima urbs habet jucunda ; etenim oppida vicina tamquam suburbia Athenarum sunt....

3. Ceterum Athenienses apertissimi sunt ad magnam cuicque artificio conciliandam famam, quippe qui si quæ artium opera iis probentur, laudem artificis prodigo ore proclamatione effertantque. *Quo fit*, ut urbs admirabile personarum lapidearum sit gymnasium.

4. Ex incolis alii sunt Attici, alii Athenienses. Attici quidem curiose loquaces, subdoli, sycophantæ, exploratores vitæ peregrinorum ; Athenienses vero magnanimi, simplices moribus, amicitiaæ sinceri cultores. Quidam autem rabulæ per urbem discurrunt, vexantes peregrinos qui ditiores in urbe adsunt. Quos simulac populus prehendit, gravi multa opprimit. Sed puri puti Athenienses acres artium sunt auditores et spectatores frequentissimi. (5) Ut summam loquar, quantum ceteræ urbes in iis quæ ad voluptatem et vitæ emendationem pertinent, agris præstant, tantum discriminis est inter Atheniensium urbem et reliquas. Verum summa in vitandis meretricibus adhibenda est diligentia, ne quis per imprudentiam malo suavi pereat. Ita de Athenis Lysippus :

Tu truncus es, si non Athenas videris ;
si visæ Athenæ non inescant, asinus es ;
si non grave has relinquere, es cantherius.

etiam potest ut vox εἶναι lateat in ἀνῶν, quod in codicibus esse solet vocis ἀνθρώπων compendium. Sin minus, ἀνθρώπων glossa est vocem ζώων explicans.

§ 4. οἱ μὲν αὐτῶν Ἀττικοί, οἱ δ' Ἀθηναῖοι] Distinctio hæc ludens est et faciet venantis auctoris, sicuti jocans Plato (De legg. I, p. 626) ait : Ὡς ἐξένας Ἀθηναῖς· οὐ γάρ σε Ἀττικὸν ἐθέλομεν· ἂν προσαγορεύειν· δοκεῖς γάρ μοι τῆς θεοῦ ἑπωνυμίας ἀξίος εἶναι μάλλον ἐπονομάζεσθαι. Cum quibus confer quæ Eustathius ad II. α, p. 84 e Megaclide (Fr. Hist. IV, p. 443) tradit, scilicet μὴ λέγεσθαι Ἀθηναῖας τὰς Ἀττικὰς, ἵνα μὴ τὴν ἄγαν αἱ γαμούμεναι τῇ προσγορίᾳ κατασχύνωσιν· ὅτε δὲ ἤρξαντο αἱ ἀσταὶ ἧτοι Ἀττικαὶ γυναῖκες Ἀθηναῖαι λέγεσθαι, τότε δὲ ἐπενόηθη καὶ τὸ τὴν θεὸν μηκέτι Ἀθηναίην καλεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ συναφρῆσιν Ἀθηναῖν. Noster Ἀθηναῖος vocat, quos paullo post dicit εἰλικρινεῖς Ἀθηναῖος, vel quos alii χρηστῶν nomine a reliqua multitudo distinguunt. Ceterum de tota hac Athenarum Atheniensiumque descriptione præ ceteris adeas velim C. Hermannum *Lehrb. d. gr. Antiquitäten*, tom. III, p. 29 sqq. || — ἀκροαταὶ καὶ θεαταὶ συνεχεῖς.] ἀκροαταὶ διὰ τὰς συνεχεῖς codex. Cum eo quod scripsi, cf. § 1 extr. θέαι συνεχεῖς. Casaubonus post συνεχεῖς excidisse putavit θεάς vel στοάς. Fabricius ἐορτάς, Marxius τέγνας supplivit. Jacobsius ad Achill. Tat. p. 593 proposuit : δοιμεῖς τῶν τεχνῶν ἑρασταὶ διὰ τὰς συνεχεῖς ἀκροάσεις.

§ 5. ἐταίρας] ἐτέρας cod.; em. edit. || — εἰ μὴ] εἰμ cod.; em. edit. || — κανθήλιος] σκανθήλιον cod.; em. edit. — Sequentes versus novem ab ante-

Αὐτὴ πόλις ἐστὶ Ἑλληνικὴ ἡ ῥόδος ἴσθιν
 εὐωδῖαν ἔχουσα γὰρ ἀπὸ τῆς.
 τὰ γὰρ ἁλῖεια τὰ μεγάλ' εἰς σχολὴν ἄγει,
 τὸ δ' ἁλιακὸν ἔτος με μαινέσθαι ποιεῖ.
 Ὅταν δὲ τὴν λεύκην τις αὐτῶν πράξῃς
 ἁλιακὸν εἶναι στέφανον εἴπῃ, πνίγομαι
 οὕτως ἐπ' αὐτοῖς, ὥστε μᾶλλον ἀνθεῖν
 ἀποκαρτερεῖν, ἢ ταῦτ' ἀκούων καρτερεῖν.
 Τοιοῦτο τῶν ξένων τι καταγίνεται σκότος.

6. Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν δι' Ἀφιδνῶν καὶ τοῦ Ἀμ-
 φιαράου Διὸς ἱεροῦ δδὸν ἐλευθέρῳ βαδίζοντι σχεδὸν
 ἡμέρας προσάντη [πάντα] ἄλλ' ἡ τῶν καταλύσεων
 πολυπλήθεια τὰ πρὸς τὸν βλόν ἔχουσα ἄφθονα καὶ
 ἀναπαύσεις κοιλύει κόπον ἐγγίγνεσθαι τοῖς ὁδοιποροῦσιν.
 (7) Ἡ δὲ πόλις τῶν Ὠρωπιῶν [συν] οἰκία θητῶν ἐστὶ,

cedentibus prorsus separandos esse ut ab auctore alia
 occasione laudatos, aut aliena manu hoc l. annotatos,
 censent interpretes. Ceterum omnes duodecim versus
 esse possunt Atheniensis hominis, qui Rhodi degens
 patriam eum Rhodiorum urbe comparat, illam in cœ-
 lum effersens, hanc dicens jucundis nonnullis mixta
 habere quæ Atheniensem hominem ad insaniam adi-
 gant. || — ἡ Ῥόδ. || ἡ ῥοδ. cod. || — ἴσθιν] Stephanus;
 δίστην codex; ῥόδων δίστην Nakius. || — χαῖμ' ἀθηδ[ων]
 Hermannus; καὶ ἀμαλ[ηδων] codex. || — ἁλῖεια τὰ
 μεγάλ'] Nakius; ἁλῖεια (sine accentu) μεγάλην
 codex. De Solis apud Rhodios cultu satis constat. De
 Halieis festis v. Athen. XIII, p. 561, E; Aristid. I,
 p. 808 ed. Ddf.; Eustath. in Od. VI, 266, p. 1562. || —
 εἰς σχολὴν] Steph.; εἰσχολήν codex; μεγάλην μ' εἰς
 σχολήν ἄγει Holsten.; τὰ γὰρ ἁλῖε' ἐκεῖ μεγάλην σχολὴν
 ἄγει (de Solis enim festo ibi nemo cogitat), Hermannus
 apud Marxium, putans Rhodium hominem loqui
 de Atheniensium urbe. τὰ γὰρ ἁλῖεα μὲν μεγάλην ἔχει
 σχολήν, Nam Halica quidem sacra magnam afferunt
 oblationem, Meinekii Fr. Com. II, p. 147. || —
 ἄλ. ἔτος] ἁλιακὸν (ut mox iterum) ἔτος codex; ἔπος
 conj. Holstenius; ἔδος Osannus, de colosso cogitans;
 ἔθος Stephanus. « Ἔτος pro ἐναυτὸς dici non credo nisi
 exempla afferenti. Mihi non improbabile videbatur,
 Rhodios etiam pultem, qua festis Halieorum diebus
 vescabantur, solarem pultem, ἁλιακὸν ἔτος, dixisse. »
 Meinekii Fragm. Com. tom. II, p. 147. || — λεύκη]
 λευκή cod. Schol. Pindar. Ol. VII, 147: Ὅ δὲ στέφανος
 (sc. παρὰ Ῥοδῖους) λευκὴ δίδεται. || — τοιοῦτο τῶν]
 edit.; τοιοῦτων codex. || — καταγίνεται] Hermann.;
 καλεῖται codex.

§ 6. δ' Ἀφιδνῶν] διαφιδνῶν codex. Quod dedi,
 verisimillima est conjectura Wordsworthii (Trans-
 actions of the royal society of literat. tom. III, p. 407.
 London. 1839), quam probat etiam Letronnius (Poem.
 géogr. p. 161). Possis etiam leg. δ' Ἀφιδνῶν; nam
 dicere licet Ἀφιδνα εἰς Ἀφιδνα. V. Stephan. Byz. s. v.
 Ipse in Fr. Hist. dederam διὰ Φαφιδνῶν (V. Du Theil.
 ad vers. gall. Strabon. IX, p. 399) vel Φαφιδος, qui
 demus non longe ab Amphiarao dissitus erat (n. Cal-
 lamo). Conjecturam eorum, qui Δελφῖνον scribi volue-
 runt, non posse admitti monui in Fr. Hist. Cetera
 virorum doctorum commenta lubens prætereo. || —
 Διὸς] Dictum ut Ἀγαμέμνων Ζεὺς Lacedæmoniorum

Hæc urbs (Rhodus) est Græca, quæ rosis similis
 suavitatem habet, simul et molestiam exhibet.
 Nam magnum Solis festum gratum præbet otium,
 annus (?) vero solaris ad insaniam me adigit.
 Quum autem populeum ramum delicate
 coronam solarem appellissent, offendor
 ausu hisce, ut mallem equidem mortem
 oppetere quam hæc audiendo perpeti.
 Tanta caligo peregrinis offunditur.

6. Hinc ad Oropum per Aphidnas et Amphiarai Jo-
 vis sanum iter facienti, unius fere viro expedito diei,
 omnia sunt acclivia et ardua: quamquam ob crebra
 diversoria quæ rebus ad vitam necessariis instructa
 requiem præbent, nulla viatoribus obrepat lassitudo.
 (7) Urbs vero Oropiorum contubernium est merce-

ap. Lycophr. 335. Ratio hujus appellationis pateret,
 ni accuratiora de cultu Amphiarai haberemus com-
 perta. Indicium loco sunt verba Sophoclis in Electr. 835:
 Ὀῖδα γὰρ ἄνακτ' Ἀμφιάρων... Νῦν ὑπὸ γαίης πάμπαν
 ἀνάσσει. Plura de Amphiarao v. ap. Strabon. IX,
 p. 399; Pausan. I, 34. IX, 19; Welcker. ad Phi-
 lostr. p. 366 sqq.; Müller. Min. p. 486 sq. De situ
 Aphidnarum, Psaphidis, Amphiaræi, Oropi, præcete-
 ris v. Finlay Remarks of the topography of Oropia and
 Diakria, in Transactions of the roy. Soc. of literat.,
 1839, p. 396 sqq. || — δδόν] Tueri licet accusati-
 vum; quamquam, comparatis aliis fragmenti locis,
 malim: δδός... προσάντης πᾶσα. || — ἡμέρας] Athe-
 nis Oropum sunt stadia trecenta et quod excurrit. ||
 — προσάντη πάντα] πρόσαντα codex. Adverbium
 πρόσαντα nusquam occurrit, quamquam analogia non
 caret. || — πολυπλήθεια] πολυπληθία codex.

§ 7. Ὠρωπιῶν] Ὠρωπῶν cod. || — συνοικία
 θητῶν] οἰκία (non οἰκία) θητῶν codex; ἀποικία
 θητῶν conj. Marx et Leake. Ad coloniam Thebarum
 Oropum fuisse nemo tradit. Pausanias I, 44 hoc tan-
 tum monet, Oropum τὰ ἐξ ἀρχῆς Βαοτιᾶς (non vero
 Atticæ) urbem fuisse. Fata urbis modo Thebanis,
 modo Atheniensibus subjectæ, modo liberæ suique ju-
 ris, exponunt Dodwellus in Diss. De Dicæarcho et
 Meier. in Encyclop. Hal. s. v., et his ducibus Fulvius
 ad n. l. Ut mittam antiquiora, post pugnam Chæro-
 nensem (Ol. 110, 3) Philippus Oropum Thebanis
 ereptam tradidit Atheniensibus. Post bellum Lamiense
 (Ol. 114, 3) Oropii libertatem recuperarunt, pace
 cum Antipatro inita, quam ratam esse regum nomine
 jubet Polysperchon (Ol. 115, 3. Diodor. XVIII, 56).
 Deinde (Ol. 117, 1. 312) Cassander urbem occupat;
 verum mox presidium Macedonicum Polemon Antigoni
 dux expellit, urbemque tradit Bæotia (Diodor.
 XIX, 77). Num deinde Oropii denuo in Thebanorum
 potestatem venerint, iisque subjecti fuerint quo tem-
 pore auctor noster scripsit (scribere vero hæc ante
 285 a. C. propter Posidippi mentionem vix potuit),
 nescimus. Igitur ex historia nequit confirmari lectio
 οἰκία θητῶν, quam vel usus loquendi repudiare vide-
 tur. — Fulvius p. 233 ita: « Vulgata lectio ex senten-
 tiarum connexu evulsa aut de domo Thebarum, ita ut
 Oropi exiguitas cum Meiero significaretur, aut οἰκία
 pluraliter intellecto de domiciliis, sedibus Thebanorum,

μεταβόλων ἐργασία, τελωνῶν ἀνυπέρβλητος πλεονεξία, ἐκ πολλῶν χρόνων ἀνεπιθέτω (τῇ) πονηρία συνεθεραμ-
 μέλη· τελωνεῖσι γὰρ καὶ τὰ μέλλοντα πρὸς αὐτοὺς
 εἰσάγεσθαι. Οἱ πολλοὶ αὐτῶν τραχεῖς ἐν ταῖς ῥημίσιας,
 τοὺς συνετοὺς ἐπανελόμενοι. Ἀρνούμενοι τοὺς Βοιω-
 τοὺς Ἀθηναῖοι εἰσι Βοιωτοί. Οἱ στίχοι Ξένωνος·

Πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἀρπαγες.
 Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὀρωπίοις.

8. Ἐντεῦθεν εἰς Τάναγραν στάδια ρλ'. ὁδὸς δι' ἐλαιο-
 φύτου καὶ συνδένδρου χώρας, παντὸς καθαρεύουσα τοῦ
 ἀπὸ τῶν κλύων φόβου. Ἡ δὲ πόλις τραχεῖα μὲν καὶ
 μετέωρος, λευκὴ δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ ἀργιλλώδης·
 τοῖς δὲ τῶν οἰκῶν προθύροις καὶ ἐγκαύμασιν ἀναθεμα-
 τικοῖς κάλλιστα κατεσκευασμένη. Καρποῖς δὲ τοῖς ἐκ
 τῆς χώρας σιτικοῖς οὐ λίαν ἀφθονος, οἶνον δὲ τῷ γινο-
 μένῳ κατὰ τὴν Βοιωτίαν πρωτεύουσα. (9) Οἱ δ' ἐνοι-
 κούντες ταῖς μὲν οἰσίαις λαμπροί, τοῖς δὲ βίαις λιτοί·
 πάντες γεωργοί, οὐκ ἐργάται· δικαιοσύνην, πίστιν,
 ξενίαν ἀγαθοὶ διαφυλάττει· τοῖς δευόμενοις τῶν πολιτῶν
 καὶ τοῖς στιχοπλανήταις τῶν ἀποδημητικῶν ἀφ' ὧν
 ἔχουσιν ἀπαρκομένοι τε καὶ ἐλευθέρως μεταδιδόντες,
 ἄλλότριοι πάσης ἀδίκου πλεονεξίας. Καὶ ἐνδιαιτρίφαι
 δὲ ξένους ἀσφαλεστάτῃ ἡ πόλις τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν
 ὑπεστί γὰρ αὐθέκαστος τε καὶ παραύστηρος μισοπο-
 νηρία διὰ τὴν τῶν κατοικούντων αὐτάρχειάν τε καὶ
 φιλεργίαν. (10) Προσπάθειαν γὰρ πρὸς τι γένος ἀρπα-
 σίας ἥκιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατενόησα, δι' ἣν ὥς
 ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ μέγιστα γίνεται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδι-
 κήματα. Οὗ γὰρ βίος ἐστὶν ἱκανὸς, προσπάθεια πρὸς

nariorum, popolarum quæstus, portitorum publicanorum insuperabilis avaritia, et extrema improbitati a longo inde tempore assucta; nam vectigalia exigunt etiam ob ea quæ ad ipsos [non] deferenda sunt. Eorum plurimi asperi in congressibus sunt et cordatiores viros tollunt: Bæotos respuentes mente et studiis Athenienses sunt in Bæotia. De illis Xeno:

Omnes publicani, omnes sunt raptores.
 Malus finis sit Oropiis!

8. Hinc ad Tanagram stadia centum triginta. Iter per regionem oleis consitam et silvosam atque omni a latronibus metu liberam. Urbs autem ardua ascensu et in alto posita; superficie alba et argillacea, domorum vestibulis et picturis encausticis pulcherrime instructa; fructibus frumentaceis, quos regio profert, non admodum abundans, sed vino quod nascitur in Bæotia primas tenens. (9) Incolæ quod fortunatas attinet splendidi, sed in victu cultuque parci sunt. Omnes agriculturæ, non opificiis operam dant; justitiam, fidem atque hospitii jus religiose observant; populis suis egenis et peregrinis etiam mendicis vagabundis opum suarum quasi libamina offerunt et liberaliter erogant, ab omni denique turpi lucro abhorrent. Nulla per totam Bæotiam urbs est, in qua tutius possint commorari peregrini; adest enim rigidum et acerbum in improbos odium, eo quod incolæ sorte sua contenti vivant et laboribus sese exerceant. (10) Neque enim ulli intemperantiæ generi vel minimum deditos esse illos animadverti, quæ plerumque causa est maximum inter homines scelerrum. Nam ubi omnia ad vi-

aut plane non interpretanda, retineri et, ut in laciniis male divulsis, defendi potest. || Wordsworth. l. I. con-
 jecit: σκιά θηδῶν, « leçon fort ingénieuse, ce qui ne
 veut pas dire qu'elle soit la véritable (Lefronne, II,
 p. 161). » Mihi dubium non est, quin in vulgata la-
 teat ejusdem generis epitheton ornans, cujus sunt se-
 quentia: μεταβόλων ἐργασία, τελωνῶν πλεονεξία. In
 promptu igitur est scribere αἰκία θητῶν (*siedum vulgus
 mercenariorum, βαναύσων, πονηρῶν*), vel, quod dedi,
 συνοικία θητῶν, adeo ut ab infimis procedens auctor
 tria nequicia genera memoret, θητας, μεταβόλους, τε-
 λῶνας. || — μεταβόλων vel μεταβολῶν] μεταβολῶν
 codex; em. Stephanus. || — τῇ πονηρίᾳ] Articulum
 malis abesse. || — τελευτούσι γὰρ κτλ.] « His verbis
 Boeckhii De æconomia Atheniensium p. 342 haud
 compertum se habere professus est, utrum vectigal in
 confinio modo a Bæotis modo ab Atheniensibus sum-
 ptum, an, quom Oropus mari quoque adiacuisset et
 res ex Eubœa olim per Oropum in Atticam invectæ fuis-
 sent, portitorum significatum fuerit. » Fuhr. Ipse
 Fuhrus putat eos portitoria exegisse etiam mercium
 quæ futuro tempore importatum iri viderentur. Quod
 non intelligit. Si quid videtur, legendum τὰ οὐ μέλλοντα,
 quæ non ad ipsos invehenda, sed nonnisi aliunde per
 ipsorum portum alio transvehenda sunt. || — ἐπαν-
 ελόμε.] ἐπανελόμε. codex. Jacobsius ad Philostrat.
 II, 4 vertit: *asperi homines qui absurdis sermonibus*

cordatiores cneant. || — Ἀθηναῖοι εἰσι Βοιωτοί]
 Cf. infra § 11: εἰσὶ δὲ Ἀθηναῖοι Βοιωτοί (Platæenses).
 || — Ξένωνος] Comicus aliunde non notus. V.
 Meineke Com. I, p. 500. IV, p. 596.

§ 8. ρλ'] sic codex; λ' de suo scripserat Vulcanius
 (Hinc corrige Frag. hist. II, p. 257, lin. 7), aperto
 errore; quamquam 130 stadia veram locorum distan-
 tiam paullulum excedant (« La distanza è un pò trop-
 po lunga » Ulrichs in *Annal. dell' istituto di corrisp.
 archeol.* vol. IV della serie nuova, 1848, p. 1.) || —
 ἐλαιοφ. καὶ σύνδενδρος] « L'ultimo epiteto rap-
 portasi alle colline selvose da ambedue parti della valle
 dell' Asopo (hod. τὸ Βοιρένι). » Ulrichs l. I. || —
 κλύων] κλυτῶν codex; em. Hemsterhusius ad Lu-
 cian. D. M. II, p. 535 ed. Bip.; κλυτῶν editt. || —
 οἰκῶν] ἱερῶν leg. esse putat Ulrichs l. I. p. 6. || —
 ἐγκαυμ.] ἐγκαυμ. codex. || — ἀναθεματικοῖς] sic
 codex; non ἀναθηματικοῖς. || — οἷον πρωτ.] Bac-
 chus in numis Tanagræorum. V. Rasch. Lex num.
 V, 1, p. 501.

§ 9. στιχοπλανήταις] sic non solum cod. Her-
 vortianus, sed Parisinus quoque; στιχοπλ. Vatic. Vox
 haud dubie corrupta; στιχοπλανήταις conj. Casaub.;
 οἰκοπλανήταις Holstenius; στιχοπλανήταις Buttmanus.
 Ego conjecerim: στιβοπλανήταις, i. q. ὁδοπλανήταις,
 qui in viis errabundi degunt. || — ἐλευθέρως] ἐλευ-
 θέρους cod. || — ἀυθέκαστος] ἀσθῆκαστος cod.

κέρδος οὐ φέεται· χαλεπὸν ἄρα τούτοις ἐγγίνεσθαι ποιηρίαν.

11. Ἐντεῦθεν εἰς Πλαταιὰς στάδια σ'. Ὅδὸς ἡσυγῇ μὲν ἔρημος καὶ λιθώδης, ἀνατείνουσα δὲ πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, οὐ λίαν δὲ ἐπισφαλής. Ἡ δὲ πόλις κατὰ τὸν κομφιδίων ποιητὴν Ποσειδίππον

ναοὶ δὲ εἰσι καὶ στοὰ καὶ τούνομα,
καὶ τὸ βαλανεῖον καὶ τὸ Σηράμβου κλέος,
τὸ πολὺ μὲν ἄκτῃ, τοῖς δ' Ἐλευθερίοις πόλιν.

Οἱ δὲ πολῖται οὐδὲν ἕτερον ἔχουσι λέγειν, ἢ ὅτι Ἀθηναίων εἰσιν ἄποικοι καὶ ὅτι τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν παρ' αὐτοῖς ἡ μάχη ἐγένετο. Εἰσι δὲ Ἀθηναῖοι Βοιωτοί.

12. Ἐντεῦθεν εἰς Θήβας στάδια π'. Ὅδὸς λεῖα πᾶσα καὶ ἐπίπεδος. Ἡ δὲ πόλις ἐν μέσῳ μὲν τῆς τῶν Βοιωτῶν κείται χώρας, τὴν περιμέτρον ἔχουσα σταδίων σ'. πᾶσα δ' ὁμαλὴ· στερογγύῃ μὲν τῷ σχήματι, τῇ χρᾷ δὲ μελάνγεις· ἀρχαία μὲν οὖσα, καινῶς δ' ἐρρυμοτομημένη διὰ τὸ τρις ἥδη, ὥς φασι αἱ ἱστορίαι, κατεσκάφθαι διὰ τὸ βάρος καὶ τὴν υπερηφανίαν τῶν κατοικούντων. (13) Καὶ ἱπποτοροφός δὲ ἀγαθὴ, κάθυδρος πᾶσα, γλωρὰ τε καὶ γέωλος, κηπεύματα ἔχουσα πλείστα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων. Καὶ γὰρ ποταμοὶ βέουσι δι' αὐτῆς δύο τὸ ὑποκειμένον τῇ πόλει πεδῖον πᾶν ἀρδεύοντες. Φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Καμβεύας ὕδωρ ἀφανὲς διὰ σωλήνων ἀγόμενον ὑπὸ

tam necessaria adsunt, nulla ibi homines sollicitat lucri cupiditas; difficile itaque improbitatem eos invadere.

11. Hinc ad Plataas stadia ducenta. Via aliquantum deserta et lapidosa ad Cithæronem attollens se, non tamen valde periculosa. Urbs vero juxta Posidippum comicum :

Nihil aliud quam duo templa, porticus et nomen,
et balneum et Serambi decus; [est.
reliquo quidem tempore litus, Eleutheriis festis vero urbs

Gives non aliud habent quod de se prædicent, quam se Atheniensium colonos esse, præliumque inter Græcos et Persas ibi commissum fuisse. Sunt vero Athenienses-Bæoti.

12. Hinc Thebas usque stadia octoginta. Via omnis plana est et campestris. Urbs autem in medio regionis Bæoticæ sita est, circuitum habens stadium septuaginta; tota plana est, figura rotunda, colore nigro. Vetus quidem urbs est, noviter autem in vias rectas divisa; jam enim ter (ut dicunt historiæ) eversa est ob gravem incolarum insolentiam et superbiam. (13) Equorum quoque altrix est egregia; aquis undique abundat, viridis et colliculis distincta; pluribus hortis cultis quam ulla alia urbs Græciæ præstans. Duo enim fluvii per eam labuntur, planitiem omnem urbi adjacentem irrigantes. Quin etiam a Cadmea aqua ducitur occulta per canales, idque antiquo Cadmi, ut

[§ 10. ἀρα] παρὰ codex; καὶ χαλεπὸν παρὰ τ. Marx; καὶ προσπάθεια.. φέεται, χαλεπὸν παρὰ τ., Stephanus, Fubr.

[§ 11. ἐπισφαλής] sc. præcipitiis, ut videtur. Possis tamen etiam de latrociniiis cogitare. Cui sententiæ non obstat quod Diogenes L. II, 136 de Menedemo dicit : ὁμῶς αὐτὸν (Alexium) εὐ ἐποίησε, τὴν γυναῖκα παραπέμψας ἐκ Δελφῶν ἕως Χαλκίδος, ἐλαβουμένην κλωπίεας καὶ καὶ τὰς καὶ' ὁδὸν ληστείας. Neque majoris momenti est quod Lucianus in Dial. Mort. 27 aliquem in Cithærone interfectum a latronibus narrat. || — κατὰ τὸν χ.] κατὰ τῶν χ. codex. || — ναοὶ δὲ'] ναοὶ δύο codex. = Fortasse leg. νεώ. Ceterum non duo, sed tria Platæensium templa celebrat Pausanias IX, 3 et 4, Junonis, Minervæ, Cereris. = MEINEKE Fr. Com. tom. IV, p. 525. Anno tertio ante Leuctricam pugnam ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Θηβαίων καθ' ἑαυτὴν πλὴν τὰ ἱερά, Pausan. IX, 1, 18. || — Σηράμβου] sic codex; nomenque proprium Σηράμβος etiam alias occurrit (v. St. Thes. s. v.); caupo autem iste Platæensis ap. reliquos scriptores vocatur Σάραμβος (Platon. Gorg. p. 518, B; Athenæus III, p. 112, E; Aristid. II, p. 192. 214 Dindf.; Themist. Or. 23, p. 297, D; Julian Or. 2, p. 85, D; Maxim. Tyr. IV, 5; Suidas s. v.), aut Σάραβος, ut ap. Tzetz. Chil. X, 817, quam formam arguit etiam adjectivum Σαραβικός ap. Athenæum IV, p. 173, D, ubi ex Achæo citantur verba : Σαραβικῶν κοπιῶν συνώνυμα. Apud Dion. Chrysostom. Or. 4, vol. I, p. 172 libri fluctuant inter Σάραμβος, Σάραβον, Σάραμβρον. In Athenæo quoque p. 112 codd. inferioris notæ Σάραβον exhibent; quam formam Meinekius etiam in Posidip-

pum intulit. Si quid mutandum, mallem cum Stephano leg. Σαράμβου. || — ἀκτῇ] = Cum litore comparat Platæensium urbem propter solitudinem. Similiter Aecius ap. Cic. Ad Att. I, 18 : non homo, sed litus, aer et solitudo mera, quamquam is de Lemno ins. loquitur. Tum Ἐλευθερίοις pro vulg. ἔλευθερίοις restituit Vossius ad Scyl. p. 9. De Eleutheriorum festo summa cum solemnitate apud Platæenses celebrato nota sunt omnia. = MEINEKE. || — Ἀθηναῖοι Βοιωτοί] = Platæenses non solum Atheniensium socii exstiterunt, sed etiam inde ab Ol. 88, 1 (v. Bæckh. Staatssh. I, p. 282. n. 486, Hermann. Staats-Alterth. p. 221) magnam partem civitate Atheniensium donati sunt, et omnino inter Athenienses et Platæenses ἰσοπολιτείας ratio intercessisse videtur. Cf. Demosth. Adv. Neær. p. 1377 sqq.; Isocrat. Plataicus; Lysias in Pancleont; Pausan. IX, 1; schol. Aristoph. Ran. 706. = Fubr. p. 275. Plura dabunt G. O. Friedrich. Specimen rerum Plataic. (Berolin. 1841) et M. F. Münscher Diss. de reb. Plataens. (Hanau. 1841).

[§ 12. π'] ο' sec. Thucyd. II, 5. || — ἐν μέσῳ] editt., ἐν μέσῃ cod. || — σταδ. σ'] 43 stadia exhibet Dionysius in Ἄναγρ. Ἑλλάδ.; probabiliter rectius; nisi forte suburbia ab Nostro comprehendendi putes. || — καινῶς] νεωδύς cod. || — τρὶς] ab Epigonis, deinde a Pelasgis, ut videtur, tempore belli Trojani, tertio ab Alexandro. Cf. Diodor. XIX, 53.

[§ 13. ὑποκείμε] codex et Marx., ante quem legabatur ἐπιτετα. || — Καμβεύας] Καμβύας cod. De re v. Ulrichs, Topographie von Theben in Abhandl. der Bayer. Acad. tom. III, p. 416.

Κάδμου τὸ παλαιὸν, ὡς λέγουσι, κατεσκευασμένον. (14) Ἡ μὲν οὖν πόλις τοιαύτη. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες μεγαλόψυχοι καὶ θαυμαστοὶ ταῖς κατὰ τὸν βίον εὐελπίσταις· θρασεῖς δὲ καὶ ὑβρισταὶ καὶ ὑπερφάνοι, πληῆκται τε καὶ ἀδιάφοροι πρὸς πάντα ξένον καὶ δημότην καὶ κατανωτιστὰ παντὸς δικαίου. (15) πρὸς τὰ ἀμφοισθητούμενα τῶν συναλλαγμάτων οὐ λόγῳ συνιστάμενοι, τὴν δ' ἐκ τοῦ θράσους καὶ τῶν χειρῶν προσάγοντες βίαν, τὰ ἐν τοῖς γυμνακοῖς ἀγῶσι γινόμενα πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἀθληταῖς βία εἰς τὴν δικαιολογίαν μεταφέροντες. (16) Διὸ καὶ αἱ δίκαι παρ' αὐτοῖς δι' ἐτῶν τοῦλάχιστον εἰσάγονται τριάκοντα. Ὁ γὰρ μνησθεὶς ἐν τῷ πλήθει περὶ τίνος τοιούτου καὶ μὴ εὐθέως ἀπάρας ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἀλλὰ τὸν ἐλάχιστον μείνας ἐν τῇ πόλει χρόνον, μετ' οὐ πολλὸν παρατηρηθεὶς νυκτὸς ὑπὸ τῶν οὐ βουλομένων τὰς δίκας συντελεσθαι ὁρμήν τι βιάζω μισοῦται. Φόνος δὲ παρ' αὐτοῖς διὰ τὰς τυχεύσας γιγνεται αἰτίας. (17) Τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας συμβαίνει τοιούτους εἶναι. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν αὐτοῖς ἀξιόλογοι, μεγαλόψυχοι, πάσης ἄξιου φιλίας. Αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ταῖς μεγέθεσι, πορείαις, ῥυθμοῖς εὐσχημονέσταται καὶ εὐπρεπέσταται τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι γυναικῶν. Μαρτυρεῖ Σοφοκλῆς·

Θῆβας λέγεις μοι τὰς πύλας ἑπταστόμους,
οὐ δὲ μόνον τίττουσι αἱ θνητὰ θεούς.

(18) Τὸ τῶν ἱματίων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε προσωπίδῳ δοκεῖν πᾶν τὸ πρόσωπον κατελήφθαι· οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ διαφαίνονται μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου πάντα κατέχεται τοῖς ἱματίοις. Φοροῦσι δ' αὐτὰ πᾶσαι λευκά. (19) Τὸ δὲ τρίχωμα ξανθόν, ἀναδεδεμένον μέχρι τῆς κορυφῆς· ὃ δὲ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγγυρόνων λαμπάδιον. Ὑπόδημα λιτὸν, οὐ βαθύ, φοινικοῦν δὲ τῇ χροίᾳ καὶ ταπεινόν, ὑσκαλῶν δ', ὥστε γυμνοὺς σχεδὸν ἐκφάνεσθαι τοὺς πόδας. (20) Εἰσὶ δὲ καὶ ταῖς ὀμυλίας οὐ λίαν Βοιωταὶ, μᾶλλον δὲ Σικυωνίαι. Καὶ ἡ φωνὴ δ' αὐτῶν ἐστὶν ἐπίχαρις· τῶν δ' ἀνθρώπων ἀτερπὴς καὶ βαρεῖα. (21) Ἐνθερίαι μὲν ἡ πόλις οἷα βελτίστη· τό τε γὰρ ὕδωρ πολλὸν ἔχει καὶ ψυχρόν καὶ κήπους· ἔτι δ' εὐήμερος ἐστὶ καὶ γλωρὰν ἔχουσα τὴν πρόσσφιν, ἐχόπωρός τε καὶ τοῖς θερινοῖς ὀνίσκος ἀφθονός· ἀξύλος δὲ καὶ ἐγγχειμάσαι οἷα χειρίστη διὰ τε τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ πνεύματα· καὶ γὰρ νίφεται καὶ πηλὸν ἔχει πο-

aiunt, artificio. (14) Urbs equidem talis est. Quod incolae spectat, illi magnanimi sunt, et in bona spe de quibusvis vitae negotiis leviter concipienda mirifici; sed audaces, contumeliosi, superbi, ad verbera prompti, peregrinum et popularem nullo discrimine habentes, omnis juris contemptores. (5) Controversias circa commercia ortas non verbis et ratione componere solent, sed audaciam et manuum violentiam hanc ad rem adhibent, adeoque quæ in gymniciis certaminibus athletæ in semet invicem committunt violenta, ea illi in iudicio disceptionem transferunt. (16) Hinc etiam fit ut lites apud eos per triginta minimum annos instruantur (non vero peragantur). Quisquis enim apud populum huiusmodi rei mentionem fecerit, ac non statim e Bœotia migraverit, sed vel brevissimo temporis spatio in urbe manserit, paulo post, structis noctu insidiis, ab iis qui causas peragi nolunt, morte violenta mulctatur. Ac omnino levissimas ob causas cædes apud eos perpetrari solent. (17) Viri igitur tales esse solent: quamquam inter eos passim occurrunt etiam eximii quidam et magnanimi atque omni amicitia digni. Uxores autem eorum proceritate, incessu, corporis concinnitate omnium Græciæ feminarum elegantissimæ et speciosissimæ sunt. Testatur Sophocles:

Thebas mihi narras portas habentes septenas,
ubi solum mortales mulieres pariunt deos.

(18) Capitis tegmen apud ipsas tale est, ut eo velut larva tota facies velari videatur; oculi tantum apparent, reliqua autem faciei pars veste occultitur, quam omnes albam gustant. (19) Crines illis flavi, in nodum colligati usque ad verticem; atque id ab indigenis appellatur lampadium. Calceamentum tenue, non profundum, purpureum colore et humile, corrigiis vero ita astrictum, ut nudi propemodum pedes conspiciantur. (20) Quotidiana vitæ consuetudine non admodum Bœotiæ sunt, sed Sicyonias potius referunt. Vox illarum est grata, virorum autem injucunda et gravis. (21) Ad transigendam quidem æstatem urbs maxime opportuna; æquam enim habet plurimam eamque frigidam, hortosque consitos. Est præterea commodo quoad ventos situ et vernante aspectu; fructibus insuper omnibusque rebus æstivis ad victum venalibus abundat. Ad hiemem vero agendam ob lignorum inopiam pessima est, nec non ob fluvios et ventos; nivosa enim est et lutum plurimum

§ 14. καὶ κατανωτ.] sic cod.; idem conjecerat Hoeschel.; edit. omittunt καί.

§ 15. τὰ ἐν τοῖς] malim τὰ ἐν τοῖς; sed ferri potest vulgata. || — γινόμενα] Vulcan., γένωμ. codex. || — πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἀθληταῖς] πρὸς αὐτοὺς τοῖς δὲ ἀθλ. codex, in quibus ΔΕ ortum ex seqq. AΘ. Fulhrius verba transponit hunc in modum: τὰ δὲ τοῖς ἀθληταῖς ἐν τοῖς γυμνακοῖς ἀ. γ. πρὸς αὐτοὺς (apud eos) βία. De re cf. Müller Min. p. 409.

§ 16. γίγνονται αἰτίας] sic codex; γίνονται αἰτ. edit.

§ 17. τὰς πύλας] ταῖς πύλαις Salmasius. || — θεοὺς] sc. Bacchum; adde Herculem. Stephanus conj. οἱ θνητοὶ θεοί, quod recepit Bothe in fragm. Sophocl. Cf. Müller. Min. p. 28.

§ 18. ὥστε] ὥσπερ codex; em. Stephanus.

§ 21. ἔτι δ' εὐχην. ἐστὶ] sic cod.; ἔστι δ' εὐχην. ἔτι edit. || — ἐχόπωρος] ἐχέπωρος (sic) codex; em. Casaub., probante Valckenario ad Phœn. p. 314; εὐόπωρος conj. Grævius. || — οἷα χειρίστη] οἷα τε χ. codex; τε delet. Stephanus.

§ 22. Ἀάωνος] Laudantur Ἀάωνος Διᾱθηκαὶ apud

λύν. (22) Οἱ στίχοι Λάωνος (γράφει δ' ἐπαινῶν αὐτοὺς καὶ οὐ λέγων τὴν ἀλήθειαν· μοιχὸς γὰρ ἄλοῦς ἀφείθη μικροῦ διαφόρου τὸν ἀδικηθέντα ἐξαγοράσας).

Βοιωτὸν ἄνδρα στέρεις, τὴν Βοιωτίαν
μὴ φεύγῃ· ὁ μὲν γὰρ χρηστὸς, ἡ δ' ἐπίμερος.

23. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀνθηδόνα στάδια ρε'· δόδος πλαγία ἀμαξήλατος δι' ἀγρῶν πορεία. Ἡ δὲ πόλις οὐ μεγάλη τῷ μεγέθει, ἐπ' αὐτῆς τῆς Εὐβοϊκῆς κειμένη θαλάττης· τὴν μὲν ἀγορὰν ἔχουσα κατὰ δένδρον πᾶσαν, στοαῖς ἀνειλημμένην διτταῖς. Αὕτη δὲ εὖνοιος, εὖοφος, σίτων σπανίζουσα διὰ τὸ τὴν χώραν εἶναι λυπρὰν. (24) Οἱ δ' ἐνοικοῦντες σχεδὸν πάντες ἀλιεῖς, ἀπ' ἀγκίστρων καὶ ἰχθύων, ἔτι δὲ καὶ πορφυρῶν καὶ σπόγγων τὸν βίον ἔχοντες, ἐν αἰγιαλῶσι τε καὶ φύκει καὶ καλύβαις καταγεγραμμένους· πυρροὶ ταῖς ὀφθαλμοῖς πάντες τε λεπτοὶ, τὰ δ' ἄκρα τῶν δυνύων καταθεβρωμένοι, ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις προσπεπονηότες, πορθεῖσι οἱ πλείστοι καὶ ναυπηγοὶ, τὴν δὲ χώραν οὐχ ὅσον ἐργαζόμενοι, ἀλλ' οὐδὲ ἔχοντες, αὐτοὺς φάσκοντες ἀπογόνους εἶναι Γλαύκου τοῦ θαλασσίου, ὃς ἀλιεὺς ἦν δημολογούμενος. (25) Ἡ μὲν οὖν Βοιωτία τοιαύτη· αἱ γὰρ Θεσπιαὶ φιλοτιμίαν (μὲν) ἔχουσι μόνον ἀνδρῶν καὶ ἀνδριάντας εὖ πεποιημένους, ἄλλο οὐδέν. Ἰστοροῦσι δ' οἱ Βοιωτοὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχοντα ἴδια ἀκληρήματα λέγοντες ταῦτα· τὴν μὲν αἰσχροκέρειαν κατοικεῖν ἐν Ὠρωπῷ, τὸν δὲ φθόνον ἐν Τανάγρα, τὴν φιλονεικίαν ἐν Θεσπιαῖς, τὴν ὕβριν ἐν Θήβαις, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀνθηδόνι, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνεῖα, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, τὸν πυρετὸν ἐν Ὀρχηστῷ, τὴν ἀναίσθησίαν ἐν Ἀλιάρτῳ. Τὰ δ' ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος

habet. (22) De Bæotis Laonis versus (quamquam is scribit laudibus illorum magis studens quam veritati, eo quod prehensus in adulterio impune dimissus erat, quam exiguo pretio placasset injuria affectum) :

Bæotum ama virum, nec a Bæotia
alienus esto : ille est bonus, ista amabilis.

23. Hinc ad Anthedonem stadia 160; via obliqua, plaustriusque per agros patet transitus. Urbs non magna est, mari Euboico adjacens; forum habet totum arboribus consitum, binis porticibus circumdatum. Vino et obsonio abundat, sed non magna frumenti copia, quod solum gracile sit et aridum. (24) Incolæ propemodum omnes piscatores vincti, ex hamis et piscibus; in litoribus atque alga et tuguriis consenscent; rufi omnes et graciles; partes unguium extremas arrosas habent, quippe mariis operibus additi; plurimi portitores naviumque fabricatores. Territorium tantum abest ut colant, ut ne habeant quidem, dicentes se a Glauco marino oriundos esse, quem fuisse piscatorem constat. (25) Talis igitur est Bæotia; nam Thespie nonnisi certaminum studio atque statua affabre facta (φιλ. μόνον ἔχουσιν ἀγῶνων, καὶ ἀνδριάντα εὖ πεποιημένον), alia re nulla, memorabiles sunt. Narrant vero Bæoti singularum apud ipsos urbium infortunia hujusmodi verbis: turpe lucrum sedem habere apud Oropum, invidiam Tanagræ, contentionis studium apud Thespias, proterviam Thebis, rapacitatem apud Anthedonem, curiositatem apud Coroneam, jactantiam apud Plateas, febrim apud Onchestum, stupiditatem apud Haliartum. Illa infortunia e tota

Stob. Floril. 123, 5. Ceterum ignotus homo. V. Meineke Com. I, p. 492. IV, p. 574. || — ἐπίμερος] ἐπίμερος codex; em. Stephanus.

23. ἀμαξήλατος] Ibi desinit apographum Hertvortianum. || — θαλάττης] θαλάσσης h. l. codex. || — σίτων] Sic Jacobus ad Philostratum p. 533; σίτου Stephanus; σίτω codex.

§ 24. πυρφυράς] πορφυρῶν mavult Vulcanius. || — πυρροὶ], non coma, ut Müllerus putat, *Min.* p. 29, nec furo, ut Fuhrus; sed solis aestu adusti cuteque rutili, ut solent in mari vitam degentes. || — πορθεῖσι] e conj. Stephani; πορβοῖς codex. || — αὐτοὺς] αὐτῶν cod.

§ 25. Θεσπιαί] Θεσπειαί cod. || — φιλ. μὲν ἔχουσι κτλ.] Locus corruptus. Particula μὲν, quam uncis inclusi, orta ex dittographia vocis μόνον. In editionibus mox legitur ἄλλο δὲ οὐδέν; sed codex non habet particulam δὲ, quam editt. per præcedens mēn intulerunt. Vox ἀνδρῶν jejuna hoc loco ac probabiliter ex glossa ad vocem ἀνδριάντας nata est. Pro εὖ codex habet οὐ, quod em. Stephanus. Jam quum duæ sint res ob quas Thespie celebrari soleant, nempe Ἐρωτῖα sive Ἐρωτῖα, festum quinquennale cum certaminibus musicis ac gymniciis (Pausan. IX, 31, 3; Plutarch. Amat. c. 2 : Ἀγούσι γὰρ ἀγῶνα πενταετηρικὸν καὶ ταῖς

Μούσαις καὶ τῷ ἔρωτι φιλοτίμους πάνυ καὶ λαμπροὺς. Athenæus XIII, p. 561, E.; schol. Pindar. Olymp. VII; Eustath. Hom. II. 24 extr.), atque Amoris statua, Praxitelis opus, Phrynae vel Glycæe donum: ego scribendum suspicor : Φιλοτιμίαν μόνον ἔχουσιν ἀγῶνων καὶ ἀνδριάντων εὖ πεποιημένον vel potius ἀνδριάντα εὖ πεποιημένον; nam unum illud Praxitelis opus indicari consentaneum est. V. Strabo IX, p. 410 : Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἐρωτὰ τὸν Πραξιτέλους ... Πρότερον μὲν οὖν ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν θάλασσαν (πόλιν conj. Theil., Θέσπιαν Cram.), ἄλλως οὐκ οὕτως ἀξιολόγον. Plinius XXVI, 5 : *Ejusdem (Praxitelis) est Cupido... ille, propter quem Thespie visebantur*. Pausanias IX, 26. 27. etc. — Holstenius legit : Θ. φιλ. μὲν ἔχουσι, μνήμην ἀνδρῶν καὶ ἀνδρ. εὖ πεποιημένους, ἄλλο δὲ οὐδέν. Osannus restitui vult : φιλοτιμίαν ἔχουσι μόνον ἀνδριάντων, ἄλλο δὲ οὐδέν. His in margine adscriptum fuisse ἔχουν ἀνδριάντας εὖ πεποιημένους; deinde ἀνδριάντων ἢ ἀνδρῶν, ἔχουν ἢ καὶ mutatum esse, glossamque in textum irrepsisse. — Codicis scripturam οὐ πεποιημένους Celdonio Siculo vertit : *statue non perfette*. Fuhrus de iisdem verbis dicit : Thespienses ipsos significari conjecerim, eosque statuas non factas, sed genitas, natas nuncupari (!). » || — αἰσχροκέρειαν] αἰσχροκέρειαν codex, editt. || — Θεσπιαῖς] Θεσπ-

ἀλκλήρηματα εἰς τὰς τῆς Βοιωτίας πόλεις κατερρύη.
 Ὁ στίχος Φερεκράτους·

Ἄνπερ φρονῆς εὖ, φεῦγε τὴν Βοιωτίαν.

Ἡ μὲν οὖν τῶν Βοιωτῶν χώρα τοιαύτη.

26. Ἐξ Ἀνθηδόνης εἰς Χαλκίδα στάδια ο' μέχρι τοῦ Σαλγανέως δδὸς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λεῖα τε πᾶσα καὶ μαλακὴ· τῇ μὲν καθήκουσα εἰς θάλατταν, τῇ δὲ ὄρος οὐχ ὑψηλὸν μὲν ἔχουσα, λάσιον δὲ καὶ ὕδασι πηγαίοις κατάρρυτον. (27) Ἡ δὲ τῶν Χαλκιδέων πόλις ἐστὶ μὲν σταδίων ο', μεζίων τῆς ἐξ Ἀνθηδόνης εἰς αὐτὴν φερούσης ὁδοῦ· γεώλοφος δὲ πᾶσα καὶ σύσκιος, ὕδατα ἔχουσα τὰ μὲν πολλὰ ἀλυκὰ, ἐν δ' ἡσυγῇ μὲν ὑπόπλattu, τῇ δὲ χρεῖα ὑγιεινὸν καὶ ψυχρὸν, τὸ ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς καλουμένης Ἀρεθούσης βέον ἱκανὸν, ὥς δυναμένης παρέχειν τὸ ἀπὸ τῆς πηγῆς νῆμα πᾶσι τοῖς τὴν πόλιν κατοικοῦσι. (28) Καὶ τοῖς κοινοῖς δὲ ἡ πόλις διαφόρως κατεσκευάζεται γυμνασίοις, στοαῖς, ἱεροῖς, θεάτροις, γραφαῖς, ἀνδριάσι, τῇ ἀγορᾷ κειμένη πρὸς τὰς τῶν ἐργασίων χρεῖας ἀνυπερβλήτως. (29) Ὁ γὰρ ἀπὸ τοῦ τῆς Βοιωτίας Σαλγανέως καὶ τῆς τῶν Εὐβοέων θαλάττης ῥοῦς εἰς τὸ αὐτὸ συμβάλλων κατὰ τὸν Εὐρίπτον φέρεται παρ' αὐτὰ τὰ τοῦ λιμένος τείχη, καθ' ὃ συμβαίνει τὴν κατὰ τὸ ἐμπόριον εἶναι πύλιν, ταύτης δ' ἔξεσται τὴν ἀγορὰν πλατεῖαν τε οἷσαν καὶ στοαῖς τρισὶ συνειλημμένην. Σύνεγγυς οὖν κειμένου τῆς ἀγορᾶς τοῦ λιμένος καὶ ταχείας τῆς ἐκ τῶν πλοίων γινομένης τῶν φορτίων ἔκκοιμίδης, πολλὸς δὲ καταπλέων ἐστὶν εἰς τὸ ἐμπόριον. Καὶ γὰρ ὁ Εὐρίππος διττὸν ἔχων τὸν εἰσπλουν ἐφέλκεται τὸν ἔμπορον εἰς τὴν πόλιν. (30) Ἡ δὲ χώρα πᾶσα αὐτῶν ἐλαϊόφυτος, ἀγαθὴ δὲ καὶ ἡ θάλαττα. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες Ἕλληνας οὐ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ φωνῇ τῶν μαθημάτων ἐντός φιλαπόδημοι· γραμματικοί· τὰ προσπίπτοντα ἐκ τῆς πατρίδος δυσχερῆ γενναίως φέροντες· δουλεύον-

σiais codex. Mox Κορινθία.. ἀλαζονίαν.. Ὁσγήτωρ cod. — Φερεκράτους] V. Meineke Fr. Com. tom. II, p. 343, γ.

§ 26. λάσιον] ἄσιον codex; em. Holstenius; ἄσιαι al. editt.

§ 27. σταδίων ο', μεζίων] Fuerit στάδ. οβ' vel οη', μεζίων. Fuhrrius inter alia proponit στάδια ο', οὐ μεζίων, quo sensu aptius foret οὐ μελίων. — ὑπόπλattu] ὑπὸ πλάττυ codex; ὑπόπλattu conj. Gronov., Hudson., Gail. absque causa. — ὥς δυναμένης] Fort. alterutra vox efficiens, aut scribendum ἱκανὸς δυναμένης. Vulcanius dedit δυναμένον.

§ 28. κοινός] κοινῆς cod. — τῇ ἀγορᾷ] sic codex, τῇ τ' ἀγορᾷ editt. — κειμένη] κειμένων codex; em. Vulcan.; κειμένη Fuhr.

§ 29. κατὰ τὸν Εὐρ.] καὶ τὸν Εὐρ. codex; em. Marx. Maris fluxus usque ad Euripum duplex erat, unus juxta Bœoticam oram et Salganeum, alter juxta Eubœam a septentrione decurrens. — ἐν τῷ ἐμπορίῳ] sic codex, non τὸ ἐμπόριον, ut in editt. Marxi et Gailii, quam lectionem codicis esse olim credideram, quod nullam

Græcia in Bœotiae urbes confluerunt. Pherecratis versus :

Bœotiam caveto, si recte sapis.

Talis quidem Bœotorum regio.

26. Ab Anthedone ad Chalcidem stadia septuaginta; usque ad Salganeum tumulum via juxta litus læva omnis et mollis, ab altera parte ad mare vergens, ab altera montem habens non altum illum, arboribus vero tectum et aquarum fontibus irriguum. (27) Urbs Chalcidensium circuitu est stadiorum septuaginta (?) quæ excedunt (quæ exæquant?) longitudinem viæ quæ ab Anthedone ad ipsam ducit. Clivosa tota est et arboribus obumbrata; aquas habet plurimas quidam salsas, unam autem quæ etsi ipsa quoque subsalsi quiddam habet, tamen usu salubris est et frigida, et copiose adeo manat a fonte Arethusæ, ut sufficiat omnibus urbis incolis. (28) Publicis quoque ornamentis abunde urbs instructa est, ut gymnasiis, porticibus, templis, theatris, picturis, statu; foro denique, cujus situs mercatorum ad usus commodior esse omnino non possit. (29) Nam qui a Salganeo Bœotiæ et a mari Eubœensi veniunt fluxus marini in unum coeuntes per Euripum feruntur juxta ipsa portus munimenta, ubi contingit esse portam emporii, quam ipsam excipit forum, latum illud tribusque porticibus circumdatum. Quum itaque proximus sit foro portus, et facilis onerum e navibus vectura, plurimi ad emporium veniunt: quin etiam Euripus, duplicem habens introitum, facit ut mercatores urbem frequentent. (30) Tota eorum regio oleis consita; mare etiam largum (piscatura) præbet proventum. Incolæ Græci sunt, non genere solum, sed etiam sermone, scientiis dediti, peregrinandi cupidi, literarum curiosi, incommoda quæ ob patriam patiuntur fortiter ferentes. A longo enim

varietatem notaverat Millerus. — δουλεύοντες] « Eam conditionem Dodwellus de jugo Cassandri, durioris domini quam Demetrius Phalereus fuit, intelligendam esse et Dicæarchum talia proferre potuisse adnotavit, quod Demetrii ætate Dicarchea dominantis mansuetudinem ne irritari quidem potuisse cognovisset. Marxius autem hæc verba ab Atheniensium dominationem, quibus Chalcis paruisset (coll. Thucyd. VIII, 95), vel, id quod probabilis esset, ad Phoxi et Antileontis tyrannidem, cujus Aristoteles Polit. V, 3, 12 mentionem faceret, referenda esse existimavit. » Fuhrrius. Sed horum nihil pertinet ad ætatem Nostri, quem post Demetriadem a Demetrio Poliorcete conditam scripsisse constat. Chalcis Cassandri præsidio occupata in libertatem a Demetrio Poliorcete vindicata est Ol. 119, 1. 304 (Diodor. XX, 100, 6). Quando sub jugo vel Macedoniæ regum, vel tyrannorum redierit, nescimus. Sub initia fere regni Antigoni Gonatæ (circa 270) Chalcidi præfectus erat Alexander, Crateri, qui frater Antigoni Gon. erat, filius (Suidas v. Εὐρορίων. Droysen. Hellenism. II, p. 215 not.).]

τες γὰρ πολλὸν ἤδη χρόνον, τοῖς δὲ τρόποις ὄντες ἐλεύθεροι, μεγάλην εὐλήφασιν ἐκ τούτου φέρειν βροθυμίας τὰ προσπίπτοντα. Ὁ στίχος Φιλίσκου·

Χρηστῶν σφόδρ' ἐστὶ Χαλκίς Ἑλλήνων πόλις.

B'

Ὅτι τὸ καλούμενον Πήλιον ὄρος μέγα τ' ἐστὶ καὶ ὕληδες, δένδρα ἔχον τοσαῦτα καρποφόρα, ὅσα καὶ τὰς τῶν γεωργουμένων συμβαίνει χώρας. Τοῦ δ' ὄρους ἡ μεγίστη καὶ λασιωτάτη ῥίζα τῆς πόλεως κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, πεζῇ δὲ κ'. (2) Πᾶν δ' ἐστὶ τὸ ὄρος μαλακόν, γεωλόρον τε καὶ πάμπορον· ὕλης δ' ἐν αὐτῷ πᾶν φύεται γένος· πλείστην δ' ὀξύνην ἔχει καὶ ἐλάτην, σφένδαμνόν τε καὶ λυγίαν, ἐτι δὲ κυπάρισσον καὶ κέδρον· ἔστι δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἄνθη, τὰ τε ἄγρια καλούμενα λείρια καὶ λυγνίδες. (3) Γίνεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ βοτάνη ἐν τοῖς χερσώδεσι μάλιστα χωρίοις καὶ ῥίζα δένδρου, ἥτις τῶν ὄρεων δῆγματα δοκεῖ ἀπέχειν ἐπικινδύνα· τοὺς μὲν δὲ τῆς χώρας ἐν ᾗ πέφυκε τῇ ὁμαρῇ μακρὰν ἀπελαύνει, τοὺς δ' ἐγγίσινας ἀγριοῖς, κάρων καταχέουσα, τοὺς δ' ἀψαμένους αὐτῆς ἀναίρει τῇ ὁμαρῇ. (4) τοιαύτην τὴν δύναμιν ἔχει,

— ὅντες] μένοντες conj. Marx. || — ἐστὶ Χαλκίς] ἐστὶν ἡ Χαλκ. cod.; em. Meineke. Sequitur in cod. Paris. 443 p. 121, 23 fragmentum quod nobis est tertium.

FRAGM. II. Hoc fragmentum in codicis Parisini N. 571 folio ultimo (43o) subiungitur Excerptis Strabonianis. Idem exstat in codice Gudiano, ex quo descriptum ad Hudsonum misit Fabricius. Titulus in codice Parisino nullus est; in Gudiano petita ex argumento fragmenti inscriptio: Ἀναρχὴ τοῦ Πηλίου ὄρους.

§ 1. μέγα τ' ἐστὶ] μ. τε ἐστὶ cod. Par. δένδρα ἔχον] δ. ἔχον cod. Par. || — τῆς πόλεως] sc. a Demetriade urbe, de qua in antecedentibus sermonem fuisse patet e fine fragmenti. Ceterum quomodo intelligenda sint verba κατὰ μὲν πλοῦν ζ' ἀπέχει στάδια, πεζῇ δὲ κ', fateor me non assequi.

§ 2. ὕλης] sic editt.; ὕλη codd. || — ὀξύνη] « Non satis inter recentiores convenire, quae planta ὀξύνη dici debeat, J. Boderaus a Stapel dicit a Theophrasti Hist. pl. III, 2, p. 171 (ubi ea describitur). Esse tamen eandem, quae a Linnæo *quercus cerris* dicatur, nunc fere receptum est. Cf. Fabricius ad Solin. p. 334; Heyn. ad Hom. II. V, 50 etc. » MARXIIUS. || — σφένδαμνον] σφένδαμον cod. Paris. » Σφένδαμον καὶ λυγίαν, genera aceris, quae circa Olympum Macedoniae potissimum nascebantur. V. Boderaus ad Theoph. I. I. p. 184. Ceterum mons Pelion etiam a Theophrasto VI, 4 inter eos numeratur, qui his arboribus atque etiam odoratis abundant. » MARXIIUS.

§ 3. βοτάνη] Planta haec Χειρώνιον appellatur ap. Theophrast. II. Pl. IX, 11 : Χρῶνται δὲ (sc. τῷ Χειρώνι) πρὸς τε τοὺς ἔχεις καὶ τὰ φαλάγγια καὶ τοὺς σῆπας καὶ τὰλλα ἐρπετὰ, διδόντες ἐν οἴνῳ. Dioscorid. III, 57 : Πάντα Χειρώνιον φύεται μάλιστα ἐν τῷ Πηλῷ ὄρει. Ni-

tempore in servitute redacti, sed moribus instructi ingenui, magnam nacti sunt facultatem aequo ferendi animo casus patriae. Philiscus de iis ita habet :

Valde proborum Chalcis Graecorum urbs est.

II.

Mons Pelius vastus et nemorosus est, tot frugiferas producens arbores, quot vel in terris hominum assiduo labore excultis provenire solent. Amplissima et densissima radix montis ab urbe (*Demetriade*) distat stadiis septem, si maritimum iter computes; at si pedestre, stadiis viginti. (2) Universus mons gaudet terra molliore, collibus distinctus est, magnamque habet fertilitatem. Omne arborum arborumque genus in eo nascitur. Praecipue abundat arbore, quam a foliis spinosis oxyam (*aculeatam*) graece appellant; frequens in illo abies, acer, singillatim genus aceris quae zygia vocatur, cupressus quoque et cedrus. Neque floribus destituitur; habet enim lilium silvestre et rosam lychnidem. (3) Plantam quoque alit in locis maxime silvestribus ejusque fruticis radicem, quae serpentum morsus periculosos arcere videtur; eos enim a loco in quo nascitur procul repellit; appropinquantes vero omni facultate nocendi exiit, veterino inducto; qui attigerint denique, odore suo occidit.

cander Ther. 505 : Πρώτην μὲν Χειρώνος ἐπαλλοία ῥίζαν ἐλέσθαι Κενταύρου Κρονίδαο φερώνυμον, ἣν ποτε Χείρων Πηλίου ἐν νεφέντι κίχων ἐφράσσατο διερεῖ. Τῆς μὲν ἀμαρᾶς καὶ κατὰ τὴν περὶ τοῦ ὄρους κατὰ τὴν ἄνθη, ἡ δ' ἐπὶ αὐτῆς ῥίζα καὶ οὐ βυθώσα Πηλεθρόνιον νάπος ἔχει. || — καὶ ῥίζα δὲ δένδρου] κ. ῥίζα δὲ ὄρους cod. Gudian. Lectionem δένδρον e conj. jam restituerat Salmasius. » Gudius leg. conjecerat ῥίζα δὲ ἡ ὄρου. Plinius XXIV, c. 16, de radice ari : *serpentes nidore cum erant, privatimque aspides fugat, aut inebriat, ita ut torpentes inveniantur.* » FABRICIUS. Vim plantae vel fruticis, quam nunc δένδρον excerptor dicit, in radice fuisse ex Nicandro colligitur. Ceterum oratio hiulcat. Expectabatur βοτάνη... ῥίζαν ἔχουσα, ἥτις, vel tale quidd. || — δοκεῖ ἀπέχειν vel ἐργεῖν] δοκεῖν ἔχειν cod. Paris.; δῆγματα ἵαται δοκεῖν ἔχειν cod. Gud., unde elicias : ἵαται καὶ δοκεῖ ἀπέχ. vel ἵαθαι δοκεῖ [καὶ] ἀπέχειν. In mentem etiam venit ὄρων δῆγματα ἵαται καὶ δάκνουν ἔχων τ' ἐπικινδύνα. Sed videtur potius ἵαται scioli glossa esse ad vocem ἀπέχειν vel ἐργεῖν. Nunc non nisi de vi arcendi morsus sermo est; vis medendi hominibus percussis in seqq. memoratur. Erat planta talis qualis *dracunculus*, de quo ita Plinius XXIV § 93 : *habentem serpentes fugiunt, percussis prodesse in potu.* Osannus libri Parisini lectionem ignorant, ante verba τοὺς μὲν etc. desiderari censuit sententiam, qua planta ista serpentibus periculosa esse diceretur, ideoque scrib. propositum : δοκεῖ δ' ἔχειν ἐπικινδύνα, aut δοκεῖ δ' ἔχειν ἔχειν ἐπικινδύνα. || — τοὺς μὲν] Scriptum velis τοὺς μὲν γὰρ. || — κάρων καταχέουσα] « Salmasius καταχέουσα. Quem vide *Homonym. Hyles iatricæ* cap. 83, ubi de ligno colubrino. Viperam si fagi ramus attigerit, vertigine corrigi refert Sextus Empiricus Pyrrhon. Hypotyp. I, 14. » FABRICIUS.

τοῖς δ' ἀνθρώποις ἡδεῖα καταφαίνεται· τῇ τοῦ θύμου γάρ ἐστιν ἀνθούτος ὁσμή παραπλησία, τοὺς δὲ δη- γθέντας ὑφ' οὐποτοῦν ὄφεις ἐν οἴνῳ δοθεῖσα ὑγιάζει. (5) Φύεται δ' ἐν τῷ ὄρει καὶ καρπὸς ἀκάνθης, ταῖς λευκαῖς παραπλησίος μύρτοις· ὃν θταν τις τρίψας ἐλαίῳ καταχρίσαι τὸ σῶμα, τοῦ μεγίστου χειμῶνος οὐ λαμβάνει τὴν ἐπαίσθησιν ἢ πάνυ βραχεῖαν, οὐδὲ ἐν τῷ θέρει τοῦ καύματος, κωλύοντας τοῦ φαρμάκου τῇ αὐτοῦ πυκνῶσει τὸν ἔξωθεν ἀέρα (καταμάθους) διεικνέσθαι τοῦ σώματος. (6) Σπάνιος δ' ἐστὶν ὁ καρπὸς οὗτος καὶ ἐν φάραγγι καὶ ἐν τόποις φυόμενος ἀποκρή- μνοις, ὥστε μολίς μὲν εὐρίνει, ἂν δ' εὖρη τις, μὴ εὐχε- ρῶς δύνασθαι λαθεῖν, ἂν δ' ἐπιχειρῇ λαμβάνειν, κινδυ- νεύειν ἀπὸ τῶν πετρῶν κατακυλισθέντα διαφθαρῆναι. Μένει δ' ἡ δύναμις ἕως ἡνίαυτοῦ, χρονισθεῖσα δ' ἀπολ- λυσι τὴν ἐαυτῆς ἐνέργειαν.

7. Ποταμοὶ δὲ διὰ τοῦ ὄρους ῥέουσι δύο, Κραυσινδὸν τε καλούμενος καὶ Βρύχων· ὁ μὲν τοὺς ὑπὸ ταῖς τοῦ Πηλίου * (γεωργοιμένοις) κειμένους ἀρδεύων ἀγρούς, ὁ δὲ παραρρέων μὲν τὸ τῆς Πηλιάδας ἄλσος, ἐκδύλλων δὲ εἰς θάλασσαν. (8) Ἐπ' ἀκρας δὲ τῆς τοῦ ὄρους κο- ρυφῆς σπηλαῖον ἐστὶ τὸ καλούμενον Χειρώνιον, καὶ Διὸς ἀκραῖον ἱερὸν, ἐφ' ὃ κατὰ κύνος ἀνατολὴν κατὰ τὸ ἀκμαιότατον καῦμα ἀναβαίνει τῶν πολιτῶν οἱ ἐπι- φανέστατοι καὶ ταῖς ἡλικίαις ἀκμάζοντες, ἐπιτελθόντες ἐπὶ τοῦ ἱερέως, ἐνεξωσμένοι κώδινα τρίποκα καινά· τοιοῦτον συμβαίνει ἐπὶ τοῦ ὄρους τὸ ψῦχος εἶναι. (9) Τοῦ δὲ ὄρους ἡ μὲν μία πλευρὰ παρὰ τε τὴν Μα- γνησίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν παρῇκει, πρὸς τε ζέφυρον καὶ ἡλίου δύσιν ἐστραμμένη· ἡ δ' ἐπὶ τὸν Ἄθω καὶ τὸν Μακεδονικὸν ἐπικεκλημένον κόλπον, πλαγίαν ἔχουσα πᾶσαν καὶ τραχεῖαν τὴν εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐστραμμέ- νην χώραν. (10) Τὸ δὲ ὄρος πολυφάρμακόν· τέ ἐστι

(4) Ejusmodi pollens viribus suavissima est homini; odor quippe illius accedit ad thymi florentis fragran- tiam, morsus vero a quibusvis serpentibus in vino sumpta restituit sanitati. Nascitur etiam in hoc monte fructus acanthi, propemodum ad albæ myrti similitu- dinem. Quem si quis cum oleo tritum illeverit cor- pori, neque astutissimi frigoris non nisi brevissimam vim sentiet, neque æstus tempestate æstiva, prohibente herba per spissitudinem suam ne in corpus aer exter- rior penetret. (6) At raro obivum est hoc fructus genus, neque occurrit nisi in præcipitiis locisque præ- ruptis. Difficulus itaque invenitur, inventumque non facile potest carpi, quia periculum est, ne qui petit, rupe prolapsus pereat. Vires planta servat per an- ni spatium, at tempore ultro procedente efficacia amittit.

7. Fluvii duo Pelion permeant, quorum alteri no- men Crausindon, alteri Brychon: ille agros, qui ad pe- dem montis sitæ coluntur, rigat; hic præterfluit Pelææ nemus, ac deinde exonerat se in mare. (8) In altis- simo montis cacumine est specus Chironium et fanum Jovis Acræi, in quod sub ortum canalicæ, quum æstus est vehementissimus, nobilissimi e civitatis incolis ætate juvenes a sacerdote ad hoc delecti ascendunt, induti pellibus novis optimo vellere propter frigoris in monte magnitudinem. (9) Atque alterum quidem montis latus secundum Magnesiam Thessaliamque pro- tenditur, zephyrum versus solisque occasum spectans; alterum vero versus Atho montem et sinum quem Macedonicum vocant, obliquam totam habens et asperam sui partem Thessaliam versus conversam. (10) Plu- rimarum præterea herbarum ferax est mons iste, que

§ 5. καρπὸς ἀκάνθης κτλ.] Aliunde de his non constat nisi ex Heraclidis opere Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων ap. Apollon. Mir. c. 19: Ἡρακλείδης ὁ Κρητι- κός (χρητικός conj. Olearius, alii) ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων κατὰ τὸ Πηλίου ὄρος φύεσθαι ψηγιν ἀκαν- θαν καρποφόρον, ἥς τὸν καρπὸν ἐάν τις τρίψας μετ' ἐλαίου καὶ ὕδατος χρῆσι τὸ αὐτοῦ ἢ ἄλλου σώμα χειμῶνος ὄντος, οὐκ ἐπαίσθησται τοῦ ψύχους. « Osannus ejusdem fruti- cis utroque loco mentionem fieri et vel descriptionem utrobique similem esse animadvertens conjecturam in medio proferri posse existimavit, qua Heraclides (in incerto tamen reliquit utrum de Pontico an alio quodam cogitandum esset) Pelli descriptionem confecisset. » Fuhrus. || — τὰς λευκαῖς τοῖς λευκοῖς cod. Paris. || — παραπλησίος παραπλησίον cod. Gudian., itemque Parisin., in quo dein correctum est. || — τρι- ψας] τρίψαι cod. Paris. || — ἐλαίῳ] λεῖον codd.; em. Osann. || — καταχρίσαι] καταχρίσαι codd.; em. Fuhr. || — καταμάθους] καταμάθους cod. Par. Vocem inclusi, ut qua carere prorsus præstat. Sin genuina est, leg. videtur: οὐδ' ἂν ἐν τῷ θέρει τοῦ καύματος κατα- μάθου, κωλύοντας κτλ. || — §6. ἐπιχειρεῖ cod. Paris. || —

ἀποκρήμνοις] sic cod. P., ἐπικρήμνοις cod. Gud.

§ 7. Crausindon et Brychon fluvii alibi non memo- rantur. || — τοῦ Πηλίου κειμένους] v. κειμένους non habet Gudianus. Alterum participium γεωργοιμένους ortum videtur ex compendiis vocum ὑπερελαῖς κειμέ- νους; ῥέζας post v. Πηλίου supplet Buttman.; τοῖς ποτὶ Πηλίου Fuhr. || — ἄλσος] λάσος codd.; em. Osannus. De Pelææ, cui sacer lucus erat, aliunde non constat.

§ 8. Χειρώνιον] Meminit ἄνθρωπος Χείρωνος Phi- lostrat. De imagg. II, 2, 5 p. 366 ed. Didot. || — ἀκραίου] ἀκταίου; em. Osann. Cf. Müller Min. p. 249, Eumenid. p. 141; Preller ad Polem. Περὶ Διὸς κωδῶν p. 140; Hermann. Gottesd. Alterthüm. § 23, 23. || — ἐπὶ τοῦ ἱερέως] ὑπὸ τ. ἱ. Buttman. || — μία] deest in Gudiano. Deinde τὴν ante Θεσσαλίαν om. Gudian.

§ 9. ἐπικεκλημένον] καλούμενον ἐπικεκλημένον codd.; καλ. ejicit Fabricius, recte, ut videtur, quam- quam fuisse putare licet καλ. ἐπικεκλημένη. Articulus τὸν ante Μὰ. deest in Gudiano. || — πλαγίαν] πελαγίαν cod. Gud.

§ 10. πολυφάρμακον] « Theophrast. H. Pl. IX,

καὶ πολλὰς ἔχον καὶ παντοδαπὰς δυνάμεις τὰς τε θύρας αὐτῶν γινώσκουσι καὶ χρῆσθαι δυνάμενοι· μίαν δὲ τινα [ἤτις] ἔξει [ἄλλα] καὶ ἄλλας δυνάμεις (ἀνομοίους). Φύεται δὲ τὸ δένδρον τῷ μεγέθει μὲν οὐ πλεον ἢ πῆχυν τοῦ ὑπὲρ γῆς φαινομένου, τῇ δὲ χροᾷ μέλαν· ἡ δὲ ῥίζα ἕτερον τοσούτον ἐστὶ κατὰ γῆς περυκτα. (11) Τοῦτου δὲ ἡ μὲν ῥίζα τριφθεῖσα λεῖα καὶ καταπλασθεῖσα τῶν ποδαγρώντων τοὺς πόλους ἀρίστη καὶ κωλύει τὰ νεῦρα φλεγμαίνειν· ὁ δὲ φλοῖς λειανθεὶς καὶ μετ' οἴνου ποθεὶς τοὺς κοιλιακοὺς ὑγιαίνει· τὰ δὲ φύλλα τριφθέντα καὶ ἐγχρισθέντα εἰς ὀθόνιον, τῶν ὀφθαλμιόντων καὶ ὑπὸ τοῦ βρέματος κατατεινομένων καὶ κινδυνεύοντων βραγῆναι τὴν θῆν τὴν ἐπιφορὰν τοῦ βρέματος ἀναστέλλει πρᾶξις καὶ ὥσαντι παραιτούμενα μὴκέτι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρεσθαι τὸ βρεῦμα. (12) Ταύτην δὲ τὴν δύναμιν ἐν τῶν πολιτῶν οἶδε γένος· ὁ δὲ λέγεται Χείρωνος ἀπόγονον εἶναι· παραδίδωσι δὲ καὶ δείκνυσιν πατρὶς υἱῶν, καὶ οὕτως ἡ δύναμις φυλάσσεται, ὥς οὐδεὶς ἄλλος οἶδε τῶν πολιτῶν· οὐχ ὅσιον δὲ τοὺς ἐπισταμένους τὰ φάρμακα μισθοῦ τοῖς κάμνουσι βοηθεῖν, ἀλλὰ προῖκα. Τὸ μὲν οὖν Πήλιον καὶ τὴν Δημητριάδα συμβέβηκε τοιαύτην εἶναι.

13. Ὅτι ἡ μὲν Ἑλλάς ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, [ἣν] μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζω στάμπου. Τάχα δὲ κατ.

I^o.

Τὴν μὲν οὖν Ἑλλάδα ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαβὼν μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζω [᾿Ομολίου καὶ τῶν Θετταλῶν] στάμπου. Τάχα δὲ φήσουσι τινες ἡμᾶς ἀγνοεῖν τὴν Θετταλίαν τῆς Ἑλλάδος καταριθμῶντας, ἅπειροι τῆς τῶν πραγμάτων ὄντες ἀληθείας. (2) Ἢ γὰρ Ἑλλάς τὸ παλαιὸν οὕσα ποτε πόλις ἀρ' Ἑλληνας τοῦ

varia virtute medica gaudent, si quis eas probe diguoscere et recte illis uti noverit. Ex hisce una pluribus etiam iisque diversis præstat viribus. Est enim arbutum nigro colore, quod altitudine sua, quantum ejus supra terram conspici potest, cubitum haud excedit, sed æque altam radicem agit infra terram. (11) Hujus radix, trita minute et illita, podagricorum dolores abigit, neque nervos æstare permittit. Cortex comminutus et in vino sumptus curat eos qui cæliaco morbo vexantur. Folia trita, si linteum illis inungatur, oculorum dolore et suffusione laborantibus, etiam quum periculum est perdendi visus, impetum fluxionis sistunt suaviter ac veluti deprecantia ne ad oculos usque perveniat. (12) Hæc herbarum virtus uni cui-dam incolarum genti perspecta est, qui Chironis esse posteri dicuntur; ex his pater subinde notitiam tradit exponitque filio, atque ita diligenter custoditur, ut nemo præterea civium possit illam sibi scientiam vindicare. Nefas autem gnaros virium, quibus herbae præstant, mercede sumpta agrotis opem ferre; gratis enim hoc facere oportet. Igitur Pelius mons et Demetrias urbs hujusmodi sunt.

13. Hellas a Peloponneso incipit, eamque produco usque ad Magnetum Tempe.

III.

Fines igitur Helladis, a Peloponneso ejus initium sumens, usque ad Homolium [Magnetum et ad Thessalorum] Tempe (vel Peneum fluvium?) produco. Fortasse autem aliqui dicent errare nos Thessaliam Hellade comprehendentes: sed illi potius rerum veritatis ignari sunt. (2) Etenim Hellas olim urbs fuit,

15 : φαρμακωδέστατον τό τε Πήλιον τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ. Sed quum et hoc et aliquot sqq. capitibus de variis plantarum viribus disserat, nullibi ejusmodi arboris, quam tot virtutibus præditam esse Noster prædicat, ullam mentionem fecit. Verbo solummodo eas plantas memorat, ἃ φασιν εὐρῆσθαι πρὸς τὰ τῶν ὕψων τῶν θανατηφόρων δῆγματα. Περὶ δὲ τὴν θράκην εἶναι μὲν καὶ ἑτέρας οὐκ ὀλίγας, ἰσχυρότατον δὲ, ὥς εἰπεῖν, τὴν Ἰσχυρίαν, ἣν δὲ λέγουσιν, οἱ μὲν, κεντηρίστῃς τῆς φλεβῆς, οἱ δὲ, καὶ σποδοστέρως διατηρηθείσῃ, ἴσχειν τε καὶ κωλύειν τὴν χύσιν. » Marx. Ceterum quum de plantis Pelli jam dixerit auctor in antecedd., hinc Buttannus alique colligant hoc fragmentum non unum locum integrum esse, sed complures locos consutos. || — ἔχον] ἔχον Gud. || — καὶ χρῆσθαι] χρῆσθαι cod. Par. || — ἡ τις] addidit Fabricius. Mox de meo addidi ἄλλας; vocem ἀνομοίους inclusi, utpote glossema vocum ἄλλας καὶ ἄλλας. || — τοῦ φαινομένου] τὸ φαινόμενον conj. Fuhr.; quo non opus est. || — λειανθεὶς] λειανθεὶς codd.; em. Fabricius. || — ὀθόνιον] ὀθονίαν Gud. || — ὀφθαλμιόντων] ὀφθαλμιόντων cod. Paris.; ὀφθαλμιόντων cod. Gud. || — παραιτούμενα] παραιτούμενη codd.; em. Fabricius. Παραιτεῖσθαι ἀμελωπίας,

hebetudinem oculorum amoliri, legitur ap. Dioscor. I, cap. ult.

§ 13. λαμβάνει, μέχρι ἀφορίζων, codex inconcinne. Est hoc initium fragmenti sequentis, quod codex 571 exhibet usque ad verba: ἡ γὰρ Ἑλλάς τὸ παλαιὸν οὕσα, in quæ desinit ultimum folium codicis sine mutili.

FRAGM. III e codice Paris. 443, p. 121, lin. 24 sqq. Μαγνήτων] Μαγνητῶν cod. || — ἀφορίζω] ἀφορίζων codex, ut in fin. fragm. II. Deinde verba ᾿Ομολίου καὶ τῶν Θετταλῶν inserui ex fine hujus fragm., ubi plenius legitur: ἑως τῶν Θετταλῶν στομίλου, καὶ τοῦ τῶν Μαγνητῶν ᾿Ομολίου. Pro στομίλου vel στάμπου (nam utrumque corruptum est) quid reponendum sit, non satis liquet. Prope ad literas accederet Τεμπῶν; ποταμῶν Πηνειοῦ conjicias, si contuleris Scylac. § 33: Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ Ἑλλάς συνεχῆς εἶναι μέχρι Πηνειοῦ ποταμοῦ καὶ ᾿Ομολίου πλεως. Fortasse auctor Cambunios montes tanquam alterum Thessaliae terminum memoravit, adeo ut scribi posset: Κάμπον. Holstenius scribi conjecit κάλπον, Fuhrus inter alia proponit ποταμῶν. || — τοῦ Αἰόλου] sc. πατῆρ. Quæ quum durior elipsis sit, Hemsterhusius ad Lucian. Halcyon. scribi

Αἰόλου ἐκλήθη τε καὶ ἐκτίσθη, τῆς τῶν Θετταλῶν οὐσα χώρας, ἀναμέσον Φαρσάλου τε καὶ ἐκείνης καὶ τῆς τῶν Μελιταίων πόλεως. Ἕλληνας μὲν γὰρ εἰσι τῷ γένει, καὶ ταῖς φωναῖς ἐλληνίζουσιν οἱ ἄφ' Ἑλλης. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντες Ἀττικοὶ μὲν εἰσι τῷ γένει, ταῖς δὲ διαλέκτοις ἀττικίζουσιν, ὥσπερ Ἀωριεῖς μὲν οἱ ἀπὸ Ἀώρου τῇ φωνῇ δωρίζουσιν· αἰολίζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Αἰόλου, ἰάζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Ξοῦθου φύντες. (2) Ἡ οὖν Ἑλλάς ἐν Θετταλίᾳ ἦν, ὅτε ποτὲ ἦν, οὐκ ἐν τῇ Ἀττικῇ. Ὁ γοῦν ποιητὴς φησιν·

Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί,

Μυρμιδόνας μὲν λέγων εἶναι τοὺς περὶ τὴν Θετταλίαν Φθίαν κατοικοῦντας, Ἕλληνας δὲ τοὺς μικρῷ πρότερον ῥηθέντας, Ἀχαιοὺς δὲ τοὺς καὶ νῦν ἐτι κατοικοῦντας Μελιταίαν τε καὶ Λάρισσαν τὴν Κρεμαστὴν καλουμένην καὶ Θήβας τὰς Ἀχαΐδας πρότερον Φυλάκην καλουμένην, ὅθεν ἦν καὶ Πρωτεσίλαος δὲ στρατεύσας εἰς Ἴλιον. Ἔστιν οὖν ἡ Ἑλλάς ὅφ' Ἑλληνος οἰκισθεῖσα πόλεις τε καὶ χώρα. (3) Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Εὐριπίδης·

Ἕλλην γὰρ, ὡς λέγουσι, γίγνεται Διὸς, τοῦ δ' Αἰόλος παῖς· Αἰόλου δὲ Σίσυφος, Ἀθάμας τε Κρηθεύς θ', ὅς τ' ἐπ' Ἀλφειοῦ ῥοαῖς θεοῦ μανεῖς ἔρριψε Σαλμωνεύς φλόγα.

(4) Ἑλλάς μὲν οὖν ἐστὶ, ὥσπερ μικρῷ πρότερον εἰρηκαμεν, ἣν ὁ Διὸς Ἕλλην ἐκτίσεν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐλληνίζειν τὴν προσηγορίαν εἴληphen· Ἑλληνες δ' οἱ ἀφ' Ἑλληνος. Οὗτοι δὲ εἰσὶν Αἰόλος καὶ Σίσυφος, ἔτι δὲ Ἀθάμας καὶ Σαλμωνεύς καὶ οἱ τούτων φύντες ἔκγονοι. (5) Ἡ δὲ καλουμένη νῦν Ἑλλάς λέγεται μὲν, οὐ μόντοι ἐστί· τὸ γὰρ ἐλληνίζειν ἐγὼ εἶναι φημι οὐκ ἐν τῷ διαλέγεσθαι ὁρθῶς, ἀλλ' ἐν τῷ γένει τῆς φωνῆς· αὕτη δ' ἐστὶν ἀφ' Ἑλληνος· ἡ δὲ Ἑλλάς ἐν Θετταλίᾳ κεῖται. Ἐκείνη οὖν ἐρῶμεν τὴν Ἑλλάδα κατοικεῖν καὶ ταῖς φωναῖς ἐλληνίζειν. (6) Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἴδιον τοῦ γένους τῆς Θετταλίας ἡ Ἑλλάς ἐστὶ, δίκαιον καὶ κατὰ τὸ κοινόν, ὡς νῦν ὀνομάζονται Ἕλληνες, τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν εἶναι. (7) Ὅτι δὲ πᾶσα ἦν κατηριθμημέθα Ἑλλάς ἐστὶ, μαρτυρεῖ ἡμῖν ὁ τῶν κωμωδῶν ποιητὴς Ποσειδίππος, μεμφόμενος Ἀθηναίοις, ὅτι τὴν αὐτῶν φωνὴν καὶ τὴν πόλιν φασὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι, λέγων οὕτως·

Ἑλλάς μὲν ἐστὶ μία, πόλεις δὲ πλείονες.

Σὺ μὲν ἀττικίζεις, ἦνικ' ἂν φωνὴν λέγης αὐτοῦ τιν'· οἱ δ' Ἑλλήνες ἐλληνίζομεν.

Τί προσδιατρίβων συλλαβαῖς καὶ γράμμασι τὴν εὐτραπέλειαν εἰς ἀηδῖαν ἀγείς;

quæ ab Hellene Æoli patre condita et nominata est in Thessalorum regione inter Pharsaliam et urbem Melitaensium. Jam vero Hellenes (*primitivo vocabuli sensu*) genere sunt et lingua hellenissant ii qui ab Hellene originem ducunt; eundem in modum Athenienses qui Atticam incolunt; Attici genere sunt et dialecto atticissant, sicuti Dorienses a Doro oriundi dorica dialecto, ab Æolo oriundi æolica, ab Ione Xuthi filio oriundi ionica dialecto utuntur. (2) Hellas igitur suo tempore in Thessalia, non vero in Attica, erat. Atque hac mente Homerus (*Il.* 2, 684) ait :

Myrmidones autem vocabantur et Hellenes et Achæi.

Scilicet Myrmidones appellat qui Phthiam Thessalicam tenebant, Hellenes vero eos quos modo diximus, Achæos denique eos, qui etiam nunc habitant Melitæam et Larissam Cremasten quam vocant, et Thebas Achaidas, quæ urbs prius Phylace nominabatur, unde Protesilaus ad Ilium copias duxit. (3) Hellas igitur est ab Hellene condita urbs ejusque regio. Idem Euripides quoque testatur :

Nam Hellen, uti aiunt, Jove satus est; hujus filius Æolus, Æoli vero Sisyphus, ac Athamas et Cretheus et qui ad Alpei fluenta Jovis fulgur insaniens jaculatus est, Salmoneus.

(4) Hellas igitur est, ut paullo ante retulimus, quam Jove natus Hellen condidit, a quo τὸ ἐλληνίζειν denominationem accepit. Hellenes autem sunt qui ab Hellene oriundi; illi vero sunt Æolus et Sisyphus et præter eos Athamas et Salmoneus eorumque progenies. (5) Quæ autem nunc appellari solet Hellas sic dicitur potius quam est : nam τὸ ἐλληνίζειν non in recte loquendo positum esse dixerim, sed in genere loquelæ : hæc vero ab Hellene nomen habet; Hellas autem in Thessalia sita est. Eos igitur (*Thessaliæ incolæ*) Hellada incolere dicimus et Hellenico sermone uti. (6) Si ergo vel secundum generis proprietatem Thessaliæ Hellas sit, etiam juxta communitatem, ut hodie mos est Hellenes appellari, Helladi eam ascribi consentaneum est. (7) Quod autem regio tota, quam recensuimus, Hellas sit, testis nobis est Posidippus, poeta comicus, Athenienses increpans, quod linguam suam et urbem præcipue Hellada esse contendant, sic dicens :

Hellas quidem una est, urbes vero plures. Tu quidem atticissas, dum tua lingua utaris : nos vero græcissimas, qui Græci sumus. Quid immorans syllabis et verbis urbanitatem vertis in morositatem?

voluit Διὸς, uti infra Διὸς Ἕλλην. || — Μελιταίων] cod. Fuhr.; Μελιταίων vlgō. || — οἱ ἀφ' Ἑλλ.] οἱ addidi. Vulgo legitur εἰσὶν οἱ τῷ γένει, at vocem οἱ non habet codex. || — 2. Θετταλίας Φθ.] Θετταλίαν Φθ. cod. || — Μελιταίαν] Μελιτάν cod. || — πρότερον Φυλ.] Strabo IX, p. 435 Phylacen et Thebas distinguunt (Φυλάκῃ ἐγγὺς Θηβῶν ἐστι. Cf. p. 433). Phylacæ

Homerus memorat, non item Thebas; id quod Nostri sententiæ patrociniatur. || — 3. Εὐριπίδης] in Æolo, ut videtur. V. Wagner. Fragm. Eurip. p. 15. || — Αἰόλος] Αἰόλου cod., et mox : τε ὥστ' ἐπ' Ἀλφειοῦ et Σαλμώνου. || — 4. ἀφ' οὗ καὶ] cod.; καὶ om. edit. || — 5. εἶναί φημι] cod.; εἶναι om. edit. || — 7. αὐτοῦ τιν'] Salmasius; αὐτοῦ τινες codex. « Thes-

8. Πρὸς μὲν τοὺς οὐχ ὑπολαμβάνοντας εἶναι τὴν Θεσσαλίαν γῆς Ἑλλάδος οὐδὲ τοὺς Θεσσαλοὺς Ἕλληνας ἀπογόνους ὄντας ἑλληνίζειν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. Τὴν δὲ Ἑλλάδα ἀφορίσαντες ἕως τῶν Θεσσαλῶν στομίου * καὶ τοῦ Μαγνήτων Ὀμολίου, τὴν διήγησιν πεποιημένοι, καταπαύομεν τὸν λόγον.

8. Hæc dicta sufficiant ad illos refutandos, qui Thessaliam ad Hellada non pertinere arbitrati sunt, neque Thessalos ab Hellene ortos hellenissare. Hic igitur orationem finimus, narratione confecta, qua Græciam terminando perduximus usque ad Thessalorum *Tempie* et Magnetum Homolium.

salus aliquis, ut apparet, in terra Attica natum in his vss. alloquitur, atque ut Attici ἀττικίζειν dici debent, quum sua lingua utantur, sic ceteros Græcos ἑλληνί-

ζειν. » SALMAS. ad Solin. p. 100, F. Cf. Meinek. Com. IV, p. 524. || — 8. τῶν... στομίου] Cf. supra.

ΑΓΑΘΑΡΧΙΔΟΥ

AGATHARCHIDIS

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

DE MARI ERYTHRÆO LIBRIS

ΕΚΛΟΓΑΙ.

EXCERPTA.

Ἀνεγνώσθησαν Ἀγαθαρχίδου λόγοι δύο, ὁ πρῶτος καὶ ὁ πέμ-
 πτος, περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ ἐτέρων παραδόξων
 ἔργων ἐν κεφαλαίῳ διαλαμβάνοντες.

Lecti sunt Agatharchidis libri duo, primus et quintus, de mari
 Erythræo alisque rebus mirabilibus summa capita compre-
 hendentes.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

DE MARI ERYTHRÆO

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

E LIBRO PRIMO.

1. Ὅτι Πτολεμαῖον φησι τὸν μετὰ τὸν Λάγου πρῶ-
 τον ἐλεφάντων θήραν συστήσασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν
 ὁμοιοτρόπων, καὶ τὰ τῇ φύσει κευχωρισμένα τῇ προνοίᾳ
 συναγαγεῖν ὑπὸ μίαν οἰκίνην. Σκεπτέον δὲ τί φησιν
 5 ἐνταῦθα ὁ ἱστορικός. Καὶ γὰρ καὶ πρὸ τῶν Πτολε-
 μαίων ἐλέφας πολλοὶ χειροῖθεσι καὶ ἐν πολέμῳ ἐχρύν-
 το, ὡς Πῶρος τε ὁ Ἰνδὸς ὁ πρὸς Ἀλέξανδρον πολε-
 μήσας καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι· ἢ ὅτι Πτολεμαῖος οὗτος
 πολλὰς πρῶτος περὶ ταύτην ὥφθη τὴν σπουδὴν, ἢ πρῶ-
 10 τος τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον, ἢ τῶν Αἰγύπτου βασιλείων
 πρῶτος.

2. Ὅτι τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν τὸ ὄνομα ἔλκυσαι
 φησιν οὔτε ὅτι τοῦ Ἀραβίου καλουμένου κόλπου τὰ μὲν
 πρὸς ἐσπέραν ὄρη, ὀρεμεῖας καὶ διαπύρου τῆς ἡλιακῆς
 15 ἀκτίνος βαλλούσας, ἀνθρακος φαντασίαν ἀποδίδωσι, τὰ
 δὲ πρὸς ἀνατολὰς θίνες ἄμμοιο γέωδεις ὑπέρυδροι παρὰ

1. Ptolemæum qui post Lagi filium regnavit in
 Ægypto, primum ait instituisse elephantum nec non
 aliarum ejusmodi belluarum venationem, et quæ natura
 disjunct, in unam quasi stabulationem conduxisse.
 Expendendum vero quid hoc loco dicat historicus.
 Nam etiam ante Ptolemæorum ætatem multi elephan-
 tibus cicuratis vel in bello usi leguntur, ut Porus Indus,
 qui cum Alexandro bellum gessit, alique non pauci.
 Fortasse Ptolemæus hic primus impense illi studio in-
 cubuisse visus est, aut primus successorum Alexandri,
 aut inter Ægypti reges primus ei rei operam dedit.

2. Erythrum (*rubrum*) mare nomen trahere ait non
 quod sinus Arabici montes occidentales, dum acres et
 ignei solis radii eos feriunt, carbonis reddant speciem,
 orientales vero tumuli arenæ et glebæ subrubræ ad
 multa oræ maritimæ stadia effundantur; non hanc ob

Eclogæ ex Agatharchidis De mari Erythræo libris le-
 guntur in Photii Biblioth. cod. 250, p. 717 ed. Hæschel,
 p. 1321 ed. Rothomag., p. 441 ed. Bekker. Verborum
 recensio codicibus nititur tribus, quorum primus est
 Venetus S. Marci 450 (*cod. A*), quem contulit Bekke-
 rus. Idem adhibuit codicem Parisinum 1266 (*cod. B*),
 quem denuo excussimus; præterea contulimus codi-
 cem Parisinum 1226 (*cod. C*), quem Bekkerus in
 recensendis Agatharchidis eclogis non inspicit. Lectio-
 nes editionum priscarum vulgatæ nomine citabimus.

Ἀνεγνώσθησαν... διαλαβόντες] sic C, fol.
 294 vso; ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ πρώτου λόγου Ἀγαθαρχίδου
 τῶν περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ὅτι Πτολεμαῖον, κτλ.
cod. B, p. 230 itemque, ut videtur, *codex A*.

§ 1. l. 1. Ἀάγου] λαγών A, λάγων B, λάγου, supra-
 scripto λαγών, C. De re v. Diodor. I, 37, 5. III, 36, 3;
 Artemidor. ap. Strabon. XVI, p. 769. 770; Plinius
 VI, c. 29; Monument. Adulitan. in Cosma Indo-
 pleust. II, p. 141.... ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν καὶ Αἰ-
 θιοπικῶν, οὓς ὅτε πατὴρ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς (Ptolemæus III)
 πρῶτος ἐκ τῶν χωρῶν τούτων ἐθέρψεν καὶ καταγαγόντες
 εἰς Αἴγυπτον κατασκεύασαν πολεμικὴν χρεῖαν. || — 3. τῇ
 προνοίᾳ] omisit B. || — 5. καὶ post γὰρ et lin. 7 ὁ
 post Ἰνδὸς omisit *codex C*.

§ 2. l. 11. θάλασσαν *cod. C*. || — 15. βαλλούσης] βα-
 λούσης *codd. AB*. || — De re cf. Artemidor. ap. Strabon.
 XVI, p. 779: Ἐρυθρὰν γὰρ λέγεις (Artemidorus narrat)
 τινὰς τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς χροῖας τῆς ἐμφαινόμενης κατ'
 ἀνάγκασιν, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ κορυφὴν ὄντος (sic
 Agathemer. II, 11), εἴτε ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐρυθραϊνομένων ἐκ
 τῆς ἀποκαύσεως· ἀμφοτέρως γὰρ εἰκάζεται. Κτησίαν δὲ τὸν
 Κνίδιον πηγὴν ἱστορεῖν ἐκδιδοῦσαν εἰς τὴν θάλατταν ἐρευθεῖς
 καὶ μιλιῶδες ὕδωρ. Ἀγαθαρχίδην δὲ τὸν ἐκείνου πολίτην
 παρὰ τινος Βόζου, [Πέρσου] τὸ γένος, ἱστορήσαι, διότι Πέρ-
 σης τις Ἐρυθράς ἱπποφορβὸν τινὸς ὑπὸ λεανίης οἰστέρι κα-
 τασκομένης ἐξελαθέντος μέχρι θαλάττης κἀκεῖθεν εἰς νησὶν
 τινα διάραντος, σχεδὶαν πηξάμενος πρῶτος περαιωθείη πρὸς
 τὴν νῆσον· ἰδὼν δὲ καλὸς οἰκίσμιον, τὴν μὲν ἀγέλην εἰς τὴν
 Περσίαν ἀπαγάγει, Ἀγαθαρχίδης ἀποικίους δ' ἐκεῖ στείλει καὶ
 [εἰς] τὰς ἄλλας νήσους καὶ τὴν παραλίαν, ἐπώνυμον δὲ ποιή-
 σαιεν ἐκ αὐτοῦ τὸ πέλαγος. Τοὺς δὲ Περσέως υἱὸν ἀποφαίνεσθαι
 τὸν Ἐρυθρὰν, ἡγήσασθαι τε τῶν τόπων. Quod de Persei
 filio ferebatur, Agatharchides fabulis accenset. Cete-
 rum vid. quæ de Erythra ejusque insula ex auctoritate
 Mithropastæ satrapæ tradunt Nearchus et Orthogoras
 ap. Strabon. XVI, p. 766 et Arrian. Ind. c. 37 (V.
 Scriptor. Rer. Alex. p. 68 sqq. ibique notata); cf. Cur-
 tius VII, 9, 14; Mela III, 8, 1; Plinius VI, 28. 32;

πολλὰ στάδια τῆς αὐτοῦ παραλίας ἐκέχχυνται. Οὐ μὲν οὖν οὐκ ἐκ τούτου Ἐρυθρὰ κέκληται· εἰ γὰρ καὶ ὁ παρὰ πλοῦς μὲν ἐστὶ στενός, τῶν δὲ λόφων καὶ θινῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ κόλπου παντὸς ὑπερχειμένων ἢ πίπτουσα

5 παρ' ἀμφοτέρων εἰς τὸν πόρον τῶν ἡπείρων αὐγῇ τῇ χερσὶ παρεγγυῆ τὴν θάλατταν ὁμοίαν, τῆς μὲν ἰδεᾶς πᾶσιν ὁρωμένης, τοῦ δὲ πάθους οὐ πᾶσι γινωσκομένου, ἀλλ' οὖν οὐ διὰ τούτου φησι τὴν κλῆσιν λαβεῖν τὴν θάλατταν, εἰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τοῦτο πολλοὶς ἔδοξεν.

10 3. Οὗτω μὲν οὖν ὁ πρῶτος εἰ καὶ μὴ ἀληθὴς τῆς αἰτίας λόγος· δεῦτερος δὲ, ὁμοίως ἔχων, τὸν ἥλιον ἐκείσε φησὶν ἐπιτελόντα οὐ γὰρ παρ' ἡμῖν λαμπραῖς ταῖς ἀκτῖνι εἰς τὸν πόρον βάλλειν, ἀλλὰ παρομοίαις αἵματι, ἐξ ὧν τοῖς ὁρώσιν ὑπαιμον παρασκευάζειν τὸ πάθος τῇν

15 τῆς θαλάττης ἔμφασιν, ἀλλοιθεῖν Ἐρυθρὰν κατονομάζεσθαι.

4. Τρίτος δὲ ἐστὶν ὁ Ἀργολικός λόγος, ὅς ἐστι (φησί) τῇ μὲν τόλμῃ μέγας, τῇ δ' ἀποδείξει κενός. Οἱ γὰρ περὶ Δεινίαν ἱστορικοὶ φασιν, ἀπὸ τῆς ποιητικῆς ἔξου-

20 σίας καὶ αὐτοὶ ἄδειαν λαθόντες, ἐξ Ἀργους εἰς Αἰθιοπίαν (ἐκαλεῖτο δὲ τότε Κηφηνία) παραγεγονότα ἐπὶ λύσει τῆς Κηφείως θυγατρὸς τὸν Περσέα, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Πέρσας μεταστάντα, Πέρσαις μὲν ἀπὸ τίνος τῶν ἐγγόνων τῆς κλήσεως μεταδοῦναι, Ἐρυθρὰν δὲ γενῆσαι

25 υἱόν, καὶ ἐξ ἐκείνου τῇ θαλάσῃ τὴν κλῆσιν παρασχέιν. Τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ Ἀργολικός περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης σχεδιασμός.

5. Τέταρτος δὲ καὶ ἀληθὴς ἐστίν, ὃν αὐτὸς μεμά-

causam, inquit, mare illud Erythrum vocatur; nam etiamsi navigatio illac sit angusta, atque, verticibus et tumulis universo utrinque sinui impendentibus, splendor ex utraque continente in fretum incidens mare terrae assimile esse denuntiet, specie quidem illa in omnium oculis incurrente, causa vero affectionis non omnibus explorata: non tamen propterea, inquit, nomen istud mare nactum esse, licet multi ante ipsum ita sint opinati.

3. Haec igitur est prima ratio, quamvis a vero dissimilanea. Altera, perinde se habens, solem censet orientem illic, non ut apud nos, lucidos in fretum radios dimittere, sed cruori assimilares, unde cruentam maris speciem efficiat intuentibus haec affectio, et hinc Erythri sive Rubri maris appellationem exsistere.

4. Tertius sermo Argolicus est, ausu quidem (ait) magnus, sed persuasus inanis. Nam qui Diniam sectantur historici, ex poetarum licentia etiam ipsi securitatem nacti, perhibent ex Argis in Aethiopia (quae Cepheniae tunc habebat nomen) Perseum ad filiam Cephei liberandam profectum, et inde ad Persas transgressum, nomen hoc a filiorum quopiam cum Persis communicasse: scilicet procreato Erythra filio, ab hoc nomen mari indidisse. Talis igitur etiam Argolica est de Erythraeo mari hariolatio.

5. Quarta autem eaque vera rei ratio est, quam ipse

Solin. c. 36; Dio Cassius LXVIII, 28; Agathemerus II, 11; Uranius lib. II Arabicorum ap. Steph. Byz. v. Ἐρυθρά, ubi: Ἐρυθρά, ἡ θάλασσα, ἀπὸ Ἐρύθρου τοῦ ἥρους (ἀπὸ Ἐρύθρου βασιλέως πεσόντος ἐκεῖ καὶ πνιγέντος Etym. M.). Οὐδ' ἄντιος δ' ἐν Ἀραβικῶν δευτέρᾳ ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὄρων, ἃ Ἐρυθρὰ δεινὸς εἶσι καὶ πορφυρᾶ, καὶ ἐπὶν βάλλῃ εἰς αὐτὰ ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴν, καταπίμπει εἰς τὴν θάλασσαν σκιάν ἐρυθρὰν· καὶ θυμῶν δὲ κατακλυθέντων τῶν ὄρων κάτω συρρέοντι εἰς θάλασσαν, οὕτω γίνεσθαι ἡ θάλασσα τὴν ῥοάν. Eadem Eustathius ad Dion. 39 et Etym. M. p. 379, 8, qui deinde l. 12 adjicit haec: Ἐρυθραῖον πέλαγος, ἀπὸ Ἐρυθραίου τινὸς βασιλέως· ἀποανόντος γὰρ αὐτοῦ, ἔρριψαν αὐτὸν ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐπιγράψαντες τῷ τόφῳ· « Ἐνθάδε * τόφος ἄλλος * παμμεδέοντας Ἐρύθρου. » Cf. interpret. ad Herod. IV, 37. Ex recentioribus vide Relandi Dissert. De mari Rubro in tom. I Dissert. miscell.; D'Anville in *Mém. de l'Acad. des Inscr.* t. XXXV, p. 590. Gosselin *Recherches*, tom. II, p. 76 sqq.; Niebuhr *Beschreibung Arabiens* p. 418 et prae ceteris Fresnel in epistol. mss. ap. Ritter *Erdk.* XIII, p. 254. Fuere qui *Rubrum mare* dici putarent pro *mari Edomi* i. e. *Rubri*, quoniam a senioribus nonnullis mare *Idumeum* vocatur. Quam sententiam jam refutavit Relandus. Nomen Hebraicum *Tam-Suph* sive *mare Suph* (Moses II, 10, 19 etc.), cui respondet Aegyptium *Phiom* an *Schari* sive *mare Schari* (Cham-pollion, *L'Égypte sous les Pharaons* t. I, p. 51), non nisi ad intimum sinus Arabici recessum, quem permearunt Iudaei, referendum est, ductum sc. a planta

ibi nascente, quam speciem *κυπερίου*, *cyperum divitem*, esse, etiamnunc in ora prope *Tor* oppid. obviam, docet Fresnel. Quod Hieronymus *De qualitate mar. rubr.* p. 48 putat *Rubrum mare* dici a planta *suph*, quae efficiat ut rubra aqua esse videatur, Fresnelius rejiciendum censet; nam etiamsi vel arena rutilans vel plante marinæ in nonnullis locis tale quid efficiant, idem non rarius aliis in maribus occurrere. Ipse denique Fresnelius nomen maris ita interpretatur, ut sit mare *Homemeritarum*, quos Graeci dixerunt, i. e. *Himjar* vel *Hhomayr*, seu *Rubrorum*; nam gentis hujus nomen et arabicum vocabulum *ahhmar*. (rubrum) ejusdem esse radicis. Isti *Rubrorum* nomine nobilem *Himjaritarum* sive *Salaeorum* stirpem a nigris gentibus distinguunt; eamque prisco aëro et orientale et occidentale nec non meridionale Arabiae litus atque obiacentem Aethiopiae oram tenuisse. Ab iisdem oris quum oriundi sint Phœnices, φοινικες, i. e. *punicos* sive *purpureos*, a Graecis dictos esse. || — 1. ἀτὸς C. Mox pro ἑκάτερα idem habet ἑκατέρως.

§ 3, lin. 11. δεῦτερον A. Deinde φασὶν vgo.

§ 4, l. 17. Ἀργολικὸς C, ἀργολογικός h. l. et lin. 26 AB. || — 18. δ' ἀποδε[ξ]ει C; δὲ δόξῃ AB. || — 19. Δειν[αν] κλειν[αν] codd. et edit.; mutavi ex emend. Reinesii. De Dinia Ἀργολικῶν auctore vid. Fr. Hist. tom. III, p. 24 sq. || — 23. μεταστάντα AB et margo C, qui in textu habet vulgatam μετὰ ταῦτα || — 23. ἐγγόνων B. || — 25. θαλάττῃ C.

§ 5, l. 28. Voces δὲ et αὐτὸς omittit codex B. || —

θηκε παρὰ Πέρσου· Βόξος δ' ἦν τούτῳ ὄνομα, φησίν·
 ὃν καὶ ἑλληνίσαι γλῶσσαν καὶ γνώμην, καὶ ταῖς Ἀθη-
 ναῖς λιπόντα τὴν πατρίδα ἐμβιώναι. Ἔλεγε δὲ ὁ τοῦ
 Πέρσου λόγος ταῦτα. Γίνεται τις κατ' εὐτολίαν καὶ
 5 πλοῦτον εὐδοκίμων Ἐρύθρας ὄνομα, γένος μὲν Πέρσης,
 υἱὸς δὲ Μυοζαίου, κατοικῶν δὲ θαλάττης μὲν οὐ πόρῳ,
 κατεκταντίῳ δὲ νήσῳ ἐρήμῳ οὐσῶν οὐ νῦν, ἀλλ' ἐπὶ
 τῆς Μήδων ἡγεμονίας· τότε γὰρ καὶ ὁ Ἐρύθρας ἐγνο-
 ρίζετο, ὃς τοῦ μὲν χειμῶνος ἐν Πασαργάδαις ἐποιεῖτο
 10 τὴν οἰκῆσιν, ἔαρος δὲ μετέβαινε ἐπὶ τὴν ἰδίαν κτή-
 σιν, τῆς τε ἄλλης ἔνεκα χρείας, καὶ χάριν τινὰ τῷ βίῳ
 διὰ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς ἀπονέμουν. Τούτου φορ-
 βάδων ἀγέλη μείζονι λέοντες ἐπορούσαντες τινὰς μὲν
 αὐτῶν ἀπέκτειναν· αἱ δὲ περισώθησαν, τῷ δέει τῆς
 15 ὄψεως ὀστρον λαβοῦσαι, ἐπὶ τὴν θάλατταν ᾠλάνοντο,
 καὶ (ἦν γὰρ αὖρα κατὰ τύχην ἀπόγαιος εὐμεγέθης)
 ἐμπεσοῦσαι τοῖς ρεῖθροισι μετὰ πτοήσεως τὰ μὲν πρῶτα
 παρὰ τὴν γῆν ἐνήχοντο, τοῦ δὲ δειμάτος οὐ λήγοντος
 20 ἐξεκυμάνθησαν καὶ μόλις ἐπὶ τὸ τῆς ἀντικρὺ νήσου πέ-
 ρας διεσώθησαν, ἐνὸς τῶν αἰπῶλων νεανίου καὶ τὸλμῃ
 διαφέροντος συμπεραιωθέντος, ἄλλοτε ἄλλης τῶν ὅμων
 ἀντεχομένου. Ὅσῳ Ἐρύθρας ζητῶν τὰς οὐ φαινομένας
 φορβάδας, πρῶτος τῶν ἐκείσε σχεδίαν ἐπήξατο, μεγέθει
 μὲν σύμμετρον, τῇ δυνάμει δὲ στερεῇ, καὶ λαβῶν
 25 στόνιν οὐρίου καὶ συμμέτρου πνεύματος ἀφῆκεν εἰς τὸν
 πόρον· ταχὺ δὲ τοῦ κύματος αὐτὸν προώσαντος, εὔρε
 μὲν τοὺς ἵππους, εὔρε δὲ τὸν νομέα. Θανμάσας δὲ
 τὴν νῆσον, καὶ πόλισμα ἐπὶ λιμένος εὐκαίρου ἰδρύσαστο,
 καὶ ἐκ τῆς ἀντιπέραν τοὺς ἀποροῦντας βίου μετενεγκὼν
 30 ἐπόλισεν, ἐκείθεν τε καὶ τὰς ἄλλας νήσους ἐρήμους οὕσας
 ἀνθρώπων οἰκήσεων ἐξημέρωσε· καὶ τηλικαύτην δόξαν
 ἐκ τῶν πραγμάτων πολλοῖς ἐνεποίησεν, ὥστε τὴν
 ἐκείσε θάλατταν, οὖσαν ἄπειρον μεγέθει, πάντας ἑὴ καὶ
 καὶ ἡμᾶς ἐπονομάζειν Ἐρυθράν. Ἐὰν μὲν οὖν αἰτία τῆς
 35 κλήσεως ἔχοντα διαφορὰν (μέγα γὰρ τὸ παραλλάττον,
 Ἐρυθρὰ θάλατταν εἰπεῖν ἢ θάλατταν ἐρυθράν· τὸ μὲν γὰρ
 τὸν κυριεύσαντα σημαίνει τῆς θαλάττης ἄνδρα, τὸ δὲ τὴν
 πυρρότητα δολοῖ τῆς βρῆσεως φύσεως) ἐν τούτοις.
 Ἔστι δὲ, φησί, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ χρώματος τὴν κλῆσιν
 40 κατασκευάζον ψεῦδος (οὐ γὰρ ἔστιν ἐρυθρὰ), τὸ δ' ἀπὸ
 τοῦ δυναστεύσαντος ἀληθές, ὥς ὁ Πέρσης λόγος ἐπι-
 στήσαςτο.

6. Ὅτι οὐδὲ ἀπὸ τίνος τῶν τοῦ Περσέως ἐγγόνων
 ἀξιοῖ οὗτος, καίτοι πολλῶν λεγόντων, τὴν κλῆσιν τοὺς
 45 Πέρσας κληρώσασθαι· μὴδὲ γὰρ ἐκείνους σφᾶς αὐτοὺς
 Πέρσας παροξυτῶνους ὀνομάζειν, ἀλλὰ Περσᾶς, ἐπὶ τέ-
 λους τῆς περισπωμένης τιθεμένης.

7. Ὅτι τὰ κατὰ τὸν Περσέα εἰς ψεῦδος καὶ δι' ἄλ-

auctor e Persa viro didicit. Boxus (inquit) huic no-
 men erat, qui lingua menteque Græcum referens, re-
 lecta patria, Athenis vitam egit. Sermo vero Persa erat
 huiusmodi. Fuit quidam audacia et divitiis clarus,
 Erythras nomine, genere Persa, Myozæi filius. Do-
 mum habebat non procul a mari sitam contra insulas,
 quæ desertæ nunc quidem non sunt, sed erant tempore
 imperii Medorum, quando etiam Erythras noscebatur;
 qui hieme Pasargadis commorari solebat, vere autem
 ad proprios fundos redibat, tum aliam ob utilitatem,
 tum ut aliquam vitæ suæ voluptatem hac commutatione
 indulgeret. Hujus in equarum gregem sat numero-
 sum quum leones irrupissent, nonnullæ quidem inter-
 emptæ sunt, reliquæ autem incolumes, consternatione e-
 re visa seu cestro percussæ, ad mare cursu ferebantur,
 et (aura tum forte a terris flante vehementius) in
 fluentia insilientes præ pavore, quum initio præter
 litus natarent, mox, terrore non desistente, undarum
 vi abreptæ sunt et vix tandem in adversam insulam
 delatæ evaserunt, simul cum iis trajicientibus uno ex ar-
 mentariis, juvene insignis audaciæ, qui modo hanc
 modo illam armo prensabat. Erythras igitur equas
 non amplius visas investigans, primus hominum ejus
 loci ratem compegit magnitudine mediocri, sed vi
 structuræ solidissimam, atque venti secundi commodi-
 que tenorem nactus demisit in fretum, celeriterque
 unda ipsum propellente, reperit equas reperitque pa-
 storem. Admiratus autem insulam tum oppidum ad
 portum commodè situm exstruxit, tum ex opposita con-
 tinente rei inopia laborantes illuc habitatum transduxit,
 indeque etiam reliquas insulas vacuas habitatorum fre-
 quentia excoluit; ac tantum gloriæ ex rebus gestis apud
 vulgus sibi comparavit, ut mare illud magnitudine
 infinitum omnes ad nostram usque ætatem Erythræum
 appellent. Quæ igitur de causis denominationis pro-
 feruntur bene distinguenda (nam multum differt Ery-
 thræ mare dicere et mare erythrum i. e. *rubrum*; illud
 enim potitum eo mari virum significat, hoc rubedi-
 nem aquæ denotat) ita se habent. Ducta autem a
 colore nominis explicatio falsa est (mare enim non est
 rubrum), altera autem a viro ibi regnante repetita
 est vera, ut Persica narratio fidem fecit.

6. Neque a quodam ex Persei prosapia Persas no-
 men nactus esse Agatharchides censet, licet multi id
 perhibeant. Illos enim se ipsos non Persas, accentu
 in penultima, sed Persās, ultimā circumflexā, appel-
 lare dicit.

7. Dum narrationem quæ de Persæo fertur per alia

1. Βόξος] Sec. Theognost. Can. 378 scrib. foret Βοξός.
 || — 2. γλῶτταν vgo. || — 6. θάλατταν vgo. || — 7. οὐ-
 σῶν] ὄντων C. || — 16. γὰρ om. C. || — εὐμεγέθης C;
 εὐμεγέθεις AB; fort. erat εὐμεγέθεσι. βελτοῖς || — 17.
 πτοήσεως] πτώσεως superscriptum habet C. || — 18. δεῖ-
 ματος] an οἰδήματος, de mari tumente dictum? || —
 CÉCRO. I.

24. στερεῇν om. AB, spatium vacuum relinquentes. ||
 — 37. τῆς θαλάττης A et mgo C; τῆς θαλάσσης B; τὴν
 θάλατταν C. || — 41. δυναστεύοντος B; ὁ deest in vgota.
 § 6, l. 43. ἐχόνων B. || — 44. πολλῶν ἄλλων λεγόν-
 των C et vgo.

§ 7, l. 48. Titulum ineptum, quæ huic excerpto vgo

λων πολλῶν ἀπαγεῖν σπουδάζων, προστίθῃσι καὶ ταῦτα.
 Πλὴν εἰ μὲν τραχιγῶς ὁ Περσεύς ἐστράτευται, τὸ πρόσ-
 ωπον περιθέμενος καὶ τὴν ἄρπην λαβὼν, καὶ περὶ τῶν
 ἐξῆς ἐπιτρέψαις [ἀν] ὑποκριτῇ καὶ χορῶ διαλύσθαι
 5 (καὶ) τὰ τῆς ἀντιλογίας εἰς μῦθον, ὥς οἱ πολλοὶ συγκε-
 χωρήκασιν. Ἐπιδράμωμεν τῶν τοιούτων τὰ κεφάλαια
 διὰ βραχέων. Κένταυρον γεγενῆσθαι, Γηρυνόν, Κύ-
 κλωπα, Χρύσην, Κίρκην, Καλυψώ, Μινώταυρον,
 Σκύλλαν, Χίμαιραν, Πήγασον, Λαιστρυγόνas, Κέρ-
 10 βερρον, Γλαῦκον θαλάττιον, Ἄτλαντα, Πρωτέα, Νη-
 ρέα, Νηρείδας, τοὺς παῖδας τοὺς Ἀλκίως, ἐννεορ-
 γίους μὲν αὐξήθέντας μῆκος, ἐννεαπῆχεις δ' εὖρος·
 ἔτι δὲ γένος μὲν ἀναφῶναι καὶ Ἡσιόδον πρῶτον μὲν
 15 χρυσῶν, ἔπειτα ἀργυρῶν, εἴτα χαλκῶν· πάλιν ἱπποὺς
 μὲν γενέσθαι περὶ τῶν μελλόντων συλλαλοῦντας Ἀχιλ-
 λεῖ, Σφίγγα δὲ τοῖς τῶν Θηβαίων παισὶν αἰνίγμα προ-
 βάλλουσιν, Σειρήνας δ' ἐπ' ὁλέθρῳ τῶν ἀκρωσιμῶν
 ἀδούσας, Νιόβην δὲ καὶ Πολυδέκτην διὰ φόβον ἀπολι-
 θωμένους· ἐπὶ δὲ τούτους τοὺς Ὀδυσσεὶ συμπλέουσιν·
 20 ἐκ μὲν ἀνθρώπων εἰς σῦς, ἐκ σῶν δὲ εἰς ἀνθρώπων
 μεταστῆναι διάθεσιν· ἔτι Ἄντανλον τιμᾶσθαι μὲν διὰ
 σωρροσύνην, συνέστιον ὄντα θεοῖς, τιμωρεῖσθαι δὲ δι'
 ἀκολασίαν, ἐν αἱρὶ φερόμενον· τέλους εἰς Ἄδου κατα-
 βαίνοντας διὰ προαίρεσιν, τοὺς μὲν ὅπως ὑπὲρ τῶν
 25 ζώντων τοῖς νεκροῖς μάντεσι χρῆσαντο, τοὺς δὲ ἵνα
 τὴν Περσεφόνην ὡς ἔρημον ὑπάρχουσαν βίᾳ νυμφεύ-
 σωσι· καὶ κῆριον ἐπὶ προβάτῳ γενέσθαι χρυσόμαλλον,
 μήλας ἐν τῇ Λιβύῃ πεφυκέναι μήλα φερούσας χρυσᾶ,
 σῶμα ἔμφυχον πάντα τὸν βίον διακαρτερεῖν ἄγρουπον,
 30 βορέαν καὶ νότον μετὰ τῶν ἄλλων ἀνέμων ἐν ἀσπίδι πνί-
 γεσθαι συγκεκλιμένους· πρὸς τούτοις Πασίφην μὲν
 ταύρῳ, Τυρῷ δὲ ποταμῷ μίγνυσθαι, πρὸς οὐδὲν γένος
 τὴν εὐνὴν ἐχούσας ἀλλοφύλων· καὶ Φιδουμίαν μὲν
 ἀχρόνος ἐξαλλάξαι μορφήν, Γῆρα δὲ ἔποπος, Ἐκά-
 35 θὴν δὲ εἰς κυνὸς οἰκουροῦ καταστρέψαι φύσιν ἐπὶ τού-
 τοις τὴν Ἰῶν γεγενῆσθαι μὲν ποταμῷ θυγατέρα, ταυρο-
 κέρῳ δὲ μορφῇ διαστῆναι βοῆς οἰστρώσεως τὸ Ποντικὸν
 πέλαιος, ἀπ' ἧς καὶ τὸν Βόσπορον εἰληφέναι τὴν κλη-
 σιν· ἔτι Καϊνέα τὸν Λαπίθην τὸ μὲν ἀπ' ἀρχῆς γενέ-
 40 σθαι παρθένον καὶ γυναῖκα, ἡβήσαντα δὲ εἰς ἀνδρα
 μεταστῆναι, τὸ δ' ὕστατον εἰς τὴν γῆν ὑπὸ τῶν Κεν-
 ταύρων καταβῆναι, ταῖς ἐλάταις τυτρώμενον, ὀρθόν τε
 καὶ ζῶντα· καὶ Λήδαν μὲν ἀντὶ τῆς καθηκούσης γυ-
 ναικὶ τεκνώσεως, ὡς τεκεῖν φύσιν, ἐξ οὗ τὸ περιμά-
 45 γητον εἶδος, τὴν Ἑλένην λέγω, τυπωθῆναι· τὴν δὲ
 Ἑλλήν καὶ Φρίξον ἐπὶ χριτοῖς ποσὶ πετομένους τὸν
 πόρον κατανύσαντας, τὴν ἐπ' ἑκάτερα θάλατταν Ἑλ-
 λήσποντον ἀπ' ἐαυτῶν προσαγορεύσαι· τὸν δ' Ἡρα-
 κλέα καὶ τὰ πελάγη μὲν, οὗ μέγιστοι χειμῶνες, ἐν
 50 λέβητι διαπλεῖν, τὴν δὲ Λιβύην ἄσπορον, ἀνυδρον,

ad mendacium restringere studet, adjungit etiam
 hæc : Quodsi talis qualem tragædia exhibet, Perseus
 expeditionem fecit, larva indutus et ense falcato in-
 structus, etiam de sequentibus fabulis histroni cho-
 roque dirimenda permiseris quæ proferri possint con-
 tra narrationem vulgi assensu comprobata. Capita
 ejusmodi fabularum obiter percurramus. Sic narrant
 fuisse Centaurum, Geryonem, Cyclopem, Chrysen,
 Circe, Calypso, Minotaurum, Scyllam, Chimæram,
 Pegasus, Læstrygones, Cerberum, Glaucom marinum,
 Atlantem, Proteum, Nereum, Nereides, Aloei filios ad
 novenarum orgyiarum auctos longitudinem, et nove-
 norum cubitorum latitudinem; tum, Hesiodo tradente,
 genus exstitisse primo aureum, deinde argenteum, post
 hæc æneum; rursus equos fuisse de futuris colloquen-
 tes cum Achille, Sphingem, Thebanorum publi ænigma
 proponentem; Sirenes ad perniciem auditorum cantil-
 lantes; Nioben et Polydectem in saxa ex pavore con-
 versos; porro navigationis Ulyssee comites ex homini-
 bus in porcos, et e porcis in humanum rursus habitum
 transiisse; item Tantalum propter mentis integritatem
 honore affici, mensæ deorum admotum, et propter
 flagitiosam libidinem in aëre suspensum plecti; alios
 data opera descendisse ad Plutonis domum, vel ut
 vates mortuos de vivis consulerent, vel ut Porserpi-
 nam ceu solitariam ipsi sponsam sibi facerent; vellus
 aureæ lanæ in ove exstitisse; malos in Africa nasci mala
 producentes aurea; corpus animatum per omnem vit-
 tam insomne permansisse; boream et austrum cum
 ceteris ventis in utre præfocare inclusos; porro Pa-
 siphæa cum tauro, et Tyro cum fluvio rem habere,
 cum nullo diversæ naturæ genere lectum ineuntes; et
 Philomelam in lusciniæ, Tereum in upuræ, Hecubam
 in canis domesticæ naturam esse mutatam; Io præterea
 filiam annis fuisse, et cornuta forma bovis asilo agitata
 Ponticum transvolasse mare, quod etiam Bospori no-
 men ab ea accepit; Canem Lapitham primo virgi-
 nem, circa pubertatis annos ex femineo sexu in viri-
 lem transmigrasse, atque postremo quum a Centauris
 abietum incussu verberaretur, vivum et erectum sub-
 iisse terram; Ledam ejus quæ in feminam cadit pro-
 creationis loco nativum peperisse ovum, ex quo forma
 illa tot pugnis expetita, Helenam dico, efformata sit;
 Hellen et Phrixum in ariete pedibus volante trajectum
 conficientes, mare illud quod ad utrumque littus est,
 Hellespontum de se nominasse; Herculem maria, ubi
 maximæ oriuntur tempestates, in olla emensum esse,
 et African, sementis et aque viæque expertem, so-

μπεσιγῆτον : Περὶ παραδόξων ζώων καὶ ἄλλων πραγμάτων, om. BC, in margine exhibit A. || — 2. εἰ μὲν] « malum ei μὴ » Bekker; || — 4. ἐπιτρέψαις] sic scripsi pro ἐπιστρέψας codd., includens deinde utpote

ejiciendam vocem καὶ. Mox velim εἰς μύθους οὗς οἱ πολλοί. || 11. τοὺς] τοῦ vgo. || — 16. τοῖς] deest in C et vgo. || — 37. μορφήν pr. A. || — 46. πετομένους codd.; mutavi suadente Bekkero. || — 48. ἀπ' ἐαυτῶν

ἄπορευτον ὑπάρχουσιν μόνον διεξέρχεσθαι, τῷ δὲ Ἀτ-
 λαντὸν τὸν τηλικούτων διαδέξασθαι κόσμον, πρῶταγμα
 μὲν οὐκ ἔχοντα, χάριν δὲ τιθέμενον· καὶ τῷ μὲν Ὀρ-
 φεῖ καθαρίζοντι διὰ φιλομουσίαν τὰ ὄρη καὶ τὰς πέτρας
 5 ἀκολουθεῖν, κρᾶ δὲ ὀπτώμενα τῶν Ἥλιου βοῶν φω-
 νὴν πρίεσθαι τοῖς ἀνθρώποις συνετήν· τῶν δὲ μετ' ἡλα-
 γώτων τὸν βίον ἐπὶ σχολῆς πρὸς Ὀδυσσέα διεξέρχεσθαι
 παντοδαπῇ ἀδολεσχίαν, ἐκ τῆς ἀμόρφου σκιάς τὸ τῆς
 10 ὀψews γινώσκοντα ἰδίωμα, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν (ἀπὸ
 τοῦ) πίνειν οὐ κοιλίας, οὐ βρόγχους ἔχοντας, ἐτέρους δὲ
 φοβεῖσθαι τὸν σίδηρον οὐκέτι δυναμένους τρωθῆναι, τινὰς
 δὲ πέτρον κυλίειν, τῶν σωμάτων πάλαι κατακεκαυμέ-
 νων, ἄλλους δὲ δικάζειν ἐτέρους τεθνηκόσιν, ἀδικήματος
 15 οὐδενὸς ὑπάρχοντος· τὸ δ' ἔσχατον, τῶν οὐκέτι ὄντων
 τοὺς τύπους ἐν πορθμίδι διαπλεῖν, ἔχοντας Χάρωνα ναύ-
 κληρον καὶ κυβερνήτην, ἵνα μὴ καταστραφέντες ἐκφο-
 ρᾶς ἐπιδέωνται πάλιν· καὶ τὴν μὲν Ἀλκῆστιν καὶ Πρω-
 τεσίλαον καὶ Γλαῦκον τετελευτηκότας πάλιν ἀναστήναι,
 τὴν μὲν ὕψ' Ἡρακλέους ἀναγκάσειαν, τὸν δὲ διὰ τὸν τῆς
 20 γυναικὸς ἔρωτα, τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ μάντεως τοῦ συγκατα-
 ορυχθέντος· τοῦ δὲ Ἀμφικράου ζῶντος τὸ σῶμα κα-
 ταδέξασθαι μετὰ τῶν ἵππων καὶ τοῦ δίφρου τὴν γῆν·
 ἔτι τοῖνυν ὀδόντας ἐκ Κάδμου σπαρῆναι δράκοντος,
 25 ἐκ δὲ τούτων ὀπλίτας ἀνατεῖλαι μαχομένους ἀλλήλοις·
 τῶν δὲ Τάλων τὸν φύλακα τοῦ Μίνω τρεῖς μὲν ἐν ἡμέ-
 ρα πᾶσαν περιπολεῖν τὴν Κρήτην, τηλικαύτην οὖσαν,
 τὴν δὲ ζῶν μόνον τῶν ἐμφύχων· τούτων ἐν τῷ σφυρῷ
 κεκτῆσθαι· καὶ τοῦ Μίνω δὲ ἀμύχανον εἶναι παρα-
 λῦσαι τὸν βίον, εἰ μὴ τις αὐτῷ ζέον ὕδρα καταχέαι·
 30 πρὸς τούτοις ὑπὸ μὲν τῆς Μηδείας γέροντα κριὸν
 ἐπωδᾶς μεταπεσόντα νέον γενέσθαι πάλιν, ὑπὸ δὲ τῶν
 Πελιαδῶν καθεβηθῆναι τὸν πατέρα Πελίαν, ἵνα γέ-
 νηται νέος· τὰς δὲ Φορκίδας τρεῖς μὲν οὖσας γραίας,
 ἐνὶ δὲ χρωμένας ὀφθαλμοῖ, διεάγειν τὸν βίον ἄλυστον
 35 παρ' ἀλλήλων κατὰ μέρος ἀμειβομένας πίστιν· ἔτι δὲ
 τοὺς τὴν Ἀρχαδῶν οἰκοῦντας καὶ τὴν Ἀττικὴν γηγενεῖς
 τε εἶναι καὶ παρὰ φύσιν γεγενῆσθαι καὶ τὴν μὲν ἐν Αὐ-
 λίδι σφαγεῖσθαι ἐν Ταύροις ἀναφανῆναι ζῶσαν, τὴν δ' ἐν
 Πελοποννήσῳ καταποντισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἀκρι-
 40 σίου τῇ παραλίᾳ τῇ Σεριφίῳ ἀβλαβῇ μετὰ τοῦ βρέ-
 φους προσπεσεῖν· τὸν δ' ὑπὸ Μενελάου κατὰ τὴν μονο-
 μαχίαν ἥδι χειρούμενον, ἐξαίφνης ἀρπαγέντα, ἐν τῷ
 θαλάμῳ γενέσθαι πρὸς συνουσίαν ἑτοιμον ὄντα, τῶν
 δεινῶν ἐπάντων ἐπιτελησμένον· τοῦ δὲ δουρεῖο τὸ κύ-
 45 τος οὐκ ἐρ' ἄλῳσει συμπαγῆναι πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ προ-
 δοσίᾳ τῶν περὶ τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν Νεοπτόλεμον·
 τοιαύτην δὲ τρόπος ὑπογράφει τὴν εὐθείαν καὶ τοῦ κα-
 τασκευάσαντος τεχνίτου καὶ τῶν ἐμβάντων ἀριστεως
 καὶ τῶν ὑποδεξαμένων εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν· ἐπὶ τούτοις,
 50 ὅτι τὸν τηλικούτων οὐρανὸν μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ διατρι-

lum peragrasse, et pro Atlante tantæ molis mundum
 in se recepissee, non quod mandatum haberet, sed ut
 gratiam iniret; Orpheum citharam pulsantem montes
 scopulosque amore Musicæ secutos esse; carnes bovm
 Solis inter assandum vocem hominibus intellectam edi-
 disse; vita defunctos per otium omnis generis sermo-
 nes habere cum Ulysse ex informi umbra propriam
 uniuscujusque faciem agnoscente, aliosque horum
 bibere nec alvum nec gulam habentes, alios ferrum
 extimescere vulnerationi non amplius obnoxios; non-
 nullos saxum volvere, crematis olim corporibus; alios
 jus dicere ceteris ubi nihil injuriarum est reliquum;
 denique eorum qui non amplius sunt simulacra in
 cymba trajicere Charonte nauclero et gubernatore, ut
 ne submersi denuo funeris elatione opus habeant; porro
 Alcestin et Protesilaum et Glaucum post vite finem
 exsurrexisse, illam ab Hercule reductam, Protesilaum
 ob amorem uxoris, Glaucum opera (Polyidis) vatis
 una cum ipso defossi excitatum; Amphiarai, vita
 adhuc integra, corpus una cum equis et curru terram
 absorbuisset; porro dentes draconis a Cadmo satos
 esse, ex iisque natos viros armatos depugnantes inter
 sese; Talôn, Minois custodem, ter quotidie totam
 circumambulare Cretam, insulam tam longe pa-
 tentem, solumque animatorum in talo vitæ sedem
 habere; Minoi vitam abrumpi non potuisse nisi quis
 ferventem ei aquam affunderet; adhæc incantatione
 Medæ immutatum senem hircum ad juventutem re-
 diisse, et a Peliadibus coctum esse patrem, ut rejuve-
 nesceret; tres anus Phorides unius oculi usu vitam
 exegisse, indissolubilis inter se fidei commutantēs vi-
 cem; Arcadiæ et Atticæ cultores terrigenas esse et
 præter naturam ortos; mactatam in Aulide puellam
 vivam se exhibuisse apud Tauros, et in Peloponneso
 mari demersam a patre Acrisio, Seriphiorum littoribus
 incolumem una cum infante appulisse; a Menelao in
 singulari certamine jamjam subactum, subito abreptum,
 in cubiculo fuisse ad complexum paratum et omnis
 adversi casus oblitum; lignei equi receptaculum non
 ad expugnationem urbis esse compactum, sed ob pro-
 ditionem Ulyssis et Neoptolemi sociorumque (Talis hoc
 modo stultitia depingitur et artificis qui equum exstru-
 xit, et procerum qui hunc inierunt, et civium qui in
 propriam urbem eundem susceperunt); adde his,
 quod cælum tam vastum, diis in eo commorantibus suis

Ἐλλάσποντον B. — 1. διέρχεσθαι C. — 2. πρῶτα-
 γμα μὲν] πρῶταταγμένα AB. — 7. An πολλοὺς v.
 τινὰς ἐπὶ σχολῆς? — 9. γινώσκοντας codd.; em. Hem-
 sterhus. ad Lucian. p. 407 A; idem pro ἐκ τῆς ἀμ. leg.

conjecit ἐπὶ τῆς ἀμ., et pro ἀπὸ τοῦ scr. vult αἴματος. —
 19. τὸν τῆς γ.] τῆς γ. τὸν AB. — 25. Τάλων τὸν
 φύλακα τοῦ M.] sic AB et margo C; ἰταλωτὸν Μίνω
 C et vgo. — 34. ἄλυστον παρ' om. AB. — 48. ἐμβα-

θόντων θεῶν τοῖς ἰδίοις δ' Ἄτλας ὁμοίως ὑπείληφώς, ὁμοῦ τὰς καλούμενας Ἀτλαντίδας ἐτεκνοποιήσατο· ὅπερ ἀμήχανον· ὅτι τὴν ἅπασαν οἰκουμένην ὠκεανὸς περι-
 5 κύλει, φρουρῶν καὶ συνέχων τοὺς ἑαυτοῦ ρεύμασιν, οὗ φησὶ πέραν οἰκεῖν τὰς Γοργόνας· Ἡσιόδος· ὅτι τῶν ἥρωνων τινὲς ἀπαθὴ τὴν διαμονὴν τῶν σωμάτων διαφυλάττουσι πάντα τὸν χρόνον ἐν ταῖς μακάρων νήσοις, ἀς οὐδεὶς κυρίως ἰστόρηκε. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἀπορον καταστρέφοντα δόξαν πολλαῖς καὶ τῶν γυναικῶν εὐλο-
 10 γον παραδίδωσι χλευασμόν. Τῶν δ' αὖ θεῶν πῶς παραδεδωμένα τὸν μὲν ἐν μηρῷ καταρραφέντα τραπῆναι, τὴν δὲ τῇ τοῦ Διὸς κεφαλῇ κοιλίᾳ χρῆσθαι, τὸν δὲ ἄνευ τοῦ πατρὸς τελειωθῆναι (λέγω δὴ τὸν Ἡριστον), τὸν δὲ Ἥλιον διὰ τὰς Ἀτρείως εἰς Θυέστην πράξεις τὴν
 15 μὲν δύσιν ἀνατολὴν ποιῆσαι, τὴν δὲ ἀνατολὴν δύσιν· πρὸς δὲ τοῦτοις Ἀπόλλωνα μὲν καὶ Ποσειδῶνα ἐν Τροίᾳ θητεύσαντας ἐνικυτὸν, οἰκοδομὰς ἀποστερηθῆναι μι-σθὸν καὶ βουτροφίας, ταῖς δεινοτάταις ὑπὸ Λαομέδοντος περιπεσόντας ἀπειλαῖς· Διόνυσον δὲ ὑπὸ Λυκούργου
 20 διὰ φόβον καταδιωχθέντα εἰς τὴν θάλατταν πρὸς Θέτιν καταφυγεῖν· πρὸς δὲ τοῦτοις ἔριν ὑπὲρ κάλλους καταστή-ναι θεᾶς, ὣν ἑκάστη μὲν δέδεκε τὸν κριτὴν τοῖς παρ' ἑαυτῇ δώροις, ἵνα παρίδῃ τὸ δίκαιον, οὐδέμιᾳ δὲ παρ-χολούθει τὸ συμπεσούμενον ἐκ τῆς κρίσεως τέλος·
 25 ἔτι τὸ μὲν Ἀθηνᾶς μέγεθος εἰς χελιδόνος συγκαταβῆναι ὄγκον, τὸ δὲ τοῦ Διὸς ἀζῖωμα εἰς κύκνου κατασταλῆναι τάξιν, τὸ δὲ τῆς Δήμητρος κάλλος εἰς τὴν αἰσχρίστην μετασταλῆναι διάθεσιν· τὸν δὲ νομιζόμενον μέγιστον Δία ἐπιβουλόθηναι μὲν ὑπὸ τοῦ ἀναγκασιότατου τῆς γυναι-
 30 κῆς ἀδελφοῦ, σωθῆναι δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρίστων, λέγω δὴ τῶν Τιτάνων· οὗς ἀναβάνας ἐκ τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἐκείσε φυλακῆς, ἐπεὶ τὴν χρεῖαν παρ-έσχοντο φοβήσαντες τοὺς περὶ τὸν Ποσειδῶνα, κατα-βῆναι πάλιν ἔκονσάς τις τὸν Ἀχέροντα καὶ τὸν Ἰδου
 35 τόπον· ἔτι τὴν μὲν Ἀφροδίτην τιτρωσκομένην ὑπὸ θνη-τῆς δυνάμεως, τὸν δὲ Ἄρην δεσμούμενον ὑπ' Ὀτου καὶ Ἐριάλτου, τὸν δὲ Ἄδην, ἐν ᾧ τόπῳ τὴν βασιλείαν εἶχεν, ἐκείσε ὑπ' Ἡρακλέους τοξευθέντα ταῖς μεγίσταις ἀλγυδύσι περιπεσεῖν· τὸν δὲ Ἡριστον, ἀπὸ τοῦ κατὰ
 40 τὸν οὐρανὸν ἀπορριφέντα ὕψους, εἰς Λῆμον ἐνεχθῆναι διακείμενον ἐσχάτως· τῆς δ' Ἥρας ὑπὸ τοῦ Διὸς κρε-μαμένης ἐκ τῶν ποδῶν ἐκδεθῆναι παμμεγέθεις ἀκμονας· καθόλου δὲ θεοὺς μοιχεύοντας, κεραυνουμένους, κυλλό-ποδας, κλέπτειν εἰθισμένους, ἀνθρώπων ἀσθενεστέρους,
 45 προχείρους λοιδοροῦντας, ἀδικοῦντας, μεμψιμοιροῦντας, πέρας οὐθενὸς πάθος ἐκτὸς καθεστῶτας, ὧς ὧν ἡμεῖς ὀχλούμενοι τοὺς θεοὺς ἐπικαλούμεθα· Οἱ οὖν τὰ τοιαῦ-τα τερατευόμενοι, πόρρω τῆς ἀληθείας ἰστάμενοι, οὐκ ἂν ἐτέρους ταύτην εἰσηγεῖσθαι χριθεῖεν ἂν ἀξιόλογοι.
 50 Διὰ τοιούτων καὶ τοσούτων Ἀγαθαρχίδης τὰ περὶ τὸν

Atlas humeris exceperit, et Atlantides tamen genuerit, quod fieri nullo potest modo; quod orbem totum Oceanus circumluat et ambiat, custodiens eum fluxibus suis et continens; cujus extrema Gorgones accollere Hesiodus ait; et quod herum nonnulli corporum incolumitatem per omne tempus conservent in beatorum insulis, de quibus nemo certi aliquid memoriae prodidit. Hæc igitur quum in perplexas desinant opinio-nes, multis etiam e sexu muliebri risum non improba- bilem præbent. De diis autem quomodo accipiamus hunc femori insutum ad maturitatem pervenisse, illam Jovis capite pro utero usam, illum (Vulcanum dico) absque patre perfectum esse; Solem propter nefariam Atrei in Thyestem impietatem ex occasu ortum et ex ortu occasum fecisse; præterea Apollinem et Neptu- num, locata apud Trojam mercenaria opera per an- num, præterquam quod ædificationis et ministerii pastoralis mercede fraudarentur, atrocissimis Laomedontis minis fuisse objectos; Bacchum, persequente Lycurgo, præ metu in mare ad Thetidem confugisse; porro litem de formæ elegantia fuisse deabus, quarum unaquaque muneribus suis inducere studuit, ut iusti rationem negligeret, et nullam tamen harum assequatur finis ex hoc judicio eventurus; Minervæ magnitudinem in hirundinis corpusculum se abdidisse, et majesta- tem Jovis in cygni modum contractam esse, et Cereris pulchritudinem in turpissimum transiisse habitum; et Jovem, qui per summo habetur, a maxime necessario, uxoris germano, insidias expertum, et servatum esse a maxime invisibilibus, Titanibus inquam, qui egressi e vin- culis et tenebris et quæ illic est custodia, postquam in fugam coniecto Neptuno, operam illi navassent, sponte ad Acherontem et Plutonis regnum denuo se receperint; tum Venerem mortali manu sauciam, Martem ab Oto et Ephialte vinculis conscriptum, et Ditem in regno suo ab Hercule sagittis iectum in maximos incidisse cruciatus, et Vulcanum a cacumine cæli dejectum in Lemnum decidisse affectum miserrime; Junonem denique a Jove suspensam alli- gatis utrique pedi incudibus maximis; summam vero deos adulteria committere, fulmine feriri, loripedes esse, furtis adsuescere, ab hominibus virtute superari, procaciter convitari, injurias patrare, sortem deplora- re, et tandem nullius earum affectionum immunes esse, quibus nos vexati deorum opem invocamus? Quare qui hæc fabularum portenta hominibus credenda proponunt, tam procul a veritate remoti, mi- nime alios eam docere idonei esse censeantur. Tot et talibus Agatharchides exemplis narrationem de Perseo

τῶν B. || — 2. ἐπαιδοποιήσατο B. || — 6. τὴν διαμονὴν τῶν σωμάτων] τὰ σώματα B. || — 9. εὐλόγη... χλευα- σμῷ B. || — 10. παραδεδωμένα C. Dein καταρραφέντα AB, καταρραφέντα C. || — 20. φόβου vgo. || — 22. θεοῖς

AB. || — 25. συγκαταβαίνειν AB. || — 27. Δημήτρας AB. || — 34. ἴδου B et correct. C, ubi prima m. ἀδῃ. || — 37. αἶδη A. || — 41. κρεμαμένης B et correct. A; κρη- μυμένης C. || — 43. θεοὺς om. AB. || — 46. οὐδενὸς B

Περσέα εἰς ὁμοίους ἀπάγων μύθους, οὐδὲ τὴν Ἐρυθρὰν ἐκ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ κληθῆναι δίδωσιν.

8. Ὅτι αὐτὸς, φησὶν, ἑαυτῷ αἰτίος καθίστατο ἐλέγχων ὃ τὴν τῶν μυθοποιῶν ἐξουσίαν εἰς πραγματικὴν μετατρέπον ἐνάργειαν. ἥς ἂν τις ἀφέλῃ τὸν ἐλεγχον, οὐθὲν εὐτελέστερον καταλείψει γένος τῆς πίστεως ἡρμένῃς. Ἐπεὶ διὰ τίνα αἰτίαν Ὅμηρον οὐκ εὐθύνω, Διὸς καὶ Ποσειδῶνος φράζοντα διαφωρὰν, ἀδύνατον ἀνθρώπῳ πίστιν παραδοῦναι· οὐδ' Ἡσιόδῳ μέφομαι δηλοῦν
10 τολμῶντι θεῶν γένεσιν· οὐδ' Αἰσχύλῳ ἐπιπλήττω πολλοῖς διεψευσμένοι καὶ πολλὰ συγγράφοντα τῶν ἀσυγχωρήτων· οὐδ' Εὐριπίδου κατηγορῶ τῷ μὲν Ἀρχελαῷ περιτεθεικὸς τὰς Τημέων πράξεις, τὸν δὲ Τειρεσίαν βεβιωκότα παρεισάγοντος πέντε γενεῶν πλέον· οὐδὲ
15 τοὺς ἄλλους εἰς ἐπιτίμησιν ἄγω, διασχευαῖς ἐν τοῖς δράμασι χρωμένους ἀδύνατοι; ὅτι πᾶς ποιητὴς ψυχαγωγία (μᾶλλον) ἢ ἀληθείας ἐστὶ στοχαστής.

9. Ὅτι καὶ τὴν Ἰνδικὴν χώραν ἐλέφαντας τρέφειν φησὶ, καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ἣ τοῖς Θηβαίῳι δροῖς ἐστὶν
20 ὁμορος, καὶ δὴ καὶ τὴν Λιβύην.

10. Ὅτι τέτταρες τόποι τὴν Αἴγυπτον περιελήφασιν, ἀπὸ μὲν τῆς ἄρκτου τὸ πέλαγος, ἀπ' ἀνατολῆς δὲ καὶ δύσεως ἔρημίαι, ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρίας Αἰθίοπες.

11. Αὐστηρὸς δὲ λόγος, ἀλλὰ σωτήριος· δηλοῦται γὰρ
25 οὐ λύπη ἀλλὰ φυλακῆς ἔνεκεν, καὶ τὴν ἡδονὴν ἐκ τῶν λόγων ἤρκεν, ὅπως τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων χάριτος ἀπολαύοντες μηδέποτε ἀντὶ τοῦ βελτίονος τὸ χεῖρον αἰρώμεθα, ἢ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ἵνα μηδὲ τῶν ἐν μέσῳ χερμαίνοντων ἐνα παρίωμεν.

12. Ἰδιώτου μὲν οὐσίαν μικρῷ βαθυτέραν ἀπραγμόνως χαλεπὸν διασῶσαι· οὐ δὲ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων κληρονομίαν ἀγαθῶν καθέξειν χωρὶς ἀγωνίας ἐλπίζεις; καὶ ταῦτα γινώσκων ὅτι κακῆναι μὲν ὁ νόμος τῷ κτησαμένῳ διαφυλάττει, ταῦτα δὲ ὁ σίδηρος ἀφαίρειται
30 τῶν ἀσθενεστάτων;

13. Ὅτι φησὶν, ἐκ πολλοῦ χρόνου προσηλιφότες ἐσμέν, ὅτι τὰς τῶν δυναστῶν φιλίας ὁ καιρὸς σφραγίζεται καὶ λύει, καὶ τὴν σὴν ἀσχολίαν [ἄλλοτε] ἄλλω δίδωσιν ἀφορμὴν, αὐξάνει καὶ φθίνειν τὰ πράγματα ἐξ ἄλλῃων.

14. Ὅ μὲν τῷ λόγῳ συνεχῶς χαριζόμενος, τὸ ἐκ τῶν ἔργων δυνατόν ὑπερβαίνων, πολλὰ διαψεύδεται, ὁ δὲ προσλαμβάνων τοὺς αὐτοῦ φίλους βουλῆς κοινωνοὺς, ἐν καιροῖς τηλικούτοις οὐ τοῦ τὴν ὁρμὴν ἐπώσοντος δεῖται. Τίς γὰρ οὕτως ἄβουλος, ὃς τὸ δοκοῦν αὐτῷ παρ'
40 τῶν ἀσθενεστάτων;

1. ἀπάγων AB; ἄγων C vgo.

§ 8, l. 5. μετάγων AB et corr. C.; ἐνάγων C. Dein ἐνέργειαν C. Tum οὐθὲν ABC; οὐδὲν vgo. — 14. πλέον πέντε γενεῶν BC. — 17. μᾶλλον inserui.

§ 10, l. 21. τέσσαρες C.

§ 12, l. 30. ἀπραγμόνως ἐστὶ χαλεπὸν C.

§ 13-16. Rex juvenis expeditionem contra Æthiopes molitus esse videtur, assentientibus aulicis, dissuadente Agatharchide, quandoquidem istæ παρανέσεις ad ipsum auctorem nostrum referendæ sunt. Niebuhrus (*Kleine Schriften* I p. 411), assentiente Droysenio

ad similes fabulas relegat, nec mari Rubro a filio Persei nomen obvenisse concedit.

8. Ipse sibi dicit in causa esse ut redarguatur, si quis fabulatorum licentiam traducat ad seriam rerum gestarum tractationem, a qua si quis probationem detraxerit, nullam relicturus est materiam vilioŕem, sublata nimirum fide. Quam enim ob causam non damno Homerum Jovis et Neptuni dicentem dissidium, quamquam nemini ejus rei fidem facere possit; nec Hesiodum vitupero eodem generationem exponere ausum, nec Æschylum increpo, quod in multis mentitur et multa quæ concedi nunquam possunt, conscripsit; nec Euripidem accuso, quod Archelao tribuit res a Temeno gestas, et Tiresiam in theatro plusquam quinque ætates vita complexum introducit; nec aliis vitio verto, quod apparatu in fabularum actione utuntur qui a vero abhorret? Quoniam omnis poeta magis voluptatis scopum quam veritatis sibi propositum habet.

9. Elephantos, auctor dicit, et Indorum terra nutrit et Æthiopia quæ Thebanorum fines attingit, nec non Libya.

10. Quatuor limitibus Ægyptus est inclusa, a septentrione pelago, ab ortu et occasu desertis, a meridie gentibus Æthiopus.

11. Austerus hic sermo, sed salutaris; profertur enim non affligendi, sed præcavendi causa, atque voluptatem a verbis procul habuit, ut ea quam ipsæ res suppeditant gratia fruentes nunquam pro meliori pejus seligamus, vel, per Jovem deosque, ut nec eorum quæ in medio posita sunt, quædam prætermittamus.

12. Vel privati hominis facultatem paullo ampliorem absque negotio difficile est servare; tu vero tot tantorumque bonorum hereditatem obtinere te posse sine certamine speras? idque bene sciens privata bona legem possidenti cōservare, hæc autem ferrum demere imbecillioribus?

13. A multo inde tempore in hac, inquit, sumus sententia occasionem esse quæ regum amicitias firmet et solvat, atque tuam occupationem alias alii insinuandi se opportunitatem præbeat, augens res et minuens invicem.

14. Oratione semper gratificans, quum ultra id quod re ipsa præstari possit progrediatur, multa mentitur; qui vero amicos suos consilii socios adhibet, in ejusmodi rerum conditione non eo qui foveat animi impetum, opus habet. Quis enim tam stultus est, ut quid sibi ipsi videatur, id ab alio velit discere,

(*Hellenism.* II, p. 736), censet Agatharchidem h. l. orationem alius cujusdam, qui regis, non constat cujusnam, tutor fuisse, interposuisse. Quod ut fieri potuisset non nego, sic argumentum a Niebuhrō allatum pondere caret. Putat enim minime credibile esse historicum nostrum regni fuisse curatorem. Rex juvenis ille haud dubie idem est, ad quem in proœmio libri quinti orationem auctor direxit, cuique opus suum inscripsisse putandus est. — 38. ἄλλοτε inserui. — 42. προσλαμβάνων A. — 43. οὐ τοῦ αὐτοῦ AB.

ἑτέρου βούλεται μαθεῖν, καὶ ποιεῖν τὸν σύμβουλον τῶν ἀπορουμένων συνήγορον τῆς ἐπιθυμίας;

15. Εἰ γὰρ ὁ κύριος τῶν τοσούτων ἀγαθῶν κρείττων ἐστὶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς τῶν βιαζομένων, μακαρίσαι μὲν ἔχω τοῦ ταῦτα κεκτημένου τὴν ἐξουσίαν, ἀρελῆσαι δὲ τοῖς ὅπλοις βιασόμενος τὰς χορηγίας οὐ δύναμαι. Τί οὖν ἀμήχανον πρᾶξιν εἰς κενὴν ἐπαγγελίαν ἄγειν, καὶ τὰς ἀδύλων ἐλπίδας τῶν προδήλων κινδύνων πλεόν εὐλαθεῖσθαι;

16. Ἀλλὰ καταπλήζονται τοὺς Ἕλληνας οἱ Αἰθίο-
πες. Τίνι; τῇ μελανίᾳ καὶ τῇ παραλλαγῇ τῆς μορφῆς; Οὐχὶ υπερβαίνει τὴν τοῦ παιδὸς ἡλικίαν παρ' ἡμῖν ὁ τοιοῦτος φρόδος. Ἐν δὲ τοῖς πολέμοις καὶ τοῖς μείσισι διαφοραῖς οὐκ ὅψι καὶ χρώματι, τόλμῃ δὲ καὶ στρα-
15 τηγία τὰ πράγματα κρίνεται.

17. Ἐγὼ δ' ἂρ' ἦς ἡμέρας ἡ τύχη με κατέστησεν ἐπίτροπον τοῦ σώματος τοῦ σοῦ, νέου παντελῶς ὄντος, καὶ τῆς ὅλης βασιλείας, ἀπ' ἐκείνης εὐθὺς μέγαν ἔμαυ-
τῷ πόνον ἐπέβαλον. Τίνα τοῦτον; τοῖς πρὸς ἡδονὴν
21 ὁμιλοῦσιν ἐναντιοῦσθαι καὶ δυσχεραίνειν, σοῦ πρῶτον αὐτοῦ περιαιρούμενος οὐ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ τὴν ἄνοιαν, ἵνα τῶν τοσούτων ἀγαθῶν φρονῶν ἀπολαύσῃς, μὴ διαμαρτάνων. Τοῦτο γὰρ ἐξήτουν πατὴρς ἔχον εὖνοιαν
25 χρόνον στοχαζομένην, οὐ κόλακος εἰρωνεῖαν καιρῷ προσομιλοῦσαν. Οἶδα γὰρ πρεσβύτερος ὢν καὶ πολλῶν ἔμπειρος γεγονὺς πραγμάτων, διὰ τοὺς θωπεύειν ἐπιβελήμενους τοὺς ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ τὰς μεγίστας βασιλείας ἀρῶν ἀνηρημένας, τὴν Κασάνδρου, τὴν Λυσιμάχου, τὴν Ἀλεξάνδρου τηλικαύτην οὔσαν, τὴν Μή-
30 δων, τὴν Σύρων, τὴν Περσῶν, ὥστε μὴδὲ σπέρμα καταλειφθῆναι τοῦ γένους. Οὐκ ἀλόγως· νέου γὰρ πολλὰ μὲν ἀγνοοῦντος διὰ τὴν ἡλικίαν, εὐλογουμένου δὲ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν οὐδὲν σφαλερώτερον οὐδὲ ἐπικινδυνότερον. Ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος, ἀήττητος ὢν ἐν τοῖς
35 ὅπλοις, ἀσθενέστατος ἦν ἐν ταῖς ὁμιλίαις· ἡλίσκετο γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαίνων, καὶ Ζεὺς καλούμενος οὐ χλευάζεσθαι ἐνόμιζεν ἀλλὰ τιμᾶσθαι, τῶν μὲν ἀδυνάτων ἐπιθυμῶν, τῆς δὲ φύσεως ἐπιληλησμένος.

18. Ὅταν ὁ ὁρμηγὸς τοῖς πολλοῖς διαλέγεται, μὴ
40 τὴν τοῦ φίλου τάξιν ὑποστήσάμενος, ἀλλὰ τὴν τοῦ κόλακος, ἢ τοῦ ὄχλου ὁρμὴν βεβαιωτὴν λαβοῦσα τῆς ἀμαρτίας τὸν σύμβουλον ἀνέτρεψε τὴν πόλιν. Ἐνσκήπτει γὰρ ὁ μῶμος οὐ κατὰ τῶν ὑπαίτιων μόνον, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ὁ φθόνος αὐτῷ τὴν ἐφοδὸν προσδοποιήσαιο. Ἦ
45 κρατεῖ γὰρ ὁ μῶμος οὐ τῶν ὑπαίτιων μόνον, ἀλλ' ἔσθ' ὅτε καὶ τῶν ἐπικρατεστέρων αἰτίας, ἔπειδ' ἂν ὁ φθόνος πικρὸν τὸ βέλος ἀφείς προκατεργάσατο τὸν οὐκ ἄξιον τοῦτο πείσεσθαι.

19. Χρῶνται δὲ ἐπὶ τῶν κινδύνων τῶν πολεμικῶν

et de rebus perplexis consilium fieri cupiditatis suae adiutorem?

15. Nam si tantorum dominus bonorum superior est cupiditate eorum qui vi extorquent, beatam praedico illa possidentis facultatem; sed auferre armorum vi munera non possum. Cur igitur quod effici nequit inani promissione annuntiare, et de spe incerta magis quam de manifestis periculis esse sollicitum.

16. At terrorem, ais, Graecis Aethiopes incutient. Quanam re? an nigredine sua formaeque differentia? Ejusmodi metus non excedit apud nos aetatem puerilem. In bellis autem grandioribusque contentionibus non facie aut colore, sed audacia et prudentia militari res dirimuntur.

17. Ego vero a quo die fortuna me tutorem corporis tui, quum juvenis admodum esses, totiusque regni constituit, ab illo statim magnum mihi laborem imposui. Quemnam? Ut iis qui non nisi voluptati tuae inservientes tecum conversantur, repugnarem et indignarer, tuam tibi ante omnia non facultatem eripiens sed imperitiam, quae tantorum bonorum prudens fruaris nec aberrans. Hoc enim quaerebam patris habens benevolentiam quae duratura sint spectantem, non adulatoris dissimulationem temporum momentis accommodatam. Novi enim, ut natus grandior multarumque rerum experientiam consecutus, per eos qui assentatione decepti in imperiis positos, vel maxima regna funditus deleta esse, ut Cassandri, Lysimachi, magnum illud Alexandri, Medorum, Syrorum, Persarum, adeo ut ne semina quidem supersint generis; neque id praeter rationem; nam juvene ob aetatem multa ignorante et peccatorum laudatores nactus nihil ad lapsum promptius, nihil periculosius est. Sic Alexander armis invictus, in consuetudine fuit infirmus; laudatione enim se capi passus est, et quum Jupiter appellaretur, non se subsannari sed honorari putabat, expetens quae fieri nequibant, ac naturae suae oblitus.

18. Quando orator cum populo disserit non amici sed adulatoris personam sustinens, plebis impetus, consilium qui in peccato confirmet nactus, civitatem evertere contingit. Irruit enim infamia non in culpandos solum, sed in eos etiam, ad quos aggredientes invidia ipsi viam patefecerit; vel sic: Infamia potius non reis tantum, sed interdum etiam omni culpa vacuis, quandoquidem invidia acerbum suum telum jaculata effecerit, ut vel immeritis id patiantur.

19. Utuntur Aethiopes in bellicis periculis telis ma-

§ 15, lin. 7. ἐπαγγελίαν] ἀπαγγελίαν AB.

§ 17, l. 19. ἐπέβαλλον vgo. || — 30. σπέρματα καταλειπόμενα C. || — 44. καὶ οἷς] καὶ εἰς οὖς? || — Ib. 7] καὶ ἀλλως margin. Mox pro μόνον codex A habet μόνων.

§ 19. De armo Aethiopum cf. Diodor. (III, 8, 4),

qui suam Aethiopum descriptionem (III, 2-11) se petiisse dicit ex Agatharchidis *De Asia* libro secundo et Artemidorii libro octavo. Putaveris laudandum fuisse Agatharchidis *De mari Rubro* opus, praesertim quum luce clarius sit ea quae deinceps (c. 12-48) leguntur,

Αἰθίοπες τοῖς μὲν τοῖσι μεγάλαις, βραχέσι δὲ τοῖς ὑπὸ τοῖς ἐπὶ δὲ τῆς ἄκρας τοῦ καλάμου κερκίδος ἀντὶ τοῦ σιδήρου παραμικρῆς τῷ τύπῳ λίθος ἀνεστήρικται, νεύροις ἐστυμένους, οἷον μὲν ὑπερβολῇ, φαρμάκοις δὲ ὀθανασίμοις βεβαμμένους.

20. Ὅτι Πτολεμαῖος, φησὶν, εἰς τὸν κατὰ Αἰθιοπῶν πόλεμον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος πεντακοσίου συνέλεξεν ἱππεῖς, ὧν τοῖς προκινδυνεύειν μέλλουσι καὶ καθηγουμένους τὸ πλεῖστον οὖσιν ἑκατόν, ὅπλισμον περιέθηκε τροπὸν· στολὰς γὰρ αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἱπποῖς ἀνέδωκε πηληγὰς, ἃς οἱ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην προσαγορεύουσι κασῆς, ὥστε πᾶν κρύπτειν τὸ σῶμα πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

ΑΓΑΘΑΡΧΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΡΥΘΡΑΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ.

21. Ὅτι πολλοὶ, φησί, καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ποιήμα γεγραφότων διηγορήκασιν πῶς τὰς ὑπερβαλλούσας ἐνίοις ἀκλήριαι τὸν ἐκτὸς τῶν κινδύνων κείμενον πρεπόντως ἐξαγγελλέονται· ὧν ὁ τρόπος οὐ λίαν γένοιτ' ἂν ἐμφανής, εἰ μὴ τις ὑποτάξαιτ' ἂν ἀκόλουθον αἰτίαν τοῖς ἐμφανιζόμενοις. Ὀλυνθον καὶ Θήβας δύο πόλεις ἐνδόξους Ἀλέξανδρος καὶ Φίλιππος διαρπάσαντες καθεῖλον εἰς ἑδάφος. Τὸ δὲ δεινὸν τοῦ συντελεσθέντος παρ' ἑλπίδα προσπεσὼν καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλοῖς ἀγωνίαν περὶ τῶν ὧν μεγάλην ἐπέστησε, καὶ τῶν βητόρων οὐκ ὀλίγοις λόγῳ παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς τὸ δηλώσαι τὰ πεπραγμένα τοῦ πάθους οἰκείως. Εἰρήκασιν οὖν περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἄλλοι μὲν ἀλληγορικῶς τῷ τρόπῳ καὶ ταῖς διαλέκτοις, ὡς δοκοῦσι, περιττῶς, οἱ δ' ἐμυθρίστερον, τὰ συνήθη καὶ τὰς κυριολογίας ἐν τοῖς δεινοῖς οὐ πεφευγότες. Ἐκατέρου δέ σοι προσισώμεθα παραδείγματα γένους, ἵνα τοὺς χαρακτήρας ἐκ παραβολῆς ἐπιδῶν, τοὺς ἀμεινον καὶ τοὺς ἀνάντιον εἰπόντας ἐπ' αὐταῖς εὖρως ταῖς δοκιμασίαις.

Ἡγεσίας μὲν οὖν πολλάκις τῆς ἀπωλείας μεμνημένος τῶν πόλεων εὐτελής ἐστιν. Ὁ γὰρ μὴ θέλων τοῖς καιροῖς οἰκείως διαλέγεσθαι, ζητῶν δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐν

gnis, brevibus vero sagittis; in summa arundinis apice pro ferro oblongum figura lapidem figunt nervis constrictum, acutum supra modum et venenis mortiferis tinctum.

20. Ptolemæus, ait, ad bellum contra Æthiopes e Græcia quingentos equites conscripsit. De his qui in prima acie versaturi erant, et agmen ducturi, numero centum, iis armaturam induit hujusmodi. Scilicet et ipsi et equis vestes ex lana coacta factas, quas *casas* in regione illa vocant, attribuit, adeo ut totum præter oculos contegeretur corpus.

EX AGATHARCHIDIS

DE MARI ERYTHRÆO

LIBRO QUINTO.

21. Multi tum politicorum virorum tum poetarum dubitarunt, quomodo summæ quorundam calamitates iis qui extra pericula positi sunt, decenter nunciandæ sint. Quorum modus non facile apparebit, nisi aliquis præstruxerit causam iis quæ aperiuntur convenientem. Olynthum et Thebas, urbes duas claras, Philippus et Alexander diripientes solo æquarunt. Quod malum quum præter spem acciderit, magnum de imperio multis Græcis terrorem incussit, et oratoribus non paucis dicendi materiam suppeditavit, ut calamitates istas enuntiarent convenienter. Dixerunt igitur de hac re alii ratione allegorica et dicendi formulis, prouti censebant, uberioribus, alii autem modo graviore, consuetis et propriis vocabulis dira eloqui non subterfugientes. Utriusque tibi generis exempla proferam, ut formas e comparatione cognoscens, utri melius aut deterius dicant, tuo iudicio colligas.

Hegesias igitur sæpius memorans eversionem istarum urbium, laborat exilitate. Nolens enim aliquis temporibus accommodate dicere, summo autem studio

ex hujus operis libro quinto esse excerpta. At primum nihil impedit, quin Agatharchides de Meroe populisque Æthiopicis data occasione in Asiaticis historiis exposuerit, antequam ultimum suum De Rubro mari opus aggrederetur; deinde vero ipsa Diodori narratio subindicat libri III capita 2-10 non ex eodem scripto petita esse ex quo fluxerunt c. 20-48; nam quos Diodorus populos cap. 8 paucis recenset, illi ipsi sunt, quos fusius describit c. 23 sqq., et tamen (c. 11, 4) ita loquitur, quasi inde a cap. 12 ad aliam prorsus populorum seriem se converteret. Quæ quidem res facile explicatur, si novum fontem inde a cap. 12 adhibitum esse statuamus.

§ 19. De quonam Ptolemæo hæc intelligenda sint, accuratius dici nequit. V. Prolegomena.

§ 20, l. 10. Post ἀρόπον fort. excidit τοῦτον vel τοιοῦτον. || — 12. κασῆς] κάσας codd. et edit. Accentum mutavi ex præcepto Arcadii p. 24, 1 : Βαρόνονται... χρούσης, κάσης· τὸ μὲντοι κάσης τὸ πηλωτῶν ἱμάτιον περισπᾶται. Cf. Xenophon Cyropæd. VIII, 3, 6 : κάσας τούτους τοὺς ἐπιπύους, et ib. § 7, ubi plurimi codd. κάσας, ut Hesychius : κάσας, ἀμυρίτης καὶ πηλωτά. Cf. Steph. Thes. s. v., ubi noster locus addendus est.

§ 21, l. 15. ὑπερβαλοῦσας C. || — 19. αἰτίαν ἀκόλουθον C. || — 31. ἐπιδῶν] ἐπὶ τερσάρων AB. || — 32. εὖ-

αὐστηρῶ πρᾶγματι κομψότητα διαφάνειν, τοῦ μὲν
 ἰδίου ζηλώματος ἐπὶ ποδὸν τυγχάνει, τῆς δὲ τῶν υπο-
 κειμένων ἀξίας οὐ στοράζεται· ὥσπερ οὗτος ἐν τοῖς
 αὐτοῦ σωρᾶται λόγοις· οἷον « Ὁ νομα κατελάβο-
 6 μεν, πόλιν καταλιπόντες. » Σκόπει τοίνυν. Τοῦ-
 το πάθος μὲν οὐδαμῶς ποιεῖ, ἀλλὰ συναίγει πρὸς τὴν
 ἔμψαν καὶ ποιεῖ ζητεῖν τί λέγει. Οὗ γὰρ ἂν τις τῇ
 γνώμῃ διαταχμὸν ἐνεργάσθῃ, ἐκεῖσε ἀπὸ τοῦ λόγου
 τὸ δεινὸν ἀφῆκε. Διὰ τί; ὅτι τὸ βρῆθ' ἐν τῷ σαφῶς
 10 γινῶναι καὶ τὴν συμπάθειαν ἔστι λαβεῖν· ὁ δ' ὑπερῆ-
 σας τοῦ σαφούς ἀπολείπειται καὶ τῆς ἐναργείας. Εἴτα
 ὁμοιον περὶ Θηβαίων φησί· « Τὸν γὰρ μέγιστα
 τρανῆσαντα τόπον ἄφωνον ἢ συμφορὰ πε-
 ποίηκε. » Πάλιν ἐπ' Ὀλυνθίων· « Ἐκ μυριά-
 15 ὄρου πόλεως ἐξῆλθον, ἐπιστραφεῖς δ' οὐκέτ'
 εἶδον. » Ἐζητεῖς δὲ τί; τὸ μὲν γὰρ βρῆθ', ὑπὸ τοιαύ-
 τῃν ἔμψαν πεπιωκὸς, πεπλάνηκεν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ
 προκειμένου τὴν γνώμην. Δεῖ δὲ τὸν οἰκτιζόμενον ἀφέν-
 20 τὸ τὸς ἀστείμας, τὸ πρᾶγμα σχηματίζον οἰκείωται
 τῆς συμφορᾶς αἰτίῳ προσδραμεῖν. Ἄλλ' ἐφ' ἕτερον
 ἰτόν· « Ἀλέξανδρε, καὶ τὸν Ἐπαμινώνδαν
 νόμισον, ὁρῶντα τὰ λεῖψανα τῆς πόλεως,
 25 ρακιδῶδες καὶ μεταφορὰ σκληρὰ, τὸ δὲ σκυθρωπὸν τῆς
 πράξεως ἄρρητον. Ἄλλο· « Βασίλει καὶ μανία προσ-
 πείσασα πόλιν τραγωδίας ἐλεεινοτέρα γέ-
 γονε' » πρὸς πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ καθήκον σοφιστῇ ἥτοι-
 μάσει φαίνεται, ὅθεν οὐ λίαν ἄπτεται τοῦ προκειμένου·
 30 χαλεπὸν γὰρ οἶμαι χαλεποῖς πράγμασι μοκκωμένην διά-
 λεκτὸν ἐφορᾶσθαι. Ἄλλο· « Τί δεῖ λέγειν Ὀλυν-
 θίους καὶ Θηβαίους, οἳ κατὰ πόλεις ἀπο-
 θανόντες πεπόνθασι; » Ἔτερον παραπλήσιον
 35 κολακείας οὐκ εὐσχήμονος καὶ εὐθηθείας ἐχόμενον·
 « Ὁμοιον πεποιήκας, Ἀλέξανδρε, Θήβας
 κατὰ σάφας, οὗς ἂν εἰδὲ Ζεὺς ἐκ τῆς κατ' οὐ-
 ρανὸν μερίδος ἐκβάλοι τὴν σελήνην· ὑπολεί-
 πομαι γὰρ τὸν ἥλιον ταῖς Ἀθήναις. Δύο
 γὰρ αὖται πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἦσαν ὄψεις.
 40 Διὸ καὶ περὶ τῆς ἐτέρας ἀγωνιῶ νῦν· ὁ μὲν
 γὰρ εἷς αὐτῶν ὀφθαλμὸς ἦ Ὀλυβίων ἐκκέ-
 κοπται πόλις. » Ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνῶ πτεῖν ὁ σοφί-
 στης δοκεῖ διὰ τούτων, οὐκ ὀλοφύρεσθαι τῶν πόλεων τὴν
 τύχην, καὶ σκοπεῖν πῶς ἂν τάχιστα συγκολληθῇ τὸν λό-
 45 γον, οὐ πῶς τὸ πάθος ὑπὸ τὴν ὄψιν ἀγάγει διὰ τῆς
 ἐναργείας. Ἔτερον ὁμοιον· « Αἱ δὲ πόλεις αἱ πη-
 σίον ἔχλαιον τὴν πόλιν, ὀρθοῖαι καὶ τὴν πρό-
 τερον οὖσαν οὐκέτ' οὖσαν. » Εἴ τις οὖν τοῖς Θη-
 βαίοις καὶ τοῖς Ὀλυνθίοις παρ' αὐτὴν τὴν ἄλωσιν τὰς

allaborans in rebus austeris leporem ostendere, asse-
 quitur quidem aliquatenus quod vult, a dignitate vero
 rei tractandæ longe aberrat, uti ex orationibus Hegesiae
 manifesto apparet, verbi causa ubi dicit: *Urbe relicta*
nomen acquisivimus. Specta igitur hoc; affectionem
 nequaquam movet, sed ad quærendam verborum signi-
 ficationem nos adducit. Nam ubi quis dubitationem
 animo injicit, ibi gravitatem orationi demit. Quare?
 Quia si dictum clare perspicitur, animus auditoris
 commoveri potest; postposita autem perspicuitate, vis
 quoque verborum imminuitur. Hinc de Thebanis ad
 eundem modum dicit: *Locum enim altissima voce*
locutum mutum calamitatis reddidit. Rursum de Olyn-
 thiis: *Ex urbe decem virorum millia capiente profec-*
tus sum; conversus non amplius vidi. Quæris quid-
 nam? Dictum ita expressum a re præsentī animum
 abducit. Oportet vero miserantem, misso festivi-
 tatis studio, rem designare, quæ affectioni propria
 est, siquidem non dictioni ornatum quærere, sed ca-
 lamitatis causæ servire velit. Sed ad aliud proce-
 damus: *Alexander, Epaminondam puta, conspectis*
urbis reliquiis, præsentem mecum comprecari. Petitio
 puerilis, translatio dura est, rei vero atrocitas minime
 exprimitur. Aliud: *Regie insanie quum inpegisset se*
urbis, tragediā miserabilior fuit. Hoc ad quodvis po-
 tius quam ad id quod aptum est, adornasse sophista
 videtur; unde fit ut rem propositam minime attingat.
 Nam acerbum est, opinor, rebus acerbis ridiculum
 accommodari sermonem. Aliud: *Quid attinet com-*
memorare Olynthios et Thebanos, quæ oppidatim
morientes perpassi sint? Aliud simile, quod invenu-
 stam stultamque adulationem continet: *Simile quid,*
Alexander, fecisti Thebas diruens, ac si Jupiter ex suo
celi loco lunam sustulisset; relinquo enim Athenis so-
lem. Nam duæ hæc civitates Græciæ erant ocelli.
 Quapropter etiam de altero nunc anxius sum; nam
 unus oculorum evulsus est, urbs Thebanorum. Mihi
 quidem joculari sophista hisce videtur, non deplorare
 urbium fortunam, atque spectare quomodo brevissime
 orationem abscindat, non quomodo sub aspectum
 ducat calamitatem verborum perspicuitate. Aliud
 quid simile: *Urbes vicinæ deflebant urbem, videntes*
urbem antea exstantem non amplius exstantem. Si
 quis igitur Thebanis aut Olynthiis sub ipsam eversio-

ρης B; εὐρες C; εὐροις vgo. De Hegesia vide Scriptores
 Rer. Alexandri p. 138. || — 2. ζηλώματος] δηλώματος
 AB; ζητήματος C. || — 11. ἐνεργείας C et margo A. ||
 — 16. ἐξήκων AB. || — 20. μέλλοι ABC; μέλλον vgo.
 || — 22. καὶ τὸν] καὶ omis. C. || — 24. μοι ABC; μή

vgo || — 29. φαίνεται vgon] AB; φάναι οὐδὲν C, in mar-
 gine adscriptum φαίνεται. || — 40. δὲ BC; δύο vgo. ||
 — ἀγωνιῶ vgon AC; in B hæc legi nequeunt; ἀγωνιῶν
 ἦν vgo. || — 41. ἐκκεκλόσθη AB et mgo C. || — ὁ σο-
 φιστῆς] AB; καὶ ὁ σοφιστῆς vgo. || — 45. οὐ πῶς]

περιόδους ταύτας συναχθόμενος ἔλεγε, δοκοῦσιν ἄν μοι
 γελᾶσαι τὸν γράψαντα καὶ τρόπον τινὰ αὐτῶν ὑπολα-
 βεῖν ἀθλιώτερον. Ἄλλου γένους ἀψώμεθα τὸν αὐτὸν
 5 ἡγουμένοι σοφιστὴν. « Δεινὸν τὴν χώραν ἄσπο-
 ρον εἶναι τὴν τοὺς Σπαρτοὺς τεκοῦσαν. »
 Ἄλλ' οὐχ οὕτως ὁ Δημοσθένης, οὗ τὴν γνώμην οὗτος
 ἐπὶ τὸ χεῖρον μετέθηκε· γράφει δὲ δεινὸν μηλόδοτον
 γενέσθαι τὴν Ἀττικὴν, ἣ πρώτη τοῖς ἄλλοις ἐξήνεγκε
 τὸν ἥμερον καρπὸν. Ὅ δὲ φήσας δεινὸν εἶναι τὴν γῆν
 10 ἄσπορον γενέσθαι τὴν τοὺς Σπαρτοὺς τεκοῦσαν, ἐκ τῶν
 ὀνομάτων τὴν ἐναντίωσιν εἴληφεν, οὐκ ἐκ τοῦ πράγμα-
 τος. Διὸ καὶ ψυχρότητα ἐσχάτην ἐμφαίνει, ὥσπερ καὶ
 Ἑρμῆσιανᾶξ ὁ τὴν Ἀθῆνᾶν ἐκχωμιάσας οὕτως. « Ἐκ
 γὰρ τῆς τοῦ Διὸς γεγεννημένην κεφαλῇς
 15 εἰκότως ἔχει ἐτὶ εὐδαιμονίας τὸ κεφάλαιον. »
 Τοιοῦτον καὶ τὸ « Τίς δ' ἂν δύναιτο ποιῆσαι
 τὴν Κύρου δόσιν ἄκυρον; » καὶ τότε δὲ ὁμοιον·
 « Τόπος δὲ πῶς γένειτ' ἂν ἄθρατος, βάτου
 περιεικμένον; » Πάντα, φησὶν ὁ Ἀγαθαρχίδης, τὰ
 20 τοιαῦτα ἀδόκιμα· ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς ἐλευσιλογίαν λέγοι,
 ἐγγὺς τοῦ πρέποντος ἵσταται, εἰ δὲ πρὸς πᾶσαν ἰδέαν
 λόγον, οὐκ ὀρθῶς τῇ κρίσει ἐπέβαλε. Πλὴν προστί-
 θησι καὶ ἕτερα τῶν εἰρημένων ὁμοια, ὑπὸ τὴν αὐτὴν
 καὶ ταῦτα φέρων διαβολήν, οἶον. « Θηβαῖοι ἐν τῇ
 25 μάχῃ τῇ πρὸς Μακεδόνas ὑπὲρ τοὺς μυρίους
 ἀνετράπησαν. » Ὡ καλῆς ἐμφάσεως! ἄνθρωποι
 τοσοῦτοι παραλόγως ἀνατετραμένοι. Καὶ πάλιν.
 « Τῆς μὲν πόλεως κατασκαφείσης οἱ μὲν ἄν-
 δρες παίδων συμφορὰς ὑπομένουσιν, αἱ δὲ
 30 γυναῖκες μετήχθησαν εἰς Μακεδονίαν, τὴν
 πόλιν θάψασαί τινα τρόπον. » Ἄτερον ὁμοιον·
 « Ἡ δὲ φάλαγξ τῶν Μακεδόνων ἐισθίσαμένη
 τοῖς ὁπλοῖς ἐπὶ τοῖς τεύχευσι τὴν πόλιν ἀπέ-
 κτεινεν. » Ἐκεῖ μὲν ταρῇ πόλεως, ἐνταῦθα δὲ θά-
 35 νατος· λοιπὸν ἐκφορὰν δεῖ προσθέντας ἐπιγράμματα
 γρήσασθαι, καὶ παντελῆς ἡ πρᾶξις. Πλὴν τῆς μὲν
 τούτου κομψότητος, ἵνα μὴ μανίας εἰπὼν πικρότερος
 φανῶ, διεληλύθαμεν, φησὶ, τὰ πλείεστα. Εἰσάγει δὲ
 40 μετὰ σαφηνείας καὶ τῆς πρεπούσης λόγῳ κοσμιότητος
 εἰς τὸν ὁμοιον εἰπόντας τόπον Στρατοκλέα μὲν οὕτως·
 « Ἀροῦται καὶ σπεύρεται τὸ Θηβαίων ἄστυ,
 τῶν συναγωνισαμένων ὑμῖν τὸν πρὸς Φί-
 λιππον πόλεμον. » Ἄμα, φησὶ, τὸ πάθος τῆς πό-
 λεως εὐσήμως ἐξέθηκε, καὶ τῆς τῶν ἡτυχηκότων φιλίας
 45 ὑπερμένησθη· τὸ δεινὸν γὰρ εὐνοία παρατεθὲν ἐμυθρι-
 στέρους εἴωθε τοὺς οἰκτοὺς ποιεῖν. Μετὰ Στρατοκλέα
 ὁμοίως Διοχίτην εἰσάγει λέγοντα· « Πόλις ἄστυ-

nem hujusmodi periodos condolens recitasset, videren-
 tur mihi scriptorem derisuri et quodammodo misero-
 rem ipsis existimaturi fuisse. Aliud genus attingamus
 ex eodem sophista : *Grave, regionem non consitam*
esse, quæ Satos homines genuit. Sed non sic Demo-
 sthenes, cujus ille sententiam in deterius mutavit.
 Scribit enim grave esse Atticam ovium fieri pascuum,
 quæ prima omnium mitiorem tulerit fructum. Ille
 vero dum dicit grave esse terram non consitam esse,
 quæ Satos homines produxerit, ex verbis, non ex re
 oppositionem petivit. Hinc quammaxime friget, sicuti
 etiam Hermesianax, qui Minervam laudans dixit ita :
Ex Jovis enim capite prognata merito tale habet caput
felicitatis. Idem : *Quis possit Cyri donationem*
reddere āκυρον (irritam)? Et similiter : *Locus quomodo*
esse possit invius (ἀθρατος), quum sit vado cinctus?
 Talia omnia, Agatharchides ait, sunt ab usu remota;
 sin ad commiserationem movendam dicta, non procul
 a decoro absunt; si quis vero ad omnem orationis for-
 mam ea adhibet, haud recte judicium instituit. Præ-
 terea alia allatis similia apponit eademque crininatione
 prosequitur, uti istud : *Thebani in prælio contra*
Macedones commisso plus quam decem millia subver-
terunt. O pulcrum expressionem ! Tot homines præ-
 ter rationem subversi. Et iterum : *Urbe eversa,*
viri quidem liberorum calamitates sustinuerunt, mul-
ieres vero in Macedoniam translate sunt, urbem
quodammodo sepelientes. Aliud simile : *Phalanx*
Macedonum vi armorum intra muros irruens urbem
interfecit. Illic sepulcrum urbis, hic vero mortem
 habes; restat ut adjuncta funeris elatione, epigram-
 mate utamur, et integra res est. Festivitatibus hujus
 scriptoris, ne insanix dicens acerbior videar, ait, re-
 censuimus plurima. Introducit vero etiam cum perspicuitate
 et justo orationis ornatu de eadem re dicen-
 tes; Stratoclem quidem ita : *Aratur jam et seritur*
Thebanorum civitas, qui nobiscum contra Philippum
arma sumpserunt. Simul, ait, casum urbis evidenter
 exposuit, et infeliciam amicitix recordatus est. Du-
 rum enim benevolentix appositum majorem solet
 commiserationem movere. Post Stratoclem similiter
 Æschineum inducit dicentem : *Urbs contermina e me-*
dia Græcia sublata est. Optime, dicit, celeritatem

ὄπως B. || — 1. συναχθόμενος AB. || — 3. ἀψώμεθα C. ||
 — 10. γενέσθαι om. B. || — Σπαρτοὺς] B et correct.
 A; καρποὺς vgo. || 13. Ἑρμῆσιανᾶξ] Ἑρμῆσιαν ὁ Νά-
 ξιος B. et correct. A. Quinam sit Hermesianax, num
 Colophonius, quem tanquam poetam novimus, an,
 quod malim, rhetor quidam aliunde non notus, parum
 liquet. || — 14. τῆς om. A. || — 16. τὸ post καὶ om.

C. || — 17. τὴν τοῦ Κύρου vgo. || — τότε δὲ AB; τότε
 τὸ C. || — 18. βάτου] an βατοῦ? || — 20. πρὸς ἐλευσι-
 λογίαν] AB; προσελθεῖν ὁμολογῶν C. || — 34. ἀπέκτει-
 ναν AB. || — 38. φασὶ C. || — 40. εἰπόντα B. || — τὸ-
 πον] ABC; τρόπον vgo. De Stratocle demagogo ora-
 tore, fortasse etiam historico, v. Demosthen. p. 980, 21;
 Plutarch. Demetr. c. 11. 12. 26. De X Oratt. p. 852;

γείτων ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἡφάνισται. » Ἀριστα, φησί, τῆς μὲν ἀπωλείας τὸ τάχος τῇ μεταφορᾷ σημήνας, τοὺς κινδύνους δὲ ἐπιστάς ἐκ τοῦ τὸν πεπονθότα τοῖς ἀκούουσι δεικνύειν ὄμορον ὑπάρχοντα. Ἄλλὰ γὰρ ὁ Δημοσθένης, φησί, μετενέγκας τοὺς λόγους ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω δεδήλωκε. « Τὴν μὲν πόλιν ἐξώρυσεν ἐκ τῶν θεμελίων, ὥστε μηδὲ ἐπὶ ταῖς ἐστίαις καταλιπεῖν τὴν τέφραν, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας τῶν ἡγησαμένων τῆς
 10 Ἑλλάδος ἐπὶ τὰς σκηνὰς τῶν βαρβάρων διένειμε. » Πικρῶς καὶ σαφῶς καὶ βραχέως ἀρ' ἐκάστου τῶν εἰδῶν εἰληφώς τὴν υπερβολήν, ὅμως τῆς διδασκούσης τὸ πᾶγμα ἐναργείας οὐκ ἐπελάθετο. Πάλιν ἐπ' Ὀλυνθίων ὁ αὐτὸς ῥήτωρ. « Ὀλυνθον δὲ
 15 καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλωνίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις τῶν ἐπὶ τῇ Θράκῃς [ἔω], ἀς πάσας οὕτως ὠμῶς ἀνήρκεεν, ὥστε μηδ' εἰ πρόποτε ὥκίσθησαν ῥάδιον εἶναι προσελθόντας εἰπεῖν. » Ἐμφανίσας τὸ πλῆθος τῶν πόλεων τῶν
 20 ἀνδρῶν τὴν συμφορὰν ἐπέβαλεν, ὅπως ὁ πλεῖστος οἴκτος τοῦ παραδόχου θεέντος μᾶλλον τῶν ἀκρωμένων ἐκκαλέσθαι τὸ πάθος. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἔτερα καὶ ἑτέρων ἐπὶ τὴν συγγραφήν τὰ μὲν ἀποδέχεται, τοὺς δὲ περὶ Ἠγησίαν καὶ τὰ παρ' ἐκείνων παραγράφεται.
 25 22. Ὅτι ἀπὸ τοῦ Μεμφιτῶν ἀστέος εἰς τὴν Θηβαΐδα πέντε εἰσὶ μεταξὺ νομοὶ ἐθνῶν, ἔχοντες πολυάνθρωπον τάξιν, πρῶτος μὲν ὁ Ἡρακλεοπολίτης, δεύτερος ὁ Κυνοπολίτης, τρίτος ὁ Ὀξύρυγχιτης, τέταρτος ὁ Ἐρμούπολιτης, πέμπτος δὲ οἱ μὲν Φυλακῆν, οἱ δὲ Σχεδίαν
 30 καλοῦσιν. Ἐν ταύτῃ τῶν ἄνωθεν καταγομένων εἰσπράττονται καὶ τιθεῖσι τὸ τέλος. Τοὺς δὲ εἰρημένους υπερβάλλοντι τόπους ἀρχὴ τῆς Θηβαΐδος ἢ Λύκων πόλις, εἴτα Ἀφροδίτης ἄλλη, πρὸς δὲ τούτοις Πανῶν, ἔπειτα Θωινίς, μετὰ ταῦτην Βοπός, ὧφ ἢ Διὸς πόλις,
 35 ἣν καλοῦσι μικράν. Μετὰ δὲ τὸν προσηγορευμένον Τεντυρίτην νομὸν Ἀπολλωνος ὀνομάζεται πόλις, ἥς

excidii metaphora significat et instans periculum monstrat eo, quod qui ista perpessi sint auditorum finitimos esse dicit. Verum Demosthenes, inquit, ad Alexandrum sermonem transferens ita rem elocutus est: *Urbem funditus evertit, ut ne cinerem quidem in focis reliquerit; liberos vero et uxores eorum, qui Græciæ principatum obtinuerant, per tentoria barbarorum distribuit.* Acriter et clare et breviter de singulis speciebus usus hyperbolis, non oblitus tamen est quæ rem doceat perspicuitatis. Rursus de Olynthiis idem orator: *Olynthum et Methonem et Apolloniam et duas et triginta urbes Thraciæ, quas omnes ita crudeliter evertit, ut anne unquam conditæ fuerint ægre accedentes dicere possint.* Ostendens enim urbium multitudinem, virorum calamitatem adjecit, ut plurima commiseratio posito inopinato magis auditorum affectionem moveat. Hæc et id genus alia afferens aliorum etiam scriptorum, comprobat, Hegesiam vero et ab ipso profecta rejicit.

22. A Memphitarum urbe ad Thebaidem quinque sunt in medio nomi seu præfecturæ, magnam habentes incolarum multitudinem, quorum primus est Heracleopolites, alter Cynopolites, tertius Oxyrynchites, quartus Hermopolites; quintum alii Phylacen sive custodiam, alii Schediam seu ratem vocant, quod ibi rerum quæ ex superioribus terris importantur, exigunt et deponunt vectigal. Ei qui dicta hæc loca superat, principium Thebaidos est Lycôn polis sive Luporum urbs; inde alia urbs Veneris, præter has Panôn, exin Thœnis, et post hanc Bopus, sub qua Diospolis cognomento parva. A Thentyritarum, quam vocant, præfectura, Apollinis nomine urbs est, supra

Ruhnken ad Rutil. Lup. p. 32; Westermanni *Gesch. d. gr. Beredsamk.* p. 156; nostra *Fragm. histor. tom. IV*, p. 410, 1. 658. || — 16. ἔω supplevi. || — 17. μῆδ' εἰ] εἰ μὴ codd. Locus Demosthenis in nostris editionibus ita habet p. 117, 21: Ὀλυνθον μὲν δὲ καὶ Μεθώνην.... πόλεις ἐπὶ Θράκῃς ἔω, ἀς ἀπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνήρκεεν, ὥστε μὴδ' εἰ πρόποτε ὥκίσθησαν προσελθόντες εἶναι ῥάδιον εἰπεῖν. || — 20. ἐπέβαλεν] ἐπιδέθεν C.

§ 22, l. 25. τοῦ αὐτοῦ Μεμφιτῶν om. AB, qui deinde habent: πρῶτον... δεύτερον... τρίτον... τέταρτον... πέμπτον. || — 27. Κυνοπολίτης] sic scripsi pro Λυκοπολίτης; nam post Heracleopoliten nomen sequitur Cynopolites (v. Strabo XVII, p. 812; Ptolemæus IV, 5); Cynopolites ad Thebaidem pertinet, uti vel ex ipso nostro fragmento patet. || — 29. Φυλακῆν, οἱ δὲ Σχεδίαν] Cf. Strabo p. 812: Ἐξῆς (sc. post Oxyrynchem) δ' ἐστὶν Ἐρμούπολις καὶ Φυλακῆ, τελευτῶντι τῶν ἐκ τῆς Θηβαΐδος καταγερομένων... Εἴτα ἡ Θηβαϊκὴ φυλακῆ... εἴτα Λύκων πόλις καὶ Ἀφροδίτης καὶ Πανῶν πόλις. Apud Ptolemæum IV, 5 p. 288, 1, locus pluraliter vocatur Φυλακαί. De

ratione nominis Σχεδία vide quæ de cognomine Ægypti inferioris loco exponit Strabo p. 800. Ceterum quod Phylace, Hermopolitæ nomi locus, tanquam singularis nomen recensetur, excerptoris negligentie tribuendum fuerit. Vide Mannert. X, 1, p. 401. || — 34. Θωινίς] In Itiner. Auton. p. 166 post Panopolim sequitur *Thoma*. Idem oppidum nomine Θωινίς indicare putare licet, nisi potius comparanda est This urbs, de qua Thinites nomen appellatur. Cf. Stephan. Byz.: Θῆς, πόλις Αἰγυπτίας πλησίον Ἀβάρου· ὁ πολλὴς Θωινίτης. Ἀλέξανδρος Αἰγυπτιακῶν πρῶτω. V. Mannert. l. l. p. 377. Hoc si est, pro Θωινίς legerim Θῆνις. || — 34. Βοπός] Urbs aliunde non nota. Sec. Alexandrum Polyh. (ap. Stephan. s. v. Χηνοβοσκία) e regione Diospolis parva sita erat Χηνοβοσκία (aliis Χηνοβόσκιον). Quare nescio an pro ταύτην βοπός olim fuerit ταύτην Χηνοβοσκός. || — 35. ἣν καλοῦσι] sic A; ἣν καὶ x. vgo. || — 36. Ἀπολλωνος πόλις] i. e. Apollinopolis minor in Copte nomo, ejus metropolis erat Coptus a Nilo longius dissita. Distantia inter utramque urbem sec. Itin. Aut.

οὐ. ἐπάνω μὲν Κοπτὸς, ἔπειτα Ἐλεφαντίνη, ἔϊτα Αἰθιο-
πων χώρα, Κορτία πρώτη. Τὰ μὲν οὖν ἀπὸ Μέρφους
ἕως Αἰθιοπίας εἰρήται.

23. Ὅτι πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καθ' ὃν
δ Νεῖλος πολλὰς ἐκτροπὰς καὶ παραφορὰς ποιοῦμενος
ὁμοῦς ἐκείσε ἀποκαμπτεὶ περιφανῶς, καὶ ποιῆται κατὰ
τὴν δεξιὰν ῥύσιν τῶν ἀγκώνων τὴν μεγάλην κλίσιν, ἔκ-
τε τοῦ πελάγους κόσπος εἰς τὴν ἡπειρον ἀνατίσνεται
πολύς, ὥστε τὴν μεταξὺ διάμετρον τῶν ὁδῶν, τοῦ τε
0 ἁλμουρῶ καὶ [τοῦ] ποτίμου, παραπλήσιον πηλῶ πολ-
λῶ τὴν συστολὴν λαμβάνειν· κατὰ γοῦν τὴν εἰρημένην
θάλατταν πλησίον ἐστὶ τινὰ τῶν καλουμένων χρυσίων
πλήθους ἔχοντα μετάλλων, τῇ χροᾷ μὲν ὄντα καθ' ὕπερ-
βολὴν μέλανα, μαρμάρου δὲ ποιοῦντα τοιαύτας ἐν αὐ-

1. 23. Περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν τῶν πρὸς τῇ δύσει κατοί-
κούντων ἀρκεσθὴσόμεθα τοῖς ῥηθείσι· περὶ δὲ τῶν κατὰ
τὴν μεσημέριαν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν κειμένων
ἐν μέρει διεξίμεν· δοκεῖ δ' ἡμῖν ἀρόμντεν προδιελθεῖν
περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ κατασκευῆς τῆς ἐν τούτοις τοῖς
τόποις γινομένης. Περὶ γὰρ τὰς ἐσχάτας τῆς Αἰγύ-
πτου καὶ τῆς ὁμορουσῆς Ἀραβίας τε καὶ Αἰθιοπίας
τόπος ἐστὶν ἔχων μέταλλα πολλὰ καὶ μεγάλα χρυσοῦ
0 συναγομένου πολλῇ κακοπαθείᾳ τε καὶ δαπάνῃ. Τῆς
γὰρ γῆς μελαίνης οὐσῆς τῇ φύσει καὶ διαφύας καὶ φλέ-
βας ἐχούσης μαρμάρου τῇ λευκότητι διαφερούσας καὶ
πάσας τὰς περιλαμβομένας φύσεις ὑπερβαλλούσας τῇ
λαμπρότητι, οἱ προσεδρεύοντες τοῖς μεταλλικοῖς ἔργοις
τῇ πλήθει τῶν ἐργαζομένων κατασκευάζουσι τὸν χρυσόν.

22 mill. || — 2. Κορτία πρώτη] *Corte* vocatur in
Itin. Anton. p. 162; *Prima* dicit Olympiodorus The-
bæus in Fragm. Hist. tom. IV, p. 66, 37 : Πρίμα, ἥτις
τὸ παλαιὸν πρώτη πόλις τῆς Θηβαΐδος ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ
ἐτύγχανε· διὸ παρὰ τῶν Ῥωμαίων Ῥωμαία φωνῇ Πρίμα,
ἥτοι πρώτη, ἐκαλεῖτο· καὶ νῦν οὕτω καλεῖται, καίτοι ἐκ
πολλοῦ οικιωθεῖσα τοῖς βαρβάροις. Nunc. *Corti*.

§ 23. Quæ inde ab hoc segmine usque ad finem
libri leguntur, eadem tantum non omnia in modo fusius
modo brevius eodem prorsus ordine iisdemque sæpe
verbis exhibet Diodorus III, 12-48. Quare Photianis
Diodorea in singulis paginis ita subiunximus, ut al-
tera cum alteris comparari et ex se invicem suppleri
queant nullo negotio. || — 4. καθ' ὃν] *Dura* ellipsis
vocis τόπον. || — 7. τῶν ἀγκώνων] Eodem ἀγκώνων
nomine utitur Strabo XVII, p. 786, ubi ex Erato-
sthene narrat Nubas habitare ἀπὸ τῆς Μερῆς ἀρεξμέ-
νους μέγρι τῶν ἀγκώνων (ubi plurimi codd. corrupte
ἀγγώνων). Quinam intelligendi sint isti ἀγκῶνες col-
ligitur ex antecedente Strabonis narratione. Scilicet
Nilus a Meroe per 2700 stadia boream versus prola-
1 us flectit cursum sinistrorsum, et per 3700 stadia
versus occasum et meridiem decurrit; tum reflexo
alveo dextrorsum, denuo boream petit, sed ad dextram
sive ad orientem seu mare Rubrum magis magisque
declinat usque ad initium Ægypti, ubi mare magnum
illum efficit sinum, quem Immundum sive κόλπον

quam Coptus, et deinde Elephantina, tum Æthiopum
terra [*cujus in initio*] Cortia prima. Loca igitur a
Memphi ad Æthiopiam præcipua hæc sunt.

23. Prope Rubrum mare, ubi Nilus multa quamvis
diverticula et anfractus faciens, insigniter tamen illuc
deflectit, et a dextero tractu cubitorium magnam illam
declinationem efficit, prolixusque e pelago in contin-
entem sinus protenditur, ita ut quæ in medio est
aquarum, salsæ et potabilis, diameter, instar limi co-
piosi in arctum cogatur : ad hoc igitur mare in pro-
pinquo sunt loca, ubi metalla aurifera, quæ vocant,
affatim proveniunt, colore quidem supra modum ni-
gro, sed quæ tale intra se marmor producant, ut nihil

23. Hæc ergo de Æthiopibus occidenti expositis an-
notata sufficiant. De ceteris autem plagæ australi et
Rubro mari obversis sigillatim nunc dicemus. Sed
congruum esse videtur, ut de auri confectione his
in locis aliquid præmittamus. (*Cap.* 12) In confiniis
Ægypti vicinæque Arabiæ et Æthiopiæ, locus quidam
magnis aurifodinis abundat, quod ingenti multorum
hominum molestia et impensa congeritur. Solum ibi
natura sua nigrum meatus et venas habet candido mar-
more insignes, splendidissimas quasque res nitore su-
perantes, in quibus metallicis ergastulis præfecti magno
operantium numero aurum elaborant.

ἀκάθαρτον dicunt Strabo p. 770, Diodor. III, 39, Pto-
lemæus. Ceterum confer quæ notavimus ad § 80. || —
7. τὴν μεγάλην κλίσιν] τὴν κλ. μεγάλην C. || —
8. τοῦ πελάγους] τοῦ μεγάλου πελάγους C. || — 10. πη-
λῶ om. BC. || — 12. ἐστὶ τινὰ] ἐστὶν [δρῆ] τινὰ? || —
13. χρυσίων] γνησίων A. || — 14. μέλανα] Eosdem
montes indicat Ptolemæus IV, 5 p. 280, 19, ubi ἡ
δρεινὴ ῥάχis τοῦ μελανοῦ λίθου ὄρους (63° long.; 24°
40' lat.) memoratur, non ita longe a Berenice urbe
(64°; 23° 50'), quæ sita erat ad sinum Immundum.
Id montium jugum nunc vocatur *Djebel Olaky*, quod
late pertinens hodie accollunt *Ababdeh* Arabes. Ibi-
que etiam nunc aurifodinæ supersunt. V. Wilkinson in
Journal of the Royal geogr. soc. of London, tom. II,
p. 47 : « The gold mines of Agatharchides and Sherif
Edrisi are still found among the Ababdeh mountains,
to the south of the Cosseir road. » Apud Edrisium
Arabem (*Geogr. Nub.* p. 18 sive *Géographie d'Edrisi*
traduite par Jaubert t. I, p. 36) aurifodinas ad *Alaky*
esse dicuntur, ab *Assuan* (Syene) urbe distantes quin-
decim dierum itinere medio inter orientem et septem-
trionem, in *el-Bodja* regione ; in quibus directio itine-
ris cum Nostris conciliari potest, minime vero ejus
longitudo neque mentio regionis *el Bodjah*. Dicere
auctor debebat : *itinere medio inter orientem et meri-
diem* ; patet hoc etiam ex *Abulfeda* (*Descr. Æg.*
p. 28), qui aurifodinas ab *Aidab* urbe octo dierum

Phot. τοῖς ἐκφύσει, ὥστε πᾶν λείπεσθαι τὸ διαμιλλώμενον, τῆς λευκότητος κρίσιν οὐκ ἔχουσης.

24. Ὅτι οὗς ἔσχατον (φῆσι) κατέχει ἀκλήρημα, τούτους ἡ τυραννὶς εἰς τὴν τῶν χρυσωρυγίων ἀπάγει πικροτάτην δουλείαν, τοὺς μὲν ἅμα γυναῖξι καὶ παῖσι τάλαιπωρομένους, τοὺς δὲ καὶ χωρὶς τῶν εἰρημένων. Ὑπερβολὴν οὖν οὐδενὶ τὸ πάθος δυστυχίματι καταλι-

sit quod cum eo certet, quum candor nullam admittat comparationem.

24. Qui profligatissimam nacti sunt sortem, eos in aurifodinarum servitutem acerbissimam tyrannis abducit; eorumque alii una cum uxoribus et liberis, alii etiam absque illis ærumnas tolerant. Quas postquam tragice persecutus est auctor, ita ut ad summam cala-

Diod. 24. Οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου τοὺς ἐπὶ καχοουργίᾳ καταδικασθέντας καὶ τοὺς κατὰ πόλεμον αἰχμαλωτισθέντας, ἔτι δὲ τοὺς ἀδίκους διαβολαῖς περιπεσόντας καὶ διὰ θυμὸν εἰς φυλακὰς παραδεδομένους, ποτὲ μὲν αὐτοὺς, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ πάσης συγγενείας ἀθροίσαντες παραδιδόσκει πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ μεταλλείαν, ἅμα μὲν τιμωρίαν λαμβάνοντες παρὰ τῶν καταγνοσθέντων, ἅμα δὲ διὰ τῶν ἐργαζομένων μεγάλας προσόδους λαμβάνοντες. Οἱ δὲ παραδοθέντες, πολλοὶ μὲν τὸ πλῆθος ὄντες, πάντες δὲ πέδαις δεδεμένοι, προσκαρτεροῦσι τοῖς ἔργοις συνεχῶς καὶ μετ' ἡμέραν καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀνάπαισιν μὲν οὐδεμίαν λαμβάνοντες, δρασμοῦ δὲ

24. Reges enim Ægypti damnatos ob maleficia belloque captos et injustis calumniis circumventos aut ex ira custodiæ traditos, interdum ipsos duntaxat, interdum cognationem simul omnem, in fodinas illas compingunt, tum ut pœnas de reis sumant, tum ut horum opera magnos sibi quæstus faciant. Detrussi eo numero infiniti, omnesque compedibus alligati, continenter in opere perseverant, nec per dies nec per noctes totas ulla concessa quiete, omnique aufugiendi copia studiose interclusa. Barbarorum enim militum

iter distare refert, nimirum meridiem versus, ut liquet ex *Macrizio* apud Quatremère de Quinci (*Mémoires sur l'Égypte*, vol. II, p. 143. 155) et ex hoc ap. Heeren (*Ideen*, II, 2. Opp. tom. XIV, p. 342 sq.). Is enim fodinas inter *Aidab* et *Suakim* in *Bejahs* (Blemmyum) populi regione collocat ad urbem *Alaky* (quam esse censent hodie. *Salaka* inter 20° et 21° lat.), a Nilo distantem 15 dierum itinere, a qua proxima Ægypti urbs sit *Assuan*; metallorum causa hanc regionem olim Pharaones, deinde Græcos Ægypti reges armis invasisse. His adde *Isztachri* geographum (p. 33 versionis german. Mordtmannianæ), qui ita habet: « Aurifodinæ a *Suan* quindecim dierum itinere distantes non in Ægypto sed in *Bedscha* sitæ sunt, pertinentque usque ad *Aidhab*; hanc vero *Aidhab* urbem non ad *Bedscha* sed ad *Iabesch* regionis loca pertinere ferunt. Aurum reperitur in terra plana, arenosa, nullis distinctam montibus. » Porro exscribere liceat quæ apud *Edrisium* I, p. 41 leguntur: « Le pays de Bodja... est une contrée dans laquelle il n'existe ni villages ni lieux cultivés, enfin un vrai désert qui sert de passage ou de lieu de réunion pour les marchands qui se rendent à Wadi-l'Alaki, où se fait le commerce entre les habitants de la haute Égypte et ceux de Bodja. Cette vallée est très-peuplée et très-fertile. El-Alaki n'est en soi qu'un village ou un bourg... Les mines d'or dont nous avons parlé plus haut et qui sont célèbres, sont situées au milieu de ce pays, dans une plaine qui n'est point entourée de montagnes et qui est couverte de sables mouvants. Dans les premières et dans les dernières nuits du mois, les chercheurs d'or se mettent en campagne durant la nuit. Ils regardent de tous côtés vers ce qui brille sur la terre; lorsqu'ils aperçoivent des scintillations dans l'obscurité, ils en concluent d'une manière certaine qu'il y a de l'or dans cet endroit. Ils y passent la nuit, et, lorsque le jour survient, chacun se met à l'œuvre dans

la portion de sable qu'il a reconnue, prend ce sable et le transporte à Nedjibe, auprès des puits qui s'y trouvent. Ensuite on procède au lavage dans des baquets de bois, d'où l'on retire le métal; puis on le mêle avec du mercure et on le fait fondre. Après cette opération ils se vendent et s'achètent les uns aux autres ce qu'ils ont pu recueillir, et les marchands transportent l'or dans les contrées étrangères. C'est l'occupation habituelle de ces peuples; ils ne cessent pas de s'y livrer, et ils en retirent leur subsistance et leur bien-être. De Wadi-l'Alaki à Adzab, qui dépend du pays de Bodja, on compte douze journées. » Ad *Alaki* Arabum sive ad hodiernum *Salaka* Danvillius et Heerenius referendam esse censent Berenicen Πάγγρυσον, quam Plinius a Juba inter oræ Libyæ oppida ommissam esse dicit. Neque id improbable est, modo ne Plinius e diversis fontibus sua corradens male distinxerit inter Berenicen Πάγγρυσον et celeberrimam Berenicen quæ erat ad sinum Immundum. Jam quod Agatharchidem attinet, facile patet metalla non ei loco ubi nunc *Salaka* sita est vindicari. Nam tum Nilus mari proximus tum Ægypti Æthiopiæque confinia, de quibus in Excerptis apud Photium Diodorumque sermo est, aperte regionem indicant sinui Immundo propinquam in *Olaky* montibus, ubi etiamnum aurifodinas superesse Wilkinsoni testimonio constat. Mitto quod reliqua *Edrisii* narratio cum Agatharchidea nihil habet commune, nisi quod auri indagatio, quam Arabs refert, eandem fabulam prodit quam de topazis indagandis narrat Agatharchides (§ 82). || — 1. αὐτοῖς] ἐαυτοῖς C. || — 2. ἐχούσης] ἐξούσης vgo.

§ 24, l. 7. ὑπερβολὴν] Vide narrationem Diodori, ad quem Wesselingius de ærumnis aurilegolorum laudat *Simplic. Medic. Facult. lib. IX*, p. 129; *Democritum in Epist. Hippocrat. ad Damaget.* p. 1282; *Lucretium VI*, 803; *Jo. Chrysostomum in Matth. tom. VII*, p. 559, Add. *Diodor. V*, 38, *Posidonii*

hot. πειν ἐκτραφῶδης, τὸν τρόπον ἀπαγγέλλει τῆς περὶ
τὸ χρυσίον ἐργασίας.

25. Τῶν ὁρῶν, ῥησίν, ἐν οἷς ὁ χρυσὸς εὐρίσκεται, τὰ
μὲν ἀπότομα καὶ τελῶς σκληρὰν ἔχοντα φύσιν ἐκπρή-
5 σαντες ὕλη καὶ χαῦνα τῷ πυρὶ ποιήσαντες, οὕτως
αὐτοῖς προσάγουσι τὴν πείραν, τὰ δ' ἀνειμένα τῆς πέ-
τρας σιδήρῳ λατομικῶς κερματίζονται. Καθηγεῖται δὲ
τῶν ὧων τεχνίτης ὁ τὸν λίθον διαιρῶν. Ὅταν δὲ οὗτος
τοῖς μεταλλοῖσι τὰς ὁδοὺς ὑποδείξῃ, τὸ πᾶν ἔργον κα-
10 ταμερίζεται τῇ τῶν ἀτυχοῦντων ἀνάγκῃ τοῦτον τὸν
τρόπον. Οἱ μὲν εὖρωστοι καὶ νέοι τυπίσι σιδηραῖς
κόπτουσι τὴν χώραν τὴν μαρμαρίζουσαν, οὐ τέχνῃ τὴν
πληγὴν [ποιοῦμενοι] ἀλλὰ βίᾳ, καὶ τέμνουσι διὰ τῆς
πέτρας ὑπονόμους πλειονὰς οὐκ εὐθείας, ἄλλοτε μὲν ἄνω
15 τῆς χρυσίτιδος ἀπονεύουσας λίθου, ποτὲ δὲ κατωτέρω,
πάνιν δὲ εἰς τὴν εὐάνθυμον κλίσιν, ἐνίοτε δὲ σκολιὰν καὶ
διστραμμένην καὶ παραπλησίαν ταῖς τῶν δένδρων ῥί-
ζαις. Οὗτοι μὲν οὖν λύχνους προσδεδεμένους τοῖς μετώ-
ποις ἔχοντες λατομοῦσιν, ἀκολουθοῦντες οἷον φλεβὶ τῷ
20 λευκανθίζοντι· καὶ πολλαχῶς μετασχηματίζαντες τῶν
σώματων τὰς θέσεις, καταβάλλουσιν τὰ θραύσματα εἰς
ἔδαφος, οὐ πρὸς τὴν ἰδίαν ἔξιν τε καὶ δύναμιν, ἀλλὰ
πρὸς ὀφθαλμὸν ἐπιστάτου, πληγῆς τὴν ἐπιτίμησιν οὐ-
δέποτε χωρίζοντες.

1. παντὸς φιλοτίμους εἰργόμενοι· φυλακαὶ γὰρ ἐκ στρατιω-
τῶν βαρβάρων καὶ ταῖς διαλέκτοις διαφόροις χρωμένον
ἐφαστήκασιν, ὥστε μηδὲνα δύνασθαι δι' ὀμιλίας ἢ φι-
λανθρώπου τινὸς ἐντεύξεως φθεῖραί τινα τῶν ἐπιστα-
τούντων.

25. Τῆς δὲ τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν μὲν σκλη-
ροτάτην πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χαλύνῃ,
προσάγουσι τὴν διὰ τῶν χειρῶν κατεργασίαν· τὴν δὲ
ἀνειμένην πέτραν καὶ μετρίῳ πόνῳ δυναμένην ὑπέχειν
λατομικῶς σιδήρῳ καταπονεῖσι μυριάδες ἀκληρούντων
ἀνθρώπων. Καὶ τῆς μὲν ὅλης πραγματείας ὁ τὸν λίθον
διακρίνων τεχνίτης καθηγεῖται καὶ τοῖς ἐργαζομένοις
ὑποδείκνυσιν· τὴν δὲ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἀποδει-
χθέντων οἱ μὲν σώματος ῥώμῃ διαφέροντες τυπίσι σι-
δηραῖς τὴν μαρμαρίζουσαν πέτραν κόπτουσιν, οὐ τέχνῃ
τοῖς ἔργοις, ἀλλὰ βίᾳ προσάγοντες, ὑπονόμους δὲ δια-
κόπτοντες, οὐκ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὥς ἂν ἡ διάφουςις ἢ
τῆς ἀποστειλούσης πέτρας. Οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν
ταῖς διώρυξιν καμπὰς καὶ σκολιότητας ἐν σκότει διατρί-
βοντες λύχνους ἐπὶ τῶν μετώπων πετραγματιζομένων
περιφέρουσι· πολλαχῶς δὲ πρὸς τὰς τῆς πέτρας ἰδιότη-
τας μετασχηματίζοντες τὰ σώματα καταβάλλουσιν εἰς

mitatem nihil reliqui sibi faciant, modum exponit quo
aurum elaboretur.

25. Montium illorum, ait, ubi aurum reperitur,
quæ prærupta sunt et asperam omnino naturam habent,
lignis exurunt; quumque igni mollia fecerint, manuum
experimentum illis admoventes, petram laxatam ferro
lapidario in frusta scindunt. Toti autem negotio præest artifex,
qui saxum discernit. Hic postquam viam metalli fossoribus ostendit,
totum opus misellorum necessitati hunc in modum dispertit. Robore
et ætate integri malleis ex ferro incisoris locum marmore
splendentem perfringunt, ictus non arte sed viribus admini-
strantes, et plures per rupem cuniculos agunt, non quidem rectos: nam quandoque sursum, quandoque
deorsum, nunc ad latus sinistrum, nunc in obliquum et transversum,
perinde ut arborum radices, lapis auro prægnans devertit. Illi igitur
lychnis ad frontes alligatis lapidem cædunt, viam operis mon-
strante tanquam vena colore lapidis albicante; et multifariam
corporum habitu transmutato fragmenta in solum dejiciunt,
non pro sui quisque roboris modulo, sed ad oculum præfecti,
qui verba ab increpatione nunquam sejungit.

diversis utentium linguis excubiæ illis imminet, ita
ut nemini per sermonis commercia aut familiaris congressus
blandimenta quemquam excubitorum corrumperendi sit facultas.

25. Terram auro gravidam, ubi durissima est, multo
igni subactam emolliunt, et tum demum manuum opus
adhibent. Petram ita laxatam, quæ jam medio-cri
cedere labori didicit, aliquot hominum profligatæ
sortis myriades ferro lapidario diffingunt. Toti autem
negotio artifex præest, qui et saxum dijudicat, et viam
operantibus ostendit. Qui inter ærumnoso huic labori
deputatos vi corporis prævalent, acutis e ferro malleis
petram marmore splendentem, non arte, sed vi diffin-
dunt, cuniculosque agunt, non ad lineam rectam, sed
quo rupis venæ interlucentes ducunt. Hi ergo quum
propter obliquos fodinarum mæandros et anfractus in
caligine versentur, lychnos frontibus adaptatos circum-
gestant, et multifariam, pro natura petræ, corporum
habitu transmutato, decisa lapidum frustra in

fr. 48 in Fr. Hist. III, p. 273. || — 1. τρόπον] τό-
πον vgo. Verba τὸν τρόπον ἀπαγγ. τ. π. τ. χ. ἐργασίας
exiderunt in C; postea margini adscripta.

§ 25, l. 4. ἐκπρήσαντες] ἐμπρήσαντες C. de re
v. Georg. Agricola De re metall. lib. V, p. 79, lau-
dante Wesselingio. || — 6. τῆς πέτρας] τῇ πετρᾷ
editt. et codd. || — 8. τῶν ὧων] τῶν ἄλλων codd.
et editt.; emendavi, monstrante viam Diodoro. || —

8. ὁ ante τὸν λίθον omis. A. || — 9. μεταλλεύουσι] με-
ταλλεύουσι B. || — 11. « Malleos, quorum in re metal-
lica usus, summa cum cura descripsit Geogr. Agri-
cola Der. m. VI, p. 108. » WESSELIING. || — 13. ποιοῦ-
μενοι inserui; καταφέροντες proposuit Bekkerus. || —
14. εὐθύς vgo. || — 17. διερχομένην A. — ταῖς ante
τῶν om. C. || — 20. μετασχηματίζαντες ex Diodoro
scripsi pro κατασχηματίζαντες.

Εἰ. 26. Οἱ δὲ ἄνθρωποι παῖδες εἰς τοὺς ὑπὸ τούτων ὀρυ-
 χθέντας ὑπονόμους εἰσδύομενοι, καὶ τὴν γὰρ λίαν τῶν
 ῥιπτομένων ἐπιπόνους συλλέγοντες, ἐκτὸς τῶν στομιῶν
 κομίζουσι. Παρὰ δὲ τούτων οἱ τε πρεσβύτεροι καὶ τῶν
 6 ἀσθενῶν οἱ πολλοὶ τὸν λίθον μεταφέρουσι· μετακομίζ-
 οῦσι δὲ οὗτοι τοὺς καλούμενους κοπεύουσιν. Οἱ γὰρ ἐντὸς
 τῶν τριάκοντα ἐτῶν καὶ τοῖς εἰδеси καρτεροὶ ὅλους λι-
 θίνους παρεληφότες ὑπὲρ ἡ σιδηρῶ πείσουσιν ἐπι-
 στρεφῶς, καὶ ποιήσαντες τὸ μέγιστον τρύφος ὁρόθῳ
 10 παραπλήσιον πρὸς τὴν αὐτὴν ὥραν ἀπομετροῦσιν ἐτέ-
 ροις. Οὗτος δὲ ἔστιν ὁ πόνος τῶν γυναικῶν τῶν εἰς τὰς
 πυχλάκας συναπηγμένων ἀνδράσιν ἢ γονεῦσι. Μύλοι γὰρ
 ἐξῆς πλείους βεβήκασιν, ἐφ' οὗς τὸν ἐπιτιμῶμενον ἐπι-
 θάλλουσι λίθον· καὶ παραστᾶσαι τρεῖς ἑκατέρωθεν πρὸς
 15 τὴν μίαν κώπην, οὕτως ἐξωσμένοι δυσπροσόπτως ὥστε
 μόνον τὴν αἰσχύνην τοῦ σώματος κρύπτειν, ἀλλήλουςιν
 ἀλλήλουςι δὲ ἕως ὑπὸ τὸν τῆς σεμιδάλεως τρόπον ἄλγῃ

Diod. ἔδαφος τὰ λατομούμενα θραύσματα· καὶ τοῦτο ἀδια-
 λείπτως ἐνεργοῦσι πρὸς ἐπιστάτου βαρύτητα καὶ πληγὰς.
 20 26. Οἱ δὲ ἄνθρωποι παῖδες εἰσδύομενοι διὰ τῶν ὑπονό-
 μων εἰς τὰ κεκοιλωμένα τῆς πέτρας, ἀναθάλλουσιν
 ἐπιπόνους τῆς ῥιπτομένην κατὰ μικρὸν πέτραν καὶ
 πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ στομίου τόπον εἰς ὑπαίθρον ἀποκο-
 25 μίζουσιν· οἱ δ' ὑπὲρ ἑτὴ τριάκοντα παρὰ τούτων· λαμ-
 βάνοντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λατομήματος, ἐν ὅλοις
 λιθίνους τύπτουσι σιδηροῖς ὑπέρκοις, ἅρῃ ἂν ὁρόθου τὸ
 μέγεθος κατεργάζωνται. Παρὰ δὲ τούτων τὸν ὁροβήτην
 λίθον αἱ γυναῖκες καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἀνδρῶν ἐκδέ-
 30 χονται, καὶ μύλων ἐξῆς πλείονων ὄντων ἐπὶ τούτους
 ἐπιθάλλουσι, καὶ παραστάντες ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο πρὸς
 τὴν κώπην ἀλλήλουςιν, ἕως ἂν εἰς σεμιδάλεως τρόπον
 τὸ δοθὲν μέτρον κατεργάζωνται. Προσούσης δ' ἅπασιν
 ἀθεραπείας σώματος καὶ τῆς τῆν αἰδὼς περιστάσεως
 35 ἐλθέσειε τοὺς ἀκληροῦντας διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τα-
 λαιπωρίας. Οὐ γὰρ τυγχάνει συγγνώμης οὐδ' ἀνέσεως
 ἀπλῶς οὐκ ἄρρωστος, οὐ πεπρωμένος, οὐ γεγηρακὸς,
 οὐ γυναικὸς ἀσθένεια, πάντες δὲ πληγαῖς ἀναγκάζονται
 πρὸς καρτερεῖν τοῖς ἔργοις, μέχρι ἂν κακοχουμένοι τε-
 40 λευθίσουσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις. Διόπερ οἱ δυστυχεῖς φε-
 βρώτερον αἰετὶ τὸ μέλλον τοῦ παρόντος ἡγοῦνται διὰ

26. Pueri autem impuberes, in cuniculos ab illis
 effossos irreptantes, lapillos de projectis saxis multo
 collectos labore extra ostium deportant. Ab his porro
 seniores et hominum invalidorum turba lapidem trans-
 ferunt, et translatum tunsoribus, qui vocantur, exhib-
 bent. Nam qui sunt intra triginta annos et robore
 spectabiles, mortarii e saxo acceptis, pistillo ferreo
 enixe subigunt et pinsunt, ut maximum inde frustu-
 lum non excedat ervum. Tum eodem modulo (quo
 ipsi acceperunt) saxum contusum admetiuntur aliis.
 Sequens jam labor est feminarum, quæ una cum ma-
 ritis aut parentibus in ergastula sunt abductæ. Plures
 enim ordine molæ collocatæ sunt, quibus pistum illum
 lapidem subjiciunt, et ternæ utrinque ad unum molæ
 manubrium adstantes, tam sædo succinctæ, ut sola
 corporis pudenda contegant, molendo incumbunt, et

solum abjiciunt. Idque sine intermissione ad severum
 præfecti nutum et verbera peragunt.

26. (Cap. 13.) Impuberes autem pueri, per cunicu-
 los in excavatos petre sinus ingressi, projecta minutim
 frusta laboriose egerunt, et sub dio extra ostium de-
 ponunt. Trigesimum excedentes annum certam lapidis
 eruti mensuram ab illis acceptam in mortariis saxeis
 ferreis pilis contundunt, donec ad ervi magnitudinem
 sit redacta. Ab his deinceps femina virique grandio-
 res lapillos excipiunt, et in molas, quarum longa illic
 series, congerunt, binique aut terni manubriis mola-
 rum appositi eo usque molunt, dum traditam sibi
 mensuram ad simile modum contriverint. Et quia
 nulli corpus curare licet, adeo ut nec quod pudenda
 velet religaculum adsit, nemo est qui misellos intuens
 extremas horum calamitates non commiseretur. Nulla
 enim venia, nulla omnino remissio neque aegroti neque
 mutilato tribuitur; ac neque senilis ætas neque mulie-
 bris infirmitas quidquam excusat: omnes insicti pla-
 garum ad urgendum opus adiguntur, donec arumma-
 rum mole subacti laboribus immoriantur. Infelicissimi
 ergo homines futura semper formidolosiora presenti-

§ 26, 1. 3. ἐπιπόνους] ἐπιτόνους AB. — 6. κο-
 πεύουσιν] e conjectura scripsi; cod. C ἐποπεύει, cod. B
 (et A?) ἐποπεύει; at non inspectoribus vertunt
 inspectoribus; al non inspectoribus hic locus est, sed
 iis qui mortuario saxum contundunt sive ὀρυκτοῦ-
 σιν (de qua voce v. Steph. Thes.). — 6. ἐν τῶν
 τῶν τριάκοντα] οἱ ὑπὲρ ἑτὴ τριάκοντα Diodor. —
 7. ὁλοῦς] ὅλους C. — 8. παρὰ ἑλ. η. ρ.] προειλη-
 φότες C. Ceterum debebat Photius ἐν ὅλοις λιθίνους, πα-
 ρειληφότες ὠρισμένον μέτρον τοῦ λατομήματος, ὑπὲρ ἡ κτλ.
 (v. Diodor.); nam sic demum habebis quo referas
 quæ deinceps leguntur: πρὸς τὴν αὐτὴν ὥραν ἀπομετροῦ-
 σιν ἄλλοις, in quibus ὥραν non de tempore, sed de

modulo, de ὠρισμένῳ μέτρῳ, intelligendum est, ratione
 sane inusitata; quare nescio an fuerit πρὸς τὸν αὐτὸν
 ἔρον. — 8. πείσουσιν] πίπτουσιν C. — 11. τῶν
 γυναικῶν] καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων addit
 Diodorus. — 14. τρεῖς] ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο Diodor.
 — 15. κοπήν. δυσπροσώτους vgo. — 16. μόνῃ
 vgo. — 17. τρέπον] τόπον cod. et edit. De re cfr
 Plinius XXXIII, 21: Quod effossum est, tunditur,
 lavatur, uritur, molitur in farinam, ac pilis eundem.
 In seqq. præter ea quæ ex Agatharchide Diodorus
 accuratius descripsit, confer quæ idem de Iberiæ
 tallis loquens e Posidonio narrat lib. V, 38, 1: Ἀπὸ
 δὲ κατὰ γῆς ἐν τοῖς ὀρύγμασι καὶ μετ' ἡμέραν καὶ νύκτα κα-

101. τὸ παραδοθὲν μέτρον. Οὗτοι πάντες οἱ τὸν εἰρημένον
τῆς τύχης κλῆρον ὑπελθόντες ποθεινότερον ἔχουσι τοῦ
βίου τὸν θάνατον.

27. Παρὰ δὲ τοῦ θήλεος γένους διαδέχονται μὲν τὸ
κατειργασμένον οἱ καλούμενοι σηλαγγεῖς εἰς δὲ οὗτοι
τεχνῖται πρὸς τὸ πέρας ἀγειν δυνάμενοι τὴν βασιλικὴν
χρεῖαν. Ἡ δὲ ἐργασία τοιαύτη. Καταβάλλουσι τὴν
ἀληθυσμένην μάρμαρον ἐπὶ σανίδος πλατείας μὲν καὶ
κατεξυσμένης εἰς εὐθείαν τομῇ, οὐκ ἐν ὀρθῇ δὲ χώρα
10 βεβηκυίας, ἀλλὰ μικρὰν ἐχούσης ἐπὶ κλισίῳ. Εἴτα κα-
ταχέοντες ὕδωρ τρίβουσι ταῖς χερσὶ, τὰ πρῶτα μὲν
κούφως, ἔπειτα μάλλον· ὅθεν, οἶμαι, τὸ μὲν γεῶδες
ἐκτεκνόμενον συναπορρεῖ κατὰ τὴν ἐπίνευσιν τοῦ σα-
νιδώματος, τὸ δὲ ἰσχύον καὶ δυνατὸν ἐπὶ τοῦ ξύλου
15 μένει ἀκίνητον. Πολλάκις δὲ τοῖς ὕδασι ἀποπλύνας
ὁ καλούμενος σηλαγγεὺς μεταλαμβάνει σπόγγους μα-
λακούς καὶ πυκνοὺς, οἷς ἐφαπτόμενος τῆς μαρμαροῦ
κούφως, καὶ θλίβων ἐπὶ ποσὸν τὸ μὲν ἐλαφρόν καὶ
χαλόν ἐμπλεκόμενον τοῖς ἀραιώμασιν ἀπὸ τῆς σή-
20 ραγγος ἀναφέρει καὶ ἐκρίπτει, τὸ δὲ ἐμβριθὲς καὶ
στίλβον ἐπὶ τῆς σανίδος ἀποκεκριμένον ἀπολείπει,
δυσκινήτου διὰ τὸ βάρος τῆς τοιαύτης φύσεως ὑποκει-
μένης.

102. τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας, ποθεινότερον δὲ τοῦ ζῆν
25 τὸν θάνατον προσδέχονται.

27. Τὸ δὲ τελευταῖον οἱ τεχνῖται παραλαβόντες τὸν
ἀληθυσμένον λίθον πρὸς τὴν ὄλην ἄγουσι συντελείαν.
Ἐπὶ γὰρ πλατείας σανίδος μικρὸν ἐρχεκλιμένης τρί-
βουσι τὴν κατειργασμένην μάρμαρον ὕδωρ ἐπιγέοντες·
30 εἴτα τὸ μὲν γεῶδες αὐτῆς ἐκτεκνόμενον διὰ τῶν ὑγρῶν
καταρρεῖ κατὰ τὴν τῆς σανίδος ἐγκλισίαν, τὸ δὲ χυρσίον
ἔχον ἐπὶ τοῦ ξύλου παραμένει διὰ τὸ βάρος. Πολλάκις
δὲ τοῦτο ποιοῦντες, τὸ μὲν πρῶτον ταῖς χερσὶν ἐλαφρῶς
τρίβουσι, μετὰ δὲ ταῦτα σπόγγους ἀραιοὺς κούφως ἐπι-

ταξινόμενοι τὰ σώματα, πολλοὶ μὲν ἀποθνήσκουσι διὰ
τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας· ἄνιστοι γὰρ ἡ παῦλα τῶν
ἔργων οὐκ ἔστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐπιστατῶν πληγαῖς
ἀναγκάζοντες ὑπομένειν τὴν δεινότητα τῶν κακῶν ἀτυ-
γῶς προίενται τὸ ζῆν· τινὲς δὲ ταῖς δυνάμεσι τῶν σωμάτων
καὶ ταῖς τῶν ψυχῶν καρτερίαις ὑπομένοντες πολὺν χρόνον
ἔχουσι τὴν ταλαιπωρίαν· αἰρετότερον γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνατός
ἐστι τοῦ ζῆν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ταλαιπωρίας.

§ 27, l. 5. Σηλαγγεῖς sic BC; σηλαγγεῖς vgo.;
Bekker. h. l. (ex A?) σηλαγγεῖς (quod in Stephani
Text. recepit Dindorfius); in sequentibus autem his
cum codicibus scripsit σηλαγγεῖς, uti etiam nostro loco
debebat; instrumentum a quo nomen artifices hi nacti
sunt, in sqq. appellatur σήραγγε, adeo ut aequabili modo
dicendum fuisset aut σηραγγεῖς et σήραγγε, aut σηλαγ-
γεῖς et σήλαγγε. Permutatio literarum ρ et λ in multis
nominibus obvia; forma σήραγγε tamen praefenda.
|| — g. δὲ || τε C. || — 12. ἔπειτα δὲ μάλλον vgo. || —
13. ἐπίνευσιν || ἐπίνεον codd. et Diodor.; em. e
conjectura Wesselingii ad Diodor., ubi: « Salmasius
κατὰ τὴν εὐπίνεαν τοῦ σανιδώματος per lavorem ta-

eo usque molunt, dum tradita ipsis mensura similagi-
nis ad modum redacta fuerit. His igitur universis, qui
eam fortunæ sortem tolerant, mors vita est optabilior.

27. A femineo sexu pulverem ita subactum exci-
piunt alii, quos Selangeos nominant. Artifices sunt
illi, quorum in facultate est hoc regiae utilitatis opus
ad finem perducere. Operatio ita se habet. Marmor
jam commolitum in tabula effundunt, lata quidem et
ad rectam sectionem polita, quæ tamen non recto in-
cumbit loco, sed exiguum declinationem habet. In hac
pulverem, affusa aqua, manibus terunt initio leviter,
deinde pressius: unde, opinor, terrestria eliquantur
et ad tabulati nutum defluunt. Id autem quod validum
est et aliquid pollet, in ligno subsistit immobile. Quum
igitur crebro aquis materiam eluit Selangeus, spongiis
mollibus et densis marmor leviter attrahat, et aliquan-
do premens, quod leve est et laxum, fungositati impli-
catum, e tabula absumit et abjicit, quod vero grave
est et splendet, in tabula secretum relinquit, quia pro-
pter gravitatem natura haud facile mobilis ei subest.

bus ducunt, mortemque vita optabiliorem (tam imma-
nis supplicii gravitas) assidue exspectant.

27. (Cap. 14.) Ad postremum opifices acceptos
a commolitione lapideos pulveres ad consummationem
perducunt. In lata enim tabula paulumque devexa mar-
morum confectum affusis aquis deterunt. Tum quicquid
in eo terrenum est, humore eliquatum per assamenti
devexitatem defluit, aurum vero gravitate sua subsi-
dens in tabula remanet. Id subinde iterantes, primum
leviter manibus fricant, post spongiis rarissimis molli-

bule ad unguem rasæ et complanatæ rescindi ad So-
lin. p. 777 oportere censuit: a cuius ego opinione non
dissiderem, si tὸ εὐπίνες et εὐπίνεια lavorem magis
quam nitorem et elegantiam exprimeret; quod secus
esse, exempla ab ipso ad eundem Solinum p. 589
producta evincunt. Diodorus legisse videtur κατὰ τὴν
ἐπίνευσιν τοῦ σανιδώματος; quod justum arbitror, etsi
simile exemplum mihi desit. [Exempla præbet Athe-
naeus De mach. p. 6 extr. et Galen. vol. IV, p. 33, 15.
V. Steph. Thes.] Πέτραι ἐπίνευνουκαὶ sunt declives;
hinc ἐπίνευσιν, uti ἐκνευσιν, progenita declivitatem in-
dicat, sive ἐγκλισιν, ut Diodorus ait. Ceterum auri
diversas lavandi rationes accurata oratione perscriptas
si desideres, cumulate tibi satisfaciatur Georg. Agricola
De re metall. lib. VIII, p. 256 sqq. || — 14. ἰσχύον ||
ἰσχυρόν C. || — 16. σήλαγγε || σήραγγε C., sed
mox § 28 l. 1. σήλαγγε. || — 19. ἀρεώματος C. || —
Σήραγγε vocabatur σανιδωμῶν illud, probabiliter a forma,
quæ fistule juxta longitudinem dimidiatæ speciem
referebat. || — 21. ἀποκεκρυμμένον A. Deinde vocu-
lam τὸ ante βάρος om. AC.

Phot. 28. Οὕτως οὖν οὗτος ὁ σπληγγεὺς περικαθάρας τὰ
ψήγματα τοῦ χρυσοῦ παραδίδωσι τοῖς ἐψηγταῖς. Οἱ δὲ
λαβόντες μέτρω τε καὶ σταθμῶ τὸ συνηγμένον εἰς ἄγρος
κεραμεῶν ἐνέβαλον, καὶ μίζαντες κατὰ λόγον τοῦ πλή-
5 θους μολίδου βῶλον καὶ χόνδρους ἄλτων, καὶ κασιτέρου
βραχὺ καὶ κρήθινον πύτρον, καίπειτα ἐπιθέντες ἐπίθεμα
καλὸς ἥρμοσμένον καὶ πάντοθεν χρίσαντες, ἐλύουσιν ἐν
καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ τὰς ἴσας νύκτας, οὐδὲν διαλεί-
ποντες. Τῇ δ' ἐχομένῃ σύμμετρον τῇ πεπυρωμένῃ
10 προσάγοντες ψύξιν εἰς ἀγγεῖον κατήρασαν, ἄλλο μὲν
τῶν συνεβεβλημένων οὐδὲν εὐρίσκοντες, αὐτὸ δὲ τοῦ
χρυσοῦ τὸ χύμα, βραχεῖαν εἰληρὸς ἀπουσίαν ἀπὸ
τοῦ ψήγματος.

29. Ἡ μὲν οὖν πρὸς τοῖς μετάλλοις ἀπώλεια τῶν
15 πολλῶν σωματίων πρὸς τὸ ῥηθὲν τέλος κομίζεται τὴν
διέξοδον, σχεδὸν αὐτῆς τῆς φύσεως δεικνυούσης ὅτι τοῦ
χρυσοῦ συμβέβηκεν ὑπάρχειν καὶ τὴν γένεσιν ἐπίπο-
νον καὶ τὴν φυλακὴν σφαλερὰν καὶ τὴν σπουδὴν μεγί-
στην καὶ τὴν χρῆσιν ἡδονῆς καὶ λύπης ἀνὰ μέσον κει-
20 μένην, τὴν τε ἐργασίαν τρόπον τινὰ τοῦ γένους ἀρχαιο-
τάτην. Εὐρίσκεται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν πρώτων τοῦ τόπου
βασιλείων τῶν μετάλλων ἡ φύσις, διέλιπε δὲ ἐνεργούσα,
ποτὲ μὲν Αἰθιοπίων ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον πλήθους συνελ-
θόντος καὶ πολλὰ τὰς πόλεις ἐτη φρουρήσαντος (ὅφ'
25 ὢν καὶ τὰ Μεμόνοια συτετέλεσθαι φασί), ποτὲ δὲ Μή-
δων καὶ Περσῶν ἐπικρατησάντων. Εὐρίσκονται δὲ ἔτι
καὶ κατ' ἡμᾶς ἐν τοῖς χρυσεῖσι τοῖς ὑπ' ἐκείνων κατα-
σκευασθεῖσι λατομίδες μὲν χαλκαῖ, διὰ τὸ μήπω τὴν

Diod. ὀλίγοντες τὸ χαῦνον καὶ γεῶδες διὰ τούτων ἀναλαμβάν-
30 νοῦσι, μέχρι ἂν οὕτω καθαρὸν γένηται τὸ ψήγμα τοῦ
χρυσοῦ.

28. Τὸ δὲ τελευταῖον ἄλλοι τεχνίται παραλαμβάνον-
τες μέτρω καὶ σταθμῶ τὸ συνηγμένον εἰς κεραμεῶς
χύτρους ἐμβάλλουσιν· μίζαντες δὲ κατὰ τὸ πλήθος ἀνά-
35 λογον μολίδου βῶλον καὶ χόνδρους ἄλτων, ἐτι δὲ βραχὺ
κασιτέρου καὶ κρήθινον πύτρον προσεμβάλλουσιν·
ἀρμοστὸν δ' ἐπίθεμα ποιήσαντες καὶ πηλῶ φιλοπόνως
περιχρίσαντες ὁπτῶσιν ἐν καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ
νύκτας ἴσας ἀδιαλείπτως· ἔπειτα ἐάσαντες ψυχθῆναι,
40 τὸν μὲν ἄλλον οὐδὲν εὐρίσκουσιν ἐν τοῖς ἀγγείοις, τὸν
δὲ χρυσὸν καθαρὸν λαμβάνουσιν, ὀλίγης ἀπουσίας γεγε-
νημένης.

29. Ἡ μὲν οὖν ἐργασία τοῦ χρυσοῦ περὶ τὰς ἰσχυατὰς
τῆς Αἰγύπτου γινόμενη μετὰ τοσούτων καὶ τηλικούτων
45 πόνων συντελεῖται· αὕτη γὰρ ἡ φύσις, ὅσομαι, ποιῇ
πρόδηλον ὡς ὁ χρυσὸς γένεσιν μὲν ἐπίπονον ἔχει, φυλα-

28. Hoc igitur modo Selangeus postquam auri ra-
menta expurgavit, coctoribus transmittit; qui simul
ac coactum illud ad mensuram et libram acceperunt,
in vas immittunt fictile, et ad multitudinis proportio-
nem bolum plumbi et salis grumos pauxillumque stan-
ni et fursurem hordeaceum admiscunt. Hinc imposito
quod bene tegat operculo, et undique circumlito, in
fornace coquant dies quinque et totidem noctes sine
intermissione. Sequenti deinceps die, justa materiæ
ustulatæ refrigeratione adhibita, in vasculum aliud
extrahunt, nihilque rerum simul injectarum inveniunt,
sed solum auri massam conflam, quæ a scobe pristi-
na non multum deficit.

29. Hæc itaque ad fodinas illas corporum multorum
perditio ad eum, quem dixi, finem exitum sortitur,
ipsa prope natura demonstrante et generationem auri
laboriosam et custodiam lubricam et medium acqui-
rendi ejus maximum esse, usumque in medio voluptatis
et ægritudinis consistere. Elaboratio autem hujus ge-
neris quodammodo antiquissima est. Nam a primis
loci regibus inventa est ea metalli natura, desit vero
in actu esse tum, quando Æthiopum olim agmen
Ægyptum incursum, et multis annis urbes custoditas
præsidis suis tenuit (a quibus etiam Memnonia esse
perfecta memorant), tum quando Medi et Persæ rerum
potiebantur. Et reperiuntur etiam tempestate nostra
in aurifodinibus illorum manu factis mallei incisarii ex
ære (quod temporibus illis ferri usus nondum inva-

ter appressis materiam inanem et terrestrem attollunt,
donec defecatum auri ramentum evaserit.

28. Id tandem opifices alii certo modo et pondere
congestum ad se recipiunt, receptum in fictiles urnas
condunt, proque conditi ratione, plumbi massam, sa-
lis grana, pauxillum stanni fursuremque hordeaceum
adjiciunt. Tum apto obstructum operculo et limo dili-
genter circumlito continue per quinque dies et no-
ctes in fornace coquant. Hinc post justum refrigera-
tionis intervallum ceteræ quidem materiæ in vasis
nihil reperitur, sed purum putumque aurum, exiguo
sane defectu, ex illis redit.

29. Hæc est illa auri circa extremam Ægypti oram
preparatio; tot adeo tantisque laborum vexamentis
illa consummatur. Ipsa, reor, natura manifestum pro-
dit argumentum, aurum et laboriose generari et dif-

§ 28, l. 6. Καὶ κρήθινον] Dindorfius in Diodoro
dedit cum plurimis, ut videtur, codicibus βραχὺ κατι-
τέρου κρήθινον πύτρον; at καὶ ante κρήθινον tres saltem
codd. Diodori (AF D. ap. Dind.) exhibent, sicut Photi-
us. Admiscebantur itaque partim ut facilius massa li-
quesceret, partim ut sulfura discernerentur, denique
ut argentum ab auro separaretur. || — 7. πάντοθεν]

πανταχθὲν C. || — 8 et 11. οὐδὲν vgo. || — 9. an τῷ
πεπυρωμένῳ? quamquam subintelligere licet ὅλγῃ. || —
11. αὐτοὶ vgo. || — 12. εἰληρὸς vgo.

§ 29, l. 20. ἐργασίαν] εὐρυσιν Diodor. Male hæc
Photius cum antecedentibus jungit, quum separatim
enuntianda essent, ut ap. Diodorum. || — 22. διέλιπε
B. || — 25. καὶ add. A. || — 27. ἐν... κατασκευασθεῖσι

Phot. τοῦ σιδήρου κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐγνωρίσθαι χρεῖαν, ὅσα δὲ ἀνθρώπων ἅπιστα τοῦ πλήθει, πτωμάτων (θερ εἰκὸς γίνεσθαι) οὐκ ὀλίγων ἐν τοῖς χαύνοις καὶ πλακώδεσιν ὑπονομοῖς γενομένων, τηλικαῦτα δὲ ὀρυγμάτων μεγέθη, καὶ διατελούντα βράβειν ἐπικαρσίοις ἐπ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν.

30. Ὅτι παρὰ τὴν νότιον τῆς Αἰγύπτου κλίσιν τεσσαρά ἐστι φύλα τὰ μέγιστα, τὸ μὲν τοῖς ποταμοῖς παρεξευγμένον, ὁ σπεῖρει σῆσαμον καὶ κέγχρον, τὸ δὲ περὶ τὰς λίμνας οἰκοῦν, ὁ τοῦ καλάμου καὶ τῆς ὕλης ἄπτεται τῆς ἀπαλῆς, τὸ δὲ εἰκῇ πλανώμενον, ὁ σαρκὶ καὶ γάλακτι παραπέμπει τὸν βίον, τὸ δὲ ἐκ τῆς παραλίας δρμώμενον τοὺς ἰχθύας ἀρεῖται.

31. Τοῦτο δὲ τὸ γένος ἔχει μὲν οὔτε πόλεις οὔτε χώρας οὐτ' ἄλλας ἐντέχον κατασκευῆς υπογραφὴν οὐδεμίαν, ἐστὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων, ὡς ἐνίοι φασί, μέγιστον.

32. κὴν δὲ χαλεπὴν, σπουδὴν δὲ μεγίστην, χρῆσιν δὲ ἀνά μέσον ἡδονῆς τε καὶ λύπης. Ἡ μὲν οὖν τῶν μετᾶλλων τοῦτων εὑρεσις ἀρχαία παντελῶς ἐστίν, ὡς ἂν ὑπὸ τῶν παλαιῶν βασιλέων καταδειχθεῖσα.

30. Περὶ δὲ τῶν ἐθνῶν τῶν κατοικοῦντων τὴν τε παραλίον τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ Τρωγλοδυτικὴν, ἔτι δ' Αἰθιοπίαν τὴν πρὸς μεσημβρίαν καὶ νότον πειρασόμεθα διεξιέναι.

31. Περὶ πρῶτων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων ἐροῦμεν τῶν κατοικοῦντων τὴν παραλίον τὴν ἀπὸ Καρμανίας καὶ Γεδρωσίας ἕως τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον ἰδρυμένου, ὃς εἰς τὴν μεσόγειον ἀνῆκων ἄπιστον διάστημα δυσὶν ἡπείροις περικλείεται πρὸς τὸν ἑκπλουν, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, τῇ δ'

luerat) et ossa hominum incredibili multitudine, quum non pauci in cuniculis illis laxis et crustaceis (ut fieri probabile est) opprimerentur, et tanta fodinarum magnitudo, ut obliqua profunditate ad mare ipsum pertingant.

30. Ad australem Ægypti inclinationem quattuor sunt hominum nationes maximæ; prima fluviis adjuncta, quæ sesamum et milium serit; altera quæ paludes accolit, calamumque et silvulam teneriorem carpit; tertia quæ temere huc illuc oberrat, carnibusque et lacte vitam traducit; quarta quæ a littoribus maris proficiscens piscium venationi dat operam.

31. Hoc genus nec urbes habet nec regiones nec ullum apparatus artificiosi rudimentum, est vero inter cætera, ut quidam asseverant, maximum; nam ab

ficulter asservari et studium ejus esse maximum, usum denique in medio voluptatis et ægritudinis positum habere. Horum tamen metallorum inventio perantiqua est, ut quæ priscos olim reges habuerit auctores.

30. Nunc de gentibus, quæ per Arabici sinus oram et per Troglodyticam Æthiopiamque ad austrum sunt diffusæ, narrationi studium impendemus.

31. (Cap. 14). Ac primum de Ichthyophagis Æthiopicis (qui piscibus nutriuntur) dicemus, quibus maritima habitat regio a Carmania et Gedrosia ad extremum usque recessum sinus Arabici, qui in mediterranea incredibili prope spatio excurrens, ad ostium a duabus continentibus, hinc Arabia felice, illine

om. B. — χρυσίοις A. — μήπω] μήπου C. — 3. γίνεσθαι] γίνεται C. — 4. γινόμενων codd.; em. Bekker.

§ 30, 13. ἰχθύς C. De re cf. Diodor. III, 8, 6, ubi eadem vitæ genera recensentur ex Agatharchidis de Asia libro secundo, in quo de Æthiopicis Meroes ceterisque hujus tractus populis breviter auctor exposuerat.

§ 31. Photius et Diodorus Agatharchidem ita excerpserunt, ut auctor post promissam expositionem de populis qui a meridie Ægypti sunt, abrupte ad Ichthyophagos Asiaticos transiisse videri debeat. At non tam absurdum in modum rem Agatharchides instituit. In universum narrationem ita distribuit, ut primum dicat de populis incultis qui ab Ægypti finibus usque ad fauces sinus Arabici debebant; deinde loca, sinus, fluvios, insulas ex ordine recenseat, primum Libyci litoris, tum vero Arabici. Aliter fecit Artemidorus, qui res ipsas quidem ex eodem Agatharchide ad verbum fere transcripsit, ordinem vero ita immutavit, ut tum quæ ad singulorum populorum vitas moresque, tum quæ ad singula loca oppidave pertinerent, in continuam narrationis seriem pro re nata contexeret. Jam vero inter gentes a Berenice et sinu Imundo et Ophiode sive Topazôn insula meridiem versus occurrentes primi recensentur Ichthyophagi apud Anonym. Peripl. mar. Rub. p. 1 et Agatharchidem Diodori

(III, 40) et Artemidorum Strabonis (XVI, p. 770). Ab his igitur Libyæ Ichthyophagus profectus Agatharchides narrationi intexit quæ de Asiaticis Ichthyophagis ab intimo sinus Arabici recessu usque ad Carmaniam et Gedrosiam passim habitantibus compererat. Quibus absolutis, ad Africæ oram rediens filumque interruptum resumens, (§ 50) μετὰ τοὺς Ἰχθυοφάγους παρὰ τὸν Ἀσταβάρην ποταμὸν Rhizophagos habitare narrat. Artemidorus denuo Ichthyophagorum mentionem injicit in eo tractu qui ab Eumenis portu usque ad Diren pertinet, atque hac occasione de vita ejus gentis eadem paucis narrat, quæ fusius in nostris excerptis leguntur § 31-38. Idem deinde subjicit quæ Agatharchides habet § 47 et § 43-45, quasi hæc omnia ad unum eundemque tractum pertinerent, quum ipse Agatharchides probe loca distinguat. Ceterum de Ichthyophagis (Hutemi tribubus) tum Africanis tum Asiaticis vid. Arrian. Anab. VI, 28, 5. Ind. c. 26, 2, 27, 3. 29, 7. 31 18; Jubam (fr. 39. 42. 45) ap. Plin. VI, 26. 31. 34; Peripl. mar. Rub. p. 15. 19; Strabo p. 720; Mela III, 8; Ptol. VI, 7 et passim. Vita eorum etiam nunc eadem quam veteres tradiderunt. V. Niebuhr *Arabien*, p. 310; Morier *Second voyage* I, p. 72; Wellsted *Travels in Arabia* II, p. 258 sqq.; Wilkinson I. I. p. 37; Ritter XII, p. 176 sq. XIII, p. 307 sqq. 452, alii. B. — 15. ὑπογράφῃ ἢ οὐδεμίαν] οὐδεμίαν ὑπογραφὴν B. —

Phot. ἀπὸ γὰρ Αὐταίων, οἱ τὸν ἔσχατον μυχὸν κατοικοῦσιν, ὃν
τῇ μεγάλῃ συμμέδθηκε συγχλείσθαι θαλάττῃ, μέχρι τῆς
Ἰνδικῆς καὶ Κεδρωσίας, ἔτι δὲ Καρμανίας καὶ Περσῶν
καὶ τῶν τοῖς εἰρημένους γένεσιν ὑποκειμένων νήσων,
5 ἰχθυοράγοι πάντῃ κατοικοῦσι· γυμνοὶ μὲν ὄντες αὐτοί,
γυμνὰς δὲ ἔχοντες τὰς γυναῖκας, κοινὴν δὲ τέκνων γέ-
νεσιν, ἔτι δὲ ἡδονῆς μὲν καὶ πόνου φυσικὴν ἔχοντες
γνώσιν, αἰσχυρῶν δὲ καὶ καλῶν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἰσ-
φερόμενοι ἔννοιαν.

10 32. Τούτοις δὲ τὰ μὲν ἀγχιβαθῇ πάντ' ἐστὶ πρὸς τὸν
βίον ἀλλότρια, παραπλησίως δὲ τὰ παρακείμενα μακραιῖ
ἡρόσι· θήραν γὰρ οὔτε ἰχθύος οὐτ' ἄλλου γένους [***]
ὁμοιοπαθοῦς ἀδρότερον παραδίδωσιν ἢ τοιάδε χέρσος.
Αἱ δὲ οἰκήσεις πᾶσιν ἔκκεινται τοῖς εἰρημένους παρὰ
15 τὰς βραχίας, αἱ καὶ κοιλάδας βαθείας ἔχουσι καὶ φάραγ-
γας ἀνωμάλους καὶ στενοὺς αὐλῶνας καὶ σκολιὰς ἔκτρο-
πὰς. Ὡν πρὸς τὴν χρεῖαν ὑποκειμένων οἰκείως, ἀναθέ-
μενοι πέτρων αὐτοπαγεῖς ἐπὶ τῆς κοιλάς οἰνεῖ τινας
ἀραιούς ***. Ὅταν οὖν ἐκ πελάγους ἢ πλημμυρὶς ἐπὶ
20 τὴν χέρσον φέροισι (δ ποιεῖ δις ἐκάστης ἡμέρας, πρὸς
ὄραν ἐνάτην τε καὶ τρίτην), ἢ μὲν θάλαττα πᾶσαν τὴν
βραχίαν ἐπικαλύπτει, συναπτάουσα ἐκ τοῦ πόρου πρὸς
τὴν ἡύα βίαν καὶ τῶν ἰχθύων οὐκ ὀλίγους, οἱ τέως μὲν

Diod. ὑπὸ τῆς Τρωγλοδυτικῆς. Τούτων δὲ τῶν βαρβάρων τι-
25 νές μὲν γυμνοὶ τὸ παράπαν βιοῦντες κοινὰς ἔχουσι τὰς
γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα παραπλησίως ταῖς τῶν θρεμ-
μάτων ἀγέλαις, ἡδονῆς δὲ καὶ πόνου τὴν φυσικὴν μό-
νον ἀντιληψὶν ποιοῦμενοι, τῶν αἰσχυρῶν καὶ καλῶν οὐ-
δεμίαν λαμβάνουσιν ἔννοιαν.

30 32. Τὰς δὲ οἰκήσεις ἔχουσιν οὐκ ἄποθεν τῆς θαλάττης
παρὰ τὰς βραχίας, καθ' ἃς εἰσιν οὐ μόνον βαθεῖαι κοι-
λάδες, ἀλλὰ καὶ φάραγγες ἀνωμάλοι καὶ στενοὶ παντε-
λῶς αὐλῶνες σκολιὰς ἔκτροπαῖς ὑπὸ τῆς φύσεως διελιγ-
μένοι. Τούτων δὲ τῇ χρεῖᾳ τῶν ἐγγυρῶν πεφυκότων
25 ἀρμυζόντων, τὰς ἔκτροπὰς καὶ διεξόδους συγκεχρίασσι
λίθοις μεγάλαις, δι' ὃν ὥσπερ δικτύων τὴν θήραν τῶν
ἰχθύων ποιοῦνται. Ὅταν γὰρ ἡ πλημμυρὶς τῆς θαλάτ-
της ἐπὶ τὴν χέρσον φέρεται λάθρως, δ ποιεῖ δις τῆς
ἡμέρας περὶ τρίτην καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς ὄραν, ἢ
40 μὲν θάλαττα πᾶσαν τὴν βραχίαν ἐπικαλύζουσα καλύπτει,
καὶ λάθρῃ καὶ πολλῷ κύματι συναποκομίζει πρὸς τὴν
χέρσον ἄπιστον πλῆθος παντοίων ἰχθύων, οἱ τὸ μὲν

Autreis, qui sunt ad extremum sinus Arabici recessum, quem magnum includit mare, usque ad Indiam et Gedrosiam et Carmaniam et Persas insulasque memoratis gentibus subjectas ubique habitant Ichthyophagi (homines ex piscibus viciantes); qui nudo, tam feminae quam viri, sunt corpore, et communem sobolis procreationem habent; naturali quidem voluptatis et molestiae cognitione, sed turpium et honestorum ne minima quidem praediti notitia.

32. His loca ubi mare statim a ripa profundum est, ad vitam sustentandam cuncta sunt aliena, consimiliter etiam quae longe porrectis litoribus adjacent; nec enim piscis nec alterius generis capturae obnoxii talis continens venationem praebet uberiore. Habacula autem cunctis exposita sunt ad crepidines, quae et cavitates habent profundas et hiatus inaequales, et angustas convalles atque anfractus obliquos; quorum situs quum ad usum apte congruat, rudes lapides ad exitum cavitatis aggerentes quaedam quasi raris foraminibus retia faciunt. Quando igitur aestus pelagi terrae se infert (quod bis fit quotidie, circa horam nonam et tertiam), mare totam cooperit crepidinem, vi secum adducens ex freto ad litus etiam pisces non paucos,

Troglodytarum solo, includitur. De barbaris his quidam prorsus nudi vitam agunt, quibus uxorum et liberorum non secus ac gregibus armentorum communio, voluptatis et laboris usus nullus praeter naturalem, nec ulla turpis et honesti notio.

32. Habitant non procul a mari per crepidines, ubi non solum profundae sunt cavitates, sed hiatus etiam inaequales et valles perangustae, tortuosae a natura anfractibus diremptae. Quae quum sponte incolarum usus sese accommodent, anfractus atque exitus magnorum aggestu lapidum obstruunt, hisque tanquam retibus pisces venantur. Quando enim pelagi aestuatio continentis oram inundat, ut his solet quotidie, circa tertiam et nonam plerumque horam, tota crepido maris alluvie obtegitur, quae una cum fluctu increbrescente magnam vim piscium omnis generis secum defert in terram; hi primum in loco hoc litorali se continent

1. Αὐταίων] *Autoes* (sic) *Arabes* ad Heroopoliten sinum, qui est intimus sinus Arabici recessus, accollere e Iuba refert Plinius VI, 33, qui in seqq. *Autoes* etiam in Africana sinus ora inter Berenicen et Pentelactylum montem memorat, denique § 32 *Autoes* in Arabiae felicitis mediterraneo tractu novit. || — 1. μυχὸν om. C. || — 2. ὃν τῇ μεγάλῃ] ὄντι μεγάλῃ B. || — 2. θαλάττῃ; B. || — 3. Καρμανίας] Γερμανίας codd. et editt. || — 4. ὑποκειμένων... κατοικοῦσι] om. AB. || — 6. γυμνὰς] Sec. Diodorum apud Photium leg. foret: κοινὰς δὲ ἔχοντες τὰς γυναῖκας καὶ τὴν τῶν τέκνων γένεσιν.

§ 32, l. 10. ἀγχιβαθῇ] βάθῃ pr. manu A. || — 12. γένους] Post hanc vocem codex C vacuum relinquit spatium linearum quattuor et dimidia, ac deinde iterata γένους voce pergit: γένους ὁμοιοπαθοῦς. Vulgata quum sensum fundat commodum, lacunae nullam movet suspicionem; exridisse tamen complura codicis C indicio probatur. || — 16. στενοὺς] sic B; στεγνοὺς AC. || — 19. post ἀραιούς lacunam notavi, praecunte codice C, qui unius lineae spatium habet vacuum. Supplere licet ὥσπερ τινὰς ἀραιούς σαγῆνας ποιοῦνται, vel tale quid. Cf. Diodor. || — 21. τε om. B. || — 22. πόρου] πόνοῦ B et corr. A.

Phot. ἐν τῇ παραλίᾳ μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι περὶ τὰς ὑποδύσεις· ἐπὶ δὲ αὖθις ἀναδύη τὸ τῆς ἀμπώτεως, τὸ μὲν ὑγρὸν διὰ τῶν λίθων καὶ τῶν φαράγγων ἀπορρεῖ εἰς τὸν ἐπιφρεῖ καὶ κατεπίγοντα τόπον, οἱ δ' ἰχθύες ἐν τοῖς κοιλώμασιν ὑπολειπόμενοι ἔτοιμον θήραμα καὶ τροφὴ γίνονται τοῖς ἰχθυοφάγοις.

33. Ἄλλ' οἱ μὲν ἄλλοι ἰχθύες (ὡς ἔφημεν) εὐπετῶς καταγωνίζονται· ἐπὶ δ' ἐμπέσωσι κύνες τε καὶ φῶκαι· μείζους καὶ σκορπίοι σμύραιναι τε καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον γένος, μετὰ κινδύνων ἢ συμπλοχῇ γίνονται.

34. Ὅταν δὲ θηρεύσωσιν ὁσοῦσδητοῦν, μετενέγκαντες ἐπὶ τὰς πέτρας τὰς κειμένας πρὸς μεσημβρίαν, οὐσας διαπύρους, ταύταις δὲ ἐπέρριψαν· χρόνον δὲ οὐ πολλὸν ἕλσαντες στρέψουσιν ἐπὶ τοῦμπαλιν ἅπαντας. Εἴθ' ὅταν λάθωνται τῆς οὐρᾶς καὶ τὸν ὅλον ὄγκον σείσωσιν ἐκ ταύτης, ὁ μὲν σαρκώδης τόπος ἅπας ἐκπίπτει θρυπτόμενος διὰ τὴν εἰρημένην θερμότητα· τὴν δ' ἄκανθαν σωρεύουσιν αὐτοὶ, ἀφ' ἧς ἐκ πλείονος τόπου κολῶναι παμμεγέθεις ὀρώνται. Τὴν δὲ σάρκα τῶν ἰχθύων οὐκ εἰς λεωπετρὶν συναγαγόντες πατοῦσιν ἐκτενῶς ἐπὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον, καὶ μίζαντες τὸν καρπὸν τοῦ παλιούρου. Τούτου γὰρ συμμιγέντος κολλώδης μὲν τὸ πᾶν πολὺ

Diod. πρῶτον ἐν τῇ παραλίᾳ μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι περὶ τὰς ὑποδύσεις καὶ τὰ κοιλώματα· ἐπὶ δ' ὁ τῆς ἀμπώτεως ἔλθῃ χρόνος, τὸ μὲν ὑγρὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διὰ τῶν κεχωσμένων λίθων καὶ φαράγγων ἀπορρεῖ, οἱ δ' ἰχθύες ἐν τοῖς κοιλώμασι καταλείπονται.

33. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τὸ πλῆθος τῶν ἐγγυρίων μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν εἰς τὰς βραχίαις ἀθροίσαντες κατὰ πρὸς ἐνὸς κελεύσματος· σχιζομένους δὲ τῶν βαρβάρων εἰς τὰ κατὰ μέρος συστήματα, πρὸς τοὺς ἰδίους ἕκαστοι τόπου μετὰ βοῆς ἐξαιπυκνωμένους, καθάπερ αἰγνιδίου τινὸς κυνηγίας ἐκπεπρωμένους. Εἴθ' αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ τῶν παίδων τοὺς ἐλάττους τῶν ἰχθύων καὶ πλησίον ὄντας τῆς χέρσου συλλαμβάνουσιν· ἄλλοι δὲ ἐπὶ τὴν γῆν, οἱ δὲ τοῖς σώμασιν ἀκμάζοντες προσφέρουσιν τὰς χεῖρας τοὺς διὰ τὸ μέγεθος δυσκαταγωνίστους. Ἐκπίπτουσι γὰρ ἐκ τοῦ πελάγους ὑπερμεγέθεις οὐ μόνον σκορπίοι καὶ μύραιναι καὶ κύνες, ἀλλὰ καὶ φῶκαι καὶ πολλὰ τοιαῦτα ξένα καὶ ταῖς ὄψεσι καὶ ταῖς προσηγορίαις. Ταῦτα δὲ τὰ θηρία καταμάχονται τεχνικῶς μὲν ὅπλων κατασκευῇ οὐδὲν ἔχοντες, κέρασι δὲ αἰγῶν ὀξέσι κατακτενοῦντες καὶ ταῖς ἀπορῶσι πέτραις ἐπιτέμνοντες. Πάντα γὰρ ἢ χρεῖα διδοῦσιν αὐτοῖς τὴν φύσιν, οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις καρποῖς ἀρμοζομένην πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐλπίδος εὐχρηστίαν.

34. Ἐπειδὴ δ' ἀθροίσαντες ἰχθύων παντοδαπῶν πλῆθος, μεταφέρουσιν τοὺς ληφθέντας καὶ πάντας ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν τῶν ἐγκεκλιμένων πρὸς μεσημβρίαν. Διαπύρου δ' οὐσῶν διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολὴν, βραχὺν ἕλσαντες χρόνον στρέψουσιν, καίπειτα τῆς οὐρᾶς

qui in maritima interim ora manent, pastus gratia circa recessus illos et cavernas divagantes; quum vero æstus maris retrofugit, humor quidem per lapides et hiatus ad humiliora et vergentia loca refluat, at pisces in cavatibus relictis paratam Ichthyophagis venationem et alimoniam sufficiunt.

33. Ac reliqui quidem pisces, ut dixi, facili certamine subiguntur. At quum sors offert canes et phocas majores et scorpios murænasque et aliud quidquid ejus generis, conflictus fit non sine periculo.

34. Quotquot vero ceperunt, in versas ad meridiem petras quæ solis æstu fervent, transferunt, in easque conjiciunt, et post exiguum temporis intervallum cunctos in oppositum latus vertunt. Deinde quando cauda apprehensa totam quassant molem, carnosa pars excidit, fervore quem diximus emollita; spinam vero illi coacervant, unde et ex longinquo vastæ magnitudinis tumuli conspiciuntur. Tum carnes in planum aliquod saxum collectas ad tempus non mediocre impense calcant, etiam paliuri admixto semine. Quo admixto totum multo magis massa fit glutinosa, ac videtur paliuri fructus condimenti aut infarti vicem prestare.

pastionis gratia circa receptus illos cavos divagantes, at quum sub refluxus vicem aqua paulatim per lapidum struem et hiatus defluit, pisces in lacunis destituuntur.

33. Per hanc occasionem indigenarum multitudo cum liberis et uxoribus, velut uno celeusmatē excita, eo confluit. In cohortes autem divisi ad sua quique loca immani cum vociferatu, ac si repentina eis in venatione præda oblata sit, decurrunt. Tum feminae cum pueris minores et vicinos continenti pisces colligunt et in terram abjiciunt, adulti vero et corpore validiores grandibus et difficulter subigendis manus afferunt. Prægrandes enim non modo scorpios, murænas et canes, verum etiam phocas et multa ejusmodi tum aspectu tum nomine peregrina pelagus ejectat. Has autem belluas expugnant non armis arte fabricatis, sed præcutis caprarum cornibus transfigunt, et saxorum fragmentis incidunt. Ad omnia enim necessitas naturam instruit, quæ ut præsens tempus exigit, ad id, quod ex usu fore sperat, se facile accomodat.

34 (Cap. 16). Posteaquam variorum piscium copia ipsis accumulata est, prædam transferunt, et quidquid ceperunt, in petris ad meridiem versis assant. Quæ quum ingenti solis æstu, velut igne, exardescunt, post exiguum intervallum eos vertunt; dehinc

6. γίνονται] γίνεται BC. || — § 33, l. 8. δ' ἐμπέσωσι] δὲ πέσωσι AB. || — 9. μύραιναι B. — καὶ om. A.

§ 34, l. 11. ὅσους δὴ ποτ' ἂν C. || — 12. τὰς κειμένας

om. A. || — πρὸς B. || — 13. δὲ post ταύταις om. B absque damno; malim δὲ. — 14 ἅπαντες] ἅπαντες codd. et edit. || — 21. καρπὸν] σπὸρον B et cor-

Phot. μάλλον γίνεται, δοκεῖ δ' οἷον ἡδύσματος ἢ παρεμπλο-
κῆς τάξιν ἔχειν. Ἐπὶ δὲ ἱκανὸν χρόνον τοῖς ποσὶ δε-
ψήσωσι, πλινθίδας παραμῆκεις διαπλάσαντες πάλιν
εἰς τὸν ἥλιον τιθέασιν. Ὡς ζήρασιαν λαδουσῶν, καθί-
σαντες εὐωχῶνται πάντες, οὐ πρὸς μέτρον καὶ σταθμὸν,
ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐκάστου βούλησιν καὶ χάριν.

35. Ὅτι πρὸς τοὺς αἰφνιδίους χειμῶνας, οἱ τὴν ἀπὸ
τῶν ἰχθύων αὐτοὺς θῆραν ἀφαιρῶνται, τοῖονδε τι μη-
χανώνται. Πλανώμενοι παρὰ πᾶσαν τὴν πλησίον
10 παραλίαν κόγχους συνάγουσι (μέγιστοι δὲ τυγχάνουσιν,
ὥστε τοῖς μὴ ἰδοῦσιν ἀπιστοὺς αὐτοῖς τοῦ μεγέθους τὴν
ὑπερβολὴν εἶναι), ὧν τὸ κρέας ὡμὸν τῆς ἐνδοίας ἀνα-
πλήρουσιν κατ' ἔκεινο καιροῦ ἔχουσι. Τῆς δὲ χρείας
τῆς ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἔτι τούτοις παραμενούσης, τοὺς

Diod. λαμβανόμενοι σείουσι τὸν ὅλον ὄγκον. Αἱ μὲν οὖν σάρ-
κες θρυπτούμεναι διὰ τὴν θερμασίαν ἀποτίπτουσιν, αἱ
δ' ἄκανθαί ριπτούμεναι πρὸς ἓνα τόπον μέγαν σωρὸν
ἀποτελοῦσιν, ἀθροίζόμεναι χρείας ἐνεκεν περὶ ἧς μικρὸν
ὑστερον ἐροῦμεν. Μετὰ δὲ ταῦτα τὰς μὲν σάρκας ἐπὶ
20 τινος λεωπετρίας κατατιθέμενοι πατοῦσιν ἐπιμελῶς
ἐφ' ἱκανὸν χρόνον καὶ καταμίσγουσι τὸν τοῦ παλιούρου
καρπὸν. Τούτου γὰρ συναναχωρήσεντος τὸ πᾶν γίνεται
χρῶμα κολλῶδες· καὶ δοκεῖ τοῦτο καθάπερ ἡδύσματος
παρ' αὐτοῖς ἔχειν τάξιν. Τὸ δὲ τελευταῖον τὸ καλῶς
25 πατηθὲν εἰς πλινθίδας παραμῆκεις τυπῶντες, τιθέασιν
εἰς τὸν ἥλιον ἃς συμμετρως ξηρανθείσας καθίσαντες
κατευωγῶνται, οὐ μὴν πρὸς μέτρον ἢ σταθμὸν ἐσθίων-
τες, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἰδίαν ἐκάστου βούλησιν, τὴν φυσικὴν
ὁρεξίν ἔχοντες τῆς ἀπολαύσεως περιγραφήν· ἄνεκ-
30 λείπτους γὰρ καὶ διὰ παντὸς ἐτοίμοις χρῶνται ταμιεύ-
μασιν, ὡς ἂν τοῦ Προσειδῶνος τὸ τῆς Δήμητρος ἔργον
μετεληφρότος.

35. Ἐνίοτε δὲ τηλικούτων ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν
χέρσον κυλινδεῖται χυμαὶ τὰς βραχίας ἐφ' ἡμέρας
35 πολλάς κατακλύζει λάβρον, ὥστε μηδὲν ἂν δύνασθαι
τοῖς τόποις προσεγγίζειν. Διόπερ κατὰ τούτους τοὺς
καιροὺς σπανίζοντες τροφῆς, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς κόγ-
χους συλλέγουσι, τηλικούτους τὸ μέγεθος ὧν εὐρίσκον-
ταί τινες τετραμναῖοι· τὰ μὲν γὰρ κύτῃ συντρίβουσι
40 λίθους εὐμεγέθεις ἐμβάλλουσιν, τὴν δ' ἐντὸς σάρκα
κατεσθίουσιν ὡμὴν, τῆς γεύσεως οὕσης παρεμπερούς
τοῖς ὀστέοις. Ἐπὶ δὲ διὰ τὴν συνέχειαν τῶν πνευ-
μάτων ἐπὶ πλείονα χρόνον πληθύνει συμβαίνει τὸν
Ἰκεανὸν, καὶ τὴν εἰσθῆται θῆραν τῶν ἰχθύων ἐκκλείσθαι
45 τὸ τῆς περιστάσεως ἀδύνατον, ἐπὶ τοὺς κόγχους, ὡς
εἴρηται, τρέπονται· εἰ δὲ ἢ ἐκ τῶν κόγχων τροφὴ σπανί-
ζει, καταφεύγουσιν ἐπὶ τὸν τῶν ἄκανθῶν σωρὸν. Ἐκ

Tandem ubi satis diu pedibus subegerunt, oblongos
laterculos inde formatos ad solem denuo exponunt.
Quibus siccitatem adeptis, discumbentes quotquot
sunt una epulantur, non ad mensuram et pondus,
sed ad cuiusque arbitrium et voluptatem.

35. Contra tempestates repentinas, quæ piscium ve-
nationem eis intercipiunt, tale quippiam machinantur.
Vagantes per totam viciniae littoralis oram conchas
(quæ ibi sunt maximæ, ut magnitudinis excessus iis
qui non viderunt sit incredibilis) colligunt, crudisque
harum carnibus in illa temporis difficultate indigentiam
explent. Quin immo dum adhuc piscium illis copia

apprehensis caudis, totam quassant molem. Carnes
igitur calore permollitæ decidunt; at spinæ in unum
projectæ locum magnam efficiunt struem, et ad certum,
qui paulo inferius dicitur, usum reservantur. Post id
carnes in lævi quadam petra depositas ad justum tem-
pus diligenter calcant, ac paliuri fructum admiscunt.
Hac infectura totum illud *massa* glutinosa fit, idque
condimenti ipsis loco esse videtur. Postremo id quod
probe calcatum est, in lateres oblongos conformant, et
ad solem exponunt; quibus modice arefactis, discum-
bentes hilaris simul animis epulantur, comeduntque
non ad mensuram aut pondus, sed ad suum quisque
arbitrium, ut qui naturali appetitu determinatum
fruendi modum habent. Ex hac enim penu semper
parata eis depromendi copia est, ac si Neptunus Cereris
officium participet.

35. Quandoque tamen tam vasti in terram fluctus se
volvunt, et multis diebus illas submersas tenent adeo,
ut nemo illuc appropinquare ausit. Ideo quum pe-
nuria victus interim laborent, primo conchas legunt
tantæ magnitudinis, ut nonnullæ quattuor minarum
pondo inveniantur. Crustis enim grandium injectu lapi-
dum contusis, carnes sub his crudas devorant, sapore
ostreis affines. Si igitur continuis ventorum procellis
diutius exundat Oceanus, et tempestas aeris capturam
piscium excludit, primo, ut dictum est, ad conchas se
convertunt. Quodsi etiam ex his cibis deficit, ad spi-
narum acervos confugiunt. Inde quas recentes et succi

rect. A Dein pro κολλῶδες codd. κολλῶσιν εἰς; col-
lato Diodoro, em. Bekker.; propius a codicum scri-
ptura abesset pro κολλῶσιν εἰς μὲν, κολλῆται εἰς ἓν vel
κολλῆται μὲν. Mox pro τὸ πᾶν πολὺ cod. C: τὸ πᾶν πολὺ
Apud Diodor. vulgo legitur γίνεται χρῶμα κολλῶδες,
in quo miror non offendisse editores. Leg. suspicor

χρῆμα. — 1. οἷον ἡδύσματος] οἷον εἰς δόσματος B et cor-
rect. A. «Fuit fortasse οἷον εἰς δόσματος, » Bekkerus, pa-
ratur felicit. — 3. διαπλάσαντες] ποιήσαντες B et corr.
A. Cf. quæ similia de Ichthyophagis narrat Arrianus in
Historiæ Indiæ cap. 29.

§ 35, l. 11. ἰδοῦσιν] A; ἰδῶσι C; εἰδῶσιν B.

Phot. εἰρημένους κόγχους συλλέγουσιν, καὶ τούτους φύκει τε προσφάτω καὶ ἰχθύων τῶν ἐλασσόνων κεφαλαῖς ἐν ὀρύγμασι καταθέντες διατρέφουσι· τῆς δὲ ἐνδείας αὐτοὺς κατασχούσης, ταῦτα (ὡς εἴρηται) ποιοῦνται σίτησιν.

36. Εἰ δὲ πόθ' ἑκάτερα αὐτοὺς σίτησις ἐπιλείψει, ἀπὸ παντὸς τοῦ τῶν ἀκανθῶν σωροῦ τὰς ἐγγύμους αὐτῶν καὶ προσφάτους ἐπιλέγοντες ἀφαιροῦσι κατ' ἄρθρον, κάππειτα τὰς μὲν κόπτοντες ἐπὶ πετρῶδους τόπου, ἃς δὲ κατεργαζόμενοι διὰ τῶν ὁδόντων, τοῖς φωλεύουσι τῶν

10 θηρίων τὴν αὐτὴν διάθεσιν λαμβάνουσι.

37. Ποτῶ δὲ πολλὴ θαυμασιωτέρῳ χρῶνται. Ἐπὶ μὲν γὰρ τέτταρας ἡμέρας πρὸς ταῖς θήραις γίνονται, καὶ πρὸς ὅδας ἀνάρθοις καὶ πρὸς ταῖς συνουσταῖς ταῖς παιδῖα χάριν γινομένης, ὅπ' οὐδενὸς περισπώμενου, 15 διὰ τὴν εὐκοπίαν τῆς τροφῆς· τῆς δὲ πέμπτης ἐπιλαβοῦσης ἐξορμῶσιν εἰς τὴν ὑπέρειαν ποτοῦ χάριν εἰς τὰς συρρύσεις τῶν νομάδων, πρὸς αἷς (καὶ) τὰ κτήνη ποτίζουσιν.

38. Ἐσπέριος δὲ ἡ πορεία γίνεται. Κατανύσαντες 20 δὲ εἰς τὰς ποτίστρας τῶν νομάδων τοῦ κυλιώματος κύκλῳ περιέστησαν, εἰτ' ἀπερειαζόμενοι τὰς χεῖρας εἰς τὴν γῆν καὶ θέντες τὰ γόνατα βοηδὸν πίνουσιν, οὐ πρὸς μίαν ἀναπνοῆς ὁρμήν, ἀλλὰ πολλὰκις αὐτοὺς ἀναπαύον-

Diod. τούτου γὰρ ἐκλέγοντες τὰς ἐγγύλους καὶ προσφάτους 25 τῶν ἀκανθῶν διαιροῦσι κατ' ἄρθρον, καὶ τὰς μὲν αὐτόθεν τοῖς ὁδοῦσι κατεργάζονται, τὰς δὲ σκληρὰς λίθοις θραύοντες καὶ προὔπεργαζόμενοι κατεσθίουσι, παραπλησίαν διάθεσιν ἔχοντες τοῖς φωλεύουσι τῶν θηρίων. Τῆς μὲν οὖν ἡμέρας τροφῆς τὸν εἰρημένον τρόπον εὐποροῦσι.

30 37. Τῆς δ' ἡμέρας παράδοξον ἔχουσι καὶ παντελῶς ἀπιστομένην τὴν χρῆσιν. Ταῖς μὲν γὰρ θήραις προσκατεροῦσιν ἐφ' ἡμέρας τέτταρας, εὐωχοῦμενοι πανδημεί μεθ' ἱλαρότητος καὶ ταῖς ἀνάρθοις ὅδας ἀλλήλους ψυχαγωγῶντες· πρὸς δὲ τούτοις ἐπιμαίονται τότε ταῖς 35 γυναιξὶν αἷς ἀν τύχῃσι παιδοποιίας ἔνεκα, πάσης ἀσχολίας ἀπολελυμένοι διὰ τὴν εὐκοπίαν καὶ τὴν ἐτοιμότητα τῆς τροφῆς· τῇ δὲ πέμπτῃ πρὸς ὑπέρειαν ἐπιγίγονται πανδημεί ποτοῦ χάριν, ἔνθα συρρύσεις γλυκῶν ὑδάτων εἰσι, πρὸς αἷς οἱ νομάδες τὰς ἀγέλας τῶν θρεμμάτων 40 ποτίζουσιν.

38. Ἡ δὲ ὁδοπορία τούτων παραπλήσιος γίνεται ταῖς ἀγέλαις τῶν βοῶν, πάντων φωνῇ ἀφιέντων οὐκ ἑναρθρον, ἀλλ' ἔχον μόνον ἀποτελεῖσσαν. Τῶν δὲ τέκνων τὰ μὲν νήπια παντελῶς αἱ μητέρες ἐν ταῖς ἀγκά- 45 λαις φέρουσι, τὰ δὲ κεχωρισμένα τοῦ γάλακτος οἱ πατέρες, τὰ δ' ὑπὲρ πενταετῆ χρόνον ὄντα προάγει μετὰ τῶν γονέων σὺν παιδιᾷ, πεπληρωμένα χαρῆς, ὡς ἂν πρὸς τὴν ἡδίστην ἀπόλαυσιν ὁρμώμενα. Ἡ γὰρ

suppetit, conchas illas colligunt, casque recenti alga et piscium minorum capitibus, fossis demersas, nutriunt, et postea egestate correpti in cibum (ut dictum est) eas vertunt.

36. Quodsi uterque illos cibum defecerit, ex universo spinarum acervo recentes et adhuc succi plenas seligunt, et articulatim inde sublatas partim in saxoso alicubi comminuunt loco, partim dentibus conficiunt, bestiarum quæ in latibulis versantur morem et ingenium representantes.

37. Potu autem longe mirabiliore utuntur. Ad quattuor enim dies piscationi et cantilenis inconditis et sodalitiis ludi gratia institutis vacant, nulla re distracti, propter summam alimenti parandi facultatem; sed imminente jam die quinto, in regionem montibus subjectam potus causa exeunt, ad aquaria, quo Nomades pastores pecora sua potum agunt.

38. Profectio autem illa fit versus solis occasum. Proinde quum ad aquaria Nomadum pervenerint, lacum in orbem circumstant. Postea manibus humo connixis et flexis genibus boum more bibunt, non uno respirationis impetu, sed crebro interquiescendo. Sic

plenas selegerunt, articulatim dividunt, et alias statim dentibus conficiunt, alias duriores lapidum prius impactu comminutas bestiarum in speluncis latentium more depascuntur. Et sicci quidem alimenti copiam ita sibi parant.

37 (Cap. 17). Humidi autem mirabilis illis usus est ac fidem prorsus excedens. Nam piscationi per dies quattuor continue immorantur, catervatim tamen cum hilaritate interim convivantes, et absonis cantilenis oblectantes se mutuo; tum etiam feminis, quas-cumque sors offert, sobolis causa generandæ commiscuntur, omni prorsus negotio et cura propter facilem et paratam nutrimenti copiam exsoluti. At die quinto gregatim ad tractus montibus subjectos, ubi dulcis aquæ scaturigines, potus desiderio festinant, quo etiam nomades greges potum agunt.

38. Nec a boum armentis itinere differunt; omnes enim vocem inconditam emittunt, quæ præter sonum nihil refert. Pueros adhuc tenellos et lactentes matres in ulnis gestant, ablactatos vero patres. At quintum annum egressi cum parentibus lusitabundi gaudioque pleni, ut ad suavissimam pergentes recreationem, antecedunt. Natura enim illorum non perversa summi

§ 36, l. 6. τοῦ ante τῶν om. C. || — 7. ἐπιλέγοντες ἀφαιροῦσιν] ἐκλέγοντες διαιροῦσι Diodorus rectius.

§ 37, l. 14. παιδῖα] παιδείας B; παιδοποιίας ex narratione Diodori. || — 15. ἐπιλαβοῦσης] ἐπι-εχλούσης A. || — 17. καὶ τὰ κτήνη] καὶ om. AB. Ad

ποτίζουσιν sensus postulat ut suppleas οἱ νομάδες. Melius oratio habet, si scriptum esset: εἰς τὰς συρρύσεις τῶν ναμάτων, πρὸς αἷς καὶ οἱ νομάδες τὰ κτήνη ποτίζουσιν.

§ 38, l. 19. ἐσπερίος B. || — καταλύσαντες cod. C.

Phot. τες. Πληρώσαντες δὲ τὰς κοιλίας τῶν ὑγρῶν καθάπερ ἀγγεῖα, πρὸς θάλατταν μολὶς ἀποχωροῦσιν.

39. Εἴτα ἐπανελλόντες, ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν ἑκαστος οὕτε ἰχθύος οὕτε ἄλλου τινὸς γεύεται· κείται δὲ ὑπεργέμων καὶ δύσπνους, ὥστε εἶναι τρόπον τινὰ τῷ μεθύνοντι παραπλήσιον τὸ βάρος· ἀπὸ δὲ τῆς ἐχομένης ἐπὶ τὴν εἰρημένην δαίταν ἐπανάγει· καὶ τοῦτο κύκλῳ διὰ βίου γίνεται πρὸς ἀσχολίαν καὶ μέριμναν οὐδενὸς ἀποδλεπόντων αὐτῶν πράγματος. Καὶ νοσή-
10 μασι μὲν διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς διαίτης σπανίως περιπίπτουσι, τοσοῦτ' δ' ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῶν ἐτῶν, ὥσπερ ἀπονωτέραν τῶν λοιπῶν ἔχουσι τὴν ἀναστροφὴν.

40. Ἄλλ' οἱ μὲν ἐντὸς τῶν στενῶν τὰς οὐκίσεις ἔχοντες ἰχθυοφάγοι οὕτω καταγίνονται· οἱ δὲ τὴν ἐκτὸς παραλίαν κατεχόμενοι, ἄγρας μὲν ἐνδεδελχῶς τοιαύτης εὐποροῦσιν, ὑγροῦ δ' ἀπλῶς οὐ δέονται. Προσ-
20 ενεγκάμενοι δὲ τὸν ἰχθὺν ἐγγυλον, ὥστε μικρὰν εἶναι τῶν ὁμῶν τὴν παραλλαγήν, οὐχ' οἷον ποτὸν ἐπιζητοῦσιν, ἀλλ' οὐδὲ ἔννοιαν ἔχουσι τοῦ γένους, φέρουσι δὲ ἀλύπην ἅπερ αὐτοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἡ τύχη παραδέδωκεν.

41. Ὅτι τοὺς ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις οἰκοῦντάς τ' αἰ

Diod. φύσις αὐτῶν ἀδιάστροφος οὔσα τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς
25 ἐνδείας ἡγεῖται μέγιστον ἀγαθόν, οὐδὲν τῶν ὑπείσάκτων ἡδέων ἐπιζητοῦσα. Ὅταν δὲ ταῖς τῶν νομάδων ποτίστραϊς ἐγγίῃσιν καὶ τοῦ ποτοῦ πληρωθῶσι τὰς κοιλίας, ἐπανερχονται, μόγις βαδίζοντες διὰ τὸ βάρος.

39. Κακείνην μὲν τὴν ἡμέραν οὐδενὸς γεύονται, κεί-
30 ται δ' ἑκαστος ὑπεργέμων καὶ δύσπνους καὶ τὸ σύνολον παρεμπερὲς τῷ μεθύνοντι· τῇ δ' ἐξῆς ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων πάλιν τροφὴν ἀνακαμπτοῦσι· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ δαίτα κυκλεῖται παρ' αὐτοῖς πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον. Οἱ μὲν οὖν τὴν παράλιον τὴν ἐντὸς τῶν
35 στενῶν κατοικοῦντες οὕτω βιοῦσι, νόσοις μὲν διὰ τὴν ἀπλότητα τῆς τροφῆς σπανίως περιπίπτοντες, ὀλιγοχρονώτεροι δὲ πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ὄντες.

40. Τοῖς δὲ τὴν ἐκτὸς τοῦ κόλπου παράλιον νεμομένοις πολλῶ τοῦτον παραδοξότερον εἶναι τὸν βίον συμ-
40 βέβηκεν, ὥς ἂν ἀδελφὸν ἐχόντων καὶ ἀπαθῇ τὴν φύσιν. Ἀπὸ γὰρ τῶν οἰκουμένων τόπων εἰς τὴν ἐρημίον ὑπὸ τῆς τύχης ἐκτετοπισμένοι τῆς μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἄγρας ἐμποροῦσιν, ὑγρὰν δὲ τροφὴν οὐκ ἐπιζητοῦσι. Προσφερόμενοι γὰρ τὸν ἰχθὺν ἐγγυλον, μικρὰν ἔχοντα
45 τῶν ὁμῶν τὴν παραλλαγήν, οὐχ' οἷον ὑγρὰν τροφὴν ἐπιζητοῦσι, ἀλλ' οὐδ' ἔννοιαν ἔχουσι ποτοῦ. Στέργουσι δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς δαίταν ὑπὸ τῆς τύχης αὐτοῖς προσκληρωθεῖσαν, εὐδαιμονίαν ἡγούμενοι τὴν ἐκ τῆς ἐνδείας αὐτοῦ τοῦ λυποῦντος ὑπεξίχεσιν.

50 41. Τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἀπαθεία τοσοῦτον

ubi eeu dolia ventres liquore impleverunt, ad mare difficulter inde abscedunt.

39. Deinde reversi illo quidem die neque de piscibus neque de re alia quisquam gustat, sed plenus supra modum et difficulter anhelans quisque recubat, ebrio quadamtenus, gravedine scilicet, assimilis; insequente autem die ad consuetam victus rationem reditur. Hoc velut orbis circumrotati vicibus, per totam agitant vitam, nemine ex ipsis ab occupationem aut curam negotii alicuius respiciente. In morbos propter victus simplicitatem raros incidunt; tantum autem de numero annorum auferunt, quanto magis quam ceteri absque laboribus ætatem agunt.

40. Ad hunc itaque modum qui intra fauces sinus Arabici sedes habent Ichthyophagi vitam degunt. At qui exteriorem sibi oram vindicant, piscatu hujusmodi abundant perpetuo, humore autem prorsus non habent opus. Quum enim piscem adhuc succulentum et parum a crudo differentem comedant, non modo potum non requirunt, sed ne notitiam quidem ejus rei habent, animisque tranquillis ferunt quæcumque ab initio fortuna eis attribuit.

41. Præterea Æthiopes in locis modo memoratis ver-

loco boni habet, expleri quæ desunt, nihilque adventitiæ voluptatis quærit. Quum ad pastorum aquaria perventum est, ventres potu replent adeo, ut revertentes præ gravamine vix incedant.

39. Et illo quidem die nihil gustant; sed unusquisque oppido quam distentus et difficulter anhelans ebriusque per omnia similis jacet. Postridie denuo ad piscarium se cibum referunt. Et has victitandi vices per omne vitæ tempus, velut in orbem redeunt, continuant. Atque hi maris æcoke intra sinus Arabici angustias viventes propter alimoniam simplicitatem raro quidem in morbos incidunt, sed longe brevioris sunt, quam nostrates, vitæ.

40 (Cap. 18). Iis vero, qui extra sinum oram maritimam incolunt, longe insolentior quam illis vitæ ratio est: quippe quorum natura nec situm patitur, nec ullis affectionibus obnoxia est. Nam a locis habitationi aptis in deserta fatali quadam sorte relegati, e venatione quidem piscium abunde victitant, sed de nutrimento liquidiore non sunt solliciti. Quum enim piscem adhuc succulentum et parum a crudo differentem comedant, tantum abest ut potum requirant, ut ne minimam quidem ejus notitiam habeant. Contenti sunt itaque victu a fortuna sibi attributo, hoc ipso beatos se arbitrantur, quod molesto penuriae sensu carent.

41. Et quod omnium maxime admirationem parit,

§ 39, l. 4. τινὸς γεύεται] τινὸς om. C. || — 6. τῷ μεθύνοντι παραπλήσιον] παραπλήσιον τῷ μεθύνοντι C. || — 12. ὥσπερ] ὥπερ C.

§ 40, l. 16. ἐκτὸς παρ.] sic BC; ἐντὸς π. vgo. || — 16. τοιαύτης om. C. || — 21. ἅπερ ἡ τύχη αὐτοῖς ἀπ' ἀρχῆς B.

Phot. πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἔτι μὴδὲ πρὸς τὰ μέγιστα τῶν παρ' ἡμῖν δεινῶν ὁμοίαν ἡμῖν ἔχειν τὴν ἔννοιαν. Οὐτε γὰρ σίδηρον κατ' αὐτῶν ἐπαίρομενον φεύγειν, οὔτε προπηλακισμῷ ἐρεθίζεσθαι, οὔτε τοὺς μὴ πάσχοντας τοῖς πάσχουσι συναγανακτεῖν· ἀλλ' εἴ τι γένοιτο περὶ αὐτοὺς ἐξ ἀλλοφύλων τοιοῦτον, βλέπουσι μὲν οὗτοι ἀτενῶς εἰς τὸ γινόμενον καὶ τὰς κεφαλὰς πυκνὰ διανεύουσι, τῶν δὲ εἰδισημένων ἀνθρώπων πρὸς ἄνθρωπον οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην διδῶσιν ἔννοιαν. Ὅθεν (φησὶν 10 ὁ συγγραφεὺς) ἐγὼγε νομίζω μὴδὲ χαρακτῆρα εὐγνωστον ἔχειν αὐτοὺς, ἐθισμῷ δὲ καὶ νευματι ἥχοις τε καὶ μιμητικῇ δηλώσει διοικεῖν πάντα τὰ πρὸς τὸν βίον.

od. ὑπερβάλλουσι πάντας, ὥστε μὴ βραδίως πιστευθῆναι τὸν λόγον. Καίτοι γε πολλοὶ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου πλεόντων διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης ἐμποροὶ μέχρι τοῦ νῦν 15 πολλὰκις προσπεπλευκότες πρὸς τὴν τῶν Ἰχθυοφάγων χώραν ἐξηγούντων σύμφωνα τοῖς ὕφ' ἡμῶν εἰρημένοις περὶ τῶν ἀπαθῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος ὁ φιλοτιμηθεὶς περὶ τὴν θήραν τῶν ἐλεφάντων 20 τῶν περὶ τὴν χώραν ταύτην ὄντων ἐξέπεμψεν ἓνα τῶν φίλων, ὄνομα Σιμμίαν, κατασκαφόμενον τὴν χώραν. Οὗτος δὲ μετὰ τῆς ἀρμοττοῦσης χορηγίας ἀποσταλὴς ἀκριβῶς, ὡς φησὶν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογράφος, ἐξήτασε τὰ κατὰ τὴν παραλίαν 25 ἔθνη. Φησὶν οὖν τὸ τῶν ἀπαθῶν Αἰθιόπων ἔθνος τὸ σύνολον ποτὶ μὴ χρῆσθαι, μὴδὲ τὴν φύσιν αὐτῶν ἐπιγῆτειν διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. Καθόλου δ' ἀποφαίνεται μὴτ' εἰς σύλλογον ἔρχεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς μήτε τὸ ξένον τῆς ὀψεως τῶν προσπλεόντων κινεῖν τοὺς ἐγγυρῶντας, ἀλλ' ἐμβλέποντας ἀτενῶς ἀπαθεῖς 30 ἔχειν καὶ ἀκινήτους τὰς αἰσθησεις ὡς ἂν μηδενὸς παρόντος. Οὐτε γὰρ ξίφος σπασαμένου τινὸς καὶ καταφέροντος ὑπέξερυν, οὐθ' ὕβρις οὔτε πληγὰς ὑπομένοντες ἡρεθίζοντο, τὸ τε πλῆθος οὐ συνηγανάκει τοῖς πά- 35 χουσιν, ἀλλ' ἐνίστοε τέχνων τῇ γυναικῶν σφαττομένων ἐν ὀφθαλμοῖς ἀπαθεῖς ταῖς διαθέσειν ἔμενον, οὐδεμίαν ἔμφρασιν ὀργῆς ἢ πάλιν ἐλέου διδόντες. Καθόλου δὲ τοῖς ἐκπληκτικωτάτοις δεινοῖς περιπίπτοντες ἡρεμαῖοι διέμενον, βλέποντες μὲν ἀτενῶς εἰς τὰ συντελούμενα, ταῖς δὲ κεφαλαῖς παρ' ἕκαστα διανεύοντες. Διὸ καὶ φασιν αὐτοὺς διαλέκτω μὲν μὴ χρῆσθαι, μιμητικῇ δὲ δηλώσει διὰ τῶν χειρῶν διασημαίνειν ἕκαστα τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ἀνηκόντων.

§ 41, l. 2. δεινῶν ὁμοίαν ἡμῖν om. A. || — 6. οὔτοι A; οὔτε vgo. || — 7. πυκνὰ || πυκνῶν vgo. || — 8. ἀνθρώπων πρὸς ἄνθρωπον || ἀνθρώποις B. Simmiam exploratorem, cuius Diodorus meminit, eundem esse suspicari licet cum eo, quem Περρίπλου scriptisse ait Marcianus p. 112 ed. Miller. Fortasse Simmias non modo Libyam oram extra fauces sitam, sed Arabicam etiam exploravit. Ac nescio an huc pertineant quae apud Plinium (IX, 2) leguntur : *Cadara* (in sinu Persico, ubi *Kadāra* urbs et fluvius ap. Ptolem. VI, 7, p. 405) *appellatur Rubri maris peninsula ingens*. *Hujus objectu*

santes ait ne maximorum quidem, quae apud nos putantur, malorum communem nobiscum sensum habere. Nec enim ferrum contra se strictum refugere, nec contumelia injuriave irritari, nec integros adversus casibus affectorum vicem dolere; sed si tale quippiam ab alienigenis circa eos contingit, intentis quidem oculis ad factum respiciunt, et crebros dant nutus capitibus, et eorum quae homo circa hominem facere solet, ne minimam quidem animadversionem produnt. Unde mihi (inquit auctor) ne signum quidem notitiae certum habere, sed assuefactione et nutu sonisque ac imitatrice significatione cuncta in vita administrare videntur.

in tantum perturbationum immunitate superant oniversos mortales, ut difficulter narrationi huic fides habeatur. Atqui non pauci ex Aegypto mercatores per Erythraum mare ad hanc usque aetatem saepenumero ad terras Ichthyophagorum appulsi nobis adstupulantur, quod videlicet homines isti nulla se re moveri sinant. Ptolemaeus tertius, qui venationi elephantum in his locis studium impendit, Simmiam, ex familiaribus unum, regionem illam speculatum misit. Hic, idoneo instructus commeatu, diligenter, ut *Agatharchides* e *Cnido historice* refert, maritimas illas gentes exploravit. Dicit ille Aethiopes per perturbationum expertes nullo omnino potu uti nec ad hunc appetendum natura affectos esse; idque ob causas supra dictas. Affirmat praeterea nullo cum exteris colloquio eos conjungi, nec peregrino advenarum conspectu moveri, sed defixo in eos obtutu immotos citra ullam affectionem sensus, ac si nemo adsit, retinere; immo nec strictis (ait) impetiti gladiis subterfugiebant, nec injuriae aut verberum perpersione irritabantur. Nec vulgus male tractatorum vicem indignabatur, sed saepe liberis vel uxoribus ante oculos mactatis, seu nullo malo affecti, sensibus immotis persistebant, nullum irae aut misericordiae indicium praeferentes. Denique si vel atrocissimis implicarentur malis, quieti permanebant, rigidis tantum oculis intuentes quae agerentur, nutuque caput singula persequentes. Ideo nec loquela eos uti, sed manuum gesticulatione quae usus postulati indicare prohibent.

vastus efficitur sinus, duodecim dierum et noctium remigio enavigatus Ptolemaeo regi, quando nullius aure recipit afflatum. Hujus loci quiete praecipua ad immobilem magnitudinem bellua adolescent. (Cf. Agatharch. § 47.) Superest ut de gente nostra comparemus Tzetzianna in Chil. VI, v. 734 :

Καὶ γὰρ τοὺς Αἰθιοπας τοὺς ἀπαθεῖς ἀκούω,
μήτε πληγαῖς μήτε τομαῖς, μὴ καύσει μὴδ' ἄλλοις
ἀναροῖς ἀλγύνεσθαι, φέρειν δὲ πάντα βῆστα,
ὡς ἄλλου τινὸς πάσχοντος, δοκῶ τισὶ φαρμάκοις.

Phot. 42. Ὅτι φησί, Πλησίον τῶν ἀδίσων Ἰχθυοφάγων οἱ κατοικοῦντες, ὥσπερ ἀπαρβαίνων σπονδῶν μεταξὺ τεθεισῶν αὐτῶν τε καὶ τῶν φωκῶν, οὕτε αὐτοὶ τὰς φώκας σίνονται, οὐδ' ὑπ' ἐκείνων οὗτοι βλάπτονται, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων θήρας ἀνεπιβουλευτούς τῇ θηράσαντι ἐκάτερον γένος συντηρεῖ, καὶ συναναστρέφονται οὕτως ἀλλήλοις, ὥς μοῖς ἂν εὐρεθεῖεν πρὸς ἀνθρώπους συμβιῶντες ἄνθρωποι.

43. Ὅτι τῶν Ἰχθυοφάγων, φησὶν, οἱ μὲν σκηνώμασι τοῖς σπηλαίοις, οὐ τετραμμένοις πρὸς μεσημβρίαν διὰ τὸ πνιγῶδες, ἀλλὰ τοῖς ἀπεστραμμένοις αὐτῇ, χρωτῶνται οἱ δὲ ὑπὸ ταῖς τῶν ἰχθύων πλευραῖς, φυκία ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς· οἱ δὲ τὰς τῶν ἐλαίων κορυφὰς ἀλ-

42. Ichthyophagis adipsis sive non sitientibus finitimi, ceu inviolabile sancitum eis fœdus sit cum phocis, nec ipsi phocas lædunt, nec ab illis nocumento afficiuntur; immo etiam prædas inter se venatori integras et insidiarum immunes utrumque genus custodit, et ita mutuam inter se consuetudinem habent, ut vix homines qui cum hominibus ita convictum agant, inveniantur.

43. Pars Ichthyophagorum pro tabernaculis habent specus, non conversos ad meridiem, propter immodicum æstum, sed in plagam contrariam aversos; pars sub costis piscium, quibus algæ insternuntur,

Diod. 42. Καὶ τὸ πάντων θαυμασιώτατον, φώκαι τοῖς γένεσι τούτοις συνδιατρίβουσαι θήραν ποιοῦνται τῶν ἰχθύων καὶ αὐτὰς παραπλησίως ἀνθρώποις. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς κοίτας καὶ τὴν τῶν γεννηθέντων ἀσφάλειαν μεγίστη πίστει τὰ γένη ταῦτα χρῆσθαι πρὸς ἀλληλα. Χωρὶς γὰρ ἀδικήματος ἀλλοφύλοις ζωοῖς ἡ συνναστροφή γίνεται μετ' εἰρήνης καὶ πάσης εὐλαβείας. Οὗτος μὲν οὖν ὁ ῥίος, καίπερ ὡν παράδοξος, ἐκ παλαιῶν χρόνων τετήρηται τοῖς γένεσι τούτοις, εἴτε ἔθισμῳ διὰ τὸν χρόνον εἴτε ἀναγκαίᾳ χρεῖα διὰ τὸ κατεπεῖγον ἥρμοσμένοις.

43. Οἰκῆσσι δὲ τὰ ἔθνη οὐχ ὁμοίαις χρῆται, πρὸς δὲ τὰς τῆς περιστάσεως ιδιότητας διηλλαγμέναις ἐμβιῶσι. Γινέσθαι μὲν γὰρ ἐν σπηλαίοις κατοικοῦσι κεκλιμένοις μάλιστα πρὸς τὰς ἄρκτους, ἐν οἷς καταψύχουσιν ἑαυτοὺς διὰ τὸ τὸ βάθος τῆς σκιάς καὶ διὰ τὰς περιπνεύσας αὔρας· τὰ μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν νεύοντα, τοῖς ἵπνοις παραπλησίαν ἔχοντα τὴν θερμασίαν, ἀπρόστα τοὶ ἀνθρώποις ἐστὶ διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν. Οἱ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νεύοντων σπηλαίων σπανίζοντες ἀθροίζουσι τὰς πλευράς τῶν ἐκ τοῦ πελάγους ἐκπιπτόντων κητῶν τῆς δὲ τούτων ἀσφαλείας πολλῆς οὐσῆς, καταπλέξαντες ἐξ ἐκατέρου μέρους κύρτας πρὸς ἀλλήλας νενευκίας, τῇ προσφάτῳ φύκει ταύτας διαπλέκουσι. Σκεπαζομένης οὖν τῆς καμάρας ἐν ταύτῃ τὸ βαρύτατον τοῦ καύματος ἀναπαύονται, τῆς κατὰ φύσιν χρεῖας αὐτοδίδαχτον τέχνην ὑψηλομένης. Τρίτος δὲ τρόπος ἐστὶ τοῖς Ἰχθυοφάγοις τῆς σκηνώσεως τοιούτος· ἐλαῖαι φύονται πάνυ πολλαὶ περὶ τοὺς τόπους τούτους, τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥίξαν ἔχρουσαι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ, πικναὶ δὲ τοῖς γυλλώμασι, τὸν δὲ καρπὸν ὁμοιον ἔχουσαι τῇ κασταναῖκῳ καρύφῳ. Ταύτας ἀλλήλας συμπλέκοντες καὶ συνεχρῖ σκιάν ποιοῦντες ἰδιαζούσαις σκηναῖς ἐμβιῶσιν· ἅμα γὰρ ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ διατρίβοντες ἐπιτερπῶς διεξάγουσι, τὸν μὲν ἥλιον φεύγοντες τῇ διὰ τῶν ἀκρεμόνων σκιά, τὸ δὲ φυσικὸν περὶ

42. Et quod in summa quis admiratione ponat, phocæ his generibus familiares juxta ac homines piscium capturas per se administrant. Ita summam quoque fidem in cubilium et sobolis tutela genera hæc inter se præstant. Mutuum enim vitæ consortium pacifice et cum omni verecundia citra ullam injuriam animalia genere disparata inter se gerunt. Et hæc vitæ societas quantumvis mirabilis a priscis inde sæculis vel ex consuetudine diuturna vel necessarij usus instigatione ipsis conservatur.

43 (Cap. 19). Habitant hæc gentes non perinde ut Ichthyophagi, sed variis pro rationum diversitate modis. Quidam specus subeunt, aquiloni ut plurimum objectos, in quibus ad refrigerationem et umbræ profunditas et circumspirantes auræ ipsis commodant. Nam quæ ad meridiem inclinant, fornacum instar æstuant, et ob nimium fervorem accessus hominibus negant. Nonnulli a speluncis borealibus exclusi costas balænarum, quas frequente ibi copia pelagus ejectionat, curvo utrinque in se flexu connectunt, algaque intexunt recenti. Sub his, ceu fornice umbroso, per gravissimos solis ardores conquiescunt. Quam artem per se naturæ illos necessitas edocet. Tertius inde tabernacula parandi modus apud Ichthyophagos hic est. Multum ibi nascitur olivarum, quæ circa radices a mari alluuntur, et densas gerunt frondes, fructus autem castaneæ nuci assimilis est. His inter se connexis, densam sibi umbram faciunt, et sub hoc novo umbraculorum genere vitam degunt, in terra simul et mari jucunda cum oblectatione versantes, dum ramorum umbris solem devitant, et natura-

§ 42, l. 2. ἀπαρβαίνων] ἀδίσων C. || — 3. τεθεισῶν] τεθέντων eodd.

§ 43, l. 13. ἐπιβάλλοντες C. || — 13. ἐλαίων] Apud Diodorum pro ἐλαίῃ eodd. habent ἐλάται. De arbori-

bus quas mare alluit in pelago Rubro ac sinu Arabico cf. Eratosthenes ap. Strabon. p. 767; Artemidor. ibid. p. 770, ubi infra σωτεῖρας λεγόμενα arbores in aqua nasci dicuntur. Secundum eundem paullo post memoratur

Phot. λήλαις συνάπτοντες εἴτα χρωῖνται σκηνώμασι. Τὴν δὲ τοιαύτην ἐλαίαν καρπὸν φέρειν φησὶ κασταναῖχῳ κάρυον προσεμπερῆ.

44. Τὸ δὲ τέταρτον τῶν Ἰχθυοφάγων γένος τὴν οἰκῇ σιν ἔχει τοιαύτην. Μνίου φόρτος ἀπλετος ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος, ὅρει παραπλήσιος, σεσῶρευται, καὶ πᾶς οὗτος ὑπὸ τοῦ προσβάλλοντος αἰὲ κύματος σκληρῶς πεπιλημένος, ὥστε δημογενοῦς ὄγκου καὶ μίαν φύσιν ἔχοντος διὰ τὴν μίξιν καὶ συμπλοκὴν τῆς ἄμμου μηδὲν παραλλάσσειν. Εἴτα ὑπονόμους αὐτοῖς ἀνδρομήκεις ὀρύττουσι, τὸν μὲν κατὰ κορυφὴν ὄγκον ἐκείνους ὥρυσθαι καὶ στέγειν διὰ τῆς εἰρημένης συνδύσεως, ἐκ δὲ τοῦ κάτωθεν ἐδάφους παραμῆκεις αὐλῶνας κατασκευάζουσι, πρὸς ἀλλήλους πάντοθεν συντετρημένους, ἐν οἷς τέως μὲν τινος τὰ πρὸς τὸν ἀνεμὸν φωτισάντες ἄγουσιν ἡσυχίαν, ἐπὶ δὲ πλημμυρὶς ἐπέλθῃ, τὰ πρὸς τὴν ἄγραν (ὡς καὶ προεῖρηται) παρασκευάζονται.

45. Τοὺς μέντοι γε τελευτώντας αὐτὸν οὐδεμιᾶς ἀξιούσι προνοίας, ἀπαθῆ πρὸς τὸν ἐκ δόξης ἔλεον κερτακόμενοι τὴν γνώμην· διὸ καὶ κεῖσθαι ἐρριμμένους ἔωσιν, ἕως ἂν ἀμπωτὶς ἐπιγενομένη τροφὴν εἰς τὴν θάλασσαν κομίσῃ τούτους τοῖς ἰχθύσιν.

46. Ὅτι φησὶν ἐνίοις τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης σιτουμένων μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο ἔχειν παραδοξό-

σιον, τοὺς τόπους καὶ αὐτὰ τῇ συνεχεῖ τοῦ κύματος προσκλύσει διορθούμενοι, ταῖς δὲ περιπλοαῖς τῶν εὐκαίρων ἀνέμων εἰς βραχύνειν ἄγοντες τὰ σώματα.

44. Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ τετάρτου μέρους τῆς σκηνώσεως. Ἐκ γὰρ τοῦ παντὸς αἰῶνος σεσῶρευται τοῦ μνίου φόρτος ἀπλετος, ὅρει παρεμπερῆς· οὗτος ὑπὸ τῆς συνεχοῦς τοῦ κύματος πληγῆς πεπιλημένος τὴν φύσιν ἔχει στερεῖν καὶ συμπεπλεγμένην ἄμμου· ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἀναστήμασιν ὑπονόμους ἀνδρομήκεις ὀρύττοντες, τὸν μὲν κατὰ κορυφὴν τόπον ἔωσι στέγειν, κάτωθεν δ' αὐλῶνας παραμῆκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συντετρημένους κατασκευάζουσι. Ἐν δὲ τούτοις ἀναψύχοντες ἑαυτοὺς ἀλύπους κατασκευάζουσι, καὶ κατὰ τὰς ἐπικλύσεις τῶν κυμάτων ἐκπηδῶντες περὶ τὴν ἴθραν τῶν ἰχθύων ἀσχολοῦνται· ὅταν δὲ ἀμπωτὶς γένῃται, κατευωχῆσόμενοι τὰ ληφθέντα συμφεύγουσι πάλιν εἰς τοὺς προεῖρημένους αὐλῶνας.

45. Τοὺς δὲ τελευτήσαντας θάπτουσι κατὰ μὲν τὸν τῆς ἀμπώτεως καιρὸν ἐκείνους ἐρριμμένους, ὅταν δ' ἡ πλημμυρὶς ἐπέλθῃ, ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν τὰ σώματα. Διὸ καὶ τὴν ἰδίαν ταφὴν τροφὴν τῶν ἰχθύων ποιοῦμενοι κυκλοῦμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον ἔχουσι παρ' ὅλον τὸν αἰῶνα.

46. Ἐν δὲ γένος τῶν Ἰχθυοφάγων τοιούτως ἔχει τὰς

degunt; alii vertices olivarum inter se connexos pro domiciliis usurpant. Id autem genus olivæ fructum edit nuci castaneæ persimilem.

44. Quarta gens Ichthyophagum talem habitandi consuetudinem habet. Immensus musci marini cumulus ex omni ævo congestus est, instar montis, isque totus a fluctu perpetuo alluente condensatur, ut a mole aliqua generis et naturæ unius, propter arenæ admixtionem et concretionem, nihil differat. Hinc cuniculis ad altitudinem viri actis, quæ in fastigio sunt, indurescere et tecti usum præbere sinunt, propter quam dixi connexionem; sed in parte inferiori oblongos ducunt meatus undique inter sese perforatos. In his, aliquatenus ad penetralia vento exposita luce admissa, quietem capiunt; quando autem maris inundatio oritur, venationi piscium, quo diximus modo, incumbunt.

45. Morientes nulla cura dignantur, quum mens illorum misericordia (quam opinio gignit) non afficiatur. Ideo projectos jacere sinunt, donec recrocatio æstus oborta in mare illos, escam piscibus, abstulerit.

46. Nonnulli qui ex mari vicitant, cum aliis etiam hoc insolentius habent, et quod in rationis fidem non

lem loci æstum continua fluctus marini affusione mitigant, opportunisque ventorum auris corpora sua recreant.

44. De quarto etiam tabernaculorum modo est dicendum. Ex omni ævo ingens illic musci marini vis, instar montis, accumulata est. Hunc perpetua fluctuum impulsio ita conspissavit, ut naturam rigidissimam et cum arena connexam induerit. In his ergo tumulis ad viri altitudinem cuniculos agentes, quæ supra verticem sunt, pro tecto relinquunt, sed inferne specus oblongos et perforatos invicem effodiunt. Hic sese ab æstu recreantes absque molestia commorantur, et sub maris affluxum prosilientes venationi piscium incumbunt; reciprocante autem fluctu, ut de capta præda suaviter conviventur, in speluncas illas refugiant.

45. Defunctos ita sepeliunt, ut refluxus tempore cadavera inhumata projiciant, redeunte autem maris æstu fluctibus auferenda tradant. Itaque quum ipsi sua piscibus sepultura escam offerant, vita eorum peculiari modo per omne ævum in orbem quasi circumagitur.

46. (Cap. 19). Ceterum una Ichthyophagum natio

νῆσος ἐλαία κατὰφυτος ἐπικλυζομένη (I. ἐπικλυζομένη). Cf. etiam Androsthenes ap. Theophrast. De plant. II, 5.

§ 44, l. 5. μνίου] Sic Diodorus; ἄμμου codices Photii et editi.; φύκος ἀποβεβλημένου πολλοῦ Artemidorus ap. Strab. p. 773. || — 7. πᾶς οὗτος] πᾶς vgo deest.

|| — κύματος] καύματος codd. Diodori. || — 8. πειλωμένους C. || — 12. στέγειν] στέγην C. Possit στέγειν etiam ap. Diodorum pro στέγην poni, monente Wesselingio. || — 15. τινος] τινες B. || — 17. ἄγραν] ἀγορὰν AB et mgo C.

Phot. τερον καὶ εἰς λογικὴν καταχωρήσῃα πίστιν οὐ βράδιον.
 Οὕτε γὰρ πόθεν εἰς τὸν ἡῶρον, ἐν ᾧ οἰκοῦσιν, ἀφίκοντο,
 ἔστιν ἐπιγινώσκειν, οὕτε ὅπως, λισσῆς μὲν πέτρας ἄνωθεν
 ἐπεξευγμένης, ἐκ πλαγίου δὲ χρημνῶν ἀφαιρουμένων
 τὰς παρόδους, τὴν δὲ ἀπέναντι πᾶσαν [τοῦ πελάγους]
 ὁρίζοντος, ὃ καὶ περὶ μὲν διελθεῖν παντελῶς (ὡς εἶπον)
 ἀδύνατον, σχεδίασι δ' ὁμοίως ἀπορία τῶν παρ' ἡμῖν ἐξ
 ἴσου ἀπορον. Τούτων δὲ ὑπεστώτων, φησί, λοιπὸν
 εἰπεῖν ὡς αὐθιγενεῖς εἰσὶ, μνήμην τοῦ πρώτου σπέρ-
 10 ματος οὐ λαβόντες, ἀεὶ δὲ ὑπάρχοντες, ὃν τρόπον
 ἔνοιον καλουμένον ὠρίσαντο φυσικῶν.

47. Ὅτι τῶν στενῶν ἐπέκεινα, φησί, τῶν συγ-
 κλειόντων τὴν τε Ἀραβίαν καὶ τὴν ἀπέναντι χώραν,
 νῆσοι κείνται σποράδες, ταπειναὶ πᾶσαι, μικραὶ τῷ
 15 μεγέθει, τὸ πλῆθος ἀμύθητοι, καρπὸν οὐδένα γεννώ-

Diod. οἰκήσεις, ὥστε πολλὴν ἀπορίαν παρέχεσθαι τοῖς τὰ
 τοιαῦτα φιλοτιμουμένοις ζητεῖν· ἐν γὰρ ἀποκρήμνοις
 φάραγξι καθιδρυνταί τινες, εἰς ἃς ἐξ ἀρχῆς ἦν ἀδύνα-
 20 τον παραβάλλειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄνωθεν μὲν ἐπερχού-
 σης πέτρας ὑψηλῆς καὶ πανταχόθεν ἀποτόμου, ἐκ
 πλαγίων δὲ χρημνῶν ἀπροσίτων ὑφαιρουμένων τὰς παρ-
 ὁδους, τὴν δὲ λοιπὴν πλευρὰν τοῦ πελάγους ὁρίζον-
 25 τος, ὃ περὶ μὲν διελθεῖν ἀδύνατον, σχεδίασι δὲ οὐ
 γρῶνται τὸ παράπαν, πλοῖον τε τῶν παρ' ἡμῖν ὑπάρ-
 30 χουσι ἀνεκνώστοι. Τοιαύτης δὲ ἀπορίας περὶ αὐτοὺς
 οὕσης, ὑπολείπεται λέγειν αὐτόχθονας αὐτοὺς ὑπάρ-
 χειν, ἀρχὴν μὲν τοῦ πρώτου γένους μηδεμίαν ἐσχότα-
 τας, ἀεὶ δ' ἐξ αἰῶνος γεγονότας, καθάπερ ἔνοιον τῶν
 φυσικολόγων περὶ πάντων τῶν φυσικολογουμένων ἀπε-
 35 ρήναιον. Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἀνεφίκτου
 τῆς ἐπινοίας ἡμῖν οὕσης, οὐδὲν κωλύει τοὺς τὰ πλείστα
 ἀποφραγμένους ἐλάχιστα γινώσκειν, ὡς ἂν τῆς ἐν τοῖς
 λόγοις πιθανότητος τὴν μὲν ἀκοὴν πειθοῦσης, τὴν
 δ' ἀληθεύειν οὐδαμῶς εὐρυσκοῦσης.
 47. Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν καλουμένων Χε-
 λωνοράγων, ὃν τρόπον ἔχουσιν τὴν ὅλην διάθεσιν τοῦ
 βίου. Νῆσοι γὰρ εἰσι κατὰ τὸν Ὠκεανὸν πλησίον τῆς

facile cadat. Nam neque unde in locum, ubi versan-
 tur, pervenerint, cognitione assequi licet, neque quo-
 modo; siquidem ardua eis petra ceu jugum desuper
 impendit, et præcipitia ex obliquo transitus adimunt,
 et quod ex adverso latus est pelago terminatur, quod
 ut pedibus (sicut dixi) transiri nequit, sic ratibus quo-
 que, ob defectum eorum quæ nobis præsto sunt, æque
 difficile est. Quæ quum ita se habeant, reliquum est
 ut dicatur aborigines esse, qui primi seminis memo-
 riam non acceperint, sed per omne ævum ibi exstite-
 rint, quemadmodum id (de rebus naturalibus) physi-
 corum, qui appellantur, nonnulli contenderunt.

47. Ultra angustias illas, quæ Arabiam et oppositam
 regionem claudunt, sparsæ jacent insulæ, depressæ
 omnes, magnitudine parvæ, numero infinitæ, nullum
 ad vitæ commoditatem fructum proferentes, neque sa-

sie habitat, ut magnam talia scrutantibus perplexita-
 tem res afferat. In præruptis enim vallibus nonnulli
 consistunt, quo nullus ab initio accessus patere homi-
 nibus potuit. Desuper enim præcelsus et undique
 abscisus imminet scopulus; e transverso autem inviis
 præcipitiis omnis præciditur aditus; reliquum latus
 mare terminat, quod ut pedibus transiri nequit, ita
 ratum nullus omnino ipsis usus, navigiorum autem,
 qualia nobis suppetunt, nulla est notitia. Quæ quum
 ita dubia sint et intricata, restat ut aborigines hos
 esse, qui absque certo generationis principio per omne
 semper ævum hic exstiterint, affirmemus; quod
 ipsum naturæ scrutatores quidam de cunctis rebus na-
 turalibus asseverare non dubitant. Verum quum
 hujusmodi rerum cognitio intellectus nostri vires exce-
 dat, quid impedit quin plurima astruentes ne mini-
 mam quidem partem assequantur? quod verborum
 probabilatas aures quidem capiat, sed veritatem nequa-
 quam inveniat.

47 (Cap. 21). Referendum quoque de Chelonopha-
 gis (sive de iis, qui testudinibus victitant), quomodo
 per totam vivendi rationem sese gerant. Sunt enim

[§ 46, l. 2. ἀφίκοντο] ἀφῆκον C, ubi ἀφίκοντο manu
 sec. || — 5. πᾶσαν] sc. πλευρὰν, nisi hæc vox aut ex-
 cidit aut in πᾶσαν corrupta est. Verba τοῦ πελάγους e
 Diodoro supplevit Hudsonus. Ceterum sermo est de
 montibus illis qui *Amba* vocari solent. V. Ritter *Erdk.*
 I, p. 190 sq. || — 6. διελθεῖν] ἐλθεῖν codd. et editi;
 emendavi e Diodoro. Bekkerus pro ὃ καὶ ἐλθεῖν leg.
 proposuit οὐ διελθεῖν. || — 7. σχεδίασι... ἀπορον] Hæc
 male Photius contraxit. V. Diodor. || — 9. μνήμην]
 AB, λώμην C. missa voce εἰδλ. De re cf. Mannert. X, 1,
 p. 37.

[§ 47, l. 12. τ. στενῶν] sc. sinus Persici. || — 13 τῇ ν
 ἀπέναντι γ ὠραν] Carmaniam. Sinum illum Ptole-
 mæus κόλπον Ἰνδοράγων appellat; ejus tranquillitatem
 memorat Plinius IX, 2, quem locum modo adscripsimus.
 De Chelonophagis ad Carmaniam obiter monent
 Mela III, 8 (ex eoque Solinus c. 8); Ptolemæus VI, 8,
 p. 415, 9; Marcianus p. 22; disertius Plinius VI, 28 :

In Carmanie angulo sunt Chelonophagi, testudinum
 superficie easas tegentes, carne vesecentes. Artemidorus
 nostra de Chelonophagis narrat in descriptione sinus
 Arabici. Vid. supra not. Cf. Plinius IX, 12 : *Testudi-
 nes tante magnitudinis Indicum mare emittit, ut sin-
 gularum superficie habitabiles easas integant; atque
 inter insulas Rubri præcipue maris his navigant cym-
 bis. Capiuntur multis quidem modis, sed maxime erec-
 tæ in summa pelagi antemeridiano tempore blandito,
 eminente toto dorso per tranquilla fluitantes : quæ vo-
 luptas libere spirandi in tantum fallit oblitus sui, ut
 solis vapore siccat cortice, non queant mergi, invita-
 que fluitent, opportune venantur præde. Ferunt et
 pastum egressas noctu, avideque saturatas lassari :*
*atque ut remeaverint matutino, summa in aqua ob-
 dormiscere: id prodi stertentium sonitu. Tum adnatate,
 leviterque, singulis ternos; a duobus in dorsum verti,
 a tertio laqueum injici supine, atque ita e terrâ a*

σαι πρὸς τὸν βίον, οὗτε ἤμερον οὐτε ἄγριον, ἀπέχουσαι μὲν τῆς εἰρημικῆς ἡπείρου σταδίου ὡς ἐβδομήκοντα, τετραμμέναι δὲ πρὸς τὸ δοκοῦν πέλαιος παρεκτείνετον τὴν Ἰνδικὴν καὶ Γεδρωσίαν. Ἐνταῦθα χῆμα μὲν οὐ γίνεται, ἀλλ' ἄλλη (μὲν) ἄλλης προκαθημένη τὸν κλύδωνα τοῖς ἀκρωτηρίοις λαμβάνει· ἄφρον δὲ τὸν ἄριστον δοκοῦν ἔχειν. Ταῦτας ἄνθρωποι κατανέμονται ἀριθμῷ μὲν σύμμετροι, ζῶντες δὲ βίον τοιοῦτον. Ἐν τῷ παρήκοντι πελάγει, τραχεῖ καὶ χειμερίῳ ὑπάρχοντι τελείως, γίνεται τῷ πλάτει καὶ τῷ μεγέθει πλῆθος ἄπιστον χελωνῶν, ἃς θαλαττίας πάντες νομίζομεν. Αὗται νυκτὸς μὲν ἐν τῷ βυθῷ νέμονται, ἡμέρας δὲ εἰς τὴν ἐν ταῖς νήσοις ἔσχυραν καὶ γαλήνην ἀφικόμεναι κοιμῶνται, καὶ τοῦτο ποιοῦσι πρὸς τὸν ἥλιον μετέωροι, ταῖς κατεστραμμέναις πορθομίσι μοιοπαθεῖς. Ταύτας κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οἱ ἐπιχώριοι τέχνη καὶ σπουδῇ καὶ μεριμναῖς εἰς τὴν χέρσον ἐκβαλόντες, τὰ μὲν ἐντὸς ἅπαντα σιτοῦνται, βραχὺν παροπτήσαντες ἐν τῷ καύματι χρόνον, τοὶς δὲ κύττειν χρῶνται πρὸς τὰς σκηνώσεις, οἷον ἐκαλύδας ἐφ' ὑψηλοῖς τόποις πρη-

tivum, neque silvestrem, distantes a dicta continentead septuaginta stadia, conversae ad pelagus quod præter Indiam et Gedoriam excurrere putatur. Hic nullus existit fluctus, sed alii quasi præsidens, tempestatem promontoriis excipit. Aerem autem videntur habere optimum. In his commorantur homines numero modico, qui vitam hoc modo sustentant. In circumfuso pelago, quod valde asperum est et tempestuosum, testudinum copia nascitur, quæ latitudine et magnitudine fidem prope excedunt, pro marinis autem a nobis omnibus habentur. Hæ noctu in profundo maris pascuntur, sed interdum in quietos et tranquillos insularum recessus venientes dormiunt, idque ad solem in summo apricantes faciunt, eversis similes naviculis. Has illo temporis momento incolæ arte et studio et funibus in terram extrahunt, et quicquid interius est, ad breve tempus solis fervore assatum, comedunt, testas vero ad ædium constructionem usurpant; gurgustia enim in editis locis prominentia inde coagmant; ad navi-

γῆς κείμεναι, πολλὰ μὲν τὸ πλῆθος, μικρὰ δὲ τοῖς μεγέθεσι καὶ ταπεινὰ, καρπὸν δὲ οὐδ' ἡμέρον οὐτ' ἄγριον ἔχουσαι. Ἐν ταύταις διὰ τὴν πυκνότητα χῆμα μὲν οὐ γίνεται, τὸ κλύδωνος θραυομένου περὶ τὰς ἄκρας τῶν νήσων, χελωνῶν δὲ θαλαττίων πλῆθος ἐνδιατρίβει περὶ τοὺς τόπους τούτους, πανταχόθεν καταφεύγον πρὸς τὴν ἐκ τῆς γαλήνης σκέπην. Αὗται δὲ τὰς μὲν νύκτας ἐν βυθῷ διατρίβουσιν ἀσχολούμεναι περὶ τὴν νομῇ, τὰς δ' ἡμέρας εἰς τὴν ἀνὰ μέσον τῶν νήσων θάλατταν φοιτῶσαι κοιμῶνται μετέωροι τοῖς κύττειν πρὸς τὸν ἥλιον, παρεμφερὴ τὴν πρόσοψιν ποιοῦσαι ταῖς κατεστραμμέναις ἀκάτοις· ἐξαίσιον γὰρ τοῖς μεγέθεσιν ὑπάρχουσι καὶ τῶν ἐλαχίστων ἀλιάδων οὐκ ἐλάττους. Οἱ δὲ τὰς νήσους κατοικοῦντες βάρβαροι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἥρεμα προσνήχονται ταῖς χελωναῖς· πρὸς ἑκάτερον δὲ μέρος πλησιάζαντες, οἱ μὲν πιέζουσιν, οἱ δ' ἐξαίρουσιν, ἕως ὑπτιον γέννηται τὸ ζῶον· ἐπειθ' οἱ μὲν ἐξ ἑκατέρου μέρους οἰακίζουσιν τὸν θλον ὄγκον, ἵνα μὴ στραφὲν τὸ ζῶον καὶ νηξάμενον τῷ τῆς φύσεως βοηθήματι φύγῃ κατὰ βάθος, εἰς δ' ἔχων μέρμιθα μακρὰν καὶ δῆσας τῆς οὐρᾶς νήχεται πρὸς τὴν γῆν καὶ προσέλκεται μετὰ τὸν τὸ ζῶον ἐπὶ τὴν χέρσον, συμπαρακοιμζομένων τῶν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπίδωσιν πεποιτημένων. Ὅταν δ' εἰς τὴν νῆσον ἐκκομίσωσι, τὰ μὲν ἐντὸς πάντα βραχὺν χρόνον ἐν ἡλίῳ παροπτήσαντες κατεωχῶνται, τοῖς δὲ κύττειν οὔσι σκαφοειδέσι χρῶνται πρὸς τε τὸν εἰς τὴν ἡπείρου διάπλουν, ὃν ποιοῦνται τῆς ὑδρέας

in Oceano insulæ continenti propinquæ, quarum numerus ingens est, sed magnitudo exigua, humilisque situs, et quæ fructu tani agrestis quam culto carent. Propter arctam inter se coherentiam nulla in iis fluctuum est tempestas; alluvies enim ad promontoria insularum infringitur; propterea ingens testudinum marinarum copia tractus illos frequentat, undique ad hoc tranquillitatis tegumentum perfugiens. Hæ noctu in profundo commorantur suo vacantes pastui; interdum mare insulis cinctum introgressæ testis ad solem erectis sublimes dormiunt, naviculis aspectu similes eversis. Enormis enim harum magnitudo est, exiguis piscatorum lembis haud minor. Barbari ergo, qui insulas illas incolunt, per occasionem illam tacite adnatant, et utrinque imminentes hinc deprimunt, illinc sursum levant, quoad animal resupinent. Tum utrinque totam molem dirigunt, ne conversa naturalis ope natatus aufugiat in profundum. Unus vero ex illis funem prolixum tenens et ad caudam animalis astringens, ad litus prænatat et animal in continentem pertrahit, comitantibus a tergo sociis, qui primi prædam aggressi sunt. Illius ergo in littus traducti carnes sole non ita diu assatas convivio hilari absumunt; testæ autem, scaphæ forma concavæ, commodum eis usum præbent, tum ut in continentis oras aquandi gratia enavigent, tum ut cavitates pronas editis in lo-

pluribus trahi. (Cf. etiam Ælianum Nat. Anim. XVI, 17 et XVII, 3.) || — 5. μὲν inclusit Bekker. || — 7. ταύταις ταύταις codd.; em. Bekker. || — 8. ἀριθμῷ ὃ σύμμετροι AC; ἀριθμούμενοι σύμμετροι B et marg. C; nunc ἀριθμομένοι conj. Henr. Stephanus. Dedimus quod aliis locis (ut § 48) auctor usurpare solet. || — δὲ

βίον] δὲ τὸν βίον vgo. || — 12. ἡμέρα AB. || — 13 ταῖς ante νήσοις om. B. || — 15. κατεστραμμέναις e Diodoro reposui pro vg. κατεσκευασμέναις. || — 19. χρῶνται τὰς σκηνώσεις καθίσταντες οἷον ἐκαλύδας ἐν ὑψηλοῖς τόποις κατοιστώντες (καθίσταντες cod. B), codd. et editi.; em. Wesseling. ed. Diodor., præunte Salsmatio ad Solin.

Phot. νεῖς καθιστῶντες, καὶ πρὸς τοὺς διάπλους δι' (καὶ) ὁδρείας ἐνεκα κέρρηται αὐτοῖς, ὥστε εἶναι τὸ αὐτὸ ναῦν, οἰκίαν, ἀγγεῖον, τροφὴν τοῖς εἰρημένοις ἀνθρώποις.

48. Ὅτι οὐ πολλὸν διεστώτες τοῦ εἰρημένου γένους 5 σύμμετροι τῷ ἀριθμῷ βίον ἔχουσι τοιοῦτον. Ἐκ τῶν ἐκριπτουμένων εἰς τὴν χέρσον κητῶν ἀποζῶσι. Σπανιζούσης δὲ αὐτοῖς τῆς τοιαύτης σιτήσεως (γίνεται δὲ πολλῆς), ἐκ τῶν ὁσίων τοὺς τε γόνδρους καὶ τὰ ἄκρα τῶν πλευρῶν κατεργαζόμενοι τὴν ἐνδεῖαν, εἰ καὶ χαλε- 10 πῶς, ὅμως παραμυθούνται. Τὰ μὲν οὖν τῶν Ἰχθυοφάγων γένη, φησὶν, ἃ κατελήραμεν (μυρίων ὄντων ἃ τὴν ἡμῶν διέφυγε γνῶσιν) τοσαῦτα.

49. Ὅτι τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡμῖν ἐφεστῶσης ἐν τε τοῖς περιτοῖς καὶ τοῖς ἀναγκαῖοις, καὶ εἰρημένα γένη τῶν 15 Ἰχθυοφάγων τὰ μὲν ἄρρηστα περιγεγράφαις ἅπαντα, φησὶ, τῶν δὲ καθηκόντων οὐδὲν ἑλλείπουσι, τῇ θείᾳ πρὸς τὸ ζῆν ὁδῷ βραβεύομενοι πάντες, οὐ τῇ παρασοφισμένη ταῖς δόξαις τὴν φύσιν· οὐ γὰρ ἀρχῆς ἱμερό- 20 μενοι τυχεῖν ἀγωνίαν φιλονεικῶν καὶ δυστυχεῖ συνέχονται· οὐδὲ πλεονεξίας ἐρῶντες πολλὰ μὲν ἄλλους ὀρώσι, πολλὰ δὲ πάσσοισι τῶν οὐκ ἀναγκαίων· οὐδ' ἔχθρας ἐνιστάμενοι μείζους ἐπὶ βλάβῃ σώματος πολεμίου σφάλλονται ἐν ἀτυχαῖς οἰκείων, οὐδὲ ναυτιλλόμενοι, κέρδους

Diod. ἐνεκεν, καὶ πρὸς τὰς σκηνώσεις, τιθέντες πρηνεῖς ἐφ' 25 ὕψηλόν τόπων, ὥστε δοκεῖν τοῖσι τὴν φύσιν δεδιωρῆσθαι μῖξ χάριτι πολλὰς χρεῖας· τὴν γὰρ αὐτὴν αὐτοῖς εἶναι τροφὴν, ἀγγεῖον, οἰκίαν, ναῦν.

48. Οὐ μακρὰν δὲ τούτων διεστώτες νέμονται τὴν 30 παράλιον βάρβαροι βίον ἀνώμαλον ἔχοντες. Διατρέφονται γὰρ ἀπὸ τῶν ἐκπιπτόντων εἰς τὴν χέρσον κητῶν, ποτὲ μὲν ἀψίλειαν τροφῆς ἔχοντες διὰ τὰ μεγέθη τῶν εὐρισκομένων θηρίων, ποτὲ δὲ διαλειμμάτων γινόμενων κακῶς ἀπαλλάττουσιν ὑπὸ τῆς ἐνδείας· καθ' ὃν 35 δὴ χρόνον ἀναγκάζονται κατεργασθαι διὰ τὴν σπάειν τῶν ἀρχαίων ὁσίων γόνδρους καὶ τὰς ἄκρας τῶν πλευρῶν ἐκρύψεις. Τῶν μὲν οὖν Ἰχθυοφάγων τὰ γένη τοσαῦτ' ἐστὶ καὶ τοιοῦτοις χρώται βίοις, ὥς ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν.

[49 a. Ἡ δὲ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παράλιος συν- 40 ἀπτει μὲν ἡμέρῳ καὶ καταφύτῳ χώρῃ, τοσοῦτο δὲ πληθὸς ἐστὶ τῶν ἰχθύων τοῖς ἐγγυρίοις, ὥστε τοὺς ἀναλίσκοντας μὴ δύνασθαι βραδίως περιγενέσθαι τῆς ἀψίλειας. Παρὰ γὰρ τοὺς αἰγιαλοὺς ἰστέαι καλὰίμουσιν πυκνοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους διαπεπλεγμένους, ὥστε τὴν 45 πρόσφιν ὁμοίαν εἶναι δικτύῳ παρὰ θάλατταν ἐστηκότι. Κατὰ δὲ πᾶν τὸ ἔργον ὑπάρχουσι πυκναὶ θύραι, τῇ μὲν πλοκῇ ταρώδεις, τὰς στρωὰς δ' ἔχουσαι πρὸς τὰς εἰς ἐκάτερα τὰ μέρη κινήσεις εὐλύτους. Ταύτας ὁ κλύδων φερόμενος μὲν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν τῆς πλημμυ-

gationis præterea usum et aquationis transferunt. Quo fit ut res eadem navis, domus, vasis et alimentis hominibus illis usum præbeat.

48. Non procul ab hoc genere mortalium remoti numero exiguo hunc vivendi morem habent. De halanis in terram expulsis victum sibi comparant: cuius si desit copia (id quod non raro accidit) cartilaginem ex ossibus et costarum extremitates conficiendo, egestatem quantumvis moleste et arumnose, consolantur. Tot igitur sunt genera Ichthyophagorum, quæ accepimus, quum innumera interim cognitionem nostram subterfugiant.

49. Quum vita, qualem nos sequimur, in superfluis et necessariis consistat, Ichthyophagum quas recitavi gentes, cuncta quorum usus non est necessarius, angusto quasi orbe circumscripta excludunt; intereaque nullis rebus, quæ naturæ competunt, destituuntur, quum divina ad frugaliter vivendum ducantur via, non ea quæ fallaci opinionum specie naturam seducit; non enim circa imperii et magistratus affectationem contentiosa fortunæ et infelici trepidatione anguntur; nec avaritiæ studio multa in alios committunt, multaque contra recipiunt de malis non necessariis; nec inicitias conflantes majores, ut noxam inferant corpori

cis pro gurgustiis usurpent. Ita natura unum sane beneficium multis ipsorum commoditatibus, cibo, vasi, domui, navi, videtur accommodasse.

48. Non longo ab his intervallo mare accolunt barbari, dispari vitæ ratione utentes. Nam victus ipsis est a cetis forte ejectis; quandoque largos propter vastitatem belluarum cibos habent, quandoque, cessante harum præda, egre se ab egestate expediunt. Tum enim exoletorum ossium cartilagine et quod extremum in costis exstat conficere famis stimulo coguntur. Tot nationes sunt, qui de piscibus viciant; hic vitæ illis cultus, ut summam hoc concludatur.

[49 a. (Cap. 22). Ora Babylonie objacens cultam et plantis consitam attingit regionem. Ubi tanta piscium ubertas, ut plus suppetat, quam incolæ absumere queant. Ad litora enim arundines statuunt densas interque se consertas, ut speciem retis juxta mare expansi referant. Totum opus crebras habet portas, quarum contextus cratitius est, et facilis in utramque partem conversionis motus. Has fluctus inundante mari in terram expulsus aperit, eoque recedente re-

p. 837, qui legi voluit εἰς τὰς σκην. et deinde πρηνεῖς. || — 1. καὶ ὕδρ] καὶ om. A., fort. recte. Cf. Diod.

§ 48, l. 10. χαλεπῶς] AB et correct. C.; χαλεπῆ C. prima manu et vulgo.]

§ 49, l. 14. τὰ εἰρ.] καὶ τὰ εἰρ. C. || — 16. θελα] « Fort. θελα vel εὐθελα » Bekker. || — 19. τὰ εἰρ.] τύχης AB; τύχην C; em. Bekker. || — 22. σφάλονται] σφάλονται δ' C; οὐ σφάλονται δ' AB.

στ. ἔνεκα τὸ ζῆν ὑπερτείναντες, προσπατάσμεσι τοῦ βίου μετροῦσι τὴν λύπην· ἀλλὰ μικρῶν δεόμενοι μικρὰ καὶ πενθοῦσι, τὸ μὲν ἀρκοῦν κτῶμενοι, τὸ δὲ πλεόν οὐ ζητοῦντες. Ἐνοχλεῖ δ' ἕκαστον οὐ τὸ ἀγνούμενον, εἰ μὴ πάρεστιν, ἀλλὰ τὸ βουλητὸν, ὅταν ὑστερίζῃ τοῦ καιροῦ τῆς ἐπιθυμίας σπενδούσης. Οὐκοῦν ἐκείνος πάντ' ἔχων ἂ θέλει, εὐτυχῆσει κατὰ τὸν τῆς φύσεως λογισμὸν, οὐ κατὰ τὸν τῆς δόξης. Νόμοις δὲ οὐ διακαίονται· τί γὰρ δεῖ προσταγμάτων δουλεύειν τὸν χωρὶς γράμματος εὐγνώμονειν δυνάμενον;

50. Ὅτι μετὰ τοὺς Ἰχθυοφάγους παρὰ τὸν Ἀσταβάραν ποταμὸν, ὃς φέρεται μὲν διὰ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Λιβύης, ἔστι δὲ τοῦ Νείλου πολλῶι ταπεινότερος, συμβάλλων δὲ τὴν οἰκείαν ὁρμὴν τῷ μέλῳ βίῳ, νῆσον ποιεῖ τῇ περιρροίῃ τὴν Μερόην, παρὰ γούτῳ τὸν εἰρημένον ποταμὸν ἐπ' ἀμφοτέροις κατοικεῖ τοῖς χεῖλεσιν

1. ῥόδους καιρὸν ἀνοίγει, παλισσῶν δὲ κατὰ τὴν ἄμωπιν ἀποκλείει. Διόπερ συμβαίνει καθ' ἑκάστην ἡμέραν πλημμυρούσης μὲν τῆς θαλάττης ἐκ βυθοῦ τοὺς ἰχθύς 0 συνεφερομένους διὰ τῶν θυρῶν παρεσιπτέειν, ἀναχωρούσης δὲ μὴ δύνασθαι τοῖς ὑγροῖς συνδιαρρεῖν διὰ τῆς τῶν καλῶν πλοκῆς. Διὸ καὶ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν ἐνίοτε σωρὸς ἰχθύων σπαιρόντων ὄρν' ἐστι γινόμενους, οὓς ἀναλεγκμένοι συνεχῶς οἱ πρὸς τοῦτο τεταγμένοι δαφιλεῖς ἀπολαύσεις ἔχουσι καὶ μεγάλας προσόδους. Ἐνιοὶ δὲ τῶν περὶ τοὺς τόπους διατριβόντων, πεδιάδος τε καὶ ταπεινῆς τῆς χώρας ὑπαρχούσης, τάφρους ὀρύττουσιν ἀπὸ θαλάττης εὐρέας ἐπὶ πολλοὺς σταδίους μέχρι τῶν ἰδίων ἐπαυλεων· βαδδωντάς δὲ θύρας ἐπ' ἄκρας αὐτὰς ἐπιστήσαντες, ἀναβαινούσης μὲν τῆς πλημμυρίδος ἀνοίγουσιν, εἰς δὲ τοῦναντίον μεταπιπτούσης κλείουσιν· εἴτα τῆς μὲν θαλάττης διὰ τῶν τῆς θύρας ἀραιωμάτων ἀπορροεύσης, τῶν δ' ἰχθύων ἀποληφθέντων ἐν ταῖς τάφροις, ταμεινόμεναι καὶ λαμβάνουσιν ὅσους ἂν προαίρῳνται καὶ καθ' ὃν ἂν χρόνον βούλονται.]

50. Διελθυθότες δὲ περὶ τῶν παροικούντων τὴν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας παράλιον ἕως Ἀραβίου κόλπου, περὶ τῶν ἐξῆς τοῦτο ἐθὺς ἐθὺς διεξίμεν. Κατὰ γὰρ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου παρὰ τὸν Ἀσταβάραν καλούμενον ποταμὸν παροικεῖ τὸν πρὸς Ῥιζοφάγους ἔθνος. Ἐκ γὰρ τῶν πλησιοχώρων τὰς ῥίζας τῶν καλῶν ὀρύττοντες οἱ βάραβαροι πλύνουσι φιλοτίμως ποιήσαντες

hostili, domesticis infortuniis affliguntur, nec navigando lucri gratia vitam intendentes adversis casibus ægritudinem metiuntur, sed dum exiguis indigent, exigua etiam dolent; quod enim satis est tenent, et quod plus est non inquirunt. Unumquemque autem perturbat non id quod ignorat, si absit, sed quod libera voluntate appetit, si propeante cupiditate ab occasione fruendi destituatur. Quocirca ille cuncta habens quæ velit, beatus erit ad naturæ rationem, non ad opinionis iudicium. Nec legibus jus disceptant. Quid enim opus est edicto subservire eum qui sine litera rectam habere, et factis exhibere mentem potest?

50. Post Ichthyophagos juxta flumen Astabaram, qui per Æthiopiam et Libyam defertur longe Nilo submissior, alveumque suum cum majore conjungens ambitu suo Meroen insulam efficit: hujus igitur annis juxta ripas utrasque turba quædam hominum habitat non numerosa, tali vitæ ratione. Ex vicina palude arun-

vocatus iterum claudit. Hinc fit ut quotidie cum maris effluxu pisces ex profundo advecti per ostia irrumpant, eoque revertente, dum una cum aquis per arundines contextas elabi nequeunt, detineantur. Idcirco juxta Oceanum nonnunquam palpitantium acervos piscium videre est, quos huic negotio præfecti continuo colligentes et largam inde victus copiam nanciscuntur et vectigal non exiguum. Quidam recessus illius accolæ, quum litus sit campestre ac depressum, latas a mari ad tuguria sua fossas per multa stadia deducunt; ad quarum extremitates ostia e viminibus contexta statuunt, quæ ascendente maris æstu pandunt, retrolabente claudunt. Tum per ostiorum raritates effluente unda pisces vivariis interceptos asservant, et quantum libet quocumque tempore in suos inde usus depromunt.]

50 (Cap. 23). Percursis gentibus, quæ a Babylonia Arabicum usque sinum maritima tenent, ad ceteras deinceps gentes narrationem convertemus. Nam in Æthiopia supra Egyptum ad fluvium quem Astabaram (Asan *codd.*) vocant, Rhizophagum (radiculis vescentium) natio considet. Hi radices arundinum e paludibus vicinis effossas accurate primum lavant,

3. κατὰ] καὶ κατὰ vgo. Quæ apud Diodorum sequuntur § 49 a, ita sunt comparata, ut dubites num ex Agaharchide fluxerint an aliunde sint interposita.

§ 50. 1. Ἰ.τ. Ἀσταβάραν] Apud Diodorum codices corrupte Ἀσαν, quod correxī. Ceterum quum reliquis luvius hic (nunc *Atbara* et *Tacasse*) Ἀσταβόρας dicitur, id nostro quoque loco reposuissim, nisi scrupulum injiceret Ælianus N. An. XVII, 40, qui (ex Agaharchide nostro): Ἐν Ἰδοίς (hoc Æliani est) ἐστὶ ὥρα περὶ τὸν Ἀσταβάραν ποταμὸν ἐν τοῖς καλουμένοις Ῥιζοφάγοις. Κατὰ τὴν τοῦ Σερίου τοίνυν ἐπιτολὴν κωνώ-

πων νῆρην τινὰ ἐκπληκτικὰ, καὶ οἷά τινα τὸν ἀέρα καταλαβὲν ἐπιφανέντα, εἴτα μέντοι ἐλύπησέ τινα πολλὰ. Narrationem de Rhizophagis brevius ex Nostro refert Artemidorus ap. Strabon. p. 773: Περὶ δὲ τὴν Μερόην καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ τε Ἀσταβόρου καὶ τοῦ Ἀστάβου καὶ ἐστὶ τοῦ Ἀσταγάδου πρὸς τὸν Νεῖλον. Παροικοῦσι δὲ τοῦτοίς οἱ Ῥιζοφάγοι καὶ Ἐλειοὶ προσαγορευόμενοι κτλ. In eodem tractu Rhizophagorum gentem recenset Ptolemæus IV, 7, p. 304, 11. — De hodiernis Astaboræ accolis, eorumque indole moribusque, quos immutatos inde a pristina antiquitate servarunt, v. Heeren *Ideen* II, 1,

Phot. ὄχλος, οὐ πολλὸς μὲν, τῷ δὲ βίῳ τοιοῦτος. Ἐκ τοῦ
 παρήκοντος ἔλους τὰς ρίζας τῶν καλάμων ὀρύττει, κα-
 5 πειτα πλύνας καθαρῶς, ἐκκόπτει λίθοις πρὸς μέρος,
 ποιήσας δὲ λεῖτον καὶ κολλῶδες ἀνέπλασεν ἐκ μαγίδος,
 εἰ καὶ οὐ χειροπλήθεις, ὄγκους, εἴτα ἐν τῷ καύματι
 παροπτύνει ταύτην ἔχει προσφοράν. Ἐχρυσὶ δὲ οὕτοι
 καχὼν ἀφικνῶνται, τοὺς ἐν τοῖς ἔλεσι λέοντας ἐπιτιθεμέ-
 νους αὐτοῖς. Ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνὸς γίνεται
 10 τι κωνώπων πλῆθος ἀπλετον, τηλικαύτην ἔχον δύνα-
 μιν ὥστε τὸν λαὸν εἰς τὰς λιμνῶνδεις ὑγρασίας ἐπελ-
 θόντα ἐκεῖ μένειν ἀφανῆ. Ὑπὸ δὲ καὶ οἱ λέοντες ἐκ-
 τοπίζονται, οὐχ οὕτως ὡς τοῦ δημησοῦ δηλούμενοι,
 καίπερ ὄντος ἐπαχθοῦς, ὅς τὸν ὑπὸ τῆς φωνῆς ἤχον
 15 ἀλλοφυλὸν ἀδυνατοῦντες φέρειν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 ἀπηγγέλλω τοῦ παραδόξου χάριν· τί γὰρ ἰδιώτερον
 ἢ λέοντας μὲν ἐκχωρεῖν κωνώψιν, ἀνθρώποις δὲ σώ-
 ζεσθαι ὑπὸ τοιοῦτου κινδύνου;

51. Ὅτι τοῖς εἰρημένοις, φησί, τὸ τῶν Ὑλοφάγων
 καὶ τῶν τὰ σπέρματα σιτουμένων ἐγγίξει γένος, βρα-
 20 χεῖαν ἔχον τὴν παραλλαγὴν. Οἱ μὲν γὰρ τὸν πί-
 ποντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων σιτοῦνται ὑπὸ τὴν
 θερείαν, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς πόας ἀπνέονται τῆς ἐν τοῖς
 σκιερῶς ἄχρεσι γινομένης στερεᾶς τε τὴν φύσιν καὶ

Diod. δὲ καθαρὰς κόπτουσι λίθοις, μέχρι ἂν γένηται τὸ ἔργον
 25 λεῖτον καὶ κολλῶδες· ἔπειτα περιπλάσαντες χειροπλή-
 θιαίους ὄγκους ἐν ἡλίῳ παροπτύουσιν, καὶ ταύτην χρώμε-
 νοι τροφῇ πάντα τὸν βίον διατελοῦσιν. Ἀνεκλείπτους
 δ' ἔχοντες τὰς τῆς τροφῆς ταύτης διαφιλίας, καὶ πρὸς
 ἀλλήλους αἰεὶ εἰρήνην ἄγοντες, ὑπὸ πλῆθους λεόντων
 30 πολεμοῦνται. Ἐμπόρου γὰρ τὸ πέρειξ αἴρος ὄντος ἐκ
 τῆς ἐρήμου πρὸς αὐτοὺς φοιτῶσι λέοντες σκιάς ἕνεκεν,
 οἱ δὲ καὶ θήρας τῶν ἐλαττόνων θηρίων. Διόπερ τοὺς
 ἐκ τῶν τεμνάτων ἐξίστοντας τῶν Αἰθιοπίων ὑπὸ τούτων
 τῶν θηρίων ἀναλίσκεσθαι συμβαίνει. Ἀδυνατοῦσι γὰρ
 35 ὑφίστασθαι τὰς ἀλλὰς τῶν λεόντων, ὅς τινες μὲν μηδεμίαν
 βοήθειαν ὀπλὴν ἔχοντες, καὶ πέρας ἄρδην ἂν αὐτῶν
 διεσθάρη τοῦ γένους, εἰ μὴ ἡ φύσις τι αὐτοῖς αὐτόματον
 ἐποίησε βοήθημα. Ὑπὸ γὰρ τὴν ἀνατολὴν τοῦ κυ-
 νὸς παραδόξως, μηδεμιᾶς γινομένης μυίας περὶ τοὺς
 40 τόπους, τοσοῦτο πλῆθος ἀθροίζεται κωνώπων, ὑπερέ-
 χον δύναμει τοὺς γνωρίζοντες, ὥστε τοὺς μὲν ἀνθρώ-
 πους κατακυρύνοντας εἰς τὰς ἐλώδεις λιμένας μηδὲν πά-
 σχειν, τοὺς δὲ λέοντας πάντας φεύγειν ἐκ τῶν τόπων,
 ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δημησοῦ κακοχουμένους, ἅμα δὲ τὸν
 45 ἀπὸ τῆς φωνῆς ἤχον καταπεπληγμένους.

51. Ἐχόμενοι δὲ τούτοις εἰσὶν οἱ τῶν Ὑλοφάγων καὶ
 Σπερματοφάγων καλούμενοι. Τούτων δ' οἱ μὲν ὑπὸ
 τὴν θερείαν τὸν πίποντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων
 ὄντα πολλὴν ἀθροίζοντες ἀπόνους διατρέφονται, κατὰ δὲ
 50 τὸν ἄλλον καιρὸν τῆς βοτάνης τῆς ἐν ταῖς σκιαζομέναις

dinum radices effodit, pureque ablutas saxis in fru-
 stula confringit, et postquam lavem et viscosam reddi-
 dit massam, particulas inde non omnino manum im-
 plentes efformat, et ad solis aestum assatas edulii loco
 apponit. Ceterum cum malo hi conflictantur inevi-
 tabili, utpote leonibus in stagnis, qui ipsos invadunt
 Sub ortum vero caniculae, ingens culicum multitudo
 exoritur, tantis viribus pollens, ut populus in aquas
 lacustres praefugiens se ibi occultet. Ab his leones
 quoque exterminantur, non tam morsu vexati (quam-
 vis molesto satis), quam quod stridorem vocis pere-
 grinum perferre nequeunt. Atqui hoc mirae novitatis
 gratia commemoratum esto. Quid enim singularius,
 quam leones culicibus loco cedere, et homines ex ejus-
 modi periculo evadere incolumes?

51. Jam commemoratis, ait, Hylophagorum et Sper-
 matophagorum gens non ita multum discrepans ap-
 proximat, quae arborum ramis et seminibus vescitur.
 Hi enim fructus ex arboribus decedentes comedunt per
 aestatem; reliquo tempore herbam decerpunt, quae in
 umbrosis vallibus nascitur, solidaeque est indolis, et

hinc probe mundatas lapidibus, dum laevis et viscosa
 reddatur massa, contundunt; tum pugillos ad nianus
 capacitatem inde formatos ad solem assant; et hoc
 per omnem vitam edulio fruuntur. Quamquam autem
 nutrimenti copia abundant, et pacem inter se colunt, a
 leonum tamen frequentia hostilem ad modum infestan-
 tur. Quum enim aer illis circumfusus velut igne fer-
 veat, tum ad umbras capessendas, tum ad minores
 interim bestias venandum, leones ex deserta regione
 illuc excurrunt. Quo fit ut Aethiopes de paludibus
 egressi a belluis istis dilanientur. Armorum enim
 presidio destituti, vim leonum sustinere nequeunt,
 atque tota gens ad internecionem tandem redigeretur,
 nisi suapte natura motu remedium peperisset. Nam
 sub caniculae exortum mirabiliter, quum nulla in his
 locis musca reperiatur, tanta culicum, qui notos alio-
 qui et vulgares viribus superant, agmina congregan-
 tur, ut homines quidem in paludes confugientes ne-
 cumenta declinent, leones autem universi, et morsu
 afflicti et culicum stridore perterriti, fuga ex hac re-
 gione se recipiant.

51 (Cap. 24). His Hylophagi, quos vocant, et Sper-
 matophagi (ab arborum seminumque victu sic appe-
 lati) succedunt. Quorum hi per aestatem fructus et
 arboribus copiose delapsos colligunt et citra laborem
 inde nutriuntur. Reliquo tempore ex herba, quae in

p. 332 sqq., ibique laudatos viatores recentiores. || —
 g. κωνώπων πλῆθος] De his vide Bruce I, p. 434;
 M. F. Caillaud, *Voyage à Méroé* etc., III, p. 57, He-

ren *Ideen* II, 1, *Histor. Werke*, tom. XIII. p. 333.

|| — 12. διεκλούμενοι B.

§ 51, 21. σιτοῦνται καὶ ὑπὸ AB. || — 22. ἀπνέεται τὴν...

Phot. καυλὸν ἐκτρεφούσης παρόμοιον ταῖς καλουμένας βου-
 νιάσιν· οἱ δὲ τῆς ὕλης τὴν ἀπαλὴν σιτοῦνται. Οὗτοι
 τὰς μὲν νύκτας κοιμῶνται τόπον ἀπὸ τῶν ἐκεῖ θηρίων
 πρὸς ὀχύρωσιν ἐξειλεγμένους καὶ φυλακὴν, ἅμα δὲ ἡλῶ
 5 μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰ δένδρα πάντες ἀνα-
 βαίνουσι, σπουδῇ καταλαθεῖν ζητοῦντες τοὺς ἄκρους
 κλῶνας· καθεῖθεν τὴν ἀπαλωτάτην ὕλην ἀμείλονται εὐ-
 μαρῶς σιτοῦνται. Τοιαύτην δὲ ἐκ τοῦ παντός βίου
 πεποίνται τὴν ἑξίν, ὥστε καὶ τὰ τῆς ἀναδρομῆς
 10 ἀπίστον ἔχειν τὴν θέαν καὶ τὴν συντονίαν οὐ χειρῶν
 μόνον καὶ δακτύλων καὶ ποδῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μερῶν
 τῶν ὑπολοίπων ἀπλῶς. Μεταπηδῶσι γὰρ εὐτόρως
 ἀπ' ἄλλου πρὸς ἕτερον ἀκρέμονα. Καὶ τοὺς κλάδους
 ἀλλήλους πολάκις ἐν τοῖς ἐπισφαλεστάτοις τοίοις
 15 ἀφαιροῦνται, καὶ τοιαῦτα ἐνδείκνυνται ὥστε τὸν ἰδόντα
 αὐτὸν μὲν ἐκπλήττεσθαι, μὴ μέντοι θαρρῖν εἰς τοὺς
 ἀπείρους ἐξαγγέλλειν. Καὶ πάντα δὲ κλάδον τοῖς ὁδοῦ-
 σιν ἐγγυλὸν κατεργάζονται, καὶ ταῖς κοιλίαις εὐτόρως
 πέττουσιν καὶ τὸ σφαλὲν ἄνωθεν σῶμα διὰ τὴν ἰσχνότη-
 20 ταν οὐ βαρεῖας τυγχάνει τῆς πληγῆς. Οὗτοι δὲ γυμνοὶ
 μὲν εἰσι πάντες, χρώνται δὲ κοινοῖς καὶ τέκνοις καὶ γυ-
 ναιξί, πολεμοῦσι δὲ περὶ τῶν τόπων ἀλλήλοις, μεταλ-
 λάττουσι δὲ οἱ πλεῖστοι λιμῶ πιεζόμενοι, γλαυκομάτων
 περὶ τὰ πεντήχοντα ἔτη τοῖς ὁμμασιν ἐπιτρεχόντων.
 25 52. Οἱ μετὰ τοὺς εἰρημένους εἰσὶν οἱ παρὰ τοῖς

0iod. συναγκείαις φουμένης προσφέρονται τὴν προσηνεστά-
 την· στερεὰ γὰρ οὕσα τὴν φύσιν καὶ καυλὸν ἔχουσα πα-
 ραπλήσιον ταῖς γινόμενάς βουνιάς ἐκπληροῖ τὴν τῆς
 ἀναγκαίας τροφῆς ἐνδειαν. Οἱ δὲ ὑλοφάγοι μετὰ
 30 τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς νομάς ἐξιόντες ἀναβαί-
 νουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα, καὶ τοὺς ἀπαλοὺς τῶν ἀκρε-
 μόνων προσφέρονται· τοιαύτην δ' ἐκ τῆς συνεχῆς με-
 λέτης τὴν ἐπ' ἄκρους τοὺς κλάδους ἀναδρομὴν ποιοῦν-
 ται πάντες, ὥστε ἀπίστον εἶναι τὸ γινόμενον· καὶ γὰρ
 35 μεταπηδῶσιν ἀπὸ μέτερου ἐφ' ἕτερον δένδρον ὁμοίως
 τοῖς ὀρνέοις, καὶ τὰς ἀναβάσεις ἐπὶ τῶν λεπτοτάτων
 κλάδων ποιοῦνται χωρὶς κινδύνων. Ἰσχνότητι γὰρ
 σώματος καὶ κουφότητι διαφέροντες, ἐπειδὴν τοῖς ποσὶ
 σφάλλονται, ταῖς χερσὶν ἀντιλαμβάνονται· κὰν τύχῃσι
 40 πεσόντες ἀφ' ὕψους, οὐδὲν πάσχουσι διὰ τὴν κουφό-
 τητά. Καὶ πάντα δὲ κλάδον ἐγγυλὸν τοῖς ὁδοῦσι κατε-
 ργαζόμενοι πέττουσιν εὐκόπως ταῖς κοιλίαις. Οὗτοι
 οἱ αἰεὶ βιοῦσι γυμνοὶ μὲν ἐσθῆτος, κοιναῖς δὲ χρώμενοι
 γυναξίν· ἀκολουθοῦσι δὲ καὶ τοὺς γεννηθέντας παῖδας
 45 κοινούς ἡγῶνται. Διαπολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους
 περὶ τῶν τόπων ῥάβδοις ὀπισθισμένοι, καὶ ταύταις ἀμυ-
 νόμενοι τοὺς ἐναντίους διασπῶσι τοὺς χειρῶνθέντας.
 Τελευτῶσι δ' αὐτῶν οἱ πλεῖστοι λιμῶ καταπονηθέντες,
 50 ὅταν τῶν ὁμμάτων ἀπογλαυκοθῶντων τὸ σῶμα στε-
 ρηθῇ τῆς ἀναγκαίας ἐκ ταύτης τῆς αἰσθησεως χρείας.

52. Τὴν δὲ ἐξῆς χώραν τῶν Αἰθιοπῶν ἐπέχουσιν οἱ

caulem educat assimilem napis, quas Buniades vocant.
 Hylophagi autem quidquid de arborum materia te-
 nerum existit et molle, comedunt. Noctes quidem
 somno tribuunt, locum deligentes, qui contra belluas
 firmus sit et excubiis aptus; mane autem quam pri-
 mum sol emergit, cum liberis et uxoribus arbores uni-
 versi conscendunt, et enixe summos assequi ramos
 contendunt. Hinc decerpit virgularum tenerima
 facile edunt. Eamque ex tota sibi vita habitudinem
 compararunt, ut incredibilis sit visus illorum in arbores
 adscensus, et mira non tantum manuum, digitorum et
 pedum, sed in universum ceterorum quoque membro-
 rum contentio. Nam expediti de ramo in ramum tran-
 siliant, et alter alteri termites, etiam in locis periculo-
 sissimis, eripit; et id genus alia ostentant, ut qui videt,
 ipse quidem stupore corripiatur, sed inexpertis enun-
 tiare non ausit. Nec quicquam frondis est succi ple-
 num, quin dentibus commolitum non concoquant ven-
 triculis. Corporis ex alto delapsi non gravis est plaga
 propter exilitatem. Nudi sunt omnes communisque
 illis liberi et uxores. Fit ut de locis inter se bellige-
 rent. Plerique præ angustia famis vitam cum morte
 commutant, quando glaucomata (ad annum id quin-
 quagesimum accidit) oculos incursant.

52. Post jam descriptos sunt quos Venatores in-

convallibus umbrosis nascitur, dulcissimam quamque
 comedunt. Quum enim natura sit solidior et caulem
 habeat ad buniadum (napi genus est) formam, neces-
 sarii victus penuriæ satisfacit. At Hylophagi cum
 liberis et uxoribus pastum egressi, conscensis arbori-
 bus ramos teneriores depascuntur. Et continuo exer-
 citationis studio tam expedito ad summa ramorum
 ascensu omnes attolluntur, ut incredibile hoc videat-
 ur. Ab arbore enim in arborem, volucrum more,
 transiliant, et super tenuissimis ramorum virgultis
 absque periculo gradiuntur. Quum enim corpore sint
 admodum gracili ac levi, pedibus frustratis, manibus
 nituntur; immo ex alto delapsi incolumes ob levi-
 tatem abeunt. Quemvis autem termitem succi plenum
 dentibus commolentes stomacho sine molestia conco-
 quant. Vivunt corpore semper nudato, et promiscue
 uxoribus utuntur, et hinc natos liberos æque commu-
 nes esse censent. De loco nonnunquam inter se bel-
 ligerantur. Arma sunt fustes, quibus se contra hos-
 tes tuentur, et subactos discerpunt. Plerique horum
 fame emoriuntur, quum glaucomate correptis oculis
 necessaria sensus hujus facultate corpus destituitur.

52 (Cap. 25). Regionem illis proximam Æthiopes

Phot. ἐγγχωρίους λεγόμενοι Κυνηγέται. Οὗτοι διὰ τὴν τῶν θηρίων φορὰν, ἣν ὁ τόπος ἀπλετον φέρει, ἐν τοῖς δένδροσι σκηνοῦσιν ἐξ ἐνέδρας δὲ ἀγρεύοντες τὰ θηρία τροφὴν ἑαυτοῖς ταῦτα ποιοῦνται. Εἰσὶ καὶ τοξεῖαις
 5 ἐπιστήμονες. Ἐπ' αὐτὴν δὲ θήρας ἀπορῶσι, τοῖς δέρμασι τῶν προτεθηραμένων τὴν ἐνδείαν ἀναπληροῦσι, βρέξαντες τὰς βύσσας καὶ ἐπ' ἀνθρακίαν κοῦρην ἐπιβάλλοντες, εἴτα σποδίσαντες καὶ εἰς διαίρεσιν ἀγαγόντες.

53. Ὅτι μετὰ τοὺς εἰρημένους, πολὺ τούτων ἀφε-

colae nominant. Hi propter belluarum frequentiam (nam innumeras fert regio) in arboribus contubernia habent: sed ex insidiis feras capiunt captasque sibi alimentum faciunt. Sagittarie etiam artis peritia valent. Si accidit ut venationis proventu careant, pelibus ante captorum inopiam explent. Coria enim madafacta, levibus admovent prunis, deinde, pilis cinere ambustis, inter se dispartiuntur.

53. Sequuntur hos, sed per intervallum satis lon-

Diod. καλούμενοι Κυνηγοί, σύμμετροι μὲν κατὰ τὸ πλῆθος, βίον δ' οἰκεῖον ἔχοντες τῇ προσηγορίᾳ. Θηριώδους γὰρ οὗσης τῆς χώρας καὶ παντελῶς λυπρᾶς, ἔτι δὲ ὑδάτων ῥύσεις ναματιαίων ἐχούσης ὀλίγας, καθεύδουσι μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον,
 15 ὑπὸ δὲ τὴν ἐωθινήν πρὸς τὰς συρρύσεις τῶν ὑδάτων μεθ' ὅπλων φοιτῶντες, ἑαυτοὺς ἀποκρύβουσιν εἰς τὴν ὕλην καὶ σκοπεύουσιν ἀπὸ τῶν δένδρων. Κατὰ δὲ τὸν τοῦ καύματος καιρὸν, ἐρχομένων βοῶν τε ἀγρίων καὶ παρδάλων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων πλῆθους πρὸς
 20 τὸ ποτόν, ταῦτα μὲν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ τε καύματος καὶ δίψου λάβρον προσφέρεται τὸ ὑγρὸν, μέχρι ἂν ἐμπλησθῇ, οἱ δ' Αἰθίοπες, γινόμενων αὐτῶν βαρέων καὶ δυσκινήτων, καταπηδῶντες ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ χρώμενοι ξύλοις πεπυρακτωμένοις καὶ λίθοις, ἔτι δὲ
 25 τοξέυσμασι ῥαδίως καταπονοῦσι. Κατὰ δὲ συστήματα ταύταις χρώμενοι ταῖς κυνηγίαις, σαρκοφαγοῦσι τὰ ληφθέντα, καὶ σπανίως μὲν ὑπὸ τῶν ἀλκιμωτάτων ἑσθίων αὐτοὶ διαφείρονται, τὰ δὲ πολλὰ δόλῳ τὴν ἐκ βίας ὑπεροχὴν χειροῦνται. Ἐὰν δὲ ποτε τῶν κυνη-
 30 γομένων ζώων σπανίζῃσι, τὰς δορὰς τῶν πρότερον εἰλημμένων βρέξαντες ἐπιτιθέασιν ἐπὶ πῦρ ἀπαλόν· σποδίσαντες δὲ τὰς τρίχας, τὰ δέρματα διαιροῦσι, καὶ κατεσθίοντες βεβιασμένους ἀναπληροῦσι τὴν ἐνδείαν. Τοὺς δὲ ἀνήθους παῖδας γυμνάζουσιν ἐπὶ σκοπῶν βάλ-
 35 λειν, καὶ μόνους διδόναι τροφὴν τοῖς ἐπιτεχούσι· διὸ καὶ θυμαστοὶ ταῖς εὐστοχίαις ἀνδρὲς γίνονται, καλλίστα διδασκόμενοι ταῖς τοῦ λιμοῦ πληγαῖς.

53. Ταύτης δὲ τῆς χώρας εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη

Venatores dieti obtinent, quorum numerus quidem modicus, sed peculiaris vitæ ratio est ac nomini respondens. Quum enim feris terra sit infesta horridaque prorsus, et paucas habeat aquarum scaturigines, arboribus bestiarum metu per noctem insidentes somnum capiunt. Mane cum armis ad confluxus aquarum proficiscuntur. Hic inter frondes ablati ex arboribus interim speculantur. Invalescente autem solis æstu, boves agrestes et pardales aliæque feræ magno numero potatulum festinant, et propter æstus ac sitis vehementiam eousque liquore se ingurgitant, dum satietate distendantur. Gravatas itaque et ægre se moventes Æthiopum manus ex arboribus desultans præustis sudibus lapidibusque et sagittis invadit nec magno negotio profligat. Hanc venationem in cætus distributi peragunt, et de carniū præda epulantur. Perraro fit ut a bestiis etiam validissimis interficiantur ipsi, siquidem dolo superiores illarum vires plerumque subigunt. Quodsi venatus ferarum deficit, exuvias pridem captarum madafactas lento igni imponunt, pilisque sub cinere ambustis, coria inter se dispartiti coacto famem cibo sedant. Impuberes adhuc pueros directe jaculari docent, nec nisi scopum tangentibus quidquam edulii suppeditant. Hinc esturiei stimulis præclare docti, in sagittarios miræ certitudinis evadunt.

53 (Cap. 25). Ab his longe ad occasum remoti

§ 52, l. 1. Κυνηγέται.] Artemidorus eadem narrant, gentem Gymnetas vocat ap. Strabon. p. 771: Μετὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα... αἱ Δημητρίων σκοταὶ καὶ βωμοὶ Κόνωνος· ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ καλῶν Ἰνδικῶν φέρεται πλῆθος καλεῖται δὲ ἡ χώρα Κορακίου· ἣν δὲ τις ἐν βάθει Ἐνδέρᾳ Γυμνητῶν ἀνθρώπων κατοικεῖα, τόξοις χρωμένους καλαμίνοις καὶ πεπυρακτωμένοις διότοις χτλ. Ne putes illud Γυμνητῶν corruptionem esse vocis κυνηγῶν, obstat Plinius qui inter populos qui ultra Meroen sunt Gymnetas recenset lib. VI, 35: *Dochi, deinde Gymnetes semper nudī; mox Anderæ; ubi Anderæ haud dubie sunt incolæ Ἐνδέραις, quam ipsis Gymnetis vindicat Artemidorus. Eosdem Ptolem. IV, 7, p. 305 Ἡερενδάραις vocat juxtaque Elephantophagos recenset, nulla facta mentione Gymnetum. Cum Andera nescio an componere liceat hodiernum Anderasse locum in*

Samen provincia situm, nisi potius *Endera* nomen superest in hod. provincia *Enderta*. Apud Diodorum quocumque nomen populi corruptum est; nam, quantum e Diodorfi varia lectione colligere licet, nomen κυνηγῶν in nullo est codice; unus præbet κυνηγῶν, ceteri Ἰνδύνοι. Poggius autem, vetus Diodori interpres, nescio an consulto Strabone an codd. auctoritate, vertit: *reliquam circa regionem Æthiopes tenent, qui Gymnetæ vocantur*. Fortasse in Agatharchide erat οἱ καλούμενοι Γυμνηταὶ κυνηγῶν; certe simili modo sequens gens apud Diodorum dicitur ἐλεφαντομάχοι κυνηγῶν. Alium Gymnetum populum Pharusii vicinum in occidentali Africæ ora habes ap. Plinium V, 8. || — 7. ἐπ'] ἐς B. Cum iis quæ de puerorum exercitio Diodorus et Artemidorus ap. Strab. subiungunt, cf. quæ Diodorus V, 18 narrat de pueris Gymnesiarum insularum.

Phot. στώτες καὶ πρὸς ἐσπέραν μάλλον ἀνατείνοντες, εἰσὶν οἱ ἐκ τῆς τῶν ἐλεφάντων θήρας τὸν βίον ποιοῦνται. Οἱ μὲν ἀπὸ δένδρου, ἐφ' ᾧ κάθονται, σκοποῦντες τὰς παρόδους τῶν θηρίων, ταῖς μὲν χερσὶ τῆς οὐρᾶς λαβόμενοι, τοῖς ποτὶ δὲ πρὸς τὸν μηρὸν τὸν ἀριστερὸν ἐπιθαίνουσιν· εἴτα πελάκει, ὃν ἐπιτήδειον καὶ ἔτοιμον ἔχουσι, τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκναῖς ταῖς πληγαῖς χρώμενοι, νευροκοποῦσιν, οὕτω δὲ ἐκτενῶς τῇ μὲν καταφέροντες, τῇ δὲ τῆς οὐρᾶς κρατοῦντες, ὡς ἄθλου προκειμένου τῆς ψυχῆς· ἡ γὰρ ἀποκτείνεται χρῆ ἡ τελευταῖν,

Diod. πολλὸν διεστηχότες Αἰθίοπες ὑπάρχουσιν Ἐλεφαντομάχοι κυνηγοί. Νεμόμενοι γὰρ ὀρυμώδεις καὶ πυκνοὺς τοῖς δένδροις τόπους παρατηροῦσι τῶν ἐλεφάντων τὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἐκτροπὰς, σκοπὰς ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων ποιοῦμενοι· καὶ ταῖς μὲν ἀγέλαις αὐτῶν οὐκ ἐπιτίθενται διὰ τὸ μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχειν κατορθώσεως, τοῖς δὲ καθ' ἓνα πορευομένοις ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας, παραδόξως ἐγχειροῦντες τολμήμασιν. Ὅταν γὰρ τὸ ζῶον διεξιὼν γένηται κατὰ τὸ δένδρον ἐν ᾧ συμβαίνει τὸν σκοπεύοντα κεκρύφθαι, ἅμα τῷ παραλλάττειν τὸν τόπον ταῖς μὲν χερσὶν ἰδρᾶζατο τῆς οὐρᾶς, τοῖς δὲ ποσὶν ἀντέστη πρὸς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν· ἔχων ὁ ἐκ τῶν ὤμων προσηρτημένον πέλεκυν, κοῦφον μὲν πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς μιᾶς χειρὸς πληγὴν, ὅξυν δὲ καθ' ὑπερβολὴν, τοῦτον λαβόμενος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ νευροκοπεῖ τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκνάς καταφέροντων πληγὰς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οἰακίζων τὸ ἴδιον σῶμα. Παράδοξον δὲ δεῦντα τοῖς ἔργοις προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἄθλου τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκάστω προσφέρουσιν, ὡς γὰρ χειρώσασθαι τὸ ζῶον ἢ τελευταῖν αὐτὸν λείπεται, τῆς περιστάσεως οὐκ ἐπιδεχομένης ἕτερον ἀποτέλεσμα. Τὸ δὲ νευροκοπηθὲν ζῶον ποτὲ μὲν διὰ τὴν δυσκινήσιαν ἀδυνατοῦν στρέφασθαι καὶ συνεχελνόμενον ἐπὶ τὸν πεσπονθότα τόπον πίπτει καὶ τὸν Αἰθίοπα συναπώλλυσι, ποτὲ δὲ πρὸς πέτραν ἢ δένδρον ἀποθλίβαν τὸν ἄνθρωπον τῷ βάρει πιέζει μέχρι ἂν ἀποκτείνῃ. Ἐνιοί

gum et occasui magis objecti, qui ex elephantum venatione victum acquirunt. Ex his nonnulli insidentes arbori belluarum transitus speculantur, factoque perneciter descensu, manibus complexi caudam, et pedibus in femem sinistram connixi, bipennis, apte ad hoc et paratæ, crebris ictibus poplitis dextri nervos succidunt: tamque valide hac vulnera inferunt, illa caudam tenent, quam si de vita certamen instituatur; aut enim interimendum est, aut oppetendum, siquidem alium temporis hic articulus exitum

venatores Elephantomachi, i. e. Æthiopum natio cum elephantis depugnans, habitant. Saltuosas enim et densis consitas arboribus silvas incolunt, ubi ingressus elephantum et diverticula e celsissimis arborum speculis observant. At integra quidem armenta non aggreduuntur; nulla enim rei bene gerendæ spes foret; sed singulatim accedentibus miro plane ausu manus afferunt. Quum enim arborem, ubi speculator sese abscondit, bellua prætergreditur, in ipso transitu caudam prehensa, pedibus sinistro femori innititur; manibus secutur, quam humeris annexam et ad unius manus ictus habilem gerit, dextra corripens, dextræ suffraginis nervos crebris vulneribus incidit; læva interim corpus suum gubernat. Mira autem huic operi celeritas adhibetur, ut quo de vita unuscujusque certamen sit propositum. Nam aut domanda est bellua, aut ipsi occumbendum; alium res eventum haud admittit. Animal igitur sic enerdatum, quum se obvertere (quæ ipsius in motu tarditas est) nequeat, interdum ad affectum locum inclinans procumbit, Æthiopem una secum pessumdans; interdum ad arborem saxumve hominem allidens mole sua tam diu premit, dum enecarit. Elephantes

§ 53. De elephantophagis præter Diodorum (qui, nescio an librorum vitio, ἐλεφαντομάχους vocat) et Artemidorum ap. Strabon. p. 772, v. Ptolemæus IV, 7 p. 305: Καταλαμβάνει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ τὴν Μερόην νῆσον· μεθ' ἃ ὑπόκεινται Γάπαχοι, ὑφ' οὓς Πτολεμαῖοι, ὑφ' οὓς Καταδοῦποι, μεθ' οὓς οἱ Ἐλεφαντομάχοι Αἰθίοπες, ὑφ' οὓς Περσενδάραι. Plinius VI, 35: *Inter montes autem et Nilum Symbari sunt, Palugges; in ipsis vero montibus Asachæ multis nationibus. Abesse a mari dicuntur dierum quinque itinere. Vivunt elephantorum venatu.* Idem VIII, 13: *Asachæi vocantur Æthiopes, apud quos maxime nascuntur (elephanti).* « On est disposé à voir avec Salt et Vincent dans les *Asachæ* les Abyssiniens Axumites, qui se nomment encore aujourd'hui *Agaasi* » Ritter Geogr. I, p. 303, vers. gall. Idem p. 340 monet *Dobennah, Shangallorum* hod. tribum, etiamnunc elephantorum et rhinocerotum carne vitam sustinere. — De venandi modis cf. Artemidorus et Plinius VIII, 8: *Troglodyte*

contermini Æthiopiæ, qui hoc solo venatu aluntur, arbores propinquas itineri eorum conscendunt. Inde totius agminis novissimum speculati, extremas in clunes desiliunt. Læva apprehenditur cauda; pedes stipantur in sinistro femine. Ita pendens alterum poplitem dextro cædit præacuta bipenni; hoc crure tardato profugiens, alterius poplitis nervos ferit, cuncta præceleri pernecitate peragens. Alii tutiore genere, sed magis fallaci, intentos ingentes arcus defigunt humi longius. Hos præcipui viribus juvenes continent; alii connixi pari conatu contendunt, ac prætereuntibus sagittarum venabula insigunt, mox sanguinis vestigiis sequuntur. Diodorus alteram hanc venationis rationem non memorat, sicuti ap. Plinium non habes quam tertio loco Photius et Artemidorus recensent. Venationem elephantorum ei, quæ primo loco describitur, simillimam in regione *Colla Mazaga* vidit Bruce, IV, p. 342 sq., cum quo cf. Rüppel *Reise in Abyss.* p. 146. || — 5. πρὸς;] ὡς C.

Phot. ἄλλην τοῦ καιροῦ διεξόδον οὐκ ἔχοντας. Ἐπὶ δὲ τὸ ζῶον ἐκ τῆς πληγῆς καὶ τῆς αἰμορραγίας πῆσῃ, οἱ συνθηραταὶ παραγίνονται ἐπὶ τὸ πτώμα, καὶ τοῦ θηρίου ζῶντος ἔτι παρατέμνοντες ἐκ τῶν ὀπισθίων τὰς σάρκας εὐωχοῦνται, τὸν ἔσχατον τοῦ καταπονθέντος οὕτως ὑπομένοντος θάνατον.

54. Ἄλλ' οἱ μὲν μετὰ τοῦ ἔσχατου κινδύνου ἔλεφαν-
τοῦτ' ἔροι τοιοῦτοι· ἔτεροι δὲ θηρῶσιν αὐτοὺς οὕτω.
Τρεῖς ἄνδρες ἐν μὲν ἔχοντες τόξον, διστοὺς δὲ πλείους
10 κεχρισμένους τῇ χολῇ τῶν ὄφρων, ἐστᾶσιν ἐν δρυμῷ
παρὰ τὰς τῶν θηρίων διεξόδους. Ἐπὶ οὖν προσάγει
τὸ ζῶον, ὃ μὲν εἷς κατέχει τὸ τόξον τῷ ποδὶ προσβε-
βηκώς, οἱ δὲ δύο τὴν νεύραν ἐλκύσαντες ἐκ τῆς ἀπά-
σης βίας ἀφῆκον τὸ βέλος, ἕνα σκοπὸν ἔχοντες ἐπὶ
15 μέσῃ τὴν πλευρᾷ, ὥστε διανύσαι τῆς περιτοῆς ἐντὸς
καὶ τοὺς κυρτοὺς τεμῖν καὶ τρῶσαι τόπους· ἐκείθεν τὸ
τηλικοῦτον θηρίον ἐλαυνόμενον τε καὶ σπαρπτόμενον
διαλύεται καὶ πίπτει.

55. Τρίτον δὲ ἐστὶ γένος Ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπειδὴν
20 οἱ ἔλεφαντες τῆς νομῆς ἐμφορηθέντες πρὸς ὕπνον τρα-
πέσθαι ζητῶσιν, — οὐκ ἐπὶ γῆς δὲ ἀναπεσόντες ὑπνοῦ-
σιν, ἀλλὰ τοῖς παχυτάτοις καὶ μεγίστοις δένδροις προσ-
ανακλίνοντες ἑαυτοὺς, ὥστε τοὺς μὲν δύο πόδας τοὺς
πλησίον τοῦ στελέχους πρὸς τὴν γῆν ἐλαφρῶς ὑπερέι-
25 δεσθαι, τὴν δὲ πλευρᾷ τὸ πᾶν σῶμα ἐκδεχομένην
ὀρεῖσθαι πρὸς τῇ φύσει τοῦ ζώου, καὶ τοῦτον τὸν τρό-
πον τῆς καταφορᾶς τυγχάνειν οὐκ εἰλικρινούς, ἀλλὰ
παρεψευσμένης, διὰ τὸ προσκεῖσθαι τοῖς βαθεῖν ὕπνοις

Diod. δὲ τῶν ἐλεφάντων περιαλγείς ἐκ τῶν τραυμάτων γε-
30 νόμειν τοῦ μὲν ἀμύνεσθαι τὸν ἐπιβουλεύσαντα μακρὰν
ἄφρονησιν, τὴν δὲ σφυγὴν διὰ τοῦ πεδίου ποιοῦνται,
μέχρι ἂν ὅτου συνεχῶς ὁ προσβεβηκὼς τύπτων εἰς τὸν
αὐτὸν τόπον τῷ πελέκει διακόψας τὰ νεῦρα ποιήσῃ
ἄρετον τὸ ζῶον· ὅταν δὲ τὸ ζῶον πῆσῃ, συντρέχουσι
35 κατὰ συστήματα, καὶ ζῶντος ἔτι τέμνοντες τὰς σάρκας
ἐκ τῶν ὀπισθεν μερῶν εὐωχοῦνται.

56. Ἐνίοι δὲ τῶν πλησίον κατοικούντων χωρὶς κιν-
δύνων θηρεύουσι τοὺς ἔλεφαντας, τέχνη τῆς βίας πε-
ριγινόμενοι. Εἴωθε γὰρ τοῦτο τὸ ζῶον, ἐπειδὴν ἀπὸ
40 τῆς νομῆς πληρωθῇ, πρὸς ὕπνον καταφέρεισθαι, δια-
φορὰν ἔχουσης τῆς περὶ αὐτὸ διαθέσεως πρὸς τὰ τῶν
τετραπόδων. Οὐ γὰρ δύναται τοῖς γόνασι πρὸς τὴν
γῆν συγκαθίεσθαι τὸν βλον ὄγκον, ἀλλὰ πρὸς δένδρον
ἀνακλιθὲν ποιεῖται τὴν διὰ τῶν ὕπνων ἀνάπαυσιν.
45 Διόπερ τὸ δένδρον διὰ τὴν γινομένην πρὸς αὐτὸ πλεονά-
κις πρόσκλισιν τοῦ ζώου τετριμμένον τέ ἐστι καὶ ῥύπου
πλήρες, πρὸς δὲ τοῦτοις ὁ περὶ αὐτὸ τόπος ἴχνη τε ἔχει
καὶ σημεῖα πολλὰ, δι' ὧν οἱ τὰ τοιαῦτα ἐρευνῶντες

non patefacit. Prolapsa igitur ex continente percussu
eos sanguinis profluvio bestia, illico venationis comites
sunt praesto, dumque adhuc vivit, carnes ex postero-
ribus resecant, et hilarem ad modum inde convivan-
tur. Atque fera ita domita longum et atrocem inte-
ritum sustinet.

54. Sic ergo se habent ii qui cum extremo vitae pe-
riculo elephantes venantur. Sunt alii qui diversam
eos capiendi rationem ineunt. Viri enim terni, uno
instructi arcu et sagittis pluribus felle anguini tinctis,
ad exitus belluarum in saltu consistunt. Si qua igitur
accedit, unus arcum pedi admotum tenet, duo
reliqui summa vi tracto nervo telum emittunt, ad latus
medium unice directum, ut ad interiora complexus
penetret, et devexas illas secet ac vulneret partes.
Hinc tantum feræ monstrum dolore convulsum et
agitatum elanguescit et procumbit.

55. Tertium quoque Elephantophagum genus est,
qui hunc venationis modum servant. Quando ele-
phantes ad satietatem pasti cubitum se recipiunt, non
humi procumbentes dormiunt, sed crassis et maximis
arboribus se acclinant, ut pedes stipiti proximi terræ
leviter innitantur, et latus quod totum corpus excipit,
a ligno sustentetur, itaque non sincerum hunc sed
adulterinum dixeris cubandi modum: propterea quod
somno profundiori adjuncta sit vehemens sollicitudo
et metus exitii, quod prolapsum illico excipit, propter

nonnulli vulnerum cruciatibus victi, ultione insidia-
toris omissa, tam diu in planis fugæ indulgent, donec
qui a tergo cædit, continenti securis plaga in eundem
locum delata, succisis belluam nervis prorsus infirma-
rit. Qua prostrata, catervatim homines concurrunt
et carnes adhuc viventi ex posterioribus partibus exse-
ctas hilari convivio absumunt.

55 (Cap. 27). Quidam finitimi absque discrimine
elephantes capiunt vim arte superantes. Solet enim
hoc animal, quum saturum a pastu redit, alio quam
cetera quadrupedia modo dormitum se componere.
Totam enim corporis molem curvatis genibus terræ
applicare nequit, sed ad arborem sese acclinans somni
quietem capit. Ideoque arbor illa, cui sæpius bellua
se acclinaverit, deteritur et sordescit. Ad hæc in cir-
cuitu ejus vestigia sunt multaue signa, quibus inda-
gatores hujus prædæ decubitus elephantorum depre-
hendunt. Quando igitur in arborem hujusmodi

1. δὲ om. B. — 4. ζῶντος ἔτι] Milites quosdam qui
carneem bovi viventi excisam comederint, vidisse se
ait Bruceus.

§ 54, 7. τοῦ ante ἔσχατου om. C. — 9. δὲ καὶ
λαίους vgo. — 10. ἐστᾶσιν] ἰστέσιν vgo. — 12.

τὸ ante πόξον vgo deest; in C. manu secunda adscri-
ptum. — 13. προσέδοχῶς vgo; ap. Artemidorum
habes προσεβηκῶν.

§ 55, 24. τοῦ ante στελέχους vgo deest; τοὺς στελ.
C. — 27. τυγχάνειν] τυγχάνει vgo.

Phot. ἀγωνίαν ἰσχυράν, φθορὰς ὑποκειμένης παραχρῆμα τῷ σφαλέντι διὰ τὴν ἐκλυσιν τὴν φυσικὴν. Οἱ οὖν ἀπὸ τῆς τούτων θήρας τὸν βίον ποιοῦμενοι, τοὺς δρυμοὺς περιπλανώμενοι καὶ τὴν τοῦ θηρίου κοίτην ἐπισημηνάμενοι, ἐκ τῶν ὅστιθεν τοῦ δένδρου τόπων πρίουσιν, ἕως ἂν μῆτε κλίην τὸ πᾶν μῆτε ἰσχύον ἄγαν (καὶ ἰσχυρὸν) ἀπολείπεται, μένῃ δὲ ἐστηκὸς ἐπὶ βραχείας ῥοπῆς. Τὸ δὲ ζῶον ἀπὸ τῆς νομῆς ἐπὶ τὸν συνήθη τῆς κοίτης τόπον ἀνακλινόμενον αἰφνιδίον τε πίπτει, τοῦ ζύλου κλαπτόντος, καὶ πρόκειται τοῖς θηράσασι δειπνον ἑτοιμον. τὰς γὰρ ὀπισθίας κόψαντες οὗτοι σάρκας, καὶ ποιήσαντες ἐξαίμον τὸ ζῶον, εἴτα νεκρὸν, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρεῖαν ἕκαστος τὰ μέλη διαιροῦσιν.

56. Ὅτι τούτους τοὺς κυνηγούς Πτολεμαῖος ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς ἀποσχέσθαι τοῦ φόνου τῶν ἐλεφάντων παραινῶν, ἵν' ἔχοι αὐτοὺς ζῶντας, καὶ πολλὰ καὶ θαυμαστά αὐτοῖς ὑπὸ σκηνῶν, οὐ μόνον οὐκ ἐπεισεν, ἀλλ' οὐδ' ἂν τὴν θλίην ἀλλάξασθαι βασιλείαν πρὸς τὸν ἐνεστώτα βίον εἰπόντων ἀπόκρισιν ἤκουσεν.

57. Ὅτι τῶν κυνηγῶν τούτων, οὗς οἱ Νομάδες ἀκαθάρτους καλεῖν εἰώθασιν, τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν ἀπόσπασμα Αἰθιοπῶν νέμεται οὗς καλοῦσι Σιμοὺς, τὰ δὲ

Αἰθιοπες γνωρίζουσι τὰς τῶν ἐλεφάντων κοίτας. Ὅταν οὖν ἐπιτύχῃσι τοιοῦτῳ δένδρῳ, πρίζουσιν αὐτὸ παρὰ τὴν γῆν, μέχρι ἂν ὀλίγην ἔτι τὴν ῥοπὴν ἔχῃ πρὸς τὴν πτώσιν· εἴθ' οὗτοι μὲν τὰ σημεῖα τῆς ἰδίας παρουσίας ἀφανίσαντες ταχέως ἀπαλλάττονται, φθάνοντες τὴν ἐφοδὸν τοῦ ζώου· ὁ δ' ἐλέφας πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐμπληθεῖς τῆς τροφῆς, ἐπὶ τὴν συνήθη καταντῆ κοίτην· κατὰ κλίθεις δὲ ἀθρόω τῷ βάρει παραχρῆμα μετὰ τῆς τοῦ δένδρου φορᾶς ἐπὶ τὴν γῆν καταφέρεται· πεσὼν δὲ ὑπτιος μένει τὴν νύκτα κείμενος διὰ τὸ τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἀδημιούργητον εἶναι πρὸς ἀνάστασιν. Οἱ δὲ πρίσαντες τὸ δένδρον Αἰθιοπες ἅμ' ἡμέρᾳ καταντῶσι, καὶ χωρὶς κινδύνων ἀποκατείναντες τὸ ζῶον σκηνοποιοῦνται περὶ τὸν τόπον καὶ παραμένουσι μέχρι ἂν τὸ πεπτωκὸς ἀναλώσῃσι.

57. Τούτων δὲ τῶν γενῶν τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν μέρη κατοικοῦσιν Αἰθιοπες οἱ προσαγορευόμενοι Σιμοὶ, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα νέμεται τὸ τῶν Στρουθοφάγων γένος. Ἔστι γὰρ παρ' αὐτοῖς ὀρνέου τι γένος μεμικμένῃν ἔχον τὴν φύσιν τῷ χειραίῳ ζῳῷ, δι' ἣν τῆς συνθέτου τέτυχε προσηγορίας. Τῷτο δὲ μεγέθει μὲν οὐ λείπεται τῆς μεγίστης ἐλάφου, τὸν δὲ αὐχένα μακρὸν ἔχειν καὶ περιφερεῖς τὰς πλευρὰς καὶ περὶ τὰς ὑπὸ τῆς φύσεως δεδημιούργηται· καὶ κεφάλαιον μὲν ἀσθενὲς ἔχει καὶ μικρὸν, μηροῖς δὲ καὶ κώ-

naturalem erigendi sese impotentiam. Ergo qui vitæ ex horum venatu alimenta querunt, in nemoribus circumvagando, ubicumque bestię observantur cubile, aversam arboris partem serra incidunt, dum nec tota inclinet, nec valida nimis maneat, sed ad exiguum tantummodo impulsus restet. Bellua igitur e pascuis reversa quum ad assuefactam cubandi stationem se applicat, stipite confestim diffracto evertitur, et paratam venantibus præbet cœnam. Posteriorum enim partium carnes rescindunt, et vita cum sanguine exhausta, cætera defuncti membra ad suum quisque usum distributa auferunt.

56. Hos venatores Ptolemæus rex Ægypti ab elephantum cæde abstinere hortatus est, ut vivos sibi haberet, multaque et admiratione digna eis promisit. Non modo tamen non persuasit, verum etiam cum toto Ægypti regno se præsentem hunc victum non permutaturos esse ab illis responsum accepit.

57. Venatoribus his, quos Nomades impuros nominare solent, objectas ad occidentem regiones pars Æthiopum incolit, qui Simi vocantur, eas autem

incidunt, serra paulo supra humum eousque incidunt, dum paulum ad ruinam momenti restet. Tum delictis præsentis ipsorum indicibus, celeriter abscedunt ne fera superveniat. Ea sub vespere ad satietatem pasta cubile assuetum repetit; quum primum vero tota mole incumbit, una cum arboris ruina ad terram devolvitur, et supina per noctem ibi jacet, quia natura corporis ad surgendum prorsus inepta est. At cum prima luce incisores arboris Æthiopes accurrunt, et, bellua citra periculum occisa, tabernacula ibidem exstruunt, quibus ad consumptionem usque prædæ immorantur.

57 (Cap. 28). His gentibus ad plagas occiduas adjecti sunt Æthiopes quos Simos appellant; australes vero partes Struthophagorum (quorum cibus struthiones) natio inhabitat. Est enim apud illos avis genus naturam cum terrestri animanti commixtam habens, unde etiam compositum (*struthiocameli*) nomen accepit. Magnitudine cervæ maximæ haud cedit. Longam ei cervicem lateraque rotunda et alata fabricavit natura. At caput infirmum habet et parvum, femoribus vero et cruribus prævalet; ungula illi bi-

6. καὶ om. C. || — 7 ἐστηκὸς] A; καὶ ἔστηκεν C. || — 10. πρόκειται] ἀποσχέσθαι C. || — 11. ὀπισθίους B.

§ 56, 15. ἀποσχέσθαι] C. || — 16. ἔχοι] ἔχῃ B. || — 19. ἐρεστώτα C.

§ 57, l. 22. Σιμοὺς] Σόλους et Σόλους codices Strabonis p. 772 in exc. Artemidori, quod in Σιμοὺς mu-

tari jubet Casaubonus, aliis vulgatam tuentibus, quum σιμός et σίλος voces eodem fere sensu adhibeantur. — De struthionibus, quorum descriptionem Photius non excerptit, cum Diodoro cf. Ptolemaeus l. l. et Plinius X, 1. De gente cf. Ptolemaeus IV, 7, p. 304: Μεταξὺ τοῦ Ἀστιάποδος ποταμοῦ καὶ τοῦ Γαράτου ὄρους

Phot. πρὸς μεσημβρίαν οὐ μέγα ἔθνος, οἱ καλούμενοι Στρου-
θοφάγοι, οἱ ταύτας τέγνη καὶ δόλω καὶ βοπάλοις θη-
ρεύοντες ἐκ τούτων βιοῦσι, σιτούμενοι μὲν τὰς σάρκας,
ἐνδύσει δὲ καὶ στρωμνῇ τοῖς αὐτῶν χρώμενοι δέρμασι.
6 Πολεμούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Σιμῶν οὗτοι τοῖς τῶν δρύων
κέρπειν ὁπλοὶς χρώνται, μεγάλοις καὶ τμητικοῖς οὖσι·
τέρπει δὲ ἡ χώρα πολυπληθὲς τὸ ζῶον τοῦτο.
68. Ὅτι τῶν εἰρημένων οὐ πολλὸν διεσπῶτες εἰσιν οἱ
Ἀκριδοφάγοι· τὸ δὲ ἔθνος βραχυτέροι μὲν τῶν λοιπῶν,
10 ἱσχνοὶ δὲ τοῖς εἶδεσι, μέλανες δὲ ἐξισίως. Ὑπὸ δὲ
τὴν ἐπρινὴν ἰσημερίαν, ὅτε λίθες παρ' αὐτοῖς καὶ ζέ-

Diod. λοις ὑπάρχει καρτερώτατον, διγῆλου τῆς βάσεως οὐ-
σης. Τοῦτο πέτεσθαι μὲν μετέωρον οὐ δύναται διὰ τὸ
βάρος, τρέχει δὲ πάντων ὠκύτατον, μικρὸν ἄκροις τοῖς
15 ποσὶ τῆς γῆς ἐπιψαῦον· μάλιστα δ' ἔστιν κατ' ἀνέμου
πνοῆς ἐξαίρη τὰς πτέρυγας, ὑπεξάγει καθάπερ εἰ τις
ναῦς ἰστιοδρομοῦσα· τοὺς δὲ διώκοντας ἀμύνεται διὰ
τῶν ποδῶν ἀποσπενδονῶν παραδόξως λίθους χειροπλη-
θισίους. Ὅταν δ' ἐν νημεῖα διώκηται, ταχὺ συν-
20 ἰδρουσῶν τῶν πτερύγων ἀδυνατεῖ χρῆσασθαι τοῖς τῆς
φύσεως προτερήμασι, καὶ ῥαδίως καταλαμβαίνοντων
ἀλίσκεται. Τούτων δὲ τῶν ζῴων ἀμυθήτων ὄντων
τῷ πλήθει κατὰ τὴν χώραν, οἱ βάρβαροι παντοδαπὰς
μηχανὰς ἐπινοοῦσι κατ' αὐτῶν τῆς θήρας· ῥαδίως δὲ
25 πολλῶν ἀλίσκομένων ταῖς μὲν σαρεῖ χρωῖνται πρὸς δια-
τροφήν, ταῖς δὲ δοραῖς πρὸς ἐσθίαν καὶ στρωμνῇν.
Ὑπὸ δὲ τῶν Σιμῶν ὀνομαζομένων Αἰθιοπῶν πολεμού-
μενοι διακινδυνεύουσι πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους ὁπλοὺς
ἀμυντήριος χρώμενοι τοῖς τῶν δρύων κέρπει· ταῦτα
30 δὲ μεγάλα καὶ τμητικὰ καθεστῶτα μεγάλῃν παρέχεται
χρεῖαν, θαυλίεας οὖσης κατὰ τὴν χώραν διὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν ἔχοντων αὐτὰ ζῶων.

68. Βραχὺ δὲ τούτων ἀπέχοντες Ἀκριδοφάγοι κατ-
οικοῦσι τὰ συνορίζοντα πρὸς τὴν ἔρημον, ἀνθρωποι
40 μικρότεροι μὲν τῶν ἄλλων, ἱσχνοὶ δὲ τοῖς ὅγκοις, μέλα-
νες δὲ καθ' ὑπερβολήν. Κατὰ γὰρ τὴν ἐπρινὴν ὄραν
παρ' αὐτοῖς ζέφυροι καὶ λίθες παμμεγέθεις ἐκρίπτου-

quæ Austro objacent, gens obtinet non ita magna Struthophagorum quos vocant; nam struthiones artificio et dolo clavisque subigunt, unde vivant; carnes enim cibos, pellesque indumenta et lectisternia sufficiunt. A Simis bello petiti, orygm cornibus pro armis utuntur; grandia enim sunt et ad incidendum peracuta. Regio illa magnam horum animalium nutrit copiam.

58. Exiguo inde intervallo disjuncti Acridophagi; gens hæc cæteris est statura breviori, tenui et macilento corporis habitu, colore supra modum nigro. Appetente æquinoctio verno, quando Africi et Favonii apud

sulca. Gravitas autem facit, ne in sublime evolare possit, sed velocissime omnium currit, vix summis pedibus humum stringens; maximeque secundo ventorum flatu alas tollens ceu navis extensis concitata velis procurrit. Contra insequentes mira ratione jactu lapidum se defendit, quos pugni crassitudine pedibus, tanquam funda, intorquet. At quum silente vento infestatur, alis subito defessis, præsidio illo naturæ uti nequit, sed cursu facile superatus capitur. Ingens harum avium est multitudo; et quia varia eas venandi artificia excogitant barbari, facile plurimas capiunt captarumque carnibus ad victum, exuviis ad vestitum et lectorum stragula utuntur. Sed quum a Simis, quos vocant, Æthiopibus bello impetantur, orygm cornubus in conflictu pro armis, quibus vim hostium repellant, utuntur. Quum enim grandia sint et ad punctum ferendum apta, et passim ob bestiarum his præditarum multitudinem inveniantur, eximium incolis usum præbent.

58 (Cap. 29). Paulum ab his distant Acridophagi (locustivores), desertæ regioni contermini, homines aliis breviores, corpore macilento et supra modum nigro. Veris enim illic tempore Favonii et Africi ingravescentes infinitum locustarum e deserto numerum,

Πεχίνοι, ὧν δυσμικρότεροι Στρουθοφάγοι Αἰθιοπες. Hodie diurni Dobennah, inter Tacaze et Mareb fluvios habitantes, partim elephanthorum rhinozerotumque carne, partim struthionum vescuntur. V. Bruce III, p. 472; Ritter Erdk. I, p. 247. || — 5. δρύων Cf. Plinius XI, 106: unicornes et bisulcum oryx; id. VIII, 79, II, 40; Ælian. N. An. VIII, 8. Probabiliter est Antilope Oreas. V. Bochart De an. III, 26, p. 946; Zoega De obel. p. 166; Casaubonus in Lamprid. Commod. c. 13; Hoeschel ad Herapoll. I, 49; Bœttiger in Amalthea III, p. 192; Niehr. ad Herodot. IV, 192, ubi eadem animalia ὕρες vocari videntur. Ceterum Artemidorus Sillos contra Struthiophagos orygm cornibus pugnare dicit, contra quam Photius et Diodorus. || — 6. ζέωνται, μεγάλοις] sic codd. nostri; χρ. καὶ μεγάλοις vulgo.

§ 58, l. 9. Ἀκριδοφάγοι] Cf. Artemidor. l. I. et Pli-

nus VI, 35: Pars quædam Æthiopum locustis tantum vivit fumo et sale duratis in annua alimenta. II, quadragessimum annum vitæ non excedunt. Idem VII, 2: Ctesias gentem (sc. Indicam) quæ appellatur Pandore, in convallibus sitam annos ducentos vivere... Contra alios quadragenos non excedere annos, junctos Macrobiis, quorum femina semel pariant; idque et Agatharchides tradit. In quibus mentio Agatharchidis nescio an recte ad gentem Indicam referatur; ad nostros potius Acridophagos pertinuerit. Quamquam hos etiam Indos dicere licebat, quoniam Æthiopia a nonnullis vocabatur India interior. Etiamnunc Waldubbe vallis incolas locustis maxime vesci ferunt. V. Bruce Voyages I, p. 596; Burkhardt Travels in Nubia p. 391; Combe et Tamisier I, p. 306; Heeren Ideen II, 1, p. 332. || — 9. μὲν om. C. || — 11. λίθες Diodor. et Strabo sive Artemidor.; λίθεις codd. Photii.

Phot. φυροί πνέουσι παμμεγέθεις, ἀκρίδων πλῆθος ἀμύθητον ἐκ τῆς ἀνιστορήτου μετὰ τῶν ἀνέμων παραγίνεται χώ-
 ρας, τῇ μὲν δυνάμει τῆς πτήσεως τὸν ὀρνίθων μικρὸν
 παραλλάττον, μακρὸν δὲ τῇ σῶματι. Ἀπὸ τοῦτου
 5 τοῦ ζώου τρέφονται πάντα τὸν χρόνον, ἄλλως τε τού-
 τοις καὶ τεταρχειυμένοις χρώμενοι. Καπνῶ δὲ ταύτας
 θηρῶσιν, ἐκ τοῦ ἀέρος ἐπὶ γῆν καταφέροντες. Οὗτοι
 κοῦφοι μὲν εἶναι λέγονται καὶ τοῖς ποσὶν δξύτεροι, ζωσι
 δὲ οὐ πλεῖον τεσσαράκοντα ἐτῶν, ξηρὰς κοινωνοῦντες
 10 τελείως τροφῆς. Τελευτῶσι δὲ τοῦ ζῆν ἀθλιώτερον·
 ἅμα γὰρ [τῷ] πλησιάζειν τὸ γῆρας ἐγγίνεται τοῖς σώ-
 μασιν αὐτῶν πτερωτὰ γένη φθειρῶν, ὅμοια μὲν τῇ
 τύπῃ τοῖς κρότῳσι, βραχεῖ δὲ ἐλάττω τῶν ἐν τοῖς

Diod. σιν ἐκ τῆς ἐρήμου πλῆθος ἀκρίδων ἀμύθητον, τοῖς τε
 15 μεγέθεσι διαλλάττον καὶ τῇ χροᾷ τοῦ πτερώματος εἰ-
 δεχθῆς καὶ ρυπαρόν. Ἐκ τοῦτου δαυλίεις τροφὰς
 ἔχουσιν ἅπαντα τὸν βίον, ἰδιοτρόπως αὐτῶν ποιούμενοι
 τὴν θήραν. Παρὰ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπὶ πολλοὺς
 σταδίους παρῆκει χαράδρα βάθος ἔχουσα καὶ πλάτος
 20 ἀξιόλογον· ταύτην πληροῦσιν ἀγρίας ὕλης, οὐσῆς ἀφθό-
 νου κατὰ τὴν χώραν· ἐπειθ' ὅταν τῶν προειρημένων
 ἀνέμων πνεόντων προσφέρηται τὰ νέφη τῶν ἀκρίδων,
 καταδιελλόμενοι πάντα τὸν τῆς χαράδρας τόπον, πυροῦσι
 τὸν ἐν αὐτῇ χρότον. Ἐγειρομένοι δὲ καπνοῦ πολ-
 25 λῷ καὶ ὀριμῷ, αἱ μὲν ἀκρίδες υπερπετιόμεναι τὴν
 χαράδραν, καὶ διὰ τὴν τοῦ καπνοῦ ὀριμύτητα πνιγόμε-
 ναι, καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ὀλίγον διαπετασθεῖ-
 σαι τόπον· τῆς δὲ τούτων ἀπωλείας ἐπὶ πλείονας ἡμέ-
 ρας γινομένης, μεγάλοι διανίστανται σωροί· καὶ τῆς
 30 χώρας ἔχουσῆς ἀλυμρίδα πολλήν, πάντες προσφέρουσι
 ταύτην ἀθρόοις τοῖς σωροῖς, καὶ διατῆξαντες οἰκείως
 ποιοῦσι τὴν τε γεῦσιν πρόσφορον καὶ τὸν ἀποθησαυρι-
 σμὸν ἀσχητον καὶ πολυχρόνιον. Ἡ μὲν οὖν διατροφὴ
 35 τούτοις παραχρῆμα καὶ τὸν ὕστερον χρόνον ἀπὸ τού-
 των τῶν ζώων ὑπάρχει· οὔτε γὰρ κτηνοτροφοῦσιν, οὔτε
 θαλάττης ἐγγὺς οἰκοῦσιν, οὔτε ἄλλης ἐπικουρίας οὐδε-
 μιᾶς τυγχάνουσι. Τοῖς δὲ σώμασιν ὄντες κοῦφοι καὶ
 τοῖς ποσὶν δξύτατοι, βραχύβιοι παντελῶς εἰσιν, ὥς ἂν
 τῶν πολυχρονιωτάτων παρ' αὐτοῖς οὐχ ὑπερβαλλόντων
 40 ἐτὶ τεσσαράκοντα. Τὸ δὲ τοῦ βίου τέλος οὐ μόνον πα-
 ράδοξον ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀχρηστότατον. Ὅταν
 γὰρ πλησιάζῃ τὸ γῆρας, ἐμψύονται τοῖς σώμασι πτε-
 ρωτοὶ φθιῖρες οὐ μόνον διάφοροι τοῖς εἶδεσιν, ἀλλὰ καὶ
 ταῖς ἰδέαις ἀγριοὶ καὶ παντελῶς εἰδεχθεῖς. Ἀρξάμενον
 45 δὲ τὸ κακὸν ἀπὸ τῆς γαστρός καὶ τοῦ θώρακος, ἐπι-
 νέμεται πάντα τὸν ὄγκον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. Ὁ δὲ
 πάσχων τὸ μὲν πρῶτον ὥς ὑπὸ ψύρας τινὸς ἐρεθιζό-
 μενος μετρίως ὀδαῖσθαι φιλοτιμείται, μειγνυμένην
 ἔχοντες τοῦ πάθους ἀληγδόσι τὴν χαράν· μετὰ δὲ ταῦτα

eos flant vehementer, inenarrabile locustarum agmen,
 ex terris nondum pervestigatis una cum ventis advo-
 lat, quæ vi quidem volatus ab avibus parum variant,
 sed corpore permultum. Ex hoc insecti genere quo-
 vis tempore aluntur, quum aliis modis, tum etiam in
 salitura preparato. Venantur eas fumo ex aere ad
 terram degravatas. Agiles esse perhibentur, et pedi-
 bus celeriores; verum ultra quadraginta annos non
 vivunt, sicco omnino utentes alimento. Finis autem
 iis est vita miserior. Etenim simulac senium immi-
 net, in corporibus ipsorum volatile pediculorum ge-
 nus innascitur. Ricinis hi non dissimiles, sed paulo
 minores sunt muscis, quæ in canibus apparent. In-

inusitata magnitudine et alarum colore turpi ac squa-
 lido, expellunt. Hinc copiosum eis per totum vitæ
 tempus alimentum est. Peculiari autem ratione illas
 aucupantur. Etenim regioni ipsorum ad multa stadia
 vallis oppido profunda et lata obtenditur. Hanc agre-
 sti materie, ubique illic obvia, complent. Quando
 igitur ventorum flatibus propulsa locustarum nubes
 eo defertur, disperitis inter se locis fœnum in cavi-
 tem illam projectum succedunt. Hinc magnus acerb-
 usque vapor excitatus supervolantes locustas acerb-
 itate funi præfocat, ut non multum progressæ ad
 terram prolabantur. Itac ad plurimos dies interne-
 cione continuata, magni exsurgunt acervi. Quumque
 tractus ille salsugine abundet, confertis hanc acervis
 superaffundunt, debitaque maceratione efficiunt, ut et
 sapor accommodus sit et citra putrefactionem ad bene
 longum tempus hoc salsamentum duret. Facilis ergo
 victus etiam reliquo ipsis tempore ab insectis hisce
 existit. Nec enim pecuariæ nec piscatoriæ rei, ut-
 pote longius a pelago submoti, dant operam, nec aliud
 vitæ subsidium habent. Corpore sunt levi et pedibus
 celerissimis, sed vita admodum brevi; longævissimi
 enim apud eos quadraginta non egrediuntur annos.
 Mirabilis etiam vitæ exitus est omniumque miserr-
 mus. Ingruente enim senio pediculi corporibus ipso-
 rum alati innascuntur, non solum genere diversi, sed
 etiam specie horridi et insigniter deformes. Pestis
 hæc a ventre et præcordiis exorsa perexiguo tem-
 pore corpus totum exedit. Morbo hoc afflictus pri-
 mum velut scabiei prurigne irritatus leni mordicatione
 titillatur, oblectamento scilicet cum dolore permixto.
 Verum posteaquam bestiolæ intercutis subinde magis
 ad superficiem enituntur, magna tenuis saniei vis

|| — 1. πνέουσι παμμεγέθεις] sic codex C et Dio-
 dorus, et similiter Artemidorus ap. Strab.: ἑαρινοὶ λίθες
 καὶ ζέφυροι πνέοντες μεγάλοι. Contra Phot. codd. AB et
 editt.: πνέουσι, παμμεγέθων ἀκρίδων. || — 4. δὲ om C.

|| — 7. ταύτας] ταῦτα A. || — 9. πλεόν] πλείω C.
 || — 11. τῷ inserui. De morbo isto cf. Ludolfus
 commentat. hist. Æthiop. p. 183, laudante Wesse-
 lingio. || — 13. βραχεῖ] C; βραχεῖαν vgo.

Phot. κυσί φαينوμένων, ἀρχόμενα μὲν ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ τῆς καλίας, ἐπινεμόμενα δὲ συντόμως μετὰ τοῦ παντός προσώπου τὴν ἐπιφάνειαν. Οἱ τὰ μὲν πρῶτα τοῖς ὑπὸ ψώρας ἡρεθισμένοις ὁμοίως διάκεινται, ὕστερον δ' ἐπιπόνως ἐκτοῦς σπαράττουσιν· εἴτα τοῦ πάθους εἰς ἀκμὴν ἑλκομένου, καὶ μετὰ τῆς τῶν θηρίων ἐκφύσεως καὶ λεπτῶν ἀναγεομένων ἰχθύων, ἀκαρτερήτους ὑφίστασθαι τοὺς ἀθλίους τὰς δριμύτητας συμβαίνει. Οὗτοι μὲν οὖν εἴτε τοὺς χυμοὺς εἴτε τὴν τροφὴν εἴτε τὸν ἀέρα τῆς καλίας ἔχοντες αἰτίον, οὕτως ἀπόλλυνται.

50. "Οἱ τῶν ἀκριδοφάγων, φησὶν, ἀστυγέτων χώρα πολλὰ καὶ νομάς ἔχουσα ποικιλίᾳ διαφερούσα, ἔρημος δὲ τελέως καὶ πᾶσι τοῖς περιόικοις ἄβατος, οὐκ ἀπ' ἀρχῆς σπανίστα ἀνθρώπων γένους, ἀλλ' ὑπὸ πλήθους ἀπίστου σκορπίων καὶ φαλαγγίων, ἃς τετρα-

Diod. αὖτε μᾶλλον τῶν ἐγγενομένων θηρίων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκπιπτόντων, συνεχεῖται πλήθος ἰχθύος λεπτοῦ, τὴν δριμύτητα παντελῶς ἔχοντος ἀνυπομόνητον. Διόπερ ὁ συνεχόμενος τῷ πάθει βιαιότερον αἰνύττει τοῖς ὄντι, στεναγμοὺς μεγάλους προεἰμένος. Κατὰ δὲ τὰς τῶν χειρῶν ἐξελεύσεις τοσούτου πλήθους ἐκπίπτει τῶν ἐρπετῶν, ὥστε μὴδὲν ἀνύειν τοὺς ἀπολέγοντας, ὥς ἂν ἄλλων ἐπ' ἄλλους ἐκφανομένους καθάπερ ἐκ τινος ἀγέλης πολλὰ καὶ κατατετρημένου. Οὗτοι μὲν οὖν εἰς τοιαύτῃν διάλυσιν τοῦ σώματος καταστρέφονται τὸν βίον δυστυχῶς, εἴτε διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς τροφῆς εἴτε διὰ τὸν ἀέρα τοιαύτης τυγχάνοντες περιπετείας.

50. Τῷ δὲ ἔθνει τούτῳ χώρα παρήκει κατὰ τὸ μέγεθος πολλὰ καὶ κατὰ τὰς τῆς νομῆς ποικιλίας ἀγαθῇ· ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ παντελῶς ἄβατος, οὐκ ἀπ' ἀρχῆς σπανίζουσα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐκ τινος ἐπομβρίας ἀκαίρου πλήθους φαλαγγίων καὶ σκορπίων ἐξενέγκασα. Τοσούτου γὰρ ἱστοροῦσιν ἐπιπολάσαι τῶν εἰρημένων θηρίων πλήθος, ὥστε τοὺς κατοικοῦντας ἀνθρώπους τὸ μὲν πρῶτον παν-

ciunt a praeordiis et alvo, et omnem protinus superficiem corporis cum tota facie depascuntur. Illi igitur primo affecti sunt, ut quos scabies pruritu suo laceressit; at temporis successu aliquo, non absque molestia se ipsos lacerant; tandem morbo hoc ad maturitatem extracto praeter bestiolarum eruptionem et tenuis saniei effluxum intolerabiles sustinere acerbitates miseros contingit. Talem itaque interitum (sive corporis succi sive alimentum sive aer vitio et corruptioni huic causam praebant) Acridophagi sortiuntur.

59. Contermina illis est regio quaedam spatiosa, quae mira quidem pascuorum varietate abundat, sed deserta est omnino, nullisque eo incolis patet accessus, non quod ab initio defuit ei genus mortalium, sed quod incredibilis ibi frequentia est scorpionum et pha-

cum intolerabili doloris acerbitate simul erumpit. Idcirco violentius unguibus sese lacerans aegrotus gemitus miserabiles effundit. In manuum vero exulceratione tanta vis vermium expullulat, ut, aliis post alios tanquam e multifariam perforato dolio scaturientibus, omnis ablegentium opera ludatur. Hi ergo per ejusmodi corporis resolutionem infelici vitam exitu claudunt. A naturae cibi, an temperie aeris eventus iste proficiscatur, ambiguum est.

59. Attingit hanc gentem terra quaedam magnitudine prolixa et pascuorum varietate praestans, sed deserta et nullos praebens accessus; non quod ab initio caruerit hominibus, sed quod ab intempestivo postmodum imbre magnam phalangiorum et scorpionum vim procrearit. Adeo enim bestias illas increbuisse scribunt, ut tota primum gens communibus hostem, natura infestum, armis interimere vellet. At quum

ἀμύνασθαι τὴν καταβολὴν τῆς ἐπιμελείας (ἐπιδημίας? Jacobs) τῆς προεξηγήμενης, ἐξέλιπον τὴν χώραν καὶ ἐρήμην εἶσαν τὴν φιλὴν πρότερον καὶ παρθεῖα ἀρσίνην· οὐχ ἄμαρτήσομαι δὲ ἴσως οὐδὲ μητρεῖα εἰπὼν τὴν αὐτὴν. Quam in his Aelianus dicit λήμνην Ἀορρατίαν (vel Ἀορρατίαν vel Ἀοράταν ex codd. var. lect.; Ἀκραδάτων etymologiam ejusdam gratia conj. Bochartus Hieroz. t. II, p. 642), haud dubie intelligi voluit hodiernum Tzana lacum. Certè qui deinceps ab Agatharchide recensentur Canimulgi circa hunc lacum ponendi sunt. Ptolemaeus IV, 7 in hoc fere tractu memorat Σαβορδῶς vel Σαβόρδως, gentem Aethiopicam. || — 15. τετραγνάθους] Plinius XXIX, 27 (ubi phalangiorum species enumerat): Tetragathi generum habent; pejor medium caput distinguente linea alba, et transversa altera; hic oris tumorem facit. At cinereus posteriori parte candicans, lentior. » Gatzert in App. ad Histor. aran. Listeri, p. 25, huc refert phalangium araneoides, quod descriptum dedit Pallas Spicil. zool. fasc. IX, p. 37. » SCHNEIDER, ad Aelian. Cf. Salmasius ad Solin. p. 71.

1. κυσί] κύμασι C. || — 3. τοῖς om. C. || — 8. τὰς ante ὄριμ. om. A. || — 9. οὖν ante εἴτε om. AC.

§ 59. De re v. Artemidor. l. I. et Plinius VIII, 43: *Citra Gynaeopolis Aethiopes late deserta regio est, a scorpionibus et solipugis gente sublata*. Agatharchidem exscripsit Aelianus N. An. XVII, 40, ubi post ea quae § 50 apponit, pergit: Κατὰ μέντοι τὴν λήμνην τὴν καλοῦσαν Ἀορρατίαν ('Ινδῶν δὲ ἀρα καὶ αὐτὴ πληθύνει ἐστὶ τοῦ προεξηγήμενου ποταμοῦ, sc. τοῦ Ἀσταδάρου) καὶ τοῦτο μὲν τὸ θηρίον, τὸν κύνωσκα, ἐπιπολάζειν· ἔρημον δὲ καὶ εἶναι τὸν ἔωρον καὶ καλεῖσθαι. Τὴν δὲ αἰτίαν ἐκείνην Ἰνδοὶ φασι οἱ κύκλω περιχοῦντες, τὸν ἔωρον τὸν προεξηγημένον οὐκ ἀνῶσιν οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς ἄγονον ἀνθρώπων γενέσθαι, σκορπίους δὲ ἐπιπολάσαι πλήθος ἄμαχον, καὶ φαλαγγίων τινὰ ἐπιφοιτῆσαι φορὴν, φαλαγγίων δὲ ἂ καλοῦσι τετραγνάθα. Τεκτεῖν δὲ ἀρα τὰ κατὰ ταῦτα φασι δμῶν πονηρίαν καὶ τῶς μὲν ἐγκαρτερεῖν τοῖς ἐκείνῃ πληθύνουσιν τοῦ κακοῦ τὴν προσβολὴν καὶ φιλοπόνως ὑπομείναντας, ἐπεὶ δὲ τὴν παντελῶς ἄμαχον, καὶ διεφθέρουσαν ἡλιχίαν πᾶσαν, εἴτα μέντοι τελευτῶντες ὑπ' ἀπορίας τοῦ

Phot. γνάθους ὀνομάζουσιν ἔνιοι. Τοῦτο γὰρ τὸ φῦλον ἐκ τινος ἐπομβρίας λέγουσιν ἐπιπολάσαι, καὶ τῶν ἑνοικούντων πρὸς τὸ κακὸν ἀντισχεῖν οὐ δυναμένων, ἀλλὰ φυγῇ τῶν ἐκπεσόντων τοῦ θλήθρου τὴν σωτηρίαν ἀντὶ τῆς πατρὶδος ἐλομένων, ἔρηνον ἐξ ἐκείνου γένους ἀνθρώπων τὴν χώραν ὑπολειφθῆναι. Καὶ μυῶν δὲ πλῆθος ἀρουραίων, ὡς (τοῖς) περὶ Ἰταλίαν, καὶ στρουθοὶ τὰ σπέρματα κατεσθίνοντες, ὡς περὶ Μηδίαν, καὶ βάτραχοι, ὃ γέγονε περὶ τοὺς Αὐταριάτας· καὶ ὑπὸ λεόντων ἐπιπολασάντων πόλεις μετανέστησαν, ὡς ἐπὶ Λιβύης· καὶ πολλὰ ἄλλα ἀνέλπιστα πάθη καταλαμβάνοντα πολλὰς χώρας τῶν οἰκητόρων ἐξηρήμωσαν.

Diod. δημεῖ κτείνειν πᾶν τὸ τῇ φύσει πολέμιον· ἀπεριγενήτου δὲ τοῦ πάθους ὄντος καὶ τῶν δηγμαίων ὀξείας τοῖς πληγῇσι θανάτους ἐπιφερόντων, ἀπογινόντας τὴν πάτριον γῆν τε καὶ δίαίταν φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. Οὐ χρὴ δὲ θαυμάζειν οὐδὲ ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις, πολλὰ τοῦτων παραδοξότερα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γεγονότα διὰ τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας παρειληφότας. Περὶ γὰρ τὴν Ἰταλίαν μυῶν πλῆθος ἀρουραίων ἐγγενηθὲν τοῖς πεδίοις ἐξέβαλε τινας ἐκ τῆς πατρίδος χώρας, κατὰ δὲ τὴν Μηδίαν ἐπιπολάσαντες ἀμύθητοι στρουθοὶ καὶ τὰ σπέρματα τῶν ἀνθρώπων ἀφανίσαντες ἡνάγκασαν εἰς ἑτερογενεῖς τόπους μεταστῆναι, τοὺς δὲ καλουμένους Αὐταριάτας βάτραχοι τὴν ἀρχέγονον σύστασιν ἐν τοῖς νέφεσι λαμβάνοντες καὶ πίπτοντες ἀντὶ τῆς συνήθους ψεκᾶδος ἐβιάσαντο τὰς πατρίδας καταλείπειν καὶ καταφυγεῖν εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἐν ᾧ νῦν καθίδρυνται. Καὶ μὴν τίς οὐχ ἰστόρησεν Ἡρακλεῖ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας ἁθλῶν συντελεσθέντων ἕνα καταριθμούμενον καθ' ὃν ἐξήλασεν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπολασάντων ὀρνίθων ἐν αὐτῇ; ἀνάστατοι δὲ κατὰ τὴν Λιβύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο πλῆθος λεόντων ἐπελθόντος ἐκ τῆς ἐρήμου. Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἀπίστους διὰ τὸ παράδοξον πρὸς τὰς ἱστορίας διακειμένους· πάλιν δὲ ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις μεταβησόμεθα.

langiorum, quas quadrimaxillas nonnulli vocant. Hoc enim animalium genus ex imbrum vi et copia redundasse narrant; quumque incolæ pesti huic resistere non valerent, fugaque elapsi salutem patriæ anteferrent, factum esse ut deserta ab hominibus terra eo tempore relinqueretur. Sic etiam murium agrestium copia, ut in Italia, et passeris semina devorantes, ut in Media, et ranæ, quod Autariatis us venit, et leonum increbrescens multitudo, ut in Africa, causa fuere ut civitates alio commigrarent; multæque aliæ calamitates insperatæ terras, quas corripere, habitatoribus viduarunt.

invictum esset malum (morsus enim subitam ictis mortem afferebat), desperato patriæ loco et victu, alio profugere compulsos. Nec quæ hic referuntur adeo mira aut incredibilia nobis esse debent, quum his longe insolentiora per orbem terrarum accidisse ex veris historiis compertum habeamus. Nam in Italia agrestium vis murium, sæcunda luxurie in agris natorum, e patria quosdam expulit; in Media vero passerum sata, vastantium catervæ homines alio migrare coegerunt; porro qui Autariatæ nominantur, hos ranæ in nubibus cretæ et pro usitatis delapsæ guttis patriam deserere et in locum, ubi nunc sedes habent, profugere compulerunt. Et quis ex antiquitatum commentariis non didicit, inter Herculis certamina, propter immortalitatem confecta, unum quoque numerari, quo de palude Stymphalide invalescentes illic volucres abegit? Similiter propter irruptionem leonum e desertis urbes quædam Libyæ a civibus derelictæ. Hæc in eos qui fidem historiis derogant propter inusitatum rei modum dicta nobis sunt. Nunc ad superiorem relationis contextum redimus.

Heerenius *Ideen* II, 1, p. 329 diversa confundit. || — 1. ὀνομάζουσιν] ἐπονομάζουσι C et vulgata. || — 2. ἐπομβρίας] Cf. Plinius XVIII, 44, 3: *Nascitur et phalangium in ervo, bestiola aranei generis, si hiems aquosa sit.* || — 6. ἀπολειφθῆναι C. || — 7. τοῖς] τοῖς AB. Structura grammatica in his neglecta. Ceterum hæc quoque Ælianus exscripsit, post laudata pergens ita (c. 41): Μυῶν ἀρουραίων ἐπιφοιτήσις καὶ στόλος οὐ μὰ τοὺς θεοὺς χρηστός τὸν ἐν Ἰταλίᾳ τινὰς ἐξήλασαν τῆς πατρίδος γῆς, καὶ φυγάδας ἀπέφηναν, λυμηνόμενοι καὶ λήϊα καὶ φυτὰ, δίκην αὐγμῶν ἢ κυμῶν ἢ τινος ἀκαίριας ὥρων ἐτέρως, τὰ μὲν διακρίνοντες, διακόποντες δὲ τὰς ῥίζας. Τῇ Μηδικῇ δὲ ἐπιφοιτήσαντες στρουθῶν φορὰ, ἐξήλασαν καὶ ἐκείνοι τοὺς κατοικοῦντας, διαθελίοντες τὰ σπέρματα καὶ ἀφανίζοντες αὐτὰ. Βάτραχοι δὲ ἡμιτελεῖς πεσόντες ἐξ ἀέρος πολλοὶ Αὐταριάτας Ἰνδοῦν (Ἰλλυρίων conj. Rein.; Μαῖδων Bochart.; ἐκ τῶν Ἰδίων Jacobs) μετώκησαν εἰς ἡῶρον ἕτερον. Καὶ γένος μέντοι Λιβυστίνον, οὗ

καὶ ἀνωτέρω μνήμην ἐποιήσαμην, ἐπιφοιτησάντων αὐτοῖς λεόντων, εἴτα τοῦτους ἀναστῆναι τῆς πατρίδος γῆς ἐξενίκησαν. || — 8. περὶ M.] περ M. cod. C; Μῆδειαν A. || — 9. Αὐταρ.] sic cod. nostri; Ἀφθαριάτας vulg. || — 11. ἄλλα] om. C et vulg. || In Italia mures ejecerunt Cosanos, si fides est Rutilio in Itiner. 285:

Cernimus antiquas nullo custode ruinas,
et desolatæ mœnia fœda Cosæ.
Ridiculum cladis pudet inter seria causam
promere, sed risum dissimulare piget;
dicuntur cives quondam migrare coacti
muribus infestos deseruisse lares.

Cf. tamen Mannert. *Geogr.* IX, 1, p. 36g. De Autariatarum calamitate v. Justin. XV, 2; Appian. *Illyr.* c. 4; Cf. Heracleides Lembus ap. Athenæum VIII, p. 383, A (Fr. Hist. tom. III, p. 168, 3); Bochart. Hieroz. II, p. 53g. 662.

Phot. 60. Ὅτι ὕστατοι, φησί, τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων εἰσὶν οὗς Ἕλληνας μὲν Κυναμολγούς καλοῦσιν, οἱ δ' ἀστυγείτονες, ὡς ἂν τις εἴποι, Ἀγρίους βαρβάρους. Οὗτοι κομῆται μὲν εἰσι καὶ πώγωνας φέρουσιν ἑξαισίου, κύνας δὲ τρέφουσι πολλούς καὶ μεγάλους, ὁμοίους τοῖς Ὑρκανοῖς· καὶ τοὺς ἐπιφοιτῶντας αὐτῶν τὴν χώραν Ἰνδικούς βόας δι' αὐτῶν θηρῶσι, πλῆθος ἐπιφανομένους ἀμύθητον, ἀπὸ τροπῶν θερινῶν ἕως μέσου

Diod. 60. Τὰς δ' ἐσχатиὰς τῶν πρὸς μεσημβρίαν μερῶν κατοικοῦσιν ἄνδρες ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων καλούμενοι Κυναμολγοί, κατὰ δὲ τὴν τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων διαλεκτὸν Ἀγριοί. Οὗτοι δὲ πώγωνας μὲν φέρουσι παμμεγέθεις, κυνῶν δὲ τρέφουσιν ἀγρίων ἀγέλας πρὸς τὴν τοῦ βίου χρείαν εὐθέτους. Ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τροπῶν τὸν θερινὸν μέχρι μέσου χειμῶνα Ἰνδικοὶ βόες ἀμύθητοι τὸ πλῆθος ἐπιφοιτῶσιν αὐτῶν τὴν χώραν, ἀδήλου τῆς αἰτίας οὕσης· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν, εἴθ' ὑπὸ ζῶων πολλῶν καὶ σαρκοφάγων πολεμούμενοι φύγουσιν, εἴτε δι' ἐνδείαν τροφῆς ἐκλείποντες τοὺς οἰκείους τόπους· εἴτε δι' ἄλλην περιπέτειαν, ἣν ἡ μὲν πάντα τὰ παράδοξα γένονσα φύσις κατασκευάζει, τὸ δὲ τῶν ἀνθρωπῶν γενέας ἀδυνάτεϊ τῇ νῦν συνιδεῖν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ πλῆθους οὐ κατισχύοντες δι' ἑαυτῶν περιγενέσθαι τοὺς κύνας ἐπαρῆσιν, καὶ μετὰ τούτων ποιούμενοι τὴν θήραν πολλὰ πάντων τῶν ζῶων χειροῦνται· τῶν δὲ ληφθέντων ἂ μὲν πρόσφατα κατεσθίουσιν, ἃ δὲ εἰς ἄλλας συντιθέντες ἀποθησαυρίζουσι. Πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζῶων διὰ τῆς τῶν κυνῶν ἀλαχῆς θηρεύοντες ἀπὸ κρεοφαγίας τὸν βίον ἔχουσι. Τὰ μὲν οὖν τελευταῖα γένη τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων ἐν μορφαῖς ἀνθρώπων τὸν βίον ἔχει θηριῶδη· λείπεται δὲ διελθεῖν

60. Postremo meridiem versus habitant, quos Græci Cynamolgos, finitimi Agrestes (ut quis ita interpretetur) barbaros appellant. Hi comas promissas et barbas gestant inmodicas, canesque multos alunt et magnos, Hyrcanorum more, quorum opera evagantes in provinciam ipsorum boves Indicos venantur; innumera enim armenta a solstitio æstivo hiemini ad medium usque ibi apparet. Adhæc femellas

60 (Cap. 31). Extremas versus meridiem oras incolunt homines, quos Cynamolgos (i. e. canimulgos) Græci, barbari propinqui Agrestes patrio sermone vocant. Hi praelongas gerunt barbas et ad victus commoda ferocium greges canum nutriunt. Nam ab æstivi solstitii initio ad medium hiemis boum Indicorum innumerabilis multitudo terras horum ingreditur. Causa rei latet; nemo enim compertum habet, an bestias carnivoras, a quibus catervatim invadantur, fugiant; an pabuli inopia, aliove casu, quem natura mirabilium rerum parens efficit, mens autem humana intelligere nequit, pristinis locis emigrare cogantur. At vero quum horum multitudinem suis viribus non possint superare, canes in eos emittunt, et venatica eorum opera quam plurimos capiunt, captosque partim recentes comedunt, partim sale conditos reservant. Multa etiam alia animalia strenuo canum auxilio venantur; atque ita carniæ esu vitam sustentant. Postremæ ergo ad meridiem rejectæ nationes sub hominum forma vitam ferarum more degunt. Restat ut

§ 60, lin. 30. θερινῶν] χειμερινῶν codd.; em. ex Diodoro et Artemidoro ap. Strabon., et Ἀλιανό (XVI, 31), qui de his non Agatharchidem sed Ctesiam Cnidium laudat: Λέγει δὲ ἄρα Κτησίας ἐν λόγοις Ἰνδικοῖς τοὺς καλούμενους Κυναμολγούς τρέφειν κύνας πολλούς, κατὰ τοὺς Ὑρκανοὺς τὸ μέγεθος. Καὶ εἶναι γε ἰσχυρὰς κυνοτρόφους, καὶ τὰς αἰτίας δὲ Κνιδίος ἐκεῖνας λέγει. Ἀπὸ τῶν θερινῶν τροπῶν εἰς μεσοῦντα χειμῶνα ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς ἀγέλαι βοῶν, οἷον ἐλπιεῖται σημήνους ἢ σφηκὶά κεινὴν μὲν, πλῆθος ἀριθμῶν κρείττους οἱ βόες, εἰ δὲ ἀγριοὶ καὶ ὑβριστὰ, καὶ εἰς κέρως θυμοῦνται δεινῶς· οὐκ οὖν ἔχοντες αὐτοὺς ἀναστρεφειν ἐτέρως οἶδε, τοὺς τροφίμους αὐτῶν κύνας ἐπ' αὐτοὺς ἀπαΐσιν, ἐς τοῦτο αἰὲν τρεφόμενοι, οἵπερ οὖν καταγωνίζονται καὶ διαπείθουσιν αὐτοὺς ῥᾶστα. Εἴτα τῶν μὲν κρεῶν τὰ δοκοῦντά σφισιν εἰς ἐδωδὴν ἐπιτρεφεία ἐξαιροῦσι, τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς κυσὶν ἀποκρίνουσιν (Hoc non habet Diodorus), καὶ μάλ' αὖτε ἀσμένως κοινωσύντες αὐτοῖς, ὥσπερ οὖν εὐεργέταις ἀπαρχόμενοι. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ καὶ ἣν οὐκέτι φοιτῶσιν οἱ βόες, συνθήκῃ αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσι. Καὶ τῶν θηλειῶν ἀμειλγούσι τὸ γάλα, καὶ ἐκ τούτου κέκληνται· πίνουσι γὰρ αὐτὸ, ὥσπερ οὐν ἡμεῖς τὸ τὸν οἶνον τε καὶ τῶν αἰγῶν. « Quæ quum ex Ctesia sumta esse proficteatur, clarum est Agatharchidem popularis sui scripta

diligentissime versasse, et multa inde pro suis usurpasse. » WESSELYNG. ad Diodor. Addere licet quod Pollux quoque (Onom. V, 5, 41) de eadem re laudat Ctesiam: Οἱ δὲ Κυναμολγοὶ εἰσὶ περὶ τὰ Ἐλθ τὰ μεσημβρινὰ, γάλα δὲ [suppl. κυνῶν, ὥσπερ ἡμεῖς] βοῶν ποιοῦνται τὴν τροφὴν. Καὶ τοὺς ἐπίνοντες τῷ ἔθνει τοῦ θέρους βοῦς Ἰνδικούς καταγωνίζονται, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας. Nescio an hæc ex ipso Ἀλιανό Pollux transcripserit. Ut ut est, nullus dubito, quin Ἀλιανὸς et Pollux Ctesiam pro Agatharchide temere laudaverint, vel certe ea quæ in Ctesia de canibus Indicis legabantur, male conflaverint cum iis quæ Noster de Canimulgis ἠEthiopicis tradidit. Cujusmodi rerum confusio tanto facilius erat, quum Ctesianorum excerptorum codice Monacensi satis probetur, Ctesianis mirabilia multa aliunde petita, quæ conferri apte posse viderentur, olim fuisse adjuncta. Neque in antiquioribus Memorabilium collectionibus fieri non potuit, quin sæpe numero Ctesia et Agatharchides componerentur. Huc accedit quod indicam Canimulgorum gentem alius nemo memorat; cum Agatharchide autem facit Plinius VIII, 43, ubi Canimulgos finitimos esse dicit regioni ob scorpiones desertæ. Idem VI, 35 ex alio fonte inter fabulosa hujus tractus memorat Cyna-

Phot. χειμῶνος· εἶτα καὶ τὰς τῶν κυνῶν θηλείας ἀμείλγοντες τῇ γάλακτι τρέφονται, καὶ ἐξ ἄλλων δὲ θήρας ζῶων. Καὶ τὰ μὲν τελευταῖα τῶν πρὸς μεσημβρίαν τοιαῦτα.

61. Τὰ δὲ κατὰ τοὺς Τρωγλοδύτας τοιαῦτα. Τὸ μὲν γένος τῆς συστάσεως τυραννίς, αἱ δὲ γυναῖκες κοιναὶ καὶ οἱ παῖδες· μόνη δ' οὐκ ἔξεστι πλησιάζειν τῇ τοῦ τυράννου· τῇ δὲ τοιμήσαντι πρόβατον καταθέσθαι τὸ ἐπιτίμιον δίδονται. Ἡ δὲ ἀναστροφή αὐτῶν· τὸν μὲν παρ' αὐτοῖς χειμῶνα (ἔστι δ' οὗτος ὑπὸ τοὺς ἐτησίαις) πᾶσαν αὐτῶν τοῦ θεοῦ τὴν γῶραν ὕδασι λάθροις ἐπέχοντες, ἀφ' αἵματος καὶ γάλακτος ζῶσιν, εἰς ταῦτ' οὐ μὴσαντες καὶ κυλίσαντες ἐν ἀγγείοις εἰκὴ πεπυρωμένοις. Ἐπὶ δὲ ἐπιστῇ τὸ θέρους, ἐν τοῖς τελευτωμένοις ἀναστρέφονται χωρίοις, μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους πρὸς τοῦ χιλιώματος. Καὶ τὰ πρεσβύτερα τῶν βο-

Diod. ὑπὲρ δύο ἔθνων, τῶν τε Αἰθιοπίων καὶ τῶν Τρωγλοδυτῶν. Ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπίων ἀναγεγράφαι ἐν ἄλλοις, περὶ δὲ τῶν Τρωγλοδυτῶν νῦν ἐρῶμεν.

61. Οἱ τοίνυν Τρωγλοδυταὶ προσαγορεύονται μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Νομάδες, βίον δ' ἔχοντες ἀπὸ ὁρεμάτων νομαδικῶν κατὰ συστήματα τυραννοῦνται, καὶ μετὰ τὸν τέκνον τὰς γυναῖκας ἔχουσιν κοινὰς πλὴν μιᾶς τῆς τοῦ τυράννου· τὸν δὲ ταύτῃ πλησιάζαντα πρόστιμον δὲ δυνάστης πράττεται τεταγμένον ἀριθμὸν προβάτων. Κατὰ δὲ τὸν τῶν ἐτησίων καιρὸν γινόμενον παρ' αὐτοῖς ὄμβρων μεγάλων, ἀφ' αἵματος καὶ γάλακτος διατρέφονται, μίσγοντες ταῦτα καὶ βραχὺν χρόνον ἐψήσαντες. Μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὴν τοῦ καυμάτων ὑπερβολὴν τῆς νομῆς ξηραينوμένης, καταφεύγουσιν εἰς τοὺς ἐλώδεις τόπους, καὶ περὶ τῆς τῆς χώρας νομῆς πρὸς ἀλλήλους διαμάχονται. Τῶν δὲ βοσκημάτων τὰ πρεσβύτερα καὶ νοσέειν ἀρχόμενα καταναλίσκοντες, ἀπὸ τούτων τὸν ἅπαντα χρόνον διατρέφονται. Διόπερ τῶν τῶν γονέων προσηγορίαν ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσάπτουσι, ταύρω δὲ καὶ βοῇ καὶ πάλιν κριῶ

mulgos caninis capitibus. Denique quæ Pollux affert de sedibus Cynalmagorum περὶ τὰ ἔλη καὶ μεσημβρινὰ, in Agatharchidis periegesin optime quadrant, quum regioni § 59 memoratæ lacum vicinum fuisse ex ipso Æliano viderimus; a quo non ita longe absunt alii duo, qui hodie vocantur *Ashangi* et *Gunula Ashangi*. Eandem gentem haud dubie Bion apud Plin. VI, 35 dicit *Ptoemphanas, qui canem pro rege habent*; certe in eodem hos tractu habitasse e Plinio et Ptolemæo IV, 7, 34 colligitur. || — Quod in fine hujus segmenti Diodorus ait: ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπίων ἀναγεγράφαι ἐν ἄλλοις, id pertinet ad Siculi lib. III. c. 2-7, ubi de Meroes insulæ Æthiopibus exponit, deinde vero (8-10) etiam de rudioris vitæ gentibus, quas modo fusius descripsit, generaliora quædam subjungit. Testes et fontes laudat (III, 11) Agatharchidis Περὶ Ἀσίας librum secundum et Artemidori Geographiarum librum octavum. Nisi fallor, ipse etiam Agatharchides in suo De mari Rubro libro quinto Æthiopum occidentaliū mentionem faciens lectorem ad Asiaticas

canum mulgent, et de lacte nutriuntur, nihilo tamen minus ex aliarum quoque ferarum captura vivunt. Atque ita postrema ad meridiem descripta habentur.

61. Troglodytarum porro conditio hæc est. Quæ gens hæc imperii forma continetur tyrannus est. Uxores, ut et liberi, sunt communes. Cum tyranni duntaxat conjuge rem habere, vetitum. Hoc tamen auso deponendæ ovis multa irrogatur. Mos vitæ talis. Quando hyems est (id quod sub Etesiarum tempus ibi natura comparatum est), deo regionem ipsorum largis inundante aquis, e sanguine et lacte pabulum vitæ capiunt, quæ in unam mixta versataque colluviam, in ollis ad ignem leviter calefaciunt. At si æstas instat, in udis versantur locis de pabulo inter se depugnantes, et tum pecorum annosiora et morbida

de duabus adhuc gentibus dicatur, Æthiopibus nimirum et Troglodytis. Verum de Æthiopibus alibi mentio facta est; nunc ergo de Troglodytis scribemus.

61 (Cap. 32). Troglodytas igitur Græci Nomades appellant. Nam ex re pecuaria rîu pastorum vivunt; sed a tyrannis in certas tribus divisi reguntur, cumque liberis uxores habent communes, præter unam tyranni; cum hac qui consueverit, certo ovium numero a principe muletatur. Sub flatum Etesiarum, quum magnæ apud eos pluvie decidunt, sanguine et lacte, inter se commixtis et parumper coctis, nutriuntur. Post hæc exarescentibus solis æstu pascuis, ad paludes confugiunt, ubi de locis pasturæ accommodis inter se depræliantur. Pecudes senio vel morbo affectas in cibi usum mactant, et hinc per omne vitæ tempus victitant. Ideoque mortalium nemini, sed tauro et vaccæ, nec non arieti et ovi parentum nomen attribuant.

historias relegaverat. Eodem certe modo in sinus Arabici descriptione (§ 84) lectorem ad alium librum Ag. amandat; idemque facit in Excerptis suis Diodorus, quamquam in ipsius opus ejusmodi notatio omnino non cadat. Tam oscitanter Diodorus, imbecillius homo, in excerptando versatur.

§ 61. De re cf. Artemidor. ap. Strabonem. Pastores isti Troglodytæ, etiamnum priscam vitæ rationem servantes, non tam ad oram maritimam quam in montibus Tigre regni hodierni habitabant. V. G. Niebuhr *Ueber die Troglodyten in Tigre* in *Museum für Alterthumswiss.* tom. II, 1810; Ritter *Erdk.* I, p. 190, 248, et qui ibi laudantur. || — 6. γυναῖκες κοιναὶ] Nunc communes quidem mulieres non sunt, attamen matrimonia sanctitate prorsus carent, levissimisque de causis solvuntur. V. Salt. *Reise in Abyssinien*, p. 588; Gobat *Basler Miss. Magaz.* 1834 p. 292; Jacobi *Alt. Geogr.* I, p. 391. || — 7. πρόβατον] Sic et Artemidor.; ἀριθμὸν προβάτων Diodor. || — 8. δέδοται C. || — 15. τὰ πρεσβύτερα καὶ νοσοῦντα, κτλ.] Idem de

Phot. σκημάτων καὶ νοσοῦντα δαπανῶσι, διὰ τῶν μαγείρων ταῦτα κτείνοντες, οὗς καλοῦσιν ἀκαθάρτους. Οὗτοι ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ περιτιθέασιν τὴν τῶν γονέων κλήσιν, ταύρω δὲ καὶ βοῇ, τὸν μὲν πατέρα καλοῦντες, τὴν δὲ μητέρα, ὡσαύτως κριῶ τε καὶ προβάτω, διὰ τὸ λαμβάνειν τὴν τροφὴν τὴν καθ' ἡμέραν οὐ παρὰ τῶν τοκέων, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων. Οὗτοι καὶ ποτῶ, ὃ μὲν πολλὸς ὄχλος ἀποθρέμματα παλιούρου χρωῶνται· οἱ δὲ τύραννοι ἀπὸ τινος ἀνδρὸς σκευασθέντος πίνουνσι, παρα-
 10 πλησίον μοχθηρῶ γλυκεῖ. Γυμνοὶ δὲ τὸ ἄλλο σῶμα τυγγάνοντες τὰ ἰσχία δέρμασιν εἰσι διεζωσμένοι. Τὰ δὲ αἰδοῖα τοῖς μὲν ἄλλοις Τρωγλοδύταις ἐστὶν εἰθιμὴν περιτέμνεσθαι, καθάπερ Αἰγυπτίους πάντας· τοὺς δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καλουμένους Κολοβοὺς πᾶν τὸ
 15 τοῖς λοιποῖς μέρος περιτομῆς τυγγάνον ζυροῖς ἀφαιρεῖν ἐστὶν ἔθος νηπίων ὄντων, ἐξ οὗ καὶ τὴν εἰρημένην κλήσιν ἐαυτοῖς πεποιήγνται.

62. Οἱ κέρχρηται δὲ συγγραφεὺς, ἀττικιστὴς καίτοι ὢν, τῇ τῆς καμάρας λέξει.

63. Οἱ οἱ Τρωγλοδύται περὶ τοὺς μετῆλλαρχτάς, φησὶν, οὕτω πράττουσι. Ταῖς ἐκ τῶν παλιούρων λύγους τὸν αὐγένα πρὸς τὰ σκέλη συνέδησαν, εἴτα ἐπ' ὄχθον ἐπιθέντες, βάλλουσι χειροπληρέσι λίθοις, τωσασμῶ χρωόμενοι καὶ γέλῳτι, ἕως ἀποκρύψωσι τοῦ

absument, laniorum (qui immundi ipsis nominantur) opera mactata. Neminem ex mortalibus parentum nomine dignantur, præterquam taurum et vaccam; illum enim patrem, hanc matrem vocitant; eodem honore arietem et hircum ovemque et capellam afficiunt, quod alimentum non a parentibus, sed ab illis, quotidianum accipiunt. Potu utitur vulgi pars maxima paliuri herba macerata; tyranni de confecto e flore quodam bibunt, qui mustum refert improbum. Nudi corpus reliquum, nates duntaxat pelli-
 15 bus succingunt. Membra corporis genitalia cæteris quidem Troglodytis præcedere more est receptum, ut cuncti solent Ægyptii: at quos Colobos sive Mutilos Græci nominant, totam illam partem, quam reliqui circumcidunt, novacula infantibus amputare reli-
 20 gione et more sancitum habent. Unde cognomentum illud sibi ipsi consiverunt.

62. Utitur auctor καμάρα voce, quamvis attice loqui studeat.

63. Circa defunctos, ait, Troglodytæ ita agunt. Laqueis ex paliuro contextis colla mortuorum cruribus alligant. Tum colli alicui impositos manualis lapidibus obruunt, non absque salso joco et derisu, donec de forma eis nihil amplius videatur. Capræc dehiñe

Diod. καὶ προβάτω· τούτων δὲ τοὺς μὲν πατέρας, τὰς δὲ μητέρας καλοῦσι διὰ τὸ πορίζεσθαι τὰς ἐφημέρους τροφὰς αὐτὰ παρὰ τούτων, ἀλλὰ μὴ παρὰ τῶν γεγεννηκότων. Ποτῶ δ' οἱ μὲν ἰδιώται συγγρῶνται παλιούρων βρέ-
 30 ζεται πόμα παραπλήσιον τῇ χειρίστῳ παρ' ἡμῖν γλυκεῖ. Ταῖς δὲ ἀγέλαις τῶν ορεμμάτων ἐπακολουθοῦντες ὅλην ἐξ ἄλλης χώραν ἐπιπορεύονται, φεύγοντες τὸ τοῖς αὐτοῖς τοῖς ἐνδιαιτρίβειν. Καὶ γυμνοὶ μὲν εἰσι πάντες τὰ σώματα πλὴν τῶν ἰσχυων, ὃ δέρμασι σκε-
 35 πάζουσι· τὰ δ' αἰδοῖα πάντες οἱ Τρωγλοδύται παραπλησίως τοῖς Αἰγυπτίοις περιτέμνονται πλὴν τῶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομαζομένων κολοβῶν· οὗτοι γὰρ μόνον τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν νεμόμενοι χώραν ἐκ νηπίου ζυροῖς ἀποτεμνόμενοι πᾶν τὸ τοῖς ἄλλοις μέρος περιτο-
 40 μῆς τυγγάνον.

63. Ὀπλισμὸν δ' ἔχουσι τῶν Τρωγλοδυτῶν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Μεγαβαρεῖς κυκλωτερεῖς ὁμοσθόνας ἀσπίδας καὶ βόταλον τύλους ἔχον περιτιθήρους, οἱ δὲ ἄλλοι τόξα καὶ λόγχας. Ταφαῖς δὲ παντελῶς ἐξη-
 45 λαγμένας ἐπιχωριάζουσι· τοῖς γὰρ τῶν παλιούρων λύ-

His illi patres, has matres vocant, quod ab his, non a parentibus, quotidiana ipsis vitæ nutrimenta suppetant. Potus communis privatis est liquor e paliuro expressus, sed principibus e flore quodam succus vilissimo apud nos musto similis conficitur. Et quia pecora sectantur, ex alia in aliam regionem migrant; ac ne diu in iisdem locis subsistant, sedulo cavent. Totum eis corpus nudum est præter clunes, quos pelli-
 15 bus succingunt. Genitalia, ritu Ægyptiorum, universi Troglodytæ circumcidunt, dentis his, quos a casu mutilos appellant. His enim solis, fauces istius terræ seu angustias incolentibus, id totum, quod aliis circumciditur, novacula in prima infantia amputatur.

63 (Cap. 33). Inter Troglodytas Megabarenses nominati pro armatura clypeos e crudis boum coriis rotundos, et clavas, quarum tubercula ferro obducta sunt, usurpant. Ceteri arcus et hastas gerunt. Ritus funeralis peculiaris his est et insolens. Mortui enim

hodiernis pastorum tribubus, quibus *Hazorta* et *Aghazi* nomina, narrat Salt p. 387. || — 1. καὶ διὰ τῶν vulgo. || 3. τὴν τῶν γονέων περιτιθέασιν B. || — 9. ἀνδρὸς] βάλους C. Rem paullo accuratius narrat Artemidorus. || — 11. Circumcidit infantes nunc solent vitæ die octavo. || — 14. Κολοβοῦς;] Ptolemæus IV, 7, p. 304: Μετὰ τὸ Βάξιον ὄρος Κολοβοί. Idem p. 300 inter Μέγαν αἰγιαλὸν et Σαβὰς urbem ponit Κολοβὸν ὄρος. Multo

magis meridiem versus circa Diren Colobos habitare, atque Κολοβὸν ἄλσος inter Antiphili portum et Berenice esse tradit Artemidorus ap. Strab. 772.

§ 62. Καμάρα vocem probabiliter usurpat Agatharchides de antris loquens, quæ in molli istorum montium saxo vel natura fecit vel hominum industria.

§ 63, l. 22. λύγαις A. || — 24. τέως cod. C || — 42. Μεγαβαρεῖς quos Diodorus dicit, Μεγάβαροι vocan-

101. τετελευτηκότος τὴν μορφήν· κάπειτα ἄνωθεν ἐπιβέντες
 κέρας αἰγός, ἀπαθείς ἀπολύονται καὶ παντελῶς ἱλαροί.
 Οὕτω, φησί, ταῖς κηδείαις καταχρῶνται νουνεχῶς, εἴ-
 περ μὴ λυπεῖν ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῖς ἀλπητέοις συνέσει
 5 σημεῖον. Τὰς δ' ὑπὲρ τῆς ἀναφύομένης αἰφνιδίως
 νομῆς ἔχθρας τε καὶ μάχας καὶ πολέμους αὐτῶν πρὸς
 ἀλλήλους (οὐδὲ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινὸς μάχονται),
 ἀλλ' οὖν ταύτας αἱ πρεσβύτεραι γυναῖκες προπηδῶσαι
 διαλύουσι, κατὰ τὸ μέσον ἐλθούσαι, καὶ τοῖς πρᾶνουσιν
 10 λόγοις τοὺς θυμοὺς ἀνηρεθισμένους καταστέλλουσαι.
 Ὅτι γὰρ δέ, φησὶν, οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τῶν ἀνθρώπων
 χρῶνται, ἀλλὰ θρηματῶν μὲν πλῆθος ἑαυτοὺς ἔχουσι
 συνεπόμενον, κώδωνας δὲ ἐξέδοσαν ἐκ τῶν κεράτων
 τῶν ἀρρένων πάντων, ὅπως δ' ἀπ' αὐτῶν φόφος διώκη
 15 τὰ θηρία· ἐπὶ δὲ νῦν ἐπὶ εἰς μάνδρας μὲν συνάγουσι
 τὴν λείαν, ἄνωθεν δὲ ἐπιβάλλουσι ῥιπτοὺς ἐκ φοινίκων.
 Καὶ αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ τῶν νηπίων τοῦτοις ἐπιβαί-
 νουσι, οἱ δὲ ἄνδρες πῦρὰ κύκλῳ καίουσι, ἄδοντες
 πατρῷους τινὰς μύθους, καὶ τὸν ὕπνον οὕτω παρωθοῦν-
 20 ται, ἐν πολλοῖς τῆς μελέτης διὰ τἀναγκαῖον τὴν φύ-
 σιν νικώσης. Ἐπὶ δὲ τινες, τοῦ πᾶν ὀφειλομένου
 γήρους βαρύνοντος, μηχανεῖ δύνανται ταῖς ποίμναις ἐπα-
 κολουθεῖν, περιβέντες βοὸς οὐρὰν περὶ τὸν αὐχένα τὸν
 αὐτῶν, καὶ τὸν ὅπισθον τοῦ τραχήλου δεσμὸν εὖ μάλα

01. τοῖς δῆσαντες τῶν τετελευτηκότων τὰ σώματα προσά-
 πτουν τὸν αὐχένα τοῖς σκέλεσι· θέντες δὲ τὸν νεκρὸν
 ἐπὶ τινος ἀναστήματος βάλλουσι λίθοις χειροπληθέσι
 γελῶντες, μέχρι ἂν ὅτου τοῖς λίθοις περιχρῶσαντες
 ἀποκρίψωσι τὰ σώματα· τὸ δὲ τελευταῖον αἰγὸς κέρας
 30 ἐπιβέντες ἀπολύονται, συμπάθειαν οὐδεμίαν λαμβά-
 νοντες. Πολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους οὐχ ὁμοίως τοῖς
 Ἕλλησιν ὑπὲρ γῆς ἢ τινων ἄλλων ἐγκλημάτων, ἀλλ'
 ὑπὲρ τῆς ἐπιγινόμενης αἰε νομῆς. Ἐν δὲ ταῖς φιλο-
 νεϊαῖς τὸ μὲν πρῶτον ἀλλήλους τοῖς λίθοις βάλλουσι,
 35 μέχρι ἂν τινες τραπῶσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν τῶν τό-
 ξων ἀγῶνα καταντῶσι. Πολλοὶ δὲ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ
 τελευτῶσιν, ὡς ἂν ἐνστόχως μὲν βαλλόντων διὰ τὴν ἐν
 τοῦτοις ἄθλοισιν, τὸν δὲ σκοπὸν ἐχόντων γυμνὸν τῶν
 σκεπαστηρίων ὅπλων. Διαλύουσι δὲ τὴν μάχην τῶν
 40 γυναικῶν αἱ πρεσβύτεραι, προαλλόμεναι μὲν εἰς τὸ
 μέσον, ἐντροπῆς δὲ τυγχάνουσαι· νόμιμον γάρ ἐστιν
 αὐτοῖς ταύτας κατὰ μηδένα τῶν τρόπων τύπτειν· ὅθεν
 ἅμα τῷ φανῆναι παύονται τοῦ τοξεύειν. Οἱ δὲ διὰ
 τὸ γῆρας οὐ δυνάμενοι ταῖς ποίμναις ἀκολουθεῖν βοὸς
 5 οὐρὰ τὸν αὐχένα περισφίξαντες ἑαυτῶν ἀπολύονται
 τοῦ ζῆν προθύμως· τοῦ δὲ τὸν θάνατον ἀναβαλλομένου

cornu in cippum fixo, sine perturbatione omnino hila-
 res abscedunt. Sic funerationis usum sapienter in-
 vertunt, siquidem ob res mœrore vacuas mœrore se
 non affligere prudentiæ est. De pascuis repullulascen-
 tibus subito inimicitias et pugnas atque bella quando
 excitant (nam alia de re inter se non dimicant), ma-
 tronæ ætate provectoris, in medium prosilientes,
 certamen dirimunt, et verbis ad lenitatem compositis
 irritatos animos reprimunt. Somnum autem (ait au-
 ctor) non pro aliorum hominum more capiunt,
 sed pecorum greges perpetuo secum circumducunt;
 quotquot ex his sunt mares, horum de cornibus tin-
 tinnabula suspendunt, ut sonitus horum feras abar-
 ceat; jam si nox ingruit, in caulas prædam cogunt, et
 stœres e palmis desuper injiciunt; huc fœminæ cum
 infantibus se recipiunt; viri autem ignibus circum-
 circa accensis, patrias et gentiles quasdam fabulas
 decantando, somnum a se repellunt. Sic in multis
 assuefactio naturam per necessaria quædam vincit. Si
 qui ingravescente senio (quod omnibus ex æquo de-
 betur) greges assequi non possint, hi cauda bovis collo
 injecta, nodoque in vertice arte constricto, e vita sese
 exsolvunt. Quodsi quis eorum exitum e vita longius

cadaver paliuri viminibus ita constringunt, ut collum
 cruribus annectatur. Tum in collem quendam collo-
 catum manuariis lapidibus cum risu tantisper impe-
 tunt, quoad congestu lapidum obruatur. Capræ tan-
 dem cornu imposito, nulla commiseratione affecti,
 discedunt. Belligerantur inter se, non ut Græci, de
 ditione vel alias ob querelas, sed de pascuis virescen-
 tibus. In conflictu primum mutuis se lapidum jacti-
 bus incessunt, dum, vulneratis aliquibus, ad certamen
 arcuum procedant. Exiguo temporis momento ingens
 cadit turba; ex longo quippe usu certos intendunt
 jactus, et his corpora nulla armorum munitione tecta
 ad ictus patent. Pugnas tandem mulieres ætate pro-
 vectoris per intercessionem dirimunt, quas et reve-
 rentia dignantur. Nam nullo has pacto ferire lege
 cautum est. Ideo quum primum in conspectum pro-
 deunt, a sagittarum jactu cessatur. Qui per senium
 non possunt greges sequi, gutture bovis caudæ illi-
 gato, æquo animo sibi vitam præcludunt. Quodsi
 quis mortem differt, hunc veluti ex benevolentia qua-

tur apud Strabon. p. 776 (ex Artemid.), p. 819 et
 736, et ap. Plin. VI, 35: *Contra Meroen Megabari*
 (*Megabarri* var. lect.), quos aliqui *Adiabaros* nomi-
 navere, oppidum habent Apollinis; pars eorum no-
 mades quæ elephantis vescitur. Ex adverso in Africæ
 parte Macroβii; rursus a Megabaris Memnonēs et
 Dabeli. Ptolemæus IV, 7, p. 304: Οἱ Ἀξουμαῖται καὶ Σο-

βορβαῖ· εἴτα Μολίβας (Μόλγιοι Trogl. Diodori I, 37,
 8?) καὶ Μεγάβαρδοι καὶ Νοῦβαι. Nomen Megabarorum
 etiamnum superesse in *Mekarebah* tribu prope *Shendy*
 inter Nilum et Astaboram degente suspicatur Burk-
 hardtus. Cf. Ritter, *Erdk.* I, p. 663 sq. || — 4. λυπὴν
 ἑαυτοῖς C. || — 15. ἐπ' ἣ || « Μάδιν ἐπ' ἣ. » BEKKER. ||
 — 18. καίουσι κύκλῳ C. || — 20. τἀναγκαῖον] sic C;

Phot. περισφιγζάντες, ἀπολούουσι τοῦ βίου. Εἰ δέ τις αὐτῶν τὴν τελευταίην υπερβάλλοι, παραστὰς ὁ θέλων ἄνθρωπος, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τὸν ὄκνον ἀφαιρούμενος, νοουθετῶν ἅμα τῷ λόγῳ τῆς ἀναστροφῆς, διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ παρ-
 5 λυσεν. Οὐ τοὺς γηράσκοντας δὲ μόνον οὕτω τοῦ ζῆν ὑπεξάγουσιν, ἀλλὰ καὶ οὓς ἡ νόσος ἐπιμόνος ἡ μελῶν τινας πῆρως ἀγρήστους εἰς τὸ ταῖς ἀγέλαις παρασκευά-
 σαι συνέπεσθαι.

61. Ὅτι φησί, τῆς ὅλης οἰκουμένης ἐν τέτταρσι
 10 κυκλιζομένης μέρεσιν, ἀνατολῆς λέγει, δύσεως, ἄρκτου καὶ μεσημβρίας, τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν ἐξείργασται Λύκος τε καὶ Τίμαιος, τὰ δὲ πρὸς ἀνατολὰς Ἑκαταῖος καὶ Βάσιλις, τὰ δὲ πρὸς τὰς ἄρκτους Διόφαντος καὶ Δη-
 15 ἀληθές, ἡμεῖς.

Diod. τὴν ἐξουσίαν ὁ βουλούμενος ἔχει τὸν δεσμὸν ὡς ἐπ' εὐ-
 νοίᾳ περιθεῖναι καὶ μετὰ νοουθετήσεως στερεῖσαι τοῦ
 ζῆν. Ὁμοίως δὲ νόμιμον αὐτοῖς ἔστι τοὺς πηρωθέν-
 20 τας ἡ νόσος δυσίατους συνεχομένους ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν· μέγιστον γὰρ τῶν κακῶν ἡγούνται· τὸ φιλοφυγεῖν τὸν μὴδὲν ἄξιον τοῦ ζῆν πράττειν δυνάμενον. Διὸ καὶ
 πάντας ἰδεῖν ἔστι τοὺς Τρωγλοδυτὰς ἄρτίους μὲν τοῖς σώμασιν, ἰσχύοντας δ' ἔτι ταῖς ἡλικίαις, ὡς ἂν μὴδε-
 νὸς υπερβάλλοντος τὰ ἐξήκοντα ἔτη.

65. Καὶ περὶ μὲν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἱκανῶς εἰρηκα-
 25 μεν· εἰ δέ τις τῶν ἀναγινωσκόντων διὰ τὸν ξενισμὸν καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἀναγεγραμμένων βίων ἀπιστή-
 σει ταῖς ἱστορίαις, θεῖς πρὸ τῆς διανοίας παρ' ἀλλήλα τὸν τε περὶ τὴν Σκυθίαν αἶρα καὶ τὸν περὶ τὴν Τρω-
 30 γλοδυτικὴν, καὶ τὰς ἑκατέρων διαφορὰς ἰδὼν, οὐκ ἀπι-
 στήσῃ τοῖς ἱστορημένοις. Τσαυτὴ γὰρ παραλλαγὴ τῶν παρ' ἡμῖν αἰρων πρὸς τοὺς ἱστορημένους, ὥστε τὴν κατὰ μέρος διαφορὰν ἀπιστον εἶναι. Ὅπου μὲν γὰρ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ φύλου πῆρυνται μὲν οἱ
 35 μέγιστοι ποταμοί, στέγοντος τοῦ χρυστάλλου διαβάσεις στρατοπέδων καὶ ἀμαζῶν καταγόμεν ἑρβόους, πῆρυν-
 ται δὲ ὁ ὄνος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χυμῶν, ὥστε μαχαί-
 ραις ἀποτέμενεσθαι, καὶ τὰ τούτων θαυμασιώτερα, τὰ μὲν ἀκρωτήρια τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐσθλότητος παρατρι-
 40 βούσης περιρρεῖ, τὰ δὲ ὅμματα ἀκαυροῦνται, τὸ δὲ πῦρ ἀλεωρῶν οὐ ποιεῖ, καὶ χαλκοὶ μὲν ἀνδριάντες ῥήγνυν-
 ται, κατὰ δὲ τινὰς καιροὺς διὰ τὴν πυκνότητα τῶν νεφῶν οὔτε ἀστραπὴν οὔτε βροντὴν γίνεσθαι περὶ τοὺς τόπους φασί· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτων παραδοξότερα
 45 συντελεῖται, τοῖς μὲν ἀγνοοῦσιν ἀπίστα, τοῖς δὲ πείραν εὐληφρόσιν ἀνυπομόνητα. Περὶ δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ Τρωγλοδυτικῆς διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀφ' ἡλίου θερμασίας κατὰ τὸν τῆς μεσημβρίας καιρὸν

extendat, quicumque velit repente assistens, quasi benevolentia inductus cunctationem illam summoveat, dum admonet simul et culpat tergiversationem, eadem via hominem exanimat. Nec senio tantum exhaustos ita e vivis subducunt, verum etiam quos pertinax morbus aut membri alicujus vitium ad comitandum armenta inutiles reddit.

64. Quum totus habitabilis orbis quattuor in circuitu plagis sit definitus, ortu inquam et occasu et septentrione et meridie: quæ vesperam respiciunt, Lycus et Timæus exegerunt, quæ ad ortum, Hecataeus et Basilis, septentrionibus autem subjecta Diophantus et Demetrius; at quæ meridiei sunt obversa, nos (ait auctor), quamvis molesta sit veritas, persecuti sumus.

diam prius admonitum, innexo laqueo, quicumque velit, privandi vita potestatem habet. Sic ex membro aliquo captos aut incurabili morbo correptos e vita submovere lege statutum est. Malorum enim hoc maximum arbitrantur, si quis amore vitæ teneatur, qui nihil vitæ dignum agere potest. Ideo Troglodytas omnes videre licet corporibus integris, et ætate valida, ut quorum nemo sexaginta annos excedat.

65. Verum hic de Troglodytis dicendi modus esto. Quodsi quis lectorum ob novitatem rerum, aut mirabilem eorum, qui hic describuntur, vitam historie forsitan nostræ fidem abrogabit, is Scythicum aera cum Troglodytico comparans, si quantum inter se differant animo pensabit, narrationi assentietur. (Cap. 34.) Tanta enim nostri aeris et illorum, de quibus historiam teximus, diversitas est, ut discrimen, si per partes consideretur, fide majus existat. Nam alicubi propter intensam vim frigoris amnes maximi congelascunt adeo, ut glacies exercituum transitus currumque onustorum vectationes sufferat; vinum quoque et alii liquores ita concresecunt, ut cultris abscindantur; et quæ majorem quam hæc admirationem secum afferunt, extremi hominum artus vestium attritu defluunt, oculique offuscantur; nec ignis teporandi vim habet; aeræ quoque statuæ dirumpuntur, quandoque nubium spissitudo facit, ut nec fulgur nec trinitu illic locorum existat. Plura insuper alia, ignaris quidem incredibilia, sed expertis intolerabilia ibidem contingunt. In Ægypti autem et Troglodytarum finibus propter immanem solis ardorem meridiæ tempore ne

τῶν ἀναγκαίων AB et margo C; τὰναγκαῖα editi. — 2. υπερβάλλοι B.

§ 64, lin. 12. Ἑκαταῖος] sic C; ἄκταῖος AB et mgo. — 13. Βάσιλις] sic prima manu C, Βασίλειος AB et sec. m. C. Βάσιλις scriptor vocatur ap. Athenæum

IX, p. 390, B et Plin. VI, 35. — Diophantum intellegi Ποντικῶν auctorem, Demetrium vero Callatianum, quem diligenter descripsisse Pontum Euxinum novimus ex Anonymo, quem Scymnum Chium vocare solent. V. Fragm. Histor. IV, p. 380.

Phot. 66. Ὅτι τοὺς τῶν ἀνθρώπων διαφορωτάτους βίους οὐ πολλὸς διαμετρεῖ καὶ διορίζει τόπος. Ἐκ γὰρ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης πολλοὶ τῶν φορτιζομένων ἐν φορτηγοῖς ἀκάτοις δεκαταῖοι κατήραν εἰς τὸν Ῥοδίων λιμένα, 5 ἀφ' ὧν ὑπὸ τὸν αὐτὸν καιρὸν τετραταῖοι μὲν ἀφίκοντο εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐκ δὲ ταύτης ἐναντίῳ τῷ βρέυματι πλέοντες ἀνὰ τὸν ποταμὸν ἐν ἄλλαις δέκα παραγένοιντ' ἂν οὐ χαλεπῶς εἰς Αἰθιοπίαν· ὥστε ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς τοῦ ψύχους εἰς ἀκραν τοῦ καύματος τὴν 10 ἀκμὴν μὴ πλείους εἰκοσι γίνεσθαι καὶ πέντε τοῖς κομιζομένοις ἐνδελεγῶς ἡμέρας. Ἀλλ' ὁμως, τοσαύτης οὐσῆς τῆς τοπικῆς διαστάσεως, ἀνυπέρβλητον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνθρωποι τῶν τε βίων καὶ τῶν ἐθνῶν καὶ τοῦ ἀέρος τὴν διαφορὰν, ὥστε μὴδὲ πιστεῦσθαι 15 παρ' ἑτέροις τὰ παρ' ἄλλοις συνῆθι τε καὶ ἡμολογούμενα, μὴδὲ στέγειν ὅπως δύνασθαι ὧν χωρὶς ἑτέροι οὐδὲ ζῆν ἂν ἔλινοντο. Οὕτως ἔχει τι φιλτρον μέγα πᾶσα συνῆθεια καὶ νικᾷ τὴν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος δυσχέρειαν ὁ χρόνος ὁ τὴν πρώτην δεξάμενος εἰς τὸν βίον ἡλικίαν.

οὐδὲ συνορᾶν ἀλλήλους οἱ παρεστῶτες δύνανται διὰ τὴν παχύτητα τῆς περὶ τὸν ἀέρα πυκνώσεως, χωρὶς δὲ ὑποδέσεως πάντες ἀδυνατοῦσι βαδίζειν, ὥς ἂν τοῖς ἀνυποδέτοις παραχρήμα φλυκτῖδων γινομένων. Κατὰ δὲ 25 τὸ ποτὸν, ἐὰν μὴ τὴν ἐνδεῖαν ἐτοιμῶς ἀφαιρῇται, ταχέως τελευτῶσιν, ὥς ἂν τῆς θερμασίας τὴν τῶν ὑγρῶν ἐν τῷ σώματι φύσιν ὀξέως ἀναλίσκουσῃ· πρὸς δὲ τοῦτοίς, ὅταν τὴς εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐμβαλὼν τῶν ἐδωδίσμων δδηποτοῦν μετ' ὕδατος εἰς τὸν ἥλιον θῇ, ταχέως 30 ἔψεται χωρὶς πυρὸς καὶ ζύλων.

66. Ἀλλ' ὁμως οἱ κατοικοῦντες ἀμφοτέρας τὰς εἰρημένας χώρας οὐχ ὅσον φεύγειν βούλονται τὴν ὑπερβολὴν τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς κακῶν, ἀλλὰ καὶ τούναντιον 35 ἐκουσίως προΐενται τὸ ζῆν ἔνεκα τοῦ μὴ βιασθῆναι διαίτης ἐτέρας καὶ βίου πειραθῆναι· οὕτως αὐτοφυεῖς ἔχει τι φιλτρον πᾶσα συνῆθις χώρα, καὶ περιγίνεται τῆς ἐκ τῶν ἀέρων κακοπαθείας ὁ χρόνος ὁ τὴν ἐκ νηπίου παραλαβὼν ἡλικίαν. Τὰς δὲ τηλικαύτας ἐπ' ἀμφοτέρα διαφορὰς οὐ πολλὸ διορίζει τόπου διάστημα· 40 ἀπὸ γὰρ τῆς Μαϊώτιδος λίμνης, ἥ προσοικοῦσά τινες τῶν Σκυθῶν ἐν πάγῃ καὶ ψύχεσιν ὑπερβάλλουσι καθιδρυμένοι, πολλοὶ τῶν πλοιζομένων οὐριοδρομοῦσαις ναυσὶ φορτίσιν εἰς μὲν Ῥόδον δεκαταῖοι καταπεπλεύκασι, ἐξ ἧς εἰς [μὲν] Ἀλεξάνδρειαν τετραταῖοι καταν- 45 τῶσιν, ἐκ δὲ ταύτης ἀπὸ τὸν Νεῖλον πλέοντες πολλοὶ δεκαταῖοι κατηντήκασι εἰς Αἰθιοπίαν, ὥστε ἀπὸ τῶν κατεψυγμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὰ θερμότατα μέρη μὴ πλεῖον εἰκοσι καὶ τεττάρων ἡμερῶν εἶναι τὸν πλοῦν τοῖς κατὰ τὸ συνεχὲς κομιζομένοις. Διόπερ τῆς διαφορᾶς τῆς τῶν ἀέρων ἐν ὀλίγῃ διαστάματι με- 50 γάλους οὐσῆς, οὐδὲν παράδοξον καὶ τὴν διαίταν καὶ τοὺς βίους, ἔτι δὲ τὰ σώματα πολλὸ διαλλάττει τῶν παρ' ἡμῖν.

66. Ceterum diversissimæ hominum vivendi rationes non ita longis dividuntur locorum intervallis. Nam ex palude Mæotica multi onerariis vecti navigiis, decimo die in Rhodiorum portus intrant, inde eadem navigationis commoditate ad diem quartum Alexandriæ appellant, ab hac autem adversus amnis decursum subvecti, intra dies alios decem non difficili negotio Æthiopiam contingere possunt: adeo ut a summo frigore ad extremum æstus vigorem continuum iter facientibus intercedant non plures viginti quinque (quattuor) dies. Tam exigua vero quamvis sit locorum distantia, tanta inter se homines tamen vitæ morumque et aeris discrimina habent, ut majora esse non possint, adeo ut alteri non credant, quæ apud alteros more et usu sunt trita, nec omnino ferre valeant, sine quibus alii vitam acerbam sibi putent. Sic magno sui amore percellit omnis assuetudo, et circumfusi aeris difficultatem tempus primam vitæ ætatem suscipiens vincit.

contueri quidem se invicem adstantes ob aeris condensati crassitiem possunt. Nemini absque calceis progredi tutum est; alioqui plantæ statim pustulis exulcerantur. Nisi parato sitim potu homines restinguant, confestim exanimantur, calore scilicet naturalem corporis humorem illico absumente. Præterea, si quis in vase æneo esculenti quidpiam cum aqua soli exponit, citra ligna et ignem extemplo coquitur.

66. Sed tamen utriusque partis incolæ hæc summa vitæ incommoda non tantum non effugere volunt, sed etiam ultro vitam profundunt, ne aliam vitæ rationem experiri cogantur. Sic omnis assueta tellus naturalem sui habet amorem, et usus a teneris coepti annis longinquitas aeris incommoditates superat. Tantam vero utrobique differentiam non longum locorum interval- lum disjungit. A lacu enim Mæotico, quem Scythæ quidam inter gelu et frigus immensum accolunt, multi navibus onerariis secundo cursu vecti decimo die Rhodum appellant; inde quatrduo post Alexandriam delati, ex hac adverso Nili alveo decimo ut plurimum die Æthiopiam contingunt. A frigidissimis igitur orbis plagis ad calidissimas continuæ navigationis cursus viginti quattuor dies non excedit. Quamobrem quum in tam exiguo intervallo tam ingens sit aeris diversitas, non mirum est victum quoque et mores et corpora a nostratibus plurimum differre.

§ 66, lin. 3. φορτηγαῖς C. || — 10. πέντε] debebat τέσσαρας, uti est ap. Diodor. || — 11. ἡμέραις codd.; em. Bekker. || — 15. ἄλλοις vulgo.

Phot. 65. Ὅτι οἱ κατὰ τὴν Ἀραβίαν λέοντες, φησί, φιλό-
τεροι μὲν εἰσι καὶ θρασύτεροι, τῷ χρώματι δὲ ὁμαλοὶ
καθάπερ οἱ γινόμενοι περὶ τὴν Βαβυλωνίαν, οὕτω δὲ
τοῖς τριγῶμασι στίλβοντες ὥστε ἀπὸ τῶν αὐχένων ξαν-
6 θόττητα ἀπολαμβάνει χρυσῷ παραπλησίαν. (69) Τῶν δὲ
καλουμένων μυρμηκῶν οἱ μὲν πλείστοι κατὰ τὴν ἰδέαν
τῶν λοιπῶν οὐδὲν παραλλάττουσι, τὴν δὲ τῶν αἰδίων
φύσιν ἀπεστραμμένην ἔχουσιν, ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις.

70. Ὅτι αἱ παρδάλεις οὐκ εἰσι καθάραι ἐν τοῖς τό-
10 ποις τοῖς περὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν, μακράι δὲ τῷ σώ-
ματι, καὶ κακοπαθεῖν ἐν τραύμασι καὶ πόνοις δυνά-
μεναι πολὺ μᾶλλον· τῇ δὲ ἀλγῇ τοσοῦτον διαφέρουσι
τῶν ἄλλων, ὅσον ἄγριον ἡμέρου.

71. Ὅτι ὁ βινόκερως ἐλέφαντος μὲν οὐ λείπεται, τῷ
15 δὲ ὕψει καταδέεσθαι οὐκ ἔστι. Χρῶμα δὲ ἔχει πύ-
ξην παρεμφερὲς εὐτελεῖ, καὶ τὴν ἀφὴν τοῦ δέρματος.
Σιμὼν δὲ ἐπ' ἄκρων φορεῖ τῶν μυκτῆρων κέρα, σιδήρῳ
τὴν βίαν παραπλησίον· ὁ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον, πρὸς
ᾧ ἂν πέτραι παραγίνονται, θήγει προσβαλὼν τὰ

Diod. 67. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐθνῶν καὶ βίων τὰ κεφάλαια τῶν
δοκούντων εἶναι παραδόξων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν
ὄντων θηρίων κατὰ τὰς υποκειμένας χώρας ἐν μέρει
διέξιμεν.

71. Ἔστι γὰρ ζῷον ὃ καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ συμβε-
25 βηκότος βινόκερως, ἀλγῇ δὲ καὶ βία παραπλήσιον ἐλέ-
φαντι, τῷ δὲ ὕψει ταπεινότερον. Τὴν μὲν δορὰν
ἰσχυροτάτην ἔχει, τὴν δὲ χροάν πυξοειδῇ· ἐπὶ δ' ἄκρων
τῶν μυκτῆρων φέρει κέρα τῷ τύπῳ σιμὼν, τῇ δὲ στε-
ρεότητι σιδήρῳ παρεμφερές. Τοῦτο περὶ τῆς νομῆς

68. Arabiae leones minus hirsuti et ferociores sunt,
colore autem aequali, sicut illi quos fert Babylonia,
pilisque usque adeo rutilis, ut cervicum jubae auri
instar refulgeant. (69) Myrmecoleonum, quos vocant,
plerique specie a caeteris nihil differunt; genitalia ta-
men his sunt aversa, contra quam aliis.

70. Pardales hic non sunt quales in Cariae et Lyciae
tractibus, sed corpore proluxo, et vulnere laborum-
que molestias perferre norunt multo constantius, viri-
busque tanto praestant aliis, quanto cicuribus agrestes
et indomitae.

71. Rhinoceros [longitudine] quidem non cedit
elephanto, sed altitudine inferior est; colorem habet
buxo similem vili et contactum pellis. Repandum in
naribus fert cornu ad ferri vim et rigorem proxime
accedens, quod cetero quidem tempore, ad quameun-
que approximet cautem, limat admoto pectore; cum

67 (Cap. 35). Jam vero populis et moribus, prout
insolens aliquid habere videbantur, per capita recen-
sit, de bestiis etiam regionum istarum particulatim
aliquid commemorandum est.

71. Est ibi animal, quod a re ipsa rhinocerotem (i. e.
naso cornutum) vocant, fortitudine ac robore cum
elephante comparandum, sed minus procerum. Tergus
ei durissimum colorque buxeus. In summitate na-
rium cornu gestat forma repandum et duritie ferrum

§ 68. Artemidorus ap. Strabon. p. 774 ita : Πληθύνει
δ' ἐλεφας ἡ χώρα (sc. ἡ ἀπὸ Δελφῆς μέχρι Νότου κέρα-
τος) καὶ λέουσι τοῖς καλουμένοις μύρμηξιν ἀπεστραμμένα
δ' ἔχουσι τὰ αἰδοῦσα χρυσοειδεῖς τὴν χροάν, φιλοτέροι δὲ
τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν. Quae si recte habent, apud Photio-
num λέοντες non differant ab iis quos deinceps μύρ-
μηκας (i. e. λεοντομόρμηκας) dicit; porro initio Photio
dicendum fuisset : Ὅτι οἱ λέοντες (sc. Aethiopiae) τῶν
κατὰ τὴν Ἀραβίαν φιλοτέροι. Sin minus, negligenter
Strabo Artemidorum excerpit, vel etiam librorum vi-
tium subest, cujus nescio an indicium praebet hiulca
Strabonis oratio; nam ista καὶ χρυσοειδεῖς inconcinne
admodum cum antec. nectuntur. Fortasse igitur
nonnulla exciderunt, possisque duce Photio explere
sententiam hunc fere in modum ... αἰδοῦσα. [Οἱ ἄλλοι
δὲ λέοντες ἐνταῦθα εἰσι ὁμαλοὶ] καὶ χρυσοειδεῖς κτλ. Ce-
terum de his videant rerum periti. Ex Agatharchide
fluxerunt quae leguntur ap. Aelian. N. An. XVII, 42 :
Ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ γῆ γίνονται μύρμηκες καὶ ἔχουσι τὸ παι-
δοποιῶν σῶμα εἰς τοῦτοια μετεστραμμένον, ἀντίως τοῖς ἄλ-
λοις καὶ ἔμπαλιν. Inducitur haud dubie idem animal
quod ex Indicis scriptoribus tanquam formica aurum
foliens memoratur (V. quae notavimus ad Megasthen.
fr. 39 in Fr. Hist. tom. II, p. 434 sq. Cf. not. ad
Ctesiae fr. 70, p. 95 sqq.). Bestia est canis magnitudine,
capite rotundo, auribus parvis, cauda longa, colore

fusco (V. Moorcroft in *Asiat. Res.* XII, p. 454. Ritter
Erdk. III, p. 659 sqq.). In Aethiopia idem reperiri
animal testatur Philostratus V. Apoll. VI, 1, p. 116
ed. Didot : Γρύπες δ' Ἰνδῶν καὶ μύρμηκες Αἰθιοπίων εἰ-
καὶ ἀνόμοιοι τὴν ἰδέαν εἰσιν, ἀλλ' ὁμοιά γε, ὥς φασι, βοῦ-
λονται· χρυσοῦ γὰρ φύλακες ἐν ἐκαστέρῳ ἀδονται τὸ χρυσο-
γεῶν τῶν ἡπείρων ἀπαχόμενοι. Cf. Heliodor. Aeth.
X, 26; Bochart. Hieroz. II, p. 598, et quos laudat
Schneider ad Aelian. IV, 27, et Hase in Steph. Thes.
s. v. μυρμηκολέων.

§ 70. Ex Agatharchide sua Aelianus XVII, 43 :
Πάρδαλις Καρίῃ καὶ Λυκίᾳ οὐκ ἔστι μὲν θυμικὴ, οὐδὲ
οἷα σφόδρα ἀλτικὴ εἶναι, τὸ σῶμα δὲ μακρὰ· τιτρωσκο-
μένη δὲ καὶ δοράσι καὶ αἰχμαῖς ἀντίτυπός ἐστι, καὶ οὐ βί-
βλως σιδήρῳ εἵκει, τοῦτο δὲ τὸ Ὀμηρικὸν δρῶσα· « Ἥβη
τε καὶ περὶ δοῦρι πεπαρμένη οὐκ ἀπολήγει. In postre-
mis Aelianus Caricis bestis tribuit quod Noster de
Aethiopicis narrat. Quare aut corrupta est Aeliani na-
ratio, ut Schneiderus censet, aut male auctorem suum
Aelianus excerpit. || — 12. τοσοῦτον] τοσοῦτω C.

§ 71, lin. 14. Ante μὲν excidisse videtur μῆξι.
Cf. Strabo p. 774. || — 16. εὐτελεῖ] sic C, εὐτελῆς
δὲ B et correct. A. Neque hoc neque illud quid sibi
velit, intelligo. Ceterum contradicit Strabo l. l. : οὐτε
πύξην χροῖα ἐμφερές, ἀλλ' ἐλέφαντι μᾶλλον. || — 18. ὁ...
ὁ γέγει] ὁ... ῥήσσει C et vulgo; ῥ... ῥήσσει AB et Bekker.

hot. στέρνα, συμπεσὼν δὲ ἐλέφαντι (τούτῳ γὰρ τὸν πάντα περὶ τῆς νομῆς διαμιλλᾷται βίον) ὑποδύς τὴν κοιλίαν καὶ τῷ κέρατι τὸ κύκλωμα τῆς σαρκὸς ἀναρρήξας ἑξαιμον εὐθὺς ποιεῖ· καὶ πλείστους ἔστιν ἐλέφαντας ἰδεῖν οὕτω τετελευτηκότας. Ἄν μέντοι συμβῇ τῷ ῥινοκέρωι τῆς κοιλίας μὴ ἄψασθαι, τούναντιόν αὐτὸς ὑπὸ τῆς προβοσκίδος καὶ τῶν ὀδόντων τυπτόμενος πολλαχῶς ἐξιδυνατεῖ καὶ παράλυσται, μεγάλης ὑπαρχούσης κατὰ τὴν ἰσχύν καὶ βίαν τῆς παραλλαγῆς.

72. Ὅτι παρὰ τοῖς Τρωγλοδυταῖς ἔστιν καὶ ἡ λεγομένη παρ' Ἑλλήσι καμηλοπάρδαλις, σύνθετον τρόπον τινὰ κατὰ τὴν κλήσιν καὶ τὴν φύσιν λαχῶσα. Τὴν μὲν γὰρ ποικιλίαν ἔχει παρδάλειος, τὸ μέγεθος δὲ καμήλου, τὸ πάχος δὲ ὑπερφυές, τὸν δὲ αὐχένα τοιοῦτον ὥστε ἀπ' ἄκρων ἀμέλγεσθαι τὸν δένδρων τὴν τροφήν.

73. Ὅτι αἱ σφίγγες, φησί, καὶ οἱ κυνοκέφαλοι καὶ κῆποι παραπέμπονται εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐκ τῆς Τρωγλοδυτικῆς καὶ τῆς Αἰθιοπίας. Εἰσὶ δὲ αἱ μὲν σφίγγες ταῖς γραφομέναις παρόμοιαι, πλὴν ὅτι πᾶσαι δασεῖαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμεροὶ καὶ πρῆοι· καὶ πανουργίας κοινωνοῦσι πλείστης, διδασκαλίας τε μεθοδευτικῆς ἐπὶ ποσὸν ἄπτονται, ὥστε τὴν εὐρυμίαν ἐν πᾶσι θαυμάζειν.

10d. αἱ διαφερόμενον ἐλέφαντι, τὸ μὲν κέρας πρὸς τινὰ τῶν μειζόνων πετρῶν θήγει, συμπεσὼν δ' εἰς μάχην τῷ προειρημένῳ θηρίῳ καὶ ὑποδύνον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀναρρήττει τῷ κέρατι καθάπερ ξίφει τὴν σάρκα· τῷ δὲ τοιοῦτῳ τρόπῳ τῆς μάχης χρώμενον ἑξαίμα ποιεῖ τὰ θηρία καὶ πολλὰ διαφθείρει. Ὅταν δὲ ὁ ἐλέφας φθάσας τὴν ὑπὸ τὴν κοιλίαν ὑπόδυσιν τῇ προβοσκίδι προκαταλάβῃται τὸν ῥινόκερων, περιγίνεται ῥαδίως τυπτὼν τοὺς ὀδοῦς καὶ τῇ βίᾳ πλεὺν ἰσχύων.

73. Αἱ δὲ σφίγγες γίνονται μὲν περὶ τε τὴν Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ταῖς δὲ μορφαῖς ὑπάρχουσιν οὐκ ἀνόμοιοι ταῖς γραφομέναις, μόνον δὲ ταῖς δασύτησι διαλλάττουσι· τὰς δὲ ψυχὰς ἡμέρους ἔχουσιν καὶ πανούργους ἐπὶ πλείον καὶ διδασκαλίαν μεθοδικὴν ἐπιδέχονται.

Ex Agatharchide sua habet *Ælianus* XVII, 44 : Ἐπὶ ἄκρας τῆς βίβδος τὸ κέρας φέρει (ὁ ῥινόκερος), ἔνθεν καὶ κέλεται· καὶ ἔστι μὲν ὀξύτατον ἐπ' ἄκρου, σιδήρεω δὲ τὸ κρατερὸν αὐτοῦ προσεῖκασαι. Ταῖς πέτραις γε μὴν αὐτὸ παρατρίβων εἶτα ἐπιθήσει (1. αἱ (?) ἐπιθήσει) ἐλέφαντι ὁμόςιν· τὰ δὲ ἄλλα οὐκ ὦν ἀξιόμαχος, διὰ τε τὸ ἐκείνου ὕψος καὶ τὴν ῥώμην τὴν τοῦ θηρὸς τὴν τοσαύτην, ὕψισι οὖν αὐτοῦ τὰ σκέλη, καὶ τὴν νηδὺν ὑποτέμνει τε καὶ ὑποσχίζει τῷ κέρατι· ὁ δὲ οὐ μετὰ μακρὸν ἐκρύνετος οἱ τοῦ αἵματος καταλιθύνει. Μάχῃ δὲ ῥινοκέρωτος πρὸς ἐλέφαντα ὑπὲρ τῆς νομῆς ἔστιν, καὶ πολλοὺς γε, φαδῶν, ἐντυχεῖν ἔστι τεχνῶσαι τὸν τρόπον τοῦτον. Ἄν δὲ μὴ φθάσῃ ὁ ῥινόκερος δράσας τοῦτο, ἀλλὰ ὑποτρέχων πως ὑπὸ πείσονται (ὅπ' ἐμπεσόντος? *Schneid.*) πιεσθῇ περιβαλλόμενος τὴν προβοσκίδα, [ὁ ἐλέφας] καὶ κατέχει καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔλκει, ἐμπίπτων δὲ τοῖς κέρασι κατακόπτει ὡς πελέκυσιν. Εἰ γὰρ καὶ φορήνῃ ὁ ῥινόκερος ἔχει στερεὰν καὶ δυσ-

elephanto autem congregiens (cum hoc enim de pascuis æternas habet conflictationes), ventrem subit, et perrupto carniū ambitu exsanguem facit. Plurimique elephantum ita exanimati cernuntur. At si alvum contingendi copia non datur, contra ipse a proboscide et dentibus ictus multifariam, amittit vires et deficit, quia robore et vi ab illo permultum differt.

72. Apud Troglodytas bestia est, quæ camelopardalis Græcis dicitur. Nam ut nomen ita et natura quodammodo composita est. Nam pellem maculis variam a pardale habet, magnitudinem a camelo. Monstrosa ei crassities (*celeritas* ?), collumque adeo prælongum, ut a summis arboribus pabulum carpat.

73. Sphinges et Cynocephali et Cepi Alexandriam ex Troglodytarum solo et Æthiopia transmittuntur. Sunt autem Sphinges iis quæ a pictoribus adumbrantur consimiles, nisi quod totæ hirsutæ sunt ac lenes et placidos animos habent. Plurimum eis versutiae inest, ideoque ad aliquam, doctrinæ compendio, scientiam perducuntur. Concinnitatem in omnibus quam servant, non abs re quis admiretur.

adæquans. Quandoquidem æterna ei cum elephante concertatio est de pascuis, ad saxum aliquid majus cornu excavit, et conflictu inito, ventri succedens carnes non secus ac gladio dissecat. Hoc pugnae genere hostes exsanguis reddit multosque hoc pacto necat. At si elephas, conatum subeuntis antevertens, proboscide rhinocerotem comprehenderit, quum dentium ictu et vi corporis præpolleat, facile superior evadit.

73. Sphinges circa Troglodyticam et Æthiopiam existunt, forma his non absimiles, quæ arte pictorum exhibentur, nisi quod hirsutæ tantummodo differunt. Placidi illis sunt animi et admodum versuti, artisque, quæ compendio tradi potest, capaces.

ακόντιστον, ἀλλ' ἡ βίᾳ τοῦ ἐμπίπτοντος μάλα καρτερὰ. Cf. *Plinius* VIII, 29; *Cosmas* Indopleust. p. 334; *Oppian*. *Cyneg.* II, 554.

§ 72. Cf. *Plinius* VIII, 27. In margine cod. A legitur : Εἶδον τὸ τοιοῦτον ζῷον κατὰ τὸν τοῦ τυραννοῦντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σταλὲν τῷ βασιλεῖ ἡμῶν· ζοράφην δ' ἐκάλεσε τοῦτο ὁ ἀγαγὼν βάρβαρος. *Nabun* ab Æthiopicis vocari *Plinius* VIII, 27 tradit. Cf. *Cosmas* I. I., *Heliodorus*. X 27, ibique *Coray* ; *Philostorgius* H. *Ecl.* III, 2, p. 483 ed. Paris. || — 10. καὶ addidi ex C. || — 12. τὴν κλήσιν καὶ] hæc vulgo desunt; habentur in ABC. || — 14. πάχος] « an τάχος? » *BEKKER*.

§ 73. Cf. *Plinius* VIII, 29 : *Lyneas frequentes et sphingas fusco pilo, mammis in pectore geminis Æthiopia generat*. Accuratus animal describitur a *Philostorgio* III, 2, p. 483, ubi vide. Cf. *Ælian*. XVI, 15.

Phot. 74. Ὁ δὲ κυνοκέφαλος τὸ μὲν σῶμα ἀνθρώπου δυσ-
ειδὸς ὑπογράφει, τὸ πρόσωπον δὲ κυνὸς φωνὴν δὲ
ἀφήσει μυγμῶ παραπλήσιαν· ἄγριον δὲ ὑπερβολῇ καὶ
τελείως ἀτιθάσειτον, καὶ τὴν ὄψιν ἐμφαίνειν ἀπὸ τῶν
ὀφρύων καὶ τῶν ὀμμάτων αὐστηράν. Περὶ μὲν τὸν
ἄρρενα ταῦτα· τῷ δὲ θήλει πρόσκειται καὶ τὸ τὴν μή-
τραν ἐξω τοῦ σώματος φορεῖν καὶ οὕτω διάγεσθαι πάν-
τα τὸν βίον.

75. Ὁ δὲ κῆπος ἔχει τὸ μὲν πρόσωπον λέοντι παρα-
πλήσιον, τὸ δὲ σῶμα πάνθηρι, τὸ δὲ μέγεθος δορκάδι,
κατὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν προσηγορίαν λαβών.

76. Πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ἀγριώτατον καὶ δυσκατα-
εργαστότατον τὸ τῶν ταύρων τῶν σαρκοφάγων γένος·
ὁ τῷ μεγέθει μὲν ὑπάρχει τῶν ἡμέρων ἄδρότερον, τά-
χει δὲ ὑπερβάλλον, πυρρὸν δὲ ἐξαισίως. Καὶ τὸ μὲν
στόμα μέχρι τῶν ὠτων αὐτοῦ δίστηκεν, ὅμα δὲ ὑπο-
φαίνει γλαυκότερον λέοντος. Τὰ δὲ κέρατα τὸν μὲν
ἄλλον χρόνον τοῖς ὡσι παραπλήσιως κινεῖ, μάχῃ δὲ
χρῶμενον ἴσθησιν ἀραρότους. Τὴν δ' ἐπαγωγὴν τῆς
τριχὸς ἐναντίαν ἔχει τοῖς ἄλλοις. Τοῦτο δὲ τοῖς τε

Diod. 74. Οἱ δ' ὀνομαζόμενοι κυνοκέφαλοι τοῖς μὲν σώμα-
σιν ἀνθρώποις δυσειδέσι παρεμφερεῖς εἰσι, ταῖς δὲ φω-
ναῖς μυγμῶς ἀνθρωπίνους προίενται· ἀγριώτατα δὲ
ταῦτα τὰ ζῶα καὶ παντελῶς ἀτιθάσειτα καθεστῶτα
τῆς ἀπὸ τῶν ὀφρύων πρόσοψιν αὐστηροτέραν ἔχει.
Ταῖς δὲ θηλείαις ἰδιώτατον συμβαίνει τὸ τὴν μήτραν
ἐκτὸς τοῦ σώματος φερεῖν ἅπαντα τὸν χρόνον.

75. Ὁ δὲ λεγόμενος κῆπος ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς
περὶ ὅλον τὸν ὄγκον ὀραίας καὶ προσηνοῦς ἡλικίας, τὸ
δὲ πρόσωπον ἔχων ὅμοιον λέοντι, τὸ λοιπὸν σῶμα φέρε
πάνθηρι παραπλήσιον, πλὴν τοῦ μεγέθους, ὃ παρισού-
ται δορκάδι.

76. Πάντων δὲ τῶν εἰρημένων ζῶων ὁ σαρκοφάγος
ταύρος ἀγριώτατός ἐστι καὶ παντελῶς δυσκαταμάχτος.
Τῷ μὲν γὰρ ὄγκῳ τοῦτο μείζων ἐστὶ τῶν ἡμέρων ταύ-
ρων, ὁζύτητι δὲ ποδῶν οὐ λειπόμενον ἔππου, τῷ στό-
ματι δὲ διστηχὸς ἄχι τῶν ὀμμάτων· τὸ δὲ χρῶμα
πυρρὸν ἔχει καθ' ὑπερβολὴν, καὶ τὰ μὲν ὀμματα γλαυ-
κότερα λέοντος καὶ τὰς νύκτας ἀστράπτοντα, τὰ δὲ
κέρατα φύσει ἰδιοτρόπου κοινοῦνται· τὸν μὲν γὰρ

74. In Cynocephalo hominis corpus, specie turpis,
adumbratur; canina ei facies, vocem mussitationi non
dissimilem exprimit; sed immodice ferum est animal,
nec ullo modo cicuratur, vultumque a superciliis et
oculis austerum prodit. Ita mas comparatus est.
Femineo generi hoc est proprium, ut uterum extra
corpus gestet, eoque habitu totam exigit vitam.

75. Cepus facie leonem, corpore pantheram, et ma-
gnitudine dorcadem imitatur. Prout colore varius
est, ita et nomen (*Cepus enim hortus est Græcis*) sibi
inditum habet.

76. Omnium quæ adhuc commemoravi immanis-
simum et maxime indomitum est taurorum genus
quod carnes vorat, magnitudine crassius domesticis,
et pernitate antecellens, insigniter rufum. Os ei ad
aures usque diductum; oculus glauco colore magis ru-
tilat quam leoni. Cornua alias non secus atque aures
movet, sed in pugna, ut firmo tenore consistent, facit.
Ordo pilorum inversus contra quam aliis animantibus.
Bestias etiam validissimas aggreditur, et ceteras omnes

74. Qui cynocephali (a canino capite) dicuntur,
corporis aspectum hominum deformium instar ha-
bent, quorum vocem mussitatione expriment. Ap-
prime ferox est hoc animal nec ullo pacto cicurationem
admittit, et vultum a superciliis austriorem præfert.
Singulare quiddam femellis accidit, quod vulvam per-
petuo extra corpus projectam habent.

75. Cepus (i. e. hortus), quem vocant, a totius
corporis decore et staturæ venustate nomen accepit.
Facie leonem imitatur, et reliquo corpore pantheram,
præter magnitudinem, qua dorcadi par est.

76. Inter jam recensita animalia taurus carnivorus
feritate excellit, qui nulla vi domatur. Corpore do-
mesticis tauris major est, velocitate equis non conce-
dens; os ad oculos usque diductum habet; colore
insigniter rufo; oculi leoninis magis cæsi et noctu
fulgurantes. Cornua peculiarem sibi naturam vindicant.
Alias enim non minus quam aures ea movet, sed pugne
tempore immota et fixa tenet. Pili con-

§ 74. De cynocephalis v. Aristoteles H. A. II, 8; *Ælian.* N. An. IV, 46. VI, 10. VII, 19, ibique interpr. *Æliano* non fere, sed dociles bestię sunt. Omnino plura simiarum genera cynocephalorum nomine ap. vet. designari videntur. Cum κῆπος κυνοκέφαλον comparat Pythagoras ap. *Ælian.* XVII, 8, ubi vide quæ notavit Schneiderus. || — 5. Περὶ μὲν τὸν ἄρρενα ταῦτα] Hæc verba omittunt AB. || — 7. διαγέσθαι] διαγίνεσθαι C.

§ 75, lin. 9. παραπλήσιον] om. C. Cf Artemidor. ap. Strabon. p. 774 (coll. p. 812). Ubiorem Cēpi descriptionem ex Pythagoræ De mari Rubro libris affert *Ælianus* XVII, 8, ubi magnitudine canem Eretrium æquare dicitur. Plinius VIII, 28, ita : *Pompeii*

Magni primum ludi ostenderunt... ex Æthiopia quas vocant κῆπους, quarum pedes posteriores pedibus humanis et cruribus, priores manibus fuisse similes. Hoc animal postea Roma non vidit. Κῆπος vocatur apud Aristotel. H. A. II, 8, et Damascium in Phot. p. 343, 10, et Galenum t. IV, p. 557. Nominis rationem a Pythagora et Agatharchide allatam respuit Salmasius ad Solin. p. 276. « *Cep*, inquit, aut *Ceb* Æthiopes videntur appellasse; unde Græci κῆπον aut κῆβον », probante Cuviero in annot. ad Plin. tom. VI, p. 423., qui signari censet *simiam rubram* Linnæi, *patas* Buffonii. Nomen κῆπος ab voce sanscrit. *Kapi* derivare monuerunt Schlegelii, Gesenius et Lassen, cujus vide libum de antiquit. Ind. tom. I, 314. 538.

Phot. ἀλκιμωτάτοις ἐπιτίθεται, καὶ κυνηγεῖ τὰ λοιπὰ τῶν ζώων, καὶ τὰς ποίμνας τῶν ἐπιχωρίων μάλιστα κακοποιεῖ, καὶ μόνον ἐστὶν ἄτρωτος λόγχῃ καὶ τόφῳ. Διὸ καὶ ποιῆσαι μὲν υποχείριον οὐδεὶς πολλῶν ἐπιβεβλημένων κατίσχυσε, τὸ δ' εἰς ὄρυγμα ἐμπεσὼν ἢ τινα δόλον τούτῳ παραπλήσιον ὑπὸ τοῦ θυμοῦ συντόμως γίνεται περιπνιγείς. Καὶ τὸ μὲν θηρίον εἰκότως κρίνεται (καὶ) παρὰ Τρωγλοῦταις ἀλκὴν μὲν ἔχειν λέοντος, τάχος δὲ ἵππου, βῶμην δὲ ταύρου, σιδήρου δὲ οὐχ ὑπεῖκον.

77. Ὅτι δὲ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὀνομαζόμενος κροκόττας ἐστὶ μὲν ὡς ἐκ λύκου καὶ κυνὸς σύνθετον, ἀμφοῖν δὲ ἀγριώτερον, καὶ πολλῶν βαρύτερον ἀπὸ τε τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἄκρων ποδῶν, ἀλκῇ δὲ θαυμαστὸν, ὁδοῦσι δὲ καὶ κοιλίᾳ δυνατώτατον τῶν ἄλλων. Καὶ

Diod. ἄλλον χρόνον αὐτὰ κινεῖ παραπλησίως τοῖς ὡσὶ, κατὰ δὲ τὰς μάχας ἴσθησιν ἀραρώτους. Τὴν δὲ τῆς τριχὸς ἐπαγωγὴν ἔχει τοῖς ἄλλοις ζώοις ἐναντίαν. Ἔστι δὲ τὸ θηρίον ἀλκῇ τε καὶ δυνάμει διάφορον, ὡς ἂν ἐπιτιθέμενον τοῖς ἀλκιμωτάτοις τῶν ζώων καὶ τὴν τροφὴν ἔχον ἐκ τῆς τῶν χειρωθέντων σαρκοφαγίας. Διαφθείρει δὲ καὶ τὰς ποίμνας τῶν ἐγχωρίων, καὶ καταπληκτικῶς ἀγωνίζεται πρὸς ὅλα συστήματα τῶν ποιμένων καὶ κυνῶν ἀγέλας. Λέγεται δὲ καὶ τὸ δέρμα ἄτρωτον ἔχειν· πολλῶν γοῦν ἐπιβεβλημένων λαβεῖν υποχείριον μὴ δένα κατισχυκένα. Τὸ δ' εἰς ὄρυγμα πεσὼν ἢ δι' ἄλλης ἀπάτης χειρωθὲν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ γίνεται περιπνιγείς, καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδαμῶς ἀλλάττεται τὴν ἐν τῷ τιθασεύσθαι φιλανθρωπίαν. Διόπερ εἰκότως οἱ Τρωγλοῦται αὐτοὶ τὸ θηρίον κράτιστον κρίνουσιν, ὡς

30 ἂν τῆς φύσεως αὐτῷ δεδυρωμένης ἀλκὴν μὲν λέοντος, ἵππου δὲ τάχος, βῶμην δὲ ταύρου, τῆς δὲ πάντων κρατίστης σιδήρου φύσεως οὐχ ἡττώμενον.

77. Ὁ δὲ λεγόμενος παρ' Αἰθίοφι κροκόττας μειγμένην μὲν ἔχει φύσιν κυνὸς καὶ λύκου, τὴν δὲ ἀγριότητα

venatur maximeque greges incolarum infestos reddit maleficio; solum est lancea et arcu invulnerabile. Quod causæ est, ut nemo id subigere (quamvis multi id tentarint) valuerit. In fossam tamen aut similem dolum, si quando incidit, præ animi ferocia cito suffocatur. Ideo recte putatur a Troglodytis fortitudine leonis et velocitate equi et robore tauri præditum, ferroque cedere nescium.

77. Qui Crocotas apud Æthiopes vocatur, quasi ex lupo et cane naturam compositam habet, sed utroque multo sævior est, et facie summisque pedibus longe gravior, et ventre et dentibus antepollet omnes. Etenim quodlibet genus ossis frangit haud difficulter, tra quam ceteris bestiis illi exstant. Ferocitas et vis illi immanis, ut vel omnium validissimis animantibus se inferre non vereatur, de carnibus interfectorum victitans. Greges etiam incolarum vastat et horrendum in modum cum totis pastorum catervis canumque agminibus decertat. Pellis quoque vulneribus non patere dicitur. Propterea licet multi id subigere tentarint, nemo tamen quisquam evaluit. In foveam delapsus aut alio captus dolo, iræ impatientia se præfocat; nec unquam cicurationis humanitatem cum libertate permutat. Quapropter non abs re hanc feram Troglodytæ omnium validissimam esse iudicant; cui videlicet natura leonis fortitudinem, pernicitatem equi, et tauri robur dederit, et quæ nec a ferro, re tamen omnium potentissima, vinci norit.

77. Est Æthiopibus animal, quod crocottam vocant, mixta canis ac lupi natura, ferocia utrisque terribilius,

§ 76, lin. 7. Καὶ om. C. De re cf. Artemidor. I. 1. Ex eodem Agatharchide sua Ælianus XVII, 45: Ἀγριώτατον δὲ ἄρα ἦσαν τῶν ζώων οἱ τῶν Αἰθιοπῶν ταύροι [οἱ] καὶ καλούμενοι σαρκοφάγοι· καὶ εἰσι μὲν τὸ μέγεθος τοῖς παρὰ τοῖς Ἑλλήσι διπλασίου, ὥκιστοι δὲ τὸ τάχος· εἰσι πυρρότριχες, γλαυκοὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὑπὲρ τοὺς λέοντας οὗτοι. Τὰ κέρατα δὲ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον κινούσιν ὡς καὶ τὰ ὄντα, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἐγείρουσιν αὐτὰ, καὶ ἀναστήσαντες ἰσχυρῶς εἶτα οὕτω μάχονται, τὰ δὲ οὐ κλίνονται ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ἀνεστώτα, φύσει καὶ μὴ Δία θαυμαστῇ. Ἄτρωτοι δὲ εἰσι καὶ λόγχῃσι καὶ βέλαι παντὶ· ὁ γὰρ τοῖς σιδήρῳ οὐκ εἰσδύεται· φέλλας γὰρ δὲ ταύρος ἐκβάλλει αὐτὸν μάτην προσπεσόντα. Ἐπιτίθεται δὲ καὶ ἵππων ἀγέλαις καὶ ποίμαις καὶ θηρίων ἄλλων. Οἱ τοίνυν νομεῖς ἐπαρκεῖν ταῖς ἐκ τῶν ἀγέλαις βουλόμενοι, τάφρους αὐτοῖς κρυπτάς ἐργάζονται βαθείας, καὶ ταύτας αὐτοὺς ἐλλογῶσιν. Οἱ δὲ ὅταν ἐμπεσῶσιν, ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ἀποπνιγόνται. Κέραιται δὲ παρὰ τοῖς Τρωγλοῦταις δικαίως ἀριστον τοῦτο τὸ ζῷον· ἔχει μὲν γὰρ λέοντος τὴν ἀλκὴν, τὴν δὲ ὀνύχια ἵππου, βῶμην ταύρου, σιδήρου δὲ κρεῖττον ἐστίν. Plinius VIII, 30: *Sed atrocissimos habet* (Æ-

thiopia) *tauros silvestres majores agrestibus, velocitate ante omnes, colore fulvos, oculis cæruleis, pilo in contrarium verso, rictu ad aures dehiscente, juxta cornua mobilia; tergori duritia silicis, omne respuens vulnus. Feras omnes venatur; ipsi non aliter quam foveis capiti, feritate semper intereunt.* Cf. Solin. et Salmasius ad Solin. p. 711. « Bochartus Hieroz. I, p. 251 querit an hi tauri sint iidem cum iis quos ταυρελέφαντας dicte describit Philostorgius III, 11, p. 482, C, et ex eo Nicephorus IX, 19 (add. Cosmas, p. 334), et cum iis quos Iphicrates ap. Strabon. XVII, p. 827 ῥίξιν vernaculo Æthiopie nomine appellat. Sed Philostorgii taurelephantem varietatem bovis vulgaris maximam Abyssinie indigenam esse censet Zimmermann Zool. Geogr. t. I, p. 156. » SCHNEIDER. Taurus ille Abyssinie ferox, quem falso Agathemerus σαρκοφάγον dicit cornibusque mobilibus instructum fabulatur, hodie vocatur *Goucht*.

§ 77, lin. 10. ὅτι δ... ὀνομαζ. κροκ. ἐστὶ μὲν] sic AB et mgo C; ὅτι κρ. ἐστὶ μὲν ὀνομαζ. C et vulgo. || — 13. ἄκρων... ἀλλων] ἀκροπόδων· ἐσθλείς δὲ θαυμα-

Phot. γὰρ κατὰ γυνυσιν εὐπόρως πᾶν ὁστού γένος, καὶ τὸ διαι-
ρεθὲν εὐθέως δεδαπάνηται, καὶ περὶ τὰς πέψεις ἀδιή-
γητον. Τοῦτο δὲ καὶ μιμεῖσθαι τινες τὴν ἀνθρωπίνην
διάλεκτον διηγούμενοι ἡμέτερον μὲν οὐ πείθουσιν· ἐκείνοι
δὲ καὶ τοῦτο προστιθέουσιν ὡς καὶ ἐξ ὀνόματος κατὰ
τὰς νύκτας καλοῦντες, τοὺς δὲ ὡς ἐπ' ἀνθρώπου φωνῇ
προσιόντας, οἱ δὲ ἄθροον ἐπισπιπτόντες, κατεσθίουσιν.

78. Ὅτι ὄρεων, φησί, λέγεται μεγέθη παράδοξα ἐν
τοῖς τόποις εἶναι καὶ γένη θαυμαστά, καὶ πάντα ἀπὸ
10 κυνήγιας ἔχοντα τὸν βίον· τῶν μέντοι ὑπὸ τὴν ἡμετέ-
ραν, φησὶν, ὅβιν πεπτοκότων δ' ἐμίστος πέφηνε πηχῶν
τριάκοντα. Γίνεται δὲ, φησί, πᾶς ὄρις, καὶ δ' ἐμγι-
στος, χειρὸς ἡδὲ τῶν ἀναγκαίων πιεζόμενος τε
καὶ κακουρούμενος. Καὶ γὰρ καὶ δι' ἰδεῖν ἐκείνους φη-
15 σιν, ὅτι ὅτε τῆς τροφῆς ἀπορία προκειμένης συνεχῶς
ἅμα τὸν θυμὸν ἐταπείνου καὶ τροφῆς ὀρεξιν ἐνεποιεῖ

Liud. φεδρωτέραν ἀμφοτέρων, τοῖς δὲ ὁδοῦσι πάντων ὑπερ-
ἀγει· πᾶν γὰρ ὁστού μεγέθος συντρίβει βραδίως, καὶ τὸ
καταποθὲν διὰ τῆς κοιλίας πέττει παραδόξως. Τοῦτο
20 δὲ τὸ ζῆον τῶν ψευδῶς παραδόξολογούντων ἱστορούντες
εἶναι μιμεῖσθαι τὴν τῶν ἀνθρώπων διάλεκτον ἀπορη-
νάμενοι ἡμέτερον μὲν οὐ πείθουσιν.

78. Ὅρεων δὲ γένη παντοδαπὰ καὶ τοῖς μεγέθεσιν
ἄπιστα θεωρεῖσθαι φασιν οἱ τὴν πλησίον τῆς ἑρήμου
25 καὶ θηριώδους κατοικοῦντες· ἑκατὸν γὰρ πηχῶν τὸ μῆ-
κος ἐωρακέναι τινὲς ἀποφαινόμενοι δικαίως ἂν οὐχ ὕψ'
ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων ψευ-
δολογεῖν ὑποληφθεῖσαν· προστιθέας γὰρ τῷ διαπι-
στομένῳ πολλῷ παραδόξοτερα, λέγοντες ὅτι τῆς χώ-
30 ρας οὕτως πεδιάδος, ὅταν τὰ μέγιστα τῶν θηρίων
περισπειραθῇ, ποιῇ ταῖς ἐγκυκλωθείσαις ἐπ' ἀλλήλαις
σπείρας ἀναστρίψματα πόρρωθεν φαινόμενα λόφῳ παρα-
πλήσια. Τῷ μὲν οὖν μεγάλῳ τῶν βρῆθέντων θηρίων
οὐκ ἂν τις βραδίως συγκατάθοιτο· περὶ δὲ τῶν μεγίστων
35 ὄρεων τῶν εἰς ὅβιν ἐληλυθότων καὶ κομισθέντων ἐν
τισιν ἀγγείοις εὐθέως εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ποιησόμε-
θα τὴν ἀναγραφὴν, προστιθέντες καὶ τῆς θήρας τὴν
κατὰ μέρος οἰκονομίαν. Ὁ γὰρ δευτέρως Πτολεμαῖος,
40 τοῖς τὰς παραδόξους θήρας τῶν ἀλκιμωτάτων ζῴων
ποιουμένοις μεγάλας ἀπονέμων δωρεάς, πολλὰ δὲ πᾶν
χρήματα δαπανήσας εἰς ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, ἐλέ-
φαντάς τε συκνοὺς πολεμιστάς περιποιήσας καὶ τῶν

et fracta protinus consumit. Nec facile dictu quam
leviter conficiat ventre et digerat. Hoc vocem quoque
effingere humanam qui perhibent, nobis fidem non
faciunt. Insuper addunt quidam animal istud nomi-
natim homines noctu evocare, hosque velut ad vocem
humanam accedentes concitato irruens impetu devo-
rare.

78. Serpentes etiam stupendæ magnitudinis mirique
generis illis in locis esse narratur, qui omnes vitæ nu-
trimenta ex venatu captant. Maximus eorum, inquit,
qui nostris exhibitus est oculis, triginta cubitorum vi-
debatur. Omnis serpens, etiam vastissimus, mansue-
factioni se accomodum præbet, si inopia nutrimenti
premitur et maceratur. Nam illum quoque, quem
vidisse se auctor testatur, postquam cibi oculis semper
subjecti inopia animi virulentiam depressisset, simulque

dentium morsu cunctis antepollens. Sic quantacum-
que sint ossa comminuit et deglutita in ventrem mira
facultate concoquit. Hanc belluam quidam portenta
historiarum venditantes eo, quod hominum loquelam
imitari asserunt, fidem nobis haud faciunt.

78 (Cap. 35). Varia quoque nec credendæ magni-
tudinis serpentum genera conspici desertæ et a feris
occupatæ regionis accolæ testantur. Nam qui ad cen-
tum longitudinem cubitorum se nonnullos vidisse præ-
dicant, non nobis modo, sed cunctis etiam aliis, men-
dacii arguantur. Narrationi tamen fidei desperatæ
aliam subdunt longe absurdiorē. In campestri illic,
aiunt, planitie, quum vastissimæ hæ belluæ in spiras
sese colligunt, mutuo voluminum in orbem exuberan-
tium auctu collis speciem procul videntibus ostentant.
Sed de hac belluarum istarum vastitate nemo facile iis
assentiatur. Maximarum tamen serpentini generis
belluarum, quæ accommodatis ad hunc usum recepta-
culis Alexandriam deportatæ in conspectum venerunt,
dabimus descriptionem, simulque venationis rationem
speciatim exponemus. Ptolemæus enim secundus
quum impense elephantum venationi studeret, atque
eos, qui singulari modo fortissimas feras venarentur,
magnis muneribus demereret, multis in hanc volupta-
tem sumtibus profusis, magnam elephantum bellatorum

στον τῶν ἄλλων B et correct. A. — Ex Agatharchide
sumta quæ in Ctesiae excerptis (v. Ctes. fr. p. 105)
habet codex Monacensis: Ἔστι δὲ ἐν Αἰθιοπία ζῶον
λεγόμενον κροκόττας, κοινῶς δὲ κυνόλοχος· ἔστι δὲ τῇ
δυνάμει θαυμαστόν· τοῦτο δὲ φασιν ἀνθρωπίνην μιμεῖσθαι
φωνὴν καὶ διὰ νυκτός καλεῖν ἐξ ὀνόματος τοὺς ἀνθρώπους,
ὡς ἐπ' ἀνθρώπου φωνῇ καὶ προσιόντας· οἱ δὲ ἄθροος ἐπι-
πτόντες κατεσθίουσιν. (Ἐγχεῖ δὲ τὸ θηρίον ἀλκὴν λέοντος,
ταχύτητα ἵππου, βίωμην τᾶρου, σιδήρεω δὲ [ὀχλῷ] ὑπέκτον.)
Quorum postrema ex § 76 perperam huc transducta
sunt. Cf. de crocotta Aristot. H. An. VIII, 7, 2; Pli-

nus VIII, 30, 44; Aelian. VII, 22; Porphyrius De
abstin. III, p. 223; Hesychius s. v. et quæ ex anonymo
August. ms. affert Schneiderus ad Aelian. I. I.; Bochart.
III, 11, p. 835; Salmasius ad Solin. p. 238; Cuvier
ad Plin. I. I.

§ 78, lin. 9. γένει] γένει vulg. — 12. φησί,
πᾶς] πᾶς, φησιν, A. — 15. προσκειμένης A. —
Diodorus ea quæ Photius excerptis, omisit, si-
quidem serpens ab Agatharchide visus non is esse
potest quem ad Ptolemæum Philadelphum attule-
rant. Diodorum excerptis Tzetzes Hist. III, 898 sqq

Phot. σφοδρότεραν, τήνικαῦτα ἐντὸς τοῦ πλέγματος περιβα-
λόντες ἱερεῖα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, οὕτω παρεσκευάσαν
χειροσθῆ καὶ πρὸν τὸν ἄγριον, ὥστε μὴθὲν τῶν ἄλλων

vehementiorem escæ appetitum iniecisset, tum intra
crates victimis ad desiderium ejus circumpositis, tam
cicurem et placidum esse factum, ut nec mitius inter

Diod. ἄλλων ζῶων ἀθεωρήτους καὶ παραδόξους φύσεις ἐποίη-
5 σεν εἰς γινῶσιν ἔλθειν τοῖς Ἕλλησι. Διὸ καὶ τινες τῶν
κυνηγῶν, ὀρῶντες τὴν τοῦ βασιλείως μεγαλοφυμίαν ἐν
ταῖς δωρεαῖς, συστραφέντες εἰς ἱκανὸν πλῆθος ἔκριναν
παραβαλέσθαι ταῖς ψυχαῖς, καὶ τῶν μεγάλων ὄψεων
ἓνα θηρεύσαντες ἀνακομίσαι ζῶντα εἰς τὴν Ἀλεξάν-
10 δρειαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. Μεγάλης δὲ οὔσης καὶ
παραδόξου τῆς ἐπιβολῆς, ἡ τύχη συνεγρήγασα ταῖς
ἐπινοίαις αὐτῶν καὶ τὸ τέλος οἰκεῖον περιεποίησε τῆς
πράξεως. Σκοπεύσαντες γὰρ ἓνα τῶν ὄψεων τριάκοντα
πηγῶν διατρίβοντα περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων,
15 τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀκίνητον τοῦ σώματος τὸ κύκλωμα
τηροῦντα, κατὰ δὲ τὰς ἐπιφανείας τῶν διὰ τὴν οἴψαν
ζῶων φοιτῶντων ἐπὶ τὸν τόπον ἄφην διανισταμένον,
καὶ τῷ μὲν στόματι διαρπάζοντα, τῷ δὲ σπειράματι
καταπλέκοντα τὸν ὄγκον τῶν φανέντων ζῶων, ὥστε
20 μὴδενὶ τρώψῃ δύνασθαι τὸ παραπесὼν ἐκφυγεῖν· προ-
μήκους οὖν ὄντος τοῦ ζώου καὶ νωθοῦ τὴν φύσιν ἐλπί-
σαντες βρόχοις καὶ σειραῖς κυριεύσειν, τὸ μὲν πρῶτον
παρήσαν ἐπ' αὐτὸ θεοαρρηκότες, ἔχοντες ἐξηρτυμένα
πάντα τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν· ὡς δ' ἐπηγάσσον, αἰεὶ μᾶλ-
25 λον ἐξεπλήττοντο τῷ δέει, θεωροῦντες ὅμα πυρωπὸν
καὶ λιγυρωμένην πάντῃ τὴν γλῶτταν, ἔτι δὲ τῇ τραχύ-
τητι τῶν φολιδῶν ἐν τῇ διὰ τῆς ὕλης πορείᾳ καὶ παρα-
τρίψει ψόφον ἐξαΐσιον κατασκευάζοντα, τὸ μέγεθός τε
τῶν δόντων ὑπερφυῆς καὶ στόματος ἄγριον πρόσο-
30 ψιν καὶ κυκλώματος ἀνάστηκα παράδοξον. Διόπερ
τῷ φόβῳ τὰ χρώματα τῶν προσώπων ἀποθεβληκότες
δειλῶς ἐπέβαλλον τοὺς βρόχους ἀπὸ τῆς οὐρᾶς· τὸ δὲ
θηρίον ἅμα τῷ προσάψασθαι τοῦ σώματος τὸν κάλυν
ἐπεστράφη μετὰ πολλοῦ φροσήματος καταπληκτικῶς·
35 καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἀρπάζει τῷ στόματι μετεωρισθὲν
ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰς σάρκας ἔτι ζῶντος κατεσι-
τεῖτο, τὸν δὲ δεύτερον φεύγοντα τῇ σπειρᾷ πόρρωθεν
ἐπεσπάσατο, καὶ περιειληθὲν ἐσφιγγε τὴν κοιλίαν τῷ
δεσμῷ, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκπλαγέντες διὰ τῆς φυγῆς
40 τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο. Οὐ μὴν ἀπέγνωσαν τὴν
θῆραν, ὑπερβαλόνσης τῆς ἀπὸ τοῦ βασιλείως χάριτος
καὶ δωρεᾶς τοὺς ἀπὸ τῆς πείρας ἐγνωσμένους κινδύ-
νους, φιλοτεχνίᾳ δὲ καὶ δόλῳ τὸ τῇ βίᾳ δυσκαταγίνω-
στον ἐχειρώσαντο, τοιάνδε τινα μηχανὴν πορίσασμενοι.
45 Κατεσκευάσαν ἀπὸ σχοίνου πυκνῆς περιφερὲς πλόκονον,
τῷ μὲν τύπῳ τοῖς κύρτοις ἑμφρενές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ
τῇ διαλήψει τῆς χώρας δυνάμενον δέξασθαι τὸν ὄγκον
τοῦ θηρίου. Κατοπεύσαντες οὖν τὸν φωλεὸν αὐτοῦ
καὶ τὴν ὥραν τῆς τε ἐπὶ τὴν νομὴν ἐξόδου καὶ πάλιν
5 τῆς ἐπανόδου, ὡς τάχισθ' ὤρμησεν ἐπὶ τὴν ἄγρην τὴν
συνήθη τῶν ἑτερογενῶν ζῶων, τὸ μὲν προὔπαρχον τοῦ
φωλεοῦ στόμα λίθοις εὐμεγέθεσι καὶ γῇ συμφυοδόμη-
σαν, τὸν δὲ πλησίον τῆς λόγμης τόπον ὑπόνομον ποιή-
σαντες καὶ τὸ πλόκονον εἰς αὐτὸν ἐνθέντες ἐναντίον

vim sibi comparavit, utque aliæ prius non visæ et inso-
lentes bestiarum species in notitiam Græcorum perve-
nirent effecit. Ob id venatores quidam, quum regis
in muneribus largiendis magnificentiam viderent, me-
diocri consociati numero, cum vitæ suæ discrimine
unum de serpentibus illis prægrandibus vivum Alexan-
driam ad regem transportare decreverunt. Res in-
ceptu ardua et effectu difficilis erat, sed fortuna cona-
tus adjuvit et cæpta ad felicem exitum promovit.
Etenim per speculationem indagarunt serpentem tri-
ginta cubitorum in stagnis demorantem, qui ceteroqui
spiris jacebat immotis; quum primum vero bestię ad-
sitim levandam illic accedere videbantur, subito exsi-
liens corpora illarum qua rictu oris correpta qua spi-
ris implexa tam arcte constringebat, ut nulla occurrens
malum evadendi esset facultas. Quum igitur ob pro-
lixitatem corporis et naturæ segnitiam spes laqueis et
catenis potiundi subesset, confidenti primum animo
incurrunt, cunctis ad præsentem usum præparatis.
At quo propius accedunt, eo plus terroris invadit,
quum oculis igni quasi ardentes et exsertæ linguæ vi-
bratum strepitumque immanem asperitate squamarum
et virgulta prosternente incessu excitatum et enor-
mum dentium magnitudinem adspectumque oris
truculentum et peraltum spiræ orbem deprehendunt.
Per totam igitur faciem consternatione pallidi timide
laqueum caudæ injiciunt. Qui simulac corpus attigit,
cum sibilo se monstrum horrendo retorquens, primum
super caput ejus sese arrigens rictu suo arreptat, vivi-
que adhuc carnes devorat; secundum procul ex ipsa
fuga spiræ innexu attrahit, et circumvolvens se medio
constrictum ventre firmiter tenet. Reliqui metu per-
culsi fuga consulunt. (Cap. 37.) Nec tamen ideo
capiendæ belluæ curam abjiciunt. Regiæ enim muni-
ficentiæ spes periculorum, quæ experti erant, metum
evincit. Ergo quod vi expugnare nequiverant, arte
doloque edomare nituntur, hujusmodi ad eam rem
artificio suo. Opus vitile ex conserto junco contextunt,
forma nassis assimile, tantæque magnitudinis et capa-
citatıs, ut totam intra se belluam complecteretur.
Observato igitur latibulo ejus et tempore exitus ad
pastum ac redivit, quum primum ad consuetam di-
versi generis bestiarum venationem perrexit, pristi-
num speluncæ ostium prægrandibus saxis terraque
obstruunt, et in vicino ejus loco cuniculum agunt,

Πλοτ νομίζειν μήτε ημερώτερον μήτε φθερώτερον· εικότως, ὅμαι, τοῖς υποχειρίοις τῶν ζῶων τούτου συναντῶντος· τὸ μὲν γὰρ ἀντιβαῖνον κακοχειρῆται, τὸ δὲ συγχωροῦν τρέφεται. Πᾶν δὲ θηρίον διδάσκεται σωφρονεῖν οὐ

alia cuncta, nec terribilius quicquam esse judicetur. Consentaneum hoc est, arbitror, bestiis contingere mansuifacitis. Nam quod contra tendit, male tractatur; quod vero cedit, nutritur. Quævis autem bestia

Diod. ἐποίησαν τὸ στόμιον, ὥστε ἐξ ἐτοίου τῷ θηρίῳ τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ζῴου, παρεσκευασμένοι τοῖς ὅτα καὶ σφενδονήτας, ἔτι δὲ ἱππεῖς πολλοὺς, πρὸς δὲ τοῦτοις σαλιγκτὰς καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν χορηγίαν, ἅμα τῷ προσπελάζειν τὸ μὲν θηρίον μετεωρότερον τῶν ἱππέων ἐξῆρε τὸν αὐχένα· οἱ δ' ἐπὶ τὴν θῆραν ἡβροισμένοι προσεγγίσει μὲν οὐκ ἐτόλμων, νενουθετημένοι ταῖς προγεγεννημέναις συμφοραῖς, πόρρωθεν δὲ πολλαῖς χερσὶν ἐφ' ἓνα καὶ μέγαν σκοπὸν βάλλοντες ἐτύγγωνον, καὶ τῇ τε τῶν ἱππέων ἐπιφανείᾳ καὶ πλήθει κυνῶν ἀλκίμων, ἔτι δὲ τῷ διὰ τῶν σαλπίνγων ἤχῳ κατέπληττον τὸ ζῷον. Διόπερ ὑποχωροῦντος αὐτοῦ πρὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ λόχητον, ποσούτων ἐπεδίωκον ὥστε μὴ παροξύνει ἐπὶ πλεῖον. Ὅς δὲ τῆς ἐνοικοδομημένης φάραγγος ἤγγισεν, ἀθρόως τὸν ὄφρον μὲν πολλὴν διὰ τῶν ὀπλῶν ἐποίησαντο, ταραχὴν δὲ καὶ φόβον διὰ τῆς τῶν ὄγλων ἐπιφανείας καὶ σαλπίνγων· τὸ δὲ θηρίον τὴν μὲν εἴσοδον οὐχ εὗρισκε, τὴν δὲ τῶν κυνηγῶν ὁρμὴν καταπληττόμενον κατέφυγεν εἰς τὸ πλησίον κατεσκευασμένον στόμιον. Πιμπλαμένου δὲ τοῦ πλοκάνου τῇ διαλύσει τῆς σείρας, ἐφθασαν τῶν κυνηγῶν τινες προσπιπασάμενοι, καὶ πρὸ τοῦ στραφῆναι τὸν ὄφιν ἐπὶ τὴν ἐξόδον κατελάθοντο δεσμοῖς τὸ στόμιον πρόμχες ὃν καὶ περιλοτεχνημένον πρὸς ταύτην τὴν ὀξύτητα· ἐξελκύσαντες δὲ τὸ πλόκανον καὶ φάλαγγας ὑποθέντες μετέωρον ἐξῆραν. Τὸ δὲ θηρίον ἀπειλημένον ἐν ἀπεστενωμένῳ τόπῳ παρὰ φύσιν συριγμῶν ἐξίστατο ἥρπει καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὴν περιέουσαν σχοῖνον κατέσπα, πάντῃ δὲ διασειόμενον προσδοκίαν ἐποίησε τοῖς φέρονσιν ὡς ἐκπηδῆσον ἐκ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ φιλοτεχνήματος. Διὸ καὶ καταπλάγέντες ἔβησαν ἐπὶ τὴν γῆν τὸν ὄφιν, καὶ τοὺς περὶ τὴν οὐρὰν τόπους κατακεντρῶντες ἀντιπεριέσπων τὸ θηρίον τὸν ἀπὸ τῶν ὁδόντων σπαραγμῶν ἐπὶ τὴν αἰσθησιν τῶν ἀλγούντων μερῶν. Ἀπενέγκαντες δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔδω-
 40 ρήσαντο τῷ βασιλεῖ, παράδοξον θέαμα καὶ τοῖς ἀκούσασιν ἀπιστούμενον. Τῇ δ' ἐνδείᾳ τῆς τροφῆς καταπονήσαντες τὴν ἀλκὴν τοῦ θηρίου τιθασὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐποίησαν, ὥστε θαυμαστὴν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν ἐξημέρουν. Ὅ δὲ Πτολεμαῖος τοῖς μὲν κυνηγοῖς τὰς
 45 ἀξίας ἀπένειμε δωρεάς, τὸν δ' ὄφιν ἔτρεφε τετιθασυμένον καὶ τοῖς εἰς τὴν βασιλείαν παραβάλλουσι ξένους μέγιστον παρεχόμενον καὶ παραδοξότατον θέαμα. Διόπερ τηλικούτου μεγέθους ὄφεις εἰς ὄφιν κοινὴν κατηχητῆτος οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν τοῖς Ἀἰθίοφιν οὐδὲ μῦθον
 50 ὑπολαμβάνειν τὸ θρυλούμενον ὑπ' αὐτῶν. Ἀποφαίνονται γὰρ ὁρᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ὄφεις τηλικούτους τὸ μέγεθος, ὥστε μὴ μόνον βούς τε καὶ ταύρους καὶ τῶν ἄλλων ζῶων τὰ τηλικαῦτα τοῖς ὄχοις ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς ἀλκὴν συνίστασθαι,

in quem juncum illud rete obverso ejus ostio collocant, ut paratus in hoc bellæ ingressus pateat. Hanc e pascuis revertentem continue sagittarii et funditores equitesque cum reliquo apparatu excipiunt. Quæ propior facta cervicem supra equites longe extollit; at venatorum agmen nequaquam cominus occurrere (prius enim infortunium cautus fecerat) audet: sed procul multis manibus ad unum eumque grandem scopum jaculantes, equitum conspectu et canum prævalidorum multitudine tubarumque strepitu belluam perterrefaciunt, dumque ad notum se cubile sensim recipit, catervis insectantur, ne nimia provocatione magis irritetur. Jamque præstructo cavernæ ostio appropinquat; tum demum ingenti arma strepitu complodunt, et ostentata hominum multitudine tubarumque clangore exsternatam perturbant. Ingressum igitur non inveniens et venatorum tamen impressionem reformidans ad apertum in propinquo ostium profugit. Interea dum resolutione spirarum textum illud juncum impletur, quidam e vestigio adequitant, qui orificium oblongum et ad hunc celeritatis usum sollerter comparatum, antequam ad exitum se bellua reflectat, vinculis obstringunt. Mox nassam illam extractam phalangibus suppositis levant. Tum coarctata intus bestia immanes præter naturam sibilos edit, dentibusque juncum discerpens et hinc inde se jactans jamjam ex artificioso isto carcere exsistentis speciem præfert. Id extimescentes terræ serpentem applicant, crebraque caudæ punctione ad partium dolore affectuorum sensum morsus dentium abstrahunt. Illum denique Alexandriam deportatum regi donant, insolens profecto et audientibus incredibile monstrum. Ad miraculum hujus rei accessit cicuratio plane admiranda. Alimenti enim penuria ferociam ejus subegerunt, ut sensim mitigaretur. Ptolemæus autem quum dignis venatores præmiis affecisset, serpentem ita mansuifacit nutrit, ingens hospitibus in regnum ejus profectis et plenum admirationis spectaculum. Quum igitur anguis tam enormis palam in conspectum venerit, non adeo fides deneganda est Æthiopicis, aut statim pro fabula accipiendum, quod ab illis dicitur. Memorant enim, tam vastos apud se angues conspectos esse, ut non solum vaccas et tauros aliasque tantæ

Phot. λόγῳ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ κρείττονος μανθάνον, παραπεπλεγμένης δ' ἐναλλάξ τῷ πάθει τῆς μνήμης.

[79. a. Aelianus N. A. V, 27 : Ἀγαθαρχίδης δὲ τὰς ἐν Αἰθιοπίᾳ ὄς κέρατα ἔχειν λέγει.]

Diod. καὶ διὰ μὲν τῆς σπείρας ἐμπλεχομένου τοῖς σκέλεσιν ἐμποδίζεν τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν, τὸν δ' αὖλὲνα μετεωρίζαντας ὑπὲρ τὴν προδοσίδα τὴν κεφαλὴν ἐναντίαν ποιεῖν τοῖς τῶν ἐλεφάντων ὄμμασι, διὰ δὲ τοῦ ἰπυρωποῦ τῶν ὀφθαλμῶν ἀστραπῇ παραπλησίως τὰς λαμπηρόνας προσβάλλοντας ἀποτυφλοῦν τὴν ὄρασιν, καὶ σφῆλαντας ἐπὶ τὴν γῆν σαρκοφαγεῖν τὰ χειρωθέντα τῶν ζώων.

79. Διευκρινηχότες δ' ἀρκούντως τὰ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν ταύταις συνάπουσαν μέχρι τῆς διὰ καῦμα ἀοικήτου, πρὸς δὲ ταύταις περὶ τῆς παραλίας τῆς παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν, περὶ τοῦ κατὰλελειμμένου μέρους, λέγω δὲ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ποιησόμεθα τὴν ἀναγραφὴν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν ὑπομνημάτων ἐξελιγρότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν πεπυσμένοι...

Ὁ δὲ προσαγορευόμενος Ἀράβιος κόλπος ἀνεστόμωται μὲν εἰς τὸν κατὰ μεσημβρίαν κείμενον Ὀκεανόν, τῷ μῆκει δ' ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίων, τὸν μυχὸν ἔχει περιρριζόμενον ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Ἀραβίας καὶ Τρωγλοδυτικῆς· εὖρος δὲ κατὰ μὲν τὸ στέμα καὶ τὸν μυχὸν ὑπάρχει περὶ ἑκατὰ σταδίων, ἀπὸ δὲ Πανόρμου λιμένος πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον μακρὰς νεὺς διωγμὸν ἡμερήσιον. Τὸ δὲ μέγιστόν ἐστι διάστημα κατὰ τὸ Τύρχαιον ὄρος καὶ Μαρίαν δυσ-

sapere discit, non ratione melioris electionem docta, sed quod implicata est per vices affectioni memoria.

[79. a. Agatharchides in Aethiopia sues cornubus instructos esse tradit.]

molis bestias deglutierint, sed cum elephantis quoque conflictarint. Spirarum enim nexu crura illorum tam arcte implicare, ut movere se nequeant, arrectoque super proboscidem collo, caput suum elephantis oculis obvertere, ignisque visus radii tanquam fulgetris excacatos ad terram profligare, profligatosque devorare.

79. (Cap. 38.) Postquam ergo narratione perspicua Aethiopiam cum Troglodytica et conterminis ad inhabitabilem aestu plagam regionibus, oras quoque Rubri maris, quantum satis esse videtur, persecuti sumus: ... nunc reliquæ partis, Arabici sinus inquam, descriptionem subjungemus; quam partim ex regiis Alexandriæ commentariis, partim auditu ex his, qui viderunt, accepimus...

Arabici igitur quem vocant sinus ostia in Oceanum australem sese prolatant. Longitudo ad multa excurrit stadia; remotissima ejus pars extremæ Arabiæ et Troglodyticæ terminis continetur. Latitudo in ostio et recessu ad sedecim stadia provehitur. A Panormo vero portu ad oppositam continentem concitata unius diei navigatione extenditur. Maxima distantia est circa Tyrcæum (Tauricum) montem et Mariam in-

§ 79. Quod Diodorus initio hujus segminis ait descriptionem oræ sinus Arabici se subjungere partim ex commentariis regis partim e fide testium oculatorum: id ex ipso transtulit Agatharchide, quem etsi non nominat, tamen presso pede in singulis quibusque sequitur. || — 23. ἐπὶ πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίων.] Haud dubie paullo accuratius hoc definivit Agatharchides. Herodotus II, 11: Μῆκος μὲν πλόου, ἀρξάμενυ ἐκ μυχοῦ διεκπλῶσαι ἐς τὴν εὐρέαν θάλασσαν, ἡμέραι ἀνασιμούντα τεσσαράκοντα εἰρηστέῃ χρεωμένῳ· εὖρος δὲ, τῇ εὐρύτετάς ἐστι δ' κόλπος, ἥμισυ ἡμέρης. (De quibus v. Bæhr. ad h. l. et Gosselin. t. II, p. 159 sqq.) Timosthenes (ap. Plin. VI, 33) totum sinum quadratui (quadragesima dierum ex Herodoto leg. conj. Gosselin. l. l.) navigationem taxavit, bidui in latitudinem, angustias VII mill. D passus. Porro Alexandri Magni comites et Anaxicrates (sec. Eratosthenem ap. Strabon. p. 768) Arabici lateris longitudinem inde ab Aelanitico recessu computarunt stad. 14000. Quod nimium esse censens Eratosthenes (sicut Agathem. I, 3) Agyptio lateri (quod Arabico longius est) ab Heroopoli ad Ptolemaidem stadia 9000, hinc ad fauces stadia 4500 (= 13500) tribuit. Apud Plinium l. l. Eratosthenes ab ostio 1300 mill. (= 10500 stad.) in quamque partem computasse dicitur, corrupte utique. Aut 13000 stadia pro 1300 mill. dicere debebat, aut pr. XIII, leg. XVII, i. e. 1700 mill. (= 13600 stad.),

ut probabiliter censet Gosselinus. Similiter Artemidorus sec. Plin. Arabicum latus esse statuit 1750 mill. (= 14000 stad. ut ap. Agathem. I, 3), oram autem Troglodyticam usque ad Ptolemaidem 1137 ½ mill. (= 9100 stad.). Agrippa ap. Plin. quodque latus censet 1722 mill. (= 13776 stad.). Strabo I, p. 35 computat stad. 15000 (II, p. 100 sunt 10,000; corrupte, ut videtur). Ptolemæus V, 17 Arabico lateri assignat stad. 10400; Agyptio usque ad Ptolemaidem 7200 stad. || — 26. ἑκατὰ σταδίων.] « Vereor vehementer ut sani hi numeri sint; magno enim consensu veteres angustias sinus Arabici, quæ circa Diren promontorium cognominemque urbem sunt, stadiorum 60 faciunt, Strabo XVI, p. 768, Arrian. Periopl. m. Erythr. p. 155 (§ 25), Agathemer. I, 3; quæ fere æquant Plinii VII mill. D pass., ut fidem codicum vetustiorum secutus correxit Harduinus. » WESSELING. Incerta res est, præsertim quod cum faucibus componitur intimum recessus, qui ad Arsinoen perbene sedecim stadiorum dici poterat, quom ostium sinus multo latius esset. || — 27. ἀπὸ δὲ Πανόρμου.] Nemo ejus nominis portum in sinu Ar. memorat; cogitandum videtur de eo loco quem Myoshornum dicit Ptolemæus. Cf. infra. || — 29. Τύρχαιον ὄρος καὶ Μαρίαν δυσπελαγίαν.] Τύρχαιον ὄρος sic nemo memorat. Pro Μαρίαν δυσπελαγίαν in editionibus nunc legitur Μακάρων νῆσον πελαγίαν, auctore Strothio. At codicum lectio tantum non om-

Phot. 80. Ὅτι φησί, Πολλῶν ὑπαρχόντων θαυμασίων καὶ πόρρων κειμένων ἀπὸ τῆς συνθέσεως, αὐτοὺς ἐπελεύσομαι τῶν τόπων τούτῃ μνήμῃς ἀξίους.

Πρῶτον μὲν ἀπ' Ἀρσινόης παραθέοντι τὴν δεξιάν
6 ἡπειρον θερμὰ πλείοσιν αὐλοῖς ἐκ πέτρας ὑψηλῆς εἰς

Diod. πελαγίαν, ὡς ἂν τῶν ἡπείρων οὐχ ὁρμώμενων ἀπ' ἀλ-
λῆλων. Ἀπὸ δὲ τούτου τὸ πλάτος αἰετὶ μᾶλλον συγκλείε-
ται καὶ τὴν συναγωγὴν ἔχει μέχρι τοῦ στόματος. Ὁ δὲ
10 παράπλους αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τόπους ἔχει νήσους
μακράς, στενοὺς μὲν διαδρόμους ἔχουσας, ῥοὺν δὲ πολ-
λὴν καὶ σφοδρὴν.

80. Ἢ μὲν οὖν καφαλιώδης τοῦ κόλπου τούτου θέσις
ὑπάρχει τοιαύτη. Ἦμεις δ' ἀπὸ τῶν ἐσχάτων τοῦ
15 μνηστῆ τόπων ἀρξάμενοι τὸν ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη πα-
ράπλου τῶν ἡπείρων καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας κατ' αὐ-

nium est Μαρίαν δυσπελαγίαν, nisi quod unus liber habet M. δυσπελάγιον, alius Μαριάνδης πελάγιον. Lectionem Μαχαρίαν ad marginem notaverat Stephanus, num ex alterutro duorum codicum Clarimontanorum, ex quibus varietas lectionum ei praeoerat, an ex conjectura, nescio. Utut est, Μαχαρίαν insulam ex Ptolemaei insularum catalogo IV, 7, p. 306,2, perperam illatam esse censeo; quare priscam lectionem etsi vitii non vacuum reduxi. Ex Agatharchidis rationibus ora Troglodytica recta fere linea meridime versus tendit usque ad Tauros montes (Gaurum sive Taurum) montem dicit Ptolemæus; hinc vero versus orientem et Arabiam deflectitur (§ 84). Satis inde colligitur maximam sinus latitudinem ad angulum, quem ora flexus efficit, esse querendam. Angulus vero ille est paulo infra hodiernam urbem *Suakin*, ad quam Tauros montes ponendos esse reliqua locorum ap. Artemidorum et Ptolemæum series docet. Ibi quae revera est maxima sinus latitudo. Quare Τύρκαιον ὄρος non diversum fuerit ab eo jugo quod infra (§ 84) Ταῦροι vocatur a Photio, Artemidoro et ipso etiam Diodoro, nisi quod apud hunc optimi codices tres (ABC Dindorfii) pro Ταῦρων bis præbent Ταυριῶν. Unde probabile sit nostro quoque loco pro Τύρκαιον scriptum fuisse Ταυριῶν. Angulus ille sinum efficit, quem ante Ptolemæidem recensens Plinius (VI, 35) multis refertum dicit insulis, quarum de regis præfectis *aquosæ* vocatæ sint *Mareu*, *sitientes Eratonos* (*Martis et Amatis*, l. *Amoris*, *inss.* in Geogr. Rav. V, 18). Cum his componenda Μαρία (*Μάρεια*?) Diodori. *Maraten* insulam in hoc sinu notavit Don Juan de Castro; etsi quænam illa sit hodie non constare monet Berghaus in *Geohydrograph. Memoir. z. Karte von Arabia u. d. Nillande*, p. 45; tot enim ibi arenarum sunt tæniæ et meatus, ut singulas insulas indagare difficile sit, atque ipse sinus, auctore Valentia (II, p. 286), ab Anglis vocetur *Botherem Bay*, quasi sinus confusionis. Quam locorum naturam putares significari voce *δυσπελαγίαν*, nisi nimis suspectum esset vocabulum, in quo forsitan latet νῆσ. (i. e. νῆσον) πελαγίαν seu πελάγιον vel [νῆσον] θέσει (ut § 82) πελαγίαν. Apud Ptolemæum cum nostra insula componenda videtur Μύρωνος (*Μέρωνος*?) insula, quam

80. Quum multa sint admirationis plena et a vulgari consuetudine procul sejuncta, ad ipsa quæ commemorantur ratione digna habentur loca, inquit, me conferam.

Primo igitur, si quis ab Arsinoe continentem prætercurrit dextram, thermæ pluribus ceu fistulis ex

sulam in alto sitam (νῆσον πελαγίαν), ubi continentes invicem non conspiciuntur. Exinde latitudo subinde fit angustior, seque ad ostium usque contrahit. In freto ejus magnæ passim insulæ habentur, inter quas strictus navium cursus, et immodicus ac vehemens maris fluxus.

80. Hic maximum sinus illius situs est. A cujus extremitatibus nos exorsi, utriusque continentis oras, et quod singulis insit proprii, ceu præterlegendo, re-

ad *Maraten* Joannis de Castro retulit Gosselinus. At *Marate* fortassis eadem est cum *Amarat* ins. in mappa Moresbyi; quæ insula situ suo minus convenit.

§ 80. In sequenti oræ Troglodytica descriptione quamquam complura omisisse Diodorum et Photium consentaneum est, ita tamen utriusque excerpta inter se concinunt, ut quæ fuerit narrationis Agatharchideæ ratio et indoles facile intelligatur. Nimirum non id egit auctor, ut justum παράπλου singula quæque recensentem contexeret, sed præter majores oræ flexus memorabilia quadam mirandaque attulisse habuit satis. Itaque ex magno isto oppidorum, portuum, venationum numero, quem apud Artemidorum, scriptorem fere supparem, legere est, duorum solummodo, Myshormi et Ptolemaidis, mentio injicitur, et ne hos quidem memoratos esse credideris, nisi ille ad radices situs esset montis adeo rutilantis, ut oculos læderet intuentium, Ptolemaei vero observatâ ibi circa solstitii tempus umbrarum ratione nomen apud geographos nacta foret. Ne Berenices quidem, celeberrimi tunc emporii, excerpta meminerunt, quum tamen commemorare vicinam ei peninsulam, cujus per cervicem navigia transducebantur. Monenda hæc erant, ne quis denuo in errores incideret Gosselini, Mannerti, aliorum, qui, neglectis omnibus quæ de ætate Agatharchidis aliunde comperta habemus, ex oræ Troglodytica descriptione colligi vulerunt nullum ultra Ptolemaidem oppidum vel portum Agatharchidi cognitum fuisse, ideoque tempora ejus ad Ptolemæi tertii quartique regna removenda esse || — 4. ἀπ' Ἀρσινόης] Hæc nota est Arsinoe urbs, ad exitum sita canalís (Diodor. I, 33, 12; Strabo p. 735, 804; Plin. VI, 33 V, 9; Tab. Peut.; Itin. etc.). Artemidorus autem in sua sinu descriptione primum memorat Heroopolin (quæ paulo supra Arsinoen sita erat), deinde Philoteram urbem, εἰτα ἄλλων πόλιν Ἀρσινόην, tum ea quæ Agatharchides memorat, fontes calidos, montem rubricosum, Myshorium: adeo ut hæc Arsinoe, si eadem est cum ea quam aliunde bene novimus, non suo memoretur loco (ut Mannertus, Reichardus, alii statuunt), aut, si nihil auctor peccavit, duæ sint ejus nominis urbes distinguendæ, quarum alteram Artemidorus non

Phot. θάλατταν διηθεῖται, στενοὺς ἔχοντα πόρους, οὐ γλυκέος ὕδατος, ἀλλὰ πικρᾶς ἀλμυρίδος τε καὶ πηγῆς φύσιν ἔχουσας τοιαύτην. Εἴτα ἀπὸ τῆς λίμνης συμβέβληκεν ὁ Νεῖλος, ὁχετοῦ διὰ τινῶν ἀραιωμάτων εἰς τὸν κοιλώ-
5 τανον υπερθέοντος τόπον.

81. Πλησίον δὲ τῆς λίμνης εὐμεγέθει πεδίῳ βεθηκὸς ὅρος ἀνκαφαίνεται μιλιῶδες, ἀλλήν μὲν οὐδεμίαν ὑπο-
δεικνύον ἰδιότητα, χροῖαν δὲ τοιαύτην ἀπὸ τῆς κορυφῆς
σημαίνουν τῆς ἄκρας, ὥστε τῶν ἀτενιζόντων τὰς ὄψεις
10 ἐπὶ πλέον βλάπτεσθαι. Ἐφεξῆς δὲ λιμὴν μέγας ἐκ-
δέχεται, ὃς πρότερον μὲν Μυδὸς ἐκαλεῖτο ὄρμος, ἔπειτα

διὰ τὰς ἰδιότητας διέξιμεν· πρῶτον δὲ ληψόμεθα τὸ δεξιὸν
μέρος, ὃ τὴν παραλίαν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἔθνη νέμε-
ται μέχρι τῆς ἐρήμου.

15 Ἀπὸ πόλεως τοίνυν Ἀρσινόης κομιζομένοις παρὰ
τὴν δεξιάν ἤπειρον ἐκπίπτει κατὰ πολλοὺς τόπους ἐκ
πέτραις εἰς θάλατταν ὕδατα πολλὰ, πικρᾶς ἀλμυρίδος
ἔχοντα γεῦσιν.

81. Παραδραμόντι δὲ τὰς πηγὰς ταύτας ὑπέρεκται
20 μέγιστον πεδίον μιλιῶδες χροῖαν ἔχον ὅρος καὶ τὴν θρα-
σιν τῶν ἐπὶ πλέον ἀτενιζόντων εἰς αὐτὸ λυμαινόμενον.
Ἵππὸ δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς ὑπωρείας κεῖται λιμὴν σκο-
λιὸν ἔχων τὸν εἰσπλουν, ἐπώνυμος Ἀφροδίτης. Ὑπέρ-

sublimi petra in mare percoluntur, quæ angustos ha-
bent meatus non dulcis aquæ, sed amaræ salsilaginis et
fontis talem sortiti naturam. Post lacum deinde obuius
est Nilus, dum rivus ejus per laxa et spongiosa quædam
in locum maxime humilem et concavum transcurrit.

81. Prope lacum in campo spatioso mons assurgere
videtur rubricosus, qui, ut nihil aliud exhibeat singu-
lare, ejusmodi tamen colorem a summo vertice osten-
dit, ut oculi intente ad tempus contuentium lædantur.
Hinc portus excipit magnus, qui primo Myos hormos,
i. e. Muris portus, postea autem Veneris portus ap-

censebimus; ac initio dextram ejus oram nobis desu-
memus, quam Troglodytarum gentes ad vastas usque
solitudines inhabitant.

(Cap. 39.) Ab urbe igitur Arsinoe dextra conti-
nentis litora legentibus crebri plurimis in locis fontes
e petris in mare præcipientes, amaro salsilaginis sa-
pore, occurrunt.

81. Prætercursis his fontibus mons vasto imminens
campo et rubricosi coloris offertur, ejus intentiori
contuitu oculi videntium offenduntur. Extremis ejus
radicibus portus tortuosi ingressus, et Veneris cogno-

memoravit, altera ex uno nota sit Artemidoro, quæ est
Letronnii Droysenique sententia (V. not. ad fragm.
Artem.) || — 2. ἀλμυρίδος] ἀλμυρίδος A. Cf. Arte-
midorus I. I. : εἴτα θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς πικρῶν καὶ
ἀλμυρῶν κατὰ πέτρας τινὸς ὑψηλῆς ἐκδιδομένων εἰς τὴν θά-
λασσαν. Hæc ad nostra proxime accedunt; minus
accurate Diodorus excerptis. Fontes aquæ salsæ et
amaræ in tota Troglodytica frequentes sunt; at de fon-
tibus calidis, quales Noster describit, in Ægyptio litore
sinus Heroopolitici nihil compertum habeo, nisi quod
affert Gosselinus t. II, p. 83 : « Sur la côte occidentale,
vers le 29° degré et demi et à l'embouchure du vallon
qui conduit jusqu'au Nil, est une montagne d'où sort
un torrent d'eau chaude, amère et salée, dont Aga-
tharchide, Artemidore et Diodore ont parlé, et que
le P. Sicart (Missions du Levant, tom. V, p. 286)
a rencontré dans ses courses. » Quo testimonio im-
pedior ne sinus latus occidentalis confundi dicam cum
latere orientali. Ibi enim quadringentis ab hod. Suez
stadiis maris est recessus (Birket Faraoun sive lacus
Pharaonis), cui adjacet Wadi Faran, quæ vallis rupem
habet duobus e foraminibus decem pedes supra maris
æquor elatis sulphureos exhalantem vapores, inferius
autem variis e locis aquas emittentem tam calidas, ut
digito tangi nequeant. Vocatur balneum calidum Ham-
mam Faraoun. V. Ritter, XII, p. 170. XIV, p. 763. ||
— 3. εἴτ' ἀπὸ τῆς λίμνης συμβέβληκεν ὁ Νεῖ-
λος.] συμβέβληκεν codd. AC; deinde ἀραιωμάτων cod. C.
Nihil de his apud Diodorum et Artemidorem; neque
Photius integram auctoris narrationem reddidit, quum
nullus in antecq. memoretur lacus, post quem jam refert
συμβέβληκεν τὸν Νεῖλον. Tractus his locis assignandus sat
angustus relinqueretur, si Myoshormus portus ex Aga-

tharchidis sententia ponendus foret ubi posuit Ptole-
mæus (27° 30'). Quo concessio, lacum putares esse
maris recessum ad prom. Seitje Ezzeit et Ras el Gim-
sche, quæ de Nili rivum videre liceret in Wadi Billi. At
cf. quæ de situ Myoshormi in sqq. notavimus.

§ 81, l. 6. βεθηκὸς] leg. vid. aut. ἐν εὐμεγ. π. βε-
θηκὸς aut εὐμεγ. π. ἐπιβεθηκὸς. || — 11. Μυδὸς ὄρμος]
Myoshormus a Ptolemæo collocatur 27° 30'. Nuper
autem sub 27° 24' ruinæ urbis alicujus repertæ sunt
prope Ras Abouchaar (V. Rüppell Reise p. 211.
Wilkinson in Journal of the geogr. soc. of London.
tom. II, p. 50. 1832). Itaque Myoshormi has esse
reliquias pro explorato haberi nunc solet. Quod ratio-
nem locorum attinet, nonnulla e Wilkinsono transcri-
bere liceat : « The port, ait, is a small bay, which runs
inland at some distance on the northern side of the
station; here the ships could ride at anchor, protected
from the violence of the sea and could quietly discharge
their cargoes, which might either be deposited within
walls or immediately transported on camels to the
Nile (v. Strabon. p. 781). The accumulation of sand
continually driven into the bay, has rendered it now
so shallow, that no vessel could float in it even at
high tide. The same most happen to the port of Cos-
seir, or any other on this shore (Pliny assures us
there were once many on this side of the sea), if the
are neglected; the water however in this bay is deeper
than any other part of the coast, and on one side there
seems to be a sort of channel, where the principal
current runs on the ebb and flow of the tide. On the
southern side projects a point of land which, at high
water, becomes an island, and appears to have rende-
red the entrance to the port circuitous (τὸν εἰσπλουν

Phot. δὲ Ἀφροδίτης ὀνομάσθη. Ἐν οἷς καὶ νῆσοι τρεῖς εἰσὶ προκείμεναι, ὧν αἱ μὲν ἐλαίαις πεπύκνυνται, μία δὲ

pellatus est. Ubi tres etiam insule exstant, quarum duæ olivas habent crebras et densas, una minus qui-

Diod. κενταὶ δὲ τούτου νήσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις εἰσὶν ἐλαίων καὶ σύσκιοι, μία δὲ λειπομένη τῷ πλήθει τῶν

mento insignis, adjacet. Supra eum sunt tres insule, quarum duæ olearum copia umbrosæ sunt, tertia arbo-

ἔχοντα σχολίων). We found no remains of cisterns or wells. As to the *fons Tarnos* [quem Plinius VI, 33 ad Myoshormum esse refert], we must look for it in the low ridge of mountains about tree or four miles off. A watering-place still exists there; but the water is salt, though drinkable by camels. *Mox deserta ad Myoshormon*, says Pliny; and with reason may this be said of the whole coast for miles. To the south the eye wanders over a plain on which is neither herb nor tree, except the bushy salsaf (*Elæagnus*), close to the waters edge; on spot of the coast is resorted to as being entirely covert with salt; it is nearly opposite the Saffagi or Jaffatine Isles. To the S. W. the place is bordered by the El Memfayah chain of primitive mountains, which are at a considerable distance from the sea; on the W. and N. W. a low ridge of calcareous hills (uniting a similar rang a little to the north) approaches within four miles of the sea; and in the distance on the north is seen the mountain of Ez-zeit, so called from the quantity of petroleum found there, whence project two small headlands forming two gulfs at the entrance of which are many long sand-banks. May this be the *mons Eos* of Pliny or the *ἔρος ἐν πεδίῳ μιλτώδες* of Strabo? Cf. Wellsted *Travels in Arabia* II, p. 123 sqq. A Copto ad Myoshormum, Strabone teste p. 805, sex septemve iter dierum; idque quadrat in distantiam qua *Keft* separatur ab *Abuchaar*. His adde quod viæ a Copto illuc ducentis præstas stationes etiamnum licet agnoscere. Devehantur in hunc portum ingentes porphyritæ lapides qui inde a Claudii imp. temporibus in propinquo *Djebel Dokhan* sive Claudiano monte eruebantur (Vide fuse doctæque de his exponentem Letronnium in *Recueil des Inscr.* I, p. 176 sqq.). Atque hoc quidem certissimum; alia quæstio est num reapse ibi Myoshormus, celeberrimum olim emporium, collocandus sit; nam una hoc nititur auctoritate Ptolemæi; antiquiorum testium, Agatharchidis, Artemidori, Peripli maris Rubri, longe alia fuit sententia. Insulas quidem tres, quas objectas Myoshormo Ag. dicit, cum Wellstedio dixeris esse *Shadwan*, *Pilots island* et *Jobal*, quamquam in alto sitæ sunt a portu isto longe distantes: at nullus ibi conspicitur *mons rufus*, ut expresse testatur Wellsted. I. I.: « Its position, inquit, was indicated by a red rock, which glistened so as to dazzle the eye of the spectator; but of this we saw nothing. » Quæ quum ita sint, Myoshormum in eum potius locum transferendum putes, quem sic describit De Rozière in *Descript. de l'Égypte* tom. VI, p. 346: « A environ 17 lieues marines au nord de Cosseyr sur la côte occidentale, la vue est frappée par des montagnes de couleur rouge, que les pilotes arabes nomment par cette raison *Gebel Ahmar*. Une lieue et demie plus au sud se trouve un port com-

mode et spacieux, où séjournerent les bâtiments français. Cette position convient parfaitement avec la latitude de 27°, 15' [debebat 27°, 30'], assignée par Ptolemée au Myoshormos; car en ajoutant 15 à 16 lieues marines, c'est-à-dire 45' à la latitude de Cosseyr, qui est de 26° 15' où, selon quelques observations, 26° 20' [vera lat. est 26° 6' 59". V. Wellsted. II, p. 315], on ne trouvera que 5' ou au plus 10' de différence avec la latitude indiquée par Ptolemée. Ce port a près de deux lieues d'étendue et mérite très-bien le nom de *portus magnus*, que lui ont donné les anciens. Ils est fermé du côté de la plaine mer par deux grandes îles, dont le sol est bas et uni, et par un îlot beaucoup plus élevé; circonstances décisives par elles seules, car elles ne se représentent nulle part ailleurs dans toute l'étendue de la mer Rouge. L'élévation et les formes aiguës de la plus petite de ces trois îles expliquent assez bien pourquoi deux seulement étaient couverts d'arbres à l'époque où ces lieux étaient fréquentés par les anciens. La passe qui est au nord entre l'île la plus septentrionale et la côte forme un canal long de plusieurs centaines de toises et un peu sinueux, comme l'indiquent Diodore, Agatharchides et Strabon. Autour du port règne une plage basse et sablonneuse. Les montagnes environnantes, savoir, le *Gebel Ahmar* au nord, et vers le sud une très-haute chaîne de montagnes qui s'avance vers la mer jusque vis-à-vis l'extrémité de la seconde île, sont séparées du port par une plaine déserte de près de deux lieues d'étendue. Ceci explique très-bien le passage d'Agatharchides qui représente ce port environné d'une grande plaine déserte. Tous ces renseignements présentent une concordance si parfaite avec ce qu'ont dit de ce port les anciens écrivains, qu'il deviendrait superflu de s'y arrêter plus longtemps. — Comparatis mappis Moresbyanis, describi patet regionem quæ est ad *Ras Abou-somer* (26°, 52'), quod dimidio fere gradu distat ab ruinis istis quas Wilkinsonus aliique Myoshormum vindicant. Sec. Ptolemæi tabulas ibi ponendus foret, qui proxime post Myoshormum memoratur, *Φιλωτέρας λιμὴν* (26° 45'). Suspiscari itaque licet duos hos portus inverso ordine recensendos fuisse, idque tanto facilius largiaris, quum frequentes ejusmodi transpositiones in Ptolemæi libris sint, deinde vero Artemidorus apud Strabonem *primum* Philoteram, *deinde meridiem versus* Myoshormum memoret. At ne sic quidem profligata res est. Nam ita habet Photius (§ 82): Τούτοις (τοῖς περὶ Μυὸς ὄρμον) ἐγγίττει καὶ λῆπος, ὃν καλοῦσιν Ἀχάθαρτον. Quot tandem pacto ita loqui auctor potuisset, si Myoshormum ad hod. *Abou-somer* situm voluisset, a quo promontorio sinus Immundus 2000 stadiis et amplius distat? Ne culpes excerptorem, impedit pedissequa Agatharchidis Artemidorus. Etenim Strabo, p. 769, ex Artemidoro refert post Myoshormum sequi ἐξῆς τὸν

hot. ἤττον μὲν δασεῖα, τῶν δὲ καλουμένων μελεαγρίδων ἐκτρέφουσα πληθος.

82. Τούτοις δ' ἐγγίζει κόλπος, ὃν καλοῦσιν Ἀκάθαρ-

iod. προειρημένων δένδρων, πληθος δ' ἔχουσα τῶν ὀνομα-
ζομένων μελεαγρίδων.

82. Μετὰ δὲ ταῦτα κόλπος ἐστὶν εὐμεγέθης ὁ καλοῦ-

dem silvosa est, sed avium, quas Meleagrides vocant, copiam nutrit.

82. His propinquus est sinus, quem Immundum no-

rum multitudine illis inferior meleagridum quas vocant magnam habet copiam.

82. Inde sinus est permagnus, qui Immundus no-

Ἀκάθαρτον κόλπον καὶ αὐτὸν κατὰ τὴν Θηβαΐδα κεῖ-
μενον ὥσπερ καὶ τὸν Μυδὸς ὅρμον. Ἐνταῦθα δὲ ἰδρύ-
σθαι Βερηνίκην πόλιν ἐν βάρθι τοῦ κόλπου. Idem p. 815 :
Ἐντεῦθεν (a Copto) ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς εἰς τὴν Ἐρυθρὰν
κατὰ πόλιν Βερηνίκην... οὐκ ἄπωθεν δὲ τῆς Βερηνίκης
ἐστὶ Μυδὸς ὅρμος πόλις, ἔχουσα τὸν ναύσταθμον τῶν πλοῖ-
ζομένων· καὶ τῆς Κοπτῶ οὐ πολλὰ ἀφίστηεν ἡ καλουμένη
Ἀπόλλωνος πόλις, ὥστε καὶ αἱ διορίζουσαι τὸν ἰσθμὸν δύο
πόλεις ἐκατέρωθεν εἰσιν. Posterior locus cum priori ita
consentit, ut ex eodem Artemidoro fluxisse liqueat.
Censet igitur auctor isthmum sive eum Egypti trac-
tum, ubi Nilus mari proximus est, quattuor circum-
scribi urbibus, quarum duæ Nilo adsitæ, Coptus et
Apollinopolis, iisque recta fere linea oppositæ urbes
maritimæ sint Myoshormus et Berenice. Falsum hoc
esse, quum a Copto Berenicen meridiem versus sit un-
decim dierum iter, patet. Credidisse Agatharchides
videtur vias a Copto ad portus ductas esse, quia hinc
brevissimum ad oram iter esset; ideoque urbes ad
ipsum istum isthmum collocavit. Illud tamen recte
statuere potuit non ita magnam inter utrumque por-
tum esse distantiam. Nam ne suspiceris Berenicen qui-
dem a meridie boream versus, Myoshormum autem a
borea meridiem versus Agatharchidis opinione remo-
veri, obstat testis gravissimus, auctor Periplus maris
Rubri, qui § 1 et Myoshormum et Berenicen ἐν τῷ
ἐσχατῷ τῆς Αἰγύπτου κεῖσθαι docet; neque ita magno
utrumque portum tractu separatum fuisse etiam ex
ratione, qua § 19 utriusque mentionem auctor conjun-
git, colligas. His adde quod index rei disertissimus,
ὅρος istud μιλιαῖδες, quod supra jam vidimus, denuo
occurrit juxta *Sacaram* portum (uno gradu et paullo
plus a Berenice distantem), ubi vidit Joannes de Castro
(p. 210), ut optime monet Reichardus (*Kleine geogr.
Schriften*, p. 391 Cf. mappa Arabiæ Berghausiana).
De colore eximie rufo hic quoque collis apud Arabes
dicitur *Djebel Ahmar*. Quæ antecedunt ap. Ag. de Nili
aqua usque ad mare penetrante, de *Wadi* aliquo in-
telligenda sunt, eaque opinio iterum nos ducit ad
isthmi regionem, qualem Agatharchides statuit, con-
ferendaque sunt quæ § 23 de regione aurifodinarum
leguntur, in qua Nilus mare versus adeo deflecti dicitur,
ut marina et fluvii aqua in unum coeat. Qui au-
tem post montem rubrum memoratur Myoshormus
haud dubie est, Reichardo iudice, hodiernus *Schauna*
portus, bonus ille satisque spatiosus, ad quem olim
celebrem gentiliū urbem fuisse ex indigenis Joannes
de Castro audivit; quadrat denique sex septemve
dierum iter, quod a Copto ad Myoshormum esse dicit
Strabo. Quod præterea Agatharchides refert Myoshor-
mum postea Veneris portum denominatum esse, id
præter Artemidorum nemo tradit; Diodorus nonnisi

posterius nomen memorat, quod tamen non diu vi-
guisse videtur, quum apud posteriores scriptores
nonnisi Myoshormus occurrat. Sunt qui nomen duplex
eodem redire censeant; etenim Μυδὸς ὅρμον non esse
Muris portum, sed *Conchæ*, nimirum *conchæ Veneris*,
quæ in sinu Arabico sit frequens. Nescio an hoc longe
petitum dixeris. Mitto aliam Ἀφροδίτης ὅρμον etymo-
logiam, quam, si tanti est, legere licet ap. D'Anvillium
(*Description du golfe Arabique*, p. 229, coll. Gosse-
lin. l. l. II, p. 193) et Vincentum (*The commerce
and navig. in the Indian ocean*, II, p. 78). Magis ad
rem facit, quod *Schauna* portui meridiem versus obja-
cet *Jambo* insula, cui parvulæ insulæ tres anonymæ in
mappa Berghausiana adpersæ sunt. Eas ipsas esse
putas, quas Myoshormo objectas dicit Agatharchides.
Jam vero quum *Jambo*, quam *Jamben* Plinius VI, 33
vocat, Ptolemæus Græco nomine appellet Ἀφροδίτης
νῆσον (sub eadem latitudine cum Smaragdo monte
(*Djebel Zabarrah*) collocatam, 25°): proclivis suspi-
cio est nomen Veneris nonnullos ab insula ad portum
objacentem transtulisse. A Berenice ad Myoshormum
Periplus numerat stadia 1800; aut parum aut nimium
dicit; oræ longitudo usque ad *Schaunam* mille stadiis
non multo major; at distantia in Periplus sæpe justo
longe majores sunt; beneque reputandum est quanto-
pere mare scopulis ibi horrens navigationem trahere
debuertit. Ceterum quum 1800 stadia ducerent fere ad
hodiernum *Koseir*, ibi Periplus auctoritate Myoshormum
ponendum multi censent. At misellus iste portus, quin-
que vix navibus excipiendis potis, florente commercio
nunquam principem inter emporia locum obtinere
potuit, ut recte monet Letronnius, l. l.; Nilo quidem
proximus erat, ob eamque causam nunc in usu est;
sed Strabo ad Myoshormum septem dierum iter esse di-
cit, quum ad *Koseir* (quem portum *Album* ab adjacenti
monte albo vocat Ptolemæus) vix quattuor forent
dies; neque reliqua Agatharchidis descriptio eo referri
potest. || — 2. προκεῖμεναι C. Mox
ἤττων προ ἤττων BC. || — 2. ἐλαίαις Id non de
veris olivis, sed de *safsaf* sive de ἐλαϊγνῷ, arbore vel
frutice olivis similimo, intelligendum censet Wilkin-
son l. l. Corroborare sententiam licet ex ipso Agathar-
chide, qui § 91 in Arabica ora insulas memorans
συσκλους ἐλαίαις expresse addit: οὐ ταῖς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ
ταῖς ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις φουμέναις.

§ 82. Κόλπος.. Ἀκάθαρτον] *Sinus Immundus* Pli-
nio; hod. *Faul-Bai* anglie dictus. Rationem nominis
a Diodoro et Photio non additam, habes apud Artemi-
dorum. Chersonesus cujus per cervicem navigia trans-
duci Diodorus refert, est Ἀεττῆ ἀκρὰ Ptolemæi, sive
tenue, humile, arenosum et in mare longe porrectum
Râs el anf (i. e. uasi prom.) sive *Ras Bernos*, præ-

Phot. τὸν ὃν παραπλεύσαντι νῆσος ἔκκεται, τῇ μὲν ὀρέσει πελαγία, μῆκος [δ'] ἔχουσα σταδίων ὡς ὀδοῦχοντα, ἣν καλοῦσιν Ὀφιδῶν, πρότερον μὲν γέμουσαν παντοίων ἐρπετῶν, ἐφ' ἡμῖν δὲ ἔλευθεραν τούτων. Ἐν δὲ ταύτῃ γίνεται τῇ νήσῳ, φησί, καὶ τὸ καλούμενον τοπάζιον. Ἔστι δὲ τοῦτο λίθος διαφαινόμενος, ὁ ἅλιν προσεμπε- ρῆς, ἥδεϊαν ἔγχρυσον θεωρίαν ἀποδιδούς. Τοῦτον τὸν λίθον οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες καὶ τὴν λίθον βασιλικῶ

Diod. μενος Ἀκάθαρτος, καὶ πρὸς αὐτῷ βαθεῖα κατ' ὑπερβο-
10 λῶν χερρόνησος, ἥς κατὰ τὸν αὐγένα στενὸν ὄντα δια-
κομιζοῦσι τὰ σκάφη πρὸς τὴν ἀντιπέραν θάλατταν. Παρακομισθέντι δὲ τοὺς τόπους τούτους κεῖται νῆσος πελαγία μὲν τῷ διαστήματι, τὸ δὲ μῆκος εἰς ὀδοῦχοντα σταδίων παρεκτείνουσα, καλουμένη δὲ Ὀφιδῶς, ἣ τὸ
15 μὲν παλαιὸν ὑπῆρχε πλήρης παντοδαπῶν καὶ φοβερῶν ἐρπετῶν, ἀπ' ὧν καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, ἐν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν βασιλείων οὕτως ἐξημερώθη φιλοτιμίας, ὥστε μηδὲν ἔτι κατ' αὐτὴν δρᾶσθαι τῶν προὑπαρξάν-
20 των ζώων. Οὐδ' παραλειπτέον δ' ἡμῖν οὐδὲ τὴν αἰτίαν τῆς περὶ τὴν ἡμέρωσιν φιλοτιμίας· εὕρισκεται γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τὸ καλούμενον τοπάζιον, ὅπερ ἐστὶ λίθος διαφαινόμενος ἐπιτερῆς, ὁ ἅλιν παρεμπερῆς καὶ θυμαστὴν ἔγχρυσον πρόσσφιν παρεχόμενος. Διόπερ
25 ἀνεπίβρατος τοῖς ἄλλοις τηρεῖται, θανατουμένου παντός τοῦ προσπλεύσαντος ὑπὸ τῶν κατεσταμένων ὑπ' αὐτῶν φυλάκων. Οὗτοι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ὀλίγοι, βίον ἔχουσιν ἄτυχον. Ἵνα μὲν γὰρ μηδεὶς λίθος διακαλαπῇ, πλοῖον οὐκ ἀπολείπεται τὸ παράπαν ἐν τῇ νήσῳ· οἱ δὲ
30 παραπλέοντες αὐτὴν διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βασιλέως φόβον πόρρωθεν παραθέουσι· τροπαὶ δὲ αἱ μὲν παρακομιζόμεναι ταχέως ἐκλείπουσιν, ἕτεραι δ' ἐγχώριοι τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι. Διόπερ δευὰν τῶν σιτίων ὀλίγα καταλείπεται, καθήνται πάντες οἱ κατὰ τὴν κομὴν
35 προσδεχόμενοι τὸν τῶν κομιζόντων τὰς τροπὰς κατά-
πλουν· ὧν βραδυόντων, εἰς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας συ-
στέλλονται. Ὁ δὲ προειρημένος λίθος φυόμενος ἐν ταῖς πέτραις τὴν μὲν ἡμέραν διὰ τὸ πνίγος οὐχ δρᾶται, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν ἥλιον φέγγους, τῆς δὲ
40 νυκτὸς ἐπιγινόμενός ἐν σκότει διαλάμπει καὶ πόρρωθεν

minant. Quem ubi præternavigaris, insula exporrigitur in pelago sita, longitudine stadiorum fere octoginta, quam Ophiodem sive Serpentinam vocant; nam omnis generis serpentibus quondam referta erat, sed ætate nostra iis libera est. In hac, inquit, etiam lapillus nascitur, topazi nomine celebris. Pellucidus est et vitro similis, jucundumque aurei coloris contuitum sui præbet. Hoc insulæ habitatores, qui etiam regio lapidem

minatur, et juxta eum profunda admodum peninsula, cujus per angustam quasi cervicem navigia in adversum mare transportant. Prætermeanti hæc loca insula jacet, alto circumfusa pelago, ad octoginta stadiorum longitudinem, cui Serpentariæ nomen est. Id inde manavit, quod variis olim et formidolosis anguibz scateret. Sed insecutis deinde temporibus regum Alexandriæ studio ita ad cultum redacta est, ut nulla vestigia bestiarum ibi conspiciantur. Nec causa prætermittenda est, ob quam insula tantis impendiis repurgata fuit. Reperitur enim in ea topazium, qui lapis est pellucidus et adspectu jucundus, vitro similis, miro modo auri adspectum colore suo et nitore præbens. Aditu igitur cunctis interdictum; et si quis adnavigat, illico supplicio capitis ab insulæ custodibus mulcetur. Pauci hi sunt, ærumnosamque exigunt vitam. Ne enim lapidis quid furtim exportetur, nullum omnino illic navigium relinquitur; si qui forte per tractus illos navigant, regis metu a longinquo prætervehuntur. Alimenta quæ importantur cito deliciunt, nec aliud quidquam de terræ fructibus suppetit. Ideo quum pauca dum cibaria supersunt, omnes pagi incole ad litus sedentes adventum illorum, qui commectum importent, avide præstolantur. Quibus moram necentibus, in extremum spes ipsorum discrimen coguntur. Lapis ille in petris nascens per diem splendore solis veluti suffocatus, non videtur; sed noctu per tenebras effulget, siveque locum situs, quicumque sit, a longinquo prodit. Excubitores insulæ, sorte

fixis scopulis periculosum, quod nautæ Berenice petentes trajicere quam circumnavigare, tempestate minus tranquilla, tutius putaverint. Templum in eo promontorio vidit Castro (*Hist. gén. des voyages*, t. I, p. 205). Wellsted (II, p. 308) ibi conspexit « a rude tomb, constructed of wood. It appears to occupy the site of a better constructed edifice, the remains of which may be traced in the sand for same distance. » Olim ibi pharum stetisse suspicatur. De ruinis Berenices, cujus situm accurate indicavit Strabo, v. idem ibi. p. 322 sqq. — 2. νῆσος πελαγία], hodie *Zemorgete*, ab opposito promont. (*Räs*) *el Naschef* 350 stadia distans, quam Ἀγάθωνος νῆσον (2³⁰, 40' lat.) dicit Ptolemæus, *Topazon* Juba apud Plin. XXXVII, 32 :

Juba *Topazon* insulam in Rubro mari a continente diei navigatione abesse tradit, nebulosam et ideo quasitam sæpe navigantibus, ex ea causa nomen accepisse; *topazin* (τοπάζειν) enim *Troglodytarum* (imo Græcorum) lingua significationem habere querendum. Aliam etymologiam proponit Salmasius ad Solin. p. 763 (de qua v. Wesseling. ad Diodor.) Ceterum de *Topazo* ins. cf. *Juba* ap. Plin. XXV, 22 et Plinius VI, 34, ubi inter insulas post *Jamben* recensentur : *Stena diræ aliquot* (hod. *Schuarit* cum proximis rupibus oræ periculose adjacens), *Halonneci non pauciores* (hod. *Swallow* inss. in alto objectæ), *Cardamine* (*Cornææ* sive *Macour* ad *Ras el Ansf*), *Topazus quæ gemma nomen dedit*. — 6. ὁ ἀλὶ γάλας BA. — 7. ἔγχρυσον

οι. φυλάσσοντες καὶ συλλέγοντες προστάγματι οὕτω λαμβάνουσιν. Ἐν τῇ νυκτὶ πρὸς μέρος περιπολοῦσιν, ἔχοντες παντοίας τοῖς μεγέθεσι σκαφίδας. Ὁ δὲ ἐν ταῖς πέτραις λίθος, τὴν μὲν ἡμέραν ὑπὸ τοῦ φέγγους κρυσταίνοντας, διὰ τὸ πῦρος οὐ γίνεται σύνδηλος, σκότους δὲ ἐπιστάντος, ἐν ᾧ ποτ' ἂν ᾗ πεφυκώς, διαλάμπει πάντοθεν. Ὁ δὲ συνιδὼν φύλαξ τηλικούτων περιέβηκεν ἄγχος σημείου χάριν περὶ τὸ διαστίβων, ἡλίκον ἂν ᾗ τοῦ θεωρουμένου φαντάσματος τὸ μέγεθος· εἴτα τὴν ἡμέραν ἐπερχόμενος, ἱσπληθῇ τῇ προειρημένῃ περιτεμὼν πέτραν, τοῖς ἐκλαίνειν δυναμένοις τεχνίταις παραδίδωσι.

83. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ πέλαιος οὕτως ἐστὶ ταπεινόν, ὥστε μήτε πλεῖον δυεῖν ὀργυιῶν ἀναμετρεῖσθαι, καὶ χλωρὸν πάντοθεν, οὐ τῇ φύσει τῶν ὑγρῶν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ διαφαίνοντος μῖου τε καὶ φύκους· ὅθεν καὶ κυνῶν ἔχει θαλαττίων ἀναρίθμητον πλῆθος. Δι' ἣν αἰτίαν δ' ὀρθεῖς πόρος νητὶ μὲν μακροῦ καὶ τοῖς ἐπῆρσι πλοίοις γίνεται εὐάρμοστος· ἀκύρων τε γὰρ ἐστίν, οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίων τὸν κλύδωνα, καὶ θήραν ἰχθύων παραδίδωσιν ἄπιστον. Τὸ δὲ περὶ τὰς ἐλεφαντηγῶς κακὸν πολλὸν ἔλεον τοῖς πάσχουσιν ἀπὸ τῶν δρῶντων ἐκκαλεῖται· τὰ γὰρ πλοῖα τὸ κύμα ἐξαίφνης ἢ πέτρα περιέβηκεν, ἢ πρὸς ἀμυδρὴ συνήλασε περιοχὴν, καὶ ἄπορον τὴν σωτηρίαν παρέσχε τοῖς ἐμπλέουσιν. Διὸ τὰ μὲν πρῶτα ὀδυρμὸς τοὺς ἐπιπλέοντας συνέχει, πολλὰ μὲν, οὐκ ἀπογινώσκων δὲ τὴν ἀμείνω προσδοκίαν· ἥδη γὰρ πῖνας οὕτως ἀπενεχθέντας σέσωκε πηλημυρὶς ὑπολα-

δηλὸς ἐστὶν ἐν ᾧ ποτ' ἂν ᾗ τόπων. Οἱ δὲ νησφύλακες κληρῷ διηρημένοι τοὺς τόπους ἐφεδρεῖουσιν, καὶ τῷ φανέντι λίθῳ περιτιθέασιν σημείου χάριν ἄγχος τηλικούτων, ἡλίκον ἂν ᾗ τὸ μέγεθος τοῦ στιβλόντος λίθου· τῆς δ' ἡμέρας περιόντες περιτέμνουσι τὸν σημειωθέντα τόπον τῆς πέτρας, καὶ παραδίδωσι τοῖς διὰ τῆς τέχνης δυναμένοις ἐκλαίνειν τὸ παραδοθὲν οἰκείως.

83. Παραπλεύσαντι δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὰ μὲν ἔθνη Ἰχθυοφάγων κατοικεῖ τὴν παράλιον, πολλοὶ δὲ νομάδες Τρωγλοδυταί. Πρὸς δὲ τούτοις ὄρη παντοῖα ταῖς ἰδιότησιν ὑπάρχει μέχρι λιμένος τοῦ προσαγορευθέντος Σωτηρίας, ὅς ἐτυχε τῆς ὀνομασίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων πλευσάντων Ἑλλήνων καὶ διασωθέντων. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν ἄρχεται συναγωγὴν λαμβάνειν ὁ κόλπος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρος ποιεῖσθαι καὶ τὴν φύσιν δὲ τῆς χώρας καὶ θαλάττης ἀλλοίαν εἶναι συμβέβηκε διὰ τὴν ἰδιότητα τῶν τόπων. Ἡ τε γὰρ ἡπειρος ταπεινὴ καθορθαί, μηδαμῶθεν ἀναστάτητος ὑπερκειμένου, ἥ τε θάλαττα τεναγώδης οὕσα τὸ βάθος οὐ πλεῖον εὗρίσκεται τριῶν ὀργυιῶν, καὶ τῇ χροῇ παντελῶς ὑπάρχει χλωρά. Τοῦτο

edicto custodiunt et colligunt, isto modo potiuntur. Noctu divisim agminibus circumvagantur, vasis ligneis variae magnitudinis instructi. Nam intra petras lapis interdum quia a luce superatur, propter solis splendorem non fit manifestus, sed ingruente noctis umbra, ubicumque loci nascitur, ab omni parte resplendet. Quo observato, custos signi causa id quod splendet tanto circumdat vase, quantam visae imaginis magnitudinem esse arbitratur. Per diurnam postea lucem accedens, quum aequalem priori designationi partem saxi exciderit, magistris laevigandi peritis segmentum tradit.

83. Post haec mare adeo humile est et exiguae profunditatis, ut nec binas orgyias mensura superet, circumquaque etiam viride, non aquarum natura, sed a musco et alga colorem suum transmittente. Unde et canum marinorum innumerabilis illic est multitudo. Quam ob causam anni longa, et his quae remigio promoveantur, iter illac percommodum est, et aptum; tempestates enim tractus ille ignorat, quod ex longinquo fluctus non advolvatur, et incredibilem piscium sufficit praedam. Quae vero navibus elephantos vehentibus ibi accidunt infortunia ad magnam spectantes misericordiam erga afflictos provocant. Navigia enim fluctus repente scopulo illidit, aut in angustias arenarum compingit, et salutis viam nautis tantum non praeccludit. Ideo prolixus initio conquestus eo delatos occupat, melioris tamen fortunae spe non abjecta. Jam enim nonnullos eo discriminis redactos aëstus, intu-

dispertitis inter se locis, indagatoni dant operam; et ubicumque apparet lapis, vas tantae magnitudinis signi causa imponunt, quantum refulgens lapis spatii complecti videtur; signatum porro locum saxi per diem obeuntes circumcidunt, excisumque tradunt illis, qui lapillos apte laevigandi artificium tenent.

83. (Cap. 40.) Si ulterius excurris, multae se Ichthyophagum gentes per oram sparsae offerunt, multi etiam Troglodytae pastores, et cum his varii montes usque ad Soterias sive Salutis portum, a Graecis ita cognominatum, qui sospites eo primi appulissent. Inde coartari et ad Arabiam converti sinus incipit. Natura quoque locorum tum maris tum regionis diversitatem quandam efficit. Continens enim humilis apparet nec collibus assurgens, et mare palustre ac caenosum non altius tribus orgyis et totum viride esse deprehenditur. Causam viroris non aquarum illic naturae, sed musci algaeque per aquas apparentis

ἐν χρυσῷ codd. et edit. || — I. οὕτω λαμβάνουσιν, κατλ.] Quid ansam dederit fabulae, nescio. || — 6. σκότους B.

§ 83, l. 14. δυεῖν] sic Artemidorus quoque; τριῶν

Diodor. || — 16. τε om. C. || — 18. ἐπῆρσι] κωπῆρσι mgo A; « Diodorus enim ἐπικώποις. » BECKER. || — 23. ἢ πέτρα] A; τῇ πέτρῃ B; ἢ τῇ πέτρῃ C. || — 28. ἀπενεχθέντες] ἐπενεχθέντες. AB.

Phot. θούσα τοῖς ἀνοιδούσιν αἰφνιδίως ἐκ τῆς θαλάττης ὄγκοις· ἐπὶ δὲ λήγῃ τὰ τῆς τροφῆς, μυρία μὲν ἀναδέχονται πάθῃ, τέλος ἀναλίσκονται πάντες ἢ λιμῶ ἢ (τοῦ λιμοῦ

Diod. δ' αὐτῇ φασὶ συμβαίνειν οὐ διὰ τὸ τὴν τῶν ὑγρῶν φύσιν
 5 εἶναι τοιαύτην, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ διαφαινομέ-
 νου καθ' ὅσατος μνίου καὶ φύκου. Ταῖς μὲν οὖν ἐπι-
 κώπει τῶν νεῶν εὐθετός ἐστιν ὁ τόπος, κλύδωνα μὲν
 οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίων διαστήματος, θήρας δ' ἰχθύων
 ἀπλάτους παρεχόμενος· αἱ δὲ τοὺς ἐλέφαντας διάγουσαι,
 10 διὰ τὰ βάρη βαθύπλοοι καθεστῶσαι καὶ ταῖς κατα-
 σκευαῖς ἐμβριθεῖς, μεγάλοι καὶ δεινοὶ ἐπιφέρουσι κιν-
 δύνους τοῖς ἐν αὐταῖς πλέουσιν. Διάρσει γὰρ ἱστίων
 θέουσαι, καὶ διὰ τὴν τῶν πνευματῶν βίαν πολλάκις
 νυκτὸς ὠθούμεναι, δὲ μὲν πέτραις προσπεσούσαι ναυ-
 15 αγοῦσαι, ποτὲ δ' εἰς τεναγώδεϊς ἰσθμοὺς ἐμπίπτουσιν· οἱ
 δὲ ναῦται παρακαταβῆναι μὲν ἀδυνατοῦσι διὰ τὸ πλεῖον
 εἶναι τὸ βάθος ἀνδρομήκους, διὰ δὲ τῶν κοντῶν τῷ
 σκάφει βοηθῶντες σταν μηδὲν ἀνύωσιν, ἐκβάλλουσιν
 ἅπαντα πλὴν τῆς τροφῆς· οὐδ' οὕτω δὲ τῆς τροφῆς

mescente ex mari fluctu, repente susceptos servavit.
 Quando vero alimenta deficiunt, innumeræ succedunt
 anxietates, donec ad ultimum omnes absumuntur aut

copiæ adscribunt. Navibus igitur reinigio instructis
 locus ille opportunus est, quod ex longinquo fluctus
 non advolvatur, uberemque piscium capturam exhibeat.
 At quæ elephantēs transportant, tum profunditate
 carinæ, tum structuræ gravitate, magnis et atrocibus
 nautas periculis involvunt. Non raro enim intensius
 concitatæ velis, et ventorum impetu sub noctem eo
 compulsæ, nunc ad scopulos naufragia faciunt, nunc
 in isthmōs limosos deferunt. Nec exscendendi fa-
 cultas datur nautis, quod vadum homine altius sit.
 Jam si navem contis impellendo nihil quidquam effi-
 ciunt, cunctorum præter cibos jacturam faciunt;
 quodsi ne sic quidem salutem sibi paraverint, ad sum-
 mas rediguntur angustias; nec enim insulam, nec

— 3. τέλος δὲ edit. ; particula δὲ a codd. nostris abest,
 neque ea opus. || — De rebus fusi⁹ exponit Diodorus,
 cum quo conferendus Artemidorus apud Strabonem. Se-
 cundum Diodorum ora post sinum Immundum meri-
 diem versus tendit usque ad Σωτηρίας (Σωτήρης var.
 lect.; *Sotiras* Poggii interpr.; Σωτήρας Artemidorus,
 Σωτήρης Ptol.) portum, post quem deflectit versus
 ortum, sinusque fit angustior. Idem tradit Artemi-
 dorus. Photius de eo litoris flexu hoc loco nihil, sed
 initio § 84 ait a Tauris montibus et Ptolemaide non
 amplius meridiem versus oram tendere, sed ortum
 versus declinare. Quod ipsum etiam Diodorus § 84 ha-
 bet, quamquam hæc ad eandem litoris declinationem
 pertinent, de qua § 83 jam monuerat. Nam Soterias
 portus et Tauri et Ptolemais ad eundem pertinent
 tractum. Seriem locorum Ptolemæus præbet hanc :
 Γαῦρος (1. Ταῦρος) ὄρος, Θεῶν σωτήρων λιμὴν, Εὐαγ-
 γελίων λιμὴν, Πτολεμαῖς τῶν θερῶν. In Artemidori
 excerptis loci memorantur hoc ordine : Σωτηρίας λιμὴν,
 Ταῦροι ὄρη, Ἰσιδος ὄρος, νῆσος ἐλατὰ κατὰφυτος ἐπικλυ-
 ζομένη, Πτολεμαῖς. Salutis portus respondere videtur
 hodierno *Suakim*, a quo non longe distare debebat,
 sive boream sive meridiem versus, Taurus mons vel
 Tauri montes (Ταυρικὰ ὄρη Diodori codd. optimi;
 Τόρκαιον ὄρος corrupte supra § 79, ubi vide). Isidis
 mons nunc recte deinceps ponatur ab Artemidoro, du-
 bitare licet, quoniam Ptolemæus Ἰσιον ὄρος ponat
 (21° 20') prope *Cap Calmez*, isque mons tanto faci-
 lius portum nostrum Salutis portum transponi potuit,
 quoniam altius deorum Sospitatorum portus, Διοσκού-
 ρων λιμὴν, prope Isium montem a Ptolemæo memo-
 retur (21°). Fides igitur esto penes Artemidorum.
 Εὐαγγελίων λιμὴνα Ptolemæi Valentia (II, p. 273) pro-
 babilitate esse censet pulchrum et profundum maris re-
 cessum qui post multas insulas scopulosque latet prope
Ras Howie, in mare illud procurrens, sed tam humile, ut
 ex parte undis tegatur (v. Berghäus. *Memoir z. Karte*
v. Arab. p. 44). Quare ad ipsum hoc promontorium

referre possis quam Artemidorus memorat νῆσον
 ἐλατὰ κατὰφυτον ἐπικλυζομένην. Eadem insula vel alia
 in alto magis jacens proprio nomine in Diodori codi-
 cibus Μαρία, a Plinio *Marca*, a Ptolemæo Μάρωνος, a
 Geogr. Rav. *Martis insula* appellatur. Deinde sequi-
 tur *Ras Assiz* sive *Asceae* (18°, 24'), peninsula,
 perhumili cervice arenosa cum continente coherens,
 adeo ut insula ex longinquo videatur. Hanc esse Pto-
 lemaidem τῶν θερῶν vel *Epitheram* (Plin.), κτίσμα
 Εὐμήδους... λάθρα περιβαλλομένου χειρσόνησιν τινὲν τέ-
 φρον καὶ περλόλον (Artem.). statuit D'Anvillius et
 Valentia, qui pone eam in regione *Kushtan* plurimos
 degere elephantos compererat. Nec multum a vero
 aberrasse videntur. Nam prope Ptolemaidem lacum
 esse *Monoleum* docet Plinius. Jam vero in mappa Mo-
 resbyi lacus magnus notatur paullo post *Ras Howie*
 (*Ras Mugda* ap. Moreshy), adeo ut hunc esse *Monoleum*
 vix sit dubium. Inter Tauram et Ptolemaidem
 Astaboræ ἀπόστασμα in mare egredi auctor est Ar-
 temidorus; quod patet intelligendum esse de *Wadi Shint-
 erab*, qui sub eadem fere latitudine in mare exit,
 sub qua Astaboras in Nilum influit. In Periplo maris
 Rubri a Berenice ad Ptolemaidem numerantur sta-
 dia 4000, qui computus in locum Ptolemaidis modo
 assignatum bene quadrat; quodsi vero hinc usque ad
 Adulim Periplos esse ait stadia 3000, quum vix 2500
 sint, aperte aut auctor erravit, aut codex depravatus
 est; contra satis recte Plinius (VI, 31) Ptolemaidem ab
 Aduli distare ait navigatione dierum quinque; quod
 eodem modo intelligendum est, quo paullo post ab
 Aduli ad Isidis portum (non longe a faucibus sinus
 Arabici situm) e Juba refert esse decem dies *reinigii*.
 Unde facile patet in unius diei navigationem in his pla-
 gis perdifficilem non ultra quadringenta stadia posse
 computari. Reichardus (*Kl. geogr. Schriften*, p. 402)
 Ptolemaidis chersonesum esse putat *Ras Ahrid* sive
Akik prope portum *Mornington*. Quod etsi minus est
 probabile, nonnisi paullulum a Valentia sententia re-

Phot. τὸ μακροχρόνιον οὐ φέροντες) ξίζει, ἢ αὐτῇ θαλάσσῃ
σφᾶς αὐτοὺς ἐπιρρίπτοντες.

Diod. (ἀποστροφῆς?) τυγχάνοντες εἰς μεγάλην ἀπορίαν ἐμ-
5 πίπτουσι διὰ τὸ μῆτε νῆσον μῆτε ἄκραν ἡπειροῦ μῆτε
ναῦν ἑτέραν πλησίον ὑπάρχουσαν δρᾶσθαι· ἄξενοι γὰρ
παντελῶς οἱ τόποι καὶ σπανίους ἔχοντες τοὺς ναυσὶ
διακομιζομένους. Χωρὶς δὲ τούτων τῶν κακῶν ὁ κλύ-
δων ἐν ἁκαρεῖ χρόνῳ τῷ κύτει τῆς νεὸς τοσούτο πληθὺς
10 ἄμμου προσβάλλει καὶ συσσωρεύει παραδόξως, ὥστε
τὸν κύκλῳ τόπον περιχώννυσθαι καὶ τὸ σκάφος ὥσπερ
ἐπιτήδες ἐνδεσμεύσθαι τῇ χέρσῳ. Οἱ δὲ τούτῳ τῷ
συμπτώματι περιπεσόντες τὸ μὲν πρῶτον μετρίως δού-
ρονται πρὸς κωφὴν ἐρημίαν, οὐ παντελῶς (δὲ) ἀπε-
15 γνωκότες εἰς τέλος τὴν σωτηρίαν· πολλὰς γὰρ τοῖς
τοιούτοις ἐπιφανεῖς ὁ τῆς πλημμυρίδος κλύδων ἐξῆρ-
εἰς ὕψος, καὶ τοὺς ἐσχάτως κινδυνεύοντας ὥσπερ ἐθεὸς
ἐπιφανεῖς διεφύλαξεν· ὅταν δὲ ἀπὸ μὲν τῶν θεῶν ἡ
προειρημένη μὴ παρακολούθησιν βοήθεια, τὰ δὲ τῆς
20 τροφῆς λίπη, τοὺς μὲν ἀσθενεστέρους οἱ κατισχύον-
τες ἐκβάλλουσιν εἰς θάλατταν, ὅπως τοῖς ὀλίγοις τὰ
λειπόμενα τῶν ἀναγκαίων πλείους ἡμέρας ἀντέχ-
πέρας δὲ πάσας τὰς ἐλπίδας ἐξαλείναντες ἀπόλ-
λυνται πολὺ χεῖρον τῶν προαποθανόντων· οἱ μὲν γὰρ
25 ἐν ἁκαρεῖ χρόνῳ τὸ πνεῦμα τῇ δούσῃ φύσει πάλιν
ἀπέδωκαν, οἱ δ' εἰς πολλὰς ταλαιπωρίας καταμερί-
σαντες τὸν θάνατον, πολυχρόνιους τὰς συμφορὰς ἔχον-
τες τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς τυγχάνουσιν. Τὰ δὲ
30 ὅσπερ τινὰ κενοτάφια, διαμένει πολλὸν χρόνον παντα-
χόθεν περιχώννυμενα· τοὺς δ' ἴσους καὶ τὰς κεραίας
μετεώρους ἔχοντα πόρρωθεν τοὺς δρῶντας εἰς οἶκτον
καὶ συμπτώθειαν ἄγει τῶν ἀπολωλόντων· πρόσταγμα
γὰρ ἐστὶ βασιλέως ἔξαι τὰ τοιαῦτα συμπτώματα τοῖς
35 πλείουσι διασημαίνειν τοὺς τὸν θάνατον περιποιῶντας
τόπους.

Παρὰ δὲ τοῖς πλησίον κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγους πα-
ραδέδοται λόγος, ἐκ προγόνων ἔχων φυλαττομένην τὴν
φήμην, ὅτι μεγάλης τινὸς γενομένης ἀμπότειας ἐγεώθη
40 τοῦ κόλπου πᾶς ὁ τόπος ὁ τὴν γλῶρὰν ἔχων τοῦ τύ-
που πρόσφιν, μεταπεσούσης τῆς θαλάττης εἰς τάναν-
τία μέρη· φανεῖσης δὲ τῆς ἐπὶ τῷ βυθῷ χέρσου, πάλιν
ἐπελθούσαν ἐξάσιον πλήμην ἀποκαταστήσαι τὸν πόρον
εἰς τὴν προὔπαρχουσαν τάξιν.

fame aut, si diuturnam famis tabem non perferunt, ense
confecti, aut spontaneo impulsu in æquor præcipitati.

promontorium, nec aliam navem videre est, quum
plane inhospita sit hæc regio, et raro a nautis trajicia-
tur. Ad cætera incommoda accedit quod brevissimo
tempore tantum ad alveum navis arenarum repentini
fluctus advehunt et accumulunt, ut circumcirca ma-
gni existant aggeres, et ceu data opera continenti
alicui impacta navis inhærescat. In hanc demersi
calamitatem modicis primum querelis surdæ licet so-
litudini infortunium suum occinunt, nondum tamen
omni ad extremum salute desperata. Nam sæpe
æstuantis pelagi fluctus alte navem elevans extreme pe-
riclitantes, ceu deus ex machina opitulans, conservat.
Si vero hoc dei auxilium non succurrit, deficiente
tandem cibo, infirmisimum quemque potentiores in
mare dejiciunt, ut paucioribus quod residuum est vi-
ctus ad plures dies suppetat. Sed tandem extincta
spe omni, longe miserabiliorem quam prius defuncti
mortem oppetunt. Hi enim brevi, quem natura de-
derat spiritum, illi reddidere; isti vero mortem in
multas ærumnas quasi partiendo, suasque misérias
longius protrahendo, difficulter animam exhalant.
Naves autem miserum in modum vectoribus orba-
tæ, tanquam inania quædam sepulcra ad longum tem-
pus durant; et arenarum cumulis undique circumfusæ,
malosque et antennas sublime ostentantes, ad com-
miserationem et gemitum super extinctis procul in-
tuentes adducunt. Regis enim edicto cautum est, ut
monumenta harum calamitatum intacta sinantur, qui-
bus exitiosa navigantibus loca significantur.

Apud Ichthyophagos, brevium illorum accolas, ex
fama per multas proavorum ætates conservata tradi-
tur, totam quondam sinus regionem, quæ virorem
oculis offert, ingenti refluxu desiccata fuisse, mari
in opposita tum litora refuso. Jamque terra usque ad
ipsum maris fundum detecta, per gravem denuo
æstum pristino undam alveo restitutam esse.

cedit. Paulo post Mornington sita est insula, quæ
quum ruinas habeat, in mappa Moresbyana Ptole-
maidis sedes fuisse censetur. Ceterum longe aliter sta-
tuit Ptolemæus, qui Ptolemaidem in 16° 25', sive in
eadem cum Meroe latitudine collocat, observatione
quadam nitens astronomica (v. not. seq.), putansque
a Berenice ad Ptolemaidem stadia esse 5000 vel 4820
(Strabo p. 768. Plin. VI, 4). De his h. l. disputare
longum foret. Priscum subesse errorem reliqua omnia
suadent. Falsissimas sæpe fuisse observationes, quibus

fisi astronomi latitudinem locorum definiebant, satis
constat. Sic, ut unum asseram, Hipparchus alique Mas-
siliam et Byzantium sub eodem parallelo posuerunt,
quod gnomonis umbram eodem tempore eandem esse in
utroque loco animadvertisse putabant (Strabo I, p. 63).
Ceterum inde ab hoc fere tractu tanta est apud Ptole-
mæum in graduum notatione perturbatio, ac tam longe
a vero recedit sinus Arabici quam ille sibi finxit deli-
neatio, ut unica fere tabularum utilitas in serie nomi-
num posita sit.

Phot. 84. Ὅτι φησί, τὰ μὲν ἕως τῶν Ταύρων καὶ Πτολεμαΐδος ἡρμῆνευται, τὰ δὲ ἀνωτέρω τούτων οὐ τὴν τοιοῦσαν λαμβάνει μετάβασιν· καίτοι γὰρ οὐκέτι τὰ ἐπέκεινα πρὸς μεσημβρίαν τῆς χώρας, αἰεὶ δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἀναστρέφει μάλλον, καὶ τὰς σιακὰς βάλλει τῶς δυεῖν ὥρων εἰς τὸν ἀντικείμενον τόπον τῆς ἄρκτου. Ἐτι δὲ ποταμοὶς καταρρεῖται τὰς πηγὰς ἀναφαίνουσιν ἀπὸ τῶν Ψεβαίων καλουμένων ὄρων. Τῆς δὲ χώρας ἡ μὲν εἰς τὴν μεσόγειαν ἀνατείνουσα πλήρης ἐλεφάντων καὶ ρινόκερων καὶ ταύρων καὶ ὄνων, τὰ δὲ εἰς τὸν πόρον καθήκοντα νήσοις ἅπαντα πυκνοῦνται τῇ φύσει μὲν ἀχάρποις, γεμύσαις δὲ ὀρνέων ἀνιστορήτους

Diod. 84. Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτολεμαΐδος παράπλου ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων προειρήκαμεν, ὅτε Πτολεμαῖος τὴν τῶν ἐλεφάντων ὄθραν ἀπῆγγεϊλακεν. Ἀπὸ δὲ τῶν Ταύρων ἐπιστρέφει μὲν ἡ παράλιος πρὸς τὰς ἀνατολάς, κατὰ δὲ τὴν θερινήν τροπὴν αἱ σικαὶ πίπτουσι πρὸς μεσημβρίαν ἐναντίως ταῖς παρ' ἡμῖν ἄχρι πρὸς ὄραν δευτέραν. Ἐχει δὲ καὶ ποταμούςς ἡ χώρα βέοντας ἐκ τῶν προσαγορευομένων Ψεβαίων· διέλιχται δὲ καὶ πεδίοις μεγάλοις φέρουσι μαλάχης καὶ καρδάμου καὶ φοίνικος ἄπιστα

84. Loca quæ sunt ad Tauros et Ptolemaidem usque jam explicata sunt. His autem ulteriora insignem subeunt situs mutationem; non enim ad meridiem amplius jacent, sed magis ac magis ad ortum se reflectunt, et umbras ad horas binas (?) projiciunt in oppositam septentrionibus plagam. Fluvii etiam rigantur, qui e Psebaeis, quos vocant, montibus scaturiunt. Ejus regionis tractus versus mediterranea pertinens, plenus est elephantis ac rhinocerotibus taurisque et suibus; quæ vero ad sinum pertingunt, multis conferta sunt insulis, quæ fructuum inopes, avibus, quarum

84. (Cap. 41.) Navigatio a Ptolemaide ad Tauros promontorium (*Navigatio ad Tauros et Ptolemaidem*) jam a nobis explicata est, quum de Ptolemaide circa elephantorum venationem studio dicebatur. A Tauris maritima se ad orientem vertunt. Hic sub æstivi solstitii circulo umbræ ad meridiem, contra quam apud nos fit, usque ad anni vertentis tempestatem secundam projiciuntur. Hæc terra fluvii, e Psebaeis, ut vocant, montibus effusis rigatur, et in longe patentes campos distributa insolite magnitudinis

§ 84, l. 1. ἕως τῶν Ταύρων καὶ Πτολεμαΐδος] sic C; voc. Ταύρων om. A; ταύρων καὶ om. B, spatium vacuum relinquens. Apud Diodorum legitur: ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτολεμαΐδος παράπλου ἕως τῶν Ταύρων (Ταυρικῶν v. lect.) ἀκρωτηρίων, προειρήκαμεν κτλ. Quæ confusa et oscitanter dicta esse ex comparatis Photio, Artemidoro et Ptolemaeo patet. Debebat: Τούτων δὲ τῶν τόπων τὸν ἀπὸ * ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων καὶ Πτολεμαΐδος παράπλου προειρήκαμεν ὅτε κτλ. At nusquam de his Diodorus exposuit, sed temere exscripsit Agatharchidem, qui de hoc tractu, quem paucis nunc absolvit, accuratius exposuerit ubi de Eumede ad elephantorum venationem emissio deque prima Ptolemaidis origine sermonem instituit. Nonnulla hinc servavit Artemidorus. || — 4. πρὸς τὴν] παρὰ τὴν C. || — 6. τῶς δυεῖν ὥρων]. Nisi majus ulcus latet, antiquo librorum vitio τῶς β' ὥρων scriptum fuerit aut pro τῶς α' ὥρας, per primam anni vertentis tempestatem, i. e. per tres menses (inde a solstitio) aut pro τῶς γ' ἡμερῶν (uti est apud Plinium) aut pro ἕως β' ὥρας, quod posterius præferendum esse videtur, quoniam eodem ducunt verba Diodori ἄχρι πρὸς ὄραν δευτέραν, quamquam si rem spectas, minus recte habet, quoniam tres isti menses quibus umbra meridiem vergebat, non debebant computari ab initio anni Olympici sive a solstitio. Distinctius rem exponit Plinius II, 75 : *Constatque in Berenice urbe Troglodytarum, et inde quattuor milibus DCCCXX in eadem gente, Ptolemaide oppido quod in margine Rubri maris ad primos elephantorum venatus conditum est, hoc idem ante solstitium quadragenis quinque diebus totidemque postea fieri, et per eos XC dies in meridie umbras jaci.* Idem II, 76 : *In tota Troglodytica umbras bis quadraginta diebus in anno Eratosthenes in con-*

trarium cadere prodidit. Idem VI, 34 : *Ultra silva, ubi Ptolemais a Philadelpho condita ad venatus elephantorum, ob id Epitheras cognominata, juxta lacum Monoleum.* Hæc est regio secundo volumine a nobis significata, in qua XXXXV diebus ante solstitium totidemque postea hora sexta consumuntur umbræ et in meridie reliquis horis cadunt, ceteris diebus in septentrionem, cum in Berenice quam primam posuimus ipso die solstitii sexta hora umbrae in totum apsumantur, nihilque adnotetur aliud novi. DCII mil. pass. intervallo a Ptolemaide res ingentis exempli locusque supelilitatis immense, mundo ibi deprenso, cum indubitata ratione umbrarum Eratosthenes mensuram terræ proderet inde cæperit. Cf. Ptolem. VIII, 16, 10. || — 7. ποταμοῖς] om. AB; dein καταρρέουσι correct. A. || — 8. Ψεβαίων] sic Photius et 5 codd. Diodori; Ψεβαίων, Θεβαίων, Θηβαίων, Ψεβίων ceteri. Infra pro Ψεβαίος plurimi libri habent Ψεβάρας. Montes Psebaeos in Artemidoro exc. non memorentur; at Ψεβὼ λίμνη ex Artemidoro, et Ψεβὼ γῶρας ἐνδοτέραν Λιβυοῦς... ἀπέχουσαν τῆς Λιβυοῦς ὁδῶν ε', ex Aristagora laudat Stephanus Byz. s. v. Ex Artemidoro hausisse videtur etiam Strabo XVII, p. 822, ubi : Ὑπέρκειται δὲ τῆς Μερόης ἡ Ψεβὼς, λίμνη μεγάλη, νῆσον ἔχουσα οἰκουμένην ἱκανῶς. Urbem istam Semboitin e Bione vocat Plinius; lacus est hodiernus Tzana in Dembea regione. Quibus collatis probabile fit Psebaeos ab Agatharchide appellari totum istum montium tractum qui inde ab 18° lat. usque ad fauces sinus pertinet. Vaga sunt quæ in Pseudo-Aristotele De mundo leguntur, ubi tanquam insulas Britannia non minores nominantur Taprobane et ἡ Ψεβὼ καλουμένη κατὰ τὸν Ἀραβικὸν κειμένη κόλπον. Cf. Salmasius ad Solin. p. 782. || — 12. ὀρνέων ἀνιστορήτους] ἀνι-

Phot. ιδέας ἔχόντων. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἡ μὲν θάλαττα βα-
 οειά τε καὶ πλώϊμος, κήτη δὲ ἔχει τηλικαῦτα, ὥστε
 ἀγωνιᾷ τὸν ἰδόντα· οὐ μόντοι διαπερὼνῃκειν οὐδεὶς,
 5 τὴν τῶν περιπεπτωκότων ἀκουσίως ταῖς λοφιαῖς διὰ
 τὴν τῶν εἰρημένων ἄγνοϊαν· καὶ γὰρ οὐδὲ διώκειν δύ-
 νανται θρασύτερον τοὺς πλέοντας, τῶν ὁμμάτων τοῖς
 θηρίοις ἀμαυρουμένων, ὅταν ἐκ τῆς θαλάττης τὰ πρόσ-
 ωπα ἀναφαίνωσιν.

species nondum compertæ, frequentantur. Marc
 exinde profundum est et navigabile, ubi tantæ vastitatis
 sunt cete, ut horrorem incutiant videnti. Nemo ta-
 men ab iis perit, nisi si qui inviti in arrectas dorsi
 pinnas propter rei ignorantiam incurrant; non enim
 consecrari possunt audacius navigantes, quum obtusa
 oculorum sit acies e mari eminentibus.

Diod. μεγέθη· ἐκφέρει δὲ καὶ καρπούς παντοίους, τὴν μὲν
 10 γαῖαν ἔχοντας νωθράν, ἀγνοουμένους δὲ παρ' ἡμῖν.
 Ἡ δὲ πρὸς τὴν μεσόγειον ἀνατείνουσα πλήρης ἐστὶν
 ἐλεφάντων καὶ ταύρων ἀγρίων καὶ λέοντων καὶ πολλῶν
 ἄλλων παντοδαπῶν θηρίων αἰκνύμενα. Ὅ δὲ πόρος νή-
 15 σοις διελίηπται καρπὸν μὲν οὐκ ἔδωκεν φερούσαις ἡμε-
 ραις ἐκτρεφούσαις δ' ὀρνέων ἴδια γένη καὶ ταῖς προσόψεσι
 θαυμαστά. Ἡ δ' ἐξῆς θάλαττα βαθεῖα παντελῶς
 ἐστὶ, καὶ κήτη παντοδαπά φέρει παράδοξα τοῖς μεγέ-
 20 θεσιν, οὐ μόντοι λυποῦντα τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν μὴ τις
 ἀκουσίως αὐτῶν ταῖς λοφιαῖς περιπέσῃ· οὐ δύνανται γὰρ
 διώκειν τοὺς πλέοντας, ὅς ἂν κατὰ τὴν [ἐκ] τῆς θαλάτ-
 τας ἄρσιν ἀμαυρουμένων αὐτοῖς τῶν ὁμμάτων ὑπὸ τοῦ
 κατὰ τὸν ἥλιον φέγγους. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέρη τῆς
 Τρωγλοδυτικῆς ἐσχατὰ γνωρίζεται, περιγραφόμενα
 ταῖς ἀρχαῖς ἀς ὀνομάζουσι Ψεδαίαις.

25 85. Τὸ δ' ἄλλο μέρος τῆς ἀντιπέρας παραλίῳ τὸ
 προσκεκλιμένον Ἀραβίᾳ πάλιν ἀναλαβόντες ἀπὸ τοῦ
 μυχοῦ διεξιμεν. Οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδεῖον,
 ἰδρυσαμένου Ποσειδῶνι πελαγίῳ βωμῶν Ἀρίστωνος τοῦ
 πεμφθέντος ὑπὸ Πτολεμαίου πρὸς κατασκοπὴν τῆς ἕως
 30 ὠκεανοῦ παρηκούσης Ἀραβίας. Ἐξῆς δὲ τοῦ μυχοῦ
 τόπος ἐστὶ παραθαλάττιος ὁ τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἔγχω-
 ρίων διαφερόντως πρὸς τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐξ αὐτοῦ.

στορήτων ὀρνέων ἰδέας· τὸ δὲ ἀπὸ κτλ. C. Inter insulas
 sinus etiam Ὀρνέων νῆσον memorat Ptolemæus IV, 5,
 p. 305. || — 2. πλώϊμος B. || — 4. περιπεπτωκό-
 των... ταῖς λοφιαῖς κτλ.] Horum fides penes au-
 ctorem esto. Nescio an huc pertineat quod Saltius nar-
 rat de piscium magnorum recensque mortuorum
 cumulis immensis, quos natantes sæpius offendit non
 ita longe ab ostio sinus Arabici (sub 10° lat.). || —
 8. ἀναφύωσιν C.

§ 85, l. 27. Οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδεῖον]
 Pro Ποσειδεῖον nonnulli codices Ποσειδιον, quod in
 Artemidori excerptis etiam Strabonis codices exhibent.
 Insolita ratione ipse μυχὸς sinus Heroopolitici vocatur
 Ποσειδεῖον; expectabas Ποσειδεῖον, a promontorio scilicet,
 in quo proficiscens Aristo aram struxerat. Sed
 nihil mutandum. Similiter Strabo ait p. 767: Ἀπὸ
 Ἡρώων πόλεως, ἥτις ἐστὶ πρὸς τῇ Νεβῳ μυχὸς τοῦ Ἀρα-
 βικοῦ κόλπου, quæ urbs est recessus sinus Arabici a
 Nili latere (quam alter esset recessus Ælaniticus), pro
 ad quam urbem est recessus. Quæ verba varie ab in-
 terpretibus tentata, recte, opinor, tuetur Bernhardyus
 in Fragm. Eratosth., p. 102. Ceterum μυχὸς Diodoro
 non est totus sinus Heroopoliticus, sed intima ejus

malvas, cardamum et palmas variosque insuper fru-
 ctus sapore hebetes et nobis ignotos producit. Qua
 se versus mediterranea protendit, elephantibus, tauris
 agrestibus, leonibus aliisque bestiis efferis plena est.
 Fretum distinctum est insulis, quæ nihil quidem mi-
 tioris fructus gignunt, sed peculiaris generis aves ex-
 hibent, specie admirandas. Mare inde profundissim-
 um est et varia cete magnitudinis stupendæ gerit;
 quæ tamen hominibus non sunt molesta, nisi quis in-
 vitus fortassis in arrectas dorsi pinnas incurrat. Non
 possunt enim persequi navigantes, quoniam ad maris
 superficiem evectis claritate solis oculi hebetantur.
 Hæc Troglodyticæ extrema, promontoriis, quas Pse-
 bæas vocant, circumscripta, in notitiam nostram ca-
 dunt.

85. (Cap. 42.) Nunc alteram ex adverso oram, quæ
 ad Arabiam inclinat, perlustrabimus, ab extremo sinu
 iterum exorsi. Id Neptunium appellatur, quod Aristo,
 ad explorandum Arabiæ litorales terras ad Oceanum
 usque a Ptolemæo missus, aram Neptuno pelagi deo
 illic consecravit. Intimum hunc recessum excipit
 locus maritimus, quem propter utilitatem apprime ho-
 norant accolæ, Palmeti nomine insignem. Plurimis

pars. Nam ἐξῆς τοῦ μυχοῦ (συνεχῆς τοῦ Ποσειδίου Artemidor.)
 est ὁ φοινικῶν, qui ad hodiernam Tor urbem
 pertinet; tum sequitur ἀρωτήριον τῆς ἡλείρου (Ras
 Mahomed) cum Phocaram insula, tum Maranitarum
 prisca sedes, tum demum sinus Ælaniticus. Confer etiam
 verba Strabonis p. 776: Φησὶ δὲ (Artemidorus) ἐνδο-
 τέρω καίσθαι τοῦτο (τὸ Ποσειδιον) τοῦ Ἐλανίτου μυ-
 χοῦ, in quibus Gosselinus, Letronnus, Groskurdus
 vocem Ἐλανίτου expellendam esse putarunt, adeo ut
 sensus sit Posidium in interiore sinus Heroop. parte
 situm esse. At mendo h. l. codices vacui; dicit auctor
 Posidium interius jacere, i. e. τὸν μυχὸν sinus Heroo-
 politici profundius in continentem penetrare quam
 recessum sinus Ælanitici. Quonam potissimum loco
 Aristo aram Neptuno erexit, certius quidem dici
 vix potest; probabiliter autem ὁ μυχὸς pertinuit usque
 ad Ras Scheratih prope Wadi Firam situm, ubi po-
 nendum etiam quod unicum in hoc tractu Ptolemæus
 VI, 7 memorat τὸ κατὰ Φαρὰν ἀρωτήριον; in eoque
 puto, erat ara Neptuni. Falsum esse Mannertum eum-
 que secutos Ritterum aliosque, qui Posidii nomine
 Ras Mahomed significari censebant, e Photio patet.
 Sinum Heroopoliticum, quem nonnulli Arsinoiten et

Phot. 86. Ὅτι τοῦ Φοινικῶνος τὰ μὲν ἀνωθεν ὁρώμενα πέτρας ὤψεται ποικιλίαις κατέχεται, τοῖς δὲ πρὸς θάλασσαν διήκουσιν ἡὼν ὑπόκειται στενὴ τε καὶ μακρά.

Diod. Οὗτος δ' ὀνομάζεται μὲν Φοινικῶν, ἔχει δὲ πλῆθος τοῦ-
του τοῦ φυτοῦ πολὺκαρπον καθ' ὑπερβολὴν καὶ πρὸς
ἀπόλαυσιν καὶ τροφὴν διάφορον. Πᾶσα δ' ἡ σύνεγ-
γυς χώρα σπανίζει ναματιαίων ὕδατων καὶ διὰ τὴν
πρὸς μεσημβρίαν ἔγκλισιν ἔμπυρος ὑπάρχει· διὸ καὶ
10 τὸν κατὰφυτον τόπον, ἐν ἀπανθρωποτάτοις ὄντα μέρеси
καὶ χορηγοῦντα τὰς τροφὰς, εἰκότως οἱ βάρβαροι καθ-
ιερώκασιν. Καὶ γὰρ ὕδατος οὐκ ὀλίγα πηγαὶ καὶ λι-
βάδες ἐκπίπτουσιν ἐν αὐτῷ, ψυχρότητι χιόνος οὐδὲν
λειπόμεναι· αὗται δὲ ἐφ' ἑκάτερον μέρος τὰ κατὰ τὴν
15 γῆν γλωρὰ ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐπιτερπῆ. Ἔστι δὲ
καὶ βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου παλαιὸς τοῖς χρόνοις, ἐπι-
γραφήν ἔχων ἀρχαίοις γράμμασιν ἀγνώστοις· ἐπιμε-
λοῦνται δὲ τοῦ τεμένους ἀνὴρ καὶ γυνή, διὰ βίου τὴν
ἱερουσύνην ἔχοντες. Μακρόβιοι δ' εἰσὶν οἱ τῆδε κατοι-
20 κοῦντες, καὶ τὰς κοίτας ἐπὶ τῶν δένδρων ἔχουσι διὰ τὸν
ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον.

87. Παραπλεύσαντι δὲ τὸν Φοινικοῦντα πρὸς ἀκρω-
τηριὸν τῆς ἡπείρου νῆσός ἐστιν ἀπὸ τῶν ἐναυλιζόμε-
νων ἐν αὐτῇ ζῶων Φοικῶν νῆσος ὀνομαζομένη· τοσούτο
25 γὰρ πλῆθος τῶν θηρίων τούτων ἐνδιατρίβει τοῖς τόποις,
ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας. Τὸ δὲ προκείμενον
ἀκρωτήριον τῆς νήσου κεῖται κατὰ τὴν καλουμένην
Πέτραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὴν Παλαιστίνην· εἰς γὰρ
ταύτην τὸν τε λίθον καὶ τὰλλα φορεῖα τὰ πρὸς εὐω-

86. Quæ Palmeto illi a mediterraneis imminetia oculis se offerunt, obtinentur a petris celsitudine variis; porrectis autem ad mare litus subjectum est angustum et longum.

enim palms consitus est, quæ summa ubertate fructus tam ad voluptatem quam ad victum conducentes proferunt. Sed totus in propinquo ager aquis fluvialibus destitutus est; et quia ad meridiem vergit, maximos solis ardores sustinet. Propterea locum ita fertilem, inque remotissimis ab hominum cultu terris tam longum nutrimenti, non immerito Barbari consecrarunt. Nam aquarum fontes non exigui, et rivi frigiditate aquarum nivis haud cedentes ibidem promanant, quorum ad utrumque latus virescent omnia et dulci amœnitate perfunduntur. Ara etiam illie e duro saxo vetustissima est, obsoletis et incognitis literarum notis inscripta. Huic sacrario vir et mulier continenti per vitam sacerdotio præsent. Longevi sunt qui ibi morantur, et propter bestiarum metum cubilibus suis arbores occupant.

87. Palmetum hoc prætervectus ad continentis promontorium insulam offendit, quæ a belluis ibi stabulantibus Phocarum nomen habet. His enim adeo redundat, ut in summam videntes admirationem deveniant. Præteritum huic insulæ promontorium Petram Arabiæ et Palæstinam respicit. In hanc Petram thus aliasque odoríferas merces, ut fer-

Ægyptium (Joseph. A. J. VIII, 2) vocabant, Arabes, testante Plinio VI, 33, appellabant *Ean* (*Æant*, *Sean*, *Soean* var. lect.), nescio an ab *Ain* vel *Ajun* Muse. Idem Plinius VI, 34 Arsinoen conditam dicit in sinu *Caranda* s. *Charandra* s. *Carandra*, quod nomen duxerim ab *Wadi Gharandel* (sic scribit Seetzen; alii: *Garondel*, *Garundel*, *Gharundel*, *Girondel*, *Corondel*. V. Ritter XIV, p. 35. 115. 816. 885), quæ vallis a borea promontorii *Hammam* in sinum (*Birket Gharandel*) exit, ad quem urbem cognominem, ab Antonio Martyre (§ 20) *Surandela* dictam, fuisse monet Ritterus XIV, p. 34. || — 1. Φοινικῶν Proxime sequitur urbs *Tor* palmetis suis famigerata. V. Ritter XII, p. 773, qui nostrum locum in Arabia primum vel inter primos fuisse censet, in quem ex Nabatæis Babylonii cultura palmarum frugiferarum deducta sit. De panegyri ibi celebrata vide § 88. Etiamnum Arabes ferocissimi, qui in *Magna* ad sinum *Ælaniticum* degunt, palmarum maturarum tempestate festos agunt et peregrinos quoque hospitio contra morem excipiunt. Ceterum ita Wesselingius: « Nobilis hujus palmeti frequens est mentio, quamquam non omnes eodem modo describunt. Theophrastus Hist. pl. II, 9 partem facit vallis palmifere, quæ a Syriæ finibus in sinum usque Arabicum pertineat; quod verum esse haud puto. Procopius Bell. Pers. I, 19, Saracenos in eo incoluisse cum Nonno

ap. Phot. cod. 3 [Fr. Histor. t. IV, p. 169] prodit. Cosmas vero Indopleustes Topogr. V, p. 195, Israelitas, sinum Arabicum emensos, ad Phœniconem in Arabiæ continentem escendisse auctor est, haud profecto absurde: neque enim longe hinc abfuerunt *Elim*, ubi et fontes plures pluresque palmæ, plane ut hoc in loco, Exod. XV, 27; ut prorsus mihi persuadeam Phœniconem hunc ab eo diversum non fuisse. Ceterum insignis de Phœnicone locus est in Actis Sinaitarum monachorum, ab Amonio descriptis et in Lectis martyrum triumphis a Francisco Combefisio vulgatis p. 96 sqq. Ea vide. « Quæ apud Procopium l. l. leguntur, ad nostrum locum pertinere nequeunt; pluresque erant Phœnices, quorum unum in ora Arabiæ (26° 20' lat.) memorat Ptolemæus, φοινίκων χώραν vocans. || — 16. βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου]. Rupes ac magna saxa ignotis literis inscripta etiamnum quamplurima exstant in eo tractu, ubi *Sarbal* mons ingentes vertices prisco *Baal* sive *Servul* (i. q. *Giva*) dei cultu Syrio vel Philistæo olim sanctos in auras attollit. De quibus legi meretur Ritterus XIV, p. 37 et 733 sqq. || — 19. Μακρόβιοι]. Sic codd. optimi; alii μακροί; deteriores μακάρια, quorum lectionem secutus est Ritter. XIII, p. 774. Cf. Lucian. Macrob. c. 4: Καὶ γένη δὲ θα μακρόβια ἱστέρεται διὰ τὴν διαίταν, ὥσπερ... Ἀράβων οἱ ἐξηγήται τῶν μύθων. Hodie palmetorum pars, quæ ad Sinaitarum

Phot. 87. Τῇ δὲ εἰρημένη παραλία συνάπτει μὲν τόπος, ὃν προσηγόρευσαν Νῆσσαν ἀπὸ τῆς τοῦ ζώου πολυπληθίας· αὕτη δὲ ἡ Νῆσσα κεῖται μὲν ἐγγὺς ἀκρωτηρίου καθ' ὑπερβολὴν ὕλωδος, διατείνει δὲ ἐπ' εὐθείας ὁ θεωρουμένη πρὸς τὴν Πέτραν καλουμένην καὶ τὴν Παλαιστίνην, εἰς ἣν Γερραῖοι καὶ Μινναῖοι καὶ πάντες οἱ πλησίον ἔχοντες τὰς οἰκήσεις Ἀραβες τὸν τε λιθανωτὸν, ὡς λόγος, καὶ τὰ φορτία τὰ πρὸς εὐωδίαν ἀνέχοντα ἀπὸ τῆς χώρας τῆς ἄνω κατὰγούσιν.

Diod. διὰν ἀνέχοντα κατὰγούσιν, ὡς λόγος, ἐκ τῆς ἄνω λεγομένης Ἀραβίας οἱ τε Γερραῖοι καὶ Μινναῖοι.

88. Τὴν δ' ἐξῆς παραθαλάττιον τὸ μὲν παλαιὸν ἐνέμοντο Μαρανῖται, μετὰ δὲ ταῦτα Γαρινδανεῖς, ὅντες

monasterium pertinet, monachos habet custodes, priscae longævitatatis heredes. « We found an old priest, 70 years of age, who had fulfilled that duty for forty years. His habitation was a small square tower, erected in one corner of the garden, inaccessible except by mean of a ladder, which, when retiring to his retreat in less tranquil time, he draw up after him. » Wellsted. *Travels in Arabia* I, p. 11.

§ 87, l. 2. Νῆσσαν] « Equidem Agatharchidis hæc esse induci ut credam, necdum possum; prohibent Diodorus et Artemidorus, e quo sua Strabo; Photio potius vitiosum codicem secuto ea tribuero. Nam ne alium locum signari putes, eadem omnia quæ Phocorum insulæ Diodorus et Strabo tribuunt, Nessæ illi in Excerptis Ag. dantur. « WESSELYNG, ad Diodor. Recte haud dubie. Certe nihil huc pertinet neque *Beled el Nessara* (i. e. vicus Christianorum. Wellsted. I, p. 9) prope *Tor* urbem, neque *Wadi Nassub* ad sinum Heroopoliticum (sub 29° lat. in mappa Sinaitæ peninsula ap. Wellstedium), neque quod ad Elaniticum sinum ex Burchardo Ritterus (XIV, p. 558) memorat *Wadi Nasseb*. Occurrit quidem apud Plinium VI, 32 *Nessa* quædam inter oppida Arabiæ, sed in loco a nobis prorsus alieno. Phocorum genus, *Halicore*, quod ad sinum Elaniticum etiam nunc capitur, ab indigenis vocatur *Naka* vel *Uakat el bahr* (i. e. *vacca maris*), testante Rüppellio (*Reise* p. 187). Jam videant literarum Arabicarum periti, an non ex vetere Arabum lingua insula phocorum vel *Nessa* vel similiter appellari potuerit, ideoque Photiana refingere liceat hunc fere in modum : Συνάπτει μὲν τοῖς τοῖς τόποις νήσος ἣν προσηγόρευσαν Νῆσσαν ἥτοι Φωκῶν, ἀπὸ τῆς κτλ. Promontorium (ἀκρωτήριον τῆς ἡπείρου), cuius nomen nemo tradit, ultima est peninsula extremis, tenui tania longe procurrens, quod hodie vocamus *Ras Mahomed*; adjacet parva insula, de qua monuimus. Gosselinus Phocorum insulam in bodierna *Scheduan*, Libyæ quam Arabiæ propiori, quæsiuit; Mannertus de insula *Tyran* cogitavit. || — 4. εἰς αὐτὴν δὲ, κτλ.] Hoc de promontorio dicit Diodorus, nec non Artemidorus : ὁ διατείνει πρὸς τὴν Πέτραν, i. e. promontorii tractus ita directus est, ut linea recta per longitudinem ejus ducta boream versus Petram et Palæstinam tangat. Quamquam minus hoc accurate tra-

87. Oram hanc attingit locus, quem Nessam seu Anatem (deb. : *attingit insula, quam Phocorum*) ab animalis hujus multitudine nuncupant. Jacet hæc juxta promontorium apprime silvolum, et linea recta ad Petram, quam vocant, et Palæstinam tendit, in quam Gerrhæi et Minæi et omnes in propinquo Arabes thus (ut ferunt) et rerum fragrantium sarcinas e superiori provincia deportant.

tur, ex Arabia superiori Gerrhæi et Minnæi convenerunt.

88. (Cap. 43.) Oram quæ sequitur antiquitus colebant Maranitiæ, postea autem Garindanenses, qui re-

ditur. || — 5. Πέτραν] De Petra, magno istis temporibus emporio, quod ex meridionali Arabia Minæi 70 dierum itinere, ex ora sinus Persici 40 dierum via Gerrhæi petebant, in quod a Leucocomæ portu merces mari advecta deportabantur (Peripl. M. Rubr. p. 11 Huds.), multus est Ritterus XIV, p. 118 sqq. || — 6. Μινναῖοι] Μινναῖοι BC. *Minæos* dicunt etiam Plinius VI, 32. XII, 30, Ptolemæus VI, 7 p. 407 et Stephanus Byz. v. *Κάρναχα*, eaque scriptura nominis (hod. *Iemen*) præstat. Μινναῖοι Diodori codd., Dionys. Per. 959, Marcianus Her. ap. Stephan. v. Μινναῖοι (ubi contra codd. auctoritatem Μινναῖοι scripserunt Berkelius et Meinekius); Μειναῖοι codd. Strabonis p. 767.

§ 88, l. 12. τὴν δ' ἐξῆς] i. e. oram inde ab *Ras Mahomed* usque ad ostium sinus Elanitici, de quo sermo est § 89. || — 13. Μαρανῖται] Codices Diodori h. l. Μαρανῖται, Μαριανῖται, Μαρινῖται, Ναρινῖται, Νεαρινῖται, Νεαρινῖται; ad paulo post : Μαρανῖτων et Μαρανῖτων. Strabonis codd. : Μαρανῖτων et Μαρανῖτων. Nomen populi vel Agatharchidis ætate deleti a serioris ævi geographis non memorari haud mirum foret; quare imbecillis Salmasii (ad Solin. p. 346) conjectura pro Μαρανῖται e Ptolemæo V, 7, legendum esse Γαρινῖται (*Wadi Firan* accolæ), probante Gosselino II, p. 242, nec refragante Rittero XIV, p. 70. 87. Ceterum apposite Gosselinus contra Wesselingium monet nihil ad Maranitis nostros facere *Maranen* urbem ap. Plin. VI, 32. Contra vero ad nos pertinent *Epimaranitiæ*, quos in eodem capite Plinius memorat. Etenim quæ ap. Plinium leguntur inde a verbis : *Gentes Epimaranitiæ; mox Ichthyophagi* usque ad : *emporium eorum Acila* : ea pertinent ad descriptionem oræ orientalis sinus Arabici : quod fugisse plurimos miror. || — 13. Γαρινδανεῖς] Sic codd. AD; Γαρινδανεῖς ceteri; Γαρινδαῖοι Artemidor. ap. Strabon. Ritterus XIV, p. 87. 148. veteris nominis vestigia superesse suspicatur in *Wadi Gharundel*, cuius supra jam meminimus. Addere licebat non longe inde abesse *Wadi Marra* sive *Mara*, in eaque regione fuisse *Maran* locum (Moses II, 15, 22) cum fonte aquæ *amaræ* (*mara* hebr.; *morra* arab.), qui hodie est *Ain Howara* (Ritter XIV, 818), adeo ut Maranitarum ibi sedes fuisse conijceres. At series narrationis non illuc nos ducit, sed ad cram Elanitico sinui vicinam, in qua alterum *Wadi Marra* mappa Berghausiana ha-

Diod. πλησιόχωροι. Τὴν δὲ χώραν κατέσχον τοιοῦτ' ἐν τῷ πρόσθεν λεγόντι Φοινικῶν συντελου-
μένης πανηγύρεως πενταετηρικῆς, ἐφοίτων πανταχό-
θεν οἱ περίοικοι, καμήλιον εὖ θετραμμένον ἑκατόμβας
6 τοῖς ἐν τῷ τεμένει θεοῖς θύοντες, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
ὕδατων τῶν ἐξ αὐτοῦ χομιζόντες εἰς τὰς πατρίδας διὰ
τὸ παραδίδοσθαι τοῦτο τὸ ποτὸν παρασκευάζειν τοῖς
προσενεγκαιμένοις τὴν ὑγίειαν. Διὰ δὲ ταύτας τὰς
αἰτίας τῶν Μαρανιτῶν κατανησάντων εἰς τὴν πανή-
10 γυριν, οἱ Γαρινδανεῖς τοὺς μὲν ἀπολελειμμένους ἐν τῇ
χώρα κατὰσφάζαντες, τοὺς δ' ἐκ τῆς πανηγύρεως ἐπαν-
ιόντας ἐνεδρεύσαντες διέφθειραν· ἐρημώσαντες δὲ τὴν
χώραν τῶν οἰκητόρων, κατεκληρούχυσαν πεδία καρπο-
φόρα καὶ νομάς τοῖς κτήνεσι θαψιλεῖς ἐκτρέφοντα.
15 Ἀπὸ τῆς δ' ἡ παράλιος λιμένας μὲν ὀλίγους ἔχει, διελη-
πται δὲ ὅρεσι πυκνοῖς καὶ μεγάλαις, ἐξ ὧν παντοίας
ποικιλίας χρωμάτων ἔχουσα θαυμαστὴν παρέχεται
θέαν τοῖς παραπλέουσι. Παραπλεύσαντι δὲ ταύτην
τὴν χώραν ἐκδέχεται κόλπος Λαιανίτης, περιοικουμέ-
20 νος πολλὰς κώμαις Ἀράβων τῶν προσαγορευομένων
Ναθαταίων. Οὗτοι δὲ πολλὴν μὲν τῆς παραλίου νέ-
μονται, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης
χώρας, τὸν τε λαὸν ἀμύθητον ἔχοντες καὶ θρεμμά-
25 ἐξήγον δικαιοσύνην χρώμενοι καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν θρεμμά-
των τροφαῖς ἀρκοῦμενοι, ὕστερον δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλε-
ξανδρείας βασιλέων πλωτῶν τοῖς ἐμποροῖς ποιησάντων
τὸν πόρον, τοῖς τε ναυαγοῦσιν ἐπετίθεντο καὶ ληστρικὰ
σκάφη κατασκευάζοντες ἐλήστευον τοὺς πλέοντας,
30 μιμούμενοι τὰς ἀγριότητας καὶ παρανομίας τῶν ἐν
τῷ Πόντῳ Ταύρων· μετὰ δὲ ταῦτα ληφθέντες ὑπὸ τε-
τρηρικῶν σκαφῶν πελάγειοι προσηκόντως ἐκολάσθη-
σαν.

gionem hoc occuparunt modo. In Palmeto ante me-
morato ad quinquennem festi celebritatem undique
finitimi conveniebant, tum ut saginatorum hecatom-
bas camelorum diis luci praesidibus immolarent, tum
ut de aquis inde scaturientibus aliquid in patriam re-
ferrent, quarum potu sanitatem conciliari traditum
esset. Hanc ob causam Maranitis ad solemne sa-
crum profectis, Garindanenses domi relictos trucidant,
et a festo quoque reversos per insidias caedunt. Atque
ita terra incolis viduata, campos illos frugiferos et pas-
cua gregibus et armentis nutriendis apta sorte inter se
dividunt. Raros tamen haec ora portus habet, propter
crebros vastorum montium intercursum; unde variis
ornata coloribus mirificum praeternavigantibus specta-
culum praebet. Ulterius progressos sinus Læanites
excipit, multis Arabum pagis frequentatus, quos Na-
bataeos vocant. Hi multum ad mare, multum etiam
in mediterraneis loci obtinent. Populosa enim est et
supra modum pecorosa regio. Olim juste exigebant
vitam alimentis ex re pecuaria contenti; sed postquam
Alexandriae reges navigabilem mercatoribus sinum red-
diderant, non modo naufragis vim intulere, verum
praedatoriis myoparonibus de aliis etiam nautis praedas
egere, Tauros Ponti accolae feritate scelerumque ausu
nefario imitantes. Sed tandem quadriremibus scaphis
in alto pelago expugnati meritas dedere poenas.

bet. Ut autem complures *valles Mara*, sic etiam com-
plices *wadi Gharundel* in Arabia Petraea reperiuntur
(Ritter. XIV, p. 115) || — 3. πανηγύρεως πεν-
ταετηρικῆς] Pentaetericam festi rationem nescio an
a Graecorum celeberrimis solennitatibus ad Arabicas
auctor de suo transtulerit. Cf. Nonnosus in Phot.
cod. 3 (Fr. Hist. IV, p. 179): Τῶν Σαρακηνῶν οἱ
πλείστοι, οἱ τε ἐν τῷ Φοινικῶν καὶ οἱ τοῦ Φοινικῶνος
καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ταρσηνῶν ὄρεων (Cf. *Djebel Tau-*
ran, de quo ex Robinsono Rivet. XIV, p. 260)
ἐπέκεινται, ἱερὸν τι χωρίον νομίζουσιν ἐνταῦθα θεῶν ἀναιμέ-
νον, καὶ ἐνταῦθα συλλέγονται κατ' ἐνιαυτὸν ἑκαστον δις·
ὧν τὴν μὲν τῶν πανηγύρεων αὐτῶν μὴν ὅλος μετρεῖ πα-
ρατείνων, σπέρδον ποῦ τοῦ ἔλαρος κατὰ τὸ μέσον τελουμέ-
νην, ὅτε τὸν ταύρον ὁ ἥλιος ἐπιπορεύεται· ἡ δὲ ἑτέρα
πανηγυρίς ὅσας μῆρας παρατείνεται. Μετὰ θερινὰς τροφὰς
ἀγροῦσι ταύτην. Ἐν ταύταις, φησί, ταῖς πανηγύρεσιν πᾶσαν
ἀγροῦσιν εἰρήνην, οὐ πρὸς ἀλλήλους μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς
ἅπαντας τοὺς ἐνδημούντας ἀνθρώπους, φησὶ δὲ οὕτως καὶ τὰ
θηρία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτὰ
πρὸς ἀλλήλα. || — 6. κομιζόντες εἰς τὰς πα-
τρίδας κ.τ.λ.] « Ein Vorbild der Wallfahrten nach
Mekka und dem Wunderbrunnen Zemzem. » Rit-

TER. XIII, 774. || — 12. διεφθειραν] Cf. similis ca-
lamitas quae Petraeis per panegyris tempus accidit ap.
Diodor. XIX, 93. || — 19. Λαιανίτης] Sic ex Pho-
t. § 89 Wesselingius; Λαϊνίτης Diodori codd. ABD ap.
Dindorf., Ἀλαινίτης ceteri. Εἴτ' ὁ Ἑλάντιος κόλπος Ar-
temidor. ap. Strabon. (sicut Agatheimer. I, 3 et Ptole-
maeus V, 17. VI, 2), quamquam, Plinio teste
(VI, 32) Artemidorus *Alaniticum* sinum dixit: *Sinus*
intimus, in quo Lavanitæ, qui nomen ei dedere;
regia eorum Agra et in sinu Lavana vel, ut alii, Elana;
nam et ipsum sinum nostri Alaniticum scripsere, alii
Alaniticum, Artemidorus Alaniticum, Juba Laniti-
cum. Urbs τὰ Ἀλανα Straboni, Ἑλάνα Ptol., Ἀλανά
Joseph. A. G. VIII, 6, Ἀλανων Steph. B., Ἀλὰς Pro-
cop. B. P. I, 19, Ἀελὰ Philostorg. H. Ecol. III, c. 8,
Elat (עֵלַת) Deuteron. II, 8, 2 etc., Ἀλὰθ et Ἀλῶν
in LXX. Nunc *Acaba*. Vetust nomen in eo superest
quod nautae sinus Arabici ventum ex Alanitico re-
cessu flantem (N. N. O.) *Ayli* vocant (Ritter. XIII,
p. 280). || — 32. τετρηρικῶν] sic e codice D.
editions; τρηρικῶν AEQ; τετρηρικῶν ceteri. Mafim
τρηρικῶν.

Phol. 89. "Οτι μετὰ τὸν καλούμενον Λαιανίτην κόλπον, ὃν Ἀραβες περιαικοῦσιν, ἡ Βυθημανέων ἐστὶ γῆ, πολλή τε καὶ πεδιάς, καὶ πᾶσα κατάρρυτος καὶ βαθεῖα, ἀγρώσκει δὲ μόνον καὶ μηδίκη καὶ λωτῶ βάθος ἀνδρόμηκες ἔχοντι πᾶς ὁ καρπὸς αὐτῇ περιγράφεται, ἕτερον δὲ γεωργεῖ οὐδέν. Διὸ πολλὰ μὲν ἐν αὐτῇ ἀγρία καμηλοὶ, πολλὰ δὲ ἐλάφων καὶ δορκάδων ἀγέλαι, συχνὰ δὲ ποῖμναι προβάτων, καὶ ἀμύθητος ἀριθμὸς ἡμιόνων καὶ βοῶν. Τούτοις δὲ τοῖς εὐκλήρημασιν ἀντικείμε-

Diod. 89. Μετὰ δὲ τούτους τοὺς τόπους ὑπάρχει χώρα πεδιάς κατάρρυτος, ἐκτρέφουσα διὰ τὰς πάντη διαρροῦσας πηγὰς ἀγρωστὶν καὶ μηδίκην, ἔτι δὲ λωτὸν ἀνδρομήκη. Διὰ δὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς νομῆς οὐ μόνον κτηνῶν παντοδαπῶν ἀμύθητον ἐκτρέφει πλῆθος, ἀλλὰ καὶ καμηλοὺς ἀγρίας, ἔτι δ' ἐλάφους καὶ δορκάδας. Πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν τρεφομένων ζώων φοιτῶσιν ἐκ τῆς ἐρήμου λεόντων καὶ λύκων καὶ παρδαλέων ἀγέλαι, πρὸς ἃς οἱ κτηνοτροφούντες ἀναγκάζονται καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ θηριομαχεῖν ὑπὲρ τῶν θρεμμάτων· οὗτω τὸ τῆς χώρας εὐτύχημα τοῖς κατοι-

89. Post Laranitem (ut vocant) sinum, quem circumhabitavit (Nabatai) Arabes, Bythemanensium terra existit, spatiosa et plana, totaque irrigua et profunda. Gramine tantum et medica atque loto, ad viri staturam assurgente, omnis ei fructus definitur, nec praeerea quicquam agricolatur. Ideoque multae in ea cameli agrestes, multae cervorum et dorcadam catervae, multi etiam ovium greges, et infinita mulorum atque boum armenta. His autem sortis beatæ commodis infortunium hoc annexum est, ut leonum

89. Post hæc irrigua quædam planities sequitur, quæ propter fontium ubertatem agrostin et medicam lotumque viri longitudine copiose producit. Tum ob pascuorum frequentiam ac bonitatem non tantum infinita pecorum omnis generis agmina alit, verum camelos quoque agrestes cervosque et dorcadas. Quorum abundantia ex desertis invitat leones, lupos et pardales, cum quibus pro tutela armentorum pastores dies ac noctes decertare coguntur. Sic regionis fe-

§ 89, l. 2. ἡ Βυθημανέων] Diodorus et Artemidorus gentem non memorant. Plinius VI, 33 : *Nabataeis Thimaneos junxerunt veteres, nunc sunt Taveni*, etc., in quibus *Thimaneos* non diversos esse a *Bythemanensibus* nonnulli putarunt; at Plinius *Thimaneos in mediterraneis Nabateorum vicinis facit*, neque id falso, quandoquidem iidem sunt cum *Themanitis* librorum sacrorum. Pertinent ad nos potius *Bathyni*, quos post Epimaranitis et Ichthyophagos Plinius in oræ descriptione recenset. Hodie inde ab intimo sinu usque ad *Ain-une* (Ὀννην Ptolemæi) oram insulasque tenent *Tehmi* vel *Hutehmi* Arabes piscatores, qui etiam in superiori litoris tractu (sub 20° latitud.) occurrunt (v. Ritter. XII, p. 176. XIII, p. 307); eandemque Ichthyophagorum stirpem in sinu Persico Θεμῶν (Θαιμῶν var. lect.) nomine signare videtur Ptolemæus VI, 17, p. 405. Hosce *Hutehmi* ab Agatharchide Βυθημανεῖς appellari crediderim. — 3. γῆ.. πεδιάς.. πᾶσα κατάρρυτος] Regio non humo quidem secunda, attamen perennibus rivis irrigua piscusque idonea, a meridie *Magna* loci usque ad *Moilah* urbem pertinet. Exstantes adhuc passim ruinæ (in via quæ a Leuce come Petram ducebat?) priscam arguunt culturam (v. Ritter. XIII, p. 293. 326. 284 sqq.). In medio hoc tractu sita est *Ain-une*, prope quam sinus est profundus, cuius § 90 fit mentio. Bythemanenses igitur nonnisi ea quæ proxima adjacent ostio sinus Ælanitici, obtinebant. — 9. εὐκλήρημασιν] ἐγκλήμασιν et deinde παραπλέκεται AB. || — In sequentibus Artemidorus post memoratam belluarum copiam addit hæc : Παράκειται δὲ νῆσος καλούμενη Δία, quæ nonnisi de magna insula *Tiran* sive *Tyran* intelligi possunt. Portum illa habet accessu difficilem sed tutissimum; ruinas in insula esse accepit Moresby ejusque socii (v. *Proceedings of the Bombay geogr. soc.* 1837. Jan. p. 37.

Ritter. XIII, p. 223). Montis ibi vertex 1500 pedes altus, ex quo in intimum sinum Ælaniticum prospicere licebit. Ab *Akaba* s. *Ælana* urbe insula distat stadia mille. Unde liquet eandem dici Ἰωτάβην a Procopio Bell. Pers. I, 19 p. 99 ed. Bonn. : Καὶ πόλις Ἀλλὰς καλούμενη πρὸς τῇ ταύτης ῥήνι ἐστίν, ἐνθα ἡ θάλασσα, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἀπολήγουσα πορθμός τις ἐς ἄγαν στενὸς γίνεται, καὶ αὐτὸν ἐνθὲνδε ἐσπλέοντι ἐν δεξιᾷ μὲν ὄρη τῇ Λίγυπτινι πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμένη ἐστίν, ἐπὶ θάτερα δὲ χώρα ἐρημός ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον διήκει πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, ἥ τε γῆ αὐτῇ τῷ ἐσπλέοντι ἐκατέρωθεν δρατὴ γίνεται, μέχρι ἐς τὴν Ἰωτάβην ἡν καλουμένην νῆσον, Ἀλλὰ πόλεως σταδίων οὐχ ἥσσον ἢ χιλίων δέχουσαν. Ἐνθα Ἑβραῖοι αὐτόνομον μὲν ἐκ παλαιῶ ὥκνητο, ἐπὶ τούτου δὲ Ἰουστινιανῶ βασιλεύοντος κατήκοι Ῥωμαίων γεγέννηται. Πέλαγος δὲ τὸ ἐνθὲνδε μέγα ἐκδέχεται καὶ γῆν μὲν τὴν ἐν δεξιᾷ οἱ ταύτῃ ἐσπλέοντες οὐκέτι ὁρῶσιν, ἐς μὲντοι τὴν εὐώνυμον νυχτὸς αἰεὶ ἐπιγιννομένης ὁρμίζονται. Ἐν σκότῳ γὰρ ναυτιλεσθαι ἐν ταύτῃ δὴ τῇ θαλάσσῃ ἀδύνατά ἐστιν, ἐπεὶ βράχους αὐτῇ ἐμπλεῖον ἐπὶ πλεῖστον ἐμβαίνει εἶναι· ὅρμοι δὲ εἰσὶν ἐνταῦθα πολλοὶ οὗ χερσὶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῇ φύσει τῶν χωρίων πεποιημένοι, καὶ ἀπ' αὐτοῖς πλεόνουσιν οὐ χαλεπὸν ἐστὶν ὅτην παρατόχοι ὁρμίζεσθαι. His addit quæ Malchus (Fr. Hist. t. IV, p. 113) in Leonis imperatoris historia (ad an. 473) narrat : Ἐν δὲ τοῖς Πέρσαις ἦν ὁ Ἀμόρκεσος τοῦ Νοκάλου γένους· καὶ εἰτε τιμῆς οὐ ταρχάνων ἐν τῇ Περσίδι γῇ ἢ ἄλλως τὴν Ῥωμαίων χώραν βελτίω νενομίσκει, ἐκλιπὼν τὴν Περσίδα εἰς τὴν γαίτονα Πέρσας Ἀραβίαν ἐλάυνει. Κάντευθεν ὁρμώμενος προνομὰς ἐποιεῖτο καὶ πολέμους Ῥωμαίων μὲν οὐδὲν, τοῖς δὲ αἰεὶ ἐν ποσὶν εὐρισκομένους Σαρακηνοῖς. Ἀφ' ὧν καὶ τὴν δύναμιν αὐξῶν προφει κατὰ μικρὸν. Μίαν δὲ τὴν Ῥωμαίων παρεστάκατο νῆσον Ἰωτάβην ὀνομα· Καὶ τοὺς δεκατηλόγους ἐκβαλὼν τῶν Ῥωμαίων αὐτοῖς ἔσχε τὴν νῆσον, καὶ τὰ τέλη ταύτης λαμβάνων χρημάτων εὐπόρησεν

Πλοῖον παραπέλεκται κακόν· λεόντων γὰρ καὶ λύκων καὶ παρδάλεων συναναφέρει πλῆθος ἡ γῆ, ὡς εἶναι τὸ τῆς χώρας ἐπιτευγμα τοῖς οἰκηταῖς αἴτιον ἀκληρίας.

90. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐφεξῆς αἰγιαλῶν κόλπος ἐστὶ νενευ-
6 κῶς μὲν εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, οὐκ ἔλαττον δὲ στα-
δίων πεντακοσίων ὑποδείκνυσιν τὸ βᾶθος. Οἱ δὲ τὴν
ἐντὸς τοῦ κόλπου κατοικοῦντες καλοῦνται μὲν Βατμι-
ζομανεῖς, εἰσὶ δὲ κυνηγοὶ τῶν χειρσαίων ζῶων.

91. Τὴν δ' εἰρημένην χώραν νῆσοι τρεῖς ἐκδέχονται,

0101. κοῦσιν ἀτυχίας αἴτιον γίνεται διὰ τὸ τὴν φύσιν ὡς
ἐπίπαν τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῶν ἀγαθῶν διδόναι τὰ
βλάπτοντα.

90. Παραπλεύσαντι δὲ τὰ πεδία ταῦτα κόλπος ἐκδέ-
χεται παραδόξον ἔχων τὴν φύσιν. Συνέει μὲν γὰρ
15 εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, τῷ μήκει δ' ἐπὶ σταδίου
πεντακοσίου παρεκτείνεται· περικλειόμενος δὲ κρη-
μνοῖς θαυμασίους τὸ μέγεθος, σκολιὸν καὶ δυσεῖκτον ἔχει
τὸ στόμα· ἀλιτενοῦς γὰρ πέτρας τὸν εἰσπλουν διαλαμ-
βανούσης, οὐτ' εἰσπλεύσαι δυνατόν ἐστιν εἰς τὸν κόλ-
20 πον οὐτ' ἐκπλεύσαι. Κατὰ δὲ τὰς τοῦ ῥοῦ προσπτώσεις
καὶ τὰς τῶν ἀνέμων μεταβολὰς ὁ κλύδων προσπίπτων
τῇ βαρίδι καχλάζει καὶ τραχύνεται πάντῃ περὶ τὴν
παρακρούσαν πέτραν. Οἱ δὲ τὴν κατὰ τὸν κόλπον
χώραν νεμόμενοι, Βανίζομενεῖς ὀνομαζόμενοι, τὰς τρο-
25 φὰς ἔχουσι κυνηγούμενους καὶ σαρκοφαγούμενους τὰ χειρ-
σαῖα ζῶα. Ἱερὸν δ' ἀγιάτατον ἔδρυται, τιμώμενον
ὑπὸ πάντων Ἀράβων περιττότερον.

91. Ἐξῆς δὲ τῇ προειρημένη παραλίᾳ νῆσοι τρεῖς

ὁκ ὀλίγων ἐντεῦθεν. Ritterus XIV, p. 19 ad hanc Ty-
ran insulam referri vult templum Isidis, quod § 90
memoratur. Fieri id nequit, quum templum istud
fuisse dicatur in una ex tribus insulis, cujus in sqq.
Artemidorus, Diodorus et Photius meminerunt. Bene
autem Ritterus monuit fallaci sonorum similitudine
seductos esse Gosselinum (II, p. 253), Mannertum
(VI, I, p. 37), alios, qui Ἰωτάβην in hodierna *Jebba*
sive *Jobab* sive rectius *Youbea* ins. reperisse sibi visi
sunt.

§ 90, l. 4. κόλπος] Hic sinus est prope *Ain-une*
(Ῥονη Ptol.), qui scopulorum strue ita circumseptus
est, ut nonnisi angustus introitus parvis tantum navibus
pateat. V. accurate de his exponentem Carless in *Pro-
ceedings of the Bombay geog. soc.* 1837, Jan. p. 37.
Cf. Ritter. XIII, p. 226. 299. Ceterum quæ de
500 stadiis leguntur, veram sinus longitudinem, quæ
est 80 fere stadiorum, longe excedunt. ||— 7. Βα-
τμιζομενεῖς] Βανίζομενεῖς Diodor. codd. ABDFG;
Βανίζομενεῖς CEQ; Κνίζομενεῖς cett. Artemidorus non
nominat gentem, neque aliunde de ea constat. Fresnel
ap. Ritterum XIII, p. 312 opinatur nomen contra-
ctum esse ex Βανυζοδαμενεῖς, idque esse *Beni Djou-
dham* sive *Djouzam*, quæ tribus stirpis Sabaicæ Mo-
hamedī temporibus sec. Arabes scriptores ad orientale
sinus Ἀlanitici latus, ubi nunc sunt *Howetat* Arabes,
et ad intimum ejus recessum debebat. Videri igitur

luporumque et pardalium copiam tellus producat.
Quod igitur regioni felicitatem efficit, habitatoribus
causa est infelicitatis.

90. A proximis inde litoribus sinus est, ad regionis
illius interiora deversens, qui profunditate ad mini-
mum quingentorum stadiorum deprehenditur. Intra
complexum hujus qui habitant, Batnizomanenses
habent nomen, bestiarum terrestrium venatores.

91. Post hanc terram tres sequuntur insulæ, quæ

licitas mali causam incolis præbet: natura enim
plerumque cum bonis noxia simul hominibus lar-
gitur.

90. (Cap. 44.) Hos in transcurso campos sinus
excipit mirabilis nature. In regionis enim inte-
riora deversens ad quingenta stadia porrigitur, vastis-
que circum rupibus inclusus perplexum habet ostium
et transitu difficile. Humilis enim scopulus aditum
intersepiens nec ingressum navigantibus nec egressum
concedit. Inter magni autem fluctus allisiones et
ventorum vices undarum æstus crepidini incumbens
immane stridet, et undique circa saxum exasperatur.
Accolæ, quos Batnizomenenses nuncupant, de carnibus
ferarum venatu captarum viciant. Fanum inibi sa-
cratissimum in summa universis Arabibus religione
habetur.

91. Deinceps litorali huic regioni tres insulæ adja-

tribum istam e Sabaica regione boream versus paullatim
progressam esse, ita ut Agatharchidis ætate circa hodie
Moilah versaretur. Wesselingius cum Banizomenen-
sibus componendos putavit Μναζομενεῖς, quos Ptole-
mæus VI, 7 p. 406 ad Zametum montem in mediter-
raneis collocat. Nimis hæc omnia sunt incerta. Quod-
nam fuerit fanum hujus regionis, ab Arabibus universis
pro sancto habitum, non constat. Fuerunt qui *Medinah*
(Ἰάδριππα Stephani) signari crederent, quum tamen
ab iis locis, in quibus nunc versamur, absit longissime.
Fuerit fanum potius in loco quem Ῥονην vocat Ptole-
mæus, Arabes dicunt *Ain-une*, qui a *fontibus* nomen
nactus etiamnum *palmæta* habet et aqueductus urbis-
que ruinas. Ejusmodi enim loca sacris delecta esse
Arabibus supra jam vidimus. ||— 8. τῶν χειρσαίων]
τῶν τε χειρσαίων C.

§ 91, l. 9. νῆσοι τρεῖς] Indicari videntur quæ post
Tyran sequuntur insulæ tres majores, *Barakan* (Isi-
dis insula) *Schuschua* sive *Abu-Schuscha* (Σουκχούα)
et *Senafir* (Σαλιδώ). Inter eas *Senafir* forma sua semi-
circulari sinum profundum efficit, a nautis indigenis
frequentatum; itemque *Barakan* in parte meridiei et
orienti obversa sinum navium stationi habet accom-
modum (v. Ritter XIV, p. 222, auctoresque ibi lau-
dati). Fieri tamen potest ut Agatharchides Isidis fano
sacram dixerit insulam *Wales* (in mapp. Berghaus.),
litori proxime adculantem, Sucabyam vero hodiernam

Phot. λιμένας ποιοῦσαι πλείους· ὦν τὴν πρώτην Ἰσιδος ἱερὰν ὠνόμασαν, τὴν δὲ δευτέραν Σουκαθύαν, τὴν δὲ τρίτην Σαλυδὴν, ἐρήμους δὲ πάσας καὶ συσκίους ἐλαίαις, οὐ ταῖς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ ταῖς ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις φυσ-

5 μέναις.

92. Μετὰ δὲ τὰς νήσους τὰς ἐκκειμένας ἔστιν ἰδεῖν αἰγιαλὸν λιθώδη καὶ μακρόν· ἡ δὲ χώρα Θαμουνηνῶν Ἀράβων. Ὁ δὲ πρὸς ταύτην παράπλους ἐπὶ σταδίου τῶν χιλίων πλείους πάντων χαλεπώτατος· οὐ γὰρ ἔστιν 10 οὐ λιμὴν εὖορμος, οὐ σάλος ἐπ' ἀγκύρας, οὐ κόλπος ἐπὶ σκέπης, οὐ χηλὴς ἐντύπωμα, ἀναγκαῖα καταφυγῇ, τὸν ναυτίλον δεχόμενον.

Diod. ἐπίκεινται, λιμένας ποιοῦσαι πλείους. Καὶ τούτων τὴν μὲν πρώτην ἱστοροῦσιν ὑπάρχειν ἱερὰν Ἰσιδος, 15 ἔρημον οὖσαν· παλαιῶν δ' οἰκίων ἔχειν λιθίνας ὑποστάθμας καὶ στήλας γράμμασι βαρβαρικοῖς κεχαραγμένας· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἐρήμους ὑπάρχειν· πάσας δ' ἐλαίαις καταπεφυτεῦσθαι διαφόροις τῶν παρ' ἡμῖν.

92. Μετὰ δὲ τὰς νήσους ταύτας αἰγιαλὸς παρῆκει 20 κρημνώδης καὶ δυσπαράπλους ἐπὶ σταδίου ὥς χιλίους· οὔτε γὰρ λιμὴν οὔτε σάλος ἐπ' ἀγκύρας ὑπόκειται τοῖς ναυτίλοις, οὐ χηλὴ δύναμένη τοῖς ἀπορουμένοις τῶν πλεόντων τὴν ἀναγκαίαν ὑπόδυσιν παρασχέσθαι.

93. Ὅρος δὲ ταύτῃ παράκειται κατὰ μὲν τὴν κορυφὴν πέτρας ἀποτομάδας ἔχον καὶ τοῖς ὕψει κατα- 25 πληκτικὰς, ὑπὸ δὲ τὰς ῥίζας σπιλάδας ὀξεῖας καὶ πυκνάς ἐμβαλάττους καὶ κατόπιν αὐτῶν φάραγγας ὑποβεβρωμένας καὶ σχολιάς. Συντετρημένον δ' αὐτῶν

plures efficiunt portus. Prima Isidi sacra, altera Suncabya, tertia Salydo nominatur. Desertæ omnes et olivis umbrosæ, non quales apud nos, sed illis in locis, crescunt.

92. Post expositas jam insulas litus patet lapidosum longeque porrectum. Terra est Arabum Thamudenorum, propter quam navigantibus iter est ultra mille stadia omnium molestissimum. Non enim portus ibi est accessus et stationi commodus, non statio ancoris opportuna, non sinus ad protectionem, non molis efformatio, quo ceu necessario nauta perflugio recipiatur.

cent, quæ plures exhibent portus. Primam, quæ deserta est, Isidi consecratam ferunt. De antiquis ibi domiciliis fundamenta restant saxea et columnæ barbaricis literis insculptæ. Cæteræ non minus desolatæ sunt, olivis tamen ab iis quæ apud nos sunt diversis omnes inumbrantur.

92. Ultra has insulas litus abruptum et transitu arduum ad mille se stadia prolatat; nec enim portus, nec statio in mari jaciendis ancoris idonea, nec moles, quæ nautis rerum omnium egenis et perplexis necessarium præbeat receptum.

93. Mons illi adjacet, qui confragosas in vertice petras habet et celsitate horrendas. Radices crebris et acutis in mare saxis descendunt, et pone cavitates exesæ et anfractuosæ. Quæ quum inter se perforata sint, et alta ibi sit maris profunditas: fluctus nunc

Youbah, Salydo insulam *Siffah*, quæ nihil nisi humilis scopulus est. || — 2. Σουκαθύαν [...] καθαν, prima syllaba evanida, B. || — 3. οὐ ταῖς παρ' ἡμῖν] Artemidor. : οὐ τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ τῶν ἐντοπίων, ἃς καλοῦσιν Αἰθιοπικὰς, ὧν τὸ δάκρυον καὶ λατρικῆς δυνάμεως ἔστιν.

§ 92. Quod sequitur litus per mille stadia et ultra extensum inde a *Moilah* fere urbis regione usque ad *Widjeh* pertinet. || — 7. Θαμουνηνῶν] Θαμουνηνῶν C. Ptolemaeus VI, 7, p. 406, 23 mediterraneas gentes recensens, Θαμουνηνούς memorat. Idem eandem gentem inter maritimas mutato paululum nomine habet p. 402, 8 : Ταύτης δὲ τῆς παραλλας (ab ostio sinus Ælaniatici usque ad Iambiam (*Iambo*) vicum) τὰ μὲν πρῶτα κατέχουσι Θαμουῖται, καὶ ἐφεξῆς Σιδηνοί, εἴτα Ἀράβαι, μεθ' οὓς Βανούβαροι, εἴτα Ἀραβίαι. Famosa in Arabum historia gens *Thamud* initio in Sabæorum regione sedes habuit; hinc vero jam Himyarus Sabæ filius eos expulisse narratur. Nunc inde ab *Iambo* boream versus in mediterraneis degunt, domos saxis incisas habitantes. Vide Ritter. XII, p. 156. XIII, p. 265, ibique laudatos. || — 10. οὐ λιμὴν] οὐ γὰρ οὐκ ἔστι λιμὴν C. || — 11. ἐπισκεπῆς C. || — 12. ναυτίλον] ναυτίλλομενον C. Ceterum Agatharchides tragice rem exaggerat; complura enim ora habet loca ancoris jaciendis idonea.

§ 93, l. 25. ὅρος] Idem, opinor, mons est, quem post Modianam (h. *Moilah*; 27° 45' sec. Ptol.) notat Ptolemæus Hippum vocans (27° 30'), cui subjungit satis longe dissitum Hippum vicum (26°, 40') et deinceps Palmarum vicum (26° 20'). Apud Berghausium mons vocatur *Djebel Schaar*; Moresbyus satis habuit adscripsisse *Mewilah high peak*. Wellstedius (II, p. 176) vertices montis ad 6000 pedes altos esse dicit, addens : « They have frequently been noticed by navigators in their passage. Mr. Irwin has styled them *Bullocks horn*. To me the whole group seemed to bear a great resemblance to representations which I have seen of enormous icebergs. » E regione montis in litore Moresbyus habet *Sherm Jibber* et magis meridiem versus *Sherm Zibber*. Num his commune aliquid sit cum Hippo vico Ptolemæi tu videas. Φοινίκων (f. Φοινικῶν) κόρη Ptolemæi pertinet ad hodiernam *Woileh* s. *Wodjeh* (26° 15'), qui locus et portum habet commodum et palmetum ac veteris urbis ruinas (de quibus vide Wellsted. II, 188). Itaque Hippus vicus tertia gradus parte hinc dissitus respondebit fere hodierni *Demerah* vel *Demeg*, ubi castelli ruinas notat Moresbyus. || — 27. σπιλάδας ὀξεῖας] Wellsted. (II, p. 183) de litore hujus tractus ita habet : « The country in the vicinity of this (sc. of *Sherm Jezzeh*) and the neighbouring shermis is remarkably barren and destitute of vege-

Diod. πρὸς ἀλλήλας, καὶ τῆς θαλάττης βάρους ἐχούσης, δ' κλύδων ποτὲ μὲν εἰσιπτόντων, ποτὲ δὲ παλίσσυστων βρόμῳ μεγάλῳ παραπλήσιον ἤχον ἐξίστην. Τοῦ δὲ κύματος τὸ μὲν πρὸς μεγάλας πέτρας προσαραττόμενον εἰς ὕψος ἵσταται καὶ τὸν ἀγρὸν θαυμαστὸν τὸ πλῆθος κατασκευάζει, τὸ δὲ καταπινόμενον κοιλίῳμα σπασμὸν ποιεῖ καταπληκτικόν, ὥστε τοὺς ἀκουσίως ἐγγίσαντας τοῖς τόποις διὰ τὸ δέος οἰοῦντο προσποθνήσκειν. Ταύτην μὲν οὖν τὴν παράλιον ἔχουσιν Ἀραβες οἱ καλοῦντο 10 μνηοὶ Θαμουδῆνοί· τὴν δ' ἐξῆς ἐπέχει κόλπος εὐμεγέθης, ἐπικειμένον αὐτῷ νήσῳ σποράδιον, τὴν πρόσσφιν ἔχουσιν ὁμοίαν ταῖς καλουμέναις Ἐχινάσι νήσοις. Ἐκδέχονται δὲ ταύτην τὴν παράλιον αἰετοὶ θῖνες ἄμμου κατὰ τε τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, μέλανες τὴν χροάν. 15 Μετὰ δὲ τούτους ὁρᾷται χερρόνησος καὶ λιμὴν εἰς αὐ-

impingens, nunc resultans, magni instar fremitus sonum emittit. Undarum autem pars grandibus illis scopulis allisa in altum se crispat et mirandam spumæ vim gignit; pars intra vortices absorpta voraginem et divulsionem aquarum terribilem efficit, adeo ut præter voluntatem his locis appulsi metu tantum non prius exanimantur. Oram hanc tenent Arabes Thamudeni. Contigua vastus quidam sinus alluit, multas sparsim insulas complexus, Echinadibus adspectu non absimiles. Oram hanc, quam longa est et quam lata, alti arenæ nigro colore cumuli excipiunt. Inde peninsula se dat in conspectum portum habens omnium, quos historici describunt, elegantissimum, nomine

tation. A stratum of black stone on the surface of the hills and plains gives the whole a black and desolate appearance. The coast is partly fronted with steep overhanging cliffs of coral and sandstone. From their base, to the distance of about forty yards, extends a level band of rocks, the outer part of which is nearly dry, and rises like a wall from an almost unfathomable depth; against this the sea, meeting with a resistance so abrupt, breaks with violence, and produces a considerable surf, which would render landing on the intermediate coast between the sherns almost impracticable. » || — 10. κόλπος... νήσῳ σποράδιον || Hic est tractus inter vicesimum quintum et vicesimum sextum latitudinis gradum, magna insularum scopulorumque farragine distinctus, ut bene monet Ritterus XIII, p. 226. Includitur sinus a borea promontorio (*Ras*) *Gharkumah*, a meridie autem promontorio (*Râs* vel *Abu*) *Mud*. Maxima insularum, e regione fere promontorii *Gharkumah* sita, hodie vocatur *Om-Rune* (*Umuromah* apud Moresbyum, sub 25° 43' lat.); Ptolemæus vero in eadem latitudine (25° 45') collocat Timagenis insulam, ut eo nomine *Om-Rune* signari veri sit simillimum. Ad meridionalem sinus extremitatem paullo supra *Ras Mud* sita est *Hassani* insula, monte 400 pedes alto conspicua (24° 55' latit.); cui respondet *Ζύγινα* νῆσος (24° 20'), quam unicam in hoc tractu ponit Ptolemæus, nomine autem isto signarint pisces a zygæna pise in sinu Arabico frequent, et circa hanc insulam, ut videtur, frequentissimo. Certe mare circa insulam apprine piscosum esse, insulamque piscatorum vicum habere testatur Wellstedius II, p. 196. Eadem *Hassani* insula vocatur *Assima* in Geogr. Ravennate (nimis illo a recentioribus geographis neglecto), in quo insularum series a borea meridiem versus hæc est : *Sela* (h. *Sillah*), *Cetrea* (ins. prope *Ras Abu-Mussarib* (27° 8') ap. Moresby?) *insulæ*, *Ocene* (h. *Okadi*?), *Scopos*, *Assima*. || — 15. Χερρόνησος... καὶ λιμὴν κάλλιστος Χαρμοῦθας || Sinus insularum a meridie claudit *Ras Mud*, ita illud efformatum ut chersonesus accommodo dici possit; nomen vero huius promontorii in portus nomine *Χαρμουθας* (*sherm-Mud*) facile agnoscis. Excipiunt chersonesi extremitatem portus tres haud

longe inter se dissiti, *Abban* (sic Moresby; *Shabban* Berghaus), *Mahar*, *Hussey*. In *Mahar* portum quum exeat magna vallis quæ ita est comparata, ut primo adspectu Wellstedius magni torrentis alveum desiccatum cernere putaret : huc referre licet quod de magno fluvio in Charmutham incidente narrat Diodorus; nam fluvii perennes in tota hac ora omnino nulli egrediuntur. At reliqua portus huius indoles cum Diodori descriptione parum quadrat; nam neque *χρλὴν* prætensam neque sitam in medio insulam habet; introitus ei capax est, magnamque enavigandi facilitatem, in ceteris oræ portubus rarissimam, præbet (Wellsted. II, p. 203), at minime spatiosus est; contra et *χρλὴν* habet et spatiosus est sequens *Hussey* portus; sed ne hic quidem insulam habet; sin hinc satis longe meridiem versus pergas ad proximum portum, *Sherm Ianbo*, et insulam in medio sitam offensis, tantamque ipsius portus capacitatem, quæ maximis classibus sufficiat. Quid igitur? An tota Diodori de chersoneso et Charmutha narratio ad loca circa *Ianbo* sita transferenda est, ita ut Chersonesi nomine signetur *Cap Beridi*? Minime, opinor. Nam primum nomen *Χαρμουθας* ad hod. *Mud* refertur facillime, seriesque narrationis Diodoreæ ducit eodem; deinde hodiernum *Ianbo* hoc ipso, non alio nomine recensetur a Ptolemæo; tum vero qui sequuntur apud Diodorum post Charmutham montium vertices pyramidibus similes aperte pertinent ad *Djebel Nabr*, qui medius situs est inter *Abu-mud* et *Ianbo*, adeo ut *Χαρμουθας* a borea huius montis, non vero a meridie collocandus sit. Quæ quum ita habeant, Agatharchidem puto diversae miscuisse, et quæ de *Ianbo* portu acceperat, perperam ad portum qui est prope *Mud* chersonesum, traustulisse. Superest ut conferatur Ptolemæus, qui *χερρόνησον* in eaque *Ῥαυνάθου κόμην* collocat sub 25° 40' lat., adeo ut hæc referenda sint ad regionem circa *Ras Gharkumah*, quod a borea sinum insularum terminat, dum Agatharchidis chersonesus a meridie sinus sit. Sed vehementer vereor ne extremitates istas sinus Ptolemæus confuderit; certe nomen chersonesi in regionem Ptolemæi numeris indicatam omnino non cadit. Præterea nomina *Χαρμουθας* et *Ῥαυνάθου* ad eundem locum referenda esse in tanta nominum Ara-

Phot. 94. Μετὰ ταῦτα δὲ οὐκ εὐθὺς ἐφεξῆς, ἀλλὰ μεθ' ἑτέρου τινα, ἔστιν αἰγιαλὸς εἰς ὑπερβολὴν κάθυδρος ἐκτείνόμενος, καὶ τὸ προσηγορευμένον Λαιμόν ὄρος, ἀμύθητον μὲν ἀναφαίνον τῆς περιμέτρου τὸ μέγεθος, παντοίας δὲ ὕλης δρυμοῖς διεωσμένον.

95. Ὅτι τὴν ἀστυγέτονα τῆς ὀρεινῆς χέρσου Δέβα:

94. τὴν κάλλιστος τῶν εἰς ἱστορίαν πεπωκωτῶν, ὀνομαζόμενος Χαρμουθας. Ὑπὸ γὰρ χηλὴν ἐξαίσιον κεκλιμένην πρὸς ζέφυρον κόλπος ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἰδέαν θαυμαστός, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐχρηστίαν πολὺ τοὺς ἄλλους ὑπεράγων· παρῆκει γὰρ αὐτὸν ὄρος συνηρεφές, κυκλοῦμενον πανταχόθεν ἐπὶ σταδίου ἑκατόν· εἰσπλυνόν δ' ἔχει δίπλεθρον, ναυαὶ δισχιλίας ἄκλυστον λιμένα παρῆχόμενος. Χωρὶς δὲ τούτων εὐδωρὸς τέ ἐστι καθ' ὑπερβολὴν, ποταμοῦ μείζονος εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντος, καὶ κατὰ μέσον ἔχει νῆσον εὐδωρον καὶ δυναμένην ἔχειν κηπεύματα. Καθόλου δ' ἐμπερέστατός ἐστι τῷ κατὰ τὴν Καραχιδόνα λιμένι, προσαγορευομένῳ δὲ Κώθωνι· περὶ οὗ τὰς κατὰ μέρος εὐχρηστίας ἐν τοῖς οἰκείois χρόνοις πειρασόμεθα διελθεῖν. Ἰχθύων δὲ πλῆθος ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης εἰς αὐτὸν ἀθροίζεται διὰ τε τὴν νημεῖαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν εἰς αὐτὸν βρόντων ὑδάτων.

Παραπλεύσαντι δὲ τοὺς τόπους τούτους ὄρη πέντε δισετηκότα ἀλλήλων εἰς ὕψος ἀνατείνει, συναγομένους ἔχοντα τὰς κορυφὰς εἰς πετρώδη μαστὸν, παραπλήσιον φαντασίαν ἀποτελοῦντα ταῖς κατ' Αἴγυπτον πυραμίσι. Ἐξῆς δ' ἐστὶ κόλπος κυκλοτερὴς μεγάλους ἀκρωτηρίους περιέχόμενος, οὗ κατὰ μέσην τὴν διάμετρον ἀνέστηκε λόφος τραπεζώδης, ἐφ' οὗ τρεῖς ναὶ θαυμαστοὶ τοῖς ὕψεσιν ὀκωδόμηνται θεῶν, ἀγνοουμένων μὲν ὑπ' Ἑλλήνων, τιμωμένων δ' ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως.

94. Μετὰ δὲ ταῦτα αἰγιαλὸς παρῆκει κάθυδρος, ναματιαῖος καὶ γλυκεῖς βρείθρος διειλημμένος· καθ' ὃν ἐστὶν ὄρος ὀνομαζόμενον μὲν Χαθῖνον, δρυμοῖς δὲ παντοδαποῖς πεπυκνωμένον.

95. Τὴν δὲ χέρσον τὴν ἐχομένην τῆς ὀρεινῆς νέμον-

bicorum ap. Græcos varietate non adeo improbabile est. || — 24. ὄρη πέντε] Illud oræ locum auctor designat quo altissimum *Raduah* jugum, a meridie boream versus tendens, e mediterraneis ad maris litus accedit. Mons oræ proximus appellatur *Djebel Nabt*, cujus vertex pyramidum instar sese attollentes Moresbyus nominat *Scragged hill*, *Sugarloaf*, *Cliff hill*, et pone eos alio vertici verba *Round mountain* adscripsit. Qui deinde memoratur collis *τραπεζώδης* cum templis deorum, quaerendus apud *Cap Beridi*, cui a meridie adjacet sinus semicircularis.

§ 94. Sequitur litus irriguum, juxta quod montes salibus opaci. De eodem tractu ita habet Wellstedius II, p. 223 : « From the town of Yembo' the coast-line southward as far as Sherm Bareikah is low, marshy, and thickly overrun with mangrovetrees (rhizophora). Yembo' is principally supplied with fire-wood from this tract; the trees are felled and permitted to remain in

94. Post hæc non continuo quidem, sed post alia nonnulla litus extenditur eximie irriguum et mons Læmus (*Chabinus* Diodor.) ingentem circuitus magnitudinem ostentans, et arborum omnis generis salibus amictus.

95. Finitima deinceps his montanis Debæ incolunt,

Charmutham. Nam crepidini ejus prolixæ, qua ad Zephyrum inclinat, sinus non tantum forma admirandus, sed commoditate etiam longe vincens alios subiectus est. Silvosus in eum mons prominet, ad centum stadia undique circumfusus; duum plethrorum ostio, bis mille naves excipit, tranquillum a fluctibus portum exhibens. Quin aquis etiam optimis redundat, magno se fluvio in eum exonerante. In medio insulam complectitur irriguam, horticorum culturæ aptam. Denique per omnia similis est portui Carthaginiensium, qui Cothon nuncupatur, de cujus opportunitate suo dicitur loco singulatim. Magna vis piscium ex Oceano propter tranquillitatem et aquarum affluentium dulcedinem in eum congregatur.

(Cap. 45.) Prætervehenti hæc loca quinque per intervallum montes in altum sese erigunt, quorum vertex pyramidum Ægyptiarum specie in unam quasi papillam coeunt. Sinus inde rotundus, magnis circumvallatus promontoriis, exsistit. In cujus diametri medio collis mensæ in modum exsurgit, in quo tria mirandæ celsitatis fana deorum, Græciæ quidem incognitorum, sed quos accolæ summo venerationis cultu prosequuntur, exstructa sunt.

94. Post hæc litus fontibus scatens et dulcis aquæ rivis interceptum procurrit. In hoc Chabinus qui vocatur est, variis opacus saltibus.

95. Terra montanis locis finitima ab Arabum tribu,

the sun until they are perfectly dried. » || — 3. Λαιμόν] Χαθῖνον Diodorus. Quidam sit verius queritur. Diodorum antiquum auctorem multisque codicibus superstitem quam Photium sequi mavelis. Miror Ritterum qui (Reichhardi, ut videtur, ludibria secutus. V. Reichl. *Klein. geogr. Schiften* p. 452.) Λαιμόν esse putat *Djebel Nabt*, Χαθῖνον vero *Shaab Djabalab* prope *Abu Mud* prom. et *Mahar* portum. Quod ne tum quidem, si diversos montes haberes, posset admitti. *Chabini* nomine ille haud dubie indicatur locus, quo montium tractus, inde ab *Ianbo* in mediterranea recedens, denuo ad oram accedit prope *Ras el Hama* sive *Abbiah* (sic Berghaus.; *Attiah* in mappa Moresbyi.) || — 4. τὸ μέγεθος] τὸ ὄμ. AB.

§ 95. I. 6. Δέβα:] Δεδεβα] codd. Photii; Δέβα:] Diodorus et Artemidorus. Cum Dehis nostris fluvioque aurifero regionem eorum perlabente componendus apud Ptolemæum est *Θέβα* (sic 4 codd.) vel *Θῆβα*

Phot. κατοικοῦσιν, οἱ μὲν νομαδες, οἱ δὲ γεοῦχοι. Ὡν κατὰ μέσσην τὴν χώραν ποταμὸς διαφέρεται τριμερῆς μὲν τῇ φύσει, ψῆγμα δὲ χρυσοῦ κατὰγων, οὕτω σύνδεσθον τὴν θαψίλειαν ἔχων, ὥστε τὴν ἰλὺν τὴν πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς 5 συνηγμένην πόρρωθεν ἀποστίλβειν. Οἱ δὲ τὸν τόπον οἰκοντες τῆς μὲν ἐργασίας εἰσὶ τῆς τοιαύτης ἀπειροί, φιλοῦντο δὲ εἰς ὑπερβολὴν οὐ πᾶσιν ἀνθρώποις, ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ Πελοποννήσου διεκβάλλουσι καὶ Βοιωτίας, διὰ τινὰ μυθικὴν ἀπ' Ἡρακλέους ἱστορίαν.

10 96. Τούτων ἀστυγεῖτονές εἰσιν Ἀλιλαῖοι καὶ Κασανδρεῖς, κέκτανται δὲ γῆν οὐδαμῶς ἐοικυῖαν ταῖς προει-

partim nomades partim agricole; quorum per mediam regionem annis labitur natura tripartitus, qui et ramenta auri defert, tam conspicua ubertate, ut limus ad ostia coacervatus procul inde rutilet. At loci possessores ignari sunt id genus operationis, sed eximie hospitales, non quidem erga homines universos, sed eos qui ex Peloponneso et Bœotia illuc trajiciunt, propter fabulosam quandam de cognatione ab Hercule repetenda narrationem.

96. His contermini sunt Alilei et Gasandenses, qui terram obtinent superioribus nequaquam similem. Nec

Diod. ται τῶν Ἀράβων οἱ καλούμενοι Δέβαι. Οὗτοι δὲ καμηλοτροφοῦντες πρὸς ἅπαντα χρῶνται τὰ μέγιστα τῶν κατὰ τὸν βίον τῇ τοῦ ζώου τούτου χρεῖᾳ· πρὸς 15 μὲν γὰρ τοὺς πολεμίους ἀπὸ τούτων μάχονται, τὰς δὲ κομιδὰς τῶν φορτίων ἐπὶ τούτων νοτοτροφοῦντες βραδείως ἅπαντα συντελοῦσι, τὸ δὲ γάλα πίνοντες ἀπὸ τούτων διατρέφονται, καὶ τὴν ὅλην χώραν περιπολοῦσιν ἐπὶ τῶν δρομάδων καμῆλων. Κατὰ δὲ μέσσην τὴν 20 χώραν αὐτῶν φέρεται ποταμὸς τοσούτο χρυσοῦ καταφέρων ψῆγμα φαινόμενον, ὥστε κατὰ τὰς ἐκβολὰς τὴν ἰλὺν ἀπορέεσθαι περιστρίβουσιν. Οἱ δ' ἐγγώριοι τῆς μὲν ἐργασίας τῆς τοῦ χρυσοῦ παντελῶς εἰσὶν ἀπειροί· φιλοῦντο δ' ὑπάρχουσιν, οὐ πρὸς πάντας τοὺς 25 ἀπικνουμένους, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς ἀπὸ Βοιωτίας καὶ Πελοποννήσου διὰ τινὰ παλαιὰν ἀπ' Ἡρακλέους οἰκειότητα πρὸς τὸ ἔθνος, ᾧ μυθικῶς ἑαυτοὺς παρειληφέναι παρὰ τῶν προγόνων ἱστοροῦσιν.

96. Ἡ δ' ἐξῆς χώρα κατοικεῖται ὑπὸ Ἀράβων Ἀλιλαίων καὶ Γασανδῶν, οὐκ ἔμπυρος οὕσα καθάπερ αἱ

quos Debas vocant, inhabitatur. Camelorum armentis hi pascendis vacant, quorum usus ad maxima vite negotia illis paratus est; ex his enim contra hostem pugnant; horum tergis onera vectant, et expedite cuncta peragunt; horum lac bibunt; hi nutrimenta eis præstant; dromedariis quoque camelis totam regionem percursitant. Per mediam fertur annis, auri secum ramenta tanta ubertate devolvens, ut limus circa ostia ejectus rutilare videatur. Auri tamen operatio accolis prorsus incognita est. Hospitalis sunt, non erga quosvis advenas, sed Bœotos et Peloponnesios tantum, propter antiquam scilicet ab Hercule inde cum gente hac necessitudinem, quam fabulose a majoribus ad se derivatam asserunt.

96. Adjacens illi regio ab Alileis et Gasandensibus, Arabum populis, habitatur, quæ non igneo solis aestu

(sic vulgo) locus (21° lat.) et *Betius* fluvius, quem in mare egredi ait 69° 30' long., 20° 40 lat., cujusque fontes in media Arabia sub 76° long. collocat. Haud enim diversos a Θιβαις esse Δέβας vel inde colligitur, quod Dehæ erga solos Bæotos Peloponnesiosque ob cognationem ab Hercule, qui *Thebanus* erat, repetendam hospitales esse feruntur. Ceterum neque aurum Arabia habet, neque ullus in hac ora est fluvius. Arenas auri in modum rutilantes (*Glimmer*) fabulæ ansam dedisse sunt qui putent. Bochartus (Phal. II, 27) Debas a *deheb* (i. e. auro) dictos esse censet; ego quidem ex nominum istorum similitudine famam de auri apud Debas divitiis ortam duxerim. Fluvii fingendi occasionem præbuisse *Sherm Obhor* (21° 41'), sinum angustum longeque in terram penetrantem, putat Mannertus; contra Reichardus (I. l. p. 462) portum *Gonfude* urbis (19° 8') pro Batio Ptolemæi habet, ac Thebas urbem, quam Mannertus cum hod. *Duloema* (circa 21° 55') componit, hodiernam *Dhaban* esse censet, quæ a *Gonfude* uno fere gradu meridie versus distat, quum Thebæ a borea Betii fluvii a Ptolemæo ponantur. Sed nemo nescit talia minime curare Reichardum, qui sonorum gratia et distantias et graduum notationes et seriem nominum pro lubitu ac puerili judicii confidentia solet miscere. Nolo scire quæ sciri nequeant. *Debae*

sive *Thebæ* καμηλοτροφοῦντες esse dicuntur. Nescio an casu fiat ut in Asiaticis linguis cameli nomen *tebe*, *dewe*, *tepe* (v. Ritter. XIII, p. 658), cum nomine gentis nostræ concinat. || — 1. γεοῦχοι] γαιοῦχοι AB.

§ 96, l. 10. Ἀλιλαῖοι καὶ Κασανδρεῖς] Ἀλιλαίων καὶ Γασανδῶν Diodorus; Strabo nomina harum gentium barbara ex Artemidoro enotare noluit. *Alilei* alibi non memorantur. Nomen significare Alilat, i. e. luna adoratores, censuit Bochartus; certius est Alilavos esse *Beni Halal* ap. Edrisium I, 142, locumque gentis esse *Hali* (18° 35'), de quo cf. Edrisium I, p. 135. 145, Abulfedam, alios (V. Ritter. XII, 186. XIII, p. 215). Κασανδρεῖς vel Γασανδεῖς apud Ptolemæum vocantur Κασσανίται, quos inter Κυναῖδοκλιτας (ab Iambia ad Bætiū fluvium pertinentes, sec. Ritterum XIII, p. 314 a *Kindah* tribu nominatos) et Elezaros (Sabæos) collocat; loca autem Cassanitis adscribit quattuor: Baden regiam, 20° 15' (h. Liht, 20° 10'?), Acmu, Amben oppidum, 19° 20' (*Gonfude* 19° 10'?), Mamala vicum, 18° 10' (Μαμάλη Theophrast. Hist. Pl. IX, 4?), i. e. *Hali* (18° 35'); Adedu vicum (17° 10'), i. e. *Attuid* (17° 39'). Elezarorum locus primus est *Pudnu* oppidum (16° 30'), cui nomini respondere videtur hod. *Beidani* (16° 30'). *Abaidani* boream versus sita est *Djisan* (16° 42'), quam urbem portumque

Phot. ρημέναις. Οὗτε γὰρ ἐψυγμένος ὁ ἀήρ οὔτε ζηρὸς οὔτε ἔμπυρος, μαλακὴν δὲ καὶ δασεῖαν νεφέλην ὑποδεικνύων, ἀφ' ἧς ὑετοὶ καὶ χειμῶνες γίνονται καὶ θέρους εὐκαιροί. Τῆς τε χώρας ἡ πλείστη πάμφορος μὲν ἔστιν, οὐ πᾶσα δὲ τυγχάνει θεραπείας, τῶν λαῶν ἀπειροτέρων ὄντων. Τὸν μέντοι χρυσὸν ὀρύσσοντες ἐν τοῖς πλακῶδες τῆς χώρας ὑπονόμοις εὐρίσκουσι πολλὸν, οὐ τὸν συντηκόμενον μετ' ἐπιστήμης καὶ τέχνης ἐκ τοῦ ψήγματος, ἀλλὰ τὸν αὐτόματον, καλούμενον δὲ διὰ τὸ

10 συμβαῖνον παρ' Ἑλληνισιν ἄπυρον· οὗ τὸ μὲν ἐλάχιστον ἔχει μέγεθος πυρῆνος, τὸ δὲ μέσον μεσσίλου, τὸ δὲ μέγιστον ὥστε βασιλικῶς παραβάλλεσθαι καρύοις. Ὅν τρήσαντες ἐναλλὰξ διαφανέσι λίθοις περὶ τε τοὺς καρποὺς φοροῦσι τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς αὐχένας,

15 πρὸς τε τοὺς ἀστυγέοντας μετάγοντες πωλοῦσιν εὐτελέως· τὸν μὲν γὰρ χαλκὸν πρὸς τὸν χρυσὸν τρίσταθμον ἀλλάττονται, τὸν δὲ σιδήρον πρὸς διπλοῦν χρυσίον. Ὅ δὲ ἄργυρος τοῦ χρυσοῦ δέκα δύναιται μοίρας, τῇ δαψιλείᾳ καὶ σπάνει τῆς ἀξίας παραμετρουμένης, ἐν

20 οἷς ἀποβλέπει πᾶς ὁ βίος οὐ πρὸς τὴν φύσιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν χρεῖαν.

1010. πλησίον, ἀλλὰ μαλακαῖς καὶ δασεῖαις νεφέλαις πολλὰς κατεχομένη· ἐκ δὲ τούτων νεφετοὶ (1. ὑετοὶ) γίνονται καὶ χειμῶνες εὐκαιροὶ καὶ ποιοῦντες τὴν θερινὴν

25 ὥραν εὐκράτον. Ἡ τε χώρα πάμφορος ἔστι καὶ διάφορος κατὰ τὴν ἀρετὴν, οὐ μόντοι τυγχάνει τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμελείας διὰ τὴν τῶν λαῶν ἀπειρίαν. Τὸν δὲ χρυσὸν εὐρίσκοντες ἐν τοῖς φυσικῶς ὑπονόμοις τῆς γῆς συνάγουσι πολλὸν, οὐ τὸν ἐκ τοῦ ψήγματος συντηκόμενον, ἀλλὰ τὸν αὐτοφυῆ καὶ καλούμενον ἀπὸ τοῦ

30 συμβεβηκότος ἄπυρον. Κατὰ δὲ τὸ μέγεθος ἐλάχιστος μὲν εὐρίσκμενος βασιλικῶς καρύου. Φοροῦσι δ' αὐτὸν περὶ τε τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς τραχήλους, τετρημένον ἐναλλὰξ λίθοις διαφανέσι. Καὶ τούτου μὲν τοῦ γένους ἐπιπολάζοντος παρ' αὐτοῖς, χαλκοῦ δὲ καὶ σιδήρου σπανίζοντος, ἐπ' ἰσῆς ἀλλάττονται ταῦτα τὰ φορεῖα πρὸς τοὺς ἐμπόρους.

vel ex Ptolemæis rationibus *Cassanitis* attribueretur licet; iisque tribuenda sane est, si recte Ritterus (XIII, p. 215) coniecit ab hac urbe derivare nomen Γασσανδεῖς s. Κασσανίτας. Idem XIII, p. 314 (cf. XII, 86. 107 sq.) Gasandenses Diodori non diversos censet a *Ghassan* tribu, quæ in Syriam migravit, ita tamen ut pars in meridionali Arabia remanserit. Eo facit Edrisius I, p. 144, qui ita habet: « De D'enouan (Djisan) dépendent plusieurs bourgs et habitations, des champs cultivés, des eaux employées à l'agriculture. La population se compose d'Arabes de la tribu de *Ghassan* et d'autres. » Idem populus apud Plinium VI, 42 vocatur *Gasani*: *Litus Mameum, ubi aurea metalla*; *regio Canauna*; *gentes Apitami, Gasani* (var. lect. *Casani*). Denique cum Gasandensibus, Casandrensibus, *Cassanitis*, componendi sunt Κασσαίται (sic codex,

enim frigidus est ibi aer, nec siccus nec fervidus, sed mollem et spissam refert nubem, a qua pluviae et tempestates etiam æstate existunt commodæ. Pleraque regionis feracissima sunt, sed ob hominum inscitiam non ubique justo cultu afficiuntur. Aurum sane in crustosis terræ illius cuniculis ad magnam inveniunt copiam, non quale adhibita scientia et arte colliquescit e ramentis, sed sponte natum, quod apyron (ignis expertum) Græci ab eventu denominant; ejus portio minima non minor est olivæ ossiculo, media granum mespili adæquat, maxima cum nucibus regis comparari potest. Hoc perforatum inter lapillos pellucidos alternatim, circa radices manuum et colla gestant, et ad finitimos translatum vili pretio vendunt; nam cum ære aurum triplum commutant, et pro ferro duplum reddunt, et argentum auri decuplum valet. Modus enim æstimationis comparatur ad rationem abundantiae et raritatis; quibus in rebus tota hominum vita non tam ad naturam rei, quam usus necessitatem respicit.

torretur, ut propinquæ, sed mollibus et spissis sæpe nubibus obtegitur; unde pluviae commodæ et opportuna existunt, quæ æstatem quoque bene temperant. Ad quodvis illa tellus ferendum est idonea, et benignitate excellit, sed per inscitiam hominum non justo afficitur cultu. Magna vis auri e cuniculis a natura factis eruitur, non e ramentis colliquefactum, sed sponte sua natum, quod ab eventu apyrum, id est ignis expertus, nominatur. Minimum ejus frustum nucleo par est, maximum a nucis regia non multum exceditur. Circa basim manuum et colla id ipsum gestant, pellucidis invicem lapillis trajectory. Ut autem hoc metalli genere abundant, sic aeris et ferri penuria laborant. Propterea æquali hæc auri pondere permutantes a mercatoribus accipiunt.

corrupte, ut videtur), qui in Periplo maris Erythræ p. 12 Hudson. ad oram maritimam inter Nabatæorum ditionem et Arabiam felicem degentes tanquam latrones, pestis mercatorum, memorantur. Ceterum de ferocissimis istis tribubus quæ etiam nunc in eo litore deprehenduntur, nullius imperio subjectæ atque religione a Mohamedanis diversæ, v. Niebuhrius ex eo que sua petens Ritterus XII, p. 192. || — 1. ὁ ἀήρ] Cf. que de aeris temperie in hod. provincia *Abu Arisch* (15° 50'—17° 40') refert Tamisier *Voyage* I. p. 374-390 ex eoque Ritter. XII, p. 1018. || — 3. 5ε τοῖ] sic C; ὑετὸς AB. Idem apud Diodorum pro inepto νηετοῖ reponendum esse bene monet Wesselingius. || — 3. θέρους] θέρους B. || — 5. λαῶν] sic Diodorus; ἄλλων codd. Photii. || — 6. χρυσόν] Memorat auri hæc metalla Plinius l. I., in quo

Phot. 97. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν συνεχεῖς Κάρβαι κατέ-
 γουσι τὴν ἡπειρον, ἐκδεχομένου λιμένος ἀγχιθαβούς, ἐν
 ᾧ κρῆναι πλείους ἀναβάλλουσιν. Ἐφεξῆς δὲ τὸ τῶν
 5 Σαβαίων ἐπισυνάπτει γένος, μέγιστον τῶν κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν καὶ παντοίας κύριον εὐδαιμονίας. Καὶ γὰρ ἡ
 γῆ πάντα φέρει τὰ παρ' ἡμῖν γινόμενα πρὸς βίον, καὶ
 τὰ σώματά ἐστι τῶν κατοικοῦντων ἀξιολογώτερα. Βο-
 σκημάτων κεχορήγηται πλήθεισιν ἀμυθῆσι. Ὅσμη
 10 τε πᾶσαν ἐπέχει τὴν παραλίαν θέας τε καὶ λόγου κρείτ-
 τον τέρψιν τοῖς ἀφικνουμένοις κατασκευάζουσα. Παρὰ
 μὲν γὰρ αὐτὴν πέφυκε τὴν θάλατταν τό τε βάλαμον
 πολλὸν καὶ κασσία καὶ [πόα] τις ἄλλη πρόσφατος μὲν
 ἡδίστην ἔχουσα τῶν ὀμμάτων τέρψιν, ἐν δὲ τῇ χρονί-
 ζειν γινομένη συντόμως ἐξίτηλος, ὥστε πρότερον ἀπα-
 15 μαυροῦσθαι τοῦ φυτοῦ τὴν χρεῖαν ἢ πρὸς ἡμᾶς παρα-
 πέμπεισθαι τοῦ γένους τὴν δύναμιν. Ἐπὶ δὲ τῆς με-
 συγεῖται δρυμοὶ συνεχεῖς στείχουσιν καὶ μεγάλοι· δένδρα
 γὰρ ἡλίβατα σμύρνης τε καὶ λιθανωτοῦ, πρὸς δὲ καὶ

Diod. 97. Μετὰ δὲ τούτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀνομαζόμενοι
 20 Κάρβαι, καὶ μετὰ τούτους Σαβαῖοι, πολυανθρωπότεροι
 τῶν Ἀραβίων ἐνὼντες. Νέμονται δὲ τὴν εὐδαί-
 μονα λεγομένην Ἀραβίαν, φέρουσαν τὰ πλείστα τῶν
 παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ θρεμμάτων παντοδαπῶν ἐκτρέ-
 φουσιν πλῆθος ἀμυθῆτον. Εὐωδία τε γὰρ αὐτὴν πᾶ-
 25 σαν ἐπέχει ρύσικη διὰ τὸ πάντα σχεδὸν τὰ ταῖς ὀσμάς
 πρωτεύοντα φύεσθαι κατὰ τὴν χώραν ἀνέκλειπτα.
 Κατὰ μὲν γὰρ τὴν παράλιον φύεται τὸ καλούμενον
 βάλαμον καὶ κασσία καὶ πόα τις ἄλλη ἰδιόζουσαν φύ-
 σιν ἔχουσα· αὕτη δὲ πρόσφατος μὲν οὔσα τοῖς ὀμμασι
 30 προσηγεστέρα παρέχεται τέρψιν, ἐγγρονισθεῖσα δὲ
 συντόμως γίνεται ἐξίτηλος. Κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον
 ὑπάρχουσιν δρυμοὶ συνηρεφεῖς, καθ' ὅς ἐστι δένδρα
 μεγάλα λιθανωτοῦ καὶ σμύρνης, πρὸς δὲ τούτοις φοίνι-
 κος καὶ καλάμου καὶ κινναμώμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 35 τούτοις ὁμοίων ἔχόντων τὴν εὐωδίαν· οὐδὲ γὰρ ἐξτρι-
 θυμῆσθαι δυνατόν τὰς ἐκάστην ἰδιότητάς τε καὶ φύ-
 σεας διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν υπερβολὴν τῆς ἐκ πάντων
 ἀθροισμένης ὀσμῆς. Θεία γάρ τις φαίνεται καὶ λό-

97. His hominibus contigui Carbae habitant conti-
 nentem in qua portus sequitur profundus, in quem plu-
 rimi erumpunt fontes. His deinceps contermina est
 Sabaeorum gens, per Arabiam omnium maxima, et nul-
 lius non generis felicitatem in potestate habens. Nam-
 que tellus omnia fert quae ad commoda vitae apud nos
 proveniunt, et corpora sunt spectabiliora quam alibi;
 pecorum multitudo innumerabilis suppetit; amoenitas
 et fragrantia totam hanc oram obtinens, voluptatem
 praebet advenis divinam et dictu majorem. Num ad
 ipsas litorum crepidines largum nascitur balsamum
 et cassia et alia herba quae recenti adhuc vigore sua-
 vissimam oculis voluptatem affert, sed inveterascens
 subito exolescit, adeo ut stirpis usus hebetetur prius-
 quam vis ejus ad nos transmittatur. In mediterraneis
 autem frequentes et magnae se attollunt silvae; nam ar-
 bores praecelsae myrrhae ac thuris necnon cinnamomi,

97. (Cap. 46.) Hos sequuntur quos Carbas vocant,
 et deinde Sabaei, praee aliis Arabiae gentibus populosi.
 Arabiam enim illam felicem tenent, rerum quae apud
 nos magni aestimantur, oppido divitem et pecorum
 omnis generis longe saecundissimam. Totam enim
 naturalis quaedam fragrantia obtinet, eo quod pleraque
 omnia, unde praestantissimi odores expirant, citra de-
 flectionem ibi nascuntur. In maritimis enim balsa-
 mum crescit et casia aliaque peculiaris genii herba, quae
 recenti adhuc vigore suavissimam oculis voluptatem
 affert, inveterata subito flaccescit. In mediterraneis
 saltus opaci existunt, inque his celsae thuris, myrrhae,
 palmae, calami, cinnamomi et aliorum ita suaveolen-
 tium arbores exsurgunt. Quis singulorum proprie-
 tates et naturas in tanta multitudine et odorum e-
 cunctis prodeuntium excellentia percenseat? Fragan-
 tia enim illa, uniuscujusque sensus exhalatione sua
 percellens, omnino res divina est et oratione major,

suspiciari licet verba *Mamaum litus* e male lecto
 graeco nomine orta; ΑΛΛΑΛΛΙΟΝ=MAMAION; quam-
 quam cum *Mamao* componi potest Μάμαλα κόμη
 Ptolemaei.

§ 37, l. 1. Κάρβαι:] Idem *Carphati* apud Plinium
 VI, 12; *Gassani* (v. § 96), *fons Coralis*, *Carphati*;
insulae Aleu et Amnamethu, gens *Darrhae*. In qui-
 bus fons *Coralis* haud dubie unus est ex fontibus,
 quorum Agatharchides meminit. Idem Plinius paullo
 post ex alio auctore juxta Sabaeos recenset *Agraeos* et
Cerbanos, nescio an ad nos pertinentes. || — 3. Ἐφε-
 ξῆς δὲ] δὲ om. AB. || — 6. γινόμενα] γενόμενα
 cod.; em. Bekker. || — 6. πρὸς βίον] πρὸς τὸν
 βίον C. Sequens de Sabaei narratio inter ea quae de
 hac gente accepimus, principem facile locum obtinet,
 quamquam oratorie rem pro more Agatharchides

exornavit. Quae huc pertinent collecta vel indicata
 habes apud Ritterum XII, p. 72 sqq. || — 0 εἶν] 0 εἶν
 e Diodoro scribendum esse recte procul dubio suspi-
 catur Bekkerus. Ceterum comparandus est Herodotus
 III, 107 sqq., quo nihilo accuratiora Noster tradidit.
 Merces ex India et Africa in Arabiam, hinc ad Phae-
 nices Graecosque advectas pro Arabiae proventu ha-
 bebantur; nam neque cinnamomum neque cassiam
 fert Arabia. V. Plinium XII, 41 sq., interpretes He-
 rodoti et Ritter. XII, p. 364 sqq. || — 11. θάλασσαν C.
 || — 12. κασία C. || — πόα] supplevi e Diodoro.
 || — 13. ἔχουσα] δὲ ἔχ. cod.; em. Bekker. || — ὀμμά-
 των] Ap. Photium Diodorumque legendum puto τῶν
 ὀρωμάτων τέρψιν, sicut infra habes τῶν ὀρωμάτων
 ἀπλάυσιν. Nam de odoribus nunc sermo est, atque
 ita habet Artemidorus: Καὶ ἄλλη τις πόα σφόδρα εὐώ-

κινναμώμου φοινίκος τε καὶ καλάμου καὶ τῶν ἄλλων ἀνέται τῶν τοιούτων, ὥστε εἶναι μηδενὶ λόγῳ τὸ πρῶγμα δηλωτὸν, ὃ συμβαίνει τοῖς περὶ τὰς αἰσθήσεως εἰληχόσι τοῦ γένους τὴν δοκιμασίαν. Οὐ γὰρ τὴν τεθησαυρισμένην καὶ παλαιὰν ἔχει τῶν ἀρωμάτων ἀπόλαυσιν, οὐδὲ τὴν ἀπὸ τοῦ γεννῶντος καὶ τρέφοντος ὄγκου διακεχωρισμένην, ἀλλὰ τὴν ἀνοῦσαν ἀπὸ τῆς θείας ἀκμῆς καὶ τὴν ἀπὸ τῶν οἰκείων καὶ φυσικῶν τὸ θαυμαζόμενον ἀποπέμπουσιν, ὥστε πολλοὺς εἰς λήθην ἀφικομένους τῶν θνητῶν εὐτυχιμάτων τῆς ἀμβροσίας ὑπονοεῖν ἀπολαμβάνειν, ὄνομα τοῦ πράγματος ἐπιζητούντος οἰκείου τῆς ὑπερβολῆς.

98. Περὶ δὲ τοὺς δρυμοὺς τῶν εὐωδῶν γένος ἐστὶν ὅρων ἰδιώτατον πάντων, οἷον εἰ φθονούσης τοῖς ἀβροῖς ἐπιτείμασι τῆς τύχης καὶ παραπλεουσῆς τὰγαθῶ τὸ βλαβερὸν, ὅπως μηδεὶς εἰς τέλος ἐξυθρίζων τιτανῶδες καὶ κατεγνωκὸς τοῦ θείου τὸ φρόνημα λαμβάνῃ τῶν ἀγαθῶν εὐτυχούντων, παιδεύεται δὲ τῇ παραθέσει καὶ μνήμῃ τῶν ἐναντιῶν. Τὸ δὲ γένος τῶν ὅρων χρῶμα μὲν ἔχει φοινικοῦν, μῆκος δὲ ὅσον σπιθαμῆς, δῆγμα

γού κρείττων ἢ προσπίπτουσα καὶ κινούσα τὰς ἐκάστων αἰσθήσεις εὐωδία· καὶ γὰρ τοὺς παραπλέοντας, καίπερ πολλὴ τῆς χέρσου κεχωρισμένους, οὐκ ἀμοίρους ποιεῖ τῆς τοιαύτης ἀπολαύσεως. Κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν ὥραν, ὅταν ἀνεμὸς ἀπόγειος γένηται, συμβαίνει τὰς ἀπὸ τῶν συμφορῶν δένδρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀποπνεομένας εὐωδίας δικνεῖσθαι πρὸς τὰ πλησίον μέρη τῆς θαλάττης· οὐ γὰρ ὥσπερ παρ' ἡμῖν ἀποκειμένην καὶ παλαιὰν ἔχει τὴν τῶν ἀρωμάτων φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀκμάζουσιν ἐν ἀνθεὶ νεαρὰν δύναμιν καὶ δικνυομένην πρὸς τὰ λεπτομερέστατα τῆς αἰσθήσεως. Κομιζούσης γὰρ τῆς αὔρας τὴν ἀπόρροιαν τῶν εὐωδεστάτων, προσπίπτει τοῖς προσπλέουσι τὴν παράλιον προσηγὲς καὶ πολλὴ, πρὸς δὲ τοὺς τοῖς ὑγιεινὸν καὶ παρηλαχόμενον ἐκ τῶν ἀρίστων μῆγμα, οὔτε (γὰρ) τετμημένου τοῦ καρποῦ καὶ τὴν ἰδίαν ἀκμὴν ἐκπεπνευκότος, οὔτε τὴν ἀπόθεσιν ἔχοντος ἐν ἑτερογενέσιν ἀγχεῖσι, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς νεαρωτάτης ὥρας, καὶ τὸν βλαστὸν ἀκέραιον παρεχομένης τῆς θείας φύσεως· ὥστε τοὺς μεταλαμβάνοντας τῆς ἰδιότητος δοκεῖν ἀπολαύειν τῆς μυθολογουμένης ἀμβροσίας διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας μηδεμίαν ἑτέραν εὐρίσκειν οἰκείαν προσηγόριαν.

98. Οὐ μὴν δλόκληρον καὶ χωρὶς φθόνου τὴν εὐδαμονίαν τοῖς ἀνθρώποις ἡ τύχη περιέθηκεν, ἀλλὰ τοῖς τληικούτοις δωρήμασι παρέξεν τὸ βλάπτον καὶ νοουετήσαν τοὺς διὰ τὴν συνέλειαν τῶν ἀγαθῶν εἰωθότας καταφρονεῖν τῶν βεῶν. Κατὰ γὰρ τοὺς εὐωδεστάτους δρυμοὺς ὅρων ἐπάργει πλεῖθος, οἷ μὲν χρῶμα φοινικοῦν ἔχουσι, μῆκος δὲ σπιθαμῆς, δῆγματα

et palmæ et calami et id genus aliorum exsurgunt, adeo ut nulla ratione explicari queat voluptas illorum qui sensibus suis periculum de his fecerunt. Non enim in cellas additis et exoletis aromatibus illi fruuntur, nec a materia procreante et nutriente separatis, sed quæ a divina illa maturitate adhuc floreat, et a familiari proprioque et genuino vigore vim illam admirabilem emittant, usque adeo ut multi in oblivionem mortalis delati felicitatis, de ambrosia se percipere nonnihil opinentur, dum res nomen ad summam prædicationem idoneum et par sibi querit.

98. In salibus rerum odoratarum serpentis genus est omnium insolentissimum, quasi fortuna tam largis terræ commodis invidet, et bono attexit nocumentum, ut quis bonis prospere affluentibus animo efferatur superbo, et flagitius usque perpetrandis indulgeat nunquam aspernetur, sed adjunctione et memoria adversorum commonefactus, vitam modestius agat. Genus id serpentis colore est puniceo et longitudine spithamæ morsuque insanabili, quando su-

quæ et procul continentem hanc præternavigantes voluptatis suæ non immunes esse patitur. Veris enim tempore excitatus a terra ventus e myrrhiferis et id genus ceteris arbustis promanantes odorem auras in vicinas maris partes transmittit. Non enim abjectam et quasi exolescentem, ut apud nos, aromata naturam habent, sed virtutem adhuc novam et in flore vigentem ad intimos usque sensus subtiliter transfundunt. Dum enim evaporantes fragrantissimorum germinum spiritus auræ transportant, fit ut jucunda et copiosa nec non sanitati conducens et inusitata ex optimis odoribus mixtura ad legentes oram illam deferatur. Non enim ex fructu absciso, et cujus vigor jam exspiraverit, aut qui in diversi generis vasa sit reconditus, sed a recenti maturitate et divina sinceræ stirpis naturæ odoratus ille promanat; adeo ut, qui participes hujus boni sint, ambrosia fabulis decantata sibi frui videantur, quum summa odorum suavis dignius se nomen haud inveniat.

98. (Cap. 47.) Nec tamen integram nullaue invidia permixtam hanc felicitatem sors hominibus affudit, sed tantis dotibus nocumentum quoddam adjunxit, quo per continuum bonorum affluentiam deos contemnere soliti meliora doceantur. Saltus enim fragrantissimi serpentibus abundant, colore puniceo, longitudine spithamæ, et morsu plane immedicabili. As-

δης, ταχὺ δ' ἐξέτηλον τὴν ὁδὸν ἔχουσα. || — 17. δένδρη AC. || — 1. καλάμου sc. ἀρωματικοῦ.

§ 98. Serpentes Herodoto III, 107 dicuntur ὑπόπτεροι, μικροὶ τὰ μέγιστα, ποικίλοι τὰ εἶδη. Rectius Aga-

Phot. δὲ ἀνίατον, ἂν τῆς λαγόνος ἀνώτερον αἵμαξι· τὴν δὲ πληγὴν δίδωσι παλλόμενον εἰς ὕψος.

99. Παρ' αὐτοῖς δὲ τοῖς Σαβαίοις ἡ μὲν ὁσμὴ τῶν εὐωδῶν ἀκροτάτη, ἡ δὲ χάρις ἑλλιπής· τὸ γὰρ ἐνδελ-
6 χές ἐκ νηπίου κινεῖ μὲν τὴν αἴσθησιν ἥττον, ἀμειλί-
ραν δὲ κατασκευάζει, μεταβολῆς τοῖς βίοις οὐχ ὑποκει-
μένης. Οὐ μὴν ἀλλὰ κάπειδαν οὐ δύνωνται τὴν ζωὴν
παιδαγωγεῖν παραπλησίως εὐσταθῆ, διαπνεομένου τοῦ
σώματος ὑπ' ἀκράτου καὶ τηχητικῆς δυνάμεως, καὶ τὴν
10 σύμμετρον πύκνωσιν ἐπὶ ἀραιὸν ἀγούσης, ὥστε ἄγειν
εἰς ἔκλυσιν ἐσχάτην, τότε δὲ ἀσφάλτου παραθυμιώντες
βραχὺ καὶ τράγου πώγωνα, τοῖς τοιοῦτοις ἀφαιροῦνται
τὴν ἄγαν εὐωδίαν τῆς ἐπιτορᾶς ὑπερβολῇ, καὶ τῇ μί-
13 ζει τοῦ δοκοῦντος λυπεῖν τὸ τῆς ἡδονῆς βλαβερόν ὑποκα-
ταστῆλθουσιν. Οὕτως ἅπαν ἐπίτευγμα μεσότητι μὲν
καὶ τάξει κυβερνώμενον παραπέμπτει τὸν βίον, συμμε-
15 τρίζον δὲ καὶ καιροῦ στερεθὲν οὐκ ἔχει τὴν κτῆσιν δη-
σιφόρον.

100. Τὸ δὲ τῶν Σαβαίων ἄστυ τοῦ παντὸς ἔθνους
20 προσηγορίαν δηλοῦν, ἐπ' ὅρους ἐστὶν οὐ μεγάλου, πολὺ
κάλιστον τῶν κατὰ τὴν Ἀραβίαν, ὃ καλεῖται Σάβας.

Diod. δὲ ποιοῦνται παντελῶς ἀνίατα· δάκνουσι δὲ προσπη-
δῶντες καὶ ἀλλόμενοι πρὸς ὕψος αἵματτονται τὸν χροῦτα.

99. Ἴδιον δέ τι παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις συμβαίνει περὶ
25 τοῦς ἡσθενηκότας ὑπὸ μακρᾶς νόσου τὰ σώματα. Δια-
πνεομένου γὰρ τοῦ σώματος ὑπ' ἀκράτου καὶ τηχητικῆς
φύσεως, καὶ τῆς συγκρίσεως τῶν ὀγκῶν εἰς ἀραιώμα
συναγομένης, ἔκλυσις ἐπακολουθεῖ δυσθεώρητος. Διό-
περ τοῖς τοιοῦτοις ἀσφαλτον παραθυμιῶσι καὶ τράγου
30 πώγωνα, ταῖς ἐναντίας φύσεσι καταμαχόμενοι τὴν
ὑπερβολὴν τῆς εὐωδίας. Τὸ γὰρ καλὸν ποσότητι μὲν
καὶ τάξει μετρούμενον ὠφελεῖ καὶ τέρπει τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἀναλογίας δὲ καὶ καθήκοντος καιροῦ διαμαρτὸν
ἀνόντην ἔχει τὴν δωρεάν.

35 100. Τοῦ δ' ἔθνους τούτου μητρόπολις ἐστὶν ἥν κα-
λοῦσι Σάβας, ἐπ' ὅρους ὥκισμένη. Βασιλέας δ' ἐκ
γένους ἔχει τοὺς διαδεχομένους, οἷς τὰ πλήθη τιμὰς

per ilia hominem sauciaverit; plagam enim inferit
assiliens in altum.

99. Ceterum apud Sabaeos stirpium fragrantium odor
summus quidem est, sed voluptas minor. Nam quod
a puero assiduum est, sensum minus afficit moveatque,
imo obtusorem reddit, nulla vitae commutatione
adjuncta. Porro quum non ita regere vitam possint
ut in bono semper statu permaneat (spiritus enim fa-
cultate incisoria corpus perflat, et constipationem ejus
moderatam sic in laxius deducit, ut ad extremam
tandem exsolutionem redigatur) : huic vitio ut me-
deantur, pauxillum bituminis et hirci barbam agros-
tis succendunt, atque ita nimium fragrantiae perpetuo
aspirantis excessum amoluntur, et quod voluptate
noxium est, attemperacione ejus quod molestum huic
esse videtur, reprimunt. Adeo omnis felicitas, si me-
diocritate et bono ordine gubernatur, vitam optime
transmittit; at si moderatione et opportunitate desti-
tuitur, inutilis ejus possessio.

100. Sabaeorum oppidum, totius gentis appellatio-
nem indicans, monti incumbit non magno, omnium
in Arabia pulcherrimum, quod Sabas vocatur. Rex

sultu quodam feriunt, et concitato in altum impetu
corpus cruentant.

99. Singulare quid incolis longo debilitatis morbo
accidit. Nam quia immoderata penetrandi vis corpus
perflat, et concretionem ad laxitatem redigit, vi-
curabilis tandem exsolutio consequitur. Idcirco bi-
tuminine hircique barba suffitum aegris faciunt, ut ni-
mias fragrantiae vires contrarii odoris natura expu-
gnent. Bonum enim justa mensura et convenienti
ordine adhibitum juvat et delectat homines; debitum
autem proportionis et opportunitatis modum excedens
infructuosam sui largitionem habet.

100. Gentis hujus caput est urbs, quam Sabas vo-
cant, monti incumbens. Reges successione gentili
imperant, quibus honores bonis malisque permixtos

tharchides non alatos, sed ἄλλομένους πρὸς ὕψος (ap.
Diodor. et Artemidor.) dicit; indicatur serpentium
genus motus celeritate insigne. V. Niebuhr. *Arab.*
I, p. 246, Miot ad Herodot. l. 1., Bähr ibid. et ad
II, 75 et p. 932. Veneno carere istos serpentes refert
Pausanias IX, 28, ubi vide plura. || — 1. τὴν δὲ
πληγὴν ὅτι τὴν πλ. δὲ C; δὲ om. B.

§ 99, l. 10. ἀραιὸν vel ἀραιώμα leg. videtur ex Dio-
doro; πλεῖον codd. Photii; ἀραιούσης conj. Bekker.
|| — 11. δὴ] δὲ ABC. || — 12. τράγου πώγωνα] Cf. Plinius XII, 41 : *Ex Syria (Arabes) revehunt styracem, acri odore ejus abigentes suorum fastidium. Cetero, non alia ligni genera sunt in usu quam odorata; eibosque Sabaei coquunt thuris ligno, alii myrrhæ, op-
pidorum vicorumque non alio quam ex uris fumo atque nidore* (Cf. Ag. § 101). *Ad hunc ergo sanandum urunt styracem in pellibus hircinis, suffiuntque tecta.*

Adco nulla est voluptas quæ non assiduitate fastidium pariat. Eundem et ad serpentes fugandas urunt (Cf. Herod. III, 107), *in odoriferis silvis frequen-
tissimas.* Cf. Salmasius ad Solin. p. 382 sq. || — 13. ἐπιτορᾶς;] ἀποτορᾶς conj. Salmasius l. l. absque causa idonea.

§ 100, l. 21. Σάβας] Σαβᾶς C. H δὲ πόλις τῶν Σα-
βαίων, ἡ Μαρίαβα καλεῖται ἐπ' ὅρους εὐδένδρου Artemi-
dor. ap. Strab. 779. Cf. Eratosth. ibid. p. 768. Μα-
ράβα ap. Ptolem.; Plinius VI, 32 : *Regia omnium* (Sa-
baeorum) *Mariaba*. Quod nomen, compluribus urbibus
commune, sec. Plinium quo loco Mariabam Calingio-
rum memorat, designat *Dominos omnium*, obloquunt
tamen Rittero XII, p. 283, qui istam interpretationem
ad epitheton urbis Calingiorum *Baramalcum* (*jilii re-
gum*) pertinere censet, ipse autem nomen Mariabæ
derivare putat ab hebraico *ereb*, latibulum sc. ferarum

1. Ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ παντός ἐθνους προεδρίαν ἔχει παρὰ τοῦ λαοῦ τῇ μὲν ἐντιμον τῇ δὲ ἀκλήροτατην· ἐντιμον μὲν ὅτι πολλοῖς ἐπιτάττει, κατὰ κρίσιν ἀνυπεύθυνον δὲ βούλεται πράττων, ἀκλήρον δὲ ὅτι παραλαβὼν τὴν ἐπιμέλειαν οὐ δύναται πάλιν ἐκ τῶν βασιλείων ἐξελεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, λιθόλευστος ὑπὸ πάντων γίνεται κατὰ χρησμὸν ἀρχαῖον, ὥστε εἶναι τὴν ὑπεροχὴν βλαβεράν.

101. Τῶν δὲ ἀνδρῶν οἱ μὲν καταγιγνώμενοι πρὸς τὸ οἶκοι ἐνδιατρίβειν βραχὺ τι τοῦ θήλεος γένους ἀλκιμώτερον ἄγουσιν, ὑπὸ τῆς συνεχούς ἀπογυναικούμενοι ῥαστώνης· οἱ δὲ ἄλλοι τὰ τε πρὸς πόλεμον μελετῶσι καὶ τὴν χώραν ἀπασαν ἐργάζονται καὶ στέλλουσιν ἀπ' οἰκίας, τοῖς μείζουσι χρώμενοι σχεδίασι. Κομίζουσι δὲ ἄλλα τε, καὶ μάλιστα τὸν εὐώδη καρπὸν τὸν ἐν τῷ πέτρῳ φυόμενον (ἀραβιστὶ δὲ λέγεται λάρμιαν), μεγίστην ἔχοντα τῶν ἄλλων θυμιαμάτων εὐωδίαν, δν κρατεῖν λέγεται γένους ἀρρωστίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σωματικῆς. Οὐδεμίαν δὲ τῆς γῆς ἄλλην ὕλην φερούσης, ἀναγκάζονται πρὸς τὰ καθ' ἡμέραν τὸ κιννάμωμον καὶ τὴν κασσίαν καίειν, καὶ πρὸς τὰς ὑπολοιπὰς ἐν τῷ βίῳ χρείας· οὕτως ἀνίσχεται τὰ αὐτῆς ἢ τυχὴ μερίμνη, τοῖς μὲν σπάνιν τῶν σπουδαίων, τοῖς δὲ πληθὺς διδύσσει. Τῶν δὲ Σαβαίων χρῶνται καὶ τοῖς δερματίνοις οὐκ ὀλίγοι πορεῖοις, διασκούσης τὴν χρεῖαν τῆς ἀναπώτιδος, καίπερ ἐν τρυφῇ καταγιγνώμενοι.

102. Οὐδὲν γὰρ εὐπορώτερον Σαβαίων καὶ Γερραίων εἶναι δοκεῖ γένος, ἐκτεταμειυμένον πᾶν τὸ πῖπτον εἰς διαφορὰς λόγον ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Οὐ-

ἀπνέμει μεμιγμένας ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς. Μακάριον μὲν γὰρ βίον ἔχειν δοκοῦσιν, ὅτι πᾶσιν ἐπιτάττοντες οὐδένα λόγον υπέχουσι τῶν πραττομένων· ἀτυχεῖς δὲ νομίζονται καθ' ὅσον οὐκ ἐξέστην αὐτοῖς οὐδέποτε ἐξελεῖσθαι ἐκ τῶν βασιλείων, εἰ δὲ μὴ, γίνονται λιθόλευστοι ὑπὸ τῶν ὀχλῶν κατὰ τινα χρησμὸν ἀρχαῖον.

102. Τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος οὐ μόνον τῶν πλησιοχώρων Ἀράβων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει

toti genti imperans, summi gubernatoris munus a populo ita habet, ut partim honorificum, partim infelicissimum sit; honorificum quidem, quod multis imperitat, et libero quæ decernit arbitrio agit, nulli subiectus censuræ; infelix vero quod accepta regni cura, regale egredi palatium ei nefas. Secus si fiat, lapidibus a populo obruitur; ita enim antiquum jubet oraculum. Honorum igitur eminentia illic nociva.

101. E virorum numero ad hoc destinati, ut domum servent, exiguo fortius se gerunt quam feminae. Continuo namque otio in feminas degenerant. Ceteri et rebus bellicis dant operam, et totam regionem opere exercent, et proventus foras deducunt, maioribus ad hoc ratibus utentes. Vehunt quum alia, tum fructum præsertim odoratum, in ulteriore terra natum (Arabice Larimnan dicitur), maxima inter cetera thymiamata fragrantia præditum, quem certas quasdam infirmitates corporis plerumque vincere perhibent. Porro quum nulla solum hoc alia ferat ligna, ad usus quotidianos cinnamomum et cassiam urere et ad ceteros vitæ usus applicare necesse habent. Tam inæqualiter bona sua divina sors distribuit; his rerum appetendarum vix paucitatem concedit, illis redundantiam largitur. Sabæorum non pauci coriaceis utuntur naviculis, docente hunc eos usum refluxu maris, quamvis in luxu et deliciis viventes.

102. Nulla enim Sabæis opulentior esse et Gerrhæis hominum natio videtur, qui quicquid sub calculum transportationis cadit ex Asia et Europa dispensant.

vulgus defert. Beatam quidem vitam agere videntur, quod cunctis jura dantes ipsi nullam gestorum a se rationem reddere coguntur; at infelix horum conditio est, quatenus nunquam e regia exire illis licet; si contra egerint, plebs lapidum conjectu (sic enim vetus jubet oraculum) eos obruit.

102. Natio hæc non finitimos tantum Arabes, sed ceteros etiam mortales divitiis et quavis rerum pre-

in silva; eamque conjecturam eo commendari quod Mariaba Sabæorum ἐπ' ὅρους εὐδένδρον sita esse dicatur. Quæ vereor ne inanis sit opinatio. De Sabæ regibus ruinis in hod. *Mareb* vico inter summa pericula ab Arnaudo detectis vide Th. Jo. Arnaud *Relation d'un voyage à Mareb* en 1843 in *Journal Asiatique, quatrième série*, tom. V (Paris 1845), p. 208-245 et p. 309-345. Cf. Ritter. XII, p. 858 sqq. || — 2. τῇ. . τῇ || πῇ πῇ. . B et correct. A. || — βασιλείας || « Verba Diodori βασιλείας δ' ἐκ γένους ἔχει τοὺς διαδεχομένους vertunt *reges successionē gentiliū imperant*, non male, nec tamen per omnia bene; major enim vis et emphasis residet penes τοὺς διαδεχομένους, qui representant et expriment titulum *Tobbaorum*, circumdari solitum regibus Sabæorum e gente Jectanidæa oriundis. *Tobboa* enim *tebha*, διάδοχον, διαδεχόμενον, *successorem*, designat arabice, a themate *tabha*, *secutus est, successit*. Jam vero disertim testantur philologi Arabum *Tobbaorum* appellatione insignitos tantum fuisse antiquos illos et præpotentes reges, qui *Hadramaut, Saba* et *Himiar* perpetua serie possederunt. » SCHULTENS oratio I De ling. Arab. origin. p. 25, citante Wesselingio. Ceterum cf. Strabo p. 783, et Eratosthenes ap. Strabon. p. 768. De regum conditione cf. Heraclides Cumanus (Fr. Histor. II, p. 97, 4.) ap. Athenæum XII, p. 517, B.

§ 101. Cum Photii excerptis cf. Artemidorus ap. Strabonem. — 15. ἀραβιστὶ δὲ || δὲ om. B. Pro λάρμιαν Artemidorus λάρμιον. || — 16. ἔχοντα || ἔχων C. || — δν κρατεῖν || B; δν κρατεῖν AC. || — 17. γένους || γένος AB. || — ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ om. B. || — 21. τὰ αὐτῆς || ἐαυτῆς C. || — 24. πορεῖοις || πλοῖοις Artemidor. Intellige *σχεδίας δερματίνας ἐξ ἀσπίων*, quas dicit Anonymus auctor peripli maris Erythræi § 27. Conf. Ptolemæus VI, 7, Stephan. Byz. v. Ἀσπίται, Juba ap. Plinium VI, 4. Etiamnunc in usu sunt.

Phot. τοι πολὺ χρυσόν τὴν Πτολεμαίου Συρίαν πεποιθήσαν, οὗτοι τῇ Φοινίκῳ φιλεργία κατεσκευάσαν λυσιτελεῖς ἐμπορίας, καὶ μυρία ἄλλα. Ἔστι δὲ πολυτελεία παρ' αὐτοῖς οὐ μόνον ἐν τορευμασί θυμαστοῖς καὶ ποτηρίων ποικιλίαις, ἐτι δὲ κλινῶν καὶ τριπόδων μεγέθει, [ἀλλὰ] καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' οἰκίαν παρ' ἡμῖν ἔκτεινονμένων λαμβάνει τὴν ὑπερβολὴν, πολλῶν, ὥς ἔοικε, κεκτημένων χορηγίαν βασιλικήν. Κιόνάς τε πολλοὺς αὐτοῖς φησὶ κατεσκευάσθαι ἐπιγυρσοὺς τε καὶ ἀργυροῦς, πρὸς δὲ καὶ τὰς ὀροφὰς καὶ θύρας φιάλαις λιθοκολλήτοις ἐξειληφθαί πυκναῖς, ὥσαύτως καὶ τὰ μεσοτύλια θέαν ἔχειν εὐπρεπῆ, καὶ καθόλου τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων πλούτους ἐκκεῖσθαι τὴν διαφορὰν μεγάλην. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἕως τοῦ καθ' ἡμᾶς παρ' αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται βίου.

15 Εἰ δὲ μὴ πόρρω διεστηκυῖαν τὴν οἰκίαν κατεῖχον τῶν ἐπὶ πάντα τόπον τὰς δυνάμεις στρεφόντων, οἰκονόμοι τῶν ἀλλοτριῶν ἂν ὑπῆρχον οἱ κύριοι τῶν ἰδίων ἄλλων, τῆς βραθυμίας ἀδυνατούσης τὸ ἐλευθερὸν πλεῖω χρόνον διατηρεῖν.

20 103. Παρὰ δὲ τὴν γῶραν ταύτην ἡ μὲν θάλαττα

Diod. πλούτῳ καὶ ταῖς ἄλλαις κατὰ μέρος πολυτελείαις. Ἐν γὰρ ταῖς τῶν φορτίων ἀλλαγαῖς καὶ πράσσειν ὄγκους ἐλαχίστοις πλείστην ἀποφέρονται τιμὴν ἀπάντων ἀνθρώπων τῶν ἀργυρικῆς ἀμείψους ἕνεκα τὰς ἐμπορίας ποιοῦμένων. Διόπερ ἐξ αἰῶνος ἀπορρήτων αὐτῶν γεγενημένων διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν, καὶ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πληθύνους ἐπικεκλυότους παρ' αὐτοῖς, καὶ μάλιστα ἐν Σάβαις, ἐν ᾗ τὰ βασιλεία κείται, τορευμάτα μὲν ἀργυρᾶ τε καὶ χρυσᾶ παντοδαπῶν ἐκπωμάτων ἔχρουσι, κλινὰς δὲ καὶ τρίποδας ἀργυροπόδας, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἅπασαν τῇ πολυτελείᾳ, κινῶν τε ἁδρῶν περιστάται, τὰ μὲν ἐπιγυρσα, τὰ δ' ἀργυροειδεῖς ἐπὶ τῶν κιονοκρανῶν τύπους ἔχοντα. Τὰς δ' ὀροφὰς καὶ θύρας χρυσαῖς φιάλαις λιθοκολλήτοις καὶ πυκναῖς διειληφότες, ἅπασαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατὰ μέρος οἰκονομίαν πεποιθῆναι θαυμαστὴν ταῖς πολυτελείαις· τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τὰ δ' ἐξ ἐλέφαντος καὶ τῶν διαπρεπεστάτων λίθων ἐτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν τιμιωτάτων παρ' ἀνθρώποις κατεσκευάσασιν. Ἀλλὰ γὰρ οὗτοι μὲν ἐκ πολλῶν χρόνων τὴν εὐδαιμονίαν ἀσάλευτον ἔσχον διὰ τὸ παντελῶς ἀπεξενῶσθαι τῶν διὰ τὴν ἰδίαν πλεονεξίαν ἐρμαιοῖν ἡγουμένων τὸν ἀλότριον πλοῦτον.

103. Ἡ δὲ κατὰ τούτους θάλαττα λευκὴ φαίνεται

Hi auri ditissimam Ptolemæi Syriam fecerunt; hi sedulitati Phœnicum lucrosissimas negotiationes dederunt, ut sexcenta alia præterea. Magnos impendunt sumptus non solum in toreumata admirabilia et poculorum varietatem et lectorum et tripodum magnitudinem, [sed] in reliquis quoque rebus quæ apud nos per ædes extenduntur, vulgarem modum egrediuntur, siquidem multi, ut æstimare est, sumptus faciunt regios. Multas illis esse ait columnas deauratas et forēs crebras phialis lapillorum pretiosiorum copia ornatis distingui, et similiter mesostylia quoque decentissimam præbere sui contemplationem; in summa, quicquid apud alios divitiarum est, id omne hic magna varietate expositum est. Et hæc quidem ad nostram usque ætatem de illis ita prædicantur. Nisi vero longe summotas haberent sedes ab his qui ad omnem fere locum copias vertunt, alienarum curatores opum forent, qui nunc in sua quasi præmia dominium retinent, siquidem ignavia libertatem ad prolixius tempus conservare nequit.

103. Juxta hanc regionem mare conspicitur al-

tiosarum copia antecellit. Nam in commerciis quando aliquid distrahunt, pro exigui ponderis merce plurimum auferunt pretii præ omnibus, qui argentum rebus suis commutant. Ideo quum per omnium memoriam propter longinquitatem situs in nullius unquam potestatem venerint, aurique et argenti copia quasi circumfluant, maxime Sabis, ubi regia illis sedes, toreumata omnis generis et ex argento auroque pocula, lectos etiam et tripodes argenteis fulcris, aliamque supellectilem magis quam credas sumtuosas possident. Porticus multarum columnarum partim deauratæ sunt, partim argenteæ in capitellis habent ornamenta. Fastigia et portæ crebras ex auro et pretiosis lapillis phialas ostentant; siquidem in totam ædiū adornationem mirificos impendunt sumtus, nunc argento et auro, nunc ebore et lapillis exquisitis aliisque apud homines magnæ æstimationis rebus illas exornantes. Per multas enim ætates illabefactam retinere felicitatem, quod longissime remoti sunt ab illis, qui per avaritiam suam in aliorum opibus lucrum ponunt.

103. Mare illic candidum refert colorem, ut quis

§ 102, l. 11. ἐξειληφθαί λιθοκολλήτοις B. || — 12. παρ' αὐτῶν τοῖς τῶν ἄλλων πλούτοις B. Pro τοῖς παρὰ leg. vid. παρὰ τοὺς. || — 16. στρεφόντων codd.; em. Bekker. Intelligit auctor Romanorum grassantem potentiam.

§ 103, l. 20. θάλαττα λευκὴ. ποταμῷ ἐμπερὴς] De mira quadam coloris maris mutatione prope *Cap Jask* ad sinum Persicum, v. Ritter. XII, p. 429, qui nostro loco rem nonnisi de mari fluentis undique vehementius agitato intelligendum esse suspiciatur (XII p. 248). Certius est sermonem h. l. esse de mari extero, ubi

Aden erat Sabæorum portus (Εὐδαίμων Ἀραβία Περιπλῖ); nam naves Indicæ prægrandes in fauces sinus Arabici nondum solebant penetrare (Peripl. m. Er § 26). Insulas beatas, navigatorum ex India Arabiam petentium stationes, quasnam potissimum designare auctor voluerit, quæritur. Cogitare licet de Zenobii insulis (*Lipsa-Muriah*) vel de Sarapidis insula (*Masce-ra*); at ipsa *beatarum ins.* denominatio ad hodiernam ducit *Socotara* insulam, quam veteres geographi *Dioscoride* insulam vocare solent; hoc enim nomen natum

hot. λευκή φαίνεται, ποταμῷ ἐμφερῆς, ὥστε παραπλήτ-
 τεσθαι τοῦ γινομένου τὴν αἰτίαν, νῆσοι δὲ εὐδαίμονες
 παραίκεται, ἐν αἷς βοσκήματα λευκά μὲν ἐστὶ πάντα,
 οὐδενὶ δὲ τῶν θηλειῶν ἐπιφύεται κέρα. Ἐν ταύταις
 5 ταῖς νήσοις ἰδεῖν ἔστιν ἐρμούσας ἐμπορικὰς τῶν προσ-
 γῶρων σχεδίας, πλείστας μὲν ἐκεῖθεν οὐ κατεστήσατο
 παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ὁ Ἀλέξανδρος ναύσταθμον,
 οὐκ ὀλίγας δὲ ἀπὸ τῆς Περσίδος καὶ Καρμανίας καὶ
 τῆς σύνεγγυς πάσης.

10 104. Ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν θαυ-
 μασίως ἔχοντα· ὧν ἐστὶ καὶ τὸ περὶ τὴν ἄρκτον συμ-
 βαῖνον. Ἀπὸ γὰρ Μαιμακτηριῶνος, δε ἀγεται παρὰ
 τοῖς Ἀθηναίοις, οὐδεὶς ἀστήρ τῶν ἐπὶ φαίνεται μέχρι
 φυλακῆς πρώτης, ἐν δὲ Ποσειδεῶνι μέχρι δευτέρας, ἐν
 15 δὲ τοῖς ἑξῆς τῶν μηνῶν κατὰ λόγον. Τῶν δ' ἄλλων
 ἀστέρων οἱ μὲν πλάνητες ἀόρατοι, τινὲς δὲ τοῖς ὄγκοις
 μείζονες, οἱ δὲ οὐδὲ κατὰ τοὺς ὕψεσσι καίρους τὰς
 δύσεις ποιοῦμενοι καὶ τὰς ἐπιτολάς.

100. τὴν χροάν, ὥσθ' ἅμα θαυμάζειν τὸ παράδοξον καὶ τὴν
 20 αἰτίαν τοῦ συμβαίνοντος ἐπιζητεῖν. Νῆσοι δ' εὐδαί-
 μονες πληθὺν ὑπάρχουσιν, ἔχουσιν πόλεις ἀτειχίστους,
 ἐν αἷς τὰ βοσκήματα πάντα λευκὰ ἔχει τὴν χροάν,
 καὶ τοῖς θήλεσιν αὐτῶν οὐκ ἐπιφύεται τὸ καθόλου κέ-
 ρας. Εἰς ταύτας δ' ἔμποροι πάντοθεν καταπλέουσι,
 25 μάλιστα δ' ἐκ Ποτάνας, ἣν Ἀλέξανδρος ὥκισε παρὰ
 τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ναύσταθμον ἔχειν βουλόμενος τῆς
 παρὰ τὸν Ὠκεανὸν παραλίου. Περὶ μὲν οὖν τῆς χώ-
 ρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς
 εἰρημένοις.

30 101. Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν δρωμένων πα-
 ραδόξων ἐν τοῖς τόποις οὐ παραλείπτειν. Θαυμασιώ-
 τατον μὲν οὖν ἐστὶ τὸ περὶ τὴν ἄρκτον ἰστοροῦμενον
 καὶ πλείστην ἀπορίαν παρεχόμενον τοῖς πλοῦξοιμένοις.
 Ἀπὸ γὰρ μνηστὸν ἐν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Μαιμακτηριῶνα
 35 τῶν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον ἀστέρων οὐδένα φαεῖν
 δοῖσθαι μέχρι τῆς πρώτης φυλακῆς, τῷ δὲ Ποσειδεῶνι
 μέχρι δευτέρας, καὶ κατὰ τοὺς ἑξῆς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 (1. κατὰ λόγον). Τῶν δ' ἄλλων τοὺς [μὲν] ὀνομαζο-
 40 μους πλανήτας ἀθεωρήτους ὑπάρχουν, τοὺς δὲ (μὲν
 codd.) μείζονας τῶν παρ' ἡμῶν, ἑτέρους δὲ μηδὲ τὰς
 ὁμοίας ἀνατολάς καὶ δύσεις ποιεῖσθαι.

bum ad fluvii speciem, ita ut effectus hujus causam
 non sine stupore demireris. Adjacent autem insulae
 fortunatae, in quibus niveo sunt colore pecora uni-
 versa, nec ulli feminarum cornu adnascitur. In his
 mercatorias accolarum naves stationem habere videas,
 plerasque inde profectas, ubi juxta Indum amnem
 navale instituit Alexander, nec paucas e Perside et
 Carmania et tota continente finitima.

104. Coelestia etiam illis mirabiliter se habent; inter
 quae est quod circa Ursam contingit. Nam inde a
 Mæmacterione mense Atheniensium, nulla de septem
 ejus stellis conspicitur usque ad vigiliam noctis pri-
 mam; Posideone ad secundam usque, et eadem ratione
 mensibus deinceps sequentibus; tum de ceteris stellis
 erraticae non videntur; nonnullae autem globos habent
 majores; sunt quae non statim et legitimis sibi temporibus
 occidunt et oriuntur.

simul inusitatum rei modum et causam merito demi-
 retur. Fortunatae prope insulae exstant haud munitis
 frequentatae oppidis, ubi greges et armenta omnia ni-
 vei sunt coloris; nec ullum femineo sexui cornu agna-
 scitur. Ad has undique mercatores commeant, in-
 primis a Potana (*Pattalis*), quam Alexander ad In-
 dum flumen condidit, ut commodam in illa Oceani
 ora navium stationem haberet. Atqui de regione hac
 ejusque incolis jam satis dictum esse arbitramur.

104. (*Cap. 48.*) Nunc quae mira istic in caelo vi-
 dentur non praetermittenda sunt. Omnium maximam
 incutit admirationem nec mediocrem navigantibus
 dubitationem movet, quod de Urso caelesti com-
 memoratur. A mense enim, quem Mæmacterionem
 Athenienses vocant, nulla Septemtrionum stella circa
 Ursam a navigantibus conspici narratur ad primam
 usque vigiliam; Posideone usque ad secundam, simi-
 lique progressionem sequentibus mensibus. De reliquis
 eas, quas erraticas vocant, conspectui illorum non
 exhiberi; alias majores esse quam nobis videntur;
 alias non consimili modo ascendere ac descendere.

est ex indicio: *dvtpa sukhata*, i. e. *insula beata sive fortunata*, aut post Bochartum (*Geogr. sacr.* I, 1, p. 436) monuerunt Bohlen *Ind.* II, 139, Lassenius, Benfey, Ritterus, alii. Pecora alba cornibus carentia esse videntur *Zebus* indicæ, quæ tanquam vaccæ sacrae a *Baniantis* mercatoribus ex India etiamnunc in stationes eorum Arabicas deduci solent, monente Rittero XII, p. 249. || — 7. *ναύσταθμον*], quod apud Diodorum vocatur Ποτάνη, librorum vitio, ut videtur, pro Πάτταλα (Arrian. *Anab.* V. 4, VI, 17. *Ind.* c. 2. *Plin.* II, 75 etc., *hod. Tatta*). Notus locus erat ex Alexandri M. historia, at non Alexander primus ναύσταθμον inde fecit.

§ 104, lin. 13. μέχρι φυλακῆς πρώτης κτλ.]
 « Si l'on suppose que le lieu de la remarque soit à 15 degrés de latitude nord, on trouve qu'alors la première des sept principales étoiles de la grande Ourse (l'étoile α) se levait vers neuf heures du soir le 15 octobre, et vers sept heures le 15 novembre. A la première de ces dates, le soleil se couchait vers cinq heures 50 minutes; et par conséquent la première garde, qui commençait avec le coucher du soleil, finissait à huit heures 50 minutes; la seconde garde s'étendait de huit heures 40 minutes à onze heures 40 minutes du soir. L'observation qui reporte le lever de la grande Ourse pour le mois de novembre à la seconde

Phot. 105. Τοῦ δὲ ἡλίου τὴν ἔκτασιν ἐν τοῖς ἐπέκεινα Πτο-
 λεμαῖδος ἰδῆν λέγουσι καὶ παρηλλαγμένην. Πρῶτον
 μὲν γὰρ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν φῶς ἀντίλον ἔωθεν ὁρῶ-
 μεν ἐπὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον, εἴτα τὴν ἀνατολήν· ἀλλὰ
 5 νυκτὸς σκοτίας ὑπαρχούσης, ἐξαίφνης ἀνέλαμψεν
 ἡλιος, ἥμερα δὲ οὐδέποτε γίνεται ἐκεῖσε πρὶν τὸν
 ἡλιον ἰδεῖν. Δεύτερον δὲ ἡλιος ἀναφερόμενος φαίνεται
 ἐκ μέσου τοῦ πελάγους. (Τρίτον) ποιεῖ δὲ τοῦτο
 ἄνθρωποι μὲν ὧν τῶν πυρῶδεστάτων παρόμοιος, σπινθη-
 10 ρας δὲ μεγάλους ἀπορρίπτων, τοὺς ἡμῖν εἰς τὸν κύκλῳ
 τόπον τοῦ φωτίζοντος, τοὺς δὲ εἰς τὸν ἀνωτέρω. (Τέ-
 τартон) καὶ τὸ σχῆμα δὲ οὐ δισκοειδὲς ἔχειν τὸν
 ἡλίον φασιν, ἀλλὰ κίονι παχεῖ τὰ γε πρῶτα ἐμπερῇ,
 μικρὸν ἐμβριθέστερον ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῶν ἄκρων φαν-
 15 τασίαν, οἰονεὶ κεφαλὴν. (Πέμπτον) ἐτι τοίνυν οὔτε
 αὐγὴν οὔτε ἀκτίνα ἀπολάμπειν οὐδεμίαν, οὔτε ἐπὶ τὴν
 γῆν, οὔτε ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἔως πρῶτης ὥρας, ἀλλ'
 ἐπὶ σκότει πῦρ ἀλαμπές· δευτέρας δ' ἐνισταμένης τὸ
 ὅλον ἄστρον ἀναβαίνειν, ἀσπιδοειδὲς καθιστάμενον, τοῦ
 20 σχήματος τὸν τύπον καὶ τὸ φῶς ἐπὶ τε τὴν γῆν καὶ τὸ
 πέλαγος βάλλει οὕτως ἄστρον καὶ πυρῶδες, ὥστε ἀμφοῖν
 νομίζεσθαι παμμεγέθεις τὰς ὑπερβολάς. (Ἑκτον) εἰς
 δὲ τὴν ἑσπέραν ἐναντίον τῶν πυρῶδεστών, σπινθηρίας δὲ
 25 γῆς, οὐκ ἐλάττω χρόνον ὥρων τριῶν μετὰ ταῦτα φω-
 τίζειν, ὃν καὶ νομίζουσι παρ' αὐτοῖς καιρὸν εἶναι τῆς
 ἡμέρας τὸν ἥδιστον.

Liod. 105. Τὸν δ' ἡλιον οὐχ ὥσπερ παρ' ἡμῖν βραχὺ πρὸ
 τῆς ἰδέας ἀνατολῆς προαποστέλλειν τὸ φῶς, ἀλλ' ἐτι
 30 νυκτὸς οὐσῆς σκοταίῳ παραδόξως ἄφρον φανέντα ἐκλάμ-
 πειν. Διὸ καὶ μηδέποθ' ἡμέραν ἐν ἐκείνοις τοῖς τό-
 ποις γίνεσθαι πρὶν δραθῆναι τὸν ἡλιον. Ἐκ μέσου δὲ
 τοῦ πελάγους φασὶν ἀναφανέμενον αὐτὸν δρᾶσθαι μὲν
 ἄνθρωποι παραπλήσιον τῷ πυρῶδεστάτῳ, σπινθηρίας δὲ
 35 ἀφ' ἐκτουτοῦ μεγάλους ἀπορρίπτειν, καὶ τῷ τύπῳ μὴ
 κοινοειδῇ (1. κυκλοειδῇ) φαίνεσθαι, καθάπερ ἡμεῖς δο-
 ξάζομεν, ἀλλὰ κίονι τὸν τύπον ἔχειν ἐμπερῇ, μικρὸν
 ἐμβριθέστεραν ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιράνεαν,
 πρὸς δὲ τοῖς αὐτοῖς μήτ' αὐγὴν ποιεῖν μήτ' ἀκτίνας βάλ-
 40 λειν ἄχρι πρῶτης ὥρας, φαινομένου πυρὸς ἀλαμποῦς
 ἐν σκότει· δευτέρας δ' ἀρχομένης ἀσπιδοειδῇ γίνεσθαι
 καὶ τὸ φῶς βάλλειν ἀπότομον καὶ πυρῶδες καὶ ὑπερ-
 βολήν. Κατὰ δὲ τὴν δύσιν ἐναντία γίνεσθαι συμπτώ-
 45 ματα περὶ αὐτόν· δοκεῖν γὰρ τοῖς ὁρῶσι καινὰς ἀκτί-
 νας φωτίζειν τὸν κόσμον οὐκ ἔλαττον ὥρων δυοῖν, ὥς δ'
 Ἀγαθαρχίδης δὲ Κνίδιος ἀνέγραψε, τριῶν. Τοῦτον δὲ

105. Peculiari etiam et diverso narrant modo solem
 exhiberi ultra Ptolemaidem. Primo (aiunt) non, ut
 apud nos, lucem absque sole mane vident ad tempus
 mediocre, et tum demum sideris exortum, sed ex ipsi-
 noctis tenebris repente sol effulget, nec unquam ibi
 fit dies, priusquam totum conspiciant solem. Deinde
 sol ex medio pelago ascendere videtur. Tertio offert
 se carboni ignitissimo persimilis, et grandes projicit
 scintillas, aliquas in tractum sideri circumcirca proxi-
 mum, aliquas etiam longinquius. Quarto, nec sol ad
 disci formam se habet, sed crassam refert columnam
 principio, cujus a summo species aliquanto plenior,
 quasi caput, appareat. Quinto, nec jubar nec radium
 inde resplendere, tam in mari quam in terra, perhi-
 bent, usque ad exitum horæ primæ, sed interim ceu
 ignem esse non lucidum, caligine involutum. Secunda
 autem hora sidus totum ascendere, clypei effigiem
 repræsentans, et terræ marique et formæ habitum et
 lucem innittere tam insolentem et igneam, ut utrius-
 que immodicam esse magnitudinem existimetur. Sexto,
 ad occasum contrario affectum modo solem
 conspici affirmant. Postquam enim demersionem in-
 fra terram ostendit, non angustiore deinceps spatio
 tribus horis lumen retro mittit. Quod tempus ve-
 speræ jucundissimum apud se esse arbitrantur.

105. Nec solem, ut apud nos, modicum ortui suo
 jubar præmittere, sed intempesta adhuc nocte insolenti
 apparitione subito effulgere. Ideo nunquam illic
 prius lucescere, quam sol conspiciatur. Ex medio,
 ut aiunt, pelago emergit, candenti assimilis carboni,
 et scintillas de se ingentes projicit. Nec rotunda, aut
 disci, ut nobis videtur, figura apparet, sed columnæ
 speciem refert, cujus caput aliquando crassius appa-
 reat. Præterea neque splendorem neque radios ad
 primam usque horam fundit, sed ut ignis absque luce
 in tenebris emicat. Incunte secunda, clypei formam
 induit, subitumque ac supra modum fervens lumen
 dispergit. Sub occasum vero contraria in ipso eve-
 niunt. Nam novis radiis non minus quam per duas,
 vel, ut Agatharchides scribit, per tres horas illustrare
 mundum intuentibus videtur. Quod tempus incolis

garde de la nuit, est donc fausse; il est également faux
 d'en conclure que le lever de la grande Ourse recule
 de mois en mois, tandis que, dans la vérité, ce lever
 avance. » Mior ad vers. gall. Diodori. || — 16. οἱ μὲν
 πλάνητες ἀόρατοι κτλ.] Hæc quoque absurda
 sunt. Num fabula fuerit a navigatoribus sparsa, an
 verum aliquid subsit ab Agatharchide parum intel-

lectum, tu videas. Quæ vero deinceps (§ 105) legun-
 tur de solis ortu, ea recentiorum peregrinatorum tes-
 timoniis comprobata sunt. Vide Valentia *Voy. and*
Trav. II, p. 342. Ritter. XII, p. 780.

§ 105, l. 16. ἀπολάμπειν] ἀπολάμπει B. || —
 21. πυρῶδες] πυρρῶδες C.

Plot. 107. Ὅτι εἰπὼν περὶ ἀμώπτεων ὁ συγγραφεὺς δια-
φόρους αἰτίας, καὶ πάσας ὡς οὐδὲν ἐχούσας ἀληθές ἀπο-
δοκιμάσας, ἐπάγει· Ὅτι δὲ ταῦτα πάντα λαλιὰν μὲν
ἔχει σιγᾶν αἰσχυρομένην, πράγματός δὲ οὐδενὸς ἀντεί-
5 ληπτὰι βοήθειαν δυναμένου τοῖς εἰρημένοις παρασχεῖν,
εὐχερές ἐστι μαθεῖν. Εἴτα προσθεὶς καὶ ἕτερα τῆς
αὐτῆς ἐννοίας ἐχόμενα, πάλιν ἐπιφέρει· Διὸ περὶ μὲν
ἀμώπτιδος καὶ σεισμοῦ καὶ πνευμάτων καὶ κεραυνῶν
καὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων τὰς μὲν αἰτίας, δι' ἃς γίνε-
10 ται, παραχωροῦμεν τοῖς ἐτοιμότερον ἔχουσι πρὸς εὐκο-
λίαν ἡμῶν· τὰ δὲ πάντα τὰ γεννῶντα τὰς προφανεῖς
συμφορὰς δεδηλώκαμεν, μαθόντες παρὰ τῶν εἰδόντων.
Εὐρίσκειν δὲ πιθανώτερα τούτων εἰς μὲν ὑπόθεσιν πα-
ράδοξον φιλοτιμούμεθα, ἱστορίαν δὲ ἀπαγγέλλοντες
15 ἀληθινήν οὐκ ἂν ὑπομείναμεν.

108. Ὅτι ἐν τῷ προειρημένῳ πόρῳ, φησί, περὶ τὰς
ἐλαίας τοιούτον τὸ ξένον συμβαίνει. Πλημμυρίδος
ὑπαρχούσης πᾶσαι καλύπτονται, τῆς δ' ἀμώπτεως γι-
νομένης ἐν τῇ θαλάσῃ πάντα τὸν χρόνον θάλλουσιν.
20 Ἔστι δέ τι φύμενον αὐτοῖσι κατὰ βάθος ἐν ταῖς βα-
χίαις, μελαίνῃ σχοίνῳ παραπλήσιον, ὃ φασιν οἱ ἐκεῖσε
κατοικοῦντες Ἰσίδος εἶναι τρίχωμα, μυθῶδει πλά-
σματι πῶστιν ἐνήθη περιτιθεῖναι ζυτούντες. Συμ-
βέθηκε δ' αὐτῷ τυπομένῳ μὲν ὑπὸ τοῦ κύματος κάμ-
25 πτεσθαὶ πολλὰ ὥς, ἀπαλῆς οὖσης τῆς ὀλης περιοχῆς
καὶ τοῖς ἄλλοις παραπλησίαις φυτοῖς· ἂν δέ τις ἀποκό-
ψας εἰς τὸν ὑπαίθρον ἀναφῇν τόπον, σιδήρου παρα-
χρήμα γίνεται τὸ διηρημένον σκληρότερον.

109. Ὅτι καὶ ἄλλοι μὲν πολλοὶ, φησὶν, ἰχθύες περὶ
30 τοὺς προειρημένους τίκονται τόπους, παραλλαγήμενην
ἔχοντες τὴν φύσιν, γίνεται δέ τις ἰχθύς υπερβαλλόντως
μέλας, ἀνδρὸς ἔχων μέγεθος, ὃν καλοῦσιν αἰθίοπα,
διὰ τὸ καὶ τοῦ προσώπου σμῆδν ἔχειν τὸν τύπον. Τοῦ-
τον κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ θηρεύσαντες διὰ τοῦ δημοιότητος
35 οὔτε πωλεῖν ἤξιζον οὔτε καταναλίσκουν, τῷ δὲ χρόνῳ
προϊόντος ἀμώπτερα πράττοντες οὐδὲν ἁμαρτάνουσι.

100. τὸν καιρὸν ἡδιστον τοῖς ἔγχωροις φαίνεσθαι, ταπει-
νομένου τοῦ καύματος διὰ τὴν φύσιν τοῦ ἡλίου.

108. Τῶν δ' ἀνέμων ζέφυροι μὲν καὶ λίβες ἔτι δ' ἀρ-
40 γέσται καὶ εὖροι πνέουσι καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς
ἄλλοις· νότοι δὲ κατὰ μὲν Αἰθιοπίαν οὔτε πνέουσιν
οὔτε γνωρίζονται τὸ σύνολον, κατὰ δὲ τὴν Τρωγλοδυ-
τικὴν καὶ τὴν Ἀραβίαν θερμοὶ γίνονται κατ' ὑπερβολὴν,
ὥστε καὶ τὰς ὕλας ἐκπυροῦν καὶ τῶν καταφευγόντων
45 εἰς τὰς ἐν ταῖς καλύβαις-σκαῖς ἐκλύνειν τὰ σώματα.
Ὁ δὲ βορέας δικαίως ἂν ἀριστος νομίζοιτο, δικνούμε-
νος εἰς ἅπαντα τόπον τῆς οἰκουμένης καὶ διαμένων
ψυχρός.

§ 108, l. 18. ἀμώπτεως] ἀναπότews B; ἀμαπότews
C. — γινομένης] γενομένης C. — 19. θαλάττῃ B.
De olivis istis jam vidimus supra. Cf. Plin. XIII, 41. —
— 21. μελαίνῃ] μελαν C. De re cf. Plinius XIII, 42 :
Juba tradit circa Troglodytarum insulas fruticem in

GEORGE I.

107. Hinc postquam varias reciprocatōnis causas au-
ctor percensuit, omnesque, ut quæ nihil veri continent,
improbatae rejecit, deinceps infert : Quod hæc nugis
constent, et a nullius rei veritate, quæ recitatis opitu-
letur, sint desumpta, cognitu facile est. Tum quibus-
dam aliis in eam sententiam adjectis, iterum subdit :
Ideo de recursu maris terræque motu ac ventis et
fulminibus et id genus universis disputationem, qui-
bus videlicet causis existant, concedimus aliis, qui ad
expediendum ista quam nos sunt paratiores. At af-
fectiones quibus manifestæ calamitates generentur,
exposuimus, a gnaris acceptas. Verisimiliora autem
hiscæ invenire, ad argumentum quidem insolens enixe
cupimus, sed ad veræ professionem historiæ tale quid-
dam a nobis admitti non potest.

108. In freto supra memorato circa olivas mirum
hoc accidere tradit. Æstu maris exundante, omnes
operiuntur, marique undas resorbente, omni tempore
floreant. Nascitur hic quippiam in profundo per sco-
pulos, junco nigro non dissimile, quod Isidis capil-
lum vocant incolæ, fabuloso commento simplicem
adstruere fidem conati. Accidit vero ut impulsam
a fluctu variis agitur flexibus, quum tota ejus sub-
stantia sit mollis, ceterisque in hoc genere plantis res-
pondeat. At si quis avulsum in lucem efferat subdia-
lem, pars illa ablata continuo rigescens durior ferro
evadit.

109. In locis, quæ recensui, quum alii multi vario-
que naturæ discrimine pisces nascuntur, tum quidam
offertur immodice niger, ad magnitudinem viri, cui
Æthiopis nomen imponunt, quod etiam sinam ima-
gine sua faciem imitatur. Hunc piscatores initio,
propter similitudinem istam, nec vendendum nec in
cibo absumendum judicabant, sed temporis progressu
utrumque factitantes, nihil peccant.

omnium est jucundissimum, deminuto jam per occa-
sum solis æstu.

106. Ex ventis Favonii et Africi nec non Argææ
et Euri, ut alibi terrarum, spirant; sed Austri per
Æthiopiam neque flant neque in ullam venere cogni-
tionem. In Troglodytica tamen et Arabia fervorem
supra modum intendunt, ita ut silvas quoque incen-
dant, et quamvis sub tugariorum umbram homines
refugiant, toto tamen corpore languescant. Ideo bo-
reas merito ventorum optimus judicetur, qui totum
pervadens orbem perpetuam refrigerandi vim con-
servat.

*alto vocari Isidis crinem, corallio similem, sine foliis ;
præcisum mutato colore in nigrum durescere ; quum
cadat, frangi.*

§ 109, l. 33. τοῦτον] τοῦτο C. De Æthiope piscē
nescio an aliunde constet.

Phot. 110. Τὰ μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ἔθνων τῶν ἔκκειμένων πρὸς μεσημβρίαν, ὡς ἦν ἐφ' ἡμῖν, ἐν πέντε βιβλίοις ἐπιμελῶς ἱστορήκαμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν τῷ πελάγει νήσων ὕστερον τε θεωρημένων, καὶ τῶν ἐξῆς ἔθνων, καὶ τῶν εὐσιδῶν ὅσα φέρειν συμβάλει τὴν Ἑρωγλοῦτιν γῶ-
 5 ραν, ἡμεῖς μὲν παραιτησάμενοι τὴν ἐξήγησιν ἄρδην ἀπολελοίπαμεν, οὐτε τὸν πόνον τῆς ἡλικίας ὁμοίως ὑποφέρειν δυναμένης, πολλῶν ἡμῖν ὑπὲρ τε τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀναγεγραμμένων, οὐτε τῶν ὑπομνημά-
 10 των διὰ τὰς κατ' Αἴγυπτον ἀποστάσεις, ἀκριβῆ παραδίδόντων σκέψιν. Ὁ δὲ καὶ τοῖς κατὰ μέρος πράγμα-
 σιν ἐντετευγώς, καὶ λόγοις κατεσκευασμένος ἱστορίας ἀξίους, καὶ προαίρεσιν ἔχων δυναμένην δόξαν πόνου θηρεύειν, οὐκ ἀφέζεται.
 15 111. Ὅτι Ἀρριανὸς περὶ κομητῶν φύσεως τε καὶ συστάσεως καὶ φασμάτων βιβλιδάριον γράψας, πολλοὺς ἀγωνίσμασι περᾶται δεικνύων ὅτι μὴδὲν μῆτε τῶν ἀγαθῶν μῆτε τῶν φαύλων τὰ τοιαῦτα φάσματα ἀποσημαίνουσιν.

FRAGMENTA SEDIS INCERTÆ.

112. Diodor. I, 41, 4, de Nili incrementis: Ἑγγιστα δὲ τῇ ἀληθείᾳ προσεληλυθεν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος· φησὶ γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὅρεσι γίνεσθαι συνεχεῖς ὁμβροὺς ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς μετοπωρινῆς ἰσημερίας· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, τὴν κατὰ φύσιν ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἔκχεομένους ὁμβροὺς λαμβάνειν τὴν αὐξήσιν. Εἰ δὲ τὰς αἰτίας μὴδὲς ἀποδοῦναι δύναται μέχρι τοῦ νῦν τῆς τῶν ὁδάτων γενέσεως, οὐ προσήκειν ἀθετεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν· πολλὰ γὰρ τὴν φύσιν ἐναντίας φέρειν, ὧν τὰς αἰτίας οὐκ ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἀκριβῶς ἐξευρεῖν· μαρτυρεῖν δὲ τοῖς ὕφ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας. Πρὸς μὲν γὰρ τοὺς ὄρους τῆς Σκυθίας τοῖς πρὸς τὸ Καυκάσιον ὄρος συνάπτουσι, παρεληλυθότες ἤδη τοῦ χειμῶνος, καὶ ἔχαστον ἔτος νιπτοὺς ἐξαισίους γίνεσθαι συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐν δὲ τοῖς πρὸς βορρᾶν ἑστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς ὀρισιμένοις καιροῖς καὶ χάλαζαν ἀπιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος καταράττειν, καὶ περὶ μὲν τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν ἀρχομένου θέρους συνεχεῖς ὁμβροὺς γίνεσθαι,

110. Jam quæ memorabilia sunt de gentibus ad meridiem summotis, pro facultate nostra quinque libris accurate sunt exposita. De insulis autem in pelago serius repertis et cognitis populisque ulterioribus et gratis odoribus, quos Troglodytis edit regio, nos quidem deprecati expositionem prorsus omisimus, quum atas nostra laborem perinde sufferre jam nequeat, multaque de Europa et Asia a nobis sint literis prodita, nec commentarii, propter defectiones in Ægypto disquisitionem exactam suppedient. Qui vero et particulatim rebus interfuerit, et verbis historia dignis instructus studium adhibeat, gloriæ per laborem vendendæ par et sufficiens, ab hoc se negotio non abstinabit.

111. Arrianus in libello de cometarum natura et constitutione meteororum enixe conatur ostendere haud quidquam eorum quæ bona aut mala sunt, huiusmodi apparitionibus portendi.

112. Quam proxime ad verum accessit Agatharchides Cnidius. Is enim memorat, quotannis in Æthiopiæ montibus pluvias exsistere continentes, a retrogressionem solis æstiva usque ad diei et noctis exæquationem autumnalem. Consentaneum esse igitur rationi, Nilum hieme contrahi, ubi pro naturæ suæ modo a solis fontibus procurreret, et per æstatem ab imbribus effusis increscere. Etsi autem nemo hactenus generationis aquarum rationes reddere potuerit, suæ tamen sententiæ expositionem idcirco non repudiandam esse docet. Multa enim naturam ferre contra solitum, quorum causas homines accurate invenire non possent. Dictis a se testimonium id asserre, quod in aliquibus Asiæ locis accideret. Nam in finibus Scythiæ Caucasium montem attingentibus, jam hieme exacta, singulis annis per dies continue multos vim nivium immanem decidere. In Indiæ quoque partibus ad Boream conversis grandinem magnitudine et copia incredibili certis temporibus præcipitare, et circa Hydaspin fluvium ineunte æstate continenter

§ 110, l. 3. τῷ πελάγει | τῷ ὁμ. AB. || — 12. ἐν τετυγηκός C.

§ 111. Arrianus quinam fuerit, queritur.

§ 112 Eadem brevius ex Agatharchide (vel potius Diodoro) narrat Theophylactus Hist. lib. VII, ap. Phot. cod. 65 p. 32: Ὁ δὲ συγγραφεὺς Ἀγαθαρχίδου τοῦ Κνιδίου τῷ δόξῃ προστίθεται. Φησὶ δὲ ὅτιος ἀν' ἔτος ἔχαστον ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν μεγάλους καὶ συνεχεῖς γίνεσθαι ὁμβροὺς ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι τῆς ἰσημερίας

τῆς ἐν τῷ μετοπῶρ γινομένης καὶ ἔχαστα· εὐλόγως οὖν τὸν Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, κατὰ φύσιν ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν αὐτοῦ πηγῶν, κατὰ δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἐκείθεν ἔκχεομένους εἰς αὐτὸν ὁμβροὺς λαμβάνειν τὴν αὐξήσιν. Ceterum quum de ejusmodi ἀπορήμασιν Agatharchides aliorum sententiās recensere soleat, potest est Diodorum, Nostri pedissequum, etiam ea quæ in præcedentibus (inde a cap. 37) de eadem re exponit, ex eodem duxisse Agatharchide.

κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς ταῦτο συμβαίνειν, καὶ ταύτην τὴν περίστασιν κυκλομένην αἰετοὺς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. Οὐδὲν οὖν εἶναι παράδοξον εἰ καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν κειμένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὅρεσιν ὄμβροι καταράττοντες ἐν τῷ θέρει πληροῦσι τὸν ποταμὸν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυρουμένης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρβάρων. Εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινόμενοις ἐναντίαν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτ' ἀπιστήτεον· καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον, περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχράς καὶ ἀπόνους καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς.

113. Plutarch. Qu. Conv. VIII, 9, 16 : Οἱ δὲ περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν νοσήσαντες, ὡς Ἀγαθαρχίδης ἱστορῆκεν, ἄλλοις τε συμπτώμασιν ἐχρήσαντο καινοῖς καὶ ἀνιστορήτοις, καὶ δρακόντια μικρὰ τὰς κινήμας διεσθιόντα καὶ τοὺς βραχίονας ἐξέκυψεν, ἀψαμένων δ' αὖθις ἀνεδύετο, καὶ φλεγμονὰς ἀκαρτερήτους ἐνεκλούμενα τοῖς μυῶδεσι παρέειχε· καὶ τοῦτο τὸ πάθος οὔτε πρότερον οὐδὲν οὐδὲ, οὔτε ὕστερον ἄλλοις, ἀλλὰ ἐκείνοις γε μόνους γενόμενον, ὡς ἔτερα πολλά.

114. Elian. N. A. XVI, 27 : Ἀγαθαρχίδης φησὶν εἶναι γένος ἐν τῇ Λιβύῃ τινῶν ἀνθρώπων, καὶ μέντοι καὶ καλεῖσθαι αὐτοὺς Ψύλλους· καὶ ὅσα μὲν κατὰ τὸν ἄλλον βίον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διαφέρειν οὐδὲ ἐν, τὸ δὲ σῶμα ἔχειν ξένον τε καὶ παράδοξον ὡς πρὸς τοὺς ἑτεροφύλους ἀντικρινόμενον· τὰ γὰρ τοι ζῶα τὰ δάκετα καὶ τὰ ἐγγρίμπτωνα πάμπόλλα ὄντα, μηδὲν αὐτοὺς μόνους ἀδικεῖν· οὔτε γοῦν ὀφως δακόντος ἐπαΐουσιν, οὔτε φαλαγγίου νύξαντος ὡς τοὺς ἄλλους εἰς θάνατον, οὔτε μὴν σκορπίου κέντρον ἀπερείσαντος. Ἐπὶ δὲ ἄρα τούτων προσπελάσῃ τι καὶ παραψύχῃ τοῦ σώματος, καὶ ἅμα τι καὶ τῆς δσμῆς τῆς ἐκείνων (ψύχῃ ἢ) σπᾶσι, ὅσπερ οὐκ φαρμάκου γευσάμενον ὑπνοποιοῦ, κάρωσιν τινα ἐλκτικὴν εἰς ἀναίσθησίαν ἐμποιοῦντος, ἐξασθενεῖ καὶ παρῆται, ἔστ' ἂν παραδράμῃ ὁ ἀνθρώπος. Ὅπως δὲ ἐλέγχουσι τὰ ἐαυτὸν βρέφῃ, εἴτε ἐστὶ γνήσια, εἴτε καὶ νόθα, ἐν τοῖς ἐρπετοῖς βρανανήκοντες, ὡς ἐν τῷ πυρὶ τὸν χρυσὸν οἱ βάναστοι χρυσορυγοί, ἀνωτέρω εἶπον.

115. Plinius H. N. VII, 2 : *Similis et in Africa gens Psyllorum fuit, ut Agatharchides scribit, a Psyllo rege dicta, cujus sepulcrum in parte Syrtium majorum est. Horum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, et cujus odore soporant eas. Mos vero liberos genitos protinus obiciendi sevissimis earum,*

pluere. Id ipsum in Æthiopia quoque aliquot diebus post contingere. Et hanc aeris intemperiem perpetuo circumactam locis contiguis tempestates inducere. Non igitur mirum, si Æthiopia quoque, supra Ægyptum sita, montana assiduis obruerentur imbribus, unde per ætatem fluvius auctior factus insurgeret; præsertim quum rem ita se habere barbari locorum accola testarentur. Quodsi hæc jam memorata contrariam habeant naturam iis, quæ apud nos fiunt, non propterea fidem esse derogandam. Nam austrum apud nos turbidum esse et nimbosum, in Æthiopia vero serenum, et boreales ventos in Europa esse concitatos et vehementes, in illis regionibus remissos prorsusque infirmos.

113. Circa Rubrum mare morbo correpti, ut Agatharchides narrat, quum aliis novis et inauditis accidentibus sunt vexati, tum angues exigui nati intus exsertis capitibus suras et brachia peredebant, et tacti rursum carnem subibant ac per musculos serpentes inflammationum vim intolerabilem excitabant: idque morbi genus aut prius aut posterius ullis aliis, præter solos istos, obtigisse nemo comperit, ut et multa alia.

114. Agatharchides dicit in Libya nationem esse, Psyllos nuncupatam; et nihil quidem quoad vivendi rationem a reliquis hominibus differre, verumtamen cum aliis nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere; non enim venenatas bestias, quæ vel ictu vel morsu venenum relinquunt, eis quippiam nocere posse, neque serpentis morsu aut phalangiorum mortiferis vulneribus, ut ceteros homines, affici, neque scorpionum aculeis lædi solere. Quum enim venenatum quiddam ad eos accesserit et corpus eorum attigerit vel aliquem odorem hauserit, veluti soporiferam bibisset potionem, stupore affectum ac sensu privatum sopitur, et tamdiu debilitatur, quoad ab eo Psyllus recesserit. Porro natos sibi infantes quomodo, germani an spurii sint, experiantur serpentibus admotis, ut auri puritatem igne explorant aurifabri, supra (I, 57) narravi.

eoque genere pudicitiam conjugum experiendi, non profugientibus adulterino sanguine natos serpentibus. Hæc gens ipsa quidem prope internecone sublata est a Nasamonibus, qui nunc eas tenent sedes: genus tamen hominum ex iis, qui profugerant, aut, quum pugnatum est, absuerant, hodieque remanet in paucis.

§ 114. De Psyllis v. Herodot. IV, 173; Callias Syracus. in Fr. Hist. II, p. 382, 3; Agrotas ib. IV, p. 294, 1; Antigonus Mir. c. 19; Plin. V, 4. VIII, 38. XI, 28. 30. XXVIII, 6; Strabo p. 131. 588. 814. 838; Hecateus ap. St. Byz. s. v.; Plutarch. Cato min. c. 56;

Dio Cass. LI, 14; Lucan. IX, 893; Silius Ital. I, 411; Ptolemæus IV, 4; Suckey in *Mém. de l'Acad. d. inscr.* t. VII, p. 273; *Description de l'Égypte*, t. XXIV, 82; Minutoli *Abhandl. vermischten Inhalts* I, p. 42 sqq.

[ΣΚΥΜΝΟΥ ΧΙΟΥ, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ,]

[SCYMNI CHII, UT FERTUR,]

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

ORBIS DESCRIPTIO.

- Πάντων ἀναγκαϊότατον ἡ κωμωδία,
θειότατε βασιλεῦ Νικόμηδες, τοῦτ' ἔχει
τὸ καὶ βραχέως ἑκάστα καὶ φράζειν σαφῶς
καὶ ψυχαγωγεῖν πάντα τὸν ὑγιῆ κρίτην.
5 Διὸ δὴ δοκιμάσας τὸ πλεονὸν τῆς λέξεως
σοί τε διὰ ταύτης ἐντυχεῖν ἐσπούδασα
καὶ διαλεγῆναι βραχέα, τὸ τε συνηγμένον
εὐπεριγράφως ὡφελίμων ἀναδοῦναι τότε
σύνταγμα, κοινὴν πᾶσι τὴν εὐχρηστίαν
10 διὰ σὲ παρέξων τοῖς θέλουσι φιλομαθεῖν.
Βουλούμενος οὖν σοι πρῶτον ἐκθέσθαι σαφῶς
τὸν ἀπολογισμὸν τῆς ὅλης συντάξεως,
αὐτῷ δοθῆναι τῇ προεκθέσει λόγον
μὴ πολὺν· ἐμοὶ γὰρ κρίνεται λακωνικῶς
15 περὶ μεγάλων ἐλάχιστοι πραγμάτων λέγειν.
Ἔστι δ' ἃ γράφω τοιαῦτα. Τοῖς ἐν Περγάμῳ
βασιλεῦσιν, ὧν ἡ δόξα καὶ τεθνηκότων
παρὰ πᾶσιν ἡμῖν ζῶσα διὰ παντὸς μένει,
τῶν Ἀττικῶν τις γνησίῳ τε φιλόλογον,
20 γεγονῶς ἀκουστῆς Διογένης τοῦ Στωϊκοῦ,
συνεσολακῶς δὲ πολὺν Ἀριστάρχῳ χρόνον,
συνετάξας ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς ἀλώσεως
χρονογραφίαν στοιχοῦσαν ἄχρι τοῦ νῦν βίου.
Ἔτη δὲ τετταράκοντα πρὸς τοῖς χιλίοις
25 ὥρισμένως ἐξέθετο, καταριθμούμενος
πόλεων ἀλώσεις, ἐκποτισμοὺς στρατοπέδων,
μεταναστάσεις ἔθνων, στρατείας βαρβάρων,
ἐφόδους περιουσίες τε ναυτικῶν στόλων,
θέσεις ἀγώνων, συμμαχίας, σπονδὰς, μάχας,
30 πράξεις βασιλέων, ἐπιφανῶν ἀνδρῶν βίους,
φυγὰς, στρατείας, καταλύσεις τυραννίδων.

Anonymi hujus periegesis in codice Parisino excipit iambos Dionysii, quibus p. 124 lin. ult. subscriptum est: Δικταίρχου ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος. In pagina 125 lin. 1 leguntur verba εὐτυχῶς Μαρκιανῷ, et deinde post vacuum decem literarum spatium in eadem linea Πάντων ἀναγκαϊότατον κτλ. Quomodo verba εὐτυχῶς Μαρκιανῷ huc aberraverint, et quid sibi velint, nunc nihil curo, quum ad periegesin nihil pertinere persuasum sit. In apographo autem Vaticano (fol. 246, R.) titulus ex iis effluctus est miniatis literis distinctus: Μαρκιανῷ Ἡρακλείω του, quem hinc repetivit princeps editor Hoeschel. Nomen poetæ scriba codicis Parisini pro more suo finis operis subscripserat nunc deperdito. Explet periegesis in codice Parisino paginas viginti (p. 125-144; in apogr. Vat. fol. 246 R. —

Omnium maxime necessarium comædia, divinissime rex Nicomedes, hoc habet, ut et breviter singula dicat et perspicue, oblectetque sanum quemvis judicem. Itaque probans ejus dictionis commoda, per hanc adire te institui, tecumque pauca colloqui, atque compositam modico ambitu utilem edere hanc scriptionem, commune omnibus commodum per te præbiturus discendi studio deditis. Primum igitur diserte tibi volens exponere rationem totius hujus operis, præviæ expositioni peto ne detur sermo multus; mihi enim decretum est laconice de magnis minima rebus dicere. Sunt quæ scribam talia. Pergamenis regibus, quorum gloria vel mortuorum apud omnes nos viva semper manet, Atticorum quidam verorumque philologorum, qui fuerat auditor Diogenis Stoici, discipulusque Aristarchi multum temporis, conscripsit chronographiam a Trojano excidio progredientem ad præsens usque ævum; annos autem quadraginta supra mille definite exposuit, enumerans urbium expugnationes, translationes exercituum, migrationes gentium, expeditiones barbarorum, impetus et translationes navalium classium, institutiones certaminum, fœdera, pacta, prælia, gesta regum, clarorum virorum vitas, exilia, expeditiones, eversiones tyrannidum,

256 R.) totius voluminis postremas. Verum ultima pagina adeo est detrita, ut legi jam non queat. Ceterum non erat hæc ultima codicis integri, in quo unus saltem quaternio desideratur. Vulgo periegesin nostram Seymno Chio tribuunt, ne nomine auctor careat (v. Prolegg.). Versus in codd. Paris. et Vat. non distinguuntur. || — 8. ἐκ περιγράφως codex; em. Meineke, addens dubitari tamen posse an participio εὐ περιγράφων scriptor usus sit et versu 10 pro παρέξων præstet παρέξων. — || 9. τὴν εὐχαριστεῖαν cod.; em. Meineke. || — 16. δ' ἀγράφω cod. — || 22. συνέταξε τὰ ἀπὸ cod.; em. Letronnius. Sermo est de Apollodoro. || — 26. ὁ ἄν ἐκπορισμούς; Mein. || — 27. στρατείας cod. || — 31. στρατείας (α) ἐπανόδους conj. Heyne ad Apollodor. I, p. 404; fort. leg. φυγὰς στρατηγῶν, exilia prætorum, conj.

πάντων ἐπιτομὴν τῶν χυδὼν εἰρημένων ·
 μέτρῳ δὲ ταύτην ἐκτιθέναι προέλιτο,
 τῷ κωμικῷ δὲ, τῆς σαφηνίας χάριν,
 35 εὐμνημόνευτον ἐσομένην οὕτως ὁρῶν.
 Τὸ δ' ὅμοιον ἔλαβεν εἰκάσας ἐκ τοῦ βίου ·
 ὥσπερ γὰρ εἰ τις ἀναλαθὼν θέλοι φέρειν
 ξύλον λελυμένον πλήθος, οὐκ ἂν εὐχερῶς
 τούτων κρατῆσαι, δεδεμένων δὲ βραδίως ·
 40 οὕτω λελυμένην λέξιν ἀναλαθεῖν ταχύ
 οὐκ ἔστι, τῷ μέτρῳ δὲ περιειλημμένην
 ἔστιν κατασχεῖν εὐσκόπως καὶ πιστικῶς ·
 ἔχει γὰρ ἐπιτρέχουσιν ἐν αὐτῇ χάριν,
 ὅταν ἱστορία καὶ λέξις ἑμπετρος πλεχῇ.
 45 Κεῖνος μὲν οὖν κεφάλαια συναθροίσας χρόνων
 εἰς βασιλείας ἀπέθετο φιλαδέλφου χάριν,
 ἃ καὶ διὰ πάσης γέγονε τῆς οἰκουμένης,
 ἀθάνατον ἀπονέμοντα ὁδῶν Ἀττάλω
 τῆς πραγματείας ἐπιγραφὴν εἰληφότι.
 50 Ἐγὼ δ' ἀκούων, διότι τῶν νῦν βασιλέων
 μόνος βασιλικὴν χρηστότητα προσφέρεις,
 πείραν ἐπεθύμησ' αὐτὸς ἐπ' ἑμαυτοῦ λαθεῖν
 καὶ παραγενέσθαι καὶ τί βασιλεὺς ἐστ' ἰδεῖν,
 ἵν' αὐτὸς ἐτέροις πάλιν ἀπαγγέλλειν ἔχω.
 55 Διὸ τῇ προθέσει σύμβουλον ἐξελεξάμην
 τὸν συγκατορθώσαντα καὶ τῷ σῷ πατρί
 τὰ τῆς βασιλείας πρότερον, ὡς ἀκούμεν,
 παρὰ σοί τε, βασιλεῦ, γνησίως τιμώμενον
 κατὰ πάντα, τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Διδυμῇ λέγω,
 60 τὸν δὲ θεμιστεύοντα καὶ μουσηγέτην.
 Οὗ δὲ σχεδὸν μάλιστα καὶ πεπεισμένους
 πρὸς σὴν κατὰ λόγον ἦκα (κοινὴν γὰρ σχεδὸν
 τοῖς φιλομαθοῦσιν ἀναδεδείχας) ἐστίν ·
 θεὸς δὲ συνεφάπαιτο τῇ προαιρέσει.
 65 Ἐκ τῶν σποράδην γὰρ ἱστορουμένων τισὶν
 ἐν ἐπιτομῇ σοι γέγραφα τὰς ἀποικίας
 κτίσεις τε πόλεων, τῆς ὅλης τε γῆς σχεδὸν
 ὅσ' ἐστὶ πλωτὰ καὶ πορευτὰ τῶν τόπων.
 Τούτων δ' ὅσα μὲν εὐσημὰ τ' ἐστὶ καὶ σαφῆ
 70 ἐπὶ κεφαλαιῷ συντεμνὼν ἐκλήσομαι,
 ὅσα δ' ἐστὶν αὐτῶν οὐ σαφῶς ἐγνωσμένα,
 ὁ κατὰ μέρος ταῦτ' ἐξακριβώσει λόγος,
 ὥστε, βασιλεῦ, τὸν πάντα τῆς οἰκουμένης
 ἔχειν σε περιορισμὸν ἐπιτετημμένον,
 75 ποταμῶν τε μεγάλων ἰδιότητας καὶ ῥύσεις,

omnium epitomen quæ dicta fuisse sunt;
 versu autem hanc exponere decrevit,
 eoque comico, perspicuitatis gratia,
 facile sic hæsuram videns memoria.
 Simile vero quiddam comparat e vita sumens.
 Quemadmodum enim, si quis susceptam velit ferre
 lignorum solutorum copiam, non facile
 res cesserit, ligata autem nullo tulerit negotio:
 sic solutam orationem excipere celeriter
 non licet, at versu comprehensam
 licet retinere apte et fideliter;
 habet enim accessionem in se gratiæ,
 quando historia et ligata oratio nectantur.
 Ille igitur capita a se collecta temporum
 in regis Philadelphi gratiam reposuit;
 quæ quidem per totum manarunt orbem
 et immortalem pararunt gloriam Attalo,
 operis ejus inscriptionem nacto.
 Ego vero audiens te ex hujus ævi regibus
 solum regiam ostendere benignitatem,
 periculum cupivi ipse per me facere,
 et adesse, et quid sit rex videre,
 ut ipse alius rursus nuntiare possim.
 Propterea cepto meo consiliarium elegi
 eum qui feliciter etiam patri tuo
 regnum constituit olim, ut audimus,
 quique apud te, rex, vere honoratur
 per omnia, Apollinem dico Didymæum,
 qui et vates simul et Musarum præses est.
 Hoc igitur maxime fere jam persuasus,
 ad tuam utique venio, quam communem fere
 literarum studiosis designasti, domum.
 Deus autem ceptum meum adjuvet!
 E sparsis enim complurium historiis
 in epitome tibi scripsi colonias
 originesque urbium, et totius fere terræ
 quæcunque navi et itineri patent loca.
 Horum autem quæ clara sunt et nota,
 summatim contrahens exponam;
 quæ vero sunt non manifeste cognita,
 particularis hæc explanabit sermo:
 adeo ut totius, rex, orbis terrarum
 habeas descriptionem breviam,
 fluminum magnorum proprietates et cursus,

Meineke; possis etiam fugiᾶδων στρατείας; quamquam carere omnibus his præstat. — || 44. πλέκη cod.; em. Mein. — || 45. ἐκεῖνος codex; em. Mein. — || 48. Ἀτάλω cod. — || 50. τῶν μὲν βασιλ. cod.; em. Mein. — || 51. προσφέρει cod.; em. Vindingus. — || 54. ἦν αὐτὸς, cod.; em. Morellus. — || 56. συγκατορθ. cod. — || 59. Διδύμη cod.; em. Voss. — || 62. πρὸς σέ (sic, non vero absque accentu, ut Letronnius ait) κατὰ λόγον ἦκω codex; em. Meineke. Priores editores metro consuluerunt transponendo verba hunc in modum: κατὰ λόγον πρὸς σέ ἦκω· κοινὴν γὰρ... ἀναδεδείχας ἐστίν vel, ut spondeus

in sede pari vitaretur, κατὰ λόγον ἦκω πρὸς σέ. At verba πρὸς σέ haud dubie eo loco, ubi in codice leguntur, relinquenda sunt. Vereor ne verbis κατὰ λόγον, jejunis sane illis, inhæreat menda. Fortasse erat πρὸς σέ κατὰ λόγιον ἦκα. De v. περιεσθαι genitivo juncto Meinekio conferri jubet Herodot. I, 126. Idem monet perfectum ἦκα, de quo v. Lobeck. ad Phryn. p. 741, a Scymni usu non magis alienum videri debere, quam formam hellenicam ἔσχουσαν, qua usus sit v. 695. — || 63. ἐστίν cod. — || 64. συναφάμετο cod. — || 65. τῇ σῇ pro τισὶν cod.

τὴν τῶν οὐ' ἡπείρων τε κατὰ μέρος θέσιν,
 ἐν ἑκατέρᾳ τίνες εἰσὶν Ἑλλήνων πόλεις,
 τίνες ἔκτισαν, κατὰ τίνας ὥκησαν χρόνους,
 τοὺς δημοθενοὺς ὄντας τε τοὺς τ' αὐτόθρονους,
 80 τί' ἔστι πλησιόχωρα βαρβάρων γένη,
 τίνα μιγάδων λεγόμενα, ποῖα νομαδικά,
 τίνες ἡμεροί, τίνες εἰσὶν ἀξενώτατοι
 ἔθελαι, τρόποις τ' ἔργοις τε βαρβαρώτατοι,
 τίνα τῶν ἐθνῶν μέγιστα πολυανδρῶντά τε,
 85 τίσιν νόμοις ἕκαστα χρῆται καὶ βίους,
 τὴν ἐμπορίων ὅσα τ' ἔστιν εὐτυχεστάτα,
 νήσων τε πασσῶν τῶν πρὸς Εὐρώπην θέσιν,
 ἐξ ἧς τε τῶν σύνεγγυς Ἀσίας κειμένων,
 κτίσεις τε πόλεων τῶν ἐν αὐταῖς φερομένων,
 90 ἀπλῶς θ' ἀπάντων ὀρικῶς * διέξοδον
 καὶ τὴν ὅλην περίοδον ἐν ὀλίγοις στίχοις,
 ἧς ὁ κατακούσας οὐ μόνον τερπνῆσται,
 ἅμα δ' ὡφελίαν ἀποίσει· εὐχρηστον μαλὼν,
 εἰ μὴ τὸν ἕτερον, φασί, ποῦ ποτ' ἔστι γῆς,
 95 κἂν τίσι τόποις τὴν πατρίδα κειμένην ἔχει,
 τίνων τε πρότερον γενομένην οἰκητόρων
 πόλεσι τε ποίαις συγγένειαν ἀναφέρει·
 συνελόντι δ' εἰπεῖν, οὐχὶ τὴν Ὀδυσσεύς
 ἀναδεχάμενος, ὡς φασι οἱ μῦθοι, πλάνην,
 100 ἐπὶ τῆς ἰδίας δὲ καταμένων εὐδαίμονως,
 οὐχὶ μόνον ἑτερόφυλον ἀνθρώπων βίον,
 ἐθνῶν ὧν δὲ γνῶσεν· ἄσπερ καὶ νόμους.
 Λαβούσα δ' ἡ σύνταξις ἐπιφανέστατον
 ἀρχηγέτην σε φιλάγαθόν τε προστάτην
 105 ἦξει διὰ λόχους ἐπιμελεῖς εἰς τὸν βίον,
 τὸ σὸν τε, βασιλεῦ, πᾶσι κηρύξει κλέος
 διαπαινομένη πρὸς ἕτερον ἄρ' ἑτέρου τόπον
 καὶ τοῖς μακρὰν ἀπέχρυσαι τὴν εὐφημίαν.
 Ἦδὲ δ' ἐπ' ἀρχὴν ἔμμι τῆς συντάξεως
 110 τοὺς συγγραφεῖς ἐκθέμενος, οἷς δὲ χρόνους
 τὸν ἱστορικὸν εἰς πίστιν ἀναπέμψω λόγον·
 τῷ τὴν γεωγραφίαν γὰρ ἐπιμελέστατα
 γεγραπότε, τοῖς τε κλίμασι καὶ τοῖς σχήμασιν,
 Ἐρατοσθένης μάλιστα συμπεπεισμένος,
 115 Ἐφώρῳ τε καὶ τῷ τὰς κτίσεις εἰρηχότι
 ἐν πέντε βίβλοις Χαλκιδεῖ Διονυσίῳ,

ambarum continentium speciatim situm,
 in utraque quæ sint Græcorum urbes,
 qui condiderint, quo habitare cœperint tempore,
 qui ejusdem stirpis sint et qui indigenæ,
 quænam vicinæ barbarorum gentes
 quæ convenarum dictæ, quales pastoritiæ,
 quinam mansueti, qui sint inhospitales maxime
 moribus, et animis factisque maxime barbari,
 quæ gentes maximæ et virorum copia pollentes,
 quæ sint leges singulis et quod vitæ genus,
 emporiorum quot sint fortunatissima,
 insularumque situm omnium, quæ ad Europam,
 et deinde quæ sunt Asiæ vicinæ,
 et quæ in iis feruntur urbes conditæ,
 simpliciterque omnium scitam expositionem
 et totius terræ circuitum paucis versibus,
 quem audiens non solum delectabitur,
 sed fructum simul discens auferet perutilem :
 si nihil aliud, ut aiunt, at ubinam sit terrarum,
 et in quibus locis sitam habeat patriam,
 et a quibusnam olim conditam,
 urbesque ad quasnam cognationem referat;
 ut compendio autem dicam, non Ulyssis
 suscipiens, ut aiunt fabulæ, errores,
 sed domu manens beate,
 non solum diversæ stirpis hominum vitam,
 sed omnium gentium urbes legesque noscet.
 Hic autem liber nactus illustrissimum
 ducem et patronum optimum,
 prodibit partu probe sublevato in lucem,
 tuamque, rex, cunctis prædicabit gloriam,
 transmittens in alium ex alio locum
 vel procul remotis famam egregiam.

Jam vero ad initium progredior operis,
 scriptores exponens, quibus usus sum,
 ut in fidem veniat sermo historicus;
 geographiam enim qui diligentissime
 scripsit, quod climata et figuras terrarum attinet,
 Eratostheni maxime sisus sum,
 Ephoroque et, qui de urbis conditis
 dixit quinque libris, Chalcidensi Dionysio,

76. δύο codex. || — 78. ὥκισαν conjecit Boissonadus, probante Letronnio, improbante Meinekio. || — 80. τίνες ἐστὶ cod.; em. Letronn. — || 83. ἦθει cod.; em. Morellus; deinde τρόποις ἔργοις cod.; em. Bernhardy in Anal. in Geogr. min. p. 8. || — 85. τί σοι νόμος cod. || — 88. ἦς τῶν cod.; em. Hæschel. || — 90. ἀπλῶς τε cod.; em. Morell. || — [ὀρικῶν] sic codex corrupte; καὶ ὀρικῶς Hæschel.; quod contraxit in χωρικῶς Letronne. Ad quæ Meineke : « Adverbio nullus hic locus est. Mihi aliquando χωρίων scribendum videbatur; nunc malim fere : ἀπλῶς θ' ἀπάντων ὅρια καὶ διεξοδόν. Fateor tamen ne hoc quidem satisfacere. » Quam emendationem obscuram dicens Bernhardyus, scribendum putat, ἀπάντων ἱστορικῶς διεξοδόν, quum

scriptor aperte gloriatur optimos fontes auctorum (v. 111. τὸν ἱστορικὸν εἰς πίστιν ἀναπέμψω λόγον). Sic vero versus claudicat. Lenissima mutatio foret : ὀρικῶς, *opportune, tempestive*, vel, quod malim, ὀρικῆν. || — 93. ὡφελίαν cod.; em. Mein.; dein ἀπέλπει cod.; em. Letronn. || — 94. εἰ μὴ θ' ἕτερον cod.; em. Letronn. Tum φασὶν οὐ ποτε ἐστὶ (sic) cod.; em. Krebsius. || — 95. κἂν τίσι cod.; em. Letronn. || — 102. ἄσπερ cod.; em. Scaliger. || — 105. ἔξει διαδόχους cod. et edd., quod sensu carere monuit Meinekius. Piccolous, vir clar., rogatus hæc proposuit : ἦξει διαδόχους ἐπιμελεῖς τὸ βιβλίον. || — 106. τοσοῦτον τε cod.; em. Letronn. || — 116. Χαλκιδεῖ cod.

Demetrioque Callatiano historico
et Siculo Cleoni et Timostheni,
qui *maris terrarumque exposuerunt* situm ;
atque civem meum ex
.
.
. et Callisthenem
. ciona et
Timæum, virum Siculum e Tauromenio,
et ex iis quæ Herodoto conscripta sunt ;
alia autem ipse diligenter scrutatus,
oculareque fidem adhibens,
utpote spectator non solum Græciæ
vel in Asia sitarum urbium,
sed cognitas etiam habens quæ circa Adriam
et ad Ionium mare deinceps sitæ sunt,
aggressus etiam Tyrreniæ
et Siculos et qui ad vesperam sunt limites,
et Libyæ pleraque et Carthaginis.
Hæc multa in pauca contrahens rem ordiari,
primum vero ponam quæ in Europa sunt loca.

EUROPA.

Maris Atlantici ostium
stadiorum esse dicunt centum viginti;
regio autem utrinque ori proxima,
hinc Libyæ, illinc Europæ est extremitas.
Insulæ autem ab utraque parte iis adsitæ
distant inter se triginta circiter

fuisse videatur. » MEINEKE, p. 56. || — 130. ὧς θεν ὁεα-
της cod.; em. Bernhardyus, l. l. p. 8. || — 131. ἡ τῶν
κατὰ Σικελίαν codex; em. Meineke; Sicilia in seqq.
demum una cum reliquis regionibus occiduis memo-
ratur. || — 132. τόν τε cod. || — 134. τὰς δὲ cod. || —
135. ὅρους cod. || — 140. Strabo II, p. 122, Mela I, 1, 4,
Turranius Gracilis ap. Plin. VI, 38 et Agathemerus
II, 14, *longitudinem* freti 120 stadiorum esse aiunt,
eoque sensu etiam Scymni verba intelligenda esse cen-
set Mannertus X, 2, p. 460, quum plerique de *lati-
tudine* accipiant, eaque numeri interpretatio quo loco
de ostio aliquo sermo est sponte sese offerat, ipse autem
numerus in tanta sententiarum discrepantia (v. not.
ad Seylac. § 1) nihil dirimat. || — 144. δι' ἑξ ὄντα πλῆ-
λῳ (sic) cod. De re cum Nostro facit Eutemon
ap. Avien. Or. mar. 343 : *Sunt paria porro saxa pro-
minientia Abyla atque Calpe... Atheniensis dicit Eute-
mon item Non esse saxa, aut vertex adsurgere Parte
ex utraque; cespitem Libyci soli Europæ et oram me-
morat insulas duas Interjacere; nuncupari has Hercu-
lis Ait columnas; stadia triginta refert Has destinare;
horre silvis undique, Inhospitasque semper esse nau-
ticis. Inesse quippe dicit ollis Hercules Et templa,
et aras, etc.* Subest his memoria insularum ad Cuneum
promontorium sitarum, earundemque, puto, in quibus

145 σταδίου· καλοῦνται δ' ἐπὶ τινὼν Ἑρακλέους
 στήλαι. Μῖζα τούτων δὲ Μασσαλιωτικὴ
 πόλις ἐστὶν ἐγγύς, Μαινάχη καλουμένη·
 αὕτη πρὸς Εὐρώπην δὲ τῶν Ἑλληνίδων
 πόλεων ἀπασῶν ἐσχάτην ἔχει θέσιν.
 150 Κάμψαντι τὴν ἄκραν δὲ τὴν κατ' ἀντικρὺ
 πρὸς ἥλιον δύνοντα πλοῦς ἐστὶ ἡμέρας·
 εἴτ' ἐχομένην ὅτι νῆσος ἡ καλουμένη
 Ἐρύθεια, μεγέθει μὲν βραχεῖα παντελῶς,
 βοῶν δ' ἀγέλας ἔχουσα καὶ βοσκημάτων,
 προσεμφερεῖς ταύροις τε τοῖς Αἰγυπτίοις
 καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἑπίρον ἐτὶ Θεσπρωτίοις·
 προσεσπερίου δ' Αἰθιοπας οἰκητὰς ἔχειν
 λέγουσιν αὐτὴν γενομένης ἀποικίας.
 Ταύτης σύνεγγυς δ' ἐστὶ . . . πόλις
 160 λαβοῦσα Τυρίων ἐμπόρων ἀποικίαν,

stadia. Vocantur a quibusdam Herculis
 columnæ. Harum alteri Massiliotica
 urbs propinqua est, cui nomen Menace.
 Hæc ad Europam Græcarum
 urbium omnium extremum habet situm.
 Flectenti autem promontorium oppositum
 solem versus occidentem navigatio est dici;
 tum sequitur insula quæ vocatur
 Erythia, magnitudine prorsus exigua,
 boûm greges habens atque pecorum,
 æqualesque tauris Ægyptiis
 et qui in Epiro sunt Thesprotiis.
 Hesperios Æthiopes incolere eam
 dicunt, deducta huc colonia.
 Huic vicina est urbs [nobilis],
 nacta Tyriorum mercatorum coloniam,

Ephorus (f. 41) Herculis fanum monstrari tradiderat. Alii insulas transtulerunt ad Gadira et Junonis promontorium, alii denique Junonis promontorium cum Calpe confunderent, ad Calpen promontorium insulam quoque Junonis finxerunt, quum nulla ibi sit (v. Groskurd ad Strabon. l. 1.). Ab his omnibus recedit Noster, prope unam istarum insularum Mænacam urbem collocans. Fuisse qui ad Mænacam sibi insulam finxerint, Herculis columnam (ut Groskurd. putat), veri simile non est; immo Noster insulam suam collocaverit ad Calpen promontorium; idque arguunt etiam v. 150 verba τὴν ἄκραν τὴν κατ' ἀντικρὺ, id est promontorium Calpe huic insulæ oppositum; verba autem τούτων μῖζα.. ἐστὶν ἐγγύς negligentia scriptoris imputanda sunt. Gaillii opiniones silentio premo. || — 146. Μῖζα δὲ τούτων M. codex; em. Letronnius. || — 147. Μαινάχη Meinekios; Μαινάχη codex. Meminit urbis Avien. Or. mar. 426: *Malachæque flumen urbe cum cognomine, Mænace priore quæ vocata est Sæculo*. At falsos esse qui Malacam eandem esse cum Mænaca putent, censet Strabo III, p. 156: Ταύτην (sc. τὴν Μαλάχην, *Malaga*) τινὲς τῇ Μαινάνῃ τὴν αὐτὴν νομίζουσιν, ἣν ὑσάτην τῶν Φωκαϊκῶν πόλεων πρὸς δύσει κειμένην παρεῖληθραμεν, οὐκ ἔστι δὲ ἄλλ' ἐκείνη μὲν ἀπωτέρω τῆς Κάλπης ἐστὶ, κατεσκαμμένη, τὰ δ' ἔχρη σώζουσα Ἑλληνικῆς πόλεως, ἡ δὲ Μαλάχα, πλησίον μᾶλλον, Φοινικικὴ τῇ στήλῃ. Pertinet huc etiam locus Stephanii, ubi inter voces Μαῖδολ et Μαῖνολος legitur: Μάχη (l. Μαινάχη), Κελτικὴ πόλις· εὐρεται καὶ Μαινάχη (Μάχη?) Κελτικὴ πόλις. Celtica urbs dicitur, non propterea quod Massiliæ colonia erat, ut Holstenius et Meinekios putant, sed quod Stephanus, sicut Scymnus noster, sua ex Ephoro habet, qui totam Hispaniam ad Celticam regionem referebat. Nonnullis non diversa urbs esse videtur ab ea quam a Malaca orientem versus ponunt et Mænobam dicunt Mela II, 6, Plin. III, 3, Itin. p. 405, Ptol. II, 4 (*Veles Malaga*), Mænoboram Hecateus f. 8. Ipse quidem Strabo p. 143 item Mænobam urbem memorat; sed hæc trans columnas ad Mænobam fluvium qui in Batin incidit, ponendam esse, ob æstuaria quæ ibi esse dicuntur, censet Ukertus II, 1, p. 349 probabiliter. Dubitationem

tamen injicit quod Mænacam Strabo κατεσκαμμένην dicit. Palmerio est hod. *Almuncar*. || — 151. πρὸς δύνοντα] Id ex opinione vett. geographorum de hujus regionis situ explicatur. || — 153. Ἐρύθεια Morell.; Ὀριουλα (sic) codex. De re constat, Laudasse sufficiat fontem Scymni Ephorus fr. 40. Cf. not. ad Scyl. § 1. || — 154. βοῶν ἀγέλας codex; em. Krebsius. || — 155. προσεμφερῆς ταύροις codex; ταύρους legi jussit Salmasius, quod necessarium non est. Dein αἰγυπτοῖς codex. De Thesprotiæ tauris Cestrinis cf. not. ad Scylac. § 26. || — 157. πρὸς ἐσπερίου Αἰθ. cod.; em. Salmasius et particulam δὲ addens Letronnius; mox οἰκίτας cod.; οἰκιστὰς Salmasius. Quod de Hesperiiis Æthiopibus Erythiæ incolis Scymnus, quem dicere liceat, tradit, alibi non est legere. Fluxit hoc quoque, sicuti sequentia, ex geographia Ephori, quem tradidisse quædam de migrationibus Æthiopum liquet ex Strabonis loco vix tamen illo sano. Ita habet I, p. 33: Λέγεσθαι γὰρ φησιν (Ἐφορος) ὑπὸ τῶν Ταρτησσιῶν Αἰθιοπας τὴν Αἰθίαν ἐπελθόντας μέχρη δόσεως τοὺς μὲν αὐτοὺς μέναι, τοὺς δὲ καὶ τῆς παραλάς κατασχεῖν πολλήν. Ad quæ Cramerus: « Verba μέχρη δόσεως nullo modo ferenda esse neminem fugiet, qui paullo accuratius et de his ipsis et de iis quæ sequuntur cogitaverit; Strabonem scripsisse opinor μέχρη Αἰθίσεως. Sunt autem præter Auases tres Ægypti vicinas multæ aliæ in Africa dispersæ. » At ob id ipsum conjectura illa, etsi ad traditas literas proxime accedit, parum probabilis est. Scymno innitens conjicere possis μέχρη Ἐρυθίας, vel etiam μέχρη τῆς Ἰδίας, sc. Tartessiorum. Ceterum nititur hæc Ephori opinio confusis cum Æthiopiibus Maurisiis sive μαύροις, de quibus ad Moversium *Phæn. Alt.* II, p. 372 sqq. || — 159. Ante voc. πόλις Meinekios supplendam esse censet v. ἐπιφανής, quo epitheto sapius utitur Scymnus, ut v. 163. 340. 518. 625. 971. Letronnius de Scaligeri conjectura vocem τὴν inferens dederat: ταύτῃ σύνεγγυς δ' ἐστὶ πόλις λαβοῦσα [τὴν] Τυρίων [παλαιῶν] ἐμπόρων ἀποικίαν Γάδειρ' κτλ. Quod vel propterea minus probandum esse Meinekios monet, quod sic primus versus in secunda dipodia frangitur casura trochaica. Scaligeri supplementis testimonii loco non autū debet Mo- vers. l. l. p. 148.

Γάδιρ', ὅπου μέγιστα γίνεσθαι λόγος
κήτη. Μετὰ ταύτην δ' ἔστιν ἡμερῶν δυοῖν
τελέσαντι πλοῦν ἐμπόριον εὐτυχέστατον
ἢ λεγομένη Ταρτησός, ἐπιφανὴς πόλις,
165 ποταμόρρυτον κασσίτερον ἐκ τῆς Κελτικῆς
χρυσόν τε καὶ χαλκὸν φέρουσα πλείονα.
Ἐπειτα χώρα Κελτικὴ καλουμένη
μέχρι τῆς θαλάττης τῆς κατὰ Σαρδῶν κειμένης,
ὅπερ μέγιστόν ἐστι πρὸς δυσμαῖς ἔθνος.
170 Τὴν μὲν γὰρ ἐντὸς ἀνατολῶν πᾶσαν σχεδὸν
οἰκοῦσιν Ἰνδοὶ, τὴν δὲ πρὸς μεσημβρίαν
Αἰθίοπες ἐγγὺς κείμενοι νότον πνοῆς·
τὸν ἀπὸ ζεφύρου Κελτοὶ δὲ μέχρι δυσμῶν τόπον
θερινῶν ἔχουσιν, τὸν δὲ πρὸς βορρᾶν Σκυθία.

161. μέγιστα κήτη] Vide de his Strabonem III, 2, 7 p. 115. || — 162. δητὸν codex || — 164. ἐπιφανής] sic plenius literis codex. Fabricius nescio quo lapsu edidit ἐμφανής, quod ex eo repetiit Meinekius, ita tamen, ut ἐπιφανής scrib. esse in annotatione moneret rectissime. De Tartesso multi multa; optima et uberrima nuper Moversius l. II, p. 594, quem tuadeas. Summam tamen doctæ disputationis paucis liceat indicare. Tartessiorum, gentis Ibericæ, regio, Phœnicum emporiis olim celebris, postea ejusdem nominis varietate Turditania dicta, ab Ana fluvio usque ad Calpen (secundum Scymnum (v. vs. 198) et Avienum etiam ad orientalem Iberiæ oram) pertinebat. Nomen dedit, vel certe cognominis erat fluvius mediam perfluens Tartessus, qui postea vocatur Bætis, sicut regio ipsa Bætica denominata est. *Urbs* autem Tartessus nulla unquam fuit, sed Græcorum quorundam est figmentum. Minus tamen recte Moversius contendere videtur primo demum ante Christ. seculo eam commentam natam esse. Nam Herodoti verba IV, 152 : Ἀπλόντο ἐς Ταρτησόν· τὸ δὲ ἐμπόριον τοῦτο ἦν ἀκράτων τούτων τὸν χρόνον, aperte urbem indicant, neque in regionis vel fluvii mentionem verba detorqueri possunt, neque violentam ejusmodi interpretationem excusare licet eo, quod inde ab Herodoto usque ad Scymnum nemo *urbis* Tartessi disertam fecerit mentionem. Ipse autem Scymnus, quum in reliqua Iberiæ descriptione non suæ, sed Ephoræ ætatis geographiam exhibeat, urbis quoque Tartessi ex eodem meminere Ephoro, qui urbem Tartessum eadem rerum ignorantia dixit qua πόλιν εἶναι μὲν τοὺς Ἱβηρας tradidit (fr. 39). Deinde Romanorum temporibus patefacta Hispania, veterem de urbe ista opinionem ad certum aliquem locum referre studebant; at ne Mela quidem, in ipsa natus Tartesside, de Tartesso urbe certius quiddam eruere potuit, aliorumque suspicionem notasse satis habet II, 6 : *Carteia, ut quidam putant, aliquando Tartessus*. Cf. Plinius III, 3 : *Carteia Tartessus a Græcis dicta*. Hieronymus tom. IV, p. 254 : *Oppidum Tartesson, quod nunc vocatur Carteia*. Appian. VI, 2; Arrian. An. II, 16; Avien. Or. m. 269. *Carteia* hæc ad Calpen sita est. Alii Tartessum ad Gades retulerunt, ut Sallust. Histor. lib. II, fr. 33;

Gadira, ubi maximos nasci fama fert cetos. Post hanc occurrit bidui emenso navigationem fortunatissimum emporium, Tartessus quæ vocatur, clara urbs, stannum amne advectum ex Celtica aurumque et æs ferens plurimum. Sequitur deinde terra dicta Celtica usque ad mare quod objacet Sardinia. Quæ quidem gens est ad occasum maxima. Nam sitam intra ortum terram fere omnem tenent Indi, meridiei autem obversam Æthiopes prope austri flatum positi; quæ autem a Zephyro est regio usque ad occasum æstivum, eam Celtæ tenent; borealem vero Scythæ.

Plinius IV, 36; coll. eod. VII, 49 et Valer. Max. VIII, 13, 4, ubi Arganthonius Tartessiorum rex *Gaditanus* vocatur, sicuti jocans Cicero Ad Att. VII, 3, 11 Gaditanum Cornelium Balbum *Tartessum* dicit. Tertia denique sententia affertur a Strabone III, p. 148 et Pausania VI, 19, 3 qui *perhiberi* dicunt olim Tartessum urbem inter duo Bætis fluvii ostia sitam fuisse. Scymnus sec. Moversium de Carteia, quam Mela memorat, cogitavit. Id vero ferri nequit. Nam v. 151 dicit a columnis Herculeis ad Erythiam esse navigationem diei unus; a Gadibus autem ad Tartessum duplum ponit itineris, quod non orientem sed occasum versus pergere debet ad fluvium stanniferum auriferumque. Talem fama celebrat Bætin; at Bætis a Gadiris proxime abest; aut igitur usque ad Anam fluvium progrediendum est, aut dicendum Ephorum de his regionibus male doctum distantiam notasse perperam, neque de alio fluvio quam de eo quem reliqui auctores celebrant Bætin, cogitasse. At hoc quidem verisimillimum esse videtur, et ex Eratosthene apte potest explicari; nam hic quoque distantiarum in hac regione tam ignarus erat, ut putaret τὸ ἀπὸ Γαδερῶν ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον διάστημα ἀπέχειν ἡμερῶν πέντε πλοῦν, οὐ πλείονων ὅτων ἢ χιλίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων, testante Artemidoro ap. Strabon. III, p. 148. Reichhardus Tartessum inter Urium et Anam fluvios notat, eandemque esse censet cum Carteia quadam urbe, quam ibidem notat. Quæ vereor ne ex Scymni loco atque testimoniis eorum, qui Tartessum esse eandem cum Carteia (ad Calpen sita) tradunt, efficta sint, collato Livio XXI, 5, ubi alia quadam Carteia, Olcadum gentis caput, ab Hannibale diruta esse narratur. || — ποταμ. κασσίτερον] De his plura v. ap. Avien. 284 sqq., Aristot. Mir. 147, Stephan. Byz. v. Ταρτησός, Stesichorum ap. Strabon. III, 148. Quomodo hæc intelligenda sint, in vulgus constat. || — 167. Ἐπειτα] i. e. reliquam Hispaniam a Tartesso sive ab occasu versus orientem et mare Sardoum Celtæ obtinent, excepta tamen ipsa ora maritima. Quæ sequuntur de divisione τῆς οἰκουμένης petita sunt ex Ephoro, cujus vide fr. 38. De Sardoo mari cf. v. 196 et Eratosthenes ap. Plin. III, 10 : *Eratosthenes autem inter ostium Oceani et Sardiniam quiddam est, Sardoum fretum appellat*. || — 174. θε-

175 Ἰνδοὶ μὲν οὖν μεταξὺ θερινῶν ἀνατολῶν
καὶ χειμερινῶν οἰκοῦσι· Κελτοὶ δ' ἀνὰ πάλιν
ὑπὲρ ἱσημερινῆς θερινῆς τε θύσεως, ὡς λόγος.
Τὰ μὲν οὖν ἔθνη τὰ τέσσαρ' ἐστὶ τοῖς ὄχλοις
τοῖς πληθεσίν τε τῶν κατοικοῦντων ἴσα·
180 ἢ δ' Αἰθιοπῶν πλεον' ἐστὶ χώραν καὶ Σκυθῶν
ἐρημίαν δ' ἔχουσα πλείστην, διὰ τὸ καὶ
τὰ μὲν ἔμπυρ' εἶναι μᾶλλον αὐτῶν τὰ δ' ἐνογρᾶ.
Χρῶνται δὲ Κελτοὶ τοῖς ἔθνεσιν Ἑλληνικοῖς,
ἔχοντες οἰκειότατα πρὸς τὴν Ἑλλάδα
185 διὰ τὰς ὑποδοχὰς τῶν ἐπιξενουμένων·
οὖν μουσικῇ δ' ἀγούσι τὰς ἐκκλησίας,
ζηλοῦντες αὐτὴν ἡμερώσεως χάριν.
Τούτων δὲ καί ται λεγομένη τις ἐσχάτη
στῆλη βόρειος· ἐστὶ δ' ὑψηλὴ πᾶν

Indi igitur inter æstivum ortum
et hibernum habitant, Celtæ e contrario
sub occasu æquinoctiali et æstivo, ut ferunt.
Jam vero gentes quidem istæ quattuor copia
ac multitudine habitantium sunt pares,
regio autem Æthiopum et Scytharum major est
at solitudinem habet plurimam, quoniam
illa ignita, hæc aquosa est nimium.
Utuntur Celtæ moribus Græcanicis,
contracta cum Græcis consuetudine
ob receptiones subinde adventantium.
Cum musica conciones peragunt,
studentes ei, ut quæ mansuefaciat.
Horum in extremis sita est quædam
columna borealis dicta; peralta illa

μὲν ἔχουσι codex; em. Vindingus. || — 177 ἀπὸ ἱσημερινῆς τε θύσεως, ὡς λόγος; codex; em. Meineke; inde ab Hæschelio legebatur: ἀπὸ τῆς ἱσημερινῆς τε θύσεως, ὡς λόγος. Ad quæ Meinekius: « Ea autem non recte emendata esse pluribus argumentis intelligitur: primum enim articulus contra nostri quidem scriptoris usum illatus est, tum particula τε post ἱσημερινῆς non habet quo referatur, denique ipsa vacillat sententia; nam quum accurate ambitus locorum, quæ Celtæ incolerent, indicandus esset, non sane in universum eos ἀπὸ ἱσημερινῆς θύσεως, ab æquinoctiali occasu, habitare dici potuit. His incommodis hæc medetur emendatio: ὑπὲρ ἱσημερινῆς [θερινῆς] τε θύσεως, ὡς λόγος. At præterea hæreo in ἱσημερινῆς. Quum enim Celtæ e diametro oppositi sint Indis, Indi autem inter hibernum et æstivum ortum ponantur, necessario, nisi inter Æthiopes et Celtas vacuum locum relictum volumus, Celtæ inter hibernum et æstivum occasum habitare dicendi erant, unde consequens est scribendum esse: ὑπὸ χειμερινῆς θερινῆς τε θύσεως. Atque hanc rationem plane confirmat quem in tota hac disputatione presse sequitur Scymnus, Ephorus (f. 38) ap. Cosmam Indopl. p. 148, ubi hæc habes: Οἱ μὲν γὰρ Ἰνδοὶ εἰσι μεταξὺ θερινῶν καὶ χειμερινῶν ἀνατολῶν, Κελτοὶ δὲ τὴν ὑπὸ θερινῶν μέχρι χειμερινῶν δυσμῶν τῶν χωρῶν κατέχουσι· καὶ τοῦτο μὲν ἴσον ἐστὶν ἐκείνῳ τῷ διαστήματι καὶ μετὰ τὴν ἀντικείμενον. Sed adscribam etiam sequentia: « Ἡ δὲ τῶν Σκυθῶν κατοικία τοῦ μὲν ἡλίου τῆς περιφορᾶς τὸν διαλέποντα κατέχει τόπον, ἀντίκειται δὲ πρὸς τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος, ὃ δοκεῖ παρατείνειν ἀπὸ ἀνατολῶν τῶν χειμερινῶν μέχρι δυσμῶν τῶν βραχυτάτων. Adde Strabon. I, p. 31: Δοκεῖ γὰρ, φησὶν (Ephorus), τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ἔθνος παρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινῶν μέχρι δυσμῶν (i. e. δυσμῶν χειμερινῶν), ἢ Σκυθία δ' ἀντίκειται τούτῳ. » || — 178. τέσσαρ' codex; em. Fabricius. || — 180. πλείων ἐστὶ χώρα καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν ἔχουσα codex; olim edebatur πλείστη ὅτι χώρα κ. Σ. ἰρ. ἔχ. Correxuit Meineke: « Quomodo emendandum sit, inquit, docet Ephorus ap. Cosmam l. l.: « Ἐστὶ μὲν οὖν οὐκ ἴσον ἕκαστον τῶν μέρων· ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν Αἰθιοπῶν μέτρον, τὸ δὲ τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Κελτῶν ἑλαττόν, καὶ παραπλήσιον ἑκάτερον ἀλλήλοις ἔχει τοῦ τόπου τὸ μέγεθος. Adde Strabon. I, p. 59: Προσέθῃσι δὲ (Epho-

rus) οἱ μετῶν ἢ Αἰθιοπία καὶ (ita Marcius pro ἢ) ἢ Σκυθία. Itaque scribendum videtur paullo duriore quidem et parum eleganti, a Scymno autem non aliena junctura: ἢ δ' Αἰθιοπῶν πλεον' ἐστὶ χώραν καὶ Σκυθῶν, Ἐρημίαν δ' ἔχουσα πλείστην, i. e. ἢ δ' Αἰθιοπῶν καὶ Σκυθῶν πλεονα χώραν ἔχει, ἐρημίαν δὲ πλείστην. Versu sequenti propter ἔμπυρα malim ἐνδρα scribi quam ἐνογρᾶ. » || — 183. ἔθνεσιν ἑλληνικοῖς cod.; em. Hæschelius; adverbium ἑλληνικῶς defendere instituit Letronnius, recte obloquente Meinekius: « Ego vero quid sit moribus græce uti adeo non intelligo, ut Hæschelii emendationem lubens amplectar; neque erat quod de solacismo vereretur vir cl. Rectissime enim dicitur τοῖς ἔθνεσιν χρῆσθαι ἑλληνικοῖς, in quo adjectivum prædicatum loco positum. Neque hoc dicere voluit Scymnus, græcis uti moribus Celtas, sed mores suos ita conformare, ut quandam cum græcis moribus similitudinem habebant. » De re cf. Ephorus fr. 43: φιλελληνᾶς τε ἀποραίνει τοὺς ἀνθρώπους κτλ. Nicolai Damasc. fr. 105 (Fr. Hist. t. III, p. 457). Proxime etiam ad Græcorum cum Celtis commercia pertinent quæ tradit Aristotel. Mir. c. 86: Ἐκ τῆς Ἰταλίας φασὶν εἶναι τῆς Κελτικῆς καὶ Κελτολογίων καὶ Ἰβήρων εἶναι τινὰ ὁδὸν Ἡράκλειαν καλουμένην, δι' ἧς εἰς τὴν Ἑλλὰν εἰς τὴν ἐγγωρίως τις πορεύεται, τηρεῖσθαι ὑπὸ τῶν παροικούντων, ὅπως μηδὲν ἀδικηθῇ· τὴν γὰρ ζημίαν ἐκτείνει καθ' ὅς ἂν γίνηται τὸ ἀδικημα. || — 185. καὶ τὰς ὑποδ. codex; em. Meineke. || — στῆλη βόρειος || Hæc confuse respondent Alpbis, imo et Pyrenæis; nam ἄρα, quæ in κυματώδεις πλάγος pertingit, videtur in oceanum Atlanticum descendere potius quam respondere Alpbis maritimis in mediterraneum mare desinentibus. » GALLIUS. « Que cette indication tiennne à la confusion de la géographie d'Éphore concernant l'Europe occidentale, cela n'est pas douteux. Cette colonne boréale est là une expression poétique de quelque grande chaîne, dont le pic le plus élevé servait de colonne du ciel, στῆλη ou κίων οὐρανίου, qui faisait, au nord, le même office que l'Atlas à l'ouest, l'Ætna au sud, et le Caucase à l'est. Cette στῆλη désigne par un point toute la chaîne occidentale des Alpes et des Pyrénées, que cette géographie confondait en une seule, en y plaçant la source de l'Ister. Par son extrémité vers l'occident, cette colonne s'avancéait au loin

190 εἰς κυματώδεις πέλαγος ἀνατείνουσ' ἄκραν.
 Οἰκοῦσι τῆς σήλης δὲ τοὺς ἐγγυς τόπους
 Κελτῶν ὅσαι λήγουσιν ὄντες ἔσχατοι
 *Ενετοί τε καὶ τῶν ἐντὸς εἰς τὸν Ἀδρίαν
 *Ιστρων καθηρόντων· λέγουσι δ' αὐτόθεν
 195 τὸν Ἴστρον ἀρχὴν λαμβάνειν τοῦ βεύματος.
 Τῶν πρὸς τὸ Σαρδῶν δὲ πέλαγος κειμένων
 οἰκοῦσι Λιβυφόνικες, ἐκ Καρχηδόνης
 ἀποικίαν λαβόντες· ἐξῆς δ', ὡς λόγος,
 Ταρτησίοι κατέχουσιν· εἴτι *Ιδηρες οἱ

dans la mer, à l'extrémité de la Celtique; sous cette vague indication semble cachée la notion de la prééminence des côtes de la Bretagne, marquée, dans la géographie d'Erastothène par le grand promontoire de *Calbium*, le *Gobæum* de Ptolémée : notion que les voyages maritimes aux mines d'étain de Cornouailles avaient dû donner de bonne heure. » LETRONIUS p. 67. Cf. Ukert. *Géogr.* II, 1, p. 473. Forbiger *Géogr.* I, p. 269 de Alpium promontorio in Adriaticum mare excurrente cogitavit; perperam. — 190. *ἄκραν* pro *ἄκρην* cod. — 191. δὲ τοῖς codex. — 193. *ἀνδρίαν* cod. — 194. *Ιστρων codex; *Ιστρον τὴν scriptis Letronius, adeo ut columnæ vicini nonnisi duo populi memorentur, Celtæ et Heneti, quorum Heneti bifariam divisi sint, in Henetos de la Bretagne atque Henetos maris Adriatici accolos. Quod quidem longissime peti- tum est. De cetera hujus mutationis ratione ita Meine- kius : « Prorsus alieni sunt a Scymni arte quos Letronius restituit numeros inserenda contra codicis fidem particula τῆ. Quamquam hoc quidem incommo- dum vitare potuisset omittenda quam intulit particula, ita ut Ἀδρίας adjectivi locum obtineat, et ὁ Ἀδρίας Ἴστρος conjungantur. Scymnum enim eorum sententiam secu- tum esse, qui Istrum in duo flumina disjungi existi- marent, quorum alterum in sinum Adriaticum, alterum in Pontum Euxinum exiret, ex v. 664 intelligitur : τὴν ὑπεράνω χῶραν δὲ μέγροι τοῦ Ποντικῶ *Ιστρου παρεκτε- λήνουσι Θρᾷκες νεμόμενοι, quibus verbis manifestò ὁ Πον- τικὸς Ἴστρος opponitur τῷ Ἀδριατικῷ. Cf. v. 776. Enim- vero alia quoque difficultate locus premitur. Quid enim causè esse dicamus, quod tertiam gentem quam boreali columnæ vicinam dicit scriptor, inuiti verbo- rum circumscriptione e longinquo ostendere quam suo nomine appellare voluerit? Itaque non Istrum sed Istros commemoratos arbitror; eoque etiam codex ducit in quo Ἴστρων scriptum est. Istri autem Venetis con- termini. V. Scylax § 20, Hecataeus ap. St. Byz. v. Ἴστροι, Scymnus v. 391, et quem Scymnus expressit Apollodorus ap. St. B. v. Ὀλλεῖς. Ceterum ἐντὸς non cum τῶν jungendum, ut visum est Letronio, sed cum sequentibus εἰς τὸν Ἀδρίαν; genitivi autem pen- dent ab ἔσχατοι, quod ex superioribus assumendum. » — 196. A digressionem de Celtarum sedibus late paten- tibus redit auctor ad Herculis columnas, orientalem Hispaniæ oram expositurus. Quum in antecedentibus jam meminisset sitæ in eo litore Mænacæ urbis, ordo periegeos neglectus foret, nisi Mænacæ ex auctoris opinione prope columnas esset collocanda. — 196. De Sardoo mari cf. v. 168. — 197. Λιβυφόνικες]

in fluctuosum pelagus protendit summitatem. Inhabitant vicina columnæ loca Celtarum qui huc desinunt extremi, Enetique et extremi Istrorum qui intus ad Adriam pertingunt. Ferunt hinc Istrum sumere fluxus principium.

Ad Sardoum autem mare primi habitant Libyphœnices, e Carthagine colonia deducta; deinceps, ut ferunt, Tartessii locum tenent; tum Iberos sunt

Totam hanc oram usque ad Murgim oppidum, qui finis est Bæticæ, originis Punicæ existimavit Agrippa ap. Plin. III, 3. *Libyphœnices* ibi cum Scymno memorat Avienus Or. mar. 421. Ac sane numi urbium, quæ huc pertinent, Carteiæ, Sixi, Malacæ, Abderorum, literas habent scripturæ Libyphœniciæ (v. Movers *Phœn. Alterh.* II, p. 632 sqq.). Apud alios auctores Punici coloni cum gente indigena conjunguntur. Sic Ptolemæus II, 3 : Βαστούλην τῶν καλούμενων Ποι- νῶν; Marcianus p. 107 : τὸ ἔθνος Βλαστούρων τῶν καλούμενων Ποινῶν; Appian. Hisp. c. 56 : τοὺς λεγομέ- νους Βλαστούφονικας, οἳ ζῶσιν Ἀντιόχῃ τὸν Καρχη- δόνιον ἐποικίῃ (novos colonos misisse) τινὰς ἐκ Ἀ- δρίας. Eandem gentem Ibericam Hecataeus vocare videtur Ἐλῆστῖους, quos cum Mastienis componit, sicuti Avienus l. 1. *Massienis* post Libyphœnices me- morat. — 198. ἐξ ἧς δ' ὁ λόγος codex; em. Scaliger. — 199. Ταρτησίοι] Tartessios etiam ad orienta- lem Hispaniæ oram pertinuisse præter Scymnum unus tradit Avienus Or. mar. 416 : *Igitur columna, ut dixeram Libystidi Europæ in agro adversa surgit altera. Hic Chrysus* (hod. *Guadiaro*) *amnis intrat altum gurgitem. Ultra citraque quatuor gentes colunt. Nam sunt feroces hoc Libyphœnices loco; sunt Mas- sieni; regna Cilbicena sunt feracis agri, et divites Tartessii, qui porriguntur in Calactinum sinum. Hos propter autem mox jugum Barbetium est, Malache- que flumen, urbe cum cognomine... Tartessiorum juris illic insula antistat urbem, Noctiluca ab incolis sacrata pridem.* Deinde postquam sequentem oram (in eaque Massienam urbem multaque Phœnicum loca) recen- suit usque ad Theodorum (Tuder Plin. III, 4. *Tere- bis* Pt., h. *Segura*) fluvium, addit v. 462 : *Hic terminus quondam stetit Tartessiorum; hic Herna civitas fuit; Gymnetes istos gens locos insederat.* Ceterum eo fere usque Tartessiorum sedes prolatas esse nonnisi a se- nioribus parumque accuratis scriptoribus, qui totam Bæticam et ulteriorem etiam regionem usque ad Balea- ricas fere insulas Tartessiam laxiore vocabuli sensu vocarint, credi possit, ac statuere videtur Moversius. Licet tamen Scymni Avienique sententiam defendere et ad remotiorem ætatem referre. Etenim quom Pœnis Tartessus diceretur *Tarsis*, ad Tartessios Movers re- fert Ταρτήιον et Θερσίτας, quorum meminit Polybius III, 33, 9, ubi : ἦσαν δὲ οἱ διαβάντες (sc. gentes Iberi- cæ ab Hannibale in Libyam transductæ) Θερσίται, Μαστιανοὶ, πρὸς δὲ τοῖς τοῖς Ὀρεῖται Ἰδηρες καὶ Ὀλλα- δες; et III, 24, ubi in vetusto fœdere Carthaginiensium legitur : τοῦ Καλοῦ Ἀκρωτηρίου, Μαστίας, Ταρσηίου,

200 προσερχείς. Ἐπάνω τούτων δὲ κείνται τῶν τόπων
 Βέβρυκες. Ἐπειτα παραθαλάττιοι κάτω
 Αἴγυες ἔχονται καὶ πόλεις Ἑλληνίδες,
 ἃς Μασσαλιῶται Φωκαεῖς ἀπώρισαν·
 πρώτη μὲν Ἐμπόριον, Ῥόδη δὲ δευτέρα·
 205 ταύτην δὲ πρὶν ναῶν χραιστύοντες ἔκτισαν
 Ῥόδιοι. Μεθ' οὗς ἔλθοντες εἰς Ἱβηρίαν
 οἱ Μασσαλιᾶν κτίσαντες ἔσχον Φωκαεῖς
 Ἀγάθην Ῥοδανουσίαν τε, Ῥοδανὸς ἦν μέγας
 ποταμὸς παραρρεῖ, Μασσαλία δ' ἐστ' ἐχομένη,
 210 πόλις μεγίστη, Φωκαέων ἀποικία.
 Ἐν τῇ Αἰγυστικῇ δὲ ταύτῃ ἔκτισαν
 πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμῖνι γενομένης
 ἔτεσιν πρότερον, ὥς φασιν, ἑκατὸν εἴκοσι.
 Τίμαιος οὕτως ἴστορεῖ δὲ τὴν κτίσιν.
 215 Εἶτεν μετὰ ταύτην Ταυροεῖς καὶ πλησίον
 πόλις Ὀλβία κἀντίπολις αὐτῶν ἐσχάτη.
 Μετὰ τὴν Αἰγυστικὴν Πελασγοὶ δ' εἰσὶν οἱ
 πρότερον κατοικήσαντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος,
 κοινὴν δὲ Τυρρηνοῖσι χώραν νεμόμενοι.
 220 Τυρρηνίαν δ' ὁ Λυδὸς Ἄτυος ἔκτισεν
 Τυρρηνὸς ἐπὶ τοὺς Ὀμβρικοὺς ἔλθων ποτε.
 Ἐν τῷ πόρῳ κείνται δὲ νῆσοι πελάγαι,
 Κύρνος τε καὶ Σαρδὼν, μεγίστη λεγομένη
 μετὰ τὴν Σικελίαν νῆσον, αἱ τε πρὶν ποτε

contigui. Intus his superjacent locis
 Bebryces. Tum infra maritimi
 Ligyes sequuntur et urbes Græcæ,
 quas e Massilia Phocæenses colonis frequentarunt;
 Prima est Emporium, Rhode autem altera.
 Hanc olim navibus pollentes condiderant
 Rhodii. Post quos profecti in Iberiam
 Massiliæ conditores tenuerunt Phocæenses
 Agathen Rhodanusiāque, Rhodanus quam magnus
 fluvius præterlabitur; hinc prope abest Massilia,
 urbs maxima, Phocæensium colonia.
 In Liguria hanc condiderunt
 ante pugnam ad Salaminem pugnata
 annis, uti perhibent, centum et viginti.
 Timæus sic narrat de urbe condita.
 Sequitur post hanc Taurois et in propinquo
 urbs Olbia et Antipolis, Ligurum ultima.
 Post Liguriam Pelasgi sunt, qui
 pridem huc immigrarunt e Græcia,
 communem cum Tyrrhenis regionem colentes.
 Tyrrheniam vir Lydus Atys natus condidit
 Tyrrhenus ad Umbros olim veniens.
 In freto autem per altum jacent insulæ
 Corsica et Sardinia, quæ maxima esse
 post Siciliam insula dicitur, et prius olim

μὴ ληξέσθαι Ῥωμαίους ἐπέκεινα. De quibus addit Polybius: Πρόκειται δὲ τῷ Καλῷ ἀκρωτηρίῳ Μασσία, Ταρσήιον. In his Ταρσήιον Moversius promontorium ab occidente, Mastiam ab occidente columnarum situm esse censet. Sed non ita statuisse Polybium luce clarius; nec omnino causa idonea subest, cur ultra columnas terminum Carthaginienses designarent. Apud Stephanum Mastia et Tarseium ex Polybio tanquam *urbes* recensentur πρὸς ταῖς Ἡρακλείαις στήλαις. Accuratiore eruere licet ex Avieno, secundum quem Massiena urbs in cognomine sinu sita erat (qui inde a Carthagine nova usque ad Veneris sive Charidemi prom. pertinet); post eam urbem boream versus memoratur *Trate* jugum, et juxta Strongyle insula. Jugum vero est illud in quo Carthago nova postea condita. Hic olim fuerit Ταρσήιον, fortasse non diversum a *Thiar* loco, 25 mill. a Carthagine dissito, ejus meminit Itin. p. 401. Pulcrum igitur promontorium (quod nonnulli cum cognomine pr. Libyæ oræ confundunt) non aliud esse potest nisi id, in quo postea Carthago exstructa, cuique a septentrione Tarseion, a meridie Mastia adiacebat. Quodsi igitur concesseris nomen Ταρσήιον ad Tarteos spectare (quamquam incertissimam hanc conjecturam esse puto), consequitur revera priscis temporibus ad oram maris occidentalem eos pertinuisse. || — 199. [Ῥήρες] Hi inde ab hod. *Segura* fluvio usque ad Emporium habitasse putandi sunt, adeo ut Iber fluvius in media eorum ora egrediat. Aliter Seylax § 1, ubi v. || — 200. ἐπάνω δὲ τούτων δὲ codex. || — Βέβρυκες] Eodem modo de Bebrycum sedibus statuit Avienus 482: *Præstringit annis Tyrius oppidum Tyrin. At qua recedit ab salo tellus procul, dumosa*

late terga regio porrigit. Bebryces illic, etc. Alii aliter. Vid. not. ad Seylac. § 3. De Emporio v. ibid. || — 204. [Ῥόδη] nunc *Rosas*; ἢ Ῥόδος ap. Strabon. III, p. 160. XIV, p. 654. Cf. Eustath. ad Dion. 504; Ptolem. II, 6; Stephan. s. v.; Livius XXXIV, 8; Mela II, 6; numi ap. Mionnet I, p. 48, *Suppl. I*, p. 90; Sestini p. 179; Inscript. ap. Gruter. p. 404; Raoul-Rochette *Etabl.* III, p. 404. || — 205. ναῶν codex; em. Letronn. || — Ἱβηρίαν] Iberiam nunc vocat regionem, quam Ligures tenere antea ipse dixerat, ubi melius cum Seylace dixisset mixtos Liguribus Iberes. || — 207. Φωκαεῖς et v. 210. Φωκαίων cod. || — 208. Ἀγάθην] Cf. Stephan.: Ἀγάθη, πόλις Αιγύων ἢ Κελτῶν. Σχόρυνο δὲ Φωκαέων αὐτὴν φησιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Strabo IV, 180. 182; Plin. III, 5; Mela II, 5; Timosthen. ap. Steph. s. v.; Ptol. II, 10; Geogr. Rav. IV, 28. Nunc *Agde*. Rhodanus Strabo IV, p. 180 et Plinius III, 5 et numi ap. Mionnet I, p. 78, *Suppl. I*, p. 148 Ῥόδην vocant. Cf. Steph. v. Ῥοδανουσία, Hieronym. Op. tom. IV, p. 254. || — 211. Αἰγυστινὴ cod. || — 215. Ταυροεῖς] Sic etiam Steph. s. v., Cæsar B. G. II, 4 et Mela II, 5 (*Tauroids*); Ταυροέντιον Strabo l. l. et Ptol. II, 8; *Tarento* in Itiner. p. 566; nunc *Tarente*. Doctorum Gallorum de hoc oppido scripta v. ap. Ukert III, 1, p. 427. De Olbia, nunc *Eoubes*, cf. Strabo, Mela, Ptol. l. l., Steph. s. v. De Antipoli v. not. ad Seylac. § 4, qui eandem urbem terminum Liguriæ et Tyrrheniæ facit. || — 218. κατοικήσαντες cod.; em. Meineke. De re non est cur notissima viro rum doctorum scripta recenseantur. Cf. Dionysius Per. 347.

225 Σειρηνίδες Κίρκης τε νῆσοι λεγόμεναι.
Εἰσὶ δ' ἐπάνω μὲν τῶν Πελασγῶν Ὀμβρικοί, ...
οὓς ὥκισ' οὐκ Κίρκης Ὀδυσσεὶ γενόμενος
Λατίνος, Αὔσονές τε μεσόγειον τόπον
ἔχοντες, Αὔσων οὓς συνοικίσαι δοκεῖ,
230 Ὀδυσσέως παῖς καὶ Καλυψῶς γενόμενος.
Ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις δὲ Ῥώμη 'στὶν πόλις
ἔχουσ' ἐφάμιλλον τῇ δυνάμει καὶ τούνομα,
ἄστρον τι κοινὸν τῆς ὅλης οἰκουμένης,
ἐν τῇ Λατίνῃ· Ῥωμύλον δ' αὐτὴν κτίσαι
235 θέμενον ἄψ' αὐτοῦ φασὶ τούτο τούνομα.
Μετὰ δὲ Λατίνους ἔστιν ἐν Ὀπικοῖς πόλις
τῆς λεγομένης λίμνης Ἀόρνου πλησίον
Κύμη, πρότερον ἢν Χαλκιδεῖς ἀπόκισαν,
εἴτ' Αἰολεῖς [οὗ Κερβερίον τι δείκνυται

Sirenides Circesque dictæ insulæ.
Supra Pelasgos autem Umbri sunt, ...
Latini, quos constituit Ulysse et Circe natus
Latinus, Ausonesque mediterraneum locum
tenentes, Auson quos constituisse videtur,
Ulyssis filius e Calypso procreatus.
In his autem gentibus est Roma urbs,
habens par potentiae etiam nomen,
astrum quoddam commune totius orbis,
in Latio; Romulum illam condidisse
imponentem de se ferunt hocce nomen.
Post Latinos vero est in Opicis urbs,
Avernæ, quam vocant, paludi propinqua,
Cuma, prius quam Chalcidenses condiderunt,
deinde Æoles; [ubi Cerberium quoddam ostenditur,

225. Circes insulæ ad Circeium prom.; Sirenides, tres parvæ insulæ post Misenum prom. sitæ, aliis Σειρηνοῦσαι, *Sirenum scopuli* vel *petræ* (hod. *Licosa, Pietro, la Galetta*). V. Strabo I, p. 22. VI, p. 258; Aristot. Mir. 110; Ptol. III, 1; Virgil. Æn. v, 164; Mela II, 4. Cf. Dion. 360 ibique Eustath. || — 227. ὥκισεν *οὐκίσει* codex; em. Letronne. Ceterum excidisse in antec. Latinorum mentionem, quum ad hos, non ad Umbros, Latinus pertineat, ac omnino diserta Latii mentio consideretur, recte statuit Cluverius, monente Fabricio. De Latini parentibus cum Nostro faciunt Hesiod. Theog. 1013 et Stephan. v. Πραίνεστη. Similiter Telemachi et Circes filium dicit Hygin. fab. 127 et Clinias ap. Festum. p. 249 ed. M. Alii longe aliter. || — 229. Αὔσωνοὺς συνοικίσαι cod. || — 231. Ῥώμ' ἐστὶ cod. || — 234. αὐτὸν cod. || — 239-253. Horum series turbata est. Quæ post verba εἴτ' Αἰολεῖς unciis inclusi, in codice leguntur v. 252. post verba οἱ Φωκκεῖς; ea autem quæ ego post verba οἱ Φωκ. cancellis notavi, codex habet post v. εἴτ' Αἰολεῖς hunc in modum mutata et metricè corrupta: μάλιστ' ἑὺανδρουμένη κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη κειμένη πόλις. Patet ordinem geographicum in codice susque deque mixtum esse, quum Cerberium ad Cumas pertineat, deinde proxime sequatur Neapolis, quam excipiunt Samnitum ora et dein OEnotria in eaque urbs Elea. Hanc igitur seriem transponendo restituimus. Aliter rem instituit Letronnius, qui verba οὗ Κερβερίον ... Ὀδυσσεὺς post εἴτ' Αἰολεῖς inseruit; deinde post verba οἱ Φωκκεῖς collocavit verba: μάλιστ' ἑὺανδρουμένη κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη [ὅτι ex suppl. Hæschelii] κειμένη, adeo ut post Phocæenses Eleæ nescio quo pacto memorentur Cumani Asiatici, deinde vero contra ordinem introducatur Cumanorum Opicorum colonia Neapolis. De qua rerum adornatione Meinekios: « At transpositio istorum versuum, quum per errorem quo integri sæpe versus loco suo moti sunt, facta esse non possit, difficillimum habet explicatum, nec quo consilio instituta fuerit ullo pacto potest intelligi. Ferendam tamen putarem et casu factam dicerem, si tamen ita dicendi legibus aliquo modo consultum esset. At vide mihi infantiam scriptoris in hunc modum balbutientis: in finibus OEnotriorum sita est Posidonia Sybaritarum et Velia Pho-

cæensis colonia, et frequentissima Asiaticarum civitatum est Cuma; ab illis autem quæ ad Avernum sitæ sunt Cumis originem ducit Neapolis. Nisi igitur probabilior emendandi ratio reperta fuerit, præstabit, opinor, suum auctori errorem relinquere. » Hæc vero incommoda nostræ rationes jam sustulerunt. Causa autem turbarum in eo querenda esse videtur, quod sciolus quidam verba poetæ εἴτ' Αἰολεῖς accuratius definire voluit, ut sciret lector, quod sponte fere intelligitur, Æolenses illos, qui Cumas venerint, Cumanos fuisse Asiaticos. Id vero efficere sibi visus est transferendo huc quæ postea de Phocææ parenthetice dicta sunt, nisi quod nomini Φωκαῖα substituit nomen Κύμη, parum considerans metrum sic pessumdari; quod quomodo Hæschelius restituendum putaverit supra indicavi. (Mirum de hoc supplemento neque Letronnium neque Meinekium monuisse, quasi Κύμη 'στὶ codicis esset lectio.) Jam vero satis patet ipsum poetam, si fusius explicare voluisset Æoles illos esse Cumanos Asiaticos, id non tam ineptis facturum fuisse verbis, quæ nihilo perspicuiora fore censeo si cum Meinekio dicas: « Hæc de Cuma Æolica quo consilio addiderit scriptor, paullo melius intelligitur si scripseris: μάλιστ' ἑὺανδρος μὲν ἢ κατὰ τὴν Ἀσίαν Κύμη 'στὶ κειμένη πόλις, sive cum Bernhardy (Anal. in geogr. min. p. 8) proposueris: εἴτ' Αἰολεῖς μάλιστ' ἑὺανδρουμένη κ. τ. Ἀσ. Κύμη [ποτὲ] κειμένη πόλις. || — 239. Αἰολεῖς] Æolenses Cumanos una cum Chalcidensibus recenset etiam Strabo V, p. 243, non eo tamen modo quo Noster fecit; nam ita habet: Κύμη, Χαλκιδέων καὶ Κυμαίων παλαιότατον κτίσμα· πασσὼν γὰρ ἐστὶ πρεσβυτάτη τῶν τε Σικελιῶν καὶ τῶν Ἰταλιωτίδων. Οἱ δὲ τὸν στόλον ἄγοντες, Ἰπποκλῆς δὲ Κυμαῖος καὶ Μεγασθένης δὲ Χαλκιδεὺς, διωμολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, τῶν μὲν ἀποικίαν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν· ὅθεν νῦν μὲν προσαγορεύεται Κύμη, κτίσαι δ' αὐτὴν Χαλκιδεῖς δοκοῦσι. Alii nonnisi Chalcidenses memorant, nisi quod Eretrienses iis jungit Dionysius Hal. VII, 3. Vid. Vellejus I, 4, Livius VIII, 21. Scymnus sententiam, sec. quam Æolenses postea demum advenierint, calculo suo probatur Salmasius ad Solin. p. 72, Cluverius Ital. t. II, p. 1104, Raoul-Rochette, *Etabl.* III, p. 110. Movit eos Eusebius, qui in Chronicò Cumam Italicam conditam dicit

240 ὑποχθόνιον μαντεῖον· ἐλθεῖν φασὶ δὲ
δεῦρο παρὰ Κίρκης ἐπανάγοντ' Ὀδυσσεά.
Ἐκ τῆς δὲ Κύμης τῆς πρὸς Ἄδρνοι κειμένης
κτίσιν κατὰ χρησμὸν ἔλαβεν ἡ Νεάπολις.]
Τούτοις δὲ Σαυνίται παροικίουσ' ἐχόμενοι
245 τῶν Ἀδσόνων· μετ' οὗς μεσόγειοι κείμενοι
οἰκοῦσι Λευκανοὶ τε Καμπανοὶ θ' ἄλλα.
Προσεγεῖς δὲ τούτοις εἰσι πάλιν Οἰνώτριοι
μέχρι τῆς Ποσειδωνιάδος ὠνομασμένης,
ἣν φασὶ Συβαρίτας ἀποικίσαι προτοῦ,
250 καὶ Μασσαλιωτῶν Φωκαίων τ' Ἑλέα πόλις,
ἣν ἔκτισαν φυγόντες ὑπὸ τὰ Περσικὰ
οἱ Φωκαεῖς· [μάλιστά δ' ἀναδρουμένην
κατὰ τὴν Ἀσίαν Φωκαῖα κειμένη πόλις.]
Ἐν τῷ πόρῳ κείνται δὲ τῷ Τυρρηνικῷ
255 νησίδεις ἑπτὰ τῆς Σικελίας οὐ πρόσω,
ἃς δὴ προσαγορεύουσι νήσους Αἰόλου,
ὧν ἔστιν Ἱερὰ λεγομένη τις εὐλόγως·
καίόμενα φαίνεται γὰρ ἐξ αὐτῆς πυρὰ
ἀπὸ σταδίων εὐδηλα πᾶσι πλείονων,
260 καὶ διαπύρων εἰς ὕψος ἀναβολαὶ μύθρων,
ἔργα τε σιδήρεός τε βραστήρων κτύπος.

subterraneum oraculum. Venisse autem aiunt
huc a Circe redeuntem Ulyssem.
Ex Cuma autem ad Avernum sita
conditores secundum oraculum accepit Neapolis.]
Hos juxta habitant Samnites, finitimi
Ausonum; post quos in mediterraneis
habitavit Lucani atque Campani simul.
Finitimi vero his sunt rursus Oenotrii
usque ad Posidoniam quam vocant
et Sybaritas dicunt condidisse olim,
atque Massiliensium Phocæensiumque urbs Elea,
quam condiderunt fugientes sub tempora Persica
Phocæenses; [magnopere enim virorum copia
pollebat in Asia sita Phocæa urbs].
In freto autem sitæ sunt Tyrrhenico
parvæ insulae septem a Sicilia non procul,
quas appellant insulas Æoli,
quarum est Hiera dicta quædam congrue;
ardentes enim ex illa surgunt ignes
per multa stadia omnibus conspicui,
et candentes in altum jacti globi ignei,
operaque ferreusque malleorum sonitus.

au. Abram. 966 (1049 a. C.); quo admissio fieri
vix potuit, ut illo jam tempore ex Asiatica Cuma co-
loni advenirent. Quamquam fidem testimonii Euse-
biani omnino nullam esse nescio an recte contenderit
Niebuhrius H. R. I, p. 174. Nam ista Cumarum an-
tiquitas cum reliquis quæ de Græcorum in Italia Sic-
iliæque coloniis tradita sunt, quadrat minime. Dubi-
tationem vero in majus etiam auxerim ratione habita-
num numerorum chronologicorum. Etenim auctor Vitæ
Homeri c. 38 Cumam Asiaticam conditam esse dicit
annis 168 ἀπὸ τῆς εἰς Ἴλιον στρατέας (quam an. 1270
assignat. Vid. Clinton. F. Hell. tom. I, p. 133. Fischer
Tab. Chron. p. 10.) Jam vero si annos illos 168
addideris anno 1049 a. C., quo Cumam Italicam Eu-
sebius conditam dicit, eruitur annus 1217 a. C., qui
notissimus est annus expeditionis Trojanæ, adeo ut
eodem inde a Troicis anno utraque urbs esset condita.
Nonne satis hinc intelligitur diversa Eusebium vel
auctorem ejus confudisse vel perperam conglutinasse?
|| — Κερβερίον τι κτλ.] Fuse de his expositi Strabo
V, p. 243 sq. Pauca hæc adscribere liceat: Ἐμ-
βουον δ' οὐ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρῶνι τὰ περὶ τὴν νεκυαν
τὴν Ὀμηρικὴν καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσι ἐνταῦ-
θα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσεὰ εἰς τοῦτο ἀρκεῖσθαι... καὶ
τοῦτο χωρὶν Πλουτώνιον τι πελάγμῳ, καὶ τοὺς Κιμ-
μερίους ἐνταῦθα λέγεσθαι. Cimærios istos Homericos
(Od. λ, 14) nonnulli Κερβερίους dixerunt (v. Steph.
Thes. v. Κερβερίοι). Cf. Virg. Æn. 6, 236 sqq., ibique
Exc. Heynii; Lycophr. 688 sqq., alii. Cerberum in
numis Cumanis v. ap. Millingen Sylloge p. 10. An Cer-
berum ibi in lucem protractum ab Hercule quidam
dixerint, ut Gallius et Letronnius suspiciantur, nescio.
|| — 243. Ἑλέα ἡ Νεάπολις ex Boissonadi conj. Letron-
nius dedit, metro, ut putabat, flagitante. De re cf. Stra-
bo V, 246. XIV, p. 654; Livius VIII, 22; Tzetzes ad

Lyc. 732; Plin. III, 9; Solin c. 8. De oraculo præter
Scymnum nemo quidquam monuit. De tempore de-
ductæ coloniæ non constat. || — 248. Ποσειδωνιάδος
cod. || — 250. τελεπόλις codex; em. Grotefend et
Letronnius; olim Νεάπολις. Phocæenses post captam
ab Harpalo patriam (c. an. 542) primum in Corsicam,
deinde Massiliam, sexaginta fere annis ante conditam,
abierunt; hinc vero ἀποκρουσθέντες τὴν Ἑλέαν con-
diderunt. Sic Antiochus apud Strabonem VI, p. 253.
Addubitatum tamen est Massilienses, quibus tum con-
tra barbaros vicinos multam negotii erat, repulsi-
se novos colonos civesque exules. Ego nihil video cur
Antiochi fidem suspectam habeamus; nam illud ἀπο-
κρουσθέντες non ita intelligendum esse, quasi Massili-
enses novos advenas omnino non admisissent, ex eo patet
quod Scymnus (qui hæc sicuti alia nonnulla ex ipso
Antiocho habere videtur) Eleam conditam dicit a
Massiliensibus et Phocæensibus. Igitur statuendum
videtur, receptos in Massiliam colonos mox ob subor-
tas turbas intestinas urbe pulsos una cum parte Mas-
siliensium Eleam condidisse. Ceterum nonnulli, ut
Thucyd. I, 13, Pausan. VIII, 4, 1, Gellius N. A.
X, 16, Ammian. Marcell. XV, 9, nonnisi novos hos
Massiliæ colonos memorant, vel cum primis urbis
conditoribus eos confundunt. V. Clinton. tom. I, ad
an. 600, Fischer. Tab. Chron. ad an. 600 et qui de
professo Massiliæ historiam concinnarunt. Herodotus
Velie sive Hyeles (in Oenotria, I, 167) conditæ hi-
storiam verbo tetigisse satis habet II, 167. || — 252. μά-
λιστά τ' cod. || — 253. Κύμη pro Φωκαῖα codex. Vide
supra ad. v. 239. Præterea pro κατὰ τὴν Ἀσίαν metri
causa malim ἡ κατ' Ἀσίαν. || — 255. ἐπεὶ ἂν Στρογγύ-
λῃ, Εδώνυμος. Ἱερὰ, Αἰτάρια, Διδόμη, Ἐρικώδης, Φοι-
νικώδης, ex recensione schol. Apoll. Rh. III, 41. Cf.
Strabo VI, p. 275. || — 259. πλεῖονων] πεντήκοντα

Μία δ' ἐστὶν αὐτῶν Δωρικὴν ἀποικίαν
 ἔχουσα, Λιπάρα δ' ὄνομα, συγγενὴς Κνίδου.
 Ἐξ ἧς Σικελία νῆσος εὐτυχεστάτη,
 265 ἤν το πρότερον μὲν ἑτερογλώσσα βάρβαρα
 ἔχουσι πλήθην κατανέμεσθ' Ἰβηρικὰ,
 διὰ τὴν ἑτερόπλευρον δὲ τῆς χώρας φύσιν
 ὑπὸ τῶν Ἰβήρων Τρινακρίαν καλουμένην
 χρόνῳ Σικελίαν προσαγορευθῆναι πάλιν,
 270 Σικελοῦ δυναστεύσαντος· εἴθ' Ἑλληνικὰς
 ἔσχεν πόλεις, ὥς φασιν, ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν
 δεκάτῃ γενεᾷ μετὰ ταῦτα Θεοκλέους στόλον
 παρὰ Χαλκιδέων λαβόντος· ἦν δ' οὗτος γένει
 ἐκ τῶν Ἀθηνῶν· καὶ συνηλθον, ὥς λόγος,
 275 Ἴωνες εἴτα Δωριεῖς οἰκήτορες.
 Στάσεως δ' ἐν αὐτοῖς γενομένης, οἱ Χαλκιδαῖς
 κτίλουσιν Νάξον, οἱ Μεγαρεῖς δὲ τὴν Ὑδραν,
 τὸ δ' ἐπὶ Ζεφύριον τῆς Ἰταλίας Δωριεῖς
 κατέσχον. Ἀρχίας δὲ τούτους προσλαβὼν
 280 ὁ Κορίνθιος μετὰ Δωριέων κατήκτισεν
 ἀπὸ τῆς ὑμέρου λίμνης λαβούσας τοῦνομα
 τὰς νῦν Συρακούσας παρ' αὐτοῖς λεγομένας.
 Μετὰ ταῦτα δ' ἀπὸ Νάξου Λεοντῖνοι πόλιν,
 ἣ τὴν θέσιν τ' ἔχουσα Ῥηγίου πέραν,
 285 ἐπὶ τοῦ δὲ πορθμοῦ κειμένη τῆς Σικελίας,

Una autem ex illis Doricam coloniam
 habet, cui Lipara nomen, cognata Cnidi.
 Inde Sicilia, insula fortunatissima,
 quam prius diversæ lingue barbaram
 dicunt multitudinem coluisse Ibericam;
 ob plurilateram vero terræ naturam
 ab Iberibus Trinacriam vocatam,
 postea Siciliam appellatam esse rursus,
 imperante Siculo. Deinde Græcianicas
 habuit urbes, ut aiunt, post Troica,
 decima ab iis generatione, Theocle classem
 a Chalcidensibus nacto. Erat autem hic
 genere Atheniensis; unaque venerunt, ut fertur,
 Iones, deinde Dorienses habitatores.
 Seditione vero inter ipsos orta, Chalcidenses
 condunt Naxum, Megarenses Hyblam;
 ad Zephyrium autem in Italia Dorienses
 consederunt, quos deinde Archias assumens
 Corinthius cum Doriensibus condidit
 nactas a finitima palude nomen
 Syracusas quas illi nunc vocant.
 Post hæc a Naxo Leontini urbs
 et quæ situm habet contra Rhegium
 ad fretum jacens in Sicilia

sec. Calliam Syracusan. ap. schol. Apoll. Rhod. l. i. || — 263. Κνίδου] V. Strabo. l. i, Antiochus Syrac. fr. 2 ap. Pausan. X, 11. || — 264. ἐξ ἧς cod. || — 266. κατανέμεσθ'] « κατενεμέσθ' » e Letronnii conjectura editum est, quum codex habeat κατενεμέσθ', quod in apographo Palatino κατανέμεσθ' scriptum. Improbavit hoc Letronnius, Scymni usum post λέγουσι præteritum postulare dicens; hoc quidem falso, ut docent vs. 347, 259, 681. Nam perfecti formam autem perquam incertæ fidei esse docuisse mihi videor ad Fragm. Com. gr. vol. III, p. 112, ubi etiam Hesygium commemorare debebam: ἐγύμνασμαι, ἐγυμνήτεσσε, quod ex ἐγυμνάσῃ corruptum esse addita interpretatio indicare videtur. » MEINEKE. || — 266. Ἰβηρικὰ] V. Thucyd. VI, 2; Philistus (fr. 3) apud Diodor. V, 6; Ephorus (fr. 51) apud Strabon. VI, p. 270; Dionysius Hal. I, 22. || — 269. κασαγορευθῆναι cod.; em. Hæsch.; ἀπαγορευθῆναι Scaliger. || — 270. Σικελοῦ] V. Philistus (fr. 2) ap. Dionys. l. i. || — 271 sqq. Cf. Thucyd. VI, 3; Ephorus (fr. 52) ap. Strab. VI, p. 267; Diodor. XIV, 14; Pausan. VI, 13, 4. Scymnus Ephorum exscripsit. Ita habet ap. Strabon. l. i. : Ταῦτας (Naxum et Megara) Ἐφορος πρῶτας κτισθῆναι πόλεις Ἑλληνίδας ἐν Σικελίᾳ [δεκάτῃ (καὶ τῇ) codd.; em. Scaliger.]; plurimi scribi vol. πεντεκαίδεκάτῃ, quasi in hac re omnes scriptores computum Herodoteum sequantur] γενεᾷ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ... Θεοκλέα δ' Ἀθηναῖον... Χαλκιδεὺς τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ συνοὺς παραλαβόντα καὶ τῶν Ἰώνων τινὰς, ἐτι δὲ Δωριέων, [ὧν] οἱ πλεῖους ἦσαν Μεγαρεῖς, πλεῖστα· τοὺς μὲν οὖν Χαλκιδεὺς κτίσιν Νάξον, τοὺς δὲ Δωριεὺς Μέγαρον, τὴν Ὑδραν πρότερον καλουμένην. De tempore vide chronologos ad Ol. 11, 1. 736 a. C. || — 273. οὗτος cod. || — 277. κτίλουσιν ἄζονοι· μεγα-

ρεῖς cod.; em. Morellus. Ceterum parum distincte poeta dicit: οἱ Μεγαρεῖς ... Δωριεῖς. Quomodo intelligenda sint, ex Strabonis verbis modo laudatis et mox laudandis liquet. Ceterum de Megaris Hyblæis eodem tempore quo Naxus conditis cum Nostro consentit Strabo p. 267, qui etiam de reliquis Siciliæ coloniis eundem ducem, Ephorum puta, sequitur. Aliter de urbis originibus statuit Thucydides VI, 2. || — 278. τὸ δ' ἐπιζέφυρον τῆς Ἰταλίας οἱ Δωριεῖς codex; em. Letronnius collato Strabone VI, p. 270: τὸν δ' Ἀρχίαν κατὰσχόντα πρὸς τὸ Ζεφύριον τῶν Δωριέων εὐρόντα τινὰς δεῦρο ἀφιγμένους ἐκ τῆς Σικελίας παρὰ τῶν τὰ Μέγαρον κτισάντων, ἀναλαβέντων αὐτοὺς, καὶ κοινῇ μετ' αὐτῶν κτίσαι τὰς Συρακούσας. || — 281. λίμνης] Steph. Byz. v. Συρακούσαι. Καὶ λίμνη ἤτις καλεῖται Συρακῶ. || — λαβούσα τοῦνομα cod.; em. Vindingius. || — 282. παρ' αὐτοῖς καλουμένας cod.; em. Boissonadius. || — 283. Λεοντῖνοι πόλιν vel etiam Λεοντινῶν πόλιν scribi jussit Meinekius. Λεοντὴ ἣ τὴν θέσιν τ' ἔχουσα codex; Λεοντῖνοί τε καὶ dederat Cluverus in Sic. ant. p. 38, quod ob sequens τε ferri nequit. Neque erat cur Cluverianæ conjecturæ gratia Krebsius scribendum putaret: ἣ τὴν θέσιν μὲν ἔχουσα. || — 285. ἐπὶ τοῦ δὲ Letronnius; ἐπὶ τοῦδε codex. Meinekius: « Scribendum suspiceris ἐπὶ ταῦδε πορθμοῦ. Τῆς Σικελίας autem, cui τοῦ Σικελικοῦ substituit apographum Palatinum (i. e. Hæschelius), non cum πορθμοῦ conjungendum, sed eodem modo dictum est, ut e. c. apud Thucyd. I, 47: καί ταις τῆς Θεσπρωτίας ἐν τῇ Ἐλαιατίδι, vel apud Sophocl. Electr. 800: ἐσχάτης ὁρῶ πυρὰς νεωρῇ βόστρυχον τετμημένον. » — De Leontinis et Catania, Naxiorum coloniis, v. Strabo VI, p. 270; Thucyd. VI, 3. De Zancle utpote Naxiorum colonia cum Nostro facit Strabo p. 268. Aliter Thucy-

Ζάγκλη, Κατάνη, Καλλίπολις ἔσχ' ἀποικίαν.
 Πάλιν δ' ἀπὸ τούτων δύο πόλεις, Εὐβοία καὶ
 Μύλαι κατοικήσθησαν ἐπικαλούμεναι,
 εἰθ' Ἰμέρα καὶ Ταυρομένιον ἔχομένην.
 290 εἶσιν δὲ πᾶσαι Χαλκιδέων αὐταὶ πόλεις.
 Τὰς Δωρικός δὲ πάλιν ἀναγκαῖον φράσαι.
 Μεγαρεῖς Σελινούθ', οἱ Γελῶσι δ' ἔκτισαν
 Ἀκράγαντα, Μεσσήνην δ' Ἴωνες ἐκ Σάμου,
 Συρακόσιον δὲ τὴν Καμάριναν λεγομένην.
 295 αὐτοὶ δὲ ταύτην ἤραν ἐκ βάρθρον πάλιν,
 πρὸς ἑξ ἑτὴ καὶ τετταράκοντ' ὥκημένην.
 Αὐταὶ μὲν οὖν εἰς αἱ πόλεις Ἑλληνίδες·
 τὰ δὲ λοιπὰ βάρβαρ' ἐστὶ τῶν πολισμάτων,
 Καρχηδονίων ἐντειχισάντων τοὺς τόπους.
 300 Ἡ δ' Ἰταλία προσερχῆς μὲν ἐστ' Οἰνωτρίᾳ,
 μίγδαος τὸ πρότερον ἦτις ἔσχε βαρβάρους,
 ἀπὸ τοῦ δυναστεύσαντος Ἰταλοῦ τοῦνομα
 λαβοῦσα, μεγάλη δ' ὕστερον πρὸς ἐσπέραν

Zancle, et Catane et Callipolis accepere colonos.
 Rursus ab his urbes duæ, Eubœa et
 Mylæ, quas vocant, sunt conditæ;
 deinde Himera et Tauromenium finitimum;
 Hæ omnes sunt urbes Chalcidensium.
 Jam vero Doricas quoque necesse est dicere.
 Megarenses Selinuntem, Geloi condiderunt
 Agrigentum, Messanam Iones ex Samo,
 Syracusii Camarinam dictam;
 ipsi autem hanc sustulerunt rursum funditus
 ad sex annos et quadraginta habitatam.
 Hæ igitur urbes sunt Græcnicæ;
 reliqua barbara sunt oppidula,
 munita a Carthaginiensibus loca.
 Italia autem finitima est Oenotriæ,
 quæ prius diversarum gentium barbaros habuit,
 ab imperante Italo nomen
 nacta, postea autem Magna ad occidentem

dides VI, 4. Cf. Pausan. IV, 23, 3. Callipolin a Naxiis conditam item narrat Strabo p. 272, sua ætate urbem desertam dicens; præterea memoratur ap. Herodot. VII, 154 et Stephan. Byz., apud alium neminem. Situs incertus. Fuisse putant hodiernam *Gallodoro* vel prope *Mascali vecchio*. || — 287. εὐβοικαὶ cod.; em. Cluverius. *Eubœa* Leontinorum colonia fuit sec. Strabon. p. 272; coll. X, p. 449, ubi: Εὐβοικὰ Χαλκιδέων τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἣν Γέλων ἔξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον Συρακοσίων. Strabonis ætate urbes deserta erat. Aliunde non nota. Fort. hodiernam *Eubali* vel ad *Licodiam* fuisse opinantur. || — 288. *Mylæ*, Zancleorum seu Messaniorum colonia in ipsa eorum ditione comprehensa. V. Strabo p. 272 et not. ad Scylac. § 14, p. 22. Condita Ol. 16, 1. 716, uti ex uno novimus Eusebio. Ceterum de temporibus reliquarum in Sicilia coloniarum nihil moneo, quam intricata sit questio, quæ paucis profligari nequeat. || — 289. *Himeram* οἱ ἐν Μόλαις ἔκτισαν Ζαγκλῆται, uti Strabo ait. Ἰμέρα ἀπὸ Ζάγκλης φησὶ Thucyd. VI, 4; Olymp. 33, 1. 648 sec. Diodor. XIII, 62. || — Ταυρομένιον δὲ τῶν ἐν Ἰγλῇ Ζαγκλῆων (κτίσμα), Strabo p. 268. Hanc Hyblam Noster in antec. memorare omisit; est Hybla prope Ætnam ad Symathium fluvium sita, quæ ἡ μετῶν ap. Thucyd. VI, 94 dicitur, dum altera quam Megarenses Dores occupaverant, ἡ μικρὰ vocatur. Sec. Diodorum Tauromenium Dionysii demum temporibus, an. 396 a. C., a *Siculis* urbs ædificata est. Quare Du Theil apud Strabonem legendum putabat τῶν ἐν Ἰγλῇ Συκελῶν. Quo opus non esse dicit Groskurdus; nam Zancleus haud dubie fuisse Siculos, qui Zancle profecti et Mylas et Hyblam tenuissent, adeo ut Diodori et Strabonis narrationes conciliari possent. Attamen hæc nihili sunt. Nam quum Noster et Strabo de Siculis coloniis adeo inter se concinant, ut ex eodem hausisse fonte appareant, Scymnus autem Tauromenium inter Chalcidenses colonias recenset, consentaneum est Zancleus Hybleos ap. Strabonem non Siculos dici, sed Græcos colonos, qui Tauromenium vel occuparunt vel ædificarunt eodem fere tempore quo Himera condita est.

Prorsus igitur ab his diversa sunt quæ ducentis et quinquaginta fere annis post facta esse narrat Diodorus. Quodsi utrumque componere velis, statuendum foret Tauromenium priscis jam temporibus existisse, deinde vero dirutum, Dionysii denique temporibus denovo esse ædificatum. Neque hoc adeo improbabile esse concesseris, si aliorum fata Siculorum oppidorum iterum iterumque dirutorum restauratorumque perpendis. Attamen dubitationem movet vox ἔχομένη apud Scymnum. Nam Tauromenium quod omnes novimus, ab Himera abest longissime. Quare λεγομένη scripsit Meinekius; quod imitari ausus non sum. Nam fieri potest ut aliud prorsus Tauromenium haud longe ab Himera dissitum (fort. quo loco Cephalœdium a posterioris ævi scriptoribus memoratur) indicetur, quod cum nota senioris ævi urbe Strabo confuderit. || — 292. De ipsius Gelæ origine monere auctor neglexit. De Agrigento, Messina et Camarina v. Thuc. VI, 5. || — 293. *Μέσσην* cod.; em. Scalig. || — 294. *Μακρίναν* cod.; em. Scaliger. || — 296. Condita Camarina sec. Euseb. Arm. Ol. 45, 3. 598 (45, 2 sec. Hieronym.); prima ejus eversio incidit in Ol. 57. 552, sec. schol. Pindar. Ol. V, 16. Intermedium igitur spatium annorum quadraginta sex. V. Clinton. ad an. 599. || — 295. αὐταὶ μόνον αἱ πόλεις εἶσιν ἑλληνίδες cod.; em. Meinekius. Multum abest ut omnes Græcorum colonias Siculas auctor recensuerit. || — 300. Italia sec. Antiochum Syracusanum (fr. 4 sqq.) ap. Strabon. VI, p. 254, Dionysium Hal. I, 35 et Aristot. Pol. VII, 9, 3 primum erat ea Oenotriæ pars quæ inde a Napefino et Scylletico sinu meridiem versus excurrit; ipsius vero Antiochi ætate Italiæ nomen jam pertinebat usque ad Laum fluvium et Metapontium. Eodem modo etiam Thucydidem statuissse inde colligitur, quod Metapontium τῆς Ἰταλίας dicit (VII, 33, 5), Tarentum vero Iapygiæ accensere videtur (VI, 44, 2), ut expresse facit Antiochus ap. Strabonem p. 254, coll. p. 27. Scymnus autem (Ephorum sequens) ab Antiocho eatenus dissentit, quod Tarentum urbem Italiæ annumerat v. 330. cf. v. 361. || — 301. τε πρότερον codex;

- Ἑλλάς προσαγορευθεῖσα ταῖς ἀποικίαις.
 305 Ἑλληνικὰς γούν παραθαλαττίους ἔχει πόλεις· Τέριναν πρῶτον, ἣν ἀπόικισαν Κροτωνιάται πρότερον, ἃς θ' οἱ πλησίον Ἰπώνιον καὶ Μέδμιν ὤρισαν Λοκροί. Εἴτ' εἰσι Ῥηγῖνοι πόλις τε Ῥήγιον, 310 ὅθεν ἐστὶν ἐγγυτάτω πλέοντι διάθασις εἰς τὴν Σικελίαν· Χαλκιδεῖς δὲ Ῥήγιον ἀποικίσαι δοκοῦσιν. Οἱ δὲ λεγόμενοι Ἐπιζεφύριοι πλησίον κεῖνται Λοκροί. Τούτους δὲ πρῶτους φασὶ χρήσασθαι νόμοις 315 γραπτοῖσιν, οὓς Ζάλευκος ὑποθέσθαι δοκεῖ· εἰσὶν δ' ἀποικοὶ τῶν Ὀπουνητίων Λοκρῶν· ἔνιν δὲ Λοκρῶν φασὶ τὸν ἐν Ὀζόλαις. Ἐχεταὶ δὲ τούτων πρῶτα μὲν Καυλωνία, ἐκ τοῦ Κρότωνος ἦτις ἔσχη ἀποικίαν· 320 ἀπὸ τοῦ σύνεγγυς καίμενου δὲ τῇ πόλει αὐλῶνος αὕτη τοῦνομα σχοῦσ' ὕστερον μετωνομάσθη τῇ χρόνῳ Καυλωνία. Ἐξῆς δὲ ταύτης ἦ ἤρην εὐτυχεστάτη εὐανδροτάτη πόλις τε γενομένη Κρότων, 325 Μύσκελος Ἀχαιὸς ἣν ἀποικίσαι δοκεῖ. Μετὰ δὲ Κρότωνα Πανδοσία καὶ Θούριοι· ὁμορον δὲ τούτοις ἐστὶ τὸ Μεταπόντιον. Ταύτας Ἀχαιοὺς ἐκ Πελοποννήσου κτίσαι ἀποικιόμενους λέγουσι πάσας τὰς πόλεις. 330 Εἴτεν μεγίστη τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Τάρας, ἀπὸ τίνος ἥρωος Τάραντος λεγομένη, Λακεδαιμονίων ἀποικος, εὐδαίμων πόλις. Οἱ Παρθενίαί ταύτην γὰρ ἔκτισαν προτοῦ εὐκαίρον, ὀχυρὰν, φυσικὸν εὐτύχημα τι· 335 συναγομένη γὰρ λιμένει ἐπὶ νῆσον δυσὶν

Græcia cognominata ob colonias.
 Græcanicas itaque maritimas habet
 urbes : Terinam primum, quam condidere
 Crotoniatæ prius, quasque vicini
 condiderunt Locri, Hipponium et Medmam.
 Deinde sunt Rhegini urbsque Rhegium,
 unde proximus est transitus naviganti
 in Siciliam; Chalcidenses Rhegium
 condidisse videntur. Juxta siti sunt
 Epizephyrii qui vocantur Locri.
 Hos primos aiunt usos fuisse legibus
 scriptis, quas Zaleucus proposuisse videtur;
 sunt autem coloni Opuntiorum Locrorum,
 nonnulli tamen Locrorum aiunt Ozolarum.
 Finitima his primum quidem Caulonia,
 quæ deducta e Crotone colonia,
 ab eo qui prope urbem situs est
 aulone sive valle, dicta Aulonia,
 postero tempore denominata est Caulonia.
 Post illam vero urbs olim beatissima
 virisque pollentissima Croton,
 quam Myscelus Achæus condidisse videtur.
 Post Crotonem Pandosia et Thurii;
 finitimum his est Metapontium.
 Has omnes urbes Achæos e Peloponneso
 advenas condidisse perhibent.
 Sequitur Italicarum maxima, Tarentum,
 a Tarante heroe quodam dicta,
 Lacedæmoniorum colonia, felix urbs.
 Partheniæ enim hanc condiderunt olim
 opportunam, munitam, natura feliciter instructam;
 coarctata nempe portubus duobus in peninsulam

em. Krebsius. || — 305. γὰρ pro γούν mavult Meinekius. || — 306. Τέριναν codex. Vid. not. ad Scyl. § 12. Crotonis coloniam urbem dicit etiam Plinius III, 10 : *Crotoniensium Terina*. || — 307. ἃς οἱ πλησίον cod.; em. Meineke. || — 308. Ἰπώνιον καὶ Μέδμιν cod.; em. Vindingius. Cf. Scylax. I. I. || — 315. οὓς Ζαλ.] V. Ephor. fr. 47; Diodor. XII, 21; Timæus fr. 69. || — 316. Ὀπουνητίων] Sic Ephorus fr. 46, quem reprehendit Strabo VI, p. 259, de Ozolis cogitandum esse dicens, ut fecit Aristoteles fr. 229 (tom. II, p. 173) et Timæus fr. 70, nisi quod is fugitivorum colluvium urbis conditores fuisse, quod Aristoteles contenderat, negavit, ipse eo nomine a Polybio reprehensus. Aristoteles opinionem secutus est etiam Dionysius Periegetes 366, ubi vide Eustathium, ex quo liquet ea quæ Aristoteles, Timæus, Polybius, Dionysius tradunt, de Ozolis Locris intelligenda esse. Ceterum cf. Heyne Opusc. II, p. 46 sqq.; Mannert. IX, 2, p. 187; Müller. *Dor.* II, 227. || — 319. ἔσχη cod. || — 320. Particulam δὲ inseruit Meineke; τε Salmasius. || — 321. De hac nominis etymologia cf. Homat. II. fr. 52; Parthax ἐν Ἰταλιῶσι ap. Eustathia ad Hecatai. II. IX, 48, p. 734, 48 (Fr. H. tom. III, p. 641. coll. IV, p. 466); Strabo VI, p. 261; Pausan.

VI, 5, 3. || — σχοῦσ' ὕστερ.] σχοῦσύτερον cod.; em. Letronnius. || — 324. « Malim εὐανδροτάτη τε γενομένη πόλις Κρότων. Quamquam enim Periegeseos auctor miris sæpe modis particulas δέ et τέ trajicit, plerumque tamen versus causa id facit, cujus rei hic nulla necessitas. » MEINEKE. || — 325. De re v. Hip-pys Rhegin. (fr. 4) ap. Zenob. III, 42 (Fr. Hist. II, p. 14); Antiochus Syrac. fr. 11 ap. Strabon. VI, p. 259; coll. p. 269. VIII, p. 387; Diodor. VIII, 17 (ubi pro Μύσκελος Ἀχαιὸς ὢν τὸ γένος ἐκ Κρήτης leg. ἐκ Τυρῶν, monente Fischero in Tab. Chron. ad Olymp. 17, 3) Dionys. Hal. II, 59; Ovid. Metam. XV, 20. || — 326. Πανδοσία] V. not. ad Scylax. § 12. || — 333. De re v. Antiochi Syr. fr. 14 et Ephori fr. 53 ibique laudatos. || — 335. ἐπὶ νῆσον.] ἐπ' ἔσον codex; em. Meinekius. Gallius conjecerat ἐπ' ἰσθμόν, versum pangens qui nullus est. « Si quis paullo accuratius, Meinekius ait, locorum situm investiget, non in isthmo, sed in peninsula ultra isthumum projecta Tarentum situm fuisse intelliget. Docet hoc satis aperte Strabo VI, p. 278 : Ἐνταῦθα λιμὴν ἐστὶ μέγιστος καὶ κάλλιστος γεφύρα κλειόμενος μεγάλη, σταδίων δ' ἐστὶν ἑκατὸν τὴν περιμέτρον. Ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν μυρὸν μέρους ἰσθμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλατταν, ὥστ' ἐπὶ χειρρονήσω

πάσῃ σκεπεινὴν νηὶ καταγωγὴν ἔχει.

Ἦν καὶ πρότερον μέγιστον ἐξυμνημένη πόλις μεγάλη, βαρεῖα, πλουσία, καλή, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Συθάριδος ὀνομασμένη
 340 Σύβαρις, Ἀχαιῶν ἐπιφανὴς ἀποικία, δέκα μυριάδας ἔχουσα τῶν ἀστῶν σχεδὸν περιουσία πλείστη τε κεχορηγημένη· οἱ δὲ παρεξαρθέστες οὐκ ἀνθρωπίνως αὐτανδρὸν ἐξέφθειραν ἐπιφανῆ πόλιν,
 345 τὰγαθὰ τὰ λίαν μὴ μαθόντες εὖ φέρειν. Λέγεται γὰρ αὐτοὺς μήτε τοῖς νόμοις ἔτι τοῖς τοῦ Ζαλεύκου τάκλουθα συντελεῖν, τρυφὴν δὲ καὶ βράθυμον ἐλομένους βίον χρόνῳ προσθεῖν εἰς ὕβριν τε καὶ κόρον,
 350 σπεύσαι δὲ καὶ τὸν τῶν Ὀλυμπίων ὅπως ἀγῶνα καταλύσῃσι, τὰς τε τοῦ Διὸς ἀνέλῃσι τιμὰς τῇδε τῇ παρευρέσει· ἀδρόμισθον * Διὶ γυμνικὸν τιν' ἐπετέλουν κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν Ἡλείους, ἵνα
 355 πᾶς τις πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἐπάθλοις ἀγόμενος

omni tutum navi appulsus prebet.
 Fuit olim etiam maxime celebrata urbs magna, gravis, opulenta, pulcra, a Sybaride fluvio nuncupata, Sybaris Achæorum illustris colonia, decem fere myriades habens civium, copiaeque rerum plurima instructa; at elati isti humanum extra modum, totam cum incolis perdiderunt claram urbem, bona nimia nescientes recte ferre. Aiunt enim eos haud amplius legibus Zaleuci consentanea peregrisse, luxum vero et ignavam eligentes vitam, tempore prolapsos esse in injuriam et insolentiam, et operam etiam dedisse, ut Olympicum certamen dissolverent, Jovisque tollerent honores commento huiusmodi: largæ mercedis certamen gymnicum quoddam Jovi instituerunt eodem tempore quo Elei, ut quisque ad ipsos præmiis certaminis ductus

καῖσθαι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑπερνεωλεκταῖσθαι βρόδους ἐκατέρωθεν, ταπεινοῦ ὄντος τοῦ αὐχένος. Ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὕμῳ ἐπὶ τῇ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν. Ex his, quæ non sine fructu cum descriptione Procopii B. G. III, 23 comparabuntur, apertum esse arbitror, non satis recte in isthum urbem συνάγεσθαι dici... Ac ne quis insulam dici miretur, ubi peninsulam memorari expectes, Græci quidquid terrarum longo tractu in mare projectum esset νῆσον appellabant, cujus usus immemores fuerunt interpretes Stephani Byz. v. Βουθρωτός, νῆσος περὶ Κέρκυραν, ubi nunc χερρόνησος editur contra librorum fidem. Idem s. v. Τέρινα· πόλις Ἰταλλίας... τινὲς δὲ νῆσον αὐτὴν ἔφασαν. Idem v. Φάστλις· πόλις Παμφυλίας... Ἡρωδιανὸς δὲ μόνος νῆσον φησι. Cf. Procop. B. Goth. I, 11. Itaque Tarenti similis situs fuit ei quem Amastris, Paphlagoniæ urbis, fuisse testatur Strabo XII, p. 544: Ὡρτυται δὲ ἐπὶ χερρονήσῳ λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἐκατέρωθεν. Hinc intelligitur rectissime Stephanum Byz. dixisse Ἀχελεῖος δρόμος, νῆσος μετὰ τὴν Ταυριζήν, in quo frustra laborabat Köhlerus Comment. Acad. Petrop. vol. X, p. 621. Ipsam Chersonesum Tauricam νῆσον appellat Dionysius Per. 550; item Helicen, Achaïæ urbem, schol. Hom. Y, 404. Nec mirum videri potest Istriam longo tractu in mare projectam Ἰστρὸν νῆσον dici ab auctore Chronici Pasch. p. 541, 18. Pariter Tenarum promontorium alicubi νῆσον dici meminī. Præterea in Scymni loco nonnihil dubitationis afferunt quæ secundo versu leguntur verba φυσικὸν εὐτυγῆμα τι, quæ quum parum apte dicta videantur, fortasse non male ita corrigi possunt, ut scribatur φυσικὸν δὲ τελεγῆμα τι. » MEINEKIUS. Codex habet φυσικὸν εὐτυγῆματι. Legi possit εὐτυγῆματι φυσικὸν. || — 336. πάσῃ σκεπεινῇ (sic) καταγωγὴν ἔχων codex; νηὶ Hudsonus, καὶ Letronnius supplerunt. || — 340. ἐφαλὶς cod.; em. edit. || — 341. δέκα μυρ.] Diodor. XII, 9, 2: Πολλοῖς δὲ μεταδιδόντες τῆς πολιτείας, ἐπὶ

τοσοῦτον προέβησαν... ὥστε τὴν πόλιν ἔχειν πολιτῶν τριάκοντα μυριάδας Idem § 5 Sybaritas contra Crotoniatas exercitum eduxisse trecentorum millium fabulatur. || — 343. ᾗδῃ pro οἱ δὲ codex; em. Boissonadius Anecd. II, p. 157. Meinekius forsans scribendum ait: περιουσία πλείστη δὲ κεχορηγημένοι ᾗδῃ παρεξαρθέστες. || — 345. τὰ λίαν] Confert Meinekius Menandri fragm. inc. 184: Ἀρχὴ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν τὰγαθὰ τὰ λίαν ἀγαθὰ. || — 350 sqq. Eandem rem narrat Heraclides Ponticus ἐν τῷ Περὶ δικαιοσύνης ap. Athenæum XII, p. 521, E: Διόπερ ἀνάστατοι ἐγένοντο καὶ διεφάρθρσαν ἅπαντες, καὶ τὸν τῶν Ὀλυμπίων τῶν πάντων ἀγῶνα ἀμαυρώσαι ἐβέλθσαντες· καὶ ὃν γὰρ ἀγῆται καὶρὸν ἐπιτηρήσαντες, ἄθλων ὑπερβολὴ ὥς αὐτοὺς καλεῖν ἐπεχείρουν τοὺς ἀθλητὰς. Idem de Crotoniatis narraverat Timæus (fr. 82) ap. Athen. XII, p. 522 B: Οἱ Κροτωνιάται, ᾗσιν ὁ Τιμαῖος, ἐπεχείρουν τὴν Ὀλυμπιακὴν πανηγυρίαν καταλύσαι, τῷ αὐτῷ χρόνῳ προθέντες ἀργυρικὸν σφόδρα πλούσιον ἀγῶνα. Οἱ δὲ Συθαρίτας τοῦτο ποιῆσαι λέγουσιν. Eandem rem spectat Dionysius Per. 372 Sybaritas dicens μηχανάμενος ὑπὲρ αἰσάν ἐπ' Ἀλφειοῦ γέρεσσι. V. Heyne Opusc. II, p. 134. || — 353. ἀδρόμισθον δὲ ἱγυμνικὸν codex; olim edit. ἀδρόμισθον δὲ ἱγυμνικόν. Casaubonus conj. ἀδρόμισθιον Διὶ γ., quæ emendandi ratio omnium lenissima, fortasse etiam verissima, quanquam dubitationem movet forma adjectivi parum probata. Boissonadius conjecit ἀδρόμισθον οὖν, quod ferri posse hoc loco negat Meinekius, qui: « vix omitti potuit ἀγῶνα vel ἄθλων, quod ipsum vide ne post ἀδρόμισθον exiderit; Διὶ autem fortasse ex interpolatione natum est. Certe nihil desideraretur, si versum Scymnus ita scripsisset: ἀδρόμισθον ἄθλων γυμνικὸν τιν' ἐπέτελουν. » Quæ parum placent. Vox ἀγῶνα ex antec. sponte repetitur. Quodsi Casauboni conjecturam admittere nolis, licet pro ἀδρόμισθον, voce aliunde non nota, scribere μεγαλόμισθον vel (collato Timæo) ἀργυρόμισθον. Spondeus in sede pari a Scymno non alie-

σπεύδοι καταντᾶν, ἀπαλιπὼν τὴν Ἑλλάδα.
 Κροτωνιάται πλησίον δὲ κείμενοι
 κατὰ κράτος αὐτοὺς ἤραν ἐν βραχεῖ χρόνῳ
 τὰ πάντα διαμεινόντας ἀπαίστως ἔτη
 360 ὥς ἑκατὸν ἐνενήκοντα πρὸς τοῖς εἴκοσι.
 Μετὰ τὴν Ἱταλίαν εὐθὺς Ἰόνιος πόρος
 κεῖται· καθήκοντες δὲ πρὸς τὴν εἰσβολὴν
 οἰκοῦσ' Ἱάπυγες· μεθ' οὗς Οἰνώτριον
 Βρεντέσιον ἐπίνειόν τε τῶν Μεσσαπίων.
 365 Πέραν δὲ τούτων ἔστ' ὄρη Κεραυνία.
 Μεσσαπίων δ' οἰκοῦσιν.
 Ὀμβρικοί,
 οὓς φασιν ἄβροδάλειτον αἰρεῖσθαι βίον
 Λυδοῖσι βιοτεύοντας ἐμπερέστατα.
 Εἴτ' ἔστιν Ἀδριανὴ θάλαττα λεγόμενη.
 370 Θεόπομπος ἀναγράφει δὲ ταύτης τὴν θέσιν,
 ὥς δὴ συνισθμίζουσα πρὸς τὴν Ποντικὴν

studeret accurrere, deserens Græciam.
 Crotoniatae autem, prope siti,
 vi et armis eos sustulerunt brevi tempore,
 postquam in summa permanserant sine offensione
 per annos circiter ducentos atque decem.
 Post Italiam statim Ionium fretum
 situm est; pertingentes autem ad ostium ejus
 habitant Iapyges. Post quos OEnotrii
 Brundisiumque navale Messapiorum.
 E regione autem his montes sunt Ceraunii.
 Messapiorum habitat (vicini *Dauni*,
deinde sunt Samnites; post hos) Umbri,
 quos aiunt delicatam elegisse vitam,
 Lydis viventes simillimi.
 Deinde est Adrianum mare dictum.
 Theopompus ejus describit situm,
 ut quod cum Pontico isthmum faciens,

nus. || — 355. σπεύδει et Ἑλλάδα codex; em. editt.
 || — 359. ἔτη omis. codex, supplevit Scaliger. Fortasse
 ἀπαίστως leg. esse suscipiatur Meinek. || — 360. Hoc
 testimonium cum Diodori locis XI, 90. XII, 10,
 sec. quæ deleta Sybaris est Olymp. 67, 2. 511 a. C.,
 jungentes chronologi originem urbis referunt ad an. 721
 sive Ol. 14, 4. Eusebius Sybarim eodem anno quo
 Crotonem conditam dicit, Ol. 18, 1. 708; sed Sybarim
 ante Crotonem deductam esse liquet ex Antiocho ap.
 Strab. VI, p. 262. V. Clinton. F. H. tom. I, p. 174.
 || — 361. Hæc si accurate dicta sunt, Italia non modo
 usque ad Tarentum pertinuit, sed reliquam etiam com-
 plectebatur oram, quæ ab oriente sinum Tarentinum
 claudit. || — 362. καθήκοντος cod.; em. Scaliger. || —
 363. Ἱάπυγες cod. || — Οἰνώτριον] Mirum est usque
 ad orientalem maris oram OEnotrios extendi. Vide-
 tur Noster totum inferiorem Italiæ tractum inde ab
 Lao fluvio usque ad Garganum eo nomine generali
 designasse, ideoque etiam Iapygiam, quam Scylax
 dicit, eo comprehendisse, nisi quod singulas OEno-
 triæ gentes tamquam peculiare populos parum accu-
 rate distinguit, ut in antec. distinctit Ausones ab
 Opicis. Nam Italos esse OEnotriæ gentem apud Antio-
 chum aliosque scriptores, sicuti Morgetes erant et Cho-
 nes, in confesso est. Eodem modo in versu sequenti
 Messapii memorari parum distincte putandi sunt. Nam
 post Iapyges parvum oræ tractum ad OEnotrios perti-
 nuisse, deinde Messapios habitasse, minime probabilis
 foret sententia. || — 364. Μεσσαπίων] μεσαγίων
 codex et similiter v. 366 μεσαγίων. Utroque loco
 Μεσσαπίων restituit Meinek. Ac Messapiorum men-
 tionem inesse vs. 364 recte jam coniecerat Gailius,
 quamquam in textu reliquit Hæschelii scripturam με-
 σαγίων. De quo bene Meinek.: « Ut de insolentia
 formæ nullo exemplo comprobate taceam, quid tan-
 dem hoc est, quod Brundisium mediterraneorum ho-
 minum portus dicitur? id quod prorsus absonum est,
 omnisque rationis expers. » In sequenti versu Hæschel-
 ius ediderat μεσαίτατον; lacunam vero Scaliger ita
 explevit: μεσαίτατον δ' οἰκοῦσιν Ὀμβρικοί λεῶ; pro
 λεῶ Salmasius voluit πῶδον; Letronnius e Boissonadi

conjectura scripsit τόπον; Fabricius e Grotefendi conj.
 πάλιν; Krebsius legendum proposuit: μεσαίτατον δ' αὐ-
 τῶν (i. e. gentium Italiarum quæ sunt ad Adriaticum
 Ioniumque) οἰκοῦσι Ὀμβρικοί. Quæ quidem conjectu-
 ræ, quibus mediam oræ Adriaticæ oram Umbris ab
 auctore assignari volunt, veram sane sententiam, sed
 mirum in modum enuniatam effingunt, ut pluribus
 monet Meinek. Codicis scriptura tantum non integris
 literis offert nomen Messapiorum. Quo reposito
 Meinek. versum explet hunc in modum: Μεσσαπίων
 δ' οἰκοῦσι Ὀμβρικοί πάλιν. Verum quis unquam dixit
 Umbris usque ad Messapios pertinuisse? Quod ne tum
 quidem probabile est, si fines Messapiorum usque ad
 Garganum extendi velis. Quare non duas syllabas, sed
 versum integrum excidisse puto, quo recensentur
 Peucetii vel Daunii et probabiliter Samnitæ. || —
 367. Quæ sequitur sinus Adriatici ejusque accolarum
 descriptio tota petita est e Theopompo, quem ipse auctor
 nominat v. 370, quemque fontem fuisse clarius etiam
 arguunt fragmenta libri XXI. Sic quæ nostro loco de
 Umbris leguntur, e Theopompo (fr. 142) affert
 Athenæus XII, p. 526, F: Τὸ τῶν Ὀμβρικῶν φησιν
 ἔθνος... ἐπεικὺς εἶναι ἄβροδάλειτον παραπλησίως τε βιο-
 τεύειν τοῖς Λυδοῖς, γύραν τε ἔχιν ἀγαθὴν, ὅθεν προσελθεῖν
 εἰς εὐδαιμονίαν. || — 369. εἴτεν] Quod si accurate
 dictum, Adriaticum mare post Umbris demum incipit,
 ideoque nonnisi ad τὸν μυχὸν sinus Ionici prope
 Adriam urbem pertinet, quo sensu id nomen a pri-
 scis scriptoribus usurpatum esse monui ad Scylacem.
 Quocum bene concinit quod Theopompus (fr. 140)
 nomen illud ab Adria fluvio deduct. Ionium mare
 secundum eundem ab Ionio, viro Illyrico, qui in Issa
 ins. regnavit, nomen accepit. Unde satis patet non eo
 modo Ionium mare a Theopompo dictum esse, quo
 seriores scriptores dicere solent. || — 370. Θεόπεμπος
 ἀναγράφει ταύτης codex; em. editt. || — 371. συνι-
 σθμίζουσα codex. Deinde πρὸς τὴν Ἰονικὴν scripserunt Vindin-
 gius, Hudson, Gailius, quod fauces Adriaticæ et Ionici
 maris communes sint. Quod quomodo Forbigerus tueri
 conatus sit, quæro. De ista Theopompi sententia, qua
 Adriaticum cum Pontico mari isthmum effecerit adeo

νήσους ἔχει ταῖς Κυκλάδιν ἐμπερεστάτας,
 τούτων δὲ τὰς μὲν λεγομένας Ἀψυρτίδας
 Ἡλεκτρίδας τε, τὰς δὲ καὶ Λιβυρνίδας.
 375 Τὸν κόλπον ἱστοροῦσι τὸν Ἀδριατικόν
 τῶν βαρβάρων πληθὺς τὴν περιόχον κύκλῳ
 ἑκατὸν σκεδὸν μυριάσι πεντήκοντά τε
 χώραν ἀρίστην νεμομένην καὶ καρπύμην·
 διδυμητοκεῖν γάρ φασι καὶ τὰ θρέμματά·
 380 ἀπὲρ διαλλάττων δὲ παρὰ τὸν Ποντικόν
 ἔστιν ὑπὲρ αὐτοὺς, καίπερ ὄντας πλησίον·
 οὐ γὰρ νιφετώδης οὐδ' ἄγαν ἐψυγμένος,
 ὑγρὸς δὲ παντάπασι διὰ τέλους μένει·
 δῆς δὲ ταρχώδης τε πρὸς τὰς μεταβολάς,
 385 μάλιστα τοῦ θέρους δὲ, πρηστήρων τε καὶ
 βολὰς κεραυνῶν τοὺς τε λεγόμενους ἔχει
 τυφῶνας. Ἐνετῶν δ' εἰσι πενήκοντά που
 πόλεις ἐν αὐτῇ κείμεναι πρὸς τῷ μυγρῷ,
 οὓς δὴ μετελθεῖν φασιν ἐκ τῆς Παφλαγονίῃν
 390 χώρας κατοικῆσαι τε περὶ τὸν Ἀδρίαν.
 Ἐνετῶν ἔγονται Θρᾷκες Ἴστροι λεγόμενοι.
 Δύο δὲ κατ' αὐτοὺς εἰσι νῆσοι κείμεναι,
 κασιτέρον αἱ δοκοῦσι κάλλιστον φέρειν.

insulas habeat Cycladibus simillimas,
 harum autem alias dictas Apsyrtides
 Electridesque, alias etiam Liburnicas.
 Sinus Adriaticum ferunt
 barbarorum multitudinem circumhabitare
 centum fere et quinquaginta myriadibus,
 regionem optimam colentium et fructuosam;
 gemellos enim parere etiam pecora aiunt.
 Aer autem a Pontico diversus
 apud eos est, quamvis vicini Ponto sint
 Non nivosis enim neque nimis frigidis,
 sed humidus omnino usque manet;
 subitus vero turbulentusque ad mutationes,
 praesertim aestate, presterumque et
 jactus fulminum dictosque habet
 typhones. Enetorum vero quinquaginta fere
 sunt urbes ad illius sitae intimum recessum;
 quos advenisse aiunt ex Paphlagonum
 regione, habitasseque circa Adriam.
 Enetis finitimi sunt Thraeces Istri dieti;
 quibus duae objectae sunt insulae,
 quae stannum putantur ferre optimum.

angustum, ut ex monte quodam utrumque mare posset conspici, verbo monuit Strabon. l. (Theop. fr. 140). Disertius de his exponit Aristoteles Mir. 111: Λέγεται δὲ μεταξὺ τῆς Μεντορικῆς καὶ τῆς Ἰστριανῆς ὄρος τι εἶναι τὸ καλούμενον Δελφίον, ἔχον λόφον ὑψηλόν· ἐπὶ τούτῳ τὸν λόφον ὅταν ἀναβαίνωσιν οἱ Μέντορες οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀδρίου οἰκοῦντες ἀποθεωροῦσιν, ὥς εἴκοι, τὰς τὸν Πόντον εἰσπλέοντα πλοῖα. Εἶναι δὲ καὶ τινα τόπον ἐν τοῖς ἀνὰ μέσον διαστήμασιν, εἰς δὲ ἀγορὰς κοινὰς γινομένης πωλεῖσθαι παρὰ μὲν τῶν ἐκ τοῦ Πόντου ἐμπόρων ἀναβαίνόντων τὰ Λέσβια καὶ Χῆα καὶ Θάσια, παρὰ δὲ τῶν ἐκ τοῦ Ἀδρίου τοὺς Κερκυραίους ἀμπορεῖς. Postremis his similia sed multo magis mirabilia sunt Theopompina. Is enim l. 1. συντηρησθαι τὰ πελάγη contenderat ἀπὸ τοῦ εὐρίσκεισθαι κέραμον Θάσιόν τε καὶ Χῖον ἐν τῷ Νάρωνι. Vel Philippus Persei pater, Macedonia rex, fidem adhuc praebuit isti de marium proximitate opinioni, siquidem Livius XL, 21 narrat: *Cupido cum ceperat in verticem Haemi montis ascendendi, quia vulgate opinioni crediderat, Ponticum simul et Hadriaticum mare et Histrum amnem et Alpes conspici posse*. Livius haec sumsit e Polybio, uti ex Strabone VI, p. 313 colligo. Cf. etiam Florus II, 12. Satis ex his colligitur Theopompum superiorem maris partem justo majorem longeque versus ortum porrectam finxisse. Idem testantur quae sequantur de quinquaginta Henetorum oppidis ad ipsum μυγρὸν sitis, deque Hyllicae peninsulae magnitudine. Quibus adde quod a Strabone l. 1. traditur, Theopompum a Liburnia ad Ceraunios montes duo millia stadiorum et paullo amplius computasse (quod a vero non multum abest), verum τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυγροῦ πλοῦν ἡμερῶν 25 εἰρῆκεναι, πεζῇ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυριδος καὶ τριῶν ὁντα. In quibus sex dierum navigatio ita intelligenda est, ut noctes quoque eo numero comprehendantur, nisi fortasse τὸν πλοῦν directum

neque κατακολπίζοντα diei cogitaveris. || — 372. Cf. Strabo VII, p. 307, ubi Theopompus dicitur τῶν νήσων τῶν Λιβυρνίδων [τοσούτων εἶναι τὸ μέγεθος] τιθεῖς, ὥστε κύκλον ἔχειν σταδίων καὶ πεντακσίων. De singulis insulis cf. Scylax. § 21. || — 378. De soli fertilitate v. Strabo p. 317. || — 380. περὶ τὸν, mox ὄντα et νιφετώδης cod. || — 384. δῆς ταρχώδης ὡν τε πρὸς codex; δῆς τε ταρχ. τε πρὸς em. Bernhardyus. || — 385. πρηστήρων cod. || — 386. λεγομένων ἐκεῖ codex, quod multavi, quia accusativi a praepositione πρὸς v. 384 pendere vix possint, praeterea quod offendat illud λεγόμενους ἐκεῖ, quum τυφῶνας (τυφῶνας codex) apud omnes Graecos, non apud barbaros Illyriae, aeris turbines vocentur. Quare Meinekii scribi voluit γινομένους ἐκεῖ, « nisi forte editum interpretari malis: qui istis esse dicuntur. » Bernhardyus proposuit νεμομένους, idemque, nisi numeri displiceant, in antec. scrib. proponit μάλιστα τοῦ θέρους διὰ πρηστήρων τε κτλ. || — 387. ἐν ἐτῶν δ' εἰσι codex. Post digressionem de situ maris Adriatici ad ora descriptionem auctor reddit, post Umbros collocans Venetos. Scylax inter utrosque ponit brevem tractum Tyrrheniae ac Celtarum, qui inter Padi ostia sedes fixerant. || — 389. De Henetorum origine sive Paphlagonica sive Celtica satis est laudasse Strabon. p. 61. 195. 212. 543. 552. 600. Fragm. Hist. tom. II, p. 337, g. III, p. 122, 22. 596, 12. || — 391. Θρᾷκες Ἴστροι] Eadem iisdem fere verbis Apollodor. fr. 119. Vid. infra not. ad v. 405. Cur Thracibus gentibus Istri annumerentur, ratio nos latet. Vide Mannert. IX, 1, p. 43. Ceterum hoc loco memorandum erat Istri brachium in Adriaticum excurrans. || — 392. Duae istae insulae esse videntur Apsyrtides. Quae de stanno in his locis sicuti de electro ferebantur, referenda sunt ad commercia, quibus illa ad mare Adriaticum deportari solebant.

ὁπὲρ δὲ τούτους Ἴσμενοι καὶ Μέντορες....
 395 Ἡριδανὸς, ὃς κάλλιστον ἤλεκτρον φέρει,
 ὃ φασιν εἶναι δάκρυον ἀπολιθούμενον,
 διαυγὲς αἰγείρων ἀποστάλαγμά τι.
 Λέγουσι γὰρ δὴ τὴν κεραυνῶσιν προτοῦ
 τὴν τοῦ Φαέθοντος δευροῦ γεγενέσθαι τινές·
 400 διὸ καὶ τὰ πλήθη πάντα τῶν οἰκητόρων
 μέλανειμονεῖν τε πενθιάς τ' ἔχειν στολάς.
 Ἡ πλησίον χώρα δὲ τούτων κειμένη
 ὑπὸ τῶν Πελαγόνων καὶ Λιβυρῶν κατέχεται.
 Τούτοις συνάπτον δ' ἐστὶ Βουλινῶν ἔθνος·
 405 ἐξῆς δὲ μεγάλην χερρόνησος Ὑλλική
 πρὸς τὴν Πελοπόννησόν τι ἐξίσουσιν·
 πόλεις δ' ἐν αὐτῇ φασὶ πέντε καὶ δέκα
 Ὑλλους κατοικεῖν, ὅνας Ἑλληνας γένει·
 τὸν Ἡρακλέους γὰρ Ὑλλον οἰκιστὴν λαβεῖν,
 410 ἐκβαρβαρωθῆναι δὲ τούτους τῷ χρόνῳ
 τοῖς ἔθεσιν ἱστοροῦσι τοῖς τῶν πλησίων,
 ὥς φασὶ Γίμαιός τε κάρτασθ' ἐνῆς.
 Νῆσος κατ' αὐτοὺς δ' ἐστὶν Ἴσσα λεγομένη,
 Συρακοσίων ἔχουσα τὴν ἀποίκιαν.
 415 Ἡ δ' Ἰλλυρίς μετὰ ταῦτα παρατείνουσα γῆν
 ἔθνη περιέχει πολλά· πλήθη γὰρ συνά
 τῶν Ἰλλυριῶν λέγουσιν εἶναι καὶ τὰ μὲν
 αὐτῶν κατοικεῖν τὴν μεσόγειον νεμούμενα,

Super hos Ismeni sunt et Mentores...
 Eridanus, qui optimum electrum fert,
 quod aiunt esse lacrimas petrificatas,
 pellucidam populorum destillationem.
 Dicunt enim nonnulli fulminationem
 olim Phaethontis hic accidisse;
 quare etiam multitudinem omnem incolarum
 atratam esse lugubresque habere vestes.
 Regio autem juxta illos sita
 a Pelagonibus et Liburnis obtinetur.
 His contigua est Bulinorum gens;
 deinde autem magna peninsula Hyllica,
 quæ Peloponneso æqualis fere judicatur.
 Urbes in illa aiunt quodecim
 Hyllos habitare, quæ sint Græci genere;
 Herculis enim filium Hyllum conditorem accepisse;
 at progressu temporis hos evasisse barbaros
 narrant vicinorum moribus,
 ut aiunt Timæus et Eratosthenes.
 Insula ante illos sita est Issa dicta,
 Syracusanorum habens coloniam.
 Illyrica post hæc porrecta terra
 gentes continet multas; frequentes enim turbas
 Illyriorum esse dicunt; earum alias
 habitare mediterranea colentes,

|| — 394. De Ismenis aliunde non constat. Vindingius eumque secuti reliqui editores, qui Letronnium antecedunt, scripsere Ὑμνοι, quum Hymani medii inter Mentores et Encheleos recenseantur apud Plinium III, 25 (Cf. not. ad Scylac. § 21 et 23 pag. 27 sq.). Quodsi eundem populum uterque auctor indicat, uti mihi quoque videtur, non tamen est cur alterum ex altero emendemus. De Mentoribus vide Scylacem I. I.
 || — 395. Oratio abrupta lacunam arguit; unus vel duo versus exciderint, in quibus de Electridibus insulis, quas una cum Mentoribus Scylax memorat, sermo fuerit; his juncta erat mentio Eridani, sive eum in Illyria sibi finxerit (Catarbaten Scylacis?), sive cum plurimis Padum intellexerit auctor. Cur versus transponamus cum Clausenio (ad Hecat. fragm. p. 60) et Meinekio, quorum ille post v. 374, hic post v. 391, indicata lacuna, inseruit, causa idonea non subest. Fabricius pro Ἡριδ. scripsit Κηριδανός, fortassis recte. || — 398. πρὸ (non πρὸς) τὴν τοῦ Φ. codex; em. edit. Fort. scrib. πάρος conj. Meineke. || — 401. μέλαν μονεῖν πενθιάς codex. em. Hoeschelius. Meinekium mallet μέλανειμονεῖν πενθιτικὰς τ' ἔχειν, ad dicendi usum rectius dictum, quum πενθιάς ἔχειν στολάς nihil sit nisi amplificatio τοῦ μέλανειμονεῖν. Rem præter Nostrum memorat Polybius II, 16, 13, ubi de Pado loquens: Λέγω δὴ τὰ περὶ Φαέθοντα καὶ τὴν ἐκείνου πτώσιν, ἔτι δὲ τὰ δάκρυα τῶν αἰγείρων καὶ τοὺς μέλανειμονας τοὺς περὶ τὸν ποταμὸν οἰκοῦντας, οὗς φασὶ τὰς ἐσθῆτας εἰσέτι καὶ νῦν φορεῖν τοιαύτας ἀπὸ τοῦ κατὰ Φαέθοντα πένθους. Vestitus niger etiam de Ponti populis quibusdam, Melenochlenis dictis, memoratur. || — 403. Pelagones juxta Illyricam oram

habitasse nemo tradit. Vulgo cum Pæonibus componuntur, sedesque iis ad Axium fluvium et Erigonem assignantur, quare Homerus II. 21, 154 Pelagonem Axii filium dixit. Vid. Strabo VII, p. 323. 327 et fr. 37 sq.; IX, p. 434. Plinius IV, 17. Livius XXVI, 25. XLV, 29. Nostra, ni fallor, ex Theopompi opinione explicanda sunt, ex qua populi inter Adriaticum et Ponticum mare interjecti in angustum spatium coarctabantur. Inde fortasse etiam Istri Thracæ nati sunt.
 || — 405. Eadem Apollodor. lib. II Περὶ γῆς (fr. 119) apud Stephanum v. Ὑλλεῖς. Quem locum corruptum ita refinxit Meinekio ad Steph.: Ἀπολλόδορος [Ὑλλους τούτους γράφει λέγων (malim λέγει γράφων)] ἐν τῷ Περὶ γῆς δευτέρῳ. « Ὑπὲρ δὲ τοὺς Ὑλλους Λιβυρνοὶ καὶ τινες Ἴστροι λεγόμενοι Θράκες, » καὶ τὸ θηλυκὸν « Ὑλλίς πρόκειται χερρόνησος ἡλίκη | μέγιστα Πελοπόννησος, ὥς φασιν... πεντεκαδέκα | πόλεις ἔχουσα παμμεγέθει οἰκουμένης. Ex his Noster profecit. Apollodorus in περιγῆσει a meridie boream versus pergit; Noster inverso ordine. Ceterum cf. Scylax § 22. || — 406. τι ἐξίσ. » Ita ad codicis fidem nunc editur; vulgo pro τι legebatur τέ, quod Vossius post τὴν transponendo. At nec τί verum puto, quamquam hiatus excusari potest exemplis ad Com. gr. vol. III, p. 81 allatis; sed scribendum videtur τις, quod præter alios similiter postposuit Philemo Com. gr. IV, p. 8 : ὁλοκρὸν εἶδον ἐπὶ τραπέζῃ κειμένον πυρῶν τι μεσόν. » MEINEKE. || — 410. ἐκβαρβαρωθῆναι cod.; em. Scal. || — 412. καὶ Ἑρατ. cod.; em. Mein. || — 413. κατ' αὐτὸς αὐτὸς ὅς Parum accurate dictum. Recensenda insula erat una cum Pharo v. 426. Ceterum cf. Scylax § 23. || — 415. Apud Scylacem

- ἀ δὲ τὴν παράλιον ἐντὸς ἐπέχειν Ἀδρίου,
 420 καὶ τινὰ μὲν αὐτῶν βασιλικαῖς ἐξουσίαις
 ὑπᾶρκο' εἶναι, τινὰ δὲ καὶ μοναρχίαις,
 ἀ δ' αὐτονομεῖσθαι θεοσεβεῖς δ' αὐτοὺς ἄγαν
 καὶ σφόδρα δικαίους φασί· καὶ φιλοξένους,
 κοινωνικὴν διάθεσιν ἡγαπητότας
 425 εἶναι, βίον ζηλοῦν τε κοσμιώτατον.
 Φάρος δὲ τούτων οὐκ ἄπωθεν κειμένη
 νῆσος· Παρίων κτίσις ἐστὶν ἣ τε λεγομένη
 Μελαινα Κόρυρυ', ἣν Κνίδιοι κατώκισαν.
 Ἔχει δὲ λίμνην εὐ μάλ' ἡ χώρα τινά'
 430 μεγάλην, παρ' αὐτοῖς τὴν Λυχνίτιν λεγομένην.
 Προσεχὴς δὲ νῆσός ἐστιν, ὃ φασὶν τινες
 ἐλθόντα Διομήδην ὑπολαβεῖν τὸν βίον.
 ὅθεν ἐστὶ Διομήδεα ταύτη τούνομα.
 Ὑπὲρ δὲ τούτους εἰσι Βρύγοι βάρβαροι.
 435 Πρὸς τῇ θαλάττῃ δ' ἐστὶν Ἐπίδαμνος, πόλις
 Ἑλληνίς, ἣν Κόρυρυ' ἀποικίσαι δοκεῖ.
 Ὑπὲρ δὲ Βρύγους Ἐγγέλειοι λεγόμενοι
 οἰκοῦσιν, ὧν ἐπῆρξε καὶ Κάδμος ποτέ.
 Οἷς πλησιόχωρός ἐστιν Ἀπολλωνία,
 440 Κορυκαῖαν τε καὶ Κορινθίων κτίσις,
 Ἑλληνίς Ὀρικός τε παράλιος πόλις·
 ἐξ Ἰλίου γὰρ ἐπανάγοντες Εὐβοεῖς
 κτίζουσι, κατενεχθέντες ὑπὸ τῶν πνευμάτων.
 Ἔπειτα Θεσπρωτῶν τε καὶ τῶν Χαόνων
 445 ἔθνη κατοικεῖ βάρβαρ' οὐ πολὺν τόπον.

alias maritimam oram tenere ad Adriam;
 nonnullas horum potestati regie
 subjectas esse, quasdam etiam monarchiis,
 alias propriis uti legibus; pios valde
 et justos admodum dicunt et hospitales,
 socialisque rationis amantes esse
 vitamque sectari cultissimam.
 Pharos ab his non procul sita
 insula, Pariorum opus, quæque dicitur
 Nigra Coreyra, Cnidiorum colonis frequentata.
 Habet autem regio paludem quandam
 permagnam apud illos Lychnitin dictam.
 Finitima insula est, in quam aiunt quidam
 venisse Diomedem ibique reliquisse vitam;
 unde Diomedæ huic nomen est.
 Super hos sunt Brygi barbari.
 Ad mare vero est Epidamnus urbs
 Græca, quam Coreyra condidisse videtur.
 Super Brygos Enchelei dicti habitant,
 quibus imperavit Cadmus olim.
 His finitima est Apollonia,
 Corinthiorum Coreyræorumque opus,
 et Oricus, maritima urbs Græca;
 ex Illo namque redeuntes Eubœenses
 conduunt, delati illuc ventis.
 Deinde Thesprotiorum et Chaonum
 gentes barbaræ habitant non multum locum.

Illyria magis versus septentrionem pertinet, quum
 Bulini in ea collocentur. || — 419. παραλιαν dedit
 Meinekius. — 425. ζηλοῦντας cod. || — 426. Scymnus,
 quem Stephanus v. Πάρος novit, hanc insulam non
 Pharum sed *Parum*, neque Illyricum, sed Liburno-
 rum dixit. || — 431. Diomedea insula in Illyriæ litore
 nusquam, quantum scio, memoratur; *Diomedis pro-*
montorium inter Tariona castellum et Tragurium
 (*Trau*) oppidum habet Plinius III, 26. Quodsi unam
 ex parvulis insulis, quæ adjacent, Noster intelligi vo-
 luit, certe periegeoses ordinem neglexit; haud minus
 negligens erat, si indicare voluit, ut equidem puto,
 Diomedis insulam quæ ad objectam Italiæ oram supra
 Garganum promontorium sita est. Plinius III, 30 :
Contra Apulum litus Diomedea, conspicua monumento
Diomedis (hod. ins. *Tremili*). Cf. Antonin. Lib. 37;
 Tzetzes ad Lyc. 603. 602; Strabo p. 124. 215. 284;
 Elian. N. A. I, 1. — Brygos inter populos Illyricos
 Epiro propinquos recenset Strabo, VII, 326 : Τῆς γὰρ
 Ἐπιδάμνου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας μέχρι τῶν Κεραιῶνων
 ὑπεριουῶσι Βυλλιώνες τε καὶ Ταυλάντιοι καὶ Παρθῖνοι καὶ
 Βρύγοι (Βρύγοι et Φρύγοι codd.) Apud Apollon. Rhod.
 IV, 330 Brygi etiam ad intimum Adriaticæ sinus recessu-
 sum memorantur, siquidem Colehus Absyrtus ex Istro
 in Adriaticum mare deveniens duas reperit Ἀρτέμιδος
 Βρυγγίδας νήσους (Apsyrtides ins.). in quarum altera
 ναὸς erat, ὅν ποτ' ἔδειμαν Ἀρτέμιδι Βρυγοὶ περιναίεσθαι ἀν-
 τιπέτρην (vs. 470). Eadem gens etiam in Macedonia
 habitabat. V. Strabo p. 327 et Stephan. : Βρύγες, τὸ ἔθνος,

καὶ Βρύγοι... εἰσὶ δὲ ἔθνος προσεχὲς Ἰλλυριοῖς. || —
 436. Epidamnus condita Ol. 38, 4 sec. Euseb. Chron.
 Vide Diodor. XII, 20, qui Coreyræorum et Corinthio-
 rum coloniam dicit. Cf. Thucyd. I, 24. Strabo VII,
 p. 316. Stephan. Byz. v. Δυρερχίων. Raoul-Rochette
 III, p. 345. || — 437. ἐγγέλειοι cod. V. not. ad Scylac.
 § 25. || — 439. « Ipsi Apolloniatae se ab Apolline de-
 ductos esse gloriati sunt (Epigram. ap. Pausan.
 V, 22, 2). Stephanus s. v. Illyrios eam antea incoluisse
 refert, inter quos præcipue notandi Enchelei, Bulini,
 alique (V. O. Müller. *Macedon.* p. 88). A Corey-
 ræis præcipue hanc coloniam constitutum esse certum
 est, qui tamen, quod coloniæ facere assueverunt, ducem
 e patria majore advocaverunt (Gylacem appellat Ste-
 phanus, a quo oppidum primo Gylacia dicta sit).
 Quem quia complures Corinthii comitati sunt (Stephan.
), et Coreyram Corinthii filiam Perianther tum
 sub imperio tenebat (Plutarch. *De ser. n. vind. c. 7*),
 patet cur Thucydides (I, 28) alique (Dio Cassius
 XLI, 45; Plin. III, 23) eam Corinthiorum coloniam
 appellaverint. (Communem Cor. et Coreyræorum co-
 loniam diserte dicunt Scymnus et Strabo, VII, p. 316).
 Sed matrem Coreyram profitemur nummi vaccam vi-
 tulum lactantem, in aversa aream in quattuor partes
 dissectam, quam hortos Alcinoi appellant rei numis-
 maticæ periti, exhibentes. » G. MULLER. *Der. Coreyr.*
 p. 18. Condita est circa Olymp. 48, 1, uti colligas ex
 Plutarch., Strabon. l. l. et Pausan. VI, 22, 2. V. Raoul-
 Roch. III, p. 348 || — 441. ὁρικός, cod. V. not. ad

Κόρυρα νῆσος δ' ἐστὶ κατὰ Θεσπρωτίαν.
 Μετὰ τοὺς δὲ Θεσπρωτοὺς Μολοττοὶ λεγόμενοι
 οἰκοῦσιν, οὓς κατήγαγεν Ἡύρρος ποτέ,
 δ' Νεοπτολέμου παῖς, ᾧ τε Δωδώνῃ Διός
 450 μαντεῖον ἔδρυμ' ἐστὶ δ' οὖν Πελασγικόν.
 Ἐν τῇ μεσογείῳ δ' εἰσι μιγάδες βάρβαροι,
 οὓς καὶ προσοικεῖν φασὶ τῷ χρηστηρίῳ.
 Μετὰ τοὺς Μολοττοὺς δ' Ἀμβρακία Κορινθίων
 ἀποικὸς ἐστίν· ὥρισεν δ' ὁ Κυψέλου
 455 αὐτὴν πρότερον παῖς Γόργος· εἴτ' Ἀμφιλοχικόν
 Ἄργος λεγόμενον· τοῦτο δὲ κτίσαι δοκεῖ
 Ἀμφιλόχος, υἱὸς Ἀμφιφράδου μάντεως.
 Εἰσὶ δ' ἐπάνω τούτων ἔποικοι βάρβαροι.
 Ἐν τῇ παραλίᾳ δ' ἐστ' Ἀνακτόριον πόλις·
 460 ταύτην δ' Ἀκαρνανέες τε καὶ Κορινθιοὶ
 ἀπόηκισαν· μετέπειτα δ' Ἀκαρνανία·
 ὧν τοὺς μὲν Ἀλκμέωνας φασὶν οἰκίσαι,
 τοὺς δὲ τὸν ἐκείνου παῖδ' Ἀκαρνανά·
 Κεῖνται δὲ καὶ νῆσοι κατὰ ταύτην πλείονες·
 465 Λευκὰς μὲν ἐν πρώταις, Κορινθίων κτίσις,
 εἶθ' ἡ Κεφαλλήνων, Ἰθάκη δὲ πλησίον,
 ᾗ τε Πελοποννήσῳ σύνεγγυς κειμένη
 Ζάκυνθος, εἴτεν αἱ καθήκουσαι πέραν
 πρὸς τὸν Ἀγελῶν, λεγόμεναι δ' Ἐχινάδες.
 470 Ἐξ ἧς διέξιμεν δὲ πάλι τὴν Ἑλλάδα,
 ἐπὶ κεφαλαίου τοὺς τε περὶ αὐτὴν τόπους
 ἐθνικὸς ἅπαντας κατ' Ἐφορον δηλώσομεν
 Μετὰ τοὺς Ἀκαρνανέας μὲν ἐστ' Αἰτωλία,
 ἐξ Ἡλίδος λαβοῦσα τὴν ἀποικίαν·
 475 Κουρήτες αὐτὴν γὰρ κατήκον· τὸ πρότερον,
 ἀφικόμενος δ' Αἰτωλὸς ἐκ τῆς Ἡλίδος
 Αἰτωλίαν ὠνόμασ' ἐκείνους ἐκβαλὼν.
 Πρὸς τῷ Ῥίῳ κεῖται δὲ Ναύπακτος πόλις,
 ᾗν Δωριεῖς κτίζουσιν οἱ σὺν Τημένῳ.
 480 Ἐπειτ' ἀπ' Αἰτωλῶν παροικοῦσιν Λοκροί,
 οὓς Ὀζόλας καλοῦσ', ἀποίκους γενομένους
 ἀπὸ τῶν πρὸς Εὐβοίαν Λοκρῶν ἐστραμμένων.

Corcyra insula est Thesprotiæ opposita,
 Post Thesprotios Molossi dicti
 habitant, quos olim deduxit eo Pyrrhus,
 Neoptolemi filius, et Dodone, Jovis
 oraculum quod a Pelasgis conditum.
 In mediterraneo sunt mixti barbari,
 quos etiam accolere dicunt oraculum.
 Post Molossos vero Ambracia Corinthiorum
 colonia est. Condidit Cypseli
 eam olim filius Gorgus. Dein Amphilochem
 Argos dictum; hoc condidisse putatur
 Amphiloche filius Amphiarai vatis.
 Super hos sunt accolæ barbari.
 In ora autem maritima est Anactorium urbs,
 quam Acarnanes et Corinthii
 condiderunt; deinde Acarnania;
 Acarnanum alios Alcmaeonem illuc aiunt collocasse,
 alios filium illius Alcmaeonem posuisse.
 Sitæ etiam insulæ ad eam sunt complures,
 Leucas in primis, Corinthiorum colonia,
 dein Cephallenia et prope eam Ithaca,
 quæque Peloponneso vicina adjacet
 Zacynthus, deinde his oppositæ ad
 Acheloum pertinentes Echinades dictæ.
 Hinc jam percurreremus denuo Græciam,
 et per capita quos illa habeat locos
 populatim omnes secundum Ephorum docebimus.
 Post Acarnanes igitur est Ætolia,
 ex Elide quæ nacta coloniam.
 Curetes nempe prius eam habitarunt;
 adveniens vero ex Elide Ætolus
 Ætoliam nuncupavit, illis ejectis.
 Ad Rhium jacet Naupactus urbs,
 quam Doræ condunt sub Temenō.
 Dein post Ætolos accolunt Locri
 quos Ozolas vocant, deductos huc
 a Locris Eubææ obversis.

Scylac. § 27. || — 449. ἦτε Δωδ. cod. || — 455. πρότερος
 cod. De re vid. not. ad Nicol. Damasc. fr., tom. III,
 p. 394. || — 456. κτίσαι cod. || — 457. Sic etiam Thucyd.
 II, 68. Ephorus fr. 28 conditam urbem ab Alcmaeone,
 denominatam vero esse dicit a fratre ejus Amphilo-
 cho. V. Strabo p. 326. 462. Apollodorus III, 7, 7 Am-
 philochum Alcmaeonis filium conditorem urbis dicit. ||
 — 461. δ' ἡ Ἀκαρνανία cod.; em. Meineke. || — Ἀλκμέω-
 νας cod.; vgo Ἀλκμαῶνας; em. Meineke, de forma
 Ἀλκμέων laudans Fragm. Com. gr. III, p. 106 sq. De
 re v. Ephor. fr. 28. || — 463. παῖδα κάρνακα cod.; em.
 Morellus. || — εἴτ' ἔναι cod.; em. Mein.; vgo εἴτ' ἔναι
 ex conj. Vindingi. || — 470. διέξιμεν δὲ πάλιν cod.;
 em. Meinekianus addens: « De forma πάλι, qua Noster
 v. 585, fortasse etiam 834 usus est, dixi in Comic.
 fr. vol. II, p. 625. » || — 471. ἐπὶ κεφαλαιῷ cod.; em.
 Meinekianus; ἐπὶ κεφαλαιῷ habes v. 70; licet etiam leg.
 ἐπὶ κεφαλαιῶν, ut vulgo legitur in editt. Idem Meine-

kianus: « Nove dictum est, quod sequenti versu habes
 ἐθνικῶς, i. e. *populatim*. Et habet Scymnus etiam alia
 quædam minus usitate dicta, ex quo genere est prius
 cum genitivo conjunctum v. 716, quo frequenter usus
 est Sextus Empiricus, δεῦρο προ ἐνταῦθα v. 399, κεῖσθαι
 de fluvio v. 672, φέρεσθαι memorari v. 89, ἐπώνυμος
 ἀπὸ τινος v. 547 et 704, δ' Ἰόνιος de mari Ionico v. 133. »
 Ephorum non solum ubi expresse laudatur, sed per to-
 tum fere opus, nisi aliorum auctoritas diserte allegatur,
 præcipuum Nostri ducenti fuisse dubitari nequit. || —
 473. Ampliora de his vide in Ephor. fr. 29. || —
 477. ὠνόμασεν codex; em. editt. || — 478. Ῥίῳ δὲ κεῖ-
 ται N. cod. || — 479. τιμένῳ pro Τημένῳ cod.; em. Pal-
 mer. V. Ephorus fr. 14 ap. Strabon. IX, p. 426, Apol-
 lodor. II, 8, 2, Pausan. X, 38. Scylax § 35 urbem
 Locridi tribuit. Scymnus sive Ephorus, si cum Scylace
 comparatur, in plerisque antiquiorem geographiæ et
 Italiciæ et Græciæ statum exhibet. || — 481. καλοῦσιν

Δελφοὶ συνάπτουσιν δὲ τούτοις ἐχόμενοι
τό τε Πυθικὸν μαντεῖον ἀψευδέστατον.
485 Ἐξῆς δὲ Φωκίεις, οὓς δοκεῖ συνοικίσαι
Φῶκος, κατελθὼν μετὰ Κορινθίων πρὸ τοῦ
γενεαλογεῖται δ' Ὀρνύτου τοῦ Σισύρου.
Ταύτης δὲ κεῖται πλησίον Βοιωτία,
χώρα μεγίστη καιρία τε τῇ θέσει·
490 ῥῆται μόνῃ γὰρ τρισὶ θαλάτταις, ὥς λόγος,
ἔχει δὲ λιμένας οὓς μὲν εἰς μεσημβρίαν
βλέποντας εὐκαιρότατα πρὸς τὸν Ἀδρίαν
καὶ τὸν κατ' Αἰγυπτόν τε τὰς νήσους τε πλοῦν·
495 οὗτοι δὲ περὶ τὴν Αὐλίδ' εἰσὶν οἱ τόποι,
ἐν οἷς Ταναγραίων ἐστὶ κειμένη πόλις,
ὑπὲρ δὲ ταύτην ἐν μεσογίῳ Θεςπία·
τὸν δὲ τρίτον ἕξω τοῦ κατ' Εὐρύπου δρόμου
εἰς τὴν Μακεδόνων Θεταλῶν θ' ἰκνούμενον,
500 ἐφ' οὗ παράλιός ἐστιν Ἀνθηδὼν πόλις.
Θῆβαι μέγισται δ' εἰσὶ τῆς Βοιωτίας.
Ἔτιεν συνάπτει Μέγαρα, Δωρικὴ πόλις·
σύμπαντες αὐτὴν ἐπόλισαν γὰρ Δωριεῖς,
πλεῖστοι Κορίνθιοι δὲ καὶ Μεσσηνιοί.
505 Λέγουσι δ' Ὅγχηστού γενόμενον ἐχρατῇ
Μεγαρῇ ἀφ' αὐτοῦ τοῦτο θεσθαὶ τοῦνομα.
Ἡ Μεγαρὶς ἀφορίζει δὲ τὴν Βοιωτίαν.

Delphi junguntur his finitimi
Pythicumque oraculum veracissimum.
Dein Phocenses, quos putatur constituisse
Phocus deveniens eo cum Corinthiis olim.
Genus ejus ducitur ab Ornyto Sisyphei.
Huic vicina jacet Boeotia,
regio maxima situque opportuna;
nam sola tribus utitur maribus, ut ferunt,
habetque portus partim versus meridiem
spectantes opportunissime ad Adriam
Siculamque mercaturam, partim versus Cyprum
navigationemque in Aegyptum et insulas
(Hæc autem circa Aulidem sunt loca,
in quibus Tanagæorum urbs sita est,
superque eam in mediterraneis Thespiæ),
tertium vero portum extra cursum Euripi,
et versus Macedoniam Thessaliamque patentem;
ibi est maritima urbs Anthedon.
Thebæ autem Boeotiæ urbs est maxima.
Dein conjungitur Megara, urbs Dorica;
nam cuncti illam condiderunt Dores,
plurimi tamen Corinthii et Messenii.
Aiunt vero Onchesti potitum imperio Megaræum
de se hoc imposuisse nomen.
Megaris disterminat Boeotiam.

cod.; em. Meineke. || — 482. ἐστραμμένους omnes
editiones, sed codex habet ἐστραμμένον, quod notare
omisit Millerus, reponendum esse conjecit Meinekios :
« Horum verborum, inquit, si is sensus est, quem vo-
lunt interpretes, ut Ozolæ Locri sedes suas prope Ætio-
liam fixisse dicantur, postquam ab Opuntis Locris
pulsæ fuerint, necessario ὑπὸ τῶν πρὸς Εὐβοίαν Λοκρῶν
scribendum est. Sed credo Scymnum scripsisse : ἀπὸ...
ἐστραμμένον, ut Λοκροὶ πρὸς Εὐβοίαν ἐστραμμένοι sint
Locri in Eubœam spectantes, i. e. Opuntii. » De re cf.
Strabo IX, p. 416. 425, Plutarch. Qu. gr. c. 15, p. 294,
Eustathius ad Il. 2, 531, etc. || — 483. Nota sacram
Delphorum regionem a reliqua Phocide disjungi.
Prodere hoc videtur auctorem qui tempore belli Sacri
scripsit. Quamquam etiam Doricam Delphorum
originem a mixta reliquæ Phocidis multitudine distin-
gui putare licet. || — 487. δορνύτου codex; em. Vin-
dingius. De Phoco, Sisyphei Corinthii nepote, v. Pau-
san. II, 4, 3. 29, 2. IX, 17, 6. X, 1, 1. 4, 10.
32, 10. Patrem Phoci Pausanias ubique *Ornytionem*
dicit; cum Nostro autem facit schol. Hom. II, II, 517,
ubi hæc aliunde non nota : Ὀρνύτου ὁ Σισύρου εἰς
Ἰάμπολιν ἔλθων ἐπικουρῆσαι τοῖς αὐτοῖσι τοῖς Λοκροῖς
πολεμοῦσιν, καὶ νικήσας ἤρξε τῆς χώρας αὐτοῦ· οὗ υἱὸς
Φῶκος, ἀφ' οὗ Φωκίαις αὐτοῖς ὀνόμαζαν, οὗ Ὀρνυτικὸν
οὗ Ναβόλοισ, οὗ Ἰριτος, οὗ Σχεδίος. || — 489. κερία
cod. || — 490. γὰρ μὴν cod.; em. edit. De re cf.
Ephorus (fr. 67) ap. Strabon. IX, p. 400 : Ἐφορος δὲ
καὶ ταύτῃ χρεῖται τὴν Βοιωτίαν ἀπορρίπτει τῶν ὁμοίων
ἐθνῶν, καὶ ὅτι μόνῃ τριθάλαττός ἐστι, καὶ λιμένων εὐπο-
ρεῖ πλεόνων, ἐπὶ μὲν τῷ Κραταίῳ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθια-
κῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καὶ Αἰγύθους δεχομένη,

ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρύπου
σχίζομένης τῆς παραλίας, τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδαν καὶ τὴν
Ταναγρικὴν, τῇ δ' ἐπὶ τὸν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόναν,
τῇ μὲν εἶναι συνεχῇ τὴν κατ' Αἰγυπτόν καὶ Κύπρον καὶ
τὰς νήσους θάλατταν, τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν
Προποντιδὰ καὶ τὸν Ἑλλησπόντον. || — 495. ἀλλιν
cod.; em. Meineke. || — 497. Θεςπείαι cod.; uti in
Dionys. Deor. Hell. v. 100. || — 502. εἴτε ἐνσυνάπτει
cod. || — 503. ἐπώλησαν cod. || — 504. Κορ. τε καὶ cod.;
mutavi e conj. Meinekii. De Peloponnesiorum expedi-
tione, qua Megara occuparunt, omnia nota. V. præ
ceteris Herodot. V, 76; Pausan. I, 39, 4. VII, 25. 2;
Lycurg. C. Leocr. p. 196; Strabo p. 333. 393. 653;
Conon. 26; schol. Pindar. N. VII, 155; schol. Arist.
Ran. 440; Raoul-Roch. III, p. 56; Müller *Dor.* I,
p. 88. || — 505. De hac re cf. Pausan. I, 39, 4, qui
post alia quædam de *Megara* nominis origine affert
hæc : Βοιωτοὶ δὲ ἐν Ὀγχηστῇ Μεγαρέα τὸν Ποσειδεῶνος
οἰκούντα ἀρικήσθαι στρατῷ Βοιωτῶν φασὶ Νίσω τὸν πρὸς
Μίνω πόλεμον συνδίοισοντα, πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ
ταφῆναι τε αὐτοῦ καὶ τῇ πόλει Μέγαρα ὄνομα ἀπὸ τούτου
γενέσθαι, πρότερον Νίσαν καλουμένην. Cf. de Megareo
Onchestio, Neptuni vel Hippomenis filio, Apollodoro
III, 15, 8, Hellanic. fr. 47 ap. Stephan. v. Νίσαια.
Apud Plutarchum Qu. gr. c. 16 Megareus filius
Onchesti dicitur, sicuti ap. Stephan. Byz. aliosque
Copeus, Coparum conditor, ab Onchesto oriundus
perhibetur. Fabulas has ex vi quam Onchestia panc-
gyris, Neptanium Amphictyonicumque in Boeotiam
et vicinas urbes exercuerit, explicandas esse censet
Müllerus *Min.* p. 238. || — 506. Μεγαρέα codex.
em. Letr. ||

Ὁ Κορίνθιος δὲ κόλπος ἐστὶν ἐχόμενος
 ὅτε Κεγχρεάτης, οἱ τὸν ἰσθμὸν εἰς στενὸν
 510 συνάγουσιν ἐκατέρωθεν ἡπειρούμενον.
 Εἴτ' ἐστὶ Πελοπόννησος ἐξῆς κειμένη,
 κόλπους βαθεῖς ἔχουσα καὶ πολλὰς ἄκρας,
 Μαλέαν μεγίστην Ταίναρόν τε λεγομένην·
 ἱερὸν Ποσειδῶνος δὲ θεοπρεπέστατον
 515 ὑπὸ τῶν Λακωνίων ἐνθάδ' ἔσθ' ἱδρυμένον.
 Τὰ μὲν οὖν βόρεια τῆς Πελοποννήσου μέρη
 Σικυωνίῳ κατέχουσιν, οἱ τε πρὶν ποτε
 Κόρινθον οἰκίσαντες ἐπιτρανὴ πόλιν,
 ἄλλοι τ' Ἀχαιοί· τοὺς πρὸς ἐσπέραν δ' ὁρους
 520 καὶ ζέφυρον Ἡλείοι τε καὶ Μεσσήνιοι·
 τὸ πρὸς μεσημβρίαν δὲ καὶ νότον κλίμα
 Λάκωνες Ἀργεῖοί τε· πρὸς ἀνιόντα δὲ
 ἥλιον ὅσαι κατέχουσι τὴν Ἀκτὴν πόλεις·
 ἐν τῇ μεσογείῳ δ' ἐστὶν ἡ Φλιασία,
 525 τὸ τ' Ἀρκάδων μέγιστον ἐν τούτοις ἔθνος.
 Τοὺς Ἀρκάδας μὲν οὖν λέγουσ' αὐτόχθονας,
 ὕστερον Ἀλήτην δ' οἰκίσαι Κορινθίους,
 Φάληκν δὲ τὸν Σικυῶνα, τὴν δ' Ἀχαΐαν
 Τισαμενὸν, Ἡλίδος δ' ὑπάργειν Ὀζυλον
 530 ἡγεμόνα, Κρεσφόντην δὲ τῆς Μεσσηνίας,
 Εὐρυσθένην δὲ καὶ Προκλῆν Λακεδαιμόνος,
 Ἀργούς δὲ Κεῖσον καὶ μετ' αὐτοῦ Τήμενον,
 τῶν δὲ περὶ τὴν Ἀκτὴν Ἀγέλαον, ὡς λόγος,
 καὶ Δηϊφόντην, γαμβρὸν ὄντα Τήμενον.
 535 Κρήτη δὲ νῆσος τῆς Πελοποννήσου πέραν
 κεῖται, μεγάλη τὸ μέγεθος εὐδαίμων τ' ἄγαν,
 ἀπὸ τῆς Μαλείας τῆς Λακωνικῆς ἄκρας
 κατὰ μήκος εἰς τὸ πέλαγος ἄχρι τῆς Δωριέος
 Ῥόδου παρεκτείνουσα καὶ πλείστον σχεδὸν
 540 ὄχλοις ἀπ' ἀρχῆς καὶ πόλεσιν οἰκουμένη.
 Ἀρχαιοτάτους ἔχει δὲ τοὺς οἰκήτορας
 τοὺς δὴ παρ' αὐτοῖς Ἐτεοκρητας λεγομένους.
 Πρώτους δὲ Κρήτας φασὶ τῆς Ἑλληνικῆς
 ἄρξαι θαλάττης τὰς τε νησιώτιδας

• Corinthius autem sinus est finitimus
 et Cenchreates, qui isthmum in angustum
 cogunt utrinque continentem facientem.
 Deinde Peloponnesus est proxime sita,
 sinus profundos habens multaque promontoria,
 Maleum maximum Tænarumque dictum;
 fanum Neptuni numine dignissimum
 a Laconibus ibi consecratum est.
 Boreales autem Peloponnesi partes
 Sicyonii tenent, quique prius olim
 Corinthum condiderunt, illustrem urbem,
 aliique Achæi; fines vero ad occidentem
 zephyrumque Elei et Messenii;
 quod autem ad meridiem austrumque clima est,
 Lacones et Argivi; ad orientem vero
 solem quæcumque Acten urbes obtinent.
 In mediterraneo est Phlasiæ
 Arcadamque maxima ibi gens.
 Arcades quidem indigenas esse aiunt;
 postea autem Aletem constituisse Corinthios,
 Phalcem vero Sicyonem, Achaiam
 Tisamenum; Elidis fuisse Oxyulum
 ducem, Cresphontem Messeniæ,
 Eurysthenem et Proclum Lacedæmonis,
 Argi Cisum cum eoque Temenum,
 locorum in Acte sitorum Agelaum, ut fertur,
 et Deiphontem generum Temeni.
 Creta autem insula ultra Peloponnesum
 sita est, magna magnitudine felixque valde,
 a Malea, Laconico promontorio,
 in longitudinem per altum ad Doricam
 usque Rhodum extensa, et plurimis sane
 gentibus urbibusque ab initio habitata.
 Vetustissimos habet incolas
 dictos ab illis Eteocretas.
 Primos autem Cretenses aiunt Græco
 imperasse mari, insularesque

—508. ἐχομένως cod. — 513. μέγιστον cod.; em. Gail.; cf. v. 537. Ceterum etiam masculino genere nomen adhiberi constat. V. Stephan. Thes. v. Μάλεια. — 515. vulgo ἱδρύνεον; at codex habet ἱδρυμένον, quod e conj. reposuit Meinekius. — 518. οἰκίσαντες codex; em. Gailius. — 519. ἄλλοι τάχιστα codex (non vero ἄλλ' οἱ τ' Ἀχ. uti ante Meinekius edebatur), non suo loco posito signo apostrophæ, ut passim in codice nostro; deinde cod. ὁρους; em. Mein.; θ' ὁρους scripserat Letronnius. — 521. τε καὶ codex; em. Mein. — 524. μεσογεία cod.; em. Fabricius, collat. v. 451. 467. 624. Dein φλιασία cod. — 525. ἐν τούτοις, liberius dictum, nisi forte corrigendum esse putes cum Meinekius vel ἐπὶ τούτοις vel ἐν ταύτῃ 'στ' ἔθνος. — 526. λέγουσιν cod. — 527. ὕστερον δ' Ἀλήτην οἰκίσαι cod.; em. Letronnius. Ceterum de rebus confer Ephori fr. 16 sqq., Ephorique sectatores Diodorum (fr. 4 Exc. De ins.) et Nicolaum Damascenum (fr. 38.

tom. III, p. 376). — 529. τειχισάμενον pro Τισαμενὸν cod.; em. Vindingius. — 531. Προκλῆν cod.; Προκλῆ Fabricius. — 532. Κεῖσον codex, ubi tamen ρ litera ita scripta, ut e literæ simillima sit; Κεῖσον editt. inde a Vindingio. De variis hujus nominis formis in codd. obvis dixi in Fragm. Hist. tom. II, præf. p. viii. — 583. Ἀγέλαον ex Apollodoro II, 8, 5 reposuit Meineke; codex Ἀγανόν; Pausanias II, 28, 3 Ἀγραῖον dicit. Apud Nicolaum l. l. et Strabonem VIII, p. 389 codices habent Ἀγανόν. — 534. υἱὸν] codex: Δηϊφόντην ὄντα, suprascripta voce υἱόν, quæ postea demum addita videtur. Certe Deiphontes non filius sed gener Temeni erat, neque eo sensu υἱὸς vox hoc loco adhiberi potuit. — 544. θαλάττης ἅς τε scripserat Gailius. Cf. Thucyd. I, 4: Καὶ τῶν Κυκλάδων ἤρξε (Minos) καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστον ἐγένετο. Diodor. V, 84, 1: Ἐθαλαττοκράτει... τῶν δὲ Κυκλάδων νή-

545 πόλεις κατασχεῖν, ἃς δὲ καὶ συνοικίσει
αὐτῶν Ἐφορος εἰρχεν, εἶναι φησὶ τε
ἐπώνυμον τὴν νῆσον ἀπὸ Κρητὸς τινος,
τοῦ δὴ γενομένου βασιλέως αὐτόχθονος·
πλοῦν ἡμέρας ἀπέχειν δὲ τῆς Λακωνικῆς.
550 Ἐν τῷ πόρῳ δὲ κειμένη τῇ Κρητικῇ
ἄποιός ἐστιν Ἀστυπάλαια Μεγαρέων,
νῆσος πελάγια· πρὸς δὲ τῇ Λακωνικῇ
Κύθηρα· μετὰ δὲ ταῦτα κατ' Ἐπίδουρον ἢ
πρότερον μὲν Οἰνώνη προσηγορεύετο,
555 ὕστερον ἀπ' Αἰγίνης δὲ τῆς Ἀσωπίδος
Αἰγίαν ἐκάλεσεν κατασχὼν Αἰακός·
καὶ πλησίον ταύτῃ Σαλαμίς, ἐν ᾗ λόγος
τὸν Αἰακοῦ Τελαμῶνα βασιλεύσαι ποτε.
Ἐξῆς Ἀθῆναι φασὶ δ' οἰκητὰς λαχεῖν
560 ταύτας Πελασγούς πρῶτον, οὓς δὲ καὶ λόγος
Κρανῶος καλεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα Κεκροπίδας,
Κέκροπος δυναστεύσαντος, ὕστεροισι δὲ
χρόνοις, Ἐρεχθέως τῆς πόλεως ἡγουμένου,
ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν προσσηγορίαν λαχεῖν.
565 Ἡρόδοτος ἱστορεῖ δὲ ταῦτα συγγράφων.
Τὸ Σούνιον κάμψαντι δ' ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς
Εὐβοία κεῖται νῆσος, ἡ καλομένη
διὰ τὴν φύσιν τὸ πρότερον, ὅς φασιν, Μάκρις,
ἐπειτεν ἀπὸ τῆς λεγομένης Ἀσωπίδος
570 χρόνῳ λαβούσα τοῦνομα· Εὐβοίας πάλιν.
Πρώτους δ' ἐν αὐτῇ φασιν οἰκῆσαι προτοῦ
μιγάδας συνοίκους Λέλεγας· ἐκ τῆς δ' Ἀττικῆς
τὸν Ἐρεχθέως διαβάντα Πάνδορον κτίσαι

urbes obtinuisse, quasdam vero etiam condidisse
illarum Ephorus narrat; aitque nomen
nactam insulam a Crete quodam,
qui rex indigena fuerit;
navigatione autem diei distare a Laconica.
Porro in mari Cretico sita est
colonia Megarensium Astypalæa,
insula in alto jacens; juxta vero
Laconicam Cythera. Post hæc contra Epidaurum est
insula quam prius OEnonen dicebant,
postea ab Ægina Asopide
Æginam vocavit occupans Æacus;
et prope hanc Salamis, in qua ferunt
Æaci filium Telamonem olim regnasse.
Dein Athenæ, quas aiunt habitatores nactas
primum Pelagos, quos etiam Cranaos
vocari dicunt, postea vero Cecropidas,
Cecrope imperante; posterioribus autem
temporibus, Erechtheo urbi imperante,
ab Athena nactas appellationem esse.
Hæc conscribens docet Herodotus.
Sunio circumflexo, post Atticam
Eubœa jacet insula, vocata
ob sitūs naturam prius, ut fertur, Macris;
deinde vero a dicta Asopide
successu temporis accepit nomen Eubœæ.
Primos in illa habitasse ferunt pridem
mixtos convenas Leleges; ex Attica autem
Pandorum, Erechthei, transgressum condidisse

σαν τὰς πλείους κατέκτισε; idem ib. 78, 3. Mitto ceteros.
— 545. συνοικῆσαι cod. — 546. V. Ephor. fr. 61.
Meinekius φησὶ δὲ leg. suspicatur. — 551. « Ἀστυπα-
λῆα codex, i. e. Ἀστυπάλαια, quod Gailius, quem Le-
tronnus et Fabricius secuti sunt, Αἰγία scribendum
censuit, propterea quod Astypalæa non sita dici possit
inter Cretam et Laconicam. Recte sane; et tamen ista
correctio eo usque mihi improbabilis videtur, ut scrip-
toris potius quam librariorum errorem subesse credam.
Accedit quod insula, cujus nomen hoc loco requirunt
viri docti, non Αἰγία dicebatur, sed Αἰγίλα, qua de
re dixi ad Steph. Byz. s. v. Αἰγίλα, ubi quod libri ha-
bent ἔστι καὶ νῆσος μεταβύ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου
Αἰγία, δ' οἰκίστωρ Αἰγίλος ὡς Κυθήριος, id Αἰγίλα
scribendum esse et patronymica forma Αἰγίλος docet
et comparatio cum Κυθήριος. Ab Αἰγία enim patro-
nymicum formandum esset Αἰγίλος. Quem præterea
Gailius affert Herodoti locum VI, 107, in eo Αἰγίλα
Euboicæ insule nomen esse, nihil attinens ad eam de
qua hic agitur insulam. Denique codicis lectioni favet
quodammodo Strabo X, p. 488: ἡ μὲν οὖν Ἀστυπά-
λαια ἱκανῶς ἐστὶ πελαγία. » MEINEKIUS. Ne erroris qui-
dem auctor accusandus est. Nam illud ἐν πόρῳ Κρητι-
κῇ nihil est, cur ad fretum inter Cretam et Laconicam
interjectum referri debeat, sed simpliciter significat
mare Creticum. Sic latiore vocabuli sensu πόρος auctor
usurpat v. 222, et de mari Ionico v. 361. — 553. ἢ pro ἢ cod.; em. Miller. — 554. Οὐ νόνη]

V. Pindar. N. V, 16; Pherecyd. fr. 78; Herodot.
VIII, 46; Pythænetus ἐν Ἀθηνηταῖς fr. 1 (Hist. fr.
IV, p. 487); Apollodorus. III, 12, 6, 7; Strabo VIII,
p. 375; Plin. IV, 19; Steph. Byz. s. v.; O. Müller.
Ægin. p. 8. — 556. ἐκάλεσε cod. — 557. Σαλαμί-
να cod.; em. Fabricius. — 559. ἐξῆς Ἀθῆνας φασὶ οἰκη-
τὰς λαχεῖν (non vero λαβεῖν ut editt.) ταῦτα Πελασγῶ
πρῶτον cod.; em. Meineke, nisi quod λαβεῖν in codice
esse credere debebat. Olim e conj. Scaligeri edebatur:
ἐξῆς Ἀθῆναι, ἃς φασιν οἰκητὰς λαβεῖν τὸ μὲν Πελασγῶ
(τοὺς ἀπὸ Πελασγῶ Letronn.) πρῶτον κτλ. — 564. λα-
χεῖν cod.; λαβεῖν editt. — 565. V. Herodot. VIII, 44:
Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἔχοντων τὴν νῦν Ἑλλάδα
καλυμένην ἔσαν Πελασγοί, δυναζόμενοι Κρανῶοι, ἐπὶ
δὲ Κέκροπος βασιλέως ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι, ἐκδεχμέ-
νου δὲ Ἐρεχθέως τὴν ἀρχὴν Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν.
Ephorus, quem in Hellenicis se secuturum esse auctor
supra proficitur, prisecam Atticæ historiam non expo-
nit. — 568. Μάκρις] V. Dionysius et Ephorus ap.
Plin. IV, 21 et schol. Apoll. Rhod. I, 1024 (Fr. Hist.
IV, p. 395, 10), Dionys. Per. 520 ibiq. Eustath.; Strabo
X, p. 445; Callimach. in Ap. Del. 20; Stephan. Byz.
v. Εὐβοία. — τὸ νοῦμα Εὐβοίᾳ (non Εὐβοία) πάλιν cod.;
em. Meineke, nisi quod Εὐβοίαν scripsit. — 573. Pan-
dorum Erechthei memorant Apollodorus I, 15, 1, 1
et Eustathius ad Il. p. 281, 38. Secundum Proxenum
ap. schol. Apoll. Rh. I, 97 Alcon Erechthei filius cum
Chalciope filia in Eubœam ad Chalcidenses fugit. Non

πολιν μεγίστην τῶν ἐν αὐτῇ Χαλκίδᾳ,
 575 Αἶχλον δ' Ἑρέτριαν, ὅντ' Ἀθηναῖον γένει,
 τὴν δ' ἐναλίαν Κήρινθον ὡσαύτως Κόθον,
 Δρύοπας δὲ τὴν Κάρυστον ὠνομασμένην·
 ἥ δ' Ἑστίαία γέγονε Περραιῶν κτίσις.
 Κεῖνται δὲ καὶ νησίδες αὐτῆς πλησίον,
 580 Σκύρος, Πεπάρηθος, Σκίαθος, ὧν Κρήτες μὲν οἱ
 μετὰ Σταφύλου διαβάντες ἐκ Κνωσσοῦ ποτε
 Πεπάρηθον ἐγγὺς κειμένην τ' αὐτῆς Ἴκον
 νῆσον συνοικίζουσι, τὴν Σκύρον δὲ καὶ
 [τὴν] Σκίαθον ἐκ Θράκης διαβάντες, ὡς λόγος,
 585 Πελασγιῶται· πάλι δ' ἐρήμους γενομένας
 αὐτὰς ἀπάσας Χαλκιδεῖς συνόρισαν.
 Ἀπέναντι δ' Εὐβοίας κατοικοῦσιν Λοκροί,
 ὧν πρῶτος ἤρξεν, ὡς λέγουσ', Ἀμφικτύων
 ὁ Δευκαλίωνος, ἐχόμενος δ' ἀφ' αἵματος
 590 Αἰτωλὸς, εἴτα Φύσκος, ὃς γεννᾷ Λοκρὸν,

Chalcidem urbem in insula maximam,
 Aiclum, Atheniensem genere, Eretriam,
 maritimam Cerinthum pariter Cothum,
 Dryopes Carystum, quae vocatur;
 Hestiae denique a Perrhaebis condita.
 Jacent etiam parvae prope Euboeae insulae,
 Scyrus, Peparethus, Sciathus, de quibus Cretenses
 cum Staphylo e Cnosso olim transvecti
 Peparethum et propinquam ei Icum
 insulam colonis frequentarunt, Scyrum vero
 et Sciathum e Thracia transvecti, ut fertur,
 Pelasgiotæ; rursus autem desertas factas
 omnes illas frequentarunt Chalcidenses.
 Ex adverso Euboeæ habitant Locri,
 quibus primus imperavit, ut aiunt, Amphictyo
 Deucalionis, proximus tum sanguine
 Aetolus, deinde Phycus; hic gignit Locrum,

igitur cum Ephoro Proxenus fecisse videtur, ac omni-
 no varia de Atticis in Euboea coloniis ferebantur. || —
 574. χαλκίδαν cod.; eni. Hoeschel. De re ita habet
 Strabo X, p. 447: Ἀμφοτέραι δὲ (Chalcis et Eretria)
 πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται, καὶ
 μετὰ τὰ Τρωικὰ Αἶκλος καὶ Κόθος ἐξ Ἀθηνῶν ὁρμηθέντες,
 ὁ μὲν Ἑρέτριαν ὅκισσε, Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα. Idem p. 445:
 Καὶ Ἑλλοπία δ' ὀνομάσθη (Euboea) ἀπὸ Ἑλλοπος, τοῦ
 Ἰωνος· οἱ δὲ Αἶκλου καὶ Κόθου ἀδελφόν φασιν, ὃς
 καὶ τὴν Ἑλλοπίαν κτίσαι λέγεται... καὶ τὴν Ἰστιαίαν
 προστάξασθαι καὶ τὴν Περιάβαν καὶ Κήρινθον κτλ. Cf. id.
 X, p. 321: Καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρεθρον
 ἐμφαίνεται· Κέκροψ καὶ Κόδρος καὶ Αἶκλος καὶ Κόθος
 κτλ. Plutarchus, Qu. gr. c. 22: Τίς ὁ Παῖθων τάφος παρὰ
 Χαλκιδεῦσι; Κόθος καὶ Ἀρκλος (sic) οἱ Σοῦθου παῖδες εἰς
 Εὐβοίαν ἦγον οἰκήσοντας, Αἰολέων τότε τὰ πλεῖστα τῆς νή-
 σου κατεχόντων. Stephan. Byz.: Ἐλευθερίε, πόλις Βοιω-
 τίας, ὧρουσιν πλησίον, Κόθου καὶ Αἶκλου (sic Berkel; Ἐγ-
 χλέου codd.). [κτίμαζ]. Θεοδόξος (fr. 226) μ'. τὸ θῆνικόν
 Ἐλευθερίτης. Hæc sunt quæ de Aëclo et Cotho veterum
 testimonia exstant, quorum nullum cum Nostro prorsus
 concinit. Cf. Veljeus I, 4: *Athenienses in Euboea
 Chalcidem et Eretriam colonis occupavere; Lacedæmonii in Asia
 Magnesiam. Nec multo post Chalcidenses... Atticis Hippocle et Megasthene ducibus,
 Cumis in Italia condiderunt.* || — 675. Αἶχλον δὲ ρε-
 τριανόν τ' Ἀθηναῖον cod.; em. Letronne, nisi quod
 Meinekius pro Αἶχλον dedit Αἶκλον, « quod nomen,
 inquit, ex Αἶκλῆς (= Ἀεκλῆς) formatum, ut Πρόκλος,
 Πάτροκλος et alia. » || — 576. Pro ἐναλίαν Meinekius
 scrib. putat ἐραλίαν, comparans Hom. II, 2, 538: Κή-
 ρινθὸν τ' ἐραλόν. Sed quum eodem sensu etiam ἐνάλιος
 dicere liceat (v. Steph. Thes. s. v.), mutatione non
 opus est. || — Pro Κόθον codex Κόθων; em. Hoeschel.
 || — 577. De re vide Diodor. IV, 37, 2. Thucyd.
 VII, 57, 4. Pausan. IV, 34. || — 578. ἥ δὲ στίαία
 cod.; em. Meineke; vgo ἥ δ' Ἰστιαία. Deinde codex
 γέγωνε Περραιῶν. Sec. Strabon. IX, p. 437 (coll. X,
 p. 445) Perrhaebi non condiderunt Hestiam, sed
 regionem ejus devastarunt, incolasque dederunt in
 Thessaliam, ubi Hestiaeotis regio ab iis vocata sit.

Contra Stephanus s. v. Hestiam Euboeæ nomen habe-
 re dicit ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Ὀλυμπον Ἑστίας. Denique
 Strabon. X, p. 445: Ἐνιοί δ' ὑπ' Ἀθηναίων ἀποικισθῆ-
 ναί φασιν τὴν Ἑστίαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἰστιαίου, ὧς
 καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑρετριῶν τὴν Ἑρέτριαν. || — 581. Στα-
 φύλου] Cf. Diodor. VI 79, 2: Τῶν δὲ ἄλλων τῶν
 περὶ αὐτὸν ἡγεμόνων ἐκαστὴν νῆσον ἢ πόλιν δωρήσασθαι
 λέγουσι τὸν Ραθιάμανθον, Θόαντι μὲν Αἴημον, Ἐνευεῖ δὲ
 Κύρνον (?), Σταφύλῳ (Παμφύλῳ codd.; quod e Scymno
 correxit Heynius) δὲ Πεπάρηθον, κτλ. De Sta-
 phylo Bacchi et Ariadnes filio v. Diodor. V, 62; Apol-
 lodor. I, 9, 16; schol. Apoll. Rh. III, 997; Plutarch.
 Thes. c. 20; Parthen. Erot. c. 1; Lycophr. 570; schol.
 Aristoph. Plut. 1022; Plin. VII, 56; Hygin. f. 130;
 Ovid. Met. VI, 125. || — Κνωσσὸν] ἐκ νόσου ποτὶ
 cod. || — 584. τὴν omis. codex; add. edit. Quæ de
 hac insula tradit Noster, aliunde non nota sunt. || —
 585. πάλιν cod. || — 588. λέγουσιν cod. || — 590. Αἰ-
 τωλὸς] Aetolus ex vulgari genealogia quattuor genera-
 tionibus Amphictyone posterior; neque ejus memine-
 runt qui de eodem stemmate agunt, Eustathius et
 Plutarchus. Quorum ille ad II. p. 277, 17: Οἱ δὲ πα-
 λαῖοι φασὶ καὶ ταῦτα. Ἀμφικτύωνος καὶ Χθονόπατρος ἀπό-
 γονος Φύσκος, οὗ Λοκρός· ὧν ἀπὸ μὲν Φύσκου Φύσκοι
 πρῶτην, ἀπὸ δὲ Λοκροῦ Λοκροὶ οἱ αὐτοὶ ὀνομάσθησαν. Λο-
 κροῦ δὲ Ὀπoύς· πρὸς δὲ διενεχθεὶς ὁ πατήρ Λοκρός ἐξ μὲν
 ἀρχαῖν ἐγένοντο, αὐτὸς δὲ οἰκεῖ τὰ πρὸς ὑστέραν τοῦ Παρ-
 νασσοῦ, ἔχων ὑφ' αὐτὸν τοὺς ἐκεῖ, οἱ ἐσπέρτιοι τε καὶ Ὀξό-
 λαι ἐκαλούντο... ἀφ' ὧν ὕστερον καὶ ἀποικία εἰς Ἰταλίαν
 ἐστάλη. Plutarch. Qu. gr. c. 15, p. 294, E: Φύσκου
 (vgo Φυσκίου) τοῦ Ἀμφικτύωνος υἱὸς ἦν ὁ Λοκρός· ἐκ δὲ
 τοῦτου καὶ Καθύης Λοκρός· πρὸς δὲ ὁ πατήρ διενεχθεὶς...
 περὶ ἀποικίας ἐμαντεύετο, κτλ. Cum Nostro autem facit
 Stephanus: Φύσκος, πόλις Λοκρίδος, ἀπὸ Φύσκου τοῦ
 Αἰτώλου [τοῦ] Ἀμφικτύωνος, τοῦ Δευκαλίωνος... λέγεται
 καὶ ἀρσενικῶς. « Φύσκος δὲ ἀφ' οὗ οἱ Ἀελεγεῖς οἱ νῦν Λο-
 κροί. » Ceterum de Loero ejusque filio varia narratio.
 V. Aristoteles fr. 118 sq. ap. schol. Pindar. P. ix, 86
 et plura ap. Bæckh. Expl. Pind. p. 191; Clavier,
*Histoire des prem. temps de la Gr. I, p. 93. Raoul-
 Rochette, Etabl. II, p. 15; Clinton. F. H. tom. I,*

ὁς τοὺς Λελέγας ὠνόμασεν ἄφ' ἐαυτοῦ Λοκρούς.
 Ἐξῆς δὲ τούτων Δωριεῖς μικρὰς πόλεις,
 Ἐρινεὸν Βοῖον τε καὶ Κυτίνιον,
 ἀρχαιοτάτας ἔχουσι Πίνδον τ' ἐχομένην,
 585 ἃς Δῶρος Ἑλληνας γενόμενος ὥρισεν
 τούτων δ' ἄποικοι πάντες εἰσὶ Δωριεῖς.
 Εἶτεν παρ' αὐτάς Ἡράκλει' ἐστὶν πόλις,
 ἣν οἱ Λάκωνες, μυρίους οἰκητορας
 πέμψαντες εἰς Τραχίνα, πρότερον ἔκτισαν.
 600 Ταύτης Πύλεια δ' ἐστὶν ἐξῆς παράλιος·
 ἀγορὰ δ' ἐν αὐτῇ γίνετ' Ἀμφικτυονική.
 Κόλπος δὲ κεῖται Μαλιακὸς ἐν τῷ μυχῷ,
 Ἐχίνος οὗ πόλις ἐστὶ, τοῦ Σπαρτοῦ κτίσις
 Ἐχίωνος, καὶ Μαλιέων ἄλλαι πόλεις.
 605 Ἐπειτ' Ἀχαιοὶ παράλιος Φθιωτικοί.
 Μάγνητες οἰκοῦσιν δὲ περὶ τὸ Πήλιον.
 Ὑπὲρ δὲ τούτους ἔστιν εὐδοτωτάτη
 χώρα, κράτιστα πεδία καὶ τελεσφόρα
 ἔχουσα καὶ Λάρισαν εὐτυχεστάτην
 610 πόλιν συχνὰς ἄλλας τε, Πηνειὸς δ' ἥς
 μέγας διαρρεῖ ποταμὸς ἐπὶ τε τὰ στενὰ
 Τέμπε διήκων, τῇ τε πρὸς τῷ Πηλῷ
 λίμνῃ βαθεῖαν λεγομένην Βοιθηίδα.
 Τῇ Θετταλίᾳ δ' ἔσθ' ὁμορος Ἀθαμανία,
 615 Δολόπων τε Περραιβῶν τε συνορίζον' ἔθνη
 τὰ τ' Αἰνιάνων, οἵτινες τῶν Αἰμόνων
 δοκοῦσι Λαπιθῶν Μυρμιδόνων τε γεγονέναι.
 Ὑπὲρ τὰ Τέμπε δ' ἐστὶν ἡ τῶν Μακεδόνων
 χώρα παρὰ τὸν Ὀλυμπον ἐξῆς κειμένη,
 620 ἥς φασὶ βασιλεῦσαι Μακεδὸνα γηγενή,
 ἔθνος τὸ Λυγκηστῶν δὲ καὶ τῶν Πελαγόνων,
 τῶν κειμένων ἔκεισε παρὰ τὸν Ἄξιον,
 καὶ Βοττεατῶν, τῶν τε περὶ τὸν Στρυμόνα.
 Ἐν τῇ μεσογείῳ δ' εἰσὶ μὲν πολλαὶ πόλεις,
 625 ἡ Πέλλα καὶ Βέρροια δ' ἐπιφανέσταται·
 ἐν παραλίᾳ δὲ Θετταλόνῃ Πύδνα τε.

qui Leleges nuncupavit de se ipso Locros.
 Post hos Dores parvas urbes,
 Erineum Baeumque et Cytinium
 antiquissimas habent, Pindumque proximam,
 quas Dorus Hellene natus condidit.
 Horum coloni reliqui omnes Dores sunt.
 Deinde juxta eas urbs est Heraclea,
 quam Lacones, decies mille habitatoribus
 missis in Trachinen, pridem condiderunt.
 Hanc juxta est Pylaea maritima,
 in qua concio sit Amphictyonica.
 Sinus vero jacet in recessu Maliacus,
 Echinus ubi urbs est, a Sparto condita
 Echione, et Maliensium urbes aliae.
 Deinde maris accolae Achaei Phthiotici.
 Magnetes vero habitant circa Pelium.
 Super hos est paucis abundans
 regio, optimos campos et frugiferos
 habens, ac Larisam felicissimam
 urbem multasque alias (Regionem Peneus
 magnus perfluit amnis ad angusta
 Tempe pertingens) ac juxta Pelium
 profundam paludem Baeideum dictam.
 Thessaliae finitima est Athamania,
 Dolopumque et Perrhaeborum conterminae sunt
 gentes, et Aenianum, qui ab Haemonibus
 Lapithis et Myrmidonibus orti putantur.
 Super Tempe vero est Macedonum
 regio deinceps sita ad Olympum,
 cui serunt imperasse Macedonem terrigenam,
 populusque Lyncestarum atque Pelagonum
 qui ibi juxta Axiu sunt,
 et Botteatarum et Strymonis accolarum.
 In mediterraneis multae sunt urbes,
 Pella vero et Berrhoea illustrissimae:
 in ora autem maritima Thessalonica

p. 67. || — 592. μικρὰ cod. De re v. Müller. Dor. I, p. 37. || — 593. Ἐρινεον, Βοῖον cod. || — 594. « Λι ἀρχαιοτάτας δ' », ut sit μικρὰν μὲν, ἀρχαιοτάτας δέ. « Meineke. Haud credo. || — 598. De Heraclea cf. Scymnus § 62. || — 604. Ἐχίνος, καὶ M. cod.; em. Meineke. De Echione Sparto v. Eurip. Bacch. 213; Pausan. IX, 5, 3; Apollodor. III, 4, 1. 5. 2; Hygin. fr. 178; Ovid. Met. X, 686; schol. Eurip. Phoen. 670, etc. De Maliensium ditone cum Nostro facit Scylax, quem vide § 62. || — 607. εὐδοτάτη cod.; em. Miller. || — 614. ἡ Ἀθαμανία cod.; em. Meineke. || — 615. Περραιβων cod. || — 616. Heliodor. II, p. 122 (ed. 1619) Aenianes nobilissimam Graecorum stirpem dicit, utpote ab Hellene proxime oriundos. Initio in Thessalia ad Ossam sedebant, unde a Lapithis pulsati ad Pindum Oetamque migrarunt (Strabo p. 61. 442). In pristinis sedibus Noster admixtos iis etiam Lapithas indicat. || — 621. Λυγκηστῶν τε Πελαγονίων cod. || — 622. τῶν κειμένων ἔχει τε παρὰ τὸν Ἄξιον καὶ Βοττεατῶν codex corrupte; Letronnius dedit: τῶν κειμένων

τε παρὰ τὸν Ἄξιον ἔχεται τῶν Βοττεατῶν. In quo numeros reprehendit Meinekius: « Quamquam enim, ait, in quinta sede passim Noster tribrachyn aduissit, diligenter tamen cavet, ne post secundam syllabam incideret, in quo ille optimorum poetarum exemplum secutus est. » Idem pro Βοττεατῶν reposuit Βοττεατῶν, formam rariorem, cuius meminit Stephanus Byz. v. Ἄξιος et Etym. p. 206, 6. Simili errore in Welckeri Syllog. epigr. p. 263 Βουτηῖδα legi monet pro Βοττηῖδα. Quibus adde Strabon. VII, fragm. Vatic. 11: Βοττιατοί... ἐκ Κρήτης τὸ γένος ὄντες ἡγεμόνα ἔχοντες Βοῦ τ ω ν α (Βόττων α c Schneidewini conj. correx. Cramerus). Ceterum nostro loco Meinekius ita scripsit: τῶν κειμένων ἐξῆς τε παρὰ τὸν Ἄξιον καὶ Βοττεατῶν. Ego posui ἔκεισε, quod a codicis ductibus abest multo propius. Usurpata vox pro ἔκει, sicut v. 652 (vs. 399 vel δεῦρο pro ἐνταῦθα habes); neque hoc loco abundat. Nam quum Pelagones jam memorasset auctor in ora Illyrica, distinguendi ab his erat Pelagones Axiu fluvii accolae. || — 623. Malim cum Meinekio: παρὰ τὸν Στρυμόνα, quoniam Parastrymonii

Κάμψαντι τὴν ἄκραν δὲ τὴν καλουμένην
 Αἰνειαν ἢ πρὶν γενομένην Κορινθίων
 κτίσις Ποτίδαι' ἐστὶ, Δωρικὴ πόλις,
 630 μετὰ ταῦτα Κασάνδρεια δ' ὠνομασμένη.
 Ἐν τῇ μεσογείῳ δ' Ἀντιγόνοια λεγομένη·
 Ὀλυνθος ὕστερον δὲ γενομένη πόλις,
 ἣν ἐξάνεστησεν Φίλιππος ὁ Μακεδών,
 θόρον κρατήσας. Μετὰ δὲ τὴν Ὀλυνθίαν
 635 Ἀρέθουσα, Παλλήνη τ' ἐπ' ἰσθμοῦ κειμένη.
 Ταύτην δὲ, Φλέγραν τὸ πρότερον καλουμένην,
 τοὺς θεομάχους Γίγαντας οἰκῆσαι λόγος,
 μετὰ ταῦτα Παλλήνεις δ' ἀφ' αὐτῶν ὀνομάσαι
 λέγουσιν ὁρμηθέντας ἐξ Ἀχαιῶν.
 640 Εἴτ' ἐστὶ κόλπος λεγόμενος Τορωνικός,
 οὗ πρότερον ἦν τις Μηχύδερα κειμένη·
 ἐξῆς Τορώνη τοῖς τόποις ὀνόμαζον.
 Εἴτεν πελαγία Ἀἴμνος, Ἡφαίστου τροφός,
 ἣν ὁ Διονύσου πρῶτος οἰκίζει Θόας,
 645 μετὰ ταῦτα δ' ἔσχεν Ἀττικὴν ἀποικίαν.
 Τὸν Ἄθω δὲ παραπλεύσαντι παράλιος πόλις
 Ἀκανθός ἐστιν, Ἀνδρίων ἀποικία,
 παρ' ἣν διῶρυξ δείκνυται τετμημένη
 ἑπταστάδιος· Ξέρξην δὲ λέγει' αὐτὴν τεμεῖν·
 650 εἴτ' Ἀμφίπολις. Στρυμῶν δὲ παρὰ ταύτην μέγας
 ποταμὸς παραρρεῖ μέχρι θαλάττης φερόμενος
 κατὰ τοὺς λεγομένους κείτσε Νερίδων χοροὺς·
 ἐφ' οὗ κατὰ μεσόγειον Ἀντιφάνους πατρίς
 κείται λεγομένη Βέργα, τοῦ δὴ γεγραφότος
 655 ἀπιστον ἱστορίας τε μυθικῆς γέλωι.
 Μετ' Ἀμφίπολιν δ' ἡ πρότερον Οἰσύμη πόλις
 Θασίαν γενομένη, μετὰ δὲ ταῦτα Μακεδόνων,
 ἀπὸ τῆς Μακέσσης Ἡμαθίας τε λεγομένη.

Pydnaque. Circumflexo promontorio
 Aenea dicto, prius fuit Corinthiorum
 colonia Potidae, urbs Dorica ;
 post hæc vero Cassandria nuncupata.
 In mediterraneo Antigonía dicta,
 Olynthus porro, quæ urbs fuit,
 quam evertit Philippus Macedo
 armis expugnatam. Post Olynthium agrum
 Arethusa et Pallene in isthmo sita.
 Hanc vero, Phlegram olim appellatam,
 habitasse ferunt Gigantes qui contra deos pugnarunt ;
 postea Pallenenses de se nuncupasse
 aiunt profectos ex Achaia.
 Deinde sinus est Toronicus dictus,
 ubi olim fuit quædam Mecyberna sita ;
 deinceps Torone locis cognominis ;
 tum in alto sita Lemnus, Vulcani nutrix,
 quam Thoas, Bacchi filius, primus frequentavit,
 postea autem colonia Attica.
 Athonem præternaviganti maritima urbs
 Acanthus adest, Andriorum colonia,
 juxta quam fossa ostenditur secta
 septem stadiorum ; Xerxes eam secuisse dicitur ;
 dein Amphipolis. Strymon juxta hanc magnus
 fluvius præterlabitur usque ad mare fluens
 ad dictos illic Nereidum choros.
 Ad quem in mediterraneo sita est
 Berga dicta, patria Antiphani, qui scripsit
 Incredibilia historiæque fabulosæ risum.
 Post Amphipolim Oesyra quæ prius
 Thasiorum urbs fuit, postea Macedonum,
 et a Macessa Emathia nomen accepit.

ap. Livium XLII, 51 aliosque fluvii accolæ dicuntur. ||
 — 628. αἰνίαν cod.; em. Letronnius. Promontorium
 præter nostrum nemo commemorat. Mannertus quidem
 VII, p. 467 apud Ptol. III, 12, p. 220, 24 pro Γίγωνις
 ἄκρα reponi vult Αἰωνίης ἄκρα; sed obstat et ipsa illa vocis
 Αἰωνίης forma, et Γίγωνος urbs, quam in hoc tractu me-
 morant Herodotus VII, 123 et Thuc. I, 61 et St. Byz.
 s. v. Aeneam urbem habes ap. Scylac. § 66; Dionys.
 Hal. A. R. I, 47; Livium XLIV, 10; Strabon. VIII,
 fr. 21; Steph. Byz. || — 629. Ποτίδαι' cod. || —
 636. φλέγρον cod. De re cf. Herodot. VII, 123; Ly-
 cophron. 1404; Theagenes fr. 11 (tom. IV, p. 510);
 Eustath. ad Dionys. 327; Strabo p. 330; Apollodor.
 I, 6, 1, 3; Theon Progymn. p. 91, etc. || — 638. Πε-
 λληνεῖς scribi vult Meinekius, quum *Pellene* sit Achaïæ
 civitas. Sed apertum est auctorem nostrum sicuti reli-
 qui, qui eadem tradunt, Πελλήνεῖς et Παλλήνεῖς pro
 ejusdem nominis varietate habuisse. Sic *Pellenensis*
 Achaïæ originem referebant ad *Pallantem*. Pausanias
 VII, 26, 12: Τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο τῇ πόλει, λόγῳ μὲν τῶν
 Παλλήνέων, ἀπὸ Πάλλαντος· τῶν Τιτάνων δὲ καὶ Πάλλαντα
 εἶναι λέγουσι. Cum Scymno conf. Thucydides IV, 120:
 Φασι δὲ οἱ Σικωνῶται Πελλήνης μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου,
 πλεόντας δ' ἀπὸ Τροίας σκῶν τοὺς πρῶτους κατενεχθῆναι ἐξ

τὸ χωρίον τοῦτο τῷ χειμῶνι, ὃ ἐχρήσαντο Ἀχαιοί, καὶ αὐτοὺς
 κατοικῆσαι. Mela II, 2: *Hæc* (Scione) *ab Achivis capto*
Ilio remeantibus posita. Cf. Strabo VII, fr. 25: Κῶν-
 ταῦθα δὲ τῆς λῆμης αἱ Τρωῶδες αἵτιαι λέγονται, ἐμπροσθα-
 σαι τὰς ναῦς, ἵνα μὴ ταῖς γυναιξὶ τῶν ἐλόντων αὐτὰς δου-
 λεύοιεν. Ceterum non satis liquet num regionem tantum
 Pallenen intelligi velit Noster, an etiam urbem, quæ
 quamvis nunquam fuerit, a nonnullis tamen fingitur,
 ut a Steph. Byz. s. v. et Eustath. ad Dionys. 327 et Plin.
 IV, 17: *Oppida: Pallene, Phlegra*. || — 638. ἀμφοντῶν
 pro ἀφ' αὐτῶν cod.; em. Vindingius. || — 639. ὁρμι-
 σθέντες cod.; em. Mein. || — 642. τορινή cod. || —
 643. εἴτ' ἐμπελαγία cod.; em. Gail.; dein Αἴμνος cod. ||
 — 652. ἐκείτσε νηρείδων cod.; κείτσε νηρείδων vgo; nostra
 Meinekius. De istis Nereidum choris alibi me legere
 quidpiam non memini. || — 653. Ἀντιφάνου cod.; em.
 Hoeschel. De Antiphane cf. Polybius ap. Strabon I,
 p. 47. II, p. 102; Polybius Exc. Val. XXXIV, 6, 15;
 Marcian. Peripl. p. 62; Stephan. v. Βέργη. Urbem me-
 morant Hierocles p. 640 et Ptolem. III, 12 p. 223, 20.
 Sita fuisse videtur ad Prasiam lacum. V. Leake *N.*
Gr. III, p. 229. || — 655. ἱστορίας μυθικῆς cod.; em.
 Vinding. || — 656. δὴ pro δ' ἡ codex; em. Mein. Dein-
 de ἡσυμὴ πόλις cod.; em. Vinding. || — 658. γε pro τε

ἐξῆς Ἑλαιοῦς, Ἀττικὴν ἀποικίαν
 ἔχουσα, Φόρβας ἦν συνοικίσαι δοκεῖ.
 Ἐπειτα Σηστός καὶ Μάδυτος, αἱ κεῖμεναι
 710 ἐπὶ τοῦ στενωποῦ Λεσβίων δ' οὐδαί κτίσεις.
 Εἴτ' ἐστι Κριθώτῃ πόλιν τε Πακτύη
 λέγουσι καὶ ταύτας δὲ Μιλτιάδην κτίσαι.
 Μετὰ τὴν δὲ Χερρόνησον ἐν Προποντίδι
 Θράκη παρήκει, καὶ Σαμίον ἀποικία
 715 Πέρηνθός ἐστιν· ἐχόμενός Σηλυμβρία,
 ἣν οἱ Μεγαρεῖς κτίζουσι πρὶν Βυζαντίου·
 ἐξῆς Μεγαρῶν εὐτυχῶν Βυζάντιον.
 Μετὰ ταῦτα δ' ἐσθ' ὁ Πόντος, οὗ δὴ τὴν θέσιν
 ὁ Καλλιπαιανὸς συγγράφων Δημήτριος
 720 εἰκεν ἐπιμελεστάτως πεπυσμένος.
 Κατὰ μέρος αὐτοῦ τοῦ τόπου διεξιζμεν.
 Τοῦ Ποντικῷ γὰρ στόματός ἐστι πλησίον
 Βυζαντίων χώρα Φιλία καλουμένη.
 Εἴτ' αἰγιαλὸς τις Σαλμυδησσὸς λεγόμενος

tum Eleus Atticam coloniam
 habens, quam Phorbas condidisse putatur.
 Deinde Sestus et Madytus sitae
 ad freti angustissimum, a Lesbiis conditae.
 Dein Crithote est urbsque Pactya;
 has quoque fertur Miltiades condidisse.
 Post, Chersonesum in Propontide
 Thracia porrigitur, et Samiorum ibi colonia
 Perinthus est; finitima Selymbria,
 quam Megarenses condunt ante Byzantium.
 Dein beatorum Megarensium Byzantium.
 Post hæc est Pontus, cuius situm
 Callatianus scriptor Demetrius
 accuratissime videtur comperisse.
 Singillatim ejus loca describemus.
 Ponti namque ori est vicina
 Byzantium regio Philia quam vocant.
 Deinde litus quoddam Salmydessus dictum,

Σηστόν. Ἑκαταῖος Εὐρώπη. || — 707. Ἑλαιοῦσα (sine acc.) ττικὴν codex. Hinc Ἑλαιοῦς Ττικὴν edebatur ante Letronnium. Putari possit scribendum esse Ἑλαιοῦς Ἀττικὴν, quam formam aliorum nominum exemplis licet defendere, monente Meineke. « Ita Ταριοῦς dicitur et Ταριοῦσσα, Κοχλιοῦς et Κοχλιοῦσσα, Τειχιοῦς et Τειχιοῦσσα. Cf. Salmasius ad Solin. p. 714. Nihil tamen mutandum; quamquam enim hujusmodi nomina propria masculinum sibi genus postulant, id quod de Eleunte et Trapezunte disertim testatur Strabo VII, p. 331: οἱ ἡ πόλις ὁ Ἑλαιοῦς ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ Τραπεζοῦς, usus tamen obtinuit ut utroque genere dicerentur, e. c. Σελινούς, de quo Stephanus Byzantius p. 249, 17: Σελινούς, πόλις Σικελίας, ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς λεγόμενῃ. Cujus rei exemplum habemus ap. Diodor. XIII, 59 et Virgilium Æn. III, 507: *palmosa Selinus*. Pariter ἡ Τραπεζοῦς dixerunt Elianus N. An. V, 42 et Aristot. Mir. Ausc. 17. » MEINEKE. Ipsa nostra urbs Eleus feminino genere commemoratur ap. Procop. De ædif. IV, 10. p. 89, D, notante Dindorfio in Thes. gr. s. v. Ἑλαιοῦς. || — 708. Φορβῶν (sine acc.) codex; in Vaticano apographo marginem habet Φόρβη; Φόρβας scripserunt Vindingius, Berkel ad Stephan. Byz. s. v. ἄλλω πεκόννησος et Gailius; Φορβῶν Letronnius. Aut Φόρβος aut Φόρβας fuisse recte Meinekius statuit; hoc tamen verisimilius, quum Phorbas in Attica historia occurrat. Sic Phorbantem novimus archontem perpetuum (Pausan. VI, 19, 13), atque heroem Phorbantem, qui Theseum in expeditione contra Amazones comitatus esse dicitur (Polemon. fr. 55, tom. III, p. 132); nescio an hunc ipsum Scymnum indicaverit, ideoque pro more Græcorum ad remotam antiquitatem retulerit coloniam, quæ probabiliter ad ea demum tempora pertinet, quibus Cardia, Crithote et Pactye ab Atheniensibus frequentatæ sunt. Erat in Attica demus Ἑλαιοῦς tribus Hippothoonidis. Ceterum Chersonesi urbs Eleus ab Hegesistrato Ephesio condita, si fides habenda Pseudo-Plutarcho in Parall. min. c. 41, ubi testem adducit Pythodem ἐν Γεωργικοῖς. || — 709. Ἀδύδος pro Μάδυτος codex; em.

Gail. in notis p. 389. Eodem modo urbis nomen corruptum erat in Seylac. § 67, quod ibi jam Gronovius correxit. Urbis originem præter Nostrum indicat Eustathius ad Dionys. 513: Σηστός μὲν, Λεσβίων ἀποικος, κατὰ καὶ ἡ Μάδυτος, ὡς δὲ γεωγράφος φησὶ, Strabo scilicet in libri septimi parte perperita. Ceterum cf. not. ad Seylac. « Quod autem Sestum (Meinekius monet) ante Madytum nominavit scriptor, id versus causa fecisse putandus est, similiterque v. 626 Thessalonicam posuit ante Pydnam. » || — 715. ἐχόμενός ἡ Σ. cod.; em. Fabricius. De Samia Perinthi origine v. Strabon. VII, fr. 54; Plutarch. Qu. gr. c. 56 et Marcianus Heracleota p. 29. Conditæ urbs Ol. 45, 3 sec. Euseb. Chron. Arm. V. Clinton F. H. tom. I, p. 222. Longe aliter statuit Pansofa De reb. Sam. p. 22. || — 716. Nota usum vocis πρὶν. V. Steph. Thes. s. v. p. 1599, D. De anno urbis conditæ non constat. Clinton I. I. p. 192. ad an. 662 vel Ol. 29, 3 rem retulit. || — 719. συγγραφεὺς apogr. Vatican. Cf. v. 565. || — 720. πεπεισμένος cod. || — 723. Φιλία] Cf. Steph. Byz. Φιλίας, χωρὶν Βυζαντίου· τὸ θῶνικόν Φιλεάτης. Τινὲς δὲ Φιλίαν, ἄλλοι δὲ Φινέαν γράφουσι. In Anonym. Periopl. Pont. Eux. codex semel Φιλίας, semel Φιλίας habet. Forma Φιλίας est ap. Nicetam Chron. p. 750, 20 ed. Bonn.; *Philias* in Tab. Peutinger. et Geogr. Ravenn. IV, 6. V, 12; *Phileæ* ap. Melam II, 2. Φιλία ἄρα Ptolem. III, 11. Φιλεατίνῃ λίμνῃ ap. Zosim. I, 34. Oppidum ap. Arrianum Periopl. p. 25 vocatur Φρυγία, nescio an librorum vitio. Hinc Anonymus I. I. Φρυγίαν τὴν καὶ λεγομένην Φιλίαν. || — 724 sqq. Hæc de Salmydesso versus in sua transtulit Anonymus auctor Periopl. Ponti Euxini p. 15 Huds. De re cf. Strabo VIII, p. 319: Ἔστι δὲ οὗτος (ὁ Σαλμυδησσός) ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολλὸς πρὸς τοὺς βορέας, σταδίων ἑσὼν ἐπτακοσίων, μέχρι Κυανέων τὸ μήκος, πρὸς δὲ οὐ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀσπίων διαρπάζονται τῶν ὑπερκειμένων Θρακίου ἔθνους. Cf. id. p. 50. 52. 541; Xenophon Anab. VII, 5, 12, coll. Diodoro XIV, 37, 2. Æschylus Prometh. 726: τραχεῖα πόντου Σαλμυδησὶα γνάθος ἐλθροδένος ναύταισι, μητρικῇ

725 ἐφ' ἑπτακόσια στάδια τεναγώδης ἄγαν
καὶ δυσπρόσορμος ἀλιμένος τε παντελῶς
παρατέταται, ταῖς ναυσὶν ἐχθρότατος τόπος.
Εἴτ' εὐλιμένος ἄκρα συνάπτει Θυνίας,
τῆς Ἀστικῆς Θράκης ὑπάρχου' ἐσχάτη,
130 μεθ' ἣν πόλις ἐστὶ σύνορος Ἀπολλωνία.
ταύτην δὲ πρότερον ἔπει πεντήκοντά που
κτιζουσι τῆς Κύρου βασιλείας τὴν πόλιν
εἰς τοὺς τόπους ἔλθοντες οἱ Μιλήσιοι·
πλείστας ἀποικίας γὰρ ἐξ Ἰωνίας
735 ἔστειλαν εἰς τὸν Πόντον, ὃν πρὶν ἄξενον
διὰ τὰς ἐπιθέσεις λεγόμενον τῶν βαρβάρων
προσηγορίας ἐποίησαν εὐξείνου τυχεῖν.
Περὶ τὴν ὑπώρειαν δὲ τοῦ καλουμένου
Αἴμου πόλις ἐστὶ λεγόμενη Μεσημβρία,
740 τῇ Θρακίᾳ Γετικῇ τε συνορίουσα γῆ·
Καλχηδόνιοι ταύτην δὲ Μεγαρεῖς τ' ὥκισαν,
ὅτ' ἐπὶ Σκύθας Δαρεῖος ἐστρατεύετο.
Αἴμος μέγιστον δ' ἐστὶν ὑπὲρ αὐτὴν ὄρος,
τῷ Κίλικι Ταύρω τὸ μέγεθος προσεμφερές·
745 τῇ τε κατὰ μῆκος τῶν τόπων παρεκτάσει
ἀπὸ γὰρ Κροβύζων τῶν τε Ποντικῶν ὄρων

ad septingenta stadia, paludosum valde
et difficile appulsu, portuque prorsus carens,
porrigitur, navibus inimicissimus locus.
Sequitur cum portu commodo promontorium Thynias,
quod Astice Thraciæ extremum est.
Post id urbs est contermina Apollonia;
hanc annis fere quinquaginta
ante Cyri regnum urbem condunt
in ea loca venientes Milesii;
plurimas enim colonias ex Ionia
miserunt in Pontum, quem prius Inhospitale
ob insidias dictum barbarorum,
Hospitalis nomen effecere nancisci.
Circa radicem montis cui nomen
Hæmi, urbs est dicta Mesembria,
Thraciæ Geticæque finitima terræ.
Chalcedonii et Megarenses eam condiderunt,
quum contra Scythas Darius arma movit.
Hæmus ei celsissimus imminet mons,
Ciliciæ Tauro similis magnitudine
et secundum longitudinem locorum extensione;
a Crobyzis enim et finibus Ponticis

νεῶν (qui tamen regionem hanc ad Thermodontem
transfert); Sophocles Antigon. 969 ibique schol.; He-
rodot. IV, 93; Lycophron 186 et 1286, ubi perpe-
ram Tzetzes : Σαλμυδησὸς, τὸ μεταξὺ Βυζαντίου καὶ Δα-
μάλειος πέλαιρος ἀπὸ Σαλμυδησοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ.
Stephan. Byz. : Σαλμυδησὸς, κόλπος τοῦ πόντου. Arrian.
Peripl. § 25. De urbe Salmydesso v. præter Arrianum
Apollodor. I, 9, 21. Mela II, 2. Plin. IV, 18. || —
727. παρατέταται cod. || — 728. ἐλίουσι δὲ Θυνίας cod.
|| — 729. Quod apud Fabricium (et hinc ap. Meine-
kium) legitur Ἀστικῆς, typothetarum errori deberi
videtur. De Astis, Thraciæ gente, v. Steph. Byz. v.
Ἀσταί, ubi cum Meinekio legendum est : Ἀσταί, ἔθνος
Θράκης. Ἀρτεμίδωρος ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἱα' τὸ κτητικὸν Ἀστι-
κός· καὶ Ἀστικὴ [γῶρα Βυζαντίων, ὡς Θεόπομπος ἐν μζ'.]
Uncis inclusa codd. exhibent s. v. Ἀστακός. Strabo
p. 319. 320. Plinius IV, 18 : *Astice regio*. || — 730. ἡ
Ἀπολλωνία cod.; em. Mein. De Milesia origine cf. Stra-
bo VII, p. 319; Stephanus : Ἀπολλωνία... ἐν νήσῳ (i. e.
in chersoneso) πρὸς τῇ Σαλμυδησῶ, ἀποικία Μιλησίων
καὶ Ροδίων. Ælian. V. Hist. III, 17 : Ἀναξίμανδρος δὲ
ηγῆσατο τῆς εἰς Ἀπολλωνίαν ἐκ Μιλήτου ἀποικίας. Hæc
cum nostris num concilianda sint, queritur. Ex vul-
gari enim computu quum Anaximander sec. Apollo-
dorum natus sit an. 610, Apollonia autem sec. Scym-
num deducta sit circa an. 609, minime hæc concinunt.
Fieri tamen potest, ut Apollodorus Anaximandrum
quoque, sicuti Democritum et Anaxagoram (v. C.
Hermann Disp. de philos. Ionicorum ætatibus. Got-
ting. 1849) justo juniore fecerit. || — 740. Vox Γε-
τικῇ lecta difficilis in cod. Parisino; hinc spatium
vocis vacuum in apogr. Palat. Suppleta olim ex Ano-
nymi Periopl., qui eadem habet e Nostro. || — 741. Καλ-
χηδόνιοι cod. V. Herodot. VI, 33 : Βυζάντιοι μὲν νυν καὶ
οἱ πέρθουσιν Καλχηδόνιοι οὐδ' ὑπέμειναν ἐπιπλέοντας τοῦς

Φοίνικας, ἀλλ' οὐχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην ἔσω ἐς τὸν
Εὐξείνου πόντον, καὶ ἐνταῦθα πόλιν Μεσημβρίην οἰκίσαν.
Cf. Strabo VII, p. 319 : Μεσημβρία, Μεγαρέων ἀποι-
κος, πρότερον δὲ Μενεβρία. κτλ. || — 742. ἐστρατεύεσθαι
ante Mesembria et apogr. Vatican. et codex Anonymi Periopl. exhibent.
|| — 743. Αἴμος] Hæc vox ultima est in codicis Pa-
risini pagina 143. Sequens pagina, quæ codicis, qua-
lem nunc habemus, postrema est, proximæque poetæ
versus circiter quadraginta continebat, tantas subiit
temporum hominumque injurias, ut legi nihil nisi
syllabæ literæque quædam hic illic possint. Quæ in se-
quentibus exhibentur poetæ fragmenta, deprompta sunt
ex Periopl. Ponti Euxini auctore anonymo, quem ex
Nostro multa in sua transtulisse inde a versu 724 erat
intelligere. Ac casu factum est ut ultima pag. 143 vox,
Αἴμος, apud Anon. initium sit fragmenti poetici. Ex
iis vero quæ deinceps ap. Anon. sequuntur, vocabu-
lum μέγιστον, literæque ο et ρ et z: in ὑπὲρ et Κίλικι in-
tensis oculis etiam nunc in codicis pagina ultima
apparent. Ceterum primi poetica hæc ex Anonymi
perioplo expiscari, et ubi soluti in prosam numeri essent,
versus recudere instituerunt Lucas Holstenius et Isa-
cus Vossius. Holsteniana edidit Theodoros Rykius ad
calcem notarum Holsten. in Stephan. Byz. (Lugd.
Bat. 1692); Vossius sua protulit in notis ad Anonym.
Deinde cum integra Nostri parte hæc junxerunt Hudso-
nus, Gailius, Letronnius, Fabricius, Meinekii. || —
743. Αἴμος δὲ μέγιστον dedit Letronnius, particulam δὲ
in codice adhuc superesse monens, quam ego ut metris
consular, transposui e conjectura Meinekii. || —
746. ὄρων Anom.; em. Letronnius. Post vocem τόπων
versus et dimidiis excidit; nam verborum διεκβάλλει
τόπων in codice vestigia supersunt linea quarta; media
autem linea sexta distinguere adhuc licebat. ζῶους Θρακ.,

ἄχρι τῶν Ἀδριατικῶν διεκβάλλει τόπων.

usque ad Adriaticos excurrit tractus.

Ὁδησσοῦς, ἣν Μιλήσιοι
κτίζουσιν, Ἀστυάγης δ' ἤρχε Μηδίας·
750 αὕτη Κροβύζους Θράκας ἐν κύκλῳ δ' ἔχει.

Odessus, quam Milesii
condunt, quum Astyages regebat Mediam;
hæc Crobyzos Thraces circumcirca habet.

Διονυσόπολις δ' ἡ πρῶτον ὠνομάζετο
Κρουνοὶ διὰ τὰς τῶν ἐγγύς ὑδάτων ἐκρύσει·
Διονυσιακοῦ δὲ προσπεσόντος ὕστερον
ἐκ τῆς θαλάττης τοῖς τόποις ἀγάλματος,
755 Διονυσόπολιν λέγουσι κληθῆναι πάλιν.
Ἐν μεθορίοις δὲ τῆς Κροβύζων καὶ Σκυθῶν
χώρα μιγάδας Ἑλλήνας οἰκητὰς ἔχει.

Dionysopolis primum nominabatur
Cruni ob propinquas aquarum scaturigines;
postea quum Dionysi seu Bacchi signum
mare in hæc litora expulisset,
Dionysopolin rursus dictam asserunt.
Hæc in Crobyzorum et Scytharum finibus
regio mixtos Græcos habet incolas.

. . . Βιζώνη. . . Τοῦτο δὲ
τὸ πολὺτις φασὶν τινες μὲν βαρβάρων,
760 τινὲς δ' ἀποικον γεγονέναι Μεσημβρίας.

Bizone. Hoc
oppidulum quidam ferunt barbarorum,
quidam autem Mesembriæ fuisse coloniam.

Κάλλατις,
ἀποικία τῶν Ἡρακλειωτῶν γενομένη
κατὰ χρησμόν· ἔκτισαν δὲ ταύτην, ἡνίκα
τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν Ἀμύντας παρέλαθεν.

Callatis,
Heracleotarum colonia deducta
jussu oraculi; condiderunt eam, quando
Macedonum regnum Amyntas suscepit.

i. e. Κροβύζους Θράκας. || — 748. *Anonym. p. 13 Huds.; p. 228, 2 Gail.* : Ὁδησσοῦς κτίζουσι Μιλήσιοι, ὅτε Ἀστυάγης ἤρχε τῆς Μηδίας· ἐν κύκλῳ δὲ αὐτῆς ἔχει Κροβύζους Θράκας. Versus sunt Holstenii, nisi quod initio pro Ὁδησσοῦ οἱ Μιλήσι. cum Meinekio malui Ὁδησσοῦς, ἣν Μιλήσι; deinde δὲ inserui ante ἔχει (τε ins. Letronnii). Meinekii ita : Ὁδησσοῦς ἣν Μιλήσιοι | κτίζουσιν, δ' Ἀστυάγης ἐπ' ἤρχε Μηδίας. | Θράκας Κροβύζους ἐν κύκλῳ δ' αὐτῆς ἔχει. Quæ non admisi, quod Κροβύζους Θράκας in codice poetæ fuisse patet. Quæ Vossius luserit, non refero. De Crobyzis v. Herodot. IV, 49, Hecatei fr. 149, Phylarch. fr. 19, Etym. M. v. Ζάμολξις, Strabo VII, p. 318, Ptolem. III, 10, Hesychius s. v. et a Nostro ceterisque dissentiens Plinius IV, 26, qui Crobyzos ad Rhoden flu. collocat. Odessum Milesiorum coloniam Strabo quocumque VII, p. 319 et Plinius IV, 18 testantur, tempus vero deductæ coloniae præter Nostrom tradit nemo. Cf. Raoul-Rochette, III, p. 786sq., Clinton. F. H. I, an. 592. || — 751-757. *Anom. p. 13, Huds.; p. 227, 7 Gail.* Initio Anonymus : αὕτη ἡ Διονυσόπολις πρῶτον; mutavit Meinekii; ἡ Διον. πρῶτον Holsten. et Vossius; Διον. δὲ πρῶτον Letronn. || — 753. Anonymus post vecem ἐκρύσεις pergit : ἔπειτα δὲ μετωνομάσθη Μاتیόπολις· ὕστερον δὲ Διονυσιακοῦ ἀγάλματος προσπεσόντος ἐκ τῆς θαλάσσης τοῖς τόποις Διονυσόπολιν λέγουσι κληθῆναι πάλιν. In quo verba ἔπειτα... Μاتیόπολις non ex Nostro petita esse censet Vossius; Μاتیόπολις corruptum putat ex Μαρκιανόπολις; hanc urbem, a Marciana Trajani uxore nominatam, quum non ita longe a Crunis sive Dionysopoli dissitasit, Anonymum pro altero Crunorum nomine habuisse perperam; eamque suspicionem confirmari quodammodo a Stephano Byzantio, qui ita habet : Διονύσου πόλις, ἐν τῷ Πόντῳ, ἡ πρότερον Κρουνοὶ ἀπὸ τῆς τῶν ὑδάτων

καταρροῆς, « Διονυσιακοῦ δὲ προσπεσόντος ὕστερον | ἐκ τῆς θαλάττης τοῖς τόποις ἀγάλματος », οὕτως ἐκλήθη. Nullam ibi mentionem fieri Matiopolis, quam de suo Anonymus addiderit. Quæ quidem argumentationi quamquam firma non est, probabilitate tamen non caret. Adde quod Plinius quoque IV, 18 nihil nisi hæc tradit : *Dionysopolin Crunos ante dictam alluit Ziras annis*. Porro si reputes quæ de aqua fluvio limpidissima in Marcianopoli refert Jornandes De reb. Get. c. 16 (v. Fragm. Hist. III, p. 676), non negabis facili fieri potuisse, ut Crunorum nomen ad hanc nonnulli referrent. Ceterum Crunos præter Plinium I. l. memorat Strabo p. VII, p. 319. De Dionysopoli v. Ptolemæus III, 10, p. 211, 33; Arrian. Periopl. Pont.; Hierocles p. 637; Itiner. Ant. p. 228; Tab. Peut.; Geogr. Rav. IV, 6; Constantin. De Them. II, 1 (nunc *Baldsijk*). || — 756. « Ἀν ἣν μεθορίοις? » MEIN. || — 757. χώρας κειμένη μιγάδας *Anom.*; in ordinem redegit Letronnii; χώρας μιγάδας Holstenius. || — 758-760 *Anonym. p. 13 H., p. 227, 3 G.* : Τοῦτο τὸ πολὺτις (sc. Βιζώνη) τινες μὲν φασὶ βαρβάρων, τινὲς δὲ ἀποικον γεγονέναι Μεσημβρίας. Versus fecit Holstenius. Vossius ita : Τοῦτο τὸ πολὺτις τινὲς φασὶ βαρβάρων κτλ. Bizonen memorant Strabo I, p. 54. VII, p. 319; Mela II, 2; Plinius IV, 18; Arrian. Periopl. p. 24 (ubi Βίζον); Tab. Peut.; Steph. Byz.; Geogr. Rav. IV, 6 (ubi *Bizoi*). Quod de origine urbis Noster tradit, aliunde non novimus. || — 761-764. *Anonym. p. 12 H., p. 226, 4 G.* : Κάλλατις Ἡρακλειωτῶν ἀποικία κατὰ χρησμόν γενομένη· ἔκτισαν κτλ. Ordinavit Letronnii. Heracleotarum coloniam dicunt etiam Memno c. 21 (Fr. Hist. III, p. 537), Strabo I, p. 54 et XII, p. 542, et Etym. M. p. 486, 41 : Κάλλατις... κτισθεῖσα ὑπὸ Ἡρακλειώτου (sic)· ὠνομάζεται δ' ἀπὸ τῆς παρακειμένης λίμνης

768 Τόμοι δ' ἄποικοι γενόμενοι Μιλησίων,
ὑπὸ Σκυθῶν κύκλῳ δὲ περιοικούμενοι.

Πόλις

Ἰστρος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ λαβοῦσα τοῦνομα.

Ταύτην τὴν πόλιν

770 Μιλησίοι κτίζουσιν, ἡνίκα Σκυθῶν
εἰς τὴν Ἀσίαν στρατεύμα διέβη βαρβάρων
τὸ Κιμμερίους διώκον ἐκ τοῦ Βοσπόρου.

Ἰστρος ὁ ποταμός·

κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων οὗτος τόπων
775 τὴν ἐκβολὴν πέντε στόμασι πεινόμενος·
καὶ δυσὶ δὲ βεῖ σχιζόμενος εἰς τὸν Ἀδρίαν.
Ἀμέλει δὲ μέχρι τῆς Κελτικῆς γινώσκειται.
καὶ τῷ θέρει τὸν πάντα διαμένον χρόνον·
χειμῶνι μὲν γὰρ αὖξεται πληρούμενος
780 τοῖς γινομένοις ὁμβροῖσιν, ἐν δὲ τῷ θέρει
ἀπὸ τῆς χιόνος, ὥς φασί, τὰς ἐπιρρύσεις
τῶν τηχομένων τε λαμβάνων αἰετὰ γων,
τὸ βρεῖθρον ἐξίτησιν ὠσαύτως ἴσον.
783 Ἐχει δὲ καὶ νήσους ἐν αὐτῷ κειμένας

Tomi colonia est Milesiorum,
a Scythis undique cincta accolis.

Urbs

Istrus a fluvio suum nacta nomen.

Hanc urbem

Milesii condunt, quando Scytharum
barbarorum exercitus in Asiam transit,
Cimmerios e Bosphoro fugientes persequens.

Ister fluvius.

Is ex occiduis devenit locis
quinque ostiis in Pontum exiens,
duobus vero scissus in Adriam quoque influit.
Ad Celticam usque satis notus est. . .
[idem fere et hieme] et æstate omni manens tempore;
nam hieme quidem augetur impleturque
quæ fiunt pluviis, æstate autem
a nive, ut ferunt, augmenta
liquefactaque subinde sumens glacie,
fluentum emittit pariter æquale.
Habet etiam insulas in ipso sitas

Tempus unus Noster tradit. Ante Heracleotas locum inesside Milesios nonnulli putant, siquidem Mela II, 2 Callatin a Milesiis deductam, Plinius vero I. l. urbem antea Acervetin (?) vocatam tradunt. Quæ quidem sententia non certior est quam altera illa, ex qua Heracleam et Byzantium denuo incolis frequentatam a Milesiis esse censent, quoniam conditas eas a Milesiis dicunt Strabo p. 542 et Vellejus II, 15. Vide Müller. Min. p. 293 sq. || — 765 sq. Anom. p. 12, H., p. 226, 1 G.: Τορμῶι ἀποικοὶ γινόμενοι Μιλησίων ὑπὸ Σκυθῶν ἐν κύκλῳ οἰκοῦμενοι. Refinxit Letronnius. Pro Τορμῶι fort. fuisse Τορμῆς conj. Meinek. || — 667-672. Anom. p. 12 H., p. 225, 10 G.: Αὕτη ἡ πόλις Ἰστρος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔλαβεν τὸ δῶμα καὶ ταύτην τὴν πόλιν κτλ. Refinxit Meinek. ; ἔλαβε τοῦτο τοῦνομα dedit Letronnius. Ceterum verba ταύτην τὴν et ex seqq. διε... βαρ et βοσπορ conspicuiuntur in codicis Parisini paginæ ultimæ lin. 5. 4. 3 ab ima. De Istro Milesiorum colonia cf. Strabo p. 319 et Eustath. ad Perieg. Dion. 823. De tempore rei v. Hieronym. ad. an. Abrah. 1363 (Ol. 31, 3. 654 a. C.) vel Euseb. Arm. ad an. 1362: *Acanthus condita et Stagira. Istrus in Ponto condita. Lampascus condita et Abdera. In Sicilia Selinus condita. In Ponto Borysthenes condita.* Cf. Syncell. p. 213, B. Vulgo tamen ob Scytharum expeditionem quam Noster memorat, deductam Istrum statuunt circa Ol. 36, 4. 633 a. C. (v. Clinton. Fast. Hell. tom. I, p. 204). Attamen non temere positus ille Eusebii numerus, ipsiusque Ephori calculus niti videtur. De quo pluribus exponere non hic est locus. Ceterum de Istro urbe adi Mannertum tom. VII, p. 125 sqq. || — 773-791. Anom. p. 11 H., p. 224, 5 G.: Οὗτος ὁ Ἰστρος ποταμός (ὁ καὶ Δανουβίος καλούμενος) κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τόπων, τὴν ἐκβολὴν κτλ. Hæc isti dedi ut refinxit Meinek. in Præfat. p. xi. In ipso contextu scripserat: Ἰστρος

ὁ ποταμός | ἀφ' ἐσπερίων μόνος κατέρχεται, seductus iis quæ laudato Scymno affert schol. Apoll. Rhod. IV, 284, de quo loco v. Prolegg. Letronnius scripsit: Ἰστρος δὲ ποταμός | κατέρχεται μὲν ἐσπερίων ἀπὸ τῶν τόπων. Vossius luserat: Ἰστρος ποταμός ὅς τε Δανουβίος καλούμενος | κατέρχεται μὲν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τόπων. Mitto Holstenium, qui minus etiam quam Vossius numeros curavit. || — 776. Anonymus ita: δυσὶ δὲ περισχιζόμενος καὶ εἰς τὸν Ἀδρίαν βεῖ. Quæ refinxit. Letronnius tentavit: δυσὶ δὲ διασχιζόμενος εἰς Ἀδρίαν βεῖ. Meinek.: « Hoc unum, inquit, video apud Anonymum verba ex pluribus esse contracta et inter perī et σχιζόμενος aliquid excidisse. Id quale fuerit suspicari licet ex his Apollonii Rhod. IV, 321: Οὐδ' οἱ περὶ Λαυρίον ἦδη Σίνδου ἐρημαῖον πεδίον μέγα ναϊετόντες, et paucis interjectis: καὶ ἀπωθεν ἐόντα ἀγγούρου ὄρεος σκόπελον παρὰ Καυλιακοῦ, ὃ περὶ δὴ σχιζῶν Ἰστρος ῥέον ἐνθα καὶ ἐνθα βάλλει ἄλως, ubi vide schol., collato Stephano Byz. v. Καυλικολ, ἔθνος κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον, Ἐκαταῖος Εὐρώπη. Κέλχηται δ' ἀπὸ ὄρους. Itaque non vituperaverim equidem, si quis Scymni verba hæc fere fuisse conciat: δυσὶν δὲ περὶ [Σίνδου ὄρος τε Καυλικὸν] | σχιζόμενος ἐξίτησιν εἰς τὸν Ἀδρίαν. » Quinque Istri ostia præter Nostrum memorant Herodot. IV, 47, II, 10; Ephorus ap. Strabon. VII, p. 305; Arrian. An. I, 3. V, 4; Peripl. p. 23; Dionys. Per. 301; Eustath. ad Dion. 298; Mela II, 1; Claudian. De bello Get. 387; Leo Diacon. VIII, 1. Alii aliter. V. Ukert. III, 1, p. 159. De Istri brachio Adriatico bifariam rursus fissio v. Apollon. Rh. IV, 291, ibiq. schol. et Ukert. III, 1, p. 147. || — 477. δὲ μέχρι pro δὲ ἄχρι, quod Anom. habet, repositum Meinek.; δ' ἄχρις Letronnius e conj. Boissonadii. || — 778-784. Sic hæc constituit Meinek. p. 47. Priores versus duos recte habet Anonymus, deinde vero pergit ita: τοῖς γινομένοις ὁμβροῖσι καὶ ἀπὸ

πολλὰς τε καὶ μεγάλας μεγέθειν, ὡς λόγος,
 ὣν ἡ μεταξὺ τῆς θαλάττης κειμένη
 καὶ τῶν στομάτων οὐκ ἔστ' ἐλάττω μὲν Ῥόδου,
 Πεύκη δὲ λέγεται διὰ τὸ πλῆθος ὧν ἔχει
 700 πευκῶν· ἐπ' εὐθείας κατ' αὐτὴν πελαγία
 Ἀχιλλείως ἡ νῆσός ἐστι κειμένη.

Ἦχει δὲ πλῆθος χειρότερος ὁρνεῶν
 θέαν ἱεροπρεπῆ τε τοῖς ἀπικνουμένοις.
 Οὐ δυνατόν ἀπὸ ταύτης δ' ἰδεῖν χώραν τινὰ
 705 καίπερ ἀπεχούσης τῆς πέραν στάδια μόνον
 τετρακόσι', ὡς δὴ συγγράφει Δημήτριος.

multas atque magnas ambitu, ut fama est,
 quarum una inter mare jacens
 fluvitque ostia non minor est Rhodo;
 Peuce ei nomen propter copiam quam continet
 picearum. Rectā ei opposita
 Achillis insula in alto jacet.

Habet insula mansuetam avium copiam,
 religiosumque præbet advenis spectaculum.
 Nequit ab ea terra ulla conspici,
 quamquam non distat continens ultra stadia
 quadringenta, ut tradit Demetrius.

τῆς χιόνος, ὡς φαίνεται, τὰς ἐπιρρύσεις τῶν τε τηχομένων
 λαμβάνων ἀπὸ πάγων, ἐν δὲ τῇ θέρει τὸ βεῖθρον ἔξισιν
 ὡπαύτως ἴσων. Letronnius ita : ἀμφεῖ δ' ἄχρις τῆς
 Κελτικῆς γινώσκεται | κὰν τῷ θέρει τὸν πάντα διαμένων
 χρόνον | χειμῶνι μὲν γὰρ αὔξεται πληρούμενος | τοῖς γι-
 νομένοις ὁμοιοῖται καὶ χιόνος ἀπο | τῶν τηχομένων τε λαμ-
 βάνων ἀπὸ πάγων, | ὡς φασι, τὰς ἐπιρρύσεις· κὰν τῷ θέρει |
 τὸ βεῖθρον ἔξισιν ὡπαύτως ἴσων. Contra Meinekios,
 recte, opinor, statuit post v. γινώσκεται excidisse vide-
 ri verum, siquidem verba καὶ τῷ θέρει oppositionem
 sibi postulent. Itaque in fine ejus qui excidit versus
 fuisse suspicatur ἐν χειμῶνι δέ. Idem de sequentibus
 Letronnians ait : « Fateor me in his nullum sensum
 videre, neque grammaticam legem ita ut decebat ser-
 vatam. Nam ut de infelici isto ἔξισιν taceam, verba
 χειμῶνι μὲν γὰρ satis docent non scribi posse κὰν τῷ
 θέρει, sed quod Anonymus habet ἐν δὲ τῷ θέρει. Male
 item χιόνος ἀπο scriptum est, propter omissionem articu-
 lum, qui necessarius est. Quod autem summum est,
 ipsa laborat sententia, quæ quum hæc esse debeat, ut
 rationes explicentur, quibus fieri possit, ut Ister et
 æstate et hieme æquabilem aquarum multitudinem ha-
 beat, de hiemali tempore partim afferuntur ea quæ de
 hoc anni tempore dici non possunt, de æstivo autem
 tempore nihil omnino affertur. Has difficultates remo-
 veris si ita locum refingas : χειμῶνι μὲν etc. (vid. su-
 pra). Hæc autem vera esse docent, opinor, quæ ante
 oculos habuit Scymnus verba Herodoti IV, 50 : ἴσος
 δὲ αἰεὶ ἔχει ἐν τε τῷ θέρει καὶ χειμῶνι ὁ Ἴστρος κατὰ
 τοῦνδε τι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Τοῦ μὲν χειμῶνός ἐστι ὅσος
 περ ἐστὶ, ὀλίγω τε μέζων τῆς ἐκ τοῦ φύσος γίνεται· ὕε-
 ται γὰρ ἡ γῆ αὕτη τοῦ χειμῶνος πάμπαν ὀλίγω, νιφετῷ δὲ
 πάντα χρεέται, τοῦ δὲ θερέος ἡ χιών ἡ ἐν τῷ χειμῶνι πε-
 σσῶσα, ἐοῦσα ἀμφιλαφής, τηχομένη πάντοθεν ἐδοῖτο ἐς τὸν
 Ἴστρον. In quibus etsi insunt, a quibus Noster dissen-
 tiant, in universum tamen summum est amborum con-
 sensus. » Herodoteis addit Pausaniam VIII, 38, 3. Ea
 quoque quæ initio hujus loci leguntur, ἀμφεῖ... γι-
 νώσκεται, in animum revocant quæ Herodotus II, 34
 Istrum cum Nilo comparans dicit : Ὁ μὲν δὲ Ἴστρος
 (βέει γὰρ δὲ οἰκευμένης) πρὸς πολλῶν γινώσκεται,
 περὶ δὲ τῶν Νεῖλου πηγῶν οὐδεὶς ἔχει λόγον. || —
 786. τοῖς μεγέθειν Anom.; correx. Holsten. || —
 787. θαλάττης An.; em. Letronn. || — 788. οὐκ ἔστιν
 ἐλάττω μὲν τῆς Ῥόδου νήσου, Πεύκη δὲ λέγεται αὕτη

διὰ κτλ. Anom.; em. Holstenius. De re cf. Eratosthe-
 nes ap. schol. Apoll. Rh. IV, 310 : Ἐρατοσθένης ἐν
 γ' Γεωγραφικῶν νῆσον εἶναι ἐν τῷ Ἰστροῦ πρὸς τρίγωνον,
 ἴσην τῇ Ῥόδῳ κτλ. || — 790. εἶτο οὕτως μετ' αὐτὴν πελα-
 γία κειμένη ἢ προσηρμένη τοῦ Ἀχιλλείως νήσου Anom.
 Hinc Holstenius et Letronnius : μετ' αὐτὴν εἶτα πελα-
 γία (πελαγία Letr.) κειμένη | Ἀχ. νήσος. At dici εἶτα
 μετὰ ταῦτα, non dici μετὰ ταῦτα εἶτα, monet Meineke;
 πελαγία vero parum apte introductum, ut versus Holste-
 nianus corrigeretur; πελαγία insula etiam Straboni VII,
 p. 383 vocatur. Meinekios itaque dedit : ἔπειτ' οὕτως
 μετ' αὐτὴν πελαγία | Ἀχιλλείως ἡ νῆσός ἐστι κειμένη,
 addens tamen vocem οὕτως corruptam esse. Cripsius
 ἐπ' εὐθείας (an fort. ἐναντίας?) | κατ' αὐτὴν, collato
 Arrian. p. 24 : κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ στόμα ἐπ' εὐθὺ
 πλάτει... νήσος πρόκειται... Ἀχιλλείως. De ipsa insula
 vide uberrime disserentem Ukertum tom. III, 2
 p. 442 sqq. et quos laudat. || — 792-796. Anonym.
 p. 10 H., p. 222, 3 G. || — 793. Particulam τε post
 θέαν habet Anom.; transposuit Meineke. Ceterum de
 avibus Leuce insulæ v. Antigonus Mir. 134, Plinius
 X, 24, Solinus c. 19, Salmasius ad Solin. p. 150.
 Euripides Iphig. Taur. 435 : πολυόρνιθον αἶαν, λευκὰν
 ἀγάν, Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδούς dicit, Achillis
 δρόμον cum Leuce insula confundens. || — 794. Ano-
 nymus : οὐ δυνατόν δέ ἐστιν ἀπὸ ταύτης χώραν ἰδεῖν,
 καίπερ ἀπεχούσης αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡπειροῦ σταδίους ὡς
 δὴ συγγράφει Δημήτριος. Ad quæ accommodare numeros
 tentavi. Letronnius scripsit : οὐ δυνατόν ἐστ' (οὐ δύνα-
 τα δ' ἐστὶν conj. Mein.) ἡπειρον ἀπὸ ταύτης ἰδεῖν, | καί-
 περ ἀπεχούσης στάδια τῆς χώρας ἀπὸ | τετρακόσι' κτλ. ||
 — 796. τετρακόσια] Consentit Plinius IV, 27 a
 Peuce insula Leucen insulam abesse dicens 50 millia :
 Ante Borysthene Achillea est supra dicta. Hanc tem-
 porum horum demonstratio a Borysthene 140 mill.
 pontis, a Tyra 120 mill. (500 stad. sec. Strabon. VII,
 p. 306), a Peuce insula quinquaginta millia. Cingi-
 tur circiter decem mill. passuum. || — 797. Anon.
 p. 10 H., p. 221, 12 G. : Οὔτοι (sc. qui sunt inter
 Istri ostia et Tyram fluvium) θράκες καὶ βαστάρναι
 ἐπὶ νῆσους. Hinc supra adscripta dedit Holstenius nume-
 rus parum curans; quare Letronnius ut spondeum sede
 illegitima ejiceret, pro βαστάρναι scripsit βαστάρναι;
 quæ literarum transpositio quamvis passim obvia, in
 opere tamen geographico juventutis in usum consecri-

(Οὔτοι δὲ Θρᾷκες Βαστάρναι τ' ἐπήλυδες.)

(Hi vero Thracæ sunt Bastarnæque convenæ.)

Ὁ ποταμός

Fluvius

Τύρας βαθύς τ' ὃν εὐδοτός τε ταῖς νομαῖς,
 800 τῶν ἰχθύων διάθειςιν ἐμπόροις ἔχων,
 ταῖς δλκασίν τε ναυσὶν ἀνάπλουν ἀσφαλῇ.
 Ὀμώνυμος δὲ τῷ ποταμῷ κεῖται πόλις
 Τύρας, ἄποικος γενομένη Μιλήσιων.

Tyras profundus abundansque pascuis,
 piscium venditionem mercatoribus præbens,
 onerariisque navibus tutam subvectionem.
 Cognominis fluvio adjacet urbs
 Tyras, colonia quæ fuit Milesiorum.

Ἐπὶ ταῖς δὲ καθ' Ὑπανὶν τε καὶ Βορυσθένην
 805 ποταμῶν διπλαῖσι συμβολαῖς ἔστιν πόλις
 κτισθεῖσα, πρότερον Ὀλβία καλουμένη,
 μετὰ ταῦθ' ὑφ' Ἑλλήνων πάλιν Βορυσθένης
 κληθεῖσα· ταύτην τὴν πόλιν Μιλήσιοι
 κτίζουσι κατὰ τὴν Μηδικὴν ἐπαρχίαν.
 810 διακοσίων σταδίων δὲ καὶ δις εἰκόσιν
 ἀπὸ τῆς θαλάττης τὸν ἀνάπλουν Βορυσθένης

Ad Hypanisque et Borysthenis
 fluviorum geminis confluentes urbs est
 condita, quæ prius Olbia vocata,
 postea a Græcis rursus Borysthenes
 nominata est. Hanc urbem Milesii
 condunt Medici tempore imperii.
 Ducentorum stadiorum et quadraginta
 a mari est ad eam navigatio adverso flumine

πτο inque non iis parum noto ægre tuleris. Meinekibus igitur liberius in his versatus dedit: Θρᾷκες τε Βαστάρναι τ' ἐπήλυδες. Ego uncis Holsteniana inclusi, utpote quæ a Scymnon aliena esse putem. Nam Anonymi locus neque verbis neque orationis numero poetam prodit, neque omnino probabile est Nostrum, qui in tota hac Ponti descriptione Ephoreæ ætatis geographiam adumbrat, commemorasse Bastarnas, quorum ante Romana tempora sive ante Philippi ab Æmilio victi ætatem nemo fecit mentionem. Primus de iis dixit Polybius (v. Ukert. III, 2, p. 427 et passim). Itaque quum proxime antecedentia ex Artemidoro Anonymus adduxerit, ad eundem auctorem etiam hæc referenda esse censeo. Deinceps Fabricius (cujus vide Lectt. Scymn. p. 12) eique obtemperans Meinekius præter ordinem quem Anonymus sequitur, posuerunt versus 838-864, quibus gentes Scythicæ inde ab Istro usque ad Mæotidem habitantes eodem loco omnes recensentur. Causa vero hujus transpositionis est nulla. Nam perinde prorsus erat, sive de Istro locutus auctor barbaras gentes, quæ illinc sunt usque ad Mæotidem, recenseret, et deinde ad oræ descriptionem rediret, sive primum oram ad paludem usque legeret, et deinde populorum istorum recensum subiceret. Idem valet de Anonymo, qui ut in reliquis ordinem periegesis probe servavit, sic etiam hoc loco non deseruisse putandus est. || — 798-803. *Anon. p. 9 H., p. 220, 4 G.*: Οὔτος ὁ Τύρας ποταμὸς βαθύς τε ὢν, εὐδοτός ταῖς νομαῖς τῶν ἰχθύων ἔστιν διάθειςιν ἐμπόροις ἔχων. In numeros redegerunt alius post alium melius quædam constituentes, Holstenius, Vossius, Letronnius, Meinekius. || — 803. λεγομένη ἄποικος Μιλήσιων *Anon.*; em. Holsten. De natura Tyræ fluvii cf. Ovid. Ex Ponto IV, 10, 50: nullo tardior anne Tyras. Flaccus Arg. VI, 84. Græcos ad ostia ejus habitasse narrat Herodotus IV, 51: ἐπὶ δὲ τῷ στόματι αὐτοῦ κατοικησιντα Ἕλληνας, οἱ Τυρῶται καλέονται. (Ammianus. XXVII, 4 ludens: civitas Tyras, colonia Phœnicum, quam præstringit fluvius Tyras). Urbem Tyram ab Ophiusa non distinguunt Alexander Polyhistor ap. Stephan. Byz. v. Τύρας • ὁ δὲ Πολύστορος τὸν ποταμὸν καὶ τὴν πόλιν Τύραν (φησὶ), τοὺς

δὲ πολίτας Τυράνους· ἐκαλεῖτο δὲ Ὀφιοῦσα, atque Plinius. *Clarus annis Tyra oppido nomen imponens, ubi anicia Ophiussa dicebatur.* Ptolemæus III, 10 inter utramque distinguit, Tyram non longe ab ora maritima, Ophiussam in eodem fluvii latere in mediterraneis ponens. At Alexandri et Plinii sententiam potiorē duxerim, quod reliqui scriptores nonnisi vel hoc vel illud nomen commemorant; Tyram novit Mela II, 1, 7; Ophiussam Scylax § 68 et Strabo, VII, p. 306, qui urbem a mari dissitam fuisse 140, vel sec. alios 120 stadiis refert (cf. not. Cramerii tom. II, p. 31). Arrianus neque Ophiussam neque Tyram commemorat, ut tunc ad oram saltem nulla fuisse urbs videatur. || — 804-811. *Anonym. p. 8 H., p. 218, 12 G.*: Ἐπὶ δὲ ταῖς καθ' Ὑπανὶν καὶ Βορυσθένην ταῖς τῶν δυσῶν ποταμῶν συμβολαῖς ἔστιν κτισθεῖσα πόλις, πρότερον μὲν Ὀλβία (Σαβία) καλουμένη, μετὰ δὲ ταῦτα ὑφ' Ἑλλήνων πάλιν Βορυσθένης κληθεῖσα. Ταύτην δὲ κατὰ τὴν Μηδικὴν ἐπαρχίαν Μιλήσιοι κτίζουσιν· διακοσίων δὲ καὶ τεσσαράκοντα σταδίων τὸν ἀνάπλουν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἔχει τῷ ποταμῷ Βορυσθένης. Refinxit Letronnius. Meinekius v. 806 mallet: κτισθεῖσα πρὶν μὲν Ὀλβία, et 807: ὑφ' Ἑλλήνων δὲ πάλιν Βορυσθένης. Nomen Σαβία nihil est, opinor, nisi dittographia nominis Ὀλβία (CABIA, OABIA); tertium urbis nomen a *Sabo*, i. e. Baccho deo, derivans in eo agnoscere sibi visus est Creuzerus in *Heidelb. Jahrbuch.* 1822. p. 1235 (in censura libri: *Choix des médailles antiques d'Olbiopolis ou d'Olbia, faisant partie du cabinet du conseiller d'état Blaramberg* Paris 1822.), cumque secutus Bæhrus in Exc. ad Herodot. IV, 18 (tom. II, p. 663). Olbia urbs non ad Borysthenem, sed ad dextram Hypanis fluvii ripam sita erat, ut testatur qui diutius ibi versatus est Dio Chrysostomus Or. 36, tom. II, p. 74 R, et ex ipsis ruinis liquet, quæ sunt juxta vicum *Ilinsky*, eo loco qui a tumulis sepulcralibus vocatur *Stomagil* (i. e. centum tumuli), sex milliaria Russica distans a sinu sive lacu (ἔλος Herodotus dicit IV, 53), in quem Hypanis et Borysthenes conflunt. Quam vero a majori fluvio Olbia etiam Borysthenes vocaretur, factum est, ut nonnulli Hypanim Borysthenem, hunc autem

ἔχει ποταμῷ.

Οὗτος δὲ πάντων ἐστὶ χρειωδέστατος,
κῆτι μεγάλη καὶ πολλὰ καὶ καρπὸς φέρων
815 τοὺς φουμένους νομάς τε τοῖς βοσκήμασιν.
Ῥεῖν δ' αὐτὸν ἐπὶ μὲν ἡμερῶν λέγουσι πλοῦν
ὡς τετταράχοντα πλωτὸν, εἰς δὲ τοὺς ἄνω
τόπους ἀπλωτός ἐστι καὶ περάσιμος·
ὑπὸ χιόνος γὰρ καὶ πάγων ἐξείργεται.

820 Ἄχιλλεος δρόμος,
ὅπερ ἐστὶν ἥων σφόδρα μακρά [τε] καὶ στενή. . .

Ἡ Ταυρικὴ δὲ χειρρόνησος λεγομένη
τούτοις συνάπτει, πόλιν ἔχουσα Ἑλληνίδα,
ἣν Ἡρακλεῶται Ἀθλίω τ' ἀπόκισαν,
825 τοῖς Ἡρακλεώταις γενομένου χρησμοῦ τινος
τοῖς τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσιν ἐντὸς Κυανέων
ἅμα Δηλίοισι χειρρόνησον οἰκίσαι.

Hypanim dicent, uti Strabo VII, 306 et Ptolemæus III, 5, alii. *Olbia* nomen (quod solum præbent numi) altero fuisse antiquius cum Nostro tradit Plinius IV, 26 : *A Tyra 120 millibus pass. flumen Borysthenes lacusque et gens eodem nomine, et oppidum a mari recedens quindecim millibus pass.* (sec. Nostrium 30 mill. sive 240 stadiis; sec. Strabonem 200 stadiis) *Olbiopolis et Miletopolis antiquis nominibus*. Aliter Stephanus v. Βορυσθένης. ἔστι καὶ πόλις Ἑλληνίς πρὸς ἐσπεραν [Βορυσθένης τοῦ ποταμοῦ suppl. censet Mein.], Μιλησιῶν ἀποικία, ἣν οἱ μὲν ἄλλοι Βορυσθένην, αὐτοὶ δὲ Ὀλβίαν, ἣν ποιοῦσιν ὅ τε Βορυσθένης καὶ Ὑπανίς. Quæ vereor ne male ad urbem translata sunt ex iis quæ sic dicit Herodotus IV, 18 : ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω οἰκεῖται Σκόθαι Γεωργοί, τοὺς Ἑλλήνας ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ καλεῖται Βορυσθελέτας, σφᾶς δὲ αὐτοὺς Ὀλβιοπολίτας. Mela, II, 1, 6, inter Borysthenem et Olbiam urbem distinguit : *Borysthenes secundum Borysthenida et Olbiam, Græca oppida, egreditur*. Ceterum res huius urbis certatim exposuerunt viri docti, quorum nomina scriptaque recenset Ukert, III, 2, p. 452. Cf. Forbiger III, p. 130. Tempus urbis conditæ Eusebius refert ad Ol. 21, 3. 654 : *Borysthenes in Ponto condita*. || — 812-818. *Anonym. p. 8. H. p. 218, 6 Gail.*, ubi prima sic leguntur : Οὗτος ὁ Βορυσθένης ποταμὸς πάντων ἐστὶ χρειωδέστατος; quæ refinxit Letronnius. || — 815. « An τῶν φουμένων, *plantarum et arborum* ? Cf. Aristot. H. An. IX, 7 : Τῶν φουμένων καὶ τῶν ζώων τῶν τετραπόδων πολλὴν αἱ ἡῶραι ποιοῦσι διαφοράν. » MEINKE. Auctor (Ephorus, ut puto) ex quo sua hians poeta, ante oculos habuit Herodotum IV, 53, ubi : Βορυσθένης ποταμός... ἐστὶ μέγιστός τε μετὰ Ἰστρον τοῦτων καὶ πολυαρκίστατος..., ὃς νομάς τε καλλίστας καὶ εὐχομίδεστάτας κτήνισι παρέργεται, ἑλθὺς τε ἀρίστους διακρίδων καὶ πλείστους... σφόδρος τε παρ' αὐτὴν ἄριστος γίνεταί, ποιη τε, τῇ οὐ σπείρεται ἡ χώρα, βαθυτάτη.. κῆτερά τε μεγάλα ἀνάγκη, τὰ ἀντακαλοῦς καλεῖται, ἀφείλεται ἐς ταρτάρουσιν... Μέγιστον μὲν οὖν Γέρρου χώρου,

Borysthenes.

Hic (*Borysthenes fl.*) est omnium utilissimum, pisces magnos plurimosque et fructus alens plantarum et pascua pecudi. Quem fluere aiunt navibus ferendis idoneum per xl dierum navigationem; ad superiores autem locos nec navigabilis est nec permeabilis; nix enim atque glacies impedit.

Achilleus cursus
litoralis tænia est perlonga et angusta.

Taurica chersonesus, quam dicunt, his jungitur, urbem habens Græcam, quam Heracleotæ Deliique condiderunt, quum oraculum præcepisset Heracleotis, qui Asiam intra Cyaneas incolunt, ut una cum Deliis chersonesum frequentarent.

ἐς τὸν τεσσαράχοντα ἡμερῶν πλοὸς ἐστὶ, γινώσκεται βέβαιον ἀπὸ βορέω ἀνέμου· τὸ δὲ καθύπερθε δι' ὧν ῥέει ἀνθρώπων οὐδείς ἔχει φράσαι. Eodem duce utitur Mela II, 1 : *Borysthenes.. inter Scythiæ amnes amænissimus... alit letissima pabula, magnos pisces, quibus et optimus sapor et nulla ossa sunt. Longe venit, ignotisque ortus e fontibus, quadraginta dierum iter alveo stringit, tantoque spatio navigabilis... egreditur*. Quorum testium consensu satis liquet istud *quadraginta dierum iter*, quo navigabilis fluvius sit, non esse mutando removendum, præsertim quum nihil verbis insit, quod a ratione geographiæ Herodotæ sit alienum. V. Ukert III, 2, p. 189 not. 93. || — 819 sq. *Anom. p. 8 H., p. 217, 5 G.* Part. te post μακρά inseruit Meinekianus, qui primus hunc Anonymi locum poetæ nostro vindicavit probabiliter. Certe non omisisse eum celebratissimæ tæniæ mentionem asseverare licet. De re v. Ukert III, 2, 454 sqq. || — 821-826. *Anon. p. 6 H., p. 216, 14 G.* || — 823. τοῖς τοῖς, sc. Borysthenitis, uti videtur. || — Ἑλληνίδα] • Quam in Taurica peninsula Heracleotæ et Delii condidere urbem, ea non alia esse potest quam Chersonesus in infima insule parte sita. Ejus nomen cur contra morem suum scriptor retinuerit, quum causam videam nullam, nescio an scribendum sit πόλιν ἔχουσα δέμωνιον. » MEINKE. Non credo. Nomen urbis pendebat haud dubie ex verbis oraculi, quibus χειρρόνησον οἰκίσαι Heracleotæ jubebantur, ideoque post oraculi demum mentionem poeta ejus meminere. De Heracleotis urbis conditoribus cf. Strabo VII, p. 308, Plinius IV, 26 : *Heraclea Chersonesus... Megarice vocabatur antea* (Ipsi Heracleotæ Megarenses erant). De Deliis sociis aliunde non constat. || — 826. τοῖς Ἀσίων scripsit Letronnius, antepenultimam in Ἀσίαν a Seymo produci opinatus; quod secus esse pluribus docet Meinekianus p. 53. Idem ex verbis ἐντὸς Κυανέων bene colligit auctorem, quum hæc scriberet, in Bithynia vixisse; alias ἐντὸς Κ. dixisset. || — 827. Δηλίοις γ. codex; em. Mein.; Δηλίοις

Τούτων εἰς τόπον τινές

τῆς Ταυρικῆς λέγουσιν ἀφικέσθαι ποτέ
830 κλαπείσαν Ἰφιγένειαν ἐκ τῆς Αὐλίδος. . .
Εἰσὶν δὲ τοῖς ὄχλοις οἱ Ταῦροι συχνοί,
βίον δ' ἐνόρειον νομάδα τ' ἐξηλωκότες,
τὴν δ' ὠμότητα βάρβαροι τε καὶ φονεῖς,
ἰλασκόμενοι τὰ θεῖα τοῖς ἀσεβήμασιν.

835 Ἐπειτ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ στόματος Μαϊωτίδος
λίμνης τὸ Παντικαπαῖον ἐστὶν ἔσχατον,
τοῦ Βοσπόρου βασιλεῖον ὀνομασμένον...
Ἄνωθε τούτων ἡ Σκυθὶς γῆ βάρβαρος
πρὸς τὴν ἀόικητον συνορίζουσι· ἐστὶ γῆν
840 καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἀγνωσμένην.

Πρώτους δὲ παρὰ τὸν Ἴστρον εἶναι Καρπίδα
εἵρηκεν Ἐφωρος, εἶτεν Ἀροτῆρας πρόσω
Νευρούς τε μέχρι γῆς πάλιν ἐρήμου διὰ πάγον,
πρὸς ἀνατολὰς δ' ἐκβάντι τὸν Βορυσθένην
845 τὴν λεγομένην Ὑλαιν οἰκούντας Σκυθάς
εἶναι, Γεωργούς δ' ἐχομένους τούτων ἄνω,
ἔπειτα πάλιν ἔρημον ἐπὶ πολλὴν τόπον,
ὑπὲρ δὲ ταύτην Ἀνδροφάγων Σκυθῶν ἔθνος,
ἐπέκεινα δ' εἶναι πάλιν ἔρημον ἐχομένην.

Hunc in locum

Tauricæ quidam dicunt olim venisse
subreptam ex Aulide Iphigeniam...
Numerosis autem Tauri turbis pollent,
vitæ montanæ vagæque dediti,
crudelitate cædibusque barbari,
exorantes numina impiis sceleribus.

Deinde ad ipsum ostium Mæotidis
paludis Panticapæum jacet ultimum,
quæ Bospori regia cognominatur...
Supra hæc est Scythica regio barbara,
contermina terræ incolis carenti
et cunctis Græcis incognitæ.

Primos vero juxta Istrum esse Carpidas
dixit Ephorus, deinde Aroteres, ulteriusque
Neuros usque ad desertam ob frigus regionem;
orientem autem versus transeunti Borysthenem
occurrere Scythas Hyleam dictam incolentes;
his conterminos esse Georgos versus mediterranea,
deinde rursus desertum sequi longe patens;
supra illud autem gentem Scytharum Androphagorum,
et ultra hos denuo esse solitudinem.

τῇ X. dedit Letronnius. || — 827-833. *Anon.* p. 6
Huds., p. 216, 8 *Gail.*, ubi nostra introducuntur ver-
bis: Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ (quæ est ad Criumetopon)
τῆς Ταυρικῆς τινὲς λέγουσιν ἀφικέσθαι. In numeros rede-
git Fabricius. In antec. Anonymus narrat a Lampade
ad Criumetopon stadia esse 220; quæ item iambis
excudit Holstenius; at mere Holsteniana hæc esse,
non poetæ nostri recte monent Gailius et Fabricius. ||
— 831. ὄχλοις *Anom.*; em. Meineke; ὄχλοις μὲν *Le-*
tronn. || — 832. ἐνόριον *An.*; em. Bast. De rebus v.
Ukert. III, 2, p. 463 sqq. || — Post v. 834 novum poetæ
fragmentum eruerunt ex *Anom.* p. 5 H., p. 212, 6
Gail., quod ap. Letronnium ita habet: Ἀπ' οὗ Ἀθη-
ναίωνος ἄχρι πῶν Κυτῶν | Σκυθαὶ κατοικοῦσι· μετὰ ταῦτα
Βόσπορος | Κιμμέριός ἐστιν, ἥ τε Κιμμερὶς πόλις. | Ἐνταῦ-
θα ναῦσιν ὄριμος τοῖς ἀπ' ἐσπέρας | ἐστὶν ἀνέμοις· ἐν τῇ
θαλάττῃ δ' ἄντικρυς | νῆσοι πετρώδεις οὐ πάννυ μεγάλα
ἴσθμ., | ὄλῃον ἀπ' ἡπείρου διέχουσαι... In ipso Anonymo
sane non ita hæc leguntur, at negari tamen nequit in
nonnullis orationem speciem quandam præbere metri-
cam. Itaque poetam nostrum subesse non pernego;
certe unde sua sumserit Anonymus nescimus. At con-
sultius duxi hæc relinquere intacta, ut fecerunt Fabri-
cius et Meinekius, qui tamen illum locum, ubi Cim-
merici Bospori mentio fit, in Scymniana receperunt, hunc
pangentes trimetrum: Ὁ Κιμμέριός ἐστι μετὰ ταῦτα
Βόσπορος. Id vero imitari nolui. Namsi reliqua Scymni
non sunt, nihil est cur Cimmerium Bosporum, quem
nemo omittere poterat, e Scymno potius quam aliunde
Anonymum memorare putemus. || — 835-874. *Anon.*
p. 3 H., p. 208, 6-211, 3 *Gail.* Versu 837 τοῖς B.
β. ἐπωνομασμένον, em. Voss. et Holsten. || — 838. ἀνω-
θεν δὲ τούτων *An.*; mutavit Mein.; ἄνω δὲ τούτων Fa-

abricius; ἐπάνω δὲ τ. Letronn. || — ἡ Σκυθὶς βαρβ. *An.*;
em. Letronn.; fort. leg. Σκυθία γῆ conj. Mein. || —
841. Καρπιδας scripsit Letronnius, Niebuhrium, ut
videtur, secutus, qui in *Opusc.* I, p. 398 Καρπιδας
Ephori esse Καλλιπιδας Herodoti, et in εἴτ' ἐναρωτή-
ρα, quod codex *Anom.* præbet, latere εἴτ' Ἀλάζωνας
sive Alazones Herodoti, censuit. At hoc quidem aperte
erat εἶτεν Ἀροτῆρας, ut jam Gronovius vidit eodem
duce Herodoto, qui ipse quoque Aroteras hosce com-
memorat. Callipides autem eosdem esse cum nostris
Carpidibus haud nego quidem, non tamen propterea
quidquam mutandum duxerim; nam si Ephorus in his
sicuti in seqq. ad Herodotea in plerisque accedit, haud
pauca tamen habet, quæ in Herodoto non leguntur.
Gailius Carpides illos dice a Carpi fluvio censuit, im-
probante Ukerto III, 2, p. 436, quum Carpis ex τῆς
καθόπερς χώρας Ὀμβρικῶν (Herodot. IV, 49) in
Istrum influat, ideoque ad Scythicas gentes non pertine-
at. Ipse Carpidas esse putat quos postea Romani
Carpos vocabant (Vopisc. 39. Aurel. Vict. 39 etc.).
Ceterum cum nostro populorum catalogo omnino
comparanda sunt quæ simillima leguntur apud Hero-
dotum IV, 17 sq., quem Ephorus præ ceteris ante
oculos habuisse videtur. De singulis vero populis
adeundus Ukertus. || — 843. νευρούτας τε μέχρι *An.*;
em. Vossius; Νεύρους τ' ἄχρις Letronn. || — πάγων *An.*;
em. Meinek. || — 844. διαβάντι? *Meineke.* Sane ita
Herodotus IV, 18: ἀπὸρ διαβάντι τὸν Βορυσθένα ἀπὸ
θαλάσσης πρώτων μὲν ἡ Ὑλαιν, ἀπὸ δὲ ταύτης ἀνθρώποι
οἰκέουσι Σκυθαὶ Γεωργοί. || — 845. τοὺς τὴν λεγοµε-
Anom.; em. Meinekius. Deinde Ὑλαιν *An.*; em. Voss.
ex Herodoto. || — 846. εἶναι δὲ γεωργούς ἐχ. *An.*; em.
Mein. Dein τοὺς τῶν ἄνω *An.*; em. Holsten. || — 849. ἐπέ-

350 Τὸν Παντικαπὴν διαβάντι Λιμναίων ἔθνος
 ἑτέρα τε πλείον' οὐ διωνομασμένα,
 Νομαδικὰ δ' ἐπικαλούμεν, εὐσεβὴ πᾶν,
 οἷν οὐδὲ εἰς ἐμφυχὸν ἀδικῆσαι ποτ' ἄν.
 855 γάλακτι ταῖς Σκυθικαῖσι θ' ἵππομολγίαις.
 ζῶσιν δὲ τήν τε κτῆσιν ἀναδεδειχότες
 κοινὴν ἀπάντων τήν θ' ὅλην συνουσίαν.
 Καὶ τὸν σοφὸν δ' Ἀνάχαρσιν ἐκ τῶν Νομαδικῶν
 φησὶν γενέσθαι τῶν σφόδρ' εὐσεβεστάτων.

860 Καὶ κατοικησάτινας
 εἰς τὴν Ἀσίαν ἐλθόντας, οὓς δὴ καὶ Σάκας
 καλοῦσιν' εὐσημότατον εἶναι φησι δέ
 τὸ Σαυροματῶν καὶ τῶν Γελωνῶν καὶ τρίτον
 τὸ τῶν Ἀγαθύρσων ἐπικαλούμενον γένος..
 865 Ἀπὸ τῶν δὲ Μαιωτῶν λαβοῦσα τοῦνομα
 Μαιωτὶς ἐξῆς ἐστὶ λίμνη κειμένη,
 εἰς ἣν δὲ Τάναϊς
 ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ λαθὼν τὸ ρεῦμα Ἀράξει
 ἐπιμίσγει, ὡς Ἑκαταῖος εἶπ' οὐρετριεύς,
 870 ὡς δ' Ἐφωρος ἰστορήκεν, ἐκ λίμνης τινός,
 ἧς τὸ πέρας ἐστ' ἄφραστον. Ἐξίησι δὲ
 ὀστομοὶ ἔχων τὸ βεῖθρον εἰς τὴν λεγομένην
 Μαιωτῶν εἰς τὸν Κιμερικὸν τε Βόσπορον.

Panticapen transgresso occurrere Limnaeorum gentem,
 aliasque plures suis singulas nominibus haud notas,
 Nomadicas quas vocant, pias admodum,
 ex quibus nemo ullus animanti inferat injuriam;
 domos (in plaustris) vehunt, ut ait, ac viciant
 lacte Scythicisque equarum mulctibus.
 Vivunt vero ita ut communia esse omnium
 destinant opes et cunctam familiam.
 Sapientem quoque Anacharsin ex his Nomadicis
 inquit fuisse, omnium piissimis.

Ac nonnullos eorum in Asiam
 transgressos sedem fixisse, quos et Sacas
 vocant. Clarissimam vero gentem dicit
 Sauromatarum et Gelonorum atque tertiam
 Agathysorum quam cognominant stirpem...

A Maotis autem nomen nacta
 Maotis est deinceps sita palus,
 in quam Tanais,
 qui ab Araxe fluvio undas accipit,
 ingreditur, ut Hecateus dicit Eretriensis,
 ut vero Ephorus narravit, ex palude quadam,
 cujus terminus nequit indicari, profluit; exit autem
 duplici alveo in dictam
 Maotin inque Bosporum Cimmericum.

κεινα πάλιν ἔρημον εἶναι cod.; em. Mein. || — 350. Λιμ-
 ναίων] Hoc nomen non habet Herodotus. Indi-
 cari videntur Maotidis λίμνης accolæ (V. Ukert. II, 2,
 p. 338), cui sententiæ nihil obstat quod Maotis palus
 in seqq. demum, ubi ad oræ descriptionem redit auctor,
 memoratur. Fort. Λιμναίους reponendum in Orphei Arg.
 1064, ubi: Σαυρομάτας τε Γέτας καὶ Γυμναίους Κέκρυρας
 τε, consente ita Holstenio. || — 852. ὦν οὐδὲς ἐμφύχων
 ἀδικῆσαι ποτ' ἄν An.; em. Bastius. || — 855. γάλακτι
 Σκυθικαῖς ἵππομολγίαις cod.; em. Letronnius; ἵππομολ-
 γίαις scr. Hudsonus. || — 857. τήν θ' ὅλην οὐσίαν An.;
 τήν τε σύνολον οὐσίαν Letronnius; quod neque facile
 neque aptum dicit Meinekius, quum κτῆσις et οὐσία non
 differant; ipse dedit τήν ὅλην συνουσίαν, conjecturam
 firmans ex Ephoro ap. Strabon. VII, p. 303: ταῖς
 διαταῖς ἐντελεῖς ὄντες καὶ οὐ χρηματίζονται πρὸς τε ἀλλή-
 λους εὐνομοῦνται κοινὰ πάντα ἔχοντες τά τε ἄλλα καὶ τήν
 ὅλην συγγένειαν. De familia vero etiam συνουσία vox
 usurpatur. || — 861. Σάκας pro Σάκας Anom.; em.
 Holstenius. || — 862. εἶναι δὲ φησι An.; em. Meineke.
 || — 863. τὸ τῶν Σαυροματῶν καὶ Γελ. cod.; em. Mei-
 neck. || — 865. ἀπὸ δὲ τῶν M. Anom.; em. Voss. || —
 868. ρεῦμα ῥάξως ἐπιμιγέσσω ἀνάτωξ ἐφοτίης Anom.;
 em. Buttmann in Niebuhr. Opusc. I, p. 397. Heca-
 tæi nomen jam cruerat Toupius ad Hesych. p. 5. || —
 871. ἔξεισι δὲ An.; em. Meineke. Tanaim brachium
 esse Araxis fluvii cum Hecateo etiam Aristoteles statu-
 it Meteorol. I, 13: Τοῦτου δ' ὁ Τάναϊς ἀποσχιζέται μέ-
 ρος ὧν εἰς τὴν Μαωτίδα λίμνην. E lacu Tanaim proflue-
 re Ephorus putavit cum Herodoto IV, 57: Τάναϊς πο-
 ταμὸς, ὃς ῥέει διὰ ἀνέκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ἐρμαίνου-
 ντος,

ἐκδιδοῦ δὲ ἐς μέζω ἔτι λίμνην καλεωμένην Μαωτίν, ἣ
 οὐρετρεῖ Σάκας τε τοὺς βασιλεῖς καὶ Σαυρομάτας. Quod
 vero de duobus Tanai ostiis in Maotidem ac Bospo-
 rum exeuntibus Ephorus statuit, alibi me legere non
 memini. Quodsi nihil aliud auctor voluisset nisi du-
 plici ostio Tanaim in Maotidem influere (quem non-
 nulli pro ipsius Tanai parte habebant), inde vero in
 Cimmerium Bosporum: miro sane modo hæc expres-
 sa forent. Ni fallor, Hypanin fluvium pro altero Tanai-
 dis brachio habuit; is enim unicus est fluvius, qui
 ab oriente in Bosporum exeat. Hinc etiam explicave-
 rim locum Vibii Sequestri, qui quod vulgo de Tanai
 Europæ Asiæque termino prædicatur, idem de Hypani
 dicit p. 11 ed. Oberlin.: *Hypanis Scythiæ, qui, ut
 ait Gallus « Uno tellures dividit anne duas; » Asian
 enim ab Europa separat.* Aliorum de Tanai in Maotin
 et Caspium mare exeunte opinionēs v. ap. Ukertum
 III, 2, p. 193 sqq. Verbo monuisse liceat inter eos
 quæ de Tanai laudantur scriptores etiam Scymnum
 afferri apud schol. Apoll. Rhod. IV, 284, ubi ex eo
 narratur Argonautas per Tanaim sursum navigasse,
 ac deinde navem eductam per terram in mare Mag-
 num transportasse; quæ quidem nec leguntur apud
 Nostrum neque legi ibi poterant, nisi fortasse præter
 Hecatei et Ephori sententiās etiam alias, quas Anony-
 nymus omiserit, allatas esse singas; sed neque tantam
 rerum ubertatem in compendio nostro deprehendi-
 mus, neque ipsissima Scymni verba, quæ affert
 scholiasta, poeticum, sed prosaicum opus arguunt.
 || — 874-886. *Anonym. p. 2 II., p. 206, 6
 Gail.* || —

[A S I A .]

[A S I A .]

Τὸν Τάναϊν, ὅστις ἐστὶ τῆς Ἀσίας ὄρος,
 875 τέμνων γε τὴν ἡπειρον ἐκατέραν διχα,
 πρῶτοι νέμονται Σαρμάται, διςχιλία
 στάδι' ἐπέχοντες.
 Εἴτα μετὰ τοὺτους ἐστὶ Μαιωτῶν γένος
 Ἰαζαματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος
 880 [ὁ συγγραφεὺς] εἶρηκεν, ὡς δ' Ἐφορος λέγει
 Σαυροματῶν λέγεται ἔθνος.
 Τούτοις ἐπιμεμῆσθαι δὲ τὰς Ἀμαζόνας
 τοῖς Σαυρομάταις λέγουσιν ἐλθούσας ποτὲ
 ἀπὸ τῆς περὶ Θερμῶνδοντα γενομένης μάχης,
 ἐφ' οἷς ἐπεκλήθησαν Γυναικοκρατούμενοι.

Εἴτ' ἔστιν Ἑρμώνασσα Φαναγορείᾳ τε,
 ἣν Τηρίους λέγουσιν οἰκίσαι ποτὲ,
 καὶ Σινδικὸς λιμὴν, ἔχων οἰκήτορας
 Ἑλλήνας ἀπὸ τῶν ἐγγύς ἤκοντας τόπων.
 890 Ταύτας περιέχει τὰς πόλεις διαχειμένας
 νῆσος, κατὰ τὴν Μαιωτῶν ἄχρὶ τοῦ Βοσπόρου
 γῶραν ἀπολαμβάνουσα πολλὴν πεδιάδα,
 ἥτις τὰ μὲν τοῖς ἔλσει καὶ τοῖς ποταμίοις
 ἀδιάβατος τοῖς τενάγεςιν τ' ἐν τῇ πέραν,
 895 ἃ δὲ τῇ θαλάττῃ τῇ τε λιμνῇ γίνεσθαι.
 Τὸ δὲ στόμ' ἐκπλέοντι Κιμμερὶς πόλις,

874. Τὸν δὲ Τάναϊν ποταμὸν, ὅς ἐστι τῆς Ἀσίας ὄρος τέμνων
 τὴν ἡπειρον Anom.; in ordinem, quem supra habes,
 redegit Meinek. || — 875. ἐκατέρω An.; em. Hol-
 sten. || — 877. ἐπέχοντα An.; em. Mein. || — 878. Ano-
 nymus : Εἴτα μετὰ τοὺς Σαρμάτας Μαιωτῶν γένος Ἰαζα-
 ματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος εἶρηκεν (ἐφ' οἷς καὶ
 Μαιωτῶν λιμὴν λέγεται. Hoc jam vidimus in antec.),
 ὡς δὲ Ἐφορος λέγει, Σαυροματῶν λέγεται ἔθνος. « Qui-
 bus in verbis quædam Scymni incesse nemo negabit,
 sed complura addita, et Scymni orationem male dis-
 tractam esse apparet. » Hæc bene Fabricius Lectt.
 Scymn. p. 16 monet. Anonymus quum e sui Peripli
 ratione a Bospori latere Asiatico ad Tanaim progredi
 deberet, ordine inverso a Tanai ad ostium Bospori
 pergit. Hinc satis liquet inferri aliunde arrepta; non
 ex uno tamen eodemque auctore hæc desumpta esse inde
 patet quod easdem urbes, Phanagoriam et Cepos, bis
 recenset diversis nominum formis. Alter fons poeti-
 cis noster erat, alter prosaicus idemque e quo Scyla-
 cis quem habemus Periplus excerptus est. Quæ supra
 exhibuimus constituit Meinek. qui et ipse tamen
 ultima reliquit intacta. || — 879. Editiones inde ab
 Hudsono præbent Ἰαζαματῶν. Cujus mutationis neces-
 sitatem non video. Cf. Stephan. Byz. : Ἰαζαμάται,
 ἔθνος παρὰ Μαιωτῶν, οὗς Σαυρομάτας φησιν Ἐφορος. Adeo
 ut, si quid mutandum, Ἰαζαματῶν videatur scriben-
 dum. Eosdem Hecateus vocat Ἰεζάτας, Mela I, 1, 19
Iaxmatas, Polyænus VIII, 55 Ἰεζάτας, Valerius Flac-
 cus Arg. VI, 143 *Exomatas*, Plinius III, 5 *Iaxmatas*,
 itemque Ptolemæi V, 8 p. 348, 27 codices plurimi. ||
 — 882 sq. Fuse rem narrat Herodotus IV, 110 sqq. ||

Tanain, qui Asia terminus est,
 secans utramque continentem bifariam,
 primi accollunt Sarmatæ, bis mille
 stadia obtinentes.
 Post hos sequitur gens Maotica
 Jazamatarum dicta, ut Demetrius
scriptor prodidit, ut vero Ephorus dicit,
 Sauromatarum nomen huic genti esse.
 His autem Sauromatis mixtas fuisse
 Amazones dicunt, quæ huc devenierint
 olim post commissum ad Thermodontem prælium;
 unde cognominati sunt Gynæocratumeni.

Deinde Hermonassa est et Phanagoria,
 quam Tejos dicunt condidisse quondam,
 et Sindicus portus, Græcos habens
 incolas, qui ex vicinis eo venerunt locis.
 Has continet civitates hic illic sitas
 peninsula, juxta Maëotim usque ad Bosporum,
 terram absumens multam campestrē,
 quæ partim paludibus et fluviusculis
 impervia fit ac vadis quæ sunt in ulteriore tractu,
 partim ob mare et paludem *Maotin*.
 Egredienti autem os Bospori Cimmeris urbs

— 886-899. *Anom. p. 2 H., p. 207, 4 Gail.* Hæc ab
 antecedentibus nonnisi hisce separantur : Εἴτα ἔστι Φα-
 ναγόρου πόλις, Κῆποι πόλις, cum quibus cf. Scylac.
 § 72. || — 886. Hermonassa a Scymno Ἑρμώνεια
 dicebatur, teste Stephano v. Ἑρμώνασσα. Quod unum
 est ex reliquis indicii, nostra non esse Scymno. vindica-
 manda. Ceterum ordo geographicus neglectus est; nam
 Hermonassa extra Bosporum sita post Phanagoriam
 recensenda erat. || — Φαναγορία cod.; em. Letronnius.
 De re cf. not. ad Scylac. § 72. || — 887. οἰκῆσαι An.;
 em. Meineke. || — 891. ἡ νῆσος An.; em. Mein.; νῆσον
 dicit chersonesum. Quæ sequuntur ἄχρι τοῦ Βοσπόρου
 cum antec. male quadrant, quum Sindicus portus
 jam extra Bosporum situs sit, et Phanagoria in ipso
 Bosporo locum habeat. Tota hujus tractus descriptio
 admodum confusa est. || — 893. τοῖς ποταμοῖς Anom.;
 em. Meineke. Letronnius dederat τοῖς τε ποταμοῖς,
 quod ob neglectas leges numerorum elegantiorum res-
 puit Meinek. suam vero conjecturam etiam naturæ
 locorum istorum consentaneam esse monet, quum non
 fluviis sed fluviusculis totus ille tractus scindatur. || —
 894. τενάγες τε τοῖς ἐν τῇ cod. An.; em. Mein. || —
 895. θαλάττῃ τῇ λιμνῇ τε Anom.; em. Letronn. || —
 896. Qui sequuntur versus tres Holstenius cum eoque
 reliqui editores ante versum 886 transposuerunt; id
 enim ordo geographicus postulare videbatur, quando-
 quidem Cimmerium ab boreale Bospori ostium situm
 fuisse tradit Mela I, 2, 19 : *Cepi, Phanagoria, in ipso
 ore Cimmerum*, et Plinius VI, 6 : *In aditu Bospori
 primo Hermonassa, dein Cepi Milesiorum, mox Stra-
 toclia et Phanagoria et pene desertum Apaturos, ulti-*

ἀπὸ Κιμμερίων μὲν βαρβαρίων κεκλημένη,
κτίσις τυράννων δ' οὐσα τῶν ἐν Βοσπόρῳ,
Κῆπος τ' ἀποικισθεῖσα διὰ Μιλησίων.

obvia fit, a Cimmeriis barbaris nominata,
condita autem a tyrannis Bosporanis,
ac Cepas, a Milesiis deducta colonia.

900

...Μοσύνοικοι...

ἔθεσι νόμοις ἔργοις τε βαρβαρώτατοι·
φασὶν γὰρ ἐν ὕψιλοιςιν ὑψηλοῖς τ' ἄγαν
πύργους ἐνοικεῖν πάντας, ἐν φανερώ δ' αἰ
ἐκαστα πράττειν, τὸν δ' ἐαυτῶν βασιλέα
905 δεδεμένον ἐν πύργῳ τε συγκεκλεισμένον
τηρεῖν ἐπιμελῶς, τὴν ἀνωτάτω στεγὴν
ἔχοντα, τοῖς φρουροῦσι δ' αὐτὸν ἐπιμελές
εἶναι, νομῆμους ἵνα πάντα προσταττέη ποιεῖν·
εἰ δὲ παραβαίη, κόλασιν αὐτοῦ λαμβάνειν
910 φασὶν μεγίστην, μὴ δίδόντας τὴν τροφὴν.

Κερασσοῦς Σινωπέων ἀποικος
καθ' ἣν ἔρημος κειμένη
παρῆκει νήσος Ἄρεως λεγομένη.

Τιβάρηνοι ὄκουν ἔθνος δημοχόριον,
915 γελᾶν πάντῳ σπεύδοντες ἐκ παντὸς τρόπου,
εὐδαιμονίαν ταύτην [μεγίστην] κεκρικότες.

moque in ostio Cimmerium, quod ante Cerberium vocabatur; porro Strabo quoque eundem locum designare videtur XI, p. 494, ubi memorat κόμην τὴν Κιμμερίαν, ἥτις ἐστὶν ἀρτήριον τοῖς τὴν λίμνην πλεύουσιν (v. Ukert. III, 2, p. 487). At non reputarunt una cum Cimmerio Nostrum nominare Cepas sive Cepum. Hæc vero apud omnes geographos (v. not. ad Scylac. § 72) tanquam ea memoratur urbs, quæ proxime sequatur, si quis ab Hiermonassa Bospori petat angustias, adeo ut vel ad ipsum Bospori ostium meridionale sita fuerit vel haud longe ab eo remota. Igitur quum duæ jungantur urbes quæ in oppositis Bospori partibus sitæ erant, patet transpositione ista nihil nos lucrari. Huc accedit, quod si transponas versus, inepta prorsus sunt ideoque delenda verba τὸ δὲ στόμ' ἐκπλέοντι. Et sane delevit Fabricius, connivente Meinekio. Ego autem miror criticam quæ versus integerrimos, ubi sponte offeruntur, exstirpandos ducat, desudet vero in effingendis iambis, ubi forsitan nulli unquam legebantur. Præterea quum Anonymus a Tanai meridii versus progrediatur, quamnam causa probabilis fingi possit, cur ordinem hunc in Cimmerii et Capi mentione ex eodem fonte petita reliquerit, turbis novas addens turbas? Formam Κῆπος pro vulgari Κῆποι novimus ex Apollodoro apud Steph. Byz. v. Ὑγροί, ubi versus laudatur: ἔπειτα δ' Ἑρμῶνασσα καὶ Κῆπος πόλις, Τρίτον δὲ τῶν Ὑγροῶν γένος. Probabiliter ipsum Apollodorum hic quoque, uti alibi, Noster ante oculos habuit. Quodsi est, vides poetam de Capi mentione non aliter quam reliquos auctores statuisse, ideoque Cimmerium ad meridionale bospori ostium posuisse. In hoc vero si erravimus, facilis saltem error erat, quum Cimmerium urbem aliunde non notam in Europa ad meridionale Bospori ostium Anonymus memoret. || — 898. κτίσις δὲ τυράνν.

... Mosynoeci...

moribus, legibus factisque maxime barbari.
Aiunt enim in ligneis et valde excelsis
turribus omnes habitare, in aperto autem semper
quælibet facere; porro regem suum
vinculis constrictum et turri inclustum
summamque ejus contignationem occupantem
assidue custodire; custodibus vero curæ
esse, ut secundum leges rex omnia fieri jubeat;
sin eas neglexerit, pœnam ex eo sumere
aiunt maximam, denegando cibum.

Cerasus Sinopensium colonia...
.. cuius in conspectu deserta jacens
parva protenditur insula Martis quam dicunt.

Tibareni, quorum gens contermina,
ridere valde student omni modo,
felicitatem hanc habentes maximam.

An.; em. Meinek. || — 900-910. *Anonymi Periplus fragmentum alterum* p. 12 *Huds.*, p. 159, 10 *Gail.*: Ἀπὸ οὖν Φαρνακίας, τῆς καὶ πάλαι Κερασσοῦντος, ἕως τοῦ πλησίον Κοτύωρος πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μοσύνοικοι ἔθεσι κατὰ. Hinc primi versus finem aliquem eruens Letronnius scribit ... οἱ Μόσυνοι λεγόμενοι. Quam nominis mutationem e tantilla causa admittere nolui. Ephorus (fr. 81. 82), fons Nostrorum, Mosynoecos, non Mosynos, dixit. || — 901. ἔθεσι ὁμοῖς, ἔργοις βαρβαρίοις Anom.; em. Holstenius et Letronnius. || — 902. φασὶ cod. || — 903. δὲ ἀντὶ pro δ' αἰ An.; em. Holsten. || — 904. τὸν αὐτῶν An.; em. Mein.; τὸν τοῦτον Letronn. || — 905. τε post πύργῳ inseruit Holsten. || — 908. προσταττέει cod. An.; em. Gail. || — 909. ἀντὶ δὲ παραβ. An.; em. Letronn. || — 910. φασὶ cod. || — 911. τὴν ante τροφὴν inseruit Holstenius. De his gentis moribus vide quæ laudavimus ad Scylac. § 86. || — 911-913. *Anom.* p. 12 *H.*, p. 159, 5 *Gail.*, ubi: αὕτη ἡ Φαρνακία πάλαι μὲν Κερασσοῦς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὕτη ἀποικος, κτισθεῖσα ὑπὲρ αὐτῶν, καθ' ἣς (sic) ἔρημος κειμένη (ἥς ἀντικρὺς) παρῆκει νήσος Ἄρεως λεγομένη. Ante παρῆκει fort. excidisse μικρὰ conj. Meineke. Ceterum cf. not. ad Scylac. § 86. || — 914-916. *Anon.* p. 12 *H.*, p. 158, 5 *Gail.*: Ἀπὸ δὲ Κοτύωρος ἕως τοῦ πλησίον Πολεμῶνιου πρῶτον Τιβάρηνοι ὄκουν κατὰ. Hinc post Holstenium Letronnius: Ἀπὸ Κοτύωρος δ' ἐς τὸ πέλας Πολεμῶνιον | ὄκουν Τιβάρηνοι πρῶτον, ἔθνος δημοχόριον, | πάντως γελᾶν κατὰ. At quum accurate istæ limitum cuique Ponti populo assignandorum definitiones in reliquis Periplus locis non vindicantur poetæ, neque hæc ei interquenda erant. || — 915. πάντῳ γελᾶν σπεύδοντες cod. An.; em. Meineke; πάντως γελᾶν sc. Letr. || — 916. εὐδαιμονίαν εἶναι ταύτην κεκρικότες Anon.; em. Meinek. laudans fontem

Ἄμισός ἐν τῇ Λευκοσύρῳ γῇ κειμένη
 Φωκαέων ἀποικία,
 τέτταρσι πρότερον ἔτεσιν οἰκισθεῖσα γάρ
 920 τῆς Ἡρακλείας ἔλαβ' Ἰωνικὴν κτίσιν.
 Κατὰ τὴν πόλιν ταύτην δὲ τῆς Ἀσίας σχεδὸν
 στενωτάτος αὐχὴν ἔστιν εἰς τὸν Ἰσσικὸν
 κόλπον διήκων τὴν τ' Ἀλεξανδρούπολιν,
 τῷ Μακεδόνι κτισθεῖσαν· ἡμερῶν δ' ὀδὸν
 925 εἰς τὴν Κιλικίαν ἑπτὰ τῶν πασῶν ἔχει·
 τὸ τῆς Ἀσίας λέγεται γὰρ ἰσθμοδέστατον
 εἶναι τὸν περὶ αὐτὸν ὄντα συνάγεσθαι μυχόν.
 Ὅ δ' Ἡρόδοτος οἶκεν ἀγνοεῖν, λέγων
 ἐκ τῆς Κιλικίας [ἀνδρὶ γ' εὐζώνῳ μολεῖν
 930 πένθ' ἡμερῶν εἰς Πόντον εἶναι τὴν ὁδόν.
 Ἐθὴν δ' ἔχει τὰ πάντα] πεντεκαίδεκα
 ἡ χερρόνησος, ὧν τρία μὲν Ἑλληνικά,
 Ἀιοικὸν εἴτ' Ἰωνικὸν καὶ Δωρικόν,
 τὰ λοιπὰ τῶν μιγάδων δὲ χωρὶς βάρβαρα.
 935 Κίλικες μὲν οὖν Λύκιοι τε πρὸς τοῦτοις ἄμα
 Κᾶρες Μαριανδυνοὶ τε παραθαλάττιοι
 οἰκοῦσι Παφλαγόνες τε καὶ Παμφύλιοι·
 Χάλυβες δὲ τὴν μεσόγειον οἱ τε πλησίον
 Καπαδόκες οἱ τε νεμόμενοι τὴν Πισιδικὴν
 940 Λυδοὶ τε καὶ πρὸς τοῖσδε Μυσοὶ καὶ Φρυγες.

Amisus in Leucosyrorum terra sita,
 Phocaensium colonia,
 quae quattuor annis ante Heracleam
 colonis frequentata Ionicam habuit originem.
 Ad hanc urbem est Asiae fere
 arctissimum collum, ad Issicum
 sinum pertingens et Alexandropolin
 a Macedone conditam. Viam illud habet
 in Ciliciam septem dierum in summa;
 nam fertur Asia angustiis arctissimis
 ad Issici sinus recessum comprimi.
 Herodotus autem videtur errare, dicens
 e Cilicia [viro expedito quinque
 dierum esse ad Pontum usque viam.
 Gentes vero in summa habet] quindecim
 hae peninsula, quarum tres sunt Graeca,
 Aelica et Ionica et Dorica,
 reliquae autem praeter mixtas barbarae.
 Cilices quidem ac Lycii et cum his simul
 Cares et Mariandyni et Paphlagonae
 et Pamphylii ad mare habitant;
 in mediterraneis autem Chalybes iisque
 vicini Cappadoces et Pisidiam colentes
 Lydique et praeter hos Mysi et Phryges.

Nostri Ephorum (fr. 82.) ap. Steph. v. Τίβαρηνία :
 Τίβαρῆνοι καὶ τὸ παλαιν καὶ τὸ γελᾶν εἰσὶν ἐξηλωκότες
 καὶ μεγίστην εὐδαιμονίαν τοῦτο νομίζουσι. Mela I, 19 :
Tibareni Chalybes attingunt, quibus in risu lusueque
summum bonum est. Letronnius scripsit : εὐδαιμονίαν
 εἶναι τε τοῦτο κεκριμένους. || — 917-939. Anon. p. 9
Huds., p. 154, 1 Gail. Prima ita An. codex habet :
 Ἄμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικία, ἐπὶ θαλάσσει
 οἰκεῖται, ἐν τῇ Λευκοσύρῳ γῇ κειμένη, Φωκαέων
 ἀποικία. Mixta haec e Nostro et ex Arriani Periplus.
 p. 16 Huds., ubi : Ἄμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων
 ἀποικία ἐπὶ θαλάττῃ οἰκεῖται. « Non improbable tamen
 videri potest, illud Ἀθηναίων utrique scriptori commu-
 ne fuisse, Scymnum autem scripsisse Ἄμισός ἐν τῇ Λευ-
 κοσύρῳ γῇ κειμένη Ἀθηναίων καὶ Φωκαέων ἀποικία.
 De Atheniensibus Amisi conditoribus etiam Plutarchus
 testis est Vit. Lucull. c. 19. In mensura nominis Ἀθη-
 ναίων Atticorum comicorum exemplum secutus est.
 Vid. Pherecrat. in Com. gr. vol. II, p. 367 et Polyze-
 lus ib. p. 871. Ad eandem normam Κερκυραίων Noster
 dixit penultima brevi v. 440 : Κερκυραίων τε καὶ Κο-
 ρινθίων πόλεις. » MEINEKE. Letronnius scripserat : ἔστι
 δὲ πόλις Ἄμισός ἐν τῇ Λευκῶν Σύρῳ | γῇ κειμένη,
 τῶν Φωκαέων δ' ἀποικία. Ceterum Theopompus (fr. 202)
 de Amiso ita tradidit ap. Strabon. XII. p. 547 : Φησὶ
 δὲ αὐτὴν Θεόπομπος πρῶτους Μιλησίους κτίσαι, εἴτα Κα-
 παδόκων ἀρχοντα· τρίτον δ' ὑπ' Ἀθηνοβολεῖς καὶ Ἀθη-
 ναίων ἐποικισθεῖσαν Πειραιά μνηστονομασθῆναι. || — 919. τέ-
 ταρσι γὰρ πρότερον An.; γὰρ transposuit M. || — De
 Heraclea v. infra 972. || — 920. ἔλαβεν cod. || —
 921. κατὰ δὲ τὴν πόλιν An.; part. δὲ transposuit M. ||

— 923. Alexandropolis est Alexandria ἡ κατ' Ἰσόν. ||
 — 926. γὰρ λέγεται An.; transpos. M. || — 929. Inclusa
 ad explendam sententiam addidi verbis Meinekii, qui
 priora etiam hunc in modum refingendam proponit : ἐκ
 τῆς Κιλικίας [εἰς τὸν Εὐξείνιον πόρον] πένθ' ἡμερῶν τὸ
 μήκος εἶναι τῆς ὁδοῦ. Mitto Holsteniana. Herodoti ver-
 ba I, 72 haec : Ὄτω δ' Ἄλως ποταμὸς ἀποτάμνει σχεδὸν
 πάντα τῆς Ἀσίας τὰ κάτω ἐκ θαλάσσης τῆς ἀπὸ τοῦ Κύπρου ἐς
 τὸν Εὐξείνιον πόντον. Ἔστι δὲ αὐχὴν οὗτος τῆς χώρας ταύτης
 ἀπάσης· μήκος ὁδοῦ εὐζώνῳ ἀνδρὶ πέντε ἡμέραι ἀνασι-
 μούνται. Cf. Scylac. § 102. || — 631 sqq. Cf. Ephorus
 (fr. 80) apud Strabon. XIV, p. 677 : Φήσαντος δὲ
 τοῦ Ἐφύρου διότι τὴν χερρόνησον ταύτην κατοικεῖ ἐκ-
 καίδεκα γένη, τρία μὲν Ἑλληνικά, τὰ δὲ λοιπὰ βάρ-
 βαρα, χωρὶς τῶν μιγάδων. Plinius VI, 2 : *Ejusdem*
nominis sinus (Amiseni) tantus recessus ut Asiam
pene insulam fuciat, 200 m. passuum haud amplius
per continentem ad Issicum Ciliciae sinum. Quo in
omni tractu proditit tres tantum gentes Graecas jure
dici, Doricam, Ionicam, Aelicam, ceteras Barbaro-
rum esse. Nostra quoque ex Ephoro manere vix du-
 bium est, quamvis quindecim tantum populos habea-
 mus, neque singulorum populorum recensensus per omnia
 idem sit. Sec. Strabonem vel potius sec. Apollodorum
 ex quo sua Strabo habet, Ephorus inter maris accol-
 las, praeter eos quos Noster habet, Bithynos quoque et
 Troes numerat, in mediterraneis autem Milyas recen-
 set, missis Cappadocibus et Lydis. || — 934. χωρὶς
 βάρβαρα An.; e Strabone em. Meineke. || — 935. Λύ-
 κιοι τε καὶ πρὸς τοῦτοις Μάχαρες cod.; em. Meineke, ad-
 dens posse etiam legi πρὸς τοῦτοις καὶ Κᾶρες. || — 940. Λύ-

Ἔπεν Σινώπη πόλις ἐπώνυμος μῆς
 Ἀμαζόνων, ὣν πλησίον τὸ χωρίον,
 ἦν ποτε μὲν ὦκον εὐγενεῖς ὄντες Σύροι,
 μετὰ ταῦτα δ', ὡς λέγουσιν, Ἑλλήνων ὅσοι
 915 ἐπ' Ἀμαζόνας διέβησαν. Αὐτολύκος τε καὶ
 σὺν Δηλίοντι Φλόγιος, ὄντες Θεσσαλοί,
 ἔπειτα δ' Ἀθρώνδας γένει Μιλήσιος·
 ὑπὸ Κιμμερίων οὗτος δ' ἀναιρεῖσθαι δοκεῖ·
 μετὰ Κιμμερίους Κῶος, πάλιν δὲ Κρητίνης,
 930 οἱ γενόμενοι φυγάδες ὄρων Μιλησίων·
 οὗτοι συνοικίζουσι δ' αὐτήν, ἥνικα
 ὁ Κιμμερίων κατέδραμε τὴν Ἀσίαν στρατός.

Καταντικρὺ δὲ Καράμβεως ἐν τῇ πέραν
 κεῖται μέγιστον

Deia Sinope urbs cognominis uni
 Amazonum, quarum in propinquo castellum;
 quam urbem olim incolebant Syri *indigenae*,
 postea autem, ut dicunt, Græci qui
 contra Amazonas trajecerunt, Autolyceusque
 et cum Deileonte Phlogius, viri Thessali;
 deinde vero Habrondas genere Milesius;
 a Cimmeriis his interentus esse putatur;
 post Cimmericos Cous denuo et [καὶ] Cretines,
 qui exules erant e finibus Milesiorum;
 hi colonis frequentarunt eam, quando
 Cimmericorum invasit in Asiam exercitus.

E regione Carambis in terra opposita
 jacet maximus

διοι An. || — 941-952. *Anon. p. 8 H., p. 150, 11 Gail.*
 || — 941. Σινώπη δὲ ἐπώνυμος ἐστὶ μῆς τῶν Ἀμαζόνων,
 πλησίον χωρίον ἦν ποτὲ μὲν τὸ πρὶν ὦκον. An. cod.;
 em. Meineke, monetque χωρίον, *castellum*, dici Themiscyra
 sive Themiscyrum, quo Amazones utebantur
 propugnaculo; v. Schol. Apoll. Rh. II, 370; Procop.
 B. G. IV, 2. Letronnius dederat: Ἀμαζόνων, ὣν πλη-
 σίον ἦν χώρα ποτὲ | ἦν τὸ πρὶν ὦκον εὐγενεῖς, in quo
 et dactylum πλησίον et productionem in v. πρὶν M.
 reprehendit. De Sanape sive Sinope Amazone v. He-
 cataeus fr. 352; Andron Tejus fr. 2 (Fr. Hist. vol.
 II, p. 348). Alii nomen a Sinopa Asopi filia deducunt.
 V. Schol. ap. Rh. II, 946; Diodor. II, 946; Plutarch.
 Lucull. 23. De Autolyco, Deileonte (Demolconte ap.
 Plutarch. l. I. et Hygin. f. 14) et Phlogio fratribus,
 Herculis cont. Amaz. comitibus, deque cultu Autoly-
 ci ap. Sinopenses, v. Apoll. Rh. II, 956; Apollodor.
 I, 9, 16; Strabo XII, p. 546; Plutarch. l. I.; Appian.
 Mithrid. 83. In universum adi Raoul-Rochette II,
 p. 206. || — 943. « At quorsum εὐγενεῖς? an forte quod
 Syri, i. e. Leucosyri, a Syro Apollinis filio genus dedu-
 cebant? Tradidit hoc sane Plutarchus Vit. Lucull.
 c. 23, et ex Plutarcho Eustathius ad Dionys. Per. 772.
 Credo tamen hoc si indicare voluisset Scymnus, id aliter
 cum dicturum fuisse. Itaque nescio an Scymnus
 εὐγενεῖς scriperit. » MEINEKIUS, recte haud dubie.
 Syri oriundi ex ipsa Sinope, sive Amazone sive Asopi
 filia, ferebantur. || — 945. ἐξ Ἀμαζόνων An.; em. Fa-
 bricius; ἐπ' Ἀμαζόνων Hudsonus. || — 946. Δηλίων
 καὶ Φλόγιος An. cod.; em. Gail. || — 947. Ἀθρώνδας
 An. cod.; em. Meinekius, qui in not. ad Scymnum
 legi voluit Ἀθρων τῷ γένει, quum Ἀθρων forma vitio-
 sa recteque Sylburgio suspecta sit ap. Etym. M.
 p. 226, 29. 624, 57. Idem deinde ad Stephanum
 Byz. p. 571: « Nunc non dubito quin Ἀθρώνδας
 scribendum sit, quod nominum genus non Beotus
 tantum usitatum fuisse docent Diondæ et Leondæ
 Atheniensium exempla ap. Plutarch. Vit. X Or.
 p. 848 C, et in titulo ap. Keil. Anall. epigr. p. 147. »
 || — 948. Κιμμερίων et dein Κιμμερίων cod. An. || —
 949. Κρητίνης et v. 950 φυγάδες τῶν Μιλ. cod. An.;
 em. Meinekius, qui: « Pro Κρητίνης, quod parum
 caute Fabricius nec sine metrico vitio Κρητίνης scripsit,

reponendum Κρητίνης, ejus nominis exemplum præbe-
 ret Herodotus VII, 165, ex quo Anaxila Rhegini
 patrem ita appellatum fuisse discimus. Fuit item Ephe-
 siaci agri oppidum Κρητίναιον a Parthenio Erot. c. 3
 memoratum, et incolarum nomine οἱ Κρητίναι dictum
 a Plutarcho Prov. I, 57: Ἐρέσιοι Κρητίνης ἐκτίσαντο
 τὰς (1. ὄντας) Μαγνήτων, de quo vide quæ dicta sunt
 Choliamb. poet. p. 123, ubi Herodotum VII, 190 me-
 morare debebam: Ἀμεινοκλέϊ τῷ Κρητίνῳ ἀνδρὶ Μάγνη-
 τι, quanquam is Magnesiam dicit Thessalicam. Jam
 non dubium videri potest, quin idem nomen restituen-
 dum sit Stephano Byz. s. v. Σινώπη, ubi hodie editur
 κτίσμα Κριτίου Κῶος, ὡς φησι Φλέγων. Præterea præeun-
 te Radulpho Rochette Hist. col. gr. III, p. 330 inter
 Κρητίνου et Κῶου inserendum καὶ, quamvis Eustathius
 ad Dionys. Per. 772 editam lectionem expressit,
 κτίσμα κατὰ τινας Κριτίου ἀνδρὸς Κῶος, ex quo nihil aliud
 intelligitur quam Eustathium eandem, qua nostri co-
 dices vitati sunt, lectionem etiam in suo Stephani co-
 dice repperisse; ἀνδρὸς autem ille de suo addidit. De
 Κῶος nomine proprio in tanta similitudinis copia (v. Lehrs
 Aristarch. p. 285) non dubitandum videtur. Fuerunt
 igitur duo novæ Milesiorum colonie duces, qui quum
 non separatim nec diversis temporibus colonos Sinopen
 deduxisse videantur, maxima est suspicio Scymnum
 in hunc modum scripsisse: μετὰ Κιμμερίους Κῶος πάλ-
 λιν καὶ Κρητίνης. Sequenti versu, in quo τῶν pro edito
 τοῦ e codice restitutum est, Letronnus post φυγάδες
 inseruit τέ, quo versui consulitur, non item sententia,
 quæ postulat ut ipsi illi, quos superiore versu memo-
 ravit, colonie duces Milesiorum exules fuisse dicantur.
 Scribendum igitur: οἱ γενόμενοι φυγάδες ὄρων Μι-
 λησίων. Consimili modo supra v. 746 habemus Ποντικῶν
 ὄρων pro Ποντικῆς χώρας. Cf. v. 135 et 519. Quem
 usum qui nostro scriptori proprium dicit Letronnus,
 non meminerat, ut alia mittam, Euripidis *Hec.* 937:
 ἐν μέσοις Θερκικῆς θροῖς. || — 951. δὲ συνοικίζουσι cod.;
 transposuit Mein. || — 952. ὁ Κ. στρατός κατέδραμε τὴν
 Ἀσίαν cod. An.; em. Mein. || — 953-957. *Anon. p. 6 H.,
 p. 148, 7 Gail.*: κατ' ἀντικρὺ δὲ Καράμβεως ἐν τῇ ἑσ-
 τέρῳ κεῖται μέγιστον ἀρωχτήριον, ἀπόστομον εἰς ὀλάσσαν
 βελήλην ὄρος, τὸ λεγόμενον Κριεὺ μέτωπον, ἀπέχον ἐκ
 Καράμβεως πλοῦον νυχθημέρον. Versuum fragmenta con-

955 ἀπότομον εἰς θάλατταν ὑψηλὸν τ' ὄρος,
Κριοῦ μέτωπον λεγόμενον,
νυχθήμερον πλοῦν ἀπέχον ἐκ Καράμβεως.

Ἦν δὲ τόπων [λέγουσιν] ἄρξει Φινέα,
τὸν τοῦ Τυρίου Φοίνικος, ὑστέροισι δέ
960 χρόνοις κατελθεῖν ἐξ Ἰωνίας στόλον
Μιλησίων κτίσαι τε ταύτας τὰς πόλεις,
ἃς εἰς Ἀμαστριν ὑστέρον συνήγαγεν
ἐπὶ τῶν τόπων κτίσας δμῶνυμον πόλιν
Ἀμαστρίς, Ὀξυάθρου μὲν ἱστορουμένη
965 θυγάτηρ ὑπάρχειν, ὡς λόγος, τοῦ Περσικοῦ,
τοῦ δ' Ἡρακλείας γενομένη Διονυσίου
γυνὴ τυράννου.

Παρθένιος... Οὗτος δ' ποταμός
πλωτὸς καταφέρειν βρεῖθρον ἡσυχώτατον.
970 Ἐν δ' αὐτῷ λόγος
Ἀρτέμιδος εἶναι λουτρὸν ἐπιφανέστατον.

[Εἴτ' ἔστιν] Ἡράκλεια, Βοιωτῶν κτίσις
καὶ Μεγαρέων· ἐντὸς δὲ ταύτην Κυανέων
κτίζουσιν ὀρμηθέντες ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος,
975 καθ' οὗς χρόνους ἐκράτησε Κύρος Μηδίας.

Σαγγάριος... Οὗτος δ' ποταμός
ἐκ τῆς ὑπὲρ Θυνῶν τε καὶ Φρυγῶν [χθονός]
φερόμενος ἐξίησι διὰ τῆς Θυνίδος.

Ὑπιος· ἐφ' αὐτῷ δ' ἔχει
980 μεσηγὺ τὴν Προυσιᾶδα λεγομένην πόλιν.

stituit Meinekius. Cf. Ephori fr. 84 Strabon. p. 545.
|| — 958-967. *Anonym. p. 5 H., p. 147, 1 Gail.*
Versu. 758 ὧν δὲ τόπων cod. Anon.; em. Holsten.
Deinde λέγουσι addidit Meineke; idem versu seq. ὑστέ-
ροισι dedit pro ὑστέροις. || — 961. καὶ κτίσαι τ. An.;
em. Letr. Strabo p. 544 : Ἦν δὲ ἡ Ἀμαστρίς γυνὴ μὲν
Διονυσίου τοῦ Ἡρακλείας τυράννου, θυγάτηρ δ' Ὀξυάθρου,
τοῦ Δαρειοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον· ἐκείνη μὲν οὖν
ἐκ τεττάρων κατοικιδίων συνήκισε τὴν πόλιν, ἐκ τε Σησάμου
καὶ Κυτῶρου καὶ Κρώμνης..., τετάρτης δὲ τῆς Τισίου κτλ.
Hudsonus pro taύτας τὰς voluit τέσσαρας πόλεις, sed in
antecq. ipsas illas urbes nominatas fuisse probabilis.
De re cf. Memnon. c. 5; schol. Apoll. Rh. II, 941;
Steph. Byz. s. v. Ἀμαστρίς. || — 963. ἐπὶ τὸν τόπον cod.
An.; em. Mein. || — 964. ἡ Ὀξυάθρου cod. An.; Holste-
nius scripsit Ὀξάθρου, quam nominis formam habet
Memno c. 5. || — 965. ὑπάρχουσα An.; em. Meineke.
Dein ὡς δ' λόγος An. || — 966. τοῦ δὲ Ἡρακλείας τοῦ
Διονυσίου τοῦ τυράννου γενομένη γυνὴ Anon.; em. Le-
tronn. || — 968-971. *Anon. p. 5 H., p. 146, 8 Gail.*
|| — 968. Παρθένης cod. An., « quem fluvium quum

et præruptus inque mare vergens excelsus mons,
Criu-metopon dictus,
diei noctisque navigatione distans a Carambi.

Quibus locis imperasse [*ajunt*] Phineum,
Phœnicis, viri Tyrii, filium; posterioribus autem
temporibus eo venisse ex Ionia classem
Milesiorum et condidisse hasce urbes,
quas in Amastrim postea conduxit
cognominem sibi in his locis condens urbem
Amastris, Oxythræ quæ narratur
Persici, ut fertur, fuisse filia,
uxor autem Dionysii Heracleæ
tyranni.

Parthenus.... Hic amnis
navigabilis, volvens fluentum placidissimum.
In eo fama est
Dianæ esse lavacrum celeberrimum.

[Deinde est] Heraclea, Bœotorum colonia
et Megarensium, quam intra Cyaneas
condunt profecti ex Græcia,
quo tempore Cyrus imperavit Mediæ.

Sangarius.. Hic fluvius
ex imminente Thynis et Phrygibus [*terra*]
delabens per Thyniam in mare egreditur.

Hypius adjacentem sibi habet
mediam Prusiada quam vocant urbem.

omnes constanter Παρθένιον dicunt, sic Scymnus qui-
dem aliter dixisse censendus est. Nimirum Παρθένης ex
Πάρθενις corruptum est, qua forma suæ ætatis morem
sequens usus erat Anonymus. Similiter quem fluvium
veteres Græci Σαγγάριον dicebant, Procopio *Ædif. V*,
3 aliisque est Σάγγαρις. Ad eandem rationem formata
sunt, quæ frequenter leguntur in titulis græcis nomina
Διονυσίος pro Διονύσιος, Αὔρηλις pro Αὐρήλιος, Ἰούλις pro
Ἰουλίος. V. Lobeck. *Pathol. p. 500*; Welcker. *Syll.*
Epigr. p. 18. » MEINEKE. || — 970. ἐν αὐτῷ δὲ λόγος
An.; em. Mein. De re cf. Apollon. *Rhod. II*, 936
ibiq. schol. et schol. ad Hom. *II. 2*, 854. || —
972-975. *Anon. p. 4 H., p. 144, 1. Gail.* || — 972. εἴτ'
ἔστιν adjecit Letronnus. || — 976-978. *Anon. p. 3 H.,*
p. 143, 2 Gail. || — 977. καὶ Φρυγίας φερόμενος ἔξεισι
διὰ τῆς Θυνιᾶδος Anon.; em. Letr. et Meinekius. || —
979 Anonymus l. l. : Οὗτος δ' ποταμός (sc. δ' Ὑπιος)
ἔχει ἐπ' αὐτῷ μεσηγὺ πόλιν Προυσιᾶδα λεγομένην. Quæ
Nostro vindicavi ob vocem poeticam μεσηγύς. Quæ
deinceps de Apolloniade Anonymus habet, item e
Nostro fluxerint.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΦΩΝΤΟΣ

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Διὰ παντὸς, ὦ Θεόφραστε, καθάπερ ὄσθα σύ,
 ἰδίόν τι πλάττω, κοῦχ' ἰδὼν τὸν ἐτέρων πόνον,
 ὅπερ ἔνιοι ποιοῦσ' ἐμαυτοῦ τίθεμενος
 νῦν ἰστόρηκα τὴν ἅπασαν Ἑλλάδα,
 ὅποτατομένης ταύτῃ δὲ τὰς ἐξῆς πόλεις,
 στοιχεῖον οὐκ ἄμουςον ἅμα θ' Ἑλληνικόν
 ἱκανὴν τε παρέχον διατριβὴν τοῖς δυνάμενοις
 ὀρθῶς συνιδεῖν ἕκαστα. Τὰ γάρ ἐν πλείοσιν
 ὑπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων εἰρημένα,
 ταῦτ' ἐμμέτρως ρηθῆσεται ἐν βραχεὶ χρόνῳ,
 ὅπερ ἐστὶν ἱκανῶς δύναμιν ἰσχυρὰν ἔχον·
 ὑπολαμβάνω γὰρ ἀσφαλῶς ἡμῖν ἔχειν
 κεῖσθαι τε τὰς μάλιστα διασήμους πόλεις,
 ἄλσιν, ποταμοῦς, νήσους τε τοὺς διάπλους τε καὶ
 λιμένας, ἅ τ' ἐστὶν ἐν Πελοποννήσῳ γένῃ
 λεγόμενα χώμορον· ἐαυτοῖς κατὰ τόπους,
 ἵνα μὴδὲ ἐν σε τὸ σύνολον διαλανθάνῃ,
 φανερώς ἐκάστων δμολόγως τε κειμένων,
 ὥστ' ἀναλαβόντα καὶ διὰ μνήμης ἔχειν·
 νοηθρὰν γὰρ οὐχ εὐροῖς ἄν, ἀλλ' ἐσπευσμένην
 τὴν πραγματείαν· διὸ σεαυτὸν μὴ βραδύν

DIONYSII

CALLIPHONTIS FILII

DESCRIPTIO GRÆCIÆ.

Semper, Theophraste, sicut nosti tu,
 proprium aliquid fingens, neque aliorum laborem
 (quod nonnulli faciunt) mihi vindicans,
 nunc exposui universam Græciam
 et subjectas ei quæ deinceps sunt urbes,
 elementum non indoctum et Græcum simul,
 idoneumque quo tempus terant scientes
 recte singula cognoscere. Nam quæ fusius
 apud scriptores veteres memorata sunt,
 ea versibus dicentur brevi tempore;
 quod quidem vim haud minimam habet.
 Existimo enim sine lapsu nobis recensitas
 positasque esse urbes præ ceteris insignes,
 nemora, fluvios, insulas, trajectus et
 portus, quæque in Peloponneso gentes
 memorantur locis sibi invicem conterminæ,
 ut omnino te ne hilum quidem lateat,
 manifeste singulis et convenienter expositis,
 ut qui relegerit memoria etiam teneat.
 Haud enim segnem sed summo factam studio
 scriptionem hanc reperias. Quare temet impigrum

Διονυσίου τοῦ Κ. ἀναγρ. τ. Ἑλλ.] Quæ sequuntur duo fragmenta metrica, in codice Parisino p. 111, lin. 9 absque ulla inscriptione subjiciuntur Isidori Characeni stathmisis Parthiciis, non ita tamen ut uno exhibeantur tenore. Quemadmodum enim in Anonymi Periplo Ponti Euxini prosaicis miscentur poetica Scymni Chii, quem vulgo dicunt, sic trimetri nostri cum eclogis quibusdam ex prosaica Græciæ descriptione petitis in unum sunt conflati. Prius fragmentum Græciæ descriptionem adumbrat inde a sinu Ambracio usque ad isthimum Corinthum. Deinde in cod. p. 114, l. 13 prosaica sequuntur, quibus de Attica et Bœotia, deque Thessalia Græciæ recte accensenda fusius exponitur. Post hæc p. 120, lin. 20, alterum habes fragmentum metricum, quod est de insulis. Fini ejus adscriptum legitur : Δικαιάρχου ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος. In apographo Vaticano (fol. 238) nec non in Monacensi titulus a fine ad caput translatus, addita mentione Theophrasti, quem primo versu poeta alloquitur, adeo ut inscriptio sit : Δικαιάρχου ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος πρὸς Θεόφραστον. Versus in codice Parisino non distincti stylo exarantur continuo; in Palatino libro primum fragmentum versus separatos habet, non item alterum. Ceterum miscellos

istos versiculos nihil pertinere ad eum quem omnes novimus Dicæarchum, dudum viri docti perspexerunt; neque de altero quodam Dicæarcho cogitandum, neque ad prosaicum fragmentum id nomen retrahendum est. Quinam fuerit ἀναγραφῆς auctor in perpetuum nos latuisset, nisi ipse artificio nomen suum oblivioni studuisset subripere. Nimirum si primas litteras priorum versuum viginti trium, qui insipidam constituunt præfationem, in unum collegeris, titulus efficitur : Διονυσίου τοῦ Καλλιφώντος, id quod egregie eruit Lehrsus. || — 2. ἔτερον codex; em. Hæschel. || — 3. ποιοῦσιν cod.; em. Meineke. || — 4. ἰστόρηκα dedit Meineke; πεπόρηκα codex; πεπόννηκα conj. Stephanus, refragante metro. || — 5. ὅποτατόμενος voluit A. Buttmannus; te pro δὲ conj. Casaubonus. Τὰς ἐξῆς πόλεις intellige Græcorum colonias, quæ a Græcia proficiscenti in ora maritima occurrunt. || — 6. Ἑλληνικῶν cod.; em. Casaub. || — 7. παρέχων codex; em. scriba apographi Monacensis. || — 9. συγγραφαίων cod. || — 10. ἐνμέτρως cod. Pro χρόνῳ fortasse λόγῳ leg. putavit Letronnus. || — 16. καὶ δμороῦνθ' cod.; em. Meineke. || — 17. διαλανθάνει cod. || — 19. ἐλ cod. || — 20. ἐσπευσμένην cod. || — 21. μὴ βραδύν || μὴ βραχύ codex; em. Meineke, qui « Nihil proficitur Boissonadi con-

δλοσχερῶς ἐπὶ ταῦτα δούς καὶ σπουδάσας
συμφιλομάθησον, καθάπερ εἰώθας ποιεῖν.

Τῆς Ἑλλάδος ἐστὶν Ἀμβρακία πρώτη πόλις.

25. Αὕτη δ' ἀποικία λέγεται Κορινθίων
εἶναι. Κατὰ τὸν κόλπον δὲ τὸν καλούμενον
Ἀμβρακικὸν ὥκισται μέση, σταδίων δ' ἔχει
ἀπὸ τῆς θαλάττης ὀγδοήκοντα. ἐπιφανὲς δ'
ἱερὸν Ἀθηνᾶς ἐστὶ ἐν αὐτῇ καὶ λιμὴν
- 30 κλειστός. Καλεῖται Δρυοπὶς ἡ χώρα δ' ὅλη.
Ἢ δ' Ἑλλάς ἀπὸ τῆς Ἀμβρακίας εἶναι δοκεῖ
μάλιστα συνεχρῆς· τὸ πέρας αὐτῆς δ' ἔρχεται
ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλίας γράφει,
ὅρος τε Μαγνητῶν Ὀμόλην κεκλημένον.
- 35 Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος
λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοῖν
ἀποχωρίσαντα, τοῦτο δ' εἶναι συμφανὲς
τοῖς φιλομαθεῖν μάλιστα φιλοτιμουμένοις.
Πλὴν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου προβήσομαι.
- 40 Ἀπ' Ἀμβρακίας εἰς Θεσσαλίαν τριῶν ὁδός
ἐστ' ἡμερῶν. Ἐγεί δὲ ποταμὸν λεγόμενον
Ἀραθὸν εἰς θάλατταν εἰσίνοντα, καὶ
ὅρος πρόσσεστιν ἱερὸν ἐπικεκλημένον.
Σταδίων δ' ὁ παράπλους ἐστὶν ἑκατὸν εἴκοσι.
- 45 Εἴτα μετὰ ταύτην εἰς Ὀρεῖσαι λεγόμεναι
εἴτ' Ἀμφιλοχία δ' Ἀργος ἐνταῦθ' ἐστὶ τό
Ἀμφιλοχικόν. Μετὰ τοῦτ' Ἀκαρνανῆες· πόλεις
οὗτοι δ' ἔχουσι πλείονας, καὶ Λευκάδα,
ἀφ' ἧς μέγας ἐστὶ κόλπος εἰς Ἰσθμὸν φέρων.
- 50 Νῆσοι Κεφαλλήνων δ' ἐν αὐτῷ κείμεναι·
Ἰθάκη σταδίων [ὡς] ὀγδοήκοντα, στενὴ,

toto animo dedens his studensque
mecum velis discere, uti facere soles.

Græcia prima urbs Ambracia est.
Hæc colonia dicitur Corinthiorum
esse. Ad sinum quem vocant
Ambracium condita est medium, stadia
a mari distans octoginta. Celebre
Minervæ templum habet, ac portum
clausum. Vocatur Dryopis hæc tota regio.
Græcia autem inde ab Ambracia videtur esse
maxime continua, et hinc pertinet
usque ad Peneum fluvium, ut Phileas scribit,
montemque Magnetum Homolen dictum.
Nonnulli tamen Magnesiam Græciæ esse
partem dicunt, et ignarum esse Phileam,
qui eam separaverit, idque esse manifestum
doctrinæ laudi maxime studentibus.
Sed ad reliquum sermonis jam progrediar.
Ab Ambracia in Thessaliam trium via
dierum est. Habet illa fluvium quem vocant
Aratthum in mare exeuntem, atque
mons adjacet Sacer cognominatus.
Prætervectio est stadiorum centum viginti.
Post hanc deinde sunt Orestæ quos dicunt;
tum Amphilochia; Argos ibi est
Amphilochicum. Sequuntur Acarnanes; urbes
hi tenent complures atque Leucadem,
post quam magnus sinus ad Isthmum tendens est;
insulæ Cephallenum ad eum sitæ sunt;
Ithaca, octoginta fere stadiorum, angusta illa,

jectura Letronno probata διὸ σεαυτὸν μὲν βραχύ, eo
etiam nomine vitiosa, quod nē non suo loco positum
est. Neque βραχὺ ita ut volunt dici potest. » || —
22. Post δλοσχερῶς edit. addunt δ', quo opus non est.
|| — 25. τὸν Κορινθίων cod.; em. edit. || — 28. θάλαττα
codex; non θαλάσσης. Deinde π' codex, numeros non-
nisi siglis indicare solens. De distantia cum Nostro
facit Scylax § 33, qui per totum hunc locum eosdem
vel simillimos fontes adhibuit. || — 29. Illud Minervæ
fanum aliunde non notum est. Unum Apollinis tem-
plum memorat Strabo VII, p. 225. Ceterum Miner-
vam Corinthi, inque Corinthiorum coloniis, Leucade,
Anactorio, aliis, cultam fuisse, e numerorum indicibus
colligit Müllerus *Dor.* I, p. 397. Sententiam noster
locus firmat. || — 30. Dryopes in hac Epiri parte me-
morat etiam Plinius IV, 1 (*Cassiopei, Dryopes, Selli,*
Hellopes, Molossi) et Athanasias in Ἀμβρακικοῖς ap.
Antonin. Lib. c. 4 (*Fr. Hist.* IV, p. 344). || — 31. De
re cf. Scylax § 33 et 65. || — 32. συνεχεῖς, τὸ πέρας
δ' αὐτῇ ἔρχ. codex; em. Vossius. || — 33. Πηνειὸν
cod. || — 34. Μαγνητῶν Ὀμόλην cod. || — 38. φιλο-
μαθεῖσι cod., em. Meineke. Cf. Scymnus 10 : τοῖς θέ-
λουσι φιλομαθεῖν. Ceterum pro ineleganti isto φιλομα-
θεῖν φιλοτιμουμένοις fuisse potius πολυμαθεῖν φιλот.
Meinekius suspicatur. || — 42. Ἀρατθον] sic codex
(non Ἀραθον, uti dicit Meineke, qui cum Palmerio

Descr. Gr. p. 318 Ἀραθὸν scripsit, collatis fluviorum
nominibus Ὑλαθος et Σύμαθος) et codices Strabonis
VII, p. 325, ubi ante Cramerum edebatur Ἀραχθος,
quod præbent Ptolemæus III, 13 p. 227, 13 (var.
lect. Ἀραχνος, Ἀρακτος), edit. Plinii IV, 1, Livius
XLIII, 22. Codex Polyb. XXII, 9, 4 Ἀρακος (l. Ἀρατ-
θος); codices Strabon. p. 327 ὁ ῥατθωνος (l. ἄρατθωνος);
Lycophron Cass. 409 et Callimachus ap. Tzetzem ad
Lyc. Ἀραθιος; Livius XXXVIII, 3. *Arethon.* || —
43. Strabo VII, p. 325 ad Nicopolin esse dicit τέμενος
ἐν τῇ υπερκειμένῃ τοῦ ἁλὸς ἐργῇ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλω-
νος. Hunc etiam Dionysii esse montem sacrum putat
Marxius, suffragante Fuhrro. Quod si est, auctor sen-
tentiam expressit perinepte. Alius potius mons ad si-
nistram fluvii ripam situs intelligendus est, haud dubie
Cranias, quem Ambraciæ montem dicit Plinius IV, 3,
sicut Κράνεια, ὡρίων Ἀμβρακιωτῶν e Theopompo af-
fertur ap. Steph. Byz. || — 44. Cf. Scylax § 33. || —
45. μετὰ ταύτην εἰσιν cod.; em. Meineke. Dein Ὀρεῖται
cod.; em. Casaub. || — 46. Ἀμφιλοχοι Ἀργος δ' ἐνταῦθ'
codex; em. Meineke. || — 47. μετὰ τούτους Ἀκ. codex;
em. Mein. || — 51. Ἰθάκη σταδ. π', στενὴ codex; em.
Meineke. Cf. Strabo X, p. 455 : κύκλος (deb. μήκος)
δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀγδοήκοντα σταδίων. 85 stad.
longitudinem ex Artemidoro notat Porphyrius Antr.
nymph. p. 114.

- ἦλος δ' ἔχουσα καὶ λιμένας τρεῖς· ἐχομένη...
 πρὸς ἐσπέραν δ' οἰκοῦσι τῆς Αἰτωλίας...
 Ἰερὸν δ' ὑπεστὶν Ἡρακλέους καλούμενον,
 65 ἕτερον δ' Ἀφροδίτης. Ποταμὸν δ' ἡ χώρα δ' ἔχει
 Ἀχελῷον. Ἡμερῶν δὲ καὶ νυκτῶν δύο
 ἐσθ' ὁ παράπλους αὐτῆς. Ἐξεταί δ' Αἰτωλία,
 ἐν ᾗ πόλις Πλευρῶν ὑπόκειται, χιερὸν
 ἄγιον Ἀθηνᾶς ἐστὶν ὀνομασμένον.
 60 Ἐπειτα Καλυδῶν, εἶπεν αἱ τ' Ἐχινάδες
 νῆσοι ποταμός τ' Εὐθηνας ἐκ Πίνδου βέων.
 Οὔτοι Δολόποιον οἰκοῦσι πρὸς μεσημβρίαν.
 Παράπλους δὲ ταύτης ἐστὶν ἡμέρας μίαν.
 Εἴτα μετὰ ταύτην ἡ Λοκρὶς καλούμενη,
 65 ἐν ᾗ πόλις Ναύπακτος· εἰθ' ὑποκείμενος
 λιμὴν μέγας πόλις τε Τολοφῶν. Μετὰ δὲ τήν
 Τολοφῶνα ποταμός ἐσθ' Ὑλάθιος λεγόμενος·
 τοῦτον δὲ βεῖν λέγουσιν ἐξ Αἰτωλίας.
 Ὁ πᾶς δὲ παράπλους οὐδ' ὅλης ἐσθ' ἡμέρας.
 70 Οὔτοι κατοικοῦσιν δὲ πρὸς μεσημβρίαν
 Αἰτωλίας, Λέλεγες τὸ πρὶν κεκλημένοι.
 Ἐπειτα Φωκεῖς εἰσὶ Λοκρῶν ἐχόμενοι,
 παρ' οἷς πεδίον Κρισαῖον. Ἀπὸ Κίρρας δ' ἄνω
 προβάντι Δελφῶν πόλις ὑπεστὶν χιερὸν,
 75 ἐν ᾗ τὸ μαντεῖον, δὲ τε Παρνασσός, μέγας
 καὶ σύσκιον ὄρος, εἴτα νυμφῶν ἐχόμενον
 Κωρύκιον ἄντρον· εἶπεν Ἀντικύρα πόλις
 ποταμός τε Κηφισὸς βέων ἐκ Φωκίδος.
 Παράπλους δὲ ταύτης ἡμέρας ἐσθ' οὐχ ὅλης.

sed habens altitudinem portusque tres; dein....
 Ceterum Acarnanes ad occasum sunt Aetolia....
 Fanum adjacet (*Alyzie*?) Hercules,
 aliudque Veneris. Flumen habet regio
 Acheloum. Duorum autem dierum atque noctium
 pratervectio ejus est. Sequitur Aetolia,
 in qua Pleuron urbs jacet, et templum
 sanctum ibi est Minervae dictum.
 Deinde Calydon, dein Echinas
 insulae, et Evenus amnis e Pindo defluens.
 Aetoli Dolopibus sunt ad meridiem.
 Regionis pratervectio unius est diei.
 Post hanc deinceps Locris quae vocatur,
 in eaque urbs Naupactus; deinde jacet
 portus magnus urbsque Tolophon. Post
 Tolophonem fluvius est Hylathus dictus;
 hunc labi ajunt ex Aetolia.
 Tota autem pratervectio diei est non integri.
 Locri habitant ad meridiem
 Aetoliae, olim appellati Leleges.
 Dein Phocenses sunt Locris vicini,
 apud quos Criseus campus. A Cirrha autem sursum
 tendenti Delphorum urbs occurrit et fanum,
 in quo oraculum, et Parnassus, magnus
 et umbrosus mons; dein nympharum sequitur
 antrum Corycium; deinde urbs Anticyra
 amnisque Cephisis fluens e Phocide.
 Pratervectio Phocidis diei est non integri.

52. Vocem ἐχομένη non posse ad Ἰθάκη referri, sed lacunam unius pluriumve versuum subesse recte monet Gailius. Excidit ipsius Cephalenae aliarumque fortasse insularum mentio. || — 53. πρὸς ἐσπέραν] πρὸς τὸ περὶν (sine acc.) codex; em. Meineke. Dein altera est lacuna post v. Αἰτωλίας. Unus vel duo exciderunt versus, quorum vox postrema fuerit Ἀλυθίας; ad hanc enim urbem, monente Marxio, referenda esse videntur sequentia, siquidem Strabo X. p. 459: ἀπὸ τῆς Λευκάδος ἐξῆς... Ἀλυθία... καὶ θὺν ἐστὶν λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος. || — 55. ποταμὸν δ' ἡ χώρα ἔχει codex; em. Casaub. || — 56. ἡμερῶν δέκα καὶ cod.; em. Voss. et Palmerius. E nostris emendandus Scylax § 34, ubi vide. || — 58. καὶ ἱερὸν codex; crasin et h. l. et v. 74, 97, 120 restituit Meineke. De Minervae hoc fano aliunde non constat. || — 60. εἴτα κλειθὲς αἱ τε Αἰχινάδες codex; em. Letronne. || — 61. δ' Εὐθῆνος cod.; em. Letronne. || — 62. Δολοπῶν cod. || — 65. αὐπάκτος cod. || — 66. δὲ Κολοφῶν et μοχ Κολοφῶνα cod.; em. Palmerius ex Thucyd. III, 101, 3 (unde sua Stephanus v. Τολοφῶν), ubi: Χαλαρός, Τολοφῶντος, Ἰπασίους, Οἰανθέας. Hinc probabiliter statuere licet de situ urbis, quam in ruinis prope hod. Kisseli agnoscent Krusius (*Hellas*, II, 2) et Leakius *North. Gr.* II, p. 620. || — 67. ἐσθ' οὐχ ὅλης codex. Hylathus fluvius alibi non memoratur. Quodsi erat post Tolophonem, anonymus ille esse debet, qui in ipsis Locridis Phocidisque confiniis in mare exit, quemque proxime excipit Plistus fluv.; hunc posteriorem h. l. indicari

ideoque ἐστὶ Πλειστός legi voluit Holstenius. At Plistus ab oriente labitur; noster ex Aetolia fluere expresse dicitur. Hoc autem ne in alterum quidem cadere videtur, qui quamvis e septentrione decurrat, Aetoliam tamen attingere non videtur. Contra recte hoc diceretur de maximo Locridis fluvio, qui paullo post Naupactum egreditur, cujusque nomen aliunde non novimus. Ad hunc igitur Dionysii verba retulit Leake II, p. 619 et qui eum sequuntur. Fortassis recte, fortasse secus. || — 69. οὐδ' ὅλης ἡμ.] ἤμισυ ἡμέρας Scylax, qui in artius fines Locridis contrahit, Naupactum Aetoliae tribuens. || — 70. κατοικοῦσι cod., em. Casaub. || — 71. Λέλεγες] Cf. Aristot. De reb. pub. fr. 119 (Fr. Hist. II, p. 145) et Scymnus 590. Bæckh. ad Pindar. Ol. IX, 61 p. 191. || — 72. Φωκεῖς ἐκλογῶν φερόμενοι codex; ἐκ Λελέγων conj. Stephanus; ἐκ λογῶν πρὶν φερόμενοι, « jadis amenés en ces lieux par l'ordre d'oracle. » Letronnius. Ad hæc Meinekius: « Ne id quidem grammaticæ consentaneum; nec de illo oraculi jussu quidquam ab aliis traditum est. Prope a vero absuit Krebsius, qui conjecit Φωκεῖς εἰσὶ Λελέγων ἔχομενοι, in quo εἰσὶ et ἐχόμενοι verissimum. Ad Leleges ineptissime hic memorantur, nec dubium est quin Dionysius scripserit Φωκεῖς εἰσὶ Λοκρῶν ἐχόμενοι. » || — 74. προσβάντι... καὶ ἱερὸν cod.; em. Meineke. || — 75. μέγας cod. || — 76. Ἀ νυμφῶν λεγόμενον? » Meineke. || — 77. εἰτ' ἐναντικύρα cod. || — 78. κηφισὸς ὄρεον cod.; em. edit. || — 79. « Ἀν οὐδ' ὅλης? » ut v. 69. » Mein. || — 80. Κωρίστου codex,

85 ἐν τῇ μεσογείᾳ δ' ἐστὶ Κυπάρισσος πόλις
 Κρήσα τε, μετ' αὐτὴν Δαυλίς. Ἡ Βοιωτία
 χώρα δὲ μετὰ Φωκεῖς ὑπόκειται, κειμένη
 τῆς Φωκίδος χώρας πρὸς ἑὼ' ἄστιν δύο
 ἐπίσημ' ὄρη, τὸ μὲν Ἑλικῶν καλούμενον,
 90 ἕτερον Κιθαιρών. Εἴτεν Ὠρωπὸς πόλις,
 καὶ τῆς θαλάττης ἀπέχον ἱερὸν οὐ πολὺ
 ἐστ' Ἀμφιαράου καὶ νείως καὶ τὸ τέμενος,
 Αὐλὶς τε Βοιωτῶν πόλις, πρὸς ἧ' ἡμιχρῆ
 καρτέμιδος ἱερὸν ἅγιον, δ' λέγεται κτίσαι
 95 Ἀγαμέμνον', εἴτεν Ἑρέσιον καλούμενον
 ἀρότατον, εἴτ' Εὐρύπος. Ἀνθηδὼν δ' ἔχει
 Ἀνθηδόνιον τὸν λιμένα· καὶ μετ' οὐ πολὺ
 Τάναγρα. Κεῖται δ' ἐν μεσογείᾳ πάνυν καλῇ
 πόλις, μεγάλαι Θῆβαι, σταδίων τὸ περίμετρον
 95 ἔχουσα τετταράκοντα καὶ προσέτι τριῶν,
 Κῶπαι (δὲ) πόλις κώρχομενός· εἴτα μετ' οὐ πολὺ
 πόλις Λεβάδεια χιερὸν Τροφωνίου,
 ὅπου τὸ μαντεῖον λέγουσι γεγενῆσθαι.
 Εἴτ' Ὀκαλέα πόλις ἐστὶ καὶ Μεδεών. Μετὰ
 100 ταύτην ὑπόκειται Θεσπιά, κατ' ἐχομένη

In mediterraneis vero sita Cyparissus urbs,
 Crisæque, post eamque Daulis. Post Phocenses
 Boeotiae regio sequitur, sita
 a Phocide regione versus ortum. Suntque duo
 insignes montes, quorum unus Helicon vocatur,
 alter Cithæron. Dein Oropus urbs,
 et a mari distans oraculum haud procul
 est Amphiarai et templum et lucus,
 Aulisque Boeotorum urbs, ad quam portus
 et Dianæ fanum sanctum, quod condidisse dicitur
 Agamemnon; dein Eresium quod vocant
 summum, tum Euripus. Anthedon vero habet
 portum Anthedonium; non longe hinc est
 Tanagra. In mediterraneis autem sita perpulera
 urbs, magnæ Thebæ, stadiorum ambitum
 habens quadraginta et insuper trium,
 Copæ etiam urbs et Orchomenus; nec multo post
 Lebadea urbs et fanum Trophonii,
 ubi oraculum dicunt fuisse.
 Dein Ocalea urbs est et Medeon. Post
 hanc sita Thespia; dein sequuntur

accentum ponens in antepenultima, quare non scripsi cum Meinekio Κυπαρίσσου, quod dicendi genus exemplo in Dionysio caret. Ceterum de conditore urbis Cyparisso, Minyæ filio, laudant Stephanum s. v., schol. Hom. II. 2, 519, Nonnum Dion. XIII, 123: Φωκῆς οἱ Κυπαρίσσου εἶχον ἔδος. || — 81. Κρήσα] Λάρισσα codex, Λάρισσα olim editt. Larissa Phocia ignota. Quare Κρήσαν memorari a Dionysio statuit recte procul dubio Harduinus ad Plinium tom. I, p. 501, suffragante Meinekio, qui Crisam cum Daulide conjungi monet etiam ap. Homer. II. II, 520: Κρήσαν τε θάλην καὶ Δαυλίδα, et Nonnum Dion. XIII, 223: Κρήσαν ἀειδομένην καὶ Δαυλίδα; de Crisa autem a Cirrha probe distinguenda, neque cum Strabone ad mare collocanda, laudat H. N. Ulrichsius in Itin. gr. I, 24. Pro Δαυλὶς codex δ' αὐλὶς (sic). || — 82. ἀρόταται: cod. em. Gail. || — 85. ἀρότατος cod. || — 86. ἀπέχων cod. || — 90. Ἀγαμέμνονα εἴτ' ἐμπερέσιον codex. « Dianæ templum ab Agamemnone conditum commemorat Callimachus fr. 72: τὴν ὠγαμέμνωνι, ὡς δ' μῦθος, εἴσατο, ad quæ Bentleyus non immemor fuit carminis Theognidei: Ἄρτεμι θηρογονή, θύγατερ Διός, ἣν Ἀγαμέμνων εἴσατο, δ'τ' εἰς Τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοαῖς. Ac fuerunt etiam alia monumenta Dianæ placanda ab Agamemnone dedicata, velut navis illa apud Geræstios a Procopio Bell. Goth. IV, 22 memorata cum hoc titulo: Νῆα μέλαιναν ἰδρύσατο τῆς Ἀγαμέμνων Ἑλλήνων στρατιῆς σῆμα πλοῖζομένης. Quorum versuum primus, cui neque Dindorfius neque Welckerus Syll. epigr. p. 226 opem tulerunt, ita redintegrandum est: Νῆα με λαίψαν κτλ. E lapidibus enim navem illam structam fuisse ipse indicavit Procopius. Emperesium, quod tertio versu memoratur, Kiepertus noster in Eubææ littore Aulidi adverso posuit, in quo nisi ignotos mihi auctores secutus est, a vero aberravit. Recte sine dubio non intellectus editoribus Holstenius εἴτεν Ἑρέσιον scribendum

significavit. Cf. Suidas Ἑρέσιον, πόλις Βοιωτίας. Idem Εἰρέσιον, πόλις Βοιωτίας. Hanc alteram scripturam secutus est Etym. M. p. 303, 11, et Plinio IV, 12 pro *Hyresion* restituit Müllerus *Orchom.* p. 56, ubi Silligius edidit *Hilesion*, quod si librorum auctoritate nititur, non improbo. Nec dubium est quin idem sit oppidum quod Homero II. II, 499 et Nonno Dion. XIII, 61 Εἰλέσιον dicitur. Utrumque nomen urbem illam antiquissimis temporibus in humili et navigantibus opportuno loco sitam fuisse indicat, postea subsidentibus aquis in alto jacere visa est, unde ἀρότατον appellat Dionysius. « MEINEKE. Strabo IX, p. 406: Ἐλος τε καὶ Ἑλεῶν καὶ Εἰλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλασι ἰδρύσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα ἢ ἀνοικισθέντα ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὶ ταπεινωθείσης διὰ τὰς ὑστερον γενομένας ἐκρύσεις. || — 93. Verba μετ' οὐ πολλὴ Τάναγρα ad situm et seriem locorum parum accommodata. Quare fuerunt qui pro Τάναγρα vellent Λάρυμνα, uti Gailius. || — 95. Sec. Dicæarchum ambitus erat stadiorum 37. || — 96. μετ' οὐ πολλὴ] sic Letronnius; μετὰ δύο codex; εἴτα μετ' ἑκατὸν (sc. στάδια), Müllerus *Orchom.* p. 483. Mitto aliorum conjecturas minus etiam ferendas. Meinekius conj. εἴτα Μετάχριοιον (collato Stephano s. h. v.); sic tamen male junguntur sequentia, posteaque Meinekius ad Stephan. Byz. p. 448 proposuit εἴτα μετ' ὀλίγων. Propius ad traditas litteras moremque auctoris accedit, neque metris Dionysianis repugnat conjectura Letronni. Particula δὲ post Κῶπαι metrico molesta. || — 97. Λεβάδια (sine acc.) καὶ ἱερὸν codex; em. Mein. || 100. Θεσπεσία codex, Θεσπιά vulgo, Θεσπιά Meinekius, de accentu laudans Herodianum ap. schol. Ven. Hom. II. II, 101. Singularem numerum etiam in sequenti versu restituere velim pro Πλαταιά. In codice aei et α ita exarantur, ut differentia fere nulla sit. Et Θεσπιά et Πλαταιά est Homericum; Homericum autem Boeoticarum urbium catalogum ob oculos ha-

ἡ προσαγορευομένη Πλαταιαί, μετὰ δέ τις πόλις ὑπόκειται Νῖσα. Μῆκος ἐστὶ τῆς Βοιωτίας στάδι', ὡς λέγεται, πεντακόσια, διακόσια δὲ ἡμίση· ἔστι τὸ
 105 πλάτος. Ποταμούς ἐχει δὲ τὸν μὲν λεγόμενον Ἰσμηνὸν Ἀσωπὸν τε, πεδία δ' εὐδρα παρακείμεν' ἐστ'· ἔπειτα χώρα Μεγαρέων. Ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς Πελοποννήσου.....
 Λιμὴν
 χωστὸς ὑπόκειται καὶ Λέχαιον λεγόμενη πόλις...

Plataeae quae appellantur; post has quaedam urbs jacet Nisa. Longitudo autem Boeotiae stadiorum, ut ferunt, quingentorum; ducentorum vero et septuaginta est latitudo. Fluvius habet Ismenum quem vocant, et Asopum; iisque campi adjacent irrigui. Deinde terra Megarensium. Hinc initium Peloponnesi....
 Portus obrutus subjacet et Lechaeum dicta urbs....

110 Κρήτη τις ἐστὶ κατὰ Κύθηρα κειμένη νῆσος περίκλυτος· ἐστὶ δ' αὐτῇ τὸ μέγεθος δισχιλίων καὶ πεντακοσίων που σχεδόν σταδίων· ἀπασών δ' ἐστὶ πελαγιοτάτη, στενὴ δὲ τελείως· ἐν δὲ ταύτῃ τρία γένη
 115 ἀποικίαν ἔσχηκεν Ἑλλήνων· τὸ μὲν Λακεδαιμονίων, ἔπειτα Ἀργείων, τὸ δὲ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἔχει δὲ βάρβαρον αὐτόχθονα γένη. Φασὶ δ' ἐν Κρήτῃ πόλιν εἶναι Φαλάσαρνα κειμένην πρὸς ἧλιον
 120 ὀνόματα, κλειστὸν λιμὲν ἔχουσαν Ἱερὸν Ἀρτεμίδος ἄγιον, καὶ καλεῖσθαι τὴν θεὸν Δικτυνναν· εἶπεν Ἀπτεραΐαν λεγομένην ἐν τῇ μεσογείᾳ· κατὰ Κνωσσὸν ἔχουμένην καὶ πρὸς νότον Γόρτυναν· ἄλλα τ' εἰσὶν ἐν
 125 Κρήτῃ πόλεις, αἷς ἐστὶν ἐργῶδες φράσαι. Ποταμούς δ' ἔχει Ἀθηναίων, εἴτα λεγομένους Διδύμους, ἔπειτα Μαινόμενον, εἴτ' ἔχουσαν Κεδρίσον Ἀμφιμέλαν τε καὶ Μεσάπολιν, ὅρος τε Δικτυνναίου ἐπὶ δυσμὰς φέρον.
 130 Τὰς δὲ Κυκλάδας νήσους ὁρῶμεν κειμένας ὑπὲρ Γερατίου, πρὸς δὲ τὴν μεσημβρίαν οὐσας μὲν Εὐβοίας, περιεχούσας δὲ τὸ

Creta quaedam contra Cythera jacet insula circumflua. Magnitudo ejus est his mille et quingentorum circiter stadiorum. Omnium maxime in alto sita est, angusta admodum. Tres Graecorum gentes colonias in ea habuerunt; quarum una Lacedaemoniorum, Argivorum altera, tertia Atheniensium. Habet etiam barbaras indigenarum stirpes. Aiunt in Creta esse Phalasarna urbem sitam ad solis occasum, clausum quae habeat portum et fanum Dianae sanctum, ac vocari hanc deam Dictynnam; deinde esse Apteraeam dictam in mediterraneis; post hanc Cnossum sequi et austrum versus Gortynam. Aliae quoque sunt in Creta urbes, quas recensere operosum est. Fluvius autem habet Lethaeum, deinde quos dicunt Didymos, tum Maenomenum, et sequentem deinceps Cedrisum Amphimelamque et Messapolin (?), montemque Dictynnaeum, qui ad occasum tendit.
 Cyclades insulas videmus jacentes super Gerastum ad meridiemque sitas Euboeae, complectentes autem

buisse Nostrum vel ejusauctorem etiam sequens suadet Nisa Boeotica, quam nonnisi ex Homero novimus (v. de ea Strabo IX, p. 405.). || — 101. μετὰ δὲ ταῖς codex; em. Mein. || — 102. πόλις cod. || — 104. σ' καὶ ο' ἐστὶ τὸ πλάτος cod.; em. Letronn. et Mein. || — 105. ποταμούς δ' ἔχει τὸν cod.; em. Meineke, qui deinceps mavult τὸν τε λεγ. || — 106. Ἰσμηνὸν λεωπὸν τε cod.; em. Gailius. ΑΕΩΠΟΝΤΕ ortum ex dittographia vocum ΑΩΠΟΝΤΕ. || — 106. πεδία εὐδρα cod.; em. Mein. || — 107. ἐστὶν ἔπειτα cod.; emendavit Meineke. || — 108. ἐστὶ τε ἐντεῦθεν codex; em. Letronnius. — χωστὸς] cum Letronnio verti *obrutus*; vox significare etiam potest « aggeribus sive molibus circumdatus. » Olim vulgo legebatur χωστὸς, pro quo χωτὴς voluit Holstenius, laudato Etym. M. p. 740: Χωτὸς λιμὴν Κυκλαίου· χωτὸς δὲ καλεῖται ὁ περικλεισθεὶς καὶ λῳαὶς οἰκοδομηθεὶς καὶ μὴ ἀπορροῦς ὢν. Καλεῖται δὲ οὕτω καὶ ὁ ἵλιον ἔχων καὶ ἄσιν ἔχον ἀναβαλίσαν. Krehsius conj. κλειστός; idem pro Λέχαιον voluit Νῖσαια. Quae haud dubie nihili sunt omnia. Hoc tantum patet vel ipsam auctorem vel alium ineptum in modum narrationem contraxisse. « Le port

de Lechaeum, qui n'existe presque plus maintenant, pouvait être fort diminué par les ensablèmes à l'époque récente où écrivait notre poète. » LETRONNE, p. 151. || — 111. περίκλυτος ante Mein. edit. || — 112. β' καὶ ρ' που σχεδόν σταδίων cod. Cf. Scylax p. 42, qui in Creta descriptione eodem fonte usus est. || — ἀποικίας ante Letronnium edit. || — 116. τὸδ' pro τὸ δὲ codex; em. Mein. || — 120. καὶ ἱερὸν cod.; em. M. || — 122. Δικτυναν, εἶπεν Ἀγχαράιν cod.; em. Meursius. || — 123. ἐν μεσογείᾳ κατεῖτα Κνωσσὸν cod.; em. Letronne. || — 125. τὰς pro αἷς cod. || — 127. Didymos, Maenomenum et Cedrisum (quem montem facit Forbiger) fluvios nemo memorat; Amphimelas fortasse ab ipso auctore prave dicitur fluvius qui prope Amphimalla urbem in Amphimallium sinum (v. Strabo p. 475. Steph. s. v.) incidit; Messapolis idem qui Scylaci p. 43. Messapus; apud utrumque scriptorem Meinekius scribendum censet Μεσάπολιον; certe illud Μεσάπολις tamquam fluvii nomen magnopere offendit. Massaliam Cretae fluvium memorat Ptolemaeus. || — 132. οὐσας ἐν Εὐβοίᾳ codex; em. Letronnius.

- πελαγος τὸ Μυρτώον λεγόμενον, ἔτι δὲ καὶ
τῆς Ἀττικῆς χώρας μετεχούσας παντελῶς.
135 Ἐγγὺς Κέως πρώτη τετράπολις Σουνίου
νῆσος ὑπόκειται καὶ λιμὴν· ἔχεται Κύθνος
νῆσος πόλις τ', εἶπεν Σέριφος καὶ λιμὴν,
ἔπειτα Σίφνος καὶ Κίμωλος ἐχομένη...
ἔχουσα λιμένας δύο· μετ' αὐτὴν δ' ἐστὶν ἡ
140 Ἀῖλος ἱερὰ νῆσος λεγομένη, καὶ λιμὴν
νεῶς τε τᾶπόλλωνος, εἶπεν ἐχομένη
Μύκονος· μετὰ ταύτην Ἱήνός ἐστι καὶ λιμὴν,
Ἄνδρος τε νῆσος καὶ κατὰ Γέραςτον λιμὴν.
Λῦται μὲν εἰσι Κυκλάδες, ἕτεραι λεγόμεναι
145 Σποράδες, ἐν αἷσι Μῆλος, εἶπεν οὐ πολὺ
ἀπέχουσα Θήρα νῆσος, εἶπεν οὐ πολὺ
Ἴος, εἶτα Νάξος· μετὰ δὲ ταύτην πελαγία
Σκύρος· κατ' Εὐβοίαν δ' ὁρῶμεν κειμένην
αὐτὴν· ἀπὸ ταύτης ἐστὶν ἀπέχουσα οὐ πολὺ
150 νῆσος Πεπάρηθος ἡ τρίπολις καλουμένη...

[ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΕΛΛΑΔΟΣ.]

mare Myrtoum quod dicunt, nec non
ad Atticam regionem prorsus attinentes.
Prima Ceos cum quattuor urbibus prope Sunium
insula adjacet et portus; sequitur Cythnus
insula et urbs, deinde Seriphus cum portu,
deinde Siphnus et Cimolus subsequens...
Tum Parus habens portus duos. Post eam vero est
Delus sacra insula dicta, et portus
templumque Apollinis; deinde sequitur
Myconus; post hanc Tenuis est cum portu,
Andrusque insula et contra Geræstum portus.
Hæ sunt Cyclades; aliæ dicuntur
Sporades, in quibus Melus; dein haud longe
distant Thera insula; hinc non longe
Ius, tum Naxus. Post hanc in alto
Scyrus, quam contra Eubœam videmus
sitam. Ab hac non multum distans
insula Peparethus dicta quæ urbes tres habet.

[ΔΙΕΞΑΡΧΙ ΔΕΣΚΡΙΠΤΙΟ ΓΡΑΕΙΕ.]

135. Σούνιον cod., em. Voss. Mavult Meinek. :
πρώτη Κέως τετράπολις ἐγγὺς Σουνίου. Letronnius dedit :
ἐγγὺς Κέως πρώτη τετράπολις, Σουνίου [ἀντίον] ὑπόκειται.
|| — 137. πόλις εἶτε Σερ. cod.; em. editt. || — 138. Post
Κίμωλος ἐχ. lacunam notavit Letronnius. Quæ se-
quuntur : ἔχουσα λιμένας δύο ad Parum insulam per-
tinent, uti e Seylace colligitur. Marxium qui in Ci-
moli locum Parum substituit, merito reprehendit
Letronnius. Excidit versiculus, in quo præter Parum
memorabatur Syrus et tertia insula, quæ probabi-
liter erat Oliarus; ne Melum fuisse putem, obstat
quod hoc nomen v. 145 reponendum esse servatæ
literæ suadent. || — 139. μετὰ ταύτην cod.; em. Le-
tronnus. || — 141. νεῶς τᾶπόλλωνος cod.; em. Mei-
nek. || — 142. Μύκολος cod. || — 143. « Ἀν νῆσος κατὰ

Γέραςτον καὶ λιμὴν? » *Meinek.* Sane ipsa insula,
non vero portus Geræsto obvertitur. || — 144. εἰσὶν
cod. || — Pro λεγόμεναι fort. fuisse δ' ἐχόμεναι opinatur
Meinek. || — 145. ἐν αἷς Κίμωλος codex; mutavi e
sententia Meinekii, quamvis ipse dedit ἐν αἷσι Σίκινος,
pro Letronniano ἐν αἷσι Σίκηνος. Meli nomen ad tradi-
tas literas propius accedit, insulaque modo Sporadi-
bus modo Cycladibus accensetur. || — 145. εἶπεν οὐ
πολὺ ἀπέχουσα Ἴος, εἶτα Νάξος· μετὰ ταύτην πελαγία
cod.; em. Meineke : « Etsi enim Scyrus recte Pelasgia
appellari potuit, non minus recte tamen vocatur πε-
λαγία, frequenti insularum epitheto; ἀπέχουσα autem
ex superiore versu repetitum videri potest. » Letron-
nius tentavit : εἶπεν οὐ πολὺ | ἀπέχουσα, Ἴος, εἶτα
Νάξος· εἶτα πελαγία. || — 149. ἀπέχουσα codex.

ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΑΡΘΙΚΟΙ. MANSIONES PARTHICÆ.

- Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας σχοῖνοι ρα΄.
 Ἀπολλωνιάτιδος σχοῖνοι λγ΄.
 Χαλωνίτιδος σχοῖνοι κα΄.
 Μηδίας σχοῖνοι κβ΄.
 Καμβάδηνης σχοῖνοι λα΄.
 Μηδίας τῆς ἄνω σχοῖνοι λη΄.
 Ῥαγιανῆς Μηδίας σχοῖνοι νη΄.
 Χοαρηνῆς σχοῖνοι ιθ΄.
 Κομισηνῆς σχοῖνοι νη΄.
 10 Ὑρκανίας σχοῖνοι ξ΄.
 Ἀσταυηνῆς σχοῖνοι ξ΄.
 Παρθυηνῆς σχοῖνοι κε΄.
 Ἀπαυαρετικηνῆς σχοῖνοι κζ΄.
 Μαργιανῆς σχοῖνοι λϛ΄.
 15 Ἀρείας σχοῖνοι λ΄.
 Ἀναυῆς σχοῖνοι νε΄.
 Ζαραγγιανῆς σχοῖνοι κα΄.
 Σακαστανῆς σχοῖνοι ξγ΄.
 Ἀραχωσίας σχοῖνοι λς΄.
 20 Ὀμοῦ σχοῖνοι ωνη΄.

- Mesopotamiæ et Babylonix schœni 171.
 Apolloniatis schœni 33.
 Chalontitidis schœni 21.
 Mediæ schœni 22.
 Cambadenæ schœni 51.
 Mediæ superioris schœni 58.
 Rhagianæ Mediæ schœni 58.
 Choarenæ schœni 49.
 Comisenæ schœni 58.
 Hyrcaniæ schœni 60.
 Astauenæ schœni 60.
 Parthyenæ schœni 23.
 Apauareticenæ schœni 27.
 Margianæ schœni 50.
 Ariæ schœni 50.
 Anauæ schœni 53.
 Zarangianæ schœni 21.
 Sacastanæ schœni 65.
 Arachosix schœni 56.
 Schœnorum summa 858.

Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλῶνος σχοῖνοι ρα΄.

Mesopotamiæ et Babylonix schœni 171.

1. Διαθέντων τὸν Εὐφράτην κατὰ τὸ Ζεῦγμα, πό-

1. Transeuntibus Euphratem juxta Zeugma urbs est

Quattuor sunt horum Excerptorum libri manuscripti: codex Parisinus 443 Suppl. p. 106, 2-111, 9, ejusque apographa duo, alterum Vaticanum (fol. 236 R-238 R, lin. 12), alterum Monacense (fol. 50 sq.), atque codex Parisinus 571, fol. 417 R-418. In cod. 443 titulmi nostri excipiunt Scylacis periplus, cui post titulum Σκύλακος Καρυανδῶς περίπλους κτλ. subjecta est alia operis ejusdam inscriptio nuda: Ἀθηναίου πόλεων σκόμματα καὶ ὁδοὶ καὶ περίπλους, omissis h. l. quæ ad eam pertinebant excerptis (vide supra p. 97 not.). Nihil ea facit ad Parthica, quibus titulus in utroque codice Parisino non præfigitur, sed subjungitur (p. 111, 9) hinc: Ἰσιδώρου Χαρακηνῶς σταθμοὶ Παρθικοί. In apographis autem titulus a fine in frontem transpositus legitur post præmissum capitulum laterculum. In codice Paris. 571 nostrum opusculum præcedit excerpta Straboniana. Ceterum hunc librum, qui in nonnullis altero codice est integrior, denuo comparavi accuratissime, quod priores editores in enotanda lectionis varietate minime consentire animadvertēbam. Codex 443 litera A, cod. 571 litera B signatur. Apographorum Vaticanum et Monacensis lectiones non erant notandæ. || — 1. 3. κα΄] να΄ A, sed infra § 3 recte κα΄. || — 4. κβ΄] Infra § 4 κα΄ in cod. A, male. || — 7. Ῥαγιανῆς] Ῥατιανῆς codd., em. Mannert. V, 2, p. 169 et Emanuelus Miller. Ματιανῆς h. l. et infra § 7 inconsiderate scr. Hudson. || — 11. Ἀσταυηνῆς] Infra § 11 Ἀσταυηνῆς A; quid præferendum sit aliunde non potest demonstrari. || — 12. Παρθυηνῆς] Παροῦ-

νῆς codd.; em. editt. || — 15. λ΄] ν΄ codd., sed infra § 15 λ΄, quod genuinum esse e subducta summa schœnorum efficitur. || — 16. Ἀναυῆς] Ἀναυῆ B, Ἀναυοί A; infra § 16 Ἀναύων χώρα B, Ἀνάβων χώρα A. Millerus h. l. edidit Ἀνάβης. || — 17. Ζαραγγιανῆς] sic codd.; § 17. ζ΄ δραγγιανῆ A; Δραγγιανῆ B, unde etiam h. l. Δραγγιανῆ scripsit Miller. Vid. infra not. || — 18. Σακαστανῆς] Σακαστάνης codd.; Σακαστηνῆς temere, ut solet, B. Fabricius. || — 20. ωνη΄] Summa schœnorum bene habet.

§ 1. Βαβυλῶνος] Supra et infra habes Βαβυλωνίας, quod hoc quoque loco Miller exhibet. At quum Βαβυλῶν nomen etiam de regione usurpari constet, titulum vero uni huic segmini præfixum (sicuti plerasque hoc genus inscriptiones) non excerptor sed scribe addiderint, nihil erat mutandum. || — τὸ Ζεῦγμα] De hoc Zeugmate (non confundendo cum altero Zeugmate τῷ πάλαι τῷ κατὰ Θάψακον (Strabo p. 746), quo Alexander M. iluvium trajecit) cf. Plinius V, 21: Zeugma LXXII mill. p. a Samosatis, transitu Euphratis nobile. Ex adverso Apameam Seleucus (Nicator) idem utrinque conditor ponte junxerat. Strabo XVI, p. 749 e regione Zeugmatis non Apameam collocat, sed Seleuciam, Σελεύκειαν, φρούριον τῆς Μεσοποταμίας προσωρισμένον ὑπὸ Πομπηίου τῇ Κομμαγενῇ. Cf. Polyb. V, 43, 1: Σελεύκειαν τὴν ἐπὶ τοῦ Ζεύγματος. Alius nemo, quantum sciam, hujus Seleucia meminit; nam Stephani Byz. Σελευκος πόλις περὶ τῇ ἐν Συρίᾳ Ἀπαμείᾳ est Seleucus ad Belum (Cf. Ritter. X, p. 964). De

λις ἔστιν Ἀπάμεια, εἴτα Δαίαρα κόμη. Ἀπέχει δὲ Ἀπαμείας καὶ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ σχοίνους γ'. Εἴτα Χάραξ Σίδου, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων Ἀνθεμουσίαν * πόλιν,

Apamea; deinde Dæara vicus. Abest autem ab Apamea et Euphrate fluvio schoënis 3. Dein Charax seu Vallum Sidæ, a Græcis Anthemusias dicta urbs, schoëni 5;

Apamea cf. etiam Plinius VI, 30 § 119 Sillig. : *Diota est in Zeugmate. Apamia, ex qua Orientem petentes excipit oppidum Caphrena munium*, et Stephan. Byz. : Ἀπάμεια... ἔστι καὶ τῆς Περσείας (Περσείας αὐτὸ Παρθυαίας conj. v. d.; Πορσειῆς Droysen. *Hellenism.* II, p. 703), Ἐδέσσης (an τῆς Ἱερσπόλεως τῆς καὶ Ἐδέσσης apud Strab. p. 748?) πρὸς ἄρκτους. Aut igitur Seleucia et Apamea urbes sibi proximæ erant, aut utrumque nomen ad eundem spectat locum, sive illud arcis, hoc urbis fuit, sive quod Seleucia postea dicta est Apamea. Ptolemæus V, 15 Zeugma ponit 37°, Europum 36° 50'. Igitur Europi esse videntur ruinæ prope *Jerabees* sive *Jerabulus* (36° 50'); Zeugma autem ex adverso fuit hodiernæ urbis *Bir* s. *Bira* s. *Beredchik* s. *Beridchik* (37° 0' 38" lat. sec. Chesney), quæ est vetus Apamea sive Seleucia. Perperam Mannertus, Reichardus, alii, Βίρα Ptolemæi (35° lat.) et Βίρθα Hieroclis p. 715 (v. Ritter X, p. 974 sqq.) agnoscere sibi videbantur in hod. *Bir*, quæ reapse inde ab duodecimo demum post Christum sæculo ap. Gregor. Abulphar. Hist. dynast. p. 255 (*Bira* castellum), Abulfedam Tab. Syr. p. 127 (*Al Birat*), et dehinc apud alios tamquam locus Euphratis tractu nobilis memoratur (V. Niebuhr *Reise*. II, p. 412. Pokoke II, p. 236). Etiam nunc prope *Bir* « is one of the most frequented of all the passages into Mesopotamia, and about 16 large passage-boats are kept at this place, in a state of repair, for the use of the caravans, which occasionally number 5000 camels. » Chesney *Survey of the rivers Euphrates and Tigris* I, p. 46. Hinc usque ad mare mediterraneum Chesney p. 47 linea recta exputat 133 milia angl., sin viam hodie ad os Orontis ducentem sequarim, 140 milia. Quadrant verba Strabonis p. 749 : Στάδιοι εἰσὶν ἀπὸ τοῦ Ἰστικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ Ζεύγματος τοῦ κατὰ Κορυμαγῆν ὅτε ἐλάττους τῶν χιλιῶν καὶ τεσσαρκοσίων. Idem prodit Plinius V, 13 (coll. VI, 30) : *Latitudo a Seleucia Pieria ad oppidum in Euphrate Zeugma 175 mill. pass.* A Samosatis (h. *Sumeisat*) ad Zeugma 175 mill. pass. (576 stad.) exputat; ejusque longitudinis viam (600 fere stadiorum) esse a *Sumeisat* ad *Bir* mappa Chesneyana comprobatur. Monenda hæc erant, quoniam ante Chesneyi operam de vero situ locorum parum constabat, Strabo autem alia quædam de his minus distincta et accurata habet, quæ in errorem recentiores geographos sæpe induxerunt. Vide de his Ritterum X, p. 989 sqq., qui Reichardi maxime argumentationes falsissimas jure merito perstringit. Ceterum Zeugmatis oppidi atque pontis originem fabula ad Bacchum retulit sec. Pausan. X, 29. Alii Alexandri M. transitum a Thapsaco (v. Arrian. III, 7. Curtius IX, 37. Strabo p. 746) in hunc locum transferunt, ut Dio Cassius XL, 17, Stephanus Byz. v. Ζεύγμα, Statius Silv. III, 11, 137, nec non ipse Plinius XXXIV, 43. Cf. Lucan. VIII, 235, ubi ab Alexandro Pellæo vocatur *Zeugma Pellæum*. Ultimus eorum qui Zeugmatis oppidi meminerunt, Procopius esse vi-

detur De ædif. II, 9 p. 237, ubi Justinianus corruentem locum denuo munisse contra Sassanidarum incursionem prodit. Reliquiæ ejus non supersunt. Longius a flumine urbem dissitam fuisse noli credere, quamquam ita res pingitur in Tab. Peutingeriana. V. not. seq. || — Δαίαρα] In Tabula Peut. et Geogr. Rav. II, 13 locus vocatur *Thiar*, a Zeugmate distans 12 mil. sive 96 stadia, quæ respondent schoënis nostris tribus (90 stad.). At falso tabulæ auctor ita rem delineavit, quasi *Thiar* adjaceret fluvio, Zeugmā vero 12 hinc milibus dissitum esset. Aliunde de loco non constat. Ceterum Dæara et Anthemusias et Coræa in via sitæ erant, quæ ab Apamea orientem versus Carphas ducebat; post Coræam deinde ad *dextram*, id est meridiem et orientem versus, ad inferiorem Bilechæ fluvii cursum periegeta se convertit. Dæara itaque ponenda forent ubi Chesney notat *Khan Tepeh* locum ad fluvium *Mankali*. || — Χάραξ Σίδου] Χάρακα σίδου A, Χαρχασίδου B; Χαρχασπασίνου Fabricius ap. Hudson. Confer Salmasium in Exerc. Pl. p. 347, B; Χάραξ Σπασίνου, quod dedit Millerus. Novimus Χάρακα Σπασίνου sinui Persico vicinam; cur alteram ejus nominis urbem in nostris locis fingamus, causam idoneam nullam vidit Sainte-Croix, *Mém. de l'acad.* t. L, p. 92, nec ego video; certe multo probabilius est excerptorem accusativum, quem in Isidoro repererit, pro nominativo extulisse (sicut inverso ordine § 7 codex A τὴν Χάραξ habet), quam Σπασίνου nomen ex κα σίδου eliciendum esse, nullo suadente indicio. Quemadmodum aliam Characem in Rhagiana Media, nescio quonam cognomento distinctam, infra videbimus, atque Χάρακα Μελεάγρου in Cyrrhestice Strabo p. 757 memorat, sic nostra Charax a Side aliquo principe nomen habuerit. Vel Trajani temporibus suum hæc urbs principem, Sporacum, habuit, teste Dione. Minus probabile est Χάρακα Σίδου ab Antiocho VII Sidete dictam fuisse, quæ sententia est Santicrucii l. l. || — Ἀνθεμουσίαν] Ἀνθεμουσίαν A, Ἀνθεμουσία B; deinde σχοίνους ε' A. Post Ἀνθεμουσίαν excidisse videtur καλουμένη vel simile verbum. De re cf. Tacitus Annal. VI, 41 : *Nicephorium et Anthemusiada ceterasque urbes quæ Macedonibus sitæ græcæ vocabula usurpant.* Plinius V, 21 § 86 : *Anthemusia et Nicephorium oppida.* Id. VI, 30 : *In campestribus oppida Diospage, Polyteia, Stratonice, Anthemús.* Steph. Byz. : Ἀνθεμούς, πόλις Συρίας (i. e. Μεσοποταμίας). Occurrit nomen etiam in numis Domitiani, Heliogabali, Maximini. Strabo p. 748 inter alia habet : ἡ μὲν οὖν ἀνάβασις (διάβασις em. Grosk.) τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν Ἀνθεμουσίαν ἐστὶν αὐτοῖς, τὸ πᾶν τῆς Μεσοποταμίας; quibus parum liquet an oppidum dicere velit an regionem, de qua in antecedentibus : περὶ τὴν Ἀνθεμουσίαν Ἀβόρας (ποταμὸς βεΐ); hoc si verum, Anthemusia regio patuit longissime; at de Mesopotamia tam exilis est Strabonis cognitio, ut verba ejus premere nolis. Ceterum Ptolemæus V, 17 p. 376 Wilbg. non nisi *regio-*

σχοῖνοι εἰ· μεθ' ἣν Κοραία ἢ ἐν Βατάνῃ, ὀχύρωμα, σχοῖνοι γ'. Ἐν δεξιοῖς ταύτης Μαννούορρα Αὐρηθ, ὀχύρωμα καὶ κρήνη, ἐξ ἧς ἄρδουσιν οἱ ἐγγύριοι, σχοῖνοι εἰ. Ἐῖτα Κομισίμβηλα ὀχύρωμα· παραρρεῖ δὲ ποταμὸς Βίληχα, σχοῖνοι δ'. Ἐῖτα Ἄλαγμα ὀχύρωμα, σταθμὸς βασιλικὸς, σχοῖνοι γ'· μεθ' ὃν Ἰλγαι πόλις Ἐλ-

post quam Coræa, in Batana sita, castellum, schœni 3. Ad dextram hujus Mannuorria Auyreth, munimentum et fons, unde potum habent indigenæ, schœni 5. Deinde Commisimbela castellum, quod præterfluit amnis Bilecha (s. Balicha), schœni 4. Dein Alagma, locus munitus, mansio regia, schœni 3;

nem Anthemusiam, unam de sex Mesopotamiæ partibus, memorat: Πρὸς τῇ Ἀρμενίᾳ ἢ Ἀνθιμουσίᾳ, ὅς ἢ ἢ Χαλκίτις. Similiter regionis, non urbis, Anthemusie meminerunt Eutropius VIII, 2, Sextus Ruf. c. 20 et Ammianus Marcell. XIV, 3, 3: *Batane municipium in Anthemusia conditum Macedonum manu priscorum, ab Euphrate fluvio spatio brevi separatum, refertum mercatoribus opulentis* (Cf. XXIII, 2, 7). Nī fallor, regio Anthemusia est eadem quam Isidorus dicit Βατάνην, urbs autem Isidori Anthemusia (de Anthemunte Macedoniæ dicta) non diversa est ab ea, quam alii vocant Batanam vel Batnas, Macedonum opus in Anthemusia regione florentissimum (Vid. Dio Cass. LXVIII, 23; Hierocl. p. 714; Procop. B. Pers. II, 12, 17, p. 209; De ædif. II, 7; Zosimus III, 12; Geogr. Rav. II, 13; Itin. p. 190. 192; Steph. Byz. v. Βάτναι). In eandem sententiā ducunt rationes distantiarum. Nam Batnas Reichardus, Lapieus, Chesneyus recte procul dubio referunt ad hodiernam *Sarug* sive *Serondge*, quæ nunc adjacenti regioni nomen dat, et ab *Urfa* (vetere Edessa) abest 250 fere stadiis, sicut in Itiner. Ant. l. l. ab Edessa ad Batnas computantur milia triginta (240 stad.). Ad Euphratem vero inde a *Sarug* linea recta in mappa Chesneyana sunt 220 stadia; secundum Isidorum ab Euphrate ad Anthemusiam via est octo schœnorum sive stadiorum 240. Restat ut noneam etiamnum regionem hanc creberrimis vicis consitam mereri vetus nomen Anthemusie. || — Κοραία ἢ ἐν Βατάνῃ || Βατάνη B. De Coræa aliunde non constat. Forbigerus (*Geogr.* II, p. 629) aperto errore eandem habet cum Carrhis, urbe notissima, quæ non 90, sed supra trecenta stadia distat. Ritterus XI, p. 280 Coræam fortassis componendam esse suspicatur cum hod. *Arslan Tagh* (i. e. leonum monte), loco duobus leonibus e basanite lapide excisis memorabili (V. Chesney, I, p. 114). Hic vero quum a *Sarug* recta linea meridiem versus situs sit, Isidorus, si eundem indicasset, non potuit dicere ἐν δεξιοῖς ταύτης de via ad Balicham fluvium tendente. Quibus verbis satis intelligitur Coræam ab Anthemusiade orientem fere versus sitam fuisse ad montes qui Batanem regionem ab ortu determinant. Atque hanc viæ directionem recte exhibet Lapieus, Corææ adscribens nomen loci hodierni *Rabbanich*, de quo mihi non constat. Verbis ἢ ἐν Βατάνῃ Isidorus hocce oppidum ab alio cognomine videtur distinguere. Quare in mentem venit pro Κοραία fortasse leg. esse Βέροια. Sed nihil ejusmodi suspicionibus tribuo. || — Μαννούορρα Αὐρηθ || M. Αὐρηθ cod. B. Μαννούορρα (sine acc.) αὐρηθ Α. Fabricius scripsit Αὐρηθ, inani conamine. Aliunde de loco haud liquet. Mannertus V, 2, p. 279 censet urbis nomen esse Ὀρρα, i. e. Edessa, hodie *Urfa* vel *Orfa*; Μάννου indicare urbis principem, quum Mannus Arabum in

Mesopotamia regulus, qui Trajano se dederit, memoretur apud Dion. Cass. LXVIII, 2. Vel hunc ipsum, vel alium juniorem Mannum, quem L. Veri temporibus numi exhibent, ab Isidoro intelligi. Vocem obscuram Αὐρηθ fortasse significare καλλιόρην, quod Plinio teste (V, 24) cognomen erat Edessæ. At ne de Edessa cogitemus et directio viæ et longitudo vetat. Ritterus l. l. in oppr agnoscere sibi videtur regionis nomen ὄρρδθ, unde factum sit ὄρρσνῃ et ὄρρσνῃ, collata *Rhoalorum* gente, quam in hoc fere tractu collocat Plinius VI, 30. De reliqua nominis ratione prudens Ritterus nihil dijudicat. Nescio an huc pertineat *Oruros* Plinii VI, 30 § 119 Sillig., ubi post Apameam et Caphrenen memoratur *Thebata* et ductu *Pompeji Magni terminus Romani imperii Oruros a Zeugmate CCL milibus p.*, in quibus distantie notam corruptam esse liquet. Fort. leg. CC. pass. et L mill. Apud Isidorum a Zeugmate ad Mannuorram forent milia LX. Cf. Ritter X, p. 961. 1118. Lapieo Mannuorria est *Aghdja Kara*. || — ὀχύρωμα || Parthica oppida quum fere omnia munita fuerint, ea quæ expresse vocantur ὀχυρώματα, insigniorem in modum tuta fuisse censet Ritterus. || — Κομισίμβηλα B. nunc deletis literis primis. Locus ignotus. Lapieo est h. *Heyabendi*. || — Βίληχα || Paullo post codd. Βάληχα, idque præferendum puto, quum fluvius, ex Crassi historia notus, ap. Plutarch. Crass. c. 23 et hinc in Parthicis Pseudapiani p. 41 Schwg. dicatur Βάλλσος, quod nomen in Strabon. XVI, p. 747 abiit in Βασίλειος ποταμός. Ammiano Marcell. XXIII, 3, 7 est *Beles* s. *Belias*; ap. Abulgedam *El Balich*. Recentiores vocant *Balech* (Gelius ad Allergan. p. 250), *Balyche* (Beauchamp), *Belikh* seu *Belize* (Chesney). Pars ejus superior fontibusque propinqua circa Carrhas (*Haran*) appellatur *Jubal* (Chesney) vel *Guilab* (Golius), et Gallaba sive Medorum fluvius ap. Jo. Styliten in Assemanii. Bibl. orient. t. I, p. 277. Itaque quum mox Isidorus *Galabatha* locum memoret, id nomen a fluvii illius nomine repetit Ritter XI, p. 250, ratione parum probabilis. || — Ἄλαγμα || Ignotus locus Lapieo est hod. *Zeilan*. || — βασιλικὸς || Les stathmes ordinaires étaient de simples caravanserais, et les royaux des palais repandus dans toute l'Asie (v. Herodot. V, 52) = SAINTE-CROIX l. l. p. 51. || — Ἰλγαι || Oppidum hoc in Crassi historia memoratur ap. Plutarch. Crass. 25, Pseudapiani p. 49, 72 ed. Schwgh. et in Dion. Cass., XL, 12 ubi: ἡττ/θῃ δὲ περὶ Ἰγνίας (sic), τεῖχος οὐτὼ καλοῦμενον. Loca quibus ultimas Crassus pugnas pugnavit accuratius constituit Ritterus X, p. 1121 sqq., secundum quem primum prælium commissum esse debet circa eam regionem, quæ ex Isidori rationibus inter Commisimbela et Mannuorria Auyreth. erat media.

λῆνις, Μακεδόνων κτίσμα· καίται δ' ἐπὶ Βάλιχα ποταμοῦ, σχοῖνοι γ'. Εἴτα Νικηφόριον παρ' Εὐφράτην πόλις Ἑλληνίς, κτίσμα Ἀλεξάνδρου βασιλέως, σχοῖνοι ε'. Ἐνθεν παραποταμίᾳ Γαλάβαθα, κόμη ἐρημος, σχοῖνοι δ'. Εἴτα Χουμβανὴ κόμη, σχοῖνοι α'· ἔνθεν Θιλλὰδὰ Μιρράδα, σταθμὸς βασιλικὸς, σχοῖνοι δ'. Εἴτα βασιλεια, Ἀρτέμιδος ἱερὸν, Δαρείου κτίσμα, κομὸπολις· ἔνταυθα Σεμιράμιδος ἐστὶ διώρυξ, καὶ λίθοις πέφρακται ὁ Εὐφράτης, ἵνα στενοχωρούμενος ὑπερκλύζη τὰ πεδία· θέρους μέντοι ναυαγεῖ τὰ πλοῖα. Εἴτα Ἀλλὰν κομὸπολις, σχοῖνοι δ'· ἔνθεν Βηρόν, Ἀρτέμιδος ἱερὸν,

post quam Ichnæ, urbs Græca, a Macedonibus condita, quæ ad Balicha (s. Bilecha) fluvium sita est, schœni 3. Deinde Nicephorium ad Euphratem, urbs Græca, condita ab Alexandro rege, schœni 5; inde est ad fluvium sita Galabatha, vicus desertus, schœni 4. Dein Chumbana vicus, schœnus 1; inde Thillada Mirrhada, mansio regia, schœni 4. Dein regia, Dianæ fanum, Darii opus, vicus muris cinctus; illic Semiramidis fossa est, et lapidibus obstructus est Euphrates, ut in arctum coactus inundet campos; æstate tamen hæc causa est naufragiorum; [*hucus-*

— Μ. κτίσμα] Μ. κτήμα codd.; em. Letronne (V. Luc. Holstenii ep. ed. Boissonade p. 455) et Miller. De Macedonica urbe, quæ Ἰχναῖ vocatur, v. Herodot. VII, 123; Strabo IX, p. 435; Steph. Byz. s. v. Mesopotamiæ oppidum hod. esse videtur *Khoneis*, monente Lapio. || — Βάλιχα] Α; Βάλειχα Β. || — Νικηφόριον] Urbem ab Alexandro conditam cum Nostro refert Plinius VI, 30: *In vicinia Euphratis Nicephorium, quod diximus, Alexander jussit condere propter loci opportunitatem.* Seleuci I opus est sec. Appian. Syr. 57. Memoratur etiam ap. Plin. V, 21, Strabon. p. 350 et Dion. Cass. CL, 13. In posterioris ævi scriptoribus nulla amplius Nicephori, sed frequens est *Callinici* mentio. Itaque Mannertus VI, 2, p. 286, suffragante Rittero X, p. 1125, Nicephorium postea mutato aliquatenus nomine Callinicum dictum esse censet probabiliter, rejecto testimonio Chronici Paschalii, in quo Ol. 134, 1 (244 a. C.) Seleucus Nicator Callinicum condidisse proditur (V. Fragm. Hist. t. III, p. 708), probato autem Libanio (Ep. 1 ad Aristænet.), qui urbem nominatam esse perhibet in honorem occisi ibi Callinici sophistæ, qui sub Gallieno imp. et deinceps floruit (V. Fr. Hist. III, p. 663). Droysenius (*Hellenism.* II, p. 705) duas urbes sibi proximas distingui mavult. Præterea *Philiscum*, quod proximum a Sura (orientem versus) oppidum Parthorum memorat Plinius V, 26, nihil nisi Parthicum Nicephorii nomen fuisse idem putat Mannertus, cum eoque Ritterus. Cujus sententiæ causam idoneam desidero, præsertim quum a Sura (hod. *Soreah*. V. Ptol. V, 15. Tab. Peut., Notit. dign. imp. or. ed. Panc. fol. 96; Procop. De bell. Pers. II, 5, p. 172) orientem versus complures sint ruinæ locorum, quorum prisca nomina ignoramus. Callinicum (de quo v. Ammian. XXIII, 3, 7; Eutrop. IX, 15; Procop. B. P. II, 21. De ædif. II, 7; Theophylact. III, 17, p. 151; Cod. Justin. lex 4 de commerciis) postea a Leone II (an. 466) Leonopolis per tempus aliquod nominatum (Chron. Edess. in Asseman. Bibl. or. I, p. 258. 405 et Hierocles p. 714), deinde ab Arabibus Mohamedanis occupatum (an. 633) et *Racca* dictum est (Gregor. Abulf. hist. dyn. p. 65: *Kalonicus quæ eadem Al Racca*). Vid. Ritter. XI, p. 1125-48. Igitur Nicephorium, sicuti hod. *Racca*, ad Euphratem situm, quinquaginta fere stadiis supra eum locum quo Balicha amnis influit. || — Γαλάβαθα] Β; Γαλαβαθα. A. De hoc nomine in antec. attuli con-

jecturam Ritteri, quæ vel propterea non placet, quod Galabatha ab ostio Balichæ fl. septuaginta stadia distare debuit. Lapio locus hod. est *El Ouedla*. Accuratissimæ mappæ Chesneyanæ in regione Galabathæ assignanda nullum sive vicum sive oppidum exhibent. || — Χουμβανη] Β; χουμβανη A. Fort. leg. *Χουμμάνη*, a *chumman*, pratum, de quo pluribus locis nomen inditum. Vide v. c. Ritter. VIII, 593. 312. 351. Χουδάνη absque causa Fabricius et Miller; Χουμάνη Dresdensis editor. Locus ignotus; Lapio est *Mahada Belses*. Chesneyus in hoc tractu nihil vidit. || — σχοῖνος α'] σχοῖνοι α' Β. || — Θιλλὰδὰ Μιρράδα] Secundum mensuras locus situs esse debuit paulo infra *Abu Saide* (35° 49' 15" lat.), ubi Chesneyus notat: *Abou Chelly, old ford*. || — βασίλεια] sic Β; βσιλει (sic) Α; Βασιλεα, Miller, tanquam loci nomen proprium, quod excidis potius putandum est. Mox ὑπερκλύζει Α et παῖδία Β; em. edit. Distantiæ nota item excidit. In seqq. schœni quattuordecim computantur usque ad Phaliga, cui loco adiacebat Nabagath ad Aburam (hod. *Khabur*) fluvium. Hinc si retro emetiari schœnos quattuordecim, pervenies ad ruinas *Zeledi* (*Subian Seleby*, i. e. inferior Seleby, apud L. Rauwolffen *Beschreibung der Reiss gen Aufgang*, etc. 1582 II, p. 45), ad sinistram Euphratis ripam in saxo prærupto quod ipsi fluvio imminet. In ripa opposita vix quindecim distans stadiis conspicitur *Halebi Zelebi*, quæ est vetus Zenobia (V. Chesney l. I, p. 49. 417 sq.). Juxta *Sabian Zelebi* Chesneyus delineavit vetusti reliquias canalii, quem usque ad *Chabur* fluvium pertinere ferunt. Hæc igitur est illa Σεμιράμιδος διώρυξ, *Zenobi* autem locus anonymus, in quo βασίλεια erant ac fanum Dianæ Persicæ (quale Carrhis erat). Hinc vero usque ad locum quem Thillada Mirrhada assignandum esse diximus, schœni sunt vel sex vel septem vel octo, prouti flexus Euphratis an viarum compendia sequi malueris. Isidorum septem schœnos computasse ex summa schœnorum 171 recte subducta colligitur (V. infra). || — λίθοις πέφρακται κτλ.] Confert Ritter moiem lapideam per Tigridem ductam (*Zikr Ismael* dictam) paulo supra eum locum quo Zabus influit. Hæc humili per æstatem aqua catarracten efficit, adeoque periculum afferre navigantibus potest. || — Ἀλλὰν] Ἀλλὰν (sic) Α; Ἀλλαν edit. Schœni quattuor ducunt ad *Sheikh Hassan*. Lapio Allan est *Us-Rayer* || — Βηρόν] sic Β; Α ita habet: ἔνθεν ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἱερὸν σχοῖνοι δ'. Βωνᾶ, nescio quo

σχοῖνοι δ'. Εἴτα Φάλιγα κώμη πρὸς τῷ Εὐφράτῃ· λέ-
γοιτο δ' ἂν ἑλληνιστὶ μεσοπορικὸν, σχοῖνοι γ'. Ἀπὸ
Ἀντιοχείας ἕως τούτου σχοῖνοι ρκ' ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ Σε-
λεύκειαν τὴν πρὸς τῷ Τίγριδι σχοῖνοι ρ'. Παράκειται
5 δὲ τῇ Φάλιγα κωμόπολις Ναβαγάθ, καὶ παραρρεῖ
αὐτὴν ποταμὸς Ἀβούρας, ὃς ἐμβάλλει εἰς τὸν Εὐφρά-
την· ἐκεῖθεν διαβαίνει τὰ στρατόπεδα εἰς τὴν κατὰ Ῥω-
μαίους πέραν. Εἴτα Ἀσιχα κώμη, σχοῖνοι δ'· ἔθθεν
Δούρα Νικάνωρος πόλις, κτίσμα Μακεδόνων, ὑπὸ δὲ
10 Ἑλλήνων Εὐρώπιος καλεῖται, σχοῖνοι γ'. Εἴτα Μέρραν
ὀχύρωμα, κωμόπολις, σχοῖνοι ε'. Εἴτα Γιδδάν πόλις,
σχοῖνοι ε'. Εἴτα Βηλεσι Βιβλάδα, σχοῖνοι ζ'. Ἐθθεν
νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην, σχοῖνοι γ'. ἐνταῦθα γὰρ ἦν
Φραάτου τοῦ ἀποσφάζαντος τὰς παλλακιδάς, ὅτε Τη-

que schueni septem]. Dein Allan, vicus muris cir-
cumdatus, schœni 4; deinde Beonan, Dianæ fanum,
schœni 4. Deinde Phaliga, vicus ad Euphratem, quod
interpretari licet *locum medii itineris*, schœni 6. Ab
Antiochia usque ad hunc locum schœni 120; hinc vero
ad Seleuciam, quæ ad Tigrin, schœni 100. Phaligæ
autem adjacet Nabagath, vicus mœnibus munitus,
quem præterfluit amnis Aburas, incidens in Eup-
hratem; illic transeunt exercitus in Romanorum
trans Euphratem regionem. Dein Asicha vicus, schœ-
ni 4; inde Dura Nicanoris urbs, a Macedonibus con-
dita, a Græcis autem Europus appellata, schœni 6.
Dein Merthan castellum, vicus muris cinctus, schœ-
ni 5. Deinde Giddan urbs, schœni 5. Deinde Beles
Biblada, schœni 7; dein insula in Euphrate, schœni 6;

lapsu, legitur in editione Milleri. B. Fabricius dormi-
tans Βάνα scripsit laudato Ptolemæo V, 18, 7, ubi
Βάνα quædam in regionibus recensetur quæ ad nos
nihil pertineat. Collocandus locus e regione fere ho-
diernæ urbis *Deir*. Quadraginta fere a *Deir* stadiis in
dextra fluminis ripa occurrit *Binyah* vicus. || — Φά-
λιγα] Cf. Stephanus Byz.: Φάλιγα, κώμη ἐστὶ Σε-
λεύκειας τῆς Πιερίας καὶ τῆς ἐν Μεσοποταμίᾳ (i. e. βα-
βυλωνίᾳ). Ἀρριανὸς ἐν τῇ Παρθικῇ. Ἢ δὲ φάλιγα γλῶσση
τῇ ἐπιχωρίῳ τὸ μέσον ὀνόματι. || — μεσοπορικὸν] μεθ'
ὀπωρινὸν A; μεσοπορικὸν B (aliter Miller). Quid vo-
luerit auctor e Stephano colligitur. Ceterum malim cum
Bocharto (G. Sac. II, 24) legere μεσόπορον, nisi
longius hoc a traditis recederet. Mox Ἀντιοχείας B;
Σελεύκειαν A. || — τῇ Φάλιγα] τῇ ἐσφάλιγα codd.;
Φαλίγα Miller. Barbara nomina in seriis maxime ævi
geographis sæpenumero non declinantur. || — Ναβα-
γάθ] « Fabricius in B hic Καναγάθ Ἀμούρας δὲ συμβά-
λει, de quibus scripturis Miller nihil tradit » *Editor*
Dresd. Bene legit Miller, male Fabricius. Ceterum
Dresdensis Fabricius pro Ναβαγάθ scripsit Βάναχα,
addens: « auxilio Ptolemæi emendavi. » Nimirum
Ptolem. V, 19 Βάναχα memorat sub 29° 30' lat., nos
jam versamur 35° lat. In posterum ejusmodi sphalma-
ta quo par est prememus silentio. Nabagath igitur,
Phaliga vico contigua, quærenda est ubi nunc *Abu*
Seraî vel *Kerkysiah* locus in ipsis situs veteris Ciresii
ruinis. Ptolemæus ad ostia (35° lat.) fluvii quem
Χαδῶραν dicit, ponit Χαδῶραν urbem cognominem
(35° lat. sec cod. A Wilbergi; 35° 10' vulgo), quæ
a Nabagath non fuerit diversa, Ciresii nomen inde ab
illis demum temporibus invaluisse debet, quibus Dio-
cletianus imp. insigniter locum munivit (Ammian.
XXIII, 4); nam ante hoc Ciresii mentio apud Græcos
Romanosque non occurrit. Quodsi Ciresium hoc
eadem urbs est cum *Carchemich* Veteris Testamenti,
obsoletum diu nomen Dioeletianus resumsisse putan-
dus foret. || — Ἀβούρας] Ἀβόρας Strabo p. 747,
Procopius Bell. Pers. II, 5; Ἀβόρας Zosimus III, 13;
Aboras Ammianus XIV, 3. XXIII, 5; Ἀβόρας Theo-
phyllactus Simoc. III, 10, 25; Βούρας Alian. N. An.
XXII, 30 (ubi tamen pro ὄνομα βούρας scrib. ὄνομα
Ἀβ., ut recte monuerunt vv. dd.). *Chabura* Plinius
XXXI, 22. XXXII, 7; Χαδῶρας Ptolemæus; *Chabor*

Ezech. 1, 1; *Habor* Regg. II, 115, 29, 15, 29, 18, 17;
El Chabur Edrisi; *El Chaburi*, Abulfeda; nunc *Aha-*
bur. In Tabula Peutinger. huc pertinet *Fons Scabore*.
Xenophonti est Araxes. De cursu fluvii sueta uber-
tate et doctrina exponit Ritterus XI, p. 253-267. || —
εἰς τὴν... πέραν] εἰς τὸ... πέραν cod. B. || — Ἀσιχα]
Lanico est *El-Sisa*, quod non exstat in mappa Ches-
neyana, ubi mensuræ ducunt fere ad *Bisthan* vicum et
Hijanik montem. In hac fere regione ad levam flu-
vii ripam sita esse debet Zaitha, de qua v. Zosimus
III, 14 et Ammian. XXIII, 5, 7. || — Δούρα...
Εὐρώπιος] Dura hæc Juliani imp. temporibus erat
deserta. V. Zosimus III, 14 et Ammian. XXIII, 5, 7.
Eandem fortasse urbem intelligi voluit Polybius
V, 48, 16, ubi de Molone rebelles: Τὴν μὲν παραποτα-
μίαν (inde a Seleucia) μέγρι Εὐρώπου (ad Tigridem)
κατέσχε, τὴν δὲ Μεσοποταμίαν ἕως Δούρων. Incerta
tamen res est; facileque fieri potest ut voluerit auctor
Molonen a Seleucia profectum Mesopotamiam obti-
nuisse usque ad eum locum, cui ab altera Tigridis ripa
Dura (de quibus cf. V, 52, 2) opposita sint. Vid.
Schweighæuser ad h. l. Europum nostram, ab altera
superioris Euphratis probe distinguendam, nunc alius
memoravit, nescio. Ptolemæus in eo fere loco, quo
sec. Isidorum Dura ponenda sunt, habet Θάλα (74° 15',
long. 34° 15' lat.), 300 circiter stadiis a Chabora dis-
tans. Lapico Dura est *El Haib*. || — Μέρραν] B;
Μέρραν A; nunc *Sada* Lapico; prope *Rehabelek Malek*
ben Tank, ut Ritterus XI, p. 716 putat. Μέρραν per-
tinere putares ad hod. *Werdi* (34° 29' 4"), nisi sic
justo majus nauticeretur intervallum. || — Γιδδάν] B;
Γιδδάν A. Hodie procul habio *El Erzi*, ut cum
Rittero censeo. *Sultan-Abdallah* Lapico. || — Βηλεσι
Βιβλάδα] Βηλεσιβιβλάδα A; Βηλεσιβιβλάδα B; Βηλεσι-
βιβλάδα edit. Excidisse videtur πρόλις vel κωμόπολις vel
κώμη, monente B. Fabricio. Collocandus locus prope
hodiernum castellum *Bulak*, non ita longe ab *Sultan-*
Abdallah; quo fere loco Ptolemæus V, 17 p. 377
memorat Βανάβην. Lapico Βηλεσιβιβλάδα responderet
hodierno *Chedschur-Rhabab*. || — νῆσος] quæ nunc
vocatur *Koha*; Lapico est *Karabla*. || — ὅτε Τηριδά-
της] οὗ ἐπὶ Τηριδάτης A, ἧ Τηριδάτης B. ΟΤΕ abiit in OYE.
Nomen Τηριδάτης cur mutaret in Τηριδάτης editores,
causa non erat. Ceterum quinquam Phraates et Tiridates

ριδῆτης φυγὰς ὧν εἰσέβαλεν. Εἶτα Ἀναθὼ νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην σταδίων δ', ἐν ᾗ πόλις, σχοῖνοι δ'· μεθ' ἣν Θιλαβὸς νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην, ἔνθα γὰρ Πάρθων, σχοῖνοι θ'. Εἶτα Ἰζαν νησόπολις, σχοῖνοι ιθ'. Εἶτα Ἀείπολις, ἔνθα ἀσφαλτίτιδες πηγαί, σχοῖνοι ις'. Ἐνθεν Βεσῆχανα πόλις, ἐν ᾗ ἱερὸν Ἀτάργατι, σχοῖνοι ιθ'. Εἶτα Νεάπολις παρὰ τὸν Εὐφράτην, σχοῖνοι κθ'. Ἐνθεν διαβάλλον τὸν Εὐφράτην καὶ Ναμαλχαν ἐπὶ Σελεύκειαν τὴν πρὸς τῇ Τίγριδι, σχοῖνοι θ'. Ἀχρί-
 10 τούτου Μεσοποταμία καὶ Βαβυλωνία· καὶ εἰσὶν ἀπὸ Ζεύγματος ἄχρι Σελεύκειας σχοῖνοι ρα'.

2. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Ἀπολλωνιάτις, ἥτις κατέχει σχοῖνους λγ'. ἔχει δὲ κώμας, ἐν αἷς σταθμός, πόλιν δὲ Ἑλληνίδα Ἀρτεμίτα· διὰ μέσης δὲ ταύτης ῥεῖ

istic gaza erat Phraatis, qui pellices jugulavit, quando Tiridates exsul irrupit. Deinceps Anatho insula in Euphrate, stadium quattuor cum urbe, schœni 4; post quam Thilabūs insula in Euphrate, ubi gaza Parthorum, schœni 2. Dein Izan urbs in insula, schœni 12. Deinde Aipolis (*Is urbs*), ubi bituminis fontes, schœni 16. Inde Beschana urbs, in qua fanum Atargatis deæ, schœni 12. Dein Neapolis juxta Euphratem, schœni 22. Inde transeuntibus Euphratem et Narmalchan ad Seleuciam Tigridi appositam schœni 9. Hucusque Mesopotamia et Babylonia; sunt autem a Zeugmate usque ad Seleuciam schœni 171.

2. Hinc incipit Apolloniatis, quæ continet schœnos 33. Habet autem vicos, in quibus mansio, atque urbem Græcam, Artemita, quam fluvius Silla mediam

intelligendi sint, difficile dictu; fortasse Tiridates qui Phraatæ IV imperio potitus est (24 a. C.). — Ἀναθὼ] insulam (nunc *Anah*) ante Nostrium nemo memorat. Ptolemæus V, 17p. 377 locum qui ex adverso insulæ situs erat, dicere videtur Βεθ-ανα. Ammianus XXIV, 1, 6 ita: *Anatham munimentum... quod ut pleraque alia circumluitur fluentis Euphratis*. Zosimus III, 14 insulam memorat, non addito nomine... εἰς τι χωρίον ἀφίκετο· Φαθόουσας (Βέθανα Ptolemæi) ὄνομα τοῦτω· ἣν δὲ καταντικρὺ ἐν τῇ ποταμῷ νῆσος ἔχουσα φρούριον ὑπὸ πλείεστων οἰκούμενον. Theophylact. Sim. IV, 10. V, 1: τὸ Ἀνάθων φρούριον. Castellum insulæ Arrianus in Parthicis suis Τύρον appellasse videtur; nam Stephanus Byz. v. Τύρος: Ἀρριανὸς δὲ τὰ Ἀναθα Τύρον καλεῖ. Præterea Anath habes ap. Isztachri p. 79 ed. Mordtmann, Edrisium t. II, p. 138. 142 ed. Jaubert. De hodierno loco v. Ritter. XI, p. 717 sqq. — Θιλαβὸς] Ὀλαβὸς codd.; Ὀλαβὸς editt. — σχοῖνοι β'] sic codd.; ιθ' editiones, quibus fidens Ritterus XI, 731 insulam indicari putavit *Hadithah* sive *Hadisah* (34° 7' 40" lat., 42° 26' 28" sec. Chesney I, p. 53), et, quum in distantiis quales editiones exhibent, corruptum aliquid videret, in seqq. pro ις' legi voluit ζ'. Revocata codicum scriptura, recte jam omnia procedunt. Duobus post Anatho schœnis insula sequitur, quam Chesney in mappa *Telbes* vel *Anatelbes*, in libro suo (tom. I, p. 53) *Tilbus* vocat. Hæc igitur nostra est Ὀλαβὸς vel, ut ego lenissima mutatione scribendum puto, Θιλαβὸς. Vetustorum habet ruinas ædificiorum. Cum utraque fluvii ripa ponte juncta erat, ejus supersunt rudera. Ammiano Marc. XXIV 2, 1 vocatur *Thilutha*. Ita habet: *Quibus tali casu patrat* (prope Anathan) *ad castra pervenimus nomine Thilutha, in medio fluminis sita, locum immenso quodam vertice tumescentem, et potestate naturæ velut manu circumseptum humana*. Zosimus III, 15 memorat quidem insulam in eaque φρούριον ὀχυρώτατον, nomen vero non apponit. Prope insulam in Euphrate influit *Sur*, qui est Σαοζόρας Ptolemæi V, 17 (34° lat.), ejus ostio adiacet Περσίτζα, nunc *Habbein* vicus, prope quem *Rikanah mills* notat Chesneyus. — Ἰζαν νησόπολις] sic B; εἶτα ἡ ξαννὴ νησόπολις A et editt. Mensuræ decunt ad urbem in insula sitam *El Uzz*, quam Izan nostram esse vel nomen suadet Ritter XI, p. 738 quum pen-

deret ex falsis distantiarum notis, quæ in editionibus Isidori leguntur, a vero aberravit. — εἶτα Ἀείπολις] hodie *Hut* (33° 38' 8" lat.; 42° 52' 15" long. Gr.), ubi etiam nunc bitumen scatet. Apud Herodotum (I, 179, unde sua Stephanus Byz. v. Ἰς et Herodian. De dict. solit., p. 19, 4) urbs vocatur Ἰς, fluvium habens cognominem. Ac, nisi fallor, idem nomen etiam apud Isidorum reponendum est; nam εἶτα Ἰς πόλις facile potuit abire in εἶτα ἀείπολις, male repetita litera α, confusisque i et ei, π et literarum σπ compendio. Ritterus XI, p. 750 eundem locum Σίθα vocari censet apud Zosimum III, 15, ubi: ἐπὶ δὲ τῆς ἀντικρυς ἡῖνος (in ripa sinistra) πηγῇ τις γὰρ ἀσφαλτὶν ἀνίστα (indicatur, puto, locus hodierni castelli *Sadi*, in quo etiam nunc fons bituminis)· μεθ' ἣν εἰς Σίθα, εἶτα εἰς Μηρίαν ἀφικόμενος κτλ. — σχοῖνοι ις'] Mensura justò paulo major. — Βεσῆχανα] sic B; Βεσηχάνα A. Indicatur urbs *Begass*, *Baliwan* non longe a lacu *Sirret* sita. Ad lacum inmaxime Atargatis sive Derceto fanis coli solebat. Pro Ἀτάργατι non scripsi Ἀταργάτιδος, quod posuit B. Fabricius. — Νεάπολις... σχοῖνοι κθ'] Neapolin Ritterus XI, p. 782 fuisse putat e regione hodierni *Macdam*; ipsum vero *Macdam* indicare locum quo Ptolemæus collocat Θελαδεννάκην (78° 30' long.; 35° 30' lat.). At hucusque non multum ultra 14 schœni numentur; Ritterus itaque pro κθ' fuisse putat ιθ'. Attamen summa schœnorum 171 vulgatam tuetur. Verum etiam si Neapolim magis versus meridiem collocandam putes, non ita tamen hoc fieri potest, ut 22 schœni usque ad eam obtineas; nam ultra *Kuthah* fluvium, quem infra Narmalchan sive regium canalem fuisse ex Abulfeda novimus, Neapolim remove non licet. Quare ut antiquo vitio codex laborat, aut minus accurate distantiam h. l. auctor notavit. Canalis regius quonam potissimum loco cum Euphrate junctus fuerit nondum liquet; nam quod Chesneyana mappa exhibet, nonnisi conjectura nititur. — Σελεύκειας] Σελευκίας B. — ροα'] ρα' h. l. codd.; sed supra bis ροα' recte.

§ 2. Ἀπολλωνιάτις] Cf. Strabo p. 524. 736. Ptolemæus V, I. — Ἀρτεμίτα] Ἀρτάμιτα codd. Cf. Strabo p. 519. 744; Plin. VI, 30; Tab. Peutling.; Ptolemæus VI, 1, p. 383 (80° 15'. — 36°). Mannerto V, 2, p. 336 est *Shereban*, quæ potius fuerit Apol-

ποταμὸς Σόλλα. Εἰσι δὲ εἰς αὐτὴν ἀπὸ Σελευκείας σχοῖνοι ιε'. Νῦν μέντοι ἡ πόλις καλεῖται Χαλάσαρ.

3. Ἐντεῦθεν ἡ Χαλωνίτις, σχοῖνοι κα' ἐν ἡ κώμαί ε', ἐν αἷς σταθμοῖς, πόλις δὲ Ἑλληνικὴ Χάλα, ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνιατίδος σχοῖνοι ιε'. Εἴτα ἀπὸ σχοῖνων ε' ὅρος δὲ καλεῖται Ζάγρος, ὅπερ ὀρίζει τὴν Χαλωνίτιν χώραν καὶ τὴν τῶν Μηδῶν.

4. Ἐντεῦθεν Μηδία, ἥτις κατέχει σχοῖνους κβ'. Ἦ ἀρχὴ αὐτῶν ἡ χώρα Κάρινα· ἐν ἡ κώμαί ε', ἐν αἷς σταθμοῖς, πόλις δὲ οὐδεμία.

5. Ἐντεῦθεν Καμβαδηνή, ἥτις κατέχει σχοῖνους λα', ἐν ἡ κώμαί ε', ἐν αἷς σταθμοῖς, πόλις δὲ Βάπτανα ἐπ' ὅρους χειμένη· ἐνθα Σεμιράμιδος ἀγαλμα καὶ στήλη.

6. Ἐντεῦθεν ἡ Μηδία ἡ ἄνω, σχοῖνοι λγ'. καὶ ἀρχεται εὐθὺς πόλις Κογκοβάρ· ἐνθα Ἀρτέμιδος ἱερὸν, σχοῖνοι γ'. Εἴτα Βαζιγράβαν, ὃ ἐστι τελώνιον, σχοῖνοι γ'. Εἴτα εἰς Ἀδραπάναν τὰ βασιλεία τῶν ἐν Βατάνοις, ἀ Τιγράνης δὲ Ἀρμένιος καθέλει, σχοῖνοι δ'. Εἴτα

perlabitur. Ad eam a Seleucia sunt schoeni 15. Nunc autem urbs appellatur Chalaras.

3. Hinc Chalontitis, schoeni 21; in qua vici 5, in quibus mansio, et urbs Graeca Chala, ab Apolloniatiade schoenis 15. Dein post schoenos 5 mons qui vocatur Zagrus, determinans Chalontidem regionem et quae Medorum est.

4. Hinc Media [inferior], quae continet schoenos 22. Incipiunt a regione Carina; in qua vici 5 cum mansione, urbs vero nulla.

5. Hinc Cambadena, quae continet schoenos 31, in qua vici 5, ubi mansio, atque urbs Baptana (Bagistana) monti imposita; ibi Semiramidis statua et columna.

6. Hinc Media superior, schoeni 38; statimque ab initio est urbs Concohar, ubi fanum Dianae, schoeni 3. Dein Bazigraban, quod telonium est, schoeni 3. Inde ad Adrapanan, regiam olim eorum qui Batanis regnabant, quam Tigranes Armenius evertit, schoeni 4.

lonia urbs; Lapico *Dascara et Abelik*; d'Anville *Dastagerda*; Rittero (VIII, p. 116) *Kasr* seu *Kassar* (*Kar-Shirin*) ad *Kasr Suji* fluvium, qui in *Dialam* inluit; Droysenius *Hellenism*. II, p. 633 urbem reperisse sibi videtur in colle ruinis obsito, qui *Lissa* vocatur ap. Rich (Narrative of Kurdistan II, p. 249), *Hud Mudjira* Keppelio (Person. narrat. of travels in Babylon, etc. I, p. 270). 40 is stadiis distat a *Bakula*, ubi nunc *Diala* sive *Diyala* fluvium trajicere solent; a Seleucia abest linea recta circa 440 stadia. || — δὲ τὰ αὐτῆς || δ. αὐτῆς codd.; em. Hudson: || — Σίλλα || nunc *Diala* s. *Diyala*; *Dialas* ap. Ammian. XXIII, 6; Δέλας ap. Steph. Byz. v. Ἀπάμεια. Zosimus III, 25, eundem fluvium vel certe inferiorem ejus partem Δούρον dicere videtur (Ritter. X, p. 157). Γόργος Ptolemaei huc refertur perperam (Ritter. IX, p. 521); verum Γύωνδης Herodoti I, 189. V, 52 a *Diala* vix potest esse diversus (v. Mannert. V, 2, p. 430 sqq. Ritter. IX, p. 449). || — σχοῖνοι ιε' || i. e. 450 stadia; 500 stadia sec. Strabon. p. 744; 568 stadia sive 71 mill. in Tab. Peut. Cf. Ritter. IX, p. 508 sqq.

§ 3. Χαλωνίτις] Χαλωνίτης A. Cf. Strabo p. 529; Plinius VI, 30; XXVII, 31; Polyb. V, 54; Dionys. 1015; Mannert. V, 2, p. 463. || — Χάλα] nunc *Halvan* s. *Holvan*. Non diversae videntur Κελώνια Baotidis colonis a Xerxe frequentatae, ap. Diodor. XVII, 110, Καλῶς in Chronico Paschali I, p. 730, *Albania* Tabulae Peut. (V. Ritter VIII, p. 116; IX, p. 470. 401). Num eodem pertineat *Halus* ap. Tacitum Annal. VI, 41, queritur. Lapico *Χάλα* est hod. *Zarpout*. || — σχοῖνοι ιε' κτλ.] ἀποσχοῖνοι ιε' εἴτα ἀπόσχοινοι ε' codd. || — Ζάγρος] hodie *Djebel Tak*. De Zagri pylis (h. *Sarpul*), quas a *Holvan* ad *Kerend* urbem, ex Assyria in Mediam proficiscentes transibant, v. Ritter. IX, p. 387. || — Χαλωνίτιν] Χαλωνίτην A.

§ 4. Μηδία] Μηδεία A; auctor scripsit *Μηδία* ἡ κάτω : nam est haec una de quattuor Mediae partibus, quarum reliquae tres in sqq. appellantur Καμβαδηνή,

Μηδία ἡ ἄνω et Ἐργατινὴ *Μηδία*. || — ἡ ἀρχὴ] ἡ ἀρχὴ (sic) A. || — ἡ χώρα] καὶ χώρα codd. Carinae regionis nomen in nomine urbis hodiernae *Kerent* sive *Kirind* videtur esse superstes. Mox exciderunt in cod. A verba : πόλις δὲ οὐδεμία. Ἐντεῦθεν Καμβαδηνή, ἥτις κατέχει σχ. λα'. ἐν ἡ κώμαί ι', ἐν αἷς σταθμοῖς.

§ 5. Βάπτανα] Nescio an fuerit Βαγίστανα; nam Βαγίστανον ὄρος Semiramideo paradiso celeberrimum dicitur apud Diodorum II, 13, coll. XVII, 110, atque etiam nunc mons iste monumentis suis et inscriptionibus clarus vocatur *Tak Bostan*, pars jugi cui *Bisutan* nomen. Lingua Persica Bagistan significat regionem horticorum. Recentiorum viatorum narrationes vide ap. Ritter. VIII, p. 359 sqq. Cf. Mannert. V, 2, p. 166 sqq. Regio ad hunc montem in sinistra ripa *Gamashah* fluvii sita vocatur *Chamabatan*, in quo Καμβαδηνή Isidori adhuc licet agnoscere.

§ 6. Κογκοβάρ] Κογκόβαρ B. *Kenkobar* ap. Abulfeda; etiam nunc *Kongaver*. De ruinis ejus multa Keppel, Kerport, Kinneir, Olivier, Rawlinson. V. Ritter IX, p. 345 sqq. Num idem sit locus cum Chone Diodori II, 13, ut Rawlinson, non improbane Rittero, suspicatur, tu videas. In tabula Peut. *Concohas* aut alia urbs est, aut non suo ponitur loco. || — Εἴτα Βαζιγράβαν (sic, non Βαζιγρ., cod. B.), ὃ ἐ. τελ., σχ. γ.] exciderunt in cod. A. Locus ignotus. Inani conatu editores scripserunt Βαζινάβαν vel Μαζινάβαν. Lapeus qui Konkobar habet pro hod. *Koum-rout*, hunc locum componit cum hod. *Poul-i-delah*, et sequentem cum hod. *Alan*. Quae quidem a nostris rationibus longe recedunt. || — Ἀδραπάναν τὰ] Ἀδραπάναντα codd. Ἀδραγμάναντα Hudson. Ἀτροπατίαν scrib. proposuit Holstenius e Stephano v. Ἀτροπατίαν. Quae arripiens nuperimus editor scripsit : εἰς Ἀτροπατίαν, τὰ βασιλεία τῆς Ἀτροπατινῆς. Quod quam temere factum sit dicere non attinet. Locus aliunde non notus, 60 stadiis ab Echatanis iis, quae hodierno *Hamadan* respondent, distabat. || — ἀ Τιγράνης]

Βάτανα, μητρόπολις Μηδίας καὶ θησαυροφυλάκιον καὶ ἱερὸν, ὅπερ Ἀναΐτιδος· ἀεὶ θύουσιν· σχοῖνοι ἰβ'. Εἴτα ἐξῆς τρεῖς κῶμαι, ἐν αἷς σταθμοί.

7. Ἐντεῦθεν [Ῥαγιανή] Μηδία, σχοῖνοι [νη']. Ἐν ᾗ κῶμαι ἰ', πόλεις δὲ ε'. Ἀπὸ σχοίνων ζ' Ῥάγα καὶ Χάραξ, ὧν μεγίστη τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν ἡ Ῥάγα. Εἰς δὲ τὴν Χάρακα πρῶτος βασιλεὺς Φραάτης τοὺς Μάρδους ὥκισεν· ἔστιν ὑπὸ τὸ ὄρος, ὃ καλεῖται Κάσπιος, ἀφ' οὗ Κάσπιαι πύλαι.

8. Ἐντεῦθεν υπερβάντων τὰς Κασπίας πύλας ἐστὶν αὐλὸν καὶ ἡ Χοαρήνη, [σχοῖνοι ἰβ']. Ἐν ᾗ Ἀπάμεια πόλις ἀπὸ σχοίνων δ'· κῶμαι δὲ δ', ἐν αἷς σταθμοί.

9. Ἐντεῦθεν Κομισσηνή, σχοῖνοι νη', ἐν ᾗ κῶμαι η', ἐν αἷς σταθμοί· πόλις δὲ οὐκ ἔστιν.

10. Ἐντεῦθεν Ὑρκανία, σχοῖνοι ξ', ἐν ᾗ κῶμαι ια', ἐν αἷς σταθμοί.

11. Ἐντεῦθεν Ἀσταυηνή, σχοῖνοι ξ', ἐν ᾗ κῶμαι ιβ', ἐν αἷς σταθμοί· πόλις δὲ Ἀσαάχ, ἐν ᾗ Ἀρσά-

Dein Batana, metropolis Mediæ et gazophylacium et fanum quod est Anaïtidis; semper ibi sacrificant; schoeni 12. Deinceps sunt tres vici, in quibus mansio.

7. Hinc Rhagiana Media, schoeni 58. In qua vici 10, urbes vero 5. Post schoenos 7 Rhaga et Charax; quarum Rhaga maxima omnium in Media. In Characem rex Phraates primus transtulit Mardos; sita urbs est sub monte, qui dicitur Caspius, a quo Caspiæ portæ.

8. Hinc transeuntibus per Caspias portas convallis est et Choarena, [schoeni 19]; in qua Apamia urbs post schoenos 4; vici etiam 4, in quibus mansio.

9. Hinc Comisena, schoeni 58, in qua vici 8 cum mansionem, urbs vero nulla.

10. Hinc Hyrcania, schoeni 60. Ibi vici 11, in quibus mansiones.

11. Hinc Astauene, schoeni 60, in qua vici 12, in quibus mansiones; urbs autem Asaac, ubi Arsaces

ἀγίγρανῃς Β, ἀγίγρανῃς Α. || — εἴτα Βάτανα] εἴτα ἀποβάτανα Β; εἴτα ἀπὸ Βούτανα Α. Εἴτα Ἀγδάτανα scribi preter alios Mannertus; non obtemperavi, tum quod præcedit τῶν ἐν Βατάνοις, tum quod sæpenumero vox ἀπὸ temere infertur; qui quidem abusus inde videtur derivandus, quod auctor eam præpositionem in indicandis distantis ratione insolentiori usurpare solebat. Sic nostro loco fuerit: εἴτα ἀπὸ σχοίνων ἰβ' Βάτανα. Huc accedit quod Βάτανα pro Ἐξβάτανα vel Ἀγδάτανα eodem modo auctor noster dicere potuit, quo Συρία Ἀγδάτανα aliis Βατάνεια vocabatur, teste Stephano Byz. v. Ἀγδ. || — Μηδίας] Μηδία Α. || — ἱερὸν ὅπερ Ἀναΐτιδος· ἀεὶ θύουσιν] sic codd. Hiulcam excerptoris orationem non nobis esse expoliendam nihil mutans recte sensit Millerus. Proposuerunt leg.: ὅπερ Ἀναΐτιδι ἀεὶ θύουσιν vel ἱερὸν Ἀναΐτιδος, ὅπερ ἀεὶ θύουσιν. || — σχοῖνοι ἰβ'] Sic Β; σχοῖνοι β' Α.

§ 7. Ῥαγιανή] utque codex ita habet: ἐντεῦθεν ἀπὸ Μηδίας σχοῖν. ἐν ᾗ πλ. Correxerunt et ex præfixo indiculo explerunt editt. || — ἀπὸ σχοίνων] ἀπόσχοιν. codd. || — Ῥάγα] nunc Rei. Ruinæ ad radicem meridionalem *Elburs* montis, τοῦ Κασπίου ὄρους. V. Ritter. VIII, 67. || — Χάρακα] τὴν Χάραξ Β; dein Φράντης pro Φραάτης Α. Phraates I, sive Arsaces V, Mardos vicissè traditur. V. Vaillant De Arsac. imp. I, p. 36. Charax urbs nunc *Teheran* (quæ ex ruinis Rei urbis exstructa est), ut Rittero videtur. Droysenis *Hellen.* II, p. 716 Characem fortasse in ruinis prope *Avani-Keif* vel *Veramin* urbis quærendam esse putat. Ptolemæus V, 6 Characem ad orientale latus Pyliarum Caspiarum ponit, dum Noster Rhagæ proximam dicere videtur. Α Rhagis ad Pylas secundum Strabonem p. 796 stadia 500, sec. Ptolemæum circa 400 stadia erant. || — ὥκισεν] ὥκησεν Α. Idem Κάππιος pro Κάσπιος. || — Κάσπιαι πύλαι] editt. præfigunt articulum αἱ, quem codices ignorant.

§ 8. Κασπίας] Κασπίου Α. In seqq. utque codex ita: καὶ ἡ Χοαρήνη (Χοαρήνη Α) σταθμοί. ἐν ᾗ Ἀπ. Ejecta v. σταθμοίς, schoenorum numerum ex indiculo supplerunt editt. Fortasse plura exciderunt. Deinde

pro ἀπὸ σχοίνων codices iterum ἀπόσχοιν. — Apud Strabonem l. I. regio dicitur *Χωρήνη*; *Choara* ap. Plinium VI, 17: *Cordueni tenent Caspias portas; iis in latere altero occurrunt deserta Parthiæ et Citheni juga. Mox ejusdem Parthiæ amenissimus situs qui vocatur Choara.* « Veteris nominis vestigium superesse videtur in hod. *Serderei Chawar*. Sic vocantur fauces montium ab ortu *Tehran* urbis sitæ, quas Morier Caspias portas veterum esse putavit. Choarene itaque erat vallis montana, inter *Tehran* et fauces illas versus meridiem ortumque porrecta. Nunc vocatur *Chawar* et *Veramin*. Posterius nomen ab urbe ductum, quæ haud dubie situm indicat veteris Apameæ, cujus præter Isidorum meminerunt Strabo p. 524 (Ἀπάμεια ἡ πρὸς Ῥάγαις, coll. p. 514) et Ptolemæus VI, 5 p. 400. » Hæc ex Rittero VIII, p. 118. Ptolemæus l. I. Characem et Apameam in eodem long. gradu (94° 15') ponit, ita ut hæc ab illa meridiem versus distet 40'.

§ 9. Κομισσηνή] Κώμη συνὶ Α, Κώμη στήν Β. « Nomen superest in hod. regione *Kumis*, quæ a *Chawar* faucibus est ortum ac boream versus. Cognominem inesse urbem, inter *Semnam* et *Damgam* sitam Morierus tradit. Isidorus nonnisi κώμας memorans non novisse eam videtur. » Ex Rittero l. I.

§ 10. Ὑρκανία] hodiernum *Gurkam*, prope *Asterabad*, monente Rittero l. I. p. 118. 60.

§ 11. Ἀσταυηνή] sic Β et supra in indiculo codex uterque; Ἀσταυηνή h. I. Α. Formam Ἀσταυηνή in Ptolemæum recepit Wilberg, quamquam codices longe plurimi pro β exhibent υ, nec aliunde res dirimi potest. Ceterum ita Ptolem. VI, 9, p. 416: Καταμένονται δὲ τῆς Ὑρκανίας τὰ μὲν ἐπὶ θαλάσῃ Μαζήραι καὶ Ἀσταυηνολ (sic codd.)... ὑπὸ δὲ Ἀσταυηνούδης ἡ Σιρακηνή. Idem VI, 17, p. 432: Κατέχουσι δὲ τῆς Ἀρίας τὰ μὲν ἀρκτικὰ μέρη Νισαῖοι καὶ Ἀσταυηνολ. Pertinere huc videtur *Asbana* urbs Tabulæ Peutingerianæ XII, C. || — Ἀσαάχ] Apud Ammianum XXIII, 6, 43 urbes recensentur: *Charax, Apamia, Artacana et Hecatompylus*. Plinius vero II, 109 naphthæ fontes esse ait circa *Babyloniam* et in *Austacenis Parthiæ*. Utrouque

κῆς πρῶτος βασιλεὺς ἀπεδείχθη· καὶ φυλάττεται ἐν ταῦ-
θα πῦρ ἀθάνατον.

12. Ἐντεῦθεν Παρθουηνή, σχοῖνοι κέ, ἥς αὐλῶν·
Παρθαῦνισα ἡ πόλις ἀπὸ σχοίνων εἴ· ἐνθα βασιλικαὶ
ταπαί· Ἕλληνες δὲ Νίσαιαν λέγουσιν. Εἴτα Γάθαρ
πόλις ἀπὸ σχοίνων εἴ· Εἴτα Σιρῶκ πόλις ἀπὸ σχοί-
νων εἴ· Κῶμας δὲ οὐκ ἔχει πλὴν μιᾶς, ἥτις καλεῖται
Σαφρί.

13. Ἐντεῦθεν Ἀπασαρκτικηνή, σχοῖνοι κζ· ἐν
ῇ πόλις Ἀπασαρκτική. Εἴτα Παγαῦ πόλις καὶ κῶ-
μα δύο.

14. Ἐντεῦθεν Μαργιανή, σχοῖνοι λ· Ἐνθα Ἀν-

primus rex creatus est; atque ibi servatur ignis pe-
rennis.

12. Hinc Parthyena, schœni 25, cujus est vallis et
Parthaunis urbs post schœnos 6; ibi sepulchra regia:
Græci vero Nisæam appellant. Dein Gathar urbs,
post schœnos 6. Deinde Siroc urbs post schœnos 5. Vi-
cum unum duntaxat habet, qui dicitur Saphri.

13. Hinc Apauarcticena, schœni 27, in qua
urbs Apauarctica. Dein Ragau urbs et vici duo.

14. Hinc Margiana, schœni 30. Ibi Antio-

loco eandem regionem de qua Isidorus jam agit, me-
morari statuens Salmasius Exerc. Plin. p. 171, nostro
loco Ἀστακηνή, in Annimiano *Astacenen*, in Plinio
Astacenis scribi vult; porro pro Ἀσακ fortasse fuisse
Ἀστακα opinatur. Editorem Dresdensensem ambas con-
jecturas illico in verba Isidori intulisse sponte intelli-
gitur, quamquam imbecillis admodum sit Salmasii ra-
tacinatio. Nam *Artacana* Ammiani aperte non regio
sed urbs est, quæ memoratur etiam ap. Ptolemæum,
at non in ea regione ubi nostra Ἀσακ sita esse debet,
sed in Parthiæ tractu meridionali juxta Carmaniam
desertam, ubi Tabiene et Parauticene Ptolemæo est
(90° long.; 34° 30' lat.). Noster pro Ἀσακ fort.
Ἀστακην leg. conjecit. Mannertus Asaak fortasse non
diversam esse a Nisæa Ptolemæi suspicatur, addubi-
tante Rittero. Probabilius Hammerus Asaak esse hod.
Asterabad censet. Lapius compositum cum *Mesched*. ||
— ἐν ῇ Ἀρσάκης ἐν ὠλαρσάκης (sic) A et B; em.
edit.

§ 12. Παρθουηνή] Παρουήνη codd. Parthyene, exi-
gua illa Hyrcaniæ pars, quæ primitiva erat Parthorum
sedes, vel ab ea ditione qua primus eorum rex Arsaces
potitus erat, distingui debet. || — ἥς αὐλῶν·
Παρθαῦνισα ἡ πόλις] ἡ σκυλῶν (ἡ σκυλῶν A) Παρ-
θαῦνισα ἡ πόλις codd.; Hudson et Miller: ἐν ῇ Σκυλῶν
Παρθαῦνισα ἡ π.; Salmasius l. l. p. 842, D: ἥς αὐλῶν
Παρθουηνῆς πόλις. Nuperrimus editor Dresd.: ἐν ῇ αὐ-
λῶν καὶ Παρθαῦνισα π. Mannerto V, 2, p. 108 Parthau-
nisa est Hecatompylus, Arsacis regia ap. Diod. XVII,
57 et Polyb. X, 25, cujus nomen Parthicum non
notum sit. Hammer (*Fundgrub. des Orients* III,
p. 319, 327) illud quod regum sepulchra ibi esse Isido-
rus dicit, collatis indigenarum historiis, eo facere pu-
tat, ut Parthaunis intelligenda videatur de hod. *Sari*,
quæ ab *Amol* est meridiem versus sita, urbs antiqua,
quamquam prisca monumentis nunc destituta. D'An-
villius indicari censet Zadracarta, Hyrcaniæ opp.
Alexandri M. temporibus maximum (Arrian. Exp.
III, 23, 11, 25, 1); Ritterus nihil dijudicat. Lapius
Parthaunis est hod. locus *Outoung*. Nescio an verum
tetigerit Droysenius (*Hellen*. II, p. 608), qui urbem
intelligit ad montium in *Khorassan* regione latus bo-
reale sitam, etiam nunc dictam *Nisa*, nec diversam
fortasse a Plinii (VI, 25) Alexandropoli in *Nisaea*
Parthyenes nobili. Idem censet Lassenius in *Ersch u.*
Gruber Encycl. v. Parthien. || — ἀπὸ σχοίνων] ἀπό-

σχοιν codd. h. l. et mox iterum. || — βασιλ. ταπαί]
βασιλ. ἱππων τροπαὶ vel βασιλ. ἀγέλα. leg. conj. Salmasius
p. 842. || — Νίσαιαν] Ptolemæus VI, 5, p. 400,
Nisæam in ipsa Parthia non recenset, sed Mysiam
locum ibi habet; quare hanc fortasse nostram esse
Nisæam nonnulli opinati sunt. Quod falsum esse mihi
persuasum est. Ceterum de Nisæa Ptolemæi, Strabo-
nis, etc., v. Ritter. VIII, 56, 119. || — Γάθαρ] sic A;
Γαθάρ B; deinde ἀπόσχοιν codd. bis, nisi quod co-
dex A ita habet: Γάθαρ πόλις ἀπόσχοιν εἴ. κῶμας etc.,
omissis verbis εἴ· εἴτα Σιρῶκ πόλις ἀπόσχοιν. De urbi-
bus Gathar, Siroc, Saphri parum liquet. Lapius com-
positum hodierna loca *Lungaruk*, *Mahirobat*, *Derbend*.
Cum Σιρῶκ nomine nescio an comparanda sit Σιρακηνή
regio, quam ὑπὸ τοῖς Ἀστακηνούς collocat Ptolemæus
VI, 9, p. 416. Ad Σαφρί nomen aliquatenus accedit
Σάρβα, quam Hyrcaniæ urbem memorat Ptolemæus
l. l. p. 417.

§ 13. Ἀπασαρτικηνή] Ἀπασαρκτικηνῆς B (non A).
Urbs in cod. A Ἀπαβαρτικῆς scribitur. In Ptolemæo
VI, 5, p. 400 regio vocatur ἡ Παπαρτικηνή (sic Wil-
berg e codd.; olim edebatur ὑπὸ ταύτην Ἀρτικηνή
vel Ἀρτικηνή). Urbem Ἀπασαρτικηνήν vel Παπαρτικηνήν
sic non habet Ptolemæus, sed dubium vix est quin ead-
em sit quam dicit Ἀρτάκνα (96° long. 34° 30' lat.).
Cf. supra not. ad § 11. Lapius est *Kurukhs*. Ceterum
cf. Plinius VI, 18: *A Caspiis ad orientem versus regio*
est Apavortene dicta, et in ea fertilitatis inelytha loci
Dariæum. || — Παγαῦ] Fort. leg. Παγόν. Pto-
lemæus Παγαῖαν (98°, 20' long.; 34° 20' lat.) dicit.
Hammero (ut ex Rittero l. l. disco) est hodierna
Rujan (an *Rukaungla*, a *Nisapur* boream versus sita
in mappa Wahlii, *Rodean* in mappa Alexandri Bur-
nes?). *Kalourni* est Lapius.

§ 14. Ἀντιόχεια] De hac Antiochia Margiana
v. Plinius VI, 18: *Sequitur regio Margiane apricata*
insubula, sola in eo tractu vitifera, undique inclusa
montibus amænis, ambitu stadiorum MD, difficilis
aditu propter harenosas solitudines per CXXM p., et
ipsa contra Parthiæ tractum sita, in qua Alexander
Alexandriam condiderat. Qua diruta a barbaris, An-
tiochus Seleuci filius eodem loco restituit Syriam; nam
interfluente Margo qui convivatur in Zothale, is maluerat
illam Antiochiam appellari. Urbis amplitudo cir-
cumferat stadiis LXX. Strabo p. 516, Ptolemæus, Tab.
Peuting. Hodie *Merv Schah Djehan*, de qua v. Wilson

τιόχεια ἢ καλουμένη "Ενυδρος· κῶμαι δὲ οὐκ εἰσιν.

15. "Εντεῦθεν Ἀρεια, σχοῖνοι λ'. "Ενθα Κανδὰκ πόλις καὶ Ἀρτακαὺν πόλις καὶ Ἀλεξάνδρεια ἢ ἐν Ἀρείοις· κῶμαι δὲ ὄ'.

16. "Εντεῦθεν Ἀναύων χώρα τῆς Ἀρείας, σχοῖνοι νε', ἐν ᾗ πόλις μεγίστη Φρά καὶ Βίς πόλις καὶ Γαρί πόλις καὶ Νη πόλις· κῶμη δὲ οὐκ ἔστιν.

17. "Εντεῦθεν Ζαραγγιανή, σχοῖνοι κα'. "Ενθα πόλις Πάριν καὶ Κορόκ πόλις.

18. "Εντεῦθεν Σακαστάνη καὶ Σακῶν Σκυθῶν, ἢ καὶ Παρατακηνή, σχοῖνοι ζγ'. "Ενθα Βαρδὰ πόλις καὶ Μιν πόλις καὶ Παλακεντί πόλις· καὶ Σιγὰλ πόλις· ἔνθα

chia, quæ dicitur Irrigua; vicos autem habet nullos.

15. Hinc Aria, schœni 30. Ibi Candace urbs et Artacauan urbs et Alexandria apud Arios; vici etiam quattuor.

16. Hinc Anauon Ariæ regio, schœni 55, in qua urbs maxima Phra et Bis urbs et Gari urbs et Nie urbs; vicus autem nullus.

17. Hinc Zarangiana, schœni 21. Ibi Parin urbs et Coroc urbs.

18. Hinc Sacastana Sacarum Scytharum, quæ et Parætacena, schœni 63. Ibi Barda urbs et Min urbs, et Palacenti urbs et Sigal urbs, in qua est regia Saca-

Arriana p. 149. Ritter VIII, 230 sqq. Mannerto IV, p. 433 est *Merv al rud* sive *Merv-rud*; eandem sententiam Droyseni esse (in *Rhein. Mus. Zweiter Jahrgang* p. 96) apud Forbigerum II, p. 568 lego. || — ἔνυδρος] ἄνυδρος codd.; em. Harduin. ad Plin. l. l.

§ 15. Κανδὰκ] sic B et A, quamquam in A accentus ita positus est, ut pro literarum on siglo sumserit Millerus, Κάνδακον (deb. certe Κανδὰκην) legens. Editores hinc finxerunt Κανδὰκη. Nunc Tak sive Takhan in *Sedschistan*, monente Rittero. Eandem urbem Ptolemæum VI, 18 p. 434 Κοτάκην dicere censet Mannert. V, 2, p. 99. || — Ἀρτακαὺν] Ἀρτακάναν, Arrian. Exp. III, 25, *Artacoana*, Plinius VI, 25. Ἀρτακάννα et Ἀρτοκάννα codd. Strabon. p. 516; Ἀρτιακῶνα Ptolemæus VI, 17 p. 433 (109° 20' long.; 36° 10' lat., dum Alexandriam ἐν Ἀρείοις ponit 110° long. 36° lat.). Mannertus l. l. p. 96, Hammerus et Ritterus Artacauam non diversam esse censent ab Ἀρείᾳ urbe Ptolemæi, quæ hod. sit *Harra*; adeo ut Ἀρτιακῶνα ad alium locum pertineat, aut duo ejusdem urbis nomina in duas urbes abierint. Heerenius (*Ideen* I, 2, p. 717) Alexandriam et Artacoanam pro eadem habet, ita ut ap. Isidorum legendum foret Ἀρτακαὺν πόλις [ῆ] καὶ ἄλ. Cui obstat Plinius VI, 25, nec non Strabo. In medio tam incerta relinquere præstat. Barbier du Bocage et Lapiæus nostrum locum hod. esse *Pusheng* putant; Court eundem cum *Obeh* vel *Oba* componit. || — Ἀλεξάνδρεια] Plinius VI, 21 § 61 ed. Sillig : *Inde* (a Hecatompulo) *Alexandriam Arion*, quam urbem *is rex condidit*, 575 mill., *inde ad Prophthasiam Drangarum* 199 mill. (sc. esse *Diognetus* et *Baton* scripserunt). Idem VI, 25, § 93 : *Oppidum Artocoana, Arius amnis qui præterfluit Alexandriam ab Alexandro conditam*. Cf. Strabo p. 514. 516. 723; Ammian. XXIII, 6, 69; Droysen l. l. II, p. 609; Wilson l. l. p. 151; Ritter VIII, p. 121. Nunc *Herat*, apud cujus incolas etiam hodie Alexandri memoria viget.

§ 16. Ἀναύων] sic (non Ἀγαύων) cod. B; Ἀνάβων h. l. A; sed v pro b habet in præmisso argumento. Aliunde de hoc nomine non constat, quantum sciam. || — Βίς.. Γαρί.. Νη] sic B; Βίς.. Γαρίς.. Νις, absque acc. cod. A. Ceterum Φρά est hod. *Farrah* sive *Ferrah* ad *Ferrah-rud* fl. Eodem spectare Ritterus VIII, p. 120 censet *Φαραζάννα* (110° long., 30° lat.) ap. Ptolemæum VI, 19 p. 437. Droysenius vero l. l. v. 610 huc refert quæ leguntur ap. Stephan. : *Φράδζα*,

πόλις ἐν Δράγγαις, ἣν Ἀλέξανδρος Προρθασίαν μετωνόμασεν. Ptolemæus Prophthasiam ponit 110°-32° 20'. Βίς hodie *Bist* vel *Bost* ad *Hindmend* fl., Βγίς (111°, 29° 20') Ptolemæi l. l. || — Γαρί hod. *Ghore* vel fort. *Ghirane*. An Σιγάρα (113°; 30°) Ptolemæi l. l. p. 438? || — Νη hod. *Neh*, ut videtur. Vide de his Wilson l. l. p. 153. Lapiæo quattuor hæ urbes sunt *Farrah*, *Kourmalik*, *Gurmou*, *Doraha*. Mannertus et Hammerus Γαρί esse censent hod. *Grischt*.

§ 17. Ζαραγγιανή] sic in argumento codex uterque; hoc loco ζ' δραγγιανή A; δραγγιανή B, quod dedit Millerus et Fabricius. Rariorem nominis formam vulgari a scribis substitutam esse nemo crediderit. Ζαράγγους et Ζαραγγαίους habes ap. Arrian. VI, 27 et III, 25. *Sarangas* juxta Drangas recenset Plinius VI, 27 § 94. Ζαράγγας dicit etiam Herodotus III, 93. De ejusdem nominis formis, *Drangæ* et *Zarangæ*, vide quæ ex Burnouffio laudat Ritter VIII, p. 64. Quamquam etiam tanquam vicinæ gentes Drangæ ab Sarangis distinguuntur. Nomen significat *lacus* (*Zareh*) *accolas*, i. e. Ariæ paludis, quæ etiam hodie simpliciter vocatur *Zareh*. De urbibus Πάριν (*Bakoua* Lapiæo) et Κορόκ sive Ούκορόκ, uti est in cod. B (*Dilaram* Lap.), nihil liquet.

§ 18. Σακαστάνη] sic codex uterque; Σακαστηνή Miller. et Fabr. « Est meridionalis et orientalis pars hodiernæ *Sedschistan*, breviori nomine *Systan*, vel etiam *Segkestan*, in quo deprehendi nostram *Sakestan* sive Sacarum regionem jam statuit Wahl (*Vorder u. Mittel-Asien*, etc. I, p. 569). » Ex Rittero VIII, p. 120. || — Παρατακηνή] Difert Parætacene Herodoti I, 101 et Ptolemæi VI, 4. Contra vero Παρουήτας Ptolemæi VI, 18, p. 435 cum Parætacene Isidori componit Lassen in *Ersch. Encycl. v. Parthyene*, non improbabili, etsi refragante Droysenio l. l. II, p. 611. || — Παλακεντί] Παλακέντι B. De urbibus Barda (*Lungera* Lapiæo), Min (*Chorah* Lap.), Palacenti (*Girisk* Lap.), Sigal (*Khuchnakoud* Lap.) nihil nisi opinionationes quasdam non proferre licet. Sigal, Sacarum regiam, Hammerus eandem censet cum *Nimrus*, quam Persarum fabulæ tamquam *Rustam* heroum sedem celebrant. Droysenius II, p. 613 in *Girische* Sigal querendam suspiciat. Cum nomine *Min* confer Min-nagara, Sacarum urbem ad Indum, cujus Periplus mar. Erythr. § 38 meminit. Etenim *Min* Sacas significat.

βασίλεια Σακῶν· καὶ πλησίον Ἀλεξάνδρεια πόλις (καὶ πλησίον Ἀλεξανδρόπολις πόλις)· κῶμαι δὲ ἑξ.

19. Ἐντεῦθεν Ἀραχωσία, σχοῖνοι λς'. Ταύτην δὲ οἱ Πάρθοι Ἰνδικὴν Λευκὴν καλοῦσιν· ἔνθα Βιὺτ πόλις καὶ Φάρασνα πόλις καὶ Χοροχὼδ πόλις καὶ Δημητριάς πόλις· εἴτα Ἀλεξανδρόπολις, μητρόπολις Ἀραχωσίας· ἔστι δὲ Ἑλληνίς, καὶ παραρρεῖ αὐτὴν ποταμὸς Ἀραχωτός. Ἄχρι τούτου ἐστὶν ἡ τῶν Πάρθων ἐπιχράτεια.

Ἰσιδώρου Χαρακηνοῦ σταθμοὶ Παρθικοί.

rum, propeque Alexandria urbs (nec procul Alexandropolis urbs); vici etiam sex.

19. Hinc Arachosia, schœni 36. Hanc Parthi Indiam Albam appellant; ubi Biyt urbs et Pharsana urbs et Chorochoad urbs et Demetrias urbs. Dein Alexandropolis, metropolis Arachosiae; Græca est urbs, eamque præterfluit amnis Arachotus. Hucusque regio est sub Parthorum imperio.

Isidori Characeni stathmi Parthici.

ΠΑΡΘΙΑΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

20. Athenæus III, p. 93, D: Ἰσιδωρος δ' ὁ Χαρακηνὸς ἐν τῷ τῆς Παρθίας Περιηγητικῷ κατὰ τὸ Περσικὸν πέλαγος νῆσόν φησιν εἶναι τινα, ἔνθα πλείστην μαργαρίτιν εὐρίσκεισθαι. Διόπερ σχεδίας καλαμίνας περίεξ εἶναι τῆς νήσου, ἧς ὢν καταλλομένους εἰς τὴν θάλασσαν ἐπ' ὀργυιάς εἰκοσιν ἀναφέρειν διπλοῦς κόγχους. Φασι δ', ὅταν βρονταὶ συνεχεῖς ὥσι καὶ ὄμβρων ἐκχύσεις, τότε μᾶλλον τὴν πίνναν κύειν, καὶ πλείστην γίγνεσθαι μαργαρίτιν καὶ εὐμεγέθη. Τοῦ δὲ χειμῶνος εἰς τὰς ἐμβυθίους θαλάμας δύνειν εἰώθασιν αἱ πίνναι· θέρους δὲ τὰς μὲν νύκτας κεχλάναι διανηχόμεναι, ἡμέρας δὲ μύουσιν. Ὅσαι δ' ἂν πέτραις ἢ σπιλάσι προσφῶσιν, ῥίζεβολοῦσι, κἀνταῦθα ἐνθῶσαι τὴν μαργαρίτιν γεννώσι. Ζωογονοῦνται δὲ καὶ τρέφονται διὰ τοῦ προσπεφυκότος τῇ σαρκὶ μέρους. Τοῦτο δὲ συμπέφυκε τῷ τοῦ κόγχου στόματι, χηλὰς ἔχον καὶ νομὴν εἰσφέρον. Ὁ δὲ ἔστιν εἰκοὺς καρκίνῳ μικρῷ,

PARTHIÆ DESCRIPTIO.

20. Isidorus Characenus in Parthiæ descriptione in Persico mari tradit insulam esse quandam, ubi plurimæ reperiuntur margaritæ. Itaque multas circa eam insulam versari scaphas ex arundine confectas, e quibus in mare desilientes homines ad viginti ulnarum altitudinem, reportent duplices (*bivalvas*) conchas. Aiunt vero, quum continua tonitrua incidunt et largior effunditur imber, tum magis concipere pinnas, et plurimas gigni margaritas maximasque. Hieme in profundis maris gurgites demergi pinnae solent, æstate vero noctu hiantes ultro citroque natant, interdiu claudunt testas. Quot earum petris scopulisque adhæserè, radices agunt, ibique fixæ manentes margaritam pariunt. Sustentantur autem et nutriuntur sui parte quadam, quæ carni adhæret; adnata ea est ori conchæ, forfices habens et cibum ingerens; estque similis parvo canero, et *pinnophylax* vocatur. Ab hac

— Ἀλεξάνδρεια] *hod. Kandahar*, ut perprobabiliter statuunt Lapeus et Droysenius. Etiamnum ejus urbis origines ab Alexandro incolæ repetunt. Quæ sequuntur uncis inclusa e dittographia orta esse, atque recte ejecisse B. Fabricium censeo. Droysenius non longe ab Alexandria revera aliam urbem Alexandropolin (*hod. Kelat-i-Gildschî?*) fuisse statuit, argumentationis usque infirmiori. Lapeo Alexandropolis est *Lyli Mujnoun*. Ceterum vocem πόλις post Ἀλεξανδρόπολις om. cod. B.

§ 19. Φάρασνα] Φάραγγα B. Dein. Δημητριάς A, Ἀράχωτος B, et sub finem: ἄχρι τούτου ἐστὶν ὑπὸ τῇ τῶν Πάρθων ἀρχῇ ἡ χώρα. Arachosia nomen, quod litteris euneiformis scribi aiunt *Arajati*, superest in recentiore nomine Arabico *Arrokadsch*, monente Rittero VIII, p. 121. 61. || — Ἰνδικὴν λευκὴν Cf. Lassen *Indische Alterth.* I, p. 434 not. 2. De Arachoto fluvio nihil certum definiri posse censet Ritterus. Court (in *Journ. of the As. soc. of Bengal.* t. V, p. 389. 1836) *hod. esse Aracadab*, qui in *Hindmend* influit, et Alexandriam Arachosie (de qua cf. Ptol. et Steph. Byz. v. Ἀλξ.) *Kanduhar* (v. supra) censet. Mannerto urbs est *hod. Wei hend*, Droysenio *Ghisni*. Lapeo

Biūt est *Putoullah*, Φάρασνα *Choki*, Χοροχὼδ *Kozuk*, Δημητριάς *Hourumzyi Sydani*, Ἀλεξανδρόπολις urbs ad *Lorah* (Ἀραχωτὸν) sita. Pro libitu hæc impune cuique adornare licet.

§ 20. τὸτε μᾶλλον τ. πίνναν κύειν]. Contraria his Plinius IX, 54: *Si fulguret, comprimi conchas, ac pro jejuniis modo minui; si vero etiam tonuerit, paridas ac repente compressas quæ vocant* φυσήματα *efficere, speciem modo inani instatam sine corpore: hos esse concharum abortus*. Item Ammianus Marc. XXIII, 6, 85: *Concussæ vero sapissime metu fulgurum inanescent, aut debilia pariunt, aut certe vitiiis disfluunt abortivis.* || — διανηχόμεναι] • Hoc e diametro pugnat cum his quæ de pinnis Aristoteles aliiq̃ue observarunt, immobiles in fundo maris manere. Sed et alia multa turbasse confudisq̃ue videtur hic scriptor. Quæ tamen idem de *pinnophylaxe* tradit (quem pinnoterem ab aliis nominatum vidimus pag. 89, P5), explicare ea fortasse originem fabulæ, quæ de *cancello* pinnae socio vulgo perhibebantur, poterunt: scilicet quæ pars esset sive membrum aut instrumentum quoddam ipsius animantis, quo per aperturam juxta villum (qui byssus vulgo per errorem vocatur) exserto pe-

καλούμενον πιννοφύλαξ. Διήκει δ' ἐκ τούτου ἡ σὰρξ μέχρι μέσου τοῦ κόγχου, οἶον εἰ βίζα, παρ' ἣν ἡ μαργαρίτις γεννωμένη, αὐξεται διὰ τοῦ στερεοῦ τῆς κόγχης, καὶ τρέφεται, ὅσον ἂν ᾗ προσπεφυκυῖα χρόνον. Ἐπειδὴν δὲ παρὰ τὴν ἐκφυσιν ὑποδυομένη ἡ σὰρξ καὶ μαλακῶς ἐντέμνουσα χωρίσῃ τὴν μαργαρίτιν ἀπὸ τοῦ κόγχου, ἀμπέχουσα μὲν οὐκέτι τρέφει, λειοτέραν δ' αὐτὴν καὶ διαυγεστέραν ποιεῖ καὶ καθαρωτέραν. Ἡ μὲν οὖν ἐμβύθιος πίννα διαυγεστάτην ποιεῖ καὶ καθαρωτάτην καὶ μεγάλην γεννᾷ μαργαρίτιν, ἥ δὲ ἐπιπολάζουσα καὶ ἀνωφερὴς διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτινοβολεῖσθαι, δύσχερος καὶ ἥσων. Κινδυνεύουσι δ' οἱ θηρῶντες τοὺς μαργαρίτας, ὅταν εἰς κεχρηνὸτα κόγχον κατ' εὐθὺ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα· μύει γὰρ τότε, καὶ πολλάκις οἱ δάκτυλοι αὐτῶν ἀποτρίβονται· ἔνιοι δὲ καὶ παραγρῆμα ἀποθνήσκουσιν. Ὅσοι δ' ἂν ἐκ πлагίου ὑποθέντες τὴν χεῖρα τυχούσι, βρῶδιως τοὺς κόγχους ἀπὸ τοῦ λίθου ἀποπῶσιν.

[ISIDORI ORBIS TERRARUM DESCRIPTIO.]

21. Plinius II, 112, § 242 Sillig. : *Pars nostra terrarum, de qua memoro, ambienti oceano velut innatas longissime ab ortu ad occasum patet, hoc est ab India ad Herculis columnas Gadibus sacratas LXXXV. LXXVIII mill. pass., ut Artemidoro auctori placet, ut vero Isidoro, XCVIII. et XVIII. M.*

22. Id. II, 112, § 245 : *Latitudo autem terræ a meridiano situ ad septentriones dimidio fere minor colligitur XLIII. LXXXX milia. Sequuntur partes hujus mensuræ, quæ pertinent a meridie ultima usque ad ostium Tanais (V. fr. Artemid.). Dein Plinius pergit : Ab ostio Tanais nihil modicum diligentissimi auctores fecere : Artemidorus ulteriora incomperta existumavit, quum circa Tanaim Sarmatarum gentis degere fateretur ad septentriones versus ; Isidorus adjecit duodeciens centena millia quinquaginta usque ad Thulen, quæ conjectura divinationis est.*

23. Id. V, 9 : *Universam vero (Asiam) cum Ægypto ad Tanaim Artemidorus et Isidorus LXIII LXXV M. p. (esse tradunt).*

vero pertinet caro usque ad mediam concham, veluti radix : juxta quam margarita genita augescit per solidam conchæ partem, et nutritur, quamdiu adhærens manserit. Postquam vero caro per excrescentiam subiens, et paulatim incidens, separavit margaritam a concha, amplectens illam non amplius nutrit, sed læviorem, nitidiorem et puriorem reddit. Jam quæ in profundo degit pinna, splendidissimam facit et purissimam, magnamque parit margaritam : quæ vero in summo natat, et sursum evehitur, ejus margarita, quoniam solis radiis percutitur, nubili coloris et minor est. Versantur autem in periculo qui margaritas venantur, quum in apertam concham recta manum inferunt : claudit enim ea tunc testam, ac sæpe digiti eorum abscinduntur ; nonnulli vero etiam protinus moriuntur. Quibus vero a latere manum inserere contigerit, hi conchas facile a saxo avellunt.

24. Id. IV, 37 : *Longitudinem ejus (Europæ) Artemidorus atque Isidorus a Tanai Gadis LXXXII. XIII M p. prodiderunt.*

25. Id. V, 6 : *Isidorus a Tingi Canopum XXXV. XCIX M. p., Artemidorus XL M. minus quam Isidorus (esse existumant).*

26. Id. V, 43 : *A Chalcedone Sigeum Isidorus CCCXXII (CCCXII et CCCLXII v. l.) M. D. p. tradit.*

27. Id. V, 35 : *Hujus (Cypri) circuitum Timosthenes CCCXXVII M. D. prodidit, Isidorus CCCLXXV.*

28. Id. V, 36 : *Distat (Rhodus) ab Alexandria Ægypti DLXXXIII M., ut Isidorus tradit ; ut Eratosthenes, CCCCLXIX M ; ut Mucianus, D, a Cypro CLXVI.*

29. Id. V, 37 : *Ionix ora habet.. Samon liberam circuitu LXXXVII. MD. p., aut, ut Isidorus, CM.*

30. Id. V, 38 : *(Chius insula) circuitu CXXV M. p. colligit, ut veteres tradidere, Isidorus IX M. adicit.*

31. Id. V, 39 : *Tota insula (Lesbus) circuitur, ut Isidorus, CLXVIII M. p., ut veteres, CXCIV M.*

tris adhæret : illam partem animantis, ob nescio quam similitudinem, pro cancello a nonnullis esse habitam. » CASABONUS. || — Κινδυνεύουσι Cf. Plinius IX, 55 : *Concha ipsa quum manum videt, comprimit sese, operitque opes suas, gnara propter illas se peti ; manumque si præveniat, acie sua abscondit.* Ælian. N. An. X, 20. Ceterum de hac piscatione cf. *Memorandum respecting the pearl-fisheries in the Persian gulf by Colom. D. Wilson in Journ. of the roy. geogr. soc. of London, 1834. vol. III, p. 283 sqq.* ; quod generationem margaritarum attinet, veterum et recentiorum

de ea fabulas perstringit Stuart *Account of the pearl fisheries, etc. in Transactions of the roy. asiat. soc., vol. III, p. II, p. 452 sqq.* Cf. Ritter. XI, p. 591 sqq. VI, p. 162 sqq.

§ 23. Pro 8214 mill. varia lectio præbet 8414 et 8415. Quæ vereor ne corrupta sint omnia.

§ 32. Pro 4875 mill., quos habet etiam Solinus c. 22, varia lectio est 3875 et 3825 (hoc etiam Martianus, cap. VI, 666, qui Plinium passim exscribit). Cf. Letronne *Sur Dicuil* p. 160 sq.

32. Id. IV, 5 : *Peloponnesus... inter duo maria, Ægeum et Ionium, platani folio similis, propter angulosos recessus circuitu DLXIII M. p. colligit, auctore Isidoro. Eadem per sinus pæne tantundem adicit.*

33. Id. IV, 30 : *Hæc (Britannia) ubest a Gesoriaco Morinorum gentis litore proximo trajectu L M; circuitu patere XXXXVIII. LXXV M. Pytheas et Isidorus tradunt.*

EX ISIDORI CHARACENI OPERE INCERTO.

34. Lucianus Macrob. c. 15 : Ἀρταξέρξης ἕτερος Περσῶν βασιλεὺς, ὃν φησιν ἐπὶ τῶν πατέρων αὐτοῦ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη ρεῖα καὶ ἐνενήκοντα βιοῦς ἐπιβουλῇ τᾶδελφοῦ Γωσίθρου ἐδόλοφονήθη.

35. Id. ib. c. 18 : Γόαισος δὲ, ὃς φησιν Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς, ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἡλικίας Ὀμανῶν τῆς ἀρωματοφόρου βασιλεύσας πεντεκαίδεκα καὶ ἑκατὸν γεγυνὼς ἐτῶν ἐτελεύτησε νόσῳ.

34. Artaxerxes (*Ochus*) alter Persarum rex, quem patrum suorum ætate regnasse ait Isidorus Characenus historicus, tres et nonaginta annos quum vixisset, insidiis fratris sui Gosithræ periit.

35. Goæsus, ut narrat Isidorus Characenus, sua ætate Omanorum in thurifera regione rex, quindecim supra centum annos quum haberet, morbo obiit.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

[ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ]

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

ANONYMI

[ARRIANI, UT FERTUR]

PERIPLUS

MARIS ERYTHRÆI.

Τῶν ἀποδεδειγμένων ὁρμῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἐμπορίων πρῶτος ἐστὶ λιμὴν τῆς Αἰγύπτου Μῦδος ὁρμος. Μετὰ δὲ αὐτὸν εἰς πλεόντων ἀπὸ χιλίων ὀκτακοσίων σταδίων ἐν δεξιᾷ ἢ Βερνίκῃ. Ἀμφοτέρων [δὲ] οἱ λιμένες ἐν τῷ ἐσχατῷ τῆς Αἰγύπτου κόλποι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης κεῖνται.

Inter navium stationes maris Erythræi et adjacentia ei emporia quæ lege et usu recepta sunt, primus est Ægypti portus Myoshormus. Ab eo mare innavigantibus post mille et octingenta stadia a dextris Berenice occurrit. Uterque portus in extrema Ægypto situs, sinus maris Erythræi.

Codex libelli unus exstat Heidelbergensis. Hunc post Gelenium unus usurpavit Bernhardus, qui excerptas ex eo lectiones notabiliores edidit in Analeptis in Geographos minores (Halis 1850) p. 22 sqq. || — Ἀρριανοῦ, ὡς φέρεται | In codice Arriano liber vindicatur. Quod auctoris nomen ex periplo Arriano Ponti Euxini, qui ante nostrum opusculum in codice legitur, temere huc translatus est.

§ 1. τῶν ἀποδεδειγμένων | Cf. § 32 : ὁρμος ἀποδεδειγμένος τοῦ Σαχαλίτου λιβάνου. Eodem sensu alibi habes ἐμπόρια νόμιμα (§ 4 et 21), ἐπιστημότερα (§ 60), quibus opponuntur ἐμπόρια τοπικὰ et loca quæ quum proprie non sint emporia, tamen τᾶν τινὰ ἐμπορίων (ut Leucecome § 19) tenent. || — χιλίων ὀκτακοσίων | Distantia hæc ducit ad hodiernum *Cosseir*. Ad fuisse ibi celeberrimum Myoshorni emporium jure dubitabis, sive *Cosseir* portus indolem spectes, sive veterum de Myoshormo testimonia, quæ vide in not. ad Agatharch. § 82. Aut magis boream versus Myoshormus collocandus prope *Ras Abou-Somer*, aut magis meridiem versus in eo fere loco ubi nunc est *Schauna* portus. Hæc fuisse videtur sententia Agatharchidis, Artemidori, Diodori, Strabonis. Eodem facit quod Noster et Myoshormum et Berenicen ἐν ἐσχατῷ τῆς Αἰγύπτου collocat. Fortasse igitur pro αὐ' auctor scripserat α (1000). Quamquam de his caute statuendum est, partim quod navigatio in eo tractu periculosa trahebatur, partim quod aliis Peripli locis stadiorum numeri veram ora longitudinem longe excedunt. Sic in sqq. a Ptolemæe ad Adulin 3000 stadia computantur, quum vix sint 2400. || — Βερνίκῃ | Nominis forma plebeia, quæ in Polybium quidem (V, 58, 11) a librariis illata fuerit, at non mutanda est apud seriōris ævi scriptores, ubi codicum consensu comprobatur, ut apud Chrysostom. vol. II, p. 634, Procop. De ædif. VI, 2, Lucan. Act. apost. 25, 23, Appian. Mithrid. c. 4, etc. Pertinet huic etiam gentile Βερνεκιδῶν ap. Bœckh in C. Inscr. I, p. 498. Plura v. ap. Dindorfium in Steph.

GEOGR. I.

Thes. v. Βερνίκῃ. De Berenice nostra, quam Trogodyctes nomine a Berenice Panchryso et Berenice Epidiros distinguit Plinius, Artemidorus recte ἐν βάλθαι τοῦ Ἀκαθάρτου κόλπου sitam dicit, mathematici in eadem cum Syene latitudine collocarunt, Ptolemæus Philadelphus cum Copto via junxit, vid. Strabo p. 133. 769. 815, Plinius II, 75. VI, 34, Mela III, 8, Ptolemæus IV, 5. VIII, 15, Itin. Ant. p. 173, Tab. Peut., Geogr. Rav. II, 7, Agathem. II, 5, Steph. Byz. s. v., Epiphan. Hæres. LXVI, 1. Ruinas primus descripsit Wellstedius *Travels in Arabia* t. II, p. 333 sqq. Sita urbs 23° 55' lat. (23° 50' sec. Ptolemæum). Rudera nunc fere latent sub arenarum cumulis; præ ceteris adhuc conspicuum in media urbe templum Ægyptium; circumjacent domus 1000-1500 numero; viæ angustæ rectis secantur angulis. Inscriptionem Wellstedius reperit unam :

ὁπὲρ βασιλ[έως]...
καὶ βασιλίσση[ς]...
Κλεοπάτ[ρα]ς...
θεο.
τε.

Ceterum ne penitus omnia scrutaretur Wellstedius, temporum angustis prohibebatur. Uberiora mox dabit doctissimus Libycæ ora explorator Barthius. Portum Wellstedius p. 343 dicit « a capacious and well-sheltered harbour, which no other locality on this coast, from latitude 23° to 24° possesses. » Quod Strabo p. 815 refert Berenicen ἀλλόμενον esse et quæ his subjungit, minus accurata sunt. Attamen accessus ad portum per sinum Immundum difficilis erat, eamque ob causam postea mercatores, vitata Berenice, Myoshormum potius petere cæperant. || — ἀμφοτέρων δὲ | Voc. δὲ codex non h. l., sed post v. κόλποι habet. || — κεῖνται | κεῖσθαι: verbum interdum etiam de sinibus fluviisque usurpatur. Perperam hunc locum interpretatur Schwanbeck in *Rhein. Museum* 1851, p. 484.

2. Τούτων ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν ἀπὸ Βερνίκης συναφής ἐστιν ἡ Βαρβαρική χώρα. Καὶ ἔστι τὰ μὲν παρὰ θάλασσαν Ἰχθυοφάγων [ἐν] ἀνδραῖς ὠκοδομημένας ἐν στενόμακτι σποράδην διοικούντων, τὰ δὲ μεσόγεια Βαρβαρῶν καὶ τῶν μετ' αὐτοὺς Ἀγριοφάγων καὶ Μοσχοφάγων κατὰ τυραννίδα νεμομένων, οἷς ἐπικείται κατὰ νότου μεσόγειος ἀπὸ τῶν πρὸς δύσιν μερῶν [μητρόπολις λεγομένη Μερὴ].

3. Μετὰ δὲ τοὺς Μοσχοφάγους ἐπὶ θαλάσσης μικρὸν ἐμπορίον ἐστιν, ἀπέχον τὸ πέρας τῆς ἀνακομιδῆς σταδίους περὶ τετρακισχίλους, Πτολεμαῖς ἡ τῶν θηρῶν λεγομένη, ἀφ' ἧς οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων τῶν βασιλέων θη-

2. His a dextris post Berenicea contigua est regio Barbarica. Et maritima quidem sunt Ichthyophagorum, qui in tuguriis per faucium angustias structis sparsim habitant; mediterranea autem Barbari tenent et qui post eos sequuntur Agriophagi et Moschophagi, sub tyrannorum singuli imperiis viventes, quibus a tergo sita est mediterranea ab occasu [metropolis, cui nomen Meroe].

3. Post Moschophagos juxta mare parvum est emporium distans a Berenice quattuor fere millia stadiorum, Ptolemaei Venationum quæ vocatur, unde sub Ptolemaei regibus venatores in interiora proficiscebant-

§ 2. συναφής ἐστιν ἡ Βαρβαρική] συναφής ἡ Τιτθαβαρική codex. At nemo ejus nominis regionem populorum memorat. Ne putes signari regionem *Adiabarorum*, quos plerique Megabarus dixerunt (v. Plinius VI, 35, Strabo p. 786, Ptolem.), prohibent sedes ejus populi prope Meroen. Vincentus (*Commerce and navig. in the Indian ocean*, tom. II, p. 89) codicis vocabulo indicari putat *humilem tractum litoralem*, quem Ichthyophagi tenuerint, ejusmodi usus argumentatione: « *Tiz-u-barik*, inquit, is said by Capt. Franklin, author of a tour in Persia, to be still a familiar phrase in the Persik for *sharp* and *thin*. It will also bear the sense of *low* and *flat*. » Stuckius pro ἡ Τιτθαβαρική legi voluit ἡ γῆ Ἀραβική, conferens, nescio quo consilio, verba § 19: εὐθὺς ἐστὶ συναφής Ἀραβική χώρα. Nullus dubito quin recte vulgatum mutaverim. Indicatur regio Barbarorum seu Berberorum, gentis late per Africam disseminatæ, quam nisi hoc loco auctor commemorasset, dicere non potuit § 5: ἡ ἄλλη Βαρβαρική. — 2. Καὶ ἔστι] Καὶ ἡ γῆ transposuit ex seqq., ubi legitur ante vocem σποράδην. Codex ita: .. χώρα ἐστὶν τὰ μὲν κτλ. — 3. ἐν supplevit Schwanbeck l. l. p. 484. — 4. διοικούντων] δὲ οἰκούντα codex; em. Schwanbeck. De re multis est Agatharchides § 31 sqq. — 5. Ἀγριοφάγων καὶ Μοσχοφάγων] Meminit gentis, sed alias ei sedes assignat Dalion ap. Plin. VI, 35 p. 470 Sillig.: *Agriophagi pantherarum et leonum maxime carne vescentes*. Cf. Ἀγριοί sive Κυνάβλοι et Κρεωφάγοι ap. Artemidorum in Strabon. p. 771. Vincentus de Periplus loco ita loquitur quasi pro Ἀγριοφάγων legeretur Ἀκτιδοφάγων, de quibus v. Agatharchid. § 58. — 5. Μοσχοφάγων] Moschophagi hoc certe nomine alibi nusquam memorantur, quantum sciam. Noli interpretari *vitulis vescentes*; sunt, opinor, Ριζοφάγοι vel Σπερματοφάγοι Agatharchidis, qui teneriores arborum ramulos et germina sive μόσχος comedebant; nam μόσχοι dicuntur ἀπαλοὶ κλαδίσκοι, νέφουτα βλαστήματα. V. Steph. Thes. v. μόσχος, μοσχεῖον, μόσχευμα. — 6. κατὰ τυραννίδα νεμομένων] Tyranni vocantur singulorum tribuum vel locorum principes, sive sui sint juris sive ex rege aliquo pendeant, qui in metropoli mediterranea habitare solent. Cf. § 14: Οὗ βασιλεύεται ὁ τόπος, ἀλλὰ τυράννοις ἰδοῖς [τὰ] καθ' ἑκάστον ἐμπορίον διοικείται. § 20: Συνεργῶς ὑπὸ τῶν τυράνων καὶ βασιλέων τῆς Ἀραβίας αἰγματοῦνται (οἱ Κανραῖται). § 22 Cholebus est Mapharitis regionis tyrannus in Save urbe

residens, Charibael vero ὁ ἔνθεσμος βασιλεὺς Homeritar et Sabaitæ regionis. § 31 Azania subjecta esse dicitur Χαριθαῖλι καὶ τῷ Μαπαρεῖτι τυράννῳ, ita nimirum ut Charibaelis nomine a Cholebo tyranno administraretur, quod liquet ex § 16, ubi: Νέμεται δὲ αὐτὴν κατὰ τι δέκασιον ἀρχαῖον ὑποπίπτουσιν τῇ βασιλείᾳ τῆς πρώτης λεγομένης Ἀραβίας δὲ Μαπαρεῖτης τύραννος. Nostro loco num tyrannus sui prorsus juris, an Meroensi imperio subditæ intelligendæ sint, parum liquet. — 7. τῶν πρὸς δύσιν μερῶν] His in codice adduntur σῆς μικρὸν, quæ ex linea seq. huc aberrantur. Excidit urbis sive μητροπόλεως mentio, Μερὴς sc., ut recte procul dubio monuit Schwanbeck, p. 482. Cf. § 38: Καὶ κατὰ νότου μεσόγειος ἡ μητρόπολις αὐτῆς τῆς Σαυδάς Μινναγάρ.

§ 3. ἀπέχον τὸ πέρας τῆς ἀνακομιδῆς] Sic codex corrupte. Stadia 4000 sunt itineris a Berenice ad Ptolemaidem; hanc enim, non aliam, notari distantiam consentaneum est, ac reapse 4000 stadia in eam regionem ducunt, in qua Ptolemaidem ponendum esse aliunde colligitur (v. not. ad Agatharch. p. 172). Vel propterea nihili foret conjectura: ἀπέχον τῆς πέραν τῆς ἀνατολικῆς. In promptu esse videbatur conjicere: τῶν πέραν τῆς ἀνακομιδῆς vel τῆς τῶν πέραν ἀνακομιδῆς, quod nuper etiam a Bernhardy probatum, Vincentus II, p. 94 dici censet pro ἀπὸ Βερνίκης, quippe quæ fuerit ἀποκομιδῆ, i. e. portus destinatus recipiendis importandisve τοῖς πέραν. i. e. mercibus, quæ e locis ultra fauces sinus Arabici sitis advehebantur. At hæc in Myos-horium non minus quam in Berenice quadrarent, et affectatæ essent obscuritatis, et a græco loquendi usu abhorrent; nam neque ἀνακομιδῆ dicitur pro κομιδῇ (importatio), neque τὰ πέραν de mercibus usurpatur sed de locis; merces dicendæ erant aut τὰ περατικά aut τὰ ἐκ τοῦ πέραν. Quapropter gravior ulcus esse debet, quod sanare res anceps est. Nisi lacuna subest, in τὸ πέρας latuerit ἀπὸ Βερνίκης, addito cognomine quo hæc Berenice ab altera, quam ante Ptolemaidem Plinius memorat, distingueretur. Possis: ἀπὸ Βερνίκης τῆς ἀνὰ Κοπτικὴν, aut, si lacuna locum deturpat, ἀπέχον [Βερνίκης τῆς κατὰ] τὸ πέρας τῆς ἀνὰ κομιδῆς. Hoc malim. — 7. οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων τῶν βασιλ. θηρευταὶ ἐν τὸς ἀνέβησαν] Codex: οἱ ἐπιπολλέων τῷ βασιλεὶ θηρευθῆναι ἐνέβησαν; editiones οἱ ἐπὶ Πτολεμαίῳ, servatis reliquis. Bernhardy l. l. p. 22, nisi forte vox ἐλάφοντες post θηρευθῆναι exciderit, scrib. proponit:

ρευταὶ ἐντὸς ἀνέθησαν. Ἐχει δὲ τὸ ἐμπορίον χελώνων ἀλγθινὴν καὶ χερσαίαν ὀλίγην καὶ λευκὴν μικροτέραν τοῖς ὁστράκοις· εὐρίσκεται δὲ ἐν αὐτῇ ποτὲ μὲν ἐλέφας ὀλίγος, ὅμοιος τῷ Ἀδουλιτικῷ. Ὁ δὲ τόπος ἀλίμενος 5 καὶ σκάφαις μόνον τὴν ἀποδρομὴν ἔχων.

4. Μετὰ δὲ τὴν Πτολεμαῖδαν τὴν τῶν θηρῶν ἀπὸ σταδίων ὡς τριςχιλίων ἐμπορίον ἐστὶ νόμιμον ἡ Ἀδουλί, κείμενον ἐν κόλπῳ βαθεῖ κατ' αὐτὸν τὸν νότον, οὗ πρόκειται νῆσος Ὁρεινὴ λεγομένη, τοῦ μὲν ἰσωτάτου 10 κόλπου σταδίου ὡς εἰς πέλαιος ἀπέχουσα διακοσίου,

ἀφ' ἧς οἱ ἐπὶ Πτολεμαίων τῷ βασιλεῖ θηρευόντες ἐνέδωσαν vel ἔδωκαν. Ceterum pro θηρευόντες possit etiam θηρεύοντες vel θηρεύαντες. || — 2. ἀλγθινὴν] Cf. § 3ο: χελώνων τὴν τε ἀλγθινὴν καὶ χερσαίαν καὶ τὴν λευκὴν, κτλ. Veram igitur et genuinam et quasi κατ' ἐξοχὴν testudinem dicit τὴν θαλασσίαν. Schwanbeck. p. 498 inauditum vocabulum excudens ἀλγθινὸν (quasi ἄλαν) scribi voluit. || — 4. Ἀδουλιτικῷ] δοιδουτικῷ cod.; em. Hudson. || — 5. ἀποδρομὴν] Malim cum Stuckio ἐπιδρομῇ.

§ 4. 1. 7. ἡ Ἀδουλί] ἡ Ἀδουλί codex ubique. Forma nominis plebeia, sicut supra Βερνικη. Vulgo Ἀδουλὶς (Procop. B. P. I, 19; Nonnosus ap. Phot. cod. 3; Palladius ap. Pseudocallisth. III, 7 p. 102; Steph. Byz. s. v.). Apud Ptolameum IV, 7 et Cosmam Indopl. p. 140 vocatur Ἀδούλη. Quod ne in Periplum inferas, admonet accentus in ultima. Formam in i desinens reperit etiam Stephanus B.: Ἀδουλίς, πόλις Αἰθιοπῶν· οἱ δὲ Πανδὸς νῆσον αὐτὴν καλοῦσιν· καὶ τὰ τοῦ βιβλίου Ἀδουλί διχα τοῦ σ· σφάλμα δὲ ἐστὶ Ἀδουλὶς γὰρ ὀφείλει, ὡς Ἡρωδιανός. Cf. Arcadius de acc. p. 31, 24: Τὰ εἰς λὶς παρόνυμα τῶ ἡ ἡ διφθόγγῃ παραλήγόμενα δέονται, Πακτολὶς, Αἰτωλὶς, Ἰουλὶς· τὸ δ' Ἀδουλὶς (ἄγουλὶς cod.; em. Meineke) προπαροξύνηται. In Geogr. Rav. V, 18 *Adulis* abiisse videtur in *Olelum*. Plinius VI, 34 ita habet: *Oppidum Adulitōn; Ægyptiorum hoc servi profugū a dominis condidere. Maximum hic emporium Troglodytarum, etiam Æthiopum; abest a Ptolemaide Vdierum navigatione.* Artemidorus ap. Strabon. p. 770 Adulin non videtur novisse, quum nonnisi Τήνεσι regionem hujus tractus mediterraneam, quam fugitivi Ægyptii inde a Psammetichi temporibus obtinuerint, commemoret. Quamquam monumentum Adulitanum (nisi aliunde huc translatum velis) indicio sit locum jam sub Ptolemæo III occupatum fuisse a duce quodam regio, cui Diodori nomen fuisse e Peripli verbis suspicari licet. De Diodoro Samio, ejus tertium librum Ptolemæus I, 7 citat, cogitavit Vincentus. Droysen *Hellen*. II, p. 740. Adulin putat fortasse non diversam esse a Berenice Panchryso, ejus mentionem Plinius in Jubbæ libris desideravit. Hæc dubia; certum est dictum emporium esse ab *Aduli* gente, *Danakil* pastorum parte, quæ etiam nunc circa *Annesley-Baie* in *Desset* et *Dahalac* nec non in *Hauakil* insulis degit, præter paucos numero qui magis meridiem versus prope *Ait* locum occurrunt. Quoad situm emporii, aliis, ut Vincento (II, p. 104), Adulis est hod. *Arkiko*, cui quum duo insulæ adiaceant, alteram harum, in qua nunc *Mas-*

tur. Habet emporium testudinem genuinam et terrestrem paucam, et albam minoribus præditam testis. Ibidem quandoque paullulum eboris, Adulitico similis, reperitur. Ceterum locus caret portu, ac scaphis tantum præbet aditum (ἐπιδρομῇ).

4. Post Ptolemaide Venationum ter mille circiter stadiorum intervallo Aduli emporium legitimum occurrit in sinu profundo versus austrum. Ante id insula jacet Orine seu Montosa dicta, quæ ab intimo sinu versus altum ducentis fere stadiis distans, ad utrum-

sawa urbs, Diodori insulam habent, Ὁρεινὴν vero Peripli in hod. *Dahalac* agnoscunt. Alii Ptolemæi tabulis innitentes Adulin quærent in hod. *Bailul*, ut Manertus X, 1 p. 54. Gosselinus denique partim ludens, partim non intellecta peripli verba male interpretans, tria emporia, quibus Adulis nomen fuerit, distinguit; prima harum nunc *Arkiko*, altera *Assab*, tertia extra fauces sinus detrusa, hod. *Tapiura*. Sed hæc missa faciamus. Plinius autem a Ptolemaide ad Adulin computat navigationem dierum quinque, quæ ex vulgari calculo foret stadiorum 2000. In periplus minus accurate numerantur stadia 3000 usque ad intimum sinum Aduliticum; nam inde ab eo loco, cui Ptolemaide assignandum vidimus, usque ad recessum sinus qui nunc vocatur *Annesley-Baie*, ora longitudo in mappa Berghausiana est stadiorum circiter 2400. In hunc vero recessum relegandam esse Adulin, inde liquet quod octingentis ab Aduli stadiis ad alius sinus introitum reperiri dicitur (§ 5) ὁ ὁμιανὸς λίθος ἐν ἐκελῆῃ μόνῃ τοπικῶς γεννώμενος; nam ducit hæc mensura in *Hauakil Baie*, ubi reapse opsianum lapidem reperit Saltius. Porro in intimo *Annesley* sinu exstat *Zullasive Thulla* vicus, a quo non ita longe occasus versus veteris urbis exstare ruinas *Azoole* dictas, ex indigenis acceperunt Valentia et Saltius, adeo ut Adulitōn emporii hæc esse rudera dubium esse vix queat. Cf. Ritter I, p. 239. In mappa Moreshyana ruina notantur in sinu parte interiore quidem, non tamen intima. Quæ num ad nos pertineant, nec ne, dicere non habeo; putaverim tamen. Ceterum sinus Aduliticus, in 200 fere stadiorum longitudinem versus boream patens, altis jugis includitur utrinque; latus orientale, in quo *Hurthu* mons, chersonesum efficit, quam Ptolemæus IV, 7, non in suo tamen loco ponens, vocat Ὁρεινὴν χερσονήσον. Adjacet ei in ipso pæne sinus ostio insula, ab recessu 150 fere (200 sec. Periplus) stadia distans, quam nunc *Desset* vel *Valentia* vocant, Noster autem Ὁρεινὴν appellat, cognominem faciens chersoneso, quam ipsam quoque paullo post indicat verbis: κατ' αὐτὴν τὴν ἐν τῇ Ὁρεινῇ ἡπειρον, sive vertendum putes *ad ipsam Orinæ insule vicinam continentem*, sive *ad ipsam Chersonesi Orinæ continentem*. In Geogr. Ravenn. V. 18 ad hunc tractum pertinet insula, quam auctor barbarus *Proasprum* vocat, ego suspicor nostram esse τὴν πρὸ Ὁρεινῆς (χερσονήσου). || — 10. ἀπέχουσα] Sic scripsi pro ἔχουσα codicis. Eodem vitio § 37 ἔχουσα pro ἀπέχουσα et § 51 ἔχοντα pro ἀπέχοντα. Cf. Bernhardt I. l. p. 22. Fabricius, qui mappas geographicas inspicere non potuit aut noluit, locum

εἰς ἀμφοτέρων [δὲ] τῶν μερῶν παρακειμένην ἔχουσα
τὴν ἡπειρον, ἐν ᾗ νῦν ὀρμεῖ τὰ καταγόμενα πλοῖα διὰ
τὰς ἐκ τῆς γῆς καταβρομάς. Πρῶτον μὲν γὰρ ὤρμει
κατ' αὐτὸν τὸν ἐσώτατον κόλπον ἐν τῇ Διοδώρου λεγο-
μένην νῆσον παρ' αὐτὴν τὴν ἡπειρον, ἐχούση περὶ τὴν
διὰ θάλασσαν, δι' ἧς οἱ κατοικοῦντες βάρβαροι κατέτρεχον
τὴν νῆσον. Καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἐν τῇ Ὀρεινῇ ἡπειρον
ἀπὸ σταδίων εἴκοσι τῆς θαλάσσης ἐστὶν ἡ Ἀδουλί,
κώμη σύμμετρος, ἀρ' ἧς εἰς μὲν Κολόην μεσόγειον
10 πόλιν καὶ πρῶτον ἐμπορίον τοῦ ἐλεφάντος, ὁδὸς ἐστὶν
ἡμερῶν τριῶν. Ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς αὐτὴν τὴν μετρό-
πολιν τῶν Αὐξωματιῶν λεγομένων ἄλλων ἡμερῶν πέντε,
εἰς ἣν δ' πᾶς ἐλεφάς ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Νεῖλου φέρεται
διὰ τοῦ λεγομένου Κυνηείου, ἐκείθεν δὲ εἰς Ἀδουλί.
15 Τὸ μὲν οὖν ὅλον πλῆθος τῶν φρονεουμένων ἐλεφάντων
ἡ ῥινοκερώτων περὶ τοὺς ἄνω νέμεται τόπους, σπανίως
δὲ ποτε καὶ ἐν τῷ παρὰ θάλασσαν περὶ αὐτὴν τὴν
Ἀδουλί θεωροῦνται. Πρόκειται δὲ τοῦ ἐμπορίου καὶ

que sui latus prætersam habet terram continentem
Hanc in insulam nunc naves eo devectæ appellant ob
cavendas ex terra incursiones. Prius enim ancoras
jaciebant ad intini sinus insulam Diodori dictam,
continenti adeo propinquam, ut pedibus præberet trans-
itum, quo utentes accolæ barbari incursabant eam.
E regione igitur Orinæ insule in continente viginti a
mari stadiis sita est Aduli, pagus mediocris, a quo ad
Coloen, urbem mediterraneam primumque eboris em-
porium, via est tridui. Hinc ad ipsam metropolim
Auxumitarum iter est aliorum dierum quinque; in
hanc omne ebur e regione trans Nilum sita per Cy-
neum quem vocant tractum deportatur, hinc vero
Adulin. Cuncta scilicet quæ cæditur elephatorum
et rhinozerotum multitudo in superioribus degit locis,
nonnunquam tamen, raro licet, in maritima etiam
regione circa ipsam Adulin conspiciuntur. Projectæ

corruptum hunc in modum : τοῦ μὲν ἐσώτατου κόλπου, στα-
δίων δὲ εἰς τὸν πέλαγος ὡς διακοσίω. || — 4. Διοδώ-
ρου λεγομένην νῆσον] Hæc insula tam prope conti-
nenti adjacens ut pedibus in eam barbari transirent,
nunc terræ juncta esse videtur; certe nullam ibi insu-
lam notat Moresbyus. Nota est alia Diodori insula (hod.
Perim) in faucibus hærens sinus Arabici, cujus suo
loco ipse Periplus auctor meminit; nostra autem (quam
cum *Perim* insula Fabricius confundit) Diodori no-
mine alibi non videtur memorari. Stephanus Byz. vel
hanc vel Orinen insulam indicat quo loco Adulin a
nonnullis dicitur vocari Πανὸς νῆσον. Orinen potius di-
cere voluerit, si conferre liceat Ptolemæum, qui Adulin
ponit 11° 40', Ὀρεινὴν χειρόνησον 12°, Πανὸς νῆσον
12° 10'. Idem Ptolemæus in alto quidem, attamen a
faucibus sinus Arabici longe remotam collocat Dio-
dori insulam 12°, 30', adeo ut in tanta rerum per-
turbatione nescias quamnam insulam indicare vo-
luerit, num nostram, an hod. *Perim*. Hoc tamen
probabilius. Plinius proxime ante Adulitōn oppidum
habet Daphnidem insulam. || — 8. ἀπὸ σταδίων εἴ-
κοσι] Fabricius, note locutionis immemor, hæc muta-
vit in σταδίων εἴκοσι ἀπὸ τ. 0., et similiter ceteris locis,
ulbi eodem modo Noster loquitur. De re consentit Pro-
copius B. Pers. I, 19, p. 101 ed. Bonn.: Ὁ μὲν οὖν τῶν
Ὀαρητιῶν ὄρμος, ἐξ οὗ ἀπαίροντες εἰσβάλουσι εἰς Αἰθιοπίας
πλεῖν, Βουλιαχάδονομάζεται. Διαπλεούσαντες δὲ ἀεὶ τὸν πέλαγος
τοῦτο καθεύρουσι εἰς τῶν Ἀδουλιτῶν τὸν λιμένα. Ἀδουλίς
δὲ ἡ πόλις ἀπὸ τοῦ τοῦ λιμένος μέτρω εἴκοσι σταδίων διάγει
τοσοῦτον γὰρ διεύρεται τοῦ μὴ ἐπιθαλάσσιον εἶναι· πόλις
δὲ Ἀζωμίδος ὁδὸς ἡμερῶν ὁδὸς κα. Cf. Cosmas Indopl.
p. 140: Ἐν τῇ Ἀδουλί τῇ καλούμεν τῶν Αἰθιοπῶν πόλει
παρά τινι τυγχανούσῃ ὡς ἀπὸ μιλίων δύο, λιμένι ὑπαρ-
χοῦσῃ τοῦ Ἀζωμιτῶν ἔθνους, ἐνθα καὶ τὴν ἐμπορίαν
ποιούμεθα, οἷον ἀπ' Ἀλεξανδρείας καὶ ἀπὸ Ἑλλάς ἐμπο-
ρευόμενοι, ὁππότε ἐστὶ καί μενος ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πόλεως
κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος προσέχον ἐπὶ τὴν ὁδὸν Ἀζωμίδος
καλ. || — 9. εἰς Κολόην] Coloe in ea fere regione
fuisse debet ubi nunc est *Dixan* urbs ad montium

tractum quo *Sahamara* a *Tigre* regno disternitur.
Nec longe a *Dixan* urbe locus est *Calui* dictus. Ko-
λόη urbs Ptolemæi (4° 15'), si recte latitudo ejus
notata, ad nos non magis pertineret quam Κολόη
λίμνη (*Tzana lac.*), quam sub Ἰσημερινῷ collocat. || —
12. τῶν Αὐξωματιῶν λεγομένων... εἰς ἣν] τὸν Αὐ-
ξωμιτῶν λεγόμενον... εἰς ὃν codex. || — ἡμερῶν πέντε] Igitur Adulide Auxomin iter est dierum octo. Via
autem a Coloe ea fere erat quæ nunc a *Dixan* ad
Axum ducit. Itaque longitudo itineris usque ad Adulin
erat 1200 circiter stadiorum per regionem montosis-
simam, adeo ut ultra 150 stadia in diem non sint com-
putanda. Sic iter efficitur octo dierum. Minus accurate
Procopius l. l. duodecim dicit, quindecim Nonno-
sus apud Phot. cod. 3 (Fr. Hist. l. IV, p. 180) : Διε-
στεικέναι φησὶ τὴν Ἀδουλί τῆς Αὐξομίδος ἐξ ἡμερῶν...
Κεῖται δὲ ἡ Ἀδὴ (hod. *Sawe*) ἐν μέσῳ τῆς τε Αὐξομιτῶν
καὶ τῆς τῶν Ἀδουλιτῶν πόλεως. || — 14. Κυνεῖον] Re-
gio quæ ab Auxumi versus occasum sita est, nomine
Kolla-Mazaga nunc comprehenditur solet. Proxime Auxu-
midi adjacet *Shire* vel *Sire* provincia, quam Vincentus a
Sirio cano, Κυνηεῖον vero a κύνων dictam esse opinatur.
Tale quid putanti certe Κυνηεῖον mutandum foret in
Κυνεῖον. || — 16. ᾗ] malim καλ. || — 18. θεωροῦνται] Nonnosus l. l. circa Auen vidit ἐλεφάντων πλῆθος οὐκ
ὀλίγον, ἀλλὰ σχεδὸν ὡς χιλιάδων πέντε· ἐνέμενον δὲ οὗτοι
οἱ ἐλεφάντες ἐν πεδίοις μεγάλῳ, καὶ πελάζειν αὐτοῖς οὐδὲν
τῶν ἐγγυρῶν ἦν εὐκόλον οὐδὲ εἰργεῖν τῆς νομῆς. || —
προκείμεναι τοῦ ἐμπορίου] Minus accurate hoc
dictum pro πρόκειναι τοῦ κόλπου τοῦ ἐμπορίου. Intellige
insulas quæ nunc vocantur *archipel* de *Dahalac*. Pli-
nius post Adulitōn oppidi mentionem pergit : *Supra*
Ethiopes Aroteris (hod. *Azorte* tribus in Ὀρεινῇ χει-
ρόνησῳ, unde Græci fecerunt Ἀροτῆρες) ; *insulæ quæ*
Aliæu (*Alien*, *Elæw*, *Elwa* var. lect.; Ἀλακαίου πε-
ripl.) vocantur, item *Bacchias* et *Antibacchias* (*Bāz-
yhos* κατὰ Ἀρτεμίδου. *Ypostrate* Geogr. Rav. V, 18).
Hinc in ora sinus incognitus (*Hauakil Baie* hodie, de

κατὰ πέλαιος ἄλλαι νῆσοι μικραὶ ἐκ δεξιῶν (ἀμμιναι) πλείονες, Ἀλακίαι λεγόμεναι, χελώνων ἔχουσιν τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον φερομένην ὑπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων.

6. Καὶ ἀπὸ σταδίων ὡσεὶ ὀκτακοσίων κόλπος ἕτερος βαθυτάτος, οὗ κατὰ τὴν εἰσβολὴν ἐν δεξιῶσι ἄμμος ἐστὶ πολλή κεχυμένη, καθ' ἧς ἐν βάθει κειωσμένος εὐρίσκεται ὁ ὀφειανθὸς λίθος, ἐν ἐκείνῃ μόνῃ τοπικῶς γεννώμενος. Βασιλεύει δὲ τῶν τόπων τούτων ἀπὸ τῶν Μοσχοφάγων μέχρι τῆς ἄλλης Βαρβαρίας Ζωσκάλης, ἀκριβῆς μὲν τοῦ βίου καὶ τοῦ πλείονος ἐξεχόμενος, γενναῖος δὲ περὶ τὰ λοιπὰ καὶ γραμμάτων Ἑλληνικῶν ἔμπειρος.

6. Προχωρεῖ δὲ εἰς τοὺς τόπους τούτους ἱμάτια βαρβαρικά ἄγναφα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενα, Ἀρσινοητικὰ στολὰ καὶ ἀβόλλαι νόθοι χρωματίζονται καὶ λέντια καὶ δικρόσσια καὶ λιθία ἐκάλως πλείονα γέννη καὶ ἄλλης μορρίνης, τῆς γινόμενης ἐν Διοσπόλει, καὶ ὀρεῖα χελ-

quo vid. Peripl. § 5), quod miremur, quum ulteriora mercatores scrutantur. || — 1. ἀμμιναι] « ἀμμιναι codex, cuius manus secunda fecit spiritum et tenorem. Interpretes, ut potuit, arenosae. Sed expungenda vox. » BERNHARDY. Orta videri possit ex dittographia vocis Ἀλακίαι; dubito tamen; nam reapse insulae istae sunt arenosae humilesque. || — 3. ἐπὶ] ἀπὸ cod.

§ 5, l. 4 : κόλπος βαθυτάτος], hod. *Hauakil Baie*. Plinius l. l. sinum incognitum vocat, quippe quem mercatores viā rectā hinc Arabiae emporia petentes praeternavigabant. Verum quae Periplus auctor de eo sinu novit, eadem novit etiam Plinius, qui de opsiano lapide ita habet lib. XXXVI, 37 : *In genere vitri et opsiana* (sic cod. Bamberg; *obsidiana* vgo) *numerantur ad similitudinem lapidis quem in Aethiopia invenit Obsius* (sic cod. Bamg; Obsidius vgo), *nigerrimi coloris, aliquando et translucidi, crassiore visu, atque in speculis parietum pro imagine umbras reddentem*, etc. Cf. Orph. Lith. 282 et Anonymus Αἰθιοῶν scriptor ap. Salmas. ad Solin. p. 64. Obsium inveni nullum praeter *M. Obsium praetura functum*, Germanici amicum, cuius meminit Tacitus Ann. IV, 68. 71 (ad an. 28 p. Chr.). Is fortasse Aegypti aliquamdiu praefectus fuerat, vel Aethiopiae oram legerat eodem tempore quo Germanicus totam Aegyptum usque ad Aethiopiae confinia lastravit (19 p. Chr. Vid. Tacit. Ann. II. 60 sq.). Lapidem opsianum ad eum sinum in locis quae sunt ab *Arena* vico versus sinum Aduliticum, denuo reperit Saltius (Voy. p. 192). In geogr. Ravenn. II, 7 post *Oleum* (Adulin) sequitur *Parana* locus. Is num hod. *Arena* vicus? || — 9. τῆς ἄλλης B.] Cf. not. ad § 1. Nostra antiquissima sunt eorum quae de Auxumitarum regno tradita accepimus. || — 10. τοῦ πλείονος] τῶν πλείονος (πλείονος m. sec.) codex; em. Bernhady; τῶν πλείονων ser. Stuckius, vertens perperam : *spectatae probataeque vitae homo, ceteris omnibus antecellens*. Latina Stuckii, ut solet, interpretatur Vincentus.

§ 6, l. 15. ἀβόλλαι νόθοι χρ.]] ἀβόλοι v. χρωματίζονται codex, sed infra (Cf. § 28) ἀβόλλαι. ἀπλοῖ. Vulgatam tueri tentavit Salmasius ad Flav. Vopisc.

emporie in alto a dextris sunt aliae complures insulae parvae, Alakei dictae, testudinem habentes, quam in emporium Ichthyophagi deportant.

5. Porro post octingenta fere stadia alius est sinus profundissimus, cuius ad introitum a dextris magna vis arenae fusa jacet, ubi in profundo reperitur opsianus lapis, hic tantum loci unice proveniens. Imperat his locis inde a Moschophagis usque ad alteram Barbariam Zoscales, avarus ille quidem et rei augendae nimis intentus, cetera probus vir gnarusque literarum Graecarum.

6. Importantur in haec loca vestes barbarae a fullo-nibus non subactae, quae in Aegypto conficiuntur, Arsinoeticae stolae et abollae adulterini colorei et lintea et dicrossia seu mantilia utrinque fimbriata, supellectilis e vitro plura genera nec non murrinae ejus quam

p. 398 : « ἀβόλοι χρ., inquit, sunt colorei singillones. Vir doctus qui ἀβόλλας vertit, ignorabat quid essent ἀβόλοι. Aliis quidem locis ejusdem opusculi *abollarum* meminit Arrianus, sed ἀβόλλας nominat, ut paullo post. Ἀβόλοι autem alii sunt. Graeci enim ἀβόλους χιτῶνας vocant quae alio nomine ἀπλοῖδες dicuntur, ut διβόλους iidem dicunt quae aliter διπλοῖδες. » Noli credere. Neque vides quomodo ἀβόλοι opponi possint διβόλοις, neque ea est codicis corruptissimi auctoritas, ut ex nostro loco novum vestimenti nomen excedatur. Distinguit auctor inter abollas adulterinas, quae in plebis usum conficiebantur, atque abollas simplices sive sinceras, lana pura textas tincturaque praestantes, sicuti alibi distinguit ἱματισμὸς νόθος et ἱ. ἀπλοῦς. Ceterum ἀβόλλα (pro ἀμδόλλα, i. e. ἀμφιβολή, ut putant) erat chlaena lanea eaque spissior, cuius mentio apud Romanos scriptores passim obvia (Virgil. Aen. V, 421 ibiq. Servius; Martial. IV, 43; Juvenal. III, 15; Sueton. Calig. c. 35), nescio an apud alium auctorem graecum occurrat. Arsinoe, abollarum fabrica, fortasse urbs ad sinum Heroopoliticum, fortasse urbs nomi cognominis. || — λέντια], latina vox *lintea*. In graecis scriptoribus aevi senioris de cingulis potissimum linteis usurpatur. V. Steph. Thes. s. v. || — 16. δικρόσσια], mantilia utrinque fimbriata. Substantivi vel adjectivi δικρόσσιον aliud exemplum desidero. Attamen v. simplex κροσσίον praebet Herodian. Epim. p. 72 : κροσσός, τὸ κροσσόν· ὅθεν κροσσῶν ἱμάτιον. Notum est adjectivum δικροσσός ex Polluc. VII, 72 : δικροσσον περιβόλαιον, schol. Arist. Plut. 729 : δικροσσον φακώλιον, σουδέριον, Hesyeh. : τὸ ἡμτύμβιον, λινθὺν ἔνδυμα ἢ σινδόνιον δικροσσον. Cf. Steph. Thes. v. κροσσός. || — 16. λιθίας ἡ ἀλῆς] λίθον Αἰγυπτίαν dicit Scylax p. 94. || — 17. ἄλλης μορρίνης] sic codex, non ἀ. μορρίνης, ut ante Stuckium legebatur. Salmasius ad Solin. p. 144. 769 pro ἄλλης voluit ἐκάλως (ἐκάλου), praeter necessitatem; ἄλλης est ἄλλης λιθίας μορρίνης. Cf. § 49 : ὄνυχιν λιθία καὶ μορρίνη (sic) et Pausanias VIII, 18, 5. At recte Salmasius : « Meminit Arrianus τῆς μορρίνης quae in Diospoli fiebat. Cave putes intelligi de illa

κος, ὃ χρῶνται πρὸς κόσμον καὶ εἰς συγκοπὴν ἀντί νομίσματος, καὶ μελίεφθα χαλκᾷ εἰς τε ἔψην καὶ εἰς συγκοπὴν φελίων καὶ περισκελίδων τισὶ τῶν γυναικῶν, καὶ σίδηρος δὲ δαπανώμενος εἰς τε λόγχας πρὸς τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰ ἄλλα θηρία καὶ τοὺς πολέμους. Ὅμοιοι δὲ καὶ πελύκια προχωρεῖ καὶ σκέπηρνα καὶ μάχαιραι καὶ ποτήρια χαλκᾷ στρογγύλα μεγάλᾳ καὶ δηνάριον ὀλίγον πρὸς τοὺς ἐπιδημοῦντας καὶ ὀλίγος Λαδικῆς καὶ Ἰταλικῆς οὐ πολλὸς καὶ ἔλαιον οὐ πολὺ τῷ δὲ βασιλεῖ ἀργυρώματα καὶ χρυσώματα τοπικῶ βυθμῶ κατεσκευασμένα καὶ ἱματίων ἀδόλλαι καὶ καυνάκια ἀπλοῖ, οὐ πολλοῦ δὲ ταῦτα. Ὅμοιοι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἔσσι τόπων τῆς Ἀραβικῆς σίδηρος Ἰνδικῆς καὶ στόμωμα καὶ θόνιον Ἰνδικὸν τὸ πλατύτερον, ἢ λε-

Diospoli fabricantur, porro orichalcus, quo ad mundum utuntur et dissecto pro numismate, meliophtha aenea tum ad usum coquium tum ad concidendum, ut armilla ex iis et feminalia mulieribus quibusdam faciant; item ferrum quod impendunt in lanceas contra elephantos reliquasque feras et in bellica. Præterea etiam bipennes importantur et securæ et gladii et aenea pocula rotunda magnaue, denarii pauci in usum peregrinorum, vinum Laodicenum et Italicum non multum, olei copia exigua; regi autem afferuntur vasa argentea et aurea ad loci morem et consuetudinem laborata, et de vestibus abollæ et caunacæ sinceræ quidem non magni tamen pretii. Similiter ex interioribus *Arice* locis importatur ferrum Indicum et acies,

pretiosa murrha quæ ex Carmania et India advehbatur, sed vtrum murrhinum accipiendum, quod in Diospoli Ægyptia ad imitationem murrhinorum fiebat. Meminit Plinius (XXXVI, 67) hujus murrhini vitri, ut et obsidiani, quod etiam imitabatur lapidem obsidianum id Æthiopia inventum. Ad imitationes istas referenda etiam sunt verba Propertii IV, 5, 26: *pocula Parthis focis cocta*, et Athenæi XI, p. 464 B. Quidnam potissimum veteres *murrham* dixerint, sexcenti certatim enucleare studentes in diversissimas abieciunt sententias. Nunc inter viros doctos satis constat murrhina ex eo facta esse lapide quem germanice vocamus *Flussspath* (*spato-fluore*). Ex veteribus maxime v. Plinius XXXVII, 7 sqq. XXXIII. proœm.; Sueton. Oct. c. 71; Seneca Ep. 123; Martial. IV, 86. XIV, 43; Digest. XXXIII, 10, 3. XXXIV, 2, 19; inter recentiores: Rozière *Mémoire sur les vases murrhins qu'on apportait jadis en Egypte et sur ceux qui s'y fabriquaient*, in *Descr. de l'Ég.* tom. VI, p. 227 sqq.; doctus Anglus in *Classical Journal* 1810, ubi p. 472: « If you compare this description (Plinii sc.) with the vases of fluor-spath from Derbyshire, you will soon be convinced of what the murrhine cups were composed. » Corsi, *Delle pietre antiche* p. 106; Thiersch *Ueber die Vasa murrhina der Alten* in *Abhandl. d. Münchn. Akad.* 1835, I. p. 443-509. Witzschel in *Pauly's Realencycl.* V, p. 253. || — 1. *De aurichalco* v. disput. Beckmanni ad Aristot. Mir. p. 132 sqq., cuius summa capita excerpta habes in Steph. Thes. s. v. *ὀρεγαλκος*. || — 2. *μελίεφθα χαλκᾷ* Cf. § 8 *μελίεφθα ὀλγτα*. Aliunde de his non constat. Vincentus l. I. p. 740 cuprum cum melle coctum esse suspicatur, vel ut maleabile fieret vel certum quandam traheret colorem. Comparat γολδᾶκρον, quod Hesychius affert de cupro bile bovina tincto, ut aureus fieret color. Hæc persuadere mihi non potui. Patet sermonem esse de cupro ductili, purgatis diligentius igni vitis excoctisque (ut Plinius ait), adeo ut olla, armillæ, alia id genus supellex inde possent excudi. Itaque in mentem venire possit leg. esse: *περίεφθα* vel *περίεφθα*. At si tale quid voluisset, dixisset auctor *περίεφθον γαλκόν*. In vulgata vox *μελίεφθα* substantivum locum obtinet. Quare nescio an ita statuere liceat. Quemadmodum δὲ γαλκὸς δὲ χρυσὸς

sive *cuprum caldarium* vocabatur *τρόχιος*, quod massæ ejus forma sua rotunda *τρόχους* referebant, sic laminæ cupri ductilis (*plaques de cuire*) *μελίεφθα* dici poterant, quod formam haberent tenuium placentarum melle coctarum, *πεμμάτων μελίεφθων*. || — 3. *ψελ(ων)* sic codex; *ψελλίων* vulgo. || — 3. *περισκελίδων* Etiamnunc Abyssinice mulieres feminalibus gaudere ex Bruceo (*Voy.* III, p. 54) monet Vincentus. In universum de hoc ornamento v. Horat. Ep. I, 17 ibique Porphyr.; Petron. Satir. 67; Tertullian. De cult. fem. II, 13; Cyprian. Hab. orig. c. 16; Clemens Alex. Pædag. II, 12; Pollux Onom. II, 194. V, 100; Plutarch. Mor. p. 142, C; Boissonade ad Nicet. Eug. t. II, p. 51, ad Aristan. p. 507. || — 4. *εἴς τε λόγχας* Velim: εἰς λόγχας πρὸς τε ἔλ. || — 8. *Λαδικῆς* sic cod.; *Λαοδικῆς* vulgo. « Illud ex vulgi consuetudine natum probaveris; nam *Ladicia* tritum est senioribus sæculis. » BERNHARDY. Cf. Steph. Thes. v. *Λαοδικεῖα*. Strabo XVI, p. 751: *Λαοδικεῖα* ὥρων ἔχουσα πολυοῖνον πρὸς τῇ ἄλλῃ εὐκαρπία. Τοῖς μὲν οὖν Ἀλεξανδρεῦσιν αὕτη παρέχει τὸ πλεῖστον τοῦ οἴνου, τὸ ὑπερκεῖμενον τῆς πόλεως ὅρος πᾶν κατὰμπελον ἔχουσι μέχρι σχεδὸν τὴν τῶν κορυφῶν. || — 12. *καυνάκια* h. l. codex, sed infra *καυνάκια*. Ultraque scriptura occurrit; *καυνάκια* πολυτιμῆτους habes ap. Clem. Al. Pædag. II, 4; *καυνάκια* ἀμπεχόμενον ap. Suidam et Zonaram s. v.; *gaunacæ* ap. Varron. De l. l. IV, p. 46 ed. Bip. Reliquis est *καυνάκης*, *kenæ* genus barbaricum. Vid. Aristophan. Vesp. 1132, Suidas v. *καυνάκης*; Pollux VII, 59. 60; Athenæus XIV, p. 622. Alii vocatur etiam vestis stragula ab altera parte villosa. V. Hesyeh. s. v. et Arrian. Exp. Alex. VI, 29, 8. || — οὐ πολλὰ οὐ πολλὰ malint Stuckius et Schwanbeck. || — 13. *ἀπὸ τῶν* sic recte cod.; *ἐκ τῶν* edit. — *σίδηρος Ἰνδικῆς* De acie India v. Ctesias p. 80, 4. Arabes quoque poetæ celebrant enses ex chalybe Indico (*Mohannadan*). Cf. Plinius XXXIV, 41: *Ex omnibus autem generibus palma Serico ferro est*. Plura vid. in Edrisi I, p. 65 ed. Jaubert. Inter tractatus gr. chymicos exstat qui agit περὶ βαρφές Ἰνδικοῦ σιδήρου, monente Salmasio ad Solin. p. 763. Denique ferrum Indicum inter merces recensetur in Pandectis. De locis Indiæ quæ ferri fodinas nunc habent, passim docet Ritter tom. III, V. VI. || — 14. *δοδύον* Ἰνδι-

γομένη μοναχή, καὶ σαγματογῆναι καὶ περιζώματα καὶ καυνάκαι καὶ μολόχιναι καὶ συνδόνες ὀλίγαι καὶ λάκκος χρωμάτων. Φέρεται δὲ ἀπὸ τῶν τόπων ἐλέφας καὶ χελώνη καὶ βινόκερος. Τὰ δὲ πλείστα ἐκ τῆς

5 Αἰγύπτου φέρεται εἰς τὸ ἐμπορίον τοῦτο ἀπὸ μνηδὸς Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὃ ἐστὶν ἀπὸ Τυβίως Ὡθὼ· εὐκαιρὸς δὲ ἀπὸ Αἰγύπτου ἀνάγονται περὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα.

7. Ἦδὴ [δὲ] ἐπ' ἀνατολὴν ὁ Ἀραβικὸς κόλπος διατείνεται καὶ κατὰ τὸν Αὐαλίτην μάλιστα στενωταί. Μετὰ

10 δὲ σταδίους ὥς τε τετρακισχίλους, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡπειρόν εἰς ἀνατολὴν πλεόντων, ἔστιν ἄλλα ἐμπορία Βαρβαρικά, τὰ πέραν λεγόμενα, κείμενα μὲν κατὰ τὸ ἐξῆς ἀγκυροβολοῖς δὲ καὶ σάλοις ἔχοντα τοὺς ὅρους κατὰ

15 καιρὸς ἐπιτηδεύουσιν. Πρῶτος μὲν ὁ λεγόμενος Αὐαλίτης, καθ' ὃν καὶ στενωτάτος ἐστὶν ἀπὸ τῆς Ἀραβικῆς

othonium Indicum, tum latius quod monache appellatur, tum sagmatogene, porro cingulae, caunacae, molochina, sindones paucae, laccus colorcus. Exportatur autem ex his locis ebur et rhinoceros. Pleraque ex Aegypto in emporium illud deferuntur inde a Januario mense usque ad Septembrem, id est a Tybi usque ad Thoth; opportuno autem tempore ex Aegypto devehuntur circa mensem Septembrem.

7. Inde jam versus ortum sinus Arabicus tendit, et ad Aualitem maxime in angustum contrahitur. Post quater mille circiter stadia juxta eandem continentem navigantibus alia occurrunt emporia Barbarica, transfretana dicta, quae ex ordine unum post alterum sita stationes habent ad ancoras jaciendas sistendasque in salo naves certis temporibus idoneas. Primus est Aualites tractus, ubi brevissimus est ex Arabia in oram

κὼν] Eo nomine quum Græci mercatores lina xylina sive e gossypio arboreo texta designarent, hinc derivare vocem *ot-hon* (i. e. *mousselines*), quae apud nos abierit in *cotton*, censet Ritter X, p. 1061. || — 1. ἡ λεγομ. μοναχὴ καὶ σαγματογῆναι] Cf. § 14: καὶ δόδιον, ἥ τε μοναχὴ καὶ ἡ σαγματογῆνῃ. Unde h. l. reponendum mihi videtur: δόδιον ἰνδικὸν, τό [τε] πλατύτερον, ἡ λεγ. μοναχὴ, καὶ [ἡ] σαγματογῆνῃ. Priori nomine ipsum illud δόδιον τὸ πλατύτερον vocabatur, alterum Vincentus II, p. 749 refert ad gossypium inferioris notae, quo utebantur ad faciendas culcitrae et elitelae, laudato Strabone XV, p. 693: ἐκ τούτου (e gossypio) δὲ Νέαρχός φησι τὰς εὐηγερούς ὑφάσεις αἰνιδόνας· τοὺς δὲ Μακεδόνας ἀντὶ ναφάλων αὐτοῖς χρῆσθαι, καὶ τοῖς σάγμασι σάγης. Etiam nunc in *Sumatra* et *Ceylon* pro tomento gossypium usurpant. Et hæc quidem probabilia sunt, quamquam ipsius vocabuli ratio nondum satis apparet. Quod Vincentus proponit leg. esse σαγματογῆν (sic), « the Sort of cotton used for stuffing », nihili est. Idem vocem *μοναχὴ* vertendum opinatur *particularly fine*. Salmasius, l. I. p. 824 hanc habet farraginem: « Per *μοναχὴν* δόδην intelligo singularem ex lino vestem vel tunicam. Jurisconsultus *singulares* tunicas vocat, quæ in synthesis compositæ non essent... An igitur hoc loco *μοναχὴ* δόδην opponitur τῇ σαγματογῆνῃ? Quam vocem corruptam ajo pro σαγματογῆν. Nam πῆνος est ὑφασμα græce. An ita vocat linteæ, ex quibus sagmata et stragula fierent, sive culcitæ? Sic ex Cadurensi lino culcitæ fiebant, teste Plinio. Σαγματογῆνῃ hic etiam capi potest pro stragula veste, a qua *μοναχὴν* distinguit, quæ ad singulos homines velandos facta esset. An vero σαγματογῆνῃ non in vestes singulares ac varias confectum, sed in sarcina corpus ipsum linteæ sic relictum, quod pluribus vestibus conficiendis sufficeret? *Peciam teleæ linteæ* vulgo appellantur... Sed σαγματογῆναι et σαγματογῆνῃ ubique legitur. Omnino scribendum σαγματογῆν (l). Ita vocat δόδιον ἐξ ὃ τὰ σάγματα γίνονται, ex qua stramenta fiunt. Mentio στρωματοδέσμου λίνου ap. Xenophontem. Auctor Periplus τὸ γυθαῖον δόδιον, ut alibi (§ 48. 49), vocavit, cui opponit *μοναχὴν δόδην*, singulare et eximium linteum ex quo tunicæ et lineæ

fiebant. » Mirum etiam quod Meursius scrib. conjecit: σαγματογούνη, interpretans: *pellicea vestis*. || — 2. μολόχιναι] Eadem memorantur § 48. 49; sunt tela e gossypio facta, quæ a malvarum colore vel etiam floribus sic appellabantur. || — *σινδόνες*] Hæ primitivo vocabuli sensu sunt *Indiennes*, quas nunc vocamus. || — 3. λάκκος χρ.] Non ipsam laccam (λακκὼν. v. Ducange et Steph. Thes. s. v.), sed vestes coloreas laccæ tinctas intelligi vult Salmasius l. I. p. 816. 810. De purpura quæ exprimitur ex insecto *cocco laccæ* (apud Sinesos appellatur *Krang*), v. Ritter IV, p. 328. 931. IIII. VI, p. 513. X, p. 458. Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 316. || — 4. χελώνη] De testudinibus sinus Arabici v. Rüppell *Reise in Abyss.* p. 187. Ritter. XII, p. 174. 177. 669. 1024. || — 6. ἀπὸ Ἰανουαρίου κατὰ κτλ.] Per illud tempus boreas sinum Arabicum perflat.

§ 7, l. 10. Αὐαλίτην] Ἀβαλίτην cod., et mox Αὐαλίτης. || — 11. τετρακισχίλους] Hæc 4000 stadia pertinent ab Aduli usque ad oræ Barbaricæ emporia, quorum primum est Aualites in sinu cognomine. Perperam Mannert. X, 1, p. 64 et Vincentus II, p. 124 longitudinem oræ Barbaricæ indicari censuerunt. || — 13. τὰ πέραν] *τάπαρ* cod. errore manifesto; em. edit. || — *κείμενα μὲν κατὰ κτλ.*] In his turbatum aliquid suspicor. Scriptum fuerit in hanc sententiam: *κείμενα κατὰ τὸ ἐξῆς, ἄλκιμα μὲν, ἀγκυροβολοῖς δὲ κατὰ κτλ.* || — 15. πρῶτος... δ. λεγ. Αὐαλίτης] *αὐαλίτης* cod. et mox iterum. Supplendum ex seqq. *τόπος*, quum emporium Aualites in seqq. demum memoratur. Eundem tractum inde a faucibus sinus Arabici usque ad Elephantem montem et quæ sequuntur deinceps usque ad Noti Ceras ex Artemidoro describit Strabo p. 773, qui nulla ibi novit emporia et ex nominibus locorum, quæ ap. Nostrum leguntur, unum habet *Δαρζονῶντα λιμένα*. Contra vero alia multa præbet, quæ quum ad mercatum nihil facerent, in Periplus nostro non memorantur, ac luculenter probant regionem istam ob elephantorum maxime venationem Ptolemeis expetitam multo accuratius cognitam fuisse quam nobis erat ante paucos abhinc annos. Ptolemæus IV, 7 p. 300 eandem fere quam Noster nemi-

εἰς τὸ πέραν διαπλους. Κατὰ τούτων τὸν τόπον μι-
χρὸν ἐμπορίον ἐστὶν ὁ Αὐαλίτης, σχεδαίαις καὶ σκάφαις
εἰς τὸ αὐτὸ προσερχομένων. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν
ὕαλῃ λιθία σύμμικτος καὶ [χυλός] Διοσπολιτικῆς
5 ὀμφακος καὶ ἱμάτια βαρβαρικά σύμμικτα γεγραμμένα
καὶ σίτος καὶ οἶνος καὶ κασσίτερος ὀλίγος. Φέρεται
δ' ἐξ αὐτῆς, ποτὲ καὶ τῶν βαρβάρων ἐπὶ σχεδαίαις δια-
φερόντων εἰς τὴν ἀντικρὺς Ὀκελίην καὶ Μούζαν, ἀρώ-
ματα καὶ ἑλέφαντες ὀλίγοι καὶ χελώνη καὶ σμύρνα ἑλα-
10 χίστη, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης. Ἀτακτότεροι δὲ οἱ
κατοικοῦντες τὸν τόπον βάρβαροι.

8. Μετὰ δὲ τὴν Αὐαλίτην ἕτερον ἐμπορίον ἐστὶ τού-
του διαφέρων ἢ λεγομένη Μαλαὴ, πλοῦν ἀπέχουσα
σταδίῳ ὡς ὀκτακοσίων· ὁ δὲ ὁρμος ἐπίσχαλος, σκεπό-
15 μενος ἀκρωτηρίῳ τῷ ἐξ ἀνατολῆς ἀνατείνοντι· οἱ δὲ
κατοικοῦντες εἰρηνικώτεροι. Προχωρεῖ δὲ εἰς τούτων
τὸν τόπον τὰ προειρημένα καὶ πλείονες χιτῶνες, σάγοι
Ἀρσινόητικοι γεγραμμένοι καὶ βεβαμμένοι καὶ ποτήρια
καὶ μελέφρα ὀλίγα καὶ σίδηρος καὶ θηνάριον οὐ πολλὸν
20 χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν. Ἐκφέρεται δὲ ἀπὸ τῶν
τόπων τούτων καὶ σμύρνα καὶ λίβανος ὁ περσικὸς
ὀλίγος καὶ κασσία σκληροτέρα καὶ δούακα καὶ κάχα-

oppositam trajectus. In eo igitur loco Aualites est
parvum emporium; ratibus et scaphis ad id accedunt.
Importantur vitreae res variae, succus acerbae uvae Dio-
spoliticae, vestes barbarae promiscuae a fullone præ-
parate, frumentum, vinum, stanni copia exigua.
Exportantur inde (nonnunquam ipsis etiam Barbaris
ratibus in oppositam Ocelin et Muzam trajicientibus)
aromata, eboris paululum, testudo, myrrha paucis-
sima quidem sed præstantissima. Ceterum rudiores
moribus sunt incolentes locum barbari.

8. Post Aualiten aliud est emporium illo præstan-
tius, Malao dictum, navigatione distans stadiorum fere
octingentorum. Navium statio fluctuosa, quamquam
tuxante promontorio quod ab ortu porrigitur. Incole
moribus sunt civiliores. Importantur in hunc locum
præter ea quæ modo memoravimus, tunicae sat multæ,
saga Arsinœtica a fullonibus præparata tinctaque,
pocula, meliephtha pauca, ferrum, paulum numisma-
tis aureique et argentei. Exportatur ex iisdem locis
myrrha, paullum libani transfretani, cassia durior,

num seriem præbet, sed distantiarum rationes non
easdem minusque accuratas exhibet. Ita habet:

Διερχὴ πόλις ἐν ἄρχῃ	74° 30' long.	11° lat.
Εἴτα τῇ ἐν Αὐαλίτῃ κόλπῳ·		
Αὐαλίτης ἐμπορίον	74°	8° 25'
Μαλαὴ ἐμπ.	78°	6° 30'
Μόνδου ἐμπ.	78°	7°
Μόνδου νῆσος	77°	8° 30'
Μόσυλον ἄκρ. καὶ ἐμπ.	79°	9°
Κοδὴ ἐμπ.	80°	8°
Ἑλέφανς ὄρος	81°	7° 30'
Ἀκάννη ἐμπ.	82°	7°
Ἀρώματα ἄκρον κ. ἐμπ.	83°	6°

Aualites emporium superest in hodierno Zeyla, ut
Danvillius alique plurimi statuerunt rectissime. In
Geogr. Orient. Arabis Ebn Haukal p. 22 scribitur
Zouileh, apud Edrisium I, p. 35. 39. 40. 46 Zalegh.
|| — 2. σχεδαίαις καὶ σκάφαις] Vide plura apud
Edrisium I, p. 39. || — 3. εἰς αὐτὴν] quasi τὴν
τοῦ Αὐαλ. χώραν. Expectabas εἰς αὐτὸ (τὴν ἐμπορίον)
vel εἰς αὐτὸν (τὴν Αὐαλίτην); nihil tamen mutandum,
quum eodem modo sæpius Noster orationem adornet.
|| — 4. Διοσπολιτικῆς] Διοσπολιτικῆς cod.; supplevi
χυλός. Succus uvæ acerbae uno verbo vocatur ὀμφά-
κων ap. Dioscorid. V, 7 (Ὀμφάκων ἐστὶ μὲν χυλός
ὀμφακος Θεαίας, σταφυλῆς μήπω περικλοῦστος ἢ Ἰμιναιας)
vel etiam οἶνος ὀμφακίτης ap. eund. V, 12. Cf. Plinius
XII, 27 et alibi. Tali musto cocto vel desituto etiam
num in Ægypto, Libya, Arabia aliisque in regionibus
utuntur. Plura de eo legere est ap. Vincentium II,
p. 751, qui a Mauris Zibid vel Zibib, arabice Paemas
dici ait. Apud Hippocrat. p. 878 pro ὀμφακῶς χυλός
legendum ὀμφακος. || — 7. διαφερόντων] διαφερόντων
legi jubet Salmasius. At nihil habet vulgata in quo ju-

re possis offendere. Vide Stephan. Thes. v. διαφέρω
p. 1373, D sq. || — 8. ἀντικρὺς κήλις codex; em.
Stuck, qui deinceps etiam Μούζαν scripsit, quum no-
men hoc sæpius recurrens ubique sit indeclinabile. ||
— 9. σμύρνα] Hinc totus hic tractus inde a Dire
usque ad Pytholai promontorium apud Artemidorum
l. l. vocatur ἢ σμύρναν φέρουσα γῆ. || — 10. ἐλαχίστη]
Velles ἐλαχίστη μὲν, διαφ. δὲ. Sed illud a nostro non
alienum.

§ 8, l. 13. Μαλαὴ] Addita locorum descriptio in
unum quadrat hod. Berbera, nunc hujus litoris empo-
rium clarissimum. Ac sic recte jam statuit Danvillius.
In alia omnia abierunt Gosselinus (I, p. 174) et Vin-
centius (II, p. 129) nec non Reichardus, quorum rati-
ones discutere et refellere non cadit in has annota-
tionis angustias. Ceterum distantia stadiorum 800 justo
minor est; fortasse pro ὠ' leni manu scribendum α',
quamquam vel sic non ora sinus præterlegenda, sed via
brevissima navigandum est. || — 14. ἐπιστάλος, σχε-
πόμενος] Aliquid excidissesuspicio. || — 16. προχω-
ρεῖ κτλ.] Cf. de hod. Berbera commercii Wellsted.
Travels in Arabia II, p. 369 sqq., ubi nunc importari
ex Arabiæ emporiis ait = iron, lead, cotton cloth, rice
and dhurrah, so that all commercial transactions
between the two parties are confined to barter; money
during these bargains being never required or thought
of. Among the Sumalis, with the exception of some
of their chiefs, few appear to possess a single dollar. =
|| — 20. χρυσοῦν τε καὶ χρ. τε. cod. || — 21. λιβανός]
V. Capt. G. B. Kempthorn, Ind. Nav., Description
of the frankincense tree as found in Guardafui in Har-
ris The highlands of Abyssinia (Lond. 1844), vol. I,
p. 427 sq. et Proceedings of the Bombay geogr. soc.
1838, p. 55. Ritteri de thure excursus in Erdk. tom.
XII, p. 356—372. || — 22. κασσία σκληροτέρα]

μον και μάκειρ, τὰ εἰς Ἀραβίαν προχωροῦντα, και σώματα σπανίως.

9. Ἀπὸ δὲ Μαλαῶ δύο δρόμοις ἐστὶν ἐμπόριον ἢ Μούνδου, ἐν ᾧ και ἀσφαλέστερον ὁρμεῖ τὰ πλοῖα εἰς τὴν προκειμένην ἐγγίστα τῆς γῆς νῆσον. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν τὰ προειρημένα και ἐκεῖθεν δμοῖς ἐκφέρεται τὰ προειρημένα φορτία [και] θυμίαμα τὸ λεγόμενον μοκρότου. Οἱ δὲ κατοικοῦντες ἔμποροι σκληρότεροι.

10. Ἀπὸ δὲ τῆς Μούνδου, πλεόντων εἰς τὴν ἀνατολὴν, δμοῖς μετὰ δύο δρόμους ἢ τρεῖς, πλησίον κεῖται τὸ Μόσυλλον ἐν αἰγιαλῷ δυσόρμῳ. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν τὰ προειρημένα γένη και σκεύη ἀργυρᾶ, σιδηρᾶ δὲ ἐλάσσονα, και λιθία. Ἐξάγεται δὲ ἀπὸ τῶν τόπων κασσίας χρῆμα πλείστον (διὸ και μειζόνων πλοίων χρῆζει τὸ ἐμπόριον) και ἄλλη εὐωδία και ἀρώματα και χελωνάρια ὀλίγα και μοκρότου, ἥττον τοῦ Μουνδιτικοῦ, και λίθανος ὁ περατικὸς, ἐλέφας δὲ και σμύρνα σπανίως.

11. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μόσυλλου μετὰ δύο δρόμους, παρα-
20 πλεύσαντι τὸ λεγόμενον Νειλοπτολεμαῖον και ταπα-

duaca, cancamum, macir, quæ in Arabiam importantur, denique mancipia, rarius tamen.

9. A Malao bidui cursu distat emporium Mundi, ubi etiam tutior est navium statio ad projectam proximæ terræ insulam. Importantur eo res in antecedentibus recensitæ, itemque hinc exportantur quæ jam diximus, et suffimenti genus quod vocant mocrotu. Indigenæ loci mercatores asperiores sunt.

10. A Mundi emporio, si orientem versus navigaveris, post bidui item vel tridui cursum proximæ sequitur Mossyllum in litore importuos. Importantur eo jam dicta mercis genera ac vasa argentea et pauciora ferrea et merces vitrea. Exportatur his ex locis cassiæ vis plurima (quapropter etiam majoribus navigiis emporium indiget) et alia odorifera et aromata, porro mocrotu deterius Muditico, thus transfretanum, ebur vero et myrrha rarius.

11. Post Mossyllum post bidui cursum prætervecto Nilotolemaeum, quod vocant, et Tapatege (?) et lauretum minus, occurrit Elephas promontorium, quod

An hæc est ψευδοκασσία quam dicit Artemidorus ap.

Strabonem p. 773? Salmasius Exerc. Plin. p. 922 ita :

« Postiores Dioscoride scriptores casiam omnem diviserunt in duo genera, in κασίαν σύριγγα et ξυλοκασίαν, hoc est, casiam fistulam et casiam ligneam. Hoc nomen fecerunt crassiori casiæ, quam σκληροτέραν vocavit auctor Peripli. » || — δούακα] Hoc aliunde non notum. Stuckius : « Quid si species sit cassiæ villioris, quam Dioscorides (I, 12) κίττα και δάκαρ (latine vertunt *citta* et *darca*) ait appellari? Sunt enim *duaca* atque *dacar* sive *daca* voces sibi invicem admodum affines. » Mihi in mentem venit scrib. invece λάκα quam perperam non distingui a καγκάμω ait Salmasius Exerc. pl. p. 810. et Hyl. iatric. p. 138. || — χάγκα-
μω] sec. Dioscor. I, 23 est lacryma ligni, myrrha similis, qua ad suffitum utuntur. Cf. Plin. XII, 44 : *Ex confinio casie cinnamique et cancamum ac tarum invehitur*. Plura vide in Salmas. Homon. hyl. iatr. c. 93 p. 138 sq. || — μάκειρ] μάκειρ dicit Dioscor. I, 111, sec. quem est cortex subflavus, crassus, linguam gustu nodice adstringens accendensque mixta quadam acrimonia aromatica. Plinio XII, 16 vocatur *Macir* (vel *Macis*). Plura vide ap. Salmasium, l. l. c. 92.

§ 9, l. 3. ἢ Μούνδου] Μόνδου ἐμπόριον et Μόνδου νῆσον dicit Ptolemæus. Insula est hod. *Mait* sive *ile brulée*, unde de situ emporii constat, quem male definitivit Ptolemæus. Distantia in Periplus notata non falsa quidem est, sed accuratius indicaretur, si pro δύο δρόμοις legeretur δύο ἢ τρισὶ δρόμοις, ut in § 10. || — 4. εἰς] διὰ voluit Stuckius, absque causa idonea. || — 7. και] om. cod. || — τὸ λεγόμενον μοκρότου] nonnisi e Periplus nostro notum, quantum sciam ; nomen a loco quodam habuerit.

§ 10, l. 10. πλοίων] Hæc vox sic parum apta ; fortassis ἀρας πλησίον. Expectabas ἐμπόριον. || — Μόσυλλον] Ptolemæus IV, 7 p. 300 : Μόσυλον ἄκρον και ἐμπόριον, et p. 304 : Μόσυλον δὲ ὑπὲρ τὸ ὁμώνυμον

ἄκρον και ἐμπόριον. Cf. Marcian. p. 19 ed. Mill. et Steph. B. s. v., ubi item Μόσυλοι et Μόσυλον. Plinius VI, 34 : *Ultra sinus Abalites, insula Diodori et alie desertæ; per continentem quoque deserta, oppidum Gaza, promontorium et portus Mossyllites, quo cinnamomum devehitur. Hucusque Sesostris exercitum duxit. Aliqui unum Æthiopie oppidum ultra ponunt in litore Baricaza. A Mossyllico promontorio Atlanticum mare incipere vult Juba.* His adde Dioscoridem I, 13, qui τὴν Μόσυλτιν καλουμένην κασίαν memorat. Situm fuisse emporium D'Anvillius III, p. 61 et Gosselinus I, p. 175 putant ad promontorium Mete, ubi *Soal* (*Salim* ap. Vincent. II, p. 133 not.) fluvius, Mossyli nominis, ut videatur, vestigium servans, egreditur. Contra Reichardus locum collocat prope *Cap Gori*, quod vix sexcentis ab Elephante monte stadiis distat. Neutrum horum cum Peripli mensuris conciliari potest. Mossylum eo fere loco situm fuisse debet, ubi in novissima hujus oræ descriptione *Gusele* notatur. Juba Mossylicum prom. confundit cum Aromatum promontorio ; nam ab hoc demum Atlantici oceani, qualem ille sibi fingebat, initium sumi poterat. Ceterum ista Juba aliorumque opinio in causa fuit, cur Ptolemæus Mossylicum prom. omnium proeminentissimum multoque magis quam reliquam hujus oræ partem boream versus porrectum esse statueret, quamquam insignis promontorium in hoc litore est nullum. || — 11. εἰς αὐτὴν] dictum ut εἰς αὐτὴν § 7, l. 6 et ἐμπόριον Ἀράβιαν, ἐν ᾧ, § 11. || — 14. κ. χρῆμα] κασσίας χρῆμα cod. ; recte emend. Stuckius, quamquam aliter videtur Salmasius in Exerc. Plin. p. 383, B. || — 14. διὸ] cod. || — ἄλλα εὐωδία] ἄλλα εὐωδία codex et edit.

§ 11, l. 25. παραπλεύσαντι κτλ.] Codex ita : ἀπὸ δὲ τοῦ Μόσυλλου παραπλεύσαντα μετὰ δύο δρόμους τὸ λεγόμενον νειλοπτολεμαῖον και ταπατηγῆ (sic) και θαρινῶνα μικρὸν και ἀκρωτήριον ἐλέφας, ἀπὸ Ὀπάνης εἰς νότον

τηγῇ* καὶ θαρνῶνα μικρὸν, ἀκρωτήριον Ἐλέφας· ποταμὸν δ' ἔχει τὸν λεγόμενον Ἐλέφαντα καὶ θαρνῶνα μέγαν λεγόμενον Ἀκάνναι, ἐν ᾗ μονογενῶς λίθανος δ' περατικός πλείστος καὶ διάφορος γίνεται.

12. Καὶ μετὰ ταύτην, τῆς γῆς ὑποχωρούσης εἰς τὸν νότον ἤδη, τὸ τῶν Ἀρωματῶν ἐμπόριον καὶ ἀκρωτήριον τελευταῖον τῆς Βαρθαριχῆς ἡπείρου πρὸς ἀνατολὴν ἀπόκοτον· ὁ δὲ ὄρος ἐπίσαλος [καὶ] κατὰ καιροῦς ἐπικίνδυνος διὰ τὸ προσεχῆ τὸν τόπον εἶναι τῷ βορέα. 10 Σημεῖον δὲ τοῦ μέλλοντος χειμῶνος τοπικὸν τὸ τὸν βυθὸν θαλερώτερον γίνεσθαι καὶ τὴν χροάν ἀλλάσσειν. Τοῦτου δὲ γενομένου πάντες ἀποφεύγουσιν εἰς τὸ μέγα ἀκρωτήριον, τόπον καὶ σκέπην, τὸ λεγόμενον

fluvium habet Elephantem quem vocant, et lauretum majus cui nomen Acanne; eo unico in loco peraticum sive transfretanum thus et plurimum et præstantissimum provenit.

12. Post hunc locum, terra jam in austrum declinante, Aromatum est emporium ultimique Barbaricæ continentis versus ortum promontorium præruptum. Navium statio fluctuosa et certis temporibus periculosa, quum boreæ locus sit expositus. Signum vero futuræ tempestatis ejus loci proprium est, si profundum maris turbidus sit mutataque colore. Quo eveniente, omnes confugiant in magnum promontorium, tutum præbens recessum, cui Tabæ nomen. In hoc item

προχωρεῖ· εἴτα εἰς λίβα ἡ χώρα ποταμούς ἔχει κτλ. Transposui et mutavi v. παραπλεύσαντα, pro qua scribere etiam cum Stuckio licet παραπλεύσαντι ἀντᾶ. Deinde vel Νειλοπολεμαίων vel Νεῖλον Πτολεμαῖον scrib. monuit Letronnus *Poem. geogr.* p. 314, qui etiam καὶ ante ἀκρωτήρ. deletit. Ego quæram an pro Νειλοπολεμαίων forte fuerit Νειλοποτάμιον; nam Νεῖλος ποταμὸς memoratur ab Artemidoro ap. Strabon. I. 1. Quamquam si seriem narrationis Strabonianæ reputes, et accuratam esse censeas, ista Nilopotamia vix potest pertinere ad ea loca de quibus Noster jam exponit. Indicare Πετρίλι auctor videtur regionem fluvii Gori sive S. Pedra. Cf. Edrisius I, p. 45 : « A deux journées de Markah, dans le désert, est une rivière qui est sujette à des crues comme le Nil, et sur les bords de laquelle on sème du dhorra. » Verbum ταπατήγη, quod ipse codicis scriba misso accentu tanquam corruptum vel suspectum notavit, intactum reliqui. Letronnius scrib. suspicatur : τὰ πατάγη, *les brisantes*, sive locum ubi strepentes undæ in saxosum litus illiduntur, collato Stadiasmo mar. magn. § 47 : Ἀπὸ Ναζαρίδος παραπλεύσας τὰ παταγαῖα εἰς Ζαρίνην στάδ. ρ', in quibus τὰ παταγαῖα eo sensu dici parum recte statuit Mannertus. Ptolemæus inter Mossyllum et Elephantem nonnisi unum locum memorat, Κόβην ἐμπόριον (hod. *Habo*?) Eundem etiam in Periplo nostro indicari suspicor, quamquam emporium ibi nondum novisse auctor videtur. Ac nescio an fort. scriptum fuerit : Τάπα (leg. Γάξα?), πηγὴν καὶ θαρνῶνα μ., adeo ut θαρνῶν iste ad eundem locum pertineat, sicuti mox habes θαρνῶνα μέγαν λεγόμενον Ἀκάνναι (ubi de suo penu Fabricius scripsit θαρνῶνα μ. [καὶ ἐμπόριον] λεγόμενον Ἀκάνναι), de Acanne loco in laureto magno. Quod pro Τάπα legendum puto Γάξα (sine declinatione ut passim), movet Plinius *Gazam* urbem memorans, et qui etiam hodie ab oriente promontorii Gori est *Gasim* sinus. Denique pertinent huc quæ ex Artemidoro affert Strabo p. 774 : Συνεχῶς εἰσὶ (sc. post regionem quæ Pseudocassiam fert) ποτάμια πλεονες, ἔχουσαι λίθινον παραπερυκτότα, καὶ ποταμὸς μέγρι τῆς κινναμωμοφόρου δὲ ὀρέζων ταύτην ποταμὸς φέρει καὶ φλοῦν πύμπολον· εἴτ' ἄλλος ποταμὸς καὶ Δαρνοῦς λιμὴν καὶ ποταμὸς Ἀπόλλωνος καλεσμένος... εἴτ' ὁ Ἐλέφας τὸ ὄρος. — Ἐλέφας] Elephantis in linguis Ethiopicis vocatur *Fil*; promontorium istud etiam nunc vocant *Ras el Fil*, unde

nonnulli fecerunt *Ras Fellis*; hinc denique natus quorundam *mons Felix* (V. Bruce *Travels* VI, p. 261. Ritter *Erdk.* I, p. 164). Quæ post v. Ἐλέφας sequuntur ἀπὸ Ὀπάνης εἰς νότον προχωρεῖ· εἴτα εἰς λίβα ἡ χώρα nata sunt ex nota marginali, quæ pertinet ad § 15, ubi : ἀπὸ Ὀπάνης τῆς ἀκτῆς εἰς τὸν νότον ὑποχωρούσης ἐπὶ πλείον, πρῶτα μὲν ἔστι τὰ... Ἀπόκοπα... παρ' αὐτὸν ἤδη τὸν λίβζ. Quæ res sit interverit Vincentus et Mannertus. Letronnius proposuit : ἔλεφας [δ] ἀπὸ Ὀπάνης κτλ.; id vero, modo rem, non verba, spectes, admitti nequit. Nihili sunt quæ Schwanbeckius I. 1. p. 485 in medium protulit. || — 1. ποταμὸν δ'] ποταμούς cod. || — Ἀκάνναι] Locum memorat etiam Ptolemæus I. 1., ubi pro Ἀκάνναι varia lectio Ἀκάναι et Ἀκάννα. Artemidorus I. 1. ita : εἴτ' ὁ Ἐλέφας τὸ ὄρος ἐκκεῖθεν εἰς θάλασσαν καὶ διώρυξ (Elephas fluvius?) καὶ ἐφεξῆς Ψυγμοῦ λιμὴν, quo græco vocabulo idem notatur portus quem vernaculo nomine Ἀκάνναι dicit Noster. Cum Ἀκάνναι vel Ἀκάνναι emporio *Somaulis* gentis nescio an recte conferri velim obiacens in Arabiæ ora Κάνη emporium, ad hod. *Hisa Ghorab*, ubi Arabes narrant olim habitasse tribum *Wadi Misnat*, conviciandi causa cognominatum *Abid el Ibad*, i. e. servos *Somaulensis*, quoniam cum *Somaulis* gente Barbariæ se miscuissent. Repetenda hæc cognatio ex commerciis quæ Arabibus cum Barbariæ gente intercedebant (V. Ritter. XII, p. 317), fierique potuit, ut Acanne Arabum istorum esset colonia.

§ 12. εἰς τὸν νότον] Oræ inclinatio ista revera est perexigua, sed satis magnam exhibent tabulæ Ptolemæi. || — 6. Ἀρωματῶν] hod. prom. arabice *Jard Afoun* (*Carfouna* ap. Edrisium I, p. 45), unde factum *Cap. Gardafoni*. Cf. Ptolemæus I. 1. : Ἀρωματὰ ἄκρον καὶ ἐμπόριον. Steph. Byz. : Ἀρωμα, πόλις λιθόστρων, ὡς Μαρκιανός. Antiquioribus geographis hocce promontorium fuisse videtur Νότον κέρα, ut Artemidoro ap. Strabon. I. 1., qui post Ψυγμοῦ λιμένα memorat ἱδρυμα τῶν Κυνοκεφάλων καλούμενον (Sesostridis monumenta), καὶ τελευταῖον ἀκρωτήριον τῆς παραλλας ταύτης τὸ Νότον κέρα. Vid. Mannert. X, I, p. 74. || — 8. ἀπόκοτον] Noli conjicere ἀπόσκοπον, quod in mentem facile venerit; reapse admodum præruptum est prom. || — 8. καὶ ατὰ] καὶ suppl. Fabricius et Schwanbeck. || — 11. ἀλλάσσειν cod. et edit. Pro γενομένου malim γινόμενου. || — 13. Fort. τόπον ἔχον καὶ σκέπην vel τ. ἔχον ἐπὶ σκέπης

Τάβαι. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον ὁμοίως τὰ προειρημένα· γίνεται δὲ τὰ ἐν αὐτῷ κασσία καὶ γίσειρ καὶ ἀσύφη καὶ ἄρωμα καὶ μάγλα καὶ μοτὼ καὶ λίβανος.

13. Ἀπὸ δὲ Τάβαι μετὰ σταδίου τετρακοσίου πα-
5 ραπλευσάντι χειρόσσησον, καθ' ὃν τόπον καὶ ὁ ῥοῦς ἔλκει, ἑτερόν ἐστιν ἐμπόριον Ὀπώνη, εἰς ἣν καὶ αὐτὴν προχωρεῖ μὲν τὰ προειρημένα, τὸ δὲ πλείστον ἐν αὐτῇ γεννᾶται κασσία καὶ ἄρωμα καὶ μοτὼ καὶ δουλικά κρείσσονα, & εἰς Αἴγυπτον προχωρεῖ μᾶλλον, καὶ χε-
10 λώνη πλείστη καὶ διαφοροτέρα τῆς ἄλλης.

14. Πλείται δὲ εἰς πάντα ταῦτα τὰ τοῦ πέραν ἐμπο-
ρία ἀπὸ μὲν Αἰγύπτου περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὃ ἐστὶν Ἐπιφί. Ἐξαρτίζεται δὲ συνήθως καὶ ἀπὸ τῶν ἔσω
τόπων, τῆς Ἀριακῆς καὶ Βαρυγάζων, εἰς τὰ αὐτὰ τὰ τοῦ
15 πέραν ἐμπόρια γένη προχωροῦντα ἀπὸ τῶν τόπων, σίτος καὶ ὄρυζα καὶ βοῦτυρον καὶ ἔλαιον σησάμινον καὶ ὀθόνιον, ἥ τε μοναχὴ καὶ ἡ σαγματογόνη, καὶ περιζώ-
ματα καὶ μέλι τὸ καλάμινον τὸ λεγόμενον σάχχαρι. Καὶ οἱ μὲν προηγουμένως εἰς ταῦτα τὰ ἐμπόρια πλέουσιν,
20 οἱ δὲ [κατὰ] τὸν παράπλου ἀντιφορίζονται τὰ ἐμ-
πεσόντα. Οὐ βασιλεύεται δὲ ὁ τόπος, ἀλλὰ τυράννους ἰδίους καθ' ἕκαστον ἐμπόριον διοικεῖται.

15. Ἀπὸ δὲ Ὀτῶνης τῆς ἀκτῆς εἰς τὸν νότον ὑπο-
χωρούσης ἐπὶ πλεῖον, πρῶτα μὲν ἐστὶ τὰ λεγόμενα

emporium supra memorata importantur, ipsum vero habet cassiam, gizir, asypham, aroma, magla, moto, thus.

13. A Tabis chersonesum prætervectis, quem in locum etiam maris fluxus trahit, post stadia quadringenta aliud occurrit emporium, Opone, in quod ipsum quoque prædicta importantur, præcipue autem in eo provenit, cassia et aroma et moto et mancipia præstantiora, quæ in Ægyptum potissimum devehuntur, et testudo plurima ceteramque antecellens.

14. Navigator in omnia hæc ulterioris regionis emporia ex Ægypto circa Julium sive Epiphi mensem. Solent vero etiam ex interioribus locis, ex Ariaca et Barygasis, in transfretana hæc emporia devehī res ilinc provenientes, frumentum, oryza, butyrum, oleum sesaminum, othonium, tum monache tum sagmatogene, cingula, mel arundineum quod vocatur sacchari. Et alii quidem data opera in hæc emporia navigant, alii autem in præternavigatione rebus obviis permutatione facta naves onerant. Rex in hoc tractu nullus est, sed suis singula emporia tyrannus gubernantur.

15. Post Oponen, litore versus austrum magis tendente, primum se offerunt parva et magna Azania

s. ἐπισκεπῇ. Voce τόπος, modo de regionibus, modo de vicis et emporiis usurpata, apprimē Noster gaudet. || — 1. Τάβαι || Vincentus alique promontorium *Orfoui* intelligunt, perperam. Sermo est de promontorio quod Arabes vocant *Banna*. Huc confugere, imminente tempestate, ab Aromatum promontorio in promptu erat; non item in *Cap d'Orfoui*, longius illud dissitum. Nomen Τάβαι num sit incorruptum, quaeritur. Suspice-
ris fuisse Ταβάνναι. E peregrino nomine *Banna* Græci quidam more græcanico finxerunt Πανὼς vel Πανῶν vel Πανῶνα κώμην. Sic ap. Ptolemæum I, 17 et IV, 7 post Aromata sequitur Πανῶν κώμη (vel Πανῶν κώμη, quod recipere editt. debebant), quam a nostro loco non diversam esse recte jam Mannertus monuit. Cf. Stephan. Byz.: Πανὼς, κώμη περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἥτις καὶ Πανῶν λέγεται. Carere igitur jam possumus quæ de nomine Πανῶν κώμη, a simiis pergrandibus, quas ibi visas Græci Panes dixerint, repetendo coniecit Letronnius in *Journal des savants* 1830, et hinc apud Wilberg. ad Ptolem. p. 59. — Distantiæ nota in Periplo videtur exidisse. || — 2. τὰ ejecit Fabricius || — γίσειρ || γίσειρ (γίσειρ mgo), ἀσύφη, ἄρωμα, μάγλα codex. Notantur variae cassiæ species. Primum nomen eodem modo scribit Neophytus, qui: γίσειρ, κασσία, monente Salmasio Exerc. Pl. p. 920, A. Apud Galenum De andit. I, 13, vol. VIII, p. 885 et 887 est γίσι; ap. Synesius De febr. p. 46 γίσει; apud Dioscor. I, 12 γίσιρ. V. Steph. Thes. v. γίσι. || — 3. ἀσύφη || Ejus meminit Dioscorides, ex quo hæc affert Salmasius p. 919: Τρίτη δὲ ἐστὶ (sc. cassiæ species) ἡ καλούμενη βλαστός Μοσυλίτης· αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς, ὥς ἡ καλούμενη ἀσύφη, μελαινα καὶ λεπτοφλοῖος ἢ καὶ φλοιορραγής. || — ἄρωμα || Id nomen inter vicina bar-

bara offendit. Nescio an fuerit ἀρηθῶ, quod cassiæ genus e Galeno citat Salmasius l. I. || — 3. μάγλα || Hoc aliunde, quoad sciam, non notum. Nihil est quod annotat Stuckius: « Quid si μάγμα legendum, quod Galenus et Plinius unguenti faciem vocant? » || — μοτὼ || μοτὼ e Galeno habet Salmasius. Idem p. 921: « Notandum illud, quod varia illa nomina casiarum Galeni auctor Periplus separat a casia sic proprie vocata. Casia ibi de syringide sive fistulari (*cannelle*) proprie accipiendum, quæ mero constabat cortice, nullo ligno. »

§ 13, l. 5. χερσόνησον || peninsulam promontorii (*Ras*) *Hafoun* (ap. nostrates vulgo *cap d'Orfoui*), cujus ad partem meridionalem sita erat Opone, ejusdem nominis emporium. Ptolemæus in tabulis Panum vicum notat 82° long., 5° lat., Oponen 81° long., 4° 55' lat. Quod a Periplus testimonio proxime abest. Contra aperto vitio in Ptolem. I, 17 legitur Oponen a Panum vico distare ὁδὸν ἡμερῶν ἑξ. Hoc ortum est ex ὁδὸν ἡμέρας, quod abiit in ἡμερ. 5'. || — 9. & || καὶ cod.; em. Fabricius.

§ 14. τοῦ πέραν || τοῦπεραν et mox τοῦπερα cod. || — 12. Ἰούλιον || Cf. Plinius VI, 26: *Navigare* (a Berenice sc.) *incipiunt æstate media ante Canis ortum aut ab exortu protinus, veniuntque circiter XXX die Ocelim Arabie aut Canen thuriferæ regionis.* || — 14. Ἀριακῆς || Cf. infra § 41, ubi pro Ἀριακῆς codex corrupte Ἀραβικῆς. || — 18. σάχχαρι || *sarkari* in ling. sanscrit. Memorabilem hæc locum obtinent in historia sacchari, de qua vide Alex. Humboldt. De distributione geographica plantarum (Paris. 1817) p. 210 sqq., Ritter. *Erdk.* IX, p. 230—291. || — 20. κατὰ om. cod.; suppl. editt. Mox pro καθ' ἕκαστον velim τὰ x. ἔ.

μικρά Ἀποκόπα καὶ μεγάλα τῆς Ἀζανίας * διὰ ἀγκυροβολίων ποταμοὶ * ἐπὶ ὁρόμους ἐξ παρ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα· εἴτα Αἰγιαλὸς καὶ μικρὸς καὶ μέγας ἐπ' ἄλλους

Apocopa sive Prærupta, quæ portu quidem destituta sunt, sed stationes navibus præbent ob loca ancoris faciendis accommoda; extenduntur in cursum dierum

§ 15. διὰ ἀγκυροβολίων ποταμοὶ] Sic codex; in editi. ποταμὸς pro ποταμοί. Locus mutilus quamnam fere in sententiam explendus sit, aliorum locorum comparatio subindicare videtur, ut § 24, ubi: τὸ δὲ ἐμπόριον ἢ Μούζα ἀλλιμενον μὲν, εὐσταλον δὲ καὶ εὐορμον διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἀμύγεια ἀγκυροβόλια. Fortasse igitur legebatur: ... Ἀποκόπα τῆς Ἀζανίας, ἀλλιμενα μὲν, εὐσταλα δὲ διὰ τὸ ἔχειν ἀγκυροβολίων τόπους, vel εὐσταλα δὲ διὰ ἀγκυροβόλια, ἡθόνες ἀπότομοι, vel tale quid. Fluvius in toto hoc tractu nullus est. Præterea verba ἐπ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα post verba τῆς ἀκτῆς εἰς νότον ὑποχωρούσης ἐπὶ πλεῖον corruptelam alteram arguere videri possint, adeo ut suspicetur hæc ad sequentem potius αἰγιαλὸν retrahenda esse legendumque: εἴτα παρ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα αἰγιαλὸς κτλ. At bene habet vulgata, modo locorum rationem species accuratius. Qua in discriminaunda iunior F. N. Oweni Angli mappæ oræ huius maritimæ, et ejusdem opere quod inscribitur: *Narrative of voyages to explore the shores of Africa, Arabia and Madagascar, performed in H. M. ships Leven and Barracouta* etc. (London. 1833). Owenius igitur l. l. tom. I, p. 354 ita habet: « After passing Hafoun [ubi Opone Periplus] we in one day ran down about eighty miles of coast, as far as *Ras el Khyle*. The whole shore was rocky and varying from 200 to 400 feet in height. This is known by the Arabs as *Hazine* or rough ground. Southward of *Ras el Khyle* is *Sef Twel*, the bald or declining shore, and after that *Herab* or mountainous country. » In mappa nostra ora ita est delineata, ut inde ab *Ras Hafoun* recta currat meridiem versus per 600 fere stadia usque ad *Ras Maber* seu *Malaber*, hinc autem paululum deflectat versus occiduum et prærupta esse incipiat. Itaque verba τῆς ἀκτῆς εἰς τὸν νότον ὑποχωρούσης ἐπὶ πλεῖον intelligenda sunt de eo tractu, qui ab Opone pertinet usque ad *Ras Maber* et ad initium τῶν Ἀποκόπων; ipsa autem Ἀποκόπα dicuntur sita esse παρ' αὐτὸν ἦδη τὸν λίβα. Longitudo *Hazine* sive prærupti litoris, usque ad prom. *el Khyle* porrecti, stadiorum est fere 1400 inde a prom. *Maber*; ab Opone autem ad *Ras el Khyle* stadia sunt circiter 2000 sive quattuor dierum navigatio. At Periplus noster in parvorum magnorumque Ἀποκόπων præternavigationem dies computat sex, ideoque litora prærupta multo longius producit; nam incorruptas esse distantiarum notas ex reliqua paraplī nostri ratione patet luculenter. Igitur Ἀποκόπων μικρῶν καὶ μεγάλων nomine Noster præter *Hazine* litus, quod solum vere præruptum est, tractum quoque *Sef Twel* et *el Herab* comprehendit. Qua in re minus se accuratum præbet; neque id mirandum, quum facile intelligatur ipsum Periplus auctorem oram Azaniæ suis oculis non usurpasse. Ac sane fuerunt vel inter veteres geographos qui istam μικρῶν καὶ μεγάλων Ἀποκόπων distinctionem reprobaurent; nam Ptolemæus I, 17, ubi contra Marinum (qui duo Apocopa cum Nostro distinctisse debet) disputat, nonnisi unum Apocoporum litus agnoscit. Locum Ptolemæi, qui ad hujus oræ de-

scriptionem pertinet, exscribere totum liceat; unicuique enim est quem conferre liceat præter pauca illa quæ Marcianus p. 21 ed. Miller. præbet. Ita habet I, 17: Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ἐμπόριον (Opone) συνάπτειν ἄλλον κόλπον, ἀρχὴν τῆς Ἀζανίας, οὗ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἵκκεσθαι Ζίγγιν ἄκρον καὶ Φαλαγγίθα ὄρος τριῶν κεφαλῶν καλεῖσθαι δὲ τοῦτο τὸν μόνον τὸν κόλπον Ἀποκόπα, καὶ διάπλουν ἔχειν δύο νυθημέρων· παρήκειν δ' αὐτὸ τὸν κόλπον Αἰγιαλὸν ἐν διάπλῳ τριῶν διαστημάτων, εἴτα τὸν μέγαν Αἰγιαλὸν ἐν διάπλῳ πέντε διαστημάτων, ἀμφοτέρους δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τεσσάρων ἔχειν διάπλουν νυθημέρων· συνῆρθαι δὲ τούτους ἄλλον κόλπον, ἐν ᾧ ἐμπόριον τὸ καλούμενον Ἑσσινὰ μετὰ δύο νυθημέρων πλοῦν, εἴτα Σαραπλίνος ὄρυον μετὰ μιᾶς ἡμέρας πλοῦν· ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι τὸν ἐπὶ τὰ Ῥαπτὰ φέροντα κόλπον τριῶν νυθημέρων ἔχοντα διάπλουν· οὗ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς ἐμπόριον εἶναι τὸ καλούμενον Τονίλι, παρὰ δὲ τὸ Ῥαπτὸν ἄκρον ποταμὸν τὸν καλούμενον Ῥαπτὸν καὶ μητρόπολιν δαίμονιμον αὐτῷ μικρὸν ἀπέχουσαν τῆς θαλάσσης· τὸν δ' ἀπὸ τῶν Ῥαπτῶν μέγρι τοῦ Πράστω ἀκρωτηρίου κόλπον μέγιστον ὄντ' αὖ καὶ μὴ βαθύνον περιεὶν βαρεβάρους ἀνθρωποφάγους. Ptolemæus igitur ab Opone usque ad finem Ægialorum 12 dies, sicuti Periplus noster, computat; sed rectius eos ita distribuit ut Apocoporum præternavigationi usque ad Noti ceras (*Ras el Khyle*) pertinens nonnisi quattuor dierum sit. Distinctio μικρῶν et μεγάλων ἀποκόπων ad partes *Hazine* litoris pertinere potuit; quamquam nescio an non Ἀποκόπων μικρῶν nomen præruptissimo litori, quod est circa promontorium *El Fil*, veteres dederint, a nostro autem auctore utraque hæc Ἀποκόπα in eundem tractum sint translata. — 1. τῆς Ἀζανίας] Ad initium Azaniæ Ptolemæus memorat Zingin promontorium Phalangis montis tricipitis, quod secundum tabulas Ptol. esse deberet *Ras Maber*, quum montis tricipitis mentio pertineat potius ad *Ras Hafoun*, adeo ut, si Opone recte Pt. collocavit, duo promontoria miscantur. Pertinet ora Azaniæ in Periplus usque ad Rhapta. Eodem modo Ptolemæus VII, 4, ubi δὲ κόλπος τῆς Βαβυλῆος θαλάσσης τοῖς αὐτοῖς συνάπτειν τὴν γῆν τῷ τε Ῥαπτῷ ἀκρωτηρίου καὶ [τοῖς] νοτίοις μερῶσι τῆς Ἀζανίας. Cf. Marcian. p. 21. Discrepant quæ habet IV, 7: Ἐντεῦθεν (ab Elephante monte, quousque cum Artemidoro Ichthyophagos pertinere statuit) μέγρι τῷ Ῥαπτῷ ἀκρωτηρίου ἢ παράλιος πᾶσα Βαρεβάρια, Ἀζανία δὲ ἡ ἐνδοτέρω. Meliora legimus in fragmento Diodori Samii ap. Ptolem. I, 17, ubi: τῶν διακριμμένων· ἐμπόριον ἐπὶ τὰ Ἀρώματα καὶ τὴν Ἀζανίαν καὶ τὰ Ῥαπτὰ, ταῦτα δὲ πάντα Βαβαρλίαν ἰδίως καλοῦντες, adeo ut utrumque nomen ad aram pertineat, alterum a populo ductum, alterum ab oræ ratione, ab *Hazine* sc. Arabum, ab eaque litoris parte ad sequentem etiam aram translatum. *Azanium mare* habes ap. Plinium VI, 28 et alibi. Subjicio verba Oweni l. l. I, p. 354: « It is strange that the descriptive term *Hazine* should have produced the names *Ajan*, *Azon* and *Azanea*, in many maps and charts, as the country never had any other appellation than *Barra Somanli* or the

δρόμους ἔξ καὶ μετ' αὐτὸν κατὰ τὸ ἐξῆς οἱ τῆς Ἀζανίας δρόμοι, πρῶτον μὲν ὁ λεγόμενος Σαραπίωνος, εἰθ' ὁ Νίκωνος, μετ' ὃν ποταμοὶ πλείονες καὶ ἄλλοι συνεχεῖς ὅρμοι, διηρημένοι κατὰ σταθμοὺς καὶ δρόμους ἡμερησίους (πλείονας), τοὺς πάντας ἑπτὰ, μέχρι Πυραλαῶν νήσων καὶ τῆς λεγομένης διώρυγος, ἀφ' ἧς μικρὸν ἐπάνω τοῦ λιθὸς μετὰ δύο δρόμους νυχθημέρους παρ'

sex, flectente ora versus ipsum jam Africum. Sequitur Litus parvum et magnum in alios cursus sex, et post illud ex ordine Azaniæ Dromi sive Cursus, quorum primus dicitur Sarapionis, sequens Niconis, post quem fluvii complures aliæque navium stationes, ac cursibus, inter se singulorum dierum mansionibus, ac cursibus, quorum in summa sunt septem usque ad Pyralaos insulas atque fossam quam dicunt; ab ea paullum supra Africum post duarum dierum noctiumque cursum

land of Somauli, a people who have never yet been collected under one government, and whose limits of subjection are only within bow-shoot of individual chiefs. » Idem p. 356 : « Te coast of Africa from the Red sea to the river Juba is inhabited by the tribe called Somauli. They are a mild people of pastoral habits, and confined intirely to the coast; the whole of the interior being occupied by an untameable tribe of savages called Galla. » || — 1. οἱ τῆς Ἀζανίας δρόμοι] Eadem hujus tractus denominatio occurrit apud Maricianum p. 21. : τὸ Βαρβαρικὸν καλούμενον πέλαιος, ἐν ᾧ κόλποι τε πλείους εἰσὶ καὶ οἱ δρόμοι τῆς καλουμένης Ἀζανίας. Noli igitur putare pro δρόμοι ap. Nostrum scrib. esse ὅρμοι. Δρόμοι voce auctor brevitèr indicat quos paullò post distinctius dicit ὅρμους κατὰ στάθμους καὶ δρόμους ἡμερησίους διηρημένους. Primus eorum Σαραπίωνος (sic codex; Σερραπίωνος edit.) memoratur etiam ap. Ptolemæum IV, 7, ubi : Σαραπίωνος ὅρμος καὶ ἄκρον. Ad situm loci constituentium progrediamur a Pyralais insulis, quæ hodie sunt *Manda* et *Lamou* insulæ. Quodsi hinc retro metiaris septies quingenta stadia, pervenimus ad promontorium, quod unum in hoc tractu notabile (1° 40' lat. bor.) occurrit, non longe a locis *Marka*, *Tillip* et *Horealy*. Hoc igitur promontorium fuerit Sarapionis. Quodsi ab Opone meridie versus duodecim δρόμων longitudinem metiaris usque ad terminum τῶν Ἀγιάλων, in eundem locum incidēs. Hinc boream versus nunc nulla est urbs, nullus vicus, præter *Megadasha* sive *Mukdeesha* (Owen) sive *Magadaxo* urbem (2° 1' 8' lat.), quæ octavo demum post Chr. sæculo ab Arabibus condita est (Owen. p. 356). Eandem solitudinem τῶν Ἀποκόπων et τῶν Ἀγιάλων præcis quoque temporibus fuisse e Periplo nostro colligimus. Ceterum Ptolemæus inter Ægialium magnum et Serapionis portum interponit sinum quendam, in quo Essina emporium, a fine Ægiali navigatione dierum quattuor, a Sarapionis portu unius diei cursu dissitum. Totus hic tractus nescio qua confusione male intrusus est. Errorisque indicium præbet Agathemerus p. 371 ed. Hoffm., ubi : Τῆς δὲ Βραχέας θαλάσσης.. ἀπὸ Ἑσινου ἐμπορίου τῆς Βαρβαρίας ἢ τῶν Ῥαπτῶν τῆς μητροπόλεως κτλ., adeo ut Essina fuerit ad initium maris Brevis situm, emporium Rhaptorum metropolis mediterraneæ. Hæc admitti possunt, non item quæ præbet Ptolemæus. Ponendus igitur iste quinque dierum sinus ita erat, ut in Rhaptum promontorium desineret. Quo facto Ptolemæus a Sarapione ad Rhaptum nactus esset undecim dierum navigationem, quæ ad tredecim dies in Periplo computatos prope accederent. Qui nunc sunt apud Ptolemæum dies sex a Serapione ad Rhaptum, tum responderent

δρόμοις septem Azaniæ, de quibus nos jam agimus. || — 2. εἴθ' ὁ Νίκωνος] Hæc statio Ptolemæo IV, 7 vocatur *Tonixh* (*Tonixh* var. lect.) ἐμπόριον, quod ne contra mentem Ptolemæi mutes in τὸ Νίκη ἐμπ., impedit alius ejusdem locus I, 17, ubi : ἐμπόριον τὸ καλούμενον *Tonixh*. In Periplo pro Νίκωνος Grashofius (in Ptolem. Wilbergi p. 60) scribendum suspiciat Νέκωνος, « ut nomen suum locus ille acceperit a Nephone rege, cujus classis ea quoque loca attingisse credenda est. » Quod nemo crediderit; neque foret eo confugiendum, si quis Ægyptiorum ibi opus querendum opinaretur; nam ut Sarapionis nomen in Ægypto frequens, sic etiam Nicones suos habent Ptolemæorum tempora, ut illum quis sub Ptolemæo Epiphane vixit, ap. Polyb. XV, 33, 7 et Diodor. Exc. Escur. in Fr. Hist. t. II, p. 30. At multo probabilius est ista emporiorum nomina ex indigenis in græca esse detorta, sicuti v. c. Dioscoridis insulam et Zenobii insulas ex nominibus arabicis Græci sibi exciderunt. Nam Ptolemæorum ætate in Azania emporia condita esse nihil est quod suadere possit; Peripli autem temporibus et postea omne hujus regionis commercium erat penes Muzenses Arabes, quibus emporia ista a Sabæorum rege elocabantur. Quæ de iis tradit auctor noster, ex Arabicis mercatoribus accepit. Itaque *Tonixh* vel *Tonixh* nomen, uti magis est barbarum, sic a genuino aliud propius. A Sarapione Tonice sec. Ptol. tabulas distat 45', adeo ut componendum fere sit cum hod. *Torre* in mappa Owenii. || — 5. πλείονας] vox, qua melius careas, e male repetito πλείονες orta videtur. || — Πυραλαῶν ν. καὶ τῆς λ. διώρυγος] Pro καὶ τῆς codex καίνης; em. Fabricius et Schwanbeck. Pyralæ insulæ, nonnisi e Periplo nostro notæ, hodie sunt insulæ *Manda* et *Lamou*, quæ inter magnorum fluviorum ostia sitæ, angusto meatu, quem διώρυγα Noster dicit, a continente et a se invicem separantur. Vincentus II, p. 167 proprie dicendas fuisse opinatur *Πυραλας, islands of the fiery ocean*, quum sub æquatore fere sitæ sint. Quæ de canali peripli Vincentus habet, sicuti alia multa ejusdem viri diligentissimi sed ἀκριτικώτερον de industria omitto. || — 6. μικρὸν ἐπάνω τ. λιθὸς] In antecedentibus ora maritima extendebatur, ut Noster quidem dicit, παρ' αὐτὸν τὸν λίθον. Inde autem a Pyralais insulis usque ad angulum sinus, cui *Zanguebar* (Menuthias) ins. objacet, oræ directio deflectit versus meridiem. Hanc igitur mutationem auctor indicat verbis μικρὸν ἐπάνω τοῦ λιθὸς, i. e. ora a libe paullulum versus notum deflectente. Ceterum verba Peripli insolens quiddam habent, ut nisi aliunde adjuto sensus non pateat. Nec refragari si truncatam auctoris orationem putares. Desertius dixisset μικρὸν ἐπὶ νότον ἀπὸ

αὐτὴν τὴν δόσιν εἰτενηδιωμ * Μενουθιάς ἀπαντᾷ νῆσος ἀπὸ σταδίων τῆς γῆς ὡς εἰς τριακοσίων, ταπεινὴ καὶ κατὰ δένδρος, ἐν ἧ καὶ ποταμοὶ καὶ ὀρνέων γέννη πλείστα καὶ χελώνη ὀρεινή. Θηρίων δὲ οὐδὲν ὅλως ἔχει πλὴν ⁶ κροκοδείλων· οὐδένα δὲ ἀνθρώπων ἀδικοῦσιν. Ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ πλοίαρια ῥαπτά καὶ μονόξυλα, οἷς χρῶνται πρὸς Ἀλίαν καὶ ἄγραν χελώνης. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ νήσῳ καὶ γυργάθοις αὐτὰς ἰδίως λινεύουσιν, ἀντὶ δικτύων καθιέντες αὐτοὺς περὶ τὰ στόματα τῶν προρράχων.

10 16. Ἀφ' ἧς μετὰ δύο δρόμους τῆς ἡπείρου τὸ τελευταύτατον τῆς Ἀζανίας ἐμπόριον κεῖται, τὰ Ῥαπτά

versus occasum solis porrecta (δόσιν ἐκτείνουσα ἡλίου ἦ;) Menuthias occurrit insula stadiis a terra distans circiter trecentis, humilis et arboribus virens, in qua etiam fluvii sunt aviumque genera plurima et testudo montana. Feras omnino nullas habet praeter crocodilos, sed neminem istos laedentes. Sunt in ea naviculae consutae et unilignae, quibus utuntur ad piscatum capturamque testudinis. Venantur eas in hac insula etiam modo peculiari, sportis scilicet vimineis, quas retium loco ad ostia proximarum litori rupium cavernosarum demittunt.

16. Hinc post bidui cursum continentis Azaniae ultimum jacet emporium, quod Rhapta vocant, deno-

τοῦ λιθὸς τῆς χώρας ὑποχωροῦσης, ut solet alibi. || — εἰτενηδιωμμενουθεας [ας] Sic codex. In postremis latere constat Μενουθιάς, quod in Μενουθεας abiit, ut Θεσπια in Θεσπια corruptionem est ap. Scylacem p. 47 et Dionysium p. 241. Quid pro εἰτενηδιωμ reponendum sit, minus liquet. Quum verba πρὸς αὐτὴν τὴν δόσιν nonnisi ad situm insulae pertinere possint (nisi forte plura excidisse staturis), Burneyus ap. Vincent. II, p. 560 conjecit: πρὸς α. τ. δόσιν διατείνουσα ἡ M. Hasaeus in Bibl. Bremensi VI, 1, p. 189, suffragante Fabricio, voluit ἐκτείνουσα ἡ M., quod alienum foret ab usu scriptoris, qui ubique activam eque verbi formam adhibet; debebat Hasaeus, ἐκτείνουσα vel κειμένη vel etiam ἐκκειμένη. Sed longius haec a traditis literis recedunt. Fortasse refingendus: πρὸς αὐτὴν τὴν δόσιν ἐκτείνουσα] ἡλίου. Salmasius in Exerc. Plin. p. 878 affert nescio ejusnam conjecturam: παρ' αὐτὴν τὴν δόσιν εἴτε νότον Μεν.; ipse proponuit: παρ' αὐτὸ τὸ Πράσον ἄχρον εἰς ἔω Μεν.; H. Jacobius: παρ' αὐτὴν τι νότον Μεν.; Vincentus: παρ' αὐτὴν ἥδη νησίον Μεν. Quae omnia vel inepta sunt vel sensu prorsus carent. Ceterum quum Menuthias nonnisi ad hod. vel *Pemba* vel *Zanguebar* referri possit, quarum neutra ab ortu occasum versus extenditur, parum accurate situm insulae auctor indicavit. Idem ei accidit de Taprobane insula, de qua § 61: ἔκκεται πρὸς αὐτὴν τὴν δόσιν νῆσος λεγομένη Παλαισιμόνδου κτλ. Neque hanc neque illam Noster addit; neque quidquam in remotissimarum regionum descriptione premendum est. — Menuthias a a Pyralais distare dicitur δύο δρόμους νυθημέρους, qui efficerent ex vulgari computo cursum stadiorum 2000. *Pemba* insula a Pyralais abest stadiis 1800, *Zanguebar* circa stad. 2300. Itaque quattridui navigatio ad utramque referri possit, prouti unus diei cursus longitudinem vel auxeris paulullum vel minueris. Humilis est insula utraque; *Zanguebar* stadiis fere 200, *Pemba* 300 stad. a continente distat, adeo ut *Pemba* potius indicari putes; at haec insula non habet fluvios, quos in altera longe majore deprehendimus. Quare Menuthiadem in hod. *Zanguebar* quaerendam esse censeo, dubitans tamen an non duarum istarum insularum memoriam male Noster conflaverit. Certe nautae, qui *Zanguebar* noverunt, nequibat ignorare *Pemba*. Memorant Menuthiadem praeter Stephanum Byz. Ptolemæus IV, 8 et VII, 2, qui insulam ponit 85° long., 13° 30' lat. austr., Prasum vero promontorium 80° long., 13° 30' lat.; in quibus nullius momenti est quod insula longissime a continente removeretur; nam

nemo nescit Ptolemæum insulas terrae proximas ut plurimum in altum eiecere. Nec ignorasse hoc videtur Marcianus, Ptolemæi pedissequus qui (p. 21 ed. Miller) Menuthiadem dicit νῆσον οὐ πόρρω τοῦ Πράσου ἀκρωτηρίου τυγχάνουσαν. Itaque dicere licet insulam apud Ptolemæum cum Praso, apud Nostrum cum Rhapto promontorio componi; hoc Nostro, illud Ptolemæo in Africae ora orientali esse ultimum, a Rhapto, si tabulis credas, septem graduum intervallo dissitum. Quid igitur? An aliam Ptolemæus insulam Menuthiadis nomine indicat? Minime credas. An alium in locum eam transposuit? Ne hoc quidem sic dicendum esse puto. Potius Rhaptum promontorium non suo posuit loco, et post id sinum collocait, cujus rationes commentitiae sunt ex diversorum periplorum, ut videtur, narrationibus nautarumque fabulis male mixtis conflatae. Quae fusius exponere longum est et ab hoc loco alienum. || — 3. ὀρνέων γέννη πλείστα]. Omnes hujus tractus insulae avibus abundant; sic *Monfia* insulam (quam nonnulli Menuthiadem esse ob nominis similitudinem aliquam putarunt) fere integram ab avibus occupatam, earumque stercore coopertam esse recentiores viatores monent. || — 5. κροκοδείλων] De hoc licet dubitare. Fortasse lacertas praegrades intelligendas esse Vincentus suspicatur. || — 6. πλοίαρια ῥαπτά καὶ μονόξυλα] Navicularum fundus uno constat trunco, cui tabulae lignae superstruuntur non clavis compactae, sed funibus e fibris palmarum textis constrictae. Portugalli, quum in has regiones penetrarunt, mirantes istud navigiorum genus primum offenderunt ad *Mozambique*, maxime vero ad *Quiloa* (V. Vincent II, p. 169 sq.). Arabes quoque similibus navigiis etiam nunc utuntur (V. Ritter XII, p. 178). || — 8. γυργάθοις κτλ.] Eandem piscandi rationem viderunt Portugalli, et inter recentiores peregrinatores Saltius ad *Mozambique* observavit. || — 9. προρράχων] προράχων codex; malim προρραχίων.

§ 16. ἐμπόριον τὰ Ῥαπτά] Ptolemæus IV, 7 et urbem et fluvium et promontorium ejus nominis memorat:

Ῥαπτοῦ ποταμοῦ ἐκβολαὶ 72° 30' long. 7° lat.
Ῥαπτά μητρόπολις τῆς Βαρβαρίας μικρὸν ἀπὸ θαλάσσης, 71° " — 7° —
Ῥαπτόν ἄχρον, 73° 50' — 8° 25'.

Nonnulli cum Rhapto urbe mediterranea composuisse videntur Esina emporium maritimum (v. supra not. ad § 15). Rhaptum promontorium ex Periplus

λεγόμενα, ταύτην ἔχον τὴν προσωνυμίαν ἀπὸ τῶν προειρημένων βραπτῶν πλοιαρίων, ἐν ᾧ καὶ πλείστός ἐστιν ἐλέφας καὶ χελώνη. Μέγιστοι δὲ (ἐν) σώμασι περὶ ταύτην τὴν χώραν ἄνθρωποι δρατοὶ κατοικοῦσι καὶ κατὰ τόπον ἕκαστος ὁμοίως τιθέμενοι τυράννοις. Νέμεται δὲ αὐτὴν, κατὰ τι δίκαιον ἀρχαῖον ὑποπίπτουσαν τῇ βασιλείᾳ τῆς πρώτης γινομένης Ἀραβίας, ὁ Μοφαρέτης τυράννος. Παρὰ δὲ τοῦ βασιλείως ὑπόφορον αὐτὴν ἔχουσιν οἱ ἀπὸ Μούζα, καὶ πέμπουσιν εἰς αὐτὴν ἐφόλκια τὰ πλείονα κυβερνήταις καὶ χρειακοῖς Ἀραβί χρώμενοι τοῖς καὶ συνήθειαν καὶ ἐπιγαμβρίαν ἔχουσιν ἐμπείροις τε οἷσι τῶν τόπων καὶ τῆς φωνῆς αὐτῶν.

17. Εἰσφέρεται δὲ εἰς τὰ ἐμπορία ταῦτα προηγούμενης ἢ τοπικῶς ἐν Μούζα κατασκευαζομένη λόγχη καὶ πελὺκια καὶ μαχαίρια καὶ ὀπήτια καὶ λιθίας ὁαλῆς πλείονα γένη, εἰς δὲ τινας τόπους οἷνός τε καὶ σίτος οὐκ ὀλίγος, οὐ πρὸς ἐργασίαν ἀλλὰ δαπάνης χάριν εἰς φιλανθρωπίαν τῶν βαρβάρων. Ἐκφέρεται δὲ ἀπὸ

minationem hanc nactum a *rhaptis* sive consutis naviculis, quas paullo ante memoravimus. Ebur in eo plurimum ac testudo est. Maximæ corporum staturæ circa hanc regionem homines *sparsim* (?) habitant, suo singuli loco tyrannorum more agentes. Administrat eam, antiquo quodam jure subjectam regno primæ quæ dicitur (λεγόμενης) Arabiæ, Mopharitis regionis tyrannus. A rege autem tributariam eam tenent Muzæ incolæ, mittuntque hi in eam naves onerarias plerumque gubernatoribus et ministris Arabibus utentes, quibus et consuetudo et affinitas intercedit, atque periti sunt locorum et linguæ indigenarum.

17. Importatur in hæc emporia data opera quæ peculiariter in Muza loco conficiuntur lanceæ et securæ et cultri et subulæ et lapidis vitrei genera plura, porro in nonnulla loca vinum et frumentum haud paucum, ad non mercandi sed muneris causa ad conciliandam barbarorum benevolentiam. Exportatur

tionibus illud esse debet, quod sinum, in quo Zanguebar sive Zenzibar ins. sita est, a meridie claudit, hod. *Moinano-Kolou* vel *Pointe Pouna*. Ulteriora quum incognita essent, pone istud promontorium oceanum versus occasum flectere et meridionale Africæ latus incipere ex placito veteris geographiæ statuebant. Rhapta urbs ex Ptolemæi indicio ponere licet ad fluvium, qui a borea promontorii in mare excidit. Quamquam sic nimia est duorum dierum navigatio, quam inde a Menuthiade ad Rhapta esse auctor dicit. Vincitius Rhapta esse putat hod. *Quiloa*, quæ urbs longe ultra promont. sita est. || — 2. ἐν ᾧ καὶ πλείστοι καὶ ὁμ. edit. || — 3. ἐν σώμασι || ἐν ὁμ. edit. Non improbandum esse censet Bernhardys, laudato suo de syntaxi gr. opere p. 212; insolens tamen est et ab usu Nostri alienum. Deinde Bernhardys pro περὶ ταύτην legi vult οἱ περὶ τ. || — 4. δρατοὶ || Vocem h. l. ineptam ex ditographia præcedentem literarum ὀρωποι natam censet Schwanbeck. p. 485. In mentem venit legendum esse : σποράδην κατοικοῦσι, ut supra § 2, nisi forte fuit ἄνθρωποι πειραταί. || — 5. κατὰ τόπον || κατὰ τὸν τόπον codex. || — ἕκαστος ὁμοίως τ. τυράννοις || ἕκαστον ὁμοίως τιθ. τυράννους vulgo. « In quibus hæsit mendum ridiculum, quod et dura vocis ἕκαστον structura coarguit et perversa sententia, « singula loca certos suos tyrannos habent », cui repugnat continua narratio de unico tyranno Mopharite. Codex Palatinus ἕκαστος et manu prima τυράννοις, quorum utrumque sensus requirit : *homines vastissimis corporibus et quorum singuli ritu modoque tyrannorum res suas agant.* » BERNHARDY. || — 7. τῆς πρώτης γινομένης Ἀραβίας || Dodwellus pro γινομένης legi jubet λεγομένης, idque perprobabile est, quamquam certum esse non dixeris, quum explicatio verborum τῆς πρώτης λεγομένης Ἀρ. meris conjecturis relinquatur. De Arabia prima tanquam provincia Romana cogitari voluit Dodwellus, perperam sane. Quodsi enim Festus Rufus dicit regnante Traiano *Syriam et Arabiam pro-*

vincias esse factas, pertinet id ad Arabiæ Petrææ partem, Syriæ proximam, quam Cornelius Palma (105 p. C.) provinciam fecit (Dio Cass. LXVIII, 15). Ipse Trajanus contra Atrenos Arabum tribum, qui Atras (*Al-Hadhr*) urbem in Mesopotamia tenebant, pugnavit; Arabiam vero non adiit, nec ullus Romanorum exercitus inde a Galli expeditione in interiores regiones penetravit. Sed hoc ut mittamus, ipse Periplus Dodwelli sententiam refellit; nam quæ de Cholæbo Mapharitis tyranno et Charibaele rege legitimo narrat, in provinciam Romanam minime quadrant. Vincitius II, p. 170, τὴν πρώτην Ἀραβίαν interpretatur *the first and principal state of Arabia felix*; quo sensu dicendum erat τῆς πρωτεύουσας, τῆς προηγούμενης. Si genuina est lectio vulgata nec *Homeritis* Arabia memorata erat, mercatores Ægyptios Arabiæ partem occidentalem quæ ipsis proxima erat, *primam* dixisse putaveris. Ceterum Azania Arabibus subjecta erat usque ad ea tempora quibus Portugalli ea potiti sunt, atque post eversam horum dominationem denuo sub pristinum imperium redacta est. || — 8. Μοφαρέτης || infra Μοφαρέτης, quod videtur præstare. Μοφαρέτης adjectivum designat Mapharitis regionis tyrannum, cui Cholæbi nomen. Cf. §. 31. || — 11. ἐπιγαμβρίαν || Sic nunc quoque. || — καὶ συνήθ. || κατὰ σ. cod.; em. Fabr. || — 12. τῶν τόπων || τοῦτοι τ. τόπων Fabricius et h. l. et aliis locis multis, de dicendi genere, quo Noster utitur, parum sollicitus. || — ναυπλιος || Hoc quid sibi velit, ego nescio. Certum testudinis genus indicari, ut Vincentus suspiciat, non est verisimile. *Nauplium*, animal sepæ simile, Plinius memorat IX, 49; quod item a nostro loco alienum videtur. Guillain in *Annales maritimes* 1843, p. 818 species, quæ ex *Zanguebar* regione exportantur, recenset has : « ivoire, résine copal, sésame noir et sésame blanc, millet, cornes de rhinocéros, cire, girofle, huile de coco, olibanum, gomme arabique, gomme-myrrhe, aloës, écaille. »

τῶν τόπων ἐλέσας πλείστος (ἤσσαν δὲ τοῦ Ἀδουλιτικοῦ) καὶ βινόκεως καὶ χελώνη διάφορος μετὰ τὴν Ἰνδικὴν καὶ ναύπλιος ὀλίγος.

18. Καὶ σχεδὸν τελευταίότατά ἐστι ταῦτα τὰ ἐμπό-
ρια τῆς Ἀζανίας τῆς ἐν δεξιῶς ἀπὸ Βερνίκης ἡπείρου·
δὲ γὰρ μετὰ τούτους τοὺς τόπους ὠκεανὸς ἀνερεύνητος
ὢν εἰς τὴν ὕσιν ἀνακάμπει καὶ τοῖς ἀπεστραμμένοις
μέρεισι τῆς Αἰθιοπίας καὶ Αἰθῦς καὶ Ἀφρικῆς κατὰ
τὸν νότον παρεκτείνων εἰς τὴν ἐσπέρion συμμίσγει θά-
λασσαν.

19. Ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων Βερνίκης ἀπὸ Μυδῶ ὁρ-
μου δυοὶ ὁρόμοις ἢ τρισὶν εἰς τὴν ἀνατολὴν διαπλεύ-
σαντι τὸν παρακείμενον κόλπον ὁρμος ἐστὶν ἕτερος καὶ
φρούριον, δὲ λέγεται Λευκὴ κώμη, δὲ τῆς [δόδος] ἐστὶν
15 εἰς Πέτραν πρὸς Μαλίχαν, βασιλεῖα Ναβαταίων. Ἐχει

ex locis ebur plurimum, sed Adulitico inferius, et rhinoceros et testudo post Indicam insignis et nauplii paululum.

18. Et hæc fere ultima sunt emporia Azanie contin-
entis, quæ a Berenice proficiscenti a dextra est
Nam post hæc loca oceanus, inexploratus adhuc,
versus occasum inflectitur et juxta aversas Æthiopia
et Libyæ et Africæ partes meridionales extensus occi-
dentali mari commiscetur.

19. A sinistris vero Berenices, postquam a Myos-
horino bidui vel tridui cursu orientem versus perna-
vigaveris sinum adjacentem, alius est portus et castel-
lum, quod vocatur Leucecome sive Albus vicus, unde
via est in Petram urbem ad Malicham, regem
Nabataeorum. Idem vero locus etiam emporii vi-

§ 19. τῶν εὐωνύμων Βερνίκης] Hucusque τὰ
δεξιὰ ἀπὸ Βερνίκης descriperat; Arabicum latus nunc
descripturus appellat τὰ εὐώνυμα Βερνίκης, i. e. τὰ
εὐώνυμα ἀπὸ Βερνίκης, quæ a Berenice proficiscenti ad
dextram sunt, nisi hoc ipsum reponens legi velis : ἐκ
δὲ τῶν εὐωνύμων ἀπὸ Βερνίκης ἡ Μυσόρμου. Aliter locum
interpretatur Ritterus XII, p. 122, cui recte obloquitur
Schwanbeckius l. l. p. 322. [— 14. Λευκὴ κώμη]
Meminit ejus Strabo p. 780, ubi Ælius Cleopatri
solvens post quindecim dierum navigationem ob
maris pericula exitiosam ad Leucen Comen appulisse
narratur : Πολλὰ δὲ παθὼν καὶ ταλαιπωρηθεὶς, πεντεκα-
δεκαταῖος ἦκεν εἰς Λευκὴν κώμην τῆς Ναβαταίων γῆς,
ἐμπορεῖον μέγα. Τοῦτο δ' ἀπειργάσατο ἡ τοῦ Συλλαίου
κακία τοῦ πεζῆς φήσαντος ἀνδρὸς εἶναι στρατοπέδους εἰς
τὴν Λευκὴν κώμην, εἰς ἣν καὶ ἐξ ἧς οἱ καμηλέμποροι το-
σοῦτον πληθὺν ἀνδρῶν καὶ καμηλίων ὀδεύουσιν ἀσφαλῶς καὶ
εὐτόρους εἰς Πέτραν καὶ ἐκ Πέτρας, ὥστε μὴ διαφέρειν μη-
δὲν στρατοπέδου. E cetera Strabonis narratione patet
situm fuisse emporium in extrema ditione Nabataeorum.
Idem colligitur e Cosma Indopl. II, p. 143, ubi Auxu-
mitarum rex dicit : Καὶ πέραν δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰ-
κοῦντας Ἀραβίτας καὶ Κιναιδοκολίτας στρατεύμα ναυτικὸν
καὶ πεζικὸν διαπεμφθέντος καὶ υποτάξας αὐτὸν τοὺς βασι-
λεῖας, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα, καὶ δδεύεσθαι μετ'
εἰρήνης καὶ πλείεσθαι. Ἀπὸ δὲ Λευκῆς Κώμης ἕως τῆς
Σαβῶν γῶρας ἐπολέμησα. Præterea Leucen Comen habes
ap. Geogr. Ravenn. II, 6, ubi series nominum hæc
est : *Negra* (Νέγλα Steph. Byz., Ἐγρὰ Strabonis?),
Tafrum, *Egram* (Ἐγρὰ, 260 Ptol.), *Sacumum* (Σάκκα
260 15' Ptol.?), *Cornan*, *Leucocome*, *Corone*, *Salatin*,
Gera (hod. *Serg*?), *Taboca* (h. *Tebuk*). Ptolemæus
et Stephanus Byz. Λευκὴν κώμην non memorant, nisi
forte putes pro græco nomine ab iisdem laudari ara-
bicum *Auara*, δὲ ἐστὶ κατὰ Ἀραβας καὶ Σύρους λευκῆ.
(Steph. Th. v. Ἀζρα. Cf. Bochart G. S. II, 1, c. 22;
Gesenius Thes. s. v. ٤٧٧). Refert Stephanus Auara
urbem ab Areta Obodæ filio conditam esse, fabulamque
de origine urbis addit, ex qua colligitur ad Auara fuisse
albi coloris scopulum; num vero maritima fuerit, nec
ne, urbs, et quam in regione sit collocanda, non tra-
ditur. Fortasse igitur hæc Auara ad nos omnino non
pertinet. Certum est a Periplo alienam esse Auara lo-

cum, qui apud Ptolemæum V, 17 inter mediterranea
Arabiae Petrae oppida, non ita longe a Petra urbe di-
stans (66° 10' long. 29° 40' lat.), recensetur (De quo
cf. Tab. Peut. XI, D; Notit. dignit. ed. Panciroll.
1602. fol. 91, Nilus Duxopar. in Assemani Biblioth.
Orient. t. III, p. 11, fol. 594), a Rittero autem
(XII, p. 121. 127) perperam cum nostra componitur
Leuce Come, quam Bochartus, D'Anvillius (*Descr. du
golfe Arab.* in *Mém. sur l'Égypte anc.* Paris. 1766,
p. 243) et Quatremère (*Mémoire sur les Nabatéens*
in *Journal Asiatique* 1835 tom. XV, p. 16) et Noël
des Vergers (*Arabie* p. 58) et Ritterus (XII, p. 123 sqq.)
in hodierna *Hauara* portu recte mihi videntur agnos-
cere. Mannertus (VI, 1, p. 51) de hod. *Janbo* cogi-
tavit, Gosselinus (ad vers. gall. Strabon. t. V, p. 292)
et Jomard (*Études géogr. sur l'Arabie*, p. 143) de
Moilah, Vincentus (l. l. II, p. 258) et Wellsted.
(*Trav. in Arab.*, II, p. 137) de *Ainune*, Reichbar-
dus de *Istabel Antar*, Rüppell (*Reise in Abyss.* I,
p. 248) de hod. *Wedjh*. Quas sententias cur post
Ritterum denuo in examen vocemus, causa non est.
De hodierno *Hauara* vide Edrisi I, p. 332, ubi re-
censentur : *el Aouid* portus e regione *Noman* insule,
deinde meridiem versus *Tena* portus, tum *Atauf*, tum
Haura, « bourg habité par des chrétiens qui possèdent
dans leur voisinage une mine où ils fabriquent des
vases en terre, qui font un objet considérable d'expor-
tation. Non loin et au midi de ce bourg est la mon-
tagne de Radhoua. » E regione *Haura* loci (qui vo-
catur etiam *Dar-el-eschrin*. V. Wellsted *Trav.* II,
p. 158) insula jacet *Hassani*, albo suo colore conspi-
cua (Seezen in *Monat. Correspond.* 1813, t. XXVII,
p. 75), ad extremitatem meridionalem sinus scopulis
periculosissimi (V. Agatharchid. p. 182), cujus traji-
ciendi necessitatem adventantes ex Arabia nautæ efflu-
giebant Leuces Comes situ peropportuno. Ruinas ad
Haura exstare audivit Wellstedius. [— 14. δδδδς] Vo-
cem supplerunt Fabricius et Schwanbeck. p. 341. De
re cf. Strabon. l. l. et not. ad Agatharchidem l. l. [—
15. Μαλίχαν] Regem hujus nominis, qui in Nestri
tempora cadat, aliunde non novimus. (De aliis Ma-
lichis sive Malchis, Nabataeorum regibus, vide latercu-
lum ap. Vincent. II, p. 273. Cf. Quatremère l. l.)

δὲ ἐμπορίου τινὰ καὶ αὐτὴ τάζει τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας
ἐξαγοριζομένοις εἰς αὐτὴν πλοίοις οὐ μεγάλοις. Διὸ
καὶ εἰς αὐτὴν καὶ παραλήπτης τῆς τετάρτης τῶν εἰσφε-
ρομένων φορτίων, καὶ παραφυλακῆς χάριν ἑκατοντάρ-
15 χης μετὰ στρατεύματος ἀποστέλλεται.

20. Μετὰ δὲ ταύτην εὐθὺς ἐστὶ συναφῆς Ἀραβικὴ
χώρα, κατὰ μήκος ἐπὶ πολλὴν παρατείνουσα τῇ Ἐρυθρᾷ
θαλάσσῃ. Διάφορα δὲ ἐν αὐτῇ ἔθνη κατοικεῖται, τινὰ
μὲν ἐπὶ ποσὸν, τινὰ δὲ καὶ τελείως τῇ γλώσσῃ διαλά-
10 σοντα. Τούτων τὰ παρὰ θάλασσαν ὁμοίως Ἰχθυοφά-
γων μάνδραις διελιπταί, τὰ δὲ ἐπάνω κατὰ κώμας
καὶ νομαδίας οἰκεῖται πονηροῖς ἀνθρώποις διρύνουσιν, οἷς
παραπίπτοντες ἀπὸ τοῦ μέσου πλοῦ οἱ μὲν διαρπάζον-
ται, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ ναυαγίων σωθέντες ἀνδραποδίζον-
15 ται. Διὸ καὶ συνεχῶς ἀπὸ τῶν τυράννων καὶ βασιλέων
τῆς Ἀραβίας αἰχμαλωτίζονται. λέγονται δὲ Κανραῖ-
ται. Καθόλου μὲν οὖν οὗτος ὁ τῆς Ἀραβικῆς ἡπεί-
ρου παράπλους ἐστὶν ἐπισφαλής, καὶ ἀλλήμενος ἡ χώρα
καὶ θύσσομος καὶ ἀκάθαρτος βραχίαις καὶ σπύλοις
20 ἀπρόσιτος καὶ κατὰ πάντα φοβερά. Διὸ καὶ εἰσπλέον-
τες τὸν μέσον πλοῦν κατέρχομεν καὶ εἰς τὴν Ἀραβι-
κὴν χώραν μᾶλλον παροξύνομεν ἄχρι τῆς Κατακεκου-
μένης νήσου, μεθ' ἣν εὐθὺς ἡμέρων ἀνθρώπων καὶ
νομαδίων θρεμμάτων καὶ καμῆλων συνεχεῖς [χώραι].
25 21. Καὶ μετὰ ταύτας ἐν κόλπῳ τῷ τελευταίῳ τῶν
τῶν εὐνομένων τούτου τοῦ πελάγους ἐμπορίον ἐστὶ νό-
μιμον παραβαλᾶσσιον Μούζα, σταδίων ἀπέχον τούς
πάντας ἀπὸ Βερνίκης, παρ' αὐτὸν τὸν νότον πλεόντων,

cem quodammodo præstat iis qui ex Arabia merces
in eum navigiis non magnis devehunt. Quare etiam
perceptor quartæ mercium quæ importantur partis, et
custodiæ causa centurio cum militum manu eo mit-
titur.

20. Post hunc locum statim sequitur contigua Ara-
biæ regio, quæ per longum tractum juxta Erythræum
mare porrigitur. Diverse eam gentes incolunt, aliæ
aliquatenus, aliæ prorsus inter se lingua differentes.
Ibi quoque ora maritima Ichthyophagorum tuguriis
passim occupatur, superiorem autem regionem se-
cundum vicos et pascua improbi tenent homines bi-
lingues, in quos si qui ex media navigatione excidunt,
spoliantur, vel si ex naufragio illuc evaserunt, servituti
addicuntur. Quam ob causam assidue a tyrannis et
regibus Arabiæ in captivitatem abiguntur; vocantur
autem Canraitæ. Ac omnino hæc Arabiæ continentis
præternavigatio plena est periculi; regio importuosa,
commodis navium stationibus destituta, immunda
cautibus et scopulis inaccessa et per omnia horrenda.
Quapropter huc innavigantes per medium mare cur-
sum tenemus, et versus Arabicam regionem ecius
contendimus usque ad Combustum insulam, post quam
continuo sequuntur regiones hominum mansuetorum
et pastoricii pecoris et camelorum.

21. Post has in ultimo sinistræ hujus oræ sinu litori
adjacet Muza, emporium legitimum, quod a Berenice
austrum versus navigantibus in summa distat ad duo-
decim millia stadiorum. Totum Arabibus nauclicis

Omnino paucissima tantum de postremis temporibus
regni Nabateorum, quod ann. 105 p. Chr. Palma Tra-
jani dux sustulit (Dio Cass. LXVIII, 14. Eutrop.
VIII, 2, g. Amm. Marc. XIV, 8), comperta habemus.
— 1. καὶ αὐτῇ] καὶ αὐτὸ codex; em. Fabricius. —
— 1. τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀραβίας] Nabateorum terra ab
Arabia distinguitur. — 2. Codex ita : Διὸ καὶ παραφυ-
λακῆς χάριν καὶ εἰς αὐτὴν παραλήπτης τῆς τετάρτης τῶν
εἰσφερομένων φορτίων καὶ ἑκατοντάρχης μετὰ στρ. ἀποστ.,
quæ transposuit Fabricius. — 5. ἀποστέλλεται] sc.
a Nabateorum rege, ut sponte intelligitur; a Romanis,
si audias Vincentum, nescio an ἑκατοντάρχης voca-
bulo seductum.

§ 20, l. 9. τῇ γλώσσῃ διαλάσσοντα] De variis Ara-
biæ linguis, quibus penitus indagandis eximiam Fres-
nelius operam collocat, vide quæ laudat Ritter XII, p. 44
sqq. — 10. ἰχθυοφάγων] hodiernæ *Hutemi* tribus.
Vide not. ad Agatharch. § 89. — 12. νομαδίας]
Vox alibi, quantum sciam, non obvia. An κατὰ κώμας
καὶ νομάς διοικεῖται? — 16. Κανραῖται] Κανραεῖται
codex; fort. corrupta vox. Καρσανῖται dicuntur Ptole-
mæo, Καρσανδρεῖς et Γασανδεῖς apud Agatharchidem
(§ 96) Photii et Diodori, ubi vide. — 17. Ἀραβι-
κῆς ἡπείρου] Ἀρ. χώρας ἡπείρου codex ex conflata
scripturæ varietate. — 19. ἀκάθαρτος] Eodem sensu
sinus orie Africane Ἀκάθαρτος vocatur. — 20. εἰσ-
πλέοντες τὸν ὅν. μ.] εἰσπλέοντων μ. codex; εἰς πλεόντων
conj. Schwanbeck. p. 322. — 21. εἰς τὴν Ἀραβικὴν
χώραν] Hoc mire dictum, quum antecedens tractus

item vocetur Ἀραβικὴ χώρα. An igitur : εἰς τὴν εἰρη-
κὴν χ. sive εἰρηνωτέραν μᾶλλον? an εἰς τὴν Καραβικὴν
χώραν? nam feroces illos Casandrenses ap. Agathar-
chidem excipiunt Κάρβαι, post quos sequuntur Sabæi.
— 22. Κατακεκουμένης νήσου] hod. *Djebel Tar*,
uti statuunt D'Anvillius l. l. p. 252, Vincentus p. 252,
Ritter. XII, p. 671. Insula ad nostra usque tempora
Vulcanis ignibus fervebat. V. Botta *Relation d'un
voyage dans le Yémen en 1837*. (Paris 1841) p. 137.
Ptolemæus VI, 7 τὴν νήσον κατακεκουμένην collocat
70° 30' long.; 15° 20' lat., inter Cardaminen (16°, h.
Cameran) et *Aren* (15°, h. *Aroe*). — 24. συνεχεῖς
χώραι] χώραι suppl. Stuckius; quamquam aliud quid
scripsisse auctorem persuasum est. An οὐκ ἔστι?

§ 21, l. 27. Μούζα] Muzam emporium plurimi eo fere
loco fuisse censent, ubi nunc est *Mokha* (13° 19' lat.),
prope quam etiamnum fundus maris arenosus ancoris
jaciendis per est idoneus. Ceterum quum *Mokha* urbs
recens admodum sit, in mediterraneis autem 220 fere
stadia ab hod. portu distans occurrat *Muza* vicus, in
hoc ipso loco stetisse vetus Muzæ emporium, terræque
tractum, qui inter vicum et maris litus nunc interce-
dit, paullatim aggestum esse Niebuhrius et post eum
alii censuerunt. Id vero probabile esse jure negare vi-
detur Ritterus XII, p. 771, qui nomen ab emporio
deleto ad propinquum locum translatus suspicatur,
quum complura ejus rei præsto sint exempla. Sed ne
hoc quidem crediderim. Ptolemæus (VI, 7, p. 403)
enim Muza emporium ponit 14° lat., unde colligas

ἡς εἰς μυρίους διαχιλίους. Τὸ μὲν ὅλον Ἀράβων ναυ-
κληρῶν ἀνθρώπων καὶ ναυτικῶν πλεονάζει καὶ τοῖς
ἀπ' ἐμπορίας πράγμασι κινεῖται. συγχρῶνται γὰρ τῇ
τοῦ πέραν ἐργασίᾳ καὶ Βαρυγάζων ἰδίους ἐξαχτισμοῖς.

22. Ὑπέρκειται δὲ αὐτῆς ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν πόλις
Σαῦη, τῆς περὶ αὐτὴν Μαφαριτίδος λεγομένης χώρας·
ἔστι δὲ τύραννος καὶ κατοικῶν αὐτὴν Χόλαιος.

23. Καὶ μετ' ἄλλας ἐννέα ἡμέρας Σαφάρ μητρόπο-
λις, ἐν ᾗ Χαριβαήλ, ἐνθεσμος βασιλεὺς ἐθνῶν δύο, τοῦ
10 τε Ὀμηρίτου καὶ τοῦ παρακειμένου λεγομένου Σα-
βαΐτου, συνεχέσι πρεσβείαις καὶ δώροις φίλος τῶν
αὐτοκρατόρων.

24. Τὸ δὲ ἐμπόριον ἡ Μούζα ἀλίμενον μὲν εὖσαλον δὲ
καὶ εὐορμον διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἀμμόγεια ἀγκυροβόλια.
15 Φορτίᾳ δὲ εἰς αὐτὴν προχωρεῖ πορφύρα, διάφορος καὶ

hominibus et nauticis refertum, ac mercaturæ rebus
occupatur; nam commercia cum ulteriore Libyæ re-
gione et Barygazis exercent, proprias illuc naves expe-
dientes.

22. Supra eam, trium dierum itinere distans, urbs
jacet Saue in regione Mapharitis dicta. Tyrannus
ibi Saue urbem incolit Cholebus.

23. Post alios dies novem sequitur Saphar metro-
polis, in qua Charibael, legitimus rex gentium duarum,
Homerite et huic contiguæ Sabaitæ, quæ vocatur,
crebris ille legationibus muneribusque amicus Impe-
ratorum.

24. Muza emporium portu quidem caret, commo-
dum vero est sistendis in salo navibus, quum fundum
arenosum præbeat jaciendis ancoris. Mercēs illuc

magis quam hod. *Mokha* boream versus esse collocan-
dum, uti fecit Mannertus cum Muza componens ho-
diernum *Mauschid* vicum. Hunc quidem in mappa
Moresbyana non video notatum, sed ejus loco ipsum
Musa nomen deprehenditur. Distat *Musa* illa a *Mokha*
ad 230 stadia. || — 1. μυρίους διαχιλίους] Inde a
Berenice usque ad Muzam linea recta ne oeties quidem
mille stadia sunt. Sin oram legeris a Muza ad *Haura*,
et hinc Berenicen trajicias, major sane stadiorum nu-
merus (circa 10,000), vel sic tamen eo quem Peri-
plus exhibet multo minor colligitur. In errorem duxisse
videtur tempus ingens quod navigationi insunere sole-
bant. Certe Plinius VI, 26 § 104: *Navigare incipiunt*
(sc. a Berenice) *æstate media ante canis ortum aut*
ab exortu protinus, veniuntque circiter trigesimo die
Ocelim Arabiæ aut Canen thuriferæ regionis. Est etiam
portus qui vocatur Muza, quem indica navigatio non
petit, nec nisi thuris odorumque Arabicorum mercato-
res. Intus oppidum, regia ejus, appellatur Sapphar,
aliudque Save. Hæc et quæ sequuntur apud Plinium,
e Periplus aliquo hausta sunt, qui nostro erat similli-
mus. || — 2. πλεονάζει· καὶ... πράγμασι] πλεονά-
ζον δὲ καὶ... πράγματα codex; em. Fabricius. Schwan-
beck. conj.: τὸ μὲν ὅλον Ἀράβων ν. α. κ. ναυτικῶν πλέον,
πλεονάζει δὲ καὶ οἷς ἀπ' ἐμπορ.] τὰ πράγματα κεῖται. || —
3. τῇ τοῦ πέραν ἐργ.] De Barbariæ et Azaniæ empo-
riis cogita. || — 6. Σαῦη] *Save* Plinius I. I. Ptole-
mæus VI, 7, p. 411: Σαῦη βασιλεῖον, 76° long. 13° lat.,
adeo ut 500 fere stadiis meridiem et orientem versus
a Muza distet. Intervallum et viæ directio quadrant si
a *Musa* (non item si a *Mokha*) proficisceris ad *Taes*
urbem (13° 34' sec. Niebuhr.), prope *Sabber* mon-
tem. De ea urbe, sæc. xii-xv regia sedes dynastiæ
Beni Besul, vide Niebuhr. *Arabien* p. 240 sqq., Ritter.
XII, p. 781 sqq. || — 6. Μαφαριτίδος] *Μαφαριτίδος*
codex; em. Salmasius. Supra § 16 legitur ὁ *Μοφαρελτίης*
τύραννος; et § 31 τῷ *Μαφαρελτῇ* τυράννῳ. Ptolemæus
quoque VI, 7 *Μαφορίτας* (sic) juxta *Σαππαρίτας* recen-
set. Nomen regionis superstes esse videtur in hodie-
rno *Mharras* monte, quem a *Taes* urbe orientem et
boream versus notat Berghausius. || — 7. τύραννος]
Cf. not. ad § 1. Regum praefectos sive *sheiks* in Ara-
bia sæpenumero rebelles sua sibi imperia constituisse

constat. Idem fecisse Cholebūm (*Chaleb* arabice) cur
credamus, nihil video, quum mercatores Muzam
adeuntes non modo Cholebo sed etiam Charibaeli
regi dona destinarent. || — 8. Σαφάρ μητρόπολις]
ἀφάρ. cod.; em. edit. Plinio I. I. *Sapphar*, item Ptole-
mæo VI, 7: Σαφάρ μητρόπολις (78° long. 14° lat.).
Eandem *Τάφαρον* dicit Philostorgius H. Eccl. III, 4
p. 478, ubi de Theophilo a Constantio ad Sabæos
sive Homeritas misso: Τῶν δὲ ἐκκλησιῶν μίαν μὲν ἐν
αὐτῇ τῇ μητροπόλει τοῦ παντὸς ἔθους Τάφαρον ὀνομαζο-
μένη καθιδρύσατο (aliā exstruxit in Adane emporio).
Cf. Stephanus: Τάφραρα, οὐδέτερος, πόλις τῆς εὐδαίμονος
Ἀραβίας, ὡς Οὐράνιος ἐν Ἀραβικῶν γ'. Hodie *Dhafar*
(sic Niebuhr *Beschreibung Arabiens* p. 236. 290.
Reise I, p. 400) sive *Dsoffar* sive *Zafar* (Seetzen in
Monatl. Correspondenz, tom. XXVIII, p. 228); *Sifar*
vel *Disar* in geographia seu *Dschihannuma* Turcæ
geographi Hadschi Chalfa; *Dhofar* ap. Edrisium I,
p. 148: « Dhofar est la capitale du district de Jahs-
seb. C'était autrefois une des villes les plus considé-
rables et les plus célèbres. Les rois de l'Émèn y fai-
saient leur résidence et on y voyait les palais de Zeidan.
Ces édifices sont maintenant en ruines et la population
a beaucoup diminué. Toutefois, les habitants ont con-
servé quelques débris de leurs anciennes richesses, etc.
Abulfez Arab. descript. p. 30 duo ejusdem nominis
urbes confundit. V. Ritter. XII, p. 259. Veteris urbis
et palatii ruinae in iisque inscriptiones himjariticae
exstant non longe ab hod. *Jerim* (14° 30' sec. Niebuhr.).
|| — 8. καὶ μετ' ἄλλας ἐννέα ἡμέρας] Secundum
Periplus verba a Saue ad Sapphar novem dierum iter
erat; Niebuhrus eandem viam per montana ducentem
sex diebus confecit. Suspiceris itaque novem Periplus
dies potius a Muza ad Sapphar numerandos esse. || —
9. Χαριβαήλ] Nomen hoc non occurrit inter reges
Himjaritarum quos aliunde novimus. Apud Ptole-
mæum hæc regio dicitur Ἐλισάρων (a rege ejus no-
minis). || — 10. Inter Homeritam et Sabaitam regio-
nem ita distinguere auctor videtur, ut illa Sapphar
habeat regiam, Sabaita autem ab oriente sit conter-
mina cum Saba (*Mareb*) metropoli. Sabæos juxta Ho-
meritas recenset etiam Uranius ap. Steph. Byz. v. Χε-
τραμωτίτις. Pro Σαβαΐτου codex Σαβαΐτου.

χυδαία, καὶ ἱματισμὸς Ἀραβικὸς χειριδωτὸς, ὅτε ἀπλοῦς καὶ ὁ κοινὸς, καὶ σκοτούλατος καὶ διὰ χρυσος, καὶ κρόκος καὶ κύπερος καὶ θόδιον καὶ ἀβόλλαι καὶ λώδικες οὐ πολλαί, ἀπλοὶ τε καὶ ἐντόπιοι, ζῶνα σκιωται 5 καὶ μύρον μέτριον καὶ χρῆμα ἱκανὸν οἶνός τε καὶ σίτος οὐ πολὺς. Φέρει γὰρ καὶ ἡ χώρα πυρὸν μετρίως καὶ οἶνον πλείονα. Τῷ δὲ βασιλεῖ καὶ τῷ τυράνῳ δίδονται ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι νωθηγοὶ καὶ χρυσώματα καὶ τορνευτὰ ἀργυρώματα καὶ ἱματισμὸς πολυτελεῖς 10 καὶ χαλκουργήματα. Ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῆς ἐντόπια μὲν, σμύρνα ἐκλεκτὴ καὶ στακτὴ* ἀβειρμιναία, λύγδος καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πέραν Ἀδουλί προειρημένα φορτία πάντα. Πλεῖται δὲ εἰς αὐτὴν εὐκαίρως περὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, ὅς ἐστι Θώθ· οὐδὲν δὲ κωλύει κἂν 15 τάχῃ.

25. Μετὰ δὲ ταύτην ὥστε τριακοσίους παραπλεύσαντες σταδίους, ἥδη συνερχομένης τε τῆς Ἀραβικῆς ἡπείρου καὶ τῆς πέραν κατὰ τὸν Αὐαλίτην Βαρβαρικής χώρας, αὐλὼν ἐστὶν οὐ μακρὸς, ὁ συνάγων καὶ εἰς 20 στενὸν ἀποκλείων τὸ πέλαγος, ὃ τὸν μεταξὺ πτόρον ἐξήκοντα σταδίων μεσολαβεῖ νῆσος ἡ Διόδωρου· διὸ καὶ βρώδης, καταπνέμενος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὀρίων, ἐστὶν ὁ κατ' αὐτὴν διάπλους. Κατὰ τοῦτον τὸν ἱσθμὸν παραθαλάσσιός ἐστιν Ἀράβων κύμη τῆς αὐτῆς τυραν-

importantur purpura tum pretiosior tum vilior, vestes Arabicæ manicatæ, et simplices et communes et scutulatæ et auro pertextæ, porro crocus, cyperus, othonium, abollæ, lodices haud multæ, tum simplices tum ad morem illius loci factæ, zonæ umbratiles, unguenti copia mediocris, pecuniæ satis magna, vini et frumenti haud multum; ipsa enim regio mediocrem tritici et majorem vini fert copiam. Regi autem et tyranno dantur equi, muli citellarii, vasa aurea et argentea cæлата, vestes pretiosæ, supellex ænea. Exportantur inde quæ ibi nascuntur myrrha eximia et stillata, et Gabiræa et Minæa, porro lygdus et quæ ex Aduli in transfretana feruntur merces supra memoratæ omnes. Navigatur in Muzam opportunissimo tempore circa mensem Septembrem sive Thoth; nihil tamen obstat quin citius etiam.

25. Hinc si per trecenta fere stadia oram præternavigaveris, coeunte jam Arabica continente cum objecta ad Aualiten sinum regione Barbarica, fretum est haud ita longum pelagusque in arcum coerens, cujus intermedium transitum, sexaginta illum stadiorum, Diodori insula intercipit. Unde fit ut fluxuosus sit, perflatus scilicet ex adjacenti montium jugo, juxta eam trajetctus. Ad has igitur angustias maritimus est Arabum vicus ejusdem tyrannidis, Ocelis, non tam empo-

§ 24, l. 2. σκοτούλατος] Est *scutulata vestis* Latinorum. Cf. Joan. Lyd. De magistr. I, 10 p. 24: σκουτῶτα τὰ ἱσγὰ τε καὶ στεγνὰ καὶ κοῦρα τῶν ἐσθημάτων καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι. Vox σκούτλωσις a Ducangio ex Heroine citatur. — 3. κύπερος], quod non est in κύπερος mutandum, quum κύπερος apud seniores Græcos usu tritum sit. Est *juncus odoratus*, de quo multa Salmasius in Plin. Exerc. p. 703 sq. et in Homonym. hylesiatricæ p. 703. V. Plin. XXI, 18. — 3. λώδικες] Ea vocis forma an aliunde nota sit, quaero. Vocem λωδίκιον eodem sensu Ducangius citat ex Epiphanio Contr. Meletianus, ubi: ἱμάτιον ἐκπετάσας, τουτέστι λωδίκιον εἶτε οὖν πάλλιον. — 4. σκιωταί] *zonæ variis coloribus adumbrate*. Aliunde non nota vox. Σκιαστοί ea significatione legitur in Zosimo Panopl. ms., citante Ducangio v. σκιαστορικαί. Idem fort. n. l. reponendum. — 8. ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι] Carebat iis Arabia meridionalis, ut ex Eratosthene tradit Strabo XVI, p. 768. — 11. στακτὴ] De myrrha stillata sive de liquore oleaceo, qui ex incisa myrrha arbore destillat, v. Theophrast. De odor. c. 29, Hist. Pl. IX, 4; Dioscor. I, 74; Polybius XIII, 9, 5; Athen. V, p. 194, B; Solinus c. 33; Ovid. Met. IX, 499, et a Theophrasto ceterisque dissensientibus Plinius XII, 15. Salmasius Exerc. Pl. p. 367. — ἀβειρμιναία] Hæc vox non jungenda cum στακτὴ, sed aliud myrrhæ genus indicat, ut colligas e Dioscoride I, 17: καὶ λέγεται αὐτῆς (sc. τῆς σμύρνης) ἡ μὲν τις πεδιάσιμος λιπαρὰ, ἥ τις πειζομένης ἡ στακτὴ λαμβάνεται, ἡ δὲ τις Γαβιράλα λιπαρωτάτη. Patet eandem indicari n. l. voce ἀβειρ, quod videtur corrigendum in γαβειρ (*wadi Gabir* occurrit in Oman regione. V. Ritter XII, p. 560), cujus nominis locus

in Minnæorum regione fuerit, si recte habet vox ἀβειρμιναία. Dubitare enim licet, an non duo potius genera Γαβιράλα et Μινάλα male in unum sint conflata; nam σμύρνα Μινάλα distinguitur ap. Dioscoridem (ubi vulgo Ἰμινέα perperam), memoratur vero etiam ap. Hippocrat. p. 631, 66 (ubi ἄκριτος σμύρνα ab loco Arabiæ Μινάλα vocari dicitur) et Galen. κατὰ τοπ. p. 232, 26 ed. Bas. Salmasii conjecturam pro ἀβειρμινάλα leg. esse σμυρνάλα, respuimus. — 11. λύγδος] De voce cf. Suidas v. λύγδιος, Hesych. s. v. et Diodor. II, 52 ubi: διόπερ οὔτε ἡ Παρλα λύγδος οὐτ' ἄλλη θαυμαζομένη πέτρα τοῖς Ἀραβίοις λίθοις ἐξισωθῆναι δύναται. Ni fallor, legendum est.... ἡ Παρλα λίθος (uti est in duobus codd.)... τοῖς Ἀραβίοις λύγδοις. De Arabico hoc marmoris (vel alabastris) genere Plinius XXXVI, c. 8: *Lygdinos in Tauro repertos amplitudine quæ lances craterasque non excedant, antea ex Arabia tantum advehit solitos, candoris eximii*. Cf. Salmasius Exerc. Plin. p. 394. — 14. ὅς ἐστι] Supra legimus ὅς ἐστι; utrumque licet.

§ 25, l. 16. ὥστε τριακοσίους] Hæc pertinent a Musa usque ad Mokha et paullo ultra, sive usque ad terminum sinus in quo Musa jacet, et post quem, coarctato jam mari, litus Arabicum rectè ad fauces usque extenditur. — παραπλεύσαντες] Pro nominativo absoluto malim ex usu scriptoris παραπλεύσαντων vel παραπλεύσαντι. — 21. ἐξήκοντα σταδίων] Diodori insula (h. *Perim*), quam Plinius quoque, Ptolemæus, Agathemerus et Geogr. Ravenn. memorant, ab Arabica ora 40 fere stadiis distat, ab opposito in Libya *Ras Bir* stadiis 100 (sec. mapp. Moresh.). Sexaginta stadia cum Nostro produnt Strabo

νίδος Ὀκλῆς, οὐχ οὕτως ἐμπόριον ὥς ὄρυος καὶ ὕδρευμα καὶ πρώτη καταγωγὴ τοῖς ἔσω διαίρουσι.

20. Μετὰ δὲ Ὀκλῆν, ἀνοιγομένης πάλιν τῆς θαλάσσης εἰς ἀνατολὴν καὶ κατὰ μικρὸν εἰς πέλγους ἀπορρινομένης, ἀπὸ σταδίων ὥς χιλίων διακοσίων ἔστιν Εὐδαίμων Ἀραβία, κόμη παραθαλάσσιος, βασιλείας τῆς αὐτῆς Χαριβαλλ, τοὺς ὄρυος μὲν ἐπιτη-

rium quam statio et aequatio primumque intus trajicientibus diversorium.

26. Post Ocelin, aperiente se rursus mari versus orientem, paullatimque in pelagus abeunte, mille ducentorum fere stadiorum intervallo est Eudæmon sive Felix Arabia, pagus maritimus, ad regnum ejusdem Charibaelis pertinens, qui navium stationes commodas et

p. 769, Agathem. I, 3 et Plinius VI, 33 (7500 pass.). Cf. not. ad Agatharch. § 79 p. 165. || — 1. Ὀκλῆς] Strabo p. 769 ex Artemidoro novit *Acilam* promontorium: τὸ ἀντικείμενον ἐκ τῆς Ἀραβίας ἀκρωτήριον τῇ Διερῇ καλεῖσθαι Ἀκίαν. *Emporium Acilam* habet Plinius VI, s. 32 § 151: *Flumen Museros, portus Laupas (Wadi Abass?), Scenitæ Sabæi, insule multe, emporium eorum Acila, ex quo in Indiam navigatur.* Idem VI, 26 § 104: *Indos petentibus utilissimum est ab Oceli egredi.* Ptolemæus post Muzam (14° lat.) memorat Σωσιππον λιμένα 13° (ad hod. *Mokha?*), Ψευδοκλῆν 12° 30' (ad *Zee hill* in mapp. Moreshb.?), Ὀκλῆν ἐμπόριον 12° et Παλινδρομον ἄκρην 11° 40'. Denique *Bulikas* portus, a quo Homeritas in Adulin solvere dicit Procop. B. Pers. I, 19, ab Oceli non videtur esse diversus. D'Anvillius vetus nomen superesse monet in recentiori *Ghela* portu, quod nomen non deprehenderunt Angli, qui primi accuratius hunc tractum lustrarunt (V. J. Bird in *Journal of the Roy. geogr. soc. of London*, 1834, tom. IV, p. 200. Haines ib. 1839. tom. IX, p. 126). Ceterum dubium non est, quin Ocelis sita fuerit prope alterum ex duobus maris recessibus parum profundis, in quos etiam nunc nautæ objecta ex Africa transjicientes solent appellere. Adjacet iis *Djebel Manhali* (12° 41' 10" lat.; 43° 32' lat. Greenw.); pone eum *Djebel Heihak* et *Dj. Turbah*, quorum hic aliquas habet ruinas, fortasse ad Ocelin pertinentes.

§ 26, l. 6. Εὐδαίμων Ἀραβία] hod. *Aden* (12° 46' 15" lat., 45° 10' 20" long. gr.), quæ ex alto venientibus insula esse videtur. Sita enim in celsis abruptisque saxis, quæ perhumili et tenuissima tænia junguntur continenti. Locum inexpugnabilem fere Haines (*Journal*. l. I. IX, p. 135) alterum vocat *Gibraltar*. Ipsa natura hunc designavit itineris terminum magnis Indorum navibus, quibus per fauces sinus Arabici penetrare et longum et periculosum erat. Supersunt veteris emporii vestigia, inter eaque aqueductus ruinae. Vide præter Heinium R. Forster *Topographical and general description of the cap of Aden in Proceedings of the Bombay geogr. soc.* 1839 p. 15 sqq.; Malcolmson. *Account of Aden, in Journ. of the Roy. Asiatic soc. of Gr. Brit. and Ireland*. 1845. I, p. 279-392; Ritter. XII, p. 677. Nulla emporii mentio apud Plinium, nisi forte cum Reichardo (*Kl. geogr. Schrift*. p. 472) locum *Athenas* dici putes in hisce (VI, 32): *Muranimal juxta flumen per quod Euphratem emergere putant, gentes Agræi et Ammonii, oppidum Athenæ, vel cum Mannerto statuas Attanas vocari* VI, 32, ubi ita: *Homne et Attane* (vgo *Athanae*), quæ nunc oppida maxime celebrari a Persico mari negotiatores dicunt. Neutro loco quum de nostro tractu sermo sit,

vis sententiarum illarum in fallaci sonorum aucupatione residet. Aliam Mannerti opinionem, ex qua *Aden* esset *Eden* apud Ezechiel prophetam jure respuit Ritterus XII, p. 245. Denique Ἀδανα Arabia urbs mediterranea, quam ex Uranio Stephanus laudat, ad Aden urbem inter *Zebid* et *Sanaa* sitam (Edrisi I, p. 50), non vero ad nostrum emporium, referenda est. Apud Ptolemæum μετὰ τὰ στενὰ memoratur Ποσειδεῖον ἄκρον 75° long., Σανίνα πόλις 75° 30', Καχουδάρα ὄρος 76° 15', Μαδόχη πόλις 77°, Μαράχη πόλις 78°, Λέες κόμη 78° 50', Ἀμμανόλου ἀκρωτήριον 79° 20', Ἀραβία ἐμπόριον 80°, Ἀγμανίση κόμη 80° 40', Μέλαν ὄρος 81° 30'. Ex his Madocen respondere Eudæmoni Arabiae Peripli censent Mannertus et Reichardus, quia utriusque loci eadem sit ab ostio sinus Arabici distantia. Quod argumentum justo pondere caret. Dicendum erat Eudæmonem Arabiam a Ptolemæo simpliciter dici Ἀραβίαν ἐμπόριον; distantiam vero qua Arabia ab Oceli separatur, tribus fere gradibus esse justo Peripli numero majorem; recte autem cum Periplot exputari distantiam, quæ est ab Arabia ad Canen emporium (bis mille stadiorum et ultra sec. Periplot; 4 graduum sec. Ptol.). Nam dissensum Ptolemæi in priore distantia querendum esse, præter nomen Ἀραβία ἐμπόριον probat etiam quod non multo post Arabiam ponitur Μέλαν ὄρος; id enim aperte est *Black point* in mappis recentioribus dimidio fere gradu ab *Aden* chersoneso dissitum. — Emporium Nostrum tempore ad vici exilitatem redactum vel Ptolemæi ætate, ut videtur, reforescere cœperat. Constantini temporibus pristinam celebritatem aliquatenus recuperaverat, ut colligis e Philostorg. Hist. Ecc. III, 5 p. 478: Ἐτέραν δὲ (sc. ἐκκλησίαν Θεόφιλος καθιδρύσατο), ἐν ᾗ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐμπόριον ἐτύγχανεν, ἔξω πρὸς τὸν ὠκεανὸν τετραμμένον· καλοῦσι δὲ τὸ χωρίον Ἀδάνην· ἐνθα καὶ τοὺς ἐκ Ῥωμῶν ἀρρινομένους ἔθος ἦν καθορμίζεσθαι. Inter Arabes geographos v. Isztachri p. 13 vers. Mordtmannianæ, qui de *Aden* emporio: Majores quidem, inquit, *Yemen* urbes habet, celebriorem vero nullam. Edrisi I, p. 51: « La ville d'Aden est petite, mais renommée à cause de son port de mer, d'où partent des navires destinés pour le Sind, l'Inde et la Chine »; Abulfeda Descr. Arab. p. 27 sqq. ed. Rommel; Ebn-Batuta p. 55. Cf. Ritter. XII, p. 242 sqq. Græci mercatores in fortunatissimum Felicis Arabiae emporium nomen Εὐδαίμων Ἀραβία lusu quodam transtulisse videntur; ansam rei præbuerit *Aden* nomen Arabicum, quod sensim abiit in Εὐδαίμων. Ac notandum est § 27 codicem præbere Εὐδαίμονος Ἀραβίης. Ceterum cf. Mela III, 8: *Cana et Arabia*; Jul. Honor. p. 699: *Arabia oppidum*. Æthicus p. 707: *Eudæmonia*. || — 7. Χαριβαλλ, τοὺς] *Χαριβαλλος*. cod.; em. Huds.

δείους καὶ ὑδρεύματα γλυκύτερα [καὶ] χρείσσونا τῆς
 'Οκλήως ἔχουσα, ἥδη δὲ ἐν ἀρχῇ κόλπου καειμένη τῷ τὴν
 γῶραν ὑποφύγειν. Εὐδαίμων δ' ἐπεκλήθη, πρότερον
 οὕσα πόλις, ὅτε, μῆπω ἀπὸ τῆς Ἰνδιχῆς εἰς τὴν Αἴ-
 5 γύπτου ἐρχομένην μηδὲ ἀπὸ [τῆς] Αἰγύπτου τολμών-
 των εἰς τοὺς ἑσὼ τόπους διαίρειν, ἀλλ' ἄχρι ταύτης
 παραγινόμενων, τοὺς παρ' ἀμφοτέρων φόρους ἀπεδέ-
 χετο, ὥσπερ Ἀλεξάνδρεια καὶ τῶν ἔξωθεν καὶ τῶν ἀπὸ
 τῆς Αἰγύπτου φερομένων ἀποδέχεται. Νῦν δὲ οὐ πρὸ
 10 πολλοῦ τῶν ἡμετέρων χρόνων Καῖσαρ αὐτὴν κατεστρέ-
 ψατο.

27. Ἀπὸ δὲ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβικῆς ἐκδέχεται συν-
 αφῆς αἰγιαλὸς ἐπιμήκης καὶ κόλπος ἐπὶ διαγίλιους ἢ
 πλείονας παρήκων σταδίου, Νομάδων τε καὶ Ἰχθυο-
 15 φάγων κώμαις παροικούμενος, οὗ μετὰ τὴν προέ-
 χουσαν ἄκραν ἐμπόριόν ἐστιν ἕτερον παραθαλάσσιον,
 Κανὴ, βασιλείας Ἑλεάζου, χώρας λιθανωτοφόρου,

1. ὑδρεύματα] Rivi in hac peninsula nulli, sed pu-
 tei saxi incisī sunt aquæ egregiæ copiam suppeditan-
 tes. Præterea aquæductus rudera supersunt. || —
 1. καὶ supplevit Hudsons || — 3. ὑποφύγειν] au-
 dacius dictum pro ὑποχωρεῖν, quo uti Noster solet,
 et quod hoc quoque loco reponi vult Schwabbeek.
 || — 5. τῆς] inserui. || — 10. Καῖσαρ] Hoc de Tra-
 jano, qui Arabiam fecerit provinciam, intelligi vult
 Dodwellus. Quod admitti nequit (v. supra not. § 19).
 Mannertus V, I, p. 161 de Ælii Galli expeditione
 sub Augusto imp. cogitavit. Vincentus denique ad
 Claudii tempora rem refert, nitens Plinio, qui tradit
 hæc VI, 24: *Nobis diligentior notitia* (Taprobanes
 ins.). *Claudii principatu contigit, legatis etiam ex ea*
insula advectis. Id accidit hoc modo. Anni Plocami,
qui maris Rubri vectigal a fisco redemerat, libertus
circa Arabiam navigans aquilonibus raptus præter
Carmaniam, decimo quinto die Hippuros portum ejus
invectus, etc. Ex his igitur colligit Claudii temporibus
 potestatem Romanorum etiam in Oceani portus pro-
 latam esse, et ducem aliquem imperatoris Adanen di-
 ruisse, ut, sublato hoc emporio Arabico, commodis
 commerciorum Romanorum consulere. Eundem Vin-
 centum Leucæ comæ Romanum præsidium et vecti-
 galium perceptorem imponere supra (§ 19) jam
 monuimus, quamquam neque historia neque verba
 Periplus ejusmodi quid suppeditent. Jam quod Plinii
 locum attinet, nihil ad rem facit Plocami libertum
 quendam in Oceano navigasse, quum de consilio ejus
 navigationis nihil constet; vectigalia autem quæ Plo-
 camus redemerat, nonnisi portum Ægyptiorum ad
 sinum Arabicum esse poterant, siquidem putare licet
 rerum Romanarum scriptores, si aliter res haberet,
 tantum potentie Romanæ incrementum non fuisse
 alto pressuros silentio. Multo etiam confidentius con-
 tenderis unam istam Periplus vocem non ejus esse mo-
 menti ut hinc proficiscens refingere historiam ac
 negligentia historicos accusare prudentior aliquis au-
 deat. Nam si recte illud Καῖσαρ habet, nihil aliud inde
 colligere licet, nisi ducem aliquem Romanum ex
 Ægypto profectum diruisse emporium vel ut injurias

aquationes dulciores et præstantiores quam Ocelis habet.
 Situs jam est in initio sinus, quam ora refugiat. Feli-
 cis vero cognomen nactus est, quum prius urbs fuis-
 set, quando, nautis nondum ex India in Ægyptum
 proficiscentibus, neque ex Ægypto in interioris maris
 loca trajicere conantibus, sed nonnisi ad hanc usque
 urbem venientibus, ab utrisque merces recipiebat,
 quemadmodum Alexandria et externas merces et quæ
 ex Ægypto afferuntur, recipit. Nunc vero non ita multo
 ante nostra tempora Cæsar (*Elisar?*) eam urbem
 destruxit.

27. Eudæmonem Arabicam continuo excipit litus
 longe porrectum et sinus ad his mille vel plura etiam
 patens stadia, qui Nomades et Ichthyophagos in
 vicis habet accolæ. Ejus post proeminens promonto-
 rium est aliud emporium maritimum, Cane, ad re-
 gnum pertinens Eleazi in regione thurifera. Ex ad-

mercatoribus Romanis illatas ulcisceretur, vel quod
 sic Indos nautas in Ægypti emporia se allecturum pu-
 taret. Tale quid sub quovis imperatore inde ab Au-
 gusto usque ad Nostri fere tempora accidere poterat.
 Sed hoc quoque est cur addubitem. Qui enim fit ut
 Periplus auctor, qui de imperatoribus Romanis modo
 utebatur ἀτοκρατόρων voce, nunc καῖσαρ vocabulum
 usurpet? Cur tam vagum in modum tali verbo rem
 significarit? Nonne inendam hic quoque libri corru-
 ptissimi locus traxerit? Tanto facilius crediderim, quo
 lenior offertur emendatio. Pro ΚΑΙΣΑΡ fuisse suspicor
 ΕΛΙΣΑΡ. *Elisar* et *Ilisar* ejusdem nominis sunt varie-
 tates ap. Strabonem et Ptolemæum obviæ. Strabo XVI,
 p. 782 narrat Ælium Gallum occupasse Athralla et
 Marsyabas (v. Noel des Vergers *Arabie* p. 59), urbes
 Rhambanitarum (sic codd. Str. optimi; Παδανιτῶν sec.
 Ptol. VI, 7), οὗ ἦσαν ὑπὸ Ἰλασάρῳ (*Dhoul-Azhar*
 seu *Dhil-Azhar*, *Afrakis* regis successor, sec. Noel
 Desvergers *Arabie* p. 58). Ptolemæus *Elisaros*, a re-
 gis nomine sic dictos, in ea regione memorat, quæ in
 Periplus Charibaeli subjecta est. Noster denique au-
 ctor sua ætate regem terræ thuriferæ dicit *Eleazum*,
 quod nomen nonnisi alia forma nominis *Elisar* sive
Ilisar esse videtur. In Elisaris regno sita erat *Cane*,
 maximum in hac Arabiæ ora emporium, quod ad
 eximiam istam felicitatem, ex conjectura nostra, Elea-
 sar eo adduxisse videtur, quod vicini regni empo-
 rium, Eudæmonem Arabiam, destruxit. Præterea
 magnam fortasse ejus regni partem sibi per tempus
 aliquod subject, siquidem Ptolemæus Elisaris memo-
 rat in regione, quæ Periplus etiam Charibaeli parebat.
 Hoc si est, statuendum foret fontem ex quo Ptole-
 mæus Arabiæ oræ descriptionem sumpsit, nostro pe-
 riplus antiquiorem esse.

§ 27. Εὐδαίμωνος Ἀραβικῆς] § 26 est Εὐδαίμονος
 Ἀραβίας. Quæquidem fluctuatio ex ipsa denominationis
 hujus origine explicari possit, nisi sphalma librarii su-
 besse mavelis. || — 14. Ἰχθυοφάγων παροικούμενος]
 παροικουμένης codex. Possis etiam Ἰγθ. [ἐν] κώμαις πα-
 ροικουμένων. || — 17. Κανὴ] Cf. Plinius VI, 23: *Cane*
thuriferæ regionis, et Ptolemæus I. 1 qui Ἀραβίαν ἐμπό-

καὶ κατ' αὐτὴν ἔρημοι νῆσοι δύο, μία μὲν ἡ τῶν Ὀρνέων, ἡ δ' ἑτέρα λεγομένη Τρούλλας, ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἰκοσι τῆς Κανῆς. Ὑπέρκειται δὲ αὐτῆς μεσόγειος ἡ μητρόπολις Σαββαθὰ, ἐν ἧ καὶ ὁ βασιλεὺς κατοικεῖ. Πᾶς δὲ ὁ γεννώμενος ἐν τῇ χώρᾳ λίθανος εἰς αὐτὴν ὥσπερ ἐκδοχεῖον εἰσάγεται καμήλοις τε καὶ σχεδίαις ἐντοπίαις δερματίναις ἐξ ἀσχῶν καὶ πλοίοις.

ριον ponit 80°, Κανὴν ἐμπόριον καὶ ἄκραν 84°, quæ distantia cum Peripli computo bene concinit. Inter utrumque emporium memorantur: Ἀγνανίση κώμη 80° 40', Μέλαν ὄρος 80° 30', Ἀλίσταμα πόλις 82°, μέγας αἰγιαλὸς 82° 30', Μάδα κώμη 83°, Ἐρίσθη πόλις 83° 40', μικρὸς αἰγιαλὸς 83° 40'. Priscas vv. dd. de Cane opiniones mittere licet, quum nulla nitantur accuratioe locorum cognitione, quæ nuper demum Angli explorarunt. Quodsi igitur per 2000 stadia ab *Aden* præternavigamus, in sinum pervenimus *Ghubbet-Ain-Bai* dictum, quem ab occasu *Ras el Kosseir* definit, ab ortu *Ras el Asidah*. Pone hoc siti sunt portus nonnulli, inter quos principem locum obtinet *Bender Hissn Ghorab* (i. e. portus arcis corvorum), 13° 59' 20" lat., 45° 24' 30" long. Greenw. Paucis a portu stadiis dissita *Halani* insula; longius versus meridiem distat insula altera, quam oræ accolæ *Sikkah*, nautæ *Djibus* (quod ἰνδ. indicæ formam refert) vocare solent; hæc in 450 pedum altitudinem assurgens superficiem plaçam habet albamque, stercore (*guano*) scilicet avium, quarum innumera ibi multitudo a remotis inde seculis degit. Igitur *Sikkah* est Ὀρνέων νῆσος; unde sequitur *Halani* esse Τρούλλας, Κανὴν quaerendam esse in portu *Hissn Ghorab*, qui natura sua et ruinis et inscriptionibus Himjariticis vetus et insigne olim emporium prodit luculentissime (V. Wellsted *Travels* II, p. 421 sqq. Idem in *Journal of the Asiat. soc. of Bengal* 1834 vol. III, p. 554 sqq. Haines l. l. tom. IX, p. 147). Portus ab omni vento tutus; superjacet saxum nigrum colore, 500 pedes altum, præruptum, ab una tantum parte accessum, arenarum teniâ quasi isthmo adhærens continenti; via saxis incisa, initio suo castellis munita, ducit in verticem, ubi turris assurgit quam e longinquo nautæ seu pharum prospectant. Ruinæ domuum, murorum, turrium in ipso monte et ad latera ejus sparsæ. Inscriptionem satis amplam saxo lævigato insculptam vide ap. Wellsted II, p. 424, et interpretationis tentamen ap. Rœdiger in version. germ. operis Wellstediani t. II, p. 355 et hinc ap. Ritter. XII, p. 319. Quem locum Cane in commerciis Indicis olim obtinebat, nunc in eodem tractu tenet *Makalla*. — Ἐλεδάζου] Nomen *Elisarius* vel *Eleazar* arabice fuisse *Ascharides* vel *Alaseharissum* censet Fresnel *Lettres sur la géogr. de l'Arabie*, in *Journal Asiatique*, t. X, p. 191. — 2. Τρούλλας] Insulam hujus nominis non novit Ptolemæus, sed *Trulla* portum post Canen memorat, ora a Cane boream versus flectente ita ut Cane et Trulla eidem longitudinis gradui assignentur. Ὀρνέων insula eo nomine item ignorat Ptolemæus, sed eadem fuerit cum Τρητῇ insula (86° 30' long. 12° lat.), quam pro more suo longius in oceanum removet. — 4. — Σαββαθὰ] Σαυαθὰ margo. Cf. Plinius VI, 32, § 155:

verso ejus duæ jacent insule desertæ, quarum altera Orneon sive Avium, altera vocatur Trullas, stadia centum viginti a Cane distantes. Superjacet Canæ in mediterraneis Sabbatha metropolis, quæ etiam regis sedes est. Omne autem quod nascitur in hac regione thus in Canen tanquam receptaculum partim camelis infertur, partim ratibus pro loci more pelliceis ex utri-

Pars eorum (Sabæorum) Atramitæ, quorum caput Sabota. Ptolemæus VI, 7, p. 411: Σαββαθὰ μητρόπολις 77° long. 16° 30' lat., adeo ut a Cane distet 3000 fere stadia. Locus urbis indicari accuratius nequit, quod nemo hucusque in eam regionem penitus penetravit. Wellstedius ab ora in qua *Hissn Ghorab* sita est, per *Wadi Meifah* (cf. Μαῖφὰ κώμην in ora 84° 20' long. 13° lat. et Μαῖφα μητρόπολις 83° 25' long., 15° lat.) in mediterranea profectus, post unius diei et dimidiæ iter in regione cultissima locum invenit *Nakab el Hadschar* dictum, ruinis illustrem veteris Himjaritarum urbis, quæ in valle fertili collem leviter bifidum coronabat, structuris solidissima, muro peralto e quadratis marmoris nigricantis lapidibus egregie munita, inscriptionibus veterem Himjaritarum sedem prodens manifesto. In universon summa videbatur esse cum Canæ ruinis similitudo, nec dubitari potest mediterraneum ibi exstitisse emporium, a quo per *Meifah* vallem via ducebat ad Canen portum maritimum. Ne Sabbatha urbem fuisse putemus distantiarum ratione apud Ptolemæum impedimur. Huc accedit quod ab indigenis Wellstedius accepit alias haud minoris urbis ruinas post tridui iter prope *Esân* vicum occurrere. Forasan hic quaerenda Sabbatha, fortasse ne hic quidem. Si licet, tu videas. — 6. εἰς αὐτὴν] εἰς Κανὴν sc. Id non monerem, nisi nonnulli verba referrent ad *Sabbatha* urbem, quam esse Sabam (*Mareb*) putant, ad lacum sitam ideoque, ut opinantur, navigiis accessam. Ceterum antequam in portum thus deportaretur, in metropolim convehebatur, siquidem ita habet Plinius XII, 32: *Thus collectum Sabota camelis convehitur, porta ad id ùna patente. Digredi via capitale leges fecere. Ibi decimas deo, quem vocant Sabin, mensura, non pondere, sacerdotes capiunt. Nec ante mercari licet.* etc. — 7. σχεδίαις. δερματίναις ἐξ ἀσχῶν] Cf. Agatharchid. § 101, p. 189. Inde gentem Ascitarum nomen habere tradit Stephanus Byz.: Ἀσκιταί, ἔθνος παροικοῦν τὸν Ἰνδικὸν κόλπον καὶ ἐπὶ ἀσχῶν πλέων, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περὶ πλῶν αὐτοῦ· « παροικεῖ αὐτὸν ἔθνος καὶ αὐτὸ καλούμενον Σαχαλιτῶν (sic Meineke; Ἀσαλιτῶν codd.)· ἔτι μὴν καὶ Ἀσκιτῶν ἕτερον ἔθνος [ἐπὶ ἀσχῶν πλέων suppl. Mein.]. » Ptolem. VI, 7, § 26: Παρὰ δὲ τὸν Σάαρον τὸ ὅριος μέχρι θαλάσσης Ἀσκιται. Juba ap. Plin. VI, 34: *Quin et commercia ipsa ex insulis infestant Arabes Ascitæ appellati, quoniam bubulos utres binos sternentes ponte piraticam exercent sagittis venenatis.* Schol. ad Ptol. VI, 7, § 11: Σαχαλιτῶν] οἱ ἐν τῷ Σαχαλιτῇ κόλπῳ, ἐν ᾧ κολύμβησις πινικοῦ, ἐπὶ ἀσχῶν διαπλέουσι. Neque tempus istos erudit; nam eandem navigandi rationem ad Oman regionis oram et prope *Cap Isolette* videt Wellsted (*Voy. to the coast of Arabia in Travels to the*

ἔχει δὲ καὶ αὕτῃ σύγχρησιν τῶν τοῦ πέραν ἐμπορίων, Βαρυγάζων καὶ Σκυθίας καὶ Ὀμάνων καὶ τῆς παρακειμένης Περσίδος.

28. Εἰσάγεται δὲ εἰς αὐτὴν ἀπ' Αἰγύπτου μὲν ὁμοίως πυρὸς ὀλίγος καὶ ὄνος ὥσπερ καὶ εἰς Μούζα, καὶ ἱματισμὸς Ἀραβικὸς, ὁμοίως καὶ κοινὸς καὶ ἀπλοῦς καὶ ὁ νόθος περισσότερος, καὶ χαλκὸς καὶ κασσίτερος καὶ κοράλλιον καὶ στύραξ καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα εἰς Μούζα· τὰ πλείονα δὲ ἀργυρώματα τετορευμένα καὶ χρήματα τοῦ βασιλεῖ, [καὶ] ἵπποι δὲ καὶ ἀνδριάντες καὶ ἱματισμὸς διάφορος ἀπλοῦς. Ἐξάγεται δὲ ἐξ αὐτῆς ἐντόπια μὲν φορτία, λίθανος καὶ ἀλόη, τὰ δὲ λοιπὰ κατὰ μετοχὴν τῶν ἄλλων ἐμπορίων. Πλεῖται δὲ εἰς αὐτὴν περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὃν καὶ εἰς Μούζα, πρωϊμώτερον δέ.

29. Μετὰ δὲ Κανὴν, τῆς γῆς ἐπὶ πλείον ὑποχωρούσης, ἄλλος ἐκδέχεται βαθύτατος κόλπος, ἐπὶ πολλὴν παρεκτείνων, ὃ λεγόμενος Σαχαλίτης, καὶ χώρα λιθα-

bus, partim navigiis. Ceterum ipsa quoque mittendis navibus commercia exercet cum emporiis transmarinis, Barygazis et Seythia et Omanis et cum adjacente Perside.

28. Importatur in eam ex Ægypto tritici paullulum et vinum similiter ac in Muzam, porro vestitus Arabicus et communis et simplex et adulterini copia abundantior, aes, stannum, corallium, styrax et cetera quæ in Muzam feruntur; regi plerumque destinantur vasa ex argento celata et pecunia, sed equi etiam et statuæ et vestitus insignior simplex. Exportantur autem tum indigenæ merces, thus et aloë, tum quorum ex reliquis emporiis locus fit particeps. Navigatur in Canen eodem fere quo in Muzam tempore, paullo tamen maturius.

29. Post Canen, terra in majus recedente, alius sequitur sinus profundissimus, per longum extensus spatium, Sachalites nomine, et regio thurifera, mon-

city of the caliphs II, p. 59 et 121). || — 1. τοῦ πέ-
ραν] τοῦ vulgo deest contra codicis auctoritatem.
|| — 2. Σκυθίας.] V. § 36. 38.

§ 28, l. 5. εἰς Μούζα] Cf. not. ad § 16. || — καὶ ἱματισμὸς] ἱματισμὸς Ἀρ. καὶ ὁμ., codex; transposuit Bernhardy.; vulgo καὶ omittunt. || — 8. κοράλλιον cod. || — 10. καὶ ἵπποι δὲ] aut sic legendum pro ἵπποι δὲ, aut scrib. ἵπποι τε. || — 11. ἀπλοῦς] καὶ ἀπλ. scr. Fabricius; absque causa. || — 12. ἀλόη] Hæc est aloë hadramutena, de qua Edrisi I. p. 51: « Ce pays produit l'aloës connu sous le nom d'hadramouti, le quel est d'une qualité inférieure à celle de l'aloës socotrin. Des falsificateurs le mêlent quelquefois, au moyen de la fusion, avec ce dernier. »

§ 29, l. 17. κόλπος.. Σαχαλίτης] De Sachalite sinu in diversas partes veteres geographi abeunt. Marinus eum a Syagro promontorio occasum versus, Ptolemæus orientem versus esse dixit. Noster de his parum distincte tradit. Expressis verbis *Sachaliten* vocat sinum qui post Canen sequitur et usque ad Syagrum prom. pertinet. Post Syagrum vero alium sequi sinum dicit, cujus nomen non indicat, deinde montes altos, tum Moscham portum ἀποδεδειγμένον τοῦ Σαχαλίτου λιβάνου πρὸς ἐμβολήν; ibique narrat thus abque custodia cumulatam jacere παρ' ὅλον τὸν Σαχαλίτην. Igitur conjunctim exhibet et Marini et Ptolemæi sententiam. Ceterum ita habet Ptolemæus I, 17: « Ἐνταυτῷ ᾧδῃ (sc. τῶν παρὰ Μαρίνου) τοῖς νῦν ἱστορουμένοις οὐκ ἔχει συμφώνως ὥς ὁ Σαχαλίτης κόλπος ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' αὐτοῦ τιθέμενος τοῦ Σάγγρου ἀκρωτηρίου· πάντες γάρ (Periplus nostrum P. non novit) ἀπ᾽ ἀσφαλῶς ὁμολογοῦσιν οἱ τοῦς τόπους τούτους διαπλέοντες, ἀπ' ἀνατολῆς τοῦ Σάγγρου καὶ τὸν Σαχαλίτην εἶναι χώραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὸν ὁμώνυμον αὐτῆς κόλπον. Cum Ptolemæo facit Marcianus p. 23: « Ἐκδέχεται ὃ τε Σάγγρος τὸ θρὸς καὶ ὁ Σαχαλίτης κόλπος μέγιστος ὢν καὶ διήκων ἄκρι τοῦ στόματος τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ. Ex eadem sententia Stephanus Byz. v. Σαχαλίτης dicit: Κατὰ τοῦτον τὸν Σαχαλίτην κόλπον κεύθαι πελάγαια νῆσος ἑπτὰ (septem Zenobii insulae in Periplus). Num igitur errasse Noster et Marinus dicendi? Minime. Sed primum videamus de Sya-

gro promontorio, quod ex Peripli rationibus esse debet hodiernum *Cap Fartak*, a *Hissn Ghorab* sive Cane dissitum *tribus* longitudinis gradibus et paullo plus. Contra Ptolemæus post Moscha demum urbem ponit Syagrum, *sex* gradibus a Cane distantem; adeo ut componendum promontorium foret cum hod. *Cap Noss*; sed quum 800 fere stadiis post *Cap Noss* sequatur *Cap Saugra* sive *Saukirah*, hoc potius esse Syagrum Ptolemæi nominum similitudo suadet. — Quodsi autem Ritterus censet idem promont. *Saugra* etiam a Peripli auctore Syagrum vocari, aperte erravit; nam quæ post Syagrum loca in nostro libello memorantur tum demum explicari possunt, si a *Cap Fartak* proficisceris; quo concesso, credi possit perperam a Nostro Syagri nomen ad *Cap Fartak* esse translatum. At ne hoc quidem admitti potest; nam ita habet Plinius VI. 32: *Clara in Azanio mari Dioscoridu* (insula), *distans a Syagro extumo promontorio 280 mill.* (= 2240 stad.), quæ quadrant in *Cap Fartak*, a quo Socotora 2000 fere stadia abest, dum a prom. *Saugra* sunt 3600. Præterea Syagrus promontorium μέγιστον esse dicitur. Jam vero montes quorum extremus vertex in mare promerrens *Saugra* vocatur, altitudine non excedunt pedes sexcentos; *cap Fartak* in 2500 pedes attollitur, tantoque spectabilius est, quod continenti nonnisi humili tractu adheret, adeoque solitarius vertex vel insula esse videtur, quam nautæ inde a sexaginta milibus anglis ex alto conspiciunt, ut refert Haines l. l. Denique quum ad promontorium sita sit urbs *Sugger* (sic Berghaus) sive *Saghar* (sic Jaubert) sive *Shahar* (Wellsted) sive *Schechr*: in promptu est conjectura hinc fortasse Græcos *Fartak* promontorio fecisse nomen Σάγγρου. Idem vel simile quid apud Græcos sonare debebat nomen arabicum promontorii *Saugra*. Facile igitur fieri potuit ut promontoria ista inter se confunderentur, ideoque in alienum locum transferretur sinus Sachalites. Id vero Ptolemæo, non Nostro accidisse reliquum est ut demonstretur. — Et enim in tractu inter Canen et Syagrum interjecto duæ nunc sunt urbes insigniores, *Makalla* (14° 29' 40" lat.; 49° 14' 20"

νωτοφόρος, ὁρεινή τε καὶ εὐσθατος, αἶρα παχὺν ἔχουσα καὶ ὀμυγλώδη [καὶ] κατὰ τῶν δένδρων φερόμενον τὸν λίθον. Ἔστι δὲ τὰ δένδρα τὰ λιθανοφόρα οὐ μεγάλα λίαν οὐδὲ ὑψηλὰ, φέρει δὲ ἐπὶ τῷ φλοιῷ πησσομένον τὸν λίθον, ὥς τινα καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐν Αἰγύπτῳ δένδρων σακχρύει τὸ κόμμι. Μεταχειρίζεται δὲ ὁ λίθονος ὑπὸ δούλων βασιλικῶν καὶ τῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ πεμπομένων. Ἐπίνοσσι δὲ δεινῶς ὁ τόποι, καὶ τοῖς μὲν παραπλέουσι λοιμοὶ, τοῖς δὲ ἐργαζομένοις πάντοτε θανατώσεις, ἔτι (δὲ) καὶ διὰ τὴν ἐνδείαν τῆς τροφῆς εὐχέρως ἀπολλυμένοις.

30. Τοῦτου δ' ἐστὶν ἀκρωτήριον τοῦ κόσμου μέγιστον, ἀποβλέπον ἐς ἀνατολήν, δαλούμενος Σάαρος, ἐφ' οὗ φρούριον ἐστὶ τῆς χώρας καὶ λιμὴν καὶ ἀποθήκη τοῦ συναγομένου λιθάνου καὶ κατὰ τοῦτον ἐν τῷ πελάγει νῆσος, ἀνὰ μέσον τοῦτου καὶ τοῦ πέραν ἀκρωτηρίου τῶν Ἀρωματίων, τῷ Σάαργῳ συνορίζουσα μᾶλλον, ἢ Διοσκορίδου καλουμένη, μέγιστη μὲν ἔρημος δὲ

long. Gr.) et jam memorata nobis *Sugger, Saghar, Shaher* s. *Schechr* (14° 43' 30" lat.; 49° 40' long. Gr.), caput regionis cognominis (Vid. Haines I. l. IX, p. 149 sqq.; Wellsted *Travels to the city*, etc. II, p. 150; Ritter XII, p. 635 sqq.). Utramque urbem memorat, sed male in mediterranea retrudit Ptolemæus VI, 7, p. 411: Μάκχαλα 81°; 13° 45'; Σάχλη 82° 40', 13° 20'. Haud enim diversa esse nomina *Schechr* et *Σάχλη*, recte haud dubie censet vir harum rerum peritissimus Fresnelius (*Journ. Asiat.* X, p. 191. Cf. Ritter. XII, p. 309). Idem vero nomen habes in Σαχάλη καλῶν. Hinc igitur colligitur nihil esse cur Sachalites sinus a regione cis *Cap. Fartak* sita alienus habeatur, et immerito Marinum a Ptolemæo increpari. Ceterum quum Sachalite nomine etiam ea quæ trans *Cap. Fartak* sunt, designentur, patet nomen istud non ab *urbe Chechr* sive Σάχλα repetendum esse, sed ab *regione* cognomine. Jam vero *Chechr* vel *Chachr* omnis vocatur tractus montosus, qui inde a Makalla fere urbe pertinet usque ad sinum, in qua *Kuria-Muria* insulæ sitæ sunt. Hæc igitur est Sachalites regio, in eamque quadrant quæ duobus istis Peripli locis de Sachalite sinu leguntur. Nam Moscha ubi respondet hod. *Dafar* vel *Zafar* urbi, quum Isztachri p. 13 *Chachr* vocat, cognominem regioni. Contra vero si Syagrum promontorium ibi ponas, ubi Ptolemæus posuit, et hinc orientem versus Sachaliten collocaveris, nihil hodierna Arabia suppeditat, quod explicandæ huic sententiæ inservire possit. Itaque falsas esse Ptolemæi rationes contendimus. || — 1. λιθανωτοφόρος] « In margine codex λιθανοφόρος χώρα. Habuit diversitatem scripturæ λιθανοφόρου. » BERNHARDYUS. Mox occurrit δένδρα λιθανοφόρα, quod rarius occurrit, et h. l. librorum vitio deberi videtur, quum alias Periplus præbeat λιθανωτοφόρος. || — 1. ἀέρα παχὺν] Quæ de aere thurificis letifera, præternavigantibus pestifero leguntur, fabulæ sunt quas Arabes thuris mercatores peregrinis narrabant. Aliud ejus generis narrationuncularum specimen habes infra § 32. Quamquam latere posse etiam veri aliquid non pernegaveris. Certe

tana nec facile pervia, aerem crassum habens et nebulosum, atque thus ex arboribus proveniens. Arbores illæ thuriferæ non admodum magnæ neque altæ sunt, thus vero producunt in cortice concretum, sicut apud nos quoque in Ægypto arbores quædam gummi lacrymant. Colligitur thus manu servorum regionum atque eorum qui pæniæ causa illuc mittuntur. Nam loca hæc quam maxime sunt insalubria, adeo ut præternavigantibus pestem asferre queant, prorsus autem letalia sint operariis illis, qui præterea etiam ob victus penuriam facile pereunt.

30. Est vero ad hunc sinum promontorium mundi maximum, ad orientem spectans, Syagrus appellatum, in quo regionis est castellum et portus thurisque collecti repositorium. Ex adverso ejus in alto insula est, media inter hoc atque oppositæ contuentis promontorium Aromatum interjecta, Syagro tamen propior, Dioscoridis dicta, amplissima quidem, sed deserta

nonnulla loca Oman regionis, præsertim in Oasibus deserti, adeo male sana offendi, ut vel Arabes post paucorum dierum commorationem febri vehementi corripiantur, tradit Wellstedius. Cum nostra thuriferæ arboris descriptione confer Theophrast. II. Pl. IX, 4; Plinium XII, 30-33; Salmasium Exerc. Plin. p. 355, et quæ conguessit Ritter XII, p. 356-372. Inter recentiores nemo adhuc in Arabia thuris arborem suis oculis usurpasse videtur. Secundum Wellstedium neque in Oman regione, neque in ea Arabiæ parte quæ a Makalla oceanus versus est, usquam thus provenit. Quod si ad Ptolemæi ævum referre liceat, vel hinc pateret perperam ad ostia sinus Persici Sachaliten tractum removeri. In regione autem intermedia non ad oram maritimum arbor nascitur, sed nonnisi in mediterranei tractus montibus altissimis provenire perhibetur. || — 11. ἀπολλυμένοις] ἀπολλύμενοι codex.

§ 30, l. 12. τοῦτου] τοῦτο cod.; em. Salmasius; supplendum foret τοῦ κόλπου, quod quum paullo longius ex antec. repetendum sit, et mirum etiam videri debeat illud τοῦ κόσμου: recte, puto, Mannertus VI, 1 p. 120 legi vult: τοῦτου δὲ τοῦ κόλπου ἐστὶ ἀκρωτήριον γέγονεν. || — 13. εἰς ἀνατολήν] Ita res habet. || — 14. ἐφ' οὗ φρούριον] Ex viatoribus nemo adhuc in montem adscendit, quantum sciam. Haines de nave sua prospectans in vertice vidit locum virentem arborumque corona cinctum. Exstare ibi ruinas ferebant. Omnino mons iste fabulis apud Arabes celebrer. Portum quoque, qui pone promontorium esse dicebatur et sequentem litoris tractum scrutari nautis Anglis non licuit. || — 17. Σάαργῳ συνορίζουσα μᾶλλον] Immo Africa promontorio insula est propior. Distantiam a Syagro monte satis recte tradit Plinius VI, 32. Cf. supra not. § 29. || — Διοσκορίδου] sic Ptolemæus VI, 7. VIII, 17 (Διοσκορίδου var. lect.) et Plinius VI, 32. Διοσκορίδα codex, quod si tueri velis, nihil refragor. Διοσκορίδους Cosm. Ind. p. 178. Insula Indj's frequentata nunc Sokotora; Græcum nomen ortum ex διῦ (insula) Sokotora, sive ling. sausschit. *dēpa Sakatara*, i. e. insula fortunata. Fama ejus

καὶ ἀθύρρος, ἔχουσα ποταμούς ἐν αὐτῇ καὶ κροκοδεί-
λους καὶ ἐχίδνας πλείστας καὶ σάυρας ὑπερμεγέθεις, ὧν
τὸ κρέας ἐσθίουσι τὸ δὲ λίπος τήκουσι καὶ ἀντ' ἐλαίου
χρῶνται· καρπὸν δὲ οὔτε ἀμπέλου οὔτε σιτικὸν ἢ νῆσος
φέρει. Οἱ δ' ἐνοικοῦντες αὐτὴν ὀλίγοι κατὰ μίαν πλευ-
ρὰν τῆς νήσου τὴν πρὸς ἀπαρτίαν οἰκοῦσι, καθ' ὃ μέρος
ἀποβλέπει τὴν ἡπειρον· εἰσὶ δὲ ἐπιζένοι καὶ ἐπίμικτοι
Ἀράβων τε καὶ Ἰνδῶν καὶ ἔτι Ἑλλήνων τῶν πρὸς
ἐργασίαν ἐκπλέοντων. Φέρει δὲ ἡ νῆσος χελώνων τὴν
10 τε ἀληθινὴν καὶ χερσαίαν καὶ τὴν λευκὴν, πλείστην τε
καὶ διάφορον τοῖς δασυράχοις μεῖζοσι, τὴν τε θρενὴν
ὑπερμεγέθη καὶ παχύτατον δασυράχον ἔχουσαν, οὗ τὰ
παρὰ τὴν κοιλίαν μέρη μὲν τομὴν οὐκ ἐπιδέχεται,
καίπερ στερρότερα ὄντα· ὀλοτελῶς δὲ τὰ εὐχρηστοῦντα
15 εἰς γλωσσόχομα καὶ πινακίδια καὶ μαγίδια καὶ τοιαύ-
την τινὰ γρότην κατατέμνεται. Γίνεται δὲ ἐν αὐτῇ
καὶ κιννάβαρι τὸ λεγόμενον Ἰνδικόν, ἀπὸ τῶν δέν-
δρων ὧς δάκρυ συναγόμενον.

31. Ὑποπίπτει μὲν οὖν, ὥσπερ ἡ Ἀζανία Χαρ-
20 θαΐη καὶ τῷ Μαφαρείτῃ τυράννῳ, καὶ ἡ νῆσος αὐτῷ
τῷ βασιλεῖ τῆς λιθωντοφόρου. Συνεγρήσαντο δὲ
αὐτῇ καὶ ἀπὸ Μούζα τινὲς καὶ τῶν ἐκπλέοντων ἀπὸ
Ἀιμυρικῆς καὶ Βαρυγάδων ὅσοι κατὰ τύχην εἰς αὐτὴν
ἐπιβάλλοντες ὄρουζαν τε καὶ σίτον καὶ ὀθόνην Ἰνδικὴν

(*ferē*), aquis abundans, fluvios habens ac crocodilos
et viperas plurimas et lacertas prægrandes, quarum
carne vescuntur, pinguedinem vero colliquefaciunt
eque olei vice utuntur. Fructum insula neque vitis
fert neque frumentarium. Incolæ ejus pauci numero
in uno tantum insulæ latere boreæ obverso habitant,
qua sui parte continentem spectat. Sunt vero advenæ
mixtique ex Arabibus et Indijs nec non Græcis mer-
curaturæ faciendi causa enavigantibus. Fert insula
testudinem tum genuinam, tum terrestrem, tum
albam plurimam et insignem testis majoribus, tum
montanam prægrandem testæque crassissimæ, cujus
partes quidem ventri proximæ sectionem non admit-
tunt, quum duriores sint, quæ vero ad usum commo-
da sunt, integræ in arcas et capsulas et tabellas pugilla-
res inque aliam ejus generis supellectilem secantur.
Nascitur in ea etiam cinnabari Indicum dictum, quod
lacrymarum iustar ex arboribus emanans colligitur.

31. Ceterum quemadmodum Azania Charibacli et
Mapharitæ tyranno, sic etiam hæc insula regi terræ
thuriferæ subjecta est. Mercaturam cum ea facere
solebant etiam e Muza quidam, et quotquot e Limyri-
ca et Barygazis navigantes forte fortuna ibi appelle-
bant, qui oryzam, frumentum, othonium Indicum,

inest Sabæorum νήσοις· εὐδαίμοσι, in quas ex India
naves appellere tradidit Agatharchides § 103, ubi vide.
Ceterum adeas Wellstedium, *The island of Socotra in*
Asiat. Journ. of Bengal. t. IV, p. 138 sqq.; *Travels to*
the city of the Caliphs t. II, p. 288 et *Memoir on the*
isl. of Socotra in Journal of the London geogr. soc.
1835, t. V, p. 198. — 1. κροκοδείλου § Similiter
in Menuthiade crocodilos esse auctor nescio quo errore
dixit § 30. — 4. ἀμπέλου § ἀμπελον cod.; em.
Stuckius, qui deinde præter necessitatem scripsit σί-
του. — 7. ἐπίμικτοι· Ἀράβων § Leg. vid. ἐπιμ.
ἔξ Ἀράβων. — 8. καὶ ἔτι Ἑλλήνων § sic. edit.;
καὶ τινὰ Ἑλλήνων codex, qui haud scio an voluerit καὶ
τι μὴν Ἑλλήνων. » BERNHARDYUS. De Græcis in
Socotra cf. Cosmas Indopl. p. 178 : Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ
νήσῳ τῇ καλουμένῃ Διοσκορίδους κατὰ τὸ αὐτὸ Ἰνδικὸν
πέλαγος (sc. Χριστιανῶν ἐκκλησία ἐστίν), ἔνθα καὶ οἱ
παροικοῦντες Ἑλληνιστὶ λαλοῦσι, πάροικοι τὸν Ἰπτολε-
μαίων τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἐπαρχόντων,
καὶ κληρικοὶ εἰσιν ἐκ Περσίδος χειροτονούμενοι καὶ πεμπό-
μενοι ἐν τοῖς αὐτοῖς. Cf. Edrisius I, p. 48, qui fabulam
de Alexandro thuris causa Arabia potito transfert ad
Socotoram, quam propter provenientis ibi aloes plantæ
præstantiam Alexander, suasu Aristotelis, Græcis co-
lonis frequentasset, alio traductis indigenis. Mirum est
aloes mentionem apud Nostrum desiderari. Locum insu-
læ cognominem habet Ptolemæus. — 10. πλείστην
τε § πλ. δὲ cod. — 11. τοῖς δασυράχοις § sic codex;
καὶ τοῖς δασυράχοις vulgo. Bernhadyus ejici vult v. με-
ζοσι. — 12. Codex ita habet : οὗ τὰ παρὰ τὴν κοιλίαν
μέρη μὲν (μὲν edit. om.) τὰ (ἐγ) γρηζόντα (expunctis
litt. ἐγ) τομὴν οὐκ ἐπιδέχεται καὶ στερρότερα ὄντα· ὀλο-

τελῶς δὲ τὰ εἰς γλ. καὶ πιν. καὶ μαγίδια ἐγρηζόντα καὶ
τοιαύτην κτλ. In his prius τὰ ἐγρηζόντα male repetitum
videtur ex sequenti; corruptum autem esse litura co-
dex subindicat. Possis tamen etiam legere : μέρη μὲν
ἄχρηστα ὄντα et in sqq. εὐχρηστα ὄντα. Bernhadyus
locum ita fere concinnandum putavit :... οὗ τὰ παρὰ
τὴν κοιλίαν μέρη μὲν τομὴν οὐκ ἐπιδέχεται, καὶ στερρό-
τερα ὄντα· ὀλοτελῶς δὲ τὰ [νῶτα] εἰς γλ. καὶ πιν. καὶ
μαγίδια [καὶ] ἐγρηζόντα καὶ τοιαύτην κτλ., in quibus
καὶ ἐγρηζόντα, *res necessarias, utensilia*, cum iis
quæ præcedunt sequunturque verbis minus apte jungi
mihi videntur. — 15. μαγίδια § Cf. Edrisi I, p. 49
de testudinibus insularum *Kuria-Muria*. — 16. γρό-
την § χρῆσιν scripsit Stuckius perperam. Tzetzes Chil.
IV, 888 : γρότη δὲ σκευάρια μικρὰ τῶν δασυράχων. Eo-
dem modo Hesych. v. γρομαία. Cf. Steph. Thes. s. v.
« Γρότην appellat Arrianus minuta id genus vascula,
ut sunt catilli, arcule, capsule et similia; Latini scruta
appellant. » SALMASIUS ad Vopisc. Aurel. p. 535.
— 17. κιννάβαρι· Ἰνδικόν § Proventus arboris, quæ
vocatur *Dracæna draco*, non solum in India (v. Ritter
VI, p. 657. V, p. 71), sed etiam in *Hadramaut* Ara-
biæ (Ritt. XII, p. 359. 610. 615. 651. 915) et in
Socotora ins. (Wellsted Journal. IV, p. 198.) fre-
quens est. Gummi ejus arboris (germ. *Drachenblut*)
arabice vocatur *Dum Khoheil*.

§ 31, l. 19. Ὑποπίπτει κτλ.] Etiam novissimis
temporibus insula, antequam ab Anglis occuparetur,
regulis objacens Arabiæ subjecta erat. V. Ritter XII,
p. 299. — Χαριβαΐη § codex pro more; perspicuitatis
gratia hoc loco vel Χαριβαΐη fuerit vel τῷ Χαριβαΐη.
— 22. ἀπὸ Λιμ. § διὰ Λ. codex. — 23. εἰς αὐ-

ἀντικαταλασσόμενοι καὶ σώματα θηλυκὰ διὰ σπᾶ-
νιν ἐκεῖ προχωροῦντα, χελώνην ἀντεφορτίζοντο πλεί-
στην· νῦν δὲ ἐπὶ τῶν βασιλείων ἡ νῆσος ἐκμεμίσθωται
καὶ παραφυλάσσεται.

- 5] 32. Μετὰ δὲ τὸν Σῦαγρον κόλπος ἐστὶ συναφῆς ἐπὶ
βάθος ἐνδύων εἰς τὴν ἤπειρον, Ὅμανα, σταδίους ἔχων
ἐξακοσίους τὸ διαπέραμα, καὶ μετ' αὐτὸν ὑψηλὰ ὄρη
περιώρῃ καὶ ἀπόκοπα ἀνθρώπων ἐν σπηλαίοις κατοι-
κούντων, ἐπὶ σταδίους ἄλλους πεντακοσίους, καὶ μετ'
10 αὐτοὺς ὁρος ἀποδεειγμένος τοῦ Σαχαλίτου λιθάνου
πρὸς ἐμβολῆν, Μόσχα λιμὴν λεγόμενος, εἰς ἣν ἀπὸ
Κανῆς συνήθως πλοῖα πέμπεται τινα, καὶ παραπλέοντα
ἀπὸ Λιμουρικῆς ἢ Βαρυζῶν ὀψινοῖς καιροῖς παρα-
χειμασάνα παρὰ τῶν βασιλικῶν πρὸς θόονον καὶ σίτον
15 καὶ ἔλαιον λιθάνον ἀντιφορτίζουσι παρ' ὅλον τὸν Σα-
χαλίτην χώματι κείμενον καὶ ἀρυλάκτον, δυνάμει θεῶν
τινὶ τοῦτον τὸν τόπον ἐπιτηροῦντων· οὔτε γὰρ λάθρα
οὔτε φανερώς χωρὶς βασιλικῆς δώσεως εἰς πλοῖον ἐμ-
ελθῆναι δύναται· καὶ χόνδρον τις ἀρῇ, οὐ δύναται
20 πλεῦσαι τὸ πλοῖον ἀπὸ [τοῦ] λιμένος.

τὴν γ' εἰς αὐτὰς cod. || — 3. τῶν βασ.] τοῦ βασιλέως?

§ 32, 1. 5. κόλπος. *Ομανα] Inducitur sinus pro-
fundus, parum adhuc exploratus, in mappis nomine ca-
peris, a promontorio *Fartak* per sexcentos stadia et
paulo amplius pertinens usque ad prom. *Thurbat*. Cete-
rum Ὅμανα sinus regionisque nomen minime quadrat in
fines hodierni *Oman*, ejus litus a *cap Mussendom* vulgo
dicitur pertinere usque ad *Ras el Had*, vel, uti Wellsted
ait, usque ad *Massera* ins. (Serapidis ins. in Periopl.).
|| — 7. ὄρη ἀπόκοπα... ἐπὶ σταδ. πεντηκ.] Ora hæc
prærupta pertinet ad prom. *Thurbat* ad prom. *Seger* seu
Sayr (3000 pedes altum) vel ad prom. *Ahmar* (i. e.
rubrum); ad illud 500, ad hoc 600 stadia putantur.
Deinde per 300 stadia sequitur ora humilis fertilisque;
ea regio vocatur *Dofar* vel *Zafar* ab urbe nunc diru-
ta, olim clarissima, ejus ruine sunt inter loca *Alha-
fah* et *Addahariz*, ad maris recessum, qui pristinus
urbis portus fuisse debet. Ceteris accuratius hunc tra-
ctum descripsit C. I. Curretenden, *Ind. navy, journal of
an excursion from Morebat (Merbat) to Dyreez in
Proceedings of the Bomb. g. soc. 1837* p. 70 sqq. Cf.
Ritter XII, p. 300. Urbem *Zafar* s. *Saphar* (Σαφάρ)
s. *Thafar* s. *Dofar* memorasse jam Moysem censent
I, 10, 30, quo loco Joctani filios habitare dicit inde a
Mesa (Musa, Muza?) usque ad *Sephar prope montem
versus orientem*. Ac sane stirpem Himjaritarum usque
in has regiones olim pertinuisse, quo magis ruinas
urbium et inscriptiones scrutantur, tanto patet lucu-
lentius. Huc accedit quod *Saphar* urbem maritimam
regum sedem antiquissimam fuisse, ac postea demum,
divisis Himjaritarum nationibus, alteram *Saphar* re-
giam in occidentalis Arabiæ mediterraneis esse stru-
ctam refert sæculi decimi scriptor Masudi. Isztachri
geographus *Saphar* nomen non memorat, sed caput
hujus tractus *Schahr* vocat, cognominem urbem faciens
regioni. (Cf. supra § 29.) Plura de ea præter alios præ-
bet Ebn-Batuta p. 53. Edrisi et Abulfeda mediterræ-

mancia muliebria, quæ quum rariora ibi sint, facile
venduntur, permutabant cum testudine qua plurima
naves suas onerabant; nunc vero a regibus insula clo-
cata est et presidio custoditur.

32. Post Syagrum continuo sequitur sias, *Omaua*
in continentem profunde penetrans, trajectum habens
stadiorum sexcentorum, et post eum alti montes saxosi
et prærupti hominum in speluncis habitantium, per alia
pertinentes stadia quingenta, et post hos portus designa-
tus ad deponendum thus *Sachaliticum*; *Moscha* portus
dicitur, in quem a Cane naves nonnullæ mitti solent;
et qui a *Limyrice* et *Barygazi* præternavigantes sera
anni tempestate hiemem ibi traducunt, a regis præ-
fectis pro othonio et frumento et oleo thuris onera
mutuo recipiunt; thus vero juxta totum *Sachaliten*
cumulis jacet a nemine custoditis, presidio suo quo-
dam ipsis diis locum hunc tutantibus; neque enim
clandestino neque propalam absque regis venia in na-
vem importari potest; ac si vel granum aliquis sustule-
rit, e portu solvere navis nequit.

neæ et maritimæ urbis memoriam confundunt. De
his tu adi Ritterum XII, p. 252 sqq. 294. 650. 728.
770, ibique laudatos. Ego ut ad Periplus revertar,
Μόσχα urbem, quam Ptolemæus quoque habet, ex se-
rie periegeses non posse moneo diversam esse a *Sa-
phar* urbe. Mireris autem discrepantiam nominis,
quod non *Saphar* sonat, sed hod. *Mascate*, quod *Oman*
regionis caput est. Hæc urbs quum in seqq. suo loco
non memoretur, nec tamen ignorari facile potuerit,
proclivis conjectura est nomen ejus perperam ad *Sa-
phar* esse translatum eodem errore quo *Oman* in hanc
oram deducitur. Neque magni momenti est quod *Pto-
lemæus* in reliquo dissensu de situ *Moschæ* portus cum
Nostro consentit. Causa turbarum in eo querenda, quod
Moscha sive *Mascate*, etsi non sita in regione thurifera,
præcipuum tamen fuerit thuris emporium. Hinc,
Moscha portum cum *Saphar* nonnulli confuderunt (ut
Noster et Ptol.) et *Oman* regionem in sinum *Sacha-
litem* transtulere (ut Noster), aut etiam *Sachaliten*
sinum in *Oman* traduxerunt (ut diversa miscens
Ptolemæus). Quod Ptolemæus apud Omanitas habet
Omanum emporium (Cf. St. Byz. s. v.) revera a *Mas-
cate* emp. non fuit diversum (V. Ritter XII p. 381 sq.).

|| — 13. ὀψινοῖς καιροῖς] quando sc. serius ena-
vigaverant quam ut secundo etesiarum flatu in Africæ
oram deferri possent. || — 15. ἔλαιον] Hanc
vocem de indicio *Ghee* sive butyro h. l. usurpavi
suspicatur Ritter. XII, p. 335. || — 15. παρ' ὅλον
τὸν Σ.] ἀντιφορτίζουσιν' παρ' ὅλον δὲ τὸν Σαχ. χώματι
κείμενον καὶ ἀρυλάκτον codex; em. Fabricius. Sine cu-
stodia in his regionibus merces exponi ac raro aliquid
surripi, gravissima poena furem manente, passim lege-
re est. Quam Noster narrat fabulam apud vulgus cre-
ditam esse ipsosque principes superstitionis præstigio
abusus non negaverim. || — 20. ἀπὸ τοῦ λιμένος
['Απὸ δὲ τοῦ Μόσχα] λιμένος ἐπ'] ἀπὸ θαλάσσης
ἐξ ἡ λιμένος ἐπ' codex. In his θαλάσσης erat corrupta

33. [Ἀπὸ δὲ Μόσχα] λιμένος ἐπ' ἄλλους σταδίου
 ὡς χιλίους πεντακοσίους ἕως Ἀσίχ ὅρος τῇ γῇ παρα-
 τείνει, καὶ κατὰ τὸ ἀπολήγον αὐτοῦ μέρος ἐπτά νῆσοι
 πρόκεινται κατὰ τὸ ἐξῆς, αἱ Ζηνοβίου λεγόμεναι,
 6 μεθ' ἧς ἄλλη παράκειται χώρα βάρβαρος οὐκ ἔτι τῆς
 αὐτῆς βασιλείας, ἀλλ' ἥδη τῆς Περσίδος, ἣν ἀπ' ὕψους
 παραπλέοντι ὡς σταδίου δισχιλίους ἀπὸ τῶν Ζηνοβίου
 συναντᾷ νῆσος Σαράπιδος λεγομένη, ἀπὸ σταδίων τῆς
 γῆς ὥσπερ ἑκατὸν εἰκοσι. Ταύτης τὸ μὲν πλάτος ἐστίν
 0 ὥσπερ σταδίων διακοσίων, τὸ δὲ μῆκος ἑξακοσίων, οἰκεί-
 ται δὲ κώμας τρισὶ καὶ ἀνθρωποῖς ἱεροῖς Ἰχθυοφάγων
 γλῶσση δὲ Ἀραβικῇ χρίνεται καὶ περιζύμασι φύλων
 κουκίνων. Ἐχει δὲ ἡ νῆσος χελώνην ἱκανὴν καὶ διά-
 φορον· ἐξαρτίζουσι δὲ εἰς αὐτὴν συνθῶς οἱ ἀπὸ Κανῆς
 5 σκάφος καὶ ἐφόδια.

34. Περικολπιζόντι δὲ τὴν ἔχομένην ἡπειρον εἰς

33. [*Post Moscha portum*] per alia stadia circiter
 mille et quadringenta usque ad Asich mons juxta
 terram extenditur, cujus ad partem extremam septem
 projectæ sunt insulae, quæ Zenobii vocantur. Post
 eas alia adjacent regio barbara, non ejusdem amplius
 regni, sed jam ad Persidem pertinens, quam in alto
 mari per stadia fere bis mille inde a Zenobii insulis
 prætervecto insula Sarapidis dicta occurrit, centum
 et viginti fere stadiis a terra remota. Latitudo ejus
 ducentorum circiter, longitudo sexcentorum est sta-
 diorum; habitatur tribus vicis Ichthyophagorum, ho-
 minum *improbiorum*, qui lingua Arabica utuntur cin-
 gulaque gerunt ex foliis cucinis. Plurimam insula et
 egregiam habet testudinem; expediri in eam solent a
 Cane scaphæ navesque onerariæ.

34. Oram sequentis continentis circumflectenti

lectio vocis λιμένος; quare quidam ἀπὸ θαλμονος ad
 marginem explicavit verbis θαλμονος διχα, quæ quum
 in textum irruerent, alia genuina exturbarent. Ne-
 scio tamen an præstet legere : οὐ δύνανται πλεῖσαι τὸ
 πλοῖον. Ἀπὸ δὲ τοῦ [Μόσχα] λιμένος ἐπ. Salmasius
 corrigi voluit : ἀπὸ λιμένος θαλμονος διχα. Ἐπ' ἄλ-
 λους, etc., in quibus δ. διχα vacuum esset addidamen-
 tum, nec rite procederet sententia.

§ 33, l. 2. ἕως Ἀσίχ ὅρος τῇ γῇ παρατείνει]
 ἕως Ἀσίχωνος ἄχρι τῆς γῆς π. codex, in quibus ἄχρι
 erat varia scriptura pro ἕως, nisi forte ἕως ἄχρι velis
 conjunctum. Distantia 1500 stadiorum a vera longius
 abest. Montes 5000 pedes alti, qui inde a Moscha sive
 Zafar secundum oram extenduntur, hodie *Subahn* vo-
 cantur; Ἀσίχ locum Arabes geographi appellant *Hasek*.
 Edrisi I, p. 54 : « De là (sc. de Merbat) au bourg
 de Hasek le long de la mer et par terre 4 journées,
 par mer 2 journées. En face de Hasek sont les deux
 îles de Khartan et de Martan, dont il a déjà été ques-
 tion (p. 45). Au-dessus de Hasek est une haute mon-
 tagne nommée Lous, qui domine la mer. Hasek est un
 bourg peu considérable, mais peuplé. Il existe une
 pêcherie très-productive dans le golfe dit *golfe des*
Herbes (*Djoum el Haschich*, corrupte, puto, pro *golfe*
de Hasich. Quod Ritterus XII, p. 337 de explicanda
 vulgata asserit, longe petittum), qui est très-profond.
 Lorsque des navires s'y engagent, ils n'en peuvent
 sortir qu'avec beaucoup de peine et qu'autant qu'ils
 sont aidés par un vent favorable; mais il en est peu
 qui aient ce bonheur. » Nunc oppidi ad ejusdem nomi-
 nis promontorium siti (*Ras Hasek*, 17° 21' 35" lat.,
 55° 23' 50" long. Gr.) nonnisi ruinae supersunt in
 loco palustri, quum mare longius recesserit. Vide Hai-
 nes I. I, p. 129. Ritter XII, p. 656. || — 4. αἱ Ζηνο-
 βίου λεγόμεναι] *Khartan* et *Martan* ap. Edrisium;
 nunc *Kuria Muria* ins. Septem Zenobii ins. Ptole-
 mæus quoque numerat. Edrisi duas tantum memorat
 (vel maximas vel solas habitatas); quinque nomina-
 tim asserit Dr. Hulton (*Account of the Curia Muria*
islands, in *Journ. of the Lond. geogr. soc.* t. XI, p. 158
 sq. Cf. Owen *Narrative of voy. to explore the shores of*
Africa I, p. 348), quarum nomina hæc sunt : *Hella-*

niyah (i. e. caprarum ins., quæ sola an. 1836 incole-
 batur), *Karzawit* (s. *Karzaut*, *Akarizaut*, ob formam
 Portugallis *Rotondo* dicta), *Soda* (s. *Suwadiyeh*; Por-
 tugallis *Huadie*), *Djebeliyah* (i. e. ins. montosa), *Ha-
 siki* (ad *Hasik* pertinens), quæ quum e duobus
 montium verticibus constet, pro duabus insulis e lon-
 ginq̃ visa haberi poterat. Incolæ, nunc bellis et
 peste ad paucitatem reducti, pars sunt Arabum tribus
 quæ in opposita continente longum tractum a prom.
Hasik usque ad *el Had* obtinet. Nomen tribui *Beit* vel
Beni Djenobi. Hinc Græci suas fecerunt Ζηνοβίου insu-
 las. Hellaniyahæ habitatores ichthyophagi tuguria
 habent ossibus tecta piscium majorum. Ceterum spar-
 sæ passim ruinae meliora olim tempora arguunt. || —
 6. ἀπ' ὕψους] « nicht in offener See, sondern, wie
 Vincent (II, p. 348) gezeigt hat, an der Küste hin-
 schiffend. » Ritter XII, p. 348 nescio quo lapsu; nam
 notam locationem recte Vincentus intellexit. || —
 8. Σαράπιδος] hodie *Massera*. Nomen Arabicum
 etiam Græco nostro subest, quantumvis obscuratum.
 Insulam Ptolemæus quoque sed male positam præbet.
 || — 10. τὸ δὲ μῆκος ἑξακοσίων] Hæc verba vulgo
 desunt. Vera insulae longitudo 450 stadiis non multo
 major; latitudinem item et a continente distantiam
 Periplus dicit nimiam. Adit hanc insulam Ebn Batu-
 ta, qui ab ichthyophagis habitatam monet, nomen vero
 tacet. Owen I. I, p. 346 in extrema insula boream
 versus vicum *Hasstellengh* reperit, quem balænarum pis-
 catores tenebant. || — 11. ἀνθρώποις ἱεροῖς] verba
 de sacerdotibus vel eremitis intelligi vult Vincentus.
 Quod ægre credas. Objectæ oræ incolæ omnium fero-
 cissimos nauticæ tremendos esse constat (v. Owen
 I. I, p. 346); humanitatem in insulam istam ad ba-
 lænarum venatores se recipisse nondum mihi persuasi;
 interim pro ἀνθρώποις ἱεροῖς fuisse puto ἀνθρώπ.
 πονηροῖς, qua voce plus semel auctor piratas notat. || —
 13. κουκίνων] i. e. foliorum τοῦ κουκιοφόρου δένδρου,
 quod dicit Theophrastus H. Pl. IV, 3. II, 7, unde sua
 Plinius XIII, 9. Arborilla Linnæo est *Cucifera Thebaica*,
 non confundenda cum ea quam nos jam dicere sole-
 mus *Kokospalme*, uti monuit Ritter XII, p. 349, col-
 lat. V, p. 835. Cf. etiam Salmasius Exerc. Pl. p. 574,

αὐτὴν τὴν ἄρκτον ἔδωκεν περὶ τὴν εἰσβολὴν τῆς Περσικῆς θαλάσσης κεῖνται νῆσοι πλείονες, αἱ Καλαίου λεγόμεναι (νῆσοι), σχεδὸν ἐπὶ σταδίου δισχιλίου παρατεταμέναι τῇ γῶρᾳ· πονηροὶ δὲ οἱ κατοικοῦντες αὐτὰς
6 ἄνθρωποι καὶ ἡμέρας οὐ πολὺ τι βλέποντες.

35. Περὶ δὲ τὴν ἐσχάτην κεφαλὴν τῶν Καλαίου νήσων καὶ τὸ λεγόμενον Καλὸν ὄρος· ἐκδέχεται μετ' οὐ πολὺ τὸ στόμα τῆς Περσικῆς, καὶ πλείσται κολυμβήσεις εἰσι τοῦ πινικίου κόγχου. Τούτου δὲ τοῦ στόματος ἐκ
10 τῶν εὐωνύμων ἐστὶν ὄρη μέγιστα λεγόμενα Ἀσαβῶν, ἐκ δὲ τῶν δεξιῶν ἀντικρυς ἀφορῶμενον ἄλλο στρογγύλον ὑψηλόν, τὸ Σεμιράμειος λεγόμενον, καὶ μέσος αὐτὸς δὲ διάπλους τοῦ στόματος ὡς σταδίου ἐξαχσούσης, δι' οὗ μέγιστος καὶ πλατύτατος εἰς τοὺς ἐνωτάτους τόπους
15 δὲ Περσικὸς κόλπος ἀναχέεται, καθ' ὃν ἐν τοῖς ἐσχάτοις αὐτοῦ μέρεσιν ἐμπορίον ἐστὶ νόμιμον, λεγόμενον

et de formis κόκινος, κοῖκινος Steph. Thes. v. κόϊξ.

§ 34. 1. 2. πλείονες αἱ [πλεόμεναι cod.; πλείονες Stuck; πλείω μὲν αἱ contra usum scriptoris Schwanbeckius. — 3. ἐπὶ σταδ. δισχ. παρατεταμέναι] ἐ. σ. δ. παρεστραμμένα cod.; em. Vincent. A Massera proficiscens, circumflexo promontorio *El Had* (quod Corodami nomine signare videtur Ptolemæus), post navigationem stad. 2400 complures in mari Persico occurrunt insule, per 500 stadia juxta oram inde fere a *Maskate* emporio disseminate: *Fahil*, *Damaniatte* (aliis *Damisetta*), *Jezerat Jeune* et de opposita continentis urbibus dictæ *Suadi* sive *Suardi* et *Burka* (V. *Map of Oman* in *Wellsted Trav.* t. I). Hinc usque ad ostium sinus Persici alia insularum congeries occurrit nulla. Patet igitur eas quas modo dixi, Peripli esse τὰς Καλαίου νήσους, alibi nusquam memoratas; nam Plinianæ (VI, 32, § 150) *Caleu insule*, nisi omnia miscuit auctor, ad sinus Arabici oram pertinere debent. Num huc faciat nomen *Khalil*, quod est loci inter *Maskate* et *Burka* siti (in Berghausi *Karte des Pers. Golfs*), an huc trahendum sit nomen *Kalaat* emporii inter *Ras el Had* et *Maskate* currentis, sed ab insulis illis longe distantis, non dijudico. Est etiam *Khalal* locus in ora sub 25° 8'. — Jam vero quum a *Massera* ad insulas nostras sint fere 2400 stadia, hanc ipsam distantiam indicari verbis σχεδὸν ἐπὶ σταδίου δισχιλίου, eaque transponenda esse post verba εἰς αὐτὴν τὴν ἄρκτον ἔδωκεν putaveris; nam vulgata scriptura, qua insule illæ per 2000 stadia oræ prætendi dicuntur, a vero recedit longissime. Attamen nihil mutandum. Primum non est quod errorem mireris. Nam ora hæc perraro frequentata vel senioribus Arabum geographicis, si unum Ebn-Batuta excipias, fere ignota erat; Periplus autem auctorem eum oræ tractum qui a Cane ad Indum pertinet, ipse non vidit (V. Prolegg.). Deinde vero sequentia tum demum explicari possunt, si nostrum locum talem legas qualem præbet codex. Etenim post Calæi insulas μετ' οὐ πολὺ sequi dicitur ostium sinus Persici; quod quum reapse falsissimum sit, recte dici potuit, si insulas per 2000 fere stadia extendi auctor credidit. Ipse autem error inde explicandus esse mihi videtur, quod cum insulis confundit oræ tractum quem

versus septentriones jam ad introitum maris Persici complures obvias sunt insule, quæ Calæi insule vocantur, ad bis mille fere stadia juxta terram extensæ. Incolæ ejus viri improbi sunt, qui interdiu non multum vident.

35. Ad extremum caput Calæi insularum est etiam Calon montium jugum; paullo post sequitur ostium maris Persici; plurimæ ibi sunt piscationes conchæ margaritifera. Ostia ad sinistram maximi attolluntur Asabon quos vocant montes, ad dextram vero e regione conspicitur alius mons rotundus altusque, Semiramidis dictus; medius inter utrumque trajectus ostii stadiorum fere sexcentorum est, per quod maximus et latissimus in interiora loca infunditur sinus Persicus. In intimis hujus partibus legitimum est emporium Apo-

Batna vocant, humillimum, fertilissimum, virentem quasi palmarum hortum, qui a *Burka* fere pertinet usque ad *Djibba*, ubi montes altissimi ad ipsam oram accedunt et hinc continua serie pergunt usque ad ostium sinus Persici. Legisse alicubi memini vocem *Khalal* arabice etiam de palmis vel palmulis adhiberi. Hoc si est, conjicias Καλαίου nomen fort. ad *Batna* tractum pertinere. Videant viri arabice docti. — 5. οὐ πολὺ τι βλ. [Hoc nisi mera fabula est, ita intelligas, ut frequentes ibi sint homines quos *Albinos* vocamus. At quo pacto πονηροὶ sint hominum genus imbecillimum? An igitur paullo exquisitius ser. fuerit: καὶ ἡμέρου οὐ π. τ. β?]

§ 35. 1. 6. τῶν Καλαίου τῶν Παπλου codex; em. Fabricius et Schwanbeck. Pro καλὸν ὄρος nescio an fuerit τὸ Καλαίων ὄρος. Margaritarum piscationem in sinu Persico nemo nescit. (Cf. ad § 58.) Uberrime de ea exponit Edrisi I, p. 373-378. — 10. Ἀσαβῶν [σάβω codex; Salmasius Exerc. Pl. p. 350 em. Ἀσαβῶν e Ptolemæo VI, 7, ubi montium istorum hasanite saxo nigrorum struem confragas horrentemque (V. *Asiat. Journ.* t. XIX, p. 291) vocat: μέλαινα ὄρη καλούμενα Ἀσαβῶν et Ἀσαβῶν ἄκρον (*Ras Mussendom*). Cf. Marcian. p. 38. Nomen ei a gente *Beni Assab*. Fortasse etiam huc referendus hodiernus vicus *Sabi* et *Baie Kasab*, monente Rittero XII, p. 528. Arrianus Ind. c. 32, 7 ἀρκην istam vocari dicit Μάκεττα, Strabo item p. 765 ex Erastothene τὸ ἐν Μάκαις ἀκρωτήριον, a Macarum gente, quod Ptolemæus ibi memorat. — 12. Σεμιράμειος [Σεμιράμειος codex; Σεμιράμειος præter rationem Fabricius. Cf. Ptolemæus VI, 8: (ὄρος) τὸ καλούμενον Σεμιράμειος [δ] καὶ Στρογγύλον ἀπὸ τοῦ σχήματος. Marcianus p. 36: ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρμύζοντος ἀκρωτηρίου ἐπὶ Καρπέλλαν ἀκρωτήριον στάδια ψν'. ἐνταῦθα παράκειται τὸ προρρηθὲν Στρογγύλον ὄρος τὸ Σεμιράμειος, ὅπερ ἀντικεισθῆναι ἔφαμεν κατὰ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν τὸ Ἀσαβῶν ὄρος τε καὶ ἀκρωτήριον, ἀπερὲν ἑκάτερα ὄρη τε καὶ ἀκρωτήρια τὰ στενὰ ποιεῖ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Rittero, aliis, Semiramidis mons est rupes ex arenis in 800 pedum altitudinem assurgens, quæ nunc vocatur *Koh Umbarek* vel rectius *Koh-mubarek* (mons bonæ fortunæ). Est potius hod. *Djebel Serrawit*.

ἢ Ἀπολόγου, καί μιν κατὰ Πασίνου Χάρακα καὶ ποταμὸν Εὐφράτην.

36. Παραπλεύσαντι δὲ τοῦτο τὸ στόμα τοῦ κόλπου μετὰ δρόμου ἐξ ἑτερον ἐμπορίον ἐστι τῆς Περσίδος, τὰ λεγόμενα Ὀμανα. Ἐξαρτίζεται δὲ εἰς αὐτὴν συνήθως, ἀπὸ μὲν Βαρυγάζων εἰς ἀμφοτέρα ταῦτα τῆς Περσίδος ἐμπορία πλοῖα μεγάλα χαλκοῦ καὶ ξύλων σανταλίνων καὶ δοκῶν καὶ κεράτων καὶ φαλάγγων σασαμίνων καὶ ἐβενίνων, εἰς δὲ τὰ Ὀμανα καὶ ἀπὸ Κανῆς λίθωνος, καὶ ἀπ' Ὀμάνων εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐντόπια βραπτὰ πλοιάρια, τὰ λεγόμενα μαδάρα. Εἰσφέρεται δὲ ἀπὸ ἐκατέρων τῶν ἐμπορίων εἰς τε Βαρυγάζα καὶ εἰς Ἀραβίαν πινικόν, πολλὸ μὲν, χεῖρον δὲ

logi dictum, juxta Spasini Characem ad Euphratem situm.

36. Prætervehenti illud sinus ostium post sex dierum cursum aliud occurrit Persidis emporium, Omana dictum. Expediri eo solent a Barygazis in ambo hæc Persidis emporia navigia magna æris, lignorum santalinorum, trabium, cornuum, phalangum sasaminorum et ebeninorum, in Omana autem etiam e Cane thus, et ab Omanis in Arabiam propriæ hujus loci naviculae sutiles, quæ vocantur madara. Importantur ex utroque emporio in Barygaza et Arabiam margaritæ multæ at Indicis inferiores, purpura, vestimenta ad loci

1. ἢ Ἀπολόγου] Emporium, ex aliis græcis latinisque scriptoribus, quantum scio, non notum, sæpius memoratur apud Arabes, qui vocant *Oballah*, *Oboleh*, *Obolegh*. Sita erat ad Euphratem paullo infra *Busra* urbem. Vid. Gregor. Abul. Pharaji Histor. dynast. ed. Pokoke. Oxon. 1663 p. 112; Abulfeda Annal. Moslem. ed. Reisk. 1754, p. 67; El Masudi *Historical encycl.*, etc. transl. by Sprengel (London 1841), t. I, p. 259; Edrisi I, p. 364. 369; Abulfeda Tab. geogr. ed. Wüstenfeld, p. 70, et qui multis de hoc emporio, quod post Tereodonis ruinas florere cœpit, exponit, Ritter. IX, p. 167. X, p. 52. 181 sq. 177. || — κατὰ

Πασίνου Χάρακα καὶ] καταπασίνου χώρα κακαί (sic), quod prima manu erat χάρακα καί, deinde male mutatum est in χώρα κατὰ. Salmasius voluit κατὰ Σπασίνου χώραν κατὰ. De scripturis Σπασίνου et Πασίνου, quarum hæc frequentior, illa, ut videtur, verior, v. Steph. Thes. s. v. De situ et fati Characis urbis vid. Plinius VI, 31 § 138 Sillig., unde facile apparet esse hodiernum emporium *Mohammarak* (30° 24' 34" lat., 48° 16' 42" long. Gr.), eo loco situm ubi *Karun* (Euleus veterum) in Pasitigrim influit. V. Chesney *Survey of the rivers Euphrat and Tigris* I, p. 200; Droysen. *Hellenism*. p. 630 et 710 sq. Cf. Salmasius l. l. p. 347. 493; Mannert V, 2, p. 421. Ritter X, p. 55 sq.

§ 36. l. 5. Ὀμανα] Ejus emporii jam meminit Noster § 27. Præterea occurrit apud Ptolemæum et Marcianum et ex Juba ap. Plinium VI, 32 § 149, ubi sic: *Omanæ* (Arabie sc.), quod priores celeberrimum portum *Carmanie* fecere, adeo ut Noster et Ptolemæus falsam opinionem secuti forent. Equidem majorem mercatori nostro fidem habeo. Fuerit urbs Arabum Omanitarum colonia, Nearchi ætate recentior. Ab ostio sinus Persici et Asabôn montibus sex dierum iter sive 3000 stadiorum via ducit fere ad hod. *Tschubar* sinum, cui *Tschubar*, *Tiz* et *Purug* loca adjacent. Ibi igitur Omana erit collocanda. Non ita multum abluens Mannertus Omana ad hod. *Cap Tanka* ponit. Contra Vincentus Omana ponit inter *Iskim* et *Muksa* fluvios, Lapius similiter « au sud de Jungin, » 450 stadiis a prom. *Jask* orientem versus. Qua in re, spreto Periplo, sequuntur Ptolemæum ejusque sectatorem Marcianum; quamquam facile intelligere erat rationes horum perversissimas esse. Ete-

nim quum *Tiz* urbs a *Cap Mussendom* linea recta quatuor gradibus distet, Ptolemæus a *Tisa* urbe (101° 10') usque ad Asabôn (92° 30') promontorium novem fere gradus numerat. Præterea ingentem ibi Paragontem sinum finxit qui nullus est. Jam vero Omana (97° 30') ab Asabôn prom. distare dicit gradibus quinque; quod satis quadrat cum computo Peripli. Unde sponte colligis Ptolemæum hanc distantiam e Periplo aliquo nostri simili accepisse, eamque in commentitium suam oræ delineationem transtulisse. Quod Paragontem Ptolemæi sinum attinet, Mannertus eum ex arab. *Bahr Oman* natum esse suspicatur. Nescio an nomen ejus in hodierno *Purug* ad sinum supra memoratum superstes sit. Ceterum Ὀμανα nomen in codicibus Ptolemæi corruptum est in *Νόμμανα*, *Νόμβανα*, *Κόμμανα*, *Κόμβανα*; veram scripturam servavit Marcianus p. 37 Mill., ubi Ὀμανα ἐμπορίον τῶν ἐπισήμων. || — 8. σανταλίνων] σχαλίνων codex; em. Salmasius l. l. p. 726. De formis σαντάλινο et σανδάλινο v. Steph. Thes. v. σχαλίνα. De re v. Ritter: *Das Sandelholz* (*Santalum album*, Linn., *Dschandana* in *Sanskrit*, *Zanpal* im *Arab.*, *Dschandana* in *Hindu* u. *Mongolischen*) in *Malabar* und seine Verbreitungssphäre in *Erdbk.* t. V, p. 815 sqq. || — κεράτων] Quodsi boum cornua vel elephantum dentes interpreteris, offendit vox inter δοκῶν et φαλάγγων media. Quare aut alio sensu accipiendam esse puto aut mutandam in κορμῶν vel κορμίων. Certe κορμοὺς ἐβένου, truncos ebeni, e Callixeno Rhodio memorat Athenæus V, p. 201, A. || — φαλάγγων] Cf. Herodot. III, 97: διηκοσίας φαλάγγας ἐβένου. Sunt fustes vel baculi teretes. Schol. Apoll. Rh. II, 845: φαλάγγ τὸ ἐπιμηχεῖς καὶ τρογγύλον ξύλον. Hesych.: φαλάγγα, τρογγύλα ξύλα καὶ σύμμετρα. Cf. Salmas. l. l. p. 727. || — 9. σααμίνων] sic codex; σησάμينا ξύλα memorat Cosmas Indopleustes; porro e Dioscoride Salmasius II. assert hæc: ἐνίοι δὲ σησάμινε ἢ ἀκάνθινε ξύλα, ἐμπερεῖ δυντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦνται. Nos novinus sesamum herbam oleumque sesaminum; quæ vero ligna sint sesamina nemo adhuc expedivit. Quare intactam reliqui vulgatum, quam præpostera judicii confidentia in σισ. mutavit Stukius. || — 9. τὰ Ὀμανα] τὴν Ὀμανα h. l. codex, et mox Κανῆ pro Κανῆς. || — 11. μαδάρα] μαδάρα τε cod.; ἀν μαδάρατα? || — 12. Βαρυγάζαν h. l. et passim codex. Ubique dedimus τὰ Βαρυγάζα.

τοῦ Ἰνδικοῦ, καὶ πορφύρα καὶ ἱματισμός ἐντόπιος καὶ οἶνος καὶ φοινῆς πολλὰ καὶ χρυσὸς καὶ σώματα.

37. Μετὰ δὲ τὴν Ὀμανιτικὴν χώραν ὁμοίως ἡ Παρσιδῶν παράκειται, βασιλείας ἑτέρας, καὶ κόλπος τῶν Τεράβδων λεγόμενος, οὗ κατὰ μέσον εἰς τὸν κόλπον [ἄκρα] παρανατείνει. Καὶ παρ' αὐτὸν ποταμός ἐστιν, ἔχων εἰσαγωγὴν πλείους, καὶ μικρὸν ἐπὶ τοῦ στόματος ἐμπορίον Ὀραία λεγόμενον, καὶ κατὰ νότου μεσόγειος πόλις, [ἀπ]έχουσα ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ ἀπὸ θαλάσσης, ἐν ἣ καὶ βασιλεία ἡ λεγομένη*. Φέρει δὲ ἡ χώρα σίτον πολλὸν καὶ οἶνον καὶ ὄρυζαν καὶ φοίνικα, πρὸς δὲ τὴν ἡπειρον οὐδὲν ἕτερον ἢ βδέλλαν.

38. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν χώραν, ἥδη τῆς ἡπείρου διὰ τὸ βάθος τῶν κόλπων ἐκ τῆς ἀνατολῆς ὑπερκερώσης, ἐκδέχεται [τὰ] παραθαλάσσια μέρη τῆς Σκυθίας παρ' αὐτὸν καίμενους τὸν βορέαν, ταπεινὰ λίαν, ἐξ ὧν ποταμός Σίνθος, μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ποταμῶν καὶ πλείστον ὕδωρ εἰς θάλασσαν ἐκβάλλων, ὥστε ἄχρι πολλοῦ (καὶ πρὶν ἢ συμβάλλῃ τῇ χώρᾳ) εἰς

consuetudinem confecta, vinum, palma multa, aurum, mancipia.

37. Post Omaniticam regionem deinceps adjacet Parsidarum terra ad aliud regnum pertinens et sinus Terabdōn dictus, cujus in mediam partem promontorium excurrit. Porro fluvius ad eum est navibus introitum praebens, et ad ostium ejus parvum emporium, Oraa dictum, et pone id in mediterraneis, septem dierum itinere a mari distans, urbs regis sedes, quae vocatur*. Fert regio multum frumenti, vinum, oryza, palmam; ad oram vero nihil aliud quam bdellium.

38. Hanc regionem, continente jam ob sinuum profunditatem ab ortu veluti cornu excurrente seque incurvante, excipiunt Scythiae boream versus pertinentis partes maritimae, humiles admodum, e quibus Sinthus exit, fluvius omnium maris Erythraei maximus, qui copiosissima aquarum vi in mare se exonerat, adeo ut ad longum usque spatium, priusquam regionem hanc

§ 37, l. 4. ἡ Παρσιδῶν.] ἡ παρ' ὁδὸν codex. Παρσιδαί, gens Gedrosiae, quam excipiunt orientem versus Arbiter, nominantur ap. Ptolemæum VI, 20 p. 439 in codice A Wilb. nec non in vulgata, nisi quod in hac Παρσιδαί abiit in Γαρσιδαί. Reliqui Wilbergii codices Παρσιδαί, quod propius abest a Plinianis VI, 26, § 93: *Flumen Tonberon navigabile, circa quod Parirae (Pasires scr. Harduin.)*, ibid. § 95: *Alii Gedrusos et Sires (Pasires em. Harduinus et Sillig) posuere per 135 mill. pass., mox Ichthyophagos Oritas*, etc. Haec haud dubie ex Juba, qui ipse Alexandri rerum scriptores, Onesicritum maxime et Nearchum, adhibuit. Arriano Ind. 25 Παρσιδῆς, quorum est Παρσιδαί vicus et Βαγλαραχ portus ab oriente magni promontorii (*Cap Arrubah*). || — 4. κόλπος τῶν Τεράβδων] Num genuina scriptura sit necne nescitur, quum aliunde nulum sinus in hoc tractu nomen proditum sit. Ortelius et Vincentus eundem esse Παράγοντα Ptolemæi sinum opinati sunt, quamquam ὁ Παράγων Ptolemæi ad hanc regionem minime pertinet. Fabricius conj. τ. Ἀραβιτῶν. In Geogr. Rav. II, 5 justa Oritas habes *Teritas*. || — 6. ἄκρα inserui; malim ἄκρα ἀνατείνει. Causa lacunae fuisse videtur irrumpens glossema; nam verba εἰς τὸν κόλπον abundant; pro ὅ κατὰ μέσον aliquis notaverit variam scripturam εἰς μέσον τὸν κόλπον, quae deinde cum altera conflata est. Ceterum ἄκραν dicere auctor eandem videtur quam Nearchus ap. Arr. l. l. circumnavigavit ἄκραν ἐπὶ πολὺ τε ἀνέχουσας ἐς τὸν πόντον καὶ αὐτὴν βήληλν καὶ χρημυφδέα (*Cap Arrubah s. Ummarrah*) Quodsi in medio sinu id promontorium erat, ὁ τῶν Τεράβδων (an Γεδρωτῶν?) κόλπος pertinuisse videtur a *Cap Guadel ad Cap Monze*. Emporium Oraam hodie esse *Urmara* locum sunt qui putent. At nullus ibi fluvius; hic fortassis erat Toberus quem Plinius in Pasirum regione, Arrianus autem Τόμαρον vocans in Oritarum ditione collocat; cogitari etiam possit de hodierno *Aghor* fluvio, ad quem nunc *Hurcana* locus exstat, et Leonnatus olim τὴν Ὀρων πόλιν jussu Alexandri regis

συνοικίσαι videtur (v. not. ad Arrian. Ind. c. 22.). || — 8. Ὀραία] ὠραία codex, quod si tueri velis, conferre licet Curtium IX, 10, ubi plerique codices *Hortitas* praebent. || — καὶ κατὰ νότου] καὶ παρ' αὐτὸν codex. Cf. infra § 38 καὶ κατὰ νότου μεσόγειος ἡ μητρόπολις, et § 2: οἷς ἐπὶκειται κατὰ νότου μεσόγειος κτλ. || — 9. ἀπέχουσα] ἔχουσα codex; em. editt. Post v. λεγομένη nomen excidit urbis, quam fuisse Παμβακλάν, principem Oritarum locum in regione fertilis situm (Arrian. Anab. VI, 21), probabiliter censet Manertus V, 2, p. 19. || — 12. ἡπειρον pro ἀγριαλὸν dictum, ut passim.

§ 38. ἐκ τ. ἀνατολῆς ὑπερκερώσης] Schwanbeckius p. 490 vocem ὑπερκερῶν aliunde non notam esse opinatus legi voluit ὑποχωρούσας; quae suspicio sane nasci poterat ex seqq. παρ' αὐτὸν κείμενα τὸν βορέαν; ita enim codex; at tum rem falsissimam traderet auctor. Contra bene omnia habent, modo pro κείμενα legas κειμένης, adeo ut non ora versus boream flecti dicatur, sed Indoscythia ab ora boream versus exteudi. Litus in tractu Indo vicino ex oriente procurrere sinumque flexu suo efficere recte Noster significat. Exquisitor vox ὑπερκερῶν non magis offendit quam supra locutio ὑποκερῶν τὴν χώραν. || — 15. Σινὸς] Ἰνδοσινδὺλιν dicit Ptolemæus de Scythis Getis sive Sacis (*gaka* ind.), qui, everso regno graeco-bactrico, rerum in his regionibus potiti sunt circa an. 120, ut videtur (Vid. Benfey in *Ersch u. Gruber's Encl. v. Indien* p. 77 sqq.). Νότιοι Σινδοί appelluntur ap. Dionys. Per. 1018. || — 16. ἐξ ὧν] verbum ἔξεισι exciderit. Hudsonus ἐξῆς scripsit, quasi Indus fluvius ab ora Indoscythica posset sejungi. || — 17. Σινδοί] Plinius VI, 23: *Indus incolis Sindis* (Sindus var. lect.). ling. sanscr. *Sindhu*. Nativum fluvii nomen apud Ptolemæum habes in secundo ejus ostio, quod vocatur Σινδῶν στόμα. || — 19. συμβάλλῃ τῇ χώρᾳ] Μαλὶν συμβάλλῃ τις τῇ γ. || — ἄχρι πολλοῦ. ἀπαντᾷ λευκὸν ὕδωρ] « Das ausgeworfene Wasser süsst das Meer

τὸ πέλαιος ἀπαντῶν ἀπ' αὐτοῦ λευκὸν ὕδωρ. Σημεῖον δὲ ἦδη τῆς περὶ αὐτὴν [τὴν] χώραν ἐπιβολῆς τοῖς ἐκ πελάγους ἐρχομένοις οἱ προαπαντῶντες ὄφεις ἐκ τοῦ βάρους· τῶν γὰρ ἐπάνω καὶ περὶ τὴν Περίσδα τόπων σημεῖόν ἐστιν αἱ λεγόμεναι γράαι. Ἐπτά δὲ οὗτος ὁ ποταμὸς ἔχει στόματα, λεπτὰ δὲ ταῦτα καὶ τεναγώδη, καὶ τὰ μὲν ἄλλα διάπλουν οὐκ ἔχει, μόνον δὲ τὸ μέσον, ἐρ' οὗ καὶ παραθαλάσσιον ἐμπορίον ἐστὶν Βαρβαρικόν. Προέκειται δὲ αὐτοῦ νησίον μικρόν, καὶ κατὰ νότον 0 μεσόγειος ἡ μητρόπολις αὐτῆς τῆς Σκυθίας Μινναγάρ· βασιλεύεται δὲ ὑπὸ Πάρθων, συνεχῶς ἀλλήλους ἐνδιωκόντων.

39. Τὰ μὲν οὖν πλοῖα κατὰ τὴν Βαρβαρικὴν διορμίζονται, τὰ δὲ φορτία πάντα εἰς τὴν μητρόπολιν ἀναφέρεται· διὰ τὸν ποταμὸν τῷ βασιλεῖ. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὸ ἐμπορίον ἱματισμὸς ἀπλούς ἱκανὸς καὶ νόθος οὐ πολλὸς, πολύμιτα καὶ χρυσόλιθον καὶ κοράλλιον καὶ στύραξ καὶ λίθινος καὶ ὑαλὰ σκευὴ καὶ ἀργυρώματα καὶ χρῆμα, οἶνος δὲ οὐ πολλός. Ἀντιφορτίζεται δὲ κόστος, βδέλλα,

attingas, alba ex eo aqua in alto mari occurrat. Signum vero, quo ad hanc se regionem jam accedere ex alto venientibus proditur, serpentes præbent ex profundo obvi, sicuti in superioribus et circa Persidem locis ejusdem rei signum sunt serpentes, qui grææ appellantur. Septem Sinthus fluvius habet ostia, exilia tamen et palustria, ita ut navigari nequeant, uno excepto medio, ad quod etiam maritimum est emporium Barbaricum. Objacet ei insula parva; a tergo autem in mediterraneis sita est Minnagar, Scythiæ metropolis; imperio subjecta Parthorum principum, qui perpetuo divisi dissidio mutuo se expellunt.

39. Naves igitur ad Barbaricem in ancoris sistuntur, merces vero omnes in metropolim per fluvium ad regem afferuntur. Importantur in emporium vestitus simplicis sat multum, adulterini nonnisi paululum, polymita sive plurimis liciis texta, chrysolithus, corallium, styrax, thus, vasa vitrea, argentea, numi, vinum non multum. Contra exportantur costus, bdell-

auf ein Paar Stunden weit » RITTER. VII, p. 169 secundum J. Burnes *Narrative of a visit to the court of Sind.*, Edinburgh 1831. — 3. ὄφεις... γράαι.] Cf. § 40 extr. et § 50. Plinius VI, 26 : Circa has (insulas sinus Persici) hydri marini vicenatim cubitorum teruere classem (Nearchi). Graha lingua sanscrita significare serpentem ex Boppio monet Ritter VI, p. 1082, addens eosdem serpentes et Indis et recentioribus nautis bene notos esse; laudat Khoza Adul Kureem *Memoirs ed. Fr. Gladwin*. Calcutta 1788, p. 141; Niebuhr *Reise* t. I, p. 452; Cluer *Description of the coast of India*, Lond. 1789 p. 10; Bohlen *Indien* II, p. 134. Adde quos Gosselinus III, p. 200 laudat, Thevenot, *Voyage*, t. V, p. 692; de Grand-pré, *Voyage dans l'Inde et au Bengale* I, p. 27. 28. — ἑπτὰ.] Sic Ptolemæus quoque. Accuratissime de Indi ostiis egit Bourne I. I., quem excerptis Ritter VII, p. 168 sq. — 7. διάπλουν οὐκ ἔχει.] Aut falsa Noster refert aut nihil dicere voluit nisi medium alveum vel solum vel præ ceteris frequentari, ut qui facillimam præbeant navigationem. — Βαρβαρικὸν] paullo post τὴν Βαρβαρικὴν codex. Ptolemæus VII, 1 : ἐν νήσοις ταῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ γινομέναις πόλεις αἵδε· Πάταλα (112° 50'; 21°) Βαρβαρεῖ (113° 25'; 22° 30'). Ad Rechel seu Ritschel ostium collocandum emporium putat Ritter V, 575. Quæ Gosselinus III, p. 200 de Barbarici situ habet, quum a Ptolemæo et Periplo aliena sint, silentio licet præterire. Vincentus de Soheri cogitari vult. Nomen ab Indis inditum de Scythiis barbaris, quos Warwaras vocabant. V. Benfey in *Ersch's u. Grubers Enc. v. Indien* p. 91. — 10. Μινναγάρ] infra codex Μινναγάρ. Ptolemæo est Βινάγαρ (118°, 25° 20'). Illud rectius, siquidem Scythiæ Indice Min, et nugara urbs vocatur. Ritter intelligit clarum olim emporium, ad Delta situm, quod nunc Tatta, Alexandri Magni et sequentibus temporibus Pattala dicebatur; id enim postea Minnagara denominatum esse inde colligit, quod etiam nunc Tatta urbs ab Thareja-Rayputis, qui in Cutch regione habitantes genus e Tatta urbe repe-

tunt, vocatur Sa-Minagur. Sed Minnagar complures urbes dictas esse nominis significatio suadet, ipseque Periplus alteram Minnagaram urbem habet. Quare Ritteri sententia tanto incertior est, quo longius recedit a testimonio Ptolemæi. Cui ininitens Mannertus V, 1, 140 Minnagara componit cum hodierna Bukkur; D'Anvillius (*Antiq. de l'Inde*, p. 34) cum hod. Mansura; Vincentus confert Menhabery apud Edrisium I, p. 164, qui ab ostiis Indi ad Dabil locum iter tridui, hinc ad Menhabery viam bidui esse tradit. — 11. ὁ πὸ Πάρθων] Scythiam vocat regionem, quamquam Parthis tum subjectam. Sacas scimus anno 56 ante Chr. a Vicramaditja expulsos. Is annus est initium æræ apud Indos celeberrimæ, quæ vocatur Sâkâbda (annus Sacorum). Haud diu tamen recuperatos priscae fines patriæ norunt tueri. Mox enim (inter ann. 30-20 a. C.) denuo Scythicum in India regnum condidit Yenkaotschin (V. Benfey I. I. p. 83). Scythiis autem successisse reges Parthicos Periplo testimonio docemur, cujus fidem corroborant numi Parthici qui in his regionibus passim reperti sunt (V. B. Grotefend *Die Münzen der griech. Könige von Baktrien und den Ländern am Indus* p. 37 sq.). Quodsi e locis ubi numi isti obviam facti, conjicere licet, regnum hoc Parthicum totam fere regionem, quam Indoscythiæ Ptolemæus tribuit, complectebatur. Nomina regum seu principum in numis leguntur: Vonones, Spalyrus, Spalirisus, Yndopheres, Gondophares, Heronasphephes, Abagases. Ex his Vononem esse regem Parthicum Vononem I (14 p. Chr.) vel Vononem II (51 p. C.) fuerunt qui putarent. Probabilius est quod Benfeyus I. I. p. 85 statuit, eos reges Parthicos, quos ex historia novimus, omnino distinguendos esse ab hisce principibus, qui e regia fortasse familia oriundi proprium sibi in Indoscythiæ regnum condiderint, conditum alter alteri eriperunt.

§ 39, l. 17. πολύμιτα] πολύμπα cod.; em. Stuck. — 19. De costo, indice Kusht, v. Theophrast. H. Pl. IX, 7; Dioscor. I, 15; Galen. t. XIII, p. 195; Pli-

λύκιον, νάρδος καὶ καλλεανὸς λίθος καὶ σάππειρος καὶ
 Σηρικὰ δέρματα καὶ θρόνιον καὶ νῆμα Σηρικὸν καὶ
 Ἰνδικὸν μέλαν. Ἀνάγονται δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ πλείοντες
 μετὰ τῶν Ἰνδικῶν * περὶ τὸν Ἰούλιον ἀνὰ, ὅς ἐστιν
 6 Ἐπιφί· δυνεπίβολος μὲν, ἐπιπορώτερος δὲ ἐκείνων καὶ
 συντομώτερος ὁ πλοῦς.

40. Μετὰ δὲ τὸν Σίνθον ποταμὸν ἕτερός ἐστι κόλπος
 ἀθεώρητος παρὰ τὸν βορέαν· ὀνομάζεται δὲ Εἰρινὸν,
 ἐπιλέγεται δὲ ὁ μὲν μικρὸν ὁ δὲ μέγα· πελάγη δὲ
 10 ἐστὶν ἀμφοτέρα τεναγώδη καὶ δίνας ἐλαφρὰς ἔχοντα
 καὶ συνεχεῖς καὶ μακρὰς ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς πολλάκις,
 τῆς ἡπείρου μὴδὲ βλεπομένης, ἐποκέλλειν τὰ πλοῖα,
 ἐνδοτέρῳ δὲ προληγμένα καὶ ἀπολλύσθαι. Τούτου δὲ
 15 ὑπέρχει τοῦ κόλπου ἀκρωτήριον, ἐπιχαμπὲς ἀπὸ τοῦ
 Εἰρινίου μετὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν νότον ὡς εἰς τὴν

lium, lycium, nardus, callaina gemma, sapphirus,
 Sericæ pelles, othonium, filum Sericum, Indicum ni-
 grum. Ceterum navigant eo etiam per altum Indici
 cetsiis (sive Hippalo vento) circa Julium sive Epiphi
 mensem; quorum periculosior quidem sed promptior
 breviorque est navigatio.

40. Post Sinthum fluvium alius est sinus versus bo-
 ream, visu difficilis; appellatur Irinum; pars ejus
 magni, pars parvi nomine distinguitur. Utraque au-
 tem pars palustre pelagus est, vortices habens celeres,
 continuos, a terra longe pertinentes, ita ut sapenumero
 naves, terra nondum apparente, in breviam impingant,
 et interiori proreptæ etiam percant. Huic imminet
 sinui promontorium, quod ab Irino ad orientem, tum

nus XII, c. 12; Diodor. II, 49; Salmasius de hom.
 hylesiatr. c. 88 p. 128 sq. qui etiam de bdella sive bdello
 exponit p. 179 sqq. et de lycio p. 59. || — 1. καλ-
 λεανός sic codex; editores, jubente Salmasio, scr.
 καλλαινός. Plinius XXXVII, 56: *Callais sapphirum*
imitatur, candidior et litoroso mari similis.. Callainas
vocant e turbido callaina. Id. ib.: *Angitis non multis*
alia videtur esse quam quæ calais. Putant καλάνιον
 vel καλλάνιον χρώμα, cujus sæpius mentio fit, de gem-
 ma hac, aut gemmæ de colore dici. Multa de his
 Salmasius Exerc. Pl. p. 167, quæ cum aliis habes
 etiam in Steph. Thes. v. κάλας. Causam mutandæ
 codicis scripturæ idoneam non adesse censet Schwan-
 beekius p. 499. Nomen indicum in ling. sanser. fuisse
 vult *kaljána*; id vocabulum plerumque quidem *pecu-*
niam significare, sed sensu generaliōri quidquid sit
 pulcrum, ideoque etiam de gemma potuisse usurpari.
Kaljána autem græce καλλιανός vel καλλεανός potius
 quam καλλάνιον dicendum fuisse. Similiter *Kaljáni*
 Indorum Nostro non Καλλάνια dici, sed, ut debebat,
 Καλλίενα (§ 52). || — 2. Σηρικὰ δέρματα] Hæc
 species alibi non occurrit. Vocem fortasse corruptam
 esse suspicatur Vincentus p. 390. An Σηρικὰ θύρματα?
 || — 3. Ἰνδικὸν μέλαν, *Indigo*. || — ἀνάγονται δὲ
 καὶ κτλ.] Stuckius vertit: «Eo navigant cum Indicis
 mercibus mense Julio. Navigatio hæc difficilis quidem
 habet accessus; ad prior est et brevior » (brevior
 quam?). Quod Vincentus II, p. 390 ita interpreta-
 tur: «The author observes, that in order to reach this
 port in the proper season, the ships should leave the
 harbour of Berenice in Epiphi or July; adding, that the
 passage down the Red sea is difficult at so early a pe-
 riod, but that a favorable wind (that is the monsoon) is
 more easily obtained after you have passed the straits,
 and the voyage more expeditious. » Quodsi hoc vo-
 luisse, perobscure auctor locutus foret. Ego ita statuo.
 In antec. juxta oram ad Indum deducti sumus; sed
 navigari eo etiam per altum poterat hippalo vento;
 quæ navigatio periculosior quidem, sed concitior
 breviorque. Hanc itineris rationem alteri opponit,
 verbis ἀνάγονται δὲ καὶ et ἐκείνων. Verba αὐτοὶ οἱ
 πλείοντες plebeie sunt græcitatē, neque tangenda. At
 nihili esse puto istud μετὰ τῶν Ἰνδικῶν. Merces Indis

destinatas Ἰνδικὰ dici posse non credo nisi exemplis
 probanti. Num legendum μετὰ τὰ Ἰνδικὰ, sicut Ho-
 merus canit πλεῖν μετὰ χαλκόν? At hoc poetæ, non
 nostri nundinatoris foret. Itaque fuisse conjicio μετὰ
 τῶν ἱππάλων, vel, si hoc audacius, μετὰ τῶν Ἰνδικῶν
 [ἐτησίων.], collato § 57 ubi *moussons* ventū vocantur
 ἔτησαι ἐν τῷ Ἰνδικῷ πελάγει. || — 5. ἐπιπορώτερος;
 ἐπιπορώτατος cod.; em. Stuck. Ceterum hæc naviga-
 tione Noster quoque usus esse videtur. Nam inde
 a Cane emporio nunc denum ad accuratiorem loco-
 rum descriptionem redit. || — δὲ ἐκείνων] fort. δὲ
 δι' ἐκείνων sc. τῶν Ἰνδικῶν ἐτησίων.

§ 40, l. 8. Εἰρινὸν] Nunc *Rin* sive *Run* vocatur
 ingens tractus, qui pro anni tempestatis modo deser-
 tum est et solum durissimum saleque prægnans, modo
 lacus lutosus salsusque, variis insulis distinctus. Olim
 tamen istud *Rin* magis depressum, totumque mari
 coopertum fuisse debet (V. Burnes *Memoir of the eastern*
branch of the Indus and the Run of Cutch in
Travels, London, 1834. t. III, p. 309 sqq. Ritter VI,
 p. 948). Exit *Run* in sinum, quem vocamus *golfe de*
Cutch, cujus sinus partem interiorē Noster, parum
 distincte rem exponens, Εἰρινὸς nomine comprehendit,
 siquidem qui mox sequitur Barakes sinus nonnisi de
 exteriorē parte sinūs de *Cutch* intelligi potest. || —
 10. δίνας ἐλαφρὰς] Num recte vertant *vortices cele-*
res, rapidos, dubito. Infra § 55 habes *διάπλους*; ἐλα-
 φρός, quod ibi dicitur de fluvio ob scopulos bre-
 viaque onustus navibus non pernavigando. Cum his
 comparandus *Ælianus* N. A. IX, 49: Τῶν κητῶν τῶν
 μεγίστων αἰγιαλοῖς καὶ ῥόσι καὶ τοῖς ἐλαφροῖς καλου-
 μένοις καὶ βραχέσι γαυρίοις προσπλάζει οὐδὲν. οἰκεῖ δὲ τὰ
 πελάγη, ubi ἐλαφρὰ loca sunt quæ tenuem vim aquæ
 habent, sive profunditate carent. Eodem sensu etiam
 nostro loco vox usurpā mibi videtur; quare scriben-
 dum puto θῖνας ἐλαφρὰς, quod intelligendum de sub-
 marinis, sed superficiem aquarum tantum non attingen-
 tibus arenarum tæniis. || — 12. ἐποκέλλειν] sic
 recte codex; ἀποκ. vulgo. || — 13. ἀπόλλυσθαι]
 ἀπολλύμενα et mox ὑπερφέρει pro ὑπερέχει codex; em.
 editt. || — ἀπὸ τοῦ Εἰρινίου] ἀπὸ τοῦ ὅρου codex, in
 quo explicando frustra desudarunt interpretes; neque
 enim ὅρος ille cum Vincento in Barbarico Indi em-

ἔουσιν, ἐμπεριλαμβάνον αὐτὸν τὸν κόλπον λεγόμενον
 Βαράκην, νήσους ἑπτὰ ἐμπεριειλημένους, οὗ περὶ μὲν
 τὰς ἀρχὰς οἱ περιπεσσόντες ὀλίγον ὅπως καὶ εἰς τὸ πέ-
 λαγος ἀναδραμόντες ἐκφεύγουσιν, οἱ δὲ εἰς αὐτὴν κα-
 5 τακλεισθέντες τὴν τοῦ Βαράκου κοιλίαν ἀπόλλυνται· τὸ
 μὲν γὰρ κύμα μέγα καὶ βαρὺ λίαν, ἡ δὲ θάλασσα τα-
 ραχῶδης καὶ θολερὰ καὶ δίνας ἔχουσα καὶ βρώδεις εἰλιγ-
 γους. Ὁ δὲ βυθὸς ἐν τισὶ μὲν ἀποκοπος ἐν τισὶ δὲ
 πετρώδης καὶ ἀπόζυρος, ὥστε τέμνεσθαι τὰς παρακει-
 10 μένας ἀγκύρας διὰ ταχέων ἀποκοπτομένας, ἃς δὲ καὶ
 συντριβομένας ἐν τῷ βυθῷ. Σημεῖον δ' αὐτῶν τοῖς
 ἀπὸ πελάγους ἐρχομένοις οἱ προαπαντῶντες ὄφεις ὑπερ-
 μεγέθεις καὶ μέλανες· ἐν γὰρ τοῖς μετὰ ταῦτα τόποις
 καὶ τοῖς περὶ Βαρύγαζα μικρότεροι καὶ τῷ χρώματι
 15 γλωρὸι καὶ χρυσίζοντες ὑπαντῶσιν.

41. Μετὰ δὲ τὸν Βαράκην εὐθὺς ἔστιν ὁ Βαρυγάζων
 κόλπος καὶ ἡ ἡπειρος τῆς Ἀριακῆς χώρας, τῆς Μαμ-
 βάρου βασιλείας ἀρχὴ καὶ τῆς διῆς Ἰνδικῆς οὐσα.
 Ταύτης τὰ μὲν μεσόγεια τῇ Σκυθίᾳ συνόριζοντα Ἀβηρία

ad meridiem, denique occasum versus flectens sinum
 Baracen dictum, septemque insulas comprehendentem
 amplectitur. Ejus sinus in principium si qui inci-
 dunt, modo paullulum retro in altum recedant, salvi
 evadunt; sin in ipsum Baracæ ventrem sive recessum
 includuntur, pereundum est; fluctus enim grandis ibi
 et vehementissimus, mare autem concitatum, turbid-
 um, gyris rapidisque vorticibus infestum. Profund-
 um maris aliis in locis præruptum, aliis saxosum et
 acutum, adeo ut demissæ ancora vel illico abscondan-
 tur vel paullatim in profundo conterantur. Signum
 horum lecorum ex alto adnavigantibus occurrentes
 sunt serpentes grandes et colore nigri; in iis enim quæ
 deinceps et circa Barygaza sunt locis minores et colore
 viridi auroque fiunt obvi.

41. Post Baracen statim sequitur Barygazenius sinus
 litusque Ariacæ regionis, quæ Mambare regni et to-
 tius Indiæ est initium. Pars ejus mediterranea Scy-
 thiacque contermina vocatur Aberia (sive Abiria),

porio quæri potest, neque cum Mannerto cogitare licet
 de loco prope Astacapra sito, cujus mentio fit infra
 demum § 42. Corruptam vocem esse vel inde colligas,
 quod ex vulgata lectione inter Irium et Baracen non
 distingueretur. || — 2. Β α ρ ά κ η ν] Sinus de *Cutsch*
Ptolemæus vocat Κάνθι· κόλπον; Baracen sinum non
 novit, sed insulam quæ nomen ei dedisse videtur, Βα-
 ράκη ν (111° long. 18° lat.). Insulæ Periplus inde a *Noa-*
Nagur occasum versus usque ad extremum sinum oræ
 adjacent. Ceterum nescio an Βαράκου κοιλία referenda
 potissimum sit ad paludosum maris recessum, qui
 extremitatem hodiernæ *Guzerate* tantum non insulam
 efficit. || — 5. τό τε γὰρ codex; jemens. Fabricius. || —
 7. εἰλιγγους] forsan εἰλιγνός; certe εἰλιγνός de
 aquarum vortice usurpatum legere me non memini. ||
 — 10. διὰ ταχέων ἀποκοπτομένας] ἀντέχεν
 ἀποκοντομένας codex; licet etiam : ἐν τάχει. Vocem
 ἀποκοντ. em. Schwanbeck., qui pro ἀντέχεν conjecit ἄς
 μὲν ob sequens ἄς δὲ; quod necessarium non est et
 a traditis longe recedit. || — 11. δ' αὐτῶν sc. τῶν δινῶν
 καὶ εἰλιγγων. || — 14. Βαρύγαζαν codex.

§ 41. l. 17. ἡ ἡπειρος τῆς Ἀριακῆς χώρας] ἡ
 πρὸς Ἀραβικῆς χώρας cod., in quibus ἡ πρὸς em. Schwanb.
 Pro Ἀραβικῆς alii Ἀριακῆς, alii Λαρικῆς legi voluerunt.
 Illud in Periplus flagitari recte viderunt Stuckius, Hud-
 sonus, Benfey (l. l. p. 91), alii. Primum hoc facit quod
 § 14 narratur in Oponen naves merce onustas expediri
 ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς καὶ Βαρυγάζων; deinde § 54 Muziris flo-
 rare dicitur τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀριακῆς εἰς αὐτὴν ἐρχομένοις
 πλοίοις. Hincsequitur istam Ariacem ex periegesos ordi-
 nem alicubi suo loco memorandum fuisse, adeoque no-
 stro loco debere reponi. Qui Λαρικὴν h. l. scribi volunt
 (ut Vincentus et Mannertus), non ex Periplus argu-
 mentum adstruunt, sed in medium proferunt Ptole-
 mæum, qui (VII, 1) regionem, de qua jam agitur,
Guzerate sc. peninsulam et Barygaza et adjacentia, τῆς
 Ἀριακῆς χώρας esse dicit, post quam ponit meridiem
 versus τὴν Ἀριακὴν. Notandus hic auctororum dissensus,

at non præpostere tollendus. Ceterum quum in lingua
 sanscr. vetus *Guzerate* regionis vel certe partis mariti-
 mæ nomen sit *Lat'ca*, in quo *t* cerebrale literam *r* so-
 nare dicunt (V. Benfey l. l. p. 90) : bene habere τὴν
 Λαρικὴν Ptolemæi intelligitur. Ἀριακῆ nominis ratio
 latet; nam quod Schwanbeckius conjecit Ἀριακὴν sanscr.
 crit. esse *arsa*, i. e. *terra*, idque dictum pro *terra*
Indorum, quo distingueretur a Scythia, id ne ipse quid-
 em crediderit. Fortasse Periplus temporibus utrumque
 regnum in unum conflatum erat.; certe Pæthana urbs,
 Ariacæ regia ap. Ptolemæum, in Periplus nonnisi tan-
 quam emporium memoratur. Sin minus, Noster aut
 duas regiones in unam contraxit, aut Ariacem perpe-
 ram dixit quæ Larice vocanda erat. || — 17. Μαμβά-
 ρου] Id nomen ex Nostri mente esse regis Indici, non
 vero Indoscythici (ut Benfey l. l. et Lassen *Zeitschr.*
f. Kunde des Morgenlands IV, p. 198 putarunt) luce
 clarius est. Latere nomen indicum *Mahabharata* (rex
 magnus) suspicari Kuelbium (*Länder u. Völkerkunde*
in Biogr. I, p. 236) monet Fabricius. Schwanbeckius
 p. 508 dubitat an genuina sit nominis scriptura. Ete-
 nim § 52 post Barygaza memorantur τοπικὰ ἐμπορία
 κατὰ τὸ ἐξῆς Ἀκαθάρου Σούπαρα (Ἀκαθάρους Οὐππαρα
 cod.), Καλλίενα, Μανδαγόρα, Παλαιπάτραι. Eadem præ-
 ter Callienam, alio tamen ordine, Ptolemæus quoque
 habet, at non habet Ἀκαθάρου nomen. Fortasse igitur,
 Schwanbeckius putat, id non loci sed regis esse, ejusdem
 sc. qui modo dicebatur Μάμβραρος : adeo ut vel alteru-
 rum corruptum, vel ex utroque verum sit eliciendum.
 Nimis hæc vaga sunt. Ceterum Ptolemæum nostro Peri-
 plus usum esse Schwanbeckius censet, nihil tamen attulit
 quod vim habeat persuadendi, omisit vero quæ contra-
 rium coarguant. || — 19. τῆς Σκυθίας συνόριζοντα Ἰβηρία
 καλεῖται, τὰ παραθαλάσσια δὲ Συνηραστρηνή codex; em.
 Mannert. V, 1, p. 171, nisi quod retinuit Ἰβηρία, pro
 quo Ptolemæus VII, 1 recte habet Ἀβηρία; Indis est
Abhira (V. Lassen de pentapotamia Indica p. 26.
 Benfey l. l. p. 91), regio fluvii ostiis vicina. Apud

καλεῖται, τὰ δὲ παραθαλάσσια Συραστρηνή. Πολυ-
φόρος δὲ ἡ χώρα σίτου καὶ ὀρύζης καὶ ἑλαίου σπασαμί-
νου καὶ βουτύρου καὶ καρπάσου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς Ἰνδι-
κῶν ὀθονίων τῶν χυδαίων βουκόλια δὲ ἐν αὐτῇ πλείστα
καὶ ἄνδρες ὑπερμεγέθεις τῷ σώματι καὶ μέλανες τῇ
χρoίᾳ. Μητρόπολις δὲ τῆς χώρας Μιννάγαρα, ἀφ' ἧς
καὶ πλείστον ὀθόνιον εἰς Βαρύγαζα κατὰγεται. Σώ-
ζεται δὲ ἔτι καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς σημεῖα
περὶ τοὺς τόπους, ἱερὰ τε ἀρχαῖα καὶ θεμελίοι παρεμ-
10 καὶ ὁλῶν καὶ φρέατα μέγιστα. Ὁ δὲ παράπλους ταύτης
τῆς χώρας ἀπὸ τοῦ Βαρβαρικοῦ μέχρι τοῦ κατὰ Ἀστα-
καπρα πέραν Βαρυγάζων ἀκρωτηρίου, τῆς λεγομένης
Παπικῆς, ἐστὶ σταδίων τριςχιλίων.

42. Μεθ' ἧς ἕτερός ἐστι κόλπος, ἔσω κυμάτων, εἰς
15 αὐτὸν ἐνδύνων τὸν βορέαν, οὗ κατὰ μὲν τὸ στόμα νῆ-
σος ἐστὶν ἡ λεγομένη Βαϊώνης, ἐν δὲ τοῖς ἐσωτάτοις
τόποις μέγιστος ποταμὸς δὲ λεγόμενος Μάϊς. Τοῦτον

maritima autem Syrastrène. Ferax regio frumenti,
orizæ, olei sesamini, butyri, carpassi, multaque ibi
gossypio indico tele conficiuntur notæ inferioris,
armentis regio abundat; viros nutrit statura corpora
maximos, colore nigros. Caput regionis Minnagara urbs,
ex qua tele e gossypio factæ quam plurimæ. Barygaza
devehuntur. Supersunt etiamnunc Alexandri expe-
ditionis in his locis monumenta, sacella antiqua et ca-
strorum fundamenta et putei maximi. Præternavi-
gatio ejus tractus inde a Barbarico usque ad Papicen
promontorium prope Astacapa in opposito Barygazis
litore situm, stadiorum est ter mille.

42. Post Papicen alius sinus intra fluctuum impe-
tus, versus boream tendens, cujus ad ostium insula
est Bæones dicta, in intumo autem recessu fluvius per-
magnus, qui Mais appellatur. Hunc sinum, treccen-

Ptolemæum Abiria non Indiæ sed Indoscythiæ pars
est. Nomen superstes esse videtur in tribu quæ nunc vo-
catur *Ahir*. Eam stirpem ex priscis Arii Indicis repe-
tendam et, quum circa emporia hujus tractus consedis-
set, celebratissimo in commercio historia *Ophir*
nomini ansam præbuisse censet Lassenius, cujus ratio-
nes subducit Ritterus XIV, p. 390 sqq. — 1. Συρα-
στρηνή h. l. codex, sed § 44 Συραστρηνή, ut Ptolemæus
VII, 1: ἡ δὲ περὶ τὰ στόματα τοῦ Ἰνδοῦ καὶ ἡ περὶ τὸν
Κάνθιν κόλπον Συραστρηνή. Idem Συράστραν κόμην ad
Canthi sinum notat. Sanscr. regio *surāstra*, i. e. regnum
pulcrum. — 6. Μιννάγαρα] Eandem urbem ad
orientale latus Namnadi fluvii collocat Ptolemæus. Ratione
caret quod Schwanbeckius nec non Benfey l. l.
(dubitans tamen) hanc Minnagaram non diversam esse
putant a Minnagara Indoscythiæ ad Indum fluvium;
Ptolemæi enim consensum non magni faciendum,
quippe qui sua e Nostro desumpserit. Argumentum
sententiæ non attulerunt, neque præsto fuisse existi-
mes. Sane quidem quum Minnagara significet Sacorum
urbem, offendere urbs possit in regione quam vere In-
dicam auctor dicit. Enimvero quum olim regnum
Scytharum late patuisset, non est cur Minnagaram in
hod. *Guzerate* miremur; nam tertiam etiam ejus no-
minis urbem ad Gangeticum sinum Ptolemæus affert.
Everso Scytharum imperio, nomina tamen urbium
Scythicarum manebant; sic in antec. regionem quam
Parthi Scythi eripuerant, Scythiam tamen, et regiam
Minnagaram appellari vidimus. In *Guzerate* prisca re-
gia *Ugein*, Ὀζήνη Græcorum, a Scythi eversa fuerit,
adeo ut Indorum reges, recuperata patria, primum
Minnagara degerent, usque dum Ozene restituta
esset; restituta autem in pristinam dignitatem jam erat
Ptolemæi ætate, qui Ozenen Hastanū regiam dicit.
Minnagara quum .ap. Ptolemæum a meridie sit *Oze-
nes*, collocanda videtur ad hod. *Indore*, in viâ quæ ab
Ugein ducit ad Namnadum (*Nerdubba*) fluvium, quo
merces in Barygaza emporium devehebantur. —
9. περὶ [τούτους] τοὺς τόπους scr. Fabricius; fort.
recte; quamquam id quod codex præbet, sæpissime

simili modo recurrit, adeo ut omnibus istis locis cum
Fabricio tούτους supplendum esse non sit vero simile.
— 10. Putei isti et castrorum reliquiæ quum ad Delta
Indi fl. pertineant, verba περὶ τοὺς τόπους eodem sensu
dicta sunt quo deinceps verba ταύτης τῆς χώρας. —
11. κατὰ Ἀστάκαπρα πέραν B.] κατὰ ἄστα καὶ τρά-
περαν B. hoc loco codex, sed infra § 43 τὸ πρὸ Ἀστα-
κάμπρων ἀκρωτήριον ἡ Παπικὴ λεγομένη. Collato Ptole-
mæo VII, 1, § 60, ubi Ἀστάκαπρα memoratur, Nostra
correxerunt editores. Pro πέραν, quod codex habet,
nescio cur ἀπέναντι voluerit Salmasius ejusque sectato-
res. De situ loci dissentiit Ptolemæus, cui Astacapa
in mediterraneis a Syastra vico boream versus. —
13. Παπικῆς] Promontorium hoc iterum memoratur
infra § 43. Ceterum Παπικῆς nomine non solum pro-
montorium appellatum esse videtur, sed etiam projecta
ei scopulorum tænia, quæ inde a *Gogeh* meridiem
versus oræ prætenditur. Fabricius *Guzerate* regionis no-
men Indicum ad promontorium transferens scripsit
Λαπικῆς. Quod non memorassem, nisi nomen Ritteri
(XIV, p. 393) conamini suo temere prætenderet. —
13. τριςχιλίων] Ter mille stadia inde ab Indi ostio
Rechel et Barbarico emp. usque ad promontorium per-
tinent quod supra *Dhaultia* locum procurrit. Promon-
torio adjacet scopulorum tænia, Παπικὴ peripli nostri.
Hinc ab boream ora flectit, sinusque coarctatur ean-
demque fere latitudinem usque ad intimum recessum
retinet. Hanc interiorē sinus partem auctor appellat
ἕτερον κόλπον (τόπον codex; em. Mannert V, 1, p. 165);
aptius dixisset ἐνδότερον κόλπον; sed illud potuit, quum
Barygazenum sinum statim post Baracen incipere sta-
tuerit (Cf. Ptolemæi tabulas), adeoque quidquid
sequitur inde ab occidentali *Guzerate* peninsule extre-
mitate, eo nomine comprehendat.

§ 42, l. 14. ἔσω κυμάτων] nescio an fuerit ἔξω
τῶν κυμάτων. — 16. Βαϊώνης] vulgo insulam *Diu*
nunc dictam intelligunt, quæ in narrationem peripli
minime quadrat. Indicat auctor insulam exiguam,
quæ, e regione *Nerdubba* fluvii, *Guzerate* penin-
sule adjacet. — 17. Μάϊς] hodie *Mahi* ou *Mhye*.

τὸν κόλπον, τὸ πλάτος ὡς σταδίων τριακοσίων, οἱ πλέοντες εἰς Βαρυγάζα διαπερῶνται, ἐξ εὐωνύμων ἀκρορανή καταλιπόντες τὴν νῆσον, (καὶ) εἰς αὐτὴν [τὴν] ἀνατολὴν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ ποταμοῦ Βαρυγάζων λέγεται δὲ αὐτὸς ὁ ποταμὸς Ναμνάδιος.

43. Ὁ δὲ κόλπος αὐτὸς ὁ κατὰ Βαρυγάζα στενὸς ὢν τοῖς ἐκ πελάγους ἐρχομένοις ἐστὶ δυσεπίβολος· ἡ γὰρ εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ εὐώνυμα παραπίπτουσιν, ἥ γε ἐπιβολὴ κρείστων ἐστὶ τῆς ἐτέρας. Ἄλλ' ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν κατ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ κόλπου παράκειται ταινία τραχεῖα καὶ διάσπιλος, Ἡρώνη λεγομένη, κατὰ Καμμωνὶ κώμην· ἐκ δὲ τῶν εὐωνύμων ἀπέναντι ταύτης τὸ πρὸ Ἀστακάπτρων ἀκρωτήριον, ἡ Παπικὴ λεγομένη, δύσφορος οὖσα διὰ τε τὸν ῥυθὸν τὸν περὶ αὐτὴν καὶ διὰ τὸ ἀποκόττειν τὰς ἀγκύρας τραχὺν ὄντα καὶ πετρώδη τὸν βυθόν. Κἂν κατ' αὐτὸν δέ τις ἐπιβάλλῃ τὸν κόλπον, αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ κατὰ Βαρυγάζα ποταμοῦ δυσευρέτον ἐστὶ διὰ τὴν χώραν ταπεινὴν εἶναι καὶ μηδὲν ἐγγύτερον ἐνεχύρωσιν θεωρεῖσθαι· κἂν εὐρεθῇ, δυσεπίβολός ἐστι διὰ τὰ περὶ αὐτὸν τενάγῃ τοῦ ποταμοῦ.

44. Τούτου χάριν περὶ αὐτὸν τὸν εἰσπλυνὸν βασιλικὸν ἀλείψαντες πληρώμασι μακρῶν πλοίων, ἃ λέγεται τράππαγα καὶ κότυμβα, πρὸς ἀπάντησιν ἐξέρχονται μέχρι τῆς Συραστηνῆς, ἀφ' ὧν ὁδηγεῖται τὰ πλοῖα μέχρι Βαρυγάζων. Κλίνουσι γὰρ εὐθὺς ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ κόλπου διὰ τενάγῃ τοῖς πληρώμασι καὶ ῥυμουλοῦσιν αὐτὰ σταθμοῖς ἤδη τεταγμένοις, ἀρχομένης μὲν τῆς πλήμης αἰρόντες, ἵσταμένης δὲ διορμίζοντες κατὰ τινὰς ὅρους καὶ κυθρίνους. Οἱ δὲ κυθρίνοι τόποι εἰσὶ τοῦ ποταμοῦ βαθύτεροι μέχρι Βαρυγάζων· ἀπέχει γὰρ ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνω παρὰ τὸν ποταμὸν κειμένη ὡς σταδίων τριακοσίων.

45. Πᾶσα μὲν ἡ Ἰνδικὴ χώρα ποταμούς ἐχει πλεί-

torum fere stadiorum latitudine, Barygaza petentes, relicta a sinistris insula, adeo ut vix apparuerit, trajiciunt versus ortum ipsumque os fluvii Barygazenī, qui vocatur Namnadius.

43. Ipse autem sinus ad Barygaza quom sit angustus, difficilem ex alto venientibus accessum præbet; aut enim in dextra excidunt aut in sinistra; quamquam hinc accessus altero melior est. Videlicet a dextris ad ipsum sinus ostium tania aspera scopulisque distincta, quæ Herone vocatur, e regione Cammoni vici extenditur; a sinistris autem contra hanc exstat projectum Astacaprīs Papice promontorium, quod navibus appellendū per est incommodum, quum fluxus marinus circa id feratur ancoræque fundo petris asperis horrente dissecetur. Verum etiamsi in sinum feliciter aliquis ingressus sit, ostium fluvii Barygazenī haud facile invenitur, quoniam continens perhumilis est neque quidquam, nisi proximum sit, tuto conspicitur. Quodsi vero etiam inveneris, brevīa quæ ad ostium fluminis sunt, aditum præbent difficilem.

44. Quare indigenæ regis piscatores ad ipsum introitum cum longis quibusdam navibus, quas Trap-paga et Cotymba lingua vernacula appellant, adventantibus in occursum egrediuntur ad Syrastrenen usque, et Barygaza naves deducunt. Hi enim navigiis suis statim ab ostio sinus per brevīa flectunt, et advenas naves remulco trahunt ordinatis stationibus; accedente aestu solvunt, recedente in certas quasdam stationes et cythrinus se recipiunt. Sunt vero cythrinī loca fluvii profundiora usque ad Barygaza, quæ urbs ab ostio fluminis, cui adjacet, trecentis fere distat stadiis.

45. Universa quidem India fluvios habet plurimos,

1. τὸ πλάτος] τὸ πλάτος codex et edit., quod sensum non fundit. || — 5. Ναμνάδιος] Λαμναῖος codex. Ptolemæo fluvius vocatur Ναμάδης; lingua sanscrita est *Narmada* (amœnus). *Nāmadhos* vel *Nāmmadhos* conj. Schwanbeck p. 499; *Nāmadhos* scr. Fabricius. Fluvium apud Indos celeberrimum multis describit Ritter VI, p. 568 sqq. 621 sqq.

§ 43, l. 6. ὁ δὲ κόλπ.] ὁ τε κ. cod.; em. Fabric. || — 8. ἡ γε] ἡ τε codex. || — 11. διάσπιλος] vox alibi non obvia, quantum sciam. || — 12. Καμμωνί] sic codex; *Kāmmōn* dicit Ptolemæus VII, 1, qui locum a Namade fl. boream versus male collocat. || — 13. Ἀστακάπτρων codex. Vid. supra. || — 19. μηδὲν ἐγγύτερον] leg. est aut καὶ μηδὲν καὶ ἐγγύτερον ὅν αὐτ καὶ μηδ' ἐγγύτερον ὄντι.

§ 44, l. 29. ἵσταμ.] ἵσταμ. cod.; em. Fabricius. || — 30. κυθρίνους] De voce v. Steph. Thes. v. *χύτρινος* et *Salmasius Exerc. Plin. p. 83.* || — 33. ὅσα δέων τριακοσ.] Ibi nunc urbs vocatur *Baroach*. Lingua sanscrita nomen sonare videtur *Brigu kak'ha* (regio litoralis Brigu), sed dubia res est. V. Lassen *Ind. Alt. I, p. 107.* Apud Hiuan Thsang p. 392 vocatur

Palou-kotschen-pho, quod indice est: *Vārikak' habhū*, i. e. regio palustris (v. Ritter. XIV, p. 393). Nicolaus Damascen. ap. Strabon. XVI, p. 720 Βαρυγάζην dicit. Mirum est quod ap. Stephan. Byz. legitur: Βαρυγάζα, ἐμπόριον Γεδρωσίας τῶν σφοδρὰ ἐπισήμων· οἱ οἰκοῦντες καὶ ὁ κόλπος Βαρυγάζην. Cf. Ptol. VII, 1. *Lambens* meridionalem urbis partem *Nerbudda* fluvius profunditate adeo caret, ut nonnisi juvante maris fluxu et Africo vento ad urbem ascendere possint naves leviores; quibus vero aqua sulecatur profundius, ne tum quidem arenarum taniam superare licet, quæ ostia fluvii in litore perhumili arboribusque prorsus destituto obstruit. Vel sic tamen opportunitatis commoda huic loco vindicaveris, siquidem interior sinus pars multo impeditiorum ab arenarum cumulos navigationem habet, ac parvis tantummodo navigiis (*crafts* vocant), quæ a levissimis *Gullivats* dictis remulco trahuntur, accessa sit. Denique quæ de ingenti fluxu et refluxu vi circa *Nerbuddæ* ostia recentiores tradunt, optime Peripli narrationem confirmant (Vide Forbes *Oriental Memoirs* t. II, p. 8 sqq. 104. 112. Ritter. VI, p. 627 sq.).

στους, ἀμναυόμεναι τε καὶ πλήμῃας μεγίστας, συναυζόμε-
νας ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν πανσέληνον ἄχρι τριῶν
ἡμερῶν, καὶ τοῖς μεταξὺ καταστήμασι τῆς σελήνης
ἐλασσουμένας, πολλὴ δὲ μᾶλλον ἢ κατὰ Βαρυγάζων,
ὥστε αἰρνίδιον τὸν τε βυθὸν ὁρᾶσθαι, καὶ ** τινὰ μέρη
τῆς ἡπείρου, ποτὲ δὲ ἤρᾳ τὰ πρὸ μικροῦ πλωϊζόμενα,
τούς τε ποταμούς ὑπὸ τὴν εἰσβολὴν τῆς πλήμῃας, τοῦ
πেলাγους ὅλα συννοθωμένου, σφοδρότερον ἀνὰ ζέρε-
σθαι τοῦ κατὰ φύσιν βρύματος ἐπὶ πλείστους σταδίους.

46. Διὸ καὶ κινδυνώδεις εἰσὶν αἱ τῶν πλοίων προσ-
γωγαὶ καὶ ἐξαγωγαὶ τοῖς ἀπείροις καὶ πρώτως εἰάγου-
σιν εἰς τὸ ἐμπόριον. Γινόμενης γὰρ ὁρμῆς ἥδη περὶ
τὴν πλήμῃν οὐδὲν παριεμένης οὐκ ἀντέχουσιν [αἱ]
ἄγκυραι· διὸ καὶ τὰ προληφθέντα πλοῖα τῇ ἰνᾷα,
πλαγισθέντα ὑπὸ τῆς οὐζύτης τοῦ ρόδου, ἐποκείλει τοῖς
τενάγαι καὶ ἀνακλᾶται, τὰ δὲ μικρότερα καὶ περιτρέ-
πεται, τινὰ δὲ καὶ περὶ τὰς διώρυχας ἀποκεκλιότα
διὰ τὸ περὶ τὴν ἀμπωτιν, ὅταν μὴ διερείσῃς, τῆς πλή-
μῃς αἰρνίδιον ἐπελθούσης, ὑπὸ τῆς πρώτης κερφαλῆς
τοῦ ρόδου ἐμπέμπλκται. Τοσαῦτα γὰρ περὶ τὴν εἰσβο-
λὴν τῆς θαλάσσης γίνονται βίαι κατὰ τὰς νεομηνίας
ὑπὸ τὴν νυκτερινὴν μάλιστα πλήμῃν, ὥστε ἀρχομένης
ἤδη τῆς εἰσαγωγῆς, ὅταν ἡρεμῇ τὸ πέλαγος, ὑπ' αὐ-
τοῦ φέρεσθαι τοὺς ἐπὶ τοῦ στόματος παραπλήσιον βοῇ
στρατοπέδου μακρόθεν ἀκουομένης, καὶ μετ' ὀλίγον
αὐτὴν ἐπιτρέχειν τοὺς τενάγαι ροῖζω τὴν θάλασσαν.

47. Ἐπίκειται δὲ τοῖς Βαρυγάζοις κατὰ τὰ μεσόγεια
πλείονα ἔθνη, τό τε τῶν Ἀρατρίων καὶ Ἀραχωσίων
καὶ Γανδαράων καὶ τῆς Προκλαίδος, ἐν ἧς ἡ Βουκρά-

ac maris fluxus et refluxus maximos, qui sub lunam
novam et plenam ad triduum crescent, mediis lunae in-
tervallis minuuntur; multo magis vero quam ceteris in
locis istae maris vicissitudines circa Barygaza obtinent,
adeo ut derepente profundum maris appareat, et
modo pelagus sint quaedam continentis partes, modo
sicca quae paullo ante navigabantur, atque fluvii sub
aestus accessum, toto in unum compulso pelago, ve-
hementius sursum contra naturalem sui cursum ferantur
per stadia plurima.

46. Quam ob causam reum ignari primumque ad
emporium illud appellentes magno in inducendis edu-
cendisque navibus conflictantur periculo. Nam quum
impetus undarum sub aestum sit nulla re frangendus,
ancorae haud resistunt; unde fit ut correptae eo impetu
naves et fluxus vehementiâ in transversum raptae bre-
vibus impingant et rumpantur, minores etiam ever-
tantur, nonnullae denique, quae refluxente mari per
fossas subsidentes in latius inclinarint, nisi suffulcias
eas, accedente subito aestu, impleat primo fluxus
incursum submergantur. Tanta autem in noviluniis,
nocturno maxime aestu, maris accedentis vis est, ut
instante jam intronissione, quando tranquillum est pe-
lagus, hinc ad eos qui prope ostium degunt, primum
strepitus perferatur cum clamore exercitus quem e
longinquo audias, comparandus, mox vero ipsum mare
stridente fragore in palustria irrumpat.

47. Imminent Barygazenae regioni a mediterraneis
gentes complures, Aratriorum scilicet et Arachosio-
rum et Gandaræorum, et Proclais (sive Peucelais)

§ 45, l. 1. συναυζόμενας] συναπτομένας codex;
em. Stuck. || — 5. καὶ τινὰ μέρη] Nonnulla exci-
derunt. Supplementum in hanc sententiam: καὶ ποτὲ μὲν
πেলাγος εἶναι τινὰ μέρη τῆς ἡπείρου, ποτὲ δὲ κατ.

§ 46, l. 13. οὐκ ἀντέχουσι αἱ ἄγκυραι] αἱ ἀντέχουσιν
ἀγκυραι. || — 14. cod. τῇ ἰνᾷα] τῇ ἰνῶα cod.; τῇ βίᾳ Vin-
cent, quod a traditis abest longius. Nulla fere mutatio
est, si eodem sensu scripseris τῇ ἰνᾷα. Vocabulum
hoc ex uno laudatur Hesychio, qui ἰνᾷαν interpretatur
δύναμιν. Nostro loco dictum foret de impetu maris ac-
cedentis (ut ἱς ποταμοῖο ap. Homer.). || — 18. διερε-
ίσῃ cod.; quodsi genuinum est, vertendum foret nisi se-
dulo caveas; sed corrupta potius vox erit. Dodwellus
conjecit διερείσῃ, nisi perremigentur. Legendum potius
διερείσῃς. Vincentius II, p. 399 verba graeca plerumque
parum curans ita interpretatur: « Many also that have
taken refuge in the creeks, unless they have fortunately
changed their place in due time (which it is very diffi-
cult to do, on account of the instantaneous fall of the
water), upon the return of the tide are filled with the
very first head of the flood, and sunk. » || — 19. ἐπελ-
θούσης] ἀπελθούσης cod. || — 21. νεομηνίας] συμ-
μηνίας cod. Interlunia ad aestus vim augendam nihil
conferunt. Rectiora ipse auctor in antec. docuit. || —
24. τοῖς ἐπὶ] τοῖς ἀπὸ cod. Sermo de ostio Ninnadi
fluvii. || — παραπλήσιον] excidit βρόμον vel ὄμβρον
vel τι vel tale quid. || — βοῇς ... ἀκουομένης cod.

§ 47, l. 27. τοῖς B. κατὰ τὰ] κατὰ τὰ τῇ Βαρυγάζοι

cod.; transposuit Fabricius. || — 28. Ἀρατρῶν] Olim
putabant Arios indicari; esse qui sanscrit. *Arāstrās*,
praeit. *Aratta* dicuntur, adeo ut peripli Ἀράτριοι quasi
medium locum inter sanscritam et praecitam nominis for-
mam teneant, post alios monuit Schwanbeckius p. 339,
lectorem relegans ad Wilsonum in *Asiat. Res.* XV,
p. 106 et Lassenium De pentapot. p. 23 et in *Zeit-
schrift f. d. Kunde des Morgenlandes* III, p. 205. 212.
Cf. Benfey. l. l. p. 92. Isti *Arāstrās* sedes habuerunt
in Pentapotamia ad Indum usque. Sin populum desi-
deres Graecis Romanisque notum juxta notissima no-
mina Arachosiorum, Gandaræorum, Peucelatarum,
pro ΑΡΑΤΡΙΩΝ conjicias ΑΡΑΤΤΩΝ. || — Ἀραχω-
σίων] Ἀραχόσων codex; em. Stuck. || — 29. Γαν-
δαράων] Γανδαργών cod.; quemnam populum
dicere auctor voluerit, jam vidit Salmasius p. 698,
legi iubens Γανδαριδών. Variæ nominis formæ occu-
runt hæ: Γανδαράι (Hecateus, Ptol.), Γανδαῖροι (He-
rodot.), Γάνδροι (si vera lectio, Steph. B.), Γανδαῖροι
et Γανδαῖται (Diodor., Plutarch. Alex., Dionys. Per.);
sanscrit. ling. gens dicitur *Gandaras*. || — Προκλαί-
δος] Προκλαῖος h. l. codex, sed infra Προκλαῖδος. Con-
sentit de nomine Ptolemæus VII, 1, 44, ubi Ganda-
rarum urbs Προκλαῖς (Προκλαῖς v. l.) memoratur. Ni
fallor Προ. librorum errore ortum est ex Πω.; quo
admisso, propius abest altera nominis forma, apud
eos obvia qui ex Alexandri rerum scriptoribus pendet.
Legitur de gente: Πευκλαῖς (ap. Dion. Per. 1143),

λος Ἀλεξάνδρεια. Καὶ τούτων ἐπάνω μαχημώτατον ἔθνος Βακτριανῶν, ὑπὸ βασιλείᾳ ὄντων ἰδιότοπον. Καὶ Ἀλεξάνδρος ἐρμηθεὶς ἀπὸ τῶν μερῶν τούτων ἄχρι τοῦ Γάγγου διήλθε, καταλιπὼν τήν τε Λιμυρικὴν καὶ τὰ νότια τῆς Ἰνδικῆς· ἀφ' οὗ μέχρι νῦν ἐν Βαρυγάζοις παλαιαὶ προχωροῦσι δραχμαὶ, γράμμασιν Ἑλληνικοῖς ἐγγεχαράμεναι ἐπίσημα τῶν μετ' Ἀλεξάνδρον βεβασιλευκότων Ἀπολλοδότου καὶ Μενάνδρου.

48. Ἐνὶ δὲ αὐτῇ καὶ ἐξ ἀνατολῆς πόλις λεγομένη Ὀζήνη, ἐν ᾗ καὶ τὰ βασιλεία πρότερον ἦν· ἀφ' ἧς πάντα τὰ πρὸς εὐθηνίαν τῆς χώρας εἰς Βαρυγάζα καταφέρεται καὶ τὰ πρὸς ἐμπορίαν τὴν ἡμετέραν, ὄνυχιν λιθία καὶ μουρρίνη καὶ σινδόνας Ἰνδικαὶ καὶ μολόχιναι καὶ ἱκανὸν χυδαῖον ὀθόνιον. Κατάγεται δὲ δι' αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων ἡ διὰ Προκλαΐδος καταφερομένη νάρδος ἡ Καττυβουρίνη καὶ ἡ Πατροπαπίγη καὶ ἡ Καβαλίτη καὶ ἡ διὰ τῆς παρακειμένης Σκυθίας, ὃ τε κόστος καὶ ἡ βδέλλα.

49. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον οἶνος προηγουμένης Ἰταλικὸς καὶ Λαοδικηνὸς καὶ Ἀραβικὸς καὶ χαλκὸς καὶ κασσίτερος καὶ μολυβδός, κοράλλιον καὶ χρυσόλιθον, ἱματισμὸς ἀπλοῦς καὶ νόθος παντοῖος, πολὺμυτοι ζῶναι γρηχταῖ, στύραξ, μελιλωτον, ὕαλος ἀργῆ, σανδράκη, στίμι, θηνάριον χρυσούν καὶ ἀργυροῦν, ἔχον ἀλλὰ γην καὶ ἐπικέρδειναι τινα πρὸς τὸ ἐντόπιον νόμισμα, μύρον οὐ βαρύτιμον οὐδὲ πολὺ· τῷ δὲ βασιλεῖ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς εἰσφερόμενα βαρύτιμα ἀργυρώματα καὶ μουσικὰ καὶ παρθένοι εὐειδεῖς πρὸς παλλακίαν καὶ διάφορος οἶνος καὶ ἱματισμὸς ἀπλοῦς πολυτελεῖς καὶ μύρον ἔξοχον. Φέρεται δὲ ἀπὸ τούτων τῶν τόπων νάρδος, κόστος, βδέλλα, ἐλέφας, ὄνυχιν λιθία καὶ μουρρίνη καὶ λυκίον καὶ ὀθόνιον παντοῖον καὶ Σηρικὸν καὶ μολόχινον καὶ νῆμα καὶ πέπερι μακρὸν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἐμπορίων φερόμενα. Ἀποπλέουσι δὲ κατὰ καιρὸν ἡ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸ ἐμπόριον ἀναγόμενοι περὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα, ὅς ἐστιν Ἐπιφί.

regio, in qua Alexandria Bucephalos. Supra has est bellicosissima natio Bactrorum, qui proprium sibi regem habent. Ab his partibus profectus Alexander ad Gangem usque penetravit, omitta Limyrica et India regione australi. Inde ad hunc usque diem Barygazis antiquae in usu sunt drachmae, literis graecis insculpta habentes signa Apollodoti et Menandri.

48. Inest huic regioni a parte orientali etiam Ozene urbs, in qua prius fuit regia. Ex ea quaecumque ad commoditatem regionis pertinent Barygaza develuntur, nec non ea quae ad nostram mercaturam faciunt, onyches lapides et murrhini, sindones Indicae et molochinae nec parva copia othonii vulgaris. Per eandem regionem ex superioribus locis nardus deportatur quae per Proclaidem affertur Cattyburina et Patropapiga et Cabalita atque ea quae per adjacentem transit Scythiam, nec non costus et bdellium.

49. Importatur in emporium de proposito vinum Italicum et Laodicensem et Arabicum, aes, stannum, plumbum, corallium, chrysolithus, vestitus simplex et adulterinus omnis generis, multis licitis textae zonae cubitales, styrax, melilotus, vitrum rude, sandarace, stimmi, numi aurei et argentei, quorum cum moneta domestica quaestuosa est commutatio, denique unguentum non magni tamen pretii nec multum; regi autem istis temporibus tributum nomine mittebantur argentea vasa pretiosa, instrumenta musica, virgines formosae ad pellicatum, vinum eximium, vestitus simplex sumtuosus, unguentum praestantissimum. Exportantur vero ex his locis nardus, costus, bdellium, ebur, onyches lapides et murrhini, lycium, othonium varium, sericum, molochinum, filum, piper longum et quae alia ex emporiis eo conferuntur. Opportuno huc navigatur tempore ex Aegypto circa mensem Julium sive Epiphi.

de urbe: Πευκελα (ap. Arrian. Ind. 1), de regione: Πευκελαΐτις (Arr. Ind. 4, 11), Πευκελαΐτις (Arr. Anab. IV, 22, 28), Πευκελαΐτις (codd. Strabon. p. 698; Plinius VI, 21). Formae sanscritae sunt *puscala*, *puscalavati* (Lassen *Zeitschrift* I. I. III, p. 197 Benfey p. 45); hodie *Pekhehi* prope *Peshaver*. Cf. Ritter. III, p. 1088. Mox pro ἐν ᾗ edit. scripserunt ἐν οἷς. Sane quidem Alexandria ista Hydaspi adjacens ad Peuce-laitidem perperam refertur; at omnino in situ mediterraneorum indicando Noster negligitur. Quo pertinet etiam quod regiones modo memoratas tanquam Barygazis ἐπικειμένους recenset. Causa rei in eo quaerenda, quod merces inde in magnum Barygazenorum emporium deportantur. || — 2. ὅν τιν ἰδιότοπον || ὅσαν ἴδιον τόπον codex; ἔχον ἴδιον τόπον Fabricius; possis οἰκοῦν ἴδιον τ. Infra quoque legitur ὑπὸ βασιλείᾳ εἶναι; alias hoc loco malle: ὑπὸ βασιλευσιν ὃν ἰδιοτόποις || — 4. Γάγγους || Fabulae de Alexandro ad Gangem usque progressu vel nostri auctoris temporibus apud vulgus notiores fuerint quam historicorum commen-

tarii. || — 6. παλαιὰ δραχμαὶ || Etiamnunc in his locis passim inveniuntur. V. Grotefend *Münzen*, etc. p. 108 sq. || — 8. Ἀπολλ. καὶ Μεν. || Inter graecos Bactrorum reges hosce duo fuisse postremos, atque Apollodotum ante Menandrum regnasse, quamquam Noster Apollodotum primo loco memoravit, ex indole numerorum (disertioribus testimoniis denegatis) coniecit Grotefendus I. I.

§ 48, l. 9. αὐτῇ || αὐτῆς codex. || — 10. Ὀζήνη || indice *Uggajini*, vulgo *Ougein*, quae fortasse priscis jam temporibus regia erat; certum est sedem ibi habuisse Vicramaditjam, qui an. 56 a. Chr. Sacas expulit (V. Lassen De pentapotamia p. 57. Bohlen *Ind.* I, p. 94; Ritter V, p. 486). Cf. supra not. ad § 38. || — 11. Βαρυγάζαν cod. || 16. ἡ Καττυβουρίνη.. Πατροπαπίγη.. Καβαλίτη || De prioribus duobus nominibus dicere non habeo; tertium esse videtur *Caboul* regionis, ejus incolae Ptolemaeus VI, 18, 3 Κεβολίτας vocat.

§ 49, l. 24. στήμι codex. || — 31. De onychum fodi-

50. Μετὰ δὲ τὰ Βαρύγαζα εὐθὺς ἡ συναρτὴς ἤπειρος ἐκ τοῦ βορέου εἰς τὸν νότον παρεκτείνει· διὸ καὶ Δαχιναβάδης καλεῖται ἡ χώρα· δάχανος γὰρ καλεῖται ὁ νότος τῇ αὐτῶν γλώσσῃ. Ταύτης ἡ μὲν ὑπερκειμένη πρὸς ἀνατολὰς μεσόγειος ἐμπεριέχει χώρας τε πολλὰς καὶ ἐρήμους καὶ ὄρη μεγάλα καὶ θηρίων γένη παντοίων, παρδάλεις τε καὶ τίγρεις καὶ ἐλέφαντας καὶ δράκοντας ὑπερμεγέθεις καὶ κροκόττας καὶ κυνοκεφάλων πλείστα γένη, ἔθνη τε πλείστα καὶ πολυάνθρωπα μέχρι τοῦ

10 Γάγγους.

51. Τῶν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Δαχιναβάδῃ δύο ἐστὶ τὰ διασημότατα ἐμπορία, Παιθάνα μὲν ἀπὸ Βαρυγάζων ἀπέχοντα ὁδὸν ἡμερῶν εἴκοσι πρὸς νότον, ἀπὸ δὲ ταύτης ὡς ἡμερῶν δέκα πρὸς ἀνατολὴν ἑτέρα πόλις με-
15 γίστη Τάγαρα. Κατάγεται δὲ ἐξ αὐτῶν πορεῖαις ἀμαζῶν καὶ ἀνοδίαις μεγίσταις εἰς τὰ Βαρύγαζα ἀπὸ μὲν Παιθάνων ὄνουχινῃ λιθία πλείστη, ἀπὸ δὲ Ταγάρων θόδιον πολλὴ χυδαῖον καὶ σινδόνων παντοῖα καὶ μολόχινα καὶ τινα ἄλλα τοπικῶς ἐκεῖ προωρῶντα
20 φορεῖα τῶν παραθαλασσίων μερῶν. Ὅ δὲ ὁλος παράπλους μέχρι τῆς Λιμυρικῆς ἐστὶ σταδίων ἑπτακισχίλων, πλείστοι δὲ εἰς Αἰγιαλόν.

52. Τοπικὰ δὲ ἐμπορία κατὰ τὸ ἐξῆς κείμενα ἄχα-

50. Quod post Barygaza continuo sequitur litus a borea versus notum extenditur; quare etiam Dachinabades vocatur regio; nam Dachanus indigenarum lingua notum significat. Mediterranea quæ litori superjacent multas et desertas continent regiones, montes altos, ferarum genera varia, ut pardales, tigris, elephantes, serpentes miræ magnitudinis, crocotas, cynocephalorum species plurimas, plurimas item populosissimasque gentes usque ad Gangem fluvium.

51. In ipsa autem Dachinabade duo sunt præ ceteris insignia emporia, Pæthana, a Barygazis viginti dierum itinere versus meridiem dissita, et hinc decem fere dierum via distans alia urbs maxima quæ vocatur Tagara. Ex his emporiis Barygaza per loca maxime in via plaustris merces devehuntur, Pæthanis onyches lapides plurimi, Tagaris magna vis othonii vulgaris, sindonum genera varia et molochina et aliæ quædam merces, quæ pro locorum ratione ex regionibus maritimis eo importantur. Universa autem præternavigatio usque ad Limyricam est septies mille stadiorum, alia vero plurima sunt ad Ægialium.

52. Minora autem quorundam locorum emporia

nis in *Guzerate* v. Ritter. VI, p. 603, et de pipere idem V, p. 439

§ 50, l. 3. Δαχιναβάδης] ling. sanscrit. *dakshināpathas* (i. e. versus meridiem iter); pracrit. *dak-khinābadha*; δάχανος reddit vocem pracrit. *dakkhina*. V. Lassen Institut. ling. pracrit. App. p. 15; Benfey l. l. p. 92; Schwanbeck. l. l. p. 361. Hodie regio *Dekan*. || 9. μέχρι τοῦ Γάγγους] πολυάνθρωπα τὰ μέχρι τοῦ σύνεγγυς cod.; em. Stuck.

§ 51, l. 12. Παῖθανα μὲν] ἐπιφανίζονμενα cod.; em. Schwanbeck. Mox pro ἀπὸ Παῖθάνων codex ἀπὸ Πιθάνων, confusis literis Α et Α. Est enim *Çalivahana* regionis urbs celebris, quæ vocatur ling. pracrit. *Paithana*, ling. sanscrit. *Prathisthana*; Ptolemæo VII, 1, 82 est Βαῖθανα, βασίλειον Σιροπτολεμαίου (?), in quibus Σιρο est præfixus nomini proprio titulus (*cri* sanscrit., i. e. sanctus); quod vero sequitur regis nomen haud dubie mendam traxit (v. Benfey l. l. p. 97). Hodie urbs *Pythan* (*Pultannah* ap. Wilfordium) ad *Godaveri* fluv. prope *Ahmednagara*. V. Wilford. *As. Res.* I, p. 369-375. IX, p. 199. Wilson *Mackenzie collection* I, p. cxiii; Vincent l. l. II, p. 412; Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 177; Schwanbeck p. 362; Benfey p. 92. Ritter V, p. 513. || — 13. ἀπέχοντα] ἔχοντα cod.; em. Bernhardy. || — 15. Τάγαρα μεγίστη codex; transposuit Fabr. Ptolemæus ita: Τάγαρα 118° long. 19° 20' lat.; Βαῖθανα 117° long., 18° 30' lat. Hæc distantia a Nostris longe abest. Schwanbeckius Ptolemæum sua e Nostro sumsisse opinatur propterea, quod ille Tagara juxta Pæthana nominat, sicuti Noster. Quanam hodie sit Tagara urbs inter tot interioris *Dekan* loca dictu difficile. Wilford ex eoque Vincentus II, p. 413, Mannertus V, 1, p. 83, Ritterus V, p. 513, alii, esse

putant *Deoghir*, quæ principis sedes erat usque an. 1293, nunc in ruinis jacet prope hod. *Doulatabad* (*Dowlatabad* Berghaus), nec longe ab *Elore* vico templorum ruinis inclyto (V. Ritt. VI, p. 679). At si Pæthana sunt *Pythan*, Tagara esse nequeunt *Deaghir*, aut falsa notantur intervalla. Cum Schwanbeckio nihil posse definiri censeo. || — 16. Βαρύγαζαν et Πλινθάνων cod. || — 21. σταδ. ἑπτακισχίλ.] Primum Limyricæ emporium infra dicitur Naura, nunc *Honawer* (14° 16' lat.), quod a *Baraatsch* (21° 48') linea recta distat fere 4500 stadia; sin ora flexus sequaris, circiter 5300 stadia. Itaque Periplus numerus a vero satis longe recedit. 7000 stadia pertinent fere usque ad *Calicut*, sive usque ad finem Limyricæ et initium regni Pandionis. Jam mirum est Ptolemæum, quamvis systematico suo geographico seductus falsissimum Indiæ delineationem dederit, recte tamen usque ad finem Limyricæ 7000 fere stadia computare. Quare necesse an idem jam Noster statuerit, et pro μέχρι τῆς Λιμυρικῆς fuerit μέχρι τοῦ τέλους s. τοῦ ἐσθάτου τῆς Λιμυρικῆς, adeoque longitudinem posterit totius Indiæ tractus, quem ipse adierat; nam ultra Limyricæ emporia non progressum esse mercatorem nostrum ex diversa narrationis indole colligitur. Ulterioris tractus intervalla nusquam definitis numeris indicat, sed hoc ipso loco vagum in modum significare videtur verbis πλείστοι δὲ εἰς Αἰγιαλόν, i. e. alia vero plurima stadia sunt usque ad Ægialium de quo postea sermo est. Certe quod vulgo vertunt «plura vero si litora legentur» nihil est.

§ 52, l. 23. Ἀχαβάρου Σούππαξα] Ἀκαθάρους οὐππαξα cod., in quibus litera s ad alterum nomen trahendam esse vv. dd. monuerunt, quum eandem urbem Ptolemæus dicat Σούππαξα, nos vero hodie *Surate*. Quod

ἐάρου, Σούππαρα, Καλλιένα πόλις, ἐπὶ τῶν Σαραγάνου τοῦ πρεσβυτέρου χρόνων ἐμπόριον ἐνθεσμον γενομένη· μετὰ γὰρ τὸ κατασχεῖν αὐτὴν Σανδάνην ἐκωλύθη ἐπὶ πολὺ, καὶ γὰρ τὰ ἐκ τύχης εἰς τοὺς τοῦς τόπους εἰσβάλλοντα πλοῖα Ἑλληνικά μετὰ φυλακῆς εἰς Βαρούγαζα εἰσάγεται.

53. Μετὰ δὲ Καλλιέναν ἄλλα ἐμπόρια τοπικὰ Σήμυλλα καὶ Μανδαγόρα καὶ Παλαιπάτμαι καὶ Μελίζει-

post Barygaza sita hoc se excipiunt ordine: (Acabaru) Suppara, Calliena urbs quæ Saraganæ senioris temporibus emporium fuit legitimum, sed postquam Sandanes eam obtinuit, magnopere præpedita est; nam si vel forte fortuna in hæc loca naves Græcanicæ appellunt, cum custodia Barygaza deducuntur.

53. Post Callienam alia sequuntur locorum emporia: Semylla, Mandagora, Palæpatmæ, Melizigara,

relinquitur Ἀκαθάρου aliunde explicari nequit. Ptolemæus ita habet VII, 1, 5:

Ναμάδου ποτ. ἐκβολαὶ	112° » — 17° 45'
Νουσαρίπα	112° 30' — 16° 30'
Πουλιπούλα	112° 30' — 16°

Ἀριακῆς Σαδινῶν.

Σουπάρα	112° 30' — 15° 30'
Γοάριος ποταμοῦ ἐκβολαὶ	112° 15' — 15° 10'

In mappa Berghausiana inter Baroatsch et Surate, longius tamen ab ora remotus notatur locus *Cadderaman*. Hæc omnia a nostro Ἀκαθάρου nomine aliena. Non loci, sed regis nomen subesse putat Schwanbeckius, ut supra monui. Ego corruptelam subesse suspicor. Verti quasi in græcis esset: τοπικὰ δὲ ἐμπόρια κατὰ τὸ ἐξῆς κείμενα ἀπὸ Βαρυ[γάζων] Σούππαρα. Certe post ea quæ antecedunt haud abs re fuit monuisse auctorem, jam ad Barygaza se redire, ut quæ hinc deinceps essent oræ emporia recenseret. Quod Σούππαρα attinet, duplex π in Ptolemæo præbet etiam codex Coislinianus, ubi: Σούππαρα. Apud Edrisium I, p. 171 nomen scribitur *Soupara*; idque præstat, siquidem Indicū nomen fuisse videtur *su-para*, i. e. pulcrum litus, monente Benfeyo l. l. p. 28, qui proprie non tam urbem quam regionem sic dictam esse, atque hinc derivare censet celebre istud Hebræorum *Ophir* (𐤀𐤓𐤖𐤓), Σωφίρ, Σουφέρ, Σωφίρ, Σωφέρ, Σωφαρά, Σωφηρά in LXX coll. Joseph. VIII, 6, 4. Eodem facere quod Σωφίρ Copticum sit Indiæ nomen. De hodierno Surate (quod Cosmas Indopl. p. 337 Ὀρροθὰ vocare videtur) in regione amœnissima fertilique sito ac præcipuo nunc emporio v. Ritter. V, p. 666. XIV, 384, ut mittam alios. Præterlabens urbem amnis *Tapti* (sanscr. *Tapari*) vix diversus ab eo quem Γόαριν (Γόαριν?) Ptolemæus vocat. || — 1. Καλλιένα] Memorat urbem Cosmas Ind. p. 337 .. τῇ Καλλιένα, ἔνθα δ' χαλκὸς γίνεται καὶ σιτάρματα ἔξω καὶ ἕτερα καὶ ἱμάτια· ἔστι γὰρ καὶ αὐτὴ μέγα ἐμπόριον. Sanscr. ling. *Kalyāna* (felix, beata), hodie *Calliani*, non longe a Bombay urbe distans. Sandanes non rex sed regius præfectus vel pendens ex rege princeps fuerit, ut inde colligis quod Sandanes græcas naves Callienam appellentes cum custodia Barygaza deduxit, quod unicum esse emporium νόμιμον rex voluisse videtur. Quodsi Calliena et Barygaza ad idem pertinuerunt regnum, hinc etiam explicari potest cur non distinguat auctor inter Laricen et Ariacen, sicuti fecit Ptolemæus. Saragani autem tempore Callienæ regionem et Barygazorum non ad idem regnum pertinuisse licet suspicari. Ceterum Ben-

feyus p. 92 censet nomen Saganæ non esse proprium principis nomen, sed quod a regione vel urbe principes more Indico assumpserint; idque probabile fieri eo quod Ptolemæus totum hunc tractum a Supara ad Baiipatnas appellet Ἀριακὴν Σαδινῶν, a quo nomine non diversum sit Σανδάνης Peripli. — Ptolemæus Callienæ urbis non meminit; alium vero locum, qui apud Nostrum desideratur, habet: Δουγγα ad Βήνδα ποταμοῦ ostia (111° 30' — 15°), a quo non longe distat Σίμυλλα ἐμπόριον καὶ ἄκρα (111° — 14° 45'), 1. πόλις ἐπὶ] πόλις ἢ ἐπὶ cod.; em. Fabricius. Illud est hodiernum *Dougara* (19° 20' lat.). || — 3. μετὰ γὰρ] malim μετὰ δέ. || — 3. κατὰ σχεῖν αὐτὴν vel αὐτὸν] x. αὐτὸν cod.; em. edit.

§ 53, 1. 7. Σήμυλλα] Σίμυλλα Ptol.. Situs loci incertus. Collato Ptolemæo oppidum ponas ad introitum sinus hodiernæ *Bombay*, ubi nunc *Maundvi* vel *Tschull*. || — 8. Μανδαγόρα καὶ Παλαιπάτμαι] Apud Ptolemæum sequuntur Ἰππόκουρα (14° 10'); Βαλιπατνα (14° 20'); hactenus Ariace regio; deinde in ora ἀνδρῶν πειρατῶν: Μανδάγαρα (14°), Βυζάντειον (14° 25'), Χερσόνησος (14° 30'), Ἀρμάγαρα (14° 20'), Ναναγούνα ποταμοῦ ἐκβολαὶ (13° 50'), Νίτρα ἐμπόριον (14° 25'). Deinde sequitur Limyrie, cuius prima urbs Τύνδις (14° 30'). — Ex his Mandagara et Baitpatna, quæ inverso ordine recensentur, situ responderint fere hodiernis urbibus *Radjapur* et *Bancute*. Ita enim ut conjiciamus cogit series nominum apud Ptolemæum et Anonymum nostrum. Jure merito Vincentius rejecit d'Anvillii et Fra Paolini rationes, qui sonorum similitudine ducti Semyllam, Mandragoram, Palæpatmas et Byzantium in alias prorsus regiones, ille in *Guzerate*, hic vero in *Malabar* transtulerunt. Abstinentium potius ab interpretando quam ad ejusmodi ludibria confugiendum. Ceterum Noster eundem fere quem Ptolemæus tractum piratis assignaverit, eam scilicet oræ partem, quæ inter *Bombay* et *Goa* interjecta per omne ævum, juvante locorum natura, piratis infestabatur usque ad an. 1765, quo Britannicæ armis debellati sunt (V. Vincent II, p. 438. Ritter V, p. 667. 515). || — 8. Μελίζειγάρα] Hoc emporium Ptolemæo VII, 1 § 95 est Μελίζήγυρις (Μελίζήγυρις v. l.) νῆσος (12°), quam cum aliis insulis, ut solet, in altum mare ejecit. Sæpissime geographis insulas vocari loca in chersonesis vel promontoriis sita constat (V. not. ad Scymn. v. 335). Idem etiam h. l. statuendum. Proxime in ora inque chersoneso sita occurrit *Djaighur* (aliis *Jaighur*, *Zyghur*, *Siddee-zyghur*. V. Vincent. II, p. 430), quam esse nostram Μελίζειγάρα cum Vincentio non dubitamus. Idem locus *Sigerus* vocatur ap.

γάρα καὶ Βυζάντιον [καὶ] Τοπαρόν καὶ Τυραννοσόδας. Εἴτα Σησεκρεῖνα λεγόμενα νῆσοι καὶ ἡ τῶν Αἰγιδίων καὶ ἡ τῶν Καίνειτῶν κατὰ τὴν λεγομένην Χερσόνησον, καὶ οὗς τόπους εἰσὶ πειραταὶ, καὶ μετὰ ταύτην Λευκὴ νῆσος. Εἴτα Νάουρα καὶ Τύνδης τὰ πρῶτα ἐμπορία τῆς Λιμυρικῆς, καὶ μετὰ ταύτας Μουζίρης καὶ Νέλκυνδα, αἱ νῦν πράσσουσαι.

61. Βασιλείας δ' ἐστὶν ἡ μὲν Τύνδης Κηπροβότρου,

Byzantium, Toparum, Tyrannosboas. Deinceps sunt Sesecrienæ dictæ insulæ, alia Ægidiorum, tum Cænitarum Chersoneso objecta (quibus in locis piratæ sunt), et post hanc Leuce insula. Tum Naura et Tyndis, prima Limyricæ emporia, quas excipiunt Muziris et Neleynda, penes quas nunc res sunt.

54. Tyndis, insignis vicus maritimus, regno subje-

Plinium VI, 26, 100 : *Postea a Syagro Arabia promontorio Patalen Favonio quem Hippalum ibi vocant, peti certissimum videbatur* XIII. XXXV, M. pass. astumatione. *Secuta etas propriorem cursum tutioremque indicavit, si ab eodem promontorio Sigerum portum Indiæ peteret. Diu itaque navigatum est donec compendia invenit mercator, lucroque India admota est. Quippe omnibus annis navigator sagittariorum cohortibus impositis; etenim piratæ maxime infestabant.* || — 1. Βυζάντιον] Βυζαντίων cod.; Βυζάντιον Ptol. Cf. Steph. Byz. : Βυζάντιον.. ἐστὶ καὶ Βυζάντιον ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Referendus locus ad illum qui in sequenti tractu mox occurrit : *Vizia-drog sive Geriah*. Hinc Græci suum efformarunt Byzantii nomen. Mitto quoque opinatur Mannertus V, 1, p. 195. || — καὶ Τοπαρόν] καὶ addidit Fabricius. Dubitari tamen potest an omnino loci nomen subsit; fort. erat τὸ πάρος καὶ T, (olim etiam Tyr.). Sin urbis nomen asseritur, ut puto, nescio an fuerit Τοπαρόν, i. e. hod. Dewgur, quod proxime sequitur post *Vizia-drog*. || — Τυραννοσόδας] Locus aliunde non notus. Collocandus ubi nunc *Bugmutfur*, nam ne ultra progrediari impediunt quæ iam sequuntur insulæ. || — 2. Σησεκρεῖναί.. ἡ τῶν Αἰγιδίων κ. ἡ τῶν Καίνειτῶν.. Λευκῇ] Postremam eodem nomine memorat Ptolemæus VII, 1, 95, ubi hæc recensentur :

Ἐπανησία	113° long.	13° lat.
Τριχάδιδα	113° —	11° —
Πεσπρίνη	115° —	12° 25'
Τρινησία	116° —	12° —
Λευκῇ	118° —	12° —

Priores quattuor ex parte saltem item ad insulas oræ adjacentes, non vero ad *Lacca-diven* insulas, referendæ esse videntur, quum in situ insularum indicando Ptolemæus negligentissimus esse soleat. Eodem pertinet quod Ptolemæus IV, 7, 11 ex alio, ut videtur, fonte inter insulas quæ *πρόκεινται τῆς Ταρσοβάνης* habet Κάπυθρα καὶ Αἰγιδίων, quæ a nostris Καίνειτῶν καὶ Αἰγιδίων vix diversæ sunt. Prima oræ insula nunc vocatur *Singi drog*, quam excipiunt *Burnt islands*, ex iisque septem insulæ præ ceteris conspicuæ (Vincent p. 434). Hæ igitur fuerint Σησεκρεῖναί Peripli, Ἐπανησία Ptolemæi. Sequens ἡ τῶν Αἰγιδίων aptissime refertur ad hod. *Goa* in sinu *Goa* urbis.; ἡ τῶν Καίνειτῶν, quum Chersoneso adiacere dicatur, fuerit *île de S. George*, cui in Chersoneso adjacet *Murmagar* urbs (Ἀρμάγαζα Ptolemæi); *Leuce* denique ad sequentem insulam, quæ nunc vocatur *Andgedive*, pertinere debet. || — 5. Νάουρα] Hodie est *Honaver* (14° 16' lat.), sanscrit. *Hanavara* (Benfey l. l. p. 92). Ptolemæus id

nomen non præbet; post Armagara urbem notat *Naganagam* fluvium et deinceps Νίτραν ἐμπόριον, *Nitrium* ap. Plinium. Quodsi *Nitra* eadem est cum *Naura*, Ptolemæus et Plinius oram piratarum paullo longius quam noster extendunt; sin de Limyricæ initio consentiunt, *Nitra* foret quærendum in hod. *Mirdjan*, quod a *Honaver* non longe distat boream versus. Illud tamen probabilius. Plinii locum, ex periplo aliquo nostri simili, minime tamen ex ipso nostro (ut quidam temere contenderunt) petitum, exscribere totum h. l. non inutile sit. Ita habet VI, 26 § 104 : *Indos autem petentibus utilissimum est ab Ocelli egredi. Inde vento Hippalo navigant diebus XL ad primum emporium Indiæ Muzirim non expetendum propter vicinos piratas qui optinent locum nomine Nitrias, neque est abundans mercibus. Præterea longe a terra abest navium statio, lintribusque adferunt onera et egerunt. Regnabat ibi, quum proderem hæc, Celobothras. Alius utilior portus gentis Neacyndon, qui vocatur Becare (sic codd.; Barace Harduinet Sillig). Ibi regnabat Pandion, longe ab emporio in mediterraneo distante oppido quod vocatur Modura (hod. Madura). Regio autem ex qua piper monoxylis lintribus Becaren convehunt, Cottonara. Quæ omnium gentium portuumve aut oppidorum nomina apud neminem priorem reperiuntur, quo adparet mutari locorum statum.* || — Τύνδης] *Tundis* in Tab. Peut. Ptolemæo primus Limyricæ locus. Nomen *Tundi-cera* quod in Brahmanda-Pura legitur, ad hunc locum pertinere censet Benfeyus l. l. Vincento hodie est *Barcelore*. Mallem intelligere quæ a Barcelore proxima est *Kundapur*. || — 6. Αἰμυρικῆς] *Scythia Dymirice* in Tab. Peut. Secundum Wilfordium nomen ortum est ex *Al-muria*, in quo Al sit articulus Arabicus, murica vero derivet ab indicio *mura* (terra mortua), quo nomine hic tractus designatus sit. Benfeyo non verisimile esse videtur Græcos, quippe qui ipsi hæc regiones adierint, nomen assumpsisse particula arabica adulteratum; cui quidem refutationis argumento non multum tribuerim. Ipse l. l. p. 92 aliam artificiosiorum proponit etymologiam, de qua videant istarum literarum periti. *Limyricæ*, ait, ling. sanscr. est *Cri-merû-Kak'kha*, i. e. *sacrum Meru litus*. In his *cri*, *sacrum*, vulgari lingua pronuntiari *ssili*, tam tenui primæ literæ spiritu, ut s facile evanescat, adeoque ex (s) *ili meruka* (*k'kha*) nasci potuerit *Αἰμυρικῆ*. Ceterum *Meru-Kak'kha* in hac regione juxta *Malaga* (Malabar) et *Molindra* (Μελανδρα Ptolem.) memorari in *Naralasanlita* (V. *Ar. Res.* VIII. p. 545). — Ptolemæus inter Tyndin et Muzirim duo habet loca, Βραμάγαζα καὶ Καλακζαλάς

κώμη παραθαλάσσιος ἔνσημος· ἡ δὲ Μουζιρίς βασι-
λείας μὲν τῆς αὐτῆς, ἀκμάζουσα δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς
Ἀριακῆς εἰς αὐτὴν ἐργχομένοις πλοίοις καὶ τοῖς Ἑλλη-
νικοῖς· κεῖται δὲ παρὰ ποταμὸν, ἀπέχουσα ἀπὸ μὲν
5 Τύνδουσι διὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ διὰ θαλάσσης σταδίου
πεντακοσίους, ἀπὸ δὲ τοῦ * κατ' αὐτὴν εἴκοσι. Ἡ δὲ
Νέλκυνδα σταδίου μὲν ἀπὸ Μουζιρέως ἀπέχει σχεδὸν
πεντακοσίους, ὁμοίως διὰ τε ποταμοῦ (καὶ πεζῇ)
καὶ διὰ θαλάσσης, βασιλείας δὲ ἐστὶν ἐτέρας, τῆς
10 Πανδίωνος· κεῖται δὲ καὶ αὕτῃ παρὰ ποταμὸν, ὥστε
ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι τῆς θαλάσσης.

65. Ἐτέρα δὲ κατ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ ποταμοῦ
πρόκειται κώμη Βακαρῇ, εἰς ἣν ἀπὸ Νέλκυνδων ἐπι

cta est Ceprobotræ; Muziris, ad idem regnum perti-
nens, floret navibus quæ ex Ariace huc expediuntur,
et Græcanicis; sita ad fluvium, a Tyndi distans se-
cundum fluvium et oram maritimam stadia quin-
genta, ab ostio præterlabentis ipsam fluvii stadia vi-
ginti. Nelcynda a Muziri per fluvium ac mare ad
quingenta item abest stadia, regi autem alii, Pandioni
scilicet, subdita. Hæc quoque fluvio adjacet, a mari
remota stadiis circiter centum viginti.

55. Alius autem locus ad ipsum fluvii ostium ja-
cet, Bacare vicus, ad quem primum naves in altum

|| — 7. Μουζιρίς], inter Tyndin et Nelcyndam media,
ab utraque 500 stadiis distans, cum Vincento ponenda
est ubi nunc exstat *Mangalore* vel, quod nominis causa
malis, cum *Mulky*. Tab. Peutingeriana prope Muzirim
in mediterraneis lacum habet. || — Νέλκυνδα] *Nel-
kunda* Ptolemæus; *portus gentis Neacyndon* (*Neaci-
don*, *Neacyndon* v. l.; *Nelcyndon* Harduin) ap. Plin.
l. l.; *Nilcinna* in Geogr. Rav. II, 1. *Nineylda* in Tab.
Peut., ubi perperam ita ponuntur quasi a Tyndi essent
boream versus sita. Quum 500 stadiis a Muziri, et
125 stadiis a fluvii ostiis distet, aperte indicatur ho-
dierna *Nelisseram* vel *Nelisuram*, ut bene monent
Gosselinus III, p. 227 et ex Rennelio Vincentus II,
p. 445, ubi hæc: « We may first observe that Nelisuram
is not only a mart itself, but gives name to a district...
A second proof may be derived from the name itself,
which Orme writes Nella-seram. *Nella*, according to
Paolino p. 170, signifies *rice*; and *ceram* a *country*;
and if Nella *ceram* be the country of Nella, Nel-kunda
must be the fort of Nella, resembling Gol-conda, Inn-
acanda etc. But the last and best testimony is that of
Major Rennell himself (*Memoir* p. 28), who mentions
a large river named Cangerecora, whose course is
from te N. E. and which falls in about four miles to
the north of mount Dilla; previous to which its course
is parallel to the sea-coast for about eleven miles,
being separated only by a spit of land. The forts of
Nelisuram, Ramdilly and Matheloy, are situated on this
river... I cannot help considering this Nelisuram,
which is situated twelve miles up the river, as the place
meant by Nelcynda or Melcynda, by Pliny and Pto-
lemy. » Aliam vocis Nelcynda etymologiam ex qua
foret *Nilakhandia* i. e. terra cærulea, laudat Ritter V,
p. 515. || — πρόσσουσαι] « i. e. quæ nunc nego-
tiantur et frequentantur mercibus » *Salmas*. l. l. p. 835,
probabiliter, quamvis nudum verbum eo sensu legere
me non memini. Schwanbeck. conj. πρωτεύουσαι.

§ 54, l. 14. Κηροδότρου] Κηροδότου codex.
Ejusdem nominis regem meminerunt Plinius l. l., ubi
Celobothras (*Celobothras*, *Celobotras* v. l.), et Ptole-
mæus VII, 1, 86, qui inter mediterraneas urbes habet:
Κάρουρα βασιλειον Κηροδότρου (119° long., 17° 30'
lat.). Hæc nominis forma veræ proxima. Ling. sanscr.
est *Keralaputras*, i. e. filius *Keralæ* regionis, quæ est
in hac oræ partē. Græcum Κηρο contractum ex *Kerala*.

Hæc notavi e Benfeyo l. l. p. 93. Literæ ρ et λ quum
facile confundantur, forma *Celobothras* ap. Plinium
nihil habet quod offendat. Ceterum nescio an regionis
nomen item fuerit regiæ, adeo ut Κάρουρα rectius scri-
beretur Κάρουλα. Vides igitur hoc quoque principis
nomen non esse proprium sed a regione principi indi-
tum, sicut nomen Pandionis, aliorum. Quare ad eta-
tem auctoris nostri constituendam non licet hinc pe-
tere argumentum, ut Salmasius Exerc. p. 835, alii
fecerunt. || — ἀπὸ δὲ τοῦ] Fortasse erat: ἀπὸ δὲ τοῦ
[στόματος τοῦ ποταμοῦ τοῦ] κατ' αὐτὴν; haud enim ad
ostium fluminis sita urbs erat, ut vel ex Plinio constat.
Salmas. conj.: ἀπὸ δὲ τοῦ [κατ' αὐτὴν ἐμπορίου] εἴκοσι.
Fabricius: ἀπὸ δὲ τοῦ [αὐτοῦ τόπου κατὰ γῆν] εἴκοσι,
quod ipsa re refellitur, nisi simul etiam numerum εἴ-
κοσι corruptum absque causa habeas. || — 7. Μουζι-
ρέως] Μουνδρέως codex, expunctis literis ν δ, et
margini adscripta lit. ζ. || — 8. καὶ πεζῇ] inclusi. Vel
locus quem verba occupant glossema arguunt, cui
ansam dedit vox ὁμοίως. Ceterum de distantia longe
aliter male statuit Ptolemæus, qui Muzirim ponit 117°,
Melcyndam 120° 20, adeo ut pro 500 stadiis compu-
tentur 1600. Ita habet:

Μουζιρίς ἐμπορίον	117°	»	long. 14° lat.
Ψευδοστόμου ποταμοῦ ἐκβολαί	117° 55'	—	14° 15'
Ποδοπέρουρα	117° 25'	—	14° 20'
Σέμνη	118° 25'	—	14° 20'
Κορέουρα (h. <i>Curnlah</i> ?)	118° 25'	—	14° 20'
Βακαρεῖ	119° 30'	—	14° 30'
Βάριος ποτ. ἐκβολαί	120° 30'	—	14° 20'
Μέλκυνδα	120° 30'	—	14° 20'

In quibus Baris non alius esse fluvium potest nisi is,
cui Nelcynda et Bakari adsita. || — 9. τῆς Πανδίωνος
Non proprium est nomen, sed regum titulus
qui in *Pandjias* terra imperabant. Unum horum Pan-
dionum, qui ad Augustum legatos misisse dicitur,
memorat Strabo p. 686. De terminis Limyricis cum
Nostro facit Ptolemæus, non item de sequenti tractu,
quam Ἀίοις tribuit usque ad *Cap Comorin*; hos deinde
in sinu Colchico excipit regio Καρέων; tum demum
sequitur ἡ Πανδίωνος χώρα. Num hæc coarctatam esse
Pandionis ditionem arguunt? Ni fallor statuendum
potius partes gentis Pandjias memorari separatim. || —

§ 55. Βακαρῇ] Βαρκῇ codex h. l., sed infra de eodem

τῆς ἀναγωγῆς προκαταβαίνουσι τὰ πλοῖα καὶ ἐπὶ σά-
λου διορμίζεται πρὸς ἀνάληψιν τῶν φορτίων διὰ δὲ τὸν
ποταμὸν ἔρματα καὶ διάπλους ἔχειν ἑλαφροῦς. Αὐ-
τοὶ δὲ οἱ βασιλεῖς ἀμφοτέρων τῶν ἐμπορίων ἐν τῇ με-
σογείᾳ κατοικοῦσι. Καὶ περὶ τούτου τοῦδε τοῦδε τόπου
ἐκ πελάγους [ἐρχομένοις] σημεῖον ἐπιβολῆς εἰσιν
οἱ προαπαντῶντες ὄφεις, μέλανες μὲν καὶ αὐτοὶ τὴν
χρῶαν, βραχύτεροι δὲ καὶ δρακοντοειδεῖς τὴν κεφαλὴν
καὶ τοῖς ὀμμασιν αἰματώδεις.

- 10 86. Πλεῖ δὲ εἰς τὰ ἐμπόρια ταῦτα μεγάλα πλοῖα
διὰ τὸν ὄγκον καὶ τὸ πλῆθος τοῦ πεπέρους καὶ τοῦ
μαλακάθρου. Προχωρεῖ δὲ εἰς αὐτὴν προηγουμένης
χρήματα πλεῖστα, χρυσόλιθα, ἱματισμοὶ ἀπλοῦς οὐ
πολύς, πολύμιτα, στίμμι, κοράλλιον, ὕαλος ἀργῆ,
15 χαλκός, κασσίτερος, μολυβδος, οἶνος οὐ πολύς, ὥστε
δὲ τοσούτον ὅσον ἐν Βαρυγάζοις, σανδαράκη, ἀρσενί-
κον, σίτος δὲ ὅσος ἀρκέσει τοῖς περὶ τὸ ναυκλήριον διὰ
τὸ μὴ τοὺς ἐμπόρους αὐτῶν χρῆσθαι. Φέρεται δὲ πέ-
περι μονογενῶς ἐν ἐνὶ τόπῳ τούτων τῶν ἐμπορίων
20 γεννώμενον πολὺ, τῇ λεγομένῃ Κοττοναρικῇ· φέρεται
δὲ καὶ μαργαρίτης ἱκανός καὶ διάφορος καὶ ἑλέφας καὶ
ὀθόνια Σρηκὰ καὶ νάρδος ἡ Γαγγητικὴ καὶ μαλάκθρον
ἐκ τῶν ἑσῶ τόπων εἰς αὐτὴν, καὶ λίθια διαφανῆ παν-
τοῖα καὶ ἀδάμας καὶ ὀνάκινθος καὶ χελώνη ἡ τε Χρυσ-
25 νησιωτικὴ καὶ ἡ περὶ τὰς νήσους θηρευομένη τὰς
προκειμένας αὐτῆς τῆς Λιμυρικῆς. Πλέουσι δὲ εἰς αὐ-
τὴν οἱ κατὰ καιρὸν ἀναγόμενοι ἀπ' Αἰγύπτου περὶ τὸν
Ἰούλιον μῆνα, ὅς ἐστιν Ἐπιφί.

67. Τούτων δὲ ὅλον τὸν εἰρημένον περίπλου ἀπὸ
30 Κανῆς καὶ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας οἱ μὲν μικροτέροις
πλοίοις περικολπιζόντες ἐπλεον, πρῶτος δὲ Ἰππαλός

egressuræ descendunt, ibique ad recipienda onera in
salo consistunt, quoniam fluvius (ad ostium) scopu-
lis obsitus est et pernavigationem ob breviam habet pe-
riculosam. Signum appropinquationis ad continen-
tem ex alto venientibus illis quoque in locis sunt
serpentes obviæ, colore et ipsi nigro, sed breviores,
capite similes draconibus, oculis sanguineis.

56. Navigatur in hac emporia navibus magnis
propter volumen et copiam piperis et malabathri. Im-
portantur huc de proposito moneta plurima, chryso-
lithi, vestitus simplicis non multum, pluribus licitis
texta, stimmi, corallium, vitrum rude, æs, stannum,
plumbum, vini non multum, sed tantum fere quan-
tum Barygazis venditur, sandarace, arsenicum, fru-
mentum, quantum satis est ad usum nauticorum,
quum mercatores eo ad negotiandum non utantur.
Convehitur autem eodem peperis nonnisi in una ho-
rum emporiorum regione copiose proveniens, quæ
Cottonarice vocatur. Præterea huc feruntur margari-
tarum eximiarum copia hand exigua, ebur, othonia
serica, nardus Gangetica et malabathrum ex interio-
ribus locis, lapides pellucidi generis varii, adamas,
hyacinthus, testudo tum e Chryse insula tum quæ in
objectis ipsi Limyricæ insulis capitur. Navigant huc
tempore opportuno ex Ægypto solventes circa mensem
Julium sive Epiphii.

57. Ceterum totam hanc quam descripsimus cir-
cumnavigationem inde ab Cane et Eudemone Arabia
olim quidem minoribus navibus sinuum ambages le-

vico habes formam Βακαρῆ, quam confirmat tum Βακαρεῖ
Ptolemæi non suo loco posita, tum Βεαρε Plinii, apud
quem perperam Harduinus et Sillig Barace e Nostro
intulerunt. Denique formam Βακαρῆ tuetur etiam ho-
diernus Markari locus ad ostium fluvii situs. || —
1. προκαταβαίνουσι.. διορμίζεται] structura
laxior. || — 2. διὰ δὲ τὸν] διὰ δὲ τὸν codex; δὲ ejici
voluit Schwanbeckius. Dein codex ἔχει pro ἔχειν. || —
3. ἔρματα] ἔλματα codex, quod est nihili. De ἔρμα
voce v. not. ad Scylac. p. 92. De re Vincentus p. 457 :
« In modern account the river itself is described as large
and deep, but obstructed at its mouth by shoals and
sandbanks. || — 3. ἑλαφροῦς] i. e. breviam. V. supra
not. ad § 40. || — 4. ἐν τῇ μεσογείᾳ κατοικοῦσι]
Muziris rex in Carura urbe, ut vidimus; Pandion in
Modura (h. Madura), teste Plinio. || — 6. σημεῖον]
σημεῖος codex; em. editt.; vocem ἐρχομένοις, collato
§ 33. 41, supplevit Schwanbeckius. Res Paolini, diutius
in his regionibus versati, aliorumque testimoniis
comprobata est. Cf. Vincent. II, p. 457.

§ 56, l. 10. μεγάλα] μετὰ codex; πολλὰ scr. Stuckius. || — 12. εἰς αὐτὴν] expectabas εἰς αὐτὰ; sed
illud ex more Nostri. || — 14. στίμμι cod. Dein τέλος
pro ὕαλος, em. Stuck. ἀργῆ non est alium, ut Vin-
centus putat, sed rude vitrum, ut ἀργὸν ἔριον et similia.

|| — 15. ὥσε] ὥζει cod.; em. Schwanbeck. p. 333;
quamquam dubia est correctio ob sequens ἐν Βαρ., pro
quo legendum foret εἰς Βαρύγαν; nam vocula ἐν pro
ἐξ nusquam Noster utitur. Vincentus p. 458 hesitans
vertit as profitable as at Barygaze. || — 18. φέρεται]
i. e. convehitur in emporium, ut inde exportetur, sicuti
mox habes distinctius φέρεται εἰς αὐτὴν. || — 19. ἐν ἐνὶ
τόπῳ τούτῳ τῇ ἐμπορίᾳ γεν. πολὺ λεγομένη Κοττοναρικῇ
codex. Postrema editores inde a Stuckio mutarunt in λε-
γόμενον Κοττοναρικόν. De Cottonara regione cf. Plinius.
Ab urbe sic vocata putatur, quæ hodie Cochîn esse
videtur. Ceterum uti Bernhardus : « Femininum quo-
niam non temere potuit irrepere, videtur illud addi-
damentum infra pertinuisse ad verba καὶ χελώνη ἡ τε
Χρυσονησιωτικὴ ἡ περὶ τὰς νήσους θηρευομένη etc., ubi
desideratur alterum membrum καὶ ἡ λεγ. » At post
v. Χρυσονησ. codex habere videtur καὶ, quippe quod
ejicere voluit Stuckius. || — 24. ἡ τε γ.ρ. καὶ ἡ]
i. e. testudo tum ea quæ in Chryse insula interioris In-
diæ (v. § 63), tum quæ in insulis Limyricæ objectis
capitur. Quodsi autem codex non habet καὶ ante ἡ περὶ
τὰς νήσους (ut ex Bernhardi verbis colligas), nescio
an fuerit ἡ τε χερσαὶ καὶ ἡ νησιωτικὴ ἡ περὶ κτλ. || —
28. ὅς ἐστιν] sic codex; ὅς ē. editt.

§ 57, l. 30 τῆς om. edd. || — οἱ μὲν πρότεροι s. πάλαι

κυβερνήτης, κατανοήσας τὴν θέσιν τῶν ἐμπορίων καὶ τὸ σχῆμα τῆς θαλάσσης, τὸν διὰ πελάγους ἐξεύρε πλοῦν, ἀφ' οὗ καὶ τοπικῶς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ φυσώντων, κατὰ τὸν καιρὸν τῶν παρ' ἡμῖν, ἐτησίων ἐν τῷ Ἰνδικῷ πελάγει ὁ λιβόντονος φαίνεται [Ἰππαλος] προσονομάζεσθαι [ἀπὸ τῆς προσηγορίας τοῦ πρώτως ἐξευρηκότος τὸν διάπλου]. Ἀφ' οὗ μέχρι καὶ νῦν τινὲς μὲν εὐθὺς ἀπὸ τῶν Κανῆς, τινὲς δὲ ἀπὸ τῶν Ἀρωμάτων ἀφίεντες οἱ μὲν εἰς Λιμυρικὴν πλέοντες ἐπὶ πλείον τραχηλίζοντες, οἱ δὲ εἰς Βαρούγαζα οἱ τε εἰς Σκυθίαν οὐ πλείον ἢ τρεῖς ἡμέρας ἀντέχουσι καὶ τὸ λοιπὸν παρπίφορον πρὸς ἴδιον δρόμον** ἐκ τῆς χώρας ὑψηλοὶ διὰ τοῦ ἔξωθεν γῆς παραπλεύσει τούς προειρημένους κόλπους.

58. Ἀπὸ δὲ Βακαρῆς τὸ λεγόμενον Πυρρὸν ὄρος ἀλλῇ παρῆκει χώρα τῇ* κης ἡ* Παράλια λεγομένη πρὸς αὐτὸν τὸν νότον (ἐν ᾗ καὶ κολύμβησις ἐστὶν ὑπὸ τὸν βασιλέα Πανδίωνα πινικῷ καὶ πόλιν ἣ λεγομένη Κόλχοι.) Πρῶτος τόπος Βαλίτα καλούμενος ὁρμον καλὸν ἔχων καὶ κώμην παραθαλάσσιον ἀπὸ δὲ ταύτης ἐστὶν

gendo conficiebant, primus autem Hippalus gubernator, observato situ emporiorum et habitu maris, navigationem per altum instituendam invenit. Quare etiam, quum pro locorum ratione, etesiae, eodem quo apud nos flant tempore, ex Oceano spirent in pelago Indico, libonotus ventus nominatus esse videtur Hippalus (de nomine ejus qui primus hunc tractum invenerat). Inde a quo tempore usque ad hunc diem alii statim a Cane, alii ab Aromatum promontorio solvantes, siquidem Limyricen petituri sunt, diutius obluantur, sin in Barygaza et Scythiam tendunt, non ultra triduum contra nituntur, et reliquo tempore commodatum ad propositum cursum a tergo ventum nacti, relicto tractu litorali in alto longe a terra remoti praedictos istos sinus praetervehunt.

58. Post Bacaren Pyrrhus sive Rufus mons versus meridiem extenditur juxta aliam regionem Paraliam dictam (in qua etiam margaritarum est piscatio sub rege Pandione, atque urbs Colchi nomine.) Primus in eo tractu locus Balita vocatur, navium stationem habens commodam vicumque maritimum. Post Balitam

μὲν? — 3. φυσώντων κατὰ τὸν καιρὸν] φυσώντων τῶν πατὰ καιρὸν cod. ἀνέμων pro τῶν conj. Wagner ap. Fabricium. Bernhardus conj. φυσώντων [καὶ] κατὰ καιρὸν τῶν παρ' ἡμῖν ἐτησίων, quod sensui vix satisfacit. Mousson ventus, qui per aestatem flat ex oceani plaga inter meridiem et austrum media etesiarum nomine memoratur etiam ab Arriano in Ind. 21, 1, ubi Nearchus ab Indo cum classe profectus esse dicitur, postquam τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη, ἃ δὴ τοῦ θέρους τὴν ὥρην πᾶσαν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγους ἐπιπνέοντα ἐπὶ τὴν γῆν. Cf. id. Anab. VI, 21, 1, ubi de eadem re loquens: οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἀνεμοί, inquit, κατέχον, οἱ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ οὐ καθάπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἀρκτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάλιστα ἀνεμὸν ἴστανται. Etesiae in mari mediterraneo flant inde ab ortu canaliculae, ideoque eodem tempore ibi regnant, quo ex oceano flant per mare Indicum. — 5. Ἰππαλος inserui. — προσονομάζεσθαι προσονομάζεται δὲ codex; mutavit Salmasius. Sed uti etiam alio verbo auctor potuit, siquidem verisimile est illud προσαγορεύεται δὲ ἀπὸ κτλ. ex nota marginali in ordinem verborum irrepsisse. — 9. τραχηλίζοντες] Legere jubere τραχηλίζονται, modo scire quid sibi vellet vox aut quomodo emendanda esset. Sensus loci hic esse mihi videtur. Qui Limyricae portus petebant, per altum navigantes hippalum ventum non a tergo sed pene a latere dextro habebant, quum recta fere versus ortum iter his tenderet; his igitur navigatio impeditior erat, sive rectā per altum in Limyricen tendere studebant, sive primum versus Indoscythiam navigabant, et hinc oram legebat meridiem versus; contra vero ii qui a Cane in Indoscythiam vel Barygaza contendebant, primum quidem per triduum oram legebat usque ad Syagrum promontorium (ut ex Plinio VI, 23, 100 colligas); hinc autem quum boream versus ora flecteretur, tota vi hippali venti utentes per altum celerime iter absolvebant. Verbum ἀντέχουσι ita intelligi possit ut supplendum sit τῆς γῆς; ac nescio an

ex sequentibus verba τῆς χώρας huc retrahenda sint, deleta particula ἐκ; certe mirra est verborum redundantia in istis: ἐκ τῆς χώρας ὑψηλοὶ διὰ τοῦ (τῆς codex) ἔξωθεν γῆς. Stuckius et Hudsonson locum ita exhibent in latinis: « Inter quos qui Limyricam petunt aliquanto diutius, alii qui in Barygazam vel Scythiam contendunt non amplius tribus diebus commorantur; reliquum temporis in proprio cursu conficiendo consumunt, et ex regione excelsi per terram externam supradictos sinus praetervehunt. » Ex latinis Stuckianis, ut solet, pendet Vincentus II. p. 468 vertens ita: « Those that are intended for Limurike waiting some time before they sail; but those that are destined for Barugaza, seldom more than three days. » Quod quomodo explicandum putet, apud ipsum legas. — 10. οἱ τε εἰς] οἱ δὲ εἰς eod. — 11. παρπίφορον] παρπίφορον codex. Locus lacuna laborat. Sensus poscit: παρπίφορον πρὸς ἴδιον δρόμον ἔχοντες ἀνεμὸν. Excidisse nonnulla videntur eo quod alia perperam illata sunt. — ἀπὸ δὲ Βακαρῆς] ἀπ' ἐλαβακρῆς codex.

§ 58, l. 14. ὁρος ἃ λ λ παρῆκε χώρα τη κης ἡ παραλία λεγομένη. In ultimis fortasse leg. τῇ καὶ Παράλια λεγομένη. Articulus ἡ additus postquam datus in nominativum abierat. Sed possit etiam: ὄρος καὶ ἀλλῇ παρῆκε χώρα ἐπιμήκης, ἡ II. λ. — 16. ἐν ᾗ καὶ... Κόλχοι] Hæc mox aptiore loco recurrit, hic perperam illata esse puto. — Βαλίτα] Idem locus Ptolemæo Βάμμυλα, ut censeo. Ita habet VII, 1, 9:

Μέλκυνδα	120° 20' — 13° 20'
Ἐλαγκὼν ἐμπόριον (Calicut?)	120° 25' — 14°
Κοττιάρα μητρόπολις (Cochin?)	121° — 14°
Βάμμυλα	121° 20' — 14° 15'
Κομμάρια ἄχρον καὶ πόλις (Comorin)	121° 45' — 13° 30'

Ut in antec. Ptolemæus intervalla locorum nimium auxit, sic in hoc tractu ultra modum contraxit. Manertus V, 1, p. 216 Bammala hodie esse putat *Manpoly* vicum non longe ab *Anzenga* boream versus situm,

ἑτερος τόπος τὸ Κομάρ λεγόμενον, ἐν ᾧ τόπῳ βριάριον * ἐστὶ καὶ λιμὴν, εἰς δὲ οἱ βουλόμενοι τὸν μέλλοντα αὐτοῖς χρόνον ἱεροὶ γενέσθαι ἐρχόμενοι ἀπολοῦνται καὶ χῆροι μένουσιν αὐτοῦ· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ γυναικες· ἱστορεῖται γὰρ τὴν θεὸν ἐκεῖ ἐπιμεῖναι κατὰ τινὰ χρόνον καὶ ἀπολεῖσθαι.

59. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κομαρεὶ ἐκτείνουσα (πρὸς τὸν νότον) χώρα μέχρι Κόλχων, ἐν ᾗ κολύμβησις τοῦ πινικτοῦ ἐστίν· ἀπὸ δὲ καταχρισίμων κπεργάζεται· ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Πανδίωνά ἐστι. Μετὰ δὲ Κόλχους ἐκδέχεται πρότερος αἰγιαλὸς ἐν κόλπῳ κείμενος, ἔχων χῶρον μεσόγειον, λεγόμενον Ἀργάλου· ἐν ἐνὶ τόπῳ * τερονεῖται

alius sequitur locus Comari dictus, ubi *Comari promontorium* est ac portus, ad quem qui per reliquum vitæ tempus sacri esse volunt, conferentes se abluuntur ibique remanent vidui. Idem mulieres quoque faciunt; videlicet dea aliquando ibi commorata et lavata esse perhibetur.

59. A Comari (meridiem versus) regio extenditur usque ad Colchos, ad quam margaritarum piscatio est; condemnati ei operam navant; ad Pandionem regem pertinet. Post Colchos autem aliud sequitur litus in sinu positum, locum habens mediterraneum cui Argali nomen. In uno hoc loco *nenur* margaritarum

quem in meis mappis non invenio. — 1. τὸ Κομάρ] postea habes Κομαρεὶ, quod etiam h. l. fuerit reponendum. — [βριάριον] corrupte; φρούριον conj. Stuck.; ἱερὸν Lassen I, p. 159 et Schwanbeck p. 330, aptius, quamquam mireris notissimam vocem tam mire detortam. Fuerit: ἐν ᾧ τὸ Κομαρεὶ ἄκρον καὶ λιμὴν. — 3. γενέσθαι χῆροι μένουσιν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐρχόμενοι ἀπολοῦνται codex; ejecta v. καὶ, transposuit Fabricius. — 5. τὴν θεὸν ἐκεῖ ἐπὶ μῆνας κατὰ τινὰ χρόνον ἐκεῖ ἀπολεῖσθαι codex; em. Schwanbeck. Dea autem sec. Bohlen. *Ind.* I, p. 27 est *Kali*, vel ut probabilius censet Lassen. *Ind-Alt.* I, p. 158 *Kumari*, Sivæ conjux. Expectabas nomen deæ in periplo memorari; quare scribere malim: τὴν θεὸν Κομαρεὶ μένσαν κατὰ τ. χρ. ἐκεῖ ἀπολεῖ.

§ 59, l. 7. ἐκτείνουσα πρὸς τ. νότον χώρα] Verba πρὸς τὸν νότον codex habet post v. κπεργάζεται. Ex vera locorum ratione dicendum erat πρὸς ἀνατολὴν, at quæ post Nelecynda emporium sequuntur neque ipse vidit auctor, neque ab aliis accuratiora accepit, adeo ut admodum vaga sit descriptio, quam erudire non nostri est. Mannertus V, 1, p. 223 ut verbis πρὸς τὸν νότον sensum intorqueret, auctorem ab occidentali Indiæ peninsula latere subito transilisse censuit ad latus occidentale; ac Κομαρεὶ non hod. *Comorin* dici, sed promontorium *Calymere*, a quo meridiem versus Pandionis regnum pertineret. Mitto similia aliorum ludibria. Ceterum oratio in laeniis nostris vacillat. — 9. μέχρι Κόλχων] De Colchorum situ magna sententiarum varietas. Quodsi verba Periplus sequimur, Colchi erant ad confinia tractus sequentis, in quo Ἀργάλου locum Noster memorat, et quem Ptolemæus dicit sinum Argaricum seu Agaricum (*Palksbai*), Cory promontorio (h. *Ramanan-Kor*) a sinu Colchico diremtum. Eodem facit, quod margaritarum piscatio maxime pertinet ad objectam Cory promontorio insulam *Manaar*. Porro quum Dionysius Per. 1148 dicat: παρὰ τέρματι Κωλιθὸς αἰγὴς itemque v. 592 Taprobanen appellet Κωλιθάδος μεγάλην νῆσον, nec non Strabo Κωλιακούς (Κωνιακούς codd.) e regione Taprobanes collocaverit, Ptolemæus denique habeat Κῶρον ἄκρον καὶ Καλλυγικόν (corrupt. ex Κωλιακόν): haud improbabiliiter voces Κῶρον, Κωλὶς, Κόλχοι ejusdem nominis varias formas esse censet Vincentus, et quum in *Rami-ceram* sit *Rami-coil* (Rami templum), in eo ipsum Κόλχοι locum reperisse sibi videtur. Alii, ut d'Anvil-

lius, Rennel, Robertson Colchos ponunt ubi nunc est *Cillecarre* locus infra Cory prom. versus meridiem fluvio adjacens. Aliter statuendum est, si Ptolemæi rationes sequi mavelis; is enim Colchus in medio sinu Colchico collocat. Ita habet VII, 1, 10:

Κρέων ἐν κόλπῳ Κολχικῷ, ἐν ᾧ κολύμβησις πινικτοῦ.

Σωσίκορραι (<i>Tuticorin?</i>)	122° — 14° 30'
Κόλχοι (<i>Coil?</i>) ἐμπόριον,	122° — 15°
Σωλήνης ποτ. ἐκβολαί	124° — 14°

secundum quæ Colchi componendi forent vel cum *Tuticorin*, vel, quod malim, cum *Coil*, quod non longe a *Tuticorin* distat, sed ab ora paullo remotius est (V. Ritter V, p. 516). Benfeyus denique pro Colchis habet hodiernam urbem *Calcaud*, quæ sententia cum geographorum testimonio non concilianda nonnisi nominis nimitur similitudine. Sinus Κολχικὸς etiam nunc *Kolkhi*, sinus Ἀργαρικὸς hodieque *Artingari* vocatur, ut Ritterus V, p. 516 tradit. In Tabula Peut. notantur *Colchi Indorum*, quod ap. Geogr. Rav. II, 1 abiit in *Colpissendurum*. — 9. κατὰ χρονὸν] Notes vocabulum. Subjiciuntur in cod. verba πρὸς τὸν νότον, de quibus jam monuimus. In mentem venerat fort. fuisse: ἀπὸ δὲ καταχρισίμων κπεργάζεται τῶν πρὸς θάνατον, si hoc concesseris pro τῶν ἐπιθανάτων. De margaritarum piscatione v. quæ citavi ad Isidori fragm. p. 255. — 11. πρότερος] vox suspecta; nullus sequitur δεύτερος; sed in antec. de Παράλλει sermo erat, quam si etiam Ἀργαλικὸν dicere licebat, hoc loco pro πρότερος possis εἶτερος Ptolemæo hic αἰγιαλὸς est κόλπου τοῦ Ἀργαλικοῦ (Ὁργαλικὸς v. l.) atque χώρα Πανδίωνος, inde a Κῶρου promontorio (125° 25' — 13° 20'), post quod sita est Ἀργεῖρον (Ἀγάρον, Ἀγανὸς v. l.) πόλις (125° 4' — 14° 30') et Σαλοῦρ ἐμπόριον (125° 30' — 15° 30'). — 11. χῶρον] χῶρον μεσόγειον λεγόμενον codex. Possis etiam: χῶρον .. λεγομένην. Fabricius scr. λεγόμενος, ad αἰγιαλὸς vocem referens. — 12. ἐν ἐνὶ τόπῳ. πινικτὸν] Inclusa supplevi; pro τὴν codex præbet τῆς. Vocis τερονεῖται emendatio perambigua. Possis in hanc sententiam: ἐν ἐνὶ [τοῦτο τῶ] τόπῳ [ἐν οὐδενὶ δὲ]τέρῳ ὄνεσται τὸ .. πινικόν. Suspicari etiam licet hunc in modum: ἐν ἐνὶ τόπῳ [αὐτῆς τετραίνεται, ἐν δὲ]τέρῳ νεῖται τὸ .. πινικόν, præeunte Salmasio, qui in Exerc. Pl. p. 791 proposuit: ἐν ἐνὶ τόπῳ περονεῖται (*perforatur*) deb. περονάται) παρ' ἀκτὴν τῆς Ἠπ.; ad Tertullian. (De pall. p. 218) autem pro περονεῖται: maluit ἐρο-

τὸ παρ' αὐτὴν τὴν Ἡπιοδώρου [νῆσον] συλλεγόμενον πινικίον φέρονται γὰρ ἐξ αὐτῆς σινδόνες, * ἑβαργαρείτιδες λεγόμενα.

60. Τῶν δὲ τοπικῶν ἐμπορίων τε καὶ ὄρων, εἰς οὓς οἱ ἐκ τῆς Λιμυρικῆς καὶ ἀπ' ἄρκτου πλέοντες κατ-
άγονται, ἐπισημότερα καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς κείμενα ἐστὶν ἐμπορία Καμάρα καὶ Ποδούκη καὶ Σωπάτμα, ἐν οἷς τοπικὰ μὲν ἐστὶ πλοῖα μέχρι Λιμυρικῆς παραλεγόμενα τὴν γῆν, ἕτερα δ' ἐκ μονοξύλων πλοίων μεγίστων ἀρκίς ἐξευγμένων, λεγόμενα σάγγαρα, τὰ δὲ εἰς τὴν Χρυσῆν καὶ εἰς τὸν Γάγγην διαίροντα κολανδιόφοντα τὰ μέγιστα. Προχωρεῖ δὲ εἰς τοὺς τόπους πάντα τὰ εἰς τὴν Λιμυρικὴν ἐργαζόμενα, καὶ σχεδὸν εἰς αὐτοὺς κατ-
αντᾶ τὸ τε γρήμα τὸ ἀπ' Αἰγύπτου φερόμενον τῷ παντὶ χρόνῳ καὶ τὰ πλείστα γένη πάντων τῶν ἀπὸ Λιμυρικῆς φερομένων, [καὶ] διὰ ταύτης τῆς παραλίης ἐπιχορηγομένων.

61. Περί δὲ τὴν μετ' αὐτὴν χώραν, ἥδη πρὸς ἀνα-
τολὴν τοῦ πλοῦς ἀπενεύοντος, εἰς πέλαγος ἔκκεται πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν νῆσος λεγομένη Παλαισιμούδου,

ad Epidiori (*Heliodori*?) insulam collectæ. Exportantur enim hinc sindones quæ *margaritides* (?) vocantur.

60. Inter emporia horum locorum et navium stationes, in quas a Limyricæ et a borea navigantes appellant, insigniora hoc se ordine excipiunt: primum Camara, tum Poduca, dein Sopatma. Propria horum locorum sunt navigia, quæ usque ad Limyricen litus legere solent; alia rursus e maximis naviculis uniligneis invicem colligatis vocantur sangara; ea denique quæ in Chrysen et ad Gangem trajiciunt maxima, colandiophonta vocantur. Importantur in hæc loca quæcunque in Limyricen negotiandi causa mittuntur, et omnes fere species quovis tempore ex Ægypto afferri solitæ, plurimaque eorum quæ e Limyricæ exportantur et per tractum hunc litoralem suppetantur.

61. Circa sequentem regionem, jam vergente ad ortum navigatione, in pelagus projecta est occasum versus tendens Palasimundu insula, quæ apud anti-

vetitæ verbum effingi, i. e. in modum lance netur. Idem Exerce. p. 826 pro σινδόνες ἑβαργαρείτιδες, quod codex præbet, legi jussit: σινδ. μαργαρίτιδες, adeo ut intelligantur tunicæ καταμάραροι, margaritis consertæ. Hæc non carent veri specie, præsertim si premas particulam γὰρ post v. φέρονται; pro certis tamen minime venditaverim, quum ultro sese offerat suspicio sindones uti a Gangis regione Γαγγητικὰ dicuntur (§ 63), sic hoc loco ab Argalo sive Argarodici: αἱ Ἀργαρίτιδες, ex quo scriba fecit ἑβαργαρείτιδες. — Epidiori insulam ad hod. *Manaar* referunt, ob vigentem ibi margaritarum piscationem (v. Ritter. V, p. 516); non novit hoc insulæ nomen Ptolemæus, qui *Manaar* ins. Ναυλ-
γεριν appellare videtur, judice Mannerto V, 1, p. 284. Plinius VI, 24 inter Coliacum (Κώρυ) prom. et Taprobanem medio cursu obviam fieri dicit *Solis insulam*; fortasse non diversa est Nostri νῆσος Ἡπιοδώρου, quam potius Ἡλιοδώρου scribendam esse putes, componendamque cum Κώρυ insula Ptolemæi (*Ramisseram*).

§ 60. τῶν δὲ τοπικῶν ἐμπορίων] τῶν δὲ καὶ τούτων ἐμπορίων codex. Bernhardyus proposuit τούτων δὲ τῶν ἐμπορίων, in quo nescis quoniam referas vocem τούτων. Possis paullo durius: τῶν δὲ ἀπὸ τούτου vel τούτων ἐμπορίων i. e. τῶν δὲ μετὰ ταῦτα ἐμπορίων. || — 7. Καμάρα] Ni fallor, Καμάρα apud Ptolemæum VII, I, p. 516 vocatur Χαθήρις ἐμπορίον ad multifida ostia Χαθήρου (hod. *Cavery*) fluvii. Fortasse hod. *Carrical*, || — Ποδούκη] Ποδούκη Ptol.; sanscrit. *Podukeri* (i. e. νέα πόλις), sec. Bohlen. *Ind. I*, p. 26 et Ritter V, p. 516; lingua Tamulica *Puducherry* (teste Benfeyo l. l. p. 98), unde recentiores fecerunt *Pondichery*. || — Σώπατμα] Hoc nomen non habet Ptolemæus, qui inter Poducam et Mæsoliam duo recenset emporia Μελάγγην et Μονάρρα. Indice Σωπάτμα fuisse *Supatna*, pulchra urbs, censent Bohlen cum eoque Ritterus l. l. Situs urbis ignotus; fort. ad hod. *Madras* quaerendus. || — 10. ἀφαίς] ἀφ' ἧς codex; ὑφαίς Fa-

bricius, explicans: *rudentibus*. || — σάγγαρα] lingua sanscrit. significare *Kauffahrteischiffe* dicit Benfey. p. 307. De significatione vocis κολανδιόφοντα nil asseverare audeat Accentu vox in cod. caret. Pro τὰ μέγιστα scrib. videtur ὄντα μέγιστα, nisi fuit κολάνδια, ὄντα μέγιστα. Ceterum ita Vicentus II, p. 521: « The different sorts of vessels constructed in this ports are likewise correspondent with modern accounts; the monoxyla are still in use, not canoes, as they are sometimes improperly rendered; but with their foundation formed of a single timbre, hollowed, and then raised with tiers of planking till they will contain 100 or 150 men. Vessels of this sort are employed in the intercourse between the two coasts; but the kolandiophonta, built for the trade to Malakka, perhaps to China, were exceedingly large and stout, resembling probably those described by Marco Polo and Nicola di Conti. Barthema likewise mentions vessels of this sort at Tarnasari, that were of 1000 tons burthen, designed for this very trade to Malakka ». || — 14. τὸ τε γρήμα] τὸ δὲ χρ. et dein χρόνῳ κατὰ πλείστα cod.; em. Schwanb. p. 487.

§ 61. περί δὲ τὴν μετ' αὐτὴν χώραν] περί δὲ τῶν μετ' αὐτὴν χωρῶν codex. Perversam hanc de situ insulæ opinionem confirmant quæ leguntur § 62, ubi post Taprobanes descriptionem pergit: Περί δὲ τούτους τοὺς τόπους... Μασαλία παράκειται χώρα. || — 20. πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν] Cf. Eratosthenes ap. Strabon. p. 691: Τὴν δὲ Ταπροβάνην πελαγίαν εἶναι φασὶ νῆσον, ἀπέχουσαν τῶν νοτιωτάτων τῆς Ἰνδικῆς τῶν κατὰ τοὺς Κωλιακούς (Κωνιακούς codd.) πρὸς μεσημέριαν ἡμερῶν ἑπτὰ πλοῦν, μήκος μὲν ὡς διτακισχιλίων σταδίων ἐπὶ τὴν Ἀῤῥιοπίαν (Cf. Gosselin *Rech.* III, p. 294). Hæc magis adhuc exaggeravit Noster. || — Παλαισιμούδου] πάλαι σιμούδου codex. Marcianus p. 3: τῆς Ταπροβάνης καλούμενης, τῆς Παλαισιμούδου λεγομένης πρότερον. Id p. 15: ἡ Ταπροβάνη νῆσος ἡ Παλαισιμούδου

παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτὼν Ταπροβάνη. Ταύτης τὰ μὲν πρὸς βορέαν ἔστιν ἡμέρα καὶ διαπλεῖται τοῖς εἰς τὸν * πλιονακτισίνει καὶ σχεδὸν εἰς τὸ κατ' αὐτῆς ἀντιπαρ-
κείμενον Ἀζανίας παρῆκει. Γίνεται δὲ ἐν αὐτῇ πινι-
6 χὸν καὶ λιθία διαφανῆς καὶ σινδόνες καὶ χελῶναι.

62. Περὶ δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὴ τῇ μεσογείῳ παρῆκουσα Μασαλία παράκειται χώρα· γίνονται ἐν αὐτῇ σινδόνες πλεῖσται. Ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς αὐτὴν τὴν ἀνατολὴν διαπεράσαντι τὸν παρακείμενον κόλπον
10 ἡ Δαρσαρηνή χώρα, φέρουσα ἐλέφαντα τὸν λεγόμενον βωσαρῆ, καὶ μετ' αὐτὴν, εἰς τὸν βορέαν ἡδὴ ἀπονεύοντος τοῦ πλοῦς, βάρβαρα πολλὰ ἔθνη, ἐν οἷς οἱ Κιρράδαι, γένος ἀνθρώπων ἐντεθλιμμένων τὴν βίνα,

quiores Taprobane vocatur. Cujus pars septemtrionalis dici est in eam trajicienti navigatio; australi autem sui parte paulatim ad occasum tendit, et pene ad oppositum Azaniæ litus pertingit. Provenit in ea piper, lapides pellucidi, sindones, testudines.

62. Circa hæc loca per longum tractum mediterraneis prætensa est Masalia regio; conficiuntur in ea sindones plurimæ. Hinc versus ortum naviganti et adjacentem sinum trajicienti Desarene regio occurrit, elephantem nutriens, qui Bosare (Desare?) vocatur. Deinde navigatione ad boream vergente, multæ sunt gentes barbaræ, inter easque Cirrhadæ, ferum genus hominum naribus depressis; alia est Bargysorum gens

καλουμένη πρότερον, νῦν δὲ Σαλική. Id. p. 144 : ἡ δὲ Ταπροβάνη νῆσος πρότερον μὲν ἑκαλεῖτο Παλαισιμόνδου, νῦν δὲ Σαλική. Plinius VI, 24 memorat *oppidum Palæsimundum omnium ibi clarissimum*. Contra ap. Ptolem. VII, 4, 1 de Taprobane legitur : ἡ τις ἑκαλεῖτο πάλαι Σιμόνδου, νῦν δὲ Σαλική, suffragante Stephano s. v. : Ταπροβάνη.. ἡ πάλαι μὲν ἑκαλεῖτο Σιμόνδου, νῦν δὲ Σαλική. Atque hoc rectius habere censent, siquidem in Σιμόνδου vestigia antiqui nominis *Selan div vel diu* deprehendi opinantur. V. Renaudot *Anciennes relations des Indes* (1718) p. 133 eumque secutus Ritter. VI, p. 19. Hæc incerta, illud vero patet et Marcianum et Plinium et Nostrum (probantibus verbis παρὰ δὲ ἀρχαίως) Palæsimundi nomen agnovisse. Apud Ptolemæum dubia est scriptura; unus Stephanus Byz., ex codice vitio, ut videtur, pendens, aperte favet sententiae Renaudoti. In eo Noster differt quod Taprobanes, non Palæsimundi, nomen antiquius esse dicit. Ceterum. v. Lassen De Taprobane ins. 1842. *Ind. Alterth.* I, p. 260. — 1. αὐτῶν] abesse vocem malim. — 2. τὰ μὲν πρὸς βορέαν ἡμέρα καὶ διαπλεῖται τοῖς εἰς τὸν πλιονακτισίνει 8 καὶ σχεδὸν κτλ.] Sic codex. Salmasius l. l. p. 781 conjecit : διαπλεῖται τοῖς ἰσθμοῖς πινιμμένοις ναυοῖ καὶ σχεδόν. Quodsi in ejusmodi licentia acquiescere velis, quodcumque in textum licet intrudere. Vossius ad Melam p. 579 ita : « Legendum est καὶ διαπλεῖται τοῖς εἰς τὸ πλεῖον εἰκοστινῇ. Εἰκοστινῇ idem est quod εἰκοσταῖη. Trajectus enim a proxime continentis portu in insulam viginti ad summum fiebat diebus, sed Indicis navigiis; nam Romanis et Græcis navibus intervallum id facie septem diebus absoluebatur. » Hæc quoque nihili. Nam ut mittam ineptum istud εἰκοστινῇ vocabulum, dies isti viginti (de quibus vid. Onesicritus ap. Strabonem p. 691) non a proximo Indiæ litore, sed a Prasiolorum regione numerantur, uti liquet ex Plinio VI, 24. Probabiliora tentavit Schwanbeckius, recte ille monens τὰ μὲν πρὸς βορέαν postulare quod his opponatur et cum seqq. verbis καὶ σχεδὸν jungi possit. Conjecit igitur : ταύτης τὰ μὲν πρὸς βορέαν ἔστιν ἡμέρας τὸ πλάτος, τὰ δὲ εἰς νότον ἐπὶ πλείον ἔκτελει καὶ σχεδὸν κτλ. Sed hæc quoque ab acceptis longius recedunt. Prima verba ἔστι ἡμέρα καὶ διαπλεῖται (sc. εἰς αὐτὰ) nihil adeo cogit cur corrupta putemus. Ut sensum inferrem absque majoris lacunæ auxilio verti quasi in græcis esset : Ταύτης τὰ

μὲν πρὸς βορέαν ἔστιν ἡμέρας [δρόμος] τῇ διαπλεόντι, τοῖς [δ'] εἰς [νότον] πλείον ἀεὶ εἰς [δύσιν] τένει καὶ σχεδὸν κτλ. — 5. λιθία διαφανῆς] Cf. Ptolemæus VII, 4, 1 : Γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς (τοῖς Σάλιοις) δρυαί, μέλι, ζιγγίβερι, βήρυλλος, ὑάκινθος, μέταλλα παντοῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν ἄλλων· γεννᾷ δὲ καὶ ἑλέφαντας καὶ τίγρεις (non veros tigres sed pardalium speciem). De gemmis insule deque margaritis vide Ritter VI, p. 108 sqq. Testudines Ceylon insulæ, maxime quæ circa *Punto Gallo* capiuntur, magnitudine testarumque præstantia etiam nunc celebrantur.

§ 62, l. 6. τῇ με. σ.] τῆς μεσογείῳ cod. — 7. Μασαλία] Ptolemæus VII, 1, 15 hunc tractum vocat Μασωλίαν, in qua primum memorat ostia Μαισώλου ποταμοῦ (hoc. *Godavery*, ut recte statuere videtur Benfeyus p. 97, contra eos disputans qui cogitarunt de *Kistna* fluvio, cum *Tyna* Ptolemæi potius componendo); dein recensentur : Κοντακόσσυλα ἐμπόριον, Κόδδουρα, Ἀλλοσόγγη ἐμπόριον et τὸ ἀφῆτῆριον τῶν εἰς τὴν Χρυσῇ ἐμπλεόντων (136° 20' - 11°). Nomen Masolia s. Masalia ductum a populo circa ostia *Godavery* habitante, ejus nomen sanscritum *Maushala* superest in urbe *Maushalipatana*, hod. *Masulipatam*. — 10. ἡ Δαρσαρηνή] sanscrit. *Dacarna* (v. Lassen Instit. ling. pracr. App. p. 16. *As. Res.* VIII, p. 343. Benfey. p. 93). Regionem ejus nominis Ptolemæus non habet, sed Δωσάρωνα fluvium (142° 25' - 18°). Noster elephantem hujus regionis βωσαρῆ dici ait; puto a regione vocari et leg. βωσαρῆ. Δωσαρηνή vel δαρσαρηνή. Fluvios post Masolum Ptolemæus memorat Μανάνδαν (*Mahanuddi*), Τύνδιν (*Braminy*, ad ejus ostium *Kunka* ?), Δωσάρων (*Burabalang*, ad quem *Balasore* urbs ?), Ἀθάμαντα (*Subunraka* ?), Γάγγην. Secundum Ptolemæi rationes Desarene regio non ita longe a Gange fluvio ponenda esset; attamen aliter statuisset Periplus auctor videtur, quum alios complures populos ante Gangem ponat, ut Cirrhadas, quos Ptolemæus post Gangem in memorat. — 13. Κιρράδαι] Ptolemæus VII, 2, 16 Κιρράδαν, ἐν ἣ φασὶ γίνεσθαι τὸ κάλλιστον μαλάθιον, post Gangaridas collocat. Gentem hanc Mongolicam Σιράτας dicit Alianus A. N. XVI, 22 : Σικράται πέρην Ἰνδὸν ἔθνους... σμολὶ τὰς βίνας, apud quod serpentes maximi. Plinius VII, 18 : *Megasthenes gentem inter nomades Indos narium loco foramina tantum habentem, anguium modo loripedem, vocari Scyrites*. Plura

ἀγρίων, καὶ Βαργύσων ἕτερον ἔθνος καὶ τὸ τῶν Ἰππιό-
προσώπων [ῆ] Μακροπροσώπων, λεγόμενον ἀνθρωπο-
φάγον εἶναι.

63. Μετὰ δὲ ταῦτα, εἰς τὴν ἀνατολὴν [πλεόντων]
καὶ τὸν ὠκεανὸν ἐν δεξιῷ ἐχόντων, εὐδυνύμα δὲ τὰ
λοιπὰ μέρη ἔξωθεν παραπλεόντων, ὁ Γάγγης ἀπαντᾷ
καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἑσχάτη τῆς ἀνατολῆς ἥπειρος,
ἡ Χρυσή. Ποταμὸς δὲ ἐστὶ περὶ αὐτὴν ὁ Γάγγης λε-
γόμενος, καὶ αὐτὸς μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν,
ἀπόβασιν τε καὶ ἀνάβασιν τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ Νεῖλῳ,
καθ' ὃν καὶ ἐμπόριόν ἐστιν δμῶνυμον τῷ ποταμῷ,
ὁ Γάγγης, δι' οὗ φέρεται τὸ τε μαλάθρονον καὶ ἡ Γα-
γγητικὴ νάρδος καὶ πινικὸν καὶ σινδόνας αἱ διαφρο-
τάται, αἱ Γαγγητικαὶ λεγόμεναι. Λέγεται δὲ καὶ
15 χρυσωρύχια περὶ τοὺς τόπους εἶναι, νόμισμά τε χρυ-
σοῦ, ὁ λεγόμενος κάλις. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν ποταμὸν
νῆσός ἐστιν ὠκεάνιος, ἑσχάτη τῶν πρὸς ἀνατολὴν με-
ρῶν τῆς οἰκουμένης, ὑπ' αὐτὸν ἀνέχοντα τὸν ἥλιον,
καλουμένην Χρυσή, χελώνων ἔχουσα πάντων τῶν κατὰ
20 τὴν Ἐρυθρὰν τόπων ἀρίστην.

64. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν χώραν ὑπ' αὐτὸν ᾗδὴ τὸν
βορέαν, ἔξωθεν εἰς Θινός τινα τόπον ἀποληγουσῆς τῆς
θαλάσσης, παράκειται ἐν αὐτῇ πόλις μεσόγειος μεγίστη,
λεγομένη Θιναι, ἀπ' ἧς τό τε ἔριον καὶ τὸ νῆμα καὶ τὸ
25 ὀθόνιον τὸ Σηρικὸν εἰς τὰ Βαργύαζα διὰ Βάκτριον περὶ
φέρεται καὶ εἰς τὴν Λιμυρικὴν πάλιν διὰ τοῦ Γάγγου

et Hippioprosoporum (*sive*) Macroprosoporum (equi-
num vel longum vultum habentium), qui anthropo-
phagi esse feruntur.

63. Post hæc versus ortum tendenti et Oceanum
habenti a dextra et oram, quæ ad sinistram sequitur,
ex alto prætervehenti Ganges occurrit, ac prope eum
ultima Orientis regio, Chryse sive Aurea. Circa eam
est Ganges fluvius omnium in India maximus, qui
eodem quo Nilus modo crescere et decrescere solet.
Adjacet ei emporium, quod eodem quo fluvius nomine
Ganges vocatur. Per id malabathrum et Gangetica
nardus et piper et præstantissimæ sindones, Gangetica
dictæ, exportantur. Prætera aurifodinas in his locis
esse ferunt, atque nomisma aureum, quod Caltis vo-
catur. Ad hunc porro fluvium in Oceano insula jacet,
habitati orbis pars versus ortum ultima, sub ipsum
sitam solem orientem; Chryse appellatur; testudinem
habet omnium quæ per loca maris Erythræi reperiun-
tur præstantissimam.

64. Post hanc regionem sub ipsam boream, mari
extrinsecus in Thinis locum quandam desinentem, in
mediterraneo Thinis tractu sita est urbs maxima, Thina
dicta, ex qua lana (*lanugo arboris laniferæ*) et filum
et othonium Sericum Barygaza per Bactriam terrestri
itinere, et per Gangem fluvium in Limyricen ex-

de hac gente (*Ciratas* in Indorum libris) et similibus
v. in not. ad Fragm. Histor. tom. II, p. 425. || —
1. Βαργύσων] Hanc continentis gentem Ptolemæus
non habet, memorat autem Βαρούσας insulas quinque
anthropophagorum (VII, 2, 28).

• § 63, l. 4. πλεόντων suppl. Fabricius. || — 10. ἀνά-
βασιν. Νεῖλῳ] Cf. Ælian. An. N. XII, 41 : πλατύ-
νεται δὲ καὶ ὑπερεκχεῖται εἰς σταδίους τετρακοσίους. De
annuis fluvii incrementis ex vi quam etesiae in æquor
Bengalicum exercent, explicandis v. Ritter. VI, p. 1215
ibiq. laudati. || — 12. Γαγγητικὴ cod. h. l. et mox iterum.
|| — 12. ὁ Γάγγης] Cf. Ptol. VII, 1, 81 : Τὴν δὲ περὶ τὰ
στόματα τοῦ Γάγγου πᾶσαν κατέχουσι Γαγγαρῖται, ἐν οἷς
πόλις ᾗδε ὁ Γάγγης βασιλείουν, quam urbem ad tertium
suum fluvii ostium collocat. Gangen urbem mediterranea-
m ex Artemidoro memorat Strabo p. 719, Nostram
ab oriente hodiernæ *Dulipur* s. *Dulispur* fuisse cen-
set Mannert. V, 1, p. 110. || — 16. καλὶς] Ejus no-
minis numum etiam nunc in Bengalia esse monet Vin-
centus. Subesse vocem sanscrit. *Kalita*, i. e. numeratum,
Benfeyus p. 309 censet. || — 19. καλομένην] χλειομέ-
νη cod.; em. Salm. || — 19. Χρυσή] Ultima terrarum
Noster eodem fere modo sibi efformavit, quo Alexan-
drini geographi, qui tamen Chrysen nondum noverant.
Eo nomine fama involvitur quæ de ultimæ hujus regio-
nis divitiis ad Græcos venerant. Situm pro cogniti-
onis geographicæ progressu alii aliter definiebant. Anti-
quissimam Chrysen famam servare videtur Plinius
VI, 23, 80, ubi : *Extra ostium Indi Chryse et Argyre,*
fertiles metallis, ut credo; nam quod aliqui tradidere,

aureum argentumque iis solum haud facile crediderim
Mela III, 7 ita : *Ad Tamum* (aut *Tabin*. Cf. Plin.
VI, 20) *insula est Chryse, ad Gangem Argyre*. Tabis
autem Melæ est Tauri promontorium ultimum. Igitur
Chrysen insulam ponit ubi Eratosthenes collocat
Thinas, a borea Gangis, in confiniis Oceani Indici et
Scythici. Noster Chrysen habet insulam prope Gan-
gem in alto sitam. Ptolemæi ævo dilatata terrarum
transgangeticarum cognitione, Chryse est nota omni-
bus peninsula. Cf. Marcian. p. 14 Huds.

§ 64, l. 22. Θινός] Eadem forma in sqq. bis re-
currit, quam temere in Σινών mutari voluit Salmasius.
|| — 24. Θῖνα codex. Θῖναι urbs vocatur Eratosthe-
ni ap. Strabon. I, p. 64 et 68, sita ad extremum Emodi
montem sub eodem quo Rhodus parallelo. Hæc
cum Nostris concinunt. Ptolemæus VII, 3, 6 urbem ad
sui orbis extremitatem transferens in Sinarum terra
ponit 39 latit. australis : ἡ μητρόπολις (τῶν Σινῶν)
Σῖναι ἢ Θῖναι· ὅστε μέντοι χαλκᾶ τελεῖν φασὶν αὐτὴν ἔχειν
ὅστε ἄλλοι τὴν ἀξιόλογον. Cf. Marcian. p. 14 Huds. Ce-
terum quatenus veræ urbis memoria subest, situm
qualem antiquiores geographi exhibent, ad probabili-
tatem multo propius accedere recte viri docti monue-
runt. Heerenius *Ideen* I, 2, p. 668 de urbe *Peking*
cogitavit, Mannert V, 1 p. 204 de *Schunnin* in *Gunnan*
provincia, alii de *Nanking*, vel ob nominis similitudi-
nem de urbe *Tsin* in provincia *Sthensi*, ubi *Sin* seu
China regnum octavo ante Christum seculo conditum
esse Chineses narrat (V. Ritter. II, p. 199). || —
25. Βαργύαζαν cod.

ποταμοῦ. Εἰς δὲ τὴν Θῖναν ταύτην οὐκ ἔστιν εὐχερὲς ἀπελθεῖν· σπανίως γὰρ ἀπ' αὐτῆς τινὲς οὐ πολλοὶ ἐρχονται. Κεῖται δὲ ὁ τόπος ὑπ' αὐτὴν τὴν μικρὰν ἄρκτον, λέγεται δὲ συνορίζειν τοῖς ἀπαστραμμένοις μέρεσι τοῦ Πόντου καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, καθ' ἣν ἡ παρακειμένη λίμνη Μαϊωτὶς εἰς τὸν ὠκεανὸν συναναστομοῦσα.

65. Κατ' ἔτος δὲ παραγίνεται ἐπὶ τὴν συνορίαν τῆς Θινὸς ἔθνος τι, τῷ μὲν σώματι κολοβοὶ καὶ σφόδρα πλατυπρόσωποι, ἐννοαῖς δὲ λῆστοι· αὐτοὺς [δὲ] λέγεσθαί [φασι] Σησάτας, παρομοίους ἀνημέροις· παραγίνονται σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις, βασιάζοντες φορτία μεγάλα [καὶ] ταρπόνας ὠμαμπελίνους παραπλησίας, εἰτ' ἐνεπιμένουσιν ἐπὶ τινὰ τόπον τῆς συνορίας αὐτῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Θινὸς, καὶ ἐορτάζουσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ἐπιστρώσαντες ἑαυτοῖς τὰς ταρπόνας, καὶ ἀπαίρουσιν εἰς τὰ ἴδια εἰς τοὺς ἐσωτέρους τόπους. Οἱ δὲ ταῦτα δοκεύοντες τότε παραγίνονται ἐπὶ τοὺς τόπους καὶ συλλέγουσι τὰ ἐκείνῳ ὑποστρώματα, καὶ ἐξινιάσαντες καλάμους τοὺς λεγομένους πέτρους ἐπὶ λεπτὸν ἐπιδιπλώσαντες τὰ φύλλα καὶ σφαιροειδῆ ποιούσιν· διέρουσι ταῖς ἀπὸ τῶν καλάμων ἵναις. Γίνονται δὲ γένη τρία· ἐκ μὲν τοῦ μείζονος φύλλου τὸ ἀδρόσφαιρον μαλάθαθρον λεγόμενον, ἐκ δὲ τοῦ ὑποδε-

portantur. Ceterum in Thinem regionem pervenire haud est facile; raro inde pauci quidam adveniunt. Jacet locus sub Ursam minorem, ferturque conterminus esse aversis partibus Ponti et maris Caspii, juxta quod est sita Maotis palus, quæ in Oceanum effunditur.

65. Quotannis autem ad confinia Thinis gens quædam commeare solet hominum corpore pusillo, facie admodum lata, mente tamen mitissima, quos Sesatas (*Besadas*) vocant, feris assimilēs. Adveniunt cum uxoribus et liberis, magnas portantes sarcinas et sirpeas viridis vitis foliis comparandas. Deinde in confiniis suæ ipsorum et Thinis regionis alicubi commorantes per dies aliquot festa agunt substratis sibi sirpeis, et deinde in loca interiora ad suos revertuntur. Tum vero Thinis incolæ, observato illorum discessu, accurrentes strata ista colligunt, et ex calamis, quos petros appellant, nervis fibrisque extractis, et foliis in globulos convolutis et complicatis, calamorum fibris folia trajiciunt. Tria autem sunt genera; quod ex majore fit folio, hadrosphærum malabathrum dicitur; quod ex mediocri, mesosphærum; quod ex minore, micro-

3. ὑπ'] ἐπ' codex. || — 6. Μαϊωτὶς εἰς τὸν ὠκεανὸν συναναστομοῦσα] Cf. Plinius II, 97 de Maotide palude: *Sive ea oceani sinus est, ut multos advertito credidisse, sive angusto discreti situ restagnatio*. Id. VI, 13; Plutarch. Alex. c. 44; Curtius VI, 4; Orphic. Arg. 1045 sqq.; Lucan. Phars. III, 277; Seneca Herc. fur. 1328; Maximus Tyr. XXXVI et XXXII. || — 9. σφοδρὸι cod.; em. Salmasius p. 754. || — 10. πλατυπρόσωποι, ἐννοαῖς δὲ λῆστοι] πλατυπρόσωποι ἐννοεῖται αὐτοὺς λέγεσθαι Σ. codex. Salmasius I. I, dederat: πλατυπρόσωποι, σιμοὶ εἰς τέλος, αὐτοὺς δὲ λεγ. Σ., « parum prospere; nam et σιμοὶ junctura caret et obscurum est εἰς τέλος, nec infinitivus habet unde pendeat. Sententia fere poscit: ὀνόματι δὲ φασιν αὐτοὺς λέγεσθαι vel similia. » BERNHARDYUS. Vossius ad Melam III, 7 conj.: πλατυπρόσωποι, ἐννεοί, εἰς τέλος τε αὐτοὺς λεγ. Βησάτας. Quod ego dedi ad tradita proxime accedere videbatur. Cf. Plinius VI, 21: *Seres mites quidem sed et ipsi feris persimiles cætum reliquorum mortalium fugiunt, commercia expectant*. Mela III, 7: *Seres genus plenum justitia, ex commerciis, quod rebus in solitudine relictis absens peragit, notissimum*. Σησάτας αἱ] Leg. vid. Βησάτας vel Βησάδας. Cf. Ptolemæus VII, 1, 15: Μεθ' οὗς ὑπὲρ τὸν Μαλανδρὸν Τιλάδα, καλοῦσι δὲ οὕτως τοὺς Βησείδας· εἰσὶ γὰρ κολοβοὶ καὶ πλατεῖς καὶ πλατυπρόσωποι, λευκοὶ μέντοι τὰς χεῖρας. Id. § 17: Ὑπέρκειται πλησιάζουσα τοῖς Βησυγγεῖταις (sic) ἡ Χρυσὴ χώρα. Palladius De Brachman. in Pseudocalisth. III, 8, p. 103 sq.: τῶν καλούμενων Βησάδων τῶν τὸ πέπερι συναγόντων κτλ., ubi vide. || — 11. περ. ἀ ν η μ.] παρομοιούσιν ἡμέραις cod.; em. Salmasius. || — 12. φορτία μεγάλα τέρποντας ὠμαμπελίνων παραπλησίαια codex; ο. μ. ἐν ταρπόνας ὠμαμπελίνων παραπλησίαια Salmasius,

quod sive structuram verborum sive sensum spectes, admitti nequit. Vossius ad Melam I. I. conj.: φ. μ. πετρῶνές τ' ὠμαμπελίνων παραπλησίαια. « Dicuntur vero, ait, πετρῶνες a calamis malabathrinis, quos petros vocari scribit. || — 15. τῶν ἐπὶ τῶν ὑπὸ cod. || — 15. ἐορτάζουσιν] ἀρπάζουσιν cod.; probabiliter em. Vossius. || — 18. ταῦτα δοκεύοντες] τ. δοκοῦντες codex; οἱ δὲ χαρδοκούμεντες conj. Salmasius. Ceterum fabulam narrat auctor. Venerint Besadæ ad vicinæ regionis limites, ut malabathrum venderent. Expandebant in confiniis merces; tum recedebant, ut emptores pretium apponerent, muta ista commercii ratione, quam et Mela I. I. subindicat, et alios apud populos viguisse bene notum est. || — 20. ἐξινιάσαντες κτλ.] Salmasius p. 754: « Dioscorides, ubi de malabathro loquitur: ὕπερ συλλέγοντες διέρουσι λίνον... Isidorus de eodem malabathro: *Folium dictum, quod sine ulla radice innatans in Indiæ litoribus colligitur, lino perforatum siccant Indi atque reponunt*. Auctor Peripoli non lino perforari ac trajici pillulas illas, quæ ex malabathri foliis concinnabantur, sed ipsis nervis sive fibris calamorum sive virgarum malabathri; καλάμους enim vocat virgas ipsas ac surculos quibus hærebant folia. Atqui ex ipsis foliis fibras illas sive nervos desciant. Hoc ille vocat ἐξινιάζειν, hoc est ἵνας extrahere. » Ceterum de malabathro (*tamalapatra*), quod olim *betel* esse putabant, quum sit folium *lauri cassiæ*, vide quæ notat Lassenius *Ind. Alt. I*, p. 283 sq. || — 24. ἀδρόσφαιρον v.] Salmas. p. 754: « Malabathri folia olim in pillulas convoluta venum ibant, et hac forma in Europam adferebantur. Inde apud Didymum: φύλλον μαλάθαθρον σφαίριον πέντε, et alibi σφαίριον ἑν. » Plinius XII, 26, qui folium nardi putavit esse, quum sit malabathri-

εστέρου τὸ μεσόσφαιρον, ἔκ δὲ τοῦ μικροτέρου τὸ μικρόσφαιρον. Ἐνθεν τὰ τρία μέρη τοῦ μαλαβάθρου γίνεσθαι καὶ τότε φέρεται εἰς τὴν Ἰνδικὴν ὑπὸ τῶν καταργαζομένων αὐτά.

5 66. Τὰ δὲ μετὰ [τούτους] τοὺς τόπους, διὰ τε ὑπερβολὰς χειμῶνων καὶ πάγους μεγίστους δύσβατα ὄντα, εἴτε καὶ θείᾳ τινὶ δυνάμει θεῶν, ἀνερευνήτᾳ ἔστιν.

phærum. Hinc igitur tria existunt malabathri genera, quæ deinde ab iis qui confecerunt, in Indiam feruntur.

66. Quæ post hæc sequuntur regiones vel quod propter nimias tempestates et summa frigora difficilissimi sint accessus, vel etiam divina quadam numinum potestate, explorari nequeunt.

sere annonam ; ab amplitudine hadrosphærum vocatur majoribus foliis ; quod minoribus est mesosphærum appellatur.. Laudatissimum microsphærum e minimis folium.

§ 66, l. 5. τούτους addidit Fabricius. || — δύσβατα

ὄντα] δυσβάτων τε τόπων cod.; fortassis auctor sermonem parum curans scripserat : δυσβάτων ὄντων τῶν τόπων. Possis etiam servare vulgatam transponendo : διὰ τε ὑπερβολὰς χειμῶνων δυσβάτων τε τόπων καὶ πάγους μεγίστους.

APPIANOV IN ΔΙΚΗ.

ARRIANI HISTORIA INDICA.

1. De accolis Indi occidentem versus, Assacenis, Astacenis et Nysæis. — 2. Fines Indiæ. Eam Indiæ quæ ad occidentem vergit, Alexander et multi cum eo viderunt; de India orientem versus pauci scripserunt. — 3. Variorum de Indiæ magnitudine sententiæ. — Fluviorum copia et magnitudo. — 4. Nomina fluviorum. Indus et Ganges cum Nilo et Istro comparantur. — 5. Item de fluvii Indici. Megasthenis sententia de expeditionibus exteriorum in Indiæ, præcipue Bacchi et Herculis. — 6. Sila fluvius; pluvia in India; ceteri fluviorum; color Indorum. — 7. Quot sint Indiæ gentes. Historia Indorum. Primos Indos nomades ac feros ad cultiorem vitam adduxit Bacchus. — 8. Reges Indorum post Bacchum. De Hercule narratio. De margaritis Indiciis. — 9. Vita brevis hominum; præmaturæ nuptiæ in Pandæa, Hercule auctore. Numerus regum et annorum a Baccho ad Sandracottam. Præter Bacchum, Herculem et Alexandrum neminem in Indiæ expeditionem fecisse, neque Indos ipsos in alias gentes. — 10. Quomodo Indi mortuos honorant. De urbium multitudine et ratione cas construendi; de Palimbothris. Nemo in India servus. — 11. Septem Indorum ordines: sophistæ; agricolæ; pastores et venatores. Interponuntur quedam de magnis Indiæ arboribus. — 12. Artifices, mercatores, nautæ naviumque architecti; milites; inspectores; principes. Adduntur pauca his tribus in universum spectantia. — 13. Venatio elephantorum. — 14. De natura elephantorum. — 15. De tigride, formicis aurum effodientibus, psittacis, simiis, serpentibus. Medici Indorum. — 16. Vestitus et arma; frena equorum. — 17. Corpora Indorum; quibus animalibus Indi vehi solent. Elephas pretium concubitus. De nuptiis. Quo cibo vescantur Indi. Transitus ad expeditionem navalem. — 18. Trierarchi et præfecti classis; sacra et certamina, antequam solverit Alexander. — 19. Numerus militum et navium. Navigatio in Indo. — 20. Alexandri desiderium navigationis per mare Indicum in Persiam usque; ejusdem æstus de præfecto, quem lenit Nearchus. Cura classis a Nearcho suscepta, unde communis lætitia. — 21. Tempus quo Nearchus solverit. Initium navigationis. Stura. Caumara. Coreatis. Coccala. ARABES: Iru. Portus Alexandri. Bibacta. Sangala. Mora Nearchi per dies XXIV. — 22. Vento adverso remittente ultro classis progreditur. Domæ insula. Saranga. Sacala. Morontobara et Mulierum portus. Ostium Arabis annis. — 23. Ori-

tes: Pagala. Cabana. Cocala; ibi castra ponit Nearchus. Leonnati prælium cum Oritis. Remissio nautarum segniorum. — 24. Tomerus fluvius; descriptio accolarum et pugna cum iis. — 25. Malana. Longitudo navigationis præter regionem Arabitarum et Oritarum. Memorabilia de umbra et astris in his regionibus. — 26. Gadrosii. ΙCΗΤΥΟΡΡΑΓΙ: Bagisara. Pasira. Colta. Calyba. Carmine ins. Cissa. Carbis. Mosarna. — 27. Hydaces, classis gubernator assumtus. Balomus. Barna. Dendrobosa. Cophas. Cyiza; urbs anonyma, quam Nearchus capiendam censet. — 28. Capta urbe et directo frumento, Nearchus discedit. Bagia promontorium. — 29. Talmena. Canasida. Miseria exercitus. Canate. Tacri. Dagasira. — 30. Balanæ classem terrent. Earum ossibus domus extruuntur. — 31. De Nosalis, insula fabulosa. — 32. CARMANIA. Badis. Maceta, promontorium Arabiæ, et ostium sinus Persici. Disceptatio Nearchi cum Onesicrito. — 33. Neoptana. Anamis fluvius; Harmozia; classarii quidam incidunt in Græcum, qui Nearchus non procul esse castra Alexandri refert. Subductis in terram navibus, castra muniluntur. — 34. Regionis præfectus clam Nearchi classis adventum Alexandro nuntiat. Nearchus Alexandrum convenit. — 35. Alexandri cura Nearchi colloquium. — 36. Continuata Nearchi cura classis. Reditus periculosus ad classem. — 37. Denuo coepit navigatio. Organa et Oaracta insula; sepulcrum Erythræ regis; insula Neptuno sacra; alia insula; Pylora insula; Sisidone oppidum; Tarsia promontorium; insula Catæa. — 38. Fines Carmanie et Persidis; longitudo navigationis præter Carmaniam. PERSIS: Ilas; Cecandrus; alia insula; Oebus mons; Apostana; Gogana; Arcon fluvius; Sitacus fl.; castra Nearchi. — 39. Hieratis urbs et fossa Heratensis; fluvius Padagrus et regio Mesambria; Taoke et fluvius Granis; balæna mortua describitur; Rhogonis et Brizana torrentes; fluvius Arosis. — 40. Longitudo navigationis præter Persidem; triplex divisio Persidis; Oxii, Mardi et Cossæ, montium incolæ, ab Alexandro victi. — 41. SUSIANA: Cataderbis, Margastana; brevis periculosa: ostium Euphratis; Diridotis. — 42. Iter a Diridoti per lacum ad Pasitigrim. Aginis pagus. Longitudo navigationis præter Susianam. Deinde navigatur per Pasitigrim, adverso flumine, usque ad pontem quem Alexander cum exercitu transierat; ubi finis est navigationis. — 43. De quibusdam fervidis et incultis regionibus extra Indiæ, præcipue Arabia et Africa.

I. Τὰ ἔξω Ἰνδοῦ ποταμοῦ τὰ πρὸς ἑσπέρην ἔστε ἐπὶ ποταμὸν Κωφῆνα Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσακηνοὶ, ἔθνεα Ἰνδικὰ, ἐποικεύουσιν. (2) Ἄλλ' οὕτε μεγάλοι τὰ σύ-

I. Quæ extra Indum amnem Occidentem versus sunt regiones ad Cophenem fluvium usque Astaceni atque Assaceni, Indicæ gentes, incolunt. (2) Sunt

Codicum sigla: A, cod. Parisinus 1753; B, 456; C, 1407; D, 1438; L, codex Laurentianus, a Gronovio collatus. Codicem A contulit Dübnerus noster; idem formas verborum ionicæ, quas usurpasse Arrianum certis exemplis probatur, ubicunque a scribis neglectæ essent, restituit. Qua de re lectorem amandamus ad Annotationem criticam (p. XXVI sqq.), quam Arriani operibus Dübnerus præfixit.

I, 1. ἔστε om. BCD. || — 2. ἐπὶ τὸν ποταμὸν LD. || — 2. Κωφῆνα] Eadem nominis forma in Anab. IV, 22. V, 1; ap. Philostrat. Vit. Apoll. II, 6. 8. 9; Joseph. Ant. Jud. I, 64; Suidam s. v. et Zonaram p. 1275. Κώφης vocatur ap. Strabon. p. 697 sq.; Dio-

nys. 1140; Plin. VI, 21. 23. De utraque forma v. Eustath. ad Dionys. Hodie *Kaboul*, de quo v. Ritter. VII, p. 197 sqq. III, 420. V, 449; Lassen *Ind. Alt.* I, p. 29 not. || — Ἀστακηνοὶ καὶ Ἀσσακηνοὶ] καὶ Ἀσσ. om. D. De Assacenis Arrianus dixit in Exp. Al. IV, 25. 30, V, 20, item de Aspasii et Guracis ejusdem tractus Indis; Astacenorum vero mentio, quæ in Anabasi desideratur neque corrigendo inferenda esse videtur, occurrit apud Strabon. p. 698: Τὰ δὲ μετα-
ξὺ τούτων τῶν θυνείν ποταμῶν ἔχουσιν Ἀστακηνοὶ τε καὶ Μασιανὸν καὶ Νυσάσιοι καὶ Ὑππασίοι (vel potius Ἰπ-
πασίοι; Πάσιοι, Ὑπάσιοι, ὅπ' ἄσλων codd.). εἰτ' ἡ Ἀσ-
σακανοῦ (quod p. 691 corruptum est in Μουσικανοῦ),

ματα, κατὰπερ οἱ ἐντὸς τοῦ Ἰνδοῦ ὥκισμένοι, οὕτε ἀγαθοὶ ὡσαύτως τὸν θυμὸν, οὐδὲ μέλανες ὡσαύτως τοῖσι πολλοῖσιν Ἰνδοῖσιν. (3) Οὗτοι πάλοι μὲν Ἀσσυρίοισιν ὑπήκοοι ἦσαν· ἐπὶ δὲ Μήδοισι Περσέων ἤκουον, καὶ φόρους ἀπέφερον Κύρῳ τῷ Καμβύσῳ ἐκ τῆς γῆς σπῶν, οὗς ἔταξε Κύρος. (4) Νυσᾶται δὲ οὐκ Ἰνδικὸν γένος ἐστίν, ἀλλὰ τῶν ἄμα Διονύσῳ ἐλθόντων ἐς τὴν γῆν τὴν Ἰνδῶν· τυχὸν μὲν καὶ Ἑλλήνων, ὅσοι ἀπόμαχοι αὐτῶν ἐγένοντο ἐν τῇσι πολέμοισιν οὐστίνας πρὸς Ἰνδοὺς Διόνυσος ἐπολέμησε· (5) τυχὸν δὲ καὶ τῶν ἐπιχωρίων τοὺς θέλοντας τοῖσιν Ἑλλήσι συνώκισε τὴν τε χώραν Νυσαίην ὀνόμασεν ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Νύσας Διόνυσος, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν Νῦσαν. (6) Καὶ τὸ ὄρος τὸ πρὸς τῇ πόλει, ὅπου ἐν τῇσιν ὑπηρεῖσιν ὀκίσται ἡ Νῦσα, Μάρῳ κληῖται ἐπὶ τῇ συμφορῇ ἣ τινὲς ἐχρήσατο εὐθὺς γενομένου. (7) Ταῦτα μὲν οἱ ποιηταὶ ἐπὶ Διονύσῳ ἐποίησαν· καὶ ἐξηγεῖσθαι αὐτὰ ὅσοι λόγιοι Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων. (8) Ἐν Ἀσσακηνόισι δὲ Μάσσακα, πόλις μεγάλη, ἵναπερ καὶ τὸ κράτος τῆς γῆς ἐστὶ τῆς Ἀσσακίης· καὶ ἄλλη πόλις Πευκελαήτις, με-

vero hi Indis intra Indum amnem habitantibus et eorum magnitudine et animorum praestantia inferiores, neque tam nigri quam plerique Indi. (3) Hi olim Assyrii parebant; deinde Medis subjecti in Persarum potestatem venerunt et tributa Cyro, Cambysis filio, ex suis regionibus pependerunt, quae Cyrus imperavit. (4) Nysaei vero Indorum gens non sunt, sed ex iis originem ducunt, qui olim cum Libero patre in Indiam venerant, e Graecis fortasse, qui in bellis, quae Liber cum Indis gessit, inutiles bello facti fuerant; (5) fortassis autem etiam indigenas voluntarios in eandem cum Graecis coloniam deduxit, regionemque Nysaeam a monte Nysa vocavit Liber, urbemque ipsam Nysam. (6) Mons vero urbi vicinus, ad cuius radices sita est Nysa, Merus (i. e. *femur*) vocatus est propter casum illum, quo usum fuit Bacchus simul ac natus erat. Atque haec quidem poetae de Libero finxerunt: eaque quotquot vel apud Graecos vel apud barbaros fabulosarum historiarum scriptores sunt, explicant. (8) Apud Assacenos est Massaca, magna urbs, ubi et summa potestas est regionis Assaciae; et alia urbs Peuceletis,

ἔπου Μασόγα πόλις, τὸ βασιλεῖον τῆς χώρας. Ἦδη δὲ πρὸς τῷ Ἰνδῷ πάλιν ἄλλη πόλις Πευκολαίτις. Droysenius *Gesch. Alexandr.* p. 374 ex eo quod *Astes* Peuceletidis regionis praefectus apud Arrian. *Exp. Al. IV*, 22, 8 memoratur, Astacenen dici Peuceletitidem censet, idque probat Lassenius *Ind. Alterth.* I, p. 423, quum pleraque Indorum regum principumve nomina in Alexandri rerum scriptoribus obvia, non personarum sicut nomina propria, sed a regionibus urbibusve indita. Obstare quidem videntur verba Strabonis modo laudata; at non magnam ejus dixeris auctoritatem, quum Strabonis loco etiam alius error subseceatur; nam quos ille dicit Μασσιανούς probabiliter putant non differre ab incolis Masoga s. Massaga urbis, adeo ut Μασσιανοὶ dicantur pro Μασσαγηνοῖς (Lassen. l. l.). Plinius VI, 23 § 79 juxta Nysaeos memorat *Aspaganos*, quod nomen Silligius ex Salmasii conjectura (Exerce. p. 706 b. F) mutavit in *Astacanos*, ambigua emendatione, quamquam vel Assacenos nostros vel Astacenos indicari dubium non sit. Benfey in *Ersch. u. Grubers Encycl. v. Indien* p. 46 nomina Ἀστακηνοί, Ἀσσηκηνοί, Ἀσπάσιοι, *Aspagani*, ejusdem nominis formae sunt, quod in aliis civitatibus aliter enuntiabitur vel enuntiari Graecis videbatur. Subsece monet vocem sanscritam *asvaga*, zendicam *aspaga*, i. e. *eques* (unde ἵππασιοι Strabonis). Elphinstonius *Cabul* p. 396 et Wilken in *Abh. d. Berlin. Akad.* 1818-19. p. 261 et Ritterus VIII, p. 206 Assacanos vix recte censent esse majores hodiernorum *Afghans*, quippe quorum priscas sedes fuisse in *Gur* sive *Guristan* Paropanis regione historiis eorum tradatur; propius ad recens nomen accedere *Aspaganos* Plinii, neque alienos ab iisdem videri qui in inscript. literarum cuneiformium vocantur *Uscangha* (Ritt. VIII, p. 97). — 1. κατὰπερ h. l. et saepius codices; refinxit Dübner, ut alia ejus generis plurima, quae singulis locis recensere supersedeo. — 2. οὕτε ἀγαθοὶ ὡσαύτως τὸν θυμὸν] a Confirmatur hoc bello

contra Alexandrum. Quamvis enim supra 3000 pedum, 2000 equitum et 30 elephantos haberent, praelio tamen cum Alexandro decertare noluerit; Massagaeque non ab ipsis, sed ab aliis Indis mercede conductis fortiter defensa, post horum discessum facile capta est. (Arr. *Exp. IV*, 26 sq.) a SCHMIEDER. — 2. τοῖς πολλοῖς... Ἀσσυρίοις codd.; em. Dübner, qui item reliqua loca, quibus dativorum formae ionicae a scribis neglectae sunt, correxit; quod semel monuisse satis est. — 4. ἐπὶ sic A; ἐπὶ cett. — 5. Καμβύσου codd.; ionica h. l. et alibi restituit Dübner. — 6. Νυσᾶται] De tritissima fabula v. Arrian. *Exp. V*, 1; Curtius X, 8, 7; Strabo p. 698; Diodor. I, 19; Plutarch. *Alex. c.* 58; Philostrat. *Vit. Apoll.* II, 9; Mela, III, 7, 4; Plinius VI, 23 § 79 ed. Sillig. Nysam istam Dionysopolis nomine indicat Ptolemaeus VII, 1, § 43 ed. Nobbe, ubi post Γωρύαν ponitur: Νάγαξα ἢ καὶ Διονυσόπολις, quod hodierno loco *Nagar* respondere apud Forbigerum lego, II, p. 510. Nomen Νάγαξα indice nihil nisi urbem significat. Fabulosam esse Nysam urbem censet cum aliis multis Lassenius l. l. Ceterum de fabulae ratione praeter alios plurimos v. Ritter. V, 450 ibique laudatos. De *Caboul* regionis fertilitate beatissima bene constat. — 8. τὴν Ἰνδῶν] sic scripsi e B; τὴν Ἰνδικὴν C; τῶν Ἰνδῶν cett. — 12. χώραν Νηαίην D. — 13. αὐτῶν Νύσαν B; αὐτῶν τὴν Νύσαν C. — 14. πόλις codd.; em. Dübner. — 16. γινόμενος B. — 18. Μάσσακα] βασσανα (sic) D; Μάσσαγα Exp. IV, 25, Μασόγα Strabo p. 698; *Mazagae* Curtius VIII, 10, 7; Guræo (hod. *Pendjcora*) fluvio vicina erat. — 20. Πευκελαήτις] Πευκελα codex Florentinus et hinc Schmiederus; Πευκέλλα et Πευκέλα ξτι cett.; quae corruptio satis probat, in codice Florentino voculam ξτι, utpote nihili, a docto librario ejectam esse, monente Dübnero. ἐν Πευκελαήτιδι (γώργα sc.) infra c. 4, 11 codex Florent., Πευκελαίτιδι cett., ut videtur; Πευκελαῶνιν χώραν Exp. IV, 22, 9.

γῆλῃ καὶ αὐτῇ, οὐ μακρὰν τοῦ Ἰνδοῦ. Ταῦτα μὲν ἔξω τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὄκισται πρὸς ἐσπέρην ἔστε ἐπὶ τὸν Κωρῆνα.

II. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς ἑω, τοῦτό μοι ἔστω ἢ Ἰνδῶν γῆ, καὶ Ἰνδοὶ οὗτοι ἔστωσαν. Ὅροι δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς μὲν βορέου ἀνέμου ὁ Ταῦρος τὸ ὄρος. (2) Καλέεται δὲ οὗ Ταῦρος ἔτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· ἀλλ' ἀρχεται μὲν ἀπὸ θαλάσσης ὁ Ταῦρος τῆς κατὰ Παμφύλους τε καὶ Λυκίην καὶ Κιλικίαν, παρατείνει τε ἔστε τὴν πρὸς ἑω θάλασσαν, τέμνων τὴν Ἀσίην πᾶσαν. (3) ἀλλῇ δὲ ἄλλο καλέεται τὸ ὄρος, τῇ μὲν Παραπαμιστὸς, τῇ δὲ Ἡμωδὸς· ἀλλῇ δὲ Ἰμακὸν κληίζεται, καὶ τυχὸν ἄλλα καὶ ἄλλα ἔχει οὐνόμακτα. (4) Μακεδόνες δὲ οἱ ξὺν Ἀλέξανδρῳ στρατεύσαντες Κούκασον αὐτὸ ἐκάλεον· ἄλλον τοῦτον Κούκασον, οὐ τὸν Σκυθικόν· ὥς καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Καυκάσου λόγον κατέχειν ὅτι ἦλθεν Ἀλέξανδρος. (5) Τὰ πρὸς ἐσπέρην δὲ τῆς Ἰνδῶν γῆς ὁ ποταμὸς δ' Ἰνδὸς ἀπείργει ἔστε ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν, ἵνα περ αὐτὸς κατὰ δύο στόματα ἐκδιδοῖ, οὐ συνεχῆ ἀλλήλοισι τὰ στόματα, καταπέρ τὰ πέντε τοῦ Ἰστροῦ ἐστὶ συνεχέα. (6) ἀλλ' ὥς τὰ τοῦ Νεῖλου, ὑπὸ τῶν τὸ Δέλτα ποιεῖται τὸ Αἰγύπτιον, ὁδὲ τι καὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς Δέλτα ποιεῖ δ' Ἰνδὸς ποταμὸς, οὐ μείον τοῦ Αἰγυπτίου· καὶ τοῦτο Πάταλα τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλέεται. (7) Τὸ δὲ πρὸς νότον τε ἀνέμου καὶ μεσημβρίας αὐτῇ ἡ μεγάλη θάλασσα ἀπείργει τὴν Ἰνδῶν

magna etiam hæc, non procul ab Indo. Hæc extra Indum amnem habitantur occidentem versus usque ad Cophenem fluvium.

II. Quæ vero regio ab Indo orientem versus est, eam ego Indiam appello, quique eas partes incolunt, Indos. Terminatur autem India a septentrione Tauro monte, (2) qui quidem non amplius in ea regione nomen hoc retinet. Incipit sane Taurus a mari circa Pamphyliam et Lyciam ac Ciliciam, tendūque perpetuo dorso ad orientalem oceanum, totam Asiam intersecans; (3) alibi vero aliam appellationem accipit hic mons. Quibusdam enim in locis Parapamisus, aliis Emodus, aliis Imaus dicitur, atque fieri potest, ut alias etiam alias appellationes habeat. (4) Macedones vero, qui cum Alexandro militarunt, Caucasum cum vocarunt, diversum ab eo qui in Scythia est: ut fama obtineret, Alexandrum etiam Caucasum transcendisse. (5) Occidentem versus Indiæ terminus est Indus amnis ad magnum oceanum usque, ubi ipse per duo ostia exit haud illa inter se propinqua, quemadmodum quinque Istri ostia; (6) sed sicut ista Nili, a quibus Delta Ægyptium efficitur, eodem modo etiam Indus amnis partem Indiæ Delta facit, neque id minus Ægyptio, quod quidem Indorum lingua Patala vocatur. (7) Quæ vero ad austrum et meridiem vergit India, ipso magno mari clauditur; orientales autem ejus partes ocean-

In Strabone p. 698 de urbe: Πευκολαίτις, .. εἴτις, .. ἥτις codd. Plinius VI, 23 § 78: *Peucolaitæ, Arsagali-tæ, Geretæ* (Γουραῖτοι Arriani), *Assoi* (Ἀσσακνοῖ). Id. VI, 21, § 62: *oppidum Indorum Peucolaitum, unde ad flumen Indum et oppidum Taxilla LX mill.* Cf. not. ad Anonymi peripl. maris Erythræi § 47 p. 292 sq. || — 3. τὸν om. A.

II, 4. πρὸς ἑω L. || — 5. ἡ Ἰνδῶν γῆ ABCD, ἡ τῶν Ἰνδῶν γῆ vgo. || — 6. βορέου codd.; part. μὲν om. C. || 7. οὐ] ὁ codd.; em. Schmiederus. || — 8. ὁ Ταῦρος ἀπὸ θαλάσσης vulgo. || 11. ἄλλο δὲ ἀλλῇ BCD. || — 12. Ἡμωδὸς D, sicut *Hemodus* apud Melam III, 7; quam quidem formam propriam quam alteram, Ἡμωδός, ab indico nomine abesse dicit Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 17 not. Etenim Ἡμωδός ortum ex voce sanscrita *haimarata*, præcrita *haimóta*, i. e. ad *Himálajam* (nivis locum) *pertinens*. Ἰμακὸν Lassenius derivandum censet a sancrito nomine *Himarat* (*nivium dives*). || — 12. Ἰμακὸν ABC; τῇ δὲ Ἰμακὸν ἀλλῇ δὲ κληίζεται, D, in quibus duplex scriptura ἀλλῇ et τῇ δὲ male conflata videtur, nisi forte in seqq. fuit: καὶ τυχὸν ἀλλῇ καὶ ἄλλα. Blancardus pro Ἰμακὸν scripsit Ἰμαός, absque causa. Infra habes (c. 6, 4) τὸ Ἰμακὸν ὄρος. Ceterum plurima Tauri nomina recenset Plinius V, 27. || — 13. ἔχει om. A, fortassis recte, quum sex exquisitior fiat phrasis, monente Dübnero. || — 16. τὰ] τὸν ABCD. || — Καυκάσου] Cf. Arrian. Exped. V, 3 et 5, Strabo p. 505. 506. 511. 689. 724. Quodsi adulatio hunc Caucasum Indicum creavit, fortassis juxta eam Paropanis nomen indicum *gravakasas* (i. e. splendentes rupium montes), quod servasse videtur etiam Plinius VI, 19,

ubi: *Scythæ... Caucasum montem Graucasim, hoc est nive candidum, (appellare)*. Sic certe censet Ritterus V, p. 449. Lassenius *Ind. Alt.* I, p. 22 ad Caucasii nomen præter antrum, quod Prometheus viudebant, fortasse contulisse censet nomen *Kazion* montium, quos in Serica memorat Ptolemæus VI, 15. || — 16. ὅτι ἦλθεν] fuerit ὅτι ἐπῆλθεν. || — 18. δ' Ἰνδὸς κατὰ δύο στόματα καθάπερ πέντε τοῦ Ἰστροῦ ἔστι συνεχῆ cod. C hoc loco mancans. || — 19. δύο στόματα] Eodem modo Arrian. in Exped. V, 4. VI, 18; Strabo p. 690. 700. 701; Eustath. ad Dionys. 1088. Cf. not. ad An. peripl. mar. Erythr. § 38. || — 20. ἀλλήλοισιν. συνεχῆ om. A. || — 20. καθάπερ BCD. || — 21. τοῦ om. C. || — 22. τὸ] habent ABD; om. cett. || — 22. ποιεῖν BCD || — 23. οὐ μείον τοῦ Αἰγυπτίου] Cf. Exped. VI, 17, 2: μείζον ἔτι τοῦ Δέλτα τοῦ Αἰγυπτίου. Haud recte tamen; nam quom Delta Ægyptii basis sit 1300 fere stadiorum, ut satis recte Strabo tradit, Indici Delta (a *Pitti* ostio ad *Cori* ost.) basis ne mille quidem stadiorum est. Vero proximus Aristobulus duo Indici Delta ostia distare censuit stadia mille, Nearchus stad. 1800, Onesicritus 2000 stadia, referente Strabone p. 701. || — 24. Πάταλα] sic codd. ABCD; vulgo Πάτταλα. Præstare formam Πάταλα ex exemplis in Steph. Thes. s. v. congestis colligitur. « Patala ist wol die Brahmanenbenennung der ganzen Landschaft im Westen gegen Sonnenuntergang, im Gegensatz der Prasir (Ost-reich) im Gangeslande; denn Patala ist die mythologische Sanskritbenennung für die Unterwelt, also das Abendland. » Ritter V, p. 475. Cf. Vincent *The commerce and navig. in the Indian*

γῆν, καὶ τὰ πρὸς ἑω αὐτῇ ἡ θάλασσα ἀπείργει. (8) Τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίας κατὰ Πάταλα τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς ὤφθη πρὸς τε Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων καὶ πολλῶν Ἑλλήνων, τὰ δὲ πρὸς ἑω, Ἀλέξανδρος μὲν οὐκ ἐπῆλθε τάδε πρὸς ποταμὸν Ὑφάσιος· ὀλίγοι δὲ ἀνέγραψαν τὰ μέχρι ποταμοῦ Γάγγει καὶ ἵνα τοῦ Γάγγει αἱ ἐκβολαὶ καὶ πόλις Παλίμβοθρα μεγίστη Ἰνδῶν πρὸς τῇ Γάγγει.

III. Ἐμοὶ δὲ Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναῖος πιστότερος ἄλλου ἔστω, ὅτι τῆς περιόδου περὶ ἔμελεν Ἐρατοσθένει. (2) Οὗτος ἀπὸ τοῦ ὅρους τοῦ Ταύρου, ἵνα τοῦ Ἰνδοῦ αἱ πηγαὶ, παρ' αὐτὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ἰόντι ἔσται ἐπὶ τὴν μεγάλην θάλασσαν καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὰς ἐκβολὰς μυρίους σταδίων καὶ τρισχίλιους τὴν πλευρὴν λέγει ἐπείγειν τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν. (3) Ταυτησί δὲ ἀντίπορον πλευρὴν ποιεῖται τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὅρους παρὰ τὴν εἴηθιν θάλασσαν, οὐκέτι ταύτῃ τῇ πλευρῇ ἴσην, ἀλλὰ ἄκρην γὰρ ἀνέχειν ἐπὶ μέγα εἶσω εἰς τὸ πέλαγος, ἐς τρισχίλιους σταδίων μάλιστα ἀνατείνουσιν τὴν ἄκρην· εἴη ἂν ὧν αὐτῇ ἡ πλευρὴ τῆς Ἰνδῶν γῆς πρὸς ἑω μυρίους καὶ ἑξαχίλιους σταδίων ἐπέρουσα· τοῦτο μὲν αὐτῷ πλάτος τῆς Ἰνδῶν γῆς συμβαίνει. (4) Μῆκος δὲ τὸ ἀπ' ἐσπέρης ἐπὶ ἑω ἔσται μὲν ἐπὶ πόλιν Παλίμβοθρα, μεμετρημένον σχοίνοισι λέγει ἀναγράφειν καὶ εἶναι γὰρ ὁδὸν βασιλικήν· τοῦτο ἐπείγειν ἐς μυρίους σταδίων· τὰ δὲ ἐπέκεινα οὐκέτι ὡσαύτως ἀτρεκέα· (5) φήμας δὲ ὅσοι ἀνέγραψαν, ξὺν τῇ ἄκρῃ τῇ ἀνεχούσῃ ἐς τὸ πέλαγος ἐς μυρίους σταδίων μάλιστα ἐπείγειν λέγουσιν· εἶναι ὧν τὸ μῆκος τῆς Ἰνδῶν γῆς σταδίων μάλιστα διςμυρίων. (6) Κτησίης δὲ ὁ Κνίδιος τὴν Ἰνδῶν γῆν ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ λέγει, οὐδὲν λέγων, οὐδὲ Ὀνησίκριτος, τρίτην μοῖραν τῆς πάσης γῆς· Νέαρχος δὲ μὲν ὧν τεσσάρων ὁδὸν τὴν δι' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς Ἰνδῶν γῆς. (7) Μεγασθένης δὲ τὸ ἀπὸ ἀνατολῶν ἐς ἐσπέρην πλάτος ἐστὶ τῆς Ἰνδῶν γῆς, ὅ τι περ οἱ ἄλλοι μῆκος ποιεῖσιν καὶ λέγει Μεγασθένης, μυρίων καὶ ἑξαχίλιων σταδίων εἶναι, ἵνα περ τὸ βραχύτατον αὐτοῦ. (8) Τὸ

nus *orientalis* terminat. (8) Atque in meridionali quidem tractu quæ sunt circa Patala Indique fluminis ostia, ab Alexandro et Macedonibus ac multis Græcis perlustrata sunt, partes autem versus orientem sitas non adiit Alexander ultra eas, quæ sunt ad Hyphasin amnem; pauci vero scripserunt de iis quæ usque ad Gangem sunt, aut ubi Gangis ostia maximaque ad Gangem Indorum urbs Palimbothra.

III. Mihi autem Eratosthenes Cyrenæus majore quam ceteri fide dignus esto, quoniam ille de ambitu Indiæ diligenter scrutatus est. (2) Is a monte Tauro, ubi Indi fontes sunt, secus Indum amnem usque ad magnum oceanum et Indi ostia Indiæ latus stadia $\chi\iota\iota\iota\ \mu$ continere ait. (3) Latus vero huic oppositum statuit ab eodem monte præter mare orientale, non amplius esse huic lateri æquale, sed longo tractu promontorium circiter ad $\iota\iota\iota\ \mu$ stadiorum in mare protendi, adeo ut ei æstimetur hoc Indiæ latus orientale obtinere $\chi\upsilon\iota\ \mu$ stadiorum. Atque hæc quidem est illi Indiæ latitudo. (4) Longitudinem vero ab occidente in orientem usque ad urbem Palimbothra, dicit schœnis dimensam se scribere; esse enim viam regiam, eamque hucusque computari ad decies mille stadia; ulteriora non amplius æque certa esse; (5) quotquot vero fama tradita consignant, cum promontorio in mare porrecto ulteriora hæc circiter $x\ \mu$ stadiorum continere dicunt, adeo ut totius Indiæ longitudo sit stadiorum circiter $xx\ \mu$. (6) Ctesias Cnidius Indiam reliquæ Asiæ æqualem esse magnitudinem affirmat, sed errat, sicut etiam Onesicritus, qui eam tertiam partem orbis terrarum esse perhibet. Nearchus quattuor mensium iter per ipsum campum Indiæ esse dicit. (7) Megasthenes vero ab oriente in occidentem latitudinem Indiæ esse vult, quam alii longitudinem faciunt, eamque Megasthenes auctor est, ubi brevissimum ejus spatium sit, $\chi\upsilon\iota\ \mu$ stadiorum continere. (8) Quod vero a septentrione

ocean (Lond. 1807), t. I, p. 163 not. || — 25. τε] γε A, quod recepit Dübner. || — 1. αὐτῇ ἡ θάλασσα] fuerit αὐτῇ ἡ εἰώθι θάλασσα, sicut c. 4, 3. || — 2. μεσημβρίας C. Dein καὶ τὰ Πάταλα codd. pro κατὰ Π., quod dedit Schmieder.

III, 10. τῆς] γῆς conj. Schmiederus, rec. Dübner. Nihil video cur codicum lectionem respiciamus. Quæ sequuntur de Indiæ magnitudine sec. Eratosthenis mensuras, Nostro accuratius tradit Strabo p. 689. Vide fragmenta Eratosthenis. || — ἔμελεν C. || — 12. ἰόντων (pro ἰόντων) ἐπὶ τὴν. D. || — τὴν αὐτὴν εἰώθιν θαλ. D. || — 17. ἄκρην] sc. τὴν Κωλιακὴν. || — 22. ἀπ' D; ἀπ' cett. || — 23. ἐπὶ τὴν πόλιν A. || — 24. σχοίνοισι] Cf. not. ad Megasthen. fr. 3 in Fr. Histor. II, p. 408. || — 28. λέγουσιν] Ita Arrianus loquitur, ut hæc ad Eratosthenem nihil amplius pertinere videri possint; quoniam tamen e Strabone liqueat ipso hoc computo incertiore usum esse Eratosthenem. Quæ antecedunt ἐς μυρίους σταδίων minus accurate di-

cta sunt. Strabo l. 1. refert a Palimbothris usque ad Gangis ostia esse 6000 stadia; hinc deinde ad ἄκρας istius extremitatem alia putari stadia 3000, unde 9000, non 10000 stadiorum summa conficitur. || — 28. εἰς ναι ὧν] εἰναὶ δὲ ἄνω codd.; quod sensu caret. Nam quod Raphelius censet indicari mediterraneam longitudinem, nihili est. Cum eo quod posui cf. 4, 7 : εἰναὶ ὧν τὸ εὖρος τῇ Γάγγει κτλ. || — 29. τῆς] Ἰνδῶν γῆς] τῆς γῆς τῆς Ἰνδῶν C. || — 30. Cf. Ctesias fr. 59. || — 31. V. Onesicriti fr. 6. || — 32. πάσης γῆς] πάσης Ἀσίας codd.; em. Schmieder e Strabone p. 689 et Plinio VI, 21, qui eandem Onesicriti sententiam memorant. || — 32. τεσσάρων A; τεττ. cett. || — 34. ἀνατολῶν codd. Verba Μεγασθένει δὲ... τῆς Ἰνδῶν γῆς exc. in D. || — 36. Quod 16000 stadiorum Indiæ latitudinem, qua parte sit angustissima, Megasthenes dixit, nihil recedit ab Eratosthenis sententia; siquidem angustissima latitudo non nisi usque ad ostia Gangis pertinet, demto 3000 stadiorum promontorio. Isque computus per totam

δὲ ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίην, τοῦτο δὲ αὐτῷ μῆκος γίγνεται, καὶ ἀπέχει τριηκοστούς καὶ δισχιλίους καὶ δισμυρίους, ἵνα περ τὸ στενωτάτον αὐτοῦ. (9) Ποταμοὶ δὲ τοσοῦτοι εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, ὅσαι οὐδὲ ἐν τῇ
 5 πάσῃ Ἀσίῃ· μέγιστοι μὲν ὁ Γάγγης τε καὶ ὁ Ἰνδός, ὅπου καὶ ἡ γῆ ἐπάνωμος ἄμρου τοῦ τε Νείλου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ τοῦ Ἰστροῦ καὶ τοῦ Σκυθικοῦ, καὶ εἰ ἐς ταῦτὸ συνέλθοι αὐτοῖσι τὸ ὕδωρ, μέζονες· (10) δοκέειν δ' ἔμοιγε, καὶ ὁ Ἀκείνης μέζων ἐστὶ τοῦ τε Ἰστροῦ καὶ τοῦ
 10 Νείλου, ἵνα περ παραλαβὼν ἅμα τὸν τε Ὑδάσπεα καὶ τὸν Ὑδραῖωτα καὶ τὸν Ὑφασιν ἐμβαλλέει ἐς τὸν Ἰνδόν, ὥς καὶ τριήκοντα αὐτῷ στάδια τὸ πλάτος ταύτης εἶναι· καὶ τυχὸν καὶ ἄλλοι πολλοὶ μέζονες ποταμοὶ ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ῥέουσιν.

15 IV. Ἀλλὰ οὐ μοι ἀτρέχες ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα Ὑφασίος ποταμοῦ ἰσχυρίσασθαι, ὅτι οὐ πρόσω τοῦ Ὑφασίος ἦλθεν Ἀλέξανδρος. (2) Αὐτοῖν δὲ τοῖν μεγίστοις ποταμοῖν τοῦ τε Γάγγεω καὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὸν Γάγγεα μεγέθει πολὺ τι ὑπερφέρειν Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ
 20 ὅσοι ἄλλοι μνήμην τοῦ Γάγγεω ἔχουσιν (3) αὐτὸν τε γὰρ μέγαν ἀνίσχειν ἐκ τῶν πηγέων, δέχεσθαι τε ἐς αὐτὸν τὸν τε Καῖνᾶν ποταμὸν καὶ τὸν Ἐραννοβόαν καὶ τὸν Κοσσόανον, πάντας πλωτούς· ἔτι δὲ Σῶνόν τε πο-

versus meridiem pertinet, illi longitudo est, et extenditur ad xxii m et ccc stadia, ubi angustissimum est. (9) Fluviorum autem in India tanta est copia, quanta ne in universa quidem Asia cetera; maximi sunt Ganges et Indus, a quo etiam regio nomen accepit; uterque et Nilo Aegyptio et Istro Scythico, etiamsi in unum alveum confluerent, major est; (10) ac mea quidem sententia vel Acesines Nilum et Istrum magnitudine superat, ubi Hydaspe, Hydraote et Hyphasi in suum alveum receptis in Indum fertur tantus, ut ejus latitudo ibi triginta stadia efficiat; fortassis etiam alia multa majora flumina in India labuntur.

IV. Sed ultra Hyphasin amnem nihil explorati habeo, quod affirmare possim; quia ultra Hyphasin progressus non est Alexander. (2) Ex his vero duobus inaximis fluviis Gange atque Indo, Megasthenes Gangem Indo longe majorem esse scribit, et alii omnes qui Gangis mentionem faciunt. (3) Nam et grandem jam inde ab ipsis fontibus oriri, atque in se recipere Cainam, Erannoboam, Cossoanum, omnes navigabiles, deinde

fere antiquitatem obtinuit. De longitudine cf. Megasthenis fr: 6, p. 409 ibique notata. — 1. δὲ ante ἀπὸ om. B. — 2. γίνεταί D. — 3. στενωτάτον A; στενωτάτον cett.; em. Dübner. — 8. δοκέει A. — μέζονες.. μέζων BC. — 9. τοῦ τε τοῦ Ἰστροῦ D. — 12. τριήκοντα vgo; em. Dbn.

IV, 19. μέγεται] habent AD; om. LBC. — 21. εἰ τῶν πηγέων] Conf. Plinius VI, 22, § 65: *Hunc alii incertis fontibus, ut Nilum, ... alii in Scythicis montibus nasci dixerunt. Alii cum magno fragore ipsius statim fontis erumpere, defectumque per scopulosa et abrupta, ubi primum mollis planities contingat, in quodam lacu hospitari, inde lenem fluere.* Cf. Curtius VIII, 9, 5. Megasthenes ex Indis qui ad locum sacrum *Gangotri* dictum peregrinari solebant, de antro *Gomau* (*Kuhmaul*), ex quo per rupes Ganges erumpere ferebatur, accepisse quaedam videtur. De veris fluvii fontibus, quos an. 1808 Angli indagaverunt, v. Ritterus III, p. 493 sqq. — 21. δέχεσθαι codd.; em. Dübner. — 22. Καῖνᾶν] Καῖνᾶν codd. A, Καλινᾶν D. *Cainas* p. Plinium l. l. audit. Mannertus, Lassenus, alii signari putant hodiernum *Cane* seu *Can* fluvium, quamquam is ex minoribus fluviis sit, qui in *Djumnam*, non vero in ipsum Gangem influunt. *Can* sanscrita est *Céna*, quod græce reddendum erat Κῆνᾶν, non Καῖνᾶν, monente Schwanbeckio ad Megasthen. (Fr. Hist. II, p. 414). Mirum est in hoc affluentium recensu non memorari hodiernum *Djumnam*, fluvium pergrandem, qui sanscrita vocatur *Jamuna*, ap. Ptolemæum VII, 1, § 29 *Διαμούνας*, ap. Plinium VI, 21, § 63 *Jomanes*, apud ipsum denique Arrianum c. 8, 5 *Ἰωδάρης*. Quo addito Arrianus memorat fluvios 18; Plinius VI, 22 § 65 novemdecim amnes in Gangem influere tradit. — 22. Ἐραννοβόαν] Ἐραννοβόαν A,

Ἐραννοβόαν D. Cf. Plinius l. l: *Influere in eum XIX amnis, ex iis navigabilis præter jam dictos Condochatem* (sic Harduin; *Crenaccam*, *Canucham* codd.), *Erannoboam* (sic Harduin; *Ranubova*, *Rhamnum bovam*, *Errannoan* codd. Cf. cod. Arrian. D.), *Cosogum* (*Casuagum*, *Casuagam* var. l.), *Sonum*. Nomen sanscritum est *hiran javāhu*, aurea brachia habens (vel etiam *hiran-javāha*. i. e. aurifer), quod secundum lexicographum *Amara Sinhas* est nomen poeticum Soni fluvii, adeo ut duo ejusdem fluvii nomina pro duobus fluviis Megasthenes attulerit. Idque ex ipso etiam Arriano ad majorem probabilitatem adduci potest. In sequentibus enim (c. 10, 5) *Palimbothra* (*Pataliputra*) urbs sita esse narratur ἵνα αἱ συμβολαὶ εἰσι τοῦ τε Ἐραννοβόα ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω. Jam vero in comœdia quadam Indica *Pataliputra* ita describitur, ut Ganges præter ipsum palatium regium labatur, non longe vero absit *Sonus* fluvius, cujus in oppositam ripam rex sedem translaturus nuntium mittit ad scribam, qui ibi habitabat: adeo ut vel pars urbis vel suburbium *Pataliputrae* in ulteriore Soni ripa fuisse colligatur. Haud igitur a Sono diversus *Erannoboas*. Primus hæc attulit Schlegelius (*Ind. Bibl.* II, p. 395 sqq.); ego notavi ex Rittero V, p. 505. Mannertus, ne diversa Megasthenes confudisse dicendus sit, alium quendam minorem fluvium *Erannoboam* vocari censet. Idque eo defendi potest quod *Gunduk* fluvius (*Gandaki* sanscr.) a Buddhistis etiam *Hiranjavati* (aureus) vocari tradit Lassen. l. l. I, p. 137; at minime in *Gunduk* quadrant quod de *Erannoboas* dicit Arrianus c. 10, 5: τῶν μὲν ἂν εἴη τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν ἄλλων καὶ ὅσων, ἀλλὰ συγγράμει αὐτὸς τῷ Γάγγει. Cf. etiam Lassen. *Ind. Alterth.* I, p. 82. — 23. Κοσσόανον] Κοσσόανον A; Κοσσώνον D.;

ταμόν καὶ Σιττόκατιν καὶ Σολόματιν, καὶ τούτους πλω-
τούς· (4) ἐπὶ δὲ Κονδοχάτην τε καὶ Σάμβον καὶ Μά-
γωναν καὶ Ἀγόραν καὶ Ὠμαλιν· ἐμβάλλουσι δὲ ἐς
αὐτὸν Κομμενάσης τε μέγας ποταμὸς καὶ Κάκουθις
καὶ Ἀνδωμάτις ἐξ ἔθνους Ἰνδικοῦ τοῦ Μαδιανδινῶν
βέων· (5) καὶ ἐπὶ τούτοις Ἀμυστις παρὰ πόλιν Κα-
ταδόουπην, καὶ Ὁξύμαγος ἐπὶ Παζάλασι καλεομένησι,
καὶ Ἐρρένυστις ἐν Μάθαισι, ἔθνε' Ἰνδικῶ, ἐμβάλλει

Sonum, Sittocatim et Solomatim, item navigabiles, et
(4) post hos Condochaten, Sambum, Magonem, Ago-
ranim et Omalim. Feruntur etiam in eum Comme-
nases grandis fluvius et Cacuthis atque Andomatim ex
Madiandinis Indica gente fluens; (5) ad hæc, Amystis
juxta urbem Catadupam, et Oxynagis (*Oxymatis*?)
apud Pazalas, quos vocant, et Errhenysis apud Ma-
thas, Indiæ gentem, in Gangem fluunt. (6) Horum

Cosogum Plinius; sanscrite *Caucisim*, ut censent Wil-
fordium (*As. Res. V*, p. 272.) et Schlegelius (*Ind. Bibl.* II, p. 402.). Ad quæ Schwanbeckius: « Non
modo propius, sed etiam accuratissime nomini Coso-
agus responderet sanscritum *cós' avdha*, i. e. θησαυρο-
φόρος, quod nomen idem significaret atque *híran' javá-
ha*, Cónaque cognomen non minus aptum foret. Quam
conjecturam nominis collocatio confirmat, quum vocem
Cosoagus et Arrianus et Plinius inter voces Σῶνος et
Ἐρανοδόας collocaverint. » Mannertus Cossoanum
esse censet hod. *Cosi* vel *Kóci*, eodemque modo etiam
Lassen statuit (*Ind. Alt. I*, p. 59.), nomen sanscritum
affersens *Káuçiki*. || — 23. Σῶνος] hod. *Sone*; sans-
crite *Çona*. « Çóna bedeuteit karmoisinroth; es ist con-
trahirt aus *suvarna*, golden (*suvanna-sóna*). » LAS-
SEN. I. I. || — I. Σιττόκατιν] Σιττόκατιν cod. L, ut
Gronovius refert. In D. verba καὶ Σιττοχ. ommissa. Qui-
nam sit, nescitur; fortasse hodiernus *Sind*, qui in
Djumma influit, ut conjicit Mannertus. || — I. Σο-
λόματις] item ignotus; hod. *Sadi* in *Djumma* item
influens, ut putat Mannertus, parum probabiliter. Ben-
feyus I. I. p. 4 fortasse intelligendum censet celeberr
in Indorum fabulis *Sarasvati* (literarum *r* et *l* permu-
tationem apte posse explicari), hodie *Sarsooti* dictum,
qui reapse quidem in arenis apud *Bhatties* gentem eva-
nescit, ex Indorum autem sententia sub terra cursum
continuat usque ad confluentes Gangis et *Jamunæ* prope
Allahabad urbem. || — 2. Κονδοχάτην] sanscrite
Gandacavati (i. e. ἑρνοκερβεῖς) vel *Gandaca*. V. Schleg-
gel I. I. II, p. 403; Lassen I. I. I, p. 58; hod. *Gunduk*.
|| — 2. Σάμβον] Σάμβρον A; probabiliter Σάραβος
Ptolemæi, hodie *Sambul* vel *Tschumbul* in *Djummam*
influens, ut videtur Mannerto. || — 2. Μάγωνα
] hod. *Ramgonga*, opinante Mannerto. || — 3. Ἀγόρα-
νιν] Ἀγόραριν BC; sec. Rennelium hod. *Gogra* (nomen
formatum e scr. *Gharghara*, montium fauces, sec.
Lassen. p. 56), inter omnes in Gangem influentes
maximus. Ad eundem fluvium quum pertineat nomen
sanscr. *Saraju*, Σάραβος Ptolemæi huc trahendus vide-
tur Lassenio I. I. Mannertus Ἀγόραριν de hodierno
Gawrah intelligi vult. Forbigerus denique confert ho-
diernum *Gogari*, parvum fluvium qui in hod. *Cosi*
incidit. || — 3. Ὠμάλιν] ignotum. Nomen con-
venire cum consueto fluminis nomine *Vimala* monet
Schwanbeckius. || — 4. Κομμενάσης] Κομμινάσης A;
Κόμμιν ἄσης D. Sanscrite *Carmanaca* (i. e. destructrix
honorum operum) ex sententia Renneli et Lasseni
Ind. Alt. I, p. 130, quamvis minime magnus fluv-
ius sit. E meridie fluviolus in Gangem influit. Ex
eadem regione probabiliter affluere Κάκουθιν et Ἀνδω-

ματιν Lassenius censet, quandoquidem in gentis nomi-
ne Μαδιανδινῶν latere nomen sanscritum *madhjandi-
na*, quod significet *meridionalis*.. Andromatin prodere
vocem *andhamati* (cæcus, tenebricosus), ideoque
eundem fluvium esse posse qui vocatur *Támasd*, quum
hoc quoque tenebricosum denotet. Mannerto Commes-
anes est *Gogra*, Cacuthis fortasse *Gumty*. || — 5. Ἀν-
δωμάτις] Ἀνδομάτης BC. || — 5. Μαδιανδινῶν]
sic D. Μαδυνανδινῶν A; Μαδινανδινῶν BC. Μαδινανδι-
νῶν vgo. Cf. de eo nomine Benfey. p. 6. || — 6. Ἀμυ-
στις fortasse *Patterrea*, Καταδόουπη fort. *Hurdwar*, opi-
nante Mannerto. Ultimam Καταδόουπη nominis partem
ad similitudinem vocis sanscritæ *dvipa* (insula) ac-
cedere monet Schwanbeck. || — 7. Ὁξύμαγος ἐπὶ
Παζάλασι] παλάλαις A. πατάλαις D. Gens *Passalæ*
ap. Plin. VI, 22. Πασσαῖαι ap. Ptol., « Jam diu constat
eam gentem sanscrite nuncupatam esse *Pankala* et
habitavisse circa *Canjacubgam* in ea mesopotamia,
quæ *Jamunæ* et *Gangi* interjacet. Hanc autem regio-
nem vel potius vicinam perfluit *Ixumati* (i. e. arun-
dine saccharifera abundans), ita nominatus, quia
regio, quæ inter Vipācam et Gangem secundum Himā-
lajan extenditur, arundinis sacchariferæ est uberrima,
de qua re cf. Ritter *Asien*, II, p. 847. Memoratur
Ixumati Harivane. 9507. 12829, accuratius Rāmāj.
II, 68, 17, quod loco nuntiorum iter describitur. Nun-
tii, Gangem Hastinapuræ transgressi inde in terram
Pankālan perveniunt; et per loca quædam adhuc ignota
profecti, Culindam urbem attingunt, et transgressi
Ixumati per mediam Bahicarum terram ad Sudā-
manem montem, deinde ad Vipācam perveniunt. Etsi
Culindarum gentem novimus inter fontes Vipacæ et
Gangis habitasse (Cf. Lassen *Zeitschft.* II, p. 21 sqq.),
tamen cui urbi Culindæ nomen fuerit nescimus. Ita-
que etiam hoc relinquitur in dubio, quod flumen
Ixumati appelletur; nam Iamumam id esse vix audeo
contendere. In nomine græco literæ Γ et Τ videntur
esse permutatæ, ita ut legendum sit Ὁξύματις. » SCHWAN-
BECK. ad fr. Megasthen. || — 8. Ἐρρένυστις] ἐρέν-
υστις A; ἐρίνυστις B; ἐρίνυστις C; ἐτοένυστις D. ἐρίνυστις
vgo. « Vox Ἐρρένυστις cum nomine urbis clarissimæ
Vārānak mire congruit, quod ex duorum fluminum
nominibus compositum etiam in Indicis catalogis
omnibus conjunctum legitur. Sed ne explicationi isti
fides deesset, Matharum obscuritas esset illustranda,
quorum nomen sanscritum esse *mag'ada* conjici potius
quam probari potest. » SCHWANBECK. — Præter nomina
modo recensita apud Strabonem p. 719 tanquam in
Gangem influens memoratur Οἰδάνης fluvius, crocodi-
los et delphinos alens; quod idem Curtius VIII, 9, 9

τῇ Γάγγῃ. (6) Τοῦτων λέγει Μεγασθένης οὐδένα εἶναι τοῦ Μαιάνδρου ἀποδέοντα, ἵναπερ ναυσιπόρος ὁ Μαιάνδρος. (7) Εἶναι ὦν τὸ εὖρος τῇ Γάγγῃ, ἔνθαπερ αὐτὸς ἐωυτοῦ στεινότατος, εἰς ἑκάτον σταδίου· πολλὰ χῆ δὲ καὶ λιμνάζει, ὥς μὴ ἀποπτον εἶναι τὴν πέρην χώρην, ἵναπερ χθαμαλὴ τέ ἐστι καὶ οὐδαμῇ γηλόφοισιν ἀνεστηκυῖα. (8) Τῷ δὲ Ἰνδῷ ἐς ταῦτον ἔρχεται. Ὑδραώτης μὲν ἐν Καμβισθόλοις παρεληφώς τὸν τε Ὑφασιν ἐν Ἀστροβασίαι καὶ τὸν Σαράγγην ἐκ Κηκίων καὶ τὸν Νεῦδρον ἐξ Ἀττακηνῶν, ἐς Ἀκεσίνην ἐμβάλλουσιν. (9) Ὑδάσπης δὲ ἐν Ὀξυδράκασιν ἄγων ἅμα

omnium fluviorum Megasthenes nullum Mæandro minorem, qua navigabilis Mæander est, esse asseverat. (7) Jam Gangem patere, qua maxime angustus est, ad centum stadia; multis vero in locis stagnare, ita ut ulterior terra conspici non possit, qua parte humilis est nullosque colles habet. (8) Indo autem idem accidit. Hydraotes quidem in Cambistholis, receptis in se et Hyphasi in Astrobis, et Sarange ex Cecis, et Neudro ex Attaceis, in Acesinem fluit. (9) Hydaspes vero in Oxydracis Sinarum in se recipiens in Ari-

de Dyardane narrat. Uterque auctor de eodem fluvio loqui videtur, quem Groskurd *Iamunam*, Mannertus ingentem *Brahmaputrum* esse putant. || — 4. ἑκάτον σταδίου] Strabo p. 702: Μεγασθένης (fr. 18) δὲ, ὅταν ᾗ μέτριος, καὶ ἐς ἑκάτον (σταδίου) εὐρύνεσθαι (φρσίν). Quod accuratius Megasthenis sententiam reddere videtur, ut colligas ex collato Plinio VI, 22, ubi: inde *lenem fluere* (Gangem), ubi *minimum*, VIII mill. pass. latitudine, ubi *modicum*, stadiorum centum. Cf. Diodor. XVII, 93; Curtius IX, 2; Plutarch. Alex. 62, et quæ infusius dicit Ælian. N. A. XII, 41. Ante receptam Iamunam latitudo 10 stadia non superat; auctus magnis fluviiis marique propior ad 30 stadia crescit. || — 8. Ὑδραώτης] Fluvius in Acesinem sive *Chinab* a sinistro ejus latere influens nunc vocatur *Ravi*, quod nomen contractum est ex sanscrito *Irāvati* (aquarum dives). V. Lassen *Ind. Alt.* I, p. 41. Ptolemæo VII, 1, 26 vocatur Πουάδις (ἄδρις var. lect.), quod proxime accedit ad nomen indicum; initialis litera I nescio an librorum vitio consideretur. Dehinc sequitur forma Ὑδρωίς apud Strabon. p. 694. 697. 699, Curtium IX, 1, 13; subest forma praeclita *iroti*, in qua o pro *ava* ponitur. Longius recedit Ὑδραώτης Arriani h. l. et in Exped. Alex. V, 4. 5. 14. 24 seqq. 29. VI, 14. VII, 10. De cursu fluvii ceteraque indole v. Alex. Burnes *Narrative of a voyage* etc. tom. III, p. 125-147; Ritter. VII, p. 47. — 8. ἐν Καμβισθόλοις] Gens aliunde non nota. Schwanbeckius ad fr. Megasthenis notat hæc: « Cambisthorum nomen sanscritum nescio an sit *Capist'ala*, i. e. simiarum regio, in quo nomine litera M ante literam B eodem modo inserta sit, quo in nominibus Παλιμθορα, Ἐμβιστορας. Enumeratur *Capist'ala* inter Indicas terras Varānsanh. in *As. Res.* t. VIII, p. 438. Mire Vilso (Visnu-Purān' p. 194) Cambistholos eodem esse suspicatus est atque *Cambóg'as*, a quibus tum nomine tum situ multum absunt. » Nunc inferior fluvii pars inter *Futtipur* et *Tolumbia* nonnisi raros accolas habet, qui pertinent ad pastorum tribus *Jun* vel *Kattia*; in quibus nomen habes τῶν Καθαίων (de nomine v. Lassen. I, p. 99.), quos in his regionibus memorant Arrianus Exp. V, 22; Strabo p. 699; Diodor. XVII, 91. || — 9. Ὑφασιν] sanscritè *Fipádā* (v. Lassen. I, p. 41), hodie *Bejah* s. *Bejus*, *Beyas*, *Byas*; Ptolemæo Βίδασις; Ὑφασιν ap. Arrian. Exp. V, 8; Diodor. XVII, 93; *Hypasis* ap. Plin. VI, 21. 23, Curtium IX, 1, 35.; Ὑπασιν ap. Strabon. p. 515, 686 et passim, Diodor. II, 37, Dionys. Perieg. 1145, a

quibus notioris fluvii Scythici nomen ad Indicum annem more Græcanico male translatus est. Ceterum haud recte Arrianus fluvium in Hydraotem incidere dicit; influit in annem, qui sanscritè vocatur *Çatadru* (de quo nomine v. Lassen l. I. I, p. 45 not.), hodie apud indigenas *Shittudru*, ut Burnes ait, vulgo *Sutludch* vel *Setledch*; Ὑδραδρος Ptolemæi, *Hesidrus* ap. Plin. Inferior *Sutludch* fluvii pars nunc vocatur *Gharra*. || — 9. Ἀστροβάσις] Ἀστροβάσις ABCD et vgo; Ἀστροβάσις Flor. Gens aliunde non nota. || — 9. Σαράγγην] Σάραγγην, deleta eadem manu accentu in a posteriore, A; Σάραγγιν D. Nomen sanscritum haud dubie esse *Çaranga* monet Schwanbeckius, quamquam quinam sit fluvius non constat. || — 9. ἐκ Κηκίων] sic ABC; ἐκ κηκίων, quod in *ἐκκηκίων* correctum, D; Μηκίων vgo; κηκίων e Florentino cod. Schmieder; gens sanscritè dicitur *Çecaja*. V. Lassen. De pentapot. p. 12; *Zeitschrift f. Kunde des Morgenlands*. III, p. 156. || — 10. τὸν Νεῦδρον] τὸν Νεῦδρον A. De hoc aliunde nihil constat. Ignoti item Ἀττακηνοί, siquidem Assacenos, de quibus supra, huc trahere non licebit. || — 10. Ἀττακηνῶν D. || — 10. Ἀκεσίνην] sanscritè *Kandrabaga*; *Cantabas* ap. Plinium VI, 23, quamquam ibi inter Cantabam et Acesinum distinguitur. Ita enim habet: *Indus et ipse XIX recipit amnis, sed clarissimos Hydaspem quattuor alios adferentem, Cantabam tris, per se vero navigabilis Acesinum et Hypasim*. Σανδαβάλας ap. Ptolemæum; Σανδαροφάγος, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ποταμὸς μετωνομάσθη (quod prope aliter nomen ab ominoso verbo ἀλεξανδροφάγος) καὶ ἐκλήθη Ἀκεσίτης, Hesychius. Quæ veror ne fabula sit. Acesines nomen adhuc agnoscere nonnulli volunt in hodierno fluvii nomine *Chinab*. Hoc autem (Kināb) esse Persicum cum aliis censet Lassen. l. I. I, p. 44. || — 10. ἐμβάλλουσιν] ἐμβάλλει scr. Schmieder, insolentem verborum structuram ægreferens. || — 11. Ὑδάσπης] *Vitastā* sanscr.; Βιδάσπης Ptolem.; hodie vocari solet *Behut* vel *Djelum*; apud accolas etiam nunc *Bedusta* ei nomen. || — 11. Ὀξυδράκασιν] ἐν οὐδράκας AD; Ὀξυδράκας gentem dicunt Arrian. Exp. V, 22. VI, 4. 11. 14, Pausanias I, 612., Lucian. p. 102. 701 ed. Didot, Steph. s. v., Curtius, alii. Apud Strabon. p. 687 codices Ὑδρακας, p. 701 Σωδράκας, quod num recte in Ὀξυδράκας editores mutaverint, valde dubium est. Nam nomen sanscritum est *Xudraca* (Lassen *Zeitschrift f. Kunde des M.* III, p. 199); Plinius VI, 25 § 92 *syndracas* memorat; Ὑδράκας vocantur Dionysio in Bassaricis ap. Stephan.

οἱ τὸν Σίναρον ἐν Ἀρίσπαισιν ἐς τὸν Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ
καὶ οὗτος. (10) Ὁ δὲ Ἀκεσίνης ἐν Μαλλοῖσι ξυμβά-
λει τῷ Ἰνδῷ· καὶ Τούταπος δὲ μέγας ποταμὸς ἐς τὸν
Ἀκεσίνην ἐκδιδοῖ. Τούτων δ' Ἀκεσίνης ἐμπλησθεὶς
6 καὶ τῇ ἐπικλήσιν ἐκνικήσας αὐτὸς τῷ ἑωυτοῦ ἤδῃ οὐνό-
ματι ἐσβάλλει ἐς τὸν Ἰνδόν. (11) Κωφὴν δὲ ἐν Πευκε-
λαήτιδι, ἅμα οἱ ἄγων Μαλάμαντόν τε καὶ Σόαστον καὶ
Γαροϊάν, ἐκδιδοὶ ἐς τὸν Ἰνδόν. (12) Κατούπερθε δὲ
τούτων Πάρενος καὶ Σάπαρνος, οὐ πολλὸν διέχοντες,
10 ἐμβαλλουσιν ἐς τὸν Ἰνδόν. Σόανος δὲ, ἐκ τῆς ὀρεινῆς
τῆς Ἀβισαρέων, ἔρρημος ἄλλου ποταμοῦ, ἐκδιδοὶ ἐς αὐ-
τόν. Καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς Μεγασθένης λέγει,
ὅτι πλωτοὶ εἰσιν. (13) Οὐκ οὐν ἀπιστήν γρηῃ ἔχειν
ὑπὲρ τε τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγει, καὶ συμβαλεῖς
15 εἶναι αὐτοῖσι τὸν τε Ἰστρον καὶ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ.
(14) Ἐς μέντοι τὸν Νείλον οὐδένα ποταμὸν ἐκδιδόντα
ἰδμεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ διώρυγας τετμημένας κατὰ τὴν
χώρην τὴν Αἰγυπτίην. (15) Ὁ δὲ γὰρ Ἰστρος ὀλίγους
μὲν ἀνίσχει ἀπὸ τῶν πηγέων, δέκεται δὲ πολλοὺς πο-
20 ταμοὺς, ἀλλ' οὔτε πλήθει ἰσους τοῖσιν Ἰνδῶν ποταμοῖ-
σιν, οἱ ἐς τὸν Ἰνδόν καὶ τὸν Γάγγει ἐκδιδοῦσι· πλωτοὺς
δὲ δὴ καὶ κάρτα ὀλίγους, ὧν τοὺς μὲν αὐτὸς ἰδὼν οἶδα,
τὸν Ἐνον τε καὶ τὸν Σάον. (16) Ἐνός μὲν ἐν μεθο-

spis etiam in Acesinem fertur. (10) Acesines apud
Mallos cum Indo committitur : etiam Tutapus magnus
fluvius in Acesinem exit. Quibus amnibus Acesines
grandior factus suumque victor nomen retinens in In-
dum fertur. (11) Cophen in Peucelaetide, ducens
secum Malamantum, Soastum et Garcam amnes, Indo
se miscet. (12) Supra hos Parenus et Saparnus, non
multum inter se distantes, in Indum fluunt. Soanus
ex montanis Abisarensium absque alterius fluvii so-
cietate in eundem se ingerit. Horum quoque pleros-
que Megasthenes navigabiles esse affirmat. (13) Non
igitur incredibile esse debet, Istrum et Nilum ratione
aquarum cum Indo et Gange ne comparari quidem
posse. (14) Nam in Nilum nullum flumen illabi sci-
mus, sed ex ipso fossas per Ægyptum duci. (15) Ister
vero exiguus a fontibus oritur : et multos quidem flu-
vios in se recipit, sed et multitudine Indicis flumi-
nibus, quæ in Indum et Gangem feruntur, non pa-
res et navigabiles modo perpauca, ex quibus ipse
Enum vidi ac Saum. (16) Atque Enus quidem in

Byz. s. v.; Σκῦδροι sive Σκῦδροι Dionysio Perieg. 1142.
Apud Diodorum XVII, 98, 1 codices corrupte exhibent
Συρακοῦσας, quod in Συδράκας corrig. videtur. In
Justino VIII, 9, 3 corrupte item vocantur *Sygambrī*.
|| — 2. Μαλλοῖ] sanscrita *Malava*, ut rectius scri-
batur *Malol* apud Stephanum ex Dionysii Bassaricis,
ubi ne cum codicibus nonnullis Μαλλοὶ scribendum
putes, vel ordo literarum impedit. Mentio gentis fre-
quentissima. || — 3. Τούταπος] Hic fluvius magnus
vix alius esse potest quam inferior pars *Catadru* fluvii,
quæ nunc vocatur *Gharra*. Ex eo fluvio duos fecisse
Arrianus videtur, ita ut superior ejus pars *Sarangæ*
nomine in Hydraoten incideret. || — 5. ἐκνικήσας]
νικήσας codex Florent. || — 5. ὄνομα D; ὄνομα. cett.
|| — 6. Κωφὴν] hod. *Caboul*. Vide supra c. 1. || —
Πευκελαήτιδι] vel Πευκελαετιδι leg. videtur; πευ-
κελαήτιδι cod. Flor.; πευκελαήτιδι ACD; πευκελαήτιδι B;
supra legimus πευκέλα ἔτι, ubi vide. || — 7. Μαλά-
μαντόν] Μαλαματόν D, Μάλαντόν et dein Γαροϊάν
cod. Flor. Tres fluvii in Cophenem incidentes Plini-
us quoque, sed aliis nominibus recenset VI, 25
§ 94 : *Influnt in eum (Cophetem) navigabilia Sadda-
rus (Sardarus, Sadarus var. lect. Μαλάμαντος Arria-
ni?), Parosus (Γαροῖας Arriani?), Sodarum (Σόαστος*
Arr.?). In fluviorum catalogo Mahābaratæ VI, 333
deinceps enumerantur, *Savastu, Gauri, Campana*,
quos nostris tribus respondere probabiliter statuit
Schwanbeckius. Ceterum de Malamanto aliunde non
constat. Soastum Ptolemæus VII, 1 Σούαστον in Σου-
αστηνῇ regionē dicit, præter hunc nonnisi Κῶαν (Χῶην
ap. Arrian. Anab. IV, 25 et Itin. Alex. 105), hodiernum
Kameh, tanquam Cophenis affluentem memorans.
Curtius et Strabo, p. 697 Soastum appellant Χοάσπην.
Arrianus denique in Exp. IV, 24, i eundem fluvium

appellare videtur Εὔασπιν, ut probabiliter censet Las-
sen *Zur Gesch. d. Koenige von Baktrien* p. 137. Certe
Euaspla a Choe et Guræo in Arriano distinguitur, me-
diusque inter eos ponitur. Mannertus V, 1, p. 39 Sua-
stum a Garcea sive Guræo (sic præter Arr. Anab. etiam
Itin. Alex. c. 106) non diversum fuisse putavit, quum
Strabo Choaspem Goryn urbem præterfluere dicat,
nec non Ptolemæus Goryam urbem ad Suastum ponat.
Fuerit potius Suastus hodiernum *Sewad*, uti statuunt
Lassen. l. I. et *Ind. Alt.* I, p. 29; Guræus autem
Pangkora. Quo concesso Malamantus probabiliter
idem est cum Choe sive Coe sive hodierno *Cameh* (ut
recentiores appellare solent a vico ad ostium sito) vel
rectius, ut videtur, *Khonar* (quamquam ne hoc qui-
dem certum est. Vide Lassen. l. I. I, p. 25 not.), flu-
viorum in Cophenem exeuntium maximo. || — 9. τοῦ-
τέων] sic codd.; quam formam in Herodoto ubique
in τούτων mutavit Dindorfius, dubitans tamen num
item tentandum sit in senioris ævi libris ionice scriptis.
|| — Πάρενος] Flor.; πάρενος A; πάρενος BCD.
Quid præstet nescimus. Fluvius esse videtur hod. *Bu-
rindu*. || — Σάπαρνος] Σαπίρνης D; hod. *Abbasin*,
ut vid. || — 10. Σόανος] Σόαμος A. Σόαμον D; est
sanscritum nomen *suwana*; hod. *Swan* || — τῆς Ἀβι-
σάρεων] τῆς Σαβίσαρέων C, τῆς Σαβίσαρέων AB; τῆς
σαβίσαρέων D, τῆς Βησσαρέων Flor.; sanscrita populus
Abisara. Cf. Ἀβισάρης rex ap. Arrian. Exp. IV, 27. V,
20. 29. 32; quod nomen habes corruptum ap. Diodo-
rum XVII, 87, 2 (Ἐμίσαρως) et Ælian. N. An. XVI, 39
(Ἀποισάρης). Cf. Ritter. III, p. 1085; Lassen *Ind.*
Alt. I, p. 94. || — 12 καὶ om. D. || — 13. ὅτι τὸ πλωτὸν
εἰσιν. ὄνομα D. || — 15. τὸν τε Ἰστρον] τοῦ τε Ἰστρον
Cm. 2. || — 16. μέντοι] μέν γε AD. || — 17. ἰδὼν
ἔσμεν codd.; em. Dübner. || — 18. γὰρ om. ABCD. || —

ρίω τῆς Νωρικῶν καὶ Ῥαιτῶν γῆς μίγνυται τῷ Ἴστρον, δὲ δὲ Σάος κατὰ Παίονας. Ὁ δὲ χῶρος, ἵναπερ συμβαλλουσιν οἱ ποταμοί, Ταυρούνος καλεῖται. Ὅστις δὲ καὶ ἄλλον οἶδε ναυσίπορον τῶν ἐς τὸν Ἴστρον ἐκδιδόντων, ἀλλὰ οὐ πολλούς που οἶδε.

V. Τὸ δὲ αἴτιον ὅστις ἐθέλει φράζειν τοῦ πλήθους τε καὶ μεγέθους τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, φραζέτω ἔμοι δὲ καὶ ταῦτα ὡς ἀκοῇ ἀναγεγράφθω. (2) Ἐπεὶ καὶ ἄλλων πολλῶν ποταμῶν οὐνόματα Μεγασθένης ἀνέγραψεν, οἱ ἕξω τοῦ Γάγγεω τε καὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἐκδιδοῦσιν ἐς τὸν ἑξῶν τε καὶ μεσημβρινὸν τὸν ἕξω πόντον ὥστε τοὺς πάντας ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα λέγει ὅτι εἰσὶν Ἰνδοὶ ποταμοί, ναυσίποροι πάντες. (3) Ἀλλ' οὐδὲ Μεγασθένης πολλὴν δοκεῖ μοι ἐπελθεῖν τῆς Ἰνδῶν χώρας, πλὴν γε ὅτι πλεῖνα ἢ οἱ ἕν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου ἐπελθόντες. Συγγενέσθαι γὰρ Σανδρακότῳ λέγει, τῷ μεγίστῳ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν, καὶ Πώρου ἔτι τούτῳ μέζονι. (4) Οὗτος ὧν ὁ Μεγασθένης λέγει, οὔτε Ἰνδοὺς ἐπιστρατεῦσαι οὐδαμοῖσιν ἀνθρώποισιν, οὔτε Ἰνδοῖσιν ἄλλους ἀνθρώπους. (5) ἄλλα Σέσωστρον μὲν τὸν Αἰγύπτιον, τῆς Ἀσίας καταστρεφάμενον τὴν πολλήν, ἔστε ἐπὶ τὴν Εὐρώπην σὺν στρατιῇ ἐλάσαντα, ὅπισω ἀπονοστήσαν. (6) Ἰνδάθυρον δὲ τὸν Σκυθεα ἐκ Σκυθίας ὁρμήντα ποτὰ μὲν τῆς Ἀσίας ἔθνεα καταστρέφασθαι, ἐπελθεῖν δὲ καὶ τὴν Αἰγυπτίων γῆν κρατερόντα. (7) Σεμίραμιν δὲ τὴν Ἀσσυρίην ἐπιχειρεῖν μὲν στέλλεσθαι ἐς Ἰνδοὺς, ἀποθανεῖν δὲ πρὶν τέλος ἐπιθεῖναι τοῖσι βουλεύμασιν· ἀλλὰ Ἀλέξανδρον γὰρ στρατεῦσαι ἐπὶ Ἰνδοὺς μόνον. (8) Καὶ πρὸ Ἀλεξάνδρου Διονύσου μὲν

confinio Noricorum et Rhætorum Istro se immisceat, Saus autem apud Pæonas. Locus vero ubi hæc flumina inter se committuntur Taurus vocatur. (17) Si quis vero etiam alium fluvium navigabilem effluentem in Istrum norit, multos tamen non novit.

V. Quisquis autem causam multitudinis et magnitudinis Indiæ fluminum explicare velit, illi per me hoc integrum sit. Ego enim ea quoque quæ de his rebus scripsi majorem fidem non habere censeo, quam quæ fama sparsa sunt. (2) Præterea etiam aliorum multorum fluminum nomina Megasthenes commemorat, quæ extra Gangem atque Indum feruntur in orientale et meridiale externum mare; ita ut LVIII in universum sint Indiæ fluvii, omnes navigabiles. (3) Sed nec ipse Megasthenes mihi videtur multum Indiæ peragrasse, plus tamen certe quam qui cum Alexandro Philippi filio militarunt. Sandracotto enim se adfuisse scribit, maximo Indorum regi, et majori quam vel Porus fuerat. (4) Scribit itaque hic Megasthenes, neque Indos cum ullis hominibus bellum gessisse, neque ullos externos Indis bellum intulisse. (5) Sesostrim enim Ægyptium, magna Asiæ parte subacta, postquam in Europam usque cum exercitu processerat, retrocessisse; (6) Indathyrsum autem Scytham ex Scythia profectum multas Asiæ gentes debellasse et Ægyptum quoque victorem adisse; (7) ac Semiramidem quidem Assyriam tentasse exercitum in Indos ducere, sed mortem ejus consilia conatusque fregisse. Solum vero Alexandrum in Indos expeditionem fecisse. (8) At-

1. Νορικῶν codd.; em. Dübner. || — 2. Σάος] hod. Sau. Ἔνος hod. Inn. || — 3. Ταυρούνος] Cf. Plin. III, c. 25 : *Taurunum* (h. *Semlin*), ubi *Danubio miscetur Saus*. || — 4. ναυσίπορον] = Plinius IV, c. 11 ait Istrum sexaginta amnes recipere, medio ferme numero eorum navigabili. » RAPHAEL. « Summam Ister magnitudinem iis demum fluminibus accipit, quæ ex Wallachia et Moldavia decurrunt, quorum Arrianus mentionem non fecit. » SCHMIEDER.

V, 7. ἐμοί. ἀναγεγράφθω om. A. || — 12. ὁκτὼ καὶ πεντ.] Cf. Plinius VI, 21, § 60 ed. Sillig. : *Seneca etiam apud nos temptata Indiæ commentatione LX annis ejus prodidit, gentes CXVIII*. || — 16. Σανδρακότῳ AC; Σανδρακότῳ L. De rege ejusque nomine v. Megasth. in Fr. Hist. II, p. 397 sqq. et 407 ibique laudatos. || — 17. τῶν om. B. || — καὶ Πώρῳ (Πόρῳ AC) ἔτι τούτῳ μέζονι (μέζονι BC), codd.; em. Schwanbeck. Vide Megasth. fr. p. 398. Lassenus De pentap. p. 44 Pori mentionem pro senioris aevi addidamento habuit. || — 18. ὧν] ὧν D, ὧν B, οὗν C. De re cf. Strabo p. 687, Josephus A. J. X, 11 sive Megasthen. fr. 20. 22. || — 22. στρατιῇ sic pro v.g. στρατιῇ AD. || — 23. Ἰνδάθυρον] BCD; Ἰνδάθυρσιν LA; Ἰνδάθυρον e Megasthene Strabo p. 687. Ad Idathyrsum referuntur quæ alii de Madya vel de Tanao vel de Jandyso narrat. Schmiederus ita : « Idanthyrsum vocatur is Scytharum rex, quocum Darius infaustum illud bellum gessit, quod descripsit Hero-

dotus IV, 76. 120. 127 (Cf. Pherecyd. fr. 113, ubi Ἰδανθύρσας vocatur). Hunc vero regem aliquando expeditionem in Asiam fecisse, ejus rei nullum indicium adest. Nec est satis vetustus. Videtur mihi vox Indathyrsis vel Idanthyrsos esse appellativum sicut Pharaos, et fuit forte nomen omnibus regibus Scythiis commune. Ea enim quæ Strabo et Arrianus de Indathyrso dicunt, conveniunt Madyæ, Scytharum regi, qui Cyaxaris et Psammetichi ætate cum ingenti exercitu Mediam omnemque Asiam ad Ægyptum usque transieverat et vastarat. V. Herodot. IV, 103 sqq. Rectius vero Strabo ex Megasthene descripsisse videtur Indathyrsin μέχρι Αἰγύπτου venisse. Narrat enim Herodotus Psammitichum Scythiæ obviam ivisse, doneque ac precibus cum ad reditum compulsi. Scripsit etiam Justinus II, 3 *Scythas ab Ægypto paludes prohibere*; et I, 1 : *Scythiæ rex Tanais* (sic vocare videtur Idanthyrsum) *usque Ægyptum excessit*. Ejusdem regis nomen apud Photium in Eclog. ex Arriani Parthicus (Fr. Hist. tom. III, p. 587) scribitur Ἰνδουσος, quod Gronovio ad Arrian. p. 318 ansam præbuit in Justino legendi : *et Scythiæ rex Jandus pro Tanais*. || — 23. ἐκ Σκυθίας] ἐκ σκυθίας BCD. || — 25. Σεμίραμιν] Cf. Diodor. II, 15 sqq. (Ctesias fr. 15) et Justinus I, 1. || — 27. πρὶν εἰς τέλος A; « quod videri possit ortum ex πρὶν ἤ. » DUBNER. || — 28. ἐπὶ ἐς A. || — 29. μὲν ex A addidit Dübner. || — 2. Ἰπρακλῆος pro v.g. Ἰπρακλῆος h. l. et in sqq. ABD. || — 3. Νότα-

πέρὶ πολλὸς λόγος κατέχει, ὡς καὶ τούτου στρατεύσαν-
τος ἐς Ἰνδοῦς, καὶ καταστραφεμένου Ἰνδοῦς Ἡρακλῆος
δὲ πέρὶ οὐ πολλός. (9) Διονύσου μὲν γε καὶ Νύσα πό-
λις μνήμη οὐ φαῦλον τῆς στρατηλασίας καὶ ὁ Μηρὸς τὸ
5 δρος, καὶ ὁ κισσὸς ὅτι ἐν τῷ ὄρει τούτῳ φύεται· καὶ
αὐτοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὑπὸ τυμπάνων τε καὶ κυμβάλων στελ-
λόμενοι ἐς τὰς μάχας· καὶ ἐσθῆς αὐτοῖσι κατάστικτος
ἔοῦσα, κατὰπερ τοῦ Διονύσου τοῖσι βάκχοισιν· (10) Ἡρα-
κλῆος δὲ οὐ πολλὰ ὑπομνήματα. Ἀλλὰ τὴν Ἀορνον
10 γὰρ πέτρην, ἥτινα Ἀλέξανδρος βίη ἐχειρώσατο, ὅτι
Ἡρακλῆς οὐ δυνατὸς ἐγένετο ἐξελεῖν, Μακεδονικὸν
δοκᾷ μοι τὸ κόμπασμα, κατὰπερ ὧν καὶ τὸν Παρα-
πάμισον Καύκασον ἐκάλεον Μακεδόνες, οὐδὲν τι προσ-
ήκοντα τοῦτον τῷ Καυκάσῳ. (11) Καὶ τι καὶ ἄντρον
15 ἐπιφρασθέντες ἐν Παραπαμισάδῃσι, τοῦτο ἔφρασαν
ἐκεῖνο εἶναι τοῦ Προμηθέος τοῦ Τιτῆνος τὸ ἄντρον, ἐν
ὧν ἐκρέματο ἐπὶ τῇ κλοπῇ τοῦ πυρός. (12) Καὶ δὴ
καὶ ἐν Σίβαισιν, Ἰνδικῷ γένει, ὅτι δορὰς ἀμπεχομέ-
νους εἶδον τοὺς Σίβας, ἀπὸ τῆς Ἡρακλῆος στρατηλα-
20 σίης ἔφρασκον τοὺς ὑπολειφθέντας εἶναι τοὺς Σίβας· καὶ
γὰρ καὶ σκυτάλην φορέουσι τε οἱ Σίβαι, καὶ τοῖσι βο-
υσιν αὐτῶν ῥοπάλον ἐπιέκασται· καὶ τοῦτο ἐς μνήμην
ἀνέφερον τοῦ ῥοπάλου τοῦ Ἡρακλῆος. (13) Εἰ δέ τῳ
πιστὰ ταῦτα, ἄλλος ἂν οὗτος Ἡρακλῆς εἴη, οὐχ ὁ Θη-
25 βαῖος, ἢ ὁ Τύριος οὗτος, ἢ ὁ Αἰγύπτιος, ἢ τις καὶ κατὰ
τὴν ἄνω χώραν οὐ πόρρω τῆς Ἰνδῶν γῆς ὥκισμένος
μῆγας βασιλεύς.

VI. Ταῦτα μὲν μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου εἰς τὸ
μὴ πιστὰ φαίνεσθαι ὅσα ὑπὲρ τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ὑφά-
30 σιος ποταμοῦ Ἰνδῶν μετεξέτεροι ἀνέγραψαν· ἔστε γὰρ
ἐπὶ τὸν Ὑφασιν οἱ τῆς Ἀλεξάνδρου στρατηλασίας με-
τασχόντες οὐ πάντῃ ἀπιστοὶ εἰσιν. (2) Ἐπεὶ καὶ τότε
λέγει Μεγασθένης ὑπὲρ ποταμοῦ Ἰνδικοῦ, Σίλῳ μὲν
εἶναι οἱ οὐνόμα, ῥέειν δὲ ἀπὸ κρήνης ἐπωνύμου τῷ πο-
35 ταμῷ διὰ τῆς χώρας τῆς Σιλῶν, καὶ τούτων ἐπωνύ-
μων τοῦ ποταμοῦ τε καὶ τῆς κρήνης· (3) τὸ δὲ ὕδωρ

qui ante Alexandrum fama tenet Liberum contra In-
dos expeditionem suscepisse, eosque subegisse : de
Hercule infirmior fama est. (9) At vero expeditionis
a Libero factae non leve documentum est Nysa urbs et
Merus mons, quodque hedera in hoc monte nascitur et
quod praterea Indi ipsi tympana ac cymbala pulsantes
pugnas adeunt, itemque veste distincta maculis, Li-
bero patri bacchantium more, utuntur. (10) Hercu-
lis autem non multa monimenta extant. Quod enim
Aornum petram, quam Alexander vi cepit, Hercules
expugnare non potuerit, Macedonice jactantiae signen-
tum mihi videtur : quemadmodum et Parapamisum
montem Causasum vocarunt Macedones, nihil ad
Caucasum pertinentem. (11) Antrum quoque ali-
quod quum apud Parapamisadas esse accepissent, Pro-
methei Titanis esse dixerunt, in quo ille ob ignem
furto sublatum in crucem actus fuerit. (12) Apud
Sibas quoque, Indicam gentem, quod eos pellibus
amictos conspexerant, ab Herculis expeditione relictos
esse Sibas disserebant. Siquidem et clavam gestant
Sibae, et bubus clavæ notam inurunt : quod item ad
memoriam clavæ Herculis retulerunt. (13) Si cui
vero hæc credibilia videntur, alius certe hic Hercules
fuerit, non Thebanus, sed aut Tyrius aut Ægyptius,
aut aliquis etiam ex superiore regione non procul ab
India olim habitans noster magnus.

VI. Atque hæc quidem per digressionem dicta sint,
ne fide digna videantur, quæ de iis qui ultra Hypha-
sin degunt Indis nonnulli conscripserunt : nam ad
Hyphasin amnem usque non sunt prorsus indigni fide,
qui expeditioni Alexandri interfuerunt. (2) Siquidem
etiam hoc Megasthenes de flumine quodam Indico
commemorat : Silam ei nomen esse, fluere ex fonte
eiusdem cum flumine nominis per regionem Sileorum,
qui etiam eandem, quam fons et fluvius, appellatio-

σα ΑΔ. || — 8. βάκχεσι D. De rebus cf. Arrian. Exp.
V, 1, 6. 2, 5. VI, 3. Plinius VI, 23. XVI, 34. Strabo
I. I. || — 9. ἄορην (sic) A. Cf. Diodor. XVII, 85; Cur-
tius VIII, 11, alii. || — 12. τὸ κόμπασμα] sic codd.;
τι κομπ. Dübner. ἰδ. κατὰπερ ἔδν] sic AC., κατὰπερ
ἔδν B; κατὰπερ ἔδν D. || — 15. Παραπαμισάδῃσι]
...σάδῃσι codd. De nomine cf. St. Thes. s. v. Παραπα-
μίσος. De origine nominis Parapamisi v. conjecturam
Lassenii in *Ind. Alt. I*, p. 22. || — 16. Antrum quod
Prometheo suo Græci vindicabant, querendum est in
vastissimis antris quæ sunt ad *Banyian* (Alexandriam
sub Caucaso). V. Ritter. VII, p. 277sq. || — 16. ἐν
ἔτῳ] ἐν ᾧ A. || — 18. Σίβασις] Cf. Strabo
p. 688. 701; Diodor. XVII, 96 (Σίβοι); Curtius
IX, 4, 2 (Sobii). Ferox est gens montana, *Kafir* in
jugu *Hindu-Khu*, quæ etiam nunc ap. orientales scrip-
tores *Siapul* sive *Siapuch* vocari solet. Clavas illi
hodieque gestant albisque nigrisque caprarum pellibus
amicti incedunt. Vide plura ap. Ritter. VII, p. 279. V,
p. 467. Bohlen *Ind. I*, p. 208. Num a *Siva* deo nomen

deducendum sit, in medio relinquimus. || — 21. στυτα-
λιν A; φέρουσι L. || — 24. οὕτως pro οὗτος A. || —
25. καὶ κατὰ] ἀκατὰ BC; ἂν κατὰ mgo C. || — 26. ὥκισ-
μένος] ABCD.; ὥκισμένην edd. De diversis Hercu-
libus v. Arr. Exp. II, 16.

VI, 33. ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ B. || — Σίλῳ] Σίλῳ
codd.; Σίλῳ in ionicis suis Indicis dixit Ctesias (fr. 82),
uti liquet e Plinio XXXI, 1, nisi quod is in mendoso
libro pro Σίλῳ legit Σίλῳ : *Ctesias tradit Siden vocari
stagnum in Indis, in quo nihil innatat, omnia
mergantur*. Κρήνην Σίλῳ dicit Antigonus Mirab. c. 161;
Σίλῳν ποταμὸν Diodor. II, 37; Σίλῳν ποτ. Strabo
p. 703. « Rem ipsam jam addubitarunt Democritus
et Aristoteles, teste Strabone I. I.; fidem vero Mega-
sthenis teneant quæ ex Indicis libris attulit Lassenius
in *Zeitschrift f. Kunde des Morgenl.* II, p. 63. Nimi-
rum traditur in boreali India parte fluvium esse Çi-
lam dictum (a çila sive lapide), cujus aqua eam habet
vim ut injecta quæque in lapidem vertantur, adeoque
mergantur. || — 34. τῷ ποταμῷ] sic LB; τοῦ ποτα-

παρέχεται τοῖσδε· οὐδὲν εἶναι ὅτι ἀντέχει τὸ ὕδωρ, οὔτε τι νήχεσθαι ἐπ' αὐτοῦ οὔτε τι ἐπιπλέειν, ἀλλὰ πάντα γὰρ ἐς βυσσὸν δύνειν· οὕτω τι ἀμενηνότερον πάντων εἶναι τὸ ὕδωρ εἶναι καὶ ἡεροιδέστερον. (4) Ὑε-
 6 ται δὲ ἡ Ἰνδῶν γῆ τὸ θέρος; μάλιστα μὲν τὰ ὄρεα, Παραπαμισὸς τε καὶ ὁ Ἡμωδός καὶ τὸ Ἰμαϊκὸν ὄρος, καὶ ἀπὸ τουτέων μεγάλοι καὶ θολεροὶ οἱ ποταμοὶ ῥέουσιν. (5) Ὑεται δὲ τοῦ θέρος καὶ τὰ πεδία τῶν Ἰνδῶν, ὥστε λιμνάζειν τὰ πολλὰ αὐτέων· καὶ ἐφυγεν
 10 ἡ Ἀλεξάνδρου στρατιῇ ἀπὸ τοῦ Ἀχεσίνου ποταμοῦ μέσου θέρος, ὑπερβαλόντος τοῦ ὕδατος ἐς τὰ πεδία. (6) ὥστε ἀπὸ τῶνδε ἔξεστι τεκμηριοῦσθαι καὶ τοῦ Νείλου τὸ πάθος τοῦτο, ὅτι εἰκοὺς εἶναι ὑεσθαι τὰ Αἰθιοπίων ὄρεα τοῦ θέρος, καὶ ἀπ' ἐκείνων ἐμπιπλάμενον
 6 τὸν Νεῖλον ὑπερβάλλειν ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐς τὴν γῆν τὴν Αἰγυπτίην. (7) θολερὸς ὢν καὶ οὗτος ῥέει ἐν τῇδε τῇ ὥρῃ, ὥς οὔτε ἂν ἀπὸ χιόνος τηκομένης ἔρρεεν, οὔτε εἰ πρὸς τῶν ὥρῃ θέρος πνεόντων ἐτησίων ἀνέμων ἀνεκότετό οἱ τὸ ὕδωρ· ἄλλως τε οὐδὲ χιονόβατα εἶη ἂν τὰ
 20 Αἰθιοπίων ὄρεα ὑπὸ καύματος. (8) Ὑεσθαι δὲ κατὰ-περ τὰ Ἰνδῶν οὐκ ἔξω ἐστὶ τοῦ εἰκότος, ἐπεὶ καὶ τὰλλα ἡ Ἰνδῶν γῆ οὐκ ἀπέοικε τῆς Αἰθιοπίας, καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ Ἰνδοὶ ὁμοίως τῷ Νεῖλῳ τῷ Αἰθιοπεῖ· καὶ Αἰγυπτίῳ χροκοδείλους τε φέρουσιν, ἔστιν δὲ οἱ αὐτῶν
 25 καὶ ἰχθύας καὶ ἄλλα κήτεια ὅσα δ Νεῖλος, πλὴν ἵππου τοῦ ποταμίου· Ὀνησίκριτος δὲ καὶ τοὺς ἵππους τοὺς

nem habeant. (3) Ejus aquam ejusmodi esse, ut nihil omnino sustinere possit, neque quicquam ei innatare neque supernavigare, sed omnia in fundum demergi; ita prae reliquis omnibus hanc aquam tenuem atque quasi aeriam esse. (4) India autem per aestatem pluvia madet: praecipue vero Parapamisus et Emodus atque Imaus montes, et ab his magni ac turbulenti amnes fluunt. (5) Perfunduntur aestate pluvia etiam campi Indiae, ita ut plerique stagent; fugitque aliquando Alexandri exercitus ab Acesine fluvio, quum aestate ejus aqua campos obrueret. (6) Ex quibus licet certa conjectura etiam Nili inundationem explicare, quum verisimile sit Aethiopum montes aestate complui, atque iis pluviis impletum Nilum superatis ripis Aegyptum inundare: (7) turbidus scilicet etiam hic fluvius hac anni parte fluit, sicut neque a nive liquata fluere potest, neque si ab etesiis aestate spirantibus inhiaberetur ipsi aqua: praesertim quum ne esse quidem nive tecti Aethiopum montes prae calore videantur. (8) Pluvias vero pati quemadmodum India, nequaquam dissimilium rationi existimaverim: nam et ceteris in rebus India haud dissimilis Aethiopiae est, et fluvii Indici perinde ac Nilus Aethiopicus et Aegyptius crocodilos alunt, nonnulli et pisces ac bakenis ejusdem generis ut Nilus, excepto equo fluviali: sed hunc

μοῦ ACD. Quum variare structuram auctor admet, illud praefendum. || — 3. ἐς βυσσὸν] A; ἐς ἀβυσσον L; ἐς βυθὸν BCD. || — 6. ὁ ante Ἡμωδός om. BC; postea addidit D. || — τὸ ἤμωον ὄρος D. || — 7. οἱ ποτ. A. || — 11. ὑπερβάλλοντος C. De imbrum ratione cf. Megasthen. fr. 1 et 9 ex Strabone p. 693 et Diodoro II, 36, et Aristobuli (fr. 29), Onesicriti (fr. 17) et Nearchi (fr. 3. 4) sententiae ap. Strabon. p. 691. 695; Ctesiae fr. 57 p. 79; Plinius XVI, 18; Philostratus Vit. Apollon. II, 19. — « Veterum sententia, si obiter modo lustrantur, contradicere sibi videntur. Sed distinguendum est inter eam Indiam, quae a Pattalis porrigitur usque ad Acesinis et Indi vel Hydaspis et Acesinis confluentes, et Indiam inter flumina et montes, praecipue nostrum *Panjab*. Aristobulus solos dicit montes et montium radices pluviam et nives sentire, plana autem imbrum et nivis esse expertia, sed inundatione fluminum irrigari. Montes inquit hieme nive obtegi; vere autem pluvias incipere, magis magisque augeri ad arcturi ortum usque. Ex his nivibus et imbribus augeri fluvios et campos inundari. Haec se ipsum vidisse et ab aliis comperisse auctor est Aristobulus. Sub montium radicibus eum intellexisse universum *Panjab*, ex eo conspicuum est, quod diserte dicit, per totum tempus, quo Alexander a Taxilis ad Hyphasin et retro ad Hydaspem iret, pluvias caelo demissas esse. Sub *planis*, ut ipse adjecit, intelligit regionem, quae est inter Pattala et Hydaspis ostium. Vera eum dicere probant vel immensa deserta ob pluviarum defectum inhabitabilia. Sed etiam recentiorum observationibus res confirmata est... Aristobulum se-

quitur Arrianus Exp. V, 9, ubi inundationes et pluvias praecipue circa solstitium aestivum in Indiam ruere dicit; hieme autem, cessantibus pluviis, fluvios minores esse et puriores, ita ut vado transiri possent, excepto Gange et Indo et fortassis aliquo etiam alio (Cf. Exped. VI, 25). Nearchus vero ap. Strabonem hieme campos quidem pluvia non irrigari dicit, at aestate tamen. Intelligit vero sub campis regionem inter flumina, ut apud Strabonem videre licet. Sectione 4 descripsit Arrianum Aristobulum, sectione 5 Nearchum, sed quasi eos sibi contradicere intellexisset. De regione inter Pattala et Hydaspem intelligenda sunt Ctesiae l. 1., in India pluviam non dimitti, sed a flumine terram irrigari, et Plinius XVI, 18, Indiam non habere imbres aestivos scribentes; at Eratosthenes ap. Strab. p. 690 de regione *Panjab*, imbres aestivos Indiae tribuens ab exhalationibus, ut quidem opinatur, fluviorum et etesiis natos. Etesiis idem tribuit Arrian VI, 25. Non immerito igitur veteres Indiam et Indum cum Aegypto comparant, quia etiam Aegyptus, praecipue superior, raro pluviam sentit, ac solummodo Nilo irrigatur; Aethiopiam autem cum regionibus Indiae septentrionalibus. De septentrionali India etiam intelligendi sunt Diodorus II, 36 et Megasthenes ap. Strab. p. 693, qui his quolibet anno in India pluviam dimitti ajunt, primum sub hiemem, iterum circa solstitium aestivum. » SCHMIEDER. || — 16. ὦν] ὦν BCD, interpungentes post hanc vocem. καὶ οὕτως A. || — 17. οὔτε εἰ ἂν πρὸς C manu sec. || — 19. χιονόβατα A; χιονόβαντα D; χιονόβλητα? || — 22. ἡ οἰν D. || — Αἰθιοπίας, Αἰθιοπία LBCD. || — 24. ἐς τὴν δὲ οἱ αὐτῶν CD. || — 1. ἐτι om. C.

ποταμίους λέγειν ὅτι φέρουσι. (9) Τῶν τε ἀνθρώπων αἱ ἰδέαι οὐ πάντῃ ἀπάρουσιν αἱ Ἰνδῶν τε καὶ Αἰθιοπῶν οἱ μὲν πρὸς νότον ἀνέμου Ἰνδοὶ τοῖσι Αἰθίοφι μᾶλλον τι εἰκόσιν, μέλανές τε ἰδέσθαι εἰσι, καὶ ἡ κόμη αὐτοῖσι μέλαινα· πλὴν γε ὃν σιμοὶ οὐχ ὡσαύτως οὐδὲ οὐλό-
 5 κρανοι ὡς Αἰθίοπες· οἱ δὲ βορειότεροι τούτων κατ' Αἰ-
 γυπτίους μάλιστα ἂν εἶεν τὰ σώματα.

VII. Ἐθνεα δὲ Ἰνδικὰ εἰκοσι καὶ ἑκατὸν τὰ ἅπαντα λέγει Μεγασθένης, δυοῖν δέοντα. Καὶ πολλὰ μὲν εἶναι
 10 ἔθνεα Ἰνδικὰ καὶ αὐτοὶ συμμέρομαι Μεγασθένῃ, τὸ δὲ ἀρεκέες οὐκ ἔχω εἰκάσαι ὅπως ἑκαθὼν ἀνέγραψεν, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τῆς Ἰνδῶν γῆς ἐπελθὼν, οὐδὲ ἐπι-
 μιξίης πᾶσι τοῖς γένεσιν εἰσῆς ἐς ἀλλήλους. (2) Πά-
 λαί μὲν δὲ νομάδας εἶναι Ἰνδοῦς, κατὰπερ Σκυθῶν
 15 τοὺς οὐκ ἀροτῆρας, οἱ ἐπὶ τῇσιν ἀμάξῃσι πλανώμενοι ἄλλοτε ἄλλην τῆς Σκυθίας ἀμείθουσιν, οὔτε πόλιας οἰκέοντες οὔτε ἱερὰ θεῶν σέβοντες· (3) οὕτω μὲν Ἰν-
 δοῖσι πόλιας εἶναι μὴδὲ ἱερὰ θεῶν δεδομημένα· ἀλλ' ἀμείψεσθαι μὲν δοράς θηρείους ὅσων κατακάνοιεν,
 20 σιτέεσθαι δὲ τῶν δένδρων τὸν φλοιόν· καλέεσθαι δὲ τὰ δένδρεα ταῦτα τῇ Ἰνδῶν φωνῇ Τάλα, καὶ φύεσθαι ἐπ' αὐτῶν, κατὰπερ τῶν φοινίκων ἐπὶ τῇσι κορυφῇσιν, οἷά περ τολύπας. (4) Σιτέεσθαι δὲ καὶ τῶν θηρίων ὅσα ἔλθοιεν ὠμοφαγέοντας, πρὶν δὴ Διόνυσον ἔλθεῖν ἐς
 25 τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν. (5) Διόνυσον δὲ ἐλθόντα, ὡς καρτερὸς ἐγένετο Ἰνδῶν, πόλιας τε οἰκίσαι καὶ νόμους θέσθαι τῇσι πολισιν, οἶνου τε δοτῆρα Ἰνδοῖσι γενέσθαι, κατὰπερ Ἑλλήσι, καὶ σπείρειν διδάξαι τὴν γῆν, δι-
 δόντα αὐτὸν σπέρματα, (6) ἣ οὐκ ἑλάσαντος ταύτη
 30 Τριπτολέμου, ὅτε περ ἐκ Δήμητρος ἐστάλη σπείρειν τὴν γῆν πάσαν, ἣ πρὸ Τριπτολέμου τις οὗτος Διόνυσος ἐπελθὼν τὴν Ἰνδῶν γῆν σπέρματα σφίσι ἔδωκε καρποῦ τοῦ ἡμέρου· (7) βόας τε ὑπ' ἀρότρῳ ζεύξαι Διόνυσον πρῶτον, καὶ ἀροτῆρας ἀντὶ νομάδων ποιῆσαι Ἰνδῶν
 35 τοὺς πολλοὺς, καὶ ὀπλίαις ὀπλοῖσι τοῖσιν ἀρχίτσιν·

VII, 8. Eundem gentium numerum (ex Megasthene) tradidit Seneca ap. Plinium VI, 21. || — 8. ἐκατόν τι ζπ. codd.; em. Düb. || — 10. συμμέρομαι CB et vgo. || — 16. 18. πόλιας CD. || — 19. ἀμείψεσθαι ABD; ἀμψή-
 γεσθαι C; ἀμείψεσθαι vgo. || — θηρείους AD; θηρίων CD
 || — κατακάνοιεν D; κατακάνοιεν BC; κατακάνοιεν LA. || — 20. δένδρων BC. || — 21. τάλα] sanscrite *tāla*
 veletiam *trinardja* (herbarum rex), palmarum species, *borassus flabelliformis*. V. Ritter, V, p. 854; Lassen. *Ind. Alt.* I, p. 264, qui eandem arborem signari censet ap. Strabon. p. 693, ubi e Nearchō proditur: καὶ δένδρον εἶναι καρποφόρον· ἐκ δὲ τοῦ καρποῦ μεθύειν; scilicet ex succo, qui ex inciso flore destillat, vinum conficitur *gagori* vel *gaggeri* dictum. Schmiederus sic habet: « Vo-
 cem *Tala* inveni in Burm. Flor. Zeylanica significare palmam; scribitur *Tala* et *Talghala* et *Tal* et similiter; cujus fructus et teneriorem corticem ab Indis edī etiam Rennel asserit. In *Horto Malabarico* I, p. 11 describitur arbor *Carim-Panā*, cujus duae species a Brami-
 nis *Talata* modō vocantur. Prior, ab incolis in Zeylam *Talagaha* vocata, ad palmas flabellifolias pertinens, in

quoque in iis esse Onesicritus tradit. (9) At ne facio quidem ac vultu multum inter se differunt Indi et Ethiopes. Certe qui ad austrum ventum vergunt Indi Ethiopibus magis similes sunt, nigra facie et nigra coma, sed non æque simi neque ita crispo capillitio ut Ethiopes: qui vero magis ad septentrionem incolunt, Aegyptios potius corporis forma referunt.

VII. Gentes Indicas centum duodeviginti in universum statuit Megasthenes. Ego vero multas quidem Indiæ gentes esse, cum Megasthene senserim: unde autem certi aliquid cognoverit, conjectura assequi non possum, quum exiguum quandam Indiæ partem peragravit, neque omnes ejus gentes commercia inter se agitent. (2) Olim quidem Indos nomades fuisse (dicit Megasthenes), quemadmodum et Scythas, qui arationem non exercent, sed in plaustris degentes incertis sedibus vagantur, neque urbes incolunt, neque templa decorum colunt: (3) ita neque Indis urbes fuisse neque templa diis exstructa, sed ferarum quas occiderint exuviis se vestivisse; arborum corticibus vesci solitos fuisse; vocari autem Indorum lingua eas arbores Tala et innasci iis, quemadmodum in verticibus palmarum, veluti glomos. (4) Vesci etiam solitos fuisse feris quas venatu ceperint crudis, priusquam Liber ad Indos venisset. (5) Hunc, postquam venisset eosque devicisset, urbes Indorum condidisse, iisque leges sanxisse: vini etiam usum Indis dedisse, ut et Græcis, dato etiam semine rationem serendi eos docuisse: (6) sive quod Triptolemus, quum a Cerere ad conserendam universam terram missus fuisset, ad eam regionem non pervenerit, sive quod ante Triptoleum hic Liber, quisquis sit, ad Indos profectus frugum mitium semina iis dederit. (7) Primum etiam Liberum boves aratro junxisse, et plerosque Indorum ex erroneis aratores fecisse, martiisque armis armavisse:

medio caudice corculum molle habet, et insuper, ubi foliorum laciniae vel divisurae incipiunt, filamenta plurima, teretia, ejusdem cum lacinii longitudinis, quae deorsim propendunt. Nunc vocari solet Lontarus domestica, de cujus multiplici usu vide Rumphium in Herb. Amb. t. I, p. 45 sqq. Succus ejus sapit ut dulce vinum; ex eo conficitur *Schagara* i. e. fuscum saccharum (Id enim vocabulum originem habet indicam). Fructus ejus variis modis preparati eduntur. Tenera ejus folia discindi possunt, atque necendo tegetes ex iis conficiuntur, interdum persubtiles. Apud Forsterum, v. cl., ex foliis discissis arborum confectas tegetes vidi easque subtilissimas. Huic arbori Tala Arriani maxime convenire videtur. » || — 25. Διόνυσον... Ἰνδῶν om. C. || — 26. κρατερὸς B; πολῆρας et dein πόλεσιν BCD. De Baccho (*Siwas*) et Hercule (*Krishna*), confer quae ex eodem Megasthene Græca et Indica more Graecanico conflante excerptit Diodorus II, 38 sq. et not. ad Megasthen. fr. 23, p. 420. || — 31. οὗτος om. A. || — 33. τοῦ ἡμετέρου LC. || — 35. καὶ δολί-
 σαι om. C. || — 35. ἀρχίσι BCD, nisi quod in D cor-

(8) καὶ θεοὺς σέβειν ὅτι ἐδίδαξε Διόνυσος ἄλλους τε καὶ μάλιστα δὴ ἑωυτὸν κυμβαλίζοντας καὶ τυμπανίζοντας· καὶ ὀρχησιν δὲ ἐκιδιδάξει τὴν σατυρικὴν, τὸν κόρδαχα παρ' Ἑλλήσι καλεόμενον· (9) καὶ κομᾶν Ἰνδοὺς τῶν θεῶν, μίτρηφορέειν τε ἀναδείξαι, καὶ μύρον ἀλοιφὰς ἐκιδιδάξει, ὥστε καὶ εἰς Ἀλέξανδρον ἔτι ὑπὸ κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων ἐς τὰς μάχας Ἰνδοὶ κατίσταντο.

VIII. Ἀπὸντα δὲ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς, οἷς οἱ ταῦτα κεκοσμέατο, καταστήσαι βασιλεία τῆς χώρης Σπατέμ-
 10 θαν, τῶν ἐταίρων ἓνα, τὸν βαχυδέστατον· τελευτή-
 σαντος δὲ Σπατέμβα τὴν βασιλῆην ἐκδέξασθαι Βου-
 δύαν τὸν τούτου παῖδα· (2) καὶ τὸν μὲν πεντήκοντα καὶ
 δύο ἔτεα βασιλεύσαι Ἰνδῶν, τὸν πατέρα, τὸν δὲ παῖδα,
 15 εἰκρσιν ἔτεα· καὶ τούτου παῖδα ἐκδέξασθαι τὴν βασι-
 λῆην Κραδεύαν· (3) καὶ τὸ ἀπὸ τούδε τὸ πολλὸν μὲν
 κατὰ γένος ἀμείβειν τὴν βασιλῆην, παῖδα παρὰ πα-
 τρός ἐκδεκόμενον· εἰ δὲ ἐκλείποι τὸ γένος, οὕτω δὴ ἀρι-
 στήνην κατίστασθαι Ἰνδοῖσι βασιλέας. (4) Ἡρακλέα
 δὲ, ὅντινα ἐς Ἰνδοὺς ἀπικέσθαι λόγος κατέχει, παρ'
 20 αὐτοῖσιν Ἰνδοῖσι γηγενέα λέγεσθαι. (5) Τοῦτον τὸν
 Ἡρακλέα μάλιστα πρὸς Σουρασηνῶν γεραίρεσθαι,
 Ἰνδικῶν ἔθνεος, ἵνα δύο πόλεις μεγάλας, Μέθορά τε
 καὶ Κλισόβωρα, καὶ ποταμὸς Ἰωδάρης πλωτὸς διαρ-
 ρέει τὴν χώραν αὐτῶν. (6) Τὴν σκευὴν δὲ οὗτος
 25 ὁ Ἡρακλῆς ἦντινα ἐφόρει Μεγασθένης λέγει ὅτι ὁμοίην
 τῇ Θηβαίῳ Ἡρακλεῖ, ὡς αὐτοὶ Ἰνδοὶ ἀπηγέονται καὶ
 τούτῳ ἄρσενας μὲν παῖδας πολλοὺς κάρτα γενέσθαι ἐν
 τῇ Ἰνδῶν γῇ· πολλῆσι γὰρ δὴ γυναῖξιν ἐς γάμον ἔλθειν
 καὶ τοῦτον τὸν Ἡρακλέα· θυγατέρα δὲ μουνογενήν·
 30 (7) οὖνομα δὲ εἶναι τῇ παιδί Πανδαίην καὶ τὴν χώραν
 ἵνα τε ἐγένετο καὶ ἥστινος ἐπέτρεψεν αὐτὴν ἄρχειν
 Ἡρακλῆς Πανδαίην, τῆς παιδὸς ἐπώνυμον· καὶ ταύτη

(8) et cultum quum aliorum deorum tum sui maxime ipsius docuisse, quem cymbalorum et tympanorum pulsu fieri iusserit. Saltationem etiam satyricam induxisse, quam Graeci cordacem vocant. (9) Ad haec comam deo nutrire, mitram gerere unguentisque uti ostendisse Bacchum: adeo ut ad Alexandri usque tempora cum cymbalis et tympanis praemia Indi inierint.

VIII. Discedentem vero ex India Liberum rebus ita constitutis regem Indis praefecisse Spatembam, unum ex amicis, rerum Bacchicarum peritissimum. Quo mortuo ad Budyam ejus filium regnum transiisse. (2) Et Spatembam quidem annos LII Indis imperasse: Budyam ejus filium xx. Hujus filium Cradeum in regnum successisse; (3) atque exinde plerumque successionem regnum a patribus in filios per manus esse traditum. Si vero regem absque liberis decedere contingeret, optimos quosque ab Indis reges creatos esse. (4) Herculem porro, quem ad Indos pervenisse fama est, terrigenam ipsos Indos vocasse. (5) Atque hunc a Surasenim Indica gente praecipue coli, qui quidem duas magnas urbes habent, Methora et Clisobora. Iobares fluvius navigabilis per eorum regionem fluit. (6) Hic Hercules, ut auctor est Megasthenes, eodem cultu corporis quo Thebanus Hercules utebatur, quod Indi ipsi narrant; multosque admodum ei liberos mures in India fuisse dicit (multas enim uxores habuisse etiam hunc Herculem), filiam vero unicam, nomine Pandæam: (7) regionem quoque in qua nata est, et cujus imperio eam praefecit Hercules, Pandæam a filiae

rectum est ἀρίοισι. || — 2. μάλλον pro μάλιστα L. || — 3. ἐνδιδάξει A, διδάξει L. || — 5. μίτρην φορέειν L. || — 7. κατίσταντο LAD; κατίστασθαι BC.

VIII, 9. Σπαρτέμβαν et mox Σπαρτέμβα BCD. Quod si missa feceris quae de Baccho et Hercule regibus Megasthenes Indica cum Graecis miscens praemisit, reliqua haud dubie pertinent ad reges *Magadhæ* regni tunc omnium potentissimi, cujus caput erant Palibothra. In annalibus ejus stirpis regiae auctor habetur *Manu*, pater *Ile* filiae, ex qua Budha (Mercurius planetæ) primum *Pratishthana* regem *Puravanan* genuit. Ex his Budham respondere Budyæ Megasthenis nemo negabit; Κραδεύας autem nomen corruptum esse videtur ex Πραρεύας (*Puravanas* Indorum). Denique quod Spatembam attinet, probabile est Megasthenem cum primo Manu confudisse septimum, *Svajambhuva* dictum, qui auctor habetur regum ætatis presentis. Hæc notavi ex Lassenii *Ind. Alterth.* I, p. 509; fusius de re idem vir doctissimus exponit in *Zeitschrift f. Kunde des Morgenlands* V, p. 232 sq., ubi tu videas. Ceterum ita habet Diodorus II, 38 extr.: Βασιλεύσαντα δὲ (Διό-
 νυστον) πάσης τῆς Ἰνδικῆς ἔτι δύο πρὸς τοὺς πεντήκοντα
 γῆρας τελευτήσας· διαδεχόμενον δὲ τοὺς υἱὸς αὐτοῦ τὴν
 ἡγεμονίαν ἀπὸ τοῖς ἀπ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν· τὸ

δὲ τελευταῖον πολλὰς γενεὰς ὕστερον καταλυθείσης τῆς
 ἡγεμονίας δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις. Περὶ μὲν οὖν τοῦ
 Διονύσου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν
 οἱ τὴν ὀρεινὴν τῆς Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. In quibus pro
 Spatamba ipse Bacchus ponitur. || — 11. Βονδύαν
 ABC. || 15. τὸ ἀντὶ ἀπὸ A. Deinde τὸ πολλὸν codd. ubi-
 que, quod in πολλὸν mutavit Dübner. || — 22. Σουρα-
 σηνῶν] sanser. Curāsénakās. V. Wilson. Sanscrit.
 Dict. s. v. Çürasena. || — 22. Cf. Plinius VI, 22 § 69:
Aminis Jomanes in Gangem per Palibothros (quod cave ne de urbe Palibothris intelligas) *decurrit inter oppida Methora et Charisobora* (*Chrysobon, Cyrisobora* varr. lect.; *Clisobora* ex Arriano ed. Harduin). *Chrysobora* Sillig ex Bohleno *Ad. Ind. I*, p. 232). Methura nunc *Mothura*, ubi etiam hodie Crisnam (sive Herculem) Indi natum putant. Altera urbs, de qua non satis liquet, fortasse ab ipso Crisna nomen habuit, *Crisnaputra*, Κρισνόβωρα. V. Schwanbeck. ad fr. Megasth. p. 420. Ap. Diodor. II, 39 Hercules noster præter alias urbes etiam Palibothra, sedem regiam, condidisse narratur. || — 25. ἐφόρει BC. || — 30. εἶναι om. L. || — 32. Πανδαίην] De his et de iis quæ c. 9. § 1 leguntur cf. Diodor. I. 1.; Phlegon. Mirab. c. 33; Polyæn. Strateg. I, 3, 4; Plinius VII, 22.

ἐλέφαντας μὲν γενέσθαι ἐκ τοῦ πατρὸς ἐς πεντακοσίους, ἵππων δὲ ἐς τετρακισχίλῃν, πεζῶν δὲ ἐς τὰς τρεῖς καὶ δέκα μυριάδας. (8) Καὶ τὰδε μετεξέτεροι Ἰνδῶν περὶ Ἡρακλέος λέγουσιν· ἐπελθόντα αὐτὸν πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ καθήραντα ὅτι περ κακὸν κίναδος, ἐξευρεῖν ἐν τῇ θαλάσῃ κόσμον γυναικίῃν. (9) ὄντινα καὶ εἰς τοῦτο ἔτι οἱ τε ἐξ Ἰνδῶν τῆς χώρας τὰ ἀγώγιμα παρ' ἡμέας ἀγινόντες σπουδῇ ὀνεόμενοι ἐκκομίζουσι, καὶ Ἑλλήνων δὲ πάλαι καὶ Ῥωμαίων νῦν ὅσοι πολυκτέανοι καὶ εὐδαίμονες, μέζονι ἔτι σπουδῇ ὀνέονται, τὸν μαργαρίτην δὴ τὸν θαλάσσιον, οὗτω τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλεόμενον. (10) τὸν γὰρ Ἡρακλέα, ὡς καλὸν οἱ ἐφάνη τὸ φόρημα, ἐκ πάσης τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν συναγίνετον τὸν μαργαρίτην δὴ τοῦτον, τῇ θυγατρὶ τῇ ἐουτοῦ εἶναι κόμῃ. (11) Καὶ λέγει Μεγασθένης, θηρεύεσθαι αὐτοῦ τὴν κόγχην δικτύοις, νέμεσθαι δ' ἐν τῇ θαλάσῃ κατ' αὐτὸ πολλὰς κόγχας, κατὰπερ τὰς μελίσσας· καὶ εἶναι γὰρ καὶ τοῖσι μαργαρίτησι βασιλέα ἢ βασιλισσαν, ὥς τῇσι μελίσσῃσι. (12) Καὶ ὅστις μὲν ἐκείνων κατ' ἐπιτυχίην συλλαβοί, τοῦτον δὲ εὐπετέως περιβάλλειν καὶ τὸ ἄλλο σμῆνος τῶν μαργαριτέων· εἰ δὲ διαφύγει σφᾶς ὁ βασιλεὺς, τοῦτω δὲ οὐκέτι θηρατοῦς εἶναι τοὺς ἄλλους· τοὺς ἄλλους δὲ περιορᾶν κατασαπῆναι σφίσι τὴν σάρκα, τῷ δὲ δστέω ἐς κόσμον χρᾶσθαι. (13) Καὶ εἶναι γὰρ καὶ παρ' Ἰνδοῖσι τὸν μαργαρίτην τριστάσιον κατὰ τιμὴν πρὸς χρυσίον τὸ ἄπειρον, καὶ τοῦτο ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ ὀρυσσόμενον.

IX. Ἐν δὲ τῇ χώρῃ ταύτῃ, ἵνα ἐβασίλευσεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἡρακλέος, τὰς μὲν γυναῖκας ἐπταετέας ἐούσας ἐς ὥρην γάμου εἶναι, τοὺς δὲ ἄνδρας τεσσαράκοντα ἔτεα τὰ πλείστα βιώσασθαι. (2) Καὶ ὑπὲρ τοῦτου λεγόμενον λόγον εἶναι παρ' Ἰνδοῖσιν· Ἡρακλέα, ὀψιγόνου οἱ γενομένης τῆς παιδός, ἐφεῖτε δὴ ἐγγυρῆς ἔμμεν ἐουτῶ ἐούσαν τὴν τελευτήν, οὐκ ἔχοντα ὅττω ἀνδρὶ ἐκδοῦ τὴν παιδᾶ ἐουτοῦ ἐπαξίῳ, αὐτὸν μιγῆναι τῇ παιδί ἐπταετέῃ ἐούσῃ, ὧς γένος ἐξ οὗ τε κακείνης ἡπολείπεσθαι Ἰνδῶν βασιλέας. (3) Ποιῆσαι ὦν αὐτὴν Ἡρακλέα ὥραίνην γάμου· καὶ ἐκ τοῦδε ἅπαν τὸ γένος τοῦτο ὅτου ἡ Πανδαίη ἐπῆρξε, ταῦτον τοῦτο γέρας ἔχειν παρὰ Ἡρακλέος. (4) Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, εἴπερ ὦν τὰ ἐς τοσόνδε ἄτοπα Ἡρακλῆς οἶός τε ἦν ἐξεργάζεσθαι, καὶ αὐτὸν ἀποφῆναι μακροβιώτερον, ὥς ὥραίνῃ μιγῆναι τῇ

nomine appellatam : eamque possedisse ab patre elephantos n, equites ad m, pedites circiter c xxx m. (8) Sunt porro Indi qui hoc etiam de Hercule narrent. Quum universam terram ac mare peragrasset, et quid quid erat malarum bestiarum sustulisset, ornatum quendam muliebrem (*margaritam*) in mari reperisse. (9) Quem etiam in hunc diem qui merces ex India ad nos adferunt, magno studio ementes exportant : atque quotquot apud Græcos olim et apud Romanos nunc ditiores sunt, majore adhuc studio emunt margaritam marinam, ita Indorum lingua dictam. (10) Herculeum enim, quum hic ornatus pulcher ei videretur, margaritas hujus generis ex universo mari in Indiam collegisse, quibus filia ejus ornaretur. (11) Megasthenes concham hujus margaritæ retibus capi scribit ; versari autem in mari eodem loco agmen multarum concharum, veluti apum examen. Regem enim suum etiam aut reginam margaritis habere, ut apes : (12) ac si forte contingat regem capi, reliquum etiam margaritarum examen facile ab eodem circumcingi : si vero rex piscatores evadat, ne reliquas quidem conchas capi posse. Earum carnes Indos ubi eas ceperint putrescere sinere : osse ad ornatum uti. (13) Esse autem etiam apud Indos margaritas ter tanto auri solidi, quod ipsum quod in India effoditur, pondere æstimatas.

IX. Ad hæc in his regionibus quibus Herculis filia imperitavit, feminas ubi ad septimum ætatis annum pervenerint viro maturas nubere : viros xl summum annos vivere. (2) Atque hac de re hujuscemodi sermonem apud Indos jactari : Quum Herculi jam seni hæc filia nata esset, neque procul abesse vitæ suæ finem suspicaretur, nec inveniret virum tali sponsa dignum, ipsum cum filia septem annos nata coisse, ut sobolem ex se et illa relinqueret reges Indiæ. (3) Herculeum itaque illam nubilem fecisse. Atque exinde universam eam gentem cui Pandæa imperavit id ipsum beneficii ab Hercule accepisse. (4) Mea vero sententia est : si Hercules par erat rei adeo absurdæ perpetrandæ, diuturnioris etiam se ipsum vitæ facere potuisset, ut cum filia matrem rem habere posset. (5) Quod si tamen

VII, 2 ; quæ exscripta habes in Ctesie fr. 84 et Megasthenis fr. 24, ubi vide notata. || — 5. καθήραντα A ; καθάραντα cett. || — κίναδος ex cod. Veneto Vulcanius ; κίναδος nostri cod. || — 9. νῦν om. BC. || — 10. ἔτι et ὄντωνται om. L. || — 11. μαργαρίτης seu μάργαρος vocis originem Indicam ex lingua sanscrita non posse explicari, nisi forte sit *markarā* (cavitas, vas) ; fortasse vero ad *Dekan* regionis linguæ vocabulum referendum esse censet Lassenius *Ind. Alt.* I, p. 244. || — 16. αὐτοῦ τὴν κόγχην A ; τὴν κ. αὐτοῦ cett. || — 17. καὶ αὐτὸ LABC ; κατ' αὐτὴ D., κατ' αὐτὴν olim vgo. Eandem fabulam narrat Plinius IX, 55. V. Megasthen. fr. p. 419.

|| — 19. μελίσσις codd. || — 25. χρῆσθαι codd. ; em. Dübner. De auro Indiæ v. Lassen. l. I. p. 238.

IX, 30. Cf. not. ad c. 8, l. 17. || — 35. τελευτήν κτλ.] « Diodorum (II, 39) et Arrianum hæc de Hercule ex eodem fonte, Megasthene, hausisse non dubito. At differunt tamen. Arrianus Herculeum mortuum esse dicere videtur. Diodori autem verba innuunt eum miro aliquo modo, sicut Herculeum Græcum, e mortalibus summotum et honoribus divinis cultum esse. Idem addit : Herculeum filiis adultis Indiam universam in partes æquales divisisse, quorum ab Hercule conditorum regnorum quædam Alexandri adhuc adven-

παίδι. (5) Ἀλλὰ γὰρ εἰ ταῦτα ὑπὲρ τῆς ὥρης τῶν ταύτῃ παίδων ἀτρεκέα ἐστίν, ἐς ταῦτὸν φέρειν δοκεῖ ἔμοιγε ἐς οὗ περ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἡλικίης, οὗ τεσσαρακοντούτεες ἀποθνήσκουσιν οἱ πρεσβύτατοι αὐτῶν. (6) Οἷς γὰρ τό τε γῆρας τοσῶδες ταχύτερον ἐπέρχεται καὶ ὁ θάνατος ὁμοῦ τῷ γῆραϊ, πάντως πού καὶ ἡ ἀκμή πρὸς λόγον τοῦ τέλους ταχυτέρῃ ἐπανόει. (7) ὥστε τριακοντούτεες μὲν ὠμογέροντες ἄν που εἶεν αὐτοῖσιν οἱ ἄνδρες, εἴκοσι δὲ ἔτεα γεγονότες οἱ ἔξω ἡβῆς νεγνίσκοι· ἡ δὲ ἀχροτάτῃ ἡβῇ ἀμφὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτεα καὶ τῆσι γυναιξίν ὥρῃ τοῦ γάμου κατὰ λόγον ἂν οὕτω ἐς τὰ ἐπτά ἔτεα συμβαίνοι. (8) Καὶ γὰρ τοὺς καρποὺς ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ πεπαίνεισθαι τε ταχύτερον μὲν τῆς ἄλλης, αὐτὸς οὗτος Μεγασθένης ἀνέγραψε, καὶ φθίνειν ταχύτερον. (9) Ἀπὸ μὲν δὲ Διονύσου βασιλέας ἡρίθμεον Ἴνδοι ἐς Σανδράκοττον τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἔτεα δὲ, δύο καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑξακισχίλια· ἐν δὲ τοῦτοισι τρις τὸ πᾶν εἰς ἐλευθερίην** τὴν δὲ καὶ ἐς τριηξία, τὴν δὲ εἰκοσί τε²⁰ ἑτέων καὶ ἑκατόν. (10) πρεσβυτέρων τε Διονύσου Ἡρακλέος δέκα καὶ πέντε γενεῇσιν Ἴνδοι λέγουσιν· ἄλλον δὲ οὐδένα ἐμβαλεῖν ἐς γῆν τὴν Ἴνδῶν ἐπὶ πολέμῳ, οὐδὲ

hæc de puellarum istius loci maturitate vera sunt, eodem mihi spectare videntur, quo etiam spectat illud de virorum ætate, quod qui quam longissime vivant quadragesimum annum non excedant. (6) Quibus enim senectus tanto celerius advenit atque simul cum senectute mors, iis omnino et vigor ætatis, proportionem quadam ad finem vitæ habita, citius accedat necesse est, (7) ita ut viri triginta annos nati jam ad primam illam viridem senectam pervenisse dicendi sint : et qui XX, juvenes quidem sint, sed qui pubertatis ætatem excesserint : qui circiter xv, summis pubertatis viribus floreat ; et fœminis eadem ratione maturitas ad nuptias septimo anno contingat : (8) quippe et fructus in ea regione citius quam in alia ulla maturescere, citiusque interire idem Megasthenes scribit. (9) A Baccho quidem ad Sandracottum Indi reges numerabant cxxii, annos vero vi m xlii. In his vero ter summam rerum in libertatem esse vindicatam, primum per annos ** deinde per annos ccc, denique per annos cxx. (10) Bacchum Indi Hercule antiquiorem esse dicunt xv ætatiibus : nullumque alium belli inferendi causa fines suos

tu floruisse, reliquis in democratias immutatis. — SCHMIEDER. || — 1. ἐνταῦθα pro εἰ ταῦτα ABC. || — 10. νεγνίσκοι ABCD; νεαν. vgo. || — 16. ἐς ἀνδράκοτον ABCD. || — 19. Lacuna omnes laborant codices. — De re cf. Plinius VI, 21 : *Colliguntur a Libero patre ad Alexandrum Magnum reges eorum CLIII (sic codd. Silligii; CLIV vulgo), annis VI mil. CCCCLI (sic cod. R et vgo; CCCII cod. D. Rob.), adjiciunt et menses tres. Solinus Polyh. c. 55 : Indiam Liber pater primus ingressus est, utpote qui Indis subactis primus omnium triumphavit. Ab hoc ad Alexandrum Magnum numerantur annorum sex millia quadringenti quinquaginta unus, additis et amplius tribus mensibus, habita per reges computatione, qui centum quinquaginta tres tenuisse medium ævum deprehenduntur.* Hæc Plinius e Senecæ Indicis, Seneca ex Megasthenes petiisse putandi sunt. Sandrocottæ substituerunt notius nomen Alexandri Magni. Annorum numerus vel apud Plinium vel apud Arrianum corruptus fuerit. Quodsi in Plinio præferendus est numerus 6402 : in grecis exemplaribus permutata dixeris sigla ς υ β' (6402) et ς μ β' (6042). At hæc dijudicari jam non possunt; nam longe Nostra recedunt ab omnibus quæ de regum dynastiærumque chronologiis ex Indorum libris hucusque innotuerunt, adeo ut nescias quidnam traditum Megasthenes acceperit, quidnam de suo ex Græcorum computandi ratione et pro more chronologorum Græcorum intulerit. In universum patet numerum annorum apud Arrianum ita constitutum esse, ut a vulgari Græcorum computo, quo tres generationes in seculum numerantur, non multum recedat. Nam $153 \times 3\frac{1}{2}$ anni sunt 5100, adeo ut tribus interregnis relinquantur anni 942, atque primo interregno, cujus notatio in codicibus nostris excidit, tribuendi sint anni 522; quem numerum ab eo quem Megasthenes notaverit

non longe abesse putaveris, quum secundo interregno vindicentur anni 300, numeri autem eo majores esse in id genus systematis chronologicis esse solent, quo majorem repræsentant antiquitatem. — Brahmanes vero Indorum ita statuunt, ut magna periodus (mahajuga), quæ nunc obtinet, cujusque major pars jam elapsa est, comprehendat annos deorum 12000 sive annos hominum 4,320,000 (12000×360 ; nam annus mortalibus est qui dies est apud cœlestes). Magna ista periodus in minores quattuor dispescitur hunc in modum :

	ann. deor.	ann. hom.
Satja (veritatis per.)	4800	17,28000
Trêta (sacrificiorum per.)	3600	12,96000
Dvapara (dubitationis per.)	2400	864000
Kali (peccatorum per.)	1200	432000
	12000	4320000

Priores periodi tres jam præterierunt; nunc obtinet Kali periodus, cujus initium vulgo ponunt in an. 3102 a. Ch., quamquam regum laterculi, qui inde ab hujus denum periodi initio continua serie exhibentur, in recentiora tempora deducunt. Etenim primus Magadhæ rex in Kali periodo est Sahadêva filius Somâpi, inde a quo usque ad Kandraguptam sive Sandracottum (cujus regni initium incidit in an. 317-312 a. C.) secundum Purana recensentur reges 44 vel 45, anni vero 1598; adeo ut initium periodi pertineat ad ann. 1915-1910 a. C. Ex alio computo pro 1598 annis nonnisi 1100 circiter anni numerantur (V. Lassen. *Ind. Alt.* I, p. 501 et *Zeitschft f. K. d. M.* V, p. 232 sq.). Accuratus hæc persequi ad nos parum pertinet, quum ratio qua Megasthenes singula adornaverit lateat. Ceterum annos Megasthenis 6042 non ad unam istam Kali periodum, sed ad quattuor Mahajugæ partes referendos esse e

Κύρον τὸν Καμβύσεω, καίτοι ἐπὶ Σκύθας ἐλάσαντα καὶ τὰλλα πολυπραγμονέσατον δὴ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίην βασιλείων γενόμενον τὸν Κύρον· (11) ἀλλὰ Ἀλέξανδρον γὰρ εἰθεῖν τε καὶ κρατῆσαι πάντων τοῖσιν ὅπλοισιν, ὅσους γε δὴ ἐπῆλθε· καὶ ἂν καὶ πάντων κρατῆσαι, εἴ ἢ στρατιῇ ᾗθελεν. (12) Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ Ἰνδῶν τινὰ ἐξω τῆς οἰκῆτης σταλῆναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ δικαιοσύνην.

X. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, μνημῆμα ὅτι Ἰνδοὶ τοῖς τελευτήσαντι οὐ ποιεῖουσιν, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἱκανὰς ἐς μνήμην τίθενται τοῖσιν ἀποθανούσι, καὶ τὰς ὥδᾶς αἱ αὐτοῖσιν ἐφάδονται. (2) Πολίων δὲ ἀριθμὸν οὐκ εἶναι ἂν ἀτρεκέως ἀναγράψαι τῶν Ἰνδικῶν ὑπὸ πλῆθεος· ἀλλὰ γὰρ ὅσαι παραποτάμια αὐτέων ἢ παραθαλάσσια, ταύτας μὲν ζυλῖνας ποιεῖσθαι· (3) οὐ γὰρ εἶναι ἐκ πλίνθου ποιεομένας διαρκέσαι ἐπὶ χρόνον τοῦ τε ὕδατος ἕνεκα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ὅτι οἱ ποταμοὶ αὐτοῖσιν ὑπερβάλλοντες ὑπὲρ τὰς ὄχθας ἐμπιπλάσι τοῦ ὕδατος τὰ πεδία. (4) Ὅσαι δὲ ἐν ὑπερδεξιοσί τε καὶ μετεώροισι τόποισι, καὶ τοῦτοισιν ὕψηλοῖσιν, ὥκισμέ-
ναι εἰσὶ, ταύτας δὲ ἐκ πλίνθου τε καὶ πηλοῦ ποιεῖσθαι· (5) μεγίστην δὲ πόλιν ἐν Ἰνδοῖσιν εἶναι Παλιμποθρα καλομένην, ἐν τῇ Πρασίνῳ γῇ, ἕνα αἱ συμβολαὶ εἰσι τοῦ τε Ἐρραννοβῶδα ποταμοῦ καὶ τοῦ Γάγγεω· τοῦ μὲν Γάγγεω δὲ τὸν μεγίστου ποταμῶν ὃ δὲ Ἐρραννοβῶδα τρί-
τος μὲν ἀν εἴη τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, μέζων δὲ τῶν ἄλλῃ καὶ οὗτος· ἀλλὰ συγχωρεῖ αὐτὸς τῷ Γάγγῃ, ἐπει-

ingressum : neque Cyrum Cambysis filium, quamvis is adversus Scythas exercitum duxerit et aliqui plurima molitus sit inter reges Asiae. (11) Alexandrum vero in eas regiones venisse, omnesque armis subegisse ad quas pervenerit : ac ceteros omnes subacturum fuisse, nisi exercitus ulterius progredi recusasset. Sed neque Indorum quemquam extra patriam profectum esse ad bellum, propter justitiam.

X. Feruntur etiam hæc : non condere Indos monumenta mortuis : virtutes enim virorum ad perpetuandam post mortem memoriam sufficere existimant, et carmina quæ in eorum honorem canuntur. (2) Urbium vero Indicarum numerum præ multitudine compertum non esse : eas vero quæ juxta flumina aut mare sitæ sint, ex lignea materia constructas esse ; (3) neque enim, si ex latere constructæ essent, longo tempore duraturas, tum propter imbres, tum quod amnes superatis ripis plana loca aqua repleant. (4) Quæ vero in superioribus et sublimioribus altisque locis positæ sint, ex lateribus et cæmento factas esse. (5) Maximam autem apud Indos urbem esse Palimbothra in Prasiourum finibus, ad Erannobœ et Gangis fluminum confluentem : ac Ganges quidem maximus est omnium fluminum ; Erannobœas autem tertius fortasse fuerit Indiæ fluminum, major tamen hic quoque aliarum terrarum fluviis, sed Gangi cedit, quum in eum aquam suam im-

tribus illis quæ fuisse dicit libertatis temporibus sive interregnis colligitur. Respondent hæc Indorum *antaris* (temporibus intermediis) vel *sandhjāncis* (crepusculis) 300 et 200 et 100 annos deorum complectentibus, quæ singulas mundi periodos distemitant (V. Lassen. I. l. p. 510). Aut igitur Megasthenes systema quoddam chronologicum, in quo ad modica temporum spatia res revocate erant, ex Indis accepit, aut ipse majores Indorum cyclos in minores redegit. || — 32. γῇ τῶν Ἰνδῶν D.

X, 8. μνημῆα codd.; em. Dübner. || — 10. ἐς μνήμην ἱκανὰς A; ἱκανὰς om. L. || — 15. ἐκ πλίνθου] « latere non cocto, sed crudo, cuius et ap. Plinium mentio fit XXXV, c. 14 init. » RAPHAEL. || — 21. ἐν ex A inseruit Dübner. || — Παλιμποθρα C; ceteri codd. Παλιμποθρα, ut Stephanus Byz. s. v.; Παλιβοθρα ap. Diodor. II, 39, Strabon. p. 70. 689. 690. 698. 702, Ptolemaeus VII, 1, Plin. VI, 21 § 63, coll. VI, 22 § 69. ubi : *Jomanes per Palibothros* (i. e. per dittonem urbis) *decurrit*. Sanscritæ urbs vocatur *Pataliputra* (i. e. filius floris *Patali*, sive *Bignoniæ suaveolentis*), apud nonnullos etiam *Pushapura* seu *Kusumapura* (florum urbs). V. Lassen. I. l. p. 136. Situm ejus ex Megasthene (fr. 25) eodem modo descripsit Strabo p. 702 : ἐπὶ τῇ συμβολῇ τούτου (sc. τοῦ Γάγγεω) τε καὶ τοῦ [excidit Ἐρραννοβῶδα], ἄλλου ποταμοῦ, τὰ Παλιμποθρα ἰδρῶσθαι κτλ. Ab ostio Gangis usque ad Palibothra Megasthenes et Eratosthenes 6000 stadia, Patroclus vero 5000 stadia computarunt, referente Strabone p. 689. Patroclis rationes sequitur Plinius (VI, 21), 638 mill. pass. numerans. De Erannobœa

fluvio v. supra. Sita urbs non longe ab hodierna *Patna*, ubi ruinæ *Patelputer* dictæ etiamnunc exstare perhibentur. Ita recte jam statuerat Rennelius (*Memoir of a map of Hindostan* p. 37). Quibus adde quæ monet Lassenius I. l. I, p. 137 : « Wilson (*Hindu theat.* II, p. 136. edit. alter.) giebt die Gründe für Patna aus dem Drama *Mudrârâksa*. Ganz entschieden sind nun die Zeugnisse *Fahian's* und *Hsuan Thsang's*. Der erstere kommt nach *Palianfou* im Süden des Ganges nicht weit von *Vaicâli*, welches auf dem Nordufer lag, nahe östlich vom Flusse *Hilian* oder der *Gandaki*, welche die Buddhisten *Svarn' avati* oder *Hiran' javati*, die goldene, nennen. Vier Jôg'ana von Vaicali ist der Zusammenfluss der fünf Ströme, von da ein Jôg'ana im Süden des Ganges ist *Pât'ali putra*. *Fæk. k.* p. 242. 250. 253. Der zweite fand die Stadt in Ruinen p. 386. Die Lage ist also sicher in der Nähe vom jetzigen Patna (Pattana, Stadt); wegen der Aenderung der Flussmündungen wird die genaue Stelle kaum mehr aufzufinden seyn. Das Fünfgemünde muss in einiger Breite verstanden werden; es werden Gangâ, Çâna, Sarajû, Gandaki und Pampan sein; der letzte mündet in die Gangâ bei Patuha (Fr. Hamilton *East. Ind.* I, 12. *Futwa* der Karten.). » Falsas aliorum sententias, ut D'Anvillii, Robertsoni, Gibboni, Sancto-Crucii, Wilsfordii, Franklini, non est cor recenseamus. V. Lassen. I. l., Ritter. V, p. 508 sq. || — 22. Πρασίνῳ] Γρασίων AD, Γαδρωσίῳ BC. De formis hujus nominis (sanscr. *prakjæ*, orientales) v. Fr. Megasth. p. 397 not. || — 24. ποταμῶν τοῦ μεγίστου B.

δὲν ἐμβάλλῃ ἐς αὐτὸν τὸ ὕδωρ. (6) Καὶ λέγει Μεγα-
σθένης, μήκος μὲν ἐπέχειν τὴν πόλιν κατ' ἐκατέρην
τὴν πλευρὴν, ἵνα περ μακροτάτῃ αὐτῇ ἐσωτῆς ῥησίσται,
ἐς οὐδὲν ἄλλοτα σταδίους· τὸ δὲ πλάτος ἐς πεντακτάρια·
(7) τάρσρον δὲ περιβεβληθῆαι τῇ πόλει τὸ εὖρος ἐξάπλε-
θρον, τὸ δὲ βῆθος τριήκοντα πήγχεων πύργους δὲ ἐβδο-
μήκοντα καὶ πεντακοσίους ἐπέχειν τὸ τεῖχος καὶ πύλας
τέσσαρας καὶ ἐξήκοντα. (8) Εἶναι δὲ καὶ τότε μέγα
ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, πάντας Ἰνδοὺς εἶναι ἐλευθέρους, οὐδέ
10 τινὰ δοῦλον εἶναι Ἰνδῶν. Τούτῳ μὲν Λακεδαιμονίοισιν
ἐς ταῦτο συμβαίνει καὶ Ἰνδοῖσι (9) Λακεδαιμονίοισι
μὲν γε οἱ εἰλωτες δοῦλοι εἰσι καὶ τὰ δοῦλων ἐργάζονται·
Ἰνδοῖσι δὲ οὐδὲ ἄλλος δοῦλός ἐστι, μή τι γε Ἰνδῶν τις.

XI. Νενέμηνται δὲ οἱ πάντες Ἰνδοὶ ἐς ἑπτὰ μάλιστα
15 γενεάς· ἐν μὲν αὐτοῖσιν οἱ σορσισταὶ εἰσι, πληθεῖ μὲν
μείους τῶν ἄλλων, δόξῃ δὲ καὶ τιμῇ γεραιώτατοι.
(2) Οὕτε γάρ τι τῷ σώματι ἐργάζεσθαι ἀναγκαίῃ σπλν
προσκέεται, οὔτε τι ἀποφέρειν ἀπ' ὧν πονέουσιν ἐς τὸ
κοινόν· οὐδὲ τι ἄλλο ἀνάγκης ἀπῶς ἐπείναι τοῖσι σορ-
20 στήσιν, οἳ μὴ θύειν τὰς θυσίας τοῖσι θεοῖσιν ὑπὲρ τοῦ
κοινού τῶν Ἰνδῶν (3) καὶ ὅστις τὰ δὲ ἰδία θύει, ἐξηγητῆς
αὐτῷ τῆς θυσιᾶς τῶν τις σορσιστῶν τούτων γίνεταί, ὥς
οὐκ ἂν ἄλλως κεχαρισμένα τοῖσι θεοῖσι θύσαντας.
(4) Εἰσὶ δὲ καὶ μαντικῆς οὗτοι μῦθοι Ἰνδῶν δαήμενες,
25 οὐδὲ ἔρεται ἄλλω μαντεύεσθαι οἳ μὴ σοφῶ ἀνδρὶ.
(5) Μαντεύουσι δὲ ὅσα ὑπὲρ τῶν ὥρων τοῦ ἔτους καὶ
εἰ τις ἐς τὸ κοινόν συμφορὰ καταλαμβάνει· τὰ δὲ ἰδία
ἐκάστῳσιν οὐ σπν μὲλει μαντεύεσθαι, ἢ ὥς οὐκ ἐξι-
κνεσμένης τῆς μαντικῆς ἐς τὰ σμικρότερα, ἢ ὥς οὐκ
30 ἄξιον ἐπὶ τούτοις πονέεσθαι. (6) Ὅστις δὲ ἁμάρτοι
ἐς τρεῖς μαντευσάμενος, τούτῳ δὲ ἄλλο μὲν κακὸν γί-
νεσθαι οὐδὲν, σιωπᾶν δὲ εἶναι ἐπ' ἀνάγκης τοῦ λοιποῦ
καὶ οὐδὲν ἔστιν ὅστις ἐξ ἀναγκᾶς τὸν ἄνδρα τούτον φωνῇ-
σαι, ὅπου ἡ τιμὴ κατὰ κεκρίτα. (7) Οὗτοι γυμνοὶ
35 διατινῶνται οἱ σορσισταί, τοῦ μὲν χειμῶνος ὑπαίθριοι ἐν
τῷ ἡλίῳ, τοῦ δὲ θέρεος ἐπὶ τῷ ἡλίῳ κατέχρη, ἐν τοῖσι
λειμῶσι καὶ τοῖσιν ἐλεσιν ὑπὸ δένδροις μεγάλοισιν ὧν
τὴν σκιὴν Νέαρχος λέγει ἐς πέντε πλεῖσθα ἐν κύκλῳ ἐξι-
κνεσθαι, καὶ ἂν καὶ μυρίους ἀνθρώπους ὑπὸ ἐνὶ δέν-
40 ῳ ὀρεῖ σκιάζεσθαι· τηλικαῦτα εἶναι ταῦτα τὰ δένδρεα.
(8) Σιτέονται δὲ ὥραϊα καὶ τὸν φλοῖον τῶν δένδρων,
γλυκύν τε ὄντα τὸν φλοῖον καὶ τρόφιμον οὐ μείον ἤπερ

misit. (6) Ait porro Megasthenes longitudinem urbis
esse ab utroque latere, qua longissime habitatur, sta-
diorum LXXX, latitudinem xv; (7) fossamque urbi cir-
cunductam, latitudine sex jugerum, altitudine cubito-
rum xxx, murum turres habere DLXX, portas LXV.
(8) Hoc etiam esse memorabile in India, omnes Indos
liberos esse, neque ullum omnino Indum servum esse.
Qua quidem in re Indis cum Lacedæmoniis convenit.
(9) Lacedæmoniis tamen Helotes servi sunt, serviliaque
munia obeunt; Indis vero neque alius servus est, ne-
dum Indorum quisquam.

XI. Distinguuntur autem Indi omnes in septem po-
tissimum genera hominum: quorum qui sophistæ sive
sapientes appellantur, numero quidem reliquis infério-
res sunt, sed honore et gloria præstantissimi. (2) Ne-
que enim ad ulla opera quæ corpore præstantur adigi
possunt: neque quicquam conferunt ad publicum
usum ex iis quæ labore parant; neque, ut summam
dicam, ullius plane operis necessitas sophistis imposita
est, nisi ut diis pro communi salute sacrificia faciant.
(3) Et si quis privatum sacrificat, aliquis ex his sophistis
interpretes sacrificiorum ei adiungitur; tanquam aliter
accepta diis sacrificia futura non sint. (4) Sunt vero
etiam hi soli inter Indos divinandi periti: neque cui-
quam divinatio permittitur nisi sapienti viro. (5) Va-
ticipantur autem de temporibus anni, aut si quæ pu-
blica calamitas imminet. De rebus privatis non
vaticinantur, sive quod divinandi rationem ad res mi-
nores pertinere non putant, sive quod indignum cre-
dunt circa minutiora hæc laborare. (6) Quicumque
autem ter divinando a vero aberrarit, huic nihil aliud
pænæ loco infligitur, quam quod ei deinceps silentium
agere necesse est: neque est, qui cogat virum hunc
vocem mittere, cui silentium inperatum fuerit. (7) Hi
sophistæ nudi degunt. Hieme sub dio appricantur:
æstate quum sol fervet in pratis et palustribus locis sub
ingentibus arboribus. Quarum umbram Nearchus
scribit ad quinque jugera in circuitu extendi, facileque
dena hominum millia sub unius arboris umbra deli-
tescere; tantæ magnitudinis esse eas arbores. (8) Fruc-
tibus vero maturis vescuntur corticibusque arborum,

— 1. ἐμβάλλῃ vgo; ἐμβάλλῃ codd. ABCD. — 2. ἐκάστην
pro ἐκατέρην C. Nonnulla, quæ Arrianus non habet, de
Pa'imbothris præbet Strabo. l. l. — 9. ἐλευθέρους; Idem habet Diodor II, 39 et Strabo p. 710. 712.
Onesicritus (fr. 20) hoc proprium esse dixerat iis qui
Musicano parebant. Servilia tractabant mulieres. v
SCHMIEDER. — 12. οἱ om. A; εἰλωτες ACD. —
τὰ δοῦλα A. — 13. μή τι ABCD; μή τι vgo.

XI. De septem Indorum ordinibus cf. Diodorus
II, 40 sq., Strabo p. 703 sqq. (Megasthen. fr. 1 et 36).
Adde quæ obiter monet Plinius VI, 12 § 66. Ceterum
ordines Indorum quattuor parum accurate in septem
ordines Megasthenes diduxit; de qua re v. not. ad
Megasth. fr. p. 430, ac plura apud viros doctos qui

Indorum res exposuerunt. — 17. τῷ σώματι ἐργά-
ζεσθαι καὶ ἀναγκαίῃ σπλν τῷ σώματι προσκέεται A; de
forma προσκέεται, quam codd. omnes exhibent et in
κείναι mutavit Dübner, v. Dindorf. De dialect. Hero-
dot. p. xxxviii. — 18. ἔτω v BC; ἔτω D; ἔτος vgo.
— 19. ἄλλο om. A. — 21. τῶν om. ABD. — 22. γί-
γνεται C. — 24. μῶνοι om. A. — 26. ὥραϊον ABC.
— 27. ἐξ om. AD. — 28. ἡ om. ABCD, fort. recte.
— 29. μικροτ. codd., et sic ubique; μικρ. Düb. —
31. τρεῖς BD. — 32. γίγνεσθαι CD. — 39. καὶ ante μ.
om. BCD. De arbore, *fico Indica*, vid. Aristobulus et
Onesicritus ap. Strabon. p. 694; Plin. VII, 2. XII, 11;
Theoph. H. Pl. I, 7. 3. IV, 4, 4; Diod. XVII, 9; Las-
sen. *Ind. Alt.* I, p. 255 sqq. — 42. οὐ μείον om. L. —

αἱ βάλαντοι τῶν φοινίκων. (9) Δεύτεροι δ' ἐπὶ τούτοι-
 σιν οἱ γεωργοὶ εἰσιν, οὗτοι πληθεῖ πλείστοι Ἰνδῶν
 ἔόντες· καὶ τούτοις οὐτε ὄπλα ἐστὶν ἀρχία οὐτε μέλει
 τὰ πολέμια ἔργα, ἀλλὰ τὴν χώραν οὗτοι ἐργάζονται·
 5 καὶ τοὺς φόρους τοῖσι τε βασιλεῦσι καὶ τῇσι πόλεσιν,
 ὅσαι αὐτόνομοι, οὗτοι ἀποφέρουσιν· (10) καὶ εἰ πόλεμος
 ἐς ἀλλήλους τοῖσιν Ἰνδοῖσι τύχοι, τῶν ἐργαζομένων τὴν
 γῆν οὐ θέμις σπῆν ἀπεσθαι, οὐδὲ αὐτὴν τὴν γῆν τέ-
 10 μνειν· ἀλλὰ οἱ μὲν πολεμέουσι καὶ κατακαίνουσιν ἀλλή-
 λους ὅπως τύχοιεν, οἱ δὲ πλησίον αὐτῶν κατ' ἡσυχίαν
 ἀρῶσιν ἢ τρυγῶσιν ἢ κλαδοῦσιν ἢ θερίζουσι. (11) Τρί-
 τοι δὲ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ νομέες, οἱ ποιμένες τε καὶ βο-
 κολοί, καὶ οὗτοι οὐτε κατὰ πόλιν οὐτε ἐν τῇσι κώμη-
 σιν οἰκεῖουσιν. Νομάδες τέ εἰσι καὶ ἀνὰ τὰ οὖρεα βιο-
 15 τεύουσιν, φόρον δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τῶν κτηνῶν ἀποφέρου-
 σιν· καὶ θηρεύουσιν οὗτοι ἀνὰ τὴν χώραν ὀρνιθὰς τε καὶ
 ἄγρια θηρία.

XII. Τέταρτον δὲ ἐστὶ τὸ δημιουργικὸν τε καὶ κα-
 20 πηλικὸν γένος. Καὶ οὗτοι λειτουργοὶ εἰσι, καὶ φόρον
 ἀποφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σφετέρων, πλὴν γε δὴ
 ὅσοι τὰ ἀρχία ὄπλα ποιεῖουσιν· οὗτοι δὲ καὶ μισθὸν ἐκ
 τοῦ κοιντοῦ προσλαμβάνουσιν. Ἐν δὲ τούτῳ τῇ γενεῇ
 οἱ τε ναυπηγοὶ καὶ οἱ ναῦται εἰσιν, ὅσοι κατὰ τοὺς πο-
 25 ταμούς πλώουσι. (2) Πέμπτον δὲ γένος ἐστὶν Ἰνδοῖ-
 σιν οἱ πολεμισταί, πληθεῖ μὲν δεύτερον μετὰ τοὺς γεωρ-
 γούς, πλείστη δὲ ἐλευθερίᾳ τε καὶ εὐθυμίᾳ ἐπιγροόμε-
 νων καὶ ὅσοι ἀσκητὰι μόνων τῶν πολεμικῶν ἔργων
 εἰσὶ. (3) Τὰ δὲ ὄπλα ἄλλοι αὐτοῖσι ποιεῖουσιν, καὶ ἱπ-
 30 πους ἄλλοι παρέχουσιν καὶ διακονέουσιν ἐπὶ στρατοπέ-
 δου ἄλλοι, οἱ τοὺς τε ἱπποὺς αὐτοῖσι θεραπεύουσιν καὶ
 τὰ ὄπλα ἐκκαθαίρουσι καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἄγουσι καὶ
 τὰ ἄρματα κοσμέουσι τε καὶ ἡνιοχεύουσιν. (4) Αὐτοὶ
 δὲ, ἐστ' ἂν μὲν πολεμέειν δέη, πολεμεῖουσιν, εἰρήνης
 35 δὲ γενομένης εὐθυμούνται· καὶ σπιν μισθὸς ἐκ τοῦ κοιντοῦ
 τοσούτῳ ἔρχεται, ὥς καὶ ἄλλους τρέφειν ἀπ' αὐτοῦ εὐ-
 μαρῶς. (5) Ἐκτοὶ δὲ εἰσιν Ἰνδοῖσιν οἱ ἐπίσκοποι
 καλεόμενοι. Οὗτοι ἐφορῶσι τὰ γινόμενα κατὰ τὴν
 40 χώραν καὶ κατὰ τὰς πόλιν· καὶ ταῦτα ἀναγγέλλουσι
 τῷ βασιλεῖ, ἵνα περ βασιλεύουσιν· Ἰνδοὶ, ἡ τοῖσι τέλε-
 σιν, ἵνα περ αὐτόνομοι εἰσὶ καὶ τούτοις οὐ θέμις ψευ-
 δος ἀναγγεῖλαι οὐδέν· οὐδὲ τις Ἰνδῶν αἰτήν ἔσχε ψεύ-
 σασθαι. (6) Ἑβδομοὶ δὲ εἰσιν οἱ ὑπὲρ τῶν κοινῶν
 βουλευόμενοι δημοῦ τῇ βασιλείᾳ, ἡ κατὰ πόλιν ὅσαι
 45 αὐτόνομοι σὺν τῇσιν ἀρχαῖς. (7) Πληθεῖ μὲν ὀλίγων τὸ
 γένος τοῦτο ἐστὶ, σφίρη δὲ καὶ δικαιοσύνη ἐκ πάντων
 προκεκριμένον· ἐνθεν οἱ τε ἄρχοντες αὐτοῖσιν ἐπιτέλονται
 καὶ ὅσοι νομάρχαι καὶ ὑπαρχοὶ καὶ θησαυροφύλακες
 τε καὶ στρατοφύλακες, ναύαρχοί τε καὶ ταμίαι, καὶ
 50 τῶν κατὰ γεωργίαν ἔργων ἐπιστάται. (8) Γαμέειν δὲ
 ἐξ ἑτέρου γένους οὐ θέμις, ὅσων τοῖσι γεωργοῖσιν ἐκ τοῦ
 δημιουργικοῦ, ἡ ἔμπαλιν· οὐδὲ δύο τέχνας ἐπιτηδεύειν
 τὸν αὐτὸν, οὐδὲ τοῦτο θέμις· οὐδὲ ἀμείβειν ἐξ ἑτέρου

que et dulces sunt et multi nutrimenti, perinde atque
 palmarum fructus. (9) Secundum genus hominum
 post sophistas sunt agricolæ, qui quidem numero re-
 liquas Indorum tribus longe superant. Hi neque arma
 habent, quibus in bello utantur, neque bellicas res
 curant, sed agros colunt, et regibus liberisque urbibus
 tributa pendunt; (10) et si intestina inter Indos bella
 incident, nec licet militibus manus injicere agricolis,
 neque ipsum agrum vastare; sed dum alii inter se bel-
 lum gerunt seseque mutuo interficiunt prout res dat,
 hi juxta illos tranquille aut arant aut fruges colligunt
 aut poma ab arboribus decutiunt aut messi vacant.
 (11) Tertium genus Indorum sunt pastores, sive opi-
 liones sive bubulci, et hi neque urbes neque pagos
 inhabitant, sed vagabundi in montibus degunt, tri-
 butum vero et hi ex armentis et pecore pendunt, aves-
 que et agrestes feras venantur.

XII. Quantum genus est opificum et negotiatorum.
 Et hi munera præstant atque ex operibus suis tributa
 persolvunt, iis exceptis qui arma bellica fabricantur;
 ii enim etiam ex publico mercedem accipiunt. In hoc
 genere sunt fabri navales et nautæ quotquot flumina
 navigant. (2) Quintum genus est militantium, mul-
 titudine quidem secundum post agricolas, sed maxime
 liberum atque alacre. Hi solas bellicas res exercent.
 (3) Arma alii ipsis conficiunt, et equos alii suppeditant,
 serviuntque his apud castra alii, qui et equos curant
 atque arma exercent et elephantos ducunt et currus
 instruunt ac gubernant. (4) Ipsi vero, quum bellan-
 dum est, bellant; constituta autem pace jucundam atque
 alacrem vitam degunt, tantumque stipendii eis ex pu-
 blico datur, ut ex eo etiam alios commodè alere possint.
 (5) Sextum genus est episcoporum sive inquisi-
 torum, ut vocantur. Hi quid in urbibus, quid in
 agris agatur inquirunt, eaque regibus, si per reges gu-
 bernantur, aut magistratibus, si liberæ civitates sunt,
 denuntiant. His fas non est falsa pro veris denun-
 tiare: neque Indorum quisquam mendacii unquam
 accusatus est. (6) Septimum genus est eorum qui de
 rebus ad commune pertinentibus consultant: idque
 vel cum rege, vel per urbes quæ liberæ imperium te-
 nent, cum magistratibus. (7) Atque hi quidem nu-
 mero pauci sunt, sed sapientia ac justitia reliquis
 præstant. Ex hoc genere magistratus et regionum
 præsidēs et præfecti et quæstores ac copiarum et clas-
 sium duces, ac dispensatores et rerum rusticarum ex-
 actores deliguntur. (8) Conjugia inter hos ordines
 promiscua fieri nefas est. Neque enim licet exem-
 pli causa agricolæ ex opificum ordine uxorem ducere,
 nec contra. Neque uni duas artes exercere fas est,
 neque ex uno genere in aliud transire, veluti agrico-

2. οὗτοι πλείστοι τε πληθεῖ Ἰνδ. Α. || — 11. α Λη λα-
 δεύουσι? » *Düb.*

XII, 26. γερομένον Α. || — 33. δεῖ D. || — 41. ἀγ-
 γεῖλαι L. || — 43. κατὰ τὰς πόλιν Α.

γένεος εἰς ἕτερον, οἷον γεωργικὸν ἐκ νομέος γενέσθαι, ἢ νομέα ἐκ δημιουργικοῦ. (9) Μοῦνον στίβιν ἀνεῖται σοφιστὴν ἐκ παντὸς γένεος γενέσθαι· ὅτι οὐ μαλθακά τοῖσι σοφιστῆσιν εἰσὶ τὰ πρῆγματα, ἀλλὰ πάντων τα-
 5 λαιπωρότατα.

XIII. Θηρῶσι δὲ Ἰνδοὶ τὰ μὲν ἄλλα ἄγρια θηρία, κατὰ περ καὶ Ἑλληνες· ἡ δὲ τῶν ἐλεφάντων σπὴν θήρη οὐδὲν τι ἄλλῃ ἔοικεν, ὅτι καὶ ταῦτα τὰ θηρία οὐδαμῶ-
 10 σιν ἄλλοισι θηριοῖσιν ἐπέοικεν. (2) Ἄλλα τόπον γὰρ ἐπιλεξιμένοι ἀπεδόν καὶ καυματώδεα ἐν κύκλῳ τάφρον δρύσσουσιν, ὅσον μεγάλῳ στρατοπέδῳ ἐπαυλίσασθαι. Τῆς δὲ τάφρου τὸ εὖρος ἐς πέντε ὀργυῖας ποιεῖνται, βῆθος τε ἐς τέσσαρας. (3) Τὸν δὲ χόον θνιτα ἐκβάλ-
 15 λουσιν ἐκ τοῦ δρύγγματος, ἐπὶ τὰ χεῖλα ἐκάτερα τῆς τάφρου ἐπιφορήσαντες, ἀντὶ τείχεος διαχρέονται· (4) αὐτοὶ δὲ ἐπὶ τῷ χώματι τοῦ ἐπιχειλέος τοῦ ἕξω τῆς τάφρου σκηνάς σπιν ὀρυκτάς ποιεῖνται, καὶ διὰ τούτων ὅπας υπολείπονται· δι' ὧν φῶς τε αὐτοῖσι συνεισέρχεται καὶ τὰ θηρία προσγόντα καὶ ἐσελαύνοντα ἐς τὸ
 20 ἔρκος σκέπτονται. (5) Ἐνταῦθα ἐντὸς τοῦ ἔρκους καταστήσαντες τῶν τινας θηλέων τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὅσαι μάλιστα τὸν θυμὸν χειροήθεις, μίαν εἰσδόν ἀπολιμπάνουσι κατὰ τὴν τάφρον, γεφυρώσαντες τὴν τάφρον καὶ ταύτην χόον τε καὶ ποιήν πολλὰν ἐπιφέρουσι τοῦ μὴ
 25 ἀρίθηνον εἶναι τοῖσι θηριοῖσι τὴν γέφυραν, μή τινα ὁδὸν οἰσθῶσιν. (6) Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκποδὼν σφᾶς ἔχουσι κατὰ τῶν σκηνέων τῶν ὑπὸ τῇ τάφρῳ δεδουκό-
 30 πάντῃ καὶ ἀγελήδων νέμονται τῷ μεγίστῳ καὶ γενναί-
 35 τῳ σφῶν ἐπόμειοι, κατὰ περ αἱ βόες τοῖσι ταύροισιν. (7) Ἐπεὶ δὲ τῷ ἔρκει πελάσῃσι, τὴν τε φωνὴν ἀκούοντες τῶν θηλέων καὶ τῇ ὀσμῇ αἰσθόμενοι, ὁρῶντες ἔντα ὡς ἐπὶ τὸν χώρον τὸν περραγμένον· ἐκπεριελθόντες δὲ τῆς τάφρου τὰ χεῖλα εὖ· ἂν τῇ γεφύρῃ ἐπιτύχῃσι, κατὰ
 40 ταύτην ἐς τὸ ἔρκος ὠθέονται. (8) Οἱ δὲ ἀνθρωποὶ αἰσθόμενοι τὴν εἰσδὸν τῶν ἐλεφάντων τῶν ἀγρίων, οἱ μὲν αὐτῶν τὴν γέφυραν ὀξέως ἀφείλον, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς πέλας κώμας ἀποδραμόντες ἀγγέλλουσι τοὺς ἐλέφαντας ὅτι ἐν
 45 τῷ ἔρκει ἔχονται· (9) οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπιβαίνουσι τῶν κρατίστων τε τὸν θυμὸν καὶ τῶν χειροθεστάτων ἐλε-
 50 φάντων, ἐπιδάντες δὲ ἐλαύνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ ἔρκος, ἐλά-
 55 σαντες δὲ οὐκ αὐτίκα μάχης ἀπτονται, ἀλλ' εἰς γὰρ λιμῷ τε ταλαίπωροθῆναι τοὺς ἀγρίους ἐλέφαντας καὶ ὑπὸ τῷ δέμει δουλωθῆναι. (10) Εὖ· ἂν δὲ στίβι κα-
 60 χῶς ἔχῃν δοκέωσι, τηνικαῦτα ἐπιστήσαντες αὐτοὺς τὴν γέφυραν ἐλαύνουσι τε ὡς ἐς τὸ ἔρκος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα μάχῃ ἴσταται καρτερῇ τοῖσιν ἡμέροισι τῶν ἐλεφάντων

lam ex pastore, aut pastorem ex opifice fieri. (9) Hoc tantum permittitur, sophistam ex quocumque genere fieri. Neque enim mollis est sophistarum vita, sed omnium laboriosissima.

XIII. Venantur autem Indi reliquas feras ut Græci : at elephantorum apud eos venatio nihil prorsus alii venandi modo similis est, siquidem et hæ feræ nullis similes sunt. (2) Deligunt venatores locum planum et apricum, magni exercitus capacem, in cuius circuitu fossam ducunt. Fossæ latitudo ad quinque orgyias est, altitudo autem circiter quatuor. (3) Terram, quam fodiendo erunt, utrimque ad labra fossæ congerunt, eaque pro muro utuntur. (4) Ipsi autem in exterioris labri aggere tentoria sibi fossilia faciunt, et foramina in iis, per quæ lucum admittant, relinquunt, ipsique ex iis feras appropinquantes atque in septum ingredientibus prospectant. (5) Tunc tres aut quatuor elephantos feminei sexus ex mansuetissimis septo includentes, unum per fossam aditum relinquunt, fossa ponte juncta, quem multa terra et multo cespite sternunt, ne conspici a feris pons, et dolus sentiri possit. (6) Venatores autem remoti sese in cavernis pone fossam continent. Nam feri elephanti loca habitata interdum non adeunt, noctu vero passim errantes gregatim pascuntur, eumque ducem sequuntur qui et maximus est et generosissimus, non aliter ac tauros vaccæ sequi cernuntur. (7) Postquam septis propiores facti faminarum vocem audierunt, easque per odoratum cognovere, cursu feruntur ad septa, et fossæ labra circumcumbentes quum ad pontem pervenerint, per eum in septa ruunt. (8) Venatores ubi ingressos feros elephantos sentiunt, alii continuo pontem subtrahunt, alii proximos pagos petentes elephantos septo inclusos esse nuntiant. (9) Quo cognito populares confestim elephantos animosissimos ac mansuetissimos conscendunt, atque ad septum accedunt. Nec tamen primo statim adventu cum agrestibus elephantis pugnam agrediuntur, sed illos aliquamdiu fame macerari ac siti domari sinunt : (10) quumque jam languidiore factos vident, rursus immisso ponte septa ingrediuntur. Et primo quidem acre certamen fit inter domitos elephan-

XIII. De elephantorum venatione cum Nostris cf. Strabon. p. 704 et Diodor. II, 42 (Megasthen. fragm. p. 406 et 431 seqq.) et qui eodem Megasthene usus esse videtur Ælianus N. A. XII, 44. XIII, 7. 8. III, 46. In universum v. Ritter V, p. 903-923; Lassen. *Ind. Alt.* I, p. 303-315. || — 8. οὐδὲν τῇ ἄλλῃ BC. || — 13. δὲ om. A. || — 16. τοῦ ἐπὶ τοῦ χεῖλεος τοῦ ἕξω A ;

τοῦ ἐπὶ χεῖλεος BCD. Fortasse : τῷ ἐπὶ τοῦ χεῖλεος τ. ἕ. || — 27. ἔχουσι c conj. Raphaeli; εἰσοῖσι codd. || — 28. οἱ γὰρ ἀγρ. L; οἱ δὲ ἀγρ. ABCD. || — 32. ἐνν pro ἐπεὶ L. || — 33. αἰσθανόμενοι L. || — ἔντα ἐπὶ, misso ὡς, ABC. || — 39. ἐπιδραμόντες LD. || — 44. ταλαίπωροθῆναι L. || — 49. καρτερῇ D, κρατερῇ cett.

πρὸς τοὺς ἐαλωκότας· ἔπειτα κρατέονται μὲν κατὰ τὸ εἶκος οἱ ἄγριοι ὑπὸ τῇ ἀθυμίᾳ καὶ τῇ λιμῇ ταλαιπωρούμενοι. (11) Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων καταβάντες παρήμενοισιν ἤδη τοῖσιν ἀγριοῖσι τοὺς πόδας ἄκρους συνδέουσιν· ἔπειτα ἐγκελεύονται τοῖσιν ἡμέροισιν πληγῇσι σφῆς κολάζειν πολλῇσιν, ἔστ' ἂν ἐκείνοι ταλαιπωρούμενοι ἐς γῆν πέσωσι· παραστάντες δὲ βρόχους περιβάλλουσιν αὐτοῖσι κατὰ τοὺς αὐχένας, καὶ αὐτοὶ ἐπιβαίνουσι κειμένοις. (12) Τοῦ δὲ μὴ ἀποσεῖσθαι τοὺς ἀμβάτας μὴδὲ τι ἄλλο ἀτάσθαλον ἐργάζεσθαι, τὸν τράχηλον αὐτοῖσιν ἐν κύκλῳ μαχαίρῳ ὀξείᾳ ἐπιτέμνουσι, καὶ τὸν βρόχον κατὰ τὴν τομὴν περιδέουσιν, ὥς ἀτρέμα ἔχιν τὴν κεφαλὴν τε καὶ τὸν τράχηλον ὑπὸ τοῦ ἔλκεος. (13) Εἰ γὰρ ἐπιστρέφοιντο ὑπὸ ἀτασθαλίας, τριβέται αὐτοῖσι τὸ ἔλκος ὑπὸ τῇ κάλῳ. Οὕτω μὲν ὦν ἀτρέμα ἴσχουσι, καὶ αὐτοὶ γνωσιμαχέοντες ἤδη ἄγονται κατὰ τὸν δεσμὸν πρὸς τῶν ἡμέρων.

XIV. Ὅσοι δὲ νῆπιοι αὐτῶν ἢ διὰ κακότητα οὐκ ἄξιον ἐκτῆσθαι, τούτους ἔωσιν ἀπαλλάττεσθαι ἐς τὰ σφέτερα ἤθεα. (2) Ἀγοντες δὲ εἰς τὰς κώμας τοὺς ἀλόντας τοῦ τε χλωροῦ καλάμου καὶ τῆς ποιῆς τὰ πρῶτα ἐμπαγεῖν ἔδωσαν· (3) οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίας οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲν τιεῖσθαι, τοὺς δὲ περὶστρέμονται οἱ Ἴνδοι ὠδαῖσι τε καὶ τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις ἐν κύκλῳ κρούοντές τε καὶ ἐπαδόντες κατευνάζουσι. (4) Οὐ μύσοφον γὰρ εἶπερ τι ἄλλο θηρίον ὁ ἐλέφας· καὶ τινες ἤδη αὐτῶν τοὺς ἀμβάτας σφῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας ἄραντες αὐτοὶ ἐξήνεγκαν ἐς ταφὴν, οἱ δὲ καὶ ὑπερήσπισαν κειμένους, οἱ δὲ καὶ πεσόντων προεκινδύνευσαν· (5) ὁ δὲ τις πρὸς ὀργὴν ἀποκτείνει τὸν ἀμβάτην ὑπὸ μετανόῃς τε καὶ ἀθυμίας ἀπέθανεν. (6) Εἶδον δὲ ἔγωγε καὶ κυμβαλίζοντα ἤδη ἐλέφαντα καὶ ἄλλους ὀρχομένους, κυμβάλοις τῇ κυμβαλίζοντι πρὸς τοῖν σκελοῖν τοῖν ἐμπροσθεν προσηρημένον, καὶ πρὸς τῇ προβοσκίδι καλεομένῃ ἄλλο κύμβαλον· (8) ὁ δὲ ἐν μέρῃ τῇ προβοσκίδι ἔκρουε τὸ κύμβαλον ἐν βυθμῷ πρὸς ἑκατέρω τῶν σκελοῖν οἱ δὲ ὀρχεόμενοι ἐν κύκλῳ τε ἔχόρουον, καὶ ἐπαίροντές τε καὶ ἐπικαμπτόντες τὰ ἐμπροσθεν σκέλεα ἐν τῇ μέρῃ ἐν βυθμῷ καὶ οὕτω ἔβαιναν, κατότι ὁ κυμβαλίζων σφίρειν ὑπηγέστο. (7) Βαίνεταί ἐν ἐλέφας, ἥρος ὥρη, κατὰ περ. βοῦς, ἢ ἵππος, ἔπειτα τῇσι θηλέησιν αἱ παρὰ τοῖσι κροτάφοισιν ἀναπνοαὶ ἀνοιχθεῖσαι ἐκπνέωσι· κύει δὲ τοὺς ἐλαχίστους μὲν ἑκκαίδεκα μῆνας, τοὺς πλείους δὲ ὀκτωκαίδεκα· τίχτει δὲ ἐν, κατὰ περ ἵππος·

tos et feros captos : tandem superantur, ut par est, feri, languore et fame pressi. (11) Tum sessorum ex elephantis in terram demissi languidis jam feris elephantis summos pedes colligant; dehinc domitis elephantis imperant, ut feros multis plagis castigent, donec verberibus defatigati in terram procident. Tunc adstantes cervicibus eorum laqueos aptant, et ipsi prostratos inscendunt. (12) Ne vero sessorum excutiant, neve aliud damni inferant, colla acuto gladiolo in circuitum proscindunt, vulnusque laqueo circumligant, ut prae ulcere et collum et caput immotum teneant. (13) Si enim pervacaciter reluctantur, fune ulcus teritur. Atque ita tandem quiete se habent, et victas sese agnoscentes ex vinculo ab domitis ducuntur.

XIV. Qui vero eorum immaturæ ætatis aut propter malam corporis constitutionem digni non sunt, qui possideantur, eos abire in loca ipsis consueta permittunt. (2) Ceteros captos in pagos ducunt, ac primum eos gramine et viridibus culmis pascunt. (3) Illi vero prae mœreore prorsus vesci nolunt. Indi autem circumstantes tympanorum ac cymbalorum pulsus cantumque eos exhilarant ac demulcent. (4) Intelligens enim, si quæ alia fera, est elephas. Et quidem nonnulli rectores suos in bello caesos sublatis ad sepulturam detulerunt; alii jacentes propugnarunt; alii pro sessoribus lapsi neci sese objecerunt; quidam quum per iram rectorem suum occidisset, pœnitentia et mœreore se confecit. (5) Vidi ego aliquando elephantum cymbalum pulsantem aliis saltantibus, duobus cymbalis ad anteriora crura appensis, alioque ad proboscidem alligato. (6) Ipse alternatim proboscide cymbalum in numerum ad utrumque crus pulsabat; reliqui in gyrum choreas ducebant, et sublatis flexisque prioribus eruribus vicissim in numerum etiam procedebant, prout si, qui cymbalum pulsabat, sono præibat. (7) Elephas venerem appetit verno tempore, quemadmodum bos aut equa, quum scæminis spiracula quædam circa tempora adaperita exspirant; fertque in utero foetum minimum xvi menses, summum xviii. Parit autem elephas unicum, sicut equa : atque hunc lacte

— 2. θυμῷ pro λιμῇ L. || — 4. ἤδη om. A; dein τοῖς ἀγριοῖσι BC; τοῖς τ' ἄγρ. LAD. || — 6. ταλαιπωρούμενοι vgo contra codd. nostros. || — 14. ἐπιστρέφοιντο, supra scripto περιστρ., A; περιστρ. cett. || — 16. ὦν de dicit Dübner. ex A, qui μὲν ἂν ἀτρ.; ceteri μὲν ἀτρέμα.

XIV, 18. διὰ κακότητα] « Addit Strabo seniores; eosque qui in stabula ducti, pedibus invicem vinctis collisces ad columnam valide infixam, fame adhuc domari, etc. » SCHNIEDER. || — 25. Οὐ μύσοφον] « Explicat hoc Strabo : φύσει γὰρ διάκεινται πρῶτος καὶ ἡμέρους ὥστε ἐγγὺς εἶναι λογικῇ ζῳῇ. Vel ut dicit Pli-

nus VIII, 1, hoc animal proximum humanis sensibus, quippe intellectus illis sermonis patrii et imperiorum obedientia, officiorumque quæ didicere memoria, amoris et gloriæ voluptas, imo vero (quæ et in homine rara) probitas, prudentia, æquitas. » IDEM. || — 31. ἐγὼ καὶ A, quod mavult Dübner. || — 42. ἀναπνοαὶ] « Strabo addit eos, non feminas solum, sed mares etiam, pingue quiddam emittere per spiramentum, quod circa tempora est. Plinius VIII, 5 : Pudore nunquam nisi in abdito coeunt, mas quinquennis, femina decennis. Initur autem biennio, quinis, ut ferunt,

καὶ τοῦτο ἐκτρέφει τῇ γάλακτι ἐς ἔτος ὀγδοόν. (8) Ζῶσι δὲ ἐλεφάντων οἱ πλείεστα ἔτη ζῶντες ἐς διηκόσια· πολλοὶ δὲ νοῦσθι προτελευτῶσιν αὐτῶν· γῆράι δὲ ἐς τόσον ἔρχονται. (9) Καὶ ἔστιν αὐτοῖσι τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἵημα τὰ βόειον γάλα ἐγγεόμενον, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας νοῦσους δὲ μέλας οἶνος πινόμενος, ἐπὶ δὲ τοῖσιν ἑλασει τὰ βεῖα κρέα δαπνώμενα καὶ καταπασόμενα. Ταῦτα παρ' Ἰνδοῖσιν ἔστιν αὐτοῖσιν ἵματα.

XV. Τοῦ δὲ ἐλεφάντος τὸν τίγριν πολλόν τι ἄλκι-
 10 μώτερον Ἰνδοὶ ἄγουσι. Τίγριος δὲ δορὴν μὲν ἰδεῖν λέγει Νέαρχος, αὐτὸν δὲ τίγριν οὐκ ἰδεῖν· ἀλλὰ τοὺς Ἰνδοὺς γὰρ ἀπηγέσθαι τίγριν εἶναι μέγεθος μὲν ἡλί-
 15 κων τὸν μέγιστον ἵππον, τὴν δὲ ὠκύτητα καὶ ἀλκὴν οἷον οὐδενὶ ἄλλῳ εἰκάσαι· (2) τίγριν γάρ, ἔπειτα ὁμοῦ ἔλθῃ ἐλέφαντι, ἐπιπηδᾶν τε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐλέ-
 20 φαντος καὶ ἄρχειν εὐπετέως. (3) Ταύτας δὲ ἄστινας καὶ ἡμεῖς ὀρόμεν καὶ τίγριος καλέομεν, θῶας εἶναι αἰδολούς καὶ μέζοντας ἥπερ τοὺς ἄλλους θῶας. (4) Ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ τῶν μυρμηκῶν λέγει Νέαρχος μύρμηκα μὲν αὐτὸς οὐκ ἰδεῖν, ὁποῖον δὲ τινα μετεξέτεροι διέγραψαν
 25 γίνεσθαι ἐν τῇ, Ἰνδῶν γὰρ, δορὰς δὲ καὶ τοῦτων ἰδεῖν πολλὰς ἐς τὸ στρατόπεδον κατακομισθείσας τὸ Μακεδονικόν. (5) Μεγασθένης δὲ καὶ ἀτρεκέα εἶναι ὑπὲρ τῶν μυρμηκῶν τὸν λόγον ἱστορεῖ, τούτους εἶναι τοὺς
 30 τὸν χρυσὸν ὀρύσσοντας, οὐκ αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ ἔνεκα, ἀλλὰ φύσι γὰρ κατὰ τῆς γῆς ὀρύσσουσιν, ἵνα φωλευσίην, κατὰπερ οἱ ἡμέτεροι οἱ σμικροὶ μύρμηκες ὀλίγον τῆς γῆς ὀρύσσουσιν· (6) ἐκείνους δὲ, εἶναι γὰρ ἄλωπέκων μέζοντας, πρὸς λόγον τοῦ μεγέθους σφῶν καὶ τὴν γῆν ὀρύσσειν· τὴν δὲ γῆν χρυσαῖτιν εἶναι, καὶ ἀπὸ ταύτης γίνεσθαι Ἰνδοῖσι τὸν χρυσόν. (7) Ἀλλὰ Μεγασθένης τε ἀκοῇ ἀπηγέσται, καὶ ἐγὼ δτι οὐδὲν τοῦτο ἀτρεκέτερον ἀναγράψαι ἔχω, ἀπὸ μὲν ἐκὼν τὸν ὑπὲρ τῶν μυρμηκῶν λόγον. (8) Σιττακοὺς δὲ Νέαρχος μὲν ὡς δὴ
 5 τὴ θῶκα ἀπηγέσται δτι γίνονται ἐν τῇ Ἰνδῶν γῇ, καὶ οὐκ οἷος ὄρνις ἔστιν ὁ σιττακός, καὶ θῶας φωνὴν ἔχει ἀνθρωπίνην. (9) Ἐγὼ δὲ δτι αὐτὸς τε πολλοὺς ὁπώπεα καὶ ἄλλους ἐπισταμένους ὦσα τὸν ὀρνίθα, οὐδὲν ὡς

suo in octavum usque annum nutrit. (8) Vivunt elephanti, qui plurimum, annos cc; multi vero ante hoc tempus morbo intereunt. Senectute vero ad hanc aetatem pertinent. (9) Oculorum aegritudini remedium iis est lac bubulum infusum; reliquis morbis vinum nigrum epotum prodest, ulceribus autem carnes suillae tostae atque intritae vulneribus. Haec apud Indos morbis eorum remedia sunt.

XV. Tigrim vero Indi elephanto multo fortiozem esse censent. Ejus pellem se vidisse scribit Nearchus, feram ipsam nequaquam: Indos tamen narrare magnitudine esse maximi equi; tanta vero velocitate et robore, ut nulli alii feræ comparari possit. (2) Quando cum elephanto congrediatur, in caput ejus insilire, facileque strangulare. (3) Ceterum eas quas nos videmus et tigres vocamus, thoes esse maculosas, majores quam sint reliquæ thoes. (4) De formicis etiam scribit Nearchus, se quidem eas non vidisse, cujusmodi nonnulli tradant in India nasci; pelles tamen earum non paucas abs se visas, in castra Macedonum allatas. (5) Megasthenes certa veraque esse quæ de formicis scribuntur dicit: eas nimirum esse quæ aurum e terra effodiant, non quidem auri ipsius causa, sed ut sibi antra in quibus delitescant parent: quemadmodum nostræ etiam formicæ exiguae quum sint, nonnihil terræ eruant; (6) illas vero, quippe quæ sint vulpibus majores, pro ratione magnitudinis terram quoque fodere, quæ aurum mistum habeat, et ex ea Indis aurum fieri. (7) Sed Megasthenes auditum narrat, ego vero quum nihil habeam certius quod ea de re scribere possim, libenter hunc de formicis sermonem missum faciam. (8) Psittacos autem Nearchus narrat, tanquam rem miram, apud Indos nasci: et cujusmodi avis sit psittacus describit, ac vocem humanam exprimere ait. (9) Ego quoniam multas ipse ejus generis aves vidi et alios scio nosse hanc avem, nihil de ea tanquam mirum narrabo, ne-

cujusque anni diebus, nec amplius. » IDEM. || — 1. ὀγδοόν] Strabo et Plinius sextum dicunt. Onesicritus ap. Strabonem decem annos eos in utero gestare dixit. Sed quod jam, Aristotele juvante, refutat Plinius. » IDEM. || — 2. διηκόσια] « Onesicritus ad trecentisimum usque, paucos vero etiam ad quingentesimum. Circa ducentisimum eos esse robustissimos, eosque majores esse et validiores Libyis. Ultimum hoc etiam Plinius dicit VIII, 9 et Curtius VIII, 9, 17, et verum est. » IDEM. || — 3. αὐτῶν om. AL. || — 7. κρέη A, iterumque c. 17, lin. 22.

XV, 12. ἀπηγέσθαι BCD. De re cf. Megasthenes (fr. 10) ap. Strabonem p. 703, ubi tigris apud Prasios it γίνεσθαι μεγίστους, σφεδὸν δὲ τι καὶ διπλασίους λεόντων. Revera Bengaliā tantæ magnitudinis tigres (Byn-gihras sanscr.) exhibere, ut Arrianus non adeo exaggerasse rem putandus sit, censet Ritterus VI, p. 696.

Schmiederus verba τὸν μέγιστον ἵππον de equis Tartariæ et Indiæ septentrionalis, qui inferioris magnitudine sunt nostris, intelligendum esse monet. || — 16. ταῦτα δὲ ἄστινας ABCD. Ceterum rectissime hæc Arrianus monet, quum Asia intra Indum sita tigrim non habeat. Bengalicus tigris a rege Indorum missus fuerit in quem Seleucum habuisse e Philemone narrat Athenæus XIII, p. 590 A. || — 20. μετεξέτεροι] ut Herodot. III, 102. De hoc animali Arriano accuratius agit Strabo p. 706. Vide Megasthenis fr. 39 (tom. II, p. 435) ibique notata et Agatharch. De m. Erythræo. § 68 p. 158 not. || — 21. γίνεσθαι C. || — 26. φύσι] σφῆσι codd; em. Geier. || — τῆς om. D. || — φωλευσίην ACD; φωλεύουσι mgo C. || — 28. ἐκείνους δὲ εἶναι ἀλ. μεζόνες, καὶ πρὸς λόγον BC. || — 31. τας] A; om. cett. || — 33. σιττακοὺς] Cf. Ctesias p. 80; Curtius VIII, 9. || — 35. γίνεσθαι C. || — 38. ἐπισταμένους] πεπαι-

ἀτόπου δῆθεν ἀπηγγίσσονται οὐδὲ ὑπὲρ τῶν πιθήκων τοῦ
μεγέθεος, ἥ τι καλοὶ παρ' Ἰνδοῖς πίθηκοί εἰσιν, οὐδὲ
ὅκως θηρῶνται ἐρέω. Καὶ γὰρ ταῦτα γινώριμα ἐρέω,
πλὴν γε δὴ, ὅτι καλοὶ που πίθηκοί εἰσι. (10) Καὶ
ῥαφίας δὲ λέγει Νέαρχος θηρευθῆναι αἰδολους μὲν καὶ
ἀντιγένης, πτήχων ὡς ἑκακίδεκα· αὐτοὺς δὲ τοὺς
Ἰνδοὺς πολλὸν μῆζοντας τούτων λέγειν εἶναι τοὺς μεγί-
στους ῥαφίας. (11) Ὅσοι δὲ ἱητροὶ Ἕλληνες, τούτοιςιν
οὐδὲν ἄκος ἐξεύρητο ὅστις ὑπὸ ῥαφίας δηχθεῖται Ἰνδικοῦ·
ἀλλ' αὐτοὶ γὰρ οἱ Ἰνδοὶ ἰῶντο τοὺς πληγέντας· καὶ ἐπὶ
τῷδε Νέαρχος λέγει· συλλελεγμένους ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν
Ἀλέξανδρος Ἰνδῶν ὅσοι ἱητρικὴν σοφώτατοι, καὶ κε-
κρήρυκτο ἀνὰ τὸ στρατόπεδον, ὅστις δηχθεῖται, ἐπὶ τῇ
σκηνῇ φοιτᾷ τὴν βασιλείας. (12) Οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι
καὶ τῶν ἄλλων νοσοῦν τε καὶ παθῶν ἱητροὶ ᾤσαν.
Οὐ πολλὰ δὲ ἐν Ἰνδοῖσι πάθη γίνεται, ὅτι αἱ ὥραι
σύμμετροί εἰσιν αὐτοῖσι· εἰ δὲ τι μῆζον καταλαμβάνοι,
τοῖσι σοφιστῇσιν ἀνεκοινοῦντο· καὶ ἐκεῖνοι οὐκ ἄνευ
θεοῦ ἐδόκειον ἰῆσθαι ὅτι περ ἰήσιμον.

XVI. Ἐθῆτι δὲ Ἰνδοὶ λινεὴν χρέονται, κατάπερ
λέγει Νέαρχος, λίνου τοῦ ἀπὸ τῶν δένδρων, ὑπὲρ ὅτων
μοι ᾗδῃ ἐλέκτα. Τὸ δὲ λίνον τοῦτο ἡ λαμπρότερον
τῇ χειρὶ ἐστὶν ἄλλου λίνου παντός, ἡ μέλανες αὐτοὶ
ἐόντες λαμπρότερον τὸ λίνον φαίνεσθαι ποιεῖουσιν.
(2) Ἐστὶ δὲ κινῶν λίνεος αὐτοῖσιν ἔστε ἐπὶ μέσῃ τῇ
κνήμῃ, εἷμα δὲ τὸ μὲν περὶ τοῖσιν ὤμοις περιβεβλημέ-
νον, τὸ δὲ περὶ τῆσι κεφαλῇσιν ἐλιγμένον. (3) Καὶ
ἐνώτια Ἰνδοὶ φορέουσιν ἐλέφαντος, ὅσοι κάρτα εὐδαί-
μονες· οὐ γὰρ πάντες Ἰνδοὶ φορέουσι. (4) Τούς δὲ
πώγωνας λέγει Νέαρχος ὅτι βάπτονται Ἰνδοὶ, χροίην
δὲ ὅτι ἄλλην καὶ ἄλλην, οἱ μὲν ὡς λευκοὺς φαίνεσθαι,
οἷους λευκοτάτους, οἱ δὲ κυανέους· τοὺς δὲ φοινικέους
εἶναι, τοὺς δὲ καὶ πορφυρέους, ἄλλους πρασεοιδέας.
(5) Καὶ σκιάδια ὅτι προβάλλονται τοῦ θέρεος ὅσοι οὐκ
ἡμελημένοι Ἰνδῶν. Ἰποδήματα δὲ λευκοῦ δέρματος
φορέουσι, περισσῶς καὶ ταῦτα ἡσκημένα· καὶ τὰ ἵχνεα
τῶν υποδημάτων αὐτοῖσι ποικίλα καὶ ὑψηλὰ, τοῦ μέ-
ζονας φαίνεσθαι. (6) Ὀπλίστιος δὲ τῆς Ἰνδῶν οὐκ
ὡυτὸς εἷς τρόπος, ἀλλ' οἱ μὲν πεζοὶ αὐτοῖσι τῶν τε

que de simiarum magnitudine, vel quod pulchræ apud
Indos simiæ sint, vel quomodo capiantur, dicam.
Nota enim omnibus dixerim : præterquam fortasse
quod pulchræ sint. (10) Scribit etiam Nearchus ser-
pentes ibidem capi maculosos magnæque velocitatis, et
eum quem Pithon Antigenis filius cepit, fuisse cubito-
rum circiter XVI : Indos vero affirmare, multo majores
his apud se nasci eos qui maximi sint. (11) Neminem
autem Græcorum medicorum remedium adversus
morsum Indici serpentis invenisse : ipsos tamen Indos
eos qui morsi essent curasse. Addit Nearchus Alexan-
dram Indos quotquot medicinæ peritissimi erant apud
se habuisse, et per præconem in castris edictum fuisse,
ut quisquis a serpente ictus esset, ad regis tabernacu-
lum veniret. (12) Hi ipsi medici etiam reliquis mor-
bis medebantur. At non multi in India morbi gras-
santur, quod tempora anni bene temperata iis locis
sunt. Si qua vero major vis ingrueret, sophistas con-
sulebant, iique non sine numine, quicquid medicabile
esset, curare videbantur.

XVI. Linea veste utuntur Indi, ut ait Nearchus,
lino ex arboribus facto, de quibus mihi jam dictum
est : et hoc quidem linum aut reliquis omnibus linis
candidius id, aut nigri ipsi quam sint, faciunt ut
candidius est quam esse videatur. (2) Est autem
ipsis subucula lineæ crure medio tenus : amiculum autem
partim humeris circumjectum, partim capiti involu-
tum. (3) Inaures etiam Indi gestant ex ebone, qui
admodum locupletes sunt ; neque enim vulgus iis uti-
tur. (4) Barbas quoque variis coloribus fucare Indos
Nearchus scribit, ut aliis quam maxime alba appa-
reat, aliis fusca, aliis purpurea, aliis viridis. (5) Um-
bracula quoque præ se gestare æstate eos qui alicuius
nominis sint. Calceos ex corio albo gestant, eosque
accurate atque eleganter confectos ; soleæ calceorum
apud eos variis coloribus distinctæ sunt, et calcibus
altioribus, quo prociores esse videantur. (6) Ar-
maturæ autem Indicæ non unus atque idem est modus.
Pedites enim Indi arcum habent, ejusdem cum eo qui

μένους ABC. πεταμούς D. || — ο ἴδ α] οἴδεα B, εἶδεα A,
εἶδεαν C. || — ὡς om. C. || — ι. διηγγίσσονται A. || —
τῶν A ; om. cett. || — οὐδὲ etc. usque ad verba πῆλθοι
εἰσι om. D. De simiis Indicis earumque venatione cf.
Strabo p. 703 ; Ælian. N. A. XVII, 39. XVI, 10 (Me-
gasthenes fr. 10 et 11) ; Ctesias p. 80 et 88 ; Diodor.
XVII, c. 90. De serpentibus cf. Megasthen. fr. 10 ; One-
sícriti fr. 7 p. 50 ; Aristobuli fr. 32 p. 105 ; Diodor.
XVII, 90 ; Ctesias p. 82 et 98 ; Pseudo-Callisthenes
III, 10. || — 6. Πελθωνα] C ; Πθθωνα cett. || —
10. ἐξεύρηται A. || — 11. τοὺς δηχθέντας A. || — 15. φ.
τοῦ βασιλέως BD. || — 18. καταλαμβάνει DC, et D su-
pra scripto καταλαμβάνει.

XVI, 22. ὑπὲρ ὅτων (i. e. ὅτων) BC. Ceterum de arbo-

ribus liniferis vel, ut plerique dicunt, laniferis nihil
legimus in antecq. Nam quæ c. 7, 3 de taba arbore
exstant, huc non sunt trahenda. Aut igitur in cap. 7
nonnulla exciderunt, aut fefellit Arrianum memoria.
Cf. de arboribus istis Aristobul. fr. 30 ex Strabon.
p. 694 ; Onesicrit. fr. 22 a e Servio ad Virgil. Æn.
I, 653 ; Herodot. III, 166. VII, 65 ; Theophrast. H.
Pl. IV, 7 ; Plinius XII, 21 ; Bohlen *Indien* II, p. 168 ;
Lassen. *Ind. Alt.* I, p. 250. || — 29. ἐλέφαντος... Ἰν-
δοὶ φορέουσι om. C. || — 32. ἑτι om. AD. et vulgo. || —
35. σκιάδια] cf. Strabo p. 709. » Descriptionem
umbraculorum indicorum vide in Sprengelii *Geschichte
der wicht. geogr. Entd.* p. 101. » SCHMIEDER. || —
ἔσοι om. D. || — 40. εἷς om. A ; ἦν pro εἷς BC. ||

ἔχουσιν, ἰσότηκες τῷ φορέοντι τὸ τόξον, καὶ τοῦτο κάτω ἐπὶ τὴν γῆν θέντες καὶ τῷ ποδὶ τῷ ἀριστερῷ ἀντιβάντες, οὕτως ἐκτοξεύουσι, τὴν νευρὴν ἐπὶ μέγα ὀπίσω ἀπαγαγόντες (7) ὃ γὰρ οἱσὸς αὐτοῖσιν ὀλίγον ἀποδύνει τριπλήχους, οὐδὲ τι ἀντέχει τοξευθὲν πρὸς Ἴνδοῦ ἀνδρὸς τοξικοῦ, οὔτε ἀσπίς οὔτε θώραξ οὔτε εἰ τι χαρτερόν ἐγένετο. (8) Ἐν δὲ τῇσιν ἀριστερῇσι πέλται εἰσὶν αὐτοῖσιν ὠμοβοοῖνοι, στεινότεραι μὲν ἢ κατὰ τοὺς φορέοντας, μήκει δὲ οὐ πολλὸν ἀποδέουσαι. Τοῖσι δὲ ἄκοντες ἀντί τοξων εἰσὶ. (9) Μάχαιραν δὲ πάντες φορέουσι, πλατέην δὲ καὶ τὸ μήκος οὐ μένω τριπλήχους καὶ ταύτην, ἐπεὶ ἀν συστάδην καταστῇ αὐτοῖσιν ἡ μάχη (τὸ δὲ οὐκ εὐμαρῶς Ἰνδοῖσιν ἐς ἀλλήλους γίνεται), ἀμφοῖν τὰν χειρῶν καταφέρειναι ἐς τὴν πληγὴν, τοῦ χαρτερὴν τὴν πληγὴν γενέσθαι. (10) Οἱ δὲ ἱππέες ἀκόντια δύο αὐτοῖσιν ἔχουσιν, ὅα τὰ σάυνια ἀκόντια, καὶ πέλτην σμικροτέρην τῶν πεζῶν. Οἱ δὲ ἱπποὶ αὐτοῖσιν οὐ σεσαγμένοι εἰσὶν, οὐδὲ χαλινοῦνται τοῖσιν Ἑλληνικοῖσιν χαλινοῖσιν ἢ τοῖσι Κελτικοῖσιν ἐμφορῶς, (11) ἀλλὰ περὶ ἄκρῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου ἐν κύκλῳ ἔχουσι δέρμα ὠμοβοοῖνον βαπτὸν περιηρηγμένον καὶ ἐν τούτῳ γάλκεα κέντρα ἢ σιδήρεα, οὐ κάρτα ὀξέα, ἔσω ἐστραμμένα· τοῖσι δὲ πλουσιοῖσιν ἐλεφάντινα κέντρα ἔστιν ἐν δὲ τῷ στόματι σιδήρον αὐτοῖσιν οἱ ἱπποὶ ἔχουσιν, ὅν περ ὀβελόν, ἔνθεν ἐξηρηγμένοι εἰσὶν αὐτοῖσιν οἱ ρυτῆρες· (12) ἐπεὶ ὧν ἐπαγόμενοι εἰσὶν ὀνυτῆρα, ὅ τε ὀβελὸς κρατεῖ τὸν ἵππον, καὶ τὰ κέντρα, ὅα δὴ ἐξ αὐτοῦ ἡρηγμένα, κεντέοντα οὐκ ἐξ ἄλλο τι ἢ πείθεσθαι τῷ ρυτῆρι.

XVII. Τὰ δὲ σώματα ἱσχνοὶ τε εἰσὶν οἱ Ἴνδοι καὶ εὐμήκεες, καὶ κοῦροι πολλὸν τι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Ὅχηματα δὲ τοῖσι μὲν πολλοῖσιν Ἰνδοῖν κάμηλοι εἰσι καὶ ἱπποὶ καὶ ὄνοι, τοῖσι δὲ εὐδαίμοσιν ἐλέφαντες. (2) Βασιλικὸν γὰρ ὄχημα ὁ ἐλέφας παρ' Ἰνδοῖσιν ἐστὶ δευτέρον δὲ τιμῇ ἐπὶ τούτῳ τὰ τέθριππα, τρίτον δὲ αἱ κάμηλοι· τὸ δὲ ἐπ' ἐνὸς ἵππου ὀχεσθαι αἴτιμον. (3) Αἱ γυναῖκες δὲ αὐτοῖσιν, ὅσαι κάρτα σώφρονες, ἐπὶ μὲν ἄλλῳ μισθῷ οὐκ ἂν τι διαμάρτοιν, ἐλέφαντα δὲ λαβοῦσα γυνὴ μίσγεται τῷ δόντι· οὐδὲ αἰσχρὸν Ἰνδοὶ ἀγοῦσι τὸ ἐπὶ ἐλέφαντι μιγῆναι, ἀλλὰ καὶ σεμνὸν δοκεῖ τῇσι γυναξίν, ἄξιόν τὸ κάλλος φανῆναι ἐλέφαντος. (4) Γαμέουσι δὲ οὔτε τι διδόντες

eum gestat longitudinis : atque hunc quidem ad terram obfirmantes sinistroque pede contranitentes , nervum longe retro adducunt , et sic sagittant . (7) Sagittis enim utuntur trium paulo minus cubitorum : nihilque est quod Indici sagittarii telum non penetret , non scutum , non thorax , aut aliud armaturæ genus quantumvis validum . (8) In sinistra peltas gerunt e crudo corio bubulo , angustiores quam ii qui eas gestant , longitudine propemodum æquales . Quibusdam vero jacula sunt loco arcuum . (9) Ensem omnes gestant , et latum , et trium cubitorum , non ultra , longitudine . Hunc , quum cominus pugna miscetur (quam quidem non facile Indi inter se incunt) , utraque manu demittunt , quo majorem plagam inferant . (10) Equites duobus jaculis utuntur , quæ verutis sunt similia : pelta minore quam pedites . Equi neque sellis insternuntur , neque frenis quæ Græcancis aut Celticis similia sint cohibentur : (11) sed extremam faucium equi partem loro , quod ex crudo corio bubulo consutum est , circumvinciunt : ad hujus lori interiorem partem claviculos æneos aut ferreos non admodum acutos affigunt : locupletiores eburneis utuntur . In ipsis equorum faucibus ferrum est , instar veru , cui habena alligantur . (12) Quando igitur adducunt habenas , veru equum colibet , claviculique illi appensi pungentes habenis morem gerere cogunt .

XVII. Indi corporibus sunt graciles , proceri , multoque ceteris mortalibus leviores atque expeditiores . Vehuntur plerique camelis , equis et asinis : ditiores , elephantis . (2) Regium enim apud Indos est elephanto vehi : proximus huic honor , quadrigis : tertius , camelisvehi . Uno equo vehi , vile est . (3) Mulieres apud eos , quæ castæ admodum sunt , non sane ulla mercede alia , quam elephantis , corrupti se patiuntur . Elephantum danti copiam sui faciunt . Neque hoc turpitudini vertitur , si elephantis mercede adducta mulier consuetudinem cum quoquam habeat : quin potius honorificum sibi ducunt , formæ suæ pulchritudinem elephanto dignam haberi . (4) Uxores ducunt nihil

— 1. τὸ ante τόξον om. BCD. De arcu Indico cf. Herodot VII, 65 || — 5. ἀντέχει A. « Contrarium dicit Curtius VIII, 9 : *Binum cubitorum sagittæ sunt, quas emittunt majore nixu quam effectus. Quippe telum, cujus in levitate vis omnis est, inabili pondere oneratur* (v. Herod. l. l.). Simile quid repetit VIII, 15. 19. » SCHM. || — 6. οὐτε ὅ τι L.; οὐτε τι A. || — 7. τοῖς ἀριστεροῖσιν... ὠμοβοοῖνοι A. || — 14. τοῖν χειρῶν A. || — 16. δάυνια ABD. || — πέλτην τὴν σμ. codd.; art. eiecit Schmieder. || — 18. γαλιν. om. D. || — 19. ἢ τοῖσι κελτίσιν (κελτην mgo) C. || — 26. ἐπάγωσι A.

XVII, 30. οἱ ex A add. Dübner. || — 31. εὐμήκεες] Hoc Diodorus XVII, c. 9 præcipue refert de Cathæis.

Cf. Arrian. Exp. V, 4, ubi plerique Indorum proceritatem quinque cubitorum habere dicuntur. Ibidem etiam nigriores eos esse reliquis hominibus dicit præter Æthiopes, atque Alexandri tempore omnium Asianorum fortissimos. » SCHMIEDER. || — 42. οὐτε τι διδόντες κτλ.] « Apud Indos non ubicunque idem mos erat matrimonia contrahendi. De alia gente intelligendum est Arrianus, de alia Strabo p. 709, « multas, scribens, nuptas habent, quas a parentibus accipiunt, pari bonum emtas, alias obsequii, alias prolis ac voluptatis causa, et nisi castas esse cogant seortari licet. » Idem p. 714 Taxilorum incolae dicit, qui filias præ inopia locare non possint, in ipso ætatis flore in forum

οὗτε λαμβάνοντες, ἀλλὰ ὅσαι ἥδη ὥραιαι γάμου, ταύτας οἱ πατέρες προάγοντες ἐς τὸ ἐμφανὲς κατιστάσιν ἐκλέξασθαι τῷ νικήσαντι πάλῃν ἢ πῦξ ἢ δρόμον, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ ἀνδρίην προκρίθῃν. (5) Σιτοράγοι δὲ καὶ ἀροτῆρες Ἰνδοὶ εἰσιν, ὅσοι γε μὴ ὅρειοι αὐτῶν οὗτοι δὲ τὰ θήρεα κρέα σιτέονται. (6) Ταῦτά μοι ἀπόχρη δεδηλώσθαι ὑπὲρ Ἰνδῶν, ὅσα γνωριμώτατα Νέαρχος τε καὶ Μεγασθένης, δοκίμω ἄνδρε, ἀνεγραψάντην. (7) ἔπει δὲ οὐδὲ ἡ ὑπόθεσις μοι τῆδε τῆς συγγραφῆς τὰ Ἰνδῶν νόμιμα ἀναγράψαι ἦν, ἀλλ' ὅπως γὰρ παρεκομίσθη Ἀλεξάνδρῳ ἐς Πέρσας ἐξ Ἰνδῶν ὁ στόλος, ταῦτα ὅμ μοι ἐκβολὴ ἔστω τοῦ λόγου.

XVIII. Ἀλεξάνδρος γὰρ, ἐπειδὴ οἱ παρεσκεύαστο τὸ ναυτικὸν ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπεω τῆσιν ὀχλοῖσιν, ἐπιλεγόμενος ὅσοι τε Φοινίκων καὶ ὅσοι Κύπριοι ἢ Αἰγυπτῖοι εἴποντο ἐν τῇ ἄνω στρατηγασίῃ, ἐκ τούτων ἐπιλέγειν τὰς νέας, ὑπηρεσίας τε αὐτῇσι καὶ ἐρέτας ἐπιλεγόμενος, ὅσοι τῶν θαλασίων ἔργων δαήμενοι. (2) Ἦσαν δὲ καὶ νησιῶται ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι ἐν τῇ στρατῇ, οἷσι ταῦτα ἔμελε, καὶ Ἴωνες καὶ Ἑλλησπόντιοι. (3) Τριττῶν γάρ τοι δὲ αὐτῷ ἐπεστάθησαν, ἐκ Μακεδόνων μὲν Ἥφαιστιόν τε δ' Ἀμύντορος καὶ Λεοννάτος ὁ Εὐνού καὶ Λυσίμαχος ὁ Ἀγαθοκλέους καὶ Ἀσκληπιόδωρος ὁ Τιμάνδρου καὶ Ἀρχὼν ὁ Κλεινίου καὶ Δημόνικος ὁ Ἀθηναίου

vel dantes vel accipientes: sed quotquot jam maturæ viro fuerint, adducuntur a parentibus in publicum, ut is qui lucta vicerit aut pugilatu aut cursu, vel alia quapiam virtute reliquis antecelluerit, eam sibi quam volet deligat. (5) Plerique vero Indi arationem exercent et frumento vescuntur, exceptis montanis qui ferinas carnes edunt. (6) Atque hæc quidem mihi de Indis exposuisse sufficiat, quæ tanquam præcipua Nearchus et Megasthenes viri graves de iis conscripserunt. (7) Quum enim mihi hoc opere propositum non fuerit Indorum mores atque instituta describere, sed quo pacto Alexandro ex Indis in Persas classis prætervererit, hæc mihi sint loco excursus in narando.

XVIII. Alexander enim paratâ jam ad Hydaspis ripas classe, collectis omnibus Phœnicibus et Cypriis aut Ægyptiis qui in expeditione versus orientem secuti fuerant, ex iis naves implevit, delectis ministris ac remigibus, qui rerum navalium peritissimi essent. (2) Erant vero etiam in exercitu insulares non pauci iis in rebus bene versati, Ionesque ac Hellespontii. (3) Trierarchos vero constituit: ex Macedonibus quidem Hephæstionem Amyntoris filium, Leonnatum Eunoi (Anteæp), Lysimachum Agathoclis, Asclepiodorum Timandri, Archontem Cliniæ, Demonicum

eas producere cum tuba et classicis, quibus bello signum dari solet. Tum multitudine convocata, si quis accedit, primum puellæ posteriori humero tenus detegi, postea vero anteriora; et ubi placuerit certis conditionibus approbatis matrimonium contrahi. Apud Cathæos Diodorus XVII, c. 91 dicit in matrimonii, posthabita dote reliquæque apparatus pretioso, ad pulcritudinem solummodo et proceritatem corporis respici. Idem hoc descripsit Curtius IX, 1, 26. » SCHMIEDER. || — 5. εἰσὶν om. L. || — 9. δὲ ante οὐδὲ om. A. || — 12. ταῦτα δὲ ἐκβολὴ μοι ἔστω ABC, nisi quod ἐμβολὴ A.; ταῦτα δὲ μοι ἐκβολὴ μοι ἔστω D.

XVIII, 15. Φοινίκες D. Carum mentio h. l. desideratur. Cf. Anab. VI, 1, 6: αἱ δὲ ὑπηρεσίαι αὐτῷ ἐς τὰς ναῦς ἐνεπηλερωθήσαν ἐκ τῶν συνεπομένων τῇ στρατῇ Φοινίκων καὶ Κυπρίων καὶ Καρῶν καὶ Αἰγυπτίων. || — 20. τριττῶν [αρχῶν] « Hoc nomen vertunt: *triremium ductores*. Constituti vero sunt, antequam classis in Hydaspem solveretur. Debuissent igitur ii, qui hic nominantur, saltem dum in Indo classis veheretur, singuli navibus præesse. Quod non est. Nam, præter alios paucos, de Hephæstione et Cratero certissimum est, eos navem non concessisse, nisi ubi fluvius erat transmittendus. Uterque enim exercitum in ripa utraque ejus fluvii ducebat, in quo classis navigabat. Si vero hos trierarchas navium in itinere maritimo ductores fuisse putas, multo minus hoc verum est. Nam præter jam commemoratos de Leonnato quoque aliisque multis certissimum est, eos apud Alexandrum, non in navibus fuisse. In expeditione maritima præter Nearchum nominantur modo Onesicritus et Archias; reliqui vero vel honoris causa triremium ductores appellati sunt, vel tam diu modo in navibus fuere quam Alexander,

i. e. usque ad Indi ostia; ut Nearchus ob vanitatem aliquam eos tantummodo navium ductorum nominaverit, qui jam celebres fuere, et aliquamdiu singulis navibus præerant. Talis vero nominum recens nulli usui est. Nominandi erant, qui in itinere maritimo ac periculoso navibus ipsi præerant. Diligenter describendus erat numerus earum navium, quæ Nearchum comitabantur; quem magnum fuisse verosimile non est, partim quia multos rei navalis peritos in Alexandri exercitu fuisse credi non potest, partim, quia parum auxilii ex eo littore sperandum erat, partim quia aperte periculosa erat expeditio et a paucis idem observari poterat, quod a multis. Quid vero vetat, ut vocem *τριττῶν* ea significatione accipiamus, quæ apud Athenienses obtinuit? Athenis enim onus erat civium ditissimorum, ut ad bella maritima suo sumtu triremes vel ædificarent, vel saltem omni apparatu instruerent; iique vocabantur trierarchæ. Alexander naves jam habuisse videtur. Naves vero non fuerunt triremes, sed *τριηκόντοροι*. Jussit igitur, ut, qui hic nominantur, naves instruerent, vel impensis Alexandri ipsius, et tunc cura modo rei eis tradita erat, vel, quod mihi (non item Vincento in *Commerce and navigation etc.* t. I, p. 117) verosimilius, suo quisque sumtu. Tunc mirum non est, si nomina eorum, quorum sumtibus et cura naves instruerentur, posteritati traderentur. Simili modo, ut Athenis, ad certamina scenica non Alexander sumtus præbebat, sed alii et quidem ditiores subditorum. Cujus rei exemplum vide in Plutarchi Vita Alex. c. 29. De celebrioribus virorum nominatorum vide indicem nominum propriorum in editione Expeditionis. » SCHMIEDER. || — 22. ὁ Εὐνού In Exped. III, 5, 5 habes Λεοννάτον τὸν Ὀνάσου; ib.

καὶ Ἀρχίας ὁ Ἀναξιδότου καὶ Ὁφέλλας Σειληνοῦ καὶ Τιμάνθης Παντιάδου· οὗτοι μὲν Ἕλληες. (4) Ἐκ δὲ Ἀμφιπολίου ἦγον οἶδε· Νέαρχος Ἀνδροτίμου, δὲ τὰ ἀμφὶ τῷ παραπλῷ ἀνέγραψε· καὶ Λαομέδων δ' Ἀρίχου, καὶ Ἀνδρόσθενες Καλλιστράτου· (5) ἔκ δὲ Ὀρεστιάδος Κράτερος τε ὁ Ἀλεξάνδρου καὶ Περδίκχας δ' Ὀρώντων. Ἐορδαῖος τε Πτολεμαῖος τε δ' Ἀλάγου καὶ Ἀριστόνους ὁ Πεισαίου. Ἐκ Πύδνης τε Μήτρων τε δ' Ἐπιχάρμου καὶ Νικαρχίδης ὁ Σίμου· (6) ἐπὶ δὲ Ἀτταλός τε ὁ Ἀνδρομένειω, Στυμφαῖος, καὶ Πευκίστας Ἀλεξάνδρου, Μιέζευς, καὶ Πειθών Κρατεύα, Ἀλομενεύς, καὶ Λεοννάτος Ἀντιπάτρου, Αἰγαῖος, καὶ Πάνταυχος Νικολάου, Ἀλωρίτης, καὶ Μυλλέας Ζωΐλου, Βεροῖαιος· οὗτοι μὲν οἱ ξυμπαντες Μακεδόνες. (7) Ἑλλήνων δὲ Μήδιος μὲν Ὁσυνθέμιδος, Λαρισαῖος, Εὐμένης δὲ Ἰερωνύμου, ἔκ Καρδίας, Κριτόβουλος δὲ Πλάτωνος, Κῶος, καὶ Θόας Μηνοδώρου καὶ Μαΐανδρος Μανδρογένεος, Μάγνητες· (8) Ἀνδρων δὲ Καθήλειω, Τήϊος, Κυπρίων δὲ Νικοκλῆς Πασικράτης, Σόλιος, καὶ Νιθάφων Πνυταγόρεω, Σαλαμίνιος. Ἦν δὲ δὴ καὶ Πέρσης αὐτῷ τρήραρχος, Βαγῶας ὁ Φαρνουχεύς· (9) τῆς δὲ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου νεὸς κυβερνήτης ἦν Ὀνησίκριτος Ἀστυπαλκίεως· γραμματεὺς δὲ τοῦ στόλου παντὸς Εὐδαγόρας Εὐκλέωνος, Κορίνθιος. (10) Νάυαρχος δὲ αὐτοῖσιν ἐπεστάθῃ Νέαρχος Ἀνδροτίμου· τὸ γένος μὲν Κρής ὁ Νέαρχος, ὥκει δὲ ἐν Ἀμφιπόλει τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. (11) Ὡς δὲ ταῦτα ἐκεκόσμητο Ἀλεξάνδρῳ, ἔθουε τοῖσι θεοῖσιν θσοὶ τε πατέριοι ἡ μνηστευτοὶ αὐτῷ, καὶ Ποσειδῶνι καὶ Ἀμφιτρίτῃ καὶ Νη-
 30 ρήϊσι καὶ αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ καὶ τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ, ἀπὸ τοῦ ὥρμαζτο, καὶ τῷ Ἀκεσίῃ, ἐς ὅντινα ἐκδιδοῖ Ὑδάσπης, καὶ τῷ Ἰνδῷ, ἐς ὅντινα ἀμρῷ ἐκδιδοῦσιν· (12) ἀγῶνές τε αὐτῷ μουσικοὶ καὶ γυμνικοὶ ἐποιεῦντο, καὶ ῥηξία τῆς στρατιῇ πάσῃ κατὰ τέλεια ἐξέδοτο.
 35 XIX. Ὡς δὲ πάντα ἐξήρτυτο αὐτῷ εἰς ἀναγυγῆν, Κράτερον μὲν τὰ ἐπὶ θάτερα τοῦ Ὑδάσπεω ἰέναι σὺν τῇ στρατιῇ ἐκέλευσε πεζικῇ τε καὶ ἱππικῇ· ἐς τὸ ἐπὶ

Athenæi, Archiam Anaxidoti, Ophellam Sileni, Timanthem Pantiadæ; hi Pellæi erant. (4) Ex Amphipoli hi duces fuerunt: Nearchus Androtimi filius, qui Paraplum conscripsit, Laomedon Larichi filius, Androsthene Callistrati filius. (5) Ex Orestide Craterus Alexandri filius, et Perdiccas Orontis. Eordai Ptolemaeus Lagi filius, et Aristonûs Pisei. Ex Pydna Metron Epicharmi filius et Nicarchides Simi. (6) Prætereæ Attalus Andromenis filius Stymphæus atque Peucestes Alexandri, Mizeus: Pithon Crateur, Alcomeneus: et Leonnatus Antipatri,ægæus: et Pantauchus Nicolai, Alorites: et Mylleas Zoili, Beræensis: hi quidem omnes Macedones. (7) Ex Græcis Hieronymi, Cardianus: Critobulus Platonis, Cous: Thoas Menodori (Mandrodori?) filius, et Mæander (Menander?) Mandrogenis filius, hi Magnesii: (8) Andron Cabelei, Teius: ex Cypris, Nicocles Pasieratis filius, Solius, et Nithaphon (Nicocreon) Pnytagoræ, Salaminius. Erat autem etiam Persa quidam triremi præfectus Bagoas Pharnuchæ filius. (9) Ipsius vero Alexandri triremis gubernator erat Onesicritus Astypalæensis. Scriba totius classis Euagoras Eucleonis filius, Corinthius. (10) Navarchum eis constituit Nearchum Androtimi filium. Erat hic Nearchus Cres genere, habitabat autem Amphipoli quæ ad Strymonem fluvium sita est. (11) His rebus ita constitutis, Alexander diis patriis, et quibus vates monebant, sacrum fecit, et Neptuno et Amphitrite ac Nereidibus ipsique Oceano; Hydaspis quoque, unde solvebat; Acesini prætereæ, in quem Hydaspes influit, et Indo, in quem uterque fertur. (12) Certamina quoque musica et gymnica agebantur, et victimæ per singula agmina et turmas distribuebantur.

XIX. Omnibus itaque rebus ad navigandum paratis, Craterum ad alteram Hydaspis ripam cum exercitu equestri ac pedestri iter facere jubet; ab altera vero

VI, 28, 4; Λεοννάτον Ἀντέου, in Arrian. De success. Alex. § 2 p. 241 ed. Didot.: Λεοννάτος ὁ Ἄντους (Ἄνθους ser. Bekker in Photio p. 69, 12, false procul dubio). || — 3. ἦγον οἶδε· ἐκ Κρήτης Νέαρχ. codd., nisi quod ἐκ Κρήτης δὲ N. cod. B. Verba ex K. eiecit Schmieder., utpote glossam scribæ, qui Nearchum genere Cretensem fuisse notare voluerit. || — 4. Λαομέδων] Λαμπέδων codd.; correx. Schmieder ex Arr. Exp. III, 6, 5. De Androsthene cf. Script. rer. Alex. p. 72. || — 8. Πεισαίου] Νεισαίου et Νισαίου codd.; correx. edit. ex Exped. VI, 28, 2 (ubi Aristonous Pellæus dicitur) et Success. Alex. § 2. || — 8. Metronem habes ap. Curtium VI, 26. te post Μήτρ. om. BC. || — 9. Nicarchidis nomen ex hoc loco Freinshemius reponendum censuit, et reposuit Müttzell in Curtio V, 21, ubi codices Nicarchidem, Niarchidem, Nicarchidem. || — 11. Μιέζευς] Α, Μιόζευς DC, Μιόζευς B. || — 11. Κρατεύα Α, Κρατεῖα BCD. In Exped. Pitho Fordæus est.

|| — 13. Μυλλέας Α. || — 14. Βεροῖαιος AD; Βερροῖαιος B, Βερίαιος C. || — 15. Λαρισαῖος BD, Δαρισαῖος C, Δαρεισαῖος Α; Λαρισαῖος vgo. || — 16. Κάρδης C. || — 17. Μηνοδώρου] Μανδροδώρου in Exped. VI, 23. || — Μένανδρος BCD. Probabiliter leg. Μένανδρος, de quo bene constat aliunde. Deinde pro Μανδρόγ. Blankardus voluit Ἀνδρόγ., absque causa idonea. De Androne Tejo vid. Fr. Hist. t. II, p. 348. || — 20. Νιθάφων nomen corruptum videtur ex Νικοκρέων. Plutarch. Alex. 29: Νικοκρέων ὁ Σαλαμίνιος καὶ Πασικράτης ὁ Σόλιος. || — 21. Μαγῶας codd.; em. edit. || — 23. Ἀστυπ. om. C. || — 28. ἔθουε κτλ. De eadem re cf. Exp. VI, 3, 1. || — 31. ἀπ' ὅτου C. || — ἐκδιδοῖη codd.; em. Dübner.

XIX, 36. « Craterus in dextra Hydaspis ripa, Hephæstion in sinistra ibat. Cf. Exp. VI, 2, 4. 15, 7. » SCHMIEDER. || — 36. τὰ om. D; τῇ om. BC. || — 37. στρατιῇ πεζῇ (πεζοὶ B) ἐκελ. πεζ. ABCL.

θάτερα δὲ Ἡφαιστίων αὐτῷ παρεπορεύετο, σὺν ἄλλῃ στρατιῇ πλείονι ἐτι τῆς Κρατέρῳ συντεταγμένης. Καὶ τοὺς ἐλέφαντας Ἡφαιστίων αὐτῷ ἤγεν, ὄντας ἐς διηκοσίους. (2) Αὐτὸς δὲ τοὺς τε ὑπασπιστάς καλεομένους ἅμα οἱ ἦγε, καὶ τοὺς τοξότας πάντας, καὶ τῶν ἱππέων τοὺς ἐταίρους καλεομένους· τοὺς πάντας ἐς ὀκτακισχιλίους. (3) Τοῖσι μὲν δὴ ἅμω Κράτερον καὶ Ἡφαιστίωνα ἐτέτακτο, ἵνα προπορευθέντες ὑπομένοινεν τὸν στόλον. (4) Φίλιππον δὲ, ὃς αὐτῷ σατραπῆς τῆς χώρης ταύτης ἦν, ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ τὰς δόχτας πέμπει, ἅμα στρατιῇ πολλῇ καὶ τοῦτον· (5) ᾗδ' γὰρ καὶ διὰ δέκα μυριάδας αὐτῷ μάχιοι εἶποντο σὺν οἷσιν ἀπὸ Ουλάσσης τε αὐτὸς ἀνήγαγε καὶ αὖθις οἱ ἐπὶ συλλογῇ αὐτῷ στρατῆς πεμφθέντες ἦκον ἔχοντες, παντοῖα ἔθνεα βαρβάρικα ἅμα οἱ ἄγοντι, καὶ πᾶσαν ἰδέην ὀπλισμένα. (6) Αὐτὸς δὲ ἄρας ταῖσι νηυσὶ κατέπλωε κατὰ τὸν Ὑδάσπεα ἔσσε ἐπὶ τοῦ Ἀκεσίνου τε καὶ τοῦ Ὑδάσπεω τὰς συμβολάς. (7) Νέες δὲ αἱ σύμπασαι αὐτῷ ὀκτακόσαι ἦσαν αἱ τε μακραί καὶ ὅσα στοργγύλα πλοῖα καὶ ἄλλα ἱππαγωγὰ καὶ σιτία ἅμα τῇ στρατῇ ἄγουσαι. (8) Ὅκως μὲν δὴ κατὰ τοὺς ποταμούς κατέπλωσεν αὐτῷ ὁ στόλος, καὶ ὅσα ἐν τῷ παράπλῳ ἔθνεα κατεστρέψατο, καὶ ὅκως διὰ κινδύνου αὐτὸς ἐν Μαλλοῖσιν ἦκε, καὶ τὸ πρῶμα θ' ἐπρώθη ἐν Μαλλοῖσι, καὶ Πευκέστας τε καὶ Λεοννάτος ὅκως ἐπερήσπισαν αὐτὸν πεσόντα, πάντα ταῦτα λέλεκται μοι ᾗδ' ἐν τῇ ἄλλῃ τῇ Ἀττικῇ ἔνυμφρῳ. (9) Ὅ δὲ λόγος δὲ τοῦ παράπλου μοι ἀπήγησός ἐστιν, δὴ Νέαρχος σὺν τῷ στόλῳ παρέπλωσεν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολῶν ὁρμηθεὶς κατὰ

parte Hephæstion cum alio majore adhuc quam Craterus exercitu procedebat. Elephas etiam ducebat Hephæstion, numero cc. (2) Ipse scutatos dictos secum ducebat, et sagittarios omnes et equites, quos amicos vocant; omnes erant ad viii millia. (3) Atqui Cratæro et Hephæstioni assignatum erat, ubi profecti classem præstolarentur. (4) Philippum vero, quem in ea regione præsidem constituerat, ad Acesinis fluvii ripas mittit, magnas etiam hunc copias ducentem. (5) Jam enim cxx m. militum eum sequebantur cum iis quos ex maritimis oris ipse adduxerat, et quos ii adduxerant, qui ad colligendum exercitum missi fuerant, barbaras omnis generis nationes secum ducentem, easque cujusvis generis armis instructas. (6) Ipse navibus solvens per Hydaspem ad Acesinis et Hydaspis confluentes navigavit. (7) Erant ei in universum naves dccc, simul longæ, simul onerariæ aliæque vehendis equis et commeatui exercitus idoneæ. (8) Quonam vero pacto per flumina navigarit, et quot in ea navigatione gentes subjugarit, quodque periculum in Mallis incurrerit, et quomodo ibidem vulnus acceperit, quomodo etiam Peucestas et Leonnatus eum prostratum scutis suis protexerint: omnia hæc a nobis in altera historia, quam Attica lingua conscripsimus, commemorata sunt. (9) In hoc autem libro id tantum narro, quomodo Nearchus ab Indi ostiis solvens per

1. δὲ om. AD; δὲ καὶ Ἡφ. B. || — 2. τῆς τῷ Κρ. edit.; articulus deest in ABCD. || — 4. Cf. Exp. VI, 2, 3, ubi sic: αὐτὸς τοὺς ὑπασπιστάς τε ἅμα οἱ ἔξυμναντας ἐπὶ τὰς ναῦς ἀνεβέβηκε καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριαῶνας καὶ τὸ ἄγνισμα τῶν ἱππέων. || — 8. ἵνα πορευθέντες L. || — 9. Φίλιππον.] Cf. Exp. VI, 2, 3. || — 12. δὴ δέκα α. μ.] « Sic Curtius VIII, 5, 4; sic etiam Plutarchus in Vit. Alex. c. 66 Alexandrum ex India redeuntem peditum 120,000, equitum 15000 habuisse tradit. » SCHMIEDER. || — 18. δὴ καὶ ὀκτακόσαι.] In Expedit. VI, 2 ex Ptolemæo ita tradit: ἦν δὲ τὸ ἔξυμναν πλῆθος τῶν νεῶν, ὥς λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, τριακόντοροι μὲν ἐς δ' ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ πάντα πλοῖα σὺν τοῖς ἱππαγωγῶσι καὶ κερκυροῖς καὶ ὅσα ἄλλα ποτάμια ἢ τῶν πάλαι πλεόντων κατὰ τοὺς ποταμούς ἦ ἐν τῷ τῷ τότε ποιηθέντων οὐ πολλὰ ἀποδεδόντα τῶν δισχιλίων. In quo numero nescio ejusnam error latere videtur, multumque abest ut cum Schmiædero putem hinc fortasse nostro loco rescribendum esse χιλίαι καὶ ὀκτακόσαι. Clitarchus, qui exaggerare numeros solet, classem Alexandri non nisi millium navium fuisse tradidit, ut liquet ex sectoribus ejus, Curtio IX, 3: mille navigiis aditurum oceanum, et Diodoro XVII, 95: τῆς δὲ ναυτικῆς παρασκευῆς συντελεσθείσης καὶ διακοσίω μὲν ἀρράκτων ἡτοιμασμένων, δὴ καὶ κισχιλίων δὲ ὑπερηρετικῶν. || — 21. διέπλευσεν A. || — 26. ἐν τῇ Ἀτ. ἔνυμφρ.] « De ordine, quo vehatur classis vide VI, 3, 4. De strepitu magno tot

navium remis vectarum, de Indis rem mirantibus et classem comitantibus 3, 5-9. Primis diebus itineris nihil magni momenti acciderat (4, 1-4.), donec perveniretur ad confluentem Acesinis et Hydaspis, ubi vehementi undarum utriusque fluvii collisuræ classis magno periculo obnoxia erat (4, 5-c. 5, 1-9). Sequitur bellum cum Mallis, quos Alexander celeritate et vi opprimebat. Ibi quum Alexander oppidum aliquod oppugnaret, e muro solus in arcem desiliens, maximis periculis sese obiecit, ut vix mortem effugeret. Descriptum est hoc bellum in Expedit. VI, 5, 13 usque ad c. 14, 6. Postea dederunt se Alexandro Abastani, Kathri, Ossadii, gentes ignotæ; Satrapæ Indiæ usque ad Indi et Acesinis confluentem, ubi urbs conditur, constituitur Philippus c. 15, 1-5. Ad Sogdos deinde classe pervenitur, ubi iterum urbs condita; Satrapæ Indiæ ab Acesinis cæstio usque ad mare fiunt Oxyartes et Python 15, 7-9. Deinde in potestatem redigitur Muscani, Oxyani et Sambi regio, c. 15, 10-17, 8. Cum parte exercitus per mediterraneam remittitur Craterus c. 17, 6. Pervenitur ad Pattala, quæ occupantur c. 17, 4-18, 4. Navigatio Alexandri per brachium dextrum Indi in mare c. 18, 5-19, 11; per brachium sinistrum c. 20. Sequitur iter terrestre Alexandri ab Indo retrorsum in Persidem. Principium navigationis in Indo fixit Vincent in XXIII^{mo} Oct. 327 ante Chr. » SCHMIEDER.

τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν, ἣν δὴ Ἑρυθρὴν θάλασσαν μετεξέτεροι καλέουσι.

XX. Νεάρχῳ δὲ ληλεκται ὑπὲρ τούτων ὁδε ὁ λόγος· πόθον μὲν εἶναι Ἀλεξάνδρῳ ἐκπεριπλῶσαι τὴν θάλασσαν τὴν ἀπὸ Ἰνδῶν ἔστε ἐπὶ τὴν Περσικήν, (2) δυνεῖν δὲ αὐτὸν τοῦ τε πλοῦ τοῦ μῆκος καὶ μὴ τινι ἄρᾳ χώρῃ ἐρήμῳ ἐγκύρσαντες τὴ ὁρμὴν ἀπόρῳ τὴ οὐ ζυμμετέρως ἐγούσῃ τῶν ὥραιων, οὕτω δὲ διαφραρῇ αὐτῷ δὲ στόλος, καὶ οὐ φαυλὴ κηλὶς αὐτῇ τοῖσιν ἔργοισιν αὐτοῦ τοῖσι
10 μεγάλοις ἐπιγινόμενῃ τὴν πᾶσαν εὐτυχίαν αὐτῷ ἀφανίσαι· ἀλλὰ ἐκινῆσαι γὰρ αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίην τοῦ καινόν τι αἰεὶ καὶ ἀποπὼν ἐργάζεσθαι. (3) Ἀπόρως δὲ ἔχειν, θνιτνα οὐκ ἀδυνάτον τε ἐς τὰ ἐπινοούμενα ἐπιλέξαιτο, καὶ ἅμα τῶν ἐν νητὶ ἀνδρῶν, ὡς καὶ τῶν τοιούτων στολὸν στελλομένον ἀρελεῖν τοῦ δέιμα τοῦ δὲ ἡμε-
15 λυμένους αὐτοὺς ἐς προὔπτον κίνδυνον ἐκπέμπεσθαι. (4) Λέγει δὲ ὁ Νεάρχος, ἐσωτῶ ζυνοῦσθαι τὸν Ἀλεξάνδρον, θνιτνα προχειρίσθαι ἐξηγήεσθαι τοῦ στολόν, ὡς δὲ ἄλλου καὶ ἄλλου εἰς μνήμην ἰόντα τοὺς μὲν ὡς
20 οὐκ ἐθέλοντας κινδυνεύειν ὑπὲρ οὗ ἀπολέγειν, τοὺς δὲ ὡς μαλακοὺς τὸν θυμὸν, τοὺς δὲ ὡς πόθῳ τῆς οἰκίτης κατεργόμενους, τοῖσι δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο ἐπικαλέοντα· (5) τότε τὴ αὐτὸν ὑποστάντα εἰπεῖν, ὅτι Ὡ βασιλεῦ, ἐγὼ τοι ὑποδέχομαι ἐξηγήσασθαι τοῦ στολόν, καὶ εἰ τὰ
25 ἀπὸ τοῦ θεοῦ ζυνεπιλαμβάνοι, περιάξω τοι σώας τὰς νέας καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἔστε ἐπὶ τὴν Περσίδα γῆν, εἰ δὲ πλωτός τε ἔστιν ὁ ταύτη πότος καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἂπορον γνώμῃ ἀνθρωπίνῃ. (6) Ἀλεξάνδρον δὲ λόγῳ μὲν οὐ φάναι ἐθέλειν ἐς τοσῆνδε ταχυπωρίην καὶ τοσόνδε κίν-
30 δυνόν τῶν τινά ἐνωτοῦ φίλων μεβάλλειν, αὐτὸν δὲ ταύτῃ δὴ καὶ μᾶλλον οὐκ ἀνιέναι, ἀλλὰ λιπαρέειν. (7) Οὕτω δὲ ἀγαπήσας τε Ἀλεξάνδρον τοῦ Νεάρχου τὴν προθυμίην, καὶ ἐπιστῆσαι αὐτὸν ἄρχειν τοῦ στολόν παντός·

oceanum magnum in sinum Persicum navigarit, quem quidem nonnulli mare Rubrum appellant.

XX. Nearchus de hac re ita scribit : Alexandro desiderium fuisse mare, quod ab Indis in Persiam usque patet, enavigare : (2) ceterum illum navigationis longinquitate deterritum fuisse, simulque veritum, ne in aliquam desertam regionem aut portu destitutam aut frugibus carentem delatam classem amitteret, ingensque hac macula rebus præclare abs se gestis offusa omnem felicitatis gloriam obliteraret : vicisse tamen inusitata alicujus ac magnæ rei gerendæ cupiditatem. (3) Dubitasse autem quem perficiendis consiliis suis parem deligeret, simulque classiariorum causa, ut iis tam longinquam expeditionem facturis metum adimeret, sese neglectos in manifestum periculum mitti. (4) Nearchus igitur Alexandrum ait cum ipso deliberasse, quem potissimum classis ducem ac præfectum designaret : quumque diversorum meminisset, alios tanquam pro se periclitari nolentes, alios præ molliæ animi, alios tanquam patriæ desiderio occupatos recusasse, in aliis vero aliud reprehendisse. (5) Tum se operam suam pollicitum dixisse : Ego, o rex, classis gubernationem suscipiam, et si deus cæpta secundet, classem simul et militem sospites in Persidem ducam, si omnino ea regione mare navigabile fuerit, aut si id ulla ratione ab humano ingenio præstari possit. (6) Tum Alexandrum verbo negasse velle se in tantos labores tantaque pericula aliquem amicorum suorum conjicere : se vero eo etiam magis non remisisse, sed obnixæ orasse ; (7) ac tum demum Alexandrum Nearchi animum adeo promptum atque alacrem libenter amplexum esse, eumque universæ classi præfecisse : (8) ac tunc qui-

XX, 3. ληλεκται ὁδε λόγος BC. — 7. ὅρμῳ codd.; ein. Dübner. — 10. ἐπιγιν. sic. B. ἐπιγινόμενῃ vgo. — 10. ἀφανίσαι BC. — καὶ αὐτὸν ὅτι etc.] « Alexandri desiderium navigationis ab Indo ad Euphratem usque, non, ut Nearchus, studio ridiculoso nova et reliquis hominibus inusitata gerendi tribuo; sed duæ rationes erant magni momenti, quæ navigationem suadebant; prima, ut cognosceret fines imperii sui austrum versus; fines enim septentrionales percurrerat ipse cum exercitu; fines orientem versus viderat ipse, dum per flumina navigaret; media inter fines septentrionales et meridionales ut cognosceret, misit Craterum ab Indo, ut per Asiam superiore exercitum in Carmaniam duceret; fines meridionales, et litora Oceani indicii cognoscenda restabant. Redibat igitur ab Indo itinere terrestri, non longe a litore; sed ea via ob deserta arenosa periculosissima erat, quam ob causam et propter gentes earum regionum indomitas præviderat sibi a terra littora cognoscendi occasionem non futuram, quod tamen commercii causa magni erat momenti. Misit ergo classem, ut littoris conditionem diligentissime perscrutaretur. Altera vero ratio expeditionis hujus navalis erat, ut commer-

cio inter orientem et occidentem viam inveniret. Viderat Alexander, dum Tyrum oppugnaret, quantas opes suppeditaret commercium indicum. Concliderat deinde Alexandriam in Ægypto, primum quidem præsidii regionis causa; deinde vero quum Indiani intraret ejusque divitias miraretur, opere pretium ei visum videtur, ut sibi commercium indicum acquireret. Videbat vero, quam difficiles essent merces indicæ itinere terrestri in occidentem transportatu; videbat sua experientia, non difficulter eas per Indum ad mare deferri posse. Intererat nunc scire, utrum etiam per mare in Persiam et Euphratem portari possent. Quod igitur ut disceret, misit Nearchum. Qui vero quum docuisset, invium non esse mare indicum, voluit Alexander ipse circum Arabiam in sinum arabicum navigare, partim ut Arabiam subigeret, partim ut videret, utrum naves statim ex Ægypto in Indiam pervenire possent. Sed mors citior consilia ejus interrupit. Si diutius vixisset, ipse forte Alexander Alexandriam suam commercio indicæ ditissimam factam vidisset. » SCHMIEDER. — 17. δὲ pro δὴ A. et κοινούσθαι L. et ingo C. — 23. τότε δὴ αὐτὸν] αὐτὸν δὲ δὴ ταύτῃ δὴ L. — 24. καὶ τὰ A. — 27. ὁ ταύτης π. codd.;

(8) καὶ τότε δὴ ἔτι μάλλον τῆς στρατιῆς ὅτι περ ἐπὶ τῷ παράπλῳ τῷδε ἐτάσσεται, καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἴλεω ἔχειν τὴν γνώμην, ὅτι δὴ Νεάρχον γε οὐποτε ἀν' Ἀλέξανδρος προήκατο ἐς κίνδυνον καταφανέα, εἰ μὴ σφί σωθῆσαι ἐμελλον· (9) λαμπρότης τε πολλή τῃ παρασκευῇ ἐπεῖσσε καὶ κόσμος τῶν νεῶν, καὶ σπουδαί τῶν τριηράρχων ἀμφὶ τὰς ὑπηρεσίας τε καὶ τὰ πληρώματα ἐκπρεπέες καὶ τοὺς πάντῃ δὴ πάλαι κατοκνέοντας ἐς ῥώμην ἅμα καὶ ἐλπίδας χρηστοτέρας ὑπὲρ τοῦ παντός ἐργον ἐτηρκότα ἦν· (10) πολλὸν δὲ δὴ συνεπιλάβασθαι ἐς εὐθυμίην τῇ στρατιᾷ τὸ δὴ αὐτὸν Ἀλέξανδρον ὁρμηθέντα κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ τὰ στόματα ἀμφοτέρω ἐκπλῶσαι ἐς τὸν πόντον, σφάγιά τε τῷ Ποσειδῶνι ἐντεμεῖν καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσσιοι, καὶ δῶρα μεγαλοτροπέα τῇ θαλάσῃ χάρισσασθαι· (11) τῇ τε ἄλλῃ τῇ Ἀλεξάνδρου παραλόγῳ εὐτυχίᾳ πεποιθότας οὐδὲν ὅτι οὐ τολμητόν τε ἐκείνῳ καὶ ἐρχτόν ἐξηγέσθαι.

XXI. Ὡς δὲ τὰ ἐτήσια πνεύματα ἐκοιμήθη, ἃ δὴ τοῦ θέρους τὴν ὥρην πᾶσαν κατέχει ἐκ τοῦ πελάγους ἐπιπνεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ταύτῃ ἄπορον τὸν πλόον ποιεόντα, τότε δὴ ὥρμητο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Κηφισοδῶρου, εἰκάδι τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνός, κατότι

dem magis jam exercitum qui ad hanc navigationem destinatus erat, et nautas quieto animo fuisse, quod persuasum haberent Alexandrum nulla ratione ad manifesta pericula Nearchum missurum, nisi ipsi servandi essent. (9) Summa vero apparatus magnificentia et navium ornatus studiæ trierarchorum egregia circa ministeria et socios navales vel eorum qui antea præ metu quam maxime cunctati erant, animos ad robur melioremque spem de omni conatu attollebant. (10) Multum præterea de metu ipsorum adimebat, quod Alexander ipse per utraque Indi ostia in mare navigasset et quod Neptuno cæterisque diis marinis hostias mactasset, eximiasque dona mari dedisset. (11) Cetera quoque et inusitata Alexandri felicitate confisi nihil esse dicebant, quod illi non sit audendum et perficiendum.

XXI. Quo igitur tempore etesiae spirare desierant, qui quidem per integram æstatem ex mari in terram flantes navigationem impediunt, naves solverunt, archonte Athenis Cephisoro, vicesimo die Boedromionis, quemadmodum Athenienses computant, ut vero

ein. Schm. 1. ἐπὶ τῷ παράπλῳ] ἐν τῷ παράπλῳ L. || — 4. εἰ μὴ L; εἰκαὶ μὴ BCD. || — 7. ante Schmiederum editiones ἐκπληρώματα. || — 8. καὶ τοὺς πάλαι δὴ κατοκν. B. || — 11. ὁρμηθέντα κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ κτλ.] Fusius hæc narratur in Exp. VI, 19.

XXI, 18. Ὡς τὰ ἐτήσια.. ἐκοιμήθη κτλ.] i. e. postquam desierat ventus, quem dicimus *la mousson de sud-ouest* (la mousson d'été), cujus in locum succedit *la mousson du nord-est* (la mousson d'hiver). Cf. Exp. VI, 21, 1: ἦν δὲ ἐν μὲν τῷ τότε ἄπορος ἡ ὥρα ἐς τὸν πλόον· οἱ γὰρ ἐτήσιοι ἄνεμοι κατέφχον, οἱ δὲ τῇ ὥρᾳ πλεῖν, οὐ καθόπερ παρ' ἡμῖν ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μεγάλης θαλάσσης κατὰ νότον μάλιστα ἄνεμον ἴστανται. Ἀπὸ δὲ τοῦ χειμῶνος τῆς ἀρχῆς τὸ ἀπὸ Πλειδῶν δύσεως ἔσσε ἐπὶ τροπᾷ ας ἐν χειμῶνι ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει πλόιμα εἶναι ταύτῃ ἐξηγγέλετο· τότε γὰρ κατὰ γῆν μάλλον, οἷα δὴ πολλῶ ὕδατι ἐξ οὐρανοῦ βεβρυσμένην, αὔρας ἴσασθαι μάλθακας καὶ ἐς τὸν παράπλουον ταῖς τε κώπαις καὶ τοῖς ἱστίοις ῥυμέτρους. Pluribus ventorum horum rationes exponit Vincentus I. II, quem sequens Schmiederus ita habet: « Sex menses æstivos in Oceano Indico inter Javonium usque ad insulam Madagascar ventus spirat sicut Africus veterum ex plaga media inter meridiem et occasum; sex hibernos sicut boreas ex plaga media inter septentrionem et orientem. Ab hac via discedit interdum vel monte vel promontorio vel sinu coactus, et proxime litora plerumque ventis, qui vel a terra vel a mari quovis die per vices spirant, spatium relinquit. Brevitatis causa liceat mihi alterum vocare *Boream indicum*, alterum *Africum indicum*. Boreas indicus in ea regione incipit cum fluctuatione aliqua Octobri, sed firmus fit Novembri per quattuor menses. Tum iterum fluctuare incipit Martio, et firmus fit Africus Aprili vel Majo. Præter litora Gadrosiæ vero Novembri, Decembri et Januario Boreas indi-

cus spirat firmiter ab oriente occasum versus. In eodem litore, sed propius terram, inter finem Octobris et medium Novembrem incipiunt venti per vices vel a terra vel a mari quotidie spirantes, et continuantur per quattuor menses. Ventus a mari flat a meridie usque ad mediam noctem; ventus a terra a media nocte usque ad meridiem, tempestate plerumque serena. Omnia hæc conspirabant ad faustum reddendum Nearchi navigationem. Quum enim Octobri navigare incepisset, post navigationem paucorum dierum coactus fuit prope promontorium Irum viginti quattuor dies manere, donec Boreas indicus firmior redderetur. Tunc vero in alto juxta litora, firmiter ab oriente occasum versus spirante borea Indico, navigare poterat, et si ad terram appelleret, ventus a terra quotidie ei sine periculo viam aperiebat in altum, et tempestas erat serena. » || — 21. Κηφισοδῶρου κτλ.] Cephisorum novimus archontem Ol. 114, 2. 331 a. C. Verum quum ad hunc annum res referri nequeat, aut de nomine archontis erravit Arrianus, aut de Cephisoro quodam archonte suffecto cogitandum est. Pertinere rem ad annum 325 a. C. Ol. 113, 4, Anticlis archontis, ex reliqua rerum Alexandri chronologia nunc computare solent (v. Clinton. F. Hell. tom. II, p. 174 et 563 edit. tert.). Arrianus rem ad annum 326 retulit; nam undecimus regis annus labitur inde ab Hecatomæone mense anni 326, Ol. 113, 3 (quo archon erat Chremes), adeo ut hujus anni auctumno Nearchus solverit. Eandem chronologiam secutum esse Diodorum (XVII, 110 sq.) inde efficitur quod bellum contra Cossæos hieme Olymp. 113, 4, archonte Anticle, gestum esse, atque vere ejusdem anni Alexandrum in Babylonem intrasse narrat. || — 22. εἰκάδι τ. Βοηδρομιῶνος] i. e. sec. Arriani computum die secundo Octobris an. 326 sive Olymp. 113, 3 (qui annus

Ἀθηναῖοι ἀγούσιν· ὡς δὲ Μακεδόνες τε καὶ Ἀσιανοὶ ἦγον, ** τὸ ἐνδεκάτοιο βασιλευσέντος Ἀλεξάνδρου. (2) Θύει δὲ καὶ Νέαρχος πρὸ τῆς ἀναγωγῆς Διὶ Σωτῆρι, καὶ ἄγωνα ποιεῖ καὶ οὗτος γυμνικόν. Ἀρანτες δὲ ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου τῇ πρώτῃ ἡμέρῃ κατὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν ὁρμίζονταί πρὸς διώρυγιν μεγάλην, καὶ μένουσιν αὐτοὺς δύο ἡμέρας· Στοῦρα δὲ ὄνομα ἦν τῇ χώρῃ· στάδιοι ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου ἑξ ἑκατόν. (3) Τῇ τρίτῃ δὲ ἄρσαντες ἐπλων ἔσται ἐπὶ διώρυχα ἄλλην σταδίους τριήκοντα, ἀλμυρὴν ἤδη ταύτην τὴν διώρυχα·

Macedones et Asiani, ** undecimo ex quo Alexander regnabat anno. (2) Sacrificavit autem et Nearchus antequam navigationem susceperet Jovi Servatori, ludosque gymnicos etiam ipse edidit. Primo itaque die quum e statione solvissent, in Indo fluvio ad amplum quendam alveum appulerunt, loco Stura nomen est, distantem a statione stadiis circiter centum, biduoque ibi commorati sunt. (3) Tertio die inde moventes ad alium alveum triginta stadiis inde remotum pervenerunt, cujus aqua jam salsedinem maris referebat : mare

incipit d. 17 Julii). Paucis diebus post Nearchus solvit, si premere velis verba Strabonis p. 721 : καὶ ἦσαν ὁ Νέαρχος, ἦδη τοῦ βασιλέως τελούστος τὴν ὁδὸν, αὐτὸς μετοπύρου κατὰ Πλειάδος ἐπιτολὴν ἐσπερίαν ἀρξασθαι τοῦ πλοῦ, μήπω μὲν τῶν πνευμάτων οὐκ ἔχοντων, τῶν δὲ βαρεῶρων ἐπιχειροῦντων αὐτοῖς καὶ ἐξελαυνόντων· καταθαρρῆσαι γὰρ, ἀπελθόντος τοῦ βασιλέως, καὶ ἐλευθερίσασαι. (VI Idus Octobris Vergilia exoriuntur vespere, Columell. R. R. XI, 2). Cf. Vincent. l. l. p. 40 et dissertationem docti astronomi ib. p. 544 seqq. Quodsi vero rem retuleris ad ann. 325, vicesimus Boedromionis dies responderet dici 21 Septembris. || — 2. ἦγον] Excidisse mentionem mensis Macedonici (Διου) recte monent interpretes. || — 5. ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου] Arrianus h. l. in breve contraxisse videtur Nearchi narrationem, quod tum ex Strabonis loco laudato colligas, tum inde quod non a Pattalis fiat navigationis expositio, sed a navali 150 fere stadiis ab ipso mari dissito. Probabiliter intelligi auctor voluit Cillutam insulam, quam de Alexandro per hoc Indi brachium (nunc *Bougaur*) oceanum petente agens memorat in Exped. VI, 19. Hæc erat insula : ἐς ἥντινα οἱ ἐπιχώριοι ἔρασκον ὁρμιστέα εἶναι αὐτῇ κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ θάλασσαν. Κίλλουτὰ δὲ τῇ νήσῳ τὸ ὄνομα ἔλεγον. Ὡς δὲ ἑξηγηθῇ ὅτι ἔχουσι, ἐν τῇ νήσῳ εἶσι, καὶ αὐτὴ μεγάλη καὶ ὕδωρ ἔχουσα, ὁ μὲν ἄλλος αὐτῇ στόλος ἐς τὴν νήσον κατέσχεν· αὐτὸς δὲ σὺν ταῖς ἀρίστα πλεούσαις τῶν νεῶν ἐπ' ἐκεῖνα προὔχρει, ὡς ἀπιθεῖν τοῦ ποταμοῦ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὴν θάλασσαν. Προελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς νήσου σταδίους ἑσὸν διακοσίους ἀπορῶσιν ἄλλην νήσον, ταύτην ἦδη ἐν τῇ θάλασσῃ. De eadem insula Plutarch. Alex. 66 : νήσον, ἣν Σκιλλοῦσιν αὐτὸς ὠνόμασεν, ἑτεροὶ δὲ Ψιλοῦσιν. Plinius VI, 26 § 96 Sillig., qui Nearchi navigationem e Juba, hic vero ex Onesicrito potissimum, ut videtur, adumbrat, ita habet : *Onesicriti et Nearchi navigatio nec nomina (omnia) add. Geier.) habet mansionum nec spatia, primumque Xyleneopolis (Exileneopolis var. l.; an Eulienopolis?) ab Alexandro condita, unde ceperunt exordium, iuxta quod flumen aut ubi fuerit, non satis explanat, in quibus nostrum navale ad Indum fluvium indicari Vincentus l. l. p. 192 suspiciatur, non tamen verisimile est ob verba iuxta quod flumen; cogitandum potius de Alexandri portu, ubi 24 diebus commoratus est Nearchus, prosperum etesiarum flatum expectans. Quod Plinius locum ab Alexandro conditum dicit, nihil moror, quum simili errore Arbin urbem a Nearcho conditam narret. Ceterum de Cilluta ins. ejusque vici-*

nia exscribere liceat verba Alexandri Burnes, qui quum in Indi ostio versus occasum ultimo, quod nunc *Pitti* vocatur, in ancoris subsisteret, lecto Arriano, accuratius loca circumspectit. Ita habet (*Travels into Bokhara* tom. I, p. g. edit. sec.) : « The river did not exceed 500 yards in width, instead of the 200stadia (furlongs) of Arrian, and the twelve miles, which more modern accounts had assigned to it, on the authority of the natives. But there was still some resemblance to the Greek author; for the hills over Curachee form with the intervening country a semicircular bay, in which an island and some sandbanks might lead a stranger to believe that the ocean was yet distant. » Deinde appositis Arriani de Cilluta insula verbis pergit Burnes : « The island (Cilluta), as it now exists, is scantily covered with herbage, and destitute of fresh water. In vain I sought an identity of name in the Indian dialect, for it was nameless : but it presented a safe place of anchorage; and, as I looked upon it, I could not but think it might be that Cillutas where the hero of Macedon, drawing up his fleet under a promontory, sacrificed to the gods. Here it was, too, that Nearchus caused a canal to be dug. » Velim paullo disertius Burnesium locutum esse; nam quenam hodie et ubinam sit insula quam pro Cilluta habuit, non prodidit auctor. Si quid intelligo, ante ostium fluvii in mari sitam aliquam insulam indicat; quod quidem cum Arriano minime quadraret. || — 4. ποιεῖ γυμνικόν καὶ οὗτος vulgo; illud ABCD. || — 6. ὁρμίζονταί ποταμὸν vulgo; illud BCD. || — 7. ὄνομα ἦν A. De *Stura* nomine aliunde non constat. || — 9. ὥστε pro ἔσται BC. || — 10. τὴν διώρυχα ταύτην A. De fossa ab Nearcho ducta cf. Burnes l. l. p. 10 : « The Greek admiral only availed himself of the experience of the people; for it is yet customary among the natives of Sinde to dig shallow canals, and leave the tides or river to deepen them; and a distance of five stadia, or half a mile, would call for not great labour. It is not to be supposed that sandbanks will continue unaltered for centuries; but I may observe that there was a large bank contiguous to the island, between it and which a passage like that of Nearchus might have been dug with the greatest advantage. » Cur canalem fecerit Nearchus, colligas ex iis quæ de Pitti ostio habet Burnes. l. l. p. 210 : Beginning from the westward, we have the Pittee mouth, an embouchure of the Bug-gaur, that falls into what may be called the bay of Curachee. It has no bar; but a large sandbank, toge-

ἀνῆει γὰρ ἡ θάλασσα ἐς αὐτὴν, μάλιστα μὲν ἐν τῇσι πλημμύρῃσιν, ὑπέμενε δὲ καὶ ἐν τῇσιν ἀμπώτεσι τὸ ὕδωρ μειμιγμένον τῷ ποταμῷ. Καύμανα δὲ οὖνομα ᾗν τῷ χῶρῳ. (4) Ἐνθεν δὲ εἴκοσι σταδίους καταπλώσαντες ἐς Κορέατιν ὁρμίζονται ἔτι κατὰ τὸν ποταμόν. (5) Ἐνθεν δὲ ὁρμηθέντες ἔπλωον οὐκ ἐπὶ πολλόν· ἔρμα γὰρ ἐφάνη αὐτοῖσι κατὰ τὴν ἐκβολὴν τὴν ταύτη τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τὰ κύματα ἐρρόχθεε πρὸς τῇ ῥιόνι, καὶ ἡ ῥιὼν αὐτὴ τραχέα ᾗν. (6) Ἄλλα ἵναπερ μαλθακὸν ᾗν τοῦ ἔρματος, ταύτῃ διώρυχα ποιήσαντες ἐπὶ σταδίου πέντε, διῆγον τὰς νέας, ἐπειδὴ ἡ πλήμυρμα ἐπῆλθεν ἢ ἐκ τοῦ πόντου. (7) Ἐκπεριπλώσαντες δὲ σταδίου πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁρμίζονται ἐς Κρώκαλα νῆσον ἀμυδάεα, καὶ μένουσι αὐτοῦ τὴν ἄλλην ἡμέρην. (8) προσοικεῖ δὲ ταύτῃ ἔθνος Ἰνδικόν, οἱ Ἀράβιες καλεσμένοι, ὧν καὶ ἐν τῇ μέξινι ξυγγραφῇ

enim in eam accedente aestu se ingerit, aquaque flumini permista etiam recedente aestu manebat. Caumana is locus dicitur. (4) Inde viginti stadia pro-
vecti ad Coreatin etiamnum in flumine pervenerunt. (5) Hinc rursus moventes non multum navigarunt, scopulum conspicit ea parte qua Indus illic in mare fertur, et fluctus litori illidebantur cum truci et immani strepitu, litusque ipsum asperum erat. (6) Ceterum qua scopulo liber et mollior locus videbatur, fossa quinque stadiorum ducta, per eam naves traduxerunt, aestu marino accedente. (7) Inde stadia centum quinquaginta præternavigando emensi in Crocala arenosam insulam pervenerunt, ibique alterum diem commorati sunt. (8) Vicina huic insulæ loca incolunt Arabies, Indica gens, quorum etiam in majori opere mentionem

ther with an island outside, prevent a direct passage into it from the sea, and narrow the channel to about half a mile at its mouth. » || — 2. πλημμυρίζει I. l. codd.; sed mox § 6 et c. 29, 8 πλήμυρμα. || — τῇ ἀμπώτεσι D; τῇ ἀμπώτεσι BC || — 3. Καύμανα ABCD et vulgo ante Schmiedermur, qui ex L receipt Καύμαρα. Unum ex Indi ostiis, in ea fere regione, quæ ad hanc navigationem spectat, situm appellatur *Khau*. Cui nomini an commune aliquid sit cum Καύμανα nostro, quæri possit. || — 3. οὖνομα ᾗν A; οὖνομα om. D. || — 5. Κορέατιν] sic vulgo ante Schmiedermur qui Κορέατιν scrips. ex L; Κορεάτιν BC; Κοραεάτην codex Bodlejanus. In D om. verba ἐνθεν δὲ εἴκοσι... τὸν ποταμόν. Locus aliunde non notus. || — 6. ἔρμα] Burnes I. l. p. 14 : « Near the mouth of the river we passed a rock stretching across the stream, 'which is particularly mentioned by Nearchus, who calls it a *dangerous rock*, and is the more remarkable, since there is not even a stone below Tatta in any other part of the Indus. » Idem p. 210 : « At a distance of six miles up the Pittee there is a rock stretching across the river. » || — 7. ἐφάνη αὐτοῖσι ἐφάνη A, eraso priore ἐφάνη. || — 8. ἐρρόχθεε] De æstus vehementia ex Arriani Exp. VI, 19 et Curtio IX, 2 et ex recentiorum viatorum narrationibus (Burnes I. l. p. 12 sq.; Hamilton *Descr. of Hindostan* I, p. 482) constat. || — 9. μαλθακὸν] Cf. *Æschyl.* ap. Strabon 4, p. 183: ἐλεῖσθαι δ' οὐ τιν' ἐκ γαλίας λίθων ἔξεσι, ἐπεὶ πᾶς χυδρός ἐστὶ μαλθακός. || — 13. Κρώκαλα] Κρωκέλα et lin. 45 Κρωκέλων A. Plinius VI, 21 § 80 : *Extra ostium Indi Chryse et Argyre, fertiles metallis, ut credo; nam quod aliqui tradiderunt, aureum argenteumque iis solum esse haud facile crediderim. Ab iis XX M. p. latitudine* (2) *Crocala, ab ea XII M. p. Bibaga ostreis et conchylis referta, dein Toralliba* (Δόμια Arr.) VIII m. p. (60 stad. sec. Arr.) *a supra dicta multæque ignobiles.* Burnes I. l. p. 10 : « Having sailed from the mouth of the Indus, Nearchus came to a sandy island, called Crocala, and proceeded on his voyage, having the mountain Irus on his right hand. The topography is here more accurate : two sandy islands, called *Andry*, lie off Curachee, at a distance of eighteen miles from the Indus; and it is worthy of remark, that that por-

tion of the Delta through which the Pittee runs is yet denominated *Crocala* by the natives. » Montium jugum quod supra *Kuratchi* urbem juxta oram currit et *Monze* promontorio in mare procurrit, Burnesius dicit (p. 9) : « a rocky range of black mountains, called Hala. » G. B. Kemphorne (*Notes made on an survey along the Eastern shores of the Persian Gulf in 1828 in Journal of the Lond. geogr. soc.* 1835 t. V, p. 264) *Crocala* insulam componit cum hodierna insula *Chulna* (*Charna, Chilni, Chi Mey*); quod admitti nequit. Nam Nearchi νῆσος ἀμυδάεα minime cadit in « a small desolate rock, about two miles in circumference, rising abruptly from the sea in a conical shape in the height of about two hundred feet, and situated off Cape Monze four or five miles from the main land; » quibus verbis ipse Kemphornius *Chulna* insulam describit. Mitto reliqua quibus ista sententia refelli possit. Vincentus Crocala quærit in insula quæ in intimo illo est recessu, cui *Crotchey* s. *Kuratchy* urbs adjaacet. Cum nostris rationibus consentit Gosselinus III, p. 132. || — 16. Ἀράβιες] Ἀραβες BC. Ἀρηβες D. Barbarum populi nomen varie ap. scriptores exaratur. Arrianus Exp. VI, 21, 4 habet Ἀραβίτας, ἔθνος αὐτόνομον περὶ τὸν Ἀράβιον (Ἀραβίω?) ποταμὸν νεμόμενοι. Item Stephan. (ex Arriano?) : Ἀραβίς, ποταμὸς Ἰνδικῆς, ἐν αὐτόνομῳ χώρῳ, περὶ δὲ οἰκοῦσιν Ἀραβίται. Idem : Ἀραβίς, ποταμὸς τῆς Ἰνδικῆς; ἔθνος Ἀραβίς ἢ Ἀραβίται. Ptolemæus VI, 19 et 21 in codd. habet : Ἀραβίτα ὄρη, Ἀραβιτῶν (Ἀραβιτῶν v. l.) πόμαι, Ἀράβιος (Ἀραβίου v. l.) ποταμοῦ ἐκβολαί. Marcianus p. 41 ed. Mill. : Ἀραβίς πόλις; Ἀραβιτῶν πόμαι. Ἀράβιος ποταμοῦ ἐκβολαί (ubi reponendum putaveris Ἀράβιος ex Ptolemæo, quippe, cujus vestigia Marcianus legere solet; attamen *Artabium* flumen habet etiam Ammian. Marcellin. 23, 6, 63). Strabo p. 720 : Ἀραβίς et Ἀραβί ποταμός. Plinius VI, 25, § 95 et 28 : *Arbiorum gens* et VII, 2 : *Arbis fluvius*. Dionys. Perieg. Ἀραβες (Ἀραβίς in uno libro). Diodori codd. XVII, 104 : Ἀραβίτας et Ἀραβίτας (unde Ἀραβίτας em. Voss.). Curtii codd. IX, 10, 5 corrupte : *Aboriton regionem*. Prisci nominis vestigium superesse Vincentus putat in hodierno promontorio *Arruba*, quod quum longe dissitum sit ab eo tractu,

μνήμην ἔσχον· καὶ ὅτι εἰσὶν ἐπάνωμοι ποταμοῦ Ἀρά-
 βιος, ὃς διὰ τῆς γῆς αὐτῶν βέων ἐκδίδοι ἐς θάλασσαν,
 ὀρίζων τούτων τε τὴν χώραν καὶ τὴν Ὀρειτεύων.
 (9) Ἐκ δὲ Κρωκάλων ἐν δεξιῇ μὲν ἔχοντες ὄρος τὸ κα-
 λέμενον αὐτοῖσιν Ἰῆρον, ἐν ἀριστερῇ δὲ νῆσον ἀλιτε-
 νέα ἔπλων· ἡ δὲ νῆσος παρατεταμένη τῇ ἡτόνι κοίτην
 στεῖνον ποιεῖ. (10) Διεκπλώσαντες δὲ ταύτην ὁρί-
 ζονται ἐν λιμένι εὐόρμῳ· ὅτι δὲ μέγας καὶ καλὸς ὁ λι-
 μὴν Νεάρχῳ ἔδοξεν, ἐπονομάζει αὐτὸ Ἀλεξάνδρου λι-
 μένα. (11) Νῆσος δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῇ στόματι τοῦ λι-
 μένος ὅσον σταδίου δύο ἀπέχουσα· Βίβακτα οὖνομα
 τῇ νήσῳ. ὁ δὲ χώρος ἅπας Σάγγαδα· ἡ δὲ νῆσος καὶ
 τὸν λιμένα, προκειμένη πρὸ τοῦ πελάγους, αὐτὴ
 ἐποίησεν. (12) Ἐνταῦθα πνεύματα μεγάλα ἐκ τοῦ
 πόντου ἔπνεε καὶ συνεχέα, καὶ Νεάρχος δεισας τῶν
 βαρβάρων μὴ τινες συνταχθέντες ἐπ' ἀρπαγὴν τοῦ
 στρατοῦ αὐτοῦ τραποῖατο, ἐκτεινέει τὸν χώρον λιθίνῳ
 τείγει. (13) Τέσσαρες δὲ καὶ εἴκοσι ἡμέραι τῇ μονῇ
 ἐγένοντο· καὶ λέγει ὅτι μύας τε ἐθήρων τοὺς θαλασ-
 σίους οἱ στρατιῶται, καὶ ὄστρεα δὲ καὶ τοὺς σωλήνας

feci, eosque id nominis a fluvio Arabi accepisse, qui
 per ipsorum regionem fluens in mare fertur, eorum-
 que fines ab Oritarum finibus dividit. (9) Ex Croca-
 lis, ad dextram habentes montem Irum ab iis vocatum,
 ad sinistram vero insulam humilem, ulterius naviga-
 runt: hæc insula ad litus extenta angustum sinum
 efficit. (10) Hunc emens in portum commodam navi-
 bus stationem præbentem appellant. Qui quod am-
 plius simul et pulcher Nearchus videbatur, Alexandri
 portum eum appellavit. (11) In portus faucibus insula
 adjacet, circiter duo inde stadia distans, cui Bibacta
 nomen est: omnis vero adjacens regio Sangada dicitur.
 Hæc insula mari opposita suapte natura portum efficit.
 (12) Hic ingentes continuè venti a mari spirabant.
 Nearchus veritus ne qua barbarorum manus collecta
 castra diriperet, lapideo muro locum cingit. (13) Vi-
 ginti quatuor dies ibi moratus est: dicitque milites per
 id tempus myes marinos cepisse et ostrea et solenes

quem veteres Arabitis assignant, postea populum oc-
 casum versum ultro progressum esse suspicatur. || —
 3. τὴν Ὀρ.] BCD; τὴν Ὀρ. vulgo. || — 5. Ἐτ-
 ρον] V. supranot. adlin. 13. || — 6. κόλπον, sinum ad
 quem nunc Kuratchi urbs sita. || — 11. Βίβακτα]
 Plinio est *Bibaga*, a Crocalis distans duodecim mill.
 passuum, adeo ut 100 stadia posuisse videatur auctor
 Plinii grecus. Eadem insula Βίβλος vocatur apud Phi-
 lostratum in Vit. Apoll. III, 53 p. 70 ed. Didot, ubi
 hæc leguntur: Καὶ μὴν καὶ τὸ τοῦ Ἰνδοῦ στόμα ἰδεῖν
 φασί, πόλιν δ' ἐπ' αὐτοῦ ἐστὶναι Πάταξον περιέχοντων τῷ
 Ἰνδῷ, ἐς ἣν τὸ ναυτικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐλθόντων, ὃ
 ναύαρχον ἐπιτετάχθαι Νεάρχον οὐκ ἀγνύμαστος τῆς θαλατ-
 τίου τάξεως. Ἄ δ' Ὁρθαγόρα περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς εἰρηται
 καὶ ὅτι μὴδ' ἡ ἀρκτος ἐν αὐτῇ φαίνεται, μήτε σηματοῖνται
 τὴν μεσημβρίαν οἱ πλεόντες, οὐ τ' ἐπιθλοῖ τῶν ἀστέρων
 ἐξαλλάττειεν τῆς ἑαυτῶν τάξεως, δοκεῖ καὶ Δάμειδ, καὶ γὰρ
 πιστεύειν ὡς καὶ κατὰ τὸν ἐκεῖ οὐρανὸν εἰρηθῆναι ταῦτα.
 Μνημονεύουσι καὶ νήσου μικρᾶς, ἣ ὄνομα εἶναι Βίβλον,
 ἐν ἣ τὸ τοῦ κογχυλίου μέγεθος (?) καὶ οἱ μύες ὄστρεά τε
 καὶ τὰ τοιαῦτα δεκαπλάσια τῶν Ἑλληνικῶν τὸ μέγεθος
 ταῖς πέτραις προσφέρουν. Ἀλίσκεται δὲ καὶ λίθος ἐκεῖ
 μαργαρίται ἐν ὀστράκῳ λευκῷ, καρδίης τόπον ἔχουσα τῷ
 ὄστράκῳ. Arrianus distantiam non notavit; Plinii nu-
 meri ducentem fere ad recessum, cui adjacet *Curatchi*
 urbs; hujus in loco Alexandri portus ponendus,
 quum alius eo tractu portus commodus non reperia-
 tur. Quodsi mille stadia Arabitarum oræ inde a
 Coreati numerandi sunt, a Crocalis ad Bibactam sta-
 dia supplenda forent 150. Vincentum unam ex insulis
 arenosis prope *Curatchi* esse putat Crocala, Bibactam
 autem hodiernam *Chilney* insulam habet, ab occasu sitam
 prom. *Monte*. Cui opinioni refragatur distantia, quæ
 foret 300 stadiorum, quum e contrario distantie ap.
 Nearchum justo majores notari soleant. || — 12. Σάγ-
 γαδα] « In hoc nomine vel in nomine Saragga (c. 22, 3)
 d'Anville inveniri vult hodiernos Sangadianos vel San-

garianos, famosos piratas. Habitant vero hi ad sinum
 Cutch. At sive hic sive alibi sedes suas habeant, po-
 tuerunt tamen omni ætate totum litus frequentare, et
 potuerunt quædam loca nomen ab iis habere. Pirate
 in littoribus post promontoria sese abscondere solent,
 quo facilius naves circumvenientes opprimere possint.
 Ad tales insidias, navibus ab oriente venientibus facien-
 das, aptus saltem locus est portus Alexandri, promon-
 torio Iro oblectus. Pirate Sangadiani vero æque ve-
 rusti esse possunt ac pirate a Severndroog (in littore
 Malabarico), quorum mentionem jam fecit Strabo et
 auctor Periplus maris Erythraei. » SCHMIEDER ex Vin-
 cento p. 200. — Ego cum nominibus Σάγγαδα et Κρω-
 καλα componendum puto Σάγαπα, primum apud Pto-
 lemæum Indi ostium, eique adjacentem locum Κώλα-
 xa. Probabile enim est primum illud Indi ostium esse
Grana fluvium in Sangada regione exeuntem, in cujus
 faucibus sita Crocala insula, quæ nomen habuerit a
 loco quodam continentis. || — 14. ἐπορεύσιν] AD; ἐπορεύ-
 σεν BC. || — ἐν ταῦθα κτλ.] « In castris Nearchum
 maueri oportuit, donec Africus indicus cessaret, usque
 ad diem tertium Novembris. Africus vero mutatur in
 Boream Indicum circiter medio Novembris. Est vero
 aliqua fluctuatio ventorum sub finem prioris et prin-
 cipium alterius. Talis fluctuatio incipere potest post
 diem tertium Nov. Inde explicari potest brevitatis ite-
 nerum classis diebus seqq., inde nimia adhesio classis
 in littore. Plerumque enim ventus adversus erat, su-
 binde modo remittebat. Inde explicari potest, cur
 proximis diebus ante mensem medium itinera longiora
 fierent, et quod nonnisi proxime ad principium Dec-
 embris firmo et perfecto Borea Indico uti poterant.
 Omnia hæc probant et veritatem itineris ac descrip-
 tionis et veritatem defectionis Indorum, quæ Nearchus
 movere potuit, ut tot periculis sese objiceret,
 quod sine dubio non fecit nisi coactus. » SCHMIEDER
 ex Vincento p. 199. || — 20. ὄστρεα δὲ καὶ τοὺς σ. Α;

καλεομένους, ἅτοπα τὸ μέγεθος, ὥς τοῖσιν ἐν τῇδε τῇ
 ἡμετέρῃ θαλάσῃ συμβαλέειν· καὶ ὕδωρ ὅτι ἄλυμυρόν
 ἐπίνετο.

XXII. Ἄμα τε ὁ ἄνεμος ἐπαύσατο καὶ οἱ ἀνήγοντο·
 5 καὶ περαιωθέντες σταδίου ἐς ἐξήκοντα δρμίζονται πρὸς
 αἰγιαλῷ ψαμμάδεϊ· νῆσος δὲ ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ ἐρήμη.
 (2) Ταύτην δὲ πρόβλημα ποιησάμενοι ὠρμίσθησαν·
 Δόμια οὖνομα τῇ νήσῳ· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν ἐν τῷ αἰγιαλῷ,
 ἀλλὰ προσελθόντες ἐς τὴν μεσογαίην ὅσον εἴκοσι στα-
 10 δίου ἐπιτυγχάνουσιν ὕδατι καλῷ. (3) Τῇ δὲ ὑστεραίῃ
 ἐς νύκτα αὐτοῖσιν ὁ πλὸς ἐγένετο ἐς Σάραγγα σταδίου
 τριηκοσίους, καὶ δρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ, καὶ ὕδωρ
 ἦν ἅπῳ τοῦ αἰγιαλοῦ ὅσον ὀκτὼ σταδίου. (4) Ἐνθεν
 δὲ πλώσαντες δρμίζονται ἐν Σακάλοις, τόπῳ ἐρήμῳ·
 15 καὶ διεκπλώσαντες σκοπέλους δύο, οὕτω τι ἀλλήλοισι
 πελάζοντας, ὥστε τοὺς ταρσοὺς τῶν νεῶν ἄπτεσθαι
 ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν πετρεῶν, καθορμίζονται ἐν Μο-
 ροντοβάροις, σταδίου διελθόντες ἐς τριηκοσίους· (5) ὁ
 δὲ λιμὴν μέγας καὶ εὐκυκλος καὶ βαθὺς καὶ ἄλυστος·
 20 ὁ δὲ ἔσπλους ἐς αὐτὸν στενός· τοῦτον τῇ γλώσῃ τῇ
 ἐπιχωρίῃ Γυναικῶν λιμένα ἐκάλεον, ὅτι γυνὴ τοῦ χώ-
 ρου τούτου πρώτη ἐπήρξεν. (6) Ὡς δὲ διὰ τῶν σκο-
 πῶν διεξέπλων, κύμασι τε μεγάλουσιν ἐνέκυρσαν
 καὶ τῇ θαλάσῃ βρούδεϊ· ἀλλὰ ἐκπεριπλόμαι γὰρ ὑπὲρ
 25 τοὺς σκοπέλους μέγα ἔργον ἐφαίνετο. (7) Ἐς δὲ τὴν
 ὑστεραίην ἐπλων νῆσον ἐς ἀριστερὰ ἔχοντες πρὸ τοῦ
 πελάγους, οὕτω τι τῷ αἰγιαλῷ συναφῆς, ὥστε εἰκάσαι
 ἂν διώρυχα εἶναι τὸ μέσον τοῦ τε αἰγιαλοῦ καὶ τῆς νή-

qui vocantur, inusitatæ magnitudinis, si cum nostri
 maris testaceis conferantur. Aquam etiam salsam
 potasse narrat.

XXII. Sedato autem vento, vela fecerunt, ac stadia
 circiter sexaginta progressi in sabulosum littus appule-
 runt. Insula adiacebat littori deserta. (2) Hac autem
 pro munimento usi substiterunt. Domæ nomen in-
 sulæ erat. Quumque in littore aquam non haberent,
 loca mediterranea versus ad viginti circiter stadia pro-
 gressi dulcem aquam reppererunt. (3) Postridie quum
 ad noctem usque navigassent, Sarangis, trecenta inde
 stadia, ad littus appulerunt. Ibi aqua octo ferme a
 littore stadia aberat. (4) Illinc repetita navigatione ad
 Sacala locum desertum appulerunt. Inde superatis
 duobus scopulis adeo inter se propinquis ut palmulæ
 remorum utrinque cautes stringerent, emensi stadia
 trecenta in Morontobaris constiterunt. (5) Ibi portus
 est amplissimus, undique septus ac profundus mini-
 meque procellosus. Ceterum fauces ejus angustæ;
 hunc patria lingua Portum fœminarum vocabant, quod
 mulier quædam prima illi loco imperarit. (6) Dum
 vero scopulos trajiciebant, magnis fluctibus inciderunt
 et mari fluctuoso; atamen extrinsecus circumnavigare
 ex alto nimis ardua res esse videbatur. (7) Postero
 vero die navigarunt, insulam quandam a sinistra pe-
 lago objectam habentes, quæ quidem ita propinqua
 littori erat, ut medius alveus inter insulam et littus

ὄστρεα καὶ τ. σ. L; ὄστρεα δὲ τοὺς σ. BCD. || — 1. τῇδε
 om. D.

XXII. Quæ in sqq. memorantur loca usque ad Ara-
 bin fluv. accuratius definire nequeo, quum diligentior
 hujus oræ descriptio adhuc desideretur. Adde quod ex
 Blairio affert Vincentus p. 203: « From Cape Monze
 to Somanemie the coast bears evident marks of having
 suffered considerable alterations from the encrochment
 of the sea. We found trees which had been
 washed down; and which afforded us a supply of
 fuel. In some parts I saw imperfect creeks in a paral-
 lel direction with de coast. These might probably be
 the vestiges of that narrow channel through which the
 Greek galleys passed (§ 7). » — 5. ἐς ἐξήκοντα]
 ὡς ἐξήκ. cod. Bodlejanus, notante Hudsono. || —
 8. Δόμια] insula non nota. Fuisse debet ubi nunc
 est peninsula, in qua *Manura* castellum. Eadem est
Toralliba ap. Plinium l. I. Ptolemæus ad Gedrosiæ
 oram notat Libam ins., quam esse *Tora-libam* Plinii
 putares, nisi Ptolemæus eam ad terminum Gedrosiæ
 occidentalem collocaret. An Τόρα Δίβα, i. e. Tora in-
 sula? An *Sedra-Tyra* (-*tora*?) Ammiani XXIII, 6, 73
 est objectæ continentis urbs, Alex. portus? || — 8. τῷ
 om. A. || — 9. ἐπὶ τὴν μεσ. L. || — 11. Σάραγγα] Στά-
 ραγγα B. Ex Vincenti computo ad hunc locum Nearchus
 venit Novembris die quinto, navigationis trigesimo
 quarto. Locus aliunde non notus; num idem qui Πίζανα
 apud Ptolemæum vocatur? || — 15. διεκπλώσαντες]

δὴ ἐκπλώσαντες codd.; em. Schmiedeer, qui « Si Arria-
 num recte intelligo, inquit, hi scopuli sunt in faucibus
 portus fœminarum. Verbum διεκπλώσαντες conjungen-
 dum est cum καθορμίζονται ἐν M., et vertendum: per
 eos scopulos navigatione facta appulerunt in portum.
 Inde § 5 fauces portus vocantur angustæ. Inde venisse
 videtur, ut hodie hic portus ignotus sit, navigatoribus
 vel propter angustas fauces portum non videntibus vel
 propter scopulos conspectos propius non accedentibus.
 Vincentus Sacala et rupes illas parum a Sarangis distare
 putat; conspectis enim rupibus classem Nearchi in
 ancoris commorata esse. Aliter sentio. Sacalis Near-
 chus classem non tenuisset, si parvum modo iter fe-
 cisset, sed quia locus desertus erat, longius progredi
 coactus videtur. Scopulos vero tunc demum vidit,
 quum portum fœminarum videret eumque intraret. »
 || — 17. Μοροντοβαρόροις L. || — 21. Γυναικῶν
 λιμένα]. Eo nomine locum memorant Ammianus
 Marcellinus XXIII, 6: *Inter civitates* (Gedrosiæ)
præter insulas Sedratyra (num hod. *Semneany* non
 longe ab Arabis ostio?) et *Gymæon limen meliores*
residuis æstimantur; et Ptolemæus et Marcianus,
 qui ab Indo hæc recensent oppida: Rhizana, Cæam-
 ba, Mulierum portum, Rhagiaura, Arbin. In regione
 quæ ex mensuris Arriani *Morontobaris* assignanda
 est, nunc habes *Mor* montem et *Luk Burud*. || —
 28. διώρυχα] « Vincentus hanc fossam fortasse ex
 Arabi fluvio derivatam putat; quod concedere nequeo.

σου· σταδίοι οἱ πάντες ἐβδόμηκοντα τοῦ διέκπλου· καὶ ἐπὶ τε τοῦ αἰγιαλοῦ δένδρεα ἦν πολλὰ καὶ δασέα, καὶ ἡ νῆσος ὕλη παντοίη σύσκιος. (8) Ὑπὸ δὲ τὴν ἑω ἔπλων ἔξω τῆς νήσου κατὰ βρῆχιν στενὴν ἔτι γὰρ ἀνάπωτις κατεῖχε. Πλῶσαντες δὲ ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους ὁρμίζονται ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀράβιος ποταμοῦ καὶ λιμὴν μέγας καὶ καλὸς πρὸς τῷ στόματι· ὕδωρ δὲ οὐκ ἦν πότιμον· τοῦ γὰρ Ἀράβιος αἱ ἐκβολαὶ

esse effossus videretur; septuaginta in universum stadiorum ea navigatio fuerat. Multae erant denseque in littore arbores, insulaeque ipsa variis silvis umbrosa. (8) Sub lucem per angustum et aestuosum locum extra insulam navigarunt; adhuc enim recessus maris obtinebat: continuataque navigatione ad centum viginti stadia, apud ostium Arabis amnis constiterunt, et portum quidem ibi amplum et commodum nacti sunt,

Superato enim freto per 120 adhuc stadia navigandum erat, donec ad ostium Arabis fluvii pervenirent (§ 8), et fluvius ipse parum habebat aquae (Arab. VI, 21, 8). Insula ignota est; fossa forte nunc repleta est. » SCHMIEDER. || — 6. Ἀράβιος ποταμοῦ] De nomine v. not ad c. 20, l. 40. Fluvius est hod. *Pourally*. » According to D'Anville and de la Rochette it still retains the name of *Araba*, with the additional appellation of *il Mend*. Their authority I know not. » VINCENT. p. 205. Exit fluvius in maris recessum, cui adjacet *Somneany* locus, quem Kemphorne l. l. p. 264 pro Alexandri portu habet; hoc quidem inepte; ceterum ila locum describit: « *Somneany* is a small town or fishing village, situated at the mouth of a creek which runs up some distance inland. It is governed by a sheikh; and the inhabitants appear to be very poor, chiefly subsisting on dried fish and rice [Cf. Plinius VII, 2: *Oritas ab Indis Arbis fluvius determinat. Hi nullum alium cibum novere quam piscium, quos unguibus dissecos sole torreat atque ita panem ex his faciant, ut refert Clitarchus*.]... A very extensive bar or sand-bank runs across the mouth of this inlet, and none but vessels of small burthen can get over it, even at high water; but inside the water is deep, and a vessel of one or two hundred tons could lie here with perfect security, sheltered from all winds. » Alia de Arabi dabit Pottinger. *Travels*. p. 28. 299, quo libro uti mihi non licuit. Num aliquis peregrinatorum excelsam insulam, cujus Arrianus meminit, memoraverit, quaero. De aquae potabilis penuria Potterum testem adducit Vincentus p. 206: « Lieutenant Potter says: » Every thing is scarce, even water, which is procured by digging a hole five or six feet deep, and as many in diameter in a place which was formerly a swamp; and if the water oozes, which it sometimes does not, it serves them that day, and perhaps the next, when it turns quite brackish, owing to the nitrous quality of the earth. ». — Oram Arabitarum Arrianus (c. 25, 4) esse dicit ad stadia mille, consentiente Nearcho apud Strabonem p. 720. Quae stadiorum summa colligitur ex singulis distantibus quae traduntur inde ab Coreati, unde primum Oceanum classis ingressa est. Attamen desideratur distantia a Crocalis ad Bibacta (stadiorum 100 sec. Plin.) et a Sarangis ad Sacala. Quare 1000 illa stadia non a Coreati sed a portu Alexandri, unde post 24 dierum commorationem etesias nactus Nearchus solvit, computanda ideoque 150 stadia supplenda esse recte, puto, censuit Gosselinus. Sane quidem mille ista stadia rectius habebunt, si ab Indo profisciscaris; nam revera sunt a Pitti ostio usque ad *Somneany* et *Puralli* fluvium stadia 1040-1080. Sed argumentum hinc pe-

tere vix licet, quum hic unus foret tractus, cujus longitudinem recte Nearchus constitueret; in reliquis enim distantias habet justis longe majores; sic Oritarum ora quam 1600 stadiorum dicit, nonnisi 1100 stad. est; Ichthyophagis autem litus tribuit 10000 stadiorum, quum vix 5000 dicenda fuissent. Quare alii peculiare stadiorum genus in usum hujus parapli excogitarunt, alii recte monuerunt navigationis difficultates et impedimenta in causa fuisse ut distantiae locorum multo majores quam erant esse viderentur. Haecenus de Nearcho. Apud Ptolemaeum Arabitae multo longius pertinent, eumque tractuum obtinent, quem Noster Arabitis et Oritis tribuit. Oritas Ptolemaeus omnino non memorat. Terminum Arabitarum ipse quoque ponit Arabin fluvium, eo autem nomine fluvium signat qui hodie vocatur *Kurmud* s. *Rumra* s. *Kalami*, ad quem Calama Nearchi ponenda sunt. Hunc enim fluvium intelligendum esse inde patet, quod Ἀσθλά νῆσος Arabi objecta aperte est hod. *Astola* insula e regione *Kurmud* fluvii. Huc accedit, quod apud Ptol. proxime post Arabin fluvium sequitur *Mosarna* locus, sicut idem locus post Calama memoratur apud Nearchum. Ad fluvium Ptolemaeus habet Arbin urbem, non ita longe ab ora maritima remotam. Sin quaeras qui factum sit, ut Arabis fl. sic transponeretur, fefellit, puto, Ptolemaeus vel potius ejus auctores nominum Κάρις et Ἀρβίς similitudo. Nam hodiernum *Kurmud* apud Graecos olim Κάριον sive Κάριον dictum esse, ex eo colligitur, quod adjacentem regionem Κάριον dicit Nearchus, et objecta insula item Κάριον vel Καρμύνη vocatur. Huc accedit quod Arabitae et Oritae facile in unam gentem conflari possent ob nomen Ὀρεῖται et Ἀρεῖται similitudinem; nam pro Ὀρεῖται alii dicebant Ὀρεῖται, sicut etiam hodie ea regio vocatur *Urbu*. Superest ut de Plinio moneamus. Is igitur Arabiorum gentem Arbi fluvio ab Oritis determinari data occasione refert ex Clitarcho VII, 2. Idem VI, 25, § 95: *Alii Gedrusos et Pasires posuere per CXXXVIII m. p., mox Ichthyophagos Oritas, propria, non Indorum, lingua loquentis, per CC mil. passuum. Ichthyophagos omnis Alexander vetuit piscibus vivere. Deinde posuere Arabiorum gentem per CC mill. Ultra deserta; dein Carmania et Persis atque Arabia*. In his quum Arabii inter Oritas et Carmaniam collocentur, vides ponendos esse eodem loco quo Ptolemaeus Arabin fluvium habet. Hinc etiam explicanda quae leguntur VI, 26 § 109: *In Carmaniae angulo Chelonophagi... a flumine Arabi promontorium ipsum inhabitant*. Idem ex Juba nostram navigationem perstringens ita dicit VI, 26, § 97: *Haec tamen digna prodentur. Arbis* (sic em. Harduin.; ab his et *Abies* codd.) *oppidum a Nearcho conditum;*

ἀναμεμιγμένα τῷ πόντῳ ἦσαν· (9) ἀλλὰ τεσσαράκοντα σταδίου ἐς τὸ ἄνω προχωρήσαντες λάκκῳ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ ἔνθεν ὑδρευόμενοι ὀπίσω ἀπενόστησαν. (10) Νῆσος δὲ ἐπὶ τῷ λιμένι ὑψηλὴ καὶ ἔρημος· καὶ 5 περὶ ταύτην ὁστρέων τε καὶ ἰχθύων παντοδαπῶν θήρη. Μέχρι μὲν τοῦδε Ἀράβιες, ἔσχατοι Ἰνδῶν ταύτῃ ὥκισμένοι, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Ὠρεῖται ἐκτεῖχον.

XXIII. Ὀρμηθέντες δὲ ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀράβιος παρέπλουν τῶν Ὠρεϊτῶν τὴν χώραν· καὶ ὁρμίζονται ἐν Παγάλοις, πλώσαντες σταδίου ἐς διηκοσίους, πρὸς βηχίην· ἀλλὰ ἀγκυρῆσαι γὰρ ἐπιβόλος ἦν ὁ ἥλιος. Τὰ μὲν ὦν πληρώματα ἀπεσάλευον ἐν τῇσι νηυσὶν οἱ δὲ ἐπ' ὕδωρ ἐκβάντες ὑδρεύοντο. (2) Τῇ δ' ὀστεραίην ἀναχθέντες ἄμα ἡμέρῃ καὶ πλώσαντες σταδίου ἐς 15 (τρίηκοντα καὶ) τετρακοσίους κατὰγονται ἐσπέρειοι ἐς Κάδανα, καὶ ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλὸν ἐρήμῳ· καὶ ἐνταῦθα βηχίην τραχεὰ ἦν, καὶ ἐπὶ τῷδε μετεώρους τὰς νέας ὁρμίσαντο. (3) Κατὰ τοῦτον τὸν πλόνον πνεῦμα ὑπολαμβάνει τὰς νέας μέγα ἐκ πόντου, καὶ νέες δύο 20 μακρὰι διαφθερίονται ἐν τῷ πλόνῳ, καὶ κέρκυρος· οἱ

aquam vero potui ineptam, quod per Arabis ostia mare se ingerit. (9) Itaque quadraginta stadia adverso amne profecti ad lacum devenerunt, atque inde assumpta aqua reversi sunt. (10) Insula apud portum est emiens ac deserta; circa hanc ostreorum atque omnis generis piscium piscatus erat. Huc usque pertinent Arabies, ultimi Indorum hac in parte habitantium; ulteriori Oritæ tenent.

XXIII. Ab ostio itaque Arabis digressi, Oritarum regionem præternavigantes, ad Pagala ducenta circiter stadia emensi stationem habuere, ad locum æstuosum quidem, sed ancoris jaciendis idoneum. Remiges igitur in navibus manebant; quidam vero aquatum egressi aquam attulerunt. (2) Postridie inde cum luce digressi, et circiter (triginta et) quadringenta stadia emens sub vesperum in Cabana perveniunt, classemque ad litus desertum locant; ibi aestus maris violentus erat, quam ob rem in alto naves stationem tenuerunt. (3) In hac navigatione quum ingens ventorum vis classi a mari incumbere, duæ naves longæ et cercurus perierunt, viri natatu evaserunt, quia na-

flumen Nabrum (*Nabrim* var. l.) *navium capax*; *contra insula distans LXX stadia*; *Alexandria condita a Leonnato jussu Alexandri in finibus gentis*; *Argentum portu salubri*; *flumen Tonberon navigabile, circa quod Pasiræ. Dein Ichthyophagi.* Hæc quoque male habent. Nullum Nearchus oppidum condidit. *Flumen Nabrim* haud dubie corruptum est ex *flumen Arbin*, quod idem esse videtur cum *Arabi* Ptolemæi, quatenus objectam ei esse narrat insulam (*Astholam* sc. sive *Carbinen*). Quæ vero deinde memorantur *Alexandria* et *Tonberus* fluv., tum demum ex ordine recensentur, si *Arbin* fluvium reponas in eum locum quem apud Nearchum obtinet. Nam *Alexandria* Oritarum condita est circa ea loca in quibus Nearchus Leonnatum convenit, prope *Cocala* (c. 23, 5) non ita longe post hodiernum *Agbor* fluvium. Cf. de hac *Alexandria* Curtius IX, 10, Diodor XVII, 104. Stephan. v. Ὀρεῖται et Ἀλεξάνδρεια. Apud Pseudocallisth. p. 151 vocatur Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ὀρετῇ (i. e. ἡ ἐν Ὀρεθί, ἡ ἐν Ὀρεβίταις), in Chron. Paschali ἡ ἐν Ἀρπαν, ap. Julinum Valerium : *Alexandria apud Origala*. Ceterum in tanta rerum confusione nescio an Ἀρεῖς oppidum non potius dicendum fuisset Ὀρεῖς, quod idem foret cum Ὠρων oppido, a Leonnato Alexandri jussu συν-οικισμένῳ (Arr. Anab. VI, 22, 3). Hunc ipsum locum Leonnatus appellaverit *Alexandriam*, quam ad mare sitam fuisse Diodori et Stephani locis probatur. Plinius sane inter *Arbin* et *Alexandriam* distinxit; at Ptolemæus non novit *Alexandriam*, propterea, puto, quod prisicum nomen Ὀρεῖς, Ὠραι (Ὠρελα in Periopl. m. Erythr.) denuo invaluerat. Sita fortasse ubi nunc *Urmara*, cui insula objecta est. Mutato autem Ὀρεῖς nomine in Ἀρεῖς, non mirum est locum ad flumen cognomen a Ptolemæo translatum esse. — 2. ἄνω] ἄνωθε D. — 6. ὥκισμένοι BCD. — 8. Ἀράβιες ἔσχατοι Ἰνδῶν, ... Ὠρεῖται] In Exped. VI, 21, 3 habes Ὠρεῖταις τοῖς ταύτῃ Ἰνδοῖς, adeo ut Oritæ quoque Indis accenseantur, minus accurate; quamvis enim

rebus plurimis Oritæ Indis simillimi essent, lingua tamen aliisque nonnullis institutis ab iis erant diversi, ut patet ex Nearcho c. 25, 3, Plinio l. l. Haud premissa sunt quæ ore rotundo dicit Diodorus XVII, 105: Οἱ δὲ Ὠρεῖται τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσια τοῖς Ἰνδοῖς ἔχουσιν, ἐν δὲ ἐξηλλαγμένον καὶ παντελῶς ἄπιστον, etc.

XXIII, 8. ἐκ τῆς ἐκβολῆς L. — 10. Παγάλοισι] παράλοισι D. Eundem locum Πηγάδας (Πηγάλας?) dicere videtur (ex Orthogora) Philostratus Vit. Apoll. III, 54: Κατασχέιν δὲ φασὶ καὶ ἐς Πηγάδας τῆς τῶν Ὠρεϊτῶν χώρας· οἱ δὲ Ὠρεῖται, χαλκαὶ μὲν αὐτοῖς αἱ πέτραι, χαλκῇ δ' ἡ ψάμμος, χαλκοῦν δὲ ψῆγμα οἱ ποταμοὶ ἄγουσι. Χρυστὴν δ' ἡγούνται τὴν γῆν διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαλκοῦ. — 12. μὲν om. L. — 15. τριήκ. καὶ τετρακ.] LA; τριακοσίους BCD et vulgo ante Sch. Infra (c. 25, 3) Oritarum παράλους esse dicitur stadiorum 1600, suffragante Plinio. Quodsi hoc loco scripseris stadia 300, summa est stad. 1500; sin 430, colliguntur 1630, pro quibus ore rotundo auctorem dixisse 1600, censet Schmiederus. Ni fallor, duplex occurrebat in libris lectio, τριακοσίους et τετρακοσίους, frequentissima horum numerorum confusio; ex quibus conflatis natus est numerus 430. Legendum itaque foret τετρακοσίους. — 16. Κάδανα] Mensura ducit ad fluvium *Agbor*, a cuius latere occidentali nunc sita est *Hurcana*. Ptolemæus et Marcianus locum habent Κόλα μ. β. α., quem cum Κάδανος Nearchi componendum putaveris, si nomen spectes, non item si seriem locorum in confusa hujus oræ descriptione intelligendas est apud Arrian. Exp. VI, 21, ubi Alexander Oritarum fines ingressus, victo hoste, στρατοπέδουσι πρὸς οὐ πολλῷ ὕδατι, ut adventum Hephæstionis expectaret, et hinc progressus ad Rhambaciam, maximum vicum Oritarum, venisse proditur. — 20. καὶ κέρκυρος] « Ex hoc loco videmus non triacontoros solum, sed onerarias etiam naves Nearchum habuisse. Omnium vero numerus non constat.

δὲ ἄνθρωποι σώζονται ἀπονηζάμενοι, οἳ οὐ πόρρω τῆς γῆς ὁ πλὸς ἐγένετο. (4) Ἄμρι δὲ μέσας νύκτας ἀναχθέντες πλώουσιν ἔστε ἐπὶ Κώκαλα, [ἀ] τοῦ αἰγιαλοῦ, ἔνθεν ὠρμήθησαν, ἀπέειξε σταδίους διηκοσίους· καὶ αἱ μὲν νέες σαλεύουσαι ὤρμεον, τὰ πληρώματα δὲ ἐκβιβάσας Νέαρχος πρὸς τῇ γῇ κῦλισθη, οἳ ἐπὶ πολλὸν τεταλιπωρηκότες ἐν τῇ θαλάσῃ ἀναπαύσασθαι ἐπόθεον· στρατόπεδον δὲ περιεβάλετο τῶν βαρβάρων τῆς φυλακῆς ἕνεκα. (5) Ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ Λεονάτος, (6) οὗ τὰ Ῥρειτέων ἐξ Ἀλεξάνδρου ἐπετέτραπτο, μάχῃ μεγάλῃ νικᾷ Ῥρεῖτας τε καὶ οἳσι Ῥρεῖταις συνεπέλαθον τοῦ ἔργου· καὶ κτείνει αὐτῶν ἑξακισχιλίους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας πάντας τῶν δὲ σὺν Λεονάτῳ ἱππέες μὲν ἀποθνῆσκουσι πεντακαίδεκα, τῶν δὲ πεζῶν ἄλλοι 15 τε οὐ πολλοὶ καὶ Ἀπολλοράνης δὲ Γαδρωσίῳ σατράπῃ. (6) Ταῦτα μὲν ὅγ' ἐν τῇ ἄλλῃ συγγραφῇ ἀναγράφονται, καὶ οὕτως Λεονάτος ἐπὶ τῷδε ἐστεφανώθη πρὸς Ἀλεξάνδρου χρυσῇ στεφάνῃ ἐν Μακεδόνι. (7) Ἐνταῦθα σίτος ἦν νενεμημένος κατὰ πρόσταγμα Ἀλεξάνδρου ἐς 20 ἐπισιτισμὸν τῷ στρατῷ· καὶ ἐμβάλλονται σιτία ἡμερῶν δέκα ἐς τὰς νέας· (8) καὶ τῶν νεῶν οἳσι πεπονήκεσαν κατὰ τὸν πλὸν μέχρι τοῦδε ἐπισκεύασαν· καὶ τῶν αὐτῶν οἳσι ἐν τῷ ἔργῳ βλακύνειν ἐφαίνοντο Νέαρχῳ, τούτους μὲν πεζῇ ἄγειν Λεονάτῳ ἔδωκεν· 25 αὐτοὺς δὲ ἀπὸ τῶν σὺν Λεονάτῳ στρατιωτέων συμπεληροῖ τὸ ναυτικόν.

XXIV. Ἐνθὲνδε ὁρμηθέντες ἐπλῶον ἀκραί· καὶ διελθόντες σταδίους ἐς πενταχοσίους ὠρμίζοντο πρὸς ποταμῷ χειμάρρῳ· Τόμηρος ἦν ὄνομα τῷ ποταμῷ.

Non omnes autem naves per mare missas esse, quibus in Indo usus fuerat Alexander, docet Curtius IX, 10, 3: *Nearcho atque Onesicrito.. imperavit ut validissimas navium deducerent in oceanum; et paulo post: Jamque mitigata hieme, naubus quae inutilis videbantur crematis, terra ducebat exercitum.* Cf. Diodor. XVII, 104. » SCHMIEDER. || — 3. Κώκαλα] Κώλα C. Locus ponendus prope *Ras Kutcherie*, a quo non longe abest in mediterraneis locus *Gourund*. || — 4] inseruit Schmieder. || — 4. ὠρμήθησαν B. || — 5. σαλεύουσai] « Litus hoc tunc, fortasse propter aestum, ejus conditionis fuisse videtur, ut naves in terram protrahi nequirent. Classarii vero praecipue ea re affecti fuisse videntur, quod per duas noctes in navibus manserant. Nam parvae naves graecae commoditatem quieti non praebant. Deinde vero per tres hos dies navigationis ab Arabi commeatum accepisse classem non audimus, solummodo aquam. Nullus locorum, ubi in ancoris steterunt, habitatus fuisse videtur; frumenti copia, quam ante navigationem ex Indo receperant, consumta videtur per navigationem quadraginta dierum; nihil in litore invenerunt praeter testacea. Accessit continuus contra ventos labor; accessit naufragium trium navigiorum, quibus omnibus animus classiariorum fractus esse potuit. » Ex Vincento SCHMIEDER. || — 8. περιεβάλετο] περιεβάλεται D; περιεβάλετο cett. || — 9. τῷ om. De rebus

vigatio non procul a terra fiebat. (4) Sub median vero noctem proVecti navigant usque ad Cocala, quae a litore, unde digressi erant, ducentis stadiis aberant; ac naves quidem in salo ancoris nitebantur. Nearchus autem sociis navalibus in terram expositis ibi castra posuit, siquidem multo navigationis labore defatigati refici desiderabant. Castra vallo adversus barbarorum incursum munivit. (5) Hoc in loco Leonnatus, cui Oritarum res Alexander commiserat, magno praelio Oritas vicit, et quotquot sese Oritis junxerant, casis Oritis sex millibus, ducibusque eorum omnibus, a Leonnati vero partibus equitibus quindecim, pedibus non multis, et Apollophane Gadrosiorum satrapa desideratis. (6) Sed haec in altera historia (VII, 5) a nobis conscripta sunt; eaque de causa Leonnatum aurea corona ab Alexandro inter Macedones coronatum fuisse. (7) Eo etiam loci frumentum ab Alexandro in commeatum exercitus procuratum erat. In decem itaque dies frumentum in naves invehunt. (8) Naves in navigatione huc usque quassatas reficiunt; ex nautis qui segiores Nearcho in opere esse videbantur, hos quidem terrestri itinere ducendos Leonnato dedit; ipse vero milites in nautarum supplementum ex Leonnati copiis delegit.

XXIV. Inde secundo vento delati per quingenta stadia ad fluvium quendam torrentem pervenerunt: Tomerus fluvio nomen est. (2) Ad ejus exitum sta-

Leonnati ap. Oritas gestis v. Exp. VI, 22, 4. VII, 5; Curtius IX, 10. Diodor. XVII, 105. || — 11. συνεπέλαθον] AD et cod. Bodlej.; συνεπέλαθον BCL. || — 15. Ἀπολλοράνης] « Non tunc amplius erat Satrapa, cum occuberet, sed quondam fuerat. Constituerat namque eum Alexander Satrapam VI, 22, 4. sed eundem deinde, quod nihil eorum quae imperatu ei fuerant, perfecisset, satrapatu deposuit, VI, 27, 1. » RAFF. « Arrianus hic Nearchum, supra Ptolemæum et Aristobulum sequi videtur. Et potest utrumque verum esse, si praelium cum Oritis commissum est, antequam Apollophani nuntius allatus esset, se Satrapatu privatum esse. Vel, ut opinatur Gronovius, cepit hanc occasionem, ut virtutem suam probaret. » SCHM. || — 22. ἐπισκεύασαν] « Hoc tempestatem meliorem factam probat. Primo enim Nearchi adventu naves ad terram trahi non poterant, quod tamen factum videmus. Moræ in hoc loco tribuit Vincent. p. 188 decem dies, quo tempore ventus reddebatur secundus. » IDEM.

XXIV, 27. ὠρμηθέντες BC. || — 29. Τόμηρος ἦν ὄνομα BC. Inter Alexandriae et Tomberi (vel Tomberi. Vid. Sillig.) mentionem Plinius l. l. interponit *Argentum portu salubri*. Idem VI, 25 § 93: *Infra haec omnia ora ab Indo Ariana, regio ambusta fervoribus desertisque circumdata; multa tamen interfusa opacitate cultores congregat circa duos maxime fluvios,*

(2) Καὶ λίμνη ἦν ἐπὶ τῇσιν ἐκβολῇσι τοῦ ποταμοῦ· τὰ δὲ βραχεὰ τὰ πρὸς τῷ αἰγιαλῷ ἐπώκειον ἄνθρωποι ἐν καλύδῃσι πνιγερῇσι· καὶ οὗτοι ὡς προσπλώνοντας εἶδον, ἐθάμβησάν τε καὶ παρατείναντες σφῆς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐτάχθησαν ὡς ἀπομαχούμενοι πρὸς τοὺς ἐκβαίνοντας· (3) λόγχας δὲ ἐφόρεον παχείας, μέγεθος ὡς ἐξαπτήχας· ἀκικὴ δὲ οὐκ ἐπὶν σιδηρῇ, ἀλλὰ τὸ δὲν αὐτοῖσι πεπυρακτωμένον τὸ αὐτὸ ἐποίησε· πλῆθος δὲ ἦσαν ὡς ἐξακκοῖσι· (4) καὶ τούτους Νέαρχος ὡς ὑπομένοντάς τε καὶ παρατεταγμένους κατείδε, τὰς μὲν νέας ἀνακωχεύειν κελεύει ἐντός βέλους, ὡς τὰ τοξεύματα ἐς τὴν γῆν ἀπ' αὐτῶν ἐξικινέσθαι· αἱ γὰρ τῶν βαρβάρων λόγχαι παχείαι φαινόμεναι ἀγχίμαχοι μὲν, ἀροβοὶ δὲ ἐς τὸ ἀκοντίζεσθαι ἦσαν. (5) Αὐτὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν ὅσοι αὐτοὶ τε κουφότατοι καὶ κουφότατα ὥπλισμένοι τοῦ τε νέειν θαμνόμεστατοι, τούτους δὲ ἐκνήξασθαι κελεύει ἀπὸ ξυνηΐματος· (6) πρόσταγμα δὲ σφίσιν ἦν, ὅπως τις ἐκνήξάμενος σταίῃ ἐν τῇ ὕδατι, προσμένειν τὸν παραστάτην οἱ ἐσόμενον· μὴδ' ἐμβάλλειν πρόσθεν πρὸς τοὺς βαρβάρους, πρὶν ἐπὶ τριῶν ἐς βάρους ταχῶναι τὴν φάλαγγα· τότε δὲ δρόμῳ ᾗδ' ἵεναι ἐπαλαλάξαντας. (7) Ἄμα δὲ ἐρρίπτειον αὐτοὶ ἐπὶ τῇδε τεταγμένοι ἐκ τῶν νεῶν ἐς τὸν πόντον, καὶ ἐνήγοντο ὀξέως, καὶ ἴσαντο ἐν κόσμῳ, καὶ φάλαγγα ἐκ σφῶν ποιησάμενοι δρόμῳ ἐπήεσαν αὐτοὶ τε ἀλαλῶντες τῷ Ἐνυαλίῳ, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν ξυνεπηχέοντες, τοξεύματα τε καὶ ἀπὸ μηχανέων βέλεα ἐφέροντο ἐς τοὺς βαρβάρους· (8) οἱ δὲ τὴν τε λαμπρότητα τῶν ὀπλῶν ἐκπλαγύντες καὶ τῆς ἐπόδου τὴν δξύτητα, καὶ πρὸς τῶν τοξευμάτων τε καὶ τῶν ἄλλων βελῶν βαλλόμενοι οἷα δὴ ἡμίγυμνοι ἄνθρωποι, οὐδὲ ὀλίγον ἐς ἀλκὴν τραπέντες ἐγκλίνουσι· καὶ οἱ μὲν αὐτοῦ φεύγοντες ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ καὶ ἀλίσκονται· ἔστι δὲ οἱ καὶ διέφυγον ἐς τὰ ὄρεα. (9) Ἦσαν δὲ οἱ ἀλόντες τὰ τε ἄλλα σώματα δασέες καὶ τὰς κεφαλὰς, καὶ τοὺς ὄνυχας θηριώδεις· τοῖσι γὰρ δὴ ὄνυξιν ὅσα σιδήρῳ διαχρᾶσθαι ἐλέγοντο, καὶ τοὺς ἰχθύας· τούτοις παρασχίζοντες κατέρχασθαι, καὶ τῶν ξύλων ὅσα μαλακώτερα· τὰ δὲ ἄλλα τοῖσι λίθοις τοῖσιν ὀξέσιν ἐκοπτον· σιδήρος γὰρ

gnum erat, et circa vada littori propinqua homines angusta quædam tuguria incolebant; qui ut classem appellentem viderunt, attoniti sese ad littus extenderrunt, et aciem instruxerunt, veluti pugnam cum exscendentibus commissuri. (3) Lanceas gerebant crassas, sex cubitos longas. Cuspis ferrea non erat, sed igne tosta atque acuta eandem vim et efficaciam exerebat. Erant hi circiter sexcenti; (4) quos ut Nearchus subsistere instructa acie vidit, classem intra teli jactum in alto stare imperat, ita ut tela e navibus in terram pervenire possent. Crassæ enim barbarorum lanceæ ad pugnam cominus conserendam aptæ erant, eminus vero parum metuendæ videbantur. (5) Tum ex militibus qui expeditissimi levissimeque armati essent et nandi peritissimi, signo dato enatare jubet, mandatis additis, ut, prout quisque enatarit, in aqua subsistens socium expectet, neque prius in hostem impetum faciant, quam triplici ordine acies instructa sit; tum cursim clamoreque sublato in eos ferantur. (7) Confestim itaque qui ad hoc designati erant, sese e navibus in mare conjuncti, celeriterque enant. Deinde in ordinem redacti, instructa phalange, magnis clamoribus editis cursim barbaros petunt, et qui in navibus erant etiam acclamabant, telaque et e machinis jacula mittebant. (8) Barbari armorum splendore et insultus celeritate attoniti quum sagittis aliisque telis undique peterentur, utpote seminudi, confestim non expectato conflictu in fugam vertuntur. Alii in ea fuga cæsi, alii capti: nonnulli in montes fugerunt. (9) Erant vero captivi tum reliquo corpore tum etiam capite hirti, unguibus autem quasi ferinis, siquidem unguibus loco ferri uti dicebantur, piscesque iis discindentes interficere; ligna etiam molliora iis secabant; ad duriora saxis acutis utebantur; ferrum enim apud eos

Tonberon et Arosapen. Mela III, 7 extr.: *Humus cineri magis fit quam pulveri similis, ideoque per eam rara et non grandia flumina emanant, quorum Tuberonem et Arusacem notissima accepimus.* Philostratus I. I. III, 55 post Pegadas memorat Ichthyophagorum oppidum Στόδωρα, quod ad Tomerum fluvium referendum videtur. Verba Philostrati vide cap. 26. Ceterum Tomerus ex Arriani mensuris est hod. *Muklow* seu *Hingul* II.; *Arosapes* vel *Arusaces*, nisi forte est Arabis Nearchi, ad fluvium promontorio *Arubah* proximum referri possit. || — 4. σφᾶς || σφᾶς αὐτοὺς BC. || — 7. αὐτοῖσι || ACD; αὐτῇσι B. et vgo. || — 8. τὸ αὐτὸ || τὰὐτὸ cod. Bodl. Aut hoc loco scrib. ταὐτὸ, aut infra c. 25, l. 16, ubi cod. ταὐτὸ, repōnendum τὸ αὐτὸ. || — 8. ὡς || ὡς ABCD. || — 14. ἐς τὸ σακοντ. A. || — 18. σταίῃ ἐν τῇ ὕδατι em. L. || — 19. μὴδ' ἐμβάλλ-

λειν e conject. Schmiederi; μὴ δὲ βάλλειν CD; μὴδὲ β. AB et vgo. || — 28. οἱ δὲ τὸ τε λαμπρότατον L. || — 33. ἔφευγον A. || — 35. δασέα D. De belluino istorum hominum cultu victuque eadem et similia narrat Curtius IX, 10, 9; Diodorus XVII, 105; Plinius VI, 28 § 109; Strabo p. 720; Philostratus V. Ap. III, 57. Cf. Agatharchides passim. Ceterum quum Plinius I. l. de Chelonophagis dicat: *præter capita toto corpore hirsuti, coriisque piscium vestiti*, et similiter Solinus c.: *hirsuti omnia facie tenus*, Salmasius Exercec. Pl. p. 838, D legi apud Arrianum voluit: τὰ τε ἄλλα σώματος ἐκτός κεφαλῆς, adeo ut κεφαλὴ sit *facies*. Iucasum. Curtius I. l.: *prominent ungues nunquam recisi; comæ hirsutæ et intonsæ sunt*, et similiter Diodorus. || — 39. τοῖσιν ante δξ. om. D.

αὐτοῖσιν οὐκ ἦν. Ἐσθῆτα δὲ ἐφόρεον δέρματα θήρεα· οἱ δὲ καὶ ἰχθύων τῶν μεγάλων τὰ παχέα.

XXV. Ἐνταῦθα νεωλκέουσι τὰς νέας, καὶ ὅσαι πεπονηχῶται αὐτέων ἐπισκευάζουσι. Τῇ δὲ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἐστέλλοντο, καὶ πλώσαντες σταδίους ἐς τριηκοσίους ἀπικνέονται ἐς χώρον, ὃς δὴ ἔσχατος ἦν τῆς Ὠρειτέων γῆς· Μάλανα τῷ χώρῳ οὖνομα. (2) Ὠρειταὶ δὲ ὅσοι ἄνθρωποι ἀπὸ θαλάσσης οἰκέουσιν, ἐσταλμένοι μὲν κατὰ περὶ Ἰνδοί εἰσι, καὶ τὰ ἐς πόλεμον ὅσαυτως 10 παρατρέονται· γλῶσσα δὲ ἄλλη αὐτοῖσι καὶ ἄλλα νόμια. (3) Μῆκος τοῦ παράπλου παρὰ μὲν χώρῳ τὴν Ἀραβίων ἐς χιλιούς· μάλιστα σταδίους, ἐνθὺν περ ὥρμηθησαν, παρὰ δὲ τὴν Ὠρειτέων γῆν ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι. (4) Παράπλωνόντων δὲ τὴν Ἰνδὸν γῆν (τὸ ἐν 15 τεύθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοί εἰσι) λέγει Νέαρχος ὅτι αἱ σκιαὶ αὐτοῖσιν οὐ ταχὺ τὸ ἐποίησαν· (5) ἀλλὰ ὅκου μὲν ἐπὶ πολλὸν τοῦ πόντου ὥς πρὸς μεσημβρίην προχωροῦσιν,

non erat. Ferarum, et quidam etiam crassioribus grandium piscium coriis sese vestiebant.

XXV. Nearchus hic naves in littus subduci, quasatasque refici jubet. Sexto die navigationem repetunt, trecentisque stadiis emensis in locum quendam perveniunt, qui Oritarum regionis est ultimus : Malana eum locum vocant. (2) Oritæ qui mediterranea loca incolunt, eodem quidem habitu quo Indi utuntur, eodemque modo armantur : lingua vero atque institutis differunt. (3) Longitudo hujus navigationis præter Arabium oram est stadiorum mille ab eo loco unde solverant, secus Oritarum regionem mille sexcentorum. (4) Ceterum dum præternavigant Indorum regionem (ab hoc enim loco non amplius Indi sunt) Nearcho auctore umbræ non eodem modo fiebant : (5) sed ubi longe in mare meridiem versus procedebant, ibi ipsæ etiam umbræ in meridiem verge-

XXV, 7. Μάλανα D et cod. Bodd.; respondet locus hodierno *Ras Malin* seu *Malan*. || — 9. οἱ. Ἰνδοί A. || — 10. νόμια BCD. || — 13. 1600] sic etiam Plinius; Strabo p. 720 numerat 1800; idem tamen p. 724 ab Iudo usque ad Carmaniam dicit esse stadia 10000, quæ summa tum demum efficitur si hoc loco pro 1800 ponas 1600; sed quum p. 720 ex reliquo computo patet, non subesse scribarum errorem, p. 724 ore rotundo dixit 10000 pro 10200. Sua Strabo sumsit ex Eratosthene. Reapse oræ longitudo linea recta est 900 stadiorum; inter 1000 et 1100 stadia, si sinuum ambages legeris. || — 14. παραπλώνων κτλ.] Quæ sequuntur de umbrarum ratione astrorumque ortu et occasu, non potuisse observari Arabitarum et Oritarum oram præterlegenti, idque mense Novembri, luce clarius est. Quare Schmiederus inepta hæc ab Arriano potius quam ab Nearcho profecta esse statuit. Scilicet Nearchum data occasione exposuisse quænam sit umbrarum ratio, si quis æstate meridiem versus enavigaverit ultra circulum tropicum; Arrianum vero male intellecta hæc ad ipsam Nearchi navigationem transtulisse (V. not. ad Nearchi fr. 22 p. 64 sq.). Simili modo Gosselinus (III, p. 139) Arriani narrationem ad mentem Nearchi revocari vult; scilicet dicendum fuisse hanc in sententiam : « La navigation le long de la côte des Orites est de 1600 stades; et il n'y a plus de nations indiennes au delà. Nearchus a écrit que ceux qui naviguoient le long de la côte de l'Inde, apercevoient un changement dans la direction des ombres. A mesure qu'ils avançaient au sud dans la haute mer, ils voyoient les ombres se prolonger vers le midi etc. » Au moyen de cette légère transposition, le récit de Nearchus continue d'être clair et conforme à la vérité. Il ne dit point qu'il a observé lui-même le phénomène dans le cours de sa navigation, mais il rapporte un fait qu'il paraît avoir appris des habitants de *Malana*, qui parcouroient les côtes de la presqu'île des Indes (?). Ainsi toute l'erreur qu'on aperçoit dans la leçon ordinaire de ce passage, appartient à son copiste. Néanmoins il ne faut pas croire que ce soit par inattention qu'Arrien a donné cette tournure forcée

au texte de Nearchus; car on voit qu'il cherche à justifier son interprétation par l'exemple de ce qui s'observe à Syéné et Méroé, quand le soleil passe au zénith de ces villes. Il n'a fait le changement dont nous parlons, que pour se conformer aux idées de son siècle, c'est-à-dire aux opinions des géographes de l'école d'Alexandrie, parce qu'Eratosthènes et ceux qui l'ont suivi, avoient placé toutes les bouches de l'Indus, la côte des Arbiens, celle des Orites et de la Gedrosie, au midi du tropique. Peut-être cette ancienne opinion feroit-elle soupçonner que Nearchus avoit servi de guide à ces auteurs pour fixer les latitudes de ces différens lieux. Mais, il est aisé de faire voir que les géographes grecs ne se sont point servis de la relation de Nearchus pour établir la hauteur des contrées dont il est question, puisque au lieu de chercher leurs latitudes en procédant du sud au nord, comme c'est l'usage, ... ils ont conclu la latitude de la côte des Arbiens et celle des Orites par une méthode inverse, et en opérant du nord au sud; c'est-à-dire que, faute de moyens astronomiques pour connaître la distance de l'équateur aux bouches de l'Indus, ils ont adopté une mesure itinéraire qui portait ces bouches à 13000 stades au midi de la chaîne du Taurus, fixée, selon eux, sous le trentesième parallèle (Strabo p. 689.). » Hæc Gosselinus haud insulse; attamen verum tetigisse non videtur. Mendacia ista quum in ipsum Nearchum, virum sobrium et prudentem, nemo nisi coactus retulerit, neque videam cur Arrianus, si id quod Gosselinus suspicatur significare voluisset, tam inepta et perfida ratione hoc facere instituisset : nihil aliud relinquitur nisi ut putemus Nearchum narrationem, qua usus Arrianus, ex Onesicrito vel similis farinæ scriptore fuisse interpolatam. Etenim reapse exstitisse parapsos qui ista mendacia de Oritarum ora proderent, intelligere erat ex iis quæ ex Onesicrito aliisve Juba descripsit, ex Juba autem excerptis Plinius VI, 26 : ... *flumen Carmanie Hytanis* (Hydrices Marciani, Caudriaces Ptol.); ... *ab eo primum septentrionis apparuisse adnotare; arceturum nec omnibus cerni noctibus, nec totis unquam*. Quodsi hæc Plinii auctores annuanda puta-

αἶδε καὶ αὐταὶ αἱ σκιαὶ πρὸς μεσημβρίην τετραγμνέαι ἐφαίνοντο, ὁκότε δὲ τὸ μέσον τῆς ἡμέρης ἐπέχοι ὁ ἥλιος, ἥδη δὲ καὶ ἔρημα σκιῆς πάντα ὄρθη αὐτοῖσι, (6) τῶν τε ἀστέρων ὅσους πρόσθεν μετεώρους κατεώρων, οἱ μὲν ἀφανέες πάντα ἦσαν, οἱ δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ ἐφαίνοντο, καταδύνοντες τε καὶ αὐτίκα ἀνατέλλοντες οἱ πάλαι ἀειφανέες ἑόντες. (7) Καὶ ταῦτα οὐκ ἀπεικότα δοκέει μοι ἀναγράψαι Νέαρχος, ἐπεὶ καὶ ἐν Σύνῃ τῇ Αἰγυπτίῃ, ἐπὶ τὴν τροπὰς ἀγῆν θέρους ὄρης ὁ ἥλιος, φέρει ἀποδεδειγμένον ἐστὶ, καὶ τοῦτο ἄσκιον ἐν μεσημβρίῃ φαίνεται ἐν Μερῷ δὲ πάντα ἄσκια τῇ αὐτῇ ὄρῃ. (8) εἰδὸς ὧν καὶ ἐν Ἰνδοῖσιν, ἅτε πρὸς μεσημβρίῃ ὥκισμένοι, τὰ αὐτὰ δὴ πάθεα ἐπέχειν, καὶ μάλιστα δὴ κατὰ τὸν πόντον τὸν Ἰνδικόν, ὅσω μᾶλλον αὐτοῖσιν ἡ θάλασσα πρὸς μεσημβρίῃν κέχλιται. Ταῦτα μὲν δὴ ὧδε ἔχτω.

XXVI. Ἐπὶ δὲ Ὡρεῖται κατὰ μὲν μεσογαίην Γαδρώσιοι ἐπιέρχον· ὧν τὴν χώραν χαλεπῶς διεξῆλθεν ἄμα τῇ στρατῇ Ἀλέξανδρος, καὶ κακὰ τσαῦτα ἔπαθεν, ὅσα οὐδὲ τὰ ζῦμπαντα τῆς συμπαῆς στρατηλασίης· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ μέζονι ξυγγραφεῇ ἀναγέγραπται. (2) Κάτω δὲ Γαδρωσίων παρὰ τὴν θάλασσαν αὐτὴν οἱ Ἰχθυόφαγοι καλεόμενοι οἰκοῦσι· παρὰ τούτων τὴν γῆν ἐπλωον τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρῃ περὶ τὴν δευτέρῃν φυλάκην ἀναχθέντες καταίρουσιν εἰς Βαγίσαρα· στάδιοι

runt, nonne consentaneum est eosdem in antecedentibus annotasse talia qualia tradit Arrianus? Et ut hoc addam, nonne facile jam explicatur qui factum sit ut Ptolemæus a promontorio Alambatere ad Hydracium fluvium boream versus oram flectere perpetam statuerit, et Paragontem istum sinum finxerit? Præterea ad hoc attendas. Arrianus sua profert eo loco, quo de *Oritarum Malana* ad hodiernum *cap. Malin* sermo est. Jam vero Plinius eadem fere habet de *Maleo monte* apud *Oretas*, VIII, 75 : *In Indiæ gente Oretum*, ait, *mons est Maleus nomine, juxta quem umbræ estate in austrum, hieme in septentrionem jaciuntur. Quindecim tantum noctibus ibi apparet septentrio*, etc. (V. Onesicrit. fr. 24 a et fr. 24, ubi de Hyphasi sub tropico circulo posito, sicuti Syenes puteus, et quæ similia ex Orthogoræ Periplo affert Philostratus V. Ap. III, 53). Sane quidem Maleus mons iste non ad Gedrosiam pertinet, ut ex Bætone (fr. 4) constat ap. Plin. VI, 22 (*Ab iis, Prasiis, in interiore situ Monedes et Suari, quorum mons Maleus, in quo umbræ ad septentrionem cadunt hieme, estate in austrum, per senos menses.*); sed facile patet id quod de Maleo Suarorum monte Bætone, inepte item, dixerat, id deinde alios, nominum similitudine arrepta, de Malano Oritarum prædicasse. — Denique interpolationis indicium inest verbis τὸ ἐντεῦθεν γὰρ οὐκέτι Ἰνδοὶ εἰσιν, quibus Oritæ inter Indos censentur, quum Nearcho ἔρχονται Ἰνδῶν fuisse Arabies supra (22, 10) legerimus. De alia interpolatione videbimus infra ad cap. 26. || — 1. αἶδε καὶ αὐταὶ sic L; αἱ δὲ καὶ αὐταὶ ABD; ante Schmiederum vgo: ὧδε καὶ αὐταὶ. In C verba προχωρήσειαν... μεσημβρίην exciderunt. || — 1. τετραμ-

bant, quum vero sol medium diē spatium occupabat, nullæ iis in locis umbræ conspiciiebantur. (6) Astra quoque, quæ antea sublimia cernebantur, aut jam plane non apparebant, aut depressa ad terram conspiciiebantur; occidebant et rursus oriebantur, quæ antea semper conspicua fuerant. (7) Et hæc quidem non dissentanea vero mihi videtur, Nearchus conscripsisse, siquidem in Syene Ægyptia tempore solstitii æstivi puteus quidam ostenditur, qui meridie nullam umbram facit. In Meroe autem eodem anni tempore nullæ omnino umbræ fiunt. (8) Consentaneum igitur est, etiam Indis quia meridianam partem habitant idem accidere, præcipue vero in mari Indico, quo magis id mare ad meridiem vergit. Atque hæc quidem hactenus.

XXVI. Post Oritas versus mediterraneam regionem Gadrosii habitant: quorum fines difficulter cum exercitu Alexander transiit, pluraque incommoda et damna accepit, quam in tota reliqua expeditione. Ea in majori opere (6, 22—27) a me conscripta sunt. (2) Infra Gadrosios loca maritima accolunt quos Ichthyophagos vocant; eorum oras præternavigarunt; quumque primo die ad secundam vigiliam solvissent, sexcentis

μὲν αἱ] τετραγμνέαι C; τετρασμνέαι D. || — 7. ἐόντες om. ABCD; forsā recte. || — 13. ὥκισμένοι· σι] ὥκισμένοι εἰ ABD.

XXVI, 21. καὶ om. LA. || — 25. Βαγίσαρα] Βαγίσαρα C; deinde Πάσιρα A, Πασιρὰ BCD, et Πασιρόες C. Bagisara et Pasira num duo sint nomina prorsus distincta, an Bagisara male scriptum sit, neque aliud significet nisi Pasirensem sive sinum sive regionem (ut equidem crediderim), non dijudico. Vincentus ita loquitur quasi in græcis esset Βαγίσαρα, quod significare putat *insulam vel peninsulam*, collato nomine *Dagasira*, quod infra occurrit. Addit conatus quosdam etymologicos de significatione vocum da et ba, quos in meras opinaciones retrusos liceat omittere. Apud scriptores græcos habes: Πασιρὰ, Πασιρὰι, Πασιρηνή (χώρα), Πασιρὰ δὲ. De quonam loco sermo sit, liquet e longe correcto quod deinceps circumnavigandum erat promontorio. Id enim aperte est hodiernum *Ras Arabah* seu *Arubah* vel etiam *Urmarah* (ab *Urmara* urbe ad *Cap. Malin*), altæ peninsulæ in modum in oceanum tendens, humilique isthmo junctum continenti, ab utroque sui latere sinus efficiens profundos ancoricos idoneos. A *Malin* prom. ad 350 stadia distat, quo quibus 600 numerat Nearchus, per totum hunc tractum distantias adeo exaggerans, ut 5000 Ichthyophagorum stadia in 10000 extrahantur. Ceterum audiamus testem oculatum Kemphthorium l. I. p. 264 : α (The place called Bagasira by Nearchus) is now known by the name of 'Arabah or Hormarah Bay, and is deep and commodious, with good anchorage, sheltered from all winds but those from the southward and eastward.. The point which forms

τοῦ παράπλου ἐξακόσιοι. (3) Λιμὴν τε ἐνι αὐτοῦ
 εὐορμος, καὶ κώμη Πάσιρα, ἀπέχουσα ἀπὸ θαλάσσης
 ἐξήκοντα σταδίου· καὶ οἱ πρόσκοι αὐτῆς Πασιρέες.
 (4) Ἐς δὲ τὴν ὑπεραιήν πρωϊαίτερον τῆς ὥρης ἀνα-
 γχέντες περιπλῶουσιν ἄκρην ἐπὶ πολλόν τε ἀνέχουσιν
 ἐς τὸν πόντον καὶ αὐτὴν ὑψηλὴν καὶ κρημνώδεα·
 (5) φρέατα δὲ ὀρυζάντες, ὕδωρ [οὐκ] ὀλίγον καὶ πο-
 νηρὸν ἀρυσάμενοι ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρῃ ἐπὶ ἀγκυρέων
 ὥρμων, ὅτι ῥηχίη κατὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀνείχεν. (6) Ἐς
 10 δὲ τὴν ὑπεραιήν καταίρουσιν ἐς Κόλτα, σταδίου
 ἐλθόντες διηκοσίους. Ἐνθεν δὲ ἔωθεν πλώσαντες στα-
 δίου ἐξακοσίους ἐν Καλάμοισι δριμύζονται κώμῃ πρὸς
 τῷ αἰγιαλῷ, φρονίκες δὲ περὶ αὐτὴν ὀλίγοι πεφυκεσαν,
 καὶ βάλανοι ἐπ' αὐτοῖσι γλωραὶ ἐπῆσαν· καὶ νῆσος ὡς
 15 ἑκατὸν σταδίου ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπέχουσα, Καρβίνη

inde stadiis ad Bagisara delati sunt. (3) Portus iis in
 locis erat ad receptum classis commodus, pagusque
 Pasira, sexaginta stadiis a mari distans : accolae ejus Pa-
 sirenses. (4) Postridie quum maturius solvissent,
 promontorium aliquod longe in mare prominens al-
 tumque ac praeinterruptum circumnavigant : (5) defossis-
 que puteis aquam non multam et pravam nacti illum
 quidem diem in ancoris substiterunt, quod litus ae-
 stuosum erat. (6) Postridie vero ad Colta venerunt,
 ducentis stadiis emensis. Inde rursus sub lucem mota
 classe sexcenta stadia progressi ad Calama appellunt :
 pagus in littore erat, et circa eum paucæ palmæ, in
 quibus fructus erant virides. Erat ibi etiam insula
 centum a littore stadiis distans, Carbine dicta. (7) Ibi

this bay is very high and precipitous and runs out some
 distance into the sea.. Rather a large fishing vil-
 lage, the same [Nearchi vicus 60 stadiis ab ora dista-
 bat, ideoque non in ipso isthmo situs esse poterat] that
 Nearchus calls Pasira, is situated on a low sandy isthmus,
 about one mile across, which divides this bay
 from another; it is inhabited by a tribe of Belooches,
 who are very poor; their houses or huts are built
 principally of cajan (*Cytisus cajan*) sticks, covered
 with leaves of date trees.. The only good building in
 the place is the fort, which is a quadrangular building,
 with a few old honeycombed guns; the sheikh resides
 in it. There is little or no trade here, but what there
 is the Banians carry on. .. The only articles of pro-
 vision we could obtain from them were a few fowls,
 some dried fish and goats. They grow no kind of
 vegetable or corn, few watermelons being the only
 thing these desolate regions bring forth. Sandy deserts
 extends into the interior as far as the eye can reach,
 and at the back of these rise high mountains, the con-
 tinuation of those which skirt the Persian gulf. »
 Quodnam hodierno oppido nomen sit Kempthornius
 notare omisit. Apud Ptolemæum *Bagisara* vel *Pasire*
 respondet Παπαῖα (*Παγίρα* v. l.; *Παπαῖα* ap. Mar-
 cian.), in qua [nomen *Arabah*, misso *praxico*, super-
 est. Distat Παπαῖα urbs uno gradu ab Arabi fluvio
 (*hod. Calami*), sicuti ap. Nearchum *Pasiræ* ab Cala-
 mis loco distant stadiis 800. — Ex Nearcho correxe-
 runt Plinius VI, 25, 27, ubi codices : *flumen Tom-
 heron navigabile, circa quod Pariræ* (*Periræ* var.
 lect.; *Pasiræ* em. Harduin et Sillig.); *deinde Ichthyo-
 phagi*, et ib. § 97 : *Alii Gedrusos et Sires* (*Syros* v. l.;
Pasires Hard. et Sil.) *posuere per 138 mill. p.* Nescio
 an utroque loco scribendum potius sit *Pasiræ* et *Pas-
 sires*. Ceterum quum a Tombero ad Pasira Nearchus
 computet 900 stadia, verba illa *circa quod*, aut minus
 accurate dixit, aut Tomerum fluv., sicuti Arabin ma-
 gis oceanum versus removit, adeo ut respondeat hodi-
 erno *Gorac*. Eo quoque a Nearcho Plinius recedit,
 quod *Pariræ* Ichthyophagis nondum attribuuntur, sive
 nomen sit loci, sive populi quem in altero loco *Pasi-
 res* sive *Pasires* vocat oramque stadiorum 1100 obti-
 nuisse dicit. Similiter Ptolemæus (VI, 20) medios inter

Arabitas et Carmaniam suam collocat Πασιράς vel
 Πασιρίδας cum Parsi urbe mediterranea Gedrosiæ me-
 tropoli. Ad idem nomen pertinent Πασιράδ ὄρη (*Περσι-
 ρὰ ὄ.* codd.) in finibus Carmaniae, et quam eodem
 loco codices et editiones exhibent Πασιρῶν s. Παρι-
 σινῶν γῶρα, quæ corrigenda est in Πασιρηνῶν. Deni-
 que apud Anon. *Peripl. mar. Erythr.* § 37 pro ἡ παρ'
 ὁδὸν γῶρα legendum ἡ Πασιρῶν γ. || — 4. *πρωϊαί-
 τερον*] BC; πρωϊότερον A; πρωϊότερον D. || — 7. οὐκ
 inclusit Schmiederus, qui fort. leg. putat οὐκ ὀλίγον
 ἀλλὰ πον.; Dübner conj. καὶ ὀλ. καὶ πον.; Geier : οὐκ
 ὀλ. καὶ πον. Ego velim : οὐ πολλὸν κ. π. || — 8. μὲν
 om. C. || — 8. ἀγκυρέων B. || — 10. Κόλτα D. Lo-
 cus ignotus ad alterum isthmi latus ponendus; 200 stadia
 putanda inde a Bagisaris; ob flecendi promontorii
 difficultatem brevi spatio multum temporis impender-
 unt. || — 11. Verba ἐνθεν δε... ἐξακοσίους om. C. || —
 12. Καλάμοισι] Καλάμῃσι C; Καλίμοισι BDA et cod.
 Bodl.; Καλύδοισιν L. Locus situs erat ad *hod. fl. Kalam-
 i* (*Rio de Kalameta* Portugallis) seu *Rumra* seu
Kurmut. Ptolemæo Arabiæ vocatur. Fluvium prope
 Nearchi locum fuisse palmæ quoque ab Arriano me-
 morate produunt. || — 12. ὠρμίζοντο D. || — 15. Καρ-
 βίνη] sic D, quod recepi, quum probabile sit insula
 dictam esse de nomine objaecentis oræ, quæ in omni-
 bus Arriani codicibus Κάρβης vocatur; insule nomen
 Καρβίνη in A et vet. editit.; Καρβίνη BC; Καρβίνη L;
 Κάρμινα Ptolemæus et Steph. Byz. Quod fort. verius esse
 putes velisque apud Nearchum legi Κάρμης et Καρμίνη.
 Nimirum oram istam *Carmin* dictam esse inde suspiceris
 quod fluvius ibi exiens nunc etiam *Kurmut* vocatur, in
 quo Κάρμης latere videtur. Pro Κάρβης lectione afferre
 licet, quod fluvius ille ap. Ptol. vocatur Ἀρβίς vel Ἀραβίς.
 Vix enim dubium est, quin similitudine nominum Κάρ-
 βης et Ἀρβίς seductus Ptolemæus duos hosce fluvios
 confuderit. — Insula *Calami* fluvii ostio objecta ab
 eoque duodecim fere milibus anglicis distans nunc vo-
 catur *Astholac* vel *Sanga-Dip*. Ptolemæus (VI, 20.) e
 regione fluvii ponit, 18° lat. 105° long., Ἀσθόλακ νῆσον
 (sic recte e codd. nonnullis Wilbergus p. 440 scripsit
 pro vulgata : Ἀσθόλακ νῆσος). Idem VI, 8 p. 416. habet
 Κάρμινα insulam, 18°. 102° (sic enim e codd. scri-
 bendum erat pro Κάρμιννα), sicuti Stephanus Byz. :

οὐνομα. (7) Ἐνταῦθα ξένια Νεάρχῳ προσφέρουσιν οἱ κωμήται πρόβατα καὶ ἰχθύας· καὶ τῶν προβάτων τὰ κρέα λέγει ὅτι ἦν ἰχθυώδεα, ὥς τοῖσι τῶν ὀρνίθων τῶν πελαγίων, ὅτι καὶ αὐτὰ ἰχθύων σιτέεται· ποίη γὰρ οὐκ ἐνὶ ἐν τῇ χώρῃ. (8) Ἀλλὰ τῇ ὑπεραίῃ πλώσαντες ἐς σταδίους δικοσίους ὁρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ καὶ κώμῃ ἀπὸ θαλάσσης ἐς σταδίους τριήκοντα ἀπεχούσῃ· ἡ μὲν κώμη Κύσα ἐκαλέετο· Καρβίς δὲ τῇ αἰγιαλῷ οὐνομα ἦν. (9) Ἐνταῦθα πλοίοισιν ἐπιτυγχάνουσι σμικροῖσιν, οἷα ἄλλων εἶναι πλοῖα οὐκ εὐδαιμόνων· αὐτοὺς δὲ οὐ

Nearcho pagi illius incolæ hospitalia munera offerunt oves et pisces. Carnes earum saporem habuisse quasi piscium, sicuti carnes avium marinarum, quum et ipsæ oves piscibus alerentur; gramen enim ea regio non habet. (8) At postridie ducenta stadia emensi ad littus appulerunt, pagumque repererunt triginta stadiis a mari distantem; pago Cysa nomen erat, littori Carbis. (9) Hoc loco parvulæ quædam cymbæ repertæ sunt, quales esse solent piscatorum non opulentorum; pis-

Κάρμινα, νήσος Ἰνδική. Τὸ ἔθνικόν ὤφειλε Καρμινάιος, εὐρηγται δὲ Καρμῖνοι. Hoc nomen quum aperte sit idem cum Arrianeo et fortasse apud Nostrum reponendum, nulla vero exstat insula in eo loco quem Ptolemæus assignat ei, dubium non est, quin ex duobus ejusdem insulæ nominibus duas insulas geographus excuderit. Porro eandem insulam alii vocarunt Σέληρα, alii Νόσαλα vel Νόσορα, siquidem huc pertinet insula quam e regione Balarnorum (Barnorum Arriani) sitam esse dicit Philostratus l. I., ubi hæc leguntur: Προκεῖσθαι δὲ τοῦ χωρίου (sc. τῶν Βαλάρων) νήσον Ἰερὰν, ἣν καλεῖσθαι Σέληρα· καὶ στάδια μὲν ἑκατὸν εἶναι τῷ πορθμῷ, Νηρίδῃ δ' οἰκεῖν ἐν αὐτῇ, δεινὴν δαίμονα· πολλοὺς γὰρ τῶν πλεόντων ἀρπάζειν καὶ μηδὲ ταῖς καυαὶ ξυγχωρεῖν πείσμα ἐκ τῆς νήσου βάλλεσθαι. Vel hinc colligas nostram insulam eandem esse cum illa Solis et Nereidis insula, quam Νόσαλα Arrianus c. 31 (Νόσορα Steph. Byz.) vocat, et Nearchum adiisse fabularumque de ea sparsarum vanitatem demonstrasse narrat (Cf. Strabo p. 726; Plinius l. I. § 97; Mela III, 7; compares etiam Pseudocallisth. II, 38 p. 89. III, 17 p. 121). Jam quum prorsus ab his differant, quæ nostro loco de Carmine insula leguntur non deserta, sed habitata, porro quum fabellam redeoant quæ de navigio repente evanido Arrianus habet (c. 31, 3) : persuasum mihi est totum istud de hac re caput, quod Noster tanquam appendicem suæ de Ichthyophagis narrationi assuit, a genuino Nearchi opere alienum fuisse et ejusdem generis prodere additamentum, cujus specimen aliud supra jam vidimus. Verum in his quoque Arrianum culpa vacare testis est Strabo, qui et ipse eadem in suo Nearchi repperit. Ceterum obijciat aliquis non prorsus consentire cum Arriano de loco insulæ assignando Philostratum. Cui respondeo primum in universo hoc tractu aliam nullam exstare insulam, ad quam Nosala referri queat, tum vero quæ de hodierna *Asthola* recentiores tradunt, prorsus esse accommoda, unde veteres fabulas explices. Audiamus Kempthornium l. I. p. 266 : « Ashtola is a small desolate island, about four or five miles in circumference; situated twelve miles from the coast of Mekran. Its cliffs rise rather abruptly from the sea to the height of about three hundred feet; and it is inaccessible except in one place, which is a sandy beach, about one mile in extent, on the northern side. Great quantities of turtle frequent this island for the purpose of depositing their eggs. Nearchus anchored off it, and called it Carnine. He says also, that he received hospitable entertainment from its inhabi-

tants, their presents being cattle and fish; but not a vestige of any habitation now remains... The Arabs come to this island and kill immense numbers of these turtle, not for the purpose of food, for they never partake of it, considering it as an unclean animal; but they traffic with the shell to China, where it is made into a kind of paste, and then into combs, ornaments etc., in imitation of tortoiseshell. The carcasses of the poor animals are thus strewed about the beach in all directions, causing a stench so great that it was scarcely bearable; in fact, we could smell it some distance off the shore. The only land-animals we could see on the island were rats, and they were swarming; they feed chiefly on the dead turtle. This island was once famous as the rendezvous of the Jowasimee pirates; and here they committed many horrid and savage murders on the crews of the vessels which they captured. The remains of their look-out tower are still visible; it is built on a high cliff very difficult to access, and commands an extensive view to seaward. They man who was looking out having discerned a vessel in the offing made a signal, when instantly the whole squadron of pirates went in chase; and if they unfortunately succeeded in taking her, they towed her to the island; where they plundered her of everything valuable, massacred the crew, and then burnt her: but since the expedition sent against them in 1820 by the governor of Bombay, this savage tribe has almost disappeared. » His adde quæ Vincentus II, p. 299 assert : « Captain Blair writes; « We were warned by the natives at Passence, that it would be dangerous to approach the island of Asthola, as it was enchanted; and that a ship had been turned in a rock. This superstitious story did not deter us; we visited the island, found plenty of excellent turtle, and saw the rock alluded to, which at a distance had the appearance of a ship under sail. The story was probably told to prevent our disturbing the turtle; it has however some affinity to the tale of Nearchus's transport. » || — 3. ἰχθυώδεα] Cf. Philostratus Vit. Apoll. III, 55 : Φασι δὲ καὶ τοῖς ἰχθυοφάγοις ἐντυχεῖν, οἷς πόλιν εἶναι Στόβηρα, διωθέρας δὲ τοῦτους ἐνέφθαι μεγίστων ἰχθύων, καὶ τὰ πρόβατα τάκειν ἰχθυώδεα εἶναι καὶ φαγεῖν ἀτοπα· τοὺς γὰρ ποιμένας βοσκεῖν αὐτὰ τοῖς ἰχθύσιν, ὥσπερ ἐν Καρίᾳ τοῖς σύκοις. Cf. Strabo p. 720 : καὶ τὰ κρέα τῶν θρεμμάτων ἰχθύων προσβάλλει. Piscibus apud Ichthyophagos pecora nutriuntur etiam nunc. || — 3. ὡς] ἴσα de conj. scripsit Dübner; ὥς τὰ Schmiederus præter necessitatem. || — 8. Κύσα] Κίσσα L. Locum accur-

καταλαμβάνουσιν· ἀλλ' ἔφυγον γὰρ καθορμιζομένας
κατιόντες τὰς νέας. Σιτός τε αὐτόθι οὐκ ἔην, καὶ
ὑπολοῖσκει τὴν στρατιὴν ὁ πολλός· ἀλλὰ αἰγας ἐμβα-
λόμενοι ἐς τὰς νέας, οὕτω δὴ ἀπέπλων. (10) Καὶ
περιπλῶσαντες ἀκρην ὑψηλὴν ὅσον πεντήκοντα καὶ
ἐκατὸν σταδίου ἀνέχουσιν ἐς τὸν πόντον, κατὰγονται
ἐν λιμένι ἀκλύστοι· καὶ ὕδωρ αὐτόθι ἦν, καὶ ἀλίεες
ᾤκειον· Μόσαρνα οὖνομα ἦν τῷ λιμένι.

XXVII. Ἐνθὲνδε καὶ ἡγεμὼν τοῦ πλόου λέγει
10 Νέαρχος ὅτι συνέπλωσεν αὐτοῖσιν, Ὑδράκης οὖνομα,
Γαδρόσιος· ὑπέστη δὲ Ὑδράκης καταστήσει αὐτοὺς
μέχρι Καρμανίης. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε οἰκίει χαλεπὰ
ἦν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ὀνομαζόμενα, ἔστε ἐπὶ τὸν κόλπον
τὸν Περσικόν. (2) Ἐκ δὲ Μοσαρνῶν νυκτὸς ἐπάραντες
15 πλῶνους σταδίους ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα ἐς Βά-
λοιμον αἰγιαλὸν· ἐνθεν δὲ ἐς Βάρνα κόμην σταδίους
τετρακοσίους, ἵνα φοινίκες τε πολλοὶ ἐνῆσαν καὶ κήποι·
καὶ ἐν τῷ κήπῳ μύρσιναι ἐπεφύεσαν, καὶ ἄλλα ἄνθη,
ἀπ' ὧν στεφανώματα· τῇσι κόμῃσιν ἐπλέκοντο· ἐν-
20 ταῦθα πρῶτον δένδρεά τε εἶδον ἡμέρα, καὶ ἀνθρώπους
οὐ πάντῃ θηριώδεις ἐποικεύοντες. (3) Ἐνθὲνδε ἐς διη-
κοσίους σταδίους περιπλῶσαντες καταίρουσιν ἐς Δευ-
δρόβωσα, καὶ αἱ νέες ἐπ' ἀγκυρῆν ἐσάλευσαν. (4) Ἐν-

catores ipsos non repperunt; fugerant enim simul-
ac naves appellentes viderant. Frumentum ibi nullum
erat, et jam deficere exercitum coepit annonae copia.
Igitur capris in naves abductis recesserunt. (10) Inde
promontorium quoddam altum ad centum quinquag-
inta stadia in mare porrectum circumvecti in portum
a procellis tutum venerunt. Ibi et aqua erat, et
piscatores habitabant: Mosarna portui nomen erat.

XXVII. Hinc scribit Nearchus ducem navigationis,
Hydracem nomine, Gadrosium, una cum ipsis na-
vigasse: pollicitumque esse se illos usque ad Carma-
niam deducturum. Omnis abhinc ad sinum Persicum
tractus non amplius difficilis navigatu erat: sed multo
priori celebrior. (2) Mota deinde noctu ex Mosarnis
classe, septingenta quinquaginta stadia emensi ad Ba-
lolum littus delati sunt: atque inde in Barna vicum,
stadiis abinde quadringentis, in quo frequentes palme
erant, et hortus. In horto myrti nascebantur, varique
flores, e quibus corollas texebant comae imponendas.
Hoc primum in loco arbores cultas hominesque non
omnino feroces repperunt. (3) Inde ducenta stadia pro-
vecti ad Dendrobosam appulerunt; naves ibi in salo sub-
stiterunt. (4) Hinc sub mediam noctem solventes in

tius non definiendus. || — 1. καθορμιζομένους A. || —
2. κατιόντες sic codd.: ἰδόντες editt. ante Schm. ||
— 3. ἐμβαλλόμενοι AB et vgo. || — 5. ἀκρην i. e.
Djebel Zarraim, cuius extremitas nunc vocatur *Cap
Passence*, ab oppido *Passence*. *Zaraim* montis nomen
superest etiam in fluvio *Zorambo*, quem Ptolemæus ab
occasu Musarnorum et Bodarorum ponit, quum ex
Nostro locorum serie ab ortu potius promontorii po-
nendus fuisse videatur, ubi nunc est *Suduk* fluvius. ||
— 8. Μόσαρνα] ABD, Μώσαρνα C; mox codices
praebent Mosarnῶν. Dein οὖνομα om. CD. Apud Pto-
lemæum VI, 8 et Marcianum p. 41 locus vocatur Μού-
σαρνα, qui secundum Ptolemæum ad 900 stadia, sec.
Marcianum 1300 stadia distat ab *Kalami* fluvio. In
Nostro distantia a Cysa non notatur, quum satis magna
sit, contra in sqq. a Mosarna ad Cophantem distantiae
notantur adeo exaggeratae, ut ab omni ratione rece-
dant. Secundum Arrianum Mosarna sita erant ab oc-
casu promontorii, siquidem περιπλῶσαι, non παραπλῶ-
σαι id Nearchus dicitur. Nullus tamen ibi portus nunc
notus est; contra vero a borea promontorii *Passence*
locus est, qui nunca mercatoribus frequentatur. Vereor
cum Gosselino ne quid in Arriani narratione turba-
tum sit. Errorem Kemphornii qui Mosarna hod.
Guadel esse putat, verbo memorasse sufficit.

XVII, 10. Ὑδράκης] Idem fere nomen tanquam
fluvii Carmaniae occurrit apud Marcianum l. I. et Am-
mianum XXIII, 6, 48, ubi Hydriaces (Caudriaces sec.
Ptol.) fluv. memoratur. || — 11. Γαδρόσιος LD. || —
12. τὰ δὲ.. χαλεπὰ A. || — 14. νυκτὸς] « Propter
ventum noctu a terra spirantem discedere poterant a
litore; propter boream in alto spirantem et tempesta-
tem serenam noctu præter litora sed paullo longius
quam hucusque consuevi erant, sine periculo navigare

poterant, audaciores forte, quod ducem habebant re-
gionis peritum. » Ex Vincento SCHMIEDER. || — 15. Βά-
λων] ἐς Βάλαμον D et cod. Bodl.; Βάλαμον codd.
Blancardi. Nomen aliunde non notum. Distantie mi-
rum in modum exaggerantur. Nam a Musarna ad Co-
phantem numerantur stadia 1750, quum a *Ras Pas-
sence* usque ad *Ras Koppa* vix 500 sint stadia, pro
quibus apud Arrianum, qui fere in duplum augere
numeros solet, non ultra 1000 stadia expectaveris.
Quare distantia quae est a Cysa ad Mosarna in antece-
d. ommissa, in his numeris, nescio quomodo errore, compre-
hensa esse videtur. || — 16. Βάρνα] Idem locus
Ptolemæo et Marciano est Βάδαρα vel Βόδαρα, secund.
Ptol. ad 125 stadia, sec. Marc. 300 stadia a Mosarnis
distans. Idem Βάδαρα vocatur ap. Philostratum Vit.
Apoll. III, 56, ubi eadem fere leguntur quae Arrianus
habet: Παραπλεύσαι φασὶ καὶ Βαδάροις (Βαδάρους?)
ἐμπόριον εἶναι τὰ Βάδαρα μεστὸν μυρρινῶν τε καὶ φοινί-
κων, καὶ δάφνας ἐν αὐτῇ ἰδεῖν καὶ πηγαίς διαρρεσθαι τὸ
χωρὶον· κῆποι δ' ὅποσοι τρωτικοὶ καὶ ὅποσοι ἀνθρώπων κῆποι·
βρύειν αὐτὸ καὶ λιμένας μεστὸς γαλιήνης ἐν αὐτῇ εἶναι.
Situs locus fuerit ad hod. *Ras Chemaul Bunder*. || —
19. τῇσι κόμῃσι] τῇσι κόμῃσι L; τῇσι κομῃτήσι D;
τοῖσι κομῃτήσι ABC; em. Schmiederus, addens: « Mos
coronandi Græcis maxime solennis erat, et credo,
quum post tot miseras primam regionem cultiorem
et flores et myrtum conspicerent, præ gaudio eos
coronas sibi fecisse. Simillimum exemplum vide in
Exped. V, 2, 8. Narrat ibi Arrianus, τοὺς Μακεδόνες
apud Νύσας ἡρώδης τὸν κιστὸν ἰδόντας, οἷα δὴ διὰ μα-
κροῦ θρόνους, ... στεφάνους σπουδῇ ἀπ' αὐτοῦ ποιεῖσθαι,
ὥς καὶ στεφανώσασθαι εἶχον etc. » || — 22. Δευδρόβω-
σα] sic ABCD et cod. Bodl.; Δενδρόβωσα editt. Ap.
Ptolemæum memoratur locus Δρανοβίλλα (Δράνη

θένδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες ἐς Κώφαντα λιμένα ἀπίκοντο, τετρακοσίους μάλιστα σταδίους διεκπλώσαντες· (6) ἐνταῦθα ἀλίεις τε ὄψεον, καὶ πλοῖα αὐτοῖσιν ἦν σμικρὰ καὶ πονηρά· καὶ τῇσι κώπησιν οὐ κατὰ σκαλὸν μὲν ἤρσαν, ὡς δ' Ἑλλήνων νόμος, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ποταμῷ τὸ ὕδωρ ἐπιβάλλοντες ἔνθεν καὶ ἔνθεν, κατὰ περ οἱ σκάπτοντες τὴν γῆν· ὕδωρ δὲ πολλόν τε ἦν ἐν τῷ λιμένι καὶ καθαρόν. (6) Περὶ δὲ πρώτην φυλακὴν ἄραντες καταίρουσιν ἐς Κίτιζα, ἐς ὀκτακοσίους σταδίους διεκπλώσαντες· ἵνα αἰγιαλὸς τε ἔρημος ἦν καὶ ῥηχίη. Αὐτοὶ ὦν ἐπ' ἀγκυρέων ὄριμον, κατὰ νέα τε ἐδειπνοοῖοντο. (7) Ἐνθὲν διεκπλώσαντες σταδίους πεντακοσίους ἀπίκοντο ἐς τινα πόλιν σμικρὴν, οἰκομένην ἐπὶ γηλόφου οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ. (8) Καὶ Νεάρχος ἐπιφρασθεὶς ὅτι σπείρεσθαι τὴν χώραν εἰκός, λέγει πρὸς Ἀρχίην (ὃς ἦν Ἀναξιδότου μὲν παῖς, Πελλαῖος, συνέπλωε δὲ Νεάρχῳ, τῶν ἐν αἰνῇ ἐὼν Μακεδόνων) πρὸς τοῦτον λέγει, ὅτι καταληπτέον σφίσι εἴη τὸ χωρίον· (9) ἐκόντας τε γὰρ οὐκ ἂν οἴεσθαι δοῦναι τῇ στρατιῇ σιτία, βίη τε οὐκ οἶδν τε εἶναι ἐξαίρεειν, πολιορκίης δὲ καὶ τριβῆς δεήσει· σφᾶς δὲ ἐπιλελοιπέναι τὰ σιτία· ὅτι δὲ ἡ γῆ σιτοφόρος, τῇ καλᾷ τεκμηριῶσθαι, ἦντινα οὐ πόρρω τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεώρων βαθύν. (10) Ταῦτα ἐπεὶ σφίσι ἐδόκει, τὰς μὲν ἄλλας νέας κελεύει παραρτέσθαι ὡς ἐς πλόον· καὶ ὁ Ἀρχίης αὐτῷ ἐξήρτυε τὰ ἐς τὸν πλόον· αὐτὸς δὲ ὑπολειφθεὶς μετὰ μίτης νεὸς ἐπὶ θέαν δῆθεν τῆς πόλεως ἦει.

XXVIII. Προσάγοντι δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ τεύχεα φι-

βόλα, Δεράνη κόμη, Μοδερανίβηλα var. lect.), qui in Marciani (p. 39) codice scribitur Δερανόβηλα. Hunc probabiliter statuunt ab eo quem Arrianus habet non esse diversum, sed non suo loco poni; scilicet Ptolemæus locum ponit ab occasu Cophantis, decima unius gradus parte sive 100 stadiis (250 stadiis sec. Marcian.) ab eo distans, dum Dendrobosa orientem versus 200 stadiis a Cophante remota sint. Vetus nomen in hodierno Daram superesse videtur. « I imagine *Deren*, the constituent part of the name, is still preserved in the *Daram* or *Duram* of Lieutenant Porter, who places this as a high land on an part of the coast between Cape Passense and Guadel, in a situation which would correspond with *Deren-obosa*; and *Muddy* peak would agree with the other names of Arrian, if they had been inserted in Commodore Robinson's chart. » VINCENT p. 252. — 1. Κώφαντα.] Κώφας portus vocatur etiam ap. Marcianum. In Ptolemæo VI, 8 p. 414 omnium codicum consensu, ut videtur, legitur : Κωφάντα λιμὴν. Vetus nomen habes in hodierno *Ras Koppah*. Num sit ibi portus, nescio. Exstat portus commodus in sinu *Guadel* oppidi prope magnum istud promontorium, quod Alambater Ptolemæus dicit, et medium fere ponit inter Cophantem et Cyiza. — 3. πλοῖα.. πονηρά τελ.] Kemphornius I. l. p. 273 postquam Neoptana Nearchi locum in sinu Persico memorarat, addit hæc : Nearchus describes the fishermen as making use of small slight boats, and rowing, not with oars over the side according to the

Cophantem portum pervenerunt, quadringenta circiter stadia emensi. (5) Hic et piscatores degebant, parvisque et vilibus navigiis utebantur, et remis non per scalmos dispositis, ut Græcorum mos est, remigabant, sed hinc atque hinc, sicut in flumine, aquam undè injicientes, sicut qui terram fodiunt. In hoc portu aquam et multam et puram invenerunt. (6) Inde ad primam noctis vigiliam solventes ad Cyiza pervenerunt, octingenta stadia emensi : quumque litus desertum ac æstuosum esset, jactis in salo ancoris substituerunt, atque in navibus corpora curarunt. (7) Inde provecti ad quingenta stadia, in parvum quoddam oppidum venerunt, in colle non procul a littore situm. (8) Nearchus verisimile ratus eam regionem cultam esse, Archiæ Anaxidoti filio, Pellæo, qui inter Macedones celebris cum Nearchō navigabat, dixit videri sibi oppidum occupandum esse (9) Oppidanos enim sua sponte frumenta exercitui daturus se non putare, vi autem capi non posse, sed diuturna obsidione opus fore, se vero jam frumentis destitui. Frugiferam autem regionem esse inde colligi, quod densos culmos non procul a littore viderent. (10) Quum itaque id consilium eis probaretur, reliquas quidem naves veluti ad navigationem instrui jubet, et Archiæ ejus rei negotio dato ipse cum una nave ad speculandum oppidum processit.

XXVIII. Quumque ad muros appelleret, amice op-

Grecian manner, but with paddles which they thrust into the water as diggers do their spades. The natives use the same kind of boat to this day; it is a canoe made of several small planks nailed or sewn together in a rude manner with cord made from the bark of date-trees, and called *Kair*, the whole being then smeared over with dammer or pitch. » — 4. κατὰ τὰς καλὸν D. — 5. ὁ om. D. — ὥσπερ ποταμῷ BCD. 9. Κίτιζα.] Apud Ptolemæum et Marcianum τὰ Κίτιζα λιμὴν, ab Alambatere prom. (*Ras Guadel*) distans occasum versus stadiis 400, ubi nunc notatur *Ras Ghunse*, in quo Κίτιζα nomen agnoscis. — 11. τε δεῖπνον ἐποίησαν L. — 13. πόλιν σμικρὴν] urbem hanc anonymam non memorant Ptolemæus et Marcianus. Non longe ab ea fuisse debet promontorium Βάγεια, ad quod, capta urbe, classis Nearchi in ancoris substitit. Idem prom. habent Ptolemæus et Marcianus, quorum hic 250 stadia id abesse dicit a Cyizis. Proxime apud illos sequitur Caudryaces (Ptol.) seu Hydriaces (Marc. et Ammian. XXIII, 6) fluvius, qui quum nonnisi ad unum ex duobus fluviis sinus *Guttur* sive *Gwuttur* (*baie de Gwuttur*) referri possit, sequitur Bagia prom. ab oriente fluvii situm fuisse, ideoque pertinere ad orientalem istius sinus extremitatem, montium jugo distinctam. Vincentus ad oppositum sinus latus urbem transposuit. — 16. παῖς om. B. — 27. ἦει] sic codd. nostri; ἦ vgo ante Schmiederum.

XXVIII, 28. αὐτῷ φίλως πρὸς τὰ τεύχεα ξένια BC. ||

λίους ξείνεια ἔφερον ἐκ τῆς πόλεως θύννους τε ἐν κριβά-
 νοιςιν ὀπτούς (οὗτοι γὰρ ἔσχατοι τῶν Ἰχθυοφάγων οἰ-
 κέοντες πρῶτοι αὐτοῖσιν ὠφίθησαν οὐκ ὠμοραχέοντες)
 καὶ πέμματα ὀλίγα καὶ βαλάνους τῶν φοινίκων.
 5 (2) Ὁ δὲ ταῦτα μὲν ἀσμένως δέκεσθαι ἔφη, ἐθέλειν δὲ
 θεήσασθαι τὴν πόλιν· οἱ δὲ εἶων παρελθεῖν. (3) Ὡς
 δὲ εἰσω πυλῶν παρήλθε, δύο μὲν τῶν τοιοτέων κατέ-
 χειν κελεύει τὴν πολὺδα, αὐτὸς δὲ μετὰ δύο ἄλλων καὶ
 τοῦ ἑρμηνέως ἐπὶ τὸ τεῖχος τὸ ταύτη ἀνελθὼν ἐσήμηνε
 10 τοῖσιν ἀμφὶ τὸν Ἀρχίην ὅπως συνέκειτο, τὸν μὲν ὦν
 σημήναι, τὸν δὲ συμβαλόντα ποιεῖν τὸ τεταγμένον.
 (4) Ἰδόντες δὲ τὸ σημήνιον οἱ Μακεδόνες ἐπὶ κελλόν τε
 κατὰ τάχος τὰς νέας καὶ ἐξεπήδων σπουδῇ ἐς τὴν θά-
 λασσαν· οἱ δὲ βάρβαροι ἐκπλαγέντες τοῖσι γινομένοις
 15 ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔθρον· (5) ὁ δὲ ἑρμηνεύς ὁ σὺν Νεάρχῳ ἐκ-
 ρυσσε σίτον διδόναι τῇ στρατιῇ, εἰ σὴν ἐθελούσιν ἔχειν
 τὴν πόλιν· οἱ δὲ ἡρνέοντο εἶναι σφίσι, καὶ ἅμα προσέ-
 βαλον τῷ τείχεϊ· ἀλλὰ ἀνέστελλον αὐτοὺς οἱ τοῖδοι οἱ
 ἀμφὶ τὸν Νεάρχον, ἔξ ὑπερδείλιου τοξεύοντες. (6) Ὡς
 20 δὲ ἔμαθον ἑχομένην τε ἤδη καὶ ὅσον οὕτω ἀνδραποδι-
 σθησομένην σφίσι τὴν πόλιν, τότε δὲ δὴ ἐθέοντο τοῦ
 Νεάρχου, τὸν μὲν σίτον ὅσπερ ἦν αὐτοῖσι λαθόντα
 ἀπάγειν, τὴν πόλιν δὲ μὴ διαφθεῖραι. (7) Νεάρχος
 δὲ τὸν μὲν Ἀρχίην κελεύει καταλαβεῖν τὰς πύλας καὶ
 25 τὸ κατ' αὐτὰς τεῖχος· αὐτὸς δὲ συμπέμπει τοὺς κατοφο-
 μένους τὸν σίτον, εἰ ἀδόλους δεικνύοντες. (8) Οἱ δὲ τὸ
 μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων τῶν ὀπτιῶν ἀληγεσμένον ἄλευρον
 πολλὸν ἐδείκνυσαν, πυρούς δὲ καὶ κριθὰς ὀλίγας· καὶ
 γὰρ καὶ ἐτύγγανον σίτῳ μὲν τῷ ἀπὸ τῶν ἰχθύων,
 30 τοῖσι δὲ ἄρτοις ὅσα ὄψω διαχρεόμενοι. (9) Ὡς δὲ τὰ
 ἔόντα ἐπεδείκνυσαν, οὕτω δὴ ἐκ τῶν παρόντων ἐπιστι-
 τισάμενοι ἀνήγοντο, καὶ ὀρμίζονται πρὸς ἄκρην, ἥν-
 τινα οἱ ἐπιχωριοὶ ἱρὴν ἡλίου ἦγον οὐνομα τῇ ἄκρῃ
 Βάγεια.
 35 XXIX. Ἐνθὲνδε ἀμφὶ μέσας νύκτας ἄραντες διεκ-
 πλώουσιν σταδίους ἑς χιλίους ἐς Τάλμενα λιμένα εὐορ-
 μον· ἐνθὲνδε ἐς Κανασίδα πόλιν ἐρμήνην σταδίους ἐς
 τετρακοσίους, ἵνα τινὲ φράται ὀρυκτῶ ἐπιτυγγάνουσι,
 καὶ φοινίκας ἄγριοι ἐπεφύκεσαν· τούτων τοὺς ἐγκεφά-
 40 λους κόπτοντες ἐσιτέοντο· (2) σίτος γὰρ ἐπιτελοῖται τὴν

pidani hospitalitatis ipsi dona, thynnos numirum in
 clibanis tostos (hi enim extremi Ichthyophagorum
 primi visi sunt, qui crudis piscibus non vescerentur)
 atque placentulas paucas et palmarum caricas affere-
 bant. (2) Quae quidem Nearchus se libenter accipere
 dixit, cupere vero urbem visere: quod quum illi non
 recusarent, ipse vero jam portas ingressus esset, duos
 sagittarios ut occupatam tenerent portulam, jussit.
 Ipse cum aliis duobus et interprete in murum qui ab
 ea parte erat, conscendens Archiae signum dat, quem-
 admodum inter eos convenerat: et simulac hic quidem
 signum ederet, ille statim intellecta re id quod statutum
 erat fecit. (4) Macedones vero conspecto signo con-
 stim naves applicant, summaque celeritate in mare pro-
 siliant. Barbari hisce rebus perculsi ad arma confu-
 giunt. (5) Interpres vero, qui Nearcho aderat, pro-
 clamabat, ut frumentum exercitui darent, si salvam
 urbem vellent. Negabant illi primo sibi frumentum
 esse, simulque in murum impetum faciebant. At a
 sagittariis, qui Nearcho aderant, telis ex edito loco in
 eos missis facile repulsi sunt. (6) Postquam vero
 captam jam esse urbem senserunt, ac directioni
 proximam, tum demum Nearcho supplices facti, ut
 frumento quod in urbe esset accepto discedat oppido-
 que parcat, orant. (7) Nearchus Archiam portas et
 murum circa eas occupare jubet: ipse alios per urbem
 una cum incolis mittit qui explorarent, an citra fraudem
 quicquid frumenti haberent ostenderent. (8) Atque
 illi quidem multam farinam ex tostis piscibus molitam
 ostenderunt, frumenti vero atque hordei parum;
 siquidem farina piscium pro frumento, panibus vero
 pro opsonio utebantur. (9) Postquam vero quae habe-
 bant ostenderunt, parato hinc commeatu solventes ad
 promontorium appellant, quod indigenae Soli sacram
 opinabantur. Nomen ei erat Bagia.

XXIX. Inde sub mediam noctem solvantes mille
 stadia emensi in Talmena tutum a ventis portum ve-
 nerunt. Hinc in Canasida urbem desertam quadrin-
 gentis stadiis inde distantem; ubi puteum quandam
 effossum repperunt, cui palmae agrestes adnatae erant;
 harum capita praecisa ederunt: (2) jam enim frumen-

— 3. πρῶτοι] πρώτοιι codd.; em. Raphael. || —
 5. δέεσθαι D. || 10. ὦν om. ABCD. || — 13. ἐξεπιή-
 δων A. || — 15. ὁ σὺν N. om. A. || — 16. εἰ σὴν]
 εἰσω 2v BCD. Dein ἐθελῶσιν vgo; ἐθελων D. em. Dü-
 bner. || — 17. προσέβαλλον A. || — 20. ἀνδραποδισ-
 μένην L. || — 21. τότε δὲ ἤδη cod. Bodley. || —
 23. διαφθεῖραι L. || — 28. καὶ γὰρ ἐτύγγανον C. || —
 29. Post v. ἰχθύων C ex antec. repetit: τῶν ὀπτιῶν
 ἀληγεσμένον ἄλευρον; dein pro τοῖσιν ἄρτοιςιν habet
 ἐπολιον ἄρτ.

XXIX, 36. Τάλμενα] Nomen aliunde non notum.
 Mensuræ ratione ducimur in Choubar-Baie, ubi nunc
 Choubar, Tiz et Purug oppida, ex quibus Tiz vel Taiz,
 ex Arabum scriptoribus bene notum nunc ruinis ja-
 cens (v. Kempthornius l. l. p. 271), jam inmemorat

Ptolemæus, Τίσα (al. Τήσα) vocans, situm tamen pa-
 rum accurate exhibens. Eundem vel proximum locum
 a Nearcho Talmena dici recte censet, opinor, Gos-
 selinus III, p. 148. Prope Tiz exit Gaene fluvius vel
 Khor Neam. Num forte pro Τάλμενα leg. Ἰάλμενα?
 || — 37. Κανασίδα] nomen aliunde non notum;
 Vincenti lusus etymologicum missum facio. Situs
 locus desertus fuerit ad maris recessum, quem ef-
 ficiunt Ras Fuzem et Ras Gadem. || — ἐς ante tetr.
 om. C. || — 39. ἀκεφάλους D. Ἐγκέφαλος sæpe dicitur
 palmae cacumen. V. Stephan. Thes. s. v. Cf. Strabo
 p. 722 de Alexandri militibus in Gedrosia: ἀπὸ δὲ τῶν
 φοινίκων ἦν ἡ σιωτήρια, τοῦ τε καρποῦ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου.
 Curtius vero IX, 10: famem sentire cuperunt, radi-
 ces palmarum, namque sola ea arbor gignitur, ubique

στρατιήν· καὶ κακῶς ἤδη ὑπὸ λιμοῦ ἔχοντες ἔπλων τήν τε ἡμέρην καὶ τήν νύκτα, καὶ δρμίζονται πρὸς αἰγιαλῷ ἐρήμῳ. (3) Νέαρχος δὲ καταδεῖσας μὲν ἄρα ἐς τὴν γῆν ἐκβάνας ἀπολείπειν τὰς νέας ὑπὸ ἀθυμίας, ἐπὶ τῷδε μετεώρους ἔσχε τὰς νέας ἐπ' ἀγκυρέων. (4) Ἐνθὲνδε ἀναχθέντες ἐς Κανάτην δρμίζονται, σταδίου ὡς ἑπτακοσίου καὶ πεντήκοντα διεκπλώσαντες. Ἔστι δὲ καὶ αἰγιαλὸς ἐν αὐτῇ καὶ διώρυχες βραχεαί. (5) Ἐνθὲνδε σταδίου ὀκτακοσίου διεκπλώσαντες ἐν Ταοσίην δρμίζονται· κῶμαι δὲ σμικραὶ καὶ πονηραὶ ἐπῆσαν· καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι ἐκλείπουσιν τὰ οἰκήζια, αὐτοὶ δὲ σίτῳ τινὶ ὀλίγῳ ἐπιτυγχάνουσι, καὶ βαλάνοισιν ἐκ φοινίκων· καὶ καμήλους ἐπὶ τὰ θσαι ἐγκατελείφθησαν κατακόφαντες, ἀπὸ τούτων τὰ χρέα ἐστίοντο. (6) Ὑπὸ δὲ τὴν ἔω ἀναχθέντες σταδίου τριχοσίου πλώσουσι, καὶ κατορμίζονται ἐς Δαγάσειρα· ἔθνα νομάδες τινὲς ἄνθρωποι ὄκειον. (7) Ἐνθὲνδε ἄραντες τήν τε νύκτα καὶ τὴν ἡμέρην οὐδὲν τι ἐλινύοντες ἔπλων· ἀλλὰ διελθόντες γὰρ σταδίου χιλίου τε καὶ ἑκατὸν ἐξέπλωσαν τὸ ἔθνος τῶν Ἰχθυοφάγων, πολλὰ κακὰ ταύτῃ παθόντες ἀπορίῃ τῶν ἀναγκαιῶν. (8) Ὁρμίζονται δὲ οὐ πρὸς τῇ γῇ· ῥηχὴν γὰρ ἦν ἐπὶ πολλὸν ἀνέχουσα, ἀλλὰ μετέωροι ἐπ' ἀγκυρέων. Μῆκος τοῦ παράπλου τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς χώρας ὀλίγῳ πλεῦνες στάδιοι μύριοι. (9) Οὗτοι δὲ οἱ

tum exercitui deerat. Urgente itaque fame totum illum diem et noctem navigarunt, et ad littus desertum appelluntur. (3) Nearchus veritus ne si in terram descenderent, prae desperatione naves desererent, eam ob rem in salo ancoras jaci jubet. (4) Inde solventes in Canaten venerunt, stadia septingenta quinquaginta emensi. Est ibi et littus vadosum et fossae exiguae. (5) Inde digressi octingentis stadiis confectis ad Taos appulerunt. Ad littus pagi quidam erant exigui atque inopes. Incolae domos suas deseruerant. Pauculum ibi frumenti et caricarum ex palmis nacti sunt. Camelis septem qui relictis fuerant casis, carnes eorum vorarunt. (6) Sub lucem repetita navigatione, stadia trecenta emensi in Dagasira pervenerunt; quem locum quidam vagi homines incolebant. (7) Inde solventes integram noctem et diem nulla interposita mora navigarunt, stadiisque mille centum peractis fines Ichthyophagorum enavigarunt, magna rerum necessarium penuria pressi. (8) Neque vero ad terram appulerunt, erant enim longo spatio aestus, sed jactis in salo ancoris substitunt. Longitudo orae Ichthyophagorum hac navigatione praetervecta est paullo plus stadiorum decem millium. (9) Ichthyophagi vero hi piscibus

rimantes. Cf. Xenophon. Anab. III, 16. Plinius XIII, 9. « The ἐγκέφαλος, as Mr. Iones informs me, is the tender head of the date tree, commonly called by the Europeans residing at Bussora, the date tree cabbage, which is, and is considered as a delicacy both by them and by the natives. Boiled, he adds, it is much like a fine sweet cabbage; pickled, it is admirable. » VINCENT p. 268. — ἀπολείπει A. — 4. ἐκβάνας om. B. — 4. ἀπολείπει D. — 6. ὁρμίζοντο (sic) D. — Κανάτην γ' ubi nunc Kungun prope Ras Kalat, ad Buntz fl. Fort. leg. Κανάτην. In antecedentibus quum unius diei noctisque navigatio nullo stadiorum numero definita sit, supplenda videtur 700 vel 800 stadia. Ptolemæus Κανάτην non commemorat; post Tisa apud eum sequitur Samydaces fl. (hod. Sirvo s. Tank); deinde longe ab eo dissita Samydace urbs (circa hod. Kaley); tum locus Μάγδα (a vulgo) vel Μασίς vel Μασίλ, pro quo habes in Marciani codice Πάσιδα; in quo litera π haud dubie recte se habet, maleque ab edit. mutatur, quandoquidem urbi hodiernæ Pagistan, quæ proximè sequitur post Kaley, respondet. Urbem Pagistan excipit Kungun ad fluv. Buntz, quæ apud Marcianum et Ptolemæum Ῥόγανα vel Ἰόγανα scribitur. Inde non longe abest Ras Kalat. — 8. ἐνθὲνδε δὲ σταδ. L. — 9. διεκπλώσαντες] BC; πλώσαντες DA et vgo. — 9. Ταοσί] sic ABCD; Tajos etiam Facius vertit.; ἐν Τροσί L. et vulgo. Nomen regionis ignotum, nisi quod Dfagin locus mediterraneus supra prom. Mucksia simile ubi sonat. Tajorum vici quos N. adiit, fuisse debent ubi nunc exit Sudich fluvius, cui Sudich opp. adjacet. Ptolemæus ibi ponit Κόμματα vel Νόμματα, Marcianus Ὅμματα locum (cf. not. ad. Anonym. Peripl. m. Erythr. p. 285). — 14. ἐπὶ

τούτων A. — 16. Δαγάσειρα] Δαγάσωρα D. Dagasira apud Ptolemæum est Ἰγρίς πόλις; ap. Marcian. Ἰγρίσα; hodie Girishk. — 19. σταδίου 1100] Hæc pertinet usque ad prom. Jask, quod etiam c. 32, 2 vocatur ῥηχὴν παρατεταμένη ἐς τὰ πέλαγος τρηχέα, inde a quo boream versus paullatim flecti navigatio cœpit. — 24. πλεῦνες στάδιοι μύριοι] sic ed. Vulcanius; πλεῦνες (πλέονες C.) σταδίου μύριοι ADC, nisi quod in C superscriptum est στάδιοι; πλέον σταδίου μύριοι B. Accusativus σταδίου natus videtur ex vitiosa scriptura πλέον ἐς. Dübner conj. πλεῦνες στάδιοι καὶ μύριοι. E singulis numeris colliguntur stadia 9000; desiderantur igitur stadia mille et paullo amplius, tribuenda itineri a Cysis ad Mosarna (400?), et diei noctisque navigationi (700?), quam c. 29, 2 accuratius definire Arrianus omisit. Probabiliter ad Ichthyophagorum oram referenda sunt quæ de Carmania ex Nearcho refert Plinius VI, 23 § 97: Carmaniae oram patere 1250 mill. pass. (= 10,000 stad.) Nearchus scribit. Fuerunt sane qui Carmaniae nomine majorem partem orae Ichthyophagorum comprehenderent (ut auctores Plinii l. l. § 95 et Ptolemæus qui Carmaniae orae circa 10000 stadia tribuit): verum hos si secutus esset Plinius l. l., initium Carmaniae ad fauces sinus Persici ponere non potuit aut posuit inepte. Idem Plinius e Juba refert § 97: Deinde Ichthyophagi tam longo tractu ut XXX (sic codd. Silligii) dierum spatio praeternavigaverint, in quibus pro XXX scribendum videtur XX, ut fecerunt Dalecampius ceterique editores ante Silligium. Certe ex Arriano XX dierum navigationem ratione idonea collegit Vincentus. Strabo p. 720 de longitudine orae Ichthyophagorum a Nearcho satis longe recedit; nam pro 10000 nonnisi 7300 stadia

Ἰχθυοφάγοι σιτέονται, κατότι περ καὶ κληίζονται, ἰχθύας· ὀλίγοι μὲν αὐτῶν ἀλιεύοντες τοὺς ἰχθύας· ὀλίγοις γὰρ καὶ πλοῖα ἐπὶ τῷδε πεποιήται καὶ τέχνη ἐξεύρεται ἐπὶ τῇ θήρῃ τῶν ἰχθύων, τὸ πολλὸν δὲ ἡ ἀνάγκη αὐτοῖσι παρέχει. (10) Οἱ δὲ καὶ δίκτυα ἐπὶ τῷδε πεποιήται, μέγεθος καὶ ἐς δύο σταδίους τὰ πολλὰ αὐτῶν· πλέκουσιν δὲ αὐτὰ ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν φοινίκων, στρέφοντες τὸν φλοῖον ὥσπερ λίνον· (11) ἐπεὶ δὲ ἡ θάλασσα ὑπονοστήσῃ, καὶ γῇ ὑπολειπθῇ, ἵνα μὲν ξηρὴ ἡ γῆ ὑπολείπεται, ἐρήμῃ τὸ πολλόν ἐστιν ἰχθύων· ἐνθα δὲ βαθεῖα ἐστίν, ὑπολείπεται ἱ τοῦ ὕδατος, καὶ ἐν τῷδε κάρτα πολλοὶ ἰχθύες, οἱ μὲν πολλοὶ μικροὶ αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ μέζονες· τούτοις περιβάλλοντες τὰ δίκτυα αἰρέουσι. (12) Σιτέονται δὲ ὁμοῦς μὲν, ὅπως ἀνεύρουσιν ἐκ τοῦ ὕδατος, τοὺς ἀπαλωτάτους αὐτῶν· τοὺς δὲ μέζοντας τε καὶ σκληροτέρους ὑπὸ ἡλίῳ αὐαίνοντες, εὖτ' ἂν ἀφαικνωθῶσι, καταλοῦντες ἄλεια ἀπ' αὐτῶν ποιεῖνται καὶ ἄρτους· οἱ δὲ μέζας ἐκ τούτων τῶν ἀλειῶν πέσσουσι. (13) Καὶ τὰ βοσκήματα αὐτοῖσι τοὺς ἰχθύας ξηρὸς σιτέονται· ἡ γὰρ χώρα ἐρημος λειμῶνων, οὐδὲ ποῖνν ἔχει. (14) Θηρεύουσι δὲ καὶ καράδους πολλαχῇ καὶ ὅσπερ καὶ τὰ κογγύλια· ἄλλες δὲ αὐτόματοι γίνονται ἐν τῇ χώρῃ· ** ἀπὸ τούτων ἔλαιον ποιεῖουσιν. (15) Οἱ μὲν δὲ αὐτῶν ἐρήμους τόπους οἰκέουσιν, ἀδεν-δρὸν τε τὴν χώραν καὶ ἄσπορον καρπῶν ἡμέρων, τούτοις ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἡ πᾶσα δαίτα πεποιήται· ὀλίγοι δὲ αὐτῶν σπεύρουσιν ὅσον τῆς χώρας, καὶ τούτῳ κατὰπερ ὅψω χρέονται πρὸς τοὺς ἰχθύας· ὁ γὰρ σῖτος αὐτοῖσιν εἰσὶν ἰχθύες. (16) Οἰκία δὲ πεποῖνται οἱ μὲν εὐδαιμονέστατοι αὐτῶν, ὅσα κήτεα ἐκβάλλει ἡ θάλασσα, τούτων τὰ ὁστέα ἐπιλεγόμενοι, καὶ τούτοιςιν ἀντὶ ξύλων χρεόμενοι· καὶ θύρας τὰ ὁστέα ὅσα πλατέα αὐτῶν ἄλσασται ἀπὸ τούτων ποιεῖνται· τοῖσι δὲ πολλοῖσι καὶ πενεστέροιςιν ἀπὸ τῶν ἀκανθέων τῶν ἰχθύων τὰ οἰκία ποίεσται.

XXX. Κήτεα δὲ μεγάλα ἐν τῇ ἕξω θαλάσῃ βόσκειται, καὶ ἰχθύες πολλῶν μέζονες ἢ ἐν τῇδε τῇ εἰσῷ (2) καὶ λέγει Νεάρχος, ὅσοτε ἀπὸ Κυζῶν παρέπλων,

habet, ita sc. ut 10000 (vel 10200) sint ab Indo usque ad Carmaniam (uti dicit p. 724); ab Indo autem usque ad Persidem 13900, adeo ut ora maritima Arrianæ nonnisi paullulum brevior sit latere Arrianæ boreali, quod (resectis 1500 stadiis a traditis viarum mensuris) *linea recta* est stadiorum 14000. Hæc Strabo ex Eratosthene, qui ista 7300 stadia pro 10000 Nearchi posuit procul dubio sensa *lineæ rectæ*, neglectis sinuum ambagibus (Aliter Gosselinus III, p. 51). Novit tamen Strabo p. 724 etiam eam rationem, secundum quam ab Indo usque ad Persidem 16000 stad. (16300 st. ap. Nearch.) computantur, quamquam rationem huius compute non ex nostro Nearchi novit, neque omnino recte perspexit. || — 1. « This description of the natives (Kempthornius l. l. p. 273 ait), with that of their mode of living, and the country they inhabit, is strictly correct even to the present day. » Idem reliqui qui plagas istas lustrarunt, testantur. Cum nostris

vescuntur, unde etiam nomen traxerunt. Pauci vero ex iis piscatui student; pauci enim navigia ad eam rem habent, aut artem piscandi norunt: sed maximam partem recedente astu marino captant. (10) Nonnulli etiam retia ad eam rem confecerunt, plurima tantæ magnitudinis ut ad duo stadia pertineant. Ea ex palmarum libris texunt, torquentes librum instar lini. (11) Quum vero mare recedit, terramque deserit, ubi illa sicca relinquitur, vacua plerumque piscibus est: sed ubi terra profundiori aliquo sinu aquam retinet, ibi magnam piscium copiam reperiunt. Ex his plerique parvi, alii etiam majores sunt: hos circumjectis retibus capiunt. (12) Et quidem teneriores, ut protrahunt eos ex aqua, crudos edunt: majores vero durioresque ad solem torrentes, simulac penitus tostifuerint molentes in farinam redigunt, panemque ex ea conficiunt. Sunt qui polentam ex hisce farinis coquant. (13) Pecori etiam piscium farinam pabuli loco dant. Omnis enim illa regio pratis carens nullam herbam gignit. (14) Magnam etiam in his locis cancrorum, ostreorum et conchyliorum vim capiunt. Gignit quoque ea regio suapte natura salem, ** ex quibus oleum conficiunt. (15) Qui vero eorum loca deserta incolunt, et regionem nec arborum nec fructuum feracem, hi ex piscibus tantum vivunt; pauci serunt aliquantulum agri, atque ii panem opsonii loco cum piscibus edunt; pisces enim ipsis loco frumenti sunt. (16) Domos in hunc modum ædificant. Qui ditissimi eorum sunt, balænarum quotquot mare ejicit ossa sumentes, iis loco tignorum utuntur; et ex grandioribus ossibus portas conficiunt. Plerique vero tenuioris fortunæ ex spinis piscium domos construunt.

XXX. Cete vero ingentis magnitudinis in exteriori mari nascuntur, piscesque multo majores quam in hoc interiori. (2) Scribit etiam Nearchus quum ex Cyzidis

confer quæ ex eodem Nearchi excerptis Strabo p. 720 sq. et quos supra laudavi ad cap. 24, lin. 35. || — 2. ὀλίγοι μὴν... ἰχθύες om. C. || — 5. καὶ ante δίκτυα ex L. add. Schmieder. || — 6. μέγας A. || — 15. αὐτῶν om. L. || — 17. καταλοῦντες L. || — 23. Lacunam notavit Schmieder. Idem conjecit fortassis Arrianum scripsisse: ἀπὸ θύνων ἔλαιον π., i. e. thynnorum adipem utuntur loco olei. In cod. C verba ἀπὸ τούτων ἔλαιον usque ad τῶν οἰκέουσιν exciderunt. || — 26. πεποῖνται sic ABCDL; ποίεσαι vulgo ante Schmiederum. || — 29. εἰσὶν οἱ ἰχθύες C. et vulgo ante Schm. || — 31. καὶ ante τούτοιςιν ex L. add. Schmieder.

XXX. Quæ hoc capite leguntur, eadem ex Nearchi excerptis Strabo p. 725. V. Nearchi fragm. 25. Cf. Onesicritus (fr. 30) et Orthagoras apud Elian. N. An. XVII, 6; Diodor. XVII, 106; Curtius X, 1, 11. || — 37. πολλῶν L; πολλὸν C, πολὺ BD. || — 38. Κυζῶν h. l. A.

ὑπὸ τὴν ἑὺ δοθῆναι ἵδρω ἄνω ἀναφυσώμενον τῆς θαλάσσης, οἷά περ ἐκ πρηστήρων βίᾳ ἀναφερόμενον· (3) ἐκπλαγέντας δὲ σφᾶς πυνθάνεσθαι τῶν κατηγεομένων τοῦ πλοῦς ὃ τι εἴη καὶ ἀπὸ τοῦ τοῦτο τὸ πάθημα· τούς δὲ ἀποκρίνασθαι ὅτι κήτεα ταῦτα φερόμενα κατὰ τὸν πόντον ἀναφυσᾷ ἐς τὸ ἄνω τὸ ὕδωρ· καὶ τοῖσι ναύτησιν ἐκπλαγεῖσιν ἐκ τῶν χειρῶν τὰ ἐρετμὰ ἐκπεσεῖν· (4) αὐτοὺς δὲ ἐπὶ πῶν παρακαλεῖν τε καὶ θαρσύνειν, καὶ κατ' οὐστinas παραπλῶνιν ἐγένετο, ἐς μέτωπόν τε κελεύσαι καταστήσαι ὡς ἐπὶ ναυμαχίῃ τὰς νέας, καὶ ἐπαλαλάζοντας ἑαυτοῦ τῷ ῥοθίῳ πυκνῇ τε καὶ ἔξιν κτύπῳ πολλῷ τὴν εἰρεσίην ποιέεσθαι· (5) οὕτως ἀναθαρσῆσαντας ἑαυτοῦ δὴ πλῶειν ἀπὸ ξυνθήματος· ὡς δὲ ἐπέλαζον ἥδη τοῖσι θηρίοισιν, ἐνταῦθα αὐτοὺς μὲν ὅσον αἱ κεφαλαὶ αὐτοῖσιν ἐχώρειον ἐπαλαλάζει, τὰς δὲ σάλπιγγας σημῆναι, καὶ τὸν κτύπον ἀπὸ τῆς εἰρεσίης ὡς ἐπὶ μήκιστον κατασχεῖν· (6) οὕτω δὴ ὀρώμενα ἥδη κατὰ τὰς πρῶρας τῶν νεῶν τὰ κήτεα ἐς βυσσὸν δύναι ἐκπλαγέντα, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον κατὰ τὰς πρῶμας ἀναδύντα ἀνασχεῖν, (7) καὶ τῆς θαλάσσης αὔθης ἀναφυσῆσαι ἐπὶ μέγα· ἔνθεν κρότους τε ἐπὶ τῇ παραλόγῳ σωτηρίῃ γενέσθαι τῶν ναυτῶν, καὶ αἶνον ἐς τὸν Νέαρχον τῆς τε τολμῆς καὶ τῆς σοφίης. (8) Τοῦτων μετεξέτερον τῶν κητέων ἐποκέλλειν πολλὰ χεῖρ τῆς χώρας, ἐπειδὴ ἀνάπτως κατάσχη ἐν τοῖσι βραχέσιν ἐχόμενα, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ χειμῶνων σκληρῶν ἐς τὴν χέρσον ἐξωθέεσθαι καὶ οὕτω δὴ κατασηπόμενα ἀπόλλυσθαι τε καὶ τὰς σάρκας αὐτοῖς περιρροῦσας ὑπολείπειν τὰ δασέα χρᾶσθαι τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἐς τὰ οἰκία· (9) εἶναι ὦν τὰ μὲν ἐν τῇσι πλευρῇσιν αὐτῶν δασέα δοκοῦς τοῖσιν οἰκῆμασιν ὅσα μεγάλα, τὰ δὲ μικρότερα στρωτήρας· τὰ δὲ ἐν τῇσι σιαγόνσι, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ θύρετρα, οἷα δὴ πολλῶν καὶ εἰς ἐκκοσι καὶ πέντε ὀργυῖαι ἀνηκόντων τὸ μέγεθος.

XXXI. Εἴτ' ἂν δὲ παρέπλυνον τὴν χώραν τὴν Ἰχθυοφάγων, λόγον ἀκούουσι περὶ νήσου τινὸς, ἣ κέεται μὲν ἀπέχουσα τῆς ταύτης ἡπείρου σταδίου ἐς ἑκατὸν, ἐρήμῃ δὲ ἐστὶν οἰκητόρων. (2) Ταύτην ἱρὴν ἡλίου ἔλεγον εἶναι οἱ ἐπιγυρίοι καὶ Νόσαλα καλέεσθαι, οὐδὲ τινα ἀνθρώπων καταίρειν ἐθέλει ἐς αὐτήν· ὅστις δ' ἂν ἀπειρίσι προσσχῇ, γίνεσθαι ἀφανέα. (3) Ἄλλὰ λέγει Νέαρχος, κέρκουρόν σφιν ἕνα πλήρωμα ἔχοντα Αἰγυπτίῳ οὐ πόρρω τῆς νήσου ταύτης γενέσθαι ἀφανέα, καὶ ὑπὲρ τοῦτου τοὺς ἡγεμόνας τοῦ πλοίου διυσχυρίζεσθαι, ὅτι ἄρα κατάραντες ὑπ' ἀγνοίας εἰς τὴν νῆσον γένοιντο ἀφανέες. (4) Νέαρχος δὲ πέμψει κύκλῳ περὶ τὴν νῆσον τριηκότορον, κελεύσας μὴ κατασχεῖν μὲν ἐς τὴν νῆσον, ἐμβαῶν δὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὡς μάλιστα ἐν

navigarent, sub auroram vidisse se aquam sursum e mari efflari, et tanquam turbinibus violenter in altum efferri, (3) perculosque nautas percontatos esse ex ducibus navigationis quidnam esset et a quo fieret haec res, eosque respondisse, cete esse, quæ in mari voluntaria aquam sursum efflent: nautisque attonitis remos e manibus excidisse. (4) Se vero adeuntem eos hortatum esse atque animasse, et ad quoscumque præternavigans accessisset jussisse, ut naves adversis proris veluti ad navalem pugnam instructis in eas dirigerent: utque denso agmine et magno strepitu remigantes una cum ipso remorum sonitu ingentes etiam clamores ederent. (5) Ita revocatis animis simul omnes signo dato remigationi incubuisse; quumque jam propiores belluis facti essent, quantum capita ferre poterant, acclamasse, tubasque clannisse, et remorum pulsum latissime sonitum edidisse; (6) atque ita cete, quæ jam ad proras navium videbantur, exterrita in profundum sese abdidisse: neque multo post ad puppes emeris-
sisse, (7) rursumque magnam undarum vim sursum efflasse. Tum incredibilem nautarum ob inopinatam salutem applausum factum fuisse, Nearchi audaciam et prudentiam laudantium. (8) Nonnullæ vero harum balænarum interdum variis locis ad litus appellantur, quæ recedente æstu in vadis hærent; aliæ a vehementibus tempestatibus in terram ejiciuntur, et sic putrefactæ ipsæ pereunt, et carnes earum decedentes ossa relinquant hominibus ad domos exstruendas adhibenda. (9) Et laterum quidem ossa quæcunque majora in trabes ædium deliguntur; minora vero in tabulas: quæ in maxillis sunt ad januas accipiuntur; multæ siquidem balænæ magnitudine sunt circiter centum cubitorum.

XXXI. Quum Nearchus Ichthyophagorum regionem præternavigaret, cognovit insulam quandam in eo mari esse centum fere stadiis a continente remotam, quæ habitatoribus vacua esset. (2) Hanc indigenæ Soli sacram esse dicebant, Nosalque vocari, neque quemquam mortalium ad eam appellere veli. Si quis vero imprudens eo deferatur, eum non amplius cerni. (3) Nearchus cercurum unum Ægyptiis nautis instructum non procul ab hac insula evanuisse scribit, navigationisque duces ea de re affirmasse ignorantes in eam insulam delatos ex oculis hominum sublato esse. (4) Idem navim triginta remorum in circuitum insule mittit, mandatis additis ut descensu quidem in insulam abstinerent, sed proxime ad insulæ oram adnavi-

— 1. ἄνω ὕδωρ ἀναφ. A. || — 2. οἷα περ καὶ πρηστ. BC. || — 4. ἀπὸ τοῦτου τὸ πάθ. codd., correx. mgo C. || — 5. ἀπορροί || ABC; ὑποκρ. D. || — 6. καὶ τισιν αὐτῇσι A; ναύτησιν om. L. || — 10. ναυμαχίῃ A, ναυμαχίῳ BC, ναυμαχίᾳ D. || — 11. καὶ ἔξιν κτύπῳ L, καὶ ὄξιν κτύπῳ D, καὶ ὄξιν κτύπῳ BC. || — 13. δὲ om. BD. || — 18. βυθόν codd., ut cap. 6; mutavit Düb-

ner. || — 21. κρότῳ BCD. || — 22. καὶ om. A. || — 26. ἐς || ὑπὸ BC. || — 27. οὕτω δὴ καὶ τὰ σηπούμενα AD, οὕτω δὴ αὐτὰ σηπ. BC.

XXXI, 36. σταδίου ἐκατὸν L. || 40. πρόσχῃ codd. || — 43. διυσχ. || sic editt.; ἰσχυρίζεσθαι ABCD. || — 45. περ || παρὰ BC.

χρῶ παραπλόνοντας, καὶ τὸν κυβερνήτην ὀνομάζοντας καὶ ὅτου ἄλλου οὐκ ἄφανές τὸ ὄνομα· (6) ὥς δὲ οὐδένα ὑπακούειν, τότε δὲ αὐτὸς λέγει πλῶσαι ἐς τὴν νῆσον, καὶ καταστρεῖν δὴ προσαναγκάσαι τοὺς ναύτας οὐκ ἐθέλοντας· καὶ ἐκβῆναι αὐτοὺς καὶ ἐλέγξει κενὸν μῦθον ἐόντα τὸν περὶ τῇ νήσῳ λόγον· (6) ἀκούσαι δὲ καὶ ἄλλον λόγον ὑπὲρ τῆς νήσου ταύτης λεγόμενον, οἰκῆσαι μὲν τὴν νῆσον ταύτην μίαν τῶν Νηρηίδων· τὸ δὲ ὄνομα οὐ λέγεσθαι τῆς Νηρηίδος· ταύτη δὲ ὅστις πελάσσει τῇ νήσῳ, τούτῳ συγγίνεσθαι μὲν, ἰχθύν δὲ ἐξ ἀνθρώπου ποίεουσιν αὐτὸν ἐμβάλλειν ἐς τὸν πόντον· (7) Ἥλιον δὲ ἀχθεσθέντα τῇ Νηρηίδι, κελεύειν μετοικιῆσθαι αὐτὴν ἐκ τῆς νήσου· τὴν δὲ ὁμολογεῖν μὲν ὅτι ἐξοικισθήσεται, δεῖσθαι δὲ * * οἱ τὸ πάθημα καὶ τὸν Ἥλιον ὑποδέξασθαι· (8) τοὺς δὲ δὴ ἀνθρώπους οὐστinas ἀν ἰχθύας ἐξ ἀνθρώπων πεποίηκε κατελέγσαντα, ἀνθρώπους αὖθις ἐξ ἰχθύων ποιῆσαι καὶ ἀπὸ τούτων τῶν Ἰχθυοφάγων τὸ γένος καὶ εἰς Ἀλέξανδρον κατελθεῖν. (9) Καὶ ταῦτα ὅτι ψεύδεται ἐξελέγχει Νέαρχος, οὐκ ἐπαινέω αὐτὸν ὅτι ἔγωγε τῆς σχολῆς τε καὶ σοφίης, οὔτε χάριτα γαλεπὰ ἐξελεγχθῆναι ἐόντα, ταλαίπωρόν τ' ἐὼν γινώσκων τοὺς παλαιούτους ἐπιλεγόμενον ἐξελέγχειν ἐόντας ψευδέας.

XXXII. Ὑπὲρ τοὺς Ἰχθυοφάγους Γαδρῶσι τοὺς εἰς τὸ ἄνω οἰκεῖν γῆν πονηρὴν καὶ ψαμμόδεα· ἐνθεν καὶ τὰ

gantes hominibus acclamarent, et gubernatorem nominarent, aut cujuscunque alius non obscurum nomen. (5) Quumque nemo audiret, tum semet eo navigasse dicit, ac nautas conpulisse vel invitos navem appellere; quumque in insulam descendisset, vanam atque inanem fabulam docuisse quæ de insula illa spargebatur. (6) Audisse vero se etiam alium de hac insula sermonem ait: habitasse hanc insulam unam Nereidum, nomen vero Nereidis non dici; eam cum omnibus qui eo appellerent commisceri solitam, eosque in pisces conversos in mare projicere. (7) Qua de causa iratum Nereidi Solem jussisse ut ex ea insula migraret; atque hanc quidem pollicitam esse se migraturam: rogasse autem ut sibi malum sanetur. (8) Et solem pollicitum esse; hominum autem quoscunque pisces ex hominibus fecerat illa, misertum homines rursus ex piscibus fecisse. Ex iis Ichthyophagorum genus ad Alexandrum usque pervenisse. (9) Ego vero Nearchum eo nomine non laudo, quod otio et sapientia in re non admodum difficili refellenda abusus fuerit; miserabile censens veteres mendacesque fabulas recensentem refutare.

XXXII. Supra Ichthyophagos Gadrosii in mediterraneis locis terram sterilem atque arenosam colunt:

— 7. μὲν addit. L. — 10. ἰχθύν δὲ αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπου ποίεουσιν ἐμβάλλειν BCD. || — 13. ὁμολογεῖν μὲν ἐξοικισθήσεται cod. Bodlej. — Deinde desideratur infinitivus. Dübnerus conjecit: δεῖσθαι δὲ οἱ καὶ τὸ πάθημα [παυθῆναι], eoque sequi jam veteres verterunt interpretes. Nescio an ipsum illud quod præcedit verbum auctor ludens repetiverit, adeo ut fuerit: δεῖσθαι δὲ καὶ ἐξοικισθῆναι οἱ τὸ πάθημα. Ceterum quæ hoc segmine leguntur, Strabo p. 726 quoque paucis perstringit. Nomen insulæ non appositum, quod nescio an habeamus etiam apud Stephanum Byz., ubi: Νόσσορα, νῆσος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. Οὐράνιος Ἀραβικῶν* οὐ νησιώτης Νοσορῶνης· ἐγγχώριος δὲ τύπος. Idem statuunt Berkelius, Pinedo et Holstenius, neque refragatur mentio Uranii, quem in opere suo etiam extra Arabiæ fines evagatum esse scimus. Philostratus insula vocatur Σέληρα. V. supra ad c. 26, ubi monui totam hanc narrationem a genuino Nearchi opere videri alienam fuisse, quum omnia suadeant Nosorā non diversam esse insulam ab Asthala sive Carbina, centum item a continente stadiis remota, quam habitatam vidit Nearchus, sicuti Nosora Uranii non caruisse incolis e Stephano colligis. Qui quidem incolæ: jam tum fuerint Arabes isti, quos recentioribus seculis scimus hanc sibi arcem constituisse latrociniorum, unde appropinquantes mercatores aggredierentur, diriperent, direptos necarent. Hinc terror κλοδαίμωνος insulam fecit fabulasque fluxit, quales Blaërius ex oræ accolis audivit, et comites Alexandri Græco ornatum indumento. Ceterum varia de hoc loco circumferebantur. Plinius VI, 26 § 97 ex Juba ita habet: *Dein Ichthyophagi; ... insula que Solis appellatur et eadem Nympharum cubile, rubens, in qua nullum non animal*

apsumitur incertis de causis. Ori gens; flumen Carmania Hyctanis (s. Hytanis) portuosum et auro fertile. Solinus Polyh. c. 57.: *Solis insula rubens et omni animantium generi inaccessa, quippe quæ nullum non animal illatum perimit.* Pomp. Mela III, 7: *Contra Indii ostia insula est adeo inhabitabilis, ut ingressos vis circumfusi aeris exanimet confestim.* Curtius X, 1: *Adjiciebant navigia quæ lixas mercatoresque vexissent, famam auri secutis gubernatoribus, in insulam esse transmissa, nec deinde ab his postea visa.* Quæ Plinius Melaque tradunt, explicare licet ex iis quæ Kempthornius narrat de testudinum cadaveribus per totam insulam projectis deque aere adeo hinc infecto ut vel præternavigantibus esset molestus. Quod Indum Mela introducit, nihil curo. Apud Plinium *Ori gens* ad eam oræ partem pertinuisse debet, cui in mediterraneis obijacet Ora urbs apud Ptolemaum, inter Samydaen et Caudriacen sive Hydriacen fluvios. *Hyctanis* probabiliter est idem cum Hydriaco Mariciani; certe non esse Andamin Arriani, ut Harduino multi crediderunt, ex serie narrationis Plinianæ liquet. Igitur ex Plinio, quamvis situm insulæ accuratius definire nequeamus, hoc saltem eliceris positam esse ab oriente sinus *Gwuttur*. Curtius in antec. dixit de insula (Ogyri) in quo Erythræ regis monumentum erat; ideoque ad eandem etiam verba modo adscripta referri voluisse videtur. Comparare licet Pseudocallisthenis narrationem de miraculosa ista insula, in qua Philo cum suis subito evanuit. Nam in hac quoque fuisse proditum veteris regis monumentum auro conditisque pretiis refertissimum. Aliam fabulam quæ aliquatenus huc pertinet vel conferri saltem meretur, in eodem Pseudocallisthene habes II, 38, p. 89.

πολλά κακὰ ἡ στρατιή τε Ἀλεξάνδρῳ ἔπαθε καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ὥς μοι ᾗδῃ ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ ἀπῆγγται. (2) Ὡς δὲ ἐς τὴν Καρμανίην ἀπὸ τῶν Ἰχθυοφάγων κατήρεν ὁ στρατός, ἐνταῦθα ἵνα πρῶτον τῆς Καρμανίης ὀρίαντον, ἐπ' ἀγρυπνῶν ἐσάλευσαν, ὅτι ῥήγιον παρεστῆτο ἐς τὸ πέλαιος τρηχέα. (3) Ἐνθεν δὲ ὡσαύτως οὐκέτι πρὸς ἡλίου δυσμένου ἐπλωον, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ δύσιος τε ἡλίου καὶ τῆς ἀρκτου οὕτω μᾶλλον τι αἱ πρῶραι αὐτοῖσιν ἐπέιχον. (4) καὶ οὕτω ἡ Καρμανία τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς γῆς καὶ τῶν Ὠρειτέων εὐδενδροτέρη τε καὶ εὐκαρποτέρη ἐστὶ, καὶ ποιωδὴς μᾶλλον τι καὶ ἔνυδρος. (5) Ὅριζονται δὲ ἐν Βάδει χῶρον τῆς Καρμανίης οἰκομένην, δένδρεά τε πολλὰ ἡμέρα πεφυκότα ἔχοντι πλὴν ἐλαίης, καὶ ἀμπέλους ἀγαθὰς, καὶ σιτοφόρον. (6) Ἐνθεν δὲ ὁρμηθέντες καὶ διεκπλώσαντες σταδίους ὀκτακοσίους, πρὸς αἰγιαλῷ ὁρμίζονται ἐρήμῳ, καὶ κατορῶσιν ἀκρὴν μακρὴν ἐξανέχουσιν ἐπὶ πολλὸν ἐς τὸ πέλαιος· ἀπέχειν δὲ ἐφαίνεται ἡ ἀκρὴ πλὸν ὥς ἡμέρης. (7) Καὶ οἱ τῶν χῶρων ἐκείνων δαήμενος τῆς Ἀραβίης ἔλεγον τὴν ἀνίσχουσιν ταύτην ἀκρὴν, καλεσθαι δὲ Μάκετα· ἔνθεν τὰ κινά-

ubi et Alexandri exercitus et Alexander ipse multa incommoda perpressus est, quemadmodum jam in altero opere narravi. (2) Postquam vero ex Ichthyophagis in Carmaniam perventum est a classe, eo loco, ubi primum ad Carmaniam mansionem habuit, ancoris in salo jactis constiterunt, quod longe in mare rupium tenia porrecta erat. (3) Exinde non amplius ita directe ad occasum navigarunt, sed inter occidentem et septentrionem magis cursum tenuerunt; (4) atque ita Carmania arboribus fecundior magisque frugifera est quam Ichthyophagorum aut Oritarum regio, magis etiam herbosa aquisque abundans. (5) Quum in Badin cultum Carmaniae locum appulissent, multas arbores pomiferas exceptis oleis repererunt. Erat et ea regio vitium et frumenti ferax. (6) Inde ad octingenta stadia progressi ad littus desertum appellunt. Ex eo loco promontorium ingens longe in mare porrectum conspiciunt, quod unius diei navigatione inde abesse videbatur. (7) Periti locorum Arabiae promontorium id esse dicebant, vocarique Maceta, indeque

XXXII, 5. ὥρμιζαντο] ἰδρύσαντο L. — 6. τρηχέα] Ipsum *Cap Jask humile est et arenosum*, sed *rupes litori in hoc tractu multae praetenduntur*. Kempthorne l. l. p. 272 : « The coast on many parts of Charbar to this place (Cape Jask) is very rocky, and ought not to be approached too near, on account of some shoals and rocks which lie under water. » — The cliffs along this part of the coast are very high, and in many places almost perpendicular. Some have a singular appearance, one near Jask being exactly of the shape of a quoin or wedge; and another is a very remarkable peak, being formed by three stones as if placed by human hands one on the top of the other. It is very high, and has the resemblance of a chimney; we named it the Three-Stone-Peak. » — 6. δὲ om. cod. A. — 10. εὐδενδροτέρη κτλ.] Cf. Strabo p. 726 : καὶ γὰρ πάμπαν (ἡ Καρμανία) καὶ μεγαλόδενδρος πλὴν ἐλαίας καὶ ποταμοῖς κατάρρυτος... Γεωργία δ' ἔχει παραπλήσια τοῖς Περσικοῖς, τὰ τε ἄλλα καὶ ἀμπελον κτλ. et Onesicrit. fr. 26 et 27. — 12. Βάδει] Badis situs fuerit ubi nunc Jask vicus vel in propinquo. Huc pertinere videtur Κανότις Ptolemæi, quam deinde excipit Κέρπελλα promontorium (*Ras Kerazi vel Keraat vel Bombarek*. — 14. πλὴν ἐλαίας] Cf. Ritter XII, p. 522 *Ueber die Asiatische Verbreitung des Oelbaums*. — 15. ἐν ὅνδε] ἐνθεν D. — 16. στ. ὀκτακοσίους] Cf. Plinius VI, 27 § 107 : *Carmaniae oram patere duodecens centena L. M. p. Nearchus scripsit* (v. supra not. c. 29). *Ab initio ejus ad flumen Sabim CM passuum ; inde vineas coli et arva ad flumen Ananin (Ἀναμιν Arrian. 33, 2) XXV M. spatio. Regio vocatur Arnuzia. Oppida Carmaniae Zethis et Alexandria (Cf. Mela III, 8). In his putares 100 mill. passuum nostris respondere stadiis 800. At Nearchus ab initio Carmaniae usque ad Ananin recte habet, non 1000, sed 1600 stadia. Quare ab alio initio (ab prom. Keraat*

sive *Bombarek*) proficisci Plinius videtur. Quod si apud Plinium ista XXV mill. a Sabi ad Ananin recte habent, Sabis fluvius, quem Mela quoque memorat, foret *Saganus* Ptolemæi, dimidio gradu ab Andani distans, et in mediterraneis habens Sabin urbem. Ad ostium Saganii Ptolemæus ponit *Tarruanam* locum, hodie *Tarroun*, qui ab Andani fl. (*Minaw*) ad 300, a *Cap Bombarek* ad 600 stadia distat. Nullus vero ad *Tarroun* fluvius notatur. Sin illud potius premendum est, ab Carmaniae initio (quale Nearchus statuit) usque ad Sabin esse 800 stadia, tum Sabis fluvius is habendus, cui *Guz* vicus adjacet, quique probabiliter deficit de monte *Bis*. — 21. δὲ post καλ. om. ABCD. — Μάκετα] Cf. Juba ap. Plinium VI, 26 § 98 : *Inde promontorium Carmaniae est, ex quo in adversa ora ad gentem Arabiae Macas trajectus distat L M passuum*. Eratosthenes ap. Strabon. p. 765 ostium sinus Persici adeo angustum esse dicit, ὥστε ἐξ Ἀρμύζων (sic codd.), τοῦ τῆς Καρμανίας ἀκρωτηρίου, τῆς Ἀραβίας ἀφορᾶται τὸ ἐν Μάκαις. Cf. idem p. 726 et ex eodem Eratosthene hauriens Ammian. Marc. XIII, 6, 23 : *Cujus ostia adeo perhibentur angusta, ut ex Harmozonte Carmaniae promontorio contra oppositum aliud promontorium, quod appellant incolae Macas, sine impedimento cernatur*. His adde quæ notavi ad Anon. peripl. mar. Erythr. § 35, et quod Plinius XI, 32, § 152 de eodem prom. refert : *Naumachæorum (Macæ ; horum em. Barbarus.) promontorium contra Carmaniam distat L mill. p. ; mira res ibi traditur. Numenium, ab Antiocho rege Mesenæ propositum, ibi vicisse eodem die classe, astuque reverso iterum equitatu contra Persas dinicantem et gemina tropæa eodem in loco Jovi ac Neptuno statuisse*. Quod Μάκετα Arriani attinet, num recte habeat, jure quæras. Μακίδα (a nominativo Μακίς) legendum putat Salmasius.

μωμά τε καὶ ἄλλα τοιούτοτρόπα ἐς Ἀσσυρίους ἀγινέσθαι· (8) καὶ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου, ἵνα περ ὁ στόλος ἐσάλευε, καὶ τῆς ἄκρης, ἦντινα καταντικρὺ ἀπεώρων ἀνέχουσιν ἐς τὸ πέλαιος, ὁ κόλπος (ἐμοὶ τε δοκέει καὶ Νεάρχῳ ὡσαύτως ἐδόκεεν) ἐς τὸ εἰσὶ ἀναχέεται, ὅπερ εἰκὸς ἢ Ἐρυθρῇ θάλασσᾳ. (9) Ταύτην τὴν ἄκρην ὡς κατείδον, Ὀνησίκριτος μὲν ἐπέχοντας ἐπ' αὐτὴν πλώειν ἐκέλευεν, ὡς μὴ κατὰ τὸν κόλπον ἐλαστρέυνον-τας ταλαιπωρέσθαι· (10) Νεάρχῳ δὲ ἀποκρίνεται νήπιον εἶναι Ὀνησίκριτον, εἰ ἀγνοεῖ ἐπ' ὅτῳ ἐστάλη πρὸς Ἀλεξάνδρου ὁ στόλος· (11) οὐ γὰρ ὅτι ἀπορίη ἦν περὶ διασωθῆναι πάντα αὐτῶν τὸν στρατὸν, ἐπὶ τῷδε ἄρα ἐκπέμψαι τὰς νέας, ἀλλὰ ἐθέλοντα αἰγιαλοῦς τε τοῦ καὶ κατὰ τὸν παράπλου κατασφάσσειν καὶ ὁμῶς (12) καὶ νησίδας, καὶ ὅστις κόλπος ἐσέχοι, ἐκπεριπλῶσαι τοῦτον, καὶ πόλιας ὅσαι ἐπιθαλάσσαι, καὶ εἴ τις ἔγκαρπος γῆ, καὶ εἴ τις ἐρήμη· (12) Σφῆς ὧν οὐ χρῆται ἀφανίσαι τὸ ἔργον, πρὸς τέρματι ἤδη ἐόντας τῶν πόνων, ἄλλως τε οὐδὲ ἀπόρων ἔτι τῶν ἀναγκαίων ἐν τῷ παράπλῳ ἔχοντας· δεδιέναι τε, ὅτι ἡ ἄκρη ἐς μεσημβρίην ἀνέχει, μὴ ἐρήμῳ τε τῇ ταύτῃ γῇ καὶ ἀνύδρῳ καὶ φλογώδεϊ ἐγκυρσειαν. (13) Ταῦτα ἐνίκα, καὶ μοι δοκέει περιφανέως σῶσαι τὴν στρατιὴν τῇδε τῇ βουλῇ Νεάρχῳ· τὴν γὰρ δὴ ἄκρην ἐκείνην καὶ τὴν πρὸς αὐτῇ γῶρην πᾶσαν ἐρήμην τε εἶναι λόγος κατέχει, καὶ ὕδατος ἀπορίη ἔγεσθαι.

XXXIII. Ἀλλὰ ἐπλουν γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἄρπαντες τῇ γῇ προσεχέες· καὶ πλώσαντες σταδίους ὡς ἐπτακοσίους ἐν ἄλλῳ αἰγιαλῷ ὠρμίσαντο· Νεόπτανα οὖνομα τῷ αἰγιαλῷ. (2) Καὶ αὖτις ὑπὸ τὴν ἐξ ἀνῆγοντο, καὶ πλώσαντες σταδίους ἑκατὸν ὁρμίζονται κατὰ τὸν ποταμὸν Ἀναμὴν ὃ δὲ ὠρεῖ Ἀρμυζεία ἐκαλεῖτο. Φιλία δὲ ᾗδε καὶ πάμπορα ταύτῃ ἦν, πλὴν ἐλαΐαι οὐ

cinnamomum et alia ejusmodi aromata in Assyriis vehi. (8) Ab eo littore ubi classis ancoris in salo jactis constiterat, et promontorio, quod ex adverso in mare porrectum conspexerant, sinus meo judicio, ut et Nearchus visum est, introrsum refunditur, sicut probabile est, mare Rubrum. (9) Id promontorium ubi conspicati sunt, Onesicritus classem eo dirigi jubebat, ne per sinum navigantes calamitatibus afficerentur. (10) Nearchus vero parum prudentem esse Onesicritum respondit, si nesciret quam ad rem Alexander classem misisset. (11) Neque enim quia pedestri itinere totum exercitum traducere salvum non posset, eam ob causam naves emissas : sed quod vellet omnia littora portusque et insulas in praeternavigatione perlustrari, omnes etiam sinus pernavigari, et urbes quae ad mare sitae essent, quaeve regio fertilis, quae deserta sit inquiri. (12) Non debere itaque sese totum negotium pervertere, quum jam ad finem laborum pervenissent, precipue quum res ad navigationem necessariae non amplius deficerent : vereri etiam se, quod promontorium illud in meridiem vergeret, ne in desertam et siticulosam torridamque regionem inciderent. (13) Nearchi sententia vicit : et mihi quidem Nearchus manifesto hoc consilio classem universam servasse videtur. Promontorium enim illud omnemque regionem illi circumjectam desertam esse fama obtinet, summaque aquarum penuria laborare.

XXXIII. Mota igitur classe proxime terram navigantes, septingenta stadia emensi ad aliud littus, cui Neoptana nomen erat, appellant ; rursusque sub auroram inde solvunt, et centum stadiis enavigatis ad fluvium Anamin perveniunt. (2) Locus ipse Harmozia vocabatur. Amicam jam ibi omniumque rerum feracem regionem nacti sunt : oleas tantum non fere-

— 1. Post καὶ ἄλλα τοιούτοτρόπα cod. A addit : καὶ τὸ σένη (cassia senna in Arabia proveniens, gallice séné. V. Ducange v. séné. Ritter. XII, p. 483. 889. 992), quae e margine in ordinem verborum irrepserunt. || — 3. ἐφεώρων ABD. || — 5. ἀναχέσθαι BC. || — 9. ὑποκρ. A. || — 10. εἶναι, quod praebent ABCD et Bodl., om. L et vett. edditi. || — 15. ἐπεχοι editt. Basil. et Venet. De hoc Nearchi et Onesicriti dissensu cf. Arrian. Exped. VII, 20.

XXXIII, 29. ὁρμίζονται BC. || — Νεόπτανα] Nomen aliunde non notum. Appulit Nearchus in eum fere locum, ubi nunc est Karroun vicus. || — 32. τὸν om. D. || — Ἀναμὴν] Ananim Plin. l. l. § 107. Ptolemaeo sylvius dicitur Ἀνδανί; nec non ap. Melam III, 8 : Sabis per Carmaniam, supra Andamiam et Coros effluit; nunc Minab sive Minah cum castello cognomine. Sec. virum doctum ap. Kempthorn. l. l. p. 274 not. Minab nomen contractum est ex Mina-ab, i. e. caerulea aqua. Plura de hoc fluvio exponit Wellstedt Travels to the city of the Caliphs I, p. 60 sqq., ex eo-que Ritter XII, 431. || — 32. Ἀρμυζεία] Ὁρμυζεία B, Ὁρμυζία C; Armuzia regio ap. Plin. l. l. § 107. Cf. § 110 : Carmanis junguntur Armozei. Promontorium

Ἀρμυζον s. Ἀρμυζών s. Ἀρμυζα supra jam vidimus ; urbem Ἀρμυζαν habet Ptolemaeus et Marcianus, ille 250 fere stadiis, hic 800 stadiis a promontorio eam distare censens. « On sait qu'il a existé une ville de Harmuz ou Hormuz sur le rivage du continent avant que ce nom fut transporté à l'isle connue aujourd'hui sous le nom d'Ormuz. Selon l'histoire que Turen-shah a écrite du royaume d'Hormuz, dont il a occupé le trône, le pays étant ravagé par les Turcs, le roi nommé Bahuddin ou Ayazeifin, fit passer les Hormuziens dans une isle, qui se nommoit Gerun. On rapporte cette transmigration aux premières années du XIIIe siècle. La géographie Turque indique la situation de l'ancien Hormuz, en disant que l'isle de Dgerun « en est éloignée de douze milles vers le couchant. » D'ANVILLE Recherches géogr. sur le golfe Persique in Mém. de l'Acad. t. XXX, p. 141. Plura v. ap. Ritter. XII, p. 383 sqq. || — 33. πάμπορα etc.] Cf. Plin. l. l. §. 107. Kempthorn. l. l. p. 274 : « The country adjacent (Minab fluvio) is termed by the natives the Paradise of Persia. It is certainly most beautifully fertile, and abounds in orange-groves, orchards containing appels, pears, peaches and apricots, with vineyards producing a delicious grape

πεφύκεσαν. (3) Ἐνταῦθα ἐκθαίνουσι τε ἐκ τῶν νεῶν καὶ ἀπὸ τῶν πολλῶν πόνων ἀσμενοὶ ἀνεπαύοντο, μεμνημένοι ὅσα κακὰ κατὰ τὴν θάλασσαν πεπονθότες ἦσαν, καὶ πρὸς τῇ γῇ τῶν Ἰχθυοφάγων, τὴν τε ἐρημίαν τῆς χώρας, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅκως θηριώδες, καὶ τὰς σφῶν ἀπορίας ἐπιλεγόμενοι. (4) Καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸ πρόσω ἀνήλθον, ἀποσχεδασθέντες τῆς στρατιῆς· κατὰ ζήτησιν ἄλλος ἄλλου. (5) Ἐνταῦθα ἄνθρωπος σφίσιν ὄφρη χλαμύδα τε φορέων Ἑλληνικὴν καὶ τὰ ἄλλα ὡς Ἑλλήν ἐσκευασμένος, καὶ φωνὴν Ἑλλάδα ἐφώνεε. Τοῦτον οἱ πρῶτοι ἰδόντες δακρύσαι ἐλεγον· οὗτω τι παράλογον σφίσι φανῆναι ἐκ τῶν τοσούτων κακῶν Ἑλλήνα μὲν ἄνθρωπον ἰδεῖν, Ἑλλάδος δὲ φωνῆς ἀκοῦσαι· (6) ἐπηρώτων τε ὁκόθεν ἦκοι, καὶ ὅστις ἐὼν· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀποσχεδασθῆναι ἔλεγε, καὶ εἶναι οὐ πόρρω τὸ στρατόπεδον καὶ αὐτὸν Ἀλεξάνδρῳ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον βοῶντές τε καὶ κροτέοντες ἀνάγουσι παρὰ τὸν Νέαρχον· καὶ Νέαρχῳ πάντα ἔρρασε, καὶ ὅτι πέντε ἡμερέων ὁδὸν ἀπέχει τὸ στρατόπεδον καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης· (8) τὸν τε ὕπαρχον τῆς χώρας ταύτης δεῖξιν ἔφη Νέαρχῳ, καὶ εἰδείξε· καὶ μετὰ τοῦτου Νέαρχος γνώμην ποιεῖται, ὅκως ἀναβήσεται πρὸς βασιλέα. (9) Τότε μὲν δὴ ἐπὶ τὰς νέας ἀπῆλθον· ὑπὸ δὲ τὴν ἑω τὰς νέας ἐνεώλκεεν, ἐπισκευῆς τε εἴνεκα, ὅσαι αὐτέων κατὰ τὸν πλόνον πεπονθήκεσαν, καὶ ἅμα ὅτι ἐν τῇ χώρῳ τοῦτου ὑπολείπεσθαι οἱ ἐδόκεε τὸν πλόνον στρατὸν· (10) χάρακά τε ὡν περιβάλλεται διπλὸν ἐπὶ τῷ ναυστάθμῳ, καὶ τεῖχος γήινον καὶ τάφρον βαθύν, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς ὄχθης ἀρξάμενος, ἔστε ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα αἱ νέες αὐτῷ ἀνευρησμέναι ᾖσαν.

XXXIV. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Νέαρχος ταῦτα ἐκόσμεε, τῆς χώρας ὁ ὕπαρχος πεπυσμένος ὅκως ἐν μεγάλῃ φρονετίδι ἔχοι Ἀλεξάνδρος τὰ ἀμφὶ τὸν στόλον τοῦτον, μέγα δὴ τι ἐξ Ἀλεξάνδρου ἀγαθὸν ἂν ἔγνων πείσεσθαι, εἰ πρῶτός οἱ ἀπαγγεῖλαι τοῦ στρατοῦ τὴν σωτηρίην καὶ τοῦ Νέαρχου, ὅτι οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπιῆται ἐς ὅσιν τὴν βασιλείαν. (2) Οὕτω δὴ τὴν βραχυτάτην ἐλάσας ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι Νέαρχος οὕτως προσάγει ἀπὸ τῶν νεῶν. Τότε μὲν δὴ καίπερ ἀπιστῶν τῷ λόγῳ Ἀλεξάνδρος, ἀλλὰ ἐχάρη γε κατὰ τὸ εἶδος τῇ ἀγγελίᾳ. (3) Ὡς δὲ ἡμέρη τε ἄλλη ἐξ ἄλλης ἐγένετο, καὶ ξυντιθέντι αὐτῷ τῆς ἀγγελίης τὸν χρόνον οὐκέτι πιστὰ τὰ ἐξηγγελμένα ἐφαίνετο, (4) πεμπόμενοι τε ἄλλοι ἐπ' ἄλλοιςιν ὥς ἐπὶ κοιμῶν τοῦ Νέαρχου, οἱ μὲν τινες ὀλίγον τῆς ὁδοῦ προελθόντες κενοὶ ἐπανήσαν οὐδενὶ ἐγκύρσαντες, οἱ δὲ καὶ πορρωτέρω ἐλθόντες, καὶ διαμαρτύντες

bat. (3) Hic navibus egressi, cupide a tot tantisque laboribus conquierunt cum jucunda tot malorum, quæ mari perpassi fuerant, et apud regionem Ichthyophagorum, recordatione, desertas regiones, efferatos homines, summam rerum omnium inopiam memoria recolentes. (4) Quidam vero quum interius remotiusque a mari progressi ab exercitu sejungerentur, alius aliud quarentes· (5) repertus est ab eis quidam Græcica chlamyde reliquoque habitu Græco indutus, et lingua Græca loquens, ad cujus primum conspectum collacrimatos ferunt : adeo novum atque insolens iis videbatur post tot mala hominem Græcum cernere et Græcam vocem audire. (6) Interrogarunt itaque, unde veniret, et quis esset. Ille se ab exercitu Alexandri sejunctum esse respondit, castraque et ipsum Alexandrum haud procul abesse. (7) Hunc hominem ipsi confestim gaudio exultantes ad Nearchum adducunt : qui rem omnem ei retulit, castraque et regem quinque dierum itinere a mari abesse. (8) Præsidem etiam illius regionis Nearchi ostensurum se dixit et ostendit; tum Nearchus cum eo consilium capit, quo pacto ad regem adscendere possit. (9) Tunc quidem ad classem sese recipiunt. Postridie vero sub lucem subduci naves jubet, partim ut quæ ista navigatione quassatæ erant, reficerentur, partim quod magnam exercitus partem ibi relinquere statuerat. (10) Duplici itaque vallo et aggere terreo navale cingit, fossamque profundam a ripa fluminis ad eam littoris partem, in quam naves subductæ erant, ducit.

XXXIV. Interea dum hæc a Nearchi parantur, præses regionis, quum audisset Alexandrum vehementer de classe hac sollicitum esse, magnum aliquod munus se ab Alexandro accepturum arbitratus, si primus nuntiaret exercitum salvum esse et Nearchum propediem in conspectum regis venturum : (2) compendio viæ inito, renuntiabat Alexandro Nearchum a navibus venire. Alexander tametsi fidem ejus verbis non haberet, magnam tamen, ut par est, ex eo nuntio lætiam cepit. (3) Quum vero alius ex alio dies traheretur, et tempus, ex quo nuntium allatum fuerat, conferenti non jam amplius credibilia viderentur nuntiata; (4) quumque alii atque alii, qui Nearchum adveherent, missi, partim quidem paululum viæ progressi vacui redirent, quum nulli occurrissent, partim

from which was, at one time, made a wine called amber-solios, generally considered the white wine of Kishmah; but no wine is made her now. etc. || — 2. ἀνεπ. || ἐπαύοντο A; ἀνεπαύσαντο L. || — 3. ὅσα κατὰ τὴν θάλασσαν κακὰ πεπ. BC. || — 21. ὕπατον A. || — 23. πρὸς τὸν βασ. Bodl. || — 24. ἀνήλθεν B. — 25. ἐνεώλκεεν AB.

XXXIV, 34. μέγα δὴ τι ἀγαθὸν ἐξ Ἀλ. ἂν ἔγνων BCD.

|| — 36. οἱ om. BCD. || — 36. τὴν σωτηρίην... ὕστερον om. C. || — 38. δὴ τὴν γ' δὴ τι τὴν A. || — ἐπαγγέλλει D. || — 41. ἀλλὰ om. L. || — 44. ἐφαίνοντο L. || — 46. τῆς ὁδοῦ προελθόντες καὶ οὐδενὶ ἐγκύρσαντες κενοὶ ἐπανήσαν A; τῆς ὁδοῦ προελθόντες καὶ διαμαρτύντες, omissis verbis κενοὶ... πορρωτέρω ἐλθόντες, BCD. || — 47. καὶ ante πορρ. ex A add. Dübner.

τῶν ἀμὲν τὸν Νέαρχον, οὐδὲ αὐτοὶ ἐπανάησαν, ἐνταῦθα δὲ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἐκείνον, ὡς κενὰ τε ἀγγεῖλαντα καὶ λυπηρότερα ὅτι τὰ πρῆγματα ποιήσαντα τῇ ματαίᾳ εὐφροσύνῃ, συλλαθεῖν κελεύει Ἀλέξανδρος· αὐτὸς δὲ τῇ τε θῆναι καὶ τῇ γνώμῃ ἄλλος ἦν μεγάλῳ ἀγχεῖ βεβλημένος. (6) Ἐν τούτῳ δὲ τῶν τινες κατὰ ζήτησιν τοῦ Νέαρχου ἐσταλμένων ἵππους τε ἐπὶ κομιδῇ αὐτῶν καὶ ἀπῆνας δὲ ἀγοντες ἐντυγχάνουσι κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν τε Νέαρχον καὶ τῷ Ἀρχίῃ καὶ πέντε ἢ ἐξ ἅμα αὐτοῖσι μετὰ τοσούτων γὰρ ἀνέει. (7) Καὶ ἐντυχόντες οὐτε αὐτὸν ἐγνώρισαν οὐτε τὸν Ἀρχίῃν· οὕτω τοι κάρτα ἄλλοι οὐκ ἐγνώρισαν, κομώμεντές τε καὶ βυπούμεντες καὶ μεστοὶ ἄλλως, καὶ ρικνοὶ τὰ σώματα, καὶ ὥχροι ὑπὸ ἀγρυπνίας τε καὶ τῆς ἄλλης ταλαιπωρίας. (8) Ἄλλα ἐρομένοις γὰρ αὐτοῖσιν ἵνα περ εἴη Ἀλέξανδρος, ἀποκρινάμενοι τὸν χῶρον οἶδε παρήλαυνον. (9) Ἀρχίης δὲ ἐπιφρασθεὶς λέγει πρὸς Νέαρχον, ὦ Νέαρχε, τοὺς τοὺς ἀνθρώπους δι' ἐρημίας ἐλαύνειν τὴν αὐτὴν ἡμῖν ὁδὸν οὐκ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ συντίθῃμι ἢ ὅτι μὴ κατὰ ζήτησιν τὴν ἡμετέραν ἀπεσταλμένους; (10) οἷ δὲ οὐ γινώσκουσιν ἡμέας, οὐκ ἐν θώματι ποιεῖται· οὕτω γάρ τι ἔχομεν κακῶς, ὡς ἀγνωστοὶ εἶναι· φράσωμεν αὐτοῖσιν ὅτινες εἰμεν καὶ τοὺς ἐρώμεθα καθ' ὅτι ταύτην ἐλαύνουσιν. (11) Ἐδοξε τῷ Νέαρχῳ ἐναίσια λέγειν καὶ ἤροντο, ὅσοι ἐλαύνουσιν· οἱ δὲ ἀποκρίνονται, ὅτι κατὰ ζήτησιν Νέαρχον τε καὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ ναυτικοῦ. (12) Ὁ δὲ, Οὐτός, ἔφη, ἐγὼ Νέαρχος, καὶ ὁ Ἀρχίης οὗτος· ἄλλ' ἀγετε ἡμέας· ἡμεῖς δὲ τὰ ὑπὲρ τῆς στρατιᾶς Ἀλέξανδρῳ ἀπηγησόμεθα.

XXXV. Ἀναλαβόντες δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τὰς ἀπῆνας, ὁπίσω ἤλαυνον καὶ τινες αὐτῶν τούτων ὑποθρῆσαι ἐβέλῃσαντες τὴν ἀγγελίην, προδραμόντες λέγουσιν Ἀλέξανδρῳ, ὅτι Οὐτός τοι Νέαρχος, καὶ σὺν αὐτῷ Ἀρχίης καὶ πέντε ἄλλοι κομίζονται παρὰ σέ· ὑπὲρ δὲ τοῦ στρατοῦ παντὸς οὐδὲν εἶχον ὑποκρίνασθαι. (2) Τοῦτο ἐκεῖνο συνθείς ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν παραλόγως ἀποσωθῆναι, τὴν στρατιὴν δὲ πᾶσαν διεφθάρθαι αὐτῷ, οὐ τοσόνδε τοῦ Νέαρχου τε καὶ τοῦ Ἀρχίῃου τῇ σωτηρίᾳ ἔχαιρεν, ὅσον ἐλύπεεν αὐτὸν ἀπολομένη ἢ στρατιῇ πᾶσα.

(3) Οὕτω πάντα ταῦτα εἶρητο, καὶ ὁ Νέαρχος τε καὶ ὁ Ἀρχίης προσῆγον. Τοὺς δὲ μόγις μὲν καὶ χαλεπῶς

vero progressi ulterius et Nearchum non offendentes, ne ipsi quidem reverterentur : (5) tum Alexander hominem illum tanquam mendacis nuntii auctorem, quique suum nacerorem vano illo gaudio duplicarat, comprehendi jubet, ingentemque dolorem et vultu et animo præ se ferebat. (6) Interea nonnulli qui cum equis et vehiculis ad querendum adducendumque Nearchum missi fuerant, in ipso itinere Nearcho et Archiae obvii facti sunt : qui quidem aliis quinque aut sex viris comitati veniebant. (7) Neque tamen vel Nearchum vel Archiam agnovērunt : adeo immutati atque ab se ipsis diversi erant, hirsuti et sordidi, salugineque repleti atque macilenti et ex multis vigiliis laboribusque pallidi. (8) Interrogantibus enim illis, ubinam esset Alexander, significato loco, iter suum persecuti sunt. (9) Tum Archias animadversa re ad Nearchum conversus ait, « Homines istos, Nearchē, eadem qua nos via per deserta contendere non aliam ob causam judico, quam quod nos quæsītum missi sint. (10) Quod vero nos non agnoscut, equidem non miror : ita enim male comparati sumus, ut agnosci non possimus. Significemus igitur eis, quoniam simus, eosque percontemur, quam ad rem hoc itinere proficiscantur. » (11) Nearchō Archiā consiliū perquam opportunum est visum. Rogarunt itaque, quoniam proficiscerentur? Respondent illi Nearchum se et navalem exercitum quæsītum ire. (12) Hic vero, « Ego ipse, ait, sum Nearchus, et hic Archias : at vos nobis duces itineris estote; nos Alexandro de classe referemus. »

XXXV. Illis itaque in vehicula exceptis, ad regem revertuntur. Nonnulli horum, nuntium celeritate prævertere cupientes, præcurrentes Alexandro nuntiarunt Nearchum ipsum et cum eo Archiam ac quinque alios adventare : de exercitu vero universo nihil poterant respondere. (2) Ex hoc ipso nuntio colligebat Alexander, Nearchum quidem et Archiam præter opinionem et fortuito servatos esse, exercitum vero universum periisse. Neque tantum gaudii ex Nearchi et Archiae salute percepit, quantum ex amissa classe marioris. (3) Necdum hæc omnia dicta erant, quum Nearchus et Archias adveniunt, quos Alexander diffi-

— 2. ὡς κενὰ οἱ L. || — 8. καὶ ἀπ. om. L. || — κατὰ τὸν αὐτῷ τε D. || — 1. αὐτῷ τε καὶ N. C. Ante Dübnerum edit. αὐτῷ τε τῷ N. Articulum neque nostri codd. neque Bodlejanus habent. || — 10. καὶ μετὰ τοσούτων γὰρ A. || — 11. τὸν ante Ἀρχίῃν om. A. || — 15. ὑποκρ. A. || — 20. τῇ ex A add. Dübner. || — 21. γάρ τι AD; γάρ τοι BC vgo. || — 23. ταύτην L; ταύτην ABCD et vulgo ante Schm. || — 25. ὑποκρ. A. || — 27. ἐγὼ Νέαρχος L; ἐγὼ εἰ μὴ N. ABCD et vulgo ante Schm. — « Prorsus diversam ex Nearchi apud Alexandrum adventu narrationem habet Diodorus XVII, 106. Dum rex in maritima quadam urbe, cui nomen Salmunti, permoraretur, et scenicos in theatro ludos exhiberet, cum classe sua appellunt, qui ad litora Oceani investiganda

missi fuerant. Qui continuo theatrum ingressi, salutato rege, quæ effecissent, renuntiant. Gavisi virorum adventu Macedones, ingenti voluptatem suam plausu contestantur. » SCHMIEDER. Rejecta reliqua Diodori narratione, retinendus Salmus locus, quo Nearchus Alexandrum convenit. Non diversam ab Salmunte esse Sabin urbem mediterraneam ap. Ptolemæum, et Zethin Plinii l. 1. § 107, statuit Mannertus V, 2, p. 62. Ceterum situs loci ignotus.

XXXV, 30. ἀναλαβόντες δὲ αὐτούς L; ἀν. αὐτούς AD; καὶ ἀν. αὐτούς BC; ἀν. ὧν αὐτούς vgo ante Schm. || — 31. τούτων om. L. || — 32. προδραμόντες L. || — 34. παρὰ σοι L. || — 35. ἀποκρ. BC. || — 36. ὁ ante Ἀλ. om. A. || — 41. μὲν add. ex BC.

ἐπέγνω Ἀλέξανδρος, ὅτι δὲ κομώοντας καὶ κακῶς ἐσταλ-
 μένους κατεώρα, ταύτη μᾶλλον τι βεβαιότερον αὐτῷ τὸ
 ἄγος ὑπὲρ τῆς στρατιῆς τῆς ναυτικῆς ἐγίνετο. (4) Ὁ
 δὲ τὴν δεξιὴν τῷ Νεάρχῳ ἐμβαλὼν καὶ ἀπαγαγὼν
 5 μούνον αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐταίρων τε καὶ τῶν ὑπασπιστέων,
 πολλὸν ἐπὶ χρόνον ἐδάκρυεν. (5) ὅψε δὲ ἀνενεγκὼν,
 Ἀλλὰ σὺγε ἡμῖν ὅτι ἐπανάγκης σῶος, ἔφη, καὶ Ἀρχίης
 οὗτος, ἔχῃ ἂν ἔμοιγε ὡς ἐπὶ συμφορῇ τῇ ἀπάσῃ με-
 10 τρίως· αἱ δὲ τοι νέες καὶ ἡ στρατιὴ κοῖφί τινι τρόπῳ
 διεφθάρησαν; (6) Ὁ δὲ ὑπολαβὼν, Ὡ βασιλεῦ, ἔφη,
 καὶ αἱ νέες τοι σῶαι εἰσὶ καὶ ὁ στρατός· ἡμεῖς δὲ οὗτοι
 ἄγγελοι τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἦκομεν. (7) Ἐτι μᾶλλον
 ἐδάκρυεν Ἀλέξανδρος, κατότι ἀνέλπιστός οἱ ἡ σωτηρίη
 τοῦ στρατοῦ ἐφαινότο καὶ ὅκου ὁρμέουσιν αἱ νέες ἐπαν-
 15 ῆρώτα· ὁ δὲ, Αὐταί, ἔφη, ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἀνάμι-
 δος ποταμοῦ ἀνείρυσμένα ἐπισκευάζονται. (8) Ἀλέ-
 ξάνδρος δὲ τὸν τε Δία τὸν Ἑλλήνων καὶ τὸν Ἀμμωνία
 τὸν Λιθύων ἐπομνύειν, ἥ μὴν μέζον ὡς ἐπὶ τῇδε τῇ
 ἀγγελίῃ χαίρειν, ἥ ὅτι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐκτημένος
 20 ἔρχεται καὶ γὰρ καὶ τὸ ἄγος οἱ ἐπὶ τῇ ἀπωλείῃ τῆς
 στρατιῆς ἀντίρροπον γενέσθαι τῇ ἄλλῃ πάσῃ εὐτυχίῃ.

XXXVI. Ὁ δὲ ὑπαρχὸς τῆς χώρας, ὄντινα συνει-
 λῆφαι Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῆς ἀγγελίης τῇ μεταδιτῇτι,
 παρρόντα κατιδὼν τὸν Νεάρχον, πίπτει τε αὐτῷ πρὸς
 25 τὰ γόνατα, (2) καὶ, Οὗτός τοι, ἔφη, ἐγὼ εἰμι, δὲ ἀπήγ-
 γειλα Ἀλεξάνδρῳ ὅτι σῶσι ἤκετε· ὁρᾷς ὅπως διακέειμαι.
 Οὕτω δὴ δέεται Ἀλεξάνδρου Νεάρχος ἀφείναι τὸν ἄν-
 δρα, καὶ ἀφίεται. (3) Ἀλέξανδρος δὲ σωτήρια τοῦ
 στρατοῦ ἔθηκε Διὶ Σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Ἀπόλλωνι.
 30 Ἀλεξικάκῳ καὶ Ποσειδῶνι τε καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ θαλάσ-
 σιοι· καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν, καὶ
 πομπὴν ἔπεμπε· καὶ Νεάρχος ἐν πρώτοις ἐπόμπειν,
 ταινίῃσι τε καὶ ἄνθεσι πρὸς τῆς στρατιῆς βαλλόμενος.
 (4) Ὡς δὲ ταῦτά οἱ τέλους εἶχε, λέγει πρὸς Νεάρχον,
 35 Ἐγὼ σε, ὦ Νεάρχε, οὐκέτι ἐθέλω τὸ πρῶτον οὗτ' ἀνα-
 κινδυνεύειν οὔτε ταλαιπωρέσθαι· ἀλλὰ ἄλλος γὰρ τοῦ
 ναυτικοῦ ἐξηγήσεται τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἔσται καταστήσαι
 αὐτὸ ἐς Σοῦσα. (5) Νεάρχος δὲ ὑπολαβὼν λέγει, Ὡ
 βασιλεῦ, ἐγὼ μέντοι πάντα πείθεσθαι ἐθέλω τε καὶ
 40 ἀναγκαίῃ μοι ἔστιν· ἀλλὰ εἰ δὴ τι καὶ σὺ ἐμοὶ χαρί-
 ζεσθαι ἐθέλεις, μὴ ποιήσης ὧδε· ἀλλὰ με ἕασον ἐξη-
 γήσασθαι ἐς ἅπαν τοῦ στρατοῦ, ἔσται σοι σώας καταστήσω
 ἐς Σοῦσα τὰς νέας· (6) μὴδὲ τὰ μὲν χαλεπὰ τε αὐτοῦ
 καὶ ἄπορα ἐμοὶ ἐπιτετραμμένα ἐκ σοῦ ἔστω, τὰ δὲ
 45 εὐπετέα τε καὶ κλέους ἤδη ἐτοίμου ἐγόμενα, ταῦτα δὲ
 ἀπαραιρέντα ἄλλῳ ἐξ ἐμοῦ διδῶσθαι. (7) Ἐτι λέγοντα
 παύει αὐτὸν Ἀλέξανδρος, καὶ χάριν προσωμολόγησεν
 εἰδέναι· οὕτω δὴ καταπέμπει αὐτὸν, στρατιὴν δόδς ἐς

culter admodum agnoscere potuit; quodque ita hirsu-
 tos maleque comparatos cernebat, tanto magis ejus
 dolor ob amissum exercitum navalem confirmabatur.
 Injecta igitur Nearchō dextra, eoque seorsum ab ami-
 cis et scutatis abducto, multo tempore collacrimavit.
 5 est. (5) Tandem quum se collegisset ex lacrimis,
 « Enimvero, quod tu, inquit, Nearchē et Archias, so-
 spites ac salvi redieritis, moderatius universæ classis
 jacturam fero: at vero naves et exercitus quonam pacto
 perierunt? » (6) Tum Nearchus regis sermonem exci-
 piens, « Salvæ sunt, inquit, tibi, rex, et naves et exer-
 citus; nos vero ipsi hujus salutis nuntii venimus. »
 (7) Tum uberiores Alexandro lacrimæ manarunt, quod
 præter omnem expectationem ei exercitus salvus
 esset, simulque ubi portum ceperint rogat. Nearchus
 eas ad fauces Anamidis fluvii consistere ait, atque in
 terram subductas refici. (8) Post hæc Alexander per
 Jovem Græcorum et Ammonem Lybicum jurans affir-
 mavit, gratius sibi jucundisque id nuntii accidisse,
 quam quod universam Asiam subjugasset; dolorem
 enim ob amissum exercitum universæ felicitati suæ
 parem fuisse.

XXXVI. Præses vero provinciæ, quem ob nuntii
 vanitatem Alexander comprehendi jusserat, Nearchum
 præsentem conspicatus, ei ad genua profluitus,
 (2) « Ego, inquit, is sum qui Alexandro nuntiavi vos
 salvos rediisse. Vides quo pacto exceptus sim. » Tum
 rogatu Nearchi Alexander eum dimitti jubet. (3) Quo
 facto Alexander ob servatum exercitum Jovi Serva-
 tori atque Herculi et Apollini infortuniorum propul-
 satori, ludos etiam gymnicos edidit pompamque duxit:
 pompæ vero dux Nearchus erat, sertis ac floribus ab
 omni exercitu petitis. (4) His rebus peractis Alex-
 4. xander ita Nearchum alloquitur: « Ego te, Nearchē,
 uulla posthac pericula aut labores iterum adire volo.
 Sed alius posthac classi præfectus eam Susa deducet. »
 (5) Nearchus regis sermonem excipiens, « Equidem, o
 rex, inquit, tibi per omnia morem gerere et cupio et
 debeo. Cæterum si qua in re mihi gratificari voleris,
 hoc ne feceris: quin potius me ad finem usque classi
 præfectum esse patiari, donec tibi naves salvas Susa
 perduxerim; (6) neve quum res arduæ atque dif-
 ficiles mihi abs te commissæ fuerint, faciles, quarum
 gloria jam in promptu est, mihi ademptas illi in
 manus dederis. » (7) Adhuc loquentem interpellat
 Alexander, gratiam se illi habere insuper professus:
 atque ita eum dimittit, exiguo exercitu comitatum,

— 1. ὅτι τε codd. || — 6. πολλὸν χρ. A. || — 7. σὺγε ἡμῖν
 ὅτι A; ὅτι σὺγε ἡμῖν cett. || — 11. σῶες L. || — οὗτοι ABCD;
 αὐτοὶ Schmiederus, jubentibus, ut ait, manuscriptis. ||
 — 14. ἐπανήρωτα BC et vgo; ἀνηρώτα LAD. ||
 — 17. τῶν Ἑλλήνων et τῶν Λιθύων BC. || — 18. ἐπόμνυσιν
 scr. Dübner. || — 20. καὶ γὰρ τὸ ἄγος L. || — ἐπὶ ἀπωλ. C.

XXXVI, 24. παρίοντα om. L. || — 24. αὐτοῦ A. || —
 25. οὗτός τι BC. || — 30. θαλάσσιοι θεοὶ ABCD. || —
 35. ἐθέλω A, ἐθέλω BCD. || — οὗτ' ἀνακ.] οὗτ' οὖν
 κινδ. codd.; em. Geier. || — 41. ἐθέλεις ABC; ἐθέλοισ D;
 θέλεις vgo ante Dübner. || — 45. ἡδὴ ἐγόμενα ἐτοίμου A.
 || — 48. διδὸς C.

παραιοπομπήν ὡς διὰ φιλίας ἰόντι ὀλίγην. (8) Τῷ δὲ οὐδὲ τὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ θάλασσαν ἔξω πόνου ἐγένετο· ἀλλὰ συλλελεγμένον γὰρ οἱ κύκλω βάρβαροι τὰ ἐρυμνὰ τῆς χώρας τῆς Καρμανίας κατέχον, ὅτι καὶ ὁ σατράπης αὐτοῖς τετελευτήκει κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου, ὃ δὲ νεωστὶ κατεστηκώς Τληπόλεμος οὕτω βέβαιον τὸ κράτος εἶχε. (9) Καὶ δις ὧν καὶ τρίς τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ἄλλοις καὶ ἄλλοις τῶν βαρβάρων ἐπιπαινομένοις ἐς χεῖρας ἤσαν· καὶ οὕτως οὐδὲν τι ἐλίνυσαντες μόλις 10 καὶ χαλεπῶς ἐπὶ θάλασσαν ἀπεσώθησαν. Ἐνταῦθα θύει Νέαρχος Διὶ Σωτῆρι καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικόν.

XXXVII. Ὡς δὲ αὐτῶ τὰ θεῖα ἐν κόσμῳ πεποιήτο, οὕτω δὴ ἀνήγοντο. Παραπλῶσαντες δὲ νῆσον ἐρήμην τε καὶ τρηχέην ἐν ἄλλῃ νήσῳ ὀρυζοῦνται, μεγάλην ταύτην 15 καὶ οἰκομένην, πλώσαντες σταδίους τῆς κοίτης, ἐνθεν περ ὤρυζθησαν. (2) Καὶ ἡ μὲν ἐρήμην νῆσον Ὀργάνα ἐκα-

— 1. ὡς om. codex Bodlejanus et editio Veneta et Basiliensis. — 5. τετελευτήκει] « Cf. Arrian. Exp. VII, 27. Sibirytis Carmaniae satrapa erat nuper admodum id muneris ab Alexandro consecutus. Tum vero Arachotarum et Gadorosorum imperium illi collatum est. Carmaniam vero Tlepolemus, Pythophanis filius, accepit. » SCHM. — 7. τῇ αὐτῇ ABCD; vgo τῇ om. — 9. οὕτω BCD. — 10. ἀπεσώθησαν ABC; ἐπεστ. D; ἐσώθησαν L.

XXXVIII, 13. δὴ νῆσ. L. — 16. ἡ μὲν... ὤρυζθησαν om. C. — [Ὀργάνα] Ὀργάνα Λ; Ὀργάνα praebent etiam codices Ptolemæi VI, 7 p. 412, quamquam in de situ insulae longe aliter statuit. Etenim quum apud Arrianum Ὀργάνα sit insula ad 200 stadia a Minab fl. distans, quæ arabice olim vocabatur *Djerun* seu *Jerun*, sive; ut nonnulli scribunt, *Gerun*, inde autem a XIII saeculo *Ormuz* denominata est: Ptolemæus Organam inter Arabiæ insulas ponit in Oceano (92° long., 19° lat.), adeo ut a Carpella Carmaniae promontorio meridiem versus 2000 stadiis distet. Eodem modo statuerunt Strabo, Plinius, alii, nisi quod quum Organam Ptolemæus dicit, Ogyrin vocat in quo nomine genuinam vocem *Jerun* etiam clarius licet agnoscere. Etenim Strabo p. 766 ita habet: Ὁρὸ ἀγῶρας νῆσον Ὀγυριν (Turpinus et Turpinus h. l. codd., sed paullo post Ὀγυριν) κειθὼ πρὸς νότον πελαγὶον ἐν διχαλίῳι σταδίῳ, ἐν ᾗ τὰρος Ἐρυθρὰ δεικνύται, χῶμα μὲν ἀγροῖς φοινίει κατέχρυσον· τοῦτον δὲ βασιλευσά τῶν τόπων καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν θάλατταν ἐπώνυμον καταλίπειν· δηλώσας δὲ ταῦτά φησιν αὐτοῖς Μιθρωπάστην τὸν Ἀρσίτου τοῦ Φρυγίας σατράπου, φυγόντα τὸν Δαρείον, διατρίψαντα δ' ἐν τῇ νήσῳ, συμβαίναντα δὲ αὐτοῖς καταχρθεῖν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ζητούσῃ καθόδον δι' αὐτῶν εἰς τὴν οὐκ ἐλάν... Φησὶ δ' ὁ Νέαρχος τὸν Μιθρωπάστην ἐντροχεῖν αὐτοῖς μετὰ Μαζήνου· τὸν δὲ Μαζήνην ἐπάρχειν νήσου τινὸς τῶν ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ· καλεσθαι δὲ τὴν νῆσον Δωράκτα (leg. Ἀώρακτα?)· εἰς ταύτην δὲ τὸν Μιθρωπάστην καταφυγόντα ξενίας τρεῖς κατὰ τὴν ἐξ Ὀγύριος γενομένην ἀποδόν, καὶ δὴ καὶ συνελθεῖν τῷ Μαζήνῃ συσταθισμένον τοῖς ἐν τῷ στόλῳ Μακεδόσι, τὸν δὲ Μαζήνην καὶ καθηγμένονα τοῦ πλοῦ γενέσθαι. Plinius VI, 32, § 153: *Insula in*

quippe cui per amicam regionem eundum esset. (8) Ceterum neque ipsa ad mare profectio Nearchus expers laboris fuit. Collecti enim undequaque barbari tuta munitaque Carmaniae loca occupant. Nam satrapa eorum jussu Alexandri curam muneris sui finierat, Tlepolemus autem, qui recens satrapatum inierat, non dum firmum imperium nactus erat. (9) Bis itaque ne ter uno atque eodem die, diversis in eum barbaris irruentibus, pugnandum fuit. Atque ita nihil morantes ibi tandem ac difficulter ad mare salvi pervenerunt. Nearchus Jovi Servatori sacrum facit gymnicosque ludos edidit.

XXXVII. Rebus itaque divinis rite peractis, denuo solverunt. Insulam desertam atque asperam praevecti ad aliam insulam, grandem atque habitatam, appellunt, trecenta stadia emensi ab eo loco, unde digressi erant. (2) Deserta illa insula Organa vocabatur.

alto obiacet Ogyris, clara Erythra rege ibi sepulto; distat a continente CXX mil. p., circuitu CXII M. p. Dionysius Perieg. 606: Ἔστι δὲ τοι προτέρῳ Καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης Ὀγυρις· ἐνθα δὲ τύμβος Ἐρυθραίου βασιλῆος (Cf. Eustath. ad h. l.). Vides haec aliena prorsus esse a nostro Nearchus, in quo recte omnia procedunt. Pejora dederit Orthogoras. Quod attinet 2000 stadia, quibus Ogyris a Carmania distare apud Strabonem et Plinium dicitur, tot fere Nearchus numerasse debet ab initio Carmaniae ad Organam; quæ quum a Badi boream versus pertinerent, alii nescio quomodo lapsu meridiem versus computasse videntur, ut probabiliter statuit Gosselinus. — Porro Erythrae regis sepulchrum sec. Nearchum non in Ogyri ins. est, sed in Oaracta insula proxima, in ejus solum fertile quadrant palmeta, non item in Ogyrin insulam saxosam. Agatharchides quoque quum Erythram regem insulam eximie secundam coluisse referat, nonnisi de Oaracta cogitare potuit. Denique quæ de ambitu Ogyris insule Plinius habet, ab hod. Ormuz prorsus abhorrent, et ad longitudinem Oaractæ referenda sunt, adeo ut duarum insularum memoria temere miscetur. Superest ut addamus testimonia minus diserta. Mela III, 8 ita habet: *Frontem quæ inter ostia (sinus Persici) ostenditur silvæ cautesque exasperant. Aliquot sunt in medio insule site; Ogyris, quod in ea Erythrae regis monumentum est, magis clara quam ceteræ.* Is igitur in altum oceanum ejecisse insulam non videtur. Curtius quoque Erythrae insulam, ejus nomen non apponit, propinquam continenti facit X, 2: *esse haud procul a continenti insulam palmis frequentibus consitam, et in medio fere nemore columnam eminere, Erythri regis monumentum, literis gentis ejus scriptam.* Attamen hæc etiam ad aliam quamvis insulam pertinere possunt. Stephanus nihil nisi hæc: Ὀγυρις, νῆσος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ. Majoris momenti est Geographus Ravennates qui Ogyrin diserte vindicat *colfo Persico*, in quo: *Ogiris, Oraclea (Oracula Plin.), Durcadena, Rachos, Orgina.* In his Ogyris et Orgina esse videntur ejusdem insulae nomina (Ὀγυρις et Ὀργάνα) male distincta; item fieri potest ut *Oraclea* et *Durcadena* ad eandem insulam pertineant, quæ Ὀρχάκτα Arriano, Δώρακτα

λέετο, ἐς ἣν δὲ ὠρύθησαν Ὀάρακτα· ἀμπελοὶ τε ἐναυτῇ ἐπεφύκεσάν καὶ φοίνικες, καὶ σιτοφόρος· τὸ δὲ μήκος (ῥῖν) τῆς νήσου στάδιοι ὀκτακόσιοι. Καὶ ὁ ὑπαρχος τῆς νήσου Μαζίνης συνέπλεων αὐτοῖσι μέχρι Σούσαν, ἐβελοντῆς ἡγεμὼν τοῦ πλόου. (3) Ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ ἔλεγον καὶ τοῦ πρώτου δυναστεύσαντος τῆς χώρας ταύτης δέικνυσθαι τὸν τάφον· οὐνομα δὲ αὐτῷ Ἐρύθρην εἶναι, ἀπ' οὗτο καὶ τὴν ἐπωνυμίην τῇ θαλάσῃ ταύτῃ εἶναι, Ἐρυθρὴν καλεῖσθαι. (4) Ἐνθὲν δὲ ἐκ τῆς νήσου ἄραντες ἐπλώον· καὶ τῆς νήσου αὐτῆς παραπλώσαντες ὅσον διηκοσίους σταδίους, ὁρμίζονται ἐν αὐτῇ αὐθις, καὶ κατορθῶσιν ἄλλην νῆσον, ἀπέχουσαν τῆς μεγάλης ταύτης τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίων· Ποσειδῶνος ἱρὴ ἐλέγτο εἶναι, καὶ ἄτατος. (5) Ὑπὸ δὲ τὴν ἑὴν ἀνήγοντο, καὶ καταλαμβάνει αὐτοὺς ἀνάπτως οὕτω τι καρτερῇ, ὥστε τρεῖς τῶν νεῶν ἐποκειλάσαι ἐν τῷ ξηρῷ ἐσχέθησαν· αἱ δὲ ἄλλαι χαλεπῶς διεκπλώουσαι τὰς ῥήχιας ἐς τὰ βάθρα διαπεσώθησαν. (6) αἱ δὲ ἐποκειλάσαι τῆς πλημμυρίδος ἐπιγενομένης αὐθις ἐξέπλωσάν τε καὶ δευτεραῖα κατήγοντο ἵνα περ ὁ πᾶς στόλος. (7) Ὅρμίζονται δὲ ἐς νῆσον ἄλλην, διέχουσαν τῆς ἡπείρου ὅσον τριηκοσίους σταδίους, πλώσαντες τετρακοσίους. (8) Ἐντεῦθεν ὑπὸ τὴν ἑὴν ἐπλώον, νῆσον ἐρήμην ἐν ἀριστερᾷ παραμειθοντες· οὐνομα δὲ τῇ νήσῳ Πύλωρα· καὶ ὁρμίζονται πρὸς Σισιδῶνῃ, πολυχνίῳ

tur; ubi vero constiterunt Oaracta. Erat hæc vitium, palmarum et frumenti ferax. Longitudo insulæ octingenta stadia efficiebat. Præses ejus loci Mazenes sua sponte se Nearcho et comitem et ducem navigationis Susa usque adjunxit. (3) In hac insula aiebant Sepulcrum ejus extare qui primus imperium regionis tenuisset, nomenque ei fuisse Erythræ, atque inde mare illud Erythræum appellatum. (4) Ex eo loco ad ducenta stadia Nearchus cum classe profectus, rursus in eadem insula portum cepit. Inde aliam insulam prospiciunt, quadraginta circiter stadiis a magna illa distantem, quæ Neptuno sacra et inaccessa esse dicebatur. (5) Sub auroram solvunt, et tam vehemens maris recessus eos occupat, ut tres naves impactæ in vado sicco hæherent, et reliquæ difficulter e brevibus enavigantes in altum evadere possent. (6) At vero, quæ impactæ erant, accedente rursus æstu elevatæ sunt, et altero die ad reliquam classem pervenerunt. (7) Hinc simul quadringenta stadia emensi ad aliam insulam, trecentis stadiis a continente distantem; stationem ceperunt. (8) Inde sub auroram solventes, insula quadam deserta, quæ ad levam erat, (Pylora ei nomen erat) præterita, ad Sisidonem urbem exiguam omnium-

Straboni vocatur. Moneri in hanc sententiam possit in *Kishmi* ins. esse *Durgama* locum et *Ras Turcom*. Fieri tamen etiam potest, ut *Durcadena* sit hod. *Laredj*, *Rachos* vero et *Orgina* hod. *Angar* et *Poliur* (Πύλωρα Arr.). Ceterum hodiernæ *Ormus* insulæ, olim celebratissima, nunc, ut Nearchi ætate, desertæ, descriptiones vide ap. Wellsted I. l. p. 62 sqq., Ritter. XII, 435 sqq. || — 1. Ὀάρακτα] ὁ ἄρακτα et ὁ ἄρακτα CB; Δώρακτα (Δώρ.) Strabo I. l.; Juba ap. Plin. VI, 26 § 98 : *Insulæ tres, quarum Oracla tantum habitatur aquosa, a continenti XXV m. p.*; Geogr. Rav. I. l. : *Oraclæ*; Ptolemæus VI, 8 p. 415: Ὀρορόχθα. Vetus nomen superest in hod. nomine *Proct* vel *Broct*; vulgo tamen vocatur *Kishm* (*Kischmi*, *Kischmisch*, *Kismis*, *Kesem*, *Kischme*, *Kischma*, *Keischom*); *Djezirat tulieh* (insula longa) Arabum, *Djezirah diraz* Persarum; *Djezirah Lafet* (a *Lafet* portu) ap. Edrisium I, p. 364. Fusc insulam describit Ritter XII, p. 445-455. || — ἀμπελοῖ Ab uvis suis insulam nunc *Kishmi* vocari referunt; sc. *Kischmisch* esse uvam sine nucleo. || — ἐν αὐτῇ] ἐπ' αὐτῇ A. || — 3. ῥῖν om. A; fortassis recte. || — 4. Μαζόνης edit. Venet. et Basil. Cf. Strabo I. l. || — 6. πρώτως L. || — 14. εἶναι om. C. Insula illa Neptuno sacra, cujus nomen non apponit Arrianus, hodie vocatur *Angar* (*Anjar*, *Angam*) vel *Hinjam* seu *Hanjani*, de qua ita Kempthorn. I. l. p. 279 : *Angar* or *Angam* is five or six miles in circumference, and is situated south of *Kishm*, about thirty miles east from *Bassadore*, and nearly opposite the town of *Left*. It is uninhabited, nearly destitute of vegetation, though formerly peopled, as the remains of a town and reservoir are still visible on the northern side. Wild goats abound

here; they live on a small shrub and some grass, which grow in the ravines and recesses of the rocks. The island appears to be of volcanic origin, lava having been picked up on many parts of it; and several small craters may be seen about the centre, one of which I descended to some depth; it was just large enough to admit my body. Some of the hills rise to the height of three or four hundred feet. There is good anchorage in the sound, about a mile from the island, in five fathoms; it may also be approached with safety. » Cf. Ritter. XII, p. 457. || — 15. οὕτω τι B; οὕτω τι A; οὕτω τοι CL. || — 16. ἐν τῷ ξηρῷ ἐσχέθησαν] Brevia hæc Kempthornius p. 280 vocari ait *Bassadore-Bank* : « It is very extensive, and many parts are dry at low water. We got on shore ourselves on this shoal, in the Clive, in two and a quarter fathoms water, and it was a long time before we got off again. » || — 21. ἐς νῆσον ἄλλην] Insula hæc nunc vocatur *Grand-Tombo* (*Greet Tumb*), a qua non longe dissita *Petit-Tombo* (*Little Tumb*). De his insulis ita Kempthornius p. 280 : « They are situated off the western extremity of *Kishm*, and about twenty-five miles distant; they are low and flat, the larger being about four or five miles in circumference, and the smaller about two or three. They are both uninhabited and uncultivated, the small one being destitute of every thing, but the larger having a little grass on the plain and a large banian-tree about the centre. » — 23. Ἐνταῦθα BC. || — 25. Πύλωρα] Πύλωρα BC; nunc *Poliur* (*Belior* sec. Niebuhr.) || — ὁρμίζοντο (sic) A. || — 25. πρὸς Σισιδῶνῃ] sic L; προσιδωδῶν D, πρὸ Σιδωδῶν Bodl., πρὸς Σιδῶνῃ duo codd. Florent., πρὸς

σμηκρῶ καὶ πάντων ἀπόρῳ, ὅτι μὴ ὕδατος καὶ ἰχθύων. ἰχθυοσφάγιος γὰρ καὶ οὗτοι ὕπ' ἀναγκαιῆς ἦσαν, ὅτι ποινηρὴν γῆν νέμονται. (9) Ἐνθὲνδε ὑδρευσάμενοι καταίρουσιν ἐς Ταρσίην ἄκρην ἀνατείνουσιν ἐς τὸ πέλαγος, 5 πλώσαντες σταδίους τριηκόσιους. (10) Ἐνθεν ἐς Καταίην, νῆσον ἐρήμην, ἀλιτενεῖα αὕτη ἱρὴ Ἑρμῆος καὶ Ἀφροδίτης ἐλέγετο· στάδιοι τοῦ πλόου τριηκόσιοι· (11) ἐς ταύτην ὅσα ἔτι ἀπίεται ἐκ τῶν περιοίκων πρόβατα καὶ αἴγες, ἱρὰ τῷ Ἑρμῇ καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ· καὶ 10 ταῦτα ἀπηγριωμένα ἦν ὁρᾶν ὑπὸ χρόνου τε καὶ ἐρημίας.

XXXVIII. Μέχρι τοῦδε Καρμανίη· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε Πέρσαι ἔχουσι· μήκος τοῦ πλόου παρὰ τὴν Καρμανίην χώρην στάδιοι τρισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι· ζῶνσι δὲ κατ-

que rerum inopem, præterquam aquæ et piscium, pervenerunt. Hic quoque incolæ piscibus vivere cogebantur, quod regionem tenebant sterilem. (9) Aqua inde assumpta in Tarsiam promontorium longe in mare porrectum deferuntur, trecenta stadia emensi. (10) Inde in Catæam, insulam desertam ac vadosam. Ea Mercurio et Veneri sacra esse dicebatur. Navigatio trecentorum stadiorum fuerat. (11) In hanc insulam singulis annis a finitimis oves et capræ mittuntur, Mercurio et Veneri sacræ; easque temporis longinquitate ac solitudine esferatas videre erat.

XXXVIII. Ad hunc usque locum Carmania pertinet; ceteriora Persæ tenent. Longitudo navigationis ad Carmaniæ oram est stadiorum ter mille et septingen-

αὐδῶν BC et editt. Venet. et Basil. Quenam vera nominis forma sit, nescio. Hodiernum locum *Mogou* indicari censet Kempthornius: « The town which Nearchus calls Sidodone is a small fishing village, now known by the name of Mogou, situated in a bay of the same name; and the country is still, as he describes it, perfectly destitute of vegetation, the natives continuing to live intirely on fish and dates. » Equidem quum non longe a *Mogou* loco in mappis notari videam *Duan* vicum, hunc potius ob nominis similitudinem quam putaverim intelligendum esse. || — 4. Ταρσίην ἄκρην] hodie *Ras el Jerd* s. *Djerd* (i. e. audax prom.), quod nomen in mappis nonnullis parum accurate scribitur *Cap Certes*. De eo Kempthornius: « it is high, inquit, rugged and of a reddish colour. » || — 5. τριηκόσιους] Indicari videtur distantia quæ est a Sisidone usque ad Tarsiam prom. Quodsi his locis respondent *Duan* et *Ras Jerd*, ut dubium esse vix potest, iusta maiorem distantiam Arrianus posuit. || — 5. Καταίην], nunc *Kas*, *Kais*, *Kaës*, *Kenn*, *Kyen*, *Keisch*. De ea ita Kempthornius p. 281: « Kenn is next in importance to Kishm on this coast. Nearchus describes it as barren; but it is not so now, being covered with trees of a dwarfish stature, something resembling the thorn, and thick with foliage; the plains are also cultivated with wheat; and Persian tobacco is likewise grown here, but in small quantities. The island has rather a pretty appearance from the sea, and a small town is situated near the western entrance, the only one it can boast of, though some scattered huts are also found on it here and there. It once possessed a flourishing commerce, but that has long since ceased. It can still, however, supply ships with refreshments, chiefly goats, sheep, and some vegetables. Water may be also had at it, but the quality is indifferent; it is obtained by digging a hole four or five feet deep in the sand, a short way from the beach. A vessel may be sheltered here from all westerly winds, two or three miles to the south of the town, and about one mile from the shore, in eight fathoms rocky bottom; the passage between it and the main is safe, and may be attempted without danger, taking care to keep nearly in mid-channel: with proper attention, this may even be run through

at night. » Cf. Ritter XII, p. 458. et VIII, p. 776 sq. Berghaus *Memoir zur Karte d. Pers. Golfs* p. 43. Insulam Catæam s. *Kaës* memorat etiam Tab. Peutingeriana, in qua vocatur *Casara*. In Geographo Ravenn. V, 17 post insulas supra memoratas recensentur: *Casara*, *Cataga*, *Ostana*, *Ciprusa* (*Cyprusa* Tab. Peut.), *Tagna* (*Tabiana* Ammian. 23, 6, 4. *Taxiana* Ptol.), *Ilodes* (*Irodes* T. Peut.; an 'Υλώδης?) etc., in quibus *Casara* et *Cataga* aut ejusdem insule nomina diversa sunt, aut *Cataga* est *Καλκωνδρος* Arriani. Porro quum *Catæa* Veneri et Mercurio sacra fuisse dicatur, eandem insulam vocare *Aphrodisiadem* videtur Plinius VI, 28 § 110, loco mire confuso: *Ab horum* (Chelonephagorum) *tractu Indiam versus* (!) *Cæcandrus* *deserta insula in oceano LM. p. traditur juxtaque eam fretum interfluente Stoidis quæstiosa margaritis. A promontorio Carmanis junguntur Armozei; quidam interponunt Arbios, CCCXXI milia p. toto litore. Ibi portus Macedonum et aræ Alexandri in promontorio, amnes Saganus, dein Daras et Salsa. Ab eo promontorium Themisteas, insula Aphrodisias habitatur. Inde Persidis initium ad flumen Oratin* (*Oroatin* aliis), *quo dividitur ab Elymaide.* — In his *Themisteas* (*Temisteas* v. l.) promontorium respondet *Tarsie* Arriani, sive hodierno *Djerd* (Cf. Τεμισθία Persidis regio apud Ptolem. VI, 4). *Aphrodisiadem* autem insulam cum Catæa nostra componendam esse etiam inde liquet, quod post eam Persidis initium memoratur et apud Plinium et in Arriano. Quod Plinius *habitari* insulam, Arrianus *ἐρήμην* esse refert, nihil premo. Ceterum vocem *ἐρήμην* omittit codex C. || — 8. πρόβατα καὶ αἴγες... ἀπηγριωμένα]. Hæc ibi vidit etiam Ouseley (*Travels* I, p. 169. || — 10. καὶ οὐκ οἶμ. C.

XXXVIII, 14. στάδια τρισχίλια καὶ ἑπτακόσια I., et similiter l. 14. De numero stadiorum consentit Strabo p. 720. E singulis Arriani numeris colliguntur stadia 3100; desiderantur 600, quæ ab insula *Tombo* usque ad Sisidonen s. *Duan* computanda esse videntur. Apud Plinium § 110 ad eundem tractum referenda puto, quæ ibi ponuntur 421 m. p. (= 3368 stadia.). Terminus, qui Carmaniam a Perside dirimebat, haud dubie fuit oppositum Catææ insule jugum montanum, quod vocatur *Tscharrak* (aliis *Gharck*). Cf. Ritter VIII, p. 773. Aliter statuit Ptolemæus, cui Carmania perti-

ἀπερ Πέρσαι, οἳ καὶ ὁμοροὶ εἰσι Πέρσῃσι καὶ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ὡσαύτως κοσμεύονται. (2) Ἐνθένδε ἄρξαντες ἐκ τῆς νήσου τῆς ἱρῆς παρὰ τὴν Περσίδα ἤδη ἐπλωον καὶ κατὰγονται ἐς Ἴλαν χῶρον, ἵνα λιμὴν πρὸς νήσου συμκρήθῃ καὶ ἐρήμης γίνεταί οὐνομα τῇ νήσῳ Καίκανδρος; δὲ δὲ πλῶος στάδιοι τετρακόσιοι. (3) Ὑπὸ δὲ τὴν ἑὸς ἄλλην νήσον πλώσαντες ὁρμίζονται οἰκομένην ἵνα καὶ μαργαρίτην θηρᾶσθαι λέγει Νέαρχος, κατὰπερ ἐν τῇ Ἰνδῶν θαλάσῃ. Ταύτης τῆς νήσου τὴν ἄκρην παραπλώσαντες σταδίους ὡς τεσσαράκοντα, ἐνταῦθα ὠρμίσθησαν. (4) ἐνθένδε πρὸς ὄρεϊ ὁρμίζονται ὑψηλῇ (ᾧ ὄρος οὐνομα τῷ ὄρει) ἐν λιμένι εὐόρμῳ καὶ ἀλιέες αὐτοῦ ὄκουν. (5) Καὶ ἐνθεν πλώσαντες στα-

torum. Vivunt Carmani Persarum more; nam et Persis finitimi sunt, eodemque etiam armorum et belandi genere utuntur. (2) Soluta inde classe, Persidis oram jam prætervehentes in Ilam locum appulerunt, ubi portus ab insula parva ac deserta efficitur. Nomen insule Cæcandrus erat; navigatio autem stadiorum quadringentorum. (3) Sub auroram in aliam insulam habitatum delati sunt, in qua perinde atque in mari Indico margaritam capi Nearchus scribit. Hujus insule promontorio præternavigato, stadia quadraginta emensi, constiterunt. (4) Inde ad montem excelsum, Ochum dictum, appulerunt in portu a ventis tuto, et piscatores ea loca habitantes repererunt. (5) Inde rursum solventes, quadringentis quinquaginta

net usque ad Bagradam (hodie *Nabon*) fluvium. || — 1. κατὰπερ Πέρσαι.] Cf. Strabo p. 727 : Νέαρχος δὲ τὰ πλεῖστα ἔθῃ καὶ τὴν διὰλεκτον τῶν Καρμανιτῶν Περσικά τε καὶ Μηδικὰ εἴρηκε. Adde quæ idem de Carmanis ex Onesicrito refert. || — 4. Ἴλαν χῶρον]. Ilam nomen superstes est in hodierno loco *Djilla Abade*. Attamen non in hunc locum appulisse Nearchum, sed paullo magis occasum versus, e regione insulæ *Inderabia*, suadent quæ sequuntur : ἵνα λιμὴν πρὸς νήσου... Καίκανδρος. Eo sensu Kempthornius cum Ilam componit *Chirou* vicum. || — 5. ἐρήμου L. || — 6. Καίκανδρος] sic ABC et vulgo ante Schmiederdum, qui ex L. recepit Κέκανδρος; codex D Κίκανδρος. *Cæcandrus* nomen apud Plinium (v. not. ad cap. 37) restituit Salmasius; codices Plinii *Cascandrus*, *Carcundrus*, *Carscandrus*, *Sasaicandrus*. Eadem fortasse *Kataga* vocatur in Geogr. Rav. l. I. Denique Cæcandri nomen Salmasius et Harduinus reponi voluerunt ap. Plin. VI, 26, § 99, ubi ex Juba ita refert : *Insulæ IV jam in sinu ante Persida. Circa has hydri marini vicinum cubitorum adnantes terrere classem. Insula Athothadrus (Caicandrus Hard.), item Gaurata, in quibus Gyani gens ; flumen Hyperis in medio sinu Persico. Καίκανδρος nunc est Inderabia, Andarvia, Angarvia*, de qua hæc Kempthornius p. 281 : « Inderabia is situated four or five miles from the main land; and there is a small town on the northern side, where a vessel may get supplied with goats, sheep, and some vegetables. The island is, however, almost incultivated, the natives merely growing corn and vegetables for their own consumption. We anchored off this island in six and a quarter fathoms, two miles from the main land. The harbour is safe and commodious, and a vessel is well sheltered in it from a north-west wind; the water is deep close to the land; but the channel between it and the main land is rather dangerous, and ought to be avoided, as there is no object to gain by going through. » || — 7. ἐς ἄλλην νήσον] Proxime sequuntur insulæ duæ, *Shitwar* exigua eique adjacens major habitataque, *Sheikh Abu Sheiyib* sive *Schayib*, quod nomen vulgo contrahitur in *Busheab*. De majore hac insula Arrianum loqui censet Kempthornius. « This island (Kempthornius ait) is low and flat, and is about eleven miles distant from the main-land; it contains a small town, principally inhabited by Arabs,

who live on fish and dates; and is uncultivated, but abounds in goats. The harbour, of which Nearchus speaks, is on the western extreme of the island, on the north side, where there is good anchorage for vessels even of large burthen. » Quodsi Juba apud Plinium § 99 Cæcandrum Arriani *Athothadrum* dixit, consentaneum est *Shitwar* et *Bucheab* insulas signari verbis Plinianis : *Gaurata* [*Goroule* locus in insula notatur], in quibus *Gyani gens*. Altero Plinii loco § 110 supra adscripto insula nostra vocatur *Stoidis margaritis quæstiosa*. Conf. id. IX, 54 : *Fertilissima est (margaritis) Taprobane et Stoidis, ut diximus in circuitu mundi*. Geographus Rav. post *Catagam* (*Kzikanandron*) memorat *Ostanam*, quæ a Stoidi Plinii non est diversa. Atque bene id nomen quadrat cum loco *Ap-ostana (Abu-ostana)* in objecta continente. Pro *Ostana* Ptolemæus habet *Sagdanam*, ἐν ᾧ μίλτος (expectabas ἐν ᾧ πικρονόν). Num etiamnunc margaritæ ibi capiantur, nescio; accolas vero objacentis in continente portus (*Bender Nakhilu*) optimos esse urinatos et margaritarum venatores refert Ritterus VIII, p. 777. Denique ad hanc insulam pertinere quæ ex Isidoro de margaritis capiendi ratione narrantur (v. supra p. 254), censet Salmasius. || — 10. τὴν ἄκρην παραπλ. σταδίους ὡς τετραρ.] Kempthornius in ipsam insulam Nearchum appulisse censet probabiliter; attamen non in occidentali ejus extremitate ancoræ jaci poterant, quum *Busheab* insula longissima sit, Arrianus vero nonnisi per 40 stadia præternavigatum esse inde ab ejus extremitate dicat. Vincentus contra in continentem ad ripam occidentalem *Darabin* fluvii Nearchum constitisse putat, adeo ut 40 stadia computanda sint ab *Shitwar* ins. ad continentem. Ac sane in mappa Berghausiana *Shitwar* a continente distat quinquaginta fere stadiis; sed verba Arriani (quæ inepte vertit Gosselin. III, p. 79) stationem ad ipsam insulam fuisse jubent. || — 12. Ὀχος] Ochus mons fuisse debet extremitas meridionalis montis *Dahr Asban*, portus autem Nearchi hodiernus *Bender Nakhilu* sive *Nachl* (palmarum portus) ad *Darjabin* vel *Kalaton* vel *Sidekan* (V. Ritter. VIII, p. 752. 777) fluv., quem *Daram* dicit Ptolemæus. Nomen *Ochus* fort. est indigenarum *Notsch*, quo nomine sæpius montium vertices vocantur, sicut ille qui supra sinum promontorii *Guadel*, atque ille, qui supra *Assahu* urbem et *Cap Nabend*. — Kempthor-

δIOUS τετρακοσίους τε καὶ πεντήκοντα, ὁρμίζονται ἐν Ἀποσάνοις καὶ πλοῖα πολλὰ αὐτοῦ ὄρμει, κώμη τε ἐπὶν ἀπέροσσα ἀπὸ θαλάσσης σταδίου ἐξήκοντα. (6) Νυκτὸς δὲ ἐπάραντες ἔνθεν ἐσπλώουσιν ἐς κόλπον συνοικέμενον πολλῇσι κώμησι· στάδιοι τοῦ πλοῦ τετρακοῖοι· ὁρμίζονται δὲ πρὸς ὑπὸρρην· ταύτῃ φοινικὲς τε πολλὰ ἐπεφύκεσαν καὶ ὅσα ἄλλα ἀκρόδρυα ἐν τῇ Ἑλλάδι γῇ φύεται. (7) Ἐνθεν ἄρταντες ἐς Γώγαν παραπλώουσι σταδίου μάλιστα ἐς ἐξακοσίους, ἐς χώραν οἰκεομένην· ὁρμίζονται δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χειμάρρου, ὄνομα δὲ Ἀρεὼν, ἐν τῇσιν ἐκβολῇσιν· ἐνταῦθα χαλεπὸς ὁρμίζονται· στενὸς γὰρ ἦν ὁ ἔσπλους κατὰ τὸ στόμα, (8) βραχέα τὰ κύκλω αὐτοῦ ἢ ἀνάπτως ἐποίησε. ὅτι καὶ ἐνθεν αὖ ἐν στόματι ἄλλου ποταμοῦ ὁρμίζονται, διεκπλώσαντες σταδίου ἐς ὀκτακοσίους· Σιτακὸς οὖνομα τῷ ποταμῷ ἦν· οὐδὲ ἐν τούτῳ εὐμαρῶς ὁρμίζονται· καὶ ὁ πλὸς ἄπας οὗτος ὁ παρὰ τὴν Περσίδα βραχέα τε ἦσαν καὶ ῥηχίαι καὶ τενάγαι. (9) Ἐνταῦθα σίτον καταλαμβάνουσι πολλὸν συκεχομισμένον κατὰ πρόσ-
 20 τὰς βασιλείας, ὥς σπρίον εἶναι ἐπισιτισσάσθαι· ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τὰς πάσας μίαν καὶ εἴκοσι, καὶ τὰς νέας ἀνειρυσάμενοι ὅσαι μὲν πεπονθήκεσαν, ἐπεσκεύαζον· τὰς δὲ ἄλλας ἐθεράπευον.

XXXIX. Ἐνθὲν δὲ ὁρμηθέντες εἰς Ἱέρατιν πόλιν
 25 ἀπίκοντο, ἐς χῶρον οἰκεόμενον· ἐπακόςιοι καὶ πεντή-

stadiis peractis, ad Apostana appulerunt. Multa ibi navigia in statione erant : et pagus adiacebat sexaginta stadiis a mari remotus. (6) Hinc repetita per noctem navigatione in sinum quendam frequentibus pagis celebrem delati sunt, quadringenta stadia emensi : ibi classe ad radicem montis collocata substituerunt. Loca illa palmas aliasque pomiferas arbores quotquot in Græcia nascentur ferebant. (7) Inde solventes in Gogana, regionem habitatam, sexcenta circiter stadia emensi, navigant; classemque ad fauces fluvii ejusdem qui torrens erat (Areon ei erat nomen), collocavit, idque iniquo satis loco, quod aditus faucium angustus erat ob vada quæ æstus marini recessus in orbem fecerat. (8) Inde rursus ad alterius fluminis, cui Sitago nomen est, ostium appulerunt, octingenta stadia emensi. Sed ne ibi quidem commodam stationem nacti sunt; universa enim hæc ad Persidis oram navigatio plurima vadosa et petricosa palustriæque loca habebat. (9) Eo loci Nearchus multum frumenti quod rex ad frumentandum exercitum convelli curarat, accepit. Ibi viginti unum dies in universum commorati naves quæ salo quassatæ erant in terram subductas refecerunt : reliquas autem curando renovarunt.

XXXIX. Inde rursus solventes ad Hieratin oppidum habitatum, septingenta quinquaginta stadia emen-

nii sententia de situ Ochi montis et eorum quæ deinceps ap. Arrianum sequuntur locorum, tam aliena est ab iis quæ græca narratio suppediat, ut silentio eam præterire præstet. || — 1. τε ex A add. Dübner. || — 2. ἐν Ἀποσάνοις] locus ponendus fere ubi nunc *Schewar* (*Schevoo* Vincent; *Tschiou* Dupré *Voy.*), quem vicum Simmons, a Vincento p. 381 laudatus, fere medium esse inter *Darabin* fluvium et *Cap Nabon* situm esse, et bonæ aquæ copiam nautis præbere refert. Nomen *Apostana* (*Abu-stan*, *Abu-asban*) recte, ut puto, Vincentus p. 381 censet agnosci in *Dahr Asban*, uti vocatur montium jugum altum, quod juxta hanc oræ partem extenditur. || — 6. ἐκπλώουσιν BC. || — 7. ἐς κόλπον συνοικέμενον] sinum dicit in quo *Naban* vel *Nabend* locus situs est, non longe a fluvio, qui esse debet *Bagradas* Ptolemæi, et fortasse idem est quem *Hyperin* vocat Juba ap. Plinium VI, 26 § 99, ubi post insulas supra memoratas recensentur : *flumen Hyperis in medio sinu Persico onerariarum navium capax*; *flumen Sitiogagus, quo Pasargadas septimo die navigatur*; *flumen navigabile Phrstimus, insula sine nomine*; *flumen Granis, etc.* Quodsi Hamnerum (*Wiener Jahrb.* VIII, p. 314) audias, illud *Hyperis* nomen etiam apud Arrianum lateret in verbis ὁρμίζονται δὲ πρὸς ὑπὸρρην. — Regionem istam palmis abundare, fluviumque navibus sat magnis excipiendis idoneum esse ex recentioribus viatoribus notat Vincentus p. 383. Cf. Gosselin III, p. 78. || — 8. γῇ om. A. || — ἐς om. BCD. || — Γώγαν] hodie vocantur *Bender Konkún* (*Kongun*, *Kengoun*, *Konkon*). In sinum, cui urbs adjacet, fluvius exit, qui Areon est Arriani; hodiernum ejus nomen non inveniri notatum. Sinus pro-

funditate prorsus caret, ut ex accurata ejus delineatione apud Berghausium intelligitur. Cf. Vincent. p. 385 not. 216. Ad introitum sinus exstat prom. *Awysi* (*pointe Awysi*); in quo nomine nescio an supersit nomen *Ausinsa* loci, quem Ptolemæus post *Bagradam* fl., unoque ab eo gradu distantem memorat. || — 11. Ἀρεὼν D; ὄνομα δὲ οὗ Ἀρεὼν vgo ante *Schmiederer*. || — 15. ἐς vulgo desit; habent ABCD et Bodl. || — 15. Σιτακὸς] *Sitiogagus* Plinio dicitur. Quod addit per eum fluvium *Pasargadas* navigari mera fabula est; nam tale quid in nullum hujus oræ fluvium cadit. Hodie *Khor Jayrah*, uti est in novissimis mapis, qui exit paullo supra *Ras el Khann*. « Ce qui me paraît certain, c'est de retrouver *Sitacos* dans le géographe Turc, Kiatib Tehelebi, sous le nom de *Sita* ou *Sitar-reghian*. Le canton maritime qu'il appelle *Kaneh-Sitan*, ou habitation de Sitan, est aux environs de cette rivière. Elle en reçoit une autre, nommée *Berarch*, qui passe à *Firuz-abad*, la principale ville du Kourh d'Ardshir, et citée sous un autre nom, qui lui est également propre, savoir *Giaüer*, sur la route de Shiras à Siraf, dans l'Edrisi. Cette ville que la tradition du pays veut qu'Alexandre ait assiégée, et qu'il n'ait réduite qu'en la submergant, serait-elle désignée dans Pline sous le nom de *Pasargade*, quoique ce nom puisse y être déplacé? » D'Anville *Mém.* t. XXX, p. 158. Cf. Vincent. p. 385. Gosselin. III, p. 79. || — 18. ῥηχίαι καὶ τενάγαι] Tractus qui est inde a *Konkun* et *Ras Berdistan* usque ad *Ras el Khann* etiam a recentioribus ob scopulos et breviam omnium periculosissimus esse fertur.

XXXIX, 24. Ἱέρατῃν C. Mox : οὖν. ἦν Ῥάτεμς A. ||

χοντα στάδιοι ὁ πλόος ὠρμίσθησαν δὲ ἐν διώρυγι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐμβεβλημένη ἐς θάλασσαν, ἥ οὖνομα ἦν Ῥάτεμις. (2) Ἄμα δὲ ἤλιω ἀνίσχοντι παραπλώουσιν ἐς ποταμὸν χειμάρρουν, οὖνομα Παδάργον, ὁ δὲ χῶρος χερρόνησος ἅπας· καὶ ἐν αὐτῷ κῆποι τε πολλοὶ καὶ ἀκρόδρια παντοῖα ἐφέστο οὖνομα τῷ χώρῳ Μεσαμβρία. (3) Ἐκ Μεσαμβρίας δὲ ὁρμηθέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους μάλιστα ἐς διηκοσίους, ἐς Ταόκην ὁρμίζονται ἐπὶ ποταμῷ Γράνιδι· καὶ ἀπὸ τούτου ἐς τὸ ἄνω Περσέων βασιλεία ἦν, ἀπέχοντα τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολέων σταδίους ἐς διηκοσίους. (4) Κατὰ τοῦτον τὴν παράπλουον λέγει Νέαρχος ὁρῶνται κῆτος ἐκβεβλημένον ἐς τὴν θήϊνα· καὶ τοῦτο προσπλῶσαντάς τινας τῶν ναυτέων ἐκμετρεῖσαι καὶ φάναι εἶναι πῆχυν

si, appulsi sunt, classemque in fossa ex flumine illac in mare exeunte, cui nomen Heratemis erat, collocarunt. (2) Postero die sub auroram ad torrentem amnem, Padargum nomine, appellunt. Totus is tractus peninsula est. In eo hortos quamplurimos arboresque pomiferas omnis generis reppererunt. (3) Nomen illi tractui est Mesambria. Ex Mesambria digressi et stadia circiter ducenta emensi in Taocen ad Granidem fluvium pervenerunt. Ab hujus fluminis ostio ducenta fere introrsum stadia Persarum regia est. (4) In hac navigatione Nearchus balenam abs se visam esse scribit, quae in littus ejecta erat; nautasque nonnullos istuc adnavigantes eam mensos retulisse quinquaginta

—4. Παδάργον ABCet vulgo; παδάργρον D; Παάργρον L. Quod rem attinet, Mesambriam patet esse eam peninsulam in qua nunc *Abu-schehr* (*Buschehr*, *Buschir*) sita est. Eandem Ptolemæus *Χερσόνησον* dicit; neque aliud quid subesse nomini *Μεσαμβρία*, sc. composito ex *mesen* (insula) et *ben* (continens) censet Vincen-tus p. 395. Peninsula, olim et cultura et hominum frequentia quam nunc beator, per est humilis, adeo ut æquinoctiis tempestate aestus maris vehemientior per duos vel tres dies tantum non totam operiat (V. Ritter. VIII, p. 780). Omnino ita conformata est, ut facile intelligatur paulatim aggesta arena lutoque conflata esse. Quod ipsum in causa esse videtur ut Nearchæ narratio ex hodierno locorum ratione minus accurate possit explicari. Padargus procul dubio est fluvius, qui post circumnavigatam peninsulam in maris recessu occurrit. Incertus autem situs est Hieratemis urbis ad Heratemin (Hieratemin?) canalem e fluvio ductum, cujus nomen aut excidit, aut a canalis nomine non erat diversum. Hoc probabilius; neque a veri simili alienum est eundem fluvium apud Plinium I. I. vocari *Phrystinum* (*Phrystinum*, *Phryitimum*, *Phirstimum* var. lect.), quamvis ex Arriano *Heratemis* nomen in Pliniana inferre cum Harduino nemo prudentior voluerit. Forbigerus II, p. 574 fluvium nostrum non diversum esse opinatur ab eo qui in seqq. Παάργος vocatur. Quod vel ob grammaticam verborum rationem non credideris; nam hoc si voluisset, dixisset auctor ἐς τὸ ν. ποτ. χ., ὃ οὖνομα etc. — Fortasse Heratenis ille est *Khor Quore*, cui *Rama* locus adjacet paullo infra Mesambriam peninsulam et *Ras Halila*. Certe alium vel canalem vel fluvium circa hæc loca mappæ nostræ non exhibent. Ceterum D'Anvillius I. I. cum eoque Gosselinus et Vincen-tus Hieratin ferme eandem esse censent cum *Kieratin*, quam in his fere locis ponit Tur-cus geographus in *Djihannuma* t. I, p. 482. 535 ad fluvium *Dekian* dictum de *Dekian* urbe mediterranea. Denique Ptolemæus ad meridiem peninsulae collocat *Ionacem* urbem, quæ hodierno loco *Iakau*, apud Niebuhrium notato, respondere, ab Hieratemi autem Arriani aliena esse videtur. || — 8. Ταόκη ν... Γρά-νιδι Τάκην cod. Bodl. et primæ edit.; Γράνιδι A. Flumen memorat etiam Plinius VI, 26, § 99 : *flumen Granis modicarum navium per Susianen (?) fluit, dextra*

ejus adcolunt Deximontani (*Diximontani* v. l.; *Uxii montani* conj. Salmas. p. 832), *qui bitumen perficiunt*. Appulisse Nearchus videtur ad hod. *Khor Gasseir*, sive ad ostium fluvii, qui nunc ab urbe mediterranea vocatur *Kisht*. Nec improbable est in eundem fluvium incidere alterum, qui juxta hod. urbem *Gra* sive *Gran* labitur, atque hinc Granis nomen esse repetendum. Certe Niebuhrius (*Reise* II, p. 91) accepit flumen, quod *Gra* urbem præterfluit, aliis fluvius augeri et inter *Abu-shahr* et *Bender Regh* (Ῥόγονι Nearchi) in sinum Persicum eructari. Ab aliis fluvius noster *Boshavir* vel *Bichavir* vocatur. V. Gosselin III, p. 80 : « La rivière qui baigne les murs de Taocé est appelée Boshavir par d'Anville (I. I. p. 161) d'après Thévenot (Voy. t. III, p. 532) et Bichaver par Kiatih tchéleby (*Djihannuma* I, p. 511. 512. 537) : c'est le nom que lui communiquait alors une ville située vers le haut de son cours. Le dernier de ces auteurs ajoute que Bichaver n'est qu'une abréviation de *Binaï-Chabour*, c'est-à-dire, *édifices de Chabour*, parce que cette ville nommée *Dindela* au temps d'Alexandre, ayant été ruinée par lui, fut reconstruite par Chabour, fils d'Ardsjir, ou Sapor I. Quoi qu'il en soit de cette tradition, elle annonce au moins que la dénomination de Bichaver est bien postérieure au siècle qui nous occupe. » — Ptolemæus Granin fluvium non memorat; Taocen vero inter Persidis loca mediterranea (89° — 30, 20') ponit dimidio ferè gradu distantem a Rhogoinani fluvio, qui exit 88° 30', — 30°. Præterea habet Ταόκην ἄκραν (87° 30' — 30° 10'), totumque hunc tractum Ταοκηνὴν vocat. Apud Arrianum num Ταόκη de regione an de oppido mari incumbente, intelligendum sit, dubitari possit. Probabile enim est Taocen opp. non diversum esse ab eo quod apud Edrisium in versione latina *Tauag*, in versione gallica (t. II, p. 391. 392. 398, etc.) *Toudj* et *Touh* vocatur, cujusque situs p. 401 ita definitur, ut a *Djenabé* loco maritimo distet mill. 36, a *Kazerun* mill. 24. Haud dubie igitur Arabs geographus indicat hodiernum *Konar Takhta*, non longe a *Kisht* fluvio dissitum. Ceterum cf. Strabo p. 728, ubi postquam Pasargadarum τὰ βασιλεία memoraverat, addit : ἦν δὲ καὶ ἄλλα βασιλεία τὰ ἐν Γάθαις ἐν τοῖς ἀνωτέρω ποτ. μέρεσι τῆς Περσίδος καὶ τὰ ἐν τῇ παραλίᾳ τὰ κατὰ τὴν Ὠκεῖν λεγομένην, in quibus τὰ κατὰ τὴν

πεντήκοντα· δέρμα δὲ αὐτῷ εἶναι φοιιδωτόν, οὕτω τι ἐς βάθος ἦκον, ὡς καὶ ἐπὶ πῆλυν ἐπέχειν, ὅστρεά τε καὶ λοπάδας καὶ φυκία πολλὰ εἶχειν ἐπιπεφυκότα· καὶ δελφίνας λέγει ὅτι καθορᾶν ἦν πολλοὺς ἀμφὶ τῷ κήτει, καὶ τοὺς δελφίνας τῶν ἐν τῇ ἔσω θαλάσῃ μέζοντας. (6) Ἐνθεν δὲ ὁρμηθέντες κατὰγονται ἐς Ῥόγονιν ποταμὸν χειμάρρου ἐν λιμένι εὐόρμῳ· μήκος τοῦ παράπλου στάδιοι διηκόσιοι. (7) Ἐνθὲνδε τετρακοσίους σταδίους διεκπλώσαντες αὐλίζονται ἐν ποταμῷ χειμάρρῳ· Βρίζανα τῇ ποταμῷ οὖνομα· ἐνταῦθα χαλεπῶς ὠρμίσαντο, ὅτι ῥηχίη ἦν καὶ βραχέα, καὶ χοιράδες ἐκ τοῦ πόντου ἀνείχον· (8) ἀλλ' ὅτε ἡ πλημμυρὰ ἐπῆκει, τότε ὠρμίσαντο· ὑπονοστήσαντος δὲ τοῦ ὑδάτος, ἐπὶ ξηρῷ ὑπελείφθησαν αἱ νέες· ἐπεὶ δὲ ἡ πλημμυρίς ἐν τάξει ἀμείβουσα ἐπῆλθε, τότε δὴ ἐκπλώσαντες ὁρμίζονται ἐπὶ ποταμῷ. (9) οὖνομα δὲ τῷ ποταμῷ Ἄροσις, μέγιστος τῶν ποταμῶν, ὡς λέγει Νέαρχος, ὅσοι ἐν τῷ παράπλῳ τῷδε ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν ἔξω πόντον.

XL. Μέχρι τοῦδε Πέρσαι οἰκοῦσι, τὰ δὲ ἀπὸ τούτων Σούσιοι. Σουσίων δὲ ἔθνος αὐτόνομον κατύπερθε προσοικεῖν· Οὐζιοὶ καλέονται ὑπὲρ ὧν λελεκταί μοι ἐν τῇ ἄλλῃ συγγραφῇ, ὅτι λησταί εἰσι. Μήκος τοῦ παράπλου τῆς Περσίδος χώρας στάδιοι τετρακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι. (2) Τὴν δὲ Περσίδα γῆν τριχῇ

cubitorum esse. (5) Pellem ejus corticatam fuisse, adeoque densam, ut quibusdam locis cubiti unius crassitudinem haberet, et multa etiam ostrea et lopades et alga annata ei essent; delphines quoque circa belluam visos multos, majores quam internum mare ferat. (6) Inde profecti ad Rhogonin fluvium torrentem in tutum portum se recipiunt, ducenta stadia emensi. Ab hoc flumine quadringenta stadia progressi ad aliam similem amnem, Brizana dictum, devenerunt. (7) Ibi difficili statione sunt usi, quum ripium tenia esset et brevia, atque scopuli e mari attollerentur. (8) Accedente itaque aestu portum ceperunt; recedente, in vado haerebant. Mox reciprocante aestu statis vicibus enavigantes ad fluvium constiterunt, cui nomen Arosidis. (9) Maximum hunc fluvium Nearchus esse scribit omnium, qui per hanc navigationem in exterius mare influunt.

XL. Ad hunc amnem usque Persae habitant; ulteriora Susii incolunt. Supra Susios autem gens alia libera habitat, Uxii, quos in superiori opere (*Anab.* 7, 15, 3) latrocinia exercere diximus. Universa Persidis ora stadia quattuor millia et quadringenta efficit. (2) Porro totius Persiae regionis temperaturam tripli-

Τάκην reponendum esse monuerunt viri docti. Eadem tres regias memorat Dionysius 1069 populorum nominibus:

οἱ δ' ἐς νότον ἄρρι θαλάσσης
πρῶτοι Σάβαι (1. Γάβαι), μετὰ τοὺς δὲ Πασαργάδαι, ἄγγι
[δὲ Τασκοί,

in quibus quaeritur nomen Τασκούς sic dictus in fonte suo Dionysius repererit, an rescribendum sit vel Ταχοί vel Τακοί. — 1. πεντήκοντα] ἐνενηκοντα in duobus libris ms. (Gandensi et Richeliano) legi notavit Blancardus, idque recipi voluit absque causa idonea. — 1. οὕτω τε] ABCD; οὕτω τε vulgo. — 3. λοπάδας BC. — 5. ἔσω BCD; ἔω A, ἐὼς codex Stephani. — 6. Ῥόγονιν A, Ῥώγωνιν BCD, Ῥώγωνιν L; Ῥογόμανις Ptolemaeus VI, 4; Rhogomanis ap. Ammian. Marc. XXIII, 6, 41: Maximi (sc. Persidis) fluvii sunt Vatrachites, Rhogomanis et Brisoana atque Bagrada, ex quibus Vatrachites ignotus. Rhogonis est fluvius ad cuius ostium Bender Rig (*Rigk, Rech, Reig, Recg*). V. Thevenot *Voy.* V, p. 535; Kinneir *Mem.* p. 57; Niebuhr. I. 1.; Gosselin III, p. 81; Vincent. II, p. 401; Ritter VIII, p. 134. — 10. Βρίζανα] Ptolemaeus habet Brisoanam fluvium, sed ea in regione, ubi ex Nearchi narratione ponendus est Sitacus. Brizana num pertineat ad hod. Bender Dellim, ut putaverim, an alium propinquum, parum liquet. Eundem signat Plinius VI, 31, § 136: *Oram quae praecipit minorum Syrtium vice diximus inaccessum caeno, plurimum limi deferentibus Brixia (Brixia) et Ortacea (Dorak fl.)*. De posteriore fluvio cf. Aethicus Cosmogr. (p. 709 in Mela Gronov. 1722): *Fluvius Cortachia provinciae Mediae, nascitur in campis Arabicis* (2); *currit milia 918, et ingreditur sinum Persicum*. — 14. ἐπελεί-

φθησαν D. — 16. Ἄροσις BCD et vulgo; Ἄροις ex uno codice assert Gronovius (Cf. cod. Stephani, ubi: ἐπὶ ποταμῷ Ἄροι μεγίστῳ τῶν ποταμῶν); Ἄρις A, Ἄρης L. Ὅροάτις Strabo p. 727. 729 et Ptolemaeus; *Orates* Ammian. XXIII, 6, 26; *Oratis* et *Zarotis* ap. Plin. VI, 28 § 111: *Inde Persidis initium ad flumen Oratin, quo dividitur ab Elynaide*. Idem VI, 26, § 99: *Flumen Zarotis ostio difficilis nisi peritis; insula duae parvae* (hod. Buna et Deri); *inde vadosa navigatio palustri similis per euripos tamen quosdam peragitur*. Vincentus p. 406 monet apud Cheref-eddin fluvium nostrum vocari *Ab-Argoun* (*Ab-Arraghian* ap. Ritter. IX, p. 134) de prisca urbe *Arrhagian* (*Ragian, Rhagoun*). Hinc graeci nominis ratio repetenda. Nunc fluvius hic maximus vel simpliciter vocatur *Tar* (i. e. fluvius) vel *Indian* de urbe adjacente.

XL, 19. Μέχρι τοῦδε Πέρσαι] Sic etiam Strabo, Plinius, Ptolemaeus. — 20. Σουσίων δὲ ἄλλο γένος αὐτόνομον L. — 24. τετρακισχίλιοι] AD et vulgo; τετραχίλιοι BC. Stadia 4400 habet etiam Strabo p. 727. Item Plinius VI, 28 § 111: *Ipsa Persis adversum occasum sita obtinet litore DL m. pass.* Vera longitudo est fere stadiorum 4000 inde a Charrak monte. E singulis Arriani numeris colliguntur stadia 4240, adeo ut nonnisi 160 stadia desiderentur. At quum inde a Brizana ad Arosin minimum esse debeant stadia 400, atque omnis distantiae ab illa usque ad portum sub Ocho monte aliorum sint stadiorum fere quadringentorum, summa conflaretur ea quam ipse Arrianus subducit multo major. Unde nascitur suspicio in antea complures numeros, ut a vero longe recedunt, sic etiam corruptos esse. — 24. τεριχῇ] Cf. Strabo. p. 727: *Τριτη δ' ἐστὶ (ἡ Περσίς) καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ τῶν ἀέρων*

νανεμῆσθαι τῶν ὠρέων λόγος κατέχει. Τὸ μὲν αὐτῆς πρὸς τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ οἰκούμενον ἀμυῶδες τε εἶναι καὶ ἄκαρπον ὑπὸ καύματος· (3) τὸ δὲ ἐπὶ τῇδε ὡς πρὸς ἄρκτον τε καὶ βορέην ἀνεμον ἰόντων καλοῖς κεκράσθαι τῶν ὠρέων καὶ τὴν χώραν ποιῶδὰ τε εἶναι, καὶ λειμῶνας ὀδρηλοὺς καὶ ἀμπελον πολλὴν φέρειν, καὶ ὅσοι ἄλλοι καρποὶ πλὴν ἐλαίης· (4) παραδείσοισι τε παντοίοισι τεθληναί, καὶ ποταμοῖσι καθαροῖσι διαρρέεσθαι, καὶ λίμνῃσι, καὶ ὄρεσιν δόξοισιν ἀμφοτέρω ποταμούς τε καὶ λίμνας ἐστὶ τὰ ἤθεα, ἵπποισι τε ἀγαθὴν εἶναι, καὶ τοῖσιν ἄλλοισιν ὑποζυγίοις νέμεσθαι, καὶ ὑλῶδὰ τε πολλὰ καὶ πολὺν ἵππον· (5) τὴν δὲ πρόσω ἐτι ἐπ' ἄρκτον ἰόντων χειμερινὴν τε καὶ νυφειῶδαν ὥστε πρέσβειαν τινὰς ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου λέγει Νέαρχος κάρτα ὁλίγην ὁδὸν διελθόντας ἐντεύχειν κατ' ὁδὸν ἰόντι τῆς Περσίδος καὶ ὅμως γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ, καὶ εἰπεῖν Ἀλεξάνδρῳ τῆς ὁδοῦ τὴν βραχύτητα. (6) Σουσίους δὲ πρόσκοι οἱ εἰσὶν Οὐξιοί, λέλεκται μοι κατὰ περ Μάρδοι μὲν Πέρσῃσι προσεχέες οἰκεῖν, ληστὰι καὶ οὗτοι, Κασσαίοι δὲ Μήδοις. (7) Καὶ ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη ἡμέρωντες Ἀλέξανδρος, χειμῶνος ὥρῃ ἐπιπεσὼν αὐτοῖσιν, ὅτε ἄβητον σφῶν τὴν χώραν ἦγον· (8) καὶ πόλιας ἐπέκτισσε τοῦ μὴ νομάδας ἐτι εἶναι, ἀλλ' ἀροτῆρας καὶ γῆς ἀργάτας, καὶ ἔχειν ἐπὲρ ὅτων δευμαίνοντες μὴ κακὰ ἀλλήλους ἐργάζωνται. Ἐνθὲν δὲ τὴν Σουσίαν γῆν παρήμειβεν ὁ στρατός. (9) Καὶ ταῦτα οὐκέτι ὁρατούτως ἀτρεκέως λέγει Νέαρχος ὅτι ἐστὶν οἱ φράσαι, πλὴν γε δὴ τοὺς ὄρους τε καὶ τὸ μῆκος τοῦ πλόου· (10) τὴν χώραν γὰρ τεναγῶδὰ τε εἶναι τὴν πολλὴν καὶ ῥηχίσιν ἐπὶ μέγα ἐς τὸν πόντον ἐπέχουσαν, καὶ ταύτην σφαλερῇ ἐγκυκλομίζεσθαι πελαγίσαιν ὧν σφίσι τὴν κομιδὴν τὸ πολλὸν γενέσθαι· (11) ὁρμηθῆναι μὲν δὲ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν, ἵνα περ ἠὺλίσθησαν, ἐπὶ τοῖσιν οὐροῖσι τῆς Περσίδος· ὕδωρ δὲ ἐμβάλλεσθαι καὶ πέντε ἡμερῶν οὐκ ἔφασκον γὰρ εἶναι ὕδωρ οἱ κατηγεμῶνες τοῦ πλόου.

XLII. Σταδίου δὲ πεντακασίου κομισθέντες ὁρμίζοντες ἐπὶ στόματι λίμνης Ἰχθυόδεος, ἥ οὐνομα Κατάδερβις· καὶ νησίς ἐπὴν τῷ στόματι· Μαργάστανα τῇ οὐνοῖ οὐνομα. (2) Ἐνθὲν δὲ ὑπὸ τὴν ἑὴ ἐκπλώσαντες κατὰ βραχέα ἐκομίζοντο ἐπὶ μίθς νεός· πασσάλοισι δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πεπηγρόσιν ἀπεδηλοῦτο τὰ

κράσει. Ἡ μὲν γὰρ παραλίᾳ καυματηρά τε καὶ ἀμυῶδης καὶ σπανιστὴ καρπὸς ἐστὶ πλὴν φρονικῶν, ὅσων ἐν τετρακισχίλοις καὶ τετρακοσίοις ἢ τριακοσίοις ἐξεταζομένη σταδίου· κατατρέφοντα εἰς ποταμὸν μέγιστον τῶν ταύτῃ, καλούμενον Ὀρόατιν· ἡ δ' ἐπὲρ ταύτης ἐστὶ πάμφορος καὶ πεδινὴ καὶ θερμαῖων ἀρίστη τροφὸς, ποταμοῖς τε καὶ λίμναις πληθύνει. Τρίτῃ δ' ἐστὶν ἡ πρὸς βορρᾶν χειμῆριος καὶ ὀρεινή· πρὸς δὲ ταῖς ἰσηγιαῖς εἰσὶν οἱ καμυλοδοσκοί. — 3. ἐπὶ τῇδε (s. τῇδε) BC; ἐπιτελέως LAD (sine acc. in D) et vlg; ἐπιτελεῖς BC; ἐπιτηδῶς conj. Geijer, quod caret sensu idoneo. — 10. ἵπποισι] βουσί L. — 13. Ante v. ὥστε aliqua excidisse Geijerus putabat. Fabulam narrari Schmiedero visum est. — 17. Σου-

citer dividi fama est. Nam quæ pars ejus ad mare Erythræum sita est, arenosam ac sterilem ob æstum esse; (2) quæ vero deinceps ad septentrionem et borealem plagam jacet, constitutionem cæli temperatam habere, regionemque ipsam herbosam multa irrigua prata multasque vites habere, atque adeo omne genus fructuum, excepta olea; (4) hortis enim amenissimis florere, fluviisque limpidissimis irrigari, ac lacubus omnique genere avium, quæ circa flumina aut lacus versari solent, abundare; equis etiam aliisque jumentis pascendis idoneam esse, silvosam præterea multis locis esse venatuique aptissimam. (5) Eam autem, quæ adhuc magis in septentrionem vergit, frigidam ac jam nivalem esse, adeo ut legatos quosdam ab Euxino ponto brevissimo itinere profectos Alexandro Persidem trans-eunti obviam venisse Nearchus tradat; idque Alexandro permirum visum fuisse, brevitate viæ ex ipsis cognita. (6) Susiis autem finitimos esse Uxios antea a nobis dictum est, sicuti Mardos, latrones etiam ipsos, Persis, Cossæos autem Medis conterminos esse. (7) Quas quidem gentes omnes Alexander domuit, hieme eas adortus, quando regionem suam adiri nulla ratione posse putabant. (8) Urbes quoque iis condidit, ne jam amplius vagarentur, sed aratores agricolæque essent, atque habentes pro quibus metuerent sibi, ab injuria ac vi sibi invicem inferenda abstinerent. Inde Susiorum regionem prætervectus est exercitus. (9) De hac navigatione Nearchus se non ita certa narrare posse scribit, præterquam portus et longitudinem navigationis. (10) Nam illum maris tractum maximam partem esse vadosum et brevia longe in mare pertinere; neque citra periculum portum e mari capi posse. Quare ipsis cursum in alto ut plurimum fuisse. (11) Solvisse vero se ex ostiis amnis, ubi ad fines Persidis conserderant, et aquam vel in quinque dies recepissee, quia duces navigationis monuerant, aquam in iis partibus non reperiri.

XLII. Quumque ad quingenta stadia proveci essent, ad fauces piscosius ejusdam lacus, qui Cataderbis dicebatur, consistenterunt. Exigua ad hujus lacus fauces insula adjacebat, quam Margastanam vocant. (2) Inde sub auroram solventes, per vada navigarunt singulis navibus. Paxilli hinc inde fixi vada ostendebant,

σλος δὲ πρόσκοι κατλ.] Cf. de iisdem Nearchus (fr. 34) ap. Strabon. p. 524. — 18. εἰσὶν Οὐξιοί] ABCD; εἰσὶν οἱ Οὐξ. vulgo. — 20. Κησαῖοι A. — 27. Νέαρχος om. D. — 28. φράσαι ABCD; ἐκφράσαι L. — δὴ omisit D. — 31. ἐπέχουσαν editt. ante Schmiederam. — 32. γίνεσθαι ABCD. — 35. ἐμβ. καὶ πέντε ABCD; vulgo. καὶ deest.

XLII, 38. Κατάδερβις] Ille est maris recessus in quem *Mensureh* et *Dorak* fluvii exeunt; in intimo jacet *Guba Nakhda* insula; initio sinus insulæ *Bunah* et *Deri*. Quanam harum sit *Margastana* Nearchi nescio. — 39. Μαργαγάστανα D. — 4. δὲ post ἐνθὲν δὲ ex L add. Schmiedero. — 41. πασσάλοις C, πάσσαλοι D, πετ-

βραχεία, κατάπερ ἐν τῷ μεσηγῶς Λευκάδος τε νήσου ἰσθμῷ καὶ Ἀκαρνανίης ἀποδέδεικται σημήϊα τοῖσι ναυτιλλομένοισι τοῦ μὴ ἐποκέλλειν ἐν τοῖσι βραχεῖσι τὰς νέας· (3) ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Λευκάδα, ψαμ-
 6 μώδεα ἰόντα, καὶ τοῖσιν ἐποκεῖλαισι ταχέην τὴν ὑπο-
 νόστησιν ἐνδιδοῖ· κεῖθι δὲ πηλὸς ἐστὶν ἐπὶ ἐκάτερῃ τοῦ πλεομένου βαθὺς καὶ ἰλυώδης, ὥστε οὐδεμιῇ μηχανῇ ἐποκεῖλαισιν ἤναποσωθῆναι. (4) Οἷτε γὰρ κοντοὶ κατὰ
 10 τοῦ πηλοῦ δύοντες αὐτοὶ οὐδὲν τι ἐπιωφέλειον, ἀνθρώπων
 τε ἐκθῆναι τοῦ ἀπῶσαι τὰς νέας ἐς τὰ πλεόμενα ἀπο-
 ρον ἐγίνετο· ἔδυνον γὰρ κατὰ τοῦ πηλοῦ ἔστε ἐπὶ τὰ στήθεα. (5) Οὔτω δὲ χαλεπῶς διεκπλώσαντες ἐς στα-
 15 δίους ἐξακοσίους κατὰ νέα ἑκαστοὶ ὁρμισθέντες, ἐνταῦθα δέπνουν ἐμνήσθησαν· (6) τὴν νύκτα δὲ ἦδη κατὰ βάθεα
 15 ἐπλωον, καὶ τὴν ἐπεξῆς ἡμέρην ἔστε ἐπὶ βουλύτον· καὶ ἦλθον σταδίους ἑννακοσίους· καὶ κατωρμίσθησαν ἐπὶ
 20 τῷ στόματι τοῦ Εὐφράτεω πρὸς κόμην τινὲ τῆς Βαβυλωνίης γῆρας· οὐνομα δὲ αὐτῇ Διρίδωτις· (7) ἵνα λιθανόντων
 20 τὰ ἀπὸ τῆς ἐμπορικῆς γῆς οἱ ἔμποροι ἀγινέουσιν, καὶ τὰ
 20 ἄλλα ὅσα θυμῆματα ἡ Ἀράθων γῆ φέρει. (8) Ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτεω ἔστε ἐς Βαβυλῶνα πλὸν λέγει Νέαρχος σταδίους εἶναι ἐς τριαχίλους καὶ τριηκοσίους.

perinde atque apud isthmum inter Leucadem insulam atque Acarnaniam signa quædam navigantibus exposita sunt, ne naves in vada impingant. (3) Ceterum vada apud Leucadem sabulosa sunt, ideoque etiam impactis facilem recessum concedunt. Verum hic limus est ab utraque parte loci, in quo navigatur, profundus et tenax, adeo ut naves impactæ nullo artificio evelli possint. (4) Contis enim in limo subsidentibus nihil proficiebatur. Neque nautæ navibus egredi ad eas in navigabile fretum retrudendas poterant, quod limus eos pectore tenus absorbebat. (5) Atque ita difficilima navigatione per sexcenta stadia usq., singulis subsistentes navibus, corpora curarunt. (6) Noctu vero per profundum jam navigarunt, totum etiam diem posterum ad vesperrum usque, et nongentis stadiis confectis, ad Euphratis ostium appulerunt, et ad pagum quandam Babylonicæ regionis, cui Diridotis nomen est, pervenerunt : (7) quo mercatores et thus ex mercatorum terra et alia aromata, quæ fert Arabia, afferunt. (8) Ab ostiis Euphratis ad Babylonem usque Nearchus stadiorum tria millia et trecenta esse refert.

λοισι Α. || — 2. καὶ omisit D. || — 8. οὔτε γὰρ Α. || — 12. ἐξ ex Ladd. Schmieder. || — 16. ἦ λθον] Fort. ἦνον vel ἦντον leg. putat Dübner in locutionis insolentia offendens. At similiter Arrianus Exp. III, 21, 3 : ἐλθὼν τὴν νύκτα ἔλκων. || — 17. ἐπὶ στόματος BC, ἐπὶ τοῦ στόμα. Α, ἐπὶ τοῦ στόματι L. || — 18. Διρίδωτις D, Ἰριδωτις C. Reliquis scriptoribus vocatur Τερηδών. V. Strabo p. 765 (ex Eratosthene) : μέχρι Τερηδόνος καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Εὐφράτεω, a quo loco profectus Androthene Arabia oram legit. Idem p. 80 a Babylone usque ad Euphratis ostium et Teredonem 3000 stadia esse ex eodem Eratosthene refert. Plinius VI, 32 § 145 : *Parthico autem regno navigantibus vicus Teredon infra confluentem Euphratis et Tigris*. Dionys. Perieg. 980 : ὑστατὴς προχοῆσι Τερηδόνος ἐγγὺς ὀδεῶν (Euphrates). Ammian. XXIII, 6, 10 : *Navigatio adusque Teredonem porrigitur, ubi post jacturas multiplices pelago miscetur Euphrates*. Stephanus Byz. : Τερηδών, πόλις ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ. Abydenus ap. Euseb. Chron. p. 21 : *Nabuchodonosor in limine Arabicæ regionis Teredonem urbem fundavit*. Euseb. Pr. Ev. p. 456, D : Τερηδὼνα ἔκτισεν κατὰ τὰς Ἀράθων ἐκβολάς. Ptolemæus urbem ponit mediam inter orientale suum Tigridis et occidentale ostium. His si addideris quæ de miribus Teredontis ex Amynta affert Elianus N. An. V, 14. XVII, 16, habebis quæ de eo loco traduntur omnia. Situm ejus accuratius definire certioribus argumentis vix licet. Satis vero de eo convenit, ostium Euphratis, cui impositam Teredonem Nearchus dicit, in hod. Khor Abdilla esse quærendum, in quem Pallacopa alveo fluvius præcipuam vim aquarum olim effundebat. Et d'Anvillius quidem (l. l. p. 190), Gosselinus III, p. 88 et Vincentus l. l. Teredonem in sinistro ostii latere collocant, quoniam ap. Ptolemæum urbs Messenæ assignatur; Mannertus V, 2, p. 420 Teredo-

nem ponit in Boubian insula; Ritterus X, p. 28 fuisse putat « an der Südwestspitze der jetzigen Einfuhr Davaisir. » Certe Teredonem si non in insula, certe prope insulam sitam fuisse nescio an ex Æthico Cosm. p. 709 suspiceris, ubi : *infundit se* (Euphrates) *in mari Oceano orientali sub insula Theron*, ubi puto leg. esse *Teredon*. Aliter Chesneyus (*Exped. to the riv. Euphrat.* etc. II, p. 355), qui ita habet : « The site of Teredon is presumed to be at Jebel Sanam, a gigantic mound near the Pallacopas branch of the Euphrates. This spot is about 23 miles S. S. W. of Basrah, 13 or 14 by W. of Zebir, and nearly 18 miles N. W. of the supposed estuary opposite the island of Boobian, near the Khor Abd-ullah; but at the time in question the latter may have been near, or even have touched Jebel Sanam. » Opinionem eorum quæ Teredonem quaerunt in hodierno Basra vel in propinquo, tetigisse satis est. Ceterum emporium istud haud diu floruisse videtur, obstructo postea arenis isto fluvii alveo, conditisque in commodiore situ Apologo et Spasinu Charace. || — 19. ἐμπορικῆς γῆς] ἐμπορικῆς γῆς codd.; ἀπὸ τῆς περὶ γῆς vel ἀπὸ τῆς ἐν περὶ γῆς conj. Dübner; attamen Teredoniis Arabia vix dici poterat ἢ ἐν περὶ γῆς. Scripserit auctor ἐμπορικῆς, sicut Strabo habet ἐμπορικὸν κόλπον (in Africa ora occidentali) et alibi ἐμπορικὰς κατοικίας, nisi fort. fuisse putes ἀπὸ τῆς Ἰερραλῆς γῆς. || — 21. ἐς post ἔστε ex L add. Schmieder. || — 22. τρισχίλ. x. τρ.] *supra* 3000 stadia sec. Strab. p. 729 et 739; 3000 stadia id. p. 80 minus accurate Plinius VI, 30 : *Euphrate navigari Babylonem e Persico mari* 412 mill. p. (3296 st.) *tradunt Nearchus et Onesicritus*. Computus hic Nearchi bene habet. Ceterum totum hunc locum et quæ deinceps leguntur c. 42 ita exponit Strabo p. 729 : Νέαρχος δὲ τὸν παρά- πλουν τῆς Σουσιδος τεναγὸν φήσας πέρας αὐτοῦ λέγει τὸν

XLII. Ἐνταῦθα ἀγγέλλεται Ἀλέξανδρον ἐπὶ Σούσων στέλλεσθαι· ἦνθεν καὶ αὐτοὶ τὸ ὅπσιον ἔπλωον, ὥς κατὰ τὸν Πασιτίγριν ποταμὸν ἀναπλῶσαντες συμμῆσαι Ἀλεξάνδρῳ. (2) Ἐπλωὸν δὴ τὸ ἔμπανιν ἐν ἀριστερῇ τὴν γῆν τὴν Σουσίδα ἔχοντες· καὶ παραπλῶουσι λίμνην, ἐς ἣν ὁ Τίγρις ἐσβάλλει ποταμός· (3) ὅς ῥέων ἐξ Ἀρμενίης παρὰ πόλιν Νίνον, πάλαι ποτὲ μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, τὴν μέσῃν ἐσωτοῦ τε καὶ τοῦ Εὐφράτεω ποταμοῦ, ἣν Μεσοποταμίην ἐπὶ τῷδε κληῖσθαι, ποιεῖν (4) ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἀνάπλους στάδιον ἑξακόσιοι, ἵνα καὶ κόμῃ τῆς Σουσίδος, ἣν καλέουσιν Ἀγινιν· αὕτῃ δὲ ἀπέχει Σούσων σταδίου ἐς πεντακοσίους· μήκος τοῦ παράπλου τῆς Σουσίων γῆς ἔσται ἐπὶ στόμα τοῦ Πασιτίγριδος ποταμοῦ στάδιοι δισχιλιοί.

Εὐφράτην ποταμὸν· πρὸς δὲ τῷ στόματι κόμην οἰκεῖσθαι τὴν ὑποδεχομένην τὰ ἐκ τῆς Ἀραβίας φορτία· συνάπτειν γὰρ ἐφεξῆς τὴν τῶν Ἀράβων παραλίαν τῷ στόματι τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Πασιτίγριος, τὸ δὲ μεταξὺ πᾶν ἐπέχειν λίμνην, τὴν ὑποδεχομένην τὸν Τίγριν. Ἀναπλεύσαντι δὲ τῷ Πασιτίγρει σταδίου πενήκοντα καὶ ἑκατὸν, τὴν σχεδὸν εἶναι τὴν ἀγρῶσαν ἐπὶ Σούσων ἐκ τῆς Περσίδος, ἀπέχουσαν Σούσων σταδίου ἑξήκοντα (1. ἑξακοσίους)· τὸν δὲ Πασιτίγριν ἀπὸ τοῦ Ὀροστίδος διέχουν περὶ δισχιλίου σταδίου· διὰ δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Τίγριος τὸν ἀνάπλου εἶναι σταδίων ἑξακοσίων· πλησίον δὲ τοῦ στόματος κόμην οἰκεῖσθαι τὴν Σουσιάνην (1. τινα Σ., αὐτὴ Ἀγινιν Σ.), διέχουσαν τῶν Σούσων σταδίου πεντακοσίους· ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τοῦ Εὐφράτου καὶ μέχρι Βαβυλωνίους τὸν ἀνάπλου εἶναι διὰ γῆς οἰκουμένης καλῶς σταδίων πλείονων ἢ τρισχιλίων. — Ὀνησίκριτος δὲ πάντας φησὶν ἐκβάλλειν εἰς τὴν λίμνην, τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν· ἐκπεσόντα δὲ πάλιν τὸν Εὐφράτην ἐκ τῆς λίμνης ἰδίῳ στόματι πρὸς τὴν θάλατταν συνάπτειν. Idem p. 728 : Φησὶ δὲ Πολύκλειτος εἰς λίμνην τινὰ συμβάλλειν τὸν τε Χοάσπην καὶ τὸν Εὐλάιον καὶ ἔτι τὸν Τίγριν, εἴτ' ἐκείθεν εἰς τὴν θάλατταν ἐκδιδοῖν· πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ καὶ ἐμπόριον (Aginin Nearchi?) εἶναι, πῶν ποταμῶν μὲν οὐ δεχομένων τὰ ἐκ τῆς θαλάττης, οὐδὲ καταπεμπόντων διὰ τοὺς καταράκτας ἐπὶ τῶς γενομένων, πεῖζ' δ' ἐμπορευομένων· ὀκτακοσίους γὰρ εἶναι σταδίου εἰς Σούσα.

XLII, 4. παραπλῶουσι λίμνην, etc.] Sequentia patet non posse explicari ex ea quæ nunc in solo isto mobili obtinet ratione locorum. Quamnam fere fuerit Alexandri temporibus, e verbis modo adscriptis colligitur; quibus adde quæ fuse exposuerunt recentiores huius tractus exploratores Ainsworth *Assyrie et Babyl.* p. 194 et Chesney *Exp.* II, p. 356 sqq. Cf. Ritter X, p. 27 sqq. et passim. Nearchus igitur e *Khor Abdilla* solvens partemque emensi jam itineris repetens in lacum innavigavit, in quem propriis suis ostiis tunc exierunt Tigris et Choaspes (*Kerka*) et Pasitigris, i. e. fluvius quem alii (et ipse Arrianus in Anab.) etiam Euleum vocant, nunc vere *Karun* vel *Kuran* de urbe dicere solent. Nomen *Pasitigris* secundum Rawlinsonum significat : *Tigris inferior* sive *minor* (a veteri voc. persica *pas*), cui hodie apud Persas respondeat nomen *Didjilahi-kudad*, i. e. *Tigris parvus* (Cf. Ritter. IX, p. 321 sq.). Ostium huius lacus num in hodierno

XLII. Eo loci de Alexandri ad Susa profectione nuntium acceperunt. Quare ipsi etiam inde retrorsum navigarunt, ut per Pasitigrim adverso fluvio navigantes cum Alexandro jungerentur. (2) Retro igitur navigantes a lava Susidem habebant, lacumque prætervehuntur, in quem Tigris fluvius decurrit : (3) qui ex Armenia fluens juxta Ninum, magnam olim et opulentam urbem, regionem efficit quæ inter ipsum et Euphratem media est, ideoque Mesopotamia dicitur. (4) A lacus initio usque ad ipsum Tigrin flumen navigatio est stadiorum sexcentorum, ubi et pagus quidam Susiorum est, quem Aginin vocant. Is a Susis distat stadiis quingentis. Longitudo navigationis præter regionem Susiorum usque ad Pasitigris ostium tria

Shatt el Arab, an in *Karun el Amarah* (veteri *Karun* fluvii alveo) quærendum sit non dijudico; illud tamen mihi probabilius esse videtur. Ut ut est, paludis latus orientale præternavigans Nearchus venit ad Pasitigrin, per quem postquam 150 stadiorum cursu ascenderat, substitit, ut missis exploratoribus de itinere Alexandri fieret certior. Quo facto, ultra navigavit, non tradita cursus longitudine, usque ad τὴν σχεδὸν, qua Alexandri exercitus Pasitigrin trajiceret. Strabo minus accurate ita narrat, quasi post priora illa stadia 150 ad pontem perventum esset. Quod apud eundem legitur a Susis ad pontem esse stadia 60, aperte est corruptum, probabilique conjectura numerum vv. dd. mutarunt in 600. Eodem loco transierit Alexander, quum Susis Pasitigrin petiit; quod narrans Curtius IV, 10 ait : *Rex quartis castris pervenit ad Tigrin fluvium; Pasitigrin incolæ vocant*; Diodorus XVII, 67: τεταρταῖος ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἀφίκετο. Fuisse autem pontem istum Rawlinsonus et cum eo Ritterus statuunt prope hodiernum *Ahwaz*, ubi magnus agger etiam nunc ex parte superstes pro fluvium ductus est. Classis et ipsa per canalem *Shapur* fluvii sive per eum qui *Shatt el Mahtuah* vocatur, e Pasitigri in Choaspen deducta esse videtur. Quod quamvis h. l. Arrianus non exponat, colligitur tamen ex iis quæ leguntur in Anabasi VI, 5 et 7 (Cf. Ritterus IX, p. 321). || — 5. Ἀρμενίων L. || — 6. Νέλιον C. || — 10. ἑξακόσιοι] ὀκτακόσιοι C. Quæ memorabilis est lectionis varietas, siquidem emporium quod Polyetetus ap. Strabonem l. l. octingenta a Susis stadia abesse dixit, vix fuerit a Agini nostra diversum. Ceterum quomodo intelligenda sint verba : ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν, vel ex Strabonianis illis patere debebat : διὰ δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Τίγριος τὸν ἀνάπλου εἶναι σταδίων ἑξακοσίων· πλησίον δὲ τοῦ στόματος κόμην οἰκεῖσθαι τινα Σουσιάνην. Quod monendum propter eos, qui Aginin occurrisse putant postquam 600 stadia in *Pasitigri* navigaverint. || — 11. Ἀγινιν] locum non ad Pasitigrim (ut apud plurimos recentiores legere est Vincentum secutos), sed ad Tigrin situm fuisse et grammatica verborum ap. Arrian. ratio et disertum Strabonis testimonium flagitant, ut bene monet Schmiederus. • Præternavigavit Nearchus lacum in quem Tigris effunditur et occasione data re-

(5) Ἐνθὺνδε κατὰ τὸν Πασιτίγριν ἄνω ἀνέπλων διὰ χώρης οἰκομένης καὶ εὐδαίμονος. Ἀναπλώσαντες δὲ σταδίους ἐς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν αὐτοὺς ὀρμίζονται, προσμένοντες οὐσίνας ἐστάλκει Νέαρχος σκεψομένους
 6 ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴη. (6) Αὐτοὺς δὲ ἔθουε θεοῖσι τοῖσι σωτήρσι, καὶ ἄγωνα ἐποίηε, καὶ ἡ στρατιῇ ἡ ναυτικῇ πᾶσα ἐν εὐθυμίῃσιν ἦν. (7) Ὡς δὲ προσάγον ἡδὴ Ἀλέξανδρος ἡγγέλλετο, ἔπλων ἡδὴ αὐθὺς ἐς τὸ ἄνω κατὰ τὸν ποταμὸν καὶ πρὸς τῇ σχεδίᾳ ὀρμίζονται,
 10 ἐπ' ἣ τὸ στράτευμα διαβιβάσειν ἔμελλεν Ἀλέξανδρος ἐς Σούσα. (8) Ἐνταῦθα ἀνεμίχθη ὁ στρατὸς, καὶ θυσαίει πρὸς Ἀλέξανδρον ἐθύοντο ἐπὶ τῶν νεῶν τε καὶ τῶν ἀνθρώπων τῇ σωτηρίᾳ καὶ ἄγῳνες ἐποιέοντο καὶ Νέαρχος ὅκοι παραφανείη τῆς στρατιῆς, ἄνθεσι τε καὶ
 15 ταινίῃσιν ἐβάλλετο. (9) ἔνθα καὶ χρυσῶν στεφάνῳ στεφανοῦνται ἐξ Ἀλέξανδρου Νέαρχός τε καὶ Λεοννάτος, Νέαρχος μὲν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ τῇ σωτηρίᾳ, Λεοννάτος δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἣν Ὡρείτας τε ἐνίκησε καὶ τοὺς Ὡρεί-
 20 τῆσι προσοικέοντας βαρβάρους. (10) Οὕτω μὲν ἀπεσώθη Ἀλέξανδρος ἐκ τοῦ Ἰνδοῦ τῶν ἐκβολῶν ὀρμηθεὶς ὁ στρατός.

XLIII. Τὰ δὲ ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ὑπὲρ τὴν Βαβυλωνίην Ἀραβίη ἡ πολλὴ ἐστὶ, καὶ ταύτης τὰ μὲν κατ' ἕξει ἐστὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν κατὰ Φοινίκην τε καὶ τὴν Παλαιστίνην Συρίην· πρὸς δυσμένου δὲ ἡλίου ὡς ἐπὶ τὴν εἰσὼ θάλασσαν Αἰγύπτιοι τῇ Ἀραβίᾳ
 25 ὁμορεύουσι. (2) Κατὰ δὲ Αἰγυπτὸν ἐσέχουν ἐκ τῆς μεγάλης θαλάσσης κόλπος ὅλην ποιεῖε ὅτι ἐνεκά γε τοῦ σύρροον εἶναι τὴν ἑξὼ θάλασσαν περιπλοῦς ἂν ἦν ἐκ
 30 Βαβυλῶνος ἐς τὸν κόλπον τοῦτον ἐσέχοντα ὡς ἐπ' Αἰγυπτῶν. (3) Ἄλλα γὰρ οὕτως παρέπλωσε ταύτη οὐδαμῶν ἀνθρώπων ὑπὸ καύματος καὶ ἐρημίας, εἰ μὴ τινὲς

millia stadiorum sunt. (5) Inde per Pasitigrim adverso flumine per regionem bene habitam atque opulentam vecti sunt; confectisque stadiis centum quinquaginta ibi constiterunt, expectantes reditum eorum quos Nearchus miserat sciscitatuos ubinam locorum rex esset. Ipse diis servatoribus sacrum fecit, ludosque edidit, universo exercitu navali in letitiam effuso. (7) Postquam vero nuntiatum est Alexandrum appropinquare, rursus adverso flumine nitentes ad pontem, per quem Alexander exercitum in Susa traducturus erat, consistunt. (8) Eo loci exercitus conjuncti sunt; Alexander pro navibus simul et milite salvis sacrificia fecit, ludosque edidit. Nearchus quoque versus per castra ibat, floribus ac sertis petebatur. (9) Post hæc Alexander Nearchum et Leonnatum aureis coronis donavit, Nearchum ob classem servatam, Leonnatum, ob victoriam quam de Oritis barbarisque Oritarum vicinis reportarat. (10) In hunc modum exercitus ex Indi amnis ostiis profectus salvus Alexandro reductus est.

XLIII. Quæ vero ad dextram maris Erythraei pariter ultra Babyloniam sita est regio late patens Arabia est: atque hujus quidem pars quædam pertinet ad mare Phœnicæ ac Syriæ Palestinæ; ab occasu vero ad mare Mediterraneum Ægyptii Arabiæ contermini sunt. (2) Sinus autem, qui ad Ægyptum ex Oceano magno infunditur, manifesto indicat, ratione concursus cum exteriori mari, navigari posse ex Babylone in eum sinum, qui ad Ægyptum pertendit. (3) Ceterum nemo mortalium ea loca præternavigavit propter ardorem solis et solitudines, nisi quidam in

ferat ab eo lacu (adverso Tigri) ad Aginin pagum navigandum esse per 600 stadia, sicut supra dixerat ab ostio Euphratis ad Babylonem esse 3300 stadia. In hoc itinere neque ad Babylonem neque ad Aginin cum classe sua Nearchus venit. Plinius VI, 31 Aginin vocare videtur *Aphle*, et eam collocat ad lacum Chaldaicum, quam dicit navigatione 65 mill. pass. a Susis distare, i. e. circiter 500 stad. = SCHMIDDER. Verba Plinii VI, 31, § 134 hæc sunt: *Susa a Persico mari absunt CCL mill. pass. Qua subiit ad eam classis Alexandri Pasitigri, vicus ad lacum Chaldaicum vocatur Aple* (sic codd.) unde *Susa navigatione LX M. D. pass.* (LX et LXII et LXV v. l.) *absunt*. Quæ sane ita dicta sunt, ut *Aple*, quam ipse quoque ab Agini non diversam habeo, ad Pasitigrin sitam putaveris; contra vero Æthicus Cosmogr. p. 709 (ed. Gron. 1722) *Tigrin* immergi ait ad *Auge oppidum, quod est in sinu Persico*. Porro Herodot. VI, 20: ἐν Ἀμυρ πόλει, παρ' ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρρέων ἐς θάλασσαν ἔξειε. Ampe vero et Auge et Aple ad eundem locum pertinent. Situm ejus accuratius definiri non posse cum Rittero (X, p. 29) censeo. Conferendus denique Ptolemæus, qui uno a Susis gradu sive 500 stadiis distantem notat Ἀγάρραν locum, qui et distantia et nominis similitudine Aginii nostro

respondet. — δις χ [ίλι ο ι] Duo millia stadiorum supra tribuuntur navigationi ab Arosi ad ostium Euphratis; in qua navigatione lacus noster prætervehebatur. Totidem igitur stadia nunc esse dicit, si ab Arosi profectus per lacum istum ad ostia Pasitigris navigaveris. Consentit Strabo p. 729. Idem Strabo p. 727 a Perside usque ad *Tigrin* circa 3000 stadia exputat. Aliter hæc sibi adornavit Ptolemæus. || — 3. ὡς πεντήκοντα ABC. || — 5. τοῖς om. D, recte, puto. || — 8. Ἀλέξανδρος om. D. || — 13. τῇ σωτηρίᾳ] τῷ σωτήρι A. || — 15. ἐνθα δὲ καὶ A. || — 15. στεφανοῦνται BCD; ἐπ' Ἄλ. mgo cod. Bodl. || — 18. τε ἐνίκησε... ἀπεσώθη Ἀλέξανδρος om. A.

XLIII, 22. τὰ δὲ om. A, indicata lacuna. || — 23. Inter Βαβυλωνίην et Ἀραβίην in A spatium vacuum literarum quattuor, item infra § 7 inter τῆς et Ἀραβίης; spatium literarum sex. = Respondent, Dübnerus ait, hæc lacunæ illis quæ in præcedente capite notavi; priores quidem ortæ sunt per particulam archetypi codicis ablatam, alteræ erroribus debentur librarii nostri, qui membranæ vitium, qualia sæpe reperiuntur, pro literate particule ablatione habuit. || — 27. ἐσέχων] ἐπέχων et lin. 30 ἐπέχοντα ex libro quodam Blancardus. || — 31. ἀλλὰ καὶ οὕτως C; ἀλλὰ οὕτως B. || — οὐδαμῶν AD, οὐδαμῶς CB; οὐδαμῶς vgo.

γες πελάγιοι κομιζόμενοι. (4) Ἀλλὰ οἱ ἀπ' Αἰγύπτου γὰρ ἐς Σοῦσα ἀποσωθέντες τῆς στρατιῆς τῆς Καμβύ-
 σευ καὶ οἱ παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου παρὰ Σέλευ-
 κον τὸν Νικατορα σταλέντες ἐς Βαβυλῶνα διὰ τῆς
 5 Ἀραβίης χώρας (5) ἰσθμόν τινα διαπορευθέντες ἐν ἡμέ-
 ρησιν ὅκτω τῆσι πάσῃσιν ἄνδρον καὶ ἐρήμην χώραν
 ἐπῆλθον ἐπὶ καμήλων σπουδῇ ἐλαύνοντες, ὕδωρ τέ
 σφισιν ἐπὶ τῶν καμήλων φέροντες καὶ νυκτοπορεύοντες
 τὰς γὰρ ἡμέρας ὑπαίθριοι ἀνέχεσθαι διὰ καῦμα ἀδύνα-
 10 τοι ἦσαν. (6) Τοσούτου δέει τὰ γε ἐπέκεινα ταύτης
 τῆς χώρας, ἦντινα ἰσθμὸν ἀποφαινομεν ἐκ τοῦ κόλπου
 τοῦ Ἀραβίου κατήκοντα ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν,
 οἰκούμενα εἶναι, ὁκότε τὰ πρὸς ἄρκτον μᾶλλον αὐτῶν
 ἀνεγόντα ἐρῆμα τέ ἐστι καὶ ψαμμύδεα. (7) Ἀλλὰ
 15 γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου τοῦ κατ' Αἰγύπτου ὁρμη-
 θέντες ἄνθρωποι, ἐκπεριπλώσαντες τὴν πολλὴν Ἀρα-
 βίην ἔλθουσιν ἐς τὴν κατὰ Σοῦσά τε καὶ Πέρσας θάλασ-
 σαν, ἐς τοσόνδε ἄρα παραπλώσαντες τῆς Ἀραβίης,
 ἐς ὅσον σφίσι τὸ ὕδωρ ἐπῆρκεσε τὸ ἐμβληθὲν ἐς τὰς
 20 νέας, ἐπειτα ὅπως ἀπενόστησαν. (8) Ἐκ Βαβυλῶνός
 τε ὕστινας ἔστειλεν Ἀλέξανδρος, ὥς ἐπὶ μήκιστον
 πλώοντας ἐν δεξιῇ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης γνῶναι τοὺς
 ταύτῃ χώρους, οὗτοι νήσους μὲν τινὰς κατεσκέψαντο
 ἐν τῇ παραπλῷ κιεμένας, καὶ που καὶ τῆς ἡπείρου
 25 τῆς Ἀραβίης προσέσχον. (9) τὴν δὲ ἄρκην, ἦντινα
 καταντικρὺ τῆς Καρμανίης ἀνέχουσιν λέγει φανῆναι
 σφίσι Νέαρχος, οὐκ ἔστιν ὅστις ὑπερβαλὼν ἐπικαύμῃ
 ἐς τὸ ἐπὶ θάτερα δυνατόν ἐγένετο. (10) Δοκέω δὲ ὡς
 εἴπερ πλωτὰ τε ἦν καὶ βαδιστὰ ταύτῃ, ὑπ' Ἀλεξάν-
 30 δρου ἂν τῆς πολυπραγμοσύνης ἐξελέγητο πλωτὰ
 τε καὶ βαδιστὰ ἐόντα. (11) Ἄνων δὲ ὁ Αἰῶς ἐκ
 Καρχηδόνος ὁρμηθεὶς ὑπὲρ μὲν Ἡρακλείας στήλας
 ἐξέπλωσεν ἕξω ἐς τὸν πόντον, ἐν ἀριστερῇ τὴν Λι-
 βύην γῆν ἔχων καὶ ἔστε μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον
 35 ὁ πλὸς αὐτῷ ἐγένετο τὰς πάσας πέντε καὶ τριήκοντα
 ἡμέρας. (12) ὡς δὲ ἢ ἐς μεσημβρίην ἐξετράπετο, πολ-
 λῆσιν ἀμηνιάνουσιν ἐνετύγχανεν ὑδατός τε ἀπορίῃ
 καὶ καύματι ἐπιφλέγοντι καὶ ῥύαξι πυρός ἐς τὸν πόν-
 τον ἐμβάλλουσιν. (13) Ἀλλ' ἡ Κυρήνη γὰρ τῆς Λι-
 40 βύης ἐν τοῖσι ἐρημωτέροισι πεπολισμένη ποιῶδης τέ
 ἐστὶ καὶ μαλθακῇ καὶ εὐδρόῃ, καὶ ἀλσεα καὶ λειμῶνες
 καὶ καρπῶν παντοίων καὶ κτηνῶν πάμπορος ἔστω ἐπὶ
 τοῦ σίλφου τὰς ἐκφύσας· ὑπὲρ δὲ τὸ σίλφιον τὰ ἄνω
 αὐτῆς ἔρῆμα καὶ ψαμμύδεα. (14) Οὐδὲς μοι ὁ λόγος
 45 ἀναγεγράφθω, φέρων καὶ αὐτὸς ἐς Ἀλέξανδρον τὸν
 Φιλίππου, τὸν Μακεδόνα.

— 30. παρὰ Πτολεμαίου... σταλέντες] Quando
 et qua occasione hoc factum sit, non constat. Conjectu-
 ram vide apud Droysenium *Hellenism.* I, p. 399 sq.,
 qui rem refert ad an. 311 a Chr., quo Ptolemæus ad Se-
 leucum Antigoni armis petitum auxilia misisse videat-
 ur. Ceterum facile patet Arrianum ex antiquiore aliquo
 fonte, Eratosthenea atate vix juniore, pendere, et iti-
 nera mercatorum, qui Arriani et Ptolemæi atate Arabiæ

altum delati. (4) Nam qui de exercitu Cambysis ex
 Ægypto in Susa salvi pervenerunt, quique a Ptolemæo
 Lagi filio ad Seleucum Nicatorem Babyloniam missi
 fuerunt per Arabiam, (5) isthmum quandam trans-
 gressi per octo integros dies per regionem desertam et
 aquarum inopem iter fecerunt, idque camelis celeriter
 vecti aquamque super iis portantibus et noctu profici-
 scentes; interdiu enim sub dio esse ob ardorem solis
 non poterant. (6) Tantum abest ut regio sit ultra
 isthmum illum, quem diximus, ex sinu Arabico in
 mare Erythræum pertinens habitabilis sit, quum ea
 quæ magis ad septentrionem vergit, deserta sit atque
 arenosa. (7) Qui ex Arabico sinu juxta Ægyptum
 patente profecti sunt, ut magnam Arabiam circum-
 navigantes ad mare quod ad Susa et Persiam per-
 tinet pervenirent, tam diu præter Arabiam navigarunt,
 quam aqua navibus imposita eos non deficeret; tum
 retro conversi sunt. (8) Ii vero, quos Alexander ex
 Babylone misit, ut quam longissime ad dextram maris
 Erythræi partem navigantes loca illius regionis explo-
 rarent; insulas quidem nonnullas viderunt, in quibus
 navigarunt locis sitas, et interdum ad Arabiæ con-
 tinentem appulerunt, (9) at promontorium illud,
 quod ex adverso Carmaniæ oppositum visum ab se
 fuisse Nearchus scribit, nemo unquam navigatione in
 alteram ejus partem superare potuit. (10) Et mea
 quidem sententia, si navigabilis is tractus esset, aut
 adiri ulla ratione posset, Alexandri certe curiositas
 comprobasset utrumque. (11) Hanno autem Afer
 Carthagine profectus trans Herculeas columnas in
 Oceanum enavigavit, Libyam ad lævam relinquens, et
 navigavit quidem, quam diu navigationis suæ cursum
 orientem versus tenuit, in universum per xxxv dies;
 (12) postquam vero ad meridiem conversus est, in
 multas difficultates incidit, cum in summam aquarum
 inopiam summamque æstus flammantiam, tum in rivos
 igneos in mare effluentes. (13) Cyrene autem Libyæ
 in desertiore tractu sita herbosa fertilisque et irrigua
 est, saltus etiam frequentiaque prata habet, omnisque
 generis fructus et jumenta fert, ad ea loca usque, qui-
 bus silphium gignitur; ulteriora vero deserta altisque
 arenis obruta sunt. (14) Atque hic quidem liber a
 me conscriptus sit, etiam ipse pertinens ad Alexan-
 drum Philippi filium, Macedonem.

oram totam bene norant, ignorasse. || — 8. σφίσιν ABC,
 σφιν D et vulgo. || — 10. δέει D, δὲ BC, δεῖται
 γε ἐπ. A. || — 11. ἦντινα ABCD. Bodl., ὅντινα L. || —
 18. παραπλώσ. LA, περιπλ. BC. || — 31. καὶ ἄνων δὲ
 A || — 36. δὴ] μὴ C. || — ἐξετράπετο BC et de con-
 ject. Dübner; ἐξετρέπετο DA. || — 40. ἐρημικωτέροις τε
 πεπολ. C; ἐρημικῶς τόποις πεπολ. A. || — 43. Quæ se-
 quuntur post ὑπὲρ δὲ desunt in A.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΡΡΙΑΝΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑ

ΠΡΟΣ ΤΡΑΙΑΝΟΝ [ΑΔΡΙΑΝΟΝ], AD TRAJANUM [ADRIANUM],

ΕΝ Η: ΚΑΙ

IN QUA ETIAM

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ.

PERIPLUS PONTI EUXINI.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΚΑΙΣΑΡΙ ΤΡΑΙΑΝΩ ΑΔΡΙΑΝΩ ΣΕ-
ΒΑΣΤΩ ΑΡΡΙΑΝΟΣ ΧΑΙΡΕΙΝ.

IMPERATORI CÆSARI TRAJANO ADRIANO AUGUSTO
ARRIANUS S.

1. Εἰς Τραπεζοῦντα ἤκομεν, πόλιν Ἑλληνίδα, ὡς λέγει δὲ Ξενοφῶν ἐκεῖνος, ἐπὶ θαλάττῃ ὤκισμένην, Σινωπέων ἀποικον. Καὶ τὴν μὲν θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου ἄσμενοι κατείδομεν, ὅθεν περ καὶ Ξενοφῶν ἐκεῖνος καὶ σύ.

2. Καὶ οἱ βωμοὶ ἀνεστῆσιν ἤδη, λίθου μέντοι γε τοῦ τραχέος, καὶ τὰ γράμματα διὰ τοῦτο οὐκ εὐδῆλα κεχάρακται· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἐπιγράμμα καὶ ἡμαρτημένως γέγραπται, οἷα δὲ ὑπὸ βαρβάρων γραζέν. 10 Ἐγνώκα οὖν τοὺς τε βωμοὺς λίθου λευκοῦ ἀναθεῖναι καὶ τὰ ἐπιγράμματα ἐγχαραῖσαι εὐσήμοις τοῖς γράμμασιν. Ὁ μὲν γὰρ ἀνδριάς ἔστηκεν ὁ σὸς τῷ μὲν σχήματι ἡδέως ἀποδείκνυσιν γὰρ τὴν θάλατταν· τὴν δὲ ἐργασίαν οὐτε δημοῖός σοι οὐτε ἄλλως καλός· ὥστε πέμ- 15 ψον ἀνδριάντα ἄξιον ἐπονομάζεσθαι σὸν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦτω σχήματι· τὸ γὰρ χωρίον ἐπιτηδεύτατον εἰς μνήμην αἰώνιον.

3. Πεπονήται δὲ καὶ ὁ νεὸς λίθου τετραγώνου, οὗ φαῦλος· ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἄγαλμα οὐτε τοῦ νεῶ 20 ἄξιόν ἐστιν οὐτε αὐτοῦ τοῦ χωρίου. Εἰ δέ σοι δοκεῖ, πέμψον μοι πεντάπον μάλιστα Ἑρμοῦ ἄγαλμα· τηλι-

1. Trapezuntem pervenimus, urbem, ut Xenophon ille inquit (*Anab.* 4, 8, 22.), Græcam, mari imminentem, Sinopensium coloniam. Atque mare Euxinum summa cum voluptate conspeximus eodem ex loco, unde Xenophon quoque et tu.

2. Stantque ibi jam aræ erectæ, ex aspero tamen lapide, quo fit ut literæ illis incisæ minus appareant; præterea Græca inscriptio vitiose exarata est, utpote a barbaris delineata. Statui igitur et aras albo lapide dedicare, et inscriptiones perspicuis literis inculpere. Porro signum tuum habitu quidem est jucundo; mare enim monstrat; sed opere neque similis tui neque alias elegans. Quare mittas statuam dignam quæ tuo nomine appelletur, hoc eodem corporis habitu: locus enim ad memoriæ æternitatem valde accommodatus.

3. Templum quoque ibi exstructum est ex quadrato lapide, haud contemnendum opus; at Mercurii statua neque fanum neque locum illum decet. Quocirca, si ita tibi videatur, aliud mihi Mercurii simulacrum

Periplus hic in uno exstat codice Heidelbergense 398 fol. 30-40, ex quo primus edidit Sigismundus Gelenius (Basil. apud Frobenium, 1533). Denuo codicem excussit Fridericus Jacobus Bastius (*Epistola critica* p. 35 sqq. in versione latina Wiedeburgi, Lips. 1809), nec non ipse ego librum ab humanissimis bibliothecæ Heidelbergensis præfectis in hanc urbem transmissum adhibui.

Ἀδριανὸν] om. codex. Trajani nomen Hadrianus imperator assumit ab eo qui adoptaverat vel adoptasse credebatur. Cf. Tillemont. *Hist. d. emp.* II, p. 219. || — 1. εἰς Τραπεζ. ἤκομεν. Abruptum hoc initium facilem explicationem habet ex eo, quod una cum græca nostra epistola Arrianus ad imperatorem misit literas latinas, in quibus præfectus Cappadociæ de consilio ac ratione totius itineris deque ceteris quæ ad præfecti munus pertinerent, ex officio dixerat. Consentaneum vero est Arrianum in orientali sue provincie parte non modo maritima, sed mediterranea quoque loca obisse, ut castella et præsidia ibi contra impendens ab Albanis bellum muniret et instrueret.

E mediterraneis igitur, fortasse ex Armenia minore (quæ tunc pars erat Cappadociæ provincie), venit Trapezuntem. Ceterum v. Prolegomena. || — 2. Ξεφ. ἤκομεν] quasi alter ille Xenophon, vel Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος, ut § 17 ait, quum ipse Arrianus se tanquam juniorem Xenophontem jactare soleat. || — Σινωπέων ἀποικον κτλ. St. Byz.: Τραπεζοῦς.. Σινωπέων ἀποικος, ἐκαλεῖτο καὶ Οἰζηνίς. Græcam urbem præter Scylacem vocat etiam Strabo XII, p. 548. Perperam Pausanias VIII, 27, 6 Ponti urbem a Trapezuntiis Arcadiæ conditam refert. De urbe notissima multa et veteres et recentiores præbent, quæ laudare putidum sit. || — 5. καὶ σύ] sc. quo tempore provincias obiit Hadrianus; tum etiam aras illas, quas Arrianus memorat, ponendas jusserit. Idem valet de templo Mercurii, cui junge portum, quem ibidem Hadrianus exstruxit, teste Arriano § 23. Omnino Trapezús, quum ante ignobile oppidum fuisset, Hadriani operibus aucta splendere cepit.

κοῦτον γάρ μοι δοκεῖ ἔσσεσθαι ὥς γε πρὸς τὸν νεὺν σύμμετρον· καὶ ἄλλο τοῦ Φιλησίου τετράπουν. Οὐ γὰρ ἀπὸ τρόπου δοκεῖ μοι σύνναος καὶ σύμβωμος ἔσσεσθαι τῷ προπάτορι. Καὶ δὲ μὲν τις τῷ Ἑρμῇ, δὲ δὲ τῷ Φιλησίῳ, δὲ δὲ καὶ ἀμφοῖν θύσει παριών. Χαριῶνται δὲ καὶ οὗτοι ἀκαίνοι τῷ τε Ἑρμῇ καὶ τῷ Φιλησίῳ· τῷ μὲν Ἑρμῇ, ὅτι τὸν ἕγγονον αὐτοῦ τιμῶσι· τῷ δὲ Φιλησίῳ, ὅτι τὸν αὐτοῦ προπάτορα ὡς ἔγωγε καὶ ἐβουθύτῃσιν ἐνταῦθα, οὐχ ὥσπερ δὲ Ξενοφῶν ἐν Κάλ-
 10 πης λιμένι ὑφ' ἀμάξης βοῶν λαβὼν δι' ἀπορίαν ἱερείων, ἀλλὰ τῶν Τραπεζουτιῶν αὐτῶν παρασκευασάντων ἱερεῖον οὐκ ἀγεννές· καὶ ἐσπλαγγχυσάμεθα αὐτόθι καὶ ἐπὶ τοῖς σπλάγγχους ἐπεσπίσαμεν. Ὅτωρ δὲ πρῶτον τάχαθ' ἠγρόμεθα, οὐ λαθάνομεν σὺν τὸν τε τρόπον
 15 τὸν ἡμέτερον οὐκ ἀγνοοῦντα καὶ σαυτῷ συνειδόμενα, ὅτι ἄξιός ἐστι ὑπὲρ οὗτο πάντες εὐχαινοῦντάς τε ἀγαθὰ, καὶ ὅσοι ἡμῶν ἔλαττον ὑπὸ σοῦ εὖ πεπνύσθαι.

4. Ἐκ Τραπεζούντος δὲ ὁρμηθέντες τῇ μὲν πρώτῃ εἰς Ὑσσου λιμένα κατήραμεν καὶ τοὺς πεζοὺς τοὺς
 20 ταύτῃ ἐγμυλάσαμεν· ἡ γὰρ τάξις αὕτη, ὥς ὁσθα, πεζῶν ἐστί καὶ ἱππέας εἰκοσιν ὅσον εἰς διακονίαν ἔχει· ἀλλὰ καὶ τούτους τὰς λόγχας ἀκοντίσαι ἐδέξην.

5. Ἐνθένδε ἐπλέομεν, πᾶ μὲν πρῶτα ταῖς αὐραῖς ταῖς ἐκ τῶν ποταμῶν πνεούσαις ἔωθεν καὶ ἅμα ταῖς
 25 κώπαις διαχρώμενοι· ψυχραὶ μὲν γὰρ ἦσαν αἱ αὐραὶ, ὥς λέγει καὶ Ὀμηρος, οὐχ ἱκαναὶ δὲ τοῖς ταχυναυτεῖν βουλομένοις· εἴτα γαλήνῃ ἐπέλαθεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς τῇ εἰρεσίᾳ μόνῃ ἐχρῶμεθα. Ἐπειτα δὲ ἄρῃα νεφέλη ἐπαναστάσα ἐξεράγη κατ' εὖρον μάλιστα, καὶ ἐπὶ
 30 νεῖκε πνεῦμα ἐξάσιον καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐναντίον, ὅπερ καὶ μόνον [οὐκ] ὤλεσεν ἡμᾶς· κόλῃν μὲν γὰρ δι' ὀλίγον τὴν θάλατταν ἐποίησεν, ὥς μὴ κατὰ τὰς κώπας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τὰς παρεξαιρεσίας ἐπεισρεῖν ἡμῖν ἐκατέρωθεν ἀφθόνως τοῦ ὕδατος. Τοῦτο
 35 δὴ τὸ τραγικόν.

Καὶ τὴν μὲν ἐξηγντοῦμεν, ἡ δ' ἐπείσρει·

ἀλλ' οὐ πλάγιόν γε ἦν τὸ κλυδώνιον· ταύτῃ καὶ ἡνύ-

mittas, quod quidem quinque fere sit pedum; hujusmodi enim magnitudo mihi videtur templo conveniens fore; atque aliud Philesii, quod quatuor sit pedum. Haud enim mihi a ratione videtur alienum, hunc ejusdem cum progenitore suo templi et ara esse participem. Sic alius Mercurio, alius Philesio, alius etiam utriusque sacra praeferens offeret. Pergrati autem erunt et hi et illi Mercurio simul et Philesio: Mercurio, dum ejus nepotem honore prosequuntur; Philesio, dum progenitorem ejus colunt. Quamobrem ipse etiam hovem illic immolavi, non quidem, ut Xenophon olim ad Calpes portum fecit, bove ex plastro abrepto ob hostiarum penuriam, sed ipsis Trapezuntiis splendidam hostiam praebentibus. Extis ibidem inspectis, et fusis super exta libaminibus, pro quoniam primum vota nuncupaverimus, non te fugit, utpote mores nostros pernoscentem, et tibi ipsi conscium, te dignum esse pro cuius salute omnes, etiam qui minoribus quam nos a te beneficiis affecti sunt, vota faciant.

4. Ex Trapezunte quum solvissemus, primo die in Hyssi portum appulimus, ac pedites, qui ibi sunt, exercendos curavimus. Cohors enim ista, ut scis, est peditum, et habet equites viginti ministerii tantum causa; sed hos quoque oportuit hastas jaculari.

5. Inde navigavimus primo quidem auris quæ matutino tempore e fluminibus spirant, et simul remigio utentes; nam frigidæ quidem erant auræ, ut Homerus (*Od.* 5, 469) quoque ait, sed celeriter navigare volentibus haud sufficiebant. Deinde tranquillitas est subsequuta, ita ut nos quoque remigio tantum uteremur. Hinc nubes derepente exorta ab Euro potissimum erupit, ventumque violentum et nobis plane adversum excitavit, qui tantum non nos perdidit; mare siquidem tumidum brevi reddidit, ita ut magna vis aquarum non per eam tantum partem ubi remi sunt, verum etiam super partes extremas (*circa proram et puppim*) quæ sunt extra remos, utrimque irrumperet. Erat prorsus tragicum illud:

Hanc antlabamus, illa irrumplit denuo.

Quum tamen non transversi essent fluctus, vix tandem

§ 3, l. 1. σύμμετρον] Sacellum potius quam templum fuerit. De hoc Philesio aliunde vix constat. Apollinem φιλήσιον in Didymis memorat Plinius XXXIV, 8, et Statius Theb. VIII, 198. Arriani quoque Philesium e Miletu per Sinopenses in Trapezuntum coloniam transducunt esse probabiliter statuit Müller. *Dor.* I, p. 225.

|| — 9. Xenophon. Anab. VI, 4, 25: Καὶ Ξενοφῶν, ἐπειδὴ οὐκ ἐγγενήτο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν βοῶν ὑφ' ἀμάξης, οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα, σφαγιασάμενος ἐβόηθει.

§ 4, l. 19. Ὑσσου λιμένα] § 8 Hyssus fluvius, a quo portus nomen habet, a Trapezunte distare dicitur stadia 180. Nunc tot stadiis post Trapezuntum occurrit locus *Surmeneh* ad *Surmeni* fluv. Recens hoc nomen jam obtinuit temporibus Procopii et Anonymi, quorum ille *De bell. Goth.* IV, 2 p. 463, 21 ed. Bonn: Τραπεζουτῶν δὲ τὰ ὄρια διήκει ἕς τε κώμην Σουσούρμηναν καὶ τὸ Ῥίζιον καλούμενον χωρίον, ὅπερ Τραπεζουτῶν διέχει δυοῖν ἡμέραιν ὁδὸν διὰ τῆς παραλίας ἐς Λαζικὴν ἰόντι.

Anonym. § 38: εἰς Ὑσσον (l. Ὑσσου) λιμένα τὴν νῦν λεγομένην Σουσούρμια. Priscum nomen adhuc exhibet seculo quarto Notitia imperii c. 27: *cohors Apuleja civium Romanorum Ysipo*. In Geogr. Rav. *Ysulime*, in Tab. Peut. *Hyssilime 24 mill.* a Trapezunte; Ὑσσου λιμὴν in Chron. Paschal. p. 61 ed. Bonn. Apud Scylacemidem, ut videtur, portus vocatur Ὑσρων λιμὴν.

§ 5, l. 27. καὶ ἡμεῖς quid spectet nescio. || — 31. καὶ μόνον ὤνησεν ἡμᾶς codex; καὶ μονονουχὶ ὤλεσεν ἡμᾶς em. Gesner. || — 36. ἐπείσρει codex, ἐπείσρει Athenæus, parodice hoc versu utens, IV, p. 156, E (καὶ τῆς τραπέζης παρατελέσης εἰδενποῦμεν καὶ αὐτὴν μὲν ἐξηγντοῦμεν (sc. φακῆν), ἡ δ' ἐπείσρει) et qui eundem laudant tanquam proverbium ἐπὶ τῶν ποινούντων καὶ οὐδὲν ἀνούντων usurpatum, Zenobius I, 75, Diogenian. II, 22, Apostol. II, 65, schol. Lucian. Hermot. c. 61 (ubi ἐπείσρει) et Suidas v. ἄλλην (ubi ἐξαντλοῦμεν). Cujusnam tragici versus sit, nescimus.

τομεν μόγις καὶ χαλεπῶς τῇ εἰρεσίᾳ, καὶ μέντοι πολλὰ παθόντες ἤκομεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

6. Ἐστὶ γὰρ τοι καὶ ἐν Πόντῳ τῷ Εὐξείνῳ χωρίον οὕτω καλούμενον· καὶ τι καὶ Ἀθηναῖς ἱερὸν ἐστὶν αὐτόθι· Ἕλλησπικόν, ὅθεν μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τοῦτο τῷ χωρίῳ· καὶ φρουρίον τί ἐστὶν ἡμελημένον. Ὁ δὲ δῆμος οἷος ὥρα ἔτους δέχεσθαι οὐ πολλὰς ναῦς καὶ σέπην ταύτας παρέχειν ἀπὸ νότου ἀνέμου καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐρου· σῴζοιτο δ' ἂν καὶ τοῦ βορρᾶ τὰ ὁρμούντα πλοῖα, ἀλλὰ οὐ τοῦ γε ἀπαρκτείου, οὐδὲ τοῦ θρασυκίου μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, σκίρωνος δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι καλουμένου. Εἰς δὲ τὴν νύκτα βρονταὶ καὶ ἀστραφαὶ καὶ ἀστραπαὶ κατεΐχον, καὶ πνεῦμα οὐ τὸ αὐτὸ ἐστὶ, ἀλλὰ εἰς νότον μεμειστήκει, καὶ δι' ὀλίγου ἀπὸ τοῦ νότου εἰς λίβα ἀνεμῶν, καὶ ταῖς ναυσὶν οὐκέτι ἀσφαλὲς ὁ ὅρμος ἦν. Πρὶν οὖν παντάσῃσιν ἀγριωθῆναι τὴν θάλατταν, ὅσας μὲν αὐτὸ τὸ χωρίον αἱ Ἀθηναὶ δέξασθαι ἠδύναντο, ταύτας αὐτοὺ ἐνεωλκίσαμεν, πλὴν τῆς τριήρους· αὐτῇ γὰρ πέτρα τινὶ ὑπορροῦσα ἀσφαλῶς ἐστάλει. Τὰς δὲ πολλὰς ἐδόκει πέμπειν εἰς τοὺς αἰγίாலούς· τοὺς πλεσίον νεωλκισθόμενας. Καὶ ἐνεωλκίσθησαν ὥστε ἀπαθεῖς διαγενέσθαι πάσας πλὴν μιᾶς, ἥτινα ἐν τῷ ὁρμίζεσθαι πρὸ τοῦ καιροῦ ἐπιστρέψασαν πλαγίαν ὑπολαβὸν τὸ κύμα ἐξήνεγκεν εἰς τὴν ἡϊόνα καὶ συνέπιψεν. Ἀπεσώθη μέντοι πάντα, οὐ τὰ ἱστία μόνον καὶ τὰ σεσῶτα καυτικὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἥλοι, καὶ ὁ κηρὸς ἀπεξύσθη, ὥς μηδὲν ἄλλου ἢ ὕδαν δεῖσθαι ναυπηγησέμεν εἰς τὴν κατασκευὴν· ὧν παμπόλλα, ὥς οἶσθα, ἀφθονία ἐστὶ κατὰ τὸν Πόντον. Οὗτος ὁ χειμὼν ἐπὶ δύο ἡμέρας κατεΐχε, καὶ τὴν ἀνάγκη μένειν. Ἐχρῆν γὰρ ἄρα μηδὲ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ Ἀθήνας παραπλεῦσαι ἡμᾶς, ὥσπερ τινὰ ὅρμον ἔρημον καὶ ἀνώνυμον.

7. Ἐνθὲνδε ἄραντες ὑπὸ μὲν τὴν ἑω πλαγίῳ τοῦ κλύθωνος ἐπειρώμεθα, προΐουσης δὲ τῆς ἡμέρας, βορρᾶς ἐπιπνεύσας ὀλίγος κατέστησε τὴν θάλατταν καὶ διατρεμῆσαι ἐποίησε. Καὶ ἤλθομεν πρὸ τῆς μεσημβρίας σταδίους πλείονας ἢ πεντακοσίους εἰς Ἀψαρον, ἵνα περ αἱ πέντε σπεῖραι εἰσὶν ἰδρυμέναί. Καὶ τὴν μισθοφορὰν τῇ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὅπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον καὶ τοὺς κάμυντας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνοῦσαν. Ἦντινα δὲ ὑπὲρ

atque ægre remigio nos expeditimus, et multa quamvis perpessi Athenas pervenimus.

6. Est enim in Ponto quoque Euxino locus sic dictus, nec non Minervæ sanum ibi Græcanicum, a quo locus ille nomen videtur accepisse; etiam castellum quoddam esse illic derelictum; porro statio haud multarum navium capax, quæ æstate perfluvius eis præbere possit a Noto et ab ipso Euro tutum; fuerintque naves eo appellentes etiam a Borea tutæ, at non ab Aparctia, neque ab eo vento, qui in Ponto Thrascias, in Græcia Sciron appellatur. Sub noctem tonitrua dira atque fulgura mari incubuere, nec ventus amplius idem, sed in Notum ac paulatim ex Noto in Africum conversus est; nec amplius navibus statio tuta exstitit. Ita priusquam mare prorsus exasperaretur, quæcumque naves loco ipso, Athenis, excipi poterant, illas eo in aridum traximus, præter triremem: hæc enim postquam scopulum quandam subierat, tuto in ancoris fluctuabat. Plerasque vero naves in vicina litora missimus in arenam trahendas, quæ quidem omnes salvæ permanserunt, una excepta, quam inter appellendum intempestive latus præbentem fluctus abripuit in oram et perfregit. Omnia tamen servata sunt, non vela tantum et arma nautica atque homines, verum etiam clavi; ceram quoque abrasimus, ita ut ad constructionem nulla re alia quam lignis ad naves ædificandas aptis opus sit, quorum ingens, uti nosti, in Ponto copia est. Hæc tempestas per biduum duravit, ita ut necessario nobis illic esset manendum. Neque enim videbatur esse conveniens, Athenas in Ponto Euxino sitas, ceu stationem quandam desertam et ignobilem, præternavigare.

7. Inde quum sub auroram solvissemus, transversis usi fluctibus mare tentavimus; procedente autem die, Boreas leniter spirans mare stravit et sedavit; et pervenimus ante meridiem plus quam quingenta (trecenta?) stadia emensi ad Apsaron, ubi quinque cohortes collocatas habemus. Stipendium militibus persolvi, et arma inspexi, et propugnaculum, fossam, ægrotos et rei frumentariæ apparatus suppetentem. De quibus omnibus quæ mea sit sententia, Latinis literis perscri-

§ 6, l. 6. τούτου τοῦ χωρίου ἐτὶ ἡμερημένον corrupte habet Anonymus. Memorant vero Athenas Ponticas Tab. Peutling., Geogr. Rav., Stephan. Byz. s. v. Ἐστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ χωρίον Ἀθηναί, ὡς Ἀρριανός· ἐστὶ δὲ καὶ ἱερὸν αὐτόθι (Ἑλλησπικόν), Procop. De bell. Pers. II, 29 p. 289, 22 Bonn. et De bell. Goth. IV, 2 p. 465, 4: Μετὰ δὲ τὸ Ῥίζαντον αὐτονόμον ἀνθρώπων ἔροι ἐκδέχονται, οἱ δὲ Ῥωμαίων τε καὶ Λαζῶν μεταξὺ ὀικηται. Καὶ κώμη τις, Ἀθηναί ὄνομα, ἐνταῦθα οἰκεῖται, οὗχ ὅτι Ἀθηναίων ἀποικοί, ὥσπερ τινὲς οἰοῦνται, τῆδε ἰδρυμένον, ἀλλὰ γυνή τις Ἀθηναία ὄνομα ἐν τοῖς ἀνω γράβοις κυρία ἐγεγόνει τῆς χώρας, ἥσπερ ὁ τάφος ἐνταῦθα καὶ εἰς ἡμεῖς ἐστίν. Apud Ptolemaeum V, 6 p. 333, 8 inter Rhizuntem et Χορδόβην vel Χορδύλην collocatur Ἀθηνῶν

ἄρον (Kemer Bourou). || — 9. καὶ ἀπὸ τοῦ βορρᾶ editt., sed præstat lector structura, quam codex præbet, Bernhardy. Analect. p. 20. || — 16. θάλατταν cod. || — 18. τῆς τριήρους] Una tantum in classe erat triremis, qua ipse Arrianus, provinciae præfectus, vehabatur. || — 28. ὧν.. ἀφθονία] V. Xenophon. Anab. VI, 4, 2; Strabo p. 546; Philostrat. Heroic. p. 262 ed. Boiss.

§ 7, l. 36. Vox διατρεμῆν num alibi occurrat, quæro. || — 37. πεντακοσίους] Numerus hic corruptus esse debet; nam fieri non potuit ut ante meridiem, idque mari et vento non favente, Arrianus quingentorum stadiorum iter perficeret; deinde vero in seqq. ab Athenis usque ad Apsaron nonnisi 280 stadia recte suppu-

αὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι γέγραπται. Ὁ δ' Ἀψαρος τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἀψυρτος ἐκαλεῖτο πάλαι ποτέ· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἀψυρτον ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀποθανεῖν· καὶ τάφος Ἀψυρτοῦ δείκνυται· ἔπειτα διαφραθῆναι τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιόκων βαρβάρων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ διέφρατται· ὁπότε καὶ τὰ Τύανα τὰ ἐν τοῖς Καππαδόκαις Θόανα λέγουσιν, ὅτι ὠνομάζετο ἐπὶ Θόαντι, τῷ βασιλεῖ τῶν Ταύρων, ὃς τοὺς ἀμφὶ Ὀρέστην καὶ Πυλάδην διώκων ἄχρι τῆσδε τῆς χώρας ἐλθεῖν φημίζετο καὶ ἐνταῦθα νόσφι ἀποθανεῖν.

8. Ποταμούς δὲ παρημεΐψαμεν ἐν τῷ παράπλῳ τῷ ἀπὸ Τραπεζοῦντος τόν τε Ὑσσόν, ὅτου ἐπώνυμος Ὑσσου λιμὴν, ὃς ἀπέχει Τραπεζοῦντος σταδίου ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν· καὶ τὸν Ὀφιν, ὃς ἀπέχει Ὑσσου λιμένος ἐς ἐνενήκοντα σταδίου· μάλιστα, καὶ ὀρίζει τὴν Κόλχων χώραν ἀπὸ τῆς Θιαννικῆς· ἔπειτα τὸν Ψυχρὸν καλούμενον ποταμὸν διέτνοντα ὅσον τριάκοντα σταδίου ἀπὸ τοῦ Ὀφews· ἔπειτα τὸν Καλὸν ποταμόν·

ptum est. Apsarum autem castellum ferunt olim Apsyrum appellatum; ibi enim Apsyrum a Medea occisum; et Apsyrti sepulcrum monstratur; nomen illud postea a barbaris accolis vitiatum esse, sicuti etiam alia permulta vitata sunt, quandoquidem Tyana quoque in Cappadocia Thoana dicunt de Thoante, Taurorum rege, qui Orestem atque Pyladem persequens ad illum usque locum pervenisse ibique morbo interiisse fertur.

8. Fluvius præterimus in prænavigatione a Trapezunte hosce: Hyssum, unde cognominis Hyssi portus, qui a Trapezunte stadia distat centum et octoginta; et Ophim, qui ab Hyssu portu abest nonaginta circiter stadia, Colchorumque regionem a Thiannica separat; deinde Psychrum (*Frigidum*) fluvium ab Ophi distantem triginta circiter stadia; postea Calum (*Pulchrum*) fluvium, qui triginta item stadiis a Psy-

tantur. || — 2. Ἀψαρος] Procop. Bell. Goth. IV. 2 p. 465, 9: Μετὰ δὲ Ἀθήνας Ἀρχαβίς τε οἰκεῖται καὶ Ἀψαρούς, πόλις Ἀρχαία, ἣ τοῦ Ῥιζαίου διέχει ὁδὸν ἡμερῶν τριῶν μάλιστα. Ἀὕτη Ἀψυρτος τὸ παλαιὸν ὠνομάζετο, ὁμώνυμος τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τὸ πάθος γεγενημένῃ· ἐνταῦθα γὰρ φασιν οἱ ἐπιχώριοι ἐξ ἐπιβουλῆς Μηδείας τε καὶ Ἰάσονος τὸν Ἀψυρτον ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, καὶ δι' αὐτὸ τὴν ἐπωνυμίαν τὸ χωρίον λαβεῖν. Ὁ μὲν γὰρ ἐν ἐκείνῳ ἀπέθανε, τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὠνομάζετο. Ἀλλὰ πολλὸς ἄγαν μετὰ ταῦτα ἐπιρρεύσας ὁ γρόνος καὶ ἀνθρώπων ἀναρρίμοις διαδοχὰς ἐναγμάσας αὐτὸς διαφθείρει· μὲν τὴν τὸν πραγμάτων ἐπιβολὴν ἰσχυρὸν ἐξ ὧν τὸ ὄνομα εὐχέεται τοῦτο, ἐς δὲ τὸν νῦν φαινόμενον τρόπον μεταρρυθμίσαι τὴν προσηγορίαν τῷ τόπῳ. Τοῦτου δὲ τοῦ Ἀψυρτοῦ καὶ τάφος ἐκ τῆς πόλεως τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ἐστίν. Αὕτη πόλις ἦν τὸ παλαιὸν πολυάνθρωπος, καὶ τεῖχος μὲν αὐτὴν περιέβαλε, μέγα τι χεῖμα, θεάτρῳ δὲ καὶ ἵπποδρόμῳ ἐκκαλωπίζετο καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπαντι, ὡς περ πόλεως μέγεθος δείκνυσθαι εἶθε· νῦν δὲ δὴ αὐτῶν ἄλλο οὐδὲν ἀπολέλειπται, ὅτι μὴ τῆς κατασκευῆς τὰ ἑδάρη. Stephan. Byz. v. Ἀψυρτίδες: Ἔστι καὶ τόπος ἐν τῇ Εὐξείνῳ πόντῳ Ἀψαρος, Ἀψυρτος πρότερον λεγόμενος. Memorat Apsarum fluv. Scylax p. 26, Appian. Mithrid. c. 101, Plinius VI, 4: *flumen Absarum cum castello cognomine in faucibus a Trapezunte 140 mill. passuum* (= 1120 stad.; sec. Arrian. 1000 stad.). *Ejus loci a tergo montium Iberia est.* Idem c. 9: *Paryadrís montibus, qui fundunt Absarum.* Ptolemæus p. 335, 14: Ἀψόρρος (sic) πόλις (44°, 30') ἐτ' Ἀψόρρου ποταμοῦ ἐκβολαί (44° 40') (De his cf. not. ad § 9). Chronicon Pasch. p. 61 Bonn.: οἱ δὲ καλούμενοι Σάλλοι (I. Σάνναι) οἱ καὶ Σαννίται κεκλημένοι, οἱ ἔως τοῦ Πόντου ἐκτείνοντες, ὅπου ἐστὶν ἡ παρεμβολὴ Ἀφαρος καὶ Σεβαστόπολις καὶ ὁ Ἰσσαν (Ὀϊσσου var. lect.; leg. δ' Ὑσσου) λιμὴν καὶ Φάσις ποταμός· ἔως τοῦ Τραπεζοῦντος ἐκτείνει τὰ ἔθνη ταῦτα. Tab. Peut. et Geogr. Ravenn.: *Apsaron*. Vibius Seq. p. 6: *Absyrtus, fluvius Colchorum*. || — 8. ὅτι οὕτως ὠνομάζετο Gaillius præter fidem codicis; neque Anonymus, qui hæc transcripsit, vocem οὕτως habet. Locum hunc

citat Stephanus Byz.: Τύανα, πόλις μέση Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας... Ἐκαλεῖτο δὲ Θόανα καὶ κατὰ παραγραμμάτων Τάνα, ὡς Ἀρριανός. De Oreste cum Iphigenia per Cappadocian fugiente cf. Diyllus ap. Etym. M. p. 526, 30 (Fragm. Hist. II, p. 361, 5), ubi Comana (quæ urbs non longe a Thyanis distat) nomen a coma Orestis habere traditur.

§ 8, l. 15. Ὀφιν] Ὀριούνη Anon.; *Opiunte* Tab. Peut.; *Offeunte* Geog. Rav. Etiamnunc locus *Of* ad fluvium *Sulanlu-Su*. Apud Ptol. dimidio gradu a Trapezunte distans memoratur locus Ὀπιούης; sic certe vulgo legitur; codices Wilbergii præbent πιτιούσα, πιτιούσα, πιτιούσα; unde Πιτιούς collato Strabone XI, p. 496 (ubi de Pityuntē quæ supra Dioscuriadem est, agitur) scripsit nuper editor, haud recte, quom non alius nisi Ophiūs locus indicari possit. Distantia sane ponitur nimia, sed magis etiam auxit eam Tab. Peut.ing., in qua ab Hyssi portu 18 mill., a Trapezunte 42 mill. computantur. || — 17. Θιαννικῆς] Θιαννικῆς Anonymus. Quom de ejusmodi nominis regione nihil notum sit, Holstenius leg. proposuit Σαννικῆς. Attamen infra § 15 Arrianus dicit Trapezuntis continenos esse Colchos; deinde singulas gentes recensens primos nominat Sannos (quos recentiores etiam Tzanos dixerunt), ut hos ipsos Colchicis gentibus accensuisse putari debeat, ideoque mirum foret, si nostro loco Sannos et Colchos distingueret. Contra vero in ipsorum Trapezuntiorum ditione Sannos habitasse inde colligis quod Strabo ait Sannos non diversos esse a Macrocephalis sive Macronibus, quos in Trapezuntio tractu collocat Scylax. Utrumque ita conciliare licet ut Arrianum gentis partem in Trapezuntia regione habitantem (Macrocephalos Scylaxis) Thiannos (ut recentiores Τζάνους et Τζανικὴν χώραν dicunt), alteram in Colchica Sannos vocasse putemus. || — 18. Ψυχρὸν] hod. *Baltuchi-Su*, ad quem fl. nunc *Egrilman*. || — 19. Καλὸν ποτ.] Καλὸν ποταμὸν τὸν νῦν λεγόμενον Καλὴν παρεμβολήν, Anonymus; unde colligis castellum ad eum situm fuisse. Etiamnunc *Kalopota-*

- καὶ οὗτος τριάκοντα διέχει ἀπὸ τοῦ Ψυχροῦ. Ἐχόμενος δέ ἐστιν ὁ Ῥίζιος ποταμὸς, ἑκατὸν εἰκοσι σταδίου διέχων ἀπὸ τοῦ Καλοῦ. Καὶ ἀπὸ τούτου τριάκοντα Ἀσκούρος ἄλλος ποταμὸς καὶ Ἀδιηνὸς τις ἀπὸ τοῦ Ἀσκούρου ἐξήκοντα· ἐνθὲν δὲ εἰς Ἀθήνας ὁδοῦν καὶ ἑκατόν. Ταῖς δὲ Ἀθηναῖς Ζάγατις ποταμὸς ἑπτὰ μάλιστα σταδίου ἀπ' αὐτὸν διέχων πρόσκειται. Ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηνῶν ὁρμηθέντες τὸν Πρύτανιν παρημέψαμεν, ἔναπερ καὶ τὰ Ἀγγιᾶλου βασιλείᾳ ἐστιν.
- 10 Καλοῦτος ἀπέχει τεσσαράκοντα σταδίου ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ Πρυτάνεως δὲ ἔγεται ὁ Πυξίτης ποταμὸς· σταδίου ἐνενήκοντα ἐν μέσῳ ἀμφοῖν. Καὶ ἀπὸ τοῦ Πυξίτου εἰς Ἀρχαβὶν ἄλλοι ἐνενήκοντα· ἀπὸ δὲ Ἀρχάβιος εἰς Ἀψαρον ἐξήκοντα.
- 15 9. Ἀπὸ δὲ Ἀψάρου ἄραντες τὸν Ἀκαμψιν παρημέψαμεν νύκτωρ, ἐπὶ πεντεκαίδεκα σταδίου ἀπέχοντα

chro separatur. Vicinus est Rizius fluvius, a Calocentum et viginti stadia distans. Ab hoc triginta stadia Ascurus alius fluvius; deinde Adienus quidam ab Ascuro distans stadia sexaginta. Inde Athenas usque sunt centum et octoginta stadia. Athenis fluvius Zagatis vicinus est, ab eis septem maxime stadiorum intervallo distans. Athenis autem quum solvissemus, Prytanin pratervecti sumus, ubi Anchiali est regia. Fluvius hic ab Athenis quadraginta stadia abest. Prytani vicinus est Pyxites, nonaginta stadiorum spatio interposito. A Pyxite ad Archabin item sunt nonaginta; ab Archabi ad Apsarum sexaginta stadia.

9. Ab Apsaro quum solvissemus, Acampsin quindécim circiter stadia ab Apsaro distantem noctu præ-

mos. || — 2. Ῥίζιος] Ῥιζίους λιμὴν Ptolemæus; Ῥίζιον locum dicit Procopius l. I., eo usque pertinuisse narrans ditionem Trapezuntiorum. In Tab. Peut. corrupte legitur *Reila*, 15 mill. ab Ophiunte distans. Geographus Rav. Rhizium non memorat, verum inter Ophin et Adienum duos locos affert aliunde non notos, *Medocinam* et *Solodicinam*. Nunc Rhizius fl. *Rochis-Su*, cui adjacet *Risa* oppidum, quod quum in Bechirorum ditione situm esset, Scylax p. 63 Bechiriadem dixisse videtur. || — 3. στάδια codex et lin. 7 et 10 iterum. || — 4. Ἀσκούρος] εἰς Ἀσκούραν Anon. Nunc *Asforos Dere*. || — 4. Ἀδιηνὸς] εἰς Ἀδιηνόν[τον] ἕδη λεγόμενον Ἀδιήον cod. Anonymi; *Gadinio* Geogr. Rav.; *Ardinio* 18 mill. a Rhizio distans in Tab. Peut. Apud Scylacem Ὠδεῖνδος, urbs græca, memoratur. Nunc fluvius *Kanlu Dere*. || — 5. Ἀθήνας] 16 mill. ab Adinio distat sec. Tab. Peut. Cf. supra not. ad § 6. Inter Adienum et Athenas Anonymus recenset Cordylum, ab illo 100, ab his 80 stadiis separatam. Idem locus apud Ptolemæum in edit. vocatur Κορδύλη, quamquam codex C Wilbergi habet Κορδύλη, quod recipiendum videtur. Aliam ejusdem nominis urbem vide in § 23. Medium inter Cordylum et Archabin fl. oppidum, æquali utrinque distans intervallo (1/2 grad. sive ad 150 stadia) Ptolemæus nominat Μάρβουλα vel Μόρβουλα, quod neque Arrianus neque sic Anonymus memorat; verum quum Anonymus eodem loco Ἀρμένην τόπον, a Cordyle stadia 144, ab Archabi 156 stadia distantem exhibeat, probabile sit Μάρβουλα et Ἀρμένην ad idem pertinere oppidum, quod componendum est cum hodierno *Odeha*, ad fluvium sito cognominem. || — 6. Ζάγατις] *Arabis* ap. Scylac. Nunc *Sucha Dere*. || — 8. Πρύτανιν] Πόρδανιν sec. Scylac.; nunc *Furtuna Su*. Ab eo 24 stadia distat Armene ap. Anonymum. || — 9. Ἀγγιᾶλου] Cf. de eo infra § 15 et Dio Cass. LXVIII, 19. || — 11. Πυξίτης] Memoratur a Plinio VI, 4. Idem fortasse a Scylace § 82 Ἀρῶν dicitur. Nunc *Witzeh-Su*. || — 13. Ἀρχαβὶν] *Archabis* Geogr. Rav.; *Abgabes*, 9 mill. ab Athenis distans, in Tab. Peut.; *Archabis* ap. Ptolem., qui inter Arcadin et Apsarum collocat Ἐυλιήν et Κίτσαν (hod. *Kissch.*);

Cissam habet etiam Tab. Peut. et Geographus Rav., qui deinde ante Apsarum memorat locum *Rucion* aliunde non notum. Archabis apud Scylacem corrupte appellatur *Δρααβὶν*. Nunc audit *Archawi* vel *Archaweh Su*.

§ 9, l. 15. Ἀψαρον] *Choppa Su*; 16 mill. a Cissa, 37 mill. a Arcabi remotus est. Tab. Peut. Stadiasmus falsissimus h. l. ex confusis Apsaro et Acampsii fluvii derivandus videtur. Ceterum de Apsaro cf. supra. Hucusque pertinet primum fragmentum peripli Anonymi. || — 15. Ἀκαμψιν] Memoratur fluvius a Plinio VI, 4 et a Geographo. Raven., ubi post Apsarum sequitur nomen corruptum *Acamas*, et a Procopio, Bell. Goth. IV, 2, p. 464, qui fusius de eo exponit: Ἐκ τούτων δὲ τῶν Ὑπανίων ὁρῶν κατεῖσι ποταμὸς Βόας ὄνομα, ὃς δὲ ἐς τὴν λόχμας παμπληθεὶς ἰὼν καὶ χῶραν λοφώδη περιερχόμενος φέρεται μὲν ἀγγιστα τῶν Λαζικῆς χωρίων, ποιεῖται δὲ τὰς ἐκβολὰς ἐς τὸν Εὐξείνιον καλούμενον πόντον, οὐ μὲντοι Βόας καλούμενος· ἐπειδὴν γὰρ τῆς θαλάσσης ἐγγὺς ἵκηται, τὸ μὲν ὄνομα μεθίησι τοῦτο, ἐτέρας δὲ τὸ ἐνθὲν δὲ προσηγορίας μεταλλάττει, ἐκ τῶν οἱ ἐπιγινόμενων ὄνομα κτῶμενος· Ἀκαμψιν γὰρ αὐτὸν τὸ λοιπὸν καλοῦσιν οἱ ἐπιγυρίοι, τοῦτον δὲ ἕνεκα, ὅτι δὴ κάμψαι αὐτὸν τῇ θαλάσῃ ἀναμυχθέντα ἀμύχανα ἐστίν, ἐπεὶ ἔνν ῥύμη τοσαύτη καὶ ὀξυῖντι τοῦ ῥοῦ τὰς ἐκβολὰς ποιεῖται, παραχρὴν πολλὴν τὸν ῥοδὸν ἐπισπρῶθεν ἐργαζόμενος, ὥστε ὡς πορρωτάτω τῆς θαλάσσης ἰὼν ἀπορον ποιεῖται τὸν ταύτῃ διάπλουν· οἱ τε ναυτιλλόμενοι ἐναυθα τοῦ Πόντου, εἴτε Λαζικῆς εὐθὺ πλέοντες εἴτε καὶ ἐνθὲν δὲ ἀπαρantes οὐκ ἐπὶ ἐξῆς διαπλεῖν δύνανται· ἀκάμψαι γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὸν ῥοῦν ὀδομαχῇ ἔχουσιν, ἀλλὰ πορρωτάτω μὲν ἀναγόμενοι τοῦ ἐκείνῃ πελάγους, ἐπὶ μέσῳ δὲ τοῦ πόντου ἰόντες, οὕτω δὲ ἀπαλλάσσονται τῆς τοῦ ποταμοῦ ἐκβολῆς δύνανται. Magnus hic fluvius hodie est *Tschorweh Tschai*. Ab Apsaro quod abesse dicitur stadia *quindecim*, id aperte falsum est. Sunt ad 150 stadia, quæ reponere non dubitarem, nisi vulgata quadraret cum summa stadiorum 2260, quæ Arrianus a Trapezunte ad Dioscuriadem computat, adeo ut auctorem vel memoria vel vetustiores geographi, ex quibus hunc stadiasum incaute exscripsit, scellisse videantur. Hæc

τοῦ Ἀψάρου. (5) Ὁ δὲ Βαθύς ποταμὸς ἐδόμηχοντα καὶ πέντε ἀπέχει τούτου· καὶ ὁ Ἀκίνας ἀπὸ τοῦ Βαθέος ἐνεήχοντα· ἐνεήχοντα δὲ καὶ ἀπὸ Ἀκινάσου ὁ Ἴσις. Ναυσίπορι δὲ εἰσιν ὅτε Ἀκαμψίς καὶ ὁ Ἴσις, καὶ αὐρὰς τὰς ἐωθινὰς ἰσχυρὰς ἐκπέμπουσιν. Ἀπὸ δὲ Ἰσίου τὸν Μῶγρον παρημεΐψαμεν. Ἐνεήχοντα στάδιοι μεταξὺ τοῦ Μῶγρου εἰσὶ καὶ τοῦ Ἰσίου· καὶ οὗτος ναυσίπορος.

10. Ἐνέκδεδε εἰς τὸν Φᾶσιν εἰσπλεύσαμεν ἐνεήχοντα τοῦ Μῶγρου διέχοντα, ποταμῶν ὧν ἐγὼ ἔγνων κουφότατον ὕδωρ παρεχόμενον καὶ τὴν χροῖαν μάλιστα ἐξηλλαγμένον· τὴν μὲν γὰρ κουφότητα τῷ τε σταθμῷ τεκμαίρομαι ἂν τις καὶ πρὸ τούτου, ὅτι ἐπιπλεῖ τῇ θαλάττῃ, οὐχὶ δὲ συμμλύνεται, καθάπερ τῷ Πηνειῷ τὸν Τίταρσιον λέγει ἐπιπρεῖν Ὀμηρος καθύπερθεν ἡῦτ' ἔλαιον. Καὶ ἦν κατὰ μὲν τοῦ ἐπιπρεῖντος βάψαντα γλυκὺ τὸ ὕδωρ ἀνιμῆσθαι· εἰ δὲ εἰς βάθος τις καθῆκε τὴν κάλπιν, ἀλμυρόν. Καίτοι ὁ πᾶς Πόντος πολὺ τι γλυκυτέρου τοῦ ὕδατος ἔστιν ἥπερ ἡ ἕξω θάλαττα· καὶ τούτου τὸ αἷτιον ὅτι ποταμοὶ εἰσιν, οὕτε πλῆθος οὕτε μέγεθος σταθμητοὶ ὄντες. Τεκμηρίον δὲ τῆς γλυκύτητος, εἰ τεκμηρίων δεῖ ἐπὶ τοῖς αἰσθήσει φαινόμενοις, ὅτι πάντα τὰ βοσκήματα οἱ προσοικοῦντες τῇ θαλάττῃ ἐπὶ τὴν θάλατταν κατὰγοῦσι καὶ ἀπ' αὐτῆς ποτίζουσι· τὰ δὲ πίνοντά τε ἡδέως δρᾶται, καὶ λόγος κατέχει ὅτι καὶ ὠφέλιμον αὐτοῖς τούτο. τὸ ποτόν ἐστι τοῦ γλυκέος μᾶλλον. Ἡ δὲ χρᾶς τοῦ Φάσιδι ὅλα ἀπὸ μολίβδου ἢ καττιτέρου βεβαμμένου τοῦ ὕδατος· κατὰ τὴν δὲ καθαρώτατον γίνεσθαι. Οὐ τοίνυν νενόμισται εἰσχομίσαι ὕδωρ εἰς τὸν Φᾶσιν τοὺς εἰσπλέοντας· ἀλλ' ἐπειδὴν ἐσθαιώσιν ἤδη εἰς τὸν ῥοῦν, παραγγέλλεται πᾶν ἐκχεῖν τὸ ἐνὸν ὕδωρ ἐν ταῖς ναυσὶν· εἰ δὲ μὴ, λόγος κατέχει ὅτι οἱ τούτου ἀμελήσαντες οὐκ εὐπλοοῦσι. Τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Φάσιδος οὐ σῆπεται, ἀλλὰ μένει ἀρκαιρνὲς καὶ ὑπὲρ δέκατον ἔτος, πλὴν γε δὴ ὅτι εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει.

terivimus. Ab Acampsi Bathys (*Profundus*) fluvius abest septuaginta quinque, a Bathy Acinasis nonaginta; ab Acinasi Isis item nonaginta stadia. Acampsis autem et Isis fluvii sunt navigabiles, qui matutino tempore validas admodum auras emittunt. Ab Isi Mogrum præterimus. Nonaginta stadia Mogrum inter et Isin sunt. Mogrus quoque navigabilis est.

10. Inde in Phasim navigavimus, nonaginta stadia a Mogro distantem et inter fluvios mihi cognitos levisimam aquam præbentem et colore maxime singulari. Ac levitatem quidem tum statera aliquis probaverit, tum facilius etiam inde, quod mari innatat, nec cum eo commiscetur; sicuti Titaresium Peneo innatare Homerus (*Il.* 2, 754) dicit insuper instar olei. Porro si quis in summum fluctum urnam immergeret, aquam hauriebat dulcem; si contra in profundum dmitteret, salsam. Quamquam universus Pontus longe dulcioris est aquæ quam mare externum, propter immensam scilicet fluminum multitudinem magnitudinemque. Dulcedinis autem argumentum (si modo argumentis opus est in iis quæ sensu percipiuntur), quod maris accolæ pecora omnia ad mare ducent et ex illo aquantur. Illa vero cernuntur lubenter bibere, et fama obtinet dulci salubriorem eis hunc potum esse. Color autem Phasidis similis aquæ plumbo vel stanno infectæ, quæ tamen ubi subsedit, purissima fit. Quamobrem mos obtinuit, ne ingredients Phasim quicquam aquæ invehant; sed simulac flumen ingressi fuerint, præcipiunt, ut quicquid in navibus sit aquæ, effundatur: sin minus, fama invaluit inobedientibus haud felicem fore navigationem. Aqua Phasidis a putredine est immunis, ac plus quam decem annis incorrupta manet, nisi quod in dulciorem abit.

puto, Mannertus VI, 2, p. 364 censet Ptolemæum V, 6 p. 335 Apsarum sive Apsorrhum confudisse cum Acampsi. Cujus confusionis suspicionem vel eo movetur quod Apsorrhæ urbs sexta gradus parte removetur a fluvio Apsorrhō. Deinde vero non in Apsarum fluvium mediocrem, verum in Acampsin nostrum cadere videntur quæ de fontium loco, deque Glauco et Lyco influentibus Ptolemæus monet. Denique Strabo XI, p. 529 quum in hoc tractu nonnisi duos fluvios Phasin et Lycum memoret, Lycum intelligere videtur Acampsin nostrum, monente Mannerto, quem vide. In Scylace τὸν Ληστῶν ποταμὸν ad Acampsin fluv. retuli. || — 1. Βαθύς] Fluvius nunc *Tzulchuda Su*; vetus nomen superest in *Batoum* promontorio et *Batoum* oppido. Memorat fluvium Plinius VI, 4, sed extra ordinem; nam ita habet: *Flumina: Acampsis, Isis, Mogrus, Bathys*. In Tab. Peutling. notatur *Portus Altus* (i. e. Βαθύς), 6 mill. ab Apsaro distans; quæ distantia quum falsissima sit, facilis suspicio est hunc quoque auctorem Apsarum cum Acampsi confudisse, idque

eo confirmari dicas, quod idem 16 millia sive 128 stadia numerat a Cissa ad Apsarum; is enim computus ad Acampsin potius directus esse apparet. || — 2. Ἀκίνας] Sequitur genitivus Ἀκινάσου, adeo ut vel hoc vel illud corruptum sit; Gallius scripsit Ἀκινάσης. Aliunde non notus fluvius hodie vocatur *Tchuruk-Su*. || — 4. Ἴσις] *Aspidem* Tab. Peutling.; *Aspidem* Geogr. Rav., i. e. Ad Isidem. Hodie fluv. *Schef-Katil* vel *Schakwatil*. || — 6. Μῶγρον] Sic etiam Plinius I. 1.; *Nigro* Tab. Peut. et Geogr. Rav. Nunc *Kegoli*.

§ 10, l. 13. ὅτι ἐπέπλεει cod. et edit. || — 14. θαλάττῃ vgo et h. l. et lin. 20 et 24. || — 15. Post v. καθύπερθεν editores de suo intulerunt vocem ἐπιπρεῖ. || — 36. εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει] Cf. quæ in codice Monacensi inter Ctesiae fragmenta (p. 94 ed. nostr.) leguntur: Τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ τὸ ὕδωρ ἐν ἄγγελῳ διαμεῖναι νυθήμερον οἶνος ἡδιστος γίνεται. Etiam Ponti aquam dulcedine et colore ab aqua *Ægæi* maris diversam veteres narrant. V. Aristot. Probl. XXIII, 6. Po-

11. Εἰςθαλλόντων δὲ εἰς τὸν Φάσιν ἐν ἀριστερᾷ ἴδρυνται ἡ Φασιανὴ θεός. Εἶη δ' ἂν ἀπὸ γε τοῦ σχήματος τεκμαιρομένων ἡ 'Ρέα καὶ γὰρ κύμβαλον μετὰ χειρὸς ἔχει, καὶ λέοντας ὑπὸ τῷ θρόνῳ, καὶ κάθηται ὡς περ ἐν τῷ Μητρώῳ Ἀθηνῆσιν ἡ τοῦ Φειδίου. Ἐνταῦθα καὶ ἡ ἀγκυρα δείκνυται τῆς Ἀργοῦς· καὶ ἡ μὲν σιδηρὰ οὐκ ἔδοξε μοι εἶναι παλαιά (καίτοι τὸ μέγεθος οὐ κατὰ τὰς νῦν ἀγκύρας ἐστὶ, καὶ τὸ σχῆμα ἀμυγέπῃ ἐξηλλαγμένη), ἀλλὰ νεωτέρα μοι ἐφάνη εἶναι τοῦ χρόνου· λιθίνης δὲ τινος ἄλλης θραύσεως ἐδείκνυτο παλαιά, ὥς ταῦτα μᾶλλον εἰκάσαι ἐκείνη εἶναι τὰ λείψανα τῆς ἀγκύρας τῆς Ἀργοῦς. Ἄλλο δὲ οὐδὲν ὑπόμνημα ἦν ἐνταῦθα τῶν μύθων τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα.

12. Τὸ μέντοι φρούριον αὐτὸ, ἵνα περ κάθηται τετρακόσιοι στρατιῶται ἐπιλεκτοί, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου ὀχυρώτατον εἶναι μοι ἔδοξε, καὶ ἐν ἐπιτηδαιοτάτῳ καίσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ταύτης πλεόντων. Καὶ τάφρος διπλῇ περιέβληται τῷ τείχει, εὐρεῖα ἑκατέρα. Πάλαι μὲν οὖν γήινον τὸ τείχος ἦν καὶ οἱ πύργοι ξύλινοι ἐφροστήκεισαν, νῦν δὲ ἐκ πλίνθου ὁπτιῆς πεποιήται καὶ αὐτὸ καὶ οἱ πύργοι, καὶ θεμελιῶνται ἀσφαλῶς, καὶ μηχαναὶ ἐφροστᾷσι, καὶ ἐνὶ λόγῳ, πᾶσιν ἐξήρτυται πρὸς τὸ μηδὲ πελάσαι ἂν τινα αὐτῶ τῶν βαρύνων, μή τιγε δὴ εἰς κίνδυνον καταστῆσαι πολιορκίας τοὺς ἐν αὐτῷ φρουροῦντας. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν ὄρμον ἐχρῆν ἀσφαλῆ εἶναι ταῖς ναυσὶ, καὶ ὅσα ἔξω τοῦ φρουρίου κατοικεῖτο ὑπὸ τε τῶν πεπαυμένων τῆς στρατιᾶς καὶ τινων καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν ἀνθρώπων, ἔδοξε μοι ἀπὸ τῆς διπλῆς τάφρου, ἡ περιέβληται τῷ τείχει, ἄλλῃν τάφρον ἐκβαλεῖν ὥς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἡ τὸ τε ναύσταθμον περιέξει καὶ τὰς ἔξω τοῦ τείχους οἰκίας.

13. Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσιδος Χαρίεντα ποταμὸν παρημέψαμεν ναυσίπορον· στάδιοι μεταξὺ ἀμφοῖν ἐνενη-

11. Intransibus Phasin a sinistra positum est signum deae Phasianae, quam ex forma et habitu argumentum petens Rheam esse dixeris: nam et cymbalum manibus tenet, et leones habet in ima throni parte, sedetque eodem modo atque illa in Metroo Atheniensi, Phidiae opus. Ibidem etiam ancora Argūs navis ostenditur: quae tamen quum ferrea sit, non mihi visa est antiqua: quamquam magnitudine recedit ab hodiernis ancoris, et forma aliquid habet singulare: sed nihilominus istis Argonautarum temporibus recentior esse mihi visa est. At alterius cujusdam lapideae ancorae fragmenta vetusta monstrabant, ut has potius conjicias Argūs ancorae reliquias esse. Nullum praeterea ibi eorum, quae de Iasone fabulis produntur, monumentum exstabat.

12. Ipsum vero castellum, in quo quadringenti electi milites sunt collocati, et loci natura munitissimum mihi visum est, et peropportune situm ad securitatem eo appellentium. Fossa murus cinctus est duplici lataque. Olim terrenus fuit murus, lignaeque stabant turres; at nunc ille pariter atque turres ex latere coctili sunt exstructa; ipse murus probe fundatus est et machinas impositas habet, atque uno verbo omnibus rebus ita est instructus, ut nullus barbaris aditus pateat, illiusque custodes ab omni sint oppugnationis periculo tuti. Quoniam autem ipsum quoque portum oportuit navibus tutum esse, et quidquid locorum extra castrum incolitur ab iis qui militia sunt immunes, et ab aliis quibusdam mercaturam exercentibus, decrevi a duplici illa fossa murum cingente alteram ad flumen usque deducere, quae et ipsam stationem et cetera, quae sunt extra murum, aedificia complectatur.

13. A Phaside autem Charientem (Jucundum) fluvium navigabilem praetervecti sumus: stadia inter

lyb. IV, 42. Strabo I, p. 49. Macrob. Sat. VII, 2. Ammian. XXII, 8, 46. Philostrat. Imagg. I, 13, citante Ukerto III, 2, p. 173.

§ 11, l. 1. ἐν ἀριστερᾷ | Cf. Apoll. Rh. II, 1266: (Argonautae in Phasin innavigantes) ἔχον δ' ἐπ' ἀριστερὰ χειρῶν Κασκασὸν αἰπῆντα Κυταῖδα τε πτόλιν Ἀἴης, ἐνθεν δ' αὖ πειθὼν τὸ Ἀρήιον ἱερὰ τ' ἄλσιν τοῖο θεοῦ.

§ 12, l. 16. De praesidiis Romanis in castellis totius hujus tractus cf. Procop. Bell. Goth. IV, 2, p. 466: Λέγουσι μὲν οὖν ὡς κατὰ τοὺς Τραϊανῶ τοῦ Ῥωμαίων αυτοκράτορος χρόνους κατάλογοι Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἐνταῦθ' αὖ καὶ μέχρι ἐς Λαζοὺς καὶ Σαγίδας (leg. Σανίγας) ἴδρυντο. Τὰ δὲ νῦν ἀνθρώποι ἐνταῦθα οἰκοῦσιν οὔτε τοῦ Ῥωμαίων οὔτε τοῦ Λαζῶν βασιλέως κατήκοοι ὄντες, πλὴν γε δὴ οἱ Χριστιανοὶ οὔσιν οἱ Λαζῶν ἐπίσκοποι τοὺς ἱερεῖς

καθίστανται σφίσι. Καὶ αὐτοὶ ἔνσπονδοὶ τε καὶ φίλοι ἀμφοτέροις ἐθέλουσιν εἶναι, τοὺς τε ἐξ ἑκατέρων παρὰ τοὺς ἐτέρους αἰεὶ στελλομένους παραπέμψαι διηνεχῶς ὡμολόγησαν. Ὁ δὲ φαινόμενος καὶ ἐς ἐμὲ δρῶντες. ἀκάτοις γὰρ ἰδίαις τοὺς παρ' ἐτέρου βασιλέως ἐς τὸν ἕτερον στελλομένους ἀγγέλους ναυτιλλόμενοι παραπέμπουσι. Φόρου μὲν τὸ ὑποτελεῖς οὐδαμῇ γεγένηται ἐς τὸδε τοῦ χρόνου. Sanigarum gens postrema est earum quas in hac ora Romanis subiectas Arrianus recenset. || — 23. ἐνὶ λόγῳ | ἐν ὁλίγῳ cod.; em. Bernhardt in Analect. p. 20.

§ 13. A Phasi usque ad Sebastopolin sive Dioscuriadem series fluviorum oppidorumque ita habet in Tab. Peut., Geogr. Rav. V, 10 et II, 12, Ptolemaeo V, 10, Seylace § 81, Plinio VI, 4, 14:

κοντα· καὶ ἀπὸ τοῦ Χαριέντος ἐς Χώθον ποταμὸν εἰσε-
πλεύσαμεν, ἄλλους ἐνενήκοντα, ἵνα περ καὶ ὀρίσθη-
μεν. Ὡν δὲ ἕνεκα καὶ ὅσα ἐνταῦθα ἐπράξαμεν, δη-
λώσει σοι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα. Ἀπὸ δὲ Χώθου
Σιγάμην ποταμὸν παρήμεψάμεν ναυσίπορον διέχει
δὲ τοῦ Χώθου σταδίου ἐς δέκα καὶ διακοσίου μά-
λιστα. Ἐχεται δὲ τοῦ Σιγγάμου Ταρσούρας ποτα-
μὸς στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετὰ ἄμφω. Ὁ δὲ
Ἴππος ποταμὸς τοῦ Ταρσούρου πενήκοντα σταδίου

utrumque nonaginta : et a Chariente ad Chobum navi-
gavimus, nonaginta pariter stadiis distantem, ubi
etiam appulimus : qua autem de causa, quidque illic
egerimus, ex Latinis literis cognosces. A Chobo Sin-
gamen fluvium navigabilem prætervecti sumus, qui a
Chobo ducentis circiter et decem stadiis abest. Sin-
gami vicinus est Tarsuras fluvius : stadia inter utrum-
que centum et viginti. Hippius fluvius a Tarsura

ARRIANUS.	TAB. PEUTING.	GEOG. RAV.	PTOLEMÆUS.	SCYLAX.	PLINIUS.	
Φᾶσις. Χαρίεις. stad. 90	Phasis. Cariente mil. 3	1 Phasis. 4 Charientos.	Φᾶσις. 45° Χαρίουστος. 45°, 15' Αἰάπολις. 45°, 30'	Φᾶσις. Ἄριος*.	Phasis. Charien.	Rion.
Χώθος. 90	Chobus. 16	5 Chobz.	Νεάπολις. 45°, 40'	Χόρτος*.	Chobus.	Copi a Phasi stad. 80
Σιγάμης. 210	Sicanabis. 19	2 Siganton. 3 Cotarsis.	Σιγάνεον. 45°, 45'	Χερόβιος.	Rhoas. Sigames.	Eniouri. Gagida. 120
Ταρσούρας. 120	Cyanes. 4	7 Cyanees.	Κυάνεος. 46°, 10'	Γυνήγος.		Gudasa.
Ἴππος. 150	Tassirus. 12	6 Tasbirus.	Ἴππος. 46°, 30'		Tarsuras.	Tsoricha. 80
Ἀστέλερος. 30	Stempeo. 4	8 Stelippon. 9 Nicopolis. 10 Lamiupolis.			Astelephus.	Osingiri. 80 Tamiche. 40
Σεβαστόπολις. 120	Sebastopolis. 4	Sevastopolis.	Διοσκουριάς. 46°, 45'	Διοσκουρίς.	Chysorrhaoas. Sebastopolis.	Salamacho. Isgaur. ad Is- kuriah prom. } 100
810	62					500

In Geographo Rav. seriem nominum, appositis numeris a nobis indicatam, ad ordinem, quem reliqui testes exhibent, accommodavimus. Qua in re fortasse ultra progrediendum erat; fieri enim potest ut Lamiupolis et Nicopolis eadem sint cum Ἐπὸλι καὶ Νεαπὸλι apud Ptolemæum. Summa a Phaside ad Sebastopolin ap. Arr. colligitur stadiorum 810, consentiente Plinio VI, 4 § 14, qui 100 m. p. exputat. Strabo p. 94 et 497 nonnisi 600 stadia ponit. Vel hoc nimium est, quum vera oræ longitudo a Rione usque ad prom. *Iskuriah* non multum excedat stadia 500; quod bene tenendum est in definiendo situ locorum. In Tab. Peut. summa efficitur mill. 62 sive 496 stadiorum, quod a vero fere non recedit, quamquam singulorum distantiae locorum parum recte habere videntur. Recentiora fluminum nomina cum priscis composui ut distantiarum rationes et oræ delineatio in mappis Manganari et Gauttieri postulare videbantur. || — Χάρεις || In mappa Gauttieri proximus a Phasi post 80 stadiorum interval- lum notatur *Copi* fluvius. Quare ad hunc retulerunt Charientem Arriani Lapius alique. Attamen *Copi* aperte sonat Χώθον Arriani. Hæc nominis similitudo majoris faciendæ quam distantiarum rationes, quas falsissimas in hoc tractu notari luce clarius est. Præterea inter Phasin et *Copi* alius fluvius notatur in novissima mappa Manganariana (Petropol. 1845), qui a Phasi 30 fere stadiis distat. Is igitur fuerit Charieis, qui secundum Tab. Peut. a Phasi distat milibus

quattuor. — Apud Ptolemæum fluvius vulgo est Χαρίστος; sed codices Wilbergi omnes exhibent Χαρίουστος. Corruptum nomen apud Scylacem. || — 1. Χώθος || e *Caucaso per Suanos fluens*, sec. Plin. l. l. Quærunt an eundem Tacitus *Cohibum* dixerit in Histor. III, 48: *Assequitur (Viridius Geminus) Anisetum in ostio fluminis Cohibi, tutum sub Sedochezorum regis auxilio*. Sedocheos Mela I, 19 inter Toretas et Coraxos collocat. Arrianus quid apud Chobum fl. egerit nescio. Fortasse de nova urbe structa ibi vel struenda agebatur, adeo ut Neapolis a Ptolemæo memorata pertinere huc posset. || — 5. Σιγάμη || Σιγγάμη h. l. codex; infra § 16 bis habes Σιγάνου. Eodem ducunt Sicanabis, Siganium, Σιγάνεον in Tab. Peut., Geogr. Rav. et Ptol. In Plinio VI, 4 § 14 editur *Singames*, e cod. Barbari, quantum e Silligii edit. conjicere licet; reliqui codices: *Sigamia*, *Sygama*, *Signavia*, *Singania*; e quibus item *Sigames* eliciendum mihi videtur. — Ad Singamen fl. fuisse locum cognominem e Ptolemæo et Geogr. Rav. colligitur. Distat fluvius a *Copi* sec. Tab. Peut. stadia 152, idque haud dubie rectius habet; certe Arriani distantiam si admiseris, sequentia adornari modo probabili nequeunt. || — 9. Ἴππος || Procopius De bell. Goth. IV, 1 p. 461: ἀφίκοντο ἐς χώραν τῆς Λαζικῆς, ἥ ἐπικαλεῖται Μουχερίσις (Μοχίρισις var. l.). „Πεὶ δὲ πῇ ἐνταῦθα ποταμὸς Ἴππις (Ἰππις, Ἰασπις v. l.), οὗ μέγας οὐδὲ ναυσίπορος, ἀλλὰ καὶ ἱππεῦσι καὶ ἀνδράσι πεζοῖς ἔσθατος. In his nostrum Hippum fluvium

καὶ ἑκατὸν διέχει καὶ τοῦ Ἴππου ὁ Ἀστελέφρος τριά-
κοντα.

14. Παραμείψαντες δὲ τὸν Ἀστελέφρον εἰς Σεβαστό-
πολιν ἤκομεν πρὸ μεσημβρίας, ἀπὸ Χώβου δρμηθέν-
τες, σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τοὺς ἀπὸ Ἀστελέφρου
ὥς καὶ τὴν μισθοφορὰν τοὺς στρατιώτας δοῦναι τῆς
αὐτῆς ἡμέρας καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὅπλα ἰδεῖν καὶ
τοὺς ἱππέας ἀναπηδῶντας ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς
κάμνοντας καὶ τὸν σῆτον, καὶ τὸ τεῖχος περιελθεῖν καὶ
10 τὴν τάφρον. Σταδίοι ἀπὸ μὲν Χώβου εἰς Σεβαστόπο-
λιν τριάκοντα καὶ ἑξακόσιοι, ἀπὸ Τραπεζούντος δὲ
εἰς Σεβαστόπολιν ἑξήκοντα καὶ διακόσιοι καὶ διαχί-
λιοι. Ἡ δὲ Σεβαστόπολις πάλαι Διοσκουρίας ἑκαλεῖ-
το, ἄποικος Μιλήσιων.

15 15. Ἐθνη δὲ παρημέψαμεν τάδε. Τραπεζουντίους
μὲν, καθάπερ καὶ Ξενοφῶν λέγει, Κόλχοι θυμοὶ
καὶ οὐδὲ λέγει τοὺς μαχιμωτάτους καὶ ἐχθροτάτους εἶ-
ναι τοῖς Τραπεζουντίοις, ἐκείνους μὲν Δρίλλας ὀνομάζει,
ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ Σάννοι οὗτοι εἶναι. Καὶ γὰρ μα-
20 χιμωτάτοι εἰσιν εἰς τοῦτο ἔτι καὶ τοῖς Τραπεζουντίοις
ἐχθροτάτοι, καὶ χωρία ὀχυρὰ οἰκοῦσι, καὶ ἔθνος ἀβα-
σιλευτον, πάλαι μὲν καὶ φόρου ὑποτελεῖς Ῥωμαίοις,
ὑπὸ δὲ τοῦ ληστεύειν οὐκ ἀκριβοῦσι τὴν φορὰν· ἀλλὰ
νῦν γὰρ δίδονται θεοῦ ἀκριβοῦσιν, ἣ ἑξελοῦμεν αὐ-
25 τοὺς. Τούτων δὲ ἕχοντα Μαχελόνες καὶ Ἡνίοχοι·

centum et quinquaginta stadiis distat; ab Hippo Astelephus triginta stadiis.

14. Astelephum verò prætervecti, Sebastopolim pervenimus ante meridiem, quum a Chobo profecti essemus, peractis centum et viginti stadiis ab Astelepho: quomobrem eodem die et militibus stipendia persolvimus, et equos, arma, equites equis insilientes, ægros, annionam yisimus, et murum circumivimus fossamque. Stadia a Chobo ad Sebastopolim sexcenta et triginta; a Trapezunte ad Sebastopolim duo millia ducenta et sexaginta. Sebastopolis autem Dioscurias olim fuit nominata, Milesiorum colonia.

15. Gentes autem præternavigavimus hasce. Trapezuntis, ut Xenophon (*Anab.* 5, 2, 2) quoque scribit, finitimi sunt Colchi. Atque quos ille bellicosissimos esse et Trapezuntis infestissimos ait, ipse quidem Drillas vocat, mihi vero iidem esse Sanni videntur. Hi enim ad hoc usque temporis bellicosissimi ac Trapezuntis inimicissimi sunt, et loca incolunt munita, regumque imperio gens caret. Tributarii olim fuerunt Romanis, at nunc latrocinii dediti tributorum solutionem negligunt: quæ quidem posthac, deo juvante, accurate persolvent, aut eos exterminabimus. Hos attingunt Machelones et Heniochi, quo-

signari proclivis est conjectura. Ceterum nonnulli Hippum et Cyaneum in Phasim influere tradunt, sive diversos amnes cognomines dici putes, sive aliena ad celebrem Phasim referri mavelis. V. not. ad Scylac. § 81 p. 61, ubi adde quod Eratosthenes ap. schol. Apoll. Rhod. IV, 131 Τιτῆνα (Τίτηνον cod. Par.) fluvium memorat, a quo Colchidem Τιτῆνιδα αἶαν ab Apollonio vocari scholiasta refert. || — 1. Ἀστέλε-
φο:] Nomen in *Stelippon* et *Stempeo* abiit in Geogr. Rav. et Tab. Peut. Pertinere huc nomen Ascalaphi Marte nati, quo duce Achæos in Pontum migrasse refert Priscianus Perieg. 666, opinatur Raoul-Rochette. *Etabl.* II, p. 420 not.

§ 14, l. 3. Σεβαστόπολις, olim Dioscurias, Milesiorum colonia, ut infra Arrianus monet. Fabula conditores perhibet vel ipsos Dioscuros (Mela I, 19. Hygin. fab. 275) vel eorum aurigas sive ἡνίοχους, Heniochorum gentis auctores, Amphitum (Amphistratum *Strabo*) et Telchium (Cercium *Amm.*, Rhecium *Strab.*, *Justin.*). V. Plinius VI, 5 § 16; Solin. c. 19; Ammian. XXII, 8, 24; Strabo p. 496; Charax ap. schol. Dionys. 687. Cf. Justin. XLII, 3; Isidor. Or. XV, 1. Sita Dioscurias *juxta Anthemuntum fluvium* sec. Plin. l. l. § 15. Sec. Strabonem p. 499 περὶ τὴν Διοσκουριάδα βεῖ δὲ Χάρις ποταμός, in quibus Charientem fl. a Phasidis vicinia perperam huc transferri quidam crediderunt; alii hodiernum *Kodor* atque *Kόραχα* Ptolemæi intelligi eo nomine volunt. Id sane probabilius est. Quamquam nescio an fluvius, quem ab amœnitate alii Anthemuntum vocarunt, ab aliis Χάρις, ab aliis denique Chrysorrhœos dictus sit. Certe quem Plinius l. l. § 14 cum Sebastopoli castello componit Chrysorrhœam

fluvium, ab Anthemunte juxta Dioscuriadem, ejus ex alio fonte § 15 memorat, vix diversus fuerit. Nunc est *Salamacho*. Urbs (Διοσκουρίας in Scylacis codice) olim commerciorum quasi arx quædam (v. Timosthenes ap. Plin.), Plinii ætate deserta erat, castellum vero ibi erat Sebastopolis (cf. Procop. B. G. IV, 4 p. 473 ed. Bonn.), ejus præsidium excercendum curavit Arrianus. Nunc ibi *Isgaur* vicus prope *Iskuriah* promontorium. Ceterum cf. Strabo p. 47. 125 sq. 497. 499. et Steph. Byz. v. Διοσκουρίας. || — 4. Inter Chobum et Sebastopolin nusquam Arrianus appulit, sed a Chobo profectus continuo cursu ita navigavit, ut antemeridiano tempore Sebastopolin veniret. Itaque post meridiem diei antecedente a Chobo profectus esse et nocturna etiam navigatione usus esse videtur.

§ 15, l. 18. Δρίλλας]. V. Xenophon *An.* V, 2, 1 sq., ubi habes Δρίλλας. Cf. Stephan. : Δρίλλαι (Δρυλλαι codd. contra litt. seriem), συνοικία τῆς Ἰωντικῆς, Τραπεζούντος οὐ πόρρου. Ξενοφῶν. Alibi Drilaram mentio non occurrit. || — 19. Σάννοι.] Cf. Strabo p. 548 : Τῆς δὲ Τραπεζούντος ὑπέρκειται... Σάννοι, οὐς πρότερον ἐκά-
λουν Μάκρωνας. De Macronibus seu Macrocephalis Trapezuntica in ora v. Scylax § 85 p. 63 not., Stephan. Byz. : « Τίβαρηνιν καὶ Χαλδῆιν καὶ Σαννικὴν (Σανδικὴν codd.). » Plinius VI, 4, ita : *In ora ante Trapezunta flumen Pyxites, ultra vero gens Sannorum Heniochorum.* Apud Procopium B. G. IV, 1. 2. De ædif. III, 6. IV, 67, (cf. Eustath. ad Dionys. 766) forma nominis barbarica memorantur Τζάνοι, Τζανικὴ χώρα καὶ Τζανικά ἐρη, de quibus Acampsis fluvius labitur. || — 25. Μαχέλορες καὶ Ἡνίοχοι.] Cf. Anonym. Periopl. § 42, ubi Machelones et Heniochi priscae Ece-

βασιλεὺς δ' αὐτῶν Ἀρχιῶλος. Μαχελόνων δὲ καὶ Ἡνιόχων ἐρχόμενοι Ζυδρεῖται· Φαρασμανοὺ οὗτοι ὑπῆκοι· Ζυδρεῖται δὲ Λαζοὶ βασιλεὺς δὲ Λαζῶν Μαλάσσας, δὲ τὴν βασιλείαν παρὰ σοῦ ἔχει. Λαζῶν δὲ Ἀψίλαι ἔχονται· βασιλεὺς δὲ αὐτῶν Ἰουλιανός· οὗτος ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀψίλαι δὲ ὁμοιοὶ Ἀβασκοὶ καὶ Ἀβασκῶν βασιλεὺς Ῥησμάγας· καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει. Ἀβασκῶν δὲ ἐρχόμενοι Σανίγαι, ἔναπερ καὶ ἡ Σεβαστόπολις ὠκισταὶ· Σανίγαι βασιλεὺς Σπαδάγας ἐκ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔχει.

rum rex est Anchialus. Machelonibus et Heniochis vicini Zydrītæ, Pharasmanæ subjecti. Zydrītis vicini Lazæ; rex Lazarum Malassas, qui a te regnum tenet. Lazis finitimi Apsilæ, quibus Julianus imperat: hic a patre tuo regnum accepit. Apsilas excipiunt Abasci: Abascorum rex Rheshmagas; is quoque a te regnum obtinuit. Abascis contermini Sanigæ, ubi Sebastopolis sita: Sanigarum rex Spadagas a te regnum habet.

chirensium sedes obtinere inter Ophiuntem et Archabin dicuntur. Machelonum mentio an alibi occurrat, nescio. Probabiliter huc pertinet Colchidis urbs Μεχλεσσός ap. Ptol., quamvis non in ea ponatur regione in qua Machelones Arrianus collocat. Populum vero Ptol. appellat *Manralos*, V, 9 p. 351: Κατέχουσι δὲ τὰ μὲν ἐπὶ θαλάσῃ Ζάλαι (sic codd.), τὰ δὲ ὑπερκελευμένα Μάνραλοι (Μάρραλοι, Μαράλοι v. l.) καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἐκρηκτικὴν (Ἐκχειριεῖων sec. Scyl. et Anon.? Cf. Plinius V, 5: *Dein Rhoas, regio Erectice*). Idem gentis nomen corrupte, ut videtur, habes ap. Plinium VI, 4, § 12: *In ora Heniochi, Ampreute* (Manrale?), *Lazi, flumina Acampsis, Isis*. Ad Arriani locum proprius accedit quod apud Lucianum (in Toxar. c. 44. p. 438 Didot.) lego: Τηγραπάτης δὲ Λαζῶν θυνάστης καὶ Ἀδδρημαχοῦ δὲ Μαχλυνηῆς ἄρχων. Heniochos plerique magis boream versus ponunt. Vide de his not. ad Scylac. § 76. || — 2. Ζυδρεῖται aliunde non noti. Strabo et Dionysius juxta Heniochos ponunt Zygios (v. Scylax § 76 not.). At hi ad nos nihil pertinent. Ni fallor, ad Zydrītis nostros pertinet Colchidis locus Ζαδρίς ap. Ptolem. V, 9. || — 3. Λαζοὶ Λάζοι vgo; Λάζαι: Gail. Primus gentis meminit Plinius l. l. in iisdem scdibus, quas Arr. assignat. Apud Ptolemaeum l. l. Λαζοὶ scriptum est e conject. Wilbergi, ante quem edidit. Λάζαι; codices omnes, ut videtur, Ζάλαι, cujus mutandi causa idonea non erat, quum *Salas* habes ap. Plinium VI, 4, § 14: *Inde ad flumen Chariem gens Salæ, antiquis Phthirophagi dicti et alias Suani*. De Lazis vero cf. Suidas v. Δομετιανός· Ἀδριανός.. καὶ Λαζοῖς ἦτοι Κόλχοις βασιλεὺς ἐπέστησεν. Lucian. Toxar. c. 44, Memno c. 54, Diodor. Tars. ap. Phot. bibl. p. 218, 8, Steph. B. v. Postea Lazorum gens latius patuit vel complures gentes eo nomine comprehendebantur. Procopius B. G. IV, 2 p. 467: Ἐκ δὲ Ἀψαροῦντος πόλεως ἐς Πέτραν τε πόλιν καὶ τοὺς Λαζῶν ὄρους, οὗ δὲ τελευτᾷ δὲ Εὐξείνους πόντος, μιᾶς ἐστὶν ἡμέρας ὁδός. Ἀπολήγων δὲ δὲ πόντος ἐνταῦθα μνηοειδῆ τίθεται τὴν ἀκτὴν. Καὶ δὲ μὲν τοῦ μνηοειδῆς τούτου διὰ πλείους ἐς πενήκοντα καὶ καὶ πεντακοσίους μάλιστα σταδίων διήκει, τὰ δὲ αὐτοῦ ὅπισθε ἑξήκοντα Λαζικῇ τε ἐστὶ καὶ ὀνομάζεται. Μετὰ δὲ αὐτοὺς κατὰ τὴν μεσόγειαν Σκυμνία (?) τε καὶ Σουανία ἐστὶ· ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη Λαζῶν κατέχευα τυγχάνει ὄντα. Idem p. 468: Τὰ μὲν γὰρ ἐν ἀριστερᾷ κατιόντος τοῦ βοῦ (Phasidis fl.) Ἰαία ἐστὶ, τὰ δὲ ἐν δεξιᾷ Εὐρώπῃ ὀνομάσται. Κατὰ μὲν ὁδὴν τῆς Εὐρώπης μοῖραν ἑξήκοντα Λαζῶν τὰ οἰκία ἑμβάλλειν εἶναι, ἐπὶ ὁμάτῃ δὲ οὗτε πόλισμα τὶ οὗτε ἄλλο τὸ ὁχρόωμα οὗτε κώμην τινὰ λόγου ἀξίαν Λαζοὶ ἔχουσι,

πλὴν γε δὴ ὅτι Πέτραν Ῥωμαῖοι ἐνταῦθα ἐδελεμαντο πρότερον. Alia plura de Lazis v. ib. p. 462. Frequens gentis ap. Byzantinis mentio. V. ex. gr. index ad Fr. Hist. t. IV, s. v. *Lazi*. || — 4. Ἀψίλαι] Plinius VI, 4, 14: *gens Absilæ, castellum Sebastopolis*. Steph. B.: Ἀψίλαι, ἔθνος Σκυθικὸν γειτνιαζὸν Λαζοῖς, ὡς Ἀρριανὸς ἐν περίπλῳ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Procopius l. l. p. 468: Τοῦ δὲ μονοειδῆς κατὰ μὲν τὴν μίαν ἀρχὴν, ἣ τῆς Ἀσίας ἐστὶ, Πέτρα ἡ πόλις ἐτύγχανεν οὖσα, ἐν δὲ δὴ τῇ ἀντιπέρασ ἀκτῇ κατὰ τὴν τῆς Εὐρώπης μοῖραν Ἀψίλων ἡ χώρα ἐστὶ· Λαζῶν δὲ κατήκοοι εἰσι καὶ Χριστιανοὶ ἐκ παλαιῶν οἱ Ἀψίλοι. Cf. Ἀψίλια regio apud Menandrum Protect. fr. 22 in Fr. Hist. IV, p. 230. || — 7. Ἀβασκοὶ]. Steph. Byz.: Σανίγαι, ἔθνος Σκυθίας τοῖς Ἀβασγοῖς παρεκκελεῖμενον. Hæc procul dubio ex Arrianis, ubi Ἀβασγοὶ reponendum dixeris, nisi etiam infra Ἀβασκος fluvius occurreret, qui quamquam non in regionem ab Arriano Abascis assignatam cadit, in tanta tamen de his rebus sententiarum varietate, vix est a populi cognominis memoria sejungendus. Eodem modo nomen scribitur ap. Procop. l. l. IV, 3 p. 471: Μετὰ δὲ Ἀψίλους τε καὶ τοῦ μνηοειδῆς τὴν ἑτέραν ἀρχὴν ἐς τὴν παραλίαν Ἀβασγοὶ ὠκνῆται ἄχρι ἐς τὰ Καννάσια ὄρη διήκοντες. Οἱ δὲ Ἀβασγοὶ Λαζῶν μὲν κατήκοοι ἐκ παλαιῶν ἦσαν, ἀρχόντες δὲ ὁμογενεῖς δύο ἐς δὲ εἶχον· ὧν ἄτερος μὲν ἐς τῆς χώρας τὰ πρὸς ἑσπέραν, ὁ δὲ δὴ ἑτερος ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ἴδρουτο. Οἱ δὲ βάρβαροι οὗτοι μέχρι πὺν καὶ ἐς ἐμὲ ἄλση τε καὶ βλᾶς ἐσέβοντο, etc., quæ apud ipsum Procopium legere operæ pretium est. Nomen gentis veteris in hodiernis *Abasis* superesse videtur. V. *Gamba Voyage dans la Russie mérid.* I, p. 41. Constantin. Porphyrog. De adm. imp. c. 42 p. 182 Bonn.: Τὸ δὲ παραθαλάσσιον ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς Ζυγίας ἦτοι Νεκρόψους ποταμοῦ ἐστὶν ἡ τῆς Ἀβασγίας χώρα μέχρι τοῦ κάστρου Σωτηριουπόλεως· εἰσι δὲ μίλια τ'. Quum Zichia hæc Porphyrogeniti ab Ukruch fluvio, a Bosporo Cimmerico circa 160 stadia distante, incipiat, 2400 stadia (300 m.) duccent fere in regionem Sebastopolis. Ceterum quoniam sit Nicopsis fluvius (et urbs p. 181) et Soteriopolis castrum dicere certius non habeo, sed probabile est Soteriopolin esse Sebastopolin; juxta Colchos Abasgi memorantur in Theopanis Byz. fragmentis (Fr. Hist. IV, p. 271). Cf. Agathias p. 140, 22. Plinius Abasgos non memorat. || — 9. Σανίγαι] Fortasse scrib. Σάνγαι. Infra § 27 de Achæutæ fluvio: διορίζει Ζυγὸς καὶ Σάνγας (sic), ubi repositum Σανίγας. Apud Stephan. Byz. l. l. erdo literarum postulat Σανίγαι, idque plurimi codices exhibere videntur;

16. Μέχρι μὲν δὴ Ἀψάρου ὡς πρὸς ἧδ' ἐπλήρομεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Εὐξείνου. Ὁ δὲ Ἀψαρος πέρας ἐφάνη μοι εἶναι κατὰ μήκος τοῦ Πόντου· ἔνθεν γὰρ ἦν πρὸς ἄρκτον ὁ πλοῦς ἡμῖν ἐγένετο ἔστε ἐπὶ Χῳθὸν ποταμὸν, καὶ ὑπὲρ τὸν Χῳθὸν ἐπὶ τὸν Σιγάμην. Ἀπὸ δὲ Σιγάμου ἐκάμπτομεν εἰς τὴν λαϊὰν πλευράν τοῦ Πόντου ἔστε ἐπὶ τὸν Ἴππον ποταμὸν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἴππου ὡς ἐπ' Ἀστέλεφον καὶ Διοσκουριάδᾳ κατείδομεν τὸν Καύκασον τὸ ὄρος, τὸ ὕψος μάλιστα κατὰ τὰς Ἀλπεῖς τὰς Κελτικὰς. Καὶ τοῦ Καυκάσου κορυφὴ τις ἐδείκνυτο, Στροβίλος τῇ κορυφῇ ὄνομα, ἵνα περ ὁ Προμηθεὺς κρεμάσθῃναι ὑπὸ Ἡράκλειστον κατὰ πρόσταξιν Διὸς μυνέσεται.

17. Τὰ δὲ ἀπὸ Βοσπόρου τοῦ Θρακίου ἔστε ἐπὶ Τραπεζούντα πόλιν ὧδε ἔχει. Τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ

16. Ad Apsarum usque orientem versus navigavimus in dextra parte Ponti Euxini. Apsarum autem agnovi terminum esse Ponti secundum ejus longitudinem. Illinc enim jam ad septentrionem fuit nostra navigatio ad Chobum usque fluvium, indeque ad Sigamen. A Sigame autem defleximus ad sinistrum Ponti latus ad Hippum usque fluvium; ab Hippo ad Astelephum et Dioscuriadem usque vidimus Caucasum montem, altitudine prorsus Alpibus Celticis comparandum; et Caucasi jugum quoddam monstrabatur; Strobilus ei nomen; in quo Prometheus a Vulcano Jovis jussu suspensus fuisse fabulatur

17. Locorum autem atque itinerum a Bosporo Thracio usque ad Trapezuntum ratio sic se habet. Hieron

codex vero optimus Rhedigeranus praebet Σάνιγαι : Memmoni c. 54 (F. H. IV, p. 555) dicuntur Σάνιγαι. Plinius VI, 4 § 14 ita : *castellum Sebastopolis ; .. gens Sannigarum ; oppidum Cygnus ; flumen et oppidum Penius (Pityus Barbar. cod.)*. Deinde multis nominibus Heniochorum gentes. Procopius l. l. in edit. nostris eodem dicit Σαγίδας, ceterum inter Abasgos et Sagidas interponit Ζεχθος (aliorum Zichos, Zygos, Zygius, Arriani Zilchos). Ita habet B. G. IV, 4, p. 473 : Μετὰ δὲ τοῖς Ἀβασγῶν δροῦς κατὰ μὲν τὸ ὄρος τὸ Καυκάσιον Βρούχοι ὄκηνται, Ἀβασγῶν τε καὶ Ἀλάνων μεταξὺ δυντες· κατὰ δὲ τὴν παραλίαν πόντου τοῦ Εὐξείνου Ζήκχοι ὀρουνται. Τοῖς δὲ δὴ Ζήκχοις τὸ μὲν παλαιὸν ὁ Ῥωμαίων αυτοκράτωρ βασιλεὺς καθίστα, τὸ δὲ νῦν οὐδ' ὀνομαζομένων Ῥωμαίων ἐπακούουσιν οἱ βάρβαροι οὗτοι. Μετὰ δὲ αὐτοὺς Σαγίδαι (Σαγίται v. l.). p. 466 pro Σαγίδας v. l. Σανλτας. Ubique leg. Σανλται) μὲν οἰκοῦσι, μοῖραν δὲ αὐτῶν τῆς παραλίας Ῥωμαῖοι ἐκ παλαιού ἔχον, προῦριά τε δευμάμενοι ἐπιθαλάσσια δύο Σεβαστοὶ πολλὴν τε καὶ Πιτυοῦντα, δύο τὴν ἡμέραν δὴ ὅλην ἀλλήλων διέγοντα, προῦραν ἐνταῦθα στρατιωτῶν τὸ ἐξ ἀρχῆς κατεστήσαντο.

§ 16, l. 5. ἐπὶ τὸν Σιγάμην] Quodsi haec cum orae delineatione accuratior conferas, putaveris Sigamen fluvium esse hodiernum *Osingiri*; nam ad hunc usque ora boream versus extenditur; quo accedit nomen *Sigames* et *Osingiris* similitudo. At nullo pacto haec sententia cum itinerarij rationibus supra allatis conciliari possunt. || — 8. τὸν Καύκασον] = Caucasus ex Ponto videtur; idem Aristoteles Meteor. I, 13 adfirmat. Hinc puto Apollonium Rh. IV, 135 Euxinum Pontum vocasse *Καυκάσιον* ἕλκ. = *Holstenius*. Cf. Strabo p. 497. || — 11. ἵνα περ ὁ Προμηθεὺς etc.] Perstringit hac Procopius De B. G. IV, 1 p. 463.

§ 17, l. 15. Post verba ὧδε ἔχει editores inde ab Hudsono complura inseruerunt ex Excerptis Arrianei periphi, quae praebet codex Vindobonensis. Quod temere factum esse patet, quum aperte non sint ista e genuino nostro Arriani peripho excerpta, verum ex Pseudarrhineo libello fluxerint, qualem praebet Anonymus, ubi vide not. ad § 2. || — Ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρόρου] Locum hunc simpliciter Ἱεροῦ nomine memorant Herodot. IV, 85; Scylax p. 56; Demosthenes p. 468, 10. 926, 25; Polybius IV, 39, 6. 43, 1.

50, 2. 52, 7; Philostratus Vit. Soph. I, 24, 1 p. 217 ed. Didot, Imagg. I, 12, 5 p. 350, ubi : ἐφ' Ἱερὸν ἀφικόμεθα· καὶ τὸν ἐκεῖ νεῶν, οἶμαι, ὄρεας, καὶ στήλας, αἱ περιόρουνται αὐτῶν, καὶ τὸν ἐπὶ τῷ στόματι πυρσόν, δεῖ ἡρτῆται ἐξ φρυκτωρῶν τῶν νεῶν, αἱ περιπλέουσιν ἐκ τοῦ Πόντου; Geogr. Ravenn. I, 17; Strabo XII, p. 546 548. Idem Strabo XII, p. 543. 563 et VII, p. 319 locum vocat Ἱερὸν τῶν Χαλκιδονίων, cui in altero Bospori latere oppositum sit τὸ Ἱερὸν τῶν Βούζαντων (Serapetum), quo loco est τοῦ στόματος τοῦ Βοσπόρου τὸ στενότερον, viginti stadia a Cyaneis distans. Cf. Stadiasmus mar. in. prociem. Mela I, 19 : *In ore Ponti templum est ; .. templi numen Jupiter, conditor Jason* Duodecim diis ibi aram construxit in Pontum proficiscens Iason, sec. Apollon. Rhod. II, 531. Redeuntem e Colchide Iasonem duodecim diis ibi sacra fecisse refert Polybius IV, 39, 6, (Cf. Herodot. fr. 46 in Fr. Hist. II, p. 38). Timosthenes apud schol. Apoll. Rh. II, 531 aram duodecim Deorum a Phrixii filiis, ab Argonautis vero *Neptuni* templum exstruxit esse dicit. Sec. Dionysium Byzantinum ap. Gillium De Bosporo Thracio III, 5 Phrixus fanum condidit. Jovi cum reliqui dii accenseantur apud Argonauticon scriptores, hinc factum esse Mannertus (VI, 2, p. 602) censet, ut fanum illud diversis numinibus attribuat apud Plinium V, 43, ubi : *Estiæ templum Neptuni*, et ap. Ptolemaeum V, 1, p. 312 et 313, qui : Ἱερὸν Ἀρτέμιδος. Attamen Plinii certe verba corrupta sunt. Fuisse puto ἐστὶς et *templum Neptuni*, adeo ut ara, quæ κοινοῦ ὄνομα fuerit, a fano distinguatur, uti apud Timosthenem. Quod vero pro Jove Neptunus asseritur, nihil nisi error est quo Jupiter ὄρεος, nautarum deus, cum Neptuno confunditur. Apud Ptolemaeum quoque vocem Ἀρτέμιδος ex ὄρεου Διὸς natam esse haud improbabilis est sententia. Certe Jovi ὄρεω, *datori venti secundi* (cf. Meleager in Anth. Pal. XII, 53, 7 : Ζεὺς ὄρεος ὑμετέρας πνεύσεται εἰς δόνας. Aeschyl. Suppl. 589), fanum tribuunt praeter Arrianum Menippus ap. Stephan. Byz. s. v. Χαλκιδόν, et ap. Marcian. p. 122 ed. Mill. et Anon. Periphi. § 2, Geographus Ravenn. V, 9, ubi locus recensetur *Urtion*, inque Tab. Peutling., ubi *Avisurios* (i. e. *Jovis Urtii*). Memoratur etiam in marmore antiquo ap. Chisbullum in Antiq. Asiat. p. 59. Porro Cicero in

Οὐρίου διέχει ἀπὸ Βυζαντίου σταδίου εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Καὶ ἔστι στενότατον ταύτῃ τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμενον, καθότι εἰσβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα. Ταῦτα μὲν εἰδότες σοι λέγω. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ πλέοντι ἐν δεξιᾷ Ῥήβας ποταμός σταδίου διέχει τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Διὸς ἐνενήκοντα. Ἐπειτα Μέλαινα ἄκρα ὧδε καλούμενη, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ Μελαίνης ἄκρας εἰς Ἀρτάνην ποταμὸν, ἵνα καὶ ὄρμος ναυσι μικραῖς πρὸς Ἱερῶ Ἀφροδίτης, πεντήκοντα ἄλλοι καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ Ἀρτάνης εἰς Ψῆλιν ποταμὸν

Jovis Urii a Byzantio distat centum et viginti stadia; atque est ibi os Ponti angustissimum, per quod in Propontidem labitur. At hæc quidem noscenti tibi dico. Ab Hiero autem navigantibus a dextra occurrit Rhebas fluvius: nonaginta stadia ab Hiero Jovis distat. Ab hoc Acra Melæna (*Promontorium atrum*) quam vocant, abest centum et quinquaginta stadia. Ab Acra Melæna ad Artanen fluvium, ubi et statio parvis navibus juxta fanum Veneris, centum pariter et quinquaginta stadia. Ab Artane ad Psilin fluvium centum et

Verr. IV, 57, 127: *Quid? ex æde Jovis religiosissimum simulacrum Jovis imperatoris, quem Græci Οὔριον nominant, pulcherrime factum, nonne abstulisti?* § 129: *Jovem autem imperatorem quanto honore in suo templo fuisse arbitramini? Hinc colligere potestis, si recordari volueritis, quanta religione fuerit eadem specie atque forma signum illud, quod e Macedonia captum in Capitolio posuerat Flaminius* (Cf. Liv. VI, 29). *Etenim tria ferebantur in orbe terrarum signa Jovis imperatoris uno in genere pulcherrime facta; unum illud Macedonicum, quod in Capitolio vidimus, alterum in Ponti ore et angustiis, tertium quod Syracusis ante Verrem prætorem fuit.* Imperatorem hunc Jovem Cicero dicit ad habitum respiciens, quo deus mari coeleque imperans effectus erat. Ac Bithynicus noster, quem οὐρίον ναυτæ dicebant, haud dubie representabat Jovem στρατίον sive στρατηγὸν, quem Cares et Bithyni colebant, cujusque θαυμαστὸν ἄγαλμα, Dædali opus, in Bithyniacis suis memorat Arrianus ap. Eustath. ad Dion. 793. Amastris quoque urbs in nūmis habebat Jovem στρατηγὸν, hastam tenentem (Combe Num. Mus. Brit. IX, 9, 10). De aliis nūmis, qui Jovem imperatorem exhibent, v. Rasche Lex. num. II, 2 p. 669 sq., Pedrusii Mus. Farnes. V, Tab. 17, 2. De Jove Urio in Sicilia culto v. inscriptio in *Zeitschrift f. Alterth.* 1844, p. 992; de eodem in Macedonia ef. Cicero in Pison. 35, 85. Ceterum v. Osann in Syllog. inscript. p. 228 et ejusdem epistol. in Hoffmann. edit. Arrian. p. 211. De situ loci post Fr. Krusium (*Ausmessung des Pontus Eux.* 1818 p. 32) ad Clarkium *Travels* I, c. 26, p. 680. || — 5. Ῥήβας] etiamnunc Riva fluviusculus. Cf. Scylax § 92 ibiq. not.; Plinius VI, 1: *amnis Rhebas quem nonnulli Rhesus dixerunt.* Tab. Peutling.: *ad Herbas.* Geogr. Rav. V, 9: *Erba.* Series locorum usque ad Amastrin in Geogr. Ravenn. (cum quo facit Tab. Peut.) hæc est: *Urior, Promontorium, Erba, Melæna, Artane, Filium (Philum T. P.), Chelas, Sagaris, Hippion, Biliun (Bylem T. P.), Lycum, Heraclæa, Sileon (Scylleum T. P.), Tion, Amastra (Mastrum T. P.).* Promontorium quod ante Rhebam fl. ponitur, haud dubie id est quod *Ancyraeum* dicit Dionysius Byz. apud Gillium De Bosp. Thrac. III, 2 p. 186. || — 6. Μέλαινα ἄκρα] Præter Menippum ap. Marcian. I. I., Anonym. § 3, Geogr. Rav., Tab. P. vide Apollon. Rhod. II, 349: Ῥήβαν ὠκυρόην ποταμὸν ἀκτὴν (ἄκρην) τὴν Μέλαιναν γνάμψαντες νήσου Θωνηίδος ὄρμον ἵκησθε. II, 651: Ῥήβαν ὠκυρόην ποταμὸν σκόπελόν τε Κολώνης, ἄκρην δ' οὐ μετὰ θηλά παρεξενέοντο Μέλαιναν, τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ προχοῇς Φυλ-

ληίδας. Cf. Orph. Argon. 711. Anonymus Μέλαιναν ἄκραν suo tempore Καλὺνακρον (i. e. Καλὴν ἄκραν) vocari dicit. Ptolemaus V, 1 p. 312, 7 inter Ἱερὸν Ἀρτεμίδος (56°, 25' long.) et Ἀρτάκην χωρίον ponit Βουβλάς ἄκραν (56°, 45' long.), quod de Nigro nostro promontorio intelligendum est. « Hoc promontorium ægæ ego crediderim esse hodiernum Kara Bouroun, quamvis multum eminens; minime enim stadia 150 fõrent a Rheba ad Melænam, nec satis hoc intervallum 150 stadiorum superaret intervallum 90 stadiorum a Bosporo ad Rhebam. Crediderim Melænam esse promontorium quoddam omissum in Gauttieri *Carte de la Mer Noire*, sed quod reperio in *Carte (manuscrite) de l'ancienne Bithynie par Joseph Jouannin, à Constantinople*, 1826, paullo ad orientem hodierni Kara-Bouroun. Hoc promontorium vere in medio est inter Rhebam (*Riva*) et Chili fl., Artanen Arriani. Leakius in *Essay of a map of Asia minor* Melenam quidem posuit ad orientem capitis Kara-Bouroun, sed nimis remotam ad orientem. » GALLIUS. Forbigerus II, p. 377 vel ipsum Tchili Melenam acram esse opinatur. Lapius promontorium nostrum esse vult *près de Kermankia*, ex Gallii rationibus. Quas quidem opinionationes nihili esse puto. Nam Kara-Bouroun quum ipsum nomen antiquum servet (nam Kara est nigrum), atque unicum sit prom., quod in hoc tractu notandum in modum procurrat, id haud omiserit auctor, ut aliam quandam litoris proeminentiam ignobilem notaret, quam in mappis accuratissimis Hamiltonis, Manganaarii, Kiepertii, frustra quæro. Quodsi distantia stadiorum 150 nimia est, parum accurate eam sicuti alias multas Arrianus tradidisse censendus est; idque eo comprobatur quod in Tab. Peutling. a Rheba ad Melænam nonnisi 16 mill. (120 stad.), a Melæna autem ad Artanen 19 mill. (152 stad.) numerantur. || — 8. Ἀρτάνην ποτ.] Ἀρ. ποτ. χωρίον Anonymus. Cf. Marciani Menipp. I. I., qui h. l. lacuna laborat. Τὸ χωρίον vocatur Ἀρτάνη ap. Geograph. Ravenn. et in Tab. Peutling., nec non apud ipsum Arrianum in seqq.: ἀπὸ τῆς Ἀρτάνης; unde suspiceris in antec. verba hæc χωρίον excidisse vel neglecta esse. Ap. Ptolem. V, 1 p. 312, 8 corrupte legitur Ἀρτάκη χωρίον (57° long.), a promontorio Bithyniæ distans unius gradus parte quarta. Fluvium Scylax quoque memorat; situm ejus indicant e Menippo Anonymus et Marcianus verbis: *παράκειται δὲ καὶ νησίον, ὅπερ σκεπάζει τὸν λιμένα; quæ quidem insula adjacet hodierno loco fluvioque Tschileh.* || — 10. Ψῆλιν ποτ.] Ψῆλιν fluvium dicit etiam Euphorio apud Steph. Byz. v. Ἀσκανία; Ψῆλλια Anonymus;

πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ πλοῖα μικρὰ ὁρμίζουσι ἀνὰ πρὸς τῇ πέτρῃ τῇ ἀνερούσῃ οὐ πόρρω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν. Ἐνθὲνδε εἰς Κάλπης λιμένα δέκα καὶ διακόσιοι στάδιοι. Ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ὁποῖόν τι χωρίον ἐστὶ, καὶ ὁποῖος ὄρμος, καὶ ὅτι πηγὴ ἐν αὐτῷ ψυχρὸν καὶ καθαρὸν ὕδατος, καὶ ὅτι ὕλαι πρὸς τῇ θαλάττῃ ῥύλον ναυπηγίσμων, καὶ αὐτὰ ἐνθῆροι, ταῦτα Ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ λέλεκται.

18. Ἀπὸ Κάλπης λιμένος εἰς Ῥόην στάδιοι εἴκοσι· ὄρμος ναυτοῖς μικραῖς. Ἀπὸ Ῥόης εἰς Ἀπολλωνίαν

quinguaaginta; ibi navigia exigua commodè appellere possunt ad petram quæ haud procul a fluminis ostio eminet. Inde ad portum Calpes sunt ducenta et decem stadia. Qualis autem locus sit portus Calpes, qualisque statio, et ibi fontem esse frigidæ ac limpidæ aquæ et silvas mari vicinas lignorum ad naves conficiendas, illasque feris abundare, hæc Xenophon (*Anab.* 6, 4, 1 *sqq.*) senior narravit.

18. A Calpes portu ad Rhoen, stationem parvis aptam navigiis, sunt viginti stadia. A Rhoen ad Apol-

Ψάλλας ap. Strabonem XII, p. 543; *Psillis* Plin. VI, 1, 1; Ψάλλιδος ποταμοῦ ἐκβολαὶ (57°, 15' long.) codd. Ptolemæi; Ψάλλον Marciani Menippus et Arrianus in Bithyniaci ap. Eustath. in Dion. 793: Ῥηθάνειαν τὴν πρὸς Ψάλλον ποταμῷ. Alius ejusdem nominis fluvius inter Billæum et Parthenium medius occurrit, quem Arrianus quidem non memorat, Anonymus vero Ψάλλιδας, Marciani codex semel Ψάλλον, semel Ψάλλιδας vocat. Stephanus Byzantius inter Ψάλλον et Ψάλλον, tanquam diversos fluvios, distinguit: Ψάλλον, ποταμὸς μεταξὺ Θυνίας καὶ Βιθυνίας. Δομῆτιος Καλλιστράτος ἐν γ' Περὶ Ἡρακλείας. Ἔστι καὶ ἄλλος Ψάλλας ποταμὸς ἑκρέων εἰς τὸν Εἰζέεινον Πόντον. Τὸ τοπικὸν Ψάλλιτης ἐν δὲ τῇ συνηθείᾳ ἐπεκράτησεν ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν τοὺς οἰκητορας Ψάλλιδας καλεῖν. Quod ap. Geogr. Ravenn. de nostro fluvio legitur *Filium* et in Tab. Peut. *Philum*, probabiliter corruptum est et Ψάλλον, nisi tueri *Philum* velis ex Apollonio Rhod., II, 651, qui inter Melenam acram et Calpen memorat προχοὰς Φυλλήιδας, ἔνθα παροῖθεν Διψακὸς υἱ' Ἀθάμαντος εἰς τὴν ὑπὸ δόμοισιν, qui Dipsacus ἐρ' ὕδασι πατὴρ ἑοῖο (Φυλλήιδος sec. schol.) μητέρι συνναέσκεν. Fanum Dipsaci et εὐρείας ποταμοῦ ἡγίνας περὶον τε, et deinde βαθυρρελοντα Κάλπην Argonautæ præτερεινιούσαν. Scholiasta: Φύλλης, ποταμὸς Βιθυνίας. Stephan. Byz. v. Φύλλης: ἔστι καὶ ποταμὸς Βιθυνίας Φύλλης, οὗ Φυλλήτης τὸ θηλυκόν (Haud dubie hæc ex Apollonio hausta). De distantia præter Anonymum concinunt Tab. Peut. (19 mill.) et Ptolemæus (1/4 grad.). Cf. not. ad Marcian. l. l. Ceterum *Psillis* fluvius is est ad quem hodie situm est *Meschedid koi*. || — 4. Κάλπης λιμὴν] Κάλπης genitivum esse loci unde dictus portus, liquet ex sequente: ἀπὸ Κάλπης λιμένος. Eodem modo Xenophon *Anab.* VI, 2, 13. 3, 2. 10. 16. 24: εἰς Κάλπης λιμένα, τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Apud Anonym. § 4 codex habet εἰς Κάλπην λιμένα καὶ ποταμὸν et ὁ Κάλπης λιμὴν, ut nominativus sit Κάλπης genere masculino, quemadmodum Κάλπης fluvius dicitur ap. Strabonem XII, p. 543, *Calpas* ap. Plinium VI, 1; Κάλπα ποταμοῦ ἐκβολαὶ (57° 40' long.) ap. Ptolem. V, 1 p. 312, 10, quod reponendum etiam apud Marcianum, ubi codex: ἀπὸ Κάλπης ποταμοῦ. Cf. Apollon. Rh. 2, 659: βαθυρρελοντά τε Κάλπην. Ceterum Stephanus Byz.: Κάλπη (Κάλπαι codd. Aldinus et Vossianus; sed Κάλπη scrib. esse liquet ex Stephan. v. Καρχηζα], πόλις Βιθυνίας. Θεόδομος ὁγδοῦ *Ἑλληνικῶν*. Ἔστι καὶ λιμὴν Κάλπης τὸ ἐθνικὸν Καλπεύς, ὡς Σινωπεύς, καὶ Καλπίως ἔστιν, ὡς Πεικὴν Πευκίως· τοῦ δὲ λιμένος ὡς Καλπολιμέντης. * καὶ τὴν πόλιν Κάρπειαν (sic Meineke; Καρχηζιαν Berkel; Κάλπειαν et Κάρπειαν codd.) τινὲς,

τοὺς δὲ [πολίτας] Καρχητιανοὺς ὡς Καλπειανούς φασί. Idem: Καρχηζα. Εἰρηται ἐν τῷ Κάλπη (Κάρπη et Κάρπης codd.), ὅτι τινὲς Κάρπειαν τὴν πόλιν φασὶ καὶ Καρχητιανούς τὸ ἐθνικόν. Adde quæ attulit Millerus in Marcian. p. 183 et Vit. S. Agathonici c. 1: καὶ διὰ τοὺς ἐν τῇ ὁδῷ χαλεπούς (?) ἐμβὰς εἰς πλοῖον κατέλαβε Βιθυνίαν εἰς ἐμπόριον λεγόμενον Κάρπην (Κάρπηγ? Mill.); Synaxar. Aug. 22: Κάρπηγ ἐμπόριον ἐν τῇ Ποντικῇ χώρᾳ. Nomen hoc etiamnum superest in *Kerpe liman*. Distantia à Psili fluvio ap. Marcianum excidit; in Anonymi codice est stadiorum 220 et mil. 28, sed reponenda ex Arriano stadia 210 sive milia 28, quia sic demum stadia 1550, quæ usque ad Heracleam Anonymus esse dicit, eruuntur. Excidit quidem in Anonymo distantia ab Elæo ad Caletem; sed quoniam de hac consentiant Arrianus et Menippus ap. Marcianum, ex quibus pendet Anonymus: hæc ipsa Arrianea distantia nota etiam hoc loco apud Anonymum superplenda est. Sec. Xenophont. VI, 4, 3 ὁ Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ κεῖται ἐκατέρωθεν πλεόντων ἐξ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου. Sec. Periplum ab Hiero ad Calpen sunt 750 stadia, hinc ad Heracleam 800 stadia. Anonymus et Marcianus Calpen Heracleotarum esse emporium dicunt. Sec. Xenophontem l. l. inde ab Heraclea usque ad Ponti ostium πόλις οὐδεμία οὐτε φίλα οὐτε Ἑλληνική erat. || — 5. πηγὴ καὶ τ. λ.] Xenophon ita habet VI, 4, 3. κρήνη δὲ ἡδεὸς ὕδατος καὶ ἀφρονος ῥέουσα ἐν αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῇ ἐπικρατεῖα τοῦ χωρίου. Fons ille est Calpes fluvius, ut videtur. || — Καὶ αὐτὰ ἐνθῆροι || Hoc in nostro Xenophonte non legitur. Ceterum loci descriptionem peraccuratam apud ipsum Xenophontem legas.

§ 18, l. 9. Ῥόην] Rhoen (hod. *Ialandji Kefken*) præter Arrianum et Anonymum nemo memorat. * Ceterum in *Anse de Koumdjighaz*, portui *Kefken* proximus exitus rivus quidam, qui a *environ une lieue et demie de cours*, auctore Jovannino, et ex quo suum nomen Rhoen forsitan accepit. Reperio etiam rivulum alium minorem in portum ipsum *Kefken* exeuntem, ex quo Rhoen forsitan dictus locus fuit. * GALLIUS. || — 10. Ἀπολλωνίαν] ἡ νῦν Δαρρυσία adscribitur margini manuscr. Palatini. * HOLSTEN. Cf. Anonymi. § 6: Ἀπολλωνίαν τὴν νῦν λεγομένην Δάρρην, et deinde: ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνιάδος νήσου τῆς καὶ Δαρρυσίας. Similiter Ptolemæus p. 314, 17: ἡ Θυνίας ἢ καὶ Δαρρυσία νῆσος, ubi Wilbergus verba ἢ καὶ Δ. cum duobus codd. omisit. Vulgo Thynias, Θυνίας (s. Θονηίς, Θυνίς, Θύνη, Θυνία), insula appellatur; v. Scylax § 92, Stephan. Byz. v. Θυνιάς, Pomponius Mela II, 7. Strabo XII, p. 543, Callisthe-

νησον μικράν, ὀλίγον διέχουσιν τῆς ἡπείρου, ἄλλοι εἰκοσι. Λιμὴν ὑπὸ τῇ νησίδι. Καὶ ἔθεν εἰς Χηλὰς στάδιοι εἴκοσιν. Ἀπὸ Χηλῶν ὁδοσκήκοντα καὶ ἑκατὸν ἵνακτερ Σαγγάριος ποταμὸς ἐσβάλλει εἰς τὸν Πόντον. Ἐνθεν εἰς τοῦ Ὑπίου τὰς ἐκβολὰς ἄλλοι ὁδοσκήκοντα καὶ ἑκατὸν. Εἰς δὲ Ἀίλλιον ἐμπορίον ἀπὸ τοῦ Ὑπίου στάδιοι ἑκατὸν· καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰλλίου εἰς Ἐλαίον ἐξήκοντα. Ἐνθεν εἰς Κάλητα, ἄλλο ἐμπορίον, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν. Ἀπὸ Κάλητος εἰς Λύκον ποταμὸν ὁδοσκήκοντα· ἀπὸ δὲ Λύκου εἰς Ἡράκλειαν πόλιν Ἑλληνίδα Δωριχὴν, Μεγαρέων ἀποικόν, στάδιοι εἴκοσι· ἐν Ἡρακλείᾳ ὄρμος ναυσίν.

Ioniam, insulam exiguam, non procul a continente remotam, alia viginti. Est portus sub hac insula. Hinc ad Chelas viginti stadia. A Chelis usque ad id loci, ubi Sangarius fluvius in Pontum influit, centum et octoginta. Inde ad Hypii ostia, alia centum et octoginta. Ab Hypio ad Lillium emporium centum stadia, et a Lillio ad Eleum stadia sexaginta. Inde ad Caletem, aliud emporium, centum et viginti. A Calete ad Lycum fluvium octoginta. A Lyco ad Heracleam, urbem Græcam Doricam, Megarensium coloniam, viginti stadia; in Heraclea statio navium.

nes ἐν τῷ Περιπλῳ ap. schol. Apollon. II, 672, et ipse Apollonius Rhod. II, 350 et 673-717, ubi Argonautas Thyniadem insulam in honorem Apollinis, qui primo mane ipsis apparuit, Ἐώου Ἀπόλλωνος insulam vocasse, ibique Concordiæ templum ædificasse narrantur (Cf. Herodot., fr. 48). Fanum Apollinis in insula esse narrat schol. Apoll. Plinius VI, 13: *Apollonia, Thynias dicta, ut distingueretur ab ea quæ est in Europa, distat a continente passibus mille, cingitur tribus mill. Ambitum ejus 7 stadiorum dicit Nymphis ap. schol. Apoll. I. I. Urbem Θυνιάδα, Heracleotarum coloniam, in ea memorat Anonymus § 6; Bithynida urbem dicit Mela. Hodie insula Kefken Adasi. A Calpa ad insulam sec. Arrian. et Anom. sunt stadia 40; Marcianus 60 stadia habet.* || — 2. λιμὴν ὑπὸ τῇ νησίδι] Cf. Apoll. Rh. II, 350: Νήσου Θυνήιδος ὄρμον ἔκτισθε. || — 2. Χηλὰς] Locum memorat Geogr. Ravennates et Tab. Peutingeriana, in qua a Psili fluvio usque ad Chelas via est millium 27 (= 136 stad.); navigatio in hoc litore laciniato sec. Arrianum inde a Psili foret 260 stadiorum. Præterea Anonymus: αὕτη ἐστὶν ἡ λεγομένη Χηλὰς Μηδιανῶν, quod aliunde non novimus. 5. Ὑπιοῦ] Ὑππίου cod. et edit. Eodem modo codices Ptolemæi p. 312, 16 Ὑππίου, Ὑπίου, Ἡππίου (vgo olim Ἰππίου); porro *Hypium* Tab. Peut., *Hippion* Geogr. Rav., at Ὑπίος præter Anonymum et Marcianum Scylax § 90, Apollon. Rhod. II, 795: βαθυρρελόντος ὑπ' ἐλαμεναῖς Ὑπίοιο, Domitius Callistratus libro sexto *Περὶ Ἡρακλείας* ap. Stephan. v. Ὑπίος, Memnon c. 42. Denique ipse Arrianus (in *Βιθυνιακοῖς* fr. 44) ap. Eustath. ad II, ε, 150: ἐκ δὲ τῆς ὑπὸ Ὑπίος ὁ παρὰ Ἀρριανῶν ποταμὸς. Nymphis Heracleota etiam Ὑπία ὄρη memoravit sec. Steph. I. I. Cf. schol. Apoll. Rh. II, 794: ὥρισται δὲ παρὰ τῶν ποταμῶν ἐν τῇ Θυνίᾳ καὶ πόλις Ὑπία λεγομένη. Ὁ δὲ Ὑπίος ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ καταφέρεσθαι ἀπὸ τῶν Ὑπίων ὄρων. Ceterum Hypius fluvius nequit esse hod. *Kara-su*, ut Gauttieri mappa, ut videtur, fidentes nonnulli putant; est *Melen* II, ad quem locus cognominis. — In tab. Peutingeriana a Sangario ad Hypium numerantur milia 39; quod a vero longe recedit. Ptolemæus quoque distantiam hanc 2/3 grad. esse statuens nimium posuit. || — 7. Αἰλλίων] Anonymus habet εἰς Αἰλεοῦν et ἀπὸ Αἰλεοῦ, quorum illud haud dubie scribendum est εἰς Αἰλέον; apud Arrianum autem pro Αἰλλίον reponendum puto Αἰλαίον, quum formarum Αἰλαῖος et Αἰλέος diversitas nihil habeat in-

soliti, ac simile græcæ urbis, Αἰλαίας in Phocide, nomen notum sit. Lileum inter fluvios Bithyniæ recenset Plinius V, 43. Aliunde de nostro emporio non constat. Ceterum inter Hypium et Lileum Anonymus interponit Δάην πόλιν, 60 stadiis a Hypio, 40 stadiis ab Elæo distantem. Marcianus quoque e Menippo eodem loco commemorat Δάην πόλιν, sed, missa mentione Lilæi, post Diam statim Elæum memorat. Cf. Steph. Byz.: Δάα, πόλις Βιθυνίας πρὸς τῷ Πόντῳ. Ptolemæus pro Δάην πόλιν habet Δάος πόλιν, at non suo positam loco. Series ei hæc est:

Ὑπίου ποταμοῦ ἐκβολὰς,	58° 40', 42° 45'.
Ἐλάτα (I. Ἐλαίου) ποταμοῦ ἐκβολὰς	58° 40', 43° »
Δάος πόλις	58° 45', 43° 20'.
Ἡράκλεια Πόντου	59° », 43° 30'.

Ad Diam urbem (non ad Tium, ut Movers *Phæn. Col. p. 299*) referas nomen Δάας, uxoris Phinei, ap. schol. Apoll. Rh. II, 178, nisi mecum pro Δάας corrigere velis Ἰδαίας; nam Ἰδαία ap. Apollodor. et ap. ipsum schol. Ap. II, 140 hæc Phinei uxor vocatur. || — 7. Ἐλαίον] sic etiam Menippus Marciani, qui a Dia urbe ad Elæum esse dicit 90 stadia, quum 100 numerent Arrianus et Anonymus, cujus codex εἰς Ἐλαίον præbet. Idem fluvius *Byleum* in Tab. Peut., *Bileum* in Geogr. Ravenn. vocatur corrupte. Apud Ptolem. pro Ἐλάτα reponi Ἐλαίου jussit Salmasius in Exerc. Plin. p. 618. Qui representatur in numo ap. Eckhel D. N. vol. III, p. 168 fluvius recumbens cum epigraphe ΕΛΑΤΗΣ ΜΙΔΑΩΝ, eum ad nos nihil pertinere patet. Elæus in mare exiit, ubi Hamilton in mappa notat hodiernum *Chuvallî Iskeleh Su*. || — 8. Κάλητα.] ἐμπορίον] Accuratius dicendum erat ἐμπορίον καὶ ποταμόν, ut in Menippo Marciani. Anonymi codex hoc loco lacunam habet, ceterum de nomine facit cum Arriano, sicuti Eustathius ad Dion. 793, qui a Rheba usque ad Caletem olim Thynos habitasse (ex Arriani Bithyniacis) narrat. Corruptum nomen est ap. Marcianum in Κάλη-πα, ap. Diodorum XII, 72 in Κάζητα, ap. Thucyd. IV, 74 in Κάληκα, apud Memnon. c. 23 in Κάλλητα. Hodie *Kokolah*, non vero *Abalbi* qui proxime post *Kokolah* fluv. sequitur. || — 9. Λύκον] Hunc omittit Marcianus; memorant Scylax, Apollon. Rh. II, 724: Λύκοιο ῥέεθρα καὶ ἀνθεμοεισίδα λίμνην θερμόμενοι παρέμελλον, schol. Apoll. II, 650. 752, Orph. Argon. 752, Tab. Peut., Geogr. Rav. et Plinius VI, 1, qui parum accu-

19. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας ἐπὶ μὲν τὸ Μητρώον καλούμενον πεσέδιοι ὀγδοήκοντα. Ἐνθεν δὲ εἰς τὸ Ποσειδεῖον τεσσαράκοντα· καὶ ἔνθεν εἰς Τυνδαρίδας πέντε καὶ τεσσαράκοντα. Πέντε δὲ καὶ δέκα ἔνθεν ἐπὶ τὸ Νυμφαῖον καὶ ἀπὸ τοῦ Νυμφαίου ἐπὶ τὸν Ὀξείναν ποταμὸν τριάκοντα. Καὶ ἀπὸ Ὀξείνου εἰς Σανδα-

19. Ab Heraclea ad Metroum octoginta stadia. Inde ad Posidium quadraginta. Inde ad Tyndaridas quadraginta quinque. Inde ad Nymphæum quindecim; et a Nymphæo ad Oxinam fluvium triginta. Ab Oxina ad Sandaracam nonaginta stadia: Sandaraca statio est parvis navibus. Inde ad Crenidas saxaginta;

rate : *oppidum Heraclea Lyco flumini appositum*. Sec. Tab. P. a Heraclea distat 4 millia. Xenoph. An. VI, 2, 3 : ἐνταῦθα (ad Heracleam) διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Ἀχὸς θνομα, εὐρος ὡς δύο πλέθρων. Nunc *Kilidch-Su*.

§ 19, l. 1. Μητρώον] Hic locus a Marciano non memoratus ab Anonymo dicitur τὸ Μητρώον τὸ νῦν καλούμενον Ἀλλὰ. De Metroo aliunde non constat. Nomen accepit a templo Matris deorum; cui quum in cultu Asiatico jungi soleat Bacchus, alterumque loci nomen Ἀλλὰν proferat Anonymus, nescio an ad eundem locum pertinuerit Bacchicum ἀντρον Ἀλλιον, cuius meminit Apollonius Rhodius II, 910. Quamquam sunt quæ dubitationem injiciant. Etenim iter Argonautarum ita habet : Lycum fluvium et Ἀνθεμοσιτῖδα λίμνην (II, 724) præterverti veniunt ad ὄρμον ἀρχῆς Ἀχερουσίδος, promontorii celsi eminentis præcipitiis, quod in mare spectans Bithynicum in summo vertice platanis viret (hod. *Cap Baba*). Versus mediterranea ab eo descendit cava convallis, in qua Orci est antrum, silva saxisque opacum, exhalansque vapores frigidos. In mare autem ex promontorio (cf. II, 355) exit Acheron fluvius e profundis delabens faucibus, quem postea Nisæi Megarenses, Heracleæ conditores, appellarunt *Soonanten*, Σωνάντην. Hunc fluvium Argonautæ ingressi sunt (per quinque stadia sursum navigantes, ut Herodorus ait ap. schol. ad II, 901). Deinde ex Acheronte profecti mox prætervehuntur *Καλλιχόροιο προχῶς ποταμῷ*, ubi Bacchus ex India redux fertur ὀργιάσαι στήσαι τε χοροὺς ἀντροῖο πάροινεν, ὃ ἐν ἀμειδιότους ἀγίας εὐνάετο νύκτας· ἐξ οὗ *Καλλιχόροιο ποταμὸν περιναιετάοντες* ἦδὲ καὶ Ἀλλιον ἀντρον ἐπωκυμῆν καλέουσιν. Hinc ad Stheneli sepulcrum veniunt, ad quod Apollini νηοστόρω, navium tutori, aram struunt, Iyramque in ea dedicat Orpheus, unde Ἀύρα locus vocatur. Deinde ad Parthenium fl. veniunt. Hæc Apollonius. Cf. Ammian. 22, 8, 2 : p. 251. *Brevi spatio distant virorum monumenta nobilium, in quibus Sthenelus est humatus et Idmon et Tiphys.. Prætercursis partibus memoratis, Aulion antrum est, et fluenta Callichori ex facto cognominati, quod, superatis post triennium Indicis nationibus, ad eos tractus Liber versus, circa hujus ripas virides et opacas orgia pristina reparavit et choros : tritericia hujusmodi sacra quidam existimant appellari*. Jam vero si Callichorus fl., quem Scylax Paphlagoniæ accenset, idem est cum Oxina fluvio, uti tradit schol. Apoll. II, 904, fieri nequit ut Metroum sive Ἀλλὰ ad hunc fluvium ponendum sit, nam ap. Arrianum Oxinas centum triginta stadiis a Metroo dissitus est. Quæritamen potest num ex ordine geographicò Apollonius loca recensuerit. Sic v. c. de Saonaute fluvio, quem eundem cum Acheronte Apollonius dicit, aliter prorsus statuit Plinius VI, 1,

ubi sic : *Oppidumque Heraclea Lyco flumini appositum, portus Acone, veneno aconito dirus, specus Acherusia. Flumina Padopides (an Παιδωπίτης?), Callichorus, Sonautes. Oppidum Tium, ab Heraclea 38 mill. pass. Fluvius Billis*. In his enim Sonautes esse debet hod. *Tschuruk-Su*, qui sequitur post Oxinam fl. et excurrens in mare ideoque pericolosum promontorium. Ad eandem regionem referre licet aram Apollinis νηοστόου et Ἀύραν locum, de quibus supra vidimus. || — 2. Ποσειδεῖον] Ποσειδείου codex; εἰς Ποσειδεῖον τὸ νῦν λεγόμενον Ποτίστεα Anonymus. Sec. Menip-pum Marciani ab Heraclea ad Posidium sunt stadia 100. sec. Arrian. et Anonym. stadia 120. Esse itaque debet hodiernum prom. *Tchauch Aghsyi*, uti recte jam Mannertus VI, 3 p. 614 monuit, non vero (uti in mappis plerisque pingitur) hod. *Baba Buran*, quamquam hoc potius promontorium (Acherusium Apollonii) uti magis conspicuum, notandum fuisse dixerim. || — 3. Τυνδαρίδας] Anonymus : Τυνδαρίδας, τὸ νῦν λεγόμενον Κυρσαϊτά. Marcianum locum non memorat. Haud dubie memoria ejus obversabatur Apollonio Rhod. II, 806, ubi Lycus rex Mariandynorum dicitur Tyndaridis sive Dioseuris ob interfectum a Polydece Amycum Bebrycem templum exstructurum esse in Acherusio promontorio : Τυνδαρίδας Ἀχερουσίδος ὕψοθεν ἀρχῆς Εἰσομαί ἱερὸν αἰτῶ· τὸ μὲν μάλα τηλόθι πάντες Ναυτοὶ αἰὲν πελάγος θηρύμενοι ἰλᾶζονται· καὶ κἄσπιν μεταέπειτα πρὸ ἄστεος οἶα θεοῖσιν Πίονας εὐαρότοιο γῆρας πεδίοιο ταμοῖσιν. Quodsi Apollonius Tyndaridas, sicuti Soonanten fluvium ad Acherusiadem acram refert, id poetæ licentiæ condonandum est, nisi forte latiore sensu totum illum tractum qui inter Lycum et Oxinam fluvios procurrit, Acherusiadem acram (Ἀχερουσιτῖδα χειρρόνησον Xenoph. An. VI, 2, 2) vocavit. || — 5. Νυμφαῖον] Non memorat Marcianus; Anonymus vero locum a Tyndaridis distare dicit non 15, sed 45 stadia, falso utique. Cum Arriano facit Marcianus, qui a Tyndaridis usque ad Oxinam stadia 90 exputat, quotetiam ex Arriani numeris colliguntur. || — 5. Ὀξείναν ποτ.] Ὀξείναν Anom.; Ὀξίην Marcian. Schol. Apoll. Rh. II, 904 de Callichoro Apollonii ait : Ποταμὸς Παφλαγονίας (ut ap. Seylacem) περὶ Ἡράκλειαν, οὗ μέμνηται καὶ Καλλιμαχος. Ἐξεῖται δὲ διὰ στομάτων δισσωπῶν. Τοῦτο δὲ πάλιν Ὀξύνοντα (sic) ἐκάλουν, ubi fort. leg. Ὀξύνον (sicuti ejusdem vocis formæ reperiuntur ὀξίην, ὀξίνος et ὀξυνος. V. Steph. Thes.) Etiam nunc fluvius vocatur *Kosch-Oksina*. Inde ab Heraclea ad Oxinam sec. Arrian. sunt 210, sec. Anonym. 245, sec. Marcian. 190 stad. Minima distantia a vero propius abest. Ab Oxina autem usque ad Billeum fluvium, quem Arrianus numeret stadia 290, Anonymus stad. 200, Marcianus stad. 180, maxima harum distan-

ράκην ἐνενήκοντα· Σανδάρακην ὄρμος ναυσὶ μικραῖς.
Ἐνθὲνδὲ εἰς Κρηνίδας ἐξήκοντα. Καὶ ἀπὸ Κρηνί-
δων εἰς Ψύλλαν ἐμπορίον τριάκοντα. Ἐνθὲνδὲ εἰς
Τίον, πόλιν Ἑλληνίδα Ἰωνικὴν, ἐπὶ θαλάττῃ οἰκου-
μένην, Μιλησίων καὶ ταύτην ἄποιον, ἐνενήκοντα.
Ἀπὸ δὲ Τίου εἰς Βιλλαῖον ποταμὸν στάδιοι εἴκοσι.
Ἀπὸ δὲ Βιλλαίου ἐπὶ τὸν Παρθένιον ποταμὸν στάδιοι
ἑκατόν. Μέχρι τοῦδε Θρᾷκες οἱ Βιθυνοὶ νέμονται ὧν
καὶ Ξενοφῶν ἐν τῇ συγγραφῇ μνήμην ἐποιήσατο, ὅτι
μαχιμώτατοι εἶεν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ πολλὰ
κακὰ ἢ στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ
ἐπαθεν, ἐπειδὴ ἀπεχωρίσθησαν οἱ Ἀρχάδες ἀπὸ τε τῆς
Χειρισόρου καὶ τῆς Ξενοφῶντος μερίδος.
20. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦδε ἤδη Παφλαγονία. Ἀπὸ Παρ-
θενίου εἰς Ἀμαστριν, πόλιν Ἑλληνίδα, στάδιοι ἐνενή-
κοντα· ὄρμος ναυσίν. Ἐνθεν εἰς Ἐρυθίνους ἐξήκοντα.

et a Crenidibus ad Psyllam emporium triginta. Inde
ad Tium, urbem Græcam Ionicam, in maris ora sitam,
Milesiorum coloniam, nonaginta. A Tio ad Billæum
fluvium viginti stadia. A Billæo ad Parthenium flu-
vium centum stadia. Hucusque Thraces Bithyni se-
dem tenent. Quorum Xenophon in sua historia
(Anab. 6, 3.) mentionem fecit, eosque omnium Asiæ
populorum bellicosissimos esse ait, quorum in terra
exercitum Græcorum multa mala perpessum esse te-
statur, postquam Arcades a Chirisophi atque Xeno-
phontis partibus defecerant.

20. Hinc Paphlagoniæ est initium. A Parthenio ad
Amastri urbem Græcam, ubi navibus statio, nona-
ginta stadia. Inde ad Erythinos sexaginta; et ab

tiarum ad veram oræ longitudinem magis accedit. ||
— 1. Σανδάρακην] Fortasse nomen locus a sandaraca
ibi proveniente nactus est. In Steph. Thes. v. Σανδα-
ράκη laudatur Anonymus De architectura sub Palladii
nomine a Vineto editus: *Sandaraca plurimis in locis
generatur, sed optima in Ponto et juxta flumen Hypa-
nicum*. Pro 90 stadiis Anonymus et Marcianus non-
nisi 40 stad. notant; perperam, ut opinor. Exstat hodie
locus *Sungaldai* ad *Tschuruk* fluv., sed longius ab
Oksina remotus quam ut 90 Arriani stadia ad eum per-
tingant. || — 2. Κρηνίδες] Non 60, sed 20 stadia a præ-
cedente loco numerant Marcianus et Anonymus. Mem-
init Crenidum ex Menippoetiam Stephanus v. Ψύλλα.
Idem Stephanus: Κρανίδες, συνοικία, πρὸς τῷ Πόντῳ,
Παρθένιος ἐν Ἀνθίππῳ. Τὸ ἐθνικὸν Κρανίται. Locus ad
Tschuruk fluv. collocandus foret. || — 3. Ψύλλαν]
Præter Menippum apud Marcian. et Anon. et Steph.
Byz. v. Ψύλλα et Τίος, locum memorat Ptolemæus
p. 312, 20, ubi Ψύλλιον (gradu dimidiato ab Hera-
clea distans) et Tab. Peutingeriana, ubi corrupte
Scylleum (*Sileon* in Geogr. Rav.), 30 mill. ab Hera-
clea dissitum. Ponenda Psylla ad hod. prom. *Kalimli*.
De distantia cum Arriano facit Anonymus; Menippus
ap. Marcian. et Steph. Byz. l. l. nonnisi 20 stad. a Cre-
nidibus numerant. || — 4. Τίον] Cf. Seylax § 90, ibiq.
not.; stadia 90 etiam Anonymus notat et Menippus
ap. Marcianum et Stephanum. Byz. v. Τίος et Ψύλλα,
nisi quod ibi codices c' pro b'; nonnulli etiam π' (quod
in cod. Aldin. v. Τίος abiit in τ') exhibent; deinde
autem Menippus ista stadia pertinere ait usque ad Tium
et Billæum, quasi ad ipsum fluvium sita urbs esset. In
Tab. Peut. a Psyllio ad Tium sunt 12 mill., in Pto-
lemæo perperam gradus dimidia. Hodie Tius est *Filios*
sive *Filijas*. De origine urbis Stephanus: Τίος, πόλις
Παφλαγονίας τοῦ Πόντου, ἀπὸ Τίου ἱερέως τὸ γένος Μιλη-
σίων, ὡς Φιλων. Δημοσθένης δ' ἐν Βιθυνιακοῖς φησι κτι-
στὴν τῆς πόλεως γενέσθαι Πάταρον ἐλόντα Παφλαγονίαν,
καὶ ἐκ τοῦ τιμᾶν τὸν Δία Τίον προσαγορεύσαι. Ad Tium
etiam referenda quæ leguntur ap. schol. Apoll. Rh.
II, 780; ἀπὸ δὲ Τίτιος φασὶν Τίτιον (Τίον;) τὴν πόλιν
κληθῆναι. Est vero Titius ille vel Jovis filius vel unus
ex Idæis Dactylis Rheæque assessor (v. Fragm. hist.

tom. III, p. 14, 9 IV, p. 354, 2 et 448, 9). Cultum
hujus Jovis vel Bacchi indigenæ in Tio urbe floruisse
fabulis allatis indicatur. In numis Tii legitur Διονυ-
σιος κτιστής (Vid. Eckhel. II, p. 438). — 6. De Bil-
læo fluvio (hod. *Filijas*) cf. Apollon. Rhod. II, 792:
Παφλαγόνες, ... ὅσους Βιλλαῖοιο μέλαν περιάγνυται ὕδωρ.
Ad quæ schol.: Βιλλὰτος, περιποιημένος. οὕτω φησὶν
Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς καθόλου. ἔστι δὲ ποταμὸς
Παφλαγονίας, οἱ δὲ Φρυγίας, et aliud: Οὗτος δὲ διὰ τῆς
ἐπικειμένης Φρυγίας βέων ἐξίησι παρ' αὐτὴν τὴν Τιδάνων
(l. Τιανῶν) πόλιν. Scriptura nominis in Marcian. et
Stephan. l. l. et Constant. Porphy. De them. I, 7
fluctuat inter Βιλλὰτος, Βιλλαιος, Βιλλαιος. Duplex etiam
numi præbet. V. Eckhel D. N. vol. II, p. 439. *Billis*
est ap. Plin. VI, 1. || — 7. Παρθένιον] Anonymus et
Marcianus a Billæo ad Parthenium accuratius exputant
stadia 130, ita ut 60 stadia sint ad Psilidem fl. [Ψιλι-
δα, τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον An.], hinc vero ad Par-
thenium stadia 70. Alterum ejusdem nominis fluvium
jam vidimus supra; utrumque memorat Stephanus
s. v. Hodiernum nomen fluvii inter Billæum et Parthe-
nium medi, non reperio; adjacet ei locus *Kisil-Elma*.

§ 20, l. 14. Paphlagoniam, quæ Arriani ætate usque
ad Parthenium pertinebat, Menippus Billæo terminari
dixit (v. Marcian. Anon.); eodem modo Plinius VI, 2
et Constant. Porphy. l. l. διορίζει δὲ τὴν Παφλαγονίαν
Ἄλως μὲν ποταμὸς ἐξ ἀνατολῶν, πρὸς δὲ δυσμὰς ὁ καλού-
μενος Βιλλαιος. Idem urbes Paphlagoniæ maritimas re-
censet Sinopen, Amastram, τὸ Τήιον καὶ τὴν λεγομένην
Ἄμισόν (sic). Apud Scylacem § 90 et Apollon. Rhod.
magis etiam occasum versus usque ad Oxinam s. Cal-
lichorum fl. Paphlagonia extenditur. Cf. etiam Mela I,
91, qui Tium jam esse ait soli gentisque Paphlagonum.
V. Mannert. VI, 3, p. 547. — De Amastri plura collegit
Anonymus, qui ab Heraclea usque ad Amastrin esse
dicit stadia 700; ex Arriano colliguntur stadia 690;
singuli Anonymi numeri nonnisi 660 stadia efficiunt,
ut unus numerus corruptus esse debeat. Marcianus
stadia 590 recenset. || — 16. εἰς Ἐρυθίνους] Homer.
II, 2, 853: οἳ βὰ Κύτωρον ἔχον καὶ Σήσαμον ἀμπεφύμενο-
το, ... Κρῶμάνν κ' Ἀγιάλδον τε καὶ ὕψηλούς Ἐρυθίνους.
Apollon. Rhod. II, 941: Σήσαμον αἰπυνοῦς τε παρεξε-

Καὶ ἀπὸ Ἐρυθρίνων εἰς Κρωμναν ἄλλοι ἐξήκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Κύτωρον ἐνεμήκοντα ὅρμος ναυσὶν ἐν Κυτῳρῷ. Καὶ ἀπὸ Κυτῳρου εἰς Αἰγιαλοὺς ἐξήκοντα. Ἐς δὲ Θύμηναν ἐνεμήκοντα. Καὶ εἰς Κά-

νόντα Ἐρυθρίνους, Κρωβλαον, Κρωμνάν τε καὶ ὕληντα Κύτωρον. Ubi scholiasta : Ἐρυθρίνοι δὲ οὕτω λεγόμενοι λόφοι περὶ Παφλαγονίαν· οὕτω δὲ λέγονται διὰ τὴν ἐρυθρότητα τοῦ χρώματος· εἰσι γὰρ τοιοῦτοι. Strabo XII, p. 545 : Ἐρυθρίνους δὲ λέγεσθαι (ap. Homerum) φασὶ τοὺς νῦν Ἐρυθρίνους ἀπὸ τῆς χροῶς. Δύο δ' εἰσι σκόπελοι. Stephan. Byz. : Ἐρυθρίνοι, πόλις Παφλαγονίας· λέγεται δὲ παρὰ τὸ ἐρυθρός... Τὸ θυνικὸν ὄριον. Urbem dicit etiam Chæroboscus in Cram. Anecd. II, p. 197, 32. Ptolemæus V, 1, p. 314, 18 : οἱ Ἐρυθρίνοι σκόπελοι, νῆσοι, 58° 30', 43° 15' : adeo ut scopuli isti ab Heraclea occasum versus site essent, quod ab Arriani et Apollonii verbis prorsus abhorret. Scopulos sive insulas accuratissimæ tabule in hoc tractu exhibent nullos; verum urbs sita fuit in peninsula saxosa, quam scopelos dixerunt. Similiter promontorium, quod ultra Sinopen in mare excurrit, σκόπελον et νῆσον dicunt. Veram rei rationem optime indicant verba Anonymi : ἀπὸ δὲ Ἀμάστριδος εἰς χηλὴν Ἐρυθρίνους, i. e. ad Erythinos, ante quam forcipis instar litus saxosum in mare prominet. Talis vero litoris ratio est ad hodiernum *Delikli Tchili*, quod sexaginta fere stadiis ab Amastride distat. Marcianus hujus loci non meminit. Anonymus pro 60 stadiis numerat 90, perperam. Contra vero ab Erythinis usque ad Cromnam non 60 stadia cum Arriano, sed 90 cum Anonymo computanda sunt; recteque Marcianus ab Amastri ad Cromnam esse ait stadia 150 (60 X 90). Probatur res eo, quod de Cytori (hodierni *Cidros*) situ certe constat, de distantia autem stad. 90 inter Cromnam et Cytorum Arrianus, Anonymus et Marcianus consentiunt, ideoque quod inter Erythinos et Cromnam spatium relinquitur, ex tabulis geographicis facile colligitur. Hoc vero est 90 fere stadiorum; locus autem quem subducti sic calculi demonstrant, insignis est vetustas urbis ruinis. Crobialium urbem sec. Apollonium inter Erythinos et Cromnam interjectam, obiter memorat Strabo l. I, nonnullos monens ap. Homer. l. I. pro αἰγιαλὸν τε legi voluisse *Κρωβλαον* (sic leg. pro *Κρωβλαον*) τε. E Strabone idem repetit schol. Apollon. II, 944 et Eustath. ad Hom. l. I. Ex Apollonio sua habet Steph. Byz. v. *Κρωβλαος*. Cromnam præter laudatos memorat Plinius VI, 2, Valerius Flaccus Arg. V, 106, Ptolemæus, Strabo p. 545, et Stephanus, ubi inepite : *Κρώμνα*, ἡ νῦν Ἀμάστρις. Cujus erroris originem indicant sequentia : τινὲς δὲ φασὶν χωρίον Ἀμάστριδος. Sc. Cromna sua fuit et quatuor urbibus, e quibus Amastris urbs συναρτάθη, teste Strabone. Adde Tzetzet ad Lycophr. 521 : *Κρώμνα*, χωρίον Κορίνθου· ἔστι δὲ καὶ Κρώμνη πόλις Παφλαγονίας, ἐν ᾗ ἐτιμᾶτο ὁ Ποσειδῶν. Movers *Phæn. Col.* p. 299 referri huc vult etiam schol. Parisin. Apoll. Rh. II, 140, ubi Phinei (Cappadociae regis) filii recensentur Παρθένιος καὶ Κρώμενος; at potius corruptum est nomen ex *Κράμεις*, quod habes in schol. vulg.; Crambin Phrixii filium (a Carambi prom.) memorat etiam So-

Erythinis ad Cromnam sexaginta alia. Hinc ad Cytorum, ubi statio navibus, nonaginta. A Cytoro ad Ægialos sexaginta. Ad Thymena nonaginta. Ad Carambin centum et viginti. Inde ad Zephyrium

phoeos ap. schol. Ap. II; 178 et 238 : Ὀρπιθον (Ὀρπιθον cod. Paris.) καὶ Κράμειν; cf. schol. Soph. Ant. 981, ubi filii sunt Γηρύμας καὶ Ἀσπονδός. — 2. Κύτωρον] Urbs modo ἡ Κύτωρος modo τὸ Κύτωρον dicitur; plebeja forma senioris ævi Κυτῳρς est ap. Suidam. s. v. et in cod. Scylacis. V. Homer., Apollon. Rh.; Ptolem., ll. II.; Stephan. Byz.; Eustath. ad Hom. l. I.; Strabo p. 542, 544. 545; Mela I, 19; Valerius Flacc. II, 105. *Mons Cytorus* ap. Plin. VI, 2 (cf. Virgil. Georg. 2, 437, alii) a Tio 63 mill. pass. distare dicitur, quod a vero satis longe abest. Fluvius Κυτῳρς memoratur ap. Zonaram p. 1265. Nomen urbis a Cytoro (qui aliis Cytisorus) Phrixii filio deduxit Ephorus ap. Strabon., Mela et Steph. *Kotru* urbs vocatur ap. Abulfeda tab. XVIII, p. 309. Nunc *Kidros* vel *Kidras*. De ruinis vetustas urbis v. Tavernier *Voyage* l. III, c. 6. — 3. Αἰγιαλὸς] Αἰγιαλὸν Marcian. et Anonym., ut Homerus l. I. et Strabo XII, p. 545 : δὲ δὲ Αἰγιαλὸς ἔστι μὲν ἡνίων μακρὰ πλειόνων ἢ ἑκατὸν σταδίων· ἔχει δὲ καὶ κόμην ὀριζώμενον, ἥς μέμνηται ὁ ποιητής. De distantia consentit Anonymus; ap. Marcianum h. l. lacuna est. Præterea Αἰγιαλοὺς (sic pluraliter) memorat Lucian. in Alexandro c. 57 p. 343 Didot. Compendius locus cum hodierno *Kara Agatsch*. — 4. Θύμηναν] Quæ sequuntur ab Ægialis ad Carambin non eodem modo tradunt Arrianus, Anonymus et Marcianus :

ARRIANUS.	ANONYMUS.	MARCIANUS.
Ab Ægialo ad Thymenam. . . 90	Ab Ægialo ad Climacem. 90 A Climace ad Timolæum. 40 A Timol. ad Thymenam. 30	Ab Ægialo ad Climacem. 90 A Clim. ad Timolæum. 60
A Thymena ad Carambin. . . 130	A Thym. ad Carambin (100?) . . . 130	A Timolæo ad Carambin. 100
210	230	210

Anonymus, quum ceteris accuratiora tradere videri possit, vereor ne e diversis fontibus male sua contulerit, duoque loca fecerit ex uno, quem Thymenam ap. Arrianum, Timolaium ap. Marcianum sive Menippum scribi reperit. Certe diversis modis hunc locum vocatum esse colligas e Ptolemæo V, 4, p. 327, 9, ubi inter Κλίμακα χωρίον et Κάραμειν ἀμραν memoratur Τευθρανία ἢ καὶ Θύμεινα (sic, rectius, puto). Quod verba ἢ καὶ Θύμ. in multis codd. desunt, ad nostram rem nihil facit. Ceterum Τευθρανία corruptum esse vix dubium. Fortasse notum hocce nomen scriba aliquis effinxit ex eo quod repererat ΤυμΘΑΝΙΑ pro ΤυμΟΑΙΑ vel potius pro ΤυμΟΝΑΙΑ, siquidem terminationes nominis ap. Arrianum et Ptolemæum suadent ap. Marcian. pro Τιμόλαιον leg. esse Τιμόναιον. Stephanus locus : Τιμόνιον, πρῶτον Παφλαγονίας. Τὸ θυνικὸν Τ-

ραμβιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Ζεφυρίου ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς Ἀβώνου τεῖχος, πόλιν σμικρὰν, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ὅρμος ναυσὶν οὐκ ἀσφαλής· ἀλλὰ σαλεύουσιν ἂν ἀπαθεῖς, εἰ μὴ μέγας χειμῶν κατέχοι. Ἀπὸ δὲ Ἀβώνου τεύχους εἰς Αἰγινήτην ἄλλοι πεντήκοντα καὶ ἑκατόν.

21. Ἐνθὲνδε εἰς Κίνωλιν ἐμπόριον ἄλλοι ἐξήκοντα καὶ ἐν Κινώλει σαλεύουσιν ἂν νῆες ὥρα ἔτους. Ἀπὸ δὲ Κινώλους εἰς Στεφάνην ὀδοθήκοντα καὶ ἑκατόν· ὅρμος ναυσὶν ἀσφαλής. Ἀπὸ δὲ Στεφάνης εἰς Ποταμούς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Λεπτὴν ἄκραν ἑκατόν καὶ εἴκοσι. Ἀπὸ δὲ Λεπτῆς ἄκρας εἰς

sexaginta. A Zephyrio ad Aboni mœnia, urbem exiguum, centum et quinquaginta : statio illic navibus non admodum tuta; ubi tamen, si non magna sit tempestas, a damno immunes commorari queant. Ab Aboni mœnibus ad Æginetam alia sunt stadia centum et quinquaginta.

21. Inde ad Cinolim emporium alia sexaginta; ad Cinolim quoque æstate naves in salo consistere possint. A Cinoli ad Stephanen, ubi statio navibus tuta, centum et octoginta. A Stephane ad Potamos centum et quinquaginta. Hinc ad Lepten Acram centum et viginti.

μωνίτης καὶ τὸ θηλυκὸν Τιμωνίτης, num ad nos pertineat, nescio; non videtur tamen, quum mediterraneum locum esse suadeat mentio Timonitidis Paphlagoniæ, Bithyniæ conterminæ, ap. Strabon. p. 562. Hodie Thy-mæna sin Timonea sive Timonæum est *Timteh*, 60 fere stadiis a loco, quem Climaci (hodierno *Tchideh*) assignare debemus, distans, sicuti recte computat Marcianus; Arrianus si ab Ægialo ad Climacem 50 stadia computavit, hinc ad Thy-menam nonnisi 40 computare potuit. Idem quum ipso loci nomine a Menippo recederet, facilis conjectura erat duo oppida diversa 20 stadiis inter se distantia distinguenda esse. Itaque distinctinxit Anonymus, non observato tamen ordine, quum Thymene ei ante Timolæum ponenda esset. Sic mihi videtur. Sin duo oppida notari tu mavis, Timolæum dices esse hodiernum *Ulu*. || — Ζεφύριον] Post Carambin pr. Marcianus memorat Καλλίστρατιαν (a Ptolemæo l. 1. perperam post Zephyrium collocatam), quam Καλλίστρατιαν τὴν καὶ Μαρσὶλλαν (hodie *Merset*) dicit Anonymus, 20 stadiis a Carambi distantem (at in mappis nostris distantia fere 40 stad. est). Post alia stadia 40, ideoque 60 stadia a Carambi cum Arriano Anonymus ponit Zephyrium (ubi nunc est *Karjani*), quod memorat etiam Ptolemæus p. 327, sed omittit Marcianus, qui post Callistratiam memorat Garium (hod. *Sarpana*), 80 stadia distans oppidum; hoc omittit Arrianus, habet item Anonymus, sed ita ut a Zephyrio eo usque 30, ideoque a Callistrati nonnisi 70 stadia computet. Marciani computus præstat. Cum Anonymo facit Arrianus, siquidem hic a Zephyrio usque ad Abonu-tichos numerat stad. 150, quæ exæquat stadia 30 + 120 Anonymi. || — 2. Ἀβώνου τεύχος] memoratur a Strabone XII, p. 545 : Μετὰ δὲ Κάρκαριν Κίνωλιν καὶ Ἀντικίνωλιν καὶ Ἀβώνου τεύχος πολίχιον καὶ Ἀρμένη (in quibus series locorum negligitur), a Ptolemæo l. 1. et Luciano in Alexandro seu Pseudomanti c. 9 sq. et c. 58 p. 343 ed. Didot., ubi hæc : Ἐκεῖνο δὲ πῶς οὐ μέγα ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ τόλμαμα, τὸ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ ἀντοκράτορος μετωνομασθῆναι τὸ Ἀβώνου τεύχος καὶ Ἰωνόπολιν κληθῆναι κτλ. Ac sane nomen mutavit; nam Anonymus habet : Ἀβώνου τεύχος, πόλιν [τὴν νῦν] λεγομένην Ἰωνόπολιν (Ἰουνόπολ. cod.). Cf. Constant. Porphy. De them. I, 7. p. 30, 6; Hierocles. p. 696 ed. Wess. (ubi item Ἰουνόπολις, sicut etiam in Chalcedon. Concil. p. 95, et Nicæno II, p. 52). Numi, Ἰωνόπολιν, notante Wesselingio ad

Hieroc. Cf. Mannert. VI, 3, 19. Etiamnunc urbs vocatur *Ineboli*. || — 4. ἀλλὰ σαλεύουσιν] ἀλλ' ἐσθλοῖν codex; em. ex Anonymo. || — 6. Αἰγινήτην] Αἰγινήτην cod.; em. Gail. ex Anon. (Αἰγινήτην, πολίχιον καὶ ποταμὸν), Marciano et Steph. Byz., ubi : Αἰγινήτης, πολίχιον καὶ ποταμὸς Παφλαγονίας. Τὸ ἔθνικόν δημοῦς διὰ τὴν τοῦ πρωτοτύπου πρόβλησιν. Ἔοικε δὲ τὸ ὄνομα δηλοῦν τὴν ἐν τῷ Πόντῳ Αἰγιναν. Παφλαγονία γὰρ τῷ Πόντῳ συνεχής. Nunc vicum esse *Inichi* Beauchampi auctoritate refert Mannert. p. 18. In meis tabulis id nomen non notatur; 120 fere stadiis ab Ineboli occurrat fluvius ad eumque situs locus *Apana*, quem Ægineten esse Kiepertus statuit. Ac sane 120 stadia notat Anonymus. Ad Arrianus pro 120 habet 150, Marcianus 160, idque haud dubie rectius; nam sic demum ab Æginete ad Cinolin, de cuius situ constat, stadia 60, quot uno consensu nostri periplon auctores computant, recte habent. Quare Ægineten magis orientem versus removeo ad locum *Hadchi Welî Oghlu Iskelessi*.

§ 21, l. 7. Κίνωλιν]. V. Scylax. § 90 ibi not.; h. *Kinola*. Post Cinolin apud Plinium, Melam, Strabonem, Marcianum, Anonymum memoratur Ἀντικίνωλις, quæ fortasse non diversa erat a *Colussa*, quam unus memorat Scylax. A Cinoli ad Stephanen (de qua v. not. ad Scylax.) Marcianus nonnisi 150 stadia exputat; Arriani et Anonymi numerus præstat. || — 10. Ποταμούς] 150 stadia, quæ sunt a Cinoli ad Potamos sec. Arrian. et Anonym. (120 stad. sec. Marcianum) ad ruinas ducunt, quæ Potamis vindicandas esse consentaneum; mirum tamen nullum ibi notari fluvium quem et ipsum nomen postulat et verba Marciani : ἔστι δὲ εἰσποὺς εἰς Ποταμὸς πορθηλοῖς. Apud Scylacem inter Cinolim et Armenen memoratur non nota aliunde urbs græcanica Τετράκις; cui num cum nostro loco commune aliquid sit ignoro. Sin conjecturæ indulgere licet, Scylacis dicitur ad hodiernum *Kios Dagh* et Lepten promontorium collocarim; porro quum in hac Sinopensium dititione Hercules olim Τρικαλιος Thessalos, Deileontem et Autolycum Phlogiumque, reliquisset ab Apollonio II, 955. (cf. Anon. perieg. 945 p. 236.) dicatur, nescio an urbis alicuius memoria cum hac fabula conjuncta fuerit, ideoque pro miro isto nomine Τετράκις fuerit Τρίκκη vel Τρίκκις. || — 11. Λεπτὴν ἄκραν] εἰς Συριάδα ἄκραν Λεπτὴν Marcian.; εἰς Συριάδος ἀκροῦς Λεπτὴν codex Anon., in quibus Συριάς ἄκρα est Συρῶν vel Ασυ-

Ἀρμένην ἐξήκοντα· λιμὴν αὐτοῦ. Καὶ Ξενοφῶν τῆς Ἀρμένης ἐμνημόνευσε. Καὶ ἔνθεν εἰς Σινώπην σταδίοι τεσσαράκοντα· Σινωπεῖς Μιλησίων ἀποικοι. Ἀπὸ δὲ Σινώπης εἰς Κάρουσσαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· σάλος ναυσίν. Ἐνθὲνδε εἰς Ζάγωρα, ἄλλοι αὖ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς τὸν Ἄλυν ποταμὸν τριαχόσιοι.

22. Οὗτος ὁ ποταμὸς πάλαι μὲν ὄρος ἦν τῆς Κροῖσου βασιλείας καὶ [τῆς] Περσῶν· νῦν δὲ ὑπὸ τῇ Πω-

A Lepte Acra ad Armenen sexaginta; portus illic. Armenae Xenophon (An. 6, 1, 9) quoque mentionem facit. Inde ad Sinopen stadia quadraginta; Sinopenses Milesiorum coloni. A Sinope ad Carusam, ubi salum navibus, centum et quinquaginta. Hinc ad Zagora item centum et quinquaginta. Inde ad Halym fluvium trecenta.

22. Hic fluvius olim regni Cræsi et Persarum terminus fuit, nunc sub Romanorum imperio fluit; haud

κοσῶρων vel Ἀσσυρίων ἄκρα; nam prom. in Leucosyrorum regione situm erat sec. Scylacem aliosque. Cf. Λευκοσύρων ἀγῶν prope Iridis fluvii ostia. || — 1. Ἀρμένην || Ἀρμένην, cod. et edit. Apud Marcianum, ubi Millerus tacite Ἀρμένην reliquit, codex Parisinus et Vaticanus Ἀρμένην habent, sicuti Ptolemæus, Plinius et Geogr. Ravennates et Scylax (ubi vide) et editiones novissimæ Xenophontis. Hodie *Aklman* locus vocatur. Stephanus (Ἀλμάνη, πόλις πρὸς τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, ὡς Ἀρριανὸς) aut vitioso Arriani codice usus esse videtur, aut exceptoris culpa factum est, ut hæc nominis forma Arriano vindicaretur; frequens enim est litterarum ρ et λ in urbium nominibus permutatio, cuius exempla congegit Meineke ad Steph. p. 76. Marcianus et Anonymus prope Armenen fluvium memorant Ὁχομάνην (Anon.) vel Ὁχοσβάτην (Marc.), quem Scylax § 89 (ubi vide) Ὁχέραινον dicit. || — 2. εἰς Σινώπην || Accuratus de his expouit Marcianus et Anonymus, addentes etiam nonnulla de numero stadiorum quæ usque ad Sinopen colliguntur. || — 4. εἰς Κάρουσσαν || Marcianus et Anonymus inter Sinopen et Carusam memorant Euarchum fluvium Anonymi ætate Εἰρχον dictum (hodie *Tehobanlar Tchai*) 80 stadia a Sinope, 70 stadia a Carusa distantem, quo Paphlagonia a Cappadocia vel Leucosyrorum regione vel, secundum Menippi rationes, a duobus Pontis dirimitur. Cf. Menippus ap. Stephan. Byz. v. Καρπαδοκία. Similiter Plinius VI, 2 : *Flumen Euarchum* (sic Harduinus pro *Varetum*); *gens Cappadocum*. Præterea huius fluvii meminit Etym. M. p. 388, 42 v. Εὐαρχος : Φασὶ δὲ καὶ ποταμὸν τινα παρὰ τὴν Σινώπην Εὐαρχον ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν προσηγρεῖσθαι, ἀπ' οὗ πρῶτον ἐπιον; ὥς φησὶν Εὐβορίων· « Ἡ οἱ Εὐαρχοιο φέρε κλέος ἀμφὶ βέεθρα. » Porro Geographus Ravennates inter Sinopen et Carusam memorat locum *Cleptasiam*, quem auctor Tabule Peut. *Cloptasium* vocans 7 mill. a Sinope distare ait, Ptolemæus denique p. 327 rectius haud dubie *Κυπτασίαν* (*Κοπτασία* v. lect.) dicit, sed ita ponit ut supra 250 stadia a Sinope distet, quod aperte falsum est, ut locorum series in Tab. Peut. et Geogr. Rav. docet. Acquiescendum in distantia, quam tab. Peut. indicat, adeo ut Coptasia vel Cyptasia media sit inter Sinopen et Euarchum, respondeatque hodierno *Eren Boghasi*. Κάρουσα autem hodie *Gerseh*. V. Hamilton *Researches* I, p. 304. Memoratur a Plinio VI, 2 et Scylace § 89, ubi Κάρουσα. Eandem urbem Κάρισσαν dici a Ptolemæo p. 329, 20 opinatur Forbiger, II, p. 407. At Κάρισσα ab ora longe remota, et sub eodem meridiano cum Phasidis ostiis sita (64° 40', 41° 40'), aut alia urbs est aut mirum

in modum Ptolemæus erravit. Anonymus Κάρουσσαν dicit ἐμπορίον καὶ λιμένα τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις (id quod mappam inspicienti facile patebit), πρῶτον Ἰολυγνίον ὀνομαζόμενον, in quo Πολ. nomen haud dubis corruptum. || — 5. Ζάγωρα || Ζάγωρον Marcian.; Γάζουρον χωρίον, ἦδη Καλιππούς (ab ἱπποτροφέοις, puta) λεγόμενον, Anonym.; *Zacoria* Tab. Peut. et Geogr. Rav. Apud Ptolemæum post Cyptasiam in ora marit. memorantur Ζαλίσκου ποταμοὶ ἐκβολαὶ et Γάλωρον; quorum ordinem, servata epocharum serie, invertendum et priore loco Ζάγωρον, altero Ζαλίσκου scribendum esse recte monet Wilbergius. Vicum mediterraneum Ζάγειρα (61° 40', 43° 40'), quem Ptolemæus p. 328, 8 memorat, ad nos nihil pertinere, cuique patet, excepto Forbiger. Zagora sita erat ad ostia fluvii hod. *Ak-Su-Tchai*, ubi exstant urbis ruinae, esseque ibi etiam nunc vicum *Ghezere* et Beauchampio notat Mannertus VI, 3, p. 10. Distantia inde a *Gerseh* linea recta 100 fere stadiorum, sin oram sinus inter utrumque locum interjecti legeris, erunt fere stadia 150, quot exputat Arrianus; ap. Marcianum nonnisi 120 stadia sunt. Porro inter Carusam (*Gerseh*) et Zacoram Geographus Ravennates habet locum *Orgibate*, qui eodem modo scribitur in Tabula Peut. ; ommissa nota distantiae; Anonymus autem Γουρζούδαθον vocat, a Carusa distare ajens stadiis 60; quod intervallum ducit ad hodiern. *Kior Siuwet* nec longe hinc remotum pagum *Kusufet Owa*. Quod vero deinceps addit Anonymus inde a Gurzubantho ad Gazurum (sive Zagorum) esse stadia 150, id falsum est; pertinet hic stad. numerus a Carusa ad Gazurum, eumque ex Arriano assumens auctor An. non reputavit detrahendos ei esse stadia 60, quæ sunt usque ad locum ab ipso interpositum. Ne putes cum Forbiger Gazurum locum a Zagoro diversum esse et 60 stadiis ab eo orientem versus dissitum, inde colligitur, quod sic oræ longitudo a Carusa usque ad Halyn fl. nancisceretur stadiorum 510, quod non solum ab Arriani et Marciani computo longius recederet, sed a vero etiam abhorreret. || — 7. τριαχόσιοι || Marcianus nonnisi 270, idque paullo accuratius, exputat; cum Arrianus facit Anonymus; uterque inter Gazorum Halymque memorat Ζάληγον ποταμὸν καὶ κόμην ἀλλέμενον, ab Gazoro distantem stad. 90 sec. An.; stad. 120 sec. Marcian. Fluvius ille hodiernus est *Alatscham*, 100 stad. a Gazoro in mare exiens. Nomen Ζάληκος confirmat Theognost. Can. p. 59. Apud Ptol. p. 327, 19 : Ζαλίσκου ποταμοῦ ἐκβολαί, at prater ordinem. Geogr. Rav. corrupte. *Eleca*, et Tab. Peut. : *Helega*.

§ 22, l. γ. τῆς Περσ. || τῆς ex Anom. adj. Gail. || —

μαίων ἐπικρατεία ῥέει, οὐκ ἀπὸ μεσημβρίας, ὥς λέγει Ἡρόδοτος, ἀλλ' ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου. Καθότι δὲ εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, ὀρίζει τὰ Σινωπέων καὶ Ἀμισινηῶν ἔργα. Ἀπὸ δὲ Ἄλυσος ποταμοῦ εἰς Νάυσταθμον στάδιον ἐνενήκοντα· ἵνα περ καὶ λίμνη ἐστίν. Ἐνθάδε εἰς Κωνωπέιον, ἄλλην λίμνην, ἄλλοι αὖ πενήκοντα. Ἀπὸ δὲ Κωνωπέου εἰς Εὐσὴνην ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. Ἐνθάδε εἰς Ἀμισὸν ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα. Ἀμισὸς, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικος, ἐπὶ θαλάττῃ οἰκεῖται. Ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ εἰς Ἀγκῶνα λιμένα, ἵνα περ καὶ ὁ Ἴρις εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, στάδιον ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἴριος τῶν ἐκβολῶν εἰς Ἡράκλειον ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι· ὅριμος ναυσίν. Ἐνθάδε ἐπὶ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν τεσσαράκοντα.

a meridie, ut Herodotus (6, 72) ait, sed ab ortu solis : ubi autem se exonerat in Pontum, Sinopensium et Amisenorum agros separat. Ab Haly fluvio ad Naustathmum, ubi palus, nonaginta stadia. Hinc ad Conopeum, aliam paludem, stadia quinquaginta. A Conopeo ad Eusenen centum et viginti. Inde ad Amisum, centum et sexaginta : Amisus autem, urbs Græca, Atheniensium colonia, mari adjacet. Ab Amiso ad Anconem portum, ubi Iris in Pontum exoneratur, centum et sexaginta stadia. Ab Iris ostio ad Heracleum portum trecenta et sexaginta, ubi statio navibus. Hinc ad Thermodontem fluvium quadra-

2. Ἡρόδοτος] Quæ de Halyis fluvii cursu Herodotus I, 6 et 72 habet, iis nihil adeo falsi inest, modo recte verba intelligantur. V. Ritter. *Erdk.* II, p. 716; Behr. ad Herodot. tom. I, p. 184 et 17; Mannert. VI, 2 p. 452 sqq.; Forbiger II, p. 99 sq. || — 4. Νάυσταθμον] *Nautagino* in Tab. Peut.; non minus corrupta nota distantiæ, qua XII mill. ab *Eleca* (Zaleco) computantur. In Geogr. Rav. legitur *Nautamon*. Lacus ille est λιμνοθάλασσα, hodiern. *Hammanly Gol*, de quo v. Hamilton *Researches* Byz. s. v. Anonymi codex ambigua corruptione: Κωνώπειον (sic). Hodie est *Kumdschas*. Lacus ille nunc in locum lutosum evanuit. V. Hamilton. l. I, p. 293. De distantiâ cum Nostro facit Anonymus; Marcianus pro 50 stadiis ponit 120; perperam. || — 7. Εὐσὴνην] Εὐσὴνην locum in mediterraneis recenset Ptolemæus p. 328, 24; *Ecene* legitur in Geogr. Rav.; *Esene* in Tab. Peut.; Marcianus locum omittit; Anonymus vero dicit Εὐσὴνην τὴν καὶ Δαγαλήν. Hinc situs loci fere patet. Nam Δαγάλη nomen agnoscis in hodierno promontorio *Kagalu*. Ipse vero locus noster ponendus videtur ad ostia fluminis *Gordon*, qui ad promontorii latus occidentum exit. Hucusque inde a Conopio sunt ad 120 stadia, quot exputant Arrianus et Anonymus. Hinc deinde ad Amisum reliqua sunt stadia 30 et quod excurrit, adeo ut a Conopio ad Amisum sint stadia fere 150-160, uti habet Marcianus. Contra vero Arrianus et Anonymus ab Eusene ad Amisum putantes stadia 160 errant manifesto. Scilicet stadia 160 Arrianus recte notata reperit a Conopio ad Amisum, et perperam transtulit ad intervallum ab Eusene ad Amisum, quum numerus dividendus esset in stadia 120 et 40. || — 10. Ἀγκῶνα λιμένα] Ἀγκῶνος λιμένα Anon. Marcianus portum in Anconem promontorio vel Anconem portum non memorat; Apollonius Rhod. II, 365 angulum istum litoris maritimi post Irin fluv. ponit: Μετὰ τὸν δ' (post Halyn) ἀγγίρροος Ἴρις μειότερος λευκῆσιν ἐλίσσεται εἰς ἄλλα διόνας. Κεῖθεν δὲ προτέρως μέγας καὶ υπέρωτος ἀγκῶν ἔξαν· ἔχει γαίης. Cf. Ptolemæus V, 6 p. 334, 11. Geogr. Raven. et Tab. Peut., quæ ab Amiso ad Anconem

supputat 24 mill. (192 stad.). Cum Arriano 160 stadia numeranti facit Anonymus, qui ab Amiso ad Lycastum fl. ponit stad. 20, hinc ad Chadisium fluvium vicumque 40, hinc ad Anconis portum 100. Marcianus item 20 stadia ad Lycastum recenset, hinc vero ad Chadisium 150 stadia, quod falsum est, at non corrigendum videtur, quum idem e Menippo tradat Stephanus s. v. Χαδίσια, addens a Chadisio ad Irin esse stadia 100. In Chadisii mentione fragmentum Marciani, quod codex Parisinus exhibet, subsistit. Ceterum Hamilton I, p. 287 Anconis portum non ad Iridis, sed ad Chadisii ostium collocandum censet, prope hodiernum *Derbend*, quum hic unicus sit arenosi litoris locus qui portum habeat. At ipsæ istæ arenæ, vulgus mobile, jubent ne quid certius asseveres. Quod Ptolemæus Anconem longius ab Iride removet, parum ponderis habet; nam sæpius jam vidimus accuratorem hujus oræ descriptionem in tabulis Ptolemæi non esse quærendam. — De Lycasto vide Scylac. § 89, ibique not. || — 13. Ἡράκλειον] Accuratius Anonymus : εἰς Ἡράκλειον ἱερὸν καὶ ἀκρωτήριον στάδιον τε' (cod. ρε'), μιλία μὴ" ἐνταῦθα λιμὴν μέγας, οὐ λεγόμενος Λαμυρὸν, ὅριμος ναυσὶ καὶ ὑδροστόλους. Cf. Strabo XII, p. 548 : Ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ π' Ἀμισοῦ πλέουσιν ἡ Ἡράκλειος ἄκρα πρῶτον ἐστίν, εἴτ' ἄλλη ἄκρα Ἰασόνιον καὶ ὁ Γενήτης. Heracleum promontorium, cum Herculis contra Amazones expeditione in fabulis compositum, apud Apollonium Rhod. II, 965 vocatur Ἀμαζονιδῶν λιμενίσχος ἄκρα. Ethen Argonautæ Iridem et Ἀστυρίης πρόχυσιν χθονὸς πρætervecti, eodem die γνάμψαν Ἀμαζονιδῶν ἔκλινεν λιμενίσχον ἄκρην, ἐνθα ποτὲ προμολοῦσαν Ἀρητιδάδα Μελανίπτην ἦρωσ Ἡρακλῆς ἐλογχίσαστο ... Τῆς (sc. ταύτης τῆς ἄκρας) οὗ γ' ἐν κόλπῳ προγοαῖς ἐπὶ Θερμώδοντος κέλσαν. Unde colligitur promontorium non longe a Thermodontis ostio abfuisse, sicuti Arrianus nonnisi 40 stadia ab Heracleo ad fluvium istum exputat. Idem promontorium Apollonius II, 371 Θεμισκύριον ἄκρην appellat. Quodsi scholiast. Apoll. II, 965 dicit : κατὰ δὲ τὴν Θεμισκύριον ἄκρην καὶ ἡ καλουμένη Ἡράκλειος ἄκρα ἐστίν, ἥς ἄλλοι τε καὶ Ἀρτεμίδωρος μέμνηνται, ἐφ' ἧς τοῦ Ἡρακλέους ἱερὸν ἴδρυται : hæc duorum promontiorum distinctio nonnisi eo niti videtur, quod alio nomine poeta, alio geographi eundem locum appellarunt. Præterea Ἡρακλέους ἄκρην memorat Ptole-

Οὗτος ὁ Θερμῶδων ἐστίν, ἵνα περ αἱ Ἀμαζόνες οἰκῇσαι λέγονται.

23. Ἀπὸ δὲ Θερμῶδοντος εἰς Βῆριν ποταμὸν στάδιοι ἐνεῖνχοντα. Ἐνθένδε εἰς Θάριν ποταμὸν ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Θάριος ἐς Οἰνὸν τριάκοντα. Ἀπὸ δὲ Οἰνός ἐς Φιγαμουῖντα ποταμὸν τεσσαράκοντα. Ἐνθένδε εἰς Φαδισάνην προῦριον πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθένδε εἰς Πολεμώνιον πόλιν στάδιοι δέκα. Ἀπὸ Πολεμώνιου εἰς ἄκραν Ἰασόνιον καλουμένην 10 στάδιοι τριάκοντα καὶ ἑκατόν. Ἐνθένδε εἰς Κιλίκων νῆσον πεντεκαίδεκα στάδιοι. Ἀπὸ δὲ Κιλίκων νήσου ἐς Βοῶνα πέντε καὶ ἑβδομήκοντα· ἐν Βοῶνι ὄρμος ναυσί. Ἐνθένδε εἰς Κοτύωρα ἐνεῖνχοντα. Ταύτης

ginta: hic est ille fluvius, ubi Amazones sedem habuisse dicuntur.

23. A Thermodonte ad Berin fluvium nonaginta stadia. Inde ad Thoarin fluvium sexaginta. A Thoari ad OEnoen triginta. Ab OEnoe ad Phigamuntum fluvium quadraginta. Inde ad Phadisanen castellum centum et quinquaginta. Inde ad Polemonium urbem decem stadia. A Polemonio ad promontorium Iasionium vocatum centum sunt et triginta stadia. Hinc ad Cilicum insulam quindecim stadia. A Cilicum insula ad Boonem, ubi statio navibus, septuaginta quinque. Inde ad Cotyora nonaginta;

mæus, sed perverso ordine post Themiscyram collocat. In tabula Peut. *Heracleon* (*Eracion* Geogr. Rav.) ab Ancone distat 40 mill., quod non longe recedit ab Arriani stadiis 360; at uterque numerus justo major est. Portus nomen Ἀμυρών (an fort. Ἀλμυρών?), quod Anonymus habet, aliunde non notum. Ceterum cf. Hamilton I, p. 288. || — 1. Θερμῶδων] h. *Termeh*. Plinius VI, 4, § 10: *Thermodon ortus ad castellum quod vocant Phanaræam præter radices Amazonii* (hod. *Mason dagh* sec. Hamilton I, p. 283). Ammian. Marcell. XXII, 8, 16: *Thermodon... ab Armonio* (*Amazonio?*) *defluens monte*. Cf. Hamilton I, p. 288.

§ 23, l. 3. Βῆριν. Θάριν] Βῆριν et Θάριν Anonymi codex, corrupte, ut videtur. Cum Βῆρι nomine conferre licet nomen Βῆρισσα urbis in mediterraneis Ponti non longe a Sebastopoli dissitæ (v. Wesseling. ad Itin. p. 205), et Βηρισάδης nomen regis Pontici. Anonymus usque ad Thoarin cum Arriano exputat stadia 150, ita tamen ut ad Berin (hod. *Melitsch*) sint 60, hinc ad Toarin (hod. *Tureh*) 90 stadia. In mappis nostris fluvii æquali fere spatio inter se distant. Planitium quæ ad Thermodonem fl. est, Apollonius Rh. II, 373 vocat Δολαντος πεδῖον, et II, 988 Δολάντιον πεδῖον, ubi etiam ἄλσος Ἀλκμόνιον memorat (a Δωάντε et Alcmonē fratribus sec. Pherecyd. ap. schol. Apoll.). Cf. Stephan. v. Δολας. Etym. M. p. 289, 15. || — 5. Οἰνόν] Anonymus: εἰς Οἶνιον ποταμὸν, ἐν ᾧ καὶ ὕπορμος ἐστὶ ναυσί. In Tab. Peut. corrupte *Cena* (*Cena* Geogr. Rav.), 30 mill. ab Heracleo distans (= 260 stad.; sec. Arrianum forent 220). Nunc *Unieh*. || — 6. Φιγαμουῖντα] Φυγαμουῖντα Anonymus. In Tab. Peut. ita: *Cena*; *Camila mil.* 7; *Pytane* (*Fitane* Geogr. Rav.) *mil.* 8; *Polemonium mil.* 20. In his Pytanen seu Fitanen esse Phigamuntum Arriani arguunt millia 20 (stadia 160 sec. Arr.), quæ hinc numerantur ad Polemonium. Reliqua falsa sunt. Nunc Phigamus vocatur *Dschervis-Dere*. Viginti ab eo stadiis sequitur Ἀμκλητὸν τόπος, deinde post stadia 130 Φαδισάνη. Sic Anonymus. Arrianus non recenset Ἀμελετὺν, quem locum etiam nunc testantur ruinæ a *Dschervis* fluvio orientem versus sitæ. Ejusdem memoria latet in *Camile* nomine tabulæ Peut., quod non suo positum loco. || — 7. Φαδισάνη] Φαδισάνη ἦτοι Φαδισσαν· ἐν ταῦθα λιμὴν καὶ πόλιν πλησίον Πολεμώνιον, Anonymus. Hodie *Fatsa*, *Φάδσα* vel *Φαῦσα* ap. Strabon. XII, p. 548:

Μετὰ δὲ τὴν Θεμισκυράν ἐστὶν ἡ Σιδηνή, πεδίον εὐδαίμον, .. ἔχον χωρία ῥοιμὰ ἐπὶ τῇ παραλλῇ, τήν τε Σιδην, ἄρ' ἥς ὀνομάσθη Σιδηνή, καὶ Χάβακα καὶ Φαῦσα. De Chabacis aliunde non constat; fortasse ad ea pertinet ruinæ quæ sunt prope OEnoen fluv. ad vicum *Kalecoi*. || — 8. Πολεμώνιον] urbem recentem, utpote a Polemonie rege dictam, non memorat Strabo; primus nominat Plinius VI, 4: *Sidene, flumenque Sidenum, quo alluitur oppidum Polemonium ab Amiso 120 mill. passuum*. Unde colligit Polemonium fortassis in Sides locum successisse. De Polemonio cf. Ptolemæus, Stephan. Byz. s. v.; Ammian. XXII, 8; Tab. Peut.; Geogr. Rav.; Hierocles p. 702. Sidenus fluvius nunc *Poulemar Tchai*; exstat adhuc *Poulemar* vicus. De ruinis veteris urbis quæ revera 10 stadiis a *Fatsa* distant, non vero 50 stadiis, uti Anonymus ait, v. Hamilton. I, p. 270. Hammer in *Wiener Jahrb.* tom. 105 p. 23. || — 9. Ἰασόνιον] v. Scylax § 88 ibiq. not. || — 10. Κιλίκων νῆσον] nunc *Hoirat Kaleh Adassi*. De distantia 15 stadiorum consentit Anonymus; dissentiunt mappæ in quibus *Hoirat Kaleh* fere media collocatur inter Jasonium et Boona prom. || — 12. Βοῶνι] Anonymus inter Ciliconnesum et Boona (nunc *Fona*) memorat Genepum (l. Genctum vel Gencten; v. Scylax § 88) fluvium, 55 stad. ab insula, 20 stad. a Boone distantem. Ipsum Βοῶνα Anonymus dicit ἀκρωτήριον καὶ χωρίον, ubi λιμὴν πάντων ἀνέμων καὶ ὄρμος ναυσί. Cf. not. ad Scylacem l. l. || — 13. Κοτύωρα] sic etiam Xenoph. An. V, 5, 3, et ex Arriano Stephanus: Κοτύωρα, κόμη πρὸς τῷ Πόντῳ, ὡς Ἀρριανός. Ap. Anonym. et Plin. VI, 4 est Κοτύωρον, *Cotyrium*, idque etiam apud Ptolemæum V, 6 p. 334, 25 reponendum, ubi codd. præbent Κοτύωρον, editiones vulgo Κοτύωρον, nisi quod Wilbergus scripsit Κοτύωρα. Strabo XII, p. 548: ὁ Γενήτης· εἴτα Κότωρος (Κοτύωρος scripsit Coray; Κοτύωρον Groskurd) πολλήν, ἐξ ἧς συνκίσθη ἡ Φαρνακία· εἴτα Ἰσχυόλις κατεργημένη (ideoque ab Arriano et Anonymo ommissa); εἴτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασσοῦς τε καὶ Ἑρμῶναςσα, κατοικίαι μέτρια; εἴτα τῆς Ἑρμῶναςσης πλησίον ἡ Τραπεζοῦς. Cotyora eo loco ponenda sunt, quo nunc stat *Buzuk Kaleh* (v. Hamilton I, p. 268); nam situm fuisse ad sinus alicuius initium docemur verbis Anonymi § 34: ἀπὸ δὲ Κοτύωρον μὴ παραπλέοντι τὸν κόλπον, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας διαπλέοντι τὸ στόμα τοῦ κόλπου εἰς Ἑρμῶναςσαν, χωρίον Τραπεζοῦ-

ὡς πόλεως Ξενοφῶν ἐμνημόνευσε, καὶ λέγει Σινωπέων ἀποικον εἶναι· νῦν δὲ κόμη ἐστὶ, καὶ οὐδὲ αὐτὴ μεγάλη. Ἀπὸ Κοτυώρων ἐς Μελάνθιον ποταμὸν στάδιοι μάλιστα ἐξήκοντα.

24. Ἐνθὲν εἰς Φαρματηνὸν, ἄλλον ποταμὸν, πενήκοντα καὶ ἑκατόν. Καὶ ἔνθεν εἰς Φαρνάκειαν εἰκοσι καὶ ἑκατόν. Αὕτη Φαρνάκεια πάλαι Κερασσοῦς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὕτη ἀποικος. Ἐνθὲν ἐς τὴν Ἀρητιάδα νῆσον τριάκοντα. Καὶ ἔνθεν ἐς Ζεφυρίου εἰς Τρίπολιν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ἐνθὲν ἐς τὰ Ἀργύρια στάδιοι εἰκοσι. Ἐκ δὲ τῶν Ἀργυρίων εἰς Φιλοκάλειαν ἐνενήκοντα. Ἐνθὲν ἐς Κόραλλα ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ Κόραλλων εἰς Ἱερὸν ὄρος πενήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δ' Ἱεροῦ ὄρους εἰς Κορδύλην

hujus tanquam urbis a Xenophonte (*An.* 5, 3) fit mentio, eamque Sinopensem coloniam dicit; hodie vero pagus est, neque ille quidem magnus. A Cotyoris ad Melanthium fluvium stadia circa sexaginta.

24. Inde ad Pharnacenum, alium fluvium, centum et quinquaginta, et inde ad Pharnaceam centum et viginti. Hæc Pharnacea fuit olim Cerasus dicta, ipsa quoque Sinopensem colonia. Hinc ad Aretiadem insulam triginta; et inde ad Zephyrium centum et viginti; ibi statio navibus. A Zephyrio ad Tripolim stadia nonaginta. Inde ad Argyria stadia viginti. Ab Argyriis ad Philocalcam nonaginta. Hinc ad Coralla centum. A Corallis ad Sacrum montem centum et quinquaginta. A Sacro monte ad Cordy-

σίῳν, στάδιοι τ', μιλία μ'. Quo tamen in loco vel erratum aliquid vel corruptum est. Nam verba χωρίον Τραπεζουσίῳ non nisi ad Hermonassam referri nequeunt, quam Arrianus § 24 memorat, 60 stadia occasum versus a Trapezunte distantem. Hucusque autem a Cotyoris supra mille sunt stadia. Quare Mannerus VI, 2, p. 392, alii, numerum stadiorum in Anonymo corruptum esse dicunt, idque tanto confidentius, quum Strabonis verba l. 1. auxilio advocare liceat. Attamen nihil eo modo lucratur. Nam cuicumque accuratior litoris delineatio ad manus est, primum patebit ineptiam agere, si quis sinus alicuius terminos posuerit Cotyora et Hermonassam Trapezuntiam; deinde intelligitur, sinum, cujus initium a Cotyoris sumitur, terminari Zephyrio promontorio, partemque esse interiore majoris sinus, qui a Jasono promontorio usque ad Coralla vel ad Hieron promontorium pertinet. A Cotyoris autem usque ad Zephyrium pr. linea recta sunt 300 stadia, quot exputat Anonymus. Quare numerum hunc incorruptum habeo; eo autem et Anonymus auctor et Strabo errasse videntur quod Hermonassam ad Zephyrium prom. sitam confuderunt cum altera Hermonassa Trapezuntiis vicina (quam ipse Anonymus quoque memorat, sed Ἐρμύσην vocat). Atque hæc quidem confusio tanto facilius erat, quod etiam Cerasuntæ duæ in hac ora occurrunt, altera postea Pharnacia dicta, altera non ita longe a Trapezunte sita. Quas urbes item confusas esse ab Anonymo auctore atque hinc explicandum esse dissensum qui de populorum barbarorum ditionibus Anonymo cum Seylace intercedit, in notis ad Scylacem exposui. Ceterum Hermonassam Anonymi habebis etiam in Geographo Ravennate, quem mirum in modum viri docti negligere solent. Series ibi urbium: *Polemonium, Melantium, Cerasum, Parnassum, Zephyrium, Cerasunta, Philocalia, Cordule, Trapezum*. In quibus Parnassum istud inter Cerasunta et Zephyrium medium non nisi cum Hermonassa Anonymi componi potest. In Tab. Peutingeriana post Melantium 36 millium intervallo ponitur *Carnasso*, quod Cerasuntæ esse viri docti putarunt, præsertim quum distantia non ita multum ab Arriani rationibus recedat. At dubia res est, quum *Carnasso* nomen potius sit *Parnassum* Geogra-

phi Ravennatis, distantia vero nota in hac Tabula parte, ubi longe plurima falsissima sunt, auctoritate careat. Præterea Hermonassam nostram memorat Ptolemeus, sed neglecta serie locorum, quam ita exhibet: Κοτύωρον (67° 35'), Ἐρμώνασσα (67° 50'), Ἰσχύπολις (68° 20'), Κερασσοῦς (68° 50'), Φαρνακία (69° 20'), Ὑσσου λιμὴν (70° 45'), Τραπεζοῦς (70° 50'). — 3. Μελάβιον] Meminerunt ejus præter Anon. Tab. Peut. et Geogr. Rav. et Plinius VI, 4. Hodie *Melet Irma*.

§ 24, l. 5. Φαρματηνὸν] Φαρμακτὸν Anonymus. Nunc *Basar Su*. — 6. Φαρνάκειαν] Φαρμακίαν ἔτι: τὴν λεγομένην Φαρνακίαν Anonymus, in quo Φαρμακία e vitio aliquo libro fluxisse videtur. Cf. de Pharnacia Plutarch. Lucull. c. 18; Strabo p. 549; Steph. B. v. Φαρνάκεια, Plinius VI, 4: *Ab Amiso* (voluit: a *Polemonio*) 80 mill. pass. (= 640 stad.; quod prorsus quadrat cum Arriani computo) *Pharnacca oppidum, Tripolis castellum et fluvius. Item Philocalca et sine fluvio Livio-polis, et a Pharnacca 100 mill. pass.* (= 700 stad.; sec. Arr. 745 stad.) *Trapezus*. Ptolemei rationes perturbatas exhibui supra. Ceterum de Cerasunte veteri Pharnacia nomine nec non de Aretiade ins. vide not. ad Scylac. § 86. — 9. Ζεφυρίον] Cf. An., Scylax § 86 ibiq. not., Tab. Peut., Geogr. Rav. et Ptolem. p. 337, 6, ubi Zephyrium inepte in mediterraneis ponitur. Nunc *Sephreh*. — 11. Τρίπολιν] Cf. Anon. et Plin. l. 1. Nunc *Tireboli*. — 12. Ἀργύρια] Ἀργυρά cod. Anon. De argenti fodinis in hac regione v. Hamilton I, p. 259. — 13. Φιλοκάλειαν] Cf. Anon., Plin., Tab. Peut. Hodie *Elehi*. — Κόραλλα] hod. *Korali*. — 14. Ἱερὸν ὄρος] Meminit ejus Apollon. Rhod. II, 1015, ubi schol.: Μένηται αὐτοῦ (τοῦ Ἱεροῦ ὄρους) καὶ Κησίας ἐν τῷ α' Περίῳδον καὶ Σουίδας ἐν β', περὶ τοῦς λεγομένους Μάκρωνας· ἀκριβέστερον δὲ δ' Ἀγάθων ἐν τῷ τοῦ Πόντου Περιπλῳ, ὅς καὶ ρ' ἀπέχειν σταδίους αὐτὸ φησι τῆς Τραπεζοῦντος. Sec. Arr. distat a Trapezunte stadia 145, idque bene habet. Etiam nunc vocatur *Toros*. Anonymus inter Coralla et Hierum prom. memorat Cerasuntæ urbem et fluvium, a Corallis 60, ab Hiero 90 stadiis dissitum. Hæc est Cerasus, de quo Xenophon in *Anab.* V, 3. Cf. not. ad Scylac. p. 64. Fluvius vero ille etiam nunc *Kerasan Dere* vocatur. — 15. Κορδύλην] *portus Cordule* Plinius VI, 4. *Cordile* 16 mill. a

τεσσαράκοντα· ὁρμος ναυσίν. Ἀπὸ δὲ Κορδύλης ἐς Ἑρμώνασσαν πέντε καὶ τεσσαράκοντα· καὶ δεῦρο ὁρμος. Ἀπὸ δὲ Ἑρμωνάσσης εἰς Τραπεζοῦντα στάδιοι ἐξήκοντα· ἐνταῦθα σὺ ποιεῖς λιμένα· πάλαι γάρ, ὅσον ἀποσαλεύειν ὥρα ἔτους, ὁρμος ἦν.

25. Τὰ δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος διαστήματα μέχρι Διοσκουριάδος προεῖρηται διὰ τῶν ποταμῶν ἀναμετρηθέντα· ἀθροίζονται δὲ ἀπὸ Τραπεζοῦντος εἰς Διοσκουριάδα, τὴν νῦν Σεβαστόπολιν καλουμένην, στάδιοι δισχιλιοὶ διακόσιοι ἐξήκοντα.

26. Τάδε μὲν τὰ ἀπὸ Βυζαντίου πλεόντων ἐν δεξιᾷ ὡς ἐπὶ Διοσκουριάδα, ἐς ὅπερ στρατόπεδον τελευτᾷ Ῥωμαίοις· ἡ ἐπικράτεια ἐν δεξιᾷ ἐσπλεόντων εἰς τὸν Πόντον. Ἐπει δὲ ἐπυθόηεν Κότυν τετελευτηκέναι, τὸν βασιλέα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἐπιμελὲς ἐποίησάμην καὶ τὸν μέχρι τοῦ Βοσπόρου πλοῦν δηλωσάι σοι· ὡς, εἴ τι βουλευσίοιο περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὑπάρχοι σοι καὶ τόνδε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦντι βουλευέσθαι.

27. Ὅρμηθεῖσιν οὖν ἐκ Διοσκουριάδος, πρῶτος ἂν εἴη ὁρμος ἐν Πιτυοῦντι· στάδιοι τριακόσιοι πεντήκοντα. Ἐνθὲν δὲ εἰς τὴν Νιτικὴν στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν· ἵνα περ πάλαι ὤκει ἔθνος Σκυθικόν, οὗ

lam, ubi statio navibus, quadraginta. A Cordyla vero ad Hermonassam quadraginta quinque; et ibi statio. Ab Hermonassa Trapezuntem usque, sexaginta stadia. Hic tu portum curas fieri; nam olim erat statio, ubi aestivo tantum tempore naves in ancoris stare poterant.

25. Locorum autem intervalia, a Trapezunte usque ad Dioscuriadem, fluminum intervallis dimensa supra jam attulimus: quæ si colligamus, erunt a Trapezunte ad Dioscuriadem, nunc Sebastopolim dictam, stadia bis mille ducenta sexaginta.

26. Atque hæc quidem itineris dextri a Byzantio Dioscuriadem usque, quod castrum imperii Romani terminus est a dextris Pontum ingredientibus, sese offert ratio. Quum vero Cotym, regem Bospori Cimmerii, defunctum cognovissem, operam dedi sedulam, ut hanc tibi etiam ad Bosporum navigationem apertam redderem: ut, si quid forte de Bosporo capere velis consilii, hac tibi navigatione cognita, id agere possis.

27. Solventibus itaque a Dioscuriade prima sese offert statio in Pityunte, trecentis et quinquaginta stadiis distans. Inde ad Niticam centum et quinquaginta stadia, ubi olim gens Scythica habitabat,

Trapezunte distans, sec. Tab. Peutling.; *Cordule* in Geogr. Rav. Ptolemæus p. 337, 10 Κορδύλην inter mediterranea recenset. Situs locus ubi nunc exstant ruinae ad *Akhah Kaleh*. Hamilton I, p. 248. Aliud oppidum Κόρυδα inter Athenas et Adienum fluv. situm ex Anonymo et Ptolemæo novimus. Vide supra not. ad § 8. || — 2. Ἑρμώνασσαν] Stephan.: Ἑρμώνασσα... Μένιππος δὲ χωρίον Τραπεζοῦντος ἐν Περσῶν τῶν δύο Πόντων· Ἐκτατοῖς δὲ καὶ Θεόπομπος πόλιν αὐτὴν φασί. Apud Anon. vocatur Ἑρμόση, fort. librarium vitæ. Cf. supra not. p. 391. Stadiasmus ducit ad hod. *Platana*. Eundem locum a Plinio *Liveopolin* vocari putat Hamilton p. 248, ego dubito.

§ 26, l. 14. Κότυν] Nihil huc pertinere Cotyn ap. Tacit. Annal. XII, 18, non est cur pluribus moneatur. Illum intellige Cotyn de quo Phlegon (Fr. II, III, p. 607 fr. 20) ap. Constantin. Porphyry. De them. II, 12.

§ 27, l. 21. ἐν Πιτυοῦντι] Strabo p. 496 ex Artemidoro refert post Heniochorum oram sequi τὴν Πιτυοῦντα τὸν μέγαν τριακσίωλον ἐξήκοντα (σταδίων) μέχρι Διοσκουριάδος, adeo ut totum huic tractum a pinetis Pityunta dixisse videatur. De urbe Plinius VI, 5 § 16: *In intimo eo tractu Pityus oppidum ab Heniochis direptum est*. Quare neque Arrianus neque Ptolemæus urbem memorant; postea Romani ibi castellum ædificaverunt, teste Procopio De bell. Goth. IV, 4 p. 473, qui Pityuntem a Dioscuriade distans notat δυοτὴν ἡμέραν ὁδῶ. Zosimus I, 32 in Galliensi historia Pityuntem castellum dicit τελεῖται τε μεγάλῳ περιβεβλημένον καὶ λιμένα εὐρομύτατον ἔχοντα. Sita erat ubi nunc est *Pitsunda*. Distantia tamen ap. Arrianum et Strabonem justo minor est, quum linea recta a *Cap Iskuriah* ad *Pitsunda* in mappis nostris sint stadia 400. Apud Plin-

nium VI, 4, § 14 post Sebastopolin memoratur: *oppidum Cygnus, flumen et oppidum Penius* (Penius, var. lect.), *deinde multis nominibus Heniochorum gentes*. Apud Scylacem post Dioscurum sequitur Ἀγύλιος ποταμός et deinde Μετάσωρις ποταμός. Ptolemæus denique ita habet:

Διοσκουριάς	71° 10' — 46° 45'
Κόραξ ποτ.	70° 30' — 47° "
Καρτερόν τεῖχος	70° " — 46° 50'
Θέσσωρις ποτ.	69° 40' — 47° "
Οἰνάνθεια	69° 40' — 47° 15'

In his *Cygnus* oppidum hodie fuerit *Soukoum*, 120 stadiis ab *Iskuriah* dissitum, ad fluvium, qui fortasse est *Κόραξ* Ptolemæi, Ἀγύλιος Scylacis. Certe ita fere statuendum est, si distantiarum rationem habueris. Quam si nihil curandum putes, licebit Coracem componere cum hodierno *Kodor* fluvio, et *Καρτερόν τεῖχος* non ad castellum aliquod referre, sed ad murum, quo Dioscuriadis incolæ ditionem urbis contra barbaros munivisse videntur; rudera ejus vidit Dubois (*Foy*. I, p. 307. 315), qui ad eundem pertinere suspiciatur *Κοραζικόν τεῖχος* Stephani Byzantii. — Pityuntem et proximum urbi fluvium Plinius § 14 (qui locus aperte non ex eodem fonte fluxit, ex quo sequens segmen petitum est) appellare videtur *Peneum*, cuius loco *Pityus* scriptum est a Barbaro et Dalecampio. Fortasse legendum *Pineus*, quod latine redderet vocabulum græcum. Accedit quod sicuti Artemidorus Heniochos usque ad *Pityuntem* pertinuisse dicit, sic idem de *Penco* refert Plinius. Denique num eodem pertineat Thessyris Ptolemæi, Metasoris Scylacis, nescio quidem, probabile tamen esse videtur. || — 22. Νιτικῇ], aliunde non nota; distantia ducit ad *Reproa* fl. et *Gagri* opp. || —

μνήμην ποιεῖται ὁ λογοποιὸς Ἡρόδοτος. Καὶ λέγει
τούτους εἶναι τοὺς φθειροτροκτέοντας· καὶ γὰρ εἰς τοῦτο
εἶτι ἡ δόξα ἡ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν κατέχει. Ἐκ δὲ Νιτι-
κῆς εἰς Ἀβάσκον ποταμὸν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ὁ δὲ
5 Βόργγος τοῦ Ἀδάσκου διέχει σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴ-
κοσι καὶ δὲ Νῆσις τοῦ Βόργγος, ἵνα περ καὶ ἡ Ἡράκλειος
ἄκρα ἀνέχει, σταδίους ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Νῆσιος
εἰς Μασαίτικὴν στάδιοι ἐνενήκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς
Ἀχαιοῦντα στάδιοι ἐξήκοντα· ὅπερ ποταμὸς διορίζει
10 Ζιλχοὺς καὶ Σανίγας. Ζιλχῶν βασιλεὺς Σταχέμφαξ·
καὶ οὗτος παρὰ σοῦ τὴν βασιλείαν ἔσχεν.

28. Ἀπὸ Ἀχαιοῦντος εἰς Ἡράκλειον ἄκραν πεντή-
κοντα καὶ ἑκατὸν στάδιοι. Ἐνθὲνδε εἰς ἄκραν, ἵνα περ
σπέχη ἐστὶν ἀνέμου θρασίου καὶ βορρᾶ, ὀδοῇκοντα
καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς τὴν καλουμένην Παλαιὰν
15 Λαζικήν εἰκοσι καὶ ἑκατὸν στάδιοι. Ἐνθὲνδε εἰς τὴν
Παλαιὰν Ἀχαΐαν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ ἔνθεν
εἰς Πάγρας λιμένα πεντήκοντα καὶ τριακόσιοι. Ἀπὸ
δὲ Πάγρας λιμένος εἰς Ἱερὸν λιμένα ὀδοῇκοντα καὶ
20 ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Σινδικὴν τριακόσιοι.

2. φθειροτροκτέοντας] De Phthirophagis in ora
Pontica cf. Strabo p. 497. Mela I. 19, 14. Plinius
VI, 4. Ptolemæus V, 8 p. 349 Phthirophagos ab Rha flu-
vio orientem versus ponit. Cf. Scylac. § 80. || — 4. Ἀβα-
σκον] De Abasgis vidimus supra § 15. «Nunc se
extendunt Abassi in toto litore a prom. Issus usque
ad Soukoum-kaleh.» GAIL. || — 5. Βόργγος] apud Pto-
lemæum vocatur Βούργκας (69° — 47° 15'); hod. *Liapi-
psta*, ut vid. || — 6. Νῆσις... Ἡράκλειος ἄκρα] *Cap. Constantinovski (Cap Adler in Gauttieri mappa)*,
ad quod fluvius *Mezioumta*. Plinius VI, 5, 16: «*Dios-
curiade oppidum Heracleum; distat a Sebastopoli LXX*
(LXXX ed. Delecamp.) *m. p.* Id oppidum ad hocce
prom. collocandum foret, usque ad quod sec. Arrian.
sunt stadia 770; Plinius nonnisi 480 (vel 560) numerat,
sicuti in sequentibus etiam spatia iusto minora ponit;
nam ab Heracleo ad Hierum portum exputat 136 mill.
(= 1088 stadia), quum rectius ap. Arrianum colli-
gantur stadia 1280. || — 8. Μασαίτικὴν] fuisse
puta ad hod. *Mattsa fl.* Fort. ibi erat Ἀμφάλις πόλις,
Ptolemæi (68° 30'; 47° 15'), quanquam maior est
ap. Ptol. a Burca ad Ampsalin distantia (ad 240 stad.)
quam ap. Arrian. a Borgye ad Masæticen (150 stad.).
|| — 9. Acheüs respondebit hodierno *Sotcha-Psta*.
|| — 10. Ζιλχοὺς] Sic codex; et mox Ζιλχῶν; in mar-
gine Σαχχοί, quod sane præferendum videtur, nisi
malis Ζιγχοὺς. Ζιγχοὺς appellatur apud Procopium
De bell. Goth. IV, 4 (V. supra not. ad § 15);
porro Eustath. ad Dionys. 680: Σινδοὶ οἱ καὶ Ζιγχοὶ
κατὰ τινάς. Ptolemæus Ζιγχοὺς dicit V, 8 p. 349:
Μεταξὺ δὲ τῆς Μαυρίτιδος λίμνης καὶ τῶν Ἰππικῶν ὁρῶν
μετὰ τοὺς Σιρακηνοὺς Ψήισιοι, εἴτα οἱ Θαιμεῶται, ὅς
οὐδ' Ὑραμβοί, εἴτα Ἀστούρικανοί, εἴτα μέχρι τοῦ Κόρ-
ζου δ' ὄρους Ἀρχοὶ καὶ Ζιγχοί. Plinius VI, 7, 19: «*Cim-
merio accollunt Maoti, Serbi, Arcehi, Zingi. Zixia*
regio eorum vocatur ap. Constantin. Porphy. I, 42,
ut supra § 15 vidimus. Ζυγοί ap. Strabon. p. 129.
492. 495. 496. 839 (ex quo sua Stephan. v. Ζυγοί).

cujus Herodotus quoque historicus (4, 109) memi-
nit: illos autem tradit pediculis vesci solitos; quæ
quidem fama de iis etiamnum obtinet. A Nitica ad
Abascum fluvium nonaginta stadia. Ab Abasco
distat Borgys centum et viginti stadia, et a Borgy
Nesis, ubi Herculeum promontorium eminet, stadia
sexaginta. A Nesi ad Masæticam stadia nonaginta.
Inde ad Achæuntem fluvium, qui Zilchos atque Sani-
gas separat, stadia sexaginta. Zilchorum rex est Sta-
chemphax, qui a te regnum obtinuit.

28. Ab Achæunte ad Herculeum promontorium
stadia centum et quinquaginta. Inde ad promonto-
rium quoddam, ubi tuta adversus Thrasciam et Bo-
rean ventos statio, centum et octoginta. Inde ad
Veterem Lazicam, quæ vocatur, stadia centum et
viginti. Hinc ad Achaïan antiquam centum et quin-
quaginta, et inde ad Pagræ portum trecenta et quin-
quaginta. A Pagræ portu ad Sacrum portum centum
et octoginta. Inde ad Sindicam trecenta.

Cf. not. ad Scylac. p. 76. De sedibus hujus gentis
fluctuantes sententias non refero. || — 10. Σανί-
γας] Σάνιγας codex; Σάννοι margo. || — 12. Ἡρά-
κλειον] Ἡράκλειαν h. l. codex. || — 13. ἄκραν] Hæc
fuerit Τορετικὴ ἄκρα (68° — 47°) Ptolemæi. || —
15. Παλαιὰν Λαζικήν] Cf. Stephan. Byz.: Λαζοί,
Σκυθῶν ἔθνος. Ἔστι καὶ χωρίον Παλαιὰ Λαζική, ὡς Ἀρ-
ριανός. Locus ex numeris Arriani foret hod. *Nebug*.
Apud Ptolemæum post Τορετικὴν ἄκραν sequitur Ταζός
locus (68° — 47° 30'); pro quo Ταζός scribendum
videtur. || — 17. Παλαιὰν Ἀχαΐαν] In Ptolemæo
sequitur Ἀχαΐαν κόμη (67° — 47° 30'). Nunc ibi *Chap-
sukho*. Veteres Achæorum sedes in his regionibus in-
ter alios ex Artemidoro notat Strabo p. 496, qui inde a
Batis (Hiero portu Arriani) iuxta oram habitare dicit
Cercetas per stadia 850, dein Achei per stadia 500,
tum Heniochos usque ad Pityuntem per stadia 1000,
hinc vero ad Dioscuriadem esse stadia 360, adeo ut a
Batis ad Dioscuriadem colligantur 3110 stadia, quæ
quidem summa iusto longe major est. Multo accuratior
est computus Arriani, apud quem idem oræ tractus
est stadiorum 2350. || — 18. Πάγρας] Hunc portum
Dubois (I, p. 167) in hod. *baie de Ghelendjik* quæren-
dum esse censet, idque bene cadit in rationes distan-
tiarum. In Scylacis periplo idem portus de accolente
Toretarum populo Τορετός (Τορετικός?) vocatur. In
Ptol. post Ἀχαΐαν κόμην sequitur Ψυχρός ποταμός
(l. Ψύχρος sec. Eustath. ad Odys. 24 p. 1968),
67° — 47° 30', qui referendus videtur ad hod. *Mezib*
Pehiat. || — 19. Ἱερὸν λιμ.]. Plinius VI, 5, § 17:
In ora autem iuxta Cercetas flumen Icarusa cum op-
pido Hiero et flumine, ab Heracleo CXXXVI M. Inde
promontorium Crunco, a quo supercilium arduum te-
nent Torete; civitas Sindica ab Hiero LXXVII M. D
p.; flumen Setheries. Stadia 180 pertinent usque ad
baie de Soudchak (Sowudchak. Sougoud-chak). Portus
nomine vernaculo vocatur Βάτζα apud Strabonem
d. 496: ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἔω μὲν ὁ πλοῦς ἐστιν.

29 Ἀπὸ δὲ Σινδικῆς εἰς Βόσπορον τὸν Κιμμέριον
καλούμενον καὶ πόλιν τοῦ Βοσπόρου Παντικαπαίου
τεσσαράκοντα καὶ πενταχόσιοι. Ἐνθὲν δὲ ἐπὶ Τάναϊν
ποταμὸν ἐξήκοντα· δὲ λέγεται ὀρίζειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας
τὴν Εὐρώπην· καὶ ὁρμᾶται μὲν ἀπὸ λίμνης τῆς Μαιώ-
τιδος, ἐσβάλλει δὲ εἰς θάλατταν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόν-
του· καί τοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ τὸν Φθί-
τον ὄρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ. Λέγουσι
γούν αὐτῷ οἱ Τίτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθεῖα ὅτι

10 Ἦκομεν
τοὺς σοὺς ἄλλους τοῦσδε, Προμηθεῦ,
δεσμοῦ τέ πάθος τόδ' ἐσφόμενοι.

* Ἐπειτα καταλέγουσιν ὅσῃν χώραν ἐπῆλθον·

15 Πῇ μὲν διδυμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἦδ' Ἀσίας τέρμονα Φάσιν...

Τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περίπλους ἐν κύκλῳ
λέγεται σταδίων ἄμφι τοὺς ἑνακισχίλους.

30. Ἀπὸ δὲ Παντικαπαίου εἰς κόμην Καζέχα ἐπὶ
θαλάττῃ ὠκισμένην στάδιοι εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι.
20 Ἐνθὲν δὲ ἐς Θεοδοσίαν, πόλιν ἐρήμην, στάδιοι ὀγδοή-
κοντα καὶ διακόσιοι. Καὶ αὕτη παλαιὰ ἦν Ἑλλάς

ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ Σινδικός ἐστι λιμὴν καὶ
πόλις, εἴτα ἐν τετρακόσις τὰ καλούμενα Βάτα, κόμη
καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα ἀντικεισθαι δοκεῖ πρὸς νότον
ἢ Σινώπῃ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ. Eodem modo Ptolemæus
Βάτα λιμὴν 66° 30' — 47° 40'; Βάτα κόμη 66° 20' —
47° 30'. In Scylacis periplo § 72 locus vocatur Πά-
τους. Ni fallor idem locus in Geogr. Rav. V, 10 vocatur
Supatos, ubi recensentur : *Sindice, Ermonassa, Eteo-
brucan* (Ἐτεοβρούχιον, a Bruchorum gente cujus Pro-
copius meminit?), *Laterita* (prope *Setherion* fluv. Plin-
ii?), *Supatos*. || — 20. Σινδὶκην] Quam a Sindice
ad Hierum sint stadia 300, ad Panticapæum 450, patet
Sindicem Arriani ponendum esse ubi nunc est *Anapa*.
Eodem loco Ptolemæus collocat Σινδαν κόμην (66° —
48°), a qua distinguit Σινδικὸν λιμένα (65° 30' — 47°
50'), componendum cum hod. lacu *Kizil-tach*. Hunc
Sindicum portum etiam Strabo l. I. et Plinius signifi-
cant, ut ex additis mensuris intelligitur. Ceterum cf.
not. ad Scylac. § 72.

§ 29, l. 2. Παντικαπαίου, prope hod. *Kertsch*. De
urbe notissima v. Ukert III, 2 p. 478 et qui ibi laudan-
tur. — 3. Tanais hoc loco insolentius nuncupatur
fretum, quod dicimus *détroit de Zénikale*. Similiter
Anonymus § 50 dicit : ἐπὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἔστι τοῦ
Τάνεως. « Quidni ex Herodoto IV, 123 sic corrigamus
Arrianum : καὶ ὁρμᾶται μὲν ἀπὸ λίμνης μεγάλης, ἐκδι-
δοῦ δὲ εἰς λίμνην Μαιώτιδα, ἥτις ἐσβάλλει εἰς θάλασσαν
τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου? » Stuckius. Quod recte re-
spuit Gailius, falso tamen laudans Strabonem p. 126,
quasi is Maëtidem esse quodammodo partem Tanai-
dis diceret, quum Maëtidem dicat quasi partem esse
maris magni. Gailii errorem repetit Ukert III, 2,
p. 167. Ad nos vero pertinet locus Procopii (B. G.
IV, 4 p. 474) : Τάναϊν δὲ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι καὶ τὴν
ἐκβολὴν ταύτην, ἐκ λίμνης ἀρξαμένην τῆς Μαιώτιδος ἄχρι

29. A Sindica ad Bosporum Cimmerium et Panti-
capæum, urbem Bospori, quingenta et quadraginta.
Inde ad Tanaim fluvium, qui Europam ab Asia dici-
tur disternere, sexaginta. Hic erumpit ex Maë-
otide palude, atque influit in mare Ponti Euxini;
quamquam Æschylus in Prometheo Solutio Phasin
Europæ atque Asiæ terminum facit Etenim Titanes
apud illum ita alloquuntur Prometheus :

Venimus
has tuas ærumnas, Prometheus,
vinculorumque hanc calamitatem visuri.

Deinde recensent, quot regiones peragraverint :

Hic quidem duplicem Europæ
et Asiæ magnum terminum, Phasin...

Ipsius vero plaudis Maëtidis ambitus fertur esse circi-
ter stadiorum novies mille.

30. A Panticapæo ad vicum Cazeca, mari adjacen-
tem, stadia quadringenta et viginti. Inde ad Theo-
dosiam, urbem desertam, stadia ducenta et octoginta.
hæc quoque vetus urbs Græca fuit, Ionica, Milesiurum

ἐς τὸν Εὐξείνου Πόντον. Ukertus l. I. conferri jubet
Klaproth. in *Nouv. Journal Asiat.* I, p. 60. — Cete-
rum stadia 60 quæ sint a Panticapæo usque ad Bospo-
ri fauces sive ostium Maëtidis, memorat etiam Ano-
nymus. || — 7. Αἰσχύλος Cf. Procop. IV, 6 p. 485 :
Ἡρόδοτος (IV, 40)... τὴν Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην διο-
ρῆσθαι τὸν Κολχῶν Φάσιν, εἰδὼς δὲ τινὰς ἄμφι Τανάϊδι
ποταμῷ ταῦτα οἰσθαι... Ἀλλὰ καὶ ὁ τραγωδοποιὸς Αἰσχύ-
λος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς τραγω-
δίας τὸν ποταμὸν Φάσιν τέρμονα καλεῖ γῆς τῆς Ἀσίας
καὶ τῆς Εὐρώπης. Cf. Plato Phæd. p. 109. Agathemerus
I, 1. Locum Æschyli ex parodo fabulæ anapastica
desumptum habes in Fragm. Æsch. p. 190 ed. Didot.
|| — 14. πῇ μὲν] sic codex Arriani et Anonymi, qui
eundem locum ex Arriano habet. || — 15. ἦδ'] πῇδ'
cod. Anonymi. || — 17. ἐνακισχίλους] Cf. not.
ad Scylac. § 69 p. 58, ubi add. Theoph. Simocattan
Dialog. in Phys. et med. p. 169 ed. Ideler, qui item
9000 stadiis ambitum Maëtidis definit.

§ 30, l. 18. Καζέχα] Probabiliter scrib. Καζέχαν, ut
ap. Anonym. § 50 : εἰς κόμην Καζέχας, sequente ἀπὸ δὲ
Καζέχας, ut primum Καζέχας non sit accusativus, sed
genitivus, sicut mox idem habet εἰς Ἄκρας κωμὸν et ἀπὸ
Ἄκρας. Alius nemo hunc vicum commemorat. De
distantia Anonymus consentit, ceterum ex alio fonte
multa plura depromsit. Nam a Panticapæo versus
Maëtiem sitos locos, Myrmecium et Porthmium, habet,
et inter Panticapæum sive Bosporum et Cazecam vicum
interponit Tyristacen, Nymphæum, Acram, Cytas et
Cimmerium, de quibus videas notata. Cazeca vicus nunc
est *Tach-Katchik* sec. Kœhlerum (*Mem. de l'acad. de
Petersb.* IX, p. 341), et Taïtbout (*Portulan de la
mer Noire* p. 71.) || — 20. Θεοδοσίαν] Θεοδο-
σίαν Anonym. § 51, qui nostra iisdem verbis refert, et
nonnulla addit aliunde sumpta. Cf. not. ad Scyl.

πόλις, Ἰωνική, Μιλησίων ἄποικος, καὶ μνήμη ἐστὶν αὐτῆς ἐν πολλοῖς γράμμασιν. Ἐνθὲνδε εἰς λιμένα Σκυθοταύρων ἔρμον στάδιοι διακόσιοι καὶ ἔνθεν εἰς Λαμπάδα τῆς Ταυρικῆς στάδιοι ἑξακόσιοι. Ἄπο δὲ Λαμπάδος εἰς Συμβόλου λιμένα, Ταυρικὸν καὶ τοῦτον, στάδιοι εἴκοσι καὶ πεντακόσιοι. Καὶ ἔνθεν ἐς Χερρόνησον τῆς Ταυρικῆς ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀπὸ δὲ Χερρονήσου ἐς Κερκινίτην στάδιοι ἑξακόσιοι, καὶ

colonia, cujus memoria multis literarum monumentis celebratur. Inde ad portum Scythotaurorum desertum stadia ducenta. Hinc ad Lampada Tauricæ civitatem stadia sexcenta. A Lampade ad Symboli portum item Tauricum stadia quingenta et viginti, et inde ad Chersonesum Tauricæ centum et octoginta. A Chersoneso ad Cercinitum stadia sexcenta, et a

§ 68. — 1. τῶν Μιλησίων Anonymus. — 2. συγγράμμασιν Anon. — A Panticapæo ad Theodosiam Plinius IV, 26 milia 87 $\frac{1}{2}$ (700 stadia), sicuti Arrianus et Anonymus, Strabo p. 309 nonnisi 530 stadia expunt. Ceterum de urbe v. Ukert III, 2 p. 474 ibique citati. — 3. λ. Σκυθοταύρων vel Ἀθηναίων addit Anonymus; idem: ἐνταῦθα ὁρμος νασὶν ἀλυστος. Aliunde locus non notus. Quærendus prope *Sudak* (*Sudaja*) vel ad *Uskiut*. V. Dubois V, p. 460. Pallas II, p. 341. — 4. Λαμπάδα h. l. Ἀλμύτιδα codex; em. Vossius. Hodie ruinæ ad *Malala Lampada*. V. Dubois V, p. 453. Apostol. Murav. p. 117. Ex Arriano memorat Anonymus, alius nemo. — 5. Συμβόλου λιμένα] Apud Strabon. p. 309 et Ptolem. III, 1: Συμβόλων λιμὴν et ap. Plinium IV, 26 *Symbolon portus*. Utrumque nomen in fontibus suis reperit Anonymus, cujus codex corrupte: Εὐδούλου. ἤτοι Σούδουλον. Hodie *Balaklava*. Præterea Anon. inter Lampadem et Symbolorum portum memorat Crumetopon promont. (*Cap Aitodor*), a Lampadæ 220, a Symbolorum portu stadiis 300. De Symbolon portu v. Pallas II, p. 129. Dubois VI, p. 115. — 6. Χερρόνησον]. De urbe celeberrima, cujus ruinæ in peninsula, ab occasu hodiernæ *Sevastopol*, v. præter Anonym. § 55 Scylax § 68; Scymnus 821 sqq.; Strabo p. 308 sqq. 312. 542; Mela II, 1; Plinius IV, 24 et 26; Ptolemæus III, 6; Phlegon fr. 20; Ammian. XXII, 8; Procop. B. G. IV, 5; Constantin. De adm. imp. c. 53; Geogr. Rav. V, 11 et IV, 3; Pallas II, p. 68; Dubois VI, 119; Clarke II, p. 499; Polsew De rebus Chersonitarum, Berolini 1838; Georgii *Alt. Geogr.* II, p. 387—397. — 8. Κερκινίτην] Anonymus habet Κορονίτην ἤτοι Κερκινίτην. Situs Cercinitis et Pulchri portus, si in Arriani et Anonymi distantis acquiescas, uti nobis faciendum est, nihil offert difficultatis. Sexcenta stadia si oram presse legeris, paullo ultra promontorium *Kozlof* (*pointe de Kozlof*) pertinent; hinc ad Καλὸν λιμὲνα quum septingenta sint stadia, ponendus ille Pulchri portus est sub 45°, 32' ad maris recessum a meridie loci *Carabel*, in sinu Cercinite. Atque ita fecisse in mappis suis video Kiepertum. Porro a Pulchro portu usque ad Tamyracen 300 stadia numerat Arrianus, itemque Anonymus, nisi quod hic accuratius rem definit. Etenim istorum stadorum 300 cursu linea recta trajicitur sinus Carcinites, cujus si oram legeris enutrienda forent stadia 2250; Tamyrace vero est ἀκρωτήριον ἀπ' οὗ παρῆκει ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, qui versus occasum pertinet ad alterum sui promontorium, quod vocatur ἄλσος Ἐκάτης. Quæ quidem ita intelligenda sunt, ut extremitates istæ sint ipsius cursus Achillei (non vero promontoria objectæ continentis,

quod multis, præeunte Köhlero, placuit). Id enim et verba Anonymi suadent et quæ apud Strabonem p. 308: τελευτᾷ δὲ (ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος) πρὸς ἄκραν, ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσιν ὑπορριον βλέποντα πρὸς τὸν ἤπειρον. Jam vero a loco Pulchri portus usque ad extremitatem cursus Achillei revera sunt stadia 300. Hæc igitur bene omnia procedunt, nisi quod ipsum sinum Cercinitem justo majorem fingit Anonymus, quum ora ejus a Calo portu ad Tamyracen vix 1500 stadorum longitudinem habeat; sed condonandus error de maris recessu parum frequentato. Similiter errat Strabo p. 308: μεθ' ἣν (Ταμυράκην) ὁ Κερκινίτης κόλπος εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὕσον ἐπὶ σταδίους χιλοὺς, οἱ δὲ καὶ τριπλαστοὺς φασὶ μέγρι τοῦ μυχοῦ. — Verum enimvero offendit, quod Carcinitis locus ex Arriani et Anonymi computo ponendus sit extra Cercinitin seu Carciniten sinum, atque de situ loci longe alia referant Herodotus, Mela, Plinius et Ptolemæus. Num duo ejusdem nominis loca erant? Vix credas. An Cercinitis nomen Arrianus perperam transtulit ad alium locum, cui simile nomen? Id tanto facilius putaveris, quum reapse duo nomina asserat Anonymus Κορονίτην et Κερκινίτην, quorum hoc ex Arriano, illud aliunde sumpserit. Denique credi possit stadia 600, quæ sunt a Chersoneso ad Carciniten, non exputanda esse juxta oram, sed linea recta pertinere ad *Cap Tarkan*, adeo ut Cercinitis sit ad introitum sinus, Calos limen vero in intimo mycho collocetur, atque hinc putentur stadia 300 ad Tamyracen. Quam rationem Gailio probatam distantie quidem admittunt, sed repugnant verba Anonymi, qui de magno sinu via compendiaria trajiciendo loquitur, neque conciliantur Herodotus et reliqui, qui Carcinitin in μυχοῦ latere boreali prope Achilleum cursum collocant. Etenim Herodotus IV, 55: Ὑπάκουρις ποταμὸς, ὃς ὀρεῖται μὲν ἐκ λιμνῆς, μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθῶν ῥέων ἐκδοῖτο κατὰ Κερκινίτην πόλιν, ἐς δεξιὴν ἀπέργων τῇ τε Ὑλάτῃ καὶ τὸν Ἀχιλλεῖον καλεῦμενον δρόμον. Cf. idem IV, 99, ubi Cercinitidem urbem in confiniis ponit Scytharum et Taurorum. Plinius IV, 26: *Mare subit magno recessu, donec V milium p. intervallo absit a Meotide... Sinus Carcinitis appellatur. Flumen Pacyris; oppida Navacum, Carcine... A Carcinide Taurica incipit* (sec. Anonym. § 56 a Calo portu Taurica Chersonesus incipit). Mela II, 1: *Quod inter paludem et sinum est Taphræcinatur; sinus Carcinites. In eo urbs est Carcine, et duo flumina, Gerrhos et Hypacyris uno ostio effluunt in mare, et per ista ad Taurum... Taurica attingunt*. — Ex hac Herodoti sententia Carcinen urbem ad fluvium quem Carcinitem vocat, notavit Ptolemæus, paullo longius tamen ab ora removet. — Interpretamenta, quibus Herodoti ejus-

ἀπὸ Κερκινίτιδος ἐς Καλὸν λιμένα, Σκυθικὸν καὶ τοῦτον, ἄλλοι ἐπταχόσιοι.

31. Ἐκ δὲ Καλοῦ λιμένος ἐς Ταμυράκην τριαχόσιοι· ἔσω δὲ τῆς Ταμυράκης λίμνης ἔστιν οὐ μεγάλη. Καὶ ἔνθεν εἰς τὰς ἐκροὰς τῆς λίμνης ἄλλοι τριαχόσιοι. Ἐκ δὲ τῶν ἐκροῶν τῆς λίμνης ἐς Ἥϊόνας στάδιοι ὀγδοήκοντα καὶ τριαχόσιοι· καὶ ἔνθεν ἐς ποταμὸν Βορυσθένην πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Κατὰ δὲ τὸν Βορυσθένην ἄνω πλέοντι πόλις Ἑλληνίς, ὄνομα Ὀλβία, πεπόλισται. Ἀπὸ δὲ Βορυσθένους ἐπὶ νῆσον σμικρὰν, ἑρήμην καὶ ἀνώσυμον, στάδιοι ἐξήκοντα· καὶ ἔνθεν

Cercinitide ad Calum (*Pulchrum*) portum item Scythi cum alia septingenta.

31. A Calo portu ad Tamyracem trecenta. Intra Tamyracem palus est non admodum magna; et inde ad ostia paludis trecenta alia. Ab ostiis paludis ad Eonas stadia trecenta et octoginta; atque inde ad Borysthenem fluvium centum et quinquaginta. Per Borysthenem sursum naviganti urbs Græca, Olbia dicta, condita est. A Borysthene ad parvam quandam et desertam nomineque carentem insulam stadia

que sectatorum verba Gailius torquet, taceo. Magis monuisse attinet quam manca sint quæ Herodotus de harum regionum situ et figura tradiderit; neque id mireris, si reputes confusam regionis delineationem, quam vel Ptolemæus sibi finxerat. In ejusmodi rerum statu, periplorum auctores præceteris sequi tutissimum est. Ceterum addo quod Stephanus Byz. Κερκινίτην, πόλιν Σκυθικὴν, ex Hecateo memorat; nulla vero ejus mentio fit apud Strabonem. || — 1. Καλὸν λιμένα] Hunc portum memorasse videtur Strabo p. 308 : ἐκ πλέοντι δ' (sc. ἐκ τοῦ Κερκινίτου) ἐν ἀριστέρῃ πολίτῃ καὶ ἄλλος λιμὴν (Καλὸς λιμὴν correx. Koray et Grosk., quum alius portus in antec. non memoretur) Χερρονησιῶν. Hæc bene quadrant cum Nostris. Ptolemæus Καλὸν λιμένα ita quidem ponit, ut ab oriente litora circumnaviganti post Carcinen sequatur, sed quum ipsam Carcinen ex Herodoti sententia collocaverit, ab Arriani ratione longe recedit. Mela I, 2 ita habet : *Taurici. Supra eos sinus portuosus, Καλὸς λιμὴν appellatus, promontorii duobus includitur. Alterum Κριεῖς μέτωπον vocant, ... Parthenion alterum. Oppidum adjacent Cherrone*. Quæ dicta sunt negligentius. Quatenus oræ tractus significatur, intelligendus est litus Chersoneso urbi vicinum, ubi λιμένας καλοῦς esse dicit Anonymus § 56. Si vero certum aliquem portum, cui Pulchrinomen, indicavit, nostrum hunc Chersonitarum portum in viciniam Chersonesi urbis transtulisse videtur, sicuti simili negligentia Anonymus eo loco, ubi Chersonesi καλοῦς λιμένας memorat, subjungit quædam de Paraplo Tauricæ regionis ab Athenæone portu usque ad Καλὸν λιμένα pertinente. Similiter fuerit in fonte Geographi Rav. V, 61 ubi : *Acra, Salolime, Mulusmon* (Ἄκρα, αἶψα, λιμὴν, Συμβόλιον ?). Idem in altera nominum serie habet : *Calipolis, Chersona, Theodosia, Dosiopolis* (i. e. Theodosia seu Theodosiopolis).

§ 31, 1. 3. Ταμυράκη ν] Hanc esse ἄκραν Cursus Achillei ex Anonymo et Strabone supra monui. In Ptolemæo Ταμυράκη est locus continentis, quem ponit inter Carcinen et portum Pulchrum. Similiter Stephanus : Ταμυράκη, πόλις Σαρματίας τῆς ἐν Εὐρώπῃ. Ac sane fieri potuit, ut e regione nostræ ἄκρας cognominibus existeret locus. Strabo l. l. addit : τὸν δὲ χόλπον (sc. τὸν Κερκινίτην) καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ. In Ptolemæo III, 5 p. 198 nostra ἄκρα appellatur Μουσαρίς. Arrianus nomen δρόμου Ἀχιλλεῖον h. l. non memorat, sed perperam transtulit ad Leucen insulam Achilli sacram. || — 4. λιμὴν οὐ μετ' ἄλγ] Eadem ex Arria-

no, ut videtur, Anonymus. Lacum dicere debet maris recessum angustum, qui est inter continentem et Cursus Achillei partem orientalem. Ostium ejus esse dicit 300 a Tamyrace stadiis; quod mirum est. Longitudo ejus recessus sane trecentorum fere est in mappa Gauttieriana stadiorum; sed apertura ejus ad ipsam est Tamyracen, dum Arrianus rem invertens ostium ejus prope cervicem peninsulae statuisset videtur. Multas quidem tractus arenosus mutationes expertus est, ut Ukertus monet, sed magnopere dubito ad eas confugiendum nobis esse. Ni fallor, Arrianus cum recessus orientali confudit recessum lateris occidentalis, qui ad ipsum isthmum sive collum peninsulae aperturam habet; ad hanc a Tamyrace sunt fere 380 stadia, et hinc usque ad occidentalem Cursus Achillei extremitatem alia sunt stadia 380, quot in sqq. Arrianus numerat ab ostio lacus usque ad Ἥϊόνας || — 6. Ἥϊόνας] Significari Cursus Achillei extremitatem, indicare videntur stadia ista 380, tum vero clarius patet ex eo, quod hinc ad Borysthenis ostium esse stadia 150 dicuntur; tot enim sunt inde a fine Cursus. Ceterum istud ἐς Ἥϊόνας vereor ne male re intellecta Arrianus scripserit. Locum aliquem eo nomine designari putavit, quum Ἥϊόνες dicerentur duæ istæ tæniæ quæ ab isthmo bifariam excurrunt. Ducit eo, ut Ukertus monuit p. 457, Anonymus, qui de cursu isto ait ἐστὶν Ἥϊόν, τοῦτέστιν αἰγιάδος σφῶδρα μακρά (Simiter peninsula inter Pontum et Maotin paludem excurrens longo et tenui tractu vocabatur Eion, testante Plinio VI, 6). Nostræ tæniæ extremitas occidentalis nominabatur ἱερὸν ἄλσος τῆς Ἐκάτης, ut docet Anonymus. Strabo p. 307 ita : Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένους νῆσον ἔξῃς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλλεῖου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον, καλοῦμενον δ' ἄλσος, ἱερὸν Ἀχιλλεῖος. Ptolemæus (III, 5 p. 198) denique istud ἱερὸν Ἐκάτης ἄλσος in duo ἄκρα dirimit, ita ut ἄλσος Ἐκάτης sit ἄκραν continentis e regione τοῦ δρόμου situm, ἱερὸν vero ἄκραν dicat τὸ δυτικὸν ἄκραν τοῦ Ἀχιλλεῖος δρόμου. — Longitudo τοῦ δρόμου sec. Arrianum foret stadiorum 680; quum sit ad 740. Agrippa ap. Plin. IV, 26 exputat 80 milia, sive 640 stadia; Strabo l. l. (sicut Tzetzes ad Lyc. 191) stadia 1000; Anonymus stadia 1200. || — 9. Ὀλβία] Vid. not. ad Scymnum 803 p. 229. Distantiam urbis ab ostio Borysthenis (prope Kilbourn castellum), quam Arrianus omittit, esse stadiorum 240 tradit Anonymus; 200 stadia computat Strabo p. 306. || — 10. νῆσον] Meminit insule (hod. *Birézan*) Strabo 306 et 307 : *πλησίον*

εἰς Ὀδησσὸν ὀδοῦντα· ἐν Ὀδησσῷ ὄρμος ναυσίν.
Ἀπὸ δὲ Ὀδησσὸς ἔχεται Ἰστριανῶν λιμὴν στάδιοι ἐς
αὐτὸν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. Ἐνθάδε ἔχεται
Ἰστικῶν λιμὴν στάδιοι ἐς αὐτὸν πενήκοντα. Καὶ
ἐνθεν εἰς τὸ Ψιλὸν οὕτω καλούμενον στόμα τοῦ Ἰστροῦ,
διακόσιοι καὶ χίλιοι· τὰ δὲ ἐν μέσῳ ἔρημα καὶ ἀνώ-
νυμα.

32. Κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ στόμα, ἐπ' εὐθὺ πλέοντι
ἀνέμῳ ἀπαρκτῖα ὡς τὸ πέλαγος, νῆσος πρόκειται,
ἣντινα οἱ μὲν Ἀχिलλέως νῆσον, οἱ δὲ Δρόμον Ἀχιλ-

ἄλλος ποταμὸς Ὑπανίς, καὶ νῆσος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ
Βορυσθένους, ἔχουσα λιμένα. In Epit. Strabon. p. 80
vocatur Βορυσθενής (l. Βορυσθενός?) νῆσος, itemque
ap. Ptolemaeum III, 10, p. 213, 30: ἡ καλούμενη Βο-
ρυσθενής (sic codd. A. B. E. et e Ptolemæo Tzetzes
Chil. XI, 938; Βορυσθένους M., Βορυσθενίς Wilberg., ex
codd., ut videtur). Quod apud Melam legitur II, 7, 2:
Leuce Borysthenis ostio objecta, parva admodum, et
quia ibi Achilles situs est, Achillea cognomine, non
ad nostram insulam, tanquam alteram Achilli sacram,
ad quam Leuces nomen perperam Mela transtulerit,
pertinet, sed Leuce insula male ad ostium Borysthe-
nis collocatur, ut contra Kœhlerum recte monet Ukertus
III, 2 p. 450. Similiter Ptolemæus Leucen insu-
lam juxta Borystheniam istam ponit. Ceterum descri-
ptionem insule *Bérézan* vide ap. Kœhlerum I. l.
p. 627. || — 1. Ὀδησσὸν] Sic etiam Anonymus. Ὀρδη-
σος Ptol. III, 5 p. 202, paullo longius a litore urbem
removens. Plinius IV, 26 § 82 a meridie procedens
a *Max Axiace cognomines flumini, ultra quos Orbyzi,*
flumen Rhodes, sinus Sangarius (Sangarin fluvium
memorat Ovid. Ex Pont. IV, 10.), *portus Ordesus.*
Ordessus Kœhlerus ponit ad ostium fluvii *Teligoul*;
Lapio locus est hod. *Karabach*. || — 2. Ἰστρικῶν] Hunc
portum et sequentem nonnisi ex Arriano novimus
et ex Anonymo, qui præterea inter Odessum et
Istrianorum portum memorat *Σκοπέλους χωρίον*, 160 ab
Odesso stadiis. Hoc Lapio est hod. *Dofinofskaja*;
Istrianorum portum idem paullo magis quam hod. *Odes-
sa* boream versus collocat, Isiacόν portum componit
cum *Malaia Fontan*. Probabilius portum Istrianorum
Kœhlerus I. l. p. 659 eo ipso in loco ponendum esse
putat, ubi nunc est *Odessa*, siquidem Odessus, si vera
tradidit Arrianus, eo referri nequit. || — 4. Ἰστικῶν]
ἐκτὸς codex Anonymi. Fort. ad hoc nomen pertinet *si-
nus Sangarius (Assangaricus Barbarus)* Plinii. Idem
post Olbiam memorat *Acheorum portum* aliunde
non notum. || — 4. πενήκοντα] ἐνεπνέοντα ap.
Anonym. § 61, quod ibi non corruptum esse ex sin-
gularum distantiarum a Borysthene ad Tyram συνα-
γωγῇ intelligitur; facile itaque crediderim nostro quo-
que loco ἐνεπνέοντα reponendum esse. || — 5. Ψιλὸν
στόμα] Idem nomen habet Dicuil 6, 8 ex Plinio, cu-
jus codd. *Spireon stoma* et similia, quæ ex Arriano
et Anonymo Ortelius, e Dicuilo Letronnius corrigi
jusserunt. V. Sillig. ad Plin., Ukert III, 1, p. 160.
Hodie *bouche de Kilia*, si de re mobili pronuntiare ali-
quid licet. || — 6. τὰ ἐν μέσῳ ἔρημα etc.] Plura de

sexaginta; et inde ad Odessum, ubi statio navibus,
octoginta. Odesso proximus, stadiorum ducentorum
et quinquaginta intervallo distans, Istrianorum por-
tus. Huic proximus Isiacorum portus, stadiis quin-
quaginta distans. Inde ad Psilum quod vocant os
Istri, mille et ducenta. Loca in medio deserta sunt
et nomine carent.

32. E regione fere hujus ostii, si recta navigaveris
versus altum mare secundum aparctiam ventum,
sita est insula, quam alii quidem Achillis insulam,

hoc tractu ex antiquioribus fontibus tradit Anonymus,
quem vide. Cum nostro loco cf. Strabo p. 306: ἀπὸ
Ἰστροῦ ἐπὶ Τύραν ἡ τῶν Γετῶν ἔρημα πρόκειται, πεδιάς
οὖσα καὶ ἀνύροσ.

§ 32, l. 9. ὅς τὸ πέλαγος ex conject. Vossii, vel
fort. ἄνω ἐς τὸ πέλαγος, ut Gailius suspicatur. Codex
Arriani: ἀπαρκτῖα ἰδίως τὸ πέλαγος; codex Anonymi
ἀπαρκταίαν πρὸς τὸ πέλαγος. Conjectura viri docti a Bas-
tio laudati, ἐναντίως τῷ πελάγει, nihili est; quod Ukertus
proponit ἀπαρκτῖα ἐναντίως πελάγῳ νῆσος a traditis
longe recedit. Ni fallor, IAI natum est ex dittographia
præcedentium literarum IAI (IA). Ceterum falsum est
illud ἀπαρκτῖα ἀνέμῳ. « Wahrscheinlich dachte Arrian
sich die Mündungen des Ister nördlicher als unsere
Karten sie geben » Ukert III, 2, p. 446. At hoc non
statuisse Arrianum mensuræ probant; porro si ita
statuisset, non potuit dicere κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ
στόμα. Immo Arrianus oræ tractum in quem Ister exit,
ab oriente occasum versus tendere Istrumque non longe
ab ostiis cursum ita flectere ut a borea fere meri-
diem versus fluere, existimasse videtur. Quæ quidem
opinio ex iis quæ de Istri cursu apud Herodotum ejus-
que sectatores leguntur, facile explicatur (V. Niebuhr.
kl. Schriften I, p. 357. Bobrik *Geogr. d. Herodot.*
p. 111). || — 9. πρόκειται] sic Anon.; πρόκειται
cod. Arriani. || — 10. Ἀχिलλέως νῆσον κτλ.] Di-
versa confundunt qui τὸν δρόμον Ἀχλιδίων ad hanc in-
sulam referunt. Nunc vocatur *Jilan Adassi* vel *Phidonisi*
(*île des Serpents*), ambitu decem stadiorum (20 sec.
Pausan. 3, 19, 11; 30 stad. sec. Philostratum; 80 sec.
Plinium), saxo constans calcareo, litore alto et præ-
rupto, portum præbens nullum, tribus tamen locis
appulsum nautis non denegans; solum versus mediam
insulam paullatim assurgit, humo tectum tenui, sed
fertili; innumeris frequentata avibus, serpentium co-
pia infestatur; in media exstant rudera templi Achillei,
cujus in vicinia fodientes crebra eruerunt vasa ficti-
lia. Putei tres incisī saxis. — Frequens apud veteres
insulæ mentio. Testis antiquissimus Aretinus, qui in
Æthiopide narravit quomodo Thetis ἐκ τῆς πυρᾶς ἀναρ-
πάσασα τὸν παῖδα εἰς τὴν Λευκὴν νῆσον διακομίζει (Photius
cod. 239). Stesichorum in palinodia de Leuce dixisse
patet ex Pausania III, 19, 13; num Alcæus quoque,
ex Eustathio ad Dion. 306 affirmari nequit. Pindarus
vero in Nem. IV, 49: ἐν δ' Εὐξείνῳ πελάγει φαεινὴν
Ἀχιλεὺς νῆσον (ἔχει). Euripides Androm. 1260: Ἀχιλ-
λέα δὴς δόμος ναίωντα νησιωτικὸς Λευκὴν κατ' ἀπὴν ἐν-
τὸς Εὐξείνου πόρου. Idem Iphig. Taur. 435 memorat

λέως, οἱ δὲ Λευκὴν ἐπὶ τῆς χροαῖς ὀνομάζουσι. Ταύτην λέγεται Θέτις ἀνέειναι τῷ παιδί· καὶ ταύτην οἰκεῖν τὸν Ἀχιλλέα. Καὶ νεὼς ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ἔσανον τῆς πάλαι ἐργασίας. Ἦ δὲ νῆσος ἀνθρώπων μὲν ἐρήμη ἐστίν, νέμεται δὲ αἰξίν οὐ πολλαῖς· καὶ ταύτας [μὲν] ἀνατιθέναι λέγονται τῷ Ἀχιλλεῖ ὅσοι [ἀεὶ] προσίσχουσιν· καὶ [γὰρ καὶ] ἄλλα πολλὰ ἀναθήματα ἀνάκειται ἐν τῷ νεῷ, σιάλαι καὶ δακτύλιοι καὶ λίθοι τῶν πολυτελεστέρων. Ταῦτα ξύμπαντα χαρίσθαι τῷ Ἀχιλλεῖ ἀνάκειται, καὶ ἐπιγράμματα· τὰ μὲν ῥωμαϊκῶς, τὰ δὲ ἑλληνικῶς πεποιημένα ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέτρῳ, ἔπαινοι τοῦ Ἀχιλλέως. Ἔστι δὲ ἂ καὶ τοῦ Πατρόκλου καὶ γὰρ καὶ τὸν Πάτροκλον τιμῶσι σὺν τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅσοι τῷ Ἀχιλλεῖ χαρίζεσθαι ἐθέλουσιν. Ὅρνια δὲ πολλοὶ αὐλίζονται ἐν τῇ νήσῳ, λάροισι καὶ αἰθυσίαι καὶ κορώναι αἱ θαλάσσιοι τὸ πλῆθος οὐ σταθμητοί. Οὗτοι οἱ ὀρνιθες θεραπεύουσι τοῦ Ἀχιλλέως τὸν νεῶν. Ἐωθεν ὁσημέραι καταπέτονται εἰς τὴν θάλασσαν· ἔπειτα ἀπὸ τῆς θαλάσσης βεβρεγμένοι τὰ πτερὰ, σπουδῇ αὖ εἰσπέτονται εἰς τὸν νεῶν, καὶ βάνουσι τὸν νεῶν. Ἐπειδὴν δὲ καλῶς ἔχη, οἷδε ἐκαλλύνουσιν αὐτὸ τὸ ἔδαφος τοῖς πετεροῖς.

33. Οἱ δὲ καὶ τάδε ἱστοροῦσιν· τὸν προσεσχέχον τῇ νήσῳ ἱερεῖα τοὺς μὲν ἐξεπίτῃδες πλέοντας εἰς αὐτὴν ἐπὶ ταῖς ναυσὶ κομίζειν, καὶ τούτων τὰ μὲν καταθύειν, τὰ δὲ ἀφίναί τῷ Ἀχιλλεῖ· τοὺς δὲ τινας ὑπὸ χειμῶνος ἐξαναγασχθέντας προσέχειν· καὶ τούτους παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ αἰτεῖν ἱερεῖον, χρωμένους ἐπὶ τῶν ἱερείων, εἰ λῶον σφίσι καὶ ἄμεινον ὅσῳ οἱ περ αὐτοὶ τῇ γνῶμῃ ἐπιλέξαιτο νεμόμενον, τιμὴν ἅμα καταβάλλοντες τὴν ἀξίαν σφίσι δοκοῦσαν. Εἰ δὲ ἀπαγορεύει ὁ χρησμός (εἶναι γὰρ χρησμούς ἐν τῷ νεῷ), προσβάλλειν τῇ τιμῇ· εἰ δὲ ἐτι ἀπαγορεύει, ἐτι προσβάλλειν· συγχωρήσαντος δὲ, γινώσκειν ὅτι ἀποχρῶσα ἡ τιμὴ ἐστίν. Τὸ δὲ ἱερεῖον ἵστασθαι ἐπὶ τῷδε αὐτόματον, μηδὲ ἀπορεύγειν ἐτι. Καὶ τοῦτο δὴ πολλὴ ἀνακεῖσθαι τὸ ἀργύριον τῇ θρῳ τὰς τιμὰς τῶν ἱερείων.

34. Φαίνεσθαι δὲ ἐνύπνιον τὸν Ἀχιλλέα τοῖς μὲν

alii vero Dromon (*Cursum*). Achillis, alii Leucam (*Albam*) a colore appellant. Hanc Thetis filio suo e mari excitasse, eamque Achilles inhabitare fertur; in qua templum est Achillis simulacrumque antiquo opere. Deserta est ab hominibus insula, eamque capræ non admodum multæ depascuntur; quas qui illic appellant, Achilli offerre dicuntur. Multa præterea alia sacra dona in templo illo reposita cernuntur, ut phialæ, annuli, lapides pretiosiores. Hæc omnia donaria gratias agendi causa Achilli consecrata sunt; et inscriptiones leguntur Græcæ et Latine variis metris conceptæ, quæ laudes celebrant Achillis: sunt etiam nonnullæ in Patroclum. Nam Patroclum quoque simul cum Achille colunt qui Achilli placere cupiunt. Porro aves innumerabiles, ut larii, fulicæ, coturnices marinæ, in insula illa degunt. Hæ aves templum Achillis curant; mane singulis diebus ad mare volitant, indeque, alis aqua madefactis, ad templum iterum properantes volant, illudque aspergunt. Ubi autem id satis peractum fuerit, illæ rursus alis pavimentum mendant.

33. A nonnullis etiam hæc traduntur: eorum qui ad insulam appellant, alios ex proposito ad illam navigantes secum victimas immolandas in navibus portare, quarum alias mactent, alias vivas in Achillis honorem dimittant: alios autem quosdam tempestate coactos appellere, eosque ab ipso deo victimam petere, oraculum illius interrogantes de victimis, expediatne meliusque sit eam hostiam immolare, quam pascentem ipsi pro arbitrio suo delegerint; simulque eos pretium, quod illis justum videatur, deponere. Quod si oraculum renuat (esse enim oracula in templo), pretio aliquid adicere: si rursus abnuerit, insuper addere, donec, annuente illo, cognoscant sufficiens pretium esse. Tum vero stare sua sponte victimam, neque amplius aufugere. Atque sic magnam argenti copiam heroi, victimarum pretium, esse consecratam.

34. Apparere autem in somnis Achillem aliis dum

τὰν πολυόρνιθον αἶαν, λευκὰν ἀκτὴν, Ἀχιλῆος δρόμους καλλισταθούς, Εἰξέειναι κατὰ πόντον. Inter geographos primus Scylax § 68 p. 58, qui Leuce insule desertæ Achillique sacræ meminit. Deinde Lycophron. Cass. 186 de Achille: θαρὼν φαληριῶσαν οἰκίσαν σπιλον, Κέλτρον (Istri) πρὸς ἐκδολαῖσι λιμναζων ποτῶν. Ueberiora de insula cultuque Achillis tradunt Scymnus 792, Antigonus Mirab. 134; Conon Nar. 18; Strabo p. 125. 306; Mela II, 7, 2; Plinius IV, 26, 27; Solin. c. 13; Ptolemeus III, 10 (ex quo sua habet Tzetzes Hist. XII, 937 sqq.); Pausanias III, 19; Maximus Tyr. Diss.; Philostratus. Heroic. 20, p. 313 ed. Didot; Ammian. XXII, 8, 35; Dionys. 541 ejusque paraphrastæ Avienus 720 et Priscian. 498; Tzetzes ad Lycophr. 185; Eustath. ad Dionys. 545. 680. 692; ad Homer. p. 1696; schol. Pind. Nem. I. I. Quæ testimonia a variis erroribus haud vacua, fusius explicat Kœhlerus

in libro sæpius jam laudato; nonnulla accuratius constituit Ukert. III, 2, p. 443 sqq. Cum Arrianis præceteris confer prolixam narrationem Philostrati. || — 1. ἐπὶ τῆς χροαῖς;] ἀπὸ τῆς χρ. Anonym. || — 4. τῆς πάλαι ἐργασίας Anonymus § 66, quod genuinam Arrianum prodere videtur, coll. Anab. I, 17. οἱ πάλαι νόμοι, I, 12 τὰ πάλαι ἔργα et sic porro. Periplus codex: τῆς παλαιᾶς ἐργ. || — 5. ἐρήμη] Kœhlerus l. I. p. 564: « Si les anciens auteurs nous disent que l'île d'Achille était déserte et sans habitants, il ne s'ensuit pas que le temple n'ait eu ni prêtres ni gardiens. || — 7. Inclusa μὲν. ἀεὶ. γὰρ καὶ ex Anon. inserui. || — 11. ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ codex; alterum ἐν ἐjeci, suadente Anonymo, qui totum hunc locum integriorem habet. || — 13. Patroclum adde Ajacem et Antilochum e Pausania III, 19, 11.

προσάχουσι τῇ νήσῳ, τοῖς δὲ καὶ πλέουσιν, ἐπειδὴν οὐ πόρρω αὐτῆς ἀπόσχωσι, καὶ φράζειν ὅπου προσ-
σχεῖν τῆς νήσου ἄμεινον, καὶ ὅπου ὀρύσασθαι. Οἱ δὲ
καὶ ὑπάρ λέγουσι φανῆναί σφισιν ἐπὶ τοῦ ἰστού ἢ ἐπ'
ἄκρῳ τοῦ κέρως τὸν Ἀχιλλέα, καθάπερ τοὺς Διοσκού-
ρους· τοσόνδε μόνον τῶν Διοσκούρων μείον ἔχειν τὸν
Ἀχιλλέα, ὅσον οἱ μὲν Διόσκουροι τοῖς πανταχοῦ πλω-
ζομένοις ἐναργεῖς φαίνονται, καὶ φανέντες σωτήρες γί-
νονται· ὁ δὲ τοῖς πελάζουσιν ἦδη τῇ νήσῳ. Οἱ δὲ καὶ
τὸν Πάτροκλόν σφισιν ὀφθῆναι ἐνὶ πόντῳ λέγουσι. Τάδε
μὲν ὑπὲρ τῆς νήσου τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀκοήν ἀνέγραψα
τῶν ἡ αὐτῶν προσσχόντων, ἢ ἄλλων πεπυσμένων· καὶ
μοι δοκεῖ οὐκ ἄπιστα εἶναι. Ἀχιλλέα γὰρ ἐγὼ πεί-
θομαι εἶπερ τινὰ καὶ ἄλλον ἦρκα εἶναι, τῇ τε εὐγενείᾳ
15 τεκμαίρομενος, καὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ βῶμῃ τῆς ψυχῆς
καὶ τῷ νέον μεταλλάξαι ἐς ἀνθρώπων καὶ τῇ Ὀμήρου
ἐπ' αὐτῷ ποιήσει καὶ τῷ ἔρωτικόν γενέσθαι καὶ φιλέ-
ταιρον, ὥς καὶ ἐπαποθανεῖν ἐλέσθαι τοῖς παιδικαῖς.

35. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλῷ καλουμένου στόματος τοῦ
Ἰστρου ἐς τὸ δεύτερον στόμα στάδιοι ἐξήκοντα. Ἐν-
θενδὲ ἐπὶ τὸ Καλὸν καλούμενον στόμα στάδιοι τεσ-
σαράκοντα· καὶ ἀπὸ τοῦ Καλοῦ ἐπὶ τὸ Νάρακον ὁδὸς
ὀνομαζόμενον, στόμα τέταρτον τοῦ Ἰστρου, στάδιοι
ἐξήκοντα. Ἐνθενδὲ ἐπὶ τὸ πέμπτον εἰκοσι καὶ ἑκα-
25 τόν· καὶ ἔνθεν εἰς Ἰστρίαν πόλιν στάδιοι πεντακό-
σιοι. Ἐνθενδὲ εἰς Τομέας πόλιν στάδιοι τριακόσιοι.
Ἀπὸ δὲ Τομέων εἰς Κάλλατιν πόλιν ἄλλοι τριακόσιοι
ὄμιος ναυσί. Ἐνθενδὲ ἐς Καρῶν λιμένα ὀδοῦσθαι
καὶ ἑκατόν· καὶ ἡ γῆ ἐν κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία
30 κληίζεται. Ἀπὸ δὲ Καρῶν λιμένος εἰς Τετρισιάδα

ad insulam appellant, aliis vero etiam in ipsa naviga-
tione, si haud procul ab illa absint, iisque significare
in quamnam insule partem appellere navesque sistere
praestet. Nonnulli etiam vigilantibus dicunt sibi ap-
paruisse Achillem, eodem modo quo Dioscuros, in
malo vel in summa antenna. Hoc solo volunt eum
Dioscuris cedere, quod Dioscuri nobiscum navigantibus
perspicui appareant, et visi salutem afferant; Achilles
vero iis tantum, qui ad insulam ejus propius jam ac-
cedant. Nonnulli ipsum quoque Patroclum sibi in
sommis visum esse aiunt. Atque haec quidem de Achil-
lis insula refero audita ab iis, qui vel ipsi illuc appule-
runt, vel ab aliis rem compererunt: quæ mihi quidem
fide haud indigna videntur. Achilles enim, si quem
alium, heroem esse credo ob nobilitatem et pulchri-
tudinem animique robur et propterea quod juvenis e
vita decesserit, et ab Homero celebratus sit, denique
quod in amoribus atque amicitiiis colendis ita fuerit
constans, ut post amores suos et ipse mortem oppetere
voluerit.

35. Ab ostio Istri Psilo vocato ad secundum ejus-
dem ostium stadia sexaginta. Hinc ad Calum appel-
latum ostium stadia quadraginta; et a Calo ad Nara-
cum, quartum Istri ostium, stadia sexaginta. Inde
ad quintum centum et viginti, et inde ad Istriam ur-
bem stadia quingenta. Hinc ad Tomes urbem stadia
trecenta. A Tomibus ad Callatim urbem, ubi sta-
tio navibus, alia trecenta. Hinc ad Carum portum
centum et octoginta; et ipsa regio quæ est circum
portum illum, Caria appellatur. A Carum portu ad

§ 35, l. 20. δεύτερον] probabiliter idem quod Steno-
stoma est Solino et Ammiano. || — 22. Νάρακον] Ἄρα-
κον perperam Anonymus. || — 24. πέμπτον] Id ἱερὸν
dici addit Anon. Ceterum de ostiorum numero et nomi-
nibus varias auctorum sententias vide ap. Ukertum III, 1,
p. 360, ut mittam alios. Quinque ostia Arrianus etiam
in Anabasi I, 3 habet, sicut Herodotus II, 10. IV, 47;
Ephorus ap. Strabon p. 305; Scymnus 775; Diony-
sius 301; Mela II, 1; Leo Diaconus VIII, 1. A primo
ad ultimum ostium Nester stadia 280, Strabo p. 305
circa 300 stadia numerat. || — 25. Ἰστρίαν πόλιν]
sic etiam Herodotus II, 33 et Dexippus ap. Julium
Capitolium. De Maximo et Balbino c. 6 (Cf. Wesseling.
ad Hierocl. p. 409 ed. Bonn.) ap. Anonymum urbs
dicitur Ἰστρος, ut ceteris, qui modo Ἰστρον πόλιν, modo
Ἰστροπόλιν vocant. V. Strabo p. 318, Scymnus 667,
Lycophron 74, Mela II, 2, 5, Plinius IV, 18, 24, Pto-
lemæus III, 10, Memnon c. 22, Ammian. XXII, 8,
Hierocles p. 637, Stephanus Byz., Eutrop. VI, 8;
Histriopolis et Istriopolis in Tab. Peut. et Geogr.
Rav. IV, 6; Historia in Itin. p. 227. Nunc Istere.
Mannert urbem postea Constantinianam (Hierocles
p. 637. Constantin. Porph. De adm. imp. II, 9) dictam
(hod. *Kostandchi*), Lapiæus *Kargolik*, alii *Karakir-
men* huc traxerunt. De distantia 500 stadiorum cum
Arriano et Anonymo consentit Strabo p. 319. In Tab.

Peutingeriana sunt milia 60 (480 stadia). || — 26. ἐς
Τομέας] ἐς Τομέων πόλιν Anonymus, quod male in
Τομέων mutavit Gailius. Alibi Τομεῖς forma non occur-
rit; Τομεὺς ap. Stephanum; Τόμις ap. Strabon. p. 319,
Hieroclem p. 337, Ovid. Trist. III, 9, 33, Ex P.
IV, 14, 59. Τόμοι Scymnus 765, Ptolemæus, Plinius,
Ammian, alii. Hodie *Tomisvar* seu *Jegni Pangola*. Pro
300 stadiis Strabol. l. 250, Itinerar. 36 mill. sive 288 st.,
Tab. Penting. 40 mill. s. 320 stadia. || — 27. Κάλ-
λατιν] Κάλλατραν codex; Κάλλαντιαν finxit Vossius;
omnibus aliis est Κάλλατις (nisi quod Κέλατις in codd.
passim obvium, et quod in Ptolemæo III, 10 olim
edebatur Κάλλατις). Gentile Καλλατιανὸν recte habet
ipse etiam Arrianus in Anab. VI, 23, 5. Nunc *Kollat*,
Kollati. Pro 300 stadiis Strabo 280; 30 mill. Itinerar.;
34 mill. Tab. Peut. Minimus numerus vero proximus.
|| — 29. Καρία κληίζεται] Addit Anonymus:
νῦν δὲ αἱ Καρίαὶ λέγονται. Nescio an huc pertineat apud
Stephanum Καρὸς κῆποι, χωρίον Θράκης. Θεόπομπος v'.
Ceterum hanc Cariam intellige apud Porphyrium
in Hist. fragm. IV, p. 710, ubi de Seleuco Callinico
dicit: *Attalum in Thraciam usque fugiens, post pugnam
in Caria patratam vita excessit*. Portus de quo
aliunde non constat, non longe ab hod. vico *Gulgrad*
quaerendus. || — 30. Τετρισιάδα] Anonymus: εἰς
Τετρισιάδα ἦτοι Τίριζαν ἄκρην λεγομένην, ἔχουσαν καὶ

στάδιοι εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἐνθὲνδε εἰς Βίζον, ᾧ-
ρον ἔρχομαι, στάδιοι ἐξήκοντα. Ἀπὸ δὲ Βίζου εἰς
Διονυσόπολιν στάδιοι ὀγδοήκοντα. Ἐνθὲνδε εἰς Ὀδη-
σὸν διακόσιοι ὄρμος ναυσίν.

36. Ἐκ δὲ Ὀδησοῦ ἐς τὸ αὐτὸ Αἴμου τὰς ὑπωρεῖας,
αἱ δὲ εἰς τὸν Πόντον κατὰ ἡκούσι, στάδιοι τριακόσιοι
ἐξήκοντα· καὶ δεῦρο ὄρμος ναυσί. Ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου
εἰς Μεσημβρίαν πόλιν ἐνενηκόντα ὄρμος ναυσί. Καὶ
ἐκ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχιάλον πόλιν στάδιοι ἐξήκοντα
10 κόντα, καὶ ἐξ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν ὀγδοήκοντα
καὶ ἑκατόν. Αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσιν,
ῥωκισμέναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ, ἐν ἀριστερᾷ ἐσπλέοντι εἰς
τὸν Πόντον. Ἐκ δὲ Ἀπολλωνίας ἐς Χερρόνησον στά-
διοι ἐξήκοντα ὄρμος ναυσί. Καὶ ἐκ Χερρόνησου εἰς

Tetrisiadem stadia centum et viginti. Inde ad Bizum,
locum desertum, stadia sexaginta. A Bizo ad Diony-
sopolim stadia octoginta. Hinc ad Odessum, ubi
statio navibus, ducenta.

36. Ab Odesso usque ad radices Hami montis, quae
ad Pontum usque protenduntur, stadia trecenta et
sexaginta: ibi etiam statio navibus. Ab Hamo ad
Mesembriam urbem, ubi statio navibus, nonaginta.
A Mesembria ad Anchialum urbem stadia septuaginta,
et Anchialo ad Apolloniam centum et octoginta.
Hæ omnes sunt urbes Græcæ, in Scythia sitæ, quæ
occurrunt a sinistra in Pontum naviganti. Ab Apol-
lonia ad Chersonesum, ubi statio navibus, stadia
sexaginta. A Chersoneso ad Aulci murum, ducenta

ὑπορμον τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, νῦν λεγομένην Ἀκραν.
Strabo p. 319: ἡ Τριζις ἄκρα, χωρίον ἔρμονον, ᾧ ποτε
καὶ Αὐσιμαχος ἐγρήσατο γαστροφυλάκῳ. P. Ptolemæum
III, 10 Τριστις (Τριστηρίς, Τριστηρή, Τριστηρία var.
lect.) ἄκρα, perperam posita inter Dionysopolin et
Odessum. In Tab. Peut. *Trissa*, 24 mill. (192 stad.)
a Callati, 12 m. a Bizone distans. *Tirissa* in Geogr. Rav.
IV, 6; *Turisia* idem V, 11. In Itin. p. 228 inter Cal-
latim et Dionysopolin memoratur *Timogittia*, illinc 18,
hinc 24 mill. dissita, quæ si ad nostrum locum perti-
net, diversa itineraria male confundit Ravennas Geo-
graphus IV, 6 ubi: *Dionysopolis, Bizoi, Timum, Ti-
rissa, Callatis*, et V, 11 ubi *Turisia, Bycoris, Tumo,
Dionysopolis*. Pro Τριστις ἄκρα simplex ἄκρα nomen
habet apud Hieroclem p. 637. An ἄκρα τῆς Σκυθίας
apud Stephanum huc pertineat, quaerit Wesseling.
Promontorium hodie est *Cap Caliaera*, cui adiacet
Kavarna. || — 1. Βίζον] Anonymus εἰς Βίζωνην, et
ἀπὸ Βίζωνος; fort. illud e Scymno, ex quo nonnulla
de hoc loco exscripsit, hoc vero ex Arriano sumserit,
ubi fort. reponendum Βίζων. Stephanus: Βίζωνη,
πόλις Ποντικῇ· τὸ ἐθνικὸν ἡδυνάτο Βίζωνας ἢ Βίζωντας·
ἔστι δὲ Βίζωνιος ὡς Παλλήνιος. Potuit Βίζωνιος formari
de Βίζον. Ceterum *Bizonen* vocant præter Scymnum 758
etiam Mela II, 2, 5, Plinius IV, 18, Tab. Peut.; *Bi-
zoi* G. R. IV, 6 et *Bicoris* id. V, 11. Hod. *Kavarna*. ||
— 3. Διονυσόπολιν] De hac urbe vide not. ad Scym-
num 753 p. 226. Hod. *Baldsjik* s. *Baltchik*. || — Ὀδησο-
ν] Ὀδησόπολις codex Scylacis § 67 p. 57, quod non
suberat cur in Ὀδησόπολις mutaretur; nam uti libro-
rum codices, sic etiam numi urbis inter simplex et du-
plex σ fluctuant, et ita quidem ut in autonimis sit
duplex, in imperatoriis simplex litera (Mionnet *Descr.*
d. m. I, p. 395. *Suppl.* II, p. 350. Eckhel. I, 2,
p. 36. Rasche III, 2 p. 51). Apud senioris ævi scrip-
tores pro Ὀδησός plerumque habes Ὀδυσσός et
Odissus. Vid. de hac urbe Scymnum 748; Strabo
p. 319; Mela II, 2, 5; Plinius IV, 18, § 45; Itin.
p. 228; Tab. Peut.; Ptolemæus III, 10; Ammian.
XXII, 8; Stephan. B. s. v.; Geogr. Rav. IV, 6; Hiero-
cles p. 636. Cf. Diodor. XIX, 73, 3. XX, 112, 2;
Appian. Illyr. c. 30 p. 282 ed. Didot.; Prieus fr. 4
(Fr. Hist. IV, p. 74); Procop. De ædif. IV, 11
p. 307; Theophylact. VII, 2. Hodie *Varna* ad *Desnch*

fluvium (Panysum Plinii). A Dionysopoli distat sec.
Itin. 24 mill. (192 stad.), sec. Tab. Peut. mill. 34
(l. 24). Apud Ptolemæum III, 10 p. 212 locorum
distantiæ parum sunt accuratæ.

§ 36, l. 5. Αἴμου ὕπ.] h. *Cap Eménch*. Ad stationem
erat locus, qui apud Strabonem p. 319 vocatur Νεώ-
λοχος, Μεσημβριανῶν πολυγώνιον. In Plinio IV, 18 § 45 le-
gitur: *In ora a Dionysopoli est Odessus Milesiorum,
flumen Panysus, oppidum Tetranaulochus. Mons Ha-*
emus vasto iugo procumbens in Pontum oppidum ha-
buit in vertice Aristæum; nunc in ora Mesembria,
ubi Messa fuerat, in quibus Tetranaulochum dici Νεώ-
λοχον Strabonis censent. Ego suspicor duo oppida
a scribis male conflata esse. Nam Barbarus habet *Ter-*
ta, Naulochus; codex R Silligii *Tetranaulochus*; unde
elicias *Ereta, Naulochus*. Nimirum *Ereta* post Odessum
sequitur in Geogr. Ravenn. IV, 6 et V, 11; in Tab.
Peutingeriana autem series locorum hæc est: *Odes-*
sus; Erite mill. 11; *templum Jovis* (sc. Jovis Aristæi)
16 mill.; *Mesembria* 16 m.; *Anchialis* 12 m. Unde se-
quitur Ereten s. Eriten non posse ad Naulochum no-
strum referri. Pro *Erite* Hierocles habet Ἐρετιττος,
Procop. De ædif. I, 4 Ἐρετιττος; Euseb. Chron. ad
an. 2269: *Decius occiditur in Obrito* (ἐν Ἀβρόρω
Chron. Pasch. p. 271, A); nunc *Aita*, ut videtur.
|| — 6. τριακόσιοι ἐξήκοντα] 260 secundum
Anonymum perperam. Ne scribarum errorem subesse
putes, impediris eo quod Anonymus ait ab Istri ostio
sacro usque ad Hieron Jovis Urbi esse stadia 3640, quæ
ex singulis numeris recte colliguntur. Ad Anonymi
rationes prope accedit Tab. Peuting., quæ ab Odesso
ad Mesembriam putat stadia 344 (350 sec. Anon.).
Ad Arrianum propius accedit Strabo p. 319, a Callati
ad Apolloniam numerans stadia 1300 (1340 sec.
Arrian.; 1240 sec. Anon.). || — 8. Μεσημβρία, nunc
Missiria. Cf. Herodot. IV, 93. VI, 33; Scylax
§ 67 p. 57; Scymnus 739 p. 225; Strabo p. 319. 440;
Ptolem. III, 10; Plinius, Mela II. II.; Steph. Byz. s. v.;
Bœckh C. I. II, p. 76 sq. || — 9. Ἀγχιάλον, nunc
vel *Anchiali* vel *Akiali, Ajalou*. Frequens urbis ap-
pelt. mentio, sicut Apollonia, quæ postea Sopolis
denominata (Anonym.; Hierocl. p. 630) nunc voca-
tur *Sizeboli*. || — 13. Χερρόνησος inter *Cap Baglar*
Altoun et *Cap Zeitan* ponenda, aliunde non nota.

Ἀλλοῖοι τεῖχος πεντήκοντα καὶ διακόσιοι. Ἐνθένδε ἐς Θυνιάδα ἀκτὴν εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

37. Ἀπὸ δὲ Θυνιάδος εἰς Σαλμυδησὸν στάδιοι διακόσιοι. Τούτου τοῦ χωρίου μνήμην πεποιήται Ξενοφῶν δὲ πρεσβύτερος, καὶ μέχρι τούτου λέγει τὴν στρατιάν ἔλθειν τῶν Ἑλλήνων, ἧς αὐτὸς ἡγήσατο, ὅτε τὰ τελευταῖα σὺν Σεύθῃ τῷ Θρακί ἐστράτευσε. Καὶ περὶ τῆς ἀλιμενότητος τοῦ χωρίου πολλὰ ἀνέγραψεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκπίπτει τὰ πλοῖα χειμῶνι βιαζόμενα, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ πρόσχωροι ὅτι ὑπὲρ τῶν ναυαγίων ἐν σφίσι διαμάχονται. Ἀπὸ δὲ Σαλμυδησοῦ εἰς Φρυγίαν στάδιοι τριάκοντα καὶ τριακόσιοι. Ἐνθένδε ἐπὶ Κυανέας εἴκοσι καὶ τριακόσιοι. Αὗται δὲ αἱ Κυανεαὶ εἰσὶν, ἃς λέγουσιν οἱ ποιητὰι πλαγκτὰς πάλαι εἶναι καὶ διὰ τούτων πρώτην ναῦν περάσαι τὴν Ἀργὸν, ἧτις ἐς Κόλχους Ἰάσονα ἤγαγεν. Ἐκ δὲ Κυανέων ἐπὶ τὸ Ἰερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου, ἵνα περ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, στάδιοι τεσσαράκοντα. Ἐνθένδε εἰς λιμένα Δάφνης τῆς Μαινομένης καλουμένης στάδιοι τεσσαράκοντα. Ἀπὸ δὲ Δάφνης εἰς Βυζάντιον ὀγδοήκοντα. Τάδε μὲν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου ἐπὶ Βόσπορον τὸν Θρᾷκιον καὶ πόλιν Βυζάντιον.

et quinquaginta. Hinc ad Thyniadem litus centum et viginti.

37. A Thyniade ad Salmydessum stadia ducenta. Hujus regionis Xenophon senior (*Anab.* 7, 5, 7) meminit, et hucusque Graecorum exercitum penetrasse scribit, cui ipse praefuit, quum postremo cum Seutha Thraece militiam egit. Multis quoque idem exponit, quam importuosa sit haec regio, navesque vi tempestatis eo ejici; atque Thraeces accolae de naufragiorum reliquis inter se digladiari. A Salmydesse ad Phrygiam stadia trecenta et triginta; inde ad Cyaneas trecenta et viginti. Haec sunt Cyaneae illae, quas poetae olim tradunt vagas fuisse, per easque primam transiisse Argo navem, quae Iasonem in Colchos perduxerit. A Cyaneis ad Hieron (*Fanum*) Jovis Urri (*Propitii navigantibus*), ubi os Ponti, stadia quadraginta. Inde ad portum Daphnes, quae Maenomena (*Furens*) dicitur, stadia quadraginta; a Daphne Byzantium usque octoginta. Atque haec quidem sunt a Bosporo Cimmerico ad Bosporum Thracium urbemque Byzantium.

In Ptolemæo III, 10 centum fere ab Apollonia stadiis positus locus Τόνζος vel Τόνζου, quem huc traxit Mannertus VII, p. 116, adeo ut apud Ptolemæum suppleri possit Χερσόνησος. At si recte distantia in Ptolemæo notata est, Τόνζου locus a meridie promontorii *Zaitan* esse debebat, ideoque componendus foret cum *Thera* loco, quem 12 mill. sive 96 stadiis ab Apollonia habet Tabula Peutingeriana. Quod si est, Τόνζου Ptolemæi foret Τόνζου θήρα, Venatio Tonzae. Cf. not. seq. — 1. ἐς Ἀλλοῖοι τεῖχος] ἐς Ἀλλοῖον τεῖχος τὸ λεγόμενον Θήρας χωρίον, στάδιοι νοσ'. Ἐντεῦθεν τὰ μέρη τῶν Βυζαντιῶν ἐκδέχεται. Hæc Anonymus § 88. Cui innotuit Mannertus l. I. p. 147 aliique censuerunt hunc locum esse *Theram* Tabulae Peutingerianæ. Quod etsi præfracte negare non audeo, probabile tamen esse non videtur. Nam *Aulæi tichos* ab Apollonia distat stadia 310, *Thera* ista nonnisi 90; quæ minime quadrant; quamquam concedo distantias quas inde ab Apollonia habet Tabula Peut. justo minores esse. Deinde vero proclivis conjectura est cum nostro Aulæi ticho componendum potius esse quod 80 stadiis post *Theram* sequitur in Tab. P. *Bua tico* (sive *Burtico*, uti Geogr. Rav. IV, 6 scribit), cui respondet apud Ptolemæum eodem fere intervallo sequens Περωντικόν. Ut ut est, Arriani Aulæi tichos ponendum ubi nunc est *Ahteboli*. — 2. Θυνιάδα ἀκτὴν] Θυνιάδα, ἀκρωτήριον, ἐν ᾧ καὶ ὄρμος ναύσι. Nunc *Cap Kouri* vel *Ainafa*. De promontorio et regione Thyniade cf. Strabo p. 319, 541, Seymnus 727, Ptolem. III,

11, Mela II, 2, 5. Plinius IV, 18 Thyniadem tanquam oppidum memorat.

§ 37, l. 3 Σαλμυδησοῦν] Ἀλμυδησὸν Anon. § 87. Nunc urbs *Midia*. Cf. not. ad Scymn. 727. — 4. ποιεῖται] ποιεῖται Anon. — 5. στρατιὰν] στρατεῖαν Anon. — 11. Φρυγίαν] εἰς Φρυγίαν τὴν καὶ λεγομένην Φιλίαν Anonymus. De Φρυγία nomine aliunde non constat, vereorque ne subsit vel error Arriani vel vetus librorum vitium. De nomine Φιλίας vel Φιλίας etc. v. not. ad Scymn. 723, p. 224. Nunc *Filia* vel *Filine* locus prope *Cap Kaliondjik*. Pro 330 stadiis Anonymus præbet. 310. — 18. Δάφνης τῆς μαινομένης] Idem locus etiam Ἄρυκος vocabatur. Vid. Androetes ap. schol. Apoll. Rhod. II, 159 in Fragm. Hist. IV, p. 159 ibique notata. Plura habes ap. Dionysium Byz. et Gillium De Bosp. Thrac. III, 6 p. 215 sqq. (Lugdun. 1561). In Anonymo § 89 legitur εἰς λιμένα Δάφνης τῆς μιν., τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην. At Sosthenis (aliis *Lasthenis*, *Leosthenis*, *Sostenius*, *Sosthenium*, et apud Plinium 4, 18 corrupte *Casthenis*) portus non idem erat cum Daphnes, sed e regione ejus in Europæo Bospori latere situs. Vide quæ multa de eo ex Dionysio ceterisque affert Gillius l. I. II, 14 p. 125 sqq. Ceterum quum scriptores quidam *Sosthenii* originem cum pugna Argonautarum contra Amycum conjunxerint (V. Joannis Antiocheni fr. 15 in Fr. Histor. IV, p. 548 ibique not.), facile confundi loca ista poterant.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

[ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ΩΣ ΦΕΡΕΤΑΙ]

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ἐκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην τόπων, οὕτως· Βιθυνίας τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ περιπλους· Παφλαγονίας περιπλους· Πόντων τῶν δύο περιπλους· τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μερῶν [τοῦ Πόντου περιπλους].

[Τραϊανῷ Ἀδριανῷ Σεβαστῷ Ἀρριανός.]

1. Κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐν τοῖς δεξιῇς τῆς Ἀσίας μέρεσιν, ἅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθνους, κεῖται χωρίον λεγόμενον Ἱερὸν, ἐν ᾧ ναὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου προσαγορευόμενος.
5. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀρετῆριόν ἐστι τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεόντων. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Πόντον, δεξιὰν δὲ τὴν Ἀσίαν ἔχοντι καὶ περιπλέοντι τὸ λειπόμενον μέρος τῶν Βιθυνῶν ἔθνους τὸ πρὸς Πόντῳ κείμενον, ὁ περιπλους οὕτω πως ἔχει·
10. 2. Τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς [τοῦ] Οὐρίου ἀπέχει ἀπὸ Βυζαντίου στάδια ρα'· γίνονται δὲ μίλια ις'. Καὶ ἐστὶ

Duo supersunt hujus peripli fragmenta, quorum prius (§ 1-42) exstat in codice Vaticano 143; hinc descripsit Holstenius, ex cuius apographo primus edidit Hudsonus. De altero fragmento v. not. ad § 43. || — Ἀνωνύμου] Ἀρριανοῦ codex, sicut mox Τραϊανῷ.. Ἀρριανός. Hunc titulum ipse fortassis praefixit Anonymus, qui quum e variis auctoribus sua collegerit, Arriani librum quasi fundamentum scriptionis sumserit, nomineque Arriani eam inscripserit eodem fere modo quo Marcianus Menippi nomen periploti reliquit, quamquam ab ipso partim in compendium redacto, partim etiam novis locorum nominibus atque distantibus aucto. Praeter Arrianum Noster etiam Menippum vel potius Marcianeam Menippe operis epitomen adhibuit; denique ex poetica Anonymi Periegesi plurima modo servatis modo solutis metris in sua intulit. || — ἐκατέρων τῶν κτλ.] cod. et editt. ἐκατέρων τε ἡπείρων. Peripli hujus adornatio et distributio ideoque praefixum argumentum non ex Arriano, sed e Menippo fluxit. Menippus Marciani ita habet p. 122 ed. Miller: Πόντου Εὐξείνου περιπλους ἐκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν, τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην τόπων. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει. Τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μερῶν τοῦ Πόντου περιπλους. Βιθυνίας περιπλους. Παφλαγονίας περιπλους. Πόντων τῶν β' περιπλους. Reliqua capita non amplius habemus. Alterum nostri peripli exemplar vel certe ejusdem peripli alia recensio subest excerptis quae exstant in codice Vindobonense (V. Lambecii Commentat. De bibl. Caesarea Vindobonensi, ib. V, p. 534). Praemittuntur iis haec: Ἀρριανοῦ περιπλους Εὐξείνου Πόντου καὶ

ANONYMI

[ARRIANI, UT FERTUR]

PERIPLUS

PONTI EUXINI

utriusque continentis, seu sitorum tum in Asia tum in Europa ora locorum, hunc in modum: Bithyniae ad Pontum sitae periplus; Paphlagoniae periplus; Pontorum duorum periplus: Europaeorum Ponti Euxini partium periplus [E. Menippo].

[Trajano Hadriano Augusto Arrianus.]

1. Ad Thracium Bosporum atque os Euxini ponti in dextro latere Asiatico, ubi regio Bithynorum, situs est locus Hieron appellatus, in quo templum Jovis Urii dicti. Hic locus est unde solvunt in Pontum navigaturi. Ingresso autem Pontum, Asiamque a dextra habenti et reliquam Bithynorum gentis partem, quae Ponto adjacet, praeternaviganti in hunc fere modum habet navigatio (E. Menippo).

2. Hieron sive Fanum Jovis Urii a Byzantio distat stadia 120, quae faciunt milia 16. Atque est ibi os

[** Περιπλους] Βιθυνίας τῆς πρὸς Πόντον. Περιπλους Παφλαγονίας. Περιπλους Πόντων τῶν δύο. Περιπλους τῶν ἐν Εὐρώπῃ μερῶν τοῦ Πόντου. Περιπλους Θράκης τῆς πρὸς Πόντῳ. || — τῶν ἐν Εὐρώπῃ μερῶν] Haec in cod. leguntur ante verba Πόντων τῶν δύο περ. Inclusa supplevi.

§ 1. l. 4. προσαγορευόμενος cod. || — 6. δεξιᾷ.. τὸ λεγόμενον μέρος cod.; correxi e Menippo Marciani p. 123 ed. Mill. Possis etiam ἐν δεξιᾷ. In codice Vindobon. haec ita habent: Κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐν τοῖς δεξιῇς τῆς Ἀσίας μέρεσιν, ἅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθνους, κεῖται χωρίον λεγόμενον Ἱερὸν, ἐν ᾧ ναὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου οὕτω προσαγορευομένου. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀρετῆριόν ἐστι τοῖς εἰς τὸν Πόντον πλεόνσι. Τοῖς πλεόνσι δὲ εἰς τὸν Πόντον δεξιᾷ εἰς (sic) τὴν Ἀσίαν τὸ λεγόμενον μέρος τοῦ Βιθυνῶν ἔθνους τὸ πρὸς Πόντον κείμενον, ὁ περιπλους οὕτως ἔχει. Quae quidem omnia editores inde ab Hudsono in genuinum Arriani periplus § 17 post verba τὰ δὲ ἀπὸ Βοσπόρου τοῦ Θρακίου ἔστε ἐπὶ Τραπεζοῦντα πόλιν ὧδε ἔχει, inseruerunt, quum tamen pateat istum cod. Viennensis periplus cum nostro esse Pseudo-Arrianeo componendum, ipsaque verba clament haec ab Nicomedensi λογοδαιδᾷ-λῳ aliena esse; ne dicam quam sit ineptum Arrianum eandem rem bis obtrudere, idque ubi paucis verbis utendum erat, quum locus bene notus Hadriano esset, ut ipse Arrianus indicat istis: ταῦτα μὲν εἰδότει σοι λέγω.

§ 2 l. 10. [τοῦ] ex Arriano supplevit Gailius. Deinde codex ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου; eieci articulum. Mox ex eodem Arriano dedi τὰ τῇ προ τοῦτο τὸ στόμα. Stadio-num numerum in millia romana ipse convertit Anio-

στενότερον ταύτῃ τὸ στόμα τοῦ Πόντου καλούμενον, καθότι εἰσβάλλει εἰς τὴν Προποντιδα.

Βιθυνίας τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ περίπλους.

3. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰεροῦ Διὸς Οὐρίου πλέοντι ἐν τῇ δεξιᾷ εἰς Ῥήβαν ποταμὸν, στάδια 4'. γίνονται δὲ μίλια 16'. Ἀπὸ δὲ Ῥήβα ποταμοῦ εἰς Μέλαιναν, τὴν νῦν λεγομένην Καλὴν ἄκραν, στάδια 9', μίλια 4'. Ἀπὸ δὲ Καλῆς ἄκρας εἰς Ἀρτάνην ποταμὸν καὶ χωρίον στάδια 9', μίλια 4'. Ἐνταῦθα ὄρμος ναυσὶ μικραῖς πρὸς ἱερῶν Ἀφροδίτης παράκειται δὲ καὶ νησίον, ὅπερ σκεπάσει τὸν λιμένα.

4. Ἀπὸ δὲ Ἀρτάνου ποταμοῦ εἰς Ψιλλίδα ποταμὸν καὶ χωρίον στάδια 9', μίλια 4'. καὶ πλοῖα μικρὰ ὁρμίζονται ἂν πρὸς τῇ πέτρᾳ τῇ ἀνεχούσῃ οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν.

5. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλλίδος ποταμοῦ εἰς Κάλπην λιμένα καὶ ποταμὸν στάδια 11', μίλια 4 1/2. τοῦτο τὸ ἐμπόριον ἐστὶν Ἡρακλεωτῶν. Ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ὁποῖόν τι χωρίον ἐστί, καὶ ὁποῖος ὄρμος, καὶ ὅτι πηγὴ ἐν αὐτῷ ψυχροῦ καὶ καθαροῦ ὕδατος, καὶ ὅτι ἐλαί πρὸς τῇ θαλάσῃ ξύλων ναυπηγησέμων, καὶ αὐταὶ ἐνθηροί, ταῦτα Ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ λέλεκται.

6. Ἀπὸ δὲ Κάλπης λιμένος εἰς Ῥόην, ἐν ᾗ ὄρμος ναυσὶ μικραῖς, στάδια 4', μίλια 6', [2' 5']. Ἀπὸ δὲ Ῥόης εἰς Ἀπολλωνίαν, νῆσον μικρὰν τὴν νῦν λεγομένην Δάφνην, ὀλίγον ἀπέχουσιν ἀπὸ τῆς ἡπείρου; ἐν ᾗ λιμὴν (ὑπὸ νήσῳ), στάδια 4', μίλια 6', 2' 5'.

Αὕτη δὲ ἡ Ἀπολλωνιάς νῆσος ἔχει ἐν αὐτῇ πόλιν λεγομένην Θυνιάδα, Ἡρακλεωτῶν ἀποικον. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνιάδος νήσου τῆς καὶ Δαφνουσίας εἰς Χηλὰς στάδια 4', μίλια 6', 2' 5'. αὕτη ἐστὶν ἡ λεγομένη Χηλὰς Μηδιανῶν.

7. Ἀπὸ δὲ Χηλῶν εἰς Σαγγάριον, ποταμὸν πλωτὸν, στάδια 96', μίλια 48'.

nymus, qua in re ita computat, ut milliarium spatium sit stadiorum septem et dimidiati.

§ 3. Βιθυνίας κτλ.] Titulus hic unicus est quem servatum habemus; in reliquis segminibus excerptor vel libarius inscriptiones omisit. || — 7. Καλὴν ἄκραν] cod. Καλινάκρον, et deinde Καλινάκρου. Recentiora nomina, quae passim in periplo nostro afferuntur, ab ipso Anonymo, homine Byzantino adeoque fere Pontico, addita videntur. || — 8. Ἀρτάνην] Ἀρτάνον codex, quod mutandum esse in Ἀρτάνην praeter Arrianum vel accentus indicat. Etiam locum fuisse fluvio cognominem Arrianus desertiis quidem non dicit, eo tamen arguit quod post τοῦ Ἀρτάνου fluvii mentionem pergit: ἀπὸ Ἀρτάνης κτλ. || — 9. ὄρμος ... Ἀφροδίτης. Haec verba eadem habet Arrianus, dum in Menippo Marciani legitur ἔχει καὶ λιμένιον πορθημαίς. — De adjacente insula nihil habet Arrianus, sed iisdem verbis res memoratur in Menippo Marciani.

§ 4, l. 12. Ψιλλίδα] Ψαῖν Arrian.; Ψάδιον Marcian. || — 14. πόρρω τοῦ] πόρρω ἀπὸ τοῦ scripsit Gailius, quod sic Arrianus habet.

Ponti, quod vocant, angustissimum, per quod in Propontidem labitur (Ex Arriano § 17.)

Bithyniae Ponto adjacentis periplus.

3. A Fano Iovis Urii secundum latus dextrum naviganti ad Rhebam fluvium stadia sunt 90, milia 12. A Rheba autem fluvio ad Melenam seu Nigram nunc vero Calen seu Pulcrum acram appellatam, stadia 150, milia 20. A Cale acra ad Artanem fluvium et castellum stadia 150, milia 20; ibi statio parvis navigiis juxta Veneris fanum; adjacet etiam insula parva, quae protegit portum (E Menippo).

4. Ab Artane fluvio ad Psillida fluvium et locum stadia 150, milia 20; ibi exigua navigia commode appellere possint ad petram non procul a fluminis ostio eminentem (Ex Arriano § 17).

5. A Psillide fluvio ad Calpen portum et fluvium stadia 210, milia 28; hoc emporium est Heracleensium (E Menippo). Qualis autem locus sit Calpes portus, qualisque statio, et ibi fontem esse frigidae ac limpidae aquae, et silvas mari vicinas lignorum ad naves conficiendas, illasque feris abundare, haec Xenophon senior (An. 6, 4, 1) narravit (Ex Arriano § 17).

6. A Calpes vero portu ad Rhoen, in qua statio parvis navigiis, stadia 20, milia 2 2/3. A Rhoe ad Apolloniadem, insulam exigua (quae nunc Daphne appellatur), non procul a continente remotam, ubi portus, stadia 20 milia 2 2/3. (Ex Arrian. § 18).

Haec autem Apollonias insula urbem habet nomine Thyniadem, Heracleensium coloniam. Ab Apolloniade insula, quae nunc Daphnusia, ad Chelas stadia 20, milia 2 2/3; haec urbs dicta est Chelae Mediano- rum (E fonte incerto).

7. A Chelis ad Sangarium fluvium navigabilem stadia 180, milia 24 (E Menippo et Arrian. § 18).

§ 5, l. 16. εἰς Κάλπην λιμένα] εἰς Κάλπης λιμ. Arrian. || — 17. σί'] cod. et edit. σά'; sed 28 millia efficiunt stad. 210, quot habet Arrianus, et quot flagitat summa stadiorum 1550 quae esse dicuntur usque ad Heracleam. In Marciano h. l. lacuna.

§ 6, l. 24. μίλια β' [2' 5']. Inclusa addidit Gailius. || — 26. Δάφνην] Hoc de suo addidit Anonymus, ut passim. Mox pro Δάφνην dicit Δαφνουσίαν, sicuti alibi Ἀπολλωνίαν dicit et Ἀπολλωνιάδα etc. || — 27. ὑπὸ νήσῳ] inclusi. Aut enim dicendum erat: ἐν ᾗ λιμὴν, στάδιοι 4', aut cum Arriano: στάδιοι 4'. λιμὴν ὑπὸ νήσῳ. Quae deinceps sequuntur nescio an fluxerint et Scymnon Chio, ex quo pleraque de urbium originibus mutuari solent No- ster, nisi quod distantiae notam sumserit ex Arriano. Poterant tamen et Menippo peti, qui ipse quoque a Heracleotis coloniam conditam esse narravit, uti liquet ex compendio Marciani. || — 33. εἰς Χηλὰς] εἰς Χηλὴν cod.; sed mox Χηλαί pluraliter, ut ap. Arrian. || — 32. Μηδιανῶν] Haec vox num recte habeat necne, dictu difficile. Num forte erat Μηριανδυνῶν?

§ 7, l. 33. πλωτὸν] Vocem hanc habet Menippus

Οὗτος ὁ ποταμὸς ἐκ τῆς ὑπὲρ Θυνῶν τε καὶ Φρυγίας
φερόμενος ἐξίησι διὰ τῆς Θυνιάδος.

8. Ἀπὸ δὲ Σαγγαρίου ποταμοῦ εἰς Ὑπίον ποταμὸν
στάδια π', μίλια κδ'.

9. Οὗτος ὁ ποταμὸς ἔχει ἐξ' αὐτῶ μεσηγὺς πόλιν Πρου-
σιάδα λεγομένην.

10. Ἀπὸ δὲ Ὑπίου ποταμοῦ εἰς Δίαν πόλιν, ἐν ἣ
δρμος ναυσὶ μικραῖς, στάδια ζ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ
Δίας πόλεως εἰς Αἰλεὸν ἐμπόριον στάδια μ', μίλια ε'.

11. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰλεοῦ εἰς Ἐλαῖον ἐμπόριον καὶ ποταμὸν
στάδια ζ', μίλια η'. [Ἀπὸ δὲ Ἐλαίου εἰς Κάλητα,
ἐμπόριον καὶ ποταμὸν, στάδια ρκ', μίλια ις'.] Ἀπὸ δὲ
Κάλητος ποταμοῦ εἰς Λύκον ποταμὸν στάδια π', μί-
λια ι', ζ' ζ'. Ἀπὸ δὲ Λύκου ποταμοῦ εἰς Ἡράκλειαν,
12. πόλιν Ἑλληνίδα Δωρικὴν, Μεγαρέων ἀποικον, στά-
δια ιθ', μίλια β', ζ' ζ'.

13. Ἡράκλειαν Βοιωτῶν κτίσις καὶ Μεγαρέων ἐντός
δὲ ταύτην Κυανέων κτίζουσιν ὁρμηθέντες ἀπὸ τῆς Ἑλ-
λάδος καθ' οὗς χρόνους ἐκράτησε Κύρος Μηδίας.

14. Ὅμοι ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἕως Ἡρακλείας στάδια
αζν', μίλια σς', ζ' ζ'. ἐπ' εὐθείας δὲ πλέοντι στάδια
αδ', μίλια ρζ'. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Ἀπολλωνίαν
τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἐν τῇ Θρακίᾳ ἔθνει καὶ καταντικρὺ
κειμένην (τὴν νῦν λεγομένην Σωζόπολιν), στάδια α',
15. γίνονται μίλια ρλγ', ζ' ζ'.

16. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας πόλεως ἐπὶ τὸ Μητρώον κα-
λούμενον, τὸ νῦν λεγόμενον Αὐλία, στάδια π', μίλια
ι', ζ' ζ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μητρώου εἰς Ποσειδεῖον, τὸ νῦν
λεγόμενον τὰ Ποτίστεα, στάδια μ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ
17. τοῦ Ποσειδεῖου εἰς Τυνδαρίδας, τὸ νῦν λεγόμενον Κυ-
σαῖτα, στάδια μί', μίλια ζ'. Ἀπὸ δὲ Τυνδαριδῶν
ἕως τοῦ Νυμφαίου στάδια μέ', μίλια ζ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ
Νυμφαίου εἰς τὸν Ὀξιναν ποταμὸν στάδια λ', μίλια δ'.

Marciani, non habet Arrianus; at distantia stad. ρπ' est
Arriani, non vero Menippi. || — 2. ἐξίησι] ἔξεισι cod.;
em. Meineke ad Scymnum 976, etiam alia quædam
ad refingendos versus mutans, quæ hoc loco non est
cur repetamus.

§ 8, l. 5. Προυσιάδα] Ptolemæo V, 1 p. 313, 25
vocatur Προυσία πρὸς Ὑπίω ποταμῷ; Προυσίας ap. Hie-
roclemp. 694; antea Κιερός. V. Memnon c. 29, 42. 49.
Plura v. ap. Mannert VI, 3, p. 566.

§ 9, l. 9. Αἰλεὶδν] Αἰλεοῦν cod.; Αἰλιον (Αἰλαιον?)
Arrian. § 18, ubi vide. || — 10. Ἐλαίων] Ἐλαιοῦν
cod.; em. ex Arriano et Menippo Marciani, ex quibus
deinceps suppleta sunt quæ uncinis distinguuntur. || —
16. σταδ. ιθ', μιλ. β', ζ' γ' codex; Arrianus stad. κ';
totidem in Anon. flagitantur, ut summa colligatur sta-
diorum 1550, quam auctor subducit § 11. Ac omnino
offendit illud ιθ', quum nonnisi rotundioribus numeris
Arrianus, Anonymus et Marcianus uti soleant. Ceterum
millium numeri multum abest ut ubique ad unus-
sim exacti sint; de qua re semel monuisse sufficiat.

§ 10, l. 18. ταύτην Κυανέων] ταύτης Κυανέων
codex; em. Holstenius.

§ 11. Quæ in hoc sermone leguntur, habet ap. Mar-

Hic fluvius e regione super Thynos Phrygiæque
sita defluens exit per Thyniadem (*E perieg. iamb.*
v. 976 sq.)

8. A Sangario fluvio ad Hypium fluvium stadia 180,
milia 24 (*E Menippo*).

Hic fluvium adjacentem sibi medio urbem habet
Prusiadem quam vocant (*E perieg. iamb. v. 779*).

9. Ab Hypio fluvio ad Diam urbem, ad quam na-
viculis statio est, stadia 60, milia 8. A Dia urbe ad
Lileum emporium stadia 40, milia 5 ($\frac{1}{2}$). A Lileo ad
Elæum emporium fluviumque stadia 60, milia 8. [*Ab
Elæo ad Caletem emporium fluviumque stadia 120,
milia 16.*] A Calete fluvio ad Lyeum fluvium stadia 80,
milia 10 $\frac{1}{2}$. A Lyco fluvio ad Heracleam, urbem
græcam eamque Doricam, Megarensium coloniam,
stadia 19 (20), milia 2 $\frac{3}{4}$ (*E Menippo et Arriano* § 18).

10. Heraclea, Bæotorum colonia et Megarensium,
quam intra Cyaneas conduit e Græcia profecti quo
tempore Cyrus imperavit Mediæ (*E perieg. 972*).

11. In summa a Hiero usque ad Heracleam stadia
1550, milia 206 $\frac{3}{4}$, sin rectâ navigaris, stadia 1200,
milia 160. Ab Heraclea ad Apolloniam, urbem Euro-
pæ in Thracia, ex adverso Heracleæ jacentem
(nunc Sozopolis vocatur), stadia 1000 (*deb. 2000*),
millia 133 $\frac{1}{2}$ (*E Menippo*).

12. Ab urbe Heraclea ad Metroum dictum, quod
nunc Aulia appellatur, stadia 80, milia 10 $\frac{3}{4}$. A Me-
troo ad Posidium, nunc Potistea dictum, stadia 60,
milia 8. A Posidio ad Tyndaridas, nunc Cyrsæta ap-
pellatas, stadia 45, milia 6. A Tyndaridis ad Nym-
phæum stadia 45, milia 6. A Nymphæo ad Oxinam
fluvium stadia 30, milia 4 (*Ex Arriano* § 19).

cianum Menippus (quem διάπλους diligenter notasse
scimus); non habet Arrianus. Attamen in summa sta-
diorum 1550 Noster recedit a Menippo Marciani, qui
nonnisi 1530 exputat ab Hiero ad Heracleam. || —
23. τὴν Σωζόπολιν] τῆς νῦν λεγομένης Σωζοπόλεως
codex et edit. Infra quoque, ubi ad Apolloniam narratio
devenit, legitur: ἀπὸ Ἀπολλωνίας τῆς καὶ Σωζοπόλεως.
Memoratur hoc nomine urbs in Concilio Ephesino,
cui intererat Athanasius ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Δουεῖτόν καὶ
Σωζόπολιν; hodie *Sizopolis*. || — 24. σταδ. α] esse deb.
σταδ. β; sed depravatam numerum ipsum reperisse
Anonymum e milium numero colligitur. Idem vitium
est in Menippo Marciani.

§ 12. In hoc § ubique cum Arriano (a quo differt
Marcianus) consentit, nisi quod a Tyndaridis ad
Nymphæum non 15 stadia (ut Arrianus), sed 45 sta-
dia ponit, fortasse vitioso Arriani codice usus. Nam ne
corrigamus, eo impedimur, quod ne servatis quidem
istis stadiis 45, summa stadiorum 700, quam auctor
ab Heraclea ad Amastrin esse dicit, colligitur. || —
27. Αὐλία] Αὐλαία conj. Gallius. || — 31. Τυνδαρι-
δῶν] Τυνδαριδῆνης cod.; em. Gallius. Ceterum de sin-
gulis vide not. ad Arrian.

13. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀξίνα εἰς Σανδαράχην, ἐν ᾗ ὅρυμας ναυσὶ μικραῖς, στάδια μ', μίλια ε'. Ἀπὸ δὲ Σανδαράχης εἰς Κρηνίδας, ἐν ᾗ ὅρυμας ναυσὶ μικραῖς, στάδια κ', μίλια β', γ' ε'. Ἀπὸ δὲ Κρηνίδων εἰς Ψύλλαν χωρίον στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ δὲ Ψύλλης εἰς Τίον, πόλιν Ἑλληνίδα Ἰωνικὴν, ἐπὶ θαλάσῃ οἰκουμένην, Μιλησίων καὶ ταύτην ἄποικον, στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Τίου εἰς Βιλλαῖον ποταμὸν στάδια κ', μίλια β', γ' ε'. οὗτος ὁ Βιλλαῖος ποταμὸς, ὡς τινὲς φασιν, ὁρίζει Βιθυνίαν· τὰ δὲ ἐχόμενα Παφλαγονίας ἐστί. Τινὲς δὲ νῦν τὸν Παρθένιον ποταμὸν ὄρον Βιθυνίας καὶ Παφλαγονίας εἶναι βούλονται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βιλλαῖου ποταμοῦ εἰς Ψίλιδα ποταμὸν, τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον, στάδια ε', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψίλιδος ποταμοῦ ἤτοι Παπανίου εἰς Παρθένιον ποταμὸν στάδια ο', μίλια θ', γ'.

14. Οὗτος ὁ Παρθένος πλωτός ἐστι, καταφέρων βεῖθρον ἡσυχάτατον· ἐν αὐτῷ δὲ λόγος Ἀρτέμιδος εἶναι λουτρὸν ἐπιφανέστατον.

15. Ἀπὸ δὲ τοῦ Παρθενίου εἰς Ἀμαστράν, τὴν καὶ Ἀμαστριν λεγομένην, πόλιν Ἑλληνίδα, ἔχουσαν καὶ ποταμὸν, πρότερον λεγομένην Σήσαμον, στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Ἀμαστριν στάδια ψ', μίλια λ'.

16. Ὡν δὲ τόπων ἄρξει Φινέα τοῦ Τυρίου Φοίνικος· οὐτέρους δὲ χρόνους κατελθεῖν ἐξ Ἰωνίας στόλον Μιλησίων, καὶ κτίσαι ταύτας τὰς πόλεις, αἷς εἰς Ἀμαστριν

13. Ab Oxina ad Sandaracam, in qua statio est parvis navibus, stadia 40, millia 5 ($\frac{1}{2}$) A Sandaraca ad Crenidas, ubi statio parvis navibus, stadia 20, millia 2 $\frac{1}{2}$. A Crenidibus ad Psyllam castellum stadia 30, millia 4. A Psylla ad Tium, urbem Græcam Ionicam, in maris ora sitam, ipsam quoque Milesiorum coloniam, stadia 90, millia 12. A Tio ad Billæum fluvium stadia 20, millia 2 $\frac{3}{4}$. Hic Billæus fluvius, ut aiunt quidam terminat Bithyniam; quæ vero deinceps sequuntur, Paphlagoniæ sunt. Nunc autem nonnulli Parthenium fluvium Bithyniæ et Paphlagoniæ terminum esse statuunt. A Billæo fluvio ad Psilidem fluvium, nunc Papanium dictum, stadia 60, millia 8. A Psilide fluvio seu Papanio ad Parthenium fluvium stadia 70, millia 9 $\frac{1}{2}$ (*E Menippo et Arriano* § 20).

14. Hic Parthenius navigabilis est, fluente decurrens valde tranquillo; in quo Dianæ esse fertur balneum limpidissimum (*E poet. perieg. v. 968 sq.*).

15. A Parthenio fluvio ad Amastram, quæ et Amastris dicitur, urbem Græcam, quæ habet etiam fluvium, prius Sesamum appellatam, stadia 90, millia 12. Ab Heraclea ad Amastrin stadia 700, millia 90.

16. His in locis olim regnasse fertur Phineus, Tyrii Phœnicis filius; postea autem Milesii ex Ionia classe venientes, urbes [*quattuor*] condiderunt, quas in

§ 13. In mensuris ad Menippum auctor reddit, nisi quod a Crenidibus ad Psyllam non viginti stadia cum Marciano, sed triginta cum Arriano numerat. Ex eodem Arriano alia quædam habere videtur, quæ in Menippo Marciani non leguntur. || — 4. Ψύλλαν. . Ψύλλης codex. || — 13. Ψίλιδα] Ψίλιδα scrips. Gail. || — Παπάνιον] Num forte nomen hoc a πάπις, Bithynico Jovis nomine, repetendum? || — 15. Παρθένιον] παρθένην et mox εἰς Παρθένην, deinde vero ἀπὸ τοῦ Παρθενίου. Cf. Meineke ad Scym. 968.

§ 15. Ἀμαστράν] Ἀμαστριν cod. et edit.; Ἀμαστρα urbs dicitur ap. Constantin. Porphy. De them. I, 7 p. 29, 18 et 30, 5 ed. Bonn. et ap. Nicetam Paphlagonem Orat. in S. Hyacinth. XVII., ex quo Wesselingius ad Hierocl. p. 696 affert hæc: Ἀμαστρα, ὁ τῆς Παφλαγονίας, μάλλον δὲ τῆς οἰκουμένης ὀλίγου δεῖν ὀρθαλμὸς, εἰς ἣν οἱ τε τὸ βόρειον τοῦ Εὐξείνου μέρους περὶοικοῦντες Σκύθαι καὶ οἱ πρὸς νότον κείμενοι, ὥσπερ εἰς τι κοινὸν συντρέχοντες ἐμπορίον, τὰ παρ' ἐαυτῶν τε εἰσφέρουσι, καὶ τὰ παρ' αὐτῆς ἀνταλλαμβάνουσι πόλιν ἐφ' ἣς τε πάσης λήξεως καὶ ἐσπερίου μεταξὺ κειμένη, etc. Geographus quoque Ravennas Amastram urbem dicit; ap. Hieroclem p. 696 est Ἀμαστριν; in Tab. Peut. Mastram; apud Plin. VI, 2 Mastya, quod ipse Plinius sic corruptum invenerit, quum in sequentibus tanquam urbem diversam ponat: Sesamum oppidum quod nunc Amastris. || — 22. πρότερον λεγομένην] προ. λεγόμενον Σησ. codex; em. Gail.; fortasse tamen

erat τὸ πρότερον λεγόμενον Σήσαμον, quum urbs et ἡ Σήσαμος (Scylax, Eustath. ad Hom. II. 2, 853, Hesychius s. v., schol. Paris. ad Apoll. Rhod. II, 941; Sesamus Mela I, 19) et τὸ Σήσαμον (Stephan. Byz. s. v. et schol. vulg. ad Apoll. Rhod. I. 1.; Sesamum oppidum Plin. VI, 2) dicitur. Ex verbis Apollonii II, 941 et Strabonis XII, p. 544 de nominativo nominis non liquet. In numis nihil habes nisi ΣΗΣΑ (Mionnet Decript. col. II, p. 399; Supplem. vol. IV, p. 571. De nominis origine schol. Apoll. I. I.: Τὸ δὲ Σήσαμον μετωνομάσθη Ἀμαστρίς ἀπὸ Δαρέλου ἀδελφοῦ θυγατρὸς. Ἐκλήθη δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ σήσαμον λαβεῖν παρὰ Καρῶν ἀντὶ τῆς χώρας τὸν βουλομένον κτίσαι τὴν πόλιν. Quæ vereor ne corrupta sint. Sententia fuerit: ἀπὸ τοῦ σήσαμον λαβεῖν [τοὺς ἐγγυρίους, vel certum aliquem ejus regionis principem] ἀντὶ τῆς χώρας παρὰ τῶν Καρῶν τὸν βουλομένον κτίσαι τὴν πόλιν. De Carum coloniis in Ponto Euxino vide quæ indagare studuit Moers Das Phæn. Alterthum tom. II, p. 297 sqq. || — 24. στάδ. ψ'] E singulis numeris colliguntur stadia 660. Habebis stadia 700, si a Sandaraca ad Crenides pro 20 stadiis cum Arriano ponas stadia 60. Apud Arrianum summa stad. conflatur 690; ap. Marcianum 590, ut proxime absit ab Arriano computus Anonymi, quamquam in singulis modo Arriani, modo Marciani numeros habet.

§ 16, l. 25. ὦν δὲ] ὦν δὲ cod.; em. Meineke ad Scymnum, post Φινέα inserens λέγουσι.

ὑστερον συνήγαγεν, ἐπὶ τῶν τόπων κτίσασα δωμόνυμον πόλιν, Ἀμαστρίς ἢ Ὀξυάθρου μὲν ἱστορουμένη θυγάτηρ ὑπάρχει, ὡς δ' λόγος, τοῦ Περσικοῦ, τοῦ δὲ Ἡρακλείας τοῦ Διονυσίου τοῦ τυράννου γενομένη γυνή.

- 5 17. Ἀπὸ δὲ Ἀμαστρίδος εἰς χλὴν Ἐρυθίνους στάδια 4', μιλία 1β'. Ἀπὸ δὲ χλῆς Ἐρυθίνων εἰς Κρωμναν χωρίον στάδια 4', μιλία 1β'. Ἀπὸ δὲ Κρόμνης χωρίου εἰς Κύτωρον στάδια 4', μιλία 1β'. Ἀπὸ δὲ Κυτῶρου εἰς Αἰγιαλὸν χωρίον στάδια 5', μιλία 1γ'.
10 Ἀπὸ δὲ Αἰγιαλοῦ εἰς Κλίμακα κώμην στάδια 9', μιλία 5', 2' 5'. Ἀπὸ δὲ Κλίμακος εἰς Τιμολαῖον χωρίον στάδια 4', μιλία 2', 1'. Ἀπὸ δὲ Τιμολαίου εἰς Θούμνην στάδια 4', μιλία 1β', 2' 5'. Ἀπὸ δὲ Θουμνῶν εἰς Κάραμβιν, ἀκρωτήριον ὑψηλὸν καὶ μέγα, στάδια
15 13', μιλία 15'.

18. Κατ' ἀντικρὺς δὲ Καραμβεως ἐν τῇ Εὐρώπῃ κεῖται μέγιστον ἀκρωτήριον, ἀπότομον εἰς θάλασσαν ὑψηλὸν ὄρος, τὸ λεγόμενον Κριοῦ μέτωπον, ἀπέχον ἐκ Καραμβεως πλοῦν νυχθήμερον.

- 20 19. Ἀπὸ δὲ Καραμβεως εἰς πόλιν Καλλίστρατιν τὴν καὶ Μαρσίλλαν στάδια 4', μιλία 1β', 2' 5'. Ἀπὸ δὲ Καλλίστρατίδος εἰς Ζεφυρίον στάδια 4', μιλία 2', 1'. Ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου εἰς Γάριον τόπον στάδια 4', μιλία 8'. Ἀπὸ δὲ Γαρίου τόπου εἰς Ἀβώνου πῆγος, τὴν νῦν λεγόμενὴν Ἰωνόπολιν, στάδια 13', μιλία 15' ἐνταῦθα
25 ὁμοῦ ναυσὶν οὐκ ἀσφαλῆς σαλεύουσιν δὲ ἀπαθεῖς, εἰ μὴ μέγας χειμῶν καταλάβῃ.

20. Ἀπὸ δὲ Ἰωνοπόλεως εἰς Αἰγινῆτην, πόλιν ἰσχυρὰν καὶ ποταμὸν, στάδια 13', μιλία 15'. Ἀπὸ δὲ Αἰγινῆτου εἰς Κίμωλιν κώμην, νῦν Κινώλην λεγομένην, στάδια 5', μιλία 1γ'. Ἐν Κινώλῃ σαλεύουσιν ἂν νῆες ὄρα
30 εἶναι ἔχει δὲ καὶ ὑπορμον εἰς τὴν καλούμενην Ἀντικίνωλον. Ἀπὸ δὲ Κινώλης εἰς Στεφάνην, κώμην καὶ λιμένα, στάδια 13', μιλία 15'. Ἀπὸ δὲ Στεφάνης εἰς Ποταμὸν χωρίον στάδια 13', μιλία 15'. Ἀπὸ δὲ τῶν Ποταμῶν εἰς Συριάδα Ἀκρουλεπτήν στάδια 13', μιλία 15'. Ἀπὸ δὲ Συριάδος Ἀκρουλεπτῆς κόλπος ἐκ
35 δέχεται· εἰσπλέουσιν δὲ αὐτὸν εἰς Ἀρμένην, κώμην καὶ λιμένα μέγαν, στάδια 5', μιλία 1γ'. ἔστι δὲ παρὰ τὸν λιμένα ποταμὸς Ὀχθουμάνης ὀνόματι.

unam Amastrin serius conjunxit, quum ibi civitatem sibi cognominem condidisset, Amastris, Oxyathrae, ut fertur, Persici filia, uxorque Dionysii, Heracleae tyranni (*E poet. porieg.* 958-967).

17. Ab Amastri ad molem Erythinos stadia 90, milia 12. A mole Erythinis ad Cromnam castellum stadia 90, milia 12. A Cromna castello ad Cytorum stadia 90, milia 12. A Cytoro ad Aegialum castellum stadia 60, milia 8. Ab Aegialo ad Climaca vicum stadia 50, milia 6 $\frac{2}{3}$. A Climace ad Timolaium castellum stadia 40, milia 5 $\frac{1}{3}$. A Timolao ad Thymena stadia 20, milia 2 $\frac{1}{3}$. A Thymenis ad Carambin, promontorium altum et magnum, stadia 120, milia 16 (*Cf. Menipp. et Arrian. § 20*).

18. Carambi autem promontorio ex adverso jacet in Europa promontorium maximum, mons valde eminens, praerupta habens versus mare praecipitia, Criumetopon appellatum, a Carambi distans diei noctisque navigatione (*E perieg. iamb.* 953 sqq.).

19. A Carambi ad Callistratim urbem, quae et Marsilla dicitur, stadia 20, milia 2 $\frac{1}{3}$. A Callistrati ad Zephyrium stadia 40, milia 5 $\frac{1}{3}$. A Zephyrio ad Garium locum stadia 30, milia 4. A Gario loco ad Aboni maenia, civitatem nunc Ionopolim dictam, stadia 120, milia 16; statio illic navibus non admodum tuta, ubi tamen, si non magna sit tempestas, a damno immunes commorari queant (*Ex Arriano et Menippo*).

20. Ab Ionopoli ad Aegineten, oppidulum et fluvium, stadia 120, milia 16. Ab Aeginete ad Cinolin vicum, qui nunc Cinole appellatur, stadia 60, milia 8, ubi naves aetate commodissime commorentur. Habet etiam recessum navibus ad Anticiolin quam vocant. A Cinole ad Stephanen vicum et portum stadia 180, milia 24. A Stephane ad Potamos seu Fluvios castellum stadia 150, milia 20. A Potamis ad Syriada Acrulepten [*promontorium*] stadia 120, milia 16. Syriada Acrulepten sinus excipit; penetranti in illum ad Armenen, vicum et portum magnum, stadia 67, milia 8; juxta portum fluvius est nomine Oclithomanes.

|| — 1. τῶν τόπων || τὸν τόπον vgo; em. Mein. || — 3. ὑπάρχει || ὑπάρχου cod.; ὑπάρχουσα Gail.; em. Mein.

§ 17, l. 5. χλὴν || χαλὴν et mox χαλῆς cod.; em. Hudson; mallem tamen χλῆς et χλῆν. Arrianus nihil nisi : εἰς Ἐρυθίνους; nulla hujus loci mentio ap. Marcianum. || — 6. 4' || 5' Arrianus, ex eoque, ut puto, reponendum. Si sexaginta stadia numeraveris, consentient Anonymus cum Marciano, qui ab Amastri ad Cromnam computat stadia 190. || — 6. Κρόμναν et Κρόμνης cod. || — 9. Αἰγιαλὸν, ut Marcianus; Αἰγιαλοῦ; Arrian. || — 11. Κλίμακα codex. || — 13. Θουμνὴ et Θουμνῶν cod. Vid. not. ad Arrian. § 20 p. 386.

§ 18, l. 19. πολυνυχθήμερον pro πλοῦν νυχθήμερον codex; em. Hudsonus.

§ 19, l. 20. Καλλίστρατιν cod.; Καλλίστρατίαν Mar-

cian.; locum non memorat Arrianus. || — 23. Γάριον non habet Arrianus; Marcianus habet, sed omittit mentionem Zephyrii. || — 24. Ἀβώνου τειγέπολιν λεγομένην codex; emend. ex Marciano πόλιν σμικρὰν λεγομένην dedit Gallius.

§ 20, l. 28. Αἰγινῆτην codex; em. Gail. || — 30. Κίμωλιν || Κίωλιν Arrian. et Marcian.; Cimolin etiam Plinius, Strabo et Ptolemaeus; Anonymi codex quum mox habeat Ἀντικίνωλιν, quid scripserit auctor, non liquet. || — 34. 13' || ut Arrianus; 13' Marcianus. || — 35. τῶν Π. || τοῦ Π. cod.; em. edit. Articulum abesse malim. || — 36. Συριάδος codex; em. edit. || — 13'. μιλία 15' || 13', μιλία 15' codex; inconcinna em. ex Marciano et Arriano. || — 38. Ἀρμένην cod. || — 39. 67' cod., quod ortum ex dittogr. lit 5'; 60 st. Ar-

21. Ἀπὸ δὲ Ἀρμενίας εἰς Σινώπην, Μιλήσιων ἀποι-
κον, στάδια μ', μιλία ε', γ'. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν
ἄκρων νησιῶν, ὃ καλεῖται Σκόπελος. Ἐχει δὲ διέκ-
πλου τοῖς ἐλάττοις πλοίοις· τὰ δὲ μεῖζονα περιπλεῖν
5 δεῖ, καὶ οὕτω καταβαίνει εἰς τὴν πόλιν. Εἰσὶ δὲ τοῖς περι-
πλεύουσιν τὴν νῆσον πλείους ἄλλοι στάδια μ', μιλία ε', γ'.

22. Σινώπη δὲ ἐπώνυμός ἐστι μῖχος τῶν Ἀμαζόνων,
[ὧν] πλησίον [τὸ] χωρίον, ἣν ποτε μὲν ὄκουν εὐγε-
νεῖς ὄντες Σύριοι, μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς λέγουσιν, Ἑλ-
10 λήνων ὅσοι ἐπ' Ἀμαζόνας διέβησαν, Αὐτόλυκος τε καὶ
σὺν Διλήκοντι Φλόγιος, ὄντες Θετταλοί. Ἐπειτα
Ἀθρώνδας γένει Μιλήσιος· ὑπὸ Κιμμερίων [δ'] οὗτος
ἀνακρεῖσθαι δοκεῖ· μετὰ Κιμμερίους Κῶος, πάλιν δὲ
Κρητίνης, οἱ γενόμενοι φυγάδες τῶν Μιλήσιων. Οὗτοι
15 δὲ συνοικίζουσιν αὐτὴν, ἥνικα ὁ Κιμμερίων στρατὸς
κατέδραμε τὴν Ἀσίαν.

23. Ἀπὸ δὲ Σινώπης εἰς Εὐάρχον ποταμὸν, ἥδη
Εὐήχον λεγόμενον, στάδια π', μιλία ι', ε' ε'. Οὗτος
ὁ Εὐάρχος ποταμὸς ὀρρίζει τὴν Παφλαγονίαν καὶ τὴν
20 ἔχουμένην Καππαδοκίαν· οἱ παλαιοὶ [γὰρ] τὴν
Καππαδοκίαν καθέκειν βούλονται μέχρι τοῦ Εὐξείνου
Πόντου· τινὲς δὲ αὐτοὺς Λευκοσύρους ἐκάλεσαν· νυνὶ δὲ
μετὰ τὴν Παφλαγονίαν τὰ ἔχόμενα μέχρι τῶν βαρβα-
ρικῶν ὁρίων ἰδιῶς Πόντος καλεῖται· διήρηται δὲ εἰς
25 ἐπαρχίας δύο.

24. Ἀπὸ δὲ Εὐάρχου ποταμοῦ εἰς Κάρουσιν, ἐμπό-
ριον καὶ λιμένα τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις, πρῶτον Πο-
λίχνιον ὠνομασμένον, στάδια ο', μιλία θ', γ'. Ἀπὸ
δὲ Κάρουσας εἰς Γουρζούβανθον στάδια ξ', μιλία η'.
30 Ἀπὸ δὲ Γουρζούβανθου εἰς Ζάγωρον χωρίον, ἥδη Κα-
λίππου λεγόμενον, στάδια ρν', μιλία κ'. Ἀπὸ δὲ
Ζαγώρου εἰς Ζάληκον, ποταμὸν καὶ κόμην ἀλίμενον,
στάδια δ', μιλία ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ζαλήκου ποταμοῦ εἰς
Ἄλυν ποταμὸν πλωτὸν στάδια σί', μιλία κη'.

35 25. Οὗτος ὁ Ἄλυσ ποταμὸς πάλαι μὲν ὄρος ἦν τῆς
Κροίσου βασιλείας καὶ τῆς Περσῶν, νῦν δὲ ὑπὸ τῇ Ρω-
μαίων ἐπικρατείᾳ ῥέει, οὐκ ἀπὸ μεσημβρίας, ὡς λέγει
Ἡρόδοτος, ἀλλ' ἀπὸ ἀνίσχοντος ἡλίου. Καθότι δὲ
εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον, ὀρρίζει τὰ Σινωπέων καὶ Ἀμι-
40 σηνῶν ἔργα· τριακόσια δὲ στάδια ἀπέχων τῆς Ἀμισοῦ,
μεταξὺ Σύρων τε καὶ Παφλαγῶνων φερόμενος εἰς τὸν
Πόντον ἔξεισιν.

21. Ab Armene ad Sinopen, Milesiorum coloniam,
stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. Ad extremitates jacet insula
parva, Scopelus nominata, quae transitum quidem
praebet minoribus navigiis, sed majora illam circum-
navigare oportet, et sic ad urbem appellere. Insulam
circumnavigantibus alia amplius stadia sunt 40, milia
5 $\frac{1}{2}$ (*E Menippo*).

22. Sinope cognominis est uni Amazonum, quarum
in propinquo castellum; quam urbem olim incolebant
Syri *indigenae*, deinde Graeci, ut aiunt, quotquot huc
Amazonas bello petentes venerant, Autolycus et cum
ipso Deileon et Phlogius, Thessali origine; post hos
Abbrondas, gente Milesius, qui a Cimmeriis interentus
creditur; post Cimmerios rursus Cous et (καὶ) Cri-
tines, qui a Milesiis in exsilium missi erant. Illi ur-
bem colonis frequentarunt, quum Asiam vastaret
Cimmeriorum exercitus (*E perieg. iamb.* 941-52).

23. A Sinope ad Euarchum fluvium, nunc Eue-
chon appellatum, stadia 80, milia 10 $\frac{1}{2}$: hic fluvius
Euarchus Paphlagoniam et finitimam Cappadociam
determinat. Veteres enim Cappadociam porrectam
esse volunt usque ad Euxinum Pontum; nonnulli
Cappadoces Leucosyros appellarunt. Nunc vero quae
Paphlagoniam proxime excipuit usque ad fines bar-
baricos, proprie Pontus vocantur; dividitur autem in
duas praefecturas (*E Menippo*).

24. Ab Euarcho fluvio ad Carusam emporium cum
portu a ventis occiduis tuto (*primum Paphlagoniae op-
pidulum dictum*), stadia 70, milia 9 $\frac{1}{2}$. A Carusa ad
Gurzubanthum stadia 60 milia 8. A Gurzubantho ad
Zagorum castellum, nunc Calippos appellatum, sta-
dia 150, milia 20. A Zago: ad Zalecum, fluvium et
vicum importuosum, stadia 90, milia 12. A Zaleco
fluvio ad Halym, fluvium navigabilem, stadia 210,
milia 28 (*E Menippo et Arrian*).

25. Iste Halys fluvius olim regni Croesi et Persarum
terminus fuit, nunc vero sub Romanorum imperio
fluit, non a meridie, ut Herodotus inquit, sed ab ortu
solis; ubi autem in Pontum exit, Sinopensium et Ami-
senorum agros separat; trecentis vero stadiis ab Amiso
distans, inter Syros et Paphlagonas fluens, in Pontum
se exonerat (*Ex Arriano et ignoto fonte*).

rian. 50 Marcian. Dein μιλ. ι' codex. — 40. Ὁ χθ ο-
μαν ἡς] Ὁ χοσθάνης Marcian.; Ὁ χέραντος Scylax 89,
p. 66, ubi vid. not.

§ 22, l. 9. Inclusa suppl. Meineke ad Seymn. 942,
ubi vide. Deinde ἦν ποτὲ μὲν τὸ πρὶν ὄκουν cod.; dein
leg. ἔγγενεες? — 11. ξξ' Ἀμαζόνων cod.; em. Hudson.
et Fabricius. Dein τε καὶ Συνδιδεῶν cod.; em. edd. ||
13. Ἀμβρόντας cod.; em. Meineke. — 15. Κριτίνης
cod.; em. Meineke, qui deinde (apud poetam certe)
fuisse putat ὄρων Μιλ. pro τοῦ (τῶν em. editt.)
Μιλ.

§ 23, 19. μιλ. ις', ε' γ' cod. Arrianus Euarchum
non memorat. — 20. ὁ Εὐάρχος πολλὴν ὀρρίζει Πα-

φλαγονίαν cod. — 21. γὰρ e Marciano add. Gailius.

§ 24, l. 28. Πολλὸν γινον ὦν.] Haec sic vix sana. —
31. Γουρζ. Nihil de hoc loco Marcianus et Arrianus. —
— 31. Ζά γάρον] Γάζουρον et mox Γαζούρου cod.; em.
Gail. ex Arriano, qui Ζάγωρα locum dicit. — 32. Κα-
λίπποι cod.; em. Gailius. Zalecum non habet Arrianus.
— 34. δ'] 120 sec. Marcianum. Anonymus hunc et
sequentem numerum (σί', pro quo ρν' Marcianus) ad
calculos Arriani, a Zagoro ad Halyn 300 stadia expu-
tantis, accommodavit.

§ 25, l. 37. ὑπὸ τῶν Ρωμα. ἐπικράτειαν cod.; em. ex
Arr. — 40. Σινώπης cod.; ex Arr. mutavit Gail. —
42. μεταξὺ Σ. κ. Π. φερόμενος. In antecc. Euarchum

26. Ἀπὸ δὲ Ἄλυσος ποταμοῦ εἰς τὸν Ναυστάθμον, ἐν ᾧ καὶ λίμνη ἐστὶ, στάδια μ', μιλία ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Ναυστάθμου λίμνης εἰς Κωνώπειον λίμνην στάδια ν', μιλία ζ', ε' ζ'. Ἀπὸ δὲ Κωνωπέου λίμνης εἰς Εὐ-
5 στήνην, τὴν καὶ Δαγάλην λεγομένην, στάδια ρκ', μιλία ις'. Ἀπὸ δὲ Εὐστήνης εἰς Ἄμισον πόλιν στάδια ρξ', μιλία κα', ε' ζ'. Ἄμισός, πόλις Ἑλληνίς, Ἀθηναίων ἀποικος, ἐπὶ θαλάσῃ οἰκεῖται.

27. Ἐν τῇ Λευκοσύρῳ γῇ κειμένη, Φωκαέων ἀποι-
10 κία τέσσαρσι γὰρ πρότερον ἔτεστιν οἰκισθεῖσα τῆς Ἡρακλείας, ἔλαβεν Ἰωνικὴν κτίσιν. Κατὰ δὲ τὴν πόλιν ταύτην τῆς Ἀσίας σχεδὸν στέοτατος αὐγὴν ἔστιν εἰς [τὸν] Ἰστικὸν κόλπον διήκων τὴν τε Ἀλεξανδρῶν πόλιν, τῇ Μακεδόνι κτισθεῖσαν· ἡμερῶν δὲ ὁδὸν εἰς τὴν
15 Κιλικίαν ἑπτὰ τῶν πασῶν ἔχει· τὸ τῆς Ἀσίας γὰρ λέγεται ἰσθμωδέσταντο εἰς τὸν περὶ αὐτὸν ὄντα συνάγεσθαι μυχόν. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἔοικεν ἀγνοεῖν λέγων ἐκ τῆς Κιλικίας [ἀνδρὶ γ'] εὐζώνῳ μολεῖν πένθ' ἡμερῶν εἰς Πόντον εἶναι τὴν ὁδόν. Ἐθνη δὲ ἔχει τὰ πάντα]
20 πεντεκαίδεκα ἢ χερρόντητος, ὧν τρία μὲν Ἑλληνικά, Αἰολικόν, εἴ· Ἰωνικὸν καὶ Δωρικόν, τὰ λοιπὰ δὲ τῶν μιγάδων χωρὶς βάρβαρα· Κίλικες μὲν οὖν Λύκιοι τε καὶ πρὸς τοῦτοις ἄμα Κῆρες Μαριανδυνοὶ τε παραθαλάσσιοι οἰκοῦσι, Παρλαγόνες τε καὶ Παμφύλιοι· Χάλυβες
25 δὲ τὴν μεσόγειον, οἳ τε πλησίον Κιλικίας ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ νεμόμενοι τὴν Ἡσιδικὴν, Αὐδοί τε καὶ πρὸς τοῖσδε Μυσοὶ καὶ Φρύγες.

28. Ἀπὸ δὲ Ἄμισου εἰς Λύκαστον ποταμὸν στάδια κ', μιλία β', ε' ζ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Λυκάστου ποταμοῦ εἰς
30 κώμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον στάδια μ', μιλία ε', ε' ζ'. Ἀπὸ δὲ Χαδίσιον εἰς Ἀγκῶνος λιμένα, ἐν ᾧ καὶ Ἴρις ἐμβάλλει, στάδια ρ', μιλία ις'.

29. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰρεως ποταμοῦ εἰς Ἡράκλειον, ἱερὸν καὶ ἀκρογῆριν, στάδια τξ', μιλία μη'. Ἐνταῦθα
35 λίμνη μέγας, ὃ λεγόμενος Λαμυρὼν, ὅρμος ναυσι καὶ ὑδροστόλος. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείου εἰς Θερμῶνδοντα, ποταμὸν ναυσίπορον, στάδια μ', μιλία ε', γ'. Οὗτος δὲ Θερμῶνδον ἐστίν, ἐν ᾧ περ αἱ Ἀμαζόνες οἰκῆσαι λέ-

26. Ab Halye fluvio ad Naustathmum, ubi etiam palus est, stadia 40 (90?), milia 5 1/2. A Naustathmo palude ad Conopium paludem stadia 50, milia 6 1/2. A Conopio palude ad Eusenen, quæ et Dagale appellatur, stadia 120, milia 16. Ab Eusene ad Amisum urbem, stadia 160, milia 21 1/2. Amisus, urbs græca, Atheniensium colonia, ad mare sita est (Ex Arriano § 22).

27. In Leucosyrorum regione jacens Amisus Phœciensium colonia est; quadriennio enim condita ante Heracleam, Ionica de gente originem traxit. Ad hanc civitatem Asia arcetissimo collo constringitur, pertinente usque ad Issicum sinum, urbemque Alexandriam, a Macedone conditam. Hinc in Ciliciam non plus quam septem dierum est iter. Nam Asia fertur angustiis arcetissimis ad Issici sinus recessum comprimi. Herodotus autem in errore versari videtur, quum dicit e Cilicia [viro expedito quinque dierum iter ad Pontum esse. Gentes vero habet] hæc peninsula quindecim, quarum tres græcicæ sunt, Æolica, Ionica atque Dorica, ceteræ autem præter mixtas barbaræ; Cilices quidem Lyciique et præter hos etiam Cares et Mariandyni loca tenent maritima, Paphlagonisque et Pamphylii; Chalybes autem mediterranea possident, hisque proximi Cappadoces Pisiadique incolæ et Lydi et præter hos Mysi et Phryges (E Perieg. iamb. 917-940).

28. Ab Amiso ad Lycastum fluvium stadia 20, milia 2 1/2. A Lycasto fluvio ad vicum et fluvium Chadisium stadia 40, milia 5 1/2. A Chadisio ad Anconis portum, ubi Iris in Pontum exoneratur, stadia 100, milia 16 (E Menippo et Arriano).

29. Ab Iri fluvio ad Heracleum fanum et promontorium stadia 360, milia 48; illic portus magnus, Lamyron appellatus, statio navium et aquæ copia. Ab Heracleo ad Thermodontem, fluvium navigabilem, stadia 40, milia 5 1/2. Illic Thermodon ille est, ad quem Amazones habitasse dicuntur in urbe Themiscyra ap-

fluvium Paphlagoniæ et Cappadocum sive Leucosyrorum terminum cum Mareiano dixerat; nunc nescio quem secutus, Cappadociam ad Halyn usque producit cum Strabone, aliis.

§ 26, l. 2. μ' go Arrianus; 120 Marcianus. || — 3. Κωνώπειον cod., ut Marcian., dein Κωνωπέου, ut Arrianus, ex quo stadiorum numerum sumsit. Ceterum paullo accuratior de his Marcianus. || — 4. ν' ut Arrian.; ρκ' Marcian. || — 5. ρκ' sic etiam Arrian.; Marcianus hunc locum omittit. || — 6. Ἄμισου πόλιν cod.; em. Gail. || — 7. ρξ' ut Arrianus, quem vide. Marcianus a Conopio usque ad Amisum nonnisi 150 stadia computat, pro quibus Arrianus et Anon. falso habent stadia 280. || — 7. Ἀθηναίων cod.; ex Arriano mutavit Gail.

§ 27, l. 9. Λευκοσύρῳ γῇ et Φωκαέων cod.; em. Hudson. || — 18. Includa suppl. Meinekius || — 21. αἰολικῶν...

ἰωνικῶν.. Δωρικῶν cod.; em. Holsten. || — 22. γωρὶς] γωρῆα cod.; em. Mein. || — 23. ἄμα Κῆρες] μάχαρες cod.; em. Mein. || — 26. Ἀἰολοὶ cod.

§ 28, l. 27. Lycastum et Chadisium, ab Arriano omissos, e Marciano notavit, distantias vero ita dedit, ut cum Arriano ab Amiso ad Anconis portum sint stadia 160. Longe aliter Marcianus. — Hucusque pertinent fragmentum Marciani; in seqq. nonnisi Arrianum conferre licet. || — 31. Ἀγκῶνος] Ἀγκῶνα Arrian. 31. ἐν ᾧ] ἔναπερ Arrian. et dein ἐμβάλλει. Similiter infra § 29 ἐν ᾧ pro ἔναπερ Arriani.

§ 29, l. 34. τξ'] ρξ' cod.; em. Gail. e numero mill. et ex Arriano. || — ἐνταῦθα.. ὑδροστόλος] Pro his Arrianus nihil nisi: ὅρμος ναυσι. Anonymus igitur e Marciano sua sumserit. || — 37. ναυσίπορον non habet Arrianus. || — 38. ἐν ᾧ περ] ἔναπερ Arrian. || — 1. ἔχοντες cod.; em. Hudson. Hæc quoque Arrianus non habet. || —

γονται, ἔχουσαι πρὸς τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ καὶ πόλιν Θε-
μίσκυραν λεγομένην· διαρρεῖ δὲ Θερμῶδων ποταμός.
[Ἀπὸ δὲ Θερμῶδοντος ποταμοῦ] εἰς Βῆριν ποταμὸν
στάδια ζ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Βήρειος ποταμοῦ εἰς Θα-
6 ριον ποταμὸν στάδια λ', μίλια ιβ'.

30. Ἀπὸ δὲ Θαορίου ποταμοῦ εἰς Οἶνιον ποταμὸν, ἐν
ᾧ καὶ ἔφορμός ἐστι ναυσί, στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ
δὲ Οἶνιου ποταμοῦ εἰς Φυγαμοῦντα ποταμὸν στάδια
μ', μίλια ε', ζ' ε'. Ἀπὸ δὲ Φυγαμοῦντος ποταμοῦ εἰς
10 Ἀμυλητὸν τόπον στάδια κ', μίλια β', ζ' ε'. Ἀπὸ δὲ
Ἀμυλητοῦ τόπου εἰς Φαδισάνην ἤτοι Φάδισσαν στάδια
ρλ', μίλια ιζ', ζ' ε'. Ἐνταῦθα λιμὴν, καὶ πόλιν πλη-
σίον, Πολεμώνιον λέγω. Ἀπὸ δὲ Φαδισάνης εἰς Πο-
λεμώνιον πόλιν στάδια ν', μίλια ε'.

15 31. Ἀπὸ δὲ Πολεμώνιου ἕως πλησίον τοῦ Θερμῶ-
δοντος ποταμοῦ πρῶτον Χάλυβες ἔθνος ὄκουν.

32. Ἀπὸ δὲ τοῦ Πολεμώνιου εἰς ἀκρωτήριον Ἰασό-
νιον καλούμενον στάδια ρλ', μίλια ιζ', ζ' ε'. Ἀπὸ δὲ
Ἰασονίου εἰς Κιλίκων νῆσον στάδια ιε', μίλια β'.
20 Ἀπὸ δὲ Κιλίκων νήσου ἐπὶ τὸν Γένητον ποταμὸν στα-
δια νε', μίλια ζ', ζ' ε'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Γενήτου ποτα-
μοῦ εἰς Βοῶνα, ἀκρωτήριον καὶ χωρίον, στάδια κ',
μίλια β', ζ' ε'. Ἐνταῦθα λιμὴν πάντων ἀνέμων, καὶ
ὄρμος ναυσίν. Ἀπὸ δὲ Βοῶνος εἰς Κοτύωρον στάδια
25 ζ', μίλια ιβ'. Ταύτης τῆς Κοτυώρου ὡς πόλεως
Ξενοφῶν ἐμνημόνευσε, καὶ λέγει Σινωπέων ἀποικὸν
εἶναι· νῦν δὲ κόμη ἐστὶ, καὶ οὐδὲ αὕτη μεγάλη.

33. Ἀπὸ δὲ Κοτυώρου ἕως πλησίον Πολεμώνιου
πρῶτον Τιβαρηνοὶ ὄκουν ἔθνος ὁμογῶριοι, πάνυ γελᾶν
30 σπεύδοντες ἐκ παντὸς τρόπου, εὐδαίμονιαν εἶναι ταύτην
κεκριότης.

34. Ἀπὸ δὲ Κοτυώρου κόλπος ἐκδέχεται. Εἰςπλεύ-
σαντι δὲ αὐτὸν εἰς Μελάνθιον ποταμὸν στάδια ζ', μί-
λια η'. Ἀπὸ δὲ Κοτυώρου μὴ παραπλέοντι τὸν κόλ-
35 πον, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας διαπλέοντι τὸ στόμα τοῦ κόλπου,
εἰς Ἐρμώνασσαν, χωρίον Τραπεζουσίων, στάδια τ',
μίλια μ'. Ἀπὸ δὲ Μελάνθιου ποταμοῦ εἰς Φαρμαν-

pellata, ad ostia ejus sita. Perfluit autem Thermodon
hanc civitatem. A Thermodonte ad Berin fluvium
stadia 60, milia 8. A Beri fluvio ad Thoarium (*Thoa-*
rin?) fluvium stadia 90, milia 12 (*Ex Arriano et*
Menippo).

30. A Thoario autem fluvio ad OEnium (*OEnoen*?)
fluvium, in quo statio navibus, stadia 30, milia 4.
Ab OEnio fluvio ad Phigamuntem fluvium stadia 40,
milia 5 $\frac{2}{3}$. A Phigamunte fluvio ad Ameletum locum
stadia 20, milia 2 $\frac{3}{4}$. Ab Ameleto loco ad Phadis-
anen sive Phadissam stadia 130, milia 17 $\frac{2}{3}$; illic por-
tus et urbs non procul ab eo, Polemonium scilicet.
A Phadisane ad Polemonium urbem stadia 50, milia 6
(*Ex Arriano et Menippo*).

31. A Polemonio usque ad vicina Thermodontis
fluvii prius habitavit gens Chalybum.

32. A Polemonio ad promontorium Jasonium ap-
pellatum stadia 130, milia 17 $\frac{2}{3}$. A Jasonio ad Ci-
licum insulam stadia 15, milia 2. A Cilicum insula ad
Genetum fluvium stadia 55, milia 7 $\frac{3}{4}$. A Geneto
fluvio ad Boonem promontorium et castellum stadia
20, milia 2 $\frac{2}{3}$; illic portus ab omni vento tutus et sta-
tio navium. A Boone ad Cotyorum stadia 90,
milia 12. Hujus Cotyori tanquam urbis meminit Xe-
nophon, et Sinopensium coloniam esse dicit; hodie
vero pagus est, et ne is quidem magnus (*Arrian.*
et Men.)

33. A Cotyoro usque ad viciniam Polemonii prius
habitarunt Tibareni, gens ejusdem regionis, qui risui
modis omnibus studebant, in eo maximam felicitatem
esse judicantes (*Perieg. tamb. 915 sq.*).

34. Cotyorum sinus excipit; quem si innavigaveris,
ad Melanthium fluvium sunt stadia 60, milia 7. A Co-
tyoro, sinus anfractus non praternavanti, sed os-
tium ejus recta transeunti, ad Hermonassam, Tra-
pezuntium locum, stadia 300, milia 40. A Melanthio
fluvio ad Pharmanum fluvium stadia 150, milia 20.

3. Includa supplevit Gailius, qui in antec. fort. leg.
suspicipat λεγομένην, ἣν διαρρεῖ Θ. π. || — 3. Βῆριν..
Βήρειος] Βήριν.. Βήρης cod. || — 4. σταδ. ζ'] στ. ζ'
Arrian.; vice versa sequens stadiorum numerus apud
Nostrum est ζ' ap. Arrianum ε'. || — 4. Θάριν.. Θοά-
rios Arrianus.

§ 30, l. 6. εἰς Οἶνιον ποταμόν] εἰς Οἶνόην Arria-
nus § 23. || — 8. Φυγ.] Φηγ. Arrian. || — 10. Ame-
letum locum cod. Arrianus. || — 11. Φαδισάνην, at mox
Φαδισάνης codex. Verba ἤτοι Φάδισσαν non manant ex
Arriano. || — 12. ἐνταῦθα... στάδ. ν'. Pro his Arrianus
nihil nisi : ἐνθὲνδὲ εἰς Πολεμώνιον πόλιν στάδιοι δέκα.
In 10 stadia bene cadit vox πλησίον, minus vero in ea
quæ Noster ponit stadia 50.

§ 31. ἕως πλησίον] ἕως πλαγίων codex, absque
sensu. Quod scripsi sæpius redit ubi barbarorum
populorum limites a Nostro notantur. Sic Tibareni
habitant ἕως πλησίον Πολεμωνίου, Mossynæci ἕως πλη-
σίον Κοτυώρου. Hæc et alia hujus generis accepit Noster

e periegesi vel periplo, in quo auctor ab occasu ad
orientem progrediebatur.

§ 32, l. 20. Γενήτων.. Γενήπου cod. Arrianus fluvium
omittit. Aliis est Γενήτης. V. not. ad Scyl. § 88. || —
22. ἀκρωτ. et χωρίον non habet Arrianus. || — 23. λιμ.
πάντ. ἀν., non habet Arr. || — 24. εἰς Κοτύωρα Arrianus.

§ 33, l. 28. ἕως τοῦ πλησίον e conj. Holstenii scripsi
Gailius h. l. et infra iterum. || — 29. ὁμογῶριοι]
Hæc vox ut apud Nostrum inepta est, sic in fonte poe-
tico bene habere potuit.

§ 34, 9 sqq. Quæ leguntur usque ad μίλια ις' e Mar-
ciano fluxerint. Arrianus nihil nisi hæc : Ἀπὸ Κοτυώρου
εἰς Μελάνθιον π. στάδιοι μέγιστα ε'. Ἐνθὲνδὲ εἰς Φαρμα-
τηνόν, ἄλλον ποταμόν, στ. ρν' καὶ ἐνθεν εἰς Φαρνάκειαν
ρζ'. Quæ sequuntur usque ad ν. ἀποικος, Arriani sunt;
postrema denique poetæ centones. || — 34. παρα-
πλέοντι.. διαπλέοντι] διαπλέοντι.. παραπλέοντι
codex; em. Holstenius. || — 36. χωρίον] γῶραν cod.;
em. Gail. || — Τραπεζούσιον leg. Gail. absque causa.

τὸν ποταμὸν στάδια ρν', μίλια κ'. Ἀπὸ δὲ Φαρμαν-
τοῦ ποταμοῦ εἰς Φαρμακίαν ἤτοι τὴν λεγομένην Φαρ-
μακίαν στάδια ρκ', μίλια ις'. Αὕτη ἡ Φαρμακία
πάλαι μὲν Κερασσοῦς ἐκαλεῖτο, Σινωπέων καὶ αὕτη
6 ἄποικος (κτισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν), καθ' ἣν ἔρημος κει-
μένη (ἥς ἄντικρυς) παρῆκει νῆσος Ἄρεως λεγομένη.

35. Ἀπὸ οὖν Φαρνακίας τῆς καὶ πάλαι Κερασσοῦτος
ἔως πλησίον Κοτυώρου πρῶτον ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμε-
νοι Μοσυνοικοί, ἔθελον νόμοις τε ἔργοις τε βαρβαρικώ-
10 τατοί· φασὶ γὰρ ἐν ξυλίνουσιν ὑψηλοῖς τ' ἄγαν πύργοις
ἐνοικεῖν πάντας, ἐν φανερωῖ δ' αἰεὶ ἕκαστα πράττειν· τὸν
δ' ἐαυτῶν βασιλέα δεδεμένον, [ἐν] πύργῳ [τε] συγκε-
κλειμένον τηρεῖν ἐπιμελῶς, τὴν ἀνωτάτω στέγην
ἔχοντα τοῖς φρουροῦσι δ' αὐτὸν ἐπιμελεῖς εἶναι, νομίμως
15 ἵνα πάντα προστάτῃ ποιεῖν εἰ δὲ παραβαίῃ, κόλασιν
αὐτοῦ λαμβάνειν φασὶν μεγίστην, μὴ διδόντας [τὴν]
τροφὴν.

36. Ἀπὸ δὲ Φαρνακίας εἰς τὴν Ἀρητιάδα νῆσον,
ἔχουσαν ὕψορον τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, στάδια λ',
20 μίλια δ' (Αὕτη ἡ Ἀρητιάς νῆσος λέγεται Ἄρεως ἤτοι
Ἀρεώνησος). Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρητιάδος νήσου εἰς Ζεφύ-
ριον χωρίον στάδια ρκ', μίλια ις'. ἔνταῦθα ὄρμος
ναυσίν. Ἀπὸ δὲ Ζεφυρίου χωρίου εἰς Τρίπολιν στά-
δια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Τριπόλεως εἰς Ἀργυρά στά-
25 δια κ', μίλια β', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ τῶν Ἀργυρῶν εἰς Φι-
λοκαλίαν στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Φιλοκαλίας
εἰς Κόραλλα στάδια ρ', μίλια ιγ', γ'. Ἀπὸ δὲ Κο-
ράλλων εἰς Κερασσοῦντα, πόλιν καὶ ποταμὸν, στάδια
ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Κερασσοῦντος εἰς Ἱερὸν ὄρος, ἐν
30 ᾧ καὶ πόλις καὶ ὕψορος, στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ
δὲ Ἱεροῦ ὄρους εἰς Κορύδωλον χωρίον, ἐν ᾧ καὶ ὄρ-
μος ἐστὶ, στάδια μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Κορύ-
δωλης εἰς Ἑρμύσιν (καὶ δεῦρο ὄρμος) στάδια μ', μί-
λια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Ἑρμύσης εἰς πόλιν Τραπεζοῦντα,
35 ἐν ᾗ ὄρμος λεγόμενος Δαφνοῦς, στάδια ξ', μίλια η'.
Τραπεζοῦς, πόλις Ἑλληνικῆς, Σινωπέων ἄποικος, ἐπὶ
θαλάσσει ὥκισμένη.

37. Ἀπὸ οὖν Τραπεζοῦντος ἔως τῆς Ἀρητιάδος νήσου,
[καὶ Φαρνακίας τῆς] καὶ πάλαι Κερασσοῦντος, πρῶτον
40 ὄκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Μάκρωνες ἤτοι Μακροκέ-
φαλοι.

A Pharmanto fluvio ad Pharmaciam sive Pharmaciam
appellatam stadia 120, milia 16 (*E Menippo*). Hæc
Pharnacia olim Cerasus vocabatur, Sinopensis et ipsa
colonia (*Ex Arriano*); cujus in conspectu obtenditur
iusula deserta, Martis dicta (*E perieg. iamb. 912*).

35. A Pharnacia, olim Cerasunte, usque ad vicina
Cotyoro prius Mosynæcorum, ut vocantur, gens ha-
bitavit, moribus, legibus factisque maxime barbara;
nam ligneas et editissimas habitare turres feruntur, in
aperto autem res quaslibet peragere; tum regem suum
vinculis constrictum et turre clausum sedulo custodire,
superiora domus occupantem; custodibus vero curæ
esse, ut cuncta legitime fieri jubeat; si contra a recto
aberraverit, prænam ab illo repeti aiunt maximam cibo
denegato (*E perieg. iamb. 901-911*).

A Pharnacia ad Aretiadem insulam, ubi statio est
navibus a ventis occiduis tuta, stadia 50, milia 4;
hæc Aretias dicitur Martis insula sive Areonesus. Ab
Aretiadē insula ad Zephyrium castellum stadia 120,
milia 16; ibi statio navium. A Zephyrio castello ad
Tripolin stadia 90, milia 12. A Tripoli ad Argyra
stadia 20, milia 2 $\frac{1}{2}$. Ab Argyris ad Philocaleam sta-
dia 90, milia 12. A Philocælea ad Coralla stadia 100,
milia 13 $\frac{1}{2}$. A Corallis ad Cerasuntem urbem et flu-
vium stadia 60, milia 8. A Cerasunte ad Hieron (Sa-
crum) montem, ubi et urbs et statio, stadia 90, mi-
lia 12. A Sacro monte ad Cordylam castellum, ubi et
statio navium, stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. A Cordyla ad Er-
mysen (ibi quoque statio navium) stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$.
Ab Ermyse ad Trapezuntem civitatem, ubi statio Da-
phnūs appellata, stadia 60, milia 8. Trapezūs, urbs
græca Sinopensis colonia, in ora maris condita (*Ex*
Arrian. § 24 et Menippo.)

37. A Trapezunte autem usque ad insulam Aret-
tiadem et Pharnaciam, quæ olim etiam Cerasus voca-
batur, prius habitantur Macrones sive Macrocephali.

V. Steph. Thes. gr. v. Τραπεζοῦς. || — 1. Φαρματη-
νὸν Arrianus. || — 2. Φαρμακίαν] Vitiatō aliquo
libro usus esse Anonymus videtur. || — 5. κτισ-
θεῖσα ὑπ' αὐτῶν] glossema, ut videtur, sicuti mox
ἡς ἄντικρυς glossa est ad verba κατ' ἥν. || — κατ' ἥν] *cod.*

§ 35, l. 9. ἔθελον ὡμοῖς ἔργοις βαρβαρικοῖς *codex*;
Holsten. V. Scymn. v. 901. || — 11. δ' ἐστὶ] δὲ ἄν
cod.; em. Holsten. || — 12. δὲ αὐτῶν *codex*; em. Mei-
neke. || — 12. Inclusa suppl. Holsten. || — 15. εἰ] ἄν
cod.; em. Letronne. Dein προστάττει *cod.*; em. Gail.

§ 36, l. 18. Ἀρητιάδα *cod.*; em. Hudson. || — 19. λ'] ν'
codex; vitium arguit milium numerus et 30 stadia
computans Arrianus. || — 20. Ἀρεως] ἄρδους *cod.*; em.

Hudson. || — 24. Ἀργυρα] τὰ Ἀργύρια Arrian. || —
28. Κερασσοῦντα] Locus ab Arriano omissus. || —
29. ἐν ᾧ καὶ πόλις καὶ ὕψορος] Hæc non habet
Arrianus. || 31. χωρίον om. Arrianus. || — 32. μ'] με'
codex; ad 40 Arrianus. || — 33. Fuerit aut eἰς Ἑρ-
μύναςσαν aut eἰς Ἑρμύναςσαν τὴν καὶ Ἑρμύσιν. || —
καὶ δεῦρο] sic Arrian.; ἐν ᾗ δεῦρο *cod.* || — 35. Δα-
φνοῦς] δάφνου *codex*; em. Gail. Daphnuntis mentio
ap. Arrianum nulla. || — 37. ἐπὶ θαλάσσης *codd.*; ex
Arr. em. Gailius.

§ 37, 38. Ἀρητιάδος] Ἀρεσιτιάδος *cod.*; em. Hud-
son. Inclusa 'supplevi e conj. Gailii. *Codex*: νήσου ἤτε
καὶ. De cf. not. ad Scylac. § . || — 40. Ἀκρωνες et
Ἀκροκέφαλοι *cod.*

38. Ἀπὸ δὲ Τραπεζοῦντος εἰς Ὑσσὸν λιμένα, τὸν νῦν λεγόμενον Σουσάρμια, στάδια ρπ', μίλια κδ'. Ἀπὸ δὲ Σουσαρμίων εἰς Ὀφιοῦντα ποταμὸν, ἐν ᾧ σάλος συμμέτροις ναυσί, στάδια λ', μίλια ιβ'. Οὗτος δ' Ὀφιοῦς ποταμὸς διορίζει τὴν Κόλχων χώραν ἀπὸ τῆς Θιαννικῆς. Ἀπὸ οὗν Ὀφιοῦντος ποταμοῦ τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων ἐστὶ· τὰ δὲ ἐχόμενα βαρβάρων διαφορῶν ἐστὶν ἔθνων. Ἀπὸ δὲ Ὀφιοῦντος ποταμοῦ εἰς Ψυχρὸν λεγόμενον ποταμὸν στάδια λ', μίλια δ'.

39. Ἀπὸ δὲ Ψυχροῦ ποταμοῦ εἰς Καλὸν ποταμὸν, τὸν νῦν λεγόμενον Καλὴν παρεμβολήν, στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ δὲ Καλῆς παρεμβολῆς εἰς τὸν Ῥίζιον λεγόμενον ποταμὸν καὶ λιμένα στάδια ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥιζίου εἰς Ἀσκούρναν ποταμὸν στάδια λ', μίλια δ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀσκούρνα ποταμοῦ εἰς Ἀδινῆον, [τὸν] ἤδη λεγόμενον Ἀδινῆον ποταμὸν, στάδια ζ', μίλια η'. ἔχει σάλον σύμμετρον ναυσίν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀδινῆου ποταμοῦ εἰς Κόρδουλα χωρίον στάδια ρ', μίλια ιγ', γ'. Ἀπὸ δὲ Κορδύλων εἰς Ἀθήνας χωρίον στάδια π', μίλια ι', ε' ἑνταῦθα ὁρμος ναυσίν. Ἔστι γὰρ [καὶ] ἐν Πόντῳ Εὐξείνῳ χωρίον Ἀθῆναι λεγόμενον, ἐν ᾧ καὶ Ἀθηνᾶς ἱερόν ἐστιν Ἑλληνικόν, ὅθεν μοι δοκεῖ καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τούτου τοῦ χωρίου· καὶ φροῦριόν τί ἐστιν ἡμελημένον· ὁ δὲ ὁρμος οἷος ὄρα ἔτους δέχεσθαι οὐ πολλὰς ναῦς, καὶ σκέπην ταύταις παρέχειν ἀπὸ νότου ἀνέμου καὶ αὐτοῦ τοῦ εὐρου· σῶζονται δ' ἂν καὶ ἀπὸ τοῦ βορρᾶ τὰ ὁμοῦντα πλοῖα, ἀλλ' οὐ τοῦ γε ἀπαρκτοῦ, οὐδὲ τὸ τοῦ θρασικῶν μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, σκίρωνος δὲ ἐν τῇ Ἑλλάδι καλουμένου.

40. Ἀπὸ δὲ Ἀθηνῶν εἰς Ζάγατιν ποταμὸν στάδια ζ'. Ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Πρυτάνην ποταμὸν στάδια μ', μίλια ε', γ' ἐν τούτῳ καὶ τὰ Ἀγχιάλου βασιλεία ἐστίν. Ἀπὸ δὲ Πρυτάνου ποταμοῦ εἰς Ἀρμένην τόπον στάδια κδ', μίλια γ', γ'. Ἀπὸ δὲ Ἀρμένου τόπου εἰς Πυξίτην ποταμὸν, στάδια ζς', μίλια η', ε' ε'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Πυξίτου ποταμοῦ εἰς Ἀρχαβὶν ποταμὸν στάδια λ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ἀρχάδεως ποταμοῦ εἰς Ἀψαρον ποταμὸν στάδια ζ', μίλια η'.

41. Ὁ δὲ Ἀψαρος τὸ χωρίον λέγουσιν ὅτι Ἀψυρτος ἑκαλεῖτο πάλαι· ἐνταῦθα γὰρ τὸν Ἀψυρτον ὑπὸ τῆς

38. A Trapezunte ad Hyssi portum, nunc Susarmia appellatum, stadia 180, milia 24. A Susarmis ad Ophiuntem fluvium, in quo salum modicis navibus, stadia 90, milia 12. Hic Ophiūs Colchorum regionem separat a Thianica. Ab Ophiunte fluvio sunt gentes duorum Pontorum, quibus finitimæ sunt variæ gentes barbaræ. Ab Ophiunte fluvio ad fluvium Psychrum (*Frigidum*) dictum stadia 30, milia 4 (*Ex Arriano et Menippo*).

39. A Psycho fluvio ad Calum seu Pulchrum fluvium, qui nunc Pulchrum castrum vocatur, stadia 30, milia 4. A Pulchro Castro ad Rhizium fluvium et portum stadia 120, milia 16. A Rhizio ad Ascurnam fluvium stadia 30, milia 4. Ab Ascurna fluvio ad Adineum, nunc Adienum appellatum, stadia 60, milia 8; habet et salum modicum navibus. Ab Adieno fluvio ad Cordyla castellum stadia 100, milia 13. A Cordylis ad Athenas castellum stadia 80, milia 10, ubi statio navium. Est enim in Ponto quoque Euxino locus Athenæ appellatus, ubi etiam Minervæ fanum Græcum exstat, a quo locus ille nomen accepisse videtur; etiam castellum ibi est desertum; statio æstate paucarum navium capax, quas ab impetu noti ipsiusque euri potest protegere; fuerintque naves eo appellentes etiam a borea tutæ, at non ab Aparctia neque eo vento qui in Ponto Thrascias, in Græcia Sciron appellatur (*Ex Arr. § 6, nonnulla ex Menippo*).

40. Ab Athenis ad Zagatin fluvium stadia 7. Ab Athenis ad Prytanen fluvium stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$; in hoc tractu est Anchiali regia. A Prytane fluvio ad Armenen locum stadia 24, milia 3 $\frac{1}{2}$. Ab Armene loco ad Pyxiten fluvium stadia 66, milia 8 $\frac{1}{2}$. A Pyxite fluvio ad Archabin fluvium stadia 90, milia 12. Ab Archabi fluvio ad Apsarum fluvium stadia 60, milia 8 (*Ex Arrian. § 8 et Menippo*).

41. Apsarum autem castellum ferunt olim Apsyrtum fuisse appellatum; Apsyrtum nempe ibi a Medea

§ 38, l. 1. Ὑσσὸν] Ὑσσου λιμένα Arrian. § 4 et 8 et reliqui; nostrum Ὑσσον fuerit librarii. || — τὴν νῦν λεγόμενῃ cod. || — 3. Σουσάρμια... Σουσαρμίων] Σουσάρμια... Σουσάρμια cod.; em. Hudson. || — 3. Ὀφιοῦντα] Ὀφιν Arrian. § 8. || — 4. συμμέτροις] σύμμετρος cod. || — 6. θιαννικῆς cod. V. Arrian. § 8. || — 6. τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων. Hæc e Marciano addita.

§ 39, l. 11. τὸν νῦν λεγ. Καλὴν παρεμβολήν] Castrorum vel castelli fluvio adjacentis nomen ad ipsum flumen auctor male transfert. || — 13. ποταμὸν] ποτὶ codex. || — 14. Ἀσκούρναν] Ἀσκουρον ap. Arrianum, laud dubie rectius. || — 16. Ἀδινῆον] sic Arrianus. Quare cum Hudsono legere malim : Ἀδινῆον [τὸν] ἤδη λεγ. Ἀδινῆον. Ceterum v. not. ad Scylac, § 83. || —

18. Κόρδουλα] Κορδύλων cod.; mutavit Gailius. Arrianus locum non memorat. Alium locum Κορδύλην in antec. vidimus. || — 21. καὶ ex Arriano inserui. || — χωρίον] sic Arrianus; χώρα Ἀθ. λεγομένη codex; em. Gail. || — 24. ἡμελημένον] sic Arrianus § 6; ἡρμελημένον cod. || — 27. τὰ ὁμοῦντα πλ.] ex Arriano Gailius; ὁρμ. τὰ πλ. codex.

§ 40, l. 31. Πρυτάνην... Πρυτάνου] Πρύτανις... Πρυτάνεως Arrian. || — 32. καὶ τοῦ Ἀγχ. codex; em. ex Arriano. Deinde pro ἐστὶ Arriani Anonymus scribere debebat ἦν. || — 33. Ἀρμένην locum non habet Arrianus. Alium ejusdem nominis locum supra vidimus. || — 36. Ἀρχάδην... Ἀρχάδεως codex || — 37. ιβ'] ια' codex.

§ 41, l. 40. πάλαι ποτὲ Arrianus.

Μηδείας ἀποθανεῖν· καὶ τάφος Ἀψύρτου δέικνυται·
εἵπειτα διεφθάρη τὸ ὄνομα ὑπὸ τῶν περιούκων βαρ-
βάρων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ διέφθαρται, ὁπότε
καὶ τὰ Τύανα [τά] ἐν τοῖς Καππαδόκαις Θόανα λέ-
γουσιν διὸ ὠνομάζετο ἐπὶ Θόαντι τῷ βασιλεῖ [τῶν
Ταύρων], ὃς τοὺς ἀμφ' Ὀρέστην καὶ Πυλάδην διώκων
ἄχρι τῆςδε τῆς χώρας ἐλθεῖν φημίζεται, καὶ ἐνταῦθα
νόσῳ ἀποθανεῖν.

42. Ἀπὸ οὖν Ἀρχάβου ποταμοῦ εἰς Ὀριοῦντα πο-
ταμὸν πρῶτον ἔκουν ἔθνος οἱ λεγόμενοι Ἐχχειριεῖς,
νῦν δὲ οἰκοῦσι Μαχελῶνες καὶ Ἡνιοχοί.

[Λείπει τὰ ἀπ' Ὀριοῦντος ποταμοῦ ἕως τῆς λίμνης τῆς
Μαιώτιδος.]

41. [*** Ὁ Τάναϊς ποταμὸς λέγεται ὀρεῖται ἀπὸ
τῆς Ἀσίας τὴν Εὐρώπην· καὶ ὀρεῖται μὲν ἀπὸ λίμνης
τῆς Μαιώτιδος, ἐσθάλλει δὲ εἰς θαλάσσαν τὴν τοῦ Εὐ-
ξείνου Πόντου· καίτοι Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ
τὸν Φᾶσιν ὄρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ποιεῖ.
Λέγουσι γοῦν αὐτῷ οἱ Τίτᾶνες πρὸς τὸν Προμηθεῖα δι·

- 40 "Ηκομεν
τοὺς σοὺς ἄθλους τοὺςδε, Προμηθεῦ,
δε]σμῷ τε πάθος τόδ' ἐποφόμενοι.

Ἐπειτα καταλέγουσιν ὅσῃν χώρᾳ ἐπῆλθον

- 25 Πῇ μὲν δίδυμον χθονὸς Εὐρώπης
μέγαν ἢδ' Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν (ποταμὸν)....

Τῆς δὲ λίμνης τῆς Μαιώτιδος περίπλους ἐν κύκλῳ λέ-
γεται σταδίων ἀμφὶ τοὺς 9, μιλίων ας'.

41. Ἡ δὲ Μαιώτις λίμνη λέγεται εἰς ἡμῖς εἶναι τοῦ
Πόντου.

- 30 45. Τὸν δὲ Τάναϊν ποταμὸν, ὅς ἐστι τῆς Ἀσίας
ὄρος, τέμνον τὴν ἡπειρὸν ἑκατέραν δόξα, πρῶτοι νέ-
μονται Σαρμάται, διςχίλια στάδια ἐπέχοντες, γινώ-
μενα μίλια σν. Ἔτα μετὰ τοὺς Σαρμάτας Μαιωτῶν
γένος Ἰαζματῶν λεγόμενον, ὡς Δημήτριος εἰρηκεν
35 (ἐφ' οἷς καὶ Μαιώτις λίμνη λέγεται)· ὡς δὲ Ἐφορος
λέγει, Σαυροματῶν λέγεται ἔθνος· τοῦτοις δὲ ἐπιμε-
μύχθαι τὰς Ἀμαζόνας τοῖς Σαυροματαῖς λέγουσιν, ἐλ-
θοῦσας ποτὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Θερμώδοντα γενομένης
μάχης· ἐφ' οἷς ἐπεκλήθησαν οἱ Σαυρομάται Γυναικο-
40 κρατούμενοι.

46. Ἔτα ἐστὶ Φαναγόρου πόλις, Κῆποι πόλις.

47. Ἔτα ἐστὶν Ἐρμώνασσα Φαναγορέα τε, ἣν
Τηϊοὺς λέγουσιν οἰκίσαι ποτὲ καὶ Σινδικὸς λιμὴν, ἔχων

occisum; et Apsyrti sepulcrum monstratur postea; cor-
ruptum est nomen, sicuti in multis aliis fieri con-
suevit, a vicinis barbaris. Sic quoque Tyana, urbs
Cappadociae, Thoana fuit appellata de Thoante Tau-
rorum rege, qui Orestem atque Pyladem persequens
ad illum usque locum pervenisse dicitur, ibique morbo
interiisse (Ex Arrian. § 7).

Ab Archabi autem fluvio usque ad Ophiuntem flu-
vium prius incoluerunt Ecchiries; nunc autem habi-
tant Machelones et Heniochi.

[Quae sunt ab Ophiunte fluvio usque ad Maotim paludem
desiderantur.]

43. [*** Tanais fluvius disternere dicitur ab
Europa Asiam. Erumpit e Maotide palude, atque
influit in mare Ponti Euxini. Quamquam Aeschylus in
Prometheo soluto Phasim Europae et Asiae terminum
facit. Certe Titanes apud eum alloquentes Prometheum
dicunt :

Venimus
has tuas arumnas, Prometheu,
vin'culorumque hanc calamitatem visuri.

Deinde recensent quot regiones peragraverint :

Hic quidem duplicem Enropae
et Asiæ magnum terminum Phasin....

Paludis vero Maotidis ambitus fertur stadiorum cir-
citer 9000 sive milium 1200 (Ex Arrian. § 29).

44. Maotis palus putatur esse dimidia fere Ponti
magnitudine (Ead. Scylax § 69).

45. Tanaim fluvium, qui terminus est Asie, dis-
secans continentem in partes duas, primi accollunt
Sarmatae, regionem 2000 stadiorum sive 250 milium
obtinentes. Post Sarmatas gens est Maotarum, qui
Iazamatae appellantur, teste Demetrio (a quibus
etiam palus Maotis nomen duxit); Sauromatarum
vero gens vocatur, si Ephoro credamus. Cum illis
vero Sauromatae dicunt coluisse Amazones, quum olim
huc venissent e regione circa Thermodontem post
commissum praelium; unde vocati sunt Sauromatae
Gynaecocratemeni (E perieges. iamb. 874-88).

46. Sequitur Phanagoriae urbs et Ceqi urbs (Ead.
Scylax § 72).

47. Deinde est Hermonassa et Phanagoria, quam
Teios quondam habitasse ferunt, et Sindicus portus,

|| — 2. διαφθάρηαι Arr. || — 4. Includa ex Arr. suppleta.

§ 42, 10. Ἐχχειριεῖς] Cf. not. ad Scylax.

§ 43. Alterum hoc fragmentum Periplus Euxini exhi-
bet codex acephalus 398 (fol. 1-6) bibliothecae Hei-
delbergensis, nullo ad finem nominato auctore, nullo
subscripto libri titulo. Ratio et indoles est eadem quam
prioris fragmenti esse vidimus. Plurima ex Arriano et
periegesi iambica petita sunt, reliqua e Marcianea Pe-
riplus Menippeae epitome et fortasse ex quarto aliquo
fonte fluxerunt.

§ 43. Uncis inclusa ad explendam sententiam ex
Arriano assumi. || — 23. πῇ μὲν... ἢ δ' πῇ μὲν... πῇ
δ' codex, refragante Arriani codice et metro anape-
stico. Pro prioribus πῇ num fort. leg. sit τῇ, e fragmine
nostro dijudicari nequit. || — ποταμὸν vocem senior
manus adjecerit.

§ 45, 1. 29. ἐκατέρω cod. || — 30. νέμονται αὐτὸν Σαρμ.
cod. || — ἀπέχοντα cod.

§ 47, 1. 40. Φαναγορέα cod. || — 41. οὐκ ἔστιν
|| — p. 413, 6. ἐκπλέοντα cod. em. Hudsonus.

οικήτορας Ἑλληνας ἀπὸ τῶν ἐγγύς ἤκοντας τότε. Ταύτας περιέχει τὰς πόλεις διακαίμενας ἡ νῆσος κατὰ τὴν Μαίωτιν ἄχρι τοῦ Βοσπόρου, χώραν ἀπολαμβάνουσα πολλὴν πεδιάδα, ἥτις τὰ μὲν τοῖς ἔλαισι καὶ τοῖς ποταμοῖς ἀδιάβατος, τενάγει τὸς ἐν τῇ πέραν, ἀδὲ τῇ θαλάσῃ τῇ τε λίμνῃ γίνεται. Τὸ δὲ στόμα ἐκπλέοντι Κιμμερίαι πόλεις, ἀπὸ Κιμμερίων μὲν βαρβάρων κεκλημένη, κτίσις δὲ τυράννων οὕσα τῶν ἐν Βοσπόρῳ, Κῆπός τε ἀποικισθεῖσα διὰ Μιλησίων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ τῆς Ἀσίας μέρει.

49. Τῆς δὲ Εὐρώπης ἐπ' αὐτοῦ τοῦ στόματος τῆς Μαίωτιδος λίμνης τὸ Παντικαπαῖον ἐστὶν ἔσχατον, τοῦ Βοσπόρου βασιλεῖον ἐπωνομασμένον. Ἄνωθεν δὲ τούτων ἡ Σκυθικὴ βάρβαρος πρὸς τὴν αἰκίητον συνορίζουσα ἐστὶ γῆν καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἀγνωσμένην. Πρώτους δὲ παρὰ τὸν Ἴστρον εἶναι Καριπίδας εἰρήκεν Ἐφορος· εἶτεν Ἀροτῆρας πρόσω, Νευρός τε μέγχι γῆς πάλιν ἐρήμου διὰ πάγον· πρὸς ἀνατολὰς δὲ ἐκθάντι τὸν Βορυσθένην ποταμὸν, τοὺς τὴν λεγομένην Ὑλαιαν οἰκοῦντας Σκυθὰς εἶναι, Γεωργούς δ' ἐχομένους τούτων ἄνω· ἔπειτα πάλιν ἐρημον ἐπὶ πολλὸν τόπον. Ὑπὲρ δὲ ταύτην Ἀνδροφάγων Σκυθὸν ἔθνος. Ἐπέκεινα [δὲ] πάλιν ἐρημον εἶναι ἐχομένην. Τὸν Παντικαπὴν διαθάντι Λιμναίων ἔθνος, ἕτερά τε πλεῖονα οὐ διωνομασμένα, Νομαδικὰ δὲ ἐπικαλούμενα, εὐσεβῇ πάντων οὐδὲ εἰς ἐμψυχον ἀδικήσαι ποτ' ἂν· οἰκοφώρα δὲ ὡς εἰρηκε, καὶ σιτούμενα γαλακτί, Σκυθικαῖς ἵππομολγαῖς· ῥῶσι δὲ τὴν τε κτήσιν ἀναδεχόμενους κοινὴν ἀπάντων, τὴν ὅ' ὅλην [συν]ουσίαν. Καὶ τὸν σφοδρὸν δὲ Ἀνάχαρσιν ἐκ τῶν Νομαδικῶν φησὶ γενέσθαι τῶν σφοδρὰ εὐσεβεστάτων· καὶ κατοικήσασιν τινὰς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐλθόντας, οὓς δὴ καὶ Σάκας καλοῦσιν. Εὐσημότατον δὲ εἶναι φησὶν τὸ τὴν Σαυροματῶν καὶ Γελώνων καὶ τρίτον τὸ τὴν Ἀγαθύρσων ἐπικαλούμενον γένος. Ἀπὸ δὲ τῶν Μαιωτῶν λαβοῦσα τὸ ὄνομα Μαίωτις ἐξῆς ἐστὶ λίμνη κειμένη, εἰς ἣν ὁ Τάναϊς, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ λαβὼν τὸ ρεῦμα Ἀράξεως, ἐπιμίσγεται, ὡς Ἑκαταῖος εἶρ' οὐρετριεὺς ὡς δὲ Ἐφορος ἰστόρηκεν, ἐκ λίμνης τινός, ἥς τὸ πέρας ἐστὶν ἄφραστον. Ἐξήτησι δὲ δίστομον ἔχων τὸ ρεῖθρον εἰς τὴν λεγομένην Μαίωτιν, ἐς τὸν Κιμμερικόν τε Βόσπορον.

50. Τὸ δὲ στόμα τῆς λίμνης λέγεται Βόσπορος. Ἀπὸ δὲ Πορθμίου χωρίου ἤτοι τοῦ στομίου τῆς Μαίω-

Græcos habens incolas, qui istuc a proximis locis confluxerunt. Has urbes hic illic sitas continet peninsula, juxta Mæotim usque ad Bosporum multam absumens terram campestem, quæ partim paludibus et fluviis et stagnis in ulteriores tractu sitis, partim mari et Mæotide palude fit impervia. Egredienti vero os offert se Cimmeris urbs, a Cimmeriis barbaris appellata, et colonia tyrannorum in Bosporo regnantium; atque Cæpus a Milesiis condita (*E perieg. iamb.* 886-899). Et hæc quidem loca sunt in parte Asiæ.

49. At in Europa ad ipsum Mæotidis paludis insidet Panticapæum ultimum, Bospori regia cognominatum... Supra hæc est Scythia barbara, usque ad inhabitabilem terram conterminam porrecta, omnibus quæ Græcis ignotam. Primos ad Istrum habitare Carpidas Ephorus tradidit; deinde Aroteris, ulterius Neuros usque ad regionem desertam ob glaciem. Versus orientem vero transgresso Borysthenem obvius esse Scythas, qui Hyleam vocatam inhabitant; supra hos autem juxta habitare Georgos; deinde rursus desertum patere in magna spatia; supra id Scytharum Androphagorum nationem esse; ultra hos iterum excipere solitudines. Panticapen transgresso offerre se Limnæorum gentem aliasque permultas, suis singulas nominibus haud distinctas, quas Nomadicas vocant, religiosas admodum, ex quibus nemo animalium aliquid unquam lésierit. Portant hæc suas domos, ut ait Ephorus, et Scythicis equarum mulctibus victitant. Vivunt autem possessione et familia communibus omnes inter se. Quin et sapientem Anacharsin tradit natum esse apud Nomadicos illos, qui maxime religiosi habentur; et quosdam, quum in Asiam transiissent, ibi sedem tenuisse, quos vocant Sacas. Maxime vero celebre inquit esse Sauromatarum et Gelonorum et tertium quod Agathyrsorum nuncupatur genus. Deinde est Mæotis palus, quæ a Mæotis nomen id sortita est; in quam Tanais, ex Araxe flumine profluens, exoneratur, ut ait Hecætaeus Eretrius, ut vero prodidit Ephorus, e palude quadam, cujus terminus incognitus est. Exit autem fluente bifido in dictam Mæotim atque Bosporum Cimmerium (*E perieg. iamb.* 835-873).

50. Os hujus paludis appellatur Bosporus. A Porthmio oppido sive ab ore Mæotidis paludis usque ad

§ 49, l. 13. τοῖς Βοσπόρῳ cod.; em. Holstenius || — 17. εἰτ' ἀναρωτῆρας πρόσω ναυρούτας τε cod.; em. editt. || — 18. πάγων cod.; em. Mein. || — 20. εἶναι δὲ Γεωργούς ἐχομένους cod.; em. Mein. || — 20. τοῦ τῶν || τοὺς τῶν cod.; em. editt. || — 22. τὰ αὐτῇ γῇ αὐτὴν cod.; em. Mein. || — 26. οὐδαίς ἐμψυχον ἀδικήσαι cod.; em. Bast. Librarianus ad marginem adscripsit: Περὶ τῶν εὐσεβῶν ἐθνῶν, καὶ ὅτι ἀπέχοντα ἐμψύχου παντός. || — 29. ὅλην οὐσίαν cod., quod in poeta metri causa mutavit Meineke. || — 32. Σάκας || Σάδκαας cod. || — 33. δὲ et τὸ manu sec. adscripta. || — 37. ρεῖμα ῥάξεως ἐπιμίσγισθω εκαττως ἐροττεισ (sic) cod.; em. Buttmann. || — 39. ἄφραστον ||

cod. literæ φ superscriptam habet o, ut scriba voluerit ἀόρατον. || — ἐξήτησι || ἐξεῖσι cod.

§ 50, l. 42. Πορθμίου || Infra § 56 habes ἀπὸ κώμης τῆς Πορθμυτίδος τῆς ἐν τῷ τελει τῆς Εὐρώπης. Cf. Stephan. Byz.: Πορθμῖα καὶ Πορθμίον, κώμη ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαίωτιδος λίμνης. Τὸ ἐθνικὸν Πορθμίδης, ὡς Σουανεύς, καὶ Πορθμίδης. Cf. Herodot. IV, 12: Καὶ νῦν ἐστὶ μὲν ἐν τῇ Σκυθίᾳ Κιμμέρια τελεχας, ἐστὶ δὲ πορθμῖα Κιμμέρια. Id IV, 45: Οἱ δὲ Τάναϊν ποταμὸν τὸν Μαίωτιν καὶ πορθμῖα τὰ Κιμμέρια λέγουσι (sc. οὐρίσμα τῇ Εὐρώπῃ εἶναι), in quibus tamen πορθμῖα non de vico aliquo, sed de freto Cimmerico intelligenda fuerint.

τιδος λίμνης εἰς πολέχινον Μυρμηκίωνα λεγόμενον στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μυρμηκίωνος εἰς Παντικαπίον, πόλιν ἐπίσημον Βοσπόρου στάδιοι κε', μίλια γ', γ'. Ἐχει δὲ καὶ λιμένα μέγαν καὶ νεώρια.

• Ἐπ' εὐθείας δὲ πλέοντι ἀπὸ Βοσπόρου ἐπὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἥτοι τοῦ Τανάως στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Παντικαπίου πόλεως εἰς Τυριστάνην πόλιν στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Τυριστάνης πόλεως εἰς Νυμφαῖον πόλιν στάδιοι κε', μίλια γ', γ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Νυμφαίου εἰς Ἀκρας χωμίον στάδιοι ξε',

oppidulum Myrmecionem sunt stadia 60, milia 8. A Myrmecione usque ad Panticapæum, insignem Bospori civitatem, stadia 25, milia 3 $\frac{1}{2}$; habet illa et portum magnum et navalia. Rectâ naviganti a (Panticapæo sive) Bosporo urbe ad os Mæotidis paludis sive Tanaidis stadia 60, milia 8. A Panticapæo urbe ad Tyristacen urbem stadia 60, milia 8. A Tyristace urbe ad Nymphæum urbem stadia 25, milia 3 $\frac{1}{2}$. A Nymphæo ad Acram vicum stadia 65, milia 8 $\frac{1}{2}$. Ab Acra ad

A vico nostro, cui de situ suo hoc nomen inditum, nescio an non diversus sit vicus Parthenium quod Strabo 40 stadiis a Myrmecio boream versus situm dicit, et Ptolemæus ad Mæotidem (63° 30' — 48° 30') collocat. Fuerit locus ubi nunc *Phanari* (Marigny *Portulan* p. 79). || — 43. σ το μ ο υ] sic manu secunda codex pro στόματος. || — 1. Μυρμηκίωνα] Μυρμηκίωνα et mox Μυρμηκίονος codex. Ex *Periplo Arriani* hujus loci meminit Leo Diaconus IX, 6 p. 150, ubi quum Tauroscythas a Zimisce fugatos diis suis sacrificia humana fecisse narrasset, addit : Λέγεται γὰρ Ἑλληνικοῖς ὀργίοις κατόχους ὄντας τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον θυσίας καὶ χοὰς τοῖς ἀποικιομένοις τελεῖν, εἴτε πρὸς Ἀναχόρεως ταῦτα καὶ Ζαμὸλχίδος, τὸν σφετέρων φιλοσφρων, μνηθέντες, εἴτε καὶ πρὸς τὸν τοῦ Ἀχιλλέως ἑταίρων. Ἀρριανὸς γὰρ φησιν ἐν τῷ Περπλω, Σκυθὸν Ἀχιλλέα, τὸν Πηλέως, περικέναι ἐκ τῆς Μυρμηκίωνος καλουμένης πολέχνης, παρὰ τὴν Μαιώτιν λίμνην κειμένης, ἀπελασθέντα δὲ πρὸς τὸν Σκυθὸν διὰ τὸ ἀπηνές, ὠμόν καὶ αἰσθαδὲς τοῦ φρονήματος, αὐθις Θεταταλὶν οἰκῆσαι. Τεχνήρια τοῦ λόγου σαφεῖ ἦ τε τῆς ἀμπεχρόνης σὺν τῇ πόρπῃ σκευῇ καὶ ἡ πεζομήχιζα καὶ ἡ πυρὸς κόμη καὶ οἱ γλαυκόμενοι ὀρθαλμοὶ καὶ τὸ ἀπονενοημένον καὶ θυμοειδὲς καὶ ὠμόν etc. Ob quem locum fuisse qui nostrum Arriani periplum mancum esse putarent. « Sed quis opinetur eodem in libello contrarias et fabulas et morum notationes exstitisse, quum hodie præconium Achillis splendidissimum legamus p. 23 ed. Huds. : Ἀχιλλέας γὰρ ἐγὼ πέλομαι εἴπερ τινα καὶ ἄλλον ἥρωα εἶναι κτλ.; Immo fefellit Leonem species scriptoris cognominis, et liberaliter de suo Periplum adjunxit. » BEAUSHARDYUS *Analect.* in Geogr. min. p. 21. Mihi periplum aliquid, qui, sicuti noster, sub Arriani nomine ferebatur, Leo adhibuisse videtur. — Quod Μυρμηκίωνα attinet, ea nominis forma forte reponenda est ap. Scylac. § 68 p. 57. ubi codex Μυρμηκόν. De ceteris formis obviis v. nos ibid. Sec. Strabonem p. 310 Μυρμηκίων πολέχινον (κόμη p. 496) a Panticapæo distat stadiis 20, situm ex adverso τοῦ Ἀχιλλείου (quod Anonym. quoque memorat § 91, ad Bospori partem angustissimam. Cf. idem p. 494 ibiq. interpr., Meli II, 1, Plinius VI 26, Geogr. Rav. IV, 3 (ubi *Murmicon*). Ptolemæus Μυρμηκίων ἄκρον ad extremitatem Bospori borealem collocat. Situs locus inter *Kertich* et *Jénikale*. Muraviev *Apostol.* (*Reise in Taurien* p. 245) veteris oppidi ruinas vidit a *Kertich* 20 fere stadiis versus ortum distantes, quas Myrmecio vindicat, notante Ukerto III, 2 p. 480. Cf. Dubois V, p. 232. || — 3. π ὅ λ ι ν ἐ π ὶ σ τ ῆ μ ο ν Β ο σ π ὄ ρ ο υ] Nescio an scrib. sit π ὅ λ ι ν

ἐπίσημον, τὴν καὶ Βόσπορον. Hoc si nolis, in seqq. legendum foret πλέοντι ἀπὸ [Παντικαπίου ἥτοι] Βοσπόρου. Nam constat Panticapæum etiam Bosporum dictum esse (Vide Plin. IV, 24 : *Panticapæum, quod aliqui Bosporum vocant*; Procop. De edif. III, 7; Constant. Porphyr. II, 7; Bœckh C. I. II, 98), quamquam nonnulli Bosporum urbem a Panticapæo perperam distinguunt. Atque ipse Noster infra dicit ἀπὸ Βοσπόρου ἥτοι Παντικαπίου; quod quidem jam hoc loco monendum erat. Ut nunc verba habent : ἐπ' εὐθείας δὲ πλέοντι ἀπὸ Βοσπόρου κτλ., auctorem putaveris designare longitudinem faucium quas dicimus *détroit de Jenikaleh*, sicuti Lapius quoque locum intellexit; attamen voluisse Anonymum distantiam notare, quæ est a Panticapæo sive Bosporo urbe usque ad Bospori fretum sive ostium Mæotidis, primum inde apparet, quod infra ab ostio Mæotidis usque ad Cimmerium esse dicuntur stadia 300, quæ tunc demum e singulis numeris conficiuntur, si ab initio freti meridionali usque ad Panticapæum stadia nostra 60 pertinere statueris. Deinde vero idem suadet Arrianus § 29, ubi : Ἐνθὺνδε (ἀπὸ Παντικαπίου ἐπὶ Τανάιν ποταμὸν i. e. ad Bospori fretum) ἐξήκοντα (στάδιοι). || — 8. Τυριστάνην] *Tyritakên* cod. Ptolemæi. Apud alterutrum literæ Σ et Κ confuse. Ptolemæus : *Τυριτάκη* (*Τυριδάκη* et *Τυριτιτάκη* var. l.), πόλις Πόντου. Ruine quæ ad lacum *Thourbach* extant, Dubois V, 247 ad Tyristacen referri voluit. Ducente stadium numero Lapius locum querit à l'ouest de *Paulovskaia*. Sec. tabulas Ptolemæi distantia inter Panticapæum et Tyritacen multo major foret. Apud Plinium IV, 26 § 76 *Dia* locus aut idem est cum nostro aut ei proximus, siquidem locorum series : *Theodosia, Cyta, Zephyrium, Acra, Nymphæum, Dia* (*Dina* in Geogr. Rav.) || — 10. Νυμφαῖον] Cf. not. ad Scylac. l. l., ubi adde *Geographum Ravenn.* V, II, apud quem *Nymphæa*. Urbs erat εὐλόμενος sec. Strabonem. De situ urbis ad promontorium 30 stadiis a *Thourbach* distantis, prope lacum, qui olim maris sinus fuerit, v. Dubois V, 246. || — 11. Ἀκρας χωμίον] *Ακρα* sec. Strabon. p. 494 vicus erat Panticapæorum, e regione Corocandæ, ab eaque freta stadium 70 diremtus. *Ακρα* Σκυθίας ap. Stephanum B. huc referenda videtur. Apud Plinium *Acra* vocantur, mediæ inter *Nymphæum* et *Zephyrium* aliunde non notum. Geographus Rav. V, 11 nomina habet : *Nymphæa, Dina, Ichnidin, Ermoga, Teagine, Acra, Salolime*. Ptolemæus *Acram* non memorat. Situs locus ad *Tukil Bouroun* sec. Dubois V, p. 252; « au nord du lac Osta Sarai » sec. Lapium.

μίλια ἢ 4' 5'. Ἀπὸ δὲ Ἀκρας εἰς Κύτας πόλιν, τὴν πρῶν ἡγεομένην Κυδεάκῃ, στάδιοι 4', μίλια 8'.

Ἀπὸ οὖν Ἀθηναίωνος μέχρι Κυτῶν Σκῦθαι κατοικοῦσιν. Μετὰ δὲ ταῦτα Βόσπορος ὁ Κιμμερικὸς 5 ἔστιν.

Ἀπὸ δὲ Κυτῶν εἰς Κιμμερικὸν πόλιν στάδιοι 6', μίλια ἢ 12 σταθμοὶ ὅσους ναυσὶ τοῖς ἀπ' ἐσπεράς ἀνέμοις. Ἀντικρὺς δὲ ἐν τῇ θαλάσῃ νῆσοι πετρώδεις οὐ πάνυ μεγάλαί δύο, ἀπέχουσι δὴλον τῆς ἡπείρου. Ὅμοῦ 10 ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἕως τοῦ Κιμμερικῷ στάδιοι 4', μίλια 8' ἀπὸ δὲ Παντικαπαίου πόλεως ἕως Κιμμερικῷ στάδιοι 31', μίλια 62'.

61. Ἀπὸ δὲ Κιμμερικῷ εἰς κόμην Καζέκας ἐπὶ θαλάσῃ ὥκισμένην στάδιοι 18', μίλια 36'. Ἀπὸ δὲ 15 Καζέκας εἰς Θεοδοσίαν, πόλιν ἔρημον, ἔχουσαν καὶ λιμένα, στάδιοι 31', μίλια 62', γ' καὶ αὕτη παλαιὰ ἦν Ἑλλάς πόλις, τῶν Μιλησίων ἀποικος, καὶ μνήμη αὐτῆς ἔστιν ἐν πολλοῖς συγγράμμασι. Νῦν δὲ λέγεται ἡ Θεodosία τῇ Ἀλανικῇ ἥτοι τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ 20 Ἀρδάβδα, τοῦτέστιν ἐπτάθλιος. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ Θεοδοσίᾳ λέγεται ποτε καὶ φυγάδας ἐκ τοῦ Βοσπόρου οἰκῆσαι.

62. Ἀπὸ δὲ Θεοδοσίας εἰς Ἀθηναίωναν λιμένα ἥτοι Σκυθοταύρων λιμένα ἔρημον στάδιοι 8', μίλια 16', 25 4' 5' ἐνταῦθα ὅρμος ναυσὶν ἀκλυστος. Ἀπὸ οὖν Ἀθηναίωνος λιμένος ἥτοι Σκυθοταύρων εἰς Λαμπάδα στάδιοι 18', μίλια 36' ἐνταῦθα ὅρμος ναυσὶν. Ἀπὸ δὲ Λαμπάδος εἰς τὸ Κριοῦ μέτωπον, ἀκρωτήριον τῆς Ταυρικῆς, ὑψηλὸν ὄρος, στάδιοι 34', μίλια 68'.

63. Ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῆς Ταυρικῆς τινες λέγουσιν 30 ἀφικέσθαι ποτὲ κλαπείσαν (τὴν) Ἰφιγένειαν ἐκ τῆς Αὔλειδος. Εἰσὶν δὲ τοῖς ὄχλοις οἱ Ταῦροι συχνοί, βίον δ' ἐνόρμεον νομαδαί τ' ἐξήλικότες, τὴν δ' ὁμότητα βάρβαροί τε καὶ φονεῖς, ἱλασκόμενοι τὰ θεῖα τοῖς ἀσεβήμασι.

Cytas urbem, quæ olium Cydeacæ (Cytea seu Cytæ?) dicebatur stadia 30, milia 4.

Ab Athenæone autem usque ad Cytas Scythæ habitant. Inde Bosporus Cimmerius sequitur.

A Cytis ad Cimmerium urbem stadia 60, milia 8; ibi est statio navium tuta ab ventis ex occidente spirantibus. Objectæ in mari duæ sunt insulæ saxosæ exiguæ, haud magno a terra spatio distantes. Ab ore Mæotidis paludis usque ad Cimmerium stadia sunt 300, milia 40; a Panticapæo urbe ad Cimmericum stadia 240, milia 32 (E Menippo).

51. A Cimmerico ad Cazecam vicum mari adsitum stadia 180, milia 24. A Cazeca ad Theodosiam, urbem desertam, instructam portu, stadia 280, milia 37 $\frac{1}{2}$. Hæc antiqua civitas græca erat, Milesiorum colonia, multis passim literarum monumentis celebrata (Hucusque eadem Arrianus). Nunc Theodosia Alanicæ sive Taurorum dialecto appellatur Ardabda, id est, Heptatheos sive septem habens deos. In Theodosia dicuntur aliquando Bosporanorum exsules habitasse.

52. A Theodosia ad Athenæon portum sive Scythotaurorum portum desertum stadia 200, milia 26 $\frac{2}{3}$: ibi navium statio tranquilla. Ab Athenæone portu sive Scythotaurorum ad Lampadem stadia 600, milia 80; illic statio navium. A Lampade ad Criu-metopon, arduum Tauricæ promontorium, stadia 220, milia 29 $\frac{1}{2}$.

53. Hunc in locum Tauricæ quidam dicunt olim venisse subreptam ex Aulide Iphigeniam... Numerosis autem Tauri turbis pollent vitæ montanæ vagæque dediti, crudelitate cædibusque barbari, exorantes venamina impiis sceleribus (E perieg. iamb. 828-34).

|| — 1. Κύτας... Κυδεάκῃ] De formis Κύται, Κῆται, Κύται monui ad Scylac. p. 57. Adde Κύται ex Ptolemæo, qui oppidum ab ora in mediterranea reject, ut passim. Κυδεάκῃ haud dubie corruptum; fort. erat Κῶδακα καὶ [Κῶται]. Situs locus in *Takil Bouroun* ad *Orouk* montem, ut Ukertus p. 476 censet, laudato *Pallas Reise* II, p. 341; ad lacum *Osta Sarai*, ex sententia Lapiei. — Verba ἀπ' Ἀθηναίωνος... ὁ Κιμμερικὸς ἔστι ex alio fonte, in quo inversus fuit Periplus ordo, ratione incommoda interponitur, sive quod gentium confinia auctor notare voluit, sive quod Bospori initium ad Cytas secundum nonnullos esse indicandum putavit. || — 6. Κιμμερικῶν codex. In seqq. legitur ἀπὸ τοῦ Κιμμερικῶν. Cur scribatur Κιμμέριον vel Κιμμερίων causa idonea non est. Ptolemæus Κιμμέριον in mediterranea Chersonesi habet eodem haud dubie errore, quo Κύτας in interiora retrusit. Alius nemo hujus loci meminit. De iis qui Cimmerium in latere Bospori Asiatico ponunt, sive errantes sive aliud a nostrō diversum memorantes, vide not. ad Scymnum 896, ubi adde Geographum Rav. V, 10. Nostrum Cimmericum prope *Elkenkaja* et montem *Orouk* (ὄρος Κιμμέριον Strabonis p. 309 sec.

Kœhlerum *Mem. de l'Acad. de Pet.* IX, p. 664. At v. Ukert III. 2, p. 461, ubi ruinae exstant, situm fuisse, insulas autem esse *Kavari* ruper probabiliter censent Dubois V, p. 256 et Ukertus. Cf. Georgii *Geogr.* II, p. 382. Lapieus est *Takil-Bouroun*. || — 7. ἀπ' ἐσπεράν codex.

§ 51, l. 13. κώμη γ Καζέκας] Hunc vicum Arrianus quoque memorat, omissis locis inter Panticapæum et Cazecam mediis. Distantiarum ratio concinit; uterque periplus a Panticapæo ad Cazecam stadia habet 420. || — 15. Θεοδοσίαν Arrian. || — 17. τῶν ante Μιλησίων om. Arrian. || — 18. ἐν πολλοῖς συγγράμμασι Arrian. || — 20. Ἀρδάβδα] sic codex; vulgo Ἀρδαῖδα. Postea Κάφα (Constant. P. De adm. imp. c. 53); nunc *Kaffa*. Quod sequitur λέγεται ποτε κτλ., fortasse e periegisi iambica ductum. || — 21. ἐκ τῶν Βοσπόρου cod.

§ 52, l. 22. Ἀθηναίων] Hoc nomen nonnisi ex Nostro notum; alterum habet Arrianus. Arguunt hæc conflatos fontes duos, quorum ex altero nobis ignoto (e perieg. iamb., ut puto) fluxit etiam istud: ἐνταῦθα ὅρμος ναυσὶν ἀκλυστος.

§ 53, l. 32. δὲ... τε... δὲ codex. || — ἐνόριον codex, emendavit Bastius.

84. Ἡ Ταυρικὴ δὲ χερρόνησος λεγόμενη τούτοις συνάπτει, πόλιν ἔχουσα Ἑλληνίδα, ἣν Ἡρακλεῶται Δῆλίοι τ' ἀπώρισαν, τοῖς Ἡρακλεώταις γενομένου χρησμοῦ τινὸς τοῖς τὴν Ἀσίαν οἰκοῦσιν ἐντὸς Κυανέων 5 ἅμα Δηλίου χερρόνησον οἰκίσαι.

85. Ἀπὸ δὲ Κριοῦ μετώπου εἰς Συμβόλου λιμένα, Ταυρικὸν καὶ τούτον, ἦτοι Συμβόλων λεγόμενον, στάδιοι τ', μίλια μ'. ἐνταῦθα λιμὴν ἀχλυστος. Ἀπὸ δὲ Συμβόλου λιμένος εἰς Χερρόνησον πόλιν ἦτοι Χερσό- 10 νησον τῆς Ταυρικῆς, ἀπικοῦν Ἡρακλεωτῶν τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, στάδιοι ρπ', μίλια χδ'. Ἐνταῦθα ὄρυμος καὶ λιμένες καλοῖ.

86. Ἐχει δὲ παράπλουον τὰ ὅρια τῆς Ταυρικῆς Χερρόνησου ἀπὸ Ἀθηναίων λιμένος μέχρι Καλοῦ 15 λιμένος, σταδίους βχ', μίλια τμς', ε' ς'. Ἀπὸ δὲ κώμης τῆς Πορθμιτιδος τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς Εὐρώπης τῆς ἐν τῷ σπομίῳ τῆς Μαϊωτῶνος λίμνης ἦτοι τοῦ Τανάεως κειμένης, ἕως Χερσῶνος στάδιοι βς', μίλια τ', γ'. Ὅμοῦ ἀπὸ Βοσπόρου ἦτοι Παντικαπαίου ἕως 20 πόλεως Χερσῶνος στάδιοι βς', μίλια σδγ', γ'.

87. Ἀπὸ δὲ Χερσῶνος εἰς Κορονίτιν ἦτοι Κερκινίτιν λεγόμενην στάδιοι χ', μίλια π'. Ἀπὸ δὲ Κορονίτιδος ἦτοι Κερκινίτιδος εἰς Καλὸν λιμένα Σκυθικὸν Χερσῶνιτιδος στάδιοι ψ', μίλια λγ', γ'. Ἀπὸ οὗν Καλοῦ λι- 25 μένος μέχρι τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ ἦτοι Δανούβεως καλουμένου πάλιν Σκυθαὶ κατοικοῦσιν. Ἀπὸ δὲ Καλοῦ λιμένος κόλπος ἐκδέχεται καλούμενος Κερκινίτης, διτῆκον [εἰς] Ταμυράκην· ἐστὶ δὲ ὁ κόλπος στάδιοι βσν', μίλια τ'. Μὴ περιπλέοντι τοῖνον αὐτὸν, ἀλλ' 30 ἐπ' εὐθείας διαπλέοντι τὸν ἰσθμὸν, εἰςὶ στάδιοι τ', μίλια μ'. Ἔσω δὲ Ταμυράκης ἐστὶ λιμὴν οὐ μεγάλη.

88. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου Ταμυράκης παρῆκει δ' Ἀχιλλεῖος ὁρμός, ὅπερ ἐστὶν ἦων (τούτέστιν αἰγιαλός) σφῶδρα μακρὰ καὶ στενὰ, διτῆκον τὸν πόρον ἐπὶ

54. Taurica chersonesus, quam dicunt, his jungitur, urbem habens Græcam, quam Heracleenses Delique condiderunt, quum oraculum præcepisset Heracleensibus, qui Asiam intra Cyaneas incolunt, ut una cum Delis chersonesum frequentarent (*Ex ead.* 822-27.).

55. A Criumetopo ad Symboli vel Symbolon portum item Tauricum stadia 300, milia 40; portus ibi tranquillus. A Symboli portu ad Cherronesum urbem sive Chersonesum Tauricæ, coloniam Heracleensium Ponticorum, stadia 180, milia 24; ibi statio portusque pulchri (*Ex Arrian. et Menippo*).

56. Prætervectionem habent termini Tauricæ Chersonesi, ab Athenæone portu usque ad portum Pulchrum, stadiorum 2600, milium 346 $\frac{1}{2}$. Ab oppido vero Porthmitide, quod est in extremitate Europæ ad os Mæotidis paludis sive Tanais usque ad Chersonem stadia sunt 2260, milia 302 $\frac{1}{2}$. A Bosporo sive Panticapæo usque ad Chersonem urbem stadia sunt 2200, milia 293 $\frac{1}{2}$.

57. A Chersone ad Coronitin sive Cercinitin sunt stadia 600, milia 80. A Coronitide sive Cercinitide ad Pulchrum portum Scythicum Chersonitidis stadia 700, milia 93 $\frac{1}{2}$. A portu Pulchro ad Istrum flumen sive Danubium rursus habitant Scythæ. A Pulchro portu sinus excipit appellatus Carcinites, cujus os pertingit ad Tamyracen. Sinus ille est stadiorum 2250, milium 300; sin non circumnaviges eum, sed rectâ ostii angustias trajicias, sunt stadia 300, milia 40. Intra Tamyracen palus est non magna.

58. A Tamyrace promontorio Achilleus cursus, qui est tania perlonga et arcta, per fretum porrecta ad stadia 1200, milia 160, latitudinem habens

§ 55, l. 6. Συμβόλου.. Συμβόλων] Εἰςόλου.. Σύμβουλον codex, et mox ἀπὸ δὲ Συμβόλου λιμένος. V. not. ad Arrian. § 30.

§ 56, l. 15. μίλια τμς', ε' ς'] μίλια τμδ' ε' γ' codex. Stadia 2600 ab Athenæone sive Scythiautorum portu usque ad Καλὸν λιμένα e singulis Arriani et Anonymi numeris recte colliguntur. Ceterum hic computus non hoc loco appendendus erat, sed § 57 ubi de Pulcro portu, 1300 stadiis a Chersoneso urbe dissito, sermo est. Causam harum ineptiarum præbuisse videntur verba ἐνταῦθα ὄρυμος καὶ λιμένες καλοῖ. || — 18. μίλια τλ'] τβ' codex. A Chersoneso ad Panticapæum recte numerantur stadia 2200; tot enim e singulis numeris efficiuntur (222 $\frac{1}{2}$ mil. seu 1780 stadia sec. Plin. IV, 24). A Panticapæo ad os Mæotidis supra vidimus numerari stadia 60, adeo ut hucusque summa sit stadiorum 2260, quam præbet Anonymus. Computationes istas ex alio quodam periplo ductas esse etiam inde colligis quod Chersonesum quam supra dixerat, hoc loco vocat Chersonem, de quo nomine ætatis posterioris constat, et Πορθμίτιν quæ supra erat Πορθμία vel Πόρμιον.

§ 57, l. 21. Κορονίτιν ἦτοι Κερκινίτιν] Κερκινίτην h. l. codex; em. Tzschukke ad Melam II, 1. Κορονίτιν num ejusdem nominis corruptio sit necne, ambiguum. Mox inemorat κόλπον Κερκινίτην, cujus nulla apud Arrianum mentio. || — 23. Χερσωνίτιδος] τῶν Χερσωνησιτῶν portum dicit Strabo. V. Arrian. § 30. || — 25. Δανούβεως] Δανάπρεως codex. Danapris (*Dnieper*) vocatur Borysthenes, ut ipse etiam Anonymus in sqq. monet. Cf. Menander Protect. in Fr. H. IV, p. 246. Constantin. Porph. De adm. imp. p. 73, 5. 177, 5. 179, 13 etc. ed Bonn.; Geogr. Rav. IV, 5: *Flumina... Ava, Borysthenes (sive add.) Danapris*. || — 28. εἰς inseruerunt editores. De re cf. not. ad Arrian. § 30. || — 30. ἰσθμὸν vocem usurpat de angusto sinus ostio (nam angustum erat ex sententia auctoris, qui interiori sinus oræ tribuit stadia 2250). V. Eustathius ad Odys. p. 1847, 44 sqq. || — 31. Ταμυράκης et mox Ταμυράχους cod.; em. Voss.

§ 58, l. 33. Ἀχιλλεῖος ὁρμός κτλ.] Cum nostris conferri meretur Strabo p. 307: Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθέωνος νῆσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον ὁ πλοῦτος ἐπὶ ἄκρην τὴν τοῦ Ἀχιλλεῖου ὁρμού, ψῖλον μὲν χωρίον, κα-

σταδίους, ας', μιλία ρζ', τὸ δὲ πλάτος ἔχουσα τετρά-
 πλεθρον· τὰ δὲ ἄκρα αὐτῆς νησιζήοντα ἔχειν ἀπέστηκε
 δὲ τῆς ἡπείρου σταδίους ζ', μιλία η'. Κατὰ μέσον δὲ
 αὐτῆς αὐγὴν ἰσθμοειδῆς (τούτεστι στενώδης) τῇ
 5 ἡπείρῳ (ἥτις τῇ γῇ) συνάπτει, ἐπὶ σταδίους μ', μιλία
 ε', γ', διήκουν τὸ μῆκος. Ἀπὸ Ταμυράκης τοίνυν πα-
 ραπλεύσαντι τὸν προειρημένον δρόμον ἐπὶ τὸ ἕτερον
 ἄκρωτήριον τοῦ Ἀχιλλέως δρόμου, 8 καλεῖται ἱερὸν
 ἄλλους τῆς Ἑκάτης, εἰσὶν οἱ προειρημένοι στάδιοι, ας',
 10 μιλία ρζ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ ἄλλους τῆς Ἑκάτης εἰς
 Βορυσθένην ποταμὸν ναυσίπορον, τὸν νῦν Δάνακριν
 λεγόμενον, στάδιοι σ', μιλία κς', ζ', ς'.

59. Οὗτος δὲ Βορυσθένης ποταμὸς πάντων ἐστὶ χρειω-
 δέστατος, κήτη μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ καρποὺς φέρων
 15 τοὺς φουμένους, νομάς τε τοῖς βοσκήμασιν· ῥεῖν δ' αὖ-
 τὸν ἐπὶ μὲν ἡμερῶν λέγουσι πλοῦν ὡς τεσσαράκοντα
 πλωτόν· εἰς δὲ τοὺς ἄνω τόπους ἀπλωτός ἐστι καὶ οὐ
 περάσιμος· ὑπὸ χιόνος γὰρ καὶ πάγων ἐξίργεται.

60. Ἐπὶ δὲ ταῖς καθ' Ὑπαννικαὶ καὶ Βορυσθένης ταῖς
 20 τῶν δυοῖν ποταμῶν συμβολαῖς ἐστὶν κτισθεῖσα πόλις,
 πρότερον μὲν Ὀλβία καλουμένη, μετὰ δὲ ταῦτα ὑφ'
 Ἑλλήνων πάλιν Βορυσθένης κληθεῖσα· ταύτην δὲ κατὰ
 τὴν Μηδικὴν ἐπαρχίαν Μιλήσιοι κτίζουσιν· διακοσίους
 δὲ καὶ τεσσαράκοντα σταδίων τὸν ἀνάπλου ἀπὸ τῆς θα-
 25 λάσσης ἔχει τῷ ποταμῷ Βορυσθέει (τῷ νῦν καλουμένῳ
 Δανάτρει, μιλία λβ').

61. Ἀπὸ δὲ Βορυσθένης ποταμοῦ ἐπὶ νῆσον μικρο-
 τάν, ἔρημον καὶ ἀνώνυμον στάδιοι ζ', μιλία η'. Ἀπὸ
 δὲ νήσου μικροτάτης, ἐρήμου καὶ ἀνώνυμης εἰς Ὀδησ-
 30 σὸν στάδιοι π', μιλία ι', ζ', ς'. Ἀπὸ δὲ Ὀδησσοῦ εἰς

jugum quatuor; extremitates ejus pæne redduntur
 insulæ; a continente abest stadiis 60, milibus 8. In
 medio ejus cervix isthmo similis sive angusta, conti-
 nenti sive terræ jungitur, latitudine patens ad stadia 40,
 milia 5 $\frac{1}{2}$. Porro a Tamyrace præternaviganti jam
 dictum cursum usque ad alterum promontorium Cursus
 Achillei, quod dicitur Sacer Hecates lucus, stadia sunt
 jam dicta 1200, milia 160. A sacro Hecates lucu ad
 Borysthenem fluvium navigabilem, qui nunc Danapris
 appellatur, stadia 200, milia 26 $\frac{3}{4}$.

59. Hic Borysthenes fluvius omnium utilissimus
 est, pisces magnos plurimosque et fructus alens plan-
 tarum et pascua pecudi. Quem fluere dicunt ferendis
 navibus idoneum in quadraginta dierum navigatio-
 nem; ad superiores autem locos nec navigabilis est
 nec permeabilis; nix enim atque glacies impedit
 (Perieg. iamb. 813-19).

60. Ad Hypanis et Borysthenis amnium geminis
 confluentes urbs condita est, prius Olbia dicta, postea
 a Græcis rursus nominata Borysthenes. Hanc Milesii
 conduunt tempore imperii Medici. Ducentorum et
 quadraginta stadiorum (32 milium) a mari est ad eam
 navigatio adverso Borysthene flumine, (qui nunc Da-
 napris appellatur) (E Perieg. iamb. 804-12).

61. A Borysthene fluvio ad insulam parvam admo-
 dum; desertam et nomine carentem, stadia 60, milia 8.
 Ab exigua hac insula deserta et sine nomine ad Odes-
 sum stadia 80, milia 10 $\frac{3}{4}$. Ab Odesso usque ad Sco-

λούμενον δ' ἄλλος, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἴθ' ὁ Ἀχιλλεύς δρό-
 μος, ἄλιετινῆς χερρόνησος· ἐστὶ γὰρ ταῖνα τις ὅσον χιλίων
 (1200 Απον.) σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἑω, πλάτος δὲ τὸ
 μέγιστον δυεῖν σταδίων, ἐλάχιστον τεσσάρων πλεῦρων,
 διέχουσα τῆς ἐκατέρωθεν τοῦ αὐχένος ἡπείρου σταδίων
 ἐξήκοντα, ἀμυδάτης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν· κατὰ μέσην
 δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ αὐγὴν ὅσον τετταράκοντα σταδίων· τελευ-
 τὰ δὲ πρὸς ἄκραν ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσιν ὑφορμον
 βλέποντα πρὸς τὴν ἡπείρου. — Brevis hujus δρόμου men-
 tio apud Herodot. IV, 55; ad eundem locum spectare
 videntur verba δρόμους καλλισταδίου ap. Euripid. Iph.
 Taur. 435. Ubiiora præbent Mela II, 1, Plinius IV, 26,
 Ptolemæus II, 5; perperam situm definiunt Marcellin.
 XXII, 8, 29 et Dionys. Perieg. 306. Cf. Eustath. ad
 Dion.; Stephan. Byz. v. Ἀχιλλεύς δρόμος. Tzetzes ad
 Lyc. 193. De Arriano vide not. ad ejus Periplus § 31.
 Fusc hæc omnia persecutus est Kœhler *Sur les îles et
 la course consacrées à Achille dans le Pont Euxin* in
 Mem. de l'Acad. de Petersb. t. X, p. 530sq. Cf. Ukert.
 III, 2, p. 442 sq., Georgii II, p. 352. — 3. μέσον γ'
 μέσην cod.; em. Bernhardy Anal. p. 27. Possis etiam
 Κατὰ μέσην αὐγὴν, coll. Strabone. Vocem στενώδης in-
 terpres finxerit. Pro ἰσθμοειδῆς fuerit ἰσθμοῦδης. || —
 6. μῆκος || deb. πλάτος. || — 12. στάδιοι σ' stad. 150
 Arrianus.

§ 60, l. 19. Ὑπαννικα In margine codicis adscriptum

scholion: Φασὶ τινες κατὰ τὸν Ὑπαννικαὶ ποταμὸν γίνεσθαι
 ζῶον, καλούμενον ἐπιβάλλον, ὅπερ αὐτὴν τὴν τε γέ-
 νειαν καὶ τὴν φθορὰν ὑφίσταται. De hoc nomine aliunde
 non constat nisi ex scholio ad Antigoni Mirab. c. 92 a
 Bastio Ep. crit. p. 26 allato: Περὶ τοῦ καλούμενου ἐπι-
 βάλλοντος ζώου, ὃ μὲν ἡμέραν ζῇ. De insectis istis
 (ἐφημέροις, μονημέροις, ἡμεροβόλοις) vide Aristot. Hist.
 An. V, 7, 14. I, 5, 7; Elian. H. An. V, 43; Plinius
 XI, 36; Antigon. Mirab. c. 92; Athenæus VIII, p. 353,
 E; Cicero Tusc. qu. I, 39, qui, sicuti scholii auctor,
 Hypanin Europæ fluvium intelligit, quum cogitandum
 sit de Hypani Asiatico (v. Aristot. l. l.) sive de hod.
 Kouban, cui adjacens regio innumera insectorum mul-
 titudine etiam nunc infesta est. V. Clarke Trav. II,
 p. 60. Ukert. III, 2 p. 251. || — 21. Ὀλβία καλοῦ-
 μένη γ' Ὀλβία Σαβία καλ. codex, quod ortum est ex
 dittographia. V. not. ad Scymn. v. 806 p. 229.

§ 61. De oræ tractu inter Borysthenem et Tyram
 (Dniester) interjecto Anonymus plura præbet quam
 Arrianus, qui in eo nonnisi Odessum, Istriarum et
 Asiæ portus memorat, post quos per ducenta
 stadia sint ἔρημα et ἀνώνυμα. Idque Arriani ætate recte
 dici potuerit, adeo ut ex antiquioribus fontibus, nulla
 temporum ratione habita, Anonymus commemoret
 Scopelos, Niconium, Antiphili turrem, Cremiscos et
 Antiphili locum. || — 29. νήσου μικροτάτου codex; γη-

Σκοπέλους χωρίον στάδιοι ρζ', μίλια κα', γ'. Ἀπὸ δὲ Σκοπέλων εἰς Ἰστριανῶν λιμένα στάδιοι ζ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ Ἰστριανῶν λιμένος εἰς Ἰσιακῶν λιμένα στάδιοι ζ', μίλια ιβ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰσιακῶν λιμένος ἐπὶ τὸ Νικωνίων χωρίον στάδιοι τ', μίλια μ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Νικωνίου χωρίου εἰς Τύραν ποταμὸν ναυσίπορον στάδιοι λ', μίλια δ'.

62. Οὗτος δὲ Τύρας ποταμὸς, βαθύς τ' ὢν εὐβοτός [τε] ταῖς νομαῖς, τῶν ἰχθύων ἐστὶν διαθέσιν ἐμπόροις ἔχων, ταῖς θλάσι τε ναυσὶν ἀνάπλουν ἀσφαλῆ. Ὁμῶνυμος δὲ τῷ ποταμῷ κεῖται πόλις Τύρας λεγομένη, ἄποικος Μιλήσιων.

63. Ὁμοῦ ἀπὸ Βορυσθένης ποταμοῦ ἕως Τύρα ποταμοῦ στάδιοι ωί', μίλια ρη'· ἀπὸ δὲ Χερσῶνος ἕως Τύρα ποταμοῦ στάδιοι θρι', μίλια φμη'. Ἀρτεμίδωρος δὲ δὲ γεωγράφος ἀπὸ πόλεως Χερσῶνος μέχρι Τύρα ποταμοῦ, σὺν τῷ περιπλῶ τῷ Καρρινόσι κόλπου, γράφει σταδίους δυκ', μίλια φθ', γ'. Ἀπὸ δὲ Τύρα ποταμοῦ ἐπὶ τὰ Νεοπολέμου στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ τῶν Νεοπολέμου ἐπὶ Κρημνίσκου στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἀρτεμίδωρος δὲ δὲ γεωγράφος ἀπὸ Τύρα ποταμοῦ ἕως τῶν Κρημνίσκων εἰναὶ λέγει σταδίους υπ', μίλια ξδ'. Ἀπὸ δὲ τῶν Κρημνίσκων ἐπὶ τὰ Ἀντιφίλου στάδιοι τλ', μίλια μδ'. Ἀπὸ δὲ [τῶν] Ἀντιφίλου εἰς Ψιλὸν καλούμενον στόμα τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ

pulorum locum stadia 160, milia 21 $\frac{1}{2}$. A Scopulis ad Istrianorum portum stadia 90, milia 12. Ab Istrianorum portu usque ad Isiacorum portum stadia 90, milia 12. Ab Isiacorum portu ad oppidum Niconium stadia 300, milia 40. A Niconio oppido ad Tyram, fluvium navigabilem, stadia 30, milia 4.

62. Hic fluvius profundus pinguisque ad alendas pecudes, venditionem piscium mercatoribus praebet, et navibus onerariis adverso amne navigationem tutam. Ejusdem nominis urbs Tyras dicta, flumini adjacet, Milesiorum colonia (*E Perieg. iamb.* 799-803).

63. A Borysthene fluvio ad Tyram flumen, stadia 810, milia 108, a Chersone vero usque ad Tyram flumen stadia 4110, milia 548. Artemidorus vero geographus ab urbe Chersone usque ad Tyram flumen, una cum circumvectione Carcinitis sinus, numerat stadia 4420, milia 589 $\frac{1}{2}$. A Tyra flumine ad Neoptolemi turrim stadia 120, milia 16. A Neoptolemi turri ad Cremniscos stadia 120, milia 16. Artemidorus vero geographus a Tyra flumine usque ad Cremniscos inquit esse stadia 480, milia 64. A Cremniscis ad Antiphilum stadia 330, milia 44. Ab Antiphilo ad Istri fluminis ostium, quod Psilon dicitur,

σίου μικροτάτου editt. ante Gailium. Deinde pro μιλία ι', ζ' c' vulgo est μιλία ι', β'; quod mutavi. || — 2. σταδ. ζ' c' σταδ. ν' sec. Arrianum § 31, ubi vide. || — 5. Νικωνίων] De his aliter Strabo p. 306: ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα πύργος Νεοπολέμου (apud Anon. τὰ Νεοπολέμου 120 stadiis a Tyra distant) καὶ κώμη. Ἐρμῶνακτος λεγομένη ἀναπλεύσαντι δὲ ρμ' σταδίους ἐφ' ἑκάτερη πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία, ἡ δ' ἐν ἀριστερῇ Ὀριούσσα. Secundum Nostrum 30 stadiis a Tyra fluvio distabat Niconium, alique ad mare situm fuisse statuendum est, quoniam nihil contra monetur. Eodem modo Ophiussa urbs ab aliis ad ipsam oram collocata esse videtur (v. not. ad Scymn. 789). Idque de Niconia Stephanus quoque testari putaretur (Νικωνία, πόλις ἐν τῷ Πόντῳ πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἰστρου (deb. τοῦ Τύρου), nisi quae subjunguntur: Στραβῶν ἐβδόμη, negligentem excerptorem arguerent. Ceterum dissensus scriptorum componi facile potest. Scilicet quum Tyras in magnum incidat lacum, qui angusto ostio in mare exit, hunc vel mari vel fluvio accensere licebat; hoc Straboni placuit; illud Anonymi auctor statuens, recte dicere potuit Niconium 30 stadia, τὰ Νεοπολέμου autem 120 stadia a Tyrae ostio abesse. Huc accedit, quod sic demum ratione a vero non multum recedente auctor a Niconio usque ad Istrum 900 stadia numerare potuit; nam inde a lacus ostio ne sexcenta quidem sunt. — Ceterum Ptolemaeus Νικωνίον et a Tyra boream versus et ab ora maritima longissime removet, ideoque falsissima praebet. In Scylace § 68 pro Νικωνίων codex habet Νεώτειον.

§ 62, l. 11. λεγομένη] γενομένη ἀπ. Holstenius, probabiliter.

§ 63, l. 14. ω ι'] Bene habet numerus. || — 15. δρι'] Numerus convenit cum computatione quae ad finem peripli instituitur. Secundum hanc a Chersone ad Borythenem esse debent stadia 3300; a Borysthene autem ad Tyram habemus stadia 810; hinc summa colligitur stadiorum 4110. At e singulis numeris navigationis litoralis nonnisi 3810 stadia colliguntur. Desunt stad. 300. Sed addendus videtur ἀνέπλους per Borythenem ad Olbiam; is e Scymno affertur stadiorum 240; adeo ut summa esset stad. 4050 et desiderarentur stadia 60. — Qui subjungitur computus Artemidori, subest etiam Strabonianis (p. 308), ubi a Tyra ad Chersonesum urbem numerantur stadia 4400, pro quibus Noster accuratius 4420. Ex Anonymi ratione, si oram Cercinitae sinus legeris, multo major numerus stadiorum foret. || — 19. ἐπὶ τὰ Νεοπολέμου] Similiter paulo post τὰ Ἀντιφίλου memorantur. Strabo l. 1. locum appellat Νεοπολέμου πύργον, quod in verba Anonymi intulit Gailius. || 20. ἀπὸ δὲ τῶν] ἀπὸ δὲ τοῦ cod. || — Κρημνίσκου] Locus hic memoratur apud Plinium IV, 26 § 82: Ab Histio oppida Cremniscus, Aepolium, montes Macrocremni, clarus annis Tyrus. Attamen Cremniscus nomen de suo, ut videtur, ex Nostro intulit Dalecampius. Codices Siligii: Cremnisco Aepolium, Cremniscoepolium, Cremnisco oepolium, Crene scopolium et similia. Ponendus locus non longe ab ostio lacus, in quem Tyras incidit. Montes qui ad latus ejus dextrum sunt Macrocremnos dicit Plinius, in quibus nomen loci nostri apparet. Queriter an huc pertineat Κρέμη, πόλις Πόντου, ap. Steph. Byz. Fortasse Cremnisci non diversus locus ab Hermonactis vico, quem Strabo ad ostia Tyrae collocat,

στάδιοι τ', μίλια μ'. Οὗτοι Θρᾶκες καὶ Βαστάρναϊ ἐπήλυδες.

61. Κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ Ψιλὸν στόμα τοῦ Ἰστρου ἐπ' εὐθὺ πλέοντι ἀνέμῳ ἀπαρκτῖα ὡς τὸ πέλ-
 5 γος νήσος προκρίεται, ἥντινα οἱ μὲν Ἀχιλλέως νῆσον,
 οἱ δὲ δρόμον Ἀχιλλέως, οἱ δὲ Λευκὴν ἀπὸ τῆς χροιάς
 ὀνομάζουσιν.

65. Ἐχει δὲ πλῆθος χειρόηθες ὀρνέων, θέαν τε ἱερο-
 πρεπῆ τοῖς ἀφικνουμένοις. Οὐ δυνατόν δέ ἐστιν ἀπὸ
 10 ταύτης χώραν ἰδεῖν, καίπερ ἀπεχούσης αὐτῆς ἀπὸ τῆς
 ἡπείρου σταδίους υ' (μίλια νγ', γ'), ὡς δὴ συγγράφει
 Δημήτριος.

66. Ταύτην τὴν νῆσον λέγεται Θέτις ἀνεῖναι τῷ
 παιδὶ, καὶ ταύτην οἰκεῖν τὸν Ἀχιλλέα. Καὶ νῆας
 15 ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ξόανον (ἥτοι ἀγαλ-
 μα) τῆς πόλεως ἐργασίας. Ἡ δὲ νῆσος ἀνθρώπων μὲν
 ἐρήμῃ ἐστίν· νέμεται δὲ αἰξίν οὐ πολλαῖς, καὶ ταύτας
 μὲν ἀνατιθέναι λέγονται τῷ Ἀχιλλεῖ ὅσοι αἰε προσί-
 σχουσι. Καὶ γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ ἀναθήματα ἀνά-
 20 κειται ἐν τῷ ναῷ, φιάλαι, δακτύλιοι καὶ λίθοι τῶν
 πολυτελεστέρων. Ταῦτα ξύμπαντα χαριστήρια τῷ
 Ἀχιλλεῖ ἀνάκεινται, καὶ ἐπιγράμματα, τὰ μὲν ῥωμαϊ-
 κῶς, τὰ δὲ ἐλληνικῶς πεποιημένα ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ
 μέτρῳ, ἔπαινοι τοῦ Ἀχιλλέως.

67. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ψιλοῦ καλουμένου στόματος τοῦ
 Ἰστρου εἰς [τὸ] δευτέρου στόμιον στάδιοι ξ', μίλια η'.
 Ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου στομίου ἐπὶ τὸ Καλὸν στόμιον
 στάδιοι μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Καλοῦ στομίου
 ἐπὶ τὸ Νάραχον (ὃςδε ὀνομάζουσι στόμιον τέταρτον τοῦ
 30 Ἰστρου) στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Νάραχου
 ἐπὶ [τὸ] Ἰερὸν λεγόμενον στόμιον πέμπτον τοῦ Ἰστρου
 στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἐντεῦθεν τὰ μέρη Θρᾶκης
 τῆς εἰς τὸν Πόντον καθοκούσης ἐκδέχεται, καὶ ῥοι τῶν
 Θρακῶν. Τὰ δὲ πρότερα πάντα βάρβαρά ἐστιν ἔθνη.

68. Οὗτος δ' Ἰστρος ποταμὸς δ' καὶ Δανούβιος λεγό-
 35 μενος κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τόπων, τὴν ἐκβο-
 λὴν πέντε στόμασι ποιούμενος· δυοὶ δὲ πόροι σχιζόμε-
 νος καὶ εἰς τὸν Ἀδρίαν ῥεῖ. Ἀμέλει δὲ ἄχρι τῆς
 Κελτικῆς γινώσκειται καὶ τῷ θέρει τὸν πάντα διαμένων
 40 χρόνον χειμῶνι μὲν γὰρ αὐξεται πληρούμενος τοῖς γι-
 νομένοις ὄμβροισι καὶ ἀπὸ τῆς χιόνος, ὡς φασί, τὰς
 ἐπιρροῖας τῶν τε τηκομένων λαμβάνων αἰε πάγων,
 ἐν δὲ τῷ θέρει τὸ βρεῖθρον ἐξίησιν ὡσαύτως ἴσον. Ἐχει

stadia 300, milia 40. Hi sunt Thraces et Bastarnæ advenæ.

64. Huic autem Psilo Istri ostio, navigantibus recta
 aparcia vento altum versus mare, objacet insula, quam
 alii Achillis insulam, alii cursum Achillis, alii Leucen
 a colore appellant (*Ex Arrian.* § 32.).

65. Habet multitudinem avium mansuetarum, et
 venerandum præbet eo venientibus adspectum. Ex ea
 terra videri nequit, quamquam non distat continens
 ultra stadia 400, sive milia 53 $\frac{1}{2}$, ut tradidit Demetrius
 (*E perieg. iamb.* 792-96.)

66. Hanc insulam dicunt Thetin filio suo conces-
 sisse, eamque inhabitare Achillem, cujus in ea est
 templum et simulacrum vetustissimi operis. Rari
 autem in hac insula sunt homines, eamque capræ non
 admodum multæ depascuntur, quas quicumque illuc
 appellant, Achilli offerre dicuntur. Multa præterea
 alia dona in hoc templo reposita sunt, ut phialæ, an-
 nuli, gemmæ pretiosissimæ. Omnia hæc donaria
 Achilli dedicata sunt, et inscriptiones, partim romano
 partim græco sermone conditæ, alio alioque versuum
 genere, in laudem Achillis (*Ex Arriano* § 32.)

67. Ab ostio Istri, quod Psilon appellatur, ad se-
 cundum ejus ostium stadia 60, milia 8. A secundo
 ostio ad Pulchrum ostium stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. A
 Pulchro ostio ad Naracum (ita appellant quartum
 Istri ostium) stadia 60, milia 8. A Naraco ad quintum
 Istri ostium, quod Sacrum dicitur, stadia 120, milia
 16 (*Ex Arriano* § 35). Deinde excipiunt partes
 Thraciæ in Pontum vergentes et Thracum limites.
 Gentes autem supra dictæ sunt omnes barbaræ.

68. Hic Ister fluvius (qui etiam Danubis vocatur)
 ex occiduis plagis deveniens quinque ostiis in Pontum
 exit, duobus vero alveis scissus in Adriam quoque in-
 fluit. Ad Celticam usque bene notus est, [*idem et*
hieme] et æstate omni manens tempore; nam hieme
 quidem augetur et impletur quæ fiunt pluviis; ex nive
 autem, ut ferunt, augmenta et ex liquefacta subinde
 sumens glacie, etiam æstate fluentum emittit pariter
 æquale. Habet etiam insulas in ipso sitas multas atque

cujusque Ptolemæus quoque meminit. Aliter de situ
 horum locorum statuendum foret ex mensuris Artemi-
 dori, quas Menippus videtur correxisse. Τὰ Ἀντιφίλου
 aliunde non nota; Ptolemæus in hoc tractu habet
Harpin locum. || — 1. οἷτοι Θρᾶκες] Expectabas
 ἐνταῦθα vel ἐντεῦθεν. Notat abrupta arguit centonem
 Artemidori vel, ut nonnullis placuit, periegeseos poc-
 ticæ (cujus vid. v. 797).

§ 64, l. 4. ἀπαρκτιανωστὸ πέλαιος codex; em. Voss.
 Cf. not. ad Arrian. Perip. § 32 init.

§ 65, l. 11. υ'] πενταχοσίους secundum Strabonem
 p. 306. Ne 400 quidem stadia distat.

§ 66, l. 22. Ἀχιλλεῖ καὶ ἀνάκεινται καὶ ἐπιγεγραμμένα
 codex; illud Arrianus.

§ 67, l. 29. τὸ Νάραχον] τὸν Ἀραχον et mox ἀπὸ
 τοῦ Ἀράχου codex; em. Voss.

§ 68, l. 37. πόροις σχιζόμενος] περισιζόμενος
 codex. Ceterum cf. not. ad Scymn. 776. Versus
 refingi possit ita: δυοὶ δὲ πόροις ῥεῖ σχιζόμενος εἰς
 Ἀδρίαν. || — 43. ἐν δὲ τῷ θέρει] Locum impeditum
 in prosaïcis hisce intactum relinquo. Quomodo ad
 poetæ mentem, quam non assecutus esse videtur
 excerptor, revocare hæc viri docti studuerint, vid.
 p. 227 sq. not. In latinis ita verti quasi in græcis pro

δὲ καὶ νήσου· ἐν αὐτῷ χειμένας πολλὰς τε καὶ μεγάλας τοῖς μεγέθεσιν, ὥς λόγος· ὧν ἡ μεταξὺ τῆς θαλάττης χειμένη καὶ τῶν στομάτων, ἐστὶν οὐκ ἐλάττω μὲν τῆς Ῥόδου νήσου, Πεύκη δὲ λέγεται αὕτη διὰ τὸ πλήθος ὧν ἔχει πευκῶν. Εἴθ' οὕτως Μετ' αὐτὴν πελαγία χειμένη ἡ προεξημένη τοῦ Ἀχαιῶος νήσος.

60. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰερού στομίου τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ εἰς πόλιν Ἰστρον στάδιοι φ', μίλια ζς', ε' ς'.

70. Αὕτη ἡ πόλις Ἰστρος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔλαθεν τὸ ὄνομα. Καὶ ταύτην τὴν πόλιν Μιλήσιοι κτίζουσιν, ἡνίκα Σκυθῶν εἰς τὴν Ἀσίαν στρατεύμα διέβη βαρβάρων, τὸ Κιμμερίου διώκον ἐκ τοῦ Βοσπόρου.

71. Ἀπὸ δὲ Ἰστρου πόλεως εἰς Τομέων πόλιν ἔχουσιν ὑφορμον στάδιοι τ', μίλια μ'.

15 72. Τόμοι ἀποικοὶ γενομένοι Μιλήσιων, ὑπὸ Σκυθῶν ἐν κύκλῳ [περι]οικούμενοι.

73. Ἀπὸ δὲ Τομέων εἰς Κάλλατιν πόλιν, ἐν ᾗ ὄρμος ναυσί, στάδιοι τ', μίλια μ'.

20 74. Κάλλατις Ἡρακλειωτῶν ἀποικία κατὰ χρῆσμον γενομένη. Ἐκτίσαν δὲ ταύτην, ἡνίκα τὴν Μακεδόνα ἀρχὴν Ἀμύντας παρέλαθεν.

75. Ἀπὸ δὲ Καλλάτιδος εἰς Καρῶν λιμένα στάδιοι ρπ', μίλια κδ'. Καὶ ἡ γῆ ἐν κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κληίζεται. Νῦν δὲ αἱ Κάραι λέγονται Κάρεα. Ἀπὸ 25 δὲ Καρῶν λιμένος εἰς Τετρισιάδα ἥτοι Τίριζαν ἄκραν λεγομένην, ἔχουσιν καὶ ὑφορμον τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, νῦν [δὲ] λεγομένην Ἀκραν, στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Ἀπὸ δὲ Τετρισιάδος ἥτοι Ἀκρας εἰς Βιζώνην πόλιν, ἐν ᾗ σάλος, στάδιοι ζ', μίλια η'.

30 76. Τοῦτο τὸ πόλιν τινες μὲν φασιν βαρβάρων, τινὲς δ' ἀποικοὶ γεγενῆσιν Μεσημβρίας.

77. Ἀπὸ δὲ Βιζώνος εἰς Διονυσόπολιν στάδιοι π', μίλια ι', ε' ς'.

78. Αὕτη ἡ Διονυσόπολις πρῶτον ὀνομάζετο Κρου- 35 νοὶ διὰ τὰς τῶν ἐγγύς ὁδῶν ἐκρύψεις· ἔπειτα δὲ μετωνομάσθη Ματιόπολις· ὕστερον δὲ, Διονυσιακοῦ ἀγάλματος προσπεσόντος ἐκ τῆς θαλάττης τοῖς τόποις, Διονυσόπολιν λέγουσι κληθῆναι πάλιν. Ἐν μεθορίοις δὲ τῆς Κροβύζων καὶ Σκυθῶν χώρας χειμένη, μιγάδας 40 Ἑλλήνας οἰκητὰς ἔχει.

magnas ambitu, ut fama est; quarum una inter mare jacens fluvitque ostia non minor est Rhodo. Pence ei nomen propter copiam quam continet picearum.

Deinde sic pergit: Post eam in alto jacet Achillis insula, de qua nos jam diximus (*E perieg.* 774-91).

69. A Sacro ostio Istri ad civitatem Istrum stadia 500, milia 66 $\frac{2}{3}$ (*Ex Arrian.* § 35).

70. Haec urbs ab Istro fluvio nomen accepit; et eam urbem condiderunt Milesii, quum Scytharum barbarorum exercitus in Asiam transiit, Cimmericos Bosphoranos persequens (*E perieg.* 767-72).

71. Ab Istro urbe ad Tomensium urbem, navium statione instructam, stadia 300, milia 40 (*Ex Arrian.* § 35).

72. Tomi, Milesiorum colonia, a Scythis accolis undique cingitur (*E perieg.* 765 sq.).

73. A Tomensibus ad Callatin urbem, ad quam stationis navium est, stadia 300, milia 40 (*Ex Arrian.* § 35).

74. Callatis, Heracleotarum colonia, deducta jussu oraculi. Condiderunt eam quando Macedonum regnum Amyntas suscepit (*E perieg.* 761 sqq.).

75. A Callati ad Carum portum stadia 180, milia 24. Regio quoque quae circa portum est, Caria nuncupatur (*Ex Arrian.* § 35). Nunc vero Caria vocatur Careia. — A Carum portu ad Tetrisiadem seu Tirizam acram, quae stationem a ventis ex occidente flantibus tutam habet, et nunc Acra dici solet, stadia sunt 120, milia 16. A Tetrisiade sive Acra ad Bizonem oppidulum, ubisalum est, stadia 60, milia 8 (*Cf. Arrian.* l. 1.).

76. Id oppidulum nonnulli ferunt esse barbarorum, quidam vero Mesembriae coloniam (*E perieg.* 759 sq.).

77. A Bizone ad Dionysopolin stadia 80, milia 10 $\frac{2}{3}$ (*Ex Arrian.* § 35).

78. Haec urbs antea Cruni appellabatur ob vicinas aquarum scaturigines; deinceps vero dicta est Matropolis. Tandem vero, quum e mari appulsa eo fuisset Bacchi statua, Dionysopolis vocata est. In confinis vero Crobyzorum et Scytharum regionis sita est, et incolas habet Graecos aliis mixtos (*E perieg.* 751-57).

§ 71. εἰς Τομέων, sed paullo post § 73 ἀπὸ Τομέων, codex.

§ 72. Τόμοι] Τομέοι codex. Fortasse tamen poeta, ex quo haec interponuntur, sicut Arrianus, Τομεῖς scripsit. — Μοχ γινόμενοι et οἰκουμένη codex.

§ 73. Κάλατιν codex ubique.

§ 75, l. 24. ρπ'] ρκ' codex; em. Voss. || — Κάριαι etc.] sic edit., falso haud dubie.; codex αἱ καραὶ (sine acc.). Quid lateat nescio. In sqq. etiam nonnulla Anonymus habet, quae in Arriano non leguntur. || — 25. ἥτοι τιρίζαναρς (sic) codex. || — 26. ἀρ' ἐπέραν cod.

§ 77. Βιζώνος] sic codex; quod non mutavi in Βιζώνης. Cf. not. in Arrian.

§ 78, l. 36 Ματιόπολις] Vid. not. ad Scymn. 753.

καὶ ἀπὸ τῆς χιόνος.. ἐν δὲ τῷ θέρει legeretur: ἀπὸ δὲ τῆς χιόνος.. καὶ ἐν τῷ θέρει, transpositis v. δὲ et καὶ.

|| — ἐξήλθιν] ἔξισιν codex; em. Meineke. || — 2. θαλάσσης codex. || — 5. ἐτὸ' οὕτως] In his si poeta verba latent, medicina egent violentiore (vid. not. ad Scymn. 790). At praestat aut nihil mutare aut leni manu scribere εἴθ' οὕτος, et ita verba interpretari ut feci. Indicare Anonymus voluit quomodo poeta (a meridie boream versus pergens) de situ insulae statuerit, ideoque haec instar appendicis subjunxit, quum nostrae ex ordine periegeseos prorsus omittenda fuissent.

§ 69. εἰς πόλιν καὶ ποταμὸν καὶ Ἰστρον codex. Arrianus § 35 urbem vocat Ἰστρίαν. — Μοχ. § 70, l. 12 τῆς Βοσπόρου codex.

79. Ἀπὸ δὲ Διονυσιοπόλεως εἰς Ὀδησσὸν πόλιν, ἐν ἧ ὁρμος ναυσί, στάδιοι σ', μίλια κς', λ' ς'.

80. Ὀδησσὸν κτίζουσι Μιλήσιοι, ὅτε Ἀστυάγης ἦρχε τῆς Μηδίας· ἐν κύκλῳ δὲ αὐτῆς ἔχει Κροβύζους ὁρμῶν.

81. Ἀπὸ δὲ Ὀδησσοῦ εἰς τοῦ Αἰμοῦ τὰς ὑπώρειας, αἱ δὲ εἰς τὸν Πόντον καθήκουσιν, ἐν αἷς ὁρμος ναυσί, στάδιοι σς', μίλια λδ', λ' ς'.

82. Αἶμος μέγιστόν ἐστιν ὑπὲρ αὐτὴν ὁρος, τῷ Κίλικι Ταύρῳ τὸ μέγεθος προσεμφερῆς, τῇ τε κατὰ μῆκος τῶν τόπων παρεκτάσει· ἀπὸ γὰρ Κροβύζων τῶν τε Ποντικῶν ὁρων ἄχρι τῶν Ἀδριατικῶν διεκβάλλει τόπων.

83. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰμοῦ εἰς Μεσημβρίαν πόλιν στάδιοι λ', μίλια ιβ'.

84. Αὕτη ἡ Μεσημβρία πόλις παρὰ τὴν ὑπώρειαν τοῦ καλουμένου Αἰμοῦ καίμένη, τῇ Θρακίᾳ τε καὶ Γετικῇ συνορίζει γῆν. Καλχηδόνιοι δὲ ταύτην καὶ Μεγαρεῖς ὥκισαν, ὅτε ἐπὶ Σκυθῶν Δαρείῳ ἐστρατεύετο.

85. Ἀπὸ δὲ Μεσημβρίας εἰς Ἀγχιάλον πόλιν, ἔχουσαν καὶ λιμένα τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις, στάδιοι σ', μίλια θ', γ'. Ἀπὸ δὲ Ἀγχιάλου εἰς Ἀπολλωνίαν πόλιν, τὴν νῦν Σωζόπολιν λεγομένην, ἔχουσαν καὶ λιμένας μεγάλους δύο, στάδιοι ρπ', μίλια κδ'.

86. Ταύτην τὴν Ἀπολλωνίαν πόλιν κτίζουσιν εἰς τοὺς τόπους ἔλθοντες οἱ Μιλήσιοι πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν τῆς Κύρου βασιλείας. Πλείστα γὰρ ἀποικίας ἐξ Ἰωνίας ἐστειλαν εἰς τὸν Πόντον, ὃν πρὶν ἄξιον λεγόμενον διὰ τὰς ἐπιθέσεις τὸν βαρβάρων, προσηγορίας ἐποίησαν Εὐζείνων τοῦτο.

87. Αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσὶν ὥκισμέναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ ἐν ἀριστερᾷ ἐσπλόντοι εἰς τὸν Πόντον. Ἀπὸ δὲ Ἀπολλωνίας τῆς καὶ Σωζόπολεως εἰς Χερρόνησον, ἐν ᾗ ὁρμος ναυσί, στάδιοι ξ', μίλια η'. Ἀπὸ δὲ Χερρόνησου εἰς Αὐλαῖον τεῖχος τὸ [καὶ] λεγόμενον Θήρας χωρίον, ἐν ᾗ καὶ ὕψορος, στάδιοι σν', μίλια λγ', γ'. Ἐντεῦθεν τὰ μέρη τῶν Βυζαντίων ἐκδέχεται· τὰ δὲ πρότερα Θράκης τῆς εἰς τὸν Πόντον καθηκούσης τοῦ ἐν τῷ Εὐρωπαϊῷ μέρει τοῦ Πόντου περιήλου. Ἀπὸ δὲ Θηρῶν χωρίου ἦτοι [τοῦ] λεγομένου Αὐλαίου τεύχους εἰς Θυνιάδα, ἀκρωτήριον, ἐν ᾗ καὶ ὁρμος ναυσί, στάδιοι ρκ', μίλια ις'. Θυνιάς, εὐλίμενος ἄκρα τῆς Ἀστικῆς Θράκης ὑπάρχουσα.

88. Ἀπὸ δὲ Θυνιάδος εἰς Σαλμυδησσὸν στάδιοι σ', μίλια κς', λ' ς'. Τοῦτου τοῦ χωρίου μνήμην ποιεῖται Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος, καὶ μέχρι τούτου λέγει τὴν στρατιάν ἐλθεῖν τῶν Ἑλλήνων, ἧς αὐτὸς ἡγήσατο,

79. A Dionysopoli ad Odessum urbem, in qua statio navium, stadia 200, milia 26 $\frac{2}{3}$ (*Ex Arrian. § 35*).

80. Odessum condidere Milesii, quo tempore Astyages regnabat in Media; cingunt illam Crobyzi Thracis (*E perieg. 748 sqq.*).

81. Ab Odesso ad Hæmi montis radices in Pontum pertingentes, ad quas statio navium, stadia 260, milia 34 $\frac{2}{3}$ (*Ex Arrian. § 36*).

82. Hæmus excelsissimus ei (*Mesembriæ sc.*) imminet mons, Ciliciæ Tauro similis magnitudine et secundum longitudinem locorum extensione; a Corbyzis enim et finibus Ponticis usque ad Adriaticos excurrit tractus (*E perieg. 743-47*).

83. Ab Hæmo ad Mesembriam urbem stadia 90, milia 12 (*Ex Arrian. l. l.*).

84. Hæc Mesembria urbs ad radices montis dicti Hæmi sita est, Thraciæ Geticæque telluri contermina; Calchedonii et Megarenses eam condiderunt, Dario in Scythas movente (*E perieg. 738-42*).

85. A Mesembria ad Anchialum, urbem instructam portu a ventis ex occidente spirantibus tuto, stadia 70, milia 9 $\frac{1}{2}$. Ab Anchialo ad Apolloniam urbem, nunc Sopolin dictam, binis magnis portubus instructam, stadia 180, milia 24 (*Cf. Arrian. § 36*).

86. Hanc Apolloniam urbem condiderunt Milesii, quum in hæc loca devenissent, annis ante Cyri regnum quinquaginta. Plurimas enim colonias ex Ionia duxerunt in Pontum, quem prius Inhospitalem ob insidias barbarorum dictum, Hospitalis nomen effecere nancisci (*E perieg. 731-37*).

87. Omnes hæ civitates sunt Græcæ, conditæ in Scythia, Pontum intrantibus ad sinistram sitæ. Ab Apollonia, quæ et Sopolis, ad Chersonesum, in qua statio navibus, stadia 60, milia 8. A Chersoneso ad Aulei murum, quod et Theras sive Venationis castellum appellant, ubi navium statio est, stadia 250, milia 33 $\frac{1}{2}$. Deinde tractus Byzantini excipiunt; superiora vero sunt Thraciæ ad Pontum pertingentes, quæ in Europæa parte est Ponticæ circumnavigationis. A Theron sive Venationum castello, quod etiam Aulei murus vocatur, ad Thyniadem promontorium, ad quod statio navium, stadia 120, milia 16 (*Cf. Arrian. § 36*). Thynias promontorium, quod commodum habet apulsum, Thraciæ Asticæ est (*E perieg. 729*).

88. A Thyniade ad Salmydessum stadia 200, milia 26 $\frac{2}{3}$. Hujus loci meminit Xenophon major (*Anab. 7,5,7*), et tradit Græcorum exercitum, cui ipsi præerat, postremo cum Scuthe Thracæ militantem, hucusque

§ 79. στάδιοι σ' | σταδ. σμ' cod., em. Vossius.
§ 80. αὐτῆς | αὐτῆς cod. || — Κροβύζης cod.; em. Vossius.

§ 81. σξ' | Arrianus habet τξ'; in Nostris nil mutantum probat milium numerus et cetera computus ratio.

§ 82, l. 12. ὁρων | ὁρων cod.; em. Letronnius.
§ 84, l. 16. παρὰ | περὶ perieg. codex. || — 18. Κερχιδόνιοι cod.

§ 85. In his nonnulla sunt, quæ non notavit Arrianus.

§ 87. Hæc quoque Arrianeis uberiora. || — 41. ἀκρωτήριον | ἀκρωτήρα cod. || — 43. Ἀστικῆς | Ἀττικῆς codex.

§ 88, l. 44. εἰς Ἀλμυδησσὸν cod., et similiter § 88 Ἀλμυδιστός et Ἀλμυδισσὸς. || — 45. ποιεῖται | πεποιήται Arr. || — 47. στρατιάν codex.

δε τα τελευταῖα σὺν Σεύθῃ τῷ Θρακί ἐστράτευσεν· καὶ περὶ τῆς ἀλιμενότητος τοῦ χωρίου πολλὰ ἀνέγραψεν, ὅτι ἐνταῦθα ἐκπίπτει τὰ πλοῖα χειμῶνι βιαζόμενα, καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ πρόσχωροι ὅτι ὑπὲρ τῶν ναυαγίων ἐν σφίσι διαμάχονται.

89. Οὗτος δ' ὁ Σαλμυδησσὸς αἰγιαλὸς ἐρ' ἑπταχόσια στάδια τεναγώδης ἄγαν καὶ δυσπρόσορμος ἀλιμενός τε παντελῶς παρατέταται, ταῖς ναυσὶν ἐχθρότατος τόπος.

90. Ἀπὸ δὲ Σαλμυδησσοῦ εἰς Φρυγίαν τὴν καὶ λεγομένην Φιλιάν, καὶ Βυζαντίων χωρίον καὶ ἀκρωτήριον, στάδιοι τί, μίλια μα', γ'. Ἀπὸ δὲ Φρυγίας τῆς [καὶ] Φιλίας ἐς Κυανέας ἦτοι Κύλας στάδιοι τκ', μίλια μβ', ε' ς'. Αὗται δὲ αἱ Κυανεαὶ εἰσὶν, ἃς λέγουσιν οἱ ποιητὰι πλῆρχτας πάλαι εἶναι, καὶ διὰ τούτων πρώτῃ ναὺν περάσαι τὴν Ἀργὸν, ἥτις εἰς Κόλχους Ἰάσονα ἤγαγεν. Ἀπὸ δὲ Κυανέων εἰς τὸ Ἱερὸν τοῦ Διὸς Οὐρίου, ἐν ᾧ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, στάδιοι μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ εἰς λιμένα Δάφνης τῆς Μαينوμένης τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην στάδιοι 20 μ', μίλια ε', γ'. Ἀπὸ δὲ Σωσθένους εἰς τὸ Βυζάντιον στάδιοι π', μίλια ι', ε' ς'. Τάδε καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου ἐπὶ Βόσπορον τὸν Θράκιον καὶ Βυζάντιον.

91. Ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ, ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἦτοι στόματος τοῦ Πόντου στάδιοι γγμ', μίλια υπε', γ'.

Ἀπὸ δὲ Βορυσθένους ποταμοῦ τοῦ καὶ Δανάπρειος καλουμένου ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου στάδιοι εχ', μίλια ψμς', ε' ς'.

92. Ἀπὸ δὲ Χερσώνος ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου στάδιοι ητβ', μίλια αρπς', ε' ς'.

Ἀπὸ δὲ τῆς Πορθμίας κόμης, τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς Εὐρώπης [τῶν] τοῦ Πόντου μερῶν, τῆς ἐν τῷ στομίῳ τῆς Μαϊωτίδος λίμνης κειμένης, ἦτοι Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἕως τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου, 35 στάδιοι ααρ', μίλια αυπ'.

Λέγεται δὲ τῆς Εὐρώπης ὁ παράπλους ἴσος εἶναι τῷ περίπλῳ τῆς Ποντικῆς τῶν τῆς Ἀσίας μερῶν.

93. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Ἀμισοῦ στάδιοι δγξ', μίλια γχα', γ'.

Ἀπὸ δὲ Ἀμισοῦ ἕως τοῦ Φάσεως ποταμοῦ στάδιοι γωβ', μίλια ρξ'.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσεως ποταμοῦ ἕως τοῦ στομίου τῆς Μαϊωτίδος λίμνης ἦτοι Ἀχιλλεῖον κόμης στάδιοι 45 δκε' μίλια φλς', ε' ς'.

processisse. De importunitate quoque ejus tractus multa prodidit, quod navigia tempestate adacta eo eji-
ciantur, ac contermini Thraces de naufragii tabulis inter sese decercent (*Ex Arrian.* § 37).

89. Litus Salmydessium ad 700 extenditur stadia, admodum paludosum, aditu difficile, penitusque importuosum, navibus locus inimicissimus (*Eperieg.* 724-27)

90. A Salmydesso ad Phrygiam, quæ etiam Philia dicitur, Byzantium oppidum et promontorium, stadia 310, milia 41 $\frac{1}{2}$. A Phrygia sive Philia ad Cyaneas sive Cylas stadia 320, milia 42 $\frac{1}{2}$. Hæ sunt Cyaneæ, quas poetæ quondam erraticas fuisse inquirunt, per quas etiam primam Argo navem, quæ Jasonem ad Colchos perduxit, transiisse aiunt. A Cyaneis ad fanum Jovis Urii, ad quod est os Ponti, stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. A fano hoc ad portum Daphnes Insanietis, qui nunc Sosthenes dicitur, stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$. A Sosthene ad Byzantium stadia sunt circiter 80, milia 10 $\frac{1}{2}$. Hæc sunt loca inde a Bosporo Cimmerio dicto usque ad Bosporum Thracium ac Byzantium (*Ex Arriano* § 37).

91. In summa a Sacro Istri ostio usque ad fanum Jovis Urii sive usque ad os Ponti, sunt stadia 3640, milia 485 $\frac{1}{2}$.

A Borysthene autem fluvio, qui etiam Danapris dicitur, usque ad fanum Jovis Urii stadia 5600, milia 746 $\frac{1}{2}$.

A Chersone usque ad fanum Jovis Urii stadia 8900, milia 1186 $\frac{1}{2}$.

A Porthmia vico, qui in termino Europæ ad Pontum in ostio Mæotidis paludis sive Bospori dicti Cimmerii insidet, usque ad fanum Jovis Urii stadia 11100, milia 1480.

Europæi Ponti prætervectio dicitur æqualis esse prætervectioni Ponticæ, quæ in Asia partibus. cf. scyl. § 92.

92. A fano Jovis Urii usque ad Amisum stadia 4660, milia 621 $\frac{1}{2}$.

Ab Amiso usque ad Phasin fluvium stadia 3802, milia 507.

A Phasi fluvio usque ad ostium Mæotidis paludis sive ad vicum Achilleum stadia 4025, milia 536 $\frac{1}{2}$.

§ 90, l. 10. Φιλ[αν] Hoc nomen e Scymno 723 inseruerit, cui ante Βυζαντίων abesse vellet Meineke. || — 12. καὶ inserui. || — Φιλ[ας] sic ex antec. scrib. pro τῆς Φιλίας codicis. Sin minus, in antec. lege Φιλ[αν]. Ultraque forma obvia. V. not. ad Scymn. et Arrian. || — 12. ἦτοι Κόλας] Hoc unde additum sit, nescio. Fortasse in libro vitiatō Κυανέας sic scriptas reperit Anonymus. Margo codicis: περὶ τῶν Κυανέων ἦτοι Πλαρχιδῶν. || — 17. ἐν ᾧ] ἵναπερ Arrian., quod in Anon. intulit Vossius. || — 19. τὸν νῦν λ. Σωσθένην]

Alter Anonymus (De ambitu Ponti § 2) item Sosthenium 40 stadiis ab Hiero distans memorat, sed nihil ille de Daphnes portu habet. Idque recte, quum hic in Asia, illud in Europa ex advero situm esset. Cf. not. ad Arrian. § 37.

§ 91, l. 29. ψμς'] ψμ. cod.; em. Voss. || — 31. ηξθ'] ηξ' cod.; em. Voss. Eodem modo Pontici peripli mensuras exponit alter Anonymus, nisi quod numeri ejus in codice corruptiones sunt. Vide infra.

§ 92, l. 44. Ἀχιλλεῖον κόμης] Memoratur ex

᾽Ως γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως τοῦ
στομίου τῆς Μαιώτιδος στάδιοι ,α,βυπζ', μίλια ,αχζε'.

᾽Ομοῦ γίνονται ὁ πᾶς περίπλους τοῦ Εὐξείνου Πόν-
του, τῶν τε δεξιῶν τῶν (τε) παρὰ τὴν Ἀσίαν μερῶν τοῦ
Πόντου, καὶ ἀριστερῶν δὲ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην
μερῶν τοῦ Πόντου ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου,
στάδιοι ,ε,γ φπζ', μίλια ,γρμε'.

Ἔστι δὲ καὶ ὁ περίπλους τῆς Μαιώτιδος λίμνης στά-
διοι ,θ', μίλια ,ασ'.

Igitur a fano Jovis Urii usque ad ostium Mæotidis
stadia fiunt 12487, milia 1665.

Tota autem circumvectio Ponti Euxini tum dex-
trarum secundum Asiam partium tum sinistrarum se-
cundum Europam partium, inde a fano Jovis Urii,
est stadiorum 23587, milium 3145.

Est vero etiam circumvectio paludis Mæotidis sta-
diorum 9000, milium 1200.

parte Peripli nunc deperdita. Nulla ejus loci mentio apud Arrianum. Cf. de eo vico Strabo p. 310.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ

ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΣΗΣ

ΚΑΤΑ ΣΥΝΟΨΙΝ.

1. Χρὴ γινώσκειν ὅτι πάσης τῆς γῆς ὁ περίμετρος στάδια ἔστι δισχιλία καὶ μυριάδες εἰκοσι πέντε· μῆκος δὲ τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης ἀπὸ στόματος Γάγγου ἕως Γαδείρων στάδια ὀκτακισμύρια τρισχιλία ὀκτακόσια· τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τῆς Αἰθιοπικῆς θαλάσσης ἕως τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ στάδια τρισμύρια πεντακισχιλία· τὸ δὲ μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Τίγριδος ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Μεσοποτάμιον, διάστημα ἔχει σταδίων τρισχιλίων. Ταύτην τὴν ἀναμέτρεισιν πεποίηκεν Ἐρατοσθένης ὁ τῶν ἀρχαίων μαθητικώτατος.

ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ Ο ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΣ.

2. Ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου εἰς τὸ Σωσθένιον στάδια ὀγδοήκοντα, μιλία δέκα καὶ ἥμισυ· ἀπὸ δὲ τοῦ Σωσθένιου εἰς τὸ Ἱερὸν στάδια τεσσαράκοντα, μιλία πέντε ἥμισυ· τὸ πᾶν μιλία δεκάξ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς 15 Ὀδρύου ἕτοι στόματος τοῦ Πόντου ἕως τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ στάδια τρισχιλία ἑξακόσια τεσσαράκοντα, μιλία τετρακόσια ὀγδοήκοντα πέντε ἥμισυ.

ANONYMI

MENSURA TOTIUS HABITATÆ TERRÆ

SUMMATIM DATA.

1. Sciamus oportet totius orbis ambitum esse stadiorum 252000; longitudinem autem nostræ habitatæ terræ a Gangis ostio usque ad Gades stadiorum 83800 [73800?]; et latitudinem ab Æthiopico mari ad Tanaim fluvium stadiorum 35000. Intervallum ab Euphrate ad Tigrim, quod vocatur Mesopotamia, 3000 stadiis constat. Quam supputationem fecit Eratosthenes, inter veteres mathematicæ doctrinæ peritissimus.

PONTI AMBITUS.

2. A Byzantio ad Sosthenium stadia 80, milia 10 $\frac{1}{2}$; a Sosthenio ad Fanum stadia 40, milia 5 $\frac{1}{2}$; in summa milia 16. A Fano Jovis Urri sive ab ore Ponti ad Sacrum ostium Istri fluvii stadia 3640, milia 485 $\frac{1}{2}$.

Subjungimus Anonymi alius excerpta quædam geographica, in quibus ea quæ leguntur de ambitu Ponti Euxini, principem locum obtinent. Exstant in Hafniensis bibliothecæ codice 1985, ex quo O. Blochii manu transcripta primus edidit F. Osannus (Disputatio de fragm. peripli græco e cod. Hafn. Gissæ 1829), hinc vero repetierunt Gailius et Hoffmannus. Pretium excerptorum fere nullum; nam novi ne hilum quidem inest, et quæ aliunde accuratius novimus, in hoc centone misere depravata sunt.

§ 1. ὁ περίμετρος] « Recentissimæ ætati adscribendum esse scriptorem nostrum, ex ipso hujus vocabuli usu demonstrari potest, qui a Græcitate priorum sæculorum prorsus absorbet. In Leonis Diaconi Hist. VIII, 1 exstat : τὸν γέγων αὐτὸς σχηματίσας τὸν περίμετρον, ubi editor clarissimus τὴν sive τὸ περίμετρον scribi malebat. Quo minus Nostro simili medendi ratione succurrendum arbitrer, me retinet inferior locus, quo item ὁ περίμετρος recurrit. Nec quidquam mutare ausim in Leone. » OSANN. — 2. δισχιλία καὶ μυριάδες εἴκοσι πέντε] μυριάδες δισχιλίας τριάκοντα πέντε. Quod est nihili. Bene constat terræ ambitus sec. Eratosthenis sententiam esse stadiorum 252.000. Quare verba transposui et τριάκοντα mutavi in εἴκοσι. — 4. ὀκτακισμύρια τρισχιλία ὀκτακόσια] ὀκτάκις χίλια τριακόσια ὀκτώ codex, i. e. 7·η·τ', quod haud dubie erat M. η'·γω' (83800). Similiter sequens numerus, ut ad verum accedat, decemPLICANDUS est. Ceterum ultra progrediendum esse videtur et pro 838000 rescibendum 73800. Tot enim stadia inde ab Indiæ extremitate orientali ad terminum Europæ occiden-

talem ex Eratosthene apud Strabonem p. 64 colliguntur. Verba ἀπὸ Γάγγου ἕως Γαδέρων non sunt premenda. Isidorus ab India ad Gades computavit milia 9818 (= 73544 stad.) sec. Plin. II, 112. Mitto ceteros. — 6. τρισμύρια πεντακισχιλία] τρισχιλία πεντακόσια codex. Inter ea quæ de mensuris Eratosthenicis Strabo enotavit, nihil ita est constitutum, ut terminus ad quem ponatur Tanais fluvius. Verum ex Artemidoro Plinius II, 112 § 245 refert inde a situ meridiano usque ad ostium Tanaidis putari milia 4390 = 35120 stadia. Secundum Eratosthenem ab æquatore usque ad Borysthenem forent stad. 34900. — 8. Μεσοποτάμων codex; em. Osann. — 8. τρισχιλίων] Hoc tradi poterat, quamquam non tradidisse videtur Eratosthenes. Strabo p. 746 : τὸ μὲν οὖν μέγιστον ὃ ἀριστάνται (Euphrates et Tigris) διάστημα ἀπ' ἀλλήλων, τὸ πρὸς τοῖς ὄρεσιν ἔστι· τοῦτο δ' ἂν εἴη τὸ αὐτὸ ὕπερ εἰρηκεν Ἐρατοσθένης τὸ ἀπὸ Θαλάσσης... δισχιλίων τετρακόστων. — 10. μαθητικώτατος] Malim μαθηματικώτατος.

§ 2. Quæ sequuntur de Ponti mensuris prorsus consentiunt cum iis quæ ap. Anonymum antecedentem modo legimus. In § 5 vel singula fere verba apud utrumque sunt eadem. Haud tamen alterum ex altero sua transcripsisse, sed communem potius fontem subesse, etiam inde colligas, quod milium Romanorum partes alio modo hic, alio ille computare solet. — 11. τὸ Σωσθένιον] τὸν νῦν λεγόμενον Σωσθένην (λιμένα) Anonym. § 89. Σωσθένηιον scribi velit Gailius; ad Σωσθέλιον habent etiam Joann. Ant. fr. 15 (F. II. IV, p. 548) et Cedrenus p. 210.

3. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Βορυσθένους ποταμοῦ τοῦ καὶ Δανάπρεως καλουμένου στάδια πενταχιχίλια ἐξακόσια, μίλια ἑπτακόσια τεσσαρακονταεξήμισυ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Πορθμίας πόλεως, τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν τοῦ Πόντου μερῶν [τῆς ἐν τῷ στομῷ] τῆς Μαϊώτιδος λίμνης ἔστι Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, στάδια [μύρια] χίλια ἑκατόν, μίλια [χίλια] τετρακόσια ὀγδοήκοντα. Λέγεται δὲ τῆς Εὐρώπης τῆς Ποντικῆς ὁ περίπλους

10 ἴσος εἶναι τῷ περίπλῳ τῶν τῆς Ἀσίας μερῶν.
4. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως Ἄμισου στάδια τετραχιχίλια ἐξακόσια ἐξήκοντα, μίλια ἐξακόσια εἰκοσιῖν ἥμισυ. Ἀπὸ δὲ Ἄμισου ἕως τοῦ Φάσεως ποταμοῦ στάδια τριχιχίλια ὀκτακόσια δύο, μίλια πεντακόσια ἑπτὰ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Φάσεως ποταμοῦ ἕως τοῦ στόματος τῆς Μαϊώτιδος λίμνης [ἔστι ἕως τῆς Ἀχιλλείου κόμης στάδια τετραχιχίλια εἰκοσι πέντε, μίλια πεντακόσια τριακονταεξήμισυ, ὥς γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου ἕως τοῦ στόματος τῆς Μαϊώτιδος

20 λίμνης] στάδια [μύρια δις] χίλια τετρακόσια ὀγδοήκοντα ἑπτὰ, μίλια [χίλια] ἐξακόσια ἐξήκοντα πέντε ἥμισυ.
5. Ὅμοῦ γίνεται ὁ περίπλους τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῶν τε δεξιῶν τῶν (τε) παρὰ τὴν Ἀσίαν μερῶν τοῦ Πόντου, ἀριστερῶν δὲ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν τοῦ Πόντου, ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ [Διὸς Οὐρίου, στάδια δις μύρια τριχιχίλια πεντακόσια ὀγδοήκοντα ἑπτὰ], μίλια τριχιχίλια ἑκατόν τεσσαράκοντα πέντε. Ἔστι δὲ καὶ ὁ περίπλους τῆς Μαϊώτιδος λίμνης [στάδια ἑνναχιχιχίλια], μίλια χίλια διακόσια.

3. A Fano Jovis Urii ad Borysthenem fluvium, Danaprim etiam dictum, stadia 5600, milia 746 $\frac{1}{2}$. A Fano Jovis Urii ad Porthmiam civitatem, quæ sita est in Europæ ad Pontum extremitate ad ostium Maotidis paludis vel Bospori Cimmerici, stadia 11100, milia 1480. Europæ Periplum parem esse dicunt Periplo Ponticorum Asiæ litorum.

4. A Fano Jovis Urii ad Amisum stadia 4660, milia 621 $\frac{1}{2}$. Ab Amiso ad Phasim fluvium stadia 3802, milia 507. A Phasi fluvio ad os Mæotidis paludis [vel ad Achilleum vicum stadia 4025, milia 536 $\frac{1}{2}$, adeo ut colligantur inde a Fano Jovis Urii usque ad os Mæotidis paludis] stadia 12487, milia 1665 $\frac{1}{2}$.

5. Circumvectio totius Euxini Ponti, tum dextri lateris juxta Asiæ oram tum vero sinistri juxta Europæ oram, inde a Fano [Jovis Urii, sunt stadia 23587,] milia 3145. Porro periplus Mæotidis paludis [stadiorum 9000], milium 1200.

§ 3, l. 3. Βορυσθένους] Βοσπόρου cod.; em. Gail. — l. 1. Post ἐξακόσια codex addit ἑβδομήκοντα, quod delendum esse arguit milium numerus et Anonymus alter § 50. Utriusque numeros componere liceat :

	ANONYM. A		ANONYM. B	
	Stadia.	Milia.	Stadia.	Milia.
A Jovis Fano ad sacrum ostium Istrl.	3,640	485 $\frac{1}{2}$	3,640	485 $\frac{1}{2}$
A Jovis Fano ad Borysthenem.	5,600	746 $\frac{1}{2}$	5,670*	746 $\frac{1}{2}$
A Jovis Fano ad Chersonem.	8,900	1,186 $\frac{2}{3}$	non notatur.	
A Jovis Fano ad os Mæotidis.	11,100	1,480	..1,100*	..480 *
A Jovis Fano ad Amisum. .	4,400	621 $\frac{1}{2}$	4,460	621 $\frac{1}{2}$
Ab Amiso ad Phasin. . .	3,802	507	3,820*	507
A Phasi ad os Mæotidis. .	4,025	536 $\frac{2}{3}$	excidit.	
Ὅμοῦ a Fano ad Mæotidem.	12,487	1,665	..487*	..665 $\frac{1}{2}$
Totius Ponti periplus. . .	23,587	3,145	excidit.	3,145

Quibus conspectis, certa emendandi ratio patet; quam secutus Gailius numeros asteriscis notatos ex Anonymo correxit. || — 8. τῆς ἐν τῷ στομῷ inserui ex Anon. § 91 et 56; dein Bospori cod.; mox μύρια et χίλια supplavit Gail. || — 11. τῆς Ποντικῆς codex habet post verba τῷ περίπλῳ (τοῦ περίπλου cod.). Fortasse post τῆς Ἀσίας alterum τῆς Ποντικῆς excidit.

§ 4, l. 13. Ἄμισος cod. || — 16. ὀκτακοσ. εἴκοσι codex; confusis β' et κ'. || — 17. Φάσεως] Βάφews hic et infra codex. — Includa ex Anonym. § 91 supplata.

§ 5, l. 26. τῶν τε παρὰ] Illud τε, quod abesse velis, habet etiam alter Anonymus § 91, qui deinceps : καὶ ἀριστερῶν δέ. Includa supplavit Gail. || — 32. χίλια διακόσια] τριχιχίλια τρία codex; em. Gailius.

6. Περὶ τοῦ σταδίου. Τὸ στάδιον πῆγεις ἔχει τετρακοσίους, πόδας ὀκτακοσίους, ὀργυιὰς ἑκατὸν τριάκοντα τρεῖς ἥμισυ.

7. Περὶ τοῦ μιλίου. Τὸ μίλιον ἔχει στάδια ἑπτὰ ἥμισυ, πῆγεις τρισχιλίους, πόδας ἑξακισχιλίους.

8. Περὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἄπας ἔχει ὥρας ὀκτακισχιλίας ἑπτακοσίας [ἐξήχοντα] ἑξ, ἡμέρας τριακοσίας ἐξήχοντα πέντε καὶ τέταρτον.

6. *De stadio.* Stadium continet 400 cubitus, 800 pedes, ulnas 133 $\frac{1}{2}$.

7. *De milliario.* Milliarium continet stadia septem et dimidium, cubitus 3000, pedes 6000.

8. *De anno.* Annus totus continet horas 8766, dies 365 $\frac{1}{2}$.

ΣΤΑΔΙΑΣΜΟΣ

STADIASMUS

ΗΤΟΙ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

SIVE PERIPLUS

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

MARIS MAGNI.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

PROOEMIUM.

Δεδειγμένων οὖν τούτων, τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον ἀγαμένω τῆς σῆς ἀγάπης, ἀδελφὲ τιμώτατε,

His igitur demonstratis, caritatis tuae, frater honoratissime, cupiditatem discendi studiumque demi-

Quae sequuntur fragmenta peripli maris interni, e regiae bibliothecae Matritensis codice 121 primus edit Joannes Iriarte (Reg. bibl. Matrit. codices graeci, vol. I, p. 485-493. Matriti 1769), deinde Iriartis apographo usi Gailius in Geogr. min. vol. II et una cum periplus Marciani Hoffmannus (Lips. 1841). Denuo codicem excussit Emanuelus Miller, eoque tanto melius de stadio meruit, quo negligentius rem egerat Iriarte. Collectam codicis et editionis Matritensis discrepantiam publici juris fecit in *Journal des Savants*, 1844, p. 300 sqq.

« Codex (Iriarte ait l. l. p. 480) membraneus in quarto, foliis constans 88, subfusa et aliquantum rudi membrana, literis quidem aequalibus et ad quadratam formam accedentibus, sed minutis et praesentio pallidis caducisque, adeoque interdum lectori prope invis; saeculo XIV, ut videtur, ineunte descriptus [immo, saeculo decimo, uti Millerus monet : « Il suffit à toute personne tant soit peu versée dans l'étude de la paléographie grecque de jeter les yeux sur ce manuscrit pour reconnaître qu'il est du Xe siècle, et non du XIVe]. Liber olim penes Constantinum Lascarium, nuper vero a Comite Mirandae inter alios comparatus. Eo complexa reperias *S. Nicephori Patriarchae Cp. brevem Chronographiam*; deinde incerti auctoris *Divisionem terrae* tribus Noe filiis factam, gentiumque ex iis genealogiam; tum eodem fortasse auctore, *praecipuorum montium et fluviorum nomina et Magni maris Stadium sive Periplus* ad Herculis columnas Gadesque; tum denique insularum distantias, numerum, habitus aliaque ad eas pertinentia. »

Post haec de singulis Iriarte exponit accuratius. Chronographia Nicephori in cod. Matrit. uberior est ea quam e codice Parisiense Scaligerus et Goarus ediderunt. Qui deinceps sequitur (fol. 54-62) Διαμερισμὸς τῆς γῆς εἰς τοὺς ὕψους τοῦ Νῶε, desinit in verba : καὶ ἕως Τραπεζοῦντος οὐκ εἶ καὶ παρεκτείνεται τὰ ἔθνη ταῦτα. Similiter quae de eadem re leguntur in Chronico Paschali exeunt in haecce : ἕως τοῦ Τραπεζοῦντος ἐκτείνετ τὰ ἔθνη ταῦτα (p. 61 ed. Bonn.), sicuti in Excerptis Barbaris (p. 61 ad. calc. Eusebii ed. Scal.) postrema verba habes : *Usque ad Trapezuntem extendunt istas gentes*; itemque in Libro generationis (V. Chron. Pasch. t. II, p. 102 ed. Bonu.) : *usque ad Trapezun-*

tem extenduntur haec gentes. Nec non reliqua, quae e suo codice de διαμερισμῷ isto Iriarte adscriptis, eadem deprehenduntur in auctoribus modo laudatis. Post haec in codicis folio 62 sequuntur quae item eadem habes in Exc. Barb. et paullo aliter adornata in Chron. Paschali :

Ὁρῶν δὲ ὀνομαστὰ εἰσιν ἐν τῇ γῇ δώδεκα.

Ἀβάνος εἰς τὴν Συρίαν μεταξὺ Βάβυλου καὶ Βηρυτοῦ. Καύκασος εἰς τὴν Σκυθίαν. Ταῦρος εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ Καππαδοκίαν. Ἄτλας εἰς τὴν Λιβύην ἕως τοῦ Μεγάλου ποταμοῦ. Παρνασὸς ἐν τῇ Φωκίᾳ. Κιταίριον ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. Ἐλικὸν ἐν τῇ Τελμισῷ (Teumiso Barb., i. e. Τευμισῷ). Παρθένιον ἐν τῇ Εὐδοίᾳ (ἐν Θράκῃ Chr. Pasch. Cf. Steph. B. : Παρθένιον, πόλις Εὐδοίας... καὶ Θράκης.) Νυσαῖον (Ναυσαῖον cod.; Nissius Exc. B.; Νύσσος Chr. P.) τὸ καὶ Σινᾶ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ. Λυκάθαντος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ (Λυκαθῆττος ἐν Χίῳ Chr. P.; deb. ἐν τῇ Ἀττικῇ. Noster id nomen ad Alpes transtulisse videtur). Πίνιον (Pinnius Barb.) δ καὶ Μίμας εἰς τὴν Χίον (Πίνιον ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Chr. Pasch. Noster indicat τὸ Πελλινναῖον Chii insulae et Mimantem in objecta insulae continente. Alii nomen ad Apenninum Italiae transtulisse videntur). Ὀλυμπος εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Δεδειγμένων οὖν τῶν ὀνομάτων τῶν δώδεκα ὁρέων τῆς γῆς, ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ τοὺς ἐπισήμους ποταμοὺς δηλῶσαι σοι.

Ποταμοὶ οὖν εἰσὶν ὀνομαστοὶ τεσσαράκοντα ἐν τῇ γῇ οὔτοι. Ἰνδὸς δ καλούμενος Φίσων, Νεῖλος δ καλούμενος Γήων, Τίγρις, Εὐφράτης, Ἰορδάνης, Κηφισὸς, Τάναϊς, Ἰσμηνός, Ἐρμάνθος, Ἄλως, Ἀσωπὸς, Θερμῶδων, Ἐρασίνος, Ρεῖος (Rius Barbarus. Num Rhion signatur, Phasidis nomen recentius?), Βορυσθένης, Ἀλφειὸς, Ταῦρος, Εὐρώτας, Μαλανδρός, Ἀξίος, Πάραμος, Ὀρόντης, Ἐβρος, Σαγγάριος, Ἀγελῶς, Πηνεὶος, Εἰήνος, Σπερχειὸς, Κᾶστρος, Σιμόεις, Σκάμανδρος, Στρυμὼν, Παρθένιος, Ἰστρος, Ῥήνος, Βαῖτις, Ῥόδανος, Ἡριδανός, Βαῖσις (Βοῖτος Chr. P., Beus Barb.; fluvius non notus mihi), Θούβιος δ νῦν καλούμενος Τίβερις. Ὁμοῦ ποταμοὶ μ' (Nonnulla horum nominum notissimorum in cod. depravata; quod de singulis monere non erat opere pretium).

Οὔτοι οὖν οἱ ποταμοὶ οἱ περιερχόμενοι τὴν γῆν· Φασὶ δὲ τινες δοκοῦντες ἔμπειροι εἶναι ὅτι οἱ πρῶτοι δ' οἱ μεγάλοι ποταμοί, οἷον Φίσων, Γήων, Τίγρις, Εὐφράτης, ἀνα-

ἐδοξε μοι καὶ τὸν τῆς μεγάλης θαλάσσης σταδισμὸν
 ἥτοι περίπλουν δηλώσαι σοι ἀκριθέστατα, ὅπως καὶ
 τούτων ἀναγνῶς ἐμπειρὸς ἔσῃ. Ἀρξάμενος [οὖν] ἀπὸ
 Ἀλεξανδρείας τῆς Φαρίτιδος [τὰ τῆς Αἰθύης διηγή-
 6 σομαι ἕως τῶν Ἑρακλειτικῶν Στελῶν, εἴτα τὰ τῆς
 Ἀσίας, πάλιν ἀρξάμενος ἀπὸ Ἀλεξανδρείας τῆς Φαρί-
 τίδος] ἕως Διοσκουρίδος, τῆς ἐν τῇ Πόντῳ κειμένης,
 καὶ [τὰ] τῆς Εὐρώπης ἀπὸ Ἱεροῦ, τῆς πρὸς τῇ Χαλ-
 κηδονίῃ κειμένης, μέχρι Ἑρακλειτικῶν Στελῶν καὶ
 10 Γαδερίων, θέλων πάντας ἀνθρώπους ὠφελεῖν. Ἐμ-
 φανῶ δὲ καὶ τὰς διαίρεσεις ἀπὸ τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν
 Εὐρώπην, γράψω δὲ καὶ τῶν νήσων τὰ ἀπ' ἀλλήλων
 διαστήματα, πόσαι τέ εἰσι, καὶ τίνες φαίνονται ἐν τῷ
 πλείονι αὐτὰς, καὶ δηλῶμαι εἰσὶ, καὶ τίσιν ἀνέμοις
 15 χρῶνται, καὶ ποῖος ὁ πλοῦς δεῖξω σοὶ κατὰ ἀλήθειαν.

ranti mihi placuit etiam magis maris stadiasmus seu
 periplum tibi exponere quam potero accuratissime,
 ut horum quoque cognitione legendo imbuaris. Igitur
 initio sumpto ab Alexandria Pharitide [primum
 explicabo oram Libycam usque ad Herculeas columnas,
 deinde vero Asiaticam, denuo exorsus ab Alexandria
 Pharitide] usque ad Hierum Jovis Urii (Ἱεροῦ Διὸς
 Οὐρίου), civitatem ad Pontum sitam, atque Europaeam
 oram inde ab Hiero civitate, quae objecta est Hiero
 Chalcodoniorum, usque ad Herculeas columnas Ga-
 desque. Cunctis vero prodesse volens mortalibus,
 patefaciam etiam spatia, quibus ab Asia Europa diri-
 mitur; praeterea notabo insularum a se invicem distan-
 tias; et quot sint insulae et quales adnavigantibus ap-
 pareant et quante sint et quibusnam ventis utantur
 et qualis sit navigatio, vere tibi explicabo.

τάληπτοι μὲν εἰσι πόδες ἢ πῶς ἐξέρχονται (μὴ εἶδέναι τίνα).
 Λέγουσι δὲ [καὶ] τοῦτο ὅτι, ὅτε πλημυρεῖ Γγὼν ὁ καλού-
 μενος Νεῖλος ὁ ποτίζων πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Αἰθιο-
 πίας, οἱ τρεῖς οὗτοι λήγουσιν· ἐπ' αὐτὸς οὗτος μειωθῇ, ἐκείνοι
 ὑπερβύονται τοῖς νάμασι· διὸ καὶ τὰ ὅδατα αὐτοῦ ὁμο-
 χοροῦσι. Ὁ γὰρ Ἰορδάνης λευκώπια (λευκώπιδα cod.;
 em. Mill.) σῦρει τὰ κύματα καὶ ἀποχέει ἐν τῇ Περσίᾳ
 θαλάσσῃ, ἥτις καλεῖται Νεχρά.

Δεδειγμένων οὖν τούτων κτλ. Sequitur Stadiasmus. In
 Chronico Paschali post fluvios recensentur αἱ ἐπίσημοι
 πόλεις τῶν ἐπτά κλιματίων. Cf. Prolegomena.

Ἀνωθύμου... προοίμιον] Haec a Galilio praefixa.
 || — ἀγάμενφ] ἀγάμενος cod. || — τῆς μεγάλης
 θαλάσσης] Expectabas τῆς ἐντός, τῆς κατ' ἡμᾶς, τῆς
 ἡμετέρας θαλάσσης. Sane quidem Hecateus quoque
 (fr. 349) apud Arrianum Anab. II, 16 μετ' ἄλλων θαλάσ-
 σαν vocavit mare internum; ea autem denominatio,
 uti antiquissimis istis temporibus, quibus de mari
 externo nihil fere innotuerat, usurpari commode pote-
 rat, sic aliena est ab ea aetate, qua periplus noster ab
 Alexandrino geographo conditus est. Referrī itaque
 debet ad prooemii auctorem, serī avi hominem Chri-
 stianum, qui vetus opus nostrum in collectanea sua
 geographica recepit. Similiter Orosius I, 2 : *Mare nostrum quod Magnum generaliter dicimus*, et Geo-
 graphus Ravennates I, 2. 3. 16. IV, 26 et haud dubie
 alii scriptores aetatis sequioris. || — 2. πῶς καὶ] sic
 codex; ὅπως δὲ Iriarte. Mox inserui οὖν. || — 4. Φα-
 ρίτιδος] De hoc cognomine aliunde non constat.
 Haec tamen Stephanus Byz. v. Ἀλεξανδρεία : Ἐκλήθη δὲ
 καὶ Ῥαχότις καὶ Φάρος καὶ Λεοντόπολις, quibus nomi-
 nibus pars pro toto ponitur. Ceterum Φαρίτις cognomen
 seriorē aetatem redolet. || — τὰ τῆς Αἰθύης
 κτλ.] Inclusa supplēvi. || — 7. ἕως Διοσκουρίδος] Emendari voluerunt ἕως Διοσκουρίδος; hoc quidem
 praeter necessitatem; nam formae in is sequioris aevi
 scriptoribus tritissimae; sic ipsum nostrum Διοσκουρί-
 occursit in codice Scylacis § 81. Quarendum potius
 erat, qui fiat ut ad Dioscuriadem usque profectus

auctor reliquam Ponti Euxini partem missam fecerit.
 Num propterea, quod eo usque Romanorum ditio
 pertinebat? Vix crediderim; immo Ponti periplus a
 nostro opere censeo prorsus alienum fuisse, atque Διο-
 σκουρίδος nomen notissimum librarii errore scriptum
 esse pro [Ἱεροῦ] Διὸς Οὐρίου; in quod Fanum Jovis Urii
 Asiaticus maris interni peripulus desinit, sicuti Euro-
 peus incipit ab objecto fano Byzantium sive a Sera-
 peo. Quo admissio, non est cur deinceps scribatur :
 τοῦ ἐν Πόντῳ κειμένου; nam mox iterum habes : ἀπὸ
 Ἱεροῦ, τῆς κειμένης, neque id ab istius farinae scripto-
 ribus abhorret, quippe qui masculini et neutrius
 generis locorum nominibus sapissime articulum femi-
 ninum subiiciunt, subintellecta voce πόλις. || — 9. Χαλ-
 κηδονίη] Χαλκηδόνι codex. Fanum τῶν Βυζαντίων
 (quod Strabo p. 319 dicit nec non ipse Noster § 271)
 e regione jacebat fani τῶν Χαλκηδονίων; non vero ipsius
 Chalcædonis. Pro πρὸς τῇ velis πρὸς τὴν. || — 9. Ἑρα-
 κλειτικῶν] male pro Ἑρακλειών, ut passim apud
 seriores scriptores, e. g. ap. Syncellum p. 90, 5 et
 Chron. Paschal. p. 52, 17 ed. Bonn. || — 11. ἐμφανῶ
 νίω] sic codex; ἐμφανῶν Iriarte. Ceterum ita scribi
 velim : Θέλων δὲ πάντας ἀνθρ. ὠφελεῖν, ἐμφανῶν καὶ κτλ.
 || — 12. γράψω δὲ] γράψας ὥδε codex, ut videtur. For-
 tasse praestat leg. γράψας, ejecto ὥδε. || — Στὰδ. τῆς
 θαλάσσης] Ante vocem θαλάσσης supplendum est μεγά-
 λης ex mente ejus qui prooemium scripsit, ἐντός καὶ ἐξω
 vel κατ' ἡμᾶς et more aetatis, cui auctor peripli vindican-
 dus. || — Cum serie locorum, quam Stadiasmus suppedi-
 tat, conferre liceat eam quam in Ptolemaeo et Strabone
 prehendimus. Ac primum quidem oram maritimam
 exhibebo quae ab Alexandria pertinet usque ad Paretonium.
 Quod numeros attinet, pro ὅ' ubique reposui ἑ.
 Idem res postulat, ac bene constat peregrinum istud ὅ'
 a librariis in notius signum solere depravari. Praeterea
 duobus locis correxi : § 1 pro β' e Strabone dedi ο';
 § 9 pro υ', quod admitti nequit, scripsi ρο'; quae qui-
 dem literae uno calami ductu exaratae cum litera υ' fa-
 cile permutantur.

ΣΤΑΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

STADIASMUS MARIS.

1. Ἀπὸ Ἀλεξάνδρειας εἰς Χερσόνησον — λιμὴν ἔστι — στάδιοι β'.
2. Ἀπὸ Χερσόνησου εἰς Δυσμὰς — (λιμὴν ἔστι [φορτηγοῖς] ἀγωγῆς χιλίων οὐ μείζονος) — [στάδιοι] ζ'.

1. Ab Alexandria [versus occasum naviganti, εἰς δυσμὰς] ad Chersonesum — portus est [navibus onerariis, quarum onus mille sarcinas non excedit, φορτηγοῖς ἀγωγῆς χιλίων οὐ μείζονος] — stadia 70 (ο').

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			STRABO.
	Numeri codicis	Numeri emendati.		Lo g	Lat t.		
Ἀλεξάνδρεια.			Ἀλεξάνδρεια.	60° 30'	30°	Ἀλεξάνδρεια.	
1. Χερσόνησος.	β'	ο'	70 Χερσόνησος μικρά, λιμὴν.	60°	31° 5'	Χερσόνησος χωρίον. 70 stad.	
2. Δυσμαὶ λιμὴν.	ζ'		Δίδυμοι νῆσοι.	60°	31° 30'	Νικίου κόμη.	
3. Πλινθίνη.	ζ'	ζ'	160 Πλινθίνη.	59° 45'	31°	Πλινθίνη.	
4. Ταπόσιριον.	ζ'	ζ'	250 Ταπόσιρις (ἐν μεσογαίᾳ).	59° 50'	30° 50'	Ταπόσειρις.	
5. Χι[μῶ] κόμη.	ζ'	ζ'	340 Χειμῶ κόμη.	59° 30'	31° 5'	Κυνὸς σῆμα.	
6. Γλαύκος.	π'	π'	420 Γλαύκον ἄκρον.	59° 10'	31° 10'	Ἄλλοι πλείους λιμένες.	
			Γλαύκον (ἐν μεσογαίᾳ).	59°	30° 30'		
			Λεύκασπις λιμὴν.	59°	31° 5'	Λεύκασπις λιμὴν.	
						Ζεφύριον.	
7. Ἀντίφραι.	π'	π'	500 Δέρρις ἄκρα.	58° 50'	31° 10'	Δέρρις λιμὴν.	
8. Δέρρα.	ζ'	ζ'	590 Ἀντίφραι κόμη.	58° 40'	31° 5'	Ἀντίφραι (Ἀντιφρώ Hierocl.).	
9. Ζεφύριον λιμὴν.	υ'	ρο'	760 Πηδωνία (ἐν μεσογ.).	58° 20'	31°		
10. Πεζώνη.	ρι'	ρι'	870 Πηδωνία νῆσος.	58° 20'	31° 30'	Σιδωνία νῆσος λιμένα ἔχουσα.	
Μύρμηξ σκόπελος.							
Τραχεῖα ἄκρα.							
11. Πινγεὺς ἄκρωτήριον.	ζ'	ζ'	960 Πινγεὺς (ἐν μεσογ.).	58° 30'	30° 30'	Πινγεὺς κόμη.	
12. Φοινικοῦς.	ρμ'	ρμ'	1100 Φοινικοῦς λιμὴν.	58° 20'	31° 10'	Φοινικοῦς λιμὴν.	
13. Τὰ Ἑρμαῖα.	ζ'	ζ'	1190 Ἑρμαῖα ἄκρα.	58°	31° 15'		
14. Λευκὴ ἄκτις.	κ'	κ'	1210 Λευκὴ ἄκτις.	57° 50'	31° 10'	Λευκὴ ἄκτις.	
15. Ζυγίς.	ζ'	ζ'	1300 Ζυγίς λιμὴν.	57° 40'	31° 5'		
16. Λαδαμαντία.	κ'	κ'	1320 Λαδαμάντειον (ἐν μεσ.).	57° 30'	31°		
17. Καλαμικίου ἄκρα.	μ'	μ'	1360 Καλλίου ἄκρον.	57° 30'	31° 10'		
			Καλλίου (ἐν μεσογ.).	57°	30° 50'		
18. Γραίας γόνυ ἄκρωτήρ.	ο'	ο'	1430 Γραίας γόνυ, λιμὴν.	57° 10'	31° 5'		
19. Ἄρτος ἄκρωτήριον.	ρκ'	ρκ'	1550 Πυθίς ἄκρα.	57° 10'	3° 10'		
(Παραϊτόνιον.			Παραϊτόνιον.	57°	31° 10'	Παραϊτόνιον.	
Ὅμοσ'.	αφν	αφν'					

§ 1. Χερσόνησος] Χερσόνησος μικρά, λιμὴν, ap. Ptolemæum, qui alteram Chersonesum (V. § 45) μεγάλης nomine ab hac distinguit. || — σταδιοὶ β'] Apud Seylacem § 107 p. 82 ab Alexandria ad Chersonesum exputantur stadia 200; secundum Strabonem p. 799 a Χερσόνησῳ χωρίῳ ad Necropolim et Alexandriam stadia sunt 70. Seylacis computum accuratorem esse duxit Mannertus X, 2 p. 24, quom confirmaretur Ptolemæi Alexandrini auctoritate, qui idem intervallum ponit gradus partem dimidiam. Itaque pro β' reponendum esset σ'. Id vero probari nequit. Nam Ptolemæus, quamquam Alexandrinus vir, parum accurate locorum in hoc tractu distantias notavit; deinde vero Chersonesi nomen nonnisi in eum locum cadit, ubi reapse litus ad modum peninsulae in mare excurrit. Ab eo autem loco (tour de Marabout) usque ad Alexandriam sunt 80 fere stadia. Quem ipsum numerum in periplo reponerem, nisi summa stadiorum, quæ § 19 subduci-

tur, Straboniana potius stadia 70 commendaret. Lapius fuisse putat οβ', qui numerus abhorret a more Nostri, in majoribus distantiiis nonnisi denarios numeros usurpare soliti. Ceterum situs portus fuerit ad chersonesi latus orientale, eo fere loco, ubi nunc adjacet el Habiar.

§ 2. Δυσμὰς] Strabo inter Chersonesum et Plinthinem memorat Niciū vicum, quem etiam a Nostro indicari censuit Mannertus X, 2 p. 24. Nimirum ita habet: « Vom Chersones liegt ungefähr sieben Stadien westlich ein Landungsplatz an der Küste; Strabo nennt ihn Nikiu kome, » quasi in periplo nomen loci non memoraretur, sed tantummodo indicaretur εἰς δυσμὰς, occasum versus, septem stadiorum intervallo portum aliquem occurrere. Ptolemæus prope Chersonesum memorat Διδύμους νήσους (alias Διδύμους inss. habes § 12), quæ sunt parvæ insulæ duæ ad occidentale latus Chersonesi positæ. In seqq. codex λιμὴν ἀγωγῆς χιλίων οὐ μείζονος ζ'. Supplevi φορτηγοῖς et στάδιοι,

3. Ἀπὸ Δυσμῶν εἰς Πλινθίνην — σάλος ἐστίν· ὁ τόπος ἀλλόμενος — στάδιοι 4'.
4. Ἀπὸ Πλινθίνης ἐπὶ Ταπόσιριν — πόλις ἐστίν ἀλλόμενος· ἱερὸν τοῦ Ὀσίριδος — στάδιοι 4'.
5. Ἀπὸ Ταποσίρων ἐπὶ τὸ Χιμῶ — κώμη ἐστὶ· βράχνη ἐπιφανιζόμενα — στάδιοι 7'.

3. A Chersoneso ad Plinthinen — Salum est; portus caret locus — stadia 90 (4').
4. A Plinthine ad Taposirin — urbs sine portu; fanum Osiridis — stadia 90 (4').
5. A Taposiri ad Chimo — vicus est; brevia adjacent apparentia — stadia 90 (4').

ut sensus sit: portus est navibus, quarum onus non excedit mille sarcinas vel modios, sicuti alias habes: λιμὴν ἐστὶ πλοίοις μικροῖς (§ 84. 96. 128), βάθος φορηγῶς (§ 12) et quae passim occurrunt similia. Sunt vero φορηγῶι vel πλοῖα vel δλαδές χιλιαγωγῶι, χιλιοφόροι, χιλιοφόροι, naves generis minoris; grandiores vocantur μυριαγωγῶι, μυριοφόροι, μυριοφόροι (v. Steph. Thes. s. vv., ubi adde Strabon. p. 805: βάθος ὅσον ἀρκεῖν μυριοφόρῳ νηϊ.). Hoffmannus, missa voce χιλίων, scribi voluit: λιμὴν ἐστὶν ἀγωγῆς οὐ μεζίνος ἢ σταδίων 7', « ita ut hanc habeamus sententiam: portus est aditus visus oris non majoris quam stadiorum septem. » Quod tuum absurdum foret, sensisse editor non videtur. — His praemonitis de universa hujus segminis ratione superest ut moneatur. Quid sibi vult illud εἰς Δυσμᾶς? Num ora maritimae locus eo nomine indicatur? Minime id probabile. Nam stadia septem in summa stadiorum 1550 comprehendi nequeunt, ac omnino tam exigua intervalla in ora non solent notari. Porro ne putes pro 7', ut alias, sic hoc quoque loco scribendum esse 4', sequentium locorum ratio vetat. Quare si verbo Δυσμᾶς nomen proprium subest, legendum erit εἰς Διδύμας [νήσους], atque verba λιμὴν ἐστὶν κτλ., quum in minimas istas insulas vix quadrent, ad Chersonesi portum retrahenda, et ex margine huc translata esse censenda sunt. At fieri etiam potest ut ipsa verba εἰς Δυσμᾶς, versus occasum, aliquis annotaverit juxta v. Ἀπὸ Ἀλεξανδρείας, ex iisque scriba aliquis novum locum, Δυσμᾶς, sinxerit. Atque hoc equidem verisimillimum esse dixerim, in eamque sententiam latina adornavi.

§ 3. Πλινθίνην v. Πλινθίνην cod.; em. Gailius. De Plinthine urbe et sinu Plinthino vel Plinthite, qui a Chersoneso usque ad Leucen acten pertinet, vide not. ad Scylac. p. 82, ubi adde Stephanum Byz.: Πλινθίνη, πόλις τῆς Ἀλυπτίας ἐπὶ τῆς Μαρίας. Ὁ πολλὴς Πλινθίνης. Apud Herodotum II, 6 pro Πλινθίνης κλῆπου item rescribendum esse Πλινθίνης, quum forma Πλινθίνης ab usu Aegyptio aliena sit, censet Meineke ad St. B. De vitis cultura apud Plinthinenses inventa v. Hellanicus fr. 155, coll. Strabone p. 799: Ἐδοῖα τε ἐστὶ περὶ τοὺς τόπους (Marias paludi vicinos), ὥστε καὶ διαγεῖσθαι πρὸς παλαιῶν τὸν Μαρειῶν οἶνον. || — στάδιοι 4' sic codex; σταδ. 5' malelegerat Iriarte. Apud Ptolemæum IV, 5, p. 282 Plinthine (49° 45') a Chersoneso (60°) distat unius gradus parte quarta vel centum stadiis et paulo plus. Sed his ne fidem habeamus eo impeditur, quod Ptolemæus Plinthinem collocat a Taposiri (49° 50') occasum versus, quum orientem versus ponatur tum apud Nostrum tum apud Strabonem. Lapius ad Plinthinem retulit ruinas au nord-est de la tour des Arabes; numerososque Iriarte ita mutavit, ut § 2 pro 7' poneret 4', § 3 pro 5' scriberet 7', § 4 autem servaret numerum 7'. Simili modo in § 5.

8. 11. 13. 15, quum redeat numerus 7' et aperte corruptus sit, Lapius reponit numeros 22', 13', 12', 11', 10'. Haec vero corrigendi ratio, qua nihil arbitrio non permittitur, in nostrum auctorem, sicut in reliquos periplorum scriptores, minime cadit. Nam constat in majoribus distantis plerumque non nisi denarios numeros usurpari, quibus raro adduntur quinarii; quodsi passim accuratiores etiam tradi videantur, hi semper fere corrupti sunt.

§ 4. Ταπόσιριν] τὸ ποσίριον et § 5 ἀπὸ τοῦ ποσίριου codex. Nomina in 15 exeuntia saepissime a scribis corrumpuntur. Exempla rei tum periplos noster, tum Marciani codex, alii, praebent multa. Sic codices Pseudocallisthenes I, 31 p. 32 et Ταπόσιριν praebent et Ταπόσιριν. Litera π in 7 mutatur lusu etymologico. Ceterum de hoc loco v. Strabon. p. 799: Ἐλτα Ταπόσιρις (Ταπόσιρις et Ταπόσιρις var. lect.) οὐκ ἐπὶ θαλάττῃ, πανήγυριν δεχομένη μεγάλην (καὶ ἄλλη δ' ἐστὶ Ταπόσιρις ἐπέκεινα τῆς πόλεως (Ἀλεξανδρείας sc.) Ἰκωνῶς. Cf. p. 804) αὐτῆς δὲ πλησίον πετρῶδες ἐπὶ τῇ θαλάττῃ χωρὶον καὶ αὐτὸ δεχόμενον πολλοὺς τοὺς κωμάζοντας ἅπαντας ὥραν ἔτους. Ptolemæus quoque (IV, 5 p. 282) Ταπόσιριν in mediterraneis recte recenset. Cf. Dioscorid. III, 27 (Ταπόσιρις), Synesius epist. gr 4 (Ταπόσιρις). In Tab. Peutinger. et Geogr. Ravenn. V, 7 scribitur Tapostri. Eodem pertinere Caportin ut Itinerar. p. 73 suspiciat Wesselingius. Procopius De aedif. VI, 1: πόλις ἐστὶν ἡμέρας ὀδῶν Ἀλεξανδρείας διέγουσα, Ταπόσιρις ὄνομα, ἣνα δὲ ταφήναι: τὸν τῶν Ἀλυπτῶν θεὸν Ὀσίριν λέγουσιν. Quam urbem Justinianus imp. curia balneisque ornavit. Ac probabiliter ad Justinianae tempora pertinet pars aedificiorum, quorum ruinae supersunt. Locus ille ad ter mille pedes ab Arabum turre (tour des Arabes) distans, apud Arabes vocatur Kum-Aboussir, vulgo Boussir vel Aboussir. V. Ritter I, p. 872 ibique laudati et Pachio (Voyage dans la Marmarie, etc. Paris. 1829 p. 7): « J'ai vainement cherché parmi les ruines d'Aboussir quelques vestiges des monuments de l'ancienne Égypte; je n'ai pu découvrir qui en eût le caractère propre tout à fait distinctif. Hors les ruines du temple, qui n'offrent que des rapprochements avec le style égyptien, et que l'on ne peut faire remonter au delà des premiers Lagides, tout le reste est purement grec, romain ou arabe. »

§ 5. Χιμῶ] Χῖ et § 6 ἀπὸ τὸ (sic) Χῖ codex. Syllaba μῶ absorbita est a sequente κῶ. Apud Ptolemæum est Χιμῶ. Ejusdem nominis corruptio graecissus subesse videtur Straboniano Κυνὸς σῆμα. Pro 7' legendum 4'. Gailius proposuit 22', Lapius 13'. Locus, cui Chimo vindicandus, in mediterraneis, viginti ab ora stadiis, puteos habet, qui nunc vocantur Bourden vel Burdahn. E regione hujus loci scopuli notantur in mappa quae inscribitur: The levante or the eastern basin of the

6. Ἀπὸ τοῦ Χιμῶ ἐπὶ τὸν Γλαῦκον στάδιοι π'.

7. Ἀπὸ τοῦ Γλαύκου εἰς Ἀντίφρας — σάλος ἐστὶν δὲ τόπος — στάδιοι π'.

8. Ἀπὸ τῶν Ἀντιφρῶν ἐπὶ τὴν Δέρραν — ὑφορμός ἐστι βερνὸς, καὶ ὕδωρ ἔχει — στάδιοι ζ'.

6. A Chimo ad Glaucum stadia 80.

7. A Glauco ad Antiphras — salum oculus habet — stadia 80.

8. Ab Antiphris ad Derram (al. Derrin) — statio subest aestiva, et aquam locus habet — stadia 90 (1').

Mediterranean, published at the Hydrographical office of the Admiralty. Lond. 1839. Rupes illas aquarum superficiem attingentes auctor noster vocat βράχη ἐπιφανόμενα, sicut § 37 habes βράχη ὑψηλά et § 57 βράχη μετέωρα. Ceterum usque ad Chimo vicum apud Ptolemæum pertinet ἡ τοῦ Μαρεώτου νομοῦ παράλιος.

§ 6. ΓΛΑΥΚΟΝ] Ptolemæus memorat Γλαῦκον ἄκρον (quod contra vult. præceptum in Γλαυκὸν mutavit Wilberg. V. Eustath. p. 906, 42) et ab eo promontorio occasum versus in mediterraneis Γλαῦκον locum, cui in ora respondet in eodem longitudinis gradu situs Λεύκασπις λιμῆν (= Depuis Abousir jusqu'à la grande Akabah le rivage et le plus souvent formé par une digue de sables *blanchâtres* » Pachop. 19). In periplo nostro, quum Γλαῦκος locus accuratius non definiatur, nonnulla omisisse scriba censendum est, sicuti ceteris quoque locis, ubi nuda nomina apposuisse satis habuit. Probabile vero est ad verba ἐπὶ τὸν Γλαῦκον subintelligendum esse λιμῆνα, adeo ut portum, quem Λεύκασπιν Ptolemæus cum Strabone dicit, Noster cognominem fecerit vico vel oppido mediterraneo. Utrumque nomen de eodem loco usurpari poterat, quum γλαυκός significet ὑπόλευκος (v. Etym. M. p. 233, 20, coll. Eustath. in Il. p. 116, 11). Quod Ptolemæus distinguit inter portum Leucaspidæ et Glaucom vicum mediterraneum, id nescio an perperam fiat. Etenim Libycæ oræ regionisque ei proximæ descriptio vehementer apud Ptolemæum laborat. Neque expediri possunt impedimenta, nisi statuas adhibuisse auctorem partim periplos partim itineraria; hos autem fontes, quum eadem sepe loca commemorarent, neque de nominibus neque de distantiiis ubique consentanea prodidisse, indeque factum esse, ut tabula effingeretur parum concinna, in qua quæ conjunctim poni debebant, vel nominibus vel distantiiis perperam separarentur. — Ceterum Strabo inter Leucaspidem et Cynossema alios complures esse portus refert, quod in tam brevi spatio addubita veris. Octoginta Nostri stadia ducunt ad *Erab Kulliu*, ubi exstant ruinæ. Num ad eundem locum pertineat *Lamaid*, « chateau sarassin, situé aux bord de la mer, à six heures de distance de Bourden (Pacho l. I. p. 11), » nescio.

§ 7. Ἀντίφρας] § 8 codex præbet ἀπὸ τοῦ Ἀντιφρ' (sic). Stadia 80 ad eum ducunt ora locum, ubi in mediterraneis situm est *Abdr-Ahman*. Ptolemæus Antiphras ponit post Δέρριν ἄκρον occasum versus. Eodem facit Strabo p. 799, qui ab occasu ortum versus progrediens ita habet: Εἴτα νῆσος Σιδωνία (l. Πιδωνία) λιμένα ἔχουσα· εἴτ' Ἀντίφραι (Ἀντίφρα Strab. ap. Steph. B.) μικρὸν ἀπωτέρω τῆς θαλάττης· ἅπανα μὲν ἡ χώρα αὕτη οὐκ εἴδονται, πλείω δεχομένου τοῦ κεράμου θάλατταν ἂν οἶνον, ὃν δὲ καλοῦσι Λιθῶκον (βύκον St. B., βύκον conj. Meineke), ὃ δὲ καὶ τῷ ὕδατι τὸ πολλὸν ὕλον χρῆται τῶν Ἀλεξανδρείων· σκόπτονται δὲ μάλιστα αἱ Ἀντίφραι.

εἴτ' ἡ Δέρρις λιμῆν, καλούμενος οὕτως διὰ τὴν πλησίον πέτραν μελαιναὶν δέρρει ἰοικυῖαν· ὀνομάζουσι δὲ καὶ Ζεφύριον τὸν πλησίον τόπον· εἴτ' ἄλλος λιμῆν Λεύκασπις καὶ ἄλλοι πλείους. Huc accedere videri possit series nominum apud Hieroclem p. 733 : Πιδωνία, Ἀντιφρῶ (sic), Δάρρις; at Darnis non est nostrum Derris, sed hod. *Dernah*, ac omnino Hierocles in recensendis locis non solet ordinem eorum geographicum accuratius observare. Straboni autem et Ptolemæo innitens Gallius perturbatas esse peripli rationes et hunc fere in modum adornandas censuit :

A Glauco (fort. *Lamaid*) ad Leucaspim (f. *Dresieh*)

stadia.	160
Inde ad Zephyrium (fort. <i>Djemmeimah</i>)	130
Inde ad Derim prom. (<i>el Heif</i>)	90
Inde ad Antiphras	80.

Quibus ludibriis immorari haud vacat. Quodsi perfunctoriæ rationi, qua ora Libycæ apud Strabonem et Ptolemæum ex eodem, ut videtur, fonte describitur, majorem quam Stadiasmo nostro fidem tribuere temere velis, statueris aut alteras Antiphras fuisse inter Derrim et Glaucom (sicuti alia locorum nomina sæpius repetuntur in ora Libycæ), aut de nomine vici, qui octoginta a Glauco stadia distans navium stationem habuit, auctorem peripli errasse. Seriem vero locorum ne mutes. Cf. not. ad § 8. Ceterum Antiphrῶν mentio occurrit etiam in Synodica Gennadii, in qua subscribit Apollon Ἀντιφρῶν (sic).

§ 8. τὴν Δέρραν] τὸ Δέρραν codex; τὸ Δέρρον male edidit Iriarte. Straboni est Δέρρις λιμῆν; Ptolemæus memorat Δέρριν ἄκρον. Vetus nomen agnoscis in hod. *Dresieh*. Distantia stadiorum 4' (sic enim leg. pro ζ') nimia est, si juxta oram metiaris; at quum ab occasu hodiernæ *Dresieh* juxta litus protendatur brevium tractus, hunc si circumnaviges, recte obtinebis iter stadiorum 90. Quam Strabo prope Derrim notat petram nigram, haud dubie unus est e duobus scopulis, quos Pachop prope *Dresieh* exhibet. Quod addit Strabo petram istam δέρρει seu pelli similem fuisse, fortasse inter lusum recensendum est, quibus peregrina nomina Græci explicare adamabant. Ceterum aut ex hac petra Ptolemæus fecisse videtur Δέρριν ἄκρον, aut potius promontorium *Jumeimah* vel prom. *Hammeite*, quod est initio sinus ejus, in quo Derris locus situs erat, etiam ipsum *Derris* a nonnullis vocabatur; atque hæc causa fuit, cur ipsum etiam Derrim ὑφορμὸν stadiasmi ad promontorium aliquod nonnulli transferri vellent. Sic Pachop p. 14 : « Le nom de *Dresieh*, inquit, offre, il est vrai, une grande analogie avec celui de *Derris*, port et promontoire mentionné par plusieurs auteurs. Mais la situation de *Dresieh*, enfoncée dans ce golf, ne saurait, en aucune manière, convenir à un promontoire, et ce nom paraît être, comme plusieurs autres, une tran

9. Ἀπὸ τῆς Δέρρας ἐπὶ τὸ Ζεφύριον — λιμὴν ἐστὶ καὶ σάλον ἔχει — στάδιοι υ'.

10. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου εἰς Πεζώνην στάδιοι ρί'. Ἀπὸ * σταδίων ταύτης σκόπελος ἐστὶ, καὶ καλεῖται Μύρμηξ· καὶ ἀκρωτήριον, καὶ καλεῖται Τραχεῖα.

11. Ἀπὸ Πεζώνης εἰς Πινιγέα στάδιοι ζ'. ἀκρωτήριον ἐστὶ ταπεινόν· εἰσάγου δεξιῶς εἰς τὸν πλατῶνα.

12. Ἀπὸ τοῦ Πινιγέως εἰς τὸν Φοινικοῦντα στάδιοι ρμ'. νησία εἰσὶ Δίδυμα· ὕψος ὑπ' αὐτά· βάθος φορητοῖς ὕδωρ ἔχει λακκαῖον ἐν τῇ φάραγγι.

13. Ἀπὸ Φοινικοῦντος ἐπὶ τὰ Ἑρμαῖα στάδιοι ζ'. ἐκ δεξιῶν· τὴν ἀκρὴν ἔχων δριμύζου· ὕδωρ ἔχει ἐπὶ τοῦ πύργου.

9. A Derra ad Zephyrium — portus ibi, et salum locus habet — stadia 170 (ρ'),

10. A Zephyrio ad Pedonen (Πηζώνην) stadia 110. Ibi [sex?] ab litore stadii scopulus est Myrmex nomine et promontorium quod Trachea vocatur.

11. A Pedone ad Pnigium stadia 90 (ι'); promontorium est humile; ad dextram flectens inducas in tractum levi fundi saxosi.

12. A Pnigae ad Phoenicentem stadia 140, [Duobus ab eo stadiis] insule sunt Didymae seu Gemellae; sub iis statio; profunditas navibus onerariis sufficiens; aquam locus habet cisterninam in convalle.

13. A Phoenicente ad Hermæa stadia 90 (ι'); a dextris promontorium habens appelle; aquam locus habet in turri.

position que les Arabes ont faites dans la denomination des lieux. Quant à la roche noire ressemblant à une peau, que Strabon donne comme indice à Derris, je doute qu'avec le seul secours de ce signallement on pût reconnaître cet ancien *promontoire*, puisque tous les caps de cette partie du littoral sont garnis d'écueils qui avec un peu d'imagination de la part du voyageur, peuvent acquérir cette ressemblance. » Cf. idem p. 18 not.

§ 9. Ζεφύριον] Ζεφυρον et § 10 Ζεφύρου codex. || — σταδ. υ'] Numerus corruptus. Itaque in situ loci constituendo a Pedone insula progrediendum. Quo facto, Zephyrium portum ponendum apparet ad promontorium *Hammeite*, quod ipsum quoque Ζεφύριον vocatum fuerit, quum nomen istud de promontoriis omnium sit frequentissimum. Eo usque a *Dresich* sunt, si oram legeris, ad stadia 140, ρμ'. Hunc tamen numerum in υ' abiisse, parum probabile, ac maiorem aliquem postulat summa stadiorum 1550. Manu leni pro υ' refinxeris ρ'. Apud Ptolemæum nulla Zephyrii mentio. Strabo vaga verba scripsit hæc: Ὀνομάζουσι δὲ καὶ Ζεφύριον τὸν πλησίον (sc. Derri portui) τόπον: ut fere putem Δέρριν ὕσσημον et Ζεφύριον λιμὴνα a Strabone male contrahi in Δέρριν λιμὴνα; quod quidem tanto facilius accidit, si Ζεφύριον promontorium a nonnullis Δέρρις vocabatur, ut fecisse Ptolemæum supra suspicari sumus.

§ 10. Ηεζώνην] haud dubie scribarum errore pro Πηζώνην (similiter pro δ legis ζ in § 47, ubi Ζαρίνην codex pro Δάρνην vel Δάρνην). Pedonen locum habet Itinerarium p. 73; Ptolemæus et Πηζωνίαν locum in mediterraneis, et Πηζωνίαν insulam memorat; in Hierocle p. 734 scribitur Πηζωνία, sicut in Synodica Genadii subscribitur Apollon Πηζωνίας. Apud Strabonem pro Πηζωνία vel Πηζωνία codices corrupte: Σιδωνία νήσος· λιμὴνα ἔχουσα. || — ἀπὸ σταδ. (ων)] Post ἀπὸ excidit numerus stadiorum (an σ'), quibus insula a continente distat. Iriarte post vocem Τραχεῖα habet verba σταδ. ζ', quæ huc retraheres, nisi Millerus doceret l. l. p. 312 verba σταδ. ζ' in codice non exstare. Lapius finxit Myrmecem scopulum a Pedone distantem, si juxta oram processeris, stadia 57. Quod quum a Græcis nostris prorsus alienum sit, nescio an e Ptolemæo arripuerit, ubi codd. plurimi Pedoniam insulam

ponunt 59°, 30', quum Pedonia locus sit 59° 20' long. Locus noster situs est non longe a promontorio *Haifch* occasum versus, ubi duo parvule insule notantur, quarum altera nescio an rupes sit. Queritur tamen an Myrmex scopulus a Pedonia insula diversus fuerit, nec ne; illud potius duxeris, si recte Strabo portum insulæ tribuit. Apud Nostrum portus vel stationis mentio culpa excerptoris vel librarii omissa est. || — Τραχεῖα] Τραχέα cod.; em. Hoffm.

§ 11. Πινιγέα] Πινιγέα κόμην habet Strabo. Locum non ad ipsam maris oram situm fuisse e Ptolemæo colligas. Nonaginta stadia ducunt ad *Ras Tanhoub*, a cujus parte occidentali notantur puteus et ruinæ. Cf. Pachy l. l. p. 17. || — εἰσάγου] εἰσάγον cod.; cf. κατάγου § 16, 44, 128. || — Πλατῶν δicitur maris locus qui aquam non adeo altam, et in fundo saxosam planitiem habet; nonnunquam etiam de litore depresso ac lævo vox usurpatur. V. Steph. Thes. s. v. Gailius in vulgata: εἰσάγον nihil offendens vertit: *promontorium humile, recta prorectum in saxosam planitiem*, quod græcis inesse nequit. Letronnus (*Poëm. geogr.* p. 313) legendum suspicabatur εἰς πλατῶνα, in locum planatius consuitum.

§ 12. Phœnicis portus, a palmis, ut videtur, nomen nactus et a Strabone et Ptolemæo memoratus, nescio an subsit etiam *Euthice* loco, qui in Itinerario a Pedone abesse dicitur 26 millibus sive 206 stadiis; quod satis quadrat cum stadiis 230, quæ ad Phœnicentem sunt juxta oram maritimam. — Ceterum apud Nostrum scriptum fuerit ... σταδίοι ρμ'. [ἀπὸ σταδίων *] νησία εἰσὶ δύο. Haud enim in duabus insulis fuit Phœnicis. || — Διδύμους νήσους alias Ptolemæus ad Chersonesum parvam collocat (v. not. ad § 1.), alias memorat ex Artemidoro Stephanus v. Διδύμη. et Noster § 161 || — βάλος] βάλυς scr. Hoffmann, præter necessitatem. || — τῇ φαρ.] τῷ φαρ. codex. Distantia stadiorum 140 recte ducit ad locum, ubi duo insulæ altera juxta alteram exstant, et in objecta continente ruinæ conspiciuntur.

§ 13. τὰ Ἑρμαῖα] sic h. l. codex; § 14 ἀπὸ Ἑρμαίων, ubi contra codicis auctoritatem tacite Iriarte dedit ἀπὸ Ἑρμαίου. Apud Ptol. codd. Ἑρμαῖα Ἑρμαῖα ἄκρα. Hermæa et sequens post viginti stadia Leuce acte ad *Ras Kanais*, cui Catibathmus parvus adjacet, pertinent. Seytlax quum Plinthium sinum extendat

14. Ἀπὸ Ἑρμαίων ἐπὶ Λευκὴν ἀκτὴν στάδιοι κ'. νησίον παράκειται ἔχει ταπεινὸν, ἀπέχον ἀπὸ τῆς γῆς σταδίου β'. ὕψος ἐστὶ φορηγῶς, τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις ἐν δὲ τῇ γῇ ὑπὸ τὸ ἀκρωτήριον ὄρμος ἐστὶ μακρὸς παντοδαπὰ ναυσίν· ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ἐπίσημον χρηστήριον καὶ ὕδωρ ἔχει παρὰ τὸ ἱερὸν.

15. Ἀπὸ Λευκῆς Ἀκτῆς ἐπὶ Ζύγριν στάδιοι ζ'. νησίον ἐστὶ [τοῦτο ἔχων] εὐώνυμον προσορμίζου· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ ἁμμῳ.

16. Ἀπὸ Ζύγρειος εἰς Λαδαμαντίαν στάδιοι κ'. νῆσος ἰκανὴ παράκειται (μεγάλῃ)· αὐτὴν ἔχον δεξιάν, κατάχον· λιμὴν ἐστὶ παντὶ ἀνέμῳ ὕδωρ ἔχει.

17. Ἀπὸ Λαδαμαντίας ἐπὶ τὰ Καλαμαῖα στάδιοι μ'. ἀκρωτήριόν ἐστιν ἔχον σκόπελον ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ὕψος.

18. Ἀπὸ τῶν Καλαμαῖου ἐπὶ Γραίας γόνυ στάδιοι θ'. ἄκρα ἐστὶ τραχεῖα, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ σκόπελον· ἐπὶ δὲ τῆς γῆς δένδρον· ὄρμος ἐστὶ, καὶ ὕδωρ ἔχει ὑπὸ [τὸ] δένδρον· φυλάσσει νότον.

19. Ἀπὸ Γραίας γόνατος ἐπὶ τὸν Ἄρτον στάδιοι ρκ'. ἀκρωτήριόν ἐστὶ τραχὺ, οὐκ ἔχον ὕψος, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου ταύροι δύο ὡς νῆσοι ἀνατείνοντες εἰς τὸ πέλαιος· ταύτην κάμψας, ὄψει τὴν πόλιν Παραιτώνιον.

14. Ab Hermæis ad Leucen acten sive Album litus stadia 20; parva humilisque ibi adjacet insula, a litore distans stadia duo; subest ei statio navibus onerariis, petenda cum ventis occiduis; in litore autem sub promontorio longe patet static omne genus navibus. Est ibi fanum Apollinis, celebre oraculum, aquam locus habet juxta fanum.

15. A Leuce acte ad Zygrin stadia 90 (ζ'); parva ibi insula est; [eam habens] ad sinistram, appelle; aquam locus habet in arenis.

16. A Zygrī ad Ladamantiam stadia 20; insula adjacet sat magna; hanc a dextra habens appelle; portus est omni vento; aquam habet.

17. A Ladamantia ad Calamæum stadia 40; promontorium est a dextra scopulum habens, sub quo sisti naves possunt.

18. A Calamæo ad Græas Gony seu Vetulæ genu stadia 70 (ο'); promontorium est asperum, in alto habens scopulum; in litore arbor exstat; statio ibi et sub arbore aqua; cave austrum.

19. A Græas Gony sive Vetulæ genu usque ad Artum stadia 120. Promontorium est asperum, quod nullam sub se stationem navibus præbet. Ad promontorium sunt tauri (cornua) duo, qui quasi insulæ in mare protenduntur. Hoc promontorium ubi circum-

usque ad Leucen acten, totam extremitatem hujus promontorii eo nomine designare videtur; secundum Ptolemæum extremitates orientales promontorii assignandæ Hermeis acris, Leuce acte autem ad latus occidentale prom. ponenda. Eodem modo etiam Noster statuit, quoniam ita vult appelli, ut ἄκρα sit ad dextram. Ἐπὶ τοῦ πύργου, in turri, ut § 63 ὕδωρ ἐπὶ τοῦ φρουρίου, in castello.

§ 14. Λευκὴν ἀκτὴν] Cf. Scylax § 107, Ptol. I. I. Strabo: ἄκρα λευκογείας, Λευκὴ ἀκτὴ καλουμένη. Insulam mappæ exhibent. || — ἀφ' ἐσπερὰν cod.; em. Gaillius.

§ 15. Ζύγριν] Ζύγρην et § 16 ἀπὸ Ζύγρειος cod.; em. Gaill. Apud Ptol. est Ζυγίς λιμὴν (sic e codd. suis Wilberg; Πύξς vulgo). Cf. § 28, ubi alius locus Ζυγρὰλ (Ζυγρὶς ap. Ptol.). Inde a Leuce acte prima quæ obviā fiat in mappis nostris insula, prope hodiernum portum Mahadda sita est. Haud longe a portu occasum versus in mediterraneis occurrit Kassaba (i. e. vicus) Zarghar cum vetusti loci ruinis, quas ad Zygrin veterum pertinere censet Pacho p. 23. Quod quum probabiliter dictum videatur, admitti tamen vix potest. Primum enim distantia in Nostro ita notatur, ut cum Mahadda portu componenda potius sit Laodamantia. Porro quum insula ad portum Mahadda sita ceteris longe major sit, hæc esse debet νῆσος ἰκανή, quam cum Laodamantia Noster § 6 commemorat. Huc accedit quod sic demum promontoriis Calamæi et Γραίας γόνατι locus suus commode assignari potest. Itaque Zygrīs ante portum Mahadda collocanda erit, insula autem adjacens nisi est unus ex scopulis prope Ras Halib, propter exiguitatem in mappis nostris omīssa est, vel potius arenis nunc continenti juncta. || — τοῦτο ἔ. supplevi.

§ 16. Λαδαμαντίαν] Λαδαμάντην codex, unde eliceret Λαδαμάντειον, nisi § 17 sequeretur ἀπὸ Λαδαμάντιας. Ceterum Λαδ. est plebeja vocis forma pro Λαοδ.,

sicuti Λαοδίκεια dicunt pro Λαοδίκεια et similia. Memorant locum Scylax et Ptolemæus. Uterque Λαοδαμάντειον vocat; ille navigatione diei dimidiati, hic dimidia unius gradus parte a Leuce acte locum distare perhibent parum accurate. || — μεγάλη] Ejicienda vox, quam glossator ad vocem ἰκάνην adscripsit. || — δεξιὰν] δεξιὰ cod.; possis etiam ἐν δεξιᾷ.

§ 17. τὰ Καλαμαῖα] Καλλίου ἄκρον et Καλλίου locum mediterraneum Ptolemæus habet. Quid sit rectius dictum, nescio. Illud intellige promontorium, quod proxime post portum Mahadda in mare porrigitur. Distantia stadiorum 40, sicuti quæ sequitur, cum vera oræ longitudine parum convenit; attemen non corrupti numeri esse videtur.

§ 18. τῶν Καλαμαῖα] sic codex; τοῦ Καλαμαῖα apogr. Iriart. || — Γραίας γόνυ, λιμὴν ap. Ptolemæum. || — σταδ. ο'] sic codex; σταδ. ο' edidit Iriarte. Sequitur promontorium, Ras el Ayn, quod quum genu in modum curvatum sit, hinc nomen nactum esse videtur. || — τραχεῖα] παχεῖα cod.; em. e conj. Gaillii.

§ 19. Ἄρτον] Apud Ptolemæum imminens Parætonio promontorium vocatur Πυθὶς ἄκρα. Distantia ducit ad prom., quod a meridie claudit sinum, qui vocatur Mirsa Berek.— Habet promontorium prominentes duos apices vel cornua, quibus ταύρων nomen nautæ indidisse videntur (Cf. οἱ ταύροι ἀκρωτήρια in sinu Arabico ap. Agatharch. § 84 p. 174). Quum hæc cornua potius quam totum reliquum promontorium in mare protendantur, scripsi ἀνατείνοντες pro ἀνατείνον, quod codex habet. Vulgatam si servare velis, verba καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκρ... ὡς νῆσοι parenthetice dicta orationem efficerent intricatam. Ceterum Mannertus vertit (X, 2, p. 29): « Auf demselben bilden sich zwei Blacke (ταύροι) wie Inseln. Halte dich (ἀνατείνον) in hoher See. » || — Παραιτόνιον] Παραιτόνιον I. I. et

Γίνονται ὁμοῦ οἱ πάντες ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Παραιτόνιον στάδια ,αφ'.

flexeris, videbis urbem Parætônium. In summa ab Alexandria ad Parætônium sunt stadia 1550.

§ 52 Παρετόνιον codex; Παραιτόνιον (Παραιτώνιον passim in codd.) reposuit Gaillius. Ceterum Παραιτόνιον habet etiam Chron. Paschal. p. 32, eamque formam seriores quosdam usurpasse colligas e Pseudocallisthene p. 32, ubi Alexander post peractum Ammonii sacrificium (Strabo p. 799 : Καλοῦσι δ' οἱ μὲν Παραιτόνιον τὴν πᾶλιν, οἱ δ' Ἀμμωνίαν) in agro deambulans fertur cervam conspexisse atque sagittario cuidam imperasse τοξεύειν τὸ ζῷον. Ὅ δὲ τοξότης τεῖνας τὸ τόξον οὐκ ἐπέτυχε τῆς ἐλάφου. Ὅ δὲ Ἀλέξανδρος εἶπεν αὐτῷ· « Ἀνθρῶπε, παραιτόνιον σοι γέγονε. » Ἐνθεν οὖν ὁ τόπος ἐκεῖνος ἐκλήθη Παραιτόνιον. De Parætônio præter ea quæ ad Scylac. p. 82 laudavi, vid. Propoc. De ædif. VI, 2; Plutarch. Anton. 70; Dio Cass. 41, 9. 10; Polyæn. II, 18, 2; Diodor. I, 31; Ovid. Met. IX, 772. Am. II, 13, 7; Lucan. III, 295; Lucian p. 273 Didot.; Rasche Lex. num. III, 2 p. 596. Sita urbs erat ad hod. *Mirsa Berek*. Pachó l. l. p. 28 : « Après six heures de marche au N.-O. de *Kassaba-Zarghah* nous arrivâmes auprès d'un port, qui présente une position maritime très-avantageuse. Sur ses bords de sable et couverts d'un lit d'algue, je vis les traces peu apparentes d'un ancien bourg, parmi lesquelles je ne distinguai qu'un grand mur d'enceinte, construit très-grossièrement, mais contenant des débris d'une belle époque... Ce lieu est le

célèbre *Paratônium*... Le nom de *Baretoun* que lui donne Aly-Ghaouy, n'est plus connu par les Arabes actuels; ils lui ont substitué celui de *Berek*, qui n'offre qu'un léger rapprochement avec le nom ancien. Parætônium, entouré de collines rocailleuses et stériles, ne dut apparemment la célébrité dont il jouit dans l'antiquité, qu'à son port bien abrité par une ligne de gros rochers, et dont la circonférence, au rapport de Strabon (p. 799) était de 40 stades. Les temps modernes viennent à l'appui de cette observation, puisque de tous les anciens ports de la Marmarique, celui de Berek, encore très-spacieux de nos jours quoique en partie envahi par les sables, était le seul qui attirât, naguère même, quelques djermes arabes, et occasionnât un peu d'activité et d'abondance au milieu de la tristesse et de l'isolement qui l'entouraient. || — στάδια οἱ ,αφ'] Numerus ,αφ' haud dubie integer est, et cum oræ longitudine quam mappæ recentiores præbent, bene convenit. Strabo p. 799 a Parætônio ad Alexandriam 1300 fere stadia esse dicit, neque id falso, si lineam rectam metiaris. Plinius V, 6, § 39 expulit 200 millia vel stadia 1600, sicut Aristobulus ap. Arrian. Anab. III, 3, 1.

Sequitur tractus, qui a Parætônio pertinet usque ad Magnum Catabathmum et Petranthem.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			STRABO.
	Numeri codicis.	Numeri emenda- tari			Latit.	Long.	
19. Παραιτόνιον.	α	α	α	Παραιτόνιον.	57°	31° 10'	Παραιτόνιον.
20. Ζεφύριον καὶ Δελφί- νες νῆσοι.	ζ'	ζ'	90	Φωκοῦσαι β'.	56° 50'	31° 30'	
21. Ἄπικς κόμη.	λ'	λ'	120	Ἄπικς.	56° 40'	31° 5'	Ἄπικς κόμη, 100 st. a Parætônio.
22. Νῆσοι.	ζ'	ζ'	210	Αἰνησίπια νῆσος.	56° 30'	31° 40'	Αἰνησίπια νῆσος ἔχουσα λι- μένα.
23. Σεληνίς ἄκρα.	ο'	ο'	280	Τρισάργου κόμη.	56° 20'	31° 5'	Δρέπανον ἄκρα.
24. Ἄξυ.	η'	ν'	330	Σελινούς λιμὴν.	56°	31° 10'	
25. Τυνδάρειοι σκόπελοι.	ρκ'	ρκ'	450	Τυνδάρειοι σκόπελοι γ'.	55° 50'	31° 30'	Τυνδάρειοι σκ., νησίδια δ'.
26. Χαυταῖον.	ρμ'	ρμ'	590	Ζαγυλὶς κόμη.	55° 45'	31° 30'	(Ζαγυλὶς Hierocles).
27. Ζυγραί.	ρμ'	ρμ'	730	Χετταία κόμη.	55° 30'	31° 10'	(Ζωγρὸς Hierocles).
28. Ἐννησίφυρα.	σ (sic)	σι'	940	Ζυγρὶς κόμη.	55° 15'	31° 10'	Αἰνησίφυρα ἄκρα.
29. Καταβαθμὸς λιμὴν.	ρκ'	σν'	1190	Αἰνησίφυρα λιμὴν.	55°	31° 10'	Καταβαθμὸς.
30. Σοκῆ.	λ'	λ'	1220	Καταβαθμὸς μέγας.	54° 30'	31° 15'	900 st. a Parætônio εὐθυστολῶν- τι.
31. Πάνορμος.	λ'	λ'	1250	Πάνορμος λιμὴν.	54° 20'	31° 10'	
32. Εὐρεῖα φάραγξ.	ρν'	ν	1300	Πέτρας μεγάλης λιμὴν.	54°	31° 10'	
33. Πετράς [ὁ μέγας].	*	μ'	1340				
(Ἀπὸ Καταβαθμοῦ εἰς Πετράντα.	ρν)						
Ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Πετράντας.	,α5'	,βωζ'	2890	(= 1340 + 1550). . .			

Singula ex mente auctoris me constituisse non contendo; nam et minus cognitus nobis hic oræ tractus, et verba peripli interdum turbata vel hiulca. Præterea fieri potest ut Noster non accuratiora tradiderit quam

Strabo, Plinius et Ptolemæus, qui omnes hujus oræ longitudinem justo minorem exhibent. A Parætônio enim ad Catabathmum quum sint 1200 fere stadia, Strabo nonnisi 900 esse prodit; quod vero addit : εὐ

20. Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Δελφίνας [καὶ] ἐπὶ τὸ Ζεφύριον στάδιοι ζ'. νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον· λιμὴν ἔστι παντὶ ἀνέμῳ καὶ ὕδωρ ἔχει.

21. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου καὶ τῶν Δελφίνων ἐπὶ τὸν Ἄπιν στάδιοι λ'. κόμην ἔστί· ταύτην πλείεις σταδ. κ'. ὅρμος ἔστιν ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ κόμῃ.

θυλοοῦνται, id incassum fecit, quoniam nullus momenti alicujus sinus est, quo prætervecto iter brevietur. Apud Plinium (V, 6 § 39) nonnisi 86 milia pass. (688 stadia) numerantur. Qui nimis est error, quam ut Plinio tribuatur. Librarius, opinor, milia LXXXVI exaravit pro CXXXVI (1088 stad.). Ab hoc numero non multum abest Ptolemæus, 20 30' computans, quibus in hac latitudine efficiuntur stadia mille et paulo amplius. Similiter apud Nostrom a Parætonio ad Catabathum habebis stadia 1060, si § 29 codicis numerum ρκ' servaveris. Parum tamen hoc probabile. Pro numero, ας' aperte corrupto (nam longe petitum foret, si quis numerum quidem genuinum esse diceret, at non pertinere eum ab Alexandria ad Petrantem, sed a Parætonio ad Catabathum), facillime reponas ωλ'. Quam frequens sit literarum αεω permutatio, constat; siglum vero λ' in codice Stadiasmii literæ ζ' simillimum esse debet, siquidem quattuor aut quinque locis Iriarte dedit ζ', ubi Millerus vidit λ'. Hac igitur permutatione admissa, sequitur integrum numerum fuisse [β]ωλ', ideoque inde a Parætonio relinqui stadia 1340, quæ cum vera oræ longitudine bene concinunt. Quod denique duobus locis κ' mutavi in ν', nihil habet quod sit violentum; nam istæ literæ in quadrata illa seculi decimi scriptura eadem fere sunt, nec semel literam x dedit Iriarte, ubi codicem habere literam ν testatur Millerus.

§ 20. εἰς Δελφίνας καὶ ἐπὶ τὸ Ζεφύριον] Codex ita habet: Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Δελφίνας σταδ. ζ'. Ἀπὸ Δελφίνας (sic) ἐπὶ τὸ Ζεφύριον (sic h. l. cod.) σταδ. ζ'. νῆσοι εἰσι δύο etc., in quibus verba νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον et § 21 ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου (Ζεφύριον cod.) καὶ τῶν Δελφίνων ostendunt insulas et promontorium conjunctim esse memoratas. Gailius scrib. proposuit: Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Δελφίνας σταδ. ζ'. Ἀπὸ Δελφίνων εἰς τὸ Ζεφ. σταδ. ζ'. etc., deinde in § 21 ejici vult verba καὶ τῶν Δελφίνων; at ferri id nequit propter verba νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον. Hoffmannus denique quæ solet licentia: Ἀπὸ Παρ. ἐπὶ τὸ Ζεφύριον σταδ. ζ'. λιμὴν ἔστι παντὶ ἀνέμῳ, καὶ ὕδωρ ἔχει. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου εἰς Δελφίνας σταδ. ζ'. νῆσοι εἰσι δύο καὶ ἀκρωτήριον. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζεφυρίου (1) καὶ (1) τῶν Δελφίνων ἐπὶ Νάτην κτλ. — Ipse quoque malim Zephyrium promontorium separatim memorari, adeo ut nomen ad *Ras al Harzeit*, in insignie prorsus promontorium, possit referri; ac fere persuasum est ita in antiquo periplo factum esse, Nostrom vero male duos locos in unum contraxisse. Sin minus, Zephyrium intelligi debet de ea ἄκρᾳ, quæ ab oriente claudii sinum (*Marsa*) *Labeit*. Adjacentes ei insulæ a Nostro Δελφίνες vocantur, a Ptolemæo Φωκοῦσαι, nisi fortasse Φυκοῦσαι scribendum est, quum ejus nominis insulæ Libycæ memorentur ab Athenæo I, p. 30, D, Hesychio s. v. et Stephano Byz.: Φωκοῦσαι, νῆσοι Λιθύες· ὀνομάζονται δὲ διὰ τὸ φύκων εἶναι πλη-

20. A Parætonio usque ad Delphines et Zephyrium stadia 90 (λ'); insulæ sunt duæ; portus est omni vento; habetque aquam.

21. A Zephyrio et Delphinibus ad Apin stadia 30; vicus est; ad eum navibus salum et (κατὰ ταύτην πλοίοις σάλος καί;) statio est; aquam locus habet in vico.

ρεῖς· οἱ νησιῶται Φυκοῦσαι καὶ Φυκοῦσαι. Insulæ istæ quum ita sinui *Labeit* objectæ sint, ut nonnisi angustum relinquant aditum, portum ab omni vento tutum præstare videntur. Ceterum ad portum fuisse vicum vel oppidum putaveris, ad quod nescio an pertinere ruinæ, quæ ad sinum istum e regione insularum conspiciuntur. Distantia stadiorum 90 justo minor est. Tot enim sunt ab *Ras Harzeit*, quod ipsum a Parætonio 40 fere stadiis abest: adeo ut hoc quoque indicium sit, male a Nostro Zephyrium et Delphinas in unum locum contrahi.

§ 21. ἐπὶ τὸν Ἄπιν] ἐπὶ Νάτην et § 22 ἀπὸ τοῦ Νάτιος (Ναυτίου apogr. Iriart.); emend. Mannert X, 2, p. 30. De Apī v. Scylax § 107: Ἐξεταί Παραιτονίου Ἄπιν πόλις· μέχρι ταῦτα Αἰγύπτιοι. Strabo p. 799: Κώμη Ἄπιν, δεξ' ἤς εἰς μὲν Παραιτόνιον στάδιοι ἑκατὸν (itinere terrestri), εἰς δεξ' Ἀμμωνος ὁδὸς ἡμερῶν πέντε. Plinius V, 6 § 39: *In eo tractu intus Apis interest, nobilis religione Ægypti locus. Ab eo Parætonium LXII (XII corr. Barbarus) M. pass.* Apud Polybium XXXI, 25, 8 Ptolemæus Physcon, e Cypro ad fines Cyrenaicæ ire jussus, κατέσχευεν ἐπὶ τὸν Ἄπιν, et περὶ τὸν Ἄπιν castra posuit. Herodotus II, 18: Οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρέρης τε πόλιν καὶ Ἄπιον, οἰκούντες Αἰγύπτου τα πρὸς σουρα Λιθύη, num alium Apin intellexerit, an situm nostri loci non satis perspectum haberet, queritur. || — ταύτην πλείεις σταδ. κ' ὅρμος ἔστι] Hæc quomodo sananda sint, parum liquet. Num fuit: ἐπὶ ταύτην πλείεις σταδίους κ', adeo ut hæc margini quadam ad verba στάδιοι λ' adscripserit, aliam loci distantiam notans? Haud crediderim. Multo minus probes rationes Mannerti l. I., qui ita locum intellexit: « Segelst du an der Küste 20 Stadien weiter (quasi in græcis esset: ταύτην εἰ παραπλείεις), so erreichst du den Landungsplatz; Wasser findet sich (*aber nur*) in dem Flecken. » Fuisse suspicor: κατὰ ταύτην πλοίοις σάλος καὶ ὅρμος ἔστιν, vel fortasse: κατὰ ταύτην πλοίοις σταδίων κ' ὅρμος ἔστιν, adeo ut per viginti stadia locus sistendis navibus aptus esset (ὅρμος μακρὸς vel ἀνατείνων, quem alias Noster dicit); idque in *Marsa Labeit* apprimè cadere videtur. Ad eum enim recessum situs fuisse vicus debet. Smythius ad Apin refert ruinas, quas e regione insularum sitas esse modo (§ 20) diximus. Quod si recte sit, distantia stadiorum 30 falsa foret, quum vix decem stadiorum sit intervallum. Pachel. l. p. 32 Apin in hodierno *Boun-Adjoubah* fuisse putat: « En nous dirigeant (*de Marsa Berek*) vers l'ouest, après trois heures et demie de marche dans un terrain rocaillieux, nous arrivâmes à Boun-Adjoubah, vallée fertile, bornée du côté de la mer par une dune de sables et par des collines peu élevées du côté opposé. Nous retrouvâmes dans ce lieu des palmiers dans tout le développement de leur végétation; hors

22. Ἀπὸ τοῦ Ἀπιοῦ εἰς Νήσους στάδιοι ζ'.

23. Ἀπὸ τῶν Νήσων εἰς Σεληνίδα στάδιοι ο'. ἄρα ἔστιν, ἔχουσα ὑψομὸν· ἔχει δὲ ἐκ δεξιῶν βράχην καθορῶν τὸ βράχος κατὰ γού.

24. Ἀπὸ Σεληνίδος ἐπὶ Ἄζυ στάδιοι η'.

25. Ἀπὸ τῆς Ἄζυ ἐπὶ Τυνδαρείου στάδιοι ρκ'. σκό-

22. Ab Api ad Nesos seu insulas stadia 90 (ζ').

23. A Nesis ad Selenidem stadia 70; promontorium est et sub eo statio; a dextris vero habet brevia; hanc ubi conspexeris, appelle.

24. A Selenide ad Azy stadia 50 (v').

25. Ab Azy ad Tyndarios stadia 120; scopuli

quelques rejets à Berek-Marsah, nous n'avions plus revu cet arbre depuis notre départ d'Alexandrie. Des bouquets de figuiers, groupés avec des dattiers, donnaient à cette vallée un aspect pittoresque. Je comptai jusqu'à dix puits creusés à 20 mètres de profondeur, et contenant une eau très-douce... Sur la colline qui borde la vallée au sud, sont les vestiges de deux édifices, dont il ne reste plus que les fondations... La fertilité de la vallée et sa proximité de Berek, attirèrent auprès d'elle une grande partie des camps qui couvraient alors cette partie du littoral... La position avantageuse de Boun-Adjoubah, ses puits nombreux, les traces d'anciennes habitations et sa distance de Parætonium, autorisent à reconnaître dans la situation de ce lieu celle du bourg *Apis*... Suivant Scylax, Apis était la limite de l'Égypte; il est remarquable que Boun-Adjoubah sert encore aujourd'hui de point de démarcation entre le gouvernement d'Égypte et celui de Tripoli... A trois heures de distance, à l'ouest, nous traversâmes un profond ravin nommé *Argoub-Souf*, à l'embouchure duquel est un petit port, *Marsah Lebeith*. » Ceterum hæc locorum descriptio, si novissimas mappas nauticas contuleris, parum est perspicua. Nam apud Pachonem Boun Adjoubah inter Marsa Berek et Marsa Labeit est fere media, dum in Anglorum mappis Boun Ajoubah, sita est ab occasu Marsæ Labeit, inter hanc scilicet et All-Abwat; adeo ut Pacho Marsa Berek vocare videatur quæ aliis est Labeit; nomen Labeit vero transferat ad maris recessum prope All-Abwat; et ex ea mente mappam quoque suam, si quid intelligo, Pacho delineavit (Quæ quidem mappa, ut præteriens hoc inoneam, oram habet tam perfunctorie descriptam, ut usus ejus nullus sit). Quæ quum ita habeant, de Boun-Adjoubah cum Api componenda vehementer dubito; fieri enim id nequit, nisi forte Parætonium in Mirsa Labeit transferendum putes; quod a Periplo nostro prorsus foret alienum.

§ 22. εἰς Νήσους] E recessu Marsa Labeit iter stadiorum 90 (ζ'; sic enim leg. pro ζ') ad insulas tres ducit, *All-Matrou* nunc dictas, circumjectis scopulis horrentes, quibus in continenti obiectum est *All-Abwat* ruinas habens. Apud Ptolemæum sequitur *Ἀνίσσιπα* (*Ἀνίσσιπα* var. lect.) νήσος, apud Strabonem *Ἀνισίπασσα* νήσος ἔχουσα λιμένα. Ex his nostrum locum redivergendum putaveris, in quo vel nomen insularum excidisse, vel pro νήσους scribendum esse *Ἀνισίπασσαν* vel *Ἀνισίπασσαν* videatur. Dubia tamen res est, fierique potest ut Νήσους sit nomen proprium loci in continente siti e regione insularum; etenim in Tabula Peutingeriana primus post Parætonium locus memoratur *Nesos*, intervallo millium 24 sive stadiorum 192 (stad. 210 sec. Stadiasm.); vix ille a Nesis Stadiasmi diversus fuerit, quamvis mansiones inter Paræto-

nium et Catabathmum interjacentes in Tab. Peut. turbatæ sint, atque ita viarum lineæ habeant, ut alius locus inter Parætonium et Nesos medius excidisse videatur. In Itinerario p. 72 eodem fere a Parætonio intervallo (26 millium seu 208 stad.) ponitur *Thabrasta* s. *Tanabrasta* s. *Tanabastra* s. *Tanabeist-a*, quod nomen ad eundem locum pertinere et cum Straboniano *Ἀνισίπασσα* componendum censeo. Portum in insula saxosa num recte posuerit Strabo, an non potius collocari debuerit ad continentem, ubi promontorium simul et projecta insula tutum recessum præbent et olim oppidum exstitisse Itineraria probant, jure tu quæras.

§ 23. εἰς Σεληνίδα] εἰς Ἀνιδῶς et § 25 ἀπὸ Ἀνιδῶς codex. Apud Ptolemæum est *Σελινούς* (*Selinis*, *Selinus* in latt. var. lect.) λιμὴν; apud Strabonem *Δρέπαινον* ἄκρον, id est *faleatum* promontorium; unde facilis conjectura alterum ejus nomen eodem sensu fuisse *Σεληνίς* (arabice foret *Ras el Hild*), uti nunc dicitur promont. ad Naustathmum eminens), quod in *Σελινούς* apud Ptolemæum, apud Nostrum in *Ἀνιδῶς* abiit. Ab *All-Abwat* 70 stadia pertinent ad curvatum promontorium, quod in Smythiana oræ Libyæ mappa vocatur *Mourakh Kham*. Paucis hinc versus occasum stadiis brevia idem notat Smythius. || — βράχος] sic cod.; βράχην apogr. Iriart. — Ptolemæus medium inter Apin et Selinuntem habet *Trisarchi* vicium, a quo non diversus fuerit, quem in mediterraneis multo magis occasum versus habet *Tirarchi* vicium; illum e Periplis, hunc ex Itinerariis recepit.

§ 24. Ἄζυ] Fortasse nomen corruptum e Ζαγυλῆς, quam dicit Ptolemæus. At dubia res. Nam Ptolemæus Zaglyin post Tyndarios demum scopulos ponit; Itinerarium vero p. 73 *Zacilin* (sic) ita collocat ut a Parætonio absit 78 mill. (624 st.), a Catabathmo 50 mill. (400 st.); quod ab Azy loci situ abest longissime, adeo ut, si recte hæc habent, Itinerarii locus a nostro diversus intelligendus sit, cum quo componenda foret Ἄζις mediterranea Ptolemæi, a Catabathmo dimidio longitudinis gradu distans. In Hierocle p. 733 codex: Ζαγροζόγυλεις, i. e. Ζαγρός (Ζαγρίς, Ζαγρὰ), Ζάγρολις. Wesselingius ibi: « Philocalus Ζαγυλῶν antistes est in Concil. Chalcedon. p. 127 et apud Lambecium Bibl. Vindobon. l. VIII, p. 423. Maximus Ζαγυλῆως Gennadii Synodice subscribit. » || — στάδιοι η'] Esse debet v'; sic demum cum stadiis 120 segminis sequentis scopulos Tyndareos attingere licet.

§ 25. ἐπὶ Τυνδαρείου] ἐπὶ Δαρείου codex. Simili corruptione: ἐπὶ τὴν δαρέου σκοπέλους codex Scylacis p. 82 (ubi pro Τυνδαρείου scribe Τυνδαρείους, eodemque modo corrige vulgatam ap. Ptolemæum p. 290 ed. Wilbg.). Strabo quattuor νησιδία, Ptolemæus tres scopulos notat; Smythius duas habet insulas majores, tres

πελοὶ εἰσιν· ὑπὸ τούτους ἐστὶ φορτηγῶς ἀγκυροβολία.

26. Ἀπὸ [τῶν Τυνδαρείων] σκοπέλων ἐπὶ τὸ Χαυταῖον στάδιοι ρμ'. ὕψομός ἐστι πλοίοις μικροῖς· ὕδωρ ἔχει πηγαῖον ἀνακτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς.

27. Ἀπὸ τοῦ Χαυταίου ἐπὶ Ζυγρὰς στάδιοι ρμ'.

28. Ἀπὸ Ζυγρῶν εἰς Ἐννησφόραν στάδιοι ε'. ὕψομός ἐστι θερινός· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ ἄμυνῃ, καὶ ἐπὶ θαλάσσης σκόπελον.

29. Ἀπὸ Ἐννησφόρας εἰς Καταβαθμὸν στάδιοι ρκ'.

minores (*Ichailah Rocks*). Porro Strabo λιμένα insulis vindicat; quod si recte dicitur, λιμὴν vox sensu laxiore adhibetur, ut passim apud Strabonem et Ptolemæum. Fort. tamen hic quoque portus ad objectam oram (prope *En nakilah* vel ad *Khayabah*) pertinet. In Itinerario p. 73 post *Tanabrasta* (v. § 22) sequitur *Aristeu* (*Aratu* in T. Peut.) mansio intervallo millium 32 (26 Tab. P.) sive stadiorum 256; quæ quum respondeant stadiis 240 ab *Ænesipasta* ad Tyndarios scopulos, suspicor hunc quoque locum de objectis scopulis traxisse nomen, et *Aristu* corruptum esse ex *Dariu*, sicuti ap. Nostrium est Δαρείου, quæ quidem corruptio fort. non est librariis, sed plebis ori tribuenda. A Paretonio ad Tyndarios scopulos sec. Scylacem est πλοῦς ἡμέρας (450 stad. sec. Stadiasm.). Ceterum miror Lapiem, qui distinguit inter Tyndarios Strabonis et scopulos Darii, illos ad *Ichailah* rupes referens, hos ad *Tifal* rupes 200 stad. intervallo sejunctas. || — ὑπὸ τούτους] ὑπὸ ταῦτα cod. || — ἀγκυροβολία] sic codex. In periplo maris rubri § 15. 24 etc. legimus τὰ ἀγκυροβόλια. Quod ut nostro quoque loco restituatur, nihil cogit.

§ 26. Χαυταῖον] Χετταία Ptol. Cum eo loco componendum videtur hod. *Kassr el Chammas*, ejus meminit Edrisius I, p. 295 ed. Jaubert. Cf. Pachon I. l. p. 34: « Les murs (sc. de Chammès, château sarrasin), construits très-grossièrement, conservent encore toute leur hauteur... *Des puits* très-profonds, et sans doute *antérieurs* au château, attirent auprès de Chammès tous ceux qui traversent cette contrée. »

§ 27. Ζυγρὰς] Ζυγρὴν κόμην sec. Ptolemæum. Memorat locum Hierocles p. 733 (v. § 24), ubi Wes-selingius: « Athanasius ad Antiochen. p. 767 Marcum Ζύρων (sic) ἔγγιστα Λιβύης memorat. »

§ 28. Ἐννησφόραν] Αἰνησφόρα λιμὴν Ptol.; Αἰνησφόρα ἄκρα Strabo, in quibus initium vocabuli Αἰν haud dubie rectius habet. Cf. Αἰνησιππα in not. ad § 22. Fortasse in αἰν latet phœnicium γιν *insula*, quod quum in multis insularum nominibus phœnicicis occurrat (Αἰγάδες, Αἰγίμορος, Αἰθουσα etc. V. Movers I. l. p. 364), sic etiam de promontoriis νησιζουσιν (quemadmodum vox νῆσος ap. Græcos) usurpatum esse videtur; quod ut statuam movet me, quod infra § 94 de Gapharôn promontorio dicitur: καλεῖται νεόσπορα· ἐστὶ γὰρ ὁμοία νήσω, in quibus haud dubie ad similitudinem aliorum nominum legendum est: καλεῖται αἰνεόσπορα.. || — σταδ. ε' (sic cod.; ε' apogr. Iriart.) significat sc'; quo stadiorum numero deferimur in eum fere locum, ubi nunc est Δακεῖρα, in quo veteris nominis memoriam superesse possit videri. Acra tamen in-

sunt; sub iis onerariis navibus ancoras jacere licet.

26. A Tyndariis scopulis ad Chautæum stadia 140; sub eo statio navigiis parvis; aquam habet, quæ e fontibus provenit in agris.

27. A Chautæo ad Zygras stadia 140.

28. A Zygris ad Ennesyphoram stadia 210 (σί?); sub ea statio æstiva; aquam locus habet in arenis, et ad mare scopulum.

29. Ab Ennesyphora ad Catabathmum stadia 250

signior ibi nulla, neque scopulus in mappis nauticis notatur. Quare dubius hareo an non pro c legendum potius sit ο'; qui numerus ducit ad *Ras Haleimah*, prope quem orientem versus est scopulus, quem unicum in toto hoc tractu mappa Smythiana exhibet. Hoc si placet, in sequentibus ab Ennesyphora ad Catabathmum quadringenta fere stadia numeranda sunt. Sec. vulgatam Ennesyphora portus a Tyndariis scopulis 480 abest stadia; adeo ut ad eum referri possit Plynos portus, quem Scylax diei navigatione a scopulis istis abesse dicit. Nimis tamen Scylacea computandi ratio fluctuare solet quam ut asseverare aliquid ausis. Quo accedit quod de situ Pliny aliæ suadet Strabo.

§ 29. Καταβαθμὸν] Καθαθλιον et § 30 Καθαθλιον cod.; em. Gail.; Καταβαθμὸς μέγας ap. Ptolemæum. Cf. Mela I, 8: *Catabathmus vallis dexeva in Ægyptum finit Africam*. Plinius V, 5, § 39: *Finis Cyrenaica Catabathmus, oppidum et vallis repente convexa*. Æthicus Cosmogr. p. 731 ad calcem Melæ ed. Gronov.: *Libya Cyrenaica.. incipit a civitate Parthenio* (aliunde non nota) et *Catabathmo*. Sallust, Jugurth. c. 17 et 19; Strabo p. 791 et 798: Μετὰ δὴ τὸν μέγαν λιμένα (τὸν μέγαν Περσῶντα aliorum) ἄλλος λιμὴν Πλόνος καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Τετραπυργία. Καλεῖται δὲ ὁ τόπος Καταβαθμός. Μέχρι δὲ τοῦ ἡ Κυρηναία (Sic enim verba Strabonis adornanda esse recte vidit Cramerus). Polybius XXXI, 26 de Ptolemæo Physcone: Παράγονόμενος δὲ εἰς τὸν μέγαν καλούμενον Καταβαθμὸν, κατέλαβε τοὺς Αἰῶνας μετὰ τὸν Κυρηναίων κατέχοντας τοὺς δυσχωρίας. Ὅ δὲ Πτολεμαῖος... αὐτὸς ἐβιάζετο κατὰ στόμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν... Ἄμα τῆς ἀναβάσεως ἐγένετο κύριος καὶ τῆς ὑποκειμένης Τετραπυργίας, ἐν ᾗ συνέβαινε πλῆθος ἄρλο- νον ὕδατος ὑπάρχειν. Cf. Itin. p. 73, Tab. Peuting. et Geogr. Rav. Jugum illud montanum, ad 850 pedum altitudinem assurgens (*Akabet el Kebira*), quo in Cyrenaicam ascenditur, Noster indicat verbis ὕψος ἀψηλῆ. Vallis quæ ad radicem montium meridiem versus extenditur, viginti fere stadiorum habet latitudinem. « Les eaux qui s'écoulent en hiver de la montagne entretiennent dans cette vallée une végétation abondante; aussi est elle couverte dans toutes les saisons de nombreux camps d'Arabes. » Pachon I. l. p. 39. Oppidum ibi Catabathmi nomine exstitisse, disertis verbis unus prodidit Plinius; ruinas ejus frustra circumspexit doctus viator Barthius. Castellum vero, ejus Noster meminit, illa ipsa videtur esse Τετραπυργία, quam Polybius sub adscensu sitam dicit, non repugnante Strabone, apud quem vox ὑπεριεμένης non de situ in monte, sed, ut passim, de interiore regione accipi potest. Etiam nunc in hac regione sunt Arabici castelli,

γῶρα ἐστὶν ὑψηλὴ· λιμὴν ἐστὶ παντὶ ἀνέμῳ· ὕδωρ ἔχει· ἐν [τῇ] πρώτῃ νάπῃ εἰς τὸ πρὸς νότον μέρος, ἐν τῷ φρουρίῳ, ὄμβριον.

30. Ἀπὸ Καταβαθμοῦ εἰς Πετράντα στάδιοι ρν'.
 Παρὰ πλεύσας ὡς σταδίους λ' ὄψει παρεμφαινόμεναι ἀκρὰν ὑψηλὴν καὶ μεγάλην κατ' αὐτὴν ὄψει εἰς σάλον καὶ λιμὴν μεγάλην· ἐκ δὲ τῶν εὐνόμενων χειροποίητος ὄρμος ἐστίν· ἔχει δὲ ὕδωρ ὑπὸ τὴν συκὴν διὸ καὶ ὁ τόπος Συκῇ καλεῖται.
31. Ἀπὸ Συκῆς εἰς Πάνορμον στάδιοι λ'· νάπη ἐστὶ βελήϊα· ὕδωρ ἔχει ὑπὸ τὰς συκὰς πάνυ καλόν.
32. Ἀπὸ Πανόρμου ἐπὶ τὴν Εὐρεῖαν στάδιοι ρν'.

(σν?) ; est regio alta ; portus ibi omni vento ; aquam habet in prima convalle versus meridiem [et?] in castello pluviale.

30. A Catabathmo ad Petrantem [Magnum] stadia 150. Prætervectus a Catabathmo ad stadia 30, videlicet juxta apparens promontorium altum magnumque ; et prope id spectabis in salum et lacum magnum ; a sinistris autem manufacta est statio ; aquam habet sub ficu ; quapropter ipse etiam locus Ficus appellatur.

31. A Ficu ad Panormum stadia 30 ; vallis est profunda ; aquam habet sub ficibus perbonam.

32. A Panormo ad Euream sive Latam stadia 50

Kassr-Ladjedabiah, ruinae, de quibus ita Pachó l. I. : « Ce monument, un des plus considérables que j'ai vus dans la Marmarique, fut élevé par les Sarrasins. Les murs conservent encore toute leur hauteur... ils sont construits en belles assises, mais dépourvus de tout ornement d'architecture ; deux tours carrées sont aux angles du côté d'ouest ; intérieurement est un puits, et l'on voit des escaliers pratiqués dans l'épaisseur des murs pour arriver au sommet. Les grandes dimensions de cet édifice, qui fut probablement un château fort, donne une haute idée de l'ancienne puissance des princes arabes dans cette contrée ; et par sa situation à quatre heures des plus hautes montagnes de la Marmarique, et à une égale distance de la mer, il paraît avoir été destiné en même temps à défendre le littoral et à protéger l'intérieur des terres contre une invasion de l'ouest. Entre *Ladjedabiah* et *l'Akabah* est un puits qui appartient à la même époque ; l'eau en est excellente. » Nimis tamen hoc castellum et a montibus et valle et ora dissitum ; et par sa situation à quatre heures des plus hautes montagnes de la Marmarique, et à une égale distance de la mer, il paraît avoir été destiné en même temps à défendre le littoral et à protéger l'intérieur des terres contre une invasion de l'ouest. Entre *Ladjedabiah* et *l'Akabah* est un puits qui appartient à la même époque ; l'eau en est excellente. » Nimis tamen hoc castellum et a montibus et valle et ora dissitum ; et eodem in loco *τετραπυργία* Polybii et *φρούριον* Stadiasmi fuisse possit. Monumentum vero simile fuerit ei, quod non longe a *Toubrouk* (ubi *Ἀντίπυργος* Stad. § 38) in *Klelah* loco (*Gonia* in Geogr. Rav. V. Barth. *Wanderingen* I, p. 512) vidit Pachó p. 49 : « Parmi les ruines d'un petit bourg, on voit quatre massifs en briques crues, conservant les restes d'un revêtement en pierres : ils sont rangés symétriquement, de manière à former les quatre angles d'un grand carré, dont le point central est occupé par un puits orné d'anges et creusé dans le roc d'un grès schisteux.... Ces massifs sont indubitablement les restes de quatre tours, et peut-être que le petit bourg où ils se trouvent, comme celui du mont *Catabathmus*, aura pris dans l'antiquité le nom de *Tetrabyrgia*. » — Portus ab omni vento tutus in intimo angulo, a quo boream versus ora reflectitur, quaerendus videtur. Is fuerit *Πύλος* Strabonis, *Scylacis* et *Herodoti* (IV, 68), qui eo usque *Adymachidas* pertinuisse refert. *Kiepertus* *Plynum* componit cum *Panormo* *Stadiasmi* § 31. || — τῇ] ante νάπη inserui.

mine distinguat. Stadia 150 pertinent usque ad principium hujus orae portum, quem *Smythius* *port Bardiah*, plurimi vero *port Soliman* vocant. Hac memorata distantia, auctor accuratius describit oram inter *Catabathmum* et *Petrantem* interjectam. Nos vero quominus narrationem de singulis quibusque cum hodierna locorum ratione componamus, impedimur ; nam inter recentiores nautas viatores non novi qui hunc tractum ea quam res nostra postulat, accuratissime descriperit. || — παραπλεύσας] sc. ἀπὸ τοῦ Καταβαθμοῦ. || — εἰς σάλον] εἰς ejici voluit Gail., quo quidem opus non est. || — ὑπὸ τὴν συκὴν] ἐπὶ τ. σ. codex. Cf. § 31 ὑπὸ τὰς συκὰς. || — Συκῇ καλεῖται] Similiter a ficibus nunc nomen habet *Chersonesus veterum* (§ 45), qui hodie vocatur *Ras et Tin* (i. e. prom. sicum). — Ceterum post verba *Συκῇ καλεῖται* in codice leguntur haec : *Γίνονται ὁμοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως Πετρεῦοντος* (I. *Πετράντος*) *Συκῆς* *στάδιοι* *ῥας*. *Λοιπὸν* *Ἀρμαρικῇ*. Quam stadiorum consummationem et sequentis capituli titulum, quum in margine scripta librarius reperit, in ordinem verborum recipiens male collocavit post verba *Συκῇ καλεῖται*, et, ut seriem locorum continuam efficeret, pro *ἕως Πετράντος* scripsit *ἕως Πετρεῦοντος* *Συκῆς*. Nos haec transposuimus in § 33, misso verbo *Συκῆς*. Quod quin recte fecerimus, dubitari nequit. Etenim a *Catabathmo* usque ad *Κάρδαμιν* ἀκρὰν ἀπολήγουσαν sive usque ad *Ras el Melah*, in quo desinit hic ora tractus, reapse stadia sunt 260 ; contra vero secundum codicem computanda forent stadia 150+30+30+150+* +150 sive 410+* ; quod tam longe a vero abest, ut obtrudi auctori nostro nemo velit. Mitto quod sec. vulgatum non duo *Petrantes* cum *Scylace* et *Ptolemæo*, sed tres in hac ora distinguendi forent.

§ 31. Πάνορμον memorat etiam *Ptolemæus*, alius nemo. Is esse portus videtur, quem Pachó in mappa sua medium fere inter *Catabathmum* et *Port Soliman* collocat, et *Marsa Soloum* vocari dicit l. I. p. 43 : « Tandis que nous continuons à parcourir la plaine de *Zarah* en nous dirigeant vers le nord-ouest, j'aperçus dans le lointain, aux bords de la mer, un port spacieux que les Arabes nomment *Marsah-Soloum*, et qui me paraît être celui de *Panormus*, où *Ptolémée* fait terminer le nom *Libyque*, et qu'il place du côté occidental de la vallée du *Catabathmus*. »

§ 32. τὴν Εὐρεῖαν σταδ. ρν' codex ; τὴν Εὐρεῖαν σταδ.

§ 30. Πετράντα] *Περάντα* h. l. codex ; § 33. 34. 40 : ἕως Πετρεῦοντος, ἐπὶ τὴν Περεῦοντα, ἀπὸ τοῦ μικροῦ Περεῦοντος. Hic est *Petrus* ὁ μέγας, quem *Scylax* p. 81 et *Ptolemæus* vocant, et ipse *Noster* vocasse videtur, quum § 40 alterum *Petrantem* *Μικροῦ* cognos-

φάραγξ ἐστίν, ἔσω δὲ αἰγιαλὸς καὶ ἐπ' αὐτοῦ συκαῖ· ὄρμος ἐστὶ καλὸς· ὕδωρ ἔχει γλυκύ.

33. Ἀπὸ Εὐρείας ἐπὶ τὸν Πετράντα [στάδιοι *]. ὕδωρ ἔχει πολὺ ἐν ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν.

6 Γίνονται ὁμοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως Πετράντος στάδιοι ρς'.

ρη' apogr. Iriart. — φάραγξ] φάραξ cod.; em. Gail. Dein particula καὶ ante v. ἐπ αὐτοῦ in apogr. Iriart. omitta. — Inde a Catabathmo horret ora nudis jugis saxorum; nonnullis tamen in locis vel paullo longius a litore montana recedunt, vel angustis vallibus intersecantur, luxuriante vitium, olearum, ficuum, aliarum stirpium multitudine beatis. Ejusmodi convallis paullo latior est nostra φάραγξ εὐρεῖα, cujus locum in mappa Smythiana licet agnoscere. || — ρν'] Numerus aperte ruptus. Lege ν'. || — ἔσω] intus, i. e. litus quod est cis vallem, sive meridiem versus. Eodem sensu vox ἐντός a geographis sæpe adhibetur.

§ 33. Πετράντα] Πετρεύοντα et mox ἔως Πετρεύοντος et § 34 ἀπὸ Περεύοντος codex. Stadiorum numerus excidit; ad implendam summam stadiorum 150, quæ sunt a Catabathmo ad Petrantem, desiderantur stadia 40. — Ceterum auctor scripsit ἐπὶ τὸν μέγαν Πετράντα. Apud Ptolemæum codices : Πέτρας μεγάλης λιμὴν et in seq. Πέτρας μικρᾶς λιμὴν, quod novissimus editor præter necessitatem mutavit in Πέτρας (deb.

(ν'); convallis est; cis eam litus humile, in eoque ficus; statio est pulcra; aquam habet dulcem.

33. Ab Eura ad Petrantem [*Magnum stadia 40*]; aquam habet multam in utroque sui latere.

In summa ab Alexandria usque ad Petrantem [*Magnum*] sunt stadia 280 (βωλ').

Πέτρας] μεγάλην, λιμὴν (adeo ut genitus sit τῆς Πετράδος). Sec. Scylacem l. 1. ἐκ Πλόνων εἰς Πετράντα τὸν μέγαν πλοῦς ἡμισὺ ἡμέρας (150 stad.). Eundem portum intelligas apud Strabonem p. 799 : Εἴτα (post Ardanim prom.) μέγας λιμὴν, καθ' ὃν ἡ ἐν τῇ Κορήτῃ Χερσόνησος ὄδρουται, τρισχιλίων ποὺ σταδίων διάστημα ἀπολείπεται μεταξὺ. || — ἐν ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν, ab utroque Petræ latere. || — Γίνονται ὁμοῦ κτλ. Hæc in cod. leguntur post § 30, ubi vide. Post ὁμοῦ fort. excidisse οἱ πάντες, similibus locis collatis, suspicatur Gailius. || — ας'] V. not. p. 435. || — Λοιπὸν Μαρμαρικὴ] Similiter Ptolemæus, nisi quod Petrantem Magnum jam accenset Marmaricæ, ultimum Libyæ locum recensens Panormum. Apud Scylacem p. 81 Marmaridæ pertinent inde ab Apī usque ad Berenicen; neque aliter Plinius V, 5 § 33 : *Accolunt* (Cyrenaicam) *Marmaridæ a Paratonii ferme regione ad Syrtim majorem porrecti*. Cf. idem V, 6 § 39; Strabo p. 839. — Sequitur oræ tractus qui a Petrante ad Apolloniam pertinet :

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			STRABO.	
	Numeri codicis	Numeri emendati,			Long.	Latit.		
33. Μέγας Πετράς. . . .				Πέτρας μεγάλης λιμὴν. .	54° 10'	31° 10'	Μέγας λιμὴν.	
34. Κάρδαμης ἄκρα. . .	ρν'	ρν'	150	Ἀρδανίς ἄκρα.	54°	31° 15'	Ἀρδανίξις, ἄκρα ταπεινή.	
35. Μενέλαος λιμὴν. . .	ρ'	ρ	250	Μενέλαος (ἐν μεσογ.). .	53° 40'	31°	Μενέλαος λιμὴν.	
36. Κατανεῖς.	*	[π]	330	Καταιόνιον ἄκρον. . . .	53° 45'	31° 10'		
37. Πυρρμάνιον.	ρν'	ρν'	480	Σκυθράνιος λιμὴν. . . .	53° 30'	31° 10'		
38. Ἀντίπυργος.	σκ'	σκ'	700	Ἀντίπυργος λιμὴν. . . .	53° 20'	31° 15'		
39. Μικρὸς Πετράς. . .	*	[τπ']	1080	Πέτρας μικρᾶς λιμὴν. . .	52° 45'	31° 15'		
40. Βάτραχος.	λ'	λ'	1110	Βάτραχος λιμὴν.	52° 30'	31° 15'		
41. Πλατεῖα.	σν'	ρν'	1260					
Σιδωνία νῆσος.				Ἀηδονίς νῆσος.	52° 40'	31° 50'		
42. Παλίουρος.	*	[λ']	1290	Παλίουρος.	52° 15'	31° 15'	Παλίουρος κόμη. Ἡράκλειον.	
43. Φαία.	ζ'	*ζ'	1380	Φθία λιμὴν.	52° 10'	31° 15'		
44. Διόνυσος.	ζ'	*ζ'	1470					
45. Χερρόνησος.	ζ'	*ζ'	1560	Χερρόνησος μεγάλη. . .	52°	31° 40'	Χερρόνησος ἄκρα λιμένα ἔχουσα.	
46. Ἀζαρίς.	ρ'	ρ'	1660	Ἀζυλὸς κόμη.	51° 40'	31° 15'		
47. Δάρνη.	ρν'	*ρν'	1810	Δάρνης.	51° 15'	31° 15'		
48. Ζεφύριον.	ρν'	ν'	1860	Ζεφύριον ἄκρον.	51°	31° 20'	Ζεφύριον πρόσσκιον ἔχον καὶ ἄλλο Ζεφύριον.	
49. Χέρσις.	ο'	ο'	1930	Χέρσις κόμη.	50° 45'	31° 20'		
50. Ἐρυθρόν.	ζ'	ζ'	2020	Ἐρυθρόν τόπος.	50° 30'	31° 30'		
51. Ναύσταθμον.	ο'	ο'	2090	Ναύσταθμον λιμὴν. . . .	50° 20'	31° 40'	Ναύσταθμον.	
52. Ἀπολλωνία.	ρκ	ρκ'	2210	Ἀπολλωνία.	50° 10'	31° 40'	Ἀπολλωνία.	
A Paratonio ad Petrantem.			1340					
Ἀπὸ Παραιτονίου εἰς Ἀπολλωνιάδα. . .	γπν'		3550					

34. Ἀπὸ Πετράντος ἐπὶ τὴν Κάρδαμιν στάδιοι ρν' ὅρμος ἐστίν· ἄκρα ἀπολήγουσα, σκοπὰς ἔχουσα· ὁρμίου ἐπ' αὐτὴν τοῖς ἀνωθεν ἀνέμοις ὕδωρ ἔχει ἐν ταῖς ἡπείροις.
35. Ἀπὸ τῆς Καρδάμειας ἕως εἰς Μενέλαον στάδιοι ρ' λιμὴν ἔστιν· ὕδωρ ἔχει πλατὺ ἐν τῇ ἀμμοῇ.
36. [Ἀπὸ Μενέλαου εἰς Κατανεῖς στάδιοι *]
37. Ἀπὸ Κατανέων εἰς Κυρθάνιον στάδιοι ρν' ἀπὸ σταδίων ὀκτὼ παράπλεε (ἔχει γὰρ βράχην ὑψηλὰ)·
38. Ἀπὸ Κυρθανίου εἰς Ἀντίπυργον στάδιοι σκ' ὅρμος ἐστὶ θερινός· νῆσος δέ ἐστι, καὶ κατ' αὐτὴν πύρ-

34. A Petra[n]te [*Magno*] ad Cardamin (al. Ardanin) stadia 150; statio est; promontorium huius orae extremum, speculas habens; ad id appelle superne flantibus ventis; aqua habet in mediterraneis.

35. A Cardami ad Menelaum stadia 100; portus est; aquam habet subsalsam in arena.

36. [*A Menelao ad Catanin* (*Κάτανιν*?) stadia 80].

37. A Catani (*Κατάνεως*) ad Cyrthanium stadia 150; octo ab ora stadiis praeternaviga (videlicet brevia ibi alta sunt); aquam locus habet.

38. A Cyrthanio ad Antipyrgum stadia 220; statio est aestiva; peninsula est; e regione ejus turris exstat;

§ 34. Κάρδαμιν] Καρδάμιν et § 35 ἀπὸ τῆς Καρδάμεισως εἰς M. codex. Ptolemaei codices Ἀρδανίς, Ἀρτανίς, Ἀρτανίς ἄκρον; Strabonis codices p. 838: Ἀρδανίς (*Ἀρδανίς* Cramer; mallem Ἀρδανίς τις) ἄκρα ταπεινὴ ὑπαρμον ἔχουσα. Idem p. 40: καὶ ὁ Μενέλαος.. ἤεν.. εἰς Λιθύην, ὅτι προσέσχε τόποις τισίν· ἀρ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν Ἀρδανίαν (*Ἀρδανίαν* em. Cram.) λιμὴν τὴν ὑπὲρ Παραϊτονίου Μενέλαος καλεῖται. Hodie vocatur *Ras el Mellah* (*Ras al Milhr* ar. Smythium) sive *Cap Lukka*, inde a quo ora occasum versus deflectit. Litus ibi humile, quum paullo longius montes ab ora recedant. || — σταδ. ρν'] sic codex; ρη' apogr. Iriart. Ceterum justo major esse videtur numerus; nonnisi 100 stadia in mappa Smythii metior. || — ἄκρα ἀπολήγουσα] Putares fuisse εἰς λεπτὴν ταινίαν ἀπολήγουσα vel tale quid; sed bene habet vulgata; ἀπολήγουσα est τελευτασιόατη, ἐσχάτη, τὸ ἀπολήγον ταύτης τῆς παραλλας, acra in quam hic ora tractus desinit. Cf. Periplus mar. Erythr. p. 283: τὸ ἀπολήγον αὐτοῦ μέρος, *montis pars extrema*. || — τοῖς ἀνωθεν ἀνέμοις] i. e. ventis ex alto mari spirantibus, ut videtur.

§ 35. Μενέλαον] Cf. Ptol., Herodot. IV, 169 (*Μενελαίος* λιμὴν) et Scylax § 108, qui hucusque a Petra[n]te magno diei esse navigationem tradit, quamquam iter nonnisi 250 stadiorum est. Ponendus portus ad hod. *Al Kuriat*. Ptolemaeus Menelaum inter mediterranea recenset. Suspicio igitur est locum non e periplo sed ex Itinerariis receptum esse. Jam quoniam *Cardo* Tabulae Peutingerianae respondeat Cyrthanio Periplo- rum (V. not. ad § 37), a *Cardo* autem versus orientem proximus in Tabula locus sit *Nemeseo*, 36 millium intervallo, sive stadiorum 288, quae satis conveniunt cum 230 stadiis inter Cyrthanium et Menelaum interjectis: nullus dubito quin *Nemeseo*, corruptum sit e *Menelao*, *Menelao*. Inter *Nemeseo* autem et *Catabathmum* quum nonnisi 24 stadia ponantur, patet Tabulam in hoc tractu omissis aliquot mansionibus esse truncatam. Aliam viam (magis per mediterranea ducentem) sequitur Itinerarium provinciarum p. 71. || — πλάτῃ, *saumâtre*. Idem cadit in fontes hujus regionis longe plurimos. || — Quae sequuntur § 36 supplēvi.

§ 37 ἀπὸ Κατάνεων] Κατάνιον ἄκρον Ptolemaeus. Aliunde locus non notus. In Stadiasmo fuisse suspicor ἀπὸ Κατάνεως, adeo ut § 36 scrib. εἰς Κάτανιν. || — Κυρ-

θάνιον] Κυρθάνιον et mox ἀπὸ Κυρθανίου codex; Κυρθάνιον Scylax p. 82; Σκυθράνιος λιμὴν Ptolemaeus. In Tabula Peutingeriana ab Antipego orientem versus usque ad *Cardo* computantur milia 27 sive stadia 216, quibus ar. Nostrium respondent stadia 220 ab Antipyrgo ad Cyrthanium. Quare *Cyrthanium* et *Carthu* vel potius *Cyrthu* aut idem prorsus locus, aut alter fuerit portus alterius. In mediterraneis hujus tractus ruinas aliquas domiciliorum reperit, easque ad *Carthu* mansionem fortasse pertinere censet Barthius *Wanderungen* t. I, p. 516. || — σταδ. ρν'] sic codex; ρη' apogr. Iriart. Mensura ducit ab maris recessum, in quo portum fuisse non improbabile. Scylax a Menelao ad Cyrthanium computat navigationem diei (230 stad.), parum recte. || — ἔχει ὕδωρ] καὶ ὕδωρ codex.

§ 38. Ἀντίπυργον] Sic etiam Ptolemaeus et Procopius, recte procul dubio. Scylacis codex Ἀντίπυργος, sicuti *Antipego* in Tab. Peutingerianae et Geogr. Ravenn. III, 2, *Antipegoni* ib. IV, 7. Quarendus locus in sinu, qui vocatur *Marsa Tobrouk* (olim *Tabraea*?). De eo ita habet Barthius l. l. p. 514: « Die, mit Ausnahme der Niederung um den sandigen Saum der innersten Spitze, auf allen Seiten von niedrigeren oder bedeutenderen Felshöhen eingeschlossene Bucht schneidet tief ein, und scheint auf den ersten Anblick besonders für kleinere Fahrzeuge einen vortrefflichen Hafen abgegeben haben zu müssen. Jedoch muss dieses nur scheinbar sein; sonst würde der Stadiasmus Antipyrgos, wie diese Oertlichkeit unzweifelhaft im Alterthum bezeichnet war, nicht bloß als eine Sommerstation angegeben; auch bemerkte ich dass der Boden der Bucht aus zerklüftetem Felsen besteht. Immerhin aber hatte dieser Platz dennoch nicht geringe Bedeutung, und ich möchte glauben, dass er neben Paraitonium schon in älterer Zeit als Hafen für das Orakel des Ammon in der Wüste diene. Erstlich nämlich lag vor dem Eingang der Bucht eine kleine Insel mit einem Heiligthum des Ammon und einem Thurm, der als Pyrgos der auf dem Festlande gegenüberliegenden Oertlichkeit bei den Griechen eben den Namen Ἀντίπυργος scheint gegeben zu haben [imo, e regione τῆς νήσου turris erat, et hinc ἡ νῆσος dicta est Ἀντίπυργος]. Dann bestimmte Justinian diesen Ort, der als Station auf der grossen Römischen Strasse (so unglaublich es ist, wie sich die hier

γος· ἱερὸν τοῦ Ἀμμωνος· ὕδωρ ἔχει ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ
ἐξ ἐναντίας.

39. [Ἀπὸ Ἀντιπύργου εἰς τὸν Μικρὸν Πιτρᾶντα
στάδιοι* .]

herumgezogen und dann wieder die steilen Felsen erstiegen haben kann) seine Bedeutung wahrte, und der als Bischofssitz (Geographia sacra, Amstelodami, Halma 1703 p. 274) bekannt ist, nebst Paratemonium zu besonderen Rücklehnen und festen Punkten gegen die Einfälle der Eingeborenen (Procop. De aedif. VI, 2, p. 110). Und eine ähnliche Bedeutung scheint der Platz auch unter der Herrschaft der Araber behauptet zu haben; denn Styl und Bauweise zeigt an, dass ihnen das ansehnliche Kastell auf der westlichen Seite der Bucht, ein unregelmässiges Oblong mit halbkreisförmigen Thürmen, in seiner jetzigen Gestalt wenigstens angehört. Uebrigens sieht man im Innern der Umschlussmauer fast gar keine Ruinen und besonders nur sehr geringe Quadertrümmer; von Granitresten, die Pachō (l. l. p. 48) gesehen haben will, konnte ich nichts entdecken. Ueberhaupt bemerkte ich ausser einem von Pachō übersehenen grossen, offenen Wasserbehälter von 78 Schritt Länge und 57 Schritt Breite, durchaus keine Baureste auf dieser ganzen Erhebung. Auf der kleinen Insel die vor der Küste liegt, gewährte ich ebenfalls keine Ruinen; die Trümmer des Tempels sind wohl in der jüngeren Befestigung mit verbannt worden. » Hæc Barthius, quem de insula ista vellem docuisse paullo accuratius. Nam neque ipse in Tabula sua locum ei assignat, neque alius quispiam, quantum sciam. Et tamen Smythius tam diligentem hujus sinus delineavit imaginem, ut nullam non notasse videatur petram. Insula proxima, quamequidem reperio, a *Tobrouk* distat stadia 90, adeoque in censum venire nequit. Ut ut est, de eo scopulo vel insula, quam Barthius intelligi voluit, noster auctor non mihi cogitasse videtur. Etenim Barthius locum Stadiasmi ita interpretatur, ut sensus sit: κατὰ τοῦτον (τὸν Ἀντιπύργον) νῆσός ἐστι καὶ ἐν αὐτῇ πύργος; græca autem auctoris verba significant Antipyrgum esse νῆσον et e regione ejus (κατ' αὐτὴν) esse πύργον (unde Ἀντιπύργος τῇ νήσῳ nomen). Ad hanc Antipyrgum νῆσον nautas appellere, aquam vero ex opposito litore petendam esse dicit. Jam igitur, quum reliqui omnes Antipyrgon in continente ponant, pretereā de vera insula, quæ in hoc sinu stationi accomoda sit, maxime dubitandum sit: nihil aliud relinquitur, nisi ut νῆσος h. l. usurpetur sensu vocis χερσόνησος. Ubiam vero collocanda chersonesus illa? Cogitaveris de magna chersoneso, quæ *Tobrouk* sinum a borea claudit. At in ea mansio Romanorum nequit fuisse, nisi fortassis ad intimum sinus recessum, ubi nunc sunt Arabum castelli ruinæ (quamquam vel ibi mansionem non exspectaveris, ut jure monet Barthius). Eo autem in loco aqua suppetit, ideoque non erat ex opposito litore arcescenda. Quare in castelli loco olim potius δὲ πύργος fuerit, stationem vero maritimam, Antipyrgum, e regione collocaverim, in intimi sinus acra, quæ in hoc arenoso tractu olim magis quam nunc vi-

fanum ibi Ammonis; aquam habet in objecto litore.

39. [*Ab Antipyrgo ad Parvum Petrantem stadia*
380].

σίζουσα sive insulæ similis esse poterat. Quo accedit quod sic demum mansionem a via recta et commoda non dissitam nanciscimur. Ruinas Arabum ætate antiquiores non vidisse Barthium jam monui; addo quod ruinas, a Barthio non visas, in mediterraneis a castello Arabico boream versus 14 stadiorum intervallo distantes, notavit Smythius; quæ num ceteris sint vetustiores, nescio; at fieri nequit ut ibi Antipyrgos Stadiasmi collocandus sit.

§ 39. Inclusa supplvi. || — § 40. Πέτρωντος Περσέοντος codex. Eo usque Scylax ab Antipyrgo esse ait navigationem dici dimidiati. || — Βάτραχος] Βάτραχος λιμὴν codd. Ptolemæi, in quo olim edebatur Βάτραχος λ. Ponendus portus in maris recessu longe in continentem penetrante, qui intimus est μυχὸς sinus ejus quem vocamus *golfe de Bomba*. Pachō l. l. p. 51: « La petite baie est environnée à son extrémité orientale de terres couvertes de lagunes et de plantes marines. Ces marécages sont le séjour, en été, d'une prodigieuse quantité de grenouilles, qui donnent dans l'antiquité leur nom au port Batrachus, situé d'ailleurs, de même que cette anse, à l'occident de *Petrus parvus*. Une belle source d'eau sulfureuse [*etwas salzig* dicit Barth p. 510. In Stad. pro ὕδωρ πολὺ fort. erat ὕδωρ πλατὺ], nommée *Ain-el-Gazal* [id est: *œil de gazelle*], forme un ruisseau à quelques pas de ce port, et confirme ainsi les autres détails, que donne le périple anonyme sur ce lieu. Mais ses eaux, et celles de la source même, ne sont potables que dans les temps calmes, après qu'elles ont été dégagées, par leur renouvellement, de l'amertume que viennent y déposer les flots de la mer lorsqu'elle est agitée. » Prope hunc fontem alios esse duos minores docet Barthius p. 510; idem monet aquam in recessu isto adeo profunditate carere, ut bonus portus vel veterum navibus fuisse nequeat. — Non longe a Batrachi portu occasum versus ruinas reperit Barthius, quas probabiliter refert ad mansionem, quæ in Tab. Peut. *Meciris*, in Geogr. Rav. *Metiris*, in Itiner. p. 69. 71 *Mecira* sive *Helene* (*Helene* v. l.; an Ἑλεῖα a propinquis paludibus?) vocatur et a Palinuro 20 millibus (sic Itin.; 33 sec. Tab. Peut. scribæ errore, ut videtur) distare perhibetur. || — σάδιοι λ.] Secundum hanc distantiam Petras parvus ad eum locum pertinet, quem ita describit Pachō p. 49: « Deux heures avant que d'arriver dans ce lieu (ad Batrachi portus sinum) on voit sur le côté méridional de la colline un grand nombre de catacombes, nommés par les Arabes *Magharat-el-Heabes*, grottes des prisons; et sur le revers opposé (ad latus mari obversum) plusieurs traces de belles fondations indiquent le gisement d'une ancienne ville, probablement celle de *Petrus-Parvus*. Ces grottes offrent des particularités remarquables à cause de leur style greco-égyptien. Devant leur entrée on voit ordinairement une cour découverte, ceinte d'un mur dont

49. Ἀπὸ τοῦ Μικροῦ Πιτράντος εἰς τὸν Βάτραχον σταδίοι λ'. ὑφορμός ἐστι θερινός· ἄκρα ἐστὶ σκοπὰς ἔχουσα· ἔχει ὕδωρ πολλὸν ἐν τῇ νάπῃ.

41. Ἀπὸ τοῦ Βατράχου εἰς Πλατείαν στάδιοι σν'. πρὸς τῷ πελάγει κεῖται νῆσος καλουμένη Σιδωνία (ἔχει ὑφορμον θερινὸν φορτηγούς) ἀπὸ σταδίων λ'. ἔχει δὲ ὕδωρ πρὸς τῇ γῇ ἐν τῷ πύργῳ.

la base est taillée dans le roc, et la partie supérieure construite en assises. Intérieurement elles sont subdivisées en plusieurs pièces à angles droits, mais avec une ou plusieurs ouvertures pratiquées au plafond, ainsi qu'aux catacombes des Égyptiens... Ces différents traits de rapprochement avec les catacombes des Égyptiens, et surtout leur proximité de situation du golfe de Bomba, rappellent singulièrement ce qu'écrivait Synesius (Ep. 104) sur le mont *Bombæ* : « Lieu sauvage, dit-il, fortifié par l'art et la nature, que quelques-uns comparaient aux hypogées des Égyptiens, et qui avait pendant longtemps caché la fuite de Jean dans ses cavernes sinieuses. » Quibus verbis innitens Pacho hunc ipsum locum Bombæam Synesii esse affirmat. Temere id fieri censet Barthius, qui nuper eundem locum adiit; nam minime ad catacombas istas ceteramque locorum naturam referri posse verba Synesii, qui : « ὅρος ἐστὶν ἡ Βόμβαια κοῖλον, ὃ συνελθοῦσαι τέχνη καὶ φύσις εἰργάσιντο ἐρμυμένωτον. Τοῦτο καὶ πάσαι μὲν εὐδοκίμει δικαίως, καὶ τινες αὐτὸ παρὰ τὰς Αἰγυπτίας ἐξήταζον σύριγγας, νυνὶ δὲ κέκριται τὰ πανταχοῦ τελεχνικᾶν. Plura de his apud ipsum Barthium legeris. Ceterum Tab. Peut. e media via, quæ ab *Antipego* at *Mizirin* ducit, deflectentem versus litus maritimum viam notat, adscripto nomine *Gonia*; qui locus vel ad ipsum Petrantem vel ad stationem Petranti proximam potest referri.

§ 41. Πλατείαν | Σταδαίαν et § 42 ἀπὸ Πλατέος codex, adeo ut quid auctor dederit parum liqueat. Dubium vero non est, quin idem nomen indicetur, quod de insula (*Bomba*) habent Herodotus, Scylax, Stephanus. Apud Herodot. IV, 151. 153. 156. 169 insula ionice vocatur Πλατέα (Πλάτεα et Πλάταια var. lect.); ap. Stephan. Byz. est Πλατέα et Πλαταια; in Scylace codex Πλατέαι (sic). Cf. Dindorf. in Thes. gr. v. Πλατέα. || — Σιδωνία | Legendum fuerit Ἀηδονία e Ptolemaeo, ubi Ἀηδονίς νῆσος (Ἀηδονίς, Ἀηδονίς var. lect.; olim vulgo Ἀηδωνίς, quod in Wilbergi codd. non obviat). Paulo lenior corruptio apud Scylacem, ubi codex Διδωνία. Quod distantiam attinet, stadia 250 admitti nequeunt; lege ρν'. Igitur verba ita habent, ut dicere auctor videatur post Batrachum in ora maritima sequi Plateam, cui objecta sit 30 stadiorum intervallo Aedonia insula sistendis navibus accommoda. Aedonia illa non alia esse potest quam hodierna *Bomba* sive *Bhourda* insula, alta illa et saxosa, de qua ita Pacho p. 52 : « Elle est peut-être la seule de la Marmarique qui offre encore de nos jours un bon mouillage... Il faut aussi considérer que l'île de Bomba est la seule à l'Orient de Cyrène, qui paraisse susceptible d'avoir été longtemps habitée... Les Arabes m'ont assuré qu'ils avaient vu souvent des navires

40. A Parvo Petrante ad Batrachum stadia 30; statio est æstiva sub promontorio, in quo specule; aquam in valle habet multam.

41. A Batracho ad Plateam stadia 150 (ρν'); versus altum mare triginta stadiorum intervallo insula jacet Aedonia (Ἀηδονία) dicta, quæ stationem offert navibus onerariis; aquam habet ad continentem in turri.

abrités auprès de ces îles, particulièrement auprès de celle de Bomba. » — Ptolemæus Plateam memorat nullam, Aedoniam vero insulam in alto mari collocat, adeo ut ipse quoque de *Bomba* insula cogitasse debeat. Herodotus autem in historia de Cyrenes originibus insulam *Plateam* affert, quam Theraeos ait (III, 153 sqq.) per biennium habitasse, antequam in Azirin continentis oppositæ regionem transgredirentur (Λέγεται δὲ ἡ νῆσος ἔτη εἶναι τῇ νῦν Κυρηναίων πόλει c. 156). Situm locorum quamvis non definit historicus, probabiliter tamen viri docti, collato Stadiasmo, Plateam insulam in hod. *Bomba* quarendam esse statuunt; incertior res est de Aziri regione, quam ad hod. *Wadi Temnin* referunt. Ut ut est, nihil Herodoti narratio habet, quod cum Stadiasmo nequeat conciliari. Nam ut passim insule de vicina continentis regione nomen habent, sic Platea et continentis locus et insula, ab aliis Aedonia dicta, vocari poterat. Ipsum vero nomen, quum græcum esse videatur, minus quadrat in insulam altam et saxosam quam in regionem oppositam, quæ inter Cyrenaicos montes et proximum a meridie montanum tractum intercedit lata ac depressa. Quæ quum ita sint, vehementer tamen vereor, ne in libro nostro non de Platea ignoto aliunde continentis loco, sed de insula, ut apud Herodotum et Scylacem et Stephanum, sermo sit, atque duplex insule nomen, Πλατέα ἡ καὶ Ἀηδονία in codice commemoretur. Etenim si in continente Platea erat, exspectaveris de ὅρμῳ aliquid moneri, quum aptam ibi stationi oram esse mappæ nauticæ ostendat; deinde vero miraris cur non una cum continentis loco memorarentur quæ ibi erant turris et aqua, sed ex insula ad eas auctor amandet. Huc accedit quod grammatica verborum ratio turbatum aliquid esse indicat. Ni fallor auctor ita scripsit : ἀπὸ τοῦ Βατράχου εἰς Πλατείαν [νῆσον] στάδιοι ρν'. πρὸς τῷ πελάγει κεῖται ἀπὸ σταδίων λ'. ἔχει ὑφορμον θερινὸν φορτηγούς· ἔχει δὲ ὕδωρ κτλ. Ad hæc quidam adscripsit : νῆσος καλουμένη Ἀηδονία, quæ deinde cum verbis auctoris conflata sunt. Ut ita statum haud minimum me movet, quod tribus hujus parapli locis, quibus duplex ejusdem loci nomen memoratur, id tam inconcinna semper ratione fit, ut nemo interpolatoris manum non deprehendat. Sic § 56 legimus ἀπὸ Πτολεμαίδος εἰς Τεύχεϊρα στάδιοι σν... αὕτη καλεῖται Ἀρσινόη. Porro § 95 : ... εἰς τὰ Ἄφρα σταδ. τ'. ἄκρα ἐστὶ κτλ... Καλεῖται Νέσπορα. Similiter § 93 quum auctor Νεάπολιν (cujus nomen in ab. excidit) memorasset et plura de ea monuisset, abrupte subiiciuntur verba : αὕτη καλεῖται Λεπίς. Tale igitur additamentum etiam in nostrum locum irrepisse duco. Superest ut de Scylace moneam. Is enim inter Plateam et Aedoniam insulas distinguit p. 83 : ἐν δὲ τῷ μέσῳ

42. Ἀπὸ Πλατείας εἰς τὸν Παλιούρον [στάδιοι *].
ὕδωρ ἔχει πλατὺ.
43. Ἀπὸ τοῦ Παλιούρου εἰς τὴν Φαῖαν στάδιοι 4'.
ὕδωρ ἔχει συνακτὸν ἀπὸ σταδίων 1ε'.

42. A Platea ad Paliurum [stadia 30]; aquam habet subsalsam.

43. A Paliuro ad Phæam stadia 90; aquam habet collectitiam quindecim ab eo loco stadiis.

Πετράντος καὶ Χερσονήσου εἰς τὴν νῆσον Ἀθρονία καὶ Πλατεία: ὕψομοι δὲ ἐπ' αὐταῖς εἰσι. Quibus qui fidem habent, Platæam ad *Bomba*, Aedoniam vero ad *Seal* insulam humilem ante Batrachum portum sitam referunt; at quæritur an non ex duobus ejusdem insule nominibus duas insulas finxerit Scylax, minus accurate de Libyæ ora edoctus, vel potius librarius quidam, qui quum in verbis ἐστὶ νῆσος Ἀθρονία ἢ καὶ Πλατεία: ὕψομος δὲ ἐπ' αὐτῇ ἔσται vocem ἥ in libro suo omisissam haberet, vulgatarum lectionem de seculo intulit. Certe apud Ptolemæum Aedonidis nomine hodiernam *Bombam* designari vel propterea credas, quod mirum foret Ptolemæum mentionem fecisse humilis illius *Seal* insulæ, omisisse autem alteram magis conspicuam nauticæque utiliorem et historiæ memoria celebrem. Quo accedit Nostri peripli auctoritas haud sane minima, imo maxima.

§ 42. τὸ Παλιούρον codex. Strabo p. 838 post Chersonesum meridiem versus esse ait Ἡράκλειόν τι ἱερὸν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ κόμη Παλιούρος. In Tab. Peut. (et Geogr. Rav. III. 3) *Paliuri* 33 mill. a *Mezir* distans; In Itin. p. 71 corrupte *Paniuros* 30 mill. a *Mecira*. Lucanus IX, 42 male *Palinurum* vocat de Æneæ gubernatore: *Et hinc placidis alto delabitur auris in litus, Palinure, tuum; neque enim æquore tantum Ausonio monumenta tenes, portusque quietos testatur Libye Phrygio placuisse magistro*. Ptolemæus præter Παλιούρον locum memorat p. 274 τὴν ἐπὶ Παλιούρον λίμνην, ἐν ᾗ κογχύλιον. Ponendus locus in: *Wadi Temminch*, vallem latam, quæ torrentis alveo secatur et ab oriente oppositam habet Plateam insulam; adeo ut 30 stadiorum distantia ex auctoris nostri sententia supplenda sit, quamquam paullo majus spatium intercedat. In hanc vallem ex insula transmigrasse plurimi statuunt Theræos colonos secundum Herodotum IV, 157, ubi hæc: ἔκτισαν αὐτῆς Λιθύης χώρον ἀντίον τῆς νήσου, τῷ ὀνόμα ᾗν Ἄζιρις, τὸν νάπαι τε κάλλισται ἐπ' ἀμφοτέρω συγκαλῆουσι καὶ ποταμὸς τὰ ἐπὶ θάτερα παρρηέει (Cf. Callimach. in Apoll. v. 89: Πυρικὴν δὲ νάπαις Ἀζλιν ἔναιον, ibiq. schol.: Ἀζλὶς ὕρος(?) καὶ ποταμὸς Λιθύης). Pacho p. 52 de hac regione ita: «A six lieues de distance d'*Ain-el-Gazal* les hauteurs de *Tobrouk* contourment brusquement vers le sud; selon les Arabes, elles se prolongent jusqu'aux monts Cyréniens, et forment, conjointement avec eux, la vallée de *Temminch*, qui va en s'élargissant vers le bord de la mer. Le milieu de la vallée est coupé par le sillonnement profond d'un torrent; d'après le même témoignage, il est formé en hiver par le gonflement des ravins des montagnes de la Pentapole, et se jette, ainsi que j'ai pu le remarquer, dans le golfe de *Bomba*, à la hauteur de l'île du même nom. Accuratius regionem exploravit Barthius (p. 506 sqq.), qui a borea versus meridiem progrediens, antequam ad *Wadi Temminch* veniret, loca transivit palustria, adeo ut e luto vix

salvus evaderet. Ibi igitur paludem fuisse monet, quem Ptolemæus sub Paliuro collocat. Deinde venit ad *Ain* (i. e. fontem) *Temminch*, qui mari proximus aquam habet nauseabundam. Sequitur in solo elatiore et saxoso *Merabet Sidi Hadchar Dchemm*, ubi putei aqua nunc carentes et ruinæ conspiciuntur, quæ quum unicæ in hoc tractu reperiantur, ad Palinurum locum jure referuntur. Post hæc Barthius incidit in torrentis alveum tunc siccum prorsus, nisi quod in concavis locis aquæ lutescæ paululum stagnabat. Neque latus alveus neque profundus; vallis arbusta fert stirpesque exiguas. Ac talem fere etiam Noster repererit locum, quem aqua bona dicit destitui. Contra vero prisce temporibus non stagnis pestiferum, sed silvis opacum perennique fluvio rigatum fingi debemus, si huc transferri velis Herodoti ποταμὸν et νάπαις καλλίστας. Porro existimandum foret Ἀζιρις nomen fuisse etiam loco Chersoneso Magnæ proximo, de quo solo apud geographos usurpatur. Quæ quidem vereor ne ad persuadendum peraccommoda sint. Cf. not. ad § 45. — Ceterum ad oram ponendum τὸ Ἡράκλειον, cujus meminit Strabo. De Herculis cultu apud Cyrenenses v. Thriege Res Cyren. p. 291.

§ 43. Φαῖαν] Φθία λιμὴν Ptolemæus, apud quem θλίται natam esse ex C, ac Φελα legendum esse censeo, quod nomen (Φελά, Φεζ, Φεζί, Φλα) recurrit de portu et promontorio Elidis ad Jardanem fluvium. In quibus quum Jardanis fluvii nomen aperte sit Phœnicum et ex Creta in Græciam translatum videatur, fortasse etiam *Phea* promontorium de ᾗς, i. e. *angulus*, derivare censet Olshausen *Ueber phœnizische Ortsnamen ausserhalb des semitischen Sprachgebiets in Rhein. Mus.* 1852, p. 324. || — 4'] sic codex; 5' apogr. Iriart.; idem error Iriartius in § 44. — Post *Wadi Temminch* boream versus sinus sequitur, cujus intimo in recessu Phæam ponendam esse locorum ratio suadet. De sinu ita Barthius p. 505: «Die Küste bildet hier an sehr niedrigem Saum eine prächtige Bucht, nach Osten durch einen in eine nach Süden vorspringende Halbinsel allmählich sich absenkenden Höhenzug, nach Süden durch eine Landzunge geschützt, an deren anderer Seite wiederum zwei Buchten gebildet werden, in deren zweiter, hart am Meere, eine Quelle, freilich etwas salzigen Geschmacks, sprudelt. Zur Linken springt das Land wieder zu etwa 100 Fuss auf und bildet den nördlichen Schutz der Bucht. Auf dieser Höhe, die ich auf steilem Felspfade mit meinem Pferde erklomm, sah ich ein kleines Quadrat von Ruinen, womit ein modernes Gräbmal gebaut ist, sonst durchaus keine alterthümlichen Reste; aber dennoch kann kein Zweifel obwalten, dass hier im Winkel der Bucht der kleine Hafenort Phthia zu suchen ist. «Zur Bestätigung mache ich auf folgenden interessanten Umstand aufmerksam. Der Stadiasmus bemerkt nämlich zu Phæa: ὕδωρ ἔχει συνακτὸν ἀπὸ σταδίων 1ε'. Nun ist jene Quelle,

41. Ἀπὸ τῆς Φαίας εἰς τὸν Διόνυσον στάδιοι 4' ἐν-
τεῦθεν [ἐν] ἀριστερᾷ κατὰγου.
43. Ἀπὸ τοῦ Διονύσου εἰς Χερρόνησον στάδιοι 4'.
46. Ἀπὸ Χερρόνησου ἐπὶ τὴν Ἄζαριν στάδιοι 9'.
6 ἐντεῦθεν ἀναγκασίαι παράπλευροι πέτραι εἰσὶν ὑψηλαί· ὕδωρ
ἔχει καὶ ποταμὸν μέγαν.
47. Ἀπὸ τῆς Ἀζαρίδος παραπλεύσαντι τὰ παρά-
γαια εἰς Δάρνην στάδιοι 9'.

44. A Phæa ad Dionysium (Διονύσιον) stadia 90;
inde ad sinistram teneas.

45. A Dionysio ad Chersonesum stadia 90.

46. A Chersoneso ad Azarin stadia 100; hinc in
altum euectus præternaviga; nam celsæ ibi sunt petræ;
aquam locus habet et fluvium magnum.

47. Ab Azari juxta terram rursus ad præternavigantem
ad Darnen stadia 150 (deb. 250.)

die ich erwahnte, gerade 15 Stadien von dem Winkel
dieser Bucht entfernt. » Quamquam fontana aqua est
ἀνακτον ὕδωρ; σύνακτον vero ὕδωρ aqua in concavis locis
vel cisternis collecta. Ceterum locus ille a *Wadi Temminch*
distat stadiis 30-40; apud Ptolemaum distantia
inter Palium et Phthiam est 5' sive 40 fere stadiorum.
Noster habet stadia 90; quæ multo longius nos ducunt.
At stadiorum numeri in hoc tractu male habent. Nam
a *Wadi Temminch* ad *Ras et Tin* sive Chersonesum
linea recta sunt stadia 120, vel, si sinus legeris, stadia
fere 180, dum apud Nostrium putantur per nonaginta
sive 270 stadia. Quare suspicio est pro 4' ter legendum
esse 5'.

§ 44. τὸν Διόνυσον] Fuerit τὸ Διονύσιον, mōnente
Hoffmanno. Locus aliunde non notus. || — 4'] sic co-
dex; 5' Iriart. Dein ἀριστερὰ cod., omisso ἐν. — « Nec
pauca Bacchi culti inter ruinas Cyrenes exstant vesti-
gia, atque parietinæ templi eidem dedicati Teuchiris
cernuntur. Caput denique Bacchi in numis Cyrenacis
obvium est. » *Thuriege Res Cyren.* p. 289.

§ 45. Χερρόνησον] Cf. Ptol.: Χερρόνησος μεγάλη.
Strabo p. 838: ἄκρα Χερρόνησος λιμένα ἔχουσα.
Sec. Plinium V, 5, § 32 a Chersoneso ad Catabathum
sunt 216 millia, seu 1728 stadia (1710 stad. sec.
Stadiasm.). Stephanus Byz. v. Χερρόνησος... Ἔστιν
ἐ' πόλις λιθῆς Χέρρουα καλουμένη, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν
Λιβυκῶν τριτῷ « ἔχεται Χερρόνησος ὄνομα Χέρρουα. »
Apud Scylacem (v. p. 42 et 83) locus modo Χερρό-
νησος modo Χερρόνησοι pluraliter (propterea, opinor,
quod in duas ἄκρας exit prom. et *Tin*) vocatur, addito
cognomeno varie corrupto: Ἀγριτῆδες, Ἀντιτῆδες, Ἀλιτῆ-
δες. Quo nomine alludi ad Anteam, quippe quem in
Irasa (in hod. *Wadi Arsema*, ut putant), circa hanc
regionem ponenda, habitasse nonnulli prodant, su-
spiciatur Pachio p. 85. Fateor mihi quoque in mentem
venisse apud Scylacem legendum fort. esse Ἀντιτῆδες.
At prætat, missis fabulis, e geographia nomen repetere,
adeo ut Chersonesi a proximo loco dictæ sint Ἀγριτῆ-
δες vel, si mavis, Ἀζιτῆδες, vel denique, quod jam
Burinannus proposuerat, Ἀζιτῆδες; etenim in propin-
quo est regio vel locus Ἀγρις, Ἀζαρις, Ἀζιρος, Ἀζιλις,
Ἀζυλις (in hod. *Wadi Aghik*) dictus; neque aliud
cognomen subesse in Χέρρουα (Ἀγέρρουα) apud
Stephanum puto; quare in Scylace pro Ἀγριτῆδες nolui
scribere Ἀζιτῆδες. Herodoti Ἀζριν, Callimachi Ἀζι-
λιν (v. § 42) idem esse nomen ac Ἀζαριν Stadiasmī,
Ἀζιλιν Ptolemæi (v. § 46) omnes fatentur, verum
quum locum ab Herodoto memoratum ad hod. *Wadi*
Temminch plurimi referant, vel duos cognominis locos
exstitisse putant vel geographos nostros errasse; per-
peram, si quid video; nam nihil cogit ut Theræos in

proximam Plateæ insulæ oram, non vero in Chersonesi
regionem 150 stadia distantem trajecisse putemus.
Porro nihil est ut fluvium Aziridis in *Temminch* tor-
rente investigemus, quum præsto sit ὁ μέγας ποταμός,
quem Stadiasmus ad Azaridem collocat; adde quod
ad Azaridem etiam nunc est beata regio, quam in
Temminch valle desideramus. Illuc revertor. Lustravit
Chersonesum Barthius; vidit solum pascuis abundans;
veteris oppidi vel vici vestigia frustra circumspexit;
fortasse tamen ad meridionalem promontorii (*Ras et*
Tin) partem olim fuisse oppidum fuisse censet, quum
aptus ibi navium stationi locus concedi videatur. Qui-
bus addo quod ad idem latus insula oræ proxima, quæ
ruinas habet, a Smythio notatur. Præterea ex § 46
colligitur Chersonesum locum in hac parte, non vero
in boreali latere situm fuisse. Portus ibi vix unquam
fuerit; cujus qui meminerunt Scylax et Strabo, quum
nullam faciant Azilidis portus mentionem, suspicio
est Chersonesi Azilidis et Azilidis portus memoriam
confundi.

§ 46. Ἀζαριν] v. αζάρην et § 46 v. αζαρίδος codex.
ubi v. e spiritu natum videtur; Ἀζυλις (Ἀζυλις, Ἀζυλις
v. l.) κόμη Ptolemæus. Nomen et loci et regionis fuit.
Steph. Byz.: Ἀζυλις, πόλις λιθῆς· οἱ δὲ περὶ Σαλλού-
στιον οὐ πόλιν, ἀλλὰ τόπον φασὶ καὶ ποταμὸν εἶναι. Τινὲς
δὲ Ἀζριν μετὰ τοῦ ρ λέγουσι τὸν χῶρον (ut Herodotus).
Χράξ δὲ Ἀζριν λέγει. «Οὐ πολλὰς Ἀζυλῆς. Cf. etiam
not. ad. § 42. Ad formam Ἀζαρις proxime accedit
Synesius ep. 4: λιμενίστιον χαρίεν· Ἀζαρίον, οἶμαι, κα-
λοῦσιν. Ponenda Aziris s. Azaris ad hod. *Wadi*
Aghik, ubi fluvius vel potius torrens (quum quæ pro-
prie flumina dicuntur, in tota hac ora non sint obvia)
lato ostio exit, ὁ μέγας ποταμός Stadiasmī. || — ἐν
τεῦθεν] sc. a Χερρόνησου. Nimirum ad extremitatem
prom. *Ras et Tin* et maxime ad meridionalem ejus
partem permulti sunt scopuli; unde simul intelligitur
Chersonesum locum ad meridionalem prom. partem
esse collocandum. Accedit quod sic demum recte ha-
bere possunt stadia 100; nam a boreali extremitate
promontorii usque ad Azarin nonnisi 70 sunt stadia.
|| — ἔχει] ἔχουσαι καὶ ποταμὸν μέγα codex; ἔχουσαι
καὶ πλατάνων μέγαν conj. Letronne *Poem. geogr.* p. 313.

§ 47. παραπλεύσαντι] παραπλεύσας codex; colla-
to § 45 malim fere παράπλευ αἰῶσι τὰ π., parenthetice
dictum. || τὰ παράγαια] τὰ πατάγαια codex, quod
Mannert X, 2, p. 79 vertit die *Brandungen* (les bris-
sans), eumque secutus Gailius: *litora stridenti fluctu*
percutsa, vocem lexicis inseri jubens. Letronnius l. l.
p. 313. Mannerti interpretationem etiam ad emendan-
dum locum Periplus mar. Erythr. p. 265 adhiberi vo-
luit. Quamquam nihil erat cur nova hæc et inaudita

48. Ἀπὸ Δάρνης ἐπὶ τὸ Ζεφυρίου στάδιοι ρν'. ἄκρα ἐστὶ δασεῖα ὑφορμός ἐστι θερνός.

49. Ἀπὸ τοῦ Ζεφυρίου εἰς Χέρσιν στάδιοι ο' ἀναμέσον τοῦ Ζεφυρίου καὶ τῆς Χέρσιος, ἀπέχων σταδίους ι', ἐστὶν ὄρμος Ἀφροδισιάς καλούμενος· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῇ ἱερὸν Ἀφροδίτης.

50. Ἀπὸ τῆς Χέρσιος ἐπὶ τὸ Ἐρυθρὸν στάδιοι λ'. κώμη ἐστίν.

48. A Darni ad Zephyrium stadia 50 (v'); promontorium est silvis densum; stationem habet aestivam.

49. A Zephyrio ad Chersin stadia 70. Medius inter Zephyrium et Chersin, decem ab ora stadiis, statio est Aphrodisias dicta. Ad eam (in insula) fanum est Veneris.

50. A Chersi ad Erythrum stadia 90; vicus est.

fingerentur. In antec. ob petras navigandum erat κατὰ τὰ πελάγια; petrae quum jam sint nullae, denuo juxta oram, κατὰ τὰ παράγια seu παράγια (v. Aristot. H. N. VIII, 19 ἢ παράγια ἢ πελάγια) cursum tenere licebat. || — Δάρνην v.] Ζαρνὴν et § 48 ἀπὸ Ζαρνὴς codex, confusus Z et Δ, ut § 10, ubi Πεδώνη pro Πεδώνη. Ap. plurimos locos rectius vocatur Δάρνης, Darnis, ut ap. Ptol. in codd. (editt. olim Δάρνης), Synesius ep. 67, Ammian. Marcellin. XXII, 16, 4, Itin. p. 68, 70. Hierocl. p. 734 (ubi cod. corrupte Δάρνης pro Δάρνης). In Tab. Peut. et Geogr. Rav. idem nomen depravatam in Mandis. Formae Δάρνη exemplum affert Wesselingius ad Itin. p. 68 ex Joann. Moscho in Prato Spirituali c. 119 : Θεόδωρος δὲ δωτάτορος ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Δάρνης τῆς ἐν Λιβύῃ. Idem Wess. ad Hierocl. l. 1. : « Hæc provinciæ fuit metropolis, nisi Nilus Doxopatrius fallat, certe corruptus quum urbem Δαρζιὼ p. 223 vocat. » Nunc est Derna, de qua v. Pachy p. 96 sqq., Barth. p. 477, Beechey *Proceedings of the expedition to explore the northern coast of Africa* p. 471 sqq. Quod nihil in Stadiasmo de navium statione monetur, excerptoris negligentia, ut aliis in locis compluribus, ubi nuda nomina posuisse satis habet, imputandum fuerit. Pachy l. 1. ita : « Le port de Derne est une mauvaise petite rade dont le fond, sillonné par des rescifs, et l'entrée très-ouverte, ne peuvent offrir qu'une station peu sûre aux navires, qui n'y viennent mouiller en effet que rarement et seulement en été. » Beechey l. 1. Append. p. XV : « Derna is situated at the mouth of a large fiumara, and is surrounded by clusters of date-trees, which are sufficient of themselves to distinguish the place... The best landing place is to the eastward of the date-trees in a sandy bay round a low point about half a mile eastward of the marabut. Same rocks lie off this point which boats should avoid. » Cf. mappa. Vetus portus ab orientale sui latere habuisse videtur aggerem χειροποίητον, cuius rudera nonnulla superesse refert Barth. p. 480. Antiquæ urbis unica vestigia in sepulcris supersunt, quamquam vel hæc ad remotiorem antiquitatem non ascendunt. — Distantia stadiorum 150, quam Stadiasmus habet, aperte falsa traditur, quum sint fere 230 stadia; fortasse auctor dederat stad. 250, adeo ut in hoc tractu 100 stadia addenda sint, sicuti in mensura oræ, quæ est a Paliuro ad Chersonesum, 100 stadia detrahenda sunt.

§ 48. Ζεφυρίου v.] Memorat præter Ptolemæum Strabo p. 838, apud quem inter Naustathmum et Chersonesum memoratur τὸ Ζεφυρίον, ἄκρα πρόσορμον ἔχουσα καὶ ἄλλο Ζεφυρίον, quorum alterum probabiliter est promontorium quod Darni urbi ab occasu imminet. Mela quoque I, 8 in Libya ora Zephyrium habet. || —

στάδ. ρν'] Hunc numerum corruptum esse patet; nam Aphrodisias insula, quæ § 49 inter Zephyrium et Chersin intermedia esse dicitur, a Darni in Smythii mappa nautica nonnisi 80 stadia distat. Unde liquet pro ρν' fuisse v'. Zephyrium illud est promontorium, quod ab hod. *el Hyera* est versus orientem. || — δασεῖα sic codex; διαιελα apogr. Iriant. Etiam nunc ora, quæ hucusque nuda saxa ostenderat, arboribus in hoc loco virescere cœpit. Beechey p. 477 : « It was curious to observe the gradual increase of vegetation in passing from Derna to Apollonia by this route : the mountains at the former place are perfectly destitute of any; in advancing, a little underwood is here and there seen, and a few bushes sparingly dotted about the plain; these increase by degrees, as the country becomes bolder, and gradually spread themselves over the sides of the hills, ascending higher and higher every mile, till, in approaching *El Hyera*, one continued wood reaches down from the top of the mountains to the sea.

§ 49. Χέρσιν v.] Χέρσην et mox bis τοῦ Χερσίου codex; em. c Ptolemæo, qui solus præter Nostrum loci hujus meminit. Ponendus ab promontorio *Tourbo* orientem versus. In media via obviam sit insula, quæ ab utroque sui latere petram habet, e regione fere hodiernæ *el Hyera* sita. V. Beechey. p. 479 et in App. p. XV. Num veteris loci vestigia ibi sint, nescio. Pachy et Barthius hanc oram non adierunt. Hæc est Aphrodisias, sub qua ὑφορμον fuisse noster dicit verbis parum distinctis. Expectabas fere hunc in modum : ἀναμέσον τοῦ Ζεφυρίου καὶ τῆς Χέρσιος νησίον κεῖται, ἀπέχων σταδίους ι', Ἀφροδισιάς καλούμενον· ἐστὶν ὄρμος ὑπ' αὐτὸ· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῷ ἱερὸν Ἀφρ. — Ptolemæus hanc insulam non memorat, sed alia ab eo affertur Δακίη ἢ Ἀφροδίτης νῆσος, e regione Apolloniæ sita (ab ora vix duo stadia distans, etiam nunc ruinas ostendens. V. Beechey. p. 496. 516. Barth. p. 454). Stephanus Byz. ita : Ἀφροδισιάς.. ἔκτῃ νήσος Λιβύης πρὸς τῇ Κυρήνῃ (i. e. ea quam Ptolemæus habet.)... Εἰσι δὲ καὶ ἄλλαι δύο νησίδες πλησίον τῆς Λιβύης (nostra, ut videtur, cum altero adjacentium duorum scopulorum). Eam quæ ad Apolloniam erat, intellexerit Herodotus IV, 169, ubi Gili-gammas pertinere dicit a Plyno portu usque ad Aphrodisiadem insulam.

§ 50. Ἐρυθρὸν v.] ἄκρα Ἐρυθρὰν jam memorat Artemidorus ap. Stephanum v. Ἐρυθρά : Καὶ ἐστὶν ἄκρα Ἐρυθρὰ τῆς Λιβύης, ὡς Ἀρτεμίδωρος ἐν ζ' Γεωγραφουμένων. Ptolemæus τὸν Ἐρυθρὸν habet, in quo postmodum episcopi sedes, teste Synesio ep. 69 p. 209 sq. Petav. Ibidem ep. 51 p. 189 : δ κατ' Ἐρυθρὸν κόλπος. Locus mari imminet ad latius occidentale hodiernæ

51. Ἀπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ εἰς Ναυστάθμον στάδιοι ο΄ σῆλος ἐστὶν ἀνατείων· ὕδωρ ἔχει ἐν τῇ ἄμυρ.
 52. Ἀπὸ Ναυστάθμου εἰς Ἀπολλωνίαν στάδιοι ρ΄. Πάντες δμοῦ ἀπὸ Παρατονίου εἰς Ἀπολλωνιάζα στάδιοι γρϛ΄.

51. Ab Erythro ad Naustathmum stadia 70; salum est longe patens; aquam locus habet in arena.

52. A Naustathmo ad Apolloniam stadia 120. Cuncta inde a Parætonio usque ad Apolloniadem stadia sunt 3550.

Wadi Elthroun (Beechey) s. *Eltroun* (Barth.) s. *Nathroun* (Pachó), per quam vallem torrens omnium in hac regione maximus defertur. Veteris urbis ruinas partim terra habet, partim hausit mare. Pachó p. 139 : « Les Arabes.. m'avaient fait des descriptions bizarres de la ville dans la mer; car c'est ainsi qu'ils désignent les ruines de Natroun. La cause de cette dénomination est fort simple. Cette ancienne ville fut bâtie sur une couche de terre de douze à quinze pieds d'épaisseur, au-dessous de laquelle se trouve une roche, tantôt de grès friable, et tantôt de brèche mal liée. Des fondements aussi peu solides n'ont pu résister aux efforts des vagues. Aussi ont-elles occasionné de tous côtés de grands éboulements : elles se sont avancées dans les ruines mêmes de la ville; elles en ont fait crouler une partie dans leur sein; ont divisé l'autre en petits îlots; et formé enfin de ce qui tenait encore au continent un promontoire dont les molles falaises, sans cesse battues par les flots, ne tarderont pas à devenir leur proie. Ce petit promontoire est totalement couvert de débris amoncelés dans le plus grand désordre. Des pans de murailles, des arcs détachés d'anciennes voûtes, des angles d'édifices, sortent çà et là du sein de la couche de la terre que la mer a fait ébouler tout autour, et forment ensemble un aspect étrange, cause des récits merveilleux des Arabes. » Cf. Beechey p. 478. || — σταδ. λ΄. Sic codex; γ' apogr. Iriart.

§ 51. Ναύσταθμον] Cf. Scylax p. 83 : Ναύσταθμος λιμὴν. Strabo (p. 838) quoque inter insigniora ora loca τὸ Ναύσταθμον recenset. Mela I, 8, 2 : *Promontoria sunt Zephyrium et Naustathmus*. Positus erat locus ad latus orientale promontorii quod vocatur *Ras el Hildl* (*Halal* Pachó), « bane de terre peu élevée qui s'avance dans la mer, et forme à son côté oriental un golfe spacieux et très-ouvert... La belle situation du cap et surtout la jolie baie qu'il forme, dont le fond est de sable couvert d'algues sans écueils du moins apparents, de même que la côte, par son étendue me parut avoir été favorable à l'établissement d'une ville. » Pachó p. 144. Cf. Beechey p. 479 : « The point of *El Hildl* extends to the north-east and forms a bay of about a mile in depth, in which even large ships might find shelter with the wind from north to south-east by east. It is in this spot that Cellarius has placed a naval station and town, and there are certainly remains at the present day about it indicative of an ancient site, while the harbour itself would be sufficiently qualified for a naval station to correspond with that part of the description. Two ancient forts are seen in ruins on the cliff, and we noticed an ancient tomb which is excavated in the rock, close to the ravine, retaining still a very handsome facade. Three miles to the eastward of the forts at *El Hildl* are some others, also in ruins, and the remains of strong walls in the neighbourhood

of stone-quarries, all of which would seem to point out the spot as an ancient station. This place has also the peculiarity of being the only part of the coast which can be seen from Cyrene, from which it is distant about fourteen miles. » Cf. idem in App. p. XIV. Barth. p. 461 de eodem loco : « Hier fanden wir Spuren alter und gegenwärtiger Cultur, obgleich sich keine zusammenhängende Gruppe von Ruinen findet, die anzeigt dass hier eine Stadt gelegen habe; auch war Naustathmos wol kein regelmässiger Ort, sondern es befanden sich hier nur einige Magazine und dergleichen, wie bei Schiffs-stationen gewöhnlich ist. Denn ein regelmässiger Verladungsplatz war hier nicht, sondern die Schiffe fanden hier nur gelegentlichen Schutz gegen Ostwinde. Man sieht hier durchaus nicht die Ruinen einer städtischen Oertlichkeit, und die kleine unbedeutende Gruppe, die man wol eine halbe Stunde weiterhin bemerkt, dürfte kaum einem bestimmten Orte zugewiesen werden. || — ἀνατείων] longe patens, ut alias habes : μακρὸς ὕρμος. | — ἐν τῇ ἄμυρ] Hoc miratur Barthius, quum fons ibi reperitur aquæ optimæ.

§ 52. Ἀπολλωνίαν] In sequentibus habes Ἀπολλωνιάδος. Eadem nominis diversitas in codd. Strabonis. Scylax locum nomine proprio non afficit : Ἀπὸ δὲ Ναυστάθμου, αἶτ, εἰς λιμένα τὸν Κυρήνης σταδ. ρ' (ρ' Stad.). ἔκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Κυρήνην σταδ. π'. Diodorus quoque (XIII, 19, 4) et Arrianus (De success. Alex. § 19 p. 243 Did.) in Thilbronis historia portum Cyrenes memorantes nomen ejus proprium ap. auctores suos non videntur reperisse. Primum occurrit *Apollonia* nomen in Plinio V, 5 § 31 et Strabone p. 838 (ubi semel in codd. est Ἀπολλωνιάς, semel Ἀπολλωνία); deinde memoratur a Ptolemæo, schol. Pindar. Pyth. IV, 26, Steph. Byz., in titulo ap. Boeckh. C. J. n. 351 (Ἀπολλωνία κατὰ Κυρήνην). Tabula quoque Peutingeriana habet quidem Apolloniam, nulla tamen via Cyrenæ urbi junctam; neque mentio ejus in Itinerariis. Postea apud Hieroclem p. 732, in Notitiis Ecclesiasticis et in Actis Conciliorum vocatur Σόζουσα, uti etiam nunc ruinarum locus dicitur *Sûsa*. Quod nomen inde ab initio fuerit huic nautarum refugio; postea, quum ad portum magna urbs exurgeret, Apollonia de præcipuo Cyrenensium numine appellata est, usquedum, fractis Cyrenæ viribus, vetus nomen, ut passim alias, denuo obtineret. De amplissimis ruinis exponere longum est. V. Pachó p. 162 sqq.; Beechey. p. 490 sqq. et 513 sqq.; Barth. p. 452 sqq., ut mittam alios. Cf. mappa. || — γρϛ΄] i. e. 1340+2210. Ad numerum 2210 prope accedit Strabo, qui 2200 stadia exputat ab Apollonia ad Catabathmum (2360 stad. sec. Stadiasm.).; propius etiam Plinius V, 5 § 32 : *Ab Phycunte Apolloniam 24 mill.*; [insere : inde] *ad Chersonesum 88 m. p.* (704 stad.; sec. Stadiasm. 650), unde

ΔΟΙΗΘΗΝ [ΠΕΝΤΑΠΟΛΙΣ] ΚΥΡΗΝΗΣ.

SEQUITUR [PENTAPOLIS] CYRENAICA.

53. Ἀπὸ Ἀπολλωνιάδος εἰς Φυκοῦντα στάδιοι ρ'. κόμην ἔχει· ὁρμίζοιο ἂν ὑπ' αὐτὸν τοῖς ἀφ' ἐσπέρας ἀνέμοις· ὅρμος ἐστὶ θερινός· ἔχει ὕδωρ.

54. Ἀπὸ Φυκοῦντος εἰς Ναυσίδα στάδιοι ρλ'. κόμη ἐστίν· ἔχει ὕδωρ ἐν τῷ αἰγιατῷ.

55. Ἀπὸ Ναυσίδος εἰς Πτολεμαῖδα στάδιοι σν'. πό-

53. Ab Apolloniade ad Phycuntum stadia 160 (ρξ'); vicum habet; sub eum appellere licet ventis ab occasu flantibus; statio est æstiva, habetque aquam.

54. A Phycunte ad Ausigda (Ἀυσίγδα) stadia 190; vicus est; aquam habet in litore.

55. Ab Ausigdis (Ἀυσίγδων) ad Ptolemaidem sta-

Catabathmum 216 m. p. (1728 stad.; sec. Stadiasm. 1710): adeo ut Plinius habeat stad. 2430, ubi apud Nostrum sunt stadia 2360. Ceterum quod de portu

Apolloniæ ne verbo quidem moneatur, excerptori vel librario festinanti imputandum fuerit. In sequenti titulo ante Κυρήνης inserui Πεντάπολις.

STADIASMUS.				PLINIUS.		STRABO.	PTOLEMÆUS.		
	Nu- meri codicis	Numeri emen- dati.		Mil.	Stad.			Long.	Lat.
52. Ἀπολλωνία.							Ἀπολλωνία.	50° 40'	31° 40'
53. Φυκοῦς ἀκρ.	ρ'	ρξ'	160	24	192	170 stad.	Φυκοῦς ἀκρ. κ. χωρίον.	50°	31° 50'
54. Αὐσίγδα κόμη.	ρλ'	ρλ'	350				Ἀπτοῦχου ἱερὸν.	49° 30'	31° 40'
55. Πτολεμαῖς.	σν'	σν'	600	40	320		Αὐσίγδα.	49° 30'	31° 30'
Ἴλος νήσος.						1000	Μύρμηξ νήσος.	48° 40'	31° 50'
56. Τεύχειρα ἢ Ἀρσινόη.	σν'	σ'	800	22	176	(26 m. 208 st. Itin.)	Πτολεμαῖς.	49° 05'	31° 10'
57. Βερνίκις.	τν'	τν'	1150	43	344	(46 m. 368 st. Itin.)	Ἀρσινόη ἢ καὶ Τεύχειρα.	48° 40'	31° 20'
Ὅμοσ.	αρν'	αρν'	1150	129	1032	1170	Λάθωνας ποτ. ἐκβολαί.	48° 15'	31° 20'
							Βερνίκη ἢ καὶ Ἐσπερίδες.	47° 45'	31° 20'

§ 53. Φυκοῦντα] Φοινικοῦντα et § 53 ἀπὸ Φοινικοῦντος codex. Phycuntum dictum esse etiam Phœnicuntum vel de Phœnicibus (Pacho. p. 169) vel de palmeto (Barth. p. 488) nonnulli censuerunt; nos non dubitamus quin Φοινικός, nomen tritissimum, librariorum errore introductum sit. || — σταδ. ρ'] Leg. videtur ρξ'. Strabo p. 837 habet stadia 170, Plinius V, 5 minus accurate 24 mill. pass. (192 stad.). A Tanaro sec. Plin. et Strab. Phycus distat 350 mill. sive 2800 stadia, a Creta sec. Plin. 225 millia. || — ὁρμίζοιο ἂν κτλ.] ὁρμίζουσαν ὑπὲρ τοῖς ἀφ' ἐσπερίου ἀνέμοις· ὅρμος ἐστὶ θερινός καὶ ὕδωρ codex. — Ceterum nescio an inter recentiores Phycuntum pr. (*Cap Rasat* vel *Sem*) accuratius aliquis descripserit. Ex vett. v. Scylax § 83, Strabo l. I.: Φυκοῦς ἄκρα ταπεινὴ μὲν, πλεῖστον δ' ἐκκειμένη πρὸς ἄρκτον παρὰ τὴν ἄλλην Λιβυκὴν παραλλαν... ἔστι δὲ καὶ πολίχινον (χωρίον Ptol.) ὁμόνυμον τῇ ἄκρᾳ. Steph. Byz.: Φυκοῦς, πόλις Λιβύης· καί ται δὲ ὁ Φυκοῦς κατὰ τὸ Ταίναρον τῆς Πελοποννήσου. ὁ πολλῆς Φυκοῦσιος, ἐπειδὴ καὶ Φυκοῦσία λίμνη. Plura v. ap. Synesium Ep. 51. 100. 113. 129, citante Pacho p. 169 et Barthio p. 494 not. 138. De hortis Hesperidum, quos ad Phycuntum fuisse Scylax dixisse videtur, cf. not. p. 450.

§ 54. Ναυσίδα] Fuerit Ἀυσίδα vel Αὐσίγδα. Literam v. perperam nominibus præfixam jam vidimus § 23 (ναύσιος pro ἁπῖος) et § 45 (ναύαριδος pro ἀναριδος). Αὐσίγδα vocatur ap. Ptol. et Steph. Byz.: Αὐσίγδα (Ἀυσίγδα var. lect.), πόλις Λιβύης, οὐδετέρως, ὡς Καλλιμαχος. Ἐκαταῖος δὲ νήσον οἶδε· τὸ ἐθνικὸν Αὐσιγδοί· οὕτω γὰρ

Ἀπόλλων τιμάται. Apud Lycophron. 884 et Tzetzem ad Lyc. l. I. Αὐσίγδα tamquam oppidum juxta Cinyphum fluvium memoratur: adeo ut aut incongrua misceat auctor, aut alium cognominem locum significaverit. De nomine Αὐσίγδα cf. Movers l. I. p. 590. Insulam quam Hecataeus Ausigda dicit, Ptolemæus Myrmecem vocat. || — σταδ. ρλ'] sic codex; ρξ' apogr. Iriart. Ptolemæus inter Phycuntum et Ausigdam memorat fanum Aptuchi, aliis Απτοῦχου, Libyci dei, qui non diversus esse videtur ab Aristæo, cujus fratrem dicit Acesander (Fr. IV, p. 285 fr. 5), cujusque nomen in aliis Libycis locorum nominibus deprehendi censet Movers *Phæn. Colon.* p. 564, ubi tu videas.

§ 55. Πτολεμαῖδος] Locus tamquam λίμνη ὁ κατὰ Βάρεκην memoratur ap. Scylax. p. 83. « Postea Ptolemaidem urbem, Ptolemæorum ævo ad Barces portum conditam, opportuniori ad mercatorem situ commoti, sensim concessisse cives Barcæi plurimi videntur. Ita autem factum est, ut, dum Barce fere deserta evasis, portus contra (inter ejus ædificia maxime conspicua Στὰ βασιλεις, judicii olim locus (Synes. ep. 57 p. 195) commemoratur), frequentatus sit et celebrior redditus; quam ab rem a Ptolemæo ἐπιστήμιος dicitur, et apud Procopium (De ædific. V, 2) beata olim ac frequens. Ex hoc igitur explicamus, quod eadem cum Ptolemaide urbs Barce a plerisque sit putata. Strabo v. c. Barcen postmodum Ptolemaidem dictam esse refert. Plinio (V, 5) *Ptolemais antiquo nomine Barce* appellatur; scholiastes Sophoclis (Electr. 727), Suidas v. Βάρεκη atque Servius (ad Æn. IV, 42) Barcen suo tempore

λις ἐστὶ μεγίστη· ἐπίσταλός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ νῆσον ἔχειν Ἴλος καλεῖται ἀσφαλίζου.

56. Ἀπὸ Πτολεμαίδος εἰς Τεύχειρα στάδιον συν-
πόλις ἐστὶ Πενταπόλεως ἀρχαία. Αὕτη καλεῖται Ἀρ-
6 σινόνη.

57. Ἀπὸ Τευχείρων εἰς Βερνικίδα στάδιον τν'.

Ptolemaidem vocatam esse tradunt; et Stephanus denique (v. Βάρκη) utrumque nomen eidem urbi assignat. At vero Ptolemaidis nomen Barcae haud esse superinductum, sed diversa haec oppida fuisse, liquet tum ex Ptolemaeo, qui illud littoreum, hoc vero mediterraneum vocat, tum e Seylace, qui inter Barcen, quae a mari stadium centum intervallo disjuncta fuerit, et portum Barces distinguit. Quia autem, inclarescente Ptolemaidis nomine, Barce decrevit, nulla hujus mentione facta, apud seniores illa tantum occurrit (v. Valer. Max. I, 6, 12; Eutrop. VI, 11; Ammian. XXII, 16; Synes. ep. 58. 62. 67. 79. 105. 109. p. 203. 206. 210. 212. 227. 246. 253; Catast. p. 302, ubi tamen p. 301 Βαρκαίων πόδον commemoratur; Anton. Itin. p. 67; Hierocl. p. 732; Procop. De aed. VI, 2; Nicephor. Gregor. in Synes. De insomn. p. 352 in Synes. ed. Petav.). Verum juxta eam per plura tamen secula Barca exstitit, cujus quippe nomen apud Virgilium (Æn. IV, 42), Claudianum (De bell. Gildon. 159), Silium (II, 62. III, 251) et Sidonium Apollin. (VII, 450) obvium est; quorum auctoritate si, quoniam in poetis antiquum fere viget, minus commovemur, ex Ptolemaei tamen verbis et inde quod suum utraque urbs insequenti tempore habuerit episcopum, constat, nec Ptolemaidem nec Barcen Christianae aetate initio fuisse deletam. Ὁ ΘΑΚΙΕΞΕ Res Cyren. p. 139. Ptolemais quum fere desereretur ob male affectos aquae ductus, Justinianus, his reintegratis, optime de ea meruit. Vel Edrisi (I, p. 293) et Abul Fedæ temporibus commercii urbs viguit. Amplas ruinas descripserunt Della Cella p. 201, Pachio p. 178 sqq., Beechey cap. XII sqq., Barth. p. 396. Portus non adeo magnus esse poterat. Occidentale latus efficitur promontorio in peninsulae modum excurrente; huic ab oriente obiectae sunt exiguae quaedam insulae, quae aggere olim continenti junctae, ab altero latere tutabantur portum, longum ad 900 pedes, latum pedes 400. V. Beechey. 357. 377. Barth. p. 400. Noster etsi urbem esse pernamagnam dicit, nullum tamen ibi portum novit; immo ἐπίσταλον locum dicit, sive hoc veritas salum ibi est, vel male tutus locus est, nauticae quae ἀσφαλίζεσθαι jubet. Quare Barthius p. 485 n. 46 tum nondum aggerem istum, quo portus evasit, structum fuisse censet. Quod non crediderim; inoscuti Leptitanorum et Hadrumeti portus auctoris nostri aetate non amplius erant, sic hoc quoque loco tempus intelligi debet inter pristinum urbis florem et Justiniani restaurationem interjectum, quo urbs fere deserta esset portusque haud dubie arenis vel alio vitio esset inutilis. — Ilus insula hodierna Zurat esse videtur (Cl. mappa). Pachio ad eandem pertinere voluit Myrmeceem insulam, quam alio in loco Ptolemaeus memorat; quod jure respuit Barthius.

§ 56. Τεύχειρα] Τευχείρων codex, quod cum Gai-

dia 250; urbs est maxima; parum tutus locus; insulam habet, cui Ilus nomen; caveas.

56. A Ptolemaide ad Teuchira stadia 200 (σ'); vetusta est urbs Pentapolis. [Vocatur etiam Arsinoe].

57. A Teuchiris ad Bernicidem (seu Berenicen)

lio mutavi ob sequens ἀπὸ Τευχείρων. Dicebatur ἡ et τὰ Τεύχειρα. Formam Τεύχειρα habent Herodotus IV, 159. 171, Scylax l. I. et Stephanus Byz. : Ταύχειρα., ὁ γλυκὺς καὶ οὐδεντέρως., ἀπὸ Ταυχείρας τῆς Αὐτάνδρου θυγατρὸς· λέγεται δὲ νῦν Ἀρσινόη (ab uxore Ptolemaei II.). Apud ceteros urbis vocatur Τεύχειρα. Strabo l. I.; Plin. V, 5; Diodor. XVIII, 20; Arrian. De succ. Alex. c. 17 p. 243 ed. Didot.; Lycophron Cass. 877; schol. Pindar. P. IV, 26; Ptol.; Hierocles p. 753; Ammian. XXII, 16; Synesius ep. 3. 93. 126; Tab. Peut.; Itin. p. 67 (Teuchira 26 mill. a Ptolemaide); Procop. De aedif. Apud Edrisium I, p. 292 appellatur Tocra, ut nunc quoque locus ruinarum, quae in muris urbis solidissimis supersunt. V. Della Cella p. 198; Pachio p. 185, Beechey p. 367, Barth. p. 392. Arsinoes nomen una cum altero memorant Strabo, Plinius, Ptolemaeus. Apud seniores non nisi vetus nomen usurpatum, iisque accensendus est etiam Noster; nam quae abrupte subiunguntur verba καλεῖται Ἀρσινόη, non tam corrigenda esse in καὶ καὶ Ἀρσινόη, quam tanquam glossema includenda esse, comparatis locis similibus fit probabile. V. not. ad § 41. Stationem ad Teuchira Noster non memorat, nec videtur ibi ora tutamen nautis praebere. Inter Teuchira et Berenicen apud Scylacem collocatur Καυκάλου κόμη, in Tab. Pent. Adrianopolis (Ἀδριάνη ap. Hierocl. p. 733), quae num in Caucaii vicini locum successerit, ad diversa ab eo fuerit, non liquet. Aut alteruter aut uterque locus ad hodie Soluk pertinere videtur.

§ 57. Βερνικίδα] Forma senioris aevi, quod nomina in iis desinentia efformare amat. Similiter in Tab. Peut. est Bernicide, in Geogr. Rav. Vernicide. Βερνικη pro Βερηνικη saepius legitur in Periplus mar. Erythr. § 1 etc., ubi de cognominibus oppidis sermo est. Nostra urbs antea dicta Εὐσεπερίδης (Herodot. IV, 171. 204; cives Εὐσεπερίται id. IV, 198; Thucyd. VII, 50; Diodor. IV, 56; Pausanias IV, 26, 2; Theophrast. H. Pl. IV, 3. VI, 3. VIII, 6. Steph. B. s. v.), Ἐσπερίδης (Theotimus ap. schol. Pind. Pyth. V, 33 in Fragm. H. IV, p. 517 fr. 1; Scylax l. I.; Heraclides Pont. in Fr. H. III, p. 212, 5, 4; Eratosthenes ap. Strabon. II, p. 123. X, p. 647; Ptolem. IV, 4; Plin. V, 5; Ammian. XXII, 16; St. Byz. v. Μάσκωτος), Ἐσπερίς ap. Steph. Byz. v. Ἐσπερίς. Εὐσεπερίδης. Βερηνίκη, Hesperia ap. Melam I, 8. Deinde ab uxore Ptolemaei III, Magae filia, Berenice (apud seniores interdum Beronice) dicta est (Strabo p. 836. 837; Ptol.; Plin.; Lucan. IX, 524; Silius III, 349; Eutrop. VI, 11; Ammian. XXII, 16; Servius ad Virg. Aen. IV, 483. St. B. s. v.; Synesius ep. 58. 59; Itin. p. 67; Hierocl. 733; Procop. De aed. VI, 2). Hodie Bengazi, Cyrenaicae urbs nunc praecipua, magnam partem veteris Ptolemaidis saxis

‘Ο πλοῦς κάμπτεται πλεύσας ἐς σταδίους εἴ ὅψει ἀκρω-
τήριον προτείνειν πρὸς ἐσπέραν· παρακείται δὲ βράχην
μετέωρα φυλάσσου παραπλέων· ὅψει δὲ νησίον ταπει-

stadia 350. Hinc jam flectitur navigationis cursus. Post
stadia sex videbis promontorium occasum versus por-
rectum; juxta sunt brevia alta; cave igitur præterna-

structa. V. Pachy p. 186 sqq., Beechey p. 281 sqq.,
Barth. p. 381 sqq. Situm urbis ceteris accuratius in-
dicat Strabo: ἔστι δὲ ἄκρα λεγομένη Ψευδοπενιάς, ἐφ’
ἧς ἡ Βερενίκη τὴν θέσιν ἔχει παρὰ λιμνὴν τινὰ Τριτωνίδα,
ἐν ᾗ μάλιστα νησίον ἐστὶ καὶ τερὸν τῆς Ἀρροδότης ἐν αὐτῇ·
ἔστι δὲ καὶ λιμὴν (sic codd.; λιμνὴ noviss. edit.)
‘Εσπερίδων, καὶ ποταμὸς ἐμβάλλει Λάθων. Pseudopentem
prom., cui urbs imposita, a meridie obijacet septem
stadiorum intervallo aliud promontorium humilius,
quod in Stadium Βραχέα (Βραχεῖα) vocatur; inter-
medium spatium horret scopulorum tænia; βράχην με-
τέωρα dicit Stadium. Adjacent Brachæ prom. insu-
læ complures, quarum major Μελανον (sic sequioris
ævi more pro Μελαν dicit) seu Nigra vocatur. Quod-
vis insulæ istæ aggere continet jungerentur, portus
evaderet commodus; nunc vero fluctuum vis non im-
pedita et ipsam urbem male affecit, et portum arenis
ita opplevit, ut nonnisi parvis navigiis aditus pateat.
Ac talem locorum rationem etiam Periplus nostri auctor
reperit, dum apud Scylacem legitur ‘Εσπερίδες πόλις
καὶ λιμὴν. — Cf. Beechey App. p. XII: « The port of
Bengazi is formed by rocks, that project from the castle
and Juliana point; and is rendered very secure by a
reef that extends across at a short distance from the
mouth of it, leaving a narrow channel on either side:
both these passages are very difficult, and upon an ave-
rage the depth of water in the harbour will be found
greater by a foot and a half in winter, than in sum-
mer... The port of Bengazi is fast filling up with sand,
and alluvium brought down by the heavy rains that
annually deluge the town, and boats only can now
enter, where the Bashaw’s ships were used to remain
forty years ago. » Barth. p. 382: « Grosse Flotten zu
umfassen von Ursprung fähig, ist sie (sc. die Bucht)
jetzt schon mehr als zur Hälfte versandet, derge-
stalt, dass das stagnirende Wasser zu beiden Seiten,
das im Sommer vom Meeresbassin gänzlich gesondert
wird und halb austrocknet, im Alterthum und viel-
leicht selbst noch im Mittelalter ein Theil des geräu-
migen, wohlgeschützten Hafens, jetzt mehr ein Nach-
theil ist, indem es sowohl dem Anbau einen grossen
Strich Landes entzieht, als auch durch die Ausföh-
rungen ungesunden Bestandtheile der Luft zuföhrt.
Die Fahrzeuge die klein genug sind, um überhaupt
einlaufen zu können, das heisst, die nicht mehr als
etwa 8 Fuss Wasser ziehen, liegen ganz nahe dem
Eingang an nur halb geschützter Stelle, und bei Sturm
kommt mancher Schiffbruch vor. » — Tritonis est
palus illa salsa quæ juxta urbem longe patet, nunc
quidem a mari fere separata, olim autem ostio latiore
juncta ei, adeo ut apud Strabonem ἡ λιμὴν et ὁ λιμὴν
‘Εσπερίδων vix diversa sint, quamquam distinguere
inter ea auctor videtur. Beechey p. 333: « The harbour
of Bengazi communicates with the saltwater lake; and
it is probable that in Strabon’s time the vessels of the
ancients might have passed from one into the other.

The harbour and the lake might in that event be con-
sidered without any impropriety as the same. » —
Quod insulam Tritonidis attinet, agnoscere eam licet
in tumulo quodam ad ripam lacus sita, qui olim insu-
la fuerit. Beechey p. 334: « On the borders of the lake,
which still communicates with the harbour of Ben-
gazi, is a spot of rising ground, nearly insulated in
winter, on which are the remains of ancient building;
and which, at the time when the harbour was deeper,
and the lake itself practicable for vessels, must have been
(occasionally at least) completely surrounded with
water. Here then might have stood the temple of Ve-
nus, and the introduction of the word μάλιστα by
Strabo would seem confirm this position. » — Porro
in Hesperidum portum, eodem teste Strabone l. I.,
incidit Λάθων (Ληθαῖος id. p. 647) fluvius, cujus me-
minit etiam Plinius V, 5 § 11: *Nec procul ante oppi-
dum fluvius Lethon*. Piscosum esse *Lethonem* Ptolemæi
Physconis, Cyrenaicæ regis, commentariis prodit
Athenæus II, p. 71, B. (Fr. H. III, p. 187); Ptole-
mæus geographus ostia *Lathonis* fl. media ponit inter
Teuchira et Berenices, idemque in mediterraneis
habet λιμνὴν ἀπὸ τοῦ Λάθωνος ποταμοῦ ἐκτροπομένην.
Hæc quidem inconcinna sunt. De eodem fluvio Scy-
lax: καὶ ποταμὸς ἐπὶ τῇ πόλει Ἐκκεῖος, modo sana hæc
sint in libro corruptissimo. Vereor ne fuerit ἐκχεῖται.
Denique Lucanus IX, 345 prope Tritonidem lacum
(quem in Syrti minore collocat) *Lethen* fluvium ter-
ram subire deinde ad lucem iterum emergere tradit.
Hunc igitur Berenices fluvium, quum vel negarent
vel deperisse censerent viri docti, feliciter indagavit
Beecheyus. Certe reperit ille flumen in antro labens
profundo, deinde terram subiens, nec amplius appa-
rens; sed denuo eum resurgere veteres credidisse
videntur in rivo, qui juxta lacum oritur in eumque
incidit. Ipsum audiamus Beecheyum p. 327: « There
are also several subterranean caves in the neighbour-
hood of Bengazi. One of these, at the depth of about
eighty feet from the surface of the plain, contains a
large body of fresh water, which is said to run very
far into the bowels of the earth, or rather of the rock
which overshadows it. On descending into this cave,
we found that it widened out into a spacious cham-
ber, the sides of which had evidently been, in many
places, shaped with the chisel, and rose perpendicu-
larly to a considerable height. Our progress was soon
stopped, as we were advancing into the cave, by the
body of water we have mentioned; which, notwith-
standing the lights we procured, was scarcely visible
through the thick gloom which surrounded us. We
found the water shallow at the edge, but it soon became
gradually too deep to be practicable; we were also unable
to discover any end to it, and a stone thrown as far
as we could send it, fell into the water without strik-
ing. » Hunc igitur Lathonem esse ipsum nomen pro-
bare videtur. Deinde Beechey. p. 331: « Again, in-

νὸν μελάνον· Βραχέα καλεῖται τὸ ἀκρωτήριον· εἰς τὰ εὐδύνυμα ἔχει ὄρεον πλοιαρίοις μικροῖς.

Οἱ πάντες ἐμοῦ ἔξ Ἀπολλωνιάδος εἰς Βερνικίδα στάδιοι ἄρνη.

vigans; videbis autem insulam parvam humilem, nigram. Promontorium illud vocatur Brachaea sive Breve; ad sinistram stationem præbet navigiis parvis.

Omnia simul ab Apolloniade usque ad Bernicidem sunt stadia 1150.

quit, we are told, that the Lathon discharged itself into the harbour of the Hesperides; and we find a small spring actually running into the lake which is connected with the harbour in question; and which might, from the position of the subterranean spring between it and the mountains to the southward of it, have received at least a portion of the waters, which lose themselves in a place where the level is higher. When we find that the Lathon (or hidden stream) of Bengazi is *directly* between the mountains and the harbour, it becomes the more probable that such a communication may have existed; and whether the little spring which runs into the lake be a continuation of the Lathon or not, there appears to be quite sufficient reason for believing that the ancients might have imagined it was... The lake itself is salt, and in the summer is nearly dry; while the small stream in question takes its rise within a few yards of the lake, and running along a channel of inconsiderable breadth, bordered with reeds and rushes, might be mistaken by a common observer for an inroad of the lake into the sandy soil which bounds it. — On tasting it, however, we found its water to be fresh, and the current which is formed by its passage into the lake is very evident on the slightest examination. » Cf. Barth. p. 337, et quod ibi monet de opinione, quam emisit Vattier de Bourville in *Revue archéol.* 1848 p. 50. Hæc igitur non tam Stadiasmi quam Scylacis gratia monuimus. Idem Scylax cogit, ut denuo moneam de hortis Hesperidum. Hos qui in Cyrenaica esse produnt, componunt cum urbe cognomine, cujus regionem ob eximiam fertilitatem prædicat Herodotus IV, 198. Sic Plinius V, 5, 31 et Ptolemæus V, 5; accensendi iis sunt, qui Tritonidem lacum ad Hesperides seu Berenice urbem memorant. Contra vero Scylax supra Phycuntem promontorium hortos collocat. Quod ne præfracte negare, induxit Pachonis auctoritas. Is enim (p. 172) ad Hesperides urbem regionem dicit esse aridam et arenosam; silvosum tractum a litore disjungi planitie quæ sex leguarum habeat latitudinem; ad Phycuntem vero promontorium reapse talem esse locorum rationem, qualem Caryandensis describat, regiones scilicet altissimas, præruptis saxis sæpe inaccessas, et omni stirpium genere beatas. At primum Scylacis verba locum produnt non in summo aliquo vertice situm, sed in profundo positum, ad quem descendere nequit. Ἔστι δὲ τόπος, αἰτ, βαθὺς ὀργυῶν ἢ ἀπότομος κόλπος, οὐδαμοῦ ἔχων κατὰ βάσιν. Tales vero valles ad Hesperides detexit Beechey. p. 318 : « Besides the quarries some very singular pits or chasms, of natural formation, are found in the neighbourhood of Bengazi : they consist of a level surface of excellent soil; of several hundred feet in extent, inclosed within steep, and for the most part perpendicular, sides of solid rock, rising sometimes to a height of sixty or seventy feet, or more,

before they reach the level of the plain in which they are situated. The soil at the bottom of these chasms appears to have been washed down from the plain above by the heavy winter rains, and is frequently cultivated by the Arabs; so that a person, in walking over the country where they exist, comes suddenly upon a beautiful orchard or garden, blooming in secret, and in the greatest luxuriance, at a considerable depth beneath his feet, and defended on all sides by walls of solid rocks, so as to be at first sight apparently inaccessible. The effect of these secluded little spots, protected, as it were, from the intrusion of mankind by the steepness and the depth of the barriers which inclose them, is singular and pleasing in the extreme. ... It was impossible to walk round the edge of these precipices without calling to mind the description given by Scylax of the far-famed garden of the Hesperides.... This singular formation, so far as we have seen, is also peculiar to the country in question; and we know of no other part of the coast of northern Africa where the same peculiarities of soil are observable. We do not mean to point out any *one* of these subterranean gardens as that which will correspond in point of extent to the garden, which this author has mentioned : all those we saw were considerably less than the fifth of a mile in diameter (the measurement given by Scylax); and the places which would best agree with the dimensions in question, are now filled with water sufficiently fresh to be drinkable, and take the form of romantic little lakes... When we consider that the places in question are all of them sunk below the surface of the soil, and that the face of the country in which they are found is overspread with brushwood, and nowhere perfectly level, it will not be thought extraordinary if some of them should have escaped us in a diligent and frequently-repeated search. » — Res ipsa igitur satis superque probat hortos istos non suo loco apud Scylacem commemorari. Accedit alterum argumentum ex ipso periplo repetendum. Videlicet post hortorum descriptionem sequuntur hæc : Τὸν δὲ χωρὶον ἀ οὐκ εἴρηται, ἐστὶ κατὰ (μετὰ?) τὸν κῆπον Ἀμπελος, Ἀπίος, ἀλάσσει (sic) στάδια λ', Χερσόνησος, κῆποι πλείστοι, Ζήνερτις, Ταύγερα. Eos autem locos quum inter Phycuntem et Tauchira nemo memoret, post Hesperides memorandos fuisse, noli dubitare. Nimirum Ampelus (Cf. St. Byz. : Ἀμπελος.. καὶ ἄλλη ἐν Κυρήνη. Ἀγροίτας δὲ δύο πόλεις εἶναι φησὶ τὴν μὲν ἄνω, τὴν δὲ κάτω) est *Ampeloontes* locus in Tab. Peut. a Berenice proximus post millia 15, uti jam suspicabar in notis ad Scylacem. Ruinæ Ampeloontis (de quibus v. Barth. p. 357), quum a mari 30 fere stadiis sint dissitæ, pro corruptis illis : ἀπίος ἀλάσσει στάδ. λ', legendum erit ἀπὸ θαλάσσης στάδια λ', nisi forte fuisse putes : Κάμινος [ἀπὸ] θαλάσσης στάδ. λ'; nam proxime post Ampeloontem sequitur in Itin. *Caminos* septem millium inter

ΑΙΘΙΟΝ ΣΥΡΤΙΣ ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ.

SEQUITUR SYRTIS CYRENÆORUM.

68. Ἀπὸ Βερνικίδος εἰς τὰ Ῥίνια στάδιοι ζ'.

58. A Bernicide (Berenice) ad Rhinia stadia 60.

vallo (hodie *Gemines*). Deinde in litore ex Stadiasmī computu ponenda est Χέρσις, apud Ptolemæum Διάχερσις. Hæc est Χερσόννησος Scylacis. Post hanc ex Tab. Peut. et Geogr. Rav. collocanda *Zan taverna*, quam esse *Zenertin* Scylacis concedes. Superest, ut moneam totum illum locum de hortis et vicis proximis (Ἄνω δὲ ἐνταῦθα usque ad v. Ζήνερτις) a Scylacis periplo alienum esse; quidam adscripsit eum ad vocem Ἐσπερίδες; alius e margine in ordinem verbo-

rum recipiens inepto posuit loco. Nimirum ubiores ejusmodi descriptiones a reliquo peripli tenore abhorrent; deinde autem alienam manum aperte arguunt verba: τῶν δὲ χωρίων ἃ οὐκ εἴρηται, ἐστὶ κτλ., quæ si a Scylace profecta putes, sensum commodum non fundunt, apte vero habent, si alius quidam adscripsit, qui addere nonnulla a Scylace omissa voluerit. || — ,αρ' v'] 1170 sec. Strabonem; 1032 sec. Plinium minus accurate.

A BERENICE AD ARAS PHILÆNORUM.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.		ITINERARIUM.		TAB. PEUT.	
	Numerl codicis	Numerl emen- dati		Long.	Lat.		mil.		mil.
57. Βερνικίς.				Βερνική.	47° 45'	31° 20'	Beronice.	Vernicide.	
58. Ῥίνια (Ῥίνον). . .	ξ'	ξ'	60	Βρύων αἰγιαλός. . . .	47° 30'	31° 15'			
59. Πίθος.	ι'	ι'	70						
60. Θεοτιμαῖον. . . .	α'	α'	71						
61. Ἀλαί.	ψι'	ι'	81					Ampaloontes.	15
62. Βόρειον ἄκρ. . . .	ν'	ν'	131	Βόρειον ἄκρ., τέλος τῆς Σύρτεως.	47° 15'	31° 10'			
63. Χέρσις.	ρμ'	ρμ'	271	Διάχερσις φρούριον. . .	47° 20'	30° 50'	Caminos. . .	Zan taberna.	23
64. Ἀμάστορος. . . .	ρι'	ρι'	381						
65. Ἡράκλειον.	π'	π'	461	Ἡρακλέους πύργος. . .	47° 20'	30° 30'			
66. Δρέπανον ἄκρ. . .	ζ'	ζ'	468				Carotus. . .		
67. Σεραπίειον. . . .	ρ'	ρ'	568					Noctu. . . .	25
68. Διαρροίας λιμὴν ν'.				Διάρροια λιμὴν.	47° 15'	30°			
69. Ἀπὶς. ν'									
70. Καινὸν φρούριον.	ρν'	ρν'	718				Attici. . . .		
71. Εὐσχοίνος.	ο'	ο'	788					Phœnica. . .	25
72. Ὑφαλοὶ, νησίον. .	ο'	ο'	858	Ὑφαλοὶ, ὄρμος.	47° 20'	29° 40'			
73. Σκοπελίτης, σκόπε- λος.	π'	μ'	898	Μίσυνος νῆσος.	44° 40'	30° 40'			
74. Ποντία νῆσος. . . .	β'	κ'	918	Ποντία νῆσος.	45° 20'	30° 15'			
75. Μαΐα νῆσος.	ζ'	ζ'	1008	Γαΐα νῆσος.	46°	29° 40'			
76. Ἀστρόχονδα. . . .	ν'	ν'	1058				Tinci Ausari.		
77. Κροκόδειλος. . . .	π'	π'	1138					Cornicianum.	25
78. Βόρειον ἄκρ., φρού- ριον.	πδ'	πδ'	1222					Prisci taber- na.	18
79. Ἀντιδρέπανον ἄκρ.	κ'	κ'	1242	Δρέπανον ἄκρ.	47° 15'	29° 20'	Borreo. . . .		
80. Μένδριον.	ν'	ν'	1292						
81. Κοζύνθιον ἄκρ. . .	ρκ'	κ'	1312				Tinisdiri. . .	Ad puteum.	30
82. Ἀρμονίον πηγαί. .	ρι'	ρι'	1422				Anabucis. . .	Anabucis præ- sidium. . .	30
83. Αὐτομάλακα. . . .	ρπ'	ρπ'	1602	Αὐτομάλαξ φρούριον. .	47° 15'	29° 10'			
84. Φιλαίνων βωμοί. .	ρπε'	ρπε'	1787	Φιλαίνου βωμοὶ καὶ κώ- μη.	46° 15'	29°	Banadedari. .	Aræ phileno- rum.	25
85. Ὀμοῦ.	β'						millia. . . .	millia. . . .	216

§ 58. Α. Σύρτις] Syrtis initium ad Berenicen ponunt Scylax § 109 p. 84, Eratosthenes apud Strabon. p. 123, Plinius V, 5 § 31: *Berenice in Syrtis extimo cornu est*; alii Syrtin incipere statuunt a Borio promontorio (*Ras Teyonas*), ut Ptolemæus IV, 4 p. 273, 4, auctores Strabonis p. 836 (Artemidorus, opinor) et

Plinii V, 4, § 28: *Promontorium quod majorem (Syrtin) includit, Borion vocatur; ultra Cyrenaica provincia*. Alteram hanc sententiam Noster quoque memoravit, quum § 64 denuo Syrtis initium notetur ad Chersin locum a Borio distantem stadia 140. Titulus hic in margine ad Borei prom. nomen adscriptus erat,

59. Ἀπὸ Πίνων ἐπὶ τὸν Πίθων στάδιοι ι'.

60. Ἀπὸ τοῦ Πίθου ἐπὶ Θεοτιμαῖον στάδ. α' ὁρμος ἐστὶ θερινός· αἰγιαλὸς βαθύς.

61. Ἀπὸ Θεοτιμαίου ἐπὶ τὰς Ἀλάς στάδιοι ψι' αἰγιαλὸς ἐστίν.

62. Ἀπὸ τῶν Ἀλῶν ἐπὶ τὸ Βόρειον στάδιοι ν' ἀκρωτήριόν ἐστίν ἔχον ὕψωρον.

(Σύρτις Κυρήνης.)

63. Ἀπὸ τοῦ Βορείου εἰς Χέρσιν στάδιοι ρμ' ὁρμος ἐστὶ τοῖς ἐτῆσιος ὕδωρ ἔχει ἐπὶ τοῦ φρουρίου.

64. Ἀπὸ τοῦ Χέρσιος ἐπὶ τὴν Ἀμάστορος στάδιοι ρί'.

65. Ἀπὸ τῆς Ἀμάστορος ἐπὶ τὸ Ἡράκλειον στάδιοι π'.

66. Ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου εἰς τὸ Δρέπανον στάδιοι ζ'.

cui in ordine verborum præfigi, non postponi debebat. Ceterum in Cyrenaica Syrtis ora Strabo et Plinius nihil nisi Borium prom. et Automalaca et aras Philæorum memorant; paullo plura præbent Scylax et Ptolemæus, plurima unus Noster. Sic quæ statim sequuntur Rhinia, Pithus, Theotimæum, Halæ aliunde non nota. || — τὰ Πίνα] § 59 ἀπὸ Πίνων (sic cod., non ἀπὸ Πίνου, ut est in apogr. Iriart.). Fortasse τὰ Πίνα, Nares; quod nomen, si recte habet, ab efformatione locorum ductum videtur. Sic Nasi promontorium, *Ras el enf*, habes in ora Libyæ orientali. Apud Ptolemæum post Berenicen memoratur Βρώων αἰγιαλός, quod vertunt: *bullans litus*, quum dictum esse videatur de βρώϊς θαλασσίσις, *algis marinis*. In tanta autem nominum apud Nostrum corruptione, suspicio nasci possit idem nomen in Πίνα abiisse.

§ 59. Πίθων] Πίθος nomen erat etiam demi Attici in Cæropide tribu.

§ 60. Θεοτιμαῖον] Θεοτιμαῖον codex; em. Gail. || — στάδ. α'] « Le chiffre est à peu près écrit ainsi ai. » MILLER. ια' conj. Gail., quam recte, dicere non habeo; quo minor numerus est, eo propius summa stadiorum, quæ usque ad Borium promont. colligitur, ad verum accedit. || — αἰγιαλὸς βαθύς. Gaillius coniecerat ὕψωρος, quod nihili. Ceterum nomen locus habet a Theotimo quodam, e regia fortasse Battiadarum gente oriundo, sicuti *Carotus* (l. Κάρωτος) locus in Itinerario memoratus nomen habuerit a Carrhoto aliquo, fortassis ab Alexibii filio, regis uxoris fratre, quem Pindarus celebrat (Pyth. V, 24), et colonium in Hesperides Arcesilai jussu deduxisse Thriège l. l. p. 180 suspicatur (Cf. Barth. p. 380, 92). Ejusdem Carrhoti meminit *Theotimus* (Fr. H. IV, p. 517), qui quum Ἡρὶ Κυρήνης scripsit, haud dubie Cyrenæus fuit, suadente etiam nostro loco Theotimæo.

§ 61. Ἀλάς codex — || ψι'] leg. ι'; Lapiæus computat ο', 70. Quodsi ι' scripseris, a Berenice ad Boreum (*Ras Teyonas* vel *Teionas* vel *Teiūnas*) habebis stadia 131, quod ad verum proxime accedit, quum in mappis Smythii, Beecheyi, Barthii, distantia sit 120 fere stadiorum.

§ 62. Βόρειον] Cf. not. § 58. Alterum Borium promontorium cum castello videbis infra § 78. Ad hoc, non ad nostrum locum (ut Mannert. p. 94 puta-

59. A Rhinis (*Rhinis?*) ad Pithum stadia 10.

60. A Pitho ad Theotimæum stadium 1; statio est æstiva; litus aquæ profundæ.

61. A Theotimæo ad Halas stadia 10 (ι'); litus est.

62. Ab Halis ad Borium stadia 50; promontorium est, sub quo stationi locus.

(Syrtis Cyrenaica.)

63. A Borio ad Chersim stadia 140; statio est, flantibus petenda etesiis; aquam habet in castello.

64. A Chersi ad Amastoris vicum stadia 110.

65. Ab Amastoris vico ad Heracleum stadia 80.

66. Ab Heracleo ad Drepanum stadia 7; altum est

vit) referenda sunt quæ leguntur apud Procopium De ædif. V, 2. Ad nostrum promontorium fuisse castellum vel vicum cognominem nemo tradit. Quare per dubium est quod Barthius p. 356 suspicatur ad Borium vicum referenda esse vici veteris ruinas prope collem sitas, in quo nunc est tumulus viri sancti, *Hamed Halisi Bu-Ktaifa*. Locus ille in mediterraneis situs, in Smythii mappa a *Ras Teiones* meridiem versus distat quinquaginta fere stadiis. Paullo magis boream versus aliæ ruinæ occurrunt, quæ ad *Ampaloonten* locum Tab. Peutingerianæ pertinere videntur (V. Barth. p. 357.)

§ 63. Χέρσιν] Χέρσην et § 64 ἀπὸ Χερσίου codex; Διχέρσις (Διχέρσις e 2 codd. Willb.. Διχέρσις codex edit. Argent.) Ptolemæus. Distantia ducit ad locum ubi in colle juxta litus sito ruinas notant Beechey et Smythius; in mediterraneis non longe ab ora marit. dissitæ aliæ ruinæ, quibus *Bassouan* nomen. Hinc meridiem versus sequuntur in mediterr. vetustæ mirandæque ruinæ, *Ghemines* dictæ, olim Caminus locus ex Itinerario notus.

§ 64. Huic segmini titulus Σύρτις Κυρήνης, e margine illatus præfigitur. Cf. not. ad § 58. || — Ἀμάστορος] sic codex; Ἀμάστορα scripsit Gaillius, dubia correctione, quum locus dici potuerit Ἀμάστορος κόμη. Nomen esse phœnicium τηρωχω vel τηρωχω et significare gentem *Astoris*, censet Movers *Phæn. Col.* p. 342; eandem etymologiam esse putat nominis Ἀμῆστρατος vel *Amastora*, quod est Phœnicium Siciliæ oppidum. Ex Hecateo ap. Stephanum laudatur Μάσχωτος, πόλις Λιβύης.. πλησιον τῶν Ἐσπερίων, de qua non magis constat quam de Amastoris vico. Ponendus locus ad hod. *Irgurad* (Smyth.) sive *Ergigherad* (Beechey).

§ 65. Ἡράκλειον.] Ἡρακλέους πόρος ap. Ptolemæum. De Hercule, quatenus ad Libyæ locorum nomina pertinet, vide Movers. l. l. p. 117 sqq.

§ 66. Δρέπανον] Cf. Scylax l. l. : εἰς δὲ τὴν Σύρτιν ἀπὸ Ἐσπερίων εἰσπλέοντι Ἡράκλειοι θῖνες ἔγονται δὲ τούτων Δρέπανον, νῆσοι Πόντιαι τρεῖς, εἴτα τούτων Λευκαὶ αἱ καλοῦνται. Ptolemæus quoque habet Δρέπανον ἀκρον, non hoc tamen loco, sed ubi Noster § 79 memorat Ἀντιδρέπανον. Drepanum respondet hodierno *Ras et Mirsa Karkora*. Beechey l. l. p. 244 : « There are at Carcora two coves which would serve for boats »

ἀκρωτήριον ἐστὶν ὑψηλὸν τοῦ Ἡρακλείου, ἔξον ὕψους
ἀμμου λευκῆς ὕδωρ ἔχει.

67. Ἀπὸ τοῦ Δρεπάνου ἐπὶ τὸ Σεραπεῖον στάδιοι ρ'.
παράδρομον ὅφει θίνα λευκὴν μεγίστην, ἀφ' ἧς, ἂν
δ' ὁρύξης, ἔξει ὕδωρ γλυκὺ.

68. Ἀπὸ τοῦ Σεραπείου εἰς Διαρροιάδα στάδιοι ν'.
69. Ἀπὸ Διαρροιάδος ἐπὶ τὸν Ἄπιν στάδι. α'. ὑπορ-
μός ἐστιν.

70. Ἀπὸ δὲ τοῦ Σεραπείου ἐπὶ τὸν Καίνον στάδιοι
10 ρν'. φρούριον ἐστὶν ἐρημὸν ὕδωρ ἔχει· ἐστὶ δὲ ἀλί-
μενος.

71. Ἀπὸ τοῦ Καινοῦ ἐπὶ τὸν Εὐσχοῖνον στάδιοι ο'.
(δ) αἰγιάλος ἐστὶ βαθύς· βουνός δὲ ἐστὶν ἐν τῇ χώρᾳ
περιφερέης ὕδωρ ἔχει.

72. Ἀπὸ τοῦ Εὐσχοῖνου ἐπὶ τοὺς Ὑφάλους στάδιοι ο'.
νησίον ἐστὶν ὑπόσαλον· ἔχει δὲ καὶ αἰγιάλον βαθύν.

73. Ἀπὸ τῶν Ὑφάλων ἐπὶ τὸν Σκοπελίτην στά-
διοι π'. σκόπελος ἐστὶν, ἀπὸ τῆς γῆς σταδίοις ιε', ὑψη-
λός, ὅμοιος ἐλέφαντι.

Heraclei promontorium, cumulum habens arenæ albæ ;
aquam habet.

67. A Drepano ad Serapeum stadia 100; juxta oram
extensum videbis cumulum arenæ albæ maximum, ex
quo, si foderis, aquam habebis dulcem.

68. A Serapeo ad Diarrhœadem stadia 50.

69. A Diarrhœade ad Apin stadium 1; statio sub
eo loco est.

70. A Serapeo usque ad Cænum (i. e. Novum)
stadia 150; castellum est desertum; aquam habet, sed
portu caret.

71. A Cæno ad Euschœnum stadia 70; litus est
profundum; collis in mediterraneis est rotundus;
aquam locus habet.

72. Ab Euschœno ad Hyphalos stadia 70; parva
est insula, sub qua salum præbetur; litus quoque
profundum locus habet.

73. Ab Hyphalis ad Scopeliten stadia 40 (μ'); altus
est scopulus, a continente 15 stadia distans, elephanti
similis.

they may be known by some high sand hills (quos cum-
ulos Noster § 67 dicit θῖνα λευκὴν μεγίστην) lying be-
tween them, and by two ruins situated upon the hills
inland, nearly abreast of them. » — ἀφ' ἧς... ἔξει
ὕδωρ ἄφ' οὗ... ἔχει ὕδωρ codex. Beechey. l. 1. : « At the
foot of the sand-hills at Carcora there are some springs
of fresh water, remarkably sweet and good, within a
few feet of an extensive salt-marsh, and on the same
level with it. The circumstance is worthy of remark,
although there are other instances of similar occur-
rences. » De eadem *Mirsa Karkora* hæc perhibet Lau-
thierus apud Della Cella (*Viaggio da Tripoli* p. 220) :
« Nel fondo di questo seno v'ha un pozzo di acqua dolce,
ove si attinge a una grandissima profondità, sopra-
tutto in estate. È rotondo, con una scalinata interna,
per la quale vi si puo facilmente discendere. Ad ogni
dieci scalini vi si trovano scolpite iscrizioni in Greco.
Furono impiegate nel mese di Settembre ottanta tre
braccia di corda per attingerne l'acqua. » Frustra
ejusmodi puteum quæverunt Beechey et Barth. p. 353.
Ceterum in mediterraneis nostro loco objaçent ruinæ
Caroto (Carrhoto?) vindicandæ; quæ statio sec. Itin.
a Berenice distat millia 52 seu 416 stadia, dum ad
Drepanum juxta oram Stadiasmus habet stadia 468.

§ 67. τοῦ Δρεπάνου] τὸ Δρέπανον cod.; tacite em.
Iriarte. Serapeum, aliunde non notum, ex data men-
sura collocandum ubi Smythius habet *Dab* nomen.

§ 68. Διαρροιάδα] Διαρρόδα et mox ἀπὸ Διαρρόδος
codex; Διάρροια (Διαρροῖας, Διαρροῖα var. lect.) λιμὴν
ap. Ptolemæum, qui locum ab Herculis turri disjungit
latitudinis gradu dimidiato (250 stad.), quum apud
Nostrum nonnisi 50 stadiorum sit distantia; ea autem
ducimur ad locum ubi tres paludes nunc brevissimo
spatio a mari separantur, olium fortassis effluviu hab-
ebant. — Qui sequitur Apis locus aliunde non
notus.

§ 70. ἀπὸ Σεραπέου] Expectabas : ἀπὸ τοῦ Ἄπιοις;
at nihil erratum esse distantiarum rationes comprobat.
Ceterum particula δὲ, qua uti Noster non solent, nisi

ubi duas distantias componit, suspicionem movet olium
fuisse : ἀπὸ Ἄπιοις ἐπὶ τὸν Καίνον στάδιοι *, ἀπὸ δὲ τοῦ
Σεραπέου κτλ. — Deinde pro τὸν Καίνον velim τὸ
Καίνον sc. φρούριον. Componendum castellum cum rui-
nis in promontorio sitis, cui adjacent duo scopuli. Ad
eundem locum referenda erit statio *Attici* vel *Attitici*
(An in *ici* latet *τελχη* et in *At* sive *Atti* phœnicium
nomen *ades* sive *ada*, i. e. novum, quod habes in *Ma-*
com-ada et *Carth-ada*, i. e. νεάπολις?) Itinerarii, quæ
a Caroto 25, a Boreo 49 mill. distat. In mappa Barthii
circa hæc loca in mediterraneis, non ita longe ab ora,
notatur *Hebberi* puteus aquæ bonæ (v. Barth. l. 1.
p. 351).

§ 71. Εὐσχοῖνον] Locus de juncis vocatus fuerit,
si recte nomen habet, neque idem subest nomen, quod
in Ἰσικια (Ptol. et Itin.) de loco inter utramque Syr-
tin sito deprehendimus. Porro nescio an huc pertineat
Ἐχίνος vel Ἐχινός vicus, quem in hac latitudine, at
in mediterraneis longe dissitum, habet Ptolemæus. —
ο'] Distantias in § 71, 72, 73 justo majores esse pa-
tet. Quare de situ Euschœni certius quidem pronun-
tiare nihil ausim, probabile tamen collocandum esse
ad hodiernum *Chawan Marabout* et promontorium,
quod a Cæno castello distat fere stadia 50. Ab eo
proximus est in mediterraneis magnus collis rotundus
(βουνός περιφερέης), ruinis distinctus. — βουνός]
μουνός male apogr. Iriart.; de conj. emendaverat
Gailius.

§ 72. Ὑφάλου] ἐπὶ τῶν ὕψων cod.; em. Gailius.
Ὑφαλοῖς ὄρυος ap. Ptolemæum, nihil momentem de in-
sula, quæ esse debet altera ex duabus illis, quæ 31° lat.
oræ adjacent, at non 70, sed 40 stadiorum intervallo.

§ 73. Σκοπελίτην] § 74 ἀπὸ Σκοπέλου. Forte
Μίσανος νῆσος Ptolemæi. Est major ex tribus scopulis,
qui ap. Smythium vocantur *Hamoud rocks*; distant
ab ora stadiis fere quindecim; verum altera mensura,
qua π' stadia ab Hyphalis distare dicuntur falsa est;
sunt inter 30 et 40 stadia; quare pro π' fortassis erat λ'
vel α'.

71. Ἀπὸ τοῦ σκοπέλου πρὸς λίβα [ἐν] σταδίοις β' νῆσός ἐστιν ὑψηλή· Ποντία καλεῖται.
75. Ἀπὸ Ποντίας πρὸς μεσημβρίαν [ἐν] σταδίοις 6 ζ' νῆσός ἐστι καλουμένη Μαία, καὶ ὑπ' αὐτὴν ὑφορμος· ὕδωρ ἔχει ἀνακτόν.
76. Ἀπὸ τῆς Μαίας ἐπὶ τὸν Ἀστροχόνδα στάδιοι ν'.
77. Ἀπὸ τοῦ Ἀστροχόνδα ἐπὶ τὸν Κροκόδειλον στάδιοι π' ὄρμος ἐστὶ θερινὸς καὶ ὕδωρ ἔχει βρέματα ἔχον.
78. Ἀπὸ τοῦ Κροκόδειλου ἐπὶ τὸ Βόρειον στάδιοι πδ'.
74. Ab eo scopulo versus austrum 20 (x') stadiorum intervallo est insula alta, cui Pontia nomen.
75. A Pontia versus meridiem post stadia 90 (ζ') insula occurrit Mæa (Gæa) dicta, sub qua est statio; aquam habet eductitiam.
76. A Mæa ad Astrochonda sunt stadia 50.
77. Ab Astrochonda ad Crocodilum stadia 80; statio est æstiva et aquæ habet fluentia.
78. A Crocodilo ad Borium stadia 84; vicus est;

§ 74. πρὸς λίβα σταδ. β'. et similiter § 75 πρὸς μεσημβρίαν (sic) σταδ. ζ'. quasi λίβα et μεσ. essent nomina insularum, adeo ut Liba tamquam loci nomen, quamquam dubitatur, exhibebit Kiepertus. Pro β' auctor scripserit x'; nam tot fere sunt stadia ad proximam insulam; cui quum minores duæ adiaceant, hasce tres esse Scylacis νῆσους Ποντίας τρεῖς statuo; minus recte, Lapieum ex parte secutus, de his dixi in not. ad Scylac. p. 84. Ptolemæus nonnisi unam Ποντίαν, sicuti Noster, memorat.

§ 75. Μαία | Γαία Ptolemæus, rectius, puto. Hodie Gara, quæ quum a Pontia distet stadia 100, dubium non est quin hoc quoque loco, ut alias passim, pro ζ' reponendum sit ζ'. || — ὑπ' αὐτῇ ν'] ὑπ' αὐτῆς cod. De insula ita Beechey. p. 238 : « On coming abreast of Gara, which lies about six miles (4 1/2, miles, idem in notitia nautica Appendicis p. X) off shore, we had a good opportunity of observing it with our glasses; it appeared to be covered with verdure, and we thought we perceived some appearance of building upon it; it rises in white cliffs from the sea, in some parts very abruptly, but the table-land on their summits was green when we passed it. » Idem in Append. p. X : « The coast about here is low and sandy, and in consequence of the above-mentioned reefs, somewhat dangerous to be approached; but when Gara and its reefs shall be better known, I have no doubt ships will find shelter from all winds within them. » Jam priscis igitur temporibus nauta ob oræ incommoda insulam istam etsi paulo longius dissitas petivit; quæ quum plantas producat, necesse est habeat aquam; Noster dicit ὕδωρ ἔχει ἀνακτόν, quod de fontana aqua dici solet. Porro quum alba sit insula, hæc et adjacentes duas minores et fortasse quæ meridiem versus sequuntur Avium insulas (Bird Rocks ap. Smyth.) Scylax Λευκῶν νήσων nomine signare putandus est.

§ 76. Ἀστροχόνδα] Nomen aliunde non notum. Nescio tamen an eodem pertineat Itinerarii statio Tinci Ausari. Fort. hoc ortum est ex τεῖχ' Ἀστροχ. (cf. § 64 Am-Astor), sicut ap. Nostrum fuerit Ἀστροχόλλα, quandoquidem ἀχόλλα (St. B. s. v.), achulla, aquilla libyæ τεῖχος significare videtur (V. Movers l. l. p. 501 sq.). Situs locus fuisse debet, ubi nunc in mappis exstat nomen Chibah.

§ 77. Κροκόδειλον] Alius nemo locum memorat. Octoginta stadiis devenimus in eum oræ locum ubi Ichinifa rupes alba, quadraginta pedes alta, oræ adjacet, et una cum scopulis, quæ a meridie rupis sunt, tutum navibus recessum præbere poterat. Mediter-

anea in alto colle Lahm el himar (Smyth.) sive Allum-Limarich (Beechey) ruinas habent. Paucis hinc stadiis versus meridiem est Ain (i. e. fons) naga (Barth.) vel Ain-Agan (Beechey) ad lacus, qui in mare olim habuerunt effluvium (ὕδωρ βρέματα ἔχον). Ibidem putei sunt aquæ non bonæ quidem, sed quæ meliorem hæc regio non suppeditat. Beechey. p. 237 : « There are some wells of brackish water at Ain-agan, which is however the best that this neighbourhood affords. » Lacuum quoque aqua « is quite brackish. » — ἔχον] ἔχοντα cod., em. Gail.

§ 78. Βόρειον] Hic locus paullo notior. Memoratur in Itinerario, ab Tinci Ausari distans 192 stad.; sicuti in Stad. juxta oram ab Astrochonda distat stadia 214. Plura de eodem refert Procop. De ædif. VI, 2, qui Justinianum refert ecclesiam Christianam fecisse templum quod ibi erat Judaicum, locumque contra barbaros muniisse. A Crocodilo statione prope Ichaisfa rupem ponenda stadiis 80 deducimur ad Tabilba (Beechey) seu Tabibbi (Smyth.) seu Tebelbe (Barth.), quod est promontorium saxosum in summo habens ruinas castelli. Pone id alius surgit collis item munitis coronatus; totusque ille locus fossa pedes lata triginta, saxis incisa aggereque cincta, a continente separatur. Juxta litus moles cernitur quadrato saxo compacta. Audiamus Beecheyum p. 233 : « About noon we halted near a bold rocky promontory, called by the Arabs Tabilba, on which are the remains of a castle. On a hill just above it are the ruins of a very strong fortification, which was connected with the castle by a wall of five feet in thickness, carried quite round the precipice on which it stood. This was defended on the inland side by a fosse of thirty feet in width excavated in the solid rock; and the rubbish extracted from it was piled up to form a bank on the outer side. On the beach are the remains of a wall remarkably well constructed, or it never could so long have resisted the violence of the surf which beats against it. It appears to have formed part of a landing-place or quay which has originally been built in its immediate neighbourhood. The interior of the rock on which the castle stands has been excavated into numerous galleries and chambers, which seem to have answered the purpose of barracks. Some of these are very spacious and very well finished; but the dash of the sea, which now washes through the exterior chambers, has completely destroyed their surface, and has left them in parts so little foundation as to render it very dangerous to enter them. In fact, the base of

κώμη ἐστὶ φρούριον ἔρημον· ὁρμος καλὸς ἀπὸ λιθός· ὕδωρ ἔχει.

79. Ἀπὸ τοῦ Βορείου εἰς τὸ Ἀντιδρέπανον στάδιοι κ'· ἀκρωτήριόν ἐστιν ὕδωρ ἔχον.

80. Ἀπὸ τοῦ Ἀντιδρεπάνου ἐπὶ τὸ Μένδριον στάδιοι ν'· ἄνυδρος *

81. Ἀπὸ τοῦ Μενδρίου ἐπὶ τὸ Κοζύνθιον στάδιοι ρκ'· ἄκρα ἐστὶ τραχεῖα· ὁρμος καλὸς, ἄνυδρος δέ.

82. Ἀπὸ τοῦ Κοζύνθου ἐπὶ Ἀμμωνίου Πηγᾶς στάδιοι ρι'· αἰγιαλὸς ἐστιν.

castellum ibi desertum; statio commoda ab austro; aquam habet.

79. A Borio ad Antidrepanum stadia 20; promontorium est aquam habens.

80. Ab Antidrepano ad Mendrium stadia 50; aqua statio caret.

81. A Mendrio ad Cozynthium stadia 20 (κ'); promontorium est asperum; statio ibi pulchra, sed aqua carens.

82. A Cozynthio ad Aimonii Fontes stadia 110; litus est.

the rock in which these excavations have been made is perforated like a honeycomb by the continual action of the sea... In one of the chambers were several Greek inscriptions which have been written with ink on the walls; but they are now so indistinct, that we could not succeed in copying more than a few words of one of them.... In other parts of the rock were excavated tombs, some of which were entered by a quadrangular well, in the manner of those common in Egypt... There can be no doubt that great part of the rock just described has already been washed away by the sea, which has here gained considerably on the land; and several wells are now observable some feet under water, which were of course originally above its level... We have no hesitation in supposing Tabilba to be the site of the *maritime stationes* [Ἰφάλοι, ὁρμος] of Ptolemy. Its position corresponds so well with that assigned to the naval stations in question, and its remains are so well calculated to induce the belief that they have originally been appropriated to the defence and accommodation of a considerable number of men, that we cannot be sceptical on the occasion. On either side of the promontory on which the castle has been built is a small sandy bay, neither of which at present affords any shelter for vessels, but from which the galleys of the ancients might have been easily drawn up on the beach, when it might not have been practicable for them to keep the sea. » Hæc vir de his plagis meritissimus; qui si Stadiasium novisset, nihil huc pertinere vidisset Ἰφάλους stationem. Dubitari nequit, quin locus ille nobilis sit Boreum nostrum; quamquam Barthius p. 349 censet non satis magnum esse ut qui vicum continuerit.

§ 79. εἰς τὸ Ἀντιδρέπανον] ἐπὶ Ἀντ. apogr. Iriart. Est Δρέπανον Ptolemæi; hodie *Guffer Bagrata*.

§ 80. Μένδριον] Locus aliunde non notus; ex notata distantia situs erat ad promontorium quod a *Braiga* loco proximum est. Ibi Beecheyus *Uraralo* locum memorat.

§ 81. Κοζύνθιον] h. l. Κορύνθιον, § 82 ἀπὸ Κοζύνθου codex; mox ἄκρα τραχεῖα cod. — ρκ'] leg. κ'. Etenim turbatum vel erratum aliquid esse in distantis, quæ sunt a Borio ad aras Philkenorum, patet. Stadiasium in hunc tractum computat stadia 665; quum a *Tabilba* nonnisi ad 500 sint stadia, quot satis recte exputantur in Itinerario (62 mill. = 496 stadia). Errorem autem in nostro maximo loco quaerendum esse, inde colligitur quod post 20 fere stadia sequitur locus

talıs, qualem Stadiasmus describit. Vocatur *Bureika* (Barth.), *Braiga* (Beechey.), *Boureigah* (Smyth.). De eo hæc Beecheyus p. 225 : « We proceeded on to Braiga, where we were led to expect, from the report of our Arab guides, that we should find a harbour full as good as that of Tripoly. Braiga has been a strongly-fortified post, as appears from the remains of several well-constructed and spacious castles which have been erected here. On the western point of the bay which constitutes the mersa (or harbour) is some tolerably highland, on which one of the forts has formerly stood; but which is now so much destroyed and encumbered with rubbish, as to offer little interest on examination. Along the same range of hills are other remains of building, originally connected with this fort, part of which we were induced to excavate, but found the chamber which we cleared to have been merely a storehouse for grain, or a reservoir for preserving water. It had been excavated in the rock, on the top of the range.... We found some Greek and Roman characters traced in the interior, and the representation of a ship and a palm-tree. The ground about this excavation, and, indeed, along the whole range, was strewn with fragments of pottery and glass among which we found a brass coin of Augustus Cæsar in a very tolerable state of preservation.... If there should prove to be sufficient water in the harbour of Braiga, it is probable that good anchorage would be found there, with all winds, behind reefs of breakers extending across the mouth of it: it may be easily distinguished by the very high sand-hills at the back of it, and by the ruin of the rocky point mentioned at its western extremity. Among these sand hills are some wells, in which the water, though several hundred feet above the level of the sea, is perfectly brackish. » Cf. Barth. p. 348, qui ipse quoque ad hunc locum procul dubio Cozynthium Stadiasmi referendum esse censet; castellum Nostri ætate non dum exstitisse putat, ego autem non amplius fuisse, aquamque, ut nunc, adeo sulphurei fuisse gustus, ut inutilis haberetur, existimari. Certe Augusti ævo antiquius castellum fuisse vidimus, dum Noster peripulus ætatem longe seriorem prodatur.

§ 82. Ἀμμωνίου Πηγᾶς] Aliunde non notus est locus. Aqua cum beatum fuisse ex ipso nomine colligas. Distantia in mappa Smythiana ad locum pertinet, in quo putei notantur et *Bichar sand-hills*; unde conicio locum esse eundem, qui in mappa Barthiana

83. Ἀπὸ Ἀμμονίου Πηγῶν εἰς Αὐτομάλακα στάδια ρπ'.

84. Ἀπὸ Αὐτομαλάκων ἐπὶ Φιλαίνων βωμούς στάδιοι ρπε' ὅρου ἐστὶ θερινὸς καλὸς, καὶ ὕδωρ ἔχει.

83. Ab Ammonii fontibus ad Automalaca stadia 180.

84. Ab Automalacis ad Philanorum aras stadia 185; statio ibi per astatem pulcra et aquae copia. Ad

vocatur *Bir el Béscher*, i. e. *puteus beatus*, aquae eximia, cui imminet præruptum latus collis arenosi. « Am Fusse einer jähren, ganz steilen, weissen Sandwand, die ihn jeden Augenblick zu verschütten drohte, fanden wir einen Brunnen vortrefflichen Wassers, *el Béscher*, der glückselige, genannt. » BARTH. p. 347. Ruinas non longe ab eo dissitas notat Smythius.

§ 83. Αὐτομάλακα] Αὐτομάλακας (sic) cod.; em. Gail. Cf. Steph. Byz. : Αὐτομάλακα, χωρὶον Λιβύης. ὁ Πολύβιος ἐν τριτῇ. Ἀπολλόδωρος δὲ Αὐτομάλα φησὶ. Apud Ptolemæum est Αὐτομάλαξ φρούριον. Quare Meinekus ad St. B. putat Αὐτομάλακα formam fortasse esse commentitiam et errore scriptoris natam, qui apud Alexandrum, quem antestatur, accusativum Αὐτομάλακα πῶλιν legisse videatur. Formam Αὐτομάλα habet etiam Eratosthenes ap. Strabonem p. 123 : Τῆς Μεγάλης Σύρτιος φησιν Ἐρατοσθένης.. εἶναι.. τὸ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων ἀρ' Ἐσπερίδων εἰς Αὐτομάλα. Idem p. 836 : Εἴθ' οἱ Φιλαίνων βωμοὶ καὶ μετὰ τούτους Αὐτομάλα, φρούριον φυλακὴν ἔχον, ἱερυμένον κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου παντός. Meminit etiam in Ophellæ historia Diodorus XX, 41, 2, ubi Ophellæ ejusque socii Cyrene profecti octodecim dierum itinere διελθόντες σταδίους τρισηχίλους κατεσχένησαν περὶ Αὐτομάλα (sic editt.; Αὐτομάλας codd.). Ab hoc castello non diversum esse *Anabucis praesidium* Tabulae Peutingerianæ et Itinerarii, suadere videtur ratio distantiarum, quum ad aras Philanorum ab Automalacis juxta oram 185 stadia, ab Anabucis praesidio 25 mill. sine 200 stadia terrestri itinere esse prodantur. At quum de ceteris distantis non sit consensus, parum his fidere licet. Quod nomina attinet, *Automalaca* vel Αὐτομάλαξ fort. fuerit *ait-malach*, gens *ταρχευτων*; nam aut, aut in plurimis libyis locorum nominibus esse *lybicum ait* (*tribus, gens*) docet Movers l. l. p. 490; *ταρχεας* vero in Syrtibus habemus complures. Cf. not. ad § 91. *Anabucis* vero nescio an fuerit locus *Au-tuchi*, *Ap-tuchi Ap-tochi* (in quibus *au* et *ap*. est 𐤀𐤓, *pater*) dei Libyæ, adeo ut in *An-abucis* lateat *Am-abtucis*, *gens ap-tuchi* (ut supra § 65 *Am-astor*, gens *Astoris*); certe nomina similia *Abutuca* (Plin. V, 4.; ap. Christ. ser. *Aptuca*, *Aptunga*), *Tucaba*, *Tucca*, etc. ad *Aptuchi* dei nomen revocat Movers p. 365. Ceterum videant harum rerum peritiores. Vestigia Automalacorum exstare non videntur.

§ 84. Φιλαίνων βωμούς] Φιλήμων βωμούς, § 85 ἀπὸ Φιλήμων βωμούς (sic), § 92 ἀπὸ Φιλιππων βωμοῦ codex, adeo ut nescias an auctor βωμόν an βωμούς dixerit. Ptolemæus : Φιλαίνου βωμοὶ et Φιλάνου κόμη, ὅρ' ἦν οἱ δμώνυμοι βωμοὶ, ὅριον τῆς Ἀφρικῆς. Polybius (III, 39, 2. X, 40, 7) quoque Φιλαίνου βωμούς dicit. In Scylace codex habet : Φιλαίου βωμός. Ceteris sunt Φιλάνων βωμοὶ. Sitas fuisse putant paululum versus occasum ab hodierno *Muktar*, ubi nunc fines regionum *Syrt* et *Barka* lapidum cumulis indicantur. Neque

aliud quiddam fuerint Philanorum aræ (quamquam ex arenis fuisse Plinius dicit V, 4), ut jam Strabo p. 171 : Ἔθος γὰρ παλαιὸν ὑπῆρχε τὸ τιθεσθαι τοιούτους ὄρους, καθάπερ... καὶ οἱ Φιλαίνων λεγόμενοι βωμοὶ κατὰ μέσσην που τὴν μεταξὺ τῶν Σύρτιων (hoc perperam, nisi fort. in Magna Syrti distingui voluerit Syrtin Carthaginiensem et Syrtin Cyrenaicam; fieri etiam potest ut Agrippæ tabulas geographicas, Peutingerianæ nostræ (quam vide) similes, ante oculos habuerit. Rectius locum indicat p. 836)... Ἀλλὰ καὶ τοὺς τόπους ἐκός ἐστι μεταλαβάνειν τὴν αὐτὴν προσηγορίαν, καὶ μέγιστα ἐπειδὴν ὁ χρόνος διαφθείρη τοὺς τεθέντας ὄρους· οὐ γὰρ νῦν οἱ Φιλαίνων βωμοὶ μένουσιν, ἀλλ' ὁ τόπος μετελήψε τὴν προσηγορίαν. Ejusmodi terminis et quasi ἑρμαῖοις inhaerebat sanctitas; cujus origines quomodo in histeriam traduxerint, constat ex romanis scriptoribus, Sallustio in Jug. c. 79, Mela I, 7 et variante ab his nonnihil Valerio Max. V, 6, 4. Quodsi hæc ex Punicis libris traduntur, ut videtur, nomen Philanorum, quod jam Scylax novit, ex Punico vel versum vel corruptum est (Solin. c. 30 : *Philanis fratribus a laudis cupidine Graium vocamen datum*). Ceterum de his aris præter laudatos cf. Plinius l. l., Orosius I, 2, Æthicus. p. 731 : *Libya Cyrenaica.. usque ad aras Philanorum extenditur*, et p. 722, ubi inter oppida recensetur *Fileno*; Tabula quoque Peut. memorat aras Ph. 25 mill. ab Anabuci distantes; idem intervallum in Itinerario est ab Anabucis ad locum *Benadad-ari*, in quo latere nomen ararum Punicum suspicantur. Quod attinet ὅρου et ἀκρωτήριον, confer Scylacem p. 85, ubi codex : ἐν τῷ κοινοτάτῳ τῆς Σύρτιος, ἐν τῷ μυχῷ, Φιλαίου βωμός, ἐπὶ νειον Ἀμμωνος ἀλοῦς τῆς Σύρτιος. In postremis frustra desudarunt interpretes, quibus adde Millerum in *Éloge de la Chevalerie* (Paris 1840) p. 21, ubi legi vult : ... ἐπὶ νειον ὁ ἡμισὶς ἐστὶ πλοῦς τ. Σ. (et hoc est dimidia Syrtis praternavigatio), quod dicendum erat : εἰς ὃ vel εἰς οὗ; at de mensuris postea demum Scylax loquitur idque ita ut latus Syrtis orientale usque ad aras sit tridui et trinocitii, latus occidentale usque ad Leucas (quas juxta Ph. aras memorat) quadritui et quadtrinocitii. Legendum est : ἐν δὲ τῷ κοινοτάτῳ τῆς Σύρτιος (ἐν τῷ μυχῷ ὅλης τῆς Σύρτιος) Φιλαίνου βωμός, ἐπὶ νειον Ἀμμωνος. Nimirum verba inclusa ex margine in ordinem verborum male irrepserunt, sicuti ea de quibus diximus supra p. 451. Ammonium Syrtidis modo vidimus § 82. Scylax Ammonium mediterraneum aliquod in Syrtide pone Philanorum aras statuissē videtur; quod quidem a veterum quorundam sententia non abhorret. V. Voss. ad. Melam I, 8 init. || — στάδιοι ρπ'] sic codex; ρxv' apogr. Iriartis. Itaque quum a fontibus Ammonii (*Bir el Béscher*) sint 365 stadia, statio Philanorum atque promontorium ponenda sunt ad *Ras Linouf*; idque recte fieri probare videntur sequentes distantie, quæ si bene habent, non nisi ab *Ras Linouf* computari possunt.

Ἔως τούτου τοῦ ἀκρωτηρίου εἰσι Κυρηναίων ὄρη καὶ χῶρα.

Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Βερνικίδος ἕως Φιλαίνων βωμῶν στάδιοι β.

ΛΟΙΠΟΝ ΣΥΡΤΙΣ ΜΕΓΑΛΗ.

5 85. Ἀπὸ Φιλαίνων βωμῶν ἕως Ἴππου ἄκρας στά-

hoc usque promontorium est Cyrenæorum regio ἐστὶ Κυρηναίων χώρα.

Omnia simul a Bernicide usque ad Philænorum aras stadia sunt 2000.

SEQUITUR SYRTIS MAGNA [CARTHAGINIENSIMUM].

85. A Philænorum aris usque ad Hippu acram

Sane quidem *Ras Linouf* non est in intimo prorsus Syrtis recessu; sed hoc ad amussim vix exigendum. Majoris est momenti, quod Itinerarii mensura non concinit; has si sequaris, a Boreo ad *Bendadari* nonnisi 496 stadia sunt, quæ fere ducunt ad humilem ἄκραν, a *Ras Linouf* 90 circiter stadia versus orientem dissitam. Sed multo magis etiam orientem versus Philænorum aræ removendæ videantur, si mansiones quæ occasum versus in Itinerariis sequuntur, recte dimensi sunt nullæque erant viarum ambages. Itaque in alterutro fonte parum accurata traduntur, nisi forte putaveris stationem, quæ ab aris nomen habet, satis longe dissitam fuisse ab ipso vico Philænorum et mansione Itinerariorum. || — ὄρη καὶ χῶρα || Hoc vetus auctor vix dixerat. Si cum poeta nobis res esset, pro ὄρη scribere liceret ὄροι, quæ vox ap. Euri-

pidem, Scymnum Chium (quem vocant), alios pro χῶρα, *ditio*, adhibetur. Num: ἐπὶ τούτου τ. ἄκρ. εἰσὶν οἱ ὄροι τῆς Κυρ. χώρας, ἢ εἰσὶ Κ. ὄροι καὶ Καρχηδονίων? || — β] β' codex, quod β fuisse non certum quidem, attamen verisimillimum est; quamquam hunc numerum non ipse auctor, sed serior quidam numeros ex parte corruptos colligens eruerit. Etenim fieri vix potest, ut auctor noster, plerumque ceteris de his rebus accuratior, tam pravum computum instituerit. Vera longitudo est a Berenice ad *Ras Linouf* 1700 fere stadiorum; in Tab. P. habes mill. 216, stadia 1728; in Itinerario 188 m., 1504 stadia. Strabo p. 836 (ex Artemidoro) usque ad Automala computat stadia 1500; idem p. 123 ex Eratosthene st. 1800. Ex stadiasmi numeris, quales constituimus, colliguntur 1787.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			STRABO.	ITINERARIUM.	TAB. PEUT.	
	Num. codicis.	Num. emendati.		Long.	Lat.			mil.		mil.
84. Φιλ. βωμοί.			Φιλαίνων βωμοί.	26° 45'	29°	Φιλαίνων βωμοί.	Banadedari.		Are Phil.	
85. Φιλίππου ἄκρα.	υ'	υ'	Ἴππου ἄκρα. . .	46°	29°		Tugulus. . .	25	Tugulis. . .	30
86. Ἐπηρεός. . .	τν'	τν'	Οἰσπορίς κόμη. .	45°	29°		Digdica. . .	24	Turris et tab.	6
							Ad turrem. .		Ad turrem. .	20
							Ad Capsum		Ad Capsum	
							Aubereo. . .	24	ultimum. .	12
							Ad palinam.		Ad palinam.	17
87. Κόραξ. . . .	ρν'	ρν'	Φάρακα κόμη. .	44° 30'	29°	Χάραξ.	Tramaricio. .	25	Aulalon. . .	20
							Iscina. . . .	31	Stina. . . .	13
									Ad speluncas.	13
									Zure. . . .	13
88. Εὐφρανταί. .	σ'	σγ'	Πύργος Εὐφράντα.	44° 10'	29° 40'	Ὁ Εὐφράντα πύργος.	Macomadi-bus. . . .	34	Macomades	
									Solorum. . .	13
89. Δυσωπός. . .	ρν'	ρν'	Σακάμαζα κόμη.	43° 50'	30°	Λιμὴν κάλλιτος.	Astiagi. . . .	20	Putca nigra.	13
									Cretorium. .	28
90. Ἀσπίς. . . .	τν'	τν'	Ἀσπίς.	43° 40'	30°	Ἀσπίς τόπος. . .	Auzui. . . .	25	Ad ficum . .	18
									Chosol. . . .	35
91. Ταρχεῖται. .	τν'	τν'	Μακρόμαζα κόμη.	43° 30'	31°	Λίμνη τ' σταδίων.	Annesel. . . .	18	Bissio aqua	
			Κιστέρναι. . . .	43° 15'	31°		Auziqua. . .	30	amara. . . .	30
									Naladus. . .	25
									Ad cisternas.	15
									Casa Runo-	
									niana. . . .	25
92. Κεφαλαί. . .	υ'	υ'	Τρίκερων ἄκρον. .	42° 55'	31° 20'	Κεφαλαί.	Thebunte. . .	30	Tubacti mun.	25
			Βαραθία.	42° 40'	31° 30'	Βάραθρά τινα. .	Base.	30	Simnana. . .	22
			Κινύρου ποτ. ἐκ-			[Κίνυρος] ποτα-	Berge. . . .	25	Nivirgitab. .	15
			βολαί.	42° 15'	31° 30'	μός.	Seggera. . . .	24	Sugolin. . . .	15
93. [Νεάπολις] ἢ	**	[χγ']	Νεάπολις ἢ καὶ			Λέπτις ἢ Νεάπο-	Lepti magna			
Λέπτις μεγάλη.			Λέπτις μεγάλη.	41°	31° 40'	λις.	col.	20	Leptis magna.	30
Ὅμοῦ.	δεζ'	γγ'								

διοι υ'. ἀκρωτήριόν ἐστι τραχύ· ἔχει ὑφορμον καὶ ὕδωρ.

86. Ἀπὸ Ἱππου ἀκρας ἐπὶ τὸν Ἐπὴρον στάδιοι τν'. λιμὴν ἐστὶ πλοίοις μικροῖς· ἔχει ὕδωρ· τοῦτό ἐστι πρού-
6 ριον βαρεθράων.

87. Ἀπὸ Ἐπέρου ἐπὶ Κόρακα στάδιοι ρν'.

§ 85. Σύρτις μεγάλη] Titulorum faber Magnam Syrtim et Cyrenaeorum Syrtim distinguit, quum Magnae Syrtis ora Cyrenaica a Carthaginiensi distinguenda esset. || — Φιλήμων βωμούς cod. || — Ἱππου] Φιλήπου cod. h. l. et § 86; e Ptol. et Strab. em. Hoffmann. Quamquam vel Ἱππου graecissans forma fuerit pro *Ippo*, ΝΞΝ, nomine Punico saepius obvio. V. Movers l. I. II, p. 144. Primum prom. *asperum* occurrit *Ras Bergavdd* (*Bengerwad* Beechey; *Ben-jawad* Smyth.), ac eousque a *Ras Linouf* sunt stadia 400. — Beechey p. 188 de hoc loco ita habet : « There is a very remarkable projection of a high cliff into the sea, on which has been built a strong and very conspicuous fortress, constructed with large stones regularly shaped and put together. The greater part of this building, owing to the cliff having given way, is tumbled in ruins about the beach, and though little of the ground plan now remaining can be satisfactorily made out, yet it may well be inferred, from an inspection of the whole, that this fortress has been one of considerable strength. It commands an extensive view, on both sides, over the sea, and overlooks many remains of building which are scattered about the plain at the back of it. At the foot of the eminence on which the fortress has been built, is a ravine, which must at times be the bed of a considerable torrent, and which, crossing the plain from the mountains by which it is bounded, empties itself into the sea at the base of the fort. The mountains, which here run parallel with the beach, approach at the same time so closely to the sea, that the plain which intervenes might be easily defended by means of the ravine just described. Along this ravine are traces of strong walls which have been constructed on both sides of it, and have formerly extended from the sea to the foot of the hills; and which must in their perfect state have formed, together with the ravine, a very effectual barrier to the pass. Such advantages of situation could not well have been overlooked by the ancients; and there is little doubt that this position was originally one of importance. It appears so well calculated, both by nature and art, for the establishment of a boundary line, that we have little hesitation in supposing the remains to have at some period defended the limits of the states of Cyrene and Carthage. » Quibus inducitur Beechey (qui Stadium nostrum non novit), ut hunc locum ad Euphrantæ πύργον Strabonis et Ptolemaei referat. Cf. idein in App. p. VIII et Barth. p. 340. Ceterum castellum an Nostri ævo nondum, an non amplius fuerit, quaeritur. In Tabula Peutingeriana cum Hippu acra componendam esse stationem quartam *Ad Turrem*, censet Barth., stationem primam *Tagulis* ad *Kasr el-Atech*, stationem tertiam *praesidium* ad

stadia 400; promontorium est asperum, sub quo statio, Est etiam aquae copia.

86. Ab Hippu acra ad Eperum (*Opirum* ?) stadia 350; portus est navigiis parvis; aquam habet; castellum hoc est barbarorum.

87. Ab Epero ad Corace (*Charace*) stadia 150.

Jehudia ruinas referens. Sunt vero a Philanorum aris ad *turrim* milia 78, sive 624 stadia, dum apud Nostrum usque ad Hippu acram nonnisi 400 sint stadia; adeo ut ex Tab. Peut. numeris Aræ Phil. 220 fere stadia a Stadiasmī statione Philanorum orientem versus removendae forent. Sed hæc levi brachio tetigisse satis habeo, quum impeditissimas Tab. Peut. et Itinerarii rationes excutere non hujus sit loci.

§ 86. ἀπὸ Φιλήπου ἀκρας codex. || — Ἐπὴρον] *Opiros* locus scribitur in Tab. Peut., ubi præter ordinem itinerarii notatur. Ap. Ptolemaeum est Οἰσπορίς (*Isoporis*, *Isoporis* var. lect.) κώμη. Unde conjicias apud Nostrum literam E ex O corruptam esse. Ceterum veriore nominis formam tradiderit Ptolemaeus, cujus in nominibus propriis auctoritas est maxima. Ad hod. *Naim* (31° 4' 23" lat., 15° 15', 6', 43" long. Parth.) locum refert Barth. p. 378. « At Nélâm, Beechey p. 173 ait, there is a sandy bay, into which ships might send their boats, with almost all winds, for water, at three wells, which are situated near the beach. » Porro Barthius : « Hier war noch in der Blüthezeit der Osmanischen Marine ein guter künstlicher Hafen; so erscheint *Limân Naim* auf fol. 6 der Diez'schen Karte (quam mappam Diez in Oriente comparavit. V. *Katalog der Diez'schen Sammlung* n. 57 fl. 22. Barth. p. 359. 2), mit einem wirklichen Molo. Ruinas ibi non video notari. Distantia stadiorum 350 non tam ad *Naim* ducit quam ad prom. *Eski*, quod versus orientem *Naim* portui proximum est, et veteris castelli habet ruinas, teste Beecheyo; hoc igitur fuerit προύριον nostrum. Eodem in loco *Aulahon* statio T. Peut. sec. Barthium collocanda foret.

§ 87. Κόρακα] fuerit *Χάρακα*, uti est apud Strabon. p. 836 : τόπος Χάραξ καλούμενος, ὃ ἐμπορίῳ ἐγγύωντο Καραχιδόνιοι, κομίζοντες οἶνον, ἀντιπροτιζόμενοι δὲ ὀπὸν καὶ σιδηρον παρὰ τῶν ἐκ Κυρήνης λάθρα παρακοιζόντων. Apud Ptolem. Φάραξα κώμη e suis codd. Wilbergius edidit, vulgo autem Φάραξ x., rectius, opinor, editur. Quod in Stad. nihil accuratioris de hoc loco monetur, excerptori vel librario imputandum fuerit. Distantia indicat hod. ruinas *Medina Sultan* (*Soldan* Smyth.) (14° 55' 3" long.). Beechey p. 169 : « Medinet Sultan has been an important military position, as the remains of several strongly built fortresses still remaining there attest; these buildings, like those at Zaffran, are quadrangular, and the foundations of strong walls, communicating with the forts, are seen to cross them in various directions. The plans of the buildings are more perfect than those of Zaffran, and are upon a larger scale.... Within a square, or rather quadrangular, inclosure, attached to another of the same size, is a subterranean storehouse, or reservoir, which has first been excavated in the soil, then formed with

88. Ἀπὸ Κόρακος εἰς Εὐφραντὰς στάδιοι σ' λιμὴν ἔστι, καὶ ὕδωρ ἔχει.

89. Ἀπὸ Εὐφραντῶν ἐπὶ τὸν Δυσωπὸν στάδιοι ρν'.

88. A Corace ad Euphrantas stadia 290 (σ'); portus est; aquam locus habet.

89. Ab Euphrantis ad Dysopum stadia 150.

rough stones, and lastly coated with an excellent cement... In the neighbourhood of the military position are the remains of the town called Medina, where there are a number of wells and tanks in very good preservation.... At Medinet-Sultan there is a sandy bay in which boats might find shelter with particular winds; and a lake commences here, apparently deep, which communicates with the sea in two places. Cf. Barth. p. 334. Idem est locus, qui ab Arabicis scriptoribus vocatur *Medinet Sort* vel *Sirt*, præcipuum Syrticae regionis emporium. Præ ceteris de eo dixit Abu-Obeid Bekri (in *Notices et extraits de la bibl. du roi* t. XII, p. 450) : « Sort est une grande ville, située sur le rivage de la mer, environnée d'une muraille de brique, et renfermant une mosquée, des bains et des marchés; elle a trois portes, savoir la porte méridionale, la septentrionale et une plus petite qui mène à la mer. Elle n'a point de faubourgs; mais ses environs offrent partout des plants de palmiers, des jardins, des puits d'eau douce et de vastes citernes... Les habitants de Sort sont des hommes beaux et bien faits, mais avec lesquels on ne peut avoir que des relations commerciales d'une nature désagréable; ils ne vendent et n'achètent que suivant un tarif qu'ils ont fixé entre eux, et dont ils ne s'écartent pas... Les habitants de Sort sont souvent désignés par le surnom d'*Abid-Korlah* (esclaves de Korlah) ; et ce sobriquet excite au plus haut point leur courroux. Un poète satirique a dit en parlant d'eux : « Les esclaves de Korlah sont les plus fourbes des hommes dans leur relations commerciales et les plus criminels dans leur conduite ».... Les habitants de Sort parlent entre eux un jargon qui ne ressemble ni à l'arabe, ni au persan, ni au herber, ni au copte, et qui n'est entendu que d'eux seuls. Ils diffèrent en tout point des habitants de Tarabolos (Tripoli), qui sont les plus aimables des hommes dans leurs relations sociales, les plus probes dans leur negoce, et les plus hospitaliers envers les étrangers. » Cf. Edrisi I, p. 274, cujus temporibus Sort urbs Arabum incursionibus male affecta erat. Ceterum quos Bekri homines pingit, non alii nisi Judæi fuerint, et Charax locus recte, ut videtur, a Lapieo et Barthio componitur cum mansione, quæ in Tab. Peut. vocatur *Scina*, *locus Judeorum Augusti*, in Itin. p. 63 rectius *Iscina*, et Ἰσκινα apud Ptolemæum, qui quidem quum *Iscina* locum in mediterraneis 43° 20' longitud., Pharacem vero in ora 44° 30' ponat, parum favere huic sententiæ videri possit. At Ptolemæus dum mediterranea ex Itinerariis, litorea e Periplis describat, sæpius exhibet incongrua, ut supra jam vidimus. Quod ut in hac quoque ora fiat aptum hoc unum moneo. Aras Philenorum ponit 46° 45', contra vero proximam hinc stationem, Tagulin, 24 (Itin.) vel 30 (T. P.) ab Aris' militia distantem, collocat 44°, 30, quum collocanda fere esset 46° 15'. Jam sicut Thagulin 1° 45' magis quam debebat versus

occasum removet, similiter etiam *Iscinae* locum a *Pharace* 1° 10' disjungit.

§ 88. Εὐφραντὰς] πύργος Εὐφραντὰ Ptol.; Strabo. p. 836 : Μετὰ δὲ τὴν λιμῆνα τόπος ἐστὶν Ἄσπλις, καὶ λιμὴν κάλλιστος τῶν ἐν τῇ Σύρτει, ἐφεξῆς δὲ ὁ Εὐφραντῆος πύργος, ὅριον τῆς πρότερον Καρχηδονίας γῆς καὶ τῆς Κυρηναίας τῆς ὑπὸ Πτολεμαίου, adeo ut certo quodam tempore hucusque fines protulisse Cyrenenses videantur. Cf. St. Byz. : Εὐφραντὰ (Εὐφραντὰ v. l.), πόλις Λιβυκή. Ἀλέξανδρος ἐν γ' Λιβυκῶν. Τὸ θινὸν Εὐφραντῆος. Apud Strabonem λιμὴν κάλλιστος videri possit prope Aspin quaerendus esse, sed ibi bono portui nullus est locus; componendus cum *Euphrantæ* turri. Utrumque pertinet ad hod. *Mirsa* et *Kassr Saphran*, de quo dubitari nequit, etsi distantia in Stad. notata non ducit eousque, quum non 200, sed 300 fere stadis *Saphran* (vel *Zaffran*) portus (14° 21' 14" long.) a *Medinet Sultan* (14°, 55', 3" long. Par.) disjunctus sit. Beechey p. 137 : « Zaffran has been evidently a military station, and it is there that we began to perceive more clearly the nature of those numerous quadrangular buildings which are scattered in all directions over the Syrtis in passing from Sooleb to Bengazi »... P. 139 : « The port at Zaffran is also much less than formerly, and, like that at Lebida, nearly filled up with sand; so that although it cannot now be considered as a good one (nor, indeed, in the present acceptation of the term, as any port at all) it may certainly have afforded very good shelter and accommodation for vessels such as those of the ancients. It is formed by a rocky projection, which appeared to have been partly natural and partly artificial; and though its inconsiderable size would not allow vessels in it to ride clear of the surf in a gale of wind, yet in moderate weather there would be quite sufficient shelter for them to load and unload; and in the event of a gale they might easily have been hauled up on the beach. — The remains on the beach are constructed with larger stones than are usually employed in the Syrtis, and, from what we could perceive of them, for the tops only appear above the sand, have been built with more than common attention to workmanship and regularity. Traces of building may also be observed for nearly a mile from the Mersa to the eastward, and the whole place is strewn with fragments of pottery. » — Ceterum ad hunc locum cum Lapieo et Barthio referendum est nomen punicum stationis, quæ in Itin. vocatur *Macomades in Syrti* (34 mill. ab *Iscina*), in Tab. Peutingeriana *Macomades Selorum*.

§ 89. Δυσωπὸν] nomen aliunde non notum. Apud Ptolemæum sequitur Σαζάμαζα κόμη; sic Wilb.; Σαζάμα vulgo, idque rectius, puto, quum *Zagazana* mansio in T. Peut. memoretur, cui idem nomen subest; quamquam ea mansio ad nostram regionem non pertinet, neque errorem Ptolemæo tribueris talem qualem tribuit Barthius p. 372. Σαζάμαζα idem locus fuerit,

90. Ἀπὸ Δυσωποῦ ἐπὶ Ἀσπίδα στάδιοι τν'.
91. Ἀπὸ Ἀσπίδος εἰς Ταριχείας στάδιοι τν'
92. Ἀπὸ Ταριχείων ἐπὶ Κεφαλᾶς στάδιοι υ'. [ἀκρω-
τήριόν ἐστιν.]

90. A Dysopo ad Aspidem stadia 350.
91. Ab Aspide ad Tarichias stadia 350.
92. A Tarichiis ad Cephalas stadia 400. [Promon-
torium est.]

quem greccissante nomine signat Noster. 150 stadiis devenimus ubi est *Marsa Zabak* et in propinquo *Zirafch*. Barthius Δυσωπόν dici suspicatur a fetore quem vicina palus emittebat; id tamen eo vocabulo significari vix potuit.

§ 90. Ἀσπίδα] Cf. Ptol. et Strabo p. 836 : Μετὰ τὰς Κεφαλὰς ἐστὶ λίμνη τριακοσίων που σταδίων τὸ μήκος, ἐξδομήκοντα δὲ τὸ πλάτος, ἐκδοῦσα εἰς τὸν κόλπον, ἔχουσα καὶ νησία καὶ ὑπορμονὴν πρὸ τοῦ στόματος. Μετὰ δὲ τὴν λίμνην τόπος ἐστὶ Ἀσπίς, καὶ λίμνην κάλλιστος, etc. Locus promendus prope *Terid roches*, ubi scopuli tutamen aliquod in ora hac alias ventis aperta praebebant. Pertinet quidem paludosa regio et huc usque et ultra versus orientem; at Strabo quum lacum nonnisi 300 stadia longum esse statuat, dicere potuit μετὰ τὴν λίμνην. De palude ista cf. Tab. Peut. : *Salinae immense quae cum luna crescunt et decrescunt*. Dicuīl VIII, 7 : *In Cosmographia legitur quod Salinarum lacus in Africa, qui est in Tripolitana provincia et in regione Byzatio, in lunari mense crescit et decrescit*. Aethicus p. 731 : *Lacus salinarum*. Beechey p. 113 : « The extensive marsh described by Strabo as occurring after the Cephalas promontorium, has not now the character of an uninterrupted sheet of water, as it appears to have had when seen by this geographer, but spreads itself in pools over a wide tract of country, and communicates occasionally with the sea. Many of these pools, are, however, some miles in extent, and were they deep enough would deserve the appellation of lakes... The dimensions given by Strabo... correspond quite sufficiently with the appearance of that which actually exists; its length, from Mesurata to Sooleb, being little less than forty miles, and its breadth, from the sea inland, from nine and ten to fifteen. It does not indeed finish wholly at Sooleb, but is contracted in passing that place, to the narrow limits of two and three miles in width, and then continues as far as Giraff. The great body of the marsh may however be considered as contained between Sooleb and Mesurata. »

§ 91. Ταριχείας] Ταριχίας cod.; Ταριχάταν apogr. Ir.; *Taricea* in T. Peut., ubi extra seriem mansionum notatur. Nomen passim obvium de locis, ubi piscibus condiendis incolae navabant operam (V. Steph. B. v. Ταριχέαι. Scylax p. 87). Apud Ptolemaeum respondet, si minus distantia, certe nominum serie, Μαζόμαχα; sic codd. ap. Wilberg., praeter unum, qui habet Ἀζόμαχα; vulgo Καλουμάχομα; Wilbergus denique de suo dedit Μαζομάδα, fortasse propterea quod in Tab. Peut. et Itin. habes *Macomades* locum (v. § 88); quamquam is huc non pertinet. *Macomades*, quod nomen denuo in sqq. videbimus, significat τῶπον vel πόλιν νέαν, νεάπολιν. Si quid corruptum est apud Ptol., pro Μαζόμαχα ego velim Μαζομάλαχα i. e.

τόπος seu πόλις ταριχείων, siquidem Phoenicia Hispaniae urbs Μάλαχα, quae ipsa quoque ταριχείας ἔχει μεγάληας (Strabo p. 156), nomen habet a Πηχ, i. e. ταριχία, sec. Bochartum et Moversium p. 633. Cf. § 83 Ἀντομάλαχα. Ceterum locus componendus est cum hodierno *Mellafah*.

§ 92. Κεφαλᾶς] Cf. Strabo p. 835 : ἄκρα ὑψηλὴ καὶ ὑλότης, ἀρχὴ τῆς μεγάλης Σύρτος; καλοῦσι δὲ Κεφαλᾶς. Hodie *Cap Mesurata*. Memoratur promontorium etiam apud Ptolemaeum, ubi ita nunc legitur :

Κιστέρναι	42° 50'.	31° 20'.
Τρίτηρον ἄκρον	43° 15'.	31° 20'.
Κεφαλᾶι ἄκρον	43° 20'.	31°.

At haec sic non scripsit Ptolemaeus. Corruptele suspicionem vel codices movent, quorum laud pauci (ABDTMS ap. Willb.) Κεφαλῶν mentionem omittunt, nonnulli vero (AFD) Τρίτηρον ante Cisternas memorant, eique positionem assignant 42° 55' longit. Quae autem res fuerit, facile colligas ex promontorii nostri descriptione, quam ex Beecheyo liceat apponere. « Between the town (ait p. 101) of Mesurata (*Msarata* Barth.; *Misratah* Smyth.) and the sea there is a high range of sand-hills, rising far above the heads of the tallest date-trees about them; and beyond these is a promontory of soft sand-stone, which may be (at a rough estimation) about an hundred feet above the level of the sea. This high land is divided into three distinct heads or capes, and is described by Captain Lautier as having the appearance (from the sea) of three hills in the form of as many islands. The low ground at the back and to the south-east of these capes is thickly covered with date-trees, but their summits are now bare of wood and destitute of any vegetation. The appearance of this triple cape coincided so well, in our estimation, with the description given by Strabo to the Cephalæ promontorium, that we have not hesitated to pronounce it the same with that headland. » Jam vides Κεφαλᾶς et Τρίτηρον ad idem spectare promontorium, ut ipse monuit Beecheyus, nec non Ritterus I, p. 928 et Barthius p. 364. Κεφαλᾶι nomen e Strabone vel aliunde quidam juxta Τρίτηρον adscripserat, alius utrumque in seriem recipiens distincti. Ceterum quum Τρίτηρον vox sit nihili, et varia lectio afferatur Τρίτηρων, Τρίτων : corrigendum esse puto Τρίτερων ἄκρον. Perro codices AFD non solum eo praestare censeo, quod Cephalon mentionem omittunt, sed etiam eo quod Τρίτερων seu *cap Mesurata* ab occidente ponunt *Cisternarum*. Nam in Tab. Peut. hodiernæ *Mesurata* urbi respondere *Thubactin* municipium recte exputarunt Lapius *Itin.* p. 287 et Barth. p. 370 A Thubacti autem 50 mill. intervallo orientem versus in eadem Tab. P. memoratur mansio *ad Cisternas*, quae a Ptolemaei Cisternis vix fuerit diversa. Legendum igitur :

93. [Ἀπὸ Κεφαλῶν εἰς Νεάπολιν στάδιοι πν'.] Προσφερόμενος ἐκ τοῦ πελάγους ὤφει χῶραν ταπεινὴν, νησία ἔχουσαν· ὅταν δὲ αὐτοῖς ἐγγίσῃς, ὄφει τὴν πόλιν παραθαλάσσιον καὶ θίνα λευκὸν καὶ αἰγιαλὸν· ἡ δὲ

93. [A Cephalis ad Neapolim stadia 550.] E pelago advehens videbis terram humilem, projectas habentem insulas parvas; quibus ubi appropinquaveris, videbis urbem mari imminentem, albumque tumulorum ex arenis conflatorum tractum atque litus; urbs

Τρίκερων ἄκρον 42° 55'. 31° 20'.

Σύρτως μεγάλης.

Κισιέρναι 43° 15'. 31°.

Numeri apppositi codicibus ADFS suppeditantur.

§ 93. Inclusa supplevi, ut continua esset series narrationis. Probabile tamen est unum saltem locum inter Cephalas et Leptin intermedium ab auctore fuisse memoratum. Non scripsi εἰς Λέπτιν, sed εἰς Νεάπολιν, quoniam Leptis nomen infra demum subijcitur verbis: αὕτη καλεῖται Λέπτις, i. e. αὕτη καλεῖται καὶ Λέπτις. Eodem modo § 56 legimus: ἀπὸ Πτολεμαῖδος εἰς Τεύχειρα στάδ. σν'... Αὕτη καλεῖται Ἀρσινόη. Neque aliter intelligendum § 95 illud: Καλεῖται Νεόσπορα. Inconcinna ratio, qua de his monetur, senioris manus addamenta coarguit. || — λευκὸν] § 67 erat θίνα λευκὴν. Deinde velim καὶ ἡ πόλις δὲ ἔστι. — Apud Ptolemæum ante Leptin memoratur Βαρθία et quarta gradus parte ab eo loco distans ostium Cinyphi fluvii, de quo vide notam ad Scylac. p. 85. Della Cella viator fluvium nunc vocari ait Quam; id nomen sumtum esse a Ka'an vico adjacentē recte habet dubie refert Barthius p. 316. Contra Beechey p. 80 « The Cinyphus, inquit, is now called the Wadie Khâhan, or weak river, in allusion to its sluggish course in summer, though it is still, to a little distance inland, a considerable stream, for this part of the world. » Ipse Barthius nomen accepit: uaddi mag'âr g'rin (der Strom mit den Sumpf-höhlen). Ptolemæus IV, 3 p. 265 oriri fluvium ait in Zuchbarbi monte, quem in 26° latit. ponit, dum reapse fons in colle sit vix 50 stadia ab ostiis distante. Fluvius in alveo labitur lato, cavernis interrupto; aqua limpidā, sed male nunc sana; eam Leptitani in urbem accessiverunt aquæductu, cujus exstant rudera. Aliæ etiam ad fluvium ruinæ sunt, de quibus ita Barthius p. 318: « Eigentümlicher als dieser Aquadukt ist ein anderer mit dem Fluss zusammenhängender Bau. Man sieht nämlich über dem Fluss aus ausgezeichnetem mächtigen Cementwerk aufgeführte Terrassen höchst sonderbaren Charakters, die offenbar Karthagisch und eben jene von Strabo beschriebenen Werke sind, durch welche die Karthager einige wol unzweifelhaft mit dem Flusse in Verbindung stehende Höhlen überbrückten etc. » Etenim Strabo p. 834: 'Εξῆς δ' ἐστὶ ποταμὸς (Κίνυρος nomen excidit), καὶ μετὰ ταῦτα διατεταγμένα τι, ὃ ἐποίησαν Καρχηδόνιοι, γεφυροῦντες βάραθρα τινὰ εἰς τὴν χῶραν ἀνέχοντα. Eadem βάραθρα ista probabiliter Barthius indicari suspicatur apud Ptolemæum, ubi pro Βαρθία legendum erit Βάραθρα, quantumvis refragari videatur nota distantiae. — Cinyps fluvius quum a Lepti distet ad stadia 180: nescio an apud Scylacem sit legendum: ἀπὸ δὲ Νέας πόλεως ἀπέχει (Cinyps urbs Scylacis ætate deserta) εἰς τὴν Σύρτιν στάδια π' καὶ ἑκατόν· ἔστι καὶ ποταμὸς Κίνυψ, quorum loco codex habet: στάδια π' ὑπ' αὐτὸν (deb. certe ὑπ' αὐτὴν) δ' ἐστὶ ποταμὸς Κίνυψ. — Jam quod

Leptin attinget, τὰ νησία, quæ Noster memorat, a recentioribus, quantum scio, non memorantur; agnoscere tamen licet in mappa Smythii, quæ inscribitur: North Coast of Africa from Tripoli to Misratah. Cetera ita locus in Stadiasmo describitur, ut nunc quoque appareat. Urbs ipsi adjacet mari; juxta sunt tumuli arenæ albæ, sub qua major pars ruinarum latet; ædificia ex albo item lapide structa erant. Vetus portus arenis nunc obrutus. Beechey Append. p. V: « The port is now filled up; but there is a small place called Mersah Ligatah, a mile and a half (ad Hermæum prom.), where small vessels may find shelter, except with the wind from the eastward. » De urbe v. Scylax p. 85 ibique laudati et Plinius V, 19; Livius XXXIV, 62; Sallust. Jug. 78; Ammian. Marcell. XXVIII, 6; Procop. De ædif. VI, 4. Bell. Vandal. II, 21. Cf. etiam Abu-Obeid Bekri in Notices et extraits tom. XII, p. 410. Edrisi I, p. 284. De ruinis multa passim leguntur. Præ ceteris vide Beechey p. 51 sqq., 74 sqq. et Barth. p. 306, quo duce potiora paucis delineabo. Ruinarum locus in partem occidentalem et orientalem dirimitur interfluente torrente, qui alveo suo ad mare in sinum ducto portum effecit. Lateris occidentalis pars mari proxima solum habet elatius et in pelagus procurrens. In ea erat urbs antiqua, a continente ternis cincta mœniis, quæ modicis intervallis separabantur; moles ingentes e saxis quadratis structæ vim fluxus infringebant; alia munimenta tutam præstabant ab hoste. Crescente hominum multitudine, urbs nova, νέα πόλις, extra muros surgere cœpit. Quæ quum postmodum metropolin magnitudine superaret, factum esse videtur, ut tota Leptitanorum civitas a nonnullis, Græcis maxime, Νεάπολις vocaretur. Primum nova urbs et ipsa in occidentale fluvii latere substitit; deinde oppositam quoque ripam occupavit, ibique subinde aucta ulterius mœnia protulit; nam duorum murorum rudera alio tempore alium fuisse urbis ambitum ostendunt. Ædificiorum ruinæ majorem partem nunc cernuntur in ripa occidentale, ubi quum arenis ut plurimum pæne tegerentur, distrahi saxa ad alios usus haud facile poterant. Ceterum monumenta insigniora produnt tempora imperatorum Romanorum, inter quos Septimius Severus apprime urbem, utpote patriam, ornasse jure censetur. Imperatorem palatium habuisse in Lepti urbe, quam jure Italico donaverat, a Procopio proditur (De ædif. VI, 4.). Seculo quarto ab Austrianis devastata Leptis (Ammian. 28, 6), deinceps jacuit usque dum a Justiniano aliquatenus instauraretur, qui quum occidentalem partem jam arenis obrutam portumque eadem de causa inutilem offenderet, in orientali parte extra duos veteres muros magis orientem versus nova mœnia duxit, quorum supersunt particulae. — Portus, qui nunquam magnus nec nisi arte bonus fuisse potest, quando obstrui cœperit, nescimus. Commodum adhuc fuisse Septimii

πόλις ἐστὶ λευκὴ δὴ λιμένα δὲ οὐκ ἔχει ἀσφαλῶς
ὁρμίζου ἐπὶ τοῦ Ἑρμαίου. Αὕτη καλεῖται Λέπτις.

Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Φιλαίνων βωμῶν εἰς Λέπτιν
τὴν Μεγαλὴν στάδιοι ,δς'.

91. Ἀπὸ Λέπτεως ἐπὶ Ἑρμαῖον στάδιοι ε' ὁρμος
ἐστὶ πλοίοις μικροῖς.

95. Ἀπὸ Ἑρμαίου ἐπὶ Γάφαρα στάδιοι τ' ἄκρα ἐστὶν

quoque (καὶ ἡ πόλις δὲ) tota est alba; portum non
habet; tuto navem sistas ad Hermæum. Ceterum
hæc urbs vocatur Leptis.

Omnia simul a Philanorum aris usque ad Leptin
Magnam stadia sunt 300 (,γ').

94. A Lepti ad Hermæum stadia 15 (ιε'); statio est
navigiis parvis.

95. Ab Hermaeo ad Gaphara stadia 200 (σ'); pro-

Severi temporibus opinatur Barthius, quanquam di-
sertius sententiæ argumentum ex iis quæ apud vet.
traduntur non suppetit. Hoc unum patet nondum
eversam fuisse urbem, quo tempore Noster auctor

sua notavit. || — δς'] numerus corruptus; quodsi
ultimam distantiam suppleveris, et § 88 pro σ', re
postulante, scripseris σ', habebis stadia 300, quem nu-
merum ipsum auctorem exhibuisse veri est simillimum.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			TAB. PEUT.		ITINERARIUM.	
	Num. colla- tis.	Num. emendat.		Long.	Lat.		mil.		mil.	
93. Λέπτις. . . .			Νεάπολις ἢ καὶ Λέπ- τις.	42°	31° 10'	Leptis Magna.		Leptis m. colon.		
94. Ἑρμαῖον. . .	ε'	ιζ'				Ad palmam. . .	12			
95. Γάφαρα. . . .	τ'	σ'	215	Γάφαρα λιμὴν. . .	41° 45'	31° 40'	Quintiliana. . .	14	Minna villa Mars'. . . 29	
96. Ἀμαραῖα. . .	μ'	μ'	255							
97. Μεγέρθις. . .	μ'	ρμ'	395			Getullu.	24	Megradi villa A- niciozum. . .	29	
						Turris ad Algarn.	15			
98. Μαχαραῖα. . .	υ'	* υ'	795	Ἑώα.	41° 30'	31° 40'	Osa.	12	Ocea. 25	
									Vax villa Repen- tina. 28	
				Πισίνδων λιμὴν. . .	41° 15'	31° 30'	Assaria.	20		
99. Σαθράβα. . .	υ'	υ'	1195	Σάθαβρα.	41°	31° 30'	Pontos.	13		
						Sabrata.	16	Sabrata colonia.	27	
100. Λοχροί. . . .	τ'	τ'	1495			Ad Ammonem.	16			
						Ad gypsaria ta- berna.	17	Casas villa Ani- ciorum. . . .	28	
101. Ζεύχαρις. . .	τ'	τ'	1795			Pisida municip.	20	Fisida vicus. . .	26	
						Præsidio.	15			
102. Γέργις. . . .	τν'	τν'	2145	Ζεῖθα ἄκρα.	40° 40'	31° 40'	Putea Pallene. .	18	Villa magna. . .	31
103. Μήνιγξ πόλις.	ρν'	ρνε'	2300	Μήνιγξ.	39° 30'	31° 20'	Lila munic. . .	15	Ponte Zita munic.	30
Ὀμοῦ. . . .	βτ'	βτ'								

§ 94. στάδιοι ε'] Ex mappis meis conjicio fuisse
στ. ιε'. Inde a Lepti usque ad Meningem insulam auctor
noster colligit stadia 2300. E singulis distantiis, quæ
in seqq. produntur, summa conficitur stadiorum 2285,
vel, si nostro loco ιε' pro ε' legeris, stadiorum 2295.
Demta igitur differentia stadiorum quinque, quæ alicubi
addenda sunt, singuli distantiarum numeri tales esse
videntur, quales ante oculos habuit is qui summam
stadiorum 2300 collegit. Reapse autem nonnisi 2100 sta-
dia, si oræ longitudinem metiaris, efficiuntur, adeo ut
uno alterove loco falsa tradi appareat. Error vero per-
tinet ad eum oræ tractum, qui medius est inter Leptin
et Macaræam sive Oëam sive hodiernam Tripolin.
Hic enim quum sit sexcentorum fere stadiorum
(77 millia sive 616 stadia habet Tab. Peut., 83 mill.
sive 664 stad. Itinerarium provinc.), in nostro libro
est stadiorum 795, quod a vero recedit longius. Vitium
autem in illa quadriungentorum stadiorum distantia
latere videtur, quæ esse dicitur a Megerthi ad Maca-
ræam. Vix enim dubites, quin Megerthis Stadiasmus

eadem sit quæ in Itinerario Megradi vocatur, ab Oëa
distans millia 25 sive stadia 200. Itaque vitio antiquo
apud Nostrum σταδίων ε' corrupte poni putem pro
stadiis σ', 200. Quo probato, quæ restant a Lepti ad
Megerthim stadia 395, in universum satis recte ha-
bent; quamquam fieri potest ut singulæ distantie
parum accuratæ sint. V. not. seq.

§ 95. εἰς Γάφαρα] εἰς τὰ Ἄρορα et § 96 ἀπὸ τῶν
Ἄρορων codex. Legendum aut Γάφαρα aut Γράφαρα.
Apud Scylacem est Γράφαρα πόλις, unius diei navigatio-
ne a Lepti distans. Apud Ptolemæum nonnisi quarta
unius gradus parte sejuncta a Lepti sequitur Γαράρα
(Γάραρα, Γαραρά, Γαράρας, Γαράρα var. lect.) λιμὴν.
Idem locus in Plinii (V, 4) codicibus scribitur Tra-
fra, Taphra, Thaphra, Tavra, ex quibus Vossius
(ad Melan I, 7, 2) Gaphara, Silligius Graphara eli-
cuit. Alius Γάφαρα locus inter Marmariæ mediterr-
anea memoratur ap. Ptolemæum IV, 5, p. 280. Stadia
300 pertinentur usque ad hodiernum Wadi Msid
(Barth.), Seyd (Beechey), Demscid (Smyth.); at

ἔχουσα ὄρμον ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν· ἔχει ὕδωρ κα-
λεῖται [Αἰ]νεόσπορα· ἔστι γὰρ ὁμοία νήσῳ.

96. Ἀπὸ τῶν Γαφάρων ἐπὶ τὸν Ἀμαραῖαν στάδιοι μ'.
πύργος ἐστὶ ὑψομὸς ὕδωρ ἔχει ποτάμιον· ἔστι δὲ
6 γεώργιον πλησίον τοῦ ποταμοῦ. Οἰνολάδων δὲ ποτα-
μὸς καλεῖται.

97. Ἀπὸ τοῦ Ἀμαραῖα ἐπὶ Μεγέρθιν στάδιοι μ'. πό-
λις ἔστι καὶ λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ.

98. Ἀπὸ Μεγέρθως εἰς Μακαράιν στάδιοι υ'.

nullum ibi promontorium peninsulare; quod ut de-
prehendamus, subsistendum est in *Ras Esfarra* (*Γαφάρ*) ab Hermæo 150 stadia dissitum, prope quod
Bupharris fluvius exit. || — ὄρμον] ὄρμον cod.; em.
Gail. || — καλεῖται [Αἰ]νεόσπορα] καλεῖται Νεό-
σπορα codex. Ex precedentibus attraxi literas αἰ. Nul-
lus enim dubito quin vox αἰ, i. e. *insula*, huc pertineat.
Cf. similia nomina § 22 et 28 Αἰνέσφυρα vel, ut in co-
dice est, Ἐννέσφυρα ἄρχα. Ad ruinas in *Ras Esfarrah*
vel prope *Ras al Hamrah* exstantes Lapius proba-
biliter refert *Quintilianam* (*villam*) Tabulae Peutings.,
Quod attinet ratio inconcinna, qua alterum hoc loci
nomen memoratur v. not. ad § 93.

§ 96. τὸν Ἀμαραῖαν] Nominativum aut fuerit
δὲ Ἀμαραῖας recteque habeat in § 97 illud ἀπὸ τοῦ Ἀμα-
ραῖα, an potius negligenter Noster τὸν Ἀμαραῖαν dixe-
rit pro τὸν τῆς Ἀμαραῖας πόργον, quero. Ceterum hunc
locum ad *Wadi Msid*, quae vallis fluvium habet aque
perbonæ in tractu arenoso, refert Barth. p. 300. At
si de promontorio Gapharorum recte statuimus, et
distantia stadiorum 40 incorrupta est, admitti id ne-
quit. Ducimur potius ad promontorium *Amra* seu *Ham-
rah*, ad cuius latus occidentale item fluvius exit e *Wadi
Mata* regio ibi fertilis est, arvaque in propinquis
exhibet mappa Smythiana. Fluminis nomen Oenola-
don græcum esse videtur; certe *Ladon* et *Lathon* etiam
alibi fluvios vocari scimus; Οἶνο autem vel ab adjacente
οἶνοπιδω derivat, vel aque virtutem indicat similiter
atque nunc aquæ egregiæ fontes *Zukkari* (sacchari)
apud Arabes passim vocantur. || — πλῆστον] Sic legen-
dum esse scripturæ compendium πλ', quod codex ha-
bet, recte monet Millerus; πλὰν inepte dederat Iriarte.

§ 97. Μεγέρθιν] § 98 codex ἀπὸ Μεγερθέων. Idem,
ut puto, locus in Itiner. p. 62 est *Megradi* (*Megdi*,
Megdil, *Megdal* var. lect.; *Getullu* Itin.), *villa Ani-
ciorum*, a Lepti distans 57 mill., 456 stadia, ab Ocea
sive OEa 25 m. sive 200 stadia. Quod si recte statuimus,
pro 40 stadiis, nostro loco numeranda sunt 140. Sin
nihil curandi pates Itinerarii distantias, Megerthis ad
Ras Sciarra referenda foret. Quodsi urbs ibi fuit, mi-
rum est nullam ejus mentionem fieri apud Ptolemæum;
contra in Stadium miraris nullam urbis mentionem
fieri § 98, quum Macaræa inter præcipua hujus oræ em-
poria flourerit. Unde suspicio nascitur verba πόλις ἔστι
καὶ λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ ad sequentem locum esse
transferenda. Urbis ruinæ ad *Ras Sciarra* aut ad *Wadi
Ramil*, quantum scio, non exstant; hæc tamen Bee-
cheyus p. 44 prodit: « We learnt from Captain Smyth
that in the neighbourhood of Wady Msid there is a
small boat cove resembling an ancient cothon; and

montorium est ab utraque sui parte stationem præbens;
aquam habet; vocatur etiam *Æneospora*, quum si-
mile sit insule.

96. A Gapharis ad Amaræam stadia 40; turris est
sub eaque statio; aquam habet fluviale; prope fluvium
arva sunt; Oenoladon fluvius vocatur.

97. Ab Amaræa ad Megerthin stadia 40 (fort. 140
(ρμ'); (urbs est et portum habet et aquam. *Hæc per-
tinere videntur ad § 98*).

98. A Megerthi ad Macaræam (*Macar-OEam*) sta-
dia 400 (fort. 250 σν').

near it the ruins of several baths with tessellated pa-
vements. »

§ 98. Μακαράαν] Legendum videtur *Μακαράαν*;
vel certe *Μακαράα* nomen ortum est ex *Μακαρ-Οἶα*
quod ipsum, si ad indigenam nominis formam revoca-
veris, scribendum foret *Makar-OEat*. Etenim in nu-
mis phœniciis legitur *ויעת בעקר*, i. e. *Noster
Bel Makar-OEat*, vel etiam *ויעת בילן בעקר*, *OEat
Noster Bel Makar*; in nonnullis autem numis ætatis
Augustæ nonnisi *ויעת*, *OEat*, exstat (V. Movers
p. 489), atque brevitate hoc nomine urbs memorari
solet apud Romanos scriptores, nisi quod varias nomen
induit formas. Apud Plinium V, 4 § 27 est *civitas
OEensis* (*Ocensis*, *Oensis*, *Oecensis*, *Cocensis* var.
lect.) et V, 5 § 38: *cum OEensibus* (*Ocensibus* et
OEisibus var. lect.); ap. Melam I, 7: *Oza oppidum*;
Ptolem. *Ἐόζ*; Solin. c. 30 *OEæ*; Silius III, 256 *OEa*;
Tab. Peut. *Ocea*; Geogr. Rav. V, 5: *OEæ*; Itin. p. 62:
Ocea (*Oca* 3 codd.) *colonia*. Cf. nuni ap. Eckhel
IV, 131, Rasche Lex. num. III, 2, p. 58. Apud Tacit.
Hist. IV, 50 incolæ in codd. nostris corruptius vocan-
tur *Ophenses*. Urbem origine Libycam et postea Ty-
riis colonis frequentatam esse ex ipso nomine Mover-
sius colligit, quippe quod altera sui parte cultum Tyrii
dei *Makar* seu *Melkar* prodat, alteram habeat e Li-
byca lingua petitam, quandoquidem *eat* respondeat
voci berbericæ *ait*, i. e. *tribus*, et in compluribus gen-
tium locorumque nominibus libycis deprehendatur.
De corruptionibus nominis Barthius conferri jubet
Slane in *Journal nouveau Asiatique* 1844, II, p. 358,
n. 1. Scylax et Strabo urbem non memorant, hic tamen
inter Abrotonum et Leptin alias nonnullas urbes esse
monet. Ceterum OEa cum Lepti Magna et Sabrata
τρίπολιν constituit ad instar notissimæ tripolis Phœ-
niciæ (Solinus c. 30 ed. Steph.: *Ἀχæῖ Τρίπολιν
lingua sua signant de trium urbium numero, OEæ,
Sabratæ, Leptis Magnæ*). Ditio Tripolitana in ora
maritima a Lepti usque ad Tacapen pertinebat, in
mediterraneis per ea loca, quorum seriem exhibet
Itinerar. prov. p. 62. Quæ quidem circumscriptio etsi
serioris temporis fuerit, neque Severi imp. ætate anti-
quior, ipsa tamen instituti initia a priscis Tyriorum
colonis repetenda sunt. Annua Tripolitanorum con-
cilia habes ap. Ammianum XXVIII, 6, 7. Tempore
belli punici secundi Carthaginienses, nuni Leptin, Cly-
peam, etc., sic etiam OEam Siculos colonos traduxisse
intelligitur e Silio Ital. III, 256: *Sabratha tum Tyrium
permixta colonos*. OEensium et Leptitanorum discor-
dias, quibus ad arma ventum est OEensesque, multi-

99. Ἀπὸ Μαχαρίας εἰς Σαβράθαν στάδιοι υ' πόλις ἐστὶν ἀλίμενος· σάλον ἔχει.

ΔΟΙΗΘΗΝ ΣΥΡΤΙΣ ΜΙΚΡΑ.

100. Ἀπὸ Σαβράθης ἐπὶ Λοκρούς στάδιοι τ' κόμη ἐστὶ, καὶ ὑπεράνω τῆς κόμης πύργος ὑψηλός.

101. Ἀπὸ Λοκρῶν ἐπὶ Ζεύχαριν στάδιοι τ' φρού-

99. Ab Amareia ad Sabratham stadia 400; urbs est portu carens; salum habet.

SEQUITUR SYRTIS MINOR.

100. A Sabratha et Locros stadia 300; vicus est et supra vicum turris alta.

101. A Locris ad Zeucharin stadia 300; castellum

tudine inferiores, Garamantes contra hostem excitant, memorat Tacitus Hist. IV, 50. Quot quantaque Oea civitas saeculo quarto ab Austrianis barbaris perpressa sit, fusius exponit Ammianus XXVIII, 6. — Oea hodie est Tripolis seu Tarabolus. Testatur Abu Obeid Bekri in *Notices des manusc.* T. XII, p. 451: « Le nom de Tarabolos signifie, dit-on, trois villes... Si l'on en croit la tradition, elle dut sa fondation à l'empereur Sévère. On la nommait encore la ville d'Aias (Æa). » Idem intelligitur ex distantia; nam quum sequens urbs Sabrata aperte sit hod. *Tripoli vecchio*; hinc vero usque ad Oeam sint sec. Stadiasmum § 100 stadia 400, sec. Itin. millia 53 seu stadia 424, secundum Tab. Peut. milia 49 sive stadia 392, dubitatio esse nequit, quin *Tripolis* indicetur, quæ reapse ad 400 stadia distat a *Tripoli vecchio*. Contra vero quæ inter Macraeam et Megerthim in Stadiasmo exhibentur stadia 400, mutanda sunt vel in 250 vel in 350 stadia; in 250, si Megerthim cum Megradi Itinerarii composueris; in 350, si Megerthim ad *Wadi Rumil* collocaveris. Ceterum ex priscis Tripolitanae urbis monumentis nihil hodie superest præter arcum triumphalem, quem Lucio Aurelio Vero Cajus Orfitus proconsul dedicavit.

§ 99. Σαβράθαν] Σαράθραν et § 100 ἀπὸ Ἀλάδρη codex. In numis phœniciis nomen urbis est *Sabroton* seu *Sabraton* vel *Sabrat* (V. not. ad Scylac. p. 86); in Ptolemæo codices habent: Σάβαθρα, Σαβάρθρα, Σαβάρθρα, unde suspiceris apud Nostrum fortasse scribendum esse εἰς Σαβράθραν. Rectius *Sabrata* scribitur in Tab. Peut., Itiner. (*Sabrata colonia*), Geogr. Rav. V, 5, Æthico p. 722, Plinio V, 4, § 25: *Sabrata* (*Sabratha* et *Sabathra* var. lect.) *contingens Syrtin minorem*; Solin. c. 30. In Silio Ital. III, 256 legitur *Sabratha*. Cf. Sueton. Vespas. c. 3, ubi: *Statilius.. Sabratensis ex Africa*. Antiquiores scriptores græci ex nomine phœnicio *Sabraton* fecerunt Ἀβρότον (V. not. ad Scylac. l. l.), unde fit, ut in Plinianis collectaneis *Sabrata* et *Abrotonum* tamquam diversæ urbes recensentur. Ap. Ptolemæum quum in ora maritima post Ἐδών (Oñan) sequantur:

Πισίνδων λιμὴν	41° 15'	31° 30'
Σαβάρθρα	41°	31° 30'
in mediterraneis recensentur:		
Σαβράτα	41° 15'	30° 50'
Πισίνδα	41°	31° 10'

in quibus Sabrata mediterranea ex Itinerariis tamquam a maritima Sabratha diversa ponitur perperam. In Tab. Peut. inter Oeam et Sabratam ponuntur *Assaria* (20 mill.) vel *Passaria* (G. R.) et *Pontos* (13 mill.); e quibus *Pontos* nescio an sit cum ruinam loco, qui vocatur *Zarnari*, componenda, dum *Assaria* pertinere

videtur ad hodiernum s. *Saigad Sarcia*, de quo v. Barth. p. 231. Cum Ponto componendum putares *Πισίνδων* λιμὴν Ptolemæi, si recte hic distingueretur a Pisinda loco mediterraneo (*Pisida municipium* in Tab. Peut., *Pisida vicus* in Itin., 51 vel 53 m. a Sabrata distans; hod. *Biorga* seu *Brega*?). Sabrata autem superstes in ruinis hodiernæ *Tripoli vecchio*, quas etiam nunc *Sabrat* vocari perhibent, Barthius vero p. 279 *Kasr Allaea*, si recte meminisset, dici refert. Sita urbs in colle, qui in agro beatissimo assurgit. Rudera urbis late patentia primariam Tripolitanae regionis urbem produnt manifeste. Inter alia supersunt infimæ partes muri, qui a colle ad mare pertinens vastam regionem amphitheatrici instar referentem includit et præter ipsam urbem comprehendisse videtur suburbium Libycis gentibus destinatum, quæ statis anni temporibus commerciorum causa in emporium confluebant. Ipsa urbs, e saxis egregie dolatis structa, maiorem partem sita erat ad promontorium, a quo in mare projecit scopulorum tania, quæ portum præberet, nisi aquarum vis parum profunda solum tegeret saxosum. Quare recte Noster locum ἀλίμενον esse dicit. Sabrata, urbs originis Tyriæ, patria fuit Flavie Domitillæ, quam uxorem duxit Vespasianus. Hic, ut videtur, urbem coloniam fecit; postea eandem auxerit Severus; anno 548 restauravit Justinianus (Procop. De ædif. VI, 4). Forum ex ea Tripolim translatum esse anno 31 Hedchræ ære refert Abd er Rahman Ebn Habib, notante Slane in *Nouveau Journal Asiatique* 1844, II, p. 358.

§ 100. Σύρτις μικρά] Similiter Plinius l. I. Sabratam Syrtin minorem contingere dicit. || — Λοκρούς] locus hoc certe nomine aliunde non notus. Mensura ducit ad *Sidi Ali*, quod Smythius vocat, monumentum in colle situm; idem, ut videtur, a Barthio appellatur *Sidi al Gasi*, quod sancti viri sepulcrum inferiore sui parte antiquæ est structure, adeo ut olim turris fuisse possit. Situm in colle abrupto, qui gypso constat. Eundem vel vicinum ad locum pertinuerit *Gypsaria taberna* Tabula Peut., 33 millia seu 264 stadia a Sabrata distans. Ceterum probabilis est Barthii p. 288 sententia Λοκροί nomen e punico a Græcis corruptum esse, indeque fictam fabulam, qua Locri Ozolæ e Troja redeuntes et in Lilybam delati non procul a Syrti sedes fixisse traduntur (Virgil. *Æn.* XI, 265 ibique Servius).

§ 101. Ζεύχαριν] Ζοῦχης vocatur ap. Strabonem p. 834; Ζοῦχης in Epitome Artemidori ap. St. Byz. s. v.; Χοῦχης locus, quem in mediterraneis 39° 30' long., 30° lat. Ptolemæus memorat, ad nostrum locum referri nequit, nisi mirum in modum errasse auctorem statueris. Ζεύχης de industria incolarum Ταρτυρεῖται vocatur apud Scylacem p. 86, ubi vide not. Sitis locus ad λιμνοθάλασσαν, *Sébâch el Kelab* vel *Dûn Hasi es Sultân*.

ριον ἔχον πύργον· (ὁ δὲ πύργος) λιμὴν ἔστι ἐπίσημος.

102. Ἀπὸ Ζευχάριος ἐπὶ Γέργιν στάδιοι τν' πύργος ἔστι, καὶ φρούριον ἔχει καὶ λιμένα καὶ ὕδωρ.

103. Ἀπὸ Γέργειος εἰς Μήνιγγα στάδιοι ρν' πόλις ἔστιν ἐπὶ νήσῳ· ἥ δὲ νῆσος ἀπέχει τῆς γῆς σταδίου ἡ'. ἔχει δὲ πόλεις ἱκανὰς, μητρόπολις δὲ ἔστιν [αὕτη]. Αὕτη οὖν ἔστιν ἡ τῶν Λωτοφάγων νῆσος. Ἔστιν ἐν αὐτῇ βουμός Ἡρακλέους· μέγιστος καλεῖται. Ἔστι δὲ 10 λιμὴν καὶ ὕδωρ ἔχει.

Stadia 300 ad ostium lacus ducunt, ubi in insula sita est *Biban* cum castello. Eo ipso in loco fuerit φρούριον Nostri, cum Barthio censeo. Ruinae quaedam e lapide coctili prope mare jacent, in quibus cavitates amphorarum formam referentes deprehenduntur, similes earum quae in Tyria ora praeparandae purpureae inserviebant (V. Barth. p. 270). Ac nostro quoque loco fuisse purpureae fabricas e Strabone constat. Lacus marinus, angusto ostio mari junctus λιμένα ἐπίσημον praebuit; tenuis autem tænia inter lacum ac mare extensa castello praebuit aptum. A φρούριῳ Nostri non diversum est *presidium* Tabulae Peut.ing., 35 millibus p. a *Gypsaria taberna* distans, quam distantiam decem millibus auxit Lapius, recte puto, quum vel hoc loco vel in seq. falsos distantiarum numeros in Tab. tradi facile intelligatur. In eadem Tabula 20 millibus a Gypsaria tab. est *Pisinda*, quae collocanda est ad maris recessum *Mirsa Bareka* vel *Bréga*, ubi quum portui locus sit idoneus, vix erraveris si *Ἰλισίνδων* λιμένα huc pertinere, Ptolemæum vero praeter ordinem hunc portum memorasse putaveris. Apud eundem Ptolemæum post Sabrata sequitur tertia unius gradus parte disjuncta *Ζεῖθᾶ ἄκρα*; quod item perperam habere videtur, quum verisimillimum sit nomen illud pertinere ad eam acram, in qua Meninx insula cum continente juncta erat ponte vel mole, cujus vestigia adhuc supersunt (v. Barth. p. 263). Hic enim locus *Ponte Zita municip.* in Itiner. et Geogr. Rav. V, 5 et III, 5, *Liha* corrupte in Tab. Peut. vocatur. Sin nihil Ptolemæus erravit, *Ζεῖθᾶ ἄκρα* referenda est ad peninsulares promontorium quod nunc vocatur *Zoarah* vel *Ezwarah*. || — ὁ δὲ πύργος] Nisi excidit aliquid, aut delenda haec, aut legendum: ὑπὸ δὲ τὸν πύργον.

§ 102. ἀπὸ Ζεύχαριν codex. || — Γέργιν] Γέργην cod.; em. Gail. Memoratur Gergis a Procopio De aedif. VI, 4. Ruinarum locus et prope situm castellum

est turrem habens; sub turrem (ὑπὸ δὲ τὸν πύργον?) portus est insignis.

102. A Zeuchari ad Gergin stadia 350; turris est et castellum habet et portum et aquam.

103. A Gergi ad Meningem stadia 150; urbs est in insula. Insula autem a continente distat stadia octo. Urbes habet non paucas, haec vero est metropolis. Haec igitur est insula Lotophagorum. In ea exstat ara Herculis (quae vocatur) maxima. Meninx portum habet et aquam.

etiannunc vocantur *Dcherchis* vel *Zarsis*; at portum locus nunc non habet. V. Barth. p. 266. Pertinere huc videtur *Gergesita*, qui ex Judea in Africam transiisse in libris Judaicis traduntur. V. Movers l. I. p. 427 sqq. 435. || — τν'] sic codex; πν', edidit Iriarte. Recto itinere nonnisi 180 stadia computantur. At non potuit cursus rectus institui, quum brevia longe patentia cogerent ut longis viae ambagibus Gergis peteretur.

§ 103. Γέργειος] Γεργέων cod.; em. Gail. Deinde Μήνιγγα cod.; tacite em. Iriarte. || — σταδ. ρν'] Stadia 150 pertingunt ad eam insulae partem, quae a Gergi abest proxime, et ubi nunc exstat *Boukal* castellum; ibi vero nullus esse videtur portus; quare probabilius est distantiam parum accurate notari, et Meningis urbis portum esse hodiernum *port Saggia*, prope quem in mappa Smythiana *Menax* locus notatur. Hucusque a Gergi recto itinere 180 fere sunt stadia. || — σταδίου ἡ'] γ' σταδίου secundum Scylacem p. 87, minus accurate. || — πῶλεις ἱκανὰς] Strabo l. I. : πλείους δ' εἶσιν ἐν αὐτῇ πολλοί, μὲν δ' ὁμῶνυμος τῇ νήσῳ. Plinius ita V, 7 § 41 : *Oppida habet duo, Meningem ab Africe latere, et altero Troar (Troiar, Thorar, Thoiar* codd. var. lect.; *Thoar* vulgo ante Silligium). Ptolemæus in Lotophagide insula (p. 272, 1) duo memorat oppida, Γέρραν (Γέρραν v. l.) 39° 15' long., 31° 15' lat., et Μήνιγγα 39° 30' long., 31° 20' lat. In Tab. Peut. recensentur : *Girba, Tipasa, Haribus, Uchium*. || — ἔστιν αἷτη] v. αἷτη supplevi ineleganter sane, sed in Nostro non improbabiler. || — Ἡρακλέων cod. Cf. Lycophro 871, ubi Tzetzes : τῷ γὰρ Ἡρακλεῖ ναὸν περὶ Σύρτιν τῆς Λιβύης Ἰασὼν ἐδεδίκατο καὶ οἱ λοιποὶ Ἀργοναῦται. Eodem referenda videtur ara Ulyssis, quam auctores Strabonis p. 834 arguere perhibent Meningem esse Homerican Lotophagorum insulam. Ceterum illud μέγιστος καλεῖται num sic recte habeat, nescio; negare tamen malim.

Οἱ πάντες ἑκὸν ἀπὸ Λέπτεως εἰς Μήνιγγα στάδιοι βτ'.

104. Ἀπὸ Μήνιγγος εἰς τὴν ἤπειρον * στάδιοι σ'.
πόλις ἐστὶ, ἔχει δὲ καλὸν λιμένα καὶ ὕδωρ.

Omnia simul a Lepti ad Meningem stadia sunt 2300.

104. A Meninge in continentem [ad Gichthin, ἐπὶ Γίχθιν] stadia 200; urbs est, quæ bonum habet portum et aquam.

STADIASMUS.				PTOLEMÆUS.			TAB. PEUT.		ITIN. PROV.	
	Nun. codi- cis.	Nun. emen- datt.			Long.	Lat.		mil.		mil.
103. Μήνιγγε.				Μήνιγγε.						
104. Ἡπειρος (Γιχ- θίς.)	σ'	σ'	200	Ἡδάρθα πόλις. . .	40° 10'	31° 15'	Gigit a Zita. . .	25	Giti mun. a Zita.	35
105. Κιδιφθά. . . .	ρπ'	ρπ'	380	Γιθίς.	39° 20'	30° 50'	Templum Vene- ris.	15	Agma s. Fulgu- rita villa. . . .	25
106. Τακάπη. . . .	*	σ	580	Τακάπη.	38° 50'	30° 30'	Tacape colonia. Ad palmam. . .	26	Tacapas colonia.	25
							Lacene.	22		
							Præsidium Sil- vani.	6	Cellas vicus. . .	30
							Ad Oleastrum. .	8		
							Macomades mi- nores.	18	Macomadibus munic.	26
107. Νεάπολις. . .	ρ'	υ	980	Μαχομάδα.	38° 30'	31° 15'	[Thenis].	27	Thenis.	28
108. [Θέναι]. . . .		σκ'	1200	Θέναι.	38° 30'	31° 40'	Taparura. . . .	27		
				Ταπροῦρα.	38° 30'	32°	Usilla municip.	20	Usula civitas. . .	28
				Ούσιλλα.	38° 30'	32° 20'		*		
				Βραχῶδης ἄκρα. .	38° 30'	32° 20'	Ruspe.	6	Tusdro col. . . .	32
				Ρουσπαι.	38°	32° 20'	Acholla.	*		
109. Ἀχόλλα. . . .	*	φν'	1750	Ἀχόλλα.			Sullecti.	12		
110. [Σ]αλίποτα. .	ρκ'	ρκ'	1870				Tapsum.	15		
111. Θάψος.		ρμ'	2010	Θάψος.	37° 30'	32° 30'	Lepte minus civ.	8	Lepte minus. . .	33
113. Λέπτις μικρά.	ρο'	ρο'	2180	Λέπτις μικρά. . .	37° 10'	32° 30'	Ruspina.	25		
114. Θερμαί. . . .	ξ'	ξ'	2240	Ῥουσπίνα.	36° 30'	32° 40'				
115. Δύο νησία καὶ ἀκρωτήριον.	μ'	μ'	2280	Ἀδρουμητός κολω- νία.	36° 40'	32° 40'	Hadrito.	*	Hadrumetum. . .	18
116. Ἀδραμύτης. .	μ'	μ	2320				Orbita.	*		
				Ἀφροδίσιον. . . .	36° 15'	32° 40'	Ad Horrea. . . .	22	Horrea.	18
				Σιαγοῦλ.	36°	32° 50'	Cubis.	22		
117. Νεάπολις. . .	τ'	τ'	2620	Νεάπολις κολωνία. .	35° 45'	33°	Lamniana. . . .	22		
				Κούρουθις.	35° 30'	33° 10'	Putput.	10	Putput.	30
117. Ἀσπίς.	σ'	σ'	2820	Ἀσπίς.	35° 30'	33° 10'	Neapolis.	12	Neapolis.	12
118. [Ἐρμαία ἄκρα].	*	σ]	3020	Ἐρμαία ἄκρα. . .	35°	33° 30'	Clypeis.	*	Clypeis.	20
				(Κλύπεα).	35°	33° 20'				
119. [Μισοῦα]. . .	*	ρκ'	3140	Μισοῦα.	35°	33° 15'	Misua.	*	(Missua Itiner. maril.)	
120. Θερμαί. . . .	ξ'	ξ'	3200				Ad aquas.	*		
121. Κάρπη. . . .	ρξ'	ρξ'	3360	Καρπίς.	35°	33°			(Carpis 200 st. a Missua Itin. mar.)	
122. Μάξουλα. . .	κ'	κ'	3380	Μάξουλα.	35°	32° 40'	Maxula.	21	Maxula civ. . . .	
123. ὁ Γαλάθρας. .	ν'	ν'	3430	Κατάβα ποτ. ἐκβο- λαί.	34° 50'	32° 30'	Thuni.	7		
124. Καρχηδὼν. . .	ρκ'	ρκ'	3550	Καρχηδὼν, μέγα ἄστυ.	34°	32° 40'	Carthagine col.	10	Carthago.	18
Ἀπὸ Μήνιγγος.	ζν'	γζν'	3550							

§ 104. εἰς τὴν ἤπειρον] Epirum dici locum aliquem Meningis insule statuit Lapius, ac statuendum ita foret si recte haberent § 105 verba ἀπὸ Γέρεως. Quod mihi secus videtur. Gailius locum continentis aliquem insule objectum ab insulanis Ἡπειρον vocatum esse suspicatur. Similiter Barthius p. 286. Vix

tamen tale quid tibi persuaseris. Probabilius dixeris nomen corruptum esse, fortasse ex Ἐπῆρος, cuius nominis locum supra vidimus. Ego mutila verba esse putans refingi velim in hunc modum : εἰς τὴν ἤπειρον [ἐπὶ Γίχθιν] στάδιοι σ', et deinde pro Ἀπὸ Γέρεως, ex antec. male repetito, scribi jusserim Ἀπὸ Γίχθως.

105. Ἀπὸ δὲ τῆς Γέργειος εἰς Κιδιφθάν στάδιοι ρπ' πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.

106. [Ἀπὸ Κιδιφθῆς εἰς Τακάπην στάδιοι σ'].

107. Ἀπὸ Τακάπης εἰς Νεάπολιν στάδιοι ρ' πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.

105. A Gichthi (ἀπὸ Γυχθέως) ad Cidiphtham stadia 180; urbs est quæ portum habet.

106. [A Cidiphtha ad Tacapen stadia 200.]

107. A Tacape ad Neapolin stadia 400 (ρ'); urbs est quæ portum habet.

Etenim proximus continentis locus in Itinerario memoratur *Giti* vel *Gitti municipium* a *ponte Zita* distans 35 milibus seu 280 stadiis. Idem in Tab. Peut. vocatur *Gigti*, nec nisi 25 milibus minus accurate a ponte Zita sejungitur. In Geogr. Rav. III, 5 scribitur *Githi* et V, 6 *Giliti*. Wesselingius ad Itin. e Conciliis affert *episcopum plebis Gittensis*. Apud Ptolemæum vero locus scribitur Γυχθῆν vel Γυθῆς. Porro idem oppidum Scylax notasse putandus est p. 87, ubi codex: ἀπὸ δὲ τῆς νήσου εἰς Ἑπιχρον πλοῦς ἡμέρας ἡμισείας. Ἀπὸ δὲ Ἑσχιδων etc. in quibus ΕΠΙΧΟΝ ortum videri ex ΕΓΙΧΘΗΝ vel ΓΙΧΘΗΝ suo loco monui. Ponendus locus in ea continentis extremitate in qua Smythius *Zurchaf*, Barthius *Tarf el dcharf* adscribunt. In hunc enim locum solent nautæ appellere. A portu *Saggia* sive a Meninge urbe eousque sunt ad stadia 250; Noster nonnisi 200 notat.

§ 105. Κιθιφθάν] Idem locus ap. Ptolemæum vocatur Ἡδάφθα (Ἠδάφθα, Ἡδαρ var. lect.), πόλις κατὰ τὸ πέρας. Ceterum Hedaptha ita ponitur, ut a Gichthi sita sit non occumum sed orientem versus. Id falsum esse inde intelligitur quod Noster § 112 Cidiphtham inter ea ora loca recenset, quæ ad Cercinæ insulæ sinum sita sint. Stadiorum numerus ad insignes ducit ruinas loci *Medina* vel *Catana*, ad lacus marginem, e quo canalis ad mare ductus erat, referente Barthio p. 286, qui ipse lectorem relegat ad Sainte Marie in *Bulletin de la Société géographique*, IIIme série, tom. X, p. 200. Secundum Itin. ad hunc locum vel ad viciniam ejus referenda est mansio *Agma* sive *Fulgurita villa*, in Tab. Peut. *Templum Veneris*. Apud Ptolemæum si Hedaptha urbem in suum locum transposueris, verba κατὰ τὸ πέρας ita explicari possunt ut subintelligas τῆς Σόρτεως, atque urbs in intimo sinu sita esse dicatur. Quamquam vel sic verba ab ipso Ptolemæo aliena esse videntur, quum in intimo Syrtis μυχρὶ parum accurate ponat Tacapen.

§ 106. Sequentia misere truncata sunt. Ut continua locorum series exhiberetur, supplenda erant quæ § 106. 108. 109. 111 uncinis distinxit. || — Τὰ ἀπὸ πρὸς § 107 codex corrupte: ἀπὸ Βακάτης. Præter Ptolemæum, Itinerar., Tabulam Peut. et Geogr. Ravenn. V, 5 et III, 5, et Æthiicum in Cosmogr. p. 721 vide Plinium V, 4 § 25, XVI, 5 et XVIII, 51: *Tacape felici super omne miraculum riguo solo; palmæ ibi prægrandi subditur olea, huic ficus, fico Punica, illi vitis; sub vite seritur frumentum, mox legumen, deinde olus, omnia eodem anno, omniaque aliena umbra aluntur. Super omnia eto, biferam vitem bis anno vindemiare. Et nisi multiplici partu exinaniantur ubertas, pereunt luxuria singuli fructus*. Strabo p. 835 hoc emporium signat verbis: Κατὰ δὲ τὸν μυχρὸν ἐστὶ παρµέγεθες ἐμπορίον, ποταμὸν ἔχοντα ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον. Cum quibus conferendus Ptolemæus qui Tacapen in intimo

Syrtis recessu collocat, fluviumque prope Tacapen exeuntem Tritonidem vocat. Vetus nomen abiit in *Caps*, *Cabes*, *Gabs*. Multa de ea habet Abu Obeid Bekri in *Extr. et Notices* etc. t. XII, p. 462: « Kâbes est une belle ville entourée d'une magnifique muraille de pierre, de construction antique. Elle renferme une citadelle extrêmement forte, des faubourgs, des marchés, des fondouks, une mosquée *djami* d'une belle architecture, et des bains nombreux. Le tout est environné d'un large fossé, dans lequel on introduit l'eau au besoin, et qui forme pour cette ville un rempart de la plus grande force. Kâbes a trois portes; à l'orient et au midi s'étendent les faubourgs. Elle a pour habitants des Arabes et des Afariks. Son territoire produit des fruits de toute espèce; les bananes y sont surtout en extrême abondance; aussi fournit-elle de toute sorte de fruits la ville de Kairowan. On y voit de très-grands mûriers, dont chacun rapporte plus de soie que n'en donneraient cinq arbres d'un autre pays. La qualité de cette soie est excellente; et dans toute la province d'Afrikiah, Kâbes est le seul endroit qui fournisse cette denrée précieuse. Les jardins du territoire de cette ville s'étendent, sans interruption, dans un espace de quatre milles. Elle a des eaux courantes, que l'on conduit partout pour l'arrosage des arbres; elle proviennent d'une source abondante, qui sort d'une montagne située au sud-ouest, et va se décharger dans la mer. Tout ce territoire produit abondamment des cannes à sucre. On voit à Cabes une tour d'une extrême élévation. Le port de cette ville est fréquenté par des vaisseaux de tous les pays, etc. » De hodierna urbe, per hunc tractum etiam nunc primaria, v. Shaw *Travels* p. 113, *Temple Excursions in the Mediterranean* vol. II, p. 133, Barth. l. l. p. 254 sqq. 285 n. 48.

§ 107. Νεάπολιν] Apud Plinium et Ptolemæum in ora sequitur Μακομάδα, *Macomades*; quem locum novimus etiam ex Itinerario (*Macomadibus municipium*) et Tab. Peut. (*Macomades minores*), coll. Geogr. Rav. III, 5. Hoc vero nomen punicum græce sonat Νεάπολις. V. Movers p. 494. Idem est oppidum quod apud Scylaxem unius diei navigatione distare dicitur a Gichthi; nomen sane in codice excidit, situs autem loci eo indicatur, quod in propinquo esse prodit insula deserta, quæ non alia esse potest nisi *Surkenis*. Ex Itinerario et Tab. Peut. si situm definire volueris, tutissime ages si in computando non a Tacape longe remota, sed a sequente Thenarum (hod. *Taine*) urbe proficiscaris. A Thenis igitur ad Macomades sec. Itin. p. 59 sunt 28 milia seu 224 stadia, sec. Tab. Peut. 27 milia sive 216 stadia. Eodem fere redit distantia, quam notat Ptolemæus. Jam vero 220 stadia ab hodierna *Taine* ducunt ad hodiernam *Kassr Ounga*, qui locus non ita longe distat a *Surkenis* insula. A Tacape ad Macomades sec. Itin. sunt milia

108. [Ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Θέναν στάδιοι σκ'].
 109. [Ἀπὸ Θένης εἰς Ἀχολλάν στάδιοι φ'].
 110. Ἀπὸ Ἀχολλῆς εἰς Ἀλιπὸταν στάδιοι ρκ'.
 111. [Ἀπὸ Ἀλιπότης εἰς Θάψον στάδιοι ρκ'].
 5 112. Αὗται αἱ πόλεις λιμένας ἔχουσι, διὰ [δὲ] τὸ ἐπικεῖσθαι αὐταῖς βράχην εἰς ταύτας πλέουσι σύμμετρα πλοῖα. Τῇ δὲ Ἀχολλῇ καὶ τῇ Ἀλιπότηι καὶ τῇ Κιδιπθῇ ἐπικείται Κέρκινα ἡ νῆσος, ἀπέχουσα στάδιοις ρκ'. Ἀπὸ δὲ τῆς Λωτοφάγων, ἥπερ ἐστὶ Μῆνιγξ, ἐπὶ τὴν
 10 Κέρκιναν νῆσον διὰ πόρου στάδιοι ψν'. Ἀπὸ Θένης

108. [A Neapoli ad Thenam stadia 220.]
 109. A Thena ad Achollam stadia 500].
 110. Ab Acholla ad Salipotam (Σαλ.) vel Salictam stadia 120.
 111. [A Salipotu ad Thapsum stadia 120].
 112. Hæ urbes portus habent, sed quod brevia iis adjacent, non navigant ad eas nisi naves mediocres. Achollæ et Salipotæ (Σαλ.) et Cidiphthæ obiacet Cercina insula, a continente distans stadia 120. A Lotophagorum vero sive a Meninge insula ad Cercinam insulam per fretum sunt stadia 750. A Thena ad

56 sive 448 stadia. Juxta oram a *Cabes* ad *Kassr Ounga* sunt stadia 400; viarum ambages effici poterant, ut ex 400 evaderent stadia 448. Aliam multoque longiorem viam exhibet Tabula Peut., ex qua 81 milia sive 648 stadia computantur. Lapiæus Tabulæ P. rationes ab Itinerario prov. nihil adeo differre opinans pro lubitu suo numeros ita mutavit, ut milia 61 colligerentur et Macomades cum hodierno *Maheres* vel *Mahares* componerentur. A Macomadibus vero ad *Thenas* Lapiæus numerat milia 17 ex Itin. p. 17, quum hic potius numerus ex reliquorum testium consensu corrigendus esset. — Jam quod Nostrum attinet, facile patet pro στάδιοι ρ' scribendum esse στάδιοι υ'.

§ 108. Θέναν] § 112 codex habet : ἀπὸ Θέωνης, quod corruptum ex Θένης. Sic Strabo quoque p. 834 : Θέναν πόλιν παρὰ τὴν ἀρχὴν κειμένη τῆς μικρᾶς Σύρτιος. Idem p. 831 : εἰς δ' ἐξ ἐφόδου Καδάρη τὴν [Κέρκιναν] νῆσον καὶ Θέναν πολλὴν ἐπιθαλάσσιαν. τούτων παρῶν αἱ μὲν τελείως ἠφανίσθησαν, αἱ δ' ἡμιστάστοι κατελείβθησαν. Ap. Agathem. p. 14 vulgo legitur Θήνη. Plinius V, 4 § 25 *Thenæ*, Tab. P. *Thenæ colonia*; Itin. et *Æthicus*. Cosmogr. p. 721 : *Thenis colonia*; Geogr. Rav. V, 5 *Thanas*, III, 5 *Thenas*. Gruter. Inscript. p. 363 : *Coloni Thanit*. Ptolemæus : Θεάναι. Colonia cognominabatur *Ælia Augusta Mercurialis*. V. Gruter. l. l. Cf. Mannert X, 2 p. 152. Hodie *Taine*. Vetus nomen esse phœnicium, locumque de ficubus dictum (פִּיכָא) censet Movers p. 495, adeo ut integrum nomen fuerit פִּיכָא-בֵּית-הַמִּצְדִּיק, locus ficuum (Cf. *Ras et Tin*, et Συκῆ locus in Stad. § 31). Quod si est, idem explicaverim quod ap. Plinium l. l. semel *Thenæ*, semel *Thenaves* in codd. scribitur, in quo res ortum fuerit ex βίη.

§ 109. Ἀχολλάν] § 112 codex : ἀπὸ Ἀχολῆς. Ptolemæi codices similiter Ἀχολα. In ruinis loci, qui vocatur *Kassr el Alia* reperta inscriptio punico-latina, in qua urbs vocatur *Achulla* (V. Gesenius Mon. phœn. p. 319). Stephanus Byz. : Ἀχολλα, πόλις Λιβύης, ὃ πόρρω τῶν Σύρτιων, ἀπὸ τοῦ Μελετῶν (V. Movers. p. 353). Strabo p. 831 : πλεῖστον (sc. Θάψον) καὶ Ζέλλα καὶ Ἀγόλλα, ἐλευθεραὶ πόλεις. *Achollam* etiam Livius XXXIII, 48, et *Achollitanum* (oppidum) recte unus certe codex Plinii V, 4 § 30 (var. lectionem v. ap. Sillig.). Corrupte *Aholla* Tab. Peut., *Acolla* G. Rav. V, 5, *Xόλλης* pro Ἀγόλλης codices Appian. Pun. c. 33. Aliā nominis forma est *Achilla* ap. Hirtium Bell. Afr. c. 33 et *Aquilla* in numis ap. Eckhel IV, p. 133, sicut in lege Thoria c. 38 : *populorum leiberorum*, *Leptitanorum*, *Aquillitanorum*, etc.

In numo phœnicio (Gesen. l. l. mon. tab. 42) ætatis Augustæ præter *Achulla* exstat nomen *Air*, de quo v. conjecturam Moversii l. l. p. 501. De etymo vocis Ἀχολλα cf. Olshausen in *Rhein. Mus.* 1852 p. 333. Confert ille Etruriæ urbem Ἀγύλλαν, quam ipsam quoque Phœnicium coloniam esse censet, nomenque significare suspicatur *rotundam*, probante Hitzigio ib. 1853, p. 601. — Ceterum probabile est Stadiasmi auctorem etiam loca inter *Thenam* et *Achollam* media recensuisse; de quibus h. l. agere a proposito nostro alienum.

§ 110. Ἀλιπὸταν] Legendum videtur εἰς Σαλιπὸταν, nisi etiam major latet nominis corruptio. Etenim post 120 fere stadia sequitur locus ruinarius, qui nunc vocatur *Sallecta*. In Tab. Peut. 12 mill. post *Achollam* sequitur *Sullecti*. Σύλλεκτον vocatur in Procopio Bell. Vandal. I, 16 p. 379 : Πλουσε (Belisarius) Σύλλεκτον πόλιν ἡμέρας ὁδὸν τοῦ στρατοπέδου διέχουσιν ἐπὶ θαλάσῃ εἶναι ἐν τῇ ἐπὶ Καρχηδόνα φερούσῃ, ἥς τὸ μὲν τεῖχος ἐκ παλαιῶ καθρηγμένον ἐτύγγανεν, οἱ δὲ ταύτῃ φηκμένοι τοὺς τῶν οἰκίων τοίχους πανταχόθεν ἀποσπράντες διὰ τὰς τῶν Μαυρουσίων ἐπιδρομὰς περιέβλουν ἐφύλασσον σχήμα. Plinius V, 4 § 30 inter libera oppida cum *Achollitano* aliisque habet etiam *Salaphitanum*, quod esse nostrum Σαλιπὸταν conjicio, nisi forte est Ζάλαπα, quam Ptolemæus in mediterraneis (36° 45' long. 31° 45' lat.) memorat. De ruinis nostri loci in litore arenoso v. Barth p. 175.

§ 111. Θάψον] Urbs nota. V. Scylax p. 87. Ruinæ ad prom. (*Ras*) et *Dimas*. Portus olim arte egregie munitus. V. Barth. p. 163 sqq.

§ 112. διὰ δὲ τὸ] δὲ inseruit Letronnius, sublata interpolatione quæ erat post vocem βράχην. Quamquam vel sic inconcinna oratio. Fortasse præstat pro ἔχουσι scribere οὐκ ἔχουσι διὰ τὸ ἐπικ., quum ἀλλοιμοι Nostro dicantur urbes, quarum portus arenis tunc obstructi nautis inutiles erant. Quæ vero sequuntur de insulis, nescio an serius addita sint. || — Ἀχόλλα] Ἀχόλλα... Ἀλιπὸτα... Κιδιπθῆ codex. || — ἐπικείται] Dicere vult in eo sinu, qui urbibus istis includitur, sitam esse Cercinam insulam. Cf. — ἀπέχουσα] sc. a continentis ora proxima. Nescio an quæ paulo post leguntur Ἀπὸ Θένης εἰς Κέρκιναν ad verbum ἀπέχεται olim aliquis adscripserit. || — Λωτοφάγων] Λωτοφάγος cod. || — ψν'] Tot sunt a meridionali Meningis parte ad borealem extremitatem Cercinæ insule. Fretum inter insulas interjectum est stadiorum 450-500. Nec tamen pro ψν' scribendum videtur υν', quum simili modo Plinius Cercinam a Meninge distare dicat millia centum, et apud Agathemerum p. 14 ὁ διάπλους sit stadiorum 600.

εἰς Κέρκιναν **. κατὰ [τὴν] πόλιν βράχῃ ἐστὶ φερόμενα πρὸς τὴν πόλιν. Ἀπὸ Κερκίνης εἰς Θάψον στάδιοι ψ'. ἔχει δὲ νῆσον καλὴν, πελαγίαν, κειμένην κατὰ Θάψον πρὸς βορρᾶν, ἀπέχουσαν σταδίου π'. ἔχει δὲ λιμένα καὶ ὕδωρ. Αὗται αἱ νῆσοι περιέχουσι τὸ Ἰκάριον πέλαγος.

ΛΟΙΠΟΝ ΦΟΙΝΙΚΗ.

113. Ἀπὸ Θάψου εἰς Λέπτιν τὴν μικρὰν στάδιοι ρο'. πόλις μικρά ἐστι· καταφανῇ ἔχει βράχην· καὶ ἡ καταγωγὴ ἐστὶν ἐπὶ τῇ πόλει δύσκολος πάνυ.

114. Ἀπὸ Λέπτως εἰς Θερμάς στάδιοι ζ'. κόμην ἐστὶ τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ ὧδε βράχῃ ἐστὶ δυσκατάγωγα.

115. Ἀπὸ Θερμῶν πλεῦσας σταδίου μ' ὅψει ἀκρω-

Cercinam *stadia* *. E regione urbis brevia sunt, quæ versus urbem tendunt. A Cercina ad Thapsum sunt *stadia* 700. Habet insulam pulcram, in pelago sitam e regione Thapsi versus boream intervallo *stadium* 80. Portum habet et aquam. Hæ insulæ complectuntur Cercinæum (Κερκινάτων) pelagus.

SEQUITUR REGIO PUNICA.

113. A Thapso ad Leptin minorem *stadia* 170; urbs parva est; conspicua habet brevia, et appulsus ad urbem est admodum difficilis.

114. A Lepti ad Thermas *stadia* 60; vicus est, ibi quoque brevibus eundem in modum appulsus præpeditur.

115. A Thermis postquam navigaveris *stadia* 40

Fortasse hæc *stadia* 600 pertinebant usque ad oppidum et portum insulæ longe porrectæ. Quamquam ubi is situs fuerit, dicere non habeo. || — ἀπο Θένης] ἀπο Θλόνης codex. Cf. not. ad § 108. Verba hæc si bene h. l. habent, post v. Κέρκιναν numerum *stadium* excidisse probabiliter statuit Gaillius. Tum nomen Κέρκιναν de urbe intelligo, ideoque ante πόλιν inserui articulum dubitans tamen. Vide an fuerit : εἰς Κ. [νῆσον] καὶ πόλιν [στάδιοι *]. Βράχῃ ἐστὶ φαινόμενα πρὸς τὴν πόλιν. De orpido et portu cf. Plinius V, 7; Diodor. V, 12; Dionys. Per. V, 12; Livius XXXIII, 48; Hirtius Bell. Afr. c. 34. Al Bekri l. l. p. 466 : « Vis-à-vis de Safâkes, à la distance d'environ 10000 pas est une île appelée *Karkench*, située au milieu d'une mer stagnante, peu profonde, et dont les eaux n'ont aucun mouvement. En face de ce lieu, en pleine mer, et à l'entrée des bas-fonds, à environ 40 milles du continent, on voit un édifice élevé, qui sert de point de reconnaissance pour les navigateurs qui arrivent d'Alexandrie, de la Syrie et de Barkah. Lorsqu'ils aperçoivent le centre de ce bâtiment, ils se détournent, et font voile vers les lieux où ils doivent relâcher. L'île de Karkench renferme des ruines de constructions antiques, et des citernes destinées à conserver l'eau. Comme elle est decouverte d'excellents pâturages, les habitants de Safâkes y envoient leurs chevaux et leurs troupeaux. || — σταδ. ψ'] Linea recta nonnisi 500 *stadium* est; at a Cercina usque ad *Ras Kadidcha*, non potuit rectâ navigari, sed via tenenda erat, quam navibus brevia permittebant. || — νῆσον καλὴν etc.] Insula quæ a *Ras Dimas* boream versus 80 fere *stadiis* distat, hodie vocatur *Conigliéra*, pone quam est altera *Kuriat* dicta. Hæ sunt *Ταρχεῖαι* Strabonis p. 834, *Λαρουνησίαι* (λάρων νησία?) ὅδο Ptolemæi. Lampadusam ins., nescio quo pacto, hic traxit Gaillius. || — Ἰκάριον] Quod Ἰκάριον veteres pelagus dixerunt, hic non pertinet. Scylax post Thapsi, Leptis et Adrumeti mentionem addit ab his urbibus versus meridiem flectere sinum magnum, qui appellatur Σύρτις-μικρὰ ἢ Κερκινίτις. Agathemerus p. 14 refert inter Cercinam et Meningem Syrtis esse ostium. Similiter Noster insulis istis includi dixerit τὸ Κερκινάτων πέλαγος vel τῆς μικρᾶς Σύρτιος πέλαγος. Quæ post

Syrtin sequebantur, quum aliquomodo inscribenda essent, faber titulorum inscripsit Φοινίκη, *Regio Pænorum*. Sin lacuna, quæ est post, § 127, jam reperit scriba nostri codicis, cum Gaillio statuere licet, inepte librarium Φοινίχην hoc loco adscripsisse, quum inde a § 128 Phœnicia urbes recenseantur.

§ 113. Ἀπο Θάψου εἰς Λέπτιν cod.; em. Gail. De Lepti v. præter Plinium et Melam Hirtium Bell. Afr. c. 10. 29. 62. 97; Afr. c. 62. Ruinæ prope hodiernum vicum *Lenta*. Portum olim, parvum licet, urbem habuisse colligitur ex Hirtio B. Afr. c. 62 : *Varus.. Lep- tin vectus naves onerarias, quæ longius a portu in salo stabant, incendit*. Nostri tempore obstructus jam fuerit, sicuti nunc in ora humili et ob brevia accessu difficili nullum superest portus vestigium. || — καταφανῇ ἔχει] πόλις μικρά ἐστὶ, καταφανῇ καὶ βραχέα codex. Urbs quum in planitie sita sit, non potuit nautis dici καταφανῇ. Brevia vero hoc loco καταφανῇ dicuntur eodem sensu quo alias memorantur βράχῃ φαινόμενα. || — ρο'] Distantia nimia. *Stadia* sunt fere centum.

§ 114. εἰς Θερμᾶν Iriarte contra quam codex. Malim εἰς Θερμά, uti est § 120. Locum eo nomine alius nemo memorat. Ptolemæus et Tab. Reut. inter Leptin et Adrumetum ponunt Rhuspina (Ρουσσπῖνον Strab. p. 831), quem locum non adeo longe a Lepti et ora maritima abfuisse ex Hirtio B. Afr. colligitur. Fortasse ad eundem pertinent Thermæ nostræ.

§ 115. ἀκρωτήριον] *Ras Mistir* cum *Mistir* vel *Monastir* oppido, promontorium saxosum, olivis consitum; adjacent insulæ tres saxosæ, quarum una a columbis, quæ in cavernis rupium fissurisque nidificabant, vocatur *Hamâneh*; reliquæ duæ, oræ propiores *Sidi Ferrudch* et *Sidi Salah*. Majore utuntur ad thunnos capiendis. Promontorii et insularum saxis frequentes incisi cuniculi ac cameræ; quæ item thunnis capiendis inservisse videntur. V. Barth. p. 157. || — ὅδο νησία] Διονύσια codex; manu lenissima em. Hasius ap. Gail.. Potuit sane Dionysius ibi esse, sicuti postea erat monasterium (unde *Monastir* opp. dictum), et quemadmodum in sequente oræ tractu post Adrumetum Ptolemæus Aphrodisium memorat. At tum haud dubie auctor dixisset Διονύσιον. Barthius

τήριον ἐπ' αὐτῷ ἔχον δύο νησία ἐσκολοπισμένα· ὑφορμός ἐστιν.

116. Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου ὅσῃ Ἀδραμύτην τὴν πόλιν ἀπὸ σταδίων μ'. ἀλίμενος.

117. Ἀπὸ Ἀδραμύτου ἐπὶ τὴν Ἀσπίδα στάδιοι φ'. ἀκρωτηρίον ἐστιν ὑψηλὸν καὶ περιφανές, ὅσον ἀσπίς. Ἐπ' αὐτὴν πλέει τὴν ἄρκτον [ὥς] παραφαίνειν ἐξ εὐωνύμων· εἰσὶ γὰρ εἰς τὸ πέλαγος ἐκεῖνο βράχῃ πολλὰ καὶ τραχέα· εἴτα ἐκφανήσεται σοι (ἡ Ἀσπίς καὶ ἐπ' αὐτῇ) Νεάπολις. Ἀπὸ τοῦ κόλπου Νεαπόλεως ἐπὶ τὴν Ἀσπίδα στάδιοι σ'. ὑψηλός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἐπ' αὐτῇ ἡ πόλις· ἔχει λιμένα πρὸς ζέφυρον ἀπὸ σταδίων ἰ. ἀνώτερον τῆς πόλεως.

118. Ἀπὸ Ἀσπίδος [ἐπὶ τὴν Ἑρμαίαν ἄκραν στάδιοι σ'].

conjecit *θυνοσκοπεῖα*, quod a traditis literis longius recedit. || — ἐσκολοπισμένα] *septis instructa* vertit Gailius, fortassis recte; quamquam eam verbi significationem exemplis velim firmari. Palis circumdari insula poterant sive ob thunnorum venationem sive nautarum causa, sicuti ad Leptis minoris oram etiam nunc pali a piscatoribus fixi conspiciuntur. Sin minus, vide an fuerit : νησία· ἐστὶ δὲ ἀκόπελα ἐστειμένα.

§ 116. Ἀδραμύτην] prava nominis forma, libris, ut videtur, vindicanda. Proxime accedit Ἀδραμυτός ap. Procop. B. Vand. I; 17 p. 383. II, 23 p. 512. Meliores scriptores : Ἀδρυμητός, Ἀδρουμητός, Ἀδρόμης. V. Meineke ad Steph. Byz. v. Ἀδρόμης. De etymo vocis parum constat. V. Movers. p. 502 m. 149. Nunc locus vocatur *Sousa*. Idem nomen hodie est portui Cyrenes; hoc quum ex graeco Σώζουσα ortum sit, fortasse Adrumeti quoque portum olim a Graecis Σώζουσαν dictam esse conjecit Barthius p. 153. Ruinas peramplas vidit Al Bekri p. 485 (= Tous les environs de Sousah sont couverts de vastes ruines de monuments antiques. *); nunc paucae supersunt, de quibus v. Barth. p. 153. Cothonem urbis, arte effectum, saepius memorat Hirtius Bell. Afric. c. 62. 63. Nostri tempore vel obrutus vel deletus erat. Attamen etiamnum rudera veteris molis conspiciuntur extra murum meridionalem portus recentioris, qui intra mœnia urbis comprehensus, florente Arabum imperio egregius fuisse debet (v. Abu Obeid Bekri p. 485), nunc vero et ipse adeo neglectus est, ut in salo navibus subsistendum sit. || — σταδ. μ'] Igitur a Lepti sunt stadia 140, coincident Itinerario, qui milia 18 computat.

§ 117. περιφανές] περιφέρēs conj. Letronnius. || — στάδ. φ'] Linea recta ab Adrumeto ad Aspidem seu Clypeam (hod. *Kalibia*) sunt stadia 660. In media fere via ad finem sinus, qui post Adrumetum sequitur brevibus suis incommodus, sita est Neapolis (*Nabal*), ab Hadrumeto 360, ab Aspide 300 stadia distans. Noster pro 300 numerans 200, et pro 660 stadia 500, parum accurata tradit. || — [ὥς] παραφαίνειν] παραφαίνω codex; ἐπ' αὐτὴν τὴν ἄρκτον ex usu sequioris graecitatis dicitur pro simpliciter ἐπὶ τὴν ἄρκτον, ut sexcentis locis in periplo maris Rubri. Quodsi quis breviter sinus Neapolitani vitans, relicto

videbis promontorium prope se habens parvas insulas duas palis circumdatas (?); sub iis statio est.

116. Ab eo promontorio videbis Adrumetum (Ἀδρυμητόν) urbem intervallo stadiorum 40. Portu locus caret.

117. Ab Adrymeto ad Aspidem sunt stadia 500. (Promontorium est altum et conspicuum, elypei formam referens). Septentriones versus naviga, adeo ut a sinistra appareant; sunt enim in pelago illo brevia multa et aspera; tum apparebit tibi Neapolis; ab Neapolis autem sinu ad Aspidem sunt stadia 200; altus locus est, in eoque posita urbs. Portum habet versus zephyrum decem stadiorum ultra urbem intervallo.

118. Ab Aspide [ad Hermæum promontorium stadia 200].

tractu litoreo, rectâ Aspidem petebat, cursus non versus ipsum arceturum, sed ita dirigendus erat, ut arceturus paullulum ad sinistram fulgeret. Eo in itinere quum emensi sinum Neapolitanum non longe a Neopoli prætereherentur, hujus quoque loci ἐν παράῳ fit mentio. || — εἰς τὸ] Hic unus est, nî fallor, peripoli locus quo eis pro ἐν usurpatur. Quare ad librarium rem retulerim. || — ἡ Ἀσπίς καὶ ἐπ' αὐτῇ (αὐτὴν cod.)] Hæc inclusi utpote ejicienda. Nata sunt ex glossa ad verba : ὁ τόπος καὶ ἐπ' αὐτῷ (αὐτὸν cod.). Sin tueri illa velis, ejicienda forent verba Νεάπολις... καὶ ἐπ' αὐτῷ, adeo ut Neapolis mentio perperam inserta sit. Vulgate quomodo sensum Gaillius intorquere studuerit, non est quod referatur. Ceterum de Neopoli testis antiquissimus Thucydides VII, 50 : Νέαν πόλιν, Καρχηδονίων ἐμπόριον, θῆεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον θοοὶν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν ἀπέχει. Cf. Seylax p. 89 ibiq. not. Strabo Neapolin non suo memorat loco. Nomen superest in hod. *Nabal*, a qua non procul exiguae exstant ruinae. Ora perhumilis nullum nautis præbet tutamen. || — Ἀσπίδα] Strabo p. 834 de his ita habet : εἴτα ἄκρα Ταρτίτι καὶ ἐπ' αὐτῇ λόφος Ἀσπίς καλούμενος ἀπὸ τῆς δημοσίτης, ὅνπερ συνώκισεν ὁ τῆς Σικελίας τύραννος Ἀγαθόκλης. Nunc ἄκρα ista *Ras Mustapha*; collis elypeiformis a mari duo fere stadia distat. Eam circa arcem speculante structa olim urbs fuerit, quamquam ruinae nunc nonnisi inter collem et mare occurrunt. Moles portus egregii, quem natura, juvante arte, effecit, ex parte superstes est. Ceterum num situs portus cum verbis Stadiasimi conveniat, non memini a recentioribus notari. E latino nomine *Clypea* natum hodiernum loci nomen, *Kalibia*. Historiam urbis post Mannertum adumbrare studet Barthius p. 134 sq. V. Strabo p. 277; Polybius I, 29. 34; Livius XXVII, 29. XXIX, 32; Appian. Pun. 3. 110; Silius III, 243; Solin c. 27; Hirtius B. Afr. 2; Caesar B. Civ. II, 23; Mela I, 7; Plin. V, 7; Itin.; T. Peut.; Nonnus IV, 386. Abu Obeid Bekri l. l. p. 500.

§ 118-120. Post verba ἀπὸ Ἀσπίδος nonnulla excidisse dubitari nequit. Certe Hermæum sive Mercurii promontorium (*Ras Adrar, Cap. Bou.*) in tota ora maxime conspicuum nautisque tremendum in nautico nostro libello omitti non poterat. Deline sequitur por-

119. [Ἀπὸ τῆς Ἑρμαίας ἄκρας ἐπὶ Μισοῦαν λιμένα-
στάδιοι ρκ'].
120. [Ἀπὸ Μισοῦας λιμένος] ἐπὶ Θερμὰ στάδιοι ξ'.
κώμη ἐστὶ καὶ ἐπάνω τὰ θερμά.
121. Ἀπὸ τῶν Θερμῶν εἰς Κάρπην στάδιοι ρξ'. πόλις
ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.
122. Ἀπὸ Κάρπης εἰς Μάξυλαν στάδιοι χ'. πόλις
ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει.
123. Ἀπὸ Μαξύλων ἐπὶ τὸν Γαλάβραντα στάδιοι ν'.
ὁρμος ἐστὶν ἕως [τῆς τῶν] ἀμυῶδων ἀγωγῆς.
124. Ἀπὸ τοῦ Γαλάβραντος εἰς Καρχηδὸνα στάδιοι
ρκ'. πόλις ἐστὶ μεγίστη καὶ λιμένα ἔχει, ἐν δὲ τῇ πόλει
πύργος ἐστίν [ἐπὶ] δεξιὰν ὁρμίζου ὑπὸ τὸ χῶμα.
Οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Μήνιγγος τῆς τῶν Λωτοφά-
γων νήσου ἕως εἰς Καρχηδὸνα στάδιοι φν'.

119. [*Ab Hermæo promontorio ad Misuum portum*
stadia 120].
120. [*A Misua portu*] ad Therma stadia 60; vicus
est et supra eum thermæ sunt.
121. A Thermis ad Carpen stadia 160; urbs est
quæ portum habet.
122. A Carpe ad Maxylam stadia 20; urbs est eum
portu.
123. A Maxylis (*Maxyla*) ad Galabrantem stadia 50;
statio est usque ad arenosum tractum pertinens.
124. A Galabrante ad Carthaginem stadia 120; urbs
est maxima, portumque habet; in urbe turris est; ad
dextram appelle sub aggerem.
- Omnia simul a Meninge Lotophagorum insula usque
ad Carthaginem stadia sunt 3550 (γφν').

tus egregius Misua vel Missua, cujus meminerunt Plinius V, 3 § 24, Ptolemæus, Tab. Peut., Itin. marit. p. 498, Geogr. Rav. V, 5 et Procop. B. Vand. II, 14 : Σταδίους τριακοσίου (Carthagine profecti) ἀνύσαντες ἀφίκοντο Μισοῦαν τὸ Καρχηδονίων ἐπίγειον. *Missuensis episcopus* occurrit in Notitia Africae, monente Wesselingio ad Itin. Ruinae loci et portus perampli sunt ad hod. vicum *Sidi Daud*. V. Barth. p. 131. Hinc usque ad Thermas numerari poterant stadia 60, siquidem sequens locus, *Carpis*, ex plurimorum sententia componendus est cum hodierno *Gourbos* sive *Kourbos*, qui a ruinis Misuæ distat 220 fere stadia, quot etiam e Periplo nostro colliguntur, accedente Itinerario marit. p. 493 : *A Missua Carpos stadia* CC (sic optimus codex Escur. ; CCC vulgo). At de thermis in hoc loco ponendis aliunde non constat; neque calidæ aquæ nunc ibi reperiuntur, quantum sciam. Huc accedunt alia, quæ falsa in Stadio mo tradi indicent. V. not. seq.

§ 121. Κάρπην] fort. erat Κάρπιν, ut apud Ptolemæum. *Carpis* locus scribitur ap. Plinium; Itin. mar. l. l. : *A Missua Carpos stadi*. CC, *a Carpos Carthagine stadi*. CL. (CCC in sex codd.). Optatus Millevitanus Schism. Donat. II, c. 18 : *Episcopi vestri iuventibus et presentibus supra altare Catholici diaconi occisi sunt; similiter et apud Carpos*, laudante Wesselingio ad It. *Episcopus Secundinus a Carpis* e Conciliis citatur a Mannerto. Locum hunc ad hodiernum *Kourbos* sive *Gourbos* referendum esse tum nomen suadet, tum distantia Itin. Marit. Perpaucæ supersunt ruinæ oppidi in alto siti; portus paullo infra *Kourbos* quærendus in hod. *Merisah*, i. e. *parvus portus*, quem partim natura fecit, partim ars munivit. Exstant etiamnum portus murorum rudera, et iuxta portum alie ruinæ, quas ad ἐπίγειον retulerim. — Jam vero *Kourbos* habet aquas calidas, de quibus ipsam etiam urbem dictam esse *Aguas calidas* vix dubitaveris. Egregie ad situm hodiernæ *Kourbos* quadrant verba Livii XXX, 24 : *Onerarie, pars maxima ad Eginurum* (hod. *Dchamur* ins.), *alie adversus urbem ipsam* (Carthaginem) *ad Calidas aquas delatæ sunt*. Porro quum in Tab. Peut. ab *Aquis calidis* ad Maxulam 21 millia (168 st.), ad Tunim 28 millia (224 st.) expententur, hic quoque computus *Aguas*

calidas ad hodiernum *Kourbos* pertinere probat. Eadem vero distantiarum ratio est in Stadio mo a Thermis ad Maxulam (180 stad.) et Galabrantem cum Tunni componendum (230 stad.); contra vero a Carpi ad Maxulam falsissime computantur stadia 20. Hinc igitur suspicio oritur Thermas et Carpin perperam distingui, Nostraque e duobus fontibus male esse conflata. Potuit quidem Thermarum locus in alto situs a portu et ἐπίγειον distingui, non ita tamen ut noster fecit. Unicus neque is adeo gravis testis qui simul et *Aguas* et *Carpos* memoret, Geographus est Ravennates V, 5, ubi series locorum : *Missua, Seminina* (ad *Ras el Semiah* ?), *Aguas, Carpas, Gumis, Maxula, Thunos, Carthagine*. Obiter Strabo p. 834 de sinu Carthaginiensium : *Τῶν ἐστὶ πόλις καὶ Θερμὰ καὶ λατομεῖαι τινές*.

§ 122. Ἀπὸ Κάρπην codex. || — χ'] numerus falsus, at non scribæ, ut puto, sed interpolatoris culpa; Lappieus pro χ', scribit α', Maxulamque composit cum hodierno *Rhades*. Secundum Tab. Peut. Maxula a Tunni distat mill. 7 (quibus respondent stadia 50 in stad. § 123), inde ad Carthaginem millia 10. Consentit Itin. prov. p. 58, a Carthagine ad Maxulam computans millia 18. Situs urbis inter *Rhades* et *Hammam el Enf* quærendus, ita tamen ut ab oriente sit *Melianæ* fluvii, siquidem is est ὁ Κατάδας ποταμὸς Ptolemæi. Non ita longe locum abfuisse a tania, quæ lacui Tunensi prætensa est, inde colligas, quod ligula *Massilitanum litus* vocatur ap. Victor. Viten. I, 5 p. 6 Chifflet. : *Qui* (Gensericius) *dum, ut moris est, ad Massilitanum litus exisset, quod ligula vulgi consuetudine vocatur*. Apud Plinum V, 3 § 24 est: *colonia Maxula* (*Maxula, Massula, Maxilia* var. lect.)

§ 123. Γαλάβραντα] Nomen aliunde non notum, nisi forte huc pertinet *Maxula Prates* Itinerarii p. 57, qui locus 10 millia a Carthagine distare dicitur, ideoque, si recte habet distantia, ab altera Maxula distinguendus est. || — ἕως τῆς τῶν ἀμυῶδων ἀγ.] ἕως ἀμυῶδων ἀγωγῆς codex. Fort. erat ἕως τῆς ἀμμου διαγωγῆς. Intellige tractum arenosum, qui lacui Tunensi prætenditur.

§ 124. ρκ'] Totidem Polybius XIV, 10, 5 a Tynete ad Carthaginem esse dicit. || — πύργος] Byrsa? ἐπὶ inserui e conj. Gaillii. || — σκαδ. φν'] Lege γφν'. Vide tab. p. 466.

125. Ἀπὸ δὲ Καρχηδόνης εἰς Κάστρα Κορνηλίου στάδιοι τγ' λιμένα ἐστὶ παραχειμαστικός· ἐν τούτῳ παραχειμαζέει μεγάλα πλοῖα.

126. Ἀπὸ Κάστρων Κορνηλίου εἰς Οὐτίκα στάδιοι 6 xδ' πόλις ἐστὶ· λιμένα οὐκ ἔχει, ἀλλὰ σάλον ἔχει· ἀσφαλίζου.

127. Ἀπὸ Οὐτίκων ***.

[Λέπει τα ἀπὸ Οὐτίκων ἕως τῶν Ἡρακλείων στηλῶν καὶ τὰ ἀπ' Ἀλεξανδρείας ἕως Καρνῶν.]

10 128. [Ἀπὸ **] εἰς Κάρνας στάδιοι xδ'· σάλος ἐστὶ· κοιτῶνας δὲ ἔχει πλοίοις μικροῖς· ἀσφαλῶς κατάγου.

129. Ἀπὸ Καρνῶν (ἐπὶ χωρίον) ἐπ' ἀκρωτήριον καλούμενον Βαλανέας στάδιοι σ'.

15 130. Ἀπὸ ἀκρωτηρίου Βαλανεῶν ἐπ' ἀκρωτήριον Πάλτον στάδιοι 4'.

125. A Carthagine ad Castra Cornelii sunt stadia 303; portus est ad hibernandum commodus, in eoque hibernant naves magnae.

126. A Castris Cornelii ad Uticam stadia 24; urbs est; portu caret, sed salum habet; caveas.

127. Ab Utica ***

[Desideratur paraplus ab Utica ad Herculeas columnas et ab Alexandria ad Carnas]

128. [Ab Arado] ad Carnas stadia 24; salum est; sed cubacula habet navigiis parvis; tuto appelle.

129. A Carnis ad promontorium Balaneas, quas vocant, stadia 200. [Hinc ad oppidum Balaneas stadia 40.]

130. A Balaneorum promontorio ad Paltum promontorium stadia 90.

§ 125. Κορνηλίου] Κορνηλίων et § 126 ἀπὸ κάστρων Κορνηλίας codex. Vocatur locus: *Castra Cornelia, Cornelianna, Cornelii*. V. Livius XXIX, 28; XXX, 25; Mela I, 7; Plin. V. 3; Appian. B. G. II, 44. 45. Pun. 13; Orosius IV, 22; prae ceteris vero Caesar. B. Civ. II, 24: *Curio... ad flumen Bagradas venit: ibi C. Caninius Rebilum reliquit; ipse cum equitatu antecedit ad castra exploranda Cornelianna, quod is locus peridoneus castris habebatur. Id autem est jugum directum, eminus in mare, utraque ex parte praeiunctum atque asperum, sed tamen paullo leniore fastigio ab ea parte, quae ad Uticam vergit. Abest directo itinere ab Utica paullo amplius passuum mille. Sed hoc itinere est fons, quo mare succedit longius, lateque is locus stagnat: in quem si qui vitare voluerit, sex millium circuitu in oppidum perveniet*. Nunc totus hic tractus Bagrade fluvii alluvionibus aliam faciem induit. Quod Caesar dicit jugum in mare eminus, hodie sunt colles a litore satis longe dissiti. Bagradas (h. *Medcherda*) olim a meridie ejus exibat, nunc vero a septentrione. Quare etiam de portu sermo esse jam nequit. Vicus vel oppidum, quod in castrorum locum successisse videtur, postea stagnantibus fluvii aquis deletum fuerit; nullaque supersunt ejus vestigia. Ceterum V. Barth. p. 199. — τγ' Numerum corruptum esse vel insolita ejus ratio indicat. Fortasse fuit ργ', adeo ut II abierit in TT.

§ 126. Οὐτίκα codex. De ruinis v. Barth. p. 111. Nunc locus a mari longe remotus. Moles, qua olim portus claudebatur, etiam hodie in solo paludoso apparet. — σάλον] σάλος cod.; em. Gail. Post hac unum codicis folium excidisse videtur, quo continebatur reliquus Libyae ora paraplus, et alterius partis initium sive paraplus ab Alexandria usque ad Carnas.

§ 128. εἰς Κάρνας] et mox ἀπὸ Καρνῶν (sic) codex; εἰς Κάρναν h. I. Iriarte. Apud ceteros aut Κάρνη aut Κάρνος. Stephanus Byz.: Κάρνη, πόλις Φοινίκης, ἀπὸ Κάρνου τοῦ Φοίνικος, ὡς Ἴστρος φησὶν. Ὁ πόλις Κάρνιτης. Λυκάβρων (1291): «Ὁλοῖντο ναῦται πρῶτα Καρνῆται κύνες. Ἀρτεμίδωρος δ' ἐν τῇ ἰβιδίῳ φησὶν: «ἐστὶ Κάρνος καὶ συνεγὼς Πάλτος, εἴτα Γάδαλα πόλις. » Plinius V, 17, § 79: *Carne*; Strabo p. 754 Κάρνος (Κάρζανος

codl.). Tzetzes ad Lyc. I. I.: Κάρνης, πόλις Φοινίκης. Carnus, Strabone teste, erat τοῦ ἐπὶ νεύον τοῦ Ἀράδου, λιμένας ἔχον, ab Arado boream versus situm, siquidem Aradus erat μεταξὺ τοῦ ἐπὶ νεύον καὶ τῆς Μαλαβῶς. De situ suo apud alios scriptores vocatur Ἀντάραδος. V. Ptolemæus V, 15, Itin. prov. p. 148, Itin. Hierosol. p. 582, Tab. Peut., Hierocles p. 716; Hieronymus in Ezech. c. 27; Theophanes Chron. p. 31: *Κωνσταντίνου τὴν πρότερον καλούμενην Ἀντάραδον. Hodie Tortus seu Tortosa*. — σάδοι οὐδ' ἀπ' Ἀράδου sc., ut videtur, quae a continente distabat, Strabone teste, stadia x' (quod reponendum videtur ap. Seylac. p. 87 et Diodor. XXXIII, 6, ubi codd. σάδ. η'). Apud Plinium I. I. sunt 200 passus; at dixerit auctor 2200 passus. Stadia 30 affert Clemens Homil. XII, c. 12.

§ 129. ἐπὶ χωρίον] ἐπὶ χωρίων cod.; em. Gailius, qui hac e margine irrepsisse putat. Scribendum credere ἐπὶ χωρίων καὶ ἀκρωτήριον. At quum promontorium (*Cap Kasr Merkab*) occurrat ante oppidum (hod. *Banius*), ab eoque ad 40 stadia dissitum sit, separatim et promontorii et oppidi mentio facta fuerit, sicuti mox § 133 post Paltum promontorium separatim memoratur χωρίον Παλτηγῶν: adeo ut nostra verba ἐπὶ χωρίων indicium sint truncati peripli et hunc in modum refingendi: Ἀπὸ Καρνῶν ἐπ' ἀκρωτήριον καλ. Βαλανέας στάδιοι σ'. Ἀπὸ ἀκρωτηρίου ἐπὶ χωρίον Βαλανέας στάδιοι μ'. Linea recta ab Antarado ad 200 stadia sunt (24 mill. sec. Itin. prov.; 26 mill. sec. Itin. Hierosolym.), at longior est via juxta ora anfractus. — Βαλανέαι] Sic etiam Ptolemæi codd. apud Wilberg. (vulgo ed. Βαλαναῖαι) et Stephanus Byz. (Βαλαναῖαι, πόλις Φοινίκης, ἡ ὡς Λευκάς· ὁ πόλις Βαλανεώτης· εἰς τὴν πόλιν Ἐπικράτης ἐγκώμιον ἔγραψεν ὁ Βαλανεώτης, et Athanasius Apol. De fuga p. 321, Malala p. 448 (Ἀπεμέρισε. Ἰουστινιανὸς sc.) ἀπὸ Ἀπαμείας τῆς δευτέρας Συρίας Βαλανέας πόλιν, καὶ ἐποίησεν ἐπαρχίαν, ἣν τινα ἐπωνόμασε Θεοδωρίδα, τοὺς αὐτῇ καὶ μητροπολιτικὸν δίκαιον). In Strabone Βαλαναία, ap. Plinium *Balanea* et *Balanua*, Itin. prov. p. 148 *Balanua*, Itin. Hieros. p. 582 *Balanuas*, Tab. P. *Balneis*, Geogr. Rav. V, 7 *Balanais*. In Concil. Nicen.: *Euphranius Balaneorum episcopus*.

§ 130. ἀκρ. Πάλτον] i. e. promontorium quod

131. Ἀπὸ ἀκρωτηρίου Πάλτου κάμψαντος ἐπ' ἀκρωτηρίου Βραχίων σταδ. ι'.

132. Ἀπὸ δὲ Βζλανεῶν ἄκρας ἐπ' εὐθείας εἰς Πάλτον στάδιοι σ'.

Οἱ πάντες ἐκ Πολεμαίδος, παρὰ γῆν παραπλέοντες, (εἰσελθεῖν) εἰς Πάλτον στάδιοι β'.

ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΝ ΚΟΪΑΗ ΣΥΡΙΑ.

133. Ἀπὸ Πάλτου ἐπὶ χωρίον Παλτηνῶν στάδιοι λ'.

134. Ἀπὸ Παλτηνῶν ἐπὶ λιμένα κείμενον ἐπ' αἰ-γαλῶ, ἔχοντα καθ' αὐτὸν φάραγγα, στάδιοι κ'.

135. Ἀπὸ Παλτηνῶν εἰς Γάβαλα στάδιοι λ'.

136. Ἀπὸ Γαβάλων εἰς ποταμὸν πλωτὸν καλούμενον*, στάδιοι μ'.

137. Ἀπὸ* πλωτοῦ ποταμοῦ εἰς ἄκραν, ἐρ' ἥς κεῖται πόλις Λαοδίχεια, στάδιοι σ' ἀπὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ εἰς Βζλανέας στάδιοι σ' ἀπὸ Βζλανεῶν εἰς Λαοδίχειαν εὐθυδρομοῦντι λευκονότῳ ἐπὶ τὰ πρὸς ἡδὺ [μέρη] τῆς ἄρκτου, στάδιοι σ'.

131. A Palto promontorio, ubi flexeris promontorium, breviter sunt stadiorum 10.

132. A Balnearum promontorio ad Paltum via recta stadia 70 (σ').

In summa a Ptolemaide ad Paltum, si juxta oram navigaveris, sunt stadia 2000.

SEQUITUR CAVA SYRIA.

133. A Palto ad oppidum Paltenorum stadia 30.

134. A Paltenorum oppido ad portum in litore humiliter situm, qui e regione sui convallē habet, stadia 20.

135. A Paltenorum oppido ad Gabala stadia 30.

136. A Gabalis ad fluvium navigabilem, qui vocatur*, stadia 80 (π').

137. A fluvio navigabili ad promontorium, cui imposita urbs Laodicea, stadia 70 (σ'). Ab eodem fluvio ad Balaneas stadia 170 (ρσ'). A Balaneis ad Laodiceam cursu recto cum leuconoto vento versus septentrionalis plagae partes orientales stadia 200.

eminent prope *Joba* fluvium. || — λ'] sic codex; ε' legerat Iriarte.

§ 131. κάμψαντος] κάμψαντες cod. Ceterum nulum video promontorium, ad quod referantur verba vulgata. Male sana esse putō et hunc in modum restauranda : Ἀπὸ ἀκρωτηρίου Πάλτου, κάμψαντος (vel κάμψαντι) τὸ ἀκρωτήριο (Cf. § 139), βράχῃ ὡς σταδίων ι' vel περχέων στάδιοι ι'. Cf. § 177.

§ 132. εἰς Πάλτον, sc. εἰς ἀκρωτήριο Πάλτον. || — στάδιοι σ'] Falsum numerum esse liquet; ortum σ ex ο || — εἰσελθεῖν] inclusi vocem quae sic nihili est. Fort. : ἔως ἔλθῃν. || — β'] Numerus nimius. Vix ultra 1600 sunt stadia.

§ 133. Παλτηνῶν] εἰς χ. Πελλήτων et § 134. 135 ἀπὸ Πελλήτων codex, quibus nihil aliud signari potest nisi Paltus oppidum, quod sequitur post Paltum promontorium. De Palto (hodie *Baldo*) vid. Plinius, Strabo p. 753 et 728 : ταφῆναι δὲ λέγεται Μέμωνον περὶ Πάλτον παρὰ Βαζῶν ποταμῶν. Mela quoque I, 12 Paltum urbem et fluvium memorat. Cf. Stephanus v. Πάλτος et Κάρνη, Ptolemaeus, Tab. Peutling., Geogr. Rav., Malala p. 448 : Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς (Justinianus) ἀπεμέρισεν ἀπὸ Ἀντιοχείας τῆς πρώτης Συρίας Λαοδίχειαν καὶ Γάβαλα καὶ Πάλτον τὰς πόλεις. A Balaneis urbe ad Paltum Tabula Peutling. recte habet milia 8. || — Titulus Κοιλὴ Συρία num recte ita interpositus sit ut Phoenicia pertineat usque ad Paltum promontorium, oppidum vero Paltenorum jam accenseatur Phoeniciae, jure dubites. Verisimile est ipsum quoque oppidum ex Nostri sententia Phoeniciae ore annumerandum fuisse, quum Strabo referat Paltum, Balaneas et Carnum constituisse τὴν περὶ τὴν Ἀραδίον, adeo ut una cum Arado etiam haec Phoeniciae tribui velis. Plurimi Syriae fines magis meridiem versus extendunt. Apud Plinium Carne primus Syriae locus; Ptolemaeus primum Syriae oppidum post Eleutherum fluvium memorat Balaneas; similiter Itinerarium Hierosol., ita tamen, ut Antarakus et Maraceus (*Markab*) adhuc sint Phae-

niciae. Contra Hecataeus vel Gabala urbem Phoeniciae accensuit.

§ 134. Κεῖμένην et φάραγα apogr. Iriartis. De portu hoc mihi non constat.

§ 135. Γάβαλα. Γαβάλων] Τάλας. Ταλῶν codex; em. Gail. Hecataeo ap. St. Byz. urbs est ἡ Γάβαλα, Plinio V, 18 *Gabale*. Vulgo τὰ Γάβαλα (hod. *Djebili*). V. Strabo, Ptol., T. P., Pausanias II, 1, 7; Socrates H. Eccl. VI, 11; Hierocles p. 711. Theodoretus Histor. Relig. c. 28 πλὴν συμκρὸν καὶ χερσιεστῆν dicit, quam sub Basilisco imp. terrae motus quassavit, teste Malala p. 378. Cf. idem p. 448. Secundum Itin. Hieros. a Balaneis distat 13 millia; sec. Itin. provinc. 24 (lege 14) mill. Tab. Peutling. a Palto ad Gabala numerat millia 8, parum accurate.

§ 136. πλωτὸν] Hinc Plotus fluvius in mappa Kiepertiana fingitur, quum nomen fluvii excidisse pateat, ut § 247 ἐπὶ ποταμὸν πλωτὸν [Ἐάνθον]. Stadia 40 ducunt ad *Metheik* fluviolum in Syriae mappa Berghausiana; Lapius signari putat hod. *Chobar*, alium fluviolum, ad quem stadiorum numerus satis quadrat. At neutrum Noster dicere potuit navigabilem. Intelligens est magnus fluvius, qui deinceps sequitur, *Nahr el Kibir*. Pro σταδ. μ' legendum σταδ. π'.

§ 137. σ'] vitio aperto, lege σ', ut § 132. || — ἐρ' ἥς] ἐξ ἥς cod.; em. Gail. || — ἀπὸ δὲ] δὲ om. apogr. Iriarte. || — στάδιοι σ'] leg. ρσ'. Ex numeris, quales constituiuntur, a promontorio Balaneis sunt stadia 70 + 30 + 30 + 80 = 210, adeo ut ab urbe Balnearum computanda sint 170. || — σταδ. σ'] Paulo major est distantia a Balaneis ad *Cap Ladikiah*. || — πρὸς ἡδὺ] Exspectabas πρὸς ἑω; sed ἡδὺ eo sensu usurpant etiam Xenophon et Polybius et Strabo p. 166. 455. 739 (V. Steph. Thes. s. v. et Meineke Vindic. Strabon. p. 4). Deinde inserui μέρη, usum Nostri secutus. Ceterum ora ita directa est, ut a Balaneis ad *Cap Ladikiah* non Leuconoto sive Libonoto, sed Euronoto potius ἐπὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν μέρη τῆς ἄρκτου navigandum esset.

138. Ἀπὸ Λαοδικείας εἰς Ἡράκλειαν στάδιοι κ'.
139. Κάμπαντι δὲ τὸ ἀκρωτήριο λιμὴν ἐστὶ καλούμενος Λευκός· στάδιοι λ'.
140. Ἀπὸ Λευκοῦ λιμένος ἐπὶ κόμην καλουμένην 6 Πασιερίαν στάδιοι λ'.
141. Ἀπὸ τῆς κόμης ἐπ' ἄκραν Πολιὰν καλουμένην στάδιοι ρκ'.
142. Ἀπὸ Ἡρακλείας ἐπὶ Ποσειδίου τὸν ἐπίτομον στάδιοι ρ'.
- 10 143. Ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας τοῦ ἐπὶ Ποσειδίου εἰς πόλιν Σιδῶνα στάδιοι τ'· ὑπὲρ ἧς ἐστὶν ὄρος ὕψηλόν, καλούμενον Θρόνος.
144. Ἀπὸ Σιδωνίας πόλεως εἰς τόπον ὀρίζοντα τὸ Κάτιον, καλούμενον δὲ Χαλαδρόπολιν στάδιοι ζ'.

138. A Laodiceæ, acra ad Heracleam [via recta] stadia 120 (ρκ').
139. Circumflexo Laodiceæ promontorio, occurrit Portus Albus dictus post stadia 30.
140. Ab Albo portu ad vicum, quem vocant Pasieriam (?), stadia 30.
141. Ab eo vico ad promontorium Poliam dictum stadia 120.
142. Ab Heraclea ad Posidium via compendiaría stadia 100.
143. A promontorio quod est ad Posidium, usque ad Sidonem (Sidoniam?) urbem stadia 80 (π'). Supra eam mons est altus, Thronus dictus.
144. A Sidonia urbe ad locum mediterraneum Cassio conterminum, Charadropolim dictum, stadia 60.

De Laodicea v. Stephan. Byz.: Λαοδικεῖα.. ἡ πρότερον Λευκὴ ἀπὲρ λεγομένη, καὶ πρὸ τούτου Ῥάμιθα κτλ. Malalas p. 203: Λαοδικεῖαν.. πρότερον οὖσαν κόμην ὀνόματι Μαζαδῶαν. Nomen habet a Laodice matre Seleuci Nicatoris, sec. Steph. et Strabonem (a filia Seleuci sec. Malalam, a sorore ejus sec. alios ap. Eustath. ad Dionys. 919). Cf. Droysen *Hellenism.* p. 689. Urbs κάλλιστα ἐκτισμένη καὶ εὐλαίμενος, Strabo p. 751. Ἐπὶ χειρσονήσου συνηκισμένη καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς ὠχυρουμένη καὶ ἐς τὸ πῆλαγος ἔχουσα ὄρησι, Arrian. B. Civ. III, 60. Dio Cass. 47, 30. De ruinis vide viatores Pokocke, Shaw, Russeger, Belon, Schulz, Richter, Sommer. Historiam urbis bene adumbravit Cless in *Pauly's Realencycl.* s. v. *Laodicea*.

§ 138. εἰς Ἡράκλειαν] Cf. Plinius V, 17, ubi post Laodiceam sequuntur: *Diospolis, Heraclea, Charadrus, Posidium*. Strabo p. 751 a borea procedens: Ἐφεστὶς δὲ Ποσειδίου πολίτην καὶ Ἡράκλειαν.. εἰτα Λαοδικεῖαν. Id. p. 753: τῇ γὰρ Λαοδικεῖα πλησιάζει πολίτην τὸ δὲ Ποσειδίου καὶ τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰ Γάβαλα. || — σταδ. κ'] Secundum hæc Heraclea ponenda foret ad proximam ἄκραν exiguam; *Cap Ziaret*, uti fecit Kiepertus. Id vero admitti nequit. Obstat, quod § 142 Heraclea mentio ita injicitur, ut locus situs esse debeat in τῇ Πολιᾷ ἄκρᾳ. Hoc enim flagitat series narrationis, quæ alias nulla foret, tum vero inde liquet, quod a Posidio prom. (*Cap Possidi*) ad Heracleam viâ rectâ esse dicuntur stadia 100. Hæc ducunt ad promontorium prope quod hodie est locus *Burge el Kosib*; idque promontorium esse Stadiasmî Πολιὰν ἄκραν rursus probatur mensuris. Nam si sinum Laodicenum emetiaris et hinc usque ad promontorium istud processeris, habebis stadia 180, quot Noster § 139-141 usque ad Πολιὰν ἄκραν computat. Contra viâ rectâ sunt ad stadia 120, ρκ', qui numerus pro κ' nostro loco reponendus. Consentit etiam Ptolemæus, qui Heracleam a Laodicea et Posidio paribus sejungit intervallis. Hinc igitur liquet auctoris nostri sententiam, quam verbis male contractis excerptor obscuravit, ita exponendam esse: Ἀπὸ ἄκρας, ἐφ' ἧς κεῖται Λαοδικεῖα πόλις, ἐπ' εὐθείας (vel τὸν ἐπίτομον vel εὐθύδρομον) στάδιοι ρκ' κάμπαντι δὲ τὸ τῆς Λαοδικεῖας ἀκρωτήριο λιμὴν ἐστὶ καλούμενος Λευκός, εἰς δὲν στάδιοι λ'. Portus Λευκός ad ipsam urbem Laodiceam pertinet, quam olim Λευκὴν ἀκτὴν dictam esse

vidimus. Denique Heracleam non fuisse Laodiceæ proximam, inde quoque colligas, quod Plinius intermediam habet *Diospolim*, cui respondere censeo Stadiasmî Πασιερίαν. Nomen nescio an corruptum sit. Fortasse ob fani sanctitatem Πανερὸς dicta, vel potius erat: ἐπὶ κόμην [Διὸς] Κασίῳ ἱερᾷ. Certe Juppiter ibi cultus fuit Ζεὺς Κάσιος. Collocandus locus ad *Cap Ziaret*.

§ 141. Πολιὰν ἄκραν alius nemo memorat.

§ 142. Ποσειδίου] sc. ἀκρωτήριο cum oppido. Nunc *Posseda* locus ad borealem est promontorii partem. V. Strabo, Plin., Ptol., Steph. Byz. s. v., Herodotus III, 91: ἀπὸ δὲ Ποσειδηίου πόλιος, τὴν Ἀμφιλοχὸς δ' Ἀμφιαράου οἰκισε ἐπ' οὖροισι τοῖσι Κιλικίαν τε καὶ Σύρων Dionys. Perieg. 916: Λαοδικήν.. καὶ Ποσιθία ἔργα καὶ ἱερὰ τέμπεα Δάφνης.

§ 143. Σιδῶνα] § 144 ἀπὸ Σιδωνίας. Urbs aliunde non nota. Fortasse Sidoniorum coloniam fuisse in tot Phœnicum circa sinum Issicum urbibus (Rhoso, Ægis, Myriandro, Mallo) non adeo improbabile est (V. Moers. l. I. p. 166). Thronos nomen est Casii jugi (*Djebel Okrab*) vertex (2000 ped. altit.), juxta mare situs, qui in Berghausii mappa vocatur, *Soldin*. An huic nomini cum nomine loci nostri necessitudo est? Distat a Posidio 80 fere stadia, adeo ut pro τ' leg. sit π'.

§ 143. Χαλαδρόπολιν] Leg. videtur *Χαραδρόπος* λιν; nam idem haud dubie est locus quem Plinius *Charadrum* vocat, et inter Heracleam et Posidium collocat. Hanc de situ urbis discrepantiam facillime explicari Gallius censet, si Charandrus fuerit in mediterraneis. Quod ipse quoque sentio, aliis ductus argumentis. Etenim si ad oram collocandus locus, a Sidonia ad Orontem in Stadiasmo colligerentur stadia 135, quum linea recta nonnisi 75-80 sit stadiorum. Deinde in sequentibus memoratur insula, quum in toto hoc tractu nullæ exstant nisi tres illæ quæ sunt juxta Thronum montem, adeo ut pateat decem stadia quæ ad Macram insulam esse dicuntur, a Sidonia, non vero a Charadro computari debere. Unde sequitur periplus auctorem hoc loco, ut passim, mediterraneam urbem memorare, scribam vero § 145 oscitanter pro ἀπὸ Σιδωνίας dedisse ἀπὸ Χαλαδρόου. Cf. not. ad § 146. Ceterum ad Charadrum referendus videntur ruinæ quæ sunt in eadem latitudine, in qua Sidonia ponenda est,

145. Ἀπὸ Χαλάρου ἐπὶ νῆσον καλουμένην Μακρὰν στάδιοι ι'.
146. Ἀπὸ Μακρᾶς νήσου ἐπὶ τὸ Νυμφαῖον στάδιοι υ'. Ὁ δὲ ὅλος περίπλους τραχύς ἐστιν ἀπὸ τοῦ Κασιού. Τοῦτον τὸν τόπον παράπλεε ἀπὸ τῆς γῆς στάδιοις κ'.
147. Ἀπὸ Νυμφαίου ἐπὶ πόλιν Ἀντιόχειαν, ἔχουσαν ἐμπόριον καὶ παρ' αὐτὴν ποταμὸν Ὀρόντην καλούμενον, στάδιοι υ' ἔστι δὲ ποταμὸς ἀπὸ σταδίων ιε'.
148. Ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ εἰς Σελεύκειαν στάδιοι μ'. ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδίου τὸν ἐπιτομον εἰς Σελεύκειαν πεσόντι * ζεφύρῳ στάδιοι ρι'.
149. Ἀπὸ Σελευκείας ἐπὶ τὰ Γεώργια στάδιοι ρμβ'.
150. Ἀπὸ τῶν Γεωργίων ἐπὶ τὸν Ῥωσαῖον κόλπον, στάδιοι τ' ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδίου ἀκρωτηρίου ἐπὶ τὸν κόλπον οὐριώτατα στάδιοι σ'.

145. A *Sidonia* (ἀπὸ Σιδωνίας) ad insulam quae Macra seu Longa vocatur, stadia 10.
146. A Macra insula ad Nymphæum stadia 50. Omnis præternavigatio inde a Casio aspera est. Quare hunc tractum præternaviga 20 a continente stadiis.
147. A Nymphæo ad urbem Antiochiam, quæ emporium habet et juxta se Orontem amnem, stadia 400. Fluvius a *Nymphæo* distat stadia 15.
148. Ab *Oronte* fluvio ad Seleuciam stadia 40. A Posidio autem ad Seleuciam cursu compendiario, *flante* zephyro vento, stadia 170 (ρσ').
149. A Seleucia ad Georgia stadia 40 (μ'ρ').
150. A Georgiis ad Rhosium scopulum (σκόπελον) stadia 80 (π'). A Posidio autem promontorio ad scopulum navigatione felicissima stadia 270 (σo'). [A scopulo ad Rhosum urbem stadia 80].

quinguaginta ab ora stadiis, si rectam lineam duxeris, distantes. Alium Χάρδρον videbimus infra.

§ 145. Μακρὰν] Hæc maxima est c tribus insulis, quæ *Pigéons rocks* (columbarum rupes) vocantur in mappa Chesneyi (*The river Euphrates with the Cilician Taurus and Northern Syria*).

§ 146. τὸ Νυμφαῖον] τὸν N. codex. Memorat Strabo p. 751: Μετὰ τὴν Σελεύκειαν αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Ὀρόντου, ἔτα τὸ Νυμφαῖον, σπηλαῖον τι ἱερὸν. || — τραχύς ἐστι] Ora aspera incipit a *Cap Posidi* desinitque viginti fere stadiis post insulas § 145 memoratas. Igitur hinc quoque colligitur recte nos statuissae ad § 143.

§ 147. Ὀρόντην] Ὠρέτην cod., em. Gail. || — στάδιοι υ'] Hæc non falsa sunt, ut putabat Gailius et Lapieus. Nam ita Chesneyus in *Journal of the Lond. Roy. Geogr. Soc.* t. VIII, p. 230: « The windings give a distance of about forty-one miles, whilst the journey by land is only sixteen miles and a half. » Consentit etiam Strabo p. 751: ἀνάπλους δ' ἐκ θαλάττης ἐστὶν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν αὐθήμερον. || — ἀπὸ σταδ. ιε'] sc. ἀπὸ τοῦ Νυμφαίου, non vero ἀπ' Ἀντιοχείας, cujus urbis pars vel in insula fluvii erat, adeo ut dicere liceret Plinio V, 17: *Antiochia Oronte amne dividiur*.

§ 148. σταδ. μ'] Cf. Strabo: πρὸς ἥ (Σελεύκειαν) καὶ τὰς ἐκβολὰς δ' Ὀρόντης ποιεῖται, διέχουσα τῶν μὲν ἐκβολῶν σταδίους μ', τῆς δ' Ἀντιοχείας κx'. || — σταδ. ρι'] Debebat. ρσ'. || — πεσόντι ζεφύρῳ] *cadente Zephyro*, quod hoc loco nihili est. Conjeceris ἐμπεσόντι vel ἐπιπεσόντι ζ., vel πνέοντι ζεφύρῳ, vel etiam πλέοντι ζεφύρῳ, *ei qui flante Zephyro navigat*. Parum tamen hoc accurate dictum foret, quum rectus cursus ventum postulet quem dicimus *Sud-ouest-quart-sud*. Fortasse igitur legebatur εἰς νότον μεταπεσόντι vel ἐκπεσόντι τι ζεφύρῳ. Ceterum situm Seleuciæ τῆς Πιερίας vel ἐν Πιερίᾳ vel τῆς πρὸς Ἀντιοχείᾳ vel τῆς πρὸς θαλάσσει fuse describit Polybius V, 59, ut ceteram testium turbam mittam de urbe notissima. Nihil Noster de egregio Seleuciæ portu; sicuti in seqq. nihil nisi nomina urbium apponuntur. De ruinis præ ceteris vide Chesney in *Journal of the R. Geogr. Soc.* t. VIII, p. 230 sqq.

§ 149. τὰ Γεώργια] Loci aliunde non noti situm definire nescio, quum et numerus ρμβ' et qui sequitur § 151 τ' admitti vix possint. Etenim numerus ρμβ', qui per se suspectus est, oram legentem duceret usque ad initium sinus Issici; ad hunc vero sinum in sequentibus demum ducimur, adeo ut nostro loco pro ρμβ' fortasse μβ' et § 150 pro τ' scribendum sit π'. Ceterum num in ora hæc peraspera locus ab arvis Γεώργια dici potuerit, an corruptum nomen sit, tu videas. Beatissima planities quæ a meridie Seleuciæ ad Orontem tendit, a serie narrationis aliena est.

§ 150. Ῥωσαῖον κόλπον] ἐπὶ τῶν Ῥωσσαίων κόλπων codex; em. Gailius. Nescio an potius scribendum sit ἐπὶ τὸν Ῥωσαῖον vel Ῥώσιον σκόπελον. Quamquam enim sinus, quem vulgo Issicum vocamus, a Roso urbe etiam Ῥωσαῖος, Ῥώσιος vel Ῥωσικὸς dici potuit, sicuti ap. Herodotum Myriandicus ab urbe cognomine vocatur: notandum tamen est alibi nusquam eam appellationem reperiri, contra vero (*Ras*) *Khanzir* (i. e. *porci caput*) dici σκόπελον Ῥωσικὸν apud Ptolemæum et Stephanum Byzantium v. Ῥωσός, et ab ipso etiam Nostro memorari § 164, ubi quum codex præbeat: ἀπὸ τοῦ σκολάου.. ἐπ' εὐθείας πλέοντι εἰς Ἀντιόχειαν, patet σκόπελον istum esse τὸν Ῥωσικὸν, idque nomen excidisse. Hinc igitur colligas scopulum istum in antecess. jam fuisse memoratum, ideoque nostro loco reponendum esse. Ceterum ne putes § 149 stadiorum numerum recte habere et ad Rossicum promontorium ducere, hoc autem loco notam distantiam pertinere ad ipsam urbem Rhosum, iis impedimur, quæ de cursu recto a Posidio promontorio subjiuntur; hæc enim aptissime monentur, si de navigatione a promontorio ad promontorium dirigenda sermo est, minus vero, si terminus *ad quem* foret Rhosus urbs in ipso sinu posita. Mentio hujus urbis excidisse potius censenda. Ac lacunæ indicium inest verbis § 151 ἀπὸ Ῥωσοῦ Τερδνίας, quippe quæ in antecessentibus non habent quo referantur. || — ἐπὶ ante τὸν κόλπον excidit in apogr. Iriart. || — οὐριώτατα] sic solet Noster; οὐριώτατον codex; possis: [τὸν] οὐριώτατον sc. πλοῦν. || — στάδιοι σ'] Debebat σo'.

151. Ἀπὸ Ῥωσοῦ Τερδνίας εἰς πόλιν Μυριάνδρον στάδιοι 4'.
152. Ἀπὸ τοῦ Μυριάνδρου εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατ' Ἰσὸν στάδιοι ρκ'.
153. Ἀπὸ Ἀλεξάνδρειας εἰς τὰς Κιλικίας πύλας στάδιοι σ'.
- Ὅμοῦ οἱ πάντες ἀπὸ Πάλτου ἕως τῶν Κιλικίων πύλων στάδιοι ββ'.

151. A Rhoso Terdniae (?) ad Myriandrum urbem stadia 40.

152. A Myriandro ad Alexandriam ad Issum stadia 80 (π').

153. Ab Alexandria ad Portas Ciliciae stadia 45 (μέ').

Simul omnia a Palto usque ad Portas Ciliciae stadia 1100 (αρ').

§ 151. Ῥωσοῦ] Ῥώσου codex. Fluctuant libri inter Ῥωός, Ῥώος, Ῥώσος. In numis : Ῥωσέων. Accentum Ῥωός firmat Herodianus De sol. dictione p. 38, 27. Nomen derivare a phenicio *ras*, i. e. promontorium, censet Movers l. I. p. 167, addens Pheniceum coloniam prodi etiam cultu Cabirorum, quem numi Rhosiorum testantur. || — Τερδνίας] sic codex; quid sit vel quid lateat, ignoro. Πισρίας vix recte conjecit Gallius. Ἀν Τερανίας vel Ἐρανίας? Erana nomen tanquam principis in Amani montibus urbis legitur apud Ciceronem Ad famil. XV, 4. Ceterum de Rhoso vid. Mela I, 12, Plinius V, 18 § 79 : *Oppida Rhosos et a tergo portae quae Syriae appellantur (passe de Beylan hodie), intervallo Rhosiorum montis et Tauri* (Cf. Aristot. De vent. p. 973, 17 : τῶν Συρίων πυλῶν, ἀς διέστανεν ὁ τε Ταῦρος καὶ τὰ Ῥώσια ὄρη); in ora oppidum Myriandrus. Strabo p. 751 : ἡ Ῥωός μεταξὺ Ἰσοῦ καὶ Σελευκίας ὀδωμένη. Stephan. Byz. : Ῥωός, πόλις Κιλικίας· τὸ ἔθνηκον Ῥωσίος· ἀλλὰ καὶ Ῥωσεύς..., καὶ τὸ κτηνικὸν Ῥωσιεύς. « Ῥωσιεύς σκόπελος ». Polygnus IV, 6, 9 memorat Ῥώσιον λυμένα et in proprio verticem quandam Ὀρθόμαχον (Ὀρθόμαχον em. edit.) dictum. Theodoretus Philoth. c. 10 : Ῥωός ἐστὶ Κλίσσα πόλις, ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Κιλικίον κόλπον. Theopompus ap. Athenaeum p. 586 C et 595 C narrat Harpalum Glycere statuam aeneam posuisse in Ῥωσῷ Syriae urbe. Malala p. 198 : Ἦνεν ὁ Σελευκὸς ἐν Ῥωσῷ κρυπτομένην (τὴν Στρατονίκην) μετὰ Δημητρίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Τὴν δὲ Ῥωσὸν πόλιν ἔκτισε Κλίσς υἱὸς τοῦ Ἀγνήορος. Idem p. 297 : Καὶ τὴν Κιλικίαν παρέλαβε (Sapor sub Valeriano imp.), καύσας Ἀλεξάνδρειαν τὴν μικρὰν καὶ Ῥωσὸν (Ῥωσὸν cod.) καὶ Ἀνάζαρβον καὶ Αἰγὰς καὶ Νικέπολιν. Rhosum cum hodierno Arsus componendum esse recte censent plurimi. Nam ad hunc fere locum ducunt distantiae Stadiasmi, si ab Alexandria ad Issum computaveris. Ptolemaeus Rhosum urbem tertia gradus longitudinis parte sive 120 fere stadiis a scopulo Rhosico disjungit; quod paullo nimium est intervallum. Multo peiores distantias praebet Tab. Peutingeriana. De hodierno Arsus ita Chesney *Expedition I*, p. 410 : « At nine miles from the extremity of the gulf the village of Arsus marks the site of ancient Rhosus; it contains about 50 mud houses built along the banks of a small river amidst the remains of walls, arches and a Corinthian temple. » || — στάδ. 4'] sic codex; στ. ε' Iriart. || — Μυριάνδρον] Μυριάνδριον, sed mox Μυριάνδρου codex. V. Herodot. IV, 38; Xenophon Anab. I, 4, 6; Scylax p. 77; Mela I, 12; Plinius II, 112, V, 18; Strabo p. 465; Arrian. Anab. II, 6, 2; Ptol. Hoc emporium quinque para-

sangis a Pylis Syriae et Ciliciae (*Sakal Tutan*) distabat, teste Xenophonte. Ruinae non supersunt.

§ 152. κατ' Ἰσὸν] κατισίου codex; em. Gail. e numis, Ptolemaeo, Tab. Peut., Geogr. Rav. In Itin. Hieros. p. 583 vocatur *Alexandria Scabiosa* (sicut ap. Ptolem. V, 14 memoratur *Σαβίωσα Ασοδία*), quod cognomen in hanc regionem ob aërem male sanum apprime quadrat. Chesney. l. l. I, p. 409 : « Five miles southward is the pass of *Sakal-tutan*, and at nearly the same distance onward the fine bay and anchorage of Iskenderun, with an open but convenient landing place on a bold beach; but in consequence of the accumulation of the sand by which the mouths of the streams descending from this part of the Amanus are choked, a pestilential swamp extends from the very edge of the sea, almost to the foot of the mountain. » Corrupte Chiron. Paschal. p. 321 : Ἀλεξάνδρειαν τὴν Καθίωσον; Exc. Barbar. p. 73 : *Alexandria que Cabiosum*; Pseudocallisthenes p. 151 : Ἀλεξάνδρειαν τὴν εἰς κράτιστον. Apud Julium Valerium in versione Callisthenis vocatur *Alexandria montuosa*, ac ἐπὶ λόφου sitam esse testatur Herodianus III, 4. Quare Vossius in Itin. pro *Scabiosa* legi voluit *Scabrosa*, quod non debet probare Droysenius *Hellenism.* I, p. 597. Apud Malalam p. 297 et in Concilio Niceno urbs appellatur Ἀλεξάνδρεια ἡ μικρά, *Alexandria minor*. Praeterea cf. Strabo p. 676, Plinius V, 22, § 91, Stephan. Byz. : Ἀλεξάνδρεια... ὀδὸς τῆς Κιλικίας. Scymnus Chius : Ἀλεξάνδρου πόλιν τῷ Μακεδόνι κτισθεῖσαν. In Alexandri M. rerum scriptoribus nulla ejus mentio fit. Ruinae veteris urbis perexiguae. V. Niebuhr *Reisebeschreibung III*, p. 19. *Journal of the Lond. geogr. soc. X*, p. 511. || — σταδ. ρκ'] Id verum esse nequit. A loco, qui sec. Stadiasmum assignandus Myriandro est, usque ad Iskenderun 70 fere sunt stadia.

§ 153. Κιλικίας πύλας] Angustiae hae ap. Xenophontem Anab. I, 4, 4 vocatur πύλαι τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας; ap. Callisthenem in Polyb. III, 19 : αἱ λεγόμεναι ἐν τῇ Κιλικίᾳ πύλαι; ap. Ptolemaeum : Σύριαι πύλαι; ap. Arrian. II, 5, 1 : πύλαι αἱ δὴ ὀρίζουσι τὴν Κιλικίαν τε καὶ Ἀσσυρίων γῶραν. Cf. idem II, 8, 1. Curtius III, 8 *angustias* dicit. Luculentissime locum describit Xenophon l. l. : Ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τεύχη... διὰ μέσου δὲ βῆε τούτων ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλεῖσθον. Ἄπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τευχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βία· ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ καὶ τὰ τεύχη, εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὑπερβην δ' ἦσαν πέτραι ἡλκαστοί· ἐπὶ δὲ τοῖς τεύχεσιν ἀμφοτέρους ἐρείσθησαν πύλαι. Cf. Dio. Cass. XXXVIII, 41 : Τοῦτο δὲ τὸ ὄρος (Amanus) ἐν τε τῇ μεθολῇ τῆς τε Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας ἐστὶ,

ΛΟΙΠΟΝ ΚΙΛΙΚΙΑ.

SEQUITUR CILICIA.

151. Ἀπὸ τῶν Κιλικίων πυλῶν εἰς τὸ Ἰερὸν στάδιοι ρχ' [ἀπὸ] τοῦτου ἐστὶν ὑπερβῆναι εἰς (τὸν τόπον) εἰς [Νικό]πολιν.

154. A Portis Ciliciæ usque ad Fanum stadia 120. Ab hoc loco transgredi licet [Nico]polin.

καὶ στενοπορίαν δὴ τινα τοσαύτην ἔχει, ὥστε καὶ πύλας ποτὲ ἐν αὐτῇ μετὰ τεύχους ἐνοικοδομηθῆναι, καὶ τὸ χωρίον ἀπ' αὐτῶν ἐπονομασθῆναι. Muros illos sapius haud dubie destructos et restauratos, quorumque rudera etiam nunc videre est, ita describit Willebrand ab Oldenburg Itin. terræ sanct. ap. Leon. Symmict. p. 135 : *a Venimus ad portellam, hoc est casale bonum, prope se habens portam, a qua ipsum cognominatur. Hæc sola sita est in strata publica in ripa maris, et est ornatissima, albo et valde polito marmore composita, in cuius summitate, ut dicitur, ossa Alexandri requiescunt, qui illic se, ut volunt, poni mandavit, ut reges vel principes, per illum portam transeuntes, eum etiam mortuum super sua capita sustinerent, quem aliquando vivum super se sustinuerunt. Hoc casale distat ab Alexandria quatuor milia. Nunc locus vocatur passe de Sakal-Tutan, prope quem fluvius exit Merkes-Su (cui in mediterraneis adjacet Merkes vicus) vel Kara-Su, Carsus Xenophontis. Ab Iscenderum distat 40-45 stadia. Consentit Ptolemæus Alexandriam a pylis Syriis duodecima gradus parte sejungens. In Stadiasmo pro C' fuerit [ρ]χ'. Apud Arrianum II, 8, 2 Alexander πρὸς Μυριάδων πόλει castra metatus, τῆς νύκτος ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν πᾶσαν ἤει, ὡς κατασχεῖν αὐτὸς τὰς πύλας ὡς δὲ ἀμολί μείσας νύκτας ἐκράτησεν αὐτοῖς τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιάν. || — στάδιοι βφ'] corrupte. Legendum ρφ'.*

	Numeri codicis	Numeri emendati	
Paltus prom.			
Paltenorum opp.	30	30	60
Gabala	30	30	60
fluvius navigabilis	40	80	140
Laodiceæ prom.	200	70	210
Leucus portus	30	30	240
Pasieria	30	30	270
Polia acra	120	120	390
Heraclea			
Posidium	100	100	490
Sidonia	300	80	570
(Charadrus mediterr. 60)			
Macra ins.	10	10	580
Nymphæum	50	50	630
Orontes	15	15	645
(Antiochia medit. 400)			
Seleucia	40	40	685
Georgia	142	40	725
Rhosius scop.	300	80	805
[Rhosus urbs		80]	885
Myriandrus	90	90	975
Alexandria	120	80	1055
Pylæ	200	45	1100
	2307.		

§ 145. [Ἰερὸν] Hunc locum hoc certe nomine nemo memorat. Quæ Gailius de eo opinatur, non est quod

referam. Papius Hierum cum *Merkes* vico, in mediterraneis prope Pylas Cilicias sito, componit, pro στάδ. ρχ' legens στάδιοι κ', et § 155 pro corrupto numero ψ' scribens ο', adeo ut Issus urbs ad hodiernum vicum *Pyat* sita fuerit. Quæ ipsa quoque nihili videntur. Sane quidem quæ Callisthenes et Curtius de prælio Issico narrant, in ejusmodi sententiam ducere possint, quoniam Alexander a meridie movens contra Darium, prope Pinarum flumen castra metatum, postquam Pylas occupasset, nonnisi 30 vel 40 stadia ab hoste abfuisse videtur. Curtius III, 8 : *Dareum triginta inde (ab angustis) stadia abesse præmissi indicabant. Tunc consistere agmen jubet, armisque ipse sumtis aciem ordinat.* Similiter Callisthenes apud Polybium XII, 19 narrat Alexandrum, ubi primum de Darii adventu edoctus fuerit (id vero in castris prope Myriandrum evenit), ex nuntii sententia nonnisi centum stadia a Darii exercitu abfuisse. His innitentes plurimi Issum circa hodiernum *Baias* vel *Piat* quærunt, et Amanidas pylas, per quas Darius ad Issum et hinc ad Pinarum fluvium descendit, in iis faucibus montanis agnoscere sibi videntur, quibus ab hod. *Baias* ad *Adabouroume* itur (V. quæ conguessit Mützell ad Curt. III, 12). At quæ Callisthenes habet de stadiis centum, quæ nuntius declaravit, premi non possunt, quum falsa esse luce clarius sit. Quod autem Curtii triginta ab angustis stadia attinet, ea non ab ipsis Pylis Syriis (*Sakal-tutan*) computanda sunt, sed ab extremitate angusti tractus inter montes et mare porrecti, quem egressus demum Alexander *aciem explicare* potuit. Id enim et ex ipsis Curtii verbis elicias, et disertius declarat Callisthenes l. I. 20, ubi : Μετὰ δὲ ταῦτά (i. e. μετὰ τὸ εἰς τὰς εὐρυχωρίας ἐκπεσεῖν) φησι μετὼπῃ δὲ ν ἄγειν τὴν δύναμιν ἀπέχοντα τῶν πολεμίων περὶ τετραζήκοντα σταδίων. Porro ut acies eo modo, quo historici narrant, explicari posset, campus prælii satis longe a Pylis Syriis abesse debebat iis in locis, ubi paullo magis ab ora jugum montanum recedit. Callisthenem vero locorum dimensiones absurdum in modum contraxisse fuse docet Polybius, judex harum rerum peritissimus. Huc accedit quod quæ de Pinaro fluvio inter abruptas ripas rapide defluente tradunt Alexandri rerum scriptores, aptissime referuntur ad hodiernum *Deli Tchai* (inter hujus tractus fluvios unum insigniorem), uti statuerunt novissimi harum regionum exploratores, Ainsworth et Chesney, nec non in mappis suis Kiepertus. Issus autem a borea erat Pinari fluvii; et Amanides pylæ, per quas ad Issum Darius devenit, ad eum pertinent Amani montis transitum qui a *Deli-Tchai* est boream et orientem versus. Hæc fere præmonenda erant antequam ad nostrum locum accederemus. — Stadia 120, quæ a Pylis Ciliciæ Stadiasmus usque ad Hierum computat, ducunt ad ostia *Deli-Tchai* sive Pinari fluvii. Proclivis igitur conjectura est Ἰερὸν istud pertinere aa *Aras Alexan-*

155. Ἀπὸ τοῦ Ἰεροῦ εἰς πόλιν Ἰσσὸν στάδιοι ψ'.

156. Ἀπὸ Ἰσσοῦ εἰς τὰς Ἀμανικὰς πύλας ἐν τῷ κοι-
λοτάτῳ τοῦ κόλπου στάδιοι ζ'.

155. A Fano ad Issum urbem stadia 30 (λ').

156. Ab Isso ad Amanicas portas in intimo sinus
Issici recessu stadia 90 (λ').

dri, quarum meminit Curtius III, 12 : *Tribus aris in ripa Pinari positis annis, Jovi atque Herculi Minervaeque sacratis, Syriam petit*. Cf. Cicero ad Famil. XV, 4 : *Castra in radicibus Amanī habuimus apud aras Alexandri quatrimum*. Idem ad Att. V, 20 : *Castra paucos dies habuimus ea ipsa, quae contra Darium habuerat apud Issum Alexander*. Deinde in codice legitur : τοῦτο ἐστὶν ὑπερῶναι εἰς τόπον εἰς πόλιν. Luxata ita composui, ut ab Hiero iretur ad Nicopolim. Ceterum pro ὑπερῶναι velim ἀναθῆναι. Etenim viginti fereab ostiis Pinari fluvii stadiis ruinae sunt ad fluvium qui a meridie in *Delī-Tchai* incidit prope vicum *Koi Tchai*. Has ad Issum refert Kiepert, quod fieri nequit ; ego Nicopolim vindico, de qua ita Stephanus Byz. : Ἰσσός πόλις μεταξὺ Συρίας καὶ Κιλικίας ἐν ἧ Ἀλέξανδρος Δαρεῖον ἐνίκησεν, ἣ ἐκλήθη διὰ τοῦτο Νικόπολις ἀπ' αὐτοῦ. ἐκεῖ δὲ καὶ ποταμὸς Πίναρος ὀνομαζόμενος. At Nicopolim ab Isso distinguit Strabo p. 676, ubi, postquam orae oppida a Mallo ad Issum recensuit, addit : ἐν αὐτῷ (τῷ Ἰσσιῷ κόλπῳ) δὲ πόλις Ῥωδὸς καὶ Μυριάνδρος καὶ Νικόπολις καὶ Μοφουεστία. Distinguit etiam Ptolemæus, ita tamen ut Nicopolin ab Isso boream versus satis longe removeat, quum nomen et Stephanus suadeant non longe ab Isso ad Pinarium fluvium quaerendam esse.

§ 155. Ἰσσὸν] Ἰμισσὸν et § 156 Ἰμισσοῦ codex ; em. Gail. Maritimam fuisse urbem testatur Xenophon Anab. I, 2, 24 et I, 4, 1 : ... εἰς Ἰσσοῦς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ κειμένην μεγάλην καὶ εὐδαίμονα... αἱ νῆες ὤρμουσι παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Strabo p. 676 : Μετὰ δὲ Αἰγαῖας Ἰσσὸς πολλῶν ὑπορριον ἔχουσα, καὶ ποταμὸς Πίναρος. Diodorus πόλιν ἀξιόλογον dicit. Mela I, 13 : *In recessu intimo locus est magni aliquando discriminis. Nunc ne minima quidem, tunc ingens urbs Issus fuit*. Ex Alexandri scriptoribus (Arrian. II, 7, 1. Curtio III, 8) de situ urbis nihil liquet, nisi quod a borea erat Pinari. A Pylis Ciliciæ secundum Xenophonem I, 4, 1 quinque distabat parasangas sive stadia 150. Eandem habebis distantiam in Stadiasmo, si pro corrupto ψ' scripseris λ'. Ac hunc fere numerum postulatur quæ sequuntur in Stadiasmo locorum mensuræ. In Itinerario provinc. p. 142 et Hierosolym. p. 581 nulla amplius Issi mentio, sed proximum ab Alexandria oppidum ponitur *Baie*, 16 millibus seu 128 stadiis ab Alexandria diremptæ, quarum ruinae ad hod. *Bajas*, ab *Iskanderoun* linea recta 100 stadia distantes. In Tab. Peut. Issus ab Alexandria separatur milibus 6 ; quæ distantia quum admitti nequeat, Mannertus corrigi voluit *mill.* 16, adeo ut Issus et Baie unum essent idemque oppidum. Quod ferendum non est. Videtur potius in Tabula inter Alexandriam et Issum Bajarum mentio excidisse, adeo ut Issus a Baie absit milia 6 ; quod ad Xenophonis computum prope accederet. Cum his bene quadrat quod in eadem Tab. Peut. Issus a *Catabolo* 5 millibus distat ; nam *Catabolum* ex ceteris Itinerarii mensuris ad hodiernum *Karakaja* vel *Tell Arali* referendum

est (V. § 157). Apud Ptolemæum ab Alexandria ad Issum linea recta sunt 130 circiter stadia. Nam ita loca ordinantur :

	long.		lat.
Ἀλεξάνδρεια	69° 30'	36°	10'
πύλαι Σύριαι	69° 50'	36°	15'
Ἀμανικαὶ πύλαι	69° 50'	36°	20'
Ἰσσός	69° 20'	36°	25'.

In quibus Amanicæ pylæ dicuntur eae Amanī fauces, quæ sunt e regione *Bajas* vici. Plinius postquam Syriæ oram boream versus ad Myriandrum usque legerat, recenset mediterranea ; deinde ad oram revertens V, 22 § 91 : *Sed redeamus, ait, ad oram Syriæ. Flumen Diaphanes, mons Crocodilus, portæ Amanī montis* (πύλαι Κιλικίας Stadiasmī), *flumina Androclus, Pinarus, Lycus, oppidum Issus, inde Alexandria (!), flumen Chlorus, oppidum Æge liberum, annis Pyramus, portæ Ciliciæ* (hæ ante Egas ponendæ erant), *oppidum Mallus*. His non insisto, quum locorum ordo neglectus sit. — Ruinae Issi non supersunt. Vel Melæ temporibus evanuisse propemodum locus videtur, quem Itineraria prorsus ignorant. Chesneyus alique nonnulli ad Issum retulerunt ruinas peramplas, quæ supra intimum sinus recessum, 50 ab ora stadia reperiuntur ; eas OEnoandæ sive Epiphaniæ vindicandas esse bene vidit Kiepert.

§ 156. Ἀμανικὰς] Ἀμμανιακὰς codex ; em. Gail. || — ἐν τῷ κοιλοτάτῳ] sic recte codex, ejus ductus non assecutus est Iriarte. || — σταδ. ζ'] leg. λ', quod fortasse habet etiam codex, quum multis locis ζ' pro λ' contra libri fidem dederit Iriarte. Linea recta sunt stadia 70. — Ἀμανικαὶ vel Ἀμανίδες πύλαι dici poterat quivis per Amanum transitus, adeo ut e nexu narrationis eruendum sit, quemnam quisque scriptor intelligat. Ab Isso autem 90 stadia in eum desinunt locum, a quo per Amanī tractum occidentalem (*Djebel Missis* vel *en Nur*) etiam nunc via patet ad *Missis* (*Mansista* Itin., Mopsuestiam) urbem. Ina montium ibi ad mare prope accedunt, et in litore oppidum erat, quod a pylis Amanicis nomen nactum stationem navitis præbebat. Strabo l. I. : Μετὰ δὲ Μαλλὸν Αἰγαῖαι πολλῶν ὑπορριον ἔχον, εἴτ' Ἀμανίδες πύλαι ὑπορριον ἔχουσαι. Ad eundem locum pertinere videtur quæ in Scylace post Mallum memoratur Ἰσάνη (1. Ἀμανή) ἐμπόριον, siquidem τὰ Ἀδανα urbs mediterranea, si seriem nominum servare velis, intelligi nequit. *Portæ Ciliciæ* locus vocatur ap. Plinium l. I. § 91, at male ponitur inter Pyramum et Mallum. Exstant ruinae ad hod. *Matach*. — Quod reliquos Amanī transitus attinet, memorandus primum qui nunc a *Baylan* vico nomen habet, quod ex græco πύλαι ortum esse videtur, quum tamquam oppidum eas Pylas Syrias recenseat Plinius V, 18 in intervallo Rhosicorum montium et Tauri. Συρίας πύλαι vocantur etiam ap. Pseudo-Aristot. De vent. nom. p. 548. Ibi Cyrus montem trajecit. Descriptionem faucium vide ap. Diodor. XIV, 21. Deinde

157. Ἀπὸ τῶν Πυλῶν εἰς κόμην Ἀλὰς στάδιοι ν' ἀπὸ τοῦ Μυριάνδρου, οὐριδοδρομοῦντος, στάδιοι ρ'.
158. Ἀπὸ τῶν Ἀλῶν εἰς πόλιν Αἰγαίας στάδιοι ρ' ἀπὸ δὲ τοῦ Μυριάνδρου εἰς Αἰγαίας εὐθυδρομοῦντος ἐπὶ τὸν πόλον νότῳ στάδιοι ρ'.
159. Ἀπὸ Αἰγαίων ὁ παράπλους κρημνώδης ἐπὶ κόμην Σερρέτιλιν σταδίων ρν'. Ἀπὸ δὲ Ῥωσσοῦ εὐθυδρομοῦντι ἐπὶ τὴν Σερρέτιλιν ἐπὶ τὸν πόλον νότῳ στάδιοι σν'. Κατὰ δὲ τὴν Σερρέτιλιν κόμην ἐπάνω Πύραμος καλεῖται, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ὄρος καλούμενον Πάριον ἀπὸ σταδίων ζ'.
160. Ἀπὸ τῆς Σερρέτιλλεως κόμης ἐπ' ἄκραν Ἰανουαρίαν στάδ. α'.
161. Ἀπὸ τῆς Ἰανουαρίας ἄκρας ἐπὶ τὰς Διδύμους νήσους στάδιοι λ'.

157. Ab Amanicis portis ad Alas vicum stadia 50; a Myriandro cursu faustissimo stadia 100.
158. Ab Alis ad Ægeas urbem stadia 100; a Myriandro ad Ægeas cursu recto versus polum borealem austro vento stadia 100.
159. Ab Ægeis navigatio juxta oram abscissam ad vicum Serretillin stadiorum 150. A Rhoso autem cursu recto ad Serretillin versus polum naviganti austro stadia sunt 250. Pone Serretillin vicum (κόμην) in mediterraneis est fluvius qui Pyramus vocatur, et supra eum mons Parius dictus intervallo stadiorum 60.
160. A Serretilli vico ad Januarium (?) promontorium stadium unum (?)
161. A Januario promontorio ad Didymos insulas stadia 30.

boream versus sequuntur πύλαι Κιλίκιαι, angustus ille inter Amanum et mare transitus, de quo vidimus ad § 153. Tum sunt Ἀμανικαὶ πύλαι Ptolemæi, e regione hodierni vici *Bajas*. Post has boreales illæ, quas trajecit Darius.

§ 157. Κώμην Ἀλὰς] κόμην Ἀλλην et § 158 ἀπὸ τῶν Ἀλῶν codex. Lapius et Hoffmannus eum indicari locum putabant, qui vocatur τὰ Καστάβαλα (Ptol., Chrysostom. p. 204, Hierocl. p. 706, Appian. Mithrid. c. 105, Plin. V, 22 § 93), ἢ Καττάβαλλη (Malala p. 345), *Castabolum* (Curt. III, 7), *Catabulum* (G. Rav. V, 7), *Catacolon* (id. II, 16), *mansio Catacolo* (Itin. Hieros. p. 580), *Catabolo* (Tab. P. et Itin. prov. 146). Id vero quominus credas, impediunt rationes distantiarum. Nam Castabala quum a Bajis 17 mill. (It. Hier.) vel 16 mill. (It. prov.), ab Ægis 24 mill. (It. prov.), ab Issso 5 mil. (T. P.) distent, sita erant inter Issum et Amanides Stadiasmi pylas, ad hod. *Karakaja* vel *Tell Araki*; nostrum autem oppidum a pylis 50, ab Ægis (*Ajas*) 100 stadia distans, in eo sinu loco collocandum, ubi ora monte rotundo (*round hill* Chesney) et fluvii ostio distinguitur. Nomen ejus accivi e Stephano Byz., qui: Ἀλαί, inquit, καὶ τῆς Κιλίκιαις πόλεις, πληθυντικῶς λεγομένη, ἀπὸ δὲ τούτου Ἀλγήιον πέδιον. Plinius quoque inter Ciliciæ oppida nullo certo ordine tradita habet *Alen*. De Aleio campo quod inde a Saro orientem versus patebat, v. Strabo p. 555. 676, Arrian. Exp. II, 5, 8, Homer. Il. 6, 201, Herodot. VI, 95. Fragm. Hist. t. III, p. 303 et 236.

§ 158. Αἰγαίας] Nunc *Ajas*. Αἰγαῖαι πολυχύγιον Strabo p. 676; Αἰγείαι, *Ægeæ* Dio. Cass. XLVII, 30. Tacit. Ann. XIII, 8, Hierocles p. 705, S. Basilis Ep. 244; Αἰγαῖα Constantin. Porph. Them. 13, in Synodo Mopsuest. inter Concilii Constantinop. Decreta II, p. 118; *Ægea* in Actis S. Claudii c. 1; Αἰγαί, *Ægæ*, Plinius, Aristot. De vent. p. 133, Steph. s. v., Basilus Seleucensis in Vit. Theckæ I. II, p. 130 et in Actis S. Zenobii ap. Lambee. Bibl. Cæsar. I. VIII, p. 256, ubi hæc: Αἰγαὶ πόλεις ἐστὶν ἐπὶ κόλπῳ μὲν Ἰονίῳ (Ἰστικῷ em. Wesselg.), ὑπὸ Κιλίκιαν δὲ οἰκουμένη, ἥς τὸ μὲν πρὸς ἡπειρον οὐ πολλὸν, πλατεῖαν [δὲ] καὶ ἱκανῶς εἰς μῆκος διήκουσαν ὁ τῆς γείτονος θαλάσσης ὁρμος ἐνδεχεται. In Itin. prov. p. 145: *Ægeas*; Geogr. Rav. II, 16 *Ægis*; Tab.

Peut. corrupte *Aregea*, quod nescio an ex *Ale*, *Ægea* male conflatum sit. In Geogr. Rav. V, 7 pro *Aregea* habes: *Hire*, *Ægis*. In numis est Αἰγέων. V. Eckhel. D. N. I, 3 p. 35. Cf. Beaufort *Carmania* p. 299. || — ἐπὶ τὸν πόλον νότῳ] ἐπὶ τοῦ πολοῦ νότου codex h. l. et § 159. Possis sane etiam ἐπὶ πόλου, at Noster ubique accusativum usurpat. De κόλπῳ, stella in polo boreali sita, cf. Eratosth. Cataster. c. 2. Vitruv. IX, 6: *stella quæ dicitur polus*. Habet tamen insoliti quiddam hæc loquendi ratio, ut nesciam an pro πολοῦ fuerit βορροῦ vel βορρᾶ. Pro νότῳ accuratius dicendum erat εὐρονότῳ. || — σταδ. ρ'] deb. σταδ. σ'.

§ 159. Κρημνώδης] sic codex; κρημνώδης Iriart. Sin rem spectas, leg. putabis ἐστὶν ἀμώδης; nam humilis et ex arenis aggesta ora est; quæ etsi minus fuerit ætate nostri auctoris, nullo tamen tempore κρημνώδης esse ὁ παράπλους esse potuit. || — Σερρέτιλιν] Σερετιλιν et § 160 ἀπὸ τῆς Σερετιλλεως codex. Σερρέτιλις Ptolemæus, ubi forte. Σερετιλλίς reponendum. Aliunde de pago non constat. || — Ῥώσσου et ἐπὶ τοῦ πολοῦ νότου codex. || — κατὰ δὲ] sic cod.; κατὰ δὴ Iriart. Deinde num recte Pyramus vicus fluvio cognominis memoretur, licet dubitare. Fuisse suspicor: κατὰ δὲ τὴν Σερρέτιλιν κόμην [ποταμὸς, ὅς] Πύραμος καλεῖται. In quibus verba potaμὸς ὅς exciderunt, illata voce ἐπάνω, quæ sic male habet, et ex margine illata fuerit, ubi ad verba κατὰ δὲ τὴν Σ. κ. notata erat altera lectio: ἐπάνω δὲ τῆς Σερετιλλεως κόμης. Deinde pro ὑπεράνω αὐτοῦ velim ὅ. τούτου. || — Πάριον] ad *Djebel Missis* referendum.

§ 160. Ἀπὸ τῆς Σερετιλλεως εἰς κόμην ἐπ' ἄκραν codex. || — Ἰανουαρίαν] Nomen suspectum. Numerus α' vix recte habet, quum minimam talem distantiam notari veri dissimile sit. Attamen si ad Mallum pertinent ruinæ, quæ non ita longe distant a *Karadach* promontorio, a et loco Seretilli assignando circa 140 stadia absunt, recte habere numeros stadiasmi putaveris; nam a Seretilli ad Mallum computantur stadia 1 + 30 + 100 = 131. Statuendum igitur foret et Januariam istam acram et Didymos insulas jam non amplius apparere in litore alluvionibus magnopere mutato. Nihilominus acquiescere his noluerim. Etenim quum promontorium in hoc tractu maxime insigne sit hodie,

162. Ἀπὸ τῶν Διδύμων νήσων εἰς πόλιν καλουμένην Μαλλὸν στάδιοι ρ'.

163. Ἀπὸ Μαλλοῦ εἰς Ἀντιόχειαν ἐπὶ Πυράμου ποταμὸς στάδιοι ρν'.

164. Ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν, ἣν νῦν Κεφαλὴν καλοῦσι, στάδιοι ο'. Παρὰ τὸ ἀκρωτήριον ποταμός ἐστι πλωτός, [ὅς] Πύραμος καλεῖται.

162. A Didymis insulis ad urbem Mallum nomine stadia 100.

163. A Mallo ad Antiochiam juxta Pyramum fluvium stadia 150.

164. Ab Antiochia ad Ioniam quam nunc Cephalen vocant, stadia 70. Juxta id promontorium fluvius est navigabilis, qui vocatur Pyramus.

num *Karadach-Bouroun*, quod claudit sinum Issicum, ab hoc vero tringita fere stadiis boream versus exstant duae insulae exiguae: proclivis est conjectura hoc promontorium et has insulas in Stadiasmo notari corruptis notis distantiarum, ac primum quidem nos deduci ad promontorium, deinde insularum mentionem contra ordinem paraplī quasi ἐν παρέργῳ adjici. Ad promontorium illud ponenda est alta Megarsus vel Magarsos (cf. not. seq.) cum Minervae templo. Ac fortasse verba ἄκραν ΙΑΝΟΥΡΙΑΝ corrupta sunt ex ἄκραν ΜΕΓΑΡΠΑΝ; sin genuinum nomen est Romanorum temporibus Jani templum in Minervae fanum successisse putaveris.

162. Μαλλὸν J De hac urbe ita Scylax p. 77: ποταμός Πύραμος καὶ πόλις Μαλλὸς εἰς ἣν ὁ ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμόν. Mela I, 13: *Pyramus.. Mallon praeterfluit*. Strabo p. 675 ab occasu procedens: Πύραμος.... πλησίον δὲ καὶ Μαλλός.. Οἱ τάροι (Mopsi et Amphilochei conditorum) περὶ Μάγαρσα τοῦ Πυράμου πλησίον. Curtius III, 7: (Alexander Tarso profectus) *Pyramo amne ponte juncto ad Mallum pervenit*. Arrian. II, 5, 8: Ἐς Μάγαρσον ἦκε καὶ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Μεγαροῖδι ἐθυσεν· ἐντεῦθεν δὲ εἰς Μαλλὸν ἀφίκετο. Stephanus: Μάγαρσος, μέγιστος ὄχθος ἐν τῇ Κιλικίᾳ πρὸς τῇ Μαλλῷ· καὶ Μεγαροῖα Ἀθηνᾶ ἐκεῖ ἴδρυται. Lycophron. 439: αἰπὺς Μάγαρσος, Plinius V, 22 § 91: *oppida Mallus, Megarsus*. Ptolemaeus. Μαλλὸς 68° 30', long. Πυράμου ἐκβολαὶ 68° 15'. Σάρω ἐκβολαὶ 68°. — Hinc colligis Mallum ab orientale fluvii latere, non tamen ad ipsam fluminis ripam fuisse positam. Accuratiore desiderantur. Vulgo ad Mallum referunt ruinas quae non longe a *Karadach Bouroun* exstant; atque quum prope hunc locum lacus in mare exeat, id vetus esse Pyrami ostium statuunt. Quod si recte fit, falsae sunt distantiae quas habet Stadiasmus tum hoc loco tum in seqq. Illud quoque miraris, nihil nostro loco de Pyramo notari, sed. § 163 Antiochiam ad Pyramum laudari, § 164 demum discretionem fluvii mentionem injici. Quapropter suspicari possis turbatam esse peripli narrationem et ex compluribus fontibus male conflata, nec diversam esse Mallum ab Antiochia ἐπὶ Πυράμου (quod nomen certo quodam tempore Mallo fuerit), nec Ἰανουρίαν ἄκραν differre ab Ἰωνίᾳ ἄκρῃ, et diaplum § 164 ab scopulo Rossico dirigi ad promontorium quod ab occasu sinum Issicum claudit, eumque diaplum praeterfuisse notandum. Sed ne quid confidentius asseveremus, manca nostra horum locorum cognitione impedimur. Deinde vero bene tenendum est, numeros Stadiasmi ita comparatos esse, ut in oram quae est a Didymis insulis usque ad Sarum fluvium, quadrent optime, modo ne de situ Malli urbis quidquam praedjudicaveris. Etenim si a Didymis insulis usque ad Mallum sunt stadia 100, sequi-

tur Mallum 70 fere stadia a promontorio *Karadach* remotam fuisse, quae adverso Pyramo fluvio enaviganda erant. A Mallo autem in hoc loco ponenda usque ad Sarum fluvium in Chesneyi mappa quum sint 330 fere stadia, optime quadrat Stadiasmi computus, quo colliguntur stadia 340 (150 + 70 + 120). Porro a scopulo Rhosico usque ad eum locum, quo ex Stadiasmo Antiochia ad Pyramum collocanda, diaplus est 350 stadiorum, ac totidem habes in Stadiasmo § 164. Haec igitur quum bene concinant, statuendum foret tribus saltem ostiis Pyramum in mare exiisse, uno non longe a Mallo urbe, altero ad Antiochiam, tertio ad Cephalen; in periplot autem nonnisi tertii ostii expressam fieri mentionem, propterea quod in his fonte utebatur, qui non ab oriente ad occasum, sed inversa via procedebat, Pyramicam mentionem iniecit eo loco, ubi primum fluvii ostium occurreret. Ejus enim rei satis manifestum indicium inest § 164, ubi Noster inattentior scribit πρὸς ἀνατολὰς cursum dirigi, qui erat πρὸς ἐσπέραν.

§ 163. Ἀντιόχειαν ἐπὶ Πυράμου J Memorat Antiochiam τὴν ἐπὶ Πυράμου Stephanus Byz., alius nemo Mediterraneam urbem inter Mallum et Mopsuestiam sitam significari nonnulli putarunt. Cui sententiae ex Stadiasmo, ex quo tota haec quaestio pendet, probabilitas adstrui nequit. Nam mensurae ita comparatae sunt, ut juxta oram procedendum sit. Praeterea quum διαπλους a Rhosico scopulo ad Antiochiam tradatur, eo ipso maritima urbs indicatur; nam ad mediterranea ἐσπέρη non solent pertinere. Huc accedit, quod sic urbem nanciscor, ad quam referri possit numus Ciliciae Ἀντιόχειον τῆς παραλίης (ap. Mionnet *Supplem.* VII, p. 195). Ubi ostium Pyrami, cui Antiochia adiacebat, ponendum, nunc lacus juxta litus extenditur. Quodsi hodie ostia illa non amplius exstant, id ex indole fluvii facile explicatur. Nilo Pyramus comparatur ap. Strabonem p. 53, de coque ferebatur oraculum: ἐσσεταὶ ἐσσομένοις, ὅτε Πύραμος εὐροδίνης ἡϊόνα προχέων ἱερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται. Ceterum quum in mediterraneis vetus alveus exstet, quo olim Sarus cum Pyramo conjungebatur, et quum plures Sari ostia veteres distinxisse arguant *Capita Sari* apud Livium XXXIII, 41 (*Inde profectum cum ad Capita, quae vocant, Sari fluminis feda tempestas oborta prope cum omni classe demersit*): fortasse ab Antiochia τῆς παραλίης et τῆς Πυράμου non diversa est Ἀντιόχεια ἡ πρὸς τῷ Σάρῳ, quam novimus e numo Antiochii Epiphanis (Eckhel t. 3 p. 46). Cf. Droysen *Hellenism.* II, p. 681).

§ 164. κεφαλὴν J κεφάλον, sed § 166 ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, codex. Nomen Ἰωνίαν corruptum esse censet Gallius, ἐπὶ τὴν γωνίαν (= ad angulum, qui nunc *Cephalae* vocatur) scribendum conjiciens. Nihil ego in re

- Ἀπὸ τοῦ [Ῥωσαίου] σκοπέλου δὲ μὴ κατακολι-
ζοντι, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας πλέοντι εἰς Ἀντιόχειαν ἐπὶ τὰ
πρὸς ἐσπέραν [τῆς ἀρκτου μέρη] νότω, [κατὰ] τὰ
εὐώνυμα τῆς ἡπείρου μακρὸν διαφαλλομένῳ, στάδιοι τν'.
165. Ἀπὸ τοῦ Πυράμου ποταμοῦ εὐδυδρομοῦντι εἰς
Σόλους ἐπὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν μέρη τῆς ἀρκτου [ἀπη-
λιώτη] νότου μικρόν[τι] παρέλκοντι στάδιοι φ'.
166. Ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Πυράμου ἐπὶ τὸν ποτα-
μὸν Σάρον στάδιοι ρκ'.
167. Ἀπὸ Σάρου ποταμοῦ ἐπὶ [τὸ] στόμα τῆς λίμ-
νης, δ καλεῖται Ῥηγμοί, στάδιοι ο'.
168. Ἀπὸ Ῥηγμῶν εἰς Ταρόν στάδιοι ο'. Ῥέει
διὰ μέσης τῆς πόλεως ποταμὸς Κύδνος.
169. Ἀπὸ Ῥηγμῶν ἐπὶ χωρίον Ζεφύριον στάδιοι ρκ'.
170. [Ἀπὸ Ζεφυρίου εἰς Σόλους στάδιοι ν'].
171. Ἀπὸ δὲ Σόλων ἐπὶ κώμην Καλανθίαν στάδιοι ν'.

incertissima tentarem, nisi excitaret Stephanus : Πανία, ἐπὶνεον Κιλικίας περὶ τὸ Ἀλλίον πῆδον. Hanc planitiam quum jam præternavigemus, Ἰωνίαν ortum dixerim ex Πανίαν. Stadia 70 in locum ducunt, ubi nunc litus arenosum in mare procurrit. Id igitur fuerit τὸ ἀκρωτήριον, olim fortasse magis conspicuum. Mox supplevi Ῥωσαίου, qua forma noster utitur § 150, quum rectius diceres Ῥωσικοῦ vel Ῥωσίου. || — ἐπὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν κτλ.] ἔπειτα πρὸς ἀνατολήν τῆς ἡπείρου νότω τὰ εὐώνυμα μακρὸν διαφάλλω codex sen. Iartiem; ultimam vocem lectu difficillimam διαρραμῆν esse censet Millerus. Correxī, ut res et verba flagitare videbatur. In mentem etiam venerat : πρὸς ἐσπέραν τῆς ἀρκτου ἀπηλιώτη νότου κατὰ τὰ εὐώνυμα μικρόν τι ἐφέλκοντι, collato § 165. Quæ Gailius de hoc loco disserit, non refero.

§ 165. Σώλους cod.; em. Gail. || — τῆς ἀρκτου νότω μικρὸν παρέλκας codex. Cursus tantum non rectā versus occasum tendit. || — στάδιοι φ'] Sic etiam Artemidorus ap. Strabonem. Distantia nimia ponitur. Vel a Malli promontorio nonnisi 400 sunt stadia.

§ 166. Σάρον] Ἀρειον et § 167 Ἀρειον cod. Cf. Strabo p. 534; Ptol. V, 8; Appian. Syr. 4; Livius XXXIII, 41; Plinius V, 22, 92 (ubi unus codex item Aros pro Saros habet.). Apud Xenophont. Anab. I, 4, 4 Ψάρος. Ap. Ptolem. Σάρος ἢ Σίναρος. In Dionysio Ciliciæ fluvii : Πύραμος, Πίναρος et Κύδνος, ubi Πίναρος fort. non fuerit fluvius sinus Issici, sed Σίναρος (an hoc ortum e Κοίρανος? ἢ Σάρος Ptolemæi. Stephanus : Σάρος δ καὶ Κοίρανος; nimirum ἤω græce est κοίρανος. Nunc Seichoun Tchai.

§ 167. ἐπὶ στόματος λίμνης codex; ἐπὶ στόμα τῆς λ. vel ἕως στόματος λίμνης leg. esse monet Gail. || — Ῥηγμοί] Ῥήγμα Strabo p. 672 : Μετὰ δὲ τὴν Ἀγγιᾶλην αἰ τοῦ Κύδνου ἐκβολαὶ κατὰ τὸ Ῥήγμα καλούμενον· ἔστι δὲ λιμνᾶζων τόπος, ἔχων καὶ παλαιὰ νῶρια, εἰς δὲ ἐκπίπτει δὲ Κύδνος δ διαρρέων μέσην τὴν Ταρόν... καὶ ἔστιν ἐπὶνεον ἢ λίμνη τῆς Ταρόσ. Stephanus : Ῥωγμοί, Κιλικίας ἐπὶνεον· τὸ ἐπὶνεον Ῥωγμίτης. Fortasse etiam nostro loco erat Ῥωγμοί. Cf. Steph. Thes. gr. v. Ῥηγμός, Ῥωγμός, Ῥωγμός. Hodie palus evanuit in campum arenoso, Cydnicque ostium ob breviam nonnisi parvis navigiis accessum. Edrisi (Clim. IV, p. 5) Aolas tamquam

A Rhosico scopulo, non intranti sinum, sed recte naviganti ad Antiochiam versus borealis plagæ partem occidentalem austro vento, versus sinistram a continente longe recedenti, stadia 350.

165. A Pyramo fluvio cursu recto ad Solos versus plagæ borealis partes occidentales, subsolano vento austri paulullum assumente, stadia 500.

166. A Cephale Pyrami ad Sarum fluvium stadia 120.

167. A Saro fluvio ad lacus ostium, quod vocatur Rhegmi, stadia 70.

168. A Rhegmis ad Tarsum stadia 70. Mediam urbem perfluit Cydnus fluvius.

169. A Rhegmis ad locum Zephyrium stadia 120.

170. [A Zephyrio ad Solos stadia 50.]

171. A Solis ad Calanthiam vicum stadia sunt 150 (ρν').

portum Tarsi memorat; eundem locum habet Stephanus : Ἀλλὰ, ἐπὶνεον Κιλικίων μεταξὺ Ταρόσ καὶ Ἀγγιᾶλης || — σταδ. ο'] Non quadrat numerus in distantiam qua hodie fluviorum ostia dirimuntur; vix enim 30 stadia intercedunt. At constat hodiernum litus alluvione paulatim esse aggestum, adeo ut nihil impediatur, quominus vera Noster tradiderit.

§ 168. σταδ. ο'] Hæc quoque distantia ob causam modo dictam multo major. Ptolemæus Cydni ostium sexta gradus parte magis quam Sari ostium versus boream collocat. Apud Strabonem p. 673 legitur : Ἐν τεύθεν δὲ (a montibus qui sunt a Tarso boream versus) ρκ' εἰσὶν εἰς Ταρόν στάδιοι, κατέβηεν οὐ πλείους ε' ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Κύδνου, in quibus numerum ε' non eiecerim cum Cramero, sed in ο' ex Nostro mutaverim. || — διὰ μέσης] δὲ μ. codex; em. Gail. Cf. Strabo l. l. et Plin. V, 22, § 92 : Cydnus Tarsum liberam urbem procul a mari secans. Nunc Tersus ab oriente urbem hodiernam prætersluit.

§ 169. ἀπὸ Ῥηγμῶν] ἀπὸ Ταρόσ codex, vitio passim obvio. || — Ζεφύριον] Cf. Seylax. p. 77 : Ζεφύριον πόλις; Strabo p. 672 : Εἴτα (post Solos versus orientem) Ζεφύριον, δμώνυμον τῷ πρὸς Καλυκάδων. Plinius V, 22 § 91 : Thyros, Zephyrium, Anchiale. Stephan. Byz. : Ἀγγιᾶλη.. πρὸς τῇ Ταρόσ καὶ Ζεφυρίω. Tab. Peut. Zephyrium a Solis XIII (l. VIII) millibus distare prodit. Cf. G. Rav. V, 17. Ruinæ ad fluvium Gosl Torrek ad Mersin vicum.

§ 170. Hæc supplevi. Solorum ruinæ ad hod. Meselli.

§ 171. Καλανθία locus aliunde non notus. Mensura ducit ad ruinas, quæ 50-60 stadia a Solis distant. Deinde in periplo nescio an fuerit : [ἀπὸ Καλανθίας εἰς Λάμον κώμην σταδ. ρί']. Ἀπὸ Λάμου εἰς Ἐλασιούνα κτλ. Etenim vitiosa esse quæ nunc legimus, inde patet, quod a Solis usque ad Corycum satis recte computantur § 173 stadia 280 (in mappis nostris 260 fere sunt stadia); e singulis autem numeris (50. 100. 20) nonnisi 170 stadia colliguntur : adeo ut aut nostro loco pro ν' esse debeant ρν' vel ρε', et Καλανθία cum Lamo (eujus ruinæ ad hod. Lamas) Strabonis, Ptolemæi et Hieroclis vicinove loco componenda sit, aut inter

172. Ἀπὸ Κάλανθιάς κώμης εἰς Ἐλαιούντα στάδιοι ρ'.

173. Ἀπὸ Ἐλαιούσσης εἰς κώμην καλουμένην Κώρυκον στάδιοι κ' ἀπὸ δὲ Σόλων εἰς Κώρυκον στάδιοι σπ' ὑπὲρ ὧν ἀπέχον ἐστὶν ἄντρον Κωρύκιον καλούμενον σταδίων ρ'.

174. Ἀπὸ τοῦ Κωρύκου ἐπὶ λιμένα καλούμενον Κάλον Κορακῆσιον στάδιοι ρκε'.

175. Ἀπὸ τοῦ Κορακῆσιου ἐστὶν ἡ Ποικίλη πέτρα, ἣτις ἔχει κλίμακα, δι' ἧς ἐστὶν ὁδὸς εἰς Σελεύκειαν τὴν ἐπὶ Καλυκάδων σταδίων ο'.

176. Ἀπὸ τοῦ Κορακῆσιου ἐπὶ τὸν ποταμὸν Καλυδὸν στάδιοι μ'.

177. Ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ ἄκραν ἀμυγδῶδη, στενὴν,

172. A Calanthia vico ad Eleuntem (Eleussum?) stadia 100.

173. Ab Eleussa ad vicum Corycum dictum stadia 20. A Solis vero ad Corycum stadia 280. Supra Corycum Corycium quod vocatur antrum est intervallo stadiorum 100 (deb. 20).

174. A Coryco ad Portum quem vocant Pulchrum Coracesium stadia 25 (κε').

175. Pone Coracesium est Pœcile petra, quæ habet climacem seu scalam, per quam itur Seleuciam ad Calycadnum stadiis 70.

176. A Coracesio ad Calydnium seu Calycadnum fluvium stadia 40.

177. A Calycadno fluvio ad promontorium areno-

Calanthiam et Eleuntem exciderit Lami vel alius loci mentio. Kiepertus Calanthiam refert ad hod. vicum *Erdemli*, qui a Solis ad 130 stadia distat.

§ 172. Ἐλαιούντα] Codex h. l. Ἐλαοῦντα et § 173 ἀπὸ Σελαούσσης (Σεψαούσσης male Iriarte.), quod corruptum ex ἀπὸ [τῆς] Ἐλαιούσσης: adeo ut duas nominis formas, Ἐλαοῦς et Ἐλαιούσσα Noster miscuisse videatur, quamquam Ἐλαοῦς forma apud reliquos scriptores non occurrit. Strabo p. 671: ἡ Ἐλαιούσσα νῆσος μετὰ τὴν Κώρυκον προσκειμένη τῇ ἡπείρῳ, ἣν συνέκισεν Ἀρχέλαος. Cf. idem p. 535. 537. Stephan. Byz. Ἐλαιούσσα, νῆσος Κίλικίας, ἣ νῦν Σεβαστή, πρὸς τῇ Κωρύκῳ. Idem: Σεβαστή. Λέγεται καὶ ἡ πρὸς τῇ Κωρύκῳ χερρόνησος οὕτως. Cf. Oppian. Halieut. III, 209, ubi Ἐλεούσσα, Josephus XVI, 4, 6, ubi codd. fluctuant inter αι et ε et σ et σ. Numi: Ἐλαιούσσα. Ptolemæo Σεβαστή est locus continentis. Nunc est insula quæ arenarum tenia terræ jungitur. Noster quid voluerit intelligi, non liquet. Fortasse in continente erat ὁ vel ἡ Ἐλαοῦς locus, eique objecta Ἐλαιούσσα insula, in quam cultores traduxit Archelaus. — σταδ. ρ'. Quodsi hæc a Lamo computanda sunt, iusto major numerus, sicuti sequens numerus κ' paullo minor est. Ceterum Gailius in Σεψαούσσης (ut perperam dedit Iriarte) Σεβαστῆς nomen latere censuit.

§ 173. Κώρυκον] Nomen supestes in hod. *Korghos*. ὑπὲρ ὧν] Debebat ὑπὲρ ἧς; nisi forte in antec. auctor præter τὴν κώμην auctor etiam τὴν ἄκραν cognominem inmemoraverit, et ad has pluralis ὧν referendum sit. — ἀντρον] ἀκρωτήριον codex; em. Hoffmannus. — ρ'] debebat κ', ut recte habet Strabo p. 670, ubi vide. Cf. Mela I, 13, ibiq. interpr. Quæ Coryco oppido objecta est insula, castelli ruinas habens, a Strabone vocatur Crambus, et quod proximum a Coryco versus meridiem sequitur promontorium, Ἀνεμούριον. Cf. St. B. v. Κράμβουσα.

§ 174. Κωρύκου] Κωρυκίου cod. — Καλὸν Κορακῆσιον] καλὸν cognomen an recte habeat, nescio. Fortasse ex dittographia vocis καλούμενον ortum, aut dederat auctor λιμένα καλὸν, καλούμ. Κορακ. Deinde pro Κορακῆσιον apud reliquos est Κοράσιον, ut in Actis S. Barnabæ (v. not. ad § 183), vel Ψευδοκοράσιον, ut ap. Stephan. Byz.: Ψευδοκοράσιον, αἰγιαλὸς μέγας μετα-

τὴν Κωρύκου [καλ] τῆς Σελευκείας τῆς παρ' Ἰσαύροις (quod spectat senioris ævi divisionem). Ἀρτεμίδωρος ἐνάντι τῶν Γεωγραφουμένων: « Παράλλαντι δὲ ταύτην αἰγιαλὸς ἄλλος ἐκδέχεται σταδίων τριῶν (τριακοντα?), μηχανοειδῆς καὶ ὑψηλός, καλούμενος Ψευδοκοράσιον. Indicatur sinus semicircularis, cui adjacet *Perchende* locus cum veteri portu et ruinis (v. Beaufort p. 234). Aliud Coracesium (nisi h. l. Κοράσιον scribendum est) habes infra § 207. — στάδιοι ρκε'] legendum σκ. τε'.

§ 175. ἐστὶν ἡ ποικίλη] ἐπὶ τὴν ποικίλην πέτραν codex. Pœcile petra conspici haud dubie poterat ab ora, sed non in ipsa ora sita, verum in via quæ a Coracesio portu per mediterranea montosa ducebat Seleuciam. Urbis ruinae, ab oriente hodiernæ *Selefska* exstantes, a Coracesio 80 fere stadia absunt. Cf. Strabo: Μετὰ δὲ τὴν Καλυκάδων ἡ Ποικίλη λεγομένη πέτρα, κλίμακα ἔχουσα λατομητὴν ἐπὶ Σελεύκειαν ἀγούσαν. — ἐπὶ Καλυκάδου] ἐπὶ λόκῳ et § 176 ἐπὶ Καλύδιον. Illud ad formam Καλύκαδον ducit, hoc ad formam Καλυδόν, qua utitur Ptolemæus. Cf. Steph. Byz. v. Ὑρλα: Σελεύκεια, ἡ παραρεῖ Καλύκαδον, ὃν Καλυδόν (Καλύδιον codd. Voss.) τινες καλοῦσιν. Noster altero loco alteram usurpasse videtur, ut passim. De Seleucia ad Calycadnum, quæ τραχεῖα vel τραχεῖως dicta et a quarto seculo Isauriæ adscripta, v. Strabo p. 670; Plinius V, 22, § 93 (*Seleucia supra anncm Calycadnum Tracheotis nomine, a mari relata, ubi Holmia appellabatur*); Steph. Byz. v. Ὑρλα. Σελεύκεια. Κράμβουσα. Ψευδοκοράσιον; Ptol.; Cicero ad Att. IV, 18; Zosimus I, 57; Ammian. XIV, 2, 13 sq. XIV, 8, 2; Hierocles p. 708; Malala p. 412; Eutrop. VIII, 2; Theodoret. H. E. II, 26; Constant. Porphyr. Them. I, 13 p. 35. etc. etc. De ruinis Beaufort p. 234; *Das Ausland* 1848 p. 243.

§ 176. ἀπὸ τοῦ Κορακῆσιου] ἀπὸ τοῦ κλίμακος codex. Præter fluvium etiam promontorium Calycadnum habes in fœderis tabulis ap. Polyb. XXII, 26, 14: μήτε πλείωσαν ἐπὶ τὰδε τοῦ Καλυκάδου ἀκρωτηρίων, et Appian. Syr. 34: ὅρον μὲν Ἀντιόχῳ εἶναι ὁδοῦ ἄκρας Καλύκαδον τε καὶ Σαρπηδόνιον. Idem, ut puto, prom. Zephyrium appellat Strabo: πλησίον ἐστὶ τοῦ Καλυκάδου καὶ τὸ Ζεφύριον, καὶ αὕτη ἄκρα. Cf. Geogr. Rav. V, 7: *Corycus, Seleucia, Zephyrium, Sarpedon*. Ptolemæus denique Zephyrium ponit inter Corycum et Calycadnum.

Σαρπηδονίαν καλούμενην, στάδιοι π'. Ἀπ' αὐτῆς ἀνατείνοντα βράχεια ὡς σταδίου κ'.

178. Ἀπὸ τῆς ἄκρας τῆς Σαρπηδονίας, ἔγγιστα [κειμένης] πρὸς τὴν Κύπρον, εἰς πόλιν Καρπάσειαν οὐ-
6 ρωτάτα στάδιοι υ'.

179. Ἀπὸ Σαρπηδονίας ἄκρας εἰς Σελεύκειαν στά-
διοι ρκ'.

180. Ὅμοιος καὶ εἰς Ὀλμους στάδιοι ρκ'.

181. Ἀπὸ δὲ τῶν Ὀλμων ἐπ' ἄκραν καὶ κώμην κα-
10 λουμένην Μύλας στάδιοι μ'.

182. Ἀπὸ τῆς ἄκρας εἰς λιμένα Νησοῦλιον καὶ ἄκραν
ἐπινησίαν στάδιοι ξ'.

183. Ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐπὶ χωρίον Φιλαίαν στάδιοι κ'.
Οἱ πάντες ἀπὸ Μυλαίων εἰς Φιλαίαν τὸν ἐπίτομον
15 στάδιοι φ'.

184. Ἀπὸ τῆς Φιλαίας ἐπὶ νῆσον Πιτυοῦσσαν στά-
διοι ρλ'. Ἀπέχει ἡ Πιτυοῦσσα ἀπὸ χειρρονήσου τῆς
πρὸς τῇ Μύλῃ σταδίου κ'. Ἀπὸ τῶν ἄκρῶν τῆς Πι-
τυοῦσσης πρὸς τὴν Ἀφροδιάδα στάδιοι μέ'.

sum et angustum, quod vocant Sarpedonium, stadia
80. Ab eo brevia excurrunt per 20 fere stadia.

178. A Sarpedonio promontorio, quod a Cypro in-
sula proxime abest, ad Carpasiam urbem faustissima
navigatione sunt stadia 400.

179. A Sarpedonio promontorio ad Seleuciam sta-
dia 120.

180. A Seleucia ad Holmos item sunt stadia 120.

181. Ab Holmis ad promontorium et vicum Mylas,
quas vocant, stadia 40.

182. A Mylarum promontorio ad portum Nesulium
et promontorium prope Nesulium stadia 60.

183. A promontorio ad locum *Paleam* stadia 20.
Cuncta a Mylaeis ad *Paleam* via compendiaria sunt
stadia 50 (v').

184. A *Palea* ad insulam Pityussam stadia 30 (λ').
Distat Pityussa a chersoneso Mylense stadia 80 (π').
Ab extremis Pityussae insulae ad Aphrodisiadem sta-
dia 45.

§ 77. Σαρπηδονίαν] Σαρπεδονίαν Iriart. Σαρπηδὼν
ἄκρα Strabo et Ptol.; *Sarpedon prom.* Plin. Cf. Mela
I, 13, Geogr. Rav. V, 7, Zenobius Prov. V, 86 (Σαρ-
πηδονία ἀκτή), coll. Steph. Thes. v. Σαρπηδών. Apud
Scylacem p. 77 : Σαρπηδὼν πόλις ἐρημος, quam urbem
ob posterioris aevi silentium non est cur exstitisse nege-
mus. || — ἀνατείνοντα] ἀνατείνον τὰ codd.; em.
Gail. Possis etiam ἀνατείνει τὰ. || — ὡς σταδ. κ'.]
Inter ὡς et σταδ. codex habet : ἀπὸ τῆς Σαρπηδονίας.
Vel haec vel verba ἀπ' αὐτῆς ejicienda. Deinde supplevi
κειμένης, coll. § 186.

§ 178. εἰς πόλιν Καρπάσεια οὐρώτατα codex, ε. π. Καρ-
πασίου νεωτάτα apogr. Iriart. Cf. Strabo p. 682 : Κεῖται
δὲ ἡ Καρπάσεια κατὰ τὴν ἄκραν τὴν Σαρπηδόναν.

§ 179. ρκ'] 90 stadia linea recta. || — § 180. Ὀλ-
μους] εἰς Σώλους et 181 ἀπὸ δὲ τῶν Ὀρμῶν codex; em.
Gail. In Plinio I. I. est *Holmoë* (*Horme*, *Bolme* var.
lect.), et paullo post : *Seleucia a mari relata, ubi voca-
batur Olmia* (*Hormia* v. I.), ubi *Holmia* scripsit ex
Holstenii conjectura Silligius. Cf. Scylax p. 77 et Strabo
p. 670 : Ὀλμοι, ἔπου πρότερον ὄκνον οἱ Σελευκεῖς. Rui-
nae prope *Liman* locum, ad quem etiam nunc via du-
cit a Seleucia. A Sarpedonio prom. Holmi distant
circa 70 stad.; nihil tamen h. l. corrigendum esse,
suadet verbum ὁμολως, nisi hoc addidit scriba qui jam
reperit mensuram corruptam.

§ 181. Μύλας] Praeter Nostrum unus memorat
Plinius, qui *Mylen* vocat. Ac in Stadiasmo quoque
§ 184 : πρὸς τῇ Μύλῃ. In § 183 ἀπὸ Μυλαίων incertum,
an ex ἀπὸ Μυλῶν depravatum, an contra morem auctor
gentile usurparit. Ceterum pro Μύλας praestat legere
Μολάς, quamquam fluctuant codices in scribendis lo-
cis cognominibus Siciliae et Thessaliae. Ἄκρα ista ad
hod. *Ak liman*. Exstant ruinae. Quadrat distantia sta-
diorum 40. Aliae ruinae inter *Ak liman* et Holmos me-
diae quo sint referendae quaeritur.

§ 182. Νησοῦλιον] Nomen aliunde non notum,
ac suspectum. Conjicere νησίδιον, νησῶδριον et dein
ἄκρ. ἐπινησίδιον, modo exstaret ibi insula. Est tamen

promontorium ad χειρρονήσου formam accedens, prope
quod in recessu sunt ruinae, ad quas linea recta est
stadiorum 30; multo longior distantia, si litoris anfractu-
sus legeris, adeo ut numerus ξ', etsi justo major, non
tamen corruptus esse videatur.

§ 183. Φιλαίαν] Παλαίαν scribendum puto. Etenim
Wesselingius ad Itin. p. 708 ex Actis S. Barnabae t. II,
p. 432 affert haec : ἤλθομεν (tempestate ex alto huc
delati) ἐν τῷ Κορασίῳ (cf. § 174), ἐκεῖθεν δὲ ἤλθομεν
εἰς Παλαίας τῆς Ἰσαυρίας, κακεῖθεν ἐλθόντες ἐν νήσῳ τινὶ
Πιτυοῦσῃ καλούμηνῃ· ἐκεῖθεν δὲ παρεπλεύσαμεν τὰς Ἀκο-
νησίας (Ἀφροδισίας??), καὶ ἤλθομεν ἐν πόλει Ἀνεμουρίῳ.
Cf. Ammian. Marcell. XIV, 2, 13 : *Locum petivere
Paleas* (sic) *nomine, vergentem ab mare, valido muro
firmatum, ubi conduntur hucusque commeatu, distri-
bui militibus omne latus Isauriae defendentibus assueti.*
*Circumstetere igitur hoc munimentum per triduum et
trinoctium, et quum neque acclivitas ipsa sine discrimi-
nine adiri letali, nec cuniculis quidquam geri posset,...*
maesti excedunt. Quod quidem castellum fortassis illud
ipsum erat, quod nunc a ruinis Nesulii orientem et
meridiem versus, viginti fere ab ora stadiis, in montis
vertice exstat. Portus loci fuerit in recessu qui post
Nesulii promontorium proxime sequitur. Pertinetque
huc locus Constantini Porph. Them. I, 12 p. 38, ubi :
εἴτα Μέλας δ' ψυχρὸς, εἴτα τῆς Συκῆς πολιματίον, εἴτα
λιμὴν δ' καλούμενος Παλαίος, εἴτα αὐτὴ ἡ Σελεύχεια. || —
εἰς Φιλαίας codex. Iriarte haec verba omisit. || —
σταδ. ρ'] Res postulat σταδ. ν'.

§ 184. Πιτυοῦσαν codex. || — ρλ'] leg. λ'. || — σταδ.
κ'] corrupte. Fortasse scripsit π'. Juxta oram nume-
ravit stad. 110. Meminit Pityussae insulae auctor Acto-
rum S. Barnabae (v. not. § 183), alius nemo, quan-
tum sciam, nisi fortassis montosas hanc insulam et
omnium in Cilicia ora maximam notaverit Stephanus :
Πέτροσσα, νήσος Κιλικίας. || — πρὸς τῇ ν' Ἀφροδισιάδα
κτλ.] Nominum et intervallorum series in codice ita
habet, ut duae Aphrodisiades distinguendae esse vi-
deantur. Ab extremitate boreali Pityussae progredien-

165. Ἀπὸ Ἀφροδισιάδος, ἐκ τῶν εὐωνύμων ἔχοντι τὴν Πιτυοῦσσαν, ἐπὶ πύργον κείμενον πρὸς ἄκραν, ἣ προσονομάζεται Ζεφύριον, στάδιοι μ'. ἀπὸ δὲ τῆς Σαρπηδονίας ἄκρας εἰς Ἀφροδισιάδα δ' πλοῦς σταδίων ρξ'.
166. Ἢ δὲ Ἀφροδισιάς κεῖται ἔγγιστα τῆς Κύπρου πρὸς Ἀχαιῶν ἀκτὴν, [ἐφ' ἣν] κατὰ πρύμναν ἔχοντι τὰ μέρη τῆς ἄρκτου στάδιοι φ'.
167. Ἀπὸ Ἀφροδισιάδος ἐπὶ χωρίον καλούμενον Κίφισον στάδιοι λε'.
168. Ἀπὸ Μέλινος ποταμοῦ ἐπὶ ἄκραν Κραυνούς στάδιοι μ'.

185. Ab Aphrodisiade, Pityussam a sinistris habentis usque ad turrem ad promontorium positam, quod vocatur Zephyrium, stadia 40; a Sarpedonio autem promontorio usque ad Aphrodisiadem navigatio stadiorum 180 (ρξ').

186. Aphrodisias proxime abest a Cypri insulae actae Achaerum, ad quam boreales partes a puppi habentis sunt stadia 500.

187. Ab Aphrodisiade ad locum et fluvium Cephisum vel Melanem dictum stadia 35.

188. A Melane fluvio ad Craunos (Crunos?) promontorium stadia 40.

tes 45 stadiorum itinere devenimus fere ad hod. *porto Cavaliere*; hac igitur foret Aphrodisias nostra. Hinc aliis 40 stadiis deferimur ad Zephyrium promontorium sive *Capo Cavaliere*. Inde iterum 40 stadia sunt ἐπ' ἄκραν καὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα, quae pertinent a *Capo Cavaliere* boream versus, ubi in intimo sinus recessu ad hod. *Papadula* ruinae Aphrodisiadis urbis supersunt. Ratio haec per se nihil habet quo offendamur. Fieri enim potuit, ut urbs Aphrodisias, ad occidentale chersonesi latus posita, alterum haberet portum in orientali latere situm, cui et ipsi nomen Aphrodisiadis esset. Porro quum apud Scylacem legatur p. 77: λιμὴν Ἀφροδισιάς καὶ λιμὴν ἑτερος, verbis λιμὴν ἑτερος alterum Aphrodisiadis portum signari credideris. Est tamen quod dubitationem moveat, ac turbatas in codice Stadiasmi rationes esse suadeat. Etenim si a Pityussae extremitate (boreali, ut hoc concedam) ad Aphrodisiadem sunt stadia 40, consequitur eum, qui ab Aphrodisiade ad Zephyrium navigat, insulam istam a tergo habuisse. At Noster dicit § 185: ἀπὸ Ἀφροδισιάδος ἐκ τῶν εὐωνύμων ἔχοντι τὴν Πιτυοῦσσαν. Deinde quum idem dicat § 185: ἐπ' ἄκραν καὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα, queras quanam sit ἄκρα ista. Ad ipsam urbem nulla exstat. Cogitari deberet de exigua litoris eminentia, quae est media inter urbem et *Capo Cavaliere*, id tamen parum probabile; imo Veneris promontorium de conspicuo *Capo Cavaliere* et Noster intellexerit et Plinius V, 22: *Promontorium et oppidum Veneris, a quo proxime Cyprus insula*. Denique in verbis πρὸς τὴν Ἀφ. offendit vox πρὸς, quam pro εἰς, ἐπὶ, ἕως Noster non solet usurpare. Quae quum ita sint, vercor ne perperam duae Aphrodisiades distinguantur, ac persuasum est turbatam Stadiasmi narrationem in hanc refingendam esse sententiam: § 184. Ἀπέχει ἡ Πιτυοῦσσα ἀπὸ Χερσονήσου τῆς πρὸς τῇ Μάλῃ σταδίου π'. ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας τῆς πρὸς τῇ Ἀφροδισιάδι σταδίου μ' (vel: ἀπὸ δὲ τῆς Πιτυοῦσσης ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν πρὸς Ἀφ. στάδιοι μ'). — § 185. Ἀπὸ τῆς Πιτυοῦσσης ἐκ τῶν εὐωνύμων ἔχοντι τὴν νῆσον ἐπὶ πύργον κείμενον πρὸς ἄκραν, ἣ προσονομάζεται Ζεφύριον, στάδιοι μ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζεφύριου ἐπ' ἄκραν Ἀφροδισιάδα στάδιοι λ'. ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρας ἐπὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα στάδιοι μ'. Initio § 184 scriba ἀπὸ Ἀφροδισιάδος dedit, quod id nomen proxime antecedeat. Quod vitium in codice nostro perfrequens est. Jam igitur dicit auctor boream versus a boreali insulae extremitate ad Mylarum chersonesum esse stadia 80, meridiciam versus a meridionali insulae extremitate usque ad Aphrodisiadem acram (*C. Cavaliere*) stadia 45. His de situ insulae praemissis, redit ad paraplī narrationem, quae in extremitate boreali insulae substiterat: Hinc igitur 40 stadia sunt ad Zephyrium, quod quaerendum est in promontorio ad boreale latus portus *Cavaliere*. Inde ad *Cap Cavaliere* 30, ab eoque ad urbem Aphr. 40 sunt stadia, quae postrema loca male scriba contraxit verbis: ἐπ' ἄκραν καὶ πόλιν Ἀφροδισιάδα.

§ 185. εὐωνύμων] εὐωνύμων ὑμῶν codex; em. Gail. || — Πιτυοῦσαν codex. — De Aphrodisiade urbe praeter Scylacem, Plinium, Ptolemæum cf. Livius XXXIII, 20 et Diodor. XIX, 64, 5. || — δ' πλοῦς στάδιοι ρξ'] δ' πλοῦς ἐπὶ τὴν κα... δέθιν σταδ. ρξ' codex secundum Iriartem. Millerus l. l. p. 313 de his ita: «Ce passage est presque illisible, tant l'écriture est effacée; je suis cependant parvenu à le déchiffrer et j'ai lu ἐπὶ τὴν κακείνου θύσιν, qui est, sans aucun doute, la véritable leçon.» Quaecunque horum codex habeat, quum sensum non fundant, corrupta sunt. Ac quum in sequentibus (191) manifesta sit lacuna, qua Celerendis mentio perierit: facile patet nostro loco fuisse ἐπὶ τὴν Κελένδεριν, eaque verba, margini adscripta, male huc translata esse. || — σ τ α δ. ρ ξ'] debebat ρ π'. || — Ἀ φ α ἰ ω ν ἀ κ τ ῆ ν κ τ λ.] πρὸς τὴν Ἀλλύωνα ἀκτὴν κατὰ πρύμναν ἔχουσα πρὸς τὰ μέρη τῆς ἄρκτου codex. Aphrodisiadi objecta est ea Cypri pars, quae apud Ptolemæum V, 13 p. 362 vocatur Ἀχαιῶν ἀκτὴ. Cf. Strabo p. 682: εἰτ' Ἀφροδισίαν..., εἰτ' Ἀχαιῶν (εἰτα χάρων codd.) ἀκτὴ. Quod fretum inter continentem et Cyprium interjectum ἀλλῶν vocabatur, sicuti alia freta similia, ad nos nihil pertinet. || — σ τ. φ'] Recte.

§ 187. Κρίσον σις codex; fortasse erat Κρησίον. Mensura ducit ad fluvium. Pergit Noster, nulla nominum serie: ἀπὸ Μέλινος ποταμοῦ, ut intermedium locum excidisse putes. At nihil excidisse probant § 189 stadia 120. Porro quum Crauni promontorium et Crambusa insula (*Papadula*) 40 stadia a Melane distent, Melas fluvius eodem in loco ponendus, quo Cephisus erat. Itaque post Κρίσον excidit καὶ Μέλινος ποταμὸν, aut erat: ἐπὶ [χωρίον καὶ ποταμὸν Μέλινος τὸν νῶν] καλούμενον Κρησίον. Memorat Melanem fluvium Constantin. Porphy. l. l. V. § 183 not. Kiepertus Melantis nomen ad alium fluvium majorem, qui post 70 stadia sequitur, transtulit.

§ 188. Κραυνός] Κραυνός, et § 189 Κραυνῶν cod. *Crunis* locum memorat Tab. Peut. et Geogr. Rav.

189. Ἀπὸ τῶν Κραυνῶν ἐπὶ τὰ Πισούργια, εὐώνυμον ἔχοντι τὴν Κράμβουσαν, στάδιοι μέ'. Ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐπὶ τὰ Πισούργια στάδιοι ρά'.

190. Ἀπὸ τῶν Πισουργίων εἰς κόλπον Βερνίκην στάδιοι ν'.

191. [Ἀπὸ Βερνίκης ἐπὶ Κελένδριν στάδιοι ν'].

192. Ἀπὸ Κελενδέρειος εἰς Μανδάνην στάδιοι ρ'.

193. Ἀπὸ Μανδάνης ἐπ' ἀρχωτήριον Ποσειδίου καλούμενον στάδιοι ξ'.

194. Ἀπὸ Μανδάνης ἐπὶ τὰ Διονυσοφάνους στάδιοι λ'.

195. Ἀπὸ [τῶν] Διονυσοφάνους εἰς Ῥυγμανούς στάδιοι ν'.

189. A Craunis ad Pisurgia, Crambusam insulam a sinistris habenti, stadia 45. Ab Aphrodisiade ad Pisurgia stadia 120.

190. A Pisurgiis ad sinum Berenicæ stadia numerantur 50.

191. [A Berenice ad Celenderim stadia 50.]

192. A Celenderi ad Mandanen stadia 100.

193. A Mandane ad Posidium quod vocatur promontorium stadia 60.

194. A Mandane ad locum Dionysophanis stadia 30.

195. A loco Dionysophanis ad Rhygmanos sunt stadia 50.

V, 7 : *Sarpedon, Crunis, Celenderis*. Nostro quoque loco fuisse puto Κρουνός (Cf. Κρουνόι Pontici ap. Strabon. p. 319 etc.). Promontorium satis conspicuum quomodo nunc appelletur nescio; adjacet insula (*Papadula*), *Crambusa* *Stadiami*.

189. ἔχοντι] ἔχοντα cod.; em. Gail. || — Πισούργια] an Πισούργια vel Πισουργεῖα de picis fontibus fabricisque? Aliunde non notus locus.

§ 190. κόλπον Βερνίκην] fuerit x. Βερνίκης vel εἰς κόλπον καὶ πόλιν Βερνίκην, quamquam hoc quoque contra usum scriptoris. De forma Βερνίκη cf. § 57. Berenicen Ciliciæ Stephanus loco quinto inter varias Berenicas recenset. Aliunde non nota urbs.

§ 191. Inclusa supplavi. Superstitem hujus loci paritem vidimus supra § 186. De Celenderi (hod. *Kilandria* s. *Gulnar*.) v. Scylax p. 76, Apollodor. III, 14, 2, Strabo p. 670 (Κελένδρις πόλις λιμένα ἔχουσα), Mela I, 13 (*Celenderis et Nagidus colonia Samiorum*), Plinius V, 22 § 92 (regio *Celenderitis cum oppido*), Hierocles p. 708 (ubi corr. Κελσεδέρη), G. R. V, 7, II, 17.

§ 192. Μανδάνην] Apud Scylacem post Celenderim sequitur Μυσός, quod nomen terminatione apud Cares frequentissima est *Myanda* in Plinio l. I. : *In continente oppida Myanda, Coracesium, Anemurium*. Eundem locum corrupto nomine, ut videtur, *Stadiamus* tradit. Apud Strabonem p. 670 post Celenderim recensentur : τόπος Μελανία, Ἀρσινόη πρόσμορον ἔχουσα, Νέγιδος πόλις, Ἀνεμοῦριον, in quibus an Melania ad nostrum locum pertineat, necne, quaeritur. Centum stadia ducunt ad ruinas hod. *Aksas*. Viginti fere a Celenderi stadiis alius est ruinarum locus *Souk-Sou*, quem Kiepertus in Tab. XX Græcar. colon. Melaniæ Strabonis vindicat, ego refero ad *Sycas* Geographi Rav. II, 17, ubi nominum series : *Celenderis, Sycæ, Arsinoe, Anemurium*. Cf. Steph. Byz. v. Συχαλ et Athenæus p. 78, B, qui Συχαλ Ciliciæ urbem affert. Adde Σύχης πολισμάτων ap. Constantin. Porphy. l. I, 1, qui ordinem locorum negligit. Viginti fere post *Aksas* stadiis aliæ occurrunt ruinae, ad quas Melaniam Strabonis refert Kiepertus in Asiæ minoris mapp. sect. V. Fortasse huc pertinet Σάλον, quod Scylax inter Myuntem et Posidium memorat.

§ 193. σταδ. ξ'] sic codex; σταδ. ζ' male Iriart. Cf. Scylax : πρὸς δὲ τὴν Σητὸν λιμένα Ποσειδίου, ubi

Κητὸν λιμένα scribendum proposui, quod confirmatur aliquatenus eo, quod nunc ibi est *Kis-liman*, a quo nomen hodie promontorio inditur.

§ 194. ἀπὸ Μανδάνης] Debebat ἀπὸ Ποσειδίου, nisi fortasse erat : [Ἀπὸ Ποσειδίου εἰς Ἀρσινόην σταδ. λ']. Ἀπὸ Ἀρσινόης ἐπὶ τὰ Διονυσοφάνους κτλ., Etenim excidisse unius loci mentionem suspicari possis quod summa stadiorum 130, quæ in codice sunt a Posidio ad Anemurium, justo minor est. Arsinoen Ciliciæ, cujus meminerunt Strabo (qui πρόσμορον ei tribuit), Plinius, Ptol., Stephan., Tab. P., Geogr. Rav. etc., vix omiserit auctor, qui in antec. Berenicen memoravit. Minus huc facit quod ipse Noster infra in Cyprî periplo dicit : ἀπὸ Ἀκμάματος... εἰς Ἀρσινόην τῆς Κιλικίας σταδ. σο', quum pateat ibi Ciliciæ Arsinoen cum Cyprîa confundi. Ceterum nihil in tam incertis dijudico, quum fieri possit, ut vel hoc loco vel in sqq. distantiae nota corrupta sit. Ruinae Arsinoes fere mediæ sunt inter Posidium et *Sigy* fluvium, paucis ab ora sejuncte stadiis. Gailius nostrum Dionysophanis locum pro Arsinoe memorari censet. || — Διονυσοφάνους] Διονυσιοφάνους bis codex; nomen aliunde non notum. Dictus locus fuerit a principe vel duce aliquo, sicuti in Ponto habes τὰ Νεοπτολέμου et in Libyca ora (Stad. § 17) τὰ Καλαμαίου et alia similia. Nomen Διονυσιοφάνης exstat ap. Herodot. IX, 58 et fortasse alibi. Sin corruptum n. l. nomen habemus, nescio an huc trahendus sit Plinius, qui inter Ciliciæ fluvios memorat *Diaphanem, Androcum*; pertinerent hi ad sinum Issicum, si ex ordine Plinius nomina recenseret; sed quum seriem tumultuariam exhibeat, atque Androcus mons in proxime sequentibus occurrat (v. not. ad § 199) : fieri potest ut *Diaphanes* fluvius ad nostram regionem pertineat, componendusque sit cum hodierno *Sigy* fluvio, ad quem τὰ Διονυσοφάνους *Stadiami* ponenda sunt, si in metiendis distantibus ab Anemurio promontorio processeris. A fluvio nomen indi potuit adjacenti oppido. Similiter sequens locus a fluvio dictus fuerit.

§ 195. τῶν inserui. || — Ῥυγμανούς] Nomen aliunde non notum. An Ὀρύμαχοι? Certe mensura distantie pertinet ad ruinas in dextra ripa fluvii *Gozulche Tchai*, qui est Ὀρύμαχος (sic codd. Wilbergi; Ἀρύμαχος vulgo) Ptolemæi p. 343. Ab oriente fluvii paullo remotiores ab ora maritima exstant ruinae *Nagidi* urbis, quam memorant Hecateus, Scylax, Mela,

196. Ἀπὸ Ῥυγμανῶν εἰς Ἀνεμούριον στάδιοι ν'.
197. Ἀπὸ Ἀνεμουρίου ἐπὶ τὰ τῆς Κύπρου ἑγγίστα, ἐπὶ Κρομμύου ἄκραν, στάδιοι τ'.
198. Ἀπὸ δὲ Ἀνεμουρίου εἰς Πλατανούντα στά-
διοι τν'.
199. Ἀπὸ Πλατανούντας ἐπὶ χωρίον Χάραδρον στά-
διοι τν'. Ὑπὲρ δὲ Χάραδρου κεῖται ὄρος μέγα, Ἄν-
δροκος καλούμενον, ἀπὸ σταδίων λ'.
200. Ἀπὸ τοῦ Χάραδρου ἐπὶ χωρίον Κράγον καλού-
μενον στάδιοι ρ'.
201. Ἀπὸ τοῦ Κράγου ἐπὶ χωρίον ἐπὶ θαλάσσης Νε-
φελίον στάδιοι κέ'.
202. Ἀπὸ τοῦ Νεφελίου ἐπὶ ἄκραν νησιάζουσιν στά-
διοι π'.

196. A Rhymanis ad Anemurium stadia 50.
197. Ab Anemurio ad Cypri insulae proxima sive ad Crommyū promontorium stadia 300.
198. Ab Anemurio ad Platanuntem stadia 80 (π').
199. A Platanunte ad locum Charadrum stadia 80 (π'). Supra Charadrum situs est mons magnus, Androcos dictus, intervallo stadiorum 30.
200. A Charadro ad locum Cragum dictum stadia 70 (ο').
201. A Crago ad locum maritimum Nephelium stadia 25.
202. A Nephelio ad promontorium peninsulare stadia 80.

Strabo, noster vero cum Plinio omittit. Ceterum insulam, quam prope Nagidum exstare Scylax ait, in mappis nostris non invenio.

§ 196. Ἀνεμούριον promontorium et oppidum (nunc *Anemur*) saepe a vett. memoratur. V. Scylax, Mela (qui Anemurium dicit Ciliciam a Pamphylia distinguere), Strabo p. 669 682, Plin., G. Rav. (*Anemuria*), Hierocles p. 708, alii.

197. Κρομμύου] Κρόμμυ cod.; Κρομμύω Gail.; Κρομμύου ἄκρα Strabo, Κρομμύων Ptolemæus; ἀπὸ Κρομμυακῶν Stadiasin. § 310, ubi leg. vid. Κρομμύου ἄκρου. — σ τ α δ . τ'] Cf. Strabo p. 669 : Εἴτ' Ἀνεμούριον ἄκρα καὶ ἦν ἡ περὶ ἐγγυτάτω τῆς Κυπρίας ἐστὶν ἐπὶ Κρομμύου ἄκραν ἐν διάρματι σταδίων τν'. Hoc accuratius quam Nostri stadia τ'. Reapse 400 fere stadia computant. Plinius V, 35 § 130 : *Abest* (Cyprus) *ab Anemurio* 50 m. pass.

§ 198. Πλατανούντα] Cf. Strabo l. I. 1. : εἴτα Χάραδρος, ἔρμα καὶ αὐτὸ ὑπορμον ἔχον (ὑπέρκειται δ' ὄρος Ἄνδριχος [Ἀνδρικός Epit.; Ἀνδρικός unus cod. Str.] καὶ παράπλους τραχὺς, Πλατανιστὸς (sic codd. præter unum qui Πλατανιστὴς, unde aut Πλατανιστοῦς aut Πλατανιστῆς leg. monet Meineke, præeunte Dindorfio in St. Thes. v. πλατανιστὸς) καλούμενος. — Inde ab Anemurio usque ad Selinuntem ora porrigitur aspera juxta montes saxosos nudosque, quos duobus locis perrumpunt torrentes. Horum alter ab Anemurio 150 fere stadia distat appositaeque habet ruinas. *Karadran* locus vocatur, Χάραδρος Nostri § 199; alter ab Anemurio et *Karadran* æquali fere distat intervallo, itemque ædificiorum ostendit rudera. Hunc igitur locum, platanis olim, ut videtur, spectabilem, Noster vocat Πλατανούντα, dum Strabo totum hunc orae tractum eo nomine vix recte afficit. — τ ν'] fuerit π', eodemque modo corrigendum est in § 199.

§ 199. Χάραδρον] Cf. Hecataeus ap. Steph. Byz. : Χάραδρος, λιμὴν καὶ ἐπίγειον Κιλικίας. Apud Scylacein et Strabonem l. I. locus vocatur Χάραδρος. V. not. ad § 198. — τ ν'] leg. π'. — Ἄνδροκος] *Androcos* tanquam fluvii nomen habet Plinius, isque fluvius, si huc pertinet (V. § 194 not.), ipse noster torrentis fuerit. Cf. Andriacus locus Ciliciæ infra § 238. Montis nomen apud Strabonem Ἄνδριχος, Ἀνδριχλος, Ἀνδρυχλος.

§ 200. Χωρὸν Κράγον] Strabo p. 669 : Κράγος, πέτρα περίκρημος πρὸς θαλάσση. Apud alios vocatur Ἀντιόχεια ἐπὶ Κράγῳ, ut ap. Ptolemæum, Geogr. Rav. V, 7 (*Antiochia epitragon* vgo). De eodem loco Theophanes chron. p. 119 : Λογγίνος τις ὁ λεγόμενος Σελινούντιος τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Ἰσαυρίας οἰκῶν, ἐπὶ τίνος ὁδοῦς κειμένης ὑψηλοῦ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν τῆς χώρας θάλασσαν, εἰσήγεν τοῖς Ἰσάβροις τὰ τρόφιμα. Wesselingius ad Hierocl. hanc Theoph. Antiochiam eandem esse putat cum Antiochia τῇ Ἀζωτικῇ, cuius mentio fit in Concilio Chalcedon. p. 528 et ap. Stephan. (Ἀντιόχεια ἰδ' Ἰσαυρίας ἢ Ἀζωτικῆς λεγομένη), nec non apud Hieroclem p. 709, ubi Antiochia juxta Lamum recensetur hac nominum serie : Σελεύχεια, Κελενδέρη, Ἀνεμούριον, Τιτιούπολις, Λάμος, Ἀντιόχεια, Ἰουλιοσεβάστη, Κέστροι (Κάστρος Ptol.), Σελινούς, Ἰοτάπη, Ὀλεθ' qui nominum ordo suadet Antiochiam esse Nostram ἐπὶ Κράγῳ, in eademque regione existisse Lamum urbem. Attamen de hoc Lamo aliunde non constat; contra vero quod novimus Lamum (hod. *Lamas*) ea inter Solos et Corycum sita erat, ejusque oppidi regionem Lamotidem vocat, at nullam in ea Antiochiam novit Ptolemæus. Queritur igitur an duæ exstiterint Lami urbes, an Hierocles in recensendis urbibus ordinem geographicum neglexerit. Ut nunc res habet, nihil potest dici iudicari. Ad nostram Antiochiam referenda etiam videtur ea, quam post Anemurium memorat Constantinus P. De Them. I, 12 p. 38. Sicutum loci e Stadiasmo definire non licet; nam quum a Charadro ad Selinuntem nonnisi 180 stadia sint, Stadiasmo corrupte exhibet 305. Pro σταδ. ρ' nostro loco scribendum erit ο'; nam 70 stadiorum itinere ducimur ad saxum præruptum, in mare prominens, munitum, columnarum rudibus insigne, scalasque habens incisas saxo (V. Beaufort Carman. p. 193).

§ 201. Νεφέλιον] Ζεφελίους et § 202 ἀπὸ Ζεφελίου codex; Νεφέλις vocatur locus ap. Ptolemæum, qui eu ab Antiochia versus orientem collocat, errore ap. Ptol. haud raro. Quod olim apud Livium XXXIII, 20 legabatur *Nephelida, promontorium Ciliciæ*, nunc recte est : *ne Chelidonas prom. Ciliciæ*. Ceterum de loco non constat.

§ 202. Ora lacinata complura habet promontoria, quæ peninsularum formam referunt. Quodsi distan-

203. Ἀπὸ νησιζούσης ἄκρας εἰς Σελινούντα στάδιοι ρ'.

204. Ἀπὸ Σελινούντος ἐπὶ τὸν Ἀκάμαντα τῆς Κύπρου στάδιοι ας'.

5 205. Ἀπὸ δὲ Σελινούντος εἰς Ναύλους στάδιοι ρκ'.

206. Ἀπὸ τῶν Ναύλων ἐπὶ χωρίον λεγόμενον Λαέρτην ἐπὶ θαλάσσης στάδιοι τκ'.

207. Ἀπὸ Λαέρτου εἰς Κορακήσιον στάδιοι ρ'.

208. Ἀπὸ Κορακήσιον εἰς Αἰνῆσιν (* ἐπὶ χωρίον Ἀμαξίαν) στάδιοι π'.

recte habet, nostro loco illud intelligendum, quod a Selinunte abest proxime.

§ 203. Σελινούντα] Σελινούντα et § 204 Σελινούντος codex. Idem vitium codd. Chron. Paschal. p. 473 ed. Bonn. et ap. Geogr. Rav. V, 7 (ubi *Selinunte*, dum recte Tab. Peut. *Selinunte*). Cf. de urbe in alto promontorio sita (quare nomen a *Sela*, i. e. rupe, deducit Movers I. l. p. 174), non longe a fluviolo, Scylax, Livius XXXIII, 20, Plinius V, 22, Ptolemæus, Constantin. Them. I, 12, p. 38 : Σελινούς, μικρὸν πολισμάτιον καὶ ποταμὸν δμῶννυμον ἔχουσα : ex quo loco patet errare Cramerum in notis ad Strabon. p. 669, ubi legendum est : Σελινούς, [πολὺν γινὼν καὶ] ποταμός. Per tempus aliquod urbs Trajanopolis dicta de Trajano ibi mortuo. V. Dio LXVIII, 33. Cf. Hierocles p. 708 et quæ ibi Wesselingius affert e Basilio Seleucensi De mirac. Sanct. Theclæ II, c. 11 : Σελινούς ἐστὶ πόλις μικρὰ μὲν καὶ ἐφάλιος, μεγίστη ποτὲ καὶ εὐδαίμονοῦσα τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, ἐπὶ φθονος δὲ καὶ τότε καὶ νῦν οὕσα τοῖς πολέμοις. Ταύτην τοιγαροῦν καὶ θάλαττα μὲν υποζώννυσιν, ὥσπερ τις περιεληλαμένη τάφρος ἀχειροποίητος· καὶ κρημνὸς δὲ ὑπερανεστηκώς, καθάπερ τι κρῆνος κεραλὴν, φυλάττει τε καὶ οὐ ποιεῖ πολέμοις ἐπιβρόμιον. Nunc *Selindi*. De ruinis v. Beaufort. p. 181.

§ 204. ας'] Scriptum fuerit αλ' vel αξ'. Debebat auctor ψ'; tot enim sunt; ad consentium cum Nostro Strabo p. 682 : δ δὲ Ἀκάμας ἀνατείνων πρὸς ἄρκτους, ἐγγυάτω μὲν πρὸς Σελινούντα τῆς Τραχείας Κιλικίας ἐν διάρματι χιλίω ν σταδίων, πρὸς Σίδην δὲ τῆς Παμφυλίας χιλίων καὶ ἑξαοσίων (ας' sec. codd. Stadiasm. § 215, ubi leg. erit ex Strabone αχ'), πρὸς Χελιδονίας χιλίων ἐνναοσίων (αὠ' sec. Stad. § 233).

§ 205. Ἀπὸ δὲ Σελινούντος] ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀκάμαντος codex. || — εἰς Ναύλους] Nomen ignotum. Apud Ptolemæum eodem fere intervallo (parte gradus tertia) sequitur Ἰωτάπη, quam novimus etiam ex Concil. Chalcedon. p. 659, Hierocle (ubi Ἰωτάπη), Geograph. Rav. V, 7 (*Selinunte*, *Jotape*, *Sydera*, *Coracesium*), et apud Plinium V, 22, § 92 (ubi codd. *Tebe*, *Thebe*, *Thabe*, *Thetabe*, *Ezathabe*) reposuit Harduinus. Queritur an Ναύλοι Stadiasmī ejusdem loci nomen diversum, aut, ut ego puto, locus proximus fuerit. Apud Stephanum Byz. legitur : Σάαγρα, χωρίον Κιλικίας πλησίον Ἀδου καὶ Λαέρτου, in quibus Σάαγρα idem procul dubio locus est inter Jotapen et Laertem medius, qui aliis vocatur Σάεδρα, eoque nomine apud ipsum etiam Stephanum v. Σάεδρα e Capitonis Isaauricis memoratur. Quo concesso, facilis conjectura est in verbis πλησίον Ἄλλου latere πλησίον

203. A promontorio peninsulari ad Selinuntē stadia 100.

204. A Selinunte ad Acamantem, Cypri promontorium, stadia 1006.

205. A Selinunte ad Naulos stadia 120.

206. A Naulis ad locum maritimum, quem vocant Laerten, stadia 20 (κ').

207. A Laerte ad Coracesium stadia 100.

208. A Coracesio ad Aunesin (*Hinc ad Hamaxiam locum mediterraneum stadia 40*) stadia 80.

ΝΑΛου vel Ναύλου. In Leonis Sapientis Indice eccles. p. 46 ed. Tafel inter episcopos recensentur : δ Κορακήσιον, δ Συνέδρων (I. Σάεδρων), δ Μύλων ἤτοι Ἰουστινιανονόβλεως. De hac Mylarum urbe non constat, nisi quod eandem habes in Notit. Eccles. ed. Goar., ubi : Μυλόμην ἤτοι Ἰουστινόπολιν. Ceterum post 85 a Selinunte stadia ruinæ occurrunt, quæ ad Jotapen referendæ esse videntur. Paucis interjectis stadiis alia sunt rudera, quas vindicarim Syedris. Hunc quoque locum Noster omisit, sed memorat Ptolemæus, Geogr. Rav., Stephanus, Epiphanius in præf. ad Ancorat. (ubi Σάεδρα), Lucanus VIII, 259 (*parvisque Syedris*), Florus VI, 2 (*pulsus*, Pompejus sc., *Syedris, deserto Cilicie scopulo*), Hierocles p. 682, Leo Sap. l. 1.

§ 206. Λαέρτην] Λαέρτόν et § 207 ἀπὸ Λαέρτου codex. Strabo : Λαέρτης, φρουρίον ἐπὶ λόφου μακροειδοῦς, ὕψορμον ἔχον. St. B. s. v. ex Alexandro Polyh. Laerten et montem et urbem dicti refert. Novimus Diogenem Laertium. Apud Ptolemæum Λαέρτη (sic) est locus mediterraneus. Ὑψορμον præbebat quod proxime sequitur promontorium; supra id ruinæ. Pro corrupto stadiorum numero τκ' lege μ'.

§ 207. Κορακήσιον, hod. *Alaja*, situ suo notabile, φρούριον ἰδρυμένον ἐπὶ πέτρας ἀπορρώγος (Strabo p. 668); apud Strabonem et Ptolemæum extremus locus Ciliciæ. Cf. Liv. XXXIII, 20; Plutarch. Pomp., v. 28; Hierocles p. 682; G. Rav. V, 7; Beaufort p. 106; Leake p. 125.

§ 208. εἰς Αἰνῆσιν ἐπὶ χωρίον Ἀνάξιον σταδ. π'. Ἀπὸ Ἀναξίου εἰς Χ. κτλ. codex. Pro Ἀνάξιον e Strabone dedi Ἀμαξίαν. Ceterum patet majori corruptela locum laborare, quamquam quid scriperit auctor certius dici jam nequit. Potuit : ἀπὸ Κορακήσιον εἰς Αἰνῆσιν (Ἐπάνω ἐστὶ χ. Ἀμαξία, vel Ἐνθεν ἐπὶ χ. Ἀ. στάδιοι μ', vel Ἐστὶ δὲ χωρίον Ἀμαξίας) στάδιοι π'. Ἀπὸ Αἰνῆσεως κτλ. Scriba, quum proxime Hamaxiæ nomen præcederet, pro ἀπὸ Αἰνῆσεως male dederit ἀπὸ Ἀμαξίας, ejusmodi errorem sæpius jam vidimus. De Hamaxia ita Strabo p. 669 : Μετὰ τὸ Κορακήσιον (orientem versus) Ἀρσινόη πόλις, εἴθ' Ἀμαξία, ἐπὶ βουνῷ κατοικία τις ὕψορμον ἔχουσα, ὅπου κατάγεται ἡ ναυπηγήσιμος ὤλη.. εἰτα Λαέρτης. In his Ἀμαξίαν male poni a Coracesio orientem versus monuerunt viri docti, tum Stadiasmī testimonio innitentes, tum ruinarum indicii. Vix enim dubium est, quin ad Hamaxiam pertineant veteris oppidi ruinæ, quæ in montis vertice conspiciuntur, triginta fere ab *Alaja* orientem versus stadia, et ad viginti stadia ab ora disjunctæ (V. Beaufort. p. 176). Quod Ἀρσινόην Strabonis attinet id

209. Ἀπὸ Αὐνῆσεως εἰς χωρίον καλούμενον Αὐγὰς στάδιοι ο'.

210. Ἀπὸ Αὐγῶν ἐπ' ἀκρωτήριον Λευκοθέιον στάδιοι ν'.

211. Ἀπὸ Λευκοθείου εἰς Κίθυραν στάδιοι ν'.

212. Ἀπὸ Κιθύρας ἐπὶ Ἀρτέμιδος ναὸν στάδιοι ν'.

213. Ἀπὸ Ἀρτέμιδος ναοῦ ἐπὶ ποταμὸν πλωτὸν Μέλανα στάδιοι θ'.

Γίνονται οὖν οἱ πάντες ὁμοῦ ἀπὸ Κιλικίων πωλῶν ο' ἔως τοῦ Μέλανος ποταμοῦ στάδιοι δν'.

ΛΟΙΠΟΝ ΠΑΜΦΥΛΙΑ.

214. Ἀπὸ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ εἰς Σίδην στάδιοι ν'.

216. Ἀπὸ Σίδης εἰς Ἀττάλειαν στάδιοι τν' ἀπὸ Ἀτταλείας εἰς τὸ [Κωρύκιον] ἐμπορίον στάδιοι τ', ἀπὸ δὲ [τοῦ] Κωρυκίου [ἐμπορίου] εἰς Σίδην στάδιοι ν'.

15 Ἀπὸ Σίδης εἰς τὸν Ἀκάμαντα στάδιοι ας'.

218. Ἀπὸ Σίδης εἰς Σελεύκειαν στάδιοι π'.

nomen corruptum esse, quamquam non liquido apparet (ut Cramer ait), tamen ob ceterorum scriptorum silentium probabiliter censeas. Corrigi editores voluerunt Σέδρα; ego ex Nostro Αῶνην, quod a librorum lectione propius abest, reposuerim. || — σταδ. π'] Distantia recte habet eatenus, quatenus sequentia eam postulare videantur. Vel hinc patet non pertinere eam ad Hamaxiam, sed referendam esse ad Aunesin, locum aliunde non notum, collocandumque ad fluvium *Karpas*.

§ 209. Αὐγὰς] Locus aliunde non notus. Mensura ducit ad promontorium peninsulare, quod ruinas ostendens medium inter *Nicoli Su* et *Alara Su* eminet. V. Beaufort p. 166, qui idem oppldum censet Ptolemaidem esse, quam unus Strabo inter Coracesium et Melam fluvium memorat.

§ 210. Λευκοθέιον] Distantia indicatur promontorium quod nunc vocant *Kara-Bouroun* (i. e. Nigrum prom.). V. Leake p. 196. Pertinere huc videtur *Leu-colla*, Pamphyliæ promontorium p. Plinium (cf. *Leucolla*, Cypri portus, ap. Strabon. p. 682, et *Leu-colla*, Lyciæ insula, ap. Plin. XXXI, 35). Nostrium Λευκοθέιον, si recte nomen habet, a fano Leucotheæ, deæ marinæ, dictum fuerit.

§ 211. Κίθυραν] Κιθέραν et § 212 ἀπὸ Κιθέρνας codex; em. Gail.; Κίθυρα Scylax, Ptolemæus, *Cibyra* Plin.; ἡ Κιθύρρα, εὐτελὲς καὶ ἀκατονόμαστον πόλιμα Constantini. Porphi. De them. I, 14, p. 38. Est hæc Cihyra ἡ μικρά; notior est Cabildis urbs Κίθυρα ἡ μεγάλη, cuius ruinas nuper ad *Horzoum* vicum detexerunt Spratt et Forbes (*Travels in Lycia*, etc. 1847. t. I, p. 256 sqq.). Apud Strabonem p. 667 ἡ Κίθυρα τῶν παραλίων τῶν μικρῶν inter Siden et Melanem fl. memoratur, quum ab oriente Melanis fluvii ponenda fuisset. Ruinæ urbis a latere dextro fluvii *Kargha-Su*. Cf. Leake p. 196.

§ 212. Dianæ fanum aliunde non notum.

§ 213. *Melas* (hod. *Manargat*) finis antiquus *Ciliciæ*, Plin. V, 22. Cf. Strabo l. l., Mela I, 14, Zosimus

209. Ab Aunesi ad locum Augas dictum stadia sunt 70.

210. Ab Augis ad promontorium Leucotheum stadia 50.

211. A Leucotheo ad Cibyram stadia 50.

212. A Cibyra ad Dianæ templum stadia 50.

213. A Dianæ templo ad Melanem fluvium navigabilem stadia 9.

Colliguntur igitur cuncta a Ciliciis portis usque ad Melanem fluvium stadia 4050.

SEQUITUR PAMPHYLIA.

214. A Melanē fluvio ad Siden stadia 50.

215. A Side ad Attaleam stadia 350; ab Attalea ad [*Corycium*] emporium stadia 300, a Corycio autem emporio ad Siden stadia 450 (υν'). A Side ad Acamantem stadia 1006.

216. A Side ad Seleuciam (in *mediterraneis*) stadia 80.

V, 16. || — δν'] Numerus corruptus. E singulis numeris, quales codex præbet, multo maior summa colligitur; emendatis aperte corruptis, summa est stad. 3580. Fortasse igitur fuit γν'. Vera oræ longitudo est fere 3000 stadiorum. Apud Strabonem p. 669 a Coracesio ad Anemurium esse dicuntur stadia ωζ', pro quibus (collatis Stadiasmī distantis) lege εζ'. Idem ab Anemurio ad Solos sec. codices numerat stadia φ'; corrige αζ', quot fere Noster computat. Accuratio Strabono p. 760 (coll. p. 670 ibique Grosk.) ex Artemidoro affert.

§ 214. Σ[ιδην] Cf. Hecataeus ap. St. B. s. v.; Scylax p. 75; Mela I, 15; Strabo p. 664.; Plinius; Ptol.; Hierocles p. 682; Polyb. V, 73, 3; Liviū XXXV, 48. XXXVII, 23; Arrian. An. I, 26; Pausan. VIII, 28, 2. Ruinæ a Turcis perperam vocantur *Eski-Adalia* (vetus Attalia). V. Leake p. 195. Fellow As. min. p. 201.

§ 215. Ἀττάλειαν. Ἀταλείας codex. Quæ inclusi suppleta sunt. Mox pro Κωρυκίου codex. Κορυκίου. Tribus locis, Side, Attalia et Coryco, utitur ad describendum in sinu Pamphylio triangulum, cuius singula latera stadiorum numeris definiuntur. || — ας'] Coniicias αζ' vel αλ', qui numerus a vera distantia proxime abest. Nescio tamen an fuerit αχ', quam hunc numerum Strabo (v. not. ad § 204) exhibeat, Noster vero de pravis διάπλων mensuris sæpe cum Strabone consentiat. Sin minus, apud Strabonem fuerit αζ'.

§ 216. Σελεύκειαν] a Fallitur Mannert VI, 2 p. 124 dicens hanc urbem ignotam esse veteribus; de qua tamen haud pauca scripserunt Stephanus s. v. et Ammianus XIV, 8, nec silent Ptolemæus et Plinius V, 27. a GALLIUS, Fallitur Gallius. Nam Ammianus et Stephanus de Seleucia Trachea ad Calycadnum (hod. *Selefkeh*) agunt, Ptolemæus vero V, 5 p. 333 de Seleucia Pisidiæ (hod. *Ejerdir*) quæ ἡ σιδηρᾶ ab Hierocle p. 673 aliisque vocatur. Notantur quædam inter Siden et Eurymedontem ruine, paullo longius ab ora remotæ, ad quas Seleuciam referunt. Numerus πζδ. π' et qui

217. Ἀπὸ Σελευκείας εἰς ποταμὸν πλοῦτον καλούμε-
νον Εὐρυμέδοντα στάδιοι ρ'.
218. [Ἀπ' Εὐρυμέδοντος εἰς Κυνοσάριον στάδιοι *]
219. Ἀπὸ Κυνοσαρίου ἐπὶ ποταμὸν καλούμενον Κέ-
στρον στάδιοι ζ'. Ἀναπλεύσαντι τὸν ποταμὸν πόλις
ἔστι Πέργη.
220. [Ἀπὸ] τοῦ Κέστρου ἐπὶ Ῥουσκόποδα [στά-
διοι *].
221. Ἀπὸ Ῥουσκόποδος ἐπὶ Μάσουραν καὶ τοὺς Κα-
τάρκτας στάδιοι ν'.
222. Ἀπὸ Μασούρας εἰς Μυγδάλην στάδιοι ο'.
223. Ἀπὸ Μυγδάλων εἰς Ἀττάλειαν στάδιοι ι'.
224. Ἀπὸ Ἀττάλειας ἐπὶ χωρίον Τένεδον στάδιοι χ'.

217. A Side (Ἀπὸ Σίδης) ad fluvium navigabilem
quem vocant Eurymedontem, stadia 100.
218. [Ab Eurymedonte ad Cynosarium stadia*?].
219. A Cynosario ad fluvium Cestrum dictum sta-
dia 60; adverso fluvio sursum naviganti occurrit Perge
urbs.
220. A Cestro ad Rhuscopodem [stadia 35?]
221. A Rhuscopode ad Masuram et Cataractas
stadia 50.
222. A Masura ad Mygdalen stadia 15 (15?).
223. A Mygdalis (Mygdale?) ad Attaliam stadia 10.
224. Ab Attalia ad locum Tenedum stadia 20.

§ 217 sequitur σταδίων ρ', si ad ora maritimae longi-
tudinem referas, corrupti forent, quum a Side ad
Eurymedontem sint stadia 100. Haud dubie igitur
Seleucia erat urbs mediterranea, 80 a Side stadia
distant, adeo ut § 217 in paraplo pergendum fuis-
set: ἀπὸ Σίδης. Scylax p. 75 inter Eurymedontem et
Siden memorat Σύλλειον, et Arrianus quoque Anab.
I, 26, i iter Alexandri ita describit, ut Syllium inter
Siden et Aspendum ponendum esse videatur.
Quare in not. ad Scylacem conieceram Syllium istud
postea fortasse Seleuciam dictam esse, vel pro Σελεύκειαν
legendum Σύλλειον. At sec. reliqua quae de Syllio tra-
duntur in Tab. Peut. et apud Strabonem p. 667 (ubi
nomen Σύλλειον excidit) et ceteros, sita urbs esse de-
bebat non ita longe a Perge, ad eamque referendae
sunt ruinae, quae vocantur Sarek (Vide Spratt.
II, 20 sq.). Denique non ita magna est Scylacis auctori-
tatis de urbibus mediterraneis; neque quidquam Arriani
narratione dirimitur; nam Alexander a Side Syllium,
relicta a sinistris Aspendo, proficisci potuit, et
postquam ad Syllium de Aspendiorum tumultu certior
factus esset, retro castra movere contra Aspendum.

§ 218. Haec supplevi dubitanter. Quodsi in § 219
numerus ξ' recte habet, Κυνοσάριον ad ipsum Euryme-
dontem positum esse vel minimo intervallo sejunctum
esse debebat. Nihil igitur repugno, si § 217 fuisse ma-
velis εἰς... Εὐρυμέδοντα [καὶ Κυνοσάριον.]

§ 219. Κυνοσαρίου] sic codex; Κύνοςθρίου ed.
Iriart. Nomen aliunde non notum. Num erat Κύνος ἥριον,
Canis monumentum, sicuti Κυνὸς σῆμα habes in ora Car-
ica (Strabo p. 656) et Libya (Id. p. 799. et Hecat.)
et in Chersoneso Thracica? De Pergae ruinis, ut mittam
antiquiores, v. Spratt. I. I. II, p. 18.

§ 220. Inclusa supplevit Gailius. Ῥουσκόπους, modo
recte nomen habet, fortasse est promontorium, ad
quod hod. est Laara vicus. Distat a Cestri fluvii ostio
stadia 30, a Cataractae fluvii ostio maxime orientali
circa stadia 50. Spratt. I. I. cum hod. Laara male
componit Macydum.

§ 221. Μάσουραν] Hic quoque locus aliunde non
notus est, collocandus ad orientale Catarractae fluvii
(Duden-Su) ostium; Μάγνυδος Ptolemaei non cum
Masura, sed cum Mygdale Stadiasmi componendus,
suadente nomine. || — τοὺς Κατάρκτας] τὸν Κα-
τάρκτην sec. Scylacem, Melam, Plinium, Strabonem,
quos vide; sed apte pluralis adhiberi potuit, quum

quinque ostiis fluvius (Duden Su) per oram saxosam
catarractarum in morem erumperet.

§ 222. Μυγδάλην] § 223 ἀπὸ Μυγδάλων codex.
Fort. erat: Μύγδαλιν.. ἀπὸ Μυγδάλεως, monente Gailio.
Alia nominis forma est Μάγυδος; praeterea in codici-
bus occurrunt formae: Μάσυδος, Μαγίδων πόλις et Μύ-
γαλος, ad quod proxime accedit nostrum Μυγδάλην.
V. not. ad Scylac. p. 75, ubi adde Leontis Sap.
Indic. Eccles. p. 48: ὁ Ἀττάλειος, ὁ Μάγδου (leg. Μα-
γύδου) || — σταδ. ο'] corruptus numerus Ab orientali
Cataractae ostio ad Attaliam in Sprattii mappa sunt
stadia 25. Itaque scribendum nostro loco 15'.

§ 223. Ἀτάλειαν et § 224 Ἀταλείας cod. Nunc Ada-
lia. Spratt. I, p. 211: «The houses and walls contain
many fragments of sculpture, columns, and inscribed
blocks, indicative of the ancient extent and impor-
tance of the site... The style of these relics is invari-
ably Roman, and of a date agreeing with that of the
foundation of Attaleia. From all these evidences, we
are disposed to adopt the opinion of Colonel Leake, who
supposes Adalia to represent in both name and place,
the city founded by Attalus Philadelphus; and we feel
satisfied that Captain Beaufort could not have re-
garded it as Olbia (in which opinion he has been fol-
lowed by Dr. Cramer), had he been permitted to
make as close and extensive examination of the city as
we were enabled to do. » Apud Strabonem in codicibus
ita legitur: Ἀττάλεια, ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος Φιλadelpho-
ν καὶ οἰκισάντος εἰς Κώρυκον πολὺν ἑλλην κατοιικίαν
ἔμπορον καὶ μετὰ περιόλον περιθέντος. Legendum puto:
... συνοικισάντος εἰς αὐτήν] Κώρυκον πολὺν ἑλλην καὶ ἄλλην
(vel καὶ Ἀλλόειραν) κατοιικίαν ἔμπορον. Cf. Steph. Byz.:
Ἀττάλεια... πρότερον Ἀγρόσεια ἢ Ἀλλόσεια, οἱ δὲ τὴν Κι-
λικίας Κώρυκον οὕτω φασὶ λέγεσθαι. Cf. Schol. ad Leon.
ind. Eccles. p. 48: ὑποκείται τῇ Πέργῃ καὶ .. ὁ Λαγί-
νων καὶ ὁ Παλαιοπόλεως ἦτοι Ἀλεειρῶν. Suidas v. Κωρυ-
καῖος Corycum esse promontorium prope Attaleam
refert. Ceterum G. Rav. V, 7 inter Magydum et Atta-
liam collocat Eriundi locum.

§ 224. Τένεδος] Stephanus v. Τένεδος: ἔστι καὶ
πόλις Τένεδος πρὸς τῇ Λυκίᾳ. Ἀπολλόδοτος δὲ Παμφυ-
λίας αὐτὴν εἰναί φησι. Stadia 20 ducunt ad ruinas loci
egregie natura et arte muniti ad ripam sinistram Arab
fluvii. Tenedus a reliquis scriptoribus non memoratur.
Proxime ab Attalia urbe apud alios ponitur Ὀζόλια,
μέγα ἔρμα (Strabo. p. 667), quam e regione Magydi

225. Ἀπὸ Τενέδου εἰς Λύρναντα χωρίον στάδιοι ζ'.

226. [Ἀπὸ Λύρναντος εἰς Φάσηλιν στάδιοι ρο']
ὑπὲρ τῆς πόλεως ὄρος μέγα ὑπέρκειται (Φάσηλις).

227. Ἐκ δὲ Φασήλιδος εἰς Κώρυκον στάδιοι *.

228. Ἀπὸ Κωρύκου ἐπὶ τὸν Φοινικοῦντα στάδιοι λ'.
ὑπὲρ [αὐτοῦ] μέγα ὄρος ὑψηλὸν κεῖται Ὀλυμπος κα-
λούμενον.

229. [Ἀπὸ Φοινικοῦντος εἰς Κράμβουσαν στάδιοι
ν'] ἔκ δὲ Φασήλιδος ἐπ' εὐθείας εἰς Κράμβουσαν στά-
διοι ρ'.

225. A Tenedo ad Lyrnantem locum stadia 60.

226. [A Lyrnante ad Phaselim stadia 170.] Su-
pra urbem magnus mons situs est.

227. A Phaselide ad Corycum stadia [80].

228. A Coryco ad Phœnicuntem stadia 30. Su-
perjacet mons altus, Olympus qui vocatur.

229. [A Phœnicunte ad Crambusam stadia 50.]
A Phaselide vero via recta ad Crambusam stadia 100.

sitam esse testatur Aristot. De vent. p. 973 (v. not. ad Scyl. l. I.); quod quum bene quadrat in situm ruinarum, quas modo memoravi : Olbiae eas vindican-
das esse jure cum Sprattio aliusque statueris. Aut igitur Tenedus ab Olbia non diversa, alterumque nomen græcum, alterum lycium fuit ; aut falsam Stadiasmus habet notam distantie. Illud probabilius.

§ 225. Λύρναντα] De nomine cf. not. ad Scylac. p. 75. Stadia 60 inde a ruinis § 224 memoratis perti-
nent usque ad eum oræ locum, cui adjacet *Rachat* insula, adeo ut hanc dici a Scylace νῆσον Λυρνάτειαν putaveris, nisi νῆσον pro χερρόνησον usurpari suaderet Stephanus, qui Lyrnantiam chersonesum affert. Habet-
que litus insulæ objectum proeminentiam in mare pro-
currentem, non ita tamen ut peninsulae nomen mereri videatur ; sin viginti stadia versus meridiem progredia-
ris, promontorium occurrit, quod chersonesus jure appellari potuit. Ceterum non ita longe Lyrnessum ab Olbia et Attalia dissitum fuisse ex Plinio V, 26, § 96 colligas, qui Lyrnessum et Olbiam ad Cataractas sitas esse dicit. Idque de Olbia certe dici potuit eatenus, quatenus ora saxosa, quæ cataractas fluviorum efficie-
bat, olim multo longius quam nunc pertinuit. Nam ita Sprattius l. I. I, p. 209 : « Here (ad *Arab* fluvium) commence a line of ancient sea-cliffs, which stand three or four hundred yards within the present line of shore, forming an abrupt boundary to the rocky plain of Adalia. » Multo magis meridiem versus circa *Cap Arova* Lyrnantem collocandum putaveris, si recte habent quæ apud Pseudo-Aristot. leguntur De vent. p. 973 : οἱ Λυρναντεῖς οἱ κατὰ Φασηλίδαν. Id tamen, quum a reliquis testimoniis abhorreat, non est proba-
bile. Media inter Lyrnantem et Phaselin erat Idyris urbs et fluvius (v. Scylax); quam ad urbem cum aliis refero ruinas, quæ non longe ab *Arova* prom. ad hod. *Egder* exstant. Quo pacto Sprattius fluvium inter Olbiam et *Rachat* insulam exeuntem Idyrum esse putaverit, non intelligo.

§ 226. Inclusa supplēvi. De Phaselide v. Strabo p. 666; Scylax l. I.; Cicero in Verr. IV, 10; Livius XXXVII, 23; Mela I, 14; Plinius II, 110. V, 27. XIII, 2; T. Peut.; G. Rav. V, 7. II, 18; Hierocles p. 683 (ubi cod. Φασηλίδης); Stephan. Byz. s. v.; Dionys. 855 ibiq. Eustath. Cf. Herodot. II, 178; Thucyd. II, 69. ibiq. schol., VIII, 88; Arrian. I, 25, 5; Fragm. Hist. II, p. 313, 31. III, 27. 51. IV, p. 319. 428. De ruinis ad hod. *Tekirava* v. Beaufort p. 59, Leake p. 190; Fellow. p. 211; Spratt. I, p. 197 sq. ||—
ὑπὲρ τῆς πόλεως] aut ὑπὲρ delendum aut κεῖται scri-

bendum fuerit. || — Φάσηλις] Φάσιλις et § 227 Φα-
σηλίδος codex. Strabo p. 666 : Ὑπέρκειται δ' αὐτῆς
(τῆς Φασηλίδος) τὰ Σόλυμα ὄρος. Intellige eam Soly-
morum montium verticem, qui hodie vocatur *Taktalou* (7800 ped. alt.). Montem fuisse urbi cognominem aliunde non constat, ac vereor ne lacero nostro loco Φάσηλις nomen ad marginem adscriptum fuerit, ut urbis nomen de qua ageretur, non vero montis, signifi-
cetur. Quare nollem me Stadiasmī verba adhibuisse ad interpretandum Scylacem p. 74, ubi auctor dicere voluisse videtur : « Si a Siderunte promontorio profi-
ciscens, sinum non intraveris (nempe sinus ibi est), sed longius a terra in alto navigans rectā trajeceris, obvium fit Phaselis », adeo ut legendum sit : ἐννέπροβληθης ἀπὸ τῆς γῆς (ἀπὸ θαλάσσης cod.). ἀνώτερον (ἐστὶ γὰρ τοῦτο κέλος), ἐστὶ Φάσηλις (Φασηλίδης cod., ut apud Strabon., minus recte).

§ 227. Κώρυκον] Cf. § 215. Strabo p. 666 : ἐν τοῦτοις δ' ἐστὶν ἢ τε Κράμβουσα καὶ Ὀλυμπος πόλις μεγάλη καὶ ὄρος ὁμώνυμον, δ καὶ Φοινικοῦς καλεῖται, εἴτα Κώρυκος αἰγυιαλός. Ipsum oppidum Strabo perpe-
ram in Cilicia memorat p. 671 : κατὰ δὲ τὰς ἀκρωτείας τοῦ Ταύρου τὸ Ζηγικέτου πειρατηρίον ἐστὶν δ' Ὀλυμπος... τοῦτο δ' ἦν καὶ δ Κώρυκος καὶ ἡ Φασηλὶς καὶ πολλὰ τῶν Παμφύλων χωρία πάντα δ' εἰλεν δ' Ἰσαυρικὸς. Quum triginta stadia sint ad Phœnicuntem sive Olympum, de cuius situ constat : Corycus situs fuisse debet ad eum maris recessum, ad quem est *Janar* et ignis perpe-
tuis, Chimæra veterum (V. Spratt. I, p. 193). Hucusque a Phaselide ad 80 sunt stadia.

§ 228. Φοινικοῦντα] Strabo l. I. montem (*Morisar dagh*) Phœnicuntem, urbem (*Deliktach*) Olym-
pum vocat. Constantin. Porphyry. De them. I, 14, p. 37, 17 : εἴτα Φοινιξ δ' ποταμὸς καὶ πόλις ὁμώνυ-
μος : εἴτα Φάσηλις ἡ περικλυτός. De ruinis urbis ad utramque fluvii ripam primus dixit Beaufort. Sprattius ita I, p. 192 : « The name of Deliktash, the perfo-
rated rock, is at present applied to this place by the Turks on account of an aperture or arch through the rocks at the entrance of the gorge, forming the only communication between the ancient city and the sea-coast to the north of the river. It is only high enough for foot-passengers to go through, and horsemen usually wade round the rock through the sea, a course not always practicable. » Scylax urbem nondum no-
visse videtur.

§ 229. Inclusa supplēvi. Lacunam indicant verba ἔκ δὲ Φασ. Quinquaginta stadiis ducimur ad promon-
torium longe excurrentis, quod a meridie claudit sinum,

230. Ἀπὸ Κραμβούσης ἐπὶ χώραν Ποσιδαρισούντα στάδιοι λ'.

231. Ἀπὸ Ποσιδαρισούντος ἐπὶ Μωρόν ὕδωρ καλούμενον στάδιοι λ'.

232. Ἀπὸ Μωροῦ ὕδατος ἐπὶ ἄκραν Ἱερὰν καὶ νῆσον Χελιδονίαν στάδιοι ν'.

Ὅμοῦ οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ ἕως Χελιδονίαν τῷ παρὰ γῆν πλέοντι στάδιοι φ' τὸν δὲ ἐπιτομόν διὰ πόρου εἰς τὰς Χελιδονίας στάδιοι χ'.

233. Ἔστι δὲ ἀπὸ τῶν Χελιδονίων [ἐπὶ] Μάριον καὶ τὸ τῆς Κύπρου ἀκρωτήριο, τὸν Ἀκάμαντα, ἐπ' ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου οὐριώτατα ζεφύρῳ στάδιοι αὐ'. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀνεμουρίου ἐπὶ τὰς Χελιδονίας νήσους στάδιοι ας'.

ΛΟΙΠΟΝ ΛΥΚΙΑ.

234. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἱερᾶς ἄκρας ἐπὶ Μελανίππην στάδιοι λ'.

230. A Crambusa ad locum Posidarisuntem stadia sunt 30.

231. A Posidarisunte ad Morum quam vocant aquam stadia 30.

232. A Moro aqua ad Sacrum promontorium et Chelidonium insula stadia 50.

Cuncta a Melane fluvio usque ad Chelidonias juxta terram naviganti stadia 900 (28); cursu autem compendiario per fretum usque ad Chelidonias stadia 600.

233. Ab iisdem Chelidoniis usque ad Marium Cyprique promontorium Acamantem, versus ortum solis faustissima navigatione, flante zephyro, stadia sunt 1800; ab Anemurio autem ad Chelidonias insulas stadia 1900 (28').

SEQUITUR LYCIA.

234. A Sacro promontorio ad Melanippen stadia numerantur 30.

cujus initium est ad Phaselidem urbem, linea recta a promontorio 110 circiter stadiis sejunctam. Apud Scylacem promontorium vocatur Σιδηρούς; Noster Κράμβουσαν (ἄκραν) dicit. Nomen hoc sæpius occurrit de insulis, atque in ipso sinu Pamphylio non longe ab Hiero promontorio est Crambusa insula (etiamnunc *Crambusa*). At de ea quominus nostro loco sermo sit, et series narrationis et distantiae nota impediunt. Quare si quid erratum est, insule nomen perperam ad promontorium translatum sit ab excerptore, qui Crambusa insule mentionem suo loco injiciendam omisit.

§ 230. Ποσιδαρισούντα] ἐπὶ χώραν Ποσιδαρισούντος cod., ut videtur. Pro χώραν fuerit χωρὸν. Corruptum etiam putarim Ποσιδαρισούς nomen. Certe apud Scylacem est : Σιδηρούς λιμὴν, itemque ap. Stephanum : Σιδηρούς πόλις [Λυκίας vel Παμφυλίας excidit] καὶ λιμὴν. Ponendus locus in *Atrasan-bay*.

231. Μωρόν ὕδωρ] Locum aliunde non notus, nisi fortasse cum Mannerto VI, 2 p. 136 huc pertinere putet *aquas regias*, quarum meminit Solinus c. 42 ed. Stephan. : « *Olympus quoque inter alia ibi oppidum fuit nobile, sed intercidit; nunc castellum est, infra quod aquae regiae ob insigne floris spectaculo sunt visentibus.* »

§ 232. ἄκραν Ἱερὰν] Cf. not. ad Scylac. p. 74. Mox velis : καὶ νήσους Χελιδονίας, praesertim quum § 233 plurali numero auctor utatur. || — σταδ. φ'] apertus scribae error. Fuerit 2' :

Melas	50	
Seleucia	80	130
Eurymedon	100	230
Cynosarion		
Cestrus	60	290
Rhuscopis	[35]	325
Masura	50	375
Mygale	15	390
Attalia	10	400
Tenedus	20	420
Lyrnas	60	480

[Phaselis	150]	630
Corycus	80	710
Phœnicus	50	760
Crambusa	[30]	790
Sidarus	30	820
Moron hydor	30	850
Sacrum pr.	50	900.

Post verba στάδιοι φ' in codice legitur : Ἀσιπὸν Λυκίαν, quem titulum transposui, sive quod e margine auxile irrepsit, sive quod sequentes διάπλοι ex alio fonte postmodum additi causa fuerint turbarum.

§ 233. Codex ita : ἔστι δὲ ἀπὸ τῶν Χελιδονίων Μάριον (Μύριον πόλις conj. Gail. et Lapie) καὶ τὸ τῆς Κυπρίας ἄκρας ἐπὶ τὸν Ἀκάμαντα κτλ. De Mario Cypri urbe Acamanti prom. proxima v. not. ad Scylac. p. 78, ubi adde ap. Diodor. XII, 3 Μάριον recte Wesselingium reposuisse pro Μάλιον, quod prebent codices. || — ἡ λ[ι]ου] κριού cod. || — αὐ'] αὐ' sec. Strabon. p. 682 : δὲ δὲ Ἀκάμας... πρὸς Χελιδονίας (ἐν διάρματι σταδίων) χιλίων ἑννακσίων. Revera sunt stadia 1100. Paullo plura numerantur usque ad Anemurium; adeo ut Noster pro ας' dedisse videatur αὐ'. Apud Scylacem prima Pamphyliæ urbs ab occasu est Aspendus, apud Strabonem et Ptolemæum Olbia, ap. Plinium Phaselis; Noster terminum occidentalem ponit Sacrum promontorium; ap. Hecateum non modo Melanippium sed Phelus quoque Pamphyliæ accensetur. Idem geographus orientem versus fines Pamphyliæ ultra Melanem fluvium protulisse videtur, siquidem recte conjicio Κύρην, quam Pamphyliæ urbem Stephanus ex Hecateo laudat, esse Cibyam aliorum.

§ 234. ἐπὶ Μελανίππην] ἐν Μελανίππῃ cod.; em. Gail. Cf. Stephanus : Μελανίππιον, ποταμὸς (τόπος em. Berkel; πόλις Dindorf et Meineke) Παμφυλίας. Ἐκαταστός Ἀσία· τινὲς δὲ Λυκίας φασί. Quintus Smyrnaeus III, p. 234 : ναεῖ δ' ὅγ' αἰπεινὸν Μελανίππιον, ἱερὸν Ἀθήνης, ἀντία Μασσακύνιοιο (de quo cf. id. VIII, 107. Plin. V, 28, § 100; Ptol.), Χελιδονίης σχεδὸν ἄκρης. Ex ipsis Chelidoniis inss. una vocabatur Μελανίππεια,

236. Ἀπὸ δὲ Μελανίππης εἰς Γάγας στάδιοι ζ'.

236. Ἀπὸ δὲ Γαγῶν ἐπὶ ποταμὸν Λάμυρον στάδιοι ζ' ὑπὲρ σταδίου ζ' κείται πόλις Λάμυρα καλουμένη.

237. Ἀπὸ Λαμύρου ποταμοῦ εἰς πύργον τὸ Ἴσιον καλούμενον στάδιοι ζ'.

238. Ἀπὸ τοῦ Ἰσίου πύργου εἰς Ἀνδριακὴν στάδιοι ζ'.

teste Phavorino ap. Steph. B. Queritur an nostrum locum intelligi voluerit Alexander Polyhistor ap. Steph. Byz., ubi : Μελανίαι, πόλις Λυκίας. — Triginta a Sacro promontorio stadiis occurrunt ruinae, quae Stadiasmi auctoritate Melanippe vindicantur (V. Spratt. l. I, p. 186).

§ 235. Γάγας] Cf. Scylax p. 74; Stephanus : Γάγαι, πόλις Λυκίας, ἣν καὶ Παλαιὸν τεῖχος καὶ χώρων (χωρίον? Mein.) φησὶν Ἀλέξανδρος ἐν α' Λυκαίων. Etyim. M. p. 219, 8 : Γάγαι, πόλις Λυκίας. Εἰρηται δτι Ῥόδιοι Λυκίους αἰτούντας τόπον ἐν ᾧ κατοικήσουσιν, ἐδῶν γὰ γὰ, τῇ πατρὶς φωνῇ θωρήσκοντες· καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὄνομα ἐτέθη τῇ πόλει· ἥ δτι Νέμοις στρατηγῶν Ῥοδίων, καὶ τοὺς Λυκίων καὶ Κιλικίων ληστεύοντας κατὰ θάλασσαν νικήσας, νυκτὸς χειμῶν περιέπεσε· καὶ κινδυνεύουσας τῆς νεῶς, τὼν ἐμπαλέοντων ἀναδοχάσαντων τῇ θωρήσει φωνῇ γὰ γὰ, ἐκ τοῦ ἐπιφθέγγατος προσέσχον καὶ ἐσώθησαν· ἡμέρας δὲ γενομένης, κατὰ τὸν τόπον ἔκτισε πόλιν καὶ ὀνόμασεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς λεχθείσης φωνῆς Γάγαί. Eusebius De marty. Palaest. c. 4 : εἰ τις τῶν Παλάγας ἐπιστάται, τῆς Λυκίας οὐκ ἀστημον πόλιν, ubi Γάγας reponendum, monente Wesselingio ad Hierocl. p. 633. Porro ap. Leon. Sap. Ind. Eccles. p. 47 ed. Tafel pro ὁ Τάτλων lege ὁ Γαγῶν. Dioscorides V, 146 de Gagate lapide : Γενναῖται ἐν Λυκίᾳ κατὰ τινα ποταμοῦ εἰσρυσιν εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Παλασιόπολεως (Παλασιόπολεως em. Salm.), καλεῖται δὲ ὁ τόπος οὗτος καὶ ὁ ποταμὸς Γάγας (I. Γάγης). Idem De lapid. ap. Iriart. in Catalog. codd. Matrit. p. 437 : λίθος Γαγάτης δὲ ἐν Λυκίᾳ εὐρίσκόμενος παρὰ τὸν Γάγην ποταμὸν. Plinius XXXVI, 34 : Gagate lapis nomen habet loci et amnis Gage Lycia. Ethn. II, fol. 28 a : κατὰ ποταμὸν ὀνομαζόμενον Γάγην, ὅθεν καὶ Γαγάτην ὀνομάζουσιν αὐτόν (lapidem). Contra vero Galenus vol. XIII, p. 257 : λίθος... ὃν Διοσκορίδης καὶ ἄλλοι τινὲς ἐν Λυκίᾳ φασὶν εὐρίσκεισθαι κατὰ τὸν ποταμὸν ὄνομα Γαγάτην (I. Γάγην) :... οὐ μὴν ἐγὼ εἶδον ἐκείνον τὸν ποταμὸν, καίτοι παραπλεύσας ὅλην Λυκίαν μικρῶ πλοῖω τῆς ἱστορίας ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ. Ac sane quidem nullus notatur fluvius ubi Gagarum nostrarum exstant ruinae. Fortasse Gages fluvius, quem novit Dioscorides, Galenus vero in Lycia non vidit, in regione Olbiae vicina quaerendus est, quippe quae ab aliis Pamphyliae ab aliis Lyciae accensebatur; certe fuit ibi Palaepolis quaedam, ut colligitur ex Hierocle p. 680 (ubi Ὀλβία (i. e. Ὀλβία) Παλαιόπολις), Epiphanio Cyprio in Ind. Eccl. p. 44 Taf. (τὸν Λαγίνων, τὸν Παλασιόπολεως), schol. ad Leon. Sap. ind. eccl. p. 48 (ubi ad Pergae ecclesias pertinere dicuntur ὁ Λαγίνων καὶ ὁ Παλασιόπολεως ἦτοι Ἀλεξερῶν. Ceterum de Gagarum ruinis in loco nunc Aktach dicto v. Spratt. l. I, p. 184 : « The ruins of Gage are situated about half a mile within the present sandy shore at the eastern extremity of the plain of Phineka. Part of the city stood on the plain, and part

235. A Melanippe ad Gagas stadia 60.

236. A Gage ad Lamyrum fluvium stadia 60. Superjacet 60 stadiorum intervallo urbs Lamyra dicta.

237. A Lamyro ad turrem, quem Isium vocant, stadia 60.

238. Ab Isio turre ad Andriacem stadia 60.

on the brow of a hill, which rises close to the sea. On this hill was the acropolis; and between the acropolis rock and the sea is a small white rock, rising thirty feet above the plain, and bearing traces of middle-age buildings. This is the Aktash, the white rock, which gives the modern name of the locality. The ruins on the plain are considerable : they are all, apparently, of Roman and middle-age date. etc. « Unam tantum inscriptionem, sed quae Gagarum nomen exhibebat, Sprattius reperit.

§ 236. ἀπὸ δὲ Γαγῶν] ἀπὸ δὲ Μελανίππης codex, sicuti § 237. Vel a Gage computata distantia justo minor traditur, quum non 60 sed 100 fere stadia sunt usque ad fluvii ostia. Fort. tamen erat ἀπὸ δὲ Μελανίππης... στάδιοι ρζ'. Lamyrum seu Lymyrum fluvium. || — ἐπὶ ποταμὸν] ἐπὶ τάμνον cod.; em. Leake. || — Λάμυρον... Λάμυρα] ἀλμυρόν... ἀλμυρὰ codex. Stephanus B. : Λάμυρα, πόλις Λυκίας καὶ ποταμὸς Λάμυρος· ἀπὸ θαλάσσης ὑπὲρ μετεώρου λόφου· ὁ πολίτης Λαμυρές. Idem : Λάμυρα, πόλις Λυκίας ἀπὸ Λιμύρου ποταμοῦ. Idem : Ποδάστεια, πόλις Λυκίας, πλησίον Λιμύρων. Cf. Scylax p. 74 : Λίμυρα πόλις εἰς ἣν ἀνάπλους κατὰ τὸν ποταμὸν. Strabo p. 666 (τὰ Λίμυρα); Basilius epist. 218 vol. III, p. 331, C (ἡ Λιμύρα), Ptolemaeus (Λιμύρα), Hierocles p. 683 (Λίμυρα), Leo Sap. Ind. eccl. l. I. (ὁ Λιμύρων ἐπισκοπος); Mela I, 15 : flumen est Limyra et eodem nomine civitas. Plinius V, 28 § 100 : Juxta mare Limyra cum amne in quem Arycandus influit. Cf. Ovid. Met. IX, 645. Geogr. Rav. II, 18, V, 7. Lymyrum fluvius is est qui paucis ab ora maritima stadiis in Arycandum (hod. Ortah Tehai) influit. Ab Arycandae ostio ad Lymyrorum ruinas linea recta sunt stadia 50; adeo ut Stadiasmi stadia 60 recte habeant. Strabo urbem ab ora 20 stadiis dissitam dicit; proximus orae locus ab urbe abest stadia 30. Falsa de Lymyro habet Ptolemaeus. De ruinis v. Spratt. I, p. 147. Ceterum leg. puto : ἀπὸ σταδίων ζ' ὑπέρεκται.

§ 237. Ἀπὸ Λαμύρου ποταμοῦ] iterum codex : ἀπὸ Μελανίππης. || — Ἰσιον] Ἰσεῖον scribendum dixerim, si de Ptolemaeorum in hac regione monumentis certius constaret. Praeterea Ἰσιος tamquam virorum nomen proprium occurrit, adeo ut τὸ Ἰσιον esse possit Ἰσίου πύργος. Aliunde non notus locus. Mensura ducit ad maris recessum, qui est ad latus occidentale promontorii Phineka. Eique recessui etiam nunc imminet turris structurae graecianae. Sprattius I, p. 157, dubitationes inde ortae, quod Stadiasmo tribuit quae in eo non leguntur.

§ 238. Ἀνδριακὴν] Ἀδριακὴν et § 239 ἀπὸ Ἀδριακῆς codex. Ἀνδριάχη ap. Ptol.; Ἀνδριάχη Μυρῶν ἐπιγράφ. Appian. B. Civ. IV, 82; Andriaca civitas Plinius

239. Ἀπὸ Ἀνδριακῆς εἰς Σόμηναν στάδιοι δ'.
240. Ἀπὸ Σομῆνων εἰς Ἀπέρλας στάδιοι ζ'.
241. [Ἀπὸ Ἀπερλῶν ἐπὶ * ἀκρωτήριον στάδιοι ν'.]
242. Ἀπὸ * ἀκρωτηρίου εἰς Ἀντίφελλον στάδιοι ν'.
243. Ἀπὸ Ἀντιφέλλου εἰς νῆσον Μεγίστην στάδιοι ν'.
244. Ἀπὸ Μεγίστης εἰς νῆσον Ῥώγην στάδιοι ν'.
245. Ἀπὸ Ῥώγης ἐπὶ τὰς Ξεναγόρου νήσους στάδιοι τ'.
246. Ἀπὸ τῶν Ξεναγόρου νήσων εἰς Πάταρα στάδιοι ζ'.
247. Ἀπὸ Πατάρων ἐπὶ ποταμὸν πλωτῶν [Ξάνθον] (ὑπέρκειται πόλις Ξάνθος) στάδιοι ζ'.
248. Ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου εἰς Πύδνας ἐπ' εὐθείας στάδιοι ζ'.
249. Ἀπὸ Πυδῶν ἕως τῆς Ἱερᾶς ἄκρας στάδιοι π'.

239. Ab Andriace ad Somena stadia 80 (π').
240. A Somenis ad Aperlas stadia 60.
241. [Ab Aperlis ad * promontorium stadia 50.
242. A promontorio ad Antiphellum stadia 50.
243. Ab Antiphello ad Megisten insulam stadia 50.
244. A Megiste ad Rhogen insulam stadia 50.]
245. A Rhoge insula usque ad Xenagoræ insulas stadia 80 (π').
246. A Xenagoræ insulis usque ad Patara stadia sunt 60.
247. A Pataris ad [Xanthum] fluvium navigabilem, cui Xanthus urbs mediterranea adjacet, stadia 60.
248. A Xantho fluvio ad Pydnas via recta stadia 60.
249. A Pydna ad Sacrum promontorium stadia 80.

l. l. § 100. Hodie *Andraki*. V. Beaufort. p. 26. Apud Ptolemæum series locorum in codd. turbata est. Vide not. Wilbergi ad p. 325.

§ 239. Σόμηναν] εἰς Σόμηναν... § 240 ἀπὸ Σομῆναν codex, ut dubium sit an urbs vocanda sit ἡ Σόμηναν an τὰ Σόμηναν. Hoc malui, quum eandem urbem signare videatur Stephanus : Σίμηναν, πόλις Λυκίας, οὐδετέρως. Quamquam dubitationem inijcit series locorum, quam exhibet Plinius V, 28 § 100 : *In Lycia igitur a promontorio ejus oppidum Simena, mons Chimæra noctibus flagrans, Hephestium civitas, oppidum Olympus... Gagæ etc.* || — στάδιοι δ'] Huic numero fidens Sprattius I, 137 Somena Stadiasmi retulit ad proximas Andriacæ ruinas, quas ad Suram locum Apollinis oraculo clarum pertinere certo constat. (St. B. : Σούρα, μαντεῖον Λυκίας, περὶ οὗ Πολύχαρμός φησι ἐν Λυκιοκοῖς. « ὅπου νῦν φρέαρ θαλάσσης, [καί?] τόπος Σούριος καλούμενος. Plinius XXXII, 2, 8 : *In Lycia Myris, in fonte Apollinis, quem Surium appellant, ter fistula evocati veniunt ad augurium.* Cf. Ælian. VIII, 4, 4; Plutarch. De sollert. anim. p. 976, C; inscriptiones ap. Spratt. II, p. 274; id. II, p. 86.) Id tamen parum probabile est. Quumque aut h. l. aut § 240 falsa distantia exhibeatur, nostro potius loco corrigendum putamus. Itaque Somena ad proximas ruinas pertineant, ad intimum maris recessum, cui Dolichiste insula (h. *Kakava*) prætenditur, positas. Hucusque ab Andriacæ sunt ad stadia 80, adeo ut Δ ortum fuerit ex II.

§ 240. Ἀπέρλας] Positus locus ad sinum qui vocatur *baie d'Assar*. Ibi Cockerell in titulo aliquo reperit nomen ΑΠΕΡΑΕΙΤΩΝ. In nummis Gordiani habes : ΑΠΕΡΑΙΤΩΝ, sicut Ἀπερραι locus scribitur apud Ptolemæum. Eandem formam Silligius restituit Plinio I. l., ubi codices : *Aperiae, Aperie, Apyre*. Cum Nostro facit Hierocles p. 684, ubi Ἀπέρλαι, quod reponendum in Notit. Eccles. ed. Goar., ubi δ Ἀπρῶλων (ἐπισκοπος), et apud Leon. Sap. Ind. eccles. p. 47, ubi δ Ἀπρῶλων.

§ 241. Hæc supplevi. Putari possit § 242 ἀκρωτηρίον corruptum esse ex ἀπὸ Ἀπερλῶν. Sed vetat ratio locorum et distantiarum. Nam ab Aperlis ad Antiphellum (h. *Antifilo*) non 50, sed centum fere stadia sunt. In medio autem itinere obvium fit promontorium meridiem versus porrectum. Hujus igitur mentionem

nostro loco excidisse consentaneum est. De Antiphello post alios nuperrime dixit Spratt. I, p. 69 : « Antiphellus is now represented by about eight houses, called Antiphilo. The bay in front is wild and beautiful; the mountains rise everywhere boldly above a little tranquil basin sheltered by a cluster of islands. The coast is clothed with a luxuriant underwood, springing up within a few feet of the water's edge. The bay, although so well sheltered, is rendered useless, as an anchorage, by the excessive depth of the water, which, from being beyond the influence of the turbid Xanthus, appears during a calm of as deep a blue as the western ocean. The port is formed by an ancient pier extending from one side of a small indenture of the coast. This pier is still in part above water, and affords shelter to the little boats of passage constantly moving with passengers or merchandise to and from the island of Castelorizo, enlivening the appearance of the few places on the coast of Lycia where a sail is often seen on the waters. »

§ 243. Μεγίστην] hodie *Meis* vel *Castelorizo*. Cf. Scylax ibiq. not.

§ 244. Ῥώγην] Ῥόπην et § 245 Ῥόπης codex; *Rhoge* Plinius V, 35; Ῥώγην, νῆσος ἐπὶ τῇ Λυκίᾳ, Stephanus Byz. Hodie *Hagios Georgios*.

§ 245. Ξεναγόρου] Cf. Plinius l. l. : *Rhoge, Enagora* (sic) VIII m. p. Vir doctus ap. Silligium scribi jubet : *Xenagora VIII*, omisso m. p. At non octo sunt insulae, sed duo, *Ochendra* et longe major *Folo*, cujus amplitudinem notavit Plinius. || — σταδ. τ'] lege σταδ. π'. || — § 246. ἀπὸ τῶν Ξεναγῶρων cod.; em. G.

§ 247. Ξάνθον supplevi Gailius. De Pataris et Xantho urbibus non est quod moneatur.

§ 248. Πύδνας] Locus aliunde non notus. Pertinere ad eum castelli ruinas quæ prope *Uzlan* sitæ proxime in ora sequuntur, statuunt; quamquam hucusque a Xanthi ostio nonnisi 30 stadia, et a ruinis istis ad Sacrum prom. non 30 sed 60 stadia sunt. Bene habent distantiae, si Pydnæ ponas, ubi Sprattius notavit castellum ævi medi (*middle-age fortress*). Quodsi eodem referendæ sunt Κόδναι Ptolemæi, ut Leakius censet, mire de situ loci geographus erravit.

§ 249 sqq. Sacrum promontorium intellige eam

250. Ἀπὸ Ἱερᾶς ἄκρας εἰς Καλαβαντίαν στάδιοι λ'.
251. Ἀπὸ Καλαβαντίων εἰς Περδικίας στάδιοι ν'.
252. Ἀπὸ Περδικίων εἰς Κισσίδας στάδιοι ν'.
253. Ἀπὸ Κισσίδων ἐπὶ νῆσον Λάγουσαν στάδιοι π'.
254. Ἀπὸ Λαγούσης ἐπὶ Τελμησσὸν στάδιοι ε'. Ἰν-
ωνται δμοῦ οἱ πάντες [ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς ἄκρας] ἕως
Τελμησσὸν στάδιοι ρϛ'.

ΑΘΙΟΝ ΚΑΡΙΑ.

255. Ἀπὸ Τελμησσὸν ἐπὶ Πηδάλιον κατὰ τὴν Ῥό-
10 πισαν στάδιοι ς'.
256. Ἐκ Τελμησσὸν εἰς Δαίδαλα στάδιοι ν'.
257. Ἐκ Δαιδάλων εἰς Καλλιμάχην στάδιοι ν'.
258. Ἐκ Καλλιμάχης εἰς Κρύα στάδιοι ξ'.

Cragi montis extremitatem, quæ maxime occasum verus procurrit. In Sprattiana mappa vocatur *Yedi Bouroun*. Sequens locus num ἡ Καλαβαντία an τὰ Καλαβαντία dicendus sit, e codice nostro non liquet. Alius nemo eum memorat. Nec magis constat de Perdicis Cissidibusque. Ruinarum quoque indicis destituimur.

§ 253. Λάγουσαν] § 254 ἀπὸ Λαγουσῶν codex. Cf. Plinius V, 35 § 131: *Glaucum versus amnem Lagusa* (*Lagussa* v. l.). Ea signari insula videtur, quæ ostio sinus Telmessensis objecta est, et ruinas habet. A Telmisso distat ad 18 stadia sec. mappam Sprattii. Itaque § 254 pro ε' fuerit ιε'. Post verba στάδιοι ε' in codice leguntur: ἀπὸ Τεμενευσὸν ἐπὶ Πηδάλιον κατὰ τὴν Ῥόπισαν στάδιοι σ', quæ quum ad Cariæ paraplum pertineant, transposui in § 255. Probabiliter ex margine assumta sunt.

§ 254. Τελμησσόν] Τελεμεσσόν et § 255 et 296 Τελεμεσσόν codex. De ruinis urbis ad hod. *Makri* situs Clarke, Beaujour, Leake, Fellow, alios v. Spratt. I, 2 sqq. || — ἀπὸ τ. 'Ι. ἄκρας addidi. || — ρϛ'] corrupte. E numeris a nobis partim correctis, partim suppletis colligitur stadia 1175; ipse auctor fortasse computaverat 1100 vel 1200 :

Sacrum promontorium

Melanippe	30
Gagæ	60 90
Lamyros fluv.	60 150.
Isium	60 210.
Andriace	60 270.
Somena	80 350.
Aperlæ	60 410.
[Promontorium]	50 460.
Antiphellus	50 510.
Megiste i.	50 560.
Rhoge i.	50 610.
Xenagoræ inss.	80 690.
Patara	60 750.
Xanthus	60 810.
Pydna	60 870.
Sacrum prom.	80 950.
Calabantia	30 980.

250. Ad Sacro promontorio ad Calabantiam stadia 30.

251. A Calabantiis ad Perdicias stadia 50.

252. A Perdicis ad Cissidas stadia 50.

253. A Cissidibus ad Lagusam stadia 80.

254. A Lagusa ad Telmissum stadia 15 (ιε').

Colligitur [a Sacro promontorio] usque ad Telmissum summa stadiorum 1100 (ρϛ').

SEQUITUR CARIA.

255. A Telmesso ad Pedalium, e regione Ropuse insule situm, stadia 200.

256. A Telmesso ad Dædala stadia 50.

257. A Dædalis ad Callimacheu stadia 50.

258. A Callimache ad Crya stadia 60.

Perdicie	50 1030.
Cissides	50 1080.
Lagusa i.	80 1160.
Telnessus	15 1175.

§ 255. Ῥόπισαν] sic codex, teste Millero; Ῥόπισαν apogr. Iriari. Nonnen aliunde non notum. — Pedalio promontorio (de quo v. § 260) in Glaucio sinu complures adjacent insulæ, quarum una nostro loco indicari videtur. Pertinent ad eas *Crycon tres insule* apud Plinium V, 35. Duas nominatim affert ex Artemidoro Stephanus s. v. Κρύα : α εἰς δὲ καὶ ἄλλα νῆσον Κρούων, Κάρουσις καὶ Ἄλινα. In continenti Pedalio objacet Κρύα vel Κρυαστὸς urbs; adeo ut, si forte corruptum est Ῥόπισαν, nescio an Κρυαστὸν scribendum sit. Noster sane § 258 Κρύα urbem vocat; verum quum hocce segmen in codice legatur loco inepto, porro quum pro stadiis 200 ex seqq. § 256-260 colligantur stadia 240: sponte nascitur suspicio § 255 ex alio fonte assumtam esse.

§ 256. Δαίδαλα] Cf. Strabo p. 651. 664; Plinius l. 1.; Livius XXXVII, 22; Ptolemæus; Steph. Byz. v. Δαίδαλα et Τελμησσός. *Dædaleon duæ insulæ* memorantur ap. Plin. V, 35. In Geograph. Rav. II, 18 et V, 7 inter *Thelmison* et *Lindon* (i. e. Calindam) recensetur *Pathumis* vel *Pathehumis*, locus aliunde non notus. Ad Dædala recte, procul dubio, referuntur ruinae quæ sunt ad *Inetichioi*. Eo usque a Telmisso sunt stadia centum, dum noster quinquaginta numerat parum accurate.

§ 257. Καλλιμάχη] Hæc alius nemo memorat. Ponenda in ultimo Glaucii sinus recessu. Fuerit τὸ ἐπὶ τῷ Calindæ urbis mediterraneæ, cujus ruinae ad Calbin fluvium (*Doloman Tchai*) sitæ quinquaginta fere stadia ab ora distant. Stephanus inter Cariæ loca habet Καλλιπολίαν, de cuius situ non constat. An forte hæc cum Callimache componenda?

§ 258. Κρύα] Κρούων et § 259 ἐκ Κρούων codex. Κρύα urbem vocant Artemidorus apud Stephan. s. v., Plinius, Mela; Ptolemæi codices corrupte Κάρυα; alii dicitur Κρυαστός. Vid. not. ad Scylac. p. 73. Locum urbis ruinae produnt. Distantia recte habet.

259. Ἐκ Κρύων εἰς τὰς Κλύδας, στάδιοι ν'.
260. Ἐκ Κλυδῶν ἐπὶ τὸ Πηδάλιον ἀκρωτήριον στάδιοι λ'.
261. Ἀπὸ τοῦ Πηδάλιου ἐπὶ τὸν Ἀγκῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ Ἰλαύκου στάδιοι π'.
262. Ἀπὸ τοῦ ἄγκωνος ἐπὶ τὸν Καυνίων Πάνορμον στάδιοι ρχ'.
263. Ἀπὸ τοῦ Πανόρμου ἐπὶ τὴν Κυμαρίαν καλουμένην στάδιοι ν'.
264. Ἀπὸ Κυμαρίας εἰς Πασάδαν στάδιοι ξ'.
265. Ἀπὸ Πασάδης εἰς Καῦνον στάδιοι λ'.
266. Ἀπὸ Καῦνου εἰς τὴν Ῥόπουσαν στάδιοι ιε'.
267. Ἀπὸ τῆς Ῥοπούσης εἰς τὸ ἀπέναντι, εἰς Λευκόπαγον, στάδιοι μ'· ἀπὸ δὲ τῆς Ῥοπούσης εἰς Σάμον στάδιοι ρ'.

259. A Cryis ad Clydas stadia 50.
260. A Clydis ad Pedalium seu Gubernaculum promontorium stadia 30.
261. A Pedalio usque ad Cubitum Glauci sinus stadia 80.
262. A Cubito ad Cauniorum Panormum stadia 120.
263. A Panormo ad Cymariam quam vocant, stadia 50.
264. A Cymaria ad Pasadam (*Passala*?) stadia 60.
265. A Pasada (*Passalis*?) ad Caunum stadia 30.
266. A Pasada (ἀπὸ Πασάδης) ad Rhopusam *ins.* stadia 15 (115?).
267. A Rhopusa ad objectum in continente Leucopagum stadia 40; a Rhopusa ad Samum stadia 100.

§ 259. εἰς τὰς Κλύδας] εἰς τὸν Κοχλίαν et § 260 ἐκ Κλυδῶν codex. Hæc quum seriem continuam non constituent, distantiarum vero rationes nihil excidisse probent, utrumque nomen ad eundem locum pertinere debet. Apud Ptolemæum post Crya sequitur locus, qui vulgo scribitur Λῶδαι, in Wilbergii codd. Χύδαι; Wilbergius utramque scripturam iungens dedit Χλύδαι. Tutius fuerit cum Nostro scribere Κλύδαι, quod § 259, confusis literis ΔΔ et ΧΑ abiit in ΚΧυλαι, unde nescio quis formavit Κοχλίαν. Quinquaginta stadia ad isthum pertinent, quo promontorium (*Suwela Bouroun*) continenti adhæret.

§ 260. Πηδάλιον] Ab isthmo modo memorato cornu promontorii orientem versus per triginta stadia excurrit, quod cum gubernaculo veteres comparasse nomen docet. Cf. Mela I, 16: *Hic castella aliquot sunt, deinde promontoria duo, Pedalion et Crya*. Plinius V, 29 § 103: *In ea (Caria) promontorium Pedalion, annis Glaucus deferens Telmedium, oppida Dædala, Crya fugitivorum; flumen Axon; oppidum Calinda*. Pliniana nominum series Kiepertum movisse videtur, ut Pedalion pr. componeret cum hod. *Cap Angistro* in Glauci sinu latere orientali. Quamquam exigua est Plinii de his rebus auctoritas.

§ 261. Ἀγκῶνα] A Pedalio ad *Suwela Bouroun* sive ad extremitatem meridionalem promontorii, quod Glaucum sinum ab occasu claudit, 50 fere sunt stadia. Noster minus accurate 80 stadia computat, locumque de situ suo vocat τὸν ἀγκῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ Ἰλαύκου sc. κόλπου. Idem, opinor, promontorium Mela Ciana, Scylax p. 73 Κρυασσόν, dicunt, Strabo vero de Dianæ fano Ἀρτεμίσιον vocat p. 651: ἀπὸ Δαιδάλων πλέουσιν ἐπὶ τὴν δόσιν... κόλπος ἐστὶ εὐλίμενος Ἰλαῦκος καλούμενος, εἴτα τὸ Ἀρτεμίσιον ἀκρα καὶ ἱερὸν. Nescio quo pacto Kiepertus hunc ἀγκῶνα ad hod. *Kapania Bouroun* transferre potuerit.

§ 262. τὸν Καυνίων] Κουνίων codex; em. Gail. Stadia 120 pertingunt ad maris recessum inter Calbin fluvium (*Doloman Tchai*) et *Capania Bouroun* medium. Ad latus huius recessus orientale supersunt veteris loci ruinæ, quas ad Panormum retulerim. Proprius loci nomen fuisse Πήσιον conicias e Strabone

p. 651, ubi: εἴτα Καῦνος καὶ ποταμὸς πλησίον Κάλβης βαθὺς, ἔχων εἰσαγωγὴν καὶ μεταξὺ Πήσιλις.

§ 263 sq. Cymaria et Pasada aliunde non notæ. Stadia 50+60 ducunt ad ostium fluminis, supra quem 30 ab ora stadiis exstant Cauni urbis ruinæ. Quare Pasadam fuisse Cauni ἐπίγειον, et sequentia stadia 30 non iuxta oram metienda esse, scribam autem frequenti illo errore § 266 ἀπὸ Καῦνου pro ἀπὸ Πασάδης perperam, exarasse puto. Præterea quum infra τὰ Πάσσαλα Mylasensium ἐπίγειον occurrat, nescio an idem nomen etiam nostro navali fuerit. Certe Δ et Α literæ facile confundebantur, ac pluralem nominis formam fortasse subindicat § 265 corrupta codicis scriptura ἀπὸ Πασάδων, quod in ἀπὸ Πασάδας (sic) mutavit Gailius.

§ 265. Cauni, notæ urbis, ruinæ prope vicum *Dalian*, non longe a *Koitchas* lacu.

§ 266. ἀπὸ Καῦνον codex || — Ῥόπουσαν sc. νῆσον. Eodem modo nomen scribitur § 272. Fortasse rectius Plinius V, 35 § 131: *proxima Cauno Rhodussa (Rhodusa codd. plurimi)*. Ceterum insulam quæ nonnisi 17 a Cauno stadiis absit, non video. Insula proxima (hod. *Linosa*) centum fere stadia distat, ac tot inter Caunum et Rhopusam intercedere in Stadiasmo statuuntur § 272, quum a Rhodo ad Rhopusam stadia 350, a Rhodo ad Caunum 450 stadia computentur. Igitur pro ιε' reponendum foret ρ'; ea tamen violentior mutatio. Quo accedit quod qui mox sequuntur διαπλοὶ non ex eodem quo parapulus noster fonte fluxisse videntur. Scribi possit ριε', nisi tam accuratus numerus a more Nostri alienus esset, et summa stadiorum § 296 tradita auctoris potius quam librarii errorem nostro loco subesse argueret.

§ 267. Leucopagum et Samum alius nemo memorat, quantum sciam. Centum stadiis in intimum sinus recessum deferimur, cui hodie adjacet *Marmaras*; olim ibi Physcum urbem fuisse statuitur probabiliter (Cf. De Physco Strabo p. 652: Φύσκος πολύγη, λιμένα ἐγούσα καὶ ἄλλος Αληθῶν. Id. p. 663; Ptolemæus V, 2, p. 318, 1, ubi Φύσκα, Stephan. Byz. v. Φύσκος); Samus nostra Physci fuerit portus. Ipsam Physcum urbem memorat διαπλων auctor § 272, ab ea ad Rhodum computans stadia 450, quum reapse vix trecenta

268. Ἀπὸ τῆς Σάμου ἐπὶ [τὸ] Ποσειδίου στά-
διοι ζ'.
269. Ἀπὸ τοῦ Ποσειδίου ἐπὶ τὸν Φάλαρον στάδιοι ν'.
270. Ἀπὸ τοῦ Φαλάρου εἰς νῆσον Ἑλαιοῦσαν κα-
6 λουμένην στάδιοι ν'.
271. Ἀπὸ τῆς Ἑλαιοῦσσης εἰς Ῥόδον στάδιοι ρν'.
ἥτις ποιεῖ ἐπὶ Μαλλὸν μὲν σταδ. χ', καὶ ἐπὶ τὸ Ἱερὸν
τῶν Βυζαντίων σταδ. χ'.
272. Ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀλεξάνδρειαν στάδιοι ,δρ'.
- 10 Ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀσκάλωνα στάδιοι ,γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Καισάρειαν στάδιοι ,γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Βηρυτὸν στάδιοι ,γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Σιδῶνα στάδιοι ,γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Βύβλον στάδιοι ,γγ'.
- 15 Ἐκ Ῥόδου εἰς Τρίπολιν στάδιοι ,γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Σελεύκειαν στάδιοι ,γγ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Κιλικίαν στάδιοι ,αψ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Κύρुकον στάδιοι ,α.
- 20 Ἐκ Ῥόδου δὲ ἐπὶ τὴν Κύπρον τὴν ἑσπερίαν ἐπ'
ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου οὐριώτατα ζεφύρω στάδιοι ,βω'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Πάταρα στάδιοι ψ'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Καῦνον στάδιοι υν'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς νῆσον Ῥόπουσαν στάδιοι τν'.
- Ἐκ Ῥόδου εἰς Φύσκον στάδιοι υν'.

268. A Samo ad Posidium stadia 60.

269. A Posidio ad Phalarum stadia 50.

270. A Phalaro ad Eleussam quam vocant insulam
stadia 50.

271. Ab Eleussa ad Rhodum stadia 150.

A Rhodo ad Mallum conficiuntur stadia 4600 (δγ'),
et ab eadem ad Fanum Byzantium stadia 4600 (δγ').

272. A Rhodo ad Alexandriam stadia 4500.

A Rhodo ad Ascalonem stadia 3600

A Rhodo ad Caesarem stadia 3600.

A Rhodo ad Berytum stadia 3600.

A Rhodo ad Sidonem stadia 3600.

A Rhodo ad Byblum stadia 3600.

A Rhodo ad Tripolim stadia 3600.

A Rhodo ad Seleuciam stadia 3600.

A Rhodo ad Cilicium stadia 1500.

A Rhodo ad Cyrcum stadia 1000.

A Rhodo ad Cyprum occidentalem versus ortum
solis zephyro cursu faustissimo stadia 2800.

A Rhodo ad Patara stadia 600.

A Rhodo ad Caunum stadia 450.

A Rhodo ad Rhopusam insulam stadia 350.

A Rhodo ad Physcum stadia 450.

sint. Multo accuratius in paraplo nostro a Samo ad
Rhodum exputantur stadia 310.

§ 268. Ποσειδίου] hodie *Cap Marmaras*. Prope
id ex Ptolemæi tabulis ponendum est Φοινίξ χωρίον,
quod Strabo quoque p. 652 in summo Phœnice monte
situm esse dicit, sed perperam post Loryma demum
memorat.

§ 269. Φάλαρον.] Locus aliunde non notus; po-
nendus in recessu, ab *Aspro Capo* meridiem versus
sito, in quem exit fluvius. Fortasse est Κρήσω λιμήν
Ptolemæi, cuius meminit etiam Plinius V, 29. § 104.
Oppidum Caunos liberum, dein Pyrnos (Phycus?),
portus Cressa, a quo Rhodus insula XX m. (= 160 stad.; 200 stad. a Phalaro ad Rhodum sec. Stad.),
locus Loryma. Apud Geogr. Rav. V, 7 inter Caunum
et Loryma memoratur *Preocos (Cressus?)*.

§ 270. Ἑλαιοῦσαν] Ἑλαοῦσαν et § 271 Ἑλαοῦ-
σης codex. Cf. Strabo l. 1.: πρόκειται (ante Phœnicem
montem) Ἑλαιοῦσα (Ἑλαοῦσα em. Tsch. et Coray.)
διέχουσα τῆς Ῥόδου σταδίου ρν' (Stadiasm. st. 150,
minus accurate). Idem p. 652: πρόκειται δ' ἡ Ἑλεοῦ-
σα ἐν δ' σταδίοις, κύκλον ἔχουσα ὅσον ὀκτωστάδιον. Nunc
Alessa.

§ 271. ἥτις ποιεῖ] Fortasse ita dicere licebat ple-
bi nauticæ; sin minus, fuerit: .. σταδίου ρν' ὅθεν εἴ-
τις πλεῖε ἐπὶ Μαλλὸν μὲν στάδιοι ,δγ', ἐπὶ δὲ τὸ Ἱερὸν τ.
B. στάδιοι ,δγ'. || — Μαλλὸν] Μαλλὸν codex; em.
Gail. Longitudinem navigationis juxta Asian minorem
orientem versus usque ad Mallum, boream versus usque
ad Fanum Byzantium auctor supputat. || — χ'] Juxta
oram a Rhodo ad Mallum secundum paraplum nostrum
ad 6000 stadia sunt. Hoc loco vel 5600 vel 4600 tradi
poterat, prouti compendia itineris computaveris. Li-

nea recta est stadiorum 3600 (4000 sec. tab. Ptolem.).
Strabo p. 106 a Rhodo ad sinum Issicum linea recta
esse ait stadia 5000; totidem a Rhodo ad Byzantium
numerat, dum Eratosthenes hanc viam non nisi 3000
stadiorum tradidit.

§ 272. ,δρ'] Totidem stadia Agathemerus I, 14 ab
Alexandria ad Lindum habet; Eratosthenes ap. Strab.
p. 25. 86. 125 stadia 4000, vel 3640 ap. eundem
p. 584. Secundum Plinium Eratosthenes ab Alex. ad
Rhodum computavit 469 mill. (3652 stad.), Isiderus
578 mill. (4624 stad.), Mucianus 500 mill. (4000 st.).
Revera sunt fere 3300 stadia. || — Ἀσκάλωνα] ἀ-
λωνα cod.; em. Gail. In sqq. pro ,γγ' ubique fuerit
,δγ'. Confusæ voces τρισταδίου et τετρακιστῶν. Quod
eadem prorsus distantia de omnibus oræ Syriæ urbi-
bus prædicatur, in numeris hisce rotundis non est
premendum. || — Καισάρειαν] Κεραιαν cod.; em.
Gail. || — Βηρυτὸν] Berytus æ serie geographica
ante Sidonem ponenda erat. || — Κύρुकον] Cf. su-
pra § 227. Numerus ,α justo minor; via brevissima
1300 circiter stadiorum. || — ἐπὶ τὴν Κύπρον κατ.]
ἐπὶ τὴν Κύπρον ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν τὴν ἐπ' ἀνατολὰς τοῦ
κρίστου ὀριωτάτου ζεφύρω codex. Usque ad Acamantem,
occidentale Cyprî promontorium, ad quod sapius
Noster diaplos suos direxit, sunt fere stadia 2100. Non
tamen ,βρ' scribendum pro ,βω'. Error est auctoris,
quem simili modo ab Acamante ad Chelidoniæ 1800
(Strabonem vel 1900) stadia computare vidimus,
quum sint fere stadia 1100. Apud Plinium V, 36,
§ 135 a Rhodo ad Cyprum esse dicuntur CLXVI m.
p. (1328 stadia), numero haud dubie corrupto. ||
— Πάταρα... ψ'] linea recta sunt 550. || — Καῦ-
νον... υν'] sunt ad 300 stadia. Ad Rhopusam sunt

Ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀγνην στάδιοι τν'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς Κνίδον στάδιοι ψν'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς Νίσυρον στάδιοι ικ'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς Τήλον στάδιοι φν'.

5 Ἀπὸ Λεπαταλέων ἐπὶ τὸ Ποσειδίου τὸ Καρπάθου
στάδιοι ικ'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς τὴν Κῶ στάδιοι ιν'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς τὴν Χίον στάδιοι γ'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς Μύνδον στάδιοι ια'.

10 Ἐκ Ῥόδου εἰς Σάμον στάδιοι ια'.

Ἐκ Ῥόδου εἰς Τένεδον στάδιοι ςψ'.

273. [Ἔστι δὲ ἀπὸ Ῥόδου εἰς τὸ Σκύλλαιον τῆς

Ἀργολίδος πλεῖν ἐπὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οὐριώτατα
ἀπηλλοτρι στάδιοις *]· πλεῖσσι δὲ ἔχων ἐκ τῶν εὐωνύ-
15 μων νήσους [τὴν] Νίσυρον καὶ τὴν Ἀστυπάλειαν, ἐκ
δὲ τῶν δεξιῶν τὴν Κῶ καὶ τὴν Λέρον [καὶ τὴν Κίναρον
καὶ τὴν Ἀμοργόν, καὶ πλεῖσσι ἐπὶ τὴν Δόνουσαν στα-
δίους ν *]· τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς Δονούσης λαβὲ εὐωνύμους
καὶ Ἴον καὶ Σίκινον καὶ τὴν Σίφον (καὶ τὴν Θήραν)
20 καὶ τὴν Σέριφον καὶ τὴν Κύθον, ὅθεν ὁρᾶται τὸ Σκύλ-
λαιον.

stadia 230, ad Phyeum 280. || — Ἀγνην] De Agne
continentis loco inter Phyeum et Cnidum sito non
constat. Probabiliter Hoffmannus statuit Σύμην insulam
indicari, sive hoc ipsum nomen reponendum est, sive
scribendum Ἀγῆλην. Nimirum, Stephano teste, Syme
insula πρότερον μὲν ἑκαλεῖτο Μεταποντίς, εἶτα Ἀγῆλη.
Ad eam insulam reapse sunt stadia 200. || — ψν'] ad
Cnidum sunt 450. Scribendum vel ιν' vel potius ικ'.
Nam in sqq. a Cnido ad Myndum numerantur sta-
dia 580 (180+180+220), a Rhodo autem ad Myn-
dum stadia 1000: igitur a Rhodo ad Cnidum sunt
stad. 420. || — Νίσυρον] Νήσυρον cod.; em. Gail. ||
— ια'] deb. 20. || — Τήλον] Τήλον cod.; em. G.
|| — φν'] deb. 400. Major etiam error Agathemerī,
qui a Thooitio Rhodi prom. (Cap. S. George) ad
Telum esse ait stadia 560, quum sint circiter 330. ||
— ἀπὸ Λεπαταλέων] Nomen aliunde non notum.
Fort. leg. Λεπαταλέων. Intelligo tenuem ἄρσαν (Cap.
Prasonisi), quæ in meridionali Rhodi extremitate
versus Carpathum insulam porrigitur. || — Καρπά-
20 θου] Κάραπον cod.; em. G. Posidium Carpathi op-
pidum memorat Ptolemæus V, 2, p. 324. || — ιν']
Sunt fere 600. Similiter quæ ad Chium, Myndum,
Samum, Tenedum pertinent numeri nimis magni, non
tamen corrupti sunt. || — εἰς Μύνδον] Myndi ruinæ
ad hod. *Goumichlou liman*, quæ a Co urbe distant sta-
dia 100; Noster exputat stadia 150, siquidem a Rhodo
ad Con stadia 850, ad Myndum stad. 1000 habet.

273. Sequitur διάπλους vel διάρραγμα a Rhodo ins.
ad Scyllæum (Κρυὸ Νερί) Argolidis promontorium.
Laecrum esse patet. Prima verba unciis inclusa prefixi
ad similitudinem eorum quæ leguntur § 280. || — καὶ
τὴν Ἀμοργὸν κτλ.] Codex ita: καὶ τὴν Ἀμοργὸν καὶ
Ἴον καὶ Σίκινον καὶ τὴν Δάρνην καὶ τὴν Θήραν καὶ τὴν Σέ-
ριφον καὶ τὴν Κύθον· τὸ λοιπὸν ἐπὶ τῆς Δονούσης λαβὲ
εὐωνύμων, ὅθεν ὁρᾶται τὸ Σκύλλαιον. Hæc sic sensu carent.

A Rhodo ad Agnen (Æglen?) stadia 350.

A Rhodo ad Cnidum stadia 750.

A Rhodo ad Nisyrum stadia 820.

A Rhodo ad Telum stadia 550.

A Lepataleis Rhodi ad Posidium Carpathi insule
stadia 420.

A Rhodo ad Cón stadia 850.

A Rhodo ad Chium stadia 3000.

A Rhodo ad Myndum stadia 1000.

A Rhodo ad Samum stadia 1800.

A Rhodo ad Tenedum stadia 3700.

273. [A Rhodo navigatur ad Scyllæum Argolidis
promontorium versus occasum solis zephyro vento
faustissime stadiis *.] Navigabis autem a sinistra ha-
bens insulas Nisyrum et Astypalæam, a dextra Cón
et Lerum [et Cinaram et Amorgum utque navigabis
ad Donusam stadia *]; post hæc a Donusa ita na-
viga ut ad sinistram habeas Ium et Sicinum et Si-
phnum et Seriphum et Cythnum, unde conspicitur
Scyllæum.

Ad redintegrandum locum adhibenda quæ § 280 post
verba καὶ τὴν Πάτριον inepte legebantur hæc: καὶ τὴν
Κίναρον καὶ τὴν Ἀμοργόν· καὶ πλεῖσσι ἐπὶ τῆς Δονούσης
σταδ. ν' εὐωνύμως. Hinc supplervi uncinis distincta; reli-
qua adornavi ut διάπλους ratio postulat. Formam Ἀμορ-
γόν emendavi, quamquam eandem habes etiam apud
Hieroclem p. 657, sicuti Μοργός est in codd. Ptolemæi
V, 2, p. 323. Pro Δάρνην dedi Σίφον, dubitans tamen;
nam quum Thera, ab hoc diaplo prorsus aliena, com-
memoretur, proclivis conjectura est in Δάρνην latere
Ἀνάφη, quæ propinqua est Theræ insulæ, adeo ut is
qui Theræ mentionem intruserit, idem etiam Anaphen
adjecerit. Δόνουσαν (malim Δονούσσαν) insulam pauci
memorant. Sitam fuisse haud ita longe ab Io versus bo-
ream, e nostro colligas. Porro quum schol. ad Dionys.
Per. 530 dicat: Δόνουσα Νάξου ἐγγύς: sequitur positam
esse inter Jum et Naxum, ubi nunc est *Heraclia* ins.
Hæc a Delo linea recta distat stadiis 320, ac totidem a
Delo ad Donusam Stadiasmus § 284 computat. Rhodii in
Græciam trajicientes ibi appulsi et stationem habuisse
videntur, in eumque sensum interpretandas Stephana.
» Δόνουσα (a ex Δόνουσα Δονούσσαν corruptum. »
Meineke), νῆσος μικρὰ Ῥόδου, εἰς ἣν Διόνυσος τὴν
Ἀριάδνην μετεκόμισε, τοῦ πατρὸς Μίνω διώκοντος αὐτὴν·
ἔοικεν οὖν Διονυσία εἶναι, καὶ κατὰ καταβολὰν Δονου-
σία. His male intellectis usus Eustathius ad Dion. 530
scripsit: Σποράς δὲ καὶ ἡ πρὸς τῇ Ῥόδῳ Δονυσία
(Νουσία plerique codd.; similiter Stad. § 284 Δονου-
σαν pro Δόνουσαν). Præterea Donusa memoratur ap.
Virgil. Æn. III, 125. Cir. 476; Melam II, 7 (*Donyssa*,
Donyssa, *Donyssia* codd.), Plin. IV, 23 § 69, Tacit.
An. IV, 30 et G. Rav. V, 21 (ubi *Dionyssa*). —
Ceterum nescio an ante τὴν Σίφον exciderit δεξιὰς δέ.

§ 274-279. A Cnido (in prom. Κρυὸ) ad urbem
Con linea recta stadia 100. Inde ad Halicarnassum
(Boudroun) stadia 100. Inde ad Myndi ruinas circi-

274. Ἀπὸ Κνίδου εἰς τὴν Κῶ στάδιοι ρπ'.
275. Ἀπὸ Κῶ εἰς Ἀλικαρνασσὸν στάδιοι ρπ'.
276. Ἀπὸ Ἀλικαρνασοῦ εἰς Μύνδον στάδιοι σκ'.
277. Ἀπὸ Μύνδου εἰς Λέρον στάδιοι τν'.
278. Ἀπὸ Μύνδου εἰς τὴν Κῶ στάδιοι ρμ'.
279. Ἀπὸ δὲ Κῶ εἰς Λέρον στάδιοι τν'.
- Ἀπὸ Κῶ εἰς Δῆλον στάδιοι ατ'.
- Ἀπὸ Κῶ εἰς Σάμους στάδιοι α.
280. Ὅστι δὲ ἀπὸ Κῶ εἰς τὴν Δῆλον πλέειν [ἐπὶ τὴν
 10 θύσιν] τοῦ ἡλίου οὐριώτατα ἀπηλιώτη σταδίοις ατ'.
- Πλεύσεις δὲ εἰς Καλύδναν· καταπλεύσεις δὲ ἐκ δεξιῶν
 ἔχων τὸ Ὑψίρισμα· καὶ τὰς Καλύδνας καὶ (τὴν Κέλε-
 ριν καὶ) τὴν Λέρον καὶ τὴν Πάτμον δεξιὰς λαβὼν, τοὺς
 δὲ Μελαντίους καὶ τὴν Μύκονον ἐκ τῶν εὐωνύμων καὶ
- 15 Τῆνον [ἐκ δεξιῶν ἔχων] καταχθῆς εἰς Δῆλον.
281. Ἀπὸ Μύνδου * ἤτις ἐστὶ δὲ τῆς Ἀττικῆς *
 στάδ. αφ'. πλεύσεις δὲ διὰ τῶν Κορσικῶν καὶ τῆς τε
 Λέρου καὶ τῆς Καλύδνης· καὶ τὴν Ὀροβίδα λαβὼν

274. A Cnido ad Cōn stadia 180.
275. A Co ad Halicarnassum stadia 180.
276. Ab Halicarnasso ad Myndum stadia 220.
277. A Myndo ad Lerum stadia 350.
278. A Myndo in Cōn stadia 140.
279. A Co ad Lerum stadia 350.
- A Co ad Delum stadia 1300.
- A Co ad Samum stadia 1000.
280. A Co in Delum navigare est *versus occasum*
solis zephyro vento cursuque faustissimo stadiis 1300.
Navigabis autem in Calydnam, versus eamque ita na-
navigabis, ut a dextris habeas Hypsirisma. Deinde Ca-
lydnas et Lerum et Patmum a dextris linquens; Me-
lantios vero scopulos et Myconum a sinistris, et Tenum
a dextris habens appellas in Delum.
281. A Myndo (*ad Sunium?*) Atticæ navigatur
 stadiis 1500. Navigabis autem per Corsicas insulas;
 tum trajicies inter Lerum et Calydnam; linquensque

ter 160 stadia; inde ad Lerum 200; a Myndo ad Con
 100; a Co in Lerum 270; a Co ad Samum linea
 recta 500.

§ 280. Qui sequitur diaplus poni debebat post verba
 εἰς Δῆλον στ. ατ'. Postea demum illatus nec suo loco
 collocatus est. Prima verba ita codex : ἔστι (ἐστὶ Iriart.)
 δὲ ἀπὸ Κῶ εἰς τὴν Δῆλον πλέειν τοῦ κύρου οὐριώτατου
 ἀπηλιώτη. || — τὸ Ὑψίρισμα] τὰ Ὑψ. codex; no-
 men num recte habeat, quaeritur. Intellige insulam
Kappari sive *Pserimo*, in quo nomine vetus nomen
 superstes. || — τὰς Καλύδνας] Modo dixerat εἰς
 Καλύδναν. Licebat utrumque. Constat nonnullos unam
Calimno insulam πληθυντικῶς dici voluisse, plerosque
 autem Καλύδνας usurpare de *Calimno* et adjacentibus
 insulis minutis. Atque hoc sensu Noster primum di-
 cit trajicendam esse in Calydnam insulam, deinde
 praeternavigandas τὰς Καλύδνας i. e. insulam maiorem
 et adjacentes minores. De nominibus hujus insulae v.
 not. ad Scylac. p. 73. || — τὴν Κέλεριν καὶ] In-
 clusi ut ejicienda. Orta esse videntur e notata ad mar-
 ginem varia scriptura : τὴν τε Λέρον καὶ τὴν Πάτμον,
 monente Gailio. Sic in sequentibus codex τῆς Τελέρου
 pro τῆς τε Λέρου. Accedit quod inter Calydnas et Le-
 rum nulla interjacet insula. Quodsi nihilominus insulae
 nomen in Κέλεριν latet, intelligenda foret parva illa quae
 ad ipsius Calydnæ latus occidentale sita nunc *Telandos*,
 apud Plinium *Telandrus* vocatur, adeo ut reponendum
 foret Τηλάνδρος. || — Post verba καὶ τὴν Πάτμον codex
 pergit : καὶ τὴν Κίνεραν (sic cod.; ἄραν apogr. Iriart.)
 καὶ τὴν Ἀμοργόν· καὶ πλεύσεις ἐπὶ τῆς Δονούσης σταδ. ν'
 εὐωνύμως, δεξιὰς δὲ λαβὼν τοὺς Μελανθίους· καὶ τὴν Μή-
 κωνος (sic) ἐκ τῶν εὐωνύμων καὶ Τελίων, καταχθῆς εἰς Δῆ-
 λον. In his pro τὴν ἄραν, quod dedit Iriarte, Gailius ser.
 τὴν Ἰκαρίαν, Amorgi autem et Donusæ mentionem hoc
 loco miram esse recte monuit. Nimirum verba καὶ τὴν
 Κίνεραν... εὐωνύμως nescio quo casu huc translata sunt,
 pertinentque ad lacerum illum diaplum, de quo vidimus
 supra § 273. In verbis καὶ Τελίων aperte latet καὶ
 Τῆνον; unde sequitur ita navigari, ut in Delum appel-
 lant a borea Cf. not. ad 282. Post Μελαντίους exci-

disse videtur σκοπέλους. Infra § 284 codex : ἐπὶ τὸν
 Μελάνθιον σκοπέλον, numero singulari. Nimirum unus
 est magnus scopulus (hod. *Stopadia* dictus), cui alius
 exiguus adjacet. A Delo secundum Stad. § 284 distat
 stadia 180; similiter Scylax p. 95 a Rhenea ad Myco-
 num stadia 40, hinc ad τοὺς Μελαντίους σκοπέλους sta-
 dia 140 esse dicit. Scripturam Μελάνθιοι præbent etiam
 codices Strabonis p. 636, ubi Μελαντίους editores repo-
 suerunt e Scylace et Apollonio Rhodio IV, 1707. At
 legendum postea Μελάντιοι, suadente metro apud
 Apollonium, jubente Chærobo스코 I, p. 280 et Etym.
 M. p. 142, 55. Sec. Apollonium (et Apollodor.
 I, 9, 26) Apollo e cælo devenit ad πέτρας Μελαντίους
 (Μενοντίου δειρὲς corrupt. Apollodori eodd.), alteri-
 que earum insistens, missa in mare sagitta, Anaphe-
 n insulam excitavit. Poetice huic narrationi immitens
 schol. Apoll. scopulos Melantios non longe ab Ana-
 phe prope Theram ins. positos esse tradit : Μελάντιοι
 δὲ εἰς δὺο σκοπέλοις πρὸς τῇ Θήρᾳ, οὕτως ὀνομαζόμενοι·
 ἀπὸ Μελάντος τοῦ κατασχόντος τὴν χώραν. Cf. He-
 sych. s. v.

§ 281. Ἀττικῆς] Ἀττικῆς cod.; em. G. Ceterum
 hæc truncata sunt. Nihili est quod Gailius vertit : *A*
Myndo que est in conspectu Atticæ, stadia 1500.
 Probabiliter hic diaplus eodem modo quo antecedens
 § 280 introducebatur. Sin minus, tale quid fuerit
 ἀπὸ Μύνδου ἔγγιστον ἐστὶ δια[γμα εἰς Σούνιον] τῆς Ἀττι-
 κῆς σταδίων αφ'. Certe in Atticam directum esse τὸ
 διαγμα e Cythni ins. mentione colligitur. || — αφ']
 Numerus justo minor. Linea recta, a Myndo ad Sunium
 ducta, 1600 fere stadiorum, quot Strabo computat a
 Trogilio promontorio ad Sunium p. 636 : Ἐντεῦθεν
 δὲ τὸ ἔγγυτάτω διαγράμα ἐστίν ἐπὶ Σούνιον σταδίων αχ', κατ'
 ἄρχας μὲν Σάμον ἐν δεξιᾷ ἔχοντι καὶ Ἰκαρίαν καὶ Κορσίαν·
 τοὺς δὲ Μελαντίους σκοπέλους ἐξ εὐωνύμων, τὸ λοιπὸν δὲ
 διὰ μέσων τῶν Κυκλάδων νήσων. || — τῶν Κορσικῶν]
 Hæc alibi, quantum sciam, non memorantur. Intellige
 exiguas insulas inter Myndum et Calydnam Lerumque
 positas. || — καὶ τῆς τε Λέρου κτλ.] Codex : καὶ
 τῆς Τελέρου καὶ τῆς Καλύδνου καὶ τῆς Ὀροβίδας λαβὼν

[δεξιάν] πλέε ἐπὶ τὰς Ἀμοργίας· τήν τε Δόνουσαν καὶ τὴν Νάξον καὶ τὴν Κύθον ἔχε δεξιάν.

282. Ἐὰν δὲ θέλῃς διὰ νήσων πλέειν, οὕτως πλέεις· Ἀπὸ Κῶ εἰς Λέρον σταδίου ον'.

Ἐκ Λέρου εἰς Λέβινθον σταδίου σν'.

Ἐκ Λεβίνθου εἰς Κίναρον σταδίου φ'.

Ἐκ Κινάρου ἐπὶ τὰ ἐγγίστα τῆς Ἀμοργίας (ἐπὶ τὰ πέρατα) σταδίου πέ'.

Καὶ ὁ παράπλους τῆς Ἀμοργίας εἰς Μινώαν στα-
10 δίων πέ'.

[Ἀπὸ Μινώας ἐπὶ τὴν Κέρειαν πλεύσεις σταδίου πέ'].

Ἐκ τῆς Κερείας, εὐώνυμον ἔχον τὴν Κέρειαν, εἰς τὸν Ναξίων Πάνορμον σταδίου ξε'.

Ἀπὸ τοῦ Πανόρμου εἰς Δῆλον σταδίου υκ'.

283. Ἀπὸ Κῶ εἰς Λέρον σταδίου τκ'.

Ἀπὸ Λέρου ἐπὶ τὸ Παρθένιον σταδίου ζ'.

Ἀπὸ [τοῦ Παρθενίου τῆς] Λέρου ἐπὶ τὸ τῆς Πάτμου Ἀμαζόνιον σταδίου σ'.

Ἀπὸ τοῦ Ἀμαζονίου ἐπὶ τὴν Κορσίαν σταδίου υ'.

20 Ἀπὸ τῆς ἄψης * Ἀμαζονίου εἰς Δῆλον σταδίου ψν'.

Ἀπὸ Δήλου εἰς Σύρον σταδίου ρν'.

πλέε ἐπὶ τὰς Ἀμοργίας· τήν τε Νόσουσαν, etc. Recte me scripsisse τὴν Ὀροβίδα non assevero. Insula non alia esse potest quam Λέβινθος (hod. τὰ Λέβιδα), quam memorat Strabo p. 487, Mela II, 7, Plinius IV, 23, Stephan. v. Δρεπάνη, Ovid. Met. VIII, 222 et Am. II, 81, Geogr. Rav. V, 21. et ipse Stadiasmus § 282 in alio diaplo, quem ex alio fonte desumptum esse suspicor; certe n. I. Λέβινθον nonnisi violenta mutatione reponi potest. Quemadmodum vero complures ex insulis maris Aegæi de plantis nomina habent, ut de φακοῖς Φακοῦσσα, de σχίνος Σχινοῦσσα, sic Lepinthus fuerit cicerum insula, quum λεβίνθιοι, Hesychio teste, dicerentur ἑβέβινθοι. Salvo igitur nominis sensu, insula vocari etiam potuit Ἐβέβινθος et a voce ὄροβος Ὀροβίς vel Ὀροβίτις. || — τὰς Ἀμοργίας codex h. l. pluraliter. Quod nisi librario debetur, de Amorgo et adjacentibus insulis exiguis intelligi debet.

§ 282. διὰ νήσων] id est ita ut ab insula ad insulam naviges. Antecedentes diapli erant διὰ πόρου, per fretum sive per aulones, insulis a sinistra vel a dextra relictis. Ante verba ἀπὸ Κῶ codex titulum habet Νῆσοι, quem eeci. || — ον'] Linea recta insula distat stadia 220; quare scriperis manu leni σν'; attamen supra § 279 a Co ad Lerum stadia τν', et § 283 stadia τκ'. || — Κίναρον] Κίναρος insula vocatur etiam a Semo ap. Athenæum II, p. 71, C et Plutarch. De exilio c. 8 p. 727 ed. Didot.: Κίναρον, σκληράν, ἄκαρπον καὶ φυτεύσθαι κακὴν. Cínara, Κίναρα, dicitur ap. Melam et Plinium, sicuti hodie Kínara (al. Zínara). || — φ'] leg. ν'. || — τῆς Ἀμοργίας codex h. l. et mox iterum. Aut verba ἐπὶ τὰ πέρατα aut ἐπὶ τὰ ἐγγίστα ejicienda. Deinde majores sunt turbæ. Ita codex: καὶ ὁ παράπλους ἐπὶ τὰς Κορσίας σταδ. π'. Ἀπὸ Κορσίων εἰς Μηνάας σταδ. πέ'. Ἐκ τῆς Κορσίας, εὐώνυμον ἔχον τὴν Κορσίαν, εἰς τὸν Ναξίων Πάνορμον πλ. Quam in sententiam hæ sordes refingendæ sint, facile intelligis. Primum ab extrema Amorgi parte juxta in-

a dextra Orobidem (seu Erebinthum, Lepinthus) tene in Amorgias; deinde Donusam et Naxum et Cythnum a dextra habe.

282. Sin per insulas navigare velis, ita navigabis:

A Co in Lerum stadia 350 (τν').

A Lero in Lebinthus stadia 250.

A Lebintho in Cinarum stadia 50 (ν').

A Cínara ad Amorgiæ extremitatem stadia 85.

Præternavigatio Amorgiæ ins. usque ad Minoam ibem stadiorum 85.

[A Minoa ad Ceriam insulam stadia 85.]

A Cereā, a sinistra insulam habens, navigabis ad Naxiorum Panorum stadiis 65.

A Panormo ad Delum stadia 420.

283. A Co ad Lerum stadia 320.

A Lero ad Parthenium Leri stadia 60.

A Parthenio Leri insule ad Patmi Amazonium stadia 200.

Ab Amazonio ad Corsiam stadia 100 (ρ').

A Corsia (Ἀπὸ τῆς Κορσίας) ad Delum stadia 750.

A Delo ad Syrum stadia 150.

insulam navigandum erat ad Mincam civitatem, quousque revera sunt stadia 85. Hinc si quis in Samiorum Panormum transeat, in medio cursu obvia fit insula quæ nunc vocatur Keri vel Karos. Ea est Stadiasmī KOPCIA, quod corruptum est ex ΚΕΡΕΙΑ. Nam Κορσία insula inter Samum et Icarium et Patmum posita ad nos nihil pertinet. Nostra insula Cerus vocatur in Geogr. Rav. V, 21: Lepinthus, Carenus (l. Cinarus), Cerus. De Panormo Naxi insule num aliunde constet, quæro. || — υκ'] Hoc nimium est, nisi Myconum insulam circumflexeris et a borea in Delum appellas, ut in diaplo § 280. Summa stadiorum colligitur 1325; supra § 280 erant 1300.

§ 283. Παρθένιον] Parthenium non insula, sed locus, in boreali Leri insule parte situs dici videtur; adeo ut ἀπὸ Λέρου εἰς Παρθένιον eodem modo intelligendasint quo infra habes: ἀπ' Ἀνδρου εἰς λιμένα Γαυρίου, i. e. a parte Andri meridionali, ubi primum ad insulam nauta accedit, usque ad portum insule. || — Ἀμαζόνιον Patmi, alibi non memoratum, quæri debet in boreali insule parte, ad quam pertinent stadia 200. || — Κορσάν] Sic maximam dicit insularum (Fourni illes), quas plerumque (ut ipse etiam Stadiasm. § 284) Κορσίων vel Κορσίων nomine comprehendunt. Utamque formam habes apud Strabon. p. 636 (Κορσίαι) et p. 488 (Κοράσσαι), et Plinium IV, 2 § 69 (Corassiae) et V, 37 § 135 (Corsiae). Agathemerus I, 4: ἐπὶ Κορσίας. Stephanus. Ἐκαταῖος Εὐρώπη. Ἡρωδιανὸς Κορσία διὰ τοῦ ι. Add. Geogr. Rav. V, 21, ubi corrupte Carse. Ceterum perperam Strabo p. 488 τὰς Κορσσίας dicit πρὸς δόσιν καίμενας τῇ Κίναρᾳ. || — σταδ. ὡν] leg. στ. ρ'. Recte Agathemerus I, 4 ab Acrite ins. (hod. Arhi), quæ in eadem qua Patmus latitudine sita est, nonnisi 100 stadia computat. || — ἀπὸ τῆς ἄψης Ἀμαζονίου] Corrupta. Ἀπὸ τῆς ἄκρας Α. Gailius, ἀπὸ τῆς ἀκτῆς Α. conj. Hoffmannus. Cur ad Patmi Amazonium a Corsia

[Ἀπὸ Σύρου εἰς Ἀνδρον σταδίου ρν'].

Ἀπὸ Ἀνδρου εἰς λιμένα Γαυρίου σταδίου π'.

Ἀπὸ Γαυρίου ἐπὶ [τὸ Παυώνιον] ἀκρωτήριον σταδίου ν'.

5 Ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου εἰς [Γεραιστὸν] ἔγγιστα ἀκρας σταδίου υν'.

Ἀπὸ τῆς Γεραιστοῦ εἰς Κάρυστον σταδίου ρκ'.

Ἐκ Καρύστου εἰς Πεταλίας σταδίου ρ'.

281. Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὰ ἐκ Δήλου διαστήματα
10 πρὸς νήσους τάδε·

Ἐκ Δήλου εἰς Θήραν στάδιοι χν'.

Ἐκ Δήλου ἐπὶ τὴν Ἀμοργίαν (εἰς τὴν Μινώαν)
στάδιοι χν'.

Ἐκ Δήλου εἰς Ἀνάφην στάδιοι ρ'.

15 Ἐκ Δήλου εἰς Ἴον στάδιοι χν'.

Ἐκ Δήλου εἰς τὰς Κορσίας στάδιοι χν'.

Ἐκ Δήλου εἰς Κίμωλον στάδιοι ω'.

Ἐκ Δήλου εἰς Σίφνον στάδιοι χμ'.

Ἐκ Δήλου εἰς Κύθνον στάδιοι τν'.

20 Ἐκ Δήλου εἰς Τήνον στάδιοι τν'.

Ἐκ Δήλου εἰς Νάξον στάδιοι τν'.

Ἐκ Δήλου ἐπὶ τὴν Δόנוσαν στάδιοι τκ'.

Ἐκ Δήλου εἰς Πάτμον στάδιοι ων'.

Ἐκ Δήλου ἐπὶ τὸν Μελάντειον σκόπελον στάδιοι ρπ'.

25 Ἐκ Δήλου εἰς Κέιον στάδιοι τ'.

Ἐκ Δήλου εἰς Ἀνδρον στάδιοι ω'.

Ἐκ Δήλου εἰς Πάρον στάδιοι υ'.

285. Ἐπάνειμι πάλιν εἰς Μύνδον, ἀπ' ἧς κατέλιπον.

Ἐκ Μύνδου εἰς Πάνορμον στάδιοι π'.

20 286. Ἐκ Μύνδου εἰς Βαργύλια στάδιοι σν'.

diapli auctor redierit, non erat causa; aliud Anaxonium Corsiae indicari parum est probabile. Pergere debebat librarius : Ἀπὸ τῆς Κορσίας εἰς Δ. || — Συρον] Ἰχθον codex. Syrum insulam postulat et iter et numerus stadiorum. Deinde exciderunt quae uncis inclusi. || — Γαυρίου] Τύρου et mox ἀπὸ Τύρου codex; em. Gail. Γαύριον Andri castellum ap. Xenophon. Hell. I, 4, 22, in Κάτρινον corruptum ap. Diodor. XIII, 69. Portus adiacens *Gaureleon* (hod. *Gaurio*) ap. Livium XXXI, 45. Hinc 50 fere stadia sunt ad boreale Andri promontorium Gerasto obversum, cuius nomen inseruē diaplo, quem habes ad calcein periculi Seylaei. || — εἰς Γεραιστὸν κατ.] ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου ἔγγιστα ἀκρας σταδ. υν'. Ἀπὸ τῆς Κρεγέας εἰς Κάρυστον σταδ. ρκ'. Ἐκ Κρεγέας εἰς Πεταλίας σταδ. ρ' codex, qui praeterea ante verba Ἐκ Κρεγέας titulum inserit : Νῆσοι ἄλλαί. Numerus υν' corruptus ex ν'; numerus ρκ' nimis; nonnisi 80 sunt stadia; numerus ρ' recte habet, et indicio est in Ἐκ Κρεγέας latere Ἐκ Καρύστου, quod series quoque narrationis postulat. A Gerasto ad Petalias ins. (etiamnum *Petalíus*) paullo longior est distantia. Cf. Plin. IV, 23 : *Petaliae quattuor*. Strabo p. 444 nonnisi unam *Πεταλίαν* memorat. V. Leake *N. Gr.* II, p. 423.

§ 284. ἐπάνειμι] ἐπανάημι et ἐκδήλα pro ἐκ Δήλου apogr. Iriart. Dein codex : Ἀμοργίαν.. Ἀναφάνην.. Κίμωλον.. Κύθνον.. Στένον.. Μελανθισκόπελον.. εἰς

A Syro ad Andrum insulam stadia 150].

Ab Andro extrema ad Gaurium portum stadia 80.

A Gaurio ad [Paeonium] Andri promontorium stadia 50.

Ab eo promontorio ad [Gerastum] proxime promontorium stadia 150 (ν).

A Gerasto ad Carystum stadia 120.

A Carysto ad Petalias insulas stadia 100.

284. *Revertor rursus ad distantias quae e Delo sunt ad insulas hasce :*

A Delo ad Theram stadia 550 (ρν').

A Delo ad Amorgiam (sc. ad Minoam urbem) stadia 650.

A Delo ad Anaphen stadia 700 (ψ').

A Delo ad Ium 450 (υ').

A Delo ad Corsias stadia 750 (ψν').

A Delo ad Cimolum stadia 800 (500?).

A Delo ad Siphnum stadia 340 (τμ').

A Delo ad Cythnum stadia 350 (450?).

A Delo ad Tenum stadia 150 (ρν').

A Delo ad Naxum stadia 150 (ρν').

A Delo ad Donusam stadia 320.

A Delo ad Patmum stadia 850.

A Delo ad Melantium scopulum stadia 180.

A Delo ad Ceum stadia 300 (450?).

A Delo ad Andrum stadia 400 (υ').

A Delo ad Parum stadia 200 (σ').

285. *Denuo redeo ad Myndum, unde discesseram.*

A Myndo ad Panormum stadia 80.

286. *A Myndo ad Bargylia stadia 250.*

Εἰς; emendavit Gail. Distantiarum notae ex parte scribarum negligentia depravatae, ut quae pertinent ad Theram, Anaphen, Siphnum, Tenum, Naxum, Andrum, Parum; aliae quavis, si vias brevissimas metiaris, falsae sint, haud tamen corruptae sunt. Sic stadia 650 ad Amorgum pertinentia non recte habere videntur; attamen 655 stadia computantur e singulis distantibus, quae § 282 ab extrema Amorgo ad Delum recensentur. Unde patet nostro quoque loco eundem subesse computum. Quare verba εἰς τὴν Μινώαν, vel ob grammaticam eorum rationem suspecta, postmodum praeter mentem auctoris addita esse censemus. — Porro a Delo ad Patmum recta via est stadiorum 600; Noster habet 850. Nimirum haec secundum diaplum § 282 constituta sunt, in quo a Patmo primum decimur in Corsiam 100 stadiorum itinere, hinc dum in Delum stadiis 750 : ut summa sit stadiorum 850. Quare etiam pro χν' quae in sequentibus a Delo ad Corsias computantur, scribi velim ψν'.

§ 285. Κατέλιπον] fuerit ἀπέλιπον. || — ἐκ Μύνδου] ἐκ Δήλου cod. || — Πάνορμον] Myndus ad hod. *Gonnichlou liman* sita erat. Hinc proxime sequitur *Pacha liman*, vetus Caryande portus, quem Noster Panormum dicit. Iterum huius Panormi mentio fit § 287 et 294, ubi a Posidio 250, a Mileto 300 stadia abesse perhibetur.

§ 286. Ἐκ Μύνδου εἰς Βαργύλια] ἐκ Δήλου εἰς

287. Ἀπὸ Πανόρμου εἰς Ποσειδῖον [τὸ] καὶ Ἀγκιστρον στάδιοι σν'.

288. Ἀπὸ Βαργυλίων εἰς Ἴασον στάδιοι σκ'.

289. Ἀπὸ Ἰάσου ἐπ' ἀκρωτήριον Ποσειδῖον στάδιοι ρκ'.

290. Ἀπὸ Ποσειδίου εἰς τὴν Ἀκρίταν στάδιοι σμ'.

291. Κεῖται κατέναντι [Ἰάσου] Πάσσαλα πηγῇ· ἔθ' ἐστὶν ἀποβῆλαι εἰς Μύλασα σταδ. κ'.

292. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδίου εἰς Πάνορμον στάδιοι μ'.

293. Ἀπὸ Πανόρμου εἰς Μίλητον στάδιοι π'.

294. Ἐπάνειμι πάλιν διὰ πόρου εἰς Μύνδον. Ἀπὸ Πανόρμου εἰς Μίλητον στάδιοι τ'.

295. Ἀπὸ δὲ τῆς Φαρμακούσσης εἰς Μίλητον στάδιοι ρκ'.

296. Ἀπὸ Μιλήτου εἰς Σάμον στάδιοι τ'.

Οἱ πάντες ἀπὸ Τελμησσῶ ἕως Μιλήτου στάδιοι βφ'.

287. A Panormo *Caryandæ* ad Posidium *quod* et Ancistrum pr. stadia 250.

288. A Bargyliis ad Iasum stadia 40 (μ').

289. Ab Iaso ad Posidium promontorium sunt stadia 120 (*del.* 220).

290. A Posidio ad Acriten *ins.* stadia 240.

291. Jacet e regione [*Iasi*] Passala navale (ἐπ' αἰων), unde terrâ adscenditur ad Mylasam stadiis 80 (π').

292. A Posidio ad Panormum *Milesiorum* stadia 40.

293. A Panormo ad Miletum stadia 80.

294. Denuo per fretum revertor ad Myndum. A Panormo *Caryandæ* ad Miletum stadia 300.

295. A Pharmacussa autem insula ad Miletum stadia 120.

296. A Mileto ad Samum stadia 300 (200?)

Universa a Telmesso ad Miletum stadia sunt 2500.

Βαρβυλίαν cod. Mox paullo rectius: ἀπὸ Βαρβυλίων. Vera nominis forma est τὰ Βαργύλια. V. Steph. Byz. s. v.; Polybius XVI, 24, 1. XVII, 2, 3. 8, 9. XVIII, 27, 4. 31, 1; Livius XXXVII, 17; Strabo p. 658; Ptolem. V, 2; Constantin. Porph. De them. I, 14, p. 36; *Bargyia* ap. Plin. V, 29; *Bargylos* ap. Melam I, 17. A *Pacha liman* ad ruinas Bargyliorum (in chersoneso, cui impositus *Geverdchinik* vicus) via recta sunt 170 fere stadia, ideoque a Myndo stadia 250 (170 + 80). Hinc colligitur pro ἐκ Δήλου; quod codex habet, non ἐκ Πανόρμου, sed ἐκ Μύνδου scribendum esse. Eodem ducit etiam § 296 summa stadiorum 2500. Quamquam si quis in sinuoso hoc tractu singulos oræ angulos radere velit, vel a Panormo ad Bargyia stadia 250 erui possunt.

§ 287. Indicatur latitudo τοῦ κόλπου Ἰασινοῦ seu Βαργυλικοῦ seu Βαργυλιτικοῦ (*Basilici* ap. Plin. et Mel.), a *Caryandæ* Panormo ad Posidium *Milesiorum* pertinens. Ea vero est stadiorum 150, non stad. 250, qui numerus corruptus est. Secundum seqq. auctor h. l. scribere debebat ρπ'; nam quum a Panormo ad Miletum 300, a Posidio autem ad Miletum 120 stadia computet, a Panormo ad Posidium sunt stad. 180. Ceterum de hoc Posidio v. Polyb. XVI, 24, 1; Strabo p. 633. 634. 651. 658; Plin. V, 31; Melam I, 17. Pro καὶ Ἀγκ. leg. videtur τὸ s. δ καὶ s. ῥ Ἀγκ., quod nomen a figura promontorii petitum. Etiam oppidum Posidium fuisse e Plinii verbis male intellectus collegerunt.

§ 288. Βαρβυλίων.. Ἰαδὸν cod. || — σκ'] leg. vid. μ' vel ν'; nam ad Iasum (hod. *Asin*) sunt 40-50 stadia. — § 289. ρκ'] reapse major est distantia.

§ 290. ἀπὸ Ποσειδίου] ἀπὸ Ἰασοῦ codex. || — Ἀκρίταν] cod.; Ἀκρίτην Iriart. Acrite insula ap. Agathemerum I, 14 a Patmo distare dicitur stadia 100; quæ ducunt ad hod. *Arki* ins.; eadem quum a Posidio distet stadia 240, patet n. l. scribendum esse ἀπὸ Ποσειδίου. Ceterum hæc postea interposita esse puto.

§ 291. καί τ' αἰ] οἰκαί τ' αἰ cod.; em. Miller. || — Κατέναντι sc. Ἰάσου, quod supplevi. Πάσσαλα, testante Stephano, fuit Μυλασίων ἐπίνειον. Itaque ponendus locus e regione Jasi ad ostium Sari fluvii, ubi nunc est *Taliani* vicus. Mylasa urbs (hod. *Melassa*) ab ora

distabat ad 80 stadia, ut recte tradit Pausanias VIII, 10, 4: Μυλασέουσιν ἐπίνειον σταδίους π' ἀπέχον ἐστὶ ἀπὸ τῆς πόλεως. Pro π' in Stadiasmo habes κ', nescio an errore librariorum. Mirum est quod Strabo habet p. 659: πλησιάζει δὲ μάλιστα τῇ κατὰ Φύσκον θαλάσση ἡ πόλις (Mylasa), καὶ τοῦτ' ἐστὶν αὐτοῖς ἐπίνειον. || —

πηγῇ· ἔθ' ἐστὶν] πηγῇ. σθερεστὸν: sic fere codex. « Nous n'avons pas les moyens typographiques pour reproduire la physionomie de ce passage du manuscrit, » MILLER p. 306. Postrema vox vix dubium quin fuerit ἔθ' ἐστὶν. Vox πηγῇ num recte habeat, quaeritur. Expectabam ἐπίνειον vel κόμη. An πηγῇ vox e margine irrepsit, ubi aliquis celebrem illum fontem aquæ marinæ notaverat, quæ in Mylasensium fano Jovis Osogo scaturiebat? || — Μύλασα] Μύλασσαν.

§ 292. Πάνορμον] Hic Panormus, quem cum priori Panormo (§ 285) recentiores nonnulli confundunt, memoratur a Thucydide VIII, 24, 1, ubi Πάνορμος; Μιλησίας dicitur. Distantia ducit ad *port Kovelli*.

§ 294. ἀπὸ Πανόρμου εἰς Μ.] sc. ab eo Panormo qui 80 stadiis a Myndo distat. Inde sunt 240 stadia. Recte habent Stadiasmi stadia 300, si terminus a quo esset Myndus urbs, uti expectabas post verba Ἐπάνειμι εἰς Μύνδον.

§ 295. Φαρμακούσσης cod. De hac insula (hod. *Pharmacos*), ex Caesaris historia nota, v. Sueton. Cæs. c. 4, Plutarch. Cæs. c. 1; Steph. Byz. s. v.

§ 296. σταδ. τ'] Hoc nimium est. Ab ostio Mæandri ad Samum urbem linea recta nonnisi 170 stadia sunt. || — Τελμησσῶ] Τελμενσῶ cod. || — βφ']:

Telmessus	
Dædala	50
Callimache	50 100
Crya	60 160
Clydæ	50 210
Pedalion pr.	30 240
Ancon pr.	80 320
Cauniön panormus	120 440
Cymaria	50 490

297. Ἀπὸ τοῦ Ἀκάμαντος, τὴν Κύπρον εὐώνυμον ἔχοντι εἰς Πάφον στάδιοι τ'. πόλις ἐστὶ χειμένη πρὸς μεσημβρίαν· ἔχει δὲ λιμένα τροπικοῦν παντὶ ἀνέμῳ, καὶ ἱερὸν Ἀφροδίτης.
298. Ἀπὸ Πάφου εἰς Νουμήνιον (νῆσός ἐστιν ἔχουσα πηγὴν ὃ δὲ πλοῦς βραχὺς· ὅταν δὲ ἐγγίσῃς τῷ νησίῳ, τὴν γῆν θλίβε δεξιᾷ) στάδιοι ρε'.
299. Ἀπὸ Νουμήνιου εἰς Παλαίπαφον στάδιοι ρε'.
300. Ἀπὸ Παλαίπαφου εἰς Τρήτους (ἀκρωτήριόν ἐστι) στάδιοι ν'.
301. [Ἀπὸ Τρήτων εἰς τὸ Κουριακὸν στάδιοι *].
302. Ἀπὸ τοῦ Κουριακοῦ εἰς Ἀμαθούντα στάδιοι ρν'· πόλις ἐστὶν ἀλιμένος· ἀσφαλίζου τὸν τόπον.
303. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κουριακοῦ ἐπὶ Καργιάς στάδιοι μ'. ἀκρωτήριόν ἐστιν ἔχον λιμένα, ὑπόρμον καὶ ὕδωρ.

* * * * *

304. Ἀπὸ δὲ τοῦ Πηδαλίου ἐπὶ νήσους στάδιοι π'. πόλις ἐστὶν ἔρημος, λεγομένη Ἀμμόχωστος· ἔχει δὲ λιμένα παντὶ ἀνέμῳ· ἔχει δὲ ἐν τῇ καταγωγῇ χειράδας διαφυλάττου.

297. Ab Acamante, Cyprum insulam a sinistra habenti ad Paphum stadia 300; urbs est versus meridiem sita; habet portum triplicem omni vento, et fann m Veneris.

298. A Papho ad Numenium (insula est cum fonte; navigatio brevis; ubi appropinquaveris insulae exiguæ, terram preme ad dextram) stadia 55 (νε').

299. A Numenio ad Palapaphum stadia 25 (ξε').

300. A Palapapho ad Tretos (promontorium est) stadia 50.

301. [A Tretis ad Curiacum stadia *].

302. A Curiaco ad Amathuntem stadia 150; urbs est portu carens; caveas locum.

303. A Curiaco ad Cargieas stadia 40; promontorium est cum portu, statione et aqua.

* * * * *

304. A Pedalio ad insulas * stadia 80. Urbs ibi est deserta, Ammochostos dicta; portum habet omni vento, at rupes appellentibus occurrunt; cavea igitur.

Pasada	60	550
Rhopusa	* 15	565
Samus	100	665
Posidium	60	725
Phalarus	50	775
Elæussa	50	825
Rhodus	150	975
Cnidus (750 cod.)	420	1395
Cos	180	1575
Halicarnassus	180	1755
Myndus	220	1975
Bargylia	250	2225
Iasus (220 cod.)	40	2265
Posidium	120	2385
Panormus	40	2425
Miletus	80	2505

§ 302. Κουριακοῦ] Κυριακοῦ εἰς Μάθουστα et mox iterum Κυριακοῦ codex; em. Gail. Post Tretos sequitur Κούριον urbs (Herodot. V, 113; Strabo p. 683; Arrian. II, 20; Ptol.; St. B.; Hierocl. p. 706; Const. P. De them. I, 15 p. 39; Tzetzes ad Lyc. 448; Curias ap. Plin. V, 35 § 130. Ruinæ ad hod. *Piscopia*), tum Lyci fl. ostium, tum Κυριάς ἀκρα χειρσσηρώδης, εἰς ἣν ἀπὸ Θρόνων στάδιοι ψ' (Strabo l. I. et Ptolem.); hodie *Cap Cata*. Cum forma Κυριακός, quæ seriorem ætatem redolet, cf. Κρομμυακός § 310. Amathuntis ruinæ ad *Limasol vecchio*. V. Engel *Kypros* I, p. 109; Movers l. I. II, p. 240.

§ 303. Κουριακοῦ] Κυριακοῦ cod. Expectabas: ἀπὸ δὲ Ἀμαθούντος. Sed omnino auctor in recensendis Cypri locis ordinem habet varium. Quare de situ Craggarum, quas alius nemo memorat, nihil licet dijudicare. Lapiens esse putat ad hod. *Cap Pirachisia*, quod ab *Amathunte* orientem versus distat stadia *centum*. Tum in *Stadiasmō* lacunam notavi, quam hunc in modum e Ptolemæo explere licet: Ἀπὸ Ἀμαθούντος εἰς Κίτιον (vel Κίτιον) στάδιοι τν'. Ἀπὸ Κίτιου ἐπὶ Ἀῤῥάδας ἀκρωτήριον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ἀῤῥάδων ἐπὶ Θρόνους ἀκρωτήριον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Θρόνων ἐπὶ Πηδάλιον ἀκρ. στάδιοι ν'.

§ 304. Πηδάλου] Strabo p. 682: ἀκρα Πηδάλιον, ἥς ὑπέρκειται λόφος τραχὺς, ὕψηλός, τραπέζοειδής, ἱερὸς Ἀφροδίτης, εἰς ὃν ἀπὸ Κλειδῶν στάδιοι γπ'. Apud Ptolemæum ad nomen Πηδάλιον ἄκρον in 6 codd. Willb. adscriptum est: Ἀμμόχωστος, quod solum olim in editt. legebatur, omisiss v. Πηδάλιον ἄκρον (Cf. § 306). Nunc *Capo della Grega*. || — νήσους] parvas insulas dicit adjacentes hodiernæ *Famagusta*, cuius nomen ex vetere Ἀμμόχωστος derivat; hoc ipsum vero desertæ demum urbi inditum fuerit, posteaque, quum de novo incolis frequentaretur, conservatum. Apud vet. geographos nomen non occurrit; in Ptolemæi codici-

§ 297. Titulum, Κύπρου περιπλους, de meo præfixi. Ab Acamante prom. (*Hagios Epiphanius*) proficiscens auctor primum meridionalem Cypri oram, deinde ab eodem promontorio denuo exordiens insulæ latius boreale describit. Ceterum periplus lacunis misere lacer. || — Τὴν Κύπρον] εἰς K. et mox μεσημέριχ cod.; em. Gail.; Paphus hod. *Baffa*.

298. Νουμήνιον] Hierocepin Plinius vocat V, 35 § 130: *Contra Neampaphum Hierocepin*. Hierocepin locum in hac insulæ parte ponit Strabo p. 683. 684. || — ρε'] leg. νε'.

§ 299. ρε'] leg. ξε'; nam tot fere sunt usque ad fluvium cui in mediterraneis adjacet Papephus (ubi nunc *Kuklas*, *Konuklia*).

§ 300. Τρήτους] Τρέτους cod.; em. Gail.; Τρήτα ap. Strabon. p. 683; Φρόβριον ἄκρον ap. Ptolem. V, 13; hod. *Cap Blanc*. Ceterum h. l. malim Τρήτους. Cf. Τρητὸν ἄκρον in ora Lybica et Cretica. — Quæ sequuntur uncis inclusa supplevi.

303. Ἀπὸ τῶν νήσων εἰς Σαλαμῖνα στάδιοι ν' πόλις ἐστὶ, λιμένα ἔχει.

305. Ἀπὸ Σαλαμίνος εἰς Παλαιὰν στάδιοι ρκ' κόμην ἐστὶ καὶ λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ.

306. Ἀπὸ Παλαιᾶς ἐπὶ τὸν Φιλεοῦντα στάδιοι τ'.

307. Ἀπὸ Φιλεοῦντος ἐπὶ τὰ Ἄκρα..... στάδιοι ξ'· ὅρμιοι εἰσὶ δύο, ὁ μὲν ἐστὶ χαροπὸς, ὁ δὲ λευκὸς, ἔχοντες ἑκάτεροι ὕδωρ. Ἐπίκεινται δὲ ἐπάνω ἱερὸν Ἀφροδίτης· ἐπίκεινται δὲ καὶ νῆσοι δύο, ἔχουσαι ἀμφοτέραι ἀνάπλους.

308. Ἀπὸ τοῦ Ἀνεμουρίου τῆς Κιλικίας ἐπὶ τὸν Ἀκάμαντα τῆς Κύπρου στάδιοι ψ'.

309. Ἀπὸ Ἀκάμαντος ἔχων δεξιὰν τὴν Κύπρον εἰς Ἀρσινόην τῆς Κύπρου στάδιοι σο'· πόλις ἐστὶ· λιμένα ἔχει ἔρημον· χειμᾶζει βορέου.

310. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κρομμυακοῦ ἐπὶ τὸ Μελαβρὸν στάδιοι ν' ὁρμος ἐστὶ θερινός.

305. Ab insulis ad Salaminem stadia 50; urbs est quæ portum habet.

305 a. A Salamine ad Paleam (seu Antiquam) stadia 120; vicus est, qui habet portum et aquam.

306. A Palæa ad Phileuntem stadia 300.

307. A Phileunte ad Acra seu Extrema promontoria stadia 60; stationes sunt duæ, una cæreula, altera alba; utraque habet aquam. Supra eminet fanum Veneris; adjacent etiam insulæ duæ, quæ ambæ appulsum navibus præbent.

308. Ab Anemurio Ciliciæ ad Acamantem Cypri stadia 700.

309. Ab Acamante Cyprum a dextra habenti ad Arsinoen Cypriam sunt stadia 70 (ο') Urbs est, quæ portum habet desertum, quem exagitat boreas.

310. A Crommyaco ad Melabrum stadia 50. Statio est æstiva.

bus nonnullis scribæ Cyprio deberi videtur. Antiquæ autem urbes inter Pedalion et Salaminem ap. Strabonem laudantur Λεύκολλα λιμὴν et deinceps Ἀρσινόη πόλις καὶ λιμὴν. Horum altera nostra fuerit Ἀμμόχωστος.

§ 305. Quinquaginta stadia pertinent usque ad Pedæum fluvium, cui adjacent rudera Constantiæ urbis; quod nomen Salaminis inditum, postquam Constantinus Magnus urbem terræ motu dirutam instauraverat (V. Cedrenus ad Const. M. an 29).

§ 305. a. Παλαιὰν] Strabo Παλαιὰν πολὺν γὴν inter Amathuntem et Citium collocat. Major de his rebus Nostri auctoritas. Apud Ptolemæum post Salaminem (66° 40' long., 35° 30' lat.) sequitur Ἐλαία (Ἀλαία cod. edit. Arg.) ἄκρα (67° long., 35° 40' lat.); ad quam referendam esse Φιλεοῦντα Stadiasm § 306 nonnulli censent; recte fortassis. Quamquam collata distantiarum apud Ptolemæum et Stadiasm ratio, nec non scriptura Ἀλαία in egregio codice ed. Arg. in eam potius ducunt sententiam, ut Παλαιὰ Stadiasm cum Elæa vel Alæa Ptolemæi componenda esse videatur. Lapiæus Palæam refert ad hod. *Tastria*.

§ 306. Φιλεοῦντα] Hunc locum alius nemo memorat, modo recte nomen habeat, neque in Ἐλεοῦντα (collato Ptolemæo) corrigendum sit. Cf. not. ad § 305. Nescio an ad hunc tractum pertineat *Eleussa* insula ap. Plin. V, 35, § 130.

§ 307. τὰ ἄκρα] notante Iriarte lacunam, nomen extremi huius orientem versus insulæ promontorii excidisse videtur. Attamen infra quoque § 315 simpliciter est ἐπὶ τὰ ἄκρα, nullo lacunæ indicio: ut hoc promontorium, cui Veneris ἄκρας templum impositum (*Cap S. André*), κατ' ἐξοχὴν τὰ ἄκρα dictum esse possit. Κλειθες ἄκρα est ap. Ptolemæum, Herodot. V, 108, Hesyeh. s. v. Plinius l. l. § 130 *Clides* insulas promontorio objectas memorat; de ipso vero promontorio § 129 ita vulgo legitur: *Longitudinem* (Cypri) *inter II promontoria Dinaretum et Acamantia*, quod est ad occasum, *Artemidorus CLXII, D, Timosthenes CC m. p.* At codices pro *Dinaretum* et habent *Dinas* et (quod recepit Sillig.) *Didas* et *Dinaret*, *Clinans* se, e quibus eliciendum est: *Clidas* et. Apud Ptole-

mæum in plurimis codd. pro Κλειθες ἄκρα legitur Οὐρὰ βοῆς, quod Cyprii librarii notæ marginali deberi credo, ejusdem forsitan, qui pro Πηδάλιον introduxit Ἀμμόχωστον (v. § 304). Strabo p. 682 de hac insulæ extremitate ita habet: ἐστὶ ἄκρα καὶ ὅρος· ἡ δ' ἀκρόωρεα καλεῖται Ὀλυμπος, ἔχουσα Ἀφροδίτης ἀκραίας ναὸν, ἀδυτον γυναιξὶ καὶ ἀόρατον. || — ἐστὶ χαροπὸς] ἐπιχαροπὸς cod. Non fingendum esse ἐπιχαροπὸς, sed leg. ἐστὶ χ. accensus indicat. || — νῆσοι] Κλειθες ap. Strabon. et Plinium. || — ἀνάπλους] Hæc vox quid h. l. sibi velit non intelligo, nisi ἀνάπλους auctor dixerit pro προσόρμους. Legendum videtur κατάπλους.

§ 309. Ἀρσινόη τῆς Κύπρου] A. τῆς Κιλικίας cod.; em. Gail. Vel ex verbis ἔχων δεξιὰν τὴν κ. intelligitur non Ciliciæ Arsinoen dici sed Cypri urbem, quæ ab Acamante orientem versus proxime sequitur. Strabo p. 683: εἶτα πρὸς ἔω μετὰ τὸν Ἀκάμαντα πλοῦς εἰς Ἀρσινόην πόλιν καὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄλσος. Cf. Ptolem., Plinius V, 35, Hierocles p. 706, Constantin. De them. I, 15, p. 39; Geogr. Rav. V, 20; Steph. Byz. Ἀρσινόη. Κύπρου, ἡ πρότερον Μάριον λεγομένη. Idem: Μάριον, πόλις Κύπρου, ἡ μετονομασθεῖσα Ἀρσινόη. De Mario (quod inter Cypri urbes, quæ fuerint olim, recenset Plinius, et a Ptolemæo Lagi dirutum esse incolasque Paphum transductos refert Diodorus XIX, 79, 5) cf. Scylax p. 78 not. et Stadiasm. § 232. || — στὰ δ. σο'] Eodem fere redit Ptolemæi computus, apud quem Acamas ponitur 64° 10' long., 35° 30' lat., Arsinoe autem 64° 40' long. 35° 35' lat. Attamen justo major distantia tradi videtur, quum veri simillimum sit Arsinoen in hod. *Polikrusos* quaerendam esse. || — ἐρημον] ἐρημον cod.; em. Gail. || — χειμᾶζει βορέου] Idem redit § 314. Fortasse erat: ὅν χειμᾶζει βορέας, nisi fortasse auctor χειμᾶζει sensu intransitivo usurpavit, ut sensus sit χειμᾶζει ἀπὸ βορέου vel βορέα. Gailius vertit: *hiberna (ibi tutus) a borea*.

§ 310. Κρομμυακοῦ] Cf. supra § 302. Hod. *Cap Kormakiti*. Ceterum quum series sit: Arsinoe, Soli, (Melabrum?), Crommyi acra, Lapethus, Cerynia, Carpasia, Acra: miraris Nostrum ab Arsinoe progredi ad Crommyi acran, hinc retrocedere ad (Metabrum

311. Ἀπὸ Μελαβροῦ εἰς Σόλους στάδιοι τ'· πόλις ἐστὶν ἀλίμενος.
312. Ἀπὸ Σόλων εἰς Κερύνειαν στάδιοι τν'· πόλις ἐστὶν· ἔχει ὑπόρμον.
313. Ἀπὸ Κερυνείας εἰς Λάπαθον στάδιοι υν'· πόλις ἐστὶν ἔχουσα ὄρμον.
314. Ἀπὸ Λάπαθου εἰς Καρπάσειαν στάδιοι τν'· πόλις ἐστὶν· ἔχει λιμένα μικροῖς πλοίοις· γειμάζει βορέου.
315. Ἀπὸ Καρπασίας ἐπὶ τὰ Ἄκρα στάδιοι ρ'· ἐν-
τεῦθεν μετέβηκεν εἰς τὸ Ἀνεμούριον. Ὁ πᾶς περι-
πλους τῆς Κύπρου στάδιοι ασν'.
316. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Κουριακοῦ εἰς τὸ Πηλούσιον
στάδιοι ατ'.
317. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κιτίου τῆς Κύπρου εἰς Ἀσκαλίονα
στάδιοι γτ'.

311. A Melabro ad Solos stadia 300. Urbs est ca-
rens portu.
312. A Solis ad Ceryneam stadia 350. Urbs est
cum statione.
313. A Cerynia ad Lapathum stadia 50 (v'). Urbs
est habens stationem.
314. A Lapatho ad Carpasiam stadia 50 (γν').
Urbs est cum portu parvis navigiis apto. Exaspera-
tur a borea.
315. A Carpasia ad Acra stadia 100. Inde trans-
iimus ad Anemurium. Periplus totus Cyprī est sta-
diorum 3250 (γρν').
316. Ab eodem Curiaco prom. ad Pelusium stadia
2300 (βτ').
317. A Citio Cyprī ad Ascalonem stadia 3300.

et) Solos, a Solis ad Ceryniam transilire, inde iterum reverti ad Lapethum. — De Melabro aliunde non constat. Ne hoc quidem certo liquet, an a Crommyu acra orientem vel occasum versus sita fuerit.

§ 311. Soli (ad h. *Pendula* Byz. : Πηγλ.. πόλις ἐν Κερυνείᾳ τῆς Κύπρου, ubi olim edebatur Κυρηνία. Codices Diodori XIX, 62, 79 : Κερυνία, Κερυνία, Κερυνία, Κυρηνία, ubi Wesselingius Κερυνία dedit; Κερυνία et Κερυνία codd. Ptolemaei V, 13, p. 362; Κυρήνη in Boissonad. Anecd. IV, p. 383; Κυρήνεια Constant. Porph. De them. I, 15; *Cernia* Geogr. Rav. V, 20; *Cerinia* Tab. Peut.; Κορυνεία St. B. s. v. Quod Plinius V, 35 juxta Salaminem memorat *Coricineum* huc non pertinere, sed vetus esse Salaminis nomen (coll. St. B. : Κορώνη, μοῖρα τῆς Σαλαμίνος. Porphy. De abst. c. : ἐν Σαλαμίνι... πρότερον δὲ Κορωνίδι καλουμένη) cum Haruindio censet *Movers Phoen. Colon.* II, p. 223. Hoc si recte censent, Plinius nostram Cyprī urbem non memoravit, sicut nulla ejus mentio sit apud Strabonem. Hodie *Gerines*.

§ 312. Κερύνειαν] Κυρηνάιον codex; Κερύνεια Scylax et plurimi codices Stephani Byz. : Πηγλ.. πόλις ἐν Κερυνείᾳ τῆς Κύπρου, ubi olim edebatur Κυρηνία. Codices Diodori XIX, 62, 79 : Κερυνία, Κερυνία, Κερυνία, Κυρηνία, ubi Wesselingius Κερυνία dedit; Κερυνία et Κερυνία codd. Ptolemaei V, 13, p. 362; Κυρήνη in Boissonad. Anecd. IV, p. 383; Κυρήνεια Constant. Porph. De them. I, 15; *Cernia* Geogr. Rav. V, 20; *Cerinia* Tab. Peut.; Κορυνεία St. B. s. v. Quod Plinius V, 35 juxta Salaminem memorat *Coricineum* huc non pertinere, sed vetus esse Salaminis nomen (coll. St. B. : Κορώνη, μοῖρα τῆς Σαλαμίνος. Porphy. De abst. c. : ἐν Σαλαμίνι... πρότερον δὲ Κορωνίδι καλουμένη) cum Haruindio censet *Movers Phoen. Colon.* II, p. 223. Hoc si recte censent, Plinius nostram Cyprī urbem non memoravit, sicut nulla ejus mentio sit apud Strabonem. Hodie *Gerines*.

§ 313. Ἀπὸ Κυρηνάου codex. || — Λάπαθον] Sic etiam Strabo p. 682 : Λάπαθος ἐστὶ πόλις ὑπόρμον ἔχουσα καὶ νεώρεια, Λακώνων κτίσμα καὶ Πραξάνδρου, καὶ ἦν Νάγιδος. Apud Diodor. XIX, 59, Plin., Ptol., St. B., alios vocatur Λάπθος, quod in Λάπθος abiit ap. Hieroc. p. 706, Const. Porph. l. l., alibi (V. Wesseling. ad Hieroc. p. 706); Λάπθους cod. Scylac., ubi vid. not. Nunc *Lapithos* seu *Lapta* a Cerynea distat 50 fere stadia; ideoque pro vbi legendum v'. Ptolemaeus præter urbem Λάπθον etiam fluvium cognominem memorat. Adscribam locum memorabilem, quem ex Agathangeli narrationibus exhibuit Allatius in Dissertat. De Georgiis, ex eoque Boissonade in *Extraits et Notices des mss. de la biblioth. du Roi, tom. XII, seconde partie* p. 6 (in notitia de poemate morali Georgii Lapithæ (τοῦ Λαπιθοῦ, pro τοῦ Λαπιθίου vel Λαπιθίως), viri sæculi XIV) : Δευτεραῖοι ἐς Κύπρον τὴν νῆσον κατή-
λθον, ἐνθα δὲ καὶ πολλὴν διατρέθειν ἐγνώκειν ἡρόων,

διὰ τε τὰλλα τῶν τῆς νήσου καλῶν καὶ τὴν γε ἔννομόν τε καὶ φιλόξενον πολιτείαν, καὶ μάλιστα πάντων διὰ τὴν τοῦ σοφοῦ ἐκείνου ἀνδρὸς ἐμιλίαν, Γεώργιον φημι τὸν Λαπιθην, ὃς οὐκ εὐθὺς ἀποβάς τῆς νεὸς ἐντετυγχεῖν αὐθήμερον οὐ γὰρ πλησίον ἐκεῖ που τὴν οἰκίαν εἶχεν, ἀλλὰ θυσίαν ἡμέραν τοῦ λιμένος ἀπέχουσαν, εἰς δὲ ἡμεῖς τηλικαῦτα ἐσπε-
πλούκειμεν. Ῥόδου μὲν γὰρ ἐκείνης τῆς νήσου μελίων ἐστὶν ἡ Κύπρος, καὶ ἅμα οὐ κατ' ἐκείνην, ἀλλ' εὐμήκης τὸ σχήμα· μεταξὺ δ' αὐτῆς ὄρος ἐστὶ καὶ τὴν κορυφὴν εἰς ὕψος ἀνάγον μακρόν. Ὀλυμπος καλεῖται τὸ ὄρος, ἐξ οὗ καὶ πη-
γαὶ ποταμῶν ἀναβλύζουσι τρεῖς, ὧν ὁ μελίων καλούμενος Λάπιθος κατεῖται τέμνων καὶ περιρρέων τὴν Λευκωσίαν, οὕτως καλουμένην ἡώραν, καὶ ἀποπτῶν τὸ βεῖθρον πα-
ρὰ τὴν ἐξ ἄρκτον βλέπουσαν θάλασσαν. Τοῦτου παρὰ τὰς δὲ ὄρας ἔτυχεν ἔχων ἐκείνος τὴν οἰκίαν· διὸ καὶ Λαπιθὴς ἔκ γε τοῦ ποταμοῦ αὐτοῦ ὀδῶσποτε παρωνόμασται.

§ 314. Καρπάσειαν et § 315 Καρπασίας codices; Καρπάσεια Scylax, et Καρπάσεια metri causa trajectis literis Dionysius in Bassaricis ap. St. B. v. Καρπασία; Καρπασία Hellenicus ap. St. B. s. v., Strabo et Ptol.; Καρπασίον Plinius, V, 35, § 130; Constantin. P. De them. l. l., et probabiliter Hierocles, ubi codex Κάρπασιν. Nunc *Carpass*. || — σταδ. τν'] deb. γν'. || — γειμάζει βορέου. Cf. § 309 not. Ceterum inter Ceryniam et Carpasiam medicebant Macaria, Aphrodisium, Achæon acte, ex quibus Achæon acte memoratur § 186.

§ 315. ἐντεῦθεν μετέβηκεν κτλ.] Hæc in nostri Stadiasmī adornationem non cadunt. || — σταδ. ασν'] Numerus quadraret fere in longitudinem ora borealis, quam Artemidorus apud Plinium 1300, Timosthenes 1600 stadiorum esse tradiderunt; sed quum totius insule ambitum indicare voluisse auctor videatur, pro ασν' scribendum fuerit γον'. Timosthenes ap. Plin. et Strabo computant stadia 3420; Isidorus ap. Plin. 3000 stadia.

§ 316. Κυριακοῦ cod. Verba τοῦ αὐτοῦ, nisi ex τοῦ ἄρκου corrupta sunt, ex fonte fluxerunt, in quo complures diapli ab eodem promontorio ad diversas urbes dirigebantur. || — ατ'] fuerit βτ'. Linea recta est stadiorum 2100. = § 317. Κιτίου] Κίπρου codex; em. Hoffmann. || — γτ'] fuerit βτ'.

ΚΡΗΤΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

CRETÆ PERIPLUS.

318. Ἀπὸ τοῦ Κάσου ἐπὶ τὸ Σαμώνιον τῆς Κρήτης, στάδιον φ'. ἀκρωτήριόν ἐστι τῆς Κρήτης ἀνέχον πρὸς βορρᾶν ἐπιπολύ· ἐστὶ δὲ ἱερὸν Ἀθηνᾶς· ἔχει ὕψομον καὶ ὕδωρ· τὰ δὲ ἄλλα ἡφανισμένα.

319. Ἀπὸ Σαμωνίου εἰς Ἱερὰ Πύδναν στάδιον π'· πόλις ἐστίν· ἔχει ὄρμον· ἔχει δὲ καὶ νῆσον [ῆ] καλεῖται Χρύσεα· ἔχει λιμένα καὶ ὕδωρ.

320. Ἀπὸ Ἱερᾶς Πύδνης εἰς Βίενον στάδιον ο'· πολὺ δὲ ἰσθμὸν ἐστὶν ἀπέχον τῆς θαλάσσης.

318. A Caso ad Samonium Cretæ stadia 300 (τ'); promontorium est Cretæ prominens multum ad septentrionem; ibi est fanum Minervæ; habet recessum et aquam; cetera deleta sunt.

319. A Samonio ad Hieram Pydnam (*Hierapytnam*) stadia 480 (ν'); urbs est cum statione. Habet etiam insulam, quæ vocatur Chrysea, cum portu et aqua.

320. Ab Hierâ Pydna ad Bienum stadia 170 (ρ'). Parvula urbs est, a mari distans.

§ 318. ἀπὸ τοῦ Κάσου] ἀ. τ. Κασίου codex. Parum probabilis est auctoritas τὸ Κασίον forma diminutiva dixisse insulam quæ ceteris est ἡ Κάσος (h. *Caso*). V. Strabo p. 489: Κάσος δὲ ταύτης (τῆς Καρπάθου) μὲν ἀπὸ ἐξδομήκοντά ἐστι σταδίων, τοῦ δὲ Σαμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης διακοσίων πεντήκοντα. Plinius IV, 23 § 71: *A Carpatho ad Casum VII, M., a Caso Sammonium Cretæ promontorium XXX M.* Id. ib. § 70: *Casos quæ Astrabe.* Id. V. 36, § 133: *Casos, Achne olim.* St. B.: Κάσος... ἐκαλεῖτο δ' Ἀμφὴ καὶ Ἀστράδη. Idem a Caso ins. Casium montem dici refert. Cf. Homer. Il. 2, 676· Scylax p. 73; Aristides vol. I, p. 546, 15 ed. Ddf., ubi corrupte Καῖσον et Κάκασον. || — Σαμώνιον] Sic nomen scribitur etiam apud Strabonem p. 472. 474. 475. 478. 489 et Melam II, 7, 12; *Sammonium* ap. Plinium IV, 23, 71 et IV 20 § 58: *Quæ longissima est (Creta) ad orientem promontorium Sammonium adversum Rhodo, ad occidentem Crumetopon Cyrenas versus expellit.* Ib. § 60: *A Carpatho insula promontorio Sammonio LX mill. in Favonium ventum.* Apud Ptolemæum III, 15 p. 244, 8 codices fluctuant inter Σαμώνιον, ut vulgo editur, et Σαμμώνιον ἄκρον (55° 56'. — 35° 25'), quod e duobus codicibus Paris. et Palatino recepit Wilbergus; recte, ut puto, siquidem Σαμώνιον ortum videtur ex Σαμμώνιον, hoc vero ex Σαλμώνιον, quod ipse etiam Strabo p. 106 habet, et Apollonius Rh. IV, 1693: ἱερὸν Ἀθηνᾶς Μινυίδος ἱδρὸσαντο, ὕδωρ τ' ἐισαφύσαντο καὶ εἰσέβαν, ὥς κεν ἑρετμοῖς παμπρώτιστα βάλαιοιεν ὑπὲρ Σαλμωνίδος ἄκρης, ubi scholiasta: Σαλμωνίς ἢ Σαλμώνιον, ἀκρωτήριον Κρήτης. Porro Dionys. Per. 110: Κρήτης ἀναπέπταται οἶδμα μακρὸν ἐπ' ἀντολίην Σαλμωνίδος ἄκρη καρήνιον, ἣν Κρήτης ἐνέπουσιν ἑώιον ἔμμεναν ἄκρην, ubi cf. paraphrasis, Eustathius et scholia. In titulo Cretico ap. Bæckh. C. J. II, p. 409: Ἀθηναίων Σαλμωνίαν. Denique in Act. Apost. 27, 7: ὑπεκπεύσαντες τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμωνίην. Nomen promontorii superest in hodierno *cap. Salmon s. Salomon*, attamen non hoc Noster indicat, sed id quod in eodem longitudinis gradu situm boream versus sequitur (*cap. Sidero*), longe in mare porrectum, alteroque multo magis conspicuum, ut recte contendit Mannerus VIII, p. 706. Quodsi enim Salmonium non est hod. *Sidero*, promontorium in hac insulæ parte præ ceteris notandum careret nomine ap. vet. geographos; quod vix crederideris. Deinde vero hodiernum *cap. Salmon* aperte respondet Itano promontorio (Plin.), quippe quod non longe ab Itano (h. *Sitanos*) urbe excurrit (Idem ap. Scylacem p. 44 vocatur Ἰρᾶνος;

eius nominis memoriam habebis in adjacente insula, quæ nunc vocatur *Grades*. De Phœnicio nomine Ἰτανός v. Movers *Phæn. Alt.* II, p. 259). Denique Anonymi illa: ἀνέχον πρὸς βορρᾶν ἐπιπολύ, nonnisi in *cap. Sidero* quadrant, quod longissime boream versus extenditur, sicuti Ptolemæus quoque borealem hujus lateris extremitatem Sammonio prom. assignat. Præterea Salmonis acra, quam a Minoa profecti Argonautæ ap. Apoll. Rhod. prætervehuntur, nonnisi ad *cap. Sidero* pertinere potest. Verba Strabonis p. 475: Τὸ Σαμώνιον ἐπὶ τὴν Ἀἴγυπτον νεῦον καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους, quum ad *cap. Sidero* et ad *cap. Salmon* æquo jure referri possint, nihil probant. Quod hodiernum nomen *Sidero* (Σιδερῶν, Σιδερούς) attinet, id ipsum quoque priscis temporibus juxta alterum in usu fuisse, non est cur negemus. Conferre licet Σιδερούς Lyciæ promontorium, quod post Dionysiam insulam (sicut etiam prope Samonium pr. sunt Dionysiades insulæ (§ 337) etiam nunc nomen servant) Scylax § 100 p. 74 memorat. Neque casu fieri putem, quod in fabulis *Salmonis* uxor altera *Sidero* vocatur. Ceterum nomina vetera postea ab uno loco ad alium proximum interdum translata esse constat. || — στάδιοι φ'] legerim τ'; tot certè numeranda erant; Strabo habet stadia 250. || — βορρᾶν] βορᾶν cod.; βορέαν Gail. || — Ἀθηνᾶς] V. Bæckh. C. J. I. l. || — τὰ δὲ ἄλλα] urbem indicare videtur.

§ 319. Ἱερὰν πύδναν]. Cf. Ἱεράπυδνα ap. Hieroclem p. 649, εἰς Ἱεράπυδνα ἦλθε ap. Dionem Cass. XXXVI, 2. Lapides et meliores auctores Ἱεράπυτναν præbent, uti constat. In Ptolemæo optimi codices Ἱερά Πίτνα, vulgo Ἱερά πέτρα, quod hodiernum loci nomen scribi quidam intulit. Ore longitudo a Samonio pr. ad *Hierapetra* est fere stadiorum 480, adeo ut π' pro π scribendum fuerit. Mox inserui ῆ. E regione hujus loci, 100 fere stadiis dissite in alto jacent *Gaidouro* insulæ duæ, quarum major, ut videtur, apud Nostrum vocatur Χρύσεα. Cf. Plinius IV, 20, § 61: *Contra Hierapytnam (Hierapydyam v. l.) Chrysa, Gaudos. Eodem tractu Ophiussa, Butoa, Aradus.* Ceterum inter Sammonium pr. et Hierapytnam Ptolemæus recenset Itanum opp., Ampelum pr. et Erythraeum pr.

§ 320. Βίενον] Aliis Βίεννος, Βίεννα et corrupte *Blenna, Blentia*. Stephan. Byz.: Βίεννος, πόλις Κρήτης. Οἱ μὲν ἀπὸ Βιέννου (sic Berkel.; Βέννου add.) τοῦ τῶν Κουρῆτων ἐνός, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Ἄρην γενομένης βίας, ὃν ἐνταῦθα] δεδῆσθαι add. Berk.] ἐστὶν ὑπὸ Ὠέου

321. Ἀπὸ Βιένου εἰς Λέβηναν στάδιοι ο'. ἐκαὶ παράκειται νησίον, ὃ καλεῖται Ὀξεία· ὅθωρ ἔχει.

322. Ἀπὸ Λεβήνας εἰς Ἄλας στάδιοι κ'.

321. A Bieno (*Bienna*) ad Lebenam stadia 270 (σδ'). Ibi adjacet insula parva, quæ vocatur Oxia sive Acuta; aquam habet.

322. A Lebena ad Halas (*Laseas*) stadia 50 (v).

καὶ Ἐριάστου τῶν παίδων Ποσειδῶνος· καὶ μέχρι καὶ νῦν τὰ καλούμενα ἑκατομάρκον οὐεται τῷ Ἄρει. ὁ πολίτης Βιένιος· « οἱ δὲ τιμὰς ἀποπέμπειν τῷ τε Μιλήῳ (τῷ τεμὴλῳ Ald.) καὶ Βιεννίῳ. Sequuntur alia quædam de Vienna Gallica, hujus urbis, ut ferunt, colonia. Hierocles p. 649: Ἰνατος, Βιέννα, Ἰεράπυθνα. Geogr. Rav. V, 21: *Dictæ, Jerapina* (i. e. Hierapytna), *Blentia, Liberithon, Arpade* (i. *Arade*). In Tab. Peut. *Blenna* ab *Hiera* (Hierapytna) 20 millibus, ab *Arcadia* 30 millibus distat. Veteris urbis loco hodie est *Bianos* seu *Fianos* vicus, viginti fere stadiis a litore remotus in planitie fluvio irrigua. Itaque ἀπέχον scribendum esse pro ἀνέχον, quod codex præbet, recte conjecit Gailius. Porro quum *Bianos* a Hierapytna absit 170 fere stadiis, pro στάδιοι ο' leg. στάδιοι ρο', monente Pashleyo in *Travels in Crète* (London 1837) I, p. 277. Olim de situ Biennæ urbis vario modo viri docti errarunt. Præ ceteris cavendus est Lapius, qui Cretæ mappam erroribus scatentem confecit, nec multo meliora præbet in *Recueil des Itinéraires anciens*. Illuc redeo. Ptolemæus Biennum seu Biennam non memorat, sed post Hierapytnam habet Ἰερὸν ὄρος. Qui quidem Sacer mons procul dubio erat mons Jovis Arbi, e Stephano notus, (Ἄρβις.. Ἔστι καὶ ἐν Κρήτῃ Ἀρβίος ὄρος, ἐνθα τιμᾶται Ἀρβίος Ζεὺς. Ἀρβίος οὖν ὁ κατοικῶν τὸ ὄρος); id enim suadet *Arvi* haud longe a *Bianos* vico ad mare situs (V. Pashley. p. 266), pone quem montes assurgunt. Ceterum Ζεὺς Ἀρβίος idem fuerit cum Jove Βιεννίῳ, quem de urbe sic nominat Stephanus v. Βιέννος, ubi pro corrupto τῷ τε μιλῳ Meinekius scribendum conjicit τῷ τε Μιλήῳ, quum Miletus urbs in Creta fuerit. Scribendum potius est: τῷ Τάλλω, quum de Tallæ Jove aliunde constet. Quod Hæckhius censet, nescio, quum De Creta opus viri doctissimi venerandique magistri nunc non adsit. — Otus et Ephialtes Martem ad Biennum in vincula conjecisse feruntur, teste Stephano. Otum in Creta memorat Servius ad Virg. *Æn.* III, 578. Pashleyus p. 272. 278 vero cum fabula componit Gigantis tumulum (*Giant's tomb*), τοῦ σαραντοπήγῳ (i. e. τοῦ τεσσαρακονταπήγῳ) μνημεια, quod in hac regione ostenditur.

§ 321. Λέβηνα] Λεβὴν ap. Strabon. p. 478: Διέγει δὲ (Γόρτυν) τῆς Λιβυκῆς θαλάσσης κατὰ Λεβήναν, τὸ ἐμπόριον αὐτῆς, ἐνέηκοντα· ἔχει δὲ τι καὶ ἄλλο ἐπινειον τὸ Μάταλον, διέγει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα. Ptolemæus l. I. p. 243: Λεβήνα; Pausanias II, 26, 9: ἐκ δὲ τοῦ παρὰ Κυρηνάιοις τὸ ἐν Λεβήνῃ τῇ Κρητῶν ἐστιν Ἀσκληπίειον (de quo Λεβηναῖοι fano plura ap. Philostratum V. Ap. IV, 34, 3. p. 87 ed. Didot.); Plinius IV, 20 § 59: *Lebena*; Geogr. Rav. *Libena*; Tab. Peut. *Ladena*, a Gortyna 12 mill. distans. Hodie *Leda* cum veteris urbis rudericibus. De nominis etymologia Philostratus l. I.: Λεβηναῖον δὲ τὸ ἱερὸν ὀνομασθαι φασίν, ἐπειδὴ ἀρρωτηρίον ἐξ αὐτοῦ κατατείνει· λέοντι εἰκασμένον (Λέων ἄρα ap. Ptol.; *Cap Lionda*) : unde locum a Phœnicibus olim occupatum fuisse recte colligit Movers *Das*

Phœn. Alterth. II, p. 260. Leonem ap. Phœnices dici נִיבְּ etiam Agathemerus I, 1 tradit. — *Leda* a *Bienna* distat ad 270 stadia, non 70, ut codex habet. *Oxeia* esse debet una ex parvis insulis, quæ a *Leda* et *Cap. Lionda* (Λέων ἄρα ap. Ptolem. et Philostrat. l. I.) versus occasum sunt. Num *Ophiussa* Plinii?

§ 322. Ἄλας] Proxime sequitur locus qui vocatur *Kalus limenes*; id nomen jam occurrit in Actis Apost. 27, 8: Ἰλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοῦς λιμένας, ὃ ἔγγυς ἦν πόλιν Ἀλάσια (Ἄλασσα codex Alex.; in latinis vulgo *Thalassa*). In Tab. Peut. idem locus vocatur *Lisia* (l. *Lissa*), recteque 16 mill. a Gortyna distare dicitur; in Geogr. Rav. est *Licium*. Num huc trahenda sit *Lasos*, quam in mediterraneis recenset Plinius, dubium est, quum probabiliter e Barbarino codice legendum sit *Lappa*. Contra vero, quum in propinquo sit Phæstus urbs, huc referenda erant quæ leguntur apud Strabonem p. 479: καὶ Ὀλύσσην (ὁ Λισσὴν probabiliter conj. Coray.) δὲ τῆς Φαιστίας, et apud Stephanum v. Φαῖστος: Ἔστι τῆς Φαιστιᾶδος καὶ ὁ καλούμενος Λισσὴς (Λισσὴν?). Ὁμηρος· « ἔστι δὲ τις Λισσὴς (Λισσὴν?) αἰπεῖά τε εἰς ἄλα πέτρην. » Nimirum quum Homerus (Od. 3, 293) canat:

ἔστι δὲ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἄλα πέτρην
ἑσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἡρωεῖδὲ πόνηται,
ἐνθα νότος μέγα κύμα ποτὶ σκαῖόν ῥιον ὤθει,
ἐς Φαιστὸν, μικρὸς δὲ λίθος μέγα κύμ' ἀποέρρει·

nonnulli in v. λισσὴ nomen proprium agnoscere sibi visi sunt. Etenim schol. Ambros.: λισσὴ] λεία· τινὲς δὲ κύριον ὄνομα τὴν νῦν Βλεισσὴν (sic) καλούμενην. Ὁ δὲ Κράτης σὺν τῷ ἰν γράφει Ἀλσιν. Schol. vulg.: λεία πέτρα, ἥ κατὰ μεταπλασμὸν εἶπεν τὸν νῦν παρὰ τοῖς Κρησὶ σὺν τῷ 6, Βλίσση (Βλίσση Eustath. p. 1468, 37). Ἔστι δὲ ἀρρωτηρίον τῆς Γόρτυνδος, ὃ δὲ Κράτης σὺν ἰν γράφει Ἀλσιν (Βλίσση Eustathius Crateti tribuit). Intelligendum vero promontorium quod inter Καλοῦς λιμένας et Matalum versus libonotum longe procurrit, et prope quod erat urbs *Lisia* (deb. *Lissa*) vel *Licium* (deb. *Lissus*), sicuti in occidentali insulae parte altera urbs maritima et *Lissus* et *Lissa* (V. Scylax p. 43) vocatur, ad quam Strabonis et Stephani verba pertinere nonnulli, quos Forbiger sequitur, opinati sunt. Quo pacto in Actis Apost. e *Lissa* factum sit *Lisava* vel *Alassa* dicere non habeo. *Thalassa* interpretis latini nihil nisi mendum est, neque locus Stephani: Ὁάλασσα· τὸ θινικὸν (τοπικὸν conj. Mein.) θαλασσαῖος καὶ θαλασσεύς καὶ θαλάσσιος, trahi huc potest (Cf. Diindorf. in Thes. v. Ὁάλασσα). Dubitari vero nequit quin Ἄλα Stadiasmi ad Ἀσσαν vel Ἀλασσαν Aetorum referendum sit, quamquam quid potissimum auctor scripserit parum liquet. — Ceterum ad *Kalus Limenes* stadia sunt 40-50. Quare, pro x' legerim v', quos numeros in nostro codice facillime confundi potuisse sæpeque confusos esse supra monuimus.

323. Ἀπὸ Ἀλῶν εἰς Μάταλαν στάδιοι τ'· πόλις ἐστὶ, καὶ λιμένα ἔχει.

321. Ἀπὸ Ματάλης εἰς Σουλῖαν στάδιοι ξε'· ἀκρωτήριόν ἐστιν ἀνέχον πρὸς μεσημβρίαν· λιμὴν ἐστὶ καλὸν ὕδωρ ἔχει.

325. Ἀπὸ Σουλῆνας εἰς Ψυχέα στάδιοι ιβ'· ἀπὸ δὲ Πύδνης ἐπὶ τὸν Ψυχέα στάδιοι τν'· λιμὴν θερινός· καὶ ὕδωρ ἔχει.

328. Ἀπὸ Ψυχέως ἐπὶ τὸν Λάμωνα στάδιοι ρν'· λιμὴν ἐστὶ καὶ πόλιν ἔχει καὶ ὕδωρ.

327. Ἀπὸ Λάμωνος ἐπὶ Ἀπολλωνιάδα στάδιοι λ'.

328. Ἀπὸ Ἀπολλωνίας εἰς Φοινίκα στάδιοι ρ'· πό-

323. Ab Halis (*Laswis*) ad Matalam stadia 80 (π'). Urbs est cum portu.

324. A Matala ad Suliam stadia 65. Promontorium est prominens ad meridiem; portus est aquam habens pulchram.

325. A Sulena (*Sulia?*) ad Psycheum stadia 12; a Hierapytna autem ad Psycheum stadia 550 (φν'). Portus est æstivus, aquam habens.

326. A Psychoe ad Lamonom stadia 150. Portus est, et urbem cum aqua habet.

327. A Lamone ad Apolloniadem stadia 30.

328. Ab Apollonia ad Phœnicem stadia 100. Urbs

§ 323. Μάταλαν] Ματάλα Ptolemæus, apud quem Wilberg. de conjectura scripsit Μάταλα. In Strabone p. 478. 479 codices Μέταλλον et Μάρταλον; unde Μάταλον recepit Cramer. Etiam nunc *Matala*. Vid. Pokoke II, p. 346. Nescio an huc pertineat Malium prom., de quo scholiastæ monent ad Odys. I. l. Scilicet pro μικρὸς δὲ λίθος legebatur etiam Μαλλου δὲ λίθος: Μάλιον (Μάλιον sch. Ambr.) γὰρ ὀνομάζεται τὸ πρὸ τοῦ Φαιστίων λιμένος ἀκρωτήριον. Cf. Suidas. v. Μάλεος, ubi de Hom. versu notantur hæc: Μάλεος γὰρ τις τελέσας (magica arte consecrans) τὸν λίθον τοῦτον ἀνιέρωσεν τῷ Ποσειδῶνι, πρὸς τὸ μὴ τὰ κύματα προσπλάξῃεν τῇ Φαιστίῳ. Cf. Stephanus: Αἰθήσιος, ὁ Ἀπόλλων ἐν τῷ Μαλέῳ (Μαλέα Mein.) λίθῳ προσδεδρυμένος ἐκεῖ. — In Stadiasmo Numerus τ' in π' mutandum esse bene monet Hoffmannus p. 298.

§ 324. Σουλῖαν] Mox ἀπὸ Σουλῆνας. Quid verinssit, nescitur. Hodie portus *Galene*, ad quod Σουλῆνα propius quam Σουλῖα accedit. Pashley l. I, p. 304: «The chief port of Amari is *Haghio Galène*, which is somewhat to the eastward of Apodhulo, and is probably the site of the ancient Sulia or Sulena, recorded by the author of the Stadiasmus, as a promontory, where there was a harbour and good water.» Stadia 65 viâ rectâ sunt computanda; vel sic tamen numerus justo minor.

§ 325. Ψυχέα] εἰς Ψυχέαν.. ἐπὶ τὸν Ψυχέα.. ἀπὸ Ψυχέας.. et § 327 ἀπὸ Ψυχέων codex. Apud Ptol. est Ψύχιον, itemque apud Stephanum: Ψύχιον, τόπος (ποταμός cod. Rhedig. fort. recte), ἐν ᾧ πόλις ἦν ὁμώνυμος. τὸ ἔθνικόν Ψυχεύς. In Stadiasmo locus dictus fuerit Ψυχεύς, *Refrigator*, Refrigerii portus (Ψυχέτον), sicuti Ψυγμοῦ λιμὴν in Æthiopiæ ora habes apud Artemidorum in Strabone p. 774. Situs portus videtur ad fluvium, a cuius ostio circa 15 stadia distans in mediterraneis nunc est *Kastri*, Cf. Pashley. I, p. 304: «*Psychion... is placed by the Stadiasmus twelve stades to the west of Sulia, a distance which agrees very well with the situation of Kastri.*» — Quæ sequuntur ἀπὸ δὲ Πύδνης.. καὶ ὕδωρ ἔχει in codice inter § 326 et 327 post verba καὶ πόλιν ἔχει καὶ ὕδωρ leguntur. Quo commisso, scriba § 327 dedit ἀπὸ Ψυχέων pro ἀπὸ Λάμωνος. Nostro loco ἀπὸ δὲ Πύδνης breviter dicitur pro ἀπὸ δὲ Ἱερᾶς πόδνης, sicuti in Tab. Peut. habes *Hiera* pro *Hierapytna*. || — τν'] numerus corruptus. Secundum codicis numeros depravatos a Hierapytna

ad Psychium colliguntur stadia 537, ex nostra distantiarum computatione stadia 637.

§ 326. Ψυχέας cod. — Lamonom portum urbemque non novimus. Ceterum quum a Psychoe usque ad Phœnicem in Stadiasmo putentur stadia 280, eaque distantia recte habeat, ideoque nostro loco incorruptus esse videatur numerus stadiorum 150: sequitur Lamonom portum querendum esse ubi in Pashleyi mappa notantur *Phœnicias* et *Selia*. Lamum urbem et fluvium Ciliciæ, Lamumque Herculis et Omphale filium novimus. Ut in his Phœnices conditores agnosco, sic Creteus quoque Lamom portus olim ad Phœnices pertinuerit. Ptolemæus inter Mataliam et Phœnicentem portum nihil nisi Μασσαλία ποταμοῦ (h. *Megalopotamos*) ἐκβολὰς memorat. Eundem fortasse fluvium Scylax p. 43 dicit Messapium in Lampæa regione. || — ἔχει καὶ] sic codex; ἔχει δὲ Iriat.

§ 327. ἀπὸ Λάμωνος] ἀπὸ Ψυχέων codex. Cf. not. ad § 325. Auctor num Ἀπολλωνιάδα an Ἀπολλωνίαν scripserit, nescimus. Aliunde urbs non nota, nisi apud Stephanum intelligenda est, ubi præter Apolloniam τὴν πρὸς τῇ Κνωσσῇ, altera Cretenensis memoratur ἡ πάλαι Ἑλευθερνα, Ἰλίου, (Ἑλευθερα ἀλλίου v. l.) πατρίς· ἐκ ταύτης δ' φασικὸς Διογένης. Distinguenda igitur foret prisca hæc Eleutherna ab altera ejus nominis urbe notissima (etiam nunc *Eleutherna*), in qua Apollinis cultum viguisse numerum auctoritate constat (V. Müller *Dor.* I, p. 208). Ejusdem dei religio in altera urbe causa mutati nominis fuisse putanda est.

§ 328. Φοινίκα] Cf. Strabo p. 475: Τὸ δὲ ἔθνος ἰσθμός ἐστιν ὡς ἑκατὸν σταδίων, ἔχων κατοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφιμαλλαν, πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ Φοινίκα τὸν Λαμπέων. Quod parum accurate dictum est, quum Amphimalla et Phœnix non in eodem sint longitudinis gradu. Ptolemæus habet Φοινικοῦντα λιμένα et Φοινίκα πόλιν. Apud Stephanum est: Φοινικοῦς, πόλις Κρήτης. In Hierocle p. 751: Ἀίσσος, Φοινίκα ἦτοι Ἀραδένα, νῆσος Κλαῦδος. Wesselingius ad verba Φοινίκα ἦτοι Ἀραδένα: «Ita, inquit, mss., ut Holstenius admonuit. In Notitia, quam Jac. Goar publicavit, ὁ Φοινίκα ἦτοι Ἀραδένης præsul ceteris Cretenensium accensetur; qui quomodo Φοινίκα ἦτοι Ἀραδὴν, quam posteriorem Stephanus agnoscit: Ἀραδὴν, inquit, πόλις Κρήτης ἢ καὶ Ἀνώπολις λέγεται διὰ τὸ εἶναι ἄνω. Ὁ πο-

λὶς ἐστὶν ἔχει λιμένα καὶ νῆσον. Ἀπὸ δὲ Κλαυδίας
εἰς Φοίνικα στάδιοι τ'. Ἔχει πόλιν καὶ λιμένα.

329. Ἀπὸ Φοίνικος εἰς Τάρρον στάδιοι ζ'. πόλις
μικρά ἐστίν. ἔχει ὄρμον.

λίτης, ἀπὸ τῆς γενιᾶς Ἀραδίνης. Est in parte insule
australi apud Ptolemæum Φοίνιξ, ejus episcopum in
Niceano II Concilio p. 354 memoratum negligenter
Geographiæ sacræ conditor præterit : ea si nostra est,
oportet cum *Aradene* deinceps coaluerit ; aut id si spre-
veris, ut *Araden*, incerta nobis causa, Phœnices no-
men impetraverit. » Hæc Wesselingius. In Hierocle et
Notitia episc. pro Ἀραδίνης et Ἀραδίνης sufficiebat cor-
rexisse Ἀραδίνης et Ἀραδίνης, quæ urbs, ut ex iisdem
locis intelligitur, non diversa erat a Phœnice ; hoc erat
Græca denominatio, illud vero nomen Phœnicium, ab
Aradiis (ῥαδί) ductum (Movers *Phæn. Alterth.* II,
p. 261). Porro oppidum portui adjacens haud dubie
vocabatur ἡ κάτω πόλις, dum altera, in monte sita,
erat ἡ ἄνω πόλις. Vici in veteris urbis, ejus exstant
ruinæ, regione siti etiam nunc *Anopolis* nomine com-
prehenduntur. Audiamus Pashleyum l. I. II, p. 241 :
« An ascent of a few minutes up the rocky elevation
at the foot of which the hamlet of Rhiza is built, brings
us to the site of the ancient city, from which we see
along the southern coast as far as the projecting point
of Mesara... Below us is the port Lutro (Φοίνιξ s. Φοι-
νικοῦς λιμὴν veterum) and its little village, the winter
residence of nearly all the Anopolitans : it seems to be
about a mile off. I am, however, assured that following
the road which leads to it, its distance is full three
miles. The whole circumference of this rocky elevation,
occupied by the ancient city, is about a mile ; perhaps
hardly so much. To the south I observed no traces of
walls : the rocks being nearly perpendicular on that
side, it is very unlikely that walls should ever have
been built there. The chief remains are on the west ;
where a considerable piece of ancient walling, of the
very earliest style, still exists. Its length is about six
feet. Its height varies from five to eleven feet... The
plain on which are situated the hamlets comprehended
under the common name of Anopolis, is covered with
patches only of cultivation ; its length is about a mile
and a half, its breadth perhaps three quarters of a
mile : to the south it is bounded by this rock, and to
the north by the highest range of the Skafian moun-
tains. » A ruinis Anopolis quindecim fere stadia ver-
sus occasum distans prope rivulum situs est vicus
Aradena, qui ipse quoque veterum ædificiorum quæ-
dam habet rudera, adeo ut Araden et Anopoliū duo
fuisse oppida, non vero ejusdem urbis nomina, putares,
nisi veterum testimonia suaderent dirutæ urbis nomen
in hodiernum vicum translatum esse, atque ruinas in
vico obvias ad suburbium aliquod pertinere. Prope
portum ad *Lutro* vicum item antiquitatis vestigia su-
perunt. Vid. mappa insule Pashleyana. — Ceterum
situm portus et urbis recte indicat Ptolemæus hisce :

Φοινικοῦς λιμὴν	53° 30'. 34° 10'.
Φοίνιξ πόλις	53° 35'. 34° 15'.

Ita bene habet vulgata, quam mire corruptit Wilbergus

est cum portu et insula. A Claudia [insula] ad Pha-
nicem stadia 300. Insula habet urbem et portum.

329. A Phœnice ad Tarrhum (*Tharram*) stadia
160 (ρζ'). Urbs parva est, quæ stationem habet.

ex codicibus hinc inde aliquid assumens, adeo ut in
nova hac editione legatur :

Φοίνιξ πόλις	53° 30'. 34° 15'.
Φοινικοῦς λιμὴν	53° 45'. 34° 20'.

Insulam prope portum neque Pashleyus neque Kieper-
tus notant ; sed absque nomine habes in mappa Gauthi-
erici (*Carte reduite de la partie meridionale de l'Ar-
chipel. Paris 1827*). Hæc procul dubio est insula quæ
Aradus dicitur ap. Plin. et Steph. Byz. : Ἀραδός, τριῖς
κρήτης νῆσος || — Κλαυδίας] Excidisse videtur vox
νῆσος. Particulam δὲ ante Κλαυδίας male omisit Iriart.
Κλαυδός insula vocatur ap. Hieroclem et Ptolemæum
p. 245 ; Κλαυδός νῆσος, ἐν ἡ πόλις Κλαυδία in Act.
Apost. 27, 16. Genuina nominis forma fuerit *Gaudos*,
sicuti est ap. Plin. IV, 20, § 61, ubi sic interpunge :
Contra Hierapyntam Chryse ; Gaudos ; eodem tractu
Ophiussa, etc. Mela quoque II, 7 insulas ad Cretam
memorat Chrysen et Gaudum. Urbs insule fuerit Phœ-
nicia, suadente altera Gauda insula in mari Siculo,
quam Phœnicum sedem fuisse constat ; hanc quidem
vulgo Γαυδον scribunt ; at Γαυδον præbent codd. omnes
Strabonis p. 37. 277. 299, et ap. Diodorum V, 12 co-
dices meliores (Cf. Etym. M. p. 543 ubi : ἐν δὲ Καυδῶν
καὶ Καλυψῶς ἐστὶν Ἀφροδίτης ἱερὸν. Movers l. I. II, 359).
Nostra insula etiam nunc *Gaudapula*. || — εἰς Φοί-
νικα] sic Gallius ; εἰς Φοινίκης h. l. cod. ; fort. εἰς Φοι-
νικην, quam formam Hierocles habet. || — τ'] reapse
sunt fere stadia 220. || — ἔχει] ἔχειν codex.

§ 329. Τάρρον] haud dubie scribere errore pro
Τάρραν, uti est in Oraculo ap. Euseb. p. Ê. p. 133 ed.
Stephan., Theophrast. H. Pl. II, 2, Pausaniam IX, 16, 3,
Stephan. Byz. v. Τάρρα, ad quem Holstenius ex Anony-
mo auctore vit. Apoll. Rhod. laudat hæc : Τάρρα δὲ πόλις
κρήτης, ὡς φησι Αλογγῆνος ἐν τοῖς Φιλολόγοις. Idem no-
men reposerunt ap. Ptolemæum, ubi Τάρρα (sic) inter
Pœcilassum et Lissum ponitur, quum Noster rectius
haud dubie Tarrham inter Phœnicem et Pœcilassum
collocet. Urbs clara culta Apollinis (V. Pashley. II,
p. 270), patria Lucilli scriptoris (Fr. Hist. IV,
p. 440). — Post *Lutro* portum (Φοίνικα λιμένα) primus
oræ locus veteris urbis rudetibus insignis post 140-150
stadia occurrit in valle *Haghia Rumeli* ad vicum co-
gnominem ; hinc 40 fere stadiorum intervallo dissitus
est locus *Trypete* et *Boukoliasi*, item vetustis ruinis
memorabilis ; sin alia stadia 30 juxta oram pergas, ter-
tiæ urbis vestigia deprehendis in *Suia* vico. Hic vero
quum aperte sit *Suia* Stephani, Σόβα Stadiasmi : conse-
quitur Pœcilassum ad hod. *Boukoliasi*, Tarrham in
Haghia Rumeli quærendam esse, porro male notari
distantiam a Phœnice ad Tarrham, ita illam corrigèn-
dam ut pro ξ' scribatur ρζ'. Numerus sic sane paullo
major quam velis evadit ; at in sequentibus quoque ut
plurimum distantie justo majores notantur. Descrip-
tionem pictamque imaginem vallis *Haghia Rumeli*,
montium jugis abruptis pæne inaccessæ, vide ap.

330. Ἀπὸ Τάρρου εἰς Ποικιλασσὸν στάδιοι ζ' πόλις ἐστὶ καὶ ὄρμον ἔχει καὶ ὕδωρ.

331. Ἀπὸ Ποικιλασσοῦ εἰς Σύβαν στάδιοι ν' πόλις ἐστὶ καὶ λιμένα καλὸν ἔχει.

332. [Ἀπὸ Σύβης εἰς Λισσὸν στάδιοι λ'.]

333. Ἀπὸ Λισσοῦ εἰς Καλαμύδην στάδιοι σν'.

330. A Tarrho ad Pœcilassum stadia 60. Urbs est, quæ stationem habet et aquam.

331. A Pœcilasso ad Sybam (*Suiam*) stadia 50. Urbs est, quæ portum pulchrum habet.

332. [*A Suia ad Lissum stadia 30*].

333. A Lisso ad Calamyden stadia 50 (ν').

Pashley II, p. 264. De ruinis idem ita : « On examining the spot I found very slight vestiges of antiquity ; but the Toscan priest Buondelmonti (in Cornelli Creta sacra t. I, p. 85) describes considerable remains of a temple and other buildings at the site of the ancient city, as existing when he was in Crete, more than four hundred years ago. » E Buondelmontio vero Pashleyus exscribit hæc : « Portum antiquæ urbis desolatum, hodie *Romelum*, ingentem aspicio templum in subversione volutum, quo omnia genera marmorum... sine ordine jacent. Aspicio idolorum sine capitibus busta et ab altero latere templi caput Veneris vel Dianæ inveni, quod super omnia pulcherrimum videbatur... Columnæ cisternæque cum ædificiis amplis per omnia pateſcunt... Cernimus nimis deletas Græcas literas scriptas, sequimur deinde eas; heu scissum erat, sed per conjecturas sic cernere potui : *Munda pedem, vela caput, et intra* [Cf. Solinus c 11]. »

§ 330. Ποικιλασσόν In Ptolemæi codd. locus vocatur Ποικιλάσιον, pro quo Wilbergius ex Nostro dedit Ποικιλασσός, paullo confidentius, quum aliunde de loco nihil constet. Nomen superstes in hodierno *Boukoliasi*. Pashleyus II, p. 263 : « I learn that at a place called *Trypeté*, near *Vukoliasi* (εἰς τὴν Τρυπητή, εἰς τὸ Βουκολιάσι), between Haghia Rumeli and Suia, and somewhat nearer to the latter place than to the former, at a spot the road to which from here (sc. ab *Haghia Ruméli*) is so bad that the place may be called inaccessible, except by sea, are found Hellenic remains, situated about a mile from the shore. The hillon which they stand is visible from the sea. »

§ 331. Σύβαν In Σοῦβαν codex; fuerit Σούβαν, ut apud Stephanum : Σούα, πόλις μικρὰ Κρήτης, ἐπίνειον οὗτα τῆς Ἐλύρου· ὁ πολλὴς Σούατης καὶ Σούβης. Nunc est Σούα vicus, in planitie situs, incolis carens. Pashleyus II, p. 100 : « Suia, like Haghio Kyrkos, is intirely uninhabited. Some peasants shewed us a spring of brackish water, and conducted me to a mutilated inscription, from which alone it would have been impossible to determine the name of the city... I learn that, till a few years ago, there was here a large marble slab covered with an inscription. A kaik came and took it away. In the middle of the plain is a winter stream, between which and the rocky cliffs, forming the eastern boundary of the plain, are found the existing remains of the ancient city. I see spread over the ground here pieces of pottery and three fragments of the shafts of columns. Although the plain is narrow even at the sea, and contracts at no great distance from it, yet Suia is not so cooped up by surrounding rocks as Haghio Kyrko. I observe remains of the city walls, and also, in several places, those of pu-

blic buildings; but nothing deserves a particular description. None of the visible remains can be more ancient than the time of the Roman emperors. The are either of different sized stones or of brick work. The sculptured cross on some fragments of white marble would seem to indicate the existence of the city in Christian times, and from the mention of Elyros in Hierocles's list of Cretan cities, then reduced in number to one and-twenty, there can be but little doubt that its small port also continued to exist at that time. On the side of the hill, to the south-east of the city, are several tombs resembling those of Haghio Kyrko. » Elyri urbis (de qua cf. Scylax) ruinæ ap. vicum *Rhodovani*. V. Pashley p. 105. — § 332. Inclusa supplevi.

§ 333. De Lisso vid. Scylax p. 43 ibique not. De numis, in quibus Λισσων (similiter ac in aliis numis habes Κνωστων, Πολυρηνων), sicuti *Lisos* in Tab. Peut., v. Eckhel (Numi vett. anecdoti p. 152.) et Pashley, II, 91 sqq. De accentu in ultima monet Herodian. De solit. lect. p. 38, 26. Dubium non est, quin ad Lissum urbem pertineant ruinæ quæ sunt ad *Haghio Kyrko*, de quibus ita Pashleyus II, p. 88 : « On coming to the worst part of the descent we saw before us the church of Haghio Kyrko and the site of ancient city in a small plain running down to the sea, surrounded on very other side by rocky hills, and presenting, on a large scale, a form every much like that of a Greek theatre. Near the sea, where the width of the plain contracts to about 150 paces, is the church of the Panaghia, which seems to stand on the site of an ancient temple. I observed near it fragments of the shafts of granite columns, and in the walls are several pieces of white marble, some of which seem to have been parts of pediments; others of entablatures. The inference that this may have been a fane of Dictynna will not fail to suggest itself to the reader. On the south-western side of the plain, the lower part of the hills is covered with sepulchres, not scooped out of rocks, but each of them a small building, the interior of which is eight or nine feet long and six or seven wide, and the crown of its arch about six feet high. There are perhaps fifty on these tombs : their entrance-doors are so small as only just to afford room for any one to pass into them. The interior of many of the tombs is covered over with plaster. » Ceterum ad hanc Lissum nonnulli retulerunt nomina Ὀλυσσης et Λισσης apud Strabonem p. 479 et Steph. Byz. v. Φαίστος; de quo errore cf. supra not. ad § 322. || — Καλαμύδην [locus aliunde non notus. Fort leg. Καλαμύδην (Cf. Μύλαι insula Cretica § 319; Μάλινος gigas Creticus ap. Diodor. V, 71). Situm loci reperit Pashleyus (II, p. 124) ad ecclesiam Sancti Georgii inter *Selino ca-*

334. Ἀπὸ Καλαμύδης εἰς Κριοῦ Μέτωπον στάδιοι λ'. ἀκρωτήριον ἐστὶν ὑψηλόν· ἔχει ὕδωρ καὶ ὑφορμον.

335. Ἀπὸ Κριοῦ Μετώπου περίπλους εἰς Βιέννον στάδιοι ιε'. λιμένα ἔχει καὶ ὕδωρ.

336. Ἀπὸ Βιέννου εἰς Φαλάσαρναν στάδιοι σζ'. ὄρυος ἐστίν, ἐμπορίον, πόλις παλαιά· νῆσος δὲ ἀπὸ σταδίων ξ' Ἰουσαγόρα, βλέπουσα πρὸς ἀνατολάς· ἔχει λιμένα· ἔχει δὲ ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐν τῷ λιμένι· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη νῆσος ἀπὸ σταδίων γ'· καλεῖται Μῆση, καὶ ὄρυον ἔχει· ἡ δὲ τρίτη καλεῖται Μύλη· ὁ δὲ πλοῦς βαθύς· ἀγορὰν ἔχει.

334. A Calamyde ad Criu-Metopon stadia 30. Promontorium est excelsum; habet aquam et recessum.

335. A Criu-Metopo periplus ad Biennum stadiorum 12. Portum habet et aquam.

336. A Biennio ad Phalasarnam stadia 160 (ρξ'). Ibi statio est, emporium, urbs antiqua; insula autem distans 60 stadia, Iusagura, spectans orientem versus habet portum; habet et fanum Apollinis ad portum. Est et alia insula (distans) stadia 3. Vocatur Mese et stationem habet. Tertia vocatur Myle; navigatio profunda; forum habet.

steli et Plithias vicum. « About a mile from the church of Haghios Antonius I arrive at another of Haghios Gheorghios and also at the ancient site of which I am in search. It is situated on the summit of the ridge between two valleys: on the western and south-western sides of the city the walls may be traced for three or four hundred paces: on the east I could only observe them for about one hundred paces, while on the south the ridge narrows, and the wall, adapting itself to the natural features of the hill, has not a length of more than fifteen or twenty paces. The whole seeming circuit of these walls cannot much exceed half a mile: still, possibly, the city might extend further to the north. Foundations of the walls of buildings are seen to the south of the church of Haghios Gheorghios. Of the walls which remain the style is ancient though the construction is not very massive: the chisel has not been used for any of the stones: the sizes of most of them are pretty nearly the same, and they are all polygonal. The thickness of the wall is about four feet. — I suppose these to be remains of Calamyde... I know of no other city mentioned in any ancient writer, which we could be authorized to place here; and the site agrees perfectly with what we learn of Kalamyde from the author, who alone has recorded the name of this city. » || — σταδιοι σν' || sic codex corrupte. Linea recta a Lissi ruinis ad Calamydes rudera sunt fere 60 stadia, secundum oram circiter 70; hinc ad Criu-metopon ad 40 (30 sec. Stad.) stadia. Nostro loco scribendum erit στάδιοι ν', quae lenissima est mutatio, etsi verum non plane assequitur.

§ 334. ἀπὸ Καλαμύδην codex. || — Κριοῦ μέτωπον prom. etiamnunc *Cavo Krio* appellatur.

§ 335. Βιέννον | Bieonem, at § 336 ἀπὸ Βιέννον (sic) codex. Locum cognominem vidimus supra § 320. Apud Ptolemaum post Criumetopon (52° 35'. 34° 10') in Occidentali latere sequuntur:

Ἰναχώριον	52° 35'.	34° 30'.
Ῥαμνοῦς λιμὴν	52° 30'.	34° 35'.
Χερσόνησος	52° 30'.	34° 30'.
Φαλάσαρνα	52° 20'.	34° 40'.

Quorum priora loca tria non memorat Anonymus, dum Bienni mentio apud Ptolemaum desideratur, nisi fortasse Ἰναχώριον (sic ex optimo cod. Palat. scripserim) corruptum est ex Βιέννα χωρίον, quod tanto facilius fieri potuit quum β littera in Ptol. vocem Ἰνα praecedat; quamquam distantiarum notae non quadrant. Contra Pash-

leyus censet oppidi nomen Ἰναχώριον depravatum postea esse in Ἐννεαχώρια, quod nunc est regionis nomen mediterraneae, non adeo longe ab ea litoris parte, cui Inachorion Ptolemæi accensenda esset. Haec parum mihi probantur, quum Ἐννέα χωρία (*Novem pagi*), nomen regioni peraccommodatum, sic corruptum esse verisimile non sit. Ceterum ubinam situs fuerit Biennus nonnisi e Stadiasmi computu colligitur, quum Pashleyus hanc oram non adierit.

§ 336. Φαλάσαρναν | Φαλάνσαρναν cod.; em. Gail. τὴν Φαλάσαρναν etiam Polyb. XXIII, 15, 3; plerique τὰ Φαλάσαρνα. V. not. ad Seylac. § 47 p. 41, ubi dicendum erat Plinii (IV, 20) codices fluctuare inter *Phalasarna* et *Phalasarne*, apud Ptolemaum vero codices Wilbergi praebere *Φαλάρνα*, *Φαλάρνα*, ut mittam corruptiora. Urbs in hoc insulae latere maxima (Polyrhenia) navale, 60 stadiis ab ea distans, λιμένα κλειστόν habens et fanum Dianæ Dictynnæ. V. Seylac l. I., Dionys. 119 p. 242, Strabo p. 479) sita erat ad hodiernum *Kutri* vicum. Amplas quae supersunt ruinas fuso describit Pashleyus II, p. 62-72. In Stadiasmo numerus σζ' mutandus in ρξ'. || — Ἰουσαγόρα | Quæritur nomen rectius nomen habeat apud Plinium IV, 20 § 61: *Circumvectisque Criumetopon tres (insulae) Musagorus* (sic edit. e cod. perantiquo; ceteri: *Acusagorus*, *Acusagonus*, *Acausagores*, *Musagora*). Mela II, 7: *et quae Musagorus numero tres, uo tamen vocabulo appellant*. Pashleyus indicari putat hod. *Elaphonesias*, vix 30 stadia a Criumetopo distantes; id suadere quidem verba Plinii possent, quantumvis vaga sint; si alienum tale quid a nostrae periegeseos et ordine et verbis disertis, quae nonnisi ad hodiernam *Scordi* et adjacentes insulas referri possunt, ut recte jam statuit Mannertus. Sequens insula Mese, quamvis sit, si verba peripli premas, nescio; si distantiae notam parum accuratam esse putes, de hod. *Pundico* cogitare licet; Myle autem (Μόλη codex), quum a Treto 50 stadia absit, referenda ad hodiernam *Megalonesi*, cui adiungenda *Prasonesi*; nam duas Mylas fuisse docet Plinius l. I.: *Circa eam (Cretam) ante Peloponnesum duas Corycæ (h. Grabusa), totidem Mylæ*. || — βλεθουσα | quid sibi velit, haud perspicio; dicere auctor voluerit portum insulae versus ortum spectare. || — ἀγορὰν | ἀγορὰν codex, ἀγορὰν Iriart.; mutavit Gaillius, dubite an recte, quum fori mentio in insulam istam vix quadret, ac omnino ejusmodi notatio in stadiasmo nostro nautico non occurrat. Fortasse erat: δ.π. β. ἀγορὰν (pro quo passim scribitur ἀγκύραν) [ὄν] ἔχει pro-

337. Ἀπὸ Μύλης ἐπὶ τὸν Τρητὸν στάδιοι ν' ἀκρωτήριον ἔστι τετραήμερον, κατὰ κρημνον τῆς Κρήτης.

338. Ἀπὸ τοῦ Τρητοῦ εἰς Ἄγνεϊον στάδιοι ν' λιμὴν ἔστιν ἔχων ἱερὸν Ἀπόλλωνος· ἔστι δὲ ἐσώτερος κόλπος, καὶ καλεῖται Μυρτίλος· καὶ ὕδωρ ἔχει.

339. Ἀπὸ Ἄγνεϊο εἰς Κίσαιμον στάδιοι π' πόλις ἔστιν ἐν κόλπῳ κειμένη. ἔστι δὲ λιμὴν· ἔχει καὶ ὕδωρ.

340. Ἀπὸ Κισάμου ἐπὶ Τίτυρον στάδιοι κε' ἀκρωτήριον ἔστιν ὑψηλὸν, κατὰ δένδρον βλέπει πρὸς ἄρκτον.

341. Ἀπὸ Τίτύρου ἐπὶ τὸ Δικτυναῖον στάδιοι π' ὄρος ἔστιν ἐν αἰγιαλῷ.

342. Ἀπὸ τοῦ Δικτυναίου ἐπὶ τὴν Κοίτην στάδιοι

337. A Myle ad Tretum stadia 50. Promontorium est perforatum et asperum Creta.

338. A Treto ad Agnium stadia 50. Portus est habens fanum Apollinis (est ibi interior sinus, qui vocatur Myrtilus); aquam quoque habet.

339. Ab Agnio ad Cisamum stadia 80. Urbs est in sinu sita; portum habet et aquam.

340. A Cisamo ad Tityrum stadia 25. Promontorium est excelsum et arboribus consitum; spectat statio septentrionem versus.

341. A Tityro ad Dictynnaeum stadia 80. Ad litus est.

342. A Dictynnae ad Coeten stadia 170. Insula est

ἀγκυροβόλια οὐκ ἔχει· ἀγωγὴν conj. Hoffmann; voluit: ὁ πλ. βαλὼν ἀγωγὴν ἔχει.

§ 337. Τρητὸν] Nomen hoc promontorii (*cap Grabusa*) a locorum, ut videtur, configuratione peti- tum (cf. Africae Τρητὸν ἄκρον ap. Strabon. p. 829. Ptol. IV, 3; Arabiae Τρητὸς λιμὴν, Τρητὴ νῆσος ap. Ptol. VI, 7.), aliunde non notum. Apud Strabonem p. 474. 475 lateris occidentalis boreale promontorium appellatur Κίμαρος (Cf. Zonaras. p. 1211: Κίμαρα locus); apud Ptolemaeum Κώρυκος cum urbe cognomi- ne, coll. Stephano. v. Κώρυκος, ubi post Corycos Cili- ciae et Ioniae memoratur etiam Κρήτης Κωρυκία (ἄκρα sc.). Plinius quoque l. I. memorat Corycum montem et Corycaes insulas || — κατὰ κρημὸν] κατὰ κρημνὸν cod.; em. Gail. — Pashleyus II, p. 75 ex Buondel- montio (ap. Cornelium in Creta sacra I, p. 87) ap- ponit hæc: «Dum sic peragimur per longum iter aliquantisper sub radicibusque promontorii Coricis fessi recreamur, denique ad eundem montem per im- meabilem ascendo semitam, in summitate cujus civi- tas (Corycus) cum plano exiguo eminebat, mœniæque ejus non parum a terra elevata cernere poteramus. Mansiones insuper diligentissime fabricatas cum cellu- lis subterraneis clare videmus, et cisternas in lapide sculptas miræ industriæ collaudamus.»

§ 338. Ἄγνεϊον] nomen aliibi non obvium. For- tasse fuisse ἔγιον censet Gailius. An Ἄγνεϊον? Hoc si non proprium nomen, sed appellativum erat, fortasse huic pertinet *Elea*, quam Plinius, oræ oppida recen- sens, inter Phalasarnam et Cisamum memorat. Simili- ter in Cilicia ad Corycum prom., cui Grabusa insula adjacet, erat locus Ἐλαιεὺς vel Ἐλαιουσσα. || — Μυρ- τίλος] sic codex, sec. Millerum; Μαρτίλος sec. Iriar- tem. Quum sinus hujus latus alterum sit Dictynnaeus mons, in quo Britomartis Dictynna colebatur, et de quo in mare olim virgo desilisse narratur (Callima- chus hymn. in Dian. 189 sqq.): nescio an ab eodem nomine sinus noster dictus sit, adeo ut, si litera α in Μαρτίλος recte habet, lenissima manu pro Μαρτίλος, scripseris Μάρτιδος, i. e. Παρθένου κόλπος, siquidem Βριτόμαρτις Cretice vocatur ἡ γλυκεῖα παρθένος. V. Steph. Thes. v. Βριτόμα.

§ 339. Κίσαιμον] Memorant urbem Plinius, Pto- lemaeus, Hierocles, G. R. V, 21, Tab. Peut.; Strabo p. 479 Cisamum Apterae navale dicens alteram Cisa- mum ad hod. *golfe de Suda* situm intelligit; atque

duæ Cisami urbes etiam in Tab. Peutingeriana recte distinguuntur; ad alteram Cisamum pertinet Κί- σαιμον ἄκρον Ptolemæi (sic enim legendum, non vero Κόσαιμον ἄκρον, quod exstat in edit. Ptolemæi). Nostra Cisamos etiam nunc est *Kisamo-casteli* cum veteris urbis ruinis, de quibus v. Pashley II, p. 32. 43, et Buon- delmonti ap. Cornelium l. I. I, p. 6: «Antiqua Chis- samopolis oppidum album videtur, in cujus medio fons uberrimus dulcis aquæ, et palatium cum mul- tudine columnarum jam fere prostratum cernitur.» Planitiem, in qua sita urbs, Nonnus XIII, 237 dicit δάπεδον Κισάμοιο. || — κατὰ δένδρον cod.; em. Gail.

§ 340. Κισάμου cod. || — Τίτυρον] τὴν τύρον et mox ἀπὸ τὴν Τύρον (sic) codex; em. e Strabone p. 479. ubi: τῆς μέντοι Κυδωνίας ὄρος ἔστι Τίτυρος (Τύρος unus codex ap. Cram.), ἐν δὲ ἱερὸν ἔστιν, οὗ Δικταῖον, ἀλλὰ Δικτυναῖον. Idque rectius esse comprobatur Phirantz Chronol. I, 34, notante Cramero. *Dictynnaeus mons* ap. Plinium; ὄρος Δικτυναῖον Dionys. Call. v. 29 p. 242; ejus extremitas borealis Ψάκρον ἄκρον ap. Ptolemaeum; hinc Itali fecerunt *Capo Spada*. || — κε'] Hæc non usque ad extremitatem montis versus boum porrecti, sed ad initium ejus pertinent; idque voluisse auctorem etiam sequentes numeri probant.

§ 341. Δικτυνον et § 325 Δικτυνίου codex, frequenti librariorum errore. V. Steph. Thes. v. Δικτυννα. Deinde excidisse videtur ἱερὸν ἔστι. Ptolemaeus habet Δικταμον seu Δικταμον. Urbs *Dictynna* apud Melam II, 7; *Dictunnis* (Δικτυννίς) ap. Geogr. Rav. V, 21. || — ἐν αἰγιαλῷ] ὄρος ἔστιν αἰγιαλός codex. ὄρος ἔστι καὶ αἰγιαλός conj. Hoffmann. Possis etiam ὄρος ἔστιν αἰγιαλός. Cf. Anonym. peripl. p. 265, 11.

§ 342. τὴν Κοίτην] Mox: ἀπὸ τοῦ Ἀκοῖτιος. Neu- trum aliunde notum. Dicit insulam quæ nunc vocatur *Ile de S. Théodore*. Adjacet ei altera perexigua. Ambas notare videtur Plinius hisce: *contra Cydoniam Leuce et duæ Budroe* (sic e. cod. Toletano vix recte Sillig.; *Budræ, Budroe, Budore, Buditæ*, v. l.). Quod Leu- cen insulam attinet, notatur sane insula inter Cydo- niam (*Cania*) et nostras insulas prope litus sita in mappa Gauttieri (non item in Pashleyana et Kieper- tiana); sed quum Noster in seqq. *Λευκῆς* insulas tres in hodierno *golfe de Suda* colloceat, errasse potius Plinius videtur eo quod contra Cydoniam ponat etiam Leucen insulam. Hoffmannus ultro progressus tres

ρο· νῆσός ἐστιν· ἔχει ὄρμον καὶ ὕδωρ· βλέπει πρὸς τὴν Κρήτην [καὶ] πρὸς ἄρκτον.

343. Ἀπὸ τοῦ Ἀκοιτίου εἰς Κυθωνίαν στάδιοι 6· πόλις ἐστίν· ἔχει λιμένα, καὶ εἰς τὴν εἰσοδὸν βράχῃ 6 ἔχει.

344. Ἀπὸ Κυθωνίας εἰς Ἀπτεράν περιπλέεται σταδίοις ρν· πεζῇ δὲ στάδιοι ρκ· ὁ τόπος Μίνως καλεῖται, εἰς δὲ κεύνται νῆσοι τρεῖς, αἱ καλοῦνται Λευκαί.

345. Ἀπὸ τῆς Μίνως εἰς Ἀμφιμάτριον στάδιοι ρν·

cum statione et aqua. Spectat ad Cretam et septentrionem versus.

343. A Cæte ad Cydoniam stadia 60. Urbs est cum portu; ad introitum habet breviam.

344. A Cydonia in Apteram regionem circumnavigatur stadiis 150 (pedestri itinere sunt stadia 120) usque ad locum, qui Minos vocatur; e regione eius tres sitæ insule, quæ Leuce sive Albæ vocantur.

345. A Minoe ad Amphimallium stadia 150. Flu-

Plinii insulas, Leucen et Boudroas duas, esse tres Ἀεὺκας Stadiasmi esse censet. Deinde addidi [καὶ], quum insula sec. longitudinem porrecta sit meridiem et boream versus. Nescio tamen an gravius ulcus lateat. Fortasse ejicienda verba τὴν Κρήτην. Gailianam interpretationem omitto.

§ 343. Κολωνίαν et mox Κολωνίας cod.; em. Gail. Cydonia (h. *Kania*) urbs notissima. || — καὶ εἰς τὸν εἰσοδὸν βράχῃ ἔχει | Pashleyus I, p. 13: «The last five words are just those which a Greek sailor of the present day would use, if speaking on the same subject; for these βράχῃ have preserved their name in modern Greek, and are close to the entrance of the port. Many of the rocks emerge from the water a little to the west of that entrance. When at Krania, in the hot weather, I frequently bathed in the sea; and, on account of these rocks, could only do so by rowing half a mile from the mouth of the harbour. The entrance of the harbour is so narrow, that any pilot, not well acquainted with it, might easily run his ship aground; as was done, while I was at Krania, by a Turkish vessel... With the express testimony of the Periplus, to the maritime situation of Cydonia, we may compare a passage of George Gemistus, quoted by Tzschucke, on Strabo, tom. IV, p. 241: Κυθωνία δὲ ἐπὶ μὲν τῷ Λιγιάφω καὶ αὐτῇ, ἐν δὲ τοῖς ἑσπερίοις τῆς Κρήτης μέρεσι, καὶ ἐπιθαλάττῃ. »

§ 344. εἰς Ἀσπέραν.. πεζῇ δὲ μιλία ρκ'. Μίνω καλεῖται codex. Minus hiulca foret oratio si legeretur: ἀπὸ τῆς Κυθωνίας εἰς τὴν Ἀπτεράν περιπλέοντι μετὰ σταδίου ρν' (πεζῇ δὲ εἰς στάδιοι ρκ') τόπος ἐστὶ Μίνως καλούμενος, καὶ ὃν κεύνται νῆσοι τρεῖς. Post Cydoniam sequitur promontorium perinsulam referens, juxta quod navigantes post stadia 150 in eum fere locum veniunt, ubi nunc non longe ab ora maritima situs est *Sternes* vicus (a cisternis nomen habens sec. Pashleyum I, p. 968). Itinere pedestri ad eundem locum 120 stadia satis recte Noster computat. Nomen loco Μίνως, si fides est codici; Plinio *Minoium* dicitur IV, 20: *Cydonia, Minoium, Apteron, Pantomatrium, Amphimalla*; Ptolemæus vocat Μινῶν (53° long. 35° lat.), cui in altero sinu (*golfe de Suda*) latere opponit Aptera (Ἀπτερα, aliis Ἀπτερά) urbem (53° long. 34° 45' lat.). Deinde Μινῶν Cretæ, nescio an nostram alteram in Lyciorum ditione sitam, memorat Stephanus Byz. Quod situm Apterae urbis attinet, cum Ptolemæo consentit Hierocles p. 650 et Geogr. Ravenn. V, 21 (ubi *Altera*), qui urbem memorat mediam inter Cydoniam et Lappam. Accuratius etiam Strabo ait Apteram

a Cydonia abesse stadiis 80, portumque ejus esse Cissimum (quem in itinerario a Cydonia ad Gortynum habet Tabula Peutingeriana eo loco ubi Geographus Ravennatis, idem itinerarium exhibens, ponit Apteram urbem). Dubitari itaque nequit Apteram superesse in ruinis hod. *Palæocastron*, uti docet Pashleyus I, p. 48, qui Cissimum portum querit ad hodiernum vicum *Kalyres* (Καλύβρι), ubi extare ait «an admirable little port.» Plinius *Apteron* recenset inter maritima oppida, minus accurate, quamquam non longe Palæocastron ruinæ a litore distant. Nescio tamen an ap. Plinium legendum sit *Minoium Apteron* (Μινώιον Ἀπτερών), quum aliud fuerit Minoium Lyciorum, atque *Apteron* tanquam nominativus offendat. De regione Apterae cf. Seylax p. 43 ibique laudati, quibus adde Pausaniam X, 5, 10 et IV, 20, 8. Ut ad Stadiasimum revertar; emendatio εἰς Ἀπτεράν est Longuevillii apud Gailium; suffragatur cum Pashleyo. Manertus VIII, p. 695 in Ἀσπέραν latinam vocem *asperam* agnoscere sibi visus est; Gailius postquam ipse εἰς Ἀσπέραν proposuerat, addit: «Conjiciunt Hæsius noster et Pouquevillius legi posse εἰς Ἀσπράν, idem sonaps ac εἰς Λευκὴν, sive quod ex proximis insulis *Leucis* nomen ad continentis partem oppositam transluerit, sive quod ex montibus magnis Cretæ interioris, *Λευκοῖς* Ptolemæo dictis et nive candescentibus, hæc appellatio manaverit. At sera admodum interpolatio foret εἰς Ἀσπράν. » Mihi in mentem venerat pro Ἀσπέραν leg. esse Ἀσπέραν, et deinde: ὁ τόπος [καὶ] Μίνως καλεῖται, quum hodie ibi sit *Sternes* vicus, in fabulis autem Asterius et pater et filius Minois appelletur. Sed hæc longe petita. || — Λεῦκα | Cf. Stephanus Byz.: Ἀπτερα, πόλις Κρήτης, ἀπὸ τῆς τῶν Μουσῶν καὶ Σειρήνων ἑρίδος, τῆς ἐν τῷ μυσταίῳ πλησίον τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάττης τόποι τοῦτοδε καλούμενον γενομένης, ἐν ᾧ μετὰ τὴν ἐν μυσταίῳ νύκτι τῶν Μουσῶν αἱ Σειρήνες δυσφοροῦσαι τὰ περὶ τῶν ὤμων ἀπέλαθον καὶ εὐκαὶ γενόμεναι εἰς τὴν θαλάσσαν ἐνέβαλον ἑαυτάς· ὅθεν ἡ πόλις Ἀπτερα, αἱ δὲ πλησίον νῆσοι Λευκαί (Una Sirenum Λευκῶτα vocatur ap. Eustath. ad Hom. p. 1709, 46). Insula major in medio sinu exstat *Suda*; huic adjacet rupes, quæ pro altera insula habenda est; tertia ab his longius remota litori Chersonesi adjacet. Cf. not. ad § 325.

§ 345. Ἀμφιμάτριον] Locorum quæ post Minoam sequuntur apud Ptolemæum et Plinium series hæc est:

PTOLEMÆUS.

Δρεπάνον ἄρκτον (*Cap Drepano*)

Ἀμφιμαλὴς κόλπος

PLINIUS.

Pantomatrium.

Amphimalla.

ποταμός ἐστι καὶ λιμὴν περὶ αὐτὸν παραχειμαστικός, καὶ πύργον ἔχει.

346. Ἀπὸ Ἀμφιματρίου εἰς Ὑδραμον στάδιοι ρ'. πόλις ἐστίν· ἔχει αἰγιαλόν· καλεῖται δὲ ἡ πόλις Ἐλευθερά· περὶ δὲ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ Ἀμφιματρίου στάδιοι ν'.

347. Ἀπὸ Ἀμφιματρίου εἰς Ἀσάλην στάδιοι λ'. λιμὴν ἐστὶν εὐνομύμως· ἔχει ὕδωρ. [Ἐντεῦθεν Ἐλευθερά ἀπὸ σταδίων ν'.]

Ῥίθυμνα (Rithymnos)

Παντομάτριον

Δῖον ἄκρον

Κύταιον

Ἰζονορίας

Ἡράκλειον

Rithymna.

Panormus.

Cytaum.

Apollonia.

Matium.

Heraclea.

Amphimatrium Stadiasmi alius nemo memorat. Ac dubium vix est, quin pro Ἀμφιμάτριον auctor dederit Ἀμφιμάλιον, quam urbem præter Plinium etiam Strabo p. 475 recenset (nisi quod ibi codices habent Ἀμφιπαλίαν, quod in Ἀμφιμαλλαν mutarunt viri docti) et Stephanus Byzantius : Ἀμφιμάλιον, πόλις Κρήτης, ἀπὸ Ἀμφιμάλου.. Λέγεται καὶ Ἀμφιμαλία, ubi codices ita variant, ut alii λ simplex, alii duplex exhibeant. Denique huc pertinet, quem Dionysius Aglaoph. v. 128 p. 242 affert, Ἀμφιμάλας ποταμός. Is ipse est, cui Amphimala urbs adiacebat. Hodie *Armiro* vocatur. Nam quum in Amphimalia sinu (hod. *golfe d'Armiro*) duo sint fluvii, Armiro et alius qui exit ad urbem *Dramia*, hæc autem aperte sit Hydramus sive Hydramia, cuius Noster § 346 meminit : sequitur Amphimale fluvium esse hodiernum *Armiro*. A Minoa, si præterlegeris *Suda* sinum, usque ad *Armiro* recte computantur stadia 150. Ceterum quaeras, quomodo factum sit, ut pro Ἀμφιμάλιον vel Ἀμφιμαλία codex præbeat Ἀμφιμάτριον. Haud subesse scribæ lapsum e Ptolemæo et Plinio colligis; explicandum vero errorem putes ex Plinio. Hic enim quum juxta Amphimallam ponat Pantomatrium, utriusque urbis memoriam ab Nostro male confundi dicas. At bene reputandum Pantomatrium a Ptolemæo post Rithymnam demum collocari, maioremque circa seriem locorum fidem esse Ptolemæi quam Plinii parum in his accurati; sequentia autem (§ 346) in eam nos ducunt sententiam, ut Ptolemæi Pantomatrium et Amphimalium malo artificio in unum Amphimatrii nomen contracta putemus.

§ 346. Ὑδραμον] Cf. Stephanus Byz. : Ὑδραμία, πόλις Κρήτης, ὡς ἔσινων δὲ τὰ Κρητικὰ γράφας. Nunc *Dramia*. Pro stadiis ρ' ratio intervalli, postulat stadia λ'. Quæ sequuntur Καλεῖται δὲ ἡ πόλις κατὰ. miro modo introducuntur. Primo obtutu putes auctorem dicere Hydramum urbem etiam Eleutheram vocari (sic Manertus VIII, p. 696). Sed hæc non posse admitti alii bene jam perspexerunt recteque docuerunt memorari urbem Eleutheram, eamque esse *Eleuthernam*, quæ etiam nunc id nominis servat, in codd. autem veterum scriptorum, ut Ptolemæi, sæpius appellatur Eleuthera. Denique recte Gailius monuit verba ἐντεῦθεν Ἐλευθερά

vius est et portus circa illum, ubi hibernare licet; turrim quoque habet.

346. Ab Amphimalio ad Hydramum stadia 30; inde ad Rithymnam st. 100; inde ad Pantomatrium st.] 100; urbs est; litus habet; [intus] sita Eleutherna, ad quam pedestri itinere ab Amphimatrio sunt stadia 50.

347. Ab Amphimatrio ad Astalen stadia 30. Ad sinistram est portus cum aqua.

κατ., quæ in sequente segmine leguntur, nihil esse nisi variam lectionem vel explicationem verborum περὶ δὲ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ Ἀμφιματρίου στάδιοι (μυρία codex) ν'. His vero nos addimus mirum esse Eleuthernæ mentionem jungi Hydramo urbi, a qua longe occasum versus distat urbs mediterranea. Memoranda erat aut cum Rithymna, aut cum Pantomatrio, quod quum apud Ptolemæum quarta unius gradus parte sive 100 fere stadiis a Rithymna distet, collocandum est non longe ab Oaxo fluvio, ideoque proxime abuisse debet ab Eleutherna. Quæ quum ita sint, sponte nascitur suspicio nostrum locum laborare lacuna, et in hanc fere sententiam restituendum esse : Ἀπὸ Ἀμφιμαλίου εἰς Ὑδραμον [στάδιοι λ'. Ἀπὸ Ἀμφιμαλίου εἰς Ῥίθυμναν (vel Ῥιθυμνίαν) στάδιοι ο'. λιμὴν ἐστίν. Ἀπὸ Ῥιθυμνας εἰς Παντομάτριον] στάδιοι ρ'. πόλις ἐστίν· ἔχει αἰγιαλόν. [Ἀνω] κεῖται ἡ πόλις Ἐλευθερά· περὶ δὲ ἀναβῆναι ἀπὸ τοῦ Παντοματρίου στάδιοι ν'. Ἀπὸ Παντοματρίου εἰς Ἀσάλην κατὰ. Quæ modo supplevimus postquam in codice aliquo exciderant, librarum quidam, nihil de lacuna suspicantes, male cohærentem seriem narrationis eo sibi visus est resarcire quod pro ἀπὸ Ἀμφιμαλίου... ἀπὸ Παντοματρίου bis scriberet ἀπὸ Ἀμφιματρίου. De Rithymna (hod. *Rithymnos* vel, ut vulgo nos dicimus, *Retimo*) præter Ptolemæum et Plinium vid. Stephanus : Ῥιθυμνία, πόλις Κρήτης· τὸ ἔθνικόν Ῥιθυμνιατῆς (Ῥιθυμνιατῆς codd. plurimi Lycophronis 76) καὶ Ῥιθυμνίος (de hoc gentili cf. Stephan. Βοδώνεια et Νικωνία). A Tzetze ad Lyc. 76 urbs vocatur Ῥιθυμνα. Numos habes ap. Eckhel. Numi vett. anecdoti p. 155, Rasche Lex. rei num. t. IV, 1, 1024., Pashley l. I, I, p. 102. Pantomatrium Plinius non suo memorat loco, sicuti ex Ptolemæo et nostri loci ratione modo coniecimus. Ubi Pantomatrii mentionem expectabas, ibi Plinius Panormum habet, quem alio in loco ponit Ptolemæus. Num in his quoque seriem Plinius neglexit? Minime. Nam centum fere post Rithymnam stadiis prope hodiernum *Castel-Myropotamo* ruinae exstant quas etiam nunc *Panormo* appellari Pashley t. p. 158 prodit ex fide Conari, scriptoris Itali (« In uno basso colle si descerner ancora le vestigie della superba et bella città di Panormo cosi sin hoggi detta. »). Aut igitur Panormus et Pantomatrium ejusdem loci sunt nomina diversa, aut urbes non longe a se invicem distantes. Quod Ptolemæum attinet, parum liquet num de Panormi loco erraverit, an eo nomine intelligat vel Apolloniam vel Matium Plinii. Kiepertus duos Panormos distinguit.

§ 347. Ἀσάλην] Id nomen unus Noster tradit. hod. *Astali*, a Miropotamo 30 stadia distans.

348. Ἀπὸ Ἀστάλης εἰς Ἡράκλειον στάδιοι ρ'· πόλις ἐστίν· ἔχει λιμένα καὶ ὕδωρ· ἀπὸ σταδίων κ' πόλις κεῖται Κνωσός· ἀπόκειται δὲ καὶ νῆσος ἀπὸ σταδίων μ' πρὸς δύσιν· καλεῖται Δῖος.
349. Ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου εἰς Χερρόνησον πόλιν στάδιοι λ'· ὕδωρ ἔχει καὶ νῆσον ἔχουσαν πύργον καὶ λιμένα.
350. Ἀπὸ Χερρόνησου εἰς Ὀλοῦντα στάδιοι ξ'· ἄκρα ἐστίν· ὑπορμόν ἔχει καὶ ὕδωρ καλόν· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς γῆς σταδίου κ'.
351. Ἀπὸ Ὀλοῦντος εἰς Καμάραν στάδιοι ιε'.
352. Ἀπὸ Καμάρας εἰς Ἰστρον στάδιοι κε'.
353. Ἀπὸ τῆς Ἰστρου ἐπὶ τὴν Κητίαν ἄκραν στάδιοι ιε'· ὑπορμός ἐστιν, ἀνδρός δέ.
354. Ἀπὸ τῆς Κητίας ἄκρας εἰς Διονυσιάδας στάδιοι τ'· νῆσοι εἰσὶ δύο, ἔχουσαι λιμένα καὶ ὕδωρ.
355. Ἀπὸ Διονυσιάδων εἰς τὸ Σαμώνιον, ὅθεν ἡρξάμεθα περιάγειν τὴν Κρήτην, στάδιοι ρκ'.

§ 348. Ἡράκλειον.] Sic præter Ptolemæum etiam Strabo p. 484 : 'Ἐχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἢ Κνωσός. Stephano Ἡράκλεια, Plinio item *Heraclea* dicitur. στάδ. ρ'] lege τ'. Ante Heracleam Plinius memorat *Cytæum* (Cf. Steph. Byz. v. Κύτα et Nonnus XIII, 237 : ἄλσκα καλὰ Κυτταίου. Inter *Ichogdha* et *Armyro* sec. Pashl.) et *Apollonian* (ad hod. *Armyro* sec. Pashl.) et *Matium* (hod. *Megalocastron*), quod a Cnosso abest proxime. Heracleum cum Pashleyo ponendum prope hod. *Kakon oros*. || — Κνωσός] Μονησός cod.; em. Gailius; nam mediterræicam urbem memorari e verbis Stadiasmi et ex serie Peripli liquet. Quare rejicienda est conjectura ceterum elegans Mannerti, qui legi voluit Ἀμνισός; sic enim vocatur alter Cnosi portus ad fluvium cognominem (hod. *Aposelemi*), de quo vid. Homer. Od. XLX, 188 ibique schol. et Eustath., Callimachus in Dian. 15, Apoll. Rh. III, 877, Strabo p. 476, Dionys. 498, Pausanias I, 18, 5, Nonnus VIII, 230, Stephan. et Suid. || — Δῖος.] Δία ap. Ptol. et Plin. nunc *Dia*. Nostro loco fort. leg. Διός.

§ 349. Chersonesum memorat Hierocles l. I. et post Ζεφύριον ἄκρον Ptolemæus. Fuit haud dubie Lycii urbis portus. Ruinæ exstant ad vicum, qui hodieque *Chersonesos* vocatur. V. Phasley I, p. 269. Ipsum promontorium in recentioribus mappis vocatur *pointe Tigani* sive *Acrotiri*. || — σταδ. λ'] Esse debebat σταδ. ρ'. Fort. erat ρλ'. || — νῆσον.] An hodiernam *Paximada* dicit, an parvulam insulam, quæ a Chersoneso orientem versus progredienti occurrit ad ipsam oram prope hod. *Khan Staliua*?

§ 350. εἰς Ὀλοῦντα] εἰς Σολοῦντας et mox ἀπὸ Σολοῦντος cod.; em. Gailius. Memoratur urbs ap. Ptolemæum, Stephanum Byz. (ex Xenionis Creticis), Pausaniam IX, 40, 3 (Βριτόμαρτις ἐν Ὀλοῦντι), in C. I. II, p. 398 n. 2554, ubi Ὀλόνητος et Ὀλόνητι, sicuti in numis ap. Mionnet *Descr.* vol. II, p. 289. Sitam urbem ad Cadistum montem e Seylace p. 44 discimus, Cadistus vero mons est promontorium longe in mare excurrent, ad quod est *Spina longa*. Ibi nunc *Aluda* vicus cum ruinis. Pashleyus Oluntis inmemor hunc

348. Ab Astale ad Heracleum stadia 300 (τ'). Urbs est cum portu et aqua; hinc distans stadia 20 urbs jacet Cnosus. Distat et insula stadia 40 occidentem versus; vocatur Dios.

349. Ab Heracleo ad Cherrhonesum urbem stadia 130 (ρλ'). Aquam habet et insulam cum turri et portu.

350. A Cherrhoneso ad Oluntem stadia 260 (ξ'). Est promontorium, sub quo statio est et aqua pulchra. Distat autem a continente stadia 20 *insula parva*.

351. Ab Olunte ad Camaram stadia 15.

352. A Camara ad Istrum stadia 25 (45?).

353. Ab Istro ad Cetiam promontorium stadia 15 (150?). Recessus est, sed aqua carens.

354. A Cetia promontorio ad Dionysiades stadia 300 (80?). Insulae duæ sunt, habentes portum et aquam.

355. A Dionysiadibus ad Samonium, unde incipimus circumire Cretam, stadia 120 (50?).

in locum transtulit Naxum urbem Creticam, quam schol. Pindar. Isth. I, 108 et Stephanus Byz. s. v. (et hinc Suidas) memorant. At v. Hæck. *Creta* I, p. 417, || — ξ'] debet esse ξξ'. Sexaginta stadia sane quidem ad ruinas ducerent, ad hodiernum *Malia* locum. At si ibi Olus ponenda foret, falsi essent numeri sequentes, falsaque traderet Scylax. Kiepertus ad *Maliam* istam Arsinoen urbem refert, dubitans tamen. Post *Malia* sequitur *Milata* cum ruinis veteris Mileti, cujus jam Homerus meminit. || — ἔχει δὲ καὶ cod. — || ἀπέχει ιε'] sc. ὑπορμός, ut Gailius putat. Potius νῆσος exciderit quum in insula adiaceat nunc castellum *de Spina Longa*.

§ 351. Camaram ex Ptolemæo, Stephano et Hierocle p. 650 notam in ruinis, quæ ad hod. *Paros* exstant, agnoscit Pashleyus. Ita Stephanus : Κάμαρα, πόλις Κρήτης, ... ἦτις Ἀα τὼ ἐλέγετο.

§ 352. εἰς Ἰστρον vel εἰς Ἰστρῶνα] εἰς Ἑτέραν et mox ἀπὸ τῆς Ἑτέρας cod. Proxime sequitur post 50 fere stadia locus *Istronas* ap. veteres Ἰστρος vel Ἰστρών dictus. Stephan. Byz. : Ἰστρος, πόλις Κρήτης, ἣν Ἀρτεμίδωρος Ἰστρῶνά φησι. In C. I. II, n. 3048 Ἰστρῶνιοι memorantur. Urbs quum ad angustissimum insulae isthmum sita in Lyctiorum ditione fuerit, Μινῶα portus, quem ibidem ponit Strabo, probabiliter non erat. Istri urbis Gailius in Stadiasmo legi voluit : εἰς Ἑτέραν [Μινῶων], quum alia Minoa supra memorata sit. Ap. Diodorum uxor Minois, Lycti filia, Ἰτῶνη vocatur; nescio an fuerit Ἰστρῶνη.

§ 353. Post stadia 15, nulla sequitur ἄκρα. Kiepertus indicari putat promontorium a *Dionysiados* insulis 50 stadia distans, prope quod est *Setia* locus ('Ἡτετα Stephani). Hoc si verum est, uti non est dissimile veri, § 354 pro τ' scrib. fuerit π', nisi ipso Stadiasmi auctor in altum insulas longius eiecit, quum idem deinceps a Dionysiadis ad Samonium prom. exputet stadia 120, quæ revera vix sunt stadia 50.

§ 354. εἰς Διονυσιάδα et ἀπὸ Διονυσιάδος codex. Cf. Diodorus V, 75 : Περὶ τὴν Κρήτην δύο νῆσους κτεταὰ (Bæcehus) ἐπὶ τῶν καλούμενων Διδύμων καὶ πῶν Διονυσιάδας ἀπ' ἐκαστοῦ προσηγόρευσεν.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ

ΗΡΑΚΛΕΩΤΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΕΞΩ ΘΑΛΑΣΣΗΣ,

ΕΝΘΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΟΥ,
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤῇ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ

ΤΟ ΠΡΟΤΕΡΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῷ πρώτῳ Μαρκιανοῦ περίπλῳ τῷ τοῦ ἑξῶς
καὶ μεσημβρινῷ ὠκεανοῦ.

Προοίμιον.

Τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἑρυθρᾶς
θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους περίπλους.

Τῶν ἀριστερῶν μερῶν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἑρ-
υθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους περίπλους.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τῶν ἀριστερῶν μερῶν τῶν παρὰ
τὴν Ἑυδαίμονα Ἀραβίαν περίπλους.

Σουσιανῆς περίπλους.

Περσίδος περίπλους.

Καρμανίας περίπλους.

Γεδρωσίας περίπλους.

Ἰνδικῆς τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κόλπων
καὶ νήσων περίπλους.

Ταπροβάνης νήσου περίπλους.

Τοῦ Γαγγητικοῦ κόλπου περίπλους.

MARCIANI

HERACLEENSIS EX PONTO

PERIPLUS.

MARIS EXTERI,

ORIENTALIS ET OCCIDENTALIS,
ATQUE MAXIMARUM IN EO INSULARUM.

OPERIS BIPARTITI

LIBER PRIOR.

ARGUMENTUM.

*Primo Marciani libro, qui est de periplo orientalis et meri-
dionalis oceani, insunt hæc :*

Proœmium.

*Dextræ oræ sinus Arabici et maris Rubri et Indici pelagi
periplus.*

*Sinistræ oræ sinus Arabici et maris Rubri et Indici pelagi
periplus.*

Particularis autem descriptio ita habet :

*Arabici sinus et partium quæ ad sinistram juxta Felicem
Arabiam periplus.*

Susianæ periplus.

Persidis periplus.

Carmanîæ periplus.

Gedrosiæ periplus.

*Indiæ intra Gangem sinuumque et insularum ejus peri-
plus.*

Taprobanes insulæ periplus.

Gangeticî sinus periplus.

Marciani geographica (periplus maris exteri, initio et fine mancus, atque periplus maris interni e Menippi opere brevatus, cujus nonnisi initium superstes est) in tribus exstant libris manu scriptis : in codice Parisino 443 suppl. p. 1—60, ejusque in apographis Vaticano (fol. 186 sqq.) et Monacense sive Hervortiano. Parisini codicis quaternio primus et secundus exciderunt; tertius vero (quem litera γ' in summa pagina indicat) incipit verbis : *κειμένης θαλάσσης, ἣν ὁ περιέγων τὴν γῆν ὠκεανὸς κτλ.* Priores quaterniones duo, qui nunc desiderantur, præter prima verba Peripli maris exteri continuisse videntur Epitomen Artemidori, quam ante Oceani descriptionem Marcianus se composuisse semel iterumque testatur. In Vaticano libro folia decem (f. 176-185) ad exemplam, si sors tulerit, lacunam habes vacua; deinde folii 186 prima verba sunt : *τὴν εἰσροὴν ποιούμενος*, omissis prioribus Parisini codicis lineis duabus, quibus legendis impar

scriba erat, utpote evanidis, et nunc demum arte chemica aliquatenus in lucem revocatis. Monacensis codex, qui ab iisdem verbis exorditur, lacunam notare omisit. Varietatem lectionis, quam præbent apographa, quum nullius auctoritatis sit, licebit silentio prætereire. || — Inscriptio operis, qualem dedimus, in codice legitur ad finem libri prioris, nisi quod pro ἑξῶς habes ἑώτων (in quo τ litera nata est ex iota subscripto, non vero ex ἑξῶς τε, ut putavit scriba apographi Vaticani) et quod pro τῶν εἰς β' τὸ α' exaratum est τῶν εἰς β' τὰ, unde usitatum de operum divisione locutionem eruit Haase in *Hall. Literaturzeitung* 1839, N. 105 p. 227. In apogr. Vaticano est : *... νήσων τὸ πρῶτον. Emanu-
lus Miller (Périple de Marcien d'Héraclée, Paris 1839)
dederat : ... νήσων τῶν εἰς δύο τεύχη. Τὸ πρῶτον.* || — Argumentum et capitum titulis collectum exhibuimus ad exemplum ejus indiculi, qui secundo libro præmittitur.

Ἰνδικῆς τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κόλπων περίπλους.

Σινῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς κόλπων περίπλους.

Τοῦ Θηριώδους κόλπου περίπλους.

Τοῦ τῶν Σινῶν κόλπου περίπλους.

Ἀνακεφαλαιώσεις τῶν προειρημένων ἀπάντων διαστημάτων.

Indiæ extra Gangem fluvium sinuumque adjacentium periplus.

Sinarum sinuumque adjacentium periplus.

Ferini sinus periplus.

Sinensis sinus periplus.

Consummatio omnium horum intervallorum.

PROOIMION.

PROOEMIUM.

[Τῆς μὲν ἐντὸς τῶν Ἑρακλείων στηλῶν] κειμένης θαλάσσης, ἣν ὁ περιέχων τὴν γῆν ὠκεανὸς [πρὸς] ἐσπεραν ἐπιτελεῖ, κατὰ τὸν καλούμενον Ἑράκλειον πορθὸν τὴν εἰσροὴν ποιούμενος Ἀρτεμίδωρος δ' Ἐφέσιος γεωγράφος ἐν τοῖς ἑνδεκα τῆς γεωγραφίας βιβλίοις τὸν περίπλου, ὡς ἂν ᾖ μάλιστα δυνατόν, συνέγραψεν, ἡμεῖς δὲ τῶν βιβλίων τούτων τὰς περιττάς τοῦ μνημονευθέντος ἀνδρὸς παρεκβάσεις, προσέτι δὲ βαρβάρων Ἀλθιοπικῆς πόλεις ἀφέντες, ἐν ἐπιτομῇ σαφέστατα μετ' ἀκριβοῦς [τῶν] ἐφευρεθέντων προσθήκης τὸν περίπλου ἐποιήσαμεθα, ὡς μηδὲν ἐνδεῖν πρὸς τελειοτάτην σαφήνειαν τοῖς περὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γεωγραφίας σπουδάζουσι. Τῶν [δὲ] ὠκεανῶν ἑκατέρων τοῦ τε ἐξοῦ καὶ τοῦ ἐσπερίου (ὧν τὴν εἶδσιν, ἐς ὅσον ἐφικτὸν ἀνθρώποις, ἣ τὸν πολλῶν σπουδῇ καὶ φιλομαθίᾳ σαφῇ κατέστησεν) ἐκ τῆς γεωγραφίας τοῦ θεοτάτου καὶ σοφωτάτου Πτολεμαίου ἐκ τε τῆς Πρωταγόρου τὸν σταδίων ἀναμετρήσεως, ἣν τοῖς οἰκείοις τῆς γεωγραφίας βιβλίοις προστέθεικεν, ἔτι μὴν καὶ ἐτέρων πλείστον ἀρχαίων ἀνδρῶν, τὸν περίπλου ἀναγράψαι προσεβλήμεθα ἐν βιβλίοις δυτὶ, τὸν μὲν ἐξοῦ καὶ μεσημβρινὸν ὠκεανὸν ἐν τῇ πρώτῳ βιβλίῳ, τὸν δ' ἐσπερίον καὶ τὸν ἀρκτικὸν ἐν τῇ δευτέρῳ, ἅμα ταῖς ἐν αὐτοῖς κειμέναις μεγίσταις νήσοις, τῇ τε Ταπροθάνῃ καλουμένῃ, τῇ Παλαισιμούνδου λεγομένῃ πρότερον, καὶ ταῖς Πρεττανικαῖς ἀμφοτέραις

Periplus maris intra Herculis columnas siti, quod terram ambiens oceanus parte sui occidentale per Herculis fretum influens efficit, Artemidorus Ephesius geographus undecim Geographiæ libris quam diligentissime descripsit, nosque, superfluis librorum prædicti viri digressionibus atque Æthiopis Barbarorum urbibus omissis, brevi compendio dilucidam descriptionem confecimus una cum accurato supplemento eorum quæ postea cognita fuerunt, ita ut nihil omnino ad summam perspicuitatem desiderari queat ab illis qui hanc geographiæ partem cognoscere cupiunt: utriusque autem oceani, tum orientalis tum occidentalis (quorum cognitionem, quantum homini assequi licet, multorum industria atque eruditio manifestam nobis reddidit), ex divini et sapientissimi Ptolomæi Geographia et Protagore stadium dimensione, quam suis de geographia libris subjunxit, tum ex aliis plurimis priscais auctoribus, descriptionem duobus libris amplexi sumus, orientalis quidem et meridionalis oceani priore libro, occidentalis vero et septentrionalis posteriore, una cum præcipuis quæ in illis jacent insulis, ea scilicet quam Taprohanen vocant, Palæsimundi olim

§ 1. Τῆς... στηλῶν] Maris interni mentionem desiderari patet; de verbis asseverare nihil licet. Mea accommodavi ad locum libri II init.: Τῆς μὲν γὰρ ἐντὸς Ἑρακλείων στηλῶν ἀπάσης θαλάσσης, ὥστερ καὶ προείπομεν, ἀκριβῆ τὸν περίπλου πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς τῶν ἑνδεκα κτλ. Possis etiam: τῆς ἐντὸς καὶ κατ' ἡμᾶς (sicuti in Epit. Menip.) § 3 Ἀρτεμίδωρος τὸν πλείστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ κατ' ἡμᾶς συγχανούσης θαλάττης ἐκπεριπλέσας) et aliis modis multis. Millerus supplevit: τῆς μὲν μεταξὺ Εὐρώπης τε καὶ Ἀφρικής, Haaseus (τῆς ἐντὸς Ἑρακλείων πορθοῦς. || — ὁ θαλάσσης) in modo sic, modo θαλάττης codices, uti in Strabone, aliis. || — 2. τῇ γῇ] sic codex, nisi quod litera γ evanuit. Millerus dedit [πανταχ]οῦ. || — ἐσπερίας] Codex: ἐπ. ἔ.. os, incerto siglo medio. Haase legere sibi visus est ἔαρος cuius vestigium frustra quæras. Millerus tacite scripsit ἐσπερίας, quod ad traditas literas proxime accedit; nam spiritus permutatio et prava verborum distinctio in codice nostro ulivis obvia, ideoque non moranda. Sic in linea antec. cod. περὶ ἔχων et mox ἐνδεκα. At quum non ea sit Nostri oratio, ut adjectivum ἐσπερίας pro ἀπ' vel πρὸς ἐσπερας usurpari putes, aut corrigenda est aut ejicienda vox, aut dormitans

auctor hæc scripsit, sicuti illa quæ leguntur § 4 init.: τῆς ἐγνωσμένης ἀπάσης γῆς, ubi debebat τῆς ἀπάσης γῆς. || — 5. τοῖς ἑνδεκα] ἑνδεκα τοῖς codex; em. Le-tronne Poëm. géogr. p. 273. || — 5. γαιογράφος ἐν ἑνδεκα τοῖς τῆς γαιογραφίας cod. || — 6. ἂν ᾖ] ἐντὴν cod.; em. Hæschelius. || — 10. ἀκριβοῦς ἐφευρεθέντα cod.; em. Holstenius, cujus versionem habes in latinis. Corruptum aliquid odoratus scriba graphi Vaticani quattuor literarum spatium ante v. ἐφευρεθέντα reliquit vacuum. || — 12. γαιογραφίας cod. || — 13. δὲ inserui, præcunte Holstenio. || — 14. τὴν (non τῷ) ἴδωσιν cod.; em. Hæschel. || — 15. σάφῃ cod. et mox γαιογραφίας τοῦ θεοτάτου Πτολεμαίου, em. Hæschel. || — 17. Πρωταγόρου] Eundem auctorem Marcus memorat proæmio libri secundi et § 38. V. Fragm. geogr. perditur. || — 18. ταῖς.. βιβλίοις cod. || — 20. ἀναγράφαι προειλόμεθα] ἀναγράψαι pr. εἰλόμεθα cod.; ἀναγράφαντες εἰλόμεθα anogr. et editi., inepte. Cf. § 3 extr.: τὸν ἔξω θαλάσσης... τὸν περίπλου ἀναγράψαι προειλόμεθα. || — ἐν βιβλίοις h. l., codex, at mox βιβλίῳ, ut solet alias. || — 24. Παλαισιμούνδου cod.; em. Hæschel. || — 25. Πρεττανικαῖς h. l. et § 8 Πρεττανικῶν codex, ceteris locis Πρεττανικαῖ.

νήσοις· ὧν τὴν μὲν πρώτην κατὰ [τὸ] μεσαίτατον τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους κείσθαι συνέστηκε, τὰς δ' ἑτέρας δύο ἐν τῷ ἀρκτῷ ὠκεανῷ.

2. Εἰδὼς δὲ καὶ ἑτέρους τῶν παλαιῶν περὶ τὴν τοιαύ-
την σπουδαστὰς ὑποθέσιν, καὶ τοὺς μὲν μερικὰς τινὰς
ποιησαμένους τὰς διηγήσεις, τοὺς δὲ καὶ πλείονας
ἀψαμένους τόπων· πολλὴν ἐθέμην φροντίδα, μηδενὸς
τούτων ὀφθῆναι δεύτερος, τὴν ἀκρίβειαν τῶν βηθησο-
μένων τῆς ἡμετέρας περὶ τοῦτο σπουδῆς ἐναργὲς ἐλπίσας
10 ἔσσεσθαι γνώρισμα. Τούτου δὲ χάριν καὶ τὴν αἰτίαν
τῆς γινομένης περὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῶν σταδίων δι-
φωνίας ᾗσθηθην δεῖν παραστήσαι τοῖς ἐντευξομένοις· τῆς
γὰρ τοιαύτης ὑποθέσεως τὸ ἀκριβὲς οὐκ ἐν ταῖς θέσεσι τῶν
τόπων μόνον καὶ πόλεων καὶ νήσων καὶ λιμένων ἐχούσης,
15 ἀλλὰ πρό γε πάντων ἐν τοῖς σταδίοις καὶ ταῖς τῶν χω-
ρίων διαμετρήσεσιν, ἀκολουθοῦν ὅμαι λόγον εἶρεῖν, καὶ
τοῖς βουλευμένοις κατὰ φύσιν σκοπεῖν τὴν ἐν τῷ περίπλῳ
τῆς θαλάττης ἀναμέτρησιν ἀληθῆ φανησόμενον, καί-
τοιγες τῶν περὶ τούτων σπουδασάντων οὐδενὸς ἐπίση-
20 μνημένου τοῦτο, ἀλλ' ὥσπερ σγοινῶν διαμετρημέ-
νης τῆς θαλάττης, οὕτω τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων
ἀπαγγεῖλάντων. Φημὶ δὲ οὐκ ἐν ἅπασι τοῖς τῆς θα-
λάττης μέρεσι βῶδιον εἶναι τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν
πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ἀνευρεῖν· ἀλλ' εἰ μὲν ἥνως τις
25 εὐθεία τυγχάνει, μήτε κολύμπτας μήτε ἐξοχὰς ἔχουσα,
τοῦ παρὰ ταύτην γινομένου πλοῦ τὴν ἀναμέτρησιν ὡς
ἐπίπαν βῶδιον εἶναι· τῶν δὲ κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτη-
ρίων ἥτοι χερρονήσων τὸν περίπλουν οὐ δυνατὸν ἀκριβῶς
παραστήσαι. Οὐ γὰρ καθ' ὁμολογημένων τόπων,
30 ὥσπερ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῶν λεωφόρων τὴν ὁδοιορίαν
ποιοῦνται, οὕτω κατὰ τῆς θαλάσσης τὸν πλοῦν ἀνύου-
σιν. Ὑποκείσθω γὰρ λόγος χάριν κόλπος κατὰ τὸν

dictam, et duabus Britannii, quarum istam in medio Indici maris, hasce vero in septentrionali Oceano sitas esse constat.

2. Quum vero alios quoque veterum hoc argumen-
tum tractasse, partimque particulare quasdam narra-
tiones edidisse, nonnullos vero etiam plura loca attigisse
sciam: sedulo operam dedi, ne quoquam illorum in-
ferior viderer, sperans accuratam eorum quæ dicuntur
veritatem nostræ circa hæc diligentiae manifestum fore
documentum. Quamobrem causam quoque discrepan-
tiae, quæ in stadiorum dimensionibus contigit, lecto-
ribus exponendam censui. Quum enim huiusmodi ar-
gumentum non tantum in locorum, urbium atque in-
sularum portuunque situ, sed in stadiis ante omnia et re-
gionum dimensionibus accuratum esse oporteat, con-
venientem instituere mihi videor sermonem et qui iis
qui pro rei natura rationem maris in navigando dime-
tendi considerare voluerint, verus esse apparebit;
quamquam nemo illorum qui de hisce scripserunt id
ipsum indicaverit, sed omnes ita numerum stadiorum
exposuerint, ac si mare fune dimensi essent. Ego au-
tem non facile esse dico in quavis maris parte stadiorum
numerum accuratissime invenire; sed siquidem litus
aliquod rectum atque æquabile sit, nec cavos sinuum
recessus neque prominentias ullas habeat, dimensio-
nem navigationis secundum huiusmodi litus facilem ut
plurimum esse; sinuum autem atque promontiorum
sive peninsularum ambitum accuratum constitui non
posse existimo; neque enim sicuti in continenti terra
iter fit per militares vias, ita in mari quoque cursus
per certa et nota loca dirigitur. Ponamus enim verbi
gratia sinum juxta ipsum litus circuitu centum sta-

Scripturam per litteram Π in Marciano firmat testimonium Stephani Byz. v. Βρεττία ubi: Εἰς δὲ καὶ Βρεττανί-
δος νῆσοι ἐν τῷ ὠκεανῷ, ὧν τὸ ἐθνικὸν Βρεττανολ.
Διονύσιος (Per. 284) ὑπελὼν τὸ ἐν τ' ἔργῃ· ὁ ὠκεανοῦ
κέχυται ψυχρὸς ῥόος, ἐνθα Βρετανολ. Καὶ ἄλλοι οὕτως διὰ
π Βρετανίδος νῆσοι, ὡς Μαρκιανὸς καὶ Πτολεμαῖος.
« Forma quæ ab littera Π incipit, non videtur nisi in
paucorum scriptorum usum venisse; antiquiorem
eam habet Eustathius ad Dionys. 492. Apud Ptole-
mæum nunc per β scribitur, librarium, opinor,
culpa, quos magna suspicio est etiam in aliis scriptori-
bus rariorem formam obliterasse. Sic apud Diodorum
Sic. libro quinto vetustissimus codex Vindobonensis π,
recentiores libri β' præbent. » DINDORF. in St. Thes. II,
p. 411: Quibus adde quod eandem formam apud Stra-
bonem ut plurimum præbent codices optimi, adeo ut
ubivis in Strabone reponendam iure suspicetur Meine-
kius ad Steph. Byz. v. Πρετανική, qui in ipso Stepha-
no antiquiorem hanc formam e codd. redintegravit v.
Σάμνιον, Αἰθιοῦδαι (νῆσοι πέντε τῆς Πρεταννικῆς, ὡς Μα-
ρκιανός), Ἀλβίων (νῆσοι Πρεταννική [ut in cod. nostro],
Μαρκιανός), Ἰουερνία et Ἰουερνί (cujus mentio ex eo-
dem Marciano fluxerit). Quod litteras τ et ν in hac
voce modo simplices modo duplices attinet, de his ita

Dindorfius l. I. : « Recte Stephanus quique eum se-
quitur Eustathius judicant alterum τ metri causa eje-
cisse Dionysium: nam usitatam Græcis scripturam
fuisse Βρεττανολ (s. Πρεττανολ: Βριττανός apud Dracon.
Straton. scribitur p. 17, 4), nemini dubium erit qui
codicum consuetudinem in Strabone, Diodoro, aliis,
observaverit, qui pene constanter duplicatum τ, sim-
plex autem ν tumentur, ut quæ in contrariam partem
exempla reperiuntur sine cunctatione corrigi oporteat,
non impediuntibus numis, qui sæpe simplex τ præbent.
Diversus Romanorum usus est; qui quum prius sim-
plex τ prætulissent, postea duplex adsciverunt: de quo
dixit Eckhel, VI, p. 240. Duplex ν proprium videtur
iis formis quæ simplici τ scribuntur. » — 1. μεσώτατον
cod.

§ 2, l. 5. τοὺς μὲν ν τὰς μὲν cod.; em. Huds. || —
6. πλείονους cod.; em. edit. || — 9. ἐνεργὲς cod.; em.
edit. || — 10. τοῦτο υ τῷ cod. et edit. || — 12. δεῖ
cod.; em. edit. || — 14. καὶ λιμ. || 7 λ. cod.; em.
Huds. || — 18. φανησόμενην cod. et edit. || — 24. μὲν
ῆδ' ν μὲν νηδὸν cod.; ῆδ' νν em. Salmas. Exerce. Plin.
p. 550. || — 29. δι' ὁμολογημένων vel δι' καθ' ὁμολογη-
μένων τόπων vel καθ' ὁμολογημένους τ. voluerunt
Hudson., editor Viennensis, Hoffmannus, Letronnius,

αἰγιαλὸν αὐτὸν ἐν περιγραφῇ σταδίων ρ' ὑπάρχων·
 τοῦτον εἰ μὲν τις πλησίον καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ᾗονα πε-
 ριπλῆσι, ἐλάττωνας μὲν εὐρήσει σταδίους τοῦ κατ'
 αὐτὸν τὸν αἰγιαλὸν βαδίζοντος, τῆς δὲ ἀληθείας οὐ πολὺ
 5 διαμαρτῆσει· εἰ δέ τις ἐνδοτέρω περιπλεύσειε τὸν αὐτὸν
 κόλπον, ἤττονας τοῦ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν πλεύσαντος
 εὐρήσει σταδίους, καὶ τοῦτο τοσαυτάκις ἂν εὐροί, ὅσα-
 κις ἂν εἰς βραχύτερον περιάγοι τοῦ περίπλου τὸν κύκλον.
 Ὡς περ γὰρ ἐπὶ τῶν περιφερειῶν εἴ τις μετὰ τὴν ἔξω-
 10 ὄν γραμμὴν ἐτέραν ἐνδοθεν περιγράψειε περιφέρειαν
 τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσαν, καὶ πάλιν ἄλλην καὶ μετ'
 ἐκείνην ἐτέραν, ἡ δευτέρα περιφέρεια ἐλάττων εὐρε-
 θήσεται τῆς προτέρας, καὶ πάλιν ἡ τρίτη τῆς δευτέρας,
 ὁμοίως καὶ ἡ τετάρτη τῆς τρίτης, καὶ ἀκολουθῶς οὕτω
 15 γίνονται δεικνύοντο ἂν, εἴ τις ἐξεῖς τοῦτο ποιοίτω
 οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν κόλπων, καθάπερ ἐν τινι περιγραφῇ
 περιφερειῶν, ἔσσει τοῖς περιπλέουσι καὶ διὰ πλείονων
 σταδίων ποιῆσθαι τὸν πλοῦν, καὶ δι' ἐλαττόνων.
 Τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν διάπλων σαφές ἂν κατασταίη.
 20 Εἰ γὰρ τις μὴ περιπλῆν ἐθέλοι τὸν κόλπον, ἀλλὰ δια-
 πλῆν ἐπ' εὐθείας, βραχύτερος ἂν δὲ διάπλους ὀφείλῃ,
 ὅστ' εἰκότως ἐπὶ τῇ τῶν περιπλεόντων κείσθαι γνώμῃ
 τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων ἐν τοῖς κόλποις καὶ τοῖς ἄκρω-
 25 μετρήσαι, τοὺς δὲ ἐτέρως. Ἄξιον οὖν συγγνώμης τὸ
 περὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων εὐρισκόμενον πταίσμα,
 πλὴν εἰ μὴ που παρὰ πολὺ τοῦτο γίνοντο, ἐπεὶ καὶ
 ἄλλως παρὰ πᾶσιν ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον τοῖς παλαιαῖς,
 ὅσοι περίπλους γεγράφασιν, ἐπὶ πασῶν τῶν θαλαττῶν
 30 τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν οὐκ ἂν τις εὐροί συνάδοντα.
 Ἰῆς δὲ τοιαύτης διαφωνίας τὰς αἰτίας μακρὸν ἂν εἴη
 λέγειν. Οὕτω δὲ τούτων ἔχοντων, ἐθνῶν μὲν καὶ πό-
 λεων παραθαλαττίων καὶ ἐπινείων....

3. ...τὴν ἐσπέραν εἰσέχει ἀπὸ τοῦ καλουμένου Ἀτλαν-
 35 τικοῦ πελάγους τὴν εἰσορὴν ἔχουσα, καὶ ἐπὶ πολλῷ χωρεῖ
 εἰς τὴν γῆς, ὡς πρὸς τὰς ἀνατολάς μέχρι τοῦ Ἰσικοῦ
 κόλπου, ὅς ἐστιν ἐν τῇ Κιλικίᾳ ἔθνη. Ἔστι δ' εἰς-
 πλους αὐτῆς στενωτάτος κατὰ τὰς λεγομένας Ἡρακλέους
 40 γωνίαις ἦτοι [τὸν] Ἡράκλειον πορθμὸν, σταδίων ὑπάρ-
 χων π', καὶ τοῦτό ἐστι τοῦ κόλπου τούτου ἦτοι τῆς θαλάτ-

diorum : hunc si quis proxime ipsum litus circumna-
 viget, pauciora quidem stadia inveniet, quam ille qui
 pedes ipsum litus circumit, attamen non multum ab-
 errabit a vero numero : at si longius quis ab litore
 eundem sinum enavigarit, pauciora reperiet stadia,
 quam qui juxta litus navigat ; idque toties ita inveniet
 quoties breviori quis ambiet circulo. Sicuti enim in
 circumferentiis, si quis post extimam lineam, aliam in-
 trorsus circumferentiam descripserit eosdem habentem
 terminos et rursus aliam et post hanc iterum aliam,
 secunda circumferentia minor erit priore, et tertia
 rursus minor secundâ, pariterque quarta tertiâ, atque
 ita consequenter reliquæ, si quis ulterius eodem modo
 procedat : ita etiam in sinubus, tanquam in descriptione
 circumferentiarum, circumnavigantibus et per plura
 et per pauciora stadia cursum conficere licet. Idem
 etiam ex tractu potest probari. Si quis enim non
 circumnavigare, sed rectâ trajicere velit, tractus bre-
 vissimus erit, ita ut omnino in circumnavigantium
 arbitrio numerus stadiorum situs sit, si de sinubus et
 promontoriis agitur. Atque ita fit ut alii alio modo
 dimetiantur, et alii vicissim alio. Quare venia habenda
 est, si quis in stadiorum numero lapsus deprehendatur,
 nisi ille nimis forte magnus occurrat ; quandoquidem
 neque alias apud omnes ut plurimum veteres, quotquot
 maris ambitum descripsere, in omnibus maribus stadi-
 orum numerum inter se convenire reperies. Hujus autem
 discrepantiæ causas nimis longum foret commemorare.
 Hæc quum ita habeant, populorum quidem et urbium
 maritimarum et navalium [et insularum recensum ita
 plerique fecerunt, ut aut omnino non aut leviter tantum
 dissensiant ; contra vero de distantis in diversa prorsus
 abire solent.

3. In nostrum igitur mare oceanus] occidentalis
 pertingit ex Atlantico, quod vocant, pelago influens,
 longeque inter terras ad Issicum usque sinum diffun-
 ditur. Introitus ejus juxta Herculis columnas sive
 fretum Herculeum angustissimus stadia patet 80, id-
 que sinus hujus vel maris est ostium ; neque enim alia

præter necessitatem. Vide, si tanti est, St. Thes. v.
 κατὰ p. 1012, A. || — 23. τῶν σταδίων] τῶν παλαιῶν
 cod. et editt. || — 28. καὶ ἄλλως] i. e. non modo,
 ubi de sinubus et promontoriis agitur, sed etiam in
 mensura navigationis rectæ, τοῦ ἐπ' εὐθείας γινόμενου
 πλοῦ, in quo οὐκ ἂν τις βάρβως εἴποι τὰς αἰτίας τῆς διαφω-
 νίας. V. proæm. Epit. peripli Menippeï, ubi denovo
 hunc locum auctor attingit. || — 33. Supplendum est
 in hanc fere sententiam : Οὕτω δὲ τούτων ἔχοντων, [τῶν]
 ἐθνῶν μὲν καὶ πόλεων παραθαλαττίων καὶ ἐπινείων [καὶ
 νήσων οὕτω οἱ πλείστοι τὰς ἀναγραφὰς ποιοῦνται, ὥστε ἡ
 οὐδὲν ὅλος ἀπ' ἀλλήλων διαφωνεῖν ἢ βραχέα τινα καὶ βρ-
 χίας τῆς διορθώσεως ἀξιοῦσθαι δυνατόμενα· περὶ δὲ τὰ δια-
 στημάτα τῶν αὐτῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων καὶ ἐπινείων καὶ
 νήσων πολλὴν τινα διαφορὰν εἶναι· συμβέβηκε]. Nimirum

his fere verbis utitur Marcianus idem argumentum
 retractans in Epit. Menipp. l. I.

§ 3, l. 34. τὴν ἐσπέραν εἰσέχει] Quanta sit la-
 cuna, cujus nullum in codice est indicium, dici nequit.
 In proxime antecedentibus mare exterum memoratum
 esse liquet. Quare Dodwellus supplevit [Ἡ μὲν ἔξω
 θάλασσα κατὰ] τὴν ἐσπέραν etc. Paulo distinctius ita
 velim : Εἰς μὲν οὖν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν ἡ ἔξω θάλασ-
 σα ἡ κατὰ] τὴν ἐσπέραν εἰσέχει κατ. Solenne hoc sensu
 verbum εἰσέχειν. Vid. exempla in Thes. gr. con-
 gesta. Ceterum quum toto hoc segmine carere absque
 damno possimus, mireris anilem Nostri loquacitatem.
 || — 37. ἔστι cod.; em. apogr. Vat. || — Κιλικίᾳ cod.
 Κιλικίᾳ cum editt. habere videtur apogr. Vat.; certe
 nullam in schedis notavi varietatem. || — 40. π']

της τὸ στόμα· ἐτέρωθεν γὰρ οὐκ ἂν τις ἐκπλεύσειεν ἀπὸ τῆς ἑσὺ θαλάσσης εἰς τὸν ὠκεανὸν πλὴν διὰ τοῦ εἰρημέ-
νου Ἡρακλείου πορθμοῦ. Ἐκτείνεται δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς
αὕτη θάλασσα καὶ μέχρι τῆς Αἰγύπτου, ἥτις ὑπόκει-
ται τῇ μεσημβρίᾳ, ὡς ἀντικεῖσθαι τῷ Ἀραβίῳ κόλπῳ
τὸ καθ' ἡμᾶς καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ γί-
νεσθαι μέγαν ἰσθμὸν τὴν μεταξύ γῆν τοῦ τε Ἀραβίου
κόλπου καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κατὰ τοῦτο τὸ μέρος θαλάσ-
σης. Τὸν μὲν οὖν περίπλου τῆς θαλάττης ταύτης διὰ
10 τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἰα' βιβλίων Ἀρτεμιδώρου τοῦ γεω-
γράφου σαφῆ κατεστήσαμεν, ὡς προεῖρηται· τῶν δὲ
ἑξὺ θαλασσῶν ἦτοι ὠκεανῶν ἑώρου καὶ ἐσπερίου, οἰκεῖτον
ὑποστάντες πόνον, τὸν περίπλου ἀναγράψαι προειλό-
μεθα.

4. Ἐρατοσθένης μὲν δὲ Κυρηναῖος τὴν μεγίστην πε-
ριφέρειαν τῆς (ἐγνωσμένης) ἀπάσης γῆς εἶναι λέγει στα-
δίους Μ. κε' καὶ ρσ. Οὕτω δὲ καὶ Διονύσιος δὲ τοῦ
Διογένηος ἀναμεμέτηρκεν. Πτολεμαῖος δὲ θεοτίτατος,
τῇ μὲν πεῖρα καὶ ἀληθεῖ παιδείῃσι προσβύτερος, τοῖς
20 δὲ χρόνοις Ἐρατοσθένους νεώτερος, σταδίων Μ. ιη' τὴν
γῆν ἀπέδειξε εἶναι, καὶ τοῦ μὲν πλάτους εἶναι τῆς
γῆς συνστάτην π' μοίρας μεσημβρινᾶς, τοῦ δὲ μήκους
ρπ'. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μέτρῳ περιέχεται ἡ οἰκουμένη
εἰς τρεῖς διαιρεθεῖσα τομᾶς ἡπειρών, εἰς τε Ἀσίαν καὶ
25 Λιβύην καὶ Εὐρώπην, ὥσπερ ἅπασιν ἐγνωσταί. Τὴν
μὲν οὖν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Λιβύης διορίζει τὸ κατὰ
Γάδαιρα στόμα τοῦ ὠκεανοῦ, ὅπερ Ἡράκλειον καλοῦσι
πορθμὸν, δι' οὗ τὴν εἰσροὴν τὸν ὠκεανὸν εἰς τὴν ἡμε-
τέραν ποιεῖσθαι θάλασσαν προείπομεν· καὶ πάλιν δὲ
30 Τάναις ποταμὸς (ὅστις) τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας
ὁμοίως κατὰ τὸ ἀρκυῶν διορίζει μέρος, εἰς τὴν Μαυρί-

via ex interno mari Oceanum ingredi licet, nisi per
dictum illud Herculis fretum. Extenditur autem hoc
nostrum mare usque ad Ægyptum, quæ versus me-
ridiem jacet, ita ut mare illud quod nos Ægyptium
vocamus, Arabico sinui sit oppositum, et terra inter
Arabicum sinum et illam nostri maris partem inter-
jacens magnum isthmum efficiat. Atque hujus qui-
dem maris ambitum epitome illa undecim librorum
Artemidori geographi clarissime, ut supra dictum est,
exposuit; exteri autem maris sive Oceani tam orien-
talis quam occidentalis ambitum proprio meo labore
describere malui.

4. Atque Eratosthenes quidem Cyrenæus maximam
universi terrarum orbis circumferentiam 259200 (*esse*
deb. 252000) stadium prodidit; atque ita Dionysius
quoque, Dionigenis filius, dimensus est. Divinus autem
ille Ptolomæus, experientia et vera eruditione senior,
quamvis tempore junior Eratosthene, demonstravit
terram 180000 stadiorum esse, atque latitudinis
terre 80 meridiani circuli partes esse statuit, longi-
tudinis 180. Hac autem mensura continetur universus
orbis, in tres, ut inter omnes constat, dissecit conti-
nentes, Asia, Africam et Europam. Europam ab
Africa separat ostium Oceani prope Gades, quod
Herculeum fretum appellant, quo Oceanum in no-
strum mare influere supra diximus; ab Asia autem,
qua parte illa objacet septentrioni, Tanais fluvius di-
rimit, in Mæotidem paludem se exonerans, quæ ipsa

Cf. not. ad Scylac. § 1 p. 16. — 10. γαιωγράφου
cod. — 12. ἐστού καὶ cod.; ἑώρου τε καὶ editt.

§ 4. Ἐρατοσθένης μὲν οὖν malim cum Piccoloo nostro.
— 17. Litera M in codice notatur μυριάδες stadiorum.
Ceterum locupletioribus testibus abunde constat terræ
circuitum ex computo Eratosthenis esse stadiorum
252000, non vero, ut Noster ait, 259200. An igitur ρσ
ortum ex δισ[γ]άλων? Letronnus ρ ortum ex β, et σ
ortum ex male repetita olim voce σταδίους putat l. l.
p. 277. Eratosthenis numerum verum in textum intule-
runt Hudsonus et Hoffmannus. Caute tamen de his
statuendum, quum periculum sit ne ipsum auctorem
corrigamus, atque critica in puerilem abeat lusum.
Sic nostro loco potest fieri, ut alienus quidem ab Era-
tosthene, attamen genuinus numerus sit, suspicionem
movente ratione numeri ad computandum accommoda-
tissima, de qua Gosselinus (*Rech. s. l. géogr.* I,
p. 14) : « 259200 stades, inquit, étaient 720 stades
par degré, douze par minute, et un cinquième par
seconde; ce qui simplifiait beaucoup tous les calculs de
longitude et de latitude. » — 17. Διονύσιος codex. Plin-
ius II, 112 § 248 ed. Sillig., postquam de Eratosthe-
nis et Hipparchi computo dixerat, subjicit : *Alia Dionysodori fides; neque enim suptraham exemplum vani-
tatis Græcæ maximum. Melius hic fuit, geometricæ*

*scientia nobilis. Senecta diem obiit in patria. Funus duxere ei propinque ad quas pertinebat hereditas. Hæc cum secutis diebus justa peragerent, invenisse dicuntur in sepulcro epistulam a Dionysodori nomine ad superos scriptam : pervenisse cum ab sepulchro ad infimam terram; esse eo stadiorum quadraginta duo milia. Nec defuere geometræ qui interpretarentur significare epistulam a medio terrarum orbe missam, quo deorsum ab summo longissimum esset spatium. Ex eo consecuta computatio est ut circuitum esse CCLII mill. stadiorum pronuntiarent. Hunc Dionysiodorum fortasse non diversum esse a Dionysio Marciani opinatur Hoffmannus. — 19. προσβύτε-
ρος etc.] Insulæ facitiæ. — 20. M.] h. l. siglum myriadum in cod. abiit in μέν. De re v. Ptolem. VII, 4 : ὡς.. τῆς βλῆς γῆς περίμετρον μυριάδων ιη'. — 22. π'] β' cod.; em. Dodwell. V. Ptolem. I, 10 :.. ὥστε συνά-
γεσθαι τὸ πᾶν πλάτος βλοσυρότερον μοιρῶν μὲν οθ', γ', ιβ' (79 5/12) ἢ βλίων ὀγδοήκοντα, σταδίων δὲ τετρακτὺς μυ-
ρίων. — 23. ρπ'] Ptolemæus VII, 5, § 15 : ὥστε συνά-
γεσθαι τὸ ἐγνωσμένον αὐτῆς μήκος σταδίων, ἐπὶ μὲν τοῦ
κατὰ τὸν ἰσημερινὸν τμήματος, ἑννακτὺς μυρίων (90000 =
180 × 500). — 30. ἑστις ejiciendum. — 31. Μεώ-
την cod.*

τιν ἐκβάλλων Ἰώνην, ἥτις εἰς τὸν Πόντον ἐξίησι τὸν καλούμενον Εὐξείνον. Τὴν δὲ Λιβύην σὺν τῇ Ἀσίᾳ διορίζει ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ προειρημένος Ἡράκλειος πορθμός, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀσίας τὸ καλούμενον Κανωθικὸν τοῦ Νείλου στόμα· τὴν δὲ Ἀσίαν πρὸς μὲν τὴν Εὐρώπην διορίζει ὁ προειρημένος Τανάϊς ποταμός, πρὸς δὲ τὴν Λιβύην τὸ πορθηθὲν Κανωθικὸν τοῦ Νείλου στόμα, καθὰ προειρήκαμεν. Ἡ τοίνυν καθ' ἡμᾶς ὁλόασσα καὶ συνάπτουσα τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ διὰ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ, περιγράφει τὰς τρεῖς ἡπείρους τόνδε τὸν τρόπον.

5. Τῆς μὲν Εὐρώπης, περιπλεομένην τῶν κατ' αὐτὴν κόλπων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσῃ, ἡ παράλιος χώρα τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ καὶ καταλήγει ἐπὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν καὶ τὰ Γάδειρα τὴν νῆσον καὶ ἔστιν ὁ σύμπας αὐτῆς περίπλους σταδίων Μ. ς' καὶ θ. Τῆς δὲ Λιβύης ἀπὸ Τίγγεως πόλεως μέχρι τοῦ Κανωθικοῦ τοῦ Νείλου στόματος ὁ παράπλους ἔστι σταδίων Μ. γ' καὶ σπ'. Τῆς δὲ Ἀσίας σὺν τῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ τοῦ Κανωθικοῦ τοῦ Νείλου στόματος μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ταναΐδος ὁ παράπλους ἔστι σταδίων Μ. δ' καὶ ρκ'. Ἡ τοίνυν σύμπασα χώρα παράλιος τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἡμᾶς ἔστιν, ἥ τε τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας, σταδίων Μ. ιγ' θύ'.

6. Ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν ἡπείρων μεγέθους ἕνεκεν ἡ Ἀσία, δευτέρα δὲ ἡ Λιβύη, τρίτη δὲ ἡ Εὐρώπη. Τῶν δὲ τριῶν θαλασσῶν τῷ μεγέθει τυγχάνει πρώτη μὲν ἡ κατὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαιος· δευτέρα δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς ἡ μεταξὺ Λιβύης καὶ Εὐρώπης, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ Γαδείρων ἥτις τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ, διήκουσα δὲ μέχρι τῆς Ἀσίας· τρίτη δὲ ἡ Ὑρανία.

Μέγεθος δὲ τῆς οἰκουμένης, τὸ μὲν ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν ἀναμετρεῖται σταδίων Μ. ζ', ἡρμῆς· τοῦτο δὲ

in Euxinum pontum exit. Africam autem ab Europa praedictum Herculis fretum, ab Asia Canobicum Nili ostium distinguit. Asiam vero ab Europa separat Tanais fluvius, ab Africa Canobicum ostium, de quibus modo diximus. Nostrum itaque mare, quod per Herculis fretum cum occidentali oceano coniungitur, tres illas continentes hoc modo definit.

5. Maritima Europae ora, si quis omnes ejus sinus qui ad nostrum mare sunt, circumnaviget, incipit a Tanai fluvio, atque in Herculeum fretum Gadesque insulam desinit, estque universus ejus ambitus 69000 stadiorum. Africae ambitus a Tingi oppido ad Canobicum Nili ostium stadiorum est 30280; Asiae autem ambitus una cum Aegypto a Canobico ostio ad Tanaim fluvium est stadiorum 40120. Universa itaque regio litoralis nostri maris per Europam, Africanam Asiamque stadiorum est 139400.

6. Princeps inter hasce partes magnitudine est Asia, secunda Africa, postrema Europa. Ex tribus autem maribus praecipuum magnitudine est Indicum pelagus; secundo loco nostrum mare est, quod Africam Europamque interfuit, incipiensque a Gadibus sive Herculis freto ad Asiam usque pertingit; tertium est Hyrcanum.

Magnitudinem autem habitati orbis ab ortu ad occasum metiuntur 78545 stadiis; eaque a Gangis, ul-

§ 5, 17. M. ς'] M. γ' codex; contra lin 19 pro M. γ' codex habet M. δ', et lin. 22 pro M. δ' praebet M. ς'; emendavit Holstenius in latinis et Letronnius l. l. Vulgatam corruptam esse luce clarius, quum absurdum sit a Gadibus ad Nilum quattuor myriades, ad Tanaim vero nonnisi tres stadiorum myriades computari. Transpositis myriadibus, periplum maris interni habes eundem, quem, salva paucorum stadiorum differentia, exhibet Agathemerus I, 3 :

	MARCIANUS.	AGATHEMERUS.
Juxta Europam periplus.	69,000	69,709
Juxta Libyam periplus.	30,280	29,252
Juxta Asiam periplus. . .	40,120	40,111
Summa . . .	139,400	139,072

Unde petiti sint numeri, non liquido patet; Artemidorus, quem in multis Agathemerus expressit, quemque in mari interno secutum esse Marcianum putaveris, alia de his tradit, si fides est codicibus Plinianis. Nam a Gadibus ad Tanaim Artemidorus et Isidorus (ap.

Plin. IV, 37) putarunt milia 8214 vel 8414 vel 8415 (65712 vel 67312 vel 67320 stad.); a Tingi ad Canopum Artemidorus (ap. Pl. V, 6) 3559 mill. (28472 stad.), Isidorus 3599 mill. (28792 st.). Denique Asiam cum Aegypto usque ad Tanaim Artemidorus et Isidorus (ad. Plin. 9) tradunt 6375 mill. (seu 51000 stad.). Ni fallor, Marcianus h. l. Protagerae stadium expressit; atque haec causa fuisse videtur, cur hoc loco retractet quae tractasse jam debuit in Epitome Artemidori. — 17. Ἀπὸ Τίγγης cod. Possis etiam ἀπὸ Τίγγος. — 23. χώρα τῆς παραλίου θαλάσσης cod. et edit. — 24. σταδ. cod., ut plerumque. Ubi integris literis vox exhibetur, semper fere habes στάδιοι.

§ 6, l. 26 sqq. Ptolemaeus VII, 5, 8 : Καὶ ἔτι πρώτη μὲν τῶν ἡπείρων μεγέθους ἕνεκεν ἔστιν Ἀσία, δευτέρα δὲ Λιβύη, τρίτη δὲ Εὐρώπη. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν εἰρημένων ἐμπεριέχεσθαι τῇ γῇ θαλασσῶν πρώτη μὲν ἔστι μεγέθει πάλιν ἡ κατὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαιος, δευτέρα δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς, τρίτη δὲ ἡ Ὑρανία ἡ καὶ Κασπία. — 34. ἀναμετρεῖται codex; ἀναμετρεῖται edit. ; illud usque scriptoris postulat. — 34. Pro M. ζ' Hoffmannus in Agathemeris volumine p. 380 scribendum esse censet M. ς', adeo ut

ἔστι τὸ ἀπὸ Γάγγου ποταμοῦ ἐκβολῶν, τοῦ ἐν Ἰνδοῖς ἀνατολικωτάτου ποταμοῦ, ἐπὶ τὸ δυτικώτατον τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀκρωτήριον, ὃ καλεῖται μὲν Ἱερὸν ἄκρον, τῆς δὲ Ἰβηρίας ἔστι τῶν Λυσιτανῶν ἔθνος. Τοῦτο δὲ Γαδεῖρων ἦτοι τῶν Ἑρακλέους σπηλῶν δυτικώτερον τυχγάνει ὡς σταδίου γ. Τοῦ δὲ πλάτους ἡ εὐθεία, ἥ πλατυτάτη τυχγάνει οὕσα, ἀναμετρεῖται Μ. δ', γ' ε'. τοῦτο δὲ ἔστι τὸ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ τοὺς ἀρκτους, οἷον ἀπὸ τῆς Αἰθιοπικῆς θαλάσσης μέχρι Θουλής τῆς νήσου.

7. Τῶν δὲ μεγίστων κόλπων πρῶτος μὲν ἔστιν ὁ Γαγγητικὸς, δεύτερος δὲ ὁ Περσικὸς, τρίτος δὲ ὁ καλούμενος οὕτω Μέγας, τέταρτος δὲ ὁ Ἀράβιος, πέμπτος δὲ ὁ Αἰθιοπικὸς, ἕκτος δὲ ὁ τοῦ Πόντου, ἑβδομος δὲ ὁ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὀγδοὺς δὲ ὁ τῆς Μαιωτίδος λίμνης, ἔνατος δὲ ὁ Ἀδρίας ἦτοι Ἰόνιος κόλπος, δέκατος δὲ ὁ τῆς Προποντίδος.

8. Τῶν δὲ μεγίστων νήσων ἡ χερσονήσων, καὶ τῆς πρώτης τάξεως, πρώτη μὲν ἡ Ταπροβάνη νῆσος ἡ Παλαισιμονίου καλουμένη πρότερον, νῦν δὲ Σαλική· δευτέρα δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἀλβίων, τρίτη δὲ ἡ Χρυσὴ χερσονήσος, τετάρτη δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἰουερνία, πέμπτη δὲ ἡ Πελοπόννησος, ἕκτη δὲ [ἡ] Σικελία, ἑβδόμη δὲ ἡ Σαρδὼ, ὀγδὴ δὲ [ἡ] Κύρος, ἐνάτη [ἡ] Κρήτη, δεκάτη [ἡ] Κύπρος. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσούτων ἐπὶ τὰ προκειμένα μεταβήσομεθα.

sint stadia 68545; tot enim numerasse Artemidorum constat ex Agathemero I, 4 et Plinio II, 112 § 242. At Artemidori stadia 68545 nonnisi ad Gades usque pertinent, dum noster progreditur usque ad Sacrum promontorium, quod a Gadibus distat secundum codicem nostrum stadia 9000, aperto scribarum errore, quem correxit Hudsonus pro 9000 ex Eratosthene reponens 3000 stadia; adeo ut si hæc addantur Artemidoreo numero 68545, summa efficiatur stadiorum 71455. Atque ita nostro loco scribendum esse crediderim, quum facile literæ γ et α confundantur. Expectabas sane Marcianum, qui in antec. et seqq. Ptolemæum exscripsit, eundem Ptolemæum etiam hoc loco secutum esse; at longe ab eo recedit. Nam Ptolemæus a Fortunatis ins. usque ad Sinarum metropolim nonnisi 72000 stadia computat. Putaveris igitur Marcianum sequi Protagoram, hunc vero ad Marini calculos se accommodasse videri. Certe quum latitudinem terræ eodem fere modo, quo Marinus, Marcianus definierit, idem etiam de longitudine statuendum esse suspiceris. Quot quidem stadia a Gange ad Sacrum prom. Marinus computaverit nescimus; sed multo plura quam Ptolemæum numerasse constat (V. Ptol. I, 12, 12). At illud ipsum quod Marcianus habitabilis terræ initium hoc loco a Gange ponit, quum a Marini et Protagoræ rationibus prorsus alienum sit, indicari videtur, nostra hæc ex antiquiore fonte, qui ad Artemidori rationes accedebat, esse arrepta. Eratosthenes a Gange ad Sacrum promontorium expulavit stadia 73,800; Isidorus usque ad Gades 73,545; Anonymus De Pont. Euxin. 83000; alius Anonymus

timini Indorum versus Orientem fluvii, ostiis procurrit ad extremum totius orbis terrarum occasum versus promontorium, sacrum vulgo appellatum, in Lusitanis Hispaniæ gente, quod ultra Gades sive Herculis columnas 3000 circiter stadiis in occasum vergit. Latitudinis autem recta linea, qua latissima est, 43060 stadiorum ponitur, eaque pertinet a meridie septentrionem versus, ab Æthiopico nimirum mari ad Thulen insulam.

7. Inter maximos autem sinus princeps est Gangeticus, secundus vero Persicus, tertius is quem Magnum appellant, quartus Arabicus, quintus Æthiopicus, sextus Ponticus, septimus Ægæi maris, octavus Mæoticæ paludis, nonus Adriaticus sive Ionicus sinus, decimus Propontidis.

8. Inter maximas autem et primi quasi ordinis insulas atque peninsulas prima est Taprobane insula, quæ prius quidem Palæsimundi, nunc autem Salica vocatur; secunda est Albion, una ex Britannicis, tertia aurea Chersonesus, quarta Ivernica, et ipsa una Britannicarum, quinta Peloponnesus, sexta Sicilia, septima Sardinia, octava Corsica, nona Creta, decima Cyprus. Atque hæc quidem hactenus. Nunc ad propositum redeamus.

ap. Miller ad calc. Marcian. 80000; alii aliter. Eadem sententiarum fluctuatio in definienda latitudine. || — 6. η] ἡ cod.; em. Haase. || — γ] θ' codex; em. Hudson. V. Strabo p. 64, Agathem. II, 1. || — 7. M. δ', γ' ε'] 43060. Ptolemæus (VII, 5, 12) ita: Το ἐγνωσμένον τῆς γῆς πλάτος μοιρῶν μὲν οὐ', γ', ιβ' ($79 \frac{5}{12}$) ἡ καὶ ὅλων π', σταδίω δὲ τετρακισμυρίων ἑγγιστα, ὡς τῆς μὲν μιᾶς μοίρας πεντακοσίου περιεχούσης σταδίου. Sec. Marinum ap. Ptol. I, 7, 2 latitudo terræ inde a Thule est stadiorum 43500; ut suspicio sit apud Marcianum pro ξ , leg. esse θ' . Hoffmannus latitudinem apud Marcianum ex Artemidori calculis tradi putans, non reputavit Artemidorum in suo latitudinis computo nonnisi usque ad Tanais fluvii ostia progredi, et ulteriora usque ad Thulen non esse definienda censuisse.

§ 7. Cf. Ptolemæus VII, 5, 10: Ὅστις δὲ καὶ τῶν μὲν ἀξιολογωτέρων κόλπων πρῶτος μὲν καὶ μείζων ὁμοίως ὁ Γαγγητικὸς, δεύτερος δὲ ὁ Περσικὸς, τρίτος δὲ ὁ Μέγας, τέταρτος δὲ ὁ Ἀραβικὸς, πέμπτος δὲ ὁ Αἰθιοπικὸς, ἕκτος δὲ ὁ τοῦ Πόντου, ἑβδομος δὲ ὁ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὀγδοὺς δὲ ὁ τῆς Μαιωτίδος λίμνης, ἔνατος δὲ ὁ Ἀδρίας, δέκατος δὲ ὁ τῆς Προποντίδος. || — 12. Γαγγητικὸς cod. et l. 15 τοῦ Ἑγέω πελάγους.. Μαιωτίδος.. Ἰόνιος.

§ 8. Ptolemæus VII, 5, 11: Τῶν δὲ ἀξιολογωτέρων νήσων ἡ χερσονήσων πρώτη μὲν Ταπροβάνη, δευτέρα δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἀλβίων, τρίτη δὲ ἡ Χρυσὴ χερσονήσος, τετάρτη δὲ τῶν Βρεττανικῶν ἡ Ἰουερνία, πέμπτη δὲ ἡ Πελοπόννησος, ἕκτη δὲ ἡ Σικελία, ἑβδόμη δὲ ἡ Σαρδὼ, ὀγδὴ δὲ ἡ Κύρος, ἐνάτη δὲ ἡ Κρήτη, δεκάτη δὲ ἡ Κύπρος. || — 19. πάλαι Σημουνοῦδ' et l. 21 et 22 Βρεττανικῶν his. || — 24. Κύρην. Articulum passim inserui.

9. Ἀρξόμεθα δὲ τοῦ περιπλοῦ, καθὰ προεῖρήκαμεν, ἀπὸ τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τοῦ μυχοῦ αὐτοῦ, [τοῦ] καλουμένου Ἀλαντίου, ἐνθα μάλιστα ἐστίν, ὡς προεῖρηται, καὶ τὸ στενωτάτον τῆς ἡπείρου, καὶ διεύρογον τὸ μὴ συνάψαι τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν τῷ Ἀραβίῳ μυχῷ. Οὗτος δὲ ὁ μυχὸς γειννίων τυγχάνει τῇ τε Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Πετραίᾳ καλουμένῃ Ἀραβίᾳ, ἥτις τῇ λεγομένῃ Ἰουδαίᾳ συνάπτει, ἥς Παλαιστίνῃ τὸ ἔθνος ἐστὶ πρὸς τῇ καθ' ἡμᾶς κείμενον θαλάσσῃ. Ἔστι γὰρ ἀπὸ 10 Γάζης τῆς ἐν Παλαιστίνῃ πόλεως ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀραβίου κόλπου, (καὶ) τὸν προεῖρημένον Ἀἶλαν, πεζῇ πρὸς τὴν μεσημβρίαν τῆς πορείας γινομένης, στάδια α σ ζ'.

10. Τῶν μὲν οὖν ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν, τουτέστι τῆς τε Ἀραβίας τῆς Εὐδαίμονος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ μετ' ἐκείνην τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους παντὸς ἄχρι τοῦ Σινῶν (τοῦ) ἔθνους καὶ τοῦ πέρατος τῆς ἐγνωσμένης γῆς τὸν ἀκριβέστατον ποιησόμεθα περίπλουν καὶ τὴν τῶν σταδίων ἀναμέτρησιν. Τῶν δὲ δεξιῶν τῶν τῆς Αἰθύσης μερῶν μέχρι τοῦ καλουμένου Πράσου ἀκρωτηρίου καὶ τῆς Μενουθιάδος νήσου τὰς μὲν προσηγορίας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπινείων δηλώσομεν, ἔτι μὴ τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ τῶν νή- 25 σων τὰς ὀνομασίας σηματοῦμεν· διὰ μακροῦ δὲ τοῖς διαστήμασι τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσθήσομεν. Τούτων μὲν γὰρ τῶν δεξιῶν μερῶν ἐπιδρομὴ ἐστίν· ἀ τῆς ἀναμετρήσεως πεποιημέθα σαφῇ, μῖα ἕνεκα τῆς θέσεως τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἥνπερ ἔχει πρὸς τὰς ἀντιπερά τῆς Ἀσίας χώρας, τουτέστι τῶν τε Ἀραβίων καὶ τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῶν δὲ ἀριστερῶν μερῶν μετὰ τῆς προεῖρημένης ἐπαγγελίας τὸν περίπλουν σπουδῇ ἐποιήσάμεθα.

ΤΩΝ ΔΕΞΙΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΤΕ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ
ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

11. Ἢ τοίνυν θέσις καὶ περιγραφή τῶν δεξιῶν τῆς 35 Αἰθύσης μερῶν τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον (χρὴ γὰρ πρὸ τῶν κατὰ μέρος τὰς καθόλου προσηγορίας καὶ τὴν θέσιν δηλώσαι τῶν τόπων)· πλέοντι γὰρ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον ὡς πρὸς μεσημβρίαν, μετρίως πρὸς τὴν ἑωπαρ-
επιστρέφοντι, καὶ δεξιὰν ἔχοντι τὴν ἡπειρον πρώτην 40 μὲν ἐστίν ἡ Αἰγύπτος, μέρει τινὶ γειννίῳσα τῷ κόλπῳ (τοῦτ' οὖν δὲ παροικοῦσιν Ἀραβαῖοι καὶ Ἰχθυοφάγοι)·

§ 9, l. 3. Ἀτλαντίου cod., em. Hudsonus. — 4. Cf. Agathem. II, 11 : Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἕως Αἰγύπτου ὁ Ἀραβίος κόλπος, ἐνθα μάλιστα ἐστὶ τὸ στενωτάτον τῆς ἡπείρου καὶ διεύρογον τὸ μὴ συνάψαι τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν. — 11. καὶ ejice aut scribe ἦ. — 11. Ἀτλαντίν cod.; « Scribe Ἀτλαντίνην vel quod propius abest, Ἀἶλαν. Nam κόλπον ipsum Ἀἶλαν vocatum notat Stephanus Byz. » Hudson.

§ 10, l. 17. τῶν τοῦ Σινῶν τοῦ ἔθν. scr. edit. — 12. Μεμουθιάδος (sic) cod.; e Ptolem. em. Hudson.

9. Incipiam vero maris ambitum, ut supra dixi, ex Arabico sinu, et quidem ab intimo ejus recessu quem Aelaniticum vocant, ubi continens terra omnium, ut dixi, angustissima est, prohibetque, quominus nostrum mare cum Arabico sinu conjungatur. Recessus autem ille Aegypto vicinus est et Arabiae Petrae, quae Iudaea proxime adjacet, in qua gens Palestina nostrum mare accolit; nam a Gaza Palestinae urbe in intimum Arabici sinus recessum, praedictum scilicet Aelanitem, converso ad meridiem itinere pedestri, 1260 stadia sunt.

10. Itaque earum Asiae partium, quae ad sinistram jacent, hoc est, Arabiae felicitis et Rubri maris, deinde etiam Persici sinus atque universi maris Indici ad gentem usque Sinarum et cognitae terrae terminum, accuratissimum ambitum una cum stadiorum enumeratione proponemus. In dextris autem Africae partibus ad Prasum usque, ut vocant, promontorium et Menuthiadem insulam, oppidorum quidem et navalium indicabimus nomina, praeterea etiam maris ac sinuum, tum promonteriorum et insularum appellationes significabimus; locorum vero distantiiarum stadiorum numerum rarius adjungimus. Harum enim dextrarum partium de dimensione non nisi obiter quedam exposui, eo unice consilio, ut situs terrae hujus marisque, quem erga oppositas Asiae regiones, hoc est Arabum et Indorum ceterarumque gentium, obtinent, conspicuus foret; sinistrarum autem partium ambitum ea quam ante promisimus diligentia exposuimus.

DEXTRAE ORAE ARABICI SINUS ET RUBRI ATQUE
INDICI MARIS PERIPLUS.

11. Situs itaque descriptio dextrarum Africae partium hoc modo se habet (nam ante particularem expositionem generaliter locorum nomina situmque indicare oportet). Siquis Arabicum sinum meridiem versus enavigat cursu nonnihil ad orientem converso, et terram a dextris habet, ei primum occurrit Aegyptus uno sui latere hunc sinum attingens, quem ibi accolunt Arabegyptii Ichthyophagi. Post Aegyptum Tro-

Infra § 13 Μενουθιάς codex. — 25. σηματοῦμεν cod.; em. Haeschel. — 27. Fortassis erat ἐπιδρομὴ ἐστίν ἃ, vel etiam [ἐξ] ἐπιδρομῆς τινὰ τῆς ἀν.; sed ferri potest vulgata. Dodwellus, probante Hudsono, recipiente Millero, conj. : ἐπιδρομὴ ἐστίν, ἃ [δὲ] τῆς ἀν. — 29. ἥνπερ] ἔπερ cod.; em. Haeschel.; possis ὥσπερ. — πρὸς τὰς] πρὸς τὴν cod. et edit. Fort. πρὸς τὴν... γῶραν. — 33. σπουδῇ cod.; em. edit.

§ 11, l. 43. μέρει] sic edit.; μέρει cod. — 44. Μαλὶν τῷ κόλπῳ τοῦτ' οὖν, ὅς παροικοῦσιν.

μετὰ δὲ ταύτην ἡ Τρωγλοδυτικὴ ἐπὶ πλείστον ἐκτεινομένη· παρήκει γὰρ παρά τε αὐτὸν τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ παρά τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν· μετὰ δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐξῆς ἐστὶν ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα. Περιπλέοντι τοίνυν ταύτην καὶ ὁμοίως ἐν δεξιᾷ τὴν γῆν ἔχοντι ἐκδέχεται μὲν ὁ Αὐαλίτης κόλπος ἐν τοῖς δεξιῷ μέρει τῆς Ἐρυθρᾶς τυγχάνων θαλάσσης, παροικῶσι δὲ τούτῳ οἱ τε προειρημένοι Τρωγλοδυταὶ καὶ οἱ Αὐαλίται καὶ προσέτιγε οἱ Μόσσυλοι τὰ ἔθνη.

12. Ἐκπλεύσαντι δὲ τὸν κόλπον καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἡρέμα πως μετὰ τὸν κόλπον κατὰ τὸ ἄκρωτήριον στενουμένην, ἐκδέχεται τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος ἀναπεπταμένον ἐπὶ πολὺ καὶ τῷ μὲν μήκει διῆκον πρὸς τὴν ἑω καὶ τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου μέχρι Σινῶν τοῦ ἔθνους, ὅπερ ἐπὶ τέλει τῆς οἰκουμένης τυγχάνει κείμενον κατὰ τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἀγνώστον γῆν, τῷ δὲ πλάτει πρὸς μεσημβρίαν ἀναχόμενον ἐπὶ πλείστον, μέχρι τῆς ἐτέρας ἀγνώστου γῆς τῆς κατὰ τὴν μεσημβρίαν ὑπαρχούσης, καθ' ἣν καὶ ἡ Πρασώδης καλούμενη διατείνει θάλασσα παρ' ὅλην τὴν μεσημβρινὴν ἀγνώστον γῆν μέχρι τῆς ἑω, τοῦ μὲν Ἰνδικοῦ πελάγους ὑπάρχουσα, ταύτην δὲ διὰ τὴν χροῖαν λαχούσα τὴν προσηγορίαν.

13. Μετὰ τὴν Ἐρυθρὰν τοίνυν θάλασσαν κάμψαντι πρὸς τὴν μεσημβρίαν καὶ ὁμοίως ἐν δεξιᾷ τὴν γῆν ἔχοντι, τό τε ὅρος ὁ Ἐλέφας τυγχάνει κείμενον καὶ ἡ Ἀρωματοφόρος χώρα μεθ' ἣν ἐκδέχεται τὸ ἔθνος τὸ λεγόμενον Βαρβαρικὸν καὶ τὸ Βαρβαρικὸν καλούμενον πέλαγος, ἐν ᾧ κόλποι τε πλείους εἰσὶ καὶ οἱ δρόμοι τῆς καλούμενης Ἀζανίας. Καὶ πρῶτος μὲν τῶν ἐπιστήμων κόλπος ἐστὶν ἐν αὐτῷ ὁ καλούμενος Ἀπόκοπα, εἰθ' ἐξῆς μικρὸς Αἰγιαλὸς καὶ μέγας, μεθ' οὗς ἕτερος κόλπος μέγας μέχρι τοῦ Ραπτοῦ ἀκρωτηρίου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ λεγομένη Βραχεῖα θάλασσα καὶ ὁ περὶ αὐτὴν μέγιστος κόλπος, ὅνπερ οἰκοῦσι βάρβαροι Ἀνθρωποφάγοι. Ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ κόλπου κεῖται τὸ μέγιστον ἄκρωτήριον, ὃ καλεῖται Πράσον ἄκρον, καὶ ἡ Μενουθιάς νῆσος οὐ πόρρω τοῦ ἀκρωτηρίου τυγχάνουσα.

14. Καὶ ἡ μὲν ὅλη θέσις καὶ περιγραφή τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ προσέτιγε τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους τοῦ πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἀποκλίνοντος, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτω πως ἔχει·

[Λείπει τὰ κατὰ μέρος.]

glodytica regio est longe extensa; porrigitur enim et juxta ipsum Arabicum sinum et juxta Rubrum mare, quod post Arabici sinus ostium sequitur. Hoc igitur mare circumnaviganti, itemque a dextra terram habenti primus occurrit Aualites sinus in dextris maris Rubri partibus. Hunc prædicti Troglodytæ accolunt et Aulitæ insuperque Mossyli gentes.

12. Egreddenti autem sinum Arabicum et mare Rubrum (quod paulatim post sinum hunc juxta Mossylum promontorium in angustias cogitur) occurrit Indicum pelagus, longe lateque porrectum; nam longitudine pertingit versus solis ortum usque ad Sinarum gentem, sitam in ultimo habitati orbis limite juxta terram orientalem incognitam, latitudine vero meridiem versus longe diffunditur usque ad alteram terram incognitam, quæ meridiei subjacet, ubi mare Prasodes appellatum (Indici quidem pelagi pars, hoc vero cognomen sortitum a colore) extenditur juxta totam hanc terram meridionalem incognitam usque ad orientem.

13. Post Rubrum igitur mare versus meridiem flectenti, et similiter a dextra terram habenti occurrit mons Elephas et regio Aromatifera; post quam sequitur gens Barbarica appellata et pelagus Barbaricum dictum, in quo plures sunt sinus et cursus quos vocant Azaniæ. Et primus quidem ex sinibus ejus insignioribus nuncupatur Apocopa; exinde sequitur parvum litus et magnum; tum alius sinus magnus usque ad Rhaptum promontorium. Post hæc est mare quod Breve dicitur, et maximus in eo sinus quem accolunt barbari Anthropophagi. In extremo autem sinus hujus maximum est promontorium quod appellatur Prasum et insula Menuthias non longe a Prasopromontorio distans.

14. Atque generalis quidem situs et descriptio dextrarum partium et sinus Arabici et Rubri maris, præterea et Indici pelagi, quod meridiem versus excurrit, ad hunc modum se habet; quæ vero particulatim recensenda veniunt, hoc fere modo:

[Particularis oræ descriptio desideratur.]

|| — 1. Τρωγλοδικὴ cod. || — 6. ὁ Αὐαλίτης] ὁ αὐτός cod. et edit. || — 9. οἱ Αὐαλίται cod.; em. Hudson. || — 9. Μόσσυλοι cod.; Μόσυλον, laudato Marciano, Stephanus Byz. s. v., sicut Ptolemæus IV, 7. Cf. not. ad Anonym. Peripl. m. Er. § 10 p. 265.

§ 12, l. 12. τὸ ἄκρωτήριον] Marcianus accuratius promontorium definire debuit; itaque vel excerptoris vel librariorum culpa nomen ejus exciderit. || — 17. ἀναχόμενην cod.; em. Hudson. || — 19. ὑπάρχουσαν cod.; em. Huds. || — 20. διατείνει edit.; διατείνη cod.; fort. præstat διατείνεται, quum in antec. mediam

verbi formam habeas. || — 22. ὑπάρχουσαν cod.; em. Miller.

§ 13, l. 27. Ἀρωματοφόρος cod. || — 29. δρόμοι. V. not. ad Anon. mar. Erythr. § 15 p. 269. || — 31. Ἀπόκοπα. Anonymus p. 268 inter μικρὰ καὶ μεγάλα Ἀπόκοπα distinguit. Noster cum Ptolemæo hanc distinctionem non admisisse censendus est. || — 33. Ράππου cod. || — 37. Μενουθιάς cod.

§ 14, l. 43. Particularem oræ Libycæ descriptionem inde ab intimo sinus Arabici recessu usque ad Menuthiadem insulam excerptor noster missam fecit, sicut

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

FRAGMENTA.

- Ἀστάρτη, νῆσος ἐν Αἰθιοπία. Marcianὸς ἐν Περι-
πλῳ πρώτῳ· « Ἐντεῦθεν ἀρχεται Αἰθιοπία ἡ ὑπὲρ
Αἴγυπτον· ἀπὸ δὲ Βαζίου ἄκρου ἐκδέχεται Πριό-
νιοντον ὄρος· κατὰ δὲ τοῦτο νῆσος Ἀστάρτη. »
- Ἀσπίς, πόλις Λιβύης, ὡς Φίλων· ἔστι καὶ ἄκρωτή-
ριον Αἰθιοπίας τῆς κατ' Αἴγυπτον, ὡς Marcianὸς
πρώτῃ Περιόδῳ.
- Γυψήϊς, νῆσος Αἰθιοπίας, ὡς Marcianὸς ἐν Περι-
πλῳ α'.
- Μόσυλον, ἄκρωτήριον καὶ ἐμπορίον Αἰθιοπίας. Mar-
cianὸς ἐν πρώτῳ Περιόδῳ.
- Ἄρωμα, πόλις Αἰθιοπῶν, ὡς Marcianὸς.
- Μυρίκη, νῆσος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ. Marcianὸς
ἐν Περιπλῳ αὐτῆς.
- Ἀπόκοπα, οὐδετέρως, κόλπος ἐν τῷ Βαρβαρικῷ
μυλῷ. Marcianὸς ἐν Περιπλῳ.
- *****

ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΤΕ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ
ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΠΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

15. Τῶν δὲ ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν ἡ τῆς ἡπεί-
ρου καὶ τῶν θαλασσῶν θέσις τοῦτόν πως δικάζεται τὸν
τρόπον. Χρὴ γὰρ κἀναυῶα πρὸ τῶν κατὰ μέρος ὀνο-
μασιῶν τὰς καθόλου δηλῶσαι προσηγορίας, καὶ τὴν

- Astarte, insula Aethiopiae. Marcianus Periplo priore :
« Hinc incipit Aethiopia quae est supra Aegyptum.
Post Bazium promontorium sequitur Prionio-
tus mons. Huic objecta est Astartes insula. »
- Aspis, Libyae oppidum, ut Philo ait. Est etiam
promontorium Aethiopiae ad Aegyptum sita, ut
Marcianus primo libro Peripli.
- Gypseis, Aethiopiae insula, ut Marcianus Peripli
primo.
- Mosylum, promontorium et emporium Aethiopiae,
teste Marciano in primo libro Peripli.
- Aroma, urbs Aethiopum, ut Marcianus.
- Myrice, insula in mari Erythraeo, ut in Periplo ejus
ait Marcianus.
- Apocopa, sinus in recessu Barbarico. Marcianus in
Periplo.
- *****

PARTIUM SINISTRARUM SINUS ARABICI ET RUBRI
MARIS ET TOTIUS INDICI PELAGI PERIPLUS.

15. In sinistro autem sive Asiatico latere situs con-
tinentis et marium in hunc se habet modum. Scilicet
hic quoque ante particulares oportet generales proferre
appellationes, et locorum situm significare. Navi-

etiam in aliis peripli maris exteri partibus summam
regionum delineationem apposuisse satis habet. Jactu-
ram ferre licet leviter, quum praeter ea quae in Ptole-
maeo legimus, vix notabile quidquam Marcianus no-
taverit. Nam constat eum pressopede sequi Ptolemaeum.
Ptoleagrum quoque Ptolemaei geographiam ut pluri-
mum reddidisse videtur, nisi quod intervalla locorum
non graduum notatione sed stadiorum numeris indi-
cavit. Apud Marcianum igitur, sicut ap. Ptolemaeum
IV, 5, p. 278 recensita fuerint in Aegypti ora : Ἀρι-
νόνη, Κλίσμα προύριον, Σαππειρήνη νῆσος, Δρέπανον ἄκρον,
Μυδὸς ὄρεος, Φιλωτέρας λιμὴν, Αἶας ὄρεος, Λευκὸς λιμὴν,
Ἀκάθη ὄρεος, Νεχεσία, Σμαράγδος ὄρεος, Ἀφροδίτης νῆσος,
Λεπτή ἄκρα, Βερενίκη, Πεντεδάκτυλον ὄρεος, Ἀγάθωνος
νῆσος, Βάζιον ἄκρον. — Ἢ μετὰ τὴν Αἴγυπτον
Αἰθιοπία (Ptol. IV, 7) : Πρίονιοντον ὄρεος, Ἀστάρ-
της νῆσος, Χερσόννησος, Μνημεῖον ἄκρον, Βωμὸς Ἀθη-
νᾶς νῆσος, Ἴσιον ὄρεος, Βαθύς λιμὴν, Διοσκόρων λιμὴν,
Δημήτερος (Δημητρίου?) σκοπιᾶς ἄκρον, Ἀσπίς ἄκρα,
Γυψήϊς νῆσος, Διογένηςος ἄκρον, Σατύρων ὄρεος, Γο-
μαδῆων νῆσος δύο, Μονοδάκτυλον ὄρεος, Γαῦρον (Ταῦρος?)
ὄρεος, Μάρωνος νῆσος, Θεῶν σωτήρων λιμὴν, Κατάβριαι ἤτοι
Χελωνίτιδες νῆσοι δύο, Εὐαγγέλιον λιμὴν, Θρισσίτιδες νῆ-
σοι δύο, Πτολεμαῖας ὠκεῖον, Μάγων νῆσος, Βωμὸς Ἐρωτος
ἄκρον, Σαδαστρικὸν στόμα, Δαφνίνη νῆσος, Ἀκανθίνη νῆ-
σος, Μακαρία νῆσος, Ὀρενίων νῆσος, Μέγας αἰγιαλὸς,
Κολοδῶν ὄρεος, ἄκρον. Καὶ ἐν τῷ Ἀδουλικῷ κόλπῳ· Σαδὰς
πόλις, Ὀρεινὴ χερσόννησος, Βάκχου καὶ Ἀντιβάκχου νῆσος,
Πανὸς νῆσος, Ἀδουλὶς, Κρόνου ἄκρωτήριον, Ἀντιόχου
σολήν, Μανθαλὶ κόμη, Διοδώρου νῆσος, Ἰσίδος νῆσος,

Ἀρσινόνη. — Μετὰ τὰ στενὰ τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐν τῇ
Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ· Δειρή πόλις ἐν ἄκρῃ. Εἶτα ἐν τῷ Ἀνα-
λίτῃ κόλπῳ· Ἀδαλίτης ἐμπορίον, Μαλαὸ ἐμπ., Μόνδου
ἐμπ. καὶ νῆσος, Μόσυλον ἄκρον καὶ ἐμπορίον,
Κοθὴ ἐμπορίον, Ἐλέρας ὄρεος, Ἀκάνναι ἐμπορίον, Ἀρώ-
ματα ἄκρον καὶ ἐμπόρ. — Ἐν δὲ τῷ Βαρβαρικῷ κόλπῳ·
Πανὼν κόμη, Ὀπώνη ἐμπορίον, Ζιγγίς ἄκρα, Φαλαγγίς
ὄρεος, Ἀμείκου νῆσος, Μηνᾶ νῆσοι δύο, Μυρσιάνη
(Μυρίκη) νῆσος, Ἀπόκοπα, Νότος κέρας ἄκρον, Μι-
κρὸς αἰγιαλὸς, Μέγας αἰγιαλός, Ἐσσινὰ ἐμπορίον, Σαρα-
πῶνος ὄρεος καὶ ἄκρον, Τονίκη ἐμπόρ., Ῥαπτοῦ ποτα-
μοῦ ἐκβολαί, Ῥαπτὴ μητρόπολις τῆς Βαρβαρίας μικρὸν
ἀπὸ θαλάσσης, Ῥαπτὸν ἄκρον. — Ἐν τῇ Βραχελᾷ θαλάσ-
σῃ· Πράσον ἄκρωτήριον, Μενουθιάς νῆσος. Nonnulla ho-
rum e Marciano citat Stephanus, quae supra adscrip-
simus. || — Ἀστάρτης insulam Ptolemaeus dicit rectius.
Pro Πρίονιοντον eodd. Stephani Τρίωντον, quod e Ptole-
maeo em. Meineke. || — Γυψήϊς in Ptolemaei codici-
bus vocatur Γυψήϊς et Γυψήϊς, unde novissimus editor
Γυψήϊς scripsit. Gypsius, locus exiliis destinatus, de quo
v. codex Justin. IX, 49, 26. Novell. XXII, 8, 142, 1, ad
nostram insulam nihil pertinet. || — Ἄρωμα, ap.
Ptolemaeum et Anonym. peripl. m. Er. § 12 Ἀρώμα-
τα. || — Μυρίκη] sic etiam ap. Ptolemaeum IV, 7
vulgo edebatur, recte, opinor; quamquam eam scrip-
turam in codicibus suis non reperit Willbergus, qui
Μυρσιάνη scribit.

§ 15, l. 20. ἡ τῆς] sic recte codex; ἡ καὶ editt. Le-
tronnus l. l. p. 280 proposuit :... μερῶν, τῆς τε ἡπ. κ.
τ.θ. ἡ θέσις, quo opus non est. || — 22. πρῶτον τῶν κατὰ

θέσιν οημῆναι τῶν τόπων. Πλέοντι τοίνυν τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ ἀριστερὰν ἔχοντι τὴν ἡπειρον πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ καλουμένη Εὐδαίμων Ἀραβία παρὰ ὅλον τὸν Ἀράβιον διήκουσα κόλπον μέχρι τοῦ προρρηθέντος Ἀραβίου πορθμοῦ. Μετὰ δὲ τὰ στενά τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐκδέχεται ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα, ἣν περιπλέοντι καὶ τὴν ἡπειρον ἀριστερὰν ἔχοντι, τὸ προρρηθὲν ἐπὶ τῶν Ἀράβων ἔθνος ἐκδέχεται παρὰ πᾶσαν ταύτην παροικοῦν τὴν ἡπειρον. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μέρει τῆς θαλάσσης καὶ τῶν Ὀμηρικῶν ἔθνος τυγχάνει τῆς τῶν Ἀράβων ὑπάρχον γῆς, μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἰνδικοῦ διήκον πελάγους. Μετὰ δὲ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἐξῆς ἐστὶ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος. Περιπλέοντι τοίνυν καὶ τούτου τὰ ἀριστερὰ μέρη τὰ πρὸς τὴν Ἀράβιον γῆν ἀναπεπταμένα μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ἐκδέχεται ὅτε Σάαρος τὸ ὄρος καὶ ὁ Σαχαλίτης κόλπος μεγίστος ὧν καὶ διήκων ἄχρι τοῦ στόματος τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ περιπλέοντι τοῦτον, ἀριστερὰν δὲ τὴν ἡπειρον ἔχοντι μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ*, ἐν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Περσικῷ κόλπῳ ἡ Σουσιανὴ τὸ ἔθνος ἐκδέχεται· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ Περσίς μετὰ τὴν Σουσιανὴν κειμένην τυγχάνει, μεθ' ἣν Καρμανίας τὸ πλείστον μέρος ἄχρι τῶν στενῶν τοῦ αὐτοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἀντίκειται δὲ ὁ Περσικὸς κόλπος τῇ Κασπίᾳ θαλάσῃ τῇ καὶ Ὑρανίᾳ λεγομένῃ, καὶ στενωσας τὴν μεταξὺ γῆν ποιεῖ μέγαν ἰσθμὸν τῆς Ἀσίας.

16. Ἐκπλεύσαντι δὲ τὸν κόλπον καὶ πρὸς τὴν ἑωτὸν πλοῦν ποιουμένην ἀριστερὰν τε ὁμοίως τὴν ἡπειρον ἔχοντι, ἐκδέχεται πάλιν τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος, ὃ τὸ λεγόμενον τῆς Καρμανίας ἔθνος παροικεῖ. Καὶ μετὰ τοῦτο τὸ τῆς Γεδρωσίας ἔθνος κείμενον τυγχάνει· ἐξῆς δὲ τούτου ἐστὶν ἡ Ἰνδικὴ ἡ ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ κειμένη, ἥς κατὰ τὸ μεσαίτατον τῆς ἡπείρου νῆσος κατὰ τὴν ἀντικρὺ κεῖται μεγίστη Ταπροβάνη καλουμένη. Μετὰ δὲ ταύτην ἡ ἑτέρα ἐστὶν Ἰνδικὴ ἡ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ, ὅρου τυγχάνοντος ἐκατέρωθεν τῶν Ἰνδικῶν γαιῶν. Ἐν δὲ τῇ ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῇ ἡ Χρυσὴ καλουμένη ἡερσόνησός ἐστι μεθ' ἣν ὁ καλούμενος Μέγας κόλπος· οὗ κατὰ τὸ μεσαίτατον οἱ ὅροι τῆς ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῆς καὶ τῶν Σινῶν εἰσιν. Εἴθ' ἐξῆς τὸ τῶν Σινῶν ἐστὶν ἔθνος, καὶ ἡ τούτων μητρόπολις, ἥτις Θίναί προσ-

ganti igitur sinum Arabicum, et continentem a sinistra habenti, primum sese offert Arabia Felix, juxta totum sinum Arabicum exporrecta usque ad praedictum fretum Arabicum. Post angustias vero sinus Arabici sequitur Rubrum mare, quod circumnaviganti et continentem a leva habenti item occurrit jam memorata Arabum gens, universam hanc continentem accolens. In ea maris parte Homeritarum quoque gens est, ad Arabum terram pertinens et usque ad initium Indici pelagii pertingens. Deinceps post Rubrum mare sequitur Indicum pelagus. Naviganti igitur hujus quoque maris partem sinistram juxta Arabum terram diffusam usque ad ostium sinus Persici occurrit et Syagros mons et Sachalites sinus maximus, qui usque ad os sinus Persici pertingit. Intranti autem sinum Persicum atque circumnaviganti, continentem vero ad sinistram habenti usque ad ostia Tigridis fluminis [sequuntur Ichthyophagorum sinus longe porrecti et Laanitus sinus Arabiae Felicis et post hunc sinus Mesanites; deinde post Tigridem fluvium] in ipso adhuc sinu Persico se offert Susiana provincia nec non Persis Susianam excipiens et post hanc maxima pars Carmaniae usque ad angustias sinus Persici. Ceterum sinus Persicus ex adverso est Caspio mari, quod etiam Hyrcanium appellatur, et coangustans terram intermedium magnum efficit Asiae isthmum.

16. Egredienti hunc sinum et orientem versus naviganti sinistrorsumque similiter continentem habenti occurrit rursus Indicum pelagus, quod accolit reliqua Carmaniae gens. Post hanc Gedrosiae gens est, deinceps vero India intra Gangem flumen sita, cujus continentis medio ex adverso jacet insula maxima Taprobane quam vocant. Post hanc altera est India, extra Gangem fluvium sita, qui disternit utramque Indiam. In India vero extra Gangem Chersonesus est quae Aurea vocatur; post quam sinus Magnus nominatus, cujus in medio sunt termini Indiae extra Gangem et Sinarum. Deinde Sinarum est gens, horum-

μέρος cod.; em. Hudson. || — 3. περί ὅλον cod. et editt. || — 4. προρρηθέντος et mox προρρηθὲν cod. || — 8. παροικοῦντι cod.; em. editt. || — ὑπάρχων cod.; em. Hudson. || — 11. τῆς ἀρχῆς] γῆς ἀρχῆς cod.; em. Hoeschel; καὶ ante μέχρι inseruit Miller praepter necessitatem. || — 16. Σάαρος cod.; em. Hudson. || — 16. Ἀσχαλίτης κόλπος cod.; em. Hudson. Cf. infra not. ad § 18 et ad Anon. peripl. mar. Er. § 29, p. 279 sq. De Syagro et sinu Sachalite Marcianus perversas Ptolemaei rationes sequitur. || — 21. Lacunam notavi. Excidit mentio eorum quae sunt in orientali Arabia latere. Scriptum fuerit hunc fere in modum: τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ [οἱ τῶν Ὑχθοσάγων κόλποι ἐπὶ πολλὴ διήκοντες

καὶ ὁ Λαιανίτης κόλπος τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐκδέχονται, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Μεσανίτης κόλπος. Εἴτα περιπλέοντι ἀπὸ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ] ἐν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Περσικῷ κόλπῳ κατὰ V. Ptolem. VI, 7. || — 21. καὶ ὁ κόλπος ἡ Σουσιανὴ ἡ κόλπος. κόλπος σιανῆς codex e dittographia vocis κόλπος. Malis τῆς Σουσιανῆς τὸ ἔθνος, sed barbarum illud ap. Nostrum haud infrequens. || — 27. μέγα cod.

§ 16, l. 36. ἐκ τῆς cod. || — 38. Cf. Stephanus Byz. : Χρυσή.. ἡερσόνησος τῆς Ἰνδικῆς. Μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ « ἐν δὲ τῇ ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῇ [ἡ] Χρυσὴ καλουμένη ἡερσόνησος. » || — 42. Θίναι] Θεῖναι codex. Stephano teste Sinarum metropolin Marcianus Σίνας dixit : Σίνας, μητρόπολις τῶν Σινῶν, περὶ ὧν φησὶ Μαρ-

αγορεύεται, ὅριον τῆς ἐγνωσμένης γῆς καὶ ἀγνώστου τυχάνουσα.

17. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῶν τόπων θέσις καὶ περιγραφὴ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν, τοῦ τε Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ προσέτιγε τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους παντὸς, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτω πως ἔχει.

ΤΟΥ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΜΕΡΩΝ
10 ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΑ ΑΡΑΒΙΑΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

17 α. Ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων ταῖς πλευραῖς τῆς τε Πετραίας Ἀραβίας καὶ ἐτι τῆς Ἐρήμου Ἀραβίας καὶ τῷ νοτίῳ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ, [ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν μέρει τε τοῦ Περσικοῦ κόλπου] καὶ μέρει τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσει, [ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ Ἀραβίῳ κόλπῳ]. Τῇ δὲ θέσιν τοιαύτην τινὰ ἔχει. Προπέπτωκε πρὸς τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν 20 καὶ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος ἐπὶ πλείστον, καὶ ὥσπερ χερσονήσος μεγίστη πλατυτάτῳ ἰσθμῷ προσεχόμενη περικυβεῖται τῇ θαλάσσει. Ἐξ ἐκατέρων δὲ αὐτῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῶν μερῶν κόλποι δύο παραβέβληνται, καὶ τούτων ὁ μὲν ἐκ τῶν πρὸς τὴν ἐσπέραν μερῶν Ἀραβίος 25 καλεῖται κόλπος ὁ προειρημένος, ὁ δὲ πρὸς τὴν ἑω νεοκῶς Περσικὸς κόλπος ὀνομάζεται· τὰ δὲ μεταξὺ πάντα ἀπὸ Ἀραβίου μυγυῖ μέχρι τοῦ προειρημένου Περσικοῦ κόλπου, καὶ ὁ μέρους τὰς ἐκβολὰς δὲ Τίγρις ποιεῖται ποταμὸς, περιπλεῖται, χερσονησοειδὴς, ὡς προεῖρηται, 30 τυχάνουσα. Ἐθνη δὲ πλείστα καὶ μέγιστα ἐν αὐτῇ ἔχει, ὧν τὰ προσεχῇ τῇ θαλάσσει κατὰ τὸν περίπλουν δηλοῦνται. Τὰ δὲ περὶ τὸν αὐχέναν τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας μετὰ τὴν Πετραίαν καὶ τὴν Ἐρημον Ἀραβίαν κατέχουσιν οἱ καλούμενοι Σαρακηνοὶ, πλείο- 35 νας μὲν ἔχοντες προσηγορίας, πολλὰν δὲ διακατέχοντες ἔρημον γῆν. Γεννῶσι γούν οὗτοι τῇ Πετραίᾳ Ἀρα-

que metropolis, quæ Thine nuncupatur, terminus terræ cognita et incognita.

17. Atque generalis quidem locorum situs et descriptio sinistrarum Asiae partium et sinus Arabici et Rubri maris nec non sinus Persici et totius Indici pelagi, ad hunc modum se habet : particularis vero hoc fere modo habet :

SINUS ARABICI PARTIUM QUÆ AD SINISTRAM
SUNT JUXTA ARABIAM FELICEM PERIPLUS.

17 α. Arabia Felix a septentrionibus terminatur late-
ribus Petrææ et Desertæ Arabiae et parte australi sinus Persici usque ad ostia Tigridis fluminis, [*ab ortu autem parte sinus Persici*] et parte Indici maris, porro a meridie Rubro mari [*denique ab occasu sinu Arabico*]. Situm autem habet hujusmodi : versus meridiem quam longissime prociidit in Rubrum mare et Indicum pelagus, et veluti chersonesus magna, continenti adhaerens latissimo isthmo, mari circumfunditur. Ab utraque autem isthmi ejus parte duo sinus protenduntur; horum alter a partibus quæ sunt ad occasum, porrectus sinus dicitur Arabicus, cujus jam mentionem fecimus; alter ad ortum vergens sinus Persicus nominatur; tractu intermedio universo, inde ab Arabico recessu usque ad prædictum sinum Persicum, ubi se exonerat Tigris fluven, circumnavigatur Arabia, peninsulæ formam (uti diximus) referens. Gentes plures et maximas in se continet, quarum quæ mari sunt finitimæ, in periplot commemorabuntur. Loca ad cervicem Arabiae Felicis post Petream et Desertam Arabiam incolunt Saraceni qui vocantur, plures sortiti appellationes, multumque terræ desertæ possidentes.

κιανὸς ἐν Περίπλοις. In integro Marciano sive hoc loco sive ubi accuratius ora loca recensabantur, scriptum fuerit : Σῖνα ἢ Θῖνα, ut ap. Ptolem. VII, 3, 6. Cf. not. ad Anon. § 64 p. 303.

§ 17. Quæ in sqq. leguntur ex uberiore descriptione misere sunt breviate et truncata. Titulo indicatur caput, quo post figuram et limites Arabiae indicatos nihil nisi ora sinus Arabici sinistra seu orientalis describatur. Et hoc et quæ reliquam oram illustrabant omnia in excerptis nostris omissa sunt. || — 9. Ante τῶν ἀριστερῶν μερῶν editt. inseruerunt καὶ, ut titulum ad præsentem excerptorum rationem accommodarent. || — 15. Uncis inclusa inserui. Ptolemæus VI, 6 ita habet : ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων ταῖς ἐκτεθειμέναις μεσημβριναῖς πλευραῖς τῆς τε Πετραίας καὶ τῆς Ἐρήμου Ἀραβίας καὶ τῷ νοτίῳ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου· ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ Ἀραβίῳ κόλπῳ

ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσει· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν μέρει τε τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ μέχρι τοῦ Σαύρου ἀρωτηρίου θαλάσσει. Ultima verba τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος... θαλάσσει Noster expressit verbis καὶ μέρει τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, sc. ea ejus parte quæ ab ostio sinus Persici patet ad Syagrum promontorium. Ceterum recedit a Ptolemæo Marcianus eo quod Felicem Arabiam usque ad Tigrin perducit, adeo ut eo nomine comprehendat etiam exignam oram Arabiae desertæ et Babyloniar, sicuti § 19 legitur : οἱ δὲ σύμπαντες... μέχρι τοῦ Μεσάντιου κόλπου καὶ τοῦ πρὸς τῇ Ἐρήμῳ πέρας τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἐτι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος π. τοῦ περίπλου παντὸς τῆς παραλλῆς τῆς τῶν Εὐδαϊμῶνων Ἀράβων γῆς εἰς στάδιον κτλ. || — 21. Distinctius dixisset διὰ πλατυτάτου ἰσθμοῦ τῇ ἡπείρῳ πρ. || — 29. χερσονησοειδὲς cod.; χερσονησοειδῆ. τυχάνουσα scr. voluit Hudson; codicis lectionem tuctur

ἑίς καὶ τῇ Ἑρήμῳ Ἀραβίᾳ καὶ τῇ Παλαιστίνῃ καὶ τῇ Περσίδι καὶ ἀκολουθοῦν τῇ προειρημένῃ Εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ.

[Λεῖπει τὰ κατὰ μέρος]

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

18. Ὀννη, ἐμπόριον τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας. Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ.

Σιδηνοί, ἔθνος παρακείμενον τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, ὡς Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ.

Ζαδράμη, βασιλεῖον τῶν Κιναιδοκολπιτῶν. Εἰσὶ δὲ ἔθνος τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας. Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ αὐτῆς: « Ζαδραμῖτων (καὶ) Κιναιδοκολπιτῶν. » Τὸ ἔθνικόν Ζαδραμῖτος.

Κασσανίται, ἔθνος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἐρυθρᾷς θαλάσσης. Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ αὐτῆς: « Ἐντεῦθεν ἐκδέχεται τὸ τῶν Κασσανιτῶν ἔθνος. »

Μινναῖοι, ἔθνος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἐρυθρᾷς θαλάσσης. Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ αὐτῆς.

Ὀμηρίται, ἔθνος Αἰθιοπῶν. Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ α'.

Χαδραμωῖται, ἔθνος περὶ τὸν Ἰνδικὸν κόλπον, τῷ Πρίονι παροικοῦντες ποταμῷ, ὅς φησι Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περύπλῳ αὐτοῦ.

Ἀσκιταί, ἔθνος παροικοῦν τὸν Ἰνδικὸν κόλπον καὶ

Hi igitur vicini sunt Arabiae Petrae et Deserta, et Palaestinae et Persidi et consequenter praedictae Arabiae Felici.

[Particularis ora Arabicae descriptio perit.]

FRAGMENTA.

18. Onne, emporium Felicis Arabiae. Marcianus in Periplo.

Sideni, gens juxta Rubrum mare habitans, teste Marciano in Periplo.

Zadrame, regia Cynadocolpitarum, quae gens est Arabiae Felicis. Marcianus in Periplo ejus: « Zadrame urbs Cynadocolpitarum (Zadrame h. τῶν K). » Gentile Zadramæus.

Cassanitæ, gens in ora maris Rubri. Marcianus in Periplo ejus ita habet: « Ilinc sequitur Cassanitarum gens. »

Minnæi, gens in ora maris Rubri. Marcianus in Periplo ejus.

Homeritæ, gens Æthiopum. Marcianus primo Periplo.

Chadramotitæ, gens ad sinum Indicum, Priorem fluvium accolens, ut testatur Marcianus in Periplo ejus.

Ascitæ, gens sinum Indicum accolens et super

Letronne p. 280. — 1. Παλαιστίνη.. Περσίδη cod.

§ 18. Sequebatur in integro opere periplus sinus Arabici, deinde maris Erythraei usque ad Syagrum promontum maris Indici usque ad fauces sinus Persici, denique periplus sinus Persici usque ad Tigridem. Adscriptus quæ ex his Stephanus affert, laudato Marciano. Alia plura, quæ de hac ora apud Stephanum, nullo citato auctore, leguntur, ex eodem fonte manaverint. Ceterum quot loca Marcianus et quam serie recensuerit, docebit Ptolemæus VI, 7. — 10. Ζαδράμη] In Ptolemæo I. I. codices nostri Ζαδράμ vel Ζάδραμ, Ζάμβρα, vet. edit. autem Ζαράμ, βασιλεῖον (sc. τῶν Κιναιδοκολπιτῶν); hinc proficiscens in Stephano Ζαδράμ scripsit editor novissimus, suadente Berkelio, Holstenio, aliis. Ambigua tamen res est, quum aliunde de hoc loco non constet, nomina autem Ζααρά, Ζαхра, Ζαһran in geographia Arabiae haud raro occurrant (V. index ad Ritter. tom. XIII). Verisimilius est Stephanum in vitioso codice legisse ΖΑΔΡΑΜΗ pro ΖΑΑΡΑΜΗ. Vocem καὶ ante Κιναιδοκολπιτῶν tacite inclusit Meineke, idque recte, opinor. At ne sic quidem sanus locus esse videtur. In Stephano scriptum fuerit: Ζαδράμη τῶν, vel potius: Ζαδράμ ἢ τῶν Κιναιδοκολπιτῶν. Hoc enim suadet quod postea demum sequitur gentile Ζαδραμῖτος. Aliter Meinek. « Stephanus, inquit, sine dubio dixerat legitimum gentile esse Ζαδραμῖτης, at graeco typo etiam Ζαδραμῖτος dici posse. — 14. Κασσανίται] Ἐντεῦθεν, scil. a Batio fluvio, qui Cassanitas et Cynadocolpitas dirimit ap. Ptol. — 17. Μινναῖοι] sic h. I. codices; Μινναῖοι Ptol. VI, 7. Frequens

haec fluctuatio. Simplex v. praefereendum videtur. — 19. Αἰθιοπῶν] Homeritarum mentionem supra habes § 15, ubi usque ad Indicum mare pertinere dicuntur; quod quum per se a vero non sit alienum, non tamen quadrat cum angusto tractu quem Ptolemæus Homeritis assignat. In Stephano autem vox Αἰθιοπῶν ex Nestro non fluxit; Ἀράβων reponi voluit Holstenius. Fortasse serior homo Homeritas, utpote Æthiopico Auxumitarum imperio subjectos, Æthiopes dixit et ipsos. — 21. Χαδραμωῖται] Χαδραμωῖται cod. Rhedig., recte fort. Apud Ptolemæum post Homeritas sequuntur in ora maritima ad Priorem fluvium Ἀδραμῖται (Ἀτραμῖται sec. Uranium, Ἀτραμωῖται sec. Artemidor. ap. St. B.), quibus a tergo sunt Χατραμῖται (sic vet. Ptol. edit. et Χατραμωῖται codd. Wilb.; Χατραμωῖται ap. Strabon. p. 768, Χατραμῖται sec. Uranium ap. St. B. s. v. Χατραμωῖται; porro Χατραμῖται γῆ Eustath. ad Dion., et Χατραμῖς γῆ Dionys. 956). Ad scripturam Χαδραμ. per δ literam proprius accedit nomen Arabicum Hadhramaut vel Hhadramaut. — 22. Πρίονι] Cf. Ptolem. VI, 7, 10: Πρίωνος ποτ. ἐκβολαί, ubi scrib. Πρίονος. Nomen fluvio inditum videtur, quod serræ instar vicina rura quasi stringeret, quam in rem notabile est etiam Tiberim antiquitus Serram appellatum esse, teste Servio ad Virg. Aen. VIII, 83. » MEINEKE. Danvillius in hac ora novit Wadi Prim (cf. Ritter. XII, p. 273), qui ad Priorem pertinere videtur, adeo ut graeca etymologia, sicut in plebisque nominibus locorum Arabicorum, admittenda non sit. — 24. Ἀσκιταί] Cf. not. ad Anon. p. 278.

ἐπὶ ἀσκῶν πλέον, ὡς Marcianus ἐν τῷ Περίπλῳ αὐτοῦ.
 « Παροικεῖ αὐτὸν ἔθνος καὶ αὐτὸ καλούμενον Σαχαλιτῶν
 ἐτι μὴν καὶ Ἀσκιτῶν ἕτερον ἔθνος [ἐπὶ ἀσκῶν πλέον]. »
 Ἔστιν οὖν παρὰ τὸν ἀσκὸν Ἀσκιτης, ὡς παρὰ τὸν

ἀστὸν ἀσκιτης, μέσος μεσιτης.

Ἰστριανὰ, πόλις παρὰ τὴν Περσικὴν θάλασσαν,
 ὡς Marcianus ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.

Μαλλάδα, πόλις Περσική. Marcianus ἐν Περίπλῳ
 τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

10 Ἀδαρούπολις, πόλις Περσική, ὡς Marcianus ἐν
 Περίπλῳ τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Κορομάνη, πόλις πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον.
 Marcianus ἐν Περίπλῳ αὐτοῦ.

Μεσανίτης κόλπος. Marcianus ἐν Περίπλῳ τῆς
 Περσικῆς θαλάσσης.

Λαδισακίτης (?) κόλπος ἐν τῇ Περσικῇ θα-
 λάσσῃ. Marcianus ἐν Περίπλῳ αὐτῆς.

Κτησιφῶν, πόλις Ἀσσυρίας. Marcianus ἐν Πε-
 ρίπλῳ.

* * * * *

20 19. Ἔστι δὲ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας τὸ μὲν μῆκος
 σταδίων „α, ψ“, τὸ δὲ πλάτος σταδίων „ζην“. Ἐχει
 δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας νδ', πόλεις δὲ ἐπιστήμους
 καὶ κώμας ρεδ', ὄρη ἐπίσημα ιε', ποταμοὺς ἐπιστή-
 μους δ', λιμένας ἐπιστήμους ε', κόλπους ἐπιστήμους ε',
 25 αἰγιαλοὺς μεγάλους δύο, νήσους ἐπιστήμους τὰς ἐν τῷ
 περίπλῳ εἰρημένους λε'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ἀσθεῶν
 ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Μαισανίτου κόλπου τοῦ παρὰ
 τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν τυγχάνοντος στάδιοι ερμ'.
 Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ἀλανίτου μυχοῦ τοῦ ἐν τῷ
 30 Ἀραβίῳ κόλπῳ μέχρι τοῦ Μαισανίτου κόλπου καὶ τοῦ

utribus navigans, ut Marcianus in Periplo ejus : « Ae-
 colit sinum (Sachaliten) gens et ipsa Sachalitarum dicta,
 porro etiam Ascitarum gens alia [*utribus navigans.*] »
 Itaque ab ἀσκός voce fit Ascites, ut ab ἀστός fit ἀσκιτης,
 μέσος μεσιτης.

Istria, urbs ad mare Persicum, ut Marcianus
 in Periplo ejus.

Mallada, urbs Persica. Marcianus in Periplo sinus
 Persici.

Adarupolis, urbs Persica, ut Marcianus in Pe-
 riplo sinus Persici.

Coromane, urbs ad Persicum sinum. Marcianus
 in Periplo ejus.

Mesanes sinus, cujus meminit Marcianus in Pe-
 riplo maris Persici.

Ladisaetes (*deb.* Mesanes) sinus in mari Per-
 sico. Marcianus in Periplo ejus.

Ctesiphon, urbs Assyriae, testante Marciano in
 Periplo.

* * * * *

19. Patet Arabia Felix in longitudinem stadia
 11,700, in latitudinem vero stadia 8,850. Habet pre-
 vincias sive satrapias 54, urbes insignes et vicos 164,
 montes insignes 15, fluvios insignes 4, portus insignes
 6, sinus insignes 5, littora magna 2, insulas insignes
 in periplo memoratas 35. Ab Asaborum promontorio
 ad Mesanitem sinum, qui est juxta Arabiam Felicem,
 stadia omnia sunt [8]140. Totius vero orae maritimae
 Arabiae Felicis peripli, ab Alanitico recessu in sinu

[— Σαχαλιτῶν] sic Meineke; Ἀσχαλιτῶν codd.;
 quod quidem vitium esse perantiquum videtur, siqui-
 dem codex Marciani § 15 item habet Ἀσχαλιτης-κόλπος
 pro Σαχαλ. Fortasse e Marciano ducta esse quae leg. ap.
 St. B. : Σαχαλιτης-κόλπος « κατὰ τοῦτον, δὴν Σαχαλιτὴν
 κόλπον, κεῖνται πελάγιοι νῆσοι ἐπτά, monet Meineke. ||
 — 3. ἐπὶ ἀσκ. πλ. supplev. Meineke. In sequentibus
 postquam ad Asabon promontorium auctor devenerat,
 etiam objacentis in Carmaniae ora montis Semiramidis
 meminit, uti patet ex § 27 : Ἐνταῦθα παράκειται τὸ προρ-
 ρηθὲν στρουγγύλον ὄρος τὸ Σεμιράμιδος, ὥστε ἀντικεῖσθαι
 ἔφαμεν κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν τὸ Ἀσθεῶν ὄρος τε
 καὶ ἀκρωτήριον, etc. || — 8. Μαλλάδα » sic nunc e
 codd. legitur etiam ap. Ptolemaeum, ubi vulgo erat Μαλ-
 λάδα. || — 12. Κορομάνης Ptol. || — Λαδισακίτης c
 De hoc nihil Ptolemaeus, neque alius quisquam. Porro
 quum Marcianus, sicuti Ptolemaeus, nonnisi quinque
 Arabiae sinus noverit, dubitari vix potest, quin Ste-
 phanus vitiatu libro usus sit, in quo ἈΔΙΣΑΚΙΤΗΣ cor-
 ruptum ex Μαισανίτης. Sinus Μαισανίτης scribitur in
 codd. Ptol. V, 18, p. 380; Μεσανίτης codd. ib. VI, 7
 p. 406, ubi editt. vulgo Μαδισανίτης. Formam Μεσανί-
 της Stephanus quoque affert, idque laudato, nescio
 quam recte, Marciano; certe codex noster § 10 his
 habet Μαισανίτης. — Ctesiphontis mentionem inse-

ruit auctor a Babyloniae ora in mediterranea excur-
 rens.

§ 19, l. 21. „α, ψ] Ne confundas hanc longitudinem
 cum orae longitudine usque ad fauces sinus Arabici. ||
 — „ζην v'] Haec Arabiae latitudo apud Ptolemaeum est in-
 ter undevicesimum et vicesimum lat. gradum; in eoque
 tractu latitudo inter maximam et minimam est media.
 Ceterum vana agere, si quis numeros Marciani secun-
 dum mensuras, quales nobis hodie instituire licet, mu-
 tandos opinetur, semel monuisse satis sit. || — 22. τὰ
 ἔθνη cod.; em. Letronn. || — ἥτοι c] τῆς σατραπείας em.
 Hudson. || — νδ'] In Ptolemaeo 57 colligo. || — 23. ρεδ']
 In Ptol. 172 reperio. || — ιε'] Tot etiam in Ptole-
 maeo habebis, modo annumeres montes qui Felicem
 Arabiam a Petraea et Deserta disterminant. || — 24. δ']
 ut Ptolemaeus, sc. Baetium, Prionem, Hormanum, La-
 rem. || — ε'] ut Ptolemaeus, sc. λιμένας Σωσιππου, Τροδύ-
 λα, Τρητόν, Μόσχα, Κρωπτόν, Ἰταμόν. || — ε'] sc. Sa-
 chaliten, Ichthyophagorum, Magorum, Leaniten, et
 Mesaniten. || — 25. αἰγ.] μέγας αἰγ. et μικρὸς αἰγιαλὸς
 in meridionali ora ap. Ptolem. memorantur. || — 26. λε']
 Totidem recenset Ptolemaeus VI, 7 p. 412. || —
 26. Ἀσθεῶν cod.; em. editt. Stadiorum summa ab Aelanite
 sinu ad fauces (11,700 stad.), et hinc ad Asabon
 promont. in antecedd. subducta fuerit.

πρὸς τῇ Ἐρυθρῇ πέρατος τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἔτι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ τοῦ περίπλου παντὸς τῆς παραλίας τῆς τῶν Εὐδαίμωνων Ἀράβων γῆς εἰσι στάδιοι „γ,ρν’.

ΣΟΥΣΙΑΝΗΣ [ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.]

20. Ἡ Σουσιανὴ κεῖται μὲν ἐν τῇ Περσικῇ κόλπῳ· περιόριζεται δὲ ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ Ἀσσυρίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προειρημένῃ Βαβυλωνίᾳ παρὰ τὸ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέρος τὸ μέγιστον θαλάσσης, ἀπὸ δὲ ἀνατολῆς τῇ Περσίᾳ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Περσικῇ κόλπῳ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τῶν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφὴ τοιαύτη· ὁ δὲ κατὰ μέρος παράπλους οὕτω πως ἔχει.

21. Ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ στόματος τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ ἐπὶ Χάρακκα Πασίνου στάδιοι π’. Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος νῆσος κεῖται Ἀπφάνα λεγομένη· ταύτην δὲ τινες τῷ περίπλῳ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας προσνέμουσιν, ἐν ταῖς λ’ νήσοις ἀριθμοῦντες. Ἀπὸ δὲ τοῦ Χάρακος Πασίνου ἐπὶ Μωγαίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ψ’. Ἀπὸ δὲ Μωγαίου ποταμοῦ ἐπὶ Πηλώδῃ κόλπον λεγόμενον στάδιοι υ’. Παροικοῦσι δὲ τὸν κόλπον τοῦτον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν τόπους Ἐλυμαῖοι, τῆς Σουσιανῆς ὄντες χώρας. Κατὰ δὲ τὸν κόλπον τοῦτον νῆσος κεῖται, Ταξιάνη λεγομένη. Ἀπὸ δὲ τοῦ κόλπου ἐπὶ τὰς τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι χ’.

Κατὰ τοῦτον τὸν ποταμὸν ἐν τῇ μεσογείᾳ πόλις κεῖται τῆς Σουσιανῆς μητρόπολις τὰ Σούσα. Ἀπὸ δὲ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ εἰς Τέναγος [ἀμυῶδες στάδιοι ρί’. Ἀπὸ δὲ Τέναγος] ἀμυῶδους ἐπὶ τὰς τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρν’.

SUSIANÆ PERIPLUS.

20. Susiana jacet ad Persicum sinum; terminatur a septentrionibus Assyria, ab occasu prædicta Babylonia juxta Tigridis fluvii partem eam quæ ad mare pertinet, ab oriente autem Perside, a meridie Persico sinu inde ab ostiis Tigridis fluvii usque ad ostia quibus exit in sinum Persicum Oroatis amnis. Atque hæc quidem universæ regionis circumscriptio, singularum vero partium præternavigatio in hunc fere modum habet.

21. Ab orientali ostio Tigridis fluvii ad Vallum Pasini stadia 80. E regione hujus tractus insula jacet Apphana dicta, quam nonnulli attribuunt periplo Arabiæ Felicis, numerantes inter insulas ejus triginta quinque. A Vallo Pasini usque ad ostia Mogæi fluvii stadia 700. A Mogæo fluvio usque ad sinum Cœnosum stadia 400. Hunc sinum et locos adjacentes incolunt Elymæi, Susianæ regionis populus. E regione hujus sinus sita est insula Taxiana. Ab eo sinu usque ad Eulæi fluvii ostia stadia 690. Juxta hunc fluvium in mediterraneis civitas est Susa, metropolis Susianæ. Ab Eulæo fluvio ad Vadum [arenosum] stadia 110. A Vado] arenoso usque ad ostia Oroatis fluvii stadia 1450.

§ 20. Describuntur limites Susianæ ex Ptolemæo VI, 3. || — Vox περίπλους et articulus ἡ ante Σουσιανῇ deest in cod. || — 12. Ὀροάτιος] Ὀρωσίσιος codex h. l.; infra § 21 sqq. ubique τοῦ Ὀρατίου vel Ὀρατίου. Apud Ptolemæum VI, 3 p. 395, 15. 396, 2. VI, 4, p. 397, 16 codices fluctuant inter Ὀροάτιος et Ὀροάτιδος; illud receperunt editores novissimi, ad eamque formam ducit Ὀρατίου Marciani. Ceterum de variis nominis hujus formis diximus ad Arrian. Ind. p. 364, ubi adde Ammian. Marcell. XXIII, 6, 26 (Oroates). || — 14. παράπλους] sic etiam aliis locis quam plurimis scribi volueris pro περίπλους librorum.

§ 21, l. 16. Πασίνου, sic etiam Ptol.; Σπασίνου editt., absque causa idonea. || — π’] sexta gradus pars ap. Ptolem. || — 17. Ἀπφάνα] Ἀπφάδανα cod.; mutarunt editt. e Ptol. VI, 7 p. 412, 26, ubi insula Arabiæ oræ accensetur. || — 21. ἐπὶ Μαγαίου, sed mox ἀπὸ Μωγαίου cod.; Μωσάτιου ποταμοῦ ἐκβολαὶ ap. Ptolem. p. 395. Meseus ap. Ammian. l. l. Quid præstet, nescitur, quum aliunde de hoc nomine, cui Euphratis ostium aliquid subesse videtur, non constat. Mitto Salmasii conjecturas in Pl. Exer. p. 494. In veram hujus tractus atque hodiernam geographiam Ptolemæi rationes falsissimæ omnino non cadunt, uti inter doctos

constat. || — 21. ψ’] 1° 20’ ap. Ptol. || — 21. Πηλώδῃ] στηλώαν h. l., sed mox § 22 recte πηλώδῃ, cod. || — 22 υ’] sec. Ptol. tabulas distantia foret ad quingenta stadia. || — 23. περὶ αὐτῆς cod. || — 25. Ταξιάν cod.; em. editt. e Ptolem. et Stephano. || — 26. χ’] ε’ codex corrupte. Recte me emendasse non contendo. Patet desiderari stadia 800 ad explendam summam stadiorum 3430. Quare hoc loco pro ε’ posui χ’ (quum frequens sit siglarum ε’ et ι confusio), et mox inserui stadia 110. Apud Ptolemæum distantia ita habent :

Πηλώδης κόλπος	83°	31°
Εὐλαίου π. ἐκβολαὶ	84° 30’	30° 40’.
Τέναγος ἀμυῶδες	84° 30’	30° 30’.
Ὀροάτιος π. ἐκβολαὶ	86° 30’	30° 30’.

27. Κατὰ τοῦτον τὸν ποταμόν] Quodsi premenda sunt verba, Marciani testimonio firmare licet sententiam eorum qui Susa in hodierno Schuster quærunt; quamquam non ita statuendum esse cum plurimis censemus. || — 29. Inclusa supplavi. || — 30. Ὀρατίου cod. || — 31. ρν’] υν’ codex. Apud Ptolemæum linea recta habes duorum graduum distantiam. Marciani autem numeri quum plerumque majores sint, et esse debeant in periplo, vix dubium quin exciderit.

22. Ἔστι δὲ τῆς Σουσιανῆς τὸ μὲν μῆκος στάδιοι γρ', τὸ δὲ πλάτος στάδιοι βτ'. Ἐχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ζ', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας ιζ', ποταμούς ἐπισήμους δ', Πηλώδη κόλπον, Τέναγος ἀμυῶδες, Ἡρακλέους στήλας. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ τοῦ παράπλου τῆς Σουσιανῆς χώρας στάδιοι γυλ'.

ΠΕΡΣΙΔΟΣ ΠΑΡΑΠΛΟΥΣ.

23. Ἡ Περσίς κεῖται μὲν καὶ αὐτὴ ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ, περιορίζεται δὲ ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν τῇ Μηδίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προειρημένῃ Σουσιανῇ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ Καρμανίᾳ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ Περσικῷ κόλπῳ, [ἀπὸ] τοῦ Ὀροάτιος ἀρξαιμένη ποταμοῦ, μέχρι τῶν ἐκβολῶν Βαγράδα τοῦ ποταμοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφή τοιαύτη· ὁ δὲ κατὰ μέρος περίπλους τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

24. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀροάτιος ποταμοῦ ἐπὶ ἄκρην Ταόκην λεγομένην στάδιοι φ'. Ἀπὸ δὲ ἄκρας Ταόκης ἐπὶ Ῥογομάνιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ψ'. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ νῆσος κεῖται Σῶφθα καλουμένη. Ἀπὸ δὲ Ῥογομάνιος ποταμοῦ εἰς Χερσόνησον στάδιοι φ'. Ἐνταῦθα παράκειται νῆσος Ἀλεξάνδρου καλουμένη. Ἀπὸ δὲ τῆς Χερσόνησου εἰς Βρισσάνα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι γν'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βρισσάνα ποταμοῦ εἰς Αὐσινζα στάδιοι χ'. Ἀπὸ [δὲ] Αὐσινζῶν [εἰς] Βαγράδα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδια υν'. Ἐνταῦθα τῆς Περσίδος τοὺς θρούς ἀποτελεῦσθαι προειρήκαμεν.

25. Ἔστι δὲ τῆς Περσίδος τὸ μὲν μῆκος στάδιοι δ, τὸ δὲ πλάτος α'. Ἐχει δὲ ἔθνη ἡ σατραπείας ι', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας λβ', ποταμούς ἐπισήμους γ', ἀκρωτήριον ἐπίσημον α', χερσόνησον ἐπίσημον α', νήσους ἐπισήμους β'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ὀροάτιος μέχρι τῶν τῶν Βαγράδα ποταμοῦ ἐκβολῶν τοῦ παράπλου τῆς τῶν Περσῶν χώρας στάδιοι γυ'.

ΚΑΡΜΑΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

26. Ἡ Καρμανία μέρει μὲν τινι κατὰ τὸν Περσικὸν κεῖται κόλπον, μέρει δὲ παρὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος [τὸ] μετὰ τὸν κόλπον τὸν Περσικόν. Περιορίζεται

22. Patet autem Susiana in longitudinem stadia 3,500, in latitudinem stadia 2,350. Provincias sive satrapias habet 6, urbes insignes et vicos 17, fluvios insignes 4, sinum Peloden, Vadum arenosum, Herculis columnas. Stadia universa præternavigationis Susianæ regionis ab ostio Tigridis fluvii ad ostia Oroatis fluvii sunt 3,430.

PERSIDIS PARAPLUS.

23. Persis et ipsa sita est ad sinum Persicum. Terminatur a septentrionibus Media, ab occasu jam dicta Susiana, ab oriente Carmania, a meridie sinu Persico. inde ab Oroati fluvio usque ad ostia Bagradæ fluvii. Ac universæ quidem regionis circumscriptio ita se habet, periplus vero locorum singulorum ad hunc modum.

24. Ab ostiis Oroatis fluvii usque ad Taoen promontorium stadia 500. A promontorio Taoce usque ad ostia Rhogomanis fluvii stadia 700. Occurrit autem in prætervectione insula Sophtha nominata. A Rhogomani fluvio ad Chersonesum stadia 500. Hic obijacet insula Alexandri appellata. A Chersoneso ad Brisoanæ fluvii ostia stadia 650. A Brisoana fluvio ad Ausinza stadia 600. Ab Ausinzis ad ostia Bagradæ fluvii stadia 450. Hic Persidis terminos desinere modo diximus.

25. Longitudine Persis habet stadia 4000, latitudine stadia 1,400; gentes sive satrapias habet 10, urbes insignes et vicos 32, fluvios insignes 3, promontorium insigne 1, chersonesum insigne 1, insulas insignes 2. Præternavigationis Persarum regionis, ab Oroati usque ad ostia Bagradæ fluvii, stadia cuncta sunt 3400.

CARMANIÆ PERIPLUS.

26. Carmania partim adjacet Persico sinui, partim Indico pelago quod est post sinum Persicum. Terminatur a septentrionibus Carmania deserta, ab occasu

§ 22, l. 2. γρ'] Minor longitudo est sec. Ptolemaeum, apud quem Susiana pertinet a 36° ad 30° 30' lat. || — βτ'] Nescio inde a quo loco ad quemnam auctor hanc latitudinem computarit; juxta autem maritimam computat st. 3430. || — 3. ζ'] Apud Ptolem. in Susiana habes Elymaeos, Cossæos, Melitenen, Cabandenem, Characenen, Cissiam, Chaltapitin et campum Deera. || — ιζ'] Totidem Ptolemaeus. || — 5. στήλαι codex. Ptolemaeus non στήλας sed βωμούς Ἡρακλέους memorat. || — 7. Ὀροάτιου cod.

§ 23. Cf. Ptolemaeus VI, 4. || — 10. ἡ ante Περσίς in edit. deest; in codice evanida fere est litera hæc rubra. || — 13. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας] Nimirum ex Ptolemæi sententia ora Persidis maritima ab occasu versus orientem tendit. || — 14. Ὀροάτιου cod. || —

15. Βάγραδα cod. et sæpius, sed § 26 et 27. Βαγράδα et Βαγράδαζ.

§ 24, l. 18. Ὀροάτιου cod. || — 19. Ταοχὴν cod., sed mox Ταόκης. || — 20. Ῥογομάνιας et mox Ῥογομάνιος cod. || — 21. Σωφθὸ cod. || 24 et 25. Βρισσάνα cod. || — 25. εἰς σαύτινθα cod. || — 26. εἰς supplev. edit. Cetera ex Ptolemæo pridem correcte. Distantie cum Ptolemæi computationibus accuratius non consentiunt, non multum tamen ab iis recedunt, nisi quod a Chersoneso ad Brisoanam sec. Ptolem. sunt 2° 20', dum Noster 650, haud amplius, stadia exputat. De singulis cf. Nearchi paraplum in Indicis Arriani.

§ 25, l. 33. Ὀροάτιου codex.

§ 26. Vid. Ptolemaeus VI, 8. || — 39. τὸ inserui. ||

δὲ ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ ἐρήμῳ Καρμανίᾳ, ἀπὸ δὲ ὀψέως τῇ προρρηθείσῃ Περσίδι καὶ τῷ προειρημένῳ Βαγράδα ποταμῷ καὶ ἐπὶ τῷ λειπομένῳ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου, (διὰ τὸ πρὸς δύσιν ὄρᾶν αὐτὸν) καλουμένῳ Καρμανικῷ· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν Γεδροσίᾳ τῷ ἔθνει παρὰ τὰ Παρσικά ὄρη· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μετὰ τὰ στενὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου τῷ Ἰνδικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφὴ τοιαύτη· ὃ δὲ κατὰ μέρος περιπλοῦς οὕτως ἔχει.

27. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ εἰρημένου Βαγράδα ποταμοῦ ἐπὶ Δάρα ποταμὸν στάδιοι ε'. Ἐνταῦθα παρικοῦσι Καμηλοβοσκοί, τῆς Καρμανίας χώρας ὄντες. Ἀπὸ δὲ τοῦ Δάρα ποταμοῦ ἐπὶ Κάθραπος ποταμὸν ἐκβολὰς στάδιοι φ'. [Ἀπὸ δὲ τοῦ Κάθραπος ποταμοῦ] ἐπὶ Κορίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ψ'. Κατὰ τούτους τοὺς τόπους νῆσος κεῖται Ἀγιδάνα καλουμένη, ἐν ἣ μίλτος πολλή γίνεται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κορίου ποταμοῦ εἰς Ἀγιδάνα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ Ἀγιδάνα ποταμοῦ ἐπὶ Ἀνδάνιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι φ'. Παράκειται δὲ τοῖς τόποις τούτοις νῆσος Ὀράχθα. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀνδάνιος ποταμοῦ ἐπὶ Σαγάνου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ Σαγάνου ποταμοῦ ἐκβολὴν εἰς Ἀρμουζαν πόλιν στάδιοι σ'. Ἀπὸ δὲ Ἀρμουζης ἐπὶ Ἀρμόζων ἀκρωτήριον λεγόμενον στάδιοι ω'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρμόζων ἀκρωτηρίου ἐπὶ Καρπέλλαν ἀκρωτήριον στάδιοι ψν'. Ἐνταῦθα παράκειται τὸ προρρηθὲν στρογγύλον ὄρος τὸ Σεμιράμιδος, ὃ περ ἀντικεῖσθαι ἐφαμεν κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν τὸ Ἀσαβὼν ὄρος τε [καὶ] ἀκρωτήριον, ἅπερ ἐκάτερα ὄρη τε καὶ ἀκρωτήρια τὰ στενὰ ποιεῖ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Βαγράδα ποταμοῦ μέχρι τοῦ στρογγύλου ὄρους καὶ Καρπέλλης ἄκρας τοῦ περιπλοῦ τῆς Καρμανίας τοῦ παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον τυγχάνοντος στάδιοι δσν'. Οἱ δὲ σύμπαντες

praedicta Perside et Bagrada fluvio jam memorato et insuper reliqua parte sinus Persici, quæ Carmanica appellatur ad occasum spectans; ab oriente Gedrosia provincia juxta Parsicos montes; a meridie post angustias Persici sinus Indico pelago. Atque hæc est universæ regionis circumscriptio; particularis autem paraplus sic se habet.

27. Ab ostiis jam dicti Bagrae fluvii usque ad Daram fluvium stadia 300. Hic habitant Camelobosci, qui Carmaniae regionis sunt. A Dara autem fluvio ad ostia Cathrapis fluvii stadia 500. [A Cathrape fluvio] ad ostia Corii fluvii stadia 700. His locis objacet insula Agedana (Sagdana?) appellata, in qua multum minii est. A Corio fluvio ad ostia Achidanae fluvii stadia 400. Ab Achidana fluvio ad ostia Andanis fluvii stadia 500. His autem locis adjacet insula Oorachtha. Ab Andani fluvio ad ostia Sagani fluvii stadia 400. Ab ostiis Sagani fluvii ad Armuzam civitatem stadia 200. Ab Armuzā ad promontorium Armozōn appellatum stadia 800. Ab Armozōn promontorio ad Carpellam promontorium stadia 750. Hic adjacet praefatus rotundus mons Semiramidis, cui in Arabia Felici oppositum esse diximus Asaborum montem et promontorium; qui utrinque montes una cum promontoriis faciunt angustias Persici sinus. Carmaniae peripli juxta sinum Persicum, a Bagrada fluvio ad rotundum montem et Carpellam promontorium, stadia omnia 4250. Universa autem totius Persici sinus

— 2. προρήθισθ cod. || — 3. μέρει | μέχρι cod. || — 4. διὰ τὸ π. δ. ὄρᾶν. Hæc sic inscite dicta sunt, neque leguntur in Ptolemæo. Ex eodem autem fonte, ut videtur, Agathemerus II, 11: Τοῦ δὲ Ἰνδικοῦ πελάγους ἔχεται τὸ Καρμάνιον προῖον ὡς ἐπὶ δύσιν. || — 5. Καρμανισθ cod. || — 6. Περσικά cod. et editt.

§ 27, l. 10. malim. προειρημένου. || — Βαγράδᾳ cod. || — 14. Inclusa suppl. Miller. || — 16. Ἀγιδάνα | In Ptol. I. l. p. 415, 25 Ἀγιδάνα vel Σαγδάννα Wilbergii codd. Parisini. Sadana ed. Arg.; olim vulgo Σαγδιανά), ἐν ἣ μίλτος. Objacens continentis regio in Ptolemæo Ἀγιδανίτις; quod nescio an etiam Ἀγιδανᾶ insulae subsit, quoniam sæpius insulae ab objecta continentis parte nomen trahant. Hoc si est, quaeritur an litera Σ in utroque nomine aut admittenda aut rejicienda sit. Ceterum de insula vid. not. ad Arrian. Ind. p. 361. || — 19. Ἀγιδάνα cod.; Ἀγιδάνα vulgata ap. Ptol.; Ἀγιδάνα codices Ptol. ap. Wilb. || — Ἀδδάνιος cod.; signari Ἀνδανίον Ptolemæi, Ἀναμίν Arriani monuit Hudson. || — 21. ὁ βραχὺα cod.; Οὐδὲ ὄρη Ptolem. codd.; Ὀράχθα Arrian. Ind. p. 359, ubi vide. || — 21. ἀπὸ τοῦ στενὰ cod.; em. Miller. || — 22. Σαγάνου Ptolemæus. || —

23. Ἀρμουζαν | Ἀρμόζουσαν cod.; sed mox ἀπὸ Ἀρμούζης. Ἀρμουζα urbs vocatur ap. Ptolemæum in codd. Wilb., Ἀρμουζα vulgo; regio Armuzia ap. Plin. VI, 27; Ἀρμούζεια ap. Arrian. || — 23. στάδιοι σ'... στάδιοι ω' | Hæc longissime absunt a Ptolemæi calculis, ad quos propius accederes si inverso ordine scriberes στάδιοι ω'... στάδιοι σ'. || — 24. Ἀρμόζων ἀκρωτηρ. | Ἀρμοζὼν ἀκρον Ptolem.; ἐξ Ἀρμόζων, τοῦ τῆς Καρμανίας ἀκρωτηρίου Strabo p. 765 ex Eratosthene; ex Harmozante Carmanie promontorio Ammianus Marcell. XXIII, 6, ex eodem, ut videtur, Eratosthene. || — 27. τὸ προρρηθὲν | Meminit ejus ubi de Asabōn promontorio Arabiae sermo erat. V. § 18. || — Σεράμιδος cod.; e Ptol. em. Hudson. || — 29. Ἀραβίαν Ἀσαβὼν ὄρος τε ἀκρωτ. cod.; em. editt. || — 31. Βάγραδα cod. || — 34. δσν' | E singulis numeris colligitur summa stadiorum 4250, adeo ut in his unus alterve numerus corruptus esse debeat; nam recte habere numerum δσν', 4250, ex seqq. patet, ubi a Carpella usque ad finem Carmaniae colliguntur stadia 5950, totus vero Carmaniae periplus esse dicitur stadiorum 10200; unde sequitur a Bagrada usque ad Carpellam esse stadia 4250.

τοῦ περιπλοῦ παντὸς τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἀπὸ τοῦ Ἀσάθων ὄρους καὶ τοῦ Ἀσάθων ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Σιμιράμιδος στρογγύλου ὄρους καὶ Καρπέλλης ἀκρωτηρίου [στάδιοι „α, 54“].

28. Μετὰ δὲ τὴν Καρπέλλαν ἄκραν] ἐκδέχεται τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος πρὸς ἀνατολὰς ἐκτεινόμενον ὃ τὸ ἱσιόμενον μέρος τῆς Καρμανίας παρῆκει μέχρι Μουσαρνίων γῆς. Ἐκδέχεται τοίνυν μετὰ τὴν ἄκραν τὴν Καρπέλλαν μέγιστος κόλπος ὁ καλούμενος Παράγων, δεικνύων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Ἀλαμβατῆρος, καὶ τῆς νήσου τῆς καλουμένης Ζίβης. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει. Ἀπὸ Καρπέλλης ἄκρας εἰς Κανθάτιν πόλιν στάδιοι „α“. Ἐνταῦθα παροικοῦσιν οἱ καλούμενοι Πασαργάδαι, τοῦ Καρμανῶν ὄντες γένους. Ἀπὸ δὲ Κανθάτιδος πόλεως εἰς Ἀγρίσαν πόλιν στάδιοι „σν“. Ἀπὸ δὲ Ἀγρίσης πόλεως ἐπὶ Ὀμμὰνα ἐμπορίον τῶν ἐπιστήμων στάδιοι „χ“. Ἀπὸ δὲ Ὀμμάνων ἐπὶ Ῥόγανα στάδιοι „ρν“. Ἀπὸ δὲ Ῥόγανων εἰς Σαλάρου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι „ρν“. Ἀπὸ δὲ Σαλάρου ποταμοῦ ἐπὶ Πασίδαν στάδιοι „ς“. Ἀπὸ δὲ Πασίδος εἰς Σαμυδάκην πόλιν στάδιοι „ς“. Ἐνταῦθα παροικοῦσι Χελωνοφάγοι, τῆς Καρμανίας καὶ αὐτοὶ τυγχάνοντες. Ἀπὸ δὲ Σαμυδάκης πόλεως ἐπὶ Σαμυδάκου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι „φ“. Ἀπὸ δὲ Σαμυδάκου ποταμοῦ εἰς Τησὰ πόλιν 25 στάδιοι „υ“. Ἀπὸ δὲ Τησὰ πόλεως εἰς Ὑδριάκου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι „ς“. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὑδριάκου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ Βαγίαν ἄκραν στάδιοι „υ“. Ἀπὸ δὲ Βαγίας ἄκρας εἰς Κούζα λιμένα στάδιοι „σν“. Ἀπὸ δὲ Κούζων λιμένος εἰς Ἀλαμβατῆρ ἀκρωτήριον στάδιοι „υ“. Κατὰ ταῦτα [τὰ] μέρη κείται νῆσος πελαγία Πόλα καλουμένη. Παράκειται δὲ τῇ Ἀλαμβατῆρ ἀκρωτηρίου νῆσος καλουμένη Ζίβη. Ἐνταῦθα τελευτᾷ τὸν

parapli ab Asaborum monte et Asaborum promontorio usque ad Semiramidis rotundum montem et Carpellam promontorium [stadia 16790.

28. Post Carpellam promontorium] excipit Indicum pelagus orientem versus extensum, juxta quod est reliqua Carmaniae pars usque ad Musarnorum terram. Post Carpellam igitur promontorium sequitur maximus sinus, Paragon nuncupatus, qui pertinet usque ad promontorium Alambater dictum et insulam quae vocatur Ziha (Liba?). Singula vero sic se habent. A Carpella promontorio ad Canthatin civitatem stadia 1000. Hic habitant qui Pasargadae appellantur, ex Carmanorum genere. Ab urbe Canthatide ad urbem Agrisam stadia 250. Ab Agrisa urbe ad Ommana emporium insigne stadia 600. Ab Ommanis ad Rhogana stadia 150. A Rhoganis ad Salari fluvii ostia stadia 150. A Salario autem fluvio ad Pasidem stadia 200. A Paside ad Samydacem civitatem stadia 200. Hic juxta habitant Chelonophagi, ipsi quoque Carmaniae gens. Ab urbe Samydace ad ostia Samydaei fluvii stadia 500. A Samydao fluvio ad Tesa urbem stadia 400. Ab Tesa urbe ad ostia Hydriacae fluvii stadia 200. Ab ostiis Hydriacae fluvii ad Bagiam promontorium stadia 400. A Bagia promontorio ad Cyiza portum stadia 250. A Cyizis portu ad Alambater promontorium stadia 400. Juxta haec loca in alto jacet insula Pola (Polla?) nominata. Alambater autem promontorio adjacet insula Ziha (Liba?) appellata. Hic sinum, qui Paragon cognominatur, desinere supra diximus. Est autem totius ejus paraplius

|| — 1. τοῦ Ἀσάθων ὄρους καὶ τῆς Ἀγαθὸν ἀκρωτ. codex; em. Salinas Exerc. Plin. p. 351. || — 3. Σιμιράμιδος cod. || — 4. Inclusa supplevi. De numero stadiorum 16790 vide not. ad § 51. In antecedentibus numeri afferuntur hi :

Ab Asabon pr. ad Mæsaniten sinum stadia	5140
A Tigris ad Oroatin.	3430
Hinc ad Bagradam.	3400
Hinc ad Carpellam.	4250
	16220

Quibus addendum est spatium quod relinquunt inde a sinu Mæsanite usque ad Tigridis os orientale.

§ 28, l. 7. Μουσαρνίων γῆς cod. || — 10. Ἀλαμβατῆρ] Sic nunc in Ptolemæo editur, ubi vide var. lect. ap. Wilbg. p. 414; Ἀλαμβατῆρ h. l., Ἀλαμβατῆρ cett. locis codex noster. || — 11. Ζίβης] Ἐίβος h. l. codex. Sed infra insula Ζίβα vocatur; ap. Ptol. insula ignota audit Ἰβία. || — 12. Κανθάτιν] sic Ptol.; Κανθάτιν cod. || — 14. Πασαργάδαι] sic Ptolem.; Πασαργάδες codex, qui dein. : οὐ Καρμανῶν ὄντες ἐγγύς; em. Voss. || — 15. Κανθάτιδος cod. || — 16. ἀπὸ δὲ Ἀγρίσης τῆς πόλεως cod. Apud Ptolem. urbs Ἀγρίς vocatur. || —

16. Ὀμμὰνα hoc. l. codex; sed mox ἀπὸ δὲ Ὀμμάνων. Anonym. peripl. m. Erythr. § 36 p. 285 : ἐμπορίον.. τὰ λεγόμενα Ὀμμὰνα (sic codex Palatin.; non vero Ὀμμὰνα). In Ptolemæo p. 413,30 codices : Νόμμανα, Νόμβανα, Κόμμανα; vulgo edit. Κομβάνα. || — 17. Πόλα] Sic etiam apud Ptolem. codices Wilbergi, dum veteres editiones habent Ῥόγανα, fortasse rectius. Cf. not. ad Arrian. Ind. p. 349. || — 20. ἐπὶ Πασίδαν... ἀπὸ Πασίδων codex; ap. Ptolem. in codd. Wilb. oppidum vocatur Μασίς, Μασίβ, vulgo editur Μάγισα. Marciani scripturam potiorē habeo, quam omnia suadeant Pasidem esse hodiernam Pagistan V. not. ad Arrian. l. l. || — 20. εἰσαμυδάκην... ἀπὸ δὲ Σαμυδάκης codex. Σαμυδάκη ap. Ptol. || — 23. Σαμυλακοῦ... ἀπὸ Σαμυδάκου cod. || — 25. Τησὰ] sic codex h. l. et mox iterum absque declinatione. Ptolemæi codices : Τῆσα, Τίσα Τεῖσα. Hodie Τίς. || — 25. Ὑδριάκου] sic vulgo etiam apud Ptolemæum legitur, sed codd. in Wilbergi editione præbent Κενδριάκου. Hydriacus ap. Anmian. XXIII, 6, 48. || — 27. Βαγίαν] sic Ptolem.; Βάγεια ἀκρη Arrian. Ind. 28, 9; Βασία... Βασίας codex noster. || — 30. τὰ add. Miller. || — 30. Πόλα] Πόλλα Ptolem. || 32. Ζίβη] Supra legimus Ἐίβος; in Ptolemæo

κόλπον τὸν καλούμενον Παράγοντα προειρήκαμεν. Ἔστι δὲ ὁ πᾶς περίπλους αὐτοῦ ἀπὸ Καρπέλλης ἄκρας εἰς Ἀλαμβατὴρ ἄκρωτήριον σταδίων 250.

29. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀλαμβατὴρ ἄκρωτηρίου εἰς Δερενόβιλλαν στάδιοι σν'. Ἐνταῦθα παράκειται νῆσος Κάρμινα καλουμένη. Ἀπὸ δὲ Δερενοβίλλης εἰς Κώφραντα λιμένα στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Κώφραντος λιμένος εἰς Ζοράμβου ποταμοῦ ἔκβολας στάδιοι σ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ζοράμβου ποταμοῦ εἰς Βάδαρα στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Βαδάρων εἰς Μουσάρνα πόλιν στάδιοι τ'.

30. Ἔστι δὲ τῆς Καρμανίας τὸ μὲν μήκος στάδιοι ζ', τὸ δὲ πλάτος αψ'. ἔχει δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ἑ', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κύμας κγ', ὅρη ἐπίσημα γ', ποταμοὺς ἐπίσημοις ἑ', ἄκρωτήρια ἐπίσημα γ', λιμένας ἐπίσημοις ἑ'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Καρπέλλης ἄκρωτηρίου μέχρι Μουσάρνων πόλεως τοῦ περίπλου τῆς Καρμανίας τῆς παρὰ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος στάδιοι 790. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Βαγράδα ποταμοῦ μέχρι Μουσάρνων πόλεως τοῦ περίπλου πάσης τῆς τῶν Καρμανῶν παραλίας στάδιοι 1100.

ΓΕΔΡΩΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

31. Ἡ Γεδρωσία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῇ Δραγγινῇ καὶ τῇ Ἀραχωσίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ προειρημένην Καρμανίᾳ μέχρι θαλάσσης, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ τῆς Ἰνδικῆς μέρει τῇ παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν μέχρι τοῦ πρὸς τῇ μνημονευθείσῃ Ἀραχωσίᾳ ὁρίου, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ Ἰνδικῇ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοιαύτη, τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.

32. Ἀπὸ Μουσάρνων πόλεως εἰς Ἀρτάβιος ποταμοῦ ἔκβολας στάδιοι αψ'. Ἀναπλεύσαντος δὲ τῷ ποταμῷ πόλις ἐν δεξιᾷ κατὰ τὸν ἀνάπλουον κεῖται Ἀρβίς καλουμένη· καὶ ἐστὶ ἀνώτερον ὁμοίως ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ,

insula vocatur Ἀλφα. || — 3. δψ'] αψ' cod. E singulis numeris colliguntur stadia 4700.

§ 29, l. 4. Δερενόβιλλα cod.; Δερανοβίλλα, Δεράνη βίλλα, Μοδερανίβιλλα, Δεράνα κίωμα, Δερανόβιλλα codd. Ptolemæi. In Arriano Ind. 27, 3 Δενδρώβισσα locus a nostro non diversus esse videbatur plurimis. || — 5. Κάρμινα] Κάρμινα codex; Κάρμινα Steph. Byz. et Ptolemæi codices Wilbergi tres, ubi vulgo Κάρμινα editur. Κερβίνη et Κερνίνη codd. Arriani Ind. 26, 6, ubi vide notata. || — 6. Κώφραντα] sic Arrian. 27, 4. Κωφάντα cod.; ap. Ptolemæum est Κωφάντα λιμὴν pro Κώφας λιμὴν. || — 8. Ζοράμβου] ap. Ptol. vulgo Ζωράμβου; Wilberg e suis codd. Ζορόμβου. || — 9. εἰς Βάδαρα.. ἀπὸ Βαδάρων codex; locus scribitur Βαδάρα (Βόδαρα Wilb.) ap. Ptolem. Βάλαρα apud Philostrat., Βάραρα ap. Arrian. Ind. 27, 2 ubi vide notata. || — 10. Μουσάρνα] sic etiam Ptolem.; Μόσαρνα Arrianus l. l.

§ 30, l. 12. σατραπείας cod. || — 13. ι'] Scilicet Σωξέται οἱ καμηλοδοσχοί, ἡ Ῥουδιανή, ἡ Ἀγδονήτις, ἡ Παιραιαφτίς, οἱ Ἄραϊ, οἱ Χαράδραϊ, ἡ Κιμειανή, ἡ Κανθωνική, οἱ Πασιργάδοι, οἱ Χελωνογάδοι. V. Ptol. VI, 8 p. 415. || — α γ'] 22, ap. Ptolemæum. || — ὅρη γ'] Semiramidis mons, Parsici montes et alii in media Carmania,

a Carpella promontorio ad Alambater promontorium stadiorum 4700.

29. A promontorio Alambater ad Derenobillam stadia 250. Ibi adjacet insula Carmina nuncupata. A Derenobilla ad Cophantem portum stadia 250. A portu Cophante ad ostia Zorambi fluvii stadia 200. Ab Zorambo fluvio ad Badara stadia 250. A Badaris ad Musarna urbem stadia 300.

30. Patet autem Carmania in longitudinem stadia 7000, in latitudinem stadia 1500. Gentes sive satrapias habet 10, urbes insignes et vicos 23, montes insignes 3, fluvios insignes 10, promontoria insignia 3, portus insignes 2, insulas insignes 5. Carmaniae Indico pelago adjacentis periplus, a Carpella promontorio usque ad Musarna civitatem summam habet stadiorum 5950. Periplus totius Carmaniae orae maritimae, a Bagrada fluvio ad Musarna urbem, stadia universa sunt 10200.

GEDROSIAE PERIPLUS.

31. Gedrosia terminatur a septentrionibus Drangiana et Arachosia, ab occasu Carmania praedicta usque ad mare, ab oriente Indiae parte juxta Indum fluvium usque ad limitem Arachosiae jam memoratae, meridie autem Indico pelago. Atque generalis quidem circumscriptio haec est, particularis autem ad hunc habet modum.

32. A Musarnis civitate ad ostia Artabis (Arabis) fluvii stadia 1300. In fluvio sursum naviganti a dextra jacet urbs Arbis nominata, et superius ad dextrum item fluvii latus Parsis Gedrosiae metropolis. A fluvio

quorum nomen Ptolemæus non apposuit. || — 15. Καρπέλλα cod. || — 18. εδν'] επν' codex. Colliguntur 5900 stadia. Sigla τ' et δ' facile confundebantur. Perro sequens numerus 110200, postulat, ut nostro loco sint stadia 5950, siquidem 10200 = 4250 + 5950. Redit numerus 5950 in consummatione intervallorum § 51, ita tamen ut pro εδν' corrupte codex præbeat επν'.

§ 31. Vid. Ptolemæus VI, 20. || — 22. Ἡ ante Γεδρωσία om. Miller; habet codex. || — 23. Ἀραχωσίτου codex.

§ 32. Μουσάρνων cod. || — Ἀρτάβιος] Inconstantiam nominum Ἀρταβίς ποταμός, Ἀρβίς πόλις, Ἀρβιτῶν κῶμαι corrigendo tollendam esse haud dixerim. Quod omnium maxime offendit fluvii nomen Ἀρταβίς, quum vel Ἀρβίς vel Ἀρβίς expectes, non esse sphalma librarii, colligas ex Ammiano Marcellino XXIII, 6, 73 : Gedrosia.. inter minores alios Artabio uberior flumine. In Ptolemæi codd. habes Ἀρβίον seu Ἀρβίον ποταμὸν, Ἀρβιτῶν (Ἀρβιτῶν v. l.) κῶμαι, Ἀρβιτῶν ὄρη (Barbitani montes ap. Ammian. l. l.); Ἀρβίον πόλιν. Cf. de his nominibus et de locorum ratione notata ad Arrian. Ind. c. 22, p. 338. || — 30. ἀναπλεύσαντες cod.; ἀναπλεύσαντι Miller. || — 31. πόλεις cod. || — 31. Ἀρβίς

πόλεις Παρσίς ἡ μητρόπολις τῆς Γεδρωσίας. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀρτάβιος ποταμοῦ εἰς Ῥάπραυα πόλιν στάδιοι φν'. Ἀπὸ δὲ τῆς Ῥάπραυα πόλεως ἐπὶ Γυναικῶν λιμένα στάδιοι φ'. Ἐνταῦθα κεῖνται αἱ τῶν Ἀραβιτῶν κω-
 5 μαι. Ἀπὸ δὲ Γυναικῶν λιμένος εἰς Κοιάμβα στάδιοι υ'. [Ἀπὸ δὲ Κοιάμβων εἰς Ῥίζανα στάδιοι αρ']. Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ Παταλινὴ χώρα, ἥς τὸ πλείστον δ' Ἰνδὸς ποταμὸς τοῖς στόμασιν ἐμπεριεῖληψε· καὶ αὐ-
 10 τὴν δὲ τὴν μητρόπολιν καλουμένην Πάταλα μετὰ τὸ γ' στόμα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ὥσπερ νῆσον κείσθαι συμβέβηκε, καὶ ἑτέρας πόλεις πλείστας.

33. Ἔστι δὲ τῆς Γεδρωσίας τὸ μὲν μῆκος σταδίων 6600, τὸ δὲ πλάτος σταδίων εἰς 5250. Ἐγγεῖ δὲ ἔθνη ἥτοι σατραπείας ἦ, πόλεις δὲ ἐπιστήμους καὶ κώμας 16, ὅρος
 15 μέγιστον α', ποταμὸν μέγαν α', λιμένα ἐπιστήμον α', νήσους ἐπιστήμους β'. Οἱ πάντες ἀπὸ Μουσάρνων πόλεως εἰς Ῥίζανα τῆς τῶν Γεδρωσιῶν παραλίας στάδιοι 3850.

INKIKHΣ THΣ ENTOΣ ΓΑΓΓΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ
 EN ATTHI KOAΠΩN KAI NHΣΩN ΠEPIΠΛOYΣ.

34. Ἡ ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικὴ περιορίζεται
 20 ἀπὸ μὲν ἀρκτων τῷ Ἰμαῷ ὄρει παρὰ τοὺς ὑπερκειμένους αὐτοῦ Σογδιανούς καὶ Σάκας, ἀπὸ δὲ δύσεως πρὸς μὲν τῇ θαλάσῃ τῇ προσιρηνμένῃ Γεδρωσίᾳ, κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον τῇ Ἀραχωσίᾳ καὶ ἀνωτέρω τοῖς Παροπανισάδαις, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ Γάγγῃ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ
 26 μεσημβρίας τῷ Ἰνδικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφὴ τοιαύτη [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·]

[Λαίπει τὰ κατὰ μέρος]

Ὁ δὲ πᾶς περίπλους ἀπὸ τοῦ Ναυστάθμου λιμένος, μέ-

autem Artabi (*Arabi*) ad Rhapraua civitatem stadia sunt 550. A civitate Rapraua usque ad Mulierum portum stadia 500. Hic jacent Arbitorum vici. A Mulierum portu ad Coeamba stadia 400. [*A Coeambis ad Rhizana stadia 1100*]. Hinc incipit Patalene regio, cujus maximam partem ostiis suis Indus fluvius complectitur; atque ipsam etiam metropolin, quae Patala nuncupatur, post tertium Indi fluvii ostium sitam esse, quasi insulam, contigit, aliasque urbes plurimas.

33. Patet autem Gedrosia in longitudinem stadia 6600, in latitudinem stadia 5250. Continet provincias sive satrapias 8, civitates et vicos insignes 12, montem maximum 1, fluvium magnum 1, portum insignem 1, insulas insignes 2. Gedrosiorum orae a Musarnis civitate usque ad Rhizana stadia universa sunt 3,850.

INDIÆ INTRA GANGEM FLUVIUM, ET SINUM INSULARUMQUE AD EAM PERTINENTIUM PERIPLUS.

34. Quae intra Gangem fluvium est India definitur a septentrionibus Imao monte juxta superjacentes ei Sogdianos et Sacas, ab occasu mare versus Gedrosia praedicta, in mediterraneis Arachosia et superius regione Paropanisadarum, ab oriente autem Gange fluvio, a meridie Indico pelago. Et generalis quidem descriptio haec est; [*particularis vero ita habet:*]

[*Excidit periplus a Naustathmo ad Cory.*]

Unversus autem periplus partis praedictae Indiae intra

sicut mox Περσιθ (sic), codex. In Ptolemaeo libri fluctuant inter Ἀρβίς, Παρσίς et Ἄρβις, Πάρσις. || — 2. Ῥάπραυα et deinde τῆς Ῥαπραύα cod. In Ptolemaeo vulgo Ῥαπαύα, quod in nonnullis cod. abiit in Ῥαγλανα, confusus II et Π; nostrum formam ex earundum literarum confusione indicant ii codices Ptolem., in quibus legitur Ῥαγλανα. Subest nomen hodiernum *Arabah s. Arabah*. Quare verior forma sit Ῥαταλα. V. not. ad Arrian. Ind. 26. || — 4. Ἀραβιτῶν cod. || — 5. Κοιάμβα Ptol.; nostrum vocis accentum praebent codices Ptolemei, in quibus legitur Κλαμβα et Κόσαμβα. || — 6. Inclusa supplevi. A Musarnis ad Coeamba colliguntur stadia 2750; a Musarnis usque ad Rhizana paullo post et § 51 computantur stadia 3850; igitur a Coeambis ad Rhizana sunt stadia 1100. Ptolemaeus Rhizana locum in extrema quidem Gedrosia notat, sed ita ut a Coeambis nonnisi 40' dissitus sit, a primo autem Indi ostio distet 1° 20'. Contra Marcianus Rhizana non longe ab Indo posuisse tum 1100 stadiorum distantia probatur, tum verbis ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ Παταλινὴ χώρα. At verior ne parum accurate Marcianus vel excerptor noster egerit. Nam quum Gedrosiae orae litus Indicum ita adjungatur, ut initium ejus computetur a Naustathmo, non vero a Rhizanis: seriem continuam desi-

deras. Itaque suspicio est stadia 1100 quae nostro loco supplenda sunt, non ad Rhizana usque, sed usque ad Naustathmum fuisse computanda.

§ 33, l. 14. σατραπίας cod. || — 17. Ῥίζαν cod. Infra § 51 codex: μέγχι Ῥιζανπολεως (sic). Apud Ptolemaeum legitur Ῥιζάνα.

34. Vid. Ptolemaeus VII, 1. || — 23. Σογδιανούς] Σογδιανούς Ptol. || — 25. Παροπανισάδαις] sic etiam Ptolemaeus. Eodem modo per v literam nomen scribitur in Plinii codicibus melioribus. Male editores in Marciano dederunt Παροπανισάδαις. De ratione nominis vid. Lassen *Ind. Alterth.* I, p. 22 not.; Ritter *Erdk.* tom. V, p. 449. Cf. Steph. Thes. gr. v. Παροπανισός. || — 28. Inclusa inserui. Particularem descriptionem orae maritimae ab Indo ad Cory promontorium excerptor omisit. Per reliquam quoque hujus peripli partem summa rerum capita paucis lineolis adumbrasse satis habuit. || — 30. Ναυστάθμου Κάνθι, Νάυσταθμου ὄρεος, τοῦ Ναυστάθμου λιμένος τοῦ ἐν τῷ Κάνθι κόλπῳ. Qui quidem Canthi sinus ex mente Ptolemei et Marciani incipit inde a finibus Gedrosiae. Vid. Ptolem. VII, 1, 2: Σουραστρηγῆς ἐν κόλπῳ, καλουμένη Κάνθι, Νάυσταθμου ὄρεος, 109° 30' long., 20° lat. || — Τὸ δυσμικώτατον τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ στόμα, δ καλεῖται Σάγαπα, 111° 20' long.,

χρη τοῦ Κῶρου ἀκρωτηρίου τοῦ μέρους τοῦ προειρημέ-
νου τῆς ἐντὸς Γάγγου Ἰνδικῆς σταδίων „β, ψκε’.

ΤΑΠΡΟΒΑΝΗΣ ΝΗΣΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

35. Τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Ἰνδικῆς τῷ καλουμένῳ Κῶρου ἀντίκειται τὸ τῆς Ταπροβάνης νήσου ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Βόρειον. Ἡ δὲ Ταπροβάνη νῆσος πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Παλαισιμούνδου, νῦν δὲ Σαλική. Τοῦτο δὲ τὸ ἀκρωτήριον τῆς νήσου τὸ ἀντικείμενον τῷ Κῶρου, ὅπερ ἔφαμεν καλεῖσθαι Βόρειον ἀκρον, ἀπέχει ἀπὸ μὲν τοῦ ἀνατολικοῦ ὁρίζοντος σταδίου „β, ςυξ’, ἀπὸ δὲ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος σταδίου „ς καὶ „α, χκς’, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας καὶ ἰσημερίας ὡς πρὸς ἀρκτους σταδίου ςν’.

[Λεῖπει τὰ κατὰ μέρος]

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ.

[Μάργανα, πόλις τῆς Ἰνδικῆς. Μαρκιανὸς ἐν Περί-
15 πλῳ. Ἔστι καὶ Μαργάναι πληθυντικῶς.]
* * * * *

36. Μετὰ δὲ τὸ Βόρειον τοῖνον ἀκρωτήριον ἡ ὅλη περιγραφή καὶ ὁ περίπλους τῆς Ταπροβάνης νήσου τὸν τρόπον ἔχει τοῦτον· κατὰ μὲν διάμετρον τῷ μήκει στάδιοι 90’, τῷ δὲ πλάτει στάδιοι 75’. Ἐχει δὲ ἔθνη 20 ἥτοι σατραπείας 19, πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ ἐμπορία κβ’, ὅρη ἐπίσημα 6, ποταμοὺς ἐπισήμους 6, ἀκρωτήρια ἐπίσημα 9, λιμένας ἐπισήμους 8, κόλπους μεγάλους 6, αἰγιαλὸν μέγαν α’. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου τῆς Ταπροβάνης νήσου στάδιοι „β, ς, τ, π, ε’. Καὶ περὶ 25 μὲν τῆς Ταπροβάνης νήσου τοσαῦτα εἰρήσθω. Πάλιν δὲ ἐπανήξομεν ἐπὶ τὸν παράπλου τῆς ἐντὸς Γάγγου Ἰνδικῆς.

[Λεῖπει τὰ κατὰ μέρος]

ΤΟΥ ΓΑΓΓΗΤΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

37. Ἀπὸ τοῦ Ἀφητηρίου τούτου ἐκδέχεται ὁ Γαγγή-
30 τικὸς καλούμενος κόλπος μέγιστος ὢν σφόδρα, οὗ κατὰ

19° 50’ lat. Apud Mathamus. prope dubie est Alexandri portus apud Arrianum, hunc hod. *Kuratchi*. || — 7. Κῶρυ codex. || — 2. „β, ψκε’] α, χκς’ (1725) codex aperto errore, quem correxi præfixo numero „β. Emendationem facillimam suggerit computus ex quo a Naustathmo ad Gangem numerantur stadia 35695, ab Apheterio autem ad Gangem stadia 5560, adeo ut a Naustathmo ad Apheterium esse debeant stadia 30135. Intervallum a Cory ad Apheterium in codice nostro excidit; est vero ap. Ptolemæum stadiorum circiter 8000; eundem fere numerum habebis apud Marcianum (sc. stadiorum 8410), si spatium a Naustathmo ad Cory ponas stadiorum 21725.

§ 35, 6. Βόριον cod. h. l. et infra. || — 7. Παλαισιμούνδου cod. Cf. not. ad An. peripl. mar. Erythr. § 61, p. 301. || — 10. Cf. Ptolemæus. I, 14: Πᾶσα ἀρα ἡ ἀπὸ τοῦ Κῶρου μέχρι Καττιγάρων μοιρῶν ἐστὶν ἑγγίστα 95’

Gangem a Naustathmo portu usque ad Cory promontorium est stadiorum 21725.

ΤΑΠΡΟΒΑΝÆ INSULÆ PERIPLUS.

35. Promontorio Indiæ, quod Cory appellatur, opponitur promontorium Taprobanæ insulæ Boreum nuncupatum. Taprobane autem insula prius Palæsi-mundu vocabatur, nunc vero Salice. Hoc vero insulæ promontorium, quod Cory promontorio oppositum Boreum appellari diximus, ab horizonte orientali distat stadia 26460, ab occidentali stadia 61626, a meridie autem et æquatore versus boream stadia 6350.

[Omissus insulæ periplus.]

FRAGMENTUM.

[Margana, urbs Indiæ. Marcianus in periplo. Voca-
etiam Marganæ, plurali numero.]
* * * * *

36. Post Boreum igitur promontorium tota circumscriptio et periplus insulæ Taprobanæ est ad hunc modum: longitudine per diametrum sunt stadia 9500, latitudine vero stadia 7,500. Habet gentes sive satrapias 13, urbes insignes et emporia 22, montes insignes 2, fluvios insignes 5, promontoria insignia, 8, portus insignes 4, sinus magnos 2, litus magnum 1. Periplus insulæ Taprobanæ stadia omnia sunt 26,385. Et de insula quidem Taprobana hæc dicta sunt. Rursum vero revertemur ad præternavigationem Indiæ intra Gangem.

[Excidit paraplus ora a Cory pr. ad Apheterium.]

SINUS GANGETICI PERIPLUS.

37. Apheterion hoc [sive locum unde solvunt in
Chrysen navigantes] excipit sinus valde magnus, Gan-

(52+500=26000). Idem ib. ... ὥστε καὶ ὁ μὲν διὰ τοῦ Κῶρου μεσημβρινὸς ἀπέχει τοῦ διὰ τῶν Μακάρων νήσων μικρῷ πλέον ρκς’ μοίρας (125+500=62,500). || — 16. Ipse periplus insulæ omissus. Petita ex eo Marganæ vel Marganarum mentio apud Stephanum Byzantium. Sita urbs sec. Ptol. VII, 4, 3 longitud. gr. 123° 30’, latitud. gr. 10° 30’.

§ 36, l. 18. ἡ ὅλη] ἡ ἄλλη cod. et edit. || — 20. Dimensiones insulæ Marcianus majores affert, quam Ptolemæi rationes admittunt. Hunc si sequaris, longitudo insulæ 7000 fere stadiorum, latitudo autem 5000 stadiorum. Ceterum varias de hac re vet. sententias vide apud Mannertum V, 1, p. 276. || — 22 σατραπείας cod. h. l. et infra sæpius.

§ 37, l. 32. Γαγγητικῶ cod. h. l. et mox iterum. || — ἀφ’ ἐτηρίου] Vide Ptolem. VII, 1, 15: τὸ ἀφ’ ἐτηρίου τῶν εἰς τὴν Χρυσὴν ἐμπλέοντων, 126° 20’ long.,

τὸν μυχὸν ὁ Γάγγης ἐξίησι ποταμὸς, πέντε στόμασι τὴν ἐκβολὴν ποιούμενος, ὃν ἔφαμεν ὄριον εἶναι τῆς ἐντὸς Γάγγου Ἰνδικῆς καὶ τῆς ἐκτὸς.

[Λεῖπει τὰ κατὰ μέρος.]

38. Ἔστι δὲ τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς τὸ μὲν μῆκος, ἧ μακροτάτῃ τυγχάνει, ἀπὸ τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ λεγομένου Ἀντιβολῆς ἕως τοῦ Ναυστάθμου λιμένος, τοῦ ἐν τῷ Κάνθι κόλπῳ, σταδίων „α, ηςλ“. τὸ δὲ πλάτος, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Ἀφετηρίου ἕως τῶν πηγῶν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, σταδίων „α, γ“. Ἐχει δὲ ἔθνη ἤτοι σατραπείας νδ', πόλεις δὲ καὶ κώμας καὶ ἐμπορία ἐπίσημα σς', ὅρη ἐπίσημα ς', ποταμούς ἐπισήμους χγ', ἀκρωτηρία ἐπίσημα θ', λιμένα ἐπίσημον α', κόλπους ἐπισήμους ε', στόματα ἐπίσημα ποταμῶν ιβ', ἀφετήριον ἐπίσημον α', συμβολὰς ποταμῶν ἐπισήμων ι', νήσους ἐπισήμους θ'.

39. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ἀφετηρίου μέχρι τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Ἀντι-βολῆ τοῦ περίπλου τοῦ μέρους τοῦ Γαγγητικοῦ κόλπου στάδιοι ρχζ'. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ναυστάθμου λιμένος ἕως τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Ἀντιβολῆ, τοῦ περίπλου παντὸς τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς στάδιοι „γ, ρχζέ'.

ΙΝΔΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΚΤΟΣ ΓΑΓΓΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΑΥΤῇ ΚΟΛΠΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

40. Ἡ Ἰνδικὴ ἡ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν τοῖς μέρεσι τῆς Σκυθίας καὶ τῆς Σηρικῆς, ἀπὸ δὲ δύσεως αὐτῇ τῇ Γάγγῃ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τοῖς Σίναις μέχρι τοῦ καλουμένου Μεγάλου κόλπου καὶ αὐτῇ τῷ κόλπῳ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ τε Ἰνδικῷ πελάγει καὶ μέρει τῆς Πρασόδου θαλάσσης, ἧτις ἀπὸ τῆς Μενουτιάδος νήσου ἀρξάμενῃ διατείνει κατὰ παράλληλον γραμμὴν μέχρι τῶν ἀντικειμένων μερῶν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ, καθὰ προειρήκαμεν.

[Λεῖπει τὰ κατὰ μέρος.]

41. Ἔστι δὲ τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς τὸ μὲν μῆκος, ἧ μακροτάτῃ τυγχάνει, σταδίων „α, ρχν“. τὸ δὲ πλάτος, ἧ πλατυτάτῃ ἐστί, σταδίων „α, θ“. Ἐχει δὲ ἔθνη ἤτοι σατραπείας ν', πόλεις δὲ καὶ κώμας ἐπισήμους καὶ ἐμπορία ζς', ὅρη ἐπίσημα ιη', ἀκρωτηρία ἐπίσημα ε', λιμένας ἐπισήμους γ', κόλπον μέγιστον α', νήσους ἐπισήμους λ'.

42. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ [Μεγάλου] ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ πρὸς Σίνας ὄριου τοῦ περίπλου τοῦ μέρους τοῦ Μεγάλου κόλπου τοῦ παρὰ τὴν ἐκτὸς Γάγγου Ἰν-

geticus appellatus, cuius in recessum Ganges fluvius exit per quinque ostia se exonerans; quem terminum esse diximus Indiae intra Gangem et Indiae extra Gangem.

[Omissus periplus ab Apheterio ad Gangem.]

38. Longitudo autem Indiae intra Gangem fluvium, qua maxime patet, a quinto Gangis fluvii ostio, quod Antibole dicitur, usque ad Naustathmum portum in sinu Canthi situm est stadiorum 18290; latitudo autem a Apheterio, quod vocatur, promontorio usque ad fontes Gangis fluvii stadiorum 13000. Habet gentes sive satrapias 54, urbes et vicos et emporia insignia 216, montes insignes 6, fluvios insignes 23, promontoria insignia 2, portum insignem 1, sinus insignes 5, ostia fluviorum insignia 12, Apheterion insigne 1, fluviorum insignium confluentes 10, insulas insignes 8.

39. Totus autem periplus per eam Gangetici sinus partem, quae est ab Apheterio usque ad quintum Gangis ostium, cui Antibole nomen, stadiorum est 5660. Totius vero Indiae intra Gangem fluvium peripli, a Naustathmo portu usque ad quintum Gangis fluvii ostium, quod vocatur Antibole, stadia universa sunt 35695.

INDIAE EXTRA GANGEM FLUVIUM ET SINUM
QUI AD EAM SUNT PERIPLUS.

40. India extra Gangem fluvium terminatur a septentrione partibus Scythiae et Sericae, ab occasu ipso Gange fluvio, ab oriente Sinarum regione usque ad sinum Magnum appellatum, et sinu ipso, a meridie Indico pelago et parte maris Prasodis, quod ab insula Menuthiade incipiens extenditur per lineam parallelam usque ad oppositas Magno sinui partes, ut supra diximus.

[Excidit periplus a Gange ad Sinas.]

41. Indiae extra Gangem longitudo, qua longissime patet, stadiorum est 11650; latitudo autem, qua latissime panditur, est stadiorum 19000. Gentes sive satrapias habet 50, urbes et vicos insignes et emporia 67, montes insignes 18, promontoria insignia 5, portus insignes 3, sinum maximum 1, insulas insignes 30.

42. In summa inde ab [Magna] promontorio usque ad Sinarum confinia periplus in ea Magni sinus parte, quae est juxta Indiam extra Gangem, stadio-

11 lat. μ — 1. ὁ Γάγγος cod. || — 38, l. 8. Κάνθι cod.
§ 40 V. Ptolemaeus VII, 2. || — 5. Literam I vocis Ἰνδικῆς, et mox litteras Ἠ et Ἰ in Ἠ Ἰνδικῇ rubricator pingere neglexit. || — 32. μέρει | μέρι cod. || — 33. Μεθουσιάζος cod. || — § 41, l. 38 et 39. ἧ | ἡ cod.

§ 42, l. 44. Μεγάλου e Ptolemaeo supplev. Miller. || — In antec. inter alia excidit longitudo peripli a Gange ad Magnum promontorium, quam fuisse stadiorum 32,800 ex collatis numeris duobus, qui h. l. afferuntur, colligitur.

δίκην τυγχάνοντος στάδιοι „αβψν'. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Ἀντιβολή, μέχρι τῶν πρὸς τοὺς Σίνας τὸ ἔθνος ὄρων τοῦ περίπλου παντὸς τῆς παραλλίας τῆς ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῆς στάδιοι „δεγν'.

ΣΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΚΟΛΠΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

43. Τὸ τῶν Σινῶν ἔθνος περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν μέρει τῆς Σηρικῆς, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῇ κατὰ τὸ προειρημένον ἐν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ ὅριον, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν ἀγνώστῳ γῇ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ τε μεσημβρινῇ θαλάττῃ καὶ τῇ μεσημβρινῇ ἀγνώστῳ γῇ. Καὶ ἡ μὲν ἑλη περιγραφὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον: [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔξει·]

[Λαίπει τὰ κατὰ μέρος.]

44. Ἐντεῦθεν ἀρχονται παροικεῖν μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀγνώστου γῆς Ἰχθυοφάγοι Σίνοι. Δύο γὰρ ἀγνώστους ὑπονοεῖν χρὴ γὰρ, τήν τε παρὰ τὴν ἀνατολὴν διήκουσαν, ἣ παροικεῖν εἰρήκαμεν τοὺς Σίνας, καὶ τὴν παρὰ τὴν μεσημβρίαν, ἣτις διήκει παρὰ πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν ἥτοι τὴν Πρασώδῃ καλουμένῃ, μέρος οὖσαν τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, ὥστε συνάπτουσιν ἐκατέρας τὰς ἀγνώστους γὰς καθάπερ τινὰ γενὰ ἀποτελεῖν περὶ τὸν τῶν Σινῶν κόλπον. Ὑπέρκειται δὲ τῶν Σινῶν ἡ τε τῶν Σηρῶν χώρα καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν. Τὰ δὲ ἀνατολικώτερα τούτων ἀγνωστός ἐστι γῇ, λίμνας ἔχουσα ἐλώδεις, ἐν αἷς κάλαμοι μεγάλοι φύονται, καὶ συνεχεῖς οὕτως, ὥστε ἐχομένους αὐτῶν ποιεῖσθαι τὰς διαπεραιώσεις.

ΤΟΥ ΘΗΡΙΩΔΟΥΣ ΚΟΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

45. Πλέοντι τοίνυν μετὰ τὸν Μέγαν κόλπον καὶ τὸ Νότιον ἄκρον ὡς πρὸς τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀριστερὰν ἔχοντι τὴν τε τῶν Σινῶν γῆν καὶ τὴν ἀνατολὴν, ἐκδέχεται κόλπος Θηριώδης καλούμενος, διήκων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Σατύρων ἄκρου. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἄκρου μέχρι τοῦ τῶν Σατύρων ἀκρωτηρίου τοῦ περίπλου τοῦ Θηριώδους κόλπου στάδιοι „αργ'.

§ 43. V. Ptolemæus VII, 3. — 10. ἀγνώστῳ γῇ] Malis τῇ ἀνατολικῇ ἀγνώστῳ γῇ. Ptolemæus brevius: ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν καὶ μεσημβρίας ἀγνώστῳ γῇ. — 13. Includa de meo inserui, notata deinceps lacuna.

§ 44. Ἐντεῦθεν [sc. ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἄκρου, inde a quo post sinum Magnum sequuntur] ὁ Θηριώδης κόλπος et ὁ τῶν Σινῶν κόλπος, quos § 45 et 46 auctor describit. — 20. τῇ Ἰνδικῇ θαλάσῃ cod.; em. edit. — 21. συναπτούσας cod.; em. Hudson. — 23. Exscripta hæc e Ptolemæo I, 17 p. 57: Καὶ οὕτως ὑπέρκειται τῶν Σινῶν ἡ τε τῶν Σηρῶν χώρα καὶ ἡ μητρόπολις, καὶ τὰ ἀνατολικώτερα τούτων ἀγνωστός ἐστι γῇ λίμνας ἔχουσα ἐλώδεις, ἐν αἷς κάλαμοι μεγάλοι φύονται καὶ συνεχεῖς οὕτως, ὥστε ἐχομένους αὐτῶν ποιεῖσθαι τὰς διαπεραιώσεις. — 27. ἐχομένους ed. Hæschel. ex apogr. Monacensi, ut videtur. Certe apogr. Vaticanum, sicut codex noster,

rum est 12550. Periplus autem totius litoralis extra Gangem Indiæ, a quinto Gangis fluvii ostio, quod appellatur Antibole, usque ad Sinarum gentis confinia, stadia universa sunt 45350.

SINARUM REGIONIS ET SINUM IN EA PERIPLUS.

43. Sinarum gens terminatur a septentrionibus parte Sericæ, ab occasu India extra Gangem fluvium juxta prædictum in Magno sinu terminum, ab ortu terra incognita, a meridie mari australi et terra australi incognita. Ac generalis quidem circumscriptio hunc in modum habet, [singula autem ita:]

[Omissus Sinarum reg. periplus usque ad Notium pr.]

44. Hinc vero accollere incipiunt Sinæ Ichthyophagi usque ad australem terram incognitam. Duæ enim terræ incognitæ statuendæ sunt, quarum una juxta orientem extensa, quam Sinas accollere diximus, et altera juxta meridiem, quæ porrecta est juxta totum mare Indicum sive juxta mare Prasode appellatum, quod est pars Indici maris, adeo ut conjungens inter se terram utramque efficiat veluti angulum quendam circiter Sinarum sinum. Sinis autem superjacet Serum regio et eorum metropolis. Quicquid his orientalius, terra est incognita, lacus habens stagnantes, in quibus calami magni nascuntur, et adeo constipati, ut innitentes iis lacus trajiciant.

FERINI SINUS PERIPLUS.

45. Igitur post sinum Magnum et Notium promontorium meridiem versus naviganti et ad lævam habenti Sinarum terram et orientem, occurrit sinus Ferinus nuncupatus, pertingens usque ad promontorium quod appellatur Satyrorum. Periplus sinus Ferini, a Notio promontorio ad Satyrorum promontorium, stadia universa sunt 10503.

recte habet ἐχομένους, quod ipse etiam Hæschelius repont jussit in annotatione. — 28. διαπεραιώσεις codex.

§ 45, 29. τοῦ addidi. Ceterum hac inscriptione et sequente carere possis, siquidem sinus, qui in titulo segminis 43 memorantur, non alii esse possunt nisi ὁ Θηριώδης et ὁ Σινῶν κόλπος et dimidia pars sinus Magni. — 32. τήν τε τὴν Σ. cod. — 34. Σατύρων h. l. codex, sed postea recte Σατύρων. — 35. ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου ἄκρου ed. Hæschel; fortasse sic habet apogr. Monacense; nam veram lectionem ἀπὸ τοῦ νοτίου ἄκρου et codex Parisinus habet et apographum Vaticanum; ipseque Hæschelius sic scribendum esse in notis monuit. — 37. „αργ' Numerus aperte corruptus; nam quum tota Sinarum ora nonnisi 12650 stadiorum sit, ut traditur § 48 et 51, et sinus Sinarum pateat per stadia 1250, consequeretur eam oræ partem, quæ ad si-

ΤΟΥ ΤΩΝ ΣΙΝΩΝ ΚΟΛΗΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

SINARUM SINUS PERIPLUS.

16. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἄκρου τῶν Σατύρων ἐκδέχεται κόλ-
πος μέγιστος, καλούμενος Σινῶν κόλπος. Παρῆκει δὲ
τοῦς μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀγνώστου γῆς, ἥ συνάπτει
τὴν τῆς ἀνατολῆς ἀγνώστον γῆν, ἥπερ εἰρήκαμεν παρ-
1 οἰκεῖν τοὺς Σίνας. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου τοίνυν
τῶν Σατύρων ἐπὶ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκβολὰς, ὅστις
ἐξήλθιν ἐν τῷ τῶν Σινῶν κόλπῳ, στάδιοι ασν'. Ἀπὸ
δὲ τοῦ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκδέχεται Καττίγαρα,
ὅριος μὲν Σινῶν ὑπάρχων, ὅριον δὲ τῆς ἐγνωσμένης
20 καὶ οἰκουμένης γῆς τῶν πρὸς τῇ μεσημβρίᾳ μερῶν.
Τῶν δὲ σταδίων τοῦ περίπλου τούτου τὸν ἀριθμὸν οὐ
ῥᾶδιον ἀναγράψαι. ἔσται δὲ μηδενὶ ἄλλῳ εὐμαρὲς [τὸν]
ἐχόμενον περίπλου [τὸν] μετὰ τὸν Σινῶν ὅριον δη-
λῶσαι σαφῶς ἢ θεῖῳ τινὶ γνώστῃ, μήτε τὰ πρὸς τῇ με-
15 σημβρίᾳ παρὰ τὴν ἀγνωστον διχόντου γῆν σαφῆ κα-
ταστήναι τοῖς ἀνθρώποις, μήτε τὴν παρὰ τὴν ἑῴαν
μετὰ τοὺς Σίνας ἀγνώστον γῆν.

47. Ἔστι δὲ τῶν Σινῶν τὸ μὲν μῆκος τὸ μέγιστον
σταδίων γ' τὸ δὲ πλάτος τὸ μέγιστον σταδίων αζσν'.
20 Ἐχει δὲ ἔθνη, ἥτοι σατραπείας ε', πόλεις δὲ καὶ κώμας
ἐπισήμους ζ', ὅρος ἐπίσημον α', ποταμοὺς ἐπισήμους δ',
κόλπους ἐπισήμους (τὸν τε Θηριώδη καὶ τὸν τῶν Σι-
νῶν) β', ἀκρωτήρια ἐπίσημα β'. [Ὅμοῦ πόλεις καὶ
κώμαι τῆς ἀνατολικῆς γῆς φε'.]

48. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ τῶν
Σινῶν ὁρίου τοῦ ὄντος πρὸς τῇ Ἰνδικῇ τῇ ἐκτὸς Γάγγου
ποταμοῦ ἐπὶ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκβολὰς τὸν περίπλου
παντὸς τῆς τῶν Σινῶν παραλίης στάδιοι αβγν'.

46. Post Satyrorum promontorium sequitur sinus
maximus, Sinarum sinus appellatus. Hic extenditur
usque ad australem terram incognitam, cui conjungit
terram orientalem incognitam, juxta quam Sinas ha-
bitare diximus. A Satyrorum igitur promontorio us-
que ad ostia Cottiaris fluvii, qui exit in Sinarum
sinum, stadia sunt 1250. Cottiarin autem fluvium
excipit Cattigara, Sinarum statio terminusque terræ
cognitæ et habitabilis ad partes meridionales. Stadio-
rum vero hujusce peripli numerum perscribere non
est facile; haud alii autem quam divino cuidam cogni-
tori in promptu erit sequentis post Sinarum stationem
regionis periplus definite exponere, atque tum oræ
ad meridiem juxta incognitam terram porrectæ, tum
orientalis, quæ Sinas excipit, terræ incognitæ accura-
tam hominibus aperire notitiam.

47. Ceterum maxima Sinarum terræ longitudo est
stadium 3000, latitudo autem maxima stadium
17250. Gentes vel satrapias habet quinque, urbes
ac vicos insignes septem, montem insignem unum,
fluvios insignes quattuor, sinus insignes duo (Fer-
inum scilicet et Sinarum sinum), promontoria insig-
nia duo. [In summa urbes et vici terræ orientalis
sunt 560].

48. Totius autem peripli juxta Sinarum oram, inde
a Sinarum et Indiæ extra Gangem in sinu Magno con-
finiis usque ad Cottiaris fluvii ostia, colliguntur sta-
dia 12650.

num Magnum pertinet et inde a media ejus parte in-
cipit, nonnisi 897 esse stadium. Id vero minime
caderet in dimidiis sinus partem, quem *Magnum* vo-
cant, et longe abest a sententia Ptolemæi, apud quem
oræ Sinarum pars dimidia et ultra juxta sinum Ma-
gnum protenditur. Quare suspicio est Marcianum,
quamvis μέγιστον esse Ferinum sinum dicat, pro αργ'
dedisse βρν' (4550). Quamquam ne sic quidem sinus
Ferini et Sinarum dimensiones ex Ptolemæi sententia
constitutæ sint.

§ 46, l. 4. τῆν τῆς] καὶ τῆς cod. et editt. || —
6. Κοττιάριος] sic Ptol.; Κοττιάρου cod. h. l. et in
sq. || — 8. Καττίγαρα ὅριος] sic Ptol.; Καττίγαρα
ὅρος cod. Circa hæc verba in margine adscripta sunt
manu eadem, quæ codicem exaravit : ὁμοῦ πόλεις καὶ
κώμαι τῆς ἀνατολ[ικῆς] γῆς φε'. Quæ verba ad finem
§ 47 subjecimus. || — 12. ἔσται δὲ μηδενὶ ἄλλῳ
κτλ. vel fort. ἔτι [μᾶλλον] δὲ μηδαμῶς εὐμαρὲς... εἰ μὴ
θεῖῳ κτλ.] ἐπεὶ δὲ μηδὲ ἄλλως εὐμαρὲς ἐχόμενον περί-
πλου μετὰ τῶν Σινῶν ὅριον (sic) δηλῶσαι σαφῶς τῷ θεῷ
τινὶ γνώστῃ codex. Hiulca hæc, nunc vix persananda, ut
poteram resarciri. Quod Millerus recepit ex Dodwelli
et Hudsoni conjecturis : ἐπεὶ καὶ μηδὲ ἄλλως εὐμαρὲς ἐχό-
μενον περίπλου μετὰ τῶν Σ. ὅριον δηλῶσαι σαφῶς τῷ

θεῷ τινὶ γνώστῳ : id nihili esse, vix est quod moneatur.
Ante τῶν Σινῶν ὅριον exciderit Καττίγαρα. Ceterum
omnia hæc ἐπεὶ δὲ ... γνώστῃ, salvo sensu, ejici pos-
sent, et fort. nata sunt vel ex glossa ad verba τῶν δὲ
σταδίων... ἀναγράψαι, vel ex conflata lectionis varie-
tate.

§ 47. l. 18. Sec. Ptolemæum longitudo Sinarum re-
gionis pertinet a 173°—180° longit., quibus fere re-
spondent stad. 3000; latitudo vero a Serica usque ad
Cottiarin fl., est graduum 42 (35°—7° austr. lat.).
Millerus dedit τὸ δὲ μῆκος.. στάδια γ (30000), quod a
vett. geographia abhorreret. || — 23. β'] ε' codex. Qum
præter partem sinus Magni nonnisi duo sinus apud
vett. in Sinarum ora memorentur, doctus quidam
depravatum numerum ε' miratus ad marginem anno-
taverit : β', τὸν τε Θηριώδη καὶ τὸν τῶν Σινῶν. Inde
verba τὸν τε κτλ. in textum irreperunt || — 23. ὁμοῦ..
φε'] V. not. ad § 46. Quod numerum 560 attinet, is
recte habet. Nam urbes et vicos habes Arabie 164, Su-
sianæ 17, Persidis 32, Carmanie 23, Gedrosiæ 12, Ta-
probanes 22, Indiæ intra Gangem 216, Indiæ extra
Gangem 67, Sinarum 7 : ex quibus summa conflatur ur-
bium 560. || — 27. Κοττιάρου cod. || — 28. αβγν']
Idem numerus redit § 51.

Ἀπὸ δὲ τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὃ καλεῖται Ἀντιβολή, μέχρι τῶν ὄρων τῶν πρὸς τοὺς Σίνας, οἵτινες ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τοῦ καλουμένου Μεγάλου κόλπου τυγχάνουσι, τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς στάδιοι „δ ετν’.

Ἀπὸ δὲ τοῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ τῶν Σινῶν ὀρίου ἐπὶ Κοττιάριος ποταμὸς ἐκβολὰς τῆς τῶν Σινῶν παρᾶλίας στάδιοι „α βχν’.

Οἱ πάντες ἀθροίζονται τοῦ προειρημένου περίπλου παντὸς τῶν ἀριστερῶν τῆς Ἀσίας μερῶν ἀπὸ τοῦ Αἰλανίτου μυχοῦ μέχρι τοῦ Σινῶν ἔθνους καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κοττιάριος ποταμοῦ στάδιοι „ε γσδε’.

52. Τέλος τοίνυν ἐνθάδε τοῦ πρώτου βιβλίου ποιησόμεθα, παντὸς μὲν τοῦ Ἀραβίου κόλπου, πάσης δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους τῶν τε δεξιῶν μερῶν, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἀριστερῶν, ὅσα τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐπιμελείᾳ καὶ φιλομαθείᾳ γέγονεν ἐρικτὰ, μέχρι τῆς ἀγνώστου γῆς καθ’ ἑκατέρας τὰς ἡπείρους, τῆς τε ἑώας καὶ τῆς μεσημβρινῆς, τὸν περίπλου ἀναγράψαντες. Ἀρξόμεθα δὲ τοῦ κατὰ τὸν 20 δυτικὸν ὠκεανὸν περίπλου· τοῦτο γὰρ ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου πράξειν ὑπεσχόμεθα.

Μαρκανοῦ Ἡρακλεώτου τοῦ Πόντου Περύπλους τῆς ἕξω θαλάσσης ἑώου καὶ ἐσπερίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μεγίστων νήσων. Τῶν εἰς β’ τὸ α’.

A quinto Gangis fluvii ostio, quod vocatur Antibole usque ad Sinarum regionis confinia, quæ sunt in medio sinu Magno, Indiæ extra Gangem sitæ sunt stadia 45350.

A termino Sinarum, qui est in sinu Magno, usque ad Cottiaris fluvii ostium ora Sinarum maritima est stadiorum 12650.

Cuncta totius hujus peripli sinistrarum Asiæ partium, inde ab Ælanitico recessu usque ad Sinas et ostia Cottiaris fluvii, colliguntur stadia 153295.

52. Finem igitur hic faciemus primi libri, descripto periplo totius Arabici sinus et totius Rubri maris quin etiam dextrarum nec non sinistrarum Indici pelagi partium, quoad fieri potuit hominum diligentia et studio, usque ad terram incognitam utriusque continentis, tam orientalem quam meridionalem. Exordiemur deinceps periplum occidentalis oceani, sicut initio libri facere polliciti sumus.

Marciani Heracleensis ex Ponto Periplus exteri maris orientalis, maximarumque in eo insularum. Operis bipartiti libe prior.

[BIBAION ΔΕΥΤΕΡΟΝ.]

[LIBER SECUNDUS.]

25 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ β’ Μαρκανοῦ περίπλῳ ἑώου καὶ ἐσπερίου ὠκεανοῦ.

Προοίμιον.

Ἱερίας τῆς καὶ Ἰσπανίας τῶν παρὰ τὸν δυτικὸν καὶ ἀρκτῶν ὠκεανῶν αὐτῆς μερῶν περίπλους. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως 30 ἔχει.

Βατικῆς τῶν ἀπὸ τῆς Κάλπης μερῶν μέχρι τῶν τῆς Λουσιτανίας ὄρων περίπλους.

Λουσιτανίας περίπλους.

Ταρρακωνησίας περίπλους.

35 Τῆς καλουμένης Κελτογαλατίας περίπλους. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.

Ἀκυτανίας περίπλους.

Λουδουνησίας περίπλους.

Βελγικῆς σὺν Γερμανίᾳ τῇ ἄνω καὶ [τῇ] κάτω περίπλους.

40 Γερμανίας [τῆς] μεγάλης περίπλους.

Σαρματίας τῆς ἐν Εὐρώπῃ περίπλους.

Περὶ τῶν Πρεττανικῶν νήσων.

Hæc insunt libro secundo Marciani peripli oceani orientalis et occidentalis.

Proœmium.

Iberiæ sive Hispaniæ quatenus oceano occidentali et septentrionali adjacet, periplus; cujus partes ita habent :

Bætiæ partium a Calpe usque ad terminos Lusitanie periplus

Lusitanie periplus.

Tarraconesiæ periplus.

Celtogalatiae, quam vocant, regionis periplus; cujus partes sunt :

Aquitaniae periplus.

Lugdunensis periplus.

Belgiæ una cum Germania inferiore et superiore periplus.

Germaniæ magnæ periplus.

Sarmatiæ Europææ periplus.

De insulis Britannicis.

Ἰνδικῆς ποταμοῦ cod. || — „γ ε γ λ ε’] sic etiam § 39. || — 5. „δ ε τ ν’] sic § 42; hoc loco codex corrupte „α ε τ λ. || — 7. Κοττιάρου et mox Κιτταρίου cod. || —

8. „α β γ ν’] ut § 48. || — 11. μέχρι τῶν Σ. ἔθνους cod. § 52, l. 17. φιλομαθία cod.; em. Miller. || — 18. καὶ’] καὶ cod. || — 24. ἑώου] ἐώτου codex || — 25. τὸ α’] τὰ cod.; em. Haase. — Igitur consummatio interval-

lorum ita habet :

1. Sinus Arabicus stadiorum	11,670
2. Inde ad sinum Persicum.....	21,340
3. Sinus Persicus.....	16,700
4. Carmanica ora maris Indici.....	5,060
5. Gedrosiæ ora.....	3,850
6. India intra Gangem.....	35,095
7. India extra Gangem.....	45,350
8. Sinæ usque ad Cottiarin fl	12,650
Summa.....	153,295

Ἰουερνίας νήσου Πρεττανικῆς περίπλους.
[Ἀλβίωνος νήσου Πρεττανικῆς περίπλους.]
Τῶν κατὰ τὴν Λιβύην μερῶν τῶν παρὰ τὸν δυτικὸν καὶ
μεσημβρινὸν ὠκεανὸν μέχρι τῆς Αἰθιοπίας περίπλους. Τὰ δὲ
κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.
Μαυριτανίας Τινγιτανικῆς περίπλους.
Λιβύης τῆς ἐντὸς περίπλους.
Περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης πρὸς τὰς ἐπισήμους τῆς οἰκουμένης
πόλεις διαστάσεων.

[ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.]

Τὸ δεύτερον βιβλίον περιέξει τὸν ἀπὸ τοῦ Ἰρα-
κλείου πορθμοῦ περίπλου πάλιν, τὸν παρὰ τῷ δυτικῷ
τε καὶ ἀρκτικῷ ὠκεανῷ μέχρι τῶν βορειοτάτων, καὶ ἔτι
γε τῶν μεσημβρινῶν μερῶν, ἕως τῆς ἡγνοημένης ἑκα-
τέρων τῶν ἡπείρων γῆς. Ἦσται δὲ οὗτος τῶν μὲν

Hiberniæ, insulæ Britannicæ, periplus.
[Albionis, insulæ Britannicæ, periplus.]
Libyæ partium quæ sunt ad oceanum occidentalem et meri-
dionalem usque ad Æthiopiæ Hypodromum (τοῦ τῆς Αἰθ. Ὑπο-
δρομοῦ) periplus. Partes ejus hæc sunt :
Maunitaniæ Tingitanæ periplus.
Libyæ interioris periplus.
De distantis a Roma ad orbis terrarum urbes insigniores.

[PROOEMIUM.]

Liber secundus continet periplus universum a
fretō Herculeo tum juxta oceanum occidentalem et
septentrionalem usque ad boream extremum, tum
etiam juxta partes meridionales usque ad utriusque
continentis terram incognitam. Hic autem periplus est

Subjungimus laterculum singulorum intervalloꝝ, quæ in antecæ. vel traduntur vel a nobis suppleta sunt.

ARABIA.					
§ 51. Sinus Arabicus.	44,670				
§ 51. Inde ad sinum Persicum (21,550 cod.).	21,540				
§ 49. Inde ad Mæsaniten sinum et Tigridis ostium occidentale.	5,140				
§ 49. Arabiæ Periplus usque ad Tigrim 38,150. [A Tigridis ostio occidentali ad os- tium orientale]		[370]			
SUSIANA.					
§ 20. A Tigride ad Vallum Pasini.	80				
Inde ad Mogæum fl.	700				
Inde ad Cænosum sinum.	400				
Inde ad Eulæum fl.	[690]				
Inde ad Vadum arenosum.	[110]				
Inde ad Oroatin fl.	1,450				
	5,450				
§ 22. A Tigride ad Oroatin.		5,450			
PERSIS.					
§ 24. Ab Oroati ad Taocen prom.	500				
Inde ad Rhogomanin fl.	700				
Inde ad Chersonesum.	500				
Inde ad Brisoanum.	650				
Inde ad Ausinza.	600				
Inde ad Bagradam fl.	450				
	5,400				
§ 25. Ab Oroati ad Bagradam.		5,400			
CARMANIA.					
§ 26. A Bagrada ad Daram fl.	500				
Inde ad Cathrapem fl.	500				
Inde ad Corium fl.	700				
Inde ad Achindanum fl.	400				
Inde ad Andanin fl.	500				
Inde ad Saganum fl.	400				
Inde ad Armuzam urb.	200				
Inde ad Armozōn prom.	800				
Inde ad Carpellam prom.	750				
(Marcianus colligit. 4,250).	4,550				
§ 27. A Bagrada ad Carpellam.		4,250			
§ 51. Totius sinus Persici periplus * [16,790].					
§ 28. A Carpella pr. ad Canthin.	1,000				
Inde ad Agrisam.	250				
Inde ad Omana.	600				
Inde ad Rhogana.	150				
	2,000				
		49,800			
CARMANIA.					
A Rhoganis ad Salarum fl.	2,000			49,800	
Inde ad Pas'dem.	150				
Inde ad Samydacen urbem.	200				
Inde ad Samydacen fl.	200				
Inde ad Tisam urbem.	500				
Inde ad Hydriacen fl.	400				
Inde ad Bagiam prom.	200				
Inde ad Cyiza port.	400				
Inde ad Alambatera prom.	250				
	400				
	4,700				
§ 28. A Carpella ad Alambatera prom.				4,700	
Ab Alambatera ad Derenobillam.	250				
Inde ad Cophantem port.	250				
Inde ad Zorambum fl.	200				
Inde ad Badara.	250				
Inde ad Musarna.	500				
	1,250				
§ 50. A Carpella ad Musarna.				1,250	
A Bagrada ad Musarna.	5,950				
	10,200				
GEDROSIA.					
§ 52. A Musarnis ad Artabin fl.	1,500				
Inde ad Rapraua.	500				
Inde ad Mulierum port.	500				
Inde ad Cœamba.	400				
[Inde ad Rhizana].	[1,100]				
	5,850				
§ 53. A Musarnis ad Rhizana.				5,850	
INDIA INTRA GANGEM.					
§ 54. A Naustathmo ad Cory. (1,725 cod.).				21,725	
[A Cory ad Apheterion].				[8,510]	
§ 59. Ab Apheterio ad quintum Gangis ostium.				5,660	
§ 59. A Naustathmo ad quintum Gangis ost. 55,695.					
INDIA EXTRA GANGEM.					
[A Gange ad Magnum promontorium].				[52,800]	
§ 42. A Magno prom. ad initium Sinarum.				12,550	
§ 42. A Gange ad initium Sinarum 43,550.					
SINÆ.					
[Ab Indiæ confinis ad Notium pr.].				[6,850]	
§ 43. Hinc ad Satyrorum pr. (Ferinus sinus) (10,505 cod.).				4,550	
§ 46. Hinc ad Cottiarin fl. (Sinarum sinus).				1,250	
§ 48. Ab Indiæ confinis ad Cottiarin stad. 12,650.					
§ 50. Ab Ælanite recessu ad Cottiarin.				153,295	

δεξιὼν μερῶν παρὰ τὴν Ἰβηρίαν, ἥτις καὶ Ἰσπανία
καλεῖται, τῶν παρὰ τὸν ὠκεανὸν κειμένων αὐτῆς τό-
πων, καὶ ἔτι παρὰ τὴν Ἀκυτανίαν καὶ τὴν Λουγδου-
νησίαν καὶ Βελγικὴν Γερμανίαν τε τὴν μεγάλην μέ-
6 χρι τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Σαρματίας, μεθ' ἣν ἡ πρὸς
τοῖς ἄρκτοις ἀγνωστος ἐκδέχεται γῆ· πρὸς δὲ τούτοις
καὶ τὸν δύο νῆσων τῶν ἐν τῇ ἀρκτῷ κειμένων ὠκεανῷ,
ὧς κοινῶς μὲν Πρεττανικὰς καλοῦσι, λέγεται δὲ αὐτῶν
ἡ μὲν Ἰουερνία, ἡ δὲ Ἀλβίων, τῶν δὲ ἀριστερῶν
10 μερῶν παρὰ τὴν Λιβύην καὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν δυτικὸν
καὶ μεσημβρινόν, καὶ τῶν προσεχῶν τούτοις τόπων
μέχρι τοῦ λεγομένου Ὑποδρόμου Αἰθιοπικοῦ, ἔνθα τὸν
πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἀναχέομενον ὠκεανὸν τέλος ἔχειν
συνέστηκε, τῆς ἀγνωστού λοιπὴν ἐκδεχομένης γῆς.

15 2. Τῆς μὲν γὰρ ἐντὸς Ἡρακλείων στήλων ἀπάσης
θαλάσσης, ὥσπερ καὶ προειρήκαμεν, ἀκριβῆ τὸν περί-
πλου (ὧς γε οἰόμεθα) πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς
τῶν ἑνδεκα βιβλίων Ἀρτεμιδίου τοῦ Ἐφεσίου γεω-
γράφου, ὃν νομίζομεν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἐπιμε-
20 λίστατον ἐν τοῖς τῆς γεωγραφίας τὸν περίπλου πε-
ποιῆσθαι· τῆς δὲ ἑξω θαλάσσης, ἥτις ὠκεανὸς παρὰ
τῶν πλείστων καλεῖται, εἰ καὶ μετρίως τινῶν μερῶν
ὁ προειρημένος ἐμνημόνευσεν Ἀρτεμίδωρος, ἀλλ' ὅμως
τὸν ἀκριβεστάτον ταύτης περίπλου ἐκ τῆς τοῦ θεοτά-
25 του Πτολεμαίου γεωγραφίας καὶ προσέτι καὶ τοῦ Πρω-
ταγόρου καὶ ἑτέρων παλαιῶν ἀνδρῶν ἐξελόντες, τοῦ
μὲν Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἑκα-
τέρων τῶν ἡπείρων καὶ ἔτι γε τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους
παντὸς μέχρι τῆς ἑώας καὶ τῆς ἀγνωστού γῆς μετὰ
30 τῆς ἐνδεχομένης ἀκολουθίας ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ διεξ-
ήλομεν· νυνὶ δὲ τὰ περὶ τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν ἐπε-
λευσόμεθα.

3. Ἀρχὴν τοίνυν ποιησόμεθα τοῦ περίπλου τῆς ἑξω
θαλάσσης ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ. Οὗτος δὲ ὁ
35 πορθμὸς διορίζει τὰς ἡπείρους ἑκατέρας, τὴν τε Ἰβη-
ρίαν, [ἣν] καὶ Ἰσπανίαν προσαγορεύουσι, μέρος τῆς
Εὐρώπης ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν καταντικρὺ ταύτης κει-
μένην Λιβύην. Ἐκπλέοντι γὰρ τὸν Ἡρακλείων πορθ-
μὸν καὶ πρὸς τὸν ὠκεανὸν ἐπειγομένην, ἐν δεξιᾷ μὲν
40 τῆς Ἰσπανίας ἐστὶν ἡ Βαιτικὴ τὸ ἔθνος, ἐν ἀριστερᾷ

partium dextrarum juxta Iberiam sive Hispaniam, qua-
tenus haec oceano adjacet, atque juxta Aquitaniam et
Lugdunensem et Belgicam et Germaniam Magnam
usque ad Sarmatiam Europaeam, post quam sequitur
terra incognita borealis; praeterea etiam duarum in-
sularum oceani septentrionalis, quae communi quidem
nomine Britannicae vocantur, proprio autem altera
dicitur Hibernia, altera Albionis insula; dein vero
partium sinistrarum juxta Libyam et oceanum occi-
dentalem et meridionalem, locorumque hisce adiacen-
tium usque ad Hypodromum Aethiopicum, ubi ocea-
nus ad meridiem effusus desinere constat, sequente
deinceps terra incognita.

2. Etenim maris intra Herculis columnas universi,
ut supra jam diximus, accuratum (nostra certe opi-
nionie) periplum fecimus in epitome undecim librorum
Artemidori Ephesii geographi, quem in geographiae li-
bris maris nostri periplum summa cum diligentia con-
scripsisse existimamus; maris vero exterioris, quod a
plerisque Oceanus dicitur, partium licet quarundam le-
viter meminere praefatus Artemidorus, accuratissimum
tamen ejus periplum ex Ptolomaei divinissimi geogra-
phia ac insuper ex Ptolemae aliorumque veterum
libris desumpsimus, atque Arabice quidem sinus et
Rubri maris periplum juxta utramque continentem
nec non totius Indici pelagi usque ad orientalem et
incognitam terram, eo quo fieri potuit ordine, in priori
libello persequuti sumus; nunc vero ea quae ad occi-
dentalem pertinent oceanum, aggrediemur.

3. Initium igitur faciemus peripli maris exteri a
freto Herculeo. Fretum hoc utramque disternit
continentem: Iberiam, quam Hispaniam etiam nun-
cupant, Europae partem, et objectam ei Libyam.
Exeunti enim e freto Herculeo, et cursum tenenti ver-
sus oceanum, a dextra est Baetica Hispaniae provincia
a sinistra vero Libyae sunt provinciae quae vocantur

In *Argum.* initio pro ἑώου cod. ἑώτου. In apogr.
Vat. ante ἑώου (sic) siglum conspicitur, quod κατὰ σι-
gnificare consuevit Haeschel., recte tamen monens hanc
vocem esse nihili. Miraris Hudsonum legendum putan-
te tantum κατ' ἀρκτῶν τε καὶ ἐσπ. ὠκ. In codice post
verba ἐστ. ὠκεανοῦ iterum legitur ἐν τῷ β'. || — 30. Ἰ-
σπανίας cod. h. l. et in seqq. ubique. || — 34. ὤρων
cod. || — 40. Λουγδ. π. ε. ρ.] Hæc in apogr. Vat. post
verba Λουσιτανίας per. male transposita sunt. || —
41. σὺν Γερμανίας τῆς ἀνω καὶ κάτω codex, sicut in titu-
lo § 27.; em. Hudson. Fortasse præstat: σὺν Γερμα-
νικαῖς ταῖς ἀνω καὶ κάτω. || — 2. Ἀλλ... περίπλους inse-
ruit Miller. || — 6. τιγατάνης cod. || — 7. τῆς ἐντὸς.
V. Ptolem. IV, 6. Ceterum Libyæ periplus in codice
nostro excidit, itemque caput Περὶ τῶν... διαστάσεων,
cujus semel mentionem fecit Stephanus Byz. V. § 47.

§ 1, p. 541, l. 14. μεσημβρινῶν cod. || — τῆς ἐγνω-
σμένης cod.; em. Hudson. || — 15. οὗτος ὁ οὕτως cod.
|| — p. 542, l. 9. Ἰουερνία h. l. cod. || — 12. Ὑποδρό-
μου] Sic etiam Ptolemæus IV, 6 p. 292, nisi quod unus
ex Wilbergi codicibus præbet ἱπποδρόμος, sicut est ap.
Agathemerum, quem vocant, II, 5: πρὸς μὲν τῷ Αἰθιο-
πικῷ καλούμενῳ ἱπποδρόμῳ ἱππογάροι Αἰθιοπες.

§ 2, l. 19. ἐπιμελίστατον περίπλου ἐν τοῖς τῆς γεωγρα-
φίας βιβλίοις πεποιῆσθαι. apogr. Vatican. Vocem ἐπι-
βλούς post γεωγρ. in nostris inseruit Miller.; quo opus
non erat. || — 20. πεποιῆσθαι cod. || — 21. εἰς cod. ||
— 25. Πτολομ. sic codex., neque id corrigendum. ||
— 27. πελάγους cod. || — 31. ἐπ. ελ.] codex; non verò
ἐτελευσόμεθα, ut M. ait.

§ 3, l. 33. Literam A in v. ἀρχὴν rubricator pingere
neglexit. || — 36. ἣν suppl. Miller. || — 39. ὠκεανὸν μὲν

δὲ εἰς τῆς Λιβύης αἱ Μαυριτανίαι καλούμεναι. Τὸ δὲ μεταξὺ τούτων [κατὰ τὴν ἐντὸς θάλασσαν πέλαγος καλεῖται] Ἰβηρικὸν (μέσον δὲ τῶν εἰρημένων ἰθύνων κείμενον). Διεκπεύσαντι δὲ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἥρας (οὗτος δὲ ἐν δεξιᾷ κατὰ τὸν ἔκπλου τοῦ πορθμοῦ κεῖται) ἐκδέχεται μὲν ὁ ὠκεανὸς, ἀναπεπταμένος ἐφ' ἑκατέρας τὰς ἡπείρους, τήν τε Ἰβηρίαν καὶ τὴν Λιβύην, καὶ ἔτι γε πρὸς τὰς δυσμὰς εἰς μέγθος ἀπέραντον καὶ ἄγνωστον ἐκτενιόμενος.

4. Πρώτη δὲ ἡ νῆσος ἐν δεξιᾷ τὰ Γάδεира κειμένη τυγχάνει, ἔθθα τὰς Ἡρακλείους στήλας εἶναι συνέστηκεν. Οἱ μὲν γὰρ κατὰ Κάλπην τὸ ὄρος, ὅπερ ἐνδοτέρω τῶν Ἡρακλείων στενῶν κεῖται, τὰς στήλας εἶναι φασιν· οἱ δὲ κατὰ Γάδεира τὴν νῆσον, ὥσπερ καὶ Ἀρτεμίδωρος ὁ γεωγράφος· κωλύει δὲ οὐδὲν ἀπὸ τῆς Κάλπης τὸ ὄρος; ἦν οἱ πλείστοι στήλην Ἡρακλείους εἶναι βούλονται, τὸν περίπλου τῆς Ἰβηρίας ποιήσασθαι. Ἔστι δὲ τῆς μὲν Βαιτικῆς καλουμένης ἐπαρχίας ἡ Κάλπη, τέλος δὲ τοῦ ἔθνους τούτου καὶ ὄριον ὁ Ἄνας ποταμὸς ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν τὰς ἐκβολὰς ποιούμενος, μεθ' ὃν τὰ ἐχόμενα τῆς Ἰσπανίας ἔθνη κατὰ τὴν ἐξω θάλασσαν καὶ τὸν ὠκεανὸν κείμενα τυγχάνει. Ἔσται τοίνυν ὁ περίπλος τὴν ἀρχὴν ἔχων ἀπὸ τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ Κάλπης καὶ [τούτου] τοῦ μέρους τῆς Βαιτικῆς ἐπαρχίας.

5. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν ταῦτα τὰ μέτρα περιπευσάντων περὶ τὸν τῶν σταθίων ἀριθμὸν διεσφάλησαν, καίτοιγε τὰς αἰτίας ἡμεῖς τῆς τοιαύτης πλάνης ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ διεξηγήσαμεν· ὁμοῦς ἔνεκεν ἀκριβεῖας μεζζονος διπλοῦν ὡς ἐπίπαν τὸν ἀριθμὸν τῶν σταθίων προσγράψαι προειλόμεθα, τό τε μὴ πλεῖον καὶ τὸ μὴ ἔλαττον κατὰ γραμμὴν ὑποτείνουσιν προστιθέντες, ὥστε τὸ μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν ἑκατέρωθεν ὅσπερ ὅρον τινὰ τῆς ἀληθείας κεῖσθαι τοῖς τὴν ἀκρίβειαν ἐπιζητούσι. Τοῦτο γὰρ σαφῶς καὶ Πρωταγόρας ἐν τῇ γεωγραφίᾳ ποιήσας δοκεῖ τὴν περὶ τοὺς σταθίους πλάνην ἐκπεφυγῆναι.

IBHPIAS THS KAI ISHANIAΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΩΚΕΑΝΟΝ ΑἴΤΗΣ ΜΕΡΩΝ.

6. Ἡ Ἰβηρία ἧτις καὶ Ἰσπανία καλεῖται, ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῶν Πυρηνίων ὄρων, διήκει δὲ ἐπὶ πλείστον, ὑφ' ἑκατέρωθεν τῶν θαλασσῶν περιχομένη, τοῦ τε ὠκεανοῦ τοῦ ἀρκτοῦ καὶ δυτικοῦ καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης. Ἡ δὲ Πυρηνία τὸ ὄρος ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀρξά-

Mauritaniae; interjectum his [interni maris pelagus vocatur] Ibericum. Fretum autem Herculeum enaviganti et Junonis templum pratervertect (quod e freto egredienti a dextra est) occurrit oceanus ad utramque continentem, Iberiam scilicet et Libyam, diffusus, atque occidentem versus in interminatam ignotamque amplitudinem porrectus.

4. Primum autem a dextra est Gades insula, ubi Herculis columnas esse constat. Sane quidem nonnulli juxta Calpen montem, qui intra angustias Herculeas jacet, columnas positas esse dicunt, alii vero ad Gades insulam, ut Artemidorus quoque geographus; nihil autem obstat quin a Calpe monte, quam plerique Herculis columnam esse volunt, Iberiae periplus faciamus. Pertinet autem Calpe ad provinciam, quam Baticam nominant; finis vero hujus populi et terminus est Anas fluvius, in oceanum occidentalem influens; post quem reliquae Hispaniae provinciae ad mare exterum et oceanum sitae sunt. Periplus igitur initium habebit a Calpe Iberiae et ab ea parte Batica provinciae.

5. Quoniam vero multi partes hasce circumnavigantes in stadiorum numero fuerint decepti, quamquam nos erroris hujusmodi causas in priori libello recensuimus, ob accuratorem tamen notitiam, duplicem ubique stadiorum numerum adscribendum duximus, non plus et non minus juxta lineam subtendentem adjicientes: adeo ut qui inter utrumque numerum medius est, quasi pro regula veritatis sit accurate rem explorantibus. Hoc ipsum enim sapienter Protagoras in geographia observans, istum circa stadia errorem evitasse videtur.

PARTIUM IBERIAE, QUAE ET HISPANIA NOMINATUR, OCEANO ADJACENTIUM PERIPLUS.

6. Iberia, quae et Hispania dicitur, incipit a montibus Pyreneis, latissimeque extenditur, ab utroque mari circumdata, tam oceano septentrionali et occidentali, quam mari nostro. Pyrene autem mons e nostro mari incipiens porrigitur usque ad oceanum

ἐπειγ. codex; transposui v. μὲν post v. ἐν δεξιᾷ. || — Ἰσπανίᾳ δὲ ἔστιν cod.; in quo ΔΕ fort. natum ex Ἰσπανίᾳ C. || — 1. Probabile est post v. καλούμεναι excidisse τὰ ἔθνη, monente Hudsono. || — 2. Inclusa inserui. V. Ptolem. II, 4; cf. Marcian. II, 8. Pro τὸ δὲ μεταξὺ τούτων alia lectio erat: τὸ μέσον δὲ τῶν εἰρημένων ἰθύνων κείμενον. Harum altera e margine irripens causa exstitit turbarum. || — 6. Ante ἐκδέχεται nescio an exciderit παραπλεύσαντι. || — 4, l. 12. κατὰ Κάλπην], idque ita ut ipsa Calpe esset columnarum altera, ut cum Ptolemaeo II, 4 aliis-

que statuit Marcianus. || — 14. κατὰ Γάδεира] τὰ Γάδεира cod.; recte mutavit Salmasius; vulgata ferri nequit, quum ipsa Gadir insula una ex columnis haberetur. || — 19. ὁ δ' ὄνο ποτ. cod. || — 8. τούτου inserui.

§ 5, l. 27. τῶν ante σταθίων, a Millero omissum, habet codex. || — διεσφάλησαν] διεσφάλησαν codex; διεσφάλησαν em. Hudson; possis etiam διεφώνησαν. || — 28. καὶ τί γε cod. || — ἔνεκεν] γ. codex; quod ἔνεκεν, non vero γάρ, significare consentaneum est.

§ 6. l. 42. ὅφ'] sic cod.; ἐφ' editt. || — 43. Πυρηνία

μένη θαλάσσης διατείνει μέχρι τοῦ ἀρκτοῦ ὠκεανοῦ. Καί τὸ μὲν ἐν πέρας τοῦ ὅρου εἰς τὴν ἡμετέραν ἔκκει-
ται θάλασσαν, τὸ δὲ ἕτερον πέρας αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀρκ-
τους καὶ τὸν ἀρκτῶν ὠκεανὸν προβέβηται. Διὰ ζεύ-
γυσι δὲ καὶ διαιρεῖ τὴν Ἰβηρίαν πρὸς τὴν ἐχομένην
Κελτογαλατίαν, ὡς δοκεῖ εἶναι τὴν Ἰβηρίαν μεγίστην
χερσονήσον κατὰ τὸν αὐχένα τῇ Πυρρήνῃ προσεχο-
μένην. Κυρτοῦται δὲ πῶς τὸ ὅρος ὡς ἐπὶ τὴν Ἰσπανίαν.

7. Πρῶτερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία διήρητο ὑπὸ Ῥω-
μαίων εἰς ἐπαρχίας δύο, νυνὶ δὲ εἰς τρεῖς, εἰς Ἰσπα-
νίαν Βαιτικὴν καὶ εἰς Ἰσπανίαν Λουσιτανίαν καὶ Ἰσπα-
νίαν Ταρρακωνήσιαν. Τῆς μὲν Βαιτικῆς τὸ πλείστον
πρὸ τῆς καλῆς ἡμᾶς κεῖται θαλάσσης τῶν Πρακλείων
ἐντὸς στηλῶν, μέρος δέ τι παρὰ τὸν δυτικὸν ὠκεανόν.
Τῶν δὲ λειπομένων ἐθνῶν δύο ἡ μὲν Λουσιτανία πᾶσα
κατὰ τὸν δυτικὸν ὠκεανὸν τυγχάνει κειμένη, ἡ δὲ Ταρ-
ρακωνήσια μέρει μὲν πλείστῳ τῷ ἀρκτῷ ὠκεανῷ
πρόκειται, μέρει δὲ τινὶ καὶ τῇ καλῇ ἡμᾶς θαλάσσει,
ἐφ' ἑκατέρᾳ ἐκ τῆς μεσημβρίας διήκουσα τὰς θαλάσσας
μέχρι τῶν Πυρρηνίων ὄρων. Γράφομεν τοίνυν τὸν
περίπλου τῶν παρὰ τὸν ὠκεανὸν τῆς Ἰβηρίας μερῶν
τοῦτο γὰρ ποιήσειεν ὑπεσχόμεθα.

ΒΑΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΑΛΠΗΣ ΜΕ-
ΡΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΛΟΥΣΙΤΑΝΙΑΣ ΟΡΩΝ.

8. Ἡ Βαιτικὴ Ἰσπανία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν
καὶ δυσμῶν Λουσιτανίᾳ καὶ μέρει τῆς Ταρρακωνήσιος
ἐπαρχίας, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ καλούμενῳ Βαλεαρικῷ
πελάγει (τοῦτο δὲ συνήπται τῇ Ἰβηρικῇ θαλάσσῃ),
ἀπὸ δὲ μεσημβρίας κατὰ μὲν τὴν ἐκτὸς θάλασσαν καὶ
τὸν Πρακλείων πορθμὸν τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, κατὰ δὲ
τὴν ἐντὸς θάλασσαν τῷ Ἰβηρικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν
ὅλη περιγραφή τοιαύτη, ὃ δὲ κατὰ μέρος περίπλους
τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

9. Ἀπὸ Κάλπης τοῦ ὅρου καὶ στήλης, ἥτις ἐστὶν ἐν
ἀρχῇ τῆς ἐντὸς θαλάσσης, ἐκπλέοντι ἐπὶ τὸν πορθμὸν
καὶ τὸν ὠκεανόν, δεξιὰν τὴν ἡπειρὸν Ἰβηρίαν ἔχοντι, εἰς
Καρτηλίαν στάδιοι ν'. Ἐνταῦθα παροικεῖ τὸ ἔθνος [τῶν]
Βαστουλῶν τῶν καλουμένων Ποινῶν. Ἀπὸ δὲ Καρ-

septentrionalē. Atque una quidem jugi extremitas
in mare nostrum prominet, altera vero extremitas ad
septentriones et oceanum septentrionalē projicitur.
Disjungit autem et dividit Iberiam finitima Celtogalatia,
adeo ut Iberia videatur esse maxima península, quae
cervice sua Pyrenae adheret; incurvatur tamen jugum
quodammodo Hispaniam versus.

7. Prius equidem Iberia divisa erat a Romanis in
provincias duas, nunc vero in tres, in Hispaniam Bæ-
ticam, in Hispaniam Lusitaniam, in Hispaniam Tar-
raconensem. Bætica pars quidem maxima prætenditur
nostro mari Hercules intra columnas, pars vero quæ-
dam juxta occidentalem sita est oceanum. Ex reliquis
provinciis duabus Lusitania quidem tota juxta occa-
num occidentalem jacet; Tarraconensis autem maxima
quidem ex parte adjacet septentrionali oceano, parte
vero aliqua etiam nostro mari, a meridie pertingens ad
utraq; maria usque ad Pyrenæos montes. Periplum
igitur scribemus partium Iberiæ earum quæ sunt juxta
oceanum; hoc enim nos facturos esse polliciti sumus.

PERIPLUS PARTIUM BÆTICÆ A CALPE USQUE AD
TERMINOS LUSITANIÆ.

8. Hispania Bætica terminatur a septentrione et oc-
cidente Lusitania et parte Tarraconensis provinciæ,
ab oriente pelago Balearico appellato (quod conjun-
gitur Iberico mari), a meridie, juxta mare quidem
exterum et Herculeum fretum, occidentali oceano,
juxta autem mare internum Iberico pelago. Ac uni-
versa quidem ciscunscriptio hujusmodi est, periplus
vero particularis ad hunc modum se habet.

9. A Calpe monte et columna, quæ in principio
maris interioris est, enaviganti in fretum oceanumque
et a dextra habenti Iberiæ continentem, ad Carteiam
stadia sunt 50. Hic accolit gens Bastulorum, qui di-
cuntur Pœni. A Carteia ad Barbesola stadia 100.

cod. || — 1. διατείνει cod. || — 7. τῆς Πυρρήνης προσε-
χόμενον cod., em. Hudsonus vertendo: *Iberiam vidi-
erith maximam peninsulam, Pyrenæo monti juxta
isthmum adherentem.* || — 8. Eadem iisdem plane
verbis leguntur apud Ptolemæum II, 5, p. 119: Κυρ-
τοῦται δὲ πῶς τὸ ὅρος ὡς ἐπὶ τὴν Ἰσπανίαν κτλ..

§ 7. Cf. Constantinus Porphy. De adm. imp. c. 23,
ubi inter alia quæ de Iberia e Stephano Byz. afferun-
tur, etiam Marciani locum habes: Διηρεῖτο δὲ ἡ Ἰβη-
ρία εἰς δύο, νυνὶ δὲ εἰς τρεῖς, ὡς Μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ αὐ-
τῆς: « Πρῶτερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο διήρητο ὑπὸ
Ῥωμαίων, νυνὶ δὲ εἰς τρεῖς, Βαιτικὴν, Λουσιτανίαν, Ταρ-
ρακωνήσιαν. » C. Steph. Byz. p. 335 ed. Mein. || —
19. ἑκατέρᾳ τέσσα (sic) μεσημβρίας cod.; em. Hudson.
|| — 20. πυρηνίων cod.

§ 8. Vid. Ptolemæus II, 4, || — 27. Βαλιαρικῶν codex.

§ 9. Cf. Ptolemæus II, 27, ubi Bæticiæ ora, quam
Marcianus hoc segmine describit, ita habet:

Βαστουλῶν τῶν καλουμένων Ποινῶν.

Marcian.

Κάλπη ὄρος καὶ στήλη	7° 30'—36° 15'	
τῆς ἐντὸς θαλάσσης	7° 30'—36° 10'	50 stad.
Καρτηλία	7° 15'—36° 10'	100
Βαρβήσουλα πόλις	6° 40'—36° 20'	200-145
Τρανσοδούκτα	6° 30'—36° 30'	[155]-123
Μενραλία		

Τουρδοῦλων.

Βαλιών πόλις	6° 15'—36° 40'	140-100
Βαλιωνος ποταμοῦ ἐκ- βολή	6° 10'—36° 10'	70-50

τηίας εἰς Βαρβήσολα στάδιοι ρ'. Ἀπὸ δὲ Βαρβήσολων εἰς Τρανσοῦκτα στάδιοι οὐ πλεῖον σ', οὐχ ἥττον κατὰ γραμμὴν ὑποτείνουσιν σταδίων ῥυμέ'. Ἀπὸ δὲ Τρανσοῦκτων εἰς Μενραλίαν στάδιοι οὐ πλεῖον ριέ', οὐχ ἥττον σταδίων ρκγ'. Ἀπὸ δὲ Μενραλίας εἰς Βελῶνα πόλιν στάδιοι οὐ πλεῖον ρμ', οὐχ ἥττον σταδίων ρ'. Ἐντεῦθεν ἄρχεται [τὸ] τῶν Τουρδούλων ἔθνος. Ἀπὸ δὲ Βελῶνος πόλεως εἰς Βελῶνος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι οὐ πλεῖον σε', οὐχ ἥττον σταδίων ν'. Ἀπὸ δὲ Βελῶνος ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον, ἐν ᾧ δὲ πορθμὸς καὶ δὲ ναὸς τῆς Ἥρας, στάδιοι σ', στάδιοι ρν'. (Ἐντεῦθεν οἱ στάδιοι μόνον παρακείσονται, καὶ δὲ μὲν πρότερος ἀριθμὸς τὸ πλείστον δηλώσει, δὲ δὲ ἐπόμενος τὸ ἥττον, ὥστε μὴ καθ' ἕκαστον προγράψαι τὸ πλεῖον καὶ εἰλαττον.) Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου ἐν ᾧ δὲ πορθμὸς καὶ δὲ ναὸς τῆς Ἥρας, πλέοντι τὸν ὠκεανὸν ὡς πρὸς τὰς ἄρκτους, καὶ ὁμοίως δεξιᾶν μὲν τὴν ἡπειρον ἔχοντι, ἀριστερὰν δὲ τὸν δυτικὸν ὠκεανόν, ἐκδέχεται Μενεσθέως λιμὴν. Εἰσι δ' ἐπ' αὐτὸν στάδιοι σκέ, στάδιοι ρζ'. Κατὰ τούτους τοὺς τόπους κεῖται νῆσος ἐν τῇ ἐκτὸς θαλάσῃ τὰ Γάδειρα, ἐν ᾗ καὶ πόλις ὁμώνυμος Γάδειρα. Ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου, ἔνθα δὲ πορθμὸς, ἐπὶ τὰ Γάδειρα τὴν νῆσον στάδιοι σσ', στάδιοι σμ'. Ἀπὸ δὲ Μενεσθέως λιμένος εἰς τὴν κατὰ Ἄσταν ἀνάχυσιν στάδιοι σί'. Ἐντεῦθεν ἄρχονται παροικεῖν Τουρδητανοί. Ἀπὸ δὲ τῆς κατὰ Ἄσταν ἀναχύσεως ἐπὶ τὸ τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἀνατολικώτερον στόμα στάδιοι τπε', στά-

Τὸ ἀκρωτήριον, ἀφ' οὗ δὲ πορθμὸς, ἐν ᾧ ναὸς Ἥρας	5° 45'	36°	200-150
Μενεσθέως λιμὴν	6°	36° 20'	225-160

Τουρδητανῶν.

Ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνά- χυσις	6°	36° 45'	210
Αἰπυγαίου ποταμοῦ	12°	38° 30'	(3350-2400)
Βαίτιος ποτ. τὸ ἀνατο- λικὸν στόμα	5° 20'	37°	385-285
Ὀνοθα Αἰτουρία	4° 40'	37° 20'	420-300
Ἄνα ποταμοῦ στόμα ἀνατολικώτερον	4° 20'	37° 30'	(2145-1550)
Αἰ πηγὰς τοῦ ποταμοῦ	14°	40°	210-150

38. Βλαστουρῶν codex, Βαστούλων et Βαστουλῶν codd. Ptolemæi. Apud Strabon. p. 140 : τῶν Βαστητανῶν, οὓς καὶ Βαστούλους καλοῦσιν. Plinius III, 3 quoque *Bastulos*, Appianus Hisp. c. 56 Βλαστοφοίνικες vocat. Eosdem Hecateus ap. Steph. Byz., Ἐλβεσίλους, Herodorus ap. St. Byz. Ἐλβυσίνους dicere videtur. V. Movers *Phæn. Alterth.* II, 2 p. 630. Cf. not. ad Scymn. p. 203. || — ν'] μ' ap. Strabon. p. 140. Probabiliter Marcianus et hoc loco et in sequente intervallo duplicem stadiorum numerum notavit. At merus lusus esset, si quis supplere talia in hoc periplo vellet, in quo singulorum intervallorum numeri ne semel quidem cum subductis summis stadiorum conciliari possunt. || — 1. Βαρβήσολα] Sic Ptolemæus et Tzetzes Chil.

A Barbesolis autem ad Transducta non plus stadiis 200, non minus juxta lineam subtendentem stadiis 145. A Transductis vero ad Menraliam non plus stadiis 115 (155?), non minus stadiis 123. A Menralia autem ad Belonem civitatem non plus stadiis 140, non minus stadiis 100. Hinc Turdulorum gens incipit. A Belone vero civitate ad Belonis fluvii ostia non plus stadiis 75, non minus stadiis 50. A Belonis autem fluvii ostiis ad promontorium, ad quod est freti initium et templum Junonis, stadia 200, stadia 150. (Dehinc stadia sola adjiciuntur, et prior quidem numerus *maximum* indicabit, posterior vero *minimum* : adeo ut singulis *plus* et *minus* non amplius præponamus.) A promontorio autem, ad quod fretum et Junonis templum, oceanum naviganti veluti ad septentrionem, et similiter a dextra habenti continentem, a sinistra vero occiduum oceanum, occurrit Menesthei portus; ad eum usque sunt stadia 225, stadia 160. His locis adjacet insula Gadira sive Gades in exte-riori mari, in qua et civitas cognominis Gadira. A promontorio autem, ubi fretum, ad Gadira insulam stadia sunt 270, stadia 240. A Menesthei vero portu ad æstuarium juxta Astan stadia 210. Hinc accollere incipiunt Turditani. Ab æstuario autem juxta Astan usque ad Bætis fluvii otium orientalius stadia 385, sta-

VIII, 711; Βαρβήσολα.. Βαρβήσολων codex; *Barbesula* Plinius I. 1. Mela II, 6, 7. Geogr. Rav. IV, 42. || — 2. Τραλιδούκτα.. Τραλιδουκτῶν codex, confusis N et AI; em. edit. e Ptolemæo; *Julia Traducta* in nummis; Ἰουλία Ἰόζα ap. Strabon. p. 140. V. Ukert. II, 1, p. 345. Mannert. I, p. 302. || — 4. εἰς Μενλάριαν.. ἀπὸ δὲ Μενραλίας (primum scriba hoc quoque loco dederat Μενλαρίας, quod dein mutavit) codex. Ap. Ptolemæum Μενραλία, ap. Strabon. p. 140 codices Μενλαρία; ap. Stephan. v. Βῆλος; Μηλαρία; rectius ap. Plutarch. Sertor. c. 12, Plinium III, 3, Itiner. p. 407, Inscr. ap. Gruter. p. 321, 10 : Μελλαρία, *Mellaria*. V. Salmassius ad Solin. p. 205. Ukert. p. 344. || — ριέ'] Aut hic aut sequens numerus ρκγ' corruptus. Fort. n. l. erat ρνε'. || — 5. Βελῶνα.. Βελῶνος.. Βελωνος codex. Βελῶν fluvius vocatur in codd. Strabonis p. 140; in Ptolem. vulgo Βαίλων; sed Βελων quoque in codd. occurrit; eodem modo ap. Plinium codd. *Bælon* et *Belon*. || — 15. ἐν ᾧ κτλ.] Distinctius Ptolemæus : ἀφ' οὗ δὲ πορθμὸς, ἐν ᾧ ναὸς Ἥρας, quæ in Marcianum et h. l. et mox iterum intulit Millerus. Ac sane nostra non Marciani, sed excerptoris esse vix dubites. Similiter I. 7 legitur : ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐνθα δὲ πορθμὸς. || — 15. ἐντεῦθεν.. ἔλαττον. Hæc quoque festinas excerptor interposuit. || — 18. μὲν εὐθὺς et lin. 24 νεμεσθέως cod. || — 24. ἀστανἀνάχυσιν cod. In Strabon. p. 140 : ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνάχυσις. Idemque ap. Ptolemæum reponendum, ubi codd. : ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνάχυσις, ἡ κατὰ Ἄσταν ἀνάχυσιν. Vocem explicat Strabo. p. 140. 143. || — 26. Ἄσταν] Ἄσταν

διοι σπέ'. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι γέν', στάδιοι βύ'. Ἀπὸ τοῦ ἀνατολικωτέρου στόματος τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἐπὶ Ὀνόβα Αἰστουρίαν στάδιοι υκ', στάδιοι τ'. Ἀπὸ δὲ Ὀνόβα Αἰστουρίας ἐπὶ τὰς τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι σί', στάδια ρν'. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι θρμε', στάδιοι αφν'. Ἐν ταύθᾳ πέραν ἔχει τῆς Βαιτικῆς Ἰσπανίας τὸ μέρος τὸν 10 παρῆκον παρ' ἑκατέρας τὰς θαλάσσας, τὰς περὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν τυγχανούσας, τὴν τε καθ' ἡμέας καὶ τὴν ἔξω, τούτεστι τὸν ὠκεανόν.

10. Ἔστι δὲ τῆς Βαιτικῆς πάσης τὸ μήκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ, περαιού- 15 μενον δὲ ἕως τῶν πηγῶν τοῦ αὐτοῦ Ἄνα ποταμοῦ, ὡς εἶναι τοῦ μήκους κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίου, ςψβ'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Βαιτικῆς ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ, καταλήγει δὲ πρὸς μεσημβρίαν ὡς ἐπὶ τὸν προειρημένον ναὸν τῆς Ἥρας ἦτοι 20 Βελῶνα τὴν πόλιν ἢ Ἡόρτον μάγνον, ὡς εἶναι τὰ πλάτους τὸ διάστημα κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίου, αρνη'. Ἔστι δὲ τῆς Βαιτικῆς ὁ περιορισμὸς τῆς μεσογείας σταδίων ςψβ', σταδίων ερυ'. Ἐχει δὲ ἔθνη ε', πόλεις ἐπισήμους πέ', ὄρη ἐπίσημα γ', ποταμούς ἐπι- 25 σήμους ε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα β', λιμένα ἐπίσημον α'.

11. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου τῆς μὲν Βαιτικῆς πάσης ἀθροίζονται στάδιοι οὐ πλείον ὅτμε', [οὐχ ἥττον στα- 30 δίων *]. τοῦ δὲ μέρους τῆς Βαιτικῆς, οὗ καὶ τὸν περιπλου πεποιήμεθα, ἀπὸ Κάλπης τοῦ ὄρους καὶ στήλης μέχρι τῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ ἐκβολῶν τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν αὐτῆς παραλίας, στάδιοι οὐ πλείον β,τπ', οὐχ ἥττον σταδίων, α,σμε'.

ΛΟΥΣΙΤΑΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

12. Ἡ Λουσιτανία τῶν Ἰσπανίων περιορίζεται ἀπὸ 1 μὲν ἀρκτων τῇ Ταρρακωνησίᾳ Ἰσπανίᾳ παρὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Δορίου ποταμοῦ, ἀπὸ δὲ τῶν ἀνατολῶν τῇ αὐτῇ Ταρρακωνησίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ δυτικῇ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ προειρημένῃ Βαιτικῇ, [ἥτινα προσκεῖσθαι εἴπομεν καὶ τῇ δυτικῇ ὠκεανῷ] καὶ 40 τῇ καθ' ἡμέας θαλάσσει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τούτων ἔχει τὸν τρόπον· τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.

cod. || — 4. ἐπὶ Ὀνοβαναιστουρίαν.. ἀπὸ δὲ Ὀνοβαναιστουρίας codex; fort. ipse Marcianus haec sic corrupta reperit in Ptolemaeo, ubi nostri codices: ὄνοβα αἰστουρία, ὄνόβα αἰστουρία, ὄνοβα αἰστουρία. Debebat ἐπὶ Ὀνόβα vel Ὀνόβα seu Ὀνόβων αἰστουρία. V. Plin. III, 3. Mela III, 1. Geogr. Rav. IV, 45.

§ 11, l. 31., β,τπ'... α,σμε'] Majores stadiorum numeri, qui in antec. recensentur, summam efficiunt stadiorum 2225; si a Julia Transducta ad Mellariam pro 115 mecum reposeris 155, summa est stadiorum 2265. Desiderantur igitur 115, quae quibuscumque locis addenda sint, certius dici omnino nequit. Quod

dia 285. Ab ostiis Bætis fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 3350, stadia 2400. Ab ostio magis orientali Bætis fluvii ad Onobæ Æstuarium stadia 420, stadia 300. Ab Onobæ Æstuarii ad Anæ fluvii ostia stadia 210, stadia 150. Ab ostiis Anæ fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 2145, stadia 1550. Hic finem habet Hispaniæ Bæticae pars contingens utraque maria quæ circa fretum Herculeum, tam mare nostrum, quam mare externum sive Oceanum.

10. Totius Bæticae longitudo incipit ab ostiis Anæ fluvii, terminatur ad fontes ejusdem Anæ fluvii, adeo ut longitudinis sint secundum lineam majorem stadia 3709. Latitudo Bæticae incipit a fontibus ejusdem fluvii, atque desinit versus meridiem in Junonis templum prædictum aut Belonem civitatem aut Portum magnum, adeo ut latitudinis spatium secundum lineam majorem sit stadiorum 1158. Mediterranea Bæticae circumscriptio est stadiorum 6709, stadiorum 5140. Gentes habet 5, urbes insignes 85, montes insignes 3, fluvios insignes 5, promontoria insignia 2, portum insignem 1.

11. Summa stadiorum peripli totius Bæticae non excedit 4345; partis autem Bæticae littoralis ad oceanum, cujus periplus fecimus, a Calpe monte et columna usque ad ostia Anæ fluvii stadia sunt non plura 2380, non pauciora 1245 (1745?).

LUSITANIÆ PERIPLUS.

12. Hispania Lusitanica terminatur a septentrione Tarraconensi Hispania juxta occidentalem partem Dorii fluvii, ab oriente eadem Tarraconensi, ab occidente oceano occiduo, a meridie prædicta Bætica, [quam et oceano occiduo adjacere diximus,] et nostro mari. Ac tota quidem circumscriptio ad hunc modum se habet, singula vero ita habent.

alterum numerum, α,σμν', attinet, is aperte corruptus est. Quodsi tribus illis locis, ubi minor stadiorum numerus non memoratur, nullum fuisse auctorum disensum statuas, summa erit stadiorum 1823, quæ paullo minor esse debet, si tribus istis locis minores stadiorum numeri scribarum negligentia omisi sunt. Fortasse igitur pro α,σμε' (1245) auctor dederat, α,σμε' (1745).

§ 12. V. Ptolemaeus II, 4. Cf. Stephan. Byz. : Λουσιτανία, ὅμορος τῇ Βαιτικῇ. Marcianus ἐν περιπλῷ αὐτῆς. || — 36. Δορίου] Sic codex ubique. Ptolemaei codices fluctuant inter Δορίου et Δορίου; vulgo Δορίου. Formam Δορίου habes etiam ap. Aprian. Hisp. c. 72. 90. Δορίας

13. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ προσηρημένου Ἄνα ποταμοῦ ἐπὶ Βάλσα στάδιοι τπ', [στάδιοι **], καὶ ταῦτα ἐπὶ τὰ μέρη Τουρδητανῶν παροικοῦσιν. Ἀπὸ δὲ Βάλ-
 σων εἰς Ὅσσόνοβα στάδιοι τμ', στάδιοι τ'. Ἀπὸ δὲ
 5 Ὅσσόνοβα ἐπὶ τὸ Ἱερὸν ἀκρωτήριον στάδιοι τξ', στά-
 διοι σξ'. Τοῦτο ἐπὶ πολλὸν (τὸ ἀκρωτήριο) εἰς τὸν ὠκεανὸν
 ἔκκεται, καὶ ἔστι τῶν σφόδρα ἐπισημοτάτων. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου εἰς Καλίποδος ποταμοῦ
 10 ἐκβολὰς στάδιοι ατν', στάδια θυν'. Ἀπὸ δὲ Καλίπο-
 δος ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Σάλακρα στάδιοι σλ', στάδιοι
 σί'. Ἀπὸ δὲ Σάλακρων εἰς Καίτοβριξ στάδιοι ρε', στά-
 διοι ζ'. Ἀπὸ δὲ Καίτοβριξ εἰς Βαρβάριον ἄκρον στά-
 διοι ρδ', στάδιοι ρξ'. Ἀπὸ δὲ Βαρβαρίου ἄκρου εἰς
 Ὀλιοσίπωνα στάδιοι τπ', στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Ὀλιοσί-
 15 πωνος ἐπὶ τὰς τοῦ Τάγου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρνε',
 [στάδιοι **]. Εἰσὶ δὲ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ πο-
 ταμοῦ [στάδιοι **]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τάγου
 ποταμοῦ ἐπὶ Σελήνης ὄρος, ἄκρον, εἰσὶ στάδιοι ρν',
 στάδιοι ρκ'. Ἐνταῦθα παράκειται [νῆσος] Λάνοβρις
 20 καλουμένη· εἰσὶ δὲ ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τῆς Σελήνης

13. Ab ostiis praedicti Anæ fluvii ad Balsa stadia
 380, [stadia 240?]; per hunc tractum accolunt Tur-
 ditani. A Balsis ad Ossonoba stadia 340, stadia 300.
 Ab Ossonoba vero ad Sacrum promontorium stadia
 360, stadia 260. Hoc promontorium valde in oceanum
 prominet, inque numero est longe celeberrimorum.
 A Sacro autem promontorio ad Calipodis fluvii ostia
 stadia 1350, stadia 950. Ab ostiis fluvii Calipodis ad
 Salacia (Salaciam) stadia 230, stadia 210. A Sala-
 cris (Salacia) ad Caetobrigem stadia 105, stadia 90. A
 Caetobrige ad Barbarium promontorium stadia 190,
 stadia 160. A Barbarico promontorio ad Oliosiponem
 stadia 380 (280?), stadia 250. Ab Oliosipone vero
 ad ostia Tagi fluvii stadia 155, [stadia 130?]. Ad
 fontes fluvii sunt [stadia **]. Ab ostiis vero Tagi
 fluvii ad Lunæ montis promontorium stadia 150, sta-
 dia 120. Hic adjacet insula Lanobris (Londobris)
 appellata; ad eam sunt a Lunæ promontorio stadia
 940, stadia 670. A Sacro promontorio ad eam sunt
 stadia 1510, stadia 1130. A Lunæ monte ad Mondæ

ap. Agathem. II, 10. Straboni et Latinis fluvius est
 Δούριος, *Durius*, uti constat. || — 39. Inclusa supplivi.

§ 13. Ptolemæus II, 4 p. 115: Μετὰ τὰς τοῦ Ἄνα
 ποταμοῦ ἐκβολὰς·

Τουρδητανῶν·

Marcanus.

Βάλσα	3° 40'	37° 45'	380-340] stad.
Ὅσσόνοβα	3°	37° 50'	340-300
Ἱερὸν ἀκρωτήριον	2° 30'	38° 15'	360-260
Καλίποδος ποτ.			
ἐκβολαί	5°	39°	1350-950*
Σάλακρια	5° 5'	39° 25'	230-210
Καίτοβριξ	4° 55'	39° 30'	105-90
Λουσιτανῶν.			
Βαρβάριον ἄκρον	4° 50'	39° 50'	190-160
Ὀλιοσιπῶν	5° 10'	40° 15'	280*-250
Τάγου ποτ. ἐκβολαί	5° 30'	40° 10'	155-[130]
Αἰπυγαί τοῦ ποτα- μοῦ	11° 40'	40° 45'	(**)
Σελήνης ὄρος, ἄκρον	5°	40° 40'	150-120
Μόνδα ποτ. ἐκβολαί	5° 10'	40° 50'	150-120
Οὐάκου ποτ. ἐκβολαί	5° 10'	41° 20'	380-275
Δωρίου ποτ. ἐκβολαί	5° 20'	41° 50'	[70]-[60]?
			4140-3265

2. ἐπὶ Βάλσα] ἐπὶ Ἰβάλσα codex, et mox Ἰβάλων.
 Illud Ptolemæus, Plinius, Mela, Itin., Geogr. Rav.,
 numi. || — 4. Ὅσσόνοβα] σόνοβα ... ἀπὸ δὲ σόνοβα
 (sic) codex. Simili vitio in Strabone p. 143 codices
 Σόνοβα. V. Mela III, 1; Plin. IV, 35; Ptolem.; Itin.
 p. 418. 426; G. Rav. IV, 43. Cf. Ukert. II, 1 p. 387.
 || — 6. ἐπὶ τὸν ποτὸν apogr. Vat. et edit.; at tū in cod.
 par. recte non legitur. || — 3. Καλοσιπῶδες cod. h. l. et
 mox iterum, quod ortum videtur ex Καλείποδες, quæ
 lectio occurrit in Ptolemæi codicibus nonnullis, dum
 plurimi præbent Καλίποδες (unus Καλοπόδου, unus

Καλόποδος). Ceterum fluvius ille (hod. *Sadao*) aliunde
 non notus est. || — 9. Θυν'] Sic scripsi pro τν', quod
 aperte corruptum. || — 10. Σάλακρα] Ptolemæo si-
 cuti reliquis, Plinio, Mela, Itiner. et in numis est Σα-
 λακία, Σαλάκεια, *Salacia*; quod nomen absque violentie
 mutatione reponi non licet. Hodie *Alcaeer do*
Sal. || — 11. Καίτοβριξ codex; Καίτοβριξ, Ptolemæus,
Catobriga Itin. p. 417; *Cetobriga* Geogr. Rav. IV,
 23. || — 14. Ὀλιοσιπῶνα] Mox codex ἀπὸ δὲ Ὀλιο-
 σίπωνος. In Ptolemæi codd. locus scribitur Ὀλιοσιπῶν
 et Ὀλιοσιπῶν; *Olisipo* ap. Varron. De r. rust. II, 1,
 Plinium IV, 35, Itin. p. 416. 418 (ubi v. not. Wes-
 seling.); *Ulyssippo* ap. Melam III, 1, 6, Solin. c. 23.
 Cf. Ukert. II, 1 p. 394; Forbiger. III, p. 38 not.
 Apud Strabonem p. 151 nomen Ὀλιοσιπῶν de con-
 jectura inferre tentavit Corayus, parum probabiliter. V.
 Cramer ad Strab. I. l. || — 14. τπ'] Suspicor scriben-
 dem esse σπ'. Ejusmodi enim mutatione in uno alte-
 rove numero opus est, ut summa stadiorum quam
 Marcianus collegit, erui possit. || — 16. Excidit minor
 numerus stadiorum (120, ut puto). || — 17. Stadio-
 rum numerus excidit. Apud Ptolemæum fontes fluvii
 ab ostio distant 5° 50', qui in hac latitudine efficerent
 lineam rectam stadiorum fere 2400. Longe a vero ab-
 erravit Polybius, qui (sec. Strabon. p. 107) τὸν Τάγον
 ποταμὸν δκατασχέλιον τῆσσι τὸ μῆκος ἀπὸ τῆς πηγῆς
 μέχρι τῶν ἐκβολῶν, οὐ δὴ πού τὸ σὺν τοῖς σκολιωмаαῖν
 (οὐ γὰρ γεωγραφικὸν τοῦτο), ἀλλ' ἐπ' εὐθείας λέγων. || —
 19. νῆσος] Vocem in latinis supplevit Hudsonson, in
 Græcis Millerus. || — Λάνοβρις] sic cod., quod in
 apogr. Vat. abiit in Λάνουκριας. Apud Ptolemæum I. l.
 p. 117, 28 : νῆσος δὲ τῇ Λουσιτανίᾳ παράκειται Λονδοβρις
 (3°-41°); sic vulgo; nonnullis tamen in codd. accentus
 ponitur in antepenultima, uti in Nostro. Ipsum
 Λονδοβρις nomen apud Marcianum reponendum esse,
 etsi probabile sit, certius tamen dici nequit, quum
 aliunde de hac insula (hod. *Berlinguas*) ex vett.

ἀκρωτηρίου στάδιοι τεμ', στάδιοι χο'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου εἰσὶν ἐπ' αὐτὴν στάδιοι ἀρί, στάδιοι ἀρλ'. Ἀπὸ δὲ Σελήνης ὅρους ἐπὶ Μόνδα ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρν', στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ δὲ Μόνδα ποταμοῦ εἰς Οὐάκου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι τπ', στάδιοι σοε'. Ἀπὸ δὲ Οὐάκου ποταμοῦ ἐκδέχονται αἱ τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐκβολαί, καθ' ἃς τέλος ἔχγει τὴν Λουσιτανίαν Ἰσπανίαν συνέστηκεν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ 10 στάδιοι ἀτο'. [Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν Οὐάκου ἐπὶ τὰς τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι **, στάδιοι **].

14. Ἔστι δὲ τῆς Λουσιτανίας τὸ μήκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, περαιοῦμενον δὲ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Δορίου ποταμοῦ, 15 ὡς εἶναι διὰ τῆς μεγίστης γραμμῆς τοῦ μήκους σταδίου γλγ'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Λουσιτανίας ἀρχεται μὲν ἀπὸ θαλάσσης κατὰ τὴν ἀρκυῶν πλευρὰν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐάκου ποταμοῦ, καταλήγει δὲ ὡς πρὸς μεσημβρίαν εἰς Βάλα τὴν πόλιν, ὡς εἶναι καὶ τοῦ 20 πλάτους κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίου αψ4γ'. Ἔστι δὲ δ τῆς Λουσιτανίας ὁ τῆς μεσογείας περιορισμὸς σύμπαρ σταδίων δυ', σταδίων δ'. Ἐχει δὲ ἔθνη δ', πόλεις ἐπιστήμους νς', ὄρη ἐπίσημα ε', ποταμούς ἐπιστήμους ς', ἀκρωτήρια ἐπίσημα β'.

25 15. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄνα ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δορίου ποταμοῦ τοῦ περιήλου τῆς παραλίας Λουσιτανίας τῆς πρὸς τῷ ὠκεανῷ στάδιοι οὐ πλεῖον δρμ', οὐχ ἥττον σταδίων γσξε'.

scriptoribus non constat. — 1. τμ'] τμ' codex. Siglam Ϸ in τ abiisse saepius jam vidimus. Distantia haec quadrat in notationes Ptolemæi, qui insulam duobus gradibus et paullo ultra a Lunario promontorio removet, pro more suo in altum insulas terræ proximas contra fas ejiciens. Quæ sequuntur στάδιοι χο' usque ad εἰσὶν ἐπ' αὐτὴν exciderunt in apogr. Vaticano; ex apogr. Monacense supplēvit Hæschel. — 5. Οὐάκου] hoc loco codex Οὐάκουα, sed mox ἀπὸ δὲ Οὐάκου... ἐκβολὰς τοῦ Οὐάκου ποταμοῦ, sicuti in Ptolemæo præbent codices, quantum scio, omnes. In apographo Vatic. scriba dedit Οὐάκουα et deinde bis Οὐάκουα. Vel accentus in Οὐάκουα suadet Οὐάκου genuinum esse in Marciano lectionem; quamquam alteram formam in οὐα ς. οὐα ς desinentem in usu fuisse a Plinio et Strabone colligitur, quorum hic p. 153: γνωριμώτατοι δὲ τῶν ποταμῶν ἐφεξῆς τῷ Τάγῳ Μόνδα (Μουλιδάς codd.), ἀνάπλους ἔχων μικροὺς, καὶ Οὐάκουα (Οὐάκος ex correct. cod. B Cramer; Οὐάκουα conj. Cramer.) ὡς αὐτῶς. Plinio est Vacca fluvius; hodie Vouga. — 9. Verba ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ exciderunt in edit. Milleri. Quum presso pede Marcianus sequatur Ptolemæum, cujus Græci codices fontes Dorii non memorant: vix dubium est lacunam esse statuendam, quam explent codices Latini, in quibus: Fontes fluvii 11° 30'. 41° 50'; adeo ut linea recta Dorii fl. longitudo sit fere graduum 6 sive stadiorum in fl. latitudine circa 2400. Suspiciari itaque licet pro ἀτο' fuisse βτο'. Est tamen quod obstat. V. infra not. § 14. Ceterum

fluvii ostia stadia 150, stadia 120. A Monda fluvio ad Vacæ fluvii ostia stadia 380, stadia 275. Post Vacam fluvium sequuntur Dorii fluvii ostia, juxta quæ Hispaniam Lusitanicam fines habere constat. Ab ostiis Dorii fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 1370 [Ab ostiis autem Vacæ fluvii ad ostia Dorii fluvii stadia **, stadia **].

14. Longitudo Lusitanie incipit ab occidentali latere et Sacro promontorio, terminatur autem ad fontes Dorii fluvii, adeo ut per maximam lineam longitudinis sint stadia 3335. Latitudo Lusitanie incipit a mari ad latus septentrionale juxta ostia Vacæ fluvii, atque desinit meridiem versus ad Balsa civitatem, adeo ut secundum lineam majorem latitudinis sint stadia 1793. Univerſus Lusitanie mediterranæ ambitus est stadiorum 4400, stadiorum 4000. Gentes habet 4, urbes insignes 56, montes insignes 5, fluvios insignes 6, promontoria insignia 2.

15. Peripli Lusitanie littoralis ad oceanum ab ostiis Anæ fluvii usque ad ostia Dorii fluvii stadia cuncta non plura 4140, non pauciora 3265.

excidit vel ab excerptore omissum est intervallum a Vaca fluvio ad Dorium fluvium, quod secundum Ptolemæum est gradus dimidii sive st. 250. Apud Nostrum vero ad exemplandum summam stadiorum 4140 et 3265 (v. § 15), nonnisi 70 et 60 desiderantur, si nobiscum intervallum a Barbario promontorio usque ad Olisiponem non 380, sed 280 stadiorum posueris. At quum probabilè non sit Marcianum de distantia inter Vacam et Dorium fluvium tam longe a Ptolemæi sententia recessisse, in traditis numeris, nescio ubi, aliquid corruptum esse statuerim.

§ 14, 16. γτλγ'] Numerus justo minor foret, si Dorii fontes ponas cum Ptolemæo 11° 30' long.; satis quadrat, si Dorii cursus longitudo cum Marciano nonnisi 1370 stadiorum fuisse statuas. — 18. Οὐάκου] Mirum est latitudinem inde a Vaca fluvio, non vero a Durio fluvio computari. Ceterum scriba nihil errasse videtur; nam bene quadrant stadia 1793 in intervallum quod sec. Ptolemæum intercedit inter Balsam et Vacam fluv. (3° 45'). — 19. Βάλας] Βάλας codex, ut supra.

§ 15. δρμ'.. γσξε'] Singuli numeri majores, quales in codice scripti sunt, summam efficiunt stad. 4170, quibus addendum est quod excidit intervallum inter Vacam et Durium fluvium. Summa stadiorum 4140 obtinetur, si in octavo intervallo pro 380 stadiis ponatur 280, et ultimum intervallum, quod excidit, fuisse putes stadiorum 70; quamvis hoc majus fuisse, et in alio quodam numero erratum ali-

ΤΑΡΡΑΚΩΝΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

TARRACONENSIS PERIPLUS.

16. Ἡ Ταρρακωνησία τῶν Ἰσπανίων περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτῶν τῷ Κανταβρίῳ ὠκεανῷ· ἔστι δὲ οὗτος τῶν ἀρκτῶν μερῶν ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν θερειῶν τῇ Πυρήνῃ πᾶσῃ, ἀπὸ τοῦ Οἰάσσῳ τῆς Πυρήνης ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ ἐτέρου ἀκρωτηρίου αὐτῆς τοῦ κειμένου κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁλάσσαν, ἐφ' οὗ ἴδρυται τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, [ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν χειμερινῶν τῷ Βαλιαρικῷ πελάγει]· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ τε προειρημένῃ Λουσιτανίᾳ καὶ [τῇ Βαιτικῇ τῇ ἐπικειμένῃ] τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσῃ· ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει].

* * * * *

17. Ἔστι δὲ τῆς Ταρρακωνησίας τὸ μήκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἀπὸ τοῦ Νερίου ἀκρωτηρίου, περαιούμενον δὲ κατὰ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Πυρήνης τὸ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσῃ, ἐνθα τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης, ὡς εἶναι τῆς ἐπαρχίας τοῦ μήκος κατὰ τὴν διὰ μέσου τομῇν σταδίων ἥσλ', τὸ δὲ πλάτος τῆς Ταρρακωνησίας [ἀρχεται μὲν κατὰ τὴν ἀρκτῶν πλευρὰν ἀπὸ τοῦ Κανταβρίου ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Πυρηναίου ὄρους, καταλήγει δὲ ὡς πρὸς μεσημβρίαν εἰς τὰ ἀρκτῶα μέρη τῆς Λουσιτανίας] καὶ τῆς Βαιτικῆς [καὶ εἰς Οὐρκὴν πόλιν τῆς Βαιτικῆς] ὡς εἶναι καὶ τοῦ πλάτους τὸ διάστημα κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν σταδίων ῥσν'. Ἔστι δὲ ὁ κατὰ γῆν αὐτῆς περιορισμὸς σταδίων ῥφ', σταδίων ἴτ'. Ἐχει δὲ ἔθνη νέ', πόλεις ἐπισήμους σογ', ὄρη ἐπίσημα ε', ποταμοὺς ἐπισήμους κγ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα η', λιμένας ἐπισήμους β'.

18. Καὶ ὁ μὲν τῆς Ταρρακωνησίας περίπλους τῶν πρὸς τῷ ὠκεανῷ κειμένων αὐτῆς μερῶν κατὰ τὴν δυτικὴν καὶ ἀρκτῶν πλευρὰν εἴρηται· τὸ δὲ λοιπόμενον

16. Hispania Tarraconensis terminatur a septentrione oceano Cantabrico; est autem hic partium septentrionalium; ab aëstivi solis ortu tota Pyrene, ab OEasso Pyrenes promontorio usque ad alterum ejus promontorium, nostrum mare attingens, in quo positum est Veneris templum; [ab hiberno solis ortu pelago Balearico]; a meridie vero Lusitania prædicta et [Bæticæ parte ea quæ adjacet] mari nostro; ab occasu occidentali oceano. Ac universa quidem circumscriptio ad hunc modum se habet, [particularia autem ita habent:]

* * * * *

17. Tarraconensis longitudo incipit ab occidentali latere a Nerio promontorio, terminatur vero ad promontorium Pyrenes quod est in mari nostro, ubi Veneris templum; adeo ut provincie longitudo juxta lineam per medium ductam sit stadiorum 7,230; latitudo vero Tarraconensis [incipit in boreali latere ab oceano Cantabrico et Pyrenæo monte, desinitque meridiem versus in boreales partes Lusitanie] et Bæticæ [atque in Urcen urbem Bæticæ], ita ut latitudinis spatium secundum majorem lineam sit stadiorum 4250. Est autem ambitus ejus mediterraneus stadiorum 4500, stadiorum 3300. Gentes habet 55, urbes insignes 273, montes insignes 5, fluvios insignes 23, promontoria insignia 8, portus insignes 2.

18. Ac de periplo quidem partium Tarraconensis provincie oceano adjacentium juxta occidentale et septentrionale latus modo diximus; reliquam vero ejus

quid maluerim, uti supra jam monui. Summa minor minus etiam ob lacunas calculis probari potest.

§ 16. V. Ptolemæus II, 5. || 5. Οἰάσσῳ] πάσσῳ codex h. l., sed infra recte Οἰάσσῳ. Apud Ptolemæum accentus in ultima (Οἰάσσῳ). Præter Ptolemæum et Marcianum promontorium hujus nominis nemo memorat, cognominem vero urbem Mela III, 1, 10 scribit *Oeaso*, Strabo Ptolemæi (ex em. Casauboni; Οἰάσσουνα et Ἰδάνουσαν πόλιν codd.).; Ptolemæi codices in promontorii et urbis nominibus præbent Οἰάσῳ et Οἰάσῳ. Apud Plinium IV, 34 locus vocatur *Olarso* pro *Oearso* (hod. *Oyarso*), unde tueri licet formam Οἰάσσῳ, in qua ρσ in σσ videtur mitigari. || — 6. ἐτέρου ἀκρωτ.] Situm prom. 20° 20'. 42° 20' sec. Ptol.; τὸ Ἀφροδίταιν ap. Strabon. p. 178. 181. Cf. Plin. III, 4. Liv. XXVI, 19. Hod. *Cap Creus*. || — 8. sq. Inclusa suppleta ex Ptolemæo.

§ 17, l. 15. Νερίου] Κορίου codex. Hudsonus: «Lego ex Ptolemæo Κώρυ.» Nimirum apud Ptolemæum habes: Λαπατία Κώρυ, ἄκρον τὸ καὶ Τρίλευκον (hod. *Cap Ortegal*), 7° 15'. 45°. At multum abest ut

Lapatia Corû prom. sit maxime occidentale, atque hinc latitudinem computari Tarraconensis Hispaniæ sit probabile. Sec. Ptolemæum maxime occasum versus spectat τὸ Νέριον ἀκρωτήριον (5° 40'. 45, 30'). Cf. Strabo p. 153: .. περὶ τὴν ἄκραν, ἣ καλεῖται Νέριον, ἣ καὶ τῆς ἐσπερίου πλευρᾶς καὶ τῆς βορείου πέρας ἐστίν. Id. p. 137. (Hod. *Cap Finisterre*.) Quare Νερίου pro Κορίου scripsi. Stadiorum quoque numerus ab hoc promontorio computatus, vero propior est. || — 16. περαιούμενον] Sapius eo sensu vox recurrit; ubique velim περατούμενον, quod semel codex § 46 præbet. || — 20. Inclusa ad explendam sententiam inserui. Urcen urbem tamquam meridionalem Bæticæ terminum Marcianus memorat § 18. Sita est sec. Ptolem. 37° 20'; borealis ora Cantabriæ sita sub 45°. Hinc latitudinis lineam rectam obtines graduum 7°, 40', a qua stadia 4250 non longius ablundunt quam alibi similes numeri a Ptolemæi mensuris recedere solent. || — 26. ἔστι δὲ ἡ κατὰ cod., quasi sequeretur περίοδος; em. apogr. Vat.

§ 18, l. 33 sqq. Τὸ δὲ λοιπόμενον κτλ.] Si inte-

αὐτῆς μέρος παρὰ τὸ Βαλιρικὸν πέλαιος, ἀρχόμενον
μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρηναίου ὄρους καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου αὐ-
τοῦ, ἐφ' οὗ τὸ [ἱερὸν τῆς] Ἀφροδίτης ἐγκείμεναι προει-
ρήκαμεν, καταλήγον δὲ εἰς Οὐρκὴν, μεθ' ἧν ἐκδέχε-
ται ἡ Βαιτικὴ ἐπαρχία, ἥστινος τὰ μέρη τὰ πρὸς τῷ
Ἡρακλείῳ πορθμῷ καὶ τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ ἐν ἀρχῇ
διεξήλομεν, [ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Ἀρτεμιδίου γεω-
γραφίας ἦτοι περίπλου σαφῶς διεξήλομεν]. Οἱ πάντες
ἀπὸ τῶν τοῦ Δορίου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ τὸ ἀκρωτη-
ριον τῆς Πυρήνης τὸ Οἰάσσω λεγόμενον τοῦ περίπλου
τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν παραλίας τῆς Ταρρακωνησίας
εἰσι στάδιοι οὐ πλείον „ατκί“, οὐκ ἔλαττον σταδίων
„χιθ“. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ ὄρους Κάλπης τοῦ
πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ πορθμῷ κειμένου μέχρι τοῦ Οἰάσσω
ἀκρωτηρίου τῆς Πυρήνης τοῦ περίπλου παντὸς τῆς
Ἰβηρίας τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν κειμένης οὐ πλείον
σταδίων „α, ςωμε“, οὐκ ἔλαττον σταδίων „α, γσπθ“.
Ὁ μὲν οὖν τῆς Ἰβηρίας περίπλος ὁ παρὰ τὸν ὠκεα-
νὸν τὸν δυτικὸν καὶ τὸν ἀρκτῶν τυγχάνων ἀπὸ τῆς
Κάλπης τοῦ ὄρους καὶ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ μέχρι
τῆς Πυρήνης τοῦ ὄρους καὶ τοῦ πέρατος αὐτοῦ τοῦ
ἀρκτῶν, τοῦ καλουμένου Οἰάσσω, τοῦτον ἔχει τὸν
τρόπον ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς χωρήσομεν.

ΚΕΛΤΟΓΑΛΑΤΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

19. Ἡ καλουμένη Κελτογαλατία διήκει μὲν ἐπὶ
πλείστον καὶ κατὰ γῆν καὶ [κατὰ] θάλασσαν διήρη-
ται δὲ εἰς ἐπαρχίας δ', Γαλλίαν Ἀκυτανίαν καὶ Γαλλίαν
Λουγδουνησίαν καὶ Γαλλίαν Βελγικὴν καὶ [Γαλλίαν]
Ναρβωνησίαν. Ἄλλ' αἱ μὲν προειρημέναι τρεῖς ἐπαρ-
χίαι προσοικουσι τῷ ὠκεανῷ πρὸς τὰς ἀρκτοὺς ἐστρα-
μύειν, ἡ δὲ Ναρβωνησία ἐν τῇ καὶ ἡμᾶς καὶ ἐντὸς
κεῖται θαλάσῃ πρὸς τὴν μεσημβρίαν ὁρῶσα. Λέξο-

partem juxta Balearicum pelagus porrectam inde a
Pyrenaei montis promontorio, cui Veneris templum
impositum diximus, usque ad Urcen, post quam se-
quitur Batica provincia, ejus partes freto Herculeo
et oceano occiduo adjacentes initio hujus libri recen-
suimus, [hanc partem in epitome Artemidori geogra-
phiae sive peripli accurate descripsimus.] Cuncta
inde a Dorii fluvii ostio usque ad OEasso Pyrenes pro-
montorium peripli juxta Tarraconensis oram mariti-
nam stadia sunt non ultra 10327, non infra 8012.
Inde autem a Calpe monte juxta Herculeum fretum
sito usque ad OEasso Pyrenes promontorium totius
peripli stadia cuncta colliguntur non supra 16845, non
infra 13282. Iberiae igitur periplus juxta oceanum
occidentalem et septentrionalem, a Calpe monte et freto
Herculeo usque ad montem Pyrenes et extremitatem
ejus borealem OEasso nominatam, hunc in modum se
habet; nunc ad sequentia progrediemur.

CELTOGALATIÆ PERIPLUS.

19. Celtogalatia, quam vocant, per terram et mare
longissime extenditur; divisa autem est in provincias
quattuor, Galliam Aquitanicam, Galliam Lugdunen-
sem, Galliam Belgicam et Galliam Narbonensem. De
his tres provinciae quas priores nominavimus, adjacent
oceano, ad septentrionem conversae; Narbonensis
autem juxta nostrum et internum mare sita est, ad
meridiem spectans. Nos igitur, sumpto secundum

ger locus, ἀρχόμενον dictum foret pro ἀρχεται; at
constanter Marcianus in hac phrasi verbum ἐστὶ par-
ticipio adjungit, adeo ut, si reliqua sana sunt, hoc
quoque loco pro more dicturus fuisse censeatur: ἔστι
δὲ τὸ λεγόμενον... ἀρχόμενον μὲν κτλ. Verum quum
fines Tarraconensis Hispaniae orientales supra jam
descripserit, praeter iteratam eorum mentionem aliud
quidpiam desideratur. Quare verba quae habemus,
mendo carere, sed post ea excidisse puto talia fere,
qualia e simili loco § 19 inserui. || — 1. Βαλιρι-
κὸν] sic etiam Ptolemæus; Βαλεαρικὸν de suo penu
dedit scriba apogr. Vat. Mox si supplere ἱερὸν τῆς no-
lueris, legere licet τὸ Ἀφροδίτιον. Sed illud praestat. ||
— 2. Οὐρκην] Tenorem in penultima habent codices
Ptolemaei. Urci urbs vocatur ap. Melam II, 6, 7, et in
Itin. p. 404. || — 5. Βαιτικὴ cod. || — 13. ἀπὸ τοῦ
ὄρους Κάλπης τοῦ πρὸς τῷ Ἡρ.] Sic codex;
Nescio cur Millerus ediderit: ἀπὸ τοῦ ὄρους [ἐπὶ] τῷ
Ἡρ. || — 17. „α, ςωμε“] ἀς' με' codex; inserui ω,
siquidem majores stadiorum numeri ita habent:

Bæticae stadia	2380
Lusitaniae	4140

Tarraconensis	10327
	16847

Quæritur num pro ε' nostro loco scribendum sit ζ', an
paullo supra ζ' pro ε'; tu videas. || — „α, γ σπθ“] 13286. Singulos numeros minores in antec. habemus
hos:

Bæticae stadia	1245 (1845?)
Lusitaniae	3265
Tarraconensis	8012
	12522 (13122)

Quae minime quadrant, nec suppedit emendandi ratio.
Hoc tamen supra vidimus pro Bæticae stadiis 1245
flagitari circa 1845 stadia. Quæritur num reliqui duo
numeri mendam traxerint, necne. || — 21. Πυρήνης
cod. || — 23. χωρήσομεν cod.; em. apogr. Vat.

§ 19. V. Ptolemæus II, 6. || — 27. Cf. Steph. B.:
Ἀκυτανία, ἐπαρχία τῆς Κελτογαλατίας, μία τῶν τεσσάρων.
Μαρκιανὸς ἐν Περύπλῳ αὐτῆς. || — 29. αἱ μὲν αἱ προειρη-
μέναι τρεῖς αἰπαρχίαι codex. || — Pag. 551, l. 8. In-
clusa supplavi.

μεν τοίνυν τὸν περίπλου, ἀκολουθῶς ἀπὸ τῆς Ἀκυτανίας ἀρξάμενοι τῶν παρὰ τὸν ὠκεανὸν τὸν ἀρκτῶν τῆς Κελτογαλατίας παροικούντων ἐθνῶν· τοῦτον γὰρ τὸν περίπλου ἀναγράφειν ὑπεσχόμεθα· τῆς γὰρ Ναρβωνησίας τὸν περίπλου ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Ἀρτεμειδίου γεωγραφίας ἤτοι περίπλου σαφῶς διεξήλομεν, εἰ καὶ ὁ πρὸς ἐπιγραφὴν τῆς Ἀρτεμειδίου τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν τῇ Κελτογαλατίᾳ, ὡς καὶ τῶν ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐπαρ-
χίων οὐκ ἐποίησατο.

AKYTANIAE PERIPLUS.

20. Ἡ Ἀκυτανία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων μέρει τῆς ἐχομένης Λουγδουνησίας ἐπαρχίας καὶ τῷ μετ' ἐκείνην ὠκεανῷ ἀρκτῶν, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν δημοῖς μέρει τῆς Λουγδουνησίας κατὰ τὸν Αἰγύρα ποταμὸν μέχρι τῶν πηγῶν αὐτοῦ, καὶ μέρει τῆς Ναρβωνησίας μέχρι τοῦ πρὸς τῇ Πυρήνι πέρατος, ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ Ἀκυτανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μέρει τε τῆς Πυρήνης κατὰ τὸ Οἰάσσου ἀκρωτήριον τῷ πρὸς τὸν ὠκεανὸν νενευκότι, καὶ μέρει τῆς Ναρβωνησίας ἐπαρχίας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Αἰγύρου μέχρι τοῦ εἰρημένου πρὸς τῇ Πυρήνι πέρατος. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦ ἔθνους τοιαύτη, τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς παραλίας κατὰ τὸν Ἀκυτανικὸν ὠκεανὸν οὕτως ἔχει.

21. Ἀπὸ τοῦ Οἰάσσου ἀκρωτηρίου τῆς Πυρήνης ἐκδέχονται Ἀτούριος ποταμὸς ἐκβολαί, εἰς δ' ἐπ' αὐτὰς οὐ πλείυ σταδίων, αὐτῶν οὐχ ἤττον σταδίων ψε'. Ἀπὸ δὲ Ἀτούριος ἐκβολῶν εἰς Σιγνάτιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι φ', [στάδιοι] ὑν'. Ἀπὸ δὲ Σιγνάτιος ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Κουρίαννον ἀκρωτήριον εἰς στάδιοι φ',

§ 20, l. 12. verba καὶ τῷ μετ' ἐκείνην ὠκεανῷ ἀρκτῶν parum apte subiiciuntur, nec sunt apud Ptolemaeum. Contra e Ptolemaeo addita post v. ἐπαρχίας velis παρὰ τὸν Αἰγύρα ποταμὸν. || — 13. Αἰγύρα || sic. h. l. et mox iterum codex; Αἰγύρος § 22, Αἰγύρος § 23, Αἰγύρος § 21 et 25. Ap. Ptolemaeum codd. nostri Αἰγύρος; ap. Strabonem Αἰγύρ; ap. Dion. C. 39, 40 Αἰγύρος. || — 16. Πυρήν cod. || — 23. Ἀκυτανὸν cod.

§ 21. Ptolemaeus II, 6 p. 133 :

Μετὰ τὸ Οἰάσσου ἀκρω- τήριον	15° 10'	45° 50'	
Ἀτούριος ποταμοῦ ἐκ- βολαί	16° 45'	44° 45'	[920-785]?
Σιγμανος ποταμοῦ ἐκ- βολαί	17°	45° 20'	500-450
Κουρίαννον ἄκρον	16° 30'	46°	500-370
Γαρόνα ποταμοῦ ἐκβο- λαί	17° 30'	46° 30'	600-450
Τὸ μεταξὺ τοῦ μήκους	18°	45° 20'	
Ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ	19° 30'	44° 15'	(900-600)
Σαντῶνων λιμὴν	16° 30'	46° 45'	
Σαντῶνων ἄκρον	16°	47° 15'	475-325
Καυεντέλου ποταμοῦ ἐκβολαί	17° 15'	47° 45'	560-550
Πικτόνιον ἄκρον	17°	48°	210-150

ordinem ab Aquitania initio, gentium earum, quae borealem Celtogalatiae oceanum accolunt, periplum enarrabimus; hunc enim conscribere polliciti sumus; etenim Narbonensis Galliae periplum in epitome geographiae seu peripli Artemidori perspicue exposuimus, quamquam praefatus Artemidorus distinctionem [Celtogalatiae, sicuti etiam] Iberiae provinciarum non fecit.

AQUITANIAE PERIPLUS.

20. Aquitania terminatur a septentrione parte finitima Lugdunensis provinciae, et oceano qui pone Lugdunensem est septentrionali; ab oriente autem item parte Lugdunensis provinciae secundum fluvium Ligerim usque ad fontes ejus, et parte Narbonensis usque ad terminum in Pyrene monte; ab occidente vero Aquitanico oceano; a meridie autem parte Pyrenes juxta OEasso promontorium vergente ad oceanum et parte Narbonensis provinciae a capite Ligeris usque ad dictum in Pyrene monte terminum. Ac universa quidem provinciae circumscriptio hujusmodi est; loca autem particularia regionis littoralis ad oceanum Aquitanicum sic se habent.

21. Post OEasso promontorium Pyrenes sequuntur Aturii fluvii ostia; ad illa vero stadia sunt non plura 1250, non pauciora stadiis 785. Ab ostiis autem Aturii fluvii ad ostia Signatis fluvii stadia 500, [stadia] 450. Ab ostiis vero Signatis fluvii ad Curiannum promontorium stadia sunt 500, stadia 370. A Curianno

Σικὸρ λιμὴν	17° 30'	48° 15'	300-290
Αἰγύρος ποταμοῦ ἐκ- βολαί	17° 40'	48° 30'	185-155
			4800-3525

25. Ἀτούριος] sic Ptol.; Ἀτούριος cod. h. l. et mox iterum, eodem vitio quo I, 21 Ὀρατίου pro Ὀροατίου, § 24 Ῥογομάνης pro Ῥογομάνιος, § 46 Κοττιάρλου pro Κοττιάριος et in sqq. Σιγνάτιου pro Σιγνάτιος. || — 26. αὐτῶν ψε'] δυν'.. γτ' (4250.. 3300) codex vitio aperto. Ab OEasso ad Aturin secundum Ptolemaeum non ultra 800 stadia sunt; porro ut colligatur summa stadiorum 4800-3525, quam litori Aquitaniae Marcianus tribuit, si reliqui numeri genuini sunt, nostro loco ponenda erant stadia 920, 24', et 785, ψε'. Quorum illum absque violentia restituere non licet; sed leni manu Δ mutatur in Α, uti feci, in sequentibus numeris vitium alicubi latere suspicatus. Admisso semel numero δυν', ad hunc accommodatus est alter, in quo IT effectum esse videtur ex genuino numero ΠΙΕ'. Ukertus II, 2 p. 89 pro δυν' et γτν' (sic. se. est in apogr. Vat.) scribendum proposuit αὐμ' et ὠξ', parum probabiliter. Quae Lapius Itin. p. 414 luserit, silentio praeterire liceat. || — 26. Millero contra codicis auctoritatem scribere placuit ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀτούριος. || — 27. Σιγνάτιος] Σιγνάτιου codex bis. Apud Ptolem.

στάδιοι το'. Ἀπὸ δὲ Κουριάων ἐπὶ Γαρούννα ποταμοῦ ἐκβολὰς μεγέθους ὄντος [σταδίων] ν', στάδιοι χ', [στάδιοι] υλ'. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαρούννα ποταμοῦ εἰσὶν ἐπὶ τὰς πηγὰς αὐτοῦ στάδιοι τς', στάδιοι χ'. Ἀναπλέσαντι δὲ τῷ Γαρούννα ποταμῷ κείται πόλις τῆς Ἀκυτανίας Βουρδίγαλα. Ἐνταῦθα παροικοῦσι Σάντονες, ὧν πόλις Μεδιολάνιον ἐπὶ θαλάσῃ κειμένη παρὰ τὸν Γαρούννα ποταμόν. Ἀπὸ δὲ Γαρούννα ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ Σαντόνων ἄκρον στάδιοι 10 υσε', στάδιοι κτε'. Ἀπὸ δὲ Σαντόνων ἄκρον ἐπὶ Κανεντέλλου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ρε', στάδιοι ρν'. Ἀπὸ δὲ Κανεντέλλου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδιοι σί', στάδιοι ρν'. Ἀπὸ δὲ Πικτόνιον ἄκρον ἐπὶ Σικὸρ λιμένα στάδιοι τ', στάδιοι σί'. Ἀπὸ 15 δὲ Σικὸρ λιμένος ἐπὶ Αἰγίρος ποταμοῦ ἐκβολὰς μεγίστου τυγχάνοντος καὶ ὄντος μεγέθους [σταδίων *], στάδιοι ρπε', στάδιοι ρνε'. Παροικοῦσι δὲ τῷ ποταμῷ Σαμνίται τὸ ἔθνος.

22. Ἔστι δὲ τῆς Ἀκυτανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον 20 μὲν ἀπὸ τῶν τοῦ Ἀτούριος ποταμοῦ ἐκβολῶν, περαιούμενον δὲ εἰς Ἀδαρικὸν πόλιν, ὥς εἶναι κατὰ τὴν μεγίστην γραμμὴν σταδίους αὐή. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Ἀκυτανίας ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Πυρήνῃ πέ-
30 ρατος, καταλήγει δὲ μέχρι τῆς πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἐπιστροφῆς τοῦ Αἰγίρος ποταμοῦ, ὥς γίνεσθαι σταδίους εσν'. Ἔστι δὲ ὁ τῆς μεσογείας αὐτῆς περιο-

ad ostia Garunnæ fluvii (stadia 50 in amplitudinem patentis) stadia 600, [stadia] 430. Ab ostiis Garunnæ fluvii sunt ad fontes ejusdem stadia 900, stadia 600. Naviganti autem adverso Garunna fluvio occurrit urbs Aquitanie Burdigala. Hic habitant Santones, quorum urbs Mediolanum ad mare posita juxta Garunnam fluvium. Ab ostiis Garunnæ fluvii ad Santonum promontorium stadia 475, stadia 325. A Santonum promontorio ad ostia Canentelli fluvii stadia 560, stadia 550. Ab ostiis Canentelli fluvii ad Pictonium promontorium stadia 210, stadia 150. A Pictonio promontorio ad portum Sidor stadia 300, stadia 290. A portu Sidor ad ostia Ligeris fluvii (maximi illius et in latitudinem patentis . . .) stadia 185, stadia 155. Fluvium accollit gens Samnitatum.

22. Aquitanie longitudo exorditur ab ostiis Aturis fluvii, terminatur autem ad civitatem Avaricum, adeo ut secundum maximam lineam sit stadiorum 1408. Latitudo Aquitanie incipit a termino ad Pyrenen, desinit autem usque quo Ligeris fluvius flectitur ad meridiem, ut sit stadiorum 2250. Est autem circumscriptione ejus juxta mediterranea non major stadiis 4770, non minor stadiis 3370. Gentes habet 16,

vulgo legitur Σίγμανος ἐκβολαί, sed in nonnullis codd. est Σιγμάσιος ἐκβολαί. Formam Σιγμάσιος exhibet editio Argentinensis (an. 1513), quam jure maximi facit Mannertus II, 1 p. 175, quum codicem graecum, quem editor secutus est, præstantissimum fuisse liqueat. Cum hac vero editione Marcianum noster in plerisque nominibus consentire aut proxime ab ea abesse solet. Fluvius alibi non memoratus hodie *Leyre* vel, ut Gosselino placet, *Mimisan* esse videtur. || — 28. στάδια inseruit Miller. || — 29. Κουριάωνον sic cod.; in Ptolemæo vulgo Κουριάων ἄκρον, sed editio Arg. ad nostra accedens Κουριάων, cod. Pal. 1 ap. Willb. *Κουρίων*. Aliunde hoc promontorium (*Cap Ferret* sive *pointe d'Arcachon*) non notum. || — 1. Γαρούννα || Sic codex ubique, nusquam Γαρούμνα, ut sec. Milleri ed. p. 84, n. 4 videri possit. In Ptolemæo vulgo Γαρόνα ποταμοῦ ἐκβολαί; in edit. Arg. Γαρόνα; item Strabo p. 177. 189. 190. 193. 199 Γαρόνα ποταμοῦ; Itin. p. 549 *Garunna*; vulgo apud Latinos *Garunna*. || — 4. ρ' || τ' codex. In tot Marciani numeris siglum ρ' ne semel quidem in codice exaratum, sed in τ' plerumque depravatam habes ab indocto librario. Fontes ab ostio duobus gradibus distare tradit Ptolemæus. || — 6. Βουρδὶγαλα || Βουρδάλτα codex; em. Hudson. || — 8. παρὰ τὸν Γαρούννα || Hæc parum accurata. Marcianum (sic præter Marcianum et Ptolemæum etiam Strabo p. 190) sive *Mediolanum* (Steph. Byz., Itin. p. 459, Ammian. 15, 11), hodierna urbs *Saintes*, sita erat ad Carantonem (*Charente*) fluvium (Auson. Mos. 463), quem cum

Garunna Noster confudit. Cf. Mannert. II, 1 p. 120. || — 9. ἐκβολὰς cod. || — 11. Κανεντέλλου || Κανεντέλλου apud Ptolemæum, ubi nulla notatur lectionis varietas, nisi ex edit. Arg., quæ cum Marciano præbet Κανεντέλλου. Hic quoque fluvius aliunde non notus; hod. *riv. de l'Isce*. Gosselinum, *Gachère* Lapeio, *Serve* Mannerto. Patet saltem errasse Anvillium, qui de *Charente* fluvio cogitavit. || — 15. Αἰγίρος cod. || — 18. Σαμνίται || Σαπνίται codex. Σαμνίτας habes ap. Ptol. II, 7 p. 137: ὅρ' ὅς (sc. τοὺς ὀθεντοὺς, ὧν πόλις Δαριόριον) Σαμνίται πλησιάζοντες τῷ Αἰγίρῳ ποταμῷ. Cf. Strabo p. 198 : οἰκεῖν δὲ τούτῃ (sc. τὴν νῆσον τὴν προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰγίρος ποταμοῦ) τὰς τῶν Σαμνιτῶν (Ἀμνιτῶν Dionys. Perieg. 571) γυναῖκας κτλ. Probe ab Samnitibus his distinguendi sunt *Namnetæ* vel *Nannetes*, quos Ptolemæus p. 138, 3 memorat, et e Strabone p. 190, Cesare B. G. III, 9 et titulo in Actis acad. Theod. Pal. I, p. 21 et ap. Orelli p. 98 n. 188 novimus. Cf. Crameri not. ad Strabon. tom. I, p. 310.

|| § 22. 1. 19. ἔστι || ἐπὶ cod. || — 20. Ἀτούριος cod. || — 21. Ἀδαρικὸν || Scriba apogr. Vaticanum legit Ἀδαρικόν, idque sane licebat, quum in codice spiritus non sit appositus, et secundam litteram nescias num β an υ legi debeat. In Ptolemæo scribitur Ἀδάρικον; cum Marciano tenorem in ultima habet edit. Arg., ubi Ἀναρικόν (sic). Sita urbs ap. Ptol. 20° 15'. 46° 40'. Itaque stadiorum numerus, αὐν' satis bene habet. || — 23. πύρην manu sec. cod. || — βσν' || αὐν' codex, quod falsum esse et ita ut fecimus corrigendum, inspecta tabula Ptolemæi

ρισμός οὐ πλεῖον σταδίων ῥῥο', οὐχ ἦττον γτο'. Ἐχει δὲ ἔθνη ις', πόλεις ἐπισήμους ις', ποταμούς ἐπισήμους ε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα δ', λιμένα ἐπίσημον α'.

23. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Οἰάσσου τοῦ τῆς Πυρήνης ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν τοῦ Λίγηρος ποταμοῦ ἐκβολῶν τοῦ περιπλου τῆς παραλίας Ἀκυτανίας εἰσὶν οὐ πλείους σταδίων ῥω', οὐχ ἦττον σταδίων γφκε'.

ΛΟΥΓΔΟΥΝΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

24. Ἡ Λουγδουνησία Γαλλία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῷ Πρεττανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ Βελγικῇ ἐπαρχίᾳ κατὰ τὸν Σηκοάαν ποταμὸν, ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ Ἀκυτανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μέρει τῆς Ναρβουνησίας ἐπαρχίας. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοῦ ἔθνους τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει. *****].

25. Τὸ δὲ τῆς Λουγδουνησίας μήκος [ἔστιν] ἀπὸ τοῦ Γαθαίου ἀκρωτηρίου ἀρχόμενον καὶ καταλήγον κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν, καθ' ἣν συνήπτει τῇ Βελγικῇ κατὰ τὸν Σηκοάαν ποταμὸν, ὡς εἶναι τοῦ μήκους σταδίου γτος'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Λουγδουνησίας ἀρρεται μὲν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἀπὸ Καβυλλίνου πόλεως, καταλήγει δὲ εἰς Σηκοάνα ποταμοῦ ἐκβολὰς, ὡς εἶναι καὶ τοῦ πλάτους σταδίου γπ'. Ἔστι δὲ δ κατὰ γῆν περιδρομος τῆς ἐπαρχίας σταδίων ζς', σταδίων ςυκ'. Ἐχει δὲ ἔθνη κε', πόλεις ἐπισήμους κς', ὅρος ἐπίσημον α', ποταμούς ἐπισήμους δ', ἀκρωτήριον ἐπίσημον α', λιμένας ἐπισήμους γ'.

26. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λίγηρος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηκοάνα ποταμοῦ τοῦ περιπλου τῆς παραλίας Λουγδουνησίας στάδιον γτο', στάδιον γζε'.

ΒΕΛΓΙΚΗΣ ΣΥΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΙ ΤΗ: ΑΝΩ ΚΑΙ ΤΗ: ΚΑΤΩ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

27. Ἡ Βελγικὴ σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῷ ἄρκτῳ ὠκεανῷ τῷ παρὰ τὴν

urbes insignes 16, fluvios insignes 5, promontoria insignia 4, portum insignem 1.

23. In summa peripli Aquitaniae maritimae, ab Oëasso Pyrenes promontorio usque ad ostia Ligeris fluvii, sunt non plura stadiis 4800, non pauciora stadiis 3525.

LUGDUNENSIS PERIPLUS.

24. Gallia Lugdunensis terminatur a septentrione Britannico oceano; ab oriente Belgica provincia ad Sequanam fluvium; ab occidente Aquitanico oceano; a meridie parte provinciae Narbonensis. Ac universa quidem provinciae circumscriptio ad hunc modum se habet; [*particularis vero descriptio hac est. ******]

25. Longitudo Lugdunensis incipit a Gabao promontorio et desinit ad orientale latus, ubi conjunctum est Belgicae ad Sequanam fluvium, adeo ut habeat stadia 3376 longitudinis. Latitudo Lugdunensis incipit ad meridiem ab urbe Cabyllino, desinit autem ad ostia Sequanae fluvii, ut latitudinis etiam stadia sint 3080. Ambitus provinciae juxta mediterranea est stadiorum 7290, stadiorum 6420. Habet gentes 25, urbes insignes 26, montem insignem 1, fluvios insignes 4, promontorium insigne 1, portus insignes 3.

26. Universa peripli orae maritimae Lugdunensis, ab ostiis Ligeris fluvii usque ad ostia Sequanae fluvii, stadia 3370, stadia 3065.

ΒΕΛΓΙΚÆ CUM GERMANIA SUPERIORI ET INFERIORI PERIPLUS.

27. Belgica cum duabus Germaniis terminatur a septentrione oceano septentrionali juxta Britanniam

videbis. In antec. Αἰγερὸς cod. — 1. ῥῥο'.. γτο'] ῥῥο'.. γτο' codex inepte.

§ 23. l. 7. ῥω' supra not. ad. § 21 init.

§ 24. V. Ptolemæus II, 7 p. 136. — 11. Βελγικῇ] Βελτικῇ cod. h. l. et in sqq. — 11. Σηκοάαν cod., confusis H et TI; in sqq. codex τὸν Σηκόλλιον (confusis AN et AAI; forma Σηκόνης ap. St. B.), deinde vero εἰς Σηκόνα, Σικόνα ποταμοῦ, Σικόνα ποταμῷ, tanquam nomen indeclinabile et proparoxytonon. — 16. ἔστιν inseruit Miller. — 17. Γαθαίου codex noster, eodemque modo Ptolemæi codex in edit. Arg.; quare non mutandum est nomen in Γοθαίου, quod vulgo in Ptolemæo legitur. — 19. Σηκόλλιον ποτ. cod. — 20. ὕτος'. A Gobæo promontorio ad Sequanam linea recta versus ortum solis ducta sec. Ptolemæum est stadiorum circiter 1800. Quare fort. scribendum [α]θος', confusis Θ et Γ. Stadia 3376 caderent in ore longitudinem, qualem a Gobæo ad Sequanam Ptolemæus

habet; sed hanc neque verba indicant, neque mos auctoris ut tale quid statuatur, admittit. Infra ipse auctor litoralem tractum esse dicit stadiorum 3370. Quæ sequuntur de latitudine stadiorum 3080 bene habent. — 21. Καβυλλίνου] Sic nunc etiam in Ptolemæo p. 139, 16 editur, ubi vulgo legebatur Καβάλλιον. Hoc loco paullulum a Nostro recedit Ptolemæus. Arg., in qua est Καβούλλιον (25° 50' et 45° 40', quod bene tenendum.) — 22. Σηκόνα cod. — 24. ζς'] Sic codex Parisinus, itemque apogr. Vat. et edit. ante Millerum, qui legisse sibi visus est ζση'. Ceterum quomodo auctor stadia ista 7290 computaverit, quaeritur. Secundum Ptolemæum ambitus mediterraneus Lugdunensis Galliae foret ad stadia 8000.

§ 26, l. 28. Αἰγίρος et Σικόνα cod.

§ 27. V. Ptolemæus II, 8. — σὺν τῇ Γερμανίᾳ τῆς ἄνω καὶ τῆς κάτω codex, similiter supra in indiculo; em. Hudson. Fortasse præstat σ. Γερμανίαις ταῖς ἄνω

Πρεττανίαν διήκοντι, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ, παρὰ τὴν μεγάλην Γερμανίαν ἕως τῆς κεφαλῆς τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐτι τῷ ἀπὸ τῆς πηγῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Ἀλπεις ὄρει, ὃ καλεῖται Ἀδούλας, ἀπὸ δὲ δύσεως τῇ Λουγδουνησίᾳ ἐπαρχίᾳ καὶ τῷ προειρημένῳ Σηκοάνῳ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ μεσημέριας τῷ λοιπῷ μέρει τῆς Ναρβωνησίας. Καὶ ἡ μὲν διη περιγραφὴ τοῦ ἔθνους τοιαύτη τίς ἐστι· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·]

10 28. Ἡ γὰρ ἀπὸ μὲν θαλάσσης μέχρι τοῦ Ὀβρίγκα ποταμοῦ καλεῖται Γερμανία ἢ κάτω, ἣ δὲ ἀπὸ τοῦ Ὀβρίγκα ποταμοῦ καλεῖται Γερμανία ἢ ἄνω.

29. Ἔστι δὲ τῆς Βελγικῆς σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις τὸ μήκος ἀπὸ τῶν τοῦ Φροῦδιος ποταμοῦ ἐκβολῶν ἀρχόμενον, καὶ περαιούμενον πρὸς ἀνατολὰς τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ τῷ παρὰ τὴν μεγάλην Γερμανίαν ἕως τῆς κεφαλῆς τοῦ ποταμοῦ, ὥς εἶναι τοῦ μήκους σταδίου β, χ, π. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀδούλα ὄρους καὶ τοῦ κοινοῦ πέρατος τῶν Ἀλπεων, καταλήγει δὲ εἰς 20 τὸ δυσμικὸν τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ στόμα, ὥς γίνεσθαι τοῦ πλάτους σταδίου δ, σ, ο. Ἔστι δὲ τῆς Βελγικῆς [σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις] ὃ πᾶς τῆς ἐπαρχίας κατὰ γῆν περιορισμὸς σταδίων α, ρ, ε', σταδίων α, β, τ'. Ἐχει δὲ ἡ Βελγικὴ σὺν ταῖς Γερμανίαις ἔθνη κδ', 25 πόλεις ἐπισήμους λη', ὄρη ἐπίσημα β', ποταμούς ἐπισήμους ζ', ἀκρωτήριον ἐπίσημον α'.

30. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Σηκοάνῳ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, [τοῦτέστι] τοῦ λεγομένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ, τοῦ περίπλου παντὸς τῆς Βελγικῆς 30 περικλάδας σὺν Γερμανίᾳ τῇ ἄνω καὶ τῇ κάτω εἰς τὴν οὐ πλείους σταδίων γωνί, οὐκ ἤττον σταδίων γρπ'.

ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

31. Ἡ Γερμανία ἡ μεγάλη περιορίζεται ἀπὸ μὲν 35 ἄρκτων τῷ καλουμένῳ Γερμανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τοῖς Σαρματικῷ ὄρει, καὶ [μέρει Σαρματίας τῷ] μετὰ τὰ ὄρη [μέχρι] τῆς κεφαλῆς τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ καὶ ἐτι αὐτῷ τῷ ποταμῷ, ἀπὸ δὲ μεσημέριας τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ τῷ δυσμικῷ μέρει [ἐστι δὲ ὁ Δανού-

καὶ κάτω. In praemisso indiculo actic. τῇ ante κάτω deest. Germanias duas tanquam unum quoddam auctor comprehendit, quum de periplo Germaniae superioris sermo esse nequeat. || — 1. Πρεττανίαν h. l. codex. || 2. ἕως τῆς κ.] πρὸς τῇ κεφαλῇ codex. || — 4. Ἀλπεις ὄρει] ἀλιεῖς ὄρη cod.; em. edit. ex Ptolemæo p. 140, 14, unde haec verbotenus exscripta. || — 5. Σηκοάνῳ cod.

32. Ἡ γὰρ] καὶ γὰρ codex. Haec subjunxit eo loco, ubi de litore Germaniae inferioris loquebatur in periplo nunc deperdit. || — 10. Ἀβρίγκα cod.; Ὀβρίγκα olim in Ptolemæi edit. legebatur; Wlberg. e melioribus codd. (inter quos ille editionis Arg.) dedit Ὀβρίγκα, ad quod noster quoque codex propius accedit. Formam Ἀβρίγκα veriore esse opinatur in sua Marciani editione Hoffmannus p. 129, argumentis usus, quæ ex inani etymologiarum lusu pendent. Cf. quos laudat Forbiger. III, p. 127.

exporrecto; ab oriente Rheno fluvio juxta Germaniam magnam usque ad caput fluvii et deinde monte a fonte ejus ad Alpes pertingente, qui vocatur Adulas; ab occidente Lugdunensi provincia et praedicto Sequana fluvio; a meridie reliqua parte Narbonensis. Ac generalis quidem provinciae circumscripção in hunc habet modum; [particularia autem haec sunt :]

28. Etenim quæ est a mari usque ad Obrincam fluvium Germania inferior appellatur, ab Obrinca vero fluvio appellatur Germania superior.

29. Belgicæ autem cum duabus Germaniis longitudo incipit ab ostiis Phrudis fluvii, et terminatur ad orientem Rheno fluvio qui juxta Germaniam magnam usque ad caput fluvii extenditur, adeo ut longitudo sit stadiorum 2685. Latitudo vero ejus incipit ab Adula monte et communi Alpium et Adulae montis termino, desinit autem ad occidentale ostium Rheni fluvii, ut latitudinis habeat stadia 4375. Est vero tota Belgicæ cum ambabus Germaniis juxta mediterranea circumscripção stadiorum 15160, stadiorum 12300. Habet vero Belgica cum Germaniis gentes 24, urbes insignes 38, montes insignes 2, fluvios insignes 7, promontorium insigne 1.

30. Universa peripli totius Belgicæ littoralis cum Germania superiori et inferiori, a Sequana fluvio usque ad Rhenum fluvium, hoc est ad ostium ejus quod occidentale appellatur, stadia sunt non plura 3850, non pauciora stadiis 3180.

GERMANIÆ MAGNÆ PERIPLUS.

31. Germania magna terminatur a septentrione oceano Germanico appellato, ab oriente montibus Sarmaticis et [ca Sarmatiae parte qua] est post montes usque ad fontem Vistulae fluvii, atque etiam fluvio ipso: a meridie vero Danubii fluminis parte occidentali appellatur, stadia sunt non plura 3850, non pauciora stadiis 3180.

§ 29, l. 13. Φροῦδιος] sic Ptol.; Φροῦνου codex, quod ortum ex Φροῦδου, confusus N et ΔI. Terminationem ιος in του scriba mutavit in hoc nomine sicut in aliis multis. V. supra § 21 not. || — 15. ἕως τῆς κ.] πρὸς τῇ κεφαλῇ codex, ut supra. || — 16. β, χ, π.] Accuratiorem latitudinis lineam præberent stadia α, χ, π. || — Ἀδούλλῳ cod., confusus A et Δ. || — 18. τοῦ κοινοῦ] i. e. τοῦ κοινοῦ τῶν τε Ἀλπεων καὶ τοῦ Ἀδούλα ὄρους, ut verbis Ptolemæi p. 140, 20 utar. || — 21. Includa addidi. || — 22. Numeri pro Marciano computandi more bene habent. || — 23. Βελγικὴ ἢ] Κελτικὴ cod.

§ 30, l. 26. Σηκοάνῳ cod. || — τοῦτέστι additum monente Hudsono, coll. § 32, 8. || — 28. τῆς Κελτικῆς cod.

§ 31. V. Ptolemæus II, 10 p. 147 sqq. || — 33. Γερμανίῳ cod.; em. Hudson. || — 35. καὶ μετὰ τὰ ὄρη, τῇ κεφαλῇ τοῦ Οὐίστουλα codex, sensu inepto; correxi col-

βίος ἀρχόμενος μὲν μεγέθους α', εἴτα β', καὶ ἐξῆς μεγέθους γ', ἀμείδων καὶ τὸ ὄνομα καὶ Ἰστρος καλούμενος), ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ. Καὶ ἡ μὲν ἅλη περιγραφὴ τῆς χώρας οὕτως ἔχει· τὰ δὲ κατὰ μέρος ἔξομεν.

32. Ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, τούτῳ ἀπὸ τοῦ λεγομένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ, εἰς Οὐίδρου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι τπ', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ Οὐίδρου ποταμοῦ εἰς Μαραρμανὸν λιμένα στάδιοι τν', στάδιοι σν'. Ἀπὸ δὲ Μαραρμανοῦ λιμένος εἰς Ἀμασίου ποταμοῦ ἐκβολὰς εἰσὶ στάδιοι χνε', στάδιοι υο'. Ἀπὸ δὲ τῶν τοῦ Ἀμασίου ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι βτν', στάδιοι ςα'. Ἀπὸ δὲ Ἀμασίου ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Οὐῖσουργιος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι φε', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐῖσουργιος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς οὗ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι αψπ', στάδιοι αχ'. Ἀπὸ δὲ Οὐῖσουργιος ποταμοῦ εἰς Ἀλβίος ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι χκε', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδιοι ετο', στάδιοι γγ'. Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος κεῖνται νῆσοι αἱ ἀλούμεναι Σαζόνων. Εἰσὶ δ' ἐπ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ στάδιοι ψν', [στάδιοι *].

33. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀλβίος ποταμοῦ ἐκδέχεται ἡ καλουμένη Κιμδρικὴ χερσόνησος μεγίστη τυγχάνουσα. Καὶ

dium unum, postea duo, ac deinde tria; nomen etiam mutat ac Ister appellatur); ab occidente vero Rheno fluvio. Ac universa quidem regionis circumscriptione sic se habet; nunc singula recensēbimus.

32. Ab ostiis Rheni fluvii, hoc est ab ore ejus occidentali dicto, ad ostia Vidri fluvii stadia 380 [stadia *]. A Vidro fluvio ad Mararmanum portum stadia 350, stadia 250. A Mararmano portu ad ostia Amasii fluvii sunt stadia 655, stadia 470. Ab ostiis Amasii fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 2350, stadia 1300, Ab ostiis Amasii fluvii ad ostia Visurgis fluvii stadia 560, [stadia *]. Ab ostiis fluvii Visurgis ad fontes ejusdem fluvii stadia 1780, stadia 1600. A Visurgi fluvio ad ostia Albis fluvii stadia 925, [stadia *]. Ab ostiis Albis fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 5370, stadia 3300. Contra hanc partem adjacent insulae Saxonum appellatae. Ab ostio vero Albis fluvii ad ipsas sunt stadia 750, [stadia *].

33. Post Albim fluvium sequitur chersonesus maxima Cimbrica appellata. Et ab ostiis Albis fluvii ad

to Ptolemæo p. 149, 20. || — 1. Inclusa e marginali nota irrepserint, ut quæ similia supra legimus. ro α'... β'... γ' codex habet γ' β' α'; em. Hudson. ro μεγέθους cod. μεγέθος (sic); em. Hæsch.

§ 32. Ptolemæus II, 10 : Μετὰ τὰς τοῦ Ῥήνου ἐκβολὰς·

	Marcian.		
Οὐίδρου ἐκβολαί			
	27° 20'	54° 20'	380 stad.
Μαραρμανίς λιμὴν	28°	54° 45'	350-250
Μασίου ἐκβολαί			
	29°	55°	655-470
Πηγαί τοῦ ποταμοῦ	32°	52°	(2350-1600)
Οὐῖσουργιος ποταμοῦ			
ἐκβολαί	31°	55° 15'	560
Πηγαί τοῦ ποταμοῦ	34°	52° 30'	(1780-1600)
Ἀλβίος ἐκβολαί			
	31°	56° 15'	625
Πηγαί τοῦ ποταμοῦ	39°	50'	
		2570	

εἰς Οὐίδρου] sic cod., non εἰς τοῦ Ἰδρου, ut M. t. || — 9. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰδρου cod. || — 9. Μαραρμανίς ol. || — 11. Ἀμασίου] Ad hunc fluvium suspiciantur rtinere Amisam urbem, quam e Marciano memorat ephan. Byz. : Ἀμισα, πόλις Γερμανίας. Μαρκιανὸς ἐν ἴς ἀπὸ Ῥώμης ἐπὶ τὰς διασήμεους πόλεις. V. variorum utentias ap. Forbiger III, p. 378. 407. || — 13. Mulum hi numeri differunt. Posterior ad Ptolemæo rantes prope accedit. || — 14. εἰς Οὐργίου et dein bis ουργίου cod.; em. editt. || — 18. Ἀλβίου cod. ubique. Intervallum ab ostio ad fontes Albis fluvii excerptum omnissae videtur.

§ 33. Ptolemæus II, 10 : Κιμδρικῆς Χερσονήσου·

	Marcian.		
I. ἡ μετὰ τὸν Ἀλβιν ἐξοχὴ	32°	56° 50'	570-400 I
II. ἡ ἐφεξῆς ἐξοχὴ	35°	58° 20'	1600-1100 II
III. ἡ ἐπὶ ἐφεξῆς καὶ ἀρκτικωτάτῃ	39°	59° 30'	1450-1150 III
V. τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς	40° 15'	59° 30'	720-520 V
IV. ἡ μετὰ τὴν ἐξοχὴν πρώτη ἐξοχὴ	39° 20'	58° 15'	650-550 IV
VI. ἡ ὑπὸ ταύτην ἐφεξῆς	37°	57°	2000-1500 VI
VII. ἡ πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφὴ	35°	57°	1060-750 VII
			8050-5970

Verba Ptolemæi ita dedi, ut in codicibus et editionibus græcis tantum non omnibus legi solent. Differt ab his codex græcus, unde ducta sunt latina editionis Argentinensis, in qua post versum ἡ μετὰ τὴν ἐξοχὴν πρώτῃ ἐξοχὴ novus versus additur hic : Quæ deinde subsequitur 40° 58°. Apud reliquos interpretes latinos usque ad borealem chersonesi extremitatem non tres, sed quattuor extensiones (sic reddunt τὰς ἐξοχὰς) recensentur. Jam ut in vulgata subsistam, Ptolemæus et Marcianus in eo consentiunt, quod septem quasi punctis

εἰς ἀπὸ τῶν τοῦ Ἰλίου ποταμοῦ ἐκβολῶν ἐπὶ τὴν
 πρώτην ἑξοχὴν τῆς χερσονήσου τὴν μετὰ τὸν Ἰλιν
 ποταμὸν καίμενην στάδιοι φο', στάδιοι υ'. Ἀπὸ δὲ τῆς
 5 ἑξοχῆς τῆς αὐτῆς χερσονήσου ἐπὶ τὴν ἑφεξῆς καίμενην
 ἑξοχὴν τῆς αὐτῆς χερσονήσου στάδιοι αχ', στάδιοι αρ'.
 Ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας ἑξοχῆς τῆς χερσονήσου εἰς τὴν
 ἑφεξῆς καὶ ἀρκτικωτάτην ἑξοχὴν τῆς αὐτῆς χερσονήσου
 στάδιοι αν', στάδιοι αρν'. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρκτικωτά-
 10 τῆς ἑξοχῆς τῆς χερσονήσου εἰς τὴν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν
 αὐτῆς πρώτην ἑξοχὴν στάδιοι χν', στάδιοι φν'. Ἀπὸ
 δὲ τῆς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς πρώτης ἑξοχῆς εἰς
 τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς στάδιοι ψκ', στάδιοι φκ'.
 Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνατολικωτάτου αὐτῆς τῆς χερσονήσου ἐπὶ
 τὴν ὑπὸ [ταύτην] τὴν ἑξοχὴν αὐτῆς ἑφεξῆς στάδιοι β,
 15 στάδιοι αρ'. Ἀπὸ δὲ τῆς ὑπὸ τὴν ἑξοχὴν αὐτῆς ἐπὶ
 τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφὴν αὐτῆς στάδιοι αζ',
 στάδιοι ψν'. Ἐνταῦθα τῆς Κιμβρικῆς χερσονήσου
 ὁ περίπλους πληροῦται, ἐπὶ πολὺ μὲν διηκούσης εἰς
 τὸν ὠκεανόν, πλαγίως δὲ παραβεβλημένης ἐπὶ τὴν
 20 ἡπειρον τὴν πρὸς τὴν ἑω, ὥς ἀποτελεῖν καὶ κόλπον
 μέγιστον κατὰ τὸν Σῶηθον ποταμὸν ἐπὶ τὴν ἐνδοτέρω

primam extensionem chersonesi, quæ post Albiu flu-
 vium est, stadia sunt 570, stadia 400. A prima au-
 tem prominentia chersonesi ad proximè subsequentem
 prominentiam ejusdem chersonesi stadia 1600, stadia
 1100. A secunda prominentia chersonesi ad eam quæ
 deinceps sequitur et maxima septentrionalis est por-
 rectio ejusdem chersonesi stadia 1450, stadia 1150.
 A prominentia autem chersonesi maxime septentrio-
 nali ad primam post flexionem ejus prominentiam sta-
 dia 650, stadia 550. A prima vero prominentia post
 flexionem ejus ad partem ejus maxime orientalem
 stadia 720, stadia 520. A parte vero ipsius cherso-
 nesi maxime orientali ad prominentiam post eam pro-
 minentiam stadia 2000, stadia 1500. A prominentia
 vero prima post eam extensionem ad flexionem cher-
 sonesi versus ortum stadia 1060, stadia 750. Ille
 periplus absolvitur Cimbricæ chersonesi, longe qui-
 dem in oceanum excurrentis, oblique autem vergenti
 ad continentem, quæ ad ortum tendit, adeo ut maxi-
 mum sinum cum regione ad Suevum fluvium sita ef-
 ficiat, qui versus terram a fluvio interiorem extenditur

situm Chersonesi definiunt; non eodem autem id modo
 faciunt; nam Ptolemæus post τὴν ἑξοχὴν τὴν ἀρκτικω-
 τάτην memorat τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς (eodem recur-
 rit sive suppleas τῆς ἑξοχῆς τῆς ἀρκτικωτάτης sive τῆς
 χερσονήσου) : ἀπὸ Marcianum vero post borealem
 extremitatem ora reflectitur; et in orientali hoc latere
 primum notatur ἡ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν πρώτη ἑξοχὴ,
 et tum demum τὸ ἀνατολικώτατον Chersonesi. Quæ
 quidem ratio ad veram Chersonesi configurationem
 tanto propius accedit quanto longius ab ea absunt quæ
 in Ptolemæo nunc legimus. Num igitur accuratiora de
 hic acceperat Marcianus? Immo, ut in reliquo hoc
 loco et per totum opus ipsissima Ptolemæi verba,
 quantum ejus in periplo fieri poterat, premit, sic etiam
 in hisce Ptolemæum reddidisse putandum est, talem scilicet
 qualem legit Marcianus vel adeo auctor ejus Prota-
 goras, non qualem nos habemus in sequioris ætatis
 codicibus perturbatum. Etenim laborare Ptolemæi lo-
 cum, in aliis libris aliter adornatum, dubitari vix po-
 test. Vel verborum ratio grammatica rei habet indi-
 cium. Vide quam inepte post verba τὸ ἀνατολικώτατον
 αὐτῆς subjiciant : ἡ μετὰ τὴν ἑξοχὴν πρώτη ἑξοχὴ. Sen-
 sisse hoc videtur auctor codicis Mediolanensis, in quo
 scribitur : ἡ μετὰ τὴν ἑξοχὴν πρώτη στροφὴ, quod rece-
 pit Wilbergius. Vel sic tamen claudicat oratio; expec-
 tabas saltem μετὰ ταύτην τὴν ἑξοχὴν vel tale quid; at
 scripserit Ptolemæus sicuti Marcianus : ἡ μετὰ τὴν
 ἐπιστροφὴν πρώτη ἑξοχὴ, totusque locus, salva graduum
 notatione, hoc fere modo distinguendus est :

1. Ἡ μετὰ τὸν Ἰλιν ἑξοχὴ.
 2. Ἡ ἑφεξῆς ἑξοχὴ.
 3. Ἡ ἐπὶ ἑφεξῆς καὶ ἀρκτικωτάτῃ.
- Εἶτα ἐν τῷ ἀνατολικῷ αὐτῆς.
4. Ἡ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν πρώτη ἑξοχὴ.
 5. Ἡ ἑφεξῆς, τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς.

6. Ἡ ὑπὸ ταύτην ἑξοχὴν ἑφεξῆς.
7. Ἡ πρὸς ἀνατολὴν ἐπιστροφὴ.

In his secundæ partis inscriptio : ἐν τῷ ἀνατολικῷ αὐ-
 τῆς vel fortasse ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ αὐτῆς, mutata es
 in notam extremitatis orientalis, scriptumque τὸ ἀνα-
 τολικώτατον αὐτῆς, additaque gradus notatio, quan-
 tum huc transposuerunt ex sequentibus, ubi locum qui-
 tum, τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς, delere debebant; et san-
 deletus est, non statim tamen ita ut debebat; nam
 codex edit. Arg. cujus fontem ad Marciani ætatem
 propius quam ceteros accedere sæpius jam monuimus
 non septem, sed octo ἑξοχὰς seu ἐπιστροφὰς notat, atque
 eam quam in vulgata non amplius legimus, eo ipsi
 loco quo τὸ ἀνατολικώτατον Ptolemæus notare debebat
 habet ita : *Quæ subsequitur* 40° 58'; hæc vero perti-
 nuisse ad extremitatem orientalem coarguit longitudi-
 nis gradus 40°, quem ei extremitati assignant interpre-
 tes latini (dum in græca vulgata notatur 40° 15').
 Videtur igitur in Græcis Ptolemæi fuisse : ἡ ἑφεξῆς, τὸ
 ἀνατολικώτατον αὐτῆς, 40° (vel 40° 15'), 58°. Depræ-
 vato deinde versu quarto, primus legimus, eo ipsi
 loco quo τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς; postea hic versus ab ali-
 (ut in latinis interpret.) post verum secundum per-
 peram insertus, ab aliis denique deletus est.

1. τοῦ Ἰλίου codex sicut mox Ἰλίου. || — 12. αὐτὴ ἀνατ. om. Miller. || — 14. ταύτην e Ptol. ins-
 rui. || — 21. Σῶηθον] Σῶηθον cod., confusus H et M
 em. Hudson. Ap. Ptol. p. 148, 18 (qui locus nostri
 respondet) Σῶηθος fluvius dicitur in cod. edit. Arg.
 in reliquis codd. Σούηθος; at p. 151, 7 edit. Arg. ha-
 bet Σουήθου, ubi vulgo Συήθου. Ceterum κατὰ Σῶηθον πο-
 τὰ φράσις insolentior pro κατὰ τὰ περὶ τὸν Σῶηθον πο-
 τὰ μόν. || — 21. ἐπὶ τὴν [γῆν] conjicit Hudson; debet
 certe ἐπὶ τὴν ἐνδοτέρω αὐτοῦ γῆν. Sed vox illa in ejus-
 modi locutionibus sæpenumero omittitur. In men-

αὐτοῦ παρεκτείνωμενον. Ἔστι δὲ ὁ πᾶς τῆς χερσονήσου περίπλους σταδίων γν', σταδίων ρεο'.

31. Κατοικεῖ δὲ τὸν μὲν αὐχένα τῆς χερσονήσου τὸ ἔθνος τῶν καλουμένων Ἀζόνων, αὐτὴν δὲ τὴν χερσόνησον ἔθνη πλείστα. Ὑπὲρ δὲ τὴν χερσόνησον κεῖνται νῆσοι γ' Ἀλοκίαι καλούμεναι· εἰσι δ' ἐπ' αὐτάς ἀπὸ τῆς χερσονήσου στάδιοι φν', στάδιοι φ'. Ἀπ' ἀνατολῶν δὲ τῆς χερσονήσου κεῖνται νῆσοι δ' αἱ καλούμεναι Σκανδιάι, τρεῖς μὲν μικραὶ, ὧν εἰς τὴν μέσσην ἀπὸ τῆς χερσονήσου εἰσι στάδιοι β, στάδιοι αψ', μία δὲ μεγίστη καὶ ἀνατολικωτάτη, καλεῖται δὲ ἰδίως καὶ αὕτη Σκανδιά, κειμένη κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ, ἀφ' ὧν εἰσὶν εἰς αὐτὴν στάδιοι αχ', στάδιοι ρσ'. Ἔστι δὲ ὁ πᾶς τῆς Σκανδιάς περίπλους σταδίων βρ', σταδίων β'.

35. Ἀπὸ δὲ τῆς πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφῆς τῆς χερσονήσου ἐπὶ Συήθου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι αςζ', [στάδιοι *]. Ἀπὸ [δὲ] Συήθου ποταμοῦ ἐπὶ Οὐιάδου ποταμοῦ ἐκβολὰς στάδιοι ων', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ Οὐιάδου ποταμοῦ ἐκβολῶν εἰς Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκβολὰς εἰσι στάδιοι ψ', [στάδιοι *]. Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Οὐίστουλα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἰσι στάδιοι β, στάδιοι αων'.

36. Ἔστι δὲ τῆς Γερμανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ δύσεως καὶ Ἀσκιουρργίου πόλεως, περαιούμενον δὲ εἰς Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκβολὰς, ὡς εἶναι τὸ πᾶν μῆκος τῆς ἐπαρχίας [σταδίων **], σταδίων δην'. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἐκτροπῆς τοῦ τῶν μεσημβρίας ῥέοντος ποταμοῦ, ὃς καλεῖται Ἀρραβὼν, καταλγῆει δὲ πρὸς τὰς ἀρκτους κατὰ τὴν ἐπιμηχεστέρην γραμμὴν, τούτεστι κατὰ τὴν Κιμβρικὴν χερ-

Est autem totus chersonesi periplus stadiorum 8050, stadiorum 5970.

34. Cervicem vero chersonesi habitat gens Axonum (Saxonum) appellata: ipsam vero chersonesum gentes plurimae. Supra autem chersonesum jacent insulae tres Alociae dictae: ad ipsas vero a chersoneso sunt stadia 550, stadia 500. Ab orientali vero parte chersonesi jacent insulae quattuor Scandiae nuncupatae, tres quidem parvae (quarum usque ad mediam a chersoneso sunt stadia 2000, stadia 1700), una vero maxima et ceteris magis orientalis; vocatur autem et ipsa proprie Scandia, contra Vistulae fluvii ostia jacens, a quibus ad ipsam stadia sunt 1600, stadia 1200. Est autem totus Scandiae periplus stadiorum 2500, stadiorum 2000.

35. A flexione vero chersonesi ortum versus ad ostia Suevi fluvii stadia 1260, [stadia*]. A Suevo fluvio ad ostia Viadi fluvii stadia 850 [stadia*]. A Viadi autem fluvii ostiis ad Vistulae fluvii ostia stadia sunt 700, [stadia*]. Ab ostiis Vistulae fluvii ad caput ejusdem fluvii stadia sunt 2000, stadia 1850.

36. Germaniae autem longitudo incipit quidem ab occasu et Asciburgio civitate, finitur vero ad ostia Vistulae fluvii: adeo ut integra regionis longitudo sit [stadiorum 5500], stadiorum 4350. Ejus vero latitudo incipit quidem a divertigio fluvii a meridie fluentis qui vocatur Arrabon, desinit vero ad septentrionem juxta longissimam lineam, hoc est in Cimbricam chersonesum et maxime septentrionalem ejus

autem cubat quod codex habet τὴν ἐνδοτέρω καὶ αὐτοῦ. Efficendum καὶ, ut feci, aut eodem sensu legendum τὴν ἐνδ. ἀπ' αὐτοῦ: quae a fluvio est introrsum, i. e. occasum versus. || — 2. γν'] Tot stadia e singulis numeris supra apposis colliguntur. || — 2. ρεο'] σταδ. ατο' (1370) codex. Singuli numeri summam efficiunt stadiorum 5970. Patet itaque hoc quoque loco, ut passim, amanuensem t dedisse pro ρ. || — 4. Ἀζόνων] In promptu erat cum editt. rescribere Σαζόνων. Sed progredi non licet ultra id quod in Ptolemaeo Marcianus reperit. Codex autem edit. Arg., sicuti Parisini codices a Wilbergo collati praeter duos omnes alique complures habent p. 150, 28: ἐπὶ τὸν αὐχένα τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου ἄζονες (vel Ἀζόνους). Quae quidem sibilae ommissio in populorum locorumque nominibus passim obvia. || — 5. Ὑπὲρ δὲ τὴν κτλ.] Exscripta e Ptolem. p. 156, 16 sqq. || — 9. Ptolem.: ὧν ἡ μέση ἐπέχει μοῖρας 40° 30'. 58°. || — 11. καὶ αὕτη Miller contra quam codex et Ptolemaeus p. 156, 28, unde haec verbotenus transcripta. || — 12. τοῦ Οὐίστου cod.; em. Huds. || — 13. αχ' - ρσ'] numerus minor sec. Ptolemaeum quadrat in Marciani distantiam maximam, a Vistula ad Scandiae extremitatem septentrionalem (a 56° ad 58° 30' lat.) || — 14. Κανδιάς cod.

§ 35. Ptolemæus II, 10 p. 148 :
Marcian.
Ἡ πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροφή 35° 56°
Χαλούσου ποταμοῦ ἐκβολαί 37° 56°
Συήθου ποταμοῦ ἐκβολαί 39° 30' 56° 1260
Ουιάδου ποταμοῦ ἐκβολαί 42° 10' 56° 850
Ουίστουλα ποταμοῦ ἐκβολαί 45° 56° 700
Ἡ κεφαλὴ τοῦ ποταμοῦ 44° 52° 30' (2000-1850) 2810
17. Σύμβου et ἀπὸ Σύκου ποτ. cod. || — 19. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰλδουα cod. || — 20. Οὐίστουλα cod. h. l. et in sqq.
§ 36, l. 27. ατν'] codex habet corrupte. Linea ab Asciburgio ad Vistulae ostium ap. Ptolemaeum pertinet fere a 27°—45° long., ideoque est stadiorum 5500 et ultra. Fortasse igitur nostro loco legebatur [στάδιοι, εφ'], στάδιοι δην'. Mox latitudo Germaniae a Arabone in Danubium influente usque ad Chersonesi Cimbricæ extremitatem satis recte dicitur stadiorum 6250; nam se-

σόνησον καὶ τὴν ἀρκτικωτάτην αὐτῆς ἐξοχὴν ὡς εἶναι τὸν πλάτους σταδίους ἄσν'. Ἔστι δὲ τῆς μεγάλης Γερμανίας ὁ κατὰ γῆν περιορισμὸς σταδίων „α, β', σταδίων „α, ασν'. ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ ἔθνη ζη', πόλεις 5 ἐπισήμους 48', ὄρη ἐπίσημα ζ', ποταμοὺς ἐπίσημους 18', Κιμβρικήν χερσόνησον, λιμένα ἐπίσημον, Ὀρκύνιον ὄρυμνόν, Γαβρήταν ὕλην.

37. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ῥήνου ποταμοῦ, τοῦτέστιν ἀπὸ τοῦ καλουμένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ, τοῦ περιπλου τῆς παραλίας τῆς μεγάλης Γερμανίας στάδιοι „α, γυ', στάδιοι „αλ'.

ΣΑΡΜΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

38. Ἡ ἐν τῇ Εὐρώπῃ Σαρματία περιορίζεται ἀπὸ 15 μὲν ἀρκτων τῷ τε Σαρματικῷ ὠκεανῷ κατὰ τὸν Οὐενδικὸν κόλπον, καὶ μέρει τῆς ἀγνώστου γῆς, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ τε [ἀπὸ τοῦ Καρκινίτου ποταμοῦ] ἰσθμῷ καὶ τῇ Βύχῃ λίμνῃ, καὶ τῷ μέρει τῆς Μαιωτίδος λίμνης μέχρι τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ, καὶ ἐφεξῆς αὐτῷ [τῷ] 20 Ταναΐδι ποταμῷ, καὶ ἔτι τῷ ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐπὶ τὴν ἀγνοιστον γῆν [μεσημβρινῷ] ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ τε Οὐίστουλα ποταμῷ καὶ τῇ Γερμανίᾳ τῇ μεγάλῃ μετὰ τὰ Σαρματικά ὄρη, καὶ αὐτοῖς τοῖς ὁρεσιν ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τοῖς τε Ἰάζυξ τοῖς 25 Μετανάσταις ἀπὸ τοῦ νοτίου τῶν Σαρματικῶν ὁρῶν πέρατος μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Καρπάθου ὄρους, καὶ ἔτι τῇ Δακίᾳ μέχρι τῶν Βορυσθενέους τοῦ ποταμοῦ ἐκβολῶν, καὶ τῇ ἀπὸ τούτου τοῦ Εὐξείνου Πόντου παραλίῳ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Καρκινίτου κόλπου. Καὶ ἡ μὲν ὅλη 30 περιγγραφή τοιαύτη· τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς Σαρματίας κεφαλαιωδέστερον ἐτάξαμεν, μὴ προσθέντες τῶν στα-

extensionem; adeo ut latitudinis habeat stadia 6250. Est autem Germaniæ magnæ juxta mediterranea circumscriptio stadiorum 12300, stadiorum 11230. Complectitur gentes 68, urbes insignes 94, montes insignes 7, fluvios insignes 14, Cimbricam chersonesum, portum insignem, Orcyniam silvam, Gabre-tam silvam.

37. Peripli oræ maritimæ Germaniæ magnæ, Rheno fluvio, hoc est ab ostio ejus quod occidentale appellatur, usque ad ostia Vistule fluvii, stadia universa 13400, stadia 10030.

SARMATIAE EUROPAE PERIPLUS.

38. Sarmatia quæ in Europa est, definitur a septentrione quidem oceano Sarmatico juxta Vendicum sinum, et parte terræ incognitæ; ab oriente autem isthmo [qui a Carcinite fluvio incipit,] et Bycepalude et paludis Maotidis latere quod est usque ad Tanaim fluvium, et deinceps fluvio ipso Tanai, atque præterea meridiano, quia fontibus Tanais fluvii terram versus incognitam ducitur, ab occasu vero Vistula fluvio et Germania magna post montes Sarmaticos, et montibus ipsis; a meridie vero Iazygibus Metanastis ab australi fine Sarmaticorum montium usque ad principium Carpathi montis, atque etiam Dacia usque ad Borysthenis fluminis ostia, et hinc littore Ponti Euxini usque ad intimum recessum Carcinite sinus. Ac generalis quidem circumscriptio hujusmodi est; loca autem particularia Sarmatiæ magis summarie recensimus, stadiorum numerum non adjectives, quod fere incognitus sit accuratus periplus septentrionalis

cundum Ptolemæum pertinet a 47° 40' ad 59° 30' latitud. Ambitus mediterraneæ sec. Pt. est fere 12000 stad., ut recte item monet Marcianus. || — 29. πρὸς μεσημβρίαν codex, et sic quoque in Ptolemæi edit. legitur, vitio aperto. || — 29. Ἀράβων codex; apud Ptolem. II, 10 p. 149, 11 et II, 14 p. 162, 5. 16 codices plurimi Ναραβών; attamen forma genuina Ἀραβών seu Ἀρραβών in nonnullis obvia; Arrabo in Tab. Peut.; hod. Raub. || — 6. Ὀρκύνιον codex, sicut Ptolemæus (Cf. Cæsar. B. G. IV, 24); Ἐρκύνιον edit. || — 7. Γαβρήταν v. Γαβράτα cod.; illud Strabo p. 292 et codd. Ptolemæi, ubi var. lect. Γάβρητα, Γαβρίτα. || — 11 „α, γυ' 13400; supra collegimus a Rheno ad Albin stadia 2570, Chersonesi Cimbricæ stadia 8050, hinc ad Vistulam stadia 2810 : unde summa conflatur stadiorum 13430. Ubinam vel addenda vel demenda sint stadia 30, ut numeri inter se concinant, quaeritur. Secundi numeri 10030 ratio reddi nequit, quum minores stadiorum numeri in antec. sæpe sint neglecti.

§ 38. V. Ptolemæus III, 5. || — 15. ὠκεανῷ excidit in ed. Mill. || — Οὐενδικὸν v. Ἰνδικὸν h. l. cod. infra § 39. 40 Οὐελικόν, Οὐενδικόν; hoc recepimus; apud Ptolemæum, unde hæc transcripta, ubique est Οὐε-

δικόν. || — 17 et 19. Inclusa e Ptolemæo additi. || — 20. τῶν πηγῶν] τῆς γῆς cod.; em. ex Ptolemæo. Mox ex eodem additi v. μεσημβρινῷ. || — 22. καὶ τῇ Γερμανίᾳ τ. μεγάλη μετὰ τὰ Σ. ὄ.] Hæc inconcinne dicta manum excerptoris arguunt; recedunt etiam a verbis Ptolemæi III, 5 p. 198, 8, ubi sic. Ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ τε Οὐίστουλα ποταμῷ καὶ τῇ μεταξὺ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τῶν Σαρματικῶν ὁρέων γραμμῇ καὶ αὐτοῖς τοῖς ὁρεσιν. Hæc, quoad sensum, bene quidem habent, at non genuina Ptolemæi verba præbent, ut ex codicum indicibus, collato Marciano, intelligitur. Nam primum codex Palatinus pro γραμμῇ habet Γερμανίας, atque ex edit. Arg. Wilbergus h. l. citat verba : et parte Germaniæ; unde Grashofius bene suspicabitur in vetustis libris ita fere fuisse : καὶ τῷ μεταξὺ τ. κ. αὐτ. κ. τ. Σ. ὁρ. μέρει Γερμανίας. Id confirmari nunc dicere licet e Marciano, quem ipsum e Ptolemæo redintegraveris scribendo : καὶ τῇ Γερμανίᾳ τῇ μεταξὺ [τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ] τῶν Σαρματικῶν ὁρῶν (ὄρει cod.). || — 24. Ἰαζυξ τοῖς M. cod. Cf. Stephan. Byz. : Ἰάζυγες, ἔθνος [suppl. vid. τῆς Σαρματίας] Εὐρωπαϊόν, ὡς Μαρκιανὸς ἐν Περίπλῳ. || — 26. Καρπάθου] Καρπάτου ap. Ptol. || — 28. μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Κ. κόλπου] sic etiam apud Ptol. olim

δίων τὸν ἀριθμὸν τῶ τὸν ἀκριβῆ περιπλοῦν τοῦ ἀρκτι-
κοῦ τούτου ὠκεανοῦ σχεδὸν ἄγνωστον τυγχάνειν, πλη-
σιάζοντος μὲν κατὰ τὰς ἀρκτους τῇ ἀγνώστῳ γῇ, ἥτις
ὑπέρκειται τῆς Μαυρίτιδος λίμνης, μὴ βραδίως γνωρι-
ζομένη τῷ πλείστῳ μέρει τῶν ἀνθρώπων, μάλιστα ὅτε
καὶ ὁ Πρωταγόρας παραλελειπέναι τούτων τῶν σταδίων
τὸν ἀριθμὸν δοκεῖ. Καὶ ἡ περιγραφή δὲ τῶν τόπων
κατὰ μόνας τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν βρῆθήσεται διὰ
τὰς αὐτὰς αἰτίας.

30. Μετὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ ἐκ-
δέχονται Χρόνου τοῦ ποταμοῦ ἐκβολαί· ἀπὸ δὲ Χρόνου
τοῦ ποταμοῦ ἐξῆς εἰσι Ῥουδῶνος ποταμοῦ ἐκβολαί.
Οὔτοι δὲ οἱ ποταμοὶ εἰς τὸν Οὐενδιδὸν κόλπον ἐξίσιν,
ὅστις ἀπὸ τοῦ Οὐίστουλα ποταμοῦ ἀρχεται παρήκων
ἐπὶ πλείστον. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥουδῶνος ποταμοῦ ἐξῆς
εἰσι Τουρούντου ποταμοῦ ἐκβολαί· ἀπὸ δὲ Τουρούντου
ποταμοῦ ἐκδέχεται Χέσυνος ποταμὸς, καὶ αἱ τούτου ἐκ-
βολαί. Μετὰ δὲ τὸν Χέσυνον ποταμὸν ὁ ἄγνωστος
καὶ Ὑπερβόρειος ἐξῆς ἐστὶν ὠκεανὸς συνάπτων τῇ Ὑπερ-
βορείῳ καὶ ἀγνώστῳ γῇ. Παροικοῦσι τὸν Χέσυνον
ποταμὸν οἱ Ἀγαθουροὶ τὸ ἔθνος τῆς ἐν Εὐρώπῃ Σαρ-
ματίας ὄντες. Καταφέρονται δὲ ὁ τε Χέσυνος ποτα-
μὸς καὶ ὁ Τουρούντης ἐκ τῶν υπερκειμένων ὀρῶν, ἅτινα
καλεῖται Ῥίπαια ὄρη, κατὰ τὴν μεσόγειον μεταξὺ τῆς
Μαυρίτιδος λίμνης καὶ τοῦ Σαρματικῷ ὠκεανοῦ κεί-
μενα. Ὁ δὲ Ῥουδῶν ποταμὸς ἐκ τοῦ Ἀλανοῦ ὄρους
φέρειται· παροικεῖ δὲ τό τε ὄρος καὶ τὴν χώραν ταύτην
ἐπὶ πολλὴ διήκον τὸ τῶν Ἀλανῶν Σαρματῶν ἔθνος, παρ'
ἑῶς τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ τοῦ εἰς τὸν Πόντον ἐξιόν-
τος αἱ πηγαὶ τυγχάνουσι. Τὴν δὲ περὶ τὸν Βορυσθέ-
νην χώραν παροικοῦσι μετὰ τοὺς Ἀλανοὺς οἱ καλούμε-
νοι Χοῦνοι οἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

40. Ἔστι δὲ τὸ μῆκος τῆς Σαρματίας σταδίων ζψ',
τὸ δὲ πλάτος σταδίων ζχ'. Ἐχει [δὲ] ἔθνη νς',
πόλεις ἐπισήμους γγ', ὄρη ἐπίσημα θ', ποταμοὺς ἐπισή-

hujus oceani, juxta septentriones quidem alluentis
terram incognitam, quæ superjacet paludem Maëoti-
dem, plerisque hominum non facile explorata, præ-
sertim quando Protagoras quoque stadiorum istorum
numerus omisisse videtur. Eandem ob causam
etiam in locis describendis ostiorum solummodo flu-
minum mentionem facimus.

39. Post Vistulæ fluvii ostia sequuntur Chroni flu-
vii ostia; post Chronum fluvium deinceps sunt Rhu-
donis fluvii ostia. Hi fluvii exeunt in sinum Vendi-
cum, qui a Vistula flumine incipit, in immensum
extensus. Rhodonem fluvium subsequuntur Tu-
runtæ fluvii ostia. Turuntam fluvium excipit Chesynus
fluvius, ejusque estia. Ultra Chesynum fluvium
deinceps est Hyperboreus et incognitus oceanus, conti-
guus Hyperboreæ et incognitæ terræ. Chesynum flu-
vium accolunt Agathysyi, Sarmatiæ Europææ gens.
Chesynus fluvius et Turuntes defluunt e montibus su-
perjacentibus, qui Ripæi appellantur, in partibus
mediterraneis inter Maëotidem paludem et oceanum
Sarmaticum jacentes. Rhodon fluvius fertur ex Alano
monte; montem autem et regionem hanc longe exten-
sam habitant Alani Sarmatarum gens, ubi fontes sunt
Borysthenis fluvii in Pontum exeuntis. Regionem
circa Borysthenem post Alanos habitant Chuni qui
vocantur Europæi.

40. Est autem Sarmatiæ longitudo stadiorum 7700,
latitudo stadiorum 7650. Gentes habet 56, urbes
insignes 53, montes insignes 9, fluvios insignes 4,

scriptum fuerit, ubi nunc: μέχρι τοῦ Καρινίτου ποτα-
μοῦ. || — 3. ἥτις sic leg. vox in cod., non τῇ, ut
est ap. Mill. || — 4. μὴ βραδίως] ἡ βραδίως codex; cete-
rum quum sic verba μὴ. ἀνθρώπων admodum otiosa
sint, nonnulla excidisse suspicor, suadente etiam par-
ticula μὲν post v. πλησιάζοντος.

§ 39, l. 10. Οὐάστουλα cod. || — 11. Χρόνου] Χρό-
νου cod. his. In Ptolemæo editur Χρόνου; varietas
lectionis : Χρόνου; in edit. Arg. est *Chronis*; *Chronius*
fluvius vocatur ap. Ammianum Marcellinum XXII, 8,
38. || — 12. Ῥουδῶνος] codex his præbet Ῥουδῶνος,
at linea 26 Ῥούδων. In Ptolemæo Ῥουδῶνος habet
cod. Palatinus i perbonus et Parisinus E ap. Wil-
berg. (quid h. l. dederit edit. Arg. nescio), in cett.
est Ῥουδῶνος. || — 13. τὸν οὐ ἐλικὸν (sic) codex.
|| — ἐξίσιν] sic (non ἐξίσιν ut M. ait.) codex. ||
— 14. Ἰουστουλά cod. || — 16. τοῦ εὐόντου codex his
deinde vero ὁ Τουρούντης, ut ap. Ptolemæum. || —
17. Χέσυνος h. l. codex, mox vero Χέσυνον. Ap. Pto-
lem. Χέσυνος fluvius vocatur in cod. Palat. i. et Pari-
sino E.; in edit. Arg. Χεσίγνον; in plurimis Χέσινος, in

nonnullis Χέρσινος. || — 19. ὑπερβόριος cod. || — 21. οἱ
Ἀγαθοὶ codex; scriba apogr. Vat. legit οἱ Ἀγαθοὶ.
Hudsonus voluit Ἀγαθουροὶ ex Ptolemæo; recte quoad
populum, non item, puto, quoad format nominis;
nam ap. Ptolem. codex edit. Arg. et Palat. 1. (quos
Marciani Ptolemæum exprimere novimus) cum aliis
duobus Parisinis codicibus præbent Ἀγαθοῦροι (l. Ἀγα-
θουροί); deinde vero ita Stephanus Byz. : Σιαγα-
θουροί, ἔθνος περὶ οὗ φησι Μαρκτιανὸς ἐν Περιπλῳ Σαρμα-
τίας, in quibus Stephanus vitiatum vel male exarato
codice usus σιαγαθουροί legit pro οἱ ἀγαθουροί. ||
— 24. Ῥίπαια cod.; em. edit. in Ῥίπαια, ut vulgo
ap. Ptol., ubi edit. Arg. et cod. Pal. 1. Ῥεῖπαι,
Ῥεῖπα (sic); Ῥεῖπαια cod. Paris. D. || — 26. Ἀλανοῦ
cod., postea Ἀλανῶν, Ἀλανοῦς. Ἀλαῦνον ὄρος (Ἀλανῶν
rectius cod. Par. A.) et Ἀλανοὶ ἔθνος Ptolem., sine
lectionis varietate, ut videtur. At Ἀλανὸς, ὄρος Σαρματίας
habet Stephanus (ex Marciano?). || — 32. Χοῦνοι]
Χοῦνοι in Ptol. editur.

§ 40. Verba ἀκρωτήρια... κόλπους ἐπισήμους δ' scriba
codicis his dedit, deinde male repetita expunxit.

μούς δ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα γ', λιμένας ἐπισήμους γ', κόλπους ἐπισήμους δ', τὸν τε Οὐνεῖδιον τὸν εἰρημένον κόλπον καὶ ἄλλους τρεῖς. Τῆς μὲν οὖν Εὐρώπης τῶν δεξιῶν μερῶν τὸν περίπλου, ὡς περ ὑπεσχόμεθα, μετὰ τῆς προσήκουσας ἐπιμελείας πεποιήμεθα· μεταβησόμεθα δὲ ἐπὶ τὰς Πρεττανικὰς νήσους.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ.

41. Αἱ Πρεττανικαὶ νῆσοι δύο εἰσίν, ἥ τε καλουμένη Ἀλβίων καὶ ἡ Ἰουερνία. Ἄλλ' ἡ μὲν Ἀλβίων μείζων κατὰ πολλὸν τυγχάνει καίται δὲ καταντικρὺ τῆς Κελτογαλατίας, παρὰ τε τὴν Λουγδουνήσιον καὶ τὴν Βελγικὴν μέχρι τῆς μεγάλης Γερμανίας ἐκτεινομένη. Οὐ γάρ ἐστι συνεστραμμένη, καθάπερ αἱ ἄλλαι νῆσοι, ἀλλ' ὡς περ διηρημένη καὶ διεσπαρμένη, κατὰ πλείστου μέρους διήκει τοῦ ἀρκτοῦ ὠκεανοῦ, δύο μάλιστα μακροτάτους ἰσθμοὺς ὡς περ πόδας τινὰς ἔχουσα· ὧν ὁ μὲν μείζων [μέχρι τῆς Κιμβρικῆς Χερσονήσου], ὁ δὲ ἐλάττω μέρει τῆς Ἀκυτανίας διήκει. Ἡ δὲ ἐτέρα νῆσος ἡ Ἰουερνία ὑπὲρ αὐτὴν κειμένη, δυτικωτέρα δὲ τυγχάνουσα, ἐλάσσων τέ ἐστι τῇ μεγέθει, καὶ τὴν ἴσιν ἔχει θέσιν τῇ προσιρρημένῃ. Ταύτης τοίνυν τῆς προτέρας τὸν περίπλου ἀναγράψομεν, εἴθ' οὕτως ἐπὶ τὴν μείζονα ἐλευσόμεθα.

ΙΟΥΕΡΝΙΑΣ ΝΗΣΟΥ ΠΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

42. Ἡ Ἰουερνία νῆσος ἡ Πρεττανικὴ περιορίζεται ἀπὸ μὲν τῶν ἀρκτων τῷ ὑπερκειμένῳ καὶ καλουμένῳ Ὑπερβορείῳ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ ὠκεανῷ τῷ καλουμένῳ Ἰουερνικῷ, ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῇ καλουμένῃ Οὐεργίου ὠκεανῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη θέσις τῆς νήσου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει]. * * *

Stephan. B.: Αἰδοῦναι, νῆσοι πέντε τῆς Πρεττανικῆς, ὡς Μαρκιανὸς ἐν Περιπλῳ.

43. Ἔστι δὲ τῆς Ἰουερνίας νήσου τῆς Πρεττανικῆς τὸ μὲν μῆκος μέγιστον ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἀκρωτηρίου ἀρχόμενον, καὶ καταλήγον ἐπὶ τὸ Ῥοβόγδιον ἄκρον, ὡς εἶναι τῆς νήσου τὸ μῆκος σταδίων βρο'. Τὸ δὲ πλάτος ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἄκρου, περαιούται δὲ εἰς τὸ Ῥοβόγδιον ἄκρον, ὡς εἶναι τῆς νήσου τὸ πλάτος σταδίων αὐλδ'. Τὰ δὲ ἄκρα αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὀριζόντων διεστέθη τὸν τρόπον τοῦτον· τὸ μὲν ἀρκτῶν αὐτῆς ἄκρον ἀπὸ τοῦ ἀρκτοῦ ὀρίζοντος σταδίους α, δσν'. τὸ δὲ δυτικὸν αὐτῆς ἄκρον [ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ὀρίζοντος σταδίους **, τὸ δὲ νότιον ἄκρον] ἀπὸ τῆς ἰσημερίας

§ 41. 8. Πρεττανικαί De nominis forma cf. not. ad § 1. — 9. Οἰερνία cod. — 14. κατὰ πλείστου cod. De κατὰ sic usurpato vide exempla in St. Thes. s. v. p. 1012, A. — 17. Includa ad explendam aliquo modo sententiam inserui. — 19. αὐτὴν δὲ κειμένη codex; δὲ ejec. Miller.

§ 42. V. Ptolemæus II, 1. — 28. Ἰουερνίῳ Ptolemæus. — 29. Οἰεργίου cod.; e Ptol. em. Huds.

promontoria insignia 3, portus insignes 3, sinus insignes 4, sinum scilicet Vendicum appellatum et alios tres. Periplum igitur dextrarum Europæ partium, ut polliciti sumus, debita cum cura atque diligentia fecimus; nunc ad insulas Britannicas transibimus.

DE INSULIS BRITANNICIS.

41. Insulæ Britannicæ duæ sunt, altera Albion appellata, altera Hibernia. Multo autem major est Albion; e regione vero Celtogalatice sita est, exportata contra Galliam Lugdunensem et Belgicam usque ad Germaniam Magnam. Non enim conglobata est, quemadmodum aliæ insulæ, sed veluti disjuncta et dispersa per maximam partem oceani septentrionalis extenditur, duos potissimum longissimos isthmios veluti pedes quosdam habens quorum unus quidem major [usque ad chersonesum Cimbricam], alter vero minor usque ad Aquitaniam porrigitur. Altera insula est Hibernia hanc superjacens, sed occidentalior et magnitudine minor est, et situm predictæ similem habet. Hujus igitur prioris periplum describemus, deinde ad majorem procedemus.

HIBERNIÆ INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

42. Hibernia insula Britannica terminatur a septentrione quidem oceano Hyperboreo appellato, ab oriente vero oceano, qui vocatur Hibernicus, ab occidente oceano occidentali, a meridie vero oceano Vergivio dicto. Ac hic quidem universus insulæ situs; [particularis vero descriptio ita habet]: * * *

Æbudæ, insulæ quinque Britannicæ, teste Marciano in Periplot.

43. Hiberniæ, insulæ Britannicæ, longitudo maxima, sumpto a Notio sive Australi promontorio initio, desinit in Rhobogdium promontorium, adeo ut stadia longitudinis insulæ sint [3] 170. Latitudo incipit quidem a Sacro promontorio, terminatur autem ad Rhobogdium promontorium: adeo ut insulæ latitudo sit stadiorum 1834. Ejus autem promontoria ab horizontibus distant ad hunc modum: arcticum quidem ejus promontorium ab arctico horizonte stadia 14250; occidentum vero ejus promontorium [ab occiduo horizonte stadia **: australe vero promontorium] ab æquatore

§ 43, l. 36. Ῥοβόγδιον h. l., at mox Ῥοβόγδιον, ut ap. Ptol. — 37. Numerus stad. fuerit γρο'. — Ἱεροῦ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄκρου edit., absurde. In codd. est δὲ superscripto τοῦ, in quibus latet mentio Ἱεροῦ prom., a quo ad Rhobogdium lineam rectam habes stadiorum 1850 — 42. „αδ σν“ recte; nam Rhobogdium prom. maxime boreale situm est 61° 30'; ab horizonte boreali igitur distat gradibus 28 1/2, sive 14250 sta-

σταδίους „γχιζ“ τὸ δὲ ἀνατολικὸν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς σταδίους „δ τιζ“. Ἐχει δὲ ἔθνη ις, πόλεις ἐπισήμους ια, ποταμοὺς ἐπισήμους ιε, ἀκρωτήρια ἐπίσημα ε, νήσους ἐπισήμους ζ. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου τῆς Ἰουερνίας οὐ πλεῖον σταδίων θπέ, οὐχ ἦττον σταδίων ςωμέ.

ALBIONIS INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

44. Ἀκολουθῶν τοίνυν καὶ τῆς Ἀλβίωνος νήσου τὸν περιπλουν ἐκοθήσαμεν. Ἡ Ἀλβίων νῆσος ἡ Πρεττανική περιρίζεται ἀπὸ μὲν ἀρκτων τῷ ὠκεανῷ τῷ καλομένῳ Δουηκαληδονίῳ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ Γερμανικῷ ὠκεανῷ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ τε Ἰουερνικῷ ὠκεανῷ, μεθ' ὃν ἡ Ἰουερνία νῆσος, ἐτι μὴν καὶ τῷ Οὐβεργιονίῳ ὠκεανῷ ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ Πρεττανικῷ ὠκεανῷ καὶ ταῖς προειρημέναις τῆς Γαλλίας ἡπείροις καὶ ἔθνεσι. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τῆς νήσου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον [τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει.] * * *

St. B. Λινδόνιον, πόλις τῆς Βρεττανίας. Μαρκιανὸς ἐν Περιπλῳ αὐτῆς.

45. Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβίωνος νήσου τῆς Πρεττανικῆς τὸ μήκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος κατὰ τὸ Δαμνόνιον ἄκρον τὸ καὶ Ὀκριον καλούμενον, περαιούμενον δὲ ἕως Ταρουεδούνου τῆς καὶ Ὀρχάδος καλούμενης ἄκρας, ὡς εἶναι τοῦ μήκους τοῦ μεγίστου σταδίους 5225 (5225). Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἄρχειται μὲν κατὰ τὸ Δαμνόνιον ἄκρον τὸ καὶ Ὀκριον καλούμενον, καταλήγει δὲ εἰς τὴν τῶν Νεουάντων χερσόνησον καὶ τὸ δμύνυμον ἀκρωτήριον, ὡς εἶναι τοῦ πλάτους κατὰ τὴν μεγίστην γραμμὴν σταδίους γπγ'. Ἐχει δὲ ἐν αὐτῇ ἔθνη λγ', πόλεις 33 ἐπισήμους νθ', ποταμοὺς ἐπισήμους μ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ιδ', χερσόνησον ἐπίσημον α', κόλπους ἐπισήμους ε', λιμένας ἐπισήμους γ'. Οἱ πάντες τοῦ περιπλου παντὸς τῆς νήσου τῆς Ἀλβίωνος οὐ πλεῖον σταδίων „6 χιχδ“, οὐχ ἦττον σταδίων „βρκε“.

stadia 38317 (38900?); promontorium orientale ab ortu stadia 40317 (40900?). Habet autem gentes 16 urbes insignes 11, fluvios insignes 15, promontoria insignia 5, insulas insignes 6. Periplus insulæ Hiberniæ stadia universa non plura stadiis 9085, non pauciora stadiis 6845.

ALBIONIS INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

44. Deinceps igitur et Albionis insulæ periplum exponemus. Albion insula Britannica terminatur a septentrione quidem oceano, qui vocatur Duecaledonius, ab ortu oceano Germanico, ab occasu vero oceano Hibernico, post quem insula se offert Hibernica, nec non oceano Vergivio, a meridie vero oceano Britannico et prædictis Galliæ regionibus et provinciis. Ac universa quidem insulæ circumscriptio hunc in modum se habet; [singula autem hæc sunt:] * * *

Londonium (Londinium), urbs Britannia, teste Marciano in Periplo ejus.

45. Longitudo Albionis insulæ Britannicæ incipit quidem ab occidentali horizonte juxta Damnonium promontorium, quod et Ocrium nuncupatur; finitur vero ad Tarvedunum, quod et Orcas promontorium dicitur: adeo ut longitudo maxima sit stadiorum 5225 (?). Latitudo autem ejus incipit quidem juxta Damnonium, quod dicitur etiam Ocrium promontorium; desinit vero ad Neuantum chersonesum, et ejusdem nominis promontorium: adeo ut latitudo ejus juxta maximam lineam sit stadiorum 3083 (?). Complectitur autem gentes 33, urbes insignes 59, fluvios insignes 40, promontoria insignia 14, chersonesum insignem 1, sinus insignes 5, portus insignes 3. Universa periplus totius Albionis insulæ stadia non plura 28604, non pauciora stadiis 20526.

diis. || — 43. Inclusa supplevi. Occidentalis Hiberniæ extremitas notatur sub 7° 40' long., adeo ut, si in hac latitudine circa 250 stadia in unum gradum computes, supplenda forent stadia 1917. || — 1. „γχιζ“] „γχιζ“ codex. Promontorium maxime australe, τὸ ἱερὸν ἄκρον, situm 57° 30' lat. vel sec. edit. Arg. 57° 45', adeo ut absit ab æquatore stadiis 38750 vel 38875. Hinc patet „γ“ addendum esse. Ceterum illud τιζ' item est corruptum, quum ex Ptolemæi rationibus talis numerus obtineri omnino nequeat; pro TIZ fuerit θ', ut numerus rotundus sit stad. 38900. || — 2. „δ τιζ“] „ατιζ“ codex. Promontorium maxime orientale, τὸ Ῥοδόγιον ἄκρον, situm 16° 30' long.; si unum long. gradum sumseris stadiorum 250, obtines stadia 40875 (163 1/3 × 250). Quare hoc quoque loco pro τιζ fuerit θ'. || — 4. ζ'] sic cod.; non ζ', uti leg. in. ed. Miller.; ceterum Ptolemæus novem insulas Hiberniæ recenset, sc. quinque Ebudas, et aliæ quatuor.

§ 44. V. Ptolemæus II, 2. Cf. Stephanus B: Ἀλβίων, νῆσος Πρεττανική. Μαρκιανὸς ἐν περιπλῳ αὐτῆς. || — 10. Δουηκαληδονίῳ cod.; e Ptol. em. edit. || — 12. Ἐσορ-

χωρι codex. || — 17. Λινδόνιον] Hoc loco Stephanus Marciani codicem vitiatum adhibuisse videtur, quum Λινδόνιον vix aliud esse possit quam Λονδίνιον Ptolemæi aliorumque.

§ 45, l. 21. Δαμνόνιον] Δάμνιον cod. h. l. et mox iterum; illud Ptolemæus. || — 21. Ὀζριον] sic etiam codex ed. Arg. et alii quatuor ap. Wilb.; vulgo Ὀζριον. || — 22. Ταρουεδούνου] Ταυροαἰδούνου cod.; edit. em. e Ptolem., ubi v. Wilberg. p. 104, 17. || — 24. ες κε'] numerus justo minor ex ratione Ptolemæi, ap. quem linea recta a Damnonio ad Tarvedunum pr. est fere stadiorum 7000. || — 26. Νοοὺ ἀντων sic. Ptol., cod. edit. Arg. et Pal.; Νεουάντων cod. Marciani; vulgo ap. Ptol. Νοουάντων. || — 27. Κατὰ τῆς μεγίστης γραμμῆς cod.; em. edit. || — 28. γπγ'] Hic quoque numerus recedit a Ptolemæi computo, ex quo circa 5200 stadia computanda forent. Marciani numeri, quibus longitudo latitudoque definiuntur, haud dubie corrupti sunt, quum conciliari nequeant cum iis quæ Marcianus de ambitu Albionis habet, quem non minorem, sed majorem quam Ptolemæus ponit.

46. Καὶ ὁ μὲν περίπλους τοῦ δυτικοῦ καὶ ἀρχαίου
ὠκεανοῦ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ
Πρεττανικῶν νήσων ἐνταῦθα τὸ τέλος ἔχει. Ὡσπερ δὲ
ἐν τῇ προτέρῳ βιβλίῳ τῶν μὲν παρὰ τὴν Λιβύην δεξιῶν
5 μερῶν τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσ-
σης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ τοῦ πρὸς τὴν μεσημέριαν
δρῶντος τὸν περίπλου ἐπὶ κεφαλαίων ἐποιήσαμεθα,
σαχηνείας ἕνεκα διὰ μακροῦ τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν
ἀποδόντες, τῶν δὲ παρὰ τὴν Ἀσίαν ἀριστερῶν ἀπάντων
10 μερῶν μέχρι Σινῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀγνώστου γῆς
ἀκριβῆ τὸν περίπλου ἀνεγράψαμεν, τῶν διαστημάτων
ἀπάντων τοὺς σταδίους σημάναντες· οὕτω κἀνταῦθα
τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ παρὰ τὴν Εὐρώπην
ὄντος ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι τῆς ἀγνώστου
15 γῆς καὶ τοῦ παρ' αὐτὴν περατομένου Σαρματικοῦ
ὠκεανοῦ καὶ προσέτιγε τῶν Πρεττανικῶν νήσων εἰς
δύναμιν τὸν περίπλου πεποιήμεθα, προσθέντες καὶ
[τὸν] τῶν σταδίων ἀριθμὸν τῶν δὲ ἀριστερῶν παρὰ
τὴν Λιβύην μερῶν τοῦ δυτικοῦ [καὶ μεσημβριοῦ
20 ὠκεανοῦ τὰς μὲν προσηγορίας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπι-
νεύων δηλώσομεν, ἔτι μὴν καὶ τῶν κόλπων καὶ τῶν
ἀκρωτηρίων καὶ τῶν νήσων τὰς ὀνομασίας σηματοῦμεν,
διὰ μακροῦ δὲ τοῖς διαστήμασι τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων
προσθήσομεν.] * * *

25 47. St. B. Μαυριτανίαι δύο, ἡ μὲν Τίγγιτανῇ,
ἡ δὲ Καισαρησίᾳ, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τῷ Περιπλῳ.

48. Τίγγις, πόλις Μαυρουσίας. Ὁ πολίτης ἔδει
Τίγγιτης, ὡς Μειφίτης, Ζελίτης. Μαρκιανὸς δὲ
Μαυριτανίαν Τίγγιτανὴν λέγει. Τίγγιτανὸς οὖν τὸ
30 ἔθνικόν καὶ θηλυκὸν Τίγγιτανῇ. — « Εἰσεὶ δὲ ἀπὸ Τίγ-
γεως στάδιοι ὀγδοήκοντα. »

49. Βάβαι, πόλις Λιβύης. Μαρκιανὸς ἐν Περι-
πλῳ αὐτῆς.

46. Ac periplus quidem occidentalis et borealis
oceanii partium quæ juxta Europam sunt, hic finit.
habet. Sicuti autem in priore peripli libro dextrarum
quidem, quæ juxta Libyam sunt, partes sinus Arabici
et Rubri maris et Indici oceanii ad meridiem spectan-
tis per summa tantum capita descripsimus, raro nu-
merum stadiorum exhibentes, contra vero sinistras
partes quæ juxta Asiam sunt omnes usque ad Sinarum
gentem terramque incognitam accurato periplus nostro
persecuti sumus, indicatis singulorum stadiis interval-
lorum : sic nunc quoque dextrarum quidem oceanii
partium quæ Europam alluunt inde ab Herculeis co-
lumnis usque ad terram incognitam et desiuentem
juxta eam oceanum Sarmaticum, et præterea insula-
rum Britannicarum periplus pro virili elaboravimus,
appositis stadiorum numeris; in sinistris autem juxta
Libyam partibus occidentalis [et meridionalis oceanii
appellationes quidem urbium navaliumque, porro etiam
sinuum et promontiorum et insularum nomina signi-
ficabimus, intervalla autem nonnisi raro adjunctis
stadiorum numeris definimus]. * * *

47. Mauritanix duæ sunt, altera Tingitana, altera
Casariensis, teste Marciano in Periplus.

48. Tingis, urbs Maurusiæ. Civis dici debebat
Tingites, sicut Memphites dicitur et Zelites; at Mar-
cianus Tingitanam Mauritaniam dicit; itaque gentile
est Tingitanum et feminino genere Tingitana. — « Sunt
vero a Tingi stadia octoginta. »

49. Babæ, Libyæ oppidum. Marcianus in Periplus
Libyæ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥΣ
35 ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΠΟΛΕΙΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ.

St. B. Ἀμισα, πόλις Γερμανίας. Μαρκιανὸς ἐν
τοῖς ἀπὸ Ρώμης ἐπὶ τὰς διασήμους πόλεις [διαστά-
σεων].

DE DISTANTIIS QUÆ SUNT A ROMA AD ORBIS
TERRARUM URBS INSIGNES.

Amisa, urbs Germaniæ. Marcianus in distantiiis
quæ a Roma sunt ad urbes insignes. (Cf. § 31.)

§ 46, l. 1. τοῦ Ἰνδικοῦ τοῦ δυτικοῦ cod. et edit.

— 18. ἀριστερῶν τῇ Λιβύῃ cod. In antec. τὸν addidi.

— 19. Ad explendam sententiam adhibui verba,
quibus in simili loco I § 10 Marcianus utitur. Ultima
codicis verba in fine quaternionis quinti leguntur; ex-
cidit sequens quaternio, qui continuit Libyæ occiden-
talis periplus, atque caput de distantiiis a Roma ad
urbes insigniores et partem indiculi operis sequentis.
In apogr. Vat. fol. 207 subscribitur : Λέγειν μέχρι τοῦ
τέλους; deinde sex paginas vacuas habes.

§ 47. Καισαρησίᾳ] Καισαρησία et Καισαριδία codd.;
Καισαρησιὰ Ptol. IV, 2. V. Ducange Lex., ubi Kai-
σαρησίᾳ, Καισαρησία, Καισαριανὴ Μαυριτανία.

§ 48. Τίγγιτανὴν λέγει] αὐτὴν λέγει codd.;

Meinekius proponit : Μαυριτανίαν διττὴν λέγει, [τὴν
μὲν Μαυριτανίαν, τὴν δὲ Καισαρησίαν]. Τίγγιτανὸς οὖν κτλ.
Quæ subjiciuntur Εἰσεὶ δὲ κτλ., num e Marciano affe-
rantur, non liquet. Intelligenda de distantia a Tingi ad
Iberię litus. Cf. Agathemer. I, 5 : ὁ δὲ καθ' Ἡρακλείους
στηλας πορθμὸς στενωτάτος ἐστὶ σταδίων π'.

49. Βάβαι sic cod. Rhedig.; Βαβαλ cod. Vossianus et
Aldinus; Βάβα Ptolem. IV, 1, ubi oppidum notatur
8° 10' long., 34, 20 lat. Cf. Plinius V, 1 § 5 : Ab
Liro (6° 20'. 35° 15') XL M in mediterraneo altera
Augusti colonia est Babba (Baba v. l.) Julia Campe-
stris appellata. Formam Βάβα præbet etiam St. B. :
Ἰάβα. τὸ ἔθνικὸν Παβαῖος, ὡς Βάβα Βαβαῖος.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ

MARCIANI

ΗΡΑΚΛΕΩΤΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

HERACLEENSIS EX PONTO

ΕΠΙΤΟΜΗ

EPITOMÉ

ΤΟΥ ΤΗΣ ΕΝΤΟΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

PERIPLI

ΠΕΡΙΠΛΟΥ,

MARIS INTERNI,

ΟΝ ΕΓΡΑΨΕΝ ΕΝ ΤΡΙΣΙ ΒΙΒΛΙΟΙΣ

QUEM TRIBUS LIBRIS SCRIPSIT

ΜΕΝΙΠΠΟΣ ΠΕΡΙΓΑΜΗΝΟΣ.

MENIPPUS PERGAMENUS.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ARGUMENTUM.

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Ἐπιτομῆς βιβλίου·
Προοίμιον.

Πόντου Εὐξεινίου ἑκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε
παρὰ τὴν Ἀσίαν τῶν τε παρὰ τὴν Εὐρώπην ντό-
πων περίπλους.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μερῶν τοῦ Πόντου περίπλους.

Βιθυνίας περίπλους ἀπὸ τοῦ Ἰεροῦ Διὸς Οὐρίου.

Παφλαγονίας περίπλους.

10 Πόντων τῶν δύο περίπλους.

Τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μερῶν τοῦ Πόντου περίπλους.

Τοῦ Θρακίου Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος καὶ
τοῦ Ἑλλησπόντου ἑκατέρων τῶν ἡπείρων πε-
ρίπλους.

15 Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Hæc insunt Epitomes libro primo:

Proæmium.

*Ponti Euxini juxta utramque continentem sive
juxta loca tum Asiæ tum Europæ periplus.*

Particularia autem ita habent:

Asiaticarum partium periplus.

Bithyniæ periplus inde a Fano Iovis Urii.

Paphlagoniæ periplus.

Pontorum duorum periplus

Europæarum partium periplus.

*Bospori Thracii et Propontidis et Hellesponti
juxta utramque continentem periplus.*

Particularia autem ita habent:

Titulum libri qualemcunque efformavi. Hæschelius servatum peripli fragmentum inscripsit: Τεμάχιον τῆς ἐπιτομῆς τῶν ἑκ βιβλίων Ἀρτεμίδωρου τοῦ Ἐφεσίου. Quod incauti repetierunt Hudsonus et Millerus. V. Prolegomena. Argumenti capita nonnisi postrema quattuor in codice supersunt, cujus pagina 49 incipit verbis πὸ Κάνων. Quæ his præmissi, ita sunt suppleta, ut prima capita quæ ad Pontum Euxinum pertinent, ex titulis, qui in ipso periplot adhuc leguntur, more Marciano repeterem, reliquam autem peripli adornationem secundum ea adumbrarem, quæ in proæmio auctor exponit. Arbitrio meo nihil debetur præter distinctionem librorum. Ipse enim auctor disertius de hac re nihil monuit, adeo ut dubium sit, utrum uno tenore totum periplus absolverit, an ipse quoque, sicut Menippus, in tres libros diremerit. Illud propterea possit existimari, quod totius operis indiculum in unum locum Marcianus collegit, quum in bipartito maris exteri

periplot singulis libris separatim argumenta præmittantur. Alterum vero suadet comparatio Epitomes Artemidoreæ, in qua servatam esse majoris operis divisionem constat. Porro quum æqualitatem voluminum sectari veteres soleant, hæc neglecta prorsus in nostro scripto foret, si libro unico totum auctor comprehendisset; nam vel Ponti et Propontidis et Hellesponti periplus ambitu exæquasse unum ex duobus, qui de mari extero sunt, librum, ex parte superstite facile colligitur. Quare tres libros distinguere quam in unum omnia congerere malui. Quodsi nulla libri nota fragmento nostro præfixa est, id parvi facio; similiter liber secundus peripli præcedentis inscriptione caret. — Quod scripsi Παφλαγονίας περίπλους, Πόντων περίπλους et cet., ubi proprie dicendum erat παράπλους, usum secutus sum ipsius, ut videtur, Marciani; quamquam dubitans; nam quum infra codex recte παράπλους bis præbeat, jure quæras an non librariis potius

Τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μερῶν περίπλους ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου.

Τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μερῶν περίπλους

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἐπιτομῆς βιβλίου.
Τῶν λειπομένων τῆς Εὐρώπης μερῶν περίπλους
ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τοῦ Ἡρακλείου
πορθμοῦ καὶ Γαδείρων τῆς νήσου.
Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Ἐπιτομῆς βιβλίου.
Λιθῦς περίπλους ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ.
Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Ἀσίας περίπλους ἀπὸ τῶν τῆς Λιθῦς ὁρων μέχρι
τοῦ προσηθέντος Ἑλλησπόντου.
Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

Ἀπὸ Κάννων ἕτοι Αἰγαίας μέχρι Ἀδραμυτίου παράπλους.
Πόλεων κατὰ γῆν διαστήματα.
Ἀπὸ Ἀδραμυτίου μέχρι Λεκτοῦ παράπλους.
Τρωάδος μέχρι Σιγείου περίπλους.

[BIBAIION ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.]

20 Μαρκιανὸς τῷ ἐταίρῳ Ἀμφιθαλίῳ εὖ
πράττειν.

Οἱ τοῖς συγγράμμασι τῶν παλαιῶν ἀδασανίστως ἐν-
τυγχάνοντες ἢ μὴ διαγινώσκειν ἐπιστάμενοι λόγου τε
ἀρετὴν καὶ νοημάτων ἀκολουθίαν, πολλὰν παρέσχον,
ὡς εἴκοιεν, ἀδειαν τοῖς συγγράφειν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε
25 βουλομένοις. Τὸς δὲ οὐν ἄλλους ἐτέροις ἐξετάζειν
καταλαμβάνω, οἱ τῆς ἡμετέρας χρίσεως δι' ἀκριβῆ
παίδευσιν πλέον τοῦτο ποιεῖν ἐπίστανται· οἱ δὲ τοὺς
περίπλους προχειρὶς γράψαντες, καὶ τοὺς ἐντυγχάνον-

hæc vocum confusio imputanda sit tum in Marciano tum
apud Stephanum Byzantium. || — 14. ἀπὸ Κάννων
ἕτοι Αἰγας] πὸ Κάννων ἕτοι Ἀττας codex, itemque
editiones, nisi quod literam α, ex apogr. Vaticano sup-
plent. Fortasse etiam pro Κάννων scribendum est aut
Κάνων aut potius Κανών. Certe apud reliquos scripto-
res promontorium illud (hod. *Cap Coloni*) vel adja-
cens ei urbs (hod. *Kanot-Koi*) vocatur aut *Cana*
(Mela I, 18: *in promontorio est Cana*; quod græce
esse τὰ Κάνα putari possit; quamquam fuerit potius
ἡ Κάνη, ut apud Strabonem et Herodotum VII, 42
Κάνης ὄρος, et Ptolem. V. 2 p. 316, 3, ubi codd.
corrupte Κανιῇ ἄκρα), aut *Cana*, Κάναι, ut ap. Livium
36, 45; 37, 8, Plinium V, 42 (*Intericidæ Canæ*),
Parmenionem Byzantium in Athenæo III, p. 76, A et
Strabonem XIII, p. 615, ubi hæc: Εἰτ' ἐν ἑκατὸν στα-
δίοις ἡ Κάνη, τὸ ἀνατῆρον ἀκρωτήριον τῷ Λεκτῷ, καὶ
ποιοῦν τὸν Ἀδραμυτινὸν κόλπον... Κάναι δὲ πολλὴν γινόν
Λοκρῶν τῶν ἐκ Κόνου... κείμενον ἐν τῇ Καναίᾳ· αὕτη δὲ
μέχρι τῶν Ἀργινουσῶν διήκει καὶ τῆς ὑπερκειμένης ἄκρας,
ἣν Αἰγὰς τινες ὀνομάζουσι ὀνομαζόμενος τῷ ὕμῳ· δεῖ δὲ
μακρῶς τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἐκφέρειν Αἰγάν, ὡς ἄκταν

Asiaticarum partium periplus a Fano Ioris Urii.

Europæarum partium periplus.

*Hæc insunt Epitomes libro secundo:
Reliquarum Europæ partium periplus ab Hel-
lesponto usque ad Herculeum fretum et Ga-
des insulam*

Particularia autem ita habent:

*Hæc insunt Epitomes libro tertio:
Libyæ periplus inde a freto Herculeo.
Particularia autem ita habent:*

*Asiæ periplus a Libyæ terminis usque ad di-
ctum Hellespontum.*

Particularia autem ita habent:

*A] Cannis (Canis) sive Agæa ad Adramyitium paraplus.
Urbiū per terram distantia.
Ab Adramytio usque ad Lectum paraplus.
Troadis usque ad Sigeum periplus.*

[LIBER PRIMUS.

PROOEMIUM.]

Marcianus Amphithalio amico salutem.

Qui veterum scripta perfunctorie legunt, aut ora-
tionis vim et sententiarum consequentiam dijudicare
nesciunt, plurimum, ut videtur, audacie illis addide-
runt, qui vulgari modo et temerario volunt scribere.
Horum reliquos quidem aliis ad examen vocandos re-
linquo, qui ex accurata institutione ad hoc agendum
plus nobis iudicio valent; qui vero periplos temere
scripserunt, et lectoribus persuadere volunt, locorum

καὶ ἀρχάν· οὕτω γὰρ καὶ τὸ ὄρος ὅλον ὠνομάζετο, ὃ νῦν
Κάνην καὶ Κάνας λέγουσι... Προσνεύει δὲ (sc. τὸ ὄρος)
καὶ ἐπὶ τὸ Αἰγᾶτον πέλαγος, ὅθεν αὐτῷ καὶ τοῦ-
νομα· ὕστερον δὲ αὐτὸ τὸ ἀκρωτήριο Αἰγᾶ κεκληῖσθαι,
ὡς Σαφροῖ φησι· τὸ δὲ λοιπὸν Κάνη καὶ Κάναι. Cf. Stra-
bo p. 581. Stephan. v. Κάνα et Αἰγὰ, sec. quem Αἰγ
promontorium vocatur apud Artemidorum. Cf. Solin.
c. 11: *Inter Tenedum et Chium, qua Ægeus sinus
panditur, ab dextra Antandrum navigantibus saxum
est... Id quoniam visentibus procul capræ simile cre-
ditur, quem Græci αἰγᾶ nuncupant, Ægeus sinus di-
ctus est.* Hinc igitur satis liquet ἄκραν istam a Menippo
aut Αἰγαίαν aut Αἰγείαν (caprinam) dictam esse; illud
suadet codex. || — Ἀδραμυτίου] De hac nominis
scriptura cf. not. ad Seylac. § 98. || — 17. Σιγέου] Σι-
γέου ἡνεμμέντος. || — 20. Μαρκιανὸς... πράττειν] *om.*
apogr. Vatican. In Milleri edit. verba Μαρκιανὸς τῷ
ἐταίρῳ nescio quo casu ommissa sunt. Amphithalios aliunde
non notus homo.

§ 1. l. 29. προχειρως] *προχεισεως sine acc.* scril a
cod. Vat., qui compendium syllabæ ρως in cod. Paris.

τας πείθιν ἐθέλοντες, τόπων τε προσηγορίας καὶ σταδίων ἀριθμὸν διεξίοντες, καὶ ταῦτα ἐπὶ χωρίων ἢ ἐθνῶν βαρβαρίων, ὧν οὐδὲ τὰς προσηγορίας εἰπεῖν δύναίτο ἄν τις, αὐτόν μοι δοκοῦσι τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνη νενικηέναι τῷ ψεύδει. Ὅσοι μὲν γὰρ μερικὰς τινὰς ἐποίησαντο περίπλων διηγήσεις, ὧν καὶ τὰ χωρία σαφῶς ἐγίνωσκον, καὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῆς θαλάττης οὐκ ἠγνόουν, καὶ πόλεις καὶ λιμένας καὶ τὰ διαστήματα τούτων καταμαθόντες, οὗτοι δοκοῦσιν ἢ πάντα ἢ τὰ γε πλείστα μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἀληθείας ἐγγεγραμέναι· ὅσοι δὲ ἢ τοῖς ἀπαγγέλλασιν ἄπερ οὐκ ἐθεάσαντο πιστεύσαντες, ἢ τοῖς συγγράψασιν ἄπερ ἀκριβῶς οὐκ ἔγνωσαν ἀκολουθήσαντες, ἐκλογὰς τινὰς περίπλων τῆς οἰκουμένης ἐποίησαντο, οὗτοι δὴλον ὡς οὐχ ἑαυτοῦς μόνους ἠπάτησαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πεισθέντας τοῖς ὑπ' αὐτῶν συγγραφεῖσι.

2. Γράφω δὲ ταῦτα πολλοῖς μὲν ἐντυχὼν περίπλοις, πολλὸν δὲ περὶ τὴν τούτων εἰδῆσιν ἀναλώσας χρόνον. Χρὴ τοίνυν ὅσοι παιδεύσεως ἐντὸς κατέστησαν, τούτων ἐξετάζειν τὰς τοιαύτας φιλομαθείας ὡς μῆτε προχειρῶς πιστεῦν ἐπὶ τὰς λεγομένους, μῆτε ἀπιστοῦν τὴν οἰκείαν γνώμην ἔμπροσθεν τῆς ἐκείνων φροντίδος ποιουμένων. Τούτους δὲ ἀκριβέστερον ἐπισκοπήσομεν. Οἱ γὰρ δὴ δοκοῦντες ταῦτα μετὰ λόγον ἐξεταξάναι, Τιμοσθένης δὲ Ῥόδιος ἔστιν, ἀρχικυβερνήτης τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου γεγνῶς, καὶ μετ' ἐκείνου Ἐρατοσθένης, ὃν Βῆϊτα ἐκάλεσαν οἱ τοῦ Μουσείου προστάντες, πρὸς δὲ τούτοις Πυθέας τε ὁ Μασσαλιώτης καὶ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς καὶ Σώσανδρος ὁ κυβερνήτης, τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν γράψας, Σιμμέας τε ὁ τῆς οἰκουμένης ἐνθῆς τὸν περίπλουν· ἔτι μὲν Ἀπελλᾶς ὁ Κυρηνάιος καὶ Εὐθυμένης ὁ Μασσαλιώτης καὶ Φιλέας ὁ Ἀθηναῖος καὶ Ἀνδροσθένης ὁ Θάσιος καὶ Κλέων ὁ Σικελιώτης, Εὐδοξὸς τε ὁ Ῥόδιος καὶ Ἄννων ὁ Καρχηδόνιος, οἱ μὲν μερῶν τινῶν, οἱ δὲ τῆς ἐντὸς πάσης θαλάττης, οἱ δὲ τῆς ἐκτὸς περίπλου ἀναγράψαντες· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς καὶ Βωθθαῖος· οὗτοι δὲ ἑκάτεροι

nomina et stadiorum numerum percurrentes, idque de regionibus gentibusque barbaris, quarum ne nomina quidem dixeris, mendacio ipsum mihi videntur Antiphanem Bergæum superasse. Quotquot enim particulares quasdam fecerunt periplorum narrationes, quorum et loca plane explorata habuerunt, marisque dimensionem non ignorarunt, et urbium et portuum ac eorumdem distantiarum notitiam assecuti, illi sane videntur aut omnia aut longe plurima scripsisse quam fieri posset verissime; quotquot vero narrantium quæ non viderunt fidem secuti, et scribentium quæ non accurate cognoverunt auctoritate nixi, delectus quosdam fecerunt periplorum terræ habitabilis; hos manifestum est non semet solum decepisse, sed et alios iis quæ composuerunt persuasos.

2. Hæc autem scribo, multis pervolutis periplus, multoque in his perscrutandis consumto tempore. Oportet igitur eorum, qui eruditione penitus imbuti sunt, in huiusmodi disciplinis examinare peritiam, ut neque temere credamus dictis, neque proprias nostras inexplorataque fidei opinionones illorum curæ et diligentie opponamus. Hos itaque curatius considerabimus. Etenim qui cum ratione de his inquisivisse videntur, Timosthenes Rhodius princeps gubernator fuit Ptolemæi secundi, et post eum Eratosthenes, quem Beta nuncupabant præfecti Musei Alexandrini; præter hos vero Pytheas Massiliensis, Isidorus Characenus, Sosander gubernator qui res Indicas scripsit, Simmeas qui orbis universi periplum composuit, Apellas (*Opheles*) Cyrenæus, Euthymenes Massiliensis, Phileas Atheniensis, Androsthenes Thasius, Cleon Siculus, Eudoxus Rhodius, Hanno Carthaginiensis, quorum alii partium quarumdam, alii totius maris interioris, alii maris exterioris periplum conscripserunt; quin etiam et Scylax Caryandensis et Bothæus, quorum uterque

non intellexit. || — 1. ἐθέλοντας codd.; em. Hudson. || — 4. Βεργαῖον Ἀντιφάνη] Ἀπίστον scriptorem, cuius meminerunt Strabo I, p. 47. II, p. 102. 104; Stephan. et Suidas v. Βέργη. || — 9. ἢ παντάπασι πλείστα codex. || — 12. ἀκριβῶς] om. apogr. Vat. || — 13. ἐκλογὰς τινὰς] ἐκλογιστῆας cod. Paris., quod scriba apogr. Vat. legit ἐκλογιστιαίας, unde Hudsonus elicit ἐκλογιστίας, vertens *catalogos periplorum*.

§ 2, 17. εἰδῆσιν] ἔδῃσιν cod.; em. Miller. || — 20. τὰς τοιαύτας φιλομαθείας (non φιλομαθείας ut ap. M.)] sic cod.; τὰς τοιαύτας apogr. Vat. || — 25. ἀρχικυβερνήτης τοῦ δευτερείου cod. || — 27. Μουσίου cod. || — 29. Σώσανδρος] ignotus homo; contra desideras notissimum Alexandri M. gubernatorem Onesicritum. || — 30. Σιμμέας] baud dubie fuisse Σιμμέας, vel rectius Σιμίτας (v. Steph. Thes. s. v.); nonet Hudson. Quinam fuerit geographus Simmias, num Alexandri comes (Arrian. III, 27 etc.), an fortasse

is, qui Ptolemæi tertii sive Evergetæ jussu Ichthyophagorum regionem exploravit, ejusque testimonio Agatharchides (§ 41; ap. Diodor. III, 18) utitur, in medio relinquo. || — ἐν θείῃ] an ἐκ θείῃ? quod Marcianus adhibuerit pro ἐκθέμενος. || — 31. Ἀπελλᾶς] deb. Ὁφέλας. Vid. Strabo p. 826. || — Εὐθυμόνης codex, sed ita ut correctum videatur ex Εὐθυμόνης vel Εὐθυμάνης. Hoc habet apogr. Vat.; em. Miller. V. Fr. Hist. tom. IV, p. 408. || — 33. Θάσιος] Ἰάσιος cod.; em. Hudson. V. Fragm. Script. Res. Alex. p. 72. || — Deinde Εὐδοξίος cod. || — 34. Ἄννων] sic codex; non Ἄννων. || — 35. θαλάσσης] sich. l. et alibi, fluctuante scriptura, ut in codd. Strabonis. || — 37. Καρυανδῶν cod. || — Βωθθαῖος] sic codex, non Βωθταῖος, ut Millerus dicit; Βωθθαῖος apogr. Vat. et edit. Nomen probabiliter corruptum. In mentem venit Λύκος ὁ καὶ Βουθήρας, Τηγγῖνος, quem occidentales regiones primum accuratius descripsisse ait Agatharchides De

διὰ τῶν ἡμερησίων πλῶν, οὐ διὰ τῶν σταδίων τὰ διαστήματα τῆς θαλάσσης ἐόηλυσαν. Καὶ ἕτεροι δὲ πλείους εἰσιν, οὓς περιττὸν οἶμαι καταριθμεῖν.

3. Μετὰ δὲ τούτων τοὺς πλείστους Ἀρτεμίδωρος 5 δ' Ἐφέσιος γεωγράφος καὶ Στράβων, γεωγραφίαν ὁμοῦ καὶ περίπλου συνθεσικότες, Μένιππος τε δ' Περγαμηνὸς διάπλους γράψας, ἀκριβέστεροι δοκοῦσι πάντων τῶν προειρημένων τυγχάνειν. Περὶ δὲ διελθεῖν ἀναγκῶν, ὥς ἂν μὴδὲν ἀγνοήσαιεν οἱ περὶ τοῦτο τὸ μέρος 10 τῆς γεωγραφίας σπουδάζοντες. Τιμοσθένης μὲν γὰρ, εἶτι τῶν πλείστων τῆς θαλάσσης ἀγνοουμένων μερῶν, τῷ Ῥωμαίους μὴδέπω πολέμῳ κεκρατηκέναι τούτων, περὶ λιμένων συγγραφᾶς βιβλία, οὐ πᾶσιν ἀκριβοῦς ἐπέζηθε τοῖς ἔθνεσι τοῖς τῇ καὶ ἡμᾶς παροικοῦσι θαλάττῃ. Ἀμελεῖ τῆς μὲν Εὐρώπης τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος ἀτελὸς περιέπλευσε, τὰ δὲ περὶ τὸν Ἡράκλειον 15 πορθμὸν οὕτε τῆς καὶ ἡμᾶς οὕτε τῆς ἑξῶ θαλάττης ἵσχυσε γνῶναι. Ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τὴν Λιθύην πέπονθεν, ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας πάντας τοὺς ἐπέκεινα 20 περὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν περὶ τε τὴν ἑξῶ θαλάσσαν ἀγνοήσας τόπους. Τούτων δὲ τῶν ἰβιβλίῳ ἐπιτομὴν ἐν ἐνὶ πεποιήται βιβλίῳ· εἶτ' ἐν ἑτέρῳ πάλιν ἐνὶ τῶν καλουμένων σταδισμῶν ἐπιδρομῇν τινα συνέγραψεν. Ἐν ᾧ πασι δὲ τούτοις οὐδὲν τέλειον οὐδὲ σαφές 25 ἀπαγγέλλαι δεδύνται. Ἐρατοσθένης δὲ δ' Κυρηναῖος, οὐκ οἶδα τί παθὼν, τὸ Τιμοσθένους μετέγραψε βιβλίον, βραχέα τινα προσθεῖς, ὥς μὴδὲ τοῦ προοιμίου τοῦ μνημονευθέντος ἀποσχέσθαι, ἀλλ' αὐταῖς λέξει κάκεινο τοῦ οἰκείου προβεβαίει συγγράμματος. Ὅμοια δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι πεπόνθασιν, ἀσαφεῖς καὶ πεπλανημένας τὰς ἐκδόσεις ποιησάμενοι. Ἀρτεμίδωρος δὲ δ' Ἐφέσιος γεωγράφος κατὰ τὴν ἑκατοστήν ἑξακοστήν ἐνάτην Ὀλυμπιάδα γεγὼνός, τὸ δὲ πλείστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ καὶ ἡμᾶς τυχανούσης θαλάττης ἐκπεριπλεύσας, 30 θεασάμενος δὲ καὶ τὴν νῆσον τὰ Γάδιρα καὶ μέρη τινα τῆς ἐκτὸς θαλάττης, ἣν ὠκεανὸν καλοῦσι, τῆς μὲν ἀκριβοῦς γεωγραφίας λείπεται, τὸν δὲ περίπλου τῆς ἐντὸς Ἡρακλείου πορθμοῦ θαλάσσης καὶ τὴν ἀναμέτρῃσιν ταύτης μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας ἐν 40 ἐνδεκα διεξῆλθε βιβλίοις, ὥς σαφέστατον καὶ ἀκριβέστατον περίπλου τῆς καὶ ἡμᾶς ἀναγράψαι θαλάττης. Μένιππος δὲ δ' Περγαμηνός, [δς] καὶ αὐτὸς τῆς ἐντὸς θαλάττης περίπλου ἐν τρισὶν ἡμέραις βιβλίοις, ἱστορικὴν τινα καὶ γεωγραφικὴν ἐποίησας τὴν ἐπαγγελίαν.

mari rubr. init. ; quamquam periplum ab eo scriptum esse non traditur (V. Fr. Hist. t. II, p. 370). — Alius geographus aliunde non notus est *Bacorus Rhodius*, quem una cum Euctemone recenset Avienus De or. mar. 47. Fieri etiam potest, ut in Βωτοβάτος lateat Βοττιαῖος, adeo ut nomen ipsius geographi e Bottiaea Macedonia regione oriundi excedit. || — 1. πλῶν] ἡγῶν cod.; leni manu em. Letronnius.

§ 3, l. 6. Περγαμηνός cod. || — 7. διάπλους] sort. fuerat περίπλους καὶ διάπλους; certe cur praeter ceteris διάπλων mentio hic facta sit, haud intelligitur. || —

navigationis diebus non vero stadiis distantias per mare indicarunt. Alii etiam complures sunt, quos enumerare supervacaneum duco.

3. Post horum equidem plurimos Artemidorus Ephesius geographus et Strabo, qui geographiam simul et periplum composuerunt, et Menippus Pergamenus, transeectuum maritimorum scriptor, omnibus prius memoratis accuratiores esse videntur. De quibus disserere necesse est, ut nihil prorsus ignorent, qui sese in hac geographiae parte exercent. Nam Timosthenes, plurimis maris partibus nondum cognitis, quum bello iis Romani nondum potiti essent, de portubus libellos conscribens, non omnes accurate percensuit gentes mare nostrum accolentes. Scilicet in Europa quidem maris Tyrrhenici periplum non absoluit; quae vero circa fretum Herculeum sunt sive in nostro mari sive in externo, cognoscere haud valuit. Eadem et circa African passus est, quum locorum omnium quae sunt ultra Carthaginem ad fretum Herculeum et mare externum, nullam haberet notitiam. Horum vero decem librorum epitomen uno fecit libro; deinde alio rursus uno stadiasmos sive dimensiones terrae secundum stadia breviter complexus est. In his omnibus nihil perfectum, nihil perspicuum proferre potuit. Eratosthenes autem Cyrenaeus, nescio quo pacto, Timosthenis librum transcripsit, pauca quampiam adjiciens, adeo ut ne prooemio quidem praefati auctoris abstinuerit, sed iisdem verbis illud operi suo praeponeret. Similia his et alii plerique admisere, descriptiones obscuras et errorum plenas divulgantes. Artemidorus vero Ephesius geographus, qui circa centesimam sexagesimam nonam Olympiadem floruit, et maximam partem maris interni nostrique circumvectus est, atque suis oculis vidit tum Gades insulam tum partes aliquas maris externi, quod Oceanum appellant, ab accurata quidem orbis terrarum descriptione longe abest, sed periplum maris intra fretum Herculeum siti, ejusque dimensionem ea qua par est cura in undecim libris persequutus est: adeo ut periplum nostri maris maxime perspicuum et accuratissimum descripsisse videatur. Menippus vero Pergamenus, qui ipse quoque interioris maris periplum tribus libris complexus est, narrationem historicam simul et geographicam fecit.

7. ἀκριβέστερον ἀπογρ. Vat. || — 13. περὶ λιμένων] περὶ νήσων cod. Strabo IX, p. 421 de Timosthene: δ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δεκά βιβλίοις, de quo opere bene constat. De insulis opus decem librorum nemo ei vindicat, nec quadrant in ejusmodi scriptum quae sequuntur apud Marcianum: οὐ πᾶσι... θαλάττῃ. Denique NHCων et AIMEωων voces in codd. non ita dissimiles. || — 18. τὰ αὐτὰ] ταῦτα cod.; em. Miller tacite. || — 34. καὶ [τῆς] καὶ ἡμᾶς ex Hoeschellii conject. scripsit Miller. || — 42. δς supplavit Miller.

4. Ἐγὼ τοίνυν πάντων τῶν μνημνευθέντων προ-
 κρίνας Ἀρτεμίδωρον τὸν Ἐφέσιον, ἐπιτομὴν τῶν ἐν-
 δεκα βιβλίων τοῦ μνημνευθέντος ἐποιήσαμην, προσθεὶς
 καὶ ἐξ ἐτέρων παλαιῶν τὰ ἐλλείποντα, καὶ τὴν δια-
 5 ρεσιν τῶν ια' βιβλίων φυλάξας, ὥς μετρίαν μὲν γεω-
 γραφίαν, τελειότατον δὲ περίπλου ἀπεργάσασθαι.
 Θεασάμενος δὲ τοὺς πλείστους τῶν παλαιῶν ἢ μὴδ'
 ὅλους ἢ ἐπ' ὀλίγον τῆς ἔξω θαλάσσης μνήμην ποιησα-
 μένους, καὶ ταύτην ἀμυδρὰν καὶ τῆς ἀληθείας ἀπάρ-
 10 δουσιν, ἰδίαν ἑμαυτοῦ φροντίδα θέμενος τοῦ ὁκεανοῦ
 τοῦ ἐξῆς τε καὶ μεσημβρινοῦ παντὸς ἐκατέρων τῶν
 ἡπείρων τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Ἀρα-
 βίου κόλπου μέχρι τῶν Σινῶν τοῦ ἔθνους, οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ τοὺς ἑσπερίου τε καὶ ἀρκτικῶ ὁκεανοῦ τῶν τε τῆς
 15 Εὐρώπης τῶν τε τῆς Λιβύης μερῶν τὸν περίπλου ἐν
 δυσὶ βιβλίοις συνέγραψα. Καταμαθὼν δὲ καὶ Μένιπ-
 πον μετρίαν μὲν τινα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκ τῶν οἰκείων
 βιβλίων παρεχόμενον εἰδήσιν, μὴ πᾶσι δὲ ἀκριβοῦς
 ἐπεξελθόντα, τὰ ἐλλείποντα πλείστα ὄντα προσθεὶς, καὶ
 20 προσέτιγε τὴν περὶ [τοὺς] τόπους καὶ τὰς γνώσεις
 τῶν ἐθνῶν σαφῆναι, ἥτις τὸ τέλος τῆς γνώσεως
 τοῖς ἐντυγχάνουσι παρέχειν εἴωθε, τὴν ἔχουσιν τῶν
 τριῶν βιβλίων ἐποιήσαμην, οὐκ ἀφελόμενος τῆς προ-
 σσηγορίας τὸν πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἑμαυτὸν μετα-
 25 στήσας τοὺς ἀλλοτρίους πόρους, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ πᾶσι
 περροντισμένους ἐπεξελθόντος Ἀρτεμίδωρου, ἀλλὰ τὰς
 μὲν ἔκεινον προσσηγορίας ἐπιγράφας τοῖς βιβλίοις, ὥς
 ἂν μὴδὲν εἰς τοὺς λογίους ἁμαρτάνειν δοκοῖν θεοὺς,
 τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἑμαυτοῦ
 30 ποιήσαμενος πόρῃ ἐναργὲς γνῶρισμα, ὥστε τοὺς ἐν-
 τυγχάνοντας μὴδὲν μήτε τῶν παρ' ἔκεινον συγγραφέν-
 των, μήτε τῶν παρ' ἡμῶν προστεθέντων ἢ διορθώσεως
 ἐπιμελοῦς ἀξιοθέντων ἀγνοῆσαι.

5. Περὶ δὲ τῆς διαφωνίας τῶν σταδίων εἴρηται μὲν
 35 μοι καὶ ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ, ἐν ᾧ τὸν περίπλου τοῦ
 ἐξῆς παντὸς ὁκεανοῦ πεποιήμαι· κωλύει δὲ οὐδὲν καὶ
 νῦν ἐπὶ κεφαλαιῶν διεξελεῖν. Πάντες, ὡς εἶπεναι,
 ὅσοι περίπλους ἔγραψαν, περὶ μὲν τὰς πόλεις καὶ τὰ
 χωρία καὶ λιμένας καὶ νήσους ἢ οὐδὲν ὅλους ἢ βραχέα
 40 τινὰ καὶ βραδίας τῆς διορθώσεως ἀξιοθῆναι δυνάμενα
 διεφώνησαν· περὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων τῶν
 αὐτῶν πόλεων καὶ νήσων καὶ λιμένων πολλὴν τινα δια-
 φορὰν ἐποιήσαντο. Τῶν μὲν οὖν κόλπων καὶ τῶν
 ἀκρωτηρίων ἢ διαφωνία σαφής· οἱ μὲν γὰρ πλησίον
 45 τῆς ἡπείρου τοὺς κόλπους καὶ τὰ ἀκρωτηρία περιέπλευ-
 σαν, οἱ δὲ πορρωτέρω, καὶ διὰ τοῦτο ἢ πλείονας
 ἢ ἐλάττωνας περιέπλευσαν σταδίου· τοῦ δὲ ἐπ' εὐθείας

4. Ego igitur Artemidorum Ephesium ceteris omni-
 bus modo memoratis praeferens, undecim viri supra-
 dicti librorum epitomen feci, nonnullis quæ deside-
 rantur ex veterum aliis adjectis, servataque divisione
 undecim librorum, adeo ut geographiam quidem me-
 diocrem, perfectissimum vero periplus exhibuerim.
 Animadvertens porro veterum plerosque aut nullam
 omnino aut leviores saltem maris externi mentionem
 fecisse, eamque obscuram admodum et a veritate
 absonam, propria mea cura et diligentia totius oceani
 orientalis et meridionalis utriusque continentis, Africae
 et Asiae, a sinu Arabico usque ad Sinarum gentem,
 quin etiam oceani occidentalis et septentrionalis par-
 tiumque Europæ et Africae periplus duobus in libris
 conscripsi. Denique quum Menippum quoque medio-
 crem aliquam suis e libris locorum notitiis lectoribus
 exhibere, sed non omnia diligenter persequi cognovis-
 sem: ipse addens quæ desiderari visa sunt plurima,
 insuper et perspicuitatem, quæ legentibus perfectam
 cognitionem parare solet, in locorum descriptione
 gentiumque divisione, trium Menippi librorum edi-
 tionem feci, auctori eorum nequaquam nominis hono-
 rem eripiens neque in me ipsam aliorum labores trans-
 ferens (sicuti neque Artemidori accurate omnia
 persecuti nomen in epitome ejus suppressi), sed illo-
 rum quidem nomina libris præfigens, ut nihil peccare
 viderer in deos sermonis præsidēs, epitomas vero
 horum et emendationes proprii laboris luculentum
 faciens argumentum; adeo ut nihil quippiam lectores
 lateret, neque eorum quæ ab illis conscripta sint, ne-
 que eorum quæ nos vel addiderimus vel accurate emen-
 data melius constituere voluerimus.

5. De discrepantia, quæ circa stadiorum numeros
 apud auctores deprehenditur, quamquam jam dixi in
 priore opere, ubi periplus totius oceani orientalis
 composui, nihil tamen obstat, quominus nunc quoque
 summa perstringam. Etenim periplorum scriptores
 tantum non omnes circa urbes quidem et regiones et
 portus et insulas aut nihil omnino aut in paucis qui-
 busdam et quæ emendationem facile admittant, dis-
 sentiunt; de stadiorum autem numero earundem
 urbium, insularum, portuum, multum a se invicem
 discrepant. Jam vero ubi de sinibus et promon-
 toriis agitur, discrepantia ista facilem habet explicatio-
 nem; videlicet alii propius, alii longius a continente
 sinus et promontoria circumnavigarunt; quam ob

§ 4, l. 6. τελεώτατον cod. Paris.; τελεότατον apogr.
 Vat. ||— 11. τοῦ ἐξῆς τε καὶ cod.; em. edit. ||— 14. τοῦ
 ἐσπερίου τε καὶ] sic codex, quod notare om. Mil-
 ler, qui scripsit τοῦ ἑσπερίου καὶ [τοῦ] ἀρκτικού. ||—
 26. περροντισμένος apogr. Vat. ||— 33. ἀξιοθῆναι v
 Scriba cod. Vat. hanc vocem compendiosis exarata
 legit ἀξιολόγων.

§ 5, l. 34 sqq. Hæc paullo abruptius introducuntur.
 Ansam disputationis dedit Artemidori et Menippi circa
 locorum distantias dissensus. De eadem re Marcianus
 monuerat in Maris exteri periplus. I, 2. ||— 37. ἐπὶ κεφα-
 λαίῳ cod.; dicendum aut ἐν κεφαλῇ aut ἐπὶ κεφαλῇ
 seu κεφαλαιῶν (uti est in periplus. m. ext. II, 46). Oc-
 currit sane in edit. Aristot. Eth. II, 7 ἐπὶ κεφαλῇ,

γινόμενου πλοῦ οὐκ ἂν τις βράδιος εἴποι τὰς αἰτίας, εἰ
μὴ ἄρα τῷ τάχει τοῦ σκάφους ἢ τῷ βράδει ἀναθῆναι
τὸ πείσμα βουληθείη. Ὁμολογημένον γὰρ τοῦθ' ἐστὶ
ἐπτακοσίους οὐριοδρομοῦσα ναῦς διὰ μιᾶς ἀνύει (τῆς)
5 ἡμέρας, εὐροί [δέ] τις ἂν καὶ ἑννακοσίους σταδίους
διαδραμούσαν ναὺν ἐκ τῆς τοῦ κατασκευάσαντος τέχνης
τὸ τάχος προσλαβοῦσιν, καὶ ἐτέραν μόλις πεντακο-
σίους διανύσαν, διὰ τὴν ἐναντίαν τῆς τέχνης αἰτίαν.
Ἄλλ' ὁμως συγγνώμης ἀξιοῦν χρή τὰ τοιαῦτα πταί-
10 σματα. Οὐ γὰρ ἐν ἡπείρῳ χωρίων τινῶν τὴν διαμέ-
τρησιν ἐποιήσαντο, ἀλλ' ἐν ὕδατι καὶ πελάγεσιν καὶ τῆς
συνήθειας πλέον ἢ ἐξ ἐτέρας τινὸς ἐπιτεχνήσεως τὸν
ἀριθμὸν τῶν σταδίων εὐρόντες.

6. Διήρθε δὲ ὁ Μένιππος τὸν περίπλου τῶν τριῶν
15 ἡπείρων, Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης καὶ Λιβύης, τὸν τρό-
πον τοῦτον· τὸν Ἑλλήσποντον καὶ Προποντίδα ἅμα τῷ
Θρακίῳ Βοσπόρῳ καὶ προσέτιγε τὸν Εὐξείνιον Πόντον
ἐκατέρων τῶν ἡπείρων, τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώ-
πης, ἀφελὼν ἰδίᾳ περιέπλευσε, πρότερον μὲν τὸν Πόν-
20 τος, μετ' ἐκείνον δὲ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὴν
Προποντίδα ἅμα τῷ Ἑλλήσποντῳ, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ
καλουμένου Διὸς Οὐρίου, ὅπερ ἐπ' αὐτοῦ κεῖται τοῦ
στόματος τοῦ Πόντου, τοῦ περίπλου τὴν ἀρχὴν ἐκα-
τέρων τῶν ἡπείρων ποιησάμενος. Μετὰ δὲ ταῦτα
25 ἀπὸ τῶν λειπομένων τῆς Εὐρώπης μερῶν ἀρξάμενος,
περιπλεῖ πᾶσαν αὐτὴν μέχρι τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ
καὶ τῶν Γαδεῖρων τῆς νήσου. Εἴθ' οὕτως εἰς τὴν ἀν-
τιπέραν διαβάς γῆν κατὰ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν,
τοῦτ' ἐστὶν εἰς τῆς Λιβύης, ταύτην τε αὐτὴν περιπλεῖ,
30 καὶ συνάπτει ταύτῃ τὸν τῆς Ἀσίας περίπλου μέχρι
τοῦ πορροθήεντος Ἑλλήσποντου. Καὶ ἡ μὲν ὅλη
τάξις τοῦ περίπλου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, τὰ δὲ
κατὰ μέρος ἐξῆς ἐκθίσεται, σαφεστέρας, ὥς προεῖρη-
ται, τυχόντα τῆς διορθώσεως.

35 ΠΟΝΤΟΥ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

ἐκατέρων τῶν ἡπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν τῶν τε παρὰ
τὴν Εὐρώπην τόπων. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτως ἔχει·

ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΑΣΙΑΙ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ ΠΕΡΙ- ΠΛΟΥΣ.

40 7. Κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ
Εὐξείνιου Πόντου ἐν τοῖς δεξιόις τῆς Ἀσίας μέρεσιν,
ἅπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθους, κεῖται χωρίον Ἱερὸν
καλούμενον, ἐν ᾧ νεὸς ἐστὶ Διὸς Οὐρίου προσαγορευό-

causam aut plura aut pauciora in circumvectione dinu-
merarunt stadia; quando autem in directum sit naviga-
tio, causas discrepantie dicere haud facile est, nisi forte
navigii celeritati vel tarditati lapsus attribuere volueris.
In confesso sane est navem vento utentem secundo
septingenta uno die stadia conficere; at invenias etiam
navem quae fabri arte majorem nacta velocitatem vel
nongenta stadia percurrat, rursusque aliam, quae de
contraria artificii causa vix quingenta absolvat. At-
tamen veniam indulgere oportet hujusmodi erratis.
Non enim in continente loca dimetiebantur, sed in
aqua et maribus, ex consuetudine potius quam ex
alia aliqua arte stadiorum numerum assequentes.

6. Ceterum Menippus periplum trium continentium,
Asiae, Europae, Africae, hunc in modum divisit: Hel-
lespontum et Propontidem una cum Thracio Bosporo
et praeterea Euxinum Pontum utriusque continentis,
Asiae et Europae, separatim circumnavigavit, et primo
quidem Pontum, post illum vero Thracium Bosporum
et Propontidem una cum Hellesponto, a Fano Jovis
Urii dicto, quod positum est ad Ponti ostium, exor-
dium sumens peripli utriusque continentis. Post haec
a reliquis Europae partibus incipiens, ipsam totam cir-
cumnavigat usque ad fretum Herculeum et Gades insu-
lam. Deinceps per fretum Herculeum ad terram op-
positam trajiciens, id est in Libyam, hanc ipsam cir-
cumnavigat, eique conjungit periplus Asiae usque ad
Hellespontum praedictum. Ac universa quidem peripli
dispositio et ordo ad hunc modum se habet; particu-
laria vero continuo procedent, clariorem, ut dictum
est, correctionem nacta.

ΠΟΝΤΙ ΕΥΞΙΝΙ ΠΕΡΙΠΛΟΣ

juxta utramque continentem sive loca tum Asiae tum Europae.
Particularia autem ita habent:

ΠΟΝΤΙ ΠΑΡΤΙΟΥ ΑΣΙΑΤΙΚΑΡΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΣ.

7. Juxta Thracium Bosporum et ostium Ponti
Euxini in dextris Asiae partibus, quae Bithynorum
sunt provinciae, jacet locus Hierum appellatus, in quo
templum est Jovis Urii nuncupatum. Is locus est unde

§ 6, l. 27. τῶν Γαδεῖρων τῆς νήσου] codex :
μέχρι τῶν τοῦ Ἡρακλείου π. καὶ Γαδεῖρων τῆς νήσου; em.
Hoffmann. conferens p. 7. τὰ Γάδερα ἢ νῆσος et alios
locos similes. Millerus dederat: μέχρι τῶν [Ἡρακλείου
στεγλῶν ἤτοι] τοῦ Ἡρ. π. κτλ. || — 29. ταύτην δὲ codex
et editt. || — 30. τὰ ὕδατι] ταύτην cod.; em. editt. || —
De singulis Ponti locis quae ap. Marcianum commemo-
rantur, quum fusiis dictum sit in not. ad Arriani
Periplus, illic lectorem relegamus.

§ 7, l. 35. Πόντου Εὐξείνου κτλ.] Hunc titulum

sect id ipsum quoque librorum culpa corruptum.
|| — 1. τὰς αἰτίας] durius dictum foret pro τὰς τῆς
διαφωνίας αἰτίας, quod ipsum potius vel simile quid
reponendum est. || — 3. ὁμολογημένου cod.; em.
editt. || — 4. τῆς abesse malis, at similiter in Periplus. in.
edit. I, 1, ἐνδεκα τοῖς. Dein supplendi dē particulam. ||
5. σταδίους non inseruit Miller, ut Hoffmannus putabat,
sed codex praebet. || — 7. ἐτέρας cod. || — 8. διανύσαν
apogr. Vat., unde Haeschel fecit δεικνύσαν. || —
9. συγγνώμης ap. Vat.

μενος. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀφετήριον ἐστὶ τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεόντων. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Πόντον, δεξιὰν τὴν Ἀσίαν ἔχοντι καὶ περιπλέοντι τὸ λειπόμενον μέρος τοῦ Βιθυνῶν ἔθους, τὸ πρὸς τῇ Πόντῳ κείμενον, ὃ περίπλους οὕτως ἔχει.

ΒΙΘΥΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

8. Ἀπὸ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου εἰς Ῥήβαν ποταμὸν εἰσι στάδιοι 4'. Ἀπὸ δὲ Ῥήβα ἐπὶ Μέλαιναν ἄκραν στάδιοι ρν'. [Ἀπὸ Μελαινῆς ἄκρας εἰς Ἀρτάνην ποταμὸν καὶ χωρίον στάδια ρν']· ἔχει δὲ καὶ λιμένιον πορθμίοις, παράκειται δὲ καὶ νησίον ὃ σκεπάζει τὸν λιμένα. Ἀπὸ Ἀρτάνου ποταμοῦ εἰς Ψῖλλον ποταμὸν καὶ χωρίον στάδιοι ρμ'. [Ἀπὸ Ψῖλλου ποταμοῦ εἰς Κάλπαν λιμένα καὶ ποταμὸν στάδιοι σι']· τοῦτο δὲ τὸ ἐμπόριον ἐστὶν Ἡρακλειωτῶν, καὶ ποταμὸν ἔχει καὶ λιμένα καλόν. Ἀπὸ Κάλπα ποταμοῦ εἰς Θυνιάδα νῆσον στάδιοι 5'. Ἀπὸ Θυνιάδος νήσου εἰς Σαγγάριον ποταμὸν πλωτὸν στάδιοι σ'. Ἀπὸ Σαγγαρίου ποταμοῦ εἰς Ὑπιον ποταμὸν στάδιοι ρπ'. Ἀπὸ Ὑπίου ποταμοῦ εἰς Δίαν πόλιν στάδιοι 5'. ἔχει δὲ καὶ ὕψοριον. Ἀπὸ Δίας πόλεως εἰς Ἐλαϊον ποταμὸν καὶ ἐμπόριον στάδιοι 4'. Ἀπὸ Ἐλαίου ποταμοῦ ἐπὶ τὸν Κάλητα ποταμὸν καὶ ἐμπόριον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ τοῦ Κάλητος ποταμοῦ εἰς Ἡράκλειαν πόλιν μεγίστην στάδιοι π'. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἡρακλείας εἰς πόλιν Ἀπολλωνίαν, τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐν τῷ Θρακῶν ἔθνεϊ καταντικρὺ κειμένην, στάδιοι α. Οἱ πάντες ἀπὸ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου εἰς πόλιν Ἡράκλειαν εἰσι [στάδιοι] αφλ' ἐπ' εὐθείας. δὲ πλεόντι ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ εἰς Ἡράκλειαν πόλιν στάδιοι, ας'. Ἀπὸ

solvunt in Pontum navigantes. In Pontum vero naviganti, Asiam dextram habenti, et partem reliquam Bithynorum provinciae circumnaviganti, quæ Ponto adjacet, periplus in hunc modum se habet.

BITHYNIÆ PERIPLUS.

8. A templo Jovis Urii ad Rhebam fluvium stadia sunt 90. A Rheba ad Melænan promontorium stadia 150. [A Melæna promontorio ad Artanen fluvium et castellum stadia 150]; habet autem his locus et portum naviculis; adjacet etiam insula quæ protegit portum. Ab Artane fluvio ad Psillium fluvium et castellum stadia 140. A Psillio fluvio ad Calpam portum et fluvium stadia 210; hoc emporium est Heracleotarum, et fluvium habet et portum pulchrum. A Calpa fluvio ad Thyniadem insulam stadia 60. A Thyniade insula ad Sangarium fluvium navigabilem stadia 200. A Sangario fluvio ad Hypium fluvium stadia 180. Ab Hypio fluvio ad Diam civitatem stadia 60; habet autem et stationem navibus. A Dia civitate ad Elæum fluvium et emporium stadia 90. Ab Elæo fluvio ad Caletem fluvium et emporium stadia 120. A Caletē fluvio ad Heracleam urbem maximam stadia 80. Ab Heraclea ad Apolloniam urbem Europæ, in Thracum provincia e regione positam, stadia 1000 (deb. 2000). Omnia a fano Jovis Urii ad urbem Heracleam [stadia] sunt 1530. In directum vero naviganti a Fano ad Heracleam stadia sunt 1200. Ab Heraclea ad Po-

et sequentium segminum inscriptiones in sua transtulit Anonymus, quem vide. || — 40 sqq. Hoc segmen transcriptit Anonymus § 1. || — 1. εἰς τὸν Πόντον] sic cod.; ante Millerum editiones : εἰς Πόντον. || — 3. λειπόμενον] λεγόμενον codex Anonymi corrupte. Distinguitur Bithyniæ ora ostii Pontici faucibus adjacentibus ab ea quæ expanso obversa est mari.

§ 8, l. 7. Ῥήβαν et mox Ῥηβὰ cod. Post v. Ῥήβα Anonymus addit πλεόντι ἐν τῇ δεξιᾷ, ex Arriano. Pro στάδιοι et h. l. et in sqq. plerumque edidit στάδια. In ms. Paris. ut plurimum exaratur σταδ.; at ubi integris literis vocem codex habet, semper est στάδιοι, semperque dicitur οἱ πάντες εἰσι σταδ. || — 9. ἀπὸ Μελαινῆς κτλ.] Inclusa supplēvi ex Anonymo. Vulgata in errorem induxit Mannertum VI, 2, p. 605. || — 10. πορθμίοις] πορθμοῖς cod.; em. Hudson. Arrian. et Anonymus : ἐνταῦθα ὕψος ναυσι μικραῖς πρὸς ἱερῶ Ἀποδότης. || — 12. Ἀρτάνου] Ἀρτάνου cod. et editt. || — Ψῖλλον] Ψῖλλον Arrian., Ψῖλλος Anon. V. not. ad Arrian. § 17. || — 13. στάδιοι ρμ'] σταδ. σι' (290) codex. Non sphalma librarii correxi, sed ineptiam ejus qui turbata in ordinem redigere voluit. Scilicet stadia 150, quæ exciderunt, quidam addidit numero proximo, ut summam obtineret stadiorum, quæ usque ad Heracleam colliguntur 1530. Itaque reposi-

tis stadiis istis 150, pro 290 scripsi 140. Arrianus ex eoque Anonymus ab Artane ad Psillium computant stad. 150. || — 13. ἀπὸ Ψῖλλου κτλ.] Inclusa ex Anonymo inserta. Millerus non suo loco collocaverat post v. καὶ ἔχει λιμένα καλόν. || — 19. ἀπὸ Κάλπα] ἀπὸ Κάλπας cod.; v. not. ad Arrian. § 18. || — Θυνιάδα] Βουνιάδα et mox Θυνιάδος cod.; em. Hudson. || — 17. Σαγγάριον cod., em. Miller. || — 18. σταδ. σ'] σταδ. γ' cod. Ex Arriani computo em. Gail. ad Arrian. p. 108. || — 19. Δίαν πόλιν] Διὸς πόλιν et Ptolemæo legi voluit Hudson. V. not. ad Arr. § 18. || — 21. σταδ. 4'] stad. 100 sec. Anonym. Dein ἀπὸ δὲ Ἐλαίου editt. ante Millerum, contra fidem codd. Paris. et Vat. || 22. Κάλητα et dein Κάλητος cod.; ex Arriano corrigendum esse monuit Hudson. || — 24. σταδ. π'] Stadia 80 sec. Arrianum et Anonymum non nisi ad Lycum fl. pertinent, a quo alia sunt stadia 20 usque ad Heracleam. || — 26. σταδ. α] Debebat σταδ. β. Corrigitur non ausus sum, quum idem vitium jam repperit Anonymus, ut ex adjecto milliariorum numero colligitur. || — 28. στάδιοι supp. Millerus. || — αφλ'] Numerum confirmant quæ infra leguntur de Sinope, quam auctor ab Hiero 3570, ab Heraclea 2040 stadiis distare ait (3570—2040=1530). Anonymus esse ait stadia 1550, quot etiam e singulis Arriani numeris colliguntur.

Ἡρακλείας εἰς Ποσειδεῖον, σάλας ἐνταῦθα, στάδιοι ρί'.
 Ἀπὸ τοῦ Ποσειδεῖου εἰς Ὀξίνην ποταμὸν στάδιοι 4'.
 ὁρμος πορθμίοις. Ἀπὸ τοῦ Ὀξίνου εἰς Σανδάρακην
 στάδιοι μ'. ὁρμος πλοίοις. Ἀπὸ Σανδάρακας εἰς Κρη-
 νίδας στάδιοι κ'. ὁρμος συμμέτροις ναυσίν. Ἀπὸ Κρη-
 νίδων εἰς Ψύλλαν χωρίον στάδιοι κ'. Ἀπὸ Ψύλλης
 χωρίου εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον στάδιοι 4'.
 Οὗτος δὲ ποταμὸς ὀρέξει Βιθυνίαν· τὰ δὲ ἐχόμενα Πα-
 φλαγονίας ἐστί. Τινὲς δὲ τὸν Παρθένιον ποταμὸν ὄριον
 Βιθυνῶν καὶ Παφλαγῶνων εἶναι βούλονται. Οἱ πάντες
 ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον
 στάδιοι το'.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

9. Τῆς Παφλαγονίας τὰ παραθαλάσσια πάντα μέρη
 πρὸς τῷ Πόντῳ κείμενα τυγχάνει· τῆς δὲ Βιθυνίας τὰ
 μὲν προειρημένα πρὸς τῷ Πόντῳ, τὰ δὲ τούτου προη-
 γούμενα κατὰ τὸν Θράκιον Βόσπορον καὶ τὸν Ἀστακη-
 νὸν κόλπον καὶ ἔτι τὴν Προποντίδα μέχρι τοῦ Ῥυνδάκου
 ποταμοῦ. Ἀπὸ Τίου εἰς Ψίλιδα ποταμὸν στάδιοι 5'.
 Ἀπὸ Ψίλιδος εἰς Παρθένιον ποταμὸν στάδιοι ο'. Ἀπὸ
 Παρθενίου εἰς Ἀμαστριν πόλιν καὶ ποταμὸν στάδιοι 4'.
 Οἱ πάντες ἀπὸ Τίου εἰς Ἀμαστριν στάδιοι σκ'. Ἀπὸ
 Ἀμαστρίδος εἰς Κρώμναν χωρίον στάδιοι ρν'. Ἀπὸ
 Κρώμνης εἰς Κύτωρον χωρίον στάδιοι 4'. ἐνταῦθα σά-
 λος. [Ἀπὸ Κυτῶρου εἰς Αἰγιαλὸν στάδιοι 5'.] Ἀπὸ
 Αἰγιαλοῦ εἰς Κλίμακα πόλιν στάδιοι ν'. Ἀπὸ τῆς
 Κλίμακας εἰς Τιμολαῖον χωρίον στάδιοι 5'. Ἀπὸ Τι-
 μολαίου χωρίου ἐπὶ Κάραχιν ἀκρωτήριον ὕψηλόν καὶ
 μέγα στάδιοι ρ'. Καταντικρὺ δὲ τῆς Καράμβιδος
 ἀκρας ἐν τῇ Εὐρώπῃ κεῖται μέγιστον ἀκρωτήριον τὸ
 καλούμενον Κριοῦ μέτωπον. Ἀπὸ Καράμβιδος ἀκρας
 εἰς κόμην Καλλιστρατίαν στάδιοι κ'. Ἀπὸ Καλλι-
 στρατίας εἰς Γάριον τόπον στάδιοι π'. Ἀπὸ Γαρίου
 τόπου εἰς πόλιν Ἀβώνου τεῖχος, τὴν νῦν Ἰωνόπολιν
 λεγομένην, στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ἀβώνου τεύχους ἐπὶ

sidium, ubi salum, stadia 110. A Posidio ad Oxi-
 nen fluvium stadia 90; portus ibi naviculis. Ab Oxine
 ad Sandaracam stadia 40; portus est navibus. A San-
 daraca ad Crenides stadia 20; portus ibi mediocribus
 navibus. A Crenidibus ad Psyllam castellum stadia
 20. A Psylla castello ad Tium urbem et fluvium Bil-
 leum stadia 90. Hic fluvius terminat Bithyniam;
 quæ sequuntur Paphlagoniæ sunt. Nonnulli autem
 Parthenium fluvium Bithynorum et Paphlagonum
 terminum esse volunt. Omnia ab Heraclea ad Tium
 urbem et Billeum fluvium stadia sunt 370.

PAPHLAGONIÆ PERIPLUS.

9. Paphlagoniæ partes maritimæ omnes Ponto ad-
 jacent: Bithyniæ autem partes quidem prædictæ ad
 Pontum, quæ vero hunc præcedunt ad Thracium
 Bosporum sitæ sunt et sinum Astacenum et Propon-
 tidem usque ad Rhyndacum fluvium. A Tio ad
 Psillidem fluvium stadia 60. A Psillide ad Parthe-
 nium fluvium stadia 70. A Parthenio ad Amastrium
 urbem et fluvium stadia 90. Omnia a Tio ad Ama-
 strim stadia 220. Ab Amastride ad Cromnam castel-
 lum stadia 150. A Cromna ad Cytorum castellum
 stadia 90; illic salum. [A Cytoro ad Ægialium sta-
 dia 60.] Ab Ægialo ad Climacem civitatem stadia 50.
 A Climace ad Timolaium castellum stadia 60. A Ti-
 molαιο castello ad Carambin promontorium altum et
 magnum stadia 100. Carambi autem promontorio ex
 adverso jacet in Europa promontorium maximum
 Criumetopon appellatum. A Carambi promontorio
 ad vicum Callistratiam stadia 20. A Callistratia ad
 Garium locum stadia 80. A Gario loco ad Aboni-
 tichos civitatem, quæ nunc Ionopolis vocatur, sta-
 dia 120. Ab Aboniticho ad Æginetem oppidulum

Strabo 1500 stad., Plinius (VI, 1) 200 mill. sive
 1600 stadia numerant. — 1. στάδ. ρί'] sic recte
 codex habet; editt. ante Millerum σταδ. ρ'. Mox de
 suo Millerus Ὀξίναν scripsit, præter necessitatem. —
 3. εἰς Σανδάρακην codex, sed mox ἀπὸ Σανδάρακας,
 ut Arrianus et Anom. — 4. σταδ. μ'.] sic cod. Paris.
 et apogr. Monacense; σταδ. λ' apogr. Vatican. Sta-
 dia 40 habet etiam Anonymus; Arrianus vero stadia 90,
 quæ in nostrum locum recipiens Millerus computum
 Marciani turbavit. — 5. σταδ. κ'] sic etiam Anon.;
 stad. 60 a Sandarace ad Crenidas habes ap. Arrian.
 — 6. σταδ. κ'] Sic Menippus etiam ap. Stephan.
 Byz.: Ψύλλα α, χωρίον μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ τοῦ Πόν-
 του (τὸν Πόντον cod. Rhed.; an τὸν Πόντον; Meineke
 probabiliter). Μένιππος ἐν τῷ Περιπλῳ τοῦ Πόντου·
 α ἀπὸ Κρηνῶν (Κρινῶν codd.) εἰς Ψύλλαν χωρίον
 στάδια κ'· ἀπὸ Ψύλλης χωρίου εἰς Τίον πόλιν καὶ ποτα-
 μὸν Βιλλαῖον (Βιλλαιον cod. Rhedig., et cod. Marciani;
 alii Βιλαῖον, Βηλαῖον) στάδια 4 (ς' codd. Rhedig. et
 Vossian.; reliqui π'). Idem Stephan. v. Τίος; Μένιπ-
 πος

καὶ Μένιππος ἐν Παφλαγονίας Περιπλῳ· Ἀπὸ Ψύ-
 λης χωρίου εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον (codd.
 Βιλαῖον et Βέλαῖον) στάδια 4 (ς' codd. Rhed. Voss. et
 Palatini; τ', i. e. π', cod. Aldin.). » [καλ'] α Οἱ πάντες
 ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Τίον πόλιν καὶ ποταμὸν Βιλλαῖον (Βί-
 λαῖον vgo; Βιλλῶν h. l. cod. Marciani) στάδιοι το'. α
 Καὶ πάλιν· α Οἱ πάντες ἀπὸ Τίου εἰς Ἀμαστριν στάδιοι
 [σ]κ'. Cf. not. ad Arrian. — 7. εἰς Τίον] εἰς Στόν
 cod. h. l.

§ 9, l. 19. Ψίλιδα] εἰς Ψίλιον, sed deinde ἀπὸ Ψί-
 λιδος cod.; cf. not. ad Arr. § 18 et 19. — 21. πόλιν
 καὶ ποταμὸν... ἀπὸ Τίου] Hæc omisit scriba apogr.
 Vatican. — 23. ρν'] 120 sec. Arrian.; 150 sec. Anon.
 — 25. ἀπὸ Κυτῶρου] Includa suppleta ex Arrianō,
 monente Hudsono. — 26. Αἰγιαλοῦ] Αἰγιαλῶν sec.
 Arrian. — 27. Τιμολαῖον cod. — σταδ. 5'] Aliter
 Arrianus et Anonymus, de quibus v. not. Arr. —
 29. ρ'] 140 forent sec. Anonym. — 32. Καλλιστρατίαν
 Anom. — 34. Ἰωνόπολιν cod. — 35. ρκ'] ρν' Ar-
 rian.

Αἰγινήτην πολίχνιον καὶ ποταμὸν στάδιοι ρζ'. Ἀπὸ Αἰγινήτου ἐπὶ Κίνωλιν κόμην καὶ ποταμὸν (ἔχει δὲ καὶ ὑφορμον εἰς τὴν καλουμένην Ἀντικίνωλιν) στάδιοι ξ'. Ἀπὸ Κινώλιδος εἰς Στεφάνην κόμην στάδιοι ρν'. ὅρμος ἐνθάδε. Ἀπὸ Στεφάνης εἰς Ποταμοὺς χωρίον στάδιοι ρκ'. ἔστι δὲ εἰσπλους εἰς Ποταμοὺς πορθμίους. Ἀπὸ Ποταμῶν χωρίου εἰς Συριάδα ἄκραν λεπτήν στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Συριάδος ἄκρας κόλπος ἐνδέχεται. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς αὐτὸν εἰς Ἀρμένην κόμην καὶ λιμένα μέγαν εἰσὶ στάδιοι ν'. Ἔστι δὲ παρὰ τὸν λιμένα ποταμὸς Ὀχοσθάνης ὄνομα. Ἀπὸ Ἀρμένης εἰς Σινώπην πόλιν στάδιοι ν'. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν ἁκρῶν νησίον ὃ καλεῖται Σκόπελος. Ἐχει δὲ διέκπλουν τοῖς ἐλάττοσι πλοίοις, τὰ δὲ μεῖζονα περιπλεῖν δεῖ, καὶ οὕτω καταίρειν εἰς τὴν πόλιν. Εἰσὶ δὲ τοῖς περιπλέοντι τὴν νῆσον πλείους ἄλλοι στάδιοι μ'. Ἀπὸ δὲ Καραμβίδος ἄκρας πλέοντι ἐπ' εὐθείας εἰς Σινώπην στάδιοι ψ'. Οἱ πάντες ἀπὸ Ἀμάστριδος εἰς Σινώπην στάδιοι καν'. Ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Σινώπην ἑμ'. Ἀπὸ δὲ Ἱεροῦ εἰς Σινώπην εἰσὶ στάδιοι γγο'. Ἀπὸ Σινώπης εἰς Εὐαρχον ποταμὸν στάδιοι π'. οὗτος ὁ ποταμὸς ὀρίζει Παφλαγονίαν καὶ τὴν ἐχομένην Καππαδοκίαν. Οἱ παλαιοὶ γὰρ τὴν Καππαδοκίαν θαλάσῃ βούλονται μέχρι τοῦ Εὐδείου Πόντου· τινὲς [δὲ] αὐτοὺς Λευκοσάβρους ἐκάλεσαν· νυνὶ δὲ μετὰ τὴν Παφλαγονίαν τὰ ἐχόμενα μέχρι τῶν Βαρβαρικῶν ὁρίων ἰδίως Πόντος καλεῖται· διήρηται δὲ εἰς ἐπαρχίας δύο.

PONTON TON B' PERIPLAIOΣ.

10. Ἀπὸ Εὐάρχου ποταμοῦ εἰς Κάρουσαν χωρίον στάδιοι ο'. ἔχει δὲ καὶ λιμένα τοῖς ἀπ' ἐσπέρας ἀνέμοις. Ἀπὸ Καρούσης χωρίου εἰς Ζάγωρον χωρίον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ζαγώρου χωρίου εἰς Ζάληκον ποταμὸν καὶ κόμην ἀλιμενον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ζαλήκου ποταμοῦ εἰς Ἄλυν ποταμὸν πλωτὸν στάδιοι ρν'. Ἀπὸ Ἄλυνος ποταμοῦ εἰς λίμνην καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτῆς σάλον, ὃς καλεῖται Ναυσταθμός, στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Ναυστάθμου εἰς ἑτέραν λίμνην καλουμένην Κωνιώνην ἀλιμενον στάδιοι ρκ'. Ἀπὸ Κωνιώνου εἰς Ἀμισὸν πόλιν στάδιοι ρν'.

1. Αἰγινίτην et mox Αἰγινίτου cod. || — 2. Κινώλην cod. Millerus Vossium secutus dedit: ἐπὶ Κίνωλιν κόμην καὶ ποταμὸν [στάδια ξ']· ἔχει δὲ καὶ ὑφορμον. Εἰς τὴν καλ. Ἀντικίνωλιν σταδ. ξ'. At pergere tum debebat ἀπὸ Ἀντικινώλιδος; neque quæ infra instituitur stadiorum computatio patitur ut 60 stadia h. l. inculcentur, neque aliud quidquam est cur corrupta esse nostra puteamus, quæ eadem exhibet Anonymus. || — 4. σταδ. ρν'] 180 sec. Arrian. et Anom. || — 6. σταδ. ρκ'] 150 Anon. et Arr. || — 6. εἰσπλους εἰς Ποταμοὺς] ε. ε. ποταμὸν cod.; em. Miller. || — 7. Συριάδα ἀκροελεπτήν codex Anonymi. || — 9. Ἀρμένην] sic codex; Ἀρμένην editt. Cf. Steph. Byz.: Ἀρμένην, κόμην Παφλαγονίας. Μένιππος ἐν Περιπλῳ. Παρὰ δὲ Ξενοφῶντι ἐν Ἀναβάσεως [ς'] (VI, 1, 9) Ἀρμένην διὰ τοῦ η. || — 10. σταδ. ν'] 60 Arrian. (67 cod. Anon.). Fort.

et fluvium stadia 160. Ab Æginete ad Cinolin pagum et fluvium (habet etiam stationem navibus ad Anticynolin quam vocant) stadia 60. A Cinoli ad Stephanen vicum stadia 150; hic portus. A Stephane ad Potamos castellum stadia 120; patet autem aditus lintribus in Potamos. A Potamis castello ad Syriadem Lepten promontorium stadia 120. Syriadem promontorium sinus excipit. Naviganti autem in ipsum ad Armenen vicum et portum magnum sunt stadia 50. Juxta portum fluvius est nomine Ochobanes. Ab Armene ad Sinopen urbem stadia 50. Ad extremitates autem jacet insula parva nominata Scopelus. Transiunt quidem præbet minoribus navigiis, sed majora illam circumnavigare oportet, et hoc modo ad urbem appellere. Insulam vero circumnavigantibus alia insuper stadia sunt 40. A Carambi promontorio in directum naviganti ad Sinopen stadia 700. Omnia ab Amastri ad Sinopen stadia 1450. Ab Heraclea ad Sinopen 2040. A Fano autem [Jovis Urii] ad Sinopen sunt stadia 3570. A Sinope ad Euarchum fluvium stadia 80; hic fluvius Paphlagoniam et finitimam Cappadociam disternit. Veteres enim Cappadociam rectam esse volunt usque ad Euxinum Pontum; nonnulli illos Cappadoces Leucosyros appellaverunt; nunc vero quæ Paphlagoniam proximè excipiunt usque ad fines Barbaricos proprie Pontus vocantur; dividitur autem in duas præfecturas.

DUORUM PONTORUM PERIPLUS.

10. Ab Euarcho fluvio ad Carusam castellum stadia 70; etenim portum habet patentem ventis ab occidente flantibus. A Carusa castello ad Zagorum castellum stadia 120. A Zagoro castello ad Zalecum fluvium et vicum importuosum stadia 110. A Zaleco fluvio ad Halym fluvium navigabilem stadia 150. Ab Haly fluvio ad paludem et salum superjaceos, quod Naustathmus appellatur, stadia 120. A Naustathmo ad aliam paludem importuosam, quæ Conopium no-

etiam n. l. leg. 60. || — 11. Ὀχθομανῆς Anon., Ὀχέραινος Scylax § 89. || — 12. σταδ. ν'] μ' Arr. et An. || — 13. Σζ βπελος] i. e. prom. *Bos Tepe*. || — 14. κατέρειν cod.; καταίρειν Anon. || — 18. ρνν'] ρν' cod.; colliguntur stad. 1440, ut decem stadia in antec. numeris desiderentur. Quare in antec. 60 pro 50 reponenda ex Arriano puto || — 20. Εὐαρχον] Stephan.: Καππαδοκία, χώρα τῇ Κιλικίᾳ πρόσθορος, ὡς ὡσις Μένιππος: « Ἀπὸ Σινώπης εἰς Εὐαρχον ποταμὸν, ὃς ὀρίζει Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν, ». v. not. ad Arrian. || — 22. ἐχομένην Καππαδ.] ἐχ. κληρικίαν cod.; em. Hudson.

§ 10, l. 31. εἰς Ζάγωρον σταδ. ρκ'] εἰς Ζάγωρα σταδ. ρν' Arrian.; dein codex Marcian. Ζαγώρου. In seqq. quoque varius est de locorum distantis Anonymi Arriani et Menippi dissensus. Qua Je re semel dixisse in notis ad Arrian. satis erat. || — 32. Ζάληκον] sic h. l.

Οἱ πάντες ἀπὸ Σινώπης εἰς Ἄμισον στάδιοι τεῦν'. Ἀπὸ δὲ Ἱεροῦ εἰς Ἄμισον εἰσι στάδιοι δρκ'. Ἀπὸ Ἄμισοῦ ἐπὶ τὸν Λύκαστον ποταμὸν στάδιοι κ'. Ἀπὸ τοῦ Λυκάστου εἰς κώμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον στάδιοι ρν'.
 6 [Ἀπὸ Χαδισίου ἐπὶ τὸν Ἰριν ποταμὸν στάδιοι ρ'.].....
 Λεῖπει.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

1. St. B. : Ἐρμῶνασσα... Μένιππος δὲ χωρίον Τραπεζοῦντος ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων· Ἐκαταῖος
 10 δὲ καὶ Θεόπομπος πόλιν αὐτῆς φασιν.

2. Χαλδίαι, χώρα τῆς Ἀρμενίας. Μένιππος ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων· « τὴν *** μέχρι τούτων τῶν βαρβάρων ἐστὶν ἡ Ποντικὴ βασιλεία » καὶ κατὰ « Τιβαρηνὴν καὶ Χαλδὴν καὶ Σαννικὴν. »

15 ΒΟΣΠΟΡΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΟΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Βιθυνίας περίπλους.

3. Μένιππος ἐν Περίπλῳ Βιθυνίας· « ἀπὸ Ἱεροῦ Διὸς Οὐρίου καὶ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου ἀριστερὰν ἔχοντι τὴν ἡπειρον καὶ ἐπιπλέοντι εἰς Χαλκηδόνα τὴν πόλιν
 20 εἰσι στάδιοι ξ'. » Μέμνηται οὐ αὐτὸς καὶ τῆς Χαλκιδίδος νήσου. Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Χαλκίδος τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ, ὡς οἱ ἱστορικοὶ ἀπαντῆς φασι.

codex, ut Arrianus; dein Ζάλικος. Millerus e Ptolemaeo scripsit Ζάλισκον et Ζαλίσκον] — 1. σταδ. τεῦν'] σταδ. τν' cod.; vox elisi, quam Millerus ante v. στάδιοι habet, non est in codice, facileque ea caremus. || — 2. δρκ'] αρκ' cod. || — 3. Λύκαστον] ακυστον et ακύστου cod.; em. Hudson ex Arr. et Anonymo et Stephan. Byz.: Χαδίσια, πόλις Λευκοσώρων. Ἐκαταῖος... Μένιππος δὲ Χαδίσιον κώμην καὶ ποταμὸν ἐν Περίπλῳ τῶν δύο Πόντων φησιν· « Ἀπὸ τοῦ Λυκάστου εἰς κώμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον στάδια ἑκατὸν πενήκοντα· ἀπὸ Χαδισίου ἐπὶ τὸν Ἰριν ποταμὸν στάδια ἑκατὸν. » Ex his Millerus in Marciano supplevit ea quae uncis includuntur. Ceterum pro Χαδίσιον Stephanus habet etiam Χαδίσιν et e corrupto cod. Χαλίσιν. || — 6. Λεῖπει.] Hanc vocem ipse codicis scriba dedit, paginæque partem ultimam reliquit vacuum; unde patet ipsum illud quod descript exemplar mutilum fuisse.

Subjungimus e Stephano fragmenta Menippi, quae ad deperditam epitomes partem pertinent, sive e Marciano sive ex ipso Menippo sint petita.

1. Cf. Anonym. § 37 p. 410 : ἀπὸ δὲ Κορδύλλης... εἰς Ἐρμῶνασσαν, χωρίον Τραπεζοῦσιον (sic), στάδιοι τ'. Arrian. § 24.

2. Sic locum corruptum exhibuit Meinekius, qui « Indicavi, inquit, lacunam; in iis quae exciderunt Chaldae nomen affuerit, necesse est. Quae enim paullo post sequuntur καὶ κατὰ Τιβαρηνὴν etc. vulgo cum Menippi loco conjuncta, Hecataei esse ex ionicis formis intelligitur. » || — βαρβάρων cod. Rhedig.; βάρων codd. Ald. et Vossianus. || — καὶ κατὰ] καὶ Ἐκα-

minatur, stadia 120. A Conopio ad Amisum civitatem stadia 150. Omnia a Sinope ad Amisum sunt stadia 950. A templo vero [Jovis Urii] ad Amisum sunt stadia 4520. Ab Amiso ad Lycastum fluvium stadia 20. A Lycasto ad vicum et fluvium Chadisium stadia 150. [A Chadisio ad Irin fluvium stadia 100].
 Reliqua desunt.

FRAGMENTA.

1. Hermonassam Menippus in Periplo utriusque Ponti castellum Trapezuntis, Hecataeus vero et Theopompus urbem dicunt.

2. Chaldia, Armenia regio. Menippus in utriusque Ponti Periplo : « ** usque ad hos barbaros pertinet regnum Ponticum. » Porro Hecataeus (?) : « Tibariam et Chaldiam et Sammicam. »

BOSPORI ET PROPONTIDIS PERIPLUS

Bithyniae periplus.

3. Menippus in Bithyniae Periplo : « A sano Jovis Urii atque Ponti ostio ad sinistram habenti continentem et ad Chalcedonem urbem naviganti stadia sunt 60. » Idem Menippus etiam Chalcedidis insulae meminit. Nomen accepit Chalcedon ab adjacente Chalcide fluvio, sicuti omnes tradunt historici.

ταῖος? || — Τιβαρηνὴν Holstenius et Meinekius; Τιβαρην codd. Quod ipsum suadet verba esse Hecataei, quippe qui gentem non Τιβαρηνῶς sed Τιβαρῶς dicit ap. Stephan. v. Χοιράδες. || — « Σαννικὴν Berkeley; Σινδικὴν Salmasius, Σανδικὴν codd. Cf. Eustathius ad Dionys. 769 : χώρα δὲ Ἀρμενίας ἡ Χαλδία, ἥς μέχρι ἡ Ποντικὴ βασιλεία. » Hae Meinekius. Ceterum quum in Stephano Hec legatur ante articulum Χαλδαῖον, nostro loco scribendum videtur Χαλδαία; quod in Χαλδία corruptum praeter Eustathium etiam Constantinus De them. p. 29 reperit. Quodsi postrema Hecataei sunt, notanda foret Sannorum mentio, qui nonnisi in posterioris aevi scriptoribus memorantur; porro increpandus foret Stephanus v. Μάκρωνες, ubi Macrones ex Hecataeo laudantur additis verbis: οἱ νῦν Σαννολί. Quare, si Hecataei verba sunt, Berkeli emendationem (si solas literas spectes, probabilissimam) addubitaris scribendumque putem καὶ Μοσυνικὴν. De Chaldaeis inter Tibarenos et Mossyns mediis vide not. ad Scylac. § 86 p. 63. De Chaldaeis Armeniis in hisce Ionicis h. l. cogitari nequit, etiamsi Σαννικὴν scripseris. — Jam quod Menippi verba attinet, vides βασιλείαν Ποντικὴν, non vero ἱπαρχίαν, ut supra in Marciano, memorari. Unde conclusas Stephanum sua ex ipso Menippo depromsisse. Ceterum cf. Anonym. § 38 p. 411 : ἀπὸ οὖν Ὀρυσίντος ποταμοῦ τὰ ἔθνη τῶν δύο Πόντων ἐστὶ, τὰ δὲ ἐχόμενα βαρβάρων διαφόρων ἐστὶν ἔθνη. Quae e Marciano fluxerint.

3. Hae e Stephano v. Χαλκηδόν. De Chalcedide insula (hodie Chalci) cf. Artemidor. lib. XI ap. St. B. s. v. Eadem etiam Δημόνητος dicebatur, teste Stephano.

ΤΩΝ ΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΜΕΡΩΝ ΠΕΡΙ-
ΠΛΟΥΣ.

RELIQUARUM EUROPÆ PARTIUM PERIPLUS.

4. Νικόπολις, πόλις Ἰπείρου, ὡς Μαρκανός.
5. Σικελία ἡ νῆσος Σικανία πρότερον ὀνομαζέτο, εἴτα Σικελία ἐκλήθη, ὡς φησι 'Ελλάνικος 'Ιερειῶν τῆς 'Ηρας β'. « ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ Αὔσονες ὑπὸ τῶν 'Ιαπύγων ἐξ 'Ιταλίας ἐξανέστησαν, ὃν ἤρχε Σικελός· καὶ διαβάντες εἰς τὴν νῆσον τὴν τότε Σικανίαν καλουμένην περὶ τὴν Αἴτην καθιζόμενοι ὄκρουσιν αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Σικελός, βασιλείην ἐγκαταστήσας· καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενος ὁ Σικελὸς οὗτος πάσης ἤδη τῆς νήσου ταύτης, τότε Σικελίας καλουμένης ἀπὸ τοῦ Σικελοῦ τούτου, (ὃς καὶ ἐν αὐτῇ) ἐβασίλευσε. » Καὶ Μένιππος δὲ ταῦτά φησιν. [Θουκυδίδης δὲ οὕτως] « ἐλθόντες εἰς Σικελίαν κτλ.
6. Νάρθων, ἐμπορίον καὶ πόλις Κελτική.. Μαρκανός δὲ Ναρβωνήσιαν αὐτὴν λέγει.

4. Nicopolis, urbs Epiri, ut Marcianus ait.
5. Sicilia insula prius Sicania, postea Sicilia vocata est, ut Hellanicus ait Sacerdotum Junonis libro secundo : « Eodem tempore etiam Ausones, quibus Siculus imperabat, a Iapygibus Italia ejecti sunt. Itaque in insulam quæ tunc Sicania vocabatur, transgressi ad Ætnam sedes fixerunt ipsi eorumque rex Siculus, qui regiam ibi sibi constituit, ex eaque proficiscens totius jam insulæ, tunc Siciliæ nomen a Siculo nactæ, regno potitus est ». Menippus quoque hæc narrat. [Thucydides vero VI, 2 ita:] « Venientes in Siciliam etc.
6. Narbon, emporium et Celtica urbs, quam Marcianus Narbonesiam vocat.

no s. v. et Plinio V, 44. Cf. Gillius De Bosp. Thr. p. 147. De fluvio Chalcide aliunde, quantum scio, non constat. Insula dicta a χαλουργείοις, quorum etiam nunc ibi sunt vestigia.

4. Nicopolis mentio ad Menippeæ epitomen pertinere videtur; certe Artemidorus Augusti opus non memoravit. Quanquam Marcianus de suo penu in Artemidori epitome ejus mentionem facere potuit.

5. Hæc e Stephano affert Constantinus Porphy. De them. II, 9 p. 58 Bonn. || — τότε ταύτης] ταύτης τότε codex; ceterum ταύτης, sicuti mox pronomina demonstrativa in ὁ Σικελὸς οὗτος et τοῦ Σικελοῦ τούτου Constantinus de suo intulerit. Deinde ejcienda sunt verba ὃς καὶ ἐν αὐτῇ, nisi transponere ea velis totumque locum ita adornare :... αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Σικελός, ὃς καὶ ἐν αὐτῇ βασιλείην (βασιληίην) ἐγκαταστήσας καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενος πάσης ἤδη τῆς νήσου, τότε Σ. καλουμένης ἀπὸ τοῦ Σικελοῦ, ἐβασίλευσε (ἐκράτησε?). In postremis inserta est mentio Thucydidis. Vulgata ita habet, quasi verba ἐλθόντες, etc., essent Menippi. Ceterum hoc unum est fragmentum, ex quo apparet Menippum geographicis suis etiam historica immiscuisse (V. Marcian. § 4 p. 566, 43). Marcianus quum talia a se procul haberet, ex hoc quoque fragmento colligas Stephanum ex integro hausisse Menippo.

6. Hæc num ex epitome Menippi an Artemidori Stephanus sumserit, nescimus.

Periplo Menippus inseruerit vel adjunxerit Διάπλους ab una ad alteram continentem sive uno tenore continuos sive obliis insulis interruptos et distinctos (Cf. stadiasm. p. 499). Vel in hisce Διάπλοις vel in Περύπλοις de longitudine, latitudine et ambitu insularum auctor egit. Complura inde mutuatus est Agathemerus I, 5 p. 316 ed. Hoffm., qui fontes unde sua de insularum dimensionibus hauserit, profitetur Artemidorum et Menippum et ἐτέρους ἀξιολύστους. Quamquam quid horum Menippo, quid ceteris vindicandum sit, dijudicari nequit. — Præterea Menippus scripsit Σταδισμούς τῆς ὅλης οἰκουμένης, si fides habenda Constantino Porphyrogenito (De them. I, 2 p. 18 Bonn.), qui : Το θέμα, inquit, τὸ καλούμενον Ἀρμενικὸν οὐ κύριον ἔχει τὸ ὄνομα, οὐδὲ ἀρχαία τις ἐστὶν ἡ τούτου προσσηγορία... Οὗτε γὰρ Στράβων ὁ γεωγράφος τῆς τοιαύτης ὀνομασίας ἐμνήσθη..., οὗτε Μένιππος ὁ τοὺς σταδισμούς τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραφάμενος. — Superest ut moneamus nihil ad nos pertinere quæ in Stephani codicibus leguntur : Χιτών· οὕτως ἡ Ἀρτεμὶς λέγεται, καὶ Χιτωνία, ὡς παρὰ Μενίππου ὁ Βυζάντιος καὶ Ἐπὶ χαρμὸς ἐν Σφγγί· « καὶ ὁ τᾶς Χιτωνίας αὐλησάτω τις μοι μέλος. » Etenim cum Salmasio legendum : ὡς Παρμενίων ὁ Βυζάντιος, quem iamborum poetam Stephanus etiam s. v. Βουδῆνοι et Φρίκιον excitat.

1. St. B. : Λίγυρες, ἔθνος προσεχὲς τοῖς Τυρρηνοῖς·
10 Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά· ἀπὸ Λιγύρου
ποταμοῦ.

1. Ligures, gens Tyrrhenis finitima. Artemidorus
in Epitome librorum undecim. Dicta de Ligyro
fluvio.

2. Δερτῶν, πόλις Λιγύρων. Ἀρτεμίδωρος ἐν
Ἐπιτομῇ τῶν ια'· « Τὴν καλουμένην Δερτῶνα πόλιν. »
Τὸ ἔθνικόν Δερτῶνιος, ὡς Ἀντρώνιος.

2. Derton, Ligurum urbs. Artemidorus in Epitome
librorum undecim : « Dertonem, quam vocant, ur-
bem. » Gentile Dertonius, ut Antronius.

3. Μαστραμέλη, πόλις καὶ λίμνη τῆς Κελτικῆς.
Ἀρτεμίδωρος ἐν τῇ Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά.

3. Mastramela, urbs et lacus Celticæ. Artemido-
rus in Epitome librorum undecim.

4. Marcian. II, 19 : Τῆς γὰρ Ναρβωνησίας τὸν πε-
ρίπλου ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Ἀρτεμίδωρου γεωγραφίας
ἔτοι περίπλου σαφῶς διεξήλθομεν, εἰ καὶ ὁ προειρημέ-
20 νος Ἀρτεμίδωρος τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν [τῇ Κελτογαλα-
τίᾳ ὡς καὶ τῶν ἐν τῇ] Ἰβηρίᾳ ἐπαρχῶν οὐκ ἐποίησατο.

4. Narbonesiæ periplum in Epitome Artemidori
geographiæ seu peripli perspicue exposuimus; quam-
quam præfatus Artemidorus divisionem in Celtogalatia
sicut in Iberia provincialiarum non fecit.

5. St. B. : Νάρβων, ἐμπόριον καὶ πόλις Κελτι-
κά.. Μαρκιανὸς δὲ Ναρβωνησίαν αὐτὴν φησιν.

5. Narbon, emporium et Celtica urbs; Marcianus
eam Narbonesiam (·Narbonesia·) dicit.

Artemidorus opus suum ita divisit, ut libri I-VI
Europam, libri VII-VIII Libyam, libri IX-XI Asiam
complecterentur. Et in Europa quidem ab Italiæ fini-
bus profectus libro I Galliam, libro II et III Iberiam et
quæ ad oceanum Europæum pertinent, descripsit.
Deinde rediens in internum mare libro IV Italiam et
Illyriam, libris V et VI Græciam, Macedoniam et reli-
qua ad Tanaim usque persequutus est. Libro VII Libyam
tractavit quæ est ab occasu solis usque ad Ægyptum;
libro VIII Ægyptum, sinus Arabici litora, Æthiopiam;
libro IX Phœniciam, Syriam et hinc orientem versus
sita usque ad Gangem; libro X Asiam minorem;
libro XI Ponti litus Asiaticum et hisce vicina. Paucis
indicavi quæ probanda fusiusque exponenda sunt in
fragmentis Artemidori.

grasse dixerit. Mythologicam nominis etymologiam
habet ap. Eustath. et schol. ad Dionys. Perieg. 76.

— 2. Δερτῶν] Δέρθων ap. Strabon p. 217; Δερτῶνα
vulgo (Δέρτονα et Δήρτονα codd. boni BM ap. Wilb.)
ap. Ptolem. III, 1 p. 178; 24, sicut *Dertona* apud la-
tinos, ut Plinium III, 7, Vellej. I, 15, Itin. p. 288 etc.
Hodie *Tertona*. || — Δέρτονα codd.; quod primus
mutavit Cluverius et recte quidem, si Stephani locus
integer est, quod possit addubitari. || — 3. Μαστρα-
μέλη Aldinus cod. Cf. Avienus. Or. m. 691· *oppidum*
Mastramela priscum paludis; Plinius III, 5
§ 34 : *Ultra fossæ ex Rhodano C. Mari opere et nomine*
insignes, stagnum Mastramela [et] oppidum Mariti-
ma Avaticorum, etc. Mela II, 5, 4 : *Inter eam (Mas-*
siliam) et Rhodanum Maritima Avaticorum stagnum
obsidet. Memorat absque nomine lacum Strabo p. 218.
Hodie num sit *étang de Martigue* seu *de Berre* vel po-
tius *étang de Caronte*, lis est. Vide viros doctos quos
laudat Ukert II, 2, p. 420. || — 5. Ναρβωνησίαν

1. Λιγύρου] Notum Galliæ fluvium Ligerim indi-
care Stephanus, nescio an ex Artemidoro, videtur;
adeo ut Ligures cum Avieno Or. mar. 133 Celtarum
manu pulsos in sedes, quas postea obtinebant, immi-

BIBA. B'. Γ'.

LIB. II. III.

6. Μαλάχη, πόλις Ἰβηρίας. Marcianus ἐν β' τῶν Ἐπιτομῶν Ἀρτεμίδωρου.

7. Marc. I, 4 : Οἱ δὲ κατὰ Γάδειρα τὴν νῆσον (τὰς Ἡρακλείους στήλας εἶναι φασιν), ὥσπερ καὶ Ἀρτεμίδωρος ὁ γεωγράφος.

8. Σολκοί, πόλις ἐν Σαρδοί, ὡς Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ : « ἀπὸ δὲ Καραλέως ἐπὶ Σολκούς ».

BIBA. Δ'.

LIB. IV.

9. Τέγεστρα, οὐδετέρως, πόλις Ἰλλυρίας πρὸς τῇ Ἀκυλίᾳ, [ἀπὸ Τεγέστρου]. Ἀρτεμίδωρος δ' ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα Τέργεστρον αὐτὴν καὶ κώμην οἶδεν : « Ἀπὸ Τεγέστρου κώμης καὶ τοῦ μυχοῦ ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν στάδιοι ἕκxε' ».

10. Φλάνων, πόλις καὶ λιμὴν περὶ τὴν Ἀψυρτον νῆσον. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ια' : « Μετὰ δὲ τὴν Ἀλῶν λιμὴν ἐστὶ Φλάνων καὶ πόλις Φλάνων, καὶ πᾶς ὁ κόλπος οὗτος Φλανωνικός καλεῖται ».

11. Ἀψυρτίδες, νῆσι πρὸς τῇ Ἀδρίᾳ, ἀπὸ Ἀψύρτου παιδὸς Αἰήτου ἐν μιᾷ δολοφονηθέντος ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς Μηδείας. Οἱ νησιῶται Ἀψυρτεῖς καὶ Ἀψυρτοί. (Ἔστι καὶ τόπος ἐν τῇ Εὐξείνῳ πόντῳ Ἀψαρος, Ἀψυρτος πρότερον λεγόμενος.) Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ καὶ πόλιν [καὶ] νῆσον Ἀψυρτον ἱστορεῖ.

BIBA. Ε' ζ'.

12. Κώθων, νῆσος οὐ πόρρω Κυθήρων. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκα. Τὸ ἔθνικόν Κωθώνιος, ὡς Σιδώνιος.

6. Malaca, urbs Iberiæ. Marcianus secundo Epitomarum Artemidori.

7. Nonnulli, inter eosque etiam Artemidorus geographus, Herculeas columnas ad Gades insulam esse referunt.

8. Solci, Sardiniae oppidum, teste Artemidoro in Epitome : « A Carali autem ad Solcos ».

9. Tegestra, genere neutro, Illyriæ urbs prope Aquileiam, [a Tegestro nomen habens]. Artemidorus vero in Epitome librorum undecim Tergestrum et vicum dicit : « A Tergestro vico atque intimo sinu recessu ad Adriam (Adriæ ostium?) stadia 5025. »

10. Flanon, urbs et portus ad Apsyrtum insulam. Artemidorus in Epitome librorum XI : « Post Aloum portus est Flanon et urbs Flanon, atque totus hic sinus Flanonicus vocatur. »

11. Apsyrtides, insulæ ad Adriam, nomen noctæ ab Apsyrto Ætææ filio, qui in una earum Medæe sororis dolo necatus est. Insulani Apsyrtenses et Apsyrtii (Est etiam locus in Ponto Euxino Apsarus, qui prius Apsyrtus vocabatur). Artemidorus vero et urbem et insulam Apsyrtum dicit.

LIB. V. VI.

12. Cothon, insula non longe a Cytheris. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Gentile Cothonius, ut Sidonius.

305

Legendum puto Ναρθωνισίας. || — 8. Σολκοί [Σόλκοι] ap. Ptol. III, 3. Eandem urbem Stephanus infra citat : Σόλκοι, πόλις ἐν Σαρδοί, Καρχηδονίων κτλμα (ut apud Pausan. X, 17, 9). Cf. G. R. V, 26, p. 84. — Ruinæ juxta Palma di Solo. || — Καραλέως [Καρβάλεως] codd.; em. edit. || — 9. Neque τὰ Τέγεστρα neque Τέργεστρον formæ aliunde mihi notæ, nisi quod ap. Dionysium 382 est ἄστν Τεγεστράων. Dicitur Τεργέστη, Τεγγέστα. Verba ἀπὸ T. supplevit Meineke ex Eustathio, qui ad Dion. 382 Stephanum exscripsit. || — σταδ., εκε' sic Meineke, pro vulgata εκθ', nescio an codicis auctoritate an suo arbitrio. Ceterum aut numerus corruptus est, aut verba antec. laborant. Claverius Ant. It. I, 20 legi vult : ἀπὸ Τεργέστρου κώμης καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου ἐπὶ ** στ., εκθ'. Obloquitur Holstenius : « Quum Tergeste, inquit, e diametro opponatur Adriæ fluvio, ad quem Adriæ oppidum est, et numerus intervallæ ab Artemidoro positus exactissime quadret, nihil temere mutandum censeo. » At temere Holstenius quadrare numerum dicit. Sunt a Tergeste ad Hadriam fl. lineæ rectæ vix 800 stadia, non 5025. Sane quidem veteres recessum Adriæ multo majorem quam est esse putarunt, nemo tamen ita rem exaggeravit, ut Stephani verba sane esse possint. Aptè vero stadia 5025 referri possunt ad intervallum quod inde a μυχῷ est usque ad fauces sinus Adriatici. Quare

legerim ἐπὶ τὸ τοῦ Ἀδρίου στόμα στ. εκε'. || — 10. Ἀλῶν [Ἄλων] cod. Rhedig.; probabiliter fuit Ἄλουν, sicuti Ptolemæus III, 1, p. 177 habet Ἄλοῦν, tanquam Istriæ urbem mediterraneam (36° 50'—45°), dum II, 15 p. 164 in ora maritima Liburniæ memoratur Ἄλουνα (36° 50'—45°). Alvona Latinorum, hod. Albona. Plinius III, 25 § 139 : Alvona, Flanona; idem gentes memorat Alutas et Flanates, in quibus Alutæ dicuntur ab urbe quam Ἄλουν vocat Ptolemæus. Sinus ap. Plinium III, 23 dicitur Flanaticus. || — λιμὴν [λίμνη] λήμνη codd.; em. Xyl. || — 11. Ἀψυρτοί [Ἀψύρτριοι], monentibus Berkelio et Meinekio. Quæ de Pontica Absyrto interponuntur, ex Arriano § 7, p. 373 fluxerint.— πόλιν νῆσον codd. Palatini et Vossianus; πονήσον cod. Rhedig. et Perusinus; πολ* δὲ νῆσον Aldinus; πόλιν καὶ νῆσον conj. Holstenius et Berkelius. « Scribendum videtur Πολύδριος νῆσον. » Meineke, vix recte; certe Artemidorum Ἀψυρτον insulam dixisse e fragm. 10 colligitur; porro etiam oppidum in insula Apsyrtide vel in una Apsyrtidum fuisse testis est Plinius III, 25, § 140 : Insulæ ejus sinus (Flanatici) cum oppidis.. Absyrtium, Arba etc. Quare scriptum fuerit καὶ πόλιν [καὶ] νῆσον, aut καὶ πόλιν [τῶν] νήσων. || — 12. Cf. Plinius IV, 19, § 56 : In Laconico (sinu) Theganusa, Cothon (Cothonon, v. l.), Cythera. Mela II, 7 : Ἐγίλια, Cothon, Jos. || — 13. Los insula aliun-

13. Λῶς, νῆσος περὶ Θεσσαλίαν, ὡς Κῶς. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά. Λῶος ὁ νησιώτης.

14. Ἀσταί, ἔθνος Θράκης. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά.

15. Φίλιπποι, πόλις Μακεδονίας, οἱ πρότερον Κρηνίδες. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά. « Καὶ πόλις Φίλιπποι τὸ παλαιὸν Κρηνίδες. Τοῖς δὲ Κρηνίταις πολεμουμένοις ὑπὸ Θρακῶν βοηθήσας ὁ Φίλιππος Φιλίππους ὀνόμασεν. » Ἐθεν ἦν Ἀδραστος ὁ περιπατητικὸς φιλόσοφος, Ἀριστοτέλους μαθητής.

LIBYH.

BIBA. Ζ'.

16. Ξοῦχης, πόλις Λιβύης. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά. Τὸ ἔθνικόν Ξουχίτης.

17. Λαοδαμάντεια, νῆσος ἐν Λιβύῃ. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ἑνδεκά. Ἐκαλεῖτο δὲ [καὶ] Λαομεδόντεια, ἴσως ἀπὸ Λαομεδόντος τοῦ Τρωός. Τὸ ἔθνικόν ἀμφοτέρων Λαομεδοντίτης καὶ Λαοδαμαντίτης.

ΑΣΙΑ.

BIBA. Θ'.

18. Δῶρος, πόλις Φοινίκης. Ἐκαταῖος Ἀσία. « Μετὰ δὲ ἡ πάλαι Δῶρος· νῦν δὲ Δῶρα καλεῖται. »... Καὶ Ἀρτεμίδωρος Δῶρα τὴν πόλιν οἶδεν ἐν Ἐπιτομῇ τῶν ια'. « Συνεχῶς δ' ἐστὶ Στρατόντος πύργος, εἴτα ἐνὶ Δῶρα, ἐπὶ χερσονησοειδούς τόπου κείμενον πολισμάτιον, ἀρχομένου τοῦ ὅρους τοῦ Καρμήλου. » Καὶ ἐν Θ' Γεωγραφουμένων τὸ αὐτό.

BIBA. Ι'.

19. Πάλτος, πόλις Συρίας. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ.

20. Κρύα, πόλις Λυκίας. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇς πρώτῃ. τὸ ἔθνικόν Κρυεύς. « Εἰσὶ δὲ καὶ νῆσοι Κρυέων, Κάρυσις καὶ Ἄλινα. »

21. Θεμισώνιον, χωρίον Φρυγίας. Ἀρτεμίδωρος ἐν Ἐπιτομῇ.

BIBA. ΙΑ'.

22. Sch. Ap. Rh. III, 859 : Περὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης ἱστορεῖ Ἀρτεμίδωρος ἐν τῇ Ἐπιτομῇ τῶν Γεωγραφουμένων. Ἔστι δὲ πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ ἥ παράκειται ἔθνος ὠνομασμένον Κάσπιον, ὁμορον δὲ Πέρσαις.

13. Los, insula ad Thessaliam. Confer nomen Cos. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Insulanus vocatur Lous.

14. Astæ, gens Thraciæ. Artemidorus in Epitome librorum undecim.

15. Philippi, urbs Macedoniae, quæ prius Crenides vocabatur. Artemidorus in Epitome librorum undecim : « Et urbs Philippi antiquitus Crenides vocabatur. Scilicet Crenitis a Thracibus bello appetitis auxiliatus Philippus urbem Philippus denominavit. » Ex ea oriundus erat Adrastus peripateticus philosophus, Aristotelis discipulus.

LIBYA.

LIB. VII.

16. Xuchis, oppidum Libyæ. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Gentile Xuchites.

17. Laodamantia, ad Libyam insula. Artemidorus in Epitome librorum undecim. Vocabatur etiam Laomedontia, forsitan de Laomedonte Trois filio. Gentile utriusque nominis Laomedontites et Laodamantites.

ASIA.

LIB. IX.

18. Dorus, urbs Phœniciæ. Hecatæus in Asia : « Sequitur urbs quæ olim Dorus, nunc vero Dora vocatur. »... Artemidorus quoque Dora urbem dicit in Epitome librorum XI : « Sequitur Stratonis turris; deinde est Dora, in loco peninsulam referente situm oppidulum ad initium Carmeli montis. » Eadem etiam in libro nono Geographiarum leguntur.

LIB. X.

19. Paltus, urbs Syriæ, ut ait Artemidorus in Epitome.

20. Crya, urbs Lyciæ. Artemidorus epitomes primo (l. decimo). Gentile Cryensis : « Sunt vero etiam insulæ Cryensium, Carysis et Alina. »

21. Themisonium, locus Phrygiæ. Artemidorus in Epitome.

LIB. XI.

22. De mari Caspio narrat Artemidorus in Epitome Geographicorum. Mare est oceano vicinum, quod accolit gens Caspia dicta, Persis contermina.

de non nota est. || — 16. Ξοῦχης] sic editur; Ξούχης codd.; oppidum haud dubie est Ζούχης ap. Strabon. p. 835; Ζεύχαρις Stadiasmī § 100, ubi vide; Χουζίς Ptolemaei IV, 3 p. 270, 26; Ταρχελαί Scylacis p. 86; hodie Bilba. V. Barth. Wanderungen etc. p. 268. 270. 288. || — 17. Inserui καὶ, monente Meinekio. Λαοδαμάντεις λιμὴν vel Λαοδαμάντειον memoratur apud Scylac. § 107, p. 32, Stadiasm. § 17, Ptolemæum IV, 5 p. 281. Nomen fabula deducebat haud dubie ab Laodamante Antenoride. Nomen Λαομεδόντεια in vitio

aliquo libro Stephanus reperisse videtur. || — 19. Cf. Stephan. v. Κάρη. Ἀρτεμίδωρος ἐν τῇ δεκάτῃ βιβλίῳ φησὶν. « Ἔστι Κάρνος καὶ συνεχῶς Πάλτος, εἴτα Γάβαλα πόλις. » Plinius V, 18 § 79 : Oppida Carne, Balanea, Paltos, Gabale. || — 20. Κρύα. Cf. not. ad Scylac. p. 73. || — πρώτη] corrupte, quum decimo libro de Syria Artemidorus exposuisse aliunde constet, idque cadat in ordinem periegescos. — Pro Ἄλινα Aldinus Ἄλινα. Insulæ aliunde non notæ. || — 21. Cf. Strabo p. 576, Hierocles p. 666 674. Ptolemæus, V, 2.

SCRIPTA

QUÆ IN HOC VOLUMINE

CONTINENTUR

	Paginæ.
Præfatio	I—VII
Prolegomena	IX—CXLV
HANNONIS Periplus.	1—14
SCYLACIS Periplus.	15—96
DICHEARCHI vel potius ATHENÆI Descriptio Græciæ	97—110
EX AGATHARCHIDE de Mari Erythræo	111—195
Anonymi (vulgo SCYMI Chii) orbis Descriptio	196—237
DIONYSII Descriptio Græciæ	238—243
ISIDORI Characeni mansiones Parthicae.	244—256
Anonymi (ARRIANI ut fertur) Periplus Mari Erythræi	257—305
ARRIANI hist. Indica	306—369
— Periplus Ponti Euxini	370—423
Anonymus de Ambitu Ponti Euxini.	424—426
Anonymi Stadiasmus Maris Magni.	427—514
MARCIANI Periplus Maris Exteri.	515—562
— Epitome peripli Menippeï.	563—573
— Epitome Geographiæ Artemidori	574—576

ATTEST

WITNESSES

G
87
A1
1882
v.1

Mueller, Karl (ed.)
Geographi graeci minores

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
